

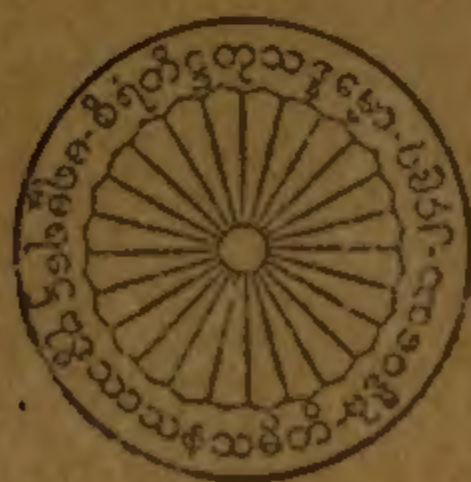
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့

တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်

အတွဲ-၂

အနု—အဓမ္မာက္ခိယက

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ကော်လှန်ရေးအစိုးရ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့
ဗဟိုဌာနချုပ်အောင်
အဘိဓာန်အဖွဲ့ သံဃာတော်များ
ရေးသားပြုစု တည်းဖြတ်သည်။

အိမ်ရှေ့မှ ဟိန္ဒူ-မြန်မာ အသိပညာ

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့

တိပိဋက ဝါဠု-မြန်မာအဘိဓာန်

အတွဲ-၂

အနု — အဗ္ဗောက္ခိရက

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့
ဗမ္မဒီပကျောင်းဆောင်

အဘိဓာန်အဖွဲ့သံသာတော်များ ရေးသားပြုစုသည်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော် ဦးဉာဏတ္ထရ နှင့် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသတို့
ကြည့်ကြပ် တည်းဖြတ် ဦးစီးရေးသားသည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့မှတိုက်၌ ရိုက်နှိပ်၍
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိချုပ် ဝဏ္ဏကျော်သိန်း ဦးချစ်တင်က ထုတ်ဝေသည်

သာသနာတော်နှစ် ၂၇၁၀

ဂေါဇာနှစ် ၁၃၂၀

သုတေသန ၁၉၆၆ ဇူလိုင်လ

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာ့အေးစာတိုက်—ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်တွင် (ဇေယျဝံသ
ကျောင်းဆောင် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပဋိပက္ခသောဓက သံဃာအဖွဲ့က တည်းဖြတ်ပြီး) အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိချုပ်
ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဦးချစ်တင် (မှတ်ပုံတင်အမှတ်-၈၁၂၂/၀၁၀၆) က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

အမ္မာ

ဤ တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်၌ ဓာတ်၊ ပစ္စည်းတို့ကို ပြရာဝယ် မြန်မာပြည်တွင် အများ သုံးဖြစ်သော ကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီးနည်းသို့ လိုက်၍ ပစ္စည်းတို့ကို ပြဆိုထားသောကြောင့် ကစ္စည်း သဒ္ဒါကြီး ကို မသင်ကြားဘူးသူတို့အဖို့ အခက်အခဲရှိသည်ဟု သိရသဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် အောက်ပါရှင်း လင်းချက်ကို ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ကိတ်ပစ္စည်းတို့ကို ပြရာဝယ် “ဧ၊ ယု” ဟု ပြဆိုထားရာ ထိုတွင် ဧသည် “အက” နှင့် ၎င်း၊ ယုသည် “အန” နှင့် ၎င်း အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ (မောဂ္ဂလ္လာန် ဗျာကရဏ်း၌လည်း ဧ၊ အစား “ဧက” ကိုပြ၍ ယု အစား “အန” ကို ပြထားသည်။ ယင်းကျမ်း၊ ၅-ကဏ္ဍ၊ ၃၃၊ ၄၈-သုတ်တို့ကြည့်။)

- ပုံစံ— အန+ကမ္မ+ဧ = အနကမ္မက (ဝုဒ္ဓိမပြု)
 အန+ဂမု+ဧ = အနဂမက
 အန+ဂဟ+ဧ = အနဂါဟက (ဝုဒ္ဓိမပြု)
 အန+ကမ္မ+ယု = အနကမ္မန

ထို့ပြင် အချို့သော ပစ္စည်းတို့ဝယ် ဣ-အက္ခရာ ယှဉ်တွဲပါဝင်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်၏။ ယင်းဣ-အက္ခရာကား “ဤ ဣ-အက္ခရာပါသော ပစ္စည်းနှောင်းလျှင် နောက်မှ သံယုတ် အက္ခရာ ကပ်လျက်မရှိသော ပုဒ်၊ ဓာတ်တို့၏ အစ သရကို များသောအားဖြင့် ဝုဒ္ဓိပြုရသည်” ဟု ညွှန်ပြဖို့ရာ အပိုထည့်သွင်းသုံးစွဲအပ်သော အနုဗန်အက္ခရာ ဖြစ်သည်။ ယင်း ဣ-အက္ခရာကို ထိုထိုပုဒ်တို့၌ တွေ့ရ မည် မဟုတ်ပေ။

- ပုံစံ— အန+ဣသ+ဣ = အနသေ
 အန+ကသ+ဣ+တိ = အနကထေတိ (ဝုဒ္ဓိမပြု)
 အန+ကရ+ဣ = အနကာရ
 အန+ဇလ+ဣယ+တိ = အနဇ္ဇာလယတိ

အတွဲ ၂-ပြုစု၊ စစ်ဆေး၊ တည်းဖြတ်သူများ

စာပြု—	ဦးကောသလ္လ၊	ဦးဝိလာသဂ္ဂ
	ဦးဗိုလ်မောင်၊	ဦးတင်ရွှေ
စာစစ်—	ဦးလှနွဲ့သ၊	ဦးနန္ဒဝံသ
ကျမ်းပြု—	အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ	
တည်းဖြတ်—	ဆရာတော် ဦးဉာဏုတ္တရ	
	အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ	
စာမူတိုက်—	ဦးနန္ဒီမဉ္ဇူ	

ပြုစုရေးသား၍ နောက်ဆုံး တည်းဖြတ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ

၁။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော် ဦးဉာဏုတ္တရ

၂။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ

အဘိဓာန်လုပ်ငန်း ကူညီဆောင်ရွက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ

တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန် အတွဲ ၁-ထွက်ပေါ်ပြီး နောက်ပိုင်း၌ အဘိဓာန်လုပ်ငန်းတို့ကို ကူညီဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ကြသော စာစု၊ စာပြုစုသော အရှင်မြတ်များနှင့် ထိုအရှင်မြတ်တို့၏ လုပ်ငန်းအသီးသီးကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

- ၁။ ဦးဝိပုလ၊ သာသနဓဇသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ၊ ပရိယတ္တိနယူပဒေသကျောင်း၊ မစိုးရိမ်တိုက် မန္တလေး။ (စာစု)
- ၂။ ဦးဝေပုလ္လ (က)，သာသနဓဇသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ၊ ဒေါနခြံ အုဋ်ကျောင်း၊ ဒက္ခိဏာရာမ ဘုရားကြီးတိုက်၊ မန္တလေး။ (စာစု၊ စာပြု)
- ၃။ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၊ သာသနဓဇသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ၊ ဒါနသုခကျောင်း၊ မြင်းဝန်တိုက်၊ မန္တလေး။ (စာစု)
- ၄။ ဦးစိန္တိတ၊ သာသနဓဇသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ၊ မာဂဓနယူပဒေသကျောင်း၊ မစိုးရိမ်တိုက်၊ မန္တလေး။ (စာစု၊ စာပြု)
- ၅။ ဦးပဏ္ဍိတ၊ သာသနဓဇသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ၊ အာဇာနည်ကျောင်း၊ ဒက္ခိဏာရာမ ဘုရားကြီးတိုက်၊ မန္တလေး။ (စာစု၊ စာပြု)
- ၆။ ဦးဇာဂရ (က)，သာသနဓဇသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ၊ အာဂမနယူပဒေသကျောင်း၊ မစိုးရိမ်တိုက်၊ မန္တလေး။ (စာစု)
- ၇။ ဦးဝိဇယ၊ သာသနဓဇသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ၊ ဆရာတော် ဦးကြယ်ကျောင်း၊ ဒက္ခိဏာရာမ ဘုရားကြီးတိုက်၊ မန္တလေး။ (စာစု)
- ၈။ ဦးဣန္ဒဝံသ၊ သာသနဓဇသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ၊ သာသနဇောတိကာရုံကျောင်း၊ မြောင်းမြမြို့။ (စာပြု)
- ၉။ ဦးစန္ဒောဘာသ၊ သာသနဓဇသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ၊ ဦးကံကြီးကျောင်း၊ အဘယာရာမ ရွှေဂူတိုက်၊ မန္တလေး။ (စာစု၊ စာပြု)
- ၁၀။ ဦးသာမိန၊ သာသနဓဇသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ၊ ပေတောအုဋ်ကျောင်း၊ ဒက္ခိဏာရာမ ဘုရားကြီးတိုက်၊ မန္တလေး။ (စာစု၊ စာပြု)
- ၁၁။ ဦးဇာဂရ (ခ)，ပထမကြီး၊ အာဂမနယူပဒေသကျောင်း၊ မစိုးရိမ်တိုက်၊ မန္တလေး။ (စာစု)
- ၁၂။ ဦးဉာဏုဇ္ဈိက (နိပေါင်ယုန်းတော်)，သာသနဓဇဓမ္မာစရိယ၊ ငိဇ္ဇာလင်္ကာရတိုက်၊ မန္တလေး။ (စာစု၊ စာပြု)
- ၁၃။ ဦးဝေပုလ္လာဘိဝံသ (ခ)，စေတီယင်္ဂဏစာသင်တန်း၊ အလယ်တိုက်ကြီး၊ အဘယာရာမ ရွှေဂူတိုက်၊ မန္တလေး။ (စာစု)

အဘိဓာန်လုပ်ငန်းကူညီဆောင်ရွက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ

- ၁၄။ ဦးနန္ဒမာလာ၊ သကျသီဟနှင့် အစိုးရဓမ္မာစရိယ ပါဠိပါရဂူ မဟာသုဗောဓာရုံကျောင်းတိုက်၊ စစ်ကိုင်း။ (စာပြု)
- ၁၅။ ဦးဂေါတမဝံသ၊ သာသနဇေဓမ္မာစရိယ၊ ရတနာ့ဗိမာန် ပါဠိတက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်၊ စစ်ကိုင်း။ (စာစု)
- ၁၆။ ဦးကုသလ၊ သကျသီဟနှင့် အစိုးရဓမ္မာစရိယ၊ ပတ္တမြားကျောင်း၊ မြင်းဝန်တိုက်၊ မန္တလေး။ (စာပြု)

အထက်ပါ ဆရာတော်တို့၏ ကူညီဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ၁၀-လမျှအတွင်းမှာပင် အာ-မူစ၍ ဟ-တိုင်အောင် အဋ္ဌကထာဋီကာတို့မှ ပုဒ်အားလုံးကို ထုတ်စုခြင်းလုပ်ငန်း ပြီးစီးအောင်မြင်ခဲ့သည်။

အနက်ဖတ်နည်း

“ဖြတ်-ခွဲ-ဖောက်-ဝင်-စူး-ရှ-၏ (အနုကန္တတိ)”ကို “ဖြတ်၏။ ခွဲ၏။ ဖောက်၏။ ဝင်၏။ စူး၏။ ရှ၏”ဟု ဖတ်ပါ။

“အစဉ်-သွား-လှည့်လည်-၏ (အနုက္ကမတိ)”ကို “အစဉ်သွား၏။ အစဉ်လှည့်လည်၏”ဟု ဖတ်ပါ။

“မပြတ်-လှည့်လည်-သွားလာ-ကျက်စား-အပ်သော။ (အနုစိတ္တံ)”ကို “မပြတ်လှည့်လည်အပ်သော မပြတ်သွားလာအပ်သော မပြတ်ကျက်စားအပ်သော”ဟု ဖတ်ပါ။

ကိုးကားဖို့ငြိမ်းပြုသည့်ကျမ်းများ

အတွဲ ၁-၌ ပြအပ်ပြီးသော ကျမ်းတို့မှ တပါးသော ကျမ်းတို့ကို၎င်း၊ အတွဲ ၁-၌ ပြအပ်ပြီးသော်လည်း ပုံနှိပ်တိုက်မတူသည့် အချို့သော ကျမ်းတို့ကို၎င်း ဤစာအုပ်၌ ပြထားပါသည်။ ထိုတွင် ထပ်၍ ပြအပ်သော ကျမ်းတို့ကို ခရေပွင့်အမှတ်ပြထားသည်။

ဤအတွဲ ၂-၌ သဒ္ဒန်တိနှင့် မဏိသာရမဉ္ဇူသင်္ဂြိုဟ်တို့၏ အညွှန်းတွင်လည်း ဆဋ္ဌသံဂါယနာမူ၏ အညွှန်းဂဏန်းများကိုသာ ပြထားသည်။

ကိုးကားမှီငြမ်းပြုသည့် (ဆ) ပါဠိတော်နိဿယကျမ်းများ

ဦးရေ	ကျမ်းအမည်	ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် ပုံနှိပ်နှစ်	ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်
၁	သုတ်သီလက္ခန္ဓာပါဠိတော် နိဿယသစ်	ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၇-ခု၊	အရှင်နန္ဒဝံသမဟာထေရ်
၂	မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် နိဿယ	ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၁-ခု၊	ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ပဋိပသော- ဧကဌာန၊ နိဿယအဖွဲ့ ဆရာတော်များ
၃	မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် နိဿယ	။ ၁၉၆၃-ခု၊	။
၄	ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် နိဿယ	။ ၁၉၆၃-ခု၊	။
၅	သဂါတာဝဂ္ဂ သံယုတ္တပါဠိတော် နိဿယ	။ ၁၉၆၅-ခု၊	။
၆	ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပါဠိတော် နိဿယ	။ ၁၉၆၀-ခု၊	ဆင်တဲဆရာတော် (ချန်နုမူ)

ကိုးကားမိငြမ်းပြုသည့် (၈) ဂန္ထန္တရကျမ်းများ

ဦးရေ	ကျမ်းအမည်	ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် ပုံနှိပ်နှစ်	ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်	သင်္ကေတ
၁	အဋ္ဌသာလိနီယောဇနာ	သုဓမ္မဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၂၇-ခု	အရှင်သီရိသုမင်္ဂလ	အဋ္ဌသာ၊ ယော
၂	အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝိနီ ဦးကာကျော်	ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၂-ခု	အရှင်သုမင်္ဂလသာမိ	ဝိဘာဝိနီ။
၃	အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ	။ ၁၉၆၂-ခု	အရှင်အနုရုဒ္ဓါ	သင်္ဂဟ။
၄	အဘိဓမ္မာဝတာရ	။ ၁၉၆၂-ခု	အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တ	အဘိ၊ ဝတာရ။
၅	အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ (ပ)	။ ၁၉၆၂-ခု	အရှင်သုမင်္ဂလသာမိ	အဘိ၊ ဝတာရ၊ ဋီ၊ ၁။
၆	။ (ခ)	။ ၁၉၆၃-ခု	။	အဘိ၊ ဝတာရ၊ ဋီ၊ ၂။
၇	အမရကောသ ပါဠိ-နိဿယ	လက်ရေးစာကူးစက်၊ ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်	အဘယာရာမ ဆရာတော်	အမရ၊ သျ။
၈	ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယ	ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၂-ခု	အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တ	ဥ၊ ဝိနိစ္ဆယ။
၉	ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာ	။	မဟာဥပတိဿ ထေရ် (ပိဋကတ်သမိုင်း)	ဥ၊ ဝိနိစ္ဆယ၊ ဋီ။
၁၀	ကင်္ခါဘာသာဋီကာ (ပ)	နယူးဘားမားပိဋက ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၃၂၀-ခု	အရှင်ဇနကာဘိဝံသ	
၁၁	။ (ခ)	။ ၁၃၂၁-ခု	။	
၁၂	ကဗျာသာရတ္ထသင်္ဂဟသတ်ပုံ နှင့် အတိုကောက်	ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၃-ခု	ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ	
၁၃	ကဝိလက္ခဏာသတ်ပုံ သံပေါက်နှင့် အတိုကောက်	။ ၁၉၆၂-ခု	စိန္တကျော်သူ ဦးဩ	
၁၄	ခုဒ္ဒသိက္ခာ	ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၂-ခု	အရှင်ဓမ္မသီရိ	
၁၅	ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာ (ဟောင်း)	။	အမည်မသိ အရှင်	ခုဒ္ဒသိက္ခာ၊ ဋီ၊ ဟောင်း။

ကိုးကားမှီငြမ်းပြုသည့် (၈) ဂန္ထနရကျမ်းများ

ဦးရေ	ကျမ်းအမည်	ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် ပုံနှိပ်နှစ်	ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်	သင်္ကေတ
၁၆	ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာ (သစ်)	ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၂-ခု	အရှင်သံသရာက္ခိတ	ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီ၊ သစ်။
၁၇	ဆကာရန္တနယသတ်ပုံ	ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၃-ခု	အမှတ်တော်ရေး ဦးသာအောင်	
၁၈	ဇာတ်ဋီကာသစ်	လက်ရေးမူ ကျမ်းပြီးနှစ် ၁၂၃၀?-ခု	ဆရာတော် ဦးပညာ- သာမိ	ဇာတ်ဋီ၊သစ်။
၁၉	နာမရူပပရိစ္ဆေဒ	ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၂-ခု	အရှင်အနုရုဒ္ဓါ	နာမရူပ။
၂၀	*ပဒရူပသိဒ္ဓိ	■ ၁၉၆၄-ခု	အရှင်ဗုဒ္ဓပိယ	ရူ။
၂၁	*ပဒရူပသိဒ္ဓိ ဋီကာ	■ ၁၉၆၅-ခု	■	ရူဋီ။
၂၂	ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ	■ ၁၉၆၂-ခု	အရှင်အနုရုဒ္ဓါ	ပရမတ္ထ။
၂၃	ပါရာဇိကဏ်ဘာသာ ဋီကာ (ပ)	နယူးဘားမား ပိဋက ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၃၂၂-ခု	အရှင်နေကာဘိဝံသ	
၂၄	■ (ခ)	■ ၁၃၂၃-ခု	■	
၂၅	■ (တ)	■ ■	■	
၂၆	■ (စ)	■ ၁၃၂၄-ခု	■	
၂၇	ပါရာဇိကဏ် ယောဇနာ	သုဓမ္မဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၂၆-ခု၊	အရှင်သီရိသုမင်္ဂလ	ပါရာယော။
၂၈	*မဏိသာရမဉ္ဇူ သာဋီကာ(ပ)	ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၃-ခု၊	အရှင်အရိယဝံသ	မဏိမဉ္ဇူ၊၁။
၂၉	■ (ခ)	■ ■	■	မဏိမဉ္ဇူ၊၂။
၃၀	*မာတိကာစာတုကထာ အရကောက်	■ ၁၉၆၄-ခု၊	အရှင်ဝရနှင့် အရှင်ဇမ္ဗူဒီပဇဇ	မာ၊စာ၊ ကောက်။
၃၁	မူလသိက္ခာ	■ ၁၉၆၂-ခု၊	အရှင်မဟာသာမိ	

ကိုးကားပို့ပြသည့် (၈) ဂန္ထနာကျမ်းများ

ဦးရေ	ကျမ်းအမည်	ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် ပုံနှိပ်နှစ်	ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်	သင်္ကေတ
၃၂	မူလသိက္ခာဋီကာ	ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၂-ခု၊	အမည်မသိအရှင်	မူလသိက္ခာ ဋီ။
၃၃	မောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာဋီကာ နိဿယ	နေဝတီပုံနှိပ်တိုက်(မန်း)၊ ၁၃၂၅-ခု၊	အဘယာရာမ ဆရာ တော်	မောဂ်၊ပဋိကာ၊
၃၄	မောဟဝိဇ္ဇေဒနီ	ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၃-ခု၊	အရှင်ကဿပထေရ်	မော၊ဇ္ဇေဒနီ။
၃၅	လက်စွဲမှန်ပြ မြန်မာဝေါဟာရ သတ်ပုံ	သုဓမ္မဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၃၂၅-ခု၊	ဦးအုန်းရွှေ	
၃၆	ဝိနယဝိနိစ္ဆယ	ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၂-ခု၊	အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တ	ဝိ၊နိစ္ဆယ။
၃၇	ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ (ပ)	။ ၁၉၆၂-ခု၊	မဟာဥပတိဿထေရ် (ပိဋကတ်သမိုင်း)	ဝိ၊နိစ္ဆယ၊ဋီ၊၁။
၃၈	ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ (ဒ)	။ ၁၉၆၂-ခု၊	။	ဝိ၊နိစ္ဆယ၊ဋီ၊၂။
၃၉	ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ (ပ)	။ ၁၉၆၂-ခု၊	တောင်ဖိလာဆရာ တော်	ဝိနယာလင်္ကာ- ရ၊၁။
၄၀	။ (ဒ)	။ 。	။	ဝိနယာလင်္ကာ- ရ၊၂။
၄၁	ဝိဘဇ္ဇ ဌပိတခွဲထား	ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၂-ခု၊	အရှင်လင်္ကာသာရ (တွင်းသင်းတိုက်ဝန်)	
၄၂	သစ္စသင်္ခေပ	ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၂-ခု၊	အရှင်ဓမ္မပါလ	
၄၃	* သဒ္ဓနီတိ ပဒမာလာ	။ 。	အရှင်အဂ္ဂဝံသ	နီတိ၊ပဒ။
၄၄	* ။ ဓာတုမာလာ	။ ၁၉၆၃-ခု၊	။	နီတိ၊ဓာတု။
၄၅	* ။ သုတ္တမာလာ	။ ၁၉၆၄-ခု၊	။	နီတိ၊သုတ္တ။
၄၆	သပြေကန်သဒ္ဓါကြီးနိဿယ သစ် (ပ)	ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၁-ခု၊	သပြေကန်ဆရာတော်	
၄၇	။ (ဒ)	။ ၁၉၆၃-ခု၊	။	
၄၈	။ (တ)	။ ၁၉၆၅-ခု၊	။	
၄၉	သတ်ပုံအဘိဓာန်မိတ်လင်စုံ	ပညာအလင်းပြ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၆-ခု၊	ဦးအုန်းရွှေ	

ကိုးကားဖို့ငြမ်းပြုသည့် (ဆ) နိုင်ငံခြားကျမ်းစာ

စဉ်	ကျမ်းစာအမည်	ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် ပုံနှိပ်နှစ်	ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်	သင်္ကေတ
၁	ဓမ္မကလ္ပဒြုမ (သက္ကတအဘိဓာန်ကြီး) ၅-တွဲ	Chowkhamba Sanskrit Series Office, Varanasi, India.	သျှာရ-ရာဇာ-ရာဇာ-ကာန္တဝေဓ	ကပ္ပဒြုမ

ဤကျမ်း၌ အသုံးပြုသော မြန်မာသက္ကတ စာလုံးများမှ
ထူးသော စာလုံးများ

သရများ ကွ ကွ လွ လွ ဇ ဩ အး
 (ရိ) (ရိ) (လရိ) (လရိ) (ဒိုက်) (အောက်) (အး)

ဗျည်းများ— ဓ ဓ
 (တာလုဇ-ဆ) (မုဒ္ဒဇ-ဆ)

စာလုံးဆင့်များ ဣ = ဇ + ဥ
 မု = ဖ + ဋ
 ဗ္ဗ = ဖ + ဌ
 ကိ = ရိ + က (ဗျည်း၏ အထက်၌ရှိသော ‘ဇ’ ကို ‘ရေဖ’ ဟု
 ခေါ်သည်။ ရ နှင့် အတူတူဖြစ်သည်။ ရ နှင့် အခြား
 ဗျည်းတို့ ဆင့်ရာ၌လည်း နည်းတူ မှတ်ရန်)။

သင်္ကေတများ

ပ	ပုလ္လိင်
ထိ	ဣတ္ထိလိင်
န	နုပုလ္လိင်
တိ	တိလိင်၊ လိင် ၃-ပါး
ကြိ	ကြိယာပုဒ်၊ အာချာတ်ပုဒ်
ကမ္ပ၊ကြိ	ကံဟောကြိယာ
ကာ၊ကြိ	ကာရိတ်ကြိယာ
ကြိ၊ဝိ	ကြိယာဝိသေသန
ဗျ	အဗျယပုဒ်
သံ	သက္ကတ
ဗု၊သံ	ဗုဒ္ဓဘာသာသက္ကတ
ပြာ	ပြာဠိ

တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်
အဗျားအမြန်ပြင်ဆင်ချက်

စာမျက်နှာ	အဘိဓာန်ဝင်ပုဒ်	ကြောင်းရေ	အမှား	အမှန်
၁၈	အနုဂမနညဏ	၁-၂	အနုယေညဏ-ကြည့်။	အနုယ(၄)အနက် ကြည့်။
၂၁	အနုဂ္ဂဏှက	၃	အနုကမ္မက(ခ)အနက် ကြည့်။	သမ္မုရာယံကေန အတ္ထေန အနုဂ္ဂဏှက။ ပေတ၊ဌ။ ၆၄။
၂၄	အနုဂ္ဂဟ (ဏ)ပစ္စုပဋ္ဌာန	၇	ပစ္စုပဋ္ဌာနနံ။	ပစ္စုပဋ္ဌာနံ။
၂၅	အနုဂ္ဂဟေသတိ	၁	အနုဂ္ဂဟေသတိ	အနုဂ္ဂဟေသမိ
၂၇	အနုစရတိ	၃	ကောက်-လိုက်၏။	ကောက်-လိုက်၏။ အနု- စရန္တိပိ နံ။ အံ၊၂။၃၀၉။ ဤပုဒ် ပြုတ်ပစ်ရန်။
၃၀	အနုစ္ဆဝိကပဋိပဒါ			၁၃၄-
၃၅	ဒု-ကော်လံ	၁၆	၁၀၄-	အနုဋ္ဌာနသေယျာ-
၃၆	အနုဋ္ဌာနံ	၆	အနုဋ္ဌာနသေယျာ-	အံ၊၁။၂၂။
၃၈	ဒု-ကော်လံ	၃	အံ၊၁။	အနုတိဋ္ဌန္တိ
၃၉	အနုဟိဋ္ဌတိ	၄	အနုတိဋ္ဌန္တိ	သော ပုဒ်တို့-
၄၃	အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ	၂	သော ပုဒ်တို့	[န+ဥဒရ]
၄၆	အနုဒရ	၁	[အနု+ဥဒရ]	(ခ)အနက် ကြည့်။
၆၈	အနုပတိတတ္ထ	၃	ကြည့်။	အပ်သည်၏အဖြစ်
၇၅	အနုပယောဂတ္ထ	၂	သည်၏အဖြစ်	(န၊ထိ)
၈၁	အနုပလက္ခဏ	၁	(န)	သံ၊၂။၂၂၂။ ယံ ဝေဇ္ဇပံ
"	"	၄	သံ၊၂။၂၂၂။	အညာဏံ... အနုပလက္ခ- ဏာ။ နေတ္ထိ။ ၆၄။
၈၃	အနုပဝဇ္ဇ	၂၆	အပ္ပဋိသန္ဓိကဘာဝ-	အပ္ပဋိသန္ဓိဘာဝ-
၁၀၃	အနုပါလေတိ	၅-၆-၇		အနုပါလေသမိကို အ- နုပါလယံ ၏ နောက်သို့ ရွှေ့ရန်။
၁၀၉	ပ-ကော်လံ	၁၀	အနုပဗ္ဗဝဏ္ဏနာတိပိ	အနုပဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာတိပိ
"	အနုပဗ္ဗဝိပဿနာ	၂	အပ်သော	သော
၁၁၂	အနုပေက္ခက	၁	[အနု+ပ+ဗုဒ္ဓ+ဏှ]	[(၁) အနု+ပ+ဗုဒ္ဓ+ ဏှ။ (၂) န+ဥပေက္ခက]

စာမျက်နှာ	အဘိဓာန်ဝင်ပုဒ်	ကြောင်းရေ	အမှား	အမှန်
၁၁၃	ပ-ကော်လံ	၂	၁၃၃။	၁၃၃။ (၂) လျစ်လျူမရှုသောသူ။
၁၁၄	အနုပေက္ခတိ	၄	အနုပေက္ခတိ	အနုပေက္ခတိ
။	။	၇	အနုပေက္ခတိတိ	အနုပေက္ခတိတိ
၁၂၄	အနုပ္ပဗန္ဓန	၁	(၄)	(၄၊တိ)
၁၃၇	အနုဗောဓေတိ			ယင်း၌ (၁) အနက်ကို ဖြုတ်ပစ်ရန်
၁၃၇	။			“အနုဗောဓေတိ (ကာကြံ) [အနု+ဗုဓ+ကော+တိ] လျှောက်ပတ်စွာသိစေ၏။ အနုဗောဓေန္တိတိ ဗောဓဇ္ဈင်္ဂါ။ ပဋိသံ။ ၃၀၂။” ဟု အနုဗုတပုဒ်၏ အထက်၌ ဖြည့်စွက်ရန်
၁၃၉	အနုဗျဉ္ဇနဂါဟိ	၁	[အနုဗျဉ္ဇန	[အနုဗျဉ္ဇန
၁၄၂	အနုဘဝတိ			ယင်း၌ အနုဘောန္တ ကို အနုဘောမ ၏ နောက်သို့ ရွှေ့ရန်။
၁၆၂	ပ-ကော်လံ	၂၁	(၂) မေးစိစစ်	(၃) မေးစိစစ်
၁၆၆	အနုရုဉ္ဇန္တိ	၁	[အနု+ရုဉ္ဇ	[အနု+ရန္တ
၁၈၂	အနုလောမ	၂	မ။	မ
၁၈၄	အနုလောမစိတ္တ	၇	(၉)	(၅)
၁၉၃	အနုဝတ္တတိ	၂	လျှောက်ပတ်စွာ-ဖြစ်၏။	လျှောက်ပတ် - စွာဖြစ်၏။
၁၉၉	အနုဝါသန	၅	သေဟာဒီဟိ’	သေဟာဒီဟိ’
၂၁၄	အနုသန္ဓိ	၂	ပဋိသန္ဓေ။	အနုသန္ဓေ။
၂၁၇	ပ-ကော်လံ	၂၁	ပျဉ္ဇိ	ပျဉ္ဇိ
၂၃၂	အနုသုယက	၁၂	ဇော၊ ၁။ ၂၃၈-ကြည့်။	(ဇော၊ ၁။ ၂၃၈-ကြည့်။)
၂၃၉	အနုသုရုဏသမတ္ထ	၅	(က)	(၂) (၁)
၂၅၃	အနုနာဓိကဝစန	၈	(ဒိ၊ ၃။ ၁။ ၂၃၈-၉။ သိ။	ဒိ ၃။ ၁။ ၂၃၈-၉။ (သိ။
၂၆၀	အနောကဇာတိက	၃	(၄)	(၂)
၂၇၂	အနောကသတဝဏ္ဏ	၃	အနောကသတဝဏ္ဏ	အနောကဝဏ္ဏ’

စာမျက်နှာ	အဘိဓာန်ဝင်ပုဒ်	ကြောင်းရေ	စာမှား	အမှန်
၂၇၃	အနေကသမ္ဘာရ	၄	မဟာသမ္ဘရာ	မဟာသမ္ဘရာ
၂၈၁	ပ-ကော်လံ	၁၁	အမရိသဟနံ	အမရိသနံ
၃၄၄	အန္တေပုရ	၆	မင်းနန်း	(၁) မင်းနန်း
၃၄၅	ပ-ကော်လံ	၁၃	(၃)	(၂)
၃၆၁	အန္တေဒီတ	၉	၄၁။	၄၁။ (ဒီ၊ ဇို၊ ၁။ ၁၁၆။ သီ၊ ဇို၊ သစ်၊ ၁။ ၃၂၈။ မ၊ ဇို၊ ၂။ ၁၅၄။ အံ၊ ဇို၊ ၂။ ၁၇၆။ မူလ၊ ဇို၊ ၁။ ၆ - တို့ လည်း ကြည့်။)
၃၆၈	အန္တေဝဿ	၁	ဝါတွင်း	ဝါတွင်း။
၃၇၄	အန္တေ	၅	မြင်ကြောင်း	(၁) မြင်ကြောင်း
၃၉၆	အန္တေဝဿဝတိ			“(က)ယိုစီး၏။”ကို ပြုတ် ၍ သာဓကများကို (ခ) အနက်၏နောက် အဘိ- ဇ္ဈာဝေါမနဿာ ၏ ရွှေသို့ ရွှေရန်။ ထို့ပြင် (ခ)ကို (က)ဟု၎င်း၊ (ဂ)ကို (ခ) ဟု၎င်း ပြင်ရန်။
၃၉၇	အန္တေသန္တ	၈	သန္တေ”တိ။	သန္တေ”တိ။
၄၀၈	အပဂစ္ဆမာန	၁	မုဂ	ဂမု
၄၃၂	အပဉ္စသ	၂	ကြည့်။]	ကြည့်။
။	။	၃	ပ+အဉ္စသ)။	ပ+အဉ္စသ)။]
၄၆၅	အပဗျာမ	၈	တွာ၊က)။	တွာ၊က)။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၃၁၆။
၄၈၃	အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ	၁	(တိ)	(တိ)
၄၈၅	အပရပ္ပစ္စယ	၅	(၁)	(ခ)
၅၀၀	အပရာမာသနိယျာနိက- ဘာဝဒီပန	၂	ရာမာသနိယ	ရာမသနိယ
၅၀၇	အပရိဂ္ဂဟိတဿ	၁	(တိ)	(ပ)
၅၁၆	အပရိညာမူလက	၅	အပရိညာမူလကာ	အပရိညာမူလိကာ
၅၃၂	အပရိဘူတိတော	၆-၇-၈		“ပုတ္တာဒိနမ္ပိ ... ၁၆၃။” ကို (က)အနက်သို့ ရွှေ့ရန်။
။	အပရိဘုတ္တ	၁	[န+ပရိဘုတ္တ]	[န+ပရိဘုတ္တ]

စာမျက်နှာ	အဘိဓာန်ဝင်ပုဒ်	ကြောင်းရေ	အမှား	အမှန်
၅၅၀	အပရိဝတ္တန	၆	မဖလှယ် - ခြင်း	ခြင်း
၅၅၃	အပရိသုဒ္ဓကယကမ္မန္တ	၃	ပါတိ	ပါတ
၅၆၄	ပ-ကော်လံ	၂	ဂုဏ်းမ	ဂုဏ်မ
။	အပလာ(ဋ္ဌာ)သီ	၄	ယိ(၂)အနက်ကြည့်။	ယိ-ကြည့်။
၅၇၅	အပသဗျ	၁	(တိ)	(န)
။	။	၆	ကြည့်။	ကြည့်။]
၅၇၇	အပသာဒိတ	၁၇	ပြောဆိုသော	ပြောဆိုအပ်သော
၅၈၀	အပဿယနိယဋ္ဌ	၁	[အပဿနိယ	[အပဿယနိယ
၅၈၂	ဇု-ကော်လံ	၁	ဆွဲကိုင်,	(ဆွဲကိုင်,
၅၉၇	အပါယကမနိယကိလေ- သောဓိ	၆	ကိလသောဓိဿ	ကိလေသောဓိဿ
၆၁၉	အပိဟာ	၁	မဘတ်မက်	မတပ်မက်
၆၂၁	အပိဋ္ဌန္တိတွာ	၅	အပိဋ္ဌန္တိတွာဝ	အပိလန္တိတွာဝ
၆၅၇	အပ္ပစ္စက္ခာယ	၄	(ခ)မစွန့်	(ခ)မပယ် - မစွန့်
၆၆၀	အပ္ပစ္စုပ္ပန်သညီ			ယင်းပုဒ် ပြုတ်ပစ်ရန်
၆၇၀	အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကတ	၄	အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကတံ	အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကတံ
၇၀၂	အပ္ပဋိဟညမာန	၄	အပ္ပဋိဟညမာနာ။	အပ္ပဋိဟညမာနာ အပ္ပဋိ- ဟတမာနာ။
၇၁၀	အပ္ပတရ	၁၂-၁၆		“တတြ စေ ၁၈၀။” ကို (၁)အနက်သို့ ရွှေ့ ရန်။
၇၆၀	အပ္ပမုဿန	၃	ဟောတိ။	ဟောတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၂။

တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်

နမော တဿ အဂ္ဂတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

အနု (ဗု) [အနု + ဥ] ဥပသာသနာ ၂၀-တို့တွင် တပုဒ်။ (၁) အစဉ် - လိုက် - လျှောက် - ခြင်း = အနုဂတ = အနုဂမန။ အနုကူလ၊ အနုပဋိပတ္တိ၊ အနုပဗ္ဗတိ၊ အနုဿရတိ၊ အနုတိတို့ ကြည့်။ (၂) မပြတ် = အနုပစ္စန္ဓ။ အနုပစ္စန္ဓေ အနုသယော။ ရှုနာ-၁၀၅။ အနုပစ္စန္ဓ အပစ္စန္ဓ။ တသ္မိံ။ အနု အနု သန္တာနေ သေတိတိ အနုသယော။ ရှုနာ-၅၄။ (၃) နောက် = ပစ္စာ။ အနုကမိဘ၊ အနုကရောတိ၊ အနုကူလ၊ အနုစက်မတိ၊ အနုစရ၊ အနုစရတိ၊ အနုဇ၊ အနုဇာနာပေတိ၊ အနုတာပ၊ အနုပညတ္တိ၊ အနုပဒ (၅) အနက်တို့ ကြည့်။ (၄) လွန်က်၊ ပြင်းထန် = ဘုသ။ ဘုသတ္တေ အနုရတ္တော။ ရှုနာ-၁၀၅။ အနုရတ္တ-လည်း ကြည့်။ (၅) အတူ = သာဒိဿ။ သာဒိဿေ အနုဂ္ဂပ။ ရှုနာ-၁၀၅။ အနုဂဏ၊ အနုဇာတ (၁) အနက်တို့ ကြည့်။ ထောမနိဓိ၊ အနုကရဏပုဒ်လည်း ကြည့်။ (၆) အောက်အဖို့ = အဓောဘာက။ အနုဝါတ-ကြည့်။ (၇) လျော်သည် = အနုဂ္ဂပ။ အနုဂီတိ၊ အနုစ္ဆဝိက၊ အနုဇ၊ အနုဇာတ၊ အနုဓမ္မ-တို့ ကြည့်။ (၈) အနီး = သမိပ။ အနုတိရ၊ အနုပဇေ၊ အနုပါဒ-တို့

ကြည့်။ မောက်၊ ၃။ ၆-လည်း ကြည့်။ (၉) အတွင်း၊ အကြား = အန္တရ။ အနုပထ-ကြည့်။ (၁၀) အပန်ဒန်၊ အထပ်ထပ်၊ အလွန် = ပုနပုန (ဘိယျ)။ အနုဂိဇ္ဈတိ၊ အနုစိန္တေတိ၊ အနုနေတု၊ အနုပဿတိတို့ ကြည့်။ (၁၁) အငယ် = ခုဒ္ဒက။ အနုစက်-ကြည့်။ (၁၂) အငယ် = ဖဟရ။ အနုထေရ-ကြည့်။ (၁၃) အဖို့အစု = ကောဋ္ဌာသ။ အနုပဒ (၄) အနက် ကြည့်။ (၁၄) မှီခိုခြင်း = ဥပနိဿယန။ အနုဇိဝိ ကြည့်။ (၁၅) ရှေးရှု၊ ပြစ်ခြင်း = အဘိမုခ။ အနုပရိဝတ္တေတိ-ကြည့်။ (ဝါဒပုတိဒ္ဓိ အနုမာတရံ ဝတ္ထော ဓာဝတိ ဟု ထုတ်သည်။) (၁၆) အတူလိုက်ခြင်း = အနုကရဏ။ အနုကရောတိ၊ အနုပဗ္ဗတိ၊ အနုပဗ္ဗဇာ-တို့ ကြည့်။ ဤအနက်ကို (၃) အနက်နှင့် အတူတူဟုလည်း ယူနိုင်သည်။ (၁၇) အပြန်ပြန်၊ ထိုမှ ဤမှ = အပရာပရိ။ အနုစက်မတိ၊ အနုစက်မန္တ-တို့ကြည့်။ (၁၈) အကြောင်း = ဟေတု။ အနုဇာတ (၂) အနက်ကြည့်။ (၁၉) အခြားမဲ့ = အနန္တရ။ အနုဒေဝ (၂) အနက် ကြည့်။ (၂၀) ယုတ်နိမ့်သည် = ဟိန။ ပီ.နေ အနုသာရိပုတ္တံ ပညဝန္တော။ ရှုနာ-၁၀၅။ မောက်၊ ၂။

၁၂။ အနုသာရိယတ္ထံ ပညဝါ။ ရှု။ ၂၇။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၆၂၇။ ပညဝါ-ပညာရှိသောသူသည်။ သာရိပုတ္တံ-အောက်၊ အနု-ယုတ်၏။ နိတိ၊ နိဿယ။ ပညဝန္တော - ပညာရှိသူတို့သည်။ သာရိပုတ္တံ အနု-အရှင်သာရိပုတ္တံ အောက် ချည်းတည်း။ မောက်၊ နိဿယ။ (၂၁) အတူ တကွ=သဟ။ တတိယတ္ထေ နဒိမန္တဝသိတာ သေနာ။ ရှု။ ၃၁-၁၁။ နဒိမန္တဝသိတာ ဗာရာဏသီ။ ရှု။ ၂၇။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၆၂၇။ နဒိယာ သဟ အဝဗဒ္ဓါတိ အတ္တော။ ရှု။ ၂၇။ ဗာရာဏသီ-ကို၊ နဒိ-ဂင်္ဂါမြစ်နှင့်၊ အနုဝသိတာ - တကွစပ်မြှောင် တည်ထောင်အပ်၏။ နိတိ၊ နိဿယ။ ပဗ္ဗတမနု သေနာ တိဋ္ဌတိ။ မောက်၊ ၂။ ၁၀။ ပဗ္ဗတမနု - တောင်နှင့်တကွ၊ သေနာ - သည်၊ တိဋ္ဌတိ - ၏။ ၎င်း၊ နိဿယ။ အနုစရတိ (ဂ) အနက်၊ အနုဇရိယ (၂) အနက်၊ အနုဒ္ဓတ၊ အနုဒေဝ၊ အနုဒေဝ-တို့လည်း ကြည့်။ (၂၂) မုတ်ကြောင်း၊ အမှတ်အသား = လက္ခဏ။ လက္ခဏေ ရုက္ခမနု ဝိဇ္ဇာတတေ ဝိဇ္ဇာ။ ရှု။ ၃၁-၁၀။ ရှု။ ၂၇။ မောက်၊ ၂။ ၁၀။ နိတိ သုတ္တ။ ၆၂၇။ ရုက္ခ-ကို၊ အနု-အမှတ်ပြု၍။ နိတိ၊ နိဿယ။ ဝိဇ္ဇာ-လျှပ်စစ်သည်။ ရုက္ခ အနု-သစ်ပင်၌။ မောက်၊ နိဿယ အလို၊ ပဗ္ဗဇိတမနု ပဗ္ဗဇိ သု။ ရှု။ ၂၇။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၆၂၇။ ပဗ္ဗဇိတံ - ရဟန်းပြုသော ဘုရားအလောင်းကို၊ အနု-အမှတ်ပြု၍။ ... ပဗ္ဗဇိတံ-ရဟန်းပြုလသော်၊ ကြောင့်။ ဤသို့ပည်းပေးကုန်၏။ နိတိ၊ နိဿယ။ သစ္စကိရိယမနု ဝုဋ္ဌိ ပါဝဏိ။ မောက်၊ ၂။ ၁၀။ သစ္စကိရိယံ အနု-သစ္စာပြုခြင်းကြောင့်၊ ဝုဋ္ဌိ-မိုးသည်၊ ပါဝဏိ-ရွာပြီ။ ၎င်း၊ နိဿယ။ အနုပတတိ (ဆ) အနက်လည်းကြည့်။ (၂၃) တစုံတခု အထူးသို့ ရောက်သည်ကို ပြောကြားခြင်း = ဣတ္ထမ္ပုတက္ခာန။ ဣတ္ထမ္ပုတက္ခာနေ သာရ ဒေဝဒတ္တော မတရံ အနု။ ရှု။ ၃၁-၁၀။ ရှု။ ၂၇။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၆၂၇။ မောက်၊ ၂။ ၁၀။ မတရံ-

၌၊ အနုသာရ-လျော်စွာ ကောင်း၏။ နိတိ၊ နိဿယ။ မတရံ အနု-အမိ၌၊ သာရ-သာရပကာရသို့ ရောက်၏။ ဝါ-ကောင်းသော ဂုဏ်နှင့်ယှဉ်၏။ မောက်၊ နိဿယအလို။ (၂၄) အဗ္ဗိ အစုဝေစု=ဘာဂ။ ဘာဂေ ယဒေတ္ထ မံ အနုသိယာ၊ တံ ဝိယတု။ ရှု။ ၃၁-၁၀။ ရှု။ ၂၇။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၆၂၇။ မောက်၊ ၂။ ၁၀ (တံ ဝိယတု-မပါ)။ ထွေ ဘာဇနိယေ-ဤဝေပန်ဖွယ်၌၊ မံ - ၏။ ယံ အနု - အကြင်အဖို့သည်၊ ဝါ - မံ-ကို၊ အနု-ရည်၍၊ ဌပိတော-သော၊ ယံ ယော ဘာဂေါ-သည်။ နိတိ၊ နိဿယ။ ထွေ-ဤပစ္စည်းပုံ၌၊ ယံ - အကြင်ဝတ္ထုသည်၊ မံ အနု-ငါ၏အဖို့သည်၊ သိယာ-၏။ မောက်၊ နိဿယ။ (၂၅) ပျံ့နှံ့စေခြင်းငှါအလို၊ ပျံ့နှံ့စေလိုခြင်း=ဝိစ္ဆာ။ ဝိစ္ဆာယံ ရုက္ခံ ရုက္ခံ အနု ဝိဇ္ဇာတတေ စန္ဒော။ ရှု။ ၃၁-၁၀။ ရှု။ ၂၇။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၆၂၇။ မောက်၊ ၂။ ၁၀ (ဝိဇ္ဇာ-ရှိ)။ ရုက္ခံ ရုက္ခံ - တိုင်း၌၊ ကိ၊ အနု - နှံ့၍။ နိတိ၊ နိဿယ။ ရုက္ခံ ရုက္ခံ အနု - သစ်ပင် သစ်ပင်တိုင်း၌။ မောက်၊ နိဿယအလို။ အနုဆမာသ၊ အနုပရိဝေဏ၊ အနုသံဝစ္ဆရ၊ အနုဒ္ဓမာသ-တို့လည်းကြည့်။ (၂၆) အစဉ်=အာနုပုဗ္ဗိယ။ အာနုပုဗ္ဗိယေ အနုဇေဋ္ဌံ မောက်၊ ၃။ ၂။ ဇေဋ္ဌာနုက္ကမေနာနုဇေဋ္ဌံ၊ ၎င်း၊ ပဉ္စိကာ။ အနုဇေဋ္ဌံ-ကြီးသွား၏ အစဉ်အတိုင်း၊ ဝါ-ကြီးစဉ် ယေလိုက်။ (၂၇) အလျား၊ တလျှောက် = အာယာမ။ အနုဂင်္ဂံ ဗာရာဏသီ။ မောက်၊ ၃။ ၆။ အနုဂင်္ဂံ ဗာရာဏသီတိ ဂင်္ဂါယာမေန ယုတ္တာ ဗာရာဏသီ။ ၎င်း၊ ပဉ္စိကာ။ ဗာရာဏသီ-ဗာရာဏသီမြို့သည်၊ အနုဂင်္ဂံ-ဂင်္ဂါမြစ်၏ အလျားနှင့် ယှဉ်၏။ မောက်၊ နိဿယ။ (၂၈) အနက်မဲ့၊ နိပါတ်မျှ=နိပါတမတ္တ။ ပေတ၊ ၄။ ၆၄။ ဇော၊ ၄။ ၂။ ၁၄၄။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၀-တို့ကြည့်။ (၂၉) အစီးအပွား=ဟိတ။ ဇာန်၊ ၁။ ၁၁၇၄-ကြည့်။ (၃၀) အရပ်=ဒေသ။ ဇာန်၊ ၁။ ၁၁၇၄-

ကြည့်။ (ရှုနာ-၁၀၅။ ဓာန်-၁၁၇၄။ နိတိ၊
သုတ္တံ-နာ-၃၆၅-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုဘာသာ (ကြိ) [အနု+ကရ+ဤ] အနု-
ကရေတိ-ကြည့်။

အနုဘန္တရိယ (တိ) [အနု+အန္တရိယ] အပန်ပန်
အံ့သြဖွယ်ကောင်းသော။ အနုဘန္တရိယ-ကြည့်။
အနုဘာဝကတ-လည်း ကြည့်။

အနုဘာဝ (ပု) [အနု+အဘာဝ] နောင်
တဖန် မဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း။ အနုဘာဝ-
ကတ (သံ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၈၀) ကြည့်။

အနုဘယ (ပု) [အနု+ဣ+အ] အလျော်
အားဖြင့်-သိခြင်း-သိသောဉာဏ်။ အနုဘယ
(သံ၊ ၄။ ၂။ ၆၂။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၇၈) ကြည့်။

အနုဘာဂန္ဓာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+အာ+ဂမ္မ+တွာ]
လာ၍၊ တဖန်လာ၍၊ လိုက်လာ၍။ ဣမံ ဂေဟံ
အနုဘာဂန္ဓာ ကသာဘိဿာတေဟိ စေဝ
လက္ခဏာဟနနေန စ ဧတိပ္ပကာသနေန စ
တံ ဒုသေယျ ဥပဟနေယျ။ ဧ၊ ၄။ ၁။ ၄၈၀။
အနုဘာဂန္ဓာ-လည်း ကြည့်။

အနုဘာနယတိ (ကြိ) [အနု+အာ+နိ+အ+
တိ] အပန်ပန်ဆောင်၏။ အပန်ပန်-ဆောင်
-ယူ-ရရှိ-၏။ အနုဘာနယတိ (မဟာနိ၊ ၄။
၃၂၀) ကြည့်။

အနုဘာဝတ္တတိ (ကြိ) [အနု+အာ+ဝတု+
အ+တိ] အပန်ပန် ရွေးချယ်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏။
ဆည်းကပ်စားသည်၏ အစမ်းအားဖြင့် အ
လျော်ဖြစ်၏။ အနုဘာဝတ္တတိ-ကြည့်။

အနုဘာဝိဋ္ဌ (တိ) [အနု+အာ+ဝိသ+တ]
ပူးဝင်အပ်သော။ အနုဘာဝိဋ္ဌ (သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၄)
ကြည့်။

အနုဘာဝိသတိ (ကြိ) [အနု+အာ+ဝိသ+
အ+တိ] အတွင်းသို့-ပြင်းစွာ-လွန်စွာ-
ဝင်၏။ ပူးကပ်၏။ အနုဘာဝိသတိ (သံ၊ ၄။ ၁။
၁၁၇) ကြည့်။

အနုဥဋ္ဌိတ (တိ) [အနု+ဥ+ဌာ+တ] အစဉ်
လိုက်၍ဖြစ်ပေါ်သော။ အနုဂ္ဂတာတိပိ ပါဠိ၊
အနုဥဋ္ဌိတာတိ အတ္ထော။ ဥဒါန ၄။ ၂၁၅။
အနုဂ္ဂတ-လည်း ကြည့်။

အနုတေ (ကြိ) [အနု+ဣ+အ+တိ] နောက်
မှ လိုက်၏။ အစဉ်လိုက်၏။ အတူလိုက်၏။
လိုက်၏။ လိုက်ပါ၏။ ကပ်ရောက်၏။ အနုတေ
(ပေတ၊ ၄။ ၉၃) ကြည့်။

အနုသေန္တ (တိ) [အနု+ဣသ(သေ)+အ+
အန္တ] ရွာမှီးသော၊ သူ။ အနုသေ-ကြည့်။

အနုသေ (တိ) [အနု+ဣသ(သေ)+ဏိ]
ရွာမှီးသော၊ သူ။ ယံ ပဗ္ဗဇိ ကိံကုသလာ-
နသေ၊ ဝဿာနိ ပညာသ သမာဓိကာနိ။
ဒိ၊ ၂။ ၁၂၇။ ကိံကုသလာနသေတိ “ကိံ
ကုသလ”န္တိ အနုသေန္တော ပရိယေသန္တော။
တတ္ထ “ကိံကုသလ”န္တိ သဗ္ဗညုတဉာဏံ
အဓိပ္ပေတံ၊ တံ ဂဝေသန္တောတိ အတ္ထော။
ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၁။ ပရိယယာနိ ကုသလာနသေ၊
သုတ္တနိ။ ၄၂၇။ ကုသလာနသေတိ ကုသလ-
ဓမ္မ အနုသမာနော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၈။

အနုကမ္မတိ (ကြိ) [အနု+ကမ္မ+အ+တိ]
ဆွဲ-ငင်-၏။ ဟေဋ္ဌာ စာတိ စ-သဋ္ဌေန
“အသိတိဟတ္ထေ”တိ ဣဒံ အနုကမ္မတိ။ ဒိ၊
၄။ ၁။ ၃၀၂။

အနုကမ္မိတ (တိ) [အနု+ကမ္မ+တ] ဆွဲ-ငင်
-အပ်သော။ ဒရင့်တိုက်-ဒရွတ်ဆွဲ-အပ်
သော။ ဒဋ္ဌဿ ဟောတိ အနုကမ္မိတံ ပဒံ။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၀၁။ (အဝ-
ကမ္မိတံ၊ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၅။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၂၉။ မူကွံ)။
ဒေါသစရိတော...သဟဿာ ပါဒံ နိက္ခိပတိ၊
သဟဿာ ဥဒ္ဓရတိ၊ အနုကမ္မိတဉ္ဇဿ ပဒံ
ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၀၁။ အနုကမ္မိတန္တိ
ပါဒနိက္ခေပသမယေ ကမ္မန္တော ဝိယ ပါဒံ
နိက္ခိပတိ၊ တေနဿ ပဒံ အနုကမ္မိတံ ပစ္စတော
အဋ္ဌိတံ ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၇။

အနုကထေတိ (ကြိ) [အနု+ကထ+ဏေ+တိ]
နောက်ထပ် - တန့် - အတုလိုက်၍ - ပြော
ဆို၏။ ဘဝါ ဟိ တေသဋ္ဌဓမ္မံ ကထေတိ၊
ထေရာ တေဝေ အနုကထေတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။
၂၅၄။

အနုကန္တတိ (ကြိ) [အနု+ကတိ+အ+တိ] ပြတ်
၏။ ပြတ်-ခွဲ-ဟောက်-ငင်-စူး-ရှ-၏။
ကုသော ယထာ ဒုဂ္ဂဟိတော၊ ဟတ္ထမေဝါ-
နကန္တတိ။ သံ၊ ၁။ ၄၇။ မေ၊ ၅၇။ ယထာ
သော ကုသော ယေန ဒုဂ္ဂဟိတော၊ တဿ
ဟတ္ထံ အနုကန္တတိ ဖာလေတိ။ မေ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၂။

အနုကန္တန (န) [အနု+ကတိ + ယု] စူး-ရှ-
ခြင်း။

အနုကန္တနဋ္ဌ (ပု) [အနုကန္တန + အတ္ထ] စူး-
ရှ-ခြင်း-အနက်-သဘော။ အနုပဝိဋ္ဌ-
ဋ္ဌေန အနုကန္တနဋ္ဌေန စ သလ္လတော။ အံ၊
၄။ ၃။ ၂၇၈။

အနုကမ္မ (တိ) [(၁) အနု+ကမ္မ+အ။ (၂)
အနုကမ္မာ + က] (၁) သနား - စောင့်
ရှောက် - ချီးမြှောက် - တတ်သော။ (၂)
သနား - စောင့်ရှောက် - ချီးမြှောက် - ခြင်း
ရှိသော၊ သူ။ အနုကမ္မတာ-ကြည့်။

အနုကမ္မ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ကမ္မ+တာ] သနား
- စောင့်ရှောက် - ချီးမြှောက် - ၍၊ ငဲ့ညှာ -
ထောက်ထား - ၍။ ပဏေမိ ဒဏ္ဍံ အနုကမ္မ
ယောနိသော။ ဇာ၊ ၁။ ၁၇၉။

အနုကမ္မက (တိ) [အနု + ကမ္မ + ကျ။ ထိ၌
အနုကမ္မိကာ] သနားတတ်သော၊ သနား-
စောင့်ရှောက် - ချီးမြှောက် - တတ်သော၊
အကျိုးကိုလိုလားသော၊ အစီးအပွားကိုရှာမှီး
တတ်သော၊ သူ။ သတ္တု စ မေ ပရိနိဗ္ဗာန်
ဘဝိဿတိ၊ ယော မမ အနုကမ္မကော။ ဒီ၊ ၂။
၁၁၈။ ဟိတေသိနာ အနုကမ္မကေန အနုကမ္မ
ဥပါဒါယ။ မ၊ ၁။ ၅၆။ သံ၊ ၂။ ၅၃၇။ အနုကမ္မ-
ကေနာတိ အနုကမ္မမာနေန။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၉။

သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၈။ အနုကမ္မမာနေနာတိ ကရု-
ဏာယန္တေန။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၇။ နကုလမာတာ
ဂဟပတာနိ အနုကမ္မိကာ အတ္ထကာမာ။
အံ၊ ၂။ ၂၆၄။ အနုကမ္မိကာတိ ဟိတာနု-
ကမ္မိကာ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၉၇။ သဗ္ဗေ ပါဏဘူတေ
ဟိတေန အနုကမ္မကော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၆၉။ အနု-
ကမ္မကောတိ ကရုဏာယနကော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။
၁၁၆။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၂၇၈။ ဒေဝဘာနကမ္မိကာ
အတ္ထကာမာ။ ဥဒါန၊ ၈၄။ အနုကမ္မိကာတိ
အနုဂ္ဂဟသီလာ ကရုဏာဓိကာ။ ဥဒါန၊ ၄။
၇၄။ အနုကမ္မိကာ ပတိဋ္ဌာ စ။ ဇာ၊ ၂။ ၈၀။
အနုကမ္မိကာတိ မုဒုဟဒယာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၀။
ဘိက္ခု စာဟံ ပရမဟိတာနကမ္မကော။ ဝိမာန။
၂၇။ ပရမဟိတာနကမ္မကောတိ ပရမံ အတိဝိယ
ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိနာ ဟိတေန အနုဂ္ဂါဟကော။
ဝိမာန၊ ၄။ ၁၀၂။ တုဝံ စ ဘန္တေ အနုကမ္မကံ
ဝိရံ။ ဝိမာန၊ ၃၆။ အနုကမ္မာန္တိ ကာရုဏိကံ။
ဝိမာန၊ ၄။ ၁၁၆။ အနုကမ္မကာ ယေ ကုသလာ
ဝဒေယျ။ ပေတ၊ ၁၂၈။ အနု...ယျန္တိ ယေ
အနုကမ္မနသီလာ ကာရုဏိကာ ပရဟိတပဋိ-
ပတ္တိယံ ကုသလာ နိပုဏာ ဗုဒ္ဓါဒယော ယံ
ဝဒေယျ။ တဒေဝ ဝဒါမိတိ အဓိပ္ပေါယော။
ပေတ၊ ၄။ ၁၄။ ယေ ဟောန္တိ အနုကမ္မကာ။
ပေတ၊ ၁၂၉။ အနုကမ္မကာတိ အတ္ထကာမာ
ဟိတေသိနော။ ပေတ၊ ၄။ ၂၄။ အနုကမ္မကာ
ယဿ အဟေသုံ ပုဗ္ဗေ။ ပေတ၊ ၁။ ၁၈၁။ ...
အနုဒ္ဓယာဝန္တော ယေ အဿ ဣမဿ ပုဗ္ဗေ
အဟေသုံ။ ပေတ၊ ၄။ ၂၀၄။ အနုကမ္မိ လည်း
ကြည့်။

အနုကမ္မ(မ္မာ)ဇာတိက (တိ) [အနုကမ္မာ +
ဇာတိ + က] သနား - စောင့်ရှောက် - ချီး
မြှောက် - ခြင်း သဘောရှိသော၊ သူ။ အထ
ဓမ္မတ္ထ ပြာဟုဏာ အနုကမ္မာဇာတိကံယေဝ
ဒါနံ ခေန္တိ။ မ၊ ၂။ ၄၂၀။ အနုကမ္မာဇာတိကန္တိ
အနုကမ္မာသဘာဝံ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၃၀၅။

အနုကမ္မတာ (ထိ) [အနုကမ္မ+တာ] သနား-
စောင့်ရှောက်-ချီးမြှောက် - ခြင်း ရှိသော
သူ၏အဖြစ်။ အနုကမ္မတာ-ကြည့်။

အနုကမ္မတိ (ကြိ) [အနု + ကမ္မ + အ + တိ]
(က)သနား-ကြင်နာ-၏၊ချစ်-မြတ်နိုး-
၏၊စောင့်ရှောက်၏၊ ချီးမြှောက်၏၊ ငဲ့ညှာ-
ထောက်ထား - ၏၊ နူးညံ့သောစိတ်ဖြင့် ကြံ
စည်၏။ ပစ္စိမံ ဇနတံ တထာဂတော အနု-
ကမ္မတိ။ ဝိ ၄။ ၂၆၇။ အာဝါသိကော ဘိက္ခု
ဂိဟိနံ အနုကမ္မတိ။ အံ၊ ၂။ ၂၃၀။ သဗ္ဗပါဏာ-
နုကမ္မတိ။ ထေရ။ ၂၆၅။ သဗ္ဗေ ပါဏေ
အတ္တနော ဩရသပုတ္တေ ဝိယ မေတ္တာယတိ။
ထေရ။ ၄။ ၁။ ၄၅၃။ ယော ဝေ မေတ္တေန
စိတ္တေန၊ သဗ္ဗလောကာနုကမ္မတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၄၂။
တတော နံ နာနုကမ္မတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၅၅။
နာနုကမ္မတိတိ မုဒ္ဓိစိတ္တေန န စိန္တေတိ။ ဇာ၊
၄။ ၄။ ၁၉၉။ တတော နံ အနုကမ္မန္တိ။ မာတာ
ပုတ္တံ ဩရသံ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၂၄။ ဒီ၊ ၂။ ၇၅။
ဥဒါန။ ၁၀၀။ ယထာ မာတာ ဩရသံ ပုတ္တံ
အနုကမ္မတိ၊ ဥပ္ပနုပရိဿယဟရုဏတ္ထမေဓဿ
ယထာ ဝါယမတိ၊ ဝေ အနုကမ္မန္တိတိ အတ္တော။
ဥဒါန။ ၄။ ၃၀၁။ ပဌမံ အနုကမ္မန္တာ အနု-
ကမ္မန္တိ။ အံ၊ ၂။ ၃၆။ အနုကမ္မန္တိတိ အနုဂ္ဂုဏန္တိ။
အံ၊ ၄။ ၃။ ၂။ အထော မံ အနုကမ္မသိ။ ဇာ၊
၁။ ၁။ ၁၅၂။ အထော မေ အနုကမ္မသိ။ သံ၊ ၁။
၂၀၆။ အနုကမ္မသိ နာဂကုလံ ဇနိန္န။ ဇာ၊ ၁။
၃၄၁။ အတ္တာနံ ဝါနုကမ္မာမိ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၀၉။
အနုကမ္မာမိတိ မုဒ္ဓိစိတ္တေန သဗ္ဗာ သောဋ္ဌသ-
သဟဿာပိ တာ အတ္တာနံ ဝိယ အနုကမ္မာမိ။
ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၂၁။ အနုကမ္မတု မေ ဗုဒ္ဓေါ။ အပါ၊
၁။ ၄၂၂။ အနုကမ္မတု မံ ဗုဒ္ဓေါ။ အပါ၊ ၂။ ၂၆။
အနုကမ္မ မံ ဝိရ မဟာနုဘဝ။ ပေတ။ ၁၃၀။
အနုကမ္မ မန္တိ အနုဂ္ဂုဏ မမံ ဥဒ္ဓိဿ အနုဒ္ဓယံ
ကရေဟိ။ ပေတ။ ၄။ ၆၄။ အနုကမ္မ-အပါ၊ ၁။
၃၀။ ထေရ။ ၄။ ၂။ ၃၃၀။ အပါ၊ ၁။ ၀၈။ စူဠနိ။ ၉၆။
ဒေသေဟိ ဓမ္မံ အနုကမ္မိမံ ပဇာ။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၂၉၉။

အနုကမ္မာတိ အနုကမ္မံ အနုဒ္ဓယံ ကရေဟိ။
၎င်း၊ ၄။ ၁၆။ အနုကမ္မဿ ပုနပိ သုဏေမု ဓမ္မံ။
ဝိမာန။ ၇၉။ အနုကမ္မဿတိ အနုဂ္ဂုဏာဟိ။
၎င်း၊ ၄။ ၂၂၄။ အနုကမ္မဿ ကာရုဏိကော။
ပေတ။ ၁၆၉။ အနုကမ္မဿတိ အနုဂ္ဂုဏ အနု-
ဒ္ဓယံ ကရေဟိ။ ၎င်း၊ ၄။ ၁၆၇။ အနုက-
မ္မေယျ-အံ၊ ၂။ ၄၅၇။ အနုကမ္မေယျာထ -
သံ၊ ၃။ ၁၆၅။ (၎င်း၊ ၃၀၀။ အံ၊ ၁။ ၂၂၃-တို့
လည်း ကြည့်။) အနုကမ္မိ-သံ၊ ၁။ ၀၃။ ထေရ။
၂၇၇။ (ခ) လိုချင်တောင့်တ၏။ အနုကမ္မိ
(ခ) အနက် ကြည့်။

အနုကမ္မန (န) [အနု + ကမ္မ + ယ] သနား-
စောင့်ရှောက်-ချီးမြှောက်-ခြင်း၊ ငဲ့ညှာ -
ထောက်ထား-ခြင်း။ တေသံ(ကုလုတ္တာနံ)
ပဂ္ဂုဏတော ပစ္စိမဇနတံ အနုကမ္မနတော
ဓမ္မဂရုဘာဝတော စ (ဘဂဝါ သယံ အဂမာ-
သိ)။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၉။

အနုကမ္မနသီလ (တိ) [အနုကမ္မန + သီလ]
သနား - စောင့်ရှောက် - ချီးမြှောက် - ခြင်း
အလေ့ရှိသော၊ ငဲ့ညှာ - ထောက်ထား - ခြင်း
အလေ့ရှိသောသူ။ အနုကမ္မက (ပေတ။ ၄။
၁၄) ကြည့်။

အနုကမ္မန္တ (တိ) [အနု + ကမ္မ + အ + အန္တ]
သနားတတ်သော၊ သနား-စောင့်ရှောက်-
ချီးမြှောက်-တတ်သောသူ။ တေ ၁။ ၄၉ ည ၀
ပဌမံ အနုကမ္မန္တာ အနုကမ္မန္တိ နော တထာ
အဿဝံ။ အံ၊ ၂။ ၃၆။ ပဌမံ အနုကမ္မန္တာ အနု-
ကမ္မန္တိ။ အံ၊ ၂။ ၄၅၀။ သဗ္ဗေ စ ပါဏေ
မနုသာနုကမ္မံ။ ဣတိဝုတ်။ ၂၀၉။ (အံ၊ ၃။ ၂-၌
မနုသာနုကမ္မိဟု ရှိသည်။) မနုသာနုကမ္မန္တိ
စိတ္တေန အနုကမ္မန္တာ။ ဣတိဝုတ်။ ၄။ ၀၉။
ဇနတံ အနုကမ္မန္တာ။ အပါ၊ ၁။ ၁၀၂။ အနု-
ကမ္မိလည်း ကြည့်။

အနုကမ္မမာန (တိ) [အနု+ကမ္မ+အ+မာန]
(က) သနား-စောင့်ရှောက်-ချီးမြှောက်-

သော၊ ငဲ့ညှာ - ထောက်ထား - သော၊ သူ။
 အတ္တနော စ ဝိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ သမ္ပဿမာ-
 နော ပစ္စိမဉ္စ ဇနတံ အနုကမ္မမာနော။ မ၊ ၁။
 ၂၈။ (မ၊ ၁။ ၁၃၃။ သံ၊ ၆။ ၂။ ၃၇၇-တို့လည်း
 ကြည့်။) တံ အနုကမ္မမာနာ အာဟ။ ပေတ၊
 ၄။ ၈၂။ (၁) သနားတတ်သော၊ ချမ်းသာ
 ကပ်ရောက်စေလို၊ ဆင်းရဲကင်းကွာ စေလို
 သော၊ သူ။ မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေ အနုကမ္မမာနော။
 သုတ္တနိ။ ၂၇၅။ အပါ၊ ၁။ ၉။ စူဠနိ။ ၂၃၉။
 အနုကမ္မမာနောတိ အနုဒယမာနော၊ တေသံ
 သုခံ ဥပသံဟရိတုကာမော ဒုက္ခံ အပဟရိတု-
 ကာမော စ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၆၅။ အပါ၊ ၁။
 ၁၇၆။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၀၅။

အနုကမ္မ (ဗျာ) သဘာဝ (တိ) [အနုကမ္မာ +
 သဘာဝ] သနား - စောင့်ရှောက် - ချီး
 မြှောက် - ခြင်း သဘောရှိသော၊ သူ။ အနု-
 ကမ္မဇာတိက-ကြည့်။

အနုကမ္မသုတ္တ (န) [အနုကမ္မ + သုတ္တ] လူတို့
 ကို - သနား - စောင့်ရှောက် - တတ်သော
 အာဝါသိကရဟန်း၏တရားငါးပါးကို ပြသော
 သုတ်၊ အနုကမ္မသုတ်။ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ၊ ၅-နိပါတ်၊
 ၅-ပဏ္ဏာသက၊ ၄-ဝဂ်၊ ၅-သုတ်။ အံ၊ ၂။ ၂၃၀။

အနုကမ္မာ (ထိ) [အနု + ကမ္မ + အ] စိတ်တုန်လှုပ်
 ကြောင်းတရား၊ စိတ်တုန်လှုပ်ခြင်း၊ သနား -
 စောင့်ရှောက် - ချီးမြှောက် - ခြင်း။ န ဟိ
 နာမ ဘိက္ခဝေ တဿ မောဓပုရိသဿ
 ပါဏေသု အနုဒ္ဓယာ အနုကမ္မာ အဝိဟေသာ
 တဝိဿတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၅၂။ အနုကမ္မာတိ ပရ-
 ဒုက္ခေန စိတ္တကမ္မနာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၅၀။ သာဓု
 အဝိဟိ သာ သာဓု ဘူတာနုကမ္မာ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၄။
 အနုကမ္မာတိ မေတ္တာယ ပုဗ္ဗဘာဂေါ။ ဒီ၊ ၄။
 ၂။ ၄၈။ အတ္ထိ မေ တုမေသု အနုကမ္မာ။ မ၊ ၁။
 ၁၅။ အနုကမ္မာ အနုဒ္ဓယာ။ မ၊ ၄။ ၁။
 ၉၅။ ... အနုကမ္မံ ဥပါဒါယ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၃၁။ မ၊
 ၁။ ၅၆။ အံ၊ ၁။ ၆၅။ အနုကမ္မံ ဥပါဒါယာတိ

အနုကမ္မံ စိတ္တေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ။ မ၊ ၄။ ၁။
 ၁၉၉။ အနုကမ္မံ ဥပါဒါယာတိ န ထေရဿ
 အနုကမ္မံ ကာရုညံ အနုဒ္ဓယံ ပရိစ္စ။ အံ၊ ၄။
 ၂။ ၄၀။ တဝေဝ အနုကမ္မာယ၊ ဗမ္မုဒိပါ
 ဣဓာဂတာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၅၅။ တဝေဝ အနု-
 ကမ္မာယာတိ တဝ အနုကမ္မတ္တာယ ဝေ အာ-
 ဂတာ၊ န ဝိမုဒဘာဝတ္တာယာတိ အဓိပ္ပါ-
 ယော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၆၀။

အနုကမ္မိတ (တိ) [အနု + ကမ္မ + တ] သနား -
 စောင့်ရှောက် - ချီးမြှောက် - အပ်သော၊ သူ။
 ဒေဝတာနုကမ္မိတော ပေါသော၊ သဒ္ဓါ
 ဘဒြာနိ ပဿတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၂၄။ ဒီ၊ ၂။ ၇၅။
 တဿ ထေရာနုကမ္မိတဿ မဇ္ဈိမာနုကမ္မိတဿ
 နဝါနုကမ္မိတဿ ဝုဒ္ဓိယေဝ ပါဠိကခါ ကုသ-
 လေသု ဓမ္မေသု၊ နော ပရိဟာနိ။ အံ၊ ၃။
 ၂၇၇။ ထေရာနုကမ္မိတဿာတိ ထေရေဟိ
 ဩဝါဒါနုသာသနိဒါနသမုဿာဟိတာယ ဟိ-
 တဓရတာယ အနုကမ္မိတဿ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၁။
 သုမိတ္တေနာနုကမ္မိတော။ အပါ၊ ၂။ ၁၆၄။

အနုကမ္မိတဇာတိက (တိ) [အနုကမ္မိတ + ဇာတိ
 + က] အနုကမ္မိတရူပ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်း
 ကြည့်။

အနုကမ္မိတဗ္ဗ (တိ) [အနု + ကမ္မ + တဗ္ဗ] အနု-
 ကမ္မိယ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုကမ္မိတရူပ (တိ) [အနုကမ္မိတ + ရူပ] သနား
 - စောင့်ရှောက် - အပ်သော သဘောရှိ
 သော၊ သူ။ အနုကမ္မိတရူပါ ဝတာယံ ဘော-
 တာ ဂေါတမေန ပစ္စိမာ ဇနတာ၊ ယထာ တံ
 အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။ မ၊ ၁။ ၂၈။
 အနုကမ္မိတရူပါတိ အနုကမ္မိတဇာတိကာ အနု-
 ကမ္မိတသဘာဝါ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၃။

အနုကမ္မိတသဘာဝ (တိ) [အနုကမ္မိတ +
 သဘာဝ] အနုကမ္မိတရူပ-နှင့် အနက်တူ။
 ၎င်းကြည့်။

အနုကမ္မိတာ (တိ) [အနု+ကမ္မိ+တာ] သနား-
စောင့်ရှောက်-ချီးမြှောက်-တတ်သော-
အကျိုးစီးပွားနှင့် ယှဉ်ခြင်းရှိသော - သူ၏
အဖြစ်။ စောဒကေနုပါလိ ဘိက္ခုနာ ပရံ
စောဒေတုကာမေန ပဉ္စ ဓမ္မေ အဇ္ဈတ္တံ
မနသိ ကရိတော ပရော စောဒေတဗ္ဗော။
ကာရညတာ ဟိတေသိတာ အနုကမ္မိတာ
အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတာ ဝိနယပုရေက္ခာရတာတိ။
ဝိ၊၄။၄၃၉။ (အနုကမ္မိတာ၊ မူကဲ့)။ အနု-
ကမ္မိတာတိ တေန ဟိတေန သံယောဇနတာ။
ဝိ၊၄။၄၁၂၆။

အနုကမ္မိတံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ကမ္မ+တံ] သနား-
စောင့်ရှောက်-ချီးမြှောက်-ခြင်းငှါ၊ ငဲ့ညှာ-
ထောက်ထား - ခြင်းငှါ။ န တံ အရဟတိ
သပ္ပညော မနသာ အနုကမ္မိတံ။ သံ၊၁။၂၀၈။

အနုကမ္မိယ (တိ) [အနု+ကမ္မ+ဏျ] သနား-
စောင့်ရှောက်-အပ်သော၊ သူ။ ယံ သမ မေ
အနုကမ္မိယော ကောစိ။ ဝိမာန။၅၇။ အနု-
ကမ္မိယောတိ အနုကမ္မိတဗ္ဗော။ ဝိမာန၊၄။
၁၆၄။

အနုကမ္မိ (တိ) [အနု+ကမ္မ+ဏိ။ ထိ၌ အနု-
ကမ္မိနိ] (က) သနား - စောင့်ရှောက် -
ချီးမြှောက်-တတ်သော၊ သူ။ လဇ္ဇိ ဒယာ-
ပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္မိ ဝိဟရတိ။
ဒီ၊၁။၄။ သဗ္ဗေ ပါဏဘူတေ ဟိတေန အနု-
ကမ္မကော၊ တာယ ဒယာပန္နတာယ သဗ္ဗေသံ
ပါဏဘူတာနံ ဟိတစိတ္တကောတိ အတ္ထော။
ဒီ၊၄။၁။၆၉။ သိခိယပိ စ နမတ္ထု၊ သဗ္ဗ-
ဘူတာနုကမ္မိနော။ ဒီ၊၃။၁၅၉။ သဗ္ဗေ စ
ပါဏေ မနသာနုကမ္မိ။ အံ၊၃။၂။ (ခ) လိုချင်
-တောင့်တ - သော၊ သူ။ အန္တရာယကရေ
သမာနော ဟိတာနုကမ္မိ ဝါ တေသံ ဟောတိ
အဟိတာနုကမ္မိ ဝါတိ။ အဟိတာနုကမ္မိ ဘော
ဂေါတမ။ ဒီ၊၁။၂၁၇။ အနုကမ္မတိတိ အနုကမ္မိ၊
ဣစ္ဆတိတိ အတ္ထော၊ ဝုဇ္ဇိ ဣစ္ဆတိ ဝါ နော

ဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဒီ၊၄။၁။၂၂၈။ အနုပုဗ္ဗော
ကမ္ပိ-သဗ္ဗေါ အာကခနတ္ထောတိ ဒသေတိ
“ဣစ္ဆတိ”တိ ဣမိနာ။ ။ သံ၊၄။၁။၂။၄၂၁။
အဟိတာနုကမ္မိ မံ ဝဒေယျ နော ဟိတာနု-
ကမ္မိ။ အံ၊၁။၇၇။ အဟိတာနုကမ္မိတိ အဟိတံ
ဣစ္ဆမာနော။ နော ဟိတာနုကမ္မိတိ ဟိတံ
အနိစ္ဆမာနော။ အံ၊၄။၂။၅၂။ ပဒုဋ္ဌစိတ္တာ
အဟိတာနုကမ္မိနိ။ အံ၊၂။၄၆၇။ ယော အတ္တ-
ကာမဿ ဟိတာနုကမ္မိနော။ ဇာ၊၁။၁၀။
ဟိတာနုကမ္မိနောတိ ဟိတေန အနုကမ္မ-
မာနဿ။ ဇာ၊၄။၁။၂၅၈။ အနုကမ္မတိ၊ အနု-
ကမ္မန္တိ၊ အနုကမ္မမာန-တို့လည်း ကြည့်။

အနုကရဏ(န) [အနု+ကရ+ယု] အတုပြုခြင်း၊
နောက်ထပ်ပြုလုပ်ခြင်း။ ဒေသိတာကာရဿ
အနုကရဏဝသေန....။ ဥဒါန၊၄။၂၇။

အနုကရဏဇနာမ (န) [အနုကရဏဇ+နာမ] အတုပြုခြင်း-မှ-ကြောင့်-ဖြင့်သောအမည်၊
အတုပြု၍ဖြစ်သောအမည်။ “တေဒဂ္ဂ”န္တိ ပဒံ
အနုကရဏဇနာမံ နာမ ယထာ “ယေဝါ-
ပနက”န္တိ။ သံ၊၄။၁။၁။၅၆။

အနုကရဏသဒ္ဒ(ပ) [အနုကရဏ-သဒ္ဒ] အတုပြု
အပ်သော-အသံ-သမ္ပါ အနုကရဏသဒ္ဒေါ
ဟိ အယံ (အက္ခုလော ပက္ခုလောတိ)။
ဥဒါန၊၄။၆၀။ အနုရဝဒဿန-လည်း ကြည့်။

အနုကရေတိ (ကြိ) [အနု+ကရ+ဩ+တိ] (၁) အတုလိုက်၍ပြု၏၊ လိုက်လျော-ကူညီ
ပြုလုပ်-၏၊ အလျော်ပြု၏၊ အတုံအလှည့်
ပြု၏၊ အပန်ပန်ပြု၏။ ဧဝံ ဂိဟိ နာနုကရေ-
တိ ဘိက္ခုနော။ သုတ္တနိ။၄၁၁။ ကတမနု-
ကရေတိ။ ဇာ၊၂။၁၂၁။ အနုကရေတိတိ
ဒါရကေန ကတံ ကတံ အနုကရေတိ။ ဇာ၊
၄။၅။၄၇၁။ တေန ကတံ အနုကရေန္တိ။ အံ၊၄။
၂။၂၂၄။ အသန္တော နာနုကမ္မန္တိ။ သံ၊၁။၁၀။
ဇာ၊၁။၄၆။၂၁။ ဇာ၊၂။၃၆၅။ နာနုကမ္မန္တိတိ
တံ ကမ္မံ နာနုကရေန္တိ။ ဇာ၊၄။၂။၇၈။

နာနကုဗ္ဗန္တိတိ ...တေသံ ဂတမဂ္ဂိ နာနဂစ္ဆန္တိ။
 ဇော၊ ၄။ ၆၅။ ပဿမာနာနကုဗ္ဗန္တိ။ အံ၊ ၁။
 ၁၅။ အံ၊ ၂။ ၃၈။ ဣမိနာပိ အဂေန အရဟတံ
 အနုကရောမိ။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၂။ အံ၊ ၂။ ၇၆။ ၁၃၃။
 အရဟတံ အနုကရောမိတိ ယထာ ပုရတော
 ဂစ္ဆန္တိ ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တော အနုဂစ္ဆတိ နာမ၊
 ခေ အဟမ္ပိ အရဟန္တေဟိ ပဌမံ ကတံ ဣမံ
 ဂုဏံ ပစ္စာ ကရောန္တော တေသံ အရဟန္တာနံ
 အနုကရောမိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၇။ အနုကုဗ္ဗန္တိ-
 လည်း ကြည့် တဉ္စ ဓမ္မ အနုကရောက္ခ၊
 ပူဇေနန္တိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၅။ အနုဝိသိယတိ-လည်း
 ကြည့်။ (၂) လျော်စွာပြု၏။ ပရိသု-စွန့်ပစ်
 -၏။ ဣစ္ဆေဝ စောရော အသိမာရဓမ္မ၊
 သောဗ္ဗေ ပပါတေ နရကေ အနုကာသိ။
 ထေရ၊ ၃။ ၃၄။ အနုကာသိတိ အနုအကာသိ၊
 ပဉ္စဝိသမ္ပိ အတ္တနော အာဇဓိ အနုသိပိ ဆဇ္ဇေ-
 သိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၉။ (မ၊ ၂။ ၃၀၃-၌ကား
 အကိရိ-ဟု ပါဠိရှိသည်။ ၎င်း ဣ-မ္ပိ အနု-
 ကာရိ-ဟု ရှိသည်။ အနု+ကိရိ-ဓာတ်တည်း။
 ကိရိဓာတ် ဝိက္ခိပန အနက်ဟော၍ အနုကာရိ
 ဝါ - အနုကာရိ၊ ဆန်းစောင့်လျှင် အနုကာရိ
 ရှိခြင်းက ပို၍ ကောင်းသည်။) (၃) ပြု၏။
 ပြုစစ်၏။ ရွတ်ဆို၏။ သိလောကမနုကဿာမိ။
 ဒီ၊ ၂။ ၂၀၄။ သိလောကမနုကဿာမိတိ အကု-
 ရပဒနိယမိတံ ဝနသဃိတံ ပဝတ္တယိဿာမိ။
 ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။

အနုကရောက္ခ (တိ) [အနု+ကရ+ဩ+အန္တိ]
 အတုလိုက်၍ ပြုသောသူ။ တဿာနုကရံ
 သဝိဋ္ဌကော၊ သေဝါသေ ပလိဂုဏိတော
 မတော။ ဇော၊ ၁။ ၅၄။ တဿာနုကရန္တိ တဿ
 အနုကရောန္တော။ ဇော၊ ၄။ ၂။ ၁၃၇။

အနုကဿာမိ (ကြိ) အနုကရောတိ-ကြည့်။

အနုကာမ (တိ) [အနု+ကာမ] ချစ်သောသူ။
 အနုကာမယကာမေန၊ ပိယေန ပတိနာ သဟ။
 ဇော၊ ၁။ ၅၅။ အနုကာမယကာမေနာတိ အနုတိ
 နိပါတမတ္တံ၊ မယာ တံ ကာမယမာနာယ

တေန မံ ကာမယမာနေန သဟာတိ အတ္ထော။
 ဇော၊ ၄။ ၂။ ၁၄၄။ (ဤ၌ ဌ ဖွင့်အလို “အနု-
 ကာမယကာမေန” ဟု ပါဠိမှန်ရှိရမည်။ ဌ ဖွင့်
 တွင် ‘မယာ တံ ကာမယမာနာယ’ သည်
 ‘အနုကာမာယ’၏ အဖွင့်၊ ၎င်းကို ‘မယာ
 ဝိစရိတော’၌ စပ်၊ ‘တေန မံ ကာမယမာ-
 နေန’ကား ‘ကာမေန’၏ အဖွင့်၊ ၎င်းကို
 ‘ပိယေန ပတိနာ သဟ’ ၌ စပ်။ ဇာတ်၊ နိဿယ၊
 ၁။ ၂၂၁-၂-၌ ကား ‘(အနု)ကာမယမာန-
 ကာမ’ဟု ဆိုအပ်လျက် ‘မာန’ ကို ချေ၍
 ‘(အနု) ကာမယကာမ’ ပြုသည်ဟု အာ-
 ဘော် ဖော်သည်။ ‘ကာမယမာနံ ကာမော
 ကာမယကာမော’ဟု လည်း ဝိဂြိုဟ် ဆိုပြ
 သည်။ သို့သော် ဌ-၌ ‘မယာ တံ ကာမယ-
 မာနာယ’သည် ‘တေန မံ ကာမယမာနေန’
 ၏ ကံ+ဟုတ်သည်ကို သတိပြုသင့်သည်။
 အနုကာမယာနုကာမေန၊ သီ၊ ဣ မူကွဲ။)

အနုကာရ (ပု) [အနု+ကရ+ဏ] အတုလိုက်၍
 ပြုခြင်း။ တေသဉ္စ အနုကာရေန၊ ဘိန္နဝါဒါ
 ဗဟူ ဗဟူ၊ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၁၇ (ဝိပဝံသကိုး)။

အနုကာရဏ (န) [အနု+ကာရဏ] အတုလိုက်
 သော အကြောင်း။ အနုဓမ္မ (က) အနက်
 ကြည့်။

အနုကိဏ္ဍ (တိ) [အနု+ကိရ+တ] ရောပြမ်း-
 ဆက်ဆံ - ဖုံးလွှမ်း - သော။ ဥဘယမေတံ
 ရဇာနုကိဏ္ဍံ။ ဥဒါန၊ ၁၆၇။

အနုကိရိယာ (တိ) [အနု+ကရ+ရိရိယ] အတု
 လိုက်၍ ပြုလုပ်ခြင်း၊ အတုပြုခြင်း ဘန္တေ
 ဒေဝဒတ္တော ကိရ ဌေ အဂ္ဂသာဝကေ ဥဘော-
 သု ပဿေသု နိသိဒါပေတွာ ဗုဒ္ဓလိလာယ ဓမ္မံ
 ဒေသေဿာမိတိ တုမ္မာကံ အနုကိရိယံ
 ကရေတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၉၃။ န ခေါ သာရိပုတ္တ
 ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ မမ အနုကိရိယံ
 ကရောန္တော ဝိနာသံ ပတ္တော၊ ပုဗ္ဗေပိ ပါပုဏိ-
 ယေဝ။ ဇော၊ ၄။ ၂။ ၃၄၊ ၁၄၈။

အနုကုဗ္ဗန္တိ (ကြိ) အနုကရေတိ-ကြည့်။

အနုကုဗ္ဗန္တိ (တိ) [အနု+ကရ+ဩ+အန္တိ](၁)
အတုလိုက်၍ ပြုလုပ်သော သူ။ ဒေဝဒတ္တော
မမာနုကြဉ် ကပဏော မရိယတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၆၄။
မမာနုကုဗ္ဗန္တိ မမာနုကိရိယံ ကုရုမာနော။ ဝိ၊
၄။ ၄။ ၁၁၂။ မမာနုကုဗ္ဗန္တိ မံ အနုကရေန္တော။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၁၆။ (၂) လိုက်လျော-ကူညီ
ပြုလုပ်-သော သူ။ ကိစ္စာနုကုဗ္ဗန္တိ ကရေယျ
ကိစ္စံ။ ဇာ၊ ၁။ ၆၀၊ ၁၁၀။ အတ္တနော ဥပ္ပနကိစ္စံ
အနုကုဗ္ဗန္တိ သေဝ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၈။ ဇာ၊ ၄။ ၃။
၉၉။ (မောက်၊ ၂။ ၉၂-လည်း ကြည့်။)

အနုကုလ (န) [အနု+ကုလ] ဆွေစဉ်မျိုးဆက်၊
ဆွေမျိုး အဆက်ဆက်။ ယဇ္ဇန္တိ အနုကုလံ
သဒါ။ သံ၊ ၁။ ၇၆။ အံ၊ ၁။ ၂၅၁။ ယဇ္ဇန္တိ
အနုကုလန္တိ အနုကုလေသု ယဇ္ဇန္တိ၊ ယံ နိစ္စ-
ဘတ္တာဒိ ပုဗ္ဗပုရိသေဟိ ပဌပိတံ၊ တံ အပရာပရံ
အနုပစ္ဆိန္နတ္တာ မနုဿာ ဒေန္တိတိ အတ္တော။ သံ၊
၄။ ၁။ ၁၃၄။ ယဇ္ဇန္တိ အနုကုလံ သဒါတိ ယေ
အညေ အနုကုလံ ယဇ္ဇန္တိ၊ ပုဗ္ဗပုရိသေဟိ
ယိဋ္ဌတ္တာ ပစ္ဆိမပုရိသာပိ ယဇ္ဇန္တိတိ အတ္တော။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၂။ အနုဂတံ ကုလန္တိ အနုကုလံ၊
ကုလာနုဂတန္တိ အတ္တော (ဝေဒိတဗျော။ တေ-
နာဟ “ယံ နိစ္စဘတ္တာဒိ... အတ္တော”တိ။ သံ၊
၄။) ယေ နိစ္စဘတ္တာဒိ ပုဗ္ဗပုရိသေဟိ ပဌပိတံ
အပရာပရံ အနုပစ္ဆိန္နတ္တာ မနုဿာ ဒေန္တိ၊ တေ
အနုကုလံ ယဇ္ဇန္တိ နာမ၊ တေနောဟ “ယေ
အညေ အနုကုလံ ယဇ္ဇန္တိ”တိအာဒိ။ သံ၊ ၄။
၁။ ၁၀၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၀-၉။

အနုကုလယည (န) [အနုကုလ+ယည] ဆွေစဉ်
မျိုးဆက်အလှူ။ ဆွေစဉ်မျိုးဆက်- ဖြစ်စေ
အပ်- ပေးအပ်- ပူဇော်အပ်-သော- နိစ္စ-
ဘတ်- (နိစ္စဒါန- နိဗ္ဗေဒတံ) အလှူ။ ယာနိ
ခေါ ပန တာနိ ဗြာဟ္မဏ နိစ္စဒါနာနိ အနုကု-
လယညာနိ သိသဝန္တေ ပဗ္ဗဇိတေ ဥဒ္ဓိယ
ဒိယျန္တိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၃၇။ ယဒိဒံ နိစ္စဒါနံ အနု-
ကုလယညံ။ အံ၊ ၁။ ၃၅၁။ အနုကုလယညာ-

နိတိ အမှာကံ ပိတုပိတာမဟာဒီဟိ ပဝတ္တိ-
တာနိတိ ကတာ ပစ္ဆာ ဒုဂ္ဂတပုရိသေဟိပိ
ဝံသပရမ္ပရာယ ပဝတ္တေတဗ္ဗာနိ ယာဂါနိ...။
ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၀။ အနုကုလယညန္တိ အမှာကံ
ပိတုဟိ ပိတာမဟေဟိ ဒိန္နတ္တာ ဝေ ကုလာနု-
ကုလဝသေန ယဇိတဗ္ဗံ၊ ဒါတဗ္ဗန္တိ အတ္တော။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၁။ အနုကုလယညာနိတိ အနု-
ကုလံ ကုလာနုကုလံ ဥပါဒါယ ဒါတဗ္ဗဒါနာနိ။
တေနာဟ “အမှာက”န္တိအာဒိ။ (ယာနိ
ပဝတ္တေတဗ္ဗာနိ၊ တာနိ အနုကုလယညာနိ
နာမာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂။)
ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၀။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃၁၅-၆။ (အံ၊
၄။ ၂။ ၂၉၇-လည်း ကြည့်။)

အနုကုလ (န) [အနု+ကုလ] (၁) ကမ်းအလျား၊
ကမ်းတလျှောက်။ ဝိစရန္တော အနုကုလမ္ပိ၊ ဥဒ္ဓံ
မေ အဿမံ ဒ္ဓသ။ စရိယာ။ ၄၀၄။ ဝိစရန္တော
အနုကုလမ္ပိတိ ဥဒ္ဓိဋ္ဌန္တကဋ္ဌေ အတ္တနော
ဇဋ္ဌာသု လဂ္ဂေ တဿ အာဂမနဂဝေသန-
ဝသေန ဂင်္ဂါယ တိရေ အနုဝိစရန္တော။ ၎င်း၊
၄။ ၁၅၃။ (၂) ကမ်း၏အနီး။ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ
သမ္ပုဉ္ဇံ၊ အနုကုလေ သမာဟိတံ။ အပါ၊ ၁။
၂၉၃။ နယိတာ အဗ္ဗန္တိ စ၊ အနုကုလေ စ
ကေတကာ။ ၎င်း။ ၄၃၃။ ဇာတဿရဿာ-
နကုလံ၊ ကေတကာ ပုပ္ဖိတာ ဗဟူ။ ၎င်း။
၄၀၇။

အနုကုလ (တိ) [အနု+ကုလ] လျော်သော၊
သင့်လျော်သော။ စရိယာနုကုလတောတိ
စရိယာနံ အနုကုလတောပေတ္တ ဝိနိစ္ဆယော
ဝေဒိတဗျော။ သေယျထိဒံ။ ရာဂစရိတဿ
တာဝ ဧကာဒသ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ အနုကု-
လာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၀။ အဋ္ဌတိ သာရဗ္ဗဏေသု
အတ္တနော အနုကုလံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ။
မ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၃။ ပုဒ်တဲများလည်း ကြည့်။

အနုကုလကိရိယ (တိ) [အနုကုလ+ကိရိယာ]
လျော်သော အပြုအမူရှိသော၊ အလိုလိုက်-
အကြိုက်ကို ပြု - ချစ်နှစ်သက်ဖွယ် - သော

အပြုအမူရှိသော၊ သူ။ အနုဗ္ဗက (ဝိမာန၊ ၄။ ၂၆၀) ကြည့်။

အနုကုလဓမ္မဒေသန (နာထိ) [အနုကုလဓမ္မ + ဒေသန] လျော်သော - သင့်လျော်သော - ကဏ္ဍကို ဟောခြင်း။ အနုကုလဓမ္မဒေသနာ - ဓမ္မတရားကို အနုကုလဓမ္မဒေသနာတို့ စရိယ - ဝိသေသံ ပဿတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၇။

အနုကုလဘာဝ (ပု) [အနုကုလ + ဘာဝ] လျော်သည်၏အဖြစ်။ ပုဗ္ဗုဒ္ဓာနပစ္စာနိပါတနာဒိနာ သာမိကဿ အနုကုလဘာဝေန ဝသေ ဝတ္တနသီလာ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၆၄။

အနုကုလမိတ္တ (ပု) [အနုကုလ + မိတ္တ] လျော်သော - လိုက်လျောစွာ ပြုကျင့်တတ်သော - အဆွေခင်ပွန်း။ အဒေါသော အစက္ကိက္ကလက္ခဏော၊ အဝိရောဓလက္ခဏော ဝါ။ အနုကုလမိတ္တော ဝိယ အဘိ ၄။ ၁။ ၁၇၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၉၅။ အနုကုလမိတ္တော အနုဝတ္တကော။ မူလဒီ၊ ၁။ ၉၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၄၄။

အနုကုလယတိ (ကြိ) [အနုကုလ + ဣယ + တိ] လျော်စေ၏။ အနုကုလယတိကြည့်။

အနုကုလဝတ္တိ (တိ) [အနုကုလ + ဝတ + ဣ + နိတိ၊ ပဒ၊ ၂၀၂ ကြည့်။] လျော်စွာ ပြုကျင့်လေ့ရှိသော၊ လိုက်နာသော၊ အလိုဆန္ဒကို ဖြည့်တတ်သော၊ သူ။ သဗ္ဗတ္ထံ တေ အနုကုလဝတ္တိ ဘဝိယာမိတိ အတ္တော။ ဇ၊ ၄။ ၄။ ၂၆၁။ သမာနေန အနုကုလဝတ္တိနာ ပရိဇနေန သဒ္ဓိဝါသော ယဿ သော သမာနဝါသော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၆။

အနုကေဝဋ္ဌ (ပု) [အနု + ကေဝဋ္ဌ] အနုကေဝဋ္ဌ၊ အနုကေဝဋ္ဌမည်သော ပုဏ္ဏား။ အနုကေဝဋ္ဌသည် စစ်ရေး စစ်ရာ - သေနင်္ဂဗျူဟာ - ၌ ကျွမ်းကျင်သည်၊ တရားတပါးသောမင်းတို့နှင့် တကွ တဆယ့်ရှစ်ခေါက်တစ်ကြိမ်ဖြင့် စူဠနိဗ္ဗာဒတ်မင်းက ဝိဒေဟမြို့ကို ချီတက်ဝန်းရံထားသောအခါ မဟောသမ သုခမိန့်သည်

ဤကွားကို မိမိတို့ပြည်၏ သစ္စာဖောက်အဟန့်ငြိစွာ နှိပ်စက်မင်းဖက်သို့ နှင်ထုတ်လျက် သူလျှို့ဝှက် အသုံးပြုအပ်လေသည်။ ၎င်း၏ ပရိယာယ် သို့ နင်းမိသော စူဠနိဗ္ဗာဒတ်မင်းသည် တပ်လုံးပျက်၍ မိမိ၏ နေရင်း ဥတ္တရပဉ္စလပြည်သို့ ဆုတ်ခွါထွက်ပြေးရလေသည်။ ဇ၊ ၄။ ၆။ ၂၅၁-၆။

အနုကေဝဋ္ဌဗြာဟ္မဏ (ပု) [အနုကေဝဋ္ဌ + ဗြာဟ္မဏ] အနုကေဝဋ္ဌပုဏ္ဏား။ တံ သုတော အနုကေဝဋ္ဌဗြာဟ္မဏော “သုတော ပဏ္ဍိတ ကရိယာမိတေ ဝစန” န္တိ အာဟံ။ ဇ၊ ၄။ ၆။ ၂၅၂။

အနုကုဋ္ဌ (တိ) [န + ဥကုဋ္ဌ] ဥကုဋ္ဌမဟုတ်သော၊ အမြတ်စား - ဗြဟ္မဿ အတန်း အစား - မဟုတ်သော။

အနုကုဋ္ဌဝိဝရ (န) [အနုကုဋ္ဌ + ဝိဝရ] ဥကုဋ္ဌမဟုတ်သော ပံသုကုသက်နိုး။ ယံ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ လဒ္ဓံ၊ ဟတ္ထေယေဝ ဌပိတံ၊ တံ အနုကုဋ္ဌဝိဝရံ နာမ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၁။

အနုကုဋ္ဌတာ (တိ) [န + ဥကုဋ္ဌတာ အနုကုဋ္ဌ + တာ] ဥကုဋ္ဌမဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ သိက္ခာဒတ္တိယဿ ကေတောသုဒ္ဓိ ဥဘတောသုဒ္ဓိ အနုကုဋ္ဌတာ ဟောန္တိတိ ဣမမတ္တံ ဒေသေ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၉၂။

အနုကုဏ္ဏ (တိ) [န + ဥကုဏ္ဏ] ပျင်းရိခြင်းမရှိသော၊ မပျင်းရိသော၊ လည်တမော့မော့မနေသော၊ သူ။ အနုကုဏ္ဏာ ဣဝေ ဝသဟာတိ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ဂတော။ ဇ၊ ၄။ ၅။ ၁၁။

အနုကုဏ္ဏန (နာထိ) [န + ဥကုဏ္ဏန] မပျင်းရိခြင်း၊ လည်တမော့မော့မနေခြင်း။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတိ အနုကုဏ္ဏနာ အပ္ပဋ္ဌိသမာရဏာ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၉၉။ ဖုဇာ ပုတ္တဿ အနုကုဏ္ဏနတ္ထာယ တာနိ ပဉ္စ ကမာရသတာနိ တဿ သန္တိကေယေဝ ဌပေသိ။ ဇ၊ ၄။ ၆။ ၅။

အနုကုဏ္ဏနတာ (တိ) [အနုကုဏ္ဏန + တာ] ပျင်းရိခြင်းမရှိသည် - မပျင်းရိသည် - လည်တမော့

မောမနေသည်-၏ အပြစ်။ အဘိရတိတိ ပဗ္ဗဇာယ အနုကုဏ္ဍနတာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂။

အနုကုဏ္ဍမာန (တိ) [န+ဥက္ကဏ္ဍမာန] မပျင်းရိသော၊ လည်တမော့မော့ မနေသော၊ သူ။ ဘာဝနာယ ဥက္ကဏ္ဍမာနော ပဓာနံ ပဋိဝါသေတိ နာမ။ အနုကုဏ္ဍမာနော နော ပဋိဝါသေတိ နာမ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၃၅။ ယေန တေ အတ္ထော၊ တံ ဝဒေယျာသိ၊ အနုကုဏ္ဍမာနော အဘိရမ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၇။

အနုကုဏ္ဍိတ (တိ) [န + ဥက္ကဏ္ဍိတ] မပျင်းရိသော၊ လည်တမော့မော့ မနေသော၊ သူ။ သံသာရဝဇ္ဇေ ပမုဒိတာ အနုကုဏ္ဍိတာ ဝသန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၅။ တတော တတော အာဂမ္မရမန္တိ အဘိရမန္တိ အနုကုဏ္ဍိတာ ဟုတွာ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၂။

အနုကုဏ္ဍိတာဓိဝေန (န) [အနုကုဏ္ဍိတ + အဓိဝေန] မပျင်းရိခြင်းကို ဟောသော သဒ္ဓါ။ ရတိတိ အနုကုဏ္ဍိတာဓိဝေနမေတံ ရတိတိ။ စူဠနိ၊ ၂၇၉။

အနုကုဏ္ဍိတာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ဥက္ကဏ္ဍိတာ] မပျင်းရိမှု၍၊ တုမေ ယာဝ အဟံ အာဂစ္ဆာမိ၊ ထာဝ အနုကုဏ္ဍိတာ ဝိစရထ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၂။

အနုကုဏ္ဍမ (ပ) [(၁) အနု + ကမ၊ (၂) န + ဥက္ကမ] (၁) (က) အစဉ်။ သော အနုကုဏ္ဍမေန ဝစုန္တော သတ္တဝသိကော ဇာတော။ မိလိန္ဒ၊ ၉။ ဣဒဉ္စိ သတ္တံ ဣမိနာ အနုကုဏ္ဍမေန သဂဝတာ အဝုတ္တမ္ပိ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၇၅။ မဟာသမ္ပတ္တိယာ ပရိဟရိယမာနော အနုကုဏ္ဍမေန အဗြယောဗ္ဗနံ ပတွာ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၃။ ရသတဏှာယ ဗန္တိတွာ အနုကုဏ္ဍမေန ဂေဟနိသိဒါပေတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၃။ အမှာကံ သဂဝတော ကာလေ နာလကဂါမေ နိဗ္ဗတ္တာ အနုကုဏ္ဍမေန ဒွါဒသဝသိကာ ဇာတာ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂။ အနုကုဏ္ဍမေန သဗ္ဗသမ္ပတ္တိတော ပရိဟာယိတွာ မဟာဗျသနံ ပတ္တော။

ပေတ၊ဋ္ဌ၊၅။ ကိမာနုပုဗ္ဗန္တိ အနုပုဗ္ဗ အနုကုဏ္ဍမော၊ အနုပုဗ္ဗမေဝ ဝက္ခမာနေသု ဝတသမာစာရေသု ကော အနုကုဏ္ဍမော၊ ကေန အနုကုဏ္ဍမေန တေ ပဋိပဋိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၄။ (၁) လျော်သော - လှည့်ပတ် - ရောင်လဲ - ခြင်း၊ ခြေလေးချောင်းတို့ကို တပြိုင်နက် မြှောက်ခြင်း၊ ချခြင်း။ (မြင်းလေ့ကျင့်နည်း တပျိုး)။ တမေနံ အသ္မာဒမကော ဥက္ကဋ္ဌိကာရကံ ကာရေတိ အနုကုဏ္ဍမေ။ မ၊၂။၁၁၀။ အနုကုဏ္ဍမေတိ စတ္တာရောပိ ပါဒေ ကေပ္ပဟာရေနေဝ ဥက္ကိပနေ စ နိက္ကိပနေ စ။ ပရသေနာယ ဟိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၁။ အနုကုဏ္ဍမေတိ အနုဗ္ဗပပရိဂမေ။ တဒဝတ္တာနုဗ္ဗပံ ပါဒါနံ ဥက္ကိပနေ နိက္ကိပနေ စ။ တေနာဟ “စတ္တာရော ပါဒေ”တိ အာဒိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၃။ (၂) ဖဲသွားခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သောအရာ၊ ချည်သော ကြိုး၌ သွင်းထားသော အထုံးကွင်းလျှော။ ဆေတွာ နဒ္ဓိံ ဝရတ္တဉ္စ၊ သန္တာနံ သဟနုကုဏ္ဍမံ။ မ၊၂။၄၁၀။ ဓမ္မ၊၇၀။ သုတ္တနိ၊ ၃၇၆။ သဟနုကုဏ္ဍမန္တိ အနုကုဏ္ဍမော ဝုစ္စတိ ပါသေ ပဝေသနက္ခိ၊ ဒိဋ္ဌာနုသယသေတံ နာမံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၈။ အနုသယာနုကုဏ္ဍသဟိတံ ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိသန္တာနံ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀၇။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၈။

အနုကုဏ္ဍမတိ (ကြိ) [အနု+ကမ+အ+တိ] (က) အစဉ် - သွား - လှည့်လည် - ၏။ သော တဿ နဂရဿ သမန္တာ အနုပရိယာယပထံ အနုကုဏ္ဍမတိ။ အံ၊၃။၄၁၄။ (၁) နင်းကျော်၏။ ဟတ္ထိကုန္တာဝံ ပတိတံ၊ ကုဉ္ဇရော စေ အနုကုဏ္ဍမေ။ ထေရ၊ ၂၅၇။...ကုဉ္ဇရော အနုကုဏ္ဍမေယျ စေ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၅။

အနုကုဏ္ဍမနိယမ (ပ) [အနုကုဏ္ဍမ+နိယမ] အစဉ်၏ မြဲခြင်း၊ အစဉ်၏ နိယမသဘော။ ပဋိလောမေ စ ပနေတသ္မိံ အနုကုဏ္ဍမနိယမော အနုလောမေ အနုကုဏ္ဍမနိယမတော သိဒ္ဓေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဝဇီရ၊ ၃၉၄။

အနုကုမနိယ (တိ) [န + ဥက္ကမနိယ] ခုန်ကျော် - ရှောင်လွှဲ - ခြင်းငါ့ မတတ်နိုင်ရာသော။ မခုန်ကျော် - မရှောင်လွှဲ - နိုင်ရာသော။ အနုကုမနိယေန ဥဘောသု ပဿေသု နိရုဇ္ဈရကဏ္ဍကရုက္ခဂဟဇေန။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၃။ အနုကုမနိယေနာတိ ဥက္ကမိတုံ အပက္ကမိတုံ အသက္ကဏေယျေန။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂။

အနုကုမန္တ (တိ) [(က၊ခ) အနု + ကမု + အ + အန္တ] (ဂ) န + ဥက္ကမန္တ (က) သွားလာသော။ ဒိသံ ယထာ ဘာတိ နဘေ အနုကုမံ။ ဝိမာန။ဂဉ္စ။ အနုကုမန္တော ဂစ္ဆန္တော။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၂၄၉။ (ခ) အဖနိပန - သွား - သက်ဝင် - သော၊သု။ (ဂ) မကျော် - မရှောင်လွှဲ - သော၊သု။ ဒေမာနော ပိယော ဟောတိ၊သတံ ဓမ္မံ အနုကုမံ။ အံ၊၂။၃၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၁၆။ သပ္ပုရိသာနံ မဟာပုရိသာနံ ဓမ္မံ အနုကုမန္တော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀။ သတံ ဓမ္မံ အနုကုမန္တိ သာဓုနံ ဗောဓိသတ္တာနံ ဓမ္မံ ပဝေကံ အနု အနု ကမန္တော ဩက္ကမန္တော၊ အဝေါက္ကမန္တော ဝါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၃။

အနုကုမမာန (တိ) [အနု + ကမု + အ + မာန] အစဉ် - သွား - လှည့်လည် - သော၊သု။ သော တဿ နဂရဿ သမန္တာ အနုပရိယာယ ပထံ အနုကုမမာနော န ပဿေယျ ပါကာရသန္တိ ဝါ ပါကာရဝိဝရံ ဝါ။ ဒီ၊၂။၇၀။ ဒီ၊၃။ဂ၃။ သံ၊၃။၁၃၉။ အံ၊၃။၄၁၄။

အနုကုမသဟိတ (တိ) [အနုကုမ + သဟိတ] ကွင်းလျှော - အထုံး - နှင့် တကွဖြစ်သော။ အနုကုမ (၂) အနက် ကြည့်။

အနုကုမသေဋ္ဌိ (တိ) [အနုကုမ + သေဋ္ဌိ] အစဉ် အဆက်ဖြစ်သော သူဌေး - သူဌေး အစဉ် အဆက် - ရိုးရာသူဌေး - ရှိသော။ သေဋ္ဌာနသေဋ္ဌိန (ဝိ၊၃။၂၅) နှိ အနုကုမသေဋ္ဌိန နှိ ပေါရာဏာ။ ဝဇီရ၊၄၁၀။ (သာရတ္ထ၊၃။၁၉၈ - လည်း ကြည့်။)

အနုကုမာဂတ (တိ) [အနုကုမ + အာဂတ] အစဉ် အတိုင်းလာသော။ အနုကုမာဂတံ ပန ပါဠိ - ပဒံ ဂဟေတွာ ဣဓေ ကတံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၄။

အနုကုမာဓိဂတ (တိ) [အနုကုမ + အဓိဂတ] အစဉ်အားဖြင့် ရအပ်သော။ အာကာသကသိုဏ်းကြည့်သော တခုခုသော ကသိုဏ်း၌ ရူပဈာန်ကိုချခြင်း၏အစဉ်ဖြင့် ရအပ်သော။... အထဿ အနုကုမာဓိဂတံ အာကာသာနဉ္စာယတနံ အတိက္ကမ္မ အာကာသနိမိတ္တဂေါစရေ ဝိညာဏေ စိတ္တံ ဥပသံဟရတော...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၁၈။ အနုကုမာဓိဂတန္တိ အာကာသကသိကဝဇ္ဇေ ယတ္ထ ကတ္တမိ ကသိဏေ ရူပါဝစရဉ္စာနာဓိဂမာနုကုမေန ရူပဝိထုဂဘာဝနာယ အဓိဂတံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၉။

အနုကုမိတဝေ (ကြိ၊ဝိ) [အနု + ကမု + တဝေ] သက်ဝင်ခြင်း - လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း - ငှါ။ အနုကုမိတဝေ သက္ကာ၊ယာယံ ပဋိပဒါ ဒဋ္ဌာ။ သံ၊၁။၂၂။ တံ ပဋိပဒံ ဘာသိတမတ္တေန ဝါ သဝနမတ္တေန ဝါ ဩက္ကမိတုံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ န သက္ကာတိ အတ္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၂။

အနုကုမိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န + ဥက္ကမိတွာ] မခုန်ကျော် - မရှောင်လွှဲ - မူ၍ ဘိက္ခု ဓမ္မကထေန္တော ဣတော ဝါ ဧတ္တော ဝါ အနုကုမိတွာ ယဋ္ဌိကောဋိ ဂဟေတွာ အန္တော ဝိယကေပဒိကံ ဓဏ္ဍကသေတုံ အာရုဋ္ဌော ဝိယစ ဂစ္ဆတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၆။ ဣတော ဝါဧတ္တော ဝါ အနုကုမိတွာတိ ဥဂ္ဂဟိတကထာမဂ္ဂတော ယတ္ထ ကတ္တမိ ဤသကမ္မိ အနုကုမိတွာ ဥဂ္ဂဟိတနိယာမေနေဝါတိ အတ္တော။ တေနာဟ “ယဋ္ဌိကောဋိ” နှိအာဒိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၅။

အနုကုမ္မ (ကြိ၊ဝိ) [အနု + ဥ + ကမု + တွာ] ကျော်လွန်၍။ ခုရောရမနုကုမ္မ၊ တိက္ခံ ခုရဘိသမ္ဘဝံ။ ဇာ၊၂။၆၃။ ခုရောရမနုကုမ္မာတိ ခုရောရနိရယံ အတိက္ကမိတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၃။

အနုကမ္မ (ကြိဝိ) [န + ဥ + ကမု + တွာ] မခဏျံလွန်၍။ သမ္ပတ္တသရံ အနုကမ္မ ပဋိပါဠိယာ စရန္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၈။ အနုကမ္မာတိ အနုတိက္ကမိတော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၀။

အနုကမ္မိ(ထိ)တ (တိ) [န + ဥက္ကမိ(ထိ)တ] ကျိက်ကျိက်-မဆူ-မပွက်-သော။ သေယျ-ထာပိ ပြာဟုဏ ဥပပတ္တော အဂ္ဂိနာ အသန္တတ္တော အနုကမ္မိတော အနုသုမကဇာတော။ အံ၊၂။၂၀၅။ ဥက္ကမိတ-လည်း ကြည့်။

အနုက္ခိတ္တ (တိ) [န + ဥက္ခိတ္တ] မပစ်ပယ် - နှင်မထုတ် - အပ်သော၊ ဥက္ခိတ္တမဟုတ်သော၊ သူ။ အနာပတ္တိ အနုက္ခိတ္တောတိ ဇာနာတိ။ ဝိ၊၂။၁၈၁။ ဥက္ခိတ္တော စမိ အနုက္ခိတ္တော ဝါ။ ဝိ၊၃။၄၃၂။

အနုက္ခိတ္တက(တိ)[အနုက္ခိတ္တ + က။န + ဥက္ခိတ္တက] ဥက္ခိတ္တက မဟုတ်သောရဟန်း။ အနုက္ခိတ္တကေ ဥက္ခိတ္တကသည်။ အာပတ္တိ ခုက္ကဋ္ဌဿ။ ဝိ၊၂။၁၈၁။ အနုက္ခိတ္တကော ပုဂ္ဂလော ဇာနိတဗျော။ ဝိ၊၅။၂၁၁။ အဝသေသစတုဗ္ဗိဓ-တဇ္ဇနိယာဓိကမ္မကတော အနုက္ခိတ္တကော နာမ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၈။

အနုက္ခိတ္တကသညီ (တိ)[အနုက္ခိတ္တက + သညာ + ဤ] ဥက္ခိတ္တက မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိသော၊ သူ။ ဥက္ခိတ္တကေ အနုက္ခိတ္တကသညီ သမ္ဘုဉ္ဇတိ ဝါ သံဝသတိ ဝါ....။ ဝိ၊၂။၁၈၀။

အနုက္ခိပန္န (တိ) [န + ဥက္ခိပန္န] (က) မချီးပင့်သော၊ မထောက်ခံသော။ ဥဘော အနုက္ခိပန္နော၊ ပဋိညာနုသန္တိတေန ကာရယေ။ ဝိ၊၅။၂၇၉။ (ခ) မချီးမြှောက်သော၊ သူ။ မယံ ပဟိနာတိ ဝတ္တဗ္ဗေပိ မမာကာရေန အတ္တာနံ အနုက္ခိပန္နော ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၄။ အနုက္ခိပန္နောတိ အတ္တုက္ကံသနဝသေန ကထိတေ ပြာဟုဏဿ အသပ္ပယဘာဝတော အတ္တာနံ အနုက္ခိပန္နော အနုက္ကံသေန္တော။ သာရတ္ထ၊၁။၃၄၀။

အနုက္ခိပန္န (တိ) [အနု + ခိပ + အ + အန္တ] ပစ် - လွှတ် - သော၊ ပေါက်ကစားသော၊ သူ။ ဒါရကော ဝဋ္ဋမနုက္ခိပံ၊ အာသိဝိသမကောပယံ။ စရိယာ၊၄၁၆။ ဝဋ္ဋမနုက္ခိပန္နိ ခိပနဝဋ္ဋသတ္တာနတယ “ဝဋ္ဋ”န္တိ လဒ္ဓနာမံ ဂေဇ္ဈကံ အနုက္ခိပန္နော၊ ဂေဇ္ဈကံ၌ ကိဋ္ဌန္တောတိ အတ္တော။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၂၃၇။

အနုက္ခိပတဗ္ဗ (တိ) [အနု + ခိပ + တဗ္ဗ] ပြန်၍ - လလှယ် - ပေး - ချေ - အပ်သော ကပ္ပိယဘဏ္ဍာ။ အနုက္ခေပ-ကြည့်။

အနုက္ခေပ (ပု) [အနု + ခိပ + ဏ] ပြန်၍ - ပေး - ချေ - အပ်သော ကပ္ပိယဘဏ္ဍာ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အနုက္ခေပေ ဒိန္နေ အတိရေကဘာဂံ ဒါတုံ။ ဝိ၊၃။၃၉၈။ အနုက္ခေပေါ နာမ ယံ ကိဉ္စိ အနုက္ခိပိတဗ္ဗံ အနုပုဒါတဗ္ဗံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ၊ ယတ္ထကံ တဿ ပဋိဝိသေ အဓိကံ၊ တတ္ထကေ အဂ္ဂနကေ ယသ္မိံ ကိသ္မိဉ္စိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍေ ဒိန္နေတိ အတ္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၀၆။

အနုကြုဗ္ဗန္တ (တိ) [အနု + ကရ + ဩ + အန္တ] အနု-ကုဗ္ဗန္တနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုဇဏတိ (ကြိ) [အနု + ဇဏ + အ + တိ] တူး - ပြို - ၏၊ နောက်ထပ် - တဖန် - တူး၏။ သ-စေပီ နံ အနုဇဏေ၊ ဝါရိ ကဒ္ဓမဂန္ဓိကံ။ ဇာ၊၂။၄၇။ အနုဇဏေတိ.... အနုဇဏေယျ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၂၄၆။

အနုခုဒ္ဒက (တိ) [အနု + ခုဒ္ဒက] အလွန်သေးငယ်သော - အနုခုဒ္ဒက - အာပတ်။ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒက (ဝိ၊၂။၁၈၈။ ဝိ၊၄။၄၈၄။ ဒီ၊၂။၁၂၇။ အံ၊၁။၂၃၃။ မိလိန္ဒ၊၁၄၅-၆။ ကခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၄၁၃-၄) ကြည့်။

အနုခုဒ္ဒဆိဒ္ဓဝန္တ (တိ) [အနုခုဒ္ဒ + ဆိဒ္ဓ + ဝန္တ] အလွန် - သေးငယ် - ကျဉ်းမြောင်း - သော အပေါက်ရှိသော။ ဆိဒ္ဓါဝဆိဒ္ဓ (ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၈၉)န္တိ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒဆိဒ္ဓဝန္တံ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၁၆။

အနုဂ (တိ) [အနု+ဂမု+ကိ] (က) နောက်မှ
သွားသော၊ အစဉ်လိုက်သော၊ သူ။ ကိစ္စဿ
အနုဂ် ဟောတိ။...တဉ္စဿ အနုဂ် ဟောတိ။
သံ၊ ၁။ ၇၂။ အနုဂစ္ဆိ အနုဂတံ၊ တမေဝ အနု-
ဂါမိတိ အတ္ထော။ သံ၊ ၁။ ၁၇၇။ သော
ဧတ သဟာယံ မုဉ္ဇာမိ၊ ဟောတု ဓာတု
တဝါနဂေါ။ ဇာ၊ ၂။ ၈၅။ တဝါနဂေါတိ ဧတံ
ဒုက္ခိတံ အာဒါယ ပုရတော ဂစ္ဆန္တဿ တဝ
အယံ အနုဂေါ ဟောတု။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၃၆၆။
စိတ္တဝသာနုဂ (အပါ၊ ၁။ ၁၆၉)၊ ဓန္ဒဝသာနုဂ
(အံ၊ ၁။ ၉၄။ ဇာ၊ ၂။ ၈၈)၊ မဂ္ဂါနုဂ (ဝိ၊
၄။ ၃၆၇။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၂၀)၊ မာရဝသာနုဂ
(သုတ္တနိ၊ ၄၄၄)၊ ဝသာနုဂ (သုတ္တနိ၊ ၃၂၈)
တို့လည်း ကြည့်။ (ခ) နောက်မှ သွားအပ်-
အစဉ်လိုက်အပ်-သော၊ လွှမ်းမိုး - ဖိစီး-
အပ်သော။ ဇောနုဂ (သုတ္တနိ၊ ၄၀၂။ သုတ္တနိ၊
၄၂၂။ ၂၄၂) ကြည့်။

အနုဂစ္ဆန္တိ (ကြိ) [အနု+ဂမု+အ+တိ] (၁)
နောက်မှသွား၏၊ အစဉ်လိုက်၏၊ လိုက်၏၊
လိုက်ပါ၏၊ အတုလိုက်၍ကျင့်၏၊ အနုဂစ္ဆန္တိ။
မ၊ ၁။ ၂၃၅။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၄။ အနုဂစ္ဆန္တိ-ဓမ္မ၊ ၄။
၁။ ၄။ မိလိန္ဒ၊ ၂၂၃။ အနုဂစ္ဆန္တိ-ဝေရီ၊
၄၁၈။ ဇာ၊ ၂။ ၃၁၇။ အနုဂစ္ဆေယျ-ဝိ၊ ၃။
၁၆၅။ သံ၊ ၁။ ၃၂၈-၉။ အနုဂစ္ဆိ-ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။
၃၆၅။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၂၆။ အနုဂစ္ဆိ-ပေတ၊
၂၁၀။ အနုဂစ္ဆိတိ အနုဗန္ဓိ။ ပေတ၊ ၄။ ၂၄၃။
ဒိသ္မာန တယေဝ အနုဂမာသိ။ (အနုဂမာ။
သိ၊ သျှာ-မူကဲ့)။ ဝိ၊ ၃။ ၂၂။ တံ ဗြာဟ္မဏာ
အနုဂမံ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၂၉။ ဇာတိဝါဒိ နိရုတတော၊
ကာမာနံ ဝသမန္တရံ။ သုတ္တနိ၊ ၃၂၅။ ပဉ္စ-
ကာမဂုဏသင်္ခါတာနံ ကာမာနံ ဝသံ အနုဂံ။
အာသတ္တံ ပါပုဏိသု။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၅၉။
အဟံ အဒ္ဓသံ...ပုဏ္ဏကံ မဂ္ဂ... ပုဗ္ဗကေဟိ
မနုဿေဟိ အနုယာတံ၊ တမနုဂစ္ဆိ။ သံ၊ ၁။
၃၂၉။ အနုဂစ္ဆိ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၈။ ကာမာနံ
ဝသမန္တရံ။ ဇာ၊ ၂။ ၅၆။ (နိတိ၊ ဓာ၊ ၂၀၅။

နိတိ၊ သုတ္တ၊ ၈၈၈။ ၁။ ၁၀၄-တို့လည်း ကြည့်။)
သဗ္ဗေဝ ဝသမန္တရံ။ သံ၊ ၁။ ၃၆။ ယေ စ
သောသေန အနုဂူ။ အံ၊ ၁။ ၃၈၃။ ယေရ။
၂၉၂။ သောသေန အနုဂူတိ သောသေန
အနုဂတာ၊ သောသပ္ပမာဏံ ဂဟေတွာ
ပသန္နာတိ အတ္ထော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၅။ ယေ စ
သောသေန အနုဂူတိ ယေ စ သတ္တာ သော-
သေန မဉ္ဇုနာ မံ သမ္ဘာဝနာဝသေန အနု-
ဂတာ ဗဟုမညိသု။ ယေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၁။ (၂)
အနီးသို့-ရောက်-လိုက်-၏။ တံ ပုဂ္ဂလံ
ဒုက္ခံ အနွေတိ အနုဂစ္ဆန္တိ အနာယိကံ
ဟောတိ။ မဟာနိ၊ ၁၃။ အနုဂစ္ဆန္တိတိ သမိပံ
ဂစ္ဆန္တိ စောရသာတကော ဝိယ ဝဇ္ဇပုတ္တဿ။
မဟာနိ၊ ၄။ ၅၉။ (၃) ခံစား၏၊ နှစ်သက်၏။
နာနာဂမေယျာတိ တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ နာနုဂစ္ဆေ-
ယျ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၇၀။ တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ နာနု-
ဂစ္ဆေယျာတိ တဏှာဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာဟိ နာနု-
ဘဝေယျ။ နာဘိနန္ဒေယျာတိ အတ္ထော။ မ၊ ၄။
၃။ ၃၆၆။

အနုဂစ္ဆန္တိ (န) [အနု+ဂမု+ယု] (၁) (က)
အစဉ်လိုက်ခြင်း။ (ခ) အပန်ပန်-အစဉ်
မပြတ်-မြတ်ခြင်း။ အနုဂမန (သ) အနုဂ်
ကြည့်။ (တိ) (၂) အစဉ်လိုက်သော၊ အပန်
ပန်-အစဉ်မပြတ်-လိုက်၍မြတ်သော။ အနု-
ဂစ္ဆန္တော စ အဿာသံ၊ ပဿာသံ အနုဂစ္ဆန္တော။
သတိ...။ ပဋိသံ၊ ၁၆၄။ အနုဂစ္ဆန္တောတိ အနု-
ဂစ္ဆမာနာ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၇၂။ အနုဂစ္ဆန္တော-
လည်း ကြည့်။

အနုဂစ္ဆန္တက (တိ) [အနုဂစ္ဆန္တ+က] အစဉ်လိုက်
တတ်သော။ အနုနယ (ခ) အနုဂ်ကြည့်။

အနုဂစ္ဆန္တ (တိ) [အနု+ဂမု+အ+အန္တ] (က)
နောက်မှ သွားသော၊ အစဉ်လိုက်သော၊
လိုက်သော၊ အတုလိုက်၍ ကျင့်သော၊ သူ။
တမနုဂစ္ဆန္တော ပဿတိ နာဂဝနေ မဟန္တံ

ဟတ္ထိပဒံ...။ မ၊၁။၂၃၅။ အဒ္ဓသံ သမဏံ အဟံ၊ ဝိတိယာ အနုဂစ္ဆန္တိ။ အ၊ပ၊၂။၂၀၂။ သတိယာ အနုဂစ္ဆတော အဇ္ဈတ္တဝိက္ခေပကတံ စိတ္တံ သမာဓိဿ ပရိပန္နော။ ပဋိသံ။၁၆၃။ အဿာသပဿာသာနံ အာဒိမဇ္ဈပရိယော သာနံ သတိယာ အနုဂစ္ဆန္တော တတ္ထ စ စိတ္တံ ဌပေန္တော ပဿတိ။ ဝိ၊ဌ၊၂။၂၅။ အနုဂစ္ဆန္တော ဆဋ္ဌိယံ။ အံ၊ဌ၊၂။၁၂၂။ (ခ) နောက်မှ လိုက်သော၊ လိုက်ပို့သော၊ သူ။ ဗုဒ္ဓော ဘဂဝန္တံ အနုဂစ္ဆန္တော ဂလပ္ပမာဏံ ဥဒကံ ဩဂါဟေတွာ။ ခုဒ္ဒက၊ဌ။၁၃၇။ သတ္တာရံ အနုဂစ္ဆန္တော ဒုရံ ဂန္ဓာ။ ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၂၀၅။

အနုဂစ္ဆမာန (တိ) [အနု+ဂမု+ယ+မာန] နောက်မှ - အစဉ် - လိုက်အပ်သော၊ သူ။ အတ္ထရိယဗျူတဇာတေန အဉ္ဇလိနာ မဟာဇနေန အနုဂစ္ဆမာနော သော ဗုဒ္ဓေါရံ ပတုာ။ ဇာ၊ဌ၊၅။၃၉၃။

အနုဂစ္ဆာန (တိ) [အနု+ဂမု+အ+မာန၊ ခူ၊နာ-၃၂၅။ မောဂ၊၅။၁၆၂-တို့ကြည့်။] အစဉ် - လျှောက်၍ - လိုက်သော။ အနုဂစ္ဆာန စ အဿာသံ၊ ပဿာသံ အနုဂစ္ဆာန။ ပဋိသံ။၁၆၄။ (စွ-၌ ဆန်းရှာ။) အနုဂစ္ဆာတိ အနုဂစ္ဆမာနာ။ ပဋိသံ၊ဌ၊၂။၇၂။

အနုဂဇ္ဇတိ (ကြိ) [အနု + ဂဇ္ဇ + အ + တိ] တဖန် - ထပ်ဆင့်၍ - ကြိုးဝါး၏။...ပဌမဝစနေန ဘဂဝါ ဂဇ္ဇတိ၊ ဗုတိယဝစနေန အနုဂဇ္ဇတိ။ ဒီ၊ဌ၊၁။၃၂၇။

အနုဂဇ္ဇန (န) [အနု+ဂဇ္ဇ+ယ] တဖန်-ထပ်ဆင့်၍-ကြိုးဝါးခြင်း။ ကိံ ဝိသေသံ ဂဇ္ဇနမနုဂဇ္ဇနန္တိ ဝုတ္တံ အယန္တိအာဒိ။ သိ၊ဌ၊သစ်၊၂။၄၂၁။

အနုဂဏ္ဌိပဒ (န) [အနု+ဂဏ္ဌိပဒ] အနက် အဓိပ္ပါယ်မပေါ်လွင်သော - ခက်ဆစ် - ပုဒ်တို့

ကို ပေါ်လွင်အောင် တဖန်ပြဆိုသော ကျမ်း။ အနက် - သိနိုင်ခဲ - ဒုထစ် - သော - ခက်ဆစ် ပုဒ်တို့ကို အနက် - သိလွယ် - မပုမထစ် - အောင် တဖန်ပြဆိုသောကျမ်း။ အနုဂဏ္ဌိပဒ - ကျမ်း။ (ဂဏ္ဌိပဒ လည်း ကြည့်။) အနုဂဏ္ဌိပဒေ ပန ဣပံ နယံ ပဋိက္ခိပိတုာ...။ ဝဇီရ။၃၀၇။

အနုဂဏ္ဌိပဒမတ (န) [အနုဂဏ္ဌိပဒ + တေ] အနုဂဏ္ဌိပဒကျမ်း၏အလို။ တံ အနုဂဏ္ဌိပဒမတေန သမေတိ။ ဝဇီရ။၃၀၇။

အနုဂတ (တိ) [အနု+ဂမု+တ] (၁) အစဉ် လိုက်သော။ (က) အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်သော။ အနုဂတာ မနသော ဥပ္ပိလာဝါ။ ဥဒါန။၁၂၁။ အနုဂတာတိ စိတ္တေန အနုဝတ္တိတာ။ ဝိတက္ကေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ စိတ္တံ အနုဂတမေဝ ဟောတိ တဿ အာရမ္မဏာဘိနိရောပနတော။ ဥဒါန၊ဌ။၂၁၅။ တဿ ဧဝံ ဒေမာနဿ ဓမ္မာနုဂတဿ။ မိလိန္ဒ။၁၂၁။ (၁) အစဉ်လိုက်သော၊ လိုက်နာ - ကျင့်ကြံ - သော၊ သူ။ အစုန္တကာမာနုဂတဿ ဘရိယာ။ ဇာ၊၂။၁၂၃။ အစုန္တကာမာနုဂတဿာတိ အစုန္တကာမံ အနုဂတဿ။ ဇာ၊ဌ၊၅။၄၇၉။ အနုဂတာ သီလဝတိ၊ ဆာယာဝ အနုပါယိနိ။ ဇာ၊ဌ၊၆။၃၂၅။ အနုဂတာတိ ခဟရကာလတော ပဌာယ အနုဂတာ။ ဇာ၊ဌ၊၆။၃၂၆။ ယေ ပန တေ မဟာရာဇ ဘိက္ခု ဓုတင်္ဂါနုဂတာ...။ မိလိန္ဒ။၃၂၆။ (ဂ) အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်သော၊ အလားတူဖြစ်သော၊ တသားတည်း - အတူတူ - ဖြစ်သော။ ဥဒကာနုဂတာတိ (မ၊ဌ၊၂။၁၂၇) ဥဒကံ အနုဂတာ ဥဒကဂတိကာ။ တေနာဟ “ဥဒကမေဝ ဟောတိ” တိ။ မ၊ဋီ၊၂။၁၆၇။ (ဃ) အစဉ်လိုက်ပါမှီကပ်သော။ တံယေဝ ဝဏ္ဏံ အနုဂတာနိ ဝဏ္ဏဒစ္စဒါ ဆိန္ဒာနိယေဝါတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ဌ၊၁။၁၁၈။ (င) ဖြစ်သော၊ ရှိနေသော။ ယံ ဝါ ပနညမ္ပိတိ ဣဒံ ဣတရေသုတိသု ဧကောဋ္ဌာသေသု အနုဂတာယ ပထဝီ-

ဇာတိယာ ဂဟဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၆။
 (စ) နောက်၌ဖြစ်သော၊ အဖန်ဖန်ဖြစ်သော။
 တေသံ ဝေ အပရန္တံ ကပ္ပေတွာ ဌိတာနံ
 ပုနပျုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန အပရန္တမေဝ အနု-
 ဂတာ ဒိဋ္ဌိတိ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။
 ၁၀။ အနုဂတာဘိ အာရမ္မဏကရဏဝသေန
 အနု အနု ဂတာ အပရန္တေ ပဝတ္တာ။ မ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၂၁၈။ အနုဂတဝေဇ-လည်း ကြည့်။ (ဆ)
 ဖောက်ခြင်း-ရခြင်း-ငါ့လျော်သည်၏ အ
 ဖြစ်ဖြစ်ဖြစ်သော၊ လျော်စွာဖြစ်သော။ အနု-
 ဓမ္မစာရီ (ဈ) အနက် ကြည့်။ (ဇ) အစဉ်
 သွားသော၊ လျှောက်သော။ လောဟိတာ-
 နုဂတာ လောဟိတသိရာဝိယ...။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊
 ၂။၁၃၈။ (ဈ) စီးသွားသော။ ဥဒကာ-
 နုဂတော ပထဝိပဒေသော ဥဒကသိရာတိ
 ဝုတ္တတိ။ သီ၊ဋ္ဌ၊ သစ်၊ ၂။၁၃၈။ (ည) အကျုံးဝင်
 သော။ ဝဇ္ဇာနုဂတ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၁)၌ ဝဇ္ဇာ-
 ပရိယာပနံ။ သာရတ္ထ၊၃။၂၅၀။ (၂) အစဉ်
 လိုက်အပ်သော၊ သူ။ အနုမောဒနံ ကတွာ
 နိဝတ္တိယမာနေဟိပိ မနုဿေဟိ အနုဂတောဝ
 ဂါမတော နိက္ခမိတွာ တတ္ထ တေ နိဝတ္တေတွာ
 မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၈။ (က) အစဉ်လိုက်
 အပ်-သက်ဝင်အပ် - ဖွဲ့အပ်-သော၊ ဖွဲ့စပ်
 အပ်သော။ (နော စ ခေါ ဇာနာတိ အတ္တာ-
 နံ) ဇာတိယာ အနုဂတံ ဇရာယ အနုသဋ္ဌံ ။
 မဟာနိ၊၃၂၂။ စူဠနိ၊၆၈။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၈။
 ဇာတိယာ အနုဂတန္တိ ဇာတိယာ အနုဗ္ဗံ။
 ဝိမတိ ၁။၇၀။ အနုဂတာတိ နိဗ္ဗုတ္တိယာ အနု-
 ပဝိဋ္ဌာ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၇၇။ ဇာတိယာ အနု-
 ဂတန္တိ သဗ္ဗံ ကမ္မာဒိကံ ဇာတိယာ အနုပဝိဋ္ဌံ။
 စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၁၉။ သဗ္ဗောယေဝ လောကသန္တံ
 ဝါသော ဇာတိယာ အနုဂတော...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။၂၂၇။ အနုဂတောတိ အနုဗန္ဓော ပစ္စတ္တိ-
 ကေန ဝိယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၀။ (ခ) အစဉ်
 ရောက်အပ်-တွေ့ထိအပ်-သော၊ ပျံ့နှံ့သော။
 ဥဒကာနုဂတံ ပန သဗ္ဗသင်္ခါရာတိ အဘိ-

ဘဝိတွာ သဟသာ ဝုပသမ္ပတိ အန္တရောနံ
 ဂစ္ဆတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၅၀။ ဥဒကာနုဂတန္တိ ဥဒ-
 ကေန အနုဂတံ ဖဋ္ဌံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၄။ (ဂ)
 ကပ်ရောက်အပ် - ကပ်ရောက်နှိပ်စက်အပ် -
 သော၊ သူ။ ရာဂပရိယုတ္တိတောမှိ အာဝုသော
 ရာဂပရေတောတိ အဟံ အာဝုသော ရာဂေန
 ရတ္တော၊ ရာဂေန အနုဂတော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၅။
 ရာဂေန အနုဂတောတိ ရာဂေန အနုပဟာ-
 တော...။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀။ ကောပေရေတ(အံ၊
 ဋ္ဌ၊၃။၁၇၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၆)လည်း ကြည့်။
 (ဆ) တွေ့ထိအပ် - လွှမ်းမိုး-မိမိး -
 နှိပ်စက်-အပ် - သော။ သဗ္ဗပရေတောတိ
 သမ္ပေန အနုဂတော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၇။ သမ္ပေန
 အနုဂတောတိ သမ္ပေန ဖုဋ္ဌော အဘိ-
 ဘူတော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၁။ ဇောသင်္ခါတာယ
 တဏှာယ အနုဂတာ အဘိဘူတာ။ သုတ္တနိ၊
 ၄။၂။၂၄၂။ (င) ဝင်အပ်သော။ ... ဥဒကာ-
 သိနေဟေန အနုဂတာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၅။ မ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၂၂၂။ အနုဂတာတိ အနုပဝိသနဝသေန
 ဂတာ ဥပဂတာ။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၁၃၇။
 အနုဂတာတိ အနုပဝိဋ္ဌာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၇။

အနုဂတစ္ဆန္တ (ပ) [အနုဂတ+ဆန္တ] အစဉ်လိုက်
 သော - အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သော - ဆန္တ။
 ဆန္တောတိ မာနံ အနုဂတစ္ဆန္တော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၄၇၁။ မာနံ အနုဂတစ္ဆန္တောတိ မာနသမ္ပ-
 ယုတ္တဆန္တော၊ မာနသဘာဝံ အနုဂတော
 မာနစ္ဆန္တော ဝါ။ မူလဋ္ဌ၊၂။၂၂၁။ မာနသမ္ပ-
 ယုတ္တဆန္တော တဏှာဆန္တော၊ မာနသဘာဝံ
 အနုဂတော သေယျာဒိတော သမ္ပဂ္ဂဏှန-
 ဝသေန ပဝတ္တော မာနသမ္ပယုတ္တကတ္တုကမ္ပ-
 တာဆန္တော ဝါ မာနစ္ဆန္တော။ အနုဋ္ဌ၊၂။
 ၂၁၈။

အနုဂတဓမ္မတာ (ထိ) [အနုဂတ+ဓမ္မ+တာ]
 အစဉ်လိုက်သောသဘောဓမ္မတာ၊ အစဉ်လိုက်
 ၍ကျင့်အပ်သော တရားသဘော၏ အဖြစ်။

အယံ ဟိ ဗုဒ္ဓကာရကေ ဓမ္မေ အနုဂတဓမ္မ-
တာ။ စရိယာဠ။၉၇။

အနုဂတဗုဒ္ဓိ (ထိ) [အနုဂတ+ဗုဒ္ဓိ] အစဉ်
လျှောက်၍သိခြင်း။ အနုဗုဒ္ဓိ-ကြည့်။

အနုဂတဘာဝ (ပု) [အနုဂတ+ဘာဝ] အစဉ်
လိုက်သည်၏ အဖြစ်။ ဥဒ္ဓရဏကတိကာ ဟိ
တေဇောဓာတုတိ ဥဒ္ဓရဏေ ဝါယောဓာတု-
ယာ တဿာ အနုဂတဘာဝေါ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။
၃၅၈။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၉၀။

အနုဂတဝေဓ (ပု) [အနုဂတ+ဝေဓ] နောက်၌
ဖြစ်သော ထိုးဖောက်ခြင်း၊ တဖန်ထိုးဖောက်
ခြင်း၊ နောက်ထပ်လိုက်၍ - ထိုးဖောက် - ထိ
မှန် - နှိပ်စက် - ခြင်း။ အနုဝေဓ-ကြည့်။

အနုဂတိ (ထိ) [အနု+ဂမု+တိ] အစဉ်လိုက်
ခြင်း၊ အတုလိုက်ခြင်း။...ဝေ တဿ ဉာဏဿ
အနုဂတိယံ ဉာဏံ။ ဒီ၊ဠ၊၃။၂၀၂။... အနု-
ဂတိယံ အနုဂမနေ အနုယေ ဉာဏံ။ ဒီ၊ဠိ၊၃။
၂၃၄။

အနုဂတိကတ္တ (န) [အနုဂတိက+တ္တ] နှင့်
အလားတူသည်၏အဖြစ်။ ... နှင့် အတူတကွ
ရှိသည်၏အဖြစ်။ ... ဘိက္ခုနော ကာယာနုဂ-
တိကတ္တာ ဝနုတိ။ ဝိ၊ဠ၊၃။၃၈။

အနုဂတိကရဏ (န) [အနုဂတိ+ကရဏ] အတု
လိုက်၍ပြုခြင်း။ ဒိဋ္ဌာနုဂတိကရဏံ အာပဇ္ဇန္တိ။
မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၅၈။

အနုဂန္တဗ္ဗ (ထိ) [အနု+ဂမု+တဗ္ဗ] အစဉ်လိုက်
အပ် - လိုက်ပါအပ် - သော၊သု။ တသ္မာ န
ဣမေသု ဒိဝသေသု ဘဂဝါ အနုဂန္တဗ္ဗောတိ
နိဝါရေသိ။ ဥဒါန၊ဠ။၂၂၆။

အနုဂန္တဗ္ဗတာ (ထိ) [အနုဂန္တဗ္ဗ+တာ] အစဉ်
လိုက်အပ်သည်၏အဖြစ်။ ပဌမေ ဟိ နယေ
တေဇောဓာတုယာ အနုဂမနတာ၊ ဝါယော-
ဓာတုယာ အနုဂန္တဗ္ဗတာ။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၉၀။

အနုဂန္တာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဂမု+တာ] (က)
အပန်ဖန် - အခေါက်ခေါက် - သွား၍။ သဗ္ဗာ
ဒိသာ စ ဝိဒိသာ စ အနုဂန္တာ သစေ တိရံ
ပဿတိ၊ တဒဘိမုခေါဝ ဂစ္ဆတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၂၉၅။ အနုဂန္တာတိ အနု အနု ဂန္တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။၄၆၀။ (ခ) အစဉ်လျှောက်၍၊ စူးစမ်း
၍။ သဗ္ဗာ အနဝသေသာ ဒသပိ ဒိသာ
ပရိယေသနဝသေန စိတ္တေန အနုဂန္တာ။ ဥဒါန၊
ဠ။၂၄၉။ (ဂ) အစဉ်လျှောက်၍ လျှောက်၍။
ဝေ ဇာတိပဋိပါဋိယာ အနုဂန္တာ အနုဂန္တာ
သရာမိ။ ဝိ၊ဠ၊၁။၁၂၈။ အနုဂန္တာ အနုဂန္တာတိ
ဉာဏကတိယာ အနုဂန္တာ အနုဂန္တာ။ သာရတ္ထ၊
၁။၃၈၉။ (ဃ) နောက်မှ - အစဉ် - လိုက်၍၊
လိုက်ပို့၍။ သော သတ္တာရံ အနုဂန္တာ
နိဝတ္တော။ ဓမ္မ၊ဠ၊၁။၃၆၅။ အနုပရိဂမ္မ-
လည်း ကြည့်။

အနုဂမန (ထိ) [အနု+ဂမု+ဏ] အစဉ်
လိုက်တတ်သော။ သတိပိ စေတ္တ အနုဂမကာ-
နုဂန္တဗ္ဗတာဝိသေသေတေဇောဓာတုဝါယော-
ဓာတုဘာဝမတ္တံ သန္ဓာယ တထာသဒ္ဓဂ္ဂဟဏံ
ကတံ။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၉၀။

အနုဂမနတာ (ထိ) [အနုဂမန+တာ] အစဉ်
လိုက်တတ်သည်၏ အဖြစ်။ အနုဂန္တဗ္ဗတာ-
ကြည့်။

အနုဂမန (န) [အနု+ဂမု+ယ] နောက်မှသွား
ခြင်း၊ လိုက်ခြင်း။ (က) အစဉ်လိုက်ခြင်း၊
အပန်ဖန်ဖြစ်ခြင်း။ အနုဗန္ဓန-ကြည့်။ (ခ)
လိုက်ပို့ခြင်း။ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌေ ဘိက္ခု။
ဒိသ္မာ ပဗ္ဗဂ္ဂမနံ ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏံ အာသန-
ပညာပနံ အနုဂမနန္တိ ဝေမာဒိကံ မေတ္တံ
ကာယကမ္ပံ နာမ။မ၊ဠ၊၂။၂၉၂။အံ၊ဠ၊၃။၁၈၉။
(ဂ) လိုက်ပို့ခြင်း၊ ဥပုသ်အထွက်နေ့၌ ဥပုသ်
စောင့်ခြင်း။ သံ၊ဠ၊၁။၂၈၁။ အံ၊ဠ၊၂။၁၂၂။
ဇာ၊ဠ၊၄။၃၂၁။ ဇာ၊ဠ၊၆။၁၄၈။ အံ၊ဠိ၊၂။
၁၁၇-တို့ကြည့်။(ဝိမာန၊ဠ။၆၄။သံ၊ဠိ၊၁။၃၁၂-

တို့၌ အနုဂမန-ကိုပင် နိက္ခမန-ဟု ခေါ်သည်။) (ဃ) သတိ၏ အဖန်ဖန်ဖြစ်ခြင်း၊ နှလုံးသွင်းခြင်း။ အနုပန္နန၊ အနုဝဟန-တို့ကြည့်။ အနုဂမနန္တိ ပဝတ္ထပဝတ္ထာနံ အဿာသ-ပဿာသာနံ အာရမ္မဏကရဏဝသေန သတိ-ယာ အနု အနု ပဝတ္ထနံ အနုဂစ္ဆနံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၁၂။ အနုဂမနန္တိ ဖဋ္ဌဋ္ဌာနေ မနသိ ကရဏ-မေဝ၊ န အဿာသပဿာသာနံ အနုဝတ္ထနံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၁၆။

အနုဂမနဉာဏ (န) [အနုဂမန+ဉာဏ] အနုယေ-ဉာဏ-ကြည့်။

အနုဂမ္မ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဂမ္မ+တွာ] အစဉ်လျှောက်၍။ ဗုဒ္ဓါနံ သစ္စပ္ပဋိဝေခံ အနုဂမ္မ ပဋိ-ဝိဒ္ဓသစ္စာ အဂ္ဂသာဝကောယော အရိယာ။ ဒိ၊ ဇီ၊ ၁။ ၁၅။

အနုဂါမိက (တိ) [အနု+ဂါမိ+က၊အနုဂစ္ဆတိတိ အနုဂါမိကော။ ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တိမ္မိ တတ္ထတတ္ထ ပလဒါနေန န ဝိဇဟတိတိ အတ္တော။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၈၉။ ပရလောကံ ဂတံ အနုဂစ္ဆတိတိ အနုဂါမိကံ။ သံ၊ ဇီ၊ ၁။ ၃၂၁။] အစဉ်တစိုက်-ထက်ကြပ်မကွာ - လိုက်ပါတတ်သော၊ ရောက်ရာဘဝသို့ လိုက်ပါသကဲ့သို့ ကောင်းကျိုးပေးတတ်သော၊ (ကုသိုလ်)။ သေသော နိမိသုနိဟိတော၊ အလေယျော အနုဂါမိကော။ ခုဒ္ဒက၊ ၁။ ၁၀။ အနုဂါမိကော နာမ ဒါနမယံ ပုညံ သီလမယံ ဘာဝနာမယံ ဓမ္မဿဝနမယံ ဓမ္မဒေသနာမယံ၊ ယံ ဝါ ပနညမ္မိ ဝေဇ္ဇပံ ပုညံ တတ္ထ တတ္ထ အနုဂန္တာ ဝိယ ဣဋ္ဌပလမနုပ္ပ-ဒေတိ။ အယံ အနုဂါမိကော နိမိ။ ဣမသ္မိ ပန ဌာနေ ထာဝရော အဓိပ္ပေတော။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၈၄။ ယသ္မာ ပန တေသံ (ပနေတံ၊ သုတ္တ-နိ၊ ၄။ ၁) သဒ္ဓါဝိတ္တံ အနုဂါမိကံ အနုညသာဓာ-ရဏံ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိဟေတု။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၀၀။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၅။ အနုဂါမိကံ အတ္တာဓိနံ

ရာဇာဒိနံ အသာဓာရဏန္တိ အဓိပ္ပိယော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၄၅။

အနုဂါမိကတ္ထ (န) [အနုဂါမိက+တ္ထ] အစဉ်တစိုက် - ထက်ကြပ်မကွာ - လိုက်ပါတတ်-ရောက်ရာဘဝသို့ လိုက်ပါသကဲ့သို့ ကောင်းကျိုးပေးတတ်-သည်၏အဖြစ်။ ယော စာယံ မေတ္တာဒိဝိဟာရော သေဋ္ဌတ္တာ အနုဂါမိကတ္တာ စ ဗြဟ္မာနိဓိတိ ဝုဇ္ဇတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၅၀။

အနုဂါမိကဓန (န) [အနုဂါမိက+ဓန] အစဉ်တစိုက် - ထက်ကြပ်မကွာ - လိုက်ပါတတ်သောဥစ္စာ၊ အနုဂါမိကဥစ္စာ။ တေသု (ပဉ္စသုဓနေသု) ဌပေတွာ ဒါနသီလာဒိအနုဂါမိက-ဓနံ ခေတ္တဝတ္ထု၊ အာရာမာဒိတော ထာဝရ-ဓနတောပိ... ဝေ ဝိသေသိတံ ဂေါဓနံ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၅။

အနုဂါမိကနိဓိ (ပု) [အနုဂါမိက+နိဓိ] အစဉ်လိုက်ပါတတ်သောကောင်းမှု ဟူသော-မြှုပ်နှံအပ်သော ပစ္စည်း-ရွှေအိုး၊ အနုဂါမိက ရွှေအိုး။ ဧကံတတ္ထ သိပ္ပလိဝနေ အနုဂါမိကနိ-ဓိမ္မိ နိဒ္ဒဟာမိ။ ဇာ၊ ၄။ ၂၇၉။ တံ ပုညကမ္မံ ပဏ္ဍိတာ အနုဂါမိကနိဓိံ နာမ ကထေန္တိ။ ၎င်း။ ၂၈၀။

အနုဂါမိ (တိ) [အနု+ဂမ္မ+ဏိ] အစဉ်လိုက်သော၊ သူ။ .. ဘကဝတော ဂတမဂ္ဂါနုဂါမိနော ဟုတွာ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၅၆။ (က) နောက်မှ-အစဉ်-လိုက်သော၊ ခြံရံလိုက်ပါသော၊ သူ။ အနုယန္တာတိ အနုဂါမိနော သေဝကော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၄။ အနုယုတ္တ (၄) အနက်လည်း ကြည့်။ (ခ) အတုတကုသွားသော၊ သူ။ အမနုဿာ စ မေ အနုဂါမိနော သဟာယာ အတ္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၉၈။ အနုယုတ္တ (သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၈။ သံ၊ ဇီ၊ ၁။ ၃၁၆) လည်း ကြည့်။

အနုဂါယတီ (ကြိ) [အနု+ဂေ+အ+တိ] (၁) ရွတ်-ဆို-၏။ မဟာရာဇ ယေ ကေရိ သတ္တာ သစ္စမနုဂါယန္တိ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၂၄။ (၂) နောက်

ထပ် - အတုလိုက်၍ - ရွတ် - ဆို - သရဉ္ဇာယ်
 - ဇ်။ ယေသမိဒံ တေရဟိ ဗြာဟ္မဏာ ပေါရာ-
 ကံ မန္တပဒံ ဂီတံ ပဝုတ္တံ သမိဟိတံ၊ တဒနုဂါယန္တိ
 တဒနုဘာသန္တိ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၄၃။ ဒိ၊ ၁။ ၉၇။ မ၊ ၂။
 ၃၈၁။ အံ၊ ၂။ ၁၉၇။ တဒနုဂါယန္တိတိ တေရဟိ
 ဗြာဟ္မဏာ တံ တေဟိ ပုဗ္ဗေ ဂီတံ အနုဂါယန္တိ
 အနုသဉ္ဇာယန္တိ ဝါဒေန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၄။ မ၊ ၄။
 ၃။ ၂၉၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၆၆။ ပါရာယနမနုဂါယိသံ။
 သုတ္တနိ။ ၄၄၉။ စူဠနိ။ ၂။ ၁။ ၂၀၂။ အနုဂါယိ-
 သန္တိ ဘဂဝတာ ဂီတံ အနုဂါယိသံ။ သုတ္တနိ၊
 ၄။ ၂။ ၂၀။ စူဠနိ ၄။ ၇၉။

အနုဂါဟဏနယ (ပ) [အနုဂါဟဏ+နယ] ယူ
 သောနည်း၊ ယူနည်း။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိယာ၊ ဗလဝ-
 ဝိပဿနာယ စ ဒုက္ခာဒိသု ပရိညေယျတာဒိနိ
 မဂ္ဂါနုဂုဏော ဂဟဏာကာရော အနုဂါဟဏ-
 နယော။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၃၃။ စတုသစ္စပဋိဝေဓဿ
 အနုရူပေါ ပုဗ္ဗဘာဂေ အနုဂါဟဏနယော
 အတ္တနယောဝ။ နေတ္ထိဝိဘာ။ ၄၂။

အနုဂီဇ္ဈတိ (ကြိ) [အနု+ဂီဇ္ဈ+တိ] အပန်
 ဖန်-အထပ်ထပ်-လိုချင်၏။ အပန်ဖန်-အထပ်
 ထပ်-ကပ်ငြိ-နှစ်သက်-စွဲလမ်း-၏။ ယော
 နရော အနုဂီဇ္ဈတိ။ သုတ္တနိ။ ၃၉၉။ မဟာနိ။ ၈။
 နေတ္ထိ ၆။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၀၆။ အနုဂီဇ္ဈတိတိ
 ကိလေသကာမေန ဝတ္ထုကာမေသု ဂီဇ္ဈတိ
 အနုဂီဇ္ဈတိ ပလိဂီဇ္ဈတိ ပလိဗဇ္ဈတိ။ မဟာနိ။
 ၉။ ယော နရော အနုဂီဇ္ဈတိတိ ယော သတ္တော
 အနု အနု အဘိကခံတိ ပတ္တေတိတိ အတ္တော။
 နေတ္ထိ၊ ၄။ ၄၃။ ရသေသု နာနုဂီဇ္ဈတိ။ မဟာနိ။
 ၁၈၂။ ယေ စ တံ အနုဂီဇ္ဈန္တိ၊ တေ ဟောန္တိ
 စက္ကဓာရိနော။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၂။ ၂၀၁။ အနုဂီဇ္ဈန္တိ
 ပုနပျုနံ ဂိဇ္ဈါ ဟုတော ဂဏန္တိ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၄။
 အနုဂီဇ္ဈန္တိ ဂိဇ္ဈါ ဂမိတာ ဟုတော ပုနပျုနံ
 အလ္လိယန္တိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၅။ ရသေ စ နာနု-
 ဂီဇ္ဈေယျ။ သုတ္တနိ။ ၄၂၂။ မဟာနိ။ ၂၈၅။

အနုဂီဇ္ဈန (န) [အနု+ဂီဇ္ဈ+ယ+ယ] အပန်ဖန် -
 အထပ်ထပ်-လိုချင်ခြင်း။ အပန်ဖန်-အထပ်
 ထပ်-ကပ်ငြိ-နှစ်သက်-စွဲလမ်း - သာယာ
 -ခြင်း။ အယံ အဿာဒေါတိ ယဒိဒံ ခေတ္တာ-
 ဝိနံ အနုဂီဇ္ဈနံ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၄၃။

အနုဂီဇ္ဈ (တိ) [အနု+ဂီဇ္ဈ+တ] အပန်ဖန် -
 အထပ်ထပ်-လိုချင်သော။ အပန်ဖန်-အထပ်
 ထပ်-ကပ်ငြိ-နှစ်သက်-စွဲလမ်း - သာယာ
 -သော။ ဗာလာ စ မောဟေန ရသာ-
 နုဂိဇ္ဈါ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၄၅။ ရသေသု အနုဂီဇ္ဈာ၊
 ဖျာနေ န ရမတိ မနော။ ထေရ။ ၃၀၅။ မိလိန္ဒ။
 ၃၈၀။ သော ဥဿုက္ကော ရသာနုဂိဇ္ဈေါ။
 ထေရ။ ၃၅၀။ မဇ္ဈိမိရသေသု အနုဂီဇ္ဈေါ ဂေဓံ
 အာပန္နော။ ထေရ။ ၄။ ၂။ ၄၅၀။

အနုဂီတ (န) [အနု+ဂီတ] ရွတ်ဆိုခြင်း။ မြက်ဆို
 ခြင်း။ ယတာ မဟာရာဇ ယေ ကေစိ သတ္တာ
 သစ္စမနုဂါယန္တိ “မဟာမေဃောပဝဿတူ”တိ၊
 တေသံ သဟ သစ္စမနုဂီတေန မဟာမေဃော
 ပဝဿတိ။ မိလိန္ဒ။ ၁၂၄။

အနုဂီတိ (ထိ) [အနု+ဂီတိ] (က) နောက်၌ - သိ
 - ဆို - ဟော - ပြော - ခြင်း။ ဆိုအပ်ပြီးသော
 အနက်ကို သာလျှင် - ချမ်းသာ - လွယ်ကူ -
 စွာ - မှတ် - ယူ - ခြင်းငှါ - ချဉ်း - ချဉ်း -
 ပေါင်း - စု - သင်္ဂြိုဟ် - ၍ - သိ - ဆို - ဟော
 - ပြော - အပ်သော အပ္ပဗန္ဓု၊ အနုဂီတိ၊ သင်္ဂ-
 ဟ-ဥဒ္ဓါန-ဂါထာ။ တဿာနုဂီတိ ဒေသနာ
 ဝိစယော ယုတ္တိ။ တဿာနုဂီတိ ပဌမော
 နန္ဒိယာဝဇ္ဇော။ နေတ္ထိ။ ၂။ ဝုတ္တုဿေဝ
 အတ္တဿ သင်္ဂဟဂါထာ အနုဂီတိ။ နေတ္ထိ၊ ၄။
 ၅။ အနုဂီတိတိ ဝုတ္တုဿေဝတ္တဿ သုခဟာ-
 ဏတ္ထံ အနုပစ္စာ ဂါယနဂါထာ။ နေတ္ထိ၊ ၄။
 ၁၇။ အနုဂီတိတိ အနု ပစ္စာ ဂါယနဂါထာ။
 နေတ္ထိဝိဘာ။ ၂၂။ သုတ္တဿ ယာ စ အနုဂီတိ။
 နေတ္ထိ။ ၃။ ယာ စ အနုဂီတိတိ ဝုတ္တုဿေဝ
 အတ္တဿ ယာ အနု ပစ္စာ ဂီတိ အနုဂီတိ၊
 သင်္ဂဟဂါထာ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၂ (မ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၂။

မ၊ဋီ၊၃။ ၁၄၅-လည်းကြည့်။) (ခ) ပုစ္ဆာ ရွှေ
 နောက်အားလျော်သော - သိ - ဆို - ဟော -
 ပြော - ခြင်း။ ပုစ္ဆာယ ဝါ အနုဂ္ဂပါဂီတိ၊ ဇေတ
 န ပုဗ္ဗာပရံ ဂဟိတံ၊ ဗျာကရဏဿ ဟိ ပုစ္ဆာ
 နုဇ္ဈပတာ ဣဓ ပုဗ္ဗာပရံ အဓိပေတံ။ နေတ္ထိ၊ ၄။
 ၂၂။ (ဂ) ဆိုအပ်ပြီး ဆိုအပ်လတ္တံ့ ထိုနှစ်ပါးစုံ
 ကုသိုလ် အကုသိုလ် အနက်အားလျော်စွာ -
 ချဉ်း - ချဉ်း - ပေါင်း - စု - သင်္ဂြိုဟ် - ရှိ - သိ
 - ဆို - ဟော - ပြော - ခြင်း။ (က) ဝုတ္တတ္ထ
 သင်္ကဟအနုဂီတိ၊ (ခ) အဝုတ္တတ္ထသင်္ကဟအနုဂီ
 တိ၊ (ဂ) တဒဘယတ္ထသင်္ကဟအနုဂီတိ၊ (ဃ)
 ကုသလတ္ထသင်္ကဟအနုဂီတိ၊ (င) အကုသ
 လတ္ထသင်္ကဟအနုဂီတိ။ အနုဂီတိဝိစယ-ကြည့်။
 (၄) လျော်သော - သိ - ဆို - ဟော - ပြော
 - ခြင်း။ စိစစ်အပ်သည့် သုတ်ပုဒ်အားလျော်
 စွာ သိ - ဆို - ဟော - ပြော - အပ်သော
 အခြား တပါးသော သုတ်ပုဒ်။ အနုဂီတိ
 ဝိစိနတိ။ နေတ္ထိ၊ ၁၀။ ယသ္မာ ပန အနု
 ဂီတိတိ ဧတ္ထ အနုဂ္ဂပါ ဂီတိ အနုဂီတိတိ
 အယမ္ဗိ အတ္ထော ဣစ္ဆိတော၊ တသ္မာ ဝိစိယ
 မာနဿ သုတ္တပဒဿ အနုဂ္ဂပတော သုတ္တန္တရ
 ပဒါနိပိ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ဝါ ပဒုဒ္ဓါရဝသေန
 ဝါ အာနေတော ဝိစေတဗ္ဗာနီတိ ဒေသေန္တော
 ...။ နေတ္ထိ၊ ၆၂။ အနုဂီတိ ဝိစိနတိတိ
 ဝုတ္တာနုဂီတိဝသေန ဝါ ဝုစ္စမာနာနုဂီတိဝသေန
 ဝါ အနုဂ္ဂပါ ဂီတိ ဝိစိနတိ။ နေတ္ထိဝိဘာ။
 ၈၄။ (၅) သုတ္တန္တရဒေသနာဟု ဆိုအပ်သော
 အနုဂီတိ။ သုတ္တဿ စ အနုဂီတိ အတ္ထတော
 စ ဗျဉ္ဇနတော စ သမာနေတဗ္ဗာ။ နေတ္ထိ။
 ၁၉။ အနုဂီတိ အတ္ထတော စ ဗျဉ္ဇနတော စ
 သမာနေတဗ္ဗာတိ သုတ္တန္တရဒေသနာသင်္ခါတာ
 အနုဂီတိ အတ္ထတော စ ဗျဉ္ဇနတော စ သံဝဏ္ဏိ
 ယမာနေန သုတ္တေန သမာနာ သဒိသိ ကာ
 တဗ္ဗာ၊ တသ္မိ ဝါ သုတ္တေ သမ္မာ အာနေတဗ္ဗာ။
 နေတ္ထိ၊ ၄။ ၇၉။ အနုဂီတိတိ သုတ္တန္တရဒေသနာ
 သင်္ခါတာ အနုဂီတိ။ နေတ္ထိဝိဘာ။ ၁၁၆။

အနုဂီတိဂါထာ (တိ) [အနုဂီတိ+ဂါထာ] အနု
 ဂီတိဟူသော ဂါထာ။ “ပါရာယနမနုဂါ
 ယိဿ” နှိ ပန အာဒိကာ (သုတ္တနိ။ ၄၄၉-
 ၄၅၁) ကျေနဝိသတိ ဂါထာ အနုဂီတိဂါထာ။
 နေတ္ထိ၊ ၄။ ၄၉။ အနုဂီတိဂါထာယ သုခဂ္ဂဟ
 ဏတ္ထံ ပုန “တဿာနုဂီတိ... တျာဒိ” ဝုတ္တံ။
 နေတ္ထိဝိဘာ။ ၂၂။

အနုဂီတိဝိစယ (ပု) [အနုဂီတိ+ဝိစယ] အနုဂီတိ
 ကို စိစစ်ခြင်း။ (၁) “ဤ - အနုဂီတိ - သင်္ကဟ
 ဂါထာ - သည် - ဆိုအပ်ပြီးသောအနက် -
 ဆိုလတ္တံ့ သောအနက် - ထို ၂-ပါးစုံသော
 အနက် - ကုသိုလ်အနက် - အကုသိုလ် အနက်
 - ကို ချဉ်း - ချဉ်း - ပေါင်း - စု - သင်္ဂြိုဟ်
 - ခြင်းတည်း” စသည်ဖြင့် စိစစ်ခြင်း။ အယံ
 အနုဂီတိ ဝုတ္တတ္ထသင်္ကဟ၊ အဝုတ္တတ္ထသင်္ကဟ၊
 တဒဘယတ္ထသင်္ကဟ၊ ကုသလတ္ထသင်္ကဟ၊
 အကုသလတ္ထသင်္ကဟတိအာဒိနာ အနုဂီတိ
 ဝိစယော။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၃။ (၂) ဝိသဇ္ဇနာ၏
 ပုစ္ဆာအားလျော်သည်၏ အပြစ်ကိုစိစစ်ခြင်း။
 ဝိသဇ္ဇနာယ ပုစ္ဆာနုဇ္ဈပတာဝိစယနမေဝ ဣဓ
 သင်္ကဟဂါထာယ အဘာဝတော အနုဂီတိဝိစ
 ယောတိ။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊ ၁။ ၄၈၂။

အနုဂီတိဝိစယနိဒဿန (န) [အနုဂီတိဝိစယ+
 နိဒဿန] အနုဂီတိဝိစယကို ထုတ်ဖော်၍ပြ
 ခြင်း။ သုတ္တဿ စာတိအာဒိ အနုဂီတိဝိစယနိ
 ဒဿနံ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၇၉။

အနုဂီယတိ (ကြံ) [အနု+ဂေ+ယ+တိ] ရွတ်ဆို
 အပ်၏။ သင်ယူအပ်၏။ မှတ်သားအပ်၏။
 တတ္ထ သိက္ခာနုဂီယန္တိ။ သုတ္တနိ။ ၄၂၄။
 မဟာနိ။ ၃၃၀။ ... ဟတ္ထံသိက္ခာဒိကာ အနေ
 ကာ သိက္ခာ ကထိယန္တိ ဥဂ္ဂယန္တိ ဝါ။ သုတ္တနိ၊
 ၄။ ၂။ ၂၂။ အနုဂီယန္တိတိ ဂီယန္တိ နိဂီယန္တိ
 ကထိယန္တိ။ အထ ဝါ ဂီယန္တိ ဂဏိယန္တိ ဥဂ္ဂဏိ
 ယန္တိ ဓာရိယန္တိ ဥပဓာရိယန္တိ။ မဟာနိ။
 ၃၃၀-၁။

အနုဂုဏ (တိ) [အနု+ဂုဏ] တူသော-ဂုဏ်-
အစွမ်းသတ္တိ - အကျိုးအပြစ်-ရှိသော၊ ဂုဏ်
ရည်တူဖြစ်သော။ ဣန္ဒြိယာနိ သန္တပေတုကာ-
မာ လောကာယတိကာ ဝိယ တဒနုဂုဏ်
(ထိုသဘာဝ အယူနှင့် ဂုဏ်ရည်တူဖြစ်သော)
ဥစ္ဆေဒဒဿနံ အဘိနိဝိသန္တာ။ ဥဒါန၊ ငွ။ ၃၂။
မဂ္ဂါနုဂုဏ (နေတ္ထိ၊ ငွ။ ၃၃) လည်း ကြည့်။

အနုဂုတ္တ (တိ) [အနု+ဂုပ+တ] လုံခြုံစေအပ်
သော၊ စောင့်ရှောက်အပ်သော၊ သူ။ တယာ-
နုဂုတ္တော။ ဇာ၊ ၂။ ၁၀၅။ တယာနုဂုတ္တောတိ
တယာ အနုရက္ခိတော။ ဇာ၊ ငွ။ ၅။ ၄၂၆။

အနုဂ္ဂ (တိ) [အနု+ဂမု+ဂ္ဂ] အစဉ်လျှောက်
သော၊ သိသော၊ သူ။ ပရေသံ ဝိဝရာနုဂ္ဂ
ဇာ၊ ၁။ ၆၁။ ဝိဝရာနုဂ္ဂတိ ဝိဝရံ အနုဂစ္ဆန္တော
ဇာနန္တော။ ဇာ၊ ငွ။ ၂။ ၁၉၂။

အနုဂ္ဂဏ (ကြိ) အနုဂ္ဂဏာတိ-ကြည့်။

အနုဂ္ဂဏက (တိ) [အနု+ဂဟ+ဏာ+က] ချီးမြှောက်-
ထောက်ပံ့-တတ်သော၊ သူ။
အနုကမ္မက (ခ) အနက်ကြည့်။

အနုဂ္ဂဏန (န) [အနု+ဂဟ+ဏာ+ယ] ချီး
မြှောက်-ထောက်ပံ့-ခြင်း။ စတူဟိ ပစ္စယေ-
ဟိ အနုဂ္ဂဏနံ အာမိသာနုဂ္ဂဟော၊ ဓမ္မေန
အနုဂ္ဂဏနံ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟော။ အံ၊ ငွ။ ၂။ ၆၁။
ဗြဟ္မစရိယံ နာမ တိသော သိက္ခာ သကလံ
သာသနံ တဿ အနုဂ္ဂဏနတ္ထာယ အာဟာ-
ရေတိ။ အဘိ၊ ငွ။ ၁။ ၄၃၁။ တေန စ သမယေ-
န သတ္တာ တသေဝ အနုဂ္ဂဏနတ္ထံ ဝနန္တရေ
အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသိဒ္ဓိ။ အပ၊ ငွ။ ၂။
၂၉၁။

အနုဂ္ဂဏနက (တိ) [အနု+ဂဟ+ဏာ+ယ+
က] ချီးမြှောက်-ထောက်ပံ့-တတ်သော၊
သူ။ သာတိသယေန ဟိတေန အနုကမ္မကော

အနုဂ္ဂဏနကော ဟိတာနုကမ္မိ။ သံ၊ ဝိ၊ သစ်၊
၂။ ၄၂။

အနုဂ္ဂဏနတ္ထ (ပ) [အနုဂ္ဂဏန+အတ္ထ] အနုဂ္ဂ-
ဏတ္ထနှင့် အနက်တူ။ အနုဂ္ဂဏနနှင့် အနုဂ္ဂဟ
(ခ) အနက်တို့ ကြည့်။

အနုဂ္ဂဏန္တံ (တိ) [န+ဥဂ္ဂဏန္တံ] မယူသော။
(က) အနှစ်သာရအားဖြင့် မမှတ်ယူသော၊
သူ။ တမေဝ ဝါစံ အနုဂ္ဂဏန္တော အနိက္ခု-
ဇန္တော ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိ။ ဒီ၊ ၁။ ၅၀။
အနုဂ္ဂဏန္တောတိ သာရတော အဂ္ဂဏန္တော။
ဒီ၊ ငွ။ ၁။ ၁၄၅။ (ခ) မမှတ်ယူ - မစဉ်းစား -
မတွေးခေါ် - သော၊ သူ။ မဟလ္လကော သမာ-
နောပိ သက္ခိဿာမိ သမဏဓမ္မံ ကာတံ၊
ဒေသေတု မေ ဘန္တေ သဂဝါတိ အဓိပ္ပါယေန
မဟလ္လကဘာဝံ အနုဂ္ဂဏန္တော ဩဝါဒဉ္စ ပသံ-
သန္တော ဝေမာဟ။ သံ၊ ငွ။ ၃။ ၂၇။ ... အနုဂ္ဂ-
ဏန္တောတိ အစိန္တန္တော။ သံ၊ ဝိ၊ ၂။ ၃၀၁။

အနုဂ္ဂဏန္တံ (တိ) [အနု+ဂဟ+ဏာ+အန္တံ] ချီးမြှောက်-
သော - လိုသော၊ သူ။ ဘဂဝါ
ပုရိမနယေနေဝ လောကံ အနုဂ္ဂဏန္တော အဋ္ဌ-
ဟိ မာသေဟိ စာရိကံ ပရိယောသာပေတိ။
ဒီ၊ ငွ။ ၁။ ၂၁၅။ မ၊ ငွ။ ၂။ ၅၇။ မဟာဇနံ
အာမိသပဋိဂ္ဂဟေန အနုဂ္ဂဏန္တော။ မ၊ ငွ။ ၂။
၅၆။ ဒေဝသိကံ ယောဇနအဒ္ဓယောဇနဝသေန
ပိက္ခပါတစရိယာဒိဟိ လောကံ အနုဂ္ဂဏန္တဿ
ဂမနံ။ အံ၊ ငွ။ ၂။ ၁၆၅။ ပိက္ခပါတစရိယာ-
ဒိဟိ လောကံ အနုဂ္ဂဏန္တော ဂစ္ဆတိ။ ဥဒါန၊
ငွ။ ၁၆၅။ တတ္ထ တတ္ထ ကေရတ္တိဝါသေန
ဝသိတာ လောကံ အနုဂ္ဂဏန္တော အနုက္ခမေန
ပါဠိလိဂါမံ အနုပါပုဏိ။ ဥဒါန ငွ။ ၃၆၇။
သတ္တာ ဒိသ္မာ တံ အနုဂ္ဂဏန္တော ဂန္ဓကုဋိယံ
ယတာနိသိန္နောဝ ဩဘာသံ ဖရိတာ။ ထေရီ၊
ငွ။ ၁၆၃။

အနုဂ္ဂဏမာန (တိ) [အနု+ဂဟ+ဏာ+မာန] ချီးမြှောက်-
သော - လိုသော၊ သူ။ ကရုဏာ-

ယမာနောတိ ကရုဏာယမာနော အနုဒယ-
မာနော အနုရက္ခမာနော အနုဂ္ဂဏှမာနော
အနုကမ္မမာနော။ စူဠနိ။၉၆။

အနုဂ္ဂဏှသီလ (တိ) [အနုဂ္ဂဏှ (အနုဂ္ဂဏှန?)
+ သီလ] ချီးမြှောက်ခြင်း အလေ့ရှိသော။
ချီးမြှောက်သောသူ။ ဧဝံ အညေပိ ယေ
အနုကမ္မကာ အနုဂ္ဂဏှသီလာ ဟောန္တိ။
ပေတ။၄။၃၉။

အနုဂ္ဂဏှာတိ (ကြိ) [အနု+ဂဟ+ဏှာ+တိ]
ချီးမြှောက်၏။ (က) ချီးမြှောက်-ထောက်
ပံ့- ကူညီစောင့်ရှောက်- ကျေးဇူးပြု - ၏။
အနုဂ္ဂဏှာတိ။ ဝိ၊၂။၄၂၉။ အနုဂ္ဂဏှာတု။
မ၊၂။၁၂၁။ အနုဂ္ဂဏှ။ စူဠနိ။၉၆။ အနုဂ္ဂဏှေ-
ယျ။ ဝိ၊၂။၄၃၀။ အနုဂ္ဂဏှေယျ။ ဝိ၊၂။၁၆၀။
အနုဂ္ဂဏှေယျ။ သံ၊၂။၇၅။ အနုဂ္ဂဟိ။ ထေရ။
၂၇၆။ အနုဂ္ဂဏှိ။ ထေရ။၄၂၅။ အနုဂ္ဂ-
ဟေသိ။ ဝိ၊၄။၁၁၅။ အနုဂ္ဂဏှိသတိ။ ဝိ၊၂။
၄၃၀။ အနုဂ္ဂဟေဿာမိ။ အံ၊၁။၁၂၃။ (ခ)
လျော်သောအားဖြင့်-လျော်စွာ-ယူ၏။
ဓုတဂုဏတ္တာနုပတော ဂဏှာတိ။ တေနာဟ
“အာရညိကတ္ထံ အနုဂ္ဂဏှာတိ”တိ။ မ၊၃။၁။
၂၅၁။

အနုဂ္ဂဏှာပေတိ (ကာကြိ) [အနု+ဂဟ+ဏှာ
+ဏာပေ+တိ] ချီးမြှောက်စေ၏။ အနုဂ္ဂ-
ဏှာပေတိ။ ဝိ၊၂။၄၂၉။ အနုဂ္ဂဏှာပေယျ။
ဝိ၊၂။၄၃၀။ ဝိ၊၄။၁၂၁။ အနုဂ္ဂဏှာပေ-
သတိ။ ... အနုဂ္ဂဏှာပေဿာမိ။ ဝိ၊၂။၄၃၀။

အနုဂ္ဂဏှိတွာ (ကြိဝိ) [န+ဥဂ္ဂဏှိတွာ] မသင်
ယူမှု၍။ သစာဟံ ဣမံ ပဉ္စ အနုဂ္ဂဏှိတွာဝ
ဥယျာနံ ပဝိသိဿာမိ။မ၊၄။၂။၁၉၈။အနုဂ္ဂဏှိ-
တွာ ဝါတိ အတ္ထဝိနိစ္ဆယဝသေန အနုဂ္ဂဟေ-
တွာ ဝေ။ မ၊၃။၂။၂၁၈။

အနုဂ္ဂဟ (တိ) [န+ဥဂ္ဂဟ] (က) အထက်သို့
မတက်သော၊ မထွက်ပေါ်သော။ ဥဒကေ
ဇာတာနိ ဥဒကေ သံဝဇာနိ ဥဒကာနုဂ္ဂ-

တာနိ အန္တော နိမ္မဂ္ဂပေါသိနိ။ ဝိ၊၃။၉။ ဒီ၊၂။
၃၃။ မ၊၁။၂၂၅။ မ၊၂။၂၉၃။ သံ၊၁။၁၄၀။
အနုဂ္ဂတမ္ပိ အာဒိစ္စေ၊ ပနာဒေါ ဝိပုလော
အဟု။ အ၊၁။၂၇၇။ အနုဂ္ဂတမ္ပိ အာဒိစ္စေ-
တိ သုရိယေ အနုဂ္ဂတေ အနုဋ္ဌိတေ၊ ပစ္စုသ-
ကာလေတိ အတ္ထော။ အ၊၁။၂။၁၉၅။ (ခ)
မဖြစ်ပေါ်သော။ အနုဂ္ဂတာ မနသော ဥပ္ပိ-
လာဝါ (သိကာမ္မက္ခ)။ ... အနုဂ္ဂတေ မန-
သော ဥပ္ပိလာဝေ။ ဥဒါန။၁၂၁။ ... အနုဂ္ဂ-
တာတိပိ ပါဠိ၊ အနုဥဋ္ဌိတာတိ အတ္ထော။ ...
အနုဂ္ဂတေတိ ဒုလ္လဘဝသေန အနုပ္ပန္နေ ။
ဥဒါန။၄။၂၁၅။ အနုဂ္ဂတ (၁) (က) အနက်
လည်း ကြည့်။

အနုဂ္ဂတလောမ (တိ) [အနုဂ္ဂတ+လောမ]
မထောင်-မကြ-သော မွေးညှင်းရှိသော၊
ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်းမရှိသောသူ။ ပန-
လောမ (ဥဒါန။၄။၁၄၅)ကြည့်။

အနုဂ္ဂန္တာ (ကြိဝိ) [န+ဥဂ္ဂန္တာ] မတက်မှု၍။
ခုဒ္ဒကာ ရုက္ခာ စေဝ ဂစ္ဆာ စ ပထဝီ ဘိန္ဒု-
တွာ ဝိဒတ္ထိမတ္တမ္ပိ ရတနမတ္တမ္ပိ အနုဂ္ဂန္တာဝ
ပုပ္ဖန္တိ စေဝ ဖလန္တိ စ။ ဇာ၊၄။၁။၃၅၆။
သာရတ္ထ၊၂။၃၀၅။ အံ၊၃။၁၆၂။

အနုဂ္ဂယုမာန (တိ) [န+ဥဂ္ဂယုမာန] မသင်ယူ
အပ်သော၊ ကြားနာခြင်း၊ ဆောင်ထားခြင်း၊
လေ့ကျက်ခြင်း၊ အနက်ကို-စူးစမ်း-ဆင်-
ခြင်-ခြင်း စသည်၏အစွမ်းသားဖြင့် မသင်-
ယူအပ်သော။တထာဂတဘာသိတာ သုတ္တန္တာ
အနုဂ္ဂယုမာနာ အန္တရောယန္တိ။ သံ၊၄။၂။
၂၁၁။ အနုဂ္ဂယုမာနာတိ န ဥဂ္ဂယုမာနာ
သဝနောရဏပရိစယအတ္ထုပပရိက္ခာဒိဝသေန
အနုဂ္ဂယုမာနာ။သံ၊၃။၂။၁၉၁။

အနုဂ္ဂဟ (ပ) [အနု+ဂဟ+အ] ချီးမြှောက်
ခြင်း။ ကာလေန လဒ္ဓါ ပရတော အနုဂ္ဂဟာ။
ဝိ၊သုဒ္ဓိ၊၁။၄၃။ အနုဂ္ဂဟာတိ အနုကမ္မာယ...။
ဝိ၊သုဒ္ဓိ၊၃။၇၄။ (က)ထောက်ပံ့- သပြိုဟ်-

ခြင်း။ သုခါ သံသယ သာမဂ္ဂိ၊ သမဂ္ဂါနဉ္စ
 အနုဂ္ဂဟော။ ဝိ၊ ၄။ ၃၆၉။ အံ၊ ၃။ ၃၁၆။
 အနုဂ္ဂဟောတိ အညမညသေ သင်္ကဟာနုဂ္ဂ-
 ဟော။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၁၁။ သမဂ္ဂါနဉ္စ အနုဂ္ဂဟော-
 တိ ယထာ သမဂ္ဂါနံ သာမဂ္ဂိ န ဘိဇ္ဇတိ။ ဧဝံ
 အနုဂ္ဂဟဏံ အနုဗလပ္ပဒါနံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၅၆။
 သာသနံ အနုဂ္ဂဟာယ။ ဂါထာသင်္ကဏိကံ
 ဣဒံ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၆၃။ (ခ) အဖန်ဖန် - သင်ယူ -
 မှတ်သားခြင်း၊ ပြည့်စုံစေခြင်း။ ဗြဟ္မစရိယာ-
 နုဂ္ဂဟာယ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၀၇။ မ၊ ၁။ ၁၂။ အဘိ၊ ၈။
 ၂၆၂။ အံ၊ ၂။ ၃၄၁။ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယာ-
 တိ သာသနမဂ္ဂဗြဟ္မစရိယာနံ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ
 (အနုဂ္ဂဏှနတ္ထံ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁။) မ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၈။
 အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၇။ ဗြဟ္မစရိယံ နာမ တိသော
 သိက္ခာ သကလံ သာသနံ တဿ အနုဂ္ဂဏှ-
 နတ္ထာယ အာဟာရေတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၄၃၁။
 ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယာတိ သကလသာသန-
 ဗြဟ္မစရိယဿ စ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ စ အနုဂ္ဂ-
 ဟတ္ထံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၁။ အနုဂ္ဂဟဏတ္ထန္တိ
 (အနုဂ္ဂဏှနတ္ထန္တိ) အနု အနု ဂဏှနတ္ထံ သမ္မာ-
 ဒနတ္ထံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၅၉။ စတ္တာရောမေ
 ဘိက္ခဝေ အာဟာရ ဘူတာနံ ဝါ သတ္တာနံ
 ဌိတိယာ သမ္ဘဝေသီနံ ဝါ အနုဂ္ဂဟာယ။ သံ၊
 ၁။ ၂၇၃။ အနုဂ္ဂဟာယာတိ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ။ သံ၊
 ၄။ ၂။ ၂၂။ ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ အနုဂ္ဂဟာ၊ ကတ-
 မေ ဒွေ၊ အာမိသာနုဂ္ဂဟော စ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟော
 စ။ အံ၊ ၁။ ၉၁။ ကရောဟိ ဩကာသမနုဂ္ဂဟာ-
 ယ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၁၃။ ဇာ၊ ၂။ ၁၁။ တေသံ ဒေဝါနံ
 အနုမတိယာ မနုဿာနဉ္စ အနုဂ္ဂဟေန မယာ
 ပုဋ္ဌော သမာနော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၉။ အမှာကံ
 အနုဂ္ဂဟံ ကရောထာတိ ဘဂဝန္တံ ယာဓိံ သု။
 ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၆၅။ ဝေနေယျာနံ အနုဂ္ဂဟံ
 ကရောန္တေ။ ယေရိ၊ ၄။ ၁၄၅။ (ဂ) ဖြစ်ပေါ်
 စေခြင်း။ အထ ဝါ ... အနုဂ္ဂဟာယာတိ
 အနုပုန္နာနံ ဥပ္ပါဒါယ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၂။ (ဃ)
 အဖန်ဖန်ယူခြင်း။ အနုဂ္ဂဟပစ္စုပ္ပန်-ကြည့်။

(င) အလျော်အားဖြင့် ယူခြင်း။ အနုဂ္ဂဟ-
 ဂရဟဓန-ကြည့်။ (စ) အကြောင်း။ သိစေ
 အပ်သော အနက်၏ အကြောင်း။ အတ္တနာ
 ဉာပေတဗ္ဗမတ္ထံ အနုဂ္ဂဟာပေတိ ဗောဓေတိတိ
 အနုဂ္ဂဟော၊ ဉာပိတကာရဏံ၊ သဟ အနုဂ္ဂ-
 ဟေနာတိ သာနုဂ္ဂဟာ။ တေနာဟ “သကာရ-
 ကာ”တိ...။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၈။

အနုဂ္ဂဟ^၂ (တိ) [န+ဉ္စဟ] တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့်
 စွဲယူသုံးသပ်ခြင်း မရှိသော၊ မစွဲယူ - မသုံး
 သပ် - သော၊ သူ။ အနုဂ္ဂဟော ဉ္စဟဏန္တိ
 မညေ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁။ မဟာနိ၊ ၂။ ၅၆။
 အနုဂ္ဂဟောတိ ဉ္စဟဏဝိရဟိတော၊ သောပိ
 နာဿ ဉ္စဟောတိ အနုဂ္ဂဟော၊ န ဝါ
 ဉ္စဟောတိတိ အနုဂ္ဂဟော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၆။
 မဟာနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၇။ အနုဂ္ဂဟော ဉ္စဟဏန္တိ
 မညေတိ အညေ တဏှာဝသေန ဒိဋ္ဌိဝသေန
 ဂဏှန္တေ...အရဟာ ဉ္စဟေကတိ န ဂဏှာတိ
 န ပရာမသတိ။ မဟာနိ၊ ၂။ ၂၇၇။

အနုဂ္ဂဟကရဏ (န) [အနုဂ္ဂဟ^၃+ကရဏ]
 ချီးမြှောက်ခြင်းကိုပြုခြင်း။ ဒါနပါရမိယာ ဟိ
 တာဝ သုဉ္စပကရဏသရီရဇိဝိတပရိစ္စာဂေန၊
 ဘယာပနယနေန၊ ဓမ္မောပဒေသေန စ ဗဟုခာ
 သတ္တာနံ အနုဂ္ဂဟကရဏံ ပဋိပတ္တိ သီ၊ ၄။
 သစ်၊ ၁။ ၂၇၂။ ဂဟဋ္ဌာနုဂ္ဂဟကရဏပဗ္ဗဇိတာ-
 နုဂ္ဂဟကရဏ (မ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၇)တို့လည်း ကြည့်။

အနုဂ္ဂဟဂရဟဓန (န) [အနုဂ္ဂဟ+ဂရဟဓန]
 ချီးမြှောက်ခြင်းနှင့် ကဲ့ရဲ့ခြင်း - အနုဂ္ဂဟနှင့်
 ဂရဟာ - ကို ပြဆိုသော - စကား - သဒ္ဓါ။
 ကိဉ္ဇာပိတိ အနုဂ္ဂဟဂရဟဓနံ။ တေန အာ-
 ရညိကတ္ထံ အနုဂ္ဂဏှာတိ၊ ဣစ္ဆာဝစရနံ အပ္ပ-
 ဟာနံ ဂရဟတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၃။ အနုရူပတော
 ဂဟဏံ အနုဂ္ဂဟော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၁။

အနုဂ္ဂဟဏ (န) [အနု+ဂဟ+ယ] (၁) ချီး
 မြှောက်ခြင်း။ အညာတံ ဉာပနတ္ထာယ ဉာတံ
 အနုဂ္ဂဟဏတ္ထာယ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၈။ အနုဂ္ဂ-

ဟဏာဓိပ္ပါယ-လည်းကြည့်။ (၂) အဖန်ဖန် ယူခြင်း။ အနုဂ္ဂဟဏပစ္စုပဋ္ဌာန-ကြည့်။

အနုဂ္ဂဟ (က) ပစ္စုပဋ္ဌာန (တိ) [အနုဂ္ဂဟ (က) + ပစ္စုပဋ္ဌာန] အဖန်ဖန်ယူခြင်း - ကျေးဇူးပြုခြင်း - ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ် - လျင် ထင်သောအခြင်းအရာရှိသော၊ တရား။ သုခံ...အနုဂ္ဂဟပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ ဝိသုဒ္ဓါ ၁။ ၁၁၁၅။ ဝိသုဒ္ဓါ ၁။ ၁၄၀။ သုခံ...အနုဂ္ဂဟဏ-ပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ အဘိဋ္ဌာ ၁။ ၁၆၀။ ဒုက္ခံ ဝိယ အဝိဿဇ္ဇိတော အဒုက္ခမသုခါ ဝိယ အနဇ္ဈိ-ပေက္ခိတော အနု အနု ဂဏှနံ ဥပကာရိတာ ဝါ အနုဂ္ဂဟော။ သာရတ္ထ ၁။ ၂၆၁။ ဝိသုဒ္ဓါ ၁။ ၁၆၉။ သမ္ပယုတ္တာနံ ပိဋ္ဌနဇ္ဈိပေက္ခနံ အကတော အနု အနု ဂဏှနံ ဥပကာရိတာ ဝါ အနုဂ္ဂဟော။ ဝိမတိ ၁။ ၇။

အနုဂ္ဂဟဏာဓိပ္ပါယ (ပု) [အနုဂ္ဂဟဏ + အဓိပ္ပါယ] ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ ဖြစ်သောအလို၊ ချီးမြှောက် အံ့ဟူသောအလို။ တေ သမ္ပဟုလာ ဘိက္ခု ဥလ္လပနသဘာဝသတ္တိတာ တဿ အနုဂ္ဂဟဏာ-ဓိပ္ပါယေန ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါဏံ၊ န ဥဇ္ဈာန-ဝသေန။ ဥဒါန၊ ၁။ ၁၄၄။

အနုဂ္ဂဟတ္ထ (ပု) [အနုဂ္ဂဟ + အတ္ထ] ချီးမြှောက်ခြင်း - အဖန်ဖန် - သင်ယူ - မှတ်သား - ခြင်း - အကျိုး။ ပြည့်စုံစေခြင်းအကျိုး။ အနုဂ္ဂဟ^၁ (ခ) အနက်ကြည့်။

အနုဂ္ဂဟပသံသာဝစန (န) [အနုဂ္ဂဟ + ပသံသာ-ဝစန] ချီးမြှောက်ခြင်းနှင့် ချီးမွမ်းခြင်း - အနုဂ္ဂဟနှင့် ပသံသာ - ကို ပြဆိုသော - စကား - သဒ္ဓါ။ ကိဉ္ဇာပီတိ အနုဂ္ဂဟပသံသာ-ဝစနံ၊ တေန အာရညိကတ္ထံ အနုဂ္ဂဏှာတိ၊ ဣစ္ဆာဝစရပ္ပဟာနံ ပသံသတိ။ မ၊ ၁။ ၁၁၅။

အနုဂ္ဂဟဗုဒ္ဓိ (တိ) [အနုဂ္ဂဟ + ဗုဒ္ဓိ] ချီးမြှောက်ခြင်းငှါဖြစ်သောအလို၊ ချီးမြှောက်အံ့ဟူသော

အလို။ ဗိမ္ဗိသာရော တဒါ ရာဇာ၊ မမာနုဂ္ဂဟ-ဗုဒ္ဓိယာ။ အပ၊ ၂။ ၂၂၄။ ထေရီ၊ ၁။ ၁၃၅။

အနုဂ္ဂဟာယ (တြိ၊ ဝိ) [န + ဥဂ္ဂဟာယ (= ဥ + ဂဟ + တာ)] မယူ - မစွဲ - မူ၍။ တေ ဝေ မုနိ ဗြူသိ အနုဂ္ဂဟာယ။ သုတ္တန်၊ ၄၁၀။ မဟာနိ၊ ၁၄၃။ တေ တံ မုနိ ဗိဋ္ဌိဂတဓမ္မေ အဂ္ဂဟေ-တာ။ သုတ္တန်၊ ၄၂။ ၂၅၉။ မဟာနိ ၄။ ၂၆၅။ ဝိရတော စရေ သန္တိမနုဂ္ဂဟာယ။ သုတ္တန်၊ ၄၁၉။ မဟာနိ၊ ၂၄၃။ သန္တိမနုဂ္ဂဟာယာတိ ဗိဋ္ဌိ အဂ္ဂဟေတာ။ သုတ္တန်၊ ၄၂။ ၂၇၄။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၂၂။

အနုဂ္ဂဟိတ^၁ (တိ) [အနု + ဂဟ + တ] (က) ချီးမြှောက်အပ် - စောင့်ရှောက်အပ် - ထောက်ပံ့အပ် - ကျေးဇူးပြုအပ် - သော။ ကတိဟိ ပနာဝုသော အဂေဟိ အနုဂ္ဂဟိတာ သမ္ပာဒိဋ္ဌိ။ မ၊ ၁။ ၂၆၈။ အနုဂ္ဂဟိတာတိ လဒ္ဓုပကာရာ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၆။ သေယျထာပိ ဘန္တေ ဘဂဝတာ ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုသံဃော အနုဂ္ဂဟိတော၊ ဝေမေဝ ဘဂဝါ တေရဟိ အနုဂ္ဂဏှာတု ဘိက္ခုသံဃံ မ၊ ၂။ ၁၂။ အနုဂ္ဂဟိတောတိ အာမိသာ-နုဂ္ဂဟေန စ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန စ အနုဂ္ဂဟိတော။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၂။ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခဝေ အဂေဟိ အနုဂ္ဂဟိတာ၊ - ဣဓ ဘိက္ခဝေ သမ္ပာဒိဋ္ဌိ သီလာနုဂ္ဂဟိတာ စ ဟောတိ။ အံ၊ ၂။ ၁၇။ သီလာနုဂ္ဂဟိတာတိ သီလေန အနုဂ္ဂဟိတာ အနုရက္ခိတာ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၇။ အနုဂ္ဂဟိတာတိ လဒ္ဓုပကာရာ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၈။ (ခ) စပ်အပ် - ဆက်စပ်အပ် - သော။ ကတမန္တာနုဂ္ဂဟိတာ တာ ဒိဋ္ဌိယော။ ပဋိသံ၊ ၁၆၀။ ကတမန္တာ-နုဂ္ဂဟိတာတိ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တသင်္ခါတကာလဒ္ဓယေ ကတမေန ကာလေန အနုဂ္ဂဟိတာ၊ အနု-ဗဒ္ဓါတိ အတ္ထော။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၆၆။

အနုဂ္ဂဟိတ^၂ (တိ) [န + ဥဂ္ဂဟိတ] မယူအပ်သော၊ မသင်ယူအပ် - မမှတ်ယူအပ် - သော။ အနုဒ္ဓိဋ္ဌံ ဣဒံ ဝရံ၊ အနုဂ္ဂဟိတံ ဣဒံ ဝရံ၊

အပရိယာပုရံ လူဒံ ဝရံ။ ဝိ၊၂။၁၇၉။ စတ္တဉ္စ
မုတ္တဉ္စ အနုဂ္ဂဟိတံ။ အံ၊၂။၄၄။ အနုပေက္ခ-
စိတ္တကာယ စိတ္တေန န ဥဂ္ဂဟိတန္တိ အနုဂ္ဂ-
ဟိတံ။ အံ၊၄။၂။၂၄။

အနုဂ္ဂဟိတစိတ္တ (တိ) [န+ဥဂ္ဂဟိတ+စိတ္တ]
တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့သည် စံယူအပ်သော စိတ်မရှိ
သော၊ မကပ်ငြိသော စိတ်ရှိသော၊ လွတ်လွတ်
စွန့်ခြင်းရှိသော၊ သူ။ အနုဂ္ဂဟိတစိတ္တော ဒါနံ
ဒေတီ။ အံ၊၂။၁၅၂။ (အနုဂ္ဂဟိတစိတ္တော၊
သိ၊၄။မူကွဲ) အနုဂ္ဂဟိတစိတ္တောတိ အဂ္ဂဟိတ-
စိတ္တော မုတ္တစာဂေါ ဟုတွာ။ အံ၊၄။၂။၅၃။

အနုဂ္ဂဟိတပညာဗလ (တိ) [အနုဂ္ဂဟိတ+
ပညာဗလ] (၁) ချီးမြှောက်အပ်-ကျေးဇူး
ပြုအပ်-သော ဉာဏ်အာနုဘော်ရှိသော။ (၂)
အပန်ပန်လေ့ကျက်အပ်သော-ဉာဏ်၏ ထက်
မြက်ခြင်း-ဉာဏ်တန်ခိုး-ရှိသော၊ သူ။ တေ
စိတ္တသရီရကလ္လတာယ အနုဂ္ဂဟိတပညာဗလာ
ဂမ္ဘီရကထံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ သမတ္တာ ဟောန္တိ။
ဝိ၊၄။၂။၃၃၄။ မ၊၄။၁။၂၃၃။ အနုဂ္ဂဟိတ-
ပညာဗလာတိ လဒ္ဓု၊ပကာရဉာဏာနုဘာဝါ၊
အနု အနု ဝါ အာစိတ္တပညာတေဇာ။ ဧ၊၄။
၂။၂၇၉။ မ၊၄။၁။၃၂၉။

အနုဂ္ဂဟိတဝတ္ထ (တိ) [အနုဂ္ဂဟိတ+ဝတ္ထ]
မသင်ယူအပ်သော-ဝတ်-အကျင့်-ရှိသော၊
ဝတ်-အကျင့်-ကို မသင်ယူသော၊ သူ။ သစေ
ဗာလော ဟောတိ အနုဂ္ဂဟိတဝတ္ထော။ ဝိ၊၄။
၃။၄၀။

အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ဂဟ+တဗ္ဗ] ချီး
မြှောက်အပ်သော။ ဥပဇ္ဈာယေန ဘိက္ခုဝေ
သဒ္ဓိဝိဟာရိကော သင်္ဂဟေတဗ္ဗော အနုဂ္ဂဟေ-
တဗ္ဗော ဥဒ္ဓေသေန ပရိပုစ္ဆာယ ဩဝါဒေန
အနုသာသနိယာ။ ဝိ၊၃။၆၃။ ဝိ၊၄။၃၉၈။
တေဟိ ဘိက္ခုဝေ ဘိက္ခုဟိ သော ဘိက္ခု၊
သင်္ဂဟေတဗ္ဗော အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ ဝိ၊၃။
၁၆၀။

အနုဂ္ဂဟေတုကမ္ပတာ (တိ) [န+ဥဂ္ဂဟေတုံ+
ကာမ+ယ+တာ] မသင်ယူလိုသည်၏အဖြစ်၊
မသင်ယူလိုခြင်း။ ယာ လူမဿ သဒ္ဓမ္မဿ
အသောတုကမ္ပတာ အသဝနကမ္ပတာ အနုဂ္ဂ-
ဟေတုကမ္ပတာ အဘေရေတုကမ္ပတာ။ အဘိ၊
ဝိ၊၃၇၇။ အနုဂ္ဂဟေတုကမ္ပတာတိ န ဥဂ္ဂ-
ဟေတုကာမတာ။ ၎င်း၊၄။၄၇၁။

အနုဂ္ဂဟေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ဥဂ္ဂဟေတွာ]
မသင်ယူ-မလေ့လာ-မှု၍။ မဟာဝိဟာရေပိ
တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရာ နာမ အဋ္ဌကထံ
အနုဂ္ဂဟေတွာဝ....။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၉၂။ အနုဂ္ဂ-
ဟေတွာတိ အဂ္ဂဟေတွာ တတ္ထ ပရိစယံ
အကတွာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၁။၁၁၈။

အနုဂ္ဂဟေသိ (ကြိ) အနုဂ္ဂဏှာတိ-ကြည့်။

အနုဂ္ဂဟေသတိ (ကြိ) အနုဂ္ဂဏှာတိ-ကြည့်။

အနုဂ္ဂါဟက (တိ) [အနု+ဂဟ+ကျ] ချီး
မြှောက်တတ်သော၊ သူ။ ပဏ္ဍိတာ ဘိက္ခု။
အနုဂ္ဂါဟကာ သဗြဟ္မစာရိနံ။ မ၊၃။၂၉၁။
အနုဂ္ဂါဟကာတိ အာမိသသင်္ဂဟေန ဓမ္မ-
သင်္ဂဟေနာတိ ဒွိဟိပိ သင်္ဂဟေဟိ အနုဂ္ဂါ-
ဟကာ။ မ၊၄။၄။၂၁၈။ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခု-
ဝေ ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခုနံ အနုဂ္ဂါဟကော
သဗြဟ္မစာရိနံ။ သံ၊၂။၅။ အနုဂ္ဂါဟကောတိ
အာမိသာနုဂ္ဂဟေန စ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန စာတိ
ဒွိဟိပိ အနုဂ္ဂဟေဟိ အနုဂ္ဂါဟကော။ သံ၊၄။
၂။၂၃၆။ အနုကမ္ပက-လည်း ကြည့်။

အနုဂ္ဂါဋ္ဌေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ဥဂ္ဂါဋ္ဌေတွာ]
မပွင့်-မလှစ်-မှု၍....။ အသု ခွါရေသု
သံဝရကဝါဋ္ဌံ အနုဂ္ဂါဋ္ဌေတွာ မာနသံ သမော-
ဒဟိတွာ....။ မိလိန္ဒ၊၃၅၃။

အနုဂ္ဂါတ (တိ) [န+ဥဂ္ဂါတ] မတုန်လှုပ်ခြင်း၊
မချောက်ချားခြင်း။ အနုဂ္ဂါတိ-ကြည့်။

အနုဂ္ဂါတိ (တိ) [န+ဥဂ္ဂါတိ၊ အနုဂ္ဂါတ+တ္တိ]
(၁) တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်း-မရှိသော-

ကို မပြုတတ်သောသူ။ ငွိတ် ဝဏ္ဏမနုဏ္ဍိတီ၊ မတ် ဂစ္ဆတိ ဝါရဏော။ ဝိမာန။ ၅။ အနုဏ္ဍိတိ-တိ န ဥဏ္ဍိတိ၊ အတ္တနော ဥပရိ နိသိန္နာနံ ဤသကမ္ပိခေါဘံ အကရေဇ္ဇောတိ အတ္ထော။ ၎င်း၊ ၄။ ၁။ (၂) မတုန်လှုပ် - မချောက်ချား - ခြင်းရှိသော။ အက္ခောနေမနုဏ္ဍိတိ-ကြည့်။ ယာနုဏ္ဍိတ (ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၆၉)လည်း ကြည့်။

အနုသရ (န) [အနု+သရ] အိမ်တိုင်း၊ အိမ်အသီးသီး။ ဇနပဒေသု မနုဿာ အနုသရံ ပဉ္စပဉ္စ ဥဒကဗုဒ္ဓကောနိ ဌပေန္တိ။ မိလိန္ဒ။ ၄၃။ အနုသရံ ပဝိဋ္ဌော စ ဒါတုကာမံ ဝါ အဒါတုကာမံ ဝါ....။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၁။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၄။ အတိ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၈။

အနုသရက (န) [အနုသရ+က] အိမ်တိုင်း၊ အိမ်အသီးသီး။ ခုရဘဏ္ဍံ အာဂါယ နာဠိယာ ဝါပကေန အနုသရကံ အနုသရကံ အာဟိဏ္ဏန္တိ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၄၇။

အနုသယိတော (ကြိ.ဝိ) [အနု+သ+ယ+တော] ရှုရှိုက်၍၊ နမ်း-ရှုပ်-၍။ ဘမရာဝဂန္ဓမနုသယိတော ပဝိသန္တိ ဝိဝိတ္တကာနနံ။ မိလိန္ဒ။ ၃၂၆။

အနုစက်မ (န၊တိ) [အနု+စက်မ] (၁) (န) စကြံငယ်၊ စကြံမြောင်း။ (၂) စကြံငယ်-စကြံမြောင်း-ရှိသော။ ပုထုလတော ပန ဝိယစရတနံ ဒွိသု ပဿေသု ရတနမတ္တအနုစက်မံ ဝိသတော သဠိဟတ္ထံ မုဒုတလံ သမဝိပ္ပကိဏ္ဏဝါလုကံ စက်မံ ဝဋ္ဋတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၇။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၉။ ခုဒ္ဒကံ စက်မံ အနုစက်မံ၊ ရတနမတ္တံ အနုစက်မံ ယဿ တံ ရတနမတ္တံ အနုစက်မံ။ ရတနမတ္တံ-ရှိမှု အလတ္တသမာသံဆို။ အဋ္ဌသာ၊ နိသျှ၊ ၁။ ၁၁၃။

အနုစက်မတိ (ကြိ) [အနု+ကမု+အ+တိ] (က) အပြန်ပြန်-ထိုမှ ဤမှ-သွားလာ၏။

လှည့်လည်သွားလာ၏။ ပရိတော ပရိတော ကုဋိကာယ အနုစက်မန္တိ။ သံ၊ ၂။ ၃၃၄။ အာရာမေန အာရာမံ ဥယျာနေန ဥယျာနံ အနုစက်မာမိ အနုဝိစရာမိ။ မ၊ ၂။ ၃၂၃။ (ခ) အတုလိုက်၍ စကြံသွား၏ နောက်မှလိုက်၍ စကြံသွား၏။ အနုစက်မိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၈။ စက်မန္တံ အနုစက်မိံသု။ ဒီ၊ ၃။ ၆၆။ အနုစက်မိံ။ ထေရ၊ ၃၄၈။ အနုစက်မိသံ။ ထေရ၊ ၂၉၃။ အနုစက်မိသန္တိ စက်မန္တဿ သတ္တုနော အနု ပစ္စတော အနုဂမနဝသေန စက်မိံ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၉။

အနုစက်မန (တိ) [အနု+ကမု+ယ] နောက်မှလိုက်သော၊ မှီခို-ကပ်ယပ်-နေသောသူ။ အညံ အနုစက်မနံ၊ အတ္တာနံ ဝိဿာသေသမေက္ခိယ။ ဒီ၊ ၃။ ၂။ ၁။

အနုစက်မန္တ (တိ) [အနု+ကမု+အန္တ] အပြန်ပြန်-ထိုမှ ဤမှ-သွားလာသော၊ လှည့်လည်သွားလာသောသူ။ မာဏဝါနံ ဇယံဝိဟာရံ အနုစက်မန္တာနံ အနုဝိစရန္တာနံ မဂ္ဂါမဂ္ဂေကဏာ ဥဒပါဒိ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၂။ မနုဿေ ဂေဟံ ပဝိသန္တေပိ နိက္ခမန္တေပိ အနုစက်မန္တေပိ အနုဝိစရန္တေပိ။ မ၊ ၁။ ၃၄၇။ မ၊ ၃။ ၂။ ၁၆။ အနုစက်မန္တေတိ အပရာပရံ သဉ္စရန္တေ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၄။

အနုစက်မမာန (တိ) [အနု+ကမု+မာန] (က) အပြန်ပြန်-ထိုမှ ဤမှ-သွားလာသော၊ လှည့်လည်သွားလာသောသူ။ ဇယံဝိဟာရံ အနုစက်မမာနော အနုဝိစရမာနော။ မ၊ ၁။ ၁၇၄။ ၂၉၀။ မ၊ ၂။ ၁၆၉၊ ၃၂၀။ မ၊ ၃။ ၁၆၉ ၂၇၀။ အံ၊ ၁။ ၁၃၇။ အံ၊ ၃။ ၁၆၆။ ဥဒါနံ၊ ၁၁၇။ သုတ္တနိ၊ ၃၆၅။ အနုစက်မမာနော အနုဝိစရမာနောတိ အာရာမဒဿနဝနဒဿနပဗ္ဗတဒဿနာဒီနံ အတ္တာယ ဣတော စိတော စ ဝိစရမာနော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၇။ အိက္ခုသံသပရိ-ဝုတော ဇယံဝိဟာရံ အနုစက်မမာနော....။

ဇော၊ဋ္ဌ၊၄။၇။ (ခ) နောက်မှ-အတူလိုက်၍ -
စကြိုသွားသော၊သူ။ အမှုငွေ့ မာဏဝေါ
ဘဂဝန္တံ စက်မန္တံ အနုစက်မာဏော ဘဂ-
ဝတော ကာယေ....။ဒီ၊၁။၉။

အနုစက်မာပေတိ (က၊ကြိ) [အနု+ကမု+
ဏာပေ+တိ] ထိုထို ဤဤ သွားလာစေ၏။
လှည့်လည်သွားလာစေ၏။အာယသန္တံ မဟာ-
မောဂ္ဂလ္လာနံ ဝေဇယန္တေ ပါသာဒေ အနု-
စက်မာပေန္တိ အနုဝိစရာပေန္တိ။ မ၊၁။၃၂။

အနုစရ (ပ) [အနု+စရ+အ။ အနု-သဒ္ဓေါ
ပစ္စာတော။ ဓာန၊ဋီ။၃၈။] (၁) နောက်
လိုက်၊ အတူသွားဖော်သွားဖက် ရဲဘော်။
သဟာယောနုစရော သမာ။ ဓာန၊ဋီ။၃၈။
(၂) အခွန်အတုတ်ကို - ပြီးစေတတ် -
ကောက်ခံတတ် - သော၊သူ။ မင်းမှုထမ်း၊
ထိုနှင့်တူသော နန္ဒီရာဂ။ အာယသာဓကော
အာယုတ္တကပုရိသော ဝိယ တနိဿိတော
နန္ဒီရာဂေါ အနုစရော နာမ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၄။
သာနုစရ(ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၃)လည်း ကြည့်။

အနုစရဏ (န) [အနု+စရ+ယ] အတူတကွ
သွားခြင်း။ အနုစရိယာ-ကြည့်။

အနုစရဏဘာဝ (ပ) [အနုစရဏ+ဘာဝ]အတူ
တကွသွားသည်၏အဖြစ်၊ အတူတကွသွား
ခြင်း။ အနုစရိယာ-ကြည့်။

အနုစရတိ (ကြိ) [အနု+စရ+အ+တိ]
(က) အစဉ်တစိုက်-နောက်မှ-တကောက်
ကောက်-လိုက်၏။ (=ပစ္စာတော ပစ္စာတော
အနုဗန္တန္တိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၅။) (ခ) လှည့်လည်
သွားလာ၏။ မဟိဋ္ဌာမုခေါ ပေါထယမနု-
စာရိ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၄ (သိ-သျှာ-ဇ္ဇ၊
မူကွဲ)။ ပေါထယမနုစာရိတိ ပေါထယန္တော
မာရေန္တော အနုစာရိ၊ အယမေဝဝါပါဌော။
ဇော၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၄။ (စာ-၌ ဆန်းဒီဃ)။ (ဂ)
အတူတကွ လှည့်လည်သွားလာ၏။ ကိ

မုဏ္ဍော ကပါလမနုစရသိ။ သံ၊၂။၃၉၇။
(သံ၊၃။၄၉၉၌ကား ကပါလမနုသံစရသိ-ရှိ
သည်။ ဤ၌ အနု-သည် သဟ အနက်ဟော
ကမ္မပ္ပဝစနိယ ပြစ်သင့်၏။ ရှု။၂၇။ မောင်၊
၂။၁၁-တို့ကြည့်။)

အနုစရိတ (တိ) [အနု+စရ+တ] (၁) လှည့်
လည်အပ်-ကျင်လည်ကျက်စားအပ်-သော။
ကဒလိမိဗိဋ္ဌာရသသကဏ္ဍိကာနုစရိတေ.....
ရဓမ္မ ဝနသဏ္ဍေ။ ဇော၊၂။၁၁၃။ (၂)ဖြစ်စေ
အပ်-သုံးသပ်အပ်-ကြံအပ်-ပြီးသော။ပတ္တံ
ပရိယေသိတံ အနုပရိယေသိတံ အနုစရိတံ
မနုသာ။ မ၊၃။၃၀၅။ အနုဝိစရိတနှင့်
ဝိမံသာနုစရိတ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၉။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၄၅)
တို့ကြည့်။

အနုစရိယမာန (တိ) [အနု+စရ+ယ+မာန]
နောက်မှလိုက်အပ်သော၊ နောက်မှတကောက်
ကောက် အလိုက်ခံရသော၊ သူ။ ယမ္ပိ ဘိက္ခဝေ
ဒလိဌေါ....အနုစရိယမာနော န ဒေတိ။ အံ
၂။၃၀၉။

အနုစရိယာ (ထိ) [အနု+စရ+ဏျ] (၁)နောက်
မှလိုက်ခြင်း၊ နောက်မှ တကောက်ကောက်-
လိုက်ခြင်း-အလိုက်ခံရခြင်း။ အနုစရိယာပိ
ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခာ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိ-
နော။ အံ၊၂။၃၀၉။ (၂) အတူတကွသွားလာ
ခြင်း။ သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ အနုစရိယံ
ဥပါဂမိ။ ဒီ၊၂။၂၁။ ဒေဝါနမိန္ဒဿ ဝစနံ
ပဋိဏှတော အနုစရိယံ သဟစရဏံ ဧကတော-
ဂမနံ ဥပါဂမိ။ ၎င်း၊ဋ္ဌ။၂၉၂။ အနုစရိယန္တိ
အနုစရဏဘာဝံ၊ တံ ပနဿ အနုစရဏံ နာမ
သဒ္ဓိံ ဂမနမေဝါတိ အာဟာ “သဟစရဏံ
ဧကတော ဂမန”န္တိ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၄၇။

အနုစာရိ (တိ) [အနု+စရ+ဏီ] အစဉ်လိုက်၍
ပြုကျင့်သော၊ အမှုကိစ္စကို-ပြုလုပ်-ဆောင်
ရွက်-သော၊သူ။ ပဏ္ဍိတသာနုစာရိနော။

ဇာ၊ ၂။ ၂၁၃။ အနုစာရိနောတိ ဝေယျာဝစ္စ-
ကဏ္ဍ။ ဇာ၊ ၄။ ၂၉၃။

အနုစိန္တ (တိ) [အနု+စိ+တ] (၁) မပြတ်-
လျဉ်းလည် - သွားလာ - ကျက်စား - အပ်
သော။ ဝါဠုမိဂေဟိ အနုစိန္တာ။ ဇာ၊ ၁။
၂၇၉။ အနုစိန္တာ ပထာဝရံ။ ဇာ၊ ၂။
၁၇၃။ အနုစိန္တာတိ အနုသဉ္စရိတော။ ဇာ၊
၄။ ၆။ ၈၀။ (၂) အမြဲမပြတ် - လေ့လာ
အပ် - ကျင့်သုံးအပ် - မှီဝဲသုံးသပ်အပ် -
သော။ ဣသိန် အနုစိန္တံ၊ အာဟုတိန်
ပဋိဂ္ဂဟံ။ အပါ၊ ၁။ ၂၄။...အနုစိန္တံ နိသေ-
ဝိတန္တိ အတ္တော။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၈၇။ ပုဗ္ဗကေဟိ
မဟေသီဟိ၊ အနုစိန္တံ မဟာပထံ။ ဗုဒ္ဓဝံ။
၃၁၅။ အနုစိန္တန္တိ အဇ္ဈာစိန္တံ အာသေ-
ဝိတံ။ ဗုဒ္ဓဝံ ၄။ ၁၂၉။ ဗြဟ္မစရိယာနုစိန္တေန၊
ဝေါယံ သုခမေဓတိ။ ထေရ်၊ ၂။ ၆၅။ ဗြဟ္မစရိ-
ယာနုစိန္တေနာတိ အနုစိန္တေန အဂ္ဂမဂ္ဂဗြဟ္မ-
စရိယေန။ ထေရ်၊ ၄။ ၁။ ၄၅၂။ တေဟာ နုစိန္တံ
ဣသိဟိ၊ မဂ္ဂံ ဒဿနပတ္တိယာ။ ထေရ်၊ ၄။ ၂။
အနုစိန္တံ ပဋိပနံ...။ ထေရ်၊ ၄။ ၁။ ၇၇။ ပုဗ္ဗ-
ကေဟိ တထာဂတေဟိ အနုစိန္တံ အဋ္ဌကိက်
သိဝံ မဂ္ဂံ။ မိလိန္တ။ ၂။ ၃။ (၃) ရောက်သော၊
သို့။ သော သမာနမနုစိန္တော။ ဣတိဝုတ်။
၂၅၃။ သော ဝေဘူတော ဒေဝဒတ္တော...
အတ္တနော ပမာဏံ အဇာနိတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ
အတ္တနာ သမသမဗ္ဗပနေန သမာနံ (ပမာဒံ။
သာရတ္ထ) အာပဇ္ဇန္တော။... “ပမာဒမနု-
ဇိနော”တိပိ, “ပမာဒမနုဇိန္တော”တိပိ (သာ-
ရတ္ထ) ပဋ္ဌန္တိ။ တထေတ္ထော - “ဝုတ္တနယေ-
န ပမာဒံ အာပဇ္ဇန္တော (ဝုတ္တနယေန
ပမဇ္ဇန္တော။သာရတ္ထ) ပမာဒံ နိဿာယ
ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ယုဂဂ္ဂါဟစိတ္တုပ္ပါဒေန
သဟေဝ စာနာဘိညာဟိ အနုဇိနော
(အနုဇိန္တော။သာရတ္ထ) ပရိဟိနော”တိ။
ဣတိဝုတ်။ ၄။ ၂။ ၆၆-၇။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၁၉။
(ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၅၅-လည်းကြည့်။) (၄) အစဉ်-

လိုက်-ကျင့်-ရောက်-ခြင်း။ မောသ် စုတ-
ဂုဏသမာဒါနံ၊ ကိံ တတ္ထ ဒုက္ခမနုစိန္တေန၊
နန နာမ သုခေနေဝ သုခံ အဓိဂန္တဗ္ဗန္တိ။
မိလိန္တ။ ၂။ ၃။

အနုစိန္တ (တိ) [အနု+စိ+တ] ဆည်းပူး-
ပျိုးစီးစေ-သော၊ သို့။ သော ပမာဒမနု-
စိန္တော။ ဝါ၊ ၄။ ၃။ ၆၆။ ပမာဒံ အနုစိနာတိတိ
အနုစိန္တော။ ပမာဒေါ အပ္ပဟိနောတိ
အတ္တော။ ဝါ၊ ၄။ ၁။ ၁၂။ အနုစိနာတိတိ
အနုဝဇေတိ။ ပါစိတိ၊ ယော၊ ၂။ ၉၃။

အနုစိနန္တ (တိ) [အနု+စိ+နာ+အန္တ] ဆည်း
ပူး - ပျိုးစီးစေ - သော၊ သို့။ အနုစိနန္တ-
ကြည့်။

အနုစိနာတိ (ကြိ) [အနု+စိ+နာ+တိ] ဆည်း
ပူး - ပျိုးစီးစေ - အိ။ အနုစိန္တ - ကြည့်။

အနုစိန္တန (န) [အနု+စိန္တ+ယ] အစဉ် - မိုး၍ -
လျှောက်၍ - ကြံစည်ခြင်း။ တံ သဗ္ဗံ ပါဌာ-
နသုခရေန နယာနုစိန္တနေန ဝိညဟိ သုဝိညေ-
ယျမေဝ။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၃။

အနုစိန္တယတိ (ကြိ) [အနု+စိန္တ+ဏယ+တိ]
အပန်ပန်ကြံစည်၏။ ကြံစည်၏။ အနုစိန္တယ။
သံ၊ ၁။ ၂။ ၀၄။ အနုစိန္တယံ။ အပါ၊ ၂။ ၂။ ၁၁။
ထေရ်၊ ၄။ ၁။ ၁၅၂။

အနုစိန္တေတိ (ကြိ) [အနု+စိန္တ+ဏေ+တိ]
အပန်ပန်ကြံစည်၏။ ဣသံ နုစိန္တေသိ။ ဇာ၊
၂။ ၂။ ၆၈။ အနုစိန္တေသိတိ ပုနပ္ပုနံ စိန္တေ-
ယျာသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၃။

အနုစိန္တ (တိ) [အနု+စိ+အဂ္ဂ+တိ] (အနုဝ-
ဇ္ဈကိ-သံ) မြတ်သော ကိယ်အဂ္ဂါရှိသော၊ ရွှေ
အဆင်းနှင့်တူသော ကိယ်အဂ္ဂါရှိသော (မိန်း
မ)။ ကိံ န သောစသိ နုစိန္တံ၊ ပဏ္ဍု သိ ဝရ-
ဝဏ္ဏိနိ။ ဇာ၊ ၁။ ၂။ ၇၁။ အနုစိန္တံ ကဉ္စန-
သန္တိသရိရေ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၁။ ဥစ္စံ - ဥစ္စ-
သဒ္ဓါ သည်။ မဟတိ - ကြီးသည်၊ မြတ်သည်

၌ ဖြစ်၏။ ဓာန်၊ သျှသစ်။ ၁၁၅။ အနုဇ္ဈင်္ဂိ-
လည်း ကြည့်။

အနုစွာရိတ(တိ) [န+ဥစွာရိတ] (၁) မြောက်ချီ
အပ်သည် မဟုတ်သော၊ မမြောက်ချီအပ်-
မကြချီအပ်-သော။ (၂) မရွတ်ဆိုအပ်
သော။

အနုစွာရိတကတ(တိ) [အနုစွာရိတ+ကတ]
မမြောက်ချီအပ်-မစောင်းမင့်အပ်-သည်ကို
ပြုအပ်သော။ အကပ္ပိယကတံ ဟောတိ။ အပ္ပ-
ဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကတံ ဟောတိ။ အနုစွာရိတကတံ
ဟောတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၁၁။ ဝိ၊ ၅။ ၃၂၅။ အနုစွာ-
ရိတကတန္တိ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတု အာဂတေန
ဘိက္ခုနာ ဤသကမ္ပိ အနုက္ခိတ္တံ ဝါ အနုပနာ-
မိတံ ဝါ ကတံ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၅။

အနုစွာဝေ(တိ) [န+ဥစွာဝေ (=ဥစွ+အဝေ)]
မြင့်တုံ နိမ့်တုံ-တက်တုံ ကျတုံ-တိုးပွားတုံ
ဆုတ်ယုတ်တုံ-မဟုတ်သော။

အနုစွာဝေသီလ(တိ) [န+ဥစွာဝေသီလ]
မြင့်တုံ နိမ့်တုံ-တက်တုံ ကျတုံ - ဖြစ်သော
သီလမရှိသော၊ တိုးဆုတ် သီလမျိုးမရှိသော၊
စင်စစ်တိုးပွားနေသော သီလမျိုးသာရှိသော၊
သို့။ အနုစွာဝေသီလဿ၊ နိပကဿ စ ဈာ-
ယိနော။ အံ၊ ၁။ ၁၆၅။ အနုစွာဝေသီလဿာ-
တိ ယဿ သီလံ ကာလေန ဟာယတိ။
ကာလေန ဝစိတိ။ သော ဥစွာဝေသီလော
နာမ ဟောတိ။ ခိဏာသဝဿ ပန သီလံ ကေန္တ-
ဝစိတမေဝ၊ တသ္မာ အနုစွာဝေသီလော နာမ
ဟောတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၈။

အနုစွာ(တိ) [အနု+ဆဝိ] အရောင်အားလျော်
သော၊ သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော၊
လျော်ကန်သင့်မြတ်သော။ ဣဒံ မေ အာသနံ
ဝီရ၊ ပညတ္တံ တဝနုစ္ဆဝံ။ အပါ၊ ၁။ ၇၆။ တဒ-
နုစ္ဆဝေ ကာရယိတော။ ၎င်း၊ ၃၅၂။ သမဏာ-
နုစ္ဆဝံ သမဏသာရပုံ...။ မိလိန္ဒ၊ ၂၀၈။ န မေ

ယာစကမနံပုတ္တေ၊ ပဋိက္ခေပေါ အနုစွာဝေါ။
စရိယာ။ ၃၇။ အနုစွာဝေါတိ အနုစွာဝိကော
ပတိဝ္ဗပေါ။ စရိယာ၊ ၄။ ၃၈။ တဝါနုစ္ဆဝေါ
မဟာရာဇ၊ ဂဇော ဝသတိ ကာနနေ။ စရိယာ။
၃၉။ တဝါနုစ္ဆဝေါတိ တဝ ဩပဝယံ ကာတု
အနုစွာဝိကော ယုတ္တော။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၁၂။
အနုနုစ္ဆဝိက-လည်း ကြည့်။

အနုစွာဝိက(တိ) [အနု+ဆဝိ+က] အရောင်သို့
အစဉ်လိုက်သော၊ သင့်လျော် လျောက်ပတ်
သော၊ အပြုအမူ၊ တရားစသည်။ အနုစွာဝိ-
ကဿ ယဒါနုလောမိကံ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၂၈။ တံ
တေ ယုတ္တံ ပတ္တံ အနုစွာဝိကံ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၀၂။
ဒေါသာဂတော ပဉ္စော အနုစွာဝိကာယ
ဝိဘတ္တိယာ။ မိလိန္ဒ၊ ၂၅၄။ နုစ္ဆန္တိ န
အနုစွာဝိကံ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၇။ အသာရပုံ ပဋိစ္စ
ဥပ္ပဇနကဿ အာဒနတော ဆန္တံ အနုစွာဝိကံ။
မ၊ ၄။ ၃။ ၂၁။ အဟမ္ပိ မဟာရာဇဿ မမာနုစ္စ-
ဝိကံ ကရိဿာမိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၁၈။ နာယံ တာတ
ဂါမော တုယံ အနုစွာဝိကော။ မ၊ ၄။ ၄။
၂၁-၂။... သဗ္ဗေသံ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိမညိတာနံ
သမုတ္တိတာယ အနုစွာဝိကံ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၀။
အနုစွာဝိကန္တိ အနုရူပံ အဝိလောမံ။ သံ၊ ၄။ ၂။
၂၈၉။ ပတိဝ္ဗပန္တိ အနုစွာဝိကံ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၈၈။
အနုစွာဝိကန္တိ ဥပဋ္ဌာနကိရိယာယ အနုရူပံ။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၉၀။ ရာဇာရဟောတိ ရညော
အရဟော အနုစွာဝိကော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၄။
အနုစွာဝိကောတိ ရညော ပရိဘုဉ္ဇနယောဂေါ။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၅။ အနုနုစ္ဆဝိက-လည်း ကြည့်။

အနုစွာဝိကတ္တ(န) [အနုစွာဝိက+တ္တ] သင့်လျော်
လျောက်ပတ်သည်၏အဖြစ်။ သာယေဝ ပန
ပဋိပဒါ အနုစွာဝိကတ္တာ “သာမိစီ”တိ ဝုစ္စ-
တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၉။ အနုစွာဝိကတ္တာတိ အဓိ-
ဂန္ဓဗ္ဗဿ နဝဝိဓလောကုတ္တရဓမ္မဿ အနု-
ရူပတ္တာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၇။ ယသ္မာ ပန သာ
သမ္မာပဋိပဒါ... အနုစွာဝိကတ္တာ စ သာမိစီ-
တိံ သင်္ခံ ဂတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၁၂။ ဝဇ္ဇ-

ဒုက္ခနိယျာနာယ အနုစုံဝိကတ္တာ အနု-
ရူပတ္တာ...။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိဝါ။ ၂၇၉။

အနုစုံဝိကပဋိပဒါ (တိ) [အနုစုံဝိက+ပဋိပဒါ]
လျော်သောအကျင့်။ အနုဓမ္မ (၄) အနက်
ကြည့်။

အနုစုံဝိကပုဂ္ဂလ (ပု) [အနုစုံဝိက+ပုဂ္ဂလ] သင့်
လျော်-လျောက်ပတ်-သော ပုဂ္ဂိုလ်။...
အနုစုံဝိကပုဂ္ဂလာနိ ဒုလ္လဘတ္တာ...။ သာဓုတ္တ၊
၁။ ၁၀။

အနုစုံဝိကဝေါဟာရ (ပု) [အနုစုံဝိက+ဝေါဟာ-
ရ] သင့်လျော်-လျောက်ပတ်-သော အခေါ်
အဝေါ်။ အယျောတိ “အယျုပ္ပတ္တော” တိ
ဝတ္ထဗ္ဗေ ပဗ္ဗဇိတာနံ အနုစုံဝိကဝေါဟာရေန
ဝဒတိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၆၅။

အနုစုံ (တိ) [န+ဥစုံ] (က) စားကြင်း-စား
ကျွန်-မဟုတ်သော၊ မသုံးဆောင်ရသေး
သော စားဦးစားဖျား။ သော အနုစုံ
ကတောဝံ ထောက် ဘတ္တံ အပနေတော
ဘုဉ္ဇန္တော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂၇၂။ သော အနုစုံ
ကတောဝံ ထောက် ဘတ္တံ အပနေတော...
ထောက် အနုစုံ ဘတ္တမေဝ အတ္တိ။ ဓမ္မ၊
၄။ ၂၇၂။ (ခ) စားကြင်း-စားကျွန်-
မရှိသော၊ ဆေးကြော သုခိသင် ပြီးသော။
အနုစုံ သုဒ္ဓပတ္တံ ဥစုံဗဟုတ္တေန ဂဏိတုံ န
ဝနုတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၇၈။ အနုစုံ အပရိဘတ္တံ
ဒါတုံ ဝနုတိတိ ဇာ၊ ၄။ ၂၇၂။

အနုစုံဌာန (န) [အနုစုံ + ဌာန] မစွန့်ပစ်
အပ်သေးသော-သုသေကောင် မစွန့်ပစ်ဘူး
သော-နေရာ-ဌာန။ ဣဒံ တိဏ္ဍံ ပဗ္ဗတာနံ
အန္တရံ အနုစုံဌာနန္တိ မာဏဝေန ဝုတ္တေ။
ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၄၉-၅၀။

အနုစုံဘဝ (ပု) [အနုစုံ + ဘဝ] မစွန့်ပစ်
အပ်သည်-စွန့်ပစ်ရာမဟုတ်သည်-၏အဖြစ်။
ဟိ၊ တဝ ပိတရာ အာစိက္ခိတဌာနဿ ဥစုံ-

ဘဝံ ဝါ အနုစုံဘဝံ ဝါ ဇာနိဿာမ။ ဇာ၊
၄။ ၂။ ၄၉။

အနုစုံသယန (န) [အနုစုံ + သယန] မစွန့်
ပစ်အပ် - မသုံးဆောင်ရသေး - အသစ်ဖြစ် -
သော အိပ်ရာ။ တဿ ဗုရေ အနုစုံသယနဉ္စ
ပညတ္တံ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၂။

အနုစုံသုသာန (န) [အနုစုံ + သုသာန] မစွန့်
ပစ်အပ်သေးသော - သုသေကောင် မစွန့်ပစ်
ဘူးသော - သုသာန်။ မာ ခေါ မံ တာတ
အညဿ ဝသလဿ ဈာပိတသုသာနေ ဈာ-
ပေဟိ၊ ဧကသ္မိံ ပန အနုစုံသုသာနေယေဝ
မံ ဈာပေယျာသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၄၇။

အနုစုံဌာသန (န) [အနုစုံ + အာသန] မစွန့်
ပစ် - မသုံးဆောင်ရသေး - အသစ်ဖြစ် -
သော နေရာ။ တဝ အနုစုံဌာသနေ စေဝ
အနုစုံသယနေ စ ဧကရတ္တိ ဝသေယျာမ။
ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၆။

အနုစုံနန္တ (တိ) [န + ဥစုံနန္တ] မဖြတ် - မပယ် -
သော၊ သူ။ ဝနတံ အနုစုံနန္တော (အနုစုံ-
နန္တောသိ-မူကွဲ) တံ နိမိတ္တဿ ပနပျုနံ
အပရာပရံ ဇာတိအာဒိဒုက္ခဿ အာဂီ မာ အ-
ဟောသိ။ ဧဝရိ၊ ၄။ ၁၇၇။

အနုဆမာသ (န) [အနု + ဆ + မာသ] ဇီ-လ
တကြိမ်။ ဝိသယုကဗုဒ္ဓကာလေ စ အနုသံ-
ဝစ္ဆရံ ဝါ အနုဆမာသံ ဝါ ဘိက္ခု ဥပေါ-
သထတ္တာယ သန္နိပတန္တိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၄။

အနုဇ (တိ) [အနု + ဇန + က္ခိ] (က) နောက်၌
မွေးဖွားသူ၊ ညီငယ်၊ ညီမ၊ နှမ။ အနု ပစ္ဆာ-
ကာလေ ဇာတော အနုဇော။ ဇာနိ ဋ္ဌိ။ ၂၇၄။
ပစ္ဆာ ဇာတော အနုဇော။ ဂ္ဂ၊ ၅၇၀။ (ခ)
လျော်စွာ ဖြစ်သော၊ သူ။ တနုဇောတိ တဿ
အနုဇော။ အနုဇပံ ဇာတော ဟိ အနုဇော၊
တဿ အနုဇော တနုဇော။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၉၀။
တဿာ'နုဇံ ဓိတရံ ကာမယာမိ။ ဇာ၊ ၂။

၂၉၈။ တဿာ'နဇန္တိ တဿ အနုဇာတံ ခီတရံ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၁၄။

အနုဇ္ဈတိ (ကြံ) [အနု+ဇ္ဈ+အ+တိ] ပြင်း
စွာရယ်၏၊ ပြက်ရယ်ပြန်၏။

အနုဇ္ဈန္တိ (တိ) [အနု+ဇ္ဈ+အန္တိ] ပြင်းစွာ
ရယ်သော၊ စောင်းပြောင်း၍ ရယ်သော -
ပြက်ရယ်ပြသော-သူ။ အညဒတ္တ၊ မမညေဝ
မညေ အနုဇ္ဈန္တော။ ဒီ၊၁။၈၆။ မမညေဝ
မညေတိ ဝေမဟံ မညာမိ မမညေဝ အနုဟ-
သန္တိ န အညန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၉။ အနုဟ-
သန္တိတိ မမုဋ္ဌေသိကံ မဟာဟသိတံ ကဓေန္တိ။
ဣဒဉ္စိ “အနုဇ္ဈန္တော”တိ ကေဿ သံဝဏ္ဏ-
နာပဒံ။ဇ္ဈသဒ္ဓေါ စ မဟာဟသနေ ပဝတ္တတိ
“န ဥဇ္ဈိကာယ အန္တရသရေ ဂမိဿာမိ”တိ-
အာဒိသု ဝိယ။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၂၅၃။

အနုဇေတိ (တိ) [အနု+ဇ+အ+တိ] နောက်မှ
လိုက်၏၊ လျင်စွာလိုက်၏။ အနုဇေဝန္တိ သဓေ
ပန တံ တံ အနုဇေသသိ အနုဗန္တိသသိ၊
အထ ယထာ သုဝဏ္ဏဟံသရာဇံ အနုဇေန္တော
ဧကော အန္တရာဝ ပတိဿတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၃၀၂။

အနုဇေန္တိ (တိ) [အနု + ဇ + အန္တိ] နောက်မှ
လိုက်သော၊ လျင်စွာလိုက်သော၊သူ။ ဟံသ-
ရာဇံ ယထာ ဧကော၊ အနုဇေဝံ ပတိဿတိ။
ဇာ၊၂။၂၁၆။ အနုဇေတိ-လည်း ကြည့်။

အနုဇာတ (တိ) [အနု+ဇာတ] (၁) အမိအဖ
အားလျော်စွာ-ဖြစ်သော-မွေးဖွားသော-
သူ၊ အမိအဖ-နှင့်ဂုဏ်ရည်တူသော-အမျိုး
အနွယ်အဆက်ကို စောင့်တတ်သော-သား-
သမီး၊ အနုဇာတ-သား-သမီး။ တယောမေ
ဘိက္ခဝေ ပုတ္တာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ
လောကသ္မိံ။ ကတမေ တယော? အတိ-
ဇာတော အနုဇာတော အဝဇာတောတိ။
ဣတိဝုတ်။၂၃၈။ အနုဇာတောတိ ဂုဏေဟိ

မာတာပိတုနံ အနုရူပေါ ဟုတ္တာ ဇာတော၊
တေဟိ သမာနဂုဏောတိ အတ္ထော။ ဣတိဝုတ်၊
ဋ္ဌ။၂၁၁။ ယော ဝေ ပိတုဟဒယဿ ပဒ္ဒဂူ၊
အနုဇာတော ပိတရံ အနောမပညော။ ဇာ၊
၁။၃၄၇။ အနုဇာတောတိ... ကုလပဝေဂီ-
ရက္ခကော ပန အနုဇာတော နာမ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။
၂၂၄။ ကိဒိသံ တေ မဟာသီရိ၊ အနုဇာတ
မဟာယဿ။ အပါ၊၁။၂၇။ အဝဇာတော အနု-
ဇာတော အတိဇာတောတိ တယော ပုတ္တာ။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၆။ အနုဇာတံ ခီတရံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။
၂၁၄။ (၂) အကြောင်းပြ၍ ဖြစ်သော၊သူ။
အနုဇာတော တထာဂတံ။မ၊၂။၃၅၂။သုတ္တနိ။
၃၆၈။ ထေရ။၃၃၁။ အနုဇာတော တထာ-
ဂတန္တိ တထာဂတံ ဟေတု (တထာဂတ-
ဟေတု၊ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ။၂။)အနုဇာတော၊ တထာ-
ဂတေန ဟေတုနာ ဇာတောတိ အတ္ထော။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၆။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ။၂။၁၇၅။ အနု-
ဇာတော တထာဂတန္တိ တထာဂတံ အနု-
ဇာတော၊ တထာဂတေန ဟေတုနာ အရိ-
ယာယ ဇာတိယာ ဇာတောတိ အတ္ထော။
ထေရ၊ဋ္ဌ။၂။၃၀၉။ အနုဇာတောတိ စ ဝုတ္တေ
အနုသဒ္ဓဿ ဝသေန တထာဂတန္တိ စ ဥပ-
ယောဂဝစနမေဝ ဟောတိ၊ သော စ အနု-
သဒ္ဓေါ ဟေတုအတ္ထဇာတကောတိ အာဟ
“တထာဂတံ ဟေတု အနုဇာတော”တိ။ မ၊
ဋ္ဌ၊၃။၁၈၃။

အနုဇာတပုတ္တ (ပ) [အနုဇာတ+ပုတ္တ] အနု-
ဇာတသား။ တေပိ သဗ္ဗေဝ အနုဇာတပုတ္တာ
နာမ အဟေသံ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၃။

အနုဇာနန (န) [အနု+ည+ယ] ခွင့်ပြုခြင်း။
ကိဉ္ဇာပီတိ အနုဇာနနပ္ပသံသနတ္ထေ နိပါတော။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၉။

အနုဇာနဗာန (တိ) [အနု + ည + နာ + မာန]
ခွင့်ပြုသော၊သူ။ မယံ မာတာပိတဓေပဗ္ဗဇ္ဇံ
အနုဇာနဗာနာ “တယာ ကာလေန ကာလံ

အာဂန္တု အမှက် အသန် ဒါတဗ္ဗန္တိ ဝတော
အနုဇာနိ သု။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၃။

အနုဇာနာတိ (ကြိ) [အနု+ဉာ+နာ+တိ] ခွင့်
ပြု၏။ အနုဇာနာတိ။ ဝိ၊၄။၄၄၂။ အံ၊၃။
၁၀၃။ အနုဇာနန္တိ။ ဝိ၊၁။၁၅။ မ၊၂။၂၄၇။
အနုဇာနာသိ။ ဇာ၊၂။၂၇၇။ အနုဇာနာမိ။ ဝိ၊
၃။၅၀။ အနုဇာနာမ။ ဝိ၊၁။၁၅၊၁၆။ မ၊၂။
၂၄၈၊၂၄၉။ အနုဇာနာတု။ ဝိ၊၃။၄၂။ ဒီ၊၂။
၄၀။ အနုဇာနန္တု။ ဒီ၊၁။၁၃၀။ အနုဇာန။
ဇာ၊၁။၃၃၅။ အနုဇာနာဟိ။ ဝိ၊၃။၃၂။ ဝိ၊၄။
၃၃၇။ အနုဇာနာထ။ ဝိ၊၁။၁၆။ မ၊၂။၂၄၉။
အနုဇာနေယျ။ ဝိ၊၃။၂၇၄။ အံ၊၃။၁၆၇။
အနုဇညာ။ သတ္တန္တိ။၃၃၈။ အနုဇာနေ-
ယျာသိ။ မ၊၂။၃၆၅။ အနုဇာနေယျ။ ဝိ၊၃။
၂၉။ ဒီ၊၂။၃၉။ အနုဇာနိ။ အပ၊၂။၂၄၈။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၅။၄၀၅။ အနုညာသိ။ ဝိ၊၄။၃၃၃။ အနု-
ဇာနိ သု။ ဝိ၊၃။၁၀၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၃။ အနု-
ညာသိ။ ဇာ၊၂။၈၆။ အနုဇာနိဿတိ။ ဝိ၊၃။
၂၇၂။ အနုဇာနိဿန္တိ။ ဝိ၊၁။၁၄။ မ၊၂။၂၄၈။
အနုဇာနိဿထ။ ဝိ၊၁။၁၆။ မ၊၂။၂၄၉။ အနု-
ဇာနိဿာမိ။ ဝိ၊၄။၃၃၇။ မ၊၂။၃၆၅။ အနု-
ဇာနိဿာမ။ ဝိ၊၁။၁၅။ မ၊၂။၂၄၇။

အနုဇာနာပေတိ (က၊ ကြိ) [အနု+ဉာ+နာ+
ဏာပေ+တိ] (က) ခွင့်ပြုစေ၏။ အနုဇာ-
နာပေဿာမ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၃။ (ခ) နောက်
မှ သိစေ၏။ အနုဇာနာပေသိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၅၉။ (=အနုပစ္စာ...ဇာနာပေသိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၉၃။)

အနုဇာနာပေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဉာ+နာ+
ဏာပေ+တွာ] ခွင့်ပြုစေ၍။ သတ္တာရံ အနု-
ဇာနာပေတွာ...။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၈။ ကိစ္ဆေန
ကသိရေန မာတာပိတရော အနုဇာနာပေတွာ။
အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၁။ မာတာပိတရော အနု-
ဇာနာပေတွာ မယာ ဂဟိတံ ပဗ္ဗဇိတဝေသံ
ဂဏှိဿတိ။ မိလိန္ဒ။၁၁။

အနုဇာနာပေန္တ (တိ) [အနု+ဉာ+နာ+ဏာ-
ပေ+အန္တ] ခွင့်ပြုစေသော။ သု။ မာတု သန္တိ-
ကံ ဂန္တု ဝန္တိတွာ ပဗ္ဗဇံ အနုဇာနာပေန္တော
ဝေမာဟ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၇၄။

အနုဇာနိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ဉာ+နာ+တဗ္ဗ] ခွင့်
ပြုအပ်-ဝန်ခံအပ်-သော။ အနုညေယျ-
ကြည့်။

အနုဇာနိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဉာ+နာ+တုံ]
ခွင့်ပြုခြင်းငှါ။ အနုဇာနိတုံ အာဂမနာယ
ပဏှေ။ ဇာ၊၁။၃၆၆။

အနုဇာနိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဉာ+နာ+တွာ]
ခွင့်ပြု၍။ ကေသိမာယံ ဥပေါသထာဝီနိ အနု-
ဇာနိတွာ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆။

အနုဇာနေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဉာ+နာ+
ဏာ+တွာ] ခွင့်ပြုစေ၍။ တဒါဟံ အနုဇာ-
နေတွာ၊ ပဗ္ဗဇိ အနဂါရိယံ။ အပ၊၂။၂၄၉။

အနုဇိဏ္ဏ (တိ) [အနု+ဇရ+တ] ရှုံးသော၊
ဆုတ်ယုတ်သော။ သူ။ အနုဇိဏ္ဏံ (၃) အနက်
ကြည့်။

အနုဇိန (တိ) [အနု+ဇိ+တ] ရှုံးသော၊ ဆုတ်
ယုတ်သော။ သူ။ အနုဇိဏ္ဏံ (၃) အနက်
ကြည့်။

အနုဇိဝတိ (ကြိ) [အနု+ဇိဝ+အ+တိ] မှီ၍
အသက်မွေး၏၊ မှီ၍ အသက်ရှင်၏။ အလိန-
စိတ္တဿ တုဝံ၊ ဝိက္ကန္တံ မနုဇိဝသိ။ ဇာ၊၁။
၂၇၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၃။ အနုဇိဝသိတိ ဥပ-
ဇိဝသိ၊ တဿာနုဘာဝေန တယာ ဇိဝိတံ
လဒ္ဓန္တိ အတ္တော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၇၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၄၇။

အနုဇိဝိ (တိ) [အနု+ဇိဝ+ဏိ] မှီခို၍ အသက်
မွေးတတ်သော။ သု။ ယေ စဿ အနုဇိဝိ-
နော။ သံ၊၁။၉၃။ အံ၊၁။၁၅၁။ အန္တော-
ဇနဿ အတ္တာယ၊ ယေ စဿ အနုဇိဝိနော။

အံ၊၂။၆၉။ အနုဇိဝိနောတိ ဧကံ မဟာ-
 ကုလံ နိဿာယ ပဏ္ဏာသမ္ပိ သဋ္ဌိပိ ကုလာနိ
 ဇိဝန္တိ၊ တေ မနုဿေ သန္တာယေတံ ဝုတ္တံ။ သံ၊
 ၄။၁။၁၄၇။ အန္ဓာယ ဥပနိဿာယ ဇိဝန္တိတိ
 အနုဇိဝိနော။ သံ၊၄။၁။၁၉၄။ ယေ စသေ
 အနုဇိဝိနောတိ ယေ စ တေ ဥပနိဿာယ
 ဇိဝန္တိ။ အံ၊၄။၂။၂၉။ အန္ဓာယ ဥပနိ-
 ဿာယ ဇိဝနသိလာ အနုဇိဝိနောတိ အာဟ
 “ယေ စ တေ ဥပနိဿာယ ဇိဝန္တိ”တိ။ အံ၊
 ၄။၂။၂၆။ တဿ ပုတ္တာ စ ဒါရာ စ၊ ယေ
 စညေ အနုဇိဝိနော။ ဇာ၊၁။၁၄၉။ အနု-
 ဇိဝိနောတိ တံ နိဿာယ ဇိဝနကာ။ ဇာ၊၄။
 ၃။၂၄၁။

အနုဇုက (တိ) [န+ဥဇုက] (က) မပြောင့်
 သော၊ ကောက်သော၊သူ။ ယာ တိသတိ
 သာရမယာ အနုဇုကာ။ ဇာ၊၁။၁၅၅။
 (ခ) မပြောင့် - မရိုး - သော၊သူ။ ဣဒံ
 ဘဝန္တော ပဿန္တု၊ ယာဝ အနုဇုကော စာယံ
 စိတ္တော ဂဟပတိ။ ယာဝ သဌော စာယံ
 စိတ္တော ဂဟပတိ။ သံ၊၂။၄၇၈။

အနုဇုဂါမိ (တိ) [န+ဥဇု+ဂမု+ဂီ] ပြောင့်
 ပြောင့် သွားလေ့မရှိသော၊ ကောက်ကောက်
 လိမ်လိမ် သွားတတ်သော၊သူ။ အနုဇုဂါမိ
 ဥရဂါ ဒုဇိဝု။ ဇာ၊၁။၂၉၁။

အနုဇုတော (တိ) [အနုဇု+တာ] မပြောင့်မတ်
 သည့် အဖြစ်၊ လိမ်ကောက်သည့်၏ အဖြစ်၊
 လိမ်ကောက်ခြင်း။

အနုဇုတာကာရ (ပု) [အနုဇုတာ+အာကာရ]
 မပြောင့်မတ်သော အခြင်းအရာ။ အနုဇုဇဝ-
 ကြည့်။

အနုဇုဘူတ (တိ) [န+ဥဇုဘူတ] မပြောင့်မတ်
 သည့် (ဖြစ်၍)ဖြစ်သော (စိတ်)။ အနုဇုဘူ-
 တေန ဟရံ မဟန္တံ။ ဇာ၊၂။၆၆။ အနုဇုဘူ-
 တေန ပန စိတ္တေန မမတ္တာယ။...။ ဇာ၊၄။၅။
 ၃၁၁။

အနုဇုမဂ္ဂ (ပု) [န+ဥဇု+မဂ္ဂ] (၁) မပြောင့်
 သော-မဇ္ဈိမပဋိပဒါမဟုတ်သော-လမ်းစဉ်၊
 ဣစ္ဆာ စ လောဘော စ ကုမ္မဂ္ဂေါ နာမ။
 ကုဋ္ဌိလော အနုဇုမဂ္ဂေါ အပါယမေဝ နေတိ။
 ဒသကုသလကမ္မပထဝသေန ပန အဋ္ဌကိကမဂ္ဂ-
 ဝသေန ဝါ ပဝတ္တော သီလသံယမော ဥဇု-
 မဂ္ဂေါ နာမ။ ဇာ၊၄။၇။၁၄၇။ (၂) သာ-
 လွန်-၍ ပြောင့်သော-လမ်း-လမ်းမ-
 လမ်းကြီး။ မဂ္ဂါမဂ္ဂေ ဘော ဂေါတမာတိ မဂ္ဂေ
 ဘော ဂေါတမ အမဂ္ဂေ စ၊ ဥဇုမဂ္ဂေ စ အနုဇု-
 မဂ္ဂေ စာတိ အတ္တော။ ဒီ၊၄။၁။၃၃၂။ အနုဇု-
 မဂ္ဂေတိ ဧတ္တာပိ အ-သဒ္ဓေါ ဝုဒ္ဓိအတ္တော စ
 ယုဇုတိ။ သံ၊၄။သစ်၊၂။၄၂၇။

အနုဇုတန (န) [အနု+ဇုတ+ယု]လျော်စွာ-
 အလားတူ-ထွန်းတောက်ခြင်း။

အနုဇုတနဋ္ဌ (ပု) [အနုဇုတန+အတ္ထု]
 လျော်စွာ- အလားတူ - ထွန်းတောက်တတ်
 သောအနက်သဘော။ ဧကတ္တေ အနုဇုတ-
 နဋ္ဌော အဘိညေယျော၊ ပဋိသံ၊၁၉။

အနုဇုလဘာဝ (ပု) [န+ဥဇုလဘာဝ] မထွန်း
 လင်းသည်၏အဖြစ်။... န တတ္ထ သယိတမနု-
 ဿာ ပညာယေယျ၊ အနုဇုလဘာဝတော။...
 ဗုဒ္ဓစက္ခုဿ အာပါထံ နာဂစ္ဆန္တိ ဉာဏဂ္ဂိနာ
 အနုဇုလဘာဝတော အနုဋ္ဌာရဘာဝတော စ။
 သာရတ္ထ၊၃။၁၅၇။

အနုဇုာ (တိ) [?] အနုဇုာ အမည်ရှိသော
 မိဖုရား။ သုတ္တာန ဝါက္ခံ ပတိနော အနုဇုာ။
 ဇာ၊၂။၂၈၉။ (အနောဇာ၊သျှာ၊က-မူကံ)
 အနုဇုာတိ ဝေနာမိကာ။ ဇာ၊၄။၇။၁၉၃။

အနုဇုာလယတိ (ကာ၊ကြိ) [အနု+ဇုလ+
 အာယ+တိ] ထွန်းလင်း-တောက်ပ-စေ၏၊
 ညှိထွန်း၏။ ဂန္ထတေလေန ပူရေတွာ၊ ဒီပါ-
 နုဇုလယိ တဟိ။ အပ၊၂။၂၆၀။

အနုဇုဂီ (တိ) [န+ဥဇု(=အဝ+ဈေ)+အဂံ+
 ဤ။ (အနဝဇျဂီ-သံ)] မကဲ့ရဲ့အပ်သော-

အပြစ်ကင်းသော - ကိုယ်အင်္ဂါရှိသော၊ (မိန်းမ)။ သာ ကထဇ္ဇ အနုတ္တရီ၊ ပထံ ဂစ္ဆတိ ပတ္တိကာ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၂။ အနုတ္တရီတိ အဂရဟိတဂီ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၆၈။

အနုညာနဗဟုလ (တိ) [န+ဥညာန+ဗဟုလ] ကဲ့ရဲ့ခြင်းမယူသော၊ များစွာ အပြစ်ရှလေ့မရှိသော၊ အပြစ်မရှလှသော၊ အပြစ်မမြင်လှသော၊ သူ။ သဒ္ဓေါ ဟောတိ ဟိရိမာ... ဒဋ္ဌသမာဒါနော အနုညာနဗဟုလော မေတ္တာဝိဟာရီ။ မိလိန္ဒ။ ၃၃၃။ ဥညာနဗဟုလ (ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၉) နှင့် ယှဉ်ကြည့်။

အနုညာ (တိ) [အနု+ညာ+အ] ခွင့်ပြုခြင်း။ မယာ ဘိက္ခုနီယော ဝိရ၊ တဝါနုညာယ သာသိတာ။ အပ၊ ၂။ ၂၁၀။ အနုမတိ (ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၃) လည်း ကြည့်။

အနုညာတ (တိ) [အနု+ညာ+တ] ခွင့်ပြုအပ်သော။ မယာ တိဟိ သရဏဂမနေဟိ ဥပသမ္ပဒါ အနုညာတာ။ ဝိ၊ ၃။ ၇၀။ ကိ န ခေါ တဂဝတာ လောဟဘဏ္ဍိ အနုညာတံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၇၅။ ကိ န ခေါ ဘဂဝတာ ပါသာဒပရိဘောဂေါ အနုညာတော။ ဝိ၊ ၄။ ၃၂၀။ ယုဓဇ္ဈယော အနုညာတော။ ဇာ၊ ၁။ ၂၃၆။ ဇာ၊ ၄။ ၁၂၅။

အနုညာတဥပသမ္ပဒါ (တိ) [အနုညာတ+ဥပသမ္ပဒါ] အခွင့်ပြုအပ်သော - ရဟန်းအပြစ် - ရဟန်းပြုခြင်း၊ အနုညာတဥပသမ္ပဒါ၊ ဣမဉ္ဇပန သရဏဂမနုပသမ္ပဒံ ပဋိကိပ္ပိတာ အနုညာတဥပသမ္ပဒါ ဧကေတောသုဒ္ဓိယာ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၀။ အနုညာတဥပသမ္ပဒါတိ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မေန အနုညာတဥပသမ္ပဒါ။ သာရဏ္ဏ၊ ၃။ ၂၀၃။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၆ - လည်း ကြည့်။

အနုညာတကာလ (ပု) [အနုညာတ+ကာလ] ခွင့်ပြုအပ်သော - အချိန် - ကာလ။ စိဝရေ ပန အပ္ပဟောန္တေ သတိယာ ပစ္စာသာယ အနု

ညာတကာလံ (အနုညာတကာလော၊ သျှာ၊ က) ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၈၀။ အနုညာတကာလေတိ... အနုညာတသမယေ။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၇။

အနုညာတပဋိညာတ (တိ) [အနုညာတ+ပဋိညာတ] ဆရာကလည်း - အတည်ပြုအပ်ပြီး - လက်ခံအပ်ပြီး ကိုယ်တိုင်လည်း စကားတုံပေး၍ ဝန်ခံပြီးသော၊ သူ။ အနုညာတပဋိညာတော သဏေ အာစရိယဏေ တေဝိဇ္ဇဏေ ပါဝစနေ။ ဒီ၊ ၁။ ၈၂။ အနုညာတပဋိညာတောတိ အနုညာတောစေ ပဋိညာတော စ။ အာစရိယေန သာ “ယံ အဟံ ဇာနာမိ၊ တံ တံ ဇာနာသိ” တိ အာဒိနာ အနုညာတော။ “အာမ အာစရိယာ” တိ အတ္တနာ တဿ ပဋိဝစဒါနပဋိညာယ ပဋိညာတောတိ အတ္တော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၁။ “အနုညာတော” တိ ပဒဿ ကမ္မသာနေဝသေန၊ “ပဋိညာတော” တိ ပန ပဒဿ ကတ္တုသာနေဝသေန အတ္တော ဝေဒိတဗျောတိ ဒဿေန္တော “အာစရိယေန” တိ အာဒိမာဟ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၂။ အနုညာတပဋိညာတာ၊ တေဝိဇ္ဇာ မယမသ္မုဘော။ မ၊ ၂။ ၄၀၇။ သုတ္တနိ၊ ၃၇၃။ အနုညာတပဋိညာတာတိ “သိက္ခိတာ တုမေ” တိ ဧဝံ အာစရိယေဟိ အနုညာတာ၊ “အာမ အာစရိယ သိက္ခိတာ” တိ ဧဝံ သယဉ္စ ပဋိညာတာ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၄။ ပဋိညာတာတိ ပဋိဇာနိတာ ဌိတာ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၉၈။ အနုညာတပဋိညာတာတိ “တေဝိဇ္ဇာ တုမေ” တိ ဧဝံ မယံ အာစရိယေဟိ စ အနုညာတာ၊ အတ္တနာ စ ပဋိဇာနိတာတိ အတ္တော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၄။

အနုညာတပရိဝါသ (ပု) [အနုညာတ+ပရိဝါသ] အခွင့်ပြုအပ်သော ပရိဝါသ။ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော နာမ... အာပတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတိ၊ ရတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတိတိ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ အနုညာတပရိဝါသော။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၂၅။

အနုညာတဝါသီ (တိ) [အနုညာတ+ဝါသီ] ခွင့်
ပြုအပ်သော-အပ်သော-ပံ့ခုပ်-သင်ရိုး-
ဓားမ။ အနုညာတဝါသီယာ ပန ဒဏ္ဍော
ဆတ္တမုဋ္ဌိပဏ္ဏံ သဗ္ဗမေတံ ဘာဇနီယံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၄။၈၃။

အနုညာတသမယ (ပ) [အနုညာတ+သမယ]
အနုညာတကာလနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုညာတသုခသမ္ပဿ (တိ) [အနုညာတ+
သုခ+သမ္ပဿ] ခွင့်ပြုအပ်သော ကောင်း
သော အတွေ့အထိရှိသော၊ (အခင်းအရံ
စသည်)။ ဝိနယေ ပန ဒုပ္ပုဋ္ဌိပနော အနု-
ညာတသုခသမ္ပဿအတ္ထရုဏပါရုဏာဒိဖဿ-
သာမညတော....။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂။ (သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၁၁၇-လည်း
ကြည့်။)

အနုညေယျ (တိ) [အနု+ည+ကျ] ဝန်ခံ-
ဝမ်းမြောက်နမောသာဝုခေါ-အပ်-ထိုက်-
သော။ သန္တယေဝ ပရိယာယံ အနု-
ညေယျံ နာနုဇာနာတိ။ ဒိ၊ဉ္စ၊၂၆။ အနု-
ညေယျန္တိ အနုဇာနိတဗ္ဗံ အနုမောဒိတဗ္ဗံ။ ဒိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၂။ အနုဇာနိတဗ္ဗန္တိ တစ္စာဝိပရိတ-
ဘူတဘာဝေန “ဧဝမေတ”န္တိ အနုဇာနိတဗ္ဗံ။
သဝနမနောဟာရိတာယ “သာဓု သုဋ္ဌ”တိ
အနုမောဒိတဗ္ဗံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉။ သစေ ခေါ ပန
မေ တံ ဗြာဟ္မဏ အနုညေယျံ အနုဇာနေ-
ယျာသိ။ မ၊၂။၃၆၅။

အနုဋ္ဌိကာ (တိ) [အနု+ဋ္ဌိကာ] အစဉ်လိုက်
သောဋ္ဌိကာ၊ တဖန်ဆင့်၍ ဖွင့်ဆိုရာဖြစ်သော
အဖွင့်ကျမ်း၊ အနုဋ္ဌိကာကျမ်း။ ဤကျမ်း
ကား မူလဋ္ဌိကာကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သည်။
ကျမ်းဆရာ ကိုယ်တိုင်ပေးသော အမည်ကား
“လိနတ္ထဝဏ္ဏနာ” ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုဆရာ
ကား အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်ဖြစ်သည်။ ဤ
အနုဋ္ဌိကာကျမ်းပြု အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်သည်

ဒီဃနိကာယဋ္ဌိကာ-စသည်ကိုပြုသော အာစရိ-
ယဓမ္မပါလမထေရ်မဟုတ်၊ စူဠဓမ္မပါလမထေရ်
သာ ဟုလည်း ယခုခေတ်ပညာရှင်တို့ ယူကြ
သည်။ သို့သော်လည်း ဋ္ဌိကာကျော်၊ မဏိမဉ္ဇူ၊
သာသနဝံသ-စသည်တို့၌ကား အာစရိယ-
ဓမ္မပါလပင် ဖြစ်ကြောင်း မိန့်ဆိုကြသည်။
အာစရိယဓမ္မပါလတ္ထေရေနပိ ဟိ အယမတ္ထော
ဓဿိတော။ ဋ္ဌိကာကျော်။ (အနုဋ္ဌိ၊၁။၁၃၉-
၄၀-လာ စကားကိုရည်သည်။) အာစရိယဓမ္မ-
ပါလတ္ထေရေန သုတ္တန္တဋ္ဌိကာကာရေန၊ ယော
အဘိဓမ္မဋ္ဌိကာယ အနုဋ္ဌိကာကာရေတိပိ
ဝုစ္စတိ။ မဉ္ဇူ၊ ၂။၅၇။ အနုဋ္ဌိကံ ပန အာစရိယ-
ဓမ္မပါလတ္ထေရော (အကာသိ)၊ သာ စ မူလ-
ဋ္ဌိကာယ အနုတ္တာနတ္တာနိ ဥတ္တာနာနိ ကတွာ
သံဝဏ္ဏိတတ္တာ အနုဋ္ဌိကာတိ ဝုစ္စတိ။ သာသန-
ဝံသ၊ ၃၇။ ပဌမတွဲနိဒါန်း၊ စာမူက်နာ ၁၀၄-
လည်း ကြည့်။

အနုဋ္ဌဟတိ (ကြိ) [အနု+ဉ္စ+ဌာ+တိ။ ဟ-
လာ။] ထကြ-လုံ့လပြု-၏။ အားထုတ်၏။
အနုဋ္ဌဟတိ ကာလေန၊ ကမ္မဖလံ တဿ
တုဠတိ။ ဇာ၊ ၂။၄။ အနုဋ္ဌဟတိတိ တသ္မိံ
တသ္မိံ ကာလေ တံ တံ ကိစ္စံ ကရေတိ။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၅။၁၂၉။

အနုဋ္ဌဟတိ (ကြိ) [န+ဉ္စ+ဌာ+အ+တိ]
လုံ့လမပြု၊ အားမထုတ်။ အနုဋ္ဌဟေ။ ထေရ။
၃၄၈။ အနုဋ္ဌဟေတိ သီလာဒိနံ ပရိပုရဏ-
ဝသေန ဥဋ္ဌာနဝိရိယံ န ကရေယျ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊
၂။၄၂၅။ အနုတိဋ္ဌတိ-လည်း ကြည့်။

အနုဋ္ဌဟန္တ (တိ) [န+ဉ္စဟန္တ] ထကြလုံ့လ
မပြုသော၊ အားမထုတ်သော၊ သူ။ အနုဋ္ဌဟံ
အဝါယာမံ။ သံ၊ ၁။၂၁၈။ အနုဋ္ဌဟန္တိ အနုဋ္ဌ-
ဟန္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၁။ အနုဋ္ဌဟန္တောတိ
ဥဋ္ဌာနံ ကာယိကဝိရိယံ အကရေန္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၃၃၀။

အနုဋ္ဌဟာန (တိ) [န+ဥဋ္ဌဟာန] ထကြွလုံ့လ မပြုသော၊ ဥဋ္ဌာနကာလမှ အနုဋ္ဌဟာနော။ ဓမ္မ။၂၃။ အနုဋ္ဌဟာနောတိ အနုဋ္ဌဟန္တော အဝါယမန္တော။ ၎င်း၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅။

အနုဋ္ဌာတု (ပု) [န+ဥဋ္ဌာတု] ထကြွ လုံ့လမပြု သော၊သူ။ နိဒ္ဒါသီလီ သဘာသီလီ၊ အနုဋ္ဌာ- တာ စ ယောနရော။ သုတ္တနိ။၂၉၅။ အနု- ဋ္ဌာတာတိ ဝိရိယတေဇဝိရဟိတော ဥဋ္ဌာန- သီလော န ဟောတိ။ အညေဟိ စောဒိယ- မာနော ဂဟဋ္ဌော ဝါ သမာနော ဂဟဋ္ဌကမ္ပံ၊ ပဗ္ဗဇိတော ဝါ ပဗ္ဗဇိတကမ္ပံ န အာရဘတိ။ ၎င်း ဋ္ဌ၊၁။၁၅၂။

အနုဋ္ဌာန (န) [န+ဥဋ္ဌာန] (၁) ထကြွ လုံ့လ မပြုခြင်း၊ ထကြွလုံ့လ - ဝိရိယ - မရှိခြင်း။ အနုဋ္ဌာနံ အသံယမော။ သံ၊၁။၄၀။ အနု- ဋ္ဌာနန္တိ ကမ္မသမယေ ကမ္မကရဏဝိရိယာဘာ- ဝေါ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၃။ (၂) ထခြင်း မရှိသော၊ မထသော (အိပ်ခြင်း)။ အနုဋ္ဌာနသေယျ- ကြည့်။

အနုဋ္ဌာန (န) [အနု+ဋ္ဌာန] အနီး၌ - တည်နေ- ရှိနေ - ခြင်း။ အနုဋ္ဌိတ(၄)အနက် ကြည့်။

အနုဋ္ဌာနပလ္လပဇိဝိတာ (ထိ) [န+ဥဋ္ဌာနပလ္လ- ပဇိဝိ+တာ] လုံ့လဝိရိယ၏ အကျိုးကိုမှီ၍ အ သက်မွေးလေ့မရှိသောသူ၏အဖြစ်။ အနုဋ္ဌာန- ပလ္လပဇိဝိတာယ န စ တေသံ (ဥတ္တရကုရ- ကာနံ) ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိဝသေန အာဟာရ- ပရိယေဋ္ဌိဝသေန ဒုက္ခံ အတ္ထိ။ သာရတ္ထ၊၁။ ၂၇၄။

အနုဋ္ဌာနမလ (တိ) [အနုဋ္ဌာန+မလ] ထကြွ လုံ့လ - ဝိရိယ - မရှိခြင်းလျှင်အညစ်အကြေး ရှိသော၊ လုံ့လမပြုခြင်း ဟူသော အညစ်အ ကြေးရှိသော၊ ထကြွလုံ့လဖြင့် - မပြုမပြင် - မသုတ်သင် - ခြင်း ဟူသော အညစ်အကြေး ရှိသော။ အနုဋ္ဌာနမလာ စာရာ။ အံ၊၃။

၃၇။ဓမ္မ။၄၈။ အနုဋ္ဌာနမလာ စာရာတိ ဥဋ္ဌာန- ဝိရိယာဘာဝေါ စာရာနံ မလံ နာမ။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၃။၂၁၆။ ယသ္မာ ဝန စာရာဝါသံ ဝသန္တဿ ဥဋ္ဌာယဋ္ဌာယ ဇိက္ခပ္ပင်္ဂိသင်္ခရဏာဒီနိ အက- ရောန္တဿ စာရံ နာမ ဝိနဿတိ၊ တသ္မာ “အနုဋ္ဌာနမလာ စာရာ”တိ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၂၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၇။

အနုဋ္ဌာနသီလ (တိ) [န+ဥဋ္ဌာနသီလ] ထကြွ လုံ့လပြုခြင်း အလေ့ မရှိသော၊သူ။ ရတ္တိ- နုဋ္ဌာနဒေသိနာတိ ရတ္တိ အနုဋ္ဌာနသီလေန။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၁။ သူရိယေ အနုဂ္ဂတေ ဇေ ကမ္မန္တေ အနာရဘန္တော ရတ္တိ အနုဋ္ဌာန- သီလော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၄။ အနုဋ္ဌာနသီလိ (? မူကွဲ)။

အနုဋ္ဌာနသေယျာ (ထိ) [အနုဋ္ဌာန + သေယျာ] ထခြင်း မရှိသော - မထသော - အိပ်ခြင်း။ အနုဋ္ဌာနသေယျံ ပပကတတ္တာပနေတ္ထ “ဥဋ္ဌာန- သညံ မနသိ ကရိတာ”တိ န ဝုတ္တံ။ ကာယ- ဝသေန စေတ္ထ အနုဋ္ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၆၆။ နတ္ထိ တေဿာ ဥဋ္ဌာနန္တိ အနုဋ္ဌာနာ၊ သေယျာ၊ တံ အနုဋ္ဌာနသေယျံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၇၆။ ယမကသာလာနမန္တရေ ဥတ္တရသိသ- ကေ မဉ္ဇကေ အနုဋ္ဌာနသေယျာယ နိပဋ္ဌိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၄၁၅။ အနုဋ္ဌာနသေယျံ သယံ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊၆။၄၃။

အနုဋ္ဌာပနိယ (တိ) [န + ဥဋ္ဌာပနိယ] မထစေ အပ်သူ၊နေရာအဖယ်မခိုင်းထိုက်သူ။ (သီတင်း ကြီးရဟန်း၊ နာသော ရဟန်းနှင့် သံဃာက နေရာပေးထားသူ)။ ဇာနန္တိ “အနုဋ္ဌာပနိ- ယော အယ”န္တိ ဇာနန္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၅။

အနုဋ္ဌာပနိယတ္တ (န) [အနုဋ္ဌာပနိယ + ဣ] မထစေ အပ်သည်၏အဖြစ်။ အနာဏတ္တိယာ ပညတ္တေပိ ဓမ္မကထိကဿ အနုဋ္ဌာပနိယတ္တာ ပါဝိတ္တိယေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ၊ ၃။၂၇။

အနုဋ္ဌာပနိယဘာဝ (ပု) [အနုဋ္ဌာပနိယ+ဘာဝ]
မထစေအပ် - အသက်ကြီးတို့သည် မထစေ
အပ် - သည်၏ အဖြစ်။ (ရက္ခမူ၏ ဂုဏ် ၁၀-
ပါးတွင် တပါး)။ အနုဋ္ဌာပနိယဘာဝေါ တတိ-
ယော။ အဘိဋ္ဌာ၁။ ၄၁။ အပါဠာ၁။ ၁၃။

အနုဋ္ဌာပနိယဘာဝဇာနန (န) [အနုဋ္ဌာပနိယ-
ဘာဝ+ဇာနန] မထစေအပ်သူ - နေရာ အ
ဖယ်မခိုင်း ထိုက်သူ - ၏ အဖြစ်ကို သိခြင်း။
သံသိကဝိဟာရတာ၊ အနုဋ္ဌာပနိယဘာဝဇာန-
နံ...။ ကခါ။ ၂၀၄။

အနုဋ္ဌိတ (တိ) [အနု+ဋ္ဌာ+တ](၁)အပန်ပန်-
တည်စေအပ် - ဖြစ်စေအပ် - ထားအပ် -
သော။ မေတ္တာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ အာ-
သေဝိတာယ၊ ယာနိကတာယ ဝတ္ထုကတာယ
အနုဋ္ဌိတယ ပရိစိတယ...။ ဝိ၊ ၂။ ၂၄၉။
မ၊ ၃။ ၁၃၉။ အနုဋ္ဌိတယာတိ အနု အနု
ပဝတ္တိတယ၊ နိစ္စာဓိဋ္ဌိတယာတိ အတ္တော။ ဝိ၊
၄။ ၄။ ၁၈၄။ အနု အနု ပဝတ္တိတယာတိ ဘာ-
ဝနာဗဟုလိကာရေဟိ အနု အနု ပဝတ္တိတယ။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၈၂။ အနုဋ္ဌိတယာတိ အနုပု-
ဝတ္တိတယ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၃။ (၂) မစွန့်
အပ်သော၊ အစဉ်-အမြဲ-လိုက်သကဲ့သို့ ပြု
အပ်သော။ ယာနိကတာ ဝတ္ထုကတာ အနု-
ဋ္ဌိတ ပရိစိတ...။ ဝိ၊ ၂။ ၈၆။ သံ၊ ၁။ ၁၁၈။
အံ၊ ၃။ ၁၂၁။ ဥဒါနံ၊ ၁၅၂။ အနုဋ္ဌိတတိ
အဓိဋ္ဌိတ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၄။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၉၅။
ဥဒါနံ၊ ၄။ ၂၉၄။ အနုဋ္ဌိတတိ အဝိဇဟိတာ
နိစ္စာနုဗဒ္ဓါ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၆။ အဓိဋ္ဌိတတိ
ပဋိပက္ခဒ္ဓါဘာဝတော သုဘာဝိတဘာဝေန
တံတံအဓိဋ္ဌာနယောကျာယ ဌပိတာ။ ဝိ၊
၄။ ၂။ ၁၄၈။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၉၅။ နိစ္စာနုဗဒ္ဓါတိ
တတော ဝေ နိစ္စံ အနုဗဒ္ဓါဝိယ ကတာ။ သံ၊ ၄။
၁။ ၂၁၄။ (၃) အစဉ်လိုက်၍ တည်သော၊ ရွေး
ရှု ထင်သော။ အနုဋ္ဌိတတိ ဝတ္ထုသ္မိံ ယေန
ယေန စိတ္တံ အဘိနိဟရတိ၊ တေန တေန သတိ

အနုပရိဝတ္တတိ။ ယေန ယေန ဝါ ပန သတိ
အနုပရိဝတ္တတိ၊ တေန တေန စိတ္တံ အဘိနိဟ-
ရတိ၊ တေန ဝုစ္စတိ အနုဋ္ဌိတတိ ပဋိသံ။ ၁၇၁။
အနုဋ္ဌိတတိ ပစ္စုပဋ္ဌိတ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၈၀။
တေန ဝုစ္စတိ အနုဋ္ဌိတတိ ဝေ ကရုဏတော-
ယော တံ တံ ဘာဝနံ အနုဂန္ဓာ ဋ္ဌိတာ
ဟောန္တိတိ ဝုတ္တိ ဟောတိ။ ၎င်း၊ ၄။ ၂။ ၈၁။
(၄) အနီး၌ ပြုစု လုပ်ကျွေးခြင်းဖြင့် တည်
နေသောသူ။ အနုဋ္ဌိတ ဝိဝါရတ္တိ၊ ဇဋ္ဌိနိ
ဗြဟ္မစာရိနိ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၆၀။ အနုဋ္ဌိတတိ
ပါရိဝေရိယာနုဋ္ဌာနေန အနုဋ္ဌိတ အပ္ပမတ္တာ
ဟုတွာ ပဋိဇဂ္ဂါမိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၄၇။ (၅)
ရွေးရှု ထင်ခြင်း။ အနုဋ္ဌိတဋ္ဌ-ကြည့်။

အနုဋ္ဌိတဋ္ဌ (ပု) [အနုဋ္ဌိတ+အတ္ထ] ရွေးရှု ထင်
သော အနက်သဘော။ ဧကတ္ထေ အနုဋ္ဌိတ-
ဋ္ဌော အဘိညေယျော၊ ပဋိသံ၊ ၁၈။ အနု-
ဋ္ဌိတဋ္ဌောတိ ပစ္စုပဋ္ဌိတဋ္ဌော။ ၎င်း၊ ၄။ ၁။
၉၃။

အနုဋ္ဌာဘာ (ထိ) [အနု+ဋ္ဌာဘ (ထုဘ) + အ။
(အနုမူပ-သံ)] ၄-ပါး တို့တွင် တပါးလျှင်
အက္ခရာ ဂ-လုံးရှိသော ဆန်း၊ ဂ-လုံးမဲ့ဆန်း၊
အနုဋ္ဌာဘာဆန်း။ (ဒေဝတဗြာဟ္မဏကျမ်းအ
လို ဤဆန်းကို ၃-ပါးရှိသော ဂါယတ္တီသို့
လိုက်၍ ဝါ-ဂါယတ္တီ၏ နောက်၌ ချီးမွမ်းအပ်
သောကြောင့် အနုဋ္ဌာဘာခေါ်သည်။ သက္က-
တဆန်းရှိကာနှင့် ဝါစပုတိတို့၌ ကား မပြတ်-
မှန်မှန်-တားမြစ် ပိတ်ဆို့ကြောင်း-ရပ်၍
ရွတ်ဆိုကြောင်း-ဖြစ်သောကြောင့် အနု-
ဋ္ဌာဘာခေါ်သည်ဟု ဆိုသည်။ အနု နိရန္တရံ
သ္မုဘျတေ'နယာ အနုမူပ။ ဝါစပုတိ။ ဤ
အနုဋ္ဌာဘာသဒ္ဓါသည် 'စကား'ဟူသော အနက်
ကိုလည်း ဟောသေးသည်။ ဝါဏီ ဆန္ဒောပျ-
နုဋ္ဌာဘာ။ တြိကဏ္ဍသေသ အဘိဓာန်၊ ၃။ ၃။
၂၈၃။ ထိုတွင် စကား၌ မူ၊ ဆန်း၌ အဘေဒ-
ဘေဒပစာ။ အနုဋ္ဌာဘာ အပြားကို ဆန်း
သျှသစ်။ ၁၂၅-တွင် ကြည့်။ ဝစနတ္ထဇောတိ-

ကာဋိကာ၊ “ဆန္ဒော ပန အနုဋ္ဌာဘိ နာမ။ သဝနေဟိ အနုဋ္ဌတတ္တာ နတ္ထိ နုဋ္ဌဘိ ခေဋ္ဌ-
ဝိဿဇ္ဇနံ တေသ္မိန္နိ အနုဋ္ဌဘိ” ဟု ဆိုသည်။
ဂိယတိတိ ဂါထာ၊ အနုဋ္ဌဘာဒိဝသေန လူသိ-
ဟိ ပဝတ္တိတံ စတုပ္ပဒံ ဆပ္ပဒံ ဝါ ဝစနံ၊ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊ ၁။ ၈။

အနုဋ္ဌာဘိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+နိဋ္ဌာဘိတွာ] မထွေး
မူ၍၊ မစွန့်မူ၍။ အနုဋ္ဌာဘိတွာတိ အဆန္ဒော-
တွာ။ သိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂။ ၉။ (ဒိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၂။ ၆-၌
အနိဋ္ဌာဘိတွာ-ဝိသည်။) နိဋ္ဌာဘိတွာ-လည်း
ကြည့်။

အနုဋ္ဌယုမာန (တိ) [အနု+ဒဟ+ယ+မာန] လောင်
လောင်အပ်သောသူ။ ကိလေသေန အနုဋ္ဌယု-
မာနာ ခုဇ္ဇေန သဒ္ဓိံ ပါပံ ကရေတိ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊
၅။ ၄၅၇။ တဿ သဟ ဒဿနေနေဝ ဥပ္ပန္န-
ကာမရတိယာ အနုဋ္ဌယုမာနာ ဝိယ ဟုတွာပိ။
ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၆။ ၂၇၀။

အနုဋ္ဌဟန (န၊တိ) [အနု+ဒဟ+ယု] လောင်
ခြင်း၊ လောင်တတ်သော။

အနုဋ္ဌဟနဋ္ဌ (ပု) [အနုဋ္ဌဟန+အတ္ထ] လောင်
တတ်သော-အနက်-သဘော။ ဂ္ဂဟရိဋ္ဌာဟ
(သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၂၂။ စံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၃၁) ကြည့်။

အနုဋ္ဌဟိတံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဒဟ+တံ] လောင်
ခြင်းငှါ။ ပါဏိတလသ္မိံ ဟိ ဝဏေ အသတိ
ဝိသံ ဂဏန္တဿ တံ ဝိသံ အနုဋ္ဌဟိတံ န
သက္ကောတိ။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၈။

အနုဏ္ဏတ (တိ) [န + ဥဏ္ဏတ] အနုဏ္ဏတ-နှင့်
အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုဏ္ဏာမာနိဏ္ဏာပီ (တိ) [န+ဥဏ္ဏာမ+န+
နိဏ္ဏာမ+ဤ] အနုဏ္ဏာမာနိဏ္ဏာပီ-ကြည့်။

အနုတပ္ပ (တိ) [အနု+တပ+ယ+တိ] အပန်ပန် -
နောင်တပန် - ပူပန် - ပူဆွေး - စေတတ်
သော၊ နောင်တပန် - ပူပန် - ပူဆွေး - ခြင်းငှါ
ဖြစ်သော၊ နောင်တပန် - ပူပန် - ပူဆွေး -
ခြင်းကို - ဖြစ်စေတတ် - ပြုတတ် - သော။ ဝေ-

ရူပေါ ခေါ စုန္န သတ္တာ သာဝကာနံ ကာလကံ-
တော အနုတပ္ပေါ ဟောတိ။ ဒိ၊ ည၊ ၁၀၀။
ဗဟုနော ဇနဿ အနုတပ္ပေါ ဟောတိ။ အံ၊ ၁။
၇၆။ အနုတပ္ပေါ ဟောတိတိ အနုတာပကရော
ဟောတိ။ ဒိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၉၄။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၈၉။ အနု-
တာပါယ ဟောတိတိ အနုတပ္ပေါ၊ သော ပန
အနုတာပံ ကရောန္တော ဝိယ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ
“အနုတာပကရော ဟောတိ” တိ ဒိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၉၀။
အနုတာပကရတိ စေတောရက္ခာဝဟာ။ အံ၊
ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၃၇။

အနုတပ္ပတိ (ကြိ) [အနု+တပ+ယ+တိ]
ပူပန် - စိုးရိမ် - ၎င်း၊ အပန်ပန် - နောင်တပန် -
ပူပန် - စိုးရိမ် - ၎င်း။ အနုတပ္ပတိ။ ဓမ္မ၊ ၂။
နေတ္ထိ။ ၁၁၀။ (=အနုသောစတိ။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။
၃၀၆။ နေတ္ထိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၂၅။) သံ၊ ၁။ ၄၆။ ဇာ၊
၁။ ၁၇။ (=သောစတိ ပရိဒေဝတိတိ
အတ္ထော။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၃၇။) ဇာ၊ ၁။ ၁၁၅။
ထေရ၊ ၂၆၃။ (=ဝိပ္ပဋိသာရံ အာပဇ္ဇတိ။
ထေရ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၄၄။) ယော စ ဒတွာ နာနု-
တပ္ပေ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၆၀။ ယော ပစ္ဆာ န
တပ္ပတိ န သောစတိ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၂၀။
(တိ-ကို ဇေ-ပြု)။ န စ ပစ္ဆာနုတပ္ပဓရေ။
ဝိမာန၊ ၇၇။ အနုတပ္ပန္တိ။ သံ၊ ၁။ ၁၁၂။
အနုတပ္ပထ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၃၁။ အနုတပ္ပါမိ။ ဇာ၊
၂။ ၂၇၃။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၇။ ၁၄၄။ ပေတ၊ ၁၅၂
အနုတပ္ပါမ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၁၄။ အနုတပ္ပတေ။ ဇာ၊
၂။ ၃၆၆။ (=အနုတပ္ပတေတိ တံ အနုတပ္ပတိ။
ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၅။ ၂၆။) အနုတပ္ပေယျ။ ဇာ၊ ၂။ ၆၅။
ကိမေဝ တံ သုတသောမာနုတပ္ပေ။ ဇာ၊ ၂။
၁၃၅။ ကိမေဝ ဓမ္မဇာတံ တံ အနုတပ္ပေ
အနုတပ္ပေယျာသိ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၅။ ၅၁၈။ အနု-
တပ္ပေသိ။ ဇာ၊ ၁။ ၂။ အနုတပ္ပေဿသိ။ ..
အနုတပ္ပိဿသိ ကိလမိဿသိ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၂၉။
စိရတ္တံ အနုတပိဿတိ။ အံ၊ ၁။ ၆၂။ စိရတ္တံ
အနုတပိဿတိတိ စိရတ္တံ သောမိဿတိ။ အံ၊
ဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၂၄။

အနုတပုတ္တိ ၂ (က၊ကြိ) [အနု+တပ+ဏေ+ယ+တိ။ ကာရိတိကျေ?] ပူပန်-စိုးရိမ်-စေ၏။ အနာမန္တကတံ ကမ္မံ၊ တံ ပစ္စာအနုတပုတ္တိ။ ဇာ၊၂။၂၇၇။ တံ ကမ္မံ ပစ္စာအနုတာပံ အာဝဟတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၆၄။

အနုတပုန (န) [အနု+တပ+ယ+ယ] ပူပန်-စိုးရိမ်-ခြင်း။ ဒါနံ ဒိတော ပစ္စာနုတပုနနာမ (ဣ-မူကွံ) သတံ ဓမ္မော န ဟောတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၃၃။

အနုတပုန္တ (တိ) [အနု+တပ+ယ+အန္တ] နောင်တဖန် - ပူပန်-စိုးရိမ် - သော၊သု။ အနုနုတပုန္တ-ကြည့်။

အနုတပုမာန (တိ) [အနု+တပ+ယ+မာန] နောင်တဖန် - ပူပန် - စိုးရိမ် - သော၊ သု။ တမေကရတ္တံ အနုတပုမာနာ။ ဇာ၊၁။၃၃၁။ မိလိန္တ။၃၉၁။ အနုတပုမာနာတိ “အနိစ္စမာနာနံ ဓနာ ကေရတ္တော အတိတော”တိ တံ ကေရတ္တံ အနုဝိန္တယမာနာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၄၄။ “ရုဋ္ဌ၊ မယာ ကတ”န္တိ ဝေ အနုတပုမာနာယ ပစ္စာနုတပုဝသေနေတံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁၃။

အနုတပုတဗ္ဗ (တိ) [အနု+တပ+ယ+တဗ္ဗ] နောင်တဖန် - ပူပန် - စိုးရိမ် - အပ်သော။ ယထာ ဘာသတိတိ ယထာ ပဏ္ဍိတော ဘာသတိ၊ တထေဝေတံ ဒါနံ နာမ ဒိတော နေဝ အနုတပုတဗ္ဗန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၁။

အနုတာပ (ပ) [အနု+တပ+ဏ၊ အနုပစ္စာတပတိ ယေန သော အနုတာပေါ။ ဓာန၊ဋီ။၁၆၉။] နောင်တဖန် - ပူပန် - စိုးရိမ်-ကြောင်း ဖြစ်သောတရား၊ နောင်တဖန်-ပူပန်-စိုးရိမ်-ခြင်း၊ နှလုံး မသာယာခြင်း။ ဟောတိ စ မေ အနုတာပေါ။ ဝိမာန၊၅၇။ အနုတာပေါတိ ဝိပုဋ္ဌိသာရော။ ၎င်း၊ဋ္ဌ၊၁၆၄။

အနုတာပကရ (တိ) [အနုတာပ+ကရ+အ] နောင်တဖန် - ပူပန် - ပူဆွေး - ခြင်းကို ပြုတတ်သော။ အနုတပ-ကြည့်။

အနုတာပိယ (တိ) [အနု+တပ+ဏ၊] နောင်တဖန် - ပူပန်-စိုးရိမ်-အပ်သော။ အနုနုတာပိယ-ကြည့်။

အနုတာပိ (တိ) [အနုတာပ+ဏ္ဍိ။ ထိဉ္ဇိ အနုတာပိနီ] ပူပန်-စိုးရိမ်-ခြင်း ရှိသော၊ သူ။ ဘုဉ္ဇဟိ ကာမရတိယော၊ မာဟု ပစ္စာနုတာပိနီ။ ထေရီ၊၄၀၀။ ပစ္စာနုတာပိနီ မာ အဟောသိ။ ၎င်း၊ဋ္ဌ၊၁၇၂။

အနုတာဋ္ဌန (န) [အနု+တဋ္ဌ+ဏေ+ယ] ရိုက်နှက်ခြင်း။ အနုတာဋ္ဌေန္တော စ မံ ဗာဟာယဂဟေတွာ အနုတာဋ္ဌယံ၊ တံ အနုတာဋ္ဌနံ အဇ္ဇာပိ မေ မနသိတိ အယဉ္ဇေတ္ထ အတ္ထော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၅။

အနုတာဋ္ဌယတိ (ကြိ) [အနု+တဋ္ဌ+ဏယ+တိ] အနုတာဋ္ဌေတိ-ကြည့်။

အနုတာဋ္ဌေတိ (ကြိ) [အနု+တဋ္ဌ+ဏေ+တိ] ရိုက်နှက်၏။ အနုတာဋ္ဌယံ။ ဇာ၊၁။၇၁။ (=တာဋ္ဌေသိ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၅။)

အနုတာဋ္ဌေန္တ (တိ) [အနု+တဋ္ဌ+ဏေ+အန္တ] ရိုက်နှက်သော၊သု။ အနုတာဋ္ဌန-ကြည့်။

အနုတိဋ္ဌတိ (ကြိ) [အနု+ဋ္ဌာ+တိ] (၁) အမြဲတည်သား၏။ ဖြစ်စေ၏ ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ အနုတိဋ္ဌတိ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၇၁။ (၂) အနီး၌ တည်၏။ စောင့်ရှောက်၏။ အနုတိဋ္ဌန္တိ။ ဇာ၊၂။၂။ အနုတိဋ္ဌန္တိ အနုဂစ္ဆန္တိ ဓမ္မိကရက္ခံ သိဝိဒဟန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၂၀။ (၃) ဆည်းကပ်၏။ တသ္မာ ယထာဟံ နန္ဒိယံ၊ တထာ တမနုတိဋ္ဌတိ။ အပ၊၂။၂၁၉။ ထေရီဋ္ဌ၊၁၅၀။

အနုတိဋ္ဌန (န) [အနု+ဋ္ဌာ+ယ] စောင့်ခြင်း၊ အစဉ်-အမြဲ-တည်ထားခြင်း၊ စောင့်သုံးခြင်း။ စေတသံ (သီလဗ္ဗတာဒိနံ) အနုတိဋ္ဌနံ ဥပဋ္ဌာနံ၊ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၁၉။

အနုတိဋ္ဌန္တ (တိ) [အနု + ဌာ + အန္တ] အမြဲတည်
ထားသော၊ စောင့်သုံးသော၊ သူ။ ထေရေန
ဝုတ္တဝိမိ ပန အနုတိဋ္ဌန္တော ကာလေန ကာလံ
ထေရံ ဥပသကံမိတွာ ပယိရူပါသန္တော မေ
သုကာတိ။ ဥဒါန၊ ဌ။ ၂၇။ ဣဒံ သရဏကမနံ
သိလာဒိဉ္စ တုပ္ပာကံ အနုတိဋ္ဌန္တာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မ-
သမ္ပရာယနိဗ္ဗာနာနံ ဝသေန ဟိတာယ
သုခါယ စ ဘဝိဿတိ။ နေတ္ထိ၊ ဌ။ ၁၅၆။
သမ္ပဒေဝ စ နံ အနုတိဋ္ဌန္တာ တဒိပ္ပိယံ
ပူရေန္တိ။ အနု၊ ဌ။ ၂။

အနုတိရ (န) [အနု + တိရ] ကမ်း၏အနီး၊ ကမ်း
နား ရေတိမ်အရပ်။ အနုတိရေ မဟိယာ
သမာနဝါသော။ သုတ္တနိ။ ၂၇၂။ အနုတိရေတိ
တိရဿ သမိပေ။ သုတ္တနိ၊ ဌ။ ၂၆။ တာတာ
ယေန ဝေါ အနုတိရေ စရိတံ၊ သော နဂုံဋ္ဌ
ဂဏှာတု။ ဓမ္မ၊ ဌ။ ၂။ ၇၉။ သိင်္ဂါလော... အနု-
တိရမေဝ အဂမာသိ။ ဇာ၊ ဌ။ ၂။ ၃၁၃။

အနုတိရစာရိ (တိ) [အနု + တိရ + စရ + ကိ] ကမ်း
နားရေတိမ်၌ - သွားလာ - ကျက်စား - လေ့
ရှိသော၊ သူ။ အနုတိရစာရိ ဘဒ္ဒန္တ၊ သဟာ-
ယမနုဓာဝ မံ။ ဇာ၊ ဌ။ ၁၅၇။ အနုတိရစာရိ
နဂုံဋ္ဌ၊ သိသံ ဂမ္ဘီရစာရိနော။ ဇာ၊ ဌ။ ၁၅၉။
ဓမ္မ၊ ဌ။ ၂။ ၇၉။ အနုတိရစာရိ စ ဂမ္ဘီရစာရိ
စာတိ ဒေ ဥဒါ၊ ဓမ္မ၊ ဌ။ ၂။ ၇၉။ ဇာ၊ ဌ။ ၂။ ၃၁၃။

အနုတုဇ (တိ) [န + ဉတုဇ] ဉတုကြောင့်ဖြစ်သည်
မဟုတ်သော၊ ဉတုကြောင့်မဖြစ်သော၊ (အရာ၊
တရား။) အကပ္ပဇ-ကြည့်။

အနုတုနီ (ထိ) [န + ဉတုနီ] ဉတုပန်း ပွင့်ဆဲ -
ဓမ္မတာလာဆဲ - မဟုတ်သောမိန်းမ။ အနုတုနီ
ဂစ္ဆတိ။ အံ၊ ၂။ ၁၉၉။ ၂၀၀။

အနုတ္တမ (တိ) [န + ဉတ္တမ] အမြတ်ဆုံး - ဉတ္တမ -
မဟုတ်သော။

အနုတ္တမတ္တ (န) [အနုတ္တမ + တ္တ] အမြတ်ဆုံး -
ဉတ္တမ - မဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ အနုတ္တမတ္တ-
ကြည့်။

အနုတ္တမတ္တ (ပ) [န + ဉတ္တမ + အတ္တ] အမြတ်ဆုံး -
ဉတ္တမ - သဘော မဟုတ်သော။ တထာ
ဝေန္တိ စ မေတိ စ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန
အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။... တဿာ ယော မာယာ-
မရိစိအာဒယော ဝိယ အဘူတတ္တော၊ အနုဿ-
ဝါဒီဟိ ဂဟေတဗ္ဗော ဝိယ အနုတ္တမတ္တောပိ
န ဟောတိ။ ဥဒါန၊ ဌ။ ၁၃-၄။ ဣဒံ ဝုတ္တံ
ဟောတိ - ယောမာယာမရိစိအာဒယော ဝိယ
အဘူတတ္တော၊ အနုဿဝါဒီဟိ ဂဟေတဗ္ဗော
ဝိယ အနုတ္တမတ္တော စ န ဟောတိ။... “ဝေ
မေ”တိ ပဒါနံ ပန အတ္တော အဘူတတ္တာ
အနုတ္တမတ္တာ စ န တထာ ဝုစ္စတိ။ သိ၊ ဌိ၊
သစ်၊ ဌ။ ၁၅၅။ (ဒိ၊ ဌိ ၁ ၄၀-လည်းကြည့်။)

အနုတ္တရ (တိ) [န + ဉတ္တရ] (ဂ) ၌ အနု + ဉတ္တရ
(၁) သာ - လွန် - ရှိ - မြင့် - မြတ် - သော -
သူ - အရာ - မရှိသော။ (က) မိမိထက် - သာ
လွန် - ထူးကဲ - သောသူ မရှိသော၊ အတူမရှိ
သော။ မိမိကို - ကျော်လွန် - လွှမ်းမိုး - နိုင်
သည့်အရာ မရှိသော - ဘုရား - တရား -
သံဃာ။ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရတိ။
ဝိ၊ ဌ။ ၁။ ဣတိဝုတ်။ ၂၄၇။ သုတ္တနိ။ ၃၆၄။
စူဠနိ။ ၁၄၁ (ပေယျာလ-၌ ပါ။) ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ။
၁၉၁။ အတ္တနော ပန ဂဏေဟိ ဝိသိဋ္ဌတရဿ
ကဿစိ အဘာဝါ နတ္ထိ တေဿ ဉတ္တရောတိ
အနုတ္တရော။ ဝိ၊ ဌ။ ၁။ ၉၂။ သုတ္တနိ၊ ဌ။ ၂။
၁၆၅။ စူဠနိ၊ ဌ။ ၃၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ။ ၂၀၁။ နတ္ထိ
တေဿ ဉတ္တရောတိ အနုတ္တရော။ ဣတိဝုတ်၊
ဌ။ ၂၅၁။ တရ-ဂူဟဏ်စေတ္တ “အနုတ္တရော” တိ
ပဒဿ အတ္တနိဓ္ဓေသတယ ကတံ၊ န
ဝိသိဋ္ဌဿ ကဿစိ အတ္တိတယ။ သဒေဝကေ
ဟိ လောကေ သဒိသကပ္ပေပိ နာမ ကောစိ
တထာဂတဿ နတ္ထိ၊ ကုတော သဒိသော။
ဝိသိဋ္ဌေ ပန ကာ ကထာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌိ။ ၂၄၃။
သာရတ္ထ၊ ဌ။ ၂၇၇။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ
လောကဿ။ အံ၊ ဌ။ ၂၄၇။ ဣတိဝုတ်။ ၂၅၅။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ။ ၂၁၂။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ

လောကဿာတိ သဗ္ဗလောကဿ အသဒိသံ ပုညဝိရုဟနဋ္ဌာနံ။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၂၄ လူတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၇၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၁၄။ ယဒိပိ ပါဠိယံ “အနုတ္တရ”န္တိ ဝုတ္တံ။ နတ္ထိ လူတော ဥတ္တရံ ဝိသိဋ္ဌန္တိ ဟိ အနုတ္တရံ။ သမဗ္ဗိယံ ပန နတ္ထိတိ ဒဿေန္တော “အသဒိသ”န္တိ အာဟ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၁။ ၂၇၁။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၁၉၆။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ သံသံ ပစ္စက္ခာမိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၁၆။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တန္တိ သဗ္ဗလောကဿ အသဒိသံ ပုညဝိရုဟနဋ္ဌာနံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၇၈။ အနုတ္တရော ဓမ္မဝရံ အဒေသယိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၇။ သုတ္တနိ၊ ၃၁၄။ ဧတေဟိ လောကုတ္တရဂုဏေဟိ အဓိကဿ ကဿစိ ဂုဏဿ အဘာဝတော အနုတ္တရော။ အပရော နယော—အနုတ္တရော တတ္ထ တတ္ထ အသဒိသတာယ၊ အတ္တနာ ဝါ အနာစရိယကော ဟုတော ပရေသံ အာစရိယ-တာဝေန ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၆၂။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၀-၁။ (သံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၃၂ လူတိဝုတ်၊ ၄။ ၃၀၅။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၆၉။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၉၊ ၁၁၁။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၂၉။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၄၂၁။ ဇာ၊ ၄၊ ၂။ ၁၅၇၊ ၁၇၂-တို့ လည်းကြည့်။) အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္မောဓိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိ၊ ၁။ ၄။ မ၊ ၁။ ၈။ အနုတ္တရန္တိ ဥတ္တရဝိရဟိတံ သဗ္ဗသေဋ္ဌံ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၀၉။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၅၆။ ဥတ္တရဝိရဟိတန္တိ အတ္တာနံ ဥတ္တရိတုံ သမတ္တတ္တာ ဥတ္တရေန အဓိကေန ဝိရဟိတံ။ အယဉ္ဇဿ ဥတ္တရဝိရဟတာ အတ္တနော သေဋ္ဌ-ဘာဝေနာတိ အာဟ “သဗ္ဗသေဋ္ဌ”န္တိ။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၁၄။ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ ပတ္ထယမာ-နော ဝိဟရတိ။ မ၊ ၁။ ၅။ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ ပတ္ထယမာနဿ ဝိဟရတော။ လူတိဝုတ်၊ ၂၀၁။ အနုတ္တရန္တိ ဧဝံ အသဒိသန္တိ အတ္တော။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၄၃။ လူတိဝုတ်၊ ၄။ ၅၈။ နတ္ထိ လူတော ဥတ္တရန္တိ အနုတ္တရံ။ တံ ပန သဗ္ဗသေဋ္ဌ ဟောန္တံ ကေန္တတော သဒိသရဟိတမေဝ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ “အနုတ္တရန္တိ သေဋ္ဌံ အ-သဒိသန္တိ အတ္တော”တိ။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၉၃။ အနုတ္တရံ

သန္တိဝရပဒံ ပရိယေသမာနော။ မ၊ ၁။ ၂၂၀။ အနုတ္တရံ သန္တိဝရပဒန္တိ ဥတ္တမံ သန္တိသင်္ခါတံ ဝရပဒံ၊ နိဗ္ဗာနံ ပရိယေသမာနောတိ အတ္တော။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၇၆။ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ။ အံ၊ ၁။ ၂၃။ အံ၊ ၂။ ၁၃၁။ နေတ္တိ။ ၉။ အနုတ္တရန္တိ နိရုတ္တရံ။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၉၃။ အနုတ္တရန္တိ နဝဟိ လောကုတ္တရ-ဓမ္မေဟိ အနုတ္တရံ။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၄၇။ ဥတ္တရတိ အတိက္ကမတိ၊ အဘိဘဝတိတိ ဝါ ဥတ္တရံ၊ နတ္ထိ တေဿ ဥတ္တရန္တိ အနုတ္တရံ။ အနတိသယံ အပ္ပဋိဘာဝံ ဝါ။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၅၇။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၄၃။ ပတ္တော စ သမ္မောဓိမနုတ္တရံ သိဝံ။ သုတ္တနိ၊ ၃၄၉။ အနုတ္တရန္တိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကေဟိ အသုဓာရဏံ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၇။ သီလံ လောကေ အနုတ္တရံ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၀။ အနုတ္တရန္တိ ငွေကံ သဗ္ဗဂုဏဒါယကံ။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၃၉၃။ အနုတ္တရံ ဝတံ ကတော။ ဇာ၊ ၂။ ၁၈၆။ အနုတ္တရန္တိ ဧတေဟိ ဂုဏေဟိ နိရန္တရံ (နိရုတ္တရံ-လ) ဥတ္တမံ ဝတံ။ ဇာ၊ ၄၊ ၆။ ၁၂၇။ အနိစ္စာနုပဿနာ အနုတ္တရံ သိတိဘာဝံ ဉာ-ဏံ။ ပဋိသံ၊ ၂၄၀။ အနိစ္စာနုပဿနာ အနုတ္တရံ သိတိဘာဝံ ဉာဏန္တိ ဧတေ သာသနယေဝ သဗ္ဗာဝတော ဥတ္တမဋ္ဌေန အနုတ္တရံ၊ အနုတ္တရ-ဿ ပစ္စယတ္တာ ဝါ အနုတ္တရံ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၈။ သဉ္ဇတ္တရံ ဝါ စိတ္တံ ... အနုတ္တရံ ဝါ စိတ္တံ ...။ ဒီ၊ ၂။ ၂၃၇။ မ၊ ၁။ ၇၆။ ပဋိသံ၊ ၁၀၉။ သဉ္ဇတ္တရန္တိ ကာမာဝစရံ။ အနုတ္တရန္တိ ဓူပါဝစရံ၊ အဓူပါဝစရဉ္စ။ တဩပိ သဉ္ဇတ္တရံ ဓူပါဝစရံ၊ အနုတ္တရံ အဓူပါဝစရမေဝ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၃၆၆။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၈၄။ အတ္တာနံ ဥတ္တ-ရိတုံ သမတ္တေဟိ သဟ ဥတ္တရေဟိတိ သဉ္ဇတ္တ-ရံ။ တပ္ပဋိပက္ခေန အနုတ္တရံ။ တဒုဘယံ ဥပါ-ဒါယပါဒါယ (ဥပါဒါယ-မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၀၆) ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ အာဟ “သဉ္ဇတ္တရန္တိ ကာမာဝစရ”န္တိ အာဒိ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၃၁၄။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၃၇၂။ သဗ္ဗပိ တေဘူမကံ သဉ္ဇတ္တရံ၊ လောကုတ္တရံ အနုတ္တရံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၀။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၅-၆။ အတ္တာနံ

ဥတ္တရိတံ သမတ္ထေဟိ သဟ ဥတ္တရေဟိတိ သဥတ္တရံ။...တတော ဝေ နတ္ထိ တောဿ ဥတ္တရန္တိ အနုတ္တရံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣ၊ ၄၃။ (မ၊ ၄၊ ၃။ ၃။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၁၄၂၊ ၂၆၀။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၃၂။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၁၅၀၊ ၂၄၉။ မေ၊ ၄၊ ၁။ ၁၄၇၊ ၂၆၇။ ဣတိ-ဝုတ်၊ ၄။ ၁၀၀၊ ၁၆၇၊ ၂၉၅။ ထေရ၊ ၄၊ ၁။ ၁၁၅။ အပ၊ ၄၊ ၁။ ၁၄၃၊ ၃၁၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၄၂။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၂၃၊ ၃၄၉။ ဒိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၀။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၀။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၀။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၃။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၊ ၆၈။ ဒိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၃၀။ ဒိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၃၁၊ ၂၅၅။ နေတ္ထိ၊ ၀။ ၇၆-တိလည်း ကြည့်။) (ခ) မိမိကို-ကျော်လွန်နိုင်-စွန်နိုင်-သော တရားမရှိသော၊ တရား။ လောကုတ္တရာ တရား။ သဥတ္တရာ ဓမ္မာ။ အနုတ္တရာ ဓမ္မာ။ အဘိ၊ ၈။ ၁၃။ အညေ ဓမ္မေ ဥတ္တရန္တိ ပဇာနိတိ ဥတ္တရာ၊ အတ္တာနံ ဥတ္တရိတံ သမတ္ထေဟိ သဟ ဥတ္တရေဟိတိ သဥတ္တရာ။ နတ္ထိ တေသံ ဥတ္တရာတိ အနုတ္တရာ။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၉၃။ (ဂ) လျော်သည်ဖြစ်၍ လွန်တတ်သောတရား။ ဣသံယေဝ အနုတ္တရံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိ (မ၊ ၂။ ၂၀) နှိ ဣသံ ပဌမာဒိဇ္ဈာနေဟိ အသဒိသံ ဥတ္တမံ စတုတ္ထဈာနိကံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိ။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၂၃။ မဟဂ္ဂ-တာဒိတာဝေန ဟေဋ္ဌိမာနံ ဈာနာနံ အနုပ္ပပမ္ပိ အတ္တနော ဝိသေသေန တေတ ဥတ္တရိတော အတိက္ကမိတောန ဌိတန္တိ အနုတ္တရံ။ တေနာဟ “ပဌမ ဥတ္တမ” နှိ။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၁၈။ (၂) မလွန်သော၊ မရှည်လွန်း မတိုလွန်းသော။ တဿာပိ အတုလတေဿ၊ အာယု အာသိ အနုတ္တရော။ ဝဿသတသဟဿာနိ၊ လောကေ အဋ္ဌာသိ စက္ခုမာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၆၁။ အနုတ္တရေတိ နာတိဒိ-သော နာတိရသော၊ အာယု ဝဿသတသ-ဟဿန္တိ အတ္တော။ ၎င်း၊ ၄။ ၂၇၂။

အနုတ္တရဓမ္မရာဇ (ပ) [အနုတ္တရ+ဓမ္မရာဇ] အမြတ်ဆုံး- အကြီးဆုံး- အတူမဲ့- ဓမ္မရာဇ်- တရားမင်း။

အနုတ္တရဓမ္မရာဇော (တိ) [အနုတ္တရဓမ္မရာဇ+တာ] အမြတ်ဆုံး- အကြီးဆုံး- အတူမဲ့- ဓမ္မရာဇ် - တရားမင်း - ၏ အဖြစ်။ သမ္မာ-သမ္ဗုဒ္ဓေါ ပန အတ္တနော အနုတ္တရဓမ္မရာဇ-တာယ ဧကသ္မိယေဝဿ အနုတ္တရတတ္ထေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ အဒါသိ။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၅၈။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အတ္တနော ဗုဒ္ဓသု-ဗုဒ္ဓတာယ အနုတ္တရဓမ္မရာဇတာယ တွေကံ သိလံ တိသုယေဝ ခွါရေသု ပက္ခိပိတော မဂ္ဂဏာပေသိ။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၂၉၄။

အနုတ္တရဘာဝ (ပ) [အနုတ္တရ+ဘာဝ] အမြတ်ဆုံး- အကြီးဆုံး- ၏ အဖြစ်။ အနုတ္တရိယ (၁) အနက်ကြည့်။

အနုတ္တရဘာဝသာဓန (တိ) [အနုတ္တရဘာဝ+သာဓန] အမြတ်ဆုံး၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်သော။ ယံ ဒါနံ... ဥတ္တရရဟိတံ အနုတ္တရ-ဘာဝသာဓနံ စာတိ အာဟု။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၉၅။

အနုတ္တရဝိမောက္ခ (ပ) [အနုတ္တရ+ဝိမောက္ခ] အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ကိလေသာမှ လွတ်တတ်သောတရား။ အရဟတ္တဖိုလ်။ အနုတ္တရဝိ-မောက္ခော နာမ အရဟတ္တံ။ မ၊ ၄၊ ၄။ ၁၈၆။

အနုတ္တရိမနုဿဓမ္မတ္တ (န) [န+ဥတ္တရိမနုဿ-ဓမ္မတ္တ] ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မမဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ အနုတ္တရိမနုဿဓမ္မတ္တာ၊ ထေရာနံ သံသယဝိ-နောဒနတ္တဉ္စ “သာရဏီယဓမ္မော မေ ဘန္တေ ပူရိတော” တိ အာဟာ။ ဒိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၃၃။

အနုတ္တရိယ (န) [အနုတ္တရ+ဣယ] (၁) လွန်မြတ်သည်-အမြတ်ဆုံး- ၏ အဖြစ်။ လွန်မြတ်ခြင်းဂုဏ်။ အပရံ ပန ဘန္တေ တေဒါနုတ္တရိယံ။ ဒိ၊ ၃။ ၈၄။ အနုတ္တရိယန္တိ အနုတ္တရဘာဝေါ။ ဒိ၊ ၄၊ ၃။ ၆၇။ အနုတ္တရဘာဝေါတိ သေဋ္ဌဘာ-ဝေါ။ အနုတ္တရော ဘဂဝါ ယေန ဂုဏေန၊ သော အနုတ္တရဘာဝေါ၊ တံ အနုတ္တရိယံ။

ဒီ၊ဋီ၊ဉ၊ဇ၊ဋ၊ (၂)လွန်မြတ်သော - အမြတ်ဆုံး
 ဖြစ်သော - သဘောတရား။ တိဏိ အနုတ္တရိ-
 ယာနိ၊ ဒဿနာနုတ္တရိယံ...။ ဒီ၊ဉ၊ဉ၊၁၀၇။
 အနုတ္တရိယန္တိ ဥတ္တမံ ဇေဋ္ဌကံ။ ဒီ၊ဋ၊ဉ၊၁၀၇။
 နတ္ထိ ဣတော ဥတ္တရန္တိ အနုတ္တရံ၊ အနုတ္တရ-
 မေဝ အနုတ္တရိယန္တိ အာဟာ “ဥတ္တမံ ဇေဋ္ဌ-
 က”န္တိ၊ ဒီ၊ဋီ၊ဉ၊၂၁၃။ ဆ အနုတ္တရိယာနိ၊
 ဒဿနာနုတ္တရိယံ ။ဒီ၊ဉ၊၂၁၇။ အနုတ္တရိ-
 ယာနိတိ အနုတ္တရာနိ ဇေဋ္ဌကာနိ။ ဒဿနေသု
 အနုတ္တရိယံ ဒဿနာနုတ္တရိယံ။ ဒီ၊ဋီ၊ဉ၊၂၁၉။
 ဆယိမာနိ တိက္ခဝေ အနုတ္တရိယာနိ။ အံ၊၂။
 ၂၇၁။ အနုတ္တရိယာနိတိ အညေန ဥတ္တရိတရေ-
 န ရဟိတာနိ နိရုတ္တရာနိ။ အံ၊ဋီ၊ဉ၊၁၀၇။ နတ္ထိ
 ဧတေသံ ဥတ္တရာနိ ဝိသိဋ္ဌာနိတိ အနုတ္တရာနိ၊
 အနုတ္တရာနိ ဝေ အနုတ္တရိယာနိ ယထာ
 အနန္တမေဝ အာနန္တရိယန္တိ အာဟာ “အနုတ္တ-
 ရိယာနိတိ အနုတ္တရာနိ”တိ။ ဒီ၊ဋီ၊ဉ၊၂၇၅။
 အံ၊ဋီ၊ဉ၊၁၀၈ (အာဟာ “နိရုတ္တရာနိ”တိ။)
 (တိ) (၃) အတုမရှိသော၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်
 သော။ ယာ ဝါ ပနေတာသံ သညာနံ ပရိ-
 သုဒ္ဓါ ပရမာ အဂ္ဂါ အနုတ္တရိယာ အက္ခာယတိ။
 မ၊ဉ၊၁၁၉။ အနုတ္တရိယာ အက္ခာယတိတိ အသ-
 ဒိသာ ကထိယတိ။ မ၊ဋီ၊ဉ၊၁၁၂။ သေဋ္ဌတ္တာ
 ဝေ ဥတ္တရိတရာဘာဝတော အနုတ္တရိယာ။ မ၊
 ဋီ၊ဉ၊၂၂၄။

အနုတ္တာန (တိ) [န+ဥတ္တာန] မပေါ်လွင်-မ
 ထင်ရှား - သော၊ တိမ်မြုပ် - ကွယ်ဝှက် -
 သော။ ဣတော ပရံ ပန ဧတ္တကမ္ပိ အဝတ္တာ
 ယံ ယံ အနုတ္တာနံ၊ တံ တဒေဝ ဝန္တယိဿာမ။
 ဇာ၊ဋီ၊၁။၁၇၁။ တာသံ တာသံ ဂါထာနံ
 အနုတ္တာနာနိ ပဒါနိ ဝန္တေတဗ္ဗာနိ။ ဇာ၊ဋီ၊
 ၇။၁၄၀။

အနုတ္တာနပဒ (န) [အနုတ္တာန+ပဒ] မပေါ်
 လွင်-မထင်ရှား-သောပုဒ်။ အနုတ္တာနပဒ-
 မေဝ ဝန္တယိဿာမ။ အပါ၊ဋီ၊၁။၃၃၇။ ဇာ၊
 ဋီ၊၃။၄၇၂။

အနုတ္တာနပဒတ္ထ (ပ) [အနုတ္တာနပဒ+အတ္ထ]
 မပေါ်လွင်-မထင်ရှား-သောပုဒ်၏ အနက်။
 အယံ တာဝ အနုတ္တာနပဒတ္ထော။ ဝိ၊ဋီ၊၁။
 ၁၄၀။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၀၄။ မ၊ဋီ၊၁။၁၃၄။
 တဿာယံ အနုတ္တာနပဒတ္ထော။ သုတ္တနိ၊ဋီ၊
 ၂။၁၉၉။

အနုတ္တာနပဒဝန္တနာ (ထိ) [အနုတ္တာနပဒ+ဝန္တ-
 နာ] မပေါ်လွင်-မထင်ရှား-သော ပုဒ်တို့
 ကို ဖွင့်ခြင်း-၏ အဖွင့်။ တတြာယံ အနုတ္တာ-
 နပဒဝန္တနာ။ ဝိ၊ဋီ၊၁။၁၀၁။ မ၊ဋီ၊၁။၂၁၀။
 အယံ ပနေတ္ထ အနုတ္တာနပဒဝန္တနာ။ ဇာ၊
 ဋီ၊၃။၃၇၉။

အနုတ္တာနသဘာဝတာ (ထိ) [အနုတ္တာန+သ-
 ဘာဝ+တာ] မပေါ်လွင်-မထင်ရှား-သော
 သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်။ အနုတ္တာနသဘာဝ-
 တာယ ဂမ္ဘိရံ။ ထေရ၊ဋီ၊၁။၄၈။

အနုတ္တာနိကတ (တိ) [အနုတ္တာန+ကတ။ န+
 ဥတ္တာနိကတ] (က) မပေါ်လွင် - မထင်
 ရှား-သည်ကို ပြုအပ်သော၊ မပေါ်လွင် -
 မထင်ရှား - အောင် ပြုအပ်သော။ (ခ)
 ပေါ်လွင်-ထင်ရှား-သည်ကိုမပြုအပ်သော၊
 ပေါ်လွင်-ထင်ရှား-အောင်မပြုအပ်သော။
 အနုတ္တာနိကတဉ္စ ဥတ္တာနိ ကရေန္တိ။ ဒီ၊ဉ၊
 ၂၄၄။ အံ၊၁။၁၁၅။ အနုတ္တာနိကတဉ္စ န
 ဥတ္တာနိ ကရေန္တိ။ မ၊၁။၂၇၃။ အံ၊၁။၇၃။
 အနုတ္တာနိကတန္တိ အပါကဋ္ဌံ ကတံ၊ အံ၊ဋီ၊
 ၂။၄၈။ အနုတ္တာနိကတန္တိ ဉာဏေန အပါကဋ္ဌိ-
 ကတံ ဂုယံ ပဋိစ္စန္တိ။ မ၊ဋီ၊၂။၁၉၇။

အနုတ္တာနိကမ္ပ (န) [န+ဥတ္တာနိကမ္ပ] ပေါ်လွင်
 အောင် မပြုခြင်း၊ ထင်ရှားမပြုခြင်း။ ဆာဒနာ
 ပဋိစ္စာဒနာ အနုတ္တာနိကမ္ပ အနာဝိကမ္ပ။
 အဘိ၊ဝိ၊၃၇၂။ န ဥတ္တာနိ ကတော ဒဿေတိတိ
 အနုတ္တာနိကမ္ပ။ အဘိ၊ဋီ၊၂။၄၇၇။

အနုတ္တာသ (ပ) [န+ဥတ္တာသ] (၁) မထိတ်လန့်
 ခြင်း။ (ထိ) (၂) ထိတ်လန့်ခြင်းမရှိသော။

အနုတ္တရသလက္ခဏာ-ကြည့်အနုတ္တရသလည်း
ကြည့်။

အနုတ္တရသလက္ခဏာ (တိ) [အနုတ္တရသ (န) +
လက္ခဏာ] မထိတ်လန့်ခြင်း - ထိတ်လန့်ခြင်း
မရှိသောအဖြစ် - တည်းဟူသော လက္ခဏာ
ရှိသော၊ (အနောတ္တပ္ပ-တရား)။ အနောတ္တပ္ပံ
တေဟေဝ အသာရဇ္ဇနလက္ခဏံ၊ အနုတ္တရသ-
လက္ခဏံ (အနုတ္တရသနလက္ခဏံ၊ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊
၁၊) ဝါ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၉၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၉၈။
အနုတ္တရသော အသမ္ဘမော။ အနုတ္တရ-
သကာရေန အနောတ္တပ္ပံ။ သလဘဿ
ဝိယ အဂ္ဂိတော ပါပတော အနုတ္တရသော
အနောတ္တပ္ပေန ဟောတိ ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၄၉။

အနုတ္တရသိ (တိ) [န + ဥတ္တရသိ] ထိတ်လန့်ခြင်း
မရှိသောသူ။ အသမ္ဘိတံ အနုတ္တရသိ၊
မိဂရာဇံဝ ကေသရိ။ အပါ၊ ၁။ ၃၇၈။
အနုတ္တရသိ-လည်းကြည့်။

အနုတ္တိဏ္ဏ (တိ) [န + ဥတ္တိဏ္ဏ] (က) အတက်
မဟုတ်သော၊ မတက်သော။ ဒိသ္မာ ပဒ-
မနုတ္တိဏ္ဏံ၊ ဒိသ္မာနောဘရိတံ ပဒံ။ ဇာ၊ ၁။ ၅။
(ခ) မကူးသော၊ တပက်ကမ်းသို့မကူးသော၊
သူ။ ဥတ္တိဏ္ဏော ဥတ္တိဏ္ဏံ ဒူသေတိ။ အနုတ္တိဏ္ဏော
အနုတ္တိဏ္ဏံ ဒူသေတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၉၄။

အနုတ္တဝတိ (ကြိ) [အနု + ထု + အ + တိ]
လျှောက်ပတ်စွာ - လျော်စွာ - ချီးမွမ်း၏။
ယော မံ ပုပ္ဖေန ပူဇေသိ၊ ဉာဏဉ္စာပိ အနုတ္တဝိ။
အပါ၊ ၁။ ၂၄။

အနုတ္တုနန (န) [အနု + ထု + နာ + ယု] ညည်း
တူးခြင်း၊ အတုင်း၌ လောင်ကျွမ်းခြင်း။
အနုတ္တုနနဒုက္ခ-ကြည့်။

အနုတ္တုနနဒုက္ခ (န) [အနုတ္တုနန + ဒုက္ခ] ညည်း
တူးခြင်း - အတုင်း၌ လောင်ကျွမ်းခြင်း -
ဆင်းရဲ။ သောကာဝိဝုဒ္ဓိယာ ဇနိတဝိသာခါနံ
အနုတ္တုနနဒုက္ခံ ဥပါယာသော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။

၁၃၇။ အနုတ္တုနနံ အန္တော နိဇ္ဈာယနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၃။ ၂။ ၂၀၃။

အနုတ္တုနန္တ (တိ) [အနု + ထု + နာ + အန္တ]
(၁) (က) ညည်းတူးသောသူ။ ကောတ္ထုဝ
ဂဗမာသဠ၊ သေတိ ဘူမ္မာ အနုတ္တုနံ။ ဇာ၊
၁။ ၁၁၁။ အနုတ္တုနန္တံ အနုတ္တုနန္တော။ ဇာ၊
၄။ ၃။ ၁၀၄။ (ခ) ညည်းညှပ်ဆွေးသောသူ။
ပုရာဏာနိ အနုတ္တုနံ။ ဓမ္မ၊ ၃၇။ အနုတ္တုနန္တော
သောစန္တော အနုသောစန္တော သေန္တိ။ ဓမ္မ၊ ၄။
၂။ ၈၄။ အနုတ္တုနန္တော ကာလကံတံ။ သုတ္တနိ၊
၃၇၂။ အနုတ္တုနန္တောတိ အနုသောစန္တော။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၁။ (၂) ချီးမွမ်းသောသူ။
အနုတ္တုနန္တော အာသိနော၊ ဘတ္တု ယာစိတ္တ
ဇိဝိတံ။ ဇာ၊ ၂။ ၈၆။ အနုတ္တုနန္တောတိ ဘတ္တု
ဂုဏေ ဝဏ္ဏေန္တော ...။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၃၇၀။

အနုတ္တုနာတိ (ကြိ) [အနု + ထု + နာ + တိ] (၁)
ညည်းတူး၏။ တ သ သည်၏အစွမ်းဖြင့် ဆို
၏။ ပရိဒေဝတိ သောစတိ ဟိနဝါဒေါ၊
ဥပစူဂါ မန္တိ အနုတ္တုနာတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁၈၁။
သုဠတရံ ဝိပုလပတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၆။
တေ သန္နိပတိတော အနုတ္တုနန္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၉။
အနုတ္တုနန္တိတိ အနုသောစန္တံ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၂။
၅၃။ နေဝါဟမတ္တာနံ မနုတ္တုနာမိ။ ဇာ၊ ၂။
၁၃၇။ အဟံ တာဝ အတ္တတ္တာယ နေဝ
ရောဒါမိ န သောစာမိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၅၁၈။ အဟံ
တေ ဘဂဝတော ဗျာကရဏံ န ရောဒါမိ န ပရိ-
ဒေဝါမိ၊ န အနုတ္တုနာမိတိ အတ္တော။ မ၊ ၄။ ၃။
၇၂။ သန္နိပတိတော အနုတ္တုနိသု။ “အဟော-
ရသံ၊ အဟောရသံ”န္တိ။ ဒီ၊ ၃။ ၇၁။ သန္နိ-
ပတိတော အနုတ္တုနိသု “အဟု ဝတ နော၊
အဟာယံ ဝတ နော”တိ။ ၎င်း။ ၇၂။
အနုတ္တုနိသုတိ အနုဘာသိသု။ ဒီ၊ ၄။ ၃။
၅၂။ အနုဘာသိသုတိ အနုရောဓဝသေန
ဘာသိသု။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၄၅။ (၂) ပြောဆို၏။
အပန်ပန်ပြောဆို၏။ ချီးမွမ်း၏။ ဥဒ္ဓံသရာ

သုဒ္ဓိမနုတ္တုနန္တိ။ သုတ္တနိ။၄၁၉။ မဟာနိ။
၂၄၄။ ဥဒ္ဓံသရာ သုဒ္ဓိမနုတ္တုနန္တိတိ သုဒ္ဓိ...
ထုနန္တိ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဝိယန္တိ
ဝေါဟရန္တိ။ မဟာနိ။၂၄၄။ (သုတ္တနိ။၄၁၂။
၂၇၄-လည်း ကြည့်။) အနုတ္တုနန္တိ-လည်း
ကြည့်။

အနုကြသ (တိ) [န+ဥကြသ] (တိ) (၁)
မထိတ်လန့်သော၊ သူ။ အဘိတော အနုဗ္ဗိဂ္ဂေါ
အနုဏ္ဍိ အနုကြသော...ဝိဟရာမိ။ ဝိ၊၄။
၃၄၀။ (န) (၂) မထိတ်လန့်ကြောင်းတရား။
သစေ အတ္တိ အနုကြသံ။ သံ၊၁။၅၂။ ဒိ၊၄။၂။
၃၄၁။ မ၊၄။၁။၂၄၀။

အနုကြာသ (ပ) [န+ဥကြာသ] (၁) မထိတ်
လန့်ခြင်း။ (တိ) (၂) ထိတ်လန့်ခြင်းမရှိ
သော၊သူ။ ယထာ သိဟော မိဂရာဇာ
သဗ္ဗေသု အသန္တာသိ အပရိသန္တာသိ အနု-
ကြာသိ အနုဗ္ဗိဂ္ဂေါ အနုဏ္ဍိ အနုကြာသော
အဘိရူ...။ ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓေါပိ သဗ္ဗေသု
အသန္တာသိ အပရိသန္တာသိ အနုကြာသိ
အနုဗ္ဗိဂ္ဂေါ အနုဏ္ဍိ အနုကြာသော
အဘိရူ...။စူဠနိ။၃၀၁-၂။ အနုတ္တာသ-လည်း
ကြည့်။

အနုကြာသိ (တိ) [န+ဥကြာသိ] ထိတ်လန့်ခြင်း
မရှိသော၊ မထိတ်လန့်တတ်သော၊ သူ။အဘိရူ
အစ္စမ္မိ အနုကြာသိ အပလာယိတိ။ သံ၊၁။
၂၂၂။ အဘိတော အနုဗ္ဗိဂ္ဂေါ အနုဏ္ဍိ အနု-
ကြာသိ အပ္ပေါဿက္ကော။ဥဒါန။၉၉။သောဋ္ဌာ
ဘဒ္ဒေါ အနုကြာသိ။ ထေရ။၃၃၃။ အမကု-
ဘူတော အဘိရူ အစ္စမ္မိ အနုကြာသိ။မိလိန္ဒ။
၃၂၂။ အနုကြာသ၊ အနုတ္တာသိ-တို့လည်း
ကြည့်။

အနုထေရ (ပ) [အနု+ထေရ] ထေရ်ငယ်၊ အနု-
ထေရ်၊ ၁၀-ဝါမှ ၁၉-ဝါအတွင်းရှိ ရဟန်း။
အနုထေရော စတုတ္ထဒီပဝေ အနာဂါမိ

အဟောသိ။ မ၊၄။၂။၂၇။ အနုထေရော
အာဟ...။ ဓမ္မ၊၄။၁။၄၂၉။ အနုထေရသာပိ
သန္တိကံ ဂန္ထာ တထေဝ အကာသိ။ ဓမ္မ၊၄။၂။
၂၇၉။ ဒသဝဿတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကျေန-
ဝိသတိဝဿကာလာ ဗျတ္တော ပဋိဗလော
ဥပဇ္ဈာယဘာဝမတ္တာရဟော ဘိက္ခု အနု-
ထေရော နာမ အနုဒဟေရော ထေရောတိ
ကတု၊ အနောကတ္တတ္တံ ဟိ နိပါတာနံ အနု-
သဒ္ဓေါ ဒဟရတ္တောတိ။ မဇ္ဈ။၁။၁၂။

အနုဒက=အနောဒက (န) [န+ဥဒက] (၁)
(က) ရေမဟုတ်။ ကိ သိနာနမနောဒကံ၊
သံ၊၁။၃၇။ အနုဒကဘူတ-လည်း ကြည့်။
(ခ) မရှိသော-နည်းသော-ရေ။ အမ္မ
တယာ ကတသဿ နေဝ အစောဒကေန န
အနုဒကေန နဿတိ။ ဓမ္မ၊၄။၁။၃၄။ (တိ)
(၂) ရေမရှိသော။ အနုဒကေ ဌာနေ အာဝါဠ
ခက်တု။ ဇာ၊၄။၁။၁၁၅။ သဝေပိ အနုဒကံ
ဥပပါနံ ပတ္တော ပုရိသော ဥဒကံ အပ-
ဿန္တော။ ဇာ၊၄။၅။၂၄၆။ အပ္ပဘကံ အနော-
ဒကံ။ ဇာ၊၁။၂၉၈။ ဇာ၊၄။၄။၂၇၁။ ဥဒ-
ပါနံဝ'နောဒကံ။ ဇာ၊၂။၄၇။ ဇာ၊၄။၅။၂၄၇။
ကုဉ္ဇရာနံဝ'နောဒကေ။ ဇာ၊၂။၂၁၂။ ဇာ၊၄။
၆။၂၉၀။ (=နိရုဒက။ ဇာ၊၄။၆။၂၉၁။)
ပလ္လလသ္မိ အနောဒကေ။ ဇာ၊၂။၂၂၇။ ဇာ၊
၄။၇။၃၄။ နိရုဒက-နှင့် နောဒက (ထေရိ။
၄၁၀။ ထေရိ၊၄။၂၁၉။) တို့လည်း ကြည့်။

အနုဒကဘူတ (တိ) [အနုဒက+ဘူတ] ရေမ
ဟုတ်သည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ ယထာ
အနုဒကဘူတယပိ မရိဝိယာ ဥဒကာနုပဿိ-
နော ဟောန္တိ။ မ၊၄။၁။၂၄၇။

အနုဒဒါတိ (ကြိ) [အနု+ဒါ+တိ] အစဉ်တစိုက်
ပေး၏၊ ပေး၏။ ခေတ္တေ ဝုတ္တံ ဒေဝေ သမ္မာ
ဓာရိပဝေစ္စန္တေ သုဗဟူနိ ဖလာနိ အနုဒသတိ၊
ဝေဓေဝ ... သာမညဖလမနုဒသတိ။မိလိန္ဒ။
၃၇၈။

အနုဒယတာ (တိ) [အနု+ဥဒယ+တာ]
အစဉ်ကြီးပွားစေ- တတ်သောသူ၏အဖြစ်-
ခြင်း၊ ကြီးပွားမြဲမပြတ်ကြီးပွားစေ-ကြောင်း
တရား-ခြင်း။ ကထာ ဘိက္ခုဝေ ပရံ
ရက္ခန္ဓော အတ္တာနံ ရက္ခတိ၊ ခန္တိယာ အဝိ-
ဟိ သာယ မေတ္တစိတ္တတာယ အနုဒယတာ-
ယ။ သံ၊ ၃။ ၁၄၇။ အနုဒယတာယာတိ အနု-
ဝစိယာ၊ သပုဗ္ဗဘာဂါယ မုဒိတာယာတိ
အတ္ထော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၉။ အနုဝစိယာတိ
ယထာ ဝစိတဿ အနု အနု ဝစိယာ။ သံ၊ ၄။
၂။ ၄၇၁။ အနုဒယာ၊ အနုဒယတာ-တို့လည်း
ကြည့်။

အနုဒ(ဋ္ဌ)ယမာန (တိ) [အနု+ဒယ+မာန]
သနားသော၊ သူ။ ကရုဏာယမာနောတိ
ကရုဏာယမာနော အနုဒယမာနော (အနုဒ္ဓ-
ယမာနော-မူကွဲ။) အနုရက္ခမာနော။ စူဠနိ။
၉၆။ အနုကမ္မမာန-လည်း ကြည့်။

အနုဒယာ (တိ) [အနု+ဒယ+အ] သနား
ခြင်း။ ထောကေပိ ဒိယျမာနေ ကုလားနုဒ-
ယာယ (ကုလားနုဒယာယ၊ သိ၊ က-မူကွဲ။)
ကုလားနုရက္ခာယ ကုလားနုကမ္မာယ ပဋိဂ္ဂဏှာ-
တိ။ မဟာနိ။ ၃၉၇။ ကုလားနုဒယာယာတိ
ကုလားနံ အနုဒယတာယ။ မဟာနိ။ ၄၀၈။

အနုဒရ (တိ) [အနု+ဥဒရ] သေးငယ်-ပါးလျှ-
-သည့် ဝမ်းရှိသော၊ ခါးသေးသော၊ သူ။
“ကစိ ဘောတော အနာမယံ၊ အနုဒရာ က-
ညာ”တိ တဒနပ္ပဘာဝနိဝတ္တိယံ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၆၀။
အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၁။ အနုဒိ၊ ၁။ ၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။
၂၆၄။

အနုဒသာဟ (န) [အနု+ဒသာဟ] ဆယ်ရက်
တကြိမ်။ အနုဒ္ဓမာသံ အနုဒသာဟံ အနုပဉ္စဟံ
န ဝဿေယျ။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၂။ ပေတ၊ ၄။ ၁၃၀။

အနုဒသိတ (တိ) [အနု+ဒိသ+တ] လျော်
စွာ-ကောင်းစွာ-ပြအပ်သော။ တထာဂ-

တဿ သဒေဝကေ လောကေ သေဋ္ဌဘာ-
ဝေါ အနုဒသိတော။ မိလိန္ဒ။ ၁၂၃။

အနုဒဿေတိ (ကြိ) [အနု+ဒိသ+ဏေ+တိ]
အဖန်ဖန်ပြ၏။ ပေက္ခေတိ အနုပေက္ခေတိ
ဒဿေတိ အနုဒဿေတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၈၈။ ပေက္ခေန္တိ
အနုပေက္ခေန္တိ ဒဿေန္တိ အနုဒဿေန္တိ။ ၎င်း။
၁၈၉။ ၁၉၀။

အနုဒဟတိ (ကြိ) [အနု+ဒဟ+အ+တိ]
(က) လောင်တတ်၏။ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော
သတ္တေ အနုဒဟတိ ဈာပေတိ။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၆။
ဇာတဝေဒေါဝ သံ ဌာနံ၊ ခိပ္ပံ အနုဒဟန္တိ နံ။
ဘ၊ ၁။ ၇၆။ ခိပ္ပံ အနုဒဟန္တိ ဈာပေန္တိ။
ဘ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၇။ ဥက္ခောပမာ အနုဒဟန္တိ။
ထေရ်၊ ၄၃၂။ ၎င်း၊ ၄။ ၂၈၄။ (ခ) လောင်
၏။ လောင်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ကိန်းဝပ်
၏။ ကိန်းဝပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ဟေိ ဘော
ပရိသ ကိံ တေ ဣမေ ကာသာဝါ အနု-
ဒဟန္တိ။ သံ၊ ၂။ ၃၉၇။ အနုဒဟန္တိတိ သရီရေ
ပလိဝေဋ္ဌိတတ္တာ ဥဏှပရိဋ္ဌာဟံ ဇနေတော
အနုဒဟန္တိ၊ သဉ္ဇာတသေဒေ ဝါ သရီရေ
လဂ္ဂန္တာ အနုသေန္တိတိပိ အတ္ထော။ သံ၊ ၄။
၃။ ၉၇။ အနုဒဟန္တိတိ အနုဒဟန္တာ ဝိယ
ဟောန္တိ။ အနုသေန္တိတိ ဧတ္တာပိ ဒေသေဝ
နယော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၁။ (ဂ) နှိပ်စက်၏။
အန္တေ ကာလော ဇာတော “သိတံ အနု-
ဒဟတိ”တိ ဝတ္တဉ္စ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၆၇။ အနု-
ဒဟတိတိ ပိဋေတိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၀၁။ ဝိမတိ၊
၂။ ၂၄၀။

အနုဒဟန (န) [အနု+ဒဟ+ယ] (၁)
လောင်ကျွမ်းခြင်း။ လောင်ခြင်း။ (တိ)
(၂) လောင်ကျွမ်းတတ်သော။ လောင်
တတ်သော။ အနုဒဟနဝသေန ပရိဋ္ဌာဟောတိ
ဝေဒိတဗျော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၈။ အနုဒဟနဋ္ဌ-
လည်း ကြည့်။

အနုဒဟနဋ္ဌ (ပ) [အနုဒဟန+အတ္တ] လောင်
 တတ်သော - အစဉ်-လိုက်- လျှောက်-၍
 လောင်တတ်သော - သဘော။ အနုဒဟန-
 ဌေန အင်္ဂါ။ ဒီ၊ဌ၊၂။၁၇၆။ တိဏုက္ကပမာ
 ကာမာ အနုဒဟနဌေနာတိ ပဿန္တော
 ဝိက္ခမ္ဘနတော ကာမေ ပရိဝဇ္ဇေတိ။ မဟာနိ။
 ၅၊၁၅။ အနုဒဟနဌေနာတိ ဟတ္ထာဒိဇျာပန-
 ဌေန။ မဟာနိ၊ဌ။၂။ တိဏုက္ကပမာ အနု-
 ဒဟနဌေန။ အံ၊ဌ၊၂။၁၇၆။ အနုဒဟနဌ-
 နာတိ အနုပါယပ္ပဋိပတ္တိယာ။ အံ၊ဌ၊၂။၁၇၆။
 ဥက္ကောပမာ တိဏုက္ကပမာ အနုဒဟနဌေန။
 ထေရ်၊ဌ။၂။၁၇၆။

အနုဒဟနဗလဝတာ (ထိ) [အနုဒဟန +
 ဗလဝ(န္တ) +တာ] လောင်ကျမ်းခြင်းအား-
 ရှိသည် - ကောင်းသည် - ခ် အဖြစ်။ ယထာ
 ဇိဝုဂ္ဂေ ဆ မဇုဗိန္ဒုနိ ဌပေတွာ ကေသ္မိ
 တမ္မလောဟဗိန္ဒုမိ ဌပိတေ အနုဒဟနဗလဝ-
 တာယ တဒေဝ ပညာယတိ။ ဣတရာနိ
 အဗ္ဗောဟာရိကာနိ ဟောန္တိ။ မ၊ဌ၊၄။၁၆၈။
 ဇာ၊ဌ၊၅။၂၈၈။

အနုဒါ (ထိ) [အနု+ဒယ+ကိ] စောင့်ရှောက်
 တတ်သော တရား၊ အဒေါသ၊ မေတ္တာ။
 အနုဒါ-ကြည့်။

အနုဒါသိနတာ (ထိ) [န+ဥဒါသိနတာ]
 လျစ်လျူမရှုသည်၏အဖြစ်။ ယေန မိစ္ဆာ-
 ဂါဟေန အနုဒါသိနတာ သိယာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဌ။
 ၂။၄၅၉။

အနုဒိဋ္ဌိ (ထိ) [အနု+ဒိသ+တိ] (၁) အစဉ်-
 လိုက် - လျှောက် - သော မှားသောအယူ။
 အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ၊ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ၊ ပုပ္ဖန္တာနုဒိဋ္ဌိ-တိ
 ကြည့်။ (၂) (သက္ကာယဒိဋ္ဌိသိ) အစဉ်လိုက်
 သော မှားသောအယူ၊ နောက်လိုက်-ဒိဋ္ဌိ-
 အယူ။ အနုဒိဋ္ဌိနံ အပ္ပဟာနံ၊ သက်ပ္ပ-
 ပရတေဇိတံ။ ထေရ်၊၂။၁၇၆။ အနုဒိဋ္ဌိနံ အပ္ပ-
 ဟာနန္တိ အနုဒိဋ္ဌိဘူတာနံ သေသဒိဋ္ဌိနံ

အပ္ပဟာနကာရဏံ။ ယာဝ ဟိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ
 သန္တာနတော န ဝိဂစ္ဆတိ။ တာဝ သဿတဒိဋ္ဌိ-
 အာဒိနံ အပ္ပဟာနမေဝ။ ထေရ်၊ဌ။၂။၁၇၆။

အနုဒိဋ္ဌိဘူတ (တိ) [အနုဒိဋ္ဌိ+ဘူတ] အနုဒိဋ္ဌိ
 (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အနုဒိဋ္ဌိ-ကြည့်။

အနုဒိဋ္ဌိ (တိ) [အနု + ဒိဋ္ဌိ + ဤ] အစဉ်လိုက်-
 လျှောက် - သော - စွဲလမ်းသော - မှား
 သော - အယူရှိသော၊သူ။ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ-
 ကြည့်။

အနုဒိသာ (ထိ) [အနု+ဒိသာ] အထောင့်ဖြစ်
 သောအရပ်၊ အထောင့်အရပ်။ ဂစ္ဆတိ ဥဒ္ဓါ၊
 ဂစ္ဆတိ အနုဒိသံ။ ဒီ၊၁။၂။၁၂။ အံ၊၂။၁၂၂။
 ဥဒ္ဓါအစောစ တိရိယံ၊ ဒိသာ အနုဒိသာ သဟံ၊
 အန္တေသံ နာဓိဂစ္ဆာမိ။ သံ၊၁။၁၂၂။ အနု-
 ဒိသာ အာလောကေတဗ္ဗာ ဟောတိ၊မ၊ဌ၊၁။
 ၂၆၆။ သဗ္ဗံ စေတသော သမန္နာဟရိတွာ
 နန္တော အနုဒိသံ အာလောကေတိ။ ဥဒါန၊ဌ။
 ၁၆၀။ စတ္တာရောပိ ပန ဝဏ္ဏာ စတူဟိ ဒိသာဟိ
 စတူဟိ အနုဒိသာဟိ စ သရေဟိ ဥဒကံ
 အာဟရိတွာ အာဟရိတွာ ပူရိတကုမ္မမေဝ
 ပူရေန္တိ။ ဇာ၊ဌ၊၁။၁၇၈။

အနုဒိသာပေက္ခဏ (န) [အနုဒိသာ+အပေက္ခဏ]
 အထောင့်အရပ်ကိုကြည့်ရှုခြင်း။ ဝိလောကိတံ
 နာမ အနုဒိသာပေက္ခဏံ။ ဒီ၊ဌ၊၁။၁၇၂။မ၊ဌ၊
 ၁။၂၆၅။

အနုဒိပယိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဒိပ+ဇာယ+
 တွာ] တဖန်-လျှော်စွာ-ပြု၍။ ရာဇာ နာမ
 ပုပ္ဖကာနံ ဓမ္မိကာနံ ရာဇနံ ပဝေဏိ-
 မနုသိဋ္ဌိယာ ဓမ္မာဓမ္မမနုဒိပယိတွာ ဓမ္မေန ရဇံ
 ကာရယမာနော.....။ မိလိန္ဒ။၂၂၂။

အနုဒ္ဓတ (ပ) [အနု+ဒ္ဓတ] အဖော်တမန်။တေန
 ဟိ ဘိက္ခဝေ သံသော သုဓမ္မဿ ဘိက္ခုနော
 အနုဒ္ဓတံ ဒေတု စိတ္တံ ဂဟပတိ ခမာပေတံ။
 ဝိ၊၄။၄၄။ အနုဒ္ဓတေန ဘိက္ခုနာ။ ဝိ၊၄။၄၅။

(၎င်း။၄၉၂-လည်း ကြည့်။) အထာယ ပုနာ-
ဂတကာလေ နိဟတမာနဿ အနုဒ္ဒုတံ ဒတွာ
“ဂစ္ဆ လ္လမိနာ သဒ္ဓိ” ဂန္ဓာ ဥပါသကံ ဓမ္မာ-
ပေဟိ”တိ ဝတွာ။ ဓမ္မာဌာ။၁။၂၂၈။ သာရတ္ထ၊
၃။၂၆၇။ အနုဒ္ဒုတန္တိ သဟာယန္တိ အတ္ထော။
ဝဇီရ။၅၀၈။

အနုဒေဝ (ဗျ) [အနု+ဝေ] အတူတူ-အတူ
တကွ - တပေါင်းတည်း - တပြိုင်နက်-သာ
လျှင်။အဝိဇ္ဇာ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ အကုသလာနံ
ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ၊ အနုဒေဝ အဟိရိကံ
အနောတ္တပ္ပံ (သိ၊ဣ၊က-မူကွဲ)။ သံ၊၃။၁။
အနုဒေဝ အဟိရိကံ အနောတ္တပ္ပန္တိ သာ
ပနေသာ ယဒေတံ အလဇ္ဇနာကာရ-
သဏ္ဌိတံ အဟိရိကံ၊ အဘာယနာကာရသဏ္ဌိ-
တဉ္စ အနောတ္တပ္ပံ၊ ဧတံ အနုဒေဝ သဟေဝ
ဧကတောဝ၊ န ဝိနာ တေန ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ
အတ္ထော။သံ၊ဌာ၊၃။၁၅၃။ ဧတံ (အဟိရိက-
အနောတ္တပ္ပ)ဒ္ဓယံ အနုဒေဝ အနာဂတမေဝ။
အနုသဓ္ဓေန စေတ္တ တေန္တိ ဥပယောဂဝစနံ၊
အနုဒေဝါတိ တေဿ အတ္ထော သဟေဝ ဧက-
တောတိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၉၄။ အနုဿရာမိတိ
ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒေဝိ ဇာတိယောတိ ဧဝံ ဇာတိ-
ပဋိပါဋိယာ အနုဂန္ဓာ အနုဂန္ဓာ သရာမိ၊အနု-
ဒေဝ ဝါ သရာမိ၊ စိတ္တေ အဘိနိန္ဒာမိတမတ္ထေ
ဝေ သရာမိတိ ဒဿေတိ။ ဝိ၊ဌာ၊၁။၁၂၈။အနု-
ဒေဝါတိ အနု ဝေ၊ဒ-ကာရေ ပဒသန္တိဝသေန
အာဂတော။ “အဘိနိန္ဒာမေသိ”န္တိ ဝတွာ
အနုဿရာမိတိ ဝုတ္တတ္တာ စိတ္တဿ အဘိနိဟာရ-
သမနန္တရဘာဝသရကံ အနုသဓ္ဓေါ ဒီပေတိတိ
အာဟ “စိတ္တေ ဒဿေတိ”တိ။ သာရတ္ထ၊
၁။၃၈၉။ မနော တေသံ ဓမ္မာနံ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
အနုဒေဝ အကုသလာ ဓမ္မာတိ။ အံ၊၁။၁၀။
အနုဒေဝါတိ အနုဒေဝ၊ သဟေဝ ဧကတော-
ယေဝါတိ အတ္ထော။ ဗျဉ္စနစ္စာယံ ပန
ဂဟေတွာ ပဌမံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ပစ္စာ စေတသိ-
ကာတိ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊အတ္ထော ဟိ ပဋိသရကံ၊

န ဗျဉ္စနံ။ အံ၊ဌာ၊၁။၅၅-၆။ (မောဂ်၊၂။၁၁-
သုတ် နိဿယလည်း ကြည့်။)
အနုဒ္ဒယ (တိ) [အနုဒ္ဒယာ+အ] စောင့်ရှောက်
ခြင်း-ချစ်ခြင်း-ရှိသော၊သု။ ပရေသု အနုဒ္ဒ-
ယာ ဓာဂဝသေန အနုဒ္ဒယကရကံ တေဿာ-
တိ ပရာနုဒ္ဒယော၊ တဿ ဘာဝေါ ပရာနုဒ္ဒ-
ယတာ၊ ပရေသု ဝါ အနုဒ္ဒယသေဝ သဟနန္တိ-
တာဒိကဿ ဘာဝေါ ပရာနုဒ္ဒယတာ၊ တာဒိ-
သော ဓာဂေါ။ မူလဋီ၊၂။၂၂၁။ အနုဒ္ဒယ-
သေဝါတိ မေတ္တာယန္တဿ ဝိယ အနုကမ္ပန္တ-
ဿ ဝိယ ဝိကပ္ပနာတိ အာဟ “သဟနန္တိတာ-
ဒိကဿာ”တိ၊ မေတ္တာဒိပတိရူပေန ပဝတ္တ-
ဂေဟဿိတသိနေဟဿာတိ အတ္ထော။ တေ-
နာယ “တာဒိသော ဓာဂေါ”တိ။ အနုဋီ၊၂။
၂၁၈။ အနုဒ္ဒယာ-လည်း ကြည့်။

အနုဒ္ဒယကရက (န) [အနုဒ္ဒယာ + ကရက]
စောင့်ရှောက်ခြင်း - ချစ်ခြင်း - ကို ပြုခြင်း။
အနုဒ္ဒယ-ကြည့်။

အနုဒ္ဒယတာ (တိ) [အနုဒ္ဒယ+တာ] သနား-
စောင့်ရှောက် - ခြင်းရှိသော သူ၏ အဖြစ်၊
သနား- စောင့်ရှောက်- ခြင်း။ န စ တဿ
အနုဒ္ဒယတာယ န ဂဟေတဗ္ဗော။ ဝိ၊၁။
၃၅၈။ “အနုဒ္ဒယတံ ပဋိစ္စ ကထံ ကထေဿာ-
မိ”တိ ပရေသံ ဓမ္မော ဒေသေတဗ္ဗော၊ အံ၊
၂။၁၆၂။ အနုဒ္ဒယတံ ပဋိစ္စာတိ “မဟာ-
သမ္မာပေတ္တေ သတ္တေ သမ္မာဓတော မောစေ-
ဿာမိ”တိ အနုကမ္ပံ အာဂမ္မ။ အံ၊ ဌာ၊ ၃။ ၅၅။

အနုဒ္ဒယတာပဋိရူပက (တိ) [အနုဒ္ဒယတာ+ပဋိ-
ရူပက] စောင့်ရှောက်ခြင်း၏ အတုဖြစ်သော၊
စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့်တူသော။ အနုဒ္ဒယတာ-
ပဋိရူပကေန ဂေဟဿိတပေမေန ပဋိသံ-
ယုတ္တော။ မဟာနိ၊ဌာ၊၃၆၉။

အနုဒ္ဒယာ (တိ) [အနု+ဒယ+အ]စောင့်ရှောက်
ခြင်း၊ သနားခြင်း။ ပါဏေသု အနုဒ္ဒယာ
အနုကမ္မာ အဝိဟေသာ ဘဝိဿတိ။ ဝိ၊၁။

၅။ အနုဒ္ဒယာတိ အနုရက္ခဏာ၊ တေန မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂံ ဒဿေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇။ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂန္တိ မေတ္တာဈာနဿ ပုဗ္ဗဘာဂဘူတံ သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတဖရဏမတ္တံ။ကသ္မာ ပနေတံ ဝုတ္တံ၊ နန အနုဒ္ဒယာ-သဒ္ဓေါ ကရုဏာယ ပဝတ္တတိတိ? သစ္စမေတံ၊ အယံ ပန အနုဒ္ဒယာ-သဒ္ဓေါ အနုရက္ခဏမတ္တံ အန္တောနီတံ ကတွာ ပဝတ္တမာနော မေတ္တာယ ကရုဏာယ စ ပဝတ္တတိတိ ဣဓ မေတ္တာယ ပဝတ္တမာနော ဝုတ္တော၊ တသ္မာ သုဝုတ္တမေတံ “တေန မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂံ ဒဿေတိ” တိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။၁၁၇။ ဝေရူပေါ ဘိက္ခဝေပုဂ္ဂလော န သေဝိတဗ္ဗော န ဘဝိတဗ္ဗော န ပယိရူပါသိတဗ္ဗော အညတြ အနုဒ္ဒယာ အညတြ အနုကမ္မာ၊ အံ၊၁။၁၂၃။ အဘိ၊ပု။၁၄၀။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၆။ အနုဒ္ဒယာတိ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေါ၊အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၃။ တဒဘိညာယ ပါကာနံယေဝ အနုဒ္ဒယာယ အနုကမ္မာယ ပဋိပန္နော ဟေတိ။ အံ၊၁။၄၉၆။ အနုဒ္ဒယတ္ထာယ စ အနုကမ္မတ္ထာယ စ ယာ ပဋိပဒါ၊ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၉။ န တေန ဟေတိ သံယုတ္တော၊ ယာနုကမ္မာ အနုဒ္ဒယာ။ သံ၊၁။၂၀၈။ အနုဒ္ဒယ၊ အနုဒ္ဒါ-တို့လည်း ကြည့်။

အနုဒ္ဒါ (ထိ) [အနု+ဒယ+ကိံ၊ ဒ-လာ။ အနု-ဒယတိတိ အနုဒါတိ ဝတ္တဗ္ဗေ “အနုဒ္ဒါ”တိ ဒ-ကာရာဏမနံ ကတွာဝုတ္တံ။ မူလဋီ၊၁။၁၆၇။] စောင့်ရှောက်တတ်သောတရား၊ (အဒေါ-သ)။ တတ္ထ ကတမော အဒေါသော၊ ယော အဒေါသော အဒုဿနာ အဒုဿိတတ္ထံ... အနုဒ္ဒါ အနုဒ္ဒါယနာ အနုဒ္ဒါယိတတ္ထံ ဟိတေသိတာ၊ အယံ ဝုစ္စတိ အဒေါသော။ အဘိ။ဓ။၂၁၅။ အနုဒ္ဒယတိတိ အနုဒ္ဒါ၊ ရက္ခတိတိ အတ္တော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၅။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၄၀၅။

အနုဒ္ဒါကာရ (ပု) [အနုဒ္ဒါ+အာကာရ] စောင့်ရှောက်တတ်သော အမူအရာကြိယာ။အနုဒ္ဒါယနာ-ကြည့်။

အဘိဓာန် ၂-၄-ပ-ပ-ဗ-ဆ-စ

အနုဒ္ဒါယနာ (ထိ) [အနုဒ္ဒါ+ဣ+ယု၊ အနုဋီ၊၁။၁၈၂-ကြည့်။] စောင့်ရှောက်သော အခြင်းအရာ။ အနုဒ္ဒါကာရော အနုဒ္ဒါယနာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၅။ အနုဒ္ဒါယနာကာရေတိ (ဋ္ဌ-ဋ္ဌိ အနုဒ္ဒါကာရ-ဟု ချီသည်) အနုရက္ခဏာကာရော။ ရက္ခဏဉ္စိ ဒါယနာ။ မူလဋီ၊၁။၁၆၇။

အနုဒ္ဒါယိတ (ထိ) [အနုဒ္ဒါ+အယိတ] စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်သော၊(စိတ်)။အနုဒ္ဒါယိ-တတ္ထ-ကြည့်။

အနုဒ္ဒါယိတတ္ထ (န) [အနုဒ္ဒါယိတ+တ္ထ] စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်သော စိတ်၏ အဖြစ်၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း။ အနုဒ္ဒါ-ကြည့်။ အနုဒ္ဒါယိ-တဿ ဘာဝေါ အနုဒ္ဒါယိတတ္ထံ၊ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၅။ အနုဒ္ဒါယိတဿာတိ အနုဒ္ဒါယ အယိတဿ။ မူလဋီ၊၁။၁၆၇။ အနုဒ္ဒါယိတတ္ထ-လည်း ကြည့်။

အနုဒ္ဒိဋ္ဌ (တိ) [န+ဥဒ္ဒိဋ္ဌ] (က) မရွတ်ဆိုအပ်-မပြုအပ်-သော။ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ ပါတိမောက္ခံ။ ဝိ၊၁။၉။ (ခ) မရွတ်ဆို-မပြု-ခြင်း။အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ ဣဒံ ဝရံ၊ အနုဂ္ဂဟိတံ ဣဒံ ဝရံ။ ဝိ၊၂။၁၈၉။ (ဂ) မကြည့် - မမြော် - မရည်ရွယ် - အပ်သော။ သဓေ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ တယာ မဟာမုနိ။ ဇာ၊၂။၁၀၂။ အနုဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ အသုကဿ နာမ ဒဿာမိတိ န ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၁၈။

အနုဒ္ဒိသတိ (ကြိ) [အနု+ဒိသ+အ+တိ] အပြင်းအထန် - အပန်ပန် - မြက်ဆို - ဆုတောင်း - ၏။သော ဒါနံ ဒတွာ ဧဝံ အနုဒ္ဒိသ-တိ “ဣမိနာဟံ ဒါနေန ပါယာသိ” ရာဇညမေဝ ဣမသ္မိံ လောကေ သမာဂန္တိံ မာ ပရသ္မိံ”န္တိ။ ဒီ၊၂။၂၈၀။ ဧဝံ အနုဒ္ဒိသတိတိ ဧဝံ ဥပဒိသတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀၂။

အနုဒ္ဒိသန္တ (တိ) [န+ဥဒ္ဒိသန္တ] မရွတ်ဆို-မပြု-သော၊သု။ အနုဒ္ဒိသန္တေ စ ဘိက္ခု-သံဃဿ ဥပေါသကော ပစ္ဆိဋ္ဌတိ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၇၀။

အနုဒ္ဓိသိတုကာမ(တိ) [န+ဥဒ္ဓိသိတု+ကမ+တ]
မရွတ်ဆိုလို - မပြလို - သော၊ သူ။ တထော
ပဌာယ ဩဝါဒပါတိမောက္ခ အနုဒ္ဓိသိတု-
ကာမော တဿ ဝတ္ထု ပါကဋ္ဌံ ကာတု။
ဥဒါန၊ ၄။ ၂၆၉။

အနုဒ္ဓိဿ (ကြိ ဝိ) [န+ဥဒ္ဓိဿ] မရည်ရွယ်မှု၍။
အနုဒ္ဓိဿ လိခိတေပိ ဧသေဝ နယော။ ...
ဥဒ္ဓိဿ လိခိတော ဝါ ဟောတိ အနုဒ္ဓိဿ
လိခိတော ဝါ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅၁။

အနုဒ္ဓေသ (ပ) [န+ဥဒ္ဓေသ] မရွတ်ဆို-
မပြ-ခြင်း။ ယွာယံ အပရိသုဒ္ဓါယ ပရိသာယ
ပါတိမောက္ခဿ အနုဒ္ဓေသော ဝုတ္တော။
ဥဒါန၊ ၄။ ၂။ ၇၁။

အနုဒ္ဓေသပညတ္တိ (ထိ) [န+ဥဒ္ဓေသ+ပညတ္တိ]
သီးသန့်-ထုတ်ဆောင်-ရွတ်ဆို-ဟောပြု-
ခြင်းငှါ မထိုက်သော-ပညတ်။ အနုဒ္ဓေသ-
ပညတ္တိပိ ပဒဘာနေန္တရပတ္တိဝိနိတဝတ္ထု-
ပဋိက္ခေပပညတ္တိအဝုတ္တသိဒ္ဓိဝသေန ဆဗ္ဗိဓာ
ဟောန္တိ။ ဝဇီရ၊ ၇၀။

အနုဒ္ဓေသသိက္ခာပဒ (န) [န+ဥဒ္ဓေသ+
သိက္ခာပဒ] သီးသန့်-ထုတ်ဆောင်-ရွတ်ဆို-
ဟောပြု-ခြင်းငှါ မထိုက်သော သိက္ခာပုဒ်။
ဆဗ္ဗိဓမ္မေတံ ဆဟိ ကာရဏေဟိ ဥဒ္ဓေသာရဟံ
န ဟောတိတိ အနုဒ္ဓေသသိက္ခာပဒံ နာမာတိ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝဇီရ၊ ၇၀။ အနုဒ္ဓေသပညတ်
၆-ပါးကို ဝဇီရ၊ ၇၀-တွင် ကြည့်။

အနုဒ္ဓေသိက (တိ) [န+ဥဒ္ဓေသိက] ရည်ရွယ်
ခြင်းမရှိသော ပယောဂ။ “ယော ကောစိ
မရတူ”တိ ဧဝံ အနုဒ္ဓေသိကေ (အနုဒ္ဓိသိကေ၊
သျှာ။ အနုဒ္ဓိဿကေ၊ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ မူကွံ) ပဟာ-
ရပုစ္ဆယာ ယဿ ကဿစိ မရဏေန ကမ္မုနာ
ဗလ္လတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၄၃။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၉။

အနုဒ္ဓိသတိ (ကြိ) [န+ဥဒ္ဓိသတိ] အထက်သို့
မသွား၊ မတက်။ ရဇောနုဒ္ဓိသတိ ဥဒ္ဓိ။

ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၁၄။ အနုဒ္ဓိသတိတိ န ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။
၎င်း၊ ၄။ ၁၂၆။

အနုဒ္ဓိသန (န) [အနု+ဓံသ+ယ] ဖျက်ဆီး-
နှိပ်စက် - လွှမ်းမိုး - စုပ်စွဲ - စောဒနာ -
ခြင်း။ ဒွေ အနုဒ္ဓိသနာ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၅၆။ တံ ပန
အနုဒ္ဓိသနံ ယသ္မာ အတ္တနာ စောဒေန္တောပိ
ပရေန ဝါ စောဒါပေန္တောပိ ကရေတိ-
ယေဝ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၂။ ဧဝံ အနုဒ္ဓိသနဝသေန
ရောသံ ဥပ္ပါဒေန္တိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၀၀။ ယေန
ပုဗ္ဗေ ကေဿ ဒီကာသဝတ္ထေရဿ အနုဒ္ဓိသန-
ဝသေန ကတေန ပါပကမ္မေန...။ ထေရ၊ ၄။
၁။ ၅၄။

အနုဒ္ဓိသနပစ္စယ (ပ) [အနုဒ္ဓိသန+ပစ္စယ] ဖျက်
ဆီး-စောဒနာ-ခြင်းဟူသော အကြောင်း။
ဘိက္ခု အမူလကေန ပါရာဇိကေန ဓမ္မေန
အနုဒ္ဓိသနပစ္စယာ တိသော အာပတ္တိယော
အာပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၉၁။

အနုဒ္ဓိသိတ (တိ) [အနု+ဓံသ+တ] ဖျက်ဆီး-
နှိပ်စက် - လွှမ်းမိုး - စုပ်စွဲ - စောဒနာ -
အပ်သော၊ သူ။ ယေန ဝတ္ထုနာ အနုဒ္ဓိ-
သိတော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၅၀။ အနုဒ္ဓိသိတော
အဘိဘူတော အဇ္ဈောတ္တဇ္ဈော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၈။

အနုဒ္ဓိသေတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ဓံသ+တဗ္ဗ]
ဖျက်ဆီး-စုပ်စွဲ-စောဒနာ-အပ်သော.. န
ဟကတတ္ထော ဘိက္ခု သိလဝိပတ္တိယာ အနုဒ္ဓိ-
သေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၄။ ၅၂။ န အနုဒ္ဓိသေတဗ္ဗောတိ
န စောဒေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၄။ ၄။

အနုဒ္ဓိသေတိ (ကြိ) [အနု+ဓံသ+ဏေ+တိ] ဖျက်
ဆီး၏။ (၁) (က) ပင်ပန်းစေ-ညှိုးနွမ်းစေ-
ခြောက်သွေ့စေ-၏။ (ခ) ညှဉ်းဆဲ-တား
မြှုပ်-ဖိစီး-၏။ (ဂ) ပစ်လွှင့်၏။ အဝေးသို့
ပစ်လွှင့်၏။ ဖုဂေါ စိတ္တံ အနုဒ္ဓိသေတိ။ ဝိ၊ ၁။
၁၅၁။ မ၊ ၂။ ၁၂၅။ သံ၊ ၁။ ၄၂၈။ အံ၊ ၁။ ၄၄၁။
အံ၊ ၂။ ၈၄။ အနုဒ္ဓိသေတိတိ ကာမရာဂေါ စိတ္တံ

မံသေတိ ပမံသေတိ ဝိက္ခိပတိ စေဝ မိလာပေတိ
 စ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၀၅။ အနုဒ္ဓံသေတိတိ ကိလမေတိ
 မိလာပေတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၁၂၃။ အနုဒ္ဓံသေတိတိ
 ကိလမေတိ ဝိလောလတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၃၂၇။...
 ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ သမထဝိပဿနာစိတ္တံ
 ဓံသေတိ၊ ဒူရေ ခိပတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၃၅။ ရာဂေါ
 စိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေယျ။ မ၊ဉ္စ၊ ၄၄။ အနုဒ္ဓံ-
 သေယျာတိ သောသေယျ မိလာပေယျ။ မ၊
 ဋ္ဌ၊ ၄၊ ၃၆။ အနုဒ္ဓံသေယျာတိ ဝိဗာဓေယျ။
 ရာဂေါ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ ကုသလစိတ္တပ္ပ-
 ဝတ္တိယာ ဩကာသံ အဝေန္တော တံ ဝိဗာဓေတိ၊
 တဏှာတူတော သဒ္ဓါသိနေဟဿ သမထ-
 ဝိပဿနာဘိဝုဓိယာ ဝမနေန စ တံ ဝိသော-
 သေတိ မိလာပေတိ။ တေနာဟ “သောသေယျ
 မိလာပေယျာ” တိ မ၊ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၂၄၉။ ရာဂေါ စိတ္တံ
 အနုဒ္ဓံသေသတိ။ မ၊ ၁၊ ၃၊ ၁။ အနုဒ္ဓံသေသတိတိ
 ဟိ သိသတိ အဓိဘဝိသတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၄၇။
 ကုသလဝါရပစ္စိန္တနမေဝ စေတ္တ အနုဒ္ဓံသနံ
 ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄၈။ (၂) (က) လွမ်းမိုး-
 ပိစီး-၏။ (ခ) စုပ်စွဲ-စောဒနာ-ဆဲရေး-
 ရေရွတ်-၏။ အမူလကေန အဗြဟ္မစရိယေန
 အနုဒ္ဓံသေတိ။ ဝိ၊ ၁၊ ၁၁၅။ အံ၊ ၁၊ ၂၆၉။...
 တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ အဝိဇ္ဇမာနေန အန္တိမ-
 ဝတ္ထုနာ အနုဝေတိ စောဒေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၇၆။
 အနုဒ္ဓံသေတိတိ အက္ခောသတိ ပရိဘာသတိ
 စောဒေတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၂၃၃။ အမူလိကာယ
 သီလဝိပတ္တိယာ အနုဒ္ဓံသေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၆၃။
 အမူလကေန သံဃာဒိသေသေန အနုဒ္ဓံသေန္တိ။
 ဝိ၊ ၂၊ ၁၉၄။ အနုဒ္ဓံသေန္တိတိ... စောဒေန္တိ။ ဝိ၊
 ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၁၄၈။ အမူလကေန ပါရာဇိကေန ဓမ္မေန
 အနုဒ္ဓံသေထ။ ဝိ၊ ၁၊ ၂၄၉။ အနုဒ္ဓံသေယျာတိ
 စောဒေတိ ဝါ စောဒါပေတိ ဝါ။ ဝိ၊ ၁၊ ၂၇၀။
 အနုဒ္ဓံသေယျာတိ ဓံသေယျ ပမံသေယျ အဘိ-
 ဘဝေယျ အဇ္ဈောတ္တရေယျ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၇၂။
 အမူလကေန ပါရာဇိကေန ဓမ္မေန အနုဒ္ဓံ-
 သေသံ။ ထေရ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၅၄။ အမူလကေန ပါရာဇိ-

ကေန ဓမ္မေန အနုဒ္ဓံသေသန္တိ။...အနုဒ္ဓံ-
 သေသထ။ ဝိ၊ ၁၊ ၂၄၉။
 အနုဒ္ဓံသေန္တိ (တိ) [အနု+ဓံသ+ဏေ+အန္တိ]
 ဖျက်ဆီး - နှိပ်စက် - စုပ်စွဲ - စောဒနာ -
 သော၊ သူ။ ဘိက္ခု အမူလကေန သံဃာဒိ-
 သေသေန အနုဒ္ဓံသေန္တိယ ပါရိတ္တိယံ ကတ္တ
 ပညတ္တံ။ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇။ အမူလကေန ပါရာဇိကေန
 အနုဒ္ဓံသေန္တိယ သံဃာဒိသေသော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂၊
 ၁၈၂။
 အနုဒ္ဓန္တ (န) [န+ဥဒ္ဓန္တ] မတုန်လှုပ်ခြင်း၊ မပြန့်
 လွင့်ခြင်း။ ဥဒ္ဓတဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ အနုဒ္ဓန္တံ
 ဟောတိ ပရိက္ခမနာယ။ မ၊ ၁၊ ၅၃။
 အနုဒ္ဓန္တ = အနုဒ္ဓတ (တိ) [န+ဥဒ္ဓ(ဋ္ဌ)တ] (၁)
 မတုန်လှုပ်သော၊ သူ။ (က) ပြန့်လွင့်ခြင်း -
 မရှိသော - ကင်းသော၊ မပြန့်လွင့်သော၊ သူ။
 ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစုံ ပဟာယ အနုဒ္ဓတော ဝိဟရတိ
 အဠတ္တံ ဝုပသန္တစိတ္တော။ ဒီ၊ ၃၊ ၄၀။ အံ၊ ၁။
 ၅၃။ အကေတဗိနော အနုဒ္ဓတာ အနုဒ္ဓန္တ။...။
 မ၊ ၁။ ၃၈။ သံဃေ ဝိဟရန္တေန အနုဒ္ဓတေန
 ဘဝိတဗ္ဗံ အစပလေန။ မ၊ ၂၊ ၁၃၄။ ဘိက္ခု
 အနုဒ္ဓတာ ဟောန္တိ အနုဒ္ဓန္တ အစပလာ။
 အံ၊ ၁။ ၇၀။ ဘိက္ခု ဟောတိ အနုဒ္ဓတော
 အနုဒ္ဓန္တ။ အံ၊ ၂၊ ၃၄၃။ အနုဒ္ဓတော ဟော-
 တိ အနုဒ္ဓန္တ အစပလော။ အဘိ ပ၊ ၁၃၉။
 မန္တဘာဏိ အနုဒ္ဓတော။ သုတ္တနိ၊ ၄၁၂။ ဓမ္မ။
 ၆၅။ အနုဒ္ဓတောတိ ဥဒ္ဓစ္စဝိရဟိတော။ သုတ္တနိ၊
 ၄၂။ ၂၆၄။ (ခ) မပြန့်လွင့်သော၊ ငြိမ်းအေး
 သော စိတ်ရှိသော၊ တည်ကြည်သော၊ သူ။
 အနုဒ္ဓတောတိ နိဗ္ဗုတစိတ္တော။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၆၄။
 အပ္ပမိဒ္ဓေါ အနုဒ္ဓတော။ ဣတိဝုတ်၊ ၂၄၄။
 အနုဒ္ဓတောတိ ဘဿာရာမတာယ ဥပ္ပဇ္ဇနက-
 စိတ္တဝိက္ခေပဿ အဘဿာရာမော ဟုတော
 ပရိဝဠေနေန န ဥဒ္ဓတော ဝုပသန္တစိတ္တော၊
 သမာဟိတောတိ အတ္တော။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။
 ၂၃၆။ ဥဇုံ အနုဒ္ဓန္တံ အစပလဿ ဘာသိ-
 တံ။ ဇာ၊ ၂၊ ၃၆။ အဝိက္ခိတ္တတာယ အနုဒ္ဓန္တံ။

ဇာ၊ဌ၊၅။၂၁။ (ဂ) တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်းမှကင်းသော၊ တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်းကို မပြုတတ်သော၊ သမ္မ ဝဟန္တိ မုဒ္ဓကာ အနုဒ္ဓတာ။ ဝိမာန။၉။ ဥဒ္ဓတရဟိတာ ခေါ်ဘိ အကရေန္တာတိ အတ္ထော။ ၎င်း၊၄။ ၂၅။ အနုန္တတ-လည်း ကြည့်။ (၂) မထုတ်ဆောင်အပ်သော။ အနုဒ္ဓတ္တ-ကြည့်။

အနုဒ္ဓတ္တ (န) [အနုဒ္ဓတ္တ+တ္တ] မထုတ်ဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်။ တတ္ထ အနုဒ္ဓတ္တာ ဧဝမ္ဗသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ ဥဘိန္နမ္ပိ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဓမ္မာနံ ..ဝတ္ထံ။ ဝဇီရ။၁၄၀။

အနုဒ္ဓရဏ (န) [န+ဥဒ္ဓရဏ] မထုတ်ဆောင်ခြင်း။ တဒညတော အနုဒ္ဓရဏေန နိပ္ပယော-ဇနဘာဝေါ ဝိပိတော ဟောတိ။ ဝဇီရ။၈၀။

အနုဒ္ဓရဏီယ (တိ) [န+ဥဒ္ဓရဏီယ] (က) မထုတ်နုတ်-မကယ်တင်-အပ်သော၊ ထုတ်နုတ်-ကယ်တင်-မရသော၊ သု။ သဓေ န ဂမိဿာမိ၊ မာတရိ အပရဇ္ဈိတာ အနုဒ္ဓရဏီယော ဘဝိဿတိ။ မ၊ဌ၊၃။၂၂။ (ခ) မထုတ်ဆောင်-မသုတ်ချီ-နိုင်သော၊ ထုတ်ဆောင်-သုတ်ချီ-ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သော၊ ထုတ်ဆောင် - သုတ်ချီ - ၍ မရသော၊ (နဂါး)။ အက္ခဏာဒီနံ ဇောဗုဇာဒယော ပဏိတတရာ၊ တေ တေဟိ အနုဒ္ဓရဏီယာ။ သံ၊ဌ၊၂။၃၀။

အနုဒ္ဓရဏီယနာဂ (ပ) [အနုဒ္ဓရဏီယ+နာဂ] ထုတ်ဆောင်-သုတ်ချီ-ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သော-ထုတ်ဆောင်-သုတ်ချီ-၍ မရသော-နဂါး။ သတ္တဝိဓာ ဟိ အနုဒ္ဓရဏီယနာဂါ နာမ ပဏိတတရာ ကမ္မလဿတရာ တေရဌာ သတ္တသိဒ္ဓန္တရဝါသီနော ပထဝိဋ္ဌကာ ပဗ္ဗတဋ္ဌကာ ဝိမာနဋ္ဌကာ။ သံ၊ဌ၊၂။၃၂။ အနုဒ္ဓရဏီယနာဂါတိ အာနဘာဝမဟန္တတာ-ယ စ ဝသနဋ္ဌာနဝိဒ္ဓုတာယ စ ဥဒ္ဓရိတုံ အသက္ကုဏေယျာ နာဂါ။ သံ၊ဌ၊၂။၂၇။

အနုဒ္ဓရိတာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ဥဒ္ဓရိတာ] (၁) မရုပ်သိမ်းမှု၍၊ မသိမ်းဆည်းမှု၍။ သံသိကံ သေနာသနံ အဇ္ဈောကာသေ သန္တရိတာ အနုဒ္ဓရိတာ အနာပုစ္ဆာ ပက္ကမိ သု။ ဝိ၊၅။ ၂၄။ (၂) မဆောင်-မဆွဲ-မှု၍။ အမနာပံ ဘာသမာနဿ ဘာရံ အနုဒ္ဓရိတာ။ ဇာ၊ဌ၊ ၁။၂၀။

အနုဓမ္မ (ပ) [အနု+ဓမ္မ] (၁) (က) လျော်သောတရား-အကြောင်း-အနက်အဓိပ္ပါယ်။ ဓမ္မဿ စ အနုဓမ္မံ ဗျာကရေန္တိ။ ဝိ၊၃။၃၃၀။ ဒိ၊၁။၁၅၃။ မ၊၂။၃၂၊၁၄၀။ အံ၊၁။၁၆၁။ အံ၊၃။၂၆။ဓမ္မဿ စ အနုဓမ္မံ ဗျာကရေန္တိတံ ဘဂဝတာ (ဘောတာ ဂေါတမေန) ဝုတ္တကာရဏဿ အနုကာရဏံ ကထေန္တိ။ ဝိ၊ဌ၊၃။၃၇။ ဒီဌ၊၁၂၇။ မ၊ဌ၊၃။ ၃၂။ ကာရဏဝစနော ဟေတ္တ ဓမ္မ-သဒ္ဓေါ “ဟေတုမ္ပိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ”တိ-အာဒိသု ဝိယ။ ကာရဏန္တိ စေတ္တ တထာ-ပဝတ္တဿ သဒ္ဓဿ အတ္ထော အဓိပ္ပေတော တဿ ပဝတ္တိဟေတုဘာဝတော။ အတ္ထပ္ပ-ယုတ္ထော ဟိ သဒ္ဓပ္ပယောဂေါ။ အနုကာရဏန္တိ သော ဧဝ ပရေဟိ တထာ ဝုစ္စမာနော။ အံ၊ဌ၊၃။၂၁၂။ သာရတ္ထ၊၃။၃၂၆။ ဓမ္မဿ စ အနုဓမ္မန္တိ တုမေဟိ ဝုတ္တဿ ကာရဏဿ အနုကာရဏံ၊ တုမေဟိ ဝုတ္တဿ အတ္တဿ အနုဇ္ဈပမေဝါတိ အဓိပ္ပါယော။ ဝိမတိ၊၂။ ၁၈၈။ (ဒီ၊ဌီ၊၁။၃၄၇-လည်းကြည့်။) (ခ) သင့်လျော်သော-မဆန့်ကျင်သော-တရား။ အနုဓမ္မပ္ပဋိပန္န (ဂ) အနက်ကြည့်။ (၂) (က) ထပ်ဆင့်ဟောကြားအပ်သောတရား။ န ပရံ ဝဓ္မေတိ၊ ဓမ္မဿ စ အနုဓမ္မံ ဗျာကရေတိ။ မ၊၃။၃၁။ ဓမ္မော ပနေတ္ထ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဗျာကရဏံ၊ တေသံ ဘိက္ခုနံ သညတ္တိကရဏံ အနုဓမ္မော။ မ၊ဌ၊၄။၂၁။ (မ၊ဌီ၊၃။၂၄၀-လည်း ကြည့်။) (ခ) လျော်သော - မဆန့်ကျင်သော - တရား - အဖြေ၊

ဝေနေယျဇ္ဈာသယအားလျော်စွာဟောကြား
သောတရား အကျယ်။ န စ ဘဂဝန္တံ
အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခေယျာယ။ ဓမ္မဿ
စ အနုဓမ္မံ ဗျာကဓေယျာယ။ သံ၊ ၂။ ၆။
ဓမ္မဿ စ အနုဓမ္မန္တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တု-
ဗျာကရဏဿ အနုဗျာကရဏံ။ သံ၊ ၄။ ၂။
၂၃၈။ ဓမ္မဿာတိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တုဓမ္မဿ။
အနုဓမ္မန္တိ အနုကူလံ အဝိရုဇ္ဈနဓမ္မံ။ သော
ပန ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနုရူပဒေသနာဝိတ္တာ-
ရောတိ အာဟ “ဝုတ္တု .က”န္တိ။ သံ၊ ၄။
၂။ ၂၀၈။ အနုဓမ္မော နာမ ကထိတဿ ပဋိ-
ကထနံ။ အံ ၄။ ၂။ ၁၄၂။ (၃) သဗ္ဗညုတဉာဏ်
အားလျော်သော - ပြောဆို - ဟော - ခြင်း။
သဗ္ဗညုတဉာဏ် ဓမ္မော နာမ၊ မဟာဇနဿ
ဗျာကရဏံ အနုဓမ္မော နာမ၊ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၆။
(၄) လျော်သောအကျင့်၊ လျော်သောဝဋ်မှ
ထွက်မြောက်ကြောင်းတရား။ တတော တံ
မာဂဏ္ဍိယ ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဋိဿသိ။ မ၊ ၂။
၁၇၉။ ဓမ္မာနုဓမ္မန္တိ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မံ အနုစ္စဝိကံ
ပဋိပဒံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၄။ ဓမ္မဿာတိ နိဗ္ဗာနဿ၊
အနုဓမ္မန္တိ အနုရူပံ နိယျာနဓမ္မံ၊ တေနာဟ
“အနုစ္စဝိကံ ပဋိပဒ”န္တိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၇။
(က) လျော်သော သီလ၊ ဓုတင် စသော
အကျင့်တရား။ ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခုဝေ ဗာဟိ-
ယော ဒါရုစီရိယော ပစ္စပါဒိ ဓမ္မဿာနုဓမ္မံ။
ဥဒါန။ ၈၆။ အနုဓမ္မန္တိ သီလဝိသုဒ္ဓိအာဒိ-
ပဋိပဒါဓမ္မံ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၈၇။ အနုဓမ္မစာရီ
(ဆ) အနက်လည်းကြည့်။ (ခ) လျော်သော
အရိယမဂ်၊ ပိုလ်တရား။ အထ ဝါ...အနုဓမ္မန္တိ
အရိယမဂ္ဂဖလဓမ္မံ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၈၇။ (ဂ)
လျော်သော - လောကုတ္တရာတရား၏ ရှေး
အဘိဉ္စိဖြစ်သော - အကျင့် - ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ-
ဝိပဿနာ - တရား။ ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာ-
ကဓေယျာယ။ ဒီ၊ ၂။ ၉၅။ နဝဝိဓဿ လောကုတ္တရာ-
ဓမ္မဿ အနုဓမ္မံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၈၇။
အနုဓမ္မစာရီ၊ ဓမ္မာနုဓမ္မပုဋိပဒန္တံ - တို့လည်းကြည့်။

(၅) အနက်အား - အနက်နှင့် - သင့်လျော်
သော - ပါဠိ။ အနုပုဗ္ဗံ အနုဓမ္မံ ဗျာကဓေယျာ
တေ။ သုတ္တန်၊ ၃၅၇။ အနုဓမ္မန္တိ အတ္တာနုရူပံ
ပါဠိ။ အာရောပေန္တော။ သုတ္တန်၊ ၄။ ၂။ ၁၄၉။
(၆) အစဉ်လိုက်တတ်သော - လျော်သော -
တရား။ တဒနုဓမ္မဉ္စ စိတ္တံ ဘာဝေယျံ။ မ၊ ၃။
၂၇၇။ တဒနုဓမ္မန္တိ ဧတ္ထ အရူပါဝစရဇ္ဈာနံ
ဓမ္မော နာမ၊ တံ အနုဂတတ္တာ ရူပါဝစရဇ္ဈာနံ
အနုဓမ္မောတိ ဝုတ္တံ။ ဝိပါကဇ္ဈာနံ ဝါ ဓမ္မော၊
ကုသလဇ္ဈာနံ အနုဓမ္မော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀။
တဒနုဓမ္မန္တိ တဿ အရူပါဝစရဿ ကုသလဿ
အနုရူပဓမ္မံ၊ ယာယ ပဋိပဒါယ တဿ
အဓိကမော ဟောတိ၊ တဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒန္တိ
အတ္ထော၊ တေနာဟ “ရူပါဝစရဇ္ဈာနံ”န္တိ။
မ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၀။ အနုဓမ္မစာရီ (င) အနက်
လည်း ကြည့်။ (၇) သင့်လျော် - လျောက်
ပတ် - သော သဘော။ အနုဓမ္မဘူတ - ကြည့်။
(ဂ) လျော်သော - ဥက္ကေပနိယကံ အား
လျော်သော - မွေကံ - ဩသာရဏကံ။ (၉)
နောက်မှ ပြုအပ်သော ဓမ္မကံ၊ ဩသာရဏ-
ကံ။ ...တထာဝါဒိနာ ဘိက္ခုနာ အကဋ္ဌာနု-
ဓမ္မေန တံ ဒိဋ္ဌိံ အပ္ပဋိနိဿဋ္ဌေန သဒ္ဓိံ....၊
အကတာနုဓမ္မော နာမ ဥက္ခိတ္တော အနော-
သာရိတော။ ဝိ၊ ၂။ ၁၈၀။ အနုဓမ္မော ဝုစ္စတိ
အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဝါ အပ္ပဋိကဓမ္မေ ဝါ
ပါပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဋ္ဌေ ဝါ ဓမ္မေန
ဝိနယေန သတ္တုသာသနေန ဥက္ခိတ္တကဿ
အနုလောမဝတ္တံ ဒိသ္မာ ကတာ ဩသာရဏာ၊
သော ဩသာရဏသင်္ခါတော အနုဓမ္မော
ယဿ န ကတော၊ အယံ အကဋ္ဌာနုဓမ္မော
နာမ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၉။ ကင်္ခါ။ ၂၄၉။... ဥက္ကေ-
ပနိယကဗ္ဗဿာနုရူပေါ၊ ပစ္စာ ကတ္တဗ္ဗော ဝါ
ဓမ္မောတိ အနုဓမ္မော။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁၆။ ၄၁၂။
အနုဓမ္မစရဏသီလ (တိ) [အနုဓမ္မ + စရဏသီလ]
လျော်သောတရားကို ကျင့်လေ့ရှိသောသူ။
အနုဓမ္မစာရီ (က) အနက်ကြည့်။

အနုဓမ္မစာရိတာ (ထိ) [အနုဓမ္မစာရိ + တာ]
 လျော်သောတရားကို ကျင့်လေ့ရှိသူ၏အဖြစ်၊
 လျော်သောတရားအကျင့်၊ (လောကုတ္တရာ-
 တရားအားလျော်သောအကျင့်)။ တာယ
 အနုဓမ္မစာရိတာသင်္ခါတာယ ဝိပဿနာယ
 အနိစ္စာကာရာဒိဒေါသံ တီသု ဘဝေသု သမ-
 နုပဿန္တော...။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၁။

အနုဓမ္မစာရိ (ထိ) [အနုဓမ္မ + စာရ + ဣ။ ထိ၌
 အနုဓမ္မစာရိနိ] လျော်သောတရားကိုကျင့်လေ့
 ရှိသောသူ။ (က) မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်
 ကြောင်းအကျင့်အားလျော်သော အပ္ပိစ္ဆ-
 တာ-စသော တရားကို ကျင့်လေ့ရှိသောသူ။
 (ခ) အစဉ်အားဖြင့် - နီးကပ်သော - မဂ်၊
 ဖိုလ်ရှိသော ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာကို ကျင့်
 လေ့ရှိသောသူ ဓမ္မာနုဓမ္မပုဂ္ဂိုလ်နာ သာမိ-
 စိပုဂ္ဂိုလ်နာ အနုဓမ္မစာရိနော။ ဒီ၊ ၂။ ၈၇။
 သံ၊ ၃။ ၂၂၈။ အံ၊ ၃။ ၁၃၀။ ဥဒါန။ ၁၅၃။
 အနုဓမ္မစာရိနောတိ အနုဓမ္မစရဏသီလာ။ ဒီ၊
 ၄။ ၂။ ၁၄၆။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၈၄။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၈။
 အနုဓမ္မစာရိနောတိ သလ္လေခိကံ တဏှာ ပဋိ-
 ပဒါယ အနုရူပံ အပ္ပိစ္ဆတာဒိဓမ္မံ စရဏသီလာ။
 ဥဒါန၊ ၄။ ၂၄၇။ အနုဓမ္မန္တိ တဏှာ ယထာဝတ္ထု-
 ပဋိပဒါယ အနုရူပံ အဘိသလ္လေခိကံ အပ္ပိစ္ဆ-
 တာဒိဓမ္မံ။ စရဏသီလာတိ သမာဒါယ ပဝတ္တန-
 သီလာ။... အနုမဂ္ဂပလဓမ္မော ဧတိဏှာတိ ဝါ
 အနုဓမ္မာ၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ။ တဏှာ
 စရဏသီလာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၁။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၅၅။
 အနုဓမ္မန္တိ နိဗ္ဗာနဓမ္မဏ အနုဓမ္မော၊ ယထာ-
 ဝတ္ထုပဋိပဒါ။ တဏှာနုရူပံ အဘိသလ္လေခိကံ
 အပ္ပိစ္ဆတာဒိဓမ္မံ။ စရဏသီလာတိ သမာ-
 ဒါယ ဝတ္တနသီလာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅၀၆။ (ဂ)
 လျော်သော - အရိယာတို့၏ တရားအား
 လျော်သော - တရားကိုကျင့်လေ့ရှိသောသူ။
 အဋ္ဌဂုံပေတံ အနုဓမ္မစာရိနိ။ ဝိမာန။ ၃၇။
 အနုဓမ္မစာရိနိတိ အရိယာနံ ဓမ္မဏ အနုဓမ္မံ
 စရဏသီလာ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၁၉။ (ဃ)

ကောင်းသော - ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်
 ကြောင်းဖြစ်သော - အကုပ္ပဋိပတိကို ကျင့်
 သုံးနေထိုင်သောသူ။ ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မ-
 စာရိ။ သုတ္တနိ။ ၂၊ ၈၉။ အပါ၊ ၁။ ၁၄။ စူဠနိ။
 ၂၉၈။ ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရိတိ... ကတမေ
 အနုဓမ္မာ၊ သမ္မာပဋိပဒါ အပစ္စနိကပဋိပဒါ
 သတိသမ္ပဗ္ဗေ၊ ဣမေ ဝုဋ္ဌန္တိ အနုဓမ္မာ။...
 ဓမ္မေသု နိစ္စကာလံ . စရတိဝိဟရတိ ဣရိယတိ
 ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတိတိ
 ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရိ။ စူဠနိ။ ၂၉၉။ (င)
 (ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သောအား
 ဖြင့်) အစဉ်လိုက်သော ဝိပဿနာတရားကို
 ကျင့်သုံးလေ့ရှိသောသူ။ အနုဓမ္မစာရိတိ တေ
 ဓမ္မ အာရပ္ပ ပဝတ္တမာနေန အနုဂတံ
 ဝိပဿနာဓမ္မံ စရမာနော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။
 ၁၁၁။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၇။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၃၅။ (စ)
 (လောကုတ္တရာတရားအား) လျော်သော -
 တရား - ဝိပဿနာ - ကိုကျင့်သုံးလေ့ရှိသော
 သူ။ အထ ဝါ ဓမ္မာတိ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မာ၊
 တေသံ ဓမ္မာနံ အနုလောမော ဓမ္မောတိ
 အနုဓမ္မောတိ၊ ဝိပဿနာယေတံ အဓိဝစနံ။
 သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၁။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၇။ စူဠနိ၊ ၄။
 ၁၃၅။ (ဆ) လောကုတ္တရာတရားအားလျော်
 သော ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါဟု ဆိုအပ်သော
 စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၊ ဓုတင် ၁၃-ပါး၊ အသုဘ
 ကမ္မဋ္ဌာန်း စသော တရားကို ကျင့်သောသူ။
 ဓမ္မဏ ဟောတိ အနုဓမ္မစာရိ။ ဓမ္မ။ ၁၆။
 ဓမ္မဏ... စာရိတိ အတ္တမညာယ ဓမ္မမညာယ
 နဝလောကုတ္တရဓမ္မဏ အနုရူပံ ဓမ္မံ ပုဗ္ဗ-
 ဘာဂပဋိပဒါသင်္ခါတံ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလဓုတင်-
 အသုဘကမ္မဋ္ဌာနာဒိဘေဒံ စရန္တော အနုဓမ္မ-
 စာရိ ဟောတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၂။ (ဇ)
 လောကုတ္တရာ တရားအားလျော်သော ပုဗ္ဗ-
 ဘာဂပဋိပဒါဟု ဆိုအပ်သော တရားကို ဖြည့်
 ကျင့်သောသူ။ အနုဓမ္မပုဂ္ဂိုလ်နာ (ဂ) အနက်
 ကြည့်။ (ဈ) နိဗ္ဗာန်သို့ - လျော်သည်၏အ

ဖြစ်ဖြင့် - ရောက်သော - ရောက်ကြောင်း -
 ပဋိပတ်အကျင့်ကို - ကျင့် - ဖြည့် - သော။ သူ။
 ...တဉ္စ ပဇာနာတိ၊ တဏှာ ပဋိပန္နော စ
 ဟောတိ အနုဓမ္မစာရီ။ သံ၊ ၁။ ၃၀၉။ အနု-
 ဓမ္မစာရီတိ နိဗ္ဗာနဓမ္မံ အနုဂတံ ပဋိပတ္တိဓမ္မံ
 စရတိ၊ ပုရေတိတိ အတ္ထော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၇၁။
 အနုဂတန္တိ အနုတ္တဝိကဘာဝေန ဂတံ၊ ယဏာ
 စ နိဗ္ဗာနဿ အဓိဂမော ဟောတိ၊ ဧဝံ
 တဒနုရူပဘာဝေန ဂတံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၉၁။

အနုဓမ္မတာ (ထိ) [(၁) အနုဓမ္မ+တာ။ (၂)
 အနု+ဓမ္မ+တာ။] (၁) လျော်သောတရား၏
 အဖြစ်။ ယော စ တေသံတတ္ထတတ္ထ၊ ဇာနာတိ
 အနုဓမ္မတံ။ အံ၊ ၁။ ၃၇၅။ ... ယော ဧတေသံ
 ပဉ္စာနံ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ဗျာကရဏံ
 ဇာနာတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၄။ (အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၁-
 ၂-လည်းကြည့်) အနုဓမ္မ (ခ) အနက်လည်း
 ကြည့်။ (၂) (က) အစဉ်လိုက်သော -
 လောကုတ္တရာတရားသို့ အစဉ်လိုက်သော -
 သဘောတရား။ အာစိန္တန္တိ စရိတံ ဝတ္တံ
 အနုဓမ္မတာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၃။ အနုဓမ္မတာတိ
 လောကုတ္တရာဓမ္မာနုဂတော ဓမ္မော (သဘာ-
 ဝေါ၊ ဝိမတိ၊ ၁) သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၅၂။ ဝိမတိ။
 ၁။ ၉၆။ (ခ) အစဉ်အလာ - သဘော -
 အဆုံးအမ - ကျင့်ဝတ်၊ လောကုတ္တရာတရား
 သို့အစဉ်လိုက်သော - အဆုံးအမ - ကျင့်ဝတ်။
 အယံ တတ္ထ သာမိစိတိ အယံ တတ္ထ အနု-
 ဓမ္မတာ၊ ဝိ၊ ၁။ ၃၂၇။ သာမိစိတိ အနုဓမ္မတာ၊
 လောကုတ္တရာဓမ္မံ အနုဂတာ ဩဝါဒါနုသာသနီ၊
 သာမိစိ ဓမ္မတာတိ ဝတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။
 ၂၁၃။ န တေဝ အသေနာသနိကေန ဝဿံ
 ဥပဂန္တဗ္ဗံ၊ အယမနုဓမ္မတာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၈။
 အယမနုဓမ္မတာတိ ဝတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၁၅။
 အနုဓမ္မတာတိ သာမိစိဝတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၆၃။
 အနုဓမ္မ (၄) အနက်လည်း ကြည့်။ (၃)
 လျော်သောသဘောရှိသော။ ...တဒနုဓမ္မတာ
 သတိ သန္တိဌတိ၊ ဌိတိဘာဂီနိ ပညာ။ အဘိ၊ ဝိ။

၃၄၃။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၃။ တဒနုဓမ္မတာတိ တဒနု-
 ရူပသဘာဝါ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၀။ အံ၊ ၄။
 ၃။ ၁၄၃။ တဒနုဓမ္မတာတိ တဒနုဓမ္မာ ဣစ္စေဝ
 ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တာ-သဒ္ဓဿ အပ္ပမုတ္တာ-
 ဘာဝတောတိ အဓိပ္ပါယေနာဟ “တဒနု-
 ရူပသဘာဝါ”တိ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၂၀၄။ (တာ-
 ပစ္စည်းအနက်မူ။)

အနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ (ထိ) [အနုဓမ္မ+ပဋိပတ္တိ] (က)
 ရအပ်သောအကျိုးနှင့် လျော်သောတရားကို
 ကျင့်ခြင်း။ ပဿ ခဏမုဟုတ္တသညမဿ၊ အနု-
 ဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိယာ ဝိပါကံ။ ဝိမာန၊ ၇၉။ အနု-
 ဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိယာတိ ယထာဓိဂတဿ ဖလဿ
 အနုရူပဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇမာနဿ (ပဋိပဇ္ဇနဿ?)
 ဘဂဝါ ပဿ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၂၃။ (ခ) အဆုံး
 အမနှင့် လျော်သောတရားကို ကျင့်ခြင်း၊
 သရဏကို သီလဆောက်တည်ခြင်း။ တယံ
 ဩဝါဒဓမ္မဿ ဝါ အနုရူပါယ ဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိယာ
 ဝုတ္တနိယာမေနော သရဏဂမနဿ သီလ-
 သမာဒါနဿ စာတိ အတ္ထော။ ၎င်း၊ ၄။ ၂၂၃။

အနုဓမ္မပ္ပဋိပန (တိ) [အနုဓမ္မ+ပဋိပန] (က)
 လောကုတ္တရာတရားအားလျော်သော - အရိ-
 ယာ - မဂ်၊ ဖိုလ် - တရား - ကို ရခြင်းငှါ လျော်
 သောတရား ဖြစ်၍ဖြစ်သော - ဝိပဿနာ
 တရားကို ကျင့်သောသူ။ ယာဝ မေ ဘိက္ခု၊ န
 သာဝကာ ဘဝိဿန္တိ ... ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပနာ...
 အနုဓမ္မစာရိနော။ ဒီ၊ ၂။ ၈၇။ သံ၊ ၃။ ၂၂၈။
 အံ၊ ၃။ ၁၃၀။ ဥဒါန၊ ၁၅၃။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပနာတိ
 အရိယဓမ္မဿ အနုဓမ္မဘူတံ ဝိပဿနာဓမ္မံ
 ပဋိပနာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၆။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၈၄။ အံ၊ ၄။
 ၃။ ၂၄၈။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၉၇။ အရိယဓမ္မဿာတိ
 မဂ္ဂဖလဓမ္မဿ၊ နဝဝိဇ္ဇာယာပိ ဝါ လောကုတ္တရာ-
 ဓမ္မဿ။ အနုဓမ္မဘူတန္တိ အဓိဂမာယ အနုရူပ-
 ဓမ္မဘူတံ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅၀၆။ အံ၊
 ၄။ ၃။ ၂၅၅။ (ခ) (နိဗ္ဗာန်အား - နိဗ္ဗာန်သို့
 ပို့ဆောင်တတ်သော မဂ်အား -) လျော်

သော-တရား- အကျင့် -ကို ကျင့်သော။ သူ။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော ဘိက္ခုတိ အလံ ဝစနာယ။ သံ၊ ၁။ ၂၅၈။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နောတိ လောကုတ္တရဿ နိဗ္ဗာနဓမ္မဿ အနုဓမ္မဘူတံ ပဋိပဒံ ပဋိပန္နော။ အနုဓမ္မဘူတန္တိ အနုရူပသဘာဝဘူတံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၂။ နိဗ္ဗာနဓမ္မဿာတိ နိဗ္ဗာနာဝဟဿ အရိယဿ မဂ္ဂဿ။ အနုရူပသဘာဝဘူတန္တိ နိဗ္ဗာနာဓိဂမဿ အနုစ္စဝိကသဘာဝဘူတံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၉။ (ဂ) (ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာတရားအား) လျော်သော တရားဟူသော ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါကို ကျင့်သော။ သူ။ ယော ခေါ အာနန္ဒ ဘိက္ခုဝါ ဘိက္ခုနီ ဝါ ဥပါသကော ဝါ ဥပါသိကာဝါ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော ဝိဟရတိ သာမိဝိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ၊ သောတထာဂတံ သက္ကဏေတိ...။ ဒီ၊ ၂။ ၁၁၄။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နဿ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော အယမနုဓမ္မော ဟောတိ။ သံ၊ ၂။ ၃၃။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နောတိ နဝဝိဓဿ လောကုတ္တရဓမ္မဿ အနုဓမ္မံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ပဋိပန္နော။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၉။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နဿာတိ နဝန္တံ လောကုတ္တရဓမ္မာနံ အနုလောမဓမ္မံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ပဋိပန္နဿ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၄။

အနုဓမ္မဘာဝ (ပ) [အနုဓမ္မ+ဘာဝ] အစဉ်ကျင့်ရမြဲ-ကျင့်ရိုး ကျင့်စဉ်-တရား၏ အဖြစ်။ ကဿာ ပနာယံ မဟာပရိသော အတ္တနော ပုတ္တဒါရေ...ပရိစ္စတိ...ဝုစ္စတေ အနုဓမ္မဘာဝတော။ စရိယာ၊ ၄။ ၉၇။

အနုဓမ္မဘူတ (တိ) [အနုဓမ္မ+ဘူတ] (က) လျော်သော - ရခြင်းငှါလျော်သော - တရား (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အနုဓမ္မပ္ပဋိပန္န (က) အနက်ကြည့်။ (ခ) သင့်လျော်သော - ရခြင်း-ရောက်ခြင်း-ငှါ သင့်လျော်သော သဘော (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အနုဓမ္မပ္ပဋိပန္န(ခ) အနက်ကြည့်။

အနုဓမ္မသုတ္တ (န) [အနုဓမ္မ+သုတ္တ] လောကုတ္တရာတရားအား လျော်သော - အနုဓမ္မ - တရားတို့ကို ဟောသောသုတ်။ အနုဓမ္မသုတ်။ ခန္တဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ၄-ဝဂ်၊ ၇-ဂ-၉-၁၀-သုတ်များ။ သံ၊ ၂။ ၃၃-၄။

အနုဓာရယတိ (ကြိ) [အနု+ဓရ+ဏယ+တိ။ (=အနုဓာရေတိ။ အနု+ဓရ+ဏေ+တိ)] ဆောင်း-မိုး-၏၊ ဆောင်း၏။ သေတဉ္စဆတ္တံ အနုဓာရယံ မရူ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၆၁။ မ၊ ၄။ ၁။ ၄၈။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၈၁။

အနုဓာရိ (ရိ) ယမာန (တိ) [အနု+ဓရ+ဏေ+ယ+မာန] ဆောင်အပ်သော၊ လျော်သော အားဖြင့် ဆောင်အပ်သော။ ဆောင်း-မိုး-အပ်သော။ သေတဉ္စ ဆတ္တေ အနုဓာရိယမာနေ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၃။ မ၊ ၃။ ၁၆၄။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၆၀။ မ၊ ၄။ ၁။ ၄၈။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၈၁။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၁၅၄။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၁။ အနုဓာရိယမာနေတိ အနုကူလဝသေန နိယမာနေ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၉။ အနုဓာရိယမာနေတိ ဓာရိယမာနေ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၇။

အနုဓာဝတိ (ကြိ) [အနု+ဓာဝ+အ+တိ] (၁) အစဉ်လိုက်၏။ တိရမေဝါနုဓာဝတိ။ အံ၊ ၃။ ၄၄၅။ ဓမ္မ၊ ၂။ ... သက္ကာယဒိဋ္ဌိတိရိယေဝ အနုဓာဝတိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၆။ ကုမ္ပဂ္ဂမနုဓာဝတိ။ ထေရ၊ ၃။ ၆၄။ နာဉ္စတ္ထမနုဓာဝတိ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၅၄။ ဒသယိမေ မဟာရာဇ ကာယာနုဂတာ ဓမ္မာ ဘဝေ ဘဝေ ကာယံ အနုဓာဝန္တိ အနုပရိဝတ္တန္တိ။ မိလိန္ဒ၊ ၂၄၆။ (၂) တောင့်တ၏၊ ချစ်မြတ်နိုး၏။ န ခွဲဟံ အာဝုသော သန္နိဋ္ဌိကံ ဟိတွာ ကာလိကံ အနုဓာဝါမိ။ သံ၊ ၁။ ၉။ .. န အနုဓာဝါမိ န ပတ္တေမိ န ပိဟေမိ၊ ကာလိကံ ကာမံ ဟိတွာ သန္နိဋ္ဌိကံ လောကုတ္တရဓမ္မ အနုဓာဝါမိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၄၁။ သန္နိဋ္ဌိကံ ဟိတွာ ကာလိကံ အနုဓာဝိဿာမေ။ မ၊ ၂။ ၁၃၈။

အနုဘဝန (တိ) [အနု+ဘဝ+ယ] အစဉ်လိုက် တတ်သော။ အတိတာနုဘဝနံ စိတ္တံ။ ပဋိသံ။ ၁၆၅။...အနုဂစ္ဆမာနံ စိတ္တံ။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၂။ ၇၃။

အနုနဒိတိရ (န) [အနု+နဒိ+တိရ] မြစ်ကမ်းနား၊ မြစ်ကမ်းအနီး၊ မြစ်ကမ်းတလျှောက်။ ဘူတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ ကုမ္မော ကစ္ဆပေါ သာယနသမယံ အနုနဒိတိရေ ဂေါစရပယုတော အဟောသိ။ သိင်္ဂါလောပိ ခေါ ဘိက္ခဝေ သာယနသမယံ အနုနဒိတိရေ ဂေါစရပယုတော အဟောသိ။ သံ၊ ၂။ ၃၇။ အနုနဒိတိရေတိ နဒိယာ အနုတိရေ။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၇၃။

အနုနမတိ (ကြိ) [အနု+နမ+အ+တိ] ညှတ်-ကိုင်-၏။ ယထာ မဟာရာဇ စာပေါ သုတစ္ဆိတော နမိတော ယာဝဂ္ဂမူလံ သမကမေဝ အနုနမတိ နပုဋိတ္တမ္ဘတိ။ မိလိန္ဒ။ ၃၅၄။

အနုနမိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+နမ+တဗ္ဗ] ညှတ်-ကိုင်-အပ်သော။ ယောဂီနာ ယောဂါဝစရေန ထေရနဝမဇ္ဈိမသမကေသု အနုနမိတဗ္ဗံ နပုဋိဖရိတဗ္ဗံ။ မိလိန္ဒ။ ၃၅၄။

အနုနယ (ပု) [အနု+နိ+အ] (က)အဖန်ဖန်-ဆောင်-ပို့-ခြင်း။ အာရုံသို့ သတ္တဝါတို့ကို အဖန်ဖန်ဆောင်ပို့ခြင်း၊ ဆောင်ပို့တတ်သောတရား၊ ချစ်ခင်-နှစ်သက်-တပ်မက်-ခြင်းရာ။ ယော ဣမေသု ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု ဆန္နော အာလယော အနုနယော အဇ္ဈောသနံ၊ သော ဒုက္ခသမုဒယော။ မ၊ ၁။ ၂၄၉။ အနုနယကရဏဝသေန အနုနယော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၃။ အနုနယကရဏဝသေနာတိ အနုရဇ္ဇနဝသေန။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၇။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ အနုနယော အနုရောဓော နန္ဒိ နန္ဒိရာဂေါ စိတ္တဿ သာရာဂေါ။ အဘိ၊ ၈။ ၂၁၅။ အဘိ၊ ၁။ ၁၅၁။ မဟာနိ၊ ၆။ ဝိသယေသု သတ္တာနံ အနုနယနတော အနုနယော။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၅။ ဝိသယေ သတ္တာနံ အနုအနု နယနတော အနုနယော။ မဟာနိ၊ ၄။

၃၂။ နတ္ထိ မဟာရာဇ အရဟတော အနုနယော ဝါ ပဋိသော ဝါ။ မိလိန္ဒ။ ၄၄။ (ခ) အစဉ်လိုက်တတ်သောတရား အစဉ်လိုက်တတ်သော-အစဉ်လိုက်၍၊ မှန်းဆ၍ သိတတ်သော-ဉာဏ်။ ဓမ္မနုယောတိ ပစ္စက္ခဉာဏသင်္ခါတဿ ဓမ္မဿ အနုနယော အနုမာနံ၊ အနုဗုဒ္ဓိတိ အတ္တော။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၃။ အနုနယောတိ အနုဂစ္ဆနကော။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၂။

အနုနယကရဏ (န) [အနုနယ+ကရဏ] ချစ်ခင်-နှစ်သက်-တပ်မက်-ခြင်း-ရာကို ပြုခြင်း။ အနုနယ-ကြည့်။

အနုနယန (န) [အနု+နိ+ယ] အနုနယ-နှင့် အနက်အရတူ။ စိတ္တဿ ဟိ တတော အနုဗ္ဗေဇနံ တဒနုနယနံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၇။

အနုနယန္တ (တိ) [အနု+နိ+အန္တ] (၁) လျှော်စွာဆောင်သော၊ ခွင့်ပြုစေသော၊ သူ။ (၂) လျှော်စွာသိစေသော၊ သူ။... အဓမ္မဝါဒီစတုတ္ထော ဟုတွာ အနုဿာဝေတိ၊ အနုနယန္တော သာဝေတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၁၃။ အနုနယန္တောတိ အနုဇာနာပေန္တော။ ဘေဒဿ အနုရူပံ ဝါ ဗောဓေန္တော၊ ယထာ ဘေဒေါ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဘိန္ဒိတဗ္ဗေ ဘိက္ခု ဝိညာပေန္တောတိ အတ္တော။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၂၁။ အနုနေန္တ-လည်း ကြည့်။

အနုနယပဋိသ (ပု) [အနုနယ+ပဋိသ] ချစ်ခြင်း၊ မှန်းခြင်း၊ ရာဂနှင့် ဒေါသ။ တထာဂတော မဟာရာဇ ဓမ္မံ ဒေသယမာနော အနုနယပဋိသံ န ကရောတိ၊ အနုနယပဋိသဝိပ္ပမုတ္တော ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ မိလိန္ဒ။ ၁၆၆။

အနုနယပဋိသဝိပ္ပမုတ္တ (တိ) [အနုနယပဋိသ+ဝိပ္ပမုတ္တ] ချစ်ခြင်း၊ မှန်းခြင်းမှ-ကင်း-လွတ်-သော၊ သူ။ အနုနယပဋိသ-ကြည့်။

အနုနယပဋိသဝိပ္ပဟိန (တိ) [အနုနယပဋိသ+ဝိပ္ပဟိန] ချစ်ခြင်း၊ မှန်းခြင်းကို-ပယ်-စွန့်-ပြီးသော၊ သူ။ ကေစ္စေ ဗာဟံ ဂန္ဓေန

လိမ္မေယျ၊ ကေစေဗဟံဝါသိယာတစ္ဆေယျ၊
အမုသ္မိံ နတ္ထိ ဓာဂေါ၊ အမုသ္မိံ နတ္ထိ ပဋိဿံ၊
အနုနယပဋိဿဝိပ္ပဟိနော၊... ဧဝံ အရဟာ
ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေ တာဒိ၊ မဟာနိ၊ ၈။ အနုနယ-
ပဋိဿဝိပ္ပဟိနောတိ သိနေဟဉ္စ ကောပဉ္စ
ပဇဟိတော ဌိတော။ မဟာနိ၊ ၉။ ၂၁၃။

အနုနယမနသိကာရ(ပု) [အနုနယ + မနသိကာရ]
အာရုံသို့ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ဆောင်၍ခြင်း
ဟူသော နှလုံးသွင်းခြင်း။

အနုနယမနသိကာရလက္ခဏ (တိ) [အနုနယ-
မနသိကာရ + လက္ခဏ] အာရုံသို့ သမ္ပယုတ်
တရားတို့ကို ဆောင်၍ခြင်းဟူသော နှလုံးသွင်း
ခြင်း လက္ခဏာရှိသော။ အနုနယမနသိကာရ-
လက္ခဏော မနသိကာရော ဝတ္တတိတိ
ဇာနာတိ။ မ၊ ၄၄။ ၆၀။ အာရမ္မဏေ အနု-
နယနံ သံစရဏံ အနုနယော။ မ၊ ၄၂။ ၂၇။

အနုနယမာန (တိ) [အနု + နိ + မာန] သိစေ
သောသူ။ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဒေဝေ
တာဝတိံသေ အနုနယမာနော တာယံ
ဝေလာယံ... အဘာသိ။ သံ၊ ၁။ ၂၃၄။ အံ၊ ၁။
၁၄၂။ အနုနယမာနောတိ အနုဗောလေမာ-
နော။ အံ၊ ၄၂။ ၁၂၃။

အနုနယသံယောဇန(န) [အနုနယ + သံယောဇန]
အနုနယသံယောဇနံ၊ ကာမရာဂသံယောဇနံ။
သတ္တ သံယောဇနာနိ၊ အနုနယသံယောဇနံ၊
(ကာမသံယောဇနံ၊ သျှာ၊ ကံ) ပဋိဿသံယော-
ဇနံ...။ ဒီ၊ ၃။ ၂၁၀။ အံ၊ ၂။ ၄၀၀-၁။ အနုနယ-
သံယောဇနန္တိ ကာမရာဂသံယောဇနံ။ အံ၊ ၄၂။
၃။ ၁၄၆။

အနုနယာဘာဝ (ပု) [အနုနယ + အဘာဝ]
ကိလေသကာမ မရှိသည်၏အဖြစ်။ ကုသလ-
ပက္ခဝိဇ္ဇနဋ္ဌေန ကဏ္ဍကဘူတော ကိလေသ-
ကာမောယေန အရိယပုဂ္ဂလေန အနုဝသေသံ
ဇိတော ပဟိနော၊ ဧတေနဿ အနုနယာဘာဝံ
ဒသေတိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၆၈။

အနုနာဒ (ပု) [အနု + နာဒ] တဖန်မြည်သော
အသံ၊ ပဲ့တင်သံ။ တိယောဇနံ ဂန္ထာ နိဝတ္တိ-
တွာ ဌိတော အတ္တနောဝ နာဒဿ အနုနာဒံ
သုဏာတိ။ ဧဝံ သိသေန ဇဝေန ပက္ခမတိ။
သံ၊ ၄၂။ ၂၆၂။ အံ၊ ၄၂။ ၂၆၂။

အနုနာသိက (ပု) [အနု + နာသ + သိက။
အနုနာသ + သိက။ အနု + နာသိကာ။
လောကီသဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ သရများ၊ ဝဂ္ဂန္တများ
နှင့် ယ၊ ဝ၊ လ-တို့ကို အနုနာသိက-ဟု ဆို
သည်။ မုခနာသိကာဝစနော'နုနာသိကော။
(ပါ၊ ၁၊ ၁။ ၈။) မုခသဟိတာ နာသိကာ မုခ-
နာသိကာ၊ တာယ ယော ဥစ္စာရီယတေ
ဝဏ္ဏော၊ သော'နုနာသိကသညော ဘဝတိ။
(ကာသိကာ)။ အနုဂတော နာသိကံ.. နာသိ-
ကာယ သဟ သကသကဋ္ဌာနေန ဥစ္စာရီယ-
မာနေသု ဝဏ္ဏဘေဒေသု။ တေ စ "အမော'-
နုနာသိကာနဗြာ"ဣတိ သိက္ခာယံ ဒသိတာ
ဟ-ကာရ ရ-ကာရဘိနာ အပ်ပြတျာဟာရန္တ-
ဂတာ ဝဏ္ဏာ။ ဝါစပ္ပတိ။ နိဂ္ဂဟိတ (နိတိ၊
သုတ္တံ၊ ၈) လည်း [ကြည့်..] နှာခေါင်းသံဖြင့်
ရွတ်အပ်သော အက္ခရာ၊ နိဂ္ဂဟိတံ။ ဥပဝဿံ
ခေါ ပနာတိ ဧတ္ထ ဥပဝဿန္တိ ဥပဝဿ၊ ဥပ-
ဝသိတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဥပသမ္ပဗုဒ္ဓန္တိ-
အာစိသု ဝိယ ဟိ ဧတ္ထ အနုနာသိကော
ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၄၂။ ၂၃၀၈။ ပရမံဟိတာယာတိ
ဧတ္ထ စ ဂါထာဗန္ဓသုခတ္ထံ အနုနာသိကော။
ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၆၁။ ဝက်ဘယာတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဂါထာ-
သုခတ္ထံ သာနုနာသိကံ ကတော ဝက်'ဘယာတိ
ဝုတ္တံ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၃၁၄။ ဆာဒယန္တိတိ ဆာဒ-
ယတိ ပိဏေတိ တောသေတိ၊ ဂါထာဗန္ဓ-
သုခတ္ထံ ပန အနုနာသိကော ကတော။ ဇာ၊ ၄၂။
၃။ ၁၃၃။

အနုနာသိကဌာန (န) [အနုနာသိက + ဌာန]
အနုနာသိကဌာနံ၊ နှာခေါင်းသံ - နှာသံ -
ဖြစ်ရာအရပ်၊ နာသိကဌာနံ။ ဝစနကာလေ
ပန အနုနာသိကဌာနေ ဝိစ္ဆေဒံ အကတော

ဝတ္ထုဗုဒ္ဓိ ဓမ္မသိရိတ္ထေရော။ ဧဝံ ကမ္မဝါစာ-
ယမ္ပိတံ ဝုတ္တံ။ ဝဇီရ။ ၄၁၂။

အနုနာသိကန္တ (တိ) [အနုနာသိက + အန္တ]
နိဂ္ဂဟိတံအဆုံးရှိသော။ “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာ-
မိ”တိ ဧဝံ ကေသမ္ပန္နာနိ အနုနာသိကန္တာနိ ဝါ
ကတော ခါတဗ္ဗာနိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၂၅။ အနုနာ-
သိကန္တံ ကတော ခါနကာလေ အန္တရာ ဝိဇ္ဇေဒိ
အကတော ခါတဗ္ဗာနိတိ ဒသေတု ကေသမ္ပန္နာ-
နိတိ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၀၃။

အနုနာသိကလောပ (ပု) [အနုနာသိက + လော-
ပ] နိဂ္ဂဟိတံချေခြင်း။ အပရိမိတံ သုခါဝဟန္တိ
အနုနာသိကလောပံ အကတော ဝုတ္တံ။ ဝိမာန၊
၄။ ၁၀၂။ အဋ္ဌာန တန္တိ အဋ္ဌာနံ တံ၊ အကာ-
ရဏံ တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အနုနာသိက-
လောပေါ ကတော “အရိယသစ္စာန ဒဿ-
န”န္တိ အာဒိသု ဝိယ။ အပါ၊ ၄၊ ၁။ ၂၀၂။

အနုနာသိကာဂမ (ပု) [အနုနာသိက + အာဂမ]
နိဂ္ဂဟိတံလာခြင်း။ နတ္ထိ တေဿ ပရကာ-
ရေတိ အပရကာရော။ အနုနာသိကာဂမံ
ကတော ဝုတ္တံ “အပရကာရေ”တိ။ ဥဒါန၊ ၄။
၃၁၄။

အနုနိပ္ပါဒ (ပု) [အနု + နိ + ပဒ + က] အစဉ်
လိုက်၍ဖြစ် - ပေါ် - ခြင်း။ အနုနိပ္ပါဒိ-ကြည့်။

အနုနိပ္ပါဒိ (တိ) [အနု + နိ + ပဒ + က] (က)
အစဉ်လိုက်၍ - ဖြစ် - ပေါ် - သော - လေ့ရှိ
သော။ ...တတ္ထ ကာယော အပ္ပဓာနော အနု-
နိပ္ပါဒိတိ ဣဓ ကာယံ ပဓာနံ အပ္ပဓာနဉ္စ
ဣရိယာပထံ အနုနိပ္ပါဒိံ ကတော ဒသေတု...။
မ၊ ၄၊ ၁။ ၃၅၃။ (ခ) အစဉ်လိုက်၍ - ပြီးတတ်
သော - ပြီးလေ့ရှိသော။ အယဉ္စ ကုက္ကုဋ္ဌကန္တ-
ပရိတာဝနာ သမ္မာအဓိသယနသမ္မာပရိသေ-
ဒနနိပ္ပတ္တိယာ အနုနိပ္ပါဒိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ မ၊ ၄၊
၂။ ၅၅။

အနုနိတ (တိ) [အနု + နိတ] အဖန်ဖန်ဆောင်
အပ်သော။ ဆန္ဒာနုနိတော ဓူဝိယာ နိဝိဇ္ဇော။
သုတ္တနိ၊ ၄၀၁။ မဟာနိ၊ ၄၇။ တေန ဒိဋ္ဌိစ္စ-
နေန အနုနိတော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၆။ မဟာ-
နိ၊ ၄။ ၁၆၆။

အနုနိယမာန (တိ) [အနု + နိ + ယ + မာန] ဆွဲ
ဆောင်အပ် - ဖြားယောင်းအပ် - သော။
သု။ တာယ (စာပါယ) တံ တံ ဝတော အနု-
နိယမာနောပိ သညတ္တိ အနာဂစ္ဆန္တော
ပစ္စိမဒိသာဘိမုခေါ ပက္ခာမိ။ ထေရီ၊ ၄။ ၂၃၀။

အနုနေတဗ္ဗ (တိ) [အနု + နိ + တဗ္ဗ] အဖန်ဖန်
စိတ်ဖြင့် ရောက်အပ် - သိအပ် - သော။ အနု-
နေတဗ္ဗော ပညာပေတဗ္ဗော။ စူဠနိ၊ ၁၆၆။
အနုနေတဗ္ဗောတိ ပုနပျုနံ စိတ္တေန ကထံ
ဂမယိတဗ္ဗော။ ၎င်း၊ ၄။ ၅၃။

အနုနေတု (ပု) [အနု + နိ + တု] (၁) အဖန်ဖန် -
ဆောင်တတ် - ပြတတ် - သော။ သု။ (၂)
လျော်စွာ - ဆောင်တတ် - ပြတတ် - သိစေ
တတ် - သော။ သု။ နေတာ ဝိနေတာ အနု-
နေတာ၊ တာဒိသော လဘတေ ယသံ။ ဒီ၊ ၃။
၁၅၆။ ပုနပျုနံ နေတိတိ အနုနေတာ။ ဒီ၊ ၄။
၃။ ၁၄၁။ ပုနပျုနံ နေတိတိ အနု အနု နေတိ၊
တံ တံ အတ္တန္တိ အာနေတော ယောဇနာ။ ဒီ၊
၄။ ၃။ ၁၄၆။ ဘဂဝါ ဟိ ဓမ္မာနံ နေတာ ဝိနေတာ
အနုနေတာ၊ ယထာသဘာဝတော ပါဠိယေက္ကံ
ပါဠိယေက္ကံ နာမ် ဂဟေတွာ ဒသေတာတိ
ဓမ္မာ ဘဂဝံနေတ္တိကာ နာမ ဟောန္တိ သံ၊ ၄။ ၂။
၃၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၈။ အနုနေတာတိ အနုရူပံ
နေတာ။ အန္တရန္တရာ ယထာဓမ္မပညတ္တိယာ
ပညာပိတာနံ ဓမ္မာနံ အနုရူပတော ဒဿနံ
ဟောတိတိ အာဟ “ယထာသဘာဝတော ...
ဒသေတာ”တိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၆။ အနုနေတာ-
တိ “ဣဓေ ဓမ္မာ သေဝိတဗ္ဗာ၊ ဣဓေ န
သေဝိတဗ္ဗာ”တိ ဥဘယသမ္မာပနာပနယနတ္ထံ
ပညာပေတာ။ တေနာဟ “ယထာသဘာဝ-
တော”တိအာဒိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၉။ နေတာ

ဝိနေတာ အနုနေတာ ပညပေတာ။ မဟာနိ။
၁၃၈။ စူဠနိ။၁၇၇။ ပဋိသံ။၃၇၇။ ဓမ္မဒေသ-
နာကာလေ ဝေ သံသယစွေဒနေန အနုနေ-
တာ။ မဟာနိ ဌ။၂၅၅။ ပဋိသံ။ဌ။၂။၂၅၄။

အနုနေန္တ (တိ) [အန+နိ+အန္တ၊ ထိ၌ အန-
နေန္တိ] သိစေသော၊ သူ။ အနုနေန္တိ အနိက-
ရတ္တံ၊ ကေသေ စ ဆပံ ခိပိ သုမေဓာ။ ထေ-
ရိ။၄၃၄။ အနုနေန္တိ အနိကရတ္တန္တိ အနိက-
ရတ္တံ ရာဇာနံ သညာပေန္တိ။ ထေရိ။ဌ။၂၉၈။
အနုနယန္တ-လည်း ကြည့်။

အနုန္တ (တိ) [န+ဥန္တ] (၁) မပြင့်မောက်
သော။ ပုန စပရံ မဟာရာဇ ပဗ္ဗတော
အနုန္တော အနောနတော။ မိလိန္ဒ။၃၇၀။
(၂) မတက်ကြ-မတုန်လှုပ်-မပြန်လွင့်-
သော၊ တည်ကြည်သော။ အနုန္တတေန မန-
သာ၊ အပလာသော အသာဟသော။ အံ၊၁။
၁၉၉။ အနုန္တတေန မနသာတိ အနုန္တတေန
စေတသာ။ အံ၊ဌ။၂။၁၈၈။ အနုန္တတံ စိတ္တံ
ဥဒ္ဓစ္စေ န ဣဉ္ဇတိတိ အာနေဉ္ဇံ။ ပဋိသံ။
၃၈၄။ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။၁၄။ (အနုဏ္ဍတံ၊ က-မူကွံ)။
အနုန္တတန္တိ ဥဒ္ဓစ္စဝသေန ဥဒ္ဓိ န အာရုဋ်၊
အနုန္တတန္တိ အတ္တော။ ပဋိသံ၊ဌ။၂။၂၆၆။
ဥဒ္ဓံ နတံ ဥန္တတံ၊ ဥဒ္ဓတံ ဝိက္ခိတ္တံ။ န ဥန္တတံ
အနုန္တတံ၊ အဝိက္ခိတ္တံ၊ သမာဟိတန္တိ အတ္တော။
ဝိသုဒ္ဓိ။ဋီ။၂။၂၀။

အနုန္တ (တိ) [န+ဥန္တ] အထက်သို့တက်သော
ကျ၊ ပင်ကဲ့သို့ အနည်းနီးတက်ကြသောမာန်
မရှိသော သူ။ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ယဿ ပရိသာယံ
ဘိက္ခု။ အနုန္တတာ ဟောန္တိ အနုန္တော အစ-
ပလာ။ အံ၊၁။၇၀။ အနုန္တတ၊ ဥန္တ-တို့လည်း
ကြည့်။

အနုန္တာမာနိန္ဒာမိ (တိ) [န+ ဥန္တာမ+ န+
နိန္ဒာမ+ဤ] အမြင့်၊ အနိမ့် -မြင့်ခြင်း၊ နိမ့်
ခြင်း-မရှိသော၊ ညီညာသော မြေအပြင်ရှိ
သော။ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ခေတ္တံ အနုန္တာမာနိန္ဒာမိ

စ ဟောတိ။ အံ၊၃။၆၉။ ဥန္တာမာနိန္ဒာမိ (အံ၊
ဌ။၃။၂၂၉) လည်း ကြည့်။

အနုပကဋ္ဌ (တိ) [န+ဥပကဋ္ဌ] မကပ်သော၊
လွတ်ကင်းသော။ ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ အတ္ထိ ရူပံ
အနာသန္ဓေ အနုပကဋ္ဌေ ဒ္ဓရေ အသန္တိကေ။
အဘိ၊ဝိ။၂။ အနုပကဋ္ဌတိ နိဿဋေ။ အဘိ၊
ဌ။၂။၁၁။

အနုပကပ္ပနိယတာ (ထိ) [န+ဥပကပ္ပနိယ+
တာ]မကပ်-မရောက်-အပ်သည်၏အဖြစ်-
ခြင်း၊ မသုံးဆောင်-အပ်-ထိုက်-သည်၏
အဖြစ်-ခြင်း။ သာ တထာ ဒိယျမာနဿ
အတ္တနော အနုပကပ္ပနိယတဉ္စ ယထာ ဒိယျ-
မာနံ ဥပကပ္ပတိ၊ တဉ္စ ဒေသေန္တိ။ပေတ၊ဌ။၄၇။

အနုပကမ္ပတိ (ကြိ) [အန+ဥပ+ကမ္ပ+အ+တိ]
တုန်လှုပ်၏။ ယဿ (ကဿ) သေလူပမံ စိတ္တံ၊
ဋီတံ နာနုပကမ္ပတိ။ ဥဒါန။၁၂၅။ ထေရ။
၂၅၇။ - နာနုပကမ္ပတိ န ပဝေဓတိ။ ဥဒါန၊ဌ။
၂၂၄။ ထေရ၊ဌ။၁။၄၀၄။

အနုပကာရ (တိ) [န+ဥပကာရ] (၁)ကျေးဇူး
မပြုတတ်သော၊ ကျေးဇူးမမျှားသော၊ သူ။
ဣမေ ဥပကာရာ ဣမေ အနုပကာရာ။ မိလိန္ဒ။
၃၇။ (၂) အကြောင်း-အထောက်အပံ့-
မဟုတ်သော။ ဒွါရပိဒဟနေ ပန အညသ္မိံ ဝါ
ဂမနဿ အနုပကာရေ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊ဌ။၁။
၂၆၉။ ဂမနဿ အနုပကာရေတိ ယထာ ဒွါရ-
ပိဒဟနေ ကုမ္ပိဋ္ဌာနဂမနဿ အနုပကာရတ္တာ
အနာပတ္တိ၊ ဝေ အညသ္မိံ ဝါ ဂမနဿ အနု-
ပကာရေ ကာယဝစိကမ္ပေ အနာပတ္တိ။
သာရတ္ထ၊၂။၁၃၂။ ဗြဟ္မလောကဂမနဿ အနု-
ပကာရမ္ပိ ဣမာယ ဣဒ္ဓိယာ ဣဇ္ဈမာနဝိသေသံ
ဒေသေန္တော.....။ ပဋိသံ၊ဌ။၂။၂၇၃။

အနုပကာရတ္ထ (န) [အနုပကာရ+တ္ထ] အ
ကြောင်း- အထောက်အပံ့ - မဟုတ်သည်၏
အဖြစ်။ အနုပကာရ (၂) အနက်ကြည့်။

အနုပက္ခမ (ပု) [န+ဥပက္ခမ] (သုတပါး၏)
လုံ့လမဟုတ်သော၊ သုတပါး၏ အားထုတ်
ပြုမူမဟုတ်သောအကြောင်း။ အနုပက္ခမေန
ဘိက္ခဝေ တထာဂတာ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ။ ဝိ၊ ၄။
၃၅၅။

အနုပက္ခိလေသ (ပု) [န+ဥပက္ခိလေသ] ညစ်
ညူးကြောင်း - ပူလောင်ကြောင်း - မဟုတ်
သောတရား။ အဋ္ဌါ ခေါ် ဣမေ ဘန္တေ
တပေါဇိဂစ္ဆာ ဥပက္ခိလေသာ၊ နော အနု-
ပက္ခိလေသာ။ ဒီ၊ ၃။ ၃၇။ သတ္တိမေ ဘိက္ခဝေ
ဗောဇ္ဈင်္ဂါ အနာဝရဏာ အနိဝရဏာ စေတ-
သော အနုပက္ခိလေသာ ဘာဝိတာ ဗဟုလိ-
ကတာ....။ သံ၊ ၃။ ၈၂။ စတုဘူမကစိတ္တဿ
အနုပက္ခိလေသာ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၈။ စတုတ္ထ-
ဘူမကကုသလစိတ္တဿ အနုပက္ခိလေသာ
တေဟိ အကိလိဿနတော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၂၈။

အနုပက္ကုဋ္ဌ (တိ) [န+ဥပက္ကုဋ္ဌ] မကဲ့ရဲ့အပ်-
မရှုတ်ချအပ် - သော၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း - ရှုတ်ချ
ခြင်း - ကို မရဘူး - မရောက်ဘူး - သော၊
သူ။ ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ
အကိစ္ဆော အနုပက္ကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေန။ ဝိ၊
၂။ ၂၀၉။ ဒီ၊ ၁။ ၁၀၆၊ ၁၁၄။ မ၊ ၂။ ၃၇၇၊ ၄၀၇။
အံ၊ ၁။ ၁၆၃။ သုတ္တနိ၊ ၃၇၃။ အနုပက္ကုဋ္ဌောတိ
န ဥပက္ကုဋ္ဌော၊ န အက္ခောသံ ဝါ နိန္တံ ဝါ
လဗ္ဗပုဗ္ဗော (ပတ္တပုဗ္ဗော)။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၉၇။
ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၁။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၈၅။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၅။
အံ၊ ၄။ ၃။ ၄၈။ အနုပက္ကုဋ္ဌောတိ ဣမိနာ
အယုတ္တသံသဂ္ဂါဘာဝေါ။ အယုတ္တသံသဂ္ဂမ္ပိ ဟိ
ပဋိစ္စ သတ္တာ အက္ခောသံ လတန္တိ။ မ၊ ၄။
၃။ ၁၉၀။ အနုပက္ကုဋ္ဌောတိ ဇာတိသန္ဓေသ-
ဝ ဒေန အနုပက္ကုဋ္ဌပုဗ္ဗော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၄။

အနုပက္ကုဋ္ဌပုဗ္ဗ (တိ) [အနုပက္ကုဋ္ဌ+ပုဗ္ဗ] မကဲ့ရဲ့-
မရှုတ်ချ - အပ်ဘူးသော၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း - ရှုတ်ချ
ခြင်း - ကို မရဘူး - သို့ မရောက်ဘူး - သော၊
သူ။ အနုပက္ကုဋ္ဌ-ကြည့်။

အနုပက္ခန္ဓ (တိ) [အနု+ပက္ခန္ဓ+အ] (၁)
သက်ဝင်သော။ ဣမာနိ ဟိ ခန္ဓေ ဘောဇနာနိ
ဝတ္တမာနာနိ ဝဋ္ဌေ အာစိဏ္ဏာနိ သမာစိဏ္ဏာနိ
နဒိ၊ ဩတိဏ္ဏဥဒကံ ဝိယ အနုပက္ခန္ဓာနိ။
မ၊ ၄။ ၃။ ၁၃၀။ အနုပက္ခန္ဓာနိတိ ဒုစုဇနဝသေန
သတ္တာနံ အနုပဝိဋ္ဌာနိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၈၃။ (၂)
အစဉ်လိုက်၍ ပျံ့သော။ အနုပက္ခန္ဓဟံသ-
ပေါတက-ကြည့်။

အနုပက္ခန္ဓတိ (ကြိ) [အနု+ပက္ခန္ဓ+အ+တိ]
ပြေးဝင်၏။ သက်ဝင်၏။ ဧကန္တေန ဘဝံ
သောဏဒဏ္ဍော သမဏဿေဝ ဂေါတမဿ
ဝါဒံ အနုပက္ခန္ဓတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၁၅။ အနုပက္ခန္ဓတိတိ
အနုပဝိသတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၉။

အနုပက္ခန္ဓဟံသပေါတက (ပု) [အနုပက္ခန္ဓ+
ဟံသပေါတက] အစဉ်လိုက်၍ ပျံ့သော
ဟင်္သာငယ်။ ဗုဒ္ဓဟုလဘဒ္ဒေါ စ ဟံသာဓိပတိ။
အနုပက္ခန္ဓဟံသပေါတကော ဝိယ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၉၂။

အနုပက္ခိပိတ္တာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ပ+ခိပ+တွာ]
ထည့်သွင်း၍။ သေယျံ ကပ္ပေတိ ပါဒေ ပါဒံ
အစာဇာယ အန္တရသတ္တိမိ နဂံဋ္ဌံ အနု-
ပက္ခိပိတ္တာ။ အံ၊ ၁။ ၅၆၇။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၇။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၇၄။

အနုပဓဇ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ဥပ+ဓဒ(ခိ)+တွာ။
အနုပဓဇာတိ ဧတ္ထ ဓဒ ဟိ သာယန္တိ ဇာတု-
ပါဌေသု ဝုတ္တတ္တာ ဓဒ-သဒ္ဓေါ ဟိ သတ္တော
ဟောတိ။ အနု သမိပံ ဥပဂန္ဓာ ဒေနံ
ဟိ သနံ နာမ အနု သမိပံ ပဝိသနမေဝ။
ပါစိတိယော၊ ၁။ ၂။ အနုပဗ္ဗ ဥပပဗ္ဗ ခိဇာတု-
တော တုသစ္စယဿ ဇာဒေသံ ကတော ရူပသိပ္ပိ
ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပါတိမောက္ခပဒတ္တအနုဝဏ္ဏနာ။
၂။ ၁၉။] ညှဉ်းဆဲ၍၊ ညှဉ်းဆဲသောအားဖြင့်
တိုးဝေ၍၊ အနီးသို့ - အတွင်းသို့ - အတင်း
တိုးဝင်၍။ ဘိက္ခု၊ အနုပဓဇ သေယျံ
ကပ္ပေန္တိ။... အနုပဓဇာတိ အနုပဝိသိတာ။
ဝိ၊ ၂။ ၆၂၃။ အနုပဓဇ သေယျံ ကပ္ပေန္တိတိ

တုမ္မာကံ အန္တေ မဉ္ဇဉ္ဇာနံယေဝ ပါပုဏာတိ၊
 န သဗ္ဗော ဝိဟာရော။ အမ္မာကံ ဒါနိ ဣဒံ
 ဌာနံ ပါပုဏာတိတိ အနုပဝိသိတာ မဉ္ဇဉ္ဇာ
 ပညပေတွာ နိသိဒ္ဓန္တိပိ နိပဇ္ဇန္တိပိ သဗ္ဗာယဗ္ဗိ
 ကရေန္တိ။ ဝိ၊ဌ၊၃။၄၅။ အနုပဝိသိတာတိ
 သမိပံ ပဝိသိတာ။ သာရတ္ထ၊၃။၃၀။ ဝိမတိ၊
 ၂။၁၇။ န ထေရေ ဘိက္ခု။ အနုပဓဇ္ဇ
 နိသိဒ္ဓိတဗ္ဗံ၊ ဝိ၊၃။၅၉။ ဆန္ဒောပိ ဘိက္ခု၊
 ဘိက္ခုနိနံ အနုပဓဇ္ဇ ဘိက္ခုဟိ သဒ္ဓိ
 ဝိဝဒတိ။ ဝိ၊၄။၂၁။ ဘိက္ခုနိနံ အနုပဓဇ္ဇာတိ
 ဘိက္ခုနိနံ အန္တေ ပဝိသိတာ။ ဝိ၊ဌ၊၄။၃၉။
 အနုပဓဇ္ဇာ(မ၊၁။၂၃၆။)တိ အနုပဝိသိတာ။
 မ၊ဌ၊၂။၆၅။ နာနုပဓဇ္ဇာ(မ၊၂။၁၄၃။)တိ န
 အနုပဓဇ္ဇ န အနုပဝိသိတာ။ မ၊ဌ၊၃။၁၂။
 အနုပဓဇ္ဇာတိ အနုပကမ္မိတွာ ဂရုဋ္ဌာနိယာနံ
 အန္တရံ အနာပုဏ္ဏာ အနုပဝိသိတာတိ ဣမမတ္တံ
 ဒသေတုံ “တတ္ထ ယော” တိအာဒိ ဝုတ္တံ၊ မ၊ဌ၊
 ၃။၈၂။ အနုပဓဇ္ဇာ (မဟာနိ၊၁၇၅။)တိ
 သဗ္ဗေသံ နိသိဒ္ဓဋ္ဌာနံ ပဝိသိတာ။ မဟာနိ၊ဌ။
 ၂၉၄။ ထေရေ ဘိက္ခု။ အနုပဓဇ္ဇာ(ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
 ၁၈။)တိ ထေရနံ ဘိက္ခုနံ ဌိတဋ္ဌာနံ အနု-
 ပဝိသိတာ တေသံ အာသန္နတရဋ္ဌာနံ ဥပ-
 ဂန္ဓာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄၄။

အနုပဓဇ္ဇန္တ (တိ) [န+ဥပဓဇ္ဇန္တ] မညဉ်းဆဲ
 သော၊ ညဉ်းဆဲသောအားဖြင့် မတိုးဝေသော၊
 အနီးသို့အတင်းတိုးမဝင်သော၊ သူ။ ထေရေ
 ဘိက္ခု။ အနုပဓဇ္ဇန္တေန နဝေ ဘိက္ခု။ အာသ-
 နေန အပ္ပဋိဗာဟန္တေန။ ဝိ၊၅။၂၇၊၃၁၈။

အနုပဓဇ္ဇသိက္ခာပစ္စ (န) [အနုပဓဇ္ဇ+သိက္ခာပစ္စ]
 အနုပဓဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်၊ ပါစိတ္တိယပါဠိ၊ ၅-ကဏ္ဍ၊
 ၂-ဝဂ်၊ ၆-သိက္ခာပုဒ်။ ဝိ၊၂။၆၂-၃။

အနုပဓတ္တ (န) အနုပဓတ္တ-ကြည့်။

အနုပဂစ္ဆတိ (ကြိ) [အနု+ဥပ+ဂမ္+အ+တိ]
 အစဉ်ကပ်ရောက်၏၊ အစဉ်လိုက်၏၊ အစဉ်
 ရောက်၏။ ပထဝီ ပထဝီကာယံ အနုပေတိ

အနုပဂစ္ဆတိ။ ဒီ၊၁။၅၂။ မ၊၂။၁၈၂။ သံ၊၂။
 ၁၇၀။ အနုပဂစ္ဆတိတိ တဿေဝ ဝေဝစနံ၊
 အနုပဂစ္ဆတိတိပိ အတ္ထော။ ဥဘယေနာပိ
 ဥပေတိ ဥပဂစ္ဆတိတိ ဒသေတိ။ ဒီ၊ဌ၊၁။
 ၁၄၉။ မ၊ဌ၊၃။၁၅၈။ သံ၊ဌ၊၂။၃၁၁။ ယတော
 စ ရူပံ သမ္ဘောတိ၊ တတ္ထေဝါနုပဂစ္ဆတိ။ ဇာ၊
 ၂။၄၉။

အနုပဂန္တုကာမ (တိ) [အနုပဂန္တု+ကမ္+က]
 ကပ်ရောက်ခြင်းငှါ - ကပ်ရောက်ရန် - အလို
 မရှိသော၊ မကပ်ရောက်လိုသော၊သူ။ ဝဿံ
 အနုပဂန္တုကာမေန သဉ္ဇိစ္စ အာဝါသော
 အတိက္ကမိတဗ္ဗော။ ဝိ၊၃။၁၉၃။

အနုပဂန္ဓာ (ကြိဝိ) [န+ဥပဂန္ဓာ] မကပ်ရောက်
 မူ၍၊ သတ္တဟိ ဘိက္ခုဝေ အဂေဟိ သမန္နာ-
 ဂတံ ကုလံ အနုပဂန္ဓာ ဝါ နာလံ ဥပဂန္တု။
 အံ၊၂။၄၀၂။ နဝဟိ ဘိက္ခုဝေ အဂေဟိ သမန္နာ-
 ဂတံ ကုလံ အနုပဂန္ဓာ ဝါ နာလံ ဥပဂန္တု။
 အံ၊၃။၁၉၂။ အနုပဂမ္-လည်း ကြည့်။

အနုပမန (န) [န+ဥပမန] (၁) (က)မကပ်
 ရောက်ခြင်း။ ဓမ္မိကာယ သာမဂ္ဂိယာနုပမနံ
 ဟောတိ။ ဝိ၊၄။၄၃၁။ (ခ) မစွဲယူခြင်း။ အပိ
 စ နိစ္စာဒိတော (နိစ္စတော၊အံ၊ဌ၊၂။) အနု-
 ပမနာဒိဝေသနပေတဿ အာနိသံသယလံ
 ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒီ၊ဌ၊၁။၂၀၈။ အံ၊ဌ၊၂။၁၉။ နိစ္စာ-
 ဒိတော အနုပမနာဒိဝေသနာတိ “နိစ္စ”န္တိ
 အဂ္ဂဟဏာဒိဝေသန၊ (ဣမိနာ နိဒ္ဓိသိတဗ္ဗေ
 ဟိ တော-သဒ္ဓမ္မိစ္စန္တိ သဒ္ဓဝိဒ္ဓံ၊ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။)
 ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၀။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁၈၄။ အံ၊ဋီ၊၂။
 ၂၂။ (တိ) (၂) ကပ်ရောက်ခြင်း-စွဲလမ်း
 ခြင်း - မရှိသော၊မကပ်ရောက် - မစွဲလမ်း -
 သော၊သူ။ အနုပယ-ကြည့်။

အနုပမနိယ (တိ) [န+ဥပမနိယ] မရောက် -
 အပ် - နိုင် - သော၊သူ။ ပယောဂါသယ-
 ဝိပနန္တဟိ အနုပမနိယတော စ ကေနစိပိ
 အနာသာဒနိယတော စ ဒုရာသဒေါ။ဝိမာန၊
 ဌ။၁၉၇။

အနုပဏ္ဍ (ကြိဝိ) [န+ဥပဏ္ဍ] မကပ်ရောက်မူ၍။

(က) မဝင်ရောက်မူ၍။ အထ ခေါ် ဘကဝါ

ဝေရဉ္စာယံ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတော အနုပဏ္ဍ

သောရေယံ သက်သေ...။ ဝိဝါသ၂။ အနု-

ပဏ္ဍာတိ... အနုပဏ္ဍာ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၅၉။

(ခ) မကပ်ရောက်-မပြီတည်း-မူ၍။ မကပ်

ရောက် မပြီတည်း-ခြင်းကြောင့်။ ဧတေ ခေါ်

ဘိက္ခဝေ ဥဘော အန္တေ အနုပဏ္ဍ မဇ္ဈိမာ

ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ပုဒါ...။ ဝိဝါသ

၁၄။ မ၊ ၃။ ၂၇၃။ သံ၊ ၃။ ၃၆၉။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၃၇၃။

ပဋိသံ၊ ၃၃၀။ အနုပဏ္ဍာတိ အနုလ္လိယိတော။

အဘိ၊ ၄၂။ ၄၄၀။ အနုပဏ္ဍာတိ န ဥပဏ္ဍာ။

ပဋိသံ၊ ၄၂။ ၂၁၆။ အရိယမဂ္ဂေါ စေတ္တ အန္တ-

ဇ္ဈယံ အနုပဏ္ဍ မဇ္ဈိမာပဋိပဒါဘူတောဝ

“မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ” တိ အက္ခာတတ္တာ သွာက္ခာ-

တော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၀၈။ အနုပဏ္ဍာတိ အနု-

ပဏ္ဍာ၊ အနုပဏ္ဍမနဟေတု ဝိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။

၂၇၆။ ဒိဋ္ဌိဉ္စ အနုပဏ္ဍ၊ ခုဒ္ဒက၊ ၁။ သုတ္တနိ။

၃၀၂။ (ဂ) မရှိမူ၍။ မသုံးသပ်မူ၍။ ကမ္မ-

ဘဝဥပပတ္တိဘဝဘေဒံ ဝါ အနုပဏ္ဍ သဒ္ဓိံ

အန္တောဂဓေဟိ ကာမဘဝါဒိဝသေန တယော

ဘဝါ ဟောန္တိ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၀၈။ အနုပဏ္ဍာတိ

အနိဿာယ၊ အနာမသိတောတိ အတ္ထော။

ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၃၂။

အနုပ (ပု)ဂေ (ဗျ) [အနု+ပဂေ] စောစော၊

စောစော၊ နံနက်စောစော။ အာမိသခါဒ-

နတ္တာယ အနုပုဂေယေဝ သန္နိပတိတာနံ ကာ-

ကာနံ ဩရဝသဒ္ဓံ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၇၉။ အနုပုဂေ-

ယေဝါတိ ပါတောယေဝ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၂၈။

ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၈၉။ အတိပဂေ-လည်း ကြည့်။

အနုပဏ္ဍာ (ပု) [န+ဥပဏ္ဍာ] (၁) မညှဉ်း

ဆဲ-မနှိပ်စက်-မဖျက်ဆီး-ခြင်း-စေခြင်း၊

သတ်ဖြတ်-ညှဉ်းဆဲ- နှိပ်စက်-ဖျက်ဆီး-

ရန် မကြံစည်ခြင်း။ အနုပဝါဒေါ အနုပဏ္ဍာ-

တော၊ ပါတိမောက္ခေ စ သံဝရော။ ဒီ၊ ၂။ ၄၂။

ဓမ္မ၊ ၄၁။ ဥဒါန၊ ၁၂၇။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၄။ အနုပ-

ဏ္ဍာတောတိ ကာယေန ဥပဏ္ဍာတဿ အက-

ရဏံ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၇၀။ အနုပဏ္ဍာတောတိ အနု-

ပဏ္ဍာတနဉ္စေဝ အနုပဏ္ဍာတာပနဉ္စ။ ဓမ္မ၊ ၄။

၂။ ၁၅၄။ အနုပဏ္ဍာတောတိ ကာယေန

ကာယစိ ဥပဏ္ဍာတာကရဏံ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၃၀။

အနုပဏ္ဍာတောတိ ကာယေန မနသာ စ

ကာယစိ ဥပဏ္ဍာတာကရဏံ မနသာပိ ပရေသံ

အနတ္တစိန္တနာဒိဝသေန ဥပဏ္ဍာတာကရဏဿ

ဝဇ္ဇေတဗ္ဗတ္တာ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၄၃။ ဥပဏ္ဍာတံ

ဝဇ္ဇေတော အနုပဏ္ဍာတေန။ ပဋိသံ၊ ၃၁၅။

(၂) မပင်ပန်း-မဆင်းရဲ-ခြင်း။ ပရဿ စ

ပုဂ္ဂလဿ အနုပဏ္ဍာတော။ မ၊ ၃။ ၂၉။ ဥပ-

ဏ္ဍာတ (မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၉။) ကြည့်။

(တိ) (၃) နာကျင်-ဆင်းရဲ-ခြင်း-မရှိ

သော။ အဒုက္ခော သေသာ ဓမ္မော အနုပဏ္ဍာ-

တော။ မ၊ ၃။ ၂၇၄။ သဥပဏ္ဍာတ (မ၊ ၄။ ၄။

၁၉၂။) ကြည့်။

အနုပဏ္ဍာတက (တိ) [န+ဥပဏ္ဍာတက။ ထိန္တ

အနုပဏ္ဍာတိကာ] မညှဉ်းဆဲ-မနှိပ်စက်-

သော။ ဝိယာကရံ ပဉ္စမနုပဏ္ဍာတိကံ။ ဝိ၊ ၃။

၅၀၉။ အနုပဏ္ဍာတကရံ ပဉ္စ ဗျာကရမာနော။

ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၄၃၆။

အနုပဏ္ဍာတကရ (တိ) [န+ဥပဏ္ဍာတကရ]

ညှဉ်းဆဲ- နှိပ်စက်-ခြင်းကို မပြုတတ်သော။

အနုပဏ္ဍာတက-ကြည့်။

အနုပဏ္ဍာတန (န) [န+ဥပဏ္ဍာတန] မညှဉ်း

ဆဲ- မနှိပ်စက်- မဖျက်ဆီး-ခြင်း။ အနုပ-

ဏ္ဍာတ (၁) အနက် ကြည့်။

အနုပဏ္ဍာတာပန (န) [န+ဥပဏ္ဍာတာပန]

မညှဉ်းဆဲ-မနှိပ်စက်-မဖျက်ဆီး-စေခြင်း။

အနုပဏ္ဍာတ (၁) အနက် ကြည့်။

အနုပဏ္ဍာရ (တိ) [န+ဥပဏ္ဍာရ] လှည့်လည်သွား

လာရာ-ကျက်စားရာ-မဟုတ်သော အရပ်။

ပန္နာနိတိ ဇနတံ အတိက္ကမိတော မနုဿာနံ

အနုပဏ္ဍာရေ ငြိတာနိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၂။ မနုဿာ-

နံ အနုပစာရေတိ ယတ္ထကေ ကသနာဒိကိစ္စံ
ကရေန္တာနံ သဉ္စာရော ဟောတိ၊ တွေကံ
အတိက္ကမိတွာ အနုပစာရေ။ သံ၊ဋီ၊၁။၂၄၉။
အနုပစာရဌာန-လည်း ကြည့်။

အနုပစာရဌာန (န) [အနုပစာရ+ဌာန] လှည့်
လည်သွားလာရာ - ကျက်စားရာ - မဟုတ်
သော-အရပ်-ဌာန။ ဝနပတ္တန္တိ ဂါမန္တံ
အတိက္ကမိတွာ မနုဿာနံ အနုပစာရဌာနံ၊
ယတ္ထ န ကသိယတိ န ဝပိယတိ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။
၁၈၈။ မ၊ဋီ၊၁။၁၁၆။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၆။ မနုဿာနံ
အနုပစာရဌာနန္တိ ပကတိသဉ္စာရဝသေန မနု-
ဿေဟိ န သဉ္စရိတဗ္ဗဌာနံ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၇၇။
အနုပစာရဌာနန္တိ နိစ္စကိစ္စဝသေန န ဥပစရိ-
တဗ္ဗဌာနံ။ မ၊ဋီ၊၁။၂၀၉။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၇။

အနုပစိတ (တိ) [န+ဥပစိတ] မဆည်းပူးအပ်
သော။ နဝဉ္စ ပုညံ အနုပစိတံ။ သံ၊၁။
၉၃။ အကတေနာတံ အနိဗ္ဗတ္တိတေန အတ္တနာ
အနုပစိတေန။ ပေတ၊ဋီ၊၁၃၉။

အနုပစိတကုသလသမ္ဘာရ (ပု) [န+ဥပစိတ+
ကုသလ+သမ္ဘာရ] (၁) မဆည်းပူးအပ်
သော ကုသိုလ်အဆောက်အဦ။ (တိ) (၂)
ဆည်းပူးအပ်သော ကုသိုလ် အဆောက်အဦ
မရှိသော၊သု။ သဗ္ဗမေတံ အနုပစိတကုသလ-
သမ္ဘာရေဟိ ဒုပ္ပညေဟိ သသာဒီဟိ ဝိယ...
အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌဉ္စ။ ဝိ၊ဋီ၊၁။၁၉။ ဒီ၊ဋီ၊၁။
၂၁။ အဘိ၊ဋီ၊၁။၂၃။ သမ္ဘရိတဗ္ဗတော ကုသ-
လမေဝ သမ္ဘာရော သော သမ္ဘာ အနုပစိ-
တော ယေဟိ တေ အနုပစိတကုသလသမ္ဘာ-
ရာ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၀၈။ သသာဒီဟိ ဝိယ
မဟာသမုဒ္ဒေါ အနုပစိတကုသလသမ္ဘာရေဟိ
အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာ ဒုပ္ပရိယောဂါဟာ စ။
ဥဒါနုဋ္ဌ။၁၀။ အနုပစိတကုသလသမ္ဘာရေဟိ
ယာတာဝတော ဒုဒ္ဒသံ မမစိတ္တသန္နိသိတံ...။
ထေရီ၊ဋီ၊၁။၅၉။

အနုပစိတဉာဏသမ္ဘာရ (တိ) [န+ဥပစိတ+
ဉာဏသမ္ဘာရ] ဆည်းပူးအပ်သော ဉာဏ်အ-
ဆောက်အဦမရှိသော၊သု။ အနုပစိတဉာဏ-
သမ္ဘာရေဟိ ဒဠိ န သက္ကာတိ သုဒ္ဓဒ္ဓသံ။
နေတ္တိ၊ဋီ၊၁။၁၁၉။

အနုပစိနန္တ (တိ) [န+ဥပစိနန္တ] ချစ်ခင်
သဖြင့် မကြည့်ရှုသော၊သု။ သုမုခ အနုပစိ-
နန္တံ၊ ပက္ကမန္တိ ဝိဟာဂမာ။ ဇာ၊၂။၈၃။ အနု-
ပစိနန္တာတိ သိနေဟေန အာလဟာဝသေန
အနောလောကေန္တံ။ ဇာ၊ဋီ၊၁။၂၆၀။

အနုပစ္စိန္တ (တိ) [န+ဥပစ္စိန္တ] မပြတ်အပ်-
မပြတ်-သော။စိဝရာသာ ဝါ အနုပစ္စိန္တာ။
ဝိ၊ဋီ၊၁။၂၇၃။

အနုပစ္စေဒ (ပု) [န+ဥပစ္စေဒ] မပြတ်ခြင်း။
ဧဝံ ဒီပသိခါယ အနုပစ္စေဒေါ ဟောတိ။ ..
ဧဝံ ဝေဒနာနံ အနုပစ္စေဒေါ ဟောတိ။
မ၊ဋီ၊၁။၂၁၃-၄။

အနုပစ္စေဒကရဏ (န) [အနုပစ္စေဒ+ကရဏ]
အဆက်မပြတ်သည်ကို ပြုခြင်း။ အဖန်ဖန်ဖြစ်
စေခြင်း။

အနုပစ္စေဒကရဏရသ (တိ) [အနုပစ္စေဒကရ-
ဏ+ရသ] မပြတ်သည်ကို ပြုခြင်း- အဖန်
ဖန်ဖြစ်စေခြင်း- ဟူသော ကိစ္စရှိသော။ ပဘ-
ဝလက္ခဏံ သမုဒယသစ္စံ၊ အနုပစ္စေဒကရဏ-
ရသံ။ အဘိ၊ဋီ၊၁။၇၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၂၆။ “ဧဝမ္ပိ
တဏှာနုသယေ အနုဟတေ၊ နိဗ္ဗတ္တတိ ဒုက္ခမိဒံ
ပုနပျုနန္တိ ဧဝံ ပုနပျုနံ ဥပ္ပါဒနံ အနုပစ္စေ-
ဒကရဏံ။ မူလဋီ၊၂။၅၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၁၉၃။

အနုပစ္စေဒန (န) [န+ဥပစ္စေဒန] မပြတ်ခြင်း။
အသတိ စ ကိလေသပ္ပဟာနေ ဒုက္ခဿ အနု-
ပစ္စေဒနတော...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၁၃။

အနုပစ္စေဒပစ္စုပ္ပန် (တိ) [အနုပစ္စေဒ+
ပစ္စုပ္ပန်] မပြတ်ခြင်းဟူသော ပစ္စုပ္ပန်
ရှိသော။ အနုပ္ပဗန္ဓနရသ-ကြည့်။

အနုပညာပါဠိကထာ (တိ) [အနုပညာပါဠိ+ကထာ]
အစဉ်အတိုင်း - ဖြစ်သော - ဟောဆိုအပ်
သော - ပြဆိုအပ်သော - ပြဆိုကြောင်း -
ပြဆိုရာ - ဖြစ်သော - စကား။ အနုပုဗ္ဗိ-ကြည့်။

အနုပဋ္ဌပေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ဥပဋ္ဌပေတွာ] ကပ်
၍ မတည်စေ-မဖြစ်စေ- မထင်စေ - မစူး
စမ်း - မသုံးသပ်-မူ၍။ အနုပဋ္ဌိတ-ကြည့်။

အနုပဋ္ဌဟနဓမ္မ (ပု) [အနုပဋ္ဌဟန+ဓမ္မ] ကပ်၍
မတည်-မဖြစ်ပေါ်-သော သဘော။ အနုပ-
ဋ္ဌာနသာဝ-ကြည့်။

အနုပဋ္ဌာန (န) [န+ဥပဋ္ဌာန] မဖြစ်ပေါ်-
မထင်-ခြင်း။ အဿဒ္ဓိယဿ အနုပဋ္ဌာနံ
သဒ္ဓိန္ဒြိယဿ အဿာဒေါ၊ အဿဒ္ဓိယပရိစ္ဆာ-
ဟာယ အနုပဋ္ဌာနံ သဒ္ဓိန္ဒြိယဿ အဿာဒေါ
ဟောတိ။ ပဋိသံ ၂၀၅။ အဿဒ္ဓိယဿ အနု-
ပဋ္ဌာနန္တိ အဿဓဇ္ဇေ ပုဂ္ဂလေ ပရိဝဋ္ဌယတော
... အဿဒ္ဓိယဿ အနုပဋ္ဌာနံ ဟောတိ။
ပဋိသံ၊ ၂။ ၁၃၅။

အနုပဋ္ဌာနတာ (တိ) [အနုပဋ္ဌာန+တာ] ကပ်၍
မတည်-မဖြစ်ပေါ်-ခြင်း။ သဗ္ဗဓမ္မာနံ သမ္မာ
သမုဓဇ္ဈေဒေ နိရောဓေ စ အနုပဋ္ဌာနတာ
ပညာ သမသိသဋ္ဌေ ဉာဏံ။ ပဋိသံ၊ ၂။ ၉၈၊
၄၀၅။ နိရောဓေစ အနုပဋ္ဌာနတာတိ နိရောဓေ
ဂတေ ပုန န ဥပဋ္ဌာနတာယ၊ ပုန အနုပုတ္တိ-
ယန္တိ အတ္ထော။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁၂၈။

အနုပဋ္ဌာနဘာဝ (ပု) [အနုပဋ္ဌာန+ဘာဝ] ကပ်
၍မတည်-မဖြစ်ပေါ်-သည်၏အဖြစ်-ခြင်း။
ဝေ အနုပဋ္ဌဟနဓမ္မဝသေန အနုပဋ္ဌာန-
ဘာဝေါ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂၉၁။

အနုပဋ္ဌိတ (တိ) [န+ဥပဋ္ဌိတ] ကပ်၍မတည်
သော၊ မဖြစ်ပေါ်-မထင်-သော။ အနုပဋ္ဌိတာ
စေဝ သတိ န ဥပဋ္ဌာတိ။ မ၊ ၁။ ၁၄၉။ အနု-
ပဋ္ဌိတာတိ အာဒိသု ပုဗ္ဗေ အနုပဋ္ဌိတာ သတိ

တံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတောပိ န ဥပဋ္ဌာတိ။
မ၊ ၄။ ၁၂၇။ အရက္ခိတာယ ဝါစာယ အရက္ခိ-
တေန စိတ္တေန အနုပဋ္ဌိတာယ သတိယာ။
သံ၊ ၁။ ၄၂၈။ အံ၊ ၂။ ၈၄။ မဟာနိ။ ၃၀၂။ အနု-
ပဋ္ဌိတာယ သတိယာတိ ကာယဂတာသတိ
အနုပဋ္ဌပေတွာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၂။ အနုပဋ္ဌိ-
တာယ သတိယာတိ သတိ သူပဋ္ဌိတံ
အကတွာ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၅။ အနုပဋ္ဌိတာယ
သတိယာတိ ကာယဂတာယ သတိယာ အနု-
ပဋ္ဌိတာယ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၀။

အနုပဋ္ဌိတကာယသတိ (တိ) [အနုပဋ္ဌိတ+ကာ-
ယ+သတိ] ကပ်၍မတည်စေ-ဖြစ်ပေါ်စေ-
အပ်သော - ထင်သော - ကာယဂတာသတိ
မရှိသော - မှန်တိုင်းသော သဘောအားဖြင့်
ခန္ဓာကိုယ်ကို - မစူးစမ်း - မရှုမှတ် - သော၊
သူ။ အနုပဋ္ဌိတကာယသတိ စ ဝိဟရတိ။ မ၊
၁။ ၃၃၃။ အနုပဋ္ဌိတကာယသတိတိ ကာယေ
သတိ ကာယသတိ၊ တံ အနုပဋ္ဌပေတွာတိ
အတ္ထော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၁။ ကာယေ ကေသာ-
ဒိဒ္ဓတ္တိ သာသုစိသမုဒါယေ တံသဘာဝါရမ္ပဏာ
သတိ ကာယသတိ။ အနုပဋ္ဌပေတွာတိ အနုပ္ပါ-
ဒေတွာ၊ ယထာသဘာဝတော ကာယံ အနု-
ပဓာရေတွာတိ အတ္ထော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၈။ အနု-
ပဋ္ဌိတကာယသတိ စ ဝိဟရတိ ပရိတ္တစေတ-
သော။ စူဠနိ။ ၂၇၇။

အနုပဋ္ဌိတဿတိ (တိ) [န+ဥပဋ္ဌိတ+သတိ] ဖြစ်
ပေါ်သော - ထင်သော - သတိမရှိသော၊
မေ့လျော့သော၊ သူ။ ဗာဓေယန္တိ အနုပဋ္ဌိ-
တဿတိ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၂၈။

အနုပတတိ (ကြိ) [အနု+ပတ+အ+တိ] လိုက်
၏၊ ကျ၏။ (က) ကျရောက်၏။ အကိဉ္ဇနံ နာနု-
ပတန္တိ ဒုက္ခာ။ သံ၊ ၁။ ၂။ နာနုပတန္တိ ဒုက္ခာတိ
ဝဋ္ဋုဒုက္ခာ ပန တဿ ဥပရိ န ပတန္တိ။ သံ၊ ၄။
၁။ ၆၀။ (ခ) ကျရောက်ပါဝင်၏။ အကျုံးဝင်

၏။ ကေမေဃော ခေါ် မာဏဝ သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနုပတ်တိ၊ သဗ္ဗေပိ မာဏဝ ဓမ္မော ကေမေဃသ္မိံ သြသရန္တိ...။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၀၉။ သလ္လေခတာ စ ပဝိဇ္ဇေကတာ စ ဒွိသု ဓမ္မေသု အနုပတ်တိ အလောဘေ စေဝ အမောဟေ စ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇။ အနုပတ်တိတိ တဒန္တောကော တပ္ပရိယာပနာ ဟောန္တိ တဒဘယသေဝ ပဝတ္တိဝိသေသဘာဝတော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၅။ (ဂ) ကျရောက်လိုက်ပါ၏။ ယေ ရာဂရတ္တာနုပတ်တိ သောတံ။ ဓမ္မ ၆၃။ (ဃ) လိုက်၏။ နောက်မှ - အစဉ် - လိုက်၏။ မံသကာဇံ အဝဟာယ၊ ဂေါဓံ အနုပတာမဟံ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၇၇။ သစေ အနုပတိတုကာမာသိ၊ ခိပ္ပံ အနုပတိယာသိ (အနုပတေယျာသိ-ဟူလိုလျက် ဆန်းကြောင့် အနုပတိယာသိ-ဟု ဆိုသည်။) နော။ တမေဝါနုပတေယျာသိ၊ အပိ ပသေသိ နေလဟံ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၅၅။ အာမဂန္ဓေန အဝဿတံ မက္ခိကာ နာနုပတိဿန္တိ...။ မက္ခိကာ နာနုပတိဿန္တိ၊ သင်္ကပ္ပါ ရာဂနိဿိတာ။ အံ၊ ၁။ ၂၈၄။ နာနုပတိဿန္တိတိ ဥဋ္ဌာယ န အနုပန္တိဿန္တိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၀။ (င) လိုက်၏။ ဆည်းကပ် - စား - ၏။ အနုဂစ္ဆန္တိ အနုပတ်တိ၊ နေဟေတု ဟိ နာရိယော။ ဇာ၊ ၂။ ၁၂၇။ (စ) ကျရောက် - ဖြတ် - ဝင် - သွား၏။ သတ္တန္တံ တေဝ ကာယာနမန္တရေန သတ္တံ ဝိဝရမနုပတတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၅၃။ မ၊ ၂။ ၁၈၆။ ယထာ မဂ္ဂရာသိအာဒိသု ပဟတံ သတ္တံ မဂ္ဂါဒိနံ အန္တရေန ပဝိသတိ၊ ဝေ သတ္တန္တံ ကာယာနံ အန္တရေန ဆိဗ္ဗေန ဝိဝရေန သတ္တံ ပဝိသတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၁။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၀။ (ဆ) အမှတ် ပြု၍ - ကျရောက်၏ - ပြစ်၏။ ထွန်းပ၏။ ဝိဝရမနုပတ်တိ ဝိဇ္ဇတော။ ထေရ၊ ၂၂၉။ ဝိဝရန္တိ အန္တရာ ဝေမဇ္ဈံ။ အနုပတ်တိတိ အနုလက္ခဏေ ပတ်တိ ပဝတ္တန္တိ၊ ဝိဇ္ဇောတန္တိတိ အတ္ထော။ ဝိဇ္ဇောတနုမေဝ ဟိ ဝိဇ္ဇုလ္လတာနံ ပဝတ္တိ နာမ၊ အနုသဒ္ဓယောဂေန စေတ္တ ဥပ-

ယောဂဝစနံ၊ ယထာ ရူက္ခမနုဝိဇ္ဇောတန္တိတိ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၅။

အနုပတ်န (န) [အနု+ပတ်+ယု] (၁) နောက်၌ - ကျရောက်ခြင်း - ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ အနုပါတ (အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၂။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၉) ကြည့်။ (၂) ကျရောက်တတ်သော။ အနုပတ်နသီလ - ကြည့်။

အနုပတ်နသီလ (တိ) [အနုပတ်န+သီလ] ကျရောက်လေ့ရှိသော၊ ပျံ့ဆင်းထိုးသုတ်လေ့ရှိသော။ အနုပါတီ၊ ခဏာနုပါတီ (ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၄၉၇) တို့ကြည့်။

အနုပတ်မာန (တိ) [အနု+ပတ်+မာန] လိုက်သော၊ သူ။ တောယ ကေပဒိကာယ အနုပတ်မာနာ ပုတ္တကေ... (အနုပမာနာ၊ က။ အနုပတ္တမာနာ၊ သျာ) ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၃၆။

အနုပတ်ဋ္ဌတိ (ကြိ) [အနု+ဥပ+ဋ္ဌာ+အ+တိ] အစဉ်မပြတ် - အမြဲ - တည်ထား၏။ သော ဒေသန္တရံ ဂစ္ဆန္တော ဘရိယံ အာဟ... အနုပတ်ဋ္ဌာဟံ။ ပေတ၊ ၄။ ၇။ ၂။

အနုပတ်တ (တိ) [အနု+ပတ်+တ] (က) ကျရောက် - ပါဝင် - သော၊ အကျုံးဝင်သော။ ဣမေသု တိက္ခဝေ ဓမ္မေသု အဝိဇ္ဇာ အနုပတိတာ။ အံ၊ ၁။ ၄၇၇။ ဣမေသု ဝုတ္တပ္ပဘေဒေသု စေတနာဓမ္မေသု အဝိဇ္ဇာ သဟဇာတဝသေန စ ဥပနိဿယဝသေန စ အနုပတိတာ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၈။ ဣမေသု ဓမ္မေသု အဝိဇ္ဇာ ဥပနိဿယကောဋိယာ အနုပတိတာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅၄။ အဝိဇ္ဇာနုပတိတာ (အဘိ၊ ဝိ။ ၃၇၃) တိ ကာမရာဂပဋိသသမ္ပယုတ္တာ ဟုတော အာရမ္မဏာရဏဝသေန အဝိဇ္ဇာ အနုပတိတာ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၄၁။ သဗ္ဗံ စိတ္တံ ဝိတက္ကာနုပတိတန္တိ? အာမန္တာ၊ သဗ္ဗံ စိတ္တံ ဝိစာရာနုပတိတံ အနောတ္တပ္ပါနုပတိတန္တိ။ အဘိ၊ က။ ၃၀၃။ (ခ) ကပ်ရောက်အပ် - လိုက်အပ် - အစဉ်မပြတ်လိုက်အပ် - နှိပ်စက်အပ် - သော။

ဒုက္ခာနုပတိတာ (သံ၊၁။၃၇၃)တိ ဒုက္ခေန
 အနုပတိတာ။ သံ၊၄။၂။၁၄၄။ ဒုက္ခေန အနု-
 ပတိတာတိ ဒုက္ခေနော သဗ္ဗသော ဥပဂတာ။
 သံ၊၄။၂။၁၄၇။ ဒုက္ခာနုပတိတဒ္ဓဂ္ဂ(ဓမ္မ။၅၆)-
 တိ ယေ ဝဋ်သခါတံ အဒ္ဓါနံ ပဋိပန္နတ္တာ ...
 အဒ္ဓဂ္ဂ။ ဧဝံ ဒုက္ခေ အနုပတိတာဝါ... ဝုတ္တပ္ပ-
 ကာရေန ဒုက္ခေန အနုပတိတောပိ န အဝေ-
 ယျာတိ အတ္ထော။ ဓမ္မ၊၄။၂။၂၇၉။ ပမာဒါနု-
 ပတိတော ရဇော။ သုတ္တနိ။၃၂၇။ ပမာဒါနု-
 ပတိတတ္တာ အပရာပရူပန္နော ပမာဒေါ ဝေ။
 သောပိ ရဇော။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၇၂။

အနုပတိတတ္ထ (န) [အနုပတိတ+တ္ထ] အစဉ်
 မပြတ်လိုက်အပ်သည်၏ အဖြစ်။ အနုပတိတ-
 ကြည့်။

အနုပတိတံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ပတ+တံ] နောက်မှ
 သွားခြင်းငှါ၊ လိုက်ခြင်းငှါ။ အနုပတိတုကာမ-
 ကြည့်။

အနုပတိတုကာမ (တိ) [အနုပတိတံ+ကမု+
 တ] လိုက်လိုသောသူ။ သစေ အနုပတိတု-
 ကာမာသိ။ ဇာ၊၂။၃၅၅။ အနုပတိတုကာ-
 မာသီတိ သစေပိ သာ အမှောက် ပဒါနုပဒံ
 အာဂန္တုကာမာသိ။ ဇာ၊၄။၇။၃၃၆။

အနုပတိတာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ပတ+တာ] (က)
 လိုက်၍၊ နောက်မှလိုက်၍။ တမေနံ ဂိဇ္ဈာပိ
 ကာကာပိ ကုလလာပိ အနုပတိတာ အနုပတိ-
 တော။ ဝိ၊၁။၁၄၄။ မ၊၂။၂၇။ သံ၊၁။၄၄၇။
 အနုပတိတာ အနုပတိတာတိ အနုပန္နိတာ
 အနုပန္နိတာ။ ဝိ၊၄။၂။၉၇။ မ၊၄။၃။၃၁။
 သံ၊၄။၂။၂၀၀။ (ခ) ကျရောက်၍၊ ပျံ့ဆင်း၍။
 မနုဿာနံ ပမာဒံ သလ္လက္ခေတာ အနုပတိ-
 တော ... မုခပုရံ ဂဟေတာ ပလာယတိ။
 ဓမ္မ၊၄။၂။၂၂၅။

အနုပတ္တိ (ထိ) [အနု+ပဒ+တိ] အစဉ်-
 ရောက်ခြင်း-ရခြင်း။ အာကခေ စေ ဟဒ-

ယဿာနုပတ္တိ။ သံ၊၁။၄၃။ ဟဒယဿာနု-
 ပတ္တိန္တိ အရဟတ္တံ။ သံ၊၄။၁။၉၇။ သတ္တုသာ-
 သနဿ ဟဒယတ္တာ အတ္တန္တရတ္တာ ဟဒယဿ
 မာနဿ အနုပတ္တိ ပဋိလာဘမာနသံ၊ တံ
 ပန အတ္တတော အညာ ဝေါတိ အာဟ
 “အရဟတ္တ”န္တိ။ သံ၊၄။၁။၁၄၃။

အနုပတ္တိမ္မိတတ္ထ (န) [န+ဥပတ္တိမ္မိတတ္ထ] မ
 ထောက်အပ် - မခိုင်မာစေအပ် - သည်၏
 အဖြစ်။ သုတ္တသုတ္တာနုလောမအာစရိယဝါ-
 ဒေဟိ အနုပတ္တိမ္မိတတ္တာ ဝုတ္တိ “အတ္တနော-
 မတိမတ္တ”န္တိ။ ဝိသုဒ္ဓါ၊၄။၁။၁၆၂။

အနုပထ (ပု) [အနု+ပထ] ခရီးလမ်းမတို့၏-
 အကြား-အလယ်-အနီး။ အဋ္ဌိနိ အဗ္ဗ
 ယာစိတွာ၊အနုပထေ ဒဟာထ နံ။ ဇာ၊၂။၇၀။
 ဇေမဂ္ဂမဟာမဂ္ဂါနံ အန္တရေ ဒဟေယျာထ။
 ဇာ၊၄။၅။၃၂၁။

အနုပဒ (န) [အနု+ပဒ] (၁) (က) နောက်-
 ခြေ-ခြေလှမ်း၊ လျော် - လျောက်ပတ်-
 မဆန့်ကျင်-တူ-ညီ-သောခြေ-ခြေလှမ်း၊
 အစဉ်- ထက်ကြပ်-လိုက်သော-ခြေ-ခြေ
 လှမ်း၊ ပဒေနာနုပဒံ ယန္တံ၊ နိဗ္ဗာပေန္တေ
 မဟာဇနံ။ အပါ၊၁။၁၅၄။ ပဒေနာနုပဒံ
 ယန္တော၊ ဝိပဿိဿ မဟေသိနော။ အပါ၊၁။
 ၂၃၁။ ပဒါနုပဒိက (မ၊၄။၃။၉၁။ မ၊၄။၃။
 ၆၁)လည်း ကြည့်။ (ခ) ခြေရာ၊ နောက်
 ခြေရာ၊ အသီးသီးသောခြေရာ။ သော နာဂ-
 ဝနိကော ယဿ ဝတာဟံ နာဂဿ အနုပဒံ
 အာဂတော။ မ၊၄။၂။၁၀၃။ ဘက္ကသမိကာ
 စောရာနံ အနုပဒံ ဂန္တော။ ဓမ္မ၊၄။၁။၃၀၄။
 ဗောဓိသတ္တဿ အနုပဒံ ပက္ကန္တော။ ဇာ၊၄။
 ၁။၁၂၇။ န တေသံ အနုပဒံ ဂန္တော။ ဝိ၊၄။၂။
 ၂၇။ ဝိသုဒ္ဓါ၊၁။၂၇၆။ အနုပဒန္တံ ပဒါနုပဒံ။
 သာရတ္ထ၊၂။၂၁၇။ ဝိသုဒ္ဓါ၊၄။၁။၃၃၅။ (၂)
 (က) အစဉ်၊ ရွှေ့နောက် အဖြစ်အပျက်
 အစဉ်၊ ဂုဏ်အစဉ်သည်။ သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓဂုဏေ

သဂဝတာပိ အနုပဒံ အနဝသေသတော မန-
သိ ကာတုံ န သက္ကာ အနန္တာပရိမေယျ-
ဘာဝတော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၀၅။ အနုဓမ္မဝိပဿ-
နာ (မ၊ ၄၄။ ၅၇။ မ၊ ၄၅။ ၂၇၄) လည်း
ကြည့်။ (ခ) ဟောအပ်-ပယ်အပ်-သော
တရားအစဉ်၊ အသီးသီးသောပုဒ်၊ ပုဒ်အစဉ်
စသည်။ တသွာ သမ္ပံ ဝုတ္တနုဿာရေန
အနုပဒသော ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ၊ မ၊ ၄၅။ ၂၇၄။
ထေရဿ ဟိ အနုပဒံ ဥဒ္ဓေသံ ဒေမာနော
အညော ဝါတုံ န သက္ကာတိ။ အဘိ၊ ၄၅။
၁၆။ တေ ပဟာနမုခေန အနုပဒံ ပစ္စဝေက္ခိ-
တာ ...။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၀၆။ အနုပဒဝဏ္ဏနာ-
လည်း ကြည့်။ (ဂ) အစဉ်အတိုင်းသော
သမာပတ်၊ သမာပတ်အစဉ်။ တသွာ အနု-
ပဒန္တိ အနုသမာပတ္တိယောတိ အက္ခော။
မ၊ ၄၅။ ၂၇၄။ (ဃ) သင့်လျော်သော-ပုဒ်-
ဝါကျ-စကား။ တဒနုပဒံ အဝစာသိဋ္ဌာရ-
ပဓမ္မ။ ဝိမာန၊ ၅။ ၁။ တဒနုပဒံ အဝစာသိတိ
တံ ကမ္မံ မယာ ဝုတ္တပဒဿ အနုပဒံ အနု-
ရူပပဒံ ကတာ ကထေယျာသိ။ ဝိမာန၊
၄။ ၁၄၇။ (င) နောက်ပုဒ်။ ပဒံ အနုပဒဉ္စာ-
ပိတိ ပဒံ ပုဗ္ဗပဒဉ္စ အနုပဒံ ပရပဒဉ္စ။ အပ၊
၄။ ၁။ ၃၁၉။ ပဒေန ပဒံ ကထယိသာမိ။ အနု-
ပဒေန အနုပဒံ ကထယိသာမိ။ မိလိန္ဒ၊
၃၂၃။ ယံ ကိဉ္စ ဝါ ကေမက္ခရံ အနုက္ခရံ၊
အက္ခရသမူဟော အနုဗျဉ္စနံ၊ အက္ခရနုဗျဉ္စ-
သမူဟော ပဒံ၊ ပဌမပဒံ ပဒမေဝ၊ ဒုတိယံ
အနုပဒန္တိ ဝေမေတ္တ နာနာကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။
ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၇။ ပဒါနုပဒံ စသေတော ဝါစာယ
ပရိစိတံ ကရောန္တော ...။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၇၀။
ပဒါနုပဒန္တိ ပဒဉ္စ အနုပဒဉ္စ၊ ပရိပံ ဟိ ပဒံ
နာမ၊ တဒနုန္တရံ အနုပဒံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၈၈။
(စ) ဂါထာ၏ - နောက် - ဒုတိယ - ပါဒ။
ပဒံ အနုပဒံ အနုက္ခရံ အနုဗျဉ္စနံ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၅။
ပဒန္တိ ကော ဂါထာပါဒေါ အဓိပ္ပေတော၊
အနုပဒန္တိ ဒုတိယပါဒေါ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၇။ (ဇ)

အကြောင်း၊ အဋ္ဌိအစု။ ပစ္စက္ခာနုပဒံ ဟေတု၊
အတိမညသိ နှန မံ၊ ဇာ၊ ၂။ ၂၀၇။ ပစ္စက္ခာ-
နုပဒံ ဟေတန္တိ ယံ တံ ဝဒေသိ၊ သဗ္ဗမ္မေတံ
ပစ္စက္ခာနဿ အနုပဒံ၊ ပစ္စက္ခာနကာရဏံ
ပစ္စက္ခာနကောဋ္ဌာသော ပနောယ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။
၂၆၉။

အနုပဒဂဏနာ (ထိ) [အနုပဒ+ဂဏနာ]
ဂါထာ၏ - နောက် - ဒုတိယ - ပါဒ - အရေ
အတွက်။ ထေရေန မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ
ဝုတ္တေ .. အနုပဒဂဏနာယ။ ကခါ၊ ၄။ ၁၆။
၃၅၀။ ဧဝံ ဝါစေန္တဿာပိ အနုပဒဂဏနာယ
ပါစိတ္တိယာ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၈။

အနုပဒဇုတိ အနုပုဒေတိ-ကြည့်။

အနုပဒဓမ္မ (ပ) [အနုပဒ+ဓမ္မ] အစဉ်အ
တိုင်းသော - အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သော -
တရား။ ဝုတ္တနုယေန ပန သပ္ပစ္စယနာမရူပဿ
ဒဿနေန....ဝိဒိတာ ဟောန္တိ၊ န အနုပဒ-
ဓမ္မဝသေန တထာ ပရိဂ္ဂဟဿ အကတတ္တာ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၂။

အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာ (ထိ) [အနုပဒ+ဓမ္မ+
ဝိပဿနာ] အစဉ်အတိုင်း တရားတို့ကို - ရှု -
မှတ် - သုံးသပ် - ခြင်း။ (က) အစဉ်အတိုင်း
သမာပတ်တို့ကို - သမာပတ်အစဉ်ကို - ရှု -
မှတ် - သုံးသပ် - ခြင်း။ (ခ) ဝိပဿနာ၏
ဖြစ်ရာဖြစ်သော (ထိုထိုသမာပတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၌
အကျုံးဝင်သော) တရားတို့ကို သမာပတ်
အားဖြင့်၎င်း၊ ဈာန်အင်္ဂါအားဖြင့်၎င်း အစဉ်
အတိုင်း - ရှု - မှတ် - သုံးသပ် - ခြင်း။ (ဂ)
ဖဿစသော တရားတို့ကို အသီးသီး ခွဲခြား
သရုပ်ထုတ်၍ အနိစ္စစသည်ဖြင့် - ရှု - မှတ် -
သုံးသပ် - ခြင်း။ (ဃ) အဆင့်ဆင့်သော -
သမာပတ် - ဝိတက်စသော သုံးသပ်အပ်
သော - တရားတို့ကို - ရှု - မှတ် - သုံးသပ် -
ခြင်း။ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခဝေ အစုမာသံ
အနုပဒဓမ္မဝိပဿနံ ဝိပဿတိ။ တတြိဒံ ဘိက္ခ-

ဝေ သာရိပုတ္တဿ အနုပဒေမ္မဝိပဿနာယ
 ဟောတိ။ မ၊ဉ္စ၊၇၅။ အနုပဒေမ္မဝိပဿနန္တိ
 သမာပတ္တိဝသေန ဝါ ဈာနဂံဝသေန ဝါ အနု-
 ပဋိပါဋိယာ ဓမ္မဝိပဿနံ ဝိပဿတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။
 ၅။ ပဇ္ဇတိ တေန ဝိပဿနာဒိကောတိ ပဒံ၊
 သမာပတ္တိ။ တသ္မာ အနုပဒန္တိ အနုသမာပတ္တိ-
 ယောတိ အတ္ထော။ ပဒံ ဝါ သမ္ပသနုပဂါ
 ဓမ္မာ ဝိပဿနာယ ပဝတ္တိဌာနဘာဝတော၊
 တေနာဟ “သမာပတ္တိဝသေန ဝါ”တိ။
 ဈာနဂံဝသေန ဝါတိ ဈာနဂံဝသေနာတိ စ
 အတ္ထော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ကမတ္ထော ဣဓ
 ပဒ-သဒ္ဓေါ၊ တသ္မာ အနုပဒံ အနုက္ကမေနာတိ
 အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ အာဟ “အနုပဋိ-
 ပါဋိယာ”တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၄။ သောပိ (သာရိ-
 ပုတ္တတ္ထေရေ) “ဝေ ကိရိမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ
 သမ္ဘောန္တိ၊ ဟုတွာ ပဋိဝေန္တိ”တိ ဝေ ကလာ-
 ပသမ္ပသနဝသေနော နော အနုပဒေမ္မဝိပ-
 ဿနာဝသေန။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
 ၃၃၁။ သမ္ပဟဂဟဏဝသေန ပဝတ္တိ ကလာ-
 ပသမ္ပသနံ။ ဖဿာဒိကောကဓမ္မဟဏဝသေန
 ပဝတ္တိ အနုပဒေမ္မဝိပဿနာ။ မူလဋီ၊၁။၁၀၉။
 ဖဿာဒိဓမ္မေ ဝိနိဗ္ဗုဋ္ဌိတွာ ဝိသု ဝိသု သဗ္ဗပ-
 တော ဂဟေတွာ အနိစ္စာဒိဝသေန သမ္ပသနံ
 အနုပဒေမ္မဝိပဿနာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၄၀၆-၇။

အနုပဒေမ္မဝိဘာဂ (ပ) [အနုပဒေမ္မ+ဝိဘာဂ]
 အစဉ်အတိုင်း တရားတို့ကို ဝေဘန်ခြင်း။
 အနုပဒေမ္မဝိဘာဂဝသေနပိ သဗ္ဗေဝ ဓမ္မ-
 ကောဋ္ဌာသေ အနဝသေသတော ဝပိ ဥဂ္ဂိရိ။
 သာရတ္ထ၊၁။၃၁၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊
 ၁။၂၆၃။

အနုပဒပစ္စဝေက္ခဏာ (ထိ) [အနုပဒ+ပစ္စဝေက္ခ-
 ဏာ] အစဉ်အတိုင်း - ရှု- မှတ်- ဆင်ခြင်-
 ခြင်း။ “အယမ္ပိ မေ ကိလေသော ပဟိနော၊
 အယမ္ပိ မေ ကိလေသော ပဟိနော”တိ အနု-
 ပဒပစ္စဝေက္ခဏာယ(အနုပဒသမဝေက္ခဏာယ၊

သီ၊ သျှာ) ပစ္စဝေက္ခဏာနော ဘဂဝါ နိသိန္နော
 ဟောတိ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၀၄။

အနုပဒမာန (တိ) [အနု+ပဒ+မာန] အနုပတ-
 မာန-ကြည့်။

အနုပဒဝဂ္ဂ (ပ) [အနုပဒ+ဝဂ္ဂ] အနုပဒဝဂ်။
 မဇ္ဈိမနိကာယ၊ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ၊ ၂-ဝဂ်။
 မ၊ဉ္စ၊၇၅-၁၄၆။

အနုပဒဝဏ္ဏနာ (ထိ) [အနု+ပဒ+ဝဏ္ဏနာ] (၁)
 ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်းကို တပန်ဖွင့်ပြခြင်း။ (၂)
 ပုဒ်အစဉ်အတိုင်း ဖွင့်ပြခြင်း။ တသ္မာ အနု-
 ပဒဝဏ္ဏနံ ပဟာယ ယတ္ထ ယတ္ထ ဝဏ္ဏဗ္ဗံ အတ္ထိ၊
 တံ တဒေဝ ဝဏ္ဏယိသာမ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၈။
 အနုပဒဝဏ္ဏနန္တိ ပဒံ ပဒံ ပဋိဝဏ္ဏနံ၊ ပဒါ-
 နုက္ကမေန ဝဏ္ဏနံ ဝါ။ သာရတ္ထ၊၂။၁။ အနု-
 ပဒဝဏ္ဏနမေဝ ကရိသာမ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၃။
 အနုပဒဝဏ္ဏနာယံ ပန...။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၁။
 အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-လည်း ကြည့်။

အနုပဒဝတ္တိတ (တိ) [အနုပဒ+ဝတ္တိတ]
 အစဉ်အတိုင်း- ပိုင်းခြား- ဆုံးဖြတ်- အပ်
 သော။ တျာဿ ဓမ္မာ အနုပဒဝတ္တိတာ
 ဟောန္တိ။မ၊ဉ္စ၊၇၅။အနုပဒဝတ္တိတာ ဟောန္တိ-
 တိ အနုပဋိပါဋိယာ ဝတ္တိတာ ပရိစ္ဆိန္နာ
 ဉာတာ ဝိဒိတာ ဟောန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄ ၅၉။

အနုပဒဝိစာရဏ (န၊ထိ) [အနုပဒ+ဝိစာရဏ]
 အစဉ်အတိုင်း စိစစ်ခြင်း။ သုတ္တေ အနဝသေ-
 သာနံ ပဒတ္တာနံ အနုပဒဝိစာရဏာ ဝိစယော
 ဟာရေ...။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၈။

အနုပဒသမဝေက္ခဏာ (ထိ) [အနုပဒ+သမ-
 ဝေက္ခဏာ] အနုပဒပစ္စဝေက္ခဏာ-ကြည့်။

အနုပဒသုတ္တ (န) [အနုပဒ+သုတ္တ] အနုပဒ-
 သုတ်။ မဇ္ဈိမနိကာယ၊ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ၊
 ၂-ဝဂ်၊ ၁-သုတ်။ မ၊ဉ္စ၊၇၅-၉။

အနုပဒသုတ္တန္တဒေသနာ (ထိ) [အနုပဒ +
 သုတ္တန္တ+ဒေသနာ] အစဉ်အတိုင်း တရားတို့

ကို-ရူမတ်-သုံးသပ်-နိုင်သော ရှင်သာရိ-
ပုတြာ၏ ပညာအစွမ်းကိုပြဆိုသည့် သုတ္တန်
ဒေသနာတော်။ မဇ္ဈိမနိကာယေ (မ၊၃။၇၇)
အနုပဒသုတ္တန္တဒေသနာယ။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၄၃၅။

အနုပဒဟန (န၊ထိ) [အန+ပ+ဓာ+ယ] အစဉ်
လိုက်၍ အားထုတ်ခြင်း၊ နှလုံးသွင်းခြင်း။
အနုပဒဟန (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၇၀။)
ကြည့်။

အနုပဒ္ဒဝ (ပု) [န+ဥပဒ္ဒဝ] (၁) ဘေး- အန္တ-
ရာယ်-ဥပဒ္ဒဝေါ- ကင်းခြင်း၊- မရှိခြင်း။
ဘောဂါနံ ဇီဝိတဿ စ အနုပဒ္ဒဝံ ပဿိတော။
ဥဒါန၊ဋ္ဌ ၁၃၉။ (တိ) (၂) ဘေး- အန္တ-
ရာယ်-ဥပဒ္ဒဝေါ-မရှိသော။ ယာယံ ဘန္တေ
ဒိသာ အဘယာ အနိတိကာ အနုပဒ္ဒဝါ။
ဝိ၊၁။၂၄၈။ ဝိ၊၄။၁၉၆။ သဥပဒ္ဒဝေါ ဗာလော၊
အနုပဒ္ဒဝေါ ပဏ္ဍိတော။ မ၊၃။၁၀၇။ အံ၊၁။
၁၀၀။ ယထာပိ မူလေ အနုပဒ္ဒဝေ ဒဋ္ဌေ။
ဓမ္မ၊၆၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၃၈။ ကေနစိ ဥပဒ္ဒဝေန
အနုပဒ္ဒဝေ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၃။ အနုပဒ္ဒဝေတိ
ပါဏကဝိဇ္ဇနသတ္တပဟာရာဒိဥပဒ္ဒဝရဟိတော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၄။ အနုပဒ္ဒဝေါ အနိတိ စ။
အပ၊၁။၃၅၈။

အနုပဒ္ဒဝတ္ထ (ပု) [အနုပဒ္ဒဝ+အတ္ထ] ဘေး-
အန္တရာယ်-ဥပဒ္ဒဝေါ-မရှိခြင်းအကျိုး။စတု-
ဟိ ပဉ္စဟိတိအာဒိ တေသံ အနုပဒ္ဒဝတ္ထာယ
ဝတ္တံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၀။ (ဝဇီရ။ ၄၆၃-လည်း
ကြည့်။)

အနုပဒ္ဒုတ (တိ) [န+ဥပဒ္ဒုတ] မနိပ်စက်အပ်
သော။ ဣဒံ ခေါ ယသ အနုပဒ္ဒုတံ၊ ဣဒံ အနု-
ပသဋ္ဌံ။ ဝိ၊၃။၂၁။ အနုပဒ္ဒုတာ အနုပသဋ္ဌာ။
ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၃၁။ ကေနစိ အနုပဒ္ဒုတော။ပေတ၊
ဋ္ဌ။၁၇၉။ အက္ခတ(၂) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုပဓာရေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ဥပဓာရေတွာ]
မစူးစမ်း- မဆင်ခြင်- မဆုံးဖြတ်- မမှတ်

သား-မူ၍၊ အမှတ်တမဲ့။ ယံ ဗုဒ္ဓါ အနုပဓာ-
ရေတွာ အပစ္စက္ခံ ကတွာ ကိဉ္စိ ကထေယျ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၈။ အနုပဓာရေတွာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃)တိ
အဝိနိစ္စိနိတွာ။ သာရတ္ထ၊၃။၂။ အနုပဓာရေ-
တွာ (အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၂။)တိ အသလ္လက္ခေတွာ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၈။ (ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၃၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၄၆။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၈၄-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုပဓိက (တိ) [န+ဥပဓိ+က] (၁) တည်ရာ-
ဥပဓိ ၄-ပါး-မရှိသော၊ ဥပဓိမရှိရာ (နိဗ္ဗာန်)။
ဒိသ္မာ ပဓံ သန္တမနုပဓိကံ။ ဝိ၊၃။၄၇။ ဥပဓိနံ
အဘာဝေန အနုပဓိကံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၄။
သုကိတ္တိတံ ဂေါတမ'နုပဓိကံ။ စူဠနိ၊၁၀။
သုတ္တနိ၊၄၃၈။ အနုပဓိကန္တိ နိဗ္ဗာနံ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။
၂၄။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၆။ (၂) တင်ပယ်-အပြစ်
တင်-ရှုတ်ချ-ပယ်မရှိသော။ အတ္တိ ဘန္တေ
ဣဒ္ဓိ "အနာသဝါ အနုပဓိကာ အရိယာ"တိ
ဝုစ္စတိ။ ဒီ၊၃။၉၃။ အနာသဝါ အနုပဓိကာတိ
နိဋ္ဌေါသာ အနုပါရမ္မာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၈။ (အနု-
ပါဓိက?) သဥပါဓိက(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၈-၉) ကြည့်။

အနုပနာဟ (ပု) [န+ဥပနာဟ] ရန်ငြိုးမပွဲခြင်း။
အက္ခောဓော စ အနုပနာဟော စ။ အံ၊၁။
၉၅။

အနုပနာဟိ (တိ) [န+ဥပနာဟိ] ရန်ငြိုးပွဲခြင်း
မရှိသော၊ ရန်ငြိုးပွဲလေ့မရှိသော၊ ရန်ငြိုးမပွဲ
တတ်သောသူ။ ပရေ ဥပနာဟိ ဘဝိဿန္တိ၊
မယမေတ္တ အနုပနာဟိ ဘဝိဿာမ။ မ၊၁။၅၁။
ယဿ ပုဂ္ဂလဿ အယံ ဥပနာဟော ပဟိ-
နော၊ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော အနုပနာဟိ။
အဘိ၊ပု။၁၂၅။ အက္ခောဓနော ဟောတိ အနု-
ပနာဟိ။ ဒီ၊၃။၃၉။ ဇာ၊၁။၃၄၁။

အနုပနိသ (တိ) [န+ဥပနိသ] မှီရာ-ဥပနိ-
သ-ဥပနိဿယ- အကြောင်း- မရှိသော။
ဝိမုတ္တိမ္မာဟံ ဘိက္ခဝေ သဥပနိသံ ဝဒါမိ၊ နော
အနုပနိသံ။ သံ၊၁။၂၆၇။ ယဒိ ဝါ သဥပနိသော
ယဒိ ဝါ အနုပနိသော။ အံ၊၁။၁၉၉။ သဥပ-

နိသ (သံ၊ ၄၊ ၂၊ ၅၀။ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၇။ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၆) ကြည့်။ ဥပနိသလည်း ကြည့်။

အနုပညာ (တိ) [န+ဥပနိသ] မှီရာ-အကြောင်း-ဥပနိသလည်း-မရှိသော။ န ခေါ် ပန ဗုဒ္ဓါသဥပနိသယာနံယေဝ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ အနုပညာယာနမ္ပိ ဒေသေန္တိ။ မ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၁။

အနုပညာမာန (တိ) [န+ဥပနိသယမာန] မမှီဝဲ-မဆည်းကပ်-သော။ န ဟိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော သောတံ သက္ကောတိ။ န စ သပ္ပရိသေ အနုပညာယမာနဿ သဝနံ အတ္ထိ။ သံ၊ ၄၊ ၁၊ ၇။ ဥဒါန၊ ၄၊ ၁၅။ (ဒိ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၀။ မ၊ ၄၊ ၁၊ ၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုပညာသမ္ပန္န (တိ) [န+ဥပနိသယ+သမ္ပန္န] မှီရာအကြောင်း-ဥပနိသလည်း-နှင့် မပြည့်စုံသော။ တထာဂတောဟိ လောကေ ဩမကသတ္တသမ္ပတာနံ အနုပညာသမ္ပန္နာနံ ဝိပရိတဒဿနာနံ ပုရုဏကဿပါဒိနံ....။ ခုဒ္ဒက၊ ၄၊ ၁၄၇။

အနုပညာ (တိ) [န+ဥပနိတ] (က) မဆောင်အပ်သော။ အနုပညာတော သ နိဝေသနေသု။ မဟာနိ၊ ၁၅၉။ (မဟာနိ၊ ၄၊ ၂၇၂-လည်း ကြည့်။) (ခ) မဆောင်အပ်သော၊ မထုတ်ဖော် - မတင်ပြ - အပ်သော။ အတ္ထော စ ဝုတ္တော အတ္တာ စ အနုပညာတော။ ဝိ၊ ၃၊ ၂၇၂။ အံ၊ ၁၊ ၂၁၉။ အံ၊ ၂၊ ၃၁၆။ အတ္တာ စ အနုပညာတောတိ အဟံ အရဟတံ ဧဝံ ဗျဉ္ဇနဝေသန အတ္တာ န ဥပနိတော။ ဝိ၊ ၄၊ ၃၊ ၃၆၆။ အတ္တာ စ အနုပညာတောတိ အမေ ဝေဠုပါတိ ဧဝံ အတ္တာ စ န ဥပနိတော၊ နုပညာတောတိ ပိ ပါဌေ။ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၀၂။ (ဂ) မပို့ဆောင်-ဆရာထံ မပို့ဆောင်-ဇာတ်မသွင်း-ရသေးသော။ ဧကော အနုဇ္ဈာယကော အနုပညာတော။ မ၊ ၂၊ ၃၆၁။

အနုပညာ (ကြိ) [န+ဥပနိတ] မဆောင်၊ မထုတ်ဖော်၊ မတင်ပြ။ သမောတိ အတ္တာန-

မနုပနေယျာ (သုတ္တနိ၊ ၄၀၄) တိ “သဒိ-သောဟမသ္မိ” တိ အတ္တာနံ န ဥပနေယျ ..။ မဟာနိ၊ ၇၂။

အနုပနေန္တ (တိ) [န+ဥပနေန္တ] မပို့ဆောင်-သစ္စာလေးပါးတရားကို ထိုးထွင်းသိခြင်းသို့ မပို့ဆောင်-သော။ ဥပနေန္တောပိ ဟိ ပါပိမ တထာဂတော သာဝကော တာဒိသော-ဝ၊ အနုပနေန္တောပိ ဟိ ပါပိမ တထာဂတော သာဝကော တာဒိသောဝ။ မ၊ ၁၊ ၄၀၇။

အနုပန္န (တိ) [အနု+ပဒ+တ] (က) ရောက်သော၊ အပနံပနံ (မစွန့်မူ၍) ရောက်သော။ သု။ မာရဓေယျာနုပန္နောဟိ နာယံ ဓမ္မော သုသမ္ပုဓော။ သံ၊ ၂၊ ၃၄၂။ သုတ္တနိ၊ ၃၉၇။ မာရဓေယျာနုပန္နောဟိ တေဘူမကဝဋ် မာရဿ နိဝါသဌာနံ အနုပန္နောဟိ သံ၊ ၄၊ ၃၊ ၄၇။ အနုပန္နောဟိ အနု အနု အဝိဟာယ ပဋိပန္နောဟိ။ သံ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၁၅။ မာရဓေယျာနုပန္နောဟိ တေဘူမကဝဋ် အနုပန္နောဟိ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၆။ (ခ) အစဉ်လိုက်သော။ သု။ ခုဓမ္မာ-ဓယာ ကဗျပထာနုပန္နာ။ ဇာ၊ ၂၊ ၂၃၉။ ကဗျပထာနုပန္နာတိ ကဗျကာရကဗျာဟုကာနံ ဝစနယံ အနုပန္နာ အနုကတာ။ ဇာ၊ ၄၊ ၇၊ ၆၆။

အနုပပတ္တိ (တိ) [န+ဥပပတ္တိ] (၁) မဖြစ်သင့်-မသင့်-ခြင်း။ “နေသံ ဂေါစရဝိသယံ ပစ္စန္ဒဘောတိ” တိ ဝစနဿ အနုပပတ္တိတော။ မူလဋီ၊ ၁၊ ၆၉။ (တိ) (၂) ဖြစ်ခြင်း - ပဋိသန္ဓေနေခြင်း-မရှိသော - မရှိရာဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာန်၊ အနုပပတ္တိ နိဗ္ဗာန် အဘိညေယျံ၊ အဘိညေယျံ၊ အဘိညေယျံ၊ ပဋိသံ၊ ၁၅။ ဧကမေဝ ဟိ နိဗ္ဗာနံ၊ နာမာနိ ပနဿ.... အနေကာနိ ဟောန္တိ။ သေယျထိဒံ၊ .. အပ္ပဋိသန္တိ အနုပပတ္တိ အဂတိ အဘတံ အဇရံ အဗျာဓိ အမတံ....။ ဒီ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၉၀။ အဘိ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၀၆။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၄၈။

အနုပညာ (တိ) [န+ဥပပညာ] (က) မရောက်သော၊ မင်းအဖြစ်သို့မရောက်သော၊ မစင်ကြယ်သော၊ သူ။ မာတိတော ဟိ ဘော ဂေါတမ အနုပပန္နော။ ဒီ၊ ၁။ ၉။ အနုပပန္နောတိ ခတ္တိယဘာဝံ အပတ္တော၊ အပရိသုဒ္ဓေါတိ အတ္တော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၃။ (ခ) မပြည့်စုံသော၊ သူ။ အပ္ပဿတော သုတေန အနုပပန္နော။ အံ၊ ၁။ ၃။ ၂။ အဘိ၊ ၁။ ၁၁။ သုတေန အနုပပန္နောတိ ယထာ သုတေန ဝါ အတ္တေန ဝါ န သမန္နာဂတောတိ အတ္တော။ မူလဋီ၊ ၃။ ၄၃။ အနုပပန္နောတိ အနုပါဂတော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅။ (ဂ) မဖြစ် - ပဋိသန္ဓေမနေ - သော၊ သူ။ ယသ္မိံ စ ပန ဘော ဂေါတမ သမယေ ဣမဉ္ဇကာယံ နိက္ခိပတိ၊ သတ္တော စ အညတရိကာယံ အနုပပန္နော ဟောတိ။ သံ၊ ၂။ ၅။ ၆။ အနုပပန္နော ဟောတိတိ စုတိက္ခဏေယောပ ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ အနုပပန္နော အနုပပန္နော ဟောတိ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၅။ (ဃ) မဖြစ်သင့်သော၊ မသင့်သော။ ဥပပန္န-ကြည့်။

အနုပပရိက္ခန္ဓ (တိ) [န+ဥပပရိက္ခန္ဓ] မသုံးသပ်-မဆင်ခြင်-သော၊ သူ။ တေသံ တေဓမ္မာ ပညာယ အတ္တံ အနုပပရိက္ခန္ဓံ န နိဇ္ဈာနံ ဓမ္မန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၉။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၂။ အနုပပရိက္ခန္ဓန္တိ အနုပပရိက္ခန္ဓာနံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၈၃။ အနုပပရိက္ခန္ဓန္တိ အနုပပရိက္ခန္ဓာနံ တေသံ မောဃပရိသာနံ။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၂။

အနုပပရိက္ခန္ဓာ (တိ) [န+ဥပပရိက္ခန္ဓာ] မသုံးသပ်-မဆင်ခြင်-ခြင်း။ အတ္တတော အနုပပရိက္ခန္ဓာ ဝါ ဟောတိ ဒိဋ္ဌိ ဝါ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၂။ အနုပပရိက္ခန္ဓာ မောဟော။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၂၀။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၂၆။

အနုပပရိက္ခန္ဓိက္ခာ (ကြိ ဝိ) [န+ဥပပရိက္ခန္ဓိက္ခာ] မစူးစမ်း-မဆင်ခြင်-မှု၍။ ဖုဇာ အနုပပရိက္ခန္ဓိက္ခာယောဝ ဟတ္ထိနာ မဒ္ဒါပေတာ"တိ အာဟာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၄။

အနုပပိဋ (တိ) [န+ဥပပိဋ] နိပ်စက်ခြင်းမရှိသော။ သဗ္ဗံ ရဇ္ဇံ အကဏ္ဍကံ အနုပပိဋံ မနုဿသမ္မောဒမာနေ အပါရုတသရေ မညေ ဝိဟရန္တေ ဒိသ္မာ...။ ပေတ၊ ၄။ ၁၄၉။ အနုပိဋ-လည်းကြည့်။

အနုပဗ္ဗဇာတိ (ကြိ) [အနု+ပ+ဝဇ+အ+တိ] အတုလိုက်၍-အရိယာတို့၏-အနီး-ထံပါး-၌ ရဟန်းပြု၏။ အဘိညာတာ အဘိညာတာ သက္ကုမာရာ ဘဂဝန္တံ အနုပဗ္ဗဇန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၃၆။ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတံ အနုပဗ္ဗဇိံ သု။ ဒီ၊ ၂။ ၂၅၊ ၂၀၀။ နိက္ခန္ဓနာနုပဗ္ဗဇိံ။ (အနုပဗ္ဗဇိံ၊ ဣ)။ အပါ၊ ၁။ ၅၃။ တဒါ သော ပဗ္ဗဇိ ခိရော၊ အဟံ တမနုပဗ္ဗဇိံ။ အပါ၊ ၂။ ၂၆၃။ ထေရီ၊ ၄။ ၇၅။ အဟံ တံ ပုရိသံ အနုပဗ္ဗဇိဿာမိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၆၇။

အနုပဗ္ဗဇိတ (တိ) [အနု+ပ+ဝဇ+တ] (၁) အတုလိုက်၍-အရိယာတို့၏-အနီး-ထံပါး-၌-ရဟန်းပြုတတ်သော၊ သူ။ ကုမာရဿ ပန အနုပဗ္ဗဇိတာနံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄၂။ မဟိန္ဒတ္ထေရဿ အနုပဗ္ဗဇိတာနံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၀။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၃၁၅။ (၂) အတုလိုက်၍ ရဟန်းပြုအပ်သော၊ သူ။ ဝေ အနုပဗ္ဗဇိတော၊ ဥဋ္ဌာရဝိဘဝေန။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄၂။ အနုပဗ္ဗဇိတောတိ ဥဋ္ဌာရဝိဘဝေန ခတ္တိယဇနေန အနုဂန္ဓာ ပဗ္ဗဇိတော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၄၀။ ပါရာဂတ္ထိသစ်၊ ၁။ ၂၃၉-လည်း ကြည့်။

အနုပဗ္ဗဇာ (တိ) [အနု+ပဗ္ဗဇာ] အတုလိုက်၍-အရိယာတို့၏-အနီး-ထံပါး-၌-ရဟန်းပြုခြင်း။ အနုပဗ္ဗဇာဟံ ဘိက္ခဝေ တေသံ ဘိက္ခုနံ ဗဟူပကာရံ ဝဒါမိ။ သံ၊ ၃။ ၆၁။ ဣတိဝုတ်၊ ၂၆၇။ အနုပဗ္ဗဇန္တိ အရိယေသုစိတ္တံ ပဿာဒေတွာ သရာ နိက္ခမ္မ တေသံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇံ၊ အရိယာနံ ဟိ... အနုပဗ္ဗဇာနာမ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၀။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၃၁၅။ တဿ ဧကော ဒွေ တယောတိ ဧဝံ အနုပဗ္ဗဇံ

ပဗ္ဗဇိတာ စတုသတ္တတိသဟာသမတ္တာ ဇဋ္ဌိလာ အဟေသံ။ ဓမ္မာဠာသ။၆၇။

အနုပမ^၁ (တိ) [န+ဥပမာ] နှိုင်းယှဉ်ဖွယ်ရာ - ဥပမာ - မရှိသောသူ။ သဒေဝကော လောကော အဂ္ဂပုဂ္ဂလဝရဿ... အနုပမဿ...။ မိလိန္ဒ။ ၁၅၇။ ဗုဒ္ဓေါ အတိအဂ္ဂတာယ အနုပမော။ ၎င်း။ ၂၇၀။ မဟန္တံ ဣဒံ တထာဂတသာသနံ သာရံ ဝရံ သေဋ္ဌံ ပဝရံ အနုပမံ။ ၎င်း။ ၂၄၀။ အနုပမာယ ဗုဒ္ဓလိလာယ သမန္နာဂတာယ ရူပကာယသမ္ပတ္တိယာ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၉၃။ အနုပမေန ဗုဒ္ဓဝေသေန။ ၎င်း။ ၃၇၁။ အနောပမလည်း ကြည့်။

အနုပမ^၂ (တိ) [န+ဥပမာ] (၁) သုမန မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော် အနုပမ။ (၂) သိဒ္ဓတ္ထ မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော် အနုပမ။ (၃) ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော် အနုပမ။ အနုပမော နာမ အတြဇော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၃၀၊ ၃၅၇၊ ၃၆၂။ (၄) သုမန မြတ်စွာဘုရားအား စာနာနှိုးဆွမ်း ဆက်ကပ်သည့် အနောမသုဌေး၏သမီး အနုပမာ။ (၅) ယင်းဘုရားရှင်အားပင် မြက်ရှစ်ဆုပ်ကို လှူဒါန်းသည့် အနုပမမည်သော - တက္ကတုန်း - အာဇီဝက။ အနောမသေဋ္ဌိနော ဓိတာယ အနုပမာယ နာမ ဒိန္နံ ပက္ခိတ္တဓိဗ္ဗောဇံ ပါယသံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သာလဝနေ ဒိဝါဝိဟာရံ ဝိတိနာမေတွာ အနုပမာဇီဝကေန ဒိန္နာ အဋ္ဌတိဏမုဋ္ဌိယော ဂဟေတွာ...။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁၈၄-၅။ (၆) အနောမဒဿိ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက် အနုပမမည်သော ပုဏ္ဏားရွာ။ (၇) ယင်းဘုရားရှင်အား စာနာနှိုးဆွမ်း ဆက်ကပ်သည့် အနုပမာမည်သော အမျိုးသမီး။ (၈) ယင်းအမျိုးသမီးဖခင် အနုပမမည်သော သူဌေး။ တတော ဝိသာပပုဏ္ဏမာယ အနုပမ-ဗြာဟ္မဏဂါမေ ပိဏ္ဏာယ စရိတွာ အနုပမ-သေဋ္ဌိဓိတာယ ဒိန္နံ မရပါယသံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ

သာလဝနေ ဒိဝါဝိဟာရံ ဝိတိနာမေတွာ...။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၀၅။ (၉) အတ္ထဒဿိ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာ အနုပမမည်သော မြို့တော်။... အနုပမနဂရေ အနောမာရာမေ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၅၈။ (၁၀) ဝေဿဘူ မြတ်စွာဘုရားလောင်း ဖွားမြင်တော်မူရာ အနုပမမည်သော ဥယျာဉ်။ သော ဒသန္တမာသာနံ အစွယေန အနုပမယျာနေန မာတု-ကုစ္ဆိတော နိက္ခမိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၉၀။ အနောမလည်း ကြည့်။

အနုပမဒဿန (တိ) [အနုပမ+ဒဿန] နှိုင်းယှဉ်ဖွယ်ရာ - ဥပမာ - မရှိသော - ရှုချင်ဖွယ် ရုပ်လက္ခဏာရှိသောသူ။ အနောမဒဿိ(ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၀၆။) ကြည့်။

အနုပမနဂရ (န) [အနုပမ+နဂရ] အတ္ထဒဿိ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူရာ အနုပမ မြို့တော်။ အနုပမ (၉) အနက် ကြည့်။

အနုပမဗြာဟ္မဏဂါမ(ပု) [အနုပမ+ဗြာဟ္မဏဂါမ] အနုပမမည်သော ပုဏ္ဏားရွာ။ အနုပမ (၆) အနက် ကြည့်။

အနုပမသေဋ္ဌိ (ပု) [အနုပမ+သေဋ္ဌိ] အနောမဒဿိ မြတ်စွာဘုရားအား စာနာနှိုးဆွမ်း ဆက်ကပ်သည့် အနုပမာမည်သော အမျိုးသမီး၏ ဖခင် အနုပမမည်သော သူဌေး။ အနုပမ (၈) အနက် ကြည့်။

အနုပမသေဋ္ဌိဓိတု (တိ) [အနုပမသေဋ္ဌိ+ဓိတု] အနုပမမည်သော သူဌေး၏သမီး။ အနုပမ (၇) အနက် ကြည့်။

အနုပမာဇီဝက (တိ) [အနုပမ+အာဇီဝက] အနုပမမည်သော - တက္ကတုန်း - အာဇီဝက။ အနုပမ (၅) အနက် ကြည့်။

အနုပမယျာန (န) [အနုပမ+ဥယျာန] ဝေဿဘူ မြတ်စွာဘုရားလောင်း ဖွားမြင်တော်မူရာ အနုပမမည်သော ဥယျာဉ်။ အနုပမ (၁၀) အနက် ကြည့်။

အနုပမောဒမာန (တိ) [အနု+ပ+မုဒ+မာန]
ရွှင်လန်း - ဝမ်းမြောက် - သော၊ သူ။ အနု-
မောဒမာန-ကြည့်။

အနုပ(ပါ)ယ (တိ) [န+ဥပ(ပါ)ယ] ကပ်ရောက်
ခြင်း - ဥပယ - မရှိသော၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏
အစွမ်းအားဖြင့် - ကပ်ရောက် - တပ်မက် -
စွဲလမ်း - ခြင်း မရှိသော၊ တဏှာဒိဋ္ဌိဟူသော
ဥပယမရှိသော၊ သူ။ သော တေသု ဓမ္မေသု
(ဒိဋ္ဌေ) အနုပါယော အနုပါယော အနိဿိ-
တော၊ ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ
ဝိဟရတိ။ မ၊ ၃။ ၇၅။ မဟာနိ။ ၁၇။ စူဠနိ။
၆၅-၆။ အနုပါယောတိ ဂုဏသေန အနုပ-
ဂမနော ဟုတွာ။ မ၊ ၄။ ၆၀။ တေသု
ဓမ္မေသု နတ္ထိ တေသု ဥပယော ဂုဏသေန
ဥပဂမနန္တိ အနုပယော အနုနရောဓော ဟုတွာ
ဝိဟရတိတိ ယောဇနာ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၇၈။ ဒိဋ္ဌေ
အနုပယောတိ ရူပါရမ္ပဏေ နိတ္တဏှော
ဟောတိ။ မဟာနိ။ ၄။ ၃၀၄။ ဒိဋ္ဌေ အနု-
ပယောတိ စက္ခုဝိညာဏေန ဒိဋ္ဌေ ဂုဏုပယ-
ဝိရဟိတော။ စူဠနိ။ ၄။ ၁၇။ သွဟံ အကခေါ
အသိတော အနုပယော။ သံ၊ ၁။ ၁၇၃။ အနု-
ပယောတိ အနုပဂမနော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၄။
အနုပဂမနောတိ အနုပါဝါနော။ သံ၊ ၄။ ၁။
၂၇၉။ သဗ္ဗံ လောကံ ဝိသယုတ္တော၊ သဗ္ဗ-
လောကေ အနုပယော။ အံ၊ ၁။ ၃၃၂။
ဣတိဝုတ်။ ၂၇၆။ အနုပယောတိ တဏှာဒိဋ္ဌိ-
ဥပယေဟိ ဝိရဟိတော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၀။
အနုပယောတိ သဗ္ဗသ္မိမ္မိ လောကေ တဏှာဒိဋ္ဌိ-
သင်္ခါတေဟိ ဥပယေဟိ အနုပယော၊ တေဟိ
တေဟိ ဥပယေဟိ ဝိရဟိတော။ ဣတိဝုတ်။ ၄။
၃၅၂။ (အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၂-လည်းကြည့်။) သကေန
ဂစ္ဆေယျ အနုပယော သော။ သုတ္တနိ။ ၄၀၂။
မဟာနိ။ ၅၉။ သော ဟိ တဏှာဒိဋ္ဌိဥပယာနံ
ဒိန္နံ အဘာဝေန အနုပယော။ သုတ္တနိ။ ၄။
၂။ ၂၃၈။ မဟာနိ။ ၄။ ၁၇၈။ အနုပါယ-လည်း
ကြည့်။

အနုပယာတိ (ကြိ) [အနု+ပ+ယာ+တိ]
သွား၏၊ သွားရောက်၏။ မာလာဝိလေပနံ
အဘိဟရိတွာ၊ အထ ရာဇာ မနုပါယာသိ။
ဇာ၊ ၁။ ၂၆၆။ အနုပါယာသိတိ မာတာပိတုနံ
သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၃၆။

အနုပယုတ္တ (တိ) [အနု+ပ+ယုဇ+တ] ယှဉ်-
ယှဉ်စပ်-ယှဉ်ကပ်-အပ်သော။

အနုပယုတ္တတ္တ (န) [အနုပယုတ္တ+တ္တ] ယှဉ်-
ယှဉ်စပ် - ယှဉ်ကပ် - အပ်သည်၏ အဖြစ်၊
အနုပယောဂတ္ထ-ကြည့်။

အနုပယောဂ (ပု) [အနု+ပ+ယုဇ+ဂ] (၁)
ယှဉ်ခြင်း။ ယထာဝရိ ဟိ အနုပယောဂေါ
ပုရိမသ္မိံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၉။ သဒ္ဓဝိဒ္ဓု စက္ခုန္တိ “ဥပ-
အနုအဓိအာဇာတုတ္တဒိပဗ္ဗဝသယောဂေ သတ္တ-
မိယတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ ပါပုဏာတိ၊
ဝိသေသိတဗ္ဗပဒေ စ ယထာဝရိမနုပယောဂေါ
ဝိသေသနပဒါနံ သမာနာဓိကရဏဘူတာ-
န”န္တိ။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၂။ ၂၁၁။ (၂) နောက်၌
ယှဉ်ခြင်း၊ နောက်ကြိုယာ၌ - ယှဉ် - ပေါင်း -
ခြင်း၊ လျော်သော - အမျှားနှင့် ဆက်ဆံ
သော - သာမညကြိုယာကို - ယှဉ် - သုံး -
ခြင်း၊ ယထာဝရဗျနုပယောဂေါ ပုဗ္ဗသ္မိံ (ပါ၊
၃၊ ၃၊ ၄) နှင့် သမုစ္စယေ သာမညဝစနံ (ပါ၊ ၃၊
၃၊ ၅) ဟူသော ပါဏိနိသုတ်တို့ ကြည့်။ မောက်၊
၎င်းပဋိကာနှင့် ၎င်းနိဿယ ၆၊ ၁၃-သုတ်လည်း
ကြည့်။

အနုပယောဂတ္ထ (န) [အနုပယောဂ+တ္ထ] ယှဉ်
ခြင်း၊ ယှဉ်စပ် - ယှဉ်ကပ် - သည်၏ အဖြစ်။
ပဌမပဒသ အနုပယောဂတ္တာ ပုရိမနယေ-
နော ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။
၃၀၆။ ဥပသဂ္ဂဝသေန ပနေတ္ထ ဘုမ္မတ္ထေ
ဥပယောဂဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဿ (ဥက္ကဋ္ဌန္တိ
ပဒသ) အနုပယောဂတ္တာ စ သေသပဒေသု။
ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၈။ အနုပယောဂတ္တာတိ ဝိသေသန-
ဘာဝေန အနုပယုတ္တတ္တာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၉။

တဿ အနုပယောဂတ္ထာဝ သေသပဒေသု။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၃။

အနုပယောဂဝစန (န) [အနုပယောဂ+ဝစန]
တဖန် - ထပ်ဆင့်၍ - ယှဉ်အပ် - အားထုတ်
အပ် - သော - စကား - သဒ္ဓါ။ ပဝါရဏာ-
ယာတိ ဣဒံ ပန ဟာ သာ “ဓသာဟနာ-
ဂတာ”တိ ဝုတ္တာ၊ တံ သဗ္ဗပတော ဒဿေတုံ
အသမ္မောဟတ္ထံ အနုပယောဂဝစနံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၃၀၆။

အနုပရမ (ပ) [န+ဥပရမ] မပြတ်-မကင်း-
ခြင်း။ တဿ ဟေတုဿ တဿ ပစ္စယဿ
အနုပရမာ ကာယိကံ ဗုက္ခဝေဒနံ ဝေဒေတိ။...
ဥပရမာ စေတသိကံ ဗုက္ခဝေဒနံ ဝေဒေတိ။
မိလိန္ဒ။၄၄။ ယာဝဉ္စိ တေ၊ တာဝ စေတသံ
အနုပရမေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၂၃။ အနုပရမော
အဝိစ္ဆေဒေါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၄၉၆။

အနုပရမဓမ္မ (ပ) [အနုပရမ+ဓမ္မ] မပြတ်-
မကင်း-သော သဘော။

အနုပရမဓမ္မကတ္တ (န) [အနုပရမဓမ္မက+တ္တ]
မပြတ်-မကင်း-သော သဘောရှိသည်၏အ
ဖြစ်။ လောကပ္ပဝတ္တိယာ သတိ အနုပရမဓမ္မ-
ကတ္တာ လာဘော...ပသံသာတိ ဣမေ အဋ္ဌ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၂၃။ အနုပရမဓမ္မကတ္တာတိ ပုည-
ပါပဝေသန အပရာပရံ အဝိစ္စိဋ္ဌနတော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၄၉၆။

အနုပရိဂစ္ဆတိ (ကြိ) [အနု+ပရိ+ဂမ္+အ+တိ]
(က) ဝိုင်းဆုံ၏။ အနုပရိသက္ကေယျာတိ အနု-
ပရိဂစ္ဆေယျ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၁။ အနုပရိဂစ္ဆေ-
ယျာတိ အနုပရိတော ဂစ္ဆေယျ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၀၁။(ခ) ရစ်ဝဲ၏။ ဝါယသော အနုပရိယဂါ။
သံ၊၁။၁၂၄။ သုတ္တနိ၊၃၄၃။ အနုပရိယဂါတိ...
အနုပရိဂစ္ဆေယျ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၁။ အနုပရိယ-
ဂါတိ ပရိတော ပရိတော အဂမာသိ။ သုတ္တနိ။
ဋ္ဌ၊၂။၁၂၁။ (ဂ) လှည့်လည်၏။ ဓူဇိသယော

ယဇမာနာနုပရိယဂါ။ အံ၊၃။၂။ ဣတိဝုတ်။
၂၀၉။ အနုပရိယဂါတိ ဝိစရိံသု။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၉၃။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၈၉။

အနုပရိဂစ္ဆန္တိ (တိ) [အနု+ပရိ+ဂမ္+အန္တိ]
လှည့်လည်သောသု။ သော တံ ဂူထကူပံ
သမန္တာနုပရိဂစ္ဆန္တော နေဝ ပဿေယျ တဿ
ပုရိသဿ ဝါလဂ္ဂကောဋ်နိတ္တုဒနမတ္တမ္ပိဂူထေန
အမက္ခိတံ။ အံ၊၂။၃၅၃။

အနုပရိဂန္တံ (ကြိဝိ) [အနု+ပရိ+ဂမ္+တံ]
လှည့်လည်-လှည့်ပတ်-သွားလာ-ခြင်းငှါ။
သမန္တာ နိဿေကိယာ အနုပရိဂန္တံ။ ဝိ၊၁။
၂၂၆။ သမန္တာ နိဿေကိယာ အနုပရိဂန္တံန္တိ
နိဿေကိယံ ဌတော ဂေဟံ ဆာဒေန္တေဟိ န
သက္ကာ ဟောတိ သမန္တာ နိဿေကိယာ
အာဝိဇ္ဇိတုံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၆။

အနုပရိဂန္တာ (ကြိဝိ) [အနု+ပရိ+ဂမ္+တွာ]
လှည့်လည်၍၊ အစဉ်အားဖြင့် လှည့်သွား၍။
အထ ခေါ် အာယသ္မာ ဥဒါယံ ဂစ္ဆံ အနုပရိ-
ဂန္တာ ပိဋိတော အာဂန္တာ။ ဝိ၊၁ ၁၇၂။ မဂ္ဂါ
ဩက္ကမ္မ မဟန္တံ ဂစ္ဆံ အနုပရိဂန္တာ...မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၉၀။ တိက္ခတ္တံ ဂမ္မံ အနုပရိဂန္တာ...။ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၄။၂၆၈။

အနုပရိဂမ္မ (ကြိဝိ) [အနု+ပရိ+ဂမ္+တွာ]
လှည့်လည်၍။ သဗ္ဗာ ဒိသာ အနုပရိဂမ္မ
စေတသာ။ သံ၊၁။၇၅။ ဥဒါနံ၊၁၃၃။...သဗ္ဗာ
အနဝသေသာ ဒသပိ ဒိသာ ပရိယေသန-
ဝသေန စိတ္တေန အနုဂန္တာ။ ဥဒါနံ၊ဋ္ဌ၊၂၄၉။

အနုပရိစိတ (တိ) [အနု+ပရိ+စိ+တ] နောက်
၌ - အဖန်ဖန် - လေ့လာ - ပျိုးပျား - အပ်
သော။ ဒီသံ အဿာသဝသေန ပုရိမာ ပုရိမာ
ပရိစိတာ ပစ္စိမာ ပစ္စိမာ အနုပရိစိတာ။
ပဋိသံ၊၁၇၁-၂။ အနုပုဗ္ဗ (ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၃)
လည်း ကြည့်။

အနုပရိဝါဒ (ကြိ) [အနု+ပရိ+ဝါဒ+အ
+တိ] အပန်ဖန်ထက်ဝန်းကျင်ပြေး၏။ (က)
လှည့်ပတ်သွားလာ၏။ တစ်လည်လည်နေ၏။
တပေဝ ဓမ္မံ ဝါ ခိလံ ဝါ အနုပရိဝါဒတိ
အနုပရိဝါဒတိ။ မ၊ ၃။ ၂။ သံ၊ ၂။ ၁၂။ သော
ရူပညေဝ အနုပရိဝါဒတိ အနုပရိဝါဒတိ။
သံ၊ ၂။ ၁၂။ သက္ကာယညေဝ အနုပရိဝါဒတိ
အနုပရိဝါဒတိ မ၊ ၃။ ၂။ (ခ) ဝန်းဝိုင်း၏။
ခြံရံ၏။ သဟဇာတ၊ ပုရေဇာတ အပြစ်ဖြင့်
ဝန်းရံ၏။ ဣတိ ယိမေ တယော မော သမ္မာ-
ဒိဋ္ဌိ အနုပရိဝါဒတိ အနုပရိဝါဒတိ။ မ၊ ၃။
၁၁၇။ အနုပရိဝါဒတိ အနုပရိဝါဒတိ သဟ-
ဇာတာ စ ပုရေဇာတာ စ ဟုတော့ ပရိဝါ-
ရေန္တိ။ မ၊ ၄။ ၉၃။

အနုပရိဝါဒ (န) [အနု+ပရိ+ဝါဒ+ယု]
လှည့်ပတ် သွားလာခြင်း၊ တစ်လည်လည်
နေခြင်း။ ... ဆီနီတော ဂန္တု အသမတ္တဿ
အနုပရိဝါဒဝနံ ဝိယ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ... သက္ကာ-
ယေ ဥပနိဗ္ဗဿ အနုပရိဝါဒဝနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။
မ၊ ၄။ ၁၄။

အနုပရိဝါဒ (တိ) [အနု+ပရိ+ဝါဒ+အန္တ]
လှည့်ပတ် သွားလာသော၊ တစ်လည်လည်
နေသော၊ သူ။ သော ရူပ အနုပရိဝါဒ အနု-
ပရိဝါဒတိ ... ဝိညာဏံ အနုပရိဝါဒ အနုပရိ-
ဝါဒတိ န ပရိမုစ္ဆတိ ရူပမာ၊ ... န ပရိမုစ္ဆတိ
ဝိညာဏမာ၊ သံ၊ ၂။ ၁၂။

အနုပရိပုဋ္ဌ (တိ) [အနု+ပရိ+ပုဋ္ဌ+တိ]
အပန်ဖန်ထက်ဝန်းကျင် - အလုံးစုံ - တွေထိ
ပြန့်နှံ့သော။ ဖရဏပီတိယာ ပန ဥပ္ပန္နာယ
သကလသရိရံ ဓမ္မိတော ပုရိတာဝတ္ထိ ဝိယ
မဟတာ ဥဒကောသေန ပက္ခန္ဓပဗ္ဗတကုန္တိ
ဝိယ စ အနုပရိပုဋ္ဌ ဟောတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။
၁၆၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၀။ အနုပရိပုဋ္ဌန္တိ အနု

အနု သမန္တတော ဖုဋ္ဌံ၊ သဗ္ဗသော အနု-
ဝိသုဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၀။

အနုပရိဗ္ဗမတိ (ကြိ) [အနု+ပရိ+ဘမ္မ+အ+
တိ] လှည့်ပတ်၏။ အနုပရိယာတိ (ခ)
အနက် ကြည့်။

အနုပရိဗ္ဗမန (န) [အနု+ပရိ+ဘမ္မ+ယု]
အပန်ဖန်ထက်ဝန်းကျင်လှည့်ခြင်း၊ လှည့်လည်
ခြင်း။ အနုသဉ္စရဏ (သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၅၉။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၇။) ကြည့်။

အနုပရိယန္တ (တိ) [အနု+ပရိ+ယာ+အန္တ]
လှည့်ပတ်သော၊ အပန်ဖန်ထက်ဝန်းကျင်သွား
သော၊ လှည့်ပတ်သွားလာသော။ သိနေရုံ
အနုပရိယန္တ၊ မဏိမိ ပဿ နိမ္မိတံ။ ဇာ၊
၂။ ၂၀၄။ အနုပရိယန္တတိ ဇေတ စန္ဒိမသု-
ရိယေ သိနေရုံ အနုပရိယာယန္တ။ ဇာ၊ ၄။
၇။ ၁၇၉။

အနုပရိယာတိ (ကြိ) [အနု+ပရိ+ယာ+အ+
တိ] လှည့်လည်၏။ (က) ဝန်းရံလှည့်ပတ်၏။
သမန္တာ အနုပရိယာတိ၊ နာရိဂဏပုရက္ခ-
တော။ ဇာ၊ ၂။ ၁၉၆။ ဝိမာန၊ ၁၀၉။ ဂါယ-
မာနာ ပါသာဒံ အနုပရိယာယာတိ။ မေ၊ ၄။
၁။ ၂၆၃။ သြဘာသံ အနုပရိယန္တိ ယာဝ-
တာ။ အံ၊ ၁။ ၂၁၅။ အနုပရိယန္တိတိ ဝိစရန္တိ။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၀။ အနုပရိယန္တိ (ဝိမာန၊ ၇။)
တိ အနုပရိယာယန္တိ ပရိက္ခိပန္တိ။ ဝိမာန၊ ၄။
၃၇။ အနုပရိယန္တိ (ပေတ၊ ၁၇၂။) တိ အနုပရိ-
ရန္တိ။ ပေတ၊ ၄။ ၁၇၄။ သမန္တာ အနုပရိယာ-
ယေယျ။ သံ၊ ၁။ ၁၀၂။ တံယေဝ (ဗုဒ္ဓဇာနိ)
အနုပရိယာယေယျ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၀။ (ခ) လှည့်
ပတ်၏။ လှည့်ပတ်၍ သွား၏။ သဗ္ဗာ ဒိသာ
အနုပရိယာယန္တိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၆၂။ နဇ္ဇော
စာ နုပရိယာတိ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၉၀။ ... ပရိက္ခိ-
ပိတော ဂတာတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ ၄။ ၁၆၁။

တိက္ခတ္တံ ဂုဏဟံ အနုပရိယာယံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၄၆။
 အနုပရိယာယံတိ အနုပရိဗ္ဗမိ။ ဝဇိရာ၊ ၅၂၂။
 ဂုဏဟနဂရဿ ဥပရိ သတ္တကုတ္တံ အနုပရိ-
 ယာယံ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၂။ သမန္တာ အနုပရိ-
 ယာသိ။ ဝိမာန၊ ၂။ ၁၅၄။ ဝနာ ဝနံ အနုပရိ-
 ယာသိ။ ဝိမာန၊ ၈၆။ (ဂ) အစဉ်လိုက်၏။
 နောက်မှ - အစဉ် - မပြတ် - အစဉ်မကွာ -
 လိုက်၏။ အာယု အနုပရိယာယတိ မစွာနံ၊
 နေမိဝ ရထကုဗ္ဗရံ။ သံ၊ ၁။ ၁၁၀။ ယထာ ဒိဝသံ
 ဂစ္ဆန္တဿ ရထဿ စက္ကနေမိ ကုဗ္ဗရံ အနု-
 ပရိယာယတိ န ဝိဇဟတိ၊ ဧဝံ အာယု အနု-
 ပရိယာယတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၁။ ကုဗ္ဗရံ အနု-
 ပရိယာယတိတိ ကုဗ္ဗရံ အနုပရိဝတ္တတိ။ အာယု
 အနုပရိယာယတိတိ မစွာနံ အာယုဂတဗ္ဗိ
 ပစွာဂစ္ဆတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၈။

အနုပရိယာယ (ပ) [အနု+ပရိ+ယာ+အ]
 လုဉ္ဗု-ပတ်-၍ သွားလာကြောင်းဖြစ်သော
 လမ်း။ အနုပရိယာယပထ-ကြည့်။

အနုပရိယာယတိ (ကြိ) [အနု+ပရိ+ယာ+
 ယ+တိ] အနုပရိယာတိ-ကြည့်။

အနုပရိယာယန္တ (တိ) [အနု+ပရိ+ယာ+အန္တ။
 ထိဉ္ဇိ အနုပရိယာယန္တိ] လုဉ္ဗုလည်သော၊
 ဝန်းရံ-လုဉ္ဗုပတ်-သော။ ပါသာဒံ အနု-
 ပရိယာယန္တိ ပဉ္စဟိ ဂါထာဟိ မရေသဒ္ဓေန
 ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၂။ အနု-
 ပရိယန္တ-လည်း ကြည့်။

အနုပရိယာယပထ (ပ) [အနုပရိယာယ+ပထ။
 အနုပရိယေတိ (အနုပရိယာယန္တိ) ဧတေ-
 နာတိ အနုပရိယာယော၊ သောယေဝ
 ပထောတိ အနုပရိယာယပထော။ ပရိတော
 ပါကာရဿ အနုယာယမဂ္ဂေါ (အနုယာယန-
 မဂ္ဂေါ အနုသံယာယနမဂ္ဂေါ)။ ဒီ၊ ၄။ ၁။
 ၆၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၇၇။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၀၊ ၂၇၀။]

မြို့တံတိုင်းနှင့် ယှဉ်မြှောင်၍ သွားသောလမ်း၊
 သူရဲပြေး၊ စစ်သည်တပ်သားတို့ ရွှေ့ရှားသွား
 လာရာ၊ စစ်လက်နက်ကြိယာများ ရွှေ့ပြောင်း
 သယ်ယူရာလမ်း။ ရသေ့၊ ပစ္စန္တိမေ နဂရေ
 အနုပရိယာယပထော ဟောတိ ဥစ္စော စေဝ
 ဝိတ္တတော စ။ အံ၊ ၂။ ၄၇၈။ အနုပရိယာယ-
 ပထောတိ အန္တောပါကာရဿ ပါကာရေန
 သဒ္ဓိံ ဂတော မဟာပထော၊ ယတ္ထ ဌိတာ
 ဗဟိပါကာရေ ဌိတေဟိ သဒ္ဓိံ ယုဉ္ဇန္တိ။ အံ၊
 ၄။ ၁။ ၁၈၅။ သော တဿ နဂရဿ သမန္တာ
 အနုပရိယာယပထံ အနုက္ကမမာနော န
 ပထောယျ ပါကာရသန္တိံ ဝါ ပါကာရဝိဝရံ ဝါ
 အန္တမသော ဗိလာရနိက္ခမနမတ္တမ္ဘိ။ ဒီ၊ ၂။ ၇၀။
 ဒီ၊ ၃။ ၈၃။ သံ၊ ၃။ ၁၃၉။ အံ၊ ၃။ ၄၁၄။ အနုပရိ-
 ယာယပထန္တိ အနုပရိယာယနာမကံပါကာရ-
 မဂ္ဂံ (မဂ္ဂံ)။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၆၄။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၄။ အံ၊
 ၄။ ၁။ ၂၃၁။

အနုပရိယာယိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ပရိ+ယာ+
 ယ+တွာ] လုဉ္ဗုပတ်၍။ သုသာနံ ဂန္တာ
 အာဠာဟနံ အနုပရိယာယိတွာ ရောဒန္တ-
 သ။။ ပေတ၊ ၄။ ၈၇။

အနုပရိယေတိ (ကြိ) [အနု+ပရိ+ဣ (ယာ)+
 တိ။ ယ-လာ] (က) လုဉ္ဗုလည်၏ စက္က-
 ဝတ္တိ....သမန္တာ အနုပရိယေတိ၊ သာဂရန္တံ
 မဟိ ဣမံ။ သံ၊ ၁။ ၁၉၃။ ထေရ၊ ၂။ ၇၀။ (ခ)
 အစဉ်အားဖြင့် ပိုင်းခြား၏။ သိ၏။ တေ
 စေတသာ အနုပရိယေတိ။ သံ၊ ၁။ ၁၉၆။
 ထေရ၊ ၂။ ၇၂။ အနုပရိယေတိတိ အနုက္ကမေန
 ပရိစ္ဆိန္တတိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၅၃၁။ (ဂ) ကျက်
 စား၏။ ဒွါရေန အနုပရိယေတိ၊ သန္ဓယန္တော
 မဟံ မဟံ။ ထေရ၊ ၂။ ၄၇။ အနုပရိဝတ္တတိ
 ယထာကာမံ ဝိစရတိ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၅။

အနုပရိယေသိတ (တိ) [အနု+ပရိ+ဣသု+တ]
 အဖန်ဖန်ရှာမှီးအပ်သော၊ ပရိယေသိတံ အနု-
 ပရိယေသိတံ အနုစရိတံ မနုသာ။ မ၊ ၃။ ၂၀၅။

အနုပရိဝတ္တ (တိ) [အနု+ပရိ+ဝတု+တ]
 (က) အစဉ်လိုက်တတ်သော။ သဗ္ဗ ကာယကမ္မ
 ဉာဏပဉ္စဂံမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၂။
 ဉာဏာနုပရိဝတ္တန္တိ ဉာဏဿ အနုပရိဝတ္တနကံ။
 အနုဋီ၊ ၂။ ၃။ (ခ) အစဉ်လိုက်၍ အာရုံ
 ပြု၍ - ဖြစ်သော။ ဝိပရိဏာမံ အနုဂန္ဓာ ဝိပရိ-
 ဝတ္တနတံ အာရမ္မ ပဝတ္တံ ဝိပရိဏာမာနုပရိ-
 ဝတ္တံ။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၃၈၉။

အနုပရိဝတ္တ(တ္တိ) (တိ) [အနုပရိဝတ္တ(တ္တိ)+
 ဇန+ကိ] အစဉ်လိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော။
 တဿ ဂ္ဂပဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တဇာ (-ဝတ္တိ-
 ဇာ၊ သံ၊ ၂) ပရိတဿနာ ဓမ္မသမုပ္ပါဒါ စိတ္တံ
 ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တိ။ မ၊ ၃။ ၂၇၀။ သံ၊ ၂။ ၁၄။
 ဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တဇာတိ ဝိပရိဏာမဿ
 အနုပရိဝတ္တနတော (အနုပရိဝတ္တိတော)
 ဝိပရိဏာမာရမ္မဏစိတ္တတော ဇာတော။ မ၊ ၄။
 ၄။ ၁၉၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၁။ ဝိပရိဏာမံ အနုဂန္ဓာ
 ဝိပရိဝတ္တနတံ အာရမ္မ ပဝတ္တံ ဝိပရိဏာမာနု-
 ပရိဝတ္တံ၊ တတော သမုပ္ပန္နာ ပရိတဿနာ
 ဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တဇာ ပရိတဿနာ။ မ၊ ဋီ၊
 ၃။ ၃၈၉-၉၀။

အနုပရိဝတ္တတိ (ကြိ) [အနု+ပရိ+ဝတု+
 အ+တိ] (က) ရှေးရှုလှည့်၏။ ကေစိ
 အာဒိစ္စံ အနုပရိဝတ္တန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄၀။ ကေစိ
 တသ္မိံ ဥဒကေ ဌတော စန္ဒိမသ္မရိယေ အနုပရိ-
 ဝတ္တန္တိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၆၈။ အာဒိစ္စံ အနုပရိ-
 ဝတ္တန္တိတိ ဥဒယကာလတော ပဟုတိ သူရိယံ
 ဩလောကယမာနာ ယာဝတ္ထဂံမနာ သူရိယာ-
 ဘိမုခေါပရိဝတ္တန္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၃၈။ ဝိမတိ၊
 ၁။ ၃၀။ (ခ) အစဉ်လိုက်၏။ အစဉ်လှည့်လည်
 ၍လိုက်၏။ အစဉ်လည်၍ဖြစ်၏။ လောကော
 စ အဋ္ဌ လောကဓမ္မေ အနုပရိဝတ္တတိ။
 အံ၊ ၁။ ၅၀၉။ အံ၊ ၃။ ၇။ အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ
 လောကံ အနုပရိဝတ္တန္တိ။ အံ၊ ၁။ ၅၀၉။ အံ၊
 ၃။ ၇။ အနုပရိဝတ္တန္တိတိ အနုဗန္ဓန္တိ။ အံ၊
 ၄။ ၂။ ၃၆၅။ (ဂ) အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်၏။

ဒဿယိမေ မဟာရာဇ ကာယာနုဂတာ ဓမ္မာ
 ဘဝေ ဘဝေ ကာယံ အနုဓာဝန္တိ အနု-
 ပရိဝတ္တန္တိ။ မိလိန္ဒ၊ ၂၄၆။ (ဃ) လည်၍
 ဖြစ်၏။ လည်၏။ အနုပရိဓာဝတိ (က) အနက်
 ကြည့်။ (င) ဝန်းဝိုင်း၏။ ခြံရံ၏။ အနု-
 ပရိဓာဝတိ (ခ) အနက်ကြည့်။ (စ) လျော်-
 လျောက်ပတ် - သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်၏။ အနု-
 ဌိတာတိ ဝတ္ထုသ္မိံ ယေန ယေန စိတ္တံ အဘိနိ-
 ဟရတိ၊ တေန တေန သတိ အနုပရိဝတ္တတိ။
 ယေန ယေန ဝါ ပန သတိ အနုပရိဝတ္တတိ၊
 တေန တေန စိတ္တံ အဘိနိဟရတိ။ ပဋိ၊ သံ၊
 ၁၇၁။ သတိ အနုကူလာ ဟုတော ပုဗ္ဗပုဝတ္တိ-
 တော နိဝတ္တိတော ပဝတ္တတိ။ ပဋိ၊ သံ၊ ၄။ ၂။ ၈၁။

အနုပရိဝတ္တန (န) [အနု+ပရိ+ဝတု+ယု]
 (က) အစဉ်လိုက်ခြင်း။ ဝိပရိဏာမဿ အနု-
 ပရိဝတ္တနတော။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၉၁။ (ခ) လှည့်
 ပတ်ခြင်း။ ဂဒ္ဒ၊ လရဠုယာ တဓမ္မ ဥပနိဗဒ္ဓ-
 သနဓဿ ထမ္ဘာနုပရိဝတ္တနံ ဝိယ ဒိဋ္ဌိတဏှာယ
 သက္ကာယေ ဗဒ္ဓဿ ပုထုဋ္ဌနဿ သက္ကာယာနု-
 ပရိဝတ္တနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၉။

အနုပရိဝတ္တနက (တိ) [အနု+ပရိ+ဝတု+
 ယု+က] အစဉ်လိုက်တတ်သော။ အနု-
 ပရိဝတ္တ-ကြည့်။

အနုပရိဝတ္တန္တိ (တိ) [အနု+ပရိ+ဝတု+အန္တိ]
 အနုပရိဓာဝန္တနှင့် အနက်အရတူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုပရိဝတ္တိ (ထိ) [အနု+ပရိ+ဝတု+တိ]
 (၁) အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်ခြင်း။ အာရုံပြု၍ ဖြစ်
 ခြင်း။ အနုပရိဝတ္တဇ-ကြည့်။ (တိ) (၂) အစဉ်
 လိုက်၍ - အာရုံပြု၍ - ဖြစ်သော - ဖြစ်ခြင်း
 ရှိသော။ တဿ ဂ္ဂပဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ
 ဂ္ဂပဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တိ ဝိညာဏံ ဟေတတိ။
 မ၊ ၃။ ၂၇၀။ သံ၊ ၂။ ၁၄။ ဂ္ဂပဝိပရိဏာမာနုပရိ-
 ဝတ္တိတိ။ ဂ္ဂပဿ ဘေဒါနုပရိဝတ္တိ ဟေတတိ။
 မ၊ ၄။ ၄။ ၁၉၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၁။ “ဂ္ဂပံ အတ္တာ”တိ-

အာဒိမိစ္ဆာဂါဟဝသေန ဝိညာဏဿ ဝုပ္ပ
ဘေဒေန ဝုတ္တဿ ဘေဒါနုပရိဝတ္တိ ဟောတိ။
မ၊ဋ္ဌိ ၃။၃၈၉။ အနုပရိဝတ္တိ နာမ တံ အာရမ္မဏံ
ကတွာ ပဝတ္တိ သံဋ္ဌိ၊ ၂။၂၁၂။ စိတ္တာနုပရိ
ဝတ္တိနော ဓမ္မာ။ အဘိ၊ဓ၊၁၀။ အနုပရိ
ဝတ္တန္တိတိ အနုပရိဝတ္တိနော၊ ကိံ အနုပရိ
ဝတ္တန္တိ၊ စိတ္တံ၊ စိတ္တဿ အနုပရိဝတ္တိနော
စိတ္တာနုပရိဝတ္တိနော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၂။ သဗ္ဗ
ကာယကမ္မံ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဉာဏာနုပရိ
ဝတ္တိ။ ပဋိသံ၊ ၃၇၆။ မဟာနိ၊ ၃၅၇။ ဉာဏာနု
ပရိဝတ္တိတိ ဉာဏံ အနုပရိဝတ္တိ ဉာဏဝိရဟိတံ
န ဟောတိတိ အတ္ထော။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၂၇၆။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊ ၂၇၇။

အနုပရိဝတ္တိယတိ (ကမ္မ၊ကြိ) [အနု+ပရိ+
ဝတု+ယ+တိ] အပနိပန-အစဉ်မပြတ်-
ဖြစ်စေအပ်၏။ အနုပရိဝတ္တိယမာန-ကြည့်။

အနုပရိဝတ္တိယမာန (တိ) [အနု+ပရိ+ဝတု+
ယ+မာန] အပနိပနဖြစ်စေအပ်သော။
စတ္တာရောမေ ဘိက္ခဝေ ကာလာ (ဓမ္မာ
ကာလေန ကာလံ) သမ္မာ ဘာဝိယမာနာ
သမ္မာ အနုပရိဝတ္တိယမာနာ အနုပဗ္ဗေန
အာသဝါနံ ခယံ ပါပေန္တိ။ အံ၊၁။၄၇၇။
ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၁၂၄။ တေ (ကုသလဓမ္မေ) ဘာဝိ
ယန္တိ စေဝ အနုပရိဝတ္တိယန္တိ စ။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၃၃၉။

အနုပရိဝတ္တေန္တိ (တိ) [အနု+ပရိ+ဝတု+
ဏေ+အန္တိ] အပနိပနဖြစ်စေ - ရွတ်ဖတ်
သရဇ္ဈာယ်-ပို့ချ-သောသူ။ ပရိဝတ္တေန္တိတိ
ဝေဒံ အနုပရိဝတ္တေန္တာ ဟောမံ ကရေန္တာ
ဇပန္တိ။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊ ၉၂။

အနုပရိဝါရေတိ (ကြိ) [အနု+ပရိ+ဝရ+
ဏေ+တိ] ဝိုင်းအံ့-ခြံချ-၏။ ယံ နှန မယံ
ဣမံ နိဝါပံ နိဝုတ္တံ မဟတိဟိ ဒဏ္ဍာဝါကရာဟိ
သမန္တာ သပ္ပဒေသံ အနုပရိဝါရေယျာမ...
သပ္ပဒေသံ အနုပရိဝါရေသုံ။ မ၊၁။၂၀၈။

မာ ခေါ် တုမေ အာယသ္မန္တော ဇေတံ ဥက္ခိတ္တကံ
ဘိက္ခု အနုဝတ္တိတ္ထ အနုပရိဝါရေထ။ ... တံ
ဥက္ခိတ္တကံ ဘိက္ခု အနုဝတ္တိ သု အနု
ပရိဝါရေသုံ။ ဝိ၊၃။၄၇၁။

အနုပရိဝါရေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ပရိ+ဝရ+
ဏေ+တွာ] ခြံချိ။ တေသံ တံ အနု
ပရိဝါရေတွာ ဝိစရဏဘာဝံ စ အာရောစေသိ။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇။

အနုပရိဝေဏ (န) [အနု+ပရိဝေဏ။ (လိင်္ဂ-
ဝိပလ္လာသ-ထိ၌ အနုပရိဝေဏိ)] ပရိဝုဏ်-
အသီးသီး-တိုင်း၊ ကျောင်း- အသီးသီး-
ကျောင်းတိုင်း။ ထေရော အနုပရိဝေဏံ
ဂန္တာ “အာဝုသော သတ္တာ မဟာဇနဿ
သင်္ဂဟတ္ထာယ စာရိကံ ဓရိတုကာမော၊ ဂန္တု-
ကာမာ အာဂစ္ဆယာ”တိ အာဟ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၅၁။ ဂစ္ဆာနန္တ အဝါပုရဏံ အာဒါယ အနုပရိ-
ဝေဏိယံ ဘိက္ခုနံ အာရောစေဟိ။ ဝိ၊၃။၁၁၁။
ဘိက္ခု အနုပရိဝေဏိယံ ပါတိမောက္ခံ ဥဗ္ဗိသန္တိ
အာသကေတေန။ ၎င်း၊ ၁၄၇။ အနုပရိဝေဏိ-
ယန္တိ ဧကသီမမဟာဝိဟာရေ တသ္မိံ တသ္မိံ
ပရိဝေဏေ။ ၎င်း၊ဋ္ဌ၊ ၃၃၀။ အနုပရိဝေဏိယန္တိ
ဧတေ အနုသဒ္ဓဿ ဝိစ္ဆတ္တံ ပရိဝေဏသဒ္ဓဿ စ
လိင်္ဂဝိပလ္လာသဘာဝံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ “တသ္မိံ
တသ္မိံ ပရိဝေဏေ”တိ။ ပရိဝေဏသဒ္ဓေါ ဟိ
နပုံသကလိင်္ဂေ၊ ဣဓ ပန လိင်္ဂဝိပလ္လာသံ
ကတွာ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန ဝုတ္တံ။ ပါနိတ်၊ယော၊
၁။၂၁၅။

အနုပရိဝေဏိ (တိ) [အဗုယိဘော ဖြစ်သော်
လည်း ဗဟုလာဓိကာရကြောင့် နပုံလိင်္ဂ
မဖြစ်။ မောက်၊ ၂။၁၂၀။ မောက်၊ ၃။ ၉-
တ္ထိကြည့်။] ပရိဝုဏ်တိုင်း ပရိဝုဏ်တိုင်း။
အနုပရိဝေဏ-ကြည့်။

အနုပရိသက္ကတိ (ကြိ) [အနု+ပရိ+သက္က+
အ+တိ] လိုက်ပါ-ခြံချ-၏။ တမေနံ
မဟာဇနကာယော သင်္ဂမ္မ သမာမဂ္ဂ အာယာ-

စေယျ ထောမေယျ ပဉ္စလိကော အနု-
ပရိသက္ကေယျ။ သံ၊ ၂။ ၄၉၈။ အနုပရိ-
သက္ကေယျာတိ အနုပရိဂစ္ဆေယျ။ သံ၊ ၄။
၃။ ၁၄၁။ အနုပရိဂစ္ဆတိလည်း ကြည့်။

အနုပရိသက္ကန (န) [အနု+ပရိ+သက္က+ယု]
လိုက်ပါ-ခြံရံ-ခြင်း။

အနုပရိသက္ကနဟေတု (ပ) [အနုပရိသက္ကန+
ဟေတု] လိုက်ပါ-ခြံရံ-ခြင်းဟူသော အ
ကြောင်း။ အပီနု သောပရိသော မဟတော
ဇနကာယဿ အာယာစနဟေတုဝါထောမန-
ဟေတု ဝါ ပဉ္စလိက အနုပရိသက္ကနဟေတု
ဝါ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိ-
သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျာတိ။ နော ဟေတံ
ဘန္တေ။ သံ၊ ၂။ ၄၉၈။

အနုပရိဟရတိ (ကြိ) [အနု+ပရိ+ဟရ+အ+
တိ] ရစ်ပတ်-မှီတွယ်-၏။ သာ တံ သာသံ
အနုပရိဟရေယျ။ မ၊ ၁။ ၃၇၁။

အနုပရိဟရိတွာ (ကြိ ဝိ) [အနု+ပရိ+ဟရ+
တွာ] ရစ်ပတ်-မှီတွယ်-၍။ သာ တံ သာသံ
အနုပရိဟရိတွာ ဥပရိ ဝိဋ္ဌဘိ ကရေယျ။ မ၊
၁။ ၃၇၁။

အနုပရောဓကရ (တိ) [အနုပရောဓ+ကရ+
အ] မတားဆီ ခြင်း-မဆန့်ကျင်ခြင်း-ကို
ပြုတတ်သော။ ယံ ပရေသံ အတ္တတော အနု-
ပေတတ္တာ အတ္တံ အနုပရောဓကရံ။ သံ၊ ၄။ ၁။
၂၅၁။ အနုပရောဓကရန္တိ ဧတေန ဟိတ-
ပရိယာယောယံ အတ္တသဒ္ဓေါတိ အဿတိ။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၈။

အနုပလက္ခဏ (န) [န+ဥပလက္ခဏ] ကပ်၍-
ပြင်းစွာ - ထက်စွာ - မမှတ် - မရှု - ခြင်း။
ရူပေ ခေါ ဝစ္ဆ အနုပလက္ခဏာ...ဝိညာဏေ
ခေါ ဝစ္ဆ အနုပလက္ခဏာ။ သံ၊ ၂။ ၂၂၂။

အဘိဓာန် ၂-၆-ပ-မ-ပ-သ-၈

အနုပလဗ္ဗ (ပ) [န+ဥပလဗ္ဗ] (၁) မရ-မယူ-
ခြင်း။ ပုထုနာနာသုညတမနုပလဗ္ဗေသု ဉာဏံ
ပဝတ္တတိတိ ပုထုပညာ။ ပဋိသံ၊ ၃၇၂။
နာနာသုညတမနုပလဗ္ဗေသုတိ ဥပလဗ္ဗနံ ဥပ-
လဗ္ဗော၊ ဂဟဏန္တိ အတ္တော။ န ဥပလဗ္ဗော
အနုပလဗ္ဗော၊ အနုပလဗ္ဗာနံ ဗဟုတ္တာ
ဗဟုဝစနေန အနုပလဗ္ဗာ၊ ပဉ္စဝိသတိ သုည-
တာဝသေန ဝါ နာနာသုညတာသု အတ္တတ္ထ-
နိယာဒိနံ အနုပလဗ္ဗာ နာနာသုညတာနုပ-
လဗ္ဗာ။ တေသု။ “နာနာသုညတာနုပလဗ္ဗေ-
သု”တိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ “အဓိကမသုခါ”တိအာဒိသု
ဝိယ မ-ကာဓော ပဒသန္တိဝသေန ဝုတ္တော။
ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၁။ (တိ) (၂) မရအပ်သော။
တေစ ဓမ္မော တေစ အနုပလဗ္ဗာ သာ စ ပညာ
ပကတိဇနေန အလဗ္ဗနေယျပတိဋ္ဌတ္တာ ဂမ္ဘီရာ။
ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၂။

အနုပလဗ္ဗန (န) [န+ဥပလဗ္ဗန] မရခြင်း။
ကဿစိ အတ္တနာ ပိယတရဿ အနုပလဗ္ဗန-
ဝသေန ပုထု ဝိသံ ဝိသံ တေသံ တေသံ
သတ္တာနံ အတ္တာဝ ပိယော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၅၀။

အနုပလဗ္ဗနိယ (တိ) [န+ဥပလဗ္ဗနိယ] မရအပ်
သော။ နတ္ထေဝ နိဗ္ဗာနံ၊ သသဝိသာဏံ ဝိယ
အနုပလဗ္ဗနိယတောတိ စေ။ န၊ ဥပါယေန
ဥပလဗ္ဗနိယတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၃၉။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊
၃။ ၂။ ၂၀၅-လည်း ကြည့်။)

အနုပလဗ္ဗမာန (တိ) [န+ဥပလဗ္ဗမာန] မရအပ်
သော၊ မသိအပ်သော။ အတ္တနိ စ တိက္ခဝေ
အတ္တနိယေ စ သစ္စတော ထေတတော အနု-
ပလဗ္ဗမာနေ ယမ္မိ တံ ခိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ။ မ၊ ၁။ ၁၉၁။
သော အပရမတ္တသဘာဝေါ သမ္ဘိကဥပရ-
မတ္တဝသေန အနုပလဗ္ဗမာနေော အဝိဇ္ဇမာန-
ပညတ္တိ နာမ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၄၇။ ဣစ္ဆာယ
အသန္တ၊ ၂။ အသဝိဇ္ဇမာနာယ နတ္ထိ အနုပလဗ္ဗ-
မာနာယ မမတ္တာ နတ္ထိ န သန္တိ ။ မဟာနိ။
၂၁၄။ (သံ၊ ၂။ ၅၅၂။ အံ ၁။ ၁၇၇။ အဘိ၊

က။၅၉-တို့၌ အနုပလတ္တိယမာန-ဟု ခြုံသည်။)
အနုပလတ္တိယမာန-ကြည့်။

အနုပလတ္တိယမာန (တိ) [န+ဥပလတ္တိယမာန]
မရအပ် - မသိအပ် - သော။ တွေ့ စ တေ
အနုရာဇ ... သစ္စတော ထေတတော တထာ-
ဂတေ အနုပလတ္တိယမာနော။ သံ၊၂။၅၅။
ဣတိ ကရုဏိယာကရုဏိယေ ခေါ ပန သစ္စ-
တော ထေတတော အနုပလတ္တိယမာနော ...။
အံ၊၁။၁၇၄။ အနုပလတ္တိယမာနောတိ ဧဝံ
ကတ္တဗ္ဗေ စ အကတ္တဗ္ဗေ စ ဘူတတော ထီရ-
တော အပညာယမာနော အလတ္တမာနော။
အံ၊၄။၂။၁၅၈။ အတ္တနိ စ ဘိက္ခဝေ ... သစ္စ-
တော ထေတတော အနုပလတ္တိယမာနော။
အဘိ၊က။၅၉။ အနုပလတ္တိယမာန-လည်း ကြည့်။

အနုပလတ္တိယသဘာဝ (ပု) [န+ဥပလတ္တိယ+
သဘာဝ] မရအပ် - မသိအပ် - သော သ
ဘော။ အယံ ခေါ အာရုသော ဟေတုတိ ...
အနုပလတ္တိယသဘာဝေါ ဟေတု။ သံ၊၄။၃။
၁၅၁။ အနုပလတ္တိယသဘာဝေါတိ အနုပလတ္တိ-
ယတ္တာ။ သံ၊၄။၂။၃၉၀။

အနုပလိတ္တ (တိ) [န+ဥပလိတ္တ] မလိမ်းကျံ
အပ်-မကပ်ငြိ-သော။ သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု
အနုပလိတ္တော။ ဝိ၊၃။၁၂။ မ၊၁။၂၂။ မ၊၂။
၂၉၅။ ဓမ္မ၊၆၄။ အဘိ၊က။၂၁၈။ ထေရ။
၂၂၂။... သဗ္ဗေသု တေဘူမကဓမ္မေသု ကိလေ-
သလေပေန အလိတ္တော။ ဝိ၊၄။၃။၂၄၅။
မ၊၄။၂။၉၄။ သဗ္ဗေသု အာရမ္မဏေသု ဓမ္မေသု
တဏှာဒိဋ္ဌိလေပဝသေန န ဥပလိတ္တော။ ထေ-
ရ၊၄။၁။၆၇။ သဗ္ဗေသု တေဘူမကဓမ္မေသု
တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ အနုပလိတ္တော။ ဓမ္မ၊၄။၂။၃၅၀။
ဝိတဓမ္မဿ အနုပလိတ္တဿ။ မ၊၂။၄၉။ အနု-
ပလိတ္တဿာတိ တဏှာဒိဋ္ဌိကိလေသေဟိ အ-
လိတ္တဿ။ မ၊၄။၃။၆၉။ သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု
အနုပလိတ္တံ။ သုတ္တနိ၊၃။၃၉။ ယေသံ တဏှာ-
ဒိဋ္ဌိလေပါနံ ... အဘာဝါ တေသု သဗ္ဗေသု

ဓမ္မေသု အနုပလိတ္တံ။ သုတ္တနိ၊၄။၁။၂၄၉။
အနုပလိတ္တော မမ အဿမမိ။ ဇာ၊၁။၂၉၃။
အနုပလိတ္တောတိ သဗ္ဗကိလေသေဟိ အ-
လိတ္တော။ ဇာ၊၄။၄။၃၃၂။ ဥဒကာ အစူဂ္ဂဗ္ဗ
ဌိတာနိ အနုပလိတ္တာနိ ဥဒကေန။ ဝိ၊၃။၁၀။
ဒိ၊၂။၃၃။ မ၊၂။၂၉၃။ သံ၊၁။၁၄၀။ ပုညေ
စ ပါပေ စ အနုပလိတ္တော။ မဟာနိ၊၆၆။
သုတ္တနိ၊၄၀၂။ . ပုညေ စ ပါပေ စ န
လိမ္မတိ န ပလိမ္မတိ န ဥပလိမ္မတိ၊ အလိတ္တော
အပလိတ္တော အနုပလိတ္တော နိက္ခန္ဓော ။
မဟာနိ၊၆၉။ အလိတ္တော အသံလိတ္တော
အနုပလိတ္တော နိက္ခန္ဓော နိဿဇ္ဈော ...။
စူဠနိ၊၄၅။ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ လောကေန
အနုပလိတ္တော။ မိလိန္ဒ၊၃၄၂။

အနုပလိတ္တဋ္ဌ (ပု) [အနုပလိတ္တ+အတ္တ] မလိမ်း
ကျံအပ် - မကပ်ငြိ - သော - အနက် -
သဘော။ မစ္ဆေရမလာဒိဟိ အနုပလိတ္တဋ္ဌေန
ပဒုပံ။ အံ၊၄။၃။၂၁၃။ အနုပလိတ္တဋ္ဌေနာတိ
အနုပလိတ္တဋ္ဌာယ။ အံ၊၄။၃။၂၂၂။ မစ္ဆေ-
ရမလာဒိဟိ အနုပလိတ္တဋ္ဌေန ပဒုပံ။ ဥဒါန၊
၄။၂၅။

အနုပလိတ္တတာ (ထိ) [အနုပလိတ္တ+တာ]
မလိမ်းကျံအပ် - မကပ်ငြိ - သည်၏ အဖြစ်၊
မလိမ်းကျံ - မကပ်ငြိ - ခြင်း။ ပစ္စိမေန
လောကေန အနုပလိတ္တတံ။ ဝိ၊၄။၁။၈၂။
မ၊၄။၁။၁၄။

အနုပလေပ (ပု) [န+ဥပလေပ] (၁) မလိမ်း
ကျံခြင်း။ (တိ) (၂) လိမ်းကျံခြင်းမရှိသော။
တဏှာပလေပါဘာဝေန အနုပလေပံ အာဇ-
ညရထံ ကတော အဿတိ။ ဥဒါန၊၄။၃၃၆။

အနုပလေပန (န) [န+ဥပလေပန] မလိမ်းကျံ -
မကပ်ငြိ-ခြင်း။ နိဓူပလေပန (ဝိ၊၄။၁။၈၂။
သာရတ္ထ၊၁။၂၀၈) ကြည့်။

အနုပညာ (တိ) [န+ဥပဇ္ဇာ] မပြောဆိုအပ်သော၊ အပြစ်မရှိသော။ (က) မကဲ့ရဲ့-မစွပ်စွဲ-အပြစ်မတင်-အပ်သော။ မယာ ဓမ္မော ဒေသိတော အနိဂ္ဂဟိတော အသံကိလိဋ္ဌော အနုပဇ္ဇော အပ္ပဋိကုဋ္ဌော သာဏေဟိ ပြာဟူဏေဟိ ဝိညူဟိ။ အံ၊၁။၁၇၆။ အနုပဇ္ဇောတိ ဥပါဒိဝိနိမုတ္တော။ အံ၊၄။၂။၁၅၉။ အနုပဇ္ဇောတိ ဓမ္မတော န ဥပဝဇ္ဇိတဗ္ဗော။ အံ၊၄။၂။၁၄၄။ တံ သဗ္ဗံ အတ္တတော စ ဗျဉ္ဇနတော စ အနုပဇ္ဇံ အနုနမနမိကံ....။ ဒီ၊၄။၁။၆၅။ အံ၊၄။၁။၈၅။ နိဒ္ဒေါသဘာယ အနုပဇ္ဇံ။ ဒီ၊၄။၁။၁၀၈။ နိဒ္ဒေါသဘာယ အနုပဇ္ဇံ အနုပဝဒနိယံ။ သီ၊၄။သစ်၊၁။၃၁၅။ အနုပဇ္ဇန္တိ နိဒ္ဒေါသဘာယ န ဥပဇ္ဇံ။ အံ၊၄။၁။၁၃၄။ (ခ) မစောဒနာ-မမေးစိစစ်-အပ်သော။ (ဂ) ပြောဆို-ကဲ့ရဲ့-ပြစ်တင်-ဖွယ်မရှိသော (မ၊၄။၃။၄၂၀-ကြည့်)။ အနုပဇ္ဇံ ဆန္ဒော ဘိက္ခု သတ္တံ အာဟရိဿတိ။ မ၊၃။၃၀၉။ သံ၊၂။၂၇၂။ အနုပဇ္ဇော ဆန္ဒော ဘိက္ခု သတ္တံ အာဟရေသိ။ မ၊၃။၃၁၁။ အနုပဇ္ဇန္တိ အနုပတ္တိကံ (အပ္ပဝတ္တိကံ၊သံ၊၄။) အပ္ပဋိသန္တိကံ။ မ၊၄။၄။၂၃၂။ သံ၊၄။၃။၁၈။ ဥပဇ္ဇံ တေဿ နတ္ထိတိ အနုပဇ္ဇံ၊ ကရုဏာယံ ကတော အာယတိ ဥပ္ပတ္တိရဟိတန္တိ အတ္တော။ မ၊၄။၃။၄၂၀။ အနုပဇ္ဇန္တိ ပရေဟိ န ဥပဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ တံ ပနေတ္ထ အာယတိ အပ္ပဋိသန္တိကဘာဝတောတိ အာဟ “အပ္ပဝတ္တိက”န္တိ။ သံ၊၄။၂။၂၉၆။ ယတ္ထ ပရော ယထာကာမကာရိတံ အာပဇ္ဇန္တော အဒဏ္ဍာရဟော အနုပဇ္ဇော စ ဟောတိ။ ဒီ၊၄။၁။၇၀။ မ၊၄။၁။၂၀၂။ သံ၊၄။၂။၁၃၄။ အသိ၊၄။၁။၁၄၀။ ခုဒ္ဒက၊၄။၁၆။ အနုပဇ္ဇော စ စောဒနာသရုဏာဒိဝသေန။ သီ၊၄။သစ်၊၁။၃၃၀။ (အဋ္ဌသာ၊သျှ၊၁။၅၃၅-၌ အနုပဇ္ဇ-ဟူ၍ မမေးစိစစ်အပ်သည်ဟု အနက်ပေးသည်။)

အနုပဇ္ဇတာ (တိ) [အနုပဇ္ဇာ+တာ] နောင် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း မရှိတော့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် - မပြောဆို - မကဲ့ရဲ့ - အပ်သည်၏ အပြစ်။ နနု တေ သာရိပုတ္တ ဆန္ဒေန ဘိက္ခုနာ သမ္ပုခါယေဝ အနုပဇ္ဇတာ ဗျာကတာ။ မ၊၃။၃၁၀။ သံ၊၂။၂၇၄။

အနုပတ္တက (တိ) အနုပတ္တက-ကြည့်။

အနုပတ္တန (န) [အနု+ပ+ဝတု+ယ] ဖြစ်ခြင်း၊ လျော်သောအားဖြင့် ဖြစ်စေခြင်း။ ... ပဏ္ဍိတနိဂ္ဂဟသမုပေက္ခဏေဟိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အနုပတ္တနေန ဘာဝနံ မဇ္ဈိမံ ဝိထိ သြတာရေတော....။ ဥဒါန၊၄။၃၂၈။

အနုပတ္တနတာ (တိ) [အနုပတ္တန+တာ] လျော်သောအားဖြင့် ဖြစ်စေခြင်း။ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အနုပတ္တနတာယ (သမ္မာဒေတိ)။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၄၈။ အနုပတ္တနတာယာတိ အနုရူပတော ပတ္တနေန ဘာဝနာစိတ္တဿ လိနဘာဝေ ပိတိဝိရိယဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါနံ ဥဒ္ဓတဘာဝေ ပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါနံ ဗြဟ္မနေနာတိ အတ္တော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂။၃၉၈။

အနုပတ္တန္တ (တိ) [အနု+ပ+ဝတု+အ+အန္တ] လျော်သောအားဖြင့်ဖြစ်သော။...ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏေ အနုပတ္တန္တေ ကာမာသဝါဒီသု ကဉ္စိ အာသဝံ အဂ္ဂဟေတော....။ ဥဒါန၊၄။၃၂၈။

အနုပဝဒန (န) [န+ဥပဝဒန] မကဲ့ရဲ့ခြင်း။ အနုပဝါဒ-ကြည့်။

အနုပဝနိယ (တိ) [န+ဥပဝနိယ] မပြောဆို-မကဲ့ရဲ့-မစွပ်စွဲ-အပြစ်မတင်-အပ်သော။ အနုပဇ္ဇာ-ကြည့်

အနုပဝါဒ (ပ) [န+ဥပဝါဒ] မကဲ့ရဲ့ခြင်း၊မကဲ့ရဲ့-မချုတ်ချယ်-မစွပ်စွဲ-မခြိမ်းချောက်-ခြင်း-

စေခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ - ချုတ်ချယ် - စွပ်စွဲ - ခြိမ်း
ချောက် - သောစကားကို မဆိုခြင်း - စေ
ခြင်း။ အနုပဝါဒေါ အနုပဿာတော၊ ပါတိ-
မောက္ခေ စ သံဝရော။ ဒီ၊ ၂။ ၄၂။ ဓမ္မ၊ ၄၁။
ဥဒါန၊ ၁၂။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၄။ အနုပဝါဒေါတိ
ဝါစာယ ကဿစိ အနုပဝဒနံ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၇၀။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၄၃။ အနုပဝါဒေါတိ အနုပဝ-
ဒနဉ္စေဝ အနုပဝါဒါပနဉ္စ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၄။
အနုပဝါဒေါတိ ဝါစာယ ကဿစိပိ အနု-
ပဝဒနံ။ အနုပဝါဒေါတိ ကဿစိပိ ဥပ-
ရုဇ္ဈနဝစနဿ အဝဒနံ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၃၀။

အနုပဝါဒက (တိ) [န+ဥပဝါဒက] မကဲ့ရဲ့-
မချုတ်ချယ် - မစွပ်စွဲ - မခြိမ်းချောက် - တတ်
သော၊ ကဲ့ရဲ့ - ချုတ်ချယ် - စွပ်စွဲ - ခြိမ်း
ချောက် - သော စကားကို မဆိုတတ်သော၊
သူ။ အရိယာနံ အနုပဝါဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ
သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဓါနာ။ ဝိ၊ ၁။ ၆။ ဝိ၊ ၅။
၂၄၁။ ဒီ၊ ၁။ ၇၉။ ဒီ၊ ၃။ ၉၂။ မ၊ ၁။ ၂၇၊ ၄၂။
မ၊ ၂။ ၁၆၃။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၃၅၈။ အဘိ၊ ပု၊ ၁၇၀။
မဟာနိ၊ ၂၇၆။ ပဋိသံ၊ ၁၁၁။

အနုပဝါဒါပန (န) [န+ဥပဝါဒါပန] မကဲ့ရဲ့-
မချုတ်ချယ် - မစွပ်စွဲ - မခြိမ်းချောက် - စေ
ခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ - ချုတ်ချယ် - စွပ်စွဲ - ခြိမ်း
ချောက် - သော စကားကို မဆိုစေခြင်း။ အနု-
ပဝါဒ-ကြည့်။

အနုပဝါဒီ (တိ) [န+ဥပ+ဝဒ+တိ] မကဲ့ရဲ့-
မချုတ်ချယ် - မစွပ်စွဲ - မခြိမ်းချောက် - တတ်
သော၊ ကဲ့ရဲ့ - ချုတ်ချယ် - စွပ်စွဲ - ခြိမ်း
ချောက် - သော စကားကို မဆိုတတ်သော၊
သူ။ တတ္ထာဟံ အနောဝါဒီ အနုပဝါဒီ
ဃာသတ္ထာဒနပရမော ဝိဟရာမိ။ မ၊ ၂။ ၂၃။
အနောဝါဒီ အနုပဝါဒီတိ “တာတာ ကဿထ
ဝပထ၊ ဝဏိပ္ပထံ ပယောဇေထာ”တိအာဒိနာ

ဟိ နယေန ဩဝဒန္တော ဩဝါဒီ နာမ
ဟောတိ။ “တုမေ န ကဿထ၊ န ဝပထ၊ န
ဝဏိပ္ပထံ ပယောဇေထ၊ ကထံ ဇီဝိဿထ၊
ပုတ္တဒါရံ ဝါ ဘရိဿထာ”တိအာဒိနာ နယေန
ပန ဥပဝဒန္တော ဥပဝါဒီ နာမ ဟောတိ။
အဟံ ပန ဥဘယမ္ပိ တံ န ကရောမိ။ တေနာဟံ
တတ္ထ အနောဝါဒီ အနုပဝါဒီတိ ဒဿေတိ။
မ၊ ၄။ ၃။ ၂၇။ ဥပဝဒန္တောတိ ပရိဘာသန္တော။
မ၊ ၄။ ၃။ ၂၁။

အနုပဝိဋ္ဌ (တိ) [အနု+ပ+ဝိဿ+တ] (က)
ဝင်သော၊ သက်ဝင် - ကျရောက် - သော။
ယထာ တိလမ္ပိ တေလံ အနဂတံ အနုပဝိဋ္ဌ၊
ဥစ္ဆမ္ပိ ရသော အနဂတော အနုပဝိဋ္ဌော။
ဝေမေဝ တေ ဓမ္မာ တေဟိ ဓမ္မေဟိ အနဂတော
အနုပဝိဋ္ဌာတိ၊ န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။ အဘိ၊ က။
၂၇၃။ ဝါတော အတ္တိတိ မေ ဟဒယေ အနု-
ပဝိဋ္ဌ။ မိလိန္ဒ၊ ၂၆၂။ ဩဂါဠန္တိ အနုပဝိဋ္ဌ။
ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၄၆။ အညဒတ္တ၊ မရဏမုခမေဝ အနု-
ပဝိဋ္ဌာတိ အတ္တော။ ပေတ၊ ၄။ ၉၂။ ဣဒါနိ မမ
စိတ္တံ ဝိသင်္ခါရံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏကရဏဝသေန
ဂတံ အနုပဝိဋ္ဌ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၈၁။ (ခ) ဝင်
သော၊ လျော်စွာဝင်ရောက်တည်နေသော၊ သူ။
မာရော ပါပိမာ အာယသ္မတော မဟာ-
မောဂ္ဂုလ္လာနဿ ကုစ္ဆိဂတော ဟောတိ
ကောဠမနုပဝိဋ္ဌော။ မ၊ ၁။ ၄၀၇။ ကောဠမနု-
ပဝိဋ္ဌောတိ ကုစ္ဆိ ပဝိသိတွာ အန္တာနံ အန္တော
အနုပဝိဋ္ဌော၊ ပက္ကာသယဉ္ဇာနေ နိသိန္နော။
မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၂။ ကောဠမနုပဝိဋ္ဌောတိ ... အနု-
ဋ္ဌပေါ ဟုတွာ ပဝိဋ္ဌော အနုပဝိဋ္ဌော။ သုခုမံ
ဟိ တဒန္တဝိကံ အတ္တဘာဝံ မာပေတွာ
အယံ တတ္ထ ပဝိဋ္ဌော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၀။ အနု-
ပဝိဋ္ဌာ သဟသာ သမေစ။ ဝိမာန၊ ၁၁၇။
အနုပဝိဋ္ဌာ သပ္ပဝိဋ္ဌာ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၃၁၅။

အနုပဝိဋ္ဌစိတ္တ (တိ) [အနုပဝိဋ္ဌ+စိတ္တ] ဝင်သော
စိတ်ရှိသော၊ သူ။ အနိကဋ္ဌစိတ္တ-ကြည့်။

အနုပညာပုဗ္ဗ (တိ) [အနုပညာ+ပုဗ္ဗ] ဝင်-
ရောက်- ဆည်းကပ်- မေးမြန်း- ဘူးသော၊
သူ။ န ကဉ္စိ အနုပညာပုဗ္ဗောသိ။ ဇာ၊ဌ၊၆။
၇၅။

အနုပညာသိ (ကြိ) [အနု+ပ+သိ+အ+တိ]
ဝင်၏။ ဆန္ဒမို့ အနုပညာသိ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၇၄။ ဆန္ဒ
ပါ အနုပညာသိ။ ဆန္ဒမို့ အနုပညာသိ။
ဝိ၊ ၂။ ၂၇၅။ (က) ဝင် - ဖြတ် - သွား၏။
သတ္တန္တေဝ ကာယာနမန္တရေန သတ္တံ
ဝိဝရမနုပညာသိ။ သိ၊ ၂။ ၁၇၃။ (ခ) သက်
ဝင်၏။ ဗုဒ္ဓါဒိနံ ဂုဏေ ဩဂါဟတိ၊ ဘိန္နိတော
ဝိယ အနုပညာသိတိ ဩကပ္ပနာ။ အဘိ၊ဌ၊
၁။ ၁၈၉။ (ဂ) ဝင်ရောက် - သက်ဆင်း - ၏။
“ပေါက္ခရဏိ”တိ လဒ္ဓနာမံ ဒိဗ္ဗသရံ လေဝိ-
ဟာရရတိယာ အနုပညာသိ။ ဝိမာန၊ဌ၊ ၃။
သမတလန္တိ သညာယ ပကံ ဩတိဏ္ဏာ ဝိယ
အနုပညာသိ။ ဒီ၊ဌ၊ ၁။ ၃၃၆။ အနုပညာသိတိ
အပါယမဂံ ပြဟ္မလောကမဂ္ဂသညာယ ဩဂါ-
ဟန္တိ သိ၊ဌ၊ ၁။ ၂။ ၄၃၁။ (ဃ) ဝင်ရောက် -
ထွင်းဖောက် - ၏။ ယာ သာတိယမာနာ အဓိ-
ကရဏိ အနုပညာသိ။ အယံ “သနဃာတိ-
မာ”တိ ဝုစ္စတိ။ ဇာ၊ဌ၊ ၃။ ၂၆၆။ (င) ဝင်
ရောက် - ဆည်းကပ် - ၏။ သက္ကတော အနုပါ-
ဝိသိ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၇၁။ အနုပါဝိသိန္တိ န ကဉ္စိ
အနုပညာပုဗ္ဗောသိ။ န မယာ အညော ကောစိ
သမကော ပုစ္ဆိတပုဗ္ဗောတိ ဝဒတိ။ ဇာ၊ဌ၊၆။
၇၅။ (စ) နှစ်ငုတ်၏။ စုပ်စုပ်ဝင်၏။ (ဆ)
မမေ့မလွတ်သက်ဝင်၏။ ယထာ ဟိ လာဗု-
ကဋ္ဌာဟာဒိနိ ဥဒကေ ပ္ပဝန္တိ န အနုပညာသိ။
န တထာ အာရမ္မဏေ သတိ။ အာရမ္မဏ-
ဉ္ဇေသာ အနုပညာသိ။ အဘိ၊ဌ၊ ၁။ ၁၉၁။
(ဇ) အဖန်ဖန် - သက်ဝင် - သက်ရောက် -
၏။ အဖန်ဖန်သက်ဝင်၍ တည်သကဲ့သို့ဖြစ်
၏။... ဉာဏ် အနုပညာသိ။ ဗုဒ္ဓဉာဏသ
မဟန္တဘာဝေါ ပညာယတိ။ ဒီ၊ဌ၊ ၂။ ၇၅။
ဉာဏ် အနုပညာသိတိ တတော ဝေ ဒေသ-

နာဉာဏ် ဒေသေတဗ္ဗဓမ္မေ ဝိဘာဂသော
ကုရမာနံ အနု အနု ပဝိသတိ၊ တေန အနု-
ပဝိသ ဌိတံ ဝိယ ဟောတိတိ အတ္ထော။ ဝိ၊
ဋီ၊ ၂။ ၈၁။

အနုပညာသန (န) [အနု+ပ+သိ+ယ] ဝင်ခြင်း၊
သက်ဝင်ခြင်း၊ အာရုံသို့ ပြေးဝင်ခြင်း။ အနု-
ပညာသနသင်္ခါတေန ဩဂါဟနဋ္ဌေန...။ အဘိ၊
ဌ၊ ၁။ ၁၉၁။ အနုပညာသနသဒ္ဓါ-လည်း ကြည့်။

အနုပညာသနဋ္ဌ (ပ) [အနုပညာသန+အတ္ထ] ဝင်
ခြင်း - သက်ဝင်ခြင်း - စူးဝင်ခြင်း - အနက် -
သဘော။ တံ ပန ကဏ္ဍံ အနုပညာသနဋ္ဌေန
“သလ္လ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဇာ၊ဌ၊ ၁။ ၁၇၁။

အနုပညာသနသဒ္ဓါ (ထိ) [အနုပညာသန+သဒ္ဓါ]
သက်ဝင်ခြင်း - ရတနာ ၃-ပါး၏ ဂုဏ်ကို
ယုံကြည်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် အာရုံသို့
ပြေးဝင်ခြင်း - ဟူသော သဒ္ဓါတရား။...အနု-
ပညာသနသဒ္ဓါသင်္ခါတအဓိမောက္ခေန အဓိမုစ္စ-
နဗဟုလဿ...။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၆၀။ အနုပညာသန
“ဝေမေတ”န္တိ သဒ္ဓဟနဝသေန အာရမ္မဏသ
ပက္ခန္နနံ။ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၆၀။

အနုပညာသိတာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ပ+သိ+တာ]
(က) ဝင်၍၊ သက်ဝင်၍။ အနုမဿ အနု-
မဿာတိ ဒသ ကတာဝတ္ထုနိ ဩဂါဟေတာ
အနုပညာသိတာ။ မ၊ဌ၊ ၂။ ၆၄။ (ခ) ဝင်၍၊
ဝင်ရောက်၍။ မဟာရာဇ ရေဏ အဟံ တဝ
ပုတ္တေန မဟာပရိဝါရေန အနုပညာသိတာ။
ဇာ၊ဌ၊ ၄။ ၄၅၀။ (ဂ) ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်လျက်
သိ၍။ အနုဝိစ္စ၊ အဝိဇ္ဇိတိ-တို့ ကြည့်။ (ဃ)
အနီးသို့ ဝင်ရောက်၍၊ အလွန်ကပ်၍၊ တီးဝေ
၍။ အနုပဓဇ-ကြည့်။ (င) အနီးသို့
ဝင်ရောက်၍၊ ကပ်၍။ အနုပဓဇာတိ အနု-
ပညာသိတာ။ သိ၊ဌ၊ ၂။ ၇၅။ (=ယံ နူနာဟံ
အနုပဓဇ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျံ။ သိ၊
၂။ ၉၂။)

အနုပဝိဿ (ကြိ.ဝိ) [အနု+ပ+ဝိဿ+တာ] အပနိဗ္ဗန် - သက်ဝင် - သက်ရောက် - ဤ။ အနုပဝိဿတိ (ဇ) အနက်ကြည့်။

အနုပဝေသိယတိ (ကမ္မ.ကြိ) [အနု+ပ+ဝိဿ+ဇော + ယ + တိ] သက်ဝင်စေအပ်၏။ သွတ်သွင်းအပ်၏။ အနုပဝေသိယန္တိ (နေတ္ထိ၊ ငွ။ ၁၆။) တိ အဝဂါဟိယန္တိ။ နေတ္ထိ၊ ငွ။ ၂၄။

အနုပသဂ္ဂ (ပု) [န+ဥပသဂ္ဂ] (၁) ဘေး-ဥပဓိ - မဟုတ်သော၊ ဘေး - ဥပဓိ - မရှိခြင်း - ကင်းခြင်း။ သဗ္ဗတ္ထ အနုပသဂ္ဂံ ပဿတိ။ သဗ္ဗတ္ထ အနုပသဂ္ဂံ ပဿတိ။ သဗ္ဗတ္ထ အနုပဿန္တတ္ထံ ပဿတိတိ ခေမံ ပဿတိ သဗ္ဗဓိ။ မဟာနိ။ ၃၅၁။ (တိ) (၂) ဘေးရန် - ဥပဓိ - မရှိသော။ သဥပသဂ္ဂေါ ဗာလော၊ အနုပသဂ္ဂေါ ပဏ္ဍိတော။ အံ၊ ၁။ ၁၀၀။ ခုဒ္ဒက၊ ငွ။ ၁၀၆။ (န) (၃) (တစုံတခုသောဘေးရန်က) မနှိပ်စက်နိုင်သောတရား။ (နိဗ္ဗာန်)။ အနုပသဂ္ဂဓမ္မ-ကြည့်။ (တိ) (၄) ဥပသာရ - မရှိ - နှင့် တကွမဖြစ် - သော။ သုတန္တိ အယံ သုတသဒ္ဓေါ သဥပသဂ္ဂေါ စ အနုပသဂ္ဂေါ စ...။ ဒီ၊ ငွ။ ၁။ ၂၉။ မ၊ ငွ။ ၁။ ၅။ ဥဒါန၊ ငွ။ ၁၁။ တတြာယံ ကပ္ပသဒ္ဓေါ သဥပသဂ္ဂေါ အနုပသဂ္ဂေါ စ။ စရိယာ၊ ငွ။ ၉၊ ၁၀။

အနုပသဂ္ဂဓမ္မ (န) [အနုပသဂ္ဂ+ဓမ္မ] (တစုံတခုသောဘေးရန်က) မနှိပ်စက်နိုင်သည်၏ အဖြစ်၏ အကြောင်းဖြစ်သောတရား။ (နိဗ္ဗာန်)။ အနုပသဂ္ဂံ အနုပသဂ္ဂဓမ္မ။ နေတ္ထိ၊ ငွ။ ၄၇။ ကေနစိ အနုပသဋ္ဌိတဗ္ဗတ္တာ အနုပသဂ္ဂံ။ အနုပသဂ္ဂဘာဝဟေတုတော အနုပသဂ္ဂဓမ္မ။ နေတ္ထိ၊ ငွ။ ၁၂၀။

အနုပသက်န္တ (တိ) [န+ဥပသက်န္တ] မကပ်ရောက် - မချဉ်းကပ် - သော။ သူ။ ယဒါဟံ ဘန္တေ ဣမံ ပရိသံ အနုပသက်န္တော ဟောမိ။ မ၊ ၂။ ၂၂၂။

အနုပသန္တ (တိ) [န+ဥပသန္တ] မငြိမ်းအေးသော။ သူ။ အနုပသန္တာ ဝေဒေဟိကာ ဂဟပတာနိ...။ မ၊ ၁။ ၁၇၇။ အသန္တ (မဟာနိ။ ၂၇) လည်း ကြည့်။

အနုပသန္တမာနသ (တိ) [အနုပသန္တ + မာနသ] မငြိမ်းအေးသော စိတ်ရှိသော။ သူ။ ... ယောဗုဒ္ဓနိမိတ္တေန အဟင်္ကာရေန ဥပတ္တဗ္ဗစိတ္တာ အနုပသန္တမာနသ။ ထေရီ၊ ငွ။ ၈၀။

အနုပသန္တသဘာဝ (တိ) [အနုပသန္တ + သဘာဝ] မငြိမ်းအေးသော သဘောရှိသော။ အနုပသန္တသဘာဝါနံ ကိလေသာနံ သင်္ခါရာနဉ္စ အဘာဝတော... အတပ္ပကတာ ခုဋ္ဌဗ္ဗာ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၅၁။ မ၊ ငွီ၊ ၂။ ၁၃၀။

အနုပသမ (ပု) [န+ဥပသမ] (က) မငြိမ်းအေးခြင်း။ (ခ) မငြိမ်းအေးသော - သင်္ခါရတို့၏ ငြိမ်းအေးရာမဟုတ်သော - ဝဋ်တရား။

အနုပသမရတ (တိ) [အနုပသမ + ရတ] မငြိမ်းအေးခြင်း၌ - မငြိမ်းအေးသော ဝဋ်၌ - မွေ့လျော်သော။ သူ။ အနုပသမာရာမ-ကြည့်။

အနုပသမသံဝတ္တန (တိ) [န+ဥပသမ + သံဝတ္တန] ငြိမ်းအေးခြင်းငှါ မဖြစ်သော။

အနုပသမသံဝတ္တနိက (တိ) [န+ဥပသမ + သံဝတ္တန + ဣက] ငြိမ်းအေးခြင်းငှါ မဖြစ်သော၊ ရာဂစသည်တို့ကို မငြိမ်းအေးစေနိုင်သော၊ ရာဂစသည်တို့ကို ငြိမ်းအေးအောင် မတတ်နိုင်သော။ အနိယျာနိကေ အနုပသမသံဝတ္တနိကေ အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပုဝေဒိတေ။ ဒီ၊ ၃။ ၉၈၊ ၁၇၇။ မ၊ ၁။ ၉၆။ မ၊ ၃။ ၃၂။ အနုပသမသံဝတ္တနိကေတိ ရာဂါဒိနံ ဥပသမံ ကာတုံ အသမတ္ထေ။ ဒီ၊ ငွ။ ၃။ ၈၉။ မ၊ ငွ။ ၄။ ၂၂။ ရာဂါဒိနံ ဥပသမာယ အသံဝတ္တနတော အနုပသမသံဝတ္တနိကော။ မ၊ ငွ။ ၁။ ၃၂၀။ န ဥပသမာယ သံဝတ္တတိတိ အနုပသမသံဝတ္တနံ၊ တဒေဝ

အနုပညာမသမ္မုဒ္ဓိတံ၊ တသ္မိံ။ ဒီ၊ဋီ၊ဉ၊ကု။
မ၊ဋီ၊ဉ၊၂၄၁။

အနုပညာမသမ္မုဒ္ဓိတ (တိ) [အနုပညာမ + သမ္မုဒ္ဓိတ]
မငြိမ်းအေးခြင်း၌ - မငြိမ်းအေးသော ဝဋ်
၌ - ဝမ်းမြောက်သော၊ သူ။ အနုပညာမာရာမ-
ကြည့်။

အနုပညာမာရာမ (တိ) [အနုပညာမ + အာရာမ]
မငြိမ်းအေးခြင်းလျှင် - မငြိမ်းအေးသော ဝဋ်
လျှင် - မွေ့လျော်ရာရှိသော၊ သူ။ အနုပညာမာ-
ရာမာ ဘိက္ခုဝေ ပဇာ အနုပညာမရတာ
အနုပညာမသမ္မုဒ္ဓိတာ။ အံ၊၁။၄၄၈။ ဥပသမ-
ပဋိပက္ခော အနုပညာမော၊ အနုပညာန္တဋ္ဌေန ဝါ
ဝဋ်မေဝ အနုပညာမော နာမ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၅။

အနုပညာမုန္တ (တိ) [န + ဥပသမ္မုန္တ] ရဟန်း -
ပဉ္စင်း - မဟုတ်သော၊ သူ။ ယော ပန ဘိက္ခု
ဇာနံ ဦးနိဝိသတိဝဿံ ပုဂ္ဂလံ ဥပသမ္မာဒေယျ၊
သော စ ပုဂ္ဂလော အနုပညာမုန္တော၊ တေ စ
ဘိက္ခု၊ ဂါရဟ္တာ....။ ဝိ၊၂။၁၇၀။ (က)
ရဟန်း - ပဉ္စင်း - မဟုတ်သော၊ သူ။ (လူ၊
သာမဏေ)။ ယော ပန ဘိက္ခု အနုပညာမုန္တေန
ဥတ္တရိဒိရတ္တတိရတ္တံ သဟသေယျံ ကပ္ပေယျ
ပါစိတ္တိယံ။ အနုပညာမုန္တော နာမ ဘိက္ခု၊
ဌပေတွာ အဝသေသော အနုပညာမုန္တော
နာမ။ ဝိ၊၂။၂၇။ (ခ) ရဟန်းမဟုတ်သော -
ရဟန်းယောကျ်ား၊ ရဟန်းမိန်းမမဟုတ်သော၊
သူ။ (လူ၊ သာမဏေ)။ ယော ပန ဘိက္ခု
အနုပညာမုန္တံ ပဒသော ဓမ္မံ ဝါစေယျ
ပါစိတ္တိယံ။ အနုပညာမုန္တော နာမ ဘိက္ခု၊
ဌပေတွာ အဝသေသော အနုပ-
ညာမုန္တော နာမ။ ဝိ၊၂။၂၇၊၃၇၊၄၇။ အယျာ
အနုပညာမုန္တာ။ ဝိ၊၄။၄၄၇။ (ဂ) ရဟန်း -
ပဉ္စင်း - မဟုတ်သော၊ သာမဏေ၊ သာ
မဏေမ၊ သိက္ခမာန်။ အနုပညာမုန္တသ ခုဠလ္လံ
ဝါ အဒုဠလ္လံ ဝါ အဇ္ဈာစာရံ အာရာ-

စေတိ။ ဝိ၊၂။၄၈။ ဣဓ ပန အနုပ-
ညာမုန္တဂ္ဂဟဏေန သာမဏေရသာမဏေရိ-
သိက္ခမာနာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ၊
၃။၁၄။ (ဃ) ရဟန်း - ပဉ္စင်း - နှင့် အသွင်
တူသောသူ၊ သာမဏေ။ ဥပသမ္မုန္တေ အနုပ-
ညာမုန္တသညံ ဥယျောဇေတိ။ အနုပညာမုန္တေ
အနုပညာမုန္တသညံ၊ အာပတ္တိ ခုက္ကဋ္ဌဿ။ ဝိ၊၂။
၁၂၆။ ဣဓ အနုပညာမုန္တော နာမ သာမဏေ-
ရာဝါခိပ္ပေတော။ ဝဇီရ၊၃၂၅။ အနုပ-
ညာမုန္တတိ သာမဏေရေ၊ ဓသာဝ ဣဓ
အနုပညာမုန္တောတိ အခိပ္ပေတောတိ ဝဒန္တိ။
ကခါ၊ဋီ၊သစ်၊၃၉၇။ အနုပညာမုန္တေ ဥပသမ္မုန္တ-
သညံ၊ အာပတ္တိ ခုက္ကဋ္ဌဿ။ ဝိ၊၂။၁၉၄-၅။
အာယသ္မာ ဟိ သောဏော ပဗ္ဗဇိတွာဝ
ထေရဿ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ
သဋ္ဌေန္တော ဝါယမန္တော အနုပညာမုန္တောဝ
သောတာပန္တော ဟုတွာ ဥပသမ္မုတ္တိတွာ....။
ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂၈၂။

အနုပညာမုန္တကထာ (ထိ) [အနုပညာမုန္တ + ကထာ]
ရဟန်း - ပဉ္စင်း - မဟုတ်သော၊ သူ။ ပြောဆိုသော
စကား။ အနုပညာမုန္တော တဿ ပရိသာယံ
နိသိန္တော ဟောတိ။ အနုပညာမုန္တကထာ ဝိပု-
ကတာ ဟောတိ။ အံ၊၃။၃၁၂။

အနုပညာမုန္တဂဏန (န၊ထိ) [အနုပညာမုန္တ + ဂဏန]
ရဟန်း - ပဉ္စင်း - မဟုတ်သောသူ (လူ၊ သာ
မဏေ) အရေအတွက်။.... ဧကေကဿေဝ ဥပ-
သမ္မုန္တသ အနုပညာမုန္တဂဏနာယ ဗဟူ အာပတ္တိ-
ယော စ ဟောန္တိ ...။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယ၊ဋီ၊၃၈၂။

အနုပညာမုန္တဘာဝပ္ပသင်္ဂ (ပ) [အနုပညာမုန္တ-
ဘာဝ + ပသင်္ဂ] ရဟန်း - ပဉ္စင်း - မဟုတ်သူ၏
အဖြစ်ကို လျဉ်းပါးခြင်း။ အညဿာ တတော
ဓမ္မန္တဓမ္မုတ္တိက္ခဏေ တဿ ဥပသမ္မုန္တသ အနု-
ပညာမုန္တဘာဝပ္ပသင်္ဂေါ အာပုဇ္ဇတိ။ ဝဇီရ၊
၄၀၆။

အနုပညာမန္တသညီ (တိ) [အနုပညာမန္တ+သညာ+
 ဤ] (က) ရဟန်း-ပဉ္စင်း-မဟုတ်သူ (လူ
 သာမဏေ) ဟု အမှတ်ရှိသောသူ။ အနု-
 ပညာမန္တ အနုပညာမန္တသညီ ဥက္ကဋ္ဌိ ဝိရတ္တတိ-
 ရတ္တိ သဟဿေယျံ ကပ္ပေတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၈။ (ခ)
 ရဟန်းယောက်ျား၊ ရဟန်းမိန်းမ မဟုတ်သူ
 ဟု အမှတ်ရှိသောသူ။ အနုပညာမန္တ အနု-
 ပညာမန္တသညီ ပဒေသော ဓမ္မံ ဝါစေတိ။ ဝိ၊ ၂။
 ၂၆။ (ဂ) ရဟန်း-ပဉ္စင်း-နှင့် အသွင်တူသူ
 (သာမဏေ) ဟု အမှတ်ရှိသောသူ။ ဥပ-
 သမ္ပန္န အနုပညာမန္တသညီ စိဝရံ ဒတော။ ဝိ၊
 ၁။ ၃၆၈။ အနုပညာမန္တ အနုပညာမန္တသညီ၊
 အာပတ္တိ ဝုက္ကဋ္ဌဿ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၉၄-၅။

အနုပညာမန္တသီလ (န) [အနုပညာမန္တ+သီလ]
 ရဟန်း၊ ရဟန်းမ မဟုတ်သူ၏ သီလ၊
 သာမဏေ သီလ၊ သာမဏေယောက်ျား၊
 သာမဏေမိန်းမများ စောင့်ထိန်းအပ်သော
 ၁၀-ပါးသီလ။ သာမဏေရသာမဏေချိန် ဒသ
 သီလာနိ အနုပညာမန္တသီလံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၅။

အနုပညာက (တိ) [အနု+ဒိသ+ကျ] အနုပညာန
 (၃) အနက်ကြည့်။

အနုပညာဌ (တိ) [န+ဥပညာဌ] မနှိပ်စက်အပ်
 သော၊ နှိပ်စက်ခြင်း-ဘေး-အန္တရာယ်-
 မရှိသော။ ဣဒံ ခေါ ယသ အနုပညာတံ၊ ဣဒံ
 အနုပညာဌံ၊ ဧဟိ ယသ နိသီဒ၊ ဓမ္မံ တေ
 ဒေသေသာမိ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၁။ အနုပညာတာ အနု-
 ပညာဌာ ခေမိနော အပ္ပဋိဘယာ ဂစ္ဆန္တိတိ
 ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၃၁။ ဥပညာဌ-
 လည်း ကြည့်။

အနုပညာဌတ္တ (န) [အနုပညာဌ+တ္တ] မနှိပ်စက်
 အပ်သည်၏အဖြစ်၊ နှိပ်စက်ခြင်း-ဘေး-
 အန္တရာယ်-မရှိသည်၏အဖြစ်။ အနုပညာဂ္ဂ-
 ကြည့်။

အနုပညာတိ (ကြိ) [အနု+ဒိသ+အ+တိ] (၁)
 အဖန်ဖန်-ရှု-မှတ်-သုံးသပ်-၏။ များစွာ
 သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အထပ်ထပ်-ရှု-
 ကြည့်-၏။ တဿ စိတ္တဿ ဘင်္ဂံ အနု-
 ပညာတိ။ အနုပညာတိတိ ကထံ အနုပညာတိ၊
 အနိစ္စတော အနုပညာတိ၊ နော နိစ္စတော။
 ပဋိသံ၊ ၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၇၇။ အနုပညာတိတိ
 အနု အနု ပညာတိ၊ အနေကေဟိ အာကာ-
 ရေဟိ ပုနပျုနံ ပညာတိတိ အတ္ထော တေနာဟ
 “အနုပညာတိတိ ကထံ အနုပညာတိ၊ အနိစ္စ-
 တော အနုပညာတိ”တိအာဒိ။ ပဋိသံ၊ ၄၁။
 ၂၃၉-၂၄၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၇၉။ အနုသဓ္ဌေါ
 “ဘိယျော”တိ တေသ္မိ အတ္ထေတိ အာဟ
 “ပုနပျုနံ ပညာတိ”တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၄၀။
 အနိစ္စတော အနုပညာတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၇။ မ၊
 ၄၁။ ၂၄၇။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၁၅။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၈။
 ဝယဉ္ဇဿာနုပညာတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၇၁။ အံ၊ ၂။ ၃၃၂။
 ထေရ၊ ၃။ ၃။ ဝယဉ္ဇဿာနုပညာတိတိ တဿ
 (စေသ) စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒေဓိ ဝယဓိ ပညာတိ။
 ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၆၆။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၅။ သာရတ္ထ၊ ၃။
 ၂၉၃။ ဝယံ နိရောဓံ ခဏေ ခဏေ ဘိဇ္ဇန-
 သဘာဝံ အနုပညာတိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၈။
 ဣဓေကေစော ပထဝီကာယံ အနိစ္စတော အနု-
 ပညာတိ။ ပဋိသံ၊ ၄၀၆။ တံ ဝေါ ဝဒါမိ အပ္ပန္နော
 သက္ကာယံ အနုပညာထ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၄၁။ (၂) မြင်
 ၏။ ယော အတ္တနော အတ္တာနံ နာနုပညာတိ။
 သုတ္တန်၊ ၃။ ၄၉။ အတ္တနော အတ္တာနံ နာနုပညာ-
 တိတိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေန စိတ္တေန ဝိပဿန္တော
 အတ္တနော ခန္ဓေသု အညံ အတ္တာနံ နာမ
 န ပညာတိ၊ ခန္ဓမတ္တမေဝ ပညာတိ။ သုတ္တန်၊ ၄။
 ၂။ ၁၃၇။ တထာကာရေန ယော ခမ္မေ၊
 ဇာနာတိ အနုပညာတိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၀။

အနုပညာန (န) [အနု+ဒိသ+ယု၊ (၃) ဌ
 ကာဝိတ်ကျေ။] (၁) အဖန်ဖန်ရှုခြင်း။
 တေန အနုပညာနေန ယထာဝုတ္တေ ကာယေ
 အယံ ကာယာနုပညာနာသတိပဋ္ဌာနဘာဝ-

နာတိ ဝုဇ္ဇတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၀။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၉၁။ (တိ) (၂) အဖန်ဖန် ရှုတတ်သော၊ သူ။ ဣမသ္မိံ ယေဝ ကာယေ အနုပညာနတော ကာယေ ကာယာနုပညာတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၂၄၇။ မ၊ ၁။ ၂။ ၂၄၇။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၂၀၈။ (၃) မျက်မှောက်-လက်ငင်း-မြဲတတ်သော၊ (အရိယမဂ်)။ အဝံ အင်္ဂါရကာသံဝ၊ ဉာဏေန အနုပညာနော။ ထေရ၊ ၂။ ၆ (အနုပညာကော-သိ၊ ဣ)။ အဝံ.... နောတိ.... မဂ္ဂဉာဏေန အနုပစ္စက္ခတော ဓဿေတာ။ ထေရ၊ ၁။ ၂။ ၁၀၅။

အနုပညာနိဗ္ဗာန် (ပ) [အနုပညာနာ+အတ္ထ] အဖန်ဖန်ရှု-တတ်သော-ခြင်း- အနက်သဘော။ ဝိပဿနာယ အနုပညာနဋ္ဌော အဘိညေယျော။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၆။ အနိစ္စာဒိဝသေန အနုပညာနတော အနုပညာနဋ္ဌော။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁။ ၈၉။ အနုပညာနဋ္ဌေန ဝိပဿနာ အဘိညေယျော။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၂။ ၁။ ဧဝံ ပုပ္ဖန္တဿ စ သေက္ခဿ စ ဝိတရာဂဿ စ သင်္ခါရုပေက္ခာယ စိတ္တဿ အဘိနိဟာရော ကေတ္တံ ဟောတိ အနုပညာနဋ္ဌေန။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၆။ အနုပညာနဋ္ဌေနာတိ အနု အနု အနိစ္စာဒိဝတော ပညာနဋ္ဌေန။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁။ ၂၇၀။ အနုပညာနဋ္ဌေန ဝိပဿနာ တဒါ သမုဒါဂတာ။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၇၁။

အနုပညာနသိလ (တိ) [အနုပညာနာ+သိလ] အဖန်ဖန်ရှုခြင်းအလေ့ရှိသော၊ သူ။ ကာယာနုပညာတိ ကာယေ အနုပညာနသိလော၊ ကာယံ ဝါ အနုပညာမာနော။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၂၄၇။ မ၊ ၁။ ၂။ ၂၄၆။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၂၁၅။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၂၀၇။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁။ ၁၆၁။

အနုပညာနာ (နာတိ) [အနု+ဒိသ+ယ] (က) အဖန်ဖန် - ရှုမှတ် - သုံးသပ် - ခြင်း - တတ်သောပညာ။ တတ္ထ ကတမာ အနုပညာနာ၊ ယာ ပညာ ပဇာနနာ... အယံ ဝုဇ္ဇတိ အနုပညာနာ။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၁။ ကာယေ ကာယာနုပညာတိ ဧတ္ထ အနုပညာနာယ ကမ္မဋ္ဌာန်

ဝုတ္တံ။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၂၅၀။ မ၊ ၁။ ၂။ ၂၄၉။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၂၁၀။ (ခ) အနိစ္စ စသည်အားဖြင့်- အဖန်ဖန်ရှုမှတ်သုံးသပ်-ခြင်း- တတ်သော-ပညာ။ ကုသလော တိသု အနုပညာနာသု။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၇၈။ ကုသလော တိသု အနုပညာနာသုတိ အနိစ္စာနုပညာနာဒိသု တိသု ဆေကော ဘိက္ခု။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁။ ၂၄၁။ ကေစ္စော ပန ဝိပဿကော ဟောတိ၊ သတ္တသု ဝါ အနုပညာနာသု အဋ္ဌာရသသု ဝါ မဟာဝိပဿနာသု ကမ္မံ ကရောန္တော ဝိပာရတိ။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၂၄။ သတ္တသု ဝါ အနုပညာနာသုတိ ဧတ္ထ သတ္တ အနုပညာနာ နာမ အနိစ္စာနုပညာနာ ဒုက္ခာနုပညာနာ အနတ္တာနုပညာနာ နိဗ္ဗိဒါနုပညာနာ ဝိရာဂါနုပညာနာ နိရောဓာနုပညာနာ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပညာနာ ဓယာနုပညာနာ ဝယာနုပညာနာ ဝိပရိကာမာနုပညာနာ အနိမိတ္တာနုပညာနာ အပ္ပတိဟိတာနုပညာနာ သုညတာနုပညာနာ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာ ယထာဘူတဉာဏဒဿန် အာဒိနဝါနုပညာနာ ပဋိသင်္ခါနုပညာနာ ဝိဝဇ္ဇာနုပညာနာတိ ဣမာသု အဋ္ဌာရသသု မဟာဝိပဿနာသု အာဒိဝတော ဝုတ္တာ အနိစ္စာနုပညာနာဒိ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပညာနာပရိယန္တော သတ္တ။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၇၄-၅။ (ဂ) အဖြစ်အပျက်ကို ရှုတတ်သော၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပညာနာဉာဏံ။ အနုပညာနာ ဉာဏံ။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၂။ ၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၆၅။ အနုပညာနာ ပုနပျန် နိသာမနာ၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပညာနာ ဉာဏန္တိ အတ္ထော။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁။ ၂၃၄။ အနုပညာနာ ဉာဏန္တိ ယာ ဥဒယဿ၊ ဝယဿ စ အနုပေက္ခနာ၊ တံ ဉာဏံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ ၂၄၂။ အနုပညာ၊ အနိစ္စာနုပညာနာ စသည်နှင့် ကာယာနုပညာနာ စသည်တို့လည်း ကြည့်။ (ဃ) နောက်၌-နောက်မှ-မြင်တတ်သောဉာဏ်၊ ဂေါတြဘူတဉာဏ်၏နောက်မှ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်တတ်သောဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ... ဥဘယမ္ပိ ပန ပုရိမပုရိမဉာဏာနံ အနု အနုပညာနတော

အနုပညာနာဝိသေသ (ပု) [အနုပညာနာ+ဝိသေသ] အနုပညာနာအတွင်း သတ္တ အနုပညာနာဝိသေသ ဖဿေနေန။ ပဋိသန္ဓေ ၂။ ၃၁၂။ အနုပညာနာ ၇-ပါးကို အနုပညာနာ-တွင် ကြည့်။

အနုပညာနာဝိသေသ (ပု) [အနုပညာနာ+ဝိသေသ] အနုပညာနာအတွင်း သတ္တ အနုပညာနာဝိသေသ ဖဿေနေန။ ပဋိသန္ဓေ ၂။ ၃၁၂။ အနုပညာနာ ၇-ပါးကို အနုပညာနာ-တွင် ကြည့်။

အနုပညာနာ (တိ) [အနု+ပညာ+အ+အနု] အနိစ္စ စသည်အားဖြင့် အနုပညာနာ နိစ္စသည် ပဗ္ဗေတိ။ ပဋိသန္ဓေ ၂။ ၃၄၇။ မဋ္ဌ ၁။ ၂၄၇။ သံသ္ဓါ ၂။ ၂၁၅။ အဘိဓမ္မာ ၂။ ၂၀၈။ သင်္ခါရဂဏအနုပညာနာ။ ဥဒါန ၁။ ၃၄၁။ အသာဒိ အနုပညာနာ။ သံသ္ဓါ ၂။ ၂၅။ အသာဒိ အနုပညာနာတိ အသာဒိတဗ္ဗ မိစ္ဆာဉာဏေန အနုပညာနာ။ သံသ္ဓါ ၂။ ၉၆။

အနုပညာနာ (တိ) [အနု+ပညာ+အ+အနု] အနုပညာနာ နိစ္စသည် ပဗ္ဗေတိ။ ပဋိသန္ဓေ ၂။ ၃၄၇။ မဋ္ဌ ၁။ ၂၄၇။ သံသ္ဓါ ၂။ ၂၁၅။ အဘိဓမ္မာ ၂။ ၂၀၈။ သင်္ခါရဂဏအနုပညာနာ။ ဥဒါန ၁။ ၃၄၁။ အသာဒိ အနုပညာနာ။ သံသ္ဓါ ၂။ ၂၅။ အသာဒိ အနုပညာနာတိ အသာဒိတဗ္ဗ မိစ္ဆာဉာဏေန အနုပညာနာ။ သံသ္ဓါ ၂။ ၉၆။

အနုပညာနာ (တိ) [အနု+ပညာ+အ+အနု] အနုပညာနာ နိစ္စသည် ပဗ္ဗေတိ။ ပဋိသန္ဓေ ၂။ ၃၄၇။ မဋ္ဌ ၁။ ၂၄၇။ သံသ္ဓါ ၂။ ၂၁၅။ အဘိဓမ္မာ ၂။ ၂၀၈။ သင်္ခါရဂဏအနုပညာနာ။ ဥဒါန ၁။ ၃၄၁။ အသာဒိ အနုပညာနာ။ သံသ္ဓါ ၂။ ၂၅။ အသာဒိ အနုပညာနာတိ အသာဒိတဗ္ဗ မိစ္ဆာဉာဏေန အနုပညာနာ။ သံသ္ဓါ ၂။ ၉၆။

အနုပညာနာ (တိ) [အနု+ပညာ+အ+အနု] အနုပညာနာ နိစ္စသည် ပဗ္ဗေတိ။ ပဋိသန္ဓေ ၂။ ၃၄၇။ မဋ္ဌ ၁။ ၂၄၇။ သံသ္ဓါ ၂။ ၂၁၅။ အဘိဓမ္မာ ၂။ ၂၀၈။ သင်္ခါရဂဏအနုပညာနာ။ ဥဒါန ၁။ ၃၄၁။ အသာဒိ အနုပညာနာ။ သံသ္ဓါ ၂။ ၂၅။ အသာဒိ အနုပညာနာတိ အသာဒိတဗ္ဗ မိစ္ဆာဉာဏေန အနုပညာနာ။ သံသ္ဓါ ၂။ ၉၆။

အနုပညာနာ (တိ) [အနု+ပညာ+အ+အနု] အနုပညာနာ နိစ္စသည် ပဗ္ဗေတိ။ ပဋိသန္ဓေ ၂။ ၃၄၇။ မဋ္ဌ ၁။ ၂၄၇။ သံသ္ဓါ ၂။ ၂၁၅။ အဘိဓမ္မာ ၂။ ၂၀၈။ သင်္ခါရဂဏအနုပညာနာ။ ဥဒါန ၁။ ၃၄၁။ အသာဒိ အနုပညာနာ။ သံသ္ဓါ ၂။ ၂၅။ အသာဒိ အနုပညာနာတိ အသာဒိတဗ္ဗ မိစ္ဆာဉာဏေန အနုပညာနာ။ သံသ္ဓါ ၂။ ၉၆။

သံယောဇနိယေသု ဓမ္မေသု အသာဒိအနုပညာနာ။ အံ ၁။ ၅၂။ အသာဒိအနုပညာနာတိ အသာဒိတဗ္ဗ မိစ္ဆာဉာဏေန အနုပညာနာ။ အံ ၁။ ၅၂။ သံယောဇနိယေ ဓမ္မေ အသာဒိအနုပညာနာတိ သံယောဇနိယေ အသာဒိအနုပညာနာ။ အံ ၁။ ၅၂။

အနုပညာနာ (တိ) [အနု+ပညာ+အ+အနု] အနုပညာနာ နိစ္စသည် ပဗ္ဗေတိ။ ပဋိသန္ဓေ ၂။ ၃၄၇။ မဋ္ဌ ၁။ ၂၄၇။ သံသ္ဓါ ၂။ ၂၁၅။ အဘိဓမ္မာ ၂။ ၂၀၈။ သင်္ခါရဂဏအနုပညာနာ။ ဥဒါန ၁။ ၃၄၁။ အသာဒိ အနုပညာနာ။ သံသ္ဓါ ၂။ ၂၅။ အသာဒိ အနုပညာနာတိ အသာဒိတဗ္ဗ မိစ္ဆာဉာဏေန အနုပညာနာ။ သံသ္ဓါ ၂။ ၉၆။

အနုပဟစ္စ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ပဟစ္စ] (က) မပျက်ဆီးမှု။ မပျက်စီးစေမှု။ ယံ နှုတ်ကမ္မာ အနုပဟစ္စ ဆင်နွှဲ စမ္ပုဉ္ဇ မသန္တ နှာရဉ္ဇ အဋ္ဌိဉ္ဇ အဋ္ဌိမဉ္ဇဉ္ဇ တေသော တေဇံ ပရိယာဒိယေယျ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၄၂။ တံ ပရိသံ အနုပဟစ္စ ဆင်နွှဲ...ဇိဝိတာ ဝေါဓောပေန္တိ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၆၇။ အနုပဟစ္စတိ အနုပဟစ္စတော ဝိ၊ ၂။ ၂၅၂။ ဝိ၊ ၂။ ၂၄၀။ အနုပဟစ္စ အနုပဟစ္စ မသကာယံ အနုပဟစ္စ ဗာဟိရံ စမ္ပကာယံ။ မ၊ ၂။ ၂၁၇။ အနုပဟစ္စတိ အနုပဟစ္စတော။ မ၊ ၂။ ၂၄၂။ (ခ) မထိခိုက်စေမှု။ မပျက်ဆီး - မချေဖျက် - မှု။ အတ္တနန္တ ပရဉ္ဇ အနုပဟစ္စ ခေါပန ဘိက္ခဝေ ဒါနံ ဒေတု။ အံ၊ ၂။ ၁၅၂။

အနုပဟစ္စတိ အနုပသုတေတော ဂုဏေ
 အမက္ခေတော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၃။ အတ္တာနဉ္စ ပရဉ္စ
 အနုပဟစ္စ ကထံ ကထေသာမိ။ အံ၊၂။၁၆၂။
 အတ္တာနဉ္စ ပရဉ္စ အနုပဟစ္စတိ အတ္တကြံသန-
 ပရဝဗ္ဗနာဒိဝသေန အတ္တာနဉ္စ ပရဉ္စ ဂုဏု-
 ပသုတေတေန အနုပဟစ္စ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၅။
 အနုပဟစ္စ နာမ သဒ္ဓံ၊ အနုပဟစ္စ ဘောဂေ။
 ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၀။ သက္ကစ္စံ
 သဟတ္ထေန စိတ္တိကတော အနုပဝိဒ္ဓံ ကာလေန
 ပရေသံ အနုပဟစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ပုရက္ခတော...။
 ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၀၀။ (ဂ) မကျော်လွန်မှု၍။
 ပပဋိကာ နိဗ္ဗတ္တိတော ဥပ္ပတိတော အနုပဟစ္စ
 တလံ နိဗ္ဗာယေယျ။ အံ၊၂။၄၅၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၅၂။ အနုပဟစ္စ တလန္တိ အာကာသတလံ
 အနုပဟစ္စ အနုတိက္ကမိတော၊ ဘူမိံ အပ္ပတော
 အာကာသေယေဝ နိဗ္ဗာယေယျ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၁၇၂။ အနုပဟစ္စတလ-လည်း ကြည့်။ (ဃ)
 မပျက်ဆီးမှု၍၊ မထုတ်နုတ်မှု၍။ အဘဗ္ဗာ
 ဣမေ ဣမံ မာနဒိလံ အနုပဟစ္စ မဂ္ဂံ ဝါ
 ဖလံ ဝါ သစ္စိကာတုံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈။ အနု-
 ပဟစ္စတိ အနုဒ္ဓရိတော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၆။

အနုပဟစ္စ ၂ (တိ) [န+ဥပဟစ္စ ၂] (က)
 မကျော်လွန်အပ်သော။ (ခ) မထိခိုက်-
 မရောက်-အပ်သော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အနုပဟစ္စတလ (တိ) [အနုပဟစ္စ ၂+တလ]
 (က) မကျော်လွန်အပ်သော(လဟာ)အပြင်
 ရှိသော။ (ခ) မထိခိုက် - မရောက်-အပ်
 သော (မြေ)အပြင်ရှိသော။ ပပဋိကာ
 အာကာသံ ဥလ္လဗိတော နိဝတ္တမာနာ ပထဝီယံ
 အနုပဟစ္စတလာ ဟုတော ပရိနိဗ္ဗာယတိ။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၀။ အနုပဟစ္စတလာတိ အပ္ပတ္တ-
 တလာ။ မူလဋ္ဌ၊၃။၃၈။ အနုပဟစ္စ (ဂ)
 အနက်လည်း ကြည့်။

အနုပဟတ (တိ) [န+ဥပဟတ] (က)
 မပျက်ဆီးအပ် - မပျက်စီးစေအပ် - သော။

သု။ အက္ခတံ အနုပဟတံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ။
 အံ၊၁။၈၈။ အံ၊၂။၂၄၁။ ကစ္စိ ပနာသိ
 တာတ ကုမ္မ အက္ခတော အနုပဟတောတိ။
 အက္ခတော ခေါမိ တာတ ကုမ္မ အနု-
 ပဟတော။ သံ၊၁။၄၂၅။ (ခ) မသတ်အပ်-
 မငြိမ်သက်စေအပ်-သော။ ဂိမေ မဟာရာဇ
 အနုပဟတံ ဟောတိ ရဇောဇလ္လံ။ မိလိန္ဒ။
 ၂၆၅။ “အစဉ်ကပ်ငြိစဝေးသည်”။ နိဿူ။
 ၄၂၅။ ဥိဟတ နှင့် ယှဉ်ကြည့်။ (ဂ) မနှိပ်စက်
 အပ်သော။ ယာနိ ဟိ သီလာနိ... ပါပ-
 ဓမ္မေဟိ အနုပဟတာနိ၊ ဝိသုဒ္ဓါ၊၁။၅၁။ အနု-
 ပဟတာနိတိ အနုပဗ္ဗုတာနိ။ ဝိသုဒ္ဓါ၊ဋီ၊၁။
 ၈၄။ (ဃ) မပစ်လွှင့်အပ်သော။ အတ္တနော
 ဝါဒံ အနုပဟတံ သကလံ အာဒါယ။ ။
 မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၃။ အနုပဟတန္တိ အဝိက္ခိတ္တံ။ မ၊ဋီ၊
 ၂။၂၀၈။

အနုပဟတဇိဝိပသာဒ (ပ) [အနုပဟတ +
 ဇိဝိပသာဒ] (၁) မချွတ်ယွင်း-မပျက်စီး-
 သော - ဇိဝိပသာဒ - လျှာ အကြည်ဓာတ်။
 (တိ) (၂) မချွတ်ယွင်း-မပျက်စီး-သော
 ဇိဝိပသာဒရှိသော၊သူ။ အနုပဟတဇိဝိ-
 ပသာဒေါ ပုရိသော ရသဝိဇာနနတ္ထံ ဇိဝုဂ္ဂေ
 ဌပေတော ဧဝ လောကိကာဒိဘေဒံ ရသံ
 ဝိဇာနာတိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၂။

အနုပဟာရ (ပ) [န + ဥပဟာရ] မဆောင်ခြင်း၊
 အစားမထည့်ခြင်း။ တဿ စ ပရိယာဒါနာ
 အညဿ စ အနုပဟာရာ ..။ မ၊၂။၁၅၅။
 ပုရိမဿ စ ဥပါဒါနဿ ပရိယာဒါနာ အညဿ
 စ အနုပဟာရာ ။ သံ၊၁။၃၁၄။ တဿေဝ
 တေလဿ စ ဝဋိယာ စ ပရိယာဒါနာ
 အညဿ စ အနုပဟာရာ။ မ၊၃။၂၈၈။
 (မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၁၄-လည်း ကြည့်။)

အနုပါကာရ (ပ) [အနု + ပါကာရ] မြို့ရိုး-
 မြို့တံတိုင်း-ငယ်။ သော နဂရေ မဟာ-
 ပါကာရံ နာမ ကာရေသိ၊ တထာ အနု-

ပါကာရဉ္စ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၃၄။ အနုပါကာရေ
စက်မန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၄၆။

အနုပါကာရမတ္ထက (ပု) [အနုပါကာရ+မတ္ထက]
မြို့တံတိုင်း-မြို့ရိုး-ယေ၏-ထိပ်-အထက်။
“န မေ ကေဝလုဗြာဟ္မဏော ပဏ္ဍိတဘာဝံ
ဇာနာတိ”တိ အနုပါကာရမတ္ထကေ ကလလံ
ကတွာ ဝိဟိံ တတ္ထ ဖောပါပေသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၆။၂၄၇။

အနုပါဂတ (တိ) [န+ဥပါဂတ] မကပ်ရောက်-
မပြည့်စုံ-သော၊သူ။ အနုပပန (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၅၁)ကြည့်။

အနုပါတ (ပု) [အနု+ပတ+ဏ] နောက်၌
မြစ်ခြင်း၊ အစဉ်လိုက်ခြင်း။ ဝါဒါနုပါတော
(အံ၊၁။၁၆၁)တိ ဝါဒဿ အနုပါတော၊
အနုပတနံ ပဝတ္တိတိ အတ္တော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၂။
အနုပါတော အနု ပစ္စာ ပဝတ္တိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၂၉။ ဝါဒါနုပါတောတိပိ ပါဌော၊ သတ္တု
ဝါဒဿ အနုပါတော အနုပတနံ၊ အနု-
ဂမနန္တိ အတ္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၈။ “ဝါဒါနု-
ပါတာ”တိပိ ပါဌော၊ ဝါဒါနုပဝတ္တိယောတိ
အတ္တော။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၁၆။ အနုဝါဒ၊ ဝါဒါနု-
ဝါဒ-တို့လည်း ကြည့်။

အနုပါတိဝတ္တန (န) [န+ဥပါတိဝတ္တန] မလွန်
မြောက်ခြင်း၊ မလွန်မြောက်ကြောင်းတရား။
တထာပိ တဿ ဓဿနဿ အနုပါတိဝတ္တ-
နတော ဥပါဒါနပစ္စယတော စ ဥပါဒါနမေဝ။
မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၆။ အနုပါတိဝတ္တနတော အနု-
တိက္ကမနတော။ အသာဓာရဏတော န
ဥပါတိဝတ္တန္တိ ဧတေနာတိ အနုပါတိဝတ္တနံ၊
တတော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၆။

—အနုပါတိ (တိ) [အနု+ပတ+ဏိ။ ထိ၌ အနု-
ပါတိနိ] (၁) ကျရောက်လေ့ရှိသော၊ ပျံ့ဆင်း
ထိုးသုတ်လေ့ရှိသော။ ခဏာနုပါတိ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၃။၄၉၇) ကြည့်။ (၂) ကျစေ-ချ-ပုတ်

ခတ်-ညှဉ်းဆဲ-လေ့ရှိသော၊သူ။ ဝိဒူရာနု-
ပါတိ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၂၅-၆) ကြည့်။

အနုပါဒ (န) [အနု+ပါဒ] ခြေအနီး ခြေရင်း
ဖက်နီးနီး။ အနုပါဒံ ဝါ အနုသီသံ ဝါ ဌိတဿ
သဗ္ဗံ အသုဘံ သံ န ပညာယတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၁၇၇။ အနုပါဒန္တိ ပါဒသမိပိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။
၂၀၄။

အနုပါဒါ (တိ) [အနုပါဒါနာဆိုလိုလျက် အနု-
ပါဒါဆိုသည်?] ပြင်းစွာစွဲလမ်းခြင်း-ဥပါ
ဒါနံ-မရှိ-သည်၏အဖြစ်-ခြင်း-ကြောင့်၊
ပြင်းစွာမစွဲလမ်းခြင်းကြောင့်။ တဿ နိဗ္ဗု-
တဿ ဘိက္ခုနော၊ အနုပါဒါ (အနု-
ပါဒါနာ-သိ-မူကဲ့) ပုနဗ္ဗဝေါ န ဟောတိ။
ဥဒါနံ။၁၁၆။ နေတ္ထိ။၁၃၆။.... အနုပါဒါ ဥပါ-
ဒါနာဘာဝတော ကိလေသာဘိသင်္ခါရမာရာနံ
ဝါ အဂ္ဂဟဏတော ပုနဗ္ဗဝေါ န ဟောတိ။
ဥဒါနံ။၁၉၅။ ဘိက္ခုနော အနုပါဒါ
ကိလေသာဘိသင်္ခါရနံ အနုပါဒါနတော အဂ္ဂ-
ဟဏတော ပုနဗ္ဗဝေါ န ဟောတိ။ နေတ္ထိ၊
ဝိ။၃၁၄။ အနုပါဒါန-လည်း ကြည့်။

အနုပါဒါ ၂ (ကြိ၊ဝိ) [န+ဥပါဒါယ။ ယ-ချေ]
မဟုမု၍၊ မစွဲလမ်းမူ၍။.... ယဒိဒံ အနုပါဒါ
စိတ္တဿ ဝိမောက္ခော (ဝိ၊၅။၂၈၉။ အံ၊၁။
၁၉၉။)တိ ယော အယံ စတုဟိ ဥပါဒါနေဟိ
အနုပါဒိယိတွာ စိတ္တဿ အရဟတ္တဖလ-
သင်္ခါတော ဝိမောက္ခော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၀၈။ အနု-
ပါဒါတိ စတုဟိ ဥပါဒါနေဟိ အဂ္ဂဟေတွာ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၇။ ဝေဒနာနံ သမုဒယဉ္စ...
နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ အနုပါဒါ
ဝိမုတ္တော ဘိက္ခုဝေ တထာဂတော ဒိ၊၁။
၁၆။= ကိဉ္စိ မွေ အနုပါဒိယိတွာဝ ဝိမုတ္တော။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၁။ အနုပါဒါ စိတ္တဿ ဝိမောက္ခော။
ပဋိသံ၊၂၃။ = အနုပါဒိယိတွာ ဂဟဏံ
အကတွာ စိတ္တဿ ဝိမောက္ခော။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၅၁။ ကတမော အနုပါဒါ စိတ္တဿ

ဝိမောက္ခော၊ သိယာ ဧကော အနုပါဒါ စိတ္တဿ ဝိမောက္ခော ဒသ အနုပါဒါ စိတ္တဿ ဝိမောက္ခော ဟောန္တိ၊ ဒသ အနုပါဒါ စိတ္တဿ ဝိမောက္ခော ဧကော အနုပါဒါစိတ္တဿ ဝိမောက္ခော ဟောတိ ဝတ္ထုဝသေန ပရိယာယေန သိယာတိ။ ပဋိသံ။ ၂၄၂။ အနုပါဒါယလည်း ကြည့်။

အနုပါဒါအပရိတဿနာ (တိ) [အနုပါဒါယ+အပရိတဿနာ] မယူခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်း၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာ စသောအားဖြင့် - မဟုတ်မမှန်သော သဘောအားဖြင့် - မယူခြင်းကြောင့် - မတုန်လှုပ်ခြင်း။ ဥပါဒါပရိတဿနဉ္စ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ အနုပါဒါအပရိတဿနဉ္စ။ ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ အနုပါဒါအပရိတဿနာ ဟောတိ... သံ၊ ၂။ ၁၄-၅-၆။ အနုပါဒါအပရိတဿနန္တိ အဂ္ဂဟဏေန အပရိတဿနံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၁။ အပရိတဿနန္တိ ပရိတဿနာဘာဝံ၊ ပရိတဿနပဋိပက္ခံ ဝါ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၂။ ဥပါဒါပရိတဿနားလည်း ကြည့်။

အနုပါဒါန (န) [န+ဥပါဒါန] (၁) ပြင်းစွာ စွဲလမ်းခြင်း။ အနုပါဒါနာယ ဓမ္မော ဒေသိတော၊ နော သဥပါဒါနာယ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၂။ အနုပါဒါနာယာတိ အဂ္ဂဟဏတ္တာယ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၂။ (တိ) (၂) ပြင်းစွာ စွဲလမ်းခြင်း - ဥပါဒါနံ - မရှိသော၊ သူ။ ထာ ပနာဝုသော နိဋ္ဌာ သဥပါဒါနဿ ဥဒါဟု အနုပါဒါနဿ။ မ၊ ၁။ ၉၃။ သန္တောဟမသ္မိ နိဗ္ဗုတောဟမသ္မိ အနုပါဒါနောဟမသ္မိတိ သမနုပဿတိ။ မ၊ ၃။ ၂၅။ အနုပါဒါနောဟမသ္မိတိ နိဂ္ဂဟဏော အဟမသ္မိ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၇။ အနုပါဒါနော... ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ မ၊ ၃။ ၅၂။ သံ၊ ၂။ ၃၂၁။ သိဟောသိ (သိဟောဝ) အနုပါဒါနော၊ ယဟိနာယဘေရဝေါ၊ သုတ္တနိ။ ၃၆၂။ ထေရ။

၃၃၂။ အနုပါဒါနောတိ သဗ္ဗသော ပဟိနကာမုပါဒါနာဒိကော။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၀။ နိဗ္ဗာယိ အနုပါဒါနော၊ ဒီပေါဝ တေလသင်္ခယာ။ အပ၊ ၁။ ၁၁၂။ နိဗ္ဗာယိ အနုပါဒါနောတိ ဥပါဒါနော ပဉ္စက္ခန္ဓေ အဂ္ဂဟေတွာ နိဗ္ဗာယိန ပညာယိ အဒဿနံ အဂမာသိ၊ မနဿလောကာဒိသု ကတ္ထမိ အပတိဋ္ဌိတောတိ အတ္ထော။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၇၅။ ဥပါဒါနောဟိ အနုပါဒါနော ဘဝတိ။ နေတ္ထိ။ ၂။ ၈။ တေသံ မူလမိသောဏကော၊ စျာယတိ အနုပါဒါနော။ ဇာ၊ ၂။ ၅၃ (ဒ - ဌ် ဆန်းကြောင့်ရသ)။ အနုပါဒါနောတိ ကာမုပါဒါနာဒိဝိရဟိတော။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၆၅။ (၂) လောင်စာ - မီးစာ - မဟုတ်သော။ အနုပါဒါနတ္ထ (၂) အနက် ကြည့်။ (တိ) (၃) လောင်စာ - မီးစာ - မရှိသော။ တေ စရိမကစိတ္တနိရောဓေန အနုပါဒါနော ဝိယ ဇာတဝေဒေါ နိဗ္ဗာယိဿန္တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၂။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၈။ အနုပါဒါနောတိ အနိန္ဒနော။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၁၆၁။ အဂ္ဂိက္ခန္ဓေ အနုပါဒါနော အတ္တနော ထာမဗလဝိရိယေန ပစ္စတ္တပုရိသကာရေန ကဋ္ဌံ မန္တယိတွာ။ မိလိန္တ။ ၁၀၄။ အနုပါဒါနော ဝိယ ပဒီပေါ အပဏ္ဏတ္တိကဿာဝံ ဂတာတိ အတ္ထော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၈၁။ အနုပါဒါနော ဝိယ ဇာတဝေဒေါ အပ္ပဋိသန္နိကနိရောဓေန နိရုဒ္ဓဘာဝံ...။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၉၀။ ယထာ အဂ္ဂိ ဥပါဒါနံ ပဋိစ္စ ဇလန္တော အနုပါဒါနော တတ္ထေဝ နိဗ္ဗာယတိ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၄။ အပ္ပစ္စယောတိ အနုပါဒါနော၊ နိရိန္ဒနောတိ အတ္ထော။ မ၊ ၄။ ၃။ ၉၄။

အနုပါဒါနတ္ထ (န) [အနုပါဒါန + ဣ] (၁) ပြင်းစွာ စွဲလမ်းခြင်း - ဥပါဒါနံ - မရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဝိဂတဆန္ဒဈာဂတာယ အနုပါဒါနော၊ အနုပါဒါနတ္တာ စ အနုပါဒါဝိမုတ္တော။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၄၁၀။ (၂) လောင်စာ - မီးစာ - မဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ တာတြာပိ ဟိ ဣဋ္ဌကာဒိနံယေဝ ဥပရိ ဌပေတံ ဝနုတိ။ ကသ္မာ?

တေသံ အနုပါဒါနတ္ထာ၊ န ဟိ တာနိ အဂ္ဂိဿ
ဥပါဒါနသင်္ချိ ဂစ္ဆန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄။

အနုပါဒါနိယ (တိ) [န + ဥပါဒါန + ဣယ] ဥပါဒါနံ
တရားတို့၏ - အစီးအပိုး - အာရုံ - မဟုတ်
သော တရား (မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဥပါဒါနိယာ
ဓမ္မာ၊ အနုပါဒါနိယာ ဓမ္မာ။ အဘိ၊ဓ၊၁၁၁။
ကတမေ ဓမ္မာ အနုပါဒါနိယာ၊ အပရိယာပနာ
မဂ္ဂါ စ မဂ္ဂမလာနိ စ အသင်္ခတာ စ ဓာတု၊
ဣမေ ဓမ္မာ အနုပါဒါနိယာ။ ၎င်း။ ၂၄၂။
ကတမေ ဓမ္မာ အနုပါဒါနိယာ၊ စတ္တာရေ
မဂ္ဂါ အပရိယာပနာ စတ္တာရိ စ သာမည-
မလာနိ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ ဣမေ ဓမ္မာ အနုပါဒါနိယာ။
၎င်း။ ၂၉၀။

အနုပါဒါပရိတဿနာ (ထိ) [အနုပါဒါယ + ပရိတ-
ဿနာ] မယူခြင်းကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်း၊
ယူသော်လည်း ယူရာမရောက်ပဲ တုန်လှုပ်
ခြင်း။ တံ မဟာထေရေ ဥပါဒါပရိတဿ-
နမေဝ အနုပါဒါပရိတဿနန္တိ ကတွာ
ဒဿေန္တော ဝေမာဟ။ ကထံ အတ္တတော
အနုပါဒါပရိတဿနာယေဝ နာမ ဟော-
တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၉၁။ အနု-
ပါဒါပရိတဿနာယေဝ နာမ ဟောတီတိ
ဥပါဒါတဗ္ဗာကာရဿ အဘာဝေန တံ အနုပါ-
ဒိယိတွာ ဝေ ပရိတဿနာတိ ကတွာ။ မ၊ဋ္ဌ၊
၃။၃၀၉။

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန (န) [အနုပါဒါယ + ပရိနိဗ္ဗာန။
ဤပုဒ် သမာသ်၊ ဝါကျ ၂-မျိုးပင် သင့်
သည်။ သတ္တ စ ဘိက္ခဝေ ပရိသဂတိယော
ဒေသေဿာမိ၊ အနုပါဒါ စ ပရိနိဗ္ဗာနံ။
အံ၊၂။၄၄၉။ အနုပါဒါဝိမုတ္တ-လည်း ကြည့်။]
(၁) (က) တစုံတခုသောတရားကို တဏှာဒိဋ္ဌိ
တို့ဖြင့် မယူမူ၍ - ချုပ်ငြိမ်းခြင်း - ချုပ်ငြိမ်း
သောတရား။ နောင်အခါ ပဋိသန္ဓေ၏အ
ကြောင်းမဖြစ်သော - ချုပ်ငြိမ်းခြင်း - ချုပ်
ငြိမ်းသောတရား။ (ခ) တဏှာစသော

အကြောင်းကင်းသော - ချုပ်ငြိမ်းခြင်း -
ချုပ်ငြိမ်းသောတရား။ (ရဟန္တာတို့၏ နောက်
ဆုံးဖြစ်သော စုတိစိတ်၊ ကမ္မဇရုပ်ဟု ဆိုအပ်
သောခန္ဓာငါးပါး။) ဝိမုတ္တိဉာဏဿနံ အနု-
ပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ။ ဝိ၊၅။၂၀၈။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၇၈။ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာတိ အပစ္စယ-
ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ။ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနဿ ဟိ
တံ ပစ္စယော ဟောတိ၊ တသ္မိံ အနုပ္ပတ္တေ
အဝဿံ ပရိနိဗ္ဗာယိတဗ္ဗတောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၂၀၈။ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာတိ အာ-
ယတိ ပဋိသန္ဓိယာ အကာရဏဘူတပရိနိဗ္ဗာ-
နတ္ထာယ။ ပရိနိဗ္ဗာနဉ္စိ နာမ ခိဏာသဝါနံ သဗ္ဗ-
ပစ္စိမာ စုတိစိတ္တကမ္မဇရူပသင်္ခါတာ ခန္ဓာ၊ တေ
စ သဗ္ဗာကာရတော သမုတ္တိန္နာနုသယတာယ
ပုနဗ္ဗဝါယ အနန္တရာဒိပစ္စယာ န ဟောန္တိ
အညေဟိ စ တဏှာဒိပစ္စယေဟိ ဝိရဟိ-
တတ္တာ (ဝိရဟိတာ ?)၊ တသ္မာ အပစ္စယပရိ-
နိဗ္ဗာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိမတိ၊၂ ၃၀၀။ အနုပါဒါ-
ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာတိ ကဉ္စိ ဓမ္မံ အဂ္ဂဟေတွာ
အနဝသေသေတွာ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ။ အပစ္စ-
ယပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာတိ အတ္တော။ အပစ္စယ-
ပရိနိဗ္ဗာနဿ ဟိ ဝိမုတ္တိဉာဏဿနံ ပစ္စယော
ဟောတိ၊ တသ္မိံ အနုပ္ပတ္တေ အဝဿံ ပရိ-
နိဗ္ဗာယိတဗ္ဗတော၊ န စ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏေ
အနုပ္ပန္နေ အန္တရာ ပရိနိဗ္ဗာနံ ဟောတိ။
သာရတ္ထ၊၁။၁၉၃။ ဧကော ဓမ္မော ဘိက္ခဝေ
ဘာဝိတော ဗဟုလိကတော ပညာပဘေဒါယ
သံဝတ္တတိ၊ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။
အံ၊၁။၄၅။ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနာယာတိ အပစ္စ-
ယပရိနိဗ္ဗာနဿ သမ္ဘိကိရိယတ္ထာယ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၄၁၁။ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထံ ခေါ အာဝု-
သော ဘကဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ။ မ ၁။
၂၀၁။ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထံ ခေါ အာဝု-
သောတိ ဧတ္ထ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနံ နာမ
အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၂။ အပစ္စယ-
ပရိနိဗ္ဗာနန္တိ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနမာဟ။

မ၊ဋီ၊၂။၁၁၈။ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော
 နိဗ္ဗာတော သီတိဘူတော အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနံ
 ပညာပေမိ။ အံ၊၃။၃၀၇။ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာ-
 နန္တိ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနံ။ အံ၊၄။၃။၃၀၇။ (၂)
 တစံတခုသောတရားကို မယူမူ၍ ကိလေသာ
 တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၏ အဆုံး၌ ဖြစ်သော
 တရား။ (အရဟတ္တဖိုလ်)။ မ၊ဋီ၊၂။၆၂-
 ကြည့်။ အံ၊၂။၄၅၂-လည်းကြည့်။ (၃) ပြု
 ပြင်တတ်သော အကြောင်းကင်းသောနိဗ္ဗာန်။
 မ၊ဋီ၊၂။၆၂-ကြည့်။

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနန္တ (တိ) [အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန +
 အန္တိ] အနုပါဒိသေသပရိနိဗ္ဗာန်လျှင် အဆုံးရှိ
 သော။ .. နာပိ သီလာဒိအနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာ-
 နန္တံ မဟန္တံ အတ္ထံ သာဓေတိ။ အနု၊၁။၂။

အနုပါဒါယ (ကြိ၊ဝိ) [န + ဥပါဒါယ] တဏှာ-
 ဒိဋ္ဌိတို့၏အစွမ်းဖြင့် တစုံတခုသော တရားကို
 မယူမူ၍ လွတ်မြောက်ရာဖြစ်သော ကိလေသာ
 အနည်းငယ်မျှကိုလည်း မယူမူ၍၊ မစွဲလမ်းမူ
 ၍။ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ
 ဝိမုစ္စံသု (စိတ္တံ ဝိမုစ္စံ၊ ဝိမုတ္တံ)။ ဝိ၊၁။၉။
 ဝိ၊၃။၂၀။ မ၊၂။၁၆၈။ ဥဒါန၊၈၆။ အနု-
 ပါဒါယ န ပရိတဏှေယျ။ မ၊၃။၂၆၅။ =
 အဂ္ဂဟေတုာ ဝိမုစ္စံသု။ ဝိ၊၄။၁။၁၅၆။ အနု-
 ပါဒါယာတိ အဂ္ဂဟေတုာ။ ဥဒါန၊၄၄။
 တေသ္မိံ အန္တရေ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ
 စိတ္တံ ဝိမုစ္စံ။ ဝိ၊၄။၁။၁၀။ ဒီ၊၄။၁။၁၀။
 အနုပါဒါယာတိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ကိဉ္စိ
 ဓမ္မံ အဂ္ဂဟေတုာ။ ယေဟိ ဝါ ကိလေသေဟိ
 သဗ္ဗေဟိ ဝိမုစ္စတိ။ တေသံ လေသမတ္တမ္ပိ
 အဂ္ဂဟေတုာတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၁။၅၈။
 သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၇၇။ ပါရဂူ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ အနုပါ-
 ဒါယ နိဗ္ဗာတော။ အံ၊၁။၁၆၂။ အနုပါဒါ-
 ယာတိ အဂ္ဂဟေတုာ။ အံ၊၄။၂။၁၄၃။ အာဒါ-
 နပဋိနိဿဂ္ဂေ၊ အနုပါဒါယ ယေ ဝတာ။
 ဓမ္မ၊၂။၆။ စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ ကိဉ္စိ

အနုပါဒိယိတုာ။ ဓမ္မ၊၄။၁။၃၈၁။ အနုပါဒါ-
 လည်း ကြည့်။

အနုပါဒါဉ္စပ (န) [န + ဥပါဒါဉ္စပ] ဥပါဒါရုပ်
 မဟုတ်သောရုပ်၊ အနုပါဒါရုပ်၊ (မဟာဘူတ
 ၄-ပါး)။ အနုပါဒါဉ္စပဿ ကေန္တေန အနိဒဿ-
 နတ္တာ။ အဘိ၊၄။၁။၃၄၁။ နောဥပါဒါ (အဘိ၊
 ၈။၁၄၆။၁၇၀-၁။) လည်း ကြည့်။

အနုပါဒါဝိမုတ္တ (တိ) [အနုပါဒါယ + ဝိမုတ္တ]
 ဥပါဒါန်လေးမျိုးဖြင့် တစုံတခုကို - မစွဲ -
 မယူ - မူ၍ လွတ်မြောက်သော၊ သူ။ ယထာ-
 ဘူတံ ဝိဒိတုာ အနုပါဒါဝိမုတ္တော ဟောတိ။
 ဒီ၊၂။၅၉။ အနုပါဒါဝိမုတ္တောတိ စတူဟိ
 ဥပါဒါနေဟိ အဂ္ဂဟေတုာ ဝိမုတ္တော။ ဒီ၊၄။
 ၂။၁၀၂။ သဗ္ဗမညိတာနံ သဗ္ဗမထိတာနံ ...
 စာဂါ ပဋိနိဿဂ္ဂါ အနုပါဒါဝိမုတ္တောတိ ဝဒါမိ။
 မ၊၂။၁၅၃။ အဝိဇ္ဇာယ စေ ဘိက္ခု နိဗ္ဗိဒါ
 ဝိရာဂါ နိရောဓာ အနုပါဒါဝိမုတ္တော ဟောတိ။
 သံ၊၁။၂၇၈။ အနုပါဒါဝိမုတ္တောတိ စတူဟိ
 ဥပါဒါနေဟိ ကဉ္စိ ဓမ္မံ အနုပါဒိယိတုာ
 ဝိမုတ္တော။ မ၊ဋီ၊၃။၁၃၈။ သံ၊၄။၂။၃၂၅၇။
 ဝေ - အနုပါဒါနော အနုပါဒါဝိမုတ္တော
 ဘိက္ခုဝေ တထာဂတော၊ ... ကိဉ္စိ ဓမ္မံ အနု-
 ပါဒိယိတုာဝ ဝိမုတ္တော ဘိက္ခုဝေ တထာ-
 ဂတော။ ဒီ၊၄။၁။၁၀၁။ အနုပါဒိယိတုာတိ
 ဆန္ဒထာဂဝသေန အနာဒိယိတုာ၊ တေန
 အနုပါဒါဝိမုတ္တောတိ ပဒဿ ယ-ကာရလော-
 ပေန သမာသဘာဝံ၊ ဗျာသဘာဝံ ဝါ
 ဒဿတိ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄၁၀။

အနုပါဒါဝိမောက္ခ (ပ) [အနုပါဒါယ + ဝိမောက္ခ]
 (၁) မစွဲယူမူ၍ လွတ်မြောက်ရာဖြစ်သော
 အရပ် (နိဗ္ဗာန်)။ (၂) မစွဲယူမူ၍ လွတ်
 မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော တရား။ (အရဟတ္တ
 မဂ်)။ (၃) မစွဲယူမူ၍ လွတ်မြောက်ကြောင်း
 ဖြစ်သောတရား - အရဟတ္တမဂ် - ၏ အဆုံး၌
 ဖြစ်သောတရား၊ မစွဲယူမူ၍ လွတ်မြောက်ခြင်း။

(အရဟတ္တဖိုလ်)။ ဆန္ဒ ဗျာယတနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္တကံမဉ္စ... ယထာဘူတံ ဝိဒိတာ အနုပါဒါရိမောက္ခော။ မ၊၃။၂၆။ အံ၊၃။၃၀၇။ အညတ္တ စ အနုပါဒါရိမောက္ခောတိ နိဗ္ဗာန-မေဝ ဒဿိတံ။ ဣဓ ပန အရဟတ္တဖလသမာ-ပတ္တိ။ မ၊၄။၄။၁၈။ အနုပါဒါ ကဉ္စ ဓမ္မံ အဂ္ဂ-ဟေတုာ ဝိမုစ္ဆန္တိ ဧတ္ထာတိ အနုပါဒါရိမော-က္ခော၊ နိဗ္ဗာနံ။ အနုပါဒါ ဝိမုစ္ဆတိ ဧတေ-နာတိ အနုပါဒါရိမောက္ခော၊ အဂ္ဂမဂ္ဂေါ အနု-ပါဒါရိမောက္ခိကတာယ ပန အရဟတ္တဖလံ အနုပါဒါရိမောက္ခောတိ ဝုတ္တံ။ မ၊၄။၃။၂၄၈။ အနုပါဒါရိမောက္ခောတိ စတုဟိ ဥပါဒါ-နေဟိ အဂ္ဂဟေတုာ စိတ္တဿ ဝိမောက္ခော။ အရဟတ္တဿေတံ နာမံ။ အံ၊၄။၃။၃၀၇။ (ဝိ၊၇။၂၈၈။ ဝိ၊၄။၁။၇၈။ ဝိ၊၄။၄။၂၀၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။၁၉၃။ ဝိမတိ ၁။၃၈-တို့ ကြည့်။)

အနုပါဒါရိမောက္ခိက (တိ) [အနုပါဒါရိမောက္ခ + အနု + က] မစွဲယူမူ၍ လွတ်မြောက် ကြောင်းဖြစ်သောတရား - အရဟတ္တမဂ် - ၏ အဆုံး၌ ဖြစ်သောတရား။ (အရဟတ္တဖိုလ်)။ အနုပါဒါရိမောက္ခ-ကြည့်။

အနုပါဒိဏ္ဍ(န) (တိ) [န + ဥပါဒိဏ္ဍ(န)] (၁) မယူအပ်သော၊ မစွဲယူအပ်သော (တရား)။ တသ္မာ “ဣပံ အတ္တာ”တိအာဒိနာ နယေန ဣပါဒယော ဥပါဒိန္နာပိ အနုပါဒိန္နာဝဟောန္တိ။ မ၊၄။၄။၁၉၁။ (၂) (တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့) ကပ်အပ်သော ကံသည် (အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့်) မယူအပ်သော၊ အနုပါဒိန္နဖြစ်သော၊ ကံကြောင့်ဖြစ်သည်မဟုတ်သော၊ (တရား)။ (က) လောကီ ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ၊ ကမ္မဇရုပ်တို့မှ တပါးသော တရား။ အနုပါဒိဏ္ဍာ ဓမ္မာ။ အဘိ၊ ၈။၁၀။ (၄င်း၊ စာပိုဒ် ၁၂၁၈၊ ၁၅၅၂-တို့လည်း ကြည့်။) (ခ) တိဇ - စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇ-ရုပ်။ အတ္ထိ ဣပံ အနုပါဒိဏ္ဍံ။ အဘိ၊ ၈။၁၄၆။ (၄င်း၊ စာပိုဒ်-၆၅၃-လည်း ကြည့်။) အနု-

ပါဒိဏ္ဍ(န)ဥပ-လည်း ကြည့်။ (ဂ) ဥတုဇရုပ်၊ သံကောကံပေါက် စသည်။ ဗဟိဒ္ဓါ ဣပေတိ ဥပါဒိန္နေ ဝါ အနုပါဒိန္နေ ဝါ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၅၄။ အနုပါဒိန္နေတိ တာဠန္တိဒ္ဓါဒိဘေဒေ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၀။ (ဆ) ဥတုဇရုပ်၊ မြက်၊ သစ်ပင် စသည်။ အနုပါဒိန္နေသု ဟိ ဇာတိဘေဒေ ဂဟိတေ ဥပါဒိန္နေပိ သော ပါကဋတဓော ဟောတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၅။ (င) ဥတုဇရုပ်၊ ထမင်းစသော စားမျိုးပြီးသော ဝတ္ထုပစ္စည်း။ အနုပါဒိဏ္ဍ(န)က (ခ)အနက် ကြည့်။

အနုပါဒိဏ္ဍ(န)အနုပါဒါနိယ (တိ) [အနုပါ-ဒိဏ္ဍ(န) + အနုပါဒါနိယ] (တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့) ကပ်အပ်သော ကံသည် (အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့်)လည်း မယူအပ်၊ ဥပါဒါနိတို့၏ - အစီးအပျိုး - အာရုံ - လည်း မဟုတ်သော၊ (တရား)။ အနုပါဒိဏ္ဍအနုပါဒါနိယာ ဓမ္မာ။ အဘိ၊ ၈။၁။ ကတမေ ဓမ္မာ အနုပါဒိဏ္ဍ-အနုပါဒါနိယာ။ အပရိယာပန္နာ မဂ္ဂါ စ မဂ္ဂ-ဖလာနိ စ အသင်္ခတာ စ ဇာတု၊ ဣမေ ဓမ္မာ အနုပါဒိဏ္ဍအနုပါဒါနိယာ။ ၄င်း။ ၂၀၆။ စတ္တာဓော မဂ္ဂါ အပရိယာပန္နာ စတ္တာရိ စ သာမညဖလာနိ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ ဣမေ ဓမ္မာ အနုပါဒိဏ္ဍအနုပါဒါနိယာ။ ၄င်း။ ၂၆၇။

အနုပါဒိဏ္ဍ(န)ဩဇာ (တိ) [အနုပါဒိဏ္ဍ(န) + ဩဇာ] ဥပါဒိန္နမဟုတ်သော - အနုပါဒိန္န ဖြစ်သော - ဩဇာဇာတ်။ ဗဟိဒ္ဓါ အနုပါ-ဒိန္နဩဇာ ဣပါဟရဏကိစ္စံ န ကဓောတိ...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၀၃။

အနုပါဒိဏ္ဍ(န)က (တိ) [န + ဥပါဒိဏ္ဍ(န)က] ကံကြောင့် ဖြစ်သည်မဟုတ်သော - အနုပါ-ဒိန္နက - တရား၊ (သက်မဲ့ဝတ္ထုပစ္စည်း။) (က) မြက်၊ သစ်ပင် စသည်။ အနုပါဒိဏ္ဍကေပိ ဇေဝဓာယ အဘိဘုယျမာနေ ဥပါဒိဏ္ဍကေ ကထာဝ နတ္တိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၇။ တတော ပါဏာနံ ဇာတိဝိဘဂေ ကထေတဗ္ဗေ “တိဏ-

ရက္ခေပိ ဇာနာထာ”တိ အနုပါဒိန္ဒကနံ
 တာဝ ကထေတံ အာရဇ္ဈေ။ သုတ္တနိဋ္ဌ၊
 ၂။၁၈၅။ အနုပါဒိန္ဒကဇာတိ-လည်း ကြည့်။
 ကိံ ဘန္တေ အနုပါဒိန္ဒကံ ဗိဇနာနတာယ
 နာနံ....။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၅။ ဝေ အနုပါဒိန္ဒ-
 ကေသု ဇာတိံ ဒေသေတွာ ဥပါဒိန္ဒကေသု
 ဒေသေန္တော တတော ကိဇ္ဇေတိအာဒိမာဟ။
 မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၆။ (အလားတူ သုတ္တနိဋ္ဌ၊ ၂။
 ၁၈၅-၌ “က”မပါ)။ (ခ) ထမင်း စသော
 စားမျိုးပြီးသော ဝတ္ထုပစ္စည်း။ အနုပါဒိန္ဒကံ
 မုဉ္ဇိတွာ ဥပါဒိန္ဒကံ ဂဏာတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၈။
 မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၁။ အနုပါဒိန္ဒံ ဩဒနာဒိဝတ္ထု။
 သီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။၈၆။ ယသ္မာ ပနိဓ ဥပါဒိန္ဒကာပိ
 အနုပါဒိန္ဒကာပိ အာဟာရော မိသေတွာ
 ကထိတာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၈။ ကဗ္ဗိကာရာ-
 ဟာရော ဟိ ဥပါဒိဏ္ဍကောပိ အတ္ထိ အနု-
 ပါဒိဏ္ဍကောပိ။ တထာ ဖဿာဒယော။ သံ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၂၃။ ဥပါဒိန္ဒကော အနုပါဒိန္ဒကောတိ
 စုဝိဇေ အာဟာရေ အနုပါဒိန္ဒကအာဟာရ-
 ပစ္စယအာဟာရော ဒဿိတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၄၀၃။ (ဂ) အဝတ်၊တော၊တောင် စသည်။
 ဥပါဒိန္ဒကေန ဝါ အနုပါဒိန္ဒကံ သဋ္ဌိယတု။
 အနုပါဒိန္ဒကေန ဝါ အနုပါဒိန္ဒကံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၂၃၁။ ဥပါဒိန္ဒကနံ အနုပါဒိန္ဒကနံ သခါ-
 ရာနံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၉။

အနုပါဒိဏ္ဍ(န)ကအာဟာရ (ပု) [အနုပါ-
 ဒိဏ္ဍ(န)က + အာဟာရ] အနုပါဒိန္ဒက
 ဖြစ်သော အာဟာရ။ သဟဇာတတဏှာ-
 ပစ္စယနိဗ္ဗတ္တောတိ ဧတ္ထ သဟဇာတဂ္ဂဟကံ
 အသဟဇာတတဏှာပစ္စယနိဗ္ဗတ္တောပိ အနု-
 ပါဒိန္ဒကအာဟာရော လဗ္ဘတိတိ ဒဿနတ္ထံ။
 မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၄။

အနုပါဒိဏ္ဍ(န)ကကဗ္ဗိကာရာဟာရ(ပု) [အနုပါ-
 ဒိဏ္ဍ(န)က + ကဗ္ဗိကာရ + အာဟာရ]
 အနုပါဒိန္ဒက ဖြစ်သော - အလုပ်အလေးပြု၍
 ဝါးမျိုးအပ်သော - ကဗ္ဗိကာရ-အာဟာရ။

အဘိဓာန် ၂-၇-ပ-ပ-ပ-သ-ဝ

အဋ္ဌလောဘသဟဂတစိတ္တသမုဉ္ဇိတေသု ဟိ
 ရူပေသု ဩဇာ အတ္ထိ။ အယံ သဟဇာတ-
 တဏှာပစ္စယာ နိဗ္ဗတ္တော အနုပါဒိန္ဒကကဗ္ဗိ-
 ကာရာဟာရော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၈။

အနုပါဒိဏ္ဍ(န)ကဇာတိ (ထီ) [အနုပါဒိဏ္ဍ
 (န)က + ဇာတိ] အနုပါဒိန္ဒက (သက်မဲ့ရုပ်-
 မြက်၊သစ်ပင်-စသည်)တို့၏ အမျိုးဇာတ်။
 တိဏရက္ခေတိ အနုပါဒိန္ဒကဇာတိံ ကတာ
 (ကထေတွာ?) ပစ္စာ ဥပါဒိန္ဒကဇာတိံ
 ကထေသာမိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၅။

အနုပါဒိဏ္ဍ(န)ကနာနတာ (ထီ) [အနုပါဒိဏ္ဍ
 (န)က + နာနာ + တာ] အနုပါဒိန္ဒက
 (သက်မဲ့ရုပ်-မြက်၊သစ်ပင်-စသည်)တို့၏ -
 မတူ - ထူးခြား - ကွဲပြား - သည်၏အဖြစ်။
 န ဗိဇနာနတာယ အနုပါဒိန္ဒကနာနတာယ
 ပဋိက္ခေပပစ္စိ ဒေသေတံ “ကမ္မံ ဟိ”တိအာဒိ
 ဝတ္ထံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၉။

အနုပါဒိဏ္ဍ(န)ကနိရောဓ (ပု) [အနုပါဒိဏ္ဍ
 (န)က + နိရောဓ] ကံကြောင့်ဖြစ်သည်
 မဟုတ်သော - အနုပါဒိန္ဒက - ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ
 တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း။ တတ္ထ စုဝိဇော
 နိရောဓော အနုပါဒိန္ဒကနိရောဓော ဥပါဒိန္ဒက-
 နိရောဓောတိ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၃။ အကျယ်ကို ၎င်း၊
 ၄။၃၅-တို့တွင် ကြည့်။

အနုပါဒိဏ္ဍ(န)ကဖဿမနောသဉ္ဇေတနာဝိညာ-
 ဏာဟာရ (ပု) [အနုပါဒိဏ္ဍ(န)က + ဖဿ +
 မနောသဉ္ဇေတနာ + ဝိညာဏ + အာဟာရ]
 အနုပါဒိန္ဒကဖြစ်သော ဖဿာဟာရ၊ မနော-
 သဉ္ဇေတနာဟာရ၊ဝိညာဏာဟာရ။ လောဘ-
 သဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ပန ဖဿစေတနာ
 သယဉ္ဇ စိတ္တံ ဝိညာဏန္တိ ဣမေ တဏှာပစ္စယာ
 နိဗ္ဗတ္တော အနုပါဒိန္ဒကဖဿမနောသဉ္ဇေတနာ-
 ဝိညာဏာဟာရတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၈။

အနုပါဒိဏ္ဍ(န)ကရူပက္ခန္ဓ (ပု) [အနုပါဒိဏ္ဍ
 (န)က + ရူပက္ခန္ဓ] ကံကြောင့်ဖြစ်သည်မဟုတ်

သော - အနုပါဒိနက - ရူပက္ခန္ဓာ။ တာနိ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေန္တိ။ တံ အနုပါဒိနကရူပက္ခန္ဓော။ စူဠနိဌာန။

အနုပါဒိဏ္ဍိ(န)ပက္ခ (ပ) [အနုပါဒိဏ္ဍိ(န)+ပက္ခ] အနုပါဒိန ရုပ်အဓိအစ၊ (သက်ရှိခန္ဓာကိုယ်၌ အသားမူလတ်သော ဆံပင်၊ အမွေး၊ အသားပို့၊ မှဲ့စသည်နှင့် သူသေကောင် စသည်)။ တကြာပီ ဥတု အညန္တိ ဝေံ ဒီသမ္ပိ အဂ္ဂါနံ အနုပါဒိဏ္ဍိ ပက္ခေ ဌတူပီ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ ပဝတ္တတိ-ယေဝ။ ဝိသုဒ္ဓိ ၂။ ၂၅၂။ တေနာဟ “အနု-ပါဒိနပက္ခေ ဌတူပီ”တိ။ မံသဝိနိမုတ္တကေသ-လောမနခစမ္ပဒီလတိလကာဒိဝသေန ဇီဝ-မာနသရီရေ အညတ္တ မတကဋ္ဌေဝရာဒိ-ဝသေနာတိ အဓိပ္ပါယော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၀၄။

အနုပါဒိဏ္ဍိ(န)ရူပ (န) [အနုပါဒိဏ္ဍိ(န)+ရူပ] အနုပါဒိနရူပံ၊ ကမ္မဇမဟုတ်သော - ကမ္မဇရူပ မှတပါးသော - ရုပ်။ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာဒိနံ တိဏ္ဍိ ဩဠမကနံ ဝသေန စတုဝိသတိ အနုပါဒိနရူပနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၂၄။ အနုပါဒိန-ရူပနိတိ ပုဗ္ဗေ ဝတ္တရူပနံ ဥပါဒိနရူပတ္တာ ဝတ္တံ၊ အကမ္မဇရူပနိတိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၅၃။ ကမ္မဇံ ဥပါဒိနရူပံ၊ ဣတရံ အနုပါဒိနရူပံ။ သင်္ဂဟ။ ၃၅။

အနုပါဒိဏ္ဍိ(န)ပါဒါနိယ (တိ) [အနုပါဒိဏ္ဍိ (န)+ဥပါဒါနိယ] (တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတိ) ကပ် အပ်သော ကံသည် (အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့်) မယူအပ်သော ဥပါဒါနိတိ၏ - အစီးအပါး - အာရုံ - ဖြစ်သော၊ တဏှာ။ အနုပါဒိဏ္ဍိ-ပါဒါနိယာ ဓမ္မာ။ အဘိဓမ္မာ။ ကတမေ ဓမ္မာ အနုပါဒိဏ္ဍိပါဒါနိယာ၊ သာသဝါ ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ .. ဣမေ ဓမ္မာ အနုပါဒိဏ္ဍိပါဒါနိယာ။ ၎င်း။ ၂၀၆။ တိသု ဘူမိသု ကုသလံ အကုသလံ... ဣမေ ဓမ္မာ အနုပါဒိဏ္ဍိပါဒါနိယာ။ ၎င်း။ ၂၆၇။

အနုပါဒိယန္တ (တိ) [န+ဥပါဒိယန္တ] မယူ သော၊ မစွဲလမ်းသော၊ သူ။ အနုပါဒိယံ န

ပရိတဿတိ၊ အပရိတဿံ ပစ္စတ္တညေဝ ပရိ-နိဗ္ဗာယတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၅၇။ မ၊ ၁။ ၃၁၇။ မ၊ ၃။ ၂၇၇။ သံ၊ ၁။ ၃၁၀။ အံ၊ ၂။ ၄၆၄။ အနုပါဒိယံ န ပရိ-တဿတိတိ အနုပါဒိယန္တော တဏှာဒိဋ္ဌိမာန-ပရိတဿနာယပိ န ပရိတဿတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၉၇။ အနုပါဒိယံ န ပရိတဿတိတိ အဂ္ဂက္ခန္ဓော တဏှာပရိတဿနာယ န ပရိတဿတိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၀။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၆။ အနုပါဒိယံ န ပရိ-တဿတိတိ အနုပါဒိယန္တော အဂ္ဂက္ခန္ဓော နေဝ... ပရိတဿတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၇၂။

အနုပါဒိယမာန (တိ) [န+ဥပါဒိယမာန] မယူ သော၊ မစွဲလမ်းသော၊ သူ။ ဥပါဒိယမာနော ခေါ ဘိက္ခု ဗဒ္ဓေါ မာရဿ၊ အနုပါဒိယ-မာနော မုတ္တော ပါပိမတော။ သံ၊ ၂။ ၆၁။ အနုပါဒိယာန-လည်း ကြည့်။

အနုပါဒိယာန (တိ) [န+ဥပါဒိယာန] မယူ သော၊ မစွဲလမ်းသော၊ ခန္ဓာအာယတနတို့ကို ဥပါဒါနိလေးမျိုးဖြင့် - မစွဲယူ - မစွဲလမ်း - သော၊ သူ။ (မဟာဝိဇ္ဇာသဝ-ရဟန္တာ)။ အနု-ပါဒိယာနော ဣဝ ဝါ ဟုရံ ဝါ။ ဓမ္မ၊ ၁၆။ သုတ္တနိ၊ ၃၄၇။ အတ္တံ ပဟာယ အနုပါဒိ-ယာနော။ သုတ္တနိ၊ ၄၀၄။ မဟာနိ၊ ၈၃။ အနု-ပါဒိယာနောတိ စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ အနု-ပါဒိယမာနော အဂ္ဂက္ခမာနော အပရာမာသ-မာနော အနုဘိနိဝိသမာနောတိ အတ္တံ ပဟာယ အနုပါဒိယာနော။ မဟာနိ၊ ၈၃။ အနုပါဒိယာနော ဣဝ ဝါ ဟုရံ ဝါတိ ဣလောကပရလောကပရိယာပန္နာ ဝါ အဗ္ဗတ္တိကဗဟိရာဝါ ခန္ဓာယတနောတုယော စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ အနုပါဒိယန္တော မဟာ-ဝိဇ္ဇာသဝေါ...။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၂။ အနုပါဒိ-ယာနောတိ တေသံ နိဝေသနပရိဂ္ဂဟာနံ အဘာဝါ ကပ္ပိ ဓမ္မံ အနုပါဒိယမာနော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၅။

အနုပါဒိယိတာ (ကြိ.ဝိ) [န+ဥပါဒိယိတာ] မလ္လ
မုဉ်၊ မလ္လမ္ဗမုဉ်။ အနုပါဒါ၊ အနုပါဒါယ-
တ္ထိကြည့်။

အနုပါဒိသေသ (တိ) [န+ဥပါဒိသေသ] (၁)
 (တကားစသည့်တို့က အကျိုး၏ အပြစ်ဖြင့်)
 ယူအပ်သောတရား - လျှင် အကြွင်း - ၏
 ကြွင်းကျန်ခြင်း - မရှိသော။ ခန္ဓာ ၅-ပါး
 အပေါင်း - ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် -
 လျှင် အကြွင်း - ၏ ကြွင်းကျန်ခြင်း - မရှိ
 သော။ ဝေဋ္ဌမာ ဘိက္ခဝေ နိဗ္ဗာနဓာတုယော။
 ကတမာ ဝေဋ္ဌ ? သဥပါဒိသေသာ ၁ နိဗ္ဗာန-
 ဓာတု၊ အနုပါဒိသေသာ ၈ နိဗ္ဗာနဓာတု။
 ဣတိဝုတ်။ ၂၀။ တကောဒိဟိ ဖလဘာဝေန
 ဥပါဒိယတိတိ ဥပါဒိ။ ခန္ဓပဉ္စကံ။ ဥပါဒိယေဝ
 သေသောတိ ဥပါဒိသေသော။ သဟ ဥပါဒိ-
 သေသေနာတိ သဥပါဒိသေသာ။ တဒဘာ-
 ဝတော အနုပါဒိသေသာ။ ဣတိဝုတ်။ ၄။ ၁၅။
 အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ။ ဝိ၊ ၄။
 ၄၂။ ဒီ၊ ၂။ ၉၊ ၁၁၂။ အံ၊ ၁။ ၄၃။ ပဋိသံ။
 ၉၇။ စူဠနိ၊ ၃၄။ နေတ္ထိ၊ ၁၂။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄။
 ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃။ ဥပါဒိယတေ “အဘံ၊ မမာ” တိ
 ဘုသံ ဂဏိယတေတိ ဥပါဒိ။ ခန္ဓပဉ္စကသေတံ
 အဝိဝစနံ။ ဥပါဒိယေဝ သေသော အဝသိ-
 ဋ္ဌောတိ ဥပါဒိသေသော။ သဟ ဥပါဒိ-
 သေသေန ဝတ္တတိတိ သဥပါဒိသေသာ။
 နတ္ထေတ္ထ ဥပါဒိသေသောတိ အနုပါဒိသေသာ။
 ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၉။ ၁။ စူဠနိ၊ ၄။ ၆။ ဥပါဒိယ-
 တိတိ ဥပါဒိ။ ဝိပါကက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာ ၈
 ရူပံ၊ ဥပါဒိဿ သေသံ ဥပါဒိသေသံ၊ တံ
 နတ္ထိ ဧတိဿာတိ အနုပါဒိသေသာ။ နိဗ္ဗာန-
 ဓာတု။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၆။ ၅။ ဥပါဒိယတိ ကမ္မ-
 ကိလေသေဟိတိ ဥပါဒိ။ ဝိပါကက္ခန္ဓာ၊
 ကဋတ္တာ ၈ ရူပံ။ တဒေဝ ကမ္မကိလေသေဟိ
 သမ္မာ အပ္ပဘိနတာယ သေသော၊ နတ္ထိ
 ဧတ္ထ ဥပါဒိသေသောတိ အနုပါဒိသေသာ။
 နိဗ္ဗာနဓာတု။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၀။ ဥပါဒိယတေ

ကမ္မကိလေသောတိ ဥပါဒိ၊ ဝိပါကက္ခန္ဓာ၊
ကဋတ္တာ စ ရူပံ။ သော ပန ဥပါဒိ ကိလေ-
သာဘိသင်္ခါရမာရနိဗ္ဗတနေ အနောဿဋ္ဌော၊
ဣဓ ခန္ဓမဇ္ဈမာရနိဗ္ဗတနေ ဩဿဋ္ဌော န
သေသိတော၊ တသ္မာ နတ္ထိ တေဿာ ဥပါဒိ-
သင်္ခါတော သေသော၊ ဥပါဒိဿ ဝါ
သေသောတိ ကတွာ “အနုပါဒိသေသာ”တိ
ဝုစ္စတိ။ သီ၊ဋီ၊သင်္ခါ၊၁။၃။ (ဒီ၊ဋီ၊၁။၂။
သာရတ္ထ၊၁။၂။-တို့လည်း ကြည့်။) (၂)
ဥပါဒိန်အကြွင်းမရှိသော၊ ဥပါဒိန်အကြွင်း
မထားပဲ ဝိမုတ္တိငါးမျိုးတို့ဖြင့် ကိလေသာ
တို့မှ လွတ်ပြီးသော၊ သူ၊ (ဘုရား၊ ရဟန္တာ)။
တော ဘန္တေ ဘိက္ခုနိယော အနုပါဒိသေသာ
သုဝိမုတ္တာ။ ... ကတမေသာနံ ခေါ ဒေဝါနံ
ဝေ ဉာဏံ ဟောတိ သဥပါဒိသေသေ ဝါ
‘သဥပါဒိသေသော’တိ၊ အနုပါဒိသေသေ ဝါ
‘အနုပါဒိသေသော’တိ။ အံ၊၂။၄၅၃။ အနု-
ပါဒိသေသာတိ ဥပါဒိနသေသံ အဋ္ဌပေတွာ
ပဉ္စဟိ ဝိမုတ္တိဟိ အနဝသေသာဟိဝိ ဝိမုတ္တာ။
သဥပါဒိသေသေ ဝါ သဥပါဒိသေသောတိ
သဥပါဒိနသေသေ ပုဂ္ဂလေ “သဥပါဒိန-
သေသော အယ”န္တိ။ ဣတရသို့မ္ဘိ ဒေသဝ
နယော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၃။ အယံ အနုပါဒိ-
သေသော ပုဂ္ဂလော အနုပါဒိသေသာ စ
နိဗ္ဗာနောတု။ နေတ္ထိ။၉ဝ။ (နေတ္ထိ၊ဝိ။၂၅၄-
လည်း ကြည့်။)

အနုပါယတိ (ကာကြိ) [အနု+ပ+အပ+
ကယ+တိ] ထောက်စေ၏။ ဝိသုဒ္ဓိသောငါ၏။ ယာဝ
သာမာ'နုပါယ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၇၉။ ယာဝ-
သာမာ'နုပါယတိ ယာဝ သာမော ယတ္ထ၊
တတ္ထ အမှ အနုပါယ။ ဇာ၊ ၄။ ၆၁၀၉။
ယာနံ အာရောပေတာ ပတ္တိတံ ဒေသမနုပါ-
ယေယျ။ မိလိန္ဒ။ ၂၆၈။ တမဟံ ဥပဋ္ဌဟိတာန၊
အာရောဂျ'မနုပါယမိ။ စရိယာ၊ ၄၁၆။

အနုပါပိတ (တိ) [အနု+ပ+အပ+ဇေ+တ]
 ရောက်စေအပ်သော။ နိရဝဇ္ဇမနုပါပိတံ၊ ဇိန-

သာသနံ သေဋ္ဌဘာဝေန ပရိဒီပိတံ။ မိလိန္ဒ။
၂၄၅။

အနုပါပုဏ္ဏာတိ (ကြိ) [အနု+ပ+အပ+
ဥဏာ+တိ] အစဉ်ရောက်၏။ ရောက်၏။ အနု-
ပါပုဏ္ဏာတိ - မ၊ ၂။ ၁၃။ အံ၊ ၂။ ၁၈။ အံ၊ ၃။
၅၄၃။ မ၊ ၂။ ၃၇။ ဇာ၊ ၁။ ၄၃။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၅၉။
အနုပါပုဏ္ဏန္တိ - အပ၊ ၁။ ၈။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၃။
ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၆။ အနုပါပုဏ္ဏာမ - ထေရ၊ ၄။ ၁။
၃၂၆။ အနုပါပုဏ္ဏာတု - သံ၊ ၁။ ၄၃၂။ အနု-
ပါပုဏ္ဏာထ - ငါ၊ ၃။ ၃၀။ သံ၊ ၁။ ၁၀၆။ အနု-
ပါပုဏ္ဏေယျ - ဒီ၊ ၁။ ၆၉။ မ၊ ၂။ ၃၇။ အနု-
ပါပုဏ္ဏိ - ဥဒါန၊ ၄။ ၃၆၈။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၂။
အနုပါပုဏ္ဏိသတိ - နေတ္ထိ၊ ၇၆။

အနုပါပေတိ (ကာကြိ) [အနု+ပ+အပ+
ဏာပေ+တိ] အနုပါပယတိ-ကြည့်။

အနုပါယ^၁ (ပ) [န+ဥပါယ] အကြောင်း
ဥပါယ်မဟုတ်၊ သင့်သောအကြောင်းမဟုတ်၊
မသင့်သောအကြောင်း။ အနုပါယေန ယော
အတ္ထံ ဣစ္ဆတိ သော ဝိဟညတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၂။
ဝေဗ္ဗိ အနုပါယေန၊ အတ္ထံ န လဘတေ မိဂေါ။
၎င်း။ ၁၂၉။ ပုရိမေန ပဒုဗ္ဗယေန ဥပါယော
ဝုတ္တော၊ ဣမိနာ အနုပါယံ ပဋိသေဓေတိ။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၉။ ဣမဿ မနသိကာရဿ ဝသေန
အနုပါယေန မနသိကရေန္တဿ။ အံ၊ ၄။ ၁။
၂၅။ အယောနိသောတိ အနုပါယေန။ အဘိ၊
၄။ ၁။ ၄၂၉။ အယမ္ပိ အနုပါယော။ ဇာ၊ ၄။
၆။ ၂၄၈။

အနုပါယ^၂ (တိ) [န+ဥပ+ဣ+က?] အနု
ပ(ပါ)ယ-ကြည့်။

အနုပါယကုသလ (တိ) [န+ဥပါယကုသလ]
အကြောင်း - ဥပါယ် - ၌ မလိမ္မာသော၊ သူ။
ဗာရာဏသီယံယေဝ အညောပိ သတ္တဝါဟ-
ပုတ္တော အတ္ထိ ဗာလော အဗျတ္တော အနု-
ပါယကုသလော။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၄။ အမန္တိနန္တိ
အနုပါယကုသလံ ဇိနာတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၂၉၆။

အနုပါယကုသလတာ (တိ) [အနုပါယကုသလ+
တာ] အကြောင်း - ဥပါယ် - ၌ မလိမ္မာသူ၏
အဖြစ်၊ အကြောင်း - ဥပါယ် - ၌ မလိမ္မာ
ခြင်း။ အတ္တနော ဥပ္ပန္နဒုက္ခံ ဗာလတာယ
အနုပါယကုသလတာယ ဟရိတုံ နာသက္ခိ။
ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၆၉။ အနုပါယကုသလတာယ ဒုဂ္ဂ-
တောဝ ဟောတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၂၈။

အနုပါယစိန္တနာ (တိ) [န+ဥပါယစိန္တနာ]
အကြောင်း - ဥပါယ် - တပါးကို မကြံစည်
ခြင်း။ ဧဝံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ဟုတာ ဥပ္ပန္နဉ္စေတံ
အသင်္ခါရေန အပ္ပယောဂေန အနုပါယစိန္တ-
နာယ ဥပ္ပန္နတ္တာ အသင်္ခါရံ နာမ ဇာတိ။
အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၈။

အနုပါယညတာ (တိ) [န+ဥပါယညတာ] အ
ကြောင်းဟုတ်သည် - သင့်သောအကြောင်း -
ကို မသိသူ၏အဖြစ်။ အနုပါယညတာယ
ယထာဓိဂတံ ခနံ နာသေန္တော ဇီဝိတမ္ပိ
သန္တာရေတုံ န သက္ကောတိယေဝ။ ထေရ၊ ၄။
၂။ ၁၅၀။

အနုပါယဒဿန (န) [အနုပါယ+ဒဿန] အ
ကြောင်း မဟုတ်သည် - မသင့်သော အ
ကြောင်း - ကို ပြခြင်း။ ဒဝါယာတိအာဓိ
အနုပါယဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၄၂၉။

အနုပါယပရိဝဠေန (န) [အနုပါယ^၁+ပရိဝဠေန]
မသင့်သောအကြောင်း - သီလကို သုခ်သင်
ခြင်းစသော အကြောင်း မဟုတ်သည် - သီလ
ကို မသုခ်သင်ခြင်း စသော အကြောင်း -
တို့ကို ကြဉ်ဖယ်ခြင်း။ အသမ္ပဇာနော ဥပါယ-
ပရိဂ္ဂဟေ အနုပါယပရိဝဠေနေ စ သမ္ပယုတိ။
ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၉။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၈။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၁၆။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၉။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၃။ အနု-
ပါယာပရိဂ္ဂဟ၊ ဥပါယပရိဂ္ဂဟ- တို့လည်း
ကြည့်။

အနုပါယပဝတ္တတ္ထ (န) [အနုပါယ+ပဝတ္တ+တ္ထ]
မသင့်သော - အကြောင်း - လမ်း - အကျင့် -

ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်။... အနုပါယပဝတ္တတ္တာ သမ္ပတ္တမာနော မိဂယောနိဂေါယောနိကုက္ကုရယောနိသုကရယောနိသုပါတာယတံ။ဝဇီရ။ ၄၀၂။

အနုပါယဘာဝ (ပု) [အနုပါယ+ဘာဝ] အကြောင်းမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ သဒေါသာနိ ဒေါသသမုတ္တိန္ဒနဿ အနုပါယဘာဝတော။ ဒီဇ္ဇိ၊ ၁။ ၃၉၀။ သဒေါသာနိ ပရာရာပိတဒေါသသမုတ္တိန္ဒနဿ အနုပါယဘာဝတော။ သိဇ္ဇိ၊ သစ်၊ ၂။ ၄၁၄။

အနုပါယဘူတ (တိ) [အနုပါယ+ဘူတ] အကြောင်းမဟုတ်သည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အနုပါယမနသိကာရ-ကြည့်။

အနုပါယမနသိကာရ (ပု) [အနုပါယ+မနသိကာရ] မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ အကြောင်း မဟုတ်သော - အကြောင်းမှန် - လမ်းမှန် - မဟုတ်သော - နှလုံးသွင်းခြင်း၊ အလုံခြုံအပ်သော စီးပွား ချမ်းသာ၏ - ကုသိုလ်တရား ဖြစ်ခြင်း၏ - အကြောင်းမဟုတ်သော နှလုံးသွင်းခြင်း။ အယောနိသောမနသိကာရော နာမ အနုပါယမနသိကာရော ဥပ္ပထမနသိကာရော အနိစ္စေ နိစ္စန္တိ ဝါ မနသိကာရော။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၆၈။ အာကမိတဿ ဟိတသုခဿ ပတ္တိယာ အနုပါယဘူတော မနသိကာရော အနုပါယမနသိကာရော။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၅။ အယောနိသောမနသိကာရတိ အနုပါယမနသိကာရေန၊ (အသုဘော သုဘန္တိ ဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟေန)။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၁။ ထေရီ၊ ၄။ ၈၂။ အယောနိသောမနသိကာရော နာမ အနုပါယမနသိကာရော ဥပ္ပထမနသိကာရော အနိစ္စေ နိစ္စန္တိ ဝါ ဒုက္ခေ သုခန္တိ ဝါ အနတ္တနိ အတ္တာတိ ဝါ အသုဘော သုဘန္တိ ဝါ မနသိကာရော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၇။ အယောနိသောမနသိကာရတိ အနုပါယမနသိကာရော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၇၂။ အာကမိတဿ ဟိတသုခဿ အနုပါယဘူ

တော မနသိကာရော အနုပါယမနသိကာရော။ မူလ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၈။ အနုပါယော ဧဝံ စ ဟိတဝိသိဋ္ဌဿ သုခဿ အယောနိသောမနသိကာရော၊ အာကမိတဿ ဝါ ယထာဓိပ္ပေတဿ ဟိတသုခဿ အနုပါယဘူတော။ အနု၊ ၄။ ၂။ ၁၅၈။ အယောနိသောမနသိကာရတိ အနုပါယမနသိကာရော၊ ကုသလဓမ္မပ္ပဝတ္တိယာ အကာရဏဘူတော မနသိကာရတိ အတ္ထော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၇၅။

အနုပါယာပရိဂ္ဂဟ (ပု) [အနုပါယ+အရိဂ္ဂဟ] မသင့်သောအကြောင်း - သီလကိသုခသင်ခြင်းစသောအကြောင်း မဟုတ်သည် - သီလကိ မသင်သင်ခြင်း စသောအကြောင်း - တို့ကို မသိမ်းဆည်းခြင်း။ မုဋ္ဌဿတိ ဥပါယာပရိစ္စာဂေ အနုပါယာပရိဂ္ဂဟေ စ အသမတ္ထောဝဟောတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၉။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၈။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၆။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၃။ (အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၉။ ဥပါယာပရိစ္စာဂေ အနုပါယာပရိဂ္ဂဟေ ဟု ယ-၌ အာ-မပါပ ရှိသည်။) ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၄။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၄။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၅၅။ တို့လည်းကြည့်။ အနုပါယာပရိဝဇ္ဇနံ၊ ဥပါယာပရိဂ္ဂဟ-တို့လည်းကြည့်။

အနုပါယာသ (တိ) [န+ဥပါယာသ] (က) အလွန် - ပြင်းစွာ - ပင်ပန်းခြင်းမရှိသော၊ သူ။ အသုက္ခော ဧသော ဓမ္မော အနုပဿာတော အနုပါယာသော အပရိဋ္ဌာဟော သမ္မာပဋိပဒါ။ မ၊ ၃။ ၂၇၄။ အသောကံ အနုပါယာသံ၊ တံ မေ သက္က ဝရံ ဒီသာ၊ သံ၊ ၁။ ၂။ ၂၁၉။ ၂၂၀။ ဒီဇ္ဇေ စေဝ ဓမ္မေ သုခေါ ဝိဟာရော အဘဝိဿ အဝိဿာတော အနုပါယာသော အပရိဋ္ဌာဟော။ သံ၊ ၂။ ၂။ ၇။ အနုပါယာသောတိ နိရုပတာပေါ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၈။ ဒီဇ္ဇေဝ ဓမ္မေ သုခံ ဝိဟရတိ အဝိဿာတံ အနုပါယာသံ အပရိဋ္ဌာဟံ။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၂၀၅။ အံ၊ ၂။ ၂၃၄။ အသောကာ တေ ဝိရဇာ အနုပါယာသာ၊ ၂၃၅။ ၁၉၁။ အသော-

ကော အနုပါယာသော၊ နိဗ္ဗာယိဿမနာ-
သဝေါ။ အပါဝ။ ၂၅၀။ (ခ) အလွန်-
ပြင်းစွာ - ပင်ပန်းခြင်းမရှိသော၊ နိဗ္ဗာန်။
ဥပါယာသော အဘိညေယျော၊ အနုပါယာ-
သော အဘိညေယျော။ ပဋိသံ။ ၁၂။ အနုပ္ပါ-
ဒေါ နိဗ္ဗာနန္တိ အဘိညေယျံ။ ... အနုပါယာ-
သော နိဗ္ဗာနန္တိ အဘိညေယျံ။ ပဋိသံ။ ၁၅။
အနုပ္ပါဒေါ ခေမန္တိ သန္တိပဒေ ဉာဏံ ...
အနုပါယာသော ခေမန္တိ သန္တိပဒေ ဉာဏံ။
ပဋိသံ။ ၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၂၇။ အနုပ္ပါဒါဒိဝစ-
နေဟိ ပန နိဗ္ဗာနမေဝ ဝုတ္တံ။ ပဋိသံ။ ၄၁။
၇။ ကေမေဝ ဟိ နိဗ္ဗာနံ၊ နာမာနိ ပနဿ
... အနေကာနိ ဟောန္တိ။ သေယျထိဒံ၊
အသေသဝိရာဂေါ ... အနုပါယာသံ အသံ-
ကိလိဋ္ဌန္တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၀။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၆။
ပဋိသံ။ ၄၁။ ၁၄၇။

အနုပါယာသဗဟုလ (တိ) [န+ဥပါယာသ+
ဗဟုလ]အလွန်-ပြင်းစွာ- (စိတ်၏)ပင်ပန်း-
ခြင်း-မများသော၊ (စိတ်၏) ပင်ပန်းခြင်း
မရှိသော။ သမ္ပိ ဘိက္ခဝေ တထာဂတော
... ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတော သမာနော အက္ခော-
ဓနော အဟောသိ အနုပါယာသဗဟုလော။
ဒီ၊ ၃။ ၁၃၀။ ကေစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော
ဝါ အက္ခောဓနော ဟောတိ အနုပါယာသဗ-
ဟုလော။ မ၊ ၃။ ၂၄၅။ ကေစ္စော မာတုဂါ-
မော အက္ခောဓနော ဟောတိ အနုပါယာသဗ-
ဟုလော။ အံ၊ ၁။ ၅၂၅။ အထ ဝါ အက္ခောဓ-
နော ဟောတိ အနုပါယာသဗဟုလော။
မဟာနိ။ ၁၇၇။

အနုပါယာသေဝန (န) [အနုပါယ+အသေဝန]
မသင့်သော- အကြောင်း-လမ်း- အကျင့်-
-တို့ကို မမှီဝဲခြင်း။ ဘဂဝါ အာဟ အနုပါ-
ယာသေဝနတော။ ဝဇီရ။ ၄၀၃။

အနုပါရမ္မိ (န) [န+ဥပါရမ္မိ] (၁) မချွတ်ချယ်
- အပြစ်မတင် - မကဲ့ရဲ့ - မနှိပ်စက် - ခြင်း။
(တိ) (၂) ချွတ်ချယ် - ပြစ်တင် - ကဲ့ရဲ့ - နှိပ်

စက်-ဖွယ်မရှိသော။ အနုသာသနီပါဠိဟာ-
ရိယံ အနုပါရမ္မိ (အနုပါရမ္မိ-ဟု ရှိသည်၊
ဦးကာဖွင့်ကြည့်)။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၃။ အနုသာသနီ-
ပါဠိဟာရိယံ အနုပါရမ္မိ ဝိသုဒ္ဓိပုဗ္ဗာဝတော။
ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၀။ အနုသာသနီပါဠိဟာရိယံ အနု-
ပါရမ္မိ ဝိသုဒ္ဓိပုဗ္ဗာဝတော ဝိသုဒ္ဓိနိဿယ-
တော စ။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၂။ ၄၁၄။ တေန သဥပါ-
ရမ္မာဒိ အနုပါရမ္မာဒိဉ္စာတိ ဉာယံ ဉာ-
ယတ္ထ ...။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၁။ သိ ဋီ သစ်၊ ၂။ ၄၁၄။
အနုပဓိက၊ အနုပါရမ္မိစိတ္တ-တို့လည်း ကြည့်။

အနုပါရမ္မိ (ပ) [အနု+ဥပါရမ္မိ] အပန်ပန်-
ချွတ်ချယ်ခြင်း - ပြစ်တင်ခြင်း - ကဲ့ရဲ့ခြင်း -
နှိပ်စက်ခြင်း၊ အပန်ပန် ရန်စသွယ်ခြင်း။ တတ္ထ
ကတမော ဥပါရမ္မော၊ ယော ဥပါရမ္မော
အနုပါရမ္မော ဥပါရမ္မနာ အနုပါရမ္မနာ အနု-
ပါရမ္မိတတ္ထံ။ အဘိ၊ ၀။ ၃၇၇။ ပုနပ္ပုနံ
ဥပါရမ္မော အနုပါရမ္မော။ ... ပုနပ္ပုနံ ဥပါ-
ရမ္မနာ အနုပါရမ္မနာ။ အနုပါရမ္မိတဿ
ဘာဝေါ အနုပါရမ္မိတတ္ထံ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၇၁။

အနုပါရမ္မိစိတ္တ (တိ) [အနုပါရမ္မိ+စိတ္တ] မချွတ်
ချယ် - အပြစ်မတင် - မကဲ့ရဲ့ - မနှိပ်စက် -
တတ်သောစိတ်ရှိသော။ အနုပါရမ္မိစိတ္တော
ဓမ္မံ သုကာတိ န ရန္တဂဝေသိ။ အံ၊ ၂။ ၁၅၅။
ဥပါရမ္မိစိတ္တ-လည်း ကြည့်။ သော အနုပါ-
ရမ္မိစိတ္တော သမာနော ဘဗ္ဗော မုဋ္ဌသစ္စံ
ပဟာတံ ...။ အံ၊ ၃။ ၃၇၄။

အနုပါရမ္မန (န၊ တိ) [အနု+ဥပါရမ္မန] အပန်ပန်
ချွတ်ချယ်ခြင်း၊ အပန်ပန် ချွတ်ချယ်သော
အခြင်းအရာ။ အနုပါရမ္မ-ကြည့်။

အနုပါရမ္မိတ (တိ) [အနု+ဥပါရမ္မိတ] အပန်ပန်
ချွတ်ချယ်အပ်သော။

အနုပါရမ္မိတတ္ထ (န) [အနုပါရမ္မိတ+တ္ထ] အပန်
ပန် ချွတ်ချယ်အပ်သည်၏ အပြစ်။ အနုပါရမ္မိ-
ကြည့်။

အနုပါလက (တိ) [အနု+ပါလ+က] (က)
 အစဉ်စောင့်ရှောက်တတ်သော။ အထောက်
 အပံ့-ဥပတ္တမ္ဘကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး-ပြုတတ်
 သော။ ရူပကာယကို-တည်တံ့စေတတ်-ရှည်
 မြင့်စွာ ကာလတိုင်အောင် ထောက်စေတတ်-
 သော။ (ကဗဠိကာရော အာဟာရော) ကမ္မ-
 ဇာနံ အနုပါလကော ဟုတွာ ပစ္စယော
 ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅။
 ဥပတ္တမ္ဘနမေဝ သန္ဓာယ “အနုပါလကော
 ဟုတွာ”တိ စ ဝုတ္တံ။ ရူပကာယသ ဌိတိဟေ-
 တုတာ ဟိ ယာပနာ အနုပါလနာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၃၁၁။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉။ ဝိသေသတော ပနာယ-
 မေတ္တ အာဟာရသမုဋ္ဌာနရူပသ ဇနကော
 စေဝ အနုပါလကော စ ဟုတွာ အာဟာရ-
 ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၃၇၈။ အနုပါလကောတိ ဥပတ္တမ္ဘကော။
 အနု၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၈။ (ခ) အစဉ်စောင့်ရှောက်
 တတ်သော။ အာပါဒကာတိ ဝဇ္ဇကာ
 အနုပါလကာ။ ပုတ္တာ ဟိ မာတာပိတုဟိ
 ဝဇ္ဇိတာ စေဝ အနုပါလိတာ စ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၂၈။

အနုပါလန (န၊တိ) [အနု+ပါလ+ယ] အစဉ်
 စောင့်ရှောက်ခြင်း။ ဥသ္မိ ပဋိစ္စ နိဗ္ဗတ္တေန
 ကမ္မဇမဟာဘူတသမ္ဘဝေန ဇီဝိတိန္ဒြိယေန
 ဥသ္မာယ အနုပါလနံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၉။ ဌိတိတိ
 ဟိ ဇီဝိတိန္ဒြိယသင်္ခါတာယ အနုပါလနာယ
 နာမံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၅။ အနုပါလက (က)
 အနက်လည်း ကြည့်။

အနုပါလနက (တိ) [အနုပါလန+က] စောင့်
 ရှောက်-ထိန်းသိမ်း-တတ်သော။ ဟေတုဂ္ဂ-
 ဟဏေန ဇနကံ ကာရဏမာဟ၊ ပစ္စယဂ္ဂဟ-
 ဏေန အနုပါလနကံ ကာရဏံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၈။

အနုပါလနလက္ခဏ (န) [အနုပါလန+လက္ခဏ]
 (၁) အစဉ်စောင့်ရှောက်ခြင်းလက္ခဏာ။ အနု-
 ပါလနလက္ခဏေ ဣန္ဒြိယ ကာရေတိတိ ဣန္ဒြိယံ။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၇။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁၂၈။ ပဋိသိ၊

ဋ္ဌ၊၁။၈၀။ သန္တေပိ စ အနုပါလနလက္ခဏာ-
 ဝိမိ...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၇၇။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁၂၈။(တိ)
 (၂) အစဉ်စောင့်ရှောက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ
 သော။ အတ္တနာ အဝိနိဘုတ္တာနံ ဓမ္မာနံ အနု-
 ပါလနလက္ခဏံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၇။
 မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁၂၈။ သဟဇရူပါနုပါလနလက္ခဏံ
 ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၇၇။

အနုပါလနသမတ္တ (တိ) [အနုပါလန+သမတ္တ]
 အစဉ် စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော။
 မပျောက်ပျက်အောင် အမြဲ စောင့်ရှောက်
 ထားနိုင်သော။ သူ။... တဒုဘယသမတ္တတာ-
 ယောဂေန အတ္တဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နသ ဓမ္မကောသ-
 သ အနုပါလနသမတ္တတော ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိ-
 ကတ္တသိဒ္ဓိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၅။

အနုပါလိတ (တိ) [အနု+ပါလ+တ] အစဉ်
 စောင့်ရှောက်အပ်သော။ သူ။ အနုပါလနလက္ခ-
 ဏေန ဇီဝိတေန အနုပါလိတာ ဝေ ဥသ္မာ
 ပဝတ္တတိ၊ န တေန အနုပါလိတာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၂၇၂။ သာ (ပထဝီဓာတု).... အာပေါဓာတု-
 ယာ သင်္ဂဟိတာ၊ တေဇောဓာတုယာ အနု-
 ပါလိတာ...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၆၁။ အနုပါလိတာ-
 တိ... ဝေ အနုရက္ခိတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၄၄၇။
 အနုပါလက (ခ) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုပါလိယမာန (တိ) [အနု+ပါလ+ယ+မာ-
 န] အစဉ် စောင့်ရှောက်အပ်သော။ အာယု-
 နာ အနုပါလိယမာနံ ဝဏ္ဏာဒီဟိ ပရိဝုတံ..။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၇၆။

အနုပါလေတိ (ကြိ) [အနု+ပါလ+ဏေ+တိ]
 အစဉ်စောင့်ရှောက်၏။ စောင့်ရှောက်၏။ အနု-
 ပါလေတိ-ဇာ၊၁။၉၅။ မိလိန္ဒ၊၁။၁၆၁။ အဘိ၊
 ဋ္ဌ၊၁။၁၆၇။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁၂၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၇၇။
 အနုပါလေန္တိ-ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၉ အနုပါလေသာ-
 မိ-အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၃။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၁၁၅။ ဘာဇနံ
 အနုပါလေသိ။ အနုပါလယိ-အပ၊၁။၂၄၅။

အနုပါသက (တိ) [န+ဥပါသက။ ထိန္တိ အနု-ပါသိကာ] မဆည်းကပ်တတ်သော၊ ရတနာသုံးပါးကို - မဆည်းကပ်တတ်သော - ဆည်းကပ်တတ်သူ မဟုတ်သော၊ ဥပါသကမဟုတ်သော။ သူ။ အသုဇ္ဈကော စ အသုဇ္ဈကော စ အဿမဇ္ဈော အနုပါသကောတိ ကထေတိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၇၂။ အနုပါသကောတိ ဥပါသကောပိ သော ဘိက္ခု န ဟောတိ သရဏကမနဿာပိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၉၃။ အယဉ္ဇ မေ မာတာ ဂိလာနာ၊ သာ စ အနုပါသိကာ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၀၅။

အနုပါသိတ (တိ) [န+ဥပါသိတ] မဆည်းကပ်အပ်သော။ သတ္တာ ဝါ အနုပါသိတော သိယာ။ ထေရီ၊ ၄၂၃။ သတ္တာ... သိယာတိ သတ္တာ ဝါ ဓမ္မသရီရဿ အဒဿနေန ယဿာ ဣတ္ထိယာ အနုပါသိတော သိယာ။ ထေရီ၊ ၄။ ၂၆၃။

အနုပါဟန (တိ) [န+ဥပါဟနာ] ဘိနပ်-မရှိ-မပါ-မစီး-သောသူ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ အဇ္ဈောကာသေ အနုပါဟနော စကံမတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၇၅။ ရာဇပုတ္တိ ဂိရိဝ္ဗါရေ၊ ပတ္တိကာ အနုပါဟနာ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၇၃။ ယထာ ကဏ္ဍကဋ္ဌာနမ္ပိ၊ စရေယျ အနုပါဟနော။ ထေရီ၊ ၃၄၀။ ထေရာနံ ဘိက္ခုနံ အနုပါဟနာနံ စကံမန္တာနံ သဥပါဟနော စကံမတိ။ မဟာနိ၊ ၁၇၅။ အနုပါဟနာနံ စကံမန္တာနန္တိ ဥပါဟနဝိရဟိတာနံ စကံမန္တာနံ သမိပေ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၉၄။ ဂိလာနော နာမ ယော န သက္ကောတိ အနုပါဟနော ဂါမံ ပဝိသိတံ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၇၀။ သတ္တရိ အနုပါဟနော စကံမန္တေ သဥပါဟနော စကံမတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၂၁၇။ မ ဌ၊ ၄။ ၂၇။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၇၈။

အနုပိယ (နာထိ) [အနု + ပိယ။ ယဒိစ္စာနာမ်ပုဒ်? နိုင်ငံခြားမှတို့၌ အနုပိယ (ဒီ၊ ၃။ ၁။ သျှာမူ ကဲ့နှင့် အချို့သို့-မူ) ဟု၎င်း၊ အနုပိယ (ဣမ္မ-

ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၀။ = ဆဋ္ဌမူ၊ ၁၅၆) ဟု၎င်း တွေ့ရသည်။ ထိုတွင် အနုပိယကို အနုပ + ဣယ-ဟု ကြံနိုင်သည်။ ဤပုဒ်သည် မြို့ဟောလျှင် ထိလိင်၊ နိဂုံးနှင့် ဥယျာဉ်ဟောလျှင် နပုံလိင်တည်း။ အနုပိယာယံ ဝိဟရတိ အနုပိယံ နာမ မလ္လာနံ နိဂမော။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၆။ မလ္လေသု ဝိဟရတိ အနုပိယံ နာမ မလ္လာနံ နိဂမော။ ဒီ၊ ၃။ ၁။ အနုပိယန္တိ ဝေန်နာမကော မလ္လာနံ ဇနပဒဿကော နိဂမော။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁။ အနုပိယာယံ ဝိဟရတိ အဗ္ဗဝနေ။ ဥဒါန၊ ၉၈။ အနုပိယာယန္တိ ဝေန်နာမကော နဂရေ။ အဗ္ဗဝနေတိ တဿ နဂရဿ...တေန ဝုတ္တံ “အနုပိယာယံ ဝိဟရတိ အဗ္ဗဝနေ”တိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၄၃။ တံ ဘဂဝါ အနုပိယာယံ အဗ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တော။ ထေရီ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၅။ အနုပိယံ နာမ အဗ္ဗဝနံ အတ္တိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၇၇။ ဗုဒ္ဓသာသနိကပဌဝိဝင်။ ၁၉၆-၇-လည်း ကြည့်။ (၁) အနုပိယ အမည်ရှိသောနိဂုံး။ (၂) အနုပိယအမည်ရှိသောမြို့။ (၃) အနုပိယအမည်ရှိသော သရက်ဥယျာဉ်။ ၎င်းအနုပိယမြို့သည် ကပိလဝတ်မြို့တော်၏ အရှေ့တောင်ဖက်၊ မလ္လတိုင်း အဝင်အပါ မြို့တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဘုရားအလောင်းတောထွက်စဉ်က ကပိလဝတ်မြို့တော်မှ ယူဇနာသုံးဆယ်ဝေးကွာသော အနောမာမြစ်ကို ဖြတ်ကူး၍ သဲသောင်ပြင်၌ ဆံချ၊ ရဟန်းပြုလျက် ဤမြို့တွင် အနုပိယမည်သော သရက်ဥယျာဉ်၌ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး နေတော်မူပြီးလျှင် ဤမြို့မှ ယူဇနာသုံးဆယ် ခရီးရှိ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ကြွတော်မူသည်။ (ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၇၆-၇။) အနောမာ-လည်း ကြည့်။ ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် တဖန် ဤမြို့၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ဘဒ္ဒိယ၊ အနုရုဒ္ဓ၊ အာနန္ဒာ၊ ဘဂ္ဂ၊ ကိမ္ဗိလ၊ ဒေဝဒတ် ဟူသော သာကီဝင် မင်းသား ခြောက်ယောက်နှင့် ၎င်းတို့၏ ဆတ္တာသည် ဥပါလိအပါအဝင် များစွာသော သာကီဝင်မင်းသားတို့ ရဟန်းပြုကြသည်။ (ဝိ၊ ၄။

၃၃၆။ ဓမ္မဋ္ဌ ၁။၈၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၂။) ဤမြို့၌ သီတင်းသုံးစဉ်ပင် သုခဝိဟာရီဇာတ်ကို ဟောတော်မူသည်။ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၆-၈။) ဤမြို့မှတစ်ဆင့် ကောသလမြို့ပြည်သို့ ကြွတော်မူသည်။ (ဝိ၊ ၃။၃၄၁။) ဤမြို့အနီးတွင် ဘဂ္ဂဝအနွယ်ဝင် ပရိဗိုဇ်၏ ကျောင်းရှိသည်။ အခါတပါး ဘဂ္ဂဝ၏ ကျောင်းသို့ကြွ၍ သုနက္ခတ္တလိစ္ဆဝိမင်းသား၏ အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်သောစကား ပြောဆိုပြီး ပါထိကသုတ်ကို ဟောတော်မူသည်။ (ဝိ၊ ၃။၁။) ဤမြို့သည် မလ္လမင်းတယောက်၏ သားဖြစ်သော အရှင်ဗုဒ္ဓ၏ မွေးဖွားရာဒေသ ဖြစ်သည်။ (ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၉။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၂၇။ ထေရပဒါနပါဠိ (အပ၊၂။၁၂၄) ၌ကား “မလ္လေသု ကုသိနာရာယံ၊ ဇာတော ဂဗ္ဘေဝ မေ သတော” ဟု ရှိသည်။) မြတ်စွာဘုရားသည် ဤမြို့ အနုပိယ သရက်ဥယျာဉ်မှာ နေ၍ ပေါဋ္ဌရိယ မည်သော ရွာစား၏ သား သောဏမထေရ် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အား ထုတ်စဉ် ၎င်းအား အားတက်စေရန် ဤသရက်ဥယျာဉ်မှ ရောင်ခြည်တော်ကို ပြန့်လွှတ်တော်မူသည်။ (ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၄-၅။) ဤအနုပိယ သရက်ဥယျာဉ်သည် မလ္လမင်းတို့ ဥယျာဉ်ဖြစ်ပြီး ထိုနေရာ၌ ၎င်းတို့က မြတ်စွာဘုရားအား ကျောင်းတော်ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းကြသည်။ (ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၃။) (၄) အနုပိယ အမည်ရှိသောသူ။ (အနုပိယရသေ့)။ အနုပိယတာပသော ပန ဗောဓိသတ္တဿ ဥပဋ္ဌာကော တဿ သန္တိကေ ဝသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၄၃၉။ အနုပိယော အာနန္ဒော (အဟောသိ)။ ၎င်း။ ၄၄၅

- အနုပိယအမွေ အနုပိယမွေ-ကြည့်။
- အနုပိယတာပသ (ပ) [အနုပိယ+တာပသ] အနုပိယ အမည်ရှိသောရသေ့၊အနုပိယရသေ့။ အနုပိယ (၄) အနက်ကြည့်။
- အနုပိယနဂရ (န) [အနုပိယ+နဂရ] အနုပိယ မည်သောမြို့၊ အနုပိယမြို့။ အယံ ပန ဗုဒ္ဓဇ္ဇော

ရာ မလ္လရဋ္ဌေ အနုပိယနဂရေ ကေဿ မလ္လရဋ္ဌော ဂေဟေ ပဋိသန္တိံ ဂဏှိ၊ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၁၄။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၉။ အနုပိယနဂရ နိဿာယ အနုပိယအမွေနေ ဝိဟရန္တော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၆။

အနုပိယနိဂမ (ပ) [အနုပိယ+နိဂမ] အနုပိယ-နိဂုံး။ သတ္တာ ဘိက္ခုသံသပရိဝါရော မလ္လရဋ္ဌေ စာရိကံ စရမာနော အနုပိယနိဂမံ ပတွာ အနုပိယမွေနေ ဝိဟရတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၄။ အနုပိယမွေနေ-လည်း ကြည့်။

အနုပိယမွေနေ=အနုပိယအမွေနေ (န) [အနုပိယ+အမွေနေ] အနုပိယအမည်ရှိသော သရက်ဥယျာဉ်။ တံ (အနုပိယံ နာမ နိဂမံ) နိဿာယ အနုပိယမွေနေ ဝိဟရန္တေယေဝ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၆။ အနုပိယမွေနေ သတ္တာရံ ဥပသက်မိတွာ ပဗ္ဗဒိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂ ၃၈၆။ သတ္တာ ဘိက္ခုသံသပရိဝါရော မလ္လရဋ္ဌေ စာရိကံ စရမာနော အနုပိယမွေနေ ဝိဟရတိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၉။ န စိရဿေဝ ကပိလဝတ္ထုပုရတော မလ္လရဋ္ဌေ စာရိကံ စရမာနော အနုပိယအမွေ-ဝနံ အဂမာသိ....။ ဧဝံ အနုပိယအမွေဝနံ ဂန္ဓာ။ ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၉ အနုပိယနိဂမ၊အနုပိယနဂရ-တို့လည်း ကြည့်။

အနုပိယသာမန္တာ (ဗျ) [အနုပိယ+သာမန္တာ] အနုပိယနိဂုံး၏ - ထက်ဝန်းကျင် - အနီးအနားတဝိုက်။ ဆာယုဒကသမ္ပန္နေ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟရတိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁။) တိ အနုပိယသာမန္တာ ကတဿ ဝိဟာရဿ အဘာဝတော။ ဒီ၊ဋီ၊ ၃။၁။

အနုပိဋ္ဌိတ (တိ) [အနု+ပိဋ္ဌ+တ] ကြိတ်အပ်-ဖိအပ်-နှိပ်အပ်-သော။ မူဠဿ ဟောတိ သဟသာနုပိဋ္ဌိတံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၅။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၂၉။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၀၁။ သဟသာနုပိဋ္ဌိတန္တိ အဂ္ဂပါဒေန၊ ပဏိယာ စ သဟသာဝ သန္တိရုဇ္ဈိတံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၂၇။

အနုပုစ္ဆတိ (ကြိ) [အနု+ပုစ္ဆ+အ+တိ] မေး
၏။ အလျော်အားဖြင့် မေး၏။ အဖန်ဖန်မေး
၏။ အနုပုစ္ဆသိ - သုတ္တနိ။ ၃၄၂။ ဇာ၊ ၂။ ၁၇၀။
အနုပုစ္ဆမိ - စူဠနိ။ ၁၆၆။ သုတ္တနိ။ ၄၄၇။
ဇာ၊ ၂။ ၁၇၂။ ဇာ၊ ၄။ ၆၈၆။ အနုပုစ္ဆသေ -
ဝိမာန၊ ၂၀။ အနုပုစ္ဆသေတိ အနုက္ခလဘာ-
ဝေန ပုစ္ဆသိ။ ဝိမာန၊ ၄၈။ အနုပုစ္ဆိ -
ဇာ၊ ၂။ ၂၅၇။ ဇာ၊ ၄။ ၇၁၀၇။ အနုပုစ္ဆိ -
ဇာ၊ ၁။ ၂၆၈။

အနုပုစ္ဆမာန (တိ) [အနု+ပုစ္ဆ+အ+မာန]
အဖန်ဖန်မေးသော။ သိဉ္ဇိဉ္ဇ နိဿယနု-
ပုစ္ဆမာနော။ မဟာနိ။ ၁၄၉။ သုတ္တနိ။ ၄၁၀။
အနုပုစ္ဆမာနောတိ ပုနပျုန ပုစ္ဆတိတိ သိဉ္ဇိဉ္ဇ
နိဿယနုပုစ္ဆမာနော။ မဟာနိ။ ၁၄၉။ ပုနပျု-
န ပုစ္ဆမာနော...။ မဟာနိ။ ၂၆၆။ သုတ္တနိ။
၄၊ ၂။ ၂၆၀။

အနုပုပ္ဖ (တိ) [အနု+ပုပ္ဖ](က) အစဉ်၊ အစဉ်
ဖြစ်သော၊ အစဉ်အတိုင်း။ အနုပုပ္ဖန စာရိကံ
စရမာနော။ ဝိ၊ ၁။ ၁၂။ ၂၁၉။ ဝိ၊ ၂။ ၂၇။ ဝိ၊ ၃။
၁၂။ သံ၊ ၂။ ၇၈။ ဥဒါန၊ ၁၂။ အနုပုပ္ဖနာတိ
အနုက္ခမေန...။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၂၆။ ယေ ဝေါဟံ
ကိတ္တယိဿာမိ၊ ဂိရာဟိ အနုပုပ္ဖသော။ ဒိ၊ ၂။
၂၀၅။ အနုပုပ္ဖသောတိ အနုပဋိပါဋိယာ။
ဒိ၊ ၄။ ၂၂၇။ အနုပုပ္ဖန ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။
မ၊ ၂။ ၂၅၅။ အနုပုပ္ဖနာတိ ရာဇာနော ဝါ
ဟရန္တိတိအာဝိနာ အနုက္ခမေန။ မ၊ ၄။ ၁။
၂၁၁။ အနုပုပ္ဖ ယထာတထံ။ မ၊ ၂။ ၄၀၈။
အနုပုပ္ဖန္တိ...အနုပဋိပါဋိယာ...။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၅။
အနုပုပ္ဖန နိဗ္ဗာနံ၊ အဓိဂစ္ဆန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
အံ၊ ၁။ ၁၆၃။ အနုက္ခမေန နိဗ္ဗာနံ အဓိဂစ္ဆန္တိ။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၄။ အနုပုပ္ဖန အာသဝါနံ ခေသံ
ပါပုဏန္တိ။ အံ၊ ၂။ ၁၄၈။ အနုပုပ္ဖန မေဓာဝိ၊
ထောက် ထောက် ခဏေ ခဏေ။ ဓမ္မ၊ ၄၈။
အနုပုပ္ဖနာတိ အနုပဋိပါဋိယာ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။
၂၁၇။ ပါပုဏေ အနုပုပ္ဖန၊ သဗ္ဗသယောဇ-
နက္ခယံ။ ဣတိဝုတ်။ ၂၀၂။ အနုပုပ္ဖနာတိ

သီလာဒိဝိသုဒ္ဓိပဋိပါဋိယာ တတ္ထ စ ဝိပဿနာ-
ပဋိပါဋိယာ စေဝ မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ စ။ ဣတိ-
ဝုတ်၊ ၄။ ၆၃။ သုမဇ္ဇဉ္ဇ သုပါသဉ္ဇ၊ အနုပုပ္ဖ သုဝဂ္ဂိ-
တံ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၄၇။ အနုပုပ္ဖန နော သုဒ္ဓါ၊
ကပ္ပါနံ စလ္လာသိတိယာ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၆၀။ ကိမာ-
နုပုပ္ဖ ပရိသော၊ ကိံ ဝတံ ကိံ သမာစာရံ၊
ထေရ၊ ၃၂။ ကိမာနုပုပ္ဖန္တိ အနုပုပ္ဖ အနုက္ခ-
မော၊ အနုပုပ္ဖမေဝ ဝက္ခမာနောသု ဝတသမာ-
စာရေသု ကော အနုက္ခမော၊ ကေန အနုက္ခ-
မေန တေ ပဋိပဋိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ထေရ၊
၄။ ၂။ ၂၇၄။ စရမာနောနုပုပ္ဖန၊ ဂင်္ဂါတိရံ
ဥပါဂမိံ။ အပါ၊ ၁။ ၄၃၅။ အနုပုပ္ဖန တဿ
ကိတ္တိသဒ္ဓေါ ပရမ္မရာယ...။ မိလိန္ဒ၊ ၂၆၈။ (ခ)
ရွှေနှင့်နောက်၊ ရွှေ၊ နောက်။ အနုပုပ္ဖ ပရိစိတာ-
တိ ဝိယံ အဿာသဝသေန ပရိမာ ပရိမာ
ပရိစိတာ၊ ပစ္စိမာ ပစ္စိမာ အနုပရိစိတာ...
တေန ဝုစ္စတိ အနုပုပ္ဖပရိစိတာတိ၊ ပဋိသံ။
၁၇၁-၂။ အနုပုပ္ဖန္တိ ယထာနုက္ခမေနာတိ
အတ္ထော၊ ပုပ္ဖ ပုပ္ဖ အနုတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ
ပရိမာ ပရိမာတိ ပရိမာ ပရိမာ သတိ၊ ဧတေန
ပုပ္ဖန္တိပဿ အတ္ထော ဝုတ္တော ဟောတိ။
ပစ္စိမာ ပစ္စိမာတိ သတိယေဝ၊ ဧတေန အနုတိ-
ပဿ အတ္ထော ဝုတ္တော ဟောတိ။ ဥဘယေန
ပုပ္ဖ အနု စ ပရိစိတာတိ အတ္ထော ဝုတ္တော
ဟောတိ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၈၃။ အနုပရိစိတ၊ အနု-
ပုပ္ဖဝိဟာရ-တိလည်း ကြည့်။

အနုပုပ္ဖအနုဝဏ္ဏနာ (ထိ) [အနုပုပ္ဖ+အနုဝဏ္ဏ-
နာ] အစဉ်အားဖြင့် - အစဉ်အတိုင်း - တဖန်
ဖွင့်ပြခြင်း၊ (ရွှေနောက်အားဖြင့် - အစဉ်အ-
တိုင်း - တဖန် ဖွင့်ပြခြင်း)။ ဣဒါနိ ဉာဏ-
ကထာနန္တရံ ကထိတာယ ဒိဋ္ဌိကထာယ အနု-
ပုပ္ဖအနုဝဏ္ဏနာ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၄၁။

အနုပုပ္ဖဥဂ္ဂတဝဂ္ဂိတ (တိ) [အနုပုပ္ဖ+ဥဂ္ဂတ+
ဝဂ္ဂိတ] အစဉ်အတိုင်းတက်သည်ဖြစ်၍ လုံး
သော။ (ဣဒါနိ ကာရဏေန ဇာနာတူတိ)
အနုပုပ္ဖဥဂ္ဂတဝဂ္ဂိတံ ဧကိဇာလက္ခဏံ နိဗ္ဗတ္တ-

တိ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၃။ အနုပဗ္ဗဥဂ္ဂတဝဋ်တန္တိ
ဂေါပကဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဇာနုပဗ္ဗဒေ-
သာ မံသုပယယာ အနုက္ကမေန သမန္တတော
ဝစိတတ္တာ အနုပဗ္ဗေန ဥဂ္ဂတံ ဟုတ္တာ သုဝဋ်-
တံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၂။

အနုပဗ္ဗက (တိ) [အနု+ပဗ္ဗ+က] အမျိုးအနွယ်
အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ရှေးကျသော၊ အမျိုး
သို့ အစဉ်လိုက်သော၊ သူ။ အာယသ္မတော
ယသဿ ပညာသမတ္တာ ဂီဟိသဟာယကာ
ဇာနပဒါ ပုဗ္ဗာနုပဗ္ဗကာနံ ကုလနံ ပုတ္တာ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆။ ပုဗ္ဗာနုပဗ္ဗကာနန္တိ ပဝေဏိဝသေန
ပေါရာဏာနုပေါရာဏာနန္တိ အတ္ထော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၃။၂၄၇။

အနုပဗ္ဗကထာ (ထိ) [အနုပဗ္ဗ+ကထာ] အစဉ်
အတိုင်းပြောဆိုခြင်း၊ အစဉ်အတိုင်းပြောဆို
သောစကား၊ အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော အဆုံး
အဖြတ်စကား။ တကြာယံ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသေ-
သု အနုပဗ္ဗကထာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၂၄၁။ ဇေ အနုပဗ္ဗကထာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၅။ အနုပဗ္ဗကထာတိ အနုပဗ္ဗေန
ဝိနိစ္ဆယကထာ။ သာရတ္ထ၊၂။၄၀၂။

အနုပဗ္ဗကာရဏ (န) [အနုပဗ္ဗ+ကာရဏ] အစဉ်
အတိုင်း - ပြုလုပ်စေ - လေ့ကျင့်စေ - သင်
ကြား - ခြင်း။ သော အဘိဏ္ဍကာရဏာ အနု-
ပဗ္ဗကာရဏာ တသ္မိံ ဌာနေ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။
မ၊၂။၁၀၉။

အနုပဗ္ဗကိရိယာ (ထိ) [အနုပဗ္ဗ+ကိရိယာ]
အစဉ်အတိုင်းပြုခြင်း။ မဟာသမုဒ္ဓေါ အနု-
ပဗ္ဗနိန္ဒော အနုပဗ္ဗပေါဏော အနုပဗ္ဗပတ္တာပေ-
န အာယတကေနော ယတော၊ ဝေမေဝ
ခေါ ဘိက္ခဝေ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အနုပဗ္ဗ-
သိက္ခာ အနုပဗ္ဗကိရိယာ အနုပဗ္ဗပဋိပဒါ န
အာယတကေနော အညာပဋိဝေဓော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၄၂၁။ အံ၊၃။၄၁။ အဘိ၊က။၁၆က။ ဥဒါန။
၁၄၁။ အနုပဗ္ဗကိရိယာယ တေရသ (ဇုတကံ)၊

နိ) ဇုတဓမ္မာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၀။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။
၂၇၅။ သာရတ္ထ၊၃။၄၃၀။ အပိ စ ဘိက္ခဝေ
အနုပဗ္ဗသိက္ခာ အနုပဗ္ဗကိရိယာ အနုပဗ္ဗပဋိ-
ပဒါ အညာပေနော ဟောတိ။ မ၊၂။၁၄၅။
အနုပဗ္ဗသိက္ခာတိ ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္ထဝစနံ၊
ပရတော ပဒေသယေပိ သေဝေ နယော။ မ၊ဋ္ဌ၊
၃။၁၃၄။

အနုပဗ္ဗဂမနစာရိကာ (ထိ) [အနုပဗ္ဗ+ဂမန+
စာရိကာ] အစဉ်အတိုင်းသွားခြင်းဟု ဆိုအပ်
သော လှည့်လည်ခြင်း၊ အစဉ်အတိုင်း ကြွ
ရောက်လှည့်လည်သော ဒေသစာရိ။ စာရိ-
ကန္တိ အနုပဗ္ဗဂမနစာရိကံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၇။
အနုပဗ္ဗဂမနစာရိကန္တိ ဂါမနိဂမရာဇောနီသု
အနုက္ကမေန ဂမနသခါတံ စာရိကံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၀၄။ စာရိကန္တိ အနုပဗ္ဗဂမနစာရိကံ၊ ဂါမနိ-
ဂမရာဇောနီသု အနုက္ကမေန ဂမနသခါတံ
စာရိကန္တိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၃။၁၉၉။

အနုပဗ္ဗဂမ္ဘီရ (တိ) [အနုပဗ္ဗ+ဂမ္ဘီရ] အစဉ်
အတိုင်းနက်ရှိုင်းသော။ အနုပဗ္ဗဂမ္ဘီရေဟိ
သန္နရေဟိ တိတ္ထေဟိ ဥပေတံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၉။

အနုပဗ္ဗစာရိ (တိ) [အနုပဗ္ဗ+စာရ+ဏိ] အစဉ်
အတိုင်း လှည့်လည်သော၊ အိမ်စဉ်မပြတ်
လှည့်လည်ဆွမ်းခံသော၊ သူ။ သပဒါနစာရိတိ
အဝေါက္ကမ္မစာရိ အနုပဗ္ဗစာရိ၊ ဃရပဋိပါဋိံ
အဆဋ္ဌေတွာ အမုကုလဉ္စ ဒလိဒ္ဓကုလဉ္စ နိရန္တရံ
ပိက္ခာယ ပဝိသမာနောတိ အတ္ထော။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၀၆။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၁၃၂။

အနုပဗ္ဗတနုက (တိ) [အနုပဗ္ဗ+တနုက] အစဉ်
အတိုင်း - သေး - ငယ် - သော၊ အပျား -
ရွှား - ချွန်း - သော။ သိခရသိသော ဝါ ဥဒ္ဓံ
အနုပဗ္ဗတနုကေန သိသေန သမန္နာဂတော။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၀။ အနုပဗ္ဗတနုကေန သိသေနာတိ
စေတိယထူပိကာ ဝိယ ကမေန ကိသေန
သိသေန။ ဝိမတိ၊၂။၁၂၇။

အနုပဗ္ဗတာ (ထိ) [အနုပဗ္ဗ+တာ] အစဉ်၏ အဖြစ်။ ဣတိတိ (ဣစ္စာတိ) ပဒသန္တိ ပဒသံသဂေါ ပဒပါရိပုရိ အက္ခရသမဝါယော ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ ပဒါနုပဗ္ဗတာပေတံ ဣတိတိ (ဣစ္စာတိ)။ မဟာနိ။၁၄၄။ စူဠနိ။၂၄။ ပဒါနုပဗ္ဗတာပေတန္တိ (ဋ္ဌ-၌ ပဒါနုပဗ္ဗတာ မေတန္တိ ဟု ရှိသည်။) ပဒါနံ အနုပဗ္ဗတာဝေါ ပဒါနုပဗ္ဗတာပဒပဋိပါဋိဘာဝေါတိ အတ္ထော။ မဟာနိ။၁၄၄။ ပဌမန္တိ ဂဏနာနုပဗ္ဗတာ ပဌမံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၆။ “ဂဏနာနုပဗ္ဗတာ ပဌမ”န္တိပိ ပါဌော။ တတ္ထာပိ ဂဏနာနုပဗ္ဗတာယာတိ အတ္ထော။ ဂဏနာနုပဗ္ဗတာမတ္တံ ဝါ ပဌမန္တိ ဣဒံ ဝစနန္တိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၁။၃၆၃။ (အဘိ၊ဋ္ဌ ၁။၂၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၄၅-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုပဗ္ဗဒီပနီ (ထိ) [အနုပဗ္ဗ+ဒီပနီ] အစဉ်အားဖြင့် - အစဉ်အတိုင်း - ပြတတ်သော - ပြဆိုကြောင်းဖြစ်သော၊ ရွေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်ကို ပြတတ်သော၊ အနုပဗ္ဗိ (၂) အနက်ကြည့်။

အနုပဗ္ဗနိန္န (ထိ) [အနုပဗ္ဗ+နိန္န] အစဉ်အတိုင်း - နိမ့် - ဝမ်း - နက် - ရှိုင်း - သော။ အနုပဗ္ဗကိရိယာ-ကြည့်။ အနုပဗ္ဗနိန္နောတိအာဒိနိ သဗ္ဗာနိ အနုပဋိပါဋိယာ နိန္နဘာဝဏ္ဏေ ဝေဝစနာနိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၈။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၇။ သာရတ္ထ၊၃။၄၂၈။ မဟာသမုဒ္ဒေါ ယာဝ စက္ကဝါဠပါဒမူလာ အနုပဗ္ဗနိန္နော။ သာရတ္ထ၊၁။၂၅၃။ (အနုပဗ္ဗနိန္နာဒိ အစ္စရိယဗျုတ် နိဿန္တုလံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆။ တာယ သပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒတာယ အနုပဗ္ဗနိန္နာဝ အစ္စရိယဗျုတ် ဣဒံ ဝုစ္စမာနံ နိဿန္တုလံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၂။ ဤသို့ကာတွင် အနုပဗ္ဗနိန္နာဒိ၊ အနုပဗ္ဗနိန္နာဝ-တို့ကား ပါဠိပျက်များ ဖြစ်ဟန်တူသည်။ အနန္တတနိန္နာဒိ၊ သို့မဟုတ် အနန္တတာနိန္နာဒိ-ဟူ၍မူ အဓိပ္ပါယ်ရမည်။)

အနုပဗ္ဗနိရော (ပ) [အနုပဗ္ဗ+နိရော] အစဉ်အတိုင်းချုပ်ခြင်း။ (က) အစဉ်အတိုင်း(စိတ်၊

စေတသိက်၊ စိတ္တဇရုပ်တို့၏) - ချုပ်ခြင်း - မပြုစီခြင်း။ ကာ နိရောဓသမာပတ္တိတိ ယာ အနုပဗ္ဗနိရောဓဝသေန စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ အပ္ပဝတ္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၄၄။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၈၆။ သာရတ္ထ၊၁။၃၈၀။ အနုပဗ္ဗနိရောဓဝသေနာတိ ဝိပဿနာနုဂတာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော အာရောဟန္တေန တံတံပဋိပက္ခနိရောဓမ္မာနေ တိဏ္ဏံ သင်္ခါရာနံ အနုပဗ္ဗတော နိရောဓဝသေန၊ ယထာ ပရိစ္ဆိန္နကာလံ ယာ စိတ္တစေတသိကာနံ အပ္ပဝတ္တိ၊ အယံ နိရောဓသမာပတ္တိတိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၂။ (ခ) အစဉ်အတိုင်းအားဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ချုပ်ခြင်း။ (အနုပဗ္ဗနိရောဓ-၉-ပါး။) နဝ အနုပဗ္ဗနိရောဓာ။ ဒီ၊၃။၂၂၁။ နဝယိမေ ဘိက္ခဝေ အနုပဗ္ဗနိရောဓာ။ အံ၊၃။၂၀၈။ နဝ ဓမ္မာသတ္တိကာတဗ္ဗာ၊ နဝ အနုပဗ္ဗနိရောဓာ။ ပဋိသံ၊ ၃၄။ အနုပဗ္ဗနိရောဓာတိ အနုပဋိပါဋိယာ နိရောဓာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၆။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၈။ အနုပဗ္ဗနိရောဓာတိ အနုပဗ္ဗေန အနုက္ခမေန ပဝတ္တေတဗ္ဗနိရောဓာ၊ တေနာဟ “အနုပဋိပါဋိယာ နိရောဓာ”တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၆။ အနုပဗ္ဗဝိဟာရလည်း ကြည့်။

အနုပဗ္ဗပဋိပဒါ (ထိ) [အနုပဗ္ဗ+ပဋိပဒါ] အစဉ်အတိုင်း ကျင့်အပ်သော အကျင့်၊ အနုပဗ္ဗပဋိပဒါ။ အနုပဗ္ဗပဋိပဒါယ သတ္တ အနုပဿနာ အဋ္ဌာရသ မဟာဝိပဿနာ အဋ္ဌတိသ အာရမ္မဏဝိဘတ္တိယော သတ္တတိသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ စ ဂဟိတာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၀။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၇၇။ သာရတ္ထ၊၃။၄၃၀။ အနုပဗ္ဗကိရိယာ-လည်း ကြည့်။

အနုပဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ (ထိ) [အနုပဗ္ဗ+ပဒ+ဝဏ္ဏနာ] အစဉ်အားဖြင့် - အစဉ်အတိုင်း - ပုဒ်တို့ကို - ပုဒ်အစဉ်အတိုင်း ပွင့်ပြခြင်း။ ဣဒါနိ ယသ္မိံ သမယေတိအာဒိသု အယမနုပဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၉။ တတြာယံ

အနုပဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၉၉။.....အယံ
ဂါထာယ အနုပဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ (အနုပဒ-
ဝဏ္ဏနာ သိ)။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၀၄။ သုတ္တန်၊ ၄။
၂။ ၉။ (သိ၊ ဇိ၊ သစ်၊ ၂။ ၁-၌ ကား “အနုပဗ္ဗ-
ပဒဝဏ္ဏနာတိ (ဒိ၊ ဌာ၊ ၁။ ၂၂-၌ မူကဲ့အပြစ်
ပြထားသည်) အနုက္ကမေန ပဒဝဏ္ဏနာ၊ ပဒံ
ပဒံ ပတိ အနုက္ကမေန ဝဏ္ဏနာတိ ဝတ္တံ
ဟေသတိ၊ ပုဗ္ဗေ ဝတ္တံ၊ ဥတ္တံ ဝါ ပဒမညတြ
ဝဏ္ဏနာပိ ‘အနုပဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ’တေဝ ဝုစ္စတိ။
ဝေဉ္စ ကတွာ အပုဗ္ဗဝဏ္ဏနာတိပိ ပဌန္တိ၊
ပုဗ္ဗေ အဝဏ္ဏိတပဒဝဏ္ဏနာတိ အတ္တော”ဟု
ဆိုသည်။) အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-လည်း ကြည့်။

အနုပဗ္ဗပဗ္ဗာရ (တိ) [အနုပဗ္ဗ+ပဗ္ဗာရ] အစဉ်
အတိုင်း - နိဗ္ဗ-ဝုဗ္ဗ-ဋ္ဌိင်း-နက်-သော။
အနုပဗ္ဗကိရိယာ-ကြည့်။

အနုပဗ္ဗပရိဝိတ (တိ) [အနုပဗ္ဗ+ပရိဝိတ]
ရှေးရှေး သတိသို့ အစဉ်လိုက်၍-လေ့လာ-
ပွားမျှား-အပ်သော၊ ရှေ့နောက်-လေ့လာ-
ပွားမျှား-အပ်သော။ အနုပဗ္ဗ (ခ) အနက်၊
ပဋိသံ၊ ၁၇၁-၂။ ပဋိသံ၊ ၄၂။ ၈၃-၄-တို့ ကြည့်။

အနုပုဗ္ဗပဿန္တိ (တိ) [အနုပုဗ္ဗ+ပဿန္တိ] အစဉ်
အတိုင်း ငြိမ်းအေးခြင်း၊ အနုပုဗ္ဗပဿန္တိ။
“အနုပုဗ္ဗပဿန္တိ အနုပုဗ္ဗပဿန္တိ”တိ အာဝု-
သော ဝစုတိ။ အံ၊၂။ ၂၄၈။

အနုပုဗ္ဗပေါက (တိ) [အနုပုဗ္ဗ+ပေါက] အစဉ်
အတိုင်း - နိမ့် - ဝမ်း - ရှိုင်း - နက် - သော။
အနုပုဗ္ဗကိရိယာ ကြည့်။

အနုပဗ္ဗဘာဝ (ပု) [အနုပဗ္ဗ+ဘာဝ] အစဉ်၏
အဖြစ်။ အနုပဗ္ဗဘာ-ကြည့်။

အနုပုဗ္ဗမုဉ္ဇန (၄) [အနုပုဗ္ဗ+မုဉ္ဇန] အစဉ်ကို-
လွတ်-လွတ်စေ-ခြင်း၊ အစဉ်အားဖြင့်-
အစဉ်အတိုင်း - နှလုံးသွင်းမှုကို လွှတ်ခြင်း၊
မထင်သေးသည်ကို(အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၂၃၇) - ထင်မြီးသည်တို့ကို (ဓမ္မကာ၊ ၄။

၅၉။) - လွတ် - လွတ်စေ - ၍ နှလုံးသွင်း
ခြင်း။ အနုပုဗ္ဗမုဉ္ဇနတောတိ ယော ယော
ကောဋ္ဌာသော န ဥပဋ္ဌာတိ၊ တံ တံ မုဉ္ဇန္တေန
အနုပုဗ္ဗမုဉ္ဇနတော မနသိ ကာတဗ္ဗံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၃၇။ အနုပုဗ္ဗေန မုဉ္ဇနံ
အနုပုဗ္ဗမုဉ္ဇနံ၊ အနုပုဗ္ဗဟန္တယ အနုပုဗ္ဗဟန္တယ
မုဉ္ဇနန္တိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၀၂။ အနု-
ပုဗ္ဗမုဉ္ဇနတောတိ အသုဘာဒိနံ အညတရ-
ဝသေန ဥပဋ္ဌိတေ ကေသေ မုဉ္ဇိတွာ လောမေ
မနသိ ကရောန္တော... ကေသေသု သာ-
ပေက္ခောဝ ဟုတွာ လောမေ မနသိ
ကရောတိ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၅၉။

အနုပုဗ္ဗဝဋ္ဋ (တိ) [အနုပုဗ္ဗ+ဝဋ္ဋ] အစဉ်
အားဖြင့်-အစဉ်အတိုင်း-လုံးသော။ ဗုဒ္ဓါ-
နုဋီ ကေမိဝိသောဝ အနုပုဗ္ဗဝဋ္ဋာ ဇဇာ
ဟောနိ။ သုတ္တနိ၊၄၊၁။ ၂၀၄။

အနုပဗ္ဗဝဝတ္ထာနံ (န) [အနုပဗ္ဗ+ဝဝတ္ထာနံ]
 အစဉ်-ကို-အားဖြင့်-ဗုဒ္ဓမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ
 အစဉ်-ကို-အားဖြင့်-ပိုင်းခြား သတ်မှတ်
 ခြင်း။ ဟေတုဖလသာနုပဗ္ဗဝဝတ္ထာနဝသေန
 ဝုတ္တော။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၃။ ဟေတုဖလသာနံ အနု-
 ပဗ္ဗဝဝတ္ထာနံ ဟေတုဖလသာဝေါဝ။ မူလင်္ဂ၊
 ၂။ ၄၆။ အနုပဗ္ဗဝဝတ္ထာနေ၊ ကာရကဉ္စ
 ဝိနိဋ္ဌိသေ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၁။

အနုပုဗ္ဗဝိပဿနာ (ထိ) [အနုပုဗ္ဗ+ဝိပဿနာ]
 အစဉ်အတိုင်း-ရှု-မှတ်-သုံးသပ်-အပ်သော
 ဝိပဿနာ၊ ဥဒယဗ္ဗယ-စသော အနုပုဗ္ဗ-
 ဝိပဿနာ။ မဟာဗောဓိပါဠိဟာရိယံ ဒိသ္မာ
 သဉ္စာတပ္ပသာဒါနိ ဒသ ဗုရိသယဟဿာနိ
 အနုပုဗ္ဗဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတော အရဟတ္တံ ပတော
 ပဗ္ဗဇိ သု။ ဝါဠု၊ ၁။ ၇၃။ အနုပုဗ္ဗဝိပဿနန္တိ
 ဥဒယဗ္ဗယာဒိအနုပုဗ္ဗဝိပဿနံ။ သာရဏ္ဏ၊ ၁။
 ၁၇၆။

အနုပုဗ္ဗဝိပဿနာဝိဟာရ (ပု) [အနုပုဗ္ဗ-
ဝိပဿနာ+ဝိဟာရ] အနုပုဗ္ဗဝိပဿနာ ဟူ
သော ဝိဟာရ။ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရ-ကြည့်။

ပတ္တိဝသေနေဝ စ အနုပဗ္ဗသမာပတ္တိတိ ဝုစ္စတိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၅။

အနုပဗ္ဗသမာပတ္တိသတ္တာဝ (ပ) [အနုပဗ္ဗသမာ-
ပတ္တိ+သတ္တာဝ] အနုပဗ္ဗသမာပတ်၏ ဖြစ်သင့်
ခြင်း။ ကတ္တ သမာပဇ္ဇန္တိတိ၊ ပဉ္စဝေါကာရ-
ဘဝေ။ ကသ္မာ? အနုပဗ္ဗသမာပတ္တိသတ္တာဝ-
တော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၄။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၇။

အနုပဗ္ဗသမုဂ္ဂတ (တိ) [အနုပဗ္ဗ+သမုဂ္ဂတ]
အစဉ်အတိုင်း-မြင့်တက်သော - မြင့်မောက်
တည်နေသော။ ဧတေ သီဒန္တဓရ နဂါ၊ အနု-
ပဗ္ဗသမုဂ္ဂတာ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၀။ အနုပဗ္ဗသမုဂ္ဂ-
တာတိ ဧတေ သီဒန္တဓရမဟာသမုဓွေ သတ္တ
ပဗ္ဗတာ အနုပဋိပါဋိယာ သမုဂ္ဂတာသောပါန-
သဒိသာ ဟုတွာ ဌိတာ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၁၅။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၅-လည်း ကြည့်။

အနုပဗ္ဗသိက္ခာ (ထိ) [အနုပဗ္ဗ+သိက္ခာ] အစဉ်
အတိုင်း ကျင့်အပ်သော သိက္ခာ။ အနုပဗ္ဗ-
ကိရိယာ-ကြည့်။ အနုပဗ္ဗသိက္ခာယ တိဿော
သိက္ခာ ဂဟိတာ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၂။ ဥဒါန၊ ၄။
၂၇။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၃။

အနုပဗ္ဗသေဋ္ဌိပုတ္တ (ပ) [အနုပဗ္ဗ+သေဋ္ဌိပုတ္တ]
အနုပဗ္ဗမည်သော သူဌေးသား။ ၎င်းသည်
အစဉ်အတိုင်း-တဆင့်ပြီးတဆင့်-ကောင်းမှု
တို့ကို တိုး၍ တိုး၍ ပြုလုပ်သောကြောင့်
အနုပဗ္ဗသူဌေးသားဟု အမည်ရသည်။ နောက်
ဆုံး၌ ရဟန်းပြုရာတွင် အဘိဓမ္မာဆရာနှင့်
ဝိနည်းရိရိဥပဇ္ဈာယ်တို့ အကြားဝယ် မလုပ်
သာအောင်ဖြစ်၍ စိတ်ညစ်ကာ လူထွက်မည်
ပြုစဉ် ဆရာနှင့်ဥပဇ္ဈာယ်တို့က မြတ်စွာဘုရား
ထံပို့သဖြင့် “တခုတည်းကိုသာ စောင့်ရှောက်
နိုင်လျှင် အခြားစောင့်ရှောက်ဖွယ်မရှိ” ဟု
စိတ် တခုတည်းကိုသာ စောင့်ရှောက်ရန်
မြတ်စွာဘုရားက သြဝါဒပေးပြီး ဒေသနာ
တော်အဆုံး၌ သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်
သည်။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၇-၉။

အနုပဗ္ဗာဓိဂတ (တိ) [အနုပဗ္ဗ+အဓိဂတ] အစဉ်
အားဖြင့် - အစဉ်အတိုင်း - ပဌမမဂ်စသော
အစဉ်အားဖြင့် - ရအပ် - သိအပ် - ရောက်
အပ်-သော။ ဧကာသနေ နိသိန္နဿေဝ
ဝိပဿနံ ဝဇေန္တဿ အနုပဗ္ဗာဓိဂတေန အရ-
ဟတ္ထမဂ္ဂေန...။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၇။ အနုပဗ္ဗာဓိ-
ဂတေနာတိ ပဌမမဂ္ဂါဒိပဋိပါဋိယာ အဓိ-
ဂတေန။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၇။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၇။

အနုပဗ္ဗာဘိသညာနိရောဓသမ္ပဇာနသမာပတ္တိ(ထိ)
[အနုပဗ္ဗ+အဘိ+သညာ + နိရောဓ + သမ္ပ-
ဇာန + သမာပတ္တိ။ အယတ္တသမာသောယံ
ယထာရုတပါဌော။ သိန္နံ၊ သစ်၊ ၂။ ၃၇။]
ကောင်းစွာသိမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (- နိရောဓ
သမာပတ်ဝင်စားရန် ကျင့်စဉ်၏အဆုံး၌ -)
အစဉ်အတိုင်း သညာချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်
ခြင်း။ (က) သမာပတ်မထတိုင်း သင်္ခါရ
တရားတို့ကို သုံးသပ်ဆင်ခြင် သိမြင်သော
နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်
၏ နိရောဓသမာပတ်ကို ပြီးစေတတ်သော
အကျင့်၏အဆုံး၌ အစဉ်အတိုင်း သညာချုပ်
ခြင်းသို့ရောက်ခြင်း။ (ခ) ပညာဖြင့် ကောင်း
စွာ အပြားအားဖြင့် သိမြင်သော နိရောဓ
သမာပတ် ဝင်စားလတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်၏ အစဉ်
အတိုင်း သညာချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း။
တဿ အစေတယတော အနဘိသင်္ခရေတော
တာ စေဝ သညာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ အညာ စ သြဋ္ဌာ-
ရိကာ သညာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ သော နိရောဓံ
ဖုသတိ၊ ဧဝံ ခေါ ပေါဋ္ဌပါဒ အနုပဗ္ဗာဘိ-
သညာနိရောဓသမ္ပဇာနသမာပတ္တိ ဟောတိ။
ဒိ၊ ၁။ ၁၇။ အနုပဗ္ဗာဘိ... တွှိတိ တွေ့ အဘိတိ
ဥပသဂ္ဂမတ္တံ၊ သမ္ပဇာနပဒံ နိရောဓပဒေန
အန္တရိကံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ အနုပဋိပါဋိယာ
သမ္ပဇာနသညာနိရောဓသမာပတ္တိတိ အယံ
ပနေတ္ထုတ္တော၊ တတြာပိ သမ္ပဇာနသညာ-
နိရောဓသမာပတ္တိတိ သမ္ပဇာနန္တဿ အန္တေ

သညာနိရောဓသမာပတ္တိ၊ သမ္ပဇာနန္တဿ ဝါ ပဏ္ဍိတဿ ဘိက္ခုနော သညာနိရောဓသမာပတ္တိတိ အယံ ဝိသေသတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၈။ ဝစနသေသာပေက္ခာ'နပေက္ခတာ ဒိန္နံ ဝိကပ္ပါနံ ဝိသေသော။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၃၇၂။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၃၇၀။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၃၇၂-တို့နှင့် အနုပုဗ္ဗ-နိရောဓ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၄၄၊၃၄၇-၅၁-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုပုဗ္ဗဘိသမယ (ပု) [အနုပုဗ္ဗ+အဘိသမယ] အစဉ်အားဖြင့်-အစဉ်အတိုင်း- ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။အနုပုဗ္ဗဘိသမယောတိ? အာမန္တာ။ အဘိ၊က။၁၆၃။ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၄-လည်း ကြည့်။)

အနုပုဗ္ဗိကထာ (ထိ) [အနုပုဗ္ဗိ+ကထာ။ အနုပုဗ္ဗိနှင့် ကထာကား နိတိအလို ဝါကျတည်း။ နိတိ၊ပဒ။၃၄၃-ကြည့်။] (၁) ရွှေအားလျော်သော - အစဉ်ဖြစ်သော - စကား၊ အစဉ်အတိုင်း ပြောဟောအပ်သော စကားအစဉ်၊ ဒါနကထာ၏နောက်၌ သီလကထာ စသည်ဖြင့် ဟောအပ်သော ဒေသနးအစဉ်။ အနုပုဗ္ဗိ(၁) အနက်ကြည့်။ (၂) ရွှေအား-ရွှေဟောင်း နှောင်းဖြစ်အား - လျော်သော - စကား။ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၆၊၁၁၆၊၁၂၇-စသည်။ တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၂၅၆၊၁၀၃။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၁၊၁၈၁။

အနုပုဗ္ဗိ (ထိ) [အနု+ပုဗ္ဗ+ဤ၊ ပုဗ္ဗဿာနုရူပါ အနုပုဗ္ဗိ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်၊ဋ္ဌ၊၄၂၅။ (အာနုပုဗ္ဗိ-သံ)] (၁) ရွှေအားလျော်သော၊ အစဉ်အတိုင်း-ဖြစ်သော- ပြောဟောအပ်သော။ အနုပုဗ္ဗိ ကထံ ကထေသိ။ ဝိ၊ဉာ၊၂၂၊၂၆။ ဒီ၊၁။၁၀၂၊၁၄၁။ ဒီ၊၂။၃၇။ မ၊၂။၄၃။ အံ၊ဉာ၊၃၀။ ဥဒါန၊၁၃၇။ အနုပုဗ္ဗိ ကထန္တိ အနုပုဗ္ဗိပါဠိကထံ၊ အာနုပုဗ္ဗိကထာ နာမ ဒါနာနန္တရံ သီလံ...သဂ္ဂါနန္တရံ မဂ္ဂေါတိ ဧတေသံ အတ္တာနံ ဒီပနကထာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၈။ အနုပုဗ္ဗိ ကထန္တိ အနုပုဗ္ဗိ ကထေတဗ္ဗကထံ၊

(ကထေတဗ္ဗ ကထံ) တေနာဟ “အနုပုဗ္ဗိပါဠိကထ”န္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၀။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၂၇၉။ အနုပုဗ္ဗိ ကထန္တိ ဒါနကထံ ဒါနာနန္တရံ သီလံ...ဧဝံ အနုပုဗ္ဗိပါဠိကထံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၃။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂၅၅။ သာရတ္ထ၊၃။၁၉၂။ အနုပုဗ္ဗိ ကထန္တိ အနုပုဗ္ဗိယာ အနုပုဗ္ဗိ ကထေတဗ္ဗကထံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၁။ (၂) ရွှေအား-ရွှေဟောင်း နှောင်းဖြစ်အား - လျော်သော၊ အစဉ်ဖြစ်သော။ အယမေတ္ထ အနုပုဗ္ဗိ ကထာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၄။ အနုပုဗ္ဗိတိ အနုပုဗ္ဗိဒီပနိ ကထာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၈။

အနုပုဗ္ဗပသန္တ (တိ) [အနုပုဗ္ဗ+ဥပသန္တ] အစဉ်အားဖြင့် - အစဉ်အတိုင်း - ငြိမ်းသော၊သူ။ အနုပုဗ္ဗပသန္တဿ၊ ယထာ န ဉာယတေ ဂတိ။ ဥဒါန၊၁၉၃။ အပ၊၂။၂၂၁။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၄။ ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၁၆၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၂၇၈။ အနုပုဗ္ဗပသန္တဿာတိ အနုက္ကမေန ဥပသန္တဿ ဝိဇ္ဇာတဿ (ဝိက္ခမန္တဿ) နိရုဋ္ဌဿ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၃၉၁။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၆။

အနုပုရောဟိတ (ပု) [အနု+ပုရောဟိတ] (က) လက်ထောက် ပုရောဟိတ်၊ ပုရောဟိတ်ငယ်။ (ခ) ပုရောဟိတ်ငယ်၏ အရာ၊ ပုရောဟိတ်ငယ်၏ ရာထူး။ သတ္တ အနုပုရောဟိတေ ဌပေသိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၆။ အနုပုရောဟိတေ ဌပေသိတိ အနုပုရောဟိတေ ကတွာ ဌပေသိ၊ အနုပုရောဟိတေ ဝါ ဌာနေ ဌပေသိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၆။ အဂ္ဂသာဝကောပိ အနုပုရောဟိတ-ဗြာဟ္မဏဿ ပဇာပတိယာ ကုဏ္ဍိမ္ပိ နိဗ္ဗတ္တိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၈။

အနုပေက္ခက (တိ) [အနု+ပ+ဣက္ခ+ဣ] အဖန်ဖန် - ရှု - ဆင်ခြင် - သော၊သူ။ ... အညိဿာ ကုဏ္ဍိဂတံ ဂပ္ပံ ပါပကေန မနသာ အနုပေက္ခကော ဟောတိ “အဟော ဝတာယံ

ကုစ္ဆိဂတော ဂစ္ဆော န သောတ္ထိနာ အဘိ-
နိက္ခမေယျာ”တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၃။ အနု-
ပေက္ခကော သမ္မာရေသု ပုညသမ္ဘာရံ တဗ္ဗိ-
ပါကဉ္စ သတ္တဟိတတ္ထံ ပရိဏာမေတံ န
သက္ကောတိ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၂၉၃။

အနုပေက္ခာ(န) (န၊ထိ) [(၁)အနု+ပ+ဣက္ခ+
ယ။ (၂) န+ဥပေက္ခာ] (၁) အပန်ပန်
ရှုခြင်း။ စိတ္တေန အနု အနု ပေက္ခကာ၊
မနသာနုပေက္ခကာ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၅၄။ (၂)
လျစ်လျူ - မရှုတတ်သောတရား - မရှုခြင်း။
အနုပေက္ခနတာ-ကြည့်။

အနုပေက္ခတိ (ကြိ) [အနု+ပ+ဣက္ခ+အ+တိ]
အပန်ပန် - ရှု - ဆင်ခြင် - ခြင်း။ အနုပေက္ခတိ -
ဒီ၊၃။၂၃၆။ အံ၊၂။၇၂၊၂၆၇။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။
၄၂၄။ အနုပေက္ခေယျာသံ - အံ၊၂။၄၆၂။
အနုပေက္ခိဿာမိ - ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၂။

အနုပေက္ခနတာ (ထိ) [အနုပေက္ခန+တာ]
အပန်ပန်ရှုခြင်း။ (၁) အာရုံကို အပန်ပန်
ရှုသကဲ့သို့ တည်သောတရား။ (၂) သုံးသပ်
သည်၏အစွမ်းအားဖြင့်-လျစ်လျူမရှုခြင်း -
အပန်ပန်ရှု - ခြင်း - တတ်သောတရား။ ယော
တသ္မိံ သမယေ စာရေ ဝိစာရေ အနု-
ဝိစာရေ ဥပဝိစာရေ စိတ္တဿ အနု-
သန္ဓာနတာ အနုပေက္ခနတာ အယံ တသ္မိံ
သမယေ ဝိစာရေ ဟောတိ။ အဘိ၊ဓ၊၁၈။
အာရမ္မဏံ အနုပေက္ခမာနော ဝိယ တိဋ္ဌတိတိ
အနုပေက္ခနတာ။ ဝိစရဏဝသေန ဝါ န
ဥပေက္ခနတာ အနုပေက္ခနတာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၈၇။

အနုပေက္ခမာန (တိ) [အနု+ပ+ဣက္ခ+အ+
မာန] အပန်ပန် - ရှုကြည့် - ကြံစည် - သော။
သော ဘိက္ခဝေ တိရစ္ဆာနဂတေ ပါဏေ ဝဇ္ဇေ
ဝောယုပနိတေ ပါပကေန မနသာနုပေက္ခ-
မာနော....။ အံ၊၂။၂၆၈။ အနုပေက္ခနတာ-
လည်း ကြည့်။

အဘိဓာန် ၂-ဂ-ပ-ပ-ပ-သ-ဝ

အနုပေက္ခာ (ထိ) [န+ဥပေက္ခာ] လျစ်လျူမရှု
ခြင်း၊ သင်္ခါရတရားတို့မှ-မကင်းကွာ-မငြီး
ငွေ-ခြင်း၊ ကပ်ငြိတယ်တာခြင်း။ ဥပေက္ခာ-
ဉာဏေန အနုပေက္ခာယ (ပဟာနံ)။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၈၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၄။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၀။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊
၃၆။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၂။ အနုပေက္ခာ သင်္ခါရေဟိ
အဝိဝနနံ၊ သာလယတာတိ အတ္ထော။ မူလ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၆၂။ အနုပေက္ခာ သင်္ခါရေဟိ အနိဗ္ဗိန္နနံ၊
သာလယတာတိ အတ္ထော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၅။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၀၅။

အနုပေက္ခိတ (တိ) [အနု+ပ+ဣက္ခ+တ] အပန်
ပန် - ရှုကြည့် - ကြံစည် - အပ်သော။ ဝစသာ
ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ။ ဝိ၊၂။၇၄။ ဒီ၊
၃။၂၂၂။ မ၊၁။၂၈၄။ အံ၊၁။၃၃၁။ မနသာနု-
ပေက္ခိတာတိ မနသာ အနုပေက္ခိတာ၊
အာဝဇ္ဇန္တဿ ဝိပသဟသေန ဩဘာသိတာ
ဝိယ ဟောန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၄။ မနသာ အနုပေက္ခိ-
တာတိ မနသာ အနု အနု ပေက္ခိတာ၊
ဘာဂသော နိဇ္ဈာယိတာ စိန္တိတာတိ
အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၃။၃၉။ မနသာနုပေက္ခိ-
တာတိ စိတ္တေန အနုပေက္ခိတာ၊ ယဿ
ဝါစာယ သဇ္ဈာယိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ မနသာ
စိန္တေန္တဿ တတ္ထ တတ္ထ ပါကဋံ ဟောတိ၊
မဟာဒီပံ ဇာလေတွာ ဌိတဿ ရူပဂတံ ဝိယ
ပညာယတိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “ဝစသာ ပရိ-
စိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ”တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၄။
(မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၈-လည်း ကြည့်။) မနသာနု-
ပေက္ခိတာတိ စိတ္တေန ဩလောကိတာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၃၆၄။ မနသာ အနု အနု ပေက္ခိတာ
ဘာဂသော နိဇ္ဈာယိတာ ဝိမိတာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၃၆၂။ “ဧတေ မယာ ဓမ္မာ မနသာနု-
ပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပုဋိဝိဒ္ဓါ”တိ ဒီပေတိ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၇။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၆။ မနသာနုပေက္ခိတာတိ
“ဣဓ သီလံ ကထိတံ၊ ဣဓ သမာဓိ၊ ဣဓ

ပညာ၊ တွေ့ကာ တွေ့ အနုသန္တိယော”တိ-
အာဝိနာ နယေန မနသာ အနုပေက္ခိတာ
(အနု အနု ပေက္ခိတာ)။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၃။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၃၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂။

အနုပေက္ခိတု (တိ) [အနု+ပ+ဣက္ခ+တု] အဖန်
ဖန်-ရှ-ဆင်ခြင်-တတ်သော-ကြံစည်
တတ်သောသူ။... အညိဿာ ကုစ္ဆိဂတံ ဂစ္ဆ
ပါပကေန မနသာ အနုပေက္ခိတာ ဟောတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၂၁၇။ (အနု-
ပေက္ခိတာ-နေရာ၌ အနုပေက္ခိကော-ဟု အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၃၃-၌ ရှိသည်။) အနုပေက္ခိ-လည်း
ကြည့်။

အနုပေက္ခိတာ (ကြိ၊ဝိ) [(၁) အနု+ပ+ဣက္ခ+
တာ။ (၂) န+ဥပေက္ခိတာ။ (၁) အဖန်ဖန်-
ရှ-ဆင်ခြင်-၍၊ ဣမိနာနယေန ပါဠိဉ္စ အဋ္ဌ-
ကထဉ္စ အနုပေက္ခိတာ အညာနိပိ ကပ္ပိယာ-
ကပ္ပိယာနံ အနုလောမာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇၅။ (၂) မရှ-မဇ-မု၍... ဣဒံ
ပန မဂ္ဂဝသေန လဗ္ဗမာနံ ဘေဒံ အနု-
ပေက္ခိတာ ဝုတ္တံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၈။

အနုပေက္ခိ (တိ) [အနု+ပ+ဣက္ခ+တိ] အဖန်
ဖန်-ရှ-ဆင်ခြင်-တတ်သော-ရှ-ဆင်
ခြင်-လေ့ရှိသောသူ။ အတ္တာနုပေက္ခိ စ
ဟောတိ ပရာနုပေက္ခိ စ။ အံ၊၂။၁၁၇။
အတ္တာနုပေက္ခိတိ အတ္တနောဝ ကတာကတံ
ဇာနနဝသေန အတ္တာနံ အနုပေက္ခိတာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၃။၄၄။ အတ္တနိ ကမ္မေ စ အနု အနု ပေက္ခိတိ
သီလေနာတိ အတ္တာနုပေက္ခိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၁။

အနုပေက္ခေတိ (ကာ၊ကြိ) [အနု+ပ+ဣက္ခ+
ဏေ+တိ] အဖန်ဖန်-ရှ-ဆင်ခြင်-စေ၏။
အဓမ္မဝါဒီ ပုဂ္ဂလော ဓမ္မဝါဒီ ပုဂ္ဂလံ သညာ-
ပေတိ နိဇ္ဈာပေတိ ပေက္ခေတိ အနုပေက္ခိတိ
ဒဿေတိ အနုဒဿေတိ “အယံ ဓမ္မော၊...
ဣမံ ဝေပဓေဟိ”တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁၁၈။ ပေက္ခိတိ
အနုပေက္ခိတိ(ပေက္ခေတိအနုပေက္ခိတိ?)

ယထာ သော တံ အတ္ထံ ပေက္ခိတိ စေဝ ပုနပျု-
နဉ္စ ပေက္ခိတိ။ ဧဝံ ကဓေဟိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၆။
အဓမ္မဝါဒီ သမ္မဟုလာ ဓမ္မဝါဒီ ပုဂ္ဂလံ
သညာပေန္တိ နိဇ္ဈာပေန္တိ ပေက္ခေန္တိ အနု-
ပေက္ခေန္တိ ဒဿေန္တိ အနုဒဿေန္တိ ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၁၁၉။

အနုပေတ (တိ) [န+ဥပေတ] မပြည့်စုံသော၊
သူ။ သီလေန အနုပေတဿ၊ သုတေနတ္ထော
န ဝိဇ္ဇတိ။ ဇာ၊၁။၁၂၈။ အနုပေတဿာတိ
အနုပဂတဿ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၁။

အနုပေတိ (ကြိ) [အနု+ဥပ+ဣ+အ+တိ]
ကပ်ရောက်၏။ ပထဝီ ပထဝီကာယံ အနုပေတိ
အနုပဂစ္ဆတိ။ ဒိ၊၁။၅၂။ မ၊၂။၁၇၂။ သံ၊၂။
၁၇၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၂၅၂။ အနုပေတိတိ အနု-
ယာယတိ။ အနုပဂစ္ဆတိတိ တဿေဝ ဓဝဝစနံ၊
အနုဂစ္ဆတိတိပိ အတ္ထော။ ဥဘယေနာပိ
ဥပေတိ ဥပဂစ္ဆတိတိ ဒဿေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၉။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၁။

အနုပေသေတိ (ကြိ) [အနု+ပိသ+ဏေ+တိ]
ပို့၏၊ စေလွှတ်၏၊ နောက်ထပ်စေလွှတ်၏။
တတော ဖုဇာ အညမညံ အနုဿာရေယျ
အနုပေသေယျ အတ္တနော ပရိတ္တကာယ
သေနာယ ဗလံ အနုပဒံ ဒေဝေယျ။ မိလိန္ဒ။
၃၅-၆။

အနုပေါခ (ပု) [အနု+ပေါခ] သျှာ၊ကံ-မှုကွဲ။
အနုပေါခံ-နှင့် အနက်၊အရတူ၊၎င်းကြည့်။

အနုပေါခံ (ပု) [အနု+ပေါခံ (ပုခံ-သံ)]
တဖန်ပစ်အပ်သော-အစဉ်လိုက်သော-ခုတိ
ယ-မြား၏-အမြီး-အရွက်။ ... သုခုမေန
တာဠုစ္စိဂ္ဂဋ္ဌေန အသနံ အတိပါတေန္တေ ပေါခါ-
နုပေါခံ (အဆင့်ဆင့်၊နောက်နောက်၊ဆက်ကာ
ဆက်ကာ။ ပေါခါနုပေါခံ၊ သျှာ၊ကံ-မှုကွဲ။)
အဝိရာဇိတံ။ သံ၊၃။၃၉၅။ ပေါခါနုပေါခံန္တိ
ကေကဏ္ဍံ ခိပိတာ ယထာ အဿ သရဿ

ပေါင်္ခံ ဝိဇ္ဇတိ၊ အပရံ အနုပေါင်္ခံ နာမ ဒုတိယဿ ပေါင်္ခံ၊ ပုန အပရံ တဿ ပေါင်္ခန္တိ ဝေ အတိပါတေန္တေ အဗ္ဗဿ၊ သံ၊ ဌ၊ ၃။ ၃၃။ ပေါင်္ခါနုပေါင်္ခန္တိ ပေါင်္ခသဒ္ဓတ္ထံ ပါကဋ္ဌံ ကတွာ ဒဿေတုံ “ကေ ကဏ္ဍံ ခိပိတော” တိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ အပရံ အနုပေါင်္ခန္တိ ဧတ္ထ အပရန္တိ တတိယကဏ္ဍံ၊ အနုပေါင်္ခံ နာမ ဣဒန္တိ ဒဿေတုံ “အနုပေါင်္ခံ နာမ ဒုတိယဿ ပေါင်္ခန္တိ” ဝုတ္တံ၊ တံ ဟိ တတိယေန သရေန ဝိဇ္ဇိယတိ။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၅၄၅။ (ဒိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၀၆။ ဒိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂၂-တို့လည်း ကြည့်။) တတော ပဋ္ဌာယ ပေါင်္ခါနုပေါင်္ခံ (အဆင့်ဆင့်) ဥပဋ္ဌဟမာနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆတိ။ ဒိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၈။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၆၁။ သံ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၂၁။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၃၅။ ပေါင်္ခါနုပေါင်္ခန္တိ ကမ္မဋ္ဌာနပဋ္ဌာနဿ အဝိဇ္ဇေဒဿနမေတံ၊ (ဥတ္တရတ္ထရိန္တိ အတ္တော၊ သံ၊ ဌ၊ သစ်၊ ၂။) ယထာ ပေါင်္ခါနုပေါင်္ခံ ပဝတ္တာယ သရပဋိပါဋိယာ အနဝိဇ္ဇေဒေါ၊ ဝေမေတဿာမိ (ကမ္မဋ္ဌာနပဋ္ဌာနဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သံ၊ ဌ၊ သစ်၊ ၂။) ဒိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၄၅။ သံ၊ ဌ၊ သစ်၊ ၂။ ၈၆။ (မ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၅၆။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၄၆၀-တို့လည်း ကြည့်။) သဒါတိ သဒါ သဗ္ဗဒါ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဍံ ပေါင်္ခါနုပေါင်္ခံ ဥဒကုမိကဇာတံ ...။ မဟာနိ။ ၁၄။ ပေါင်္ခါနုပေါင်္ခန္တိ ပဋိပါဋိယာ စာဋိတံ “ပေါင်္ခါနုပေါင်္ခံ” အဝိရာဇိတံ ဥပဋ္ဌာတိ” တိ အာဒိသု ဝိယ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၆၈။ ပေါင်္ခါနုပေါင်္ခံ-လည်း ကြည့်။

အနုပေါ်ရာဏ (တိ) [အနု+ပေါ်ရာဏ] အနုပုဗ္ဗက-ကြည့်။

အနုပေါ်သထ (န) [အနု+ဥပေါ်သထ] ဥပုသ်နေ့တိုင်း၊ ရာဇာ ခတ္တိယော မုဒ္ဒါဝသိတ္တော ဝိသုဒ္ဓသိလော အနုပေါ်သထံ သတသဟဿ-ဝိဿဇ္ဇနာဒိနာ သမ္မာပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ ဒိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၉၄။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၃၅၅။ “အနုမာသံ

အနုပေါ်သထ”န္တိ အာဒိနာ ဒါတဗ္ဗံ ဝေတနံ မာသိကာဒိပရိဗ္ဗယံ။ ဒိ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၂၄။

အနုပေါ်သထ (ပ) [န+ဥပေါ်သထ] ဥပုသ်နေ့ မဟုတ်သောနေ့၊ လပြည့်၊ လကွယ်နေ့မှ တပါးသောနေ့၊ န စ ဘိက္ခုဝေ အနုပေါ်သထေ ဥပေါ်သထော ကာတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၃။ ၁၉၀။ အနုပေါ်သထေတိ စာတုဒ္ဓသိကော စ ပန-ရသိကော စာတိ ဣမေ ခွေ ဥပေါ်သထေ ဌပေတွာ အညသ္မိံ ဒိဝေ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၃၄၈။ အနုပေါ်သထေ ဝေ တံ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ ဥပေါ်သထေ ပန ဒေဝသိကမ္ပိ ဝဇ္ဇတိ။ ဝဇ္ဇိရ၊ ၄၅၀-၁။

အနုပေါ်သထဒိဝေ (ပ) [အနုပေါ်သထ+ဒိဝေ] ဥပုသ်နေ့ မဟုတ်သော-အခြား-အကြား-ကြား-နေ့။ သာမဂ္ဂိဒိဝေသော အနုပေါ်သထ-ဒိဝေသောတိ အတ္တတော ဝုတ္တံ ဝိယ ဒိသတိ။ ... တတ္ထ ဥပေါ်သထံ အကတွာ အနုပေါ်သထ-ဒိဝေ ဝေ သာမဂ္ဂိဥပေါ်သထော ကာ-တဗ္ဗော။ ဝဇ္ဇိရ၊ ၄၆၆။

အနုပေါ်သထိက (တိ) [(၁) အနုပေါ်သထ+ဣက။ (၂) န+ဥပေါ်သထိက] (၁) ဥပုသ်နေ့တိုင်း၊ လပြည့်လကွယ်နေ့တိုင်း၊ အနုဗ္ဗ-မာသန္တိ အနုပေါ်သထိကံ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၉၀၊ ၄၁၅။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၃၇။ ယသ္မာ ပန သော ဥပေါ်သထ-ဒိဝေ ဥဒ္ဓိသိယတိ၊ တသ္မာ အနုပေါ်သထိ-ကန္တိ ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၄၆။ (၂) ဥပုသ်-မကုဋ်သုံး-မစောင့်ထိန်း-သော၊ ဥပုသ်သည်မဟုတ်သော၊ သူ၊ အနုပေါ်သထိကဿ စ ဒဿနံ နိဝါရေသိ၊ အနုပေါ်သထိကေသု ဟိ ရာဇာနံ ပဿိဿာမာတိ ဂတေသု ဒေါဝါရိကော ပုစ္ဆတိ “တုမေ ဥပေါ်သထိကာ နော ဝါ” တိ။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၁၆။

အနုပုဇ္ဇန (န) [န+ဥပုဇ္ဇန] (၁) မပြစ်ခြင်း၊ ဣမဿ ပန စိတ္တဿ အာရမ္မဏမေဝ နိဗ္ဗဋ္ဌံ၊ ဝိနာ အာရမ္မဏေန အနုပုဇ္ဇနတော။ အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၂၃။ ကဗ္ဗိ ဓမ္မံ ရရံ ကတွာ အနုပုဇ္ဇနတော။ ...။

၇၆:၂၀၂။ အနုပညာ၊ အနုပညာ (၃) အနက်
တို့လည်းကြည့်။ (၂) မဖြစ်သော၊ မဖြစ်ရာ။
အနုပညာကုဏသမဂီကာလ-ကြည့်။

အနုပညာက (တိ) [န+ဥပညာက] မဖြစ်သော။
စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍဝါ “စိတ္တံ ဥပညံ ဟေတိ”တိ
စိတ္တဿ ဥပညာကဘာဝေါ ပါကဏ္ဍတိ
ကတွာ “စိတ္တမေဝ ဥပ္ပါဒေါ”တိ ဝုတ္တံ၊ စိတ္တဿ
အနုပညာကဿ နိဝတ္တေတဗ္ဗဿ သဗ္ဗာဝါ
ဥပ္ပါဒဂဟဏံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မူလဋီ၊ ၁။
၁၉၀။

အနုပညာကဘာဝနိဝတ္တန (န) [အနုပညာက +
ဘာဝ+နိဝတ္တန] မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို
နစ်စေခြင်း။ စိတ္တဿ အနုပညာကဘာဝနိ-
ဝတ္တနတ္ထံ ဥပ္ပါဒဂဟဏံ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၉၀။

အနုပညာကသဘာဝ (တိ) [အနုပညာက+သဘာ-
ဝ] မဖြစ်လတ္တံ့သော သဘောရှိသော။ အနု-
ပ္ပါဒဓမ္မ-ကြည့်။

အနုပညာကုဏသမဂီကာလ (ပ) [အနုပညာ+
ဓက+သမဂီ+ကာလ] မဖြစ်ပေါ်သော -
ဖြစ်ပေါ်ရာ မဟုတ်သော - ဓကနှင့် ပြည့်စုံ
သော။ အနာဂတစိတ္တဿ အနုပညာကုဏ-
သမဂီကာလေ ဇီဝိဿတိတိ ဝုတ္တံ၊ လဗ္ဗတိ။
မဟာနိ၊ ၄။ ၁၂၈။

အနုပညာဓမ္မတာ (တိ) [အနုပညာ+ဓမ္မ+တာ]
မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏အဖြစ်၊ နိယတော-
တိ ဝါ ဟေဋ္ဌိမန္တတော သတ္တမဘဝတော ဥပရိ
အနုပညာဓမ္မတာယ နိယတော။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၄၅၂။

အနုပညာနိရုဇ္ဈန (န) [အနုပညာ+နိရုဇ္ဈန] မဖြစ်
ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း၊ မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်တ
ရား၏ မဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ဖြစ်ပြီးသော ကုသိုလ်
တရား၏ ချုပ်ပျောက်ခြင်း။ ဟာ ဣမေသံ
ကုသလဓမ္မာနံ အနုပညာနိရုဇ္ဈနေသု အကု-

သလဓမ္မာနံ ဝါ ဥပုတ္တိဋ္ဌိတိသု ပညာ ...။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၈၀။

အနုပညန္တ (တိ) [န+ဥပညန္တ။ ထိဋ္ဌိ အနုပညန္တိ]
မဖြစ်သော။ မာနေ အနုပညန္တေ မာနော
သမုတ္တိတိတော နာမ ဟေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၂၆၃။ ဈာနာနုဘာဝနိမိတ္တံ ဟိ အနုပညန္တံ
ဒုက္ခိန္ဒြိယံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတိတိ ဝုတ္တံ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၇၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁။ ၁၈၉။ တဏှာ-
ယ အနုပညန္တိယာ နိကန္တိ ပရိယာဒိက္ခာ နာမ
ဟေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၆၃။ အနုပညမာန-လည်း
ကြည့်။

အနုပညမာန (တိ) [န+ဥပညမာန] မဖြစ်သော။
အနုပညာ မေ ကုသလာ ဓမ္မာ အနုပညမာနာ
အနတ္တဿ သံဝေတ္ထေယုန္တိ သတ္တပုတိ။ သံ၊ ၁။
၄၀၁။ တာသု အနုပညမာနာသု စိတ္တံ ကေဂ္ဂံ
ဟေတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။ မ၊ ၄။
၂။ ၁၂၀။ တေဟိ အနုပညမာနာနေဝ စ
သောတဝိညာဏာဒီနိ ဝိသဘာဂပစ္စယသ-
မုပ္ပန္နဓမ္မာတိ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၈၄။ အနုပညမာနာ-
နေဝ အနုပညန္တာနေဝ။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၉၉။ စက္ခာ-
ဒီနိ ပန အာပါယဂတေ အာရမ္မဏေ ပဗ္ဗဘာ-
ဂေ အနုပညမာနမ္ပိ ကိလေသဇာတံ...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။ ၃၃၀။ သတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၆။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၀။

အနုပဋိတု (ကြိ၊ ဝိ) [န+ဥပပဋိတု] မဖြစ်မှု၍။
ပဌမမဂ္ဂေန စ အနုပဋိတုာဝ ကိလေသာ
ခေပေတဗ္ဗာ ဟေန္တိ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၀။ ပုဗ္ဗေ
အနုပဋိတုာ ပစ္စာ တာဒိသေန ပစ္စယေန
သဟသာ ဥပညန္တိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၃။

အနုပုတ္တ (တိ) [အနု+ပ+အပ+တ။ နိတိ၊
ဓာတု။ ၂၄၅-ကြည့်။] (၁) အစဉ် ရောက်
သော၊ ဆိုက်ရောက်သော၊ ရောက်လာသော၊
သူ။ အနုပုတ္တော—ဝိ၊ ၁။ ၁၇။ ဝိ၊ ၁။ ၆၉။
မ၊ ၃။ ၁၉၃။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၆။ အနုပုတ္တံ (ဒုတိ-

ယန္တ) — အပါ။ ၂၇။ အနုပုတ္တံ သမ္ပတ္တံ ဥပ-
 ဂတံ။ အပါ။ ၁၁။ ၂၇။ အနုပုတ္တေ (ဒုတိ-
 ယန္တ) — ဝယောအနုပုတ္တေ။ ဝိ။ ၁။ ၂။ =
 ပစ္စိမဝယံ သမ္ပတ္တေ။ ဝိ။ ၁။ ၁။ ၁၀။ ၂။ အနုပုတ္တေ
 (သတ္တမယန္တ) — သံ၊ ၁။ ၁။ ၁၀။ ၂။ သုတ္တနိ၊ ၁။
 ၁။ ၂။ အနုပုတ္တာနိ မ၊ ၂။ ၁။ ၁။ အနုပုတ္တာ
 (တိ) — ဝိ။ ၂။ ၁။ ၁။ (၂) ရောက်ပြီး - ရပြီး -
 သိပြီး - သော၊ ရောက်၍ - ရ၍ - သိ၍ -
 တည်သော၊ သူ။ ဒက္ခိဿသိ တံ သောဏ
 တံ ဘဂဝန္တံ ပါသာဒိကံ... ဥတ္တမသမထဒမထံ
 အနုပုတ္တံ ဒန္တံ ဂုတ္တံ သမထဒမထံ ယတိန္ဒြိယံ
 နာဂံ။ ဝိ။ ၂။ ၂။ ၂။ ဥဒါနံ။ ၁၄၇။ အဒ္ဓသ
 ဘဂဝန္တံ... ဥတ္တမဒမထသမထမနုပုတ္တံ ဒန္တံ
 ဂုတ္တံ ယတိန္ဒြိယံ နာဂံ။ ဥဒါနံ။ ၁၄၇။ ဥတ္တမ-
 ဒမထသမထံ အနုပုတ္တန္တိ လောကုတ္တရာ-
 ပညာဝိမုတ္တိစေတောဝိမုတ္တိသင်္ခါတံ ဥတ္တမံ
 ဒမထံ သမထဉ္စ အနုပုတ္တာ အဓိဂန္ဓာ ဌိတံ။
 ဥဒါနံ။ ၁၄၇။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ဗုဒ္ဓဘူမိ-
 မနုပုတ္တံ၊ ပဌမံ အဒ္ဓသံ အဟံ။ အပါ။ ၁။ ၂။
 ဗုဒ္ဓဘူမိမနုပုတ္တန္တိ ဗုဒ္ဓဿ ဘူမိ ပတိဋ္ဌာန-
 ဌာနန္တိ ဗုဒ္ဓဘူမိ၊ သဗ္ဗညုတဉ္စာ၊ တံ
 အနုပုတ္တော ပဋိဝိဒ္ဓေါတိ ဗုဒ္ဓဘူမိမနုပုတ္တော၊
 တံ ဗုဒ္ဓဘူမိမနုပုတ္တံ၊ သဗ္ဗညုတပုတ္တံ ဗုဒ္ဓဘူတန္တိ
 အတ္တော။ အပါ။ ၁။ ၁။ ၁။ (၃) ရောက်
 အပ်သော၊ သိအပ် - ထိုးထွင်း၍ သိအပ် -
 မျက်မှောက်ပြုအပ် - သော။ ယံ ကိဉ္စိ သာ-
 ဝကေန ပတ္တဗ္ဗံ၊ သဗ္ဗံ တေန အနုပုတ္တံ ဟောတိ။
 ဝိ။ ၁။ ၂။ ၁။ အနုပုတ္တော နော သာမညတ္တော။
 မ၊ ၁။ ၁။ ၁။ အနုတ္တရာ ဝိမုတ္တိ အနုပုတ္တာ။
 ဝိ။ ၁။ ၂။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၁။ သော မေ အတ္တော
 အနုပုတ္တော။ အပါ။ ၁။ ၂။ သော ပရိယေသိ-
 တဗ္ဗော အတ္တော မယာ အနုပုတ္တော
 သမ္ပတ္တော။ အပါ။ ၁။ ၂။ ၇။ တိဿော ဝိဇ္ဇာ
 အနုပုတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ အပါ။
 ၅။ အနုပုတ္တာ သမ္ပတ္တာ ပစ္စက္ခံ ကတာတိ
 အတ္တော။ အပါ။ ၁။ ၁။ ၁။

အနုပုတ္တမာန (တိ) [အနု+ပတ+အ+မာန]
 အစဉ် ရောက်လာသော၊ ဆိုက်ရောက်လာ
 သော၊ သူ။ အနုပတမာန-ကြည့်။

အနုပုတ္တသဒတ္တ (တိ) [အနုပုတ္တ+သဒတ္တ]
 ရောက်အပ်ပြီးသော - ကောင်းသောအကျိုး -
 ကိုယ်ပိုင်အကျိုး - အရဟတ္တဖိုလ် - ရှိသော၊
 ကောင်းသောအကျိုး - ကိုယ်ပိုင်အကျိုး -
 အရဟတ္တဖိုလ် - သို့ ရောက်ပြီးသော၊ သူ။
 ဩဟိတဘာရော အနုပုတ္တသဒတ္တော ပရိက္ခိဏ-
 ဘဝသံယောဇနော...။ ဝိ။ ၁။ ၂။ ၁။ ဒီ၊ ၁။ ၁။
 က၊ ၁။ ၁။ မ၊ ၁။ ၁။ ၁။ အံ၊ ၁။ ၁။ သံ၊ ၁။
 ၇။ ဣတိဝုတ်။ ၂။ အဘိ၊ က။ ၁။ မိလိန္ဒ။
 ၁။ သန္တရော အတ္တော၊ သကော ဝိ
 အတ္တော သဒတ္တော၊ အနုပုတ္တော သဒတ္တော
 ဧတေနာတိ အနုပုတ္တသဒတ္တော။ ဒီ၊ ၁။ ၁။
 သကော အတ္တော သဒတ္တောတိ ဧတ္ထ
 ဒ-ကာရော ပဒသန္နိကရော။ ဒီ၊ ၁။ ၁။
 အနုပုတ္တော အရဟတ္တသင်္ခါတော သကော
 အတ္တော ဧတေသန္တိ အနုပုတ္တသဒတ္တာ။
 သံ၊ ၁။ ၁။ (သံ၊ ၁။ ၁။ ၁။ လည်း ကြည့်။)
 အနုပုတ္တသဒတ္တောတိ အနုပုတ္တော သဒတ္တံ၊
 သကတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ က-ကာရဿာယံ
 ဒ-ကာရော ကတော၊ သဒတ္တောတိ စ အရဟတ္တံ
 ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဉ္စိ အတ္တပုနိဗ္ဗနဋ္ဌေန အတ္တာနံ
 အဝိဇ္ဇာနဋ္ဌေန အတ္တနော ပရမတ္ထဋ္ဌေန စ
 အတ္တနော အတ္တော သကတ္တောတိ ဝုစ္စတိ။
 မ၊ ၁။ ၁။ ဣတိဝုတ်။ ၁။ ၁။ အနုပုတ္တ-
 သဒတ္တောတိ သဒတ္တော ဝုစ္စတိ အရဟတ္တံ၊
 တံ အနုပုတ္တော။ (တံ ပတ္တောတိ အတ္တော။
 သာရတ္ထ၊ ၁။) အံ၊ ၁။ ၁။ သာရတ္ထ၊
 ၁။ ၁။

အနုပုတ္တသုခ (တိ) [အနုပုတ္တ+သုခ] ရောက်
 အပ် - ရအပ် - သော ချမ်းသာရှိသော၊ သူ။
 ဝေ ဝိဂတဒုက္ခာနံ အနုပုတ္တသုခါနံ ကတသဗ္ဗ-
 ကိစ္စာနံ အမှာဒိသာနံ ဧတံ ဝစနံ သောဘတိ။
 သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁။

အနုပညာ (တိ) [အနု+ပ+အပ+တိ] အစဉ်
 ရောက်ခြင်း၊ ရောက်ခြင်း၊ မျက်မှောက်
 ပြုခြင်း။ အသေဇွန် အနုလိမ္မတ် ဝဏ-
 ရဟနာယ ဗျာဓိတဏှ သောတ္တိဘာဝ-
 မနုပညာယ။ မိလိန္ဒ။ ၁၁၇။ ကိတ္တာဝတာ
 ပန ဘော ဂေါတမ သစ္စာနုပညာ ဟောတိ။
 မ၊ ၂။ ၃၈၅။ သစ္စာနုပညာတိ ပလသစ္စိ-
 ကိရိယာ။ မ၊ ၄။ ၂၉၁။ တမေဝတ္ထမနုပညာ-
 ယာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၃၅။ တမေဝတ္ထမနုပညာတိ
 တဿ ဗုဒ္ဓတ္တဿ အနုပညာအတ္ထံ။... ဗုဒ္ဓတ္တပညာ-
 အတ္ထန္တိ အတ္ထော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၀၃။

အနုပညာ (တိ) [န+ညပညာ] မဖြစ်ခြင်း။ ဟိရိ-
 ဝိပုယောဂေန အနုပညာတော ပန ဤသာ
 ဗဒ္ဒါ ဟောတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၁။ သုတ္တနိ၊ ၄။
 ၁။ ၁၃၂။... နိဗ္ဗိသေဝနာနံ အာယတနာနံ
 အာရမ္မဏေ အာပါယမာဂတေ ကိလေသ-
 ပရိဋ္ဌာဟဿ အနုပညာ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၉၅။
 ဧကိဿာ လောကဓာတုယာ ဝိန္နံ ဗုဒ္ဓါနံ
 အနုပညာတောပိ ဧကစရိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၅။
 အာသန္နသပတ္တဿ ဓာဂဿ သိနေဟဿ စ
 ဝိပတ္တိယာ အနုပညာတောတိ အဓိပ္ပါယော။
 မူလသီ၊ ၂။ ၁၈၇။ အနုပညာတော ဟိရေတ္တပု-
 ဗလေန အနုပညာတော။ အနု၊ ၂။ ၁၈၈။
 အနုပညာ (က) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုပညာက (တိ) [န+ညပညာ+က] နောင်အခါ
 ဖြစ်ခြင်းမရှိသော၊ နောင်အခါ ဖြစ်ခြင်းမှ
 ကင်းသော။ အနုပဝဇ္ဇ-ကြည့်။

အနုပညာကာလ (ပု) [အနုပညာ+ကာလ]
 မဖြစ်ပေါ်သေးရာအခါကာလ။ ဧဝံ အာ-
 သဝဋ္ဌာနိယာနံ ဓမ္မာနံ အနုပညာ သိက္ခာပဓ-
 ပညတ္တိယာ အကာလံ ဥပတ္တိဉ္စ ကာလန္တိ
 ဝတ္တာ ဣဒါနိ တေသံ ဓမ္မာနံ အနုပညာ-
 ကာလဉ္စ ဥပတ္တိကာလဉ္စ ဒေသေဟိ...။ ဝိ၊ ၄။
 ၁။ ၁၆၀။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၀၉။

အနုပညာဓမ္မ (တိ) [အနုပညာ+ဓမ္မ] နောင်အခါ
 မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသော။ ယံ ကိဉ္စိ ပဟာ-
 တဗ္ဗံ နာမ၊ သဗ္ဗံ တံ ဘဂဝတော အနုပညာ-
 သတော ဗောဓိမူလေယေဝ ပဟိနံ အနုပညာ-
 ဓမ္မံ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၂၂။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၂၀။

အနုပညာဓမ္မတာ (တိ) [အနုပညာဓမ္မ+တာ] နောင်
 အခါ မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်။
 အနုပညာဓမ္မတံ အာသဇ္ဇတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။
 ဥဒါန၊ ၄။ ၁၉၃။ ရာဂေါ သမုစ္ဆေဒဝသေန န
 ပဟိနေ၊ မဂ္ဂေန အနုပညာဓမ္မတံ န အာပါဒိ-
 တော။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၀၅။ အနုပညာ-
 ဓမ္မတာယ အာပါဒိတတ္တာ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၁။

အနုပညာဓမ္မတာပါဒန (န) [အနုပညာဓမ္မတာ+
 အာပါဒန] မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်
 သို့ ရောက်စေခြင်း။ မမ သန္တာနံ အာ-
 ယတိ အနုပညာဓမ္မတာပါဒနေန ဝိက္ခမ္ဘသိန္တိ
 အတ္ထော။ ထေရီ၊ ၄။ ၃၆။ အနုပညာဓမ္မတာ-
 ပါဒနေန ဥပုဋ္ဌနာရဟတံ ဝိနာသေန္တိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၅၀၃။ အနုပညာသာဓန-လည်း
 ကြည့်။

အနုပညာနိရောဓ (ပု) [အနုပညာ+နိရောဓ]
 (၁) နောင်မဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော -
 နောင်မဖြစ်ခြင်းသာလျှင် ဖြစ်သော - ချုပ်
 ခြင်း။ သင်္ခါရနိရောဓောတိ သင်္ခါရနံ အနုပညာ-
 နိရောဓော ဟောတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၃-၄။
 အနုပညာနိရောဓသင်္ခါတဿ ပန ခယဿ
 ပရိယာယေန ဥပနိဿယတ္တာ... (နိဗ္ဗာနံ)
 “ခယော”တိ ဝုတ္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၄၀။ ယထာ
 နိရုဒ္ဓါ န သန္တိ၊ ဧဝံ အနုပညာပိတိ အဘာဝ-
 သာမညတော နိရောဓသဒိသတာယ အနုပညာ
 ဧဝံ နိရောဓော အနုပညာနိရောဓော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
 ၂။ ၂၀၉။ ဖြစ်ထိုက်သော ကိလေသာတို့၏
 မက်ဖြစ်သည်မှစ၍ မဖြစ်ခြင်းသည်ပင် နိရောဓ
 မည်သတည်း။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၉၂။ (၂)
 နောင်မဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော - နောင်

မဖြစ်ခြင်းသာလျှင် ဖြစ်သော - ချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော တရား၊ နိဗ္ဗာန်။ တေသံ ဒိန္နမိ သစ္စာနံ အနုပုတ္တိနိရောဓော ဒုက္ခနိရောဓော နာမ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၃။ အနုပုတ္တိနိရောဓောတိ စ အနုပုတ္တိနိရောဓနိမိတ္တံ နိဗ္ဗာန်ဒဿေတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၉။ အနုပ္ပါဒနိရောဓလည်း ကြည့်။

အနုပုတ္တိနိရောဓဇယကရ (တိ) [အနုပုတ္တိနိရောဓ + ဇယ + ကရ + အ] မဖြစ်ခြင်းသာလျှင် ဖြစ်သော ချုပ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော။ အနုပုတ္တိနိရောဓဇယကရဿ ဟိ မဂ္ဂဿ အာရမ္မဏဘူတံ နိဗ္ဗာန်....။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၉။

အနုပုတ္တိနိရောဓနိမိတ္တ (န) [အနုပုတ္တိနိရောဓ + နိမိတ္တ] နောင်မဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော - နောင်မဖြစ်ခြင်းသာလျှင် ဖြစ်သော - ချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်း။ အနုပုတ္တိနိရောဓ-ကြည့်။

အနုပုတ္တိပဟာန (န) [အနုပုတ္တိ + ပဟာန] မဖြစ်ခြင်း၊ ပယ်ခြင်း၊ မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်၏ မဖြစ်ခြင်း၊ ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်ကို ပယ်ခြင်း။.... ယာ ဣမေသံ အကုသလဓမ္မာနံ အနုပုတ္တိပဟာနေသု ကုသလဓမ္မာနဉ္စ ဥပတ္တိန္တိတိသု ပညာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀။

အနုပုတ္တိသာဓန (န) [အနုပုတ္တိ + သာဓန] မဖြစ်ခြင်းကို ပြီးစေခြင်း၊ မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်း။.... ဥပ္ပန္နဿ အကုသလသင်္ကပ္ပဿ ပဒပစ္ဆေဒတော အနုပုတ္တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင် ပူရယမာနော...။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၂။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၂။ အနုပုတ္တိဓမ္မတာပါဒနံ အနုပုတ္တိသာဓနံ၊ တဿ ဝသေန။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၅။

အနုပုတ္တာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု + ပ + အပ + တ္တာ] အစဉ်ရောက်၍၊ ရောက်၍၊ ရရှိ၍။ ဥပ္ပါဒါဒိတ္တိယံ အနုပုတ္တာ နိရုဋ္ဌံ....။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။

၁၀၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၂၈။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၈။.... သာဝတ္ထိံ အနုပုတ္တာ ဇေတဝနမေဝ ပါပိသိသဒ္ဓိံ သကာယ ပရိသာယ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၈။ အနုပုတ္တ (၂) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုပုတ္တာန (ကြိ၊ဝိ) [အနု + ပ + အပ + တ္တာန] အစဉ်ရောက်၍၊ ရောက်၍ သော ဟိ နူနုဣတော ဂန္ဓာ၊ အနုပုတ္တာန ဒွါရကံ။ ပေတ။ ၁၅၆-၇။ အနုပုတ္တာန ဒွါရကန္တိ ဒွါရဝတိနဂရံ အနုပါပုတိတာ။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၅၊၁၁၈။

အနုပုဒဇမာန (တိ) [အနု + ပ + ဒါ + အ + မာန] အဖန်ဖန်ပေးသော၊သူ။ သပ္ပိနဝနိတာဒိနာနပ္ပကာရံ ဘေသဉ္စ အနုပုဒဇမာနော နေဝသက္ကောတိ အာစရိယေန ကတဿ ပတိကာရံ နာမ ကာတု။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၁။

အနုပုဒတာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု + ပ + ဒါ + တ္တာ] ပေး၍။ (မာတုဂါမော) ဒိဂုဏံ နေမနုပုဒတာပိ သုရံ ပိဝတိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂။

အနုပုဒါတဗ္ဗ (တိ) [အနု + ပ + ဒါ + တဗ္ဗ] ပေးအပ်သော။ ဣဒံ တေ အဗ္ဗော ပရိသ မံသံ ခါဒိတဗ္ဗံ၊ မူလဉ္စ အနုပုဒါတဗ္ဗံ။ မ၊၂။၃၈၉။ အံ၊၂။၃၃၇။ အနုက္ခေပ-လည်း ကြည့်။

အနုပုဒါတုံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု + ပ + ဒါ + တုံ] ပေးခြင်းငှါ၊ အဖန်ဖန်ပေးခြင်းငှါ၊ ပေးကမ်းချီးမြှောက်ခြင်းငှါ၊ အထောက်အပံ့ပြုခြင်းငှါ။ အမှာကဉ္စ ကာလေန ကာလံ အနုပုဒါတုံ။ အံ၊၁။၁၁၅။ အနုပုဒေတိ-လည်း ကြည့်။

အနုပုဒါတု (တိ) [အနု + ပ + ဒါ + တု] အားအဆင့်ပေး-ထောက်ပံ့-တတ်သော၊ စေ့စပ်ညီညွတ်မှုကို - မြဲစွာထားတတ် - စောင့်ရှောက်တတ် - မြဲအောင်ပြုတတ် - သော၊သူ။ ဣတိ ဘိန္နာနံ ဝါ သန္ဓာတာ၊ သဟိတာနံ ဝါ အနုပုဒါတာ။ ဒီ၊၁။၄။ မ၊၁။၂၃၇။ အံ၊၁။၅၃၀။ အဘိ၊ပု၊၁၆၆။ မဟာနိ၊၁၆၉။ အနုပုဒါတာတိ သန္ဓာနာနုပုဒါတာ။ ဓဗ္ဗ

ဇနေ သမဂ္ဂေ ဒိဿာ “တုမှာကံ ဝေရုပေ ကုလေ ဇာတာနံ ဝေရုပေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာနံ အနုတ္တဝိကမေတ” န္တိအာဒိနိ ဝတ္တာ ဒဠိကမ္ပံ ကတ္တာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ဠ၊၁။၇၃။ မ၊ဠ၊၂။၁၁၁။ အံ၊ဠ၊၂။၃၇၅။ အဘိ၊ဠ၊၃။၈၇။ မဟာနိ၊ဠ၊၂။၈၄။ အနုပုဒ်တာတိ အနုဗလပုဒ်တာ၊ အနုဝတ္တနဝသေန ဝါ ပဒါတာ။ ကဿ ပန အနုဝတ္တနံ ပဒါနဉ္စ? “သဟိတာန” န္တိ ဝတ္တတ္တာ သန္ဓာနဿာတိ ဝိညာယတိ၊ တေနေဝါဟ “သန္ဓာနာနုပုဒ်တာ” တိ၊ ယဿာ ပန အနုဝတ္တနဝသေန (အနုဗလဝသေန အနုဝတ္တနဝသေန စ၊ သိ၊ ဠ၊သစ်၊၁။) သန္ဓာနဿ ပဒါနံ အာဓာနံ (အာဒါနံ၊သိ၊ဠ၊သစ်၊၁။) ရက္ခကံ ဝါ ဒဠိကရကံ ဟောတိ၊ တေန ဝတ္တံ “ဒဠိကမ္ပံ ကတ္တာတိ အတ္ထော” တိ (ဒေ ဇနေ သမဂ္ဂေ ဒိဿာတိအာဒိ။ အံ၊ဠ၊၂။) ဒီ၊ဠ၊၁။၁၂၀။ သိ၊ဠ၊သစ်၊၁။၃၃၉။ မ၊ဠ၊၂။၁၅၅။ အံ၊ဠ၊၂။၃၇၁။ အနုပုဒ်တိလည်း ကြည့်။

အနုပုဒ် (န) [အနု+ပ+ဒါ+ယ] (၁)တပန-ပြန-ပေးခြင်း။... န ပိဏ္ဍပဋိပိဏ္ဍကေန န ဒါနာနုပုဒ်နေန ဓမ္မေန သမေန လဒ္ဓါ။... မဟာနိ၊ ၂၉၀။ န ဒါနာနုပုဒ်နေနာတိ အတ္တနော ဒိန္နကာလံ န ပုန ဒါနေန။ မဟာနိ၊ ၄။၃၇၄-၅။ (၂) (က) ပေးခြင်း၊ လျှော်စွာ-ပေးကမ်း-ချီးမြှောက်-ခြင်း။... ယထာဗလံ ကမ္ပန္တသံဝိဓာနေန ဘတ္တဝေတနာနုပုဒ်နေန ဂိလာနုပုဒ်နေန။... ဒီ၊ဠ၊၁။၅၅။ ဘတ္တဝေတနာနုပုဒ်နေနာတိ အယံ ခုဒ္ဒကပုတ္တော၊ အယံ ဧကဝိဟာရီတိ တဿ တဿ အနုဇ္ဈပံ သလ္လက္ခေတွာ ဘတ္တဒါနေန ဧဝံ ပရိဗ္ဗယဒါနေန စ။ ဒီ၊ဠ၊၁။၁၃၉။ ဘတ္တဝေတနာနုပုဒ်နေနာတိ တဿ တဿ ဒါသကမ္ပကရဿ အနုဇ္ဈပံ ဘတ္တဿ ဝေတနဿ စ ပဒါနေန။ တေနေဝါဟ “အယံ ခုဒ္ဒကပုတ္တော” တိအာဒိ။ ဒီ၊ဠ၊၁။၁၄၃။ (ခ) ပေးခြင်း၊ တံစိုးလက်

ဆောင်ပေးခြင်း။ ဇပေနေ မန္တေန သုဘာသိ-တေန၊ အနုပုဒ်ဒါနေန ပဝေကိယာ ဝါ၊ အံ၊ ၂။၅၀။ ဇာ၊၁။၁၃၁။ အနုပုဒ်ဒါနေနာတိ သတဿ ဝါ သဟဿဿ ဝါ ဒါနေန။ အံ၊ဠ၊ ၃။၂၄။ အနုပုဒ်ဒါနေနာတိ လူဒါဒါနေန။ ဇာ၊ ၄။၃။၁၉၁။ (ဂ) ပေးခြင်း၊ ကုသပေးခြင်း။ မူလဘေသဇ္ဇာနံ အနုပုဒ်ဒါနံ။ ဒီ၊ဠ၊၁။၁၁။ မူလဘေသဇ္ဇာနံ အနုပုဒ်ဒါနံ ဣမိနာ ကာယတိ-ကိစ္စနံ ဒေသေတိ။ ဒီ၊ဠ၊၁။၉၂။ အနုပုဒ်ဒိန္နလည်း ကြည့်။

အနုပုဒ်နတာ (ထိ) [အနုပုဒ်+တာ] ပေးကမ်းလှူဒါန်းသည်၏အဖြစ်၊ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း။ အနုပုဒ်န-ကြည့်။ အနုပုဒ်န-လည်း ကြည့်။

အနုပုဒ်နရတ (တိ) [အနုပုဒ်+ရတ] အပနပနပေးကမ်းချီးမြှောက်ခြင်း - ထောက်ပံ့လှူဒါန်းခြင်း-၌ မွေ့လျော်သော၊ သူ။ ယောဝါ သော ပုရိသော သဒ္ဓေါ ဒါနပတိ အနုပုဒ်ဒါနရတော။ အံ၊ ၂။၄၇၈။ အနုပုဒ်ဒါနရတောတိ ပုနပျုနံ ဒါနံ ဒဒမာနောဝ ရမတိ။ အံ၊ဠ၊ ၃။၁၇၃။

အနုပုဒ်န (တိ) [အနု+ပ+ဒါ+တ] ထပ်ဆင့်ပေးအပ်သော။ ဗလဉ္စ ဘိက္ခုနမနုပုဒ်နံ။ ခုဒ္ဒက။ ၉။ ပေတ။ ၁၃၀။ ဗလဉ္စ ဘိက္ခုနမနုပုဒ်နံ ဣမိနာ သမုတ္တေဇေတိ၊ ဗလာနုပုဒ်ဒါနမေဝ ဟိ ဧတ္ထ ဧဝံ ဒါနံ၊ (ဘိက္ခုနံ ဗလာနုပုဒ်ဒါနံ ဟေတ္တ ဧဝံ ဝိဓာနံ၊ ပေတ ၄။) ဗလာနုပုဒ်ဒါနတာတိ (ဗလာနုပုဒ်ဒါနေ၊ ပေတ၊ ၄။) တဿ ဥဿာဟဝဓုနေန သမုတ္တေဇနံ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။၁၈၂။ ပေတ၊ ၄။ ၂၉။ အနုပုဒ်နာ ဗုဒ္ဓေန။ အပါ၊ ၁။၁၆၈။ ထေရ၊ ၄။ ၁။၁၉၃။

အနုပုဒ်ယမာန (တိ) [အနု+ပ+ဒါ+ယ+မာန] ပေးကမ်း-ချီးမြှောက်-ထောက်ပံ့-အပ်သော။ အဓနာနံ ဇနေ အနုပုဒ်ယမာန (နာနုပုဒ်ယမာန?) ဒါလိဒ္ဓိယံ ဝေပုလ္လ-

မကမာသိ။ ဒီ၊ ၂။ ၅၄။ နာနုပညာဗိယမာနေတိ
အနုပညာဗိယမာနေ။ အယမေဝ ဝါ ပါဠိ။
ဒီ၊ ၂။ ၂၆။ တေသံ သဗ္ဗေသံ ဓနေ အနုပ-
ညာဗိယမာနေ မယံ ကောသယ ပရိက္ခယော
ဟေတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၃၀။

အနုပညာ (ကြိ) [အန+ပ+ဒါ+အ+တိ] ပေး
၏။ အပနိပနိပေး၏။ ပေးကမ်း-ချီးမြှောက်-
ထောက်ပံ့-၏။ အားပေး၏။ အနုပညာ-
ဒီ၊ ၂။ ၅၅၊ ၅၂။ မိလိန္ဒ။ ၂၀၆။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၈၄။
အနုပညာ-ဒီ၊ ၁။ ၂၈။ အနုပညာတိ အနု
အနု ပညာတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၃၄။ အနုပညာသိ
အနုပညာမိ-သံ၊ ၁။ ၁၆၄။ အနုပညာဟိ-အံ၊ ၁။
၁၁၅။ အနုပညာယျ-သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၉၅။ အနုပ-
ညာယျ-ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၁၃၉။ အနုပညာယျ-
ဝိ၊ ၁။ ၂၇၂။ အနုပညာ- (အနုပညာယျ။
အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၆။) သံ၊ ၂။ ၁၀၇။ အနုပ-
ညာယျသိ-ဒီ၊ ၂။ ၅၀။ အနုပညာယျသိ-
မ၊ ၂။ ၇၉။ အနုပညာယျသိတိ အနုပညာ-
ယျသိ ဥပတ္တမ္ဘယျသိ ပုနပုနံ ကရေ-
ယျသိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၉၀။ အနုပညာယျသိတိ
အနုပညာဗိယံ ဘဝေယျသိ။ တေနာဟ
“ဥပတ္တမ္ဘယျသိ”တိ။ တံ ပန အနုပညာ-
ဗိယံ ဥပတ္တမ္ဘယျသိ ပုနပုနံ ကရဏမေဝတိ
အာဟ “ပုနပုနံ ကရေယျသိ”တိ။ မ၊ ၄။ ၁။
၆၀-၁။ အနုပညာယျမ-ဝိ၊ ၁။ ၂၇၂။ အနုပ-
ညာသိ-ဒီ၊ ၁။ ၁၂၉။ ဒီ၊ ၂။ ၅၄။ အနုပညာ-
ဒီ၊ ၂။ ၇၇။ အနုပညာတိ-အံ၊ ၂။ ၃၇။ အဘိ၊
က။ ၂။ ၆၁။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၂။ အနုပညာမိ-ဒီ၊
၂။ ၁၅၄။ အနုပညာမ-ဒီ၊ ၂။ ၇၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။ ၄၉။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၈၄။ အနုပညာတု-လည်း
ကြည့်။

အနုပညာ (တိ) [အန+ပ+ဒါ+အ+အန္တ]
ပေးကမ်း-ချီးမြှောက်-သော၊ သူ။ ဘရိယံ
သမ္မာနေန္တော အနုပညာနေန္တော အနုတိစ-

ရန္တော ဣဿရိယံ ဝေါဿန္တော အလင်္ကာရံ
အနုပညာန္တော ဒါရေသု ဓမ္မံ စရတိ နာမ။
ဘေ၊ ၄။ ၅။ ၁၃၁။

အနုပညာ (ပု) [အနုပညာ+အံသ] ဥပါဒိ၊ ဌိ၊
ဘင်္ဂဟသော ဓကသုံးပါးသို့ ရောက်ပြီးလည်း
မဟုတ် ရောက်ဆဲလည်း မဟုတ်သော-
အနုပညာ - အနာဂတ် - အဗျိဘာရ။ အနုပညာ
(ဈ) အနက် ကြည့်။

အနုပညာ (တိ) [န+ညုန္တ] (က) မဖြစ်ပေါ်ဘူး
သော၊ ဖြစ်ပေါ်မလာဘူးသေးသော။ တေန
အနုပညာနိ စေဝ ဘဏ္ဍာနိ ဥပုဇ္ဈန္တိ။ ဝိ၊ ၂။
၂၀။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ယေန အနုပညာ ဝါ
ကာမစ္ဆန္တော ဥပုဇ္ဈတိ။ အံ၊ ၁။ ၂။ အနုပညာတိ
အဇာတော အသဉ္ဇာတော အပါတုဘူတော
အသမုဒါဂတော။... ဥပုဇ္ဈတိတိ နိဗ္ဗတ္တတိ
ပါတုဘဝတိ။ သော ပနေသ အသမုဒါစာရ-
ဝသေန ဝါ အနုပညာတုရမ္မဏဝသေန ဝါ
အနုပညာ ဥပုဇ္ဈတိတိ ဝေဝိတဗ္ဗော။ အညဏာ
ဟိ အနုပညာ သံသာရေ အနုပညာ
နာမ နတ္ထိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၃။ (အကျယ်ကို
အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၃-၄၊ ၂၃-၄၅။ မ၊ ၄။ ၁။ ၆၈-တို့တွင်
ကြည့်။) အဇာတောတိ နိဗ္ဗာတော၊ သေသ-
ပဒါနိ တဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၇၂။
အနုပညာ စေဝ ကာမစ္ဆန္တော နုပုဇ္ဈတိ။ အံ၊
၁။ ၃။... အသမုဒါဂတော န သမုဒါဂစ္ဆတိ။
အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၆။ အနုပညာ စေဝ အာသဝါ
ဥပုဇ္ဈန္တိ။ မ၊ ၁။ ၉။ (အဖွင့်အကျယ်ကို မ၊
၄။ ၁။ ၆၈။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၀-တို့တွင် ကြည့်။)
အနုပညာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ
အနုပညာဗိယံ ဆန္တံ ဇနေတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၅၀။ မ၊
၁။ ၈၉။ မ၊ ၂။ ၂၉၄။ အံ၊ ၁။ ၃၇။ အဘိ၊ ဝိ။
၂။ ၆၁။ ပဋိသံ၊ ၄၀။ အနုပညာနန္တိ ကေသိ ဝါ
ဘဝေ တထာဓူပေ ဝါ အာရမ္မဏေ အတ္တနော
န ဥပုဇ္ဈာနံ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၃။ (ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၆-၌
အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၃-နှင့် အလားတူ ဖွင့်သည်။)
အနုပညာနန္တိ အနိဗ္ဗတ္တာနံ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၆။

ပဋိသန္ဓေ၊ ၁၁၊ ၁၅၅။ နမဟာရာဇ တတောနိဒါန်
ဘဂဝတော ကောစိ အနုပညာ ရောဂေါ
ဥပပန္နော။ မိလိန္ဒ၊ ၁၇၅။ (၁) မဖြစ်ပေါ်
ဘူး-မရအပ်ဘူး သေးသော။ အနုပညာနံ
ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပါဒါယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ။
ဒီ၊ ၂၊ ၅၀။ မ၊ ၃၊ ၂၉၄။ အံ၊ ၁၊ ၃၈၅။ အနုပညာနံ
ကုသလာနန္တိ အပ္ပဋိလဒ္ဓါနံ ပဌမဇ္ဈာနာဒိနံ။
ဒီ၊ ၅၂၊ ၃၉၃။ အနုပညာ လာဘံ ဥပါ-
ဒေတိ၊ ဥပပန္နံ ထာဝရံ ကရေတိ။ သံ၊ ၄၊
၃၊ ၆၈။ (ဂ) မဖြစ်ပေါ်သေးသော။ ဘိက္ခု
အနုပညာ စိဝရေ ပက္ခမန္တိပိ၊ ဝိဇ္ဇမန္တိပိ။
ဝိ၊ ၃၊ ၄၂၃။ (ဆ) မဖြစ်ဘူးသေးသော။ (င)
ဖြစ်ဆဲမဟုတ်သော။ (စ) သူတပါးသန္တာန်
၌ မဖြစ်စေအပ်ဘူးသေးသော။ အနုပညာ
မဂ္ဂဿ ဥပါဒေတော။ မ၊ ၃၊ ၅၉။ သံ၊ ၁၊ ၁၉၂။
အပါ၊ ၂၊ ၁၅၅၊ ၂၅၀။ မဟာနိ၊ ၁၃၈။ နေတ္တိ။
၁၃၁။ မိလိန္ဒ၊ ၂၁၂။ -သကသန္တာနေ န
ဥပပန္နပုဗ္ဗဿ ဆအသာဓာရဏဉာဏဟေတု-
ဘူတဿ အရိယမဂ္ဂဿ...။ မဟာနိ၊ ၄၊ ၂၅၅။
အနုပညာသာတိ အဝတ္တမာနဿ...။ နေတ္တိ၊ ၄။
၂၄၂။ အနုပညာသာတိ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ-
တော ပဌာယ အညေန သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မ-
ဏေန ဝါ အနုပညိတပုဗ္ဗဿ။ သံ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၅၄။
အနုပညိတပုဗ္ဗဿာတိ ပရသန္တာနေ န ဥပါ-
ဒိတပုဗ္ဗဿ၊ သကသန္တာနေ ပန ပစ္စေက-
ဗုဒ္ဓါနံ ဝသေန န ဥပါဒိတောတိ န သက္ကာ
ဝတ္တံ။ သံ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၉၀။ (ဆ) မဖြစ်ဘူးသော၊
ဖြစ်ဘူး၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်သော၊ ဖြစ်ပေါ်လတ္တံ့
သော။ အနုပညာသု ကိစ္ဆေသု၊ အထော
ဥပတိတေသု စ။ သံ၊ ၁၊ ၅၂။ ဒီ၊ ၅၂၊ ၃၄၁။
မ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၄၀။ အနုပညာသု ကိစ္ဆေသုတိ
ဣတော သတ္တာဟစ္စယေန ယာနိ ဒုက္ခာနိ
ဥပဇ္ဇိဿန္တိ၊ တေသု။ သံ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၀၄။ အနုပညာ-
သုတိ အနာဂတေသု။ ဒီ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၈၄။ မ၊ ၄၊
၁၊ ၃၃၄။ (ဇ) မဖြစ်ပေါ်သော၊ မပွင့်-
မပေါ်-သော။ ဗုဒ္ဓစန္ဒေ အနုပညာ၊ ဗုဒ္ဓါ-

ဒိစ္ဆေ အနုဂ္ဂတေ။ ဝိ၊ ၅၊ ၁၅၇။ တဉ္စိ (ပဉ္စင်-
ဒသင်္ဂသီလံ) ဗုဒ္ဓေ ဥပပန္နောပိ အနုပညောပိ
လောကေ ပဝတ္တတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၀၈။ အနုပညာ
ကိရ ဗုဒ္ဓေ မနုဿာ တာပသပရိဗ္ဗာဇကာနံ
သန္တိကေ ဝန္တိတာ...။ ဒီ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၇ အနုပညာ-
ယေဝ ဟိ ဗုဒ္ဓေ ရာဇဂဟတော အဝိဒ္ဓရေ...။
ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁၊ ၅၆။ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ အနုပညာ
ဗုဒ္ဓေ ဗာဟိရကပဗ္ဗန္တံ ပဗ္ဗဇိတာ...။ ဇာ၊ ၄၊
၄၊ ၃၀၄။ (ဈ) ဥပါဒိ၊ ဋီ၊ ဘင်ဟူသော ဓက
သုံးပါးသို့ ရောက်ပြီးလည်းမဟုတ်၊ ရောက်ဆဲ
လည်း မဟုတ်သောတရား။ အနုပညာ ဓမ္မာ၊...
ကတမေဓမ္မာ အနုပညာ၊ ယေဓမ္မာ အဇာတာ
အဘူတာ အသဉ္ဇာတာ အနိဗ္ဗတ္တာ အနဘိ-
နိဗ္ဗတ္တာ အပါတုတ္တာ အနုပညာ အသမုပညာ
အနုဋ္ဌိတာ အသမုဋ္ဌိတာ အနုပညာ အနုပညာ-
သေန သင်္ဂဟိတာ ရူပံ ဝေဒနာ သညာ
သင်္ခါရာ ဝိညာဏံ၊ ဣမေဓမ္မာ အနုပညာ။
အဘိ၊ ၈၊ ၁၊ ၂၁၂။ ဥပါဒတော ပဌာယ ယာဝ-
ဘင်္ဂါ ဥဒ္ဓံ ပနာ ဂတာ ပဝတ္တာတိ ဥပပန္နာ၊
န ဥပပန္နာတိ အနုပညာ။ အဘိ၊ ၄၊ ၁၊ ၈၈။
နိဗ္ဗာန် န ဝတ္တဗ္ဗံ ဥပပန္နန္တိပိ အနုပညန္တိပိ ဥပါဒိ-
နောတိပိ။ အဘိ၊ ၈၊ ၂၇၂။

အနုပညာဂဏ္ဍ (တိ) [အနုပညာ+ဂဏ္ဍ] မဖြစ်သေး
သော-ထွတ်မြင်းနာ-အိုင်းအနာ-ရှိသော၊
ထွတ်မြင်းနာ-အိုင်းအနာ-မဖြစ်သေးသော၊
သူ။ သေယျာယာပိ နာမ အကုသလော
ဝေဇော ကဉ္စိ အနုပညာဂဏ္ဍံ ပရိသံ ပက္ခောသာ-
ပေတာ...။ ဝိ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၅၉။

အနုပညာပညာ (ထိ) [အနုပညာ+ပညာ] အပြစ်
မဖြစ်ပေါ်မီ ပညတ်ခြင်း၊ အနုပညာပညာ။
အတ္ထိ တတ္ထ ပညတ္ထိ အနုပညတ္ထိ အနုပညာ-
ပညတ္ထိ။ ဝိ၊ ၅၊ ၁။ အနုပညာပညတ္ထိ နာမ
အနုပညာ ခေါ်သေ ပညတ္တာ၊ သာ အဋ္ဌဂရုဓမ္မ-
ဝသေန ဘိက္ခုနီနံယေဝ အာဂတော၊ အညတြ
နတ္ထိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ “အနုပညာပညတ္ထိ တသ္မိ”
နတ္ထိ”တိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၄၊ ၁၃၈။

အနုပညာပါပက (န) [အနုပညာ+ပါပက] မဖြစ်
ပေါ်သေးသော - မကောင်းမှု - အကုသိုလ်။

အနုပညာပါပကနုပျိဒ (ပ) [အနုပညာပါပက +
အနုပျိဒ] မဖြစ်ပေါ်သေးသော - မကောင်း
မှု - အကုသိုလ် - တို့၏ မဖြစ်ပေါ်ခြင်း။

အနုပညာပါပကနုပျိဒါဒိအတ္တ (တိ) [အနုပညာ-
ပါပကနုပျိဒ + အာဒိ + အတ္တ] မဖြစ်ပေါ်
သေးသော - မကောင်းမှု - အကုသိုလ် - တို့
၏ မဖြစ်ပေါ်ခြင်းစသော အကျိုးရှိသော။

အနုပညာပါပကနုပျိဒါဒိကိရိယာ (ထိ) [အနုပညာ-
ပါပကနုပျိဒါဒိ + ကိရိယာ] မဖြစ်ပေါ်
သေးသော - မကောင်းမှု - အကုသိုလ် -
တို့၏ မဖြစ်ပေါ်ခြင်း စသည်ကို ပြခြင်း။
“အနုပညာပါပကနုပျိဒါဒိအတ္တာ”တိ ဂဟိတာ
တထေဝ တေ ဟောန္တိတိ တံ အတ္တံ သာဓေန္တိ-
ယေဝါတိ တေသ အတ္တသ ဝိပကော သမ္ပာ-
သရွေတိ ယထာဓိပ္ပေတက္ကသ အနုပညာ-
ပါပကနုပျိဒါဒိနော ကာရကဘူတာ၊ ပဓာန-
ကာရကဘူတာတိ အတ္တော။ မူလဋီ၊ ၂။
၁၆၂။... အနုပညာပါပကနုပျိဒနာဒိကိရိ-
ယာယ အနုပညာပါပကနုပျိဒနာဒိ ဝေ ဝါ တွေ
အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အနုပညာပါပကနုပျိဒနာဒိ အနုပျိ-
ဒါဒိ အနုပညာပါပကနုပျိဒါဒိ။ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၆၂။

အနုပညာပုဗ္ဗ (တိ) [အနုပညာ+ပုဗ္ဗ] မဖြစ်ဘူးသေး
သော။ ဣတော ပုဗ္ဗေ ယာဝ သတ္တမာ ဗုဗ္ဗ-
ကုလပရိဝုဓာ ဝေရူပံ (ဘယ်) အနုပညာပုဗ္ဗ။
ခုဒ္ဒက၊ ၁၃၅။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၂၆၅။ ဣမသ္မိံ
အတ္တဘာဝေ အနုပညာပုဗ္ဗံ ပရဿ ဥပ္ပန္နံ အကု-
သလံ ဒိသ္မာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၂၀။ အနုပညာ-
ပုဗ္ဗန္တိ အတ္တနော အဘူတပုဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၄၉၁။ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အနုပညာပုဗ္ဗံ
ဈာနံ ဝါ ဝိပဿနံ ဝါ ဥပ္ပါဒေတုံ...။ ပဋိသံ၊
၄။ ၂။ ၂၂၄။

အနုပညာပုဗ္ဗတ္တ (န) [အနုပညာပုဗ္ဗ + တ္တ] ရှေး၌
မဖြစ်ဘူးသည်၏အဖြစ်။ မဂ္ဂေါ ဟိ ပဝတ္တမာ-

နော ပုဗ္ဗေ အနုပညာပုဗ္ဗတ္တာ အနုပညာ နာမ
ဝုစ္စတိ။ မ၊ ၁။ ၂။ ၁၇၆။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၇၆-၇။
အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၂၇၇။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁၆၀။

အနုပညာဘောဂုပ္ပတ္တိတာ (ထိ) [အနုပညာ +
ဘောဂ + ဥပ္ပတ္တိ + တာ] မဖြစ်ပေါ်သေး -
မရရှိသေး - သောစည်းစိမ် - ၏ ဖြစ်ပေါ် -
ကိုရရှိ - သည်၏အဖြစ်။ အနိန္ဒာဒါနာ ဝေရ-
မဏိယာ မဟာဒ္ဓနတာ ပဟူတဓနဓညတာ
အနန္တဘောဂတာ အနုပညာဘောဂုပ္ပတ္တိတာ...။
ခုဒ္ဒက၊ ၁။ ၂။ ၂၇၇။

အနုပညာဝေဝစန (န) [အနုပညာ + ဝေဝစန] အနုပညာ
သဒ္ဓါ၏ - ဝေဝစန - ပရိယာယ် - စကားလှယ်။
အသဉ္စာတဿာတိ ဣဝံ အနုပညာဝေဝစန-
မေဝ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၂၇၄။ အနုပညာလည်း ကြည့်။

အနုပညာသဒ္ဓ (တိ) [အနုပညာ + သဒ္ဓါ] မဖြစ်သေး
သောသဒ္ဓါတရားရှိသော၊ သဒ္ဓါတရားမဖြစ်
ပေါ်သေးသော၊ သူ။ .. သတ္တရိ အနုပညာ-
သဒ္ဓါနံ သဒ္ဓါဇနနာယ ...။ အနုဋီ၊ ၁။ ၂။

အနုပညာကုသလာနုပျိဒန (န) [အနုပညာ + အကု-
သလာ + အနုပျိဒန] မဖြစ်ပေါ်သေးသောအကု
သိုလ်တရားတို့ကို မဖြစ်ပေါ်စေခြင်း။ ယောနိ-
သော သမ္ပပဓာနာတိ ဥပါယဝီရိယေန၊
အနုပညာကုသလာနုပျိဒနာဒိဝိဝိနာ ပဝတ္တဝီရိ-
ယေနာတိ အတ္တော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂။ ၂၀၃။

အနုပညာ (ပ) [အနု + ပ + ဗန္ဓ + အ] (၁) ဆက်
စပ်သော - ရွှေ့နောက် ဆက်စပ်သော -
အစဉ်။ တံ အနုပညာဗန္ဓန (အနုပညာဗန္ဓနန၊
အဘိ၊ ၁။ ၁။) ပဝတ္တိယံ အတိဝိယ ယုဇ္ဇတိ။
အဘိ၊ ၁။ ၁။ ၁၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၈။ ပဋိသံ၊ ၁။
၁၆၉။ မဟာနိ၊ ၁။ ၁။ ၁၁၀။ အနုပညာဗန္ဓန ပဝတ္တိ-
ယန္တိ ဥပစာရေ ဝါ အပ္ပနာယံ ဝါ သန္တာနေန
ပဝတ္တိယံ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၇။
ကေသ္မိံယေဝ အာရမ္မဏေ နိရန္တရံ အနုပ-
ဗန္ဓဝသေန ပဝတ္တိယံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁။ ၂၀၃။
အနုဋီ၊ ၁။ ၁။ ၁၄၄။ ပုတ္တကာနံ ဟိ မာတာပိတူဟိ

ငိုဝိတ် အာပါဒိတ် ပါလိတ် ဆဋိတ် အနုပညာ ဗန္ဓန ပဝတ္တိတ်။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၉၉။ (တိ) (၂) အစဉ် - မပြတ် - ဆက် - စပ် - ခြင်းရှိသော၊ အစဉ် - မပြတ် - ဆက် - စပ် - သော။ သော စတသန္တံ ပရိသာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ပရိမဏ္ဍေလေဟိ ပဒဗ္ဗုဒ္ဓေနဟိ အနုပညာဗန္ဓဟိ အနုသယသမ္ပုဏ္ဏါတယ။ မ၊ ၁။ ၂၇၄။ အနုပညာဗန္ဓဟိတိ ဧတ္ထ ယော ဘိက္ခု ... နိရန္တရံ ကထံ ပဝတ္တေတိ၊ တဿ ကထာ အနုပညာ ဟောတိ။ မ၊ ၁။ ၂။ ၁၅၅။ (မ၊ ၁။ ၂။ ၁၆၈-လည်းကြည့်) အပရိယာဒိဏ္ဏေယေဝ တသ္မိံ တဌာကေ ဥဒကူပရိ မဟာမေသော အပရာပရိ အနုပညာ အဘိဝေသယ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၃၄၅။ အနုပညာ ဝိစာရော။ ဝိ၊ ၁။ ၁။ ၁၁၅။ အဘိ၊ ၁။ ၁။ ၁၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁။ ၁၃၇။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁။ ၁၆၈။ (မဟာနိ၊ ၁။ ၁။ ၁၁၀-၌ အနုပညာဟု ရှိသည်။) အဝိစိ၊ မနုပညာ။ ... အနုအနု ပဗန္ဓော စိတ္တသန္တာနော ဂ္ဂပသန္တာနော စ ...။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၂၄၇။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၄၆၃။

အနုပညာကဏ္ဍပဒေသနာ (တိ) [အနုပညာက+ဂ္ဂပ+ပဒေသန] အစဉ် - မပြတ် - ဆက် - စပ် - ခြင်းကို ပြုတတ်သော ရုပ်လျှင် ပဒေသနာရှိသော။ (သိ၊ က-မူကွဲ)။ အနုပညာ(န)ရသ-ကြည့်။

အနုပညာကဏ္ဍပဒေသနာ (တိ) [အနုပညာက+ဂ္ဂပ+ပဒေသန] အစဉ် - မပြတ် - ဆက် - စပ် - တတ်သော ရုပ်လျှင် ပဒေသနာရှိသော။ အနုပညာ(န)ရသ-ကြည့်။

အနုပညာတာ (တိ) [အနုပညာ+တာ] အစဉ် - မပြတ် - ဆက် - စပ် - သည်၏အဖြစ်၊ အဆက်မပြတ်သည်၏အဖြစ်။ မေဃဿ ဘန္ဓေ အနုပညာတယ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၃၅။

အနုပညာတိ (ကြိ) [အနု+ပ+ပညာ+အ+တိ] (က) အစဉ်ပွဲ၏၊ အစဉ် - အဆက် - မပြတ် - ပွဲ - စပ် - ၏။ ဝိစာရော အနုပညာတိ။

ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၂။ (၁) နောက်မှ - အစဉ် - လိုက်၏။ ဧတေ အဘိဇ္ဈာဒယော ဓမ္မာ အန္တာယဝေယျံ အနုပညာဗန္ဓယျံ (သိ၊ မူကွဲ)။ အဘိ၊ ၁။ ၁။ ၄၂၇။ မဟာနိ၊ ၁။ ၁။ ၁၃၄၇။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၃၇၆။

အနုပညာန (န) [အနု+ပ+ပညာ+ယ] ဆက်စပ်ခြင်း၊ ရွှေနှင့်နောက် ဆက်စပ်ခြင်း။ တတ္ထကတမော ဥပနာဟော၊ ယော ဝေရူပေါ ဥပနာဟော ... အနုသံသန္တာ အနုပညာနာ ဝဇ္ဇိကမ္ပံ ကောသေ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဥပနာဟော။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၁။ ၁။ ၃၇၁။ အနုပညာနာတိ ပရိမေနသန္တိ ပစ္စိမဿ သန္တာ။ အဘိ၊ ၁။ ၁။ ၄၇၃။ အနုပညာ (၁) အနက်လည်း ကြည့်။ အနုပညာန-ပစ္စုပဌာန-လည်း ကြည့်။

အနုပညာနကဏ္ဍပဒေသနာ (တိ) [အနုပညာနက+ဂ္ဂပ+ပဒေသန] အစဉ် - မပြတ် - ဆက် - စပ် - တတ်သော ရုပ်လျှင် ပဒေသနာရှိသော။ (သျှ၊ မူကွဲ)။ အနုပညာ(န)ရသ-ကြည့်။

အနုပညာနတာ (တိ) [အနုပညာန+တာ] အစဉ် - မပြတ် - ဆက် - စပ် - သည်၏ အဖြစ်။ အနုပညာ(န)ပစ္စုပဌာန-ကြည့်။

အနုပညာ(န)ပစ္စုပဌာန (တိ) [အနုပညာ(န)+ပစ္စုပဌာန] အာရုံ၌ - အစဉ် - မပြတ် - ဆက် - စပ်ခြင်း - အစဉ်မပြတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း-လျှင်လင်သော အခြင်းအရာရှိသော။ (ဝိစာရစေတသိက်)။ စိတ္တဿ အနုပညာန-ပစ္စုပဌာနော (အနုပညာပစ္စုပဌာနော။ အဘိ၊ ၁။ ၁။ ၁၁၅။ အဘိ၊ ၁။ ၁။ ၁၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁။ ၁၃၇။ အနုပညာန အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ အဝိစိန္တဿ ဝိယ ပဝတ္တိ၊ တဿ ဟိ သော အနုပညာနတာတိ နိဗ္ဗိဇ္ဇော။ အာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁။ ၁၆၇။

အနုပညာ(န)ရသ (တိ) [အနုပညာ(န)+ရသ] အစဉ် - မပြတ် - ဆက် - စပ် - ခြင်း - ရှေ့နောက် အစဉ်မပြတ် - အပန်ပန် - ဆက်စပ်

ခြင်း - လျှင် ရသရှိသော။ ပဝတ္တိလက္ခဏာ ရှိပေသ သန္တတိ။ အနုပညာ(န)ရသာ။ အနုပစ္စေဒပစ္စုပ္ပန်နာ အနုပညာပစ္စုပ္ပန်နာ။ (အနုပညာပစ္စုပ္ပန်နာသိက။ အနုပညာပစ္စုပ္ပန်နာပစ္စုပ္ပန်နာ။ သျှာ) အဘိဋ္ဌာ၊ ၁။ ၃၆၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၇၉။ အနုပညာနုရသာတိ ပုဗ္ဗာပရဝသေန အနု အနု ပဗ္ဗနကိစ္စာ။ တတောဝေ အနုပစ္စေဒပစ္စုပ္ပန်နာ ဂဟေတဗ္ဗတော အနုပစ္စေဒပစ္စုပ္ပန်နာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၀၂။

အနုပညာဗိမာန် (တိ) [အနု+ပ+ဗိမာ+အ+မာန်] အစဉ်မပြတ်လိုက်သော။ အဝိစိကံ စိတ္တသန္တတိ အနုပညာဗိမာန်...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၀၈။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၇၉-လည်း ကြည့်။)

အနုပညာဗိမာန် (ကာ၊ ကြိ) [အနု+ပ+ဗိမာ+ကာပေ+တိ] အစဉ်-မပြတ်-ဆက်-စပ်-စေ၏။ ဗုဒ္ဓပုတ္တာ အာစာရသီလဂုဏဝတ္ထုပဋိပတ္တိမေသဝဿိ အပရာပရံ အနုပညာဗိမာယျံ အဘိဝဿာပေယျံ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၃၅။

အနုပညာဘာဝ (ပု) [အနုပညာ+အဘာဝ] အစဉ်မပြတ် - ဆက် - စပ် - ခြင်း - ဖြစ်ခြင်း - မရှိသည်၏ အဖြစ်။ သုခဝေါက်ဏ္ဍတ္တာပန အနုပညာဘာဝါ စ ဝုဇ္ဇာနမေတံ ပုထုဇ္ဇနေဟိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၆၀။... ဥပနုဿ စ ဒေါမနဿာ အနုပညာနေန ပဝတ္တိယာ အဘာဝတော...။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇၂။ အနုပညာဘာဝါတိ ဒေါမနဿာဝိနိ နိရုဇ္ဈရပဝတ္တိအဘာဝါ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၃၃။

အနုပယောဂ (ပု) [အနု+ပယောဂ] အနုပယောဂနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုပယောဂတ္ထ (န) [အနုပယောဂ+တ္ထ] ယှဉ်စပ်သည်၏အဖြစ်။ အနုပယောဂတ္ထ-ကြည့်။

အနုပဝေတိ (ကြိ) [အနု+ပ+ဝေ+အ+တိ] အဖန်ဖန်တိုးပွား၏။ ခုဟိ ဒွါရေဟိ ဆသု အာရမ္မဏေသု သဝနဓမ္မာ ကာမာသဝါဒယော အာသဝါ နာနုဿဝန္တိ နာနုပဝေတိ။

ယထာ မေ န ဥပဇ္ဇန္တိတိ အတ္ထော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၆၀။

အနုပဝတ္တက (တိ) [အနု+ပ+ဝတု+က] အစဉ်-အတု-လိုက်၍ - တဖန် - ဖြစ်စေ-လည်စေ-သော။ သူ။ ဓမ္မေန ပဝတ္တိတဿ ဓမ္မစက္ကဿ အနုပဝတ္တကော သေနာပတိကောတိ ပုစ္ဆိ။ သုတ္တန်၊ ၄။ ၂။ ၁၇၅။ ဂေါတမဿ အာဂတော သာသနဝရေ ဓမ္မစက္ကမနုပဝတ္တကော ဇာတော။ မိလိန္ဒ၊ ၃၄၂။

အနုပဝတ္တေတိ (ကာ၊ ကြိ) [အနု+ပ+ဝတု+ဏေ+တိ] အစဉ်-အတု-လိုက်၍ - တဖန် - ဖြစ်စေ-လည်စေ-၏။ ယော ဇေ တထာဂတေန အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ သမ္မဒေဝ အနုပဝတ္တေတိ။ အံ၊ ၁။ ၂။ မိလိန္ဒ၊ ၃၄၂။ အနုပဝတ္တေတိတိ ယထာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တဿ ပစ္စတော ဂစ္ဆန္တော တံ အနုဂစ္ဆတိ နာမ။ ဇေ ပဌမတရံ သတ္တာရာ ပဝတ္တိတံ ထေရော အနုပဝတ္တေတိ နာမ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၉၅။ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ဇေဋ္ဌော ပုတ္တော ပိတရာ ပဝတ္တိတံ စက္ကံ ဓမ္မေနော အနုပဝတ္တေတိ။ အံ၊ ၂။ ၁၃၁။ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခုဝေ တထာဂတေန အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ သမ္မဒေဝ အနုပဝတ္တေတိ။ မ၊ ၃။ ၇၉။ ယေန မေ ဣဒံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ အနုပဝတ္တေယျာသိ။ မ၊ ၂။ ၂၆၃။ ယေန မေ ဣဒံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ အနုပဝတ္တေယျာသိ။ မ၊ ၂။ ၂၇၀။ မယာ တံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ ပစ္စိမာ ဇနတာ အနုပဝတ္တေသိ။ မ၊ ၂။ ၂၆၉။

အနုပဝတ္တေန္တိ (တိ) [အနု+ပ+ဝတု+ဏေ+အန္တိ] အစဉ်-အတု-လိုက်၍ - ဖြစ်စေ-လည်စေ-သော။ သူ။ ဇေ ဓမ္မစက္ကံ အနုပဝတ္တေန္တေန ပန ထေရေန ဓမ္မော ဒေသိတောပိ ပကာသိတောပိ သတ္တာရာဝ ဒေသိတော ပကာသိတော ဟောတိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၉၅။

အနုပဝိဋ္ဌ (တိ) [အနု+ပ+ဝိဋ္ဌ+တိ] ဝင်သော။ ဝင်ရောက်သော။ သူ။ ပုထု နရာ လေဏမနုပ-

ဝိဇ္ဇာ။ ဇာ၊၂။၁၄၃။ လောကမနုပဝိဇ္ဇာတိ
ဒါရကေ ဟတ္ထေသု ဂဟေတွာ တိဏဟနာဒိ-
နိလိယနဌာနံ ပဝိဇ္ဇာ။ ဇာ၊၄။၂။၅၃၉။ ယထာ
ဝါ ပန မဟာရာဇ ပုရိသံ သုကတံ မဟာ-
လောကမနုပဝိဇ္ဇာ။ မိလိန္ဒ။၁၉၇။ ကေကသ္မိဉ္စိ
နယေ အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ အနုပဝိဇ္ဇာနိ။
နေတ္ထိ ဌ။၂၁၈။

အနုပဝိဇ္ဇာ (ပ) [အနုပဝိဇ္ဇာ+အတ္ထ] ဝင်သော-
စူးဝင်သော - အနက် - သဘော။ အနုပ-
ဝိဇ္ဇာဌေန သလ္လံ။ ဒိ၊၄။၂။၃၃၀။ အနုပ-
ဝိဇ္ဇာဌေနာတိ အာသယသ ခုနိဟရဏိယ-
ဘာဝေန အနုပဝိသနဌေန။ ဒိ၊၄။၂။၂၇၂။
အဗ္ဗန္တရမနုပဝိဇ္ဇာဌေန ပန အန္တောတုဒကဌေန
ခုနိဟရဏိယဌေန စ သလ္လံ။ သုတ္တနိ၊၄။၁။၉၀။

အနုပဝိသတိ (ကြိ) [အနု+ပ+ဝိသ+အ+တိ]
ဝင်၏။ သက်ဝင်၏။ အနုပဝိသတိ - အံ၊၄။၃။
၃၄။ နေတ္ထိ၊၄။၂။၇-ဂ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂။၃၆၃-င။
အနုပဝိသန္တိ - ဒိ၊၄။၁။၃၃၆ (=ဩဂါဟန္တိ။
သိ၊၄။သင် ၂။၄၃၁။)။ နေတ္ထိ၊၄။၂။၇။ အံ၊၄။
၂။၅၅။ ပက္ခန္တတိ၊ သံသိဒတိ-တို့လည်း ကြည့်။

အနုပဝိသနဌ (ပ) [အနုပဝိသန+အတ္ထ] အနုပ-
ဝိဇ္ဇာနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုပဝိသိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ပ+ဝိသ+တွာ]
ဝင်၍၊ သက်ဝင်၍။ အဇ္ဈောသာယာတိ အနုပ-
ဝိသိတွာ။ အံ၊၄။၂။၂၄၇။

အနုပဝိဿ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ပ+ဝိသ+တွာ]
ဝင်၍၊ ဝင်ရောက်၍။ အဟိံသကော ခေတု-
မနုပဝိဿ။ ဇာ၊၁။၃၃၄။ ခေတုမနုပဝိဿာတိ
မဟာရာဇ ခေတု အဟိံ တဝ ပုတ္တေန မဟာ-
ပရိဝါရေန အနုပဝိသိတွာ.....။ ဇာ၊၄။၄။၄၅၀။

အနုပဝေစ္ဆတိ (ကြိ) [အနု+ပ+ဝေသု(ဝိသ၊
ဝေသ)+အ+တိ။ ဝေသု ဒါနေ။ ဝေစ္ဆတိ၊
ပဝေစ္ဆတိ။ နိတိ၊ဇာ။၁၉၀။ ပဝေစ္ဆတိး ဝိသ
ပဝေသနေ၊... 'စ္ဆ'တိ ယောဂဝိဘာဂါ ဖွင့်။

မောဂ၊ပဉ္စိကာ၊၅။၁၇၃။ ဝေသော ဂတိ-
ဒါနေသု။... ဒါနတ္ထံ ဝေစ္ဆတိ၊ ပဝေစ္ဆတိ။
ဓာတုတ္ထ။ မောဂ၊နိသျဉ်းကား ဒါ-ဓာတ်ဖြင့်
ပဝေစ္ဆတိ-ဟုလည်း ရုပ်စီရင်ပြသည်။ ၎င်း၊နာ-
ဂ၊၂။၂-ကြည့်။]ပေး၏ သွင်း၏၊သွန်းလောင်း
၏၊ ရွာချ၏။ ဒသသ ဌာနာနိ အနုပဝေစ္ဆတိ။
ဝိ၊၃။၃၁၅။ အနုပဝေစ္ဆတိတိ ဒေတိ၊ သာရတ္ထ၊
၃။၃၀၅။ ဝိမတိ၊၂။၁၇၇။ တမေန ဟတ္ထိ-
ဒမကော ဥတ္တရိ တိဏသောသေဒကံ အနုပ-
ဝေစ္ဆတိ။ မ၊၃။၁၇၃။ စတ္တာရိ ဌာနာနိ
အနုပဝေစ္ဆတိ။ အံ၊၁။၃၇၅။... စတ္တာရိ
ကာရဏာနိ အနုပဝေသေတိ စဒါတိ။ အံ၊၄။
၂။၃၁၂။ ဒေဝတာသု ပရိကုပိတာသု ဒေဝေါ
န သမ္မာ ဓာရံ အနုပဝေစ္ဆတိ အံ၊၁။၃၇၇။ ယံ
ဝါ ပနဿ ဣတော အနုပဝေစ္ဆန္တိ.....။ အံ၊၃။
၄၇၉။... အနုပဝေစ္ဆန္တိတိ..... အနုပဝေသေန္တိ။
အံ၊၄။၃။၃၃၈။ ဒေဝေါ စ န ကာလေန
ကာလံ သမ္မာ ဓာရံ အနုပဝေစ္ဆေယျ။ ဒိ၊၂။
၂၇၉။ မ၊၁။၃၄၅။ အနုပဝေစ္ဆေယျာတိ
အနုပဝေသေယျ။ န သမ္မာ ဝေသေယျ။ အန္တဗ္ဗ-
မာသံ အနုဒသာဟံ အနုပဉ္စာဟံ န ဝေသေ-
ယျာတိ အတ္ထော။ ဒိ၊၄။၂။၄၀၂။ အနုပ-
ဝေသနံ နာမ ဝေသနမေဝ၊ တံ ပဋိက္ခေပ-
ဝေသန ဒေသေန္တော အာဟာ “န သမ္မာ
ဝေသေယျာ”တိ။ ဒိ၊၄။၂။၃၅၆။ နာနုပ-
ဝေစ္ဆေယျာတိ န ပဝေသေယျ န ဝေသေ-
ယျာတိ အတ္ထော။ မ၊၄။၂။၂၂၂။ ဗုဒ္ဓိ-
နဘာဝေန ဒေဝေါ သမ္မာ ဓာရံ မနုပဝေစ္ဆိ။
ဝိ၊၄။၁။၆၄။

အနုပဝေစ္ဆန္တိ (တိ) [အနု+ပ+ဝေသု (ဝိသ၊
ဝေသ)+အ+အန္တ] ပေးသော၊ သွင်းသော၊
သွန်းလောင်း - ရွာ - သော။ ဒေဝေ န
သမ္မာ ဓာရံ အနုပဝေစ္ဆန္တေ ဝိသမပါကာနိ
သဿာနိ ဘဝန္တိ။ အံ၊၁။၃၇၇။ ဖိတန္တိ
ဒေဝေသု သမ္မာ ဓာရံ အနုပဝေစ္ဆန္တေသု
သမ္ပန္နသဿ။ ဇာ၊၄။၅။၁၁၂။

အနုပညာ (ပ) [(က) အနု+ပ+ဝိသ+က။
 (ခ) အနု+ပ+ဝိသ+ကော+က။ ကော-ကို
 ချေ။] (က) ဝင်ခြင်း၊ သက်ဝင်ခြင်း။ ဩဂါမိ
 အနုပညာပတ္တာ။ အံ၊ ငါး၊ ၂။ ၉၇။ ပက္ခန္ဓနံ နာမ
 အနုပညာသော၊ သော ပန တတ္ထ နတ္ထိတိ အာဟ
 “န ပဝိသတိ” တိ။ ဒီ၊ ငါး၊ ၂။ ၅၀။ သင်္ခါရေသု
 ဝိပဿနာဉာဏဿ သမာဓိန္ဒြိယဝသေန သုခါ-
 နုပညာသော တိက္ခတာ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၅၂။
 အံ၊ ငါး၊ ၂။ ၂၁၇။ ဩဂါမိပတ္တာတိ ဝိသ္ဿာသ-
 ဝသေန အနုပညာပတ္တာ။ သံ၊ ငါး၊ ၁။ ၃၀၂။
 (ခ) ဝင်စေခြင်း၊ သွင်းခြင်း။ တိက္ခံ အတ္ထ-
 နယာနံ အညမညံ အနုပညာသော ဣန္ဒြိယတော၊
 သတိ စ အနုပညာသေ.....။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၀၈။
 ဩတာရေတိ တတ္ထ စိတ္တဿ အနုပညာသော။
 ဒီ၊ ငါး၊ ၂။ ၁၁၇၉။ အံ၊ ငါး၊ ၂။ ၂၄။ (နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၂၂၊
 ၁၂၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုပညာန (နာထိ) [အနု+ပ+ဝိသ(ဝေသု
 ဝေသ) + ကော + ယု၊ ကာရိကံကို ချေ။]
 (က) ဝင်စေခြင်း၊ သွင်းခြင်း။ တံ ပန ဩဂါ-
 မောတော တရုဏံ တတ္ထ ဩတရုဏံ အနုပညာ-
 သနံ ဟောတိ။ အံ၊ ငါး၊ ၂။ ၃၅၅။ ဩတရုဏာတိ
 အနုပညာနာ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၇၉။ (ခ) ရွာသွန်း
 ခြင်း။ အနုပညာဝစ္ဆတိ-ကြည့်။

အနုပညာသိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ပ+ဝိသ+ကော+
 တဗ္ဗ] ဝင်စေအပ်သော၊ သွင်းအပ်သော။
 သုတ္တေ ဩတာရယိတဗ္ဗာနီတိ သုတ္တေ အနုပ-
 ဝေသိတဗ္ဗာနိ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၈၁။

အနုပညာသိယတိ (ကြိ) [အနု+ပ+ဝိသ+
 ကော+ယ+တိ] သက်ဝင်စေအပ်၏၊ သွင်း
 အပ်၏။ ဩတာရိယန္တိ အနုပညာသိယန္တိ
 ဧကေန၊ ဧတေ ဝါ သုတ္တာဂတာ မော ပဋိစ္စ-
 သမုပ္ပါဒ်သုတိ ဩတရုဏော။ နေတ္ထိ၊ ၄။
 ၁၆။ အနုပညာသိယန္တိတိ အဝဂါဟိယန္တိ။
 နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၄။ (နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၁-လည်း ကြည့်။)

အနုပညာသေတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ပ+ဝိသ+
 ကော+တဗ္ဗ] ဝင်စေအပ်သော၊ သွင်းအပ်
 သော။ အာစရိယဝါဒေ ဩတာရေတဗ္ဗာတိ
 အာစရိယဝါဒေ ဉာဏေန အနုပညာသေ-
 တဗ္ဗာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၆။

အနုပညာသေတိ (ကာ၊ ကြိ) [အနု+ပ+ဝိသ+
 ကော+တိ] ဝင်စေ၏၊ သွင်း၏။ ဉာဏကော-
 ဌာသံ ဩတာရေန္တိယေဝ အနုပညာသေန္တိ-
 ယေဝ။ မ၊ ငါး၊ ၂။ ၂၃၆။ စိတ္တ မံ ငိနဿ အဂ-
 ဝတော သာသနေ ပက္ခန္ဓေဟိ အနုပညာသေ-
 ဟိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄၇၇။ အနုပညာဝစ္ဆတိ-လည်း
 ကြည့်။

အနုပညာသေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ပ+ဝိသ+
 ကော+တွာ] ဝင်စေ၍၊ သွင်း၍။ အဟိတသံ-
 ဟိတတွာ စိတ္တံ အနုပညာသေတွာ နိဓေတုံ
 အယုတ္တံ။ အံ၊ ငါး၊ ၂။ ၂၄၆။ အဟိတသံဟိတတွာ
 စိတ္တံ အနုပညာသေတွာ (အနုပညာသေတွာ?)
 နိဓေတုံ။ မ၊ ငါး၊ ၂။ ၂၄၉။

အနုပညာ (ပ) [န+ဥပ္ပါဒ] (၁) (က) မဖြစ်ခြင်း၊
 မဖြစ်စေခြင်း။ ယထာ စ ပဟိနဿ ကာ-
 မစ္ဆန္တဿ အာယတိ* အနုပညာဒေါ ဟောတိ တဉ္စ
 ပဇာနာတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၃၈။ အနုပညာနံ ပါပကာနံ
 အကုသလာနံ မောနံ အနုပညာဒါယ ဆန္တံ
 ဧနေတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၇၀။ မ၊ ၁။ ၈၉။ အံ၊ ၁။ ၃၈၅။
 အဘိ၊ ၀။ ၂၁၆။ ပဋိသံ၊ ၄၀။ အနုပညာဒါယာတိ န
 ဥပ္ပါဒနတ္တာယ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၆။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။
 ၁၅၅။ (ခ) ကိလေသာတို့၏ မဖြစ်ခြင်း။ (၄)
 အနက်ကြည့်။ (၂) (က) ဖြစ်ခြင်းမရှိသော
 တရား။ (ခ) ကိလေသာသင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်
 ခြင်း မရှိစွာဖြစ်သောတရား၊ (နိဗ္ဗာန်)။ ကေ-
 မေဝ ဟိ နိဗ္ဗာန်၊ နာမာနိ ပနဿ သဗ္ဗသင်္ခ-
 ကာနံ နာမပဋိပက္ခဝသေန အနေကာနိ
 ဟောန္တိ၊ သေယျထိဒံ၊ အသေသဝိရာဂေါ....
 အနုပညာဒေါ အပ္ပဝတ္တံ အနိမိတ္တံ ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။
 ၃၉၀။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၆။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၈။

နတ္ထိ တေဿ ဥပ္ပါဒေါ န ဝါ တေသ္မိံ
 အဓိဂတေ ပုဂ္ဂလဿ ဥပ္ပါဒေါတိ အနုပ္ပါဒေါ။
 အသင်္ခတဓမ္မော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၁-၂။ ဥပ္ပါဒ်
 အနာဝဇ္ဇိတတ္တာ အနုပ္ပါဒ် အာဝဇ္ဇိတတ္တာ....။
 သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၂။ အနုပ္ပါဒ်နိ နိဗ္ဗာနံ ဥပ္ပါဒါဘာ-
 ဝတော ဥပ္ပါဒဝန္တေဟိ စ ဝိနိဿဋ္ဌတ္တာ။ သံ၊
 ဋ္ဌ၊၂။၄၂၁။ အနုပ္ပါဒေါ ခေမန္တိ သန္တိပဒေ
 ဉာဏံ၊ အပ္ပဝတ္တံ ခေမန္တိ သန္တိပဒေ ဉာဏံ။
 ပဋိသံ၊၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၇၅။ အနုပ္ပါဒေါ အပ္ပ-
 ဝတ္တန္တိ အာဒိ နိဗ္ဗာနမေဝ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၃။
 နတ္ထိ တေဿ ဥပ္ပါဒေါ န ဝါ တေသ္မိံ
 အဓိဂတေ သင်္ခါရာနံ အာယတိံ ဥပ္ပါဒေါတိ
 အနုပ္ပါဒေါ နိဗ္ဗာနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄၉။
 (၃) ဖြစ်ကြောင်း မဟုတ်သော - မဖြစ်
 ကြောင်း ဖြစ်သော - မဖြစ်ခြင်းကို ပြုတတ်
 သော - တရား။ (အရိယမဂ်)။ (၄) အနက်
 ကြည့်။ (၄) ဖြစ်ကြောင်း မဟုတ်သော -
 မဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သော - မဖြစ်ခြင်းကို ပြု
 တတ်သော - တရား (အရိယမဂ်) ၏ အဆုံး -
 ကိလေသာတို့၏ မဖြစ်ခြင်းအဆုံး - ၌ ဖြစ်
 သောတရား။ (အရိယမဂ်)။ အနုပ္ပါဒေ ဉာဏံ။
 အဘိ၊ဓ၊၁၆။ အနုပ္ပါဒေ ဉာဏန္တိ ဖလသ-
 မဂီဿ ဉာဏံ။ ၎င်း။၂၆၅။ အနုပ္ပါဒေ ဉာဏန္တိ
 ပဋိသန္ဓိဝသေန အနုပ္ပါဒဘူတေ တံတမဂ္ဂ-
 ဝဇ္ဈကိလေသာနံ အနုပ္ပါဒပရိယောသာနေ
 ဥပ္ပန္နေ အရိယဖလေ ဉာဏံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၆။
 အနုပ္ပါဒဘူတေတိ တံတဖလေ၊ အနုပ္ပါဒပရိ-
 ယောသာနေတိ အနုပ္ပါဒကရေ မဂ္ဂေါ
 အနုပ္ပါဒေါ၊ တဿ ပရိယောသာနေ။ မူလဋ္ဌ၊
 ၁။၅၇။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဥပ္ပါဒေါ န
 ဥပ္ပါဒေါတိ အနုပ္ပါဒေါ။ တဗ္ဘူတေ အနုပ္ပါ-
 ဒပရိယောသာနေ ဝိမောက္ခန္တေ အနုပ္ပါဒဿ
 အရိယမဂ္ဂဿ ကိလေသာနံ ဝါ အနုပ္ပဇ္ဇနဿ
 ပရိယောသာနေတိ ဌာနဖလေဟိ အရိယဖလ-
 မေဝ ဥပလက္ခိယတိတိ ဒဠဗ္ဗံ။ အနုဋ္ဌ၊၁။၆၄။
 တံတမဂ္ဂဖလဉာဏံ ပန တေသံ တေသံ ကိလေ-

သာနံ ခိတန္တေ နိရုဒ္ဓန္တေ ဝုပဿမန္တေ ပဋိပ္ပ-
 သမ္ပန္တေ အနုပ္ပါဒန္တေ အပ္ပဝတ္တန္တေ ဥပ္ပန္နန္တိ
 အနုပ္ပါဒေ ဉာဏံ နာမ ဇာတန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၄၃၆။ အနုပ္ပါဒေ ဉာဏဿ ပဿဒ္ဓိလက္ခဏံ။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၄။
 မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၆။ (ကိလေသာနံ) အနုပ္ပါဒ-
 ပရိယောသာနတာယ အနုပ္ပါဒေါ။ ဖလံ။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၇။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၁၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၁၀၅။ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓုဋ္ဌေန အနုပ္ပါဒေ ဉာဏံ
 အဘိညေယျံ။ ပဋိသံ၊၂။ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓုဋ္ဌေန
 အနုပ္ပါဒေ ဉာဏန္တိ မဂ္ဂကိစ္စသင်္ခါတပယောဂ-
 ပဋိပ္ပဿဒ္ဓုတ္တာ ပဋိသန္ဓိဝသေန အနုပ္ပါဒဘူတေ
 တံတမဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသာနံ အနုပ္ပါဒပရိယော-
 သာနေ ဥပ္ပန္နေ အရိယဖလေ ဉာဏံ။ ပဋိသံ၊
 ဋ္ဌ၊၁။၁၀၀။

အနုပ္ပါဒက (တိ) [န+ဥပ္ပါဒက] မဖြစ်စေ
 တတ်သော။

အနုပ္ပါဒကပဋိပတ္တိသာကေ (တိ) [အနုပ္ပါဒက+
 ပဋိပတ္တိ + သာကေ] မဖြစ်စေတတ်သော
 အကျင့်ပဋိပတ်ကို ပြီးစေတတ်သော။ တေသံ
 (အကုသလာနံ) အနုပ္ပါဒကပဋိပတ္တိသာကေ
 ဝိရိယဆန္တံ ဇနေတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၁၆၂။

အနုပ္ပါဒကရ (တိ) [အနုပ္ပါဒ+ကရ+အ] မဖြစ်
 ခြင်းကို ပြုတတ်သောတရား။ အရိယမဂ်။
 အနုပ္ပါဒ (၄) အနက်ကြည့်။

အနုပ္ပါဒဓမ္မ (တိ) [အနုပ္ပါဒ+ဓမ္မ] မဖြစ်ခြင်း -
 မဖြစ်တတ်သော - မဖြစ်လတ္တံ့သော - သ
 ဘောရိသော။ ပဟိနာ ဥစ္ဆန္တမူလာ တာလာ-
 ဝတ္ထုကတာ အနဘာဝကတာ အာယတိံ
 အနုပ္ပါဒဓမ္မာ။ဝိ၊ဓ၊၂။ဝိ ၃။၃၃၂။မ၊ဓ၊၁။၃၁၇။
 မ၊ဓ၊၂။၂၈။ သံ၊ဓ၊၁။၃၁၅။ အံ၊ဓ၊၁။၁၃၄။ မဟာ-
 နိ၊၁။၄၆။ နေတ္ထိ၊၁။၄၁။ အာယတိံ အနုပ္ပါဒ-
 ဓမ္မာတိ အနာဂတေ အနုပ္ပဇ္ဇနကသဘာဝိ။
 ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၄။ ဝဇီရ၊၄၄-၅-လည်း ကြည့်။

အနုပ္ပါဒဓမ္မတာ (ထိ) [အနုပ္ပါဒဓမ္မ+တာ] မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏အဖြစ်။ သာ (ဇာတိ) မဂ္ဂဿ ဘာဝိတတ္တာ အနုပ္ပါဒဓမ္မတံ အာပဇ္ဇနေန ခိဏာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၇။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၈။

အနုပ္ပါဒန (န) [န+ဥပ္ပါဒန] မဖြစ်စေခြင်း။ အကရဏန္တိ အနုပ္ပါဒနံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၉။ သာ-ရတ္ထ၊၁။၄၄၃။ ယေန စိတ္တေန အကပ္ပိယံ ကရေယျ။ တဿ စိတ္တဿာပိ အနုပ္ပါဒနံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၆၁။ ဧဝံ သဗ္ဗသော ဥပါဒါနက္ခယာ တဒေကဋ္ဌတာယ သဗ္ဗဿပိ ကိလေသကဏဿ အနုပ္ပါဒနတော အပ္ပမတ္တကဿာပိ ဝဇ္ဇဒုက္ခဿ သမ္ဘဝေါ ပါတုဘာဝေါ နတ္ထိ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၉၃။ တိဟိပိ ပဒေဟိ မိစ္ဆတ္တာနံ အနုပ္ပါဒနမေဝ ဝဒတိ။ နေတ္တိ၊ဋ္ဌ၊၁၀၈။ တတ္ထ အနုပ္ပဋ္ဌနတော အနုပ္ပါဒနတော ဟေဋ္ဌာ နိရောဓောတိ အဓိပ္ပေတော။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၇၃။

အနုပ္ပါဒနိရောဓ (ပ) [အနုပ္ပါဒ + နိရောဓ] နောင်မဖြစ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ချုပ်ခြင်း။ အနုပ္ပါဒနိရောဓ။ အနုပ္ပါဒနိရောဓေန ပန နိရုဇ္ဈမာနာ အဂ္ဂဟေတွာ ဝိမုစ္စိသု။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၆။ အနုပ္ပါဒနိရောဓေန နိရုဇ္ဈမာနာတိ အာယတိ အနုပ္ပတ္တိသင်္ခါတေန နိရောဓေန နိရုဇ္ဈမာနာ အာသဝါ။ သာရတ္ထ၊၁။၄၄၈။ သင်္ခါရနိရောဓောတိ သင်္ခါရာနံ အနုပ္ပါဒနိရောဓော ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၅။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၄၃။ အနုပ္ပါဒနိရောဓေန နိရုဇ္ဈေဟိ အာသဝေဟိ အဂဟေတွာ ဣတိ ဝိမုစ္စတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၈။ဝဇ္ဇဒုက္ခဿ ပဟာနာယ အနုပ္ပါဒနိရောဓာယ အနိဝတ္တိပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇော။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၁၀။ အနုပ္ပတ္တိနိရောဓ၊ အနုပ္ပါဒနိရောဓပစ္စယတ္တ-တို့လည်း ကြည့်။

အနုပ္ပါဒနိရောဓက္ခယ (ပ) [အနုပ္ပါဒနိရောဓ+ခယ] အနုပ္ပါဒနိရောဓ-ဟူသော ကုန်ခြင်း။ ယသ္မာ ဝါ တံ တေသံ အနုပ္ပါဒနိရောဓက္ခယ-

မတ္တံ၊....တသ္မာ ခယန္တိ စ.... ဝုစ္စတိ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၅၀။

အနုပ္ပါဒနိရောဓပစ္စယတ္တ (န) [အနုပ္ပါဒနိရောဓ+ပစ္စယတ္တ] နောင်မဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော - နောင်မဖြစ်ခြင်းသာလျှင် ဖြစ်သော - ချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်။ နောင်မဖြစ်ခြင်းဟူသော ချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်ခြင်း။ ဒုက္ခဿ ဝါ အနုပ္ပါဒနိရောဓပစ္စယတ္တာ ဒုက္ခနိရောဓန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၂၆။ အနုပ္ပါဒေါ ဧဝ နိရောဓော အနုပ္ပါဒနိရောဓော၊ အာယတိ ဘဝါဒီသု အပ္ပဝတ္တိ။ န ပန ဘင်္ဂေါတိ ဘင်္ဂဝါစကံ နိရောဓသဒ္ဓံ နိဝတ္တေတွာ အနုပ္ပါဒဝါစကံ ဂဏှာတိ၊ တေသ္မိ အတ္ထေ ကာရဏေ ဖလောပစာရံ (ဖလူပစာရံ) ကတွာ နိရောဓပစ္စယော နိရောဓောတိ ဝုတ္တော။ မူလဋီ၊၂။၅၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၁၉၂။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊သျ၊၄။၂၅-လည်း ကြည့်။)

အနုပ္ပါဒနိယ (တိ) [န+ဥပ္ပါဒနိယ] မဖြစ်စေအပ်သော တရား၊ (နိဗ္ဗာန်)။ အနုပ္ပါဒနိယံ မဟာရာဇ နိဗ္ဗာနံ၊ တသ္မာ န နိဗ္ဗာနဿ ဥပါဒါယ ဟေတု အက္ခာတော။ မိလိန္ဒ၊၂။၆၁။

အနုပ္ပါဒပရိယောသာန (န) [အနုပ္ပါဒ+ပရိယောသာန] မဖြစ်ခြင်းကိုပြုတတ်သော မင်္ဂ၏ - ကိလေသာတို့၏ မဖြစ်ခြင်း၏ - အဆုံး။ အနုပ္ပါဒ (၄) အနက်ကြည့်။

အနုပ္ပါဒပရိယောသာနတာ (ထိ) [အနုပ္ပါဒပရိယောသာန+တာ] အနုပ္ပါဒပရိယောသာန၏ အဖြစ်။ အနုပ္ပါဒ (၄) အနက်ကြည့်။

အနုပ္ပါဒဘူတ (တိ) [အနုပ္ပါဒ+ဘူတ] ဖြစ်ကြောင်းမဟုတ်သည်-မဖြစ်ကြောင်း-(ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အနုပ္ပါဒ (၄) အနက်ကြည့်။

အနုပ္ပါဒသဒ္ဓ (ပ) [အနုပ္ပါဒ+သဒ္ဓ] အနုပ္ပါဒသဒ္ဓါ။ နိဝတ္တေတွာတိ အနုပ္ပါဒသဒ္ဓေန ဝိသေသနဝသေန နိဝတ္တေတွာ။ အနုဋီ၊၂။၆၂။

အနုပ္ပါဒ်ဝိမာဏ (ပု) [အနုပ္ပါဒ် + အဝိမာဏ] မဖြစ်ခြင်းကိုသိခြင်း။ နိရောဓသစ္စံ ပါကဋ် ဟောတိ ပစ္စယာနုပ္ပါဒေန ပစ္စယဝတ် အနုပ္ပါဒ်ဝိမာဏတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၆၇။ ပဋိသန္ဓေ၊ ၁။ ၂၃၇။

အနုပ္ပါဒ်တ (တိ) [န + ဥပ္ပါဒ်တ] မဖြစ်စေအပ်သော။ ဂဏှာမိတိ စိတ္တေ အနုပ္ပါဒ်တေ ပစ္စာ ဂဟေတု န လဘတိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၉၃။ အနုပ္ပါဒ်တရူပါဝစရဇ္ဈာန-လည်း ကြည့်။

အနုပ္ပါဒ်တပုဗ္ဗ (တိ) [အနုပ္ပါဒ်တ + ပုဗ္ဗ] မဖြစ်စေအပ်ဘူးသေးသော။ အနုပ္ပန္န (ဇ) အနက်ကြည့်။

အနုပ္ပါဒ်တရူပါဝစရဇ္ဈာန (တိ) [အနုပ္ပါဒ်တ + ရူပါဝစရ + ဇ္ဈာန] မဖြစ်စေအပ်သော ရူပါဝစရဇ္ဈာန်ရှိသော၊ ရူပါဝစရဇ္ဈာန်ကို မဖြစ်စေသော။ အဇ္ဈတ္တံ အရူပါဝသညိတိ အဇ္ဈတ္တံ န ရူပါဝသညိ။ အတ္တနော ကေသာဒိသု အနုပ္ပါဒ်တရူပါဝစရဇ္ဈာနောတိ အတ္တော။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၃။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၆။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၅။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၆။ ပဋိသန္ဓေ၊ ၂။ ၁၅၀။

အနုပ္ပါဒ် (တိ) [န + ဥပ္ပါဒ်] မချွတ်မြစ်လတ္တံ့ မဟုတ်သော။ အနာဂတာ အနုပ္ပါဒ်နော ဓမ္မာ ဧကစ္စေ အတ္တိ၊ ဧကစ္စေ နတ္ထိတိ န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။ အဘိ၊ က။ ၁၂။ ဥပ္ပါဒ် (အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၈၈) လည်း ကြည့်။

အနုပ္ပါဒ်ဉာဏ (န) [အနုပ္ပါဒ် + ဉာဏ] အနုပ္ပါဒ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်စိတ် ၄-ခု၌ရှိသော ပညာ။ အနုပ္ပါဒ်ဉာဏဿ ပဿဒ္ဓိလက္ခဏံ (တထံ အဝိတထံ)။ မ၊ ၄။ ၁။ ၅၁။ အနုပ္ပါဒ်-ပရိယောသာနတာယ အနုပ္ပါဒ်၊ ဇလံ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၅။ အနုပ္ပါဒ် (၃) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုပ္ပါဒ်တဗ္ဗ (တိ) [န + ဥပ္ပါဒ်တဗ္ဗ] မဖြစ်စေအပ်သော။ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနကာလေ ပန ဝိနောတဗ္ဗာဘာဝတော နိဿရဏပ္ပဟာနဿ စ

အနုပ္ပါဒ်တဗ္ဗတော န တေဟိ ကိဉ္စိ ဝိနောတိတိ ဝုဇ္ဇတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၉။

အနုပ္ပါဒ်တိ (ကြိ) [အနု + ဥပ္ပါဒ်တိ] အပန်ပန်ဖြစ်စေ၏။ ကပ်ငြိတွယ်တာ၏။ အဘိ၊ ပတ္ထေတိ အနုပ္ပါဒ်တိ အနုဗန္ဓတိ ဘဂဗန္ဓနံ။ စူဠနိ၊ ၂။ ၃၄။ အနုပ္ပါဒ်တိတိ ရူပသ္မိံ အနုဗန္ဓနံ ဒိသ္မာ အလ္လိယတိ။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၄။

အနုပ္ပါဒ်တော (ကြိ၊ ဝိ) [န + ဥပ္ပါဒ်တော] မဖြစ်စေမူ၍။ အဝိဋ္ဌံ အပ္ပဟာယ ဝိဋ္ဌံ အနုပ္ပါဒ်တော...။ မ၊ ၃။ ၃၃၃။ အယံ ပန သတ္တေန ခုဒ္ဒမက္ခိကာယပိ ပိဝနမတ္တံ လောဟိတံ ကဿမိ အနုပ္ပါဒ်တော...။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၆။ ဗုဒ္ဓ-ဘာဝါယ ပိဟံ အနုပ္ပါဒ်တော ဌိတသတ္တော နာမ နတ္ထိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၀။ သော နိမိတ္တမတ္တမ္ပိ အနုပ္ပါဒ်တော...။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၉၇။ ဧဝံ မဟာ-သတ္တော ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ ပိဝနမတ္တမ္ပိ လောဟိတံ အနုပ္ပါဒ်တော...။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၈၂။

အနုပ္ပါဒ်တေန္တိ (တိ) [န + ဥပ္ပါဒ်တေန္တိ ထိ၌ အနုပ္ပါဒ်တေန္တိ] မဖြစ်စေသော။ ဧဝံ အနုပ္ပါဒ်တေန္တော ဆသု အာရမ္မဏေသု ဆဋ္ဌင်္ဂပေက္ခာယ ဥပေက္ခာကော ဝိဟရတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇၉။ သုခေ အနုရောဓံ ဝုက္ခေ စ ဝိရောဓံ အနုပ္ပါဒ်တေန္တော ဥပေက္ခာကော ဘဝေယျ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇။ ပဋိ-ဃာနနယံ အနုပ္ပါဒ်တေန္တော... အတ္တကာမော ကုလပုတ္တော...။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၈၄။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁။ ၈၈။ အဇနေန္တော အနုပ္ပါဒ်တေန္တော ဝိဟ-ရာဟိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၇၇။ ဝိပါကံ အနုပ္ပါဒ်တေန္တိပိ ကိရိယာ ကုသလာ ဝိယ သဗျာပါရာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၉။

အနုပ္ပါယ (န) [အနု + ပိယ] လျော်သော ချစ်နှစ်သက်ဖွယ်စကား၊ မြှောက်ပင့်သော စကား။ အနုပ္ပါယဉ္စ ယော အာဟ၊ အပါ-ယေသု စ ယော သခါ။ ဒီ၊ ၃။ ၁။ ၅၂။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၀။ အဓမ္မရူပေါ ဝတ ဗြဟ္မစာရိ၊ အနုပ္ပါယံ ဘာသသိ ခတ္တိယဿ။ ဇာ၊ ၁။ ၄၀၀။ အနုပ္ပါယဘာဏိ-လည်း ကြည့်။

အနုပ္ပိယဘာဏိတာ (တိ) [အနုပ္ပိယဘာဏိ+တာ] ပစ္စည်း ၄-ပါး ရလိသည်၏ အစွမ်းဖြင့် ချစ်ဖွယ်သောစကားကို အဖန်ဖန် - ပြောဆိုတတ်သည်၏အဖြစ် - ပြောဆိုခြင်း။ ကတမာလပနာ။... ဥက္ကာစနာ သမုက္ကာစနာ အနုပ္ပိယဘာဏိတာ စာတုကမ္ပတာ...။ အယံ ဝုစ္စတိလပနာ။ အဘိဝိ။၃၆၆။ မဟာနိ။၃၀၃။ ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၂၃။ အနုပ္ပိယဘာဏိတာတိ သစ္စာနုရူပံ ဓမ္မာနုရူပံ ဝါ အနုပလောကေတွာ ပုနပျုနံ ပိယဘာဏနမေဝ။ အဘိ။၄။၂။၄၆၅။ ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၂၇။ အနုပ္ပိယဘာဏိတာတိ ပစ္စယဝသေန ပုနပျုနံ ပိယဝစနဘာဏနာ။ မဟာနိ။၄။၃၇၀။

အနုပ္ပိယဘာဏိ (တိ) [အနု+ပိယ+ဘာဏ+ဏိ]
(က) ချစ်ဖွယ်သောစကားကို အဖန်ဖန် ပြောဆိုတတ်သောသူ။ အနုပ္ပိယဘာဏိတာ-ကြည့်။ (ခ) လေ့ရှိသော ချစ်နှစ်သက်ဖွယ်စကား - မြှောက်ပင့်သောစကား - ကို - ပြောဆိုတတ်သော - ပြောဆိုလေ့ ရှိသော၊ အလိုလိုက် အကြိုက်ကိုသာ - အလိုက်သင့် - ပြောဆိုတတ် - ပြောဆိုလေ့ရှိ - သော၊ သူ၊ ခင်ပွန်းတို့ ၄-ယောက်တွင် တယောက်၊ အနုပ္ပိယဘာဏိ ခင်ပွန်းတို့။ အနုပ္ပိယဘာဏိ အမိတ္တော မိတ္တပရိရူပကော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီ။၃။၁၅၁။ အနုပ္ပိယဘာဏိတိ အနုပ္ပိယံ ဘာဏတိ။ ဒီ။၄။၃။၁၃၁။ အနုပ္ပိယန္တိ တက္ကနံ၊ ယံ ဝါ ခုစိတိ ဝုစ္စတိ။ ဒီ။၄။၃။၁၃၅။ ပဏ္ဍိတော ပန ဝေဇ္ဇပံ “အနုပ္ပိယဘာဏိ မိတ္တော”တိ (အနုပ္ပိယဘာဏိ “မိတ္တော”တိ?) အဂဟေတွာ ဒုရတောဝ နံ ဝိဝဇ္ဇေတိ။ ဇာ။၄။၂။၃၅၀။ အနုပ္ပိယဘာဏိ မိတ္တောတိ မိ သလ္လကေတွံ။ ဇာ။၄။၅။၃၈၂။

အနုပ္ပိလဝဋ္ဌ (ပ) [န + ဥပ္ပိလဝ + အတ္တ]
မတက်ကြ - မမြူးတူး - သော အနက်သဘော။ ဒုက္ခေ အကပ္ပိယဋ္ဌေန ဝိဇရာ။

သုခေ အနုပ္ပိလဝဋ္ဌေန ပဏ္ဍိတော။ မဟာနိ။၄။၁၄၈။

အနုပ္ပိလာဝိတတ္ထ (န) [န + ဥပ္ပိလာဝိတတ္ထ]
မတက်ကြ - မမြူးတူး - ခြင်း။ မဟန္တေ ဣဿရိယေ ဥပ္ပဇ္ဇေ အပ္ပမာဒဝသေန အဟာသော အနုပ္ပိလာဝိတတ္ထံ တတိယံ သာဓု။ ဇာ။၄။၃။၄၄၂။

အနုပ္ပိဋ္ဌ (တိ) [န + ဥပ္ပိဋ္ဌ] နှိပ်စက်ခြင်း - ညှဉ်းဆဲခြင်း - မရှိသော။ ခေမဋ္ဌိတာ ဇနပဒါ အကာဏုကာ အနုပ္ပိဋ္ဌာ မနုဏာ မုဒါ မောဒမာနာ။ ဒီ။၁။၁၂၉။ ကစ္စိ ရဋ္ဌံ အနုပ္ပိဋ္ဌံ၊ အကုတောစိဥပဒ္ဓဝံ။ ဇာ။၂။၉၇။ အနုပ္ပိဋ္ဌန္တိ ကစ္စိ ရဋ္ဌဝါသိနော ယန္တေ ဥစ္ဆု၊ ဝိယ န ပိဋ္ဌေသီတိ ပုစ္ဆတိ။ ဇာ။၄။၅။၄၀၃။ အကုတ (၂) အနက်နှင့် အနုပပိဋ္ဌ-တို့လည်း ကြည့်။

အနုပ္ပိဋ္ဌေန္တ (တိ) [န + ဥပ္ပိဋ္ဌေန္တ] (က) မနှိပ်စက် - မညှဉ်းဆဲ - သော၊ သူ။ သုခိ အနုပ္ပိဋ္ဌ ပသာသ မေဒိနိ။ ဇာ။၁။၁၇၉။ အနုပ္ပိဋ္ဌ ပသာသ မေဒိနိန္တိ အနုပ္ပိဋ္ဌ ပသာသ မေဒိနိဉ္စ။ အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ ဇာ။၄။၃။၄၂၂ (အနုပ္ပိဋ္ဌ-မနှိပ်စက်မှု၍၊ ဇာတ်၊ သု။၂။၃၈၅။ ကရံသည် ကရေန္တ-၏ ပဌမန္တရုပ်ဖြစ်သကဲ့သို့ အနုပ္ပိဋ္ဌလည်း အနုပ္ပိဋ္ဌေန္တ-၏ ပဌမန္တရုပ်ဟု ကြံ။ တနည်း - အနုပ္ပိဋ္ဌ-ကား အနုပ္ပိဋ္ဌ ပုဒ်ရင်း၊ ဤ၌ မေဒိနိနှင့် အရတူ။ မေဒိနိ-မြေအပြင်ကို၊ အနုပ္ပိဋ္ဌ-နှိပ်စက်ခြင်းမရှိသည်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ပသာသ-ဆုံးမလော-ဟု အနက်ပေး။) (ခ) မပိနိပ် - မဖျစ်ညှစ် - သော၊ သူ။ ဟေဋ္ဌာ ဌိတာနုမ္မိ ဝါ ဖလကာနံ န သက္ကာ အနိသိဒန္တေန ဝါ အနုပ္ပိဋ္ဌန္တေန ဝါ ထဒ္ဓမုရုဘာဝေါ ဇာနိတုံ။ သံ၊၄။၃။၁၁၂။ (အဘိ၊၄။၁။၃၅၂-၌ အနုပ္ပိဋ္ဌေန္တန-ဟု ရှိသည်။)

အနုပရဏ (န) [အနု+ပရ+ယ] (၁) အစဉ်အတိုင်း ပျံ့နှံ့ခြင်း၊ ပျံ့နှံ့ခြင်း။ အနုပရဏဋ္ဌ-ကြည့်။ (တိ) (၂) အစဉ်အတိုင်း - တလျှောက်လုံး - ပျံ့နှံ့သော၊ သမန္တာ သတ-

ယောဇနာနုပရဏဋ္ဌဝေါ ကဒရိယာ။ မိလိန္ဒ။
၁၅၀။

အနုပရဏဋ္ဌ (ပု) [အနုပရဏ+အတ္ထ] ပျံ့နှံ့ခြင်း
အနက်သဘော။ အနုပရဏဋ္ဌေန မဟာ
အာနုဘာဝေါ အဿာတိ မဟာနုဘာဝေါ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၆။

အနုပရဏာနုဘာဝ (ပု) [အနုပရဏ+အာနု-
ဘာဝ] ပျံ့နှံ့ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော အာနု
ဘော်။ အယမာနုဘာဝေါတိ အယံ ခိဏာ-
သဝဿ ဘိက္ခုနော အနုပရဏာနုဘာဝေါ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၇။အနုပရဏာနုဘာဝေါတိ ခိဏာ-
သဝဿ ဘိက္ခုနော ကိတ္တိသဒ္ဓဿ ယာဝ-
ဗြဟ္မလောကာ အနုပရဏသင်္ခါတော အာနု-
ဘာဝေါ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၃။

အနုပရတိ (ကြိ) [အနု+ပရ+အ+တိ] ပျံ့နှံ့၏။
တိလဖလမတ္တောပိ အာဟာရော ငိုဝှေ့
ဌပိတော သဗ္ဗကာယံ အနုပရတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။
၄၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၁။ ပူဝဇဏံ မုခေ ဌပိတမတ္တ-
မေဝ သတ္တ ရသဟရဏိသဟဿာနိ အနုပရိ။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၇။

အနုပရိတုံ (ကြိ.ဝိ) [အနု+ပရ+တုံ] ပျံ့နှံ့
ခြင်းငှါ၊ အယမာနုဘာဝေါတိ အယံ အနု-
ပရိတုံ အာနုဘာဝေါ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၇။

အနုပရိတုာ (ကြိ.ဝိ) [အနု+ပရ+တုာ] ပျံ့နှံ့၍။
ဖုဋ္ဌာ တိဋ္ဌန္တိတိ သဗ္ဗေပိ တွေ့ကံ ဌာနံ အနု-
ပရိတုာ တိဋ္ဌန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၂၉၀။

အနုပုသာယတိ (ကြိ) [အနု+ပုသ+ဏယ+
တိ။ အ-ကို အာ-ဒိသပြု? နိတိ၊ဇာ၊၁၈၉။
ဝိလျံ၊နာ။၇၁။ပြုမ-ဓာတ်တို့လည်း ကြည့်။]
ကျရောက်၏။ ယသ္မာ စ ဝဿတိ ဒေဝေါ၊
ဟိမဉ္ဇာနုပုသာယတိ၊ တသ္မာ သဿာနိ ပစ္စန္တိ။
ဇာ၊၂။၅၁။

အနုပဋ္ဌ (တိ) [အနု+ဗဒ္ဓ+တ] နှောင်ဖွဲ့အပ်
လိုက်အပ် - ဝိုင်းရံအပ် - သော။ အနုာသတ္တ
(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၉) ကြည့်။

အနုပဋ္ဌမိဂ (ပု) [အနုဗဒ္ဓ+မိဂ] လိုက်အပ်
သော - ကျား စသည် အလိုက်ခံရသော -
သားသမင်။ အနုပဋ္ဌမိဂိမိ မရဏဘယံ
ဟိတုာပိ တိဋ္ဌန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၃။

အနုပဋ္ဌ (တိ) [အနု+ဗဒ္ဓ+အ] နောက်မှ -
အစဉ်မပြတ် - အတူတကွ - လိုက်သော၊သူ။
မာရော ပါပိမာ သတ္တ ဝဿာနိ ဘဂဝန္တံ အနု-
ဗန္ဓော ဟောတိ။ သံ၊၁။၁၂၃။ အနုဗန္ဓောပိ
စေ အဿ။ ဣတိဝုတ်။၂၅၆။ အနုဗန္ဓော
အဿာတိ အနုဂတော ဘဝေယျ။... မံ အနု-
ဂစ္ဆေယျ။ ဣတိဝုတ် ဋ္ဌ၊၂၇၀။ အနုဗန္ဓာ -
ဝိ၊၃။၃၁၄။ ဝိ၊၄။၂၄၇။ ဒီ၊၁။၂။ ဒီ၊၂။၇၆။
အပ၊၁။၃၅၉။ အနုဗန္ဓာနိ - မ၊၃။၃၂၅။ အနု-
ဗန္ဓေ ဇရာမရဏေ။ ထေရီ၊၄၂၃။

အနုဗန္ဓ (ပု) [အနု+ဗန္ဓ+အ။ ကာရိယ-
ဝသေန အနု ပစ္စာ ဗန္ဓိယတေတိ အနုဗန္ဓော၊
မောဂ်၊နိသျ၊၁။၂၃။ အနုဗန္ဓောတု ပကတာ-
နိဝတ္တေ နဿနက္ခရေ။ ဓာန်။၉၈၁။] (၁)
အစဉ်မှအပ်သော - ကာရိယ၏ အစွမ်းဖြင့်
နှောင်ဖွဲ့အပ်သော - အက္ခရာ၊ ချေဖျက်
အပ်သော အက္ခရာ၊ တစုံတခုသော အကျိုး
အတွက် ဓာတ်၊ ပစ္စည်း၊ အာဂုံ၊ အာဒေသ-
စသည်တို့၌ ယှဉ်တွဲသုံးစွဲအပ်သော သင်္ကေတ
အက္ခရာ၊ အနုဗန်။ အနုဗန်ဟူသည် သင်္ကေတ
မျှသာဖြစ်ရကား ၎င်းကို ချေပစ်ရသည်။
ကာရိတံ ဝိယ ဏာနုဗန္ဓော။ ကစ္စည်း။
၆၂၁။ အနုဗန္ဓော အပ္ပယောဂီ။ ရှူ။၅၃၇။
အနုဗန္ဓော နာမ ဏာဒိပစ္စယေသု ဒိဿတိ၊
န တဿ သုတ္တန္တေသု ပယောဂေါ အတ္တိတိ
အပ္ပယောဂီ။ ရှူ၊ဋီ၊၄၆။ သင်္ကေတော'နဝယ-
ဝေါ'နုဗန္ဓော။ မောဂ်၊၁။၂၃။ အနုပုဗ္ဗော ဗန္ဓိ
ဝိနာသတ္တောတိ အာဟ၊ ဥစ္စာရိတပ္ပင်သိတ္တာ
(ရွတ်ဆိုအပ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ ပျက်စီးခြင်းရှိသည်
၏ အဖြစ်ကြောင့်) အနုဗန္ဓုတေ ဝိနာသတေ
(ချေဖျက်အပ်၏) တျနုဗန္ဓော။ မောဂ်
ပဋိကာဋီကာ။ အနုဗန္ဓတေ ဣတိ အနု

ဗန္ဓော၊ ကမ္မနိယဉ်၊ အနုပညာယံ ဗန္ဓိ ဣဟ
ဝိလောပနေ ဝတ္ထုတေ၊ ယထာ—ဂေါ
အနုပညာတိမိတိ။ ကာတန္တပဉ္စိကာ၊ ၆။ ၄၃၅။
မာကသေခါကျမ်းတို့၌ အနုပညာဖြစ်သုံးစွဲအပ်
သော အက္ခရာများကား—က၊ ခ၊ ဃ၊ င၊ ည၊
ဋ၊ ဏ၊ န၊ မ၊ ခ၊ တို့တည်း။ ကစည်း။ ၃၄၄၊ ၅၂၄၊
၅၃၀၊ ၅၃၄၊ ၅၆၀၊ ၅၂၅၊ ၅၂၆၊ ၅၂၇။ မောက်၊ ၁။
၁၈-၂၁။ ၅၊ ၂၁၊ ၂၂၊ ၂၈၊ ၄၄၊ ၅၅၊ ၅၆-တို့ကြည့်။
သက္ကတ ဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့၌ အနုပညာကို
‘ဣ’ ဟု အမည်မည့်သည်။ ပါ၊ ၁၊ ၃၊ ၂-စသည်
ကြည့်။ (၂) အားထုတ်အပ် - ပြဆိုအပ် -
ပြီးသောပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသတစသောနည်းဖြင့် -
အစဉ် - နောက်သို့ - လိုက်ခြင်း။ ဓာန်။ ၉၈၁-
ကြည့်။

အနုပညာ (ကြိ) [အနု+ပညာ+အ+တိ] နောင်ဖွဲ့
၏။ လိုက်၏။ (က) အစဉ်လိုက်၏။ လိုက်
၏။ အစဉ်တစိုက် - နောက်မှ - တကောက်
ကောက် - လိုက်၏။ အနုပညာ—မ၊ ၄၊ ၂။ ၅၀။
ဇာ၊ ၄၊ ၂။ ၂၁၀။ အနုပညာ—သံ၊ ၁။ ၄၂၅။
ပေတ၊ ၄၊ ၂။ ၂။ ဇာ၊ ၄၊ ၂။ ၂၉၃။ အနု-
ပညာ—ဝိ၊ ၃၊ ၅။ ၅။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၅၈။ မ၊ ၂။
၃၃၆။ အနုပညာ—ဝိ၊ ၁။ ၇၃။ ဝိ၊ ၃၊ ၁၁၅။ ဒီ၊ ၂။
၈၆။ မ၊ ၂။ ၈၄၊ ၃၀၂။ မ၊ ၃၊ ၂၅။ သံ၊ ၂။ ၄၈၀။
ဥဒါန၊ ၁၅၁။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂၄။ ဇာ၊ ၁။ ၂၉၀။
ဇာ၊ ၄၊ ၂။ ၁၄၁။ ဇာ၊ ၄၊ ၆။ ၆၆။ ပေတ၊ ၄၊ ၁၄၃။
အနုပညာ—ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၇။ သံ၊ ၃၊ ၂၀၃။ ဇာ၊ ၄၊
၇။ ၂၉၈။ အနုပညာ—သုတ္တန်၊ ၃၄၀။ အနု-
ပညာ—သံ၊ ၃၊ ၁၄၇။ ပေတ၊ ၄၊ ၉၈။ အနု-
ပညာ—ဥဒါန၊ ၄။ ၁၁၁။ အနုပညာ—ဇာ၊
၂၊ ၃၂၇ (ခ) တဏှာဒိဋ္ဌိ အစေးဖြင့် နောင်ဖွဲ့
၏။ နခါ ဝါ သောဘနာတိ ဒိဋ္ဌိ ပဿိတော
အဘိနန္ဒတိ အဘိဝေတိ အဘိပတ္တေတိ အနုပ္ပါ-
ဒေတိ အနုပညာတိ ဂရုဏန္တံ၊ အယံ ဒဿန-
သံသဂေါ။ စူဠနိ၊ ၂၃၄။ အနုပညာတိ ရူပသ္မိ-
ဝေယျဟဝသေန ဗန္ဓတိ။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၀၄။
ကိလေသာ သန္တာနံ အနုဂန္ဓာ ဘုသံ သဝန္တိ

အနုပညာ— မဟာနိ၊ ၄။ ၅၇။ (ဂ) အစဉ်
လိုက်၍ - ဆည်းကပ် - လုပ်ကျွေး - ၏။
ဘိက္ခုနိယော ဝုဠာပိတံ ပဝတ္တိနိ ဒေဝဿာနိ
နာနုပညာနိ။ ဝိ၊ ၂။ ၄၃၁။ ယာ ပန ဘိက္ခုနိ
ဝုဠာပိတံ ပဝတ္တိနိ ဒေဝဿာနိ နာနု-
ပညာယျ။... နာနုပညာယာတိ န သယံ
ဥပဋ္ဌဟေယျ။ ဝိ၊ ၂။ ၄၃၁။ (န ဥပဋ္ဌဟေယျာတိ
စုဏ္ဏေန... တေန တေန ကရုဏိယေန န
ဥပဋ္ဌဟေယျ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃၊ ၂၁။) အနုပညာသန္တိ။
ဝိ၊ ၂။ ၄၃၁။ အနုပညာသမိ—ဝိ၊ ၂။ ၄၄၄။ အနု-
ပညာသမိ။ ဝိ၊ ၂။ ၄၃၁။

အနုပညာ (န၊ ယိ) [အနု+ပညာ+ယု] အစဉ်လိုက်
ခြင်း။ သတိဖြင့် ထွက်သက် ဝင်သက်တို့ကို
အစဉ်လိုက်ခြင်း။ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့ကို
အာရုံပြုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သတိကို
အပန်ပန်ဖြစ်စေခြင်း။ ဂဏနာ အနုပညာနာ၊...
အနုပညာတိ အနုပညာနာ။ . အနုပညာနာ
နာမ ဂဏနံ ပဋိသံဟရိတော သတိယာ နိရုတ္တရံ
အဿာသပဿာသနံ အနုဂမနံ၊ တဉ္စ ခေါ
န အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနုဂမနဝသေန။
ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၂။ ၂၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၀၊ ၂၇၂။ အနု-
ပညာ (အနုပညာ)တိ အဿာသပဿာ-
သနံ အနုဂမနဝသေန သတိယာ နိရုတ္တရံ
အနုပဝတ္တနာ။...အနုဂမနန္တိ ပဝတ္တပဝတ္တာနံ
အဿာသပဿာသနံ အာရမ္မဏကရဏ-
ဝသေန သတိယာ အနု အနု ပဝတ္တနံ အနု-
ဂစ္ဆန္တံ၊ တေနောဟ “တဉ္စ ခေါန အာဒိမဇ္ဈပရိ-
ယောသာနာနုဂမနဝသေနာ”တိ (သာရတ္ထ-
ဉ္စ အကိးပါဌ်တူင် န-ကျနေသည်။) သာရတ္ထ။
၂။ ၂၁၀၊ ၂၁၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၂၇၊ ၃၂၉။

အနုပညာက (တိ) [အနုပညာ+က] အနုပညာ
သော၊ သူ။ “အဟော အမှာကံ အယျော”တိ
ဇဝံ လပနကေ အနုပညာကေ သဝေယျဟေ
ကရေတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၇၇။

အနုပညာစာအုပ် (န) [အနုပညာ+စာအုပ်] အစဉ်
လိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဆင်းရဲ။ အသံ

တန္တိ တံ မဟာဇနေန အနုပညာဒုက္ခဉ္စေဝ
ဝနပရိယောဂါဟနဒုက္ခဉ္စေ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၉၈။

အနုပညာနာဝါပေါ်တက (ပ) [အနုပညာ+နာဝါ-
ပေါ်တက]အစဉ်လိုက်သော လှေငယ်ကလေး။
ရာဟုလဘဒ္ဒေါ စ သုဝဏ္ဏနာဝံ ပစ္စာ အနု-
ပညာနာဝါပေါ်တကော ဝိယ (ဝိရာစိတ္တ)။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၂။

အနုပညန္တ (တိ) [အနု+ပည+အ+အန္တ] အစဉ်
တစိုက် - နောက်မှ - လိုက်သော၊ အပြေး
လိုက်သော၊ သူ။ အတိတာနိ ခေါ် မေ ဒွေ
မာသာနိ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗံ တိက္ခသံသံ အနုပညန္တဿ
ယဒါ ပဋိပါဋိံ လဘိဿာမိ၊ တဒါ ဘတ္တံ
ကရိဿာမိတိ။ ဝိ၊ဉ္စ၊၁။၃၁၄။ ရာဇာ ပိဋိတော
ပိဋိတော အနုပညန္တော အဗ္ဗဟုလမေဝ အဘိ-
ရုဟိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၅။ အနုပညန္တောတိ ပဒသာ
အနုဓာဝန္တော။ သာရတ္ထ၊၁။၁၆၀။ ရာဟုလ-
ဘဒ္ဒေါ စ သီဟမိဂရာဇာနံ အနုပညန္တော
နိက္ခန္တသီဟပေါ်တကော ဝိယ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၂။
တသ္မိံ (ရညေ) ဝေဂေန အနုပညန္တေ ဗလ-
ကာယော ဩဟိယိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၄။ ဗြဟ္မ-
ဒတ္တောပိ ကိန္နရိံ အနုပညန္တော ဝိစရိတော....။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၀။

အနုပညာဗျုပ္ပေါ်တက (ပ) [အနုပညာ+ဗျုပ္ပ-
ပေါ်တက] အစဉ်လိုက်ပါသော-ကျားသား
ပေါက်-ကျားသားငယ်ကလေး။ ရာဟုလ-
ဘဒ္ဒေါ စ ဗျုပ္ပရာဇာနံ အနုပညာဗျု-
ပေါ်တကော ဝိယ (ဝိရာစိတ္တ)။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၂။

အနုပညာမာန (တိ) [အနု+ပည+အ+မာန]
နောက်မှလိုက်သော၊ လိုက်သော၊ ဖမ်းမိ
သော။ (က) ဖမ်းဆီးသော၊ သူ။ ဟတောသိ
ဘတ္တေန သုဝါဒိတေန၊ လောလော စ မစ္ဆေ
အနုပညာမာနော။ ဇာ၊၁။၆၄။... လောလော
ဟုတော ခါဒနတ္ထာယ မစ္ဆေ အနုပညာမာနော။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၈။ (ခ) အစဉ်-နောက်မှ-
လိုက်သော၊ သော ကထံ ဣမံ ပုဏ္ဏစန္ဒံ အနု-

ပညာမာနော ဥဂ္ဂန္တိဿတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၄။ သာ
တံ ကိန္နရိံ အနုပညာမာနံ ဒိသော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၁၀။ (ဂ) အစဉ်လိုက်သော၊ လိုက်လံဖမ်း
ဆီးသော။ ဝါဠမိဂါ ခုဒ္ဒကမိဂေ အနုပညာ-
မာနော ဥက္ခိတ္တပါဒံ အနုပညာပိတုဝံ တိဋ္ဌန္တိ။ မ၊
ဋ္ဌ၊၃။၂၆၃။

အနုပညာဗ္ဗ (တိ) [အနု+ပည+ဘ္ဗ] မလိုက်
အပ် - မလိုက်ပါအပ် - သော၊ သူ။ အစဉ်
မလိုက်အပ်သော၊ သူ။ တေန တိက္ခဓေ
ဘိက္ခုနာ.... ပက္ကမိတဗ္ဗံ၊ နာနုပညာဗ္ဗော။ မ၊
၁။၁၅၂-၃။ သမဏဓမ္မဿ အနိပ္ပဇ္ဇနဘာဝံ
ဥ တော သော ပုဂ္ဂလော နာနုပညာဗ္ဗော။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၃၇၆။ န ဘဂဝါ တသ္မိံ သမယေ ကေနစိ
အနုပညာဗ္ဗော ဟောတိ။ သံ၊၂။၇၈။ ဣဒါနိ
ယဒတ္ထံ အနုပညာဗ္ဗော၊ တံ ဒသေတု။ မ၊ဋ္ဌ၊
၄။၁၁၇။ ဓမ္မေ စ ဘာသိတေ မမညေဝ အနု-
ပညာဗ္ဗံ မညန္တိ။ အံ၊၃။၁၂၁။ အနုပညာဗ္ဗန္တိ
ဣဒါယာပထာနုဂမနေန အနုပညာဗ္ဗံ မံ န
ဝိဇဟိတဗ္ဗံ မညန္တိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၁။

အနုပညာတံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ပည+တံ] အစဉ်
လိုက်ခြင်းငှါ၊ အစဉ်-လိုက်ပါ-လုပ်ကျွေး-
ကပ်ရောက်-ဆည်းကပ်-ခြင်းငှါ။ . သာဝ-
ကော သတ္တာရံ အနုပညာတံ အပိ ပဏုဇ္ဇ-
မာနော။ မ၊ဉ္စ၊၁၅၇။ အနုပညာတန္တိ အနု-
ဂစ္ဆိတု ပရိစရိတု။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၁၇။

အနုပညာတု (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ပည+တု] (က)
အစဉ်လိုက်၍။ သွာဟံ ဣတော စိတော စ
ဩလောကေန္တော ဣမံ ဒိသော အနုပညာတု
ဂဏိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၁၆၉။ အနုပတိတု လည်း
ကြည့်။ (ခ) အစဉ်လိုက်၍၊ အစဉ်လိုက်ပါ
ကပ်ရောက်၍။ ဗြဟ္မဇ္ဇောပိ သပုတ္တဒါရော ...
အမှာကံ ဘန္တေ အနုဂ္ဂဟံ ကရေယျာထာတိ
ဝေမာဒိနိ ဝဒန္တော အနုပညာတု အဿုနိ
ပဝတ္တယမာနော နိဝတ္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၇။ အနု-
ပညာတိ အနုဂန္ဓာ။ သာရတ္ထ၊၁။၄၅၉။

အနုဗန္ဓိတုတိ အနုပကမနံ ကတု။ ဝိမတိ။ ၁။
၉၇။

အနုဗလ (န) [အနု+ဗလ+အ] ထပ်ဆင့်အား၊
အထောက်အပံ့။ ကေဝိဓေနပိ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ
ကထယန္တော မမာနုဗလံ ဘဝိဿသိ။ မိလိန္ဒ။
၁၂၈။

အနုဗလပ္ပဒါန (န) [အနု+ဗလ+ပဒါန] အား
အဆင့်ပေးခြင်း၊ အပန်ပန် အားပေးခြင်း၊
အထောက်အပံ့-ပေးခြင်း-ပြုခြင်း၊ စော-
ဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အထောက်အပံ့ပြုခြင်း။
တတ္ထ ကတမံ အနုဝါဒါဓိကရဏံ။ ယော
တတ္ထ အနုဝါဒေါ... အဗ္ဘုဿဟနတော အနု-
ဗလပ္ပဒါနံ၊ ဣဒံ ဝုစ္ဆတိ အနုဝါဒါဓိကရဏံ။ ဝိ၊
၄။ ၂၁၂။ အနုဗလပ္ပဒါနန္တိ ပုရိမဝစနဿ
ကာရဏံ ဒဿေတော ပစ္ဆိမဝစနေန ဗလပ္ပဒါနံ။
ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၂၉။ အနုဗလပ္ပဒါနန္တိ စောဒကနမ္ပိ
ဥပတ္တမ္ပကရဏံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၉၆။ အနုဗလပ္ပ-
ဒါနန္တိ ဧတ္ထ ပုနပ္ပုနံ ဗလဿ ပဒါနန္တိ
ဒဿေန္တော အာဟ “ပုရိမဝစနဿ”တိ-
အာဒိ။ ပါစိတ်ယော၊ ၂။ ၂၈။

အနုဗလပ္ပဒါယက (တိ) [အနုဗလ+ပ+ဒါ+
ယက] ထီး၌ အနုဗလပ္ပဒါယိကာ] အားအဆင့်
ပေးတတ်သော၊ အထောက်အပံ့ပေးတတ်
သော။ ဥဿန္နာ ပဘာ တောယ ဓိယတိ၊
ဩသဓိနံ ဝါ အနုဗလပ္ပဒါယိကာတိ ကတု
“ဩသဓိ”တိ လဒ္ဓနာမာ တာရကာ...။
ဝိမာနာဌ၊ ၄၆၊ ပေတ၊ ၄။ ၆၅-၆။

အနုဗလပ္ပဒါယိ (တိ) [အနု+ဗလ+ပ+ဒါ+
ယိ] အားအဆင့် - အထောက်အပံ့ - ပေးလေ့
ရှိသောသူ။ အနုပ္ပဒေတိ-ကြည့်။

အနုဗုဒ္ဓိတိ (ကြိ) [အနု+ဗုဒ္ဓ+တိ] ထိုး
ထွင်း၍သိ၏၊ သိ၏။ အနုဗုဒ္ဓိတိ၊ မ၊ ၂။ ၃၈၃။
ဇာ၊ ၁။ ၁၁၅ ၁၇၈။ အပ၊ ၂။ ၂၄၂။ မ၊ ၄။ ၁။
၃၃။ ထေရီ၊ ၄။ ၁၀၈။ (က) သိ၏၊ ပဌမ
မဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သိ၏၊ ယံ ကိဉ္စိ ဗုဒ္ဓိ-

တဗ္ဗံ...၊ သဗ္ဗံ တံ တေန ဗောဓိဉာဏေန ဗုဒ္ဓိ
အနုဗုဒ္ဓိ ပဋိဗုဒ္ဓိ သမ္ပုဋ္ဌိ။ ။ မဟာနိ၊ ၃၆၃။
စူဠနိ၊ ၂၁၂။... တေန စတုမဂ္ဂဉာဏဝသေန
ဗုဒ္ဓိ၊ ပဌမမဂ္ဂဝသေန ဇာနိ အနုဗုဒ္ဓိ၊ ဒုတိယ-
မဂ္ဂဝသေန ပုန အညာသိ ပဋိဗုဒ္ဓိ...။ မဟာနိ၊
၄။ ၃၈၉။ (ခ) အစဉ်အားဖြင့် - အစဉ်
အတိုင်း - သိ၏၊ မျက်မှောက်ပြု၏။ အရဟတ္တ-
သုခံ အနုဗုဒ္ဓိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၂။ သုခံ အနုဗုဒ္ဓိ
သန္တိ အကာသိ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၀၁။ အနုဗုဒ္ဓိန္တိ
အနုက္ကမေန ပဋိပါဠိယာ ဗုဒ္ဓိ ပဋိဗုဒ္ဓိ။ သံ၊
၄။ ၁။ ၂၂၀။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၁ အနုဗုဒ္ဓိန္တိ-ဇာ၊
၄။ ၅။ ၃၄၅။ (ဂ) လျှောက်ပတ်စွာ သိ၏။
ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တိတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ ဗုဒ္ဓန္တိတိ
ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ အနုဗုဒ္ဓိန္တိတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ...
သမ္ပုဋ္ဌိန္တိတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ပဋိသံ၊ ၃၀၂။
အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၂။ ဝိပဿနာဒီနံ ကာရ-
ဏာနံ ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာနဉ္စ သစ္စာနံ အနုရူပံ ပစ္စက္ခ-
ဘာဝေန ပဋိမုခံ အဝိပရိတတာယ သမ္မာ စ
ဗုဒ္ဓိန္တိတိ ဝေမတ္ထဝိသေသဒီပကေဟိ ဥပ-
သဂ္ဂေဟိ “အနုဗုဒ္ဓိန္တိ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ၊ မူလဒီ၊
၁။ ၁၁၃။ အနုဗောဓတိ-လည်း ကြည့်။

အနုဗုဒ္ဓိနဋ္ဌ (ပ) [အနုဗုဒ္ဓိ+အတ္ထ] သိခြင်း-
ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း - အနက်သဘော။
ကေတ္တေ အနုဗုဒ္ဓိနဋ္ဌော အဘိညေယျော။
ပဋိသံ၊ ၁၈။ အနုဗုဒ္ဓိနဋ္ဌေန ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ၎င်း။
၃၀၂။ ကေတ္တေ အနုဗုဒ္ဓိနဋ္ဌံ ဗုဒ္ဓိန္တိတိ
ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ၎င်း၊ ၃၀၇။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂ-
ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အနုဗုဒ္ဓိနဋ္ဌော။ ဒဿနမဂ္ဂ-
ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အနုဗုဒ္ဓိနဋ္ဌော။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၉၄။

အနုဗုဒ္ဓိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ဗုဒ္ဓ+တဗ္ဗ] သိအပ်
သော၊ လျှောက်ပတ်စွာ သိအပ်သော။ ယံ
ကိဉ္စိ ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗံ အနုဗုဒ္ဓိတဗ္ဗံ ပဋိဗုဒ္ဓိတဗ္ဗံ ။
မဟာနိ၊ ၃၆၃။ စူဠနိ၊ ၂၁၂။

အနုဗုဒ္ဓိတုကာမ (တိ) [အနု+ဗုဒ္ဓိတုကာမ]
(၁) သင့်လျော် - လျှောက်ပတ် - သော

သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၂၀။ (၄) လျော်စွာ သိတတ်
သောတရား။ (ပညာ)။ အနုပောဓ (၂)
အနက်ကြည့်။ (၅) အဖန်ဖန် သိခြင်း။
(၆) အစဉ်လျှောက်သော - မှန်းဆ၍ -
သိခြင်း။ အနုပောဓဉာဏ-ကြည့်။

အနုပောဓဉာဏ (န) [အနုပောဓ+ဉာဏ] အနု-
ပောဓဉာဏ။ (၁) အဖန်ဖန်သိခြင်းဉာဏ်။ (၂)
အစဉ်လျှောက်သော - မှန်းဆ၍ - သိခြင်း
ဉာဏ်။ ဒုဝိဓဉာဏ် အနုပောဓဉာဏပဋိ-
ဝေဓဉာဏ။ တတ္ထ အနုပောဓဉာဏ်လောကီယံ
အနုဿဝါဒိဝသေန နိရောဓေ မဂ္ဂေ စ
ပဝတ္တတိ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၄၂။
န ပဋိဝေဓဉာဏ် ဝိယ သင်္ကဒေဝ ဗုဇ္ဈတိ။
အထ ခေါ် (ပုနပျုန် ဥပဋ္ဌနတော အနု အနု-
ပောဓော၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။) အနု အနု ဗုဇ္ဈနတော
အနုပောဓော၊ အနုဿဝါကာရပရိဝိတက္ကဒိဋ္ဌိ-
နိဇ္ဈာနက္ခန္ဓိအနဂတော ဝါ ဗောဓော အနု-
ပောဓော။ (တဒေဝ ဉာဏန္တိ အနုပောဓဉာဏ်၊
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။) န ဟိ သော (တံ) ပစ္စက္ခတော
ဗုဇ္ဈတိ၊ အနုဿဝါဒိဝသေန ပန ကပ္ပေတော
ဂဏှာတိ (ကပ္ပနမုခေန ဗုဇ္ဈတိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။)
မူလဋီ၊ ၂။ ၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၁၆။ ဒုဝိဓံဟိ သစ္စ-
ဉာဏ် လောကီယံ လောကုတ္တရဉ္စ။ လောကီယံ
ဒုဝိဓံ အနုပောဓဉာဏ် ပစ္စက္ခေတဉာဏဉ္စ။
အနုပောဓဉာဏ် အာဒိကမ္မိကဿ အနုဿဝါဒိ-
ဝသေန နိရောဓေ မဂ္ဂေ စ ပဝတ္တတိ။
ဒုက္ခေ သမုဒယေ စ အာရမ္မဏကရုဏဝသေန။
ပဋိသန္ဓေ၊ ၁။ ၃၄၂။

အနုပောဓတိ (ကြိ) [အနု+ဗုဓ+အ+တိ]
(က) သိ၏။ အစဉ်အတိုင်း သိ၏။ မျက်မှောက်
ပြု၏။ ကောဟံ စွာယံ သုခမနုပောဓိ။ သံ၊
၁။ ၁၂၇။ အံ၊ ၃။ ၂၉၄။ (ခ) လျှောက်ပတ်စွာ
သိ၏။ အနုပောဓေန္တိတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ပဋိသံ၊
၃၀၂။ အနုဗုဇ္ဈတိ (ဂ) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုပောဓနဋ္ဌ (ပု) [အနုပောဓန+အတ္ထ] သိစေ
ခြင်း - လျှောက်ပတ်စွာ - အဖန်ဖန် - သိစေ

ခြင်း - အနက်သဘော။ ကေတုတ္တေ အနု-
ပောဓနဋ္ဌော အဘိညေယျော။ ပဋိသံ၊ ၁၉။
အနုဗုဇ္ဈနဋ္ဌ-လည်း ကြည့်။

အနုပောဓပုဗ္ဗက (တိ) [အနုပောဓ+ပုဗ္ဗ+က]
အနုပောဓဉာဏ်လျှင် ရွှေသွားရှိသော။ အနု-
ပောဓ (၃) အနက် ကြည့်။

အနုပောဓိပက္ခိယဋ္ဌ (ပု) [အနုပောဓိပက္ခိယ+
အတ္ထ] လျှောက်ပတ်စွာသိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏
အဖို့ပြုသော အနက်သဘော။ ကေတုတ္တေ
အနုပောဓိပက္ခိယဋ္ဌော အဘိညေယျော၊ ..
ကေတုတ္တေ အနုပောဓိပက္ခိယဋ္ဌံ ဗုဇ္ဈန္တိတိ
ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ပဋိသံ၊ ၁၉၊ ၃၀၂။ ၃၀၇။

အနုဗ္ဗတ (တိ) [အနု+ဝတ] လျှော်သောအကျင့်
အမှုရှိသော၊ အစဉ်လိုက်၍ ကျင့်တတ်သော၊
အလိုလိုက် အကြိုက်ကို ပြုတတ်သော သူ။
အနုဗ္ဗတေ စက္ကဝါကေ ဝဒန္တိ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၉၄။
အနုဗ္ဗတေတိ အညမညံ အနဂတေ သမ္မောဒ-
မာနေ ပိယသံဝါသေ။ ဇာ၊ ၄။ ၁၂။ ၄၉၅။
အနုဗ္ဗတာ မေကာမာ ပဇာတာ။ ဇာ၊ ၁။
၂၂၂။ အနုဗ္ဗတာတိ အနုဝတ္တိကာ။ ဇာ၊ ၄။
၄။ ၇၈။ ဗုဒ္ဓံ သီတာဝနုဗ္ဗတာ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၅၇။
အနုဗ္ဗတာ ပတိဒေဝတာ ဟုတော အပ္ပမတ္တာ
ဥပဋ္ဌာသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၄၀။ ဘတ္တာရံ နိဿာယ
အနုဗ္ဗတာ၊ ဝိမာန။ ၃၉။ ပတိအနုကူလတာ-
သခါတေန ဝတေန တံအနုဗ္ဗတာ....။ ဝိမာန၊
၄။ ၁၂၅။ အနုဗ္ဗတာ တာ တဝ မာနသေ
ရတာ။ ဝိမာန။ ၉၂။ အနုဗ္ဗတာတိ အနုကူလ-
ကိရိယာ။ ၎င်း၊ ၄။ ၂၆၀။

အနုဗ္ဗိဂ္ဂ (တိ) [န+ဥဗ္ဗိဂ္ဂ] မထိတ်လန့် - မတုန်
လှုပ် - သော၊ သူ။ အဘိတော အနုဗ္ဗိဂ္ဂေါ
အနုဿင်္ဂိ အနုတြဿော။ ဝိ၊ ၄။ ၃၄၀။ ဥဒါန။
၉၉။ အစ္စမ္ပိတော အနုဗ္ဗိဂ္ဂေါ၊ အတိရောစတိ
သဒေဝကေ။ မိလိန္ဒ။ ၃၂၃။

အနုဗ္ဗဇေတနာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ဥဗ္ဗဇေတနာ]
မထိတ်လန့်စေမူ၍။ အနာဒိနဝဒဿာဝိတာယ
အနုဗ္ဗဇေတနာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၆။

အနုဗ္ဗဇန (န) [န+ဥဗ္ဗဇန] မထိတ်လန့်စေ
ခြင်း။ စိတ္တဿ ဟိ တတော အနုဗ္ဗဇနံ
တဒနနယနံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၈။

အနုဗျဉ္ဇန (န) [အနု+ဝိ+အဉ္ဇ+ယု] (၁)
ပြည့်စုံသောပုဒ်၊ အက္ခရာ၊ ပြည့်စုံသော ပုဒ်၊
အက္ခရာရှိသော အဋ္ဌကထာ။ ဥပာယာနိ
ခေါ် ပနဿ ပါတိမောက္ခာနိ ဝိတ္တာရေန
သွာဂတာနိ ဟောန္တိ သုဝိဘတ္တာနိ သုပ္ပဝတ္တိနိ
သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော။
ဝိ၊၂။၇၄။ အံ၊၂။၅၆၅။ အနုဗျဉ္ဇနသောတိ
အက္ခရာပဒပါရိပုရိယာ စ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ
အဓဏှာနိ အဝိပရိတက္ခရာနိ၊ တေန အဋ္ဌ-
ကထာ ဒီပိတာ။ အဋ္ဌကထာတော ဟိ သေ
ဝိနိစ္ဆယော ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၆။ အနု-
ဗျဉ္ဇနသောတိ ဧတ္ထ ဗျဉ္ဇနသဒ္ဓေါ အက္ခရဿ
စ ပဒဿ စ ဝါစကောတိ အာဟ “အက္ခရာပဒ-
ပါရိပုရိယာ စာ”တိ။ ပါစိတ်၊ယော၊၁။၃၆။
(၂) ပါဠိသို့အစဉ်လျှောက်၍ အနက်ကိုပြ
တတ်သောအရာ။ (မထေရ်တို့အဆိုနှင့် အဋ္ဌ-
ကထာ။) သုတ္တတော အနုဗျဉ္ဇနတောတိ
ပါဠိတော စ ပရိပုစ္ဆာတော စ အဋ္ဌ-
ကထာတော စ သုဝိနိစ္ဆိတံ ဟောတိ။
ကခံစ္ဆေခံ ကတာ ဥဂ္ဂဟိတံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၉။
အနုဗျဉ္ဇနတောတိ ဣဿ ဝိဝရဏံ “ပရိ-
ပုစ္ဆာတော စ အဋ္ဌကထာတော စာ”တိ ပါဠိ
အနုဂန္ဓာ အတ္တဿ ဗျဉ္ဇနတော ပကာ-
သနတော အနုဗျဉ္ဇနန္တိ ဟိ ပရိပုစ္ဆာ အဋ္ဌ-
ကထာ စ ဝုစ္စတိ။ ဧတ္ထ စ အဋ္ဌကထာယ ဝိသု
ဇဟိတတ္တာ ပရိပုစ္ဆာတိ ထေရဝါဒေါ ဝုတ္တော။
သာရတ္ထ၊၂။၄၈။ (၃) (က) နောက်၌-
ဝိဘင်္ဂမှနောက်၌-ဝိနည်းပညတ်ကို ပြတတ်
သောအရာ။ (ခန္ဓကနှင့် ပရိဝါရပါဠိ။) (ခ)
လျော်စွာ - ဝိဘင်္ဂအားလျော်စွာ - ပြတတ်

သော ခန္ဓကပါဠိနှင့် (ဝိဘင်္ဂနှင့် ခန္ဓကကို)
တဖန်ပြတတ်သော ပရိဝါရပါဠိ။ အနုဗျဉ္ဇန-
သောတိ ခန္ဓကပရိဝါရတော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၀။
(၄) ရှေးပုဒ်နှင့်တူသော နောက်ပုဒ်။ (၅)
အတူတကွ အနက်ကို ပြတတ်သောအရာ။
အက္ခရာအပေါင်း။ ပဒသော နာမ ပဒံ အနု-
ပဒံ အနုက္ခရံ အနုဗျဉ္ဇနံ၊.... အနုဗျဉ္ဇနံ နာမ
ရူပံ အနိစ္စန္တိ ဝုစ္စမာနော ဝေဒနာ အနိစ္စာတိ
သဒ္ဓံ နိစ္စာရေတိ။ ဝိ၊၂။၂၅။ အနုဗျဉ္ဇနန္တိ
ပရိမဗျဉ္ဇနေန သဒ္ဓိသံ ပစ္စာ ဗျဉ္ဇနံ။ ယံ ကိဉ္စိ
ဝါ ဧကမက္ခရံ အနုက္ခရံ၊ အက္ခရသမူဟော
အနုဗျဉ္ဇနံ ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇။ အက္ခရသမူဟောတိ
အသမတ္တပဒေ။ ဝဇိရ၊၂။၉၁။ အက္ခရသမူ-
ဟောတိ အဝိဘတ္တိကော အက္ခရသမူဟော။
သာရတ္ထ၊၃။၅။ အနုသဒ္ဓိသံ ဗျဉ္ဇနန္တိ အတ္ထံ
ဒဿေတိ အနုဗျဉ္ဇနန္တိအာဝိနာ၊ ဗျဉ္ဇနသဒ္ဓေါ
ပဒပရိယာယော၊ ယံ ကိဉ္စိဗျဉ္ဇနံ အနုဗျဉ္ဇနံ
နာမ န ဟောတိ။ ပရိမပဒေန ပန သဒ္ဓိသံ
ပစ္စိမပဒမေဝ အနုဗျဉ္ဇနံ နာမ။ ပါစိတ်၊ယော၊
၁။၅။ (၆) ကိလေသာတို့ကိုလွန်စွာ-ထင်ရှား
ပြု-ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်စေ-ခြင်း။ အနုဗျဉ္ဇန-
သော နိမိတ္တဂ္ဂါဟောတိ ကိလေသာနံ အနု
အနု ဗျဉ္ဇနဝေသန ဥပ္ပါဒနေန ပါကင်္ခိကရဏ-
ဝေသန သဘာဝိနိမိတ္တဂ္ဂါဟော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊
၁။၆၆။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၅-၏ အဖွင့်)။ (၇)
ကိလေသာတို့ကို အပန်ဖန် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်
စေတတ်သော-ကိလေသာတို့၏ အပန်ဖန်
တင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်းကိုပြုတတ်သော-ဝတ္ထု
အာရုံ၊ ကိလေသာဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ဝတ္ထု
အာရုံ။ (က) ကိလေသာဖြစ်ပေါ်ကြောင်း
ဖြစ်သော လက်ခြေ၊မျက်နှာ၊ဆံပင် စသော
အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ လှပတင့်တယ်သော-
ပုံပန်း-သဏ္ဌာန်၊ ပြုံး-ရယ်-ပြောဆို-
တူ၍ကြည့်-တစောင်းကြည့်-မှု စသည်တို့
၏ တပ်မက်ဖွယ်သော-တန်ပန်-အမူအရာ။
နာဘိဇာနာမိ မာတုဂါမဿ အနုဗျဉ္ဇနသော

နိမိတ္တံ ဂဟေတော။ မ၊၃။၁၆၇။ အနုပညာန-
 သောတိ ထေရေန ကိရ ဂ္ဂပေ နိမိတ္တံ
 ဂဟေတော။...။ မ၊၄။၄။၁၃၉။ ဒိသ္မာ ပဿိတော
 အနုပညာနသော နိမိတ္တံ ဂဏှာတိ ကေသာ
 ဝါ သောဘနာ၊ မုခံ ပါ သောဘနံ ..။
 စူဠနိ။၂၃၄။ န တေဝ စက္ခုဝိညေယျေသု
 ဂ္ဂပေသု အနုပညာနသော နိမိတ္တဂ္ဂါဟော။ သံ၊
 ၂။၃၇၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၅။ အနုပညာနသော
 နိမိတ္တဂ္ဂါဟောတိ “ဟတ္ထာ သောဘနာ၊ ပါဒါ
 သောဘနာ”တိ ဧဝံ အနုပညာနဝေသန
 နိမိတ္တဂ္ဂါဟော၊ သံ၊၄။၂။၅၀။ ကိလေသာနံ
 အနု အနု ဗျဉ္ဇနတော ပရိပျတ္တိယာ ဥပ္ပတ္တိ-
 ပစ္စယဘာဝတော အနုပညာနံ ဟတ္ထပါဒါဒိ-
 တဝယဝါတိ အာဟ “ဟတ္ထာ သောဘနာ”-
 တိအာဒိ။ သံ၊၄။၂။၃၂၃။ အထ ဝါ အနု-
 ပျဉ္ဇနသောတိ ဟတ္ထပါဒါဒိ အနုပျဉ္ဇနတော။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၆၆။ အနုပျဉ္ဇနဂါဟိ-လည်းကြည့်။
 (ခ) ကိလေသာဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ဖြစ်သော
 သိချင်းသံ၊ တူရိယာသံ စသည်တို့၏ သံနိမ့်၊
 သံမြင့်စသော အခြင်းအရာ။ ယော စ ဂီတ-
 သဒ္ဓါဒိကဿ ကိလေသာနံ အနု အနု ဗျဉ္ဇ-
 နတော အနုပျဉ္ဇနန္တိ လဒ္ဓဝေါဟာရော မန္တု-
 တာရာဒိဝေသန ဝဝတ္တိတော ဆဇ္ဇာဒိဘောဒ-
 ဘိန္နော အာကာရော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၅၁။ (ဂ)
 ဘုရားဟု ထင်ရှားစေကြောင်း ဖြစ်သော
 လက္ခဏာတော်ငယ်။ အသိတိယာ စ အနု-
 ပျဉ္ဇနေဟိ ပရိရဉ္ဇိတော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ကဉ္ဇန-
 သန္နိဘတ္တစော..။ မိလိန္ဒ။၇၉။ ဘကဝတော
 အသိတိ အနုပျဉ္ဇနာနိ ။ ဒီ၊၄။၂။၁၀၁။
 အသိတိယာ အနုပျဉ္ဇနေဟိ အနုရဉ္ဇိတံ။ ဇာ၊
 ၄။၁။၁၅။ လက္ခဏာတော်ငယ်-ဂဝ သရုပ်ကို
 ငိုနာလင်္ကာရဉ္ဇိကာ (၁၉၈)၊ ကဇ္ဇာယနဘော-
 ဉ္ဇိကာသစ် (နှာ-၁၂၂၃)နှင့် ဟင်္ကဏ္ဍက-
 ဝိသုဇ္ဇနာ (တတိယတွဲ)၊ သမန္တစက္ခုဒီပနီ၊
 သာသနသမ္ပတ္တိဒီပနီ-တို့တွင် ကြည့်။

အနုပျဉ္ဇနဂဏနာ (ထိ) [အနုပျဉ္ဇန+ဂဏနာ]
 နောက်ဝါကျ၏ ပုဒ်အရေအတွက်။ .. ဧဝံ
 ဝါစေန္တဿာပိ အနုပျဉ္ဇနဂဏနာယ ပါစိတ္တိ-
 ယာ။ ဝိ၊၄။၂။၈။ အနုပဒဂဏန-လည်း ကြည့်။

အနုပျဉ္ဇနဂါဟ (ပ) [အနုပျဉ္ဇန+ဂဟ+ဏ]
 ကိလေသာတို့ကို ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်စေတတ်
 သော လက်ခြေ စသော သဏ္ဌာန်၊ ပြုံးခြင်း
 စသော အမူအရာတို့ကို အစိပ်အစိပ် စွဲယူ
 ခြင်း။ နိမိတ္တဂ္ဂါဟောတိ ဟိ သံသန္နေတော
 ဂဟဏံ၊ အနုပျဉ္ဇနဂါဟောတိ ဝိဘတ္တိဂဟဏံ။
 နိမိတ္တဂ္ဂါဟော ကုမ္ဘီလသဒိသော သဗ္ဗမေဝ
 ဂဏှာတိ၊ အနုပျဉ္ဇနဂါဟော ရတ္တပါသဒိသော
 ဝိဘဇိတော ဟတ္ထပါဒါဒိသု တံ တံ ကောဠာသံ။
 သံ၊၄။၃။၅၁။ ဝိဘတ္တိဂဟဏန္တိ ဝိဘာဂေန
 အနဝသေသဂဟဏံ။ သံ၊၄။၂။၃၂၃။ ယော
 ဟိ ပုဂ္ဂလော နိမိတ္တဂ္ဂါဟံ အနုပျဉ္ဇနဂါဟံ
 ဂဏှန္တော “နခါ သောဘနာ”တိ ဂဏှာတိ..
 ဓမ္မ၊၄။၁။၄၇။

အနုပျဉ္ဇနဂါဟိ (တိ) [အနုပျဉ္ဇန+ဂဟ+ဏိ]
 လက်၊ ခြေ စသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ လှပ
 တင့်တယ်သော - ပုံပန်း - သဏ္ဌာန်၊ ပြုံး -
 ရယ် - ပြောဆို - တူရုကြည့် - တစောင်း
 ကြည့်-မှုစသည်တို့၏ တပ်မက်ဖွယ်-ဟန်ပန်-
 အမူအရာ - တို့ကို မှတ်ယူ - စွဲလမ်း - တတ်
 သော၊သု။ စက္ခုနာ ဂ္ဂပံ ဒိသ္မာ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟိ
 ဟောတိ နာနုပျဉ္ဇနဂါဟိ။ ဒီ၊၃။၁၈၉။ မ၊၁။
 ၂၃၈။ သံ၊၂။၃၂၃။ အံ၊၁။၃၂၃။ မဟာနိ။
 ၂၈၆၊၃၈၅။ နိမိတ္တဂ္ဂါဟိ ဟောတိ အနု-
 ပျဉ္ဇနဂါဟိ။ အဘိ၊ဓ။၂၆၁။ အဘိ၊ဝိ။၃၇၄။
 အနုပျဉ္ဇနဂါဟိတိ ကိလေသာနံ အနု ဗျဉ္ဇန-
 တော (အနု အနု ဗျဉ္ဇနတော) ပါကဋ္ဌ-
 ဘာဝကရုဏတော “အနုပျဉ္ဇန”န္တိ လဒ္ဓဝေါ-
 ဟာရံ ဟတ္ထပါဒ သိတဟသိတကထိတအာ-
 လောကိတဝိလောကိတာဒိဘောဒံ အာကာရံ
 ဂဏှာတိ။ အဘိ၊၄။၁။၄၂၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၀။
 မဟာနိ၊၄။၃၄၃။ ဝိသဘာဝဝတ္ထုနော ဟိ

ဟတ္ထာဒိအဝယဝေသု သုဘာဒိတော ပရိ-
ကပ္ပေန္တဿ အပရာပရံ တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ
ကိလေသာ ပရိဗျတ္တာ ဟောန္တိတိ တေ
တေသံ အနုဗျဉ္ဇနာ နာမ၊ တေ ပန ဟတ္ထာ
တထာ တထာ သန္တိဝိဋ္ဌာနံ ဘူတပါဒါယရူပါနံ
သန္တိဝေသာကာရော။ န ဟိ တံ မုဉ္ဇိတော
ပရမတ္တတော ဟတ္ထာဒိ နာမ ကောစိ အတ္တိ၊
တသ္မာ ဝုတ္တံ “ဟတ္ထ...ဂဏှာတိ” တိ။ ဝိသုဒ္ဓါဋ္ဌိ၊
၁။၄၈။

အနုဗျဉ္ဇနပုဒ်မဏ္ဍိတ (တိ) [အနုဗျဉ္ဇန+ပုဒ်-
မဏ္ဍိတ] လက္ခဏာတော်ငယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာ
ဆင်အပ်သော၊ သူ၊ (ဘုရား)။ အသိတိ-
အနုဗျဉ္ဇနပုဒ်မဏ္ဍိတတ္တာ နာနာရတနစိတ္တမိဝ
သုဝဏ္ဏမဟာပဋ္ဌ...။ မ၊၄၁။၂၀၈။

အနုဗျဉ္ဇနဝိစိတြ (တိ) [အနုဗျဉ္ဇန+ဝိစိတြ] လက္ခဏာတော်ငယ်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော။
ဘဂဝတော လက္ခဏာစိတမနုဗျဉ္ဇနဝိစိတြ...
ရှုပ် ဒီသွာ ပသီဒန္တိ၊ သုတ္တနိ၊၄၁။၂၃၄။

အနုဗျဉ္ဇနသင်္ကပ္ပနာ (တိ) [အနုဗျဉ္ဇန+
သင်္ကပ္ပနာ] ကိလေသာတို့ကို ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်
စေတတ်သော လက်ခြေ စသော သဏ္ဌာန်၊
ပြုံးခြင်း စသော အမူအရာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်
အစိပ်အစိပ်ကြံစည်ခြင်း။ အနုဗျဉ္ဇနသင်္ကပ္ပနာ
ပန “ဟတ္ထာ သောဘနာ၊ ပါဒါ သော-
ဘနာ” တိ ဧဝံ အနုဗျဉ္ဇနဝေသေန ဝိဘာဇိတော
ကပ္ပနာတိ။ ကိလေသာနဉ္စိ အနု အနု
ဗျဉ္ဇနတော ပရိဗျဉ္ဇနတော ပရိဗျတ္တိဝေသေန
ဥပ္ပတ္တိယာ ပစ္စယဘာဝတော အနုဗျဉ္ဇနံ
ဟတ္ထပါဒါဒိအဝယဝါ ဝုစ္စန္တိ။ သာရတ္ထ၊
၁။၃၅၅။

အနုဗျဉ္ဇနသမုဇ္ဈလ (တိ) [အနုဗျဉ္ဇန+သမုဇ္ဈလ]
လက္ခဏာတော်ငယ်-တို့ဖြင့် - တို့ကြောင့် -
တောက်ပ - ဝင်းပြောင် - သော၊ (ကိုယ်
တော်)။... လက္ခဏာဝိစိတ္တံ အနုဗျဉ္ဇနသမုဇ္ဈလံ
ဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခိတ္တံ သတ္ထု သရီရံ ဒီသွာ။
ဓမ္မ၊၄၁။၂။၇၃။

အနုဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိ (တိ) [အနုဗျဉ္ဇန+သမ္ပတ္တိ] လက်
ခြေ စသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ - ပြည့်စုံ -
တင့်တယ်-ခြင်း။ ဒုဒ္ဓသိကန္တိ အပါသာဒိက-
ဒဿနံ။ တေနဿ အနုဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိယာ
အာကာရသမ္ပတ္တိယာ စ အဘာဝံ ဒဿေတိ။
ဥဒါန၊၄။၃၃၄။

အနုဗျဉ္ဇနသမ္ပန္န (တိ) [အနုဗျဉ္ဇန+သမ္ပန္န]
(ဂဝ-သော) လက္ခဏာတော်ငယ်တို့နှင့် ပြည့်စုံ
သော၊ သူ၊ ဘုရား၏ကိုယ်တော်။ အနုဗျဉ္ဇန-
သမ္ပန္နော၊ ဗာတ္တိ သဝရလက္ခဏော။ အပါ၊၂။
၁၀၈။ အနုဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နံ၊ ဝုတ္တိ သဝရလက္ခဏံ။
ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၆၈။ အနုဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နန္တိ တမ္ပနဓတုဂ်-
နာသဝရဂုံလိတာဒိဟိ အသိတိယာ အနု-
ဗျဉ္ဇနေဟိ သမ္ပန္နံ။ ဝုတ္တိ သမဟာပုရိသ-
လက္ခဏပုဒ်မဏ္ဍိတံ ဘဂဝတော သရီရန္တိ
အတ္ထော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၂၉၀။

အနုဗျဉ္ဇနဿာဒဂထိတ (တိ) [အနုဗျဉ္ဇန+
အဿာဒ+ဂထိတ] ကိလေသာတို့ကို ထင်ရှား
ဖြစ်ပေါ်စေတတ်သော လက်ခြေ စသော
သဏ္ဌာန်၊ ပြုံးခြင်း စသော အမူအရာတို့၌ -
သာယာခြင်းသည် ပွဲနှောင်အပ်သော - နှစ်
သက်တတ်သော၊ နိမိတ္တဿာဒဂထိတံ (ဂမိတံ။
ဝိဘာဝနီ၊၁၈၈) ဝါ ဘိက္ခဝေ ဝိညာဏံ
တိဋ္ဌမာနံ တိဋ္ဌေယျ အနုဗျဉ္ဇနဿာဒဂထိတံ
ဝါ။ သံ၊၂။၃၇၇။ ကိလေသာနံ အနု အနု
ဗျဉ္ဇနတော ပုနပုနံ ပါကဋ္ဌဘာဝကရဏတော
“အနုဗျဉ္ဇနာနံ” တိ လဒ္ဓနာမေသု ဟတ္ထ-
ပါဒသိတဟသိတာဒီသု အဿာဒရာဂေန ဂိဒ္ဓံ။
မဏိမဇ္ဈ၊၂။၈၇။

အနုဗျဉ္ဇနာဝဘာသိတ (တိ) [အနုဗျဉ္ဇန+အဝ-
ဘာသိတ] လက္ခဏာတော်ငယ်တို့ဖြင့် - ထွန်း
လင်း - ဝင်းပြောင် - စေအပ်သော။ ဗျာမပ္ပ-
ဘာပရိက္ခေပသမဂီ ဘူတာယ အသိတိအနု-
ဗျဉ္ဇနာဝဘာသိတာယ... ဗုဒ္ဓသိရိယာ ဝိရောစ-
မာနံ ဒီသွာ။ ဇာ၊၄၁။၁။၁၀၃။

အနုပညာကရုဏ (န) [အနု+ပညာကရုဏ] လျော်
စွာဟောကြားခြင်း၊ ဝေနေယျဉာဏယအား
လျော်စွာ ဟောကြားခြင်း။ အနုဓမ္မ (၂)
(ခ) အနက်ကြည့်။

အနုဖြူဟန (န) [အနု+ဖြူဟ+ဏေ+ယု]
(၁) ပွားစေခြင်း၊ ပြည့်စုံ-ပြီး-စေခြင်း။...
အပ္ပိစ္ဆတဒိန္နံ ဗလနိပ္ပတ္တိ၊ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ
အနုဖြူဟနံ၊ ဝိသုဒ္ဓါ၊ ၁။ ၆၁။ ဓုတဓမ္မေ
သမာဒါယ ဝတ္တနံ ယာဝဒေဝ ဥပရိ သမ္မာ-
ပဋိပတ္တိ သမ္မာဒနာယာတိ ဝုတ္တံ “သမ္မာပဋိ-
ပတ္တိယာ အနုဖြူဟန” န္တိ။ ဝိသုဒ္ဓါ၊ ၁။ ၉၂။
(၂) ပေါင်းစည်းခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အနုဖြူဟနတ္ထ (ပု) [အနုဖြူဟန+အတ္ထ]
ပေါင်းစည်းခြင်းအနက်။ အပိဿူတိ အနု-
ဖြူဟနတ္ထေ နိပါတော၊ သော “န ကေဝလံ
တေဒဝေါသိ၊ ဣမာပိ ဂါထာ ပဋိတံသု” တိ
ဝိပေတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၅၆။ မ၊ ၅။ ၂။ ၈၁။ အနုဖြူဟနံ
သမ္ပိက္ကနံ။ ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၆၀။ မ၊ ၅။ ၂။ ၁၃၂။

အနုဖြူဟန္တ (တိ) [အနု+ဖြူဟ+ဏေ+
အန္တ။ ဖြူဟေန္တ (ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၇) နှင့် ယှဉ်
ကြည့်] ပွားစေသော၊ သူ။ ဝိဝေကမနု-
ဖြူဟန္တော၊ အဇ္ဈောဂဟိ မဟာဝနံ။ အပါ၊ ၁။
၁၉၂။ ဝိဝေကမနုဖြူဟန္တောတိ ဇနာကိဏ္ဍတံ
ပဟာယ ဇနဝိဝေကံ စိတ္တဝိဝေကဉ္စ အနု-
ဖြူဟန္တော ဝစေန္တော ဗဟုလိကဓောန္တော
မဟာဝနံ အဇ္ဈောဂါဟိ၊ ပါဝိသိတိ အတ္ထော။
အပါ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၀။ တဒါ ပိတိမနုဖြူဟန္တော၊
သမ္မောဓိဝရပတ္တိယာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၂၇။ အနု-
ဖြူဟန္တောတိ ဝစေန္တော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁၈၂။
(အနုဖြူဟေန္တောတိ-ဣပ္ပ)။ သော ပန
(အဂ္ဂလိမာလတ္ထေဓော) ဝိဝေကမနုဖြူဟန္တော
အပရတာဂေ အရဟတ္တံ ပတုာ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။
၄၉၇။ ဝိဝေကမနုဖြူဟန္တ(ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၃၉) န္တိ
နိဓောသေမာပတ္တိ သမာပန္နန္တိ အတ္ထော။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၅၂။

အနုဖြူဟယတိ (ကာ၊ ကြိ) [အနု+ဖြူဟ+
ဏယ+တိ] ပွားစေ၏။ ကြီးပွား-တိုးပွား-
စေ၏။ အပနံပနံ ပွားများ၏။ ဂုက္ခဿန္တ-
ကိရိယာယ၊ တံ ဝစ အနုဖြူဟယ။ ထေရီ၊
၄၀၂။ အနုဖြူဟယ ဝစေယှာသိ။ ထေရီ၊ ၄။
၁၇၈။ အသံဟိရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒ္ဓါ အနု-
ဖြူဟယော။ မ၊ ၃။ ၂။ ၆။ အနုဖြူဟယေ
ဝစေယှ။ အနုဖြူဟယော၊ ပုနပျုနံ တဒါ-
ရမ္မဏံ တံ တံ ဗလသမာပတ္တိ အပေုန္တော
ဝစေယှာတိ အတ္ထော။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၀၇။ ယေန
အတ္ထေန အာကန္တိ၊ တမေဝ နုဖြူဟယော။ သံ၊
၁။ ၁၈၀။ သက္ကာရံ နာဘိနန္တေယှ။ ဝိဝေက-
မနုဖြူဟယော။ ဓမ္မ၊ ၂၄။ ဣမံ တိဝိဓမ္မိ ဝိဝေကံ
ဖြူဟေယှ ဝစေယှ၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝါ ဟရေ-
ယှာတိ အတ္ထော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၇။ တဒါပိ တံ
ဗုဒ္ဓဓမ္မံ၊ သရိတာ အနုဖြူဟယံ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၃၂။
အနုဖြူဟယံန္တိ အဘိဝစေသိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။
၁၉၇။ သံဝေကမနုဖြူဟယံ စရိယာ။ ၄၀၈။ ...
ကေဝါရံ ဥပုနံ သံဝေကံ ပုနပျုနံ ဥပါဒနေန
အနုဝစေသိ။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၇၈။

အနုဖြူဟယန္တ (တိ) [အနု+ဖြူဟ+ဏယ+
အန္တ] ပွားစေသော၊ သူ။ သာနံ ပဋိဂမိဿာမိ၊
ဝိဝေကမနုဖြူဟယံ။ ထေရီ၊ ၂။ ၅။ ဝိဝေက-
မနုဖြူဟယန္တိ ပဋိပဿဒ္ဓိဝိဝေကံ ဗလ-
သမာပတ္တိကာယဝိဝေကဉ္စ ပရိဖြူဟယန္တော။
ထေရီ၊ ၄။ ၁။ ၉၉။ ဥရသာပနဒိဿာမိ၊ ဝိဝေက-
မနုဖြူဟယံ။ အပါ၊ ၂။ ၁၆၂။ တာ ဟိတွာ
ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ ဝိဝေကမနုဖြူဟယံ။ ဇာ၊ ၁။
၁၅။ ဝိဝေကမနုဖြူဟယန္တိ ဣမံ ဝိဝေကံ
ဖြူဟေန္တော ဝစေန္တော ဗြဟ္မလောကပရာ-
ယဏော အဝိဿာမိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၇။

အနုဖြူဟယမာန (တိ) [အနု+ဖြူဟ+ဏယ+
မာန] ပွားစေသော၊ အစဉ်လိုက်၍ ပွားများ
သော၊ သူ။ တဿေဝ ခေါ ပနာနန္တ သတ္တု-
သာဝကော တဿ သတ္တု ဝိဝေကမနုဖြူဟယ-

မာနော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ။ မ၊၃။
၁၅၇။

အနုဖြူဟေတိ (ကာကြိ) [အနု+ဖြူဟ+
ကေ+အ+တိ] ပျိုးစေ၏။ တမေဝ အနု-
ဖြူဟေတိ။ ထေရီ။၃၉၇။ = ဝဇေယျာသိ
သမ္မာဒေယျာသိ။ ထေရီ။၄၈၆၃။ စာက-
မနုဖြူဟေယျ။ မ၊၃။၂၇၂။ ဖြူဟေယျာတိ...
ဝဇေယျ။ မ၊၃။၃၉၈။ ကိ မေ သရာဝါ-
သေန၊ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိဝေကံ မနုဖြူဟေသာမိ။
ဇာ၊၄။၃။၂၉။ ဥဘောပိ မဟာထေရာ ဣမံ
အန္တောဝဿံ သုညာဂါရံ အနုဖြူဟေသာ-
မာတိ သတ္တာရံ အာပုစ္ဆိတွာ။ ဇာ၊၄။၃။၁၇၆။

အနုဖြူဟေတံ (ကြိဝိ) [အနု+ဖြူဟ+ကေ+
တံ] တိုးပျိုးစေခြင်းငှါ။ ဣဒါနိ မယာ ဝိဝေက-
မနုဖြူဟေတံ ဝဇေတိ။ ဇာ၊၄။၁။၁၂။

အနုဘဏန (န၊ထိ) [အနု+ဘဏ+ယု] စွပ်
စွဲပြောဆို-စောဒနာ-ခြင်း။ ယော တတ္ထ
အနုဝါဒေါ အနုဝဒနာ အနုလ္လပနာ အနု-
ဘဏနာ အနုသမ္ပဝက်တာ အပ္ပုဿဟနတာ
အနုဗလပ္ပဒါနံ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အနုဝါဒါဓိကရဏံ။
ဝိ၊၄။၂၁၂။ ဝိ၊၅။၂၇၁။ အနုလ္လပနာ အနု-
ဘဏနာတိ ဥဘယံ အနုဝဒနဝေဝစနမတ္ထ-
မေဝ။ ဝိ၊၄။၄။၃၉။

အနုဘဝတိ (ကြိ) [အနု+ဘူ+အ+တိ] (က)
ခံစား၏။ အနုဘဝတိ- ဒီ၊၃။၁၃၁။၁၄၀။
မိလိန္ဒ။၂၆၉။ မ၊၄။၂။၂၀။ အဘိ၊၄။၁။၁၅၃။
ထေရီ၊၄။၁။၂၅၆။ အနုဘောတိ-ဇာ၊၄။၂။
၁၈၅။ အနုဘဝန္တိ-အဘိ၊၄။၁။၁၅၃။ သံ၊၁။
၂၇။ ဓမ္မ၊၄။၂။၄၂။ဇာ၊၄။၄။၂။အနုဘောန္တိ-
မ၊၁။၁၈၆။ ထေရီ၊၄။၃၃။ အဘိ၊၄။၁။၂၄။
ပေတ။၁။၃၆။ အနုဘောန္တု-ဇာ၊၄။၄။၄၁။
အနုဘဝသိ-ပေတ၊၄။၂။၂။ အနုဘောသိ-
ဒီ၊၃။၁၂၃။ ဝိမာန။၅၇။ ပေတ။၁။၇၆။ ဇာ၊၄။
၃။၃၉၄။ အပ၊၂။၄၇။ အနုဘဝါမိ-ပေတ၊၄။
၆၃။ ဇာ၊၄။၃။၃၉၃။ အနုဘောမိ-ဝိမာန။
၁၇၅၇။အပ၊၁။၁၅၂။၃၆၉။အနုဘဝါမ-ဇာ၊

၄။၆။၁၂၀။ အနုဘောမ-အပ၊၂။၁၂၈။ အနု-
ဘဝေယျ-ဇာ၊၄။၇။၃၃၇။ အနုဘဝိ-ဒီ၊၃။
၁၄၂။ အနုဘိ-ဒီ၊၃။၁၂၀။ အနုဘိတိ အနု-
ဘဝိ။ ဒီ၊၄။၃။၁၀၅။ အနုဘဝိ၊ ဇာ၊၄။၄။၃။
အနုဘဝိသု-မိလိန္ဒ။၂၇၂။ အနုဘဝိ-အပ၊
၂။၆၀။၂၀။ ထေရီ၊၄။၅၂။ အနုဘောသိ-
အပ၊၁။၁၃၈။ အနုဘောသတိ-ဇာ၊၁။၃၄။
အပ၊၁။၁၁၃။ အနုဘဝိသတိ-ဇာ၊၄။၁။
၅၂၆။ အနုဘောသသိ-ဝိမာန။၇၇။ အပ၊၂။
၁၈၂။ အနုဘောဟိသိ-ထေရီ၊၄။၃၃၄။ အနု-
ဘောဟိသိတိ အနုဘဝိသသိ- ထေရီ၊၄။
၂၉၇။ အနုဘဝိသာမ- ဒီ၊၁။၁၂၂။ မ၊၂။
၄၂၀။ (ခ) ပြီးစီး-ပြည့်စုံ-စေ၏။သမထော
ဘိက္ခုဝေ ဘာဝိတော ကမတ္ထမနုဘောတိ။ အံ၊
၁။၆၂။ ကမတ္ထမနုဘောတိတိ ကတမံ အတ္ထံ
အာရာဇေတိ သမ္မာဒေတိ ပူရေတိ။ အံ၊၄။၂။
၂၆။ (ဂ) စွမ်းနိုင်၏။ ဒေဝါ နာနုဘဝန္တိ
ဒဿနာယ။ ဝိ၊၄။၃၄၁။ နာနုဘဝန္တိတိ န
သမ္မာပုဏန္တိ၊ တဿ ဒဿနံ ဒေဝါနမ္ပိ ဒုလ္လဘန္တိ
အဓိပ္ပါယော။ ဝိ၊၄။၄။၁၁၀။ ဒေဝါ နာနုဘဝန္တိ
ဒဿနာယာတိ...ဒဿနာယ ဒဠှံ နာနုဘဝန္တိ
န အဘိသမ္ဘုဏန္တိ န သက္ကောန္တိ...။ သာရတ္ထ၊
၃။၄၁၃။ ယတ္ထိမေ စန္ဒိမသုရိယာ ဝေ
မဟိဒ္ဓိကာ ဝေ မဟာနုဘာဝါ အာဘာယ
နာနုဘောန္တိ။ ဒီ၊၂။၁၀။ မ၊၃။၁၆၁။ အာဘာ-
ယ နာနုဘောန္တိတိ အတ္ထနော ပဘာယ နပု-
ဟောန္တိ။ ဒီ၊၄။၂။၂၆။ မ၊၄။၄။၁၂၆။ ပဘာယ
နပုဟောန္တိတိ အတ္ထနော ပဘာယ ဩဘာ-
သိတံ န အဘိသမ္ဘုဏန္တိ။ မ၊၃။၃။၃၃၇။
(ဃ) ရောက်၏။ မိ၏။ ကလမ္ပိ တေ နာနု-
ဘဝန္တိ သောဠသိ။ အံ၊၁။၂၁၆။ အံ၊၃။၂။
ကလမ္ပိ... သောဠသိန္တိ တေ သဗ္ဗေပိ မဟာ-
ယာဂါ ကေဿ မေတ္တာစိတ္တဿ ဝိပါကမဟန္တ-
တာယ သောဠသိ။ ကလံ နန္တိ။ သောဠသမံ
ဘာဂံ န ပါပုဏန္တိတိ အတ္ထော။ အံ၊၄။၃။၁၉၅။
(င) ခံစားသုံးဆောင်၏။ ယေ ဣမေသံ စန္ဒိမ-

သုရိယာနံ အာတာ နာနဘောန္တိ။ မ၊ ၂။ ၂၂၆။
အာတာ နာနဘောန္တိတိ ဩဘာသံ န
ဝဠုန္တိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၀၈။

အနုဘဝန (န) [အနု+ဘူ+ယ] (၁) ခံစား
ခြင်း။ အထ နံ တာ ဒုက္ခာနုဘဝနတ္ထာယ ဂစ္ဆ-
မာနာ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၄၆။ (၂)
ခံစားရာ။

အနုဘဝနဌာန (န) [အနုဘဝန+ဌာန] ခံစားရာ
ဌာန။ အာရမ္မဏရသာနုဘဝနဌာနံ ပတုာ
သေသသမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ဧကဒေသမတ္တကမေဝ
အနုဘဝန္တိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၃။ ဗဟူနံ နေရ-
ယိကသတ္တာနံ ကမ္မကရဏာနုဘဝနဌာနံ မိတ္တ-
ဝိနွကဿ အလကံတပရိယတ္တနရံ ဝိယ
ဟုတော ဥပဋ္ဌာသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃။

အနုဘဝနယောဂ္ဂ (တိ) [အနုဘဝန+ယောဂ္ဂ]
ခံစားခြင်းအား လျော်သော၊ ခံစားသင့်-
ထိုက်-သော။ ဣဋ္ဌဿ စ အနိဋ္ဌဿ စ အနု-
ဘဝနယောဂ္ဂံ (ဝိပါကံ)။ ပေတ၊ ၄။ ၂။ ၂။

အနုဘဝနရသ (တိ) [အနုဘဝန+ရသ] ခံစား
ခြင်း- ရသ- ကိစ္စ- ရှိသော။ သုခဝေဒနာ
ဝါ ဟောတ ဒုက္ခဝေဒနာ ဝါ အဒုက္ခမသုခ-
ဝေဒနာ ဝါ။ သဗ္ဗာ “အနုဘဝနရသာ”တိ
ဝတော အယမတ္ထော ဒီပိတော။ အဘိ၊ ၄။ ၁။
၁၅၃။

အနုဘဝနလက္ခဏ (န) [အနုဘဝန+လက္ခဏ]
ခံစားခြင်းလက္ခဏာ။ (တိ) ခံစားခြင်း
လက္ခဏာရှိသော။ ဝေဒယိတလက္ခဏာ မဟာ-
ရာဇ ဝေဒနာ အနုဘဝနလက္ခဏာ စာတိ။
မိလိန္ဒ။ ၆။ အနုဘဝနလက္ခဏာ ဝေဒနာ။
ဥဒါန၊ ၄။ ၃၉။

အနုဘဝနာကာရ (ပု) [အနုဘဝန+အာကာရ]
ခံစားသော အခြင်းအရာ။

အနုဘဝနာကာရသဏ္ဍိတ (တိ) [အနုဘဝနာ-
ကာရ+သဏ္ဍိတ] ခံစားသော အခြင်းအရာ
အားဖြင့် ကောင်းစွာတည်သော။ အာရမ္မဏ-

ရသာနုဘဝနာကာရသဏ္ဍိတံ သုခံ။ အဘိ၊ ၄။
၁။ ၁၆၁။

အနုဘဝန္တ (တိ) [အနု+ဘူ+အ+အန္တ] ခံစား
သော၊ သူ။ ပရိစာရေတိတိ တံ သမ္ပတ္တိ အနု-
ဘဝန္တော တတော တတော ဣန္ဒြိယာနိ
စာရေတိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၀။ သမ္ပတ္တေ ဟိ ဝတ္ထု-
ကာမေ အနုဘဝန္တော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃။ ၃။
ဒုက္ခဝေဒနီယံ ဝိပါကံ အနုဘဝန္တော နိရယာ-
ဒီသု ကမ္မုနာ ပစ္စေန္တိ ဒုက္ခံ ပါပုဏန္တိ။ ပေတ၊
၄။ ၂။ ၂။

အနုဘဝမာန (တိ) [အနု+ဘူ+အ+မာန]
ခံစားသော၊ သူ။ ဧဝံ သတ္တာ သပရိဝါရော
တိသယောဇနိကံ ကန္တာရံ သီဝလိတ္ထေရဿ
ပုညံ အနုဘဝမာနောဝ အဂမာသိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။
၃၉၉။ သုခံ အနုဘဝမာနော ဒုက္ခံ အနု-
ဘဝမာနော . ပဿတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀။

အနုဘဝိတ (တိ) [အနု+ဘူ+တ] ခံစားအပ်
သော။ အနုဘူတ-ကြည့်။

အနုဘဝိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ဘူ+တဗ္ဗ] ခံစား
အပ်သော။

အနုဘဝိတဗ္ဗသဒိသ (တိ) [အနုဘဝိတဗ္ဗ+သဒိ-
သ] ခံစားအပ်သည်နှင့် တူသော။ အနုဘူတ
ကြည့်။

အနုဘဝိတု (တိ) [အနု+ဘူ+တု] ခံစားသော၊
သူ။ အတ္ထိ ပန ဘန္တေ နာဂသေန ကောစီ
ကေဿ ဝါ သတသဟဿဿ ဝါ သပရိဝါရံ
ခါနံ ဒတာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ ဘောဂံ ဝါ ယသံ ဝါ
သုခံ ဝါ အနုဘဝိတာ သီလေန ဝါ ဥပေါသထ-
ကမ္မေန ဝါ။ မိလိန္ဒ။ ၂။ ၁။

အနုဘဝိတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ဘူ+တုံ] ခံစား
ခြင်းငှါ။ တာဟိ (ဝေမာနိကပေတိဟိ)
သဒ္ဓိံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတော တာသမ္ပိ ဒုက္ခံ
အနုဘဝိတုံ ဂတကာလေ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃။

အနုဘဝိတော (ကြိဝိ) [အနု+ဘူ+တွာ] ခံစား
၍။ နိဗ္ဗာနပုရံ ပဝိသန္တော ပန ဘဂဝါ ဓမ္မ
ဿာမိ။ သဗ္ဗသမာပတ္တိသုခံ အနုဘဝိတော
ပဝိဋ္ဌော။ ဒီ၊ ၁၂။ ၁၈၆။ ဒီဝသံ သမ္ပတ္တိ
အနုဘဝိတော။ ဥဒါန၊ ၁၄။ ၂၆၂။ အနုဘူတွာ၊
အနုဘောတွာ-တို့လည်း ကြည့်။

အနုဘဝိယမာန (တိ) [အနု+ဘူ+ယ+မာန]
ခံစားအပ်သော။ သော ဘဂဝါ ဝေဇ္ဇပဿ
တေရဟိ မယာ အနုဘဝိယမာနဿ အည-
ဿ စ ဝေဇာတိကဿ သကလဿ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ
ပဟာနာယ။ ဥဒါန၊ ၁၄။ ၁၁၀။ အတ္တနာ အနု-
ဘဝိယမာနံ ခုက္ခံ ယေရဿ ပဝေဒေသိ။
ပေတ၊ ၄။ ၃၁။

အနုဘဝိယာန (ကြိဝိ) [အနု+ဘူ+တွာန။
တွာန-ကို ယာန-ပြု။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁၂၄၆-
ကြည့်။] ခံစား၍။ တမဝေါစ ရာဇာ အနု-
ဘဝိယာန တမ္ပိ။ ပေတ၊ ၁၅။ ၃။ အနုဘဝိယာန
တမ္ပိတိ တံ တဝ ဇီတုယာ ဥပက္ခန္တံ ဒါနမ္ပိ
အနုဘဝိတော။ ပေတ၊ ၄။ ၁၀၂။

အနုဘာဂ (ပု) [အနု+ဘာဂ] နောက်ထပ်-
အပို့-အစု-ဝေစု၊ နောက်ထပ်တဖန် ပေးဝေ
အပ်သော- အပို့အစု- ဝေပုံကျအစု။ အနု-
ဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အနုဘာဂမ္ပိ ဒါတု။ ဝိ၊ ၄။
၃၁၇။ အနုဘာဂန္တိ ပုန အပရမ္ပိ ဘာဂံ ဒါတံ၊
အတိမန္တေသု ဟိ ဘိက္ခုသု ခွေ တိဏိ ပရိ-
ဝေဏာနိ ဒါတဗ္ဗာနိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၆၅။

အနုဘာသတိ (ကြိ) [အနု+ဘာသ+အ+တိ]
နောက်တဖန် - အတုလိုက်၍ - ရွတ်ဆို၏။
မဆန္တိကျင်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် - လျော်စွာ -
ဆို၏။ တဒနဂါယန္တိ တဒနဘာသန္တိ ဘာသိ-
တမနုဘာသန္တိ ဝါစိတမနုဝါစန္တိ။ ဝိ၊ ၃။
၃၄၃။ ဒီ၊ ၁။ ၉၇-၈။ မ၊ ၂။ ၂၂၄၊ ၃၈၁။ အံ၊ ၂။
၁၉၇။ ဘာသိတမနုဘာသန္တိတိ တေဟိ ဘာ-

သိတံ သဇ္ဈာယိတံ အနုသဇ္ဈာယန္တိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁။
၂၄၄။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၀။ တဒနဘာသန္တိတိ တံ
အနုဘာသန္တိ။ ဘာသိတမနုဘာသန္တိတိ
တေဟိ ဘာသိတံ အနုဘာသန္တိ။ အံ၊ ၄။ ၃။
၆၆။ ဝါစေန္တိ အနုဝါစေန္တိ ဘာသန္တိ အနု-
ဘာသန္တိ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၂၇။ အနုတ္တုနိ သူတိ
အနုဘာသိ သု။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၅၂။ အနုဘာသိ -
သူတိ အနုရောဝေသေန ဘာသိ သု။ ဒီ၊ ၄။
၃။ ၄၅။

အနုဘူတ္တ (တိ) [အနု+ဘူ+တ] ခံစားအပ်
သော။ တုယုတ္တာယ မဟာဝီရ၊ အနုဘူတ္တံ
အသမိယံ။ အပ၊ ၂။ ၂၆၈။ အနုဘူတ-လည်း
ကြည့်။

အနုဘူတွာ (ကြိဝိ) [အနု+ဘူ+တွာ] ခံစား
၍။ ဥပပဋ္ဌိ သုကတဖလဝိပါကမနုဘူတွာ။
ဒီ၊ ၃။ ၁၃၀။ သံဝစ္ဆရံ ဒိဗ္ဗရသာနုဘူတွာ။ ဇာ၊
၂။ ၂၀။ ဒိဗ္ဗရသာနုဘူတွာတိ ဒိဗ္ဗေ ကာမဂုဏ-
ရသေ အနုဘဝိတော။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၈၂။ အနု-
ဘဝိတော-လည်း ကြည့်။

အနုဘူယျမာန (တိ) [အနု+ဘူ+ယ+မာန]
ခံစားအပ်သော။ ယဉ္ဇ ပတ္တန္တိ....လဉ္ဇ အနု-
ဘူယျမာနံ။ ဥဒါန၊ ၁၄။ ၃၁၈။ အနုဘူယမာန-
ကြည့်။

အနုဘူယျမာနတ္တ (န) [အနုဘူယျမာန+တ္တ]
ခံစားအပ်သည်၏အဖြစ်။ “သံယမော ဒေယျ-
ဓမ္မဿ အပရိစ္စာဂေါ ဝိနာသဟေတု”တိ
ဣမမတ္တံ ပေတာ ဝေ ကိရ ဇာနန္တိ ပစ္စက္ခ-
တော အနုဘူယျမာနတ္တာ၊ န မနုဿာတိ။
ပေတ၊ ၄။ ၉၇။

အနုဘူယျမာနဒုက္ခ (န) [အနုဘူယျမာန+ဒုက္ခ]
ခံစားအပ်သော - ခံစားနေရသော - ဆင်းရဲ။
ပေတေ ဥဗ္ဗိဿ ဒါနေန သမ္မာ နေတွာ အနု-

ဘုယျမာနဒုက္ခတော တေ မေစေတော။
ပေတ။၄။ဂ။

အနုဘူတ (တိ) [အနု+ဘူ+တ] (၁) ခံစားအပ်
သော။ တာယ ယာ ဒေဝလောကေ အနု-
ဘဝိတဗ္ဗသဒိသာ သမ္ပတ္တိ မနုဿလောကေ
မယာ အနုဘူတာ။ ဥဒါန။၄။၃၆၃။ အနုဘူတံ
ယတော ဟိမေ။ ပေတ။၁၆၄။ အနုဘူတန္တိ
အနုဘူယမာနံ မယာတိ အတ္ထော။ ပေတ။၄။
၁၄၇။ အနုဘူတံ တေ ဝုခံ အပရိမာကံ။
ထေရီ။၄၀၃။ အနုပွကံ ဒုက္ခံ တယာ အနုဘ-
ဝိတံ။ ထေရီ။၄။၁၇၅။ ဒိဿန္တိ ဘန္တေ နာဂ-
သေန ပုဗ္ဗကာနံ ဓတ္တိယာနံ အနုဘူတာနိ ပရိ-
ဘောဂဘဏ္ဍာနိ။မိလိန္ဒ။၃၁၄။ကံ မေ ဒုက္ခေ-
န အနုဘူတေန။ ဇာ၊၄။၁။၂၇၁။ (၂)
အလျော်(ဖြစ်၍)ဖြစ်သော။ အနုမဇ္ဇ-ကြည့်။

အနုဘူတပုဗ္ဗ (တိ) [အနုဘူတ+ပုဗ္ဗ] ရှေး၌-
ခံစားပြီး-ဖြစ်ခဲ့ပြီး-သော၊ ရှေး၌-ခံစား
ဘူး-ဖြစ်ဘူး-သော။

အနုဘူတပုဗ္ဗသိနေဟ (ပ) [အနုဘူတပုဗ္ဗ+သိ-
နေဟ] ရှေး၌-ခံစားဘူး-ဖြစ်ဘူး-သော
ချစ်ခြင်း။ အနုဘူတပုဗ္ဗသိနေဟေနေဝ တသ္မိမ္မိ
ပုဂ္ဂလေ ကေသေန ဝိဿသေ။ ဇာ၊၄။
၁။၃၂၇။

အနုဘူယတိ (ကမ္မ၊ကြိ) [အနု+ဘူ+ယ+တေ]
ခံစားအပ်၏။ ပဋ္ဌာနိ တိကံ ပူဇေတော၊ အနု-
ဘူယန္တိ သမ္ပဒါ။ (က-မူကဲ့)။ အပါ၊၁။၁၃၇။

အနုဘူယမာန (တိ) [အနု+ဘူ+ယ+မာန]
ခံစားအပ်သော။ အနုဘူတ-ကြည့်။

အနုဘောတာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဘူ+တာ] ခံစား
၍။ ဧဝံ သမ္ပတ္တိ အနုဘောတာ။ အပါ
၁။၆၂။ အနုဘောတာတိ... အနုဘဝိတာ။
အပါ၊၄။၂။၇။ (အပါ၊၂။၁၀၇၊၂၆၆-တို့လည်း
ကြည့်။)

အဘိဓာန် ၂-၁၀-ပ-မ-ဗ-သ-၈

အနုဘောတာန (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဘူ+တာန]
ခံစား၍။ သမ္ပတ္တိ အနုဘောတာန၊ အရ-
ဟတ္ထမပါပုကံ။ အပါ၊၁။၁၆၆။ တေနေဝေက-
ပဒုမေန၊ အနုဘောတာန သမ္ပဒါ။၄၆။၃၁၇။

အနုဘောန္တ (တိ) [အနု+ဘူ+အန္တ] ခံစား
သော၊သူ။ သမ္ပရာယေ စ အပါယဒုက္ခံ အနု-
ဘောန္တော သော ပါပေါ ပါပါနိယေဝ
ပဿတိ။ ဓမ္မ၊၄။၂။၁၀။

အနုမဂ္ဂ (ပ) [အနု+မဂ္ဂ] (၁) အတူတကွ
သွားသော ခရီး။ ယေ ကေစိ မနုဇာ
န္တိ၊ အနုမဂ္ဂေ ပဋိပထေ။ စရိယာ။၃၉၄။
အနုမဂ္ဂေ ပဋိပထေတိ အနုမဂ္ဂေ ဝါ ပဋိပထေ
ဝါ။ စရိယာ၊၄။၆၇။ (၂) နောက်ခရီး၊ ခြေ
ရာ-အသီးသီး-အထပ်ထပ်။ သာမိကောပိ
ခေါ ပနဿာ အနုမဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တော ...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၂၁။ အနုမဂ္ဂန္တိ အနုပထံ တဿာ ပဒါန-
ပဒံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဦး၊၁။၄၉။ (၃) လျော်သော
ခရီး။ ဗဟံ ခါဒနီယဘောဇနီယံ အာဒါယ
အနုမဂ္ဂံ ဂန္တာ ဗဟုနေ ဒတာ ဝန္တိတာနိဝတ္တိ။
ဇာ၊၄။၁။၄၇၉။ (၄) တူး-လျော်-မပြတ်-
အစဉ်လိုက် - အစဉ်အတိုင်း - သောလမ်း။
အနုမဂ္ဂေန သမ္ပ၊ဇွေ၊ ယံ ဓမ္မံ အဘိနိဟရိ။
အပါ၊၂။၂၆၇။ (၅) လမ်းအနီး၊ လမ်း
ဘေး။ ဖုဇိသယော အနုမဂ္ဂေ ဝသန္တိ၊
ဇာ၊၂။၃၄။ အနုမဂ္ဂေ မမ အဿမမဂ္ဂ-
ပထေ ဝသန္တိ။ ဇာ၊၄။၅။၂၁၁။

အနုမဂ္ဂပဋိပန္န (တိ) [အနုမဂ္ဂ+ပဋိပန္န] လမ်း-
ခရီး-စဉ်အတိုင်းသွားသော။ အဂဝါ ဝိဂ-
တဝလာဟကံ နဘံ ပဋိပန္နတာရကရာဇာ
ဝိယ၊ ဖုဟုလဘဒ္ဒေါ စ တာရကာဓိပတိ-
နော အနုမဂ္ဂပဋိပန္နာ ပရိသုဒ္ဓုဩသဓိတာ-
ရကာ ဝိယ။ မ၊၄။၃။၉၂။

အနုမဇ္ဇတိ (ကြိ) [အနု + မဇ္ဇ + အ + တိ]
သုံးသပ်၏။ ကထိနသ္မတိံ ဝိယ ကတွာ

အနုမဇ္ဈနံ ခိန္တု၊ ဝါ၊ ၂၄၆။ (က) ဆင်ခြင်၏။ အာရမ္မဏံ အနုမဇ္ဈနိ။ အဘိဋ္ဌာ၊ ၁၁၅၈။ (ခ) ပွတ်သပ်၏။ ပါဏိနာ ဂတ္တာနိ အနုမဇ္ဈာမိ။ မ၊ ၁၂၁၃။ မ၊ ၂၊ ၂၈၉၊ ၄၃၅။ အနုမဇ္ဈေယျာသိ—အံ၊ ၂၊ ၄၆၂။ (ဂ) ဆွဲငင်၏။ လတာယ အနုမဇ္ဈထ။ ဇ၊ ၂၊ ၃၅၁။ ဇ၊ ၄၊ ၇။ ၃၂၇။ အနုမဇ္ဈိတော၊ အနုမသတိ-တို့လည်း ကြည့်။

အနုမဇ္ဈန (န) [အနု+မဇ္ဈ+ယု] (၁) သုံးသပ်—ဆင်ခြင်—ခြင်း။ အနုမဇ္ဈနန္တိ ပရိမဇ္ဈနံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၇၂။ အနုမဇ္ဈနန္တိ အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ (အနုဝိစရဏံ မ၊ ၁၊ ၃။ ၂၇၇။) အနုမသနံ ပရိမဇ္ဈနန္တိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၇။ (တိ) (၂) သုံးသပ်—ဆင်ခြင်—တတ်သော။ အနုမဇ္ဈနဝသေန ပဝတ္ထော ဝိစာရော။ ခိန္တု၊ ၁။ ၁၁၂။ ဗဟိ ပရိတ္တမနကဏ္ဍကော ဝိယ အနုမဇ္ဈနော ဝိစာရော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၉။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၆၁။ အနုမဇ္ဈမာန-လည်း ကြည့်။

အနုမဇ္ဈနကိစ္စ (န) [အနုမဇ္ဈန+ကိစ္စ] သုံးသပ်—ဆင်ခြင်—ခြင်းဟူသော—အမှု—ကိစ္စ။ ဝိစာရဿ အနုဝိစာရဏာကာရေန ပဝတ္ထိ အနုမဇ္ဈနကိစ္စံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၁၂။ နိမိတ္တာနုမဇ္ဈနကိစ္စ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၈၄) လည်း ကြည့်။

အနုမဇ္ဈနဘာဝ (ပ) [အနုမဇ္ဈန+ဘာဝ] သုံးသပ်—ဆင်ခြင်—တတ်သည်၏ အဖြစ်။ အနုမဇ္ဈနဘာဝေန ပဝတ္ထော ဝိစာရော။ အဘိဋ္ဌာ၊ ၁။ ၁၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၆၀။

အနုမဇ္ဈနလက္ခဏ (တိ) [အနုမဇ္ဈန+လက္ခဏ] သုံးသပ်—ဆင်ခြင်—ခြင်းလျှင်—မှတ်ကြောင်း—လက္ခဏာ—ရှိသော။ အနုမဇ္ဈနလက္ခဏော (မဟာရာဇ) ဝိစာရော။ မိလိန္ဒ၊ ၆၄။ မ၊ ၄၊ ၅၉။ အာရမ္မဏာနုမဇ္ဈနလက္ခဏ (ဝိဇ္ဇာ

၁။ ၁၁၅။ ခိန္တု၊ ၁။ ၆၃။ မ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၄၈။ အဘိဋ္ဌာ၊ ၁။ ၁၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၈) လည်း ကြည့်။

အနုမဇ္ဈနသဘာဝ (တိ) [အနုမဇ္ဈန+သဘာဝ] သုံးသပ်—ဆင်ခြင်—တတ်သော သဘော။ သုခမဇ္ဈေန အနုမဇ္ဈနသဘာဝေန စ ဗျဏ္ဍာနုရဝေါ ဝိယ...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၈။ ပဋိသန္ဓ၊ ၁။ ၁၆၈။

အနုမဇ္ဈနသဘာဝဋ္ဌ (ပ) [အနုမဇ္ဈနသဘာဝ+အတ္ထ] သုံးသပ်—ဆင်ခြင်—တတ်သော သဘောဟူသော အနက်။ သုခမဇ္ဈေန အနုမဇ္ဈနသဘာဝဋ္ဌေန စ ဗျဏ္ဍာနုရဝေါ ဝိယ...။ အဘိဋ္ဌာ၊ ၁။ ၁၅၈။

အနုမဇ္ဈနသမာပတ္တိ (တိ) [အနုမဇ္ဈန+သမာပတ္တိ] သုံးသပ်—ဝင်စား—သော သမာပတ်။ ကတမေသံ ဓမ္မာနံ အနုမဇ္ဈနသမာပတ္တိ-ဝသေန...။ မိလိန္ဒ၊ ၁၇၆။

အနုမဇ္ဈနာကာရ (ပ) [အနုမဇ္ဈန+အာကာရ] သုံးသပ်—ဆင်ခြင်—သော အခြင်းအရာ။ ပဉ္စကနယေ ဒုတိယဇ္ဈာနေ ဝိစာရဿ ဝိသေသော အနုမဇ္ဈနာကာရော ပါကဇ္ဈော ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၆၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၇။

အနုမဇ္ဈန္တ (တိ) [အနု+မဇ္ဈ+အ+အန္တ] (က) သုံးသပ်—ဆင်ခြင်—သော၊ သူ။ နဝဂံ အနုမဇ္ဈန္တော၊ ရတ္တိဘာဂေ ရဟောဂတော။ မိလိန္ဒ၊ ၉၇။ ဣဒမေဝ သုတ္တန္တံ အာဝဇ္ဇန္တော အနုမဇ္ဈန္တော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိသု။ ခိန္တု၊ ၁။ ၅၆။ အနုမဇ္ဈန္တာတိ ပုဗ္ဗေနာပရံ အတ္ထတော ဝိစရန္တော။ ခိန္တု၊ ၃။ ၅၁။ (ခ) ပွတ်သပ်သော၊ သူ။ ပါဏိနာ ဂတ္တာနိ အနုမဇ္ဈန္တော။ မ၊ ၁။ ၃၁၃။

အနုမဇ္ဈမာန (တိ) [အနု+မဇ္ဈ+အ+မာန] သုံးသပ်—ဆင်ခြင်—တတ်သော။ ဗဟိ ပရိတ္တမနကဏ္ဍကော ဝိယ အနုမဇ္ဈမာနော ဝိစာရော။

အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၈။ အနုမဇ္ဈိနော (သိ) အနုမဇ္ဈိန္ဒော (သု)။ အနုမဇ္ဈိန (၂) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုမဇ္ဈိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+မဇ္ဈိ+တဗ္ဗ] သုံးသပ်အပ် - ပွတ်တိုက်အပ် - စူးစမ်းဆင်ခြင်အပ်-သော။ ဓမ္မနေတ္တိ သမနုမဇ္ဈိတဗ္ဗာတိ ဓမ္မရဇ္ဈ၊ အနုမဇ္ဈိတဗ္ဗာ ဉာဏေန စံသိတဗ္ဗာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၂။

အနုမဇ္ဈိတော (ကြိ၊ဝိ) [အနု+မဇ္ဈိ+တော] သွစ်သင် - ပွတ်တိုက် - ရှိ။ ဥဒကေန အက္ခိန္ဒိ အနုမဇ္ဈိတော...။ အံ၊၂။၄၆၂။ အနုမဇ္ဈိတောတိ ပရိမဇ္ဈိတော အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၄။ ပနိဉ္စိတော (က) အပနိဉ္စိတောတိ ပရိမဇ္ဈိတော (သိ)။ အနုမဇ္ဈိတလည်း ကြည့်။

အနုမဇ္ဈိယန္တ (တိ) [အနု+မဇ္ဈိ+ယ+အန္တ] သုံးသပ်-ဆွဲငင်-အပ်သော။ သူ။ တေန ဗြာဟ္မဏေန လတာယ အနုမဇ္ဈိယန္တေ ဒိသော အဇ္ဈိပေက္ခိ။ မိလိန္ဒ။၂၆၇။

အနုမဇ္ဈိ (ပု၊န) [အနု+မဇ္ဈိ] (က) လျော်သော အလယ်အလတ် အကျင့်၊ မန့်လွန်း၊ မထက်လွန်းသော။ အနုမဇ္ဈိ သမာစရေ။ ဇာ၊၁။၂၅၄။ အနုမဇ္ဈိန္တိ အနုဘူတ မုဒုတိခိဏဘာဝါနံ မဇ္ဈိ သမာစရေ။ အမုဒု အတိက္ကော ဟုတွာ ရဇ္ဇံ ကာရေယျာတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၉၄။ (ခ) နောက်ထပ် ထက်ဝက်။ အပ္ပမှာ အပ္ပကံ ဒဋ္ဌာ၊ အနုမဇ္ဈိတော မဇ္ဈကံ။ ဇာ၊၂။၉၉။ အနုမဇ္ဈိတော မဇ္ဈကန္တိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ မဇ္ဈေ ဆေတွာ ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ ကရိတွာ ဧကံ ကောဋ္ဌာသံ ဒတွာ တတော အဝသေသတော အနုမဇ္ဈိတောပိ ပုန မဇ္ဈေ ဆေတွာ ဧကော ကောဋ္ဌာသော ဒါတဗ္ဗောယေဝ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၁၂။

အနုမည (ကြိ၊ဝိ) [အနု+မန+တော] ခွင့်ပြု၍။ အနုမည မံ ပဗ္ဗဇိတောမိ ဒါနိ။ ထေရ၊၂၃၆။

အနုမည မံ အတ္တနာဝ မံ အနုဇာနာပေတွာ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၃။ အနုမညန္တလည်း ကြည့်။ အနုမညတိ (ကြိ) [အနု+မန+ယ+တိ] (၁) ခွင့်ပြု၏။ ပဗ္ဗဇိယာမဟံ ရာဇ၊ တံ ဒေဝေါ အနုမညတု။ ဇာ၊၁။၂၃၅။ တံ မမ ပဗ္ဗဇိ ဒေဝေါ အနုဇာနာတူတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၂၃။ အနုမည မံ ပဗ္ဗဇိတောမိ ဒါနိ။ ထေရ၊၂၃၆။ အထ ဝါ...အနုမည အနုဇာနာဟိ မံ သမဏဘာဝေယေဝ ဌာတုံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၃။ အပိ နော အနုမညာသိ၊ အပိ နော ဇီဝိတံ ဒေဝ။ ဇာ၊၂။၈၇။ အပိ နော အနုမညာသိတိ စိတ္တကုဋ် ဂန္ဓာ ဉာတကေ ပဿိတုံ တုံ အပိ နော အနုဇာနောယျာသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၆၅။ (၂) သိ-နားလည်-၏။ ကောင်းစွာနာကြား၍ မျက်မှောက်ပြု၏။ အနုမညန္တ၊ မေ ဝစော။ ဇာ၊၂။၇၈။ အနုမညန္တ၊တိ အနုဗုဇ္ဈန္တ သာဓကံ သုတွာ ပစ္စက္ခံ ကဏေန္တ၊တိ အတ္ထော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၄၅။

အနုမတ (တိ) [အနု+မန+တ] (၁) ခွင့်ပြုအပ်သော။ သူ။ သံယောန အနုမတေန ပုဂ္ဂလေန အနုဝိဇ္ဇကေန အနုဝိဇ္ဇိတုကာမေန န ဥပဇ္ဈာယော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ ဝိ၊၅။၂၇၇။ အနုမတာ မယာ။ (ဘဂဝတာ။ မ၊၂။၂၁။) ဒီ၊၁။၉၂။ အံ၊၃။၅၂၉။ အနုမတာ မယာတိ မမ သဗ္ဗညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ သံသန္နိတွာ ဒေသိတာ မယာ အနုညာတာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၄။ (မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄-လည်း ကြည့်။) ကာမံ ကရယူ မယေတံ၊ ဂစ္ဆေဝါနုမတော မယာ။ ဇာ၊၂။၈၃။ အာစရိယ သမနုညာတာ၊ တယာ အနုမတာ မယံ။ ဇာ၊၂။၉၈။ သာ ကောသိယေနာနုမတာ ဇုတိမတာ။ ဇာ၊၂။၁၁၀။ အနုမတာတိ ဣဒါနိ ယထာရူပိံ ဂစ္ဆာတိ အနုညာတာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၃၅။ သောဟံ သီလံ သမာဒိသံ၊ လောကေ အနုမတံ သိဝံ။ ဇာ၊၁။၈၇။ အနုမတံ သိဝန္တိ ခေမံ နိဗ္ဗယန္တိ ဝေပဏ္ဍိတေဟိ သမ္ပဋိစိတံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇၇။

ဝိဟာရဒါနံ နာမ သဗ္ဗဗုဒ္ဓေဟိ ဝဏ္ဏိတံ အနုမတံ ထောမိတံ ပသတ္ထံ။ မိလိန္ဒ။ ၂၀၈-၉။ အနုမတော တထာဂတေဟိ...။ မိလိန္ဒ။ ၂၂၅။ သုဘာသိတာ န ဒုဗ္ဘာသိတာ၊ အနုမတာ စ ဘဂဝတာ။ မိလိန္ဒ။ ၂၃၆။ (၂) ခွင့်ပြုသဘောတူ-သောသူ။ ဘရိဟိ မဟာရာဇ အနုမတာ။ မိလိန္ဒ။ ၂၆၇။ (၃) ခွင့်ပြုခြင်း၊ သဘောတူညီခြင်း၊ အလိုဆန္ဒ။ ဘန္တေ နာဂသေန တေသံ အနုမတေန ဒေန္တိတိ။ မိလိန္ဒ။ ၂၆၇။

အနုမတိ (ထိ) [အနု+မန+တိ] (၁) ခွင့်ပြုခြင်း၊ သဘောတူညီခြင်း၊ တောင်းပန်ခြင်း၊ အလိုဆန္ဒ။ ဧဝံ ဘိက္ခုနံ အနုမတိယာ ဥစ္စိနိတေန တေနာယသ္မတာ သဒ္ဓိံ ပဉ္စထေရသတာနိ အဟေသုံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၇။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၆။ အနုမတိယာတိ အနုညာယ၊ ယာစနာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊၁။ ၄၉။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။ ၆၃။ “ကာ တုမ္ဟာကံ အနုမတိ”တိ အနုမတိ ပုစ္ဆိတာ ဟောတိ။ မူလဒီ၊၁။ ၅၉။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။ ၁၁၁။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။ ၃၂၀။ အနုမတိပုစ္ဆာ-လည်း ကြည့်။ အနုမတိယာတိ အနုဇာနနေန။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။ ၃၂၅။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။ ၃၀၇။ အနုမတိပက္ခ-လည်း ကြည့်။ အထဿာနမတိ ဂဟေတွာ ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၃၁၀။ အနုမတိ ဂဟေတွာတိ အနုညံ ဂဟေတွာ “ဒေသော မေ အတ္တာ”တိ အနုဇာနာပေတွာ အတ္တနော လဒ္ဓိယံ ပတိဋ္ဌာပေတွာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။ ၃၇၃။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။ ၃၈၅။

အနုမတိကပ္ပ (ပု) [အနုမတိ+ကပ္ပ] သဘောတူညီချက်-ဆန္ဒ-ကိုအထူးကြံခြင်း။ (“မလာသေးသောရဟန်းတို့၏ ဆန္ဒကို လာသော အခါမှ ယူအံ့”ဟု မလာမီကပင် ဝဂ်ဖြစ်လျက် ကံကိုပြုနှင့်၍) နောက်မှ ဆန္ဒကို ယူခြင်း ဟူသော - အဖို့အထူး - အဖို့တပါး။ ကပ္ပတိ အနုမတိကပ္ပေါ။ ဝိ၊ငှ၊၄၉၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၆။ ကော သော အနုမတိကပ္ပေါတိ။ ကပ္ပတိ

ဘန္တေ ဝဂ္ဂေန သံဃေန ကမ္ပံ ကာတံ “အာဂတေ ဘိက္ခု အနုမာနေဿာမာ”တိ။ ဝိ၊ငှ၊ ၅၀၆။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၆။ ကပ္ပတိ အနုမတိကပ္ပေါတိ “အနာဂတာနံ အာဂတကာလေ အနုမတိ ဂဟေဿာမိ”တိ(-မာ”တိ) တေသု အနာဂတေသုယေဝ ဝဂ္ဂေန သံဃေန ကမ္ပံ ကတာ ပစ္စာ အနုမတိ ဂဟေတုံ ကပ္ပတိ၊ ဝဂ္ဂကမ္ပံ န ဟောတိတိ အဓိပ္ပါယော။ သာရတ္ထ၊၁။ ၁၁၂။ ဝိမတိ၊၁။ ၂၅။ ကပ္ပ (ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၄။) လည်း ကြည့်။

အနုမတိဂ(ဂ္ဂ)ဟဏ (န) [အနုမတိ+ဂဟဏ] ခွင့်ပြုချက်-သဘောတူညီချက် - အလိုဆန္ဒ - ကို ယူခြင်း။ ဧဝံ နောတိ ဣောပိ သန္တိဋ္ဌာနဇနနတ္ထံ အနုမတိဂ္ဂဟဏဝသေန ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။ ၃၆။ အနုမတိပုစ္ဆာ-လည်း ကြည့်။

အနုမတိဂဟဏာကာရ (ပု) [အနုမတိ+ဂဟဏ+အာကာရ] ခွင့်ပြုချက်-သဘောတူညီချက်-အလိုဆန္ဒ - ကို ယူသောအခြင်းအရာ။ အနုမတိပုစ္ဆာပိ န ဟောတိ “တံ ကံ” မညသိရာဇညာ”တိအာဒိသု ဝိယ အနုမတိဂဟဏာကာရေန အပ္ပဝတ္တတ္တာ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၅။

အနုမတိဒါယက (တိ) [အနုမတိ+ဒါယက] ခွင့်ပြုချက်-သဘောတူညီချက် - အလိုဆန္ဒ - ကို ပေးသောသူ။ အနုမတိပက္ခ-ကြည့်။

အနုမတိပက္ခ (ပု) [အနုမတိ+ပက္ခ] ခွင့်ပြုခြင်း-သဘောတူညီခြင်း - အားဖြင့် ဖြစ်သော အသင်းအပင်း။ ဣတိ မေ စတ္တာရော အနုမတိပက္ခာ တဿေဝ ယညဿ ပရိက္ခာရာဘဝန္တိ။ ဒီ၊၁။ ၁၃၀။ အနုမတိပက္ခာတိ အနုမတိယာ ပက္ခာ၊ အနုမတိဒါယကာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၆၆။ အနုမတိယာတိ အနုဇာနနေန။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။ ၃၂၅။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။ ၃၀၇။

အနုမတိပုစ္ဆာ (ထိ) [အနုမတိ+ပုစ္ဆာ] သဘောတူညီချက် - အလိုဆန္ဒ - ကို (ရယူခြင်းငှါ)

မေးမြန်းခြင်း “ငါဆိုလတ္တံ့ သောစကားကို သင်တို့ အဘယ်သို့ မှတ်ထင်ကြကုန်သနည်း?” “သင်တို့၏ အလိုကား အဘယ်နည်း?” စသည်ဖြင့် မေးမြန်းခြင်း။ ကတမာ အနုမတိပုစ္ဆာ၊ . အယံ အနုမတိပုစ္ဆာ။ ဒီ၊ဌ၊ ၁။၆၈။ သံ၊ဌ၊ ၂။၈။ အဘိ၊ဌ၊ ၁။၉၇။ ပဋိသံ၊ဌ၊ ၁။၅၆။ အနုမတိယာ ပုစ္ဆာ အနုမတိပုစ္ဆာ။ “တံ ကိ” မညထ ဘိက္ခဝေ”တိအာဒိကာယဟိ “ကာ တုမာကံ အနုမတိ”တိ အနုမတိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၁၁။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊ ၁။၃၂၀။ သံ၊ဋီ၊ ၂။၁၁။ မူလဋီ၊ ၁။၅၉။ အနုမတိပုစ္ဆာ နာမေသာ ခုဒ္ဒကတော ပဌာယ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ ဟောတိ။ မ၊ဌ၊ ၂။၁၅၃။ အနုမတိယာ ပုစ္ဆာ အနုမတိပုစ္ဆာ၊ အနုမတိဂဟဏတ္ထံ ပုစ္ဆနံ။ မ၊ဋီ၊ ၂။၁၇။

အနုမရတိ (ကြိ) [အနု+မရ+အ+တိ] အတူ တကွ-သေ၏-ချုပ်၏။ ယံ ခေါ် ဘိက္ခု အနုသေတိ တံ အနုမိယတိ။ သံ၊ ၂။၃၀။ တံ အနုမိယတိတိ တံ အနုသယိတံ ရှုပ် မရန္တေန အနုသယေန အနုမရတိ။ န ဟိ အာရမ္မဏေ ဘိဇ္ဇမာနေ တဒါရမ္မဏာ ဓမ္မာ တိဋ္ဌန္တိ။ သံ၊ဌ၊ ၂။၂၄၅။ တံ အနုသယိတံ ရှုပ်န္တိ တံ ဖုဂါဒိနာ အနုသယိတံ ရှုပ် မရန္တေန အနုသယေန အနုမရတိ။ တေန ဝုတ္တံ “န ဟိ”တိအာဒိ။ သံ၊ဋီ၊ ၂။၂၁၆။

အနုမသတိ (ကြိ) [အနု+မသ+အ+တိ] သုံးသပ်၏။ အထ ခေါ် ဘဂဝါ ဇိဝံ နိန္ဒာမေတွာ ဥဘောပိ ကဏ္ဍသောတာနိ အနုမသိ ပဋိမသိ။ ဒီ၊၁။၉၉။ မ၊ ၂။၃၃၆။ အနုမသတိ ကထိနသ္မာဝိ ဝိယ ကတွာ အနုမဇ္ဇိ။ ဒီ၊ဌ၊ ၁။၂၄၆။ မ၊ဌ၊ ၃။၂၅၄။ အနုမဇ္ဇတိ-လည်း ကြည့်။

အနုမသန (န) [အနု+မသ+ယ] သုံးသပ်ခြင်း။ အနုမဇ္ဇနန္တိ အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ အနုမသနံ၊ ပရိမဇ္ဇနန္တိ အတ္တော။ သာရတ္ထ၊ ၁။၃၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၆၇။

အနုမသိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+မသ+တွာ] အနုမဿ-နှင့် အနက်တွာ။ ၎င်းကြည့်။

အနုမဿ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+မသ+တွာ] သုံးသပ်-ဆင်ခြင်-သက်ဝင်-သိမ်းဆည်း-၍။ ယဿ ဝိညှ သဗြဟ္မစာရီ သတ္တု သမ္မုခါ အနုမဿ အနုမဿ ဝတ္တံ ဘာသန္တိ။ မ၊၁။၁၉၉။ အနုမဿ အနုမဿာတိ ဒသ ကထာဝတ္ထုနိ အနုပဝိသိတွာ အနုပဝိသိတွာ။ မ၊ဌ၊ ၂။၅၄။ အနုမဿာတိ အနုမသိတွာ၊ ဒသ ကထာ-ဝတ္ထုနိ သဗ္ဗပတော ဝိသေသတော စ အနုပရိဂ္ဂဟေတွာတိ အတ္တော။ ပရိဂ္ဂက္ခနံ ပန နေသံ အနုပဝိသနံ ဝိယ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ “အနုပဝိသိတွာ”တိ။ မ၊ဋီ၊ ၂။၁၁၅။ ဝေမေဝ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တေန ဂမ္ဘီရာ ဂမ္ဘီရပဉ္စာ အနုမဿ အနုမဿ ပုစ္ဆိတာ။ မ၊၁။၂၀၅။ အနုမဿ အနုမဿ ပုစ္ဆိတာတိ ဒသ ကထာ-ဝတ္ထုနိ ဩဂါဟေတွာ ဩဂါဟေတွာပုစ္ဆိတာ။ မ၊ဌ၊ ၂။၆၅။ အနုမဿ အနုမဿ ပုစ္ဆိတာတိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိစာရဏဝသေနာဟ “ကိ” ပန ဝိသဇ္ဇန”န္တိ။ မ၊ဋီ၊ ၂။၁၂၁။

အနုမာန (န) [အနု+မာ+ယ] (၁) နှိုင်းချိန်-မှန်းဆ-ရည်ရော် - မြှော်ထောက်-တတ်သော ဉာဏ်။ ဣမိနာ မဟာရာဇ ကာရဏေန ဣမိနာ ဟေတုနာ ဣမိနာ နယေန ဣမိနာ အနုမာနေန ဉာတဗ္ဗော “အတ္တိ သော ဘဂဝါ”တိ။ အနုမာနေန ဉာတဗ္ဗံ၊ အတ္တိ သော ဒွိပဒုတ္တမော။ မိလိန္ဒ၊ ၃၁၅။ ဝေမေဝ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဓမ္မန္တယေန အန္တယဗ္ဗိယာ အနုမာနေန နယဂ္ဂါဟေန သာဝကပါရမီဉာဏေ ဌတွာ....။ ဒီ၊ဌ၊ ၃။၆၀။ အနုမေယျံ အနုမိနောတိတိ အနုမာနံ။ ဒီ၊ဋီ၊ ၃။၅၈။ (ဤ အနုမာနကား ဟိန္ဒူချာယကျမ်းတို့၌လာသော ပစ္စက္ခအနုမာန၊ ဥပမာန၊ သဒ္ဓ-ဟူသော ပမာဏ(အနက် မှန်ကို သိကြောင်း) တို့တွင် ၂-ခုမြောက် ပမာဏတည်း။ ယင်းကို ဗုဒ္ဓချာယ၊ ဝိသေ-

သိကဒဿန၊ သာချံဒဿန-တိကလည်း သီးခြားပမာဏအဖြစ် လက်ခံကြသည်။ ဤအနုမာနကို နျာယသုတ္တံ။၁၁။၅-၌ “ပစ္စက္ခေသွားရှိသော(ဉာဏ်)” ဟု ဖွင့်၍ ယင်းသို့ လိုက်ကာ “အနု=ပစ္စက္ခဉာဏ်၏ နောက်၌ ဖြစ်သော+မာန=အသိဉာဏ်” ဟုလည်း ဖွင့်ကြသည်။ ယင်းအနုမာနသည် သကတ္တာနုမာန (မိမိဖို့မှန်းဆခြင်း)، ပရတ္တာနုမာန (သူတပါးဖို့မှန်းဆခြင်း) ဟု ၂-မျိုး ရှိသည်။ ထိုတွင် ပရတ္တာနုမာနဟူသည် ပဋိညာ၊ ဟေတု၊ ဥဒါဟရဏ၊ ဥပနယ၊ နိဂမ-ဟူသော အစိတ်ငါးပါးရှိသော ဝါကျကိုပင် ဆိုလိုသည်။ အကျယ်ကို နျာယသုတ္တံ။၁၁။၃၂-စသည်နှင့် တက္ကသင်္ဂဟကျမ်း၊ တက္ကဘာသာကျမ်းတို့၏ အနုမာနပိုင်းတွင် ကြည့်။ အတ္တာပတ္တိ-လည်း ကြည့်။)

အနုမာနဉာဏ (န) [အနုမာန+ဉာဏ] ချင့်ချိန်-နှိုင်းဆ-တတ်သော အနုမာနဉာဏ။ အတ္တနိ အနုမာနဉာဏံ ပဝတ္တေတဗ္ဗ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၁။ အနုမာနဗုဒ္ဓိ၊ အနုမိနိတဗ္ဗ-တိကြည့်။ ဓမ္မန္တယ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၅၈)လည်း ကြည့်။

အနုမာနပဉ္စ (တိ) [အနုမာန+ပဉ္စ] အနုမာန-ပဉ္စ၊ ချင့်ချိန်-နှိုင်းဆ-ခြင်းနှင့်စပ်သော-အမေး-ပစ္စာ-ပြဿနာ။ မိလိန္ဒ။ ၃၁၄-၃၂၉။

အနုမာနဗုဒ္ဓိ (ထိ) [အနုမာန+ဗုဒ္ဓိ] ချင့်ချိန်-နှိုင်းဆ-တတ်သော-အသိ-အနုမာနဗုဒ္ဓိဉာဏ်။ ဒသမေ အာနန္တတ္ထေဓဿ အနုမာနဗုဒ္ဓိယာ အာနုဘာဝပ္ပကာသနတ္ထံ အညတရောတိ အာဟ။ သံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၅။ အနုမာနဗုဒ္ဓိယာတိ အနုမာနဉာဏဿ။ သံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၅၅။ အနုမာနဗုဒ္ဓိယာ ပန ကတ-ကိရိယာယ နယဂ္ဂါဟေန ဇာနာတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၀။

အနုမာနသုတ္တ (န) [အနုမာန+သုတ္တ] ချင့်ချိန်-နှိုင်းဆ-ဆုံးဖြတ်ရမည့်-အကြောင်းအရာကိုပြသောသုတ်။ အနုမာနသုတ်။ မဇ္ဈိမ-နိကာယ မူလပဏ္ဏာသပါဠိ၊ ၂-ဝဂ် ၅ သုတ်။ မ၊၁။ ၁၃၂-၁၄၄။ အနုမာနဉာဏ-ကြည့်။

အနုမာနာဒိပဋိက္ခေပ (ပု) [အနုမာန+အာဒိ+ပဋိက္ခေပ] အနုမာန စသည်ကို ပယ်ခြင်း။ တောန အနုမာနာဒိပဋိက္ခေပေါ ကတောဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၉၈။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၅၈။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၆၈။ အနုမာနာဒိပဋိက္ခေပေါတိ အနုမာန ဥပမာန အတ္တာပတ္တိအာဒိ-ပဋိက္ခေပေါ ကေပ္ပမာဏတ္တာ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၂၃။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၃၇။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၅၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၅၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊ သစ်၊ ၂။ ၆၈-၉-လည်း ကြည့်။

အနုမာနေတိ (ကြိ) [အနု+မာန+ဧက+တိ] နှစ်သက်-မြတ်နိုး-စေ၏၊ သိစေ၏၊ အလိုဆန္ဒကိုယူ၏။ အာဂတေ ဘိက္ခု အနုမာနေဿာမ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၄၊ ၉၉။ အနုမာနေဿာမာတိ ပညာပေဿာမ။ ဝဇီရ။ ၅၄၁။ အနုမတိကပ္ပ-လည်း ကြည့်။

အနုမိတ္တ (ပု) [အနု+မိတ္တ] လိုက်ရောက်မှုဖြစ်သော မိတ်ဆွေ၊ ကိုယ်ပေါင်း၊ စိတ်ချီမိတ်ဆွေ၊ အဆွေခင်ပွန်းတူ။ နာနုမိတ္တော ဂရံ အတ္ထံ၊ ဂယံ ဝေဒိတု မရဟတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၈၇။ နာနုမိတ္တောတိ အနုဝတ္တနမတ္တေန ယော မိတ္တောန ဟဒယေန။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၅။ ၈၁။

အနုမိနန္တ (တိ) [အနု+မာ+နာ+အန္တ] ချင့်ချိန်-နှိုင်းဆ-သော၊ သူ။ သုတူတိ ဓမ္မသုတူတံ တဒနုသာရေန နယံ နေန္တော အနုမိနန္တော။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၁။ တဿ ဒိဋ္ဌဟတ္တာ-ဒိဝိသေသသဉ္ဇာနနမုခေန စိတ္တာစာရံ အနုမိနန္တော ကထေတိတိ ကေစိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၄၁။

အနုမိနိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+မာ+နာ+တဗ္ဗ] ချင့်ချိန်-နှိုင်းဆ-အပ်-အဖန်ဖန်သိအပ်-သော။ အတ္တနာဝ အတ္တာနိ ဝေ အနု-

မိနိတဗ္ဗံ။ မ၊၁။၁၃၇။ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ
 ဝေ အနုမိနိတဗ္ဗန္တိ ဝေ အတ္တနာဝ အတ္တာ
 အနုမေတဗ္ဗော တုလေတဗ္ဗော တိရေတဗ္ဗော။
 မ၊၁။၁၃၇။ အနုမိနိတဗ္ဗန္တိ အနု အနု မိနိ-
 တဗ္ဗော ဇာနိတဗ္ဗော။ အတ္တာနံ အနုမိနိ-
 တဗ္ဗန္တိ ၈ ကုဒ် ပစ္စုတ္တေ ဥပယောဂဝစနံ။
 တေနာဟ “အနုမိနိတဗ္ဗော တုလေတဗ္ဗော
 တိရေတဗ္ဗော”တိ။ အတ္တာနံ အနုမိနိတဗ္ဗန္တိ
 ဝါ အတ္တနံ အနုမာနညဏံ ပဝတ္တေတဗ္ဗံ။ မ၊
 ဇီ၊ ၂။၅၁။

အနုမိယတိ (ကြိ) အနုမရတိ-ကြည့်။
 အနုမေတဗ္ဗ (တိ) [အနု+မာ+တဗ္ဗ] အနုမိနိ-
 တဗ္ဗန္တိ အနက်အရတူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုမေယျ (တိ) [အနု+မာ+ကျ] ချင့်ချိန်-
 နှိုင်းဆ-အပ်သော၊ အရာ။ အနုမာန-ကြည့်။

အနုမောဒ (ပု) [အနု+မုဒ+ဏ] ဝမ်းမြောက်
 ခြင်း၊ ကောင်းချီးပြုခြင်း၊ အနုမောဒနာ
 ပြုခြင်း။ (ကောင်းမှုပြုသူအား ထိုကောင်းမှု
 ၏အကျိုးကို ဟောကြားခြင်း။) ပဟိန-
 ဒရထော ဗုဒ္ဓေါ၊ အနုမောဒမကာသိ မေ။
 အပါ၊ ၂။၂၁။ ထေရ၊ ၁။၂။၄၈။ အနုမောဒန-
 လည်း ကြည့်။

အနုမောဒက (တိ) [အနု+မုဒ+က] (က)
 ဝမ်းမြောက်တတ်သော၊ ကောင်းချီးပြုတတ်
 သော၊ အနုမောဒနာပြုတတ်သော၊ သာဓု
 ခေါ်သော၊ သူ ခြံနံ ပုဂ္ဂလာနံ အတ္တတံ
 ဟောတိ ကထိနံ အတ္တာရကဿ ၈ အနုမော-
 ဒကဿ ၈။ ဝိ၊ ၅။၃၀၂။ တေန အနုမော-
 ဒကေန ဘိက္ခုနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသကံ ကရိ-
 တော...။ ၎င်း၊ ၂။၃၀၉။ တေဟိ အနုမော-
 ဒကေဟိ ဘိက္ခုဟိ ဧကံသံ ဥတ္တရာသကံ
 ကရိတော ။ ဝိ၊ ၁။၃၂၉။ သစေ ပန အနု-
 မောဒကော ဘိက္ခု “ဂစ္ဆတ ဘန္တေ၊
 အာဂမေတဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထိ”တိ ဝဒတိ။ ဝိ၊ ၁။၄။

၁၁၉။ နန္ဒထာပသော ပန အနုမောဒကဿ
 ဘိက္ခုနော နိမိတ္တံ ဂဏိတော...။ အံ၊ ၁။၁၇၄။
 (၁) ဝမ်းမြောက်စေသော ဝမ်းမြောက်
 ဖွယ်တရား ဟောကြားသော။ ဘန္တေ ပရေန
 ကတဿ ဒါနာနုမောဒကဿ တာဝ တုယံ
 ဤဒိသံ ဖလံ ဝေဇ္ဇပေါ အာနုဘာဝေါ ။
 ပေတ၊ ၁။၁၁၄။

အနုမောဒတိ (ကြိ) [အနု+မုဒ+အ+တိ] (က)
 ဝမ်းမြောက်၏၊ ကောင်းချီးပြု၏၊ အနုမော-
 ဒနာပြု၏၊ သာဓုခေါ်၏၊ အနုမောဒတိ—ဝိ၊
 ၃။၂၅၃။ ဝိ၊ ၅။၃၀၇။ ပေတ၊ ၁။၄၃။ အနု-
 မောဒန္တိ—အံ၊ ၂။၃၅။ အံ၊ ၁။၃၁။ ဇာ၊ ၂။
 ၃၆၃။ သက္ကစ္စံ အနုမောဒရေ။ ခုဒ္ဒက၊ ၈။
 ပေတ၊ ၁။၂၅။ သက္ကစ္စံ အနုမောဒရေတိ
 အဘိသဒ္ဓဟန္တာ ကမ္မဖလံ အဝိဇ္ဇဟန္တာ စိတ္တိ-
 ကာရံ အဝိက္ခိတ္တစိတ္တာ ဟုတော “ဣဒံ နော
 ဒါနံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတူ”တိ
 မောဒန္တိ အနုမောဒန္တိ။ ပိတိသောမနဿ-
 ဇာတာ ဟောန္တိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၁။၁၇၆။ ပေတ၊ ၁။
 ၂၅။ အနုမောဒသိ—သုတ္တနိ၊ ၃။၃၀၄။ အနုမော-
 ဒါမိ—ဝိ၊ ၅။၃၀၉။ ဇာ၊ ၁။၂။၁၀၂။ ဇာ၊ ၂။
 ၃၆၃။ အနုမောဒါမ—ဝိ၊ ၅။၃၀၉။ ဇာ၊ ၂။
 ၉၈။ (=ခမာမ၊ ဇာ၊ ၁။၅။၄၀၄။) အနုမော-
 ဒတု—အံ၊ ၁။၃၄၄။ အနုမောဒါဟိ—ဝိ၊ ၅။
 ၃၀၉။ ဇာ၊ ၂။၃၆၂။ ပေတ၊ ၁။၁၈၅။ အနု-
 မောဒ—အပါ၊ ၂။၂၆၁။ ထေရ၊ ၁။၂။၇၃။ အနု-
 မောဒထ— ဝိ၊ ၅။၃၀၅။ ဝိမာန၊ ၁။၁၇၂။
 အနုမောဒေယျ—အံ၊ ၁။၁၉၉။ အံ၊ ၃။၂၁၀။
 မဟာနိ၊ ၄၀၄။ ဇာ၊ ၂။၃၆၅။ အနုမောဒေ-
 ယျာတိ သမ္ပဋိစ္ဆေယျ န ကုဇ္ဈေယျ။ ဇာ၊ ၁။
 ၇။၃၅၉။ အနုမောဒေယျ—ပိလိန္ဒ၊ ၂၆၇။
 မူလ၊ ၁။၃။၈၅။ အနုမောဒိ—ဇာ၊ ၂။၃၆၃။
 သံ၊ ၁။၂၆၆။ ထေရ၊ ၂။၉၃။ သမနုမောဒိ သု-
 မ၊ ၁။၃၉။ အနုမောဒိ သု—အပါ၊ ၁။၂၁၈။
 (အဘိနန္ဒတိ အဘိနန္ဒံ ဒိ ဌ၊ ၁။၁၁၉ လည်း
 ကြည့်။) အနုမောဒိ—ဝိမာန၊ ၆။၁။ဝိမာန၊ ၁။

၁၇၄။ အပါ။ ၂။ ၂၆၁။ ဖုဏ္ဏတိယာ ဝရံ ဒတွာ' အနုမောဒိတ္ထ ဝါသဝေါ။ ဇာ။ ၂။ ၃၁၃။ အနုမောဒိတ္တာတိ “သဗ္ဗေ တေ လစ္ဆသိ ဝရေ”တိ ဝေ ဝရေ ဒတွာ ပဗ္ဗဒိတော တုဋ္ဌမာနသော အဟောသီတိ အတ္တော။ ဇာ။ ၂။ ၂၄၇။ (မောက် နိဿ၊ ၇၇-ဂ-တိလည်း ကြည့်။) အနုမောဒိဿတိ—အံ၊ ၁။ ၁၁၇။ အနုမောဒိဿရေ—အပါ။ ၁။ ၁၀၄။ အနုမောဒိဿာမိ—အံ၊ ၁။ ၁၁၇။ အဘိ၊ ၁။ ၂၀၄။ (ခ) ဝမ်းမြောက်စေ၏။ ကောင်းချီး—အနုမောဒနာ—ပြု၏၊ ဝမ်းမြောက်ဖွယ်တရား ဟောကြား၏။ (ကောင်းမှု ပြုသူအား ထိုကောင်းမှု၏ အကျိုးကို ဟောကြား၏)။ အညော ဘိက္ခု၊ ဘတ္တဂ္ဂေ ဘုတ္တာဝိ အနုမောဒတိ။ မ၊ ၁။ ၃၃၄။ န စ မေ ကောစိ အနုမောဒတိ။ အံ၊ ၂။ ၁၇၀။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘိက္ခု၊ ဘတ္တဂ္ဂေ န အနုမောဒန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၇၉။ နာဟံ ဘတ္တဂ္ဂေ ဘုတ္တာဝိ အနုမောဒါမိ။ မ၊ ၁။ ၃၄။ အနုမောဒတု—မ၊ ၁။ ၁၅၁။ မ၊ ၁။ ၂၅၀။ အနုမောဒေယျ—မ၊ ၁။ ၃၃။ အနုမောဒေယျံ—မ၊ ၁။ ၃၃။ အနုမောဒေယန္တိ အနုမောဒနံ ကရေယျံ။ မ၊ ၁။ ၁၅၁။ အနုမောဒိ—ဝိ၊ ၃။ ၃၂၄။ ဒိ၊ ၂။ ၂၇၂။ ဥဒါန၊ ၁၁၇။ အံ၊ ၂။ ၄၄။ အပါ။ ၁။ ၈၆။ အနုမောဒိတ္ထ သော တဒါ။ အပါ။ ၁။ ၆၅။ အနုမောဒိတ္ထ အနုမောဒိတော အာနိသံသံ ကထေသီတိ အတ္တော။ အပါ။ ၁။ ၂။ ၁၄။ အနုမောဒိဿတိ—အပါ။ ၁။ ၆၃။ မ၊ ၁။ ၁၅၁။ အနုမောဒိဿန္တိ—ဝိ၊ ၄။ ၃၇၉။

အနုမောဒန (န၊ တိ) [အနု+မုဒ+ယ] (၁)
 (က) ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ကောင်းချီးပြခြင်း၊ အနုမောဒနာပြုခြင်း၊ သာဓုခေါ်ခြင်း။ သံသယ အနုမောဒနာယ ဝဏ္ဏာယ အတ္တာရာ သံသယ အတ္တတံ ဟောတိ ကထိနံ။ ဝိ၊ ၅။ ၃၁၀။ ပေတာနဉ္စိ အတ္တနော အနုမောဒနေန၊ ဒါယကာနံ ဥဒ္ဓိသနေန၊ ဒက္ခိဏေယျသမ္ပတ္တိ-

ယာ စာတိ တီဟိ အင်္ဂေဟိ ဒက္ခိဏာ တခံ-
 ကညေဝ ဖလနိဗ္ဗတ္တိကာ ဟောတိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၁။ ၁၇၆။ ပေတာ၊ ၁။ ၂၅။ ပရေဟိ ဒိန္နာယ ဝါ ပတ္တိယာ ဝါ အညာယ ဝါ ပုညကိရိယာယ သာဓု သာဓုတိ အနုမောဒနဝသေန အဗ္ဗန္နမောဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဘိ၊ ၁။ ၂၀၃။ (ခ) ဝမ်းမြောက်ကြောင်း—သာဓုအနုမောဒနာ ပြုကြောင်း—ဖြစ်သောစေတနာ။ ပတ္တိ' အနုမောဒတိ တောယာတိ ပတ္တာနုမောဒနာ။ ဝိဘာဝိနီ၊ ၁၇၆။ ပရေဟိ ဒိန္နာယ အဒိန္နာယပိ ဝါ ပုညာယ မစ္ဆေရမလဝိနိဿဋ္ဌေန စိတ္တေန အဗ္ဗန္နမောဒနစေတနာ ပတ္တာနုမောဒနာ နာမ။ ၎င်း၊ ၁၇၇။ တီဟိ စေတနာဟိတိ ပုဗ္ဗဘာကမ္ပူအနုမောဒနာစေတနာဟိ။ အံ၊ ၁။ ၂၀၈။ (၂)(က) ဝမ်းမြောက်စေခြင်း၊ ကောင်းချီး—အနုမောဒနာ—ပြုခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ဖွယ်တရား ဟောကြားခြင်း။ (ကောင်းမှုပြုသူအား ထိုကောင်းမှု၏ အကျိုးကို ဟောကြားခြင်း)။ န စ အနုမောဒနာယ ကာလမတိနာမေတိ။ မ၊ ၂။ ၃၄၀။ အကာ မေ အနုမောဒနံ။ အပါ။ ၁။ ၃၁၃။ ၃၁၈။ သတ္တာ အနုမောဒနံ ကရေန္တော။ အဘိ၊ ၁။ ၆၁။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၆၆။ ဒါနာနုရပံ အနုမောဒနံ ကာတံ ဝရတိ။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၂။ ၁၂။ တေဟိ တဒါ ပသုတပုညာယ အနုမောဒနဝသေန တေသံ ဓမ္မကထံ ကတာ။ ဥဒါန၊ ၁။ ၃၁။ သတ္တာ တာယ အနုမောဒနံ အကာသိ။ ထေရ၊ ၁။ ၂၄၆။ တာ ကေဝိဝသံ ထေရာယ အနုမောဒနာယ ပသန္နာ....။ အံ၊ ၁။ ၃၄၀။ (ခ) ဝမ်းမြောက်ဖွယ် တရားစကား။ အနုမောဒေယန္တိ အနုမောဒနံ ကရေယျံ။ မ၊ ၁။ ၁၅၁။ အနုမောဒနန္တိ မင်္ဂလာမင်္ဂလေသု အနုမောဒနာဝသေန ပဝတ္တေတဗ္ဗဓမ္မကထံ။ မ၊ ၁။ ၁။ ၂၅၀။ အနုမောဒနံ ပန သုတာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ အံ၊ ၁။ ၃၃၇။ စူဠပန္နကတ္ထေရေနေဝ ဘတ္တာနုမောဒနံ ဓမ္မ-

ကထံ ကထာပေသိ။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၇၁။ အနု-
မောဒနံ ဝါ န ကရေတိ။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၄။
အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၅၃။ ကတဿ ဒါနာဒိပုညဿ အနု-
မောဒနကထာ အနုမောဒနာ။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၉၆။
အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၇။

အနုမောဒနကထာ (ထိ) [အနုမောဒန+ကထာ]
ဝမ်းမြောက်ဖွယ် - ဝမ်းမြောက်ကြောင်း -
တရားစကား၊ သာဓုအနုမောဒနာပြုသော
တရားစကား။ ဘန္တေ အနုမောဒနကထာ
နာမ န ဗလဝါ။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၄၀၈။ ဥပနိသိန္န-
ကကထံ အနုမောဒနကထဉ္စ ကရေတိ ကာ-
ရေတိ စ။ စရိယာ၊ ဌ၊ ၂။ ၉၉။ ကတဿ ဒါနာ-
ဒိပုညဿ အနုမောဒနကထာ အနုမောဒနာ။
မ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၉၆။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၇။

အနုမောဒနကာလ (ပု) [အနုမောဒန+ကာလ]
အနုမောဒနာပြုသော - ဝမ်းမြောက်ဖွယ်
တရား ဟောကြားသော - အခါ - ကာလ။
ဗုဒ္ဓါနိဋ္ဌိ ဘတ္တာနုမောဒနကာလေပိ ထောက်
ဝဇေတွာ အနုမောဒနန္တနံ ဒေသနာ ဒီဃ-
မဇ္ဈိမနိကာယပ္ပမာဏာ ဟေတိ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၁။
၁၆။ ကတဘတ္တကိစ္စံ သတ္တာရံ အနုမောဒန-
ကာလေ အာဟံသု။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၁၅။ သာ စ
ဣတ္ထိ အနုမောဒနကာလေယေဝ “မယံ ကေ-
သာ ဒီဃာ တန သိနိဒ္ဓါ မုဒ္ဒ ဝေလ္လိတဂ္ဂါ
ဟောန္တိ။” တိ ပတ္တနမကာသိ။ ပေတ၊ ဌ၊ ၁။ ၄၄။

အနုမောဒနဂါထာ (တိ) [အနုမောဒန+ဂါထာ]
အနုမောဒနဂါထာ၊ သာဓုအနုမောဒနာပြု
သော ဂါထာ အနုမောဒနဂါထာသု သိတံ
ဥဏန္တိ ဥတုဝိသဘာဂဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။
၅၈။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ကိရ ဣမာဝ ဒွေ ဂါထာ
အနုမောဒနဂါထာ နာမ ဟောန္တိ။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။
၁၂၇။ တံ သတ္တာ အနုမောဒနဂါထာယ
သမ္ပဟံသေသိ။ ထေရ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၄။

အနုမောဒနဌာန (န) [အနုမောဒန+ဌာန]
ကောင်းချီး - အနုမောဒနာ - ပြုရာ - အ

ရပ်-နေရာ၊ တရားဟောရာ - အရပ် - နေ
ရာ - ဌာန။ အနုမောဒနဌာနနေ ဗဟူ မာတုဂါ-
မာ အာဂစ္ဆန္တိ။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၅၁။

အနုမောဒနမတ္တ (န) [အနုမောဒန+မတ္တ]
ဝမ်းမြောက်ခြင်းမျှ၊ အနုမောဒနာပြုကာမျှ၊
သာဓုခေါ်ကာမျှ။... ပရေန ကတဿ ဒါနဿ
သက္ကစ္စံ အနုမောဒနမတ္တေန ဟေတုနာ ဣဒါနိ
မယံ ဟတ္ထော... ကာမဒဒေါ ဟေတိ။ ပေတ၊
ဌ၊ ၁။ ၁၄။

အနုမောဒနသမ္ပုဋ္ဌိစ္စန (န) [အနုမောဒန+
သမ္ပုဋ္ဌိစ္စန] ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ လက်ခံခြင်း။
သွာယမိမိ အနုမောဒနသမ္ပုဋ္ဌိစ္စနေသု ယုဇ္ဇတိ။
ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၁၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၉၁။

အနုမောဒနာဒိကရဏ (န) [အနုမောဒနာဒိ+
ကရဏ] အနုမောဒနာ စသည်ပြုခြင်း။ စိတ္တံ
ဗီဇနိ ဂါဟေတွာ အနုမောဒနာဒိကရဏေ။
ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၈။

အနုမောဒနာပရိယောသာန (န) [အနုမော-
ဒနာ+ပရိယောသာန] အနုမောဒနာ ပြုခြင်း
၏အဆုံး၊ ဝမ်းမြောက်ဖွယ် တရားဟောခြင်း
၏အဆုံး။ ဘဂဝါ အနုမောဒနံ အကာသိ၊
အနုမောဒနာပရိယောသာနေ ဥဘောပိ
သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ...။ ဒေ၊ ဌ၊
၁။ ၃၇၀။

အနုမောဒနာဝသာန (န) [အနုမောဒန+အဝ-
သာန] အနုမောဒနာပြုခြင်း၏အဆုံး၊ ဝမ်း
မြောက်ဖွယ် တရားဟောခြင်း၏အဆုံး။ အနု
မောဒနာဝသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏ-
သဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟေသိ။
ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၆၆။ ဗောဓိသတ္တော ဘဂဝန္တံ
ဘောဇေတွာ အနုမောဒနာဝသာနေ။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ၊ ၁။ ၆၅။

အနုမောဒနိယ (တိ) [အနု+မုဒ+အနိယ]
ဝမ်းမြောက် - နှစ်သက် - ဖွယ် - ကြောင်း -
တရား။ အထ ခေါ် ဘဂဝါ ဥက္ကံ ဂဟပတိ။

ဝေသာလိကံ ဣမိနာ အနုမောဒနိယေန
အနုမောဒိ....။ အံ၊ ၂။ ၄၄။ အနုမောဒနိယ-
ကာသိ၊ နာဂကညာမဟိဒ္ဓိကာ။ အပ၊ ၂။ ၂၃။
အနုမောဒနိယံ ကတွာ၊ ဗျာကာသိ အဂ္ဂ-
ပုဂ္ဂလော။ ထေရီ၊ ၄။ ၁၅။

အနုမောဒန္တ (တိ) [အနု + မုဒ + အ + အန္တ။ ထိဒ္ဓိ
အနုမောဒန္တ] (က) ဝမ်းမြောက်သော၊
ကောင်းချီးပြုသော၊ အနုမောဒနာပြုသော၊
သာဓုခေါ်သော၊ သူ။ နိဿိမဋ္ဌော အနုမော-
ဒတိ၊ အနုမောဒေန္တော (အနုမောဒန္တော)
န ဝါစံ ဘိန္နတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၃၇။ သစေ ပန
မနုဿာ အတ္တနော ဂုဏိကေန ဧကေန အနု-
မောဒနံ ကာရေန္တိ၊ နေဝ တဿ အနုမော-
ဒတော (အနုမောဒန္တဿ) အာပတ္တိ။ ဝိ၊ ၄။
၄။ ၁၁၉။ (နိဿုဒ္ဓိ အနုမောဒနတော-အနု-
မောဒနာပြုသည်မှ-ဟု အနက်ပေးသည်။)
အနုမောဒန္တောပိ တေသံယေဝ (အဋ္ဌန္တံ
ကာမာဝစရကုသလစိတ္တာနံ) အညတရေန
အနုမောဒတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၄။ အထဿ
မာတာပိတရော အနုမောဒန္တာ အာဟံသု။
ဇော၊ ၄။ ၄၂၀။ သယံ ပုတ္တဒါနံ အနုမောဒန္တိ
ဝေမာဟ။ ဇော၊ ၄။ ၇၂၂။ ဒဒတော ပုညံ
ပဝစုတိ။...။ အနုမောဒတောပိ ပုညံ ပဝစုတိ။
နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၉၀။ (ခ) ကောင်းချီး - အနု-
မောဒနာ - ပြုသော၊ ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာ -
အနုမောဒနာ - တရားဟောကြားသော၊ သူ။
အပ္ပသာမ ဘုတ္တာဝိ အနုမောဒန္တံ (ဘဂဝန္တံ
ဂေါတမံ)။ မ၊ ၂။ ၃၄။ တယော သဒ္ဓါ နိစ္စ-
ရန္တိ၊ ဒေဝါနံ အနုမောဒတံ။ ဣတိဝုတ်။
၂၄၇။ အနုမောဒတန္တိ အနုမောဒန္တာနံ။
ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၄၆။ ဘဂဝါ ကေဏိယဿ
စိတ္တာနုကုလဝသေန အနုမောဒန္တော ဝေ-
မာဟ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၇။

အနုမောဒမာန (တိ) [အနု + မုဒ + အ + မာန]
ဝမ်းမြောက် - နှစ်သက် - သော၊ အနုမောဒနာ
ပြုသော၊ သာဓုခေါ်သော၊ သူ။ ဓိရော စ ဒါနံ

အနုမောဒမာနော။ ဓမ္မ၊ ၄၀။ ပဿန္တိတ္တော
အနုမောဒမာနော။ သုတ္တနိ၊ ၃၃၉။ ဇော၊ ၁။
၂၂၃။ အနုမောဒမာနောတိ အနုပမောဒ-
မာနော၊ နိရန္တရံ မောဒမာနောတိ အတ္တော။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၈။ ပရဿ ဒါနံ အနုမောဒ-
မာနော၊ ပါဏိ ပဂ္ဂယ ပါဝဒိ။ ပေတ၊ ၁၅၆။...
ပရေန ကတံ ပရဿ ဒါနံ “အဟော
ဒါနံ ပဒတ္တေသိ”တိ အနုမောဒမာနောယေဝ
ဝိဟာသိ။ ပေတ၊ ၄။ ၁၁၄။ သုဘာသိတံ
သုလပိတံ၊ “သာဓု သာဓု”တိ တာဒိနော။
အနုမောဒမာနာ သိရဿ၊ သမ္ပုဋ္ဌိန္တိ သု-
ဘိက္ခဝေါ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၉။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀။...
မဒ္ဒိပိ တထေဝ ဒါနံ ဝဏ္ဏယိတွာ အနုမောဒ-
မာနာ နိသိဒ္ဓိ။ ဇော၊ ၄။ ၇၂၃။

အနုမောဒါပေတဗ္ဗ (တိ) [အနု + မုဒ + ကာပေ +
တဗ္ဗ] ဝမ်းမြောက်စေအပ် - အနုမောဒနာ
ပြုစေအပ် - သာဓုခေါ်စေအပ် - သော။ . .
ဝေမာဒိနာ ပရိဝါရေ ဝုတ္တဝိဓာနေနေဝ အနု-
မောဒါပေတဗ္ဗံ၊ ဣတရေဟိ စ အနုမောဒိတဗ္ဗံ။
ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၉၀။

အနုမောဒါပေတိ (ကာ၊ ကြိ) [အနု + မုဒ +
ကာပေ + တိ] အနုမောဒတိနှင့် အနက်တူ။
၎င်းကြည့်။

အနုမောဒိတ (တိ) [အနု + မုဒ + တ] (က)
ဝမ်းမြောက်အပ် - ကောင်းချီးပြုအပ် - အနု
မောဒနာပြုအပ် - သာဓုခေါ်အပ် - သော။
တ္တောဝတာ သမတ္တာ နေတ္တိ ယာ အာယသ္မု-
တာ မဟာကစ္စာယနေန ဘာသိတာ ဘဂဝတာ
အနုမောဒိတာ...။ နေတ္တိ၊ ၁၆၆။ ဣဒံ နေတ္တိပ္ပု-
ကရဏံ မဟာသာဝကဘာသိတံ ဘဂဝတာ
အနုမောဒိတံ။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၃။ ဧဝံ ဘာသန္တေန
အနုညာတာ အနုမောဒိတာ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၄။
အနုမောဒိတံ မေတိ ပစ္စဝေက္ခန္တောပိ တေသံ-
ယေဝ အညတရေန ပစ္စဝေက္ခတိ။ အဘိ၊ ၄။
၁။ ၂၀၄။ ဝေမေတံ မာရိသ သုဠ တယာ
ဉာတဉ္စ အနုမောဒိတဉ္စ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၄။

ထာလကပူရဏမတ္တံ ပါနိယံ ဒိန္နံ အနုမောဒိတံ။
ပေတ၊ဌ။၇၁။ ဧဝံ ဒေဝတာယ အနုမောဒိတံ
ဣဒမေဝ ဥတ္တမဒါနံ။ ထေရ၊ဌ။၂။၃၃၇။
(ခ) ဝမ်းမြောက်စေတတ် - ကောင်းချီး -
အနုမောဒနာ - ပြုတတ် - ဝမ်းမြောက်ဖွယ်
တရား ဟောကြားတတ် - သော။ အနု-
မောဒိတပုဗ္ဗကြည့်။

အနုမောဒိတကာလ (ပု) [အနုမောဒိတ +
ကာလ] ဝမ်းမြောက်-နှစ်သက်-အပ်သော
အခါ၊ သာဓု၊ သာဓုဟု ကောင်းချီးပြုအပ်
သောအခါ။ ဧဝံ သတ္တာရာ အနုမောဒိတ-
ကာလတော ပဋ္ဌာယ စ ပန သကလံ သုတ္တံ
ဗုဒ္ဓဘာသိတံ နာမ ဇာတံ။ အဘိ၊ဌ။၁။၆။
(မူလဋီ၊၁။၁၆-လည်း ကြည့်။)

အနုမောဒိတပုဗ္ဗ (တိ) [အနုမောဒိတ +
ပုဗ္ဗ] ဝမ်းမြောက်စေဘူး - ကောင်းချီး -
အနုမောဒနာ - ပြုဘူး - ဝမ်းမြောက်ဖွယ်
တရားဟောကြားဘူး - သော၊သု။ “ပုဗ္ဗေ
အနုမောဒိတပုဗ္ဗော အနုမောဒတူ”တိ အဝ-
တောထေရေန ဝုတ္တမတ္တေယေဝ။မ၊ဋီ၊၁။၂၅ဝ။

အနုမောဒိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+မုဒ+တဗ္ဗ] (က)
ဝမ်းမြောက်-နှစ်သက်-အပ်-ကောင်းချီး -
အနုမောဒနာ - ပြုအပ် - သာဓုခေါ်အပ် -
သော။ တဿ “သာဓု”တိ ဘာသိတံ အဘိ-
နန္ဒိတဗ္ဗံ အနုမောဒိတဗ္ဗံ။ဒီ၊၃။၁ဝ၇။မ၊၃။၈ဝ။
သစေမေဘော ဂေါတမ အနုမောဒိတဗ္ဗံ၊အနု-
မောဒတု မေ ဘဝံ ဂေါတမော။ အံ၊၁။၃၄၄။
အနုမောဒိတဗ္ဗန္တိ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ။ အံ၊ဌ။၂။
၂၉၇။ အနုညေယျန္တိ အနုဇာနိတဗ္ဗံ အနု-
မောဒိတဗ္ဗံ။ ဒီ၊ဌ။၃။၂၂။ သဝနမနောဟာရိ-
တာယ “သာဓု သုဋ္ဌု”တိ အနုမောဒိတဗ္ဗံ။ ဒီ၊
ဋီ၊၃။၁၉။ (ခ) ဝမ်းမြောက်စေအပ် -
ကောင်းချီး - အနုမောဒနာ - ပြုအပ် -
ဝမ်းမြောက်ဖွယ်တရား ဟောကြားအပ် -
သော။ ကေန န ခေါ ဘတ္တဂ္ဂေ အနုမောဒိ-
တဗ္ဗံ။ ဝိ၊၄။၃၇၉။

အနုမောဒိထုံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု + မုဒ + တုံ]
ကောင်းချီး - အနုမောဒနာ - ပြုခြင်းငှါ။
ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာ - အနုမောဒနာ - တရား
ဟောကြားခြင်းငှါ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခုဝေ
ထေရေန ဘိက္ခုနာ ဘတ္တဂ္ဂေ အနုမောဒိတုံ။
ဝိ၊၄။၃၇၉။

အနုမောဒိတု (တိ) [အနု+မုဒ+တု] ဝမ်း
မြောက်-နှစ်သက်-တတ်သော၊သု။ သမဂ္ဂိ-
ကတွာ အနုမောဒိတာ အဟု။ ဒီ၊၃။၁၃၂။
ဥပကာရေ အနုဿရိတာ၊ ပုညာနိ အနု-
မောဒိတာ (ဟောတိ)။ စရိယ၊ဌ။၃ဝ၃။

အနုမောဒိတုကာမ (တိ) [အနုမောဒိတုံ +
ကာမ+ဏ] ကောင်းချီး - အနုမောဒနာ -
ပြုလို-ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာ - အနုမောဒနာ -
တရား ဟောကြားလို-သော၊သု။ ထေရော
အနုမောဒိတုကာမော နိသိဒ္ဓိ။ ဝိမာန၊ဌ။
၁၆၃။

အနုမောဒိတာ (ကြိ ဝိ) [အနု+မုဒ+တာ]
(က) ဝမ်းမြောက်၍ ကောင်းချီးပြု၍၊
ဝမ်းမြောက်စကား နှုတ်ဖြင့် မြှက်ကြား၍၊
ဝမ်းမြောက်နုမော် သာဓုခေါ်၍၊ “သာဓာ-
ဝုသော”တိ ခေါ် တေ ဘိက္ခု၊ အာယသုတော
သာရိပုတ္တဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတာ အနု-
မောဒိတာ။ မ၊၁။၅၈။ အဘိနန္ဒိတာ
ဣမဿေဝ ဝစနဿ သမုဋ္ဌာပကေန စိတ္တေန
အနုမောဒိတာ ဝစသာ သမ္ပုဋ္ဌိစိတ္တာ၊
စေတသာ သမ္ပိယာယိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ
မ၊ဌ။၁။၂၁ဝ။ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိ-
နန္ဒိတာ အနုမောဒိတာ။ ဒီ၊၂။၆၄။ မ၊၁။
၃၁၇-၈။ မ၊၂။၄၃။ မ၊၃။၆၆။ ဥပါန။၉၄။
သုတ္တနိ။၃၆၁။ အဘိနန္ဒိတာတိ စိတ္တေန
အဘိနန္ဒိတာ။ အနုမောဒိတာတိ “ယာဝ
သဘာသိတဉ္စိဒံ ဘောတာ ဂေါတမေနာ”တိ
ဝါစာယ အနုမောဒိတာ။ ဒီ၊ဌ။၂။၁၁၂၊
စိတ္တေန သမ္ပုဋ္ဌိစမာနော အဘိနန္ဒိတာ၊

ဝါစာယ ပသံသမာနော အနုမောဒိတော။
မ၊ဌ၊၃။၆၆။ အဘိနန္ဒိတောတိ... အဘိမုခ-
ဘာဝေန နန္ဒိတော။ အနုမောဒိတောတိ တတော
ပစ္စာပိ သမ္မောဒနံ ဥပ္ပါဒေတော။ စိတ္တေန ဝါ
အဘိနန္ဒိတော။ ဝါစာယ အနုမောဒိတော။
ဝစနသမ္ပတ္တိယာ ဝါ အဘိနန္ဒိတော။ အတ္တ-
သမ္ပတ္တိယာ အနုမောဒိတော။ ဥဒါန၊ဌ။၁၁၂။
“သာဓု”တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတော အနု-
မောဒိတော ။ အံ ၃။၂၁၀။ အဘိနန္ဒိတောတိ
စိတ္တေန နန္ဒိတော။ အနုမောဒိတောတိ “ယာဝ-
သုဘာသိတမိဒံ ဘောတာ ဂေါတမေနာ”တိ
ဝါစာယ အနုမောဒိတော။ အံ၊ဌ၊၃။၁၅၆။
သာ ပေတိ တံ အနုမောဒိတော ဒေဝလောကေ
နိဗ္ဗတ္တိတော။ ပေတ၊ဌ။၇၅။ (ခ) နောက်၌
ဝမ်းမြောက်၍။ အထက် (ဥဒါန၊ဌ။၁၁၂)
ကြည့်။ (ဂ) ဝမ်းမြောက်ဖွယ်တရား ဟော
ကြား၍။ ဘဂဝါ သနိဝေဿကာရေ မဂဓ-
မဟာမတ္တေ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ အနုမောဒိတော
ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ခာမိ။ ဝိ၊၃။၃၂၄။ ဝိ၊၂။
၇၅။ ဥဒါန၊၁၀၈။ အနုမောဒိတောတိ တေဟိ
တဒါ ပသုတပုညဿ အနုမောဒနဝသေန
တေသံ ဓမ္မကထံ ကတော။ သာရတ္ထ၊၃။၃၁၉။
ဥဒါန၊ဌ။၃၈၁။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ အနုမောဒိတော
အာကာသံ ပက္ခန္နိ။ ထေရ၊ဌ။၂။၄၃၃။ အနု-
မောဒေတော-လည်း ကြည့်။

■ အနုမောဒိတောန (ကြိ ဝိ) [အနု+မုဒ+တောန]
အနုမောဒိတော (ဂ)အနက်နှင့် တူ။ အနု-
မောဒိတောန သဗ္ဗညု၊ ပက္ခာမိ ဥတ္တရာမုခေါ။
အပ၊၁။၁၇၆။ ထေရ၊ဌ။၁။၂၀၈။

အနုမောဒိယာန (ကြိ ဝိ) [အနု+မုဒ+တောန။
တောန-ကို ယာန-ပြု။] အနုမောဒိတော (က)
အနက်နှင့်တူ။ သုဘာသိတံ တေ အနုမောဒိ-
ယာန။ ဇာ၊၂။၉။ အနုမောဒိယာနာတိ ဣဒံ
မယာ ပုဋ္ဌာနံ တိက္ကံ ပဉ္စာနံ ဝိဿဇနသင်္ခါတံ
တဝ သုဘာသိတံ အနုမောဒိတော။ ဇာ၊ဌ။
၅။၁၅၁။

အနုမောဒေတိ (က၊ကြိ) [အနု+မုဒ+
ဏေ+တိ] ဝမ်းမြောက် - နှစ်သက် - သက်
သာရာရ-စေ၏။ တီဟိ ဝါစာဟိ အနု-
မောဒေန္တိ။ ဣတိဝုတ်။၂၄၇။ စဝန္တံ အနု-
မောဒေန္တိ။ ဟေိ ဒေဝ ပုနပျုနံ။ ၎င်း။၂၄၈။
တီဟိ ဝစနေဟိ အနုမောဒေန္တိ မောဒံ
ပမောဒံ ဥပ္ပါဒေန္တိ။ အဿာသေန္တိ အဘိဝဒန-
ဝသေန ဝါ တံ ခဏာနုရူပံ ပမောဒံ
ကရေန္တိ။ ဧကံ ပန အနုမောဒေန္တိတိ ပဒဿ
ဩဝေန္တိတိ ဝဒန္တိ။ ဣတိဝုတ်။၄။၂၄၄။
အတ္တနော အတ္တာယ ဒါနံ ဒေန္တံ အနုမောဒေန္တိ
စိတ္တံ ပဿာဒေန္တိ ပိတိ ဥပ္ပါဒေန္တိ သောမနဿ
ပဋိလဘန္တိ။ အဘိ၊က၊၂။၆၀။ အတ္တနော
ပုတ္တဒါနံ တံ အနုမောဒါပေသိ။ စရိယာ၊
ဌ။၉၅။ တဿာ ကထေတော အနုမောဒါ-
ပေဿာမိတိ ဝိဿာသေန ဂဟေတော...။
ဝိမာန၊ဌ။၁၁၀။

အနုမောဒေတော (ကြိ ဝိ) [အနု+မုဒ+
ဏေ+တော] ဝမ်းမြောက် - နှစ်သက် -
ကောင်းချီးပြု - သာဓုခေါ် - စေ၍ သေဋ္ဌိ
တတော အနုမောဒေတော၊ ပဗ္ဗဇိ အနုဂါရိယံ။
အပ၊၂။၂၉၄။ (သိ၊သျှာ-မူကွဲ)။ အနု-
မောဒိတော လည်း ကြည့်။

အနုမောဒေန္တ (တိ) [အနု+မုဒ+ဏေ+အန္တ]
ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာ - အနုမောဒနာ - တရား
ဟောကြားသော၊ ဝမ်းမြောက်-နှစ်သက်-
စေသောသူ။ ဗုဒ္ဓါနိဋ္ဌိ ဘတ္တာနုမောဒန-
ကာလေပိ ထောက် ဝဇေတော အနုမော-
ဒေန္တာနံ ဒေသနာ ဝိသမဋ္ဌိမနိကာယပု-
မာဏာ ဟောတိ။ အဘိ၊ဌ၊၁။၁၆။ သော
တေသံ အနုမောဒေန္တော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော
သမဏဓမ္မံ ကာတုံ န ဩကာသံ လဘတိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၉၀။

အနုမတ္တ (တိ) [န+ဥမ္မတ္တ] မဇ္ဈးသွပ်သော၊ သူ။
နာနုမတ္တော နာပိသုဏော။ ဇာ၊၁။၈၆။

နာနမုတ္တောတိ န အနုမုတ္တော... အယံ
အနုမုတ္တောပိ ဥမ္မတ္တသဒိသတ္တာ ဥမ္မတ္တော
နာမ။ ဇာ၊ ၄၊ ၂။ ၃၇၉။ ကော ဝါ တေ ဝစနံ
အာဒိယတိ အနုမုတ္တော။ မိလိန္ဒ၊ ၁၂၆။
အနုမုတ္တော သဉ္စိစ္စေဝ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇိတော။
ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၇၈။

အနုမုတ္တက (တိ) [န+ဥမ္မတ္တက] မရူးသွပ်
သောသု။ သော စေ ပုန အနုမုတ္တကော
ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁၅၅။ သော အနုမုတ္တကော
ဥမ္မတ္တကာလယံ ကရေတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂၀၁။
ကေသေဝ ဘိန္နသဘာဝတံ အနုမုတ္တကော
ကထံ ပစ္စေတိတိ အဓိပ္ပါယေန ပုစ္ဆတိ။
ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၁၁၁။

အနုမုတ္တကတာ (တိ) [အနုမုတ္တက+တာ]
မရူးသွပ်သောသု၏အဖြစ်၊ မရူးသွပ်ခြင်း။
အနုမုတ္တကတာ ဉာဏဝန္တတာ...။ (သုရာ-
မေရယ-ရှောင်ကြဉ်ကျိုး။) ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၂၄။

အနုမုတ္တတာ (တိ) [အနုမုတ္တ+တာ] အနုမုတ္တ-
ကတာနှင့် အနက်တူ။ အနုမုတ္တတာ အစ္စမ္မိ-
တာ အသာရမ္မိတာ ... (သုရာမေရယ-ရှောင်
ကြဉ်ကျိုး။) ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၂၄။

အနုယန္တ (တိ) [အနု+ယာ+အ+အန္တ] နောက်
မှ သွားသော၊ လိုက်သော၊ ခြံရံသော၊ အနီး၌
ဖြစ်သော၊ ဆည်းကပ် - ခစား - သော။ ဓမ္မိကံ
ရက္ခာဝရဏက္ခတ္တိ သံဝိဒဟဿ အန္တောဇနသ္မိ
ဗလကာယသ္မိ ခတ္တိယေသု အနုယန္တေသု။
ဒီ၊ ၃။ ၅၀။ တဿာနုယန္တာ စ ဘဝန္တိ ခတ္တိယာ။
ဒီ၊ ၃။ ၁၂၂။ သဗ္ဗေ ပန အနုယန္တာ ဘဝန္တိ။
ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၂၁၄။ အနုယန္တာတိ အနုဝတ္တကာ...။
ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၁၉၆။ အနုယန္တိ အနုယန္တာ၊ အနု-
ယန္တာ ဝေ အာနုယန္တာ၊ အနုဝတ္တကာ။ ဒီ၊ ၄၊
၃။ ၄၀။ (ဒီ၊ ၄၊ ၃။ ၄၇-၌ အနုယုတ္တာ-ရှိသည်။)
ခတ္တိယာ ဘောဂီရာဇာနော၊ အနုယန္တာ
ဘဝန္တိ၊ တေ။ မ၊ ၂။ ၃၅၁။ သုတ္တန်၊
၃၆၈။ ဣတ္တာဂါရဿ အနုယန္တဿ ဝေ

ဘဝိဿတိ။ သံ၊ ၁။ ၈၉။ စတုရာသီတိခတ္တိ-
ယသဟဿာနိ အဟေသု အနုယန္တာနိ ပရိ-
ဏာယကရတနပုဗ္ဗခါနိ။ သံ၊ ၂။ ၁၁၈။ ခတ္တိ-
ယေသု အနုယန္တေသု ဗလကာယသ္မိ ဗြာဟ္မ-
ဏဂဟပတိကေသု .။ အံ၊ ၁။ ၁၀၈။ အံ၊ ၂။
၁၃၂။ သဗ္ဗေတေ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ
အနုယန္တာ ဘဝန္တိ။ အံ၊ ၃။ ၂၇၄။ တတော
ကေသတံ ခတ္တေ၊ အနုယန္တေ ဘဝံ အကာ။
ဇာ၊ ၂။ ၇၄။ အထေတ္ထေ ကသတံ ခတ္တေ၊
အနုယန္တာ ယသဿိနော။ ဇာ၊ ၂။ ၂၀၄။
ပရိဝါရေန္တိ ပံ နိဝံ၊ အနုယန္တာ ဗဟုဇ္ဇနာ။
အပ၊ ၁။ ၁၀၀။ အနုယန္တာ မမာနံဝတ္တန္တာ...။
အပ၊ ၄၊ ၂။ ၆၅။ ခတ္တိယာ ဘောဂီ ရာဇာနော၊
အနုယန္တာ ဘဝန္တိ တေ။ ထေရ၊ ၃၃၀။ အနု-
ယန္တာတိ အနုဂါမိနော သေဝကာ။ ထေရ၊
၄၊ ၂။ ၃၀၈။ အနုနယုတ္တနှင့် အာနုယန္တ (ဝိ၊ ၄၊
၁။ ၂၆၅။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၃၂၄။ သီ၊ ၄၊ ၁။ ၂။ ၃၀၆)
တို့လည်း ကြည့်။

အနုယာဂီ (တိ) [အနု+ယာ+ဂီ] လိုက်၍ -
အတပြု၍ - ယင်ပူဇော် - တတ်သော - လေ့ရှိ
သော၊ သူ။ ဟန္တဿ မယံ အနုယာဂီနော
ဟောမ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၃၅။

အနုယာစတိ (ကြိ) [အနု+ယာ+စ+အ+တိ]
တောင်း၏၊ တောင်းပန်၏။ ပဗ္ဗဇ္ဇမနုယာစဟံ။
စရိယာ၊ ၄၀၈။... အဟံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာဝိ'။ ၎င်း၊
၄။ ၁၇၈။

အနုယာတ (တိ) [အနု+ယာ+တ] (က)
အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် - အစဉ် - သွားအပ်
သော၊ လိုက်အပ် - လျှောက်အပ် - သော။
သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ပုရိသော အရညေ
ပဝနေ စရမာနော ပသေယျ ပုရာဏံ မဂ္ဂံ
ပုရာဏဉ္စသံ ပုဗ္ဗကေဟိ မနုသေဟိ အနုယာ-
တံ၊ သော တမနုဂစ္ဆေယျ။ သံ၊ ၁။ ၃၂၈-၉။
(ခ) အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် - အစဉ် - သွားအပ်
- ကျင့်သုံးအပ် - သော။ ... ပုဗ္ဗကေဟိ
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေဟိ အနုယာတော ... အနု-

ယာတံ...။ သံ၊ ၁။ ၃၂၉။ မိလိန္ဒ။ ၂၁၂။ ခုဒ္ဒက၊
 ၄။ ၁၆၂။ သေ မဂ္ဂေါမဟန္တေဟိ (မဟတ္တေဟိ)၊
 အနုယာတော မဟေသိတိ။ အံ၊ ၁။ ၃၃၄။
 ဣတိဝုတ်။ ၂၁၅။ . အနုယာတော ပဋိပန္နော။
 ဣတိဝုတ်။ ၄။ ၁၀၆။ အံ၊ ၃။ ၂။ ၂၆၁။ ဓမ္မာ
 ဧတေ သပ္ပုရိသာနုယာတာ။ အံ၊ ၃။ ၆၈။
 အသိက။ ၂၅၅။

အနုယာတိ (ကြိ) [အနု+ယာ+အ+တိ] အစဉ်
 -သွား-လိုက်-ရောက်-၏။ (က) အစဉ်
 လိုက်၏။ ပဉ္စလ'မနုယာယန္တိ။ အကာမာ-
 ဝသိနော ဂတာ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၀၄။ ယာယန္တမနု-
 ယာယန္တိ။ သုဇ္ဇေကောဝ ဂမိဿတိ။ ဇာ၊ ၂။
 ၃၂၀။ ယာယန္တမနုယာယန္တိတိ ဥယျာနဝနကိ-
 ဌာဒိနံ အတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တိ ဝေဿန္တရံ အနု-
 ဂစ္ဆန္တိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၆၇။ ဣတ္တာဂါရံ အဇ္ဈ-
 ဘာသိ။ သဗ္ဗာဝ အနုယာထ မံ။ ဇာ၊ ၂။
 ၁၅၅။ ရောဒန္တိယော မဂ္ဂ'မနုယာယိ'သု။
 ဇာ၊ ၂။ ၂၄၈။ တမနုယာယိ'သု ဗဟဝေါ၊
 ဣန္ဒိဝဂ္ဂရောဗလိ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၅၈။ ယန္တံ မံ
 နာနယိဿန္တိ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၆၆။ (ခ) လျော်
 စွာကပ်ရောက်၏။ တပနံ-ပြန်-ရောက်၏။
 အနုပေတိတိ အနုယာတိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၈။ သံ၊ ၄။
 ၂။ ၃၁၁။ အနုယာတိတိ တဿ အနုပတိဘာ-
 ဝေန ယာတိ ဥပေတိ။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၂၆၆။ (ဂ)
 အစဉ်-သွား-လျှောက် - လှည့်လည်-၏။
 သမုဒ္ဒပရိယန္တံ မဟာပထဝီ အနုယာယတိ
 ကလျာဏပါပကာနိ ဝိစိနမာနော။ မိလိန္ဒ။
 ၃၇၅။ ဂါဝိ ကေခရံ ကတွာ၊ အနုယန္တိ
 ဒိသောဒိသံ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၆၂။ အနုယန္တိ ဒိသော-
 ဒိသန္တိ တာယ တာယ ဒိသာယ စရန္တိ။
 ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၇။

အနုယာယတိ (ကြိ) [အနု+ယာ+ယ+တိ။
 နိတိ၊ ၁။ ၁၃၇၊ ၂၃၇-တို့ ကြည့်။] အနုယာ-
 တိ-ကြည့်။

အနုယာယိတွာ (ကြိဝိ) [အနု+ယာ+တွာ]
 အစဉ်-သွား-လျှောက်-၍၊ လှည့်လည်၍။

သမုဒ္ဒပရိယန္တံ ပထဝီ အနုယာယိတွာ ကု-
 သာဝတိ ရာဇဓာနိ ပစ္စာဂန္တော ပါတရာသ-
 မကာသိ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၄၃။

အနုယာယိ (တိ) [အနု+ယာ+ဏိ] (က)
 နောက်မှသွားသော၊ လိုက်-လိုက်နာ-နား
 ထောင်-သော၊ သူ။ မာ တုမေ အယုကဿ
 ဝစနံ ကရိတ္ထ၊ ဗြာဟ္မဏဿေဝ အနုယာယိ-
 နော ဟောထ။ မိလိန္ဒ။ ၂၇၅။ (ခ) နောက်
 မှ - လိုက်သော - ပြုလုပ်သော၊ တုံ့ပြန်၍
 ကျေးဇူးပြုသော၊ ကျေးဇူးတုံ့ပြုသော၊ သူ။
 ယာတာနုယာယိ စဘဝါဟိ မာဏဝ...။ ယာ-
 တာနုယာယိတိ တမာဟု ပဏှိတာ။ ဇာ၊ ၂။
 ၃၀၀။ ယာတာနုယာယိတိ ပဗ္ဗကာရိတာယ
 ယာတဿ ပုဂ္ဂလဿ အနုယာယိ။ ပဌမံ
 ကရောန္တော ဟိ ယာယိ နာမ၊ ပစ္စာ
 ကရောန္တော အနုယာယိ နာမာတိ ဝေ ပဏှိ-
 တာ ကထေန္တိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၁၈။ (ဂ)
 အခြားဘဝသို့ - အစဉ်လိုက် - သွား -
 ပြောင်းရွှေ့-သော၊ သူ။ တိဋ္ဌေ န သော-
 တတ္ထ အနာနုယာယိ ... အနာနုယာယိတိ
 အနာနုယာယိ အဝိစ္စမာနော အဝိဂစ္ဆမာနော
 အနန္တရဓာယမာနော အပရိဟာယမာနော။
 (ဃ) ကိလေသာ အလိုသို့ လိုက်သော၊ သူ။
 အထ ဝါ အရဋ္ဌမာနော အဒုဿမာနော အမု-
 ယမာနော အကိလိဿမာနော။ စူဠနိ။
 ၁၀၅-၆။ (၎င်း၊ ၄။ ၂၈-လည်း ကြည့်..)

အနုယုဉ္ဇတိ (ကြိ) [အနု+ယုဇ+အ+တိ] အား
 ထုတ်၏။ (၁) မှီဝဲ၏။ အထပ်ထပ်ပြုလုပ်၏။
 ဖြစ်စေ၏။ ယော နုရော အနုယုဉ္ဇတိ။ ဓမ္မ၊ ၄၉။
 အနုယုဉ္ဇတိတိ သေဝတိ ဗဟုလိ ကရောတိ။
 ဓမ္မ၊ ၄၉။ ၂။ ၂၂၇။ ကော သီလမနုရက္ခတိ၊ ကော
 ဘာဝနမနုယုဉ္ဇတိ။ မိလိန္ဒ။ ၂၄။ ပမာဒမနု-
 ယုဉ္ဇန္တိ၊ ဗာလာ ဒုဓမ္မေခိနော ဇနာ။ မ၊ ၂။ ၃၀၈။
 သံ၊ ၁။ ၂၄။ ဓမ္မ၊ ၁၇။ ပမာဒမနုယုဉ္ဇန္တိတိ
 ယေ ပမာဒံ ကရောန္တိ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ၊ တေ တံ

အနုယုဒ္ဓန္တိ နာမ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၄။ ပမာဒံ
 အနုယုဒ္ဓန္တိ ပဝတ္တေန္တိ၊ ပမာဒေန ကာလံ ဝိတိ-
 နာမေန္တိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၄။ ဣသံ တုမေ
 အာနန္တ သာရတ္ထေ သဋ္ဌထ သာရတ္ထေ အနု-
 ယုဒ္ဓထ။ ဒီ၊၂။၁၁၇။ မိလိန္ဒ။၃၉၃။ အနုယု-
 ထာတိ တဒဓိမာယ အနုယောဂံ ကရေထ။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၄-၅။ ကတပုညောသိ တံ အာနန္တ၊
 ပဓာနံ မနုယုဒ္ဓံ ခိပ္ပံ ဟောဟိသိ အနာသဝေါ။
 ဒီ၊၂။၁၁၉။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀။ ပဓာနမနုယုဒ္ဓာတိ
 ဝိရိယံ အနုယုဒ္ဓံ အရဟတ္တာဓိဂမာယ အနု-
 ယောဂံ ကရေဟိတိ အတ္တော။ သာရတ္ထ၊၁။
 ၅၇။ အနုယုဒ္ဓံ - ဥဒါနံ၊၁၄၅။ အနုယုဒ္ဓဿ-
 ဝိ၊၅။၂၇၉။ ထေရ၊၂၇။ အနုယုဒ္ဓေယျ-
 မ၊၃။၄၃။ အနုယုဒ္ဓေထ-မ၊၂။၃၀၇။ သံ၊၁။
 ၂၄။ ဓမ္မ၊၁၇။ ထေရ၊၃၃၅။ အံ၊၁။၃၆၇။
 အံ၊၂။၄၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၇၄။ အနုယုဒ္ဓေထာတိ
 အနုယုဒ္ဓေယျ၊ ဘာဝေယျာတိ အတ္တော။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၄၆။ အနုယုဒ္ဓိ-မ၊၃။၄၄။ အနု-
 ယုဒ္ဓိတ္ထံ-ထေရ၊၂၇၆။ အနုယုဒ္ဓိသံ-ထေရ၊
 ၂၅၂။ အနုယုဒ္ဓိသန္တိ အနုယုဒ္ဓိ၊ သရိရဿ
 ဝိဘူသနပ္ပသုတော အဟောသန္တိ အတ္တော။
 ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅၄။ (အနုယုဒ္ဓိသံ ဟုလိလျက်
 ဆန်းကြောင့် သ-တလုံးကျေသည်။) (၂)
 စုံစမ်း-စစ်ဆေး-၏၊ မေးမြန်း-စိစစ်-၏၊
 ရှာ၏၊ သိအောင်လုပ်၏။ အနုယုဒ္ဓေတေ-
 ဝိမာန၊၆၇။ ဣသံ၊၁။၃၁၃။ အနုယုဒ္ဓာဟိတိ ဘိက္ခု-
 ဘာဝဇာနနတ္ထာယ ပုစ္ဆံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၅။ အနု-
 ယုဒ္ဓထ-ဝိ၊၁။၂၄၉။ (=ဂဝေသထဇာနာထ။
 ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၇)။

အနုယုဒ္ဓန္တ (နာထိ) [အနု+ယုဇ+ယု] (၁)
 (ပြင်းစွာ) အားထုတ်ခြင်း၊ ကြိုးစားခြင်း။
 သဒတ္ထံ မနုယုဒ္ဓနာ။ မိလိန္ဒ။၁၇၇။ ဒါနာဖိ-
 ကုသလဓမ္မဿ အနုယုဒ္ဓနံ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၃၂၅။
 အနုယောဂေါတိ အနုယုဒ္ဓနံ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
 ၁၆၄ (မဟာနိ၊ ၄၅-ပွင့်)။ အာယုဒ္ဓနံ အနု-

ယုဒ္ဓနံ အာယောဂေါ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၅။ (၂)
 မေးစိစစ်ခြင်း။ အနုယောဂဝတ္ထု-ကြည့်။

အနုယုဒ္ဓန္တကပ္ပ (ပ) [အနုယုဒ္ဓန္တ+ကမ] မေးစိစစ်
 ခြင်း အစီအစဉ်။ အနုယောဂဝတ္ထု-ကြည့်။

အနုယုဒ္ဓန္တဝတ္ထ (န) [အနုယုဒ္ဓန္တ+ဝတ္ထ] မေး-
 စိစစ်-ရာသောဝတ်၊ မေး- စိစစ်- ခြင်း-
 အစီအစဉ်။ အနုယောဂဝတ္ထု-ကြည့်။

အနုယုဒ္ဓန္တဘာဝကပ္ပ (ပ) [အနုယုဒ္ဓန္တ+ဘာဝ-
 နာမ] မေးစိစစ်ခြင်း၌ ကျင့်ရာသော အစီ
 အစဉ်။ အနုယောဂဝတ္ထု-ကြည့်။

အနုယုဒ္ဓန္တ (တိ) [အနု+ယုဇ+အ+အန္တ] (၁)
 အားထုတ်သောသူ။ အဟောရတ္ထံ အနုယုဒ္ဓံ၊
 ဇိဝိတံ အနိကာမယံ။ သံ၊၁။၁၂၃။ ကမ္မဋ္ဌာနံ
 ပန ဥဂ္ဂဟေတွာ အနုယုဒ္ဓန္တော ဗဟုဿု-
 တောဝ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၉။ ယထာဝုတ္တကာလေ
 ဝါ တုယံ အနုယုဒ္ဓန္တဿ၊ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂၇၁။
 စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနံ အနုယုဒ္ဓန္တော ။
 ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၁။ ဘာဝနံ အနုယုဒ္ဓန္တော
 ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၂၃၀။ (၂) မေးမြန်း-စိစစ်-
 သော၊စုံစမ်း-စစ်ဆေး-သော၊သူ။ အထ နံ
 အနုယုဒ္ဓန္တော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော “ကိ”
 နု ခေါ် ။ အာရဘိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၂။ အနု-
 ယုဒ္ဓန္တော စ နံ (အနုယောဂံ)သောဓာပေတိ
 နာမ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၀။ အနုယောဂဒါပန-လည်း
 ကြည့်။

အနုယုဒ္ဓိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ယုဇ+တုံ] မေး
 မြန်း- စိစစ်- ခြင်းငှါ။ သဟ ဓမ္မေန အနု-
 ယုဒ္ဓိတုံ သမတ္တော နတ္ထိ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၂၂။

အနုယုဒ္ဓိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ယုဇ+တဗ္ဗ] အား
 ထုတ်-အပ်-ထိုက်-သင့်-သော။ကမ္မဋ္ဌာနံ
 အနုယုဒ္ဓိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉။ တေဉ္စိ ဥပါသ-
 ကေန ပုဗ္ဗဘာဂေ အနုယုဒ္ဓိတဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓသာသနံ
 နာမ။ သာရတ္ထ၊၃။၂၉၇။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂၇၁။
 အနုယောဂ (၁) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုယုတ္တော (ကြိဝိ) [အနု+ယု+တော] (၁)
 အားထုတ်၍။ ပဓာနမနုယုတ္တော။ ဇာဝု၊
 ၅။ ၁၆၅။ (၂) မေးမြန်း-စိစစ်-၍။ အာ-
 ယသ္မာ ဥပါလိ တေ ဘိက္ခု အနုယုတ္တော....။
 ဝိ၊ ၁။ ၃၁၃။

အနုယုတ္တ (၉) ယမာန (တိ) [အနု+ယု+ယ+
 မာန] မေးမြန်း- စိစစ်- အပ်သော၊ မေး
 မြန်း- စိစစ်- ခံရသော၊ သူ။ အာယသ္မတာ
 ဥပါလိနာ အနုယုတ္တယမာနာ တေ ဘိက္ခု....။
 ဝိ၊ ၁။ ၃၁၃။ အနုယုတ္တယမာနာတိ ပဗ္ဗဇာ
 ဥပသမ္ပဒါ ပတ္တစိဝရာဇိဋ္ဌာနာဒိနိ ပုစ္ဆိယမာ-
 နာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၅။ သော ပုရာဏကုလပုတ္တော
 ခိဏကောလညော အာယသ္မတာ ဥပါလိနာ
 အနုယုတ္တယမာနော တေမတ္တံ အာရောစေသိ။
 ဝိ၊ ၃။ ၂၀။ အနုယုတ္တယမာနောတိ ဧကမန္တံ
 နေတွာ ဧကသမဏ္ဍာရောပနကာသာယ-
 ပဋိဂ္ဂဟဏသရဏကမနဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏကမ္ပဝိ-
 စာနိဿယဓမ္မေ ပုစ္ဆိယမာနော။ ဝိ၊ ၄။ ၃။
 ၂၉၈။ အယံ ခေါ အာယသ္မာ...န ပဋိပလော
 အနုယုတ္တယမာနော အနုယောဂံ ဒါတုံ။ ဝိ၊ ၃။
 ၂၅၄။ အနုယုတ္တယမာနောတိ “ကိမ္မိနံ ဌပေ-
 သိ”တိ ပရတော ဝုတ္တနယောန ပုစ္ဆိယမာနော။
 ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၆၀။ ဝေမနုယုတ္တယမာနာ သာ။
 ထေရီ။ ၄၂၅။ အနုယုတ္တယမာနာတိ ပုစ္ဆိယ-
 မာနာ။ ထေရီ။ ၄၂၂။

အနုယုတ္တ (တိ) [အနု+ယု+တ] (၁) အဖန်
 ဖန်- မနေမနား - အားထုတ် - ကြိုးစား-
 သော၊ စီးမြန်း- ပွားများ- သော၊ သူ။ ဣဒါနိပိ
 မယံ...ဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရေ-
 ယျာမ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၇။ အနုယုတ္တာ ဝိဟရေယျာ-
 မာတိ...ယုတ္တပယုတ္တာ အနုညကိစ္စာ ဝိဟရေ-
 ယျာမ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၄။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၄-လည်း
 ကြည့်။ အသုဘဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ
 ဝိဟရန္တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၈၆။ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိတိ
 ယုတ္တပယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅။ အနု-
 ယုတ္တော ဝိဟရတိ။ မ၊ ၁။ ၁၄၆။ အနုယုတ္တော-

တိ ယုတ္တပယုတ္တော ဝိဟရတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၃။
 ဣဒ ဘိက္ခဝေ သေခေါ ဘိက္ခု ကမ္မာရာမော
 ဟောတိ ကမ္မရတော ကမ္မာရာမတမနု-
 ယုတ္တော။ ဣတိဝုတ်။ ၂၄၃။ ကမ္မာရာမတံ
 ကမ္မာဘိရတိ အနုယုတ္တော ပယုတ္တောတိ
 ကမ္မာရာမတမနုယုတ္တော။ ဣတိဝုတ်။ ၄။ ၂၃၄-
 ၅။ အဓိစိတ္တမနုယုတ္တံ ဘိက္ခုနော....။ အံ၊ ၁။
 ၂၅၅။ အနုယုတ္တံသာတိ ဘာဝေန္တံ။ အံ၊ ၄။
 ၂။ ၂၂၇။ အနုယုတ္တံသာတိ အနုပုန္နံ ဥပါဇ္ဇ-
 နဝသေန ဥပုန္နံ ပဋိပြုဟနဝသေန အနု
 အနု ယုတ္တံ။ တတ္ထ ယုတ္တပယုတ္တံသာတိ
 အတ္တော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၈။ အဓိစိတ္တမနု-
 ယုတ္တေန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနာ။ အံ၊ ၁။
 ၂၅၈။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၃၉။
 အနုယုတ္တောတိ ယုတ္တပယုတ္တေန၊ ဘာ-
 ဝေန္တောတိ အတ္တော။ မူလ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၁။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၃။ (၂) အမြဲယှဉ်သော၊
 ကျိုးနွံ-ခစား-သော၊ သူ။ နေပဒေါ ဝါ
 တသ္မိံ ထာဝရိယပုတ္တော အနုယုတ္တော။
 ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၂။ အနုယုတ္တော (သိ)၊ အနုသု-
 ကော (သျှာ)။ ယထာ နေပဒေါ တသ္မိံ
 ထာဝရိယံ ပုတ္တော၊ တဒါဝိကထေန္တော “အနု-
 ယုတ္တော”တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ အနုယုတ္တော-
 တိ နိစ္စပယုတ္တော။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၂၃၄။ (၃)
 အလိုသို့ လိုက်သော၊ သူ။ သစ္စာခံ-အရံ-
 မင်း။ သက္ခာ ခေါ ဝါသေဋ္ဌ ရညော
 ပဏေနဒိဿ ကောသလဿ အနုယုတ္တာ
 (အာနုယန္တာ? ဌိကာကြည့်) ဘဝန္တိ။ ဒီ၊ ၃။
 ၆၉။ အနုယုတ္တာတိ ဝသဝတ္တိနော။ ဒီ၊ ၄။ ၃။
 ၄၈။ အနုယန္တိတိ အနုယန္တာ၊ အနုယန္တာ
 ဝေ အာနုယန္တာ အနုဝတ္တကာ။ တေနာဟ
 “ဝသဝတ္တိနော”တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၄၀။ အနုယန္တ
 လည်း ကြည့်။ (၄) ယှဉ်တွဲလိုက်ပါသော၊ သူ၊
 အဖော်သဟ၊ မိတ်ဆွေ။ အဟံ ဧကကောတိ
 သညံ ကထေမိ၊ အနုယုတ္တာပိ မေ အတ္ထိ၊
 ကသ္မာ ဘာယာမိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၈။ အနု-

ယုတ္တာတိ အနုဂါမိနော သဟာယာ။ သံဠိ၊
 ၁။၃၁၆။ ခတ္တိယာ ဘောဂိနော ဂုဇာ၊ အနု-
 ယုတ္တာ ဘဝန္တိ၊ တေ။ သုတ္တနိ။၃၆၈။ (သိ-မူ-
 ကွဲ)။ အနုဂါမိ (သာရတ္ထ၊၃။၃၉၈) လည်း
 ကြည့်။ (၅) မေးမြန်း-စိစစ်-အပ်သော၊
 မေးမြန်း-စိစစ် - ခံရသော။ ပုန စိစု-
 ဒိဝသေန အနုယုတ္တာ ပဋိက္ခိပတိ။ အဘိ၊
 ၄။၃။၂၀၀။

အနုယောဂ (ပု) [အနု+ယုဇ+က] (၁) အား
 ထုတ်ခြင်း၊ ကြိုးစားခြင်း။ (က) အဖန်ဖန်
 အားထုတ်ခြင်း၊ ဝီရိယကို ကြိမ်ဖန်များစွာ
 ပြုခြင်း။ အာတပ္ပမန္တယ အနုယောဂမန္တယ-
 ယ။ ဒီ၊၁။၁၂။ ဒီ၊၃။၈၆။ ပုနပျုနံ ယုတ္တ-
 ဝသေန အနုယောဂေါ။ ဒီ၊၄။၁။၉၇။ အနု-
 ယောဂေါ ယထာ သမာဓိ ဝိသေသဘာဂီ-
 ယတံ ပါပုဏာတိ။ ဧဝံ ဝီရိယဿ ဗဟုလိက-
 ရဏံ။ ဒီ၊၄။၁။၁၄၃။ သိ၊၄။သစ်၊၁။၃၉၄။
 အာတပ္ပံ ပဓာနံ အဓိဋ္ဌာနံ အနုယောဂေါ။
 မဟာနိ ၄၅။ အနုယောဂေါတိ အနုယုဉ္ဇနံ။
 မဟာနိ၊၄။၁၆၄။ (ခ) ဖြစ်စေခြင်း၊ ပွားများ-
 စီးမြန်း-ခြင်း။ ပထဝီ ပထဝီတိ အနုယော-
 ဂဝသေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၃၄။ အနုယောဂ-
 ဝသေနာတိ ဘာဝနာဝသေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။
 ၁၆၁။ (ဂ) အားထုတ်ခြင်း၊ ပြည့်စုံစေခြင်း၊
 ကျင့်ခြင်း။ အနုယောဂေါ အကုသလာနံ
 ဓမ္မာနံ။ အံ၊၁။၁၃။ အနုယောဂေါတိ ယော-
 ဂေါ ပယောဂေါ။ အံ၊၄။၁။၆၂။ ယောဂေါ-
 တိ သမဂ္ဂိဘာဝေါ၊ ပယောဂေါတိ ပယုဉ္ဇနံ
 ပဋိပတ္တိ။ အံ၊၄။၁။၁၁၆။ (ဃ) အဖန်ဖန်-
 အထပ်ထပ်-ပြုခြင်း-ဖြစ်စေခြင်း။ သုရာမေ-
 ရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနာနုယောဂေါ ခေါ ဂဟ-
 ပတိပုတ္တ ဘောဂါနံ အပါယမုခံ။ ဒီ၊၃။၁၄၈။
 အနုယောဂေါတိ တဿ သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပ-
 မာဒဋ္ဌာနာနုယောဂဿ အနု အနု ယောဂေါ
 ပုနပျုနံ ကရဏံ။ ဒီ၊၄။၃။၁၂၇။ အနု အနု
 ယောဂေါတိ ပုနပျုနံ တံသမဂ္ဂိတာ၊ တေ-

နာဟ “ပုနပျုနံ ကရဏ” န္တိ၊ အပရာပရံ ပဝတ္တ-
 နန္တိ အတ္တော။ ဒီ၊၄။၃။၁၃၁။ (င) ဘာဝနာ
 ကို အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်း၊ သံကိလေသ-
 တရားတို့ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် အဖန်ဖန်အား
 ထုတ်ခြင်း၊ နိက္ကမဓာတ်။ အာတပ္ပါယ အနု-
 ယောဂါယ။ ဒီ၊၃။၁၉၈။ မ၊၁။၁၄၅။ အနု-
 ယောဂါယာတိ ပုနပျုနံ ယောဂါယ။ ဒီ၊၄။
 ၃။၂၁၃။ မ၊၄။၁။၃၇၂။ ပုနပျုနံ ယောဂါ-
 ယာတိ ဘာဝနံ ပုနပျုနံ ယုဉ္ဇနာယ။ ဒီ၊၄။
 ၃။၂၄၉။ အနုယောဂါယာတိ ယထာ သံကိ-
 လေသဓမ္မာနံ အဝသဗျော န ဟောတိ၊ ဧဝံ
 အနု အနု ယုဉ္ဇနံ၊ အနုယောဂေါ၊ နိက္ကမဓာတ်၊
 တဒတ္တယ၊ တေနာဟ “ပုနပျုနံ ယောဂါယာ”-
 တိ။ မ၊၄။၂။၅၃။ (စ) ခံစားခြင်း၊ ဖြစ်စေ
 ခြင်း၊ ခံစားရန် တောင့်တခြင်း။ ယော စာယံ
 ကာမေသု ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေါ ...
 ယော စာယံ အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ။
 ဝိ၊၃။၁၄။ ဒီ၊၃။၉၄။ အံ၊၃။၃၆၉။ အနု-
 ယောဂေါ နာမ အဝန္တရေ တဒနုယောဂ-
 ပတ္တနာ၊ ဝဇီရ၊၄၀၂။ ယော စ အယံ
 ဝတ္ထုကာမေသု ကိလေသကာမသုခဿ အနု-
 ယောဂေါ။ အတ္တကိလမထာနုယောဂေါတိ
 အတ္တနော ကိလမထဿ အနုယောဂေါ၊
 အတ္တဒုက္ခကရဏန္တိ အတ္တော။ သံ၊၄။၃။၃၂၈။
 အနုယောဂေါတိ အနုဘာဝေါ၊ ဒုက္ခကရဏန္တိ
 ဒုက္ခုပ္ပါဒနံ။ သံ၊၄။၂။၅၄၀။ (သာရတ္ထ၊၃။
 ၁၆၉။ဝိမတိ၊၂။၉၀-တို့လည်း ကြည့်။) (၂)
 မေးမြန်း-စိစစ်-ခြင်း၊ တုံပြန်၍ - မေးမြန်း-
 -စိစစ်-ခြင်း၊ အမေး၊ ပုစ္ဆာ၊ စောဒနာ-
 ပြဿနာ၊ နာဿ (အဗျတ္တဿ) အနုယောဂေါ
 ဒါတဗ္ဗော။ ဝိ၊၄။၂။၁၇၇။ နာဿ အနုယော-
 ဂေါ ဒါတဗ္ဗောတိ နာဿ ပုစ္ဆာ ပဋိပုစ္ဆာ
 ဒါတဗ္ဗော။ သာရတ္ထ၊၂။၃၇၁။ အနုယောဂေါ-
 တိ ပဋိဝစနံ။ ဝဇီရ၊၁၉၈။ အယံ ခေါ အာ-
 ယသ္မာ ... န ပဋိဗလော အနုယုဉ္ဇိယမာနော
 အနုယောဂံ ဒါတု။ ဝိ၊၃။၂၇၄။ တိဟဂေါဟိ

သမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော အနုယောဂေါ
 န ဒါတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၅။ ၂၂။ အနုယောဂေါ န
 ဒါတဗ္ဗောတိ “ဣဒံ ကပ္ပတိ”တိ ပုစ္ဆန္တဿ
 ပုစ္ဆာယ ဩကာသော န ဒါတဗ္ဗော။ “အညံ
 ပုစ္ဆာ”တိ ဝတ္ထုဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၄။ ၁၆။ အနုယော-
 ဂန္တိ စောဒနံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၄၀။ အနုယောဂကမ္မ
 (မ၊ ၄။ ၂။ ၆၇) ကြည့်။ အနုယောဂေါ
 သကဝါဒိဿ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၂။ ကသ္မာ
 ဝေရူပံ ဒုက္ခံ ပစ္စုနဘဝသီတိ အနုယောဂံ
 သန္ဓာယ...။ ပေတ၊ ၄။ ၂။ ၂။ “ကသ္မာ”တိ
 အနုယောဂံ ဝေဿေတွာ...။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၁၈။
 အနုယောဂံ သောဓာပေတံ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၆၀။
 (နိတိ၊ ဝေ၊ ၈။ ၂-လည်း ကြည့်။) အနုယောဂံ
 အနုဂန္ဓာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၆၃။ အနုတေတိ အနု-
 ယောတိ အာဟ “အနုယောဂံ အနုဂန္ဓာ”တိ။
 ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၆၁။ ဓမ္မနယ-လည်း ကြည့်။ ဧတ္ထ စ
 တေ အာရုသောတိ ဣဒံ ထေရဿ အနု-
 ယောဂေ ဘုဗ္ဗံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇။ ထေရဿ...
 ထေရေန ကထိတပုစ္ဆာယ ဘုဗ္ဗုနိဒ္ဓေသော။
 သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၅။ အနုယုဉ္စိတဗ္ဗော ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ
 အနုယောဂေါ။ ဓာနံ၊ ၄။ ၁၁၅။ (၂) မေးစိစစ်
 သော၊ သူ။ အနုယောဂဝတ္ထု (၂) အနက်
 ကြည့်။

အနုယောဂကမ္မ (တိ) [အနုယောဂ + ခမ]
 မေးစိစစ်ခြင်း - စောဒနာခြင်း - ကို ခံနိုင်
 သော၊ သူ။ နော အနုယောဂကမ္မော၊ နော
 ဝိမဇ္ဇနကမ္မော။ မ၊ ၂။ ၄၈။ နော အနု-
 ယောဂကမ္မော နော ဝိမဇ္ဇနကမ္မောတိ အနု-
 ယောဂံ ဝါ ဝိမံသံ ဝါ န ခေတိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၆၇။
 အနုယောဂန္တိ စောဒနံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၄၀။ “အနု-
 ယောဂကမ္မော အယ”န္တိ ဥ တွာ...။ ဒီ၊ ၄။
 ၂။ ၆၃။

အနုယောဂဒါပန (န) [အနုယောဂ + ဒါပန]
 စောဒနာကို သုခံသင် ရှင်းလင်းစေခြင်း၊
 ပြဿနာကို ပြေလည်စေခြင်း၊ အပြေခိုင်းခြင်း။
 ကိံ တေ သာရိပုတ္တဘိက္ခုနံ ဒေသနံ ကသ္မာ

အာရတိတိ၊ အနုယောဂဒါပနတ္ထံ။ ကေစော
 ဟိ . အနုယောဂဒါပနတ္ထံ ဣမိံ ဒေသနံ
 အာရတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၆၂။ အနုယောဂ-
 ဒါပနတ္ထန္တိ အနုယောဂံ သောဓာပေတံ။
 ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၆၀။ (နိတိ၊ ဝေ၊ ၈-လည်း ကြည့်။)

အနုယောဂပရိဇေဂ္ဂန္တာ (ထိ) [အနုယောဂ +
 ပရိဇေဂ္ဂန္တာ] မေးစိစစ်ခြင်း - ကြောင့် - မှ -
 စက်ဆုပ်ရွံရှာခြင်း - ရှက်ခြင်း။ မေးစိစစ်
 မည်ကို - စက်ဆုပ်ရွံရှာခြင်း - ရှက်ခြင်း။
 ဣတိ သော အနုယောဂဘယာ အနုယောဂ-
 ပရိဇေဂ္ဂန္တာ နေဝိဒံ ကုသလန္တိ ဗျာကဏေတိ။
 ဒီ၊ ၁။ ၂။ မုသာဝါဒဘယ (ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၆။
 သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၃။) လည်း ကြည့်။

အနုယောဂဘယ (န) [အနုယောဂ + ဘယ]
 (၁) မေးစိစစ်ခြင်း - ကြောင့် - မှ - ကြောက်
 ခြင်း - ထိတ်လန့်ခြင်း။ မေးစိစစ်မည်ကို -
 ကြောက် - ထိတ်လန့် - ခြင်း။ အနုယောဂ-
 ပရိဇေဂ္ဂန္တာ ကြည့်။ (၂) မေးစိစစ်ခြင်း
 ဟူသော ဘေး။ ဘဂဝတော အနုယောဂ-
 ဘယေန ဘိတော။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၈။ (သံ၊ ၄။
 ၁။ ၁၉၁-နှင့် ယှဉ်ကြည့်။)

အနုယောဂဝတ္ထု (န) [အနုယောဂ + ဝတ္ထု] (၁)
 မေးစိစစ်ရာသော ကျင့်ဝတ်၊ မေးစိစစ်ခြင်း
 အစီအစဉ်၊ အစီအစဉ်အားဖြင့် - မေး - စိစစ် -
 ခြင်း။ (မေးစိစစ်ခြင်း - ၎င်း - ခြင်း - ပြုရာသော
 ကျင့်ဝတ်။ ပါစိတ်ယော) အနုယောဂဝတ္ထု
 နိသာမယ၊ ကုသလေန ဗုဒ္ဓိမတာ ကတံ။ ဝိ၊
 ၅။ ၂။ ၇၉။ အနုယောဂဝတ္ထု နိသာမယာတိ
 အနုယုဉ္စနတ္ထံ နိသာမေဟိ။... ကုသလေန
 ဗုဒ္ဓိမတာ လောကနာထေန ဧတေသု သုတ္တာ-
 ဒီသု အနုယောဂဝတ္ထု ကတံ သုပညတ္တံ သဗ္ဗ-
 သိက္ခာပဒါနံ အနုလောမံ၊ တံ နိသာမယ တံ
 ဥပဓာရေဟိတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၂၀၁။ အနုယုဉ္စ-
 နတ္ထန္တိ အနုယုဉ္စနက္ကမံ၊ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၉၇။ အနု-
 ယုဉ္စနတ္ထန္တိ အနုယုဉ္စနဿ အနုယုဉ္စနေ ဝါ
 ဝတ္ထံ။ ပါစိတ်ယော၊ ၂။ ၁၅၆။ “နန တွံ ကုလ-

ပုတ္တော”တိ ဥတ္တေဇေတွာ အနုယောဂဝတ္ထံ ကထာပေတွာ အနုယောဂေါ ဂဏိတဗ္ဗော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၀၇။ အနုယောဂဝတ္ထံ ကထာပေတွာတိ “ကာလေန ဝက္ခာမိ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တဝတ္ထံ။ အနုယုညနာစာရက္ခမေနေဝ အနုယုညနံ အနုယောဂဝတ္ထံ နာမ။ တံ ကထာပေတွာ တေနော ကမေန အနုယုညာပေတွာတိ အတ္တော။ ဝိမတိ၊၂။၃၀၀။ အနုယောဂဝတ္ထံ ကထာပေတွာတိ “ကိမနုယောဂဝတ္ထံ ဇာနာသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ တေနော ကထာပေတွာ။ ဝဇိရ၊၅၇၁။ အနုယောဂဝတ္ထန္တိ ကာလေန ဝက္ခာမိတိအာဒိနာ ဝုတ္တံ သစ္စေ စ အကုပ္ပေ စာတံ စ ဝုတ္တံ အနုယုညနဝတ္ထံ၊ တံ ဟိ ယသ္မာ အနေန ဝတ္တေန စောဒကော စုဒ္ဓိတကံ စုဒ္ဓိတကော ဝါ စောဒကံ အနုယုညတိ၊ စောဒကေန စုဒ္ဓိတကော စုဒ္ဓိတကေန ဝါ စောဒကော အနုယုညိယတိ၊ တသ္မာ အနုယောဂဝတ္ထန္တိ ဝုစ္စတိ။ ယောဇနာ။၁၆၁။ ဦးသု အတ္တကာရကေသု ဝိယ ဌိတေသု ဘဂဝါ အနုယောဂဝတ္ထံ ဒသေန္တော။ ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၆။ သမနုယုညတိတိ အနုယောဂဝတ္ထံ အာရောပေန္တော ပုစ္ဆတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၈။ အနုယောဂဝတ္ထန္တိ အနုယောဂေ ကတေ ဝတ္တိတဗ္ဗဝတ္ထံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၅။ (၂) မေးစိစစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား မိမိအယူကို ပြောကြားခြင်း။ (ဤအနက်၌ ဝတ္ထုသဒ္ဓါကို ဘာဝသင်္ခ (ဝစ+တ)ကြံ။) တံ ကိ မညသီတိ ဣဒံ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ၊ အနုယောဂဝတ္ထံ ဒါပနတ္ထံ အထ နံ အနုယောဂဝတ္ထံ ဒါပေတုံ....။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၅။ အနုယောဂဝတ္ထံ နာမ ယေန ယုတ္တော၊ တသ္မ အတ္တနော ဂါဟံ နိဇ္ဈာနက္ခန္တိ ယာဝ ယာထာဝတော ပဝေဒနံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၅။

အနုယောဂဝတ္ထု (တိ) [အနုယောဂ+ဝတ္ထု] အားထုတ်ခြင်းရှိသော၊ သဗ္ဗကာလံ အနုယောဂဝတ္ထော။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁၉၂။

အနုယောဂီ (တိ) [အနုယောဂ+ဤ။ အနု+ယုဇ+ဏိ] အားထုတ်ခြင်းရှိသော၊ အားထုတ်လေ့ရှိသော၊ သူ။ အတ္တာနုယောဂီ (ဓမ္မ၊၄၄။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၉။)နှင့် သတတာနုယောဂီ (ပေတ၊၁၇၇။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁၉၁-၂)တို့ ကြည့်။

အနုယောဇန (န) [အနု+ယုဇ+ဏ] ယှဉ်စပ်ခြင်း။ သဟဇာတာနံ အနုယောဇနံ အာရမ္မဏေ အနုဝိစာရဏသင်္ခါတအနုမဇ္ဇနဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၆၇။

အနုယောဇနရသ (တိ) [အနုယောဇန+ရသ] ယှဉ်စပ်ခြင်း ကိစ္စရှိသော။ သဟဇာတာနုယောဇနရသ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၃၈) ကြည့်။

အနုယောဇေတွာ (ကြိ၊ဝိ) အနုယျာဇေတွာ-ကြည့်။

အနုယျုတ (တိ) [အနု+ယု+တ] လျော်စွာ-တကုန်ကံ - စပ်သော၊ အဆက်အစပ် - အကြောင်း-နှင့် မကင်းသော၊ အဆက်အစပ်-အကြောင်း-နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ အတ္ထံ န ဟာပေတိ အနုယျုတံ ဘဏံ။ ဝိ၊ဉ္စ၊၅၀၉။ အနုယျုတံ ဘဏန္တိ အနုညာတံ အနုပဂတံ ဘဏန္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၃၆။ အနုပဂတန္တိ ကာရဏတော အနုပေတံ၊ သကာရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊၃။၃၆၂။

အနုယျုတ္တ (တိ) [န+ဥယျုတ္တ] စစ်တိုက်ထွက်သည်မဟုတ်သော။ အနုယျုတ္တေ ဥယျုတ္တသညံ။ . . အနုယျုတ္တေ ဝေမတိကော၊ . အနုယျုတ္တေ အနုယျုတ္တသညံ၊ အနာယုတ္တိ။ ဝိ၊၂။၁၄၁။ အနုယျုတ္တာ နာမ ဗုဒ္ဓာ ဥယျာနံ ဝါ နဒီ ဝါ ဂစ္ဆတိ၊ ဧဝံ အနုယျုတ္တာ ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၅။

အနုယျုတ္တသညံ (တိ) [အနုယျုတ္တ+သညာ+ဤ] စစ်တိုက်ထွက်သည်မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိသော၊ သူ။ အနုယျုတ္တ-ကြည့်။ ကင်္ခါ၊၂၃၆-လည်း ကြည့်။

အနုယောဇော (ကြိ၊ဝိ) [န+ဥယောဇော-
တွာ] (၁) မလွတ်လိုက်မှု၍။ (၂) မတိုက်
တွန်း-လူ့အဖြစ်၌ မယှဉ်စေ-မှု၍။ “အပ္ပေဝ
နာမ အတ္တနော ဓမ္မတာယပိ သလ္လက္ခေ-
ယျာ”တိ အနုယောဇော။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၇။
သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၀ (အနုယောဇော-ဂ္ဂိ)။ အနု-
ယော (ယော?)ဇောတဝါတိ ဝိဿဇ္ဇေ-
တွာဝ (အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ ?)၊ ဂိဟိဘာဝေ ဝါ
အနုယောဇောဝ (အနုယောဇောဝ)။
သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၂။

အနုရက္ခ (တိ) [အနု+ရက္ခ+အ] စောင့်ရှောက်
သော၊သု။ သီလဝါ စ အလောလော စ၊
အနုရက္ခော စ ရာဇိနော။ ဇာ၊၂။၂၉၃။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၇။၂၀၂။ (အနုရက္ခော၊ သိက္ခမူလံ။ မင်း
အား ချစ်မြတ်နိုးရာ၏။ဝိရုဇာတ်တော်ကြီး။
၄၃၉။) စတ္တာရော မဟာမတ္တာ ဘဝေယျံ
အနုရက္ခာ လဒ္ဓယသာ။ မိလိန္ဒ၊၁၄၇။ အနု-
ရက္ခာ-လည်း ကြည့်။

အနုရက္ခဏ (န) (န) [အနု+ရက္ခ+ယ] စောင့်
ရှောက်ခြင်း။ စိတ္တမနုရက္ခဏေန အနုရက္ခန္တံ။
ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၂၇၄။ အနုရက္ခဏတ္ထံ ပန နန္ဒေဝနံ
အနုညာတံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၃။ အနုရက္ခဏတ္ထန္တိ
ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဂေါပနတ္ထံ။ ဝိမတိ၊၂။၂၃၅။
အနုရက္ခဏတ္တာယ အရညဝါသံ အနုဇာနိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၉။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၇။ အနုရက္ခဏာ-
လည်း ကြည့်။

အနုရက္ခဏသီလ (တိ) [အနုရက္ခဏ+သီလ]
စောင့်ရှောက်ခြင်း အလေ့ရှိသော၊သု။ အတ္ထ-
နော စိတ္တံ အနုရက္ခဏသီလေဟိ....။ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၂။၄၇၇။

အနုရက္ခဏ(နာ) (ထိ) [အနု+ရက္ခ+ယ](၁)
စောင့်ရှောက်ခြင်း။ ကိတ္တာဝတာ ပန ဘော
ဂေါတမ သစ္စာနုရက္ခဏာ ဟေတိ။ မ၊၂။
၃၈၂။ သံဝရော စ ပဟာနဉ္စ ဘာဝနာ
အနုရက္ခဏာ။ အံ၊၁။၃၂၄။ အနုဒ္ဓယာတိ

အနုရက္ခဏာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၀။ အလဒ္ဓဿ စ
ယောလာဘော၊ လဒ္ဓဿ အနုရက္ခဏာ။ ဇာ၊
၂။၂။ ယာ စ လဒ္ဓဿ အနုရက္ခဏာ
ဥပ္ပန္နဿ ပန အနုရက္ခဏမေဝ (အနုရက္ခဏာ-
ယေဝ ?) ဘာရော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၂၃။
ယောဂပ္ပယောဂသင်္ခါတံ၊ သမ္ဘတဿာနုရက္ခ-
ဏံ။ ဇာ၊၂။၄။ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၂၉ လည်း
ကြည့်။)(၂)စောင့်ရှောက်တတ်သောတရား၊
သမာပတ်တို့အားကျေးဇူးပြု မပြုကို သိမ်း
ဆည်းတတ်သောပညာနှင့် ယှဉ်သောသတိ။
အနုရက္ခဏာဘဗ္ဗ ကြည့်။

အနုရက္ခဏာပ္ပဓာန (န) [အနုရက္ခဏာ+ပဓာန]
သမာဓိကိုစောင့်ရှောက် - ခြင်း၌ - သူအား
-ဖြစ်သော-လုံ့လ-ဝိရိယ။ သံဝရပ္ပဓာနံ
ပဟာနပ္ပဓာနံ ဘာဝနာပ္ပဓာနံ အနုရက္ခ-
ဏာပ္ပဓာနံ။ဒါ၊၃။၁၈၉။ အံ၊၁။၃၂၃။ အနုရက္ခ-
ဏာပ္ပဓာနန္တိ သမာဓိနိမိတ္တံ အနုရက္ခန္တဿ
ဥပ္ပန္နဝိရိယံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၀။
သမာဓိနိမိတ္တန္တိ သမာဓိ ဝေ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၂။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၇။ သံဝရပ္ပဓာန (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၂။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၈)လည်း ကြည့်။

အနုရက္ခဏာဘဗ္ဗ (တိ) [အနုရက္ခဏာ+ဘဗ္ဗ]
စောက်ရှောက်ခြင်းဖြင့် မဆုတ်ယုတ်ခြင်းသို့
ရောက်ခြင်းငှါ - ပညာနှင့်ယှဉ်သောသတိဖြင့်
စောင့်ရှောက်အပ်သော သမာပတ်တို့အား
-ထိုက်တန်သော၊သု။ ကတမော စ ပုဂ္ဂ-
လော အနုရက္ခဏာဘဗ္ဗော။ အဘိ၊ပု။၁၁၅။
အနုရက္ခဏာဘဗ္ဗောတိ အနုရက္ခဏာယ အပ-
ရိဟာနိ အာပဇ္ဇိတံ ဘဗ္ဗော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၃၄။ အနုရက္ခဏာ သမာပတ္တိဥပကာရာ-
နုပကာရပရိဂ္ဂဟိကာ ပညာသဟိတာ သတိ။
တာဟိ (စေတနာနုရက္ခဏာဟိ) စေတိယ-
မာနအနုရက္ခိယမာနသမာပတ္တိနံ ဘဗ္ဗာစေတ-
နာဘဗ္ဗာ အနုရက္ခဏာဘဗ္ဗာ။ မူလဋီ၊၃။၃၃။
အာရက္ခပစ္စုပ္ပန်နာ သတိတိ ကတွာ အာဟ
“အနုရက္ခဏာသတိ”တိ။ အနုဋီ၊၃။၄၅။

အနုရက္ခ (ကြိ) [အနု+ရက္ခ+အ+တိ] စောင့်ရှောက်၏။ ချီးမြှောက်၏။ သမ္ဘတံ(စ) အနုရက္ခတိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၅၅။ အံ၊ ၂။ ၃၂။ အံ၊ ၃။ ၉၇။...ဘိက္ခု ဥပ္ပန္နံ သဒ္ဓကံ သမာဓိနိမိတ္တံ အနုရက္ခတိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၈၉။ အံ၊ ၁။ ၃၂၄။ အနုရက္ခတိတိ ရက္ခတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၂။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၁။ (ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၃။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၄-တို့လည်း ကြည့်။) မာတာဝ ပုတ္တံ အနုရက္ခတေ ပတိ။ အံ၊ ၂။ ၄၆၈။ တမေဝ တံ သာဓုကံ မနုရက္ခ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၉။ သမိတ္တံ ပနရက္ခတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၀၁။ ဓမ္မ။ ၆၀။ သစ္စံ မနုရက္ခေယျ။ မ၊ ၃။ ၂၂။ သစ္စံ မနုရက္ခေယျာတိ ရက္ခေယျ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၂၀၈။ ကေပုတ္တံ မနုရက္ခေ။ ခုဒ္ဓက၊ ၁။ သုတ္တနိ၊ ၃၀။ သမိတ္တံ မနုရက္ခေ။ ဇာ၊ ၁။ ၂။ မဟာနိ၊ ၃၇၇။ ဇာ၊ ၄။ ၄၂၄။ အနုရက္ခံ မမ သီလံ။ စရိယာ၊ ၄၀၄။ သမာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ အနုရက္ခံသတိ။ အံ၊ ၂။ ၃၀၁။ အနုရက္ခံသတိတိ အနုရက္ခံသတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၉။ တမေဝါဟံ သာဓုကံ မနုရက္ခံသမိ။ ဒီ၊ ၃။ ၂၉။ အနုရက္ခံသတေ အယံ။ အ၊ ၂။ ၂၆၉။ သဗ္ဗညုတံ ပိယံ မယံ၊ တသ္မာ သီလံ နရက္ခံသံ။ စရိယာ၊ ၄၀၂။...တေန ကာရဏေန သီလမေဝ အနုရက္ခံသံ။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၃၅။

အနုရက္ခန္တံ (တိ) [အနု+ရက္ခ+အ+အန္တံ] စောင့်ရှောက်သောသူ။ သစ္စမနုရက္ခတာ ဘာရဒ္ဒါဇ ဝိညနာ ပရိသေန...။ မ၊ ၂။ ၃၈၂။ ဒါရဏေ အနုရက္ခန္တော၊ အသုညော ဟောမိ အာယမေ။ စရိယာ၊ ၃၉၅။ သမာဓိနိမိတ္တံ အနုရက္ခန္တံသ...။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၂။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၀။ စိတ္တမနုရက္ခဏေန အနုရက္ခန္တံ။ ထေရီ၊ ၄။ ၂၇၄။ သစ္စဝါစာနုရက္ခန္တော၊ ဇိဝိတံ စဇိတုမုပါဂမိ။ စရိယာ၊ ၄၁၈။ တံ သစ္စံ အနုရက္ခန္တံ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၈။

အနုရက္ခပရိဇန (တိ) [အနု+ရက္ခ+ပရိဇန] စောင့်ရှောက်သော-အမြဲရှိသော-သမ္ဘတ-မိတ်ဟူသော-အခြံအရံ ပရိသတ်ရှိသောသူ။

အနုရက္ခပရိဇနော သဒါ။ စရိယာ၊ ၄၀၅။ အနုရက္ခပရိဇနော သဒါတိ သဒ္ဓါဒိဂုဏဝိသေသယောဂတော စတုဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ သမ္ပဒေဝ သင်္ဂဟဏတော စ သဗ္ဗကာလံ သမ္ဘတ္တပရိဝါရဇနော။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၆၃။

အနုရက္ခမာန (တိ) [အနု+ရက္ခ+အ+မာန] စောင့်ရှောက်သောသူ။ မာတာဝ ပုတ္တံ အနုရက္ခမာနာ။ ဝိမာန၊ ၁၃။ =အနုဒ္ဓယမာနာ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၅၁။ ပုတ္တံ မနုရက္ခမာနာ။ ထေရီ၊ ၄။ ၂၆။ =အနုရက္ခန္တံ။ ထေရီ၊ ၄။ ၂၇၄။ ကေဉ္စ ပေါသံ အနုရက္ခမာနာ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၆၉။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၇၁။ ကရုဏာယမာနော အနုဒယမာနော အနုရက္ခမာနော အနုဂုဏမာနော အနုကမ္မမာနော။ စူဠနိ၊ ၉၆။ တထေဝ သီလံ အနုရက္ခမာနာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၅၆။

အနုရက္ခမာနက (တိ) [အနုရက္ခမာန+က] စောင့်ရှောက်သောသူ။ တထေဝ သီလံ အနုရက္ခမာနကာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၄။

အနုရက္ခ (တိ) [အနု+ရက္ခ+အ] စောင့်ရှောက်ခြင်း။ တဿာနုကမ္မာယ တဿာနုရက္ခာယ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၉၂။ “နန ဘန္တေ ဘဂဝါ ကုလားနံ အနုဒ္ဓယံ ဝဏ္ဏေတိ၊ အနုရက္ခံ ဝဏ္ဏေတိ၊ အနုကမ္မံ ဝဏ္ဏေတိ”တိ။ သံ၊ ၂။ ၅၁၈။

အနုရက္ခိတ (တိ) [အနု+ရက္ခ+တ] စောင့်ရှောက်အပ်သောသူ။ အနုရက္ခိ (ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၂၆) ကြည့်။

အနုရက္ခိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ရက္ခ+တဗ္ဗ] စောင့်ရှောက်အပ်သောသူ။ အနုရက္ခိတဗ္ဗော တာဝမေ သော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဟောတိ။ အံ၊ ၂။ ၆။ သပိ အာယတနာနိ နိရဝသေသတော အနုရက္ခိတဗ္ဗာနိ။ မိလိန္ဒ၊ ၉၈။

အနုရက္ခိတံ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ရက္ခ+တံ] စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ။ အဗုသိတံ ဝါ ဗုသိတံ၊

ပုသိတံ ဝါ'နုရက္ခိတံ။ ထေရ။၃၄၀။ တထာ
အနုရက္ခိတံ ပါလေတံ န သုကရံ။ ထေရ။
၄၂။၃၅၆။

အနုရက္ခိတော (ကြိ ဝိ) [အနု + ရက္ခ + တော] အနု-
ရက္ခိယ-ကြည့်။

အနုရက္ခိယ (ကြိ ဝိ) [အနု + ရက္ခ + တော] စောင့်
ရှောက်၍။ သစ္စဝါစာနုရက္ခိယ။ စရိယာ။
၄၂၀။ သစ္စဝါစံ အနုရက္ခိတော။ စရိယာ၊
၄၂။၂၆၆။

အနုရက္ခိယမာန (တိ) [အနု + ရက္ခ + ယ + မာန] စောင့်ရှောက်အပ်သော။ အနုရက္ခိကာဘဗ္ဗ
(မူလဋီ၊၃။၃၃) ကြည့်။

အနုရက္ခိ (တိ) [အနု + ရက္ခ + ကိ] စောင့်ရှောက်
လေ့ရှိသော။ သူ။ ဂုယုမနုရက္ခိ စာဟံ ...။
မိလိန္ဒ။၁၀၀။ အတိဝေလောနုရက္ခိ၊ အတ္တာနု-
ရက္ခိ၊ ဝါစာနုရက္ခိ (ဓမ္မ။၅၃)၊ သစ္စာနုရက္ခိ
(ဇော၊၂။၃၆၇) တို့လည်း ကြည့်။

အနုရဉ္စန္ဒ (တိ) [အနု + ရဉ္စ + အ + အန္တ] ချယ်
သော။ တောက်ပ - တင့်တယ် - စေသော။
သူ။ ပဘာဟိ အနုရဉ္စန္ဒော၊ လောကေ
လောကန္တဂ္ဂ ဇိနော။ အပ၊၂။၁၅၁။ ထေရ။
၄၂။၅၁၀။ ပဘာဟိ အနုရဉ္စန္ဒတိ သော
ပဒုမတ္တရော ဘဂဝါ နိလပိတာဝိသဗ္ဗက္က-
ပဘာဟိ ရံသီဟိ လောကံ အနုရဉ္စန္ဒော
ဇလန္တော ဘောဘယမာနော ဝိဇ္ဇောတမာ-
နောတိ အတ္ထော။ အပ၊၄။၂။၂၅၆။

အနုရဉ္စိတ (တိ) [အနု + ရဉ္စ + တ] ချယ်အပ်
သော။ တောက်ပ - တင့်တယ် - စေအပ်သော။
သူ။ ဗျာမပ္ပဘာနုရဉ္စိတံ၊ ဓိရံ ပဿတိ လော-
ကနာယကံ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၀၃။ ဗျာမပ္ပဘာနုရဉ္စိ-
တန္တိ ဗျာမပ္ပဘာယ အနုရဉ္စိတံ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။
၆၄။ သညာပဘာနုရဉ္စိတ (ဝိမာန၊၄။၃)
လည်း ကြည့်။

အနုရတ္တ (တိ) [အနု + ရန္တ + တ] တပ်မက် -
နှစ်သက် - သော။ အလိုလိုက် - အကြိုက်ကြိုပြု
- တတ်သော။ အစဉ်အမြဲ - လိုက်ပါတတ် -
ခစာပြုစုတတ် - သော။ သူ။ ဧဝံ မံ ဘတ္တိ-
ကတံ၊ အနုရတ္တံ ကာရိကံ နိဟတမာနံ။
ထေရိ။၄၂၆။ အနုရတ္တန္တိ အနုရတ္တဝန္တိ။
ထေရိ၊၄။၂၇၃။ အနုရတ္တာ ဘတ္တာရံ။ ထေရိ။
၄၂၀။ အနုရတ္တာ ဘတ္တာရန္တိ ဘတ္တာရံ အနု-
ဝတ္တိကာ (အနုရာဂဝတိ၊သိ။) ထေရိ၊၄။
၂၇၆။ အနုရက္ခ-လည်း ကြည့်။

အနုရဝတိ (ကြိ) [အနု + ရ + အ + တိ] အစဉ်
လိုက်၍ - ထပ် - ဆင့် - ၍ - မြည်၏။ အထပ်
ထပ် - အဆင့်ဆင့် - ဆက်ကာ ဆက်ကာ -
မြည်၏။ ယထာ မဟာရာဇ ကံသထာလံ
အာကောသိတံ (ဘေဒိ အာကောသိတာ
အထ....၊ အဘိ၊၄။၁။) ပစ္စာ အနုရဝတိ
အနုသန္နဟတိ။ မိလိန္ဒ။၆၄။ အဘိ၊၄။၁။၁၅၇။

အနုရဝ (ပု) [အနု + ရ + အ] (၁) အစဉ်
လိုက်၍ - ထပ် - ဆင့် - ၍ - မြည်သောအသံ။
အထပ်ထပ် - အဆင့်ဆင့် - ဆက်ကာ ဆက်
ကာ - မြည်သောအသံ။ (၂) တူသောအသံ။
အနုရဝဒဿန-ကြည့်။ သက္ကာနုရဝ (အဘိ၊၄။
၁။၁၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၃၇) လည်း ကြည့်။

အနုရဝဒဿန (န) [အနုရဝ + ဒဿန] တူသော
အသံ - အနုကရဏသဒ္ဓ - ကို ပြခြင်း။ ပဉ္စ-
ပဉ္စန္တိတိပဉ္စပဉ္စာ ကတော။ အနုရဝဒဿနဉ္စေတံ။
ဒီ၊၄။၃။၂၀၀။

အနုရဝနာ (တိ) [အနု + ရ + ယ] သံဆင့် တဖန်
မြည်ခြင်း။ ဟိခြင်း။ ညည်းခြင်း။ ပဲ့တင်ထပ်
ခြင်း။ ယထာ အနုရဝနာ ဧဝံ ဝိစာရော
ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ မိလိန္ဒ။၆၄။ ယထာ ပစ္စာ အနု-
ရဝနာ အနုသဒ္ဓါယနာ...။ အဘိ၊၄။၁။၁၅၇။

အနုရဟော (ဗျ) [အနု + ရဟော] သင့်လျော်
သော ဆိတ်ကွယ်ရာ။ အနုရဟော မံ ဘိက္ခု
စောဒေယျ။ မ၊၁။၃၂။ အနုရဟောတိ

အနုရူပေ ရဟသိ။ ဝေမေဝ ဟိ အတ္တံ
ဒသေတံ ဝိဟာရပစ္စန္ဓတိအာဒိ ဝုတ္တံ။ မ၊ဋ္ဌိ၊
၁။၂၄၉။

အနုရာဓ (ပ) [အနု+ရာဓ+အ] (၁) အနုရာဓ
မည်သော မထေရ်။ ဤမထေရ်ကား မိမိ
အယူ၊ သူတပါးအယူတို့ကို မသိ၊ ဘုံကြောင့်ပင်
သာသနာပြင်ပ ပရိဝိုင်းတို့က 'သေသည်မှ
နောက်၌ သတ္တဝါဖြစ်၊ မဖြစ် စသော ပြဿနာ'
နှင့် ပတ်သက်၍ မေးသောအခါ အမှားကို
ဖြေဆိုမိလေသည်။ ၎င်းနောက်မှ ဘုရားရှင်
အား လျှောက်ထားရာ ဘုရားရှင်က တရား
ဟောလျက် ၎င်း၏အဖြေ မှားကြောင်း မိန့်
တော်မူသည်။ ဤမထေရ်သည် သုတ နည်း
သော်လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို အားထုတ်
သောမထေရ် ဖြစ်သည်။ သံ၊၂။၉၄-၇၊၅၄၉-
၅၅၂-ကြည့်။ ဝေ ထေရေန အတ္တနော စ
ပရေသဉ္စ သမယံ အဇာနိတာ ဝုတ္တေ။...
“ဏယံ ဘိက္ခု အတ္တနော လဒ္ဓိယံ ခေါသံ
န ဇာနာတိ၊ ကာရဏေ ပနေသ ယုတ္တ-
ယောဂေါ ဓမ္မဒေသနာယ ဝေ နံ ဇာနာ-
ပေဿာမိ”တိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၇။ (၂) ဝိဇယ
မင်း၏ အနုရာဓမည်သော အမတ်။ မဟာဝံ၊
၇။၄၃။၁၀။၇၆။ (၃) အမိတောဒန၏ ပြေး
ဖြစ်သော သာကီဝင်မင်းသား ခုနစ်ယောက်
တို့တွင် တတိယမြောက် မင်းသား။ အမိတော-
ဒနဿ နတ္တာ တေ၊ အဟေသံ သတ္တ-
သာကီယာ။ ရာမော တိဏော အနုရာဓော
စ၊ မဟာလိ ဒီသာဝု ရောဟိနီ။ ဂါမဏိ
သတ္တမော တေသံ၊ လောကနာထဿ ဝံသဇာ။
ဒီပဝံ၊၅။၅-၆။ မဟာဝံ၊၉။၉၊၁၁။၁၀။၇၆။
အနုရာဓပုရ-လည်း ကြည့်။ (၄) အနုရာဓ
နက္ခတ်။ အနုရာဓာ-ကြည့်။ (၅) အနုရာဓမြို့။
မဟာဝံ၊၇။၄၄။

အနုရာဓက (န) [အနုရာဓ+က] အနုရာဓမြို့။
အဘယံ ဝဇ္ဇမာနဉ္စ၊ ဝိသာလ'မနုရာဓကံ။

ပရသေတံ စတုန္နာမံ၊ စတုဗုဒ္ဓါန သာသနေ။
ဒီပဝံ၊၁၇။၆။ အနုရာဓပုရ-လည်း ကြည့်။

အနုရာဓပုရ (န) [အနုရာဓ+ပုရ] အနုရာဓ
မြို့တော်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း၏ ရှေးမြို့တော်တစ်ခု။
ယင်းမြို့တော်ကား ဝိဇယမင်း၏ အနုရာဓ
(နက္ခတ်၏အမည်ရှိသော) အမတ်နှင့် ဘဒ္ဒ
ကစ္စာနာမိဖုရား၏ မောင်တော် ဖြစ်သော
အနုရာဓမင်းသားတို့ တည်ထောင်အပ်သော
အနုရာဓဂါမနေရာ၌ ပဏ္ဍိကာဘယမင်း (သာ
သနာနှစ် ၁၀၇-၁၇၇)တည်ထောင်အပ်သော
မြို့တော်ဖြစ်သည်။ ဤမြို့တော်သည် သာသနာ
နှစ် ၁၀၀-ကျော်မှစ၍ အနှစ် ၁၅၀၀-ခန့်
တိုင်တိုင် မင်းနေပြည်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ၌
လည်း အနုရာဓပုရ အမည်ဖြင့်ပင် ထင်ရှား
သည်။ အနုရာဓအမည်ရှိသူ ၂-ဦးတို့၏ နေရာ
ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ အနုရာဓနက္ခတ်နှင့်
ယှဉ်၍ တည်ထောင်အပ်သောကြောင့်၎င်း
အနုရာဓပုရ-ဟု သမုတ်သည်။ နက္ခတ္တ-
နာမကော'မစော၊ မာပေသိ အနုရာဓပုရ။
ဒီပဝံ၊၉။၃၅။ နိဝါသတ္တာ'နုရာဓာနံ၊ အနုရာဓ-
ပုရံ အဟု။ နက္ခတ္တနာ'နုရာဓေန၊ ပတိဋ္ဌာ-
ပိတတာယ စ၊ မဟာဝံ၊၁၀။၇၆။ မဟာ-
ဗောဓိဝံ၊ ၂၃၅-၌ကား အနုရာဓဝိဇနပုရိတဿ
အနုရာဓပုရဿ (မိမိတို့ အသင်းအပင်းကို
ချစ်ခြင်းရှိသောလူတို့ဖြင့် ပြည့်သော အနုရာဓ
မြို့)ဟု ဂုဏ်ပြုဖွဲ့ဆိုသည်။ ဤမြို့၏ မြို့တံခါး
တို့ဝယ် အတွင်း၊ အပြင်အားဖြင့် တံခါးခုံ
(ဣန္ဒဝိလေတိ ဥမ္မာရေ၊ သာရတ္ထ၊၂။၁၂၄)
၂-ခုစီရှိသည်။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၆၉)။
ယင်းမြို့၏ တောင်တံခါးမှ တောင်ဖက်သို့
သွား၍ အနောက်ဇာန်သို့ အတန်ငယ်ကွေ့၍
သွားလျှင် ထူပါရာမသို့ရောက်သည်။ ထူပါ-
ရာမတော ဒက္ခိဏဒွါရေန နဂရံ ပဝိသနမဂ္ဂေါ
ပါစိနမုခေါ ဂန္ဓာ ဥတ္တရေန နိဝတ္တော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၆၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၄။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂၁၆။
အနုရာဓဿ ထူပါရာမော ... ဒက္ခိဏပစ္စိမ-

ဒိသာယ ဟောတိ။ ဥဒါနံ၊ ၂၁၆။ မြို့၏ တောင်ဖက်တံခါးအနီး၌ နောင်အခါ ဇောတိ-ဝန-ဟု တွင်သည့် နန္ဒနဝန-ဥယျာဉ်ရှိသည် (ဝိ၊ ၄၊ ၁၁။ ၆၀။ ၆၁)။ နန္ဒနဝန-၏ တောင်ဖက်၌ ကား မုဋ္ဌသိဝမင်း (သာ-၁၇၇-၂၃၇) စိုက်ပျိုးစေခဲ့သော မဟာမေဃဝန်ဥယျာဉ်ကြီးရှိသည် (ဝိ၊ ၄၊ ၁၁။ ၆၀)။ ၎င်းမင်း၏သားတော် ဒေဝါန-ပိယတိဿမင်းကြီး (သာ-၂၃၇-၂၇၇) လက်ထက်၌ အရှင်မဟိန္ဒတို့ ဆောင်ယူခဲ့၍ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ရောက်ခဲ့ပြီးနောက် ဘုရင်နှင့်တကွ တိုင်းသူပြည်သားတို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ သက်ဝင်ယုံကြည်သူများ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ ဤမင်းကြီး၏ ကောင်းမှုတော်အချို့ကား— မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်၊ စေတီယဝိဟာရ၊ ထူပါရာမ၊ သဏ္ဍိတ္တာဗောဓိပင်၊ ဣဏ္ဍရသမဏဝိဟာရ၊ ပဌမကစေတီတော်၊ ဝေဿဂိရိဝိဟာရနှင့် ဘိက္ခုနီကျောင်းတိုက်များ ဖြစ်ကြသော ဥပါသိကာဝိဟာရနှင့် ဟတ္ထာဋ္ဌကဝိဟာရတို့ဖြစ်သည် (မဟာဝံ၊ ၂၀။ ၁၇-၂၁)။ ဤမင်းလက်ထက်မှာပင် မဟာမေဃဝန်ဥယျာဉ်ကြီးကို သံဃာတော်အား လှူဒါန်းသည် (မဟာဝံ၊ ၁၅။ ၂၅။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၆၀-၁)။ တချိန်တွင် ဤမြို့တော်သည် ဒမိဋ္ဌကျေးကုလားတို့လက်သို့ ကျရောက်ခဲ့ရာ ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်းကြီး (သာ-၃၈၃-၄၀၇) ပြန်လည်တိုက်ခိုက် သိမ်းယူရသည်။ ဤမင်းကြီးကောင်းမှုတို့တွင် ထင်ရှားသော အချို့မှာ— မရိစဝရိဝိဟာရ၊ ဒက္ခိဏဝိဟာရ၊ လောဟပါသာဒနှင့် မဟာစေတီတော်ကြီးတို့ ဖြစ်သည်။ ဤမြို့မှာပင် ဝဇ္ဇဂါမဏိမင်း (သာ-၄၅၅-၄၆၇) လက်ထက်၌ အဘယဂိရိစေတီတော်နှင့် ကျောင်းတိုက်တို့ကို တည်ဆောက်ခဲ့၍ မဟာသေနမင်း (သာ-၈၁၉-၈၄၆) လက်ထက်၌ ဇေတဝနစေတီတော်နှင့် ကျောင်းတိုက်တို့ကို တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ၎င်းနောက် သိရိပါလမင်းဟုလည်း ခေါ်သော မဟာနာမမင်း (သာ-

၉၇၄-၉၇၆) လက်ထက်၌ ဇေယျဒိပ်မှ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဆောသမထေရ် ကြွလာ၍ ဤမြို့ မဟာမေဃဝန်ဥယျာဉ်အတွင်း မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးလျက် အဋ္ဌကထာသစ်များကို ပြုစု ရေးသားခဲ့သည် (ဝိ၊ ၄၊ ၄။ ၂၆၃-၄)။ (ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၅၃။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၁၃၂။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၄၅၅။ ဥဒါနံ၊ ၄၊ ၁၄၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၀-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုရာဓပုရပုဗ္ဗမာဏ (တိ) [အနုရာဓပုရ+ပဗ္ဗမာဏ] အနုရာဓမြို့ - အတိုင်းအရှည် - ပဗ္ဗမာဏ - ရှိသော။ အနုရာဓပုရပုဗ္ဗမာဏာ စုဒ္ဓသ ဂါမာ...။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၃၉။ ထေရ၊ ၄၊ ၂ ၄၄၀။

အနုရာဓပုရမတ္တ (တိ) [အနုရာဓပုရ+မတ္တာ] အနုရာဓမြို့-မျှ-ပဗ္ဗမာဏ-ရှိသော။ အနုရာဓပုရမတ္တေသု စုဒ္ဓသသု ဘတ္တဂါမေသု။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၅၁။

အနုရာဓသတ္တ (န) [အနုရာဓ+သုတ္တ] အနုရာဓ-မထေရ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဟောအပ်သောသုတ်၊ အနုရာဓသုတ်။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ၁-သံယုတ်၊ ၄-ဝဂ်၊ ၄-သုတ် သံ၊ ၂။ ၉၄-၇။ သဋ္ဌာယဏနဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ၁၀-သံယုတ်၊ ၂-သုတ်။ သံ၊ ၂။ ၅၄၉၊ ၅၅၂။

အနုရာဓာ (ထိ) [အနု+ရာဓ+အ] အနုရာဓယတိ သံသိဇ္ဈတိ သုဘာသုဘယလ-မေတာယာတိ အနုရာဓာ။ ဓာန်၊ ၇။ ၅၉။ ရာဓံ ဝိသာခံ အနုဂတာ။ ကပ္ပဗျူဟ။ အနုရာဓနက္ခတ်။ ဝိသာခါနုရာဓာ ဇေဋ္ဌာ။ ဓာန်၊ ၅၉။ ဝိသာခါ အနုရာဓာ ဇေဋ္ဌာ။ နိတိ၊ ၁။ ၆၃။

အနုရုဇ္ဈတိ (ကြိ) [အနု+ရုဓ+ယ+တိ] လိုချင်-နှစ်သက် - တပ်မက် - စွဲလမ်း - တတ်၏။ သော ဥပ္ပန္နံ လာဘံ အနုရုဇ္ဈတိ။ အံ၊ ၃။ ၈။ အနုရုဇ္ဈတိတိ အနုရာဓော၊ ကာမေတိတိ အတ္တော။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၃၉၅။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၂။

သက္ကာရဉ္စ အသက္ကာရဉ္စ ကရောဇ္ဇေသု နေဝ
အနုရုတ္တံ၊ နော ဝိရုတ္တံ။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၉၂။

အနုရုတ္တန် (န) [အန+ရု+ယု] လိုချင်-နှစ်
သက် - တပ်မက် - ခြင်း။ တဒ္ဒဘယေ စ
ဝိရုတ္တနံ ပဿဒိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာယ ဝေ
ဒုရိကတန္တိ အနုရုတ္တနသေဝ ပဟာနဝိဓိ
ဒသေတုံ (ဒသေဇ္ဇေန) “သတ္တမဇ္ဈတ္တတာ”-
တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒိ၊ ၁။ ၂။ ၃၃၅။ မ၊ ၁။
၃၉၂။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၆၂။ (သံ၊ ၁။ ၂။ ၄၄၀-လည်း
ကြည့်။)

အနုရုတ္တန္တိ (တိ) [အန+ရု+အ+အန္တ။ ထိဒ္ဒ
အနုရုတ္တန္တိ] လိုချင်-နှစ်သက် - တပ်မက် -
စွဲလမ်း - တတ်သော။ ကမ္မဿကတာဒိဒ္ဓိ ပန
ဗာဟိရကဿ အတ္တဒိဒ္ဓိ အနုရုတ္တန္တိ ပဝတ္တတိ
“အတ္တိ ဒိန္န”န္တိအာဒိနယပဝတ္တိတော။ မ၊ ၁။
၁။ ၂၉၇။

အနုရုဒ္ဓံ (တိ) [အန+ရု+တ] လိုချင်-
နှစ်သက် - တပ်မက် - ချစ်ခင် - တတ်သော။
လိုက်လော့တတ်သော။ သူ။ အနုရုဒ္ဓံနှင့် အနု-
ရုဒ္ဓပုဋိဝိရုဒ္ဓံ-တို့ ကြည့်။

အနုရုဒ္ဓံ (ပ) [အန+ရု+တ။ အနုရုဝ
ကာမေ။ ကာမော ဣစ္ဆာ။ အနုပဗ္ဗော ရုဝ-
ဓာတု ဣစ္ဆာယံ ဝတ္တတိ။... အနုရုတ္တံ ပဏိတံ
ပဏိတံ ဝတ္ထု ကာမေတိတိ အနုရုဒ္ဓေါ။ နိတိ၊
ဓာ။ ၂၃၂။ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယနိဂုံး၌ကား
“အနိရုဒ္ဓယသဿိနာ” ဟု ဗျုပ္ပတ်ကိုပြသည်။
သက္ကတဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းတို့၌ကား မဟာ-
သာဝကမထေရ်၏အမည်ကိုအနိရုဒ္ဓံ-ဟု ပြကြ
သည်။ လလိတဝိတ္ထာရ၊ ၁။ မဟာဝတ္ထု၊
၁။ ၇၅၊ ၃။ ၁၁၇-တို့ ကြည့်။ ဗုဒ္ဓသာသနိက-
ပဌဝိဝင်။ ၉၂-၃-၌ကား အနိရုဒ္ဓံ-သာ ပါဠိ
မှန်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ (၇) (၈) အနက်တို့
လည်း ကြည့်။] ကောင်းနိုးရာရာ ဝတ္ထုပစ္စည်း
ကို နှစ်သက်တတ်သူ၊ မချုပ်ပျောက် - မပျက်

စီး - မဆန့်ကျင် - ပြည့်စုံ - လျော် - သော
အခြံအရံ - အကျော်အစော - ရှိသူ။ (၁) အနု-
ရုဒ္ဓမည်သော မြတ်စွာဘုရား။ အနုရုဒ္ဓေါ နာမ
သမ္မုဒ္ဓေါ။ သယမ္မူ အပရာဇိတော။ အပါ၊ ၁။
၄၁၀။ (၂) ကောဏ္ဍညမြတ်စွာဘုရား၏
အလုပ်အကြွေး ဖြစ်သော အနုရုဒ္ဓမထေရ်။
အနုရုဒ္ဓေါ နာမပဋ္ဌာကော။ (ကောဏ္ဍညဿ
မဟေသိနော။) ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၂၂၅။ အဘိ၊ ၁။ ၅၇။
ဇာ၊ ၁။ ၃၇။ အပါ၊ ၁။ ၃၈။ (၃) ပိယဒဿိ
မြတ်စွာဘုရား၏ အလုပ်အကြွေး ဖြစ်သော
အနုရုဒ္ဓမထေရ်။ အနုရုဒ္ဓေါ ဥပဋ္ဌာကော။
ပိယဒဿိဿ သတ္ထုနော။ အပါ၊ ၂။ ၇၁။
ထေရ၊ ၁။ ၉၃။ ၃၄၇။ (၄) ဤဂေါတမ
မြတ်စွာဘုရား သာသနာတွင် ဒိဗ္ဗစက္ခု
တေဒဂ်ရ အနုရုဒ္ဓမထေရ်။ (ဤမထေရ်သည်
သာကီဝင်မဟာနာမ်မင်း၏ ညီဖြစ်၍ မြတ်စွာ
ဘုရား၏ ဘထွေးတော် သုက္ကောဒန၏သား
ဖြစ်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ညီအစ်ကို
ဝမ်းကွဲတော်စပ်သည်။) မ၊ ၁။ ၃၆၆။ ထေရ၊
၁။ ၂။ ၃၃၇။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၇၇။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၄၀။
အံ၊ ၁။ ၁၄၈-နှင့် ဓမ္မ၊ ၁။ ၃၈၄-တို့၌ကား
အမိတောဒန၏သားဟု ဆိုသည်။ ဗုဒ္ဓ-
သာသနိကပဌဝိဝင် ၉၁-၂-လည်း ကြည့်။)
ထင်ရှားသည့် သာကီဝင်မင်းသားတို့ မြတ်စွာ
ဘုရားသို့ အတုလိုက်၍ ရဟန်း ပြုကြရာတွင်
နောင်တော် မဟာနာမ်မင်း၏ တိုက်တွန်း
ချက်အရ မြတ်စွာဘုရား အနုပိယ နိဂုံး၌
သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် အဗ္ဗိယ၊ အာနန္ဒာ၊
ဘဂ္ဂ၊ ကိမ္ဗိလ၊ ဒေဝဒတ် ဟူသော သာကီဝင်
မင်းသား ငါးယောက်နှင့်အတူ ဥပါလိ-
ဆတ္တာသည်ကိုပါ ခေါ်ယူ၍ ရဟန်းပြုရာ ထို
ဝါတုင်းမှာပင် ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ကို ရ
သည်။ (ဝိ၊ ၄။ ၃၃၆။ အံ၊ ၁။ ၁၄၉။ ထေရ၊ ၁။
၂။ ၃၃၇။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၃၈၈။ ဇာ၊ ၁။ ၁၅၆။)
နောက်မကြာမီ မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတ
ဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ဒိဗ္ဗ-

စက္ခုအဘိညာဏ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အမြတ်ဆုံး
 တေဒဂ်ဘွဲ့ထူးကို ပေးတော်မူသည်။ (အံ၊ ၁။
 ၂၃။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၀။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၉။) ငါးဆင့်
 ငါးနှစ်တိုင် နိဿင်စတင် ဆောက်တည်သည်
 မှစ၍ နှစ်ဆင့်ငါးနှစ်တိတိ မအိပ်ပဲ နေခဲ့သည်။
 (ထေရ၊ ၂။ ၃၃၇။) သို့ဖြစ်၍ နောက်ပိုင်း နှစ်
 ပေါင်း သုံးဆယ်အတွင်း ပစ္ဆိမယာမိ၌သာ
 လျှင် ခန္ဓာကိုယ် နှမ်းနယ်မှုကို ပယ်ဖျောက်
 ရန် ကျိန်းစက်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ (ထေရ၊
 ၄။ ၂။ ၃၄၄။) ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ဖြင့် လော
 ကဓာတ်ပေါင်း တထောင်ကို မြင်နိုင်သည်
 ဟူသော မာန၊ မတွန့်ဆုတ်သောဝိရိယ-မမေ့
 ပျောက်သော သတိ-ငြိမ်းအေးသော ကိုယ်
 ခန္ဓာ-တည်ကြည်သော စိတ်ဖြင့် အားထုတ်
 သည်ဟူသော ဥဒ္ဓစ္စ၊ သို့ပါလျက် အာသဝေါ
 ကုန်ခမ်းသည့် ရဟန္တာမဖြစ်နိုင်သေးဟူသော
 ကုက္ကစ္စ ဤတရား ၃-ပါးတို့ကိုပယ်ရှား၍
 နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုရန် အရှင်သာရိပုတြာက
 ဟောပြုမှ ရဟန္တာဖြစ်သည်။ (အံ၊ ၁။ ၂၇၅-၆။)
 အရှင်သာရိပုတြာထံမှ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ယူ၍
 မြတ်စွာဘုရားအား ပန်ကြားပြီး စေတီတိုင်း
 အရှေ့ဝါးတော (ပါမိနဝံသမိဂဒါယ) သို့ ကြ
 ၍ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်ရာ ဆွဲငါးရက်
 လုံးလုံး စကြန်သွားခြင်းဖြင့် ခန္ဓာကိုယ် ပင်
 ပမ်းကာ ဝါးရုံအောက်၌ ထိုင်လျက် မဟာ
 ပုရိသဝိတက် ခုနစ်ပါး ဖြစ်ပေါ်နေချိန်တွင်
 မြတ်စွာဘုရားသည် ဘဂ္ဂတိုင်း သုဿမာရဂီရ
 မြို့(သုဿမာရဂီရီ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၈၁။ မ၊ ၄။ ၂။
 ၄၉။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၇-ကေစိဝါဒ) ဘေသကဋ္ဌ
 တောဝယ် သီတင်းသုံးနေရာမှကြွလာပြီးလျှင်
 ရှစ်ပါးမြောက် မဟာပုရိသဝိတက်ကို ဟော
 တော်မူသည်။ (အံ၊ ၃။ ၆၂-၈။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၅။)
 ကောသမ္မိပြည်၌ ခိုက်ရန်ငြင်းခုံပြုနေကြသော
 ရဟန်းတို့၏အပြစ်ကို မြင်၍ အညီအညွတ်
 နေထိုင်ကြသော ရဟန်းတို့ကို မြင်လိုသော
 မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်နန္ဒိယ၊ အရှင်ကိမိ-

လတို့နှင့်အတူ ပါမိနဝံသမိဂဒါယတော၌ နေ
 သော ဤမထေရ်ထံသို့ ကြွတော်မူသည်။
 (ဝိ၊ ၃။ ၄၉၇-၉။ မ၊ ၃။ ၁၉၁-၂။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၇။)
 ပဉ္စကင်္ဂလက်သမား၏အိမ်သို့ အရှင်သဘိယ-
 ကစွာနှင့်အတူ မိမိပါလေးပါး ကြွရောက်
 ဆွမ်းစားပြီးနောက် ယင်း လက်သမား၏
 မေးလျှောက်ချက် အရ အပ္ပမာဏစေတော-
 ဝိမုတ္တိနှင့် မဟဂ္ဂတစေတောဝိမုတ္တိတို့၏ ထူး
 ခြားပုံကို ရှင်းလင်း ဟောပြုပြီး တဝုပ-
 ပတ္တိ လေးမျိုးကို ဆက်ဟောပြောစဉ် အရှင်
 သဘိယကစွာ၏ ကြားဖြတ် မေးခွန်း
 တို့ကို ဖြေကြားသောအခါ “အရှင်အနုရုဒ္ဓါ
 ကိုယ်တိုင် ဗြဟ္မပြည်ဝယ် ဗြဟ္မာတို့နှင့် အတူ
 နေထိုင်ပြောဆိုဆွေးနွေးဘူးမည် မချွတ်” ဟူ
 သော အရှင်သဘိယကစွာ၏ ထင်မြင်ချက်
 ကို ဝန်ခံသည်။ (မ၊ ၃။ ၁၈၄၊ ၁၉၁။) ထင်ရှား
 ကျော်ကြားသည့်အမျိုးမှ ရဟန်းပြုလာကြ
 သည့် များစွာသော ရဟန်းတို့ အလယ်တွင်
 ဤမထေရ်ကို ဦးတည်၍ မြတ်စွာဘုရားတရား
 ဆွေးနွေးတော် မူသည်။ (မ၊ ၂။ ၁၂၅၊ ၁၃၂။
 ပါမိနဝံသဒါယကဏာ။ ဝိ၊ ၃။ ၄၉၇။ ဥပက္ကိ-
 လေသသုတ်။ မ၊ ၃။ ၁၉၁-တို့၌လည်း အလား
 တူပင်တည်း။ ဓူဠဂေါသိဂ်သုတ် (မ၊ ၁။
 ၂၆၆။) မဟာဂေါသိဂ်သုတ် (မ၊ ၁။ ၂၇၂။)
 တို့လည်း ကြည့်။) အခါတပါး ကောသလ
 တိုင်းတောအုပ်တခုအတွင်း သီတင်းသုံးနေ
 စဉ် ဘဝဟောင်းက မယား ဖြစ်ခဲ့ဘူးသည့်
 ဇေလိနိနတ်သွီးက တာဝတိံသာ နတ်ပြည်
 ဝယ် အတူတကွ ကာမဂုဏ်ခံစားရန် တောင်း
 ပန်သည်ကို နောက်တဖန်အတူနေရန်မရှိတော့
 ကြောင်း ရှင်းပြရသည်။ (သံ၊ ၁။ ၂၀၁-၂။ ဂါ
 ထာမုဒါး။ ထေရ၊ ၃။ ၃၃၇။ ၉၀၈-ဂါထာ။) အ
 သက်အရွယ် ကြီးရင့် အိုမင်းနေသော ဤ
 မထေရ်မြတ်ကို ရှေးက အချစ်ဟောင်းကြောင့်
 လာရောက် တောင်းပန်သည်။ (ထေရ၊ ၄။ ၂။
 ၃၄၆။ ဝတ္ထုအကျယ်ကို သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၇။ ဓမ္မ၊ ၄။

၁။၃၈၇-တို့တွင်ကြည့်။) မြတ်စွာဘုရား ကောသမ္ဗိပြည် ယောသိတာရုံကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ဤမထေရ် နေသန့်ရာသို့ များစွာသော မနာပကာယိကာ (စိတ်ကြိုက်ရုပ်ကို ဖန်ဆင်းနိုင်သည့်) နတ်သွီးများ လာရောက်ကြပြီး ဤ မထေရ်၏ အလိုအတိုင်းအညီ၊ အဝါ၊ အနီ၊ အဖြူ ဖန်ဆင်း ပြသ၍ မသာယာမှန်း သိမှ ပြန်သွား ကြသည်။ ထိုနောက် အဘယ်မျှလောက်ဖြင့် မနာပကာယိကာ နတ်သွီးမျိုးဖြစ်နိုင်သည်ကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်သဖြင့် အကြောင်း ရှစ်မျိုးနှင့် ပြည့်စုံသော မိန်းမများ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ဘုရားရှင်က ဤ မထေရ်အား ဟောပြသည်။ (အံ၊ ၃။ ၉၁-၄။) ယင်း နတ်သွီးတို့သည် ဤမထေရ် စကြာမင်းဖြစ်စဉ်က အလုပ် အကြွေးဖြစ်ခဲ့ကြဘူးသည်။ (အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၃။) ဤမထေရ်သည် ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ဖြင့် အပါယ်ငရဲ ကျရောက်နေသော မိန်းမ၊ နတ်ရွာသုဂတိတက်ရောက်နေသောမိန်းမ တို့ကို မြင်ရသဖြင့် ၎င်းတို့၏ အပါယ်လားကြောင်း၊ နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း တရားများကို မြတ်စွာဘုရားအားလျှောက်ထား၍ မြတ်စွာဘုရားက ဤ မထေရ်အား ဟောကြားတော်မူသည်။ (သံ၊ ၂။ ၄၃၇၊ ၄၄၂။) အလားတူပင် နံနက် မစွေရ၊ နေခင်း လူဏာ၊ ည ကာမရာဂဟူသော စိတ် သုံးမျိုးနှင့်သာ အချိန်ကုန်သော မိန်းမများ အပါယ်ကျရောက်ကြောင်း ဤမထေရ်အားပင် ဟောကြားတော်မူသည်။ (အံ၊ ၁။ ၂၈၅။) ဤမထေရ်ကို အကြောင်းပြု၍ မာတုဂါမများ နှင့် ရဟန်းတော်များ တမိုးတရံတည်းအတူမအိပ်ကောင်းဟု ခုတိယသမာသေယျ သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူသည်။ (ဝိ၊ ၂။ ၂၈၊ ၃၁။) ဤမထေရ်သည် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို အများဆုံး ပွားများ အားထုတ်လေ့လာသူ ဖြစ်သည်။ အခါတပါး အရှင်သာရိပုတြာ၊ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့နှင့် အတူ

သာကေတမြို့ ကဏ္ဍကီတော၌နေစဉ် အဘယ်မျှလောက်ဖြင့် သေက္ခ၊ အသေက္ခ ဖြစ်သနည်း၊ အဘယ် တရားကို ပွားများပြီး ဖြစ်သောကြောင့် မဟာဘိညတာ (မဟာဝိသယ ဖြစ်သောကြောင့် ကြီးကျယ် များပြားသော အဘိညာရုံသည်၏အဖြစ်) သို့ ရောက်သနည်းဟု မေးမြန်းရာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို တပိုင်းတစိပ် အားဖြင့် ပွားများပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သေက္ခ၊ အပြည့်အစုံ ပွားများပြီးဖြစ်သောကြောင့် အသေက္ခ၊ မဟာဘိညတာသို့ ရောက်ပြီးသဖြင့်၍ မိမိသည် လောကဓာတ်တထောင် မြင်သိနိုင်သည်ဟု ဤ မထေရ်က ဖြေကြားသည်။ (သံ၊ ၃။ ၁၅၂-၃။ ဤမထေရ်နှင့် စပ်လျှင်သည့် အနုရုဒ္ဓသံယုတ် (သံ၊ ၃။ ၂၅၆၊ ၂၆၇) တွင်လည်း သတိပဋ္ဌာန် အကြောင်း ဆွေးနွေး - မေးမြန်း - ဖြေကြား - ချက်များကိုချည်း တွေ့ရသည်။) ဤမထေရ်သည် နံနက် စောစောက မျက်နှာသစ်ပြီး နေရာ၌ထိုင်ကာ ထာဝစဉ် - မြဲသော - သမာပတ် အမြဲဝင်စားသော - ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်၏အစွမ်းအမြဲတမ်းအနေ (သတတ ဝိဟာရ) ဖြင့် အတိတ်ကမ္ဘာတထောင်၊ အနာဂတ်ကမ္ဘာ တထောင်ကို အောက်မေ့နိုင်သည်၊ ပစ္စုပ္ပန်၌လည်း စကြာဝဠာ တထောင် (တသောင်း သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၃။) တခုထည်းသော အာဝဇ္ဇန်းဖြင့် သိမြင်နိုင်သည်။ (သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၆၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၇၃။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၃။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅၁၆-လည်းကြည့်။) သုတနုဆိပ်ကမ်းနေ များစွာသော ရဟန်းတို့ကလည်း အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် အဘယ်တရားများကို ပွားများပြီး ဖြစ်သောကြောင့် မဟာဘိညတာသို့ ရောက်ပါသနည်းဟု မေးကြသည်။ (အံ၊ ၃။ ၂၆၀။) အလားတူပင် သာဝတ္ထိပြည်ဇေတဝန်ကျောင်းနေ ရဟန်းတို့ကလည်း မေးကြသည်။ (သံ၊ ၃။ ၂၆၅) ဤ သတိပဋ္ဌာန်ပွားများမှုကြောင့်ပင် ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဏ်စသည်ရပ်ကို ဖြေကြားသည်။ (သံ၊ ၃။ ၂၆၅-

၇။) သာဝတ္ထိပြည် ရဟန်းတို့အား တဏှာ ကုန်ရန် သတိပဋ္ဌာန် လေးပါး ပွားများရမည် ဟုဟောသည်။ (သံ၊ ၃။ ၂၆၂။) သလဋ္ဌာဂါရ၌ နေစဉ် သတိပဋ္ဌာန်ပွားများပြီး ရဟန်းသည် လူထွက်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့ကြောင်း ဂင်္ဂမြစ် ဥပမာပေး၍ ဟောသည်။ (သံ၊ ၃။ ၂၆၂-၃။) ဝေသာလီပြည် အဗ္ဗပါလီတော၌နေစဉ် အရှင် သာရိပုတြာက “ငါ့ရှင် သင်၏ ဣန္ဒြေတို့ သည် အထူး ကြည်လင်ကြသည်၊ မျက်နှာ အဆင်း သန့်ရှင်း ကြည်လင်သည်။ အရှင်- အနုရုဒ္ဓါသည် အဘယ်တရားနှင့် ကြိမ်ဖန်များ စွာ နေပါသနည်း” ဟု မေးရာ “ရဟန်းဖြစ် ပြီးသူသည် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး၌ကောင်း စွာတည်သော စိတ်ရှိလျက် ကြိမ်ဖန်များစွာ နေသည်” ဟု ဖြေကြားသဖြင့် “အရှင်အနုရုဒ္ဓါ ထံမှ ရင့်သည့်စကားကို ကြားနာရပေသည်” ဟု အရှင်သာရိပုတြာက ချီးကျူးသည်။ (သံ၊ ၃။ ၂၆၃-၄) သာဝတ္ထိပြည် အန္ဓဝန် တော၌ မကျန်းမမာဖြစ်နေစဉ်ကလည်း သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့၌ ကောင်းစွာတည်သော စိတ်ရှိ လျက်နေသူအား ခန္ဓာကိုယ်၌ဖြစ်သော ဆင်း ရဲဒုက္ခသည် စိတ်ကို မလွှမ်းမိုးနိုင်ဟု များစွာ သော ရဟန်းတို့အား ဟောကြားသည်။ (သံ၊ ၃။ ၂၆၄။) အခါတပါး ဗြဟ္မာတဦးအား “ဤဗြဟ္မပြည်သို့ ရောက်လာနိုင်သည့် သဏ ဗြဟ္မဏတို့ မရှိကြ” ဟု မိစ္ဆာအယူ ဖြစ်ပေါ် နေသဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၊ အရှင်မောက္ခ- လ္လာန်၊ အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင်မဟာကပ္ပိန တို့နှင့်အတူ သွားရောက် နှိမ်နင်း ဆုံးမရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ (သံ၊ ၁။ ၁၄၆။) တရံရောအခါ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း (၏ အနီး ကောသမ္ပကကျောင်းယောဋ္ဌ။) ၌ သီတင်း သုံးနေစဉ် ဓမ္မပဒ (အပ္ပမာဒဝဂ်လာဂါထာ) တို့ကို ရှုတ်ဆိုနေသော ဤမထေရ်၏ အသံ ကို ကြားနာရသည့် မြေဘုတ်ဘီလူးမ ပိယ- က်ရမာတာသည် မိမိ၏ အစာ ရွာဖွေမှုကို

မေ့လျော့ကာ ဤမထေရ်၏ တရားသံကို သာ အာရုံစိုက်နေမိသဖြင့် အစာလွန်၍ ငို နေသော သားငယ်ကို ချော့မော့ နှစ်သိမ့်စေ ရသည်။ (သံ၊ ၁။ ၂၁၁။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၂။) ဤ မထေရ်၏တပည့် အဘိဇိက မည်သော ရဟန်း သည် ဆုံးမခံသည့် ဒုဗ္ဗေဒဖြစ်ကြောင်း အရှင် မဟာကဿပက မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက် ထားဘူးသည်။ (သံ၊ ၁။ ၄၀၆။) အလား တူပင် ဗာဟိယ မည်သော ရဟန်းသည်လည်း သံဃာ သင်းခွဲရန်အားထုတ်နေပါလျက် အရှင် အနုရုဒ္ဓါက ဆုံးမဖော်မရကြောင်း အရှင် အာနန္ဒာက လျှောက်ထားဘူးသည်။ (အံ၊ ၁။ ၅၆၂။) ပရဇန မည်သော ဒီဃ နတ်မင်းသည် အရှင်နန္ဒိယ၊ အရှင်ကိမိလတို့နှင့် ဤ မထေရ် တို့၏ ဆွေးနွေးမှုကို ကြားသိရသဖြင့် “ဝဇ္ဇီ တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် ၎င်းတို့ တိုင်းပြည် တွင် ဤပုဂ္ဂိုလ်များ သီတင်းသုံးနေကြသဖြင့် အရတော်ကြပေစွ” ဟု သတင်း လွှင့်လေရာ ဗြဟ္မပြည်တိုင်အောင် ထင်ရှား ကျော်ကြား သွားလေသည်။ (မ၊ ၁။ ၂၇၀-၁။) အခါ တပါး ဤမထေရ်သည် ရဟန်း ငါးရာနှင့် အတူ ကပိလဝတ်ပြည်သို့ ကြွရောက်စဉ် ဆွေမျိုးအားလုံး လာရောက်တွေ့ဆုံကြသော် လည်း နှစ်မခတ် ရောဟိနီသည် ကိုယ်ရေ ရောဂါစွဲကပ်နေသောကြောင့် ရှက်၍ မလာ ရောက်ကြောင်း သိရှိရသဖြင့် အခေါ်ခိုင်းပြီး လျှင် လက်ဝတ်လက်စားကို ထခဲ့ရောင်းချ၍ ကျောင်းဆောက် လှူဒါန်းစေပြီး ဘုရား အ မှူးရှိသော သံဃာအား ဆွမ်းလုပ်ကျွေးစေရာ မကြာမီပင် ရောဂါပျောက်ကင်း၍ သေသည် ၏ အခြားမဲ့၌ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ဝယ် သိကြားမင်း၏ မိဖုရား ဖြစ်ရလေသည်။ (ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၂-၄။) မြတ်စွာဘုရားသည် အနာထပိဏ်သူဌေး၏ သွီး စူဠသုဘဒ္ဒါအား ချီးမြှောက်ရန် ဥဂ္ဂုမ္ဘိသို့ ရဟန္တာ ငါးရာနှင့် အတူ ကြွတော်မူပြီး ဤ မထေရ်အား နေရပ်

ခဲရန် တိုက်တွန်း ထားခဲ့သည်။ ဓမ္မဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၉၄။ ဤ မထေရ်အား ဆွမ်း တစွန်းမျှ လောင်းလှူခဲ့ဘူးသည့် ဣန္ဒက နတ်သား၏ ကောင်းမှုသည် သာသနာပ အခါ အနှစ် တသောင်း ပတ်လုံး ၁၂-ယူဇနာရှိသော ဖိုခုံ လှောက်အစဉ်ကို ပြု၍ လှူဒါန်းခဲ့သော အင်္ဂုရ နတ်သား၏ ကောင်းမှုထက်သာလွန်၍ အကျိုး ပေးသည်။ (ဓမ္မဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၄၃။ ၃၅၆။ ပေတ။ ၁၆၀။ ပေတ၊ ၄။ ၁၂၇။) ကုသိနာရုံပြည် မြတ် စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူခါနီး နိရောဓ သမာပတ် ဝင်စားနေချိန်တွင် “ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသွားပြီလား” ဟု အရှင်အာနန္ဒာက မေး သည်ကို မြတ်စွာဘုရားနှင့်အတူ နေဝသညာ- နာသညာယတနဈာန်မှ ထသည်တိုင်အောင် လိုက်၍ ဝင်စားထားသဖြင့် နိရောဓသမာ- ပတ်အတွင်း သေဆုံးခြင်းမရှိနိုင်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် မစံသေးကြောင်း အရှင်အာနန္ဒာအား ပြော ပြသည်။ (ဒီ၊ ၂။ ၁၂၈။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၅-၆။) ပရိ- နိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူလျှင် စံဝင်တော်မူချင်း “နာဟု အဿာသပဿာသော” စသော ဂါထာဖြင့် ရဟန်းတို့အား မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူပြီ ဖြစ်ကြောင်း သိစေသည်။ (ဒီ၊ ၂။ ၁၂၉။ ထေရ။ ၃၃၈။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၇။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၀၊ ၃၄၄။) မြတ် စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်သွားပြီးနောက် တွင်လည်း ဤ မထေရ်ပင် ဦးစီးခေါင်း ဆောင် ပြုလုပ်၍ အလောင်းတော် ပူ ဇော်ပွဲ ဗုဒ္ဓသရီရပူဇော်ကို မလ္လာမင်းတို့ အား အကြောင်းကြား ပြုလုပ်စေသည်။ (ဒီ၊ ၂။ ၁၂၉၊ ၁၃၀။) သာဓုကိဋ္ဌနသဘင် နှင့် ဓာတုပူဇော် ပြီးဆုံးသည့်နောက် ပဌမသံဂါ- ယနာတင်ပွဲအတွက် ရာဇဂြိုဟ်သို့ အသီးအသီး ကြွကြရာ ဤ မထေရ်က ရဟန်း ထက်ဝက်ကို ဦးဆောင်၍ ခရီးတကြောင်း ချီတော်မူသည်။ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၇။) ပဌမသံဂါယနာတင်ပွဲတွင် ဤ မထေရ်အား ဘာဏဝါရ ၁၂၀-မျှ ရှိသော

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ကို တပည့်တို့အား ပို့ချရန် သင်္ဂီတိကာရက မထေရ်တို့က အပ်နှင်းကြ သည်။ (ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၅။) ဤမထေရ်သည် ဝဇ္ဇိ- တိုင်းဝေဠုဝရွာ ဝါးချိုအောက်တွင် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူသည်။ (ထေရ။ ၃၃၈။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၇။) ဤမထေရ်၏ ရှေးအကြောင်းကို အပ၊ ၁။ ၃၈။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၃။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၆။ ဓမ္မဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၈၂- တို့တွင် ကြည့်။ ဇာတ်အဋ္ဌကထာတို့တွင် ဤမထေရ် ၏ အတိတ်ဝတ္ထုများကား—(က) သိကြား မင်း။ မဏိစောရဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၄။ ဂုတ္တိလဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၄။ အယက္ခဋ္ဌ ဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၁၃၅။ မဟာသုဝဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၄၇၃။ ကဏ္ဍဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၅။ အင်္ဂုတ္တိဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၄၃။ စန္ဒကိန္နရီ ဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၈၈။ သာဓိနဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၆၀။ သိဝိဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၄၁၃။ မဟာသုတသောမဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၅၇၃။ သုဝဏ္ဏသမဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၁၁၇။ ဝေဿန္တရ ဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၈၇။ (ခ) ပဗ္ဗတမည်သော ရသေ့။ ဣန္ဒြိယဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၄၄၅။ သရဘင်္ဂဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၆၁။ (ဂ) ရသေ့ ညီနောင် ခုနစ်ယောက်တို့တွင် တယောက်။ သဘိယဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၁၄။ (ဃ) ခို။ ပဉ္စပေါသထဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၃၂။ (င) အဇပါလရသေ့။ ဟတ္ထိပါလဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၄၈၅။ (စ) သုစိရတမည်သော ပုရော- ဟိတ်။ သမ္ဘဝဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၆၉။ (ဆ) ပဉ္စသိခနတ်သား။ သုဓာဘောဇနဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၄၀။ (ဇ) ရထားထိန်း။ ကုရုဓမ္မ ဇာတ်၊ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၂-တို့တည်း။ (ဈ) အဇာတသတ်မင်း၏ မြေး၊ ဥဒယမင်း၏သား၊ မဟာမုဏ္ဍိကမင်းကို လုပ်ကြံ၍ မင်းပြုသော အနုရုဒ္ဓမည်သောမင်း။ တဿ ပုတ္တော မဟာ- မုဏ္ဍိကော နာမ ဥဒယံ၊ တဿ ပုတ္တော အနု- ရုဒ္ဓေါ နာမ မဟာမုဏ္ဍိကံ (ဃာတေသိ)။

ဒီ ၄၁။ ၁၄၀။ မဟာဝံ၊ ငှ-ပရိစ္ဆေဒဌ်ကား—
 “အဇာတသတ္တုပုတ္တော တံ၊ စာတေတော’-
 ဒယဘဒ္ဒကော။ ရဇ္ဇံ သောဠသဝဿာနိ၊ ကာ-
 ရေသိ မိတ္တဒုဋ္ဌိကော။ ဥဒယဘဒ္ဒပုတ္တော တံ၊
 စာတေတော အနုရုဒ္ဓကော။ အနုရုဒ္ဓဿ
 ပုတ္တော တံ၊ စာတေတော မုဏ္ဍနာမကော။
 မိတ္တဒုဋ္ဌေနာ ဓမ္မတိနော၊ တေပိ ရဇ္ဇံ အကာ-
 ရယံ။ တေသံ ဥဘိန္ဒံ ရဇ္ဇေသု၊ အဋ္ဌဝဿာ-
 နတိက္ကမံ။ မုဏ္ဍဿ ပုတ္တော ပိတရံ၊ စာတေ-
 တော နာဂဒါသကော။ စတုဝိသတိ ဝဿာနိ၊
 ရဇ္ဇံ ကာရေသိ ပါပကော”။ ဟု လာသည်။
 ဝိ ၄၁။ ၅၄။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၅၇။ တို့လည်း
 ကြည့်။ (၆) မဟာသုမ မထေရ်၏ဥပဇ္ဈာယ်
 ဖြစ်သော အနုရုဒ္ဓမထေရ်။ မဟာသုမထေ-
 ရဿ ကိရ ဥပဇ္ဈာယော အနုရုဒ္ဓတ္ထေရာ
 နာမ အဟောသိ။ ဝိ၊ ၄၁။ ၂၇၈။ (၇)
 အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ကျမ်းပြု အနုရုဒ္ဓမထေရ်။
 ဤမထေရ်ကား စောဠတိုင်းဟု ခေါ်သော
 ဣန္ဒိယတောင်ပိုင်း၊ ကပ္ပိပရနယ်၊ ကာဝေရိမြို့
 ဇာတိဖြစ်သည်။ တမ္ပတိုင်း၊ တဉ္စမြို့၌၎င်း၊
 သီဟိုဠ်ကျွန်း (တု) မူလ သောမကျောင်း
 ၌၎င်း သီတင်းသုံးခဲ့သည်။ ဤမထေရ်သည်
 သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ ပဌမပရက္ကမဗာဟုမင်း (သာ-
 ၁၇၀၈-၁၇၄၁) လက်ထက်မတိုင်မီ ပေါ်ထွန်း
 ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ ပြုစုခဲ့သောကျမ်း
 များမှာ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ၊ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ
 နှင့် ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကျမ်းတို့ ဖြစ်သည်။
 ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ အဘိဓမ္မတ္ထ-
 သင်္ဂဟ၌ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရာ။ သာသနဝံသ။
 ၃၈။ အနုရုဒ္ဓေန ထေရေန၊ အနိရုဒ္ဓယဿ-
 သိနာ (နော)။ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ။ ၁၁၄၂။
 အနိရုဒ္ဓယဿသိနောတိ ပရိပုဏ္ဏာနုကုလယ-
 သဿိနော။ ၎င်း၊ ဇိုဟောင်း။ အနုရုဒ္ဓယဿ-
 သိနာတိ အနုကုလယသဿိနာ။ ၎င်း၊ ဇို၊
 သစ်။ (၈) မြန်မာနိုင်ငံ အရိမဒ္ဒန မည်သော
 ပေါက် (ပုဂံ) ပြည်ရှင် အနော်ရထာမင်း။

စူဠဝံ၊ ၆၀။ ၅။ သာသနဝံသ။ ၆၃-စသည်။
 (အနော်ရထာမင်းကြီး၏ ကောင်းမှု ဖြစ်
 သော အုတ်ခွက်ရုပ်ပွား ဆင်းတုတော်များ
 ၌ကား အများအားဖြင့် အနိရုဒ္ဓ-ဟုပင်
 ရေးထိုးသည်ကို တွေ့ရသည်။ ယေ ဓမ္မာ
 ဟေတုပြဘဝ၊ ဟေတု တေမ္ပါ တထာဂတော
 ဟျဝဒတ္ထေမ၊ စ ယော နိရောဓ ဝေမ္မာဓိ ခြံ-
 အနုရုဒ္ဓဒေဝ။ သော ဘဂဝါ မဟာရာဇ
 သိရိအနိရုဒ္ဓဒေဝေန ကတော ဝိမုတ္တတ္ထံ
 သဟတ္ထေနဝါတိ။ သော လောကနာထော
 မဟာရာဇ သိရိအနိရုဒ္ဓဒေဝေန ကတော
 ဝိမုတ္တတ္ထံ သဟတ္ထေနဝါတိ။ (အုတ်ခွက်
 အချို့၌ ပါသော စာများ။) အကျယ်ကို
 “ရှေ့ဟောင်းအုတ်ခွက် ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်
 များ”၊ ပဌမတွဲနှင့် ယဉ်ကျေးမှုစာစောင်
 အတွဲ-၃၊ အမှတ် ၁၀ “အနိရုဒ္ဓဒေဝမင်းကြီး
 ဆိုင်ရာ အထောက်အထားများ”ဆောင်းပါး
 တို့တွင် ကြည့်။) (၉) ဟံသာဝတီ ဆင်ပြု
 များရှင် (အနုကသေတိဘိန္ဒ) ဘုရင့်နောင်
 မင်း၏သားတော် အနုရုဒ္ဓမင်းသား။ သာသန-
 ဝံသ။ ၅၇။

အနုရုဒ္ဓက (ပု) [အနုရုဒ္ဓ+က] အနုရုဒ္ဓ (၅)
 အနက်ကြည့်။

အနုရုဒ္ဓတ္ထေရ (ပု) [အနုရုဒ္ဓ+ထေရ] အနုရုဒ္ဓ
 မထေရ်။ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရာပိ ဥပစုံ ဂဟေတွာ
 ကေ မဂ္ဂံ ဂတော။ ဝိ၊ ၄၁။ ၇။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။
 ၇၉။ ဗိမ္ဗစက္ခုကဘိက္ခုနံ၊ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရာ
 အဂ္ဂေါ။ အံ၊ ၄၁။ ၁၄၃။ အနုရုဒ္ဓ (၄) အနက်
 လည်း ကြည့်။

အနုရုဒ္ဓုပက္ခိလေသ (န) [အနုရုဒ္ဓ+ဥပက္ခိလေ-
 သ] အနုရုဒ္ဓသုတ် နှင့် ဥပက္ခိလေသသုတ်။
 အစီရဝတာဘူမိဇနာမော၊ အနုရုဒ္ဓုပက္ခိလေ-
 သံ။ မ၊ ၃။ ၂၂၇။ ဥဒါန်းဂါတာ။

အနုရုဒ္ဓပုဂ္ဂိုလ်ရုဒ္ဓ (တိ) [အနုရုဒ္ဓ + ပုဂ္ဂိုလ်ရုဒ္ဓ] လို
 ချင်တပ်မက် အမျက်ထွက်သော၊ လိုက်လျော

အပါဠိ၁။၂၅၈။ ဝိဠိ၁။၃၆။ သာရတ္ထိ၁။
 ၁၃၀။ ဝိဠိ၂။၂၂။ သာရတ္ထိ၂။၄၂၇။ မ၊
 ဠါ၁။၁၇၉။ ခုဒ္ဒက၊ဠိ၁။၂၂။ သတ္တနိ၊ဠိ၂။
 ၂၇။ အံ၊ဠိ၊ဠိ၂။၇၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၈၆။ အဘိ၊
 ဠါ၁။၂၅၄။ ဇာ၊ဠိ၁။၁၀၇။ ဇာ၊ဠိ၇။၃၅၈-
 တို့လည်းကြည့်။) အတ္တာနုရူပံ ဓမ္မေသု၊
 ဓမ္မာနုရူပံ အတ္ထေသု၊ ပညတ္တိပဏာနရူပံ
 ပညတ္တိသု အဝဇောဓော။ ဝိဠိ၁။၁၈။ ဒီ၊ဠိ၊
 ၁။၂၁။ အဘိ၊ဠိ၁။၂၃။ (န) (၂) လျော်
 သောအဆင်း။ အနုရူပံ သုဇ္ဈပေါ ဝဟတိ။
 မောဂ်၊၃။၂။ အနုရူပံ ယောဂ္ဂရူပန္တိ အတ္ထော။
 ၎င်း၊ပဉ္စိက။ သုဇ္ဈပေါ-တင့်တယ်သော
 အဆင်း ရှိသည့်။ အနုရူပံ-လျော်သော
 အဆင်းကို၊ ဝဟတိ-ဆောင်၏။ ယောဂ္ဂ
 ရူပံ အနုရူပံ ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြ။ မောဂ်၊နိဿ၊ (၃)
 တူသောအဆင်း။ သာဒိဿေ အနုရူပံ။ ခူ၊
 နှာ-၁၀၅။ နိတိ၊သုတ္တ။ နှာ-၃၀၀။ အနုရူပံ-
 တူသောအဆင်း။ ၎င်း၊နိဿ၊၂။၂၆၆။ (၄)
 သဘောအားလျော်သော။ယထာသရူပံ အနု-
 ရူပံ၊ ရူပယောဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။ ခူ၊၃၂၁။ ရူပဿ
 ယောဂ္ဂံ အနုရူပံ ရူပယောဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။
 နိတိ၊သုတ္တ။၇၄၀။

အနုရုပဉာဏ (န) [အနုရူပ+ဉာဏ] လျော်
 သော-သင့်လျော်သော-ဉာဏ်။ အနုရူပတ္ထ-
 ဝါစက-ကြည့်

အနုရူပတ္ထဝါစက (ပ) [အနုရူပ+အတ္ထ+ဝါစက]
 လျော်သော (အနုရူပဟူသော) အနက်ကို
 ဟောတတ်သော။ အနုရူပတ္ထဝါစကော ဝါ
 ကာရဏသဒ္ဓေါတိ ဓမ္မေ ဉာဏဿ အနုရူပ-
 ဉာဏန္တိ အတ္ထော။ မူလ၊ဠိ၊၂။၂၀၄။ အနုရူပတ္ထ-
 ဝါစကော ဝါ ကာရဏသဒ္ဓေါ “ကာရဏံ
 ဝဒတိ”တိအာဒိသု ဝိယ။ အနုဠိ၊၂။၂၀၄။

အနုရူပဒေသနာ (တိ) [အနုရူပ+ဒေသနာ]
 လျော် - လျောက်ပတ် - သော ဒေသနာ။
 ဗျတိရေကဒဿနံ ဝိယ ဟိ သာဓေတဗ္ဗဿ

အာဒိမိ ဥဋ္ဌိတဒေသနာယ ပဋိပက္ခဒဿနမ္ပိ
 အနုရူပဒေသနာဝ သမ္ပဒေဝ ပတိဋ္ဌာပန-
 ဘာဝတော။ မ၊ဠိ၊၁။၂၇၈။... အညမညဿ
 အနုရူပဒေသနာယ ဓမ္မဿ သ္မာက္ခာတတံ
 ဒဿေတူ။ ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဠိ၊၁။၂၇၇။

အနုရူပတာ (တိ) [အနုရူပ+တာ] လျော်သည်
 ဤအဖြစ်။ ပသံသာယ အနုရူပတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။၇၃။ ပသံသာယာနုရူပတာတိ “အနိ-
 ကေတာ”တိ ဝုတ္တပသံသာယ အနာလယ-
 ဘာဝေန အနုစ္စဝိကတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဠိ၊၁။၁၀၀။
 အနုရူပတာ နာမ ပဝတ္တိတဗ္ဗဋ္ဌာနဿ အနု-
 ရူပတာယ ဧဝ ဟောတိတိ ပဝတ္တကဿေဝ
 အနုရူပတာ ဝုတ္တာ၊ န ဥဘယဿ။ အနုရူပါတိ
 စ ယုတ္တာတိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဠိ၊၁။၂၁၈။
 ပုစ္ဆာနုရူပတာ (ဝိမာန၊ဠိ၊၁။၉)လည်း ကြည့်။

အနုရူပဓမ္မ (ပ) [အနုရူပ+ဓမ္မ] (၁) လျော်-
 လျောက်ပတ်-သောတရား။ တဿ ဓမ္မဿ
 အနုရူပဓမ္မဝသေန ဝါ ပဋိပက္ခဝသေန ဝါ...။
 ဒီ၊ဠိ၊၁။၁၁၃။ မ၊ဠိ၊၁။၁၈၀။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဠိ၊၇၉။
 မ၊ဠိ၊၁။၂၂။ အနုရူပဓမ္မဝသေန ယထာနု-
 သန္တိ ဒဿေတိ။ ဒီ၊ဠိ၊၁။၁၈၀။ အ အဘိညာ
 အာဂတာတိ ဣမိနာ အနုရူပဓမ္မဝသေနာတိ
 ဝုတ္တဝိကပ္ပံ ဒဿေတိ။ မ၊ဠိ၊၁။၂၇၉။ အနုဓမ္မ-
 လည်း ကြည့်။ (၂) လျော် - လျောက်ပတ် -
 သော - တရား - သဘော။ နဝ လောကုတ္တရ-
 ဓမ္မာနံ အနုရူပဓမ္မဘူတံ...။ အံ၊ဠိ၊၂။၃၂၆။
 အနုရူပဓမ္မန္တိ လောကုတ္တရာဓိဂမဿ အနုစ္စ-
 ဝိကသဘာဝံ။ အံ၊ဠိ၊၂။၃၂၁။

အနုရူပဓမ္မပ္ပကာသန (န) [အနုရူပဓမ္မ+ပကာ-
 သန] လျော်သောတရားကို ပြခြင်း။ အနု-
 ရူပပဋိပက္ခဓမ္မပ္ပကာသန-ကြည့်။

အနုရူပဓမ္မဘူတ (တိ) [အနုရူပဓမ္မ+ဘူတ]
 လျော် - လျောက်ပတ် - သော - တရား -
 သဘော-(ဖြစ်၍)ဖြစ်သော။ အနုဓမ္မပ္ပဋိပနု-
 နှင့် အနုရူပဓမ္မ (၂) အနက် ကြည့်။

အနုရုပပဋိပက္ခဓမ္မပ္ပကာသန (န) [အနုရုပ+ပဋိပက္ခ + ဓမ္မပ္ပကာသန] လျော်သော တရားနှင့် ဆန့်ကျင်သောတရားကို ပြခြင်း။ ဒေသနာသမုဋ္ဌာနဓမ္မဿ အနုရုပပဋိပက္ခဓမ္မပ္ပကာသနဝသေန ခုဝိဇေသု ယထာနုသန္တိသု အနုရုပဓမ္မပ္ပကာသနဝသေန ယထာနုသန္တိဒဿနမေတံ “ဥပရိ ဆ အဘိညာ အာဂတာ”-တိ။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄၅၇။

အနုရုပပဋိသန္တိ (တိ) [အနုရုပ+ပဋိသန္တိ] (စိတ်အား) လျော်သောပဋိသန္တေ။ ယေန စ ယတ္ထ ပဋိသန္တိ ဟောတိ၊ သာ ဝေ တဿ အနုရုပပဋိသန္တိ နာမ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၈။ တဿာတိ စိတ္တဿ။ မူလဋီ၊၂။၁၀၄။ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၈-၌ တဿာ-ဟု ရှိနေသည်။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၈၁-၌ အနုရုပါ ပဋိသန္တိ-ဟု ဝါကျရှိသည်။)

အနုရုပဓမ္မသေဝနာ (တိ) [အနုရုပဓမ္မ + သေဝနာ] လျော်သောတရားကို မှီဝဲခြင်း။ ယထာ ပစ္စနိကဓမ္မပ္ပဟာနံ အနုရုပဓမ္မသေဝနာ စ အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒါယ ဟောတိ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၂၄။ မ၊ဋီ၊၁။၃၈၁။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၅၁။ (သံ၊ဋီ၊၂။၄၃၁-၌ အနုရုပဓမ္မဒေသနာ-ဟု ရှိသည်။)

အနုရုပပစ္စဝေက္ခဏာ (တိ) [အနုရုပ+ပစ္စဝေက္ခဏာ] လျော်သောဆင်ခြင်ခြင်း။ “ဣဓ ဘိက္ခုနာ သစ္စိကိရိယာယာ”တိအာဒိကာ အနုရုပပစ္စဝေက္ခဏာ။ အနုဋီ၊၁။၉၆။... ဟိ-ဧဝေတ္ထပ္ပါနံ အနုရုပပစ္စဝေက္ခဏာဝသေန သ-သမ္ဘာရပထဝိအာဒိသု ။ ၎င်း။၉၈။ ပါရာ-ဣသစ်၊၂။၄၄၈-လည်း ကြည့်။

အနုရုပပစ္စဝေက္ခဏာသဟိတ (တိ) [အနုရုပ+ပစ္စဝေက္ခဏာ+သဟိတ] လျော်သောဆင်ခြင်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော။ ဝေ ဝုတ္တာနိ တောနိ အနုရုပပစ္စဝေက္ခဏာသဟိတာနိ အဋ္ဌ ဝိရိယာ-ရမ္ဘဝတ္ထုနိ၊ တံမူလကာနိ ဝါ ပစ္စဝေက္ခဏာနိ။

အဘိဓာန် ၂-၁၂-ပ-မ-မ-ဆ-စ

မူလဋီ၊၁။၈၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၁၄၁။ (သာရတ္ထ၊၂။၂၈-လည်း ကြည့်။)

အနုရုပပဋိပတ္တိ (တိ) [အနုရုပ+ပဋိပတ္တိ] လျော်သောအကျင့်ရှိသော၊သု။ အနုလောမကာရိ-ကြည့်။

အနုရုပပ္ပဝတ္တိ (တိ) [အနုရုပ+ပဝတ္တိ] လျော်စွာ - လျှောက်ပတ်စွာ - ဖြစ်ခြင်းရှိသော။ ပရေန ကတဿ ဥပကာရဿ အနုရုပပ္ပဝတ္တိ အတ္တနိ ကတံ ဥပကာရံ ဥပကာရတော ဇာနန္တော ဝေဒိယန္တော ကတညူကတဝေဒိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၄။ အံ၊ဋီ၊၂။၅၆၊၂၀၄။

အနုရုပဗလုပ္ပါဒန (န) [အနုရုပ+ဗလ+ဥပ္ပါဒန] လျော်သောအကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်း။ အတ္တနော အတ္တနော အနုရုပဗလုပ္ပါဒန နိယတေသု (အနုရုပဗလုပ္ပါဒနိယတေသု။ သာရတ္ထ၊၁။၃၄၃။) ကာရဏေသု ကတ္တုဝေါဟာရသိဒ္ဓိ-တော။ သာရတ္ထ၊၂။၂၅၄။

အနုရုပဗလုပ္ပါဒနနိယတ (တိ) [အနုရုပဗလုပ္ပါဒန+နိယတ] လျော်သောအကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်း၌ မြဲသော။ အတ္တနော အတ္တနော အနုရုပဗလုပ္ပါဒနနိယတာနိ ကာရဏာနိယေဝ ကဧဝန္တိ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉။

အနုရုပဗလုပ္ပါဒနိယတ (တိ) [အနုရုပ+ဗလ+ဥပ္ပါဒ+နိယတ] လျော်သောအကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း၌ မြဲသော။ အနုရုပဗလုပ္ပါဒန-ကြည့်။

အနုရုပပရိဝိတက္ကနပရိဒီပန (န) [အနုရုပ+ပရိ-ဝိတက္ကန+ပရိဒီပန] သင့်လျော်သော အကြံအစည်ကို ပြခြင်း။... ဣဒံ တေသံ ဘိက္ခုနံ အနုရုပပရိဝိတက္ကနပရိဒီပန၊ သာရတ္ထ၊၁။၄၃၄။

အနုရုပဝါစကဘာဝ (ပု) [အနုရုပ+ဝါစက+ဘာဝ] လျော်စွာ ဟောတတ်သည်၏အဖြစ်။ သမ္ပုတိပရမတ္ထဘေဒဿ အတ္တဿ အနုရုပ-ဝါစကဘာဝေန။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၀၃။

အနုရူပဝိဟာရသမင်္ဂိဘာဝပရိဒီပန (န) [အနု-
ရူပ + ဝိဟာရ + သမင်္ဂိ + ဘာဝ + ပရိဒီပန]
သင့်လျော်သော ဝိဟာရနှင့် ပြည့်စုံသည်၏
အဖြစ်ကို-ပြခြင်း-ပြကြောင်း ဖြစ်သော
စကား။ ဝိဟာရတိတိ တဒနုရူပဝိဟာရသမင်္ဂိ-
ဘာဝပရိဒီပနံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၀။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊
၂၀၂။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၂၉၀။ အညတရဝိဟာရ-
သမင်္ဂိပရိဒီပန၊ဝိဟာရတိ-တို့လည်း ကြည့်။

အနုရူပသဘာဝ (ပု) [အနုရူပ+သဘာဝ]
လျော်-လျှောက်ပတ်-သော၊- သဘော-
တရား။

အနုရူပသဘာဝဘူတ (တိ) [အနုရူပသဘာဝ+
ဘူတ] လျော် - လျှောက်ပတ်သော -
သဘော-တရား- (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။အနု-
ဓမ္မပဋိပန္န (ခ) အနက် ကြည့်။

အနုရောဓတိ (ကြိ) [အနု + ရုဒ + အ + တိ]
အမှတ်ပြု-တမ်းတ-၍ ငိုကြွေး၏။ ယထာပီ
ဒါရကော စန္ဒံ၊ ဂစ္ဆန္တိ မနုရောဓတိ။ ပေတ။
၁၃၇။ ဇာ၊၁။၁၂၃။ ပုတ္တံ စန္ဒံ အာကာသေ
ဂစ္ဆန္တိ ဒိသ္မာ... သော ဟိ ဝိဇ္ဇမာနစန္ဒံ အနု-
ရောဓတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၄။

အနုရောဓ (ပု) [အနု+ရူပ+ဏ၊အနုရူပတိတိ
အနုရောဓော၊ ကာမေတိတိ အတ္ထော။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၉၅။ အနုရူပတိ ဧတေနာတိ အနု-
ရောဓော၊ ရာဂေါ။ သံ၊ဋီ၊၁။၂၁၀။ မဟာနိ၊
ဋ္ဌ၊၃၂။ အနုရောဓနံ အနုရောဓော၊ ကော၊
ရူဓ အာဝရဏေ။ ဓာန်၊ဋီ၊၃၄၅။] အလိုရှိတတ်
သောတရား၊ လိုချင်-နှစ်သက်-တပ်မက်-
တတ်သောတရား၊ လိုချင် - နှစ်သက် - တပ်
မက် ကြောင်းဖြစ်သောတရား၊ (လောဘ၊
ရာဂ)၊ လိုက်လျောခြင်း၊ မဆန့်ကျင်ခြင်း၊ ချစ်
ခြင်း။ ရာဂေါ သာရာဂေါ အနုနယော အနု-
ရောဓော နန္ဒိ နန္ဒိရာဂေါ...။ အဘိ၊ဓ၊၂၁၅။
၂၂၉။ အဘိ၊ဝိ၊၃၇၆။ မဟာနိ၊၆။ စူဠနိ၊၂၇။
တဿာနုရောဓာ အထ ဝါ ဝိရောဓော။ သံ၊၂။

၄၁၂။ အံ၊၃။၇၊၉။ သုခေ အနုရောဓံ ဝုက္ခေ
စ ဝိရောဓံ အနုပ္ပါဒေန္တော...။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇။
ပထဝိယာ ဣန္ဒြိယသ ဓ နေဝ အနုရောဓော
ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ န ဝိရောဓော။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၂။
ပရေသံ သမာနတာယ စ အတ္တနိ အနုရောဓံ
ဝိနေန္တော...။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၁။ အနု-
ရောဓော အနုဝတ္တနံ၊ ဓာန်၊၃၄၅။ အနုရောဓ-
ဝိရောဓ၊အနုနယ-တို့လည်း ကြည့်။

အနုရောဓပဋိဝိရောဓ (ပု) [အနုရောဓ+ပဋိ-
ဝိရောဓ] ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း၊ လောဘနှင့်
ဒေါသ။ တေ နရာ “မာဏဝါ”တိ လဒ္ဓနာမာ
သတ္တာ လာဘာလာဘာဒိဝသေန ဝုဇ္ဈိဟာနိ-
ဝသေန အနုရောဓပဋိဝိရောဓံ အာပန္နာ...။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၆။

အနုရောဓမူလက (တိ) [အနုရောဓ+မူလ+က]
လိုချင်-တပ်မက်-သော လောဘ (ရာဂ)
ဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသော။ အနုရောဓ-
မူလကော အာယာတော မူလကာရဏေ
ဝိက္ခမ္ဘိတေ ဝိက္ခမ္ဘိတောယေဝ ဟောတိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၁၁။

အနုရောဓဝိရောဓ (ပု) [အနုရောဓ+ဝိရောဓ]
လိုက်လျောခြင်းနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း၊ လောဘ
(ရာဂ)နှင့် ဒေါသ (ပဋိသ)။ သော ဧဝံ
အနုရောဓဝိရောဓံ သမာပန္နော...။ မ၊၁။
၃၃၃။ အဘိ၊က၊၃၅၂။ အနုရောဓဝိရောဓန္တိ
ရာဂဉ္စေ ဒေါသဉ္စေ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၁။ အနုရောဓ-
ဝိရောဓေသု မာ သဠိတ္တော တဒါ စရံ။
အနုရောဓဝိရောဓေဟိ ဝိပုမုတ္တော တထာ-
ဂတော။ သံ၊၁။၁၁၃။ အနုရောဓဝိရောဓေ-
သုတိ ရာဂပဋိသေသု။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၂။ အနု-
ရူပတိ ဧတေနာတိ အနုရောဓော၊ ရာဂေါ။
ဝိရူပတိ ဧတေနာတိ ဝိရောဓော၊ ပဋိသော။
သံ၊ဋီ၊၁။၂၁၀။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ ဟောတိ၊ ... အနု-
ရောဓဝိရောဓော ဟောတိ။ မဟာနိ၊၂၃၈။

အနုရောဓဝိရောဓပုပ္ဖဟာန (န) [အနုရောဓဝိရောဓ + ပဟာန] ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်းကို ပယ်ခြင်း၊ လောဘ၊ ဒေါသကို ပယ်ခြင်း။ အနုရောဓဝိရောဓပုပ္ဖဟာန။ (ယထာသန္တတိမုတင်၏ အကျိုး။) ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၇၅။ တေန တာဒိလက္ခဏာနုဂဏတာ၊ တတော ဧဝ အနုရောဓဝိရောဓပုပ္ဖဟာန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၇၆။ အနုရောဓဝိရောဓပုပ္ဖဟာနဝသေန (အနုရောဓဝိရောဓပုပ္ဖဟာနဝသေန။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၃၃၅။ မ၊ ၁။ ၃၉၂။) မဇ္ဈတ္တဘာဝေါ...။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၄၄၀။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၆၂။

အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပမုတ္တ (တိ) [အနုရောဓဝိရောဓ + ဝိပ္ပမုတ္တ] လိုက်လျောခြင်းနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း - လောဘနှင့် ဒေါသ - ရာဂနှင့် ပဋိသန္ဓေ - တို့မှ လွတ်မြောက်သော၊ သူ။ ယောဂါနုဘာဝေါ ဟိ သေ၊ ယဒိဒံ (ယဒိသံ) အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပမုတ္တော ...။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၃၅၀။ မ၊ ၁။ ၂။ ၄၉။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၂၁၀။ ပဋိသန္ဓေ၊ ၁။ ၁၆၄။ ပုရိမေန ဟိ “အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပမုတ္တော” တိ အာဒိဝစနေန ဘာဝနမနုယတ္တဿ အာနိသံသော ဝုတ္တော။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၂၉၅။

အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပဟာန (န) [အနုရောဓဝိရောဓ + ဝိပ္ပဟာန] အနုရောဓဝိရောဓပုပ္ဖဟာနနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပဟိန (တိ) [အနုရောဓဝိရောဓ + ဝိပ္ပဟိန] ပယ်ပြီးသော ရာဂ ဒေါသရှိသော၊ ရာဂ ဒေါသကို ပယ်ပြီးသော၊ သူ။ သော ဧဝ အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပဟိနော ယံ ကိဉ္စိ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ ။ မ၊ ၁။ ၃၃၇။ သော ဧဝ အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပဟိနော ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယာ၊ ။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၆။ အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပဟိနော၊ သမ္မာ သော လောကေ ပရိမုစ္စဇေယျ။ သုတ္တန်၊ ၃။ ၃၃၁။ အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပဟိနောတိ သဗ္ဗဝတ္ထု။ သု ပဟိနရာဂဒေါ-

သော။ သုတ္တန်၊ ၄။ ၂။ ၉၄။ ဧဝ ဥဘယထာပိ အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပဟိနော ဟုတ္တာ။ သုတ္တန်၊ ၄။ ၂။ ၂၁၁။

အနုရောဓဝိရောဓသမတိက္ကန္တ (တိ) [အနုရောဓဝိရောဓ + သမတိက္ကန္တ] ရာဂ၊ ဒေါသ - ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း - ကို ကောင်းစွာလွန်မြောက်ပြီးသော၊ သူ။ အမုသ္မိံ နတ္ထိ ရာဂေါ၊ အမုသ္မိံ နတ္ထိ ပဋိသန္ဓေ၊ ... အနုရောဓဝိရောဓသမတိက္ကန္တော။ မဟာနိ၊ ၈။ အနုရောဓဝိရောဓသမတိက္ကန္တောတိ အနုနယဉ္စ ပဋိသဉ္စ သမ္မာ အတိက္ကန္တော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂။ ၃။

အနုရောဓဝိရောဓသမာပန (တိ) [အနုရောဓဝိရောဓ + သမာပန] ရာဂ ဒေါသ - သို့ ရောက်သော - ရှိသော၊ သူ။ သော ဧဝ အနုရောဓဝိရောဓသမာပနော န ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယာ...။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၆။

အနုရောဓဝိရောဓပျိဒန (န) [အနုရောဓဝိရောဓ + ဥပျိဒန] လိုက်လျောခြင်းနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း - လောဘနှင့် ဒေါသ - ရာဂနှင့် ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေခြင်း။ အနုရောဓဝိရောဓပျိဒနမေဝ စေတ္တ သဠနံ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၂၁၀။

အနုရောဓာဒိပ္ပဟာနဝစန (န) [အနုရောဓ + အာဒိ + ပဟာန + ဝစန] လိုက်လျောခြင်း - လောဘ - ရာဂ - စသည်ကို ပယ်ခြင်းကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော စကား။ တေနာတိ အနုရောဓာဒိပ္ပဟာနဝစနေန။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၂၉၅။ မ၊ ၁။ ၂။ ၃၄၅။ မူလဒီ၊ ၂။ ၁၄၉။

အနုလဂ္ဂ (တိ) [အနု + လဂ္ဂ] ကပ်အပ် - နှောင်ဖွဲ့အပ် - ဝိုင်းအံ့အပ် - နှိပ်စက်အပ် - သော။ အနာသတ္တ (ဥဒါန၊ ၄။ ၁၉၈) ကြည့်။ အနုဗဒ္ဓ (အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၅၉) လည်း ကြည့်။

အနုလာ (ထိ) အနုဋ္ဌာ - ကြည့်။

အနုလာပ (ပ) [အနု + လာပ + အာ။ အနု ပုနုပ္ပုနံ လာပေါ အနုလာပေါ။ ဓာန်၊ ၁။ ၂။ ၂။ အပန်

ဖန် အထပ်ထပ် ပြောဆိုသော စကား၊ ပြော
ပြီး စကားကို - တဖန် - ထပ် - ပြောခြင်း။
မဟုတ်ဘဲ သာသနာလောကီ။ ဓာန်။ ၁၂၃။

အနုလိတ္တ (တိ) [အနု + လိပ + တ] (က) လိမ်း -
ကျံ - ချယ် - သ - အပ်သော။ သူ။ စန္ဒာ-
သာရာနုလိတ္တ။ ဗာဟု ဆို၍ ဓမ္မပါလသ။
ဇော။ ၁၂၆။ ဇော။ ၁၂၇။ ၁၂၈။ ဇောတိသုမန-
မလ္လိကာဒိန် ဝိယ ပုပ္ဖ နဟာတာနုလိတ္တ။
မိလိန္ဒ။ ၃၃၉။ ... စန္ဒာနုလိတ္တ (-တ္တာ?)
ဝိယ ရုစိရဂတ္ထေ၊ ဂေါသိတစန္ဒာနု ဗဟုလ-
တရာနုလိတ္တ (-တ္တာ?) ဝိယ...။ ဝိမာနာ။ ၁၆၃။
စန္ဒာနုသဒ္ဓါတိ စန္ဒာသာရာနုလိတ္တ။
ပေတ။ ၁၆၄။ ရာဇာ နှာတာနုလိတ္တ။
ဇော။ ၁၂၇။ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေန စန္ဒာနု
အနုလိတ္တ။ ဇော။ ၁၄၆။ (ခ) မံ - ဖုံး -
အပ်သော။ မံသံ န ဇာနာတိ “မယာ သရိရံ
အနုလိတ္တ” နှိ။ သရိရမ္ပိ န ဇာနာတိ “အဟံ
မံသေန အနုလိတ္တ” နှိ။ အဘိ။ ၁၂။ ၂၄၀။
(ခုဒ္ဒက။ ၁၆၆။ လည်း ကြည့်)။

အနုလိတ္တဂတ္ထ (တိ) [အနုလိတ္တ + ဂတ္ထ] ချယ် - သ
- လိမ်း - ကျံ - အပ်သောကိုယ်ရှိသော။ ကိုယ်
ကို လိမ်းကျံထားသောသူ။ ယထာ မဟာရာဇ
ပုရိသော၊ အဂလုတဂရတာလိသကလော-
ဟိတစန္ဒာနုလိတ္တဂတ္ထ။ မိလိန္ဒ။ ၃၂၁။
သော ဌာနာ စာဝိတဒိဝသေ... မာလာ ပိလန္ဒိ-
တှာ ဂန္ဓေဟိ အနုလိတ္တဂတ္ထော ဂေဟံ အာ-
ဂန္ဓာ နိသိဒိ။ ဓမ္မာ။ ၁၁။ ၄၀၆။ ရတ္တစန္ဒာနု
သဗ္ဗသော အနုလိတ္တဂတ္ထော။ ဝိမာနာ။ ၁၆၃။

အနုလိတ္တမတ္တိကာ (တိ) [အနုလိတ္တ + မတ္တိကာ]
လိမ်း - ကျံ - မံ - အပ်သော ပြေညက်။ မံသံ
ဘိတ္တိယံ အနုလိတ္တမတ္တိကာ ဝိယ။ အဘိ။ ၁၂။
၂။ ၂၃၉။ ၂၄၀။

အနုလိတ္တသဗ္ဗဂီ (တိ) [အနုလိတ္တ + သဗ္ဗ + အင်္ဂ +
ဂြ] ချယ် - သ - လိမ်း - ကျံ - အပ်သော အ

လုံးစုံသော ကိုယ်အင်္ဂါရှိသော။ အလုံးစုံသော
ကိုယ်အင်္ဂါတို့ကို လိမ်း - ကျံ - ချယ် - သ -
ထားသော။ သူ။ ဟရိစန္ဒာနုလိတ္တဂီန္တိ လော-
ဟိတစန္ဒာနု အနုလိတ္တသဗ္ဗဂီ။ ထေရီ။ ၁၂၃။

အနုလိတ္တသရိရ (တိ) [အနုလိတ္တ + သရိရ] ချယ် -
သ - လိမ်း - ကျံ - အပ်သော ကိုယ်ရှိသော။
ကိုယ်ကို (စန္ဒာနုသောတို့ဖြင့်) လိမ်းကျံသော။
သူ။ စန္ဒာနုသာရာနုလိတ္တတိ သာရာဇာတေန
စန္ဒာနုဂန္ဓေန အနုလိတ္တသရိရ။ ဝိမာနာ။ ၁၆၃။

အနုလိတ္တသီလဂန္ဓ (တိ) [အနုလိတ္တ + သီလ + ဂန္ဓ]
လိမ်း - ကျံ - အပ်သော သီလဟူသော နှံသော
ရှိသော။ သီလဟူသော နှံသောကို လိမ်း - ကျံ -
ထားသော။ သူ။ ပရုဇ္ဈကစ္ဆလောမော သော
အနုလိတ္တအမတ္တိတော အနုလိတ္တသီလဂန္ဓာ။
မိလိန္ဒ။ ၁၆၄။

အနုလိပ္ပတိ (ကြိ) [အနု + လိပ + အ + တိ] (က)
လိမ်း - ကျံ - မံ - ၎င်း။ ကုသလော ဘိသက္ကော
... ဝဏမုခံ ကက္ခန္ဓတိခိဏခါရကဋ္ဌကေန ဘေ-
သဇ္ဇေန အနုလိပ္ပတိ ပရိပစ္စနာယ။ မိလိန္ဒ။
၁၁၇။ (ခ) လိမ်း - ကျံ - ချယ် - သ - ၎င်း။
ကာဠာနုသရိယံ ဂဟု၊ အနုလိပ္ပိ တထာ-
ဂတံ။ အပ။ ၁။ ၃၇၈။ ထေရီ။ ၁၁။ ၂၇၅။

အနုလိပ္ပနု (န) [အနု + လိပ + ယု] လိမ်း - ကျံ -
မံ - ခြင်း။ ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော .. ဘေ-
သဇ္ဇာနုလိပ္ပနုမနဝိရေစနာနုဝါသနကိရိယ-
မနုသိက္ခိတော...။ မိလိန္ဒ။ ၃၃၄။

အနုလိပ္ပယတိ (ကာ၊ ကြိ) [အနု + လိပ +
ဏယ + တိ] လိမ်း - ကျံ - ချယ် - သ - စေ၏။
တေ သဒေဝကံ လောကံ သီလဝရစန္ဒာနုဂန္ဓေန
အနုလိပ္ပယန္တိ။ မိလိန္ဒ။ ၂၄၅။

အနုလိပ္ပိတဗ္ဗ (တိ) [အနု + လိပ + တဗ္ဗ] လိမ်း -
ကျံ - မံ - ဖုံး - အပ်သော။ ယောဂီနာ

ယောဂါဝစရေန ... လောကဗဟဂစ္ဆန္တေန
မေတ္တာဘောသဇ္ဇေန မာနသံ အနုလိမ္မိတွာ
မိလိန္ဒ။၁၇၉။

အနုလိမ္မိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+လိပ+တွာ]လိမ်း-
ကျံ-ချယ်-သ-မံ-မံ-ဇ်-ဇ်။ နှာပေတွာ
အနုလိမ္မိတွာ၊ ဝေဇ္ဇေတွာ ဗုဒ္ဓဝေဇ္ဇနံ။ စရိ-
ယာ။၄၁၁။ အနုလိမ္မိတွာတိ သုရဘိဝိလေ-
ပနေန ဝိလိမ္မေတွာ။ စရိယာ။၄။ ၂၁၆။ ဂန္ဓော-
ဒကေန နှာပေတွာ ဂန္ဓဟိ အနုလိမ္မိတွာ...။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၉။ မံသံ အဋ္ဌိသဏံသံ အနုလိမ္မိတွာ
ဋ္ဌိတံ။ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၄၉။ ဩကာသတော ဝိသုဒ္ဓိ-
ကာနိ (သုခိကာနိ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ) တိဏိ အဋ္ဌိ-
သတာနိ အနုလိမ္မိတွာ ဋ္ဌိတံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၂၄၅။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၃၆။ (အပါ၊၁။၃၇၈။ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၇၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၅-တို့၌ အနု-
လိမ္မေတွာ-ဟု ရှိသည်ကို အနုလိမ္မိတွာ-ပြင်
သင့်သည်။)

အနုလိမ္မေတိ (ကာ၊ကြိ) [အနု+လိပ+ဧက+
တိ] လိမ်း-ကျံ-မံ-စေ၏။ ဘိသက္ကော...
တေန တေန ဘောသဇ္ဇေန ... အနုလေပနိယံ
အနုလိမ္မေတိ၊ အနုဝါသနိယံ အနုဝါသေတိ။
မိလိန္ဒ။၁၆၉။

အနုလိမ္မေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+လိပ+ဧက+
တွာ] လိမ်း-ကျံ-ချယ်-သ-စေ၍။
အနုလိမ္မိတွာ-ကြည့်။

အနုလေပ (ပ) [အနု+လိပ+ဧက] (က) နောက်
ထပ်လိမ်းကျံခြင်း၊ နောက်ထပ်လိမ်းကျံအပ်
သော အင်္ဂတေသရွတ်၊ အင်္ဂတေသရွတ်-
ကျံ-ကိုင်-ခြင်း။ နိဋ္ဌိတေ နဝကမ္မေ စ၊
အနုလေပမဒါသဟံ... အနုလေပသိဝံ ဖလံ။
အပါ၊၁။၂၇၆။ အနုလေပမဒါသဟန္တိ အနု
ပစ္စာ သုခာလေပံ အဒါသိံ၊ သုခာယ
လေပါပေသိန္တိ အတ္ထော။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၇။
(ခ) လိမ်း-ကျံ-မံ-ခြင်း။ ဒိသန္တိ ဘန္တေ

နာဂသေန ဝေဇ္ဇာနံ ဥပက္ကမာ ဘောသဇ္ဇ-
ပါနာနုလေပါ။ မိလိန္ဒ။၁၅၃။ (ဂ) လိမ်း-
ကျံ-ချယ်-သ-ခြင်း။ လိမ်း-ကျံ-
ချယ်-သ-အပ်သော-အမ္မုနံ-အရည်-
အဆီ-မျိုး၊ မျက်နှာချယ်မှုန့်၊ အလှရည်၊
အလှဆီ-စသည်။ စန္ဒနာနုလေပေန ဝါ ရုစိ-
ရဂတ္ထေ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၆၃။

အနုလေပဒါယက (တိ) [အနုလေပ+ဒါယက]
အင်္ဂတေ ပေးလှူခဲ့ဘူးသော၊ အနုလေပဒါ-
ယက အမည်ရှိသော၊သူ၊ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အနုလေပဒါယကတ္ထေရ (ပ) [အနုလေပ-
ဒါယက+ထေရ] အင်္ဂတေ ပေးလှူခဲ့ဘူး
သောမထေရ်၊ အနုလေပဒါယကမထေရ်။
အပဒါနိပါဠိတော်၌ ဤအမည်ဖြင့် မထေရ်
၂-ပါးတွေ့ရသည်။ အပါ၊၁။၁၉၀၊၂၇၆။ အပါ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၅၈-တို့ ကြည့်။

အနုလေပန (န) [အနု+လိပ+ယ] အနုလေပ
(ဂ) အနက်နှင့် တူ။ ကာယာရုဇ္ဈော ပန
အာဂန္တုကအနုလေပနာဒိဂန္ဓော လူစ အဓိပ္ပေ-
တော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀။

အနုလေပနမတ္တိကာ (တိ) [အနုလေပန+
မတ္တိကာ] လိမ်းကျံထားသော-မြေညက်-
မြေသရွတ်။ ယထာ ဘိတ္တိပါဒါဒိဝသေန ဌပိတံ
ကဋ္ဌံ တဿေဝ အာဗန္ဓနဝလ္လိ၊ အနုလေပန-
မတ္တိကာ ဆာဒနတိဇာန္တိ တောနိ ကဋ္ဌာဒီနိ ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၃၆။

အနုလေပနိယ (တိ) [အနု+လိပ+အနိယ]
လိမ်း-ကျံ-မံ-အပ်-ထိုက်-သော၊သူ။
အနုလိမ္မေတိ-ကြည့်။

အနုလေပမတ္တိကာ (တိ) [အနုလေပ+မတ္တိကာ]
လိမ်းကျံထားသော-မြေညက်-မြေသရွတ်။
မတ္တိကန္တိ အနုလေပမတ္တိကံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၂။

အနုလောကိက (တိ) [အနု+လောက+ကာ]
အဖန်ဖန်-အထပ်ထပ်-အစဉ် (ခရီးစဉ်)
အားဖြင့်-ကြည့်သောသူ။ သာရိပုတ္တတ္ထေ-
ရောပိ တဿ ဂမနံ သုတော သိသာနု-
လောကိကော ဂန္ဓာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၀။ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၁။၄၇။ သိသာနုလောကိကောတိ ပုရတော
ဂစ္ဆန္တဿ သိသံ အနု အနု ပဿန္တော။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၅၇။ အနုလောကိ-လည်း ကြည့်။

အနုလောကီ (တိ) [အနု+လောက+ကီ] အဖန်
ဖန်-အထပ်ထပ်-အစဉ်(ခရီးစဉ်)အားဖြင့်-
ကြည့်သောသူ။ အာယသ္မန္တံ ပုဏ္ဏံ မန္တာဏိ-
ပုတ္တံ ပိဋိတော ပိဋိတော အနုဗန္ဓိ သိသာနု-
လောကီ။ မ၊၁။၂၀၀။ သိသာနုလောကီတိ
ယော ဥန္နုတဋ္ဌာနေ ပိဋိံ ပဿန္တော နိန္နုဋ္ဌာနေ
သိသံ ပဿန္တော ဂစ္ဆတိ။ သိသာနုလောကီ
အဂမာသိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၁။ ဒဿနံ အဝိဇ္ဇေန္တော
ဣရိယာပထာနုဗန္ဓုနေန အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိ၊
သိသာနုလောကီနော ဟုတော အနုဂတာ
ဟောန္တိ ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀။ သိသာနုလော-
ကီနောတိ သိသေန အနုလောကီနော၊ သိသံ
ဥက္ခိပိတော မဂ္ဂါနုက္ကမေန ဩလောကယမာ-
နာတိ အတ္ထော။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၁၉၁။

■နုလောမ (တိ) [အနု+လောမ။ အနုလော-
မ။ (နာမဓာတ်)+အ။ (အနုလောမေတိ-
ကြည့်။) လောမာနိ အနုဂတံ အနုလောမံ၊
ယထာ သေသလောမာနိ အနုဂတံ လောမံ
တဒနုကူလတ္တာ “အနုလောမ”န္တိ ဝုစ္စတိ၊
တထာ တံဇာတိယကံ ယေသံ ကေသဉ္စိ
အနုကူလံ သဗ္ဗမ္ပိ ရုဋ္ဌိဝသေန “အနုလော-
မ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ တမေဝ အနုလောမိကံ၊
အနုကူလန္တိ အတ္ထော။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ၊ဋ္ဌ၊သစ်။
၂၇၁။ ရုဋ္ဌိသဒ္ဓေါ တူယံ (တုလျသဒ္ဓေါ) သဒ္ဓိ-
သပရိယာယော။ ယထာ—ပဝိဏ၊ ကုသလ၊
ပတိလောမ၊ အနုလောမာ ဣတ္ထဝယဝတ္တာ-
ဘာဝေါ၊ ဧဝံ တုလျသဒ္ဓေပိ။ မဟာဘာဏပု-
ဇီပ၊၁။၁။၉။] (၁) လျော်-လျောက်ပတ်-

သော၊ မဆန့်ကျင်သော၊ ကိုက်ညီသော။
အပိ န မေတံ အာနန္တ အနုလောမံ အဘဝိဿ
ဉာဏဿ ဥပ္ပါဒါယ “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ”-
တိ။ သံ၊၂။၅၆၅။ အဇ္ဈတ္တဝုဋ္ဌာနာနံ အနု-
လောမာ စတ္တာရော ဝိမောက္ခာ။ ပဋိသံ။
၂၃၁။ အနုလောမေန္တိတိ အနုလောမာ။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၀။ ဧတံ အနုစ္စဝိကံ ဧတံ
အနုလောမံ၊ ယော ဧဝံ ပဋိစ္စနေ နိရုဓယ
အတ္တာနံ န ဒဿေယျ။ မဟာနိ၊၁၀၂။ အနုစ္စ-
ဝိကတ္တာ ဧဝံ စ အနုလောမံ။ တေသဉ္စ
အနုလောမေတိ၊ အထ ခေါ န ဝိလောပံ
န ပစ္စနိကဘာဝေ ဌိတံ၊ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂၂၃။
(၂) (က) အလျော်၊ လျော်-လျောက်
ပတ်-သော အရာ၊ အနုလံ။ တေသညေဝ
အတ္တာနံ ဝသေန အနုလောမပဋိလောမ-
တော ပဝတ္တပါဋိဓမ္မဝသေန “ဓမ္မယမက”န္တိ
ဝါ၊ အနုလောမပဋိလောမတော ပဝတ္တပုစ္ဆာ-
ဝသေန “ပုစ္ဆာယမက”န္တိ ဝါ...။ ဧကေ-
ကသ္မိံ ယမကေ အနုလောမပဋိလောမဝသေ-
န ဒေု ဒေု ပုစ္ဆာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၈။ (၄င်း။
၂၉၃၊၂၉၄-စသည်တို့လည်း ကြည့်။) (၁)
လျော်သော - အလားတူသော - ပါရာဇိက
အာပတ်။ မေထုနဓမ္မဿ အနုလောမံ ဇာ-
နိတဗ္ဗန္တိ ဘိက္ခု အတ္တနော မုခေန ပရဿ
အင်္ဂဇာတံ ဂဏှာတိ။ ဝိ၊၅။၂၉၁-၂။ (ဂ)
ဝိဘင်း၊ ခန္ဓကတို့အား လျော်သော ပါဠိ၊
ပရိဝါရပါဠိ။ သုတ္တေ ဝိနယေ အနုလောမေ။
ဝိ၊၅။၂၇၉။ အနုလောမော နာမ ပရိ-
ဝါရော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၀၀။ (သ) ပစ္စည်းတရား
တို့အား လျော်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်
ဟောအပ်သော - အနုလောမ - ပဋ္ဌာန်း
ကျမ်း၊ယင်းကား—၁-တိကပဋ္ဌာန်း၊ ၂-ဒုက၊
၃-ဒုကတိက၊ ၄-တိကဒုက၊ ၅-တိကတိက၊
၆-ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်းဟု ၆-မျိုးရှိသည်။ တိကဉ္စ
ပဋ္ဌာနဝရံ ဒုကတ္တံ၊ . ဆ အနုလောမမ္ပိ
နယာ သုဂမ္ဘိရာ။ ပဋ္ဌာန၊၁။၁၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊

၁။၁၀။ အဘိဋ္ဌ၊၂။၂၄၁။ ဧဝံ အနုလောမေ
 ဆ ပဋ္ဌာနာနိ။ အဘိဋ္ဌ၊၁။၁၁။ အဘိဋ္ဌ၊၂။
 ၃၄၂။ (င) လျော်သော တည်ရာ၊ လျော်
 သောအကြောင်း။ ဝိနယာနုလောမသုတ္တာ-
 နုလောမ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၁၈)တို့ ကြည့်။ သာရတ္ထ၊
 ၂။၄၅-လည်း ကြည့်။ (စ) လျှောက်ပတ်-
 ထိုက်တန် - သော အသုံးအဆောင်အရာဝတ္ထု
 စသည်။ ဂေဟာနုလောမာနိ ယဒါဘိကခံတိ။
 ဒီ၊၂။၁၂၈။ (ဆ) အလျော်ဖြစ်သော - မိမိ
 ပြုသင့်သောကိစ္စကို ပြုသော - အဝိဇ္ဇာစသော
 အကြောင်းတရား။ သံသရာဝဋ်ဖြစ်ခြင်းအား
 လျော်သော အဝိဇ္ဇာ စသော အကြောင်း
 တရား။ ဘဂဝါ ရုတ္တိယာ ပဌမံ ယာမံ ပဋိစ္စ-
 သမုပ္ပါဒံ အနုလောမပဋိလောမံ မနသာ'ကာ-
 သိ။ ဝိ၊၂။၁။ အနုလောမပဋိလောမန္တိ အနု-
 လောမဉ္စ ပဋိလောမဉ္စ၊ တတ္ထ “အဝိဇ္ဇာပစ္စ-
 ယာ သင်္ခါရာ”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော
 အဝိဇ္ဇာဒိကော ပစ္စယာကာရော (ပစ္စယာ-
 ကာရန္တိ အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယဓမ္မံ။ သာရတ္ထ၊၃။
 ၁၃၄) အတ္တနာ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စကရဏတော
 “အနုလောမော”တိ ဝုစ္စတိ။ “အဝိဇ္ဇာယ-
 တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရော-
 ဓော”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော သွေဝ
 (=သော ဝေ ပစ္စယာကာရော။ သာရတ္ထ၊
 ၃။၁၃၅) အနုပ္ပါဒနိရောဓေန နိဂုဠမာနော
 တံ ကိစ္ဆံ န ကရောတီတိ တဿ အကရဏ-
 တော “ပဋိလောမော”တိ ဝုစ္စတိ။ ပုရိမ-
 နယေန ဝါ ဝုတ္တော (=“အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ
 သင်္ခါရာ”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော
 ပစ္စယာကာရော။ သာရတ္ထ၊၃။၁၃၅) ပဝတ္တိ-
 ယာ (=သံသာရပဝတ္တိယာ။၄င်း။) အနု-
 လောမော၊ ဣတရော တဿာ ပဋိလောမော-
 တိ ဝေဓမ္မတ္ထ အတ္တော ခဋ္ဌဗ္ဗော။ အာဒိတော
 ပန ပဋ္ဌာယ ယာဝ အန္တိ၊ အန္တတော စ
 ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာဒိ' ပါပေတော အဝုတ္တတ္တာ
 ဣတော အညေနတ္တေန အနုလောမပဋိ-

လောမတာ န ယုဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၅။ အနု-
 လောမပဋိလောမန္တိ ဟိ ဘာဝနပုံသကံ။
 အနုလောမတော၊ ပဋိလောမတော စ တံ
 ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ မနသာ'ကာသိတိ ဟိ တတ္ထ
 အတ္တော။ ဝဇိရ၊၃။၃၄။ အနုလောမပဋိလော-
 မန္တိ ဘာဝနပုံသကံနိဗ္ဗေသော။ သာရတ္ထ၊၃။
 ၁၃၅။ (ဥဒါန၊၇၇။ ဥဒါန၊၄။၃၅၊၄၃။ ဝိမတိ၊
 ၂။၈၄-တို့လည်း ကြည့်။) (ဇ) ဝါဒအား
 လျော်သော - အနုလောမ - အဆို။ ဧဝံ
 တာဝ အနုလောမတော ဌပနာပါပနာရော-
 ပနာ ဟောန္တိ။ အဘိဋ္ဌ၊၃။၁၁၄။ အနုလော-
 မဋ္ဌပနာ၊ အနုလောမရောပနာ - တို့လည်း
 ကြည့်။ (ဈ) လျော်သောစိတ်၊ ရှေးနောက်
 တရားတို့အားလျော်သောစိတ်၊ အနုလုံဇော-
 စိတ်။ ယေသံ (ဇဝနာနံ) ပဌမံ ပရိကမ္ပံ၊
 ဒုတိယံ ဥပစာရံ၊ တတိယံ အနုလောမံ၊
 စတုတ္ထံ ဂေါတြဘုံ၊ ပဉ္စမံ အပ္ပနာစိတ္တံ။
 ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁။ ဣတော ပုဗ္ဗေ ပရိကမ္မာနံ ဥပရိ
 အပ္ပနာယ စ အနုလောမနတော (အနု-
 လောမတော။ ဝိသုဒ္ဓိ။) “အနုလောမာနိ”-
 တိပိ ဝုစ္စန္တိ။ သာရတ္ထ၊၂။၂၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။၁၃၄။ ယသ္မိသိ ဝါရေ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ၊
 တသ္မိ အနုလောမံ နေဝ ဧကံ ဟောတိ၊
 န ပဉ္စမံ၊ မဟာပညဿ ပန ခွေ
 အနုလောမာနိ ဟောန္တိ၊ ... မဇ္ဈိမပညဿ
 တိကံ အနုလောမာနိ ဟောန္တိ။ အဘိဋ္ဌ၊၁။
 ၂၇၅။ တဒနန္တရမ္ပိ တထေဝ သင်္ခါရေ အာရမ္မ-
 ကံ ကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ တတိယံ ဇဝနစိတ္တံ၊ ယံ
 အနုလောမန္တိ ဝုစ္စတိ။ ကိဿာနုလောမံ?
 ပုရိမဘာဂပစ္စိမဘာဂါနံ၊ တဉ္စိ ပုရိမာနံ
 အဋ္ဌန္တံ ဝိပဿနာဉာဏာနံ တထကိစ္စတာယ စ
 အနုလောမေတိ၊ ဥပရိ စ သတ္တတိ သာယ
 ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ . ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၀၈။
 အနုလောမံ ဂေါတြဘုဿ၊ အနုလောမံ ဝေါ-
 ဒါနဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။
 ပဋ္ဌာန၊၁။၁၃၈။ အနုလောမဉာဏလည်း

ကြည့်။ (၃) အစဉ်၊ အစမှ အဆုံး၊ အနုလုံ။
 ဘိက္ခု ဣမေ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေ အနုလောမဗ္ဗိ
 သမာပဇ္ဇတိ၊ ပဋိလောမဗ္ဗိ သမာပဇ္ဇတိ။ ဒီ၊ ၂။
 ၆၀။ အနုလောမန္တိအာဒိတော ပဋ္ဌာယ
 ယာဝ ပရိယောသာနာ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၀၄။
 (ထေရ၊ ၂။ ၄၉၂-လည်း ကြည့်။) အနုလော-
 မတော အဝိဇ္ဇာဒိန္နိ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဂါနိ စ
 ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၁၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
 ၁၉၆။ အနုလောမတောတိ ဧတ္ထ “သင်္ခါရာ
 ဗုက္ခသစ္စံ၊ အဝိဇ္ဇာ သမုဒယသစ္စ”န္တိ ဣမိနာ
 အနုက္ကမေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၃၂။
 ပဋိလောမ-လည်း ကြည့်။

အနုလောမကပ္ပိယ (န) [အနုလောမ+ကပ္ပိယ]
 လျော်စွာ ပြုစီရင်အပ်သောတရား၊ ပိဋကနှင့်
 လျော် - လိုက်လျော - ကိုက်ညီ - သော
 တရား။ (၁) ဝိနယမဟာပဒေသ ၄-ပါး။ (၂)
 သုတ္တန္တမဟာပဒေသ ၄-ပါး။ သုတ္တာနုလောမံ
 နာမ အနုလောမကပ္ပိယံ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၅၇။
 ဝိနယမဟာပဒေသော ကပ္ပိယာနုလောမ-
 ဝိဇာနတော နိပ္ပရိယာယတော အနုလောမ-
 ကပ္ပိယံ နာမ၊ မဟာပဒေသဘာဝေန ပန
 တိသဒိသတာယ သုတ္တန္တမဟာပဒေသသုပိ
 “အနုလောမကပ္ပိယ”န္တိ အယံ အဋ္ဌကထာ-
 ဝေါဟာရော။ ဒီ၊ ၂။ ၁၆၈။ သုတ္တာနု-
 လောမံ နာမ မဟာပဒေသ၊ ယံ “အနု-
 လောမကပ္ပိယ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ အနုလောမ-
 ကပ္ပိယံ ပန သုတ္တေန သမေန္တမေဝ ဂဟေ-
 တဗ္ဗံ၊ န ဣတရံ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၈၂။

အနုလောမကာရီ (တိ) [အနုလောမ+ကာရ+
 ကိ] လျော်သည်ကို ပြုလေ့ရှိသော၊ လျော်
 သောအကုင့်ရှိသော၊ သူ။ ဣမဉ္စ ပန စာဂါ-
 နုဿတိ အနုယုတ္တော ဘိက္ခု ... မေတ္တာယ
 အနုလောမကာရီ၊ ဝိသာရဒေါ ...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။ ၂၁၈။ အနုလောမကာရီ အနုဇ္ဈပပဋိပတ္တိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၈၄။

အနုလောမက္ကမ (ပ) [အနုလောမ+ကမ] အစမှ
 အဆုံးသို့သွားသော - လျော်သော - အနု-
 လောမ - အစဉ်။ ယော ဥပသမ္ပဒတော
 ပဋ္ဌာယ အနုလောမက္ကမေန ဝါ အာရောဓိတ-
 ဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပဋိလောမက္ကမေန ဝါ။
 ဝိ၊ ၂။ ၁၄၂။

အနုလောမခန္တိ (ထိ) [အနုလောမ+ခန္တိ] အနု-
 လောမိကခန္တိ နှင့် အနက်တူ။ အနုလောမခန္တိ-
 လဂ္ဂါန၊ မောဒတိ တိဒိဝံ ဂတောတိ။ အံ၊ ၂။
 ၁၁၀။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၇။

အနုလောမစိတ္တ (န) [အနုလောမ+စိတ္တ] အနု-
 လုံဇောစိတ်။ တယော ဝါတာ ဝိယ တိဏိ
 အနုလောမစိတ္တာနိ၊ စက္ခုမာ ပရိသော ဝိယ
 ဂေါတြဘူညာဏံ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၆။ သဗ္ဗန္တိ-
 မေန ပရိစ္ဆေဒေန ဒွိဟိ အနုလောမစိတ္တဟိ
 ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၁၅။ အနုလောမ (၂)
 (ဇ) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုလောမဉာဏ (န) [အနုလောမ+ဉာဏ]
 အနုလောမဉာဏံ၊ ရှေးဥဒယဗ္ဗယဉာဏံစသော
 ဝိပဿနာဉာဏံ ဂ-ပါးနှင့် အထက်၌ (နောက်၌)
 ရောက်အပ်သော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့အား
 လျော်သောဉာဏံ။ တဒနန္တရံ တေနော
 အာဝဇ္ဇနေန ဂဟိတက္ခန္ဓေ ဂဟေတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
 ပဌမံ ဇဝနံ အနုလောမဉာဏံ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။
 ၂၇၇။ အနုလောမ (၂) (စ) အနက်၊ အနုလော-
 မိကဉာဏံ-တို့လည်း ကြည့်။ အဋ္ဌန္တူ ဝိပဿနာ-
 ဉာဏာနံ တထကိစ္စတာယ အနုလောမေတိ
 ဥပရိ စ ပတ္တဗ္ဗာနံ သတ္တတိ သာယ ဗောဓိ-
 ပက္ခိယဓမ္မာနံ။ တဿ အနုလောမဉာဏန္တိ
 ဝုစ္စတိ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၀၈-၉။
 ၄၆၆။ ဇီ၊ ၄၇၉-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုလောမဋ္ဌ (ပ) [အနုလောမ+အတ္ထ] လျော်
 ခြင်း ဟူသော အနက်။ တတိယဿ ဟေဋ္ဌိ-
 မုပရိမာနံ အနုလောမဋ္ဌော စ ယုတ္တောတိ
 ဝုတ္တော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ ၄၇၉။

အနုလောမဌပနာ (ထိ) [အနုလောမ+ဌပနာ] ဝါဒအားလျော်သောအဆိုအားဖြင့် ပရဝါဒီ၏ အယူအဖို့ကို တည်စေခြင်း - ထားခြင်း - တည်စေကြောင်း-ထားကြောင်း-ဖြစ်သော စကားရပ်၊ အနုလောမဌပနာ။ အယံ တာဝ ပရဝါဒီပက္ခဏာ ဌပနတော နိဂ္ဂဟပါပနာ-ရောပနာနံ လက္ခဏဘူတာ အနုလောမဌပနာ နာမ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၁၃-၄။ အနုလောမပဉ္စက-ကြည့်။ ပဋိလောမဌပနာ-လည်း ကြည့်။

အနုလောမတာ (ထိ) [အနုလောမ+တာ] လျော်သည်၏အဖြစ်။ အညမညာနုလောမ-တာ-ကြည့်။

အနုလောမတ္ထ (န) [အနုလောမ+တ္ထ] (က) လျော်သည်၏ အဖြစ်။ ...လောကုတ္တရဓမ္မဿ အနုလောမတ္တာ အနုဓမ္မဘူတံ ဝိပဿနံ ဘာဝယမာနော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၆၃။ (ခ) အနုလောမ၏ အဖြစ်၊ အနုလုံ၏ အဖြစ်။ အနုလုံ၏ သဘော။ အနုလောမတ္တံ သယမေဝ ဝေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၇၉။

အနုလောမဓမ္မ (ပု) [အနုလောမ+ဓမ္မ] လျော်သောတရား။ ဓမ္မာနုဓမ္မပုဋိပနုဿာတိ နဝန္တံ လောကုတ္တရဓမ္မာနံ အနုလောမဓမ္မံ ပုဗ္ဗဘာဂ-ပုဋိပဓံ ပဋိပနုဿ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၆။ အနုဓမ္မ-လည်း ကြည့်။

အနုလောမန (န) [အနုလောမ+ယု] လျော်-လျောက်ပတ် - ခြင်း။ အနုလောမ (၂) (ဈ) အနက်၊ အနုလောမိက (ခ) အနက်တို့ ကြည့်။

အနုလောမနယ (ပု) [အနုလောမ+နယ] (က) အယူအားလျော်သောနည်း၊ အနုလောမနည်း။ ဣဒါနိ ဓမ္မေန သမေန အတ္တနော ဝါဒေ ဇယံ ဒသေတံ အနုလောမနယေ ပစ္စာသကဝါဒီဿ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၁၈။ (ခ) ဖြစ်ခြင်းကိုပြသောနည်း၊ အနုလောမနည်း။...

ဥပ္ပတ္တိဒီပနော အနုလောမနယော။ အဘိဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၉၇။

အနုလောမပက္ခ (ပု) [အနုလောမ+ပက္ခ] အနုလောမ-အဖို့-ဖက်၊ ဝါဒအားလျော်သော ဖက်၊ ပဌမ - အနုလောမ - နည်း။ အနုလောမပက္ခေ နိဂ္ဂဟဿ ပါပိတတ္တာ အနုလောမပါပနာ နာမ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၁၄။ ယထာဓိကတာယ လဒ္ဓိယာ အနုလောမနတော စေတ္တပဌမော နယော အနုလောမပက္ခော၊ တဗ္ဗိလောမနတော ဣတရော ပဋိလောမပက္ခောတိ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။ အနုဋီ၊ ၃။ ၆၉။

အနုလောမပစ္စနိက (ယ) (န) [အနုလောမ+ပစ္စနိက (ယ)] အလျော်နှင့်ဆန့်ကျင်ဖက် - အနုလုံနှင့် ပစ္စနိက - တွဲ၍ ဟောသော - အနုလောမပစ္စနိယ - ပဌာန်း။ ဤကျမ်းလည်း အနုလောမပဌာန်းကျမ်း အတူပင် ၆-မျိုး ပြားသည်။ အနုလောမ (၂) (ယ) အနက် ကြည့်။ ဆ အနုလောမပစ္စနိယမိ နယာ သုကမ္ဘိရာ။ ပဌာန၊ ၁။ ၁၇။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၄၂။

အနုလောမပစ္စနိကပဉ္စက (တိ) [အနုလောမ+ပစ္စနိက + ပဉ္စက] အလျော်အားဖြင့်၎င်း၊ ဆန့်ကျင်ဖက်အားဖြင့်၎င်း ဝါဒကို ပြဆိုရာ စကားရပ်၌ အနက် ၅-ပါးအပေါင်း၊ အနုလောမပစ္စနိကပဉ္စက။ (၎င်းတို့ကား-၁-အနုလောမပဉ္စက၊ ၂-ပဋိကမ္မစတုက္က၊ ၃-နိဂ္ဂဟစတုက္က၊ ၄-ဥပနယနစတုက္က၊ ၅-နိဂ္ဂမစတုက္က-တို့တည်း။) ဝေမေတံ ပုဂ္ဂလော ဥပလက္ခတိတိ-အာဒိကဿ အနုလောမပဉ္စကဿ နုပလက္ခတိတိအာဒိကာနံ ပဋိကမ္မနိဂ္ဂဟောပနယနနိဂ္ဂမနစတုက္ကာနံ ဝသေန အနုလောမပစ္စနိကပဉ္စကံ နာမ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၁၇။

အနုလောမပစ္စယာကာရ (ပ) [အနုလောမ+ပစ္စယာကာရ] သံသရာဝဋ် ဖြစ်ခြင်းအား လျော်သော အကြောင်းတရားတို့၏ အကျိုး တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုပုံ အခြင်းအရာ၊ အနုလုံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်။ အနုလောမပစ္စယာ ကာရဝသေန ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပမူလံ အာယတိမ္ပိ ဇာတိဇရာမရဏံ ဒဿေတံ...။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၁။ အနုလောမပစ္စယာကာရဝသေ နာတံ ပစ္စယဓမ္မဒဿနပဉ္စကပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မ ဒဿနဝသေန။ ပစ္စယဓမ္မာနဉ္စိ အတ္တနော ပစ္စယုပ္ပန္နဿ ပစ္စယဘာဝေါ ဣဒပစ္စယတာ ပစ္စယာကာရော၊ သော စ “အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တော။ သံသာရပု ဝတ္တိယာ အနုလောမနတော အနုလောမ ပစ္စယာကာရော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀-၁။ လောက သမုဒယန္တိ အနုလောမပစ္စယာကာရံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၃၁။ ပစ္စယဓမ္မာနံ ဟိ အတ္တနော ဖလဿ ပစ္စယဘာဝေါ အနုလောမပစ္စယာကာရော။ သံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၃၇။ အဝိဇ္ဇာဒိကဿ ပစ္စယဓမ္မဿ သင်္ခါရာပိပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မံ ပတိ ဟေတုအာဒိနာ ပစ္စယေန ပစ္စယဘာဝေါ ပစ္စယာကာရော၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါတိ အတ္တော။ အနု၊ဋ္ဌ၊၂။ ၉၁။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၆။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၄၀-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုလောမပဉ္စက (န) [အနုလောမ+ပဉ္စက] အနုလောမအားဖြင့် - အနုလောမအပို့၌ - ဖြစ်သော အနက် - ၅-ပါး အပေါင်း၊ အနု လောမပဉ္စက။ (၎င်းတို့ကား-၁-နိဂ္ဂဟ၊၂-အနုလောမပါပနာ၊၃-အနုလောမရောပနာ၊၄-ပဋိလောမပါပနာ၊ ၅-ပဋိလောမရောပနာ-တို့ တည်း။) ဟဉ္စိ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ သစ္စိကဋ္ဌ ပရမတ္ထေန (အနုလောမဋ္ဌပနာ)၊ တေန ဝတ ရေ ဝတ္တဗ္ဗေ “ယော သစ္စိကဋ္ဌော ပရမတ္ထော၊ တတော သော ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ သစ္စိ ကဋ္ဌပရမတ္ထေနာတိ (အနုလောမပါပနာ)။ ယံ တတ္ထ ဝဒေသိ “ဝတ္တဗ္ဗေ ခေါ ‘ပုဂ္ဂလော

ဥပလဗ္ဗတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေန’၊ နော စ ဝတ္တဗ္ဗေ ‘ယော သစ္စိကဋ္ဌော ပရမတ္ထော၊ တတော သော ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ သစ္စိ ကဋ္ဌပရမတ္ထေနာ’တိ”။ မိစ္ဆာ (အနုလောမ ရောပနာ)။ နော စ ပန ဝတ္တဗ္ဗေ “ယော သစ္စိကဋ္ဌော ပရမတ္ထော၊ တတော သော ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေနာ”တိ (ပဋိလောမဋ္ဌပနာ)။ နော စ ဝတ ရေ ဝတ္တဗ္ဗေ “ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ သစ္စိကဋ္ဌ ပရမတ္ထေနာ”တိ (ပဋိလောမပါပနာ)။ ယံ တတ္ထ ဝဒေသိ “ဝတ္တဗ္ဗေ ခေါ ‘ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေန’၊ နော စ ဝတ္တဗ္ဗေ ‘ယော သစ္စိကဋ္ဌော ပရမတ္ထော၊ တတော သော ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ သစ္စိ ကဋ္ဌပရမတ္ထေနာ’တိ”။ မိစ္ဆာ (ပဋိလောမ ရောပနာ)။ အဘိ၊က၊၁-၂။ ဝေမေတံ နိဂ္ဂဟဿ စ အနုလောမပဋိလောမတော စတုနံ ပါပနာရောပနာနဉ္စ ဝုတ္တတ္တာ “ဥပ လဗ္ဗတိ”တိအာဒိကံ အနုလောမပဉ္စကံ နာမ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၄။ (ဤ၌ အနုလောမ၊ ပဋိ လောမအားဖြင့် နိဂ္ဂဟ ၂-ခုဆိုသင့်လျက် ၁-ခုသာ ယူရခြင်းအကြောင်းကို အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၁၁၄-၅-တွင် ကြည့်။ မူလဋီ၊၃။၅၁-၌ကား အနုလောမ၊ပဋိလောမအားဖြင့် ဋ္ဌပနာ ၂-ခု ကို ထည့်၍ သတ္တက ဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို ဆို၍ ယင်း ၂-ခုကို ၄-ဝယ် ပဉ္စကအရ၌ မထည့်ခဲ့ ခြင်းအကြောင်း၊ နိဂ္ဂဟကို ပဉ္စက၌ အင်္ဂါ ၁-ခုအဖြစ်ဖြင့် ယူရခြင်း အကြောင်းတို့ကိုပါ ပြဆိုထားသည်။အနု၊ဋီ၊၃။၇၀-လည်းကြည့်။)

အနုလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် (ပ) [အနုလောမ+ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်] အနုလုံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်။ အနု လောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ လောကပစ္စယတော လောကသမုဒယောတိ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိသမုဂ္ဂါ တတ္ထံ ပကာသိတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၅၀။

အနုလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကထာ (ထိ) အနု လောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်+ကထာ] အနုလုံ ပဋိစ္စ

သမုပ္ပါဒ်စကားရပ်။ ဝိတ္တာရေန ပန သဗ္ဗာ-
ကာရသမ္ပန္နာ အနုလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကထာ
ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ကထိတာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၉။ ပဝတ္တိယာ
အနုလောမတော “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ” တိအာဒိ-
ကာ အနုလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကထာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၂။ ၁၂။

အနုလောမပဋိပဒါ (ထိ) [အနုလောမ + ပဋိပဒါ]
လျော်သော - မဆန့်ကျင်သော - ပဋိလောမ
မဟုတ်သော - အကျင့်။ တေ ပရိယယာ
ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အန္တရာယာယ ပရိ-
ဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေသံ ကုသလာနံ
ဓမ္မာနံ သမ္မာပဋိပဒါယ အနုလောမပဋိ-
ပဒါယ ဣမေသံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အန္တရာ-
ယာယ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ မဟာနိ။
၁၀-၁၁။ အနုလောမပဋိပဒါယာတိ အဝိရုဇ္ဈ-
ပဋိပဒါယ၊ န ပဋိလောမပဋိပဒါယ။ မဟာနိ။
၄။ ၅၅။ နေက္ခမ္ပန္တိ သမ္မာပဋိပဒံ အနုလောမ-
ပဋိပဒံ ။ စူဠနိ။ ၁၄၅။ (က) နိဗ္ဗာန်အား
လျော်သော သီလစသော အကျင့်။ အနု-
လောမပဋိပဒံ ပဋိပနာ ဓမ္မိကသမဏဉ္ဇာဟူကာ
လောကသို့ နတ္ထိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၁၆။ အနု-
လောမပဋိပဒန္တိ နိဗ္ဗာနာနုကုလံ သီလာ-
ဒိပဋိပဒံ။ မူလဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၇၆။ (ခ) နိဗ္ဗာန်ကို
ရခြင်းအားလျော်သော အကျင့်၊ ဝိပဿနာ-
ဘာဝနာ။ အနုလောမပဋိပဒံယေဝ အာရာ-
ဇေတုကာမာနံ ကုလပုတ္တာနံ တေရသ
ဇုတင်္ဂါနိ အနုညာတာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၅၇။
နိဗ္ဗာနာဓိဂမဿ အနုလောမတော အနု-
လောမပဋိပဒါ ဝိပဿနာဘာဝနာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊
၁။ ၈၈။

အနုလောမပဋိလောမ (တိ) [အနုလောမ +
ပဋိလောမ] အနုလုံ၊ ပဋိလုံ။ (က) အလျော်နှင့်
ဆန့်ကျင်ဖက်၊ ဖြစ်ခြင်းအား အလျော်နှင့်
ဖြစ်ခြင်းအား ဆန့်ကျင်ဖက်၊ ဖြစ်ပုံအခြင်း
အရာနှင့် ချုပ်ပုံအခြင်းအရာ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
အနုလောမပဋိလောမ မနုသာကာသိ။ ဝိ၊ ၃။

၁။ (အနုလောမ (၂) (ဆ) အနက်ကြည့်။)
(ခ) အစမှ အဆုံးတိုင်၊ အဆုံးမှ အစတိုင်၊
အနုလုံ၊ ပဋိလုံ။ အနုလောမပဋိလောမဗ္ဗိ
သမာပဇ္ဇတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၆၀။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၄-လည်း
ကြည့်။) (ဂ) ဝါဒအား အလျော်နှင့်ဝါဒအား
ဆန့်ကျင်ဖက်။ အနုလောမပဋိလောမတော
စတုန့် ပါပနာရောပနာနဉ္စ ဝုတ္တတ္တာ။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၁၄။ အနုလောမ (၂) (ဇ) အနက်
လည်း ကြည့်။

အနုလောမပဋိလောမတာ (ထိ) [အနုလောမ-
ပဋိလောမ + တာ] အနုလောမ၊ ပဋိလောမ၏
အဖြစ်၊ အနုလုံ၊ ပဋိလုံ - အနုလုံ၊ ပစ္စနိက - ၏
အဖြစ်။ ဒေသနာက္ခမတော စေတ္တ အနု-
လောမပဋိလောမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ...။ အနုဋ္ဌ၊
၃။ ၁၆၃။ အနုလောမ (၁) အနက်လည်း
ကြည့်။

အနုလောမပဋိလောမနယ (ပု) [အနုလောမ-
ပဋိလောမ + နယ] ဖြစ်ခြင်းကို ပြသောနည်း
နှင့် မဖြစ်ခြင်းကို ပြသောနည်း၊ အနုလောမ
နည်း၊ ပဋိလောမနည်း။ တေ သဗ္ဗေပိ
အနုလောမပဋိလောမနယဝသေန ဒုဝိဇာဝ
ဟောန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၀၆။

အနုလောမပဋ္ဌာန (န) [အနုလောမ + ပဋ္ဌာန]
ပစ္စည်းတရားတို့အား လျော်သည်၏ အစွမ်း
အားဖြင့် ဟောအပ်သော ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၊ အနု-
လောမပဋ္ဌာန်းကျမ်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ
အနုလောမပဋ္ဌာနေ ဒွါဝိသတိ တိကာ
နိဿာယ တိကပဋ္ဌာနံ နာမ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၁။ ၁၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၄၁။

အနုလောမပါပနာ (ထိ) [အနုလောမ + ပါပနာ]
အနုလောမအဖို့၌ နှိပ်ခြင်းသို့ - ရောက်စေ
ခြင်း - ရောက်စေကြောင်းဖြစ်သော စကား
ရပ်။ အနုလောမပဋိလောမတော ပါပနာ-
ရောပနာနဉ္စ ဝသေန။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၁၃။

ကေန ဝတ ရေတိအာဒိ အနုလောမပက္ခေ နိဂ္ဂဟဿ ပါပိတတ္တာ အနုလောမပါပနာ နာမ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၄။ ပဋိလောမပါပနာ-လည်း ကြည့်။

အနုလောမပါရာဇိက (န) [အနုလောမ+ပါရာဇိက] မေထုန်ပါရာဇိကအားလျော်သော ပါရာဇိက၊ အနုလောမပါရာဇိက ၄-ပါး။ လမ္ဗိ၊ မုဒုပိဋ္ဌိကော၊ ပရဿ အင်္ဂဇာတိ မုဒေန ဂဏှာတိ၊ ပရဿ အင်္ဂဇာတေ အဘိနိသိဒတိတိ ဣမေသံ စတုန္တံ ဝသေန စတ္တာရိ အနုလောမ-ပါရာဇိကနီတိ ဝဒန္တိ။ တောနိ ဟိ ..မေထုန-ဓမ္မပါရာဇိကဿ အနုလောမေန္တိတိ “အနု-လောမပါရာဇိကနီ”တိ ဝုဇ္ဇန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၃။

အနုလောမပုစ္ဆာ (ထိ) [အနုလောမ+ပုစ္ဆာ] အလျော်အားဖြင့် - အစဉ်အတိုင်း - မေးခြင်း၊ အလျော်အားဖြင့် - ဒေသနာအစဉ်အတိုင်း - ဖြစ်သော အမေး၊ အနုလောမ-ပုစ္ဆာ။ ယေန အနုလောမပုစ္ဆာယ ဝိယ ဝိဘာဂေါ ကာတဗ္ဗော ဘဝေယျ။ မူလဋီ၊၃။ ၁၁၉။ ပဋိလောမပုစ္ဆာ-လည်း ကြည့်။

အနုလောမပ္ပဟာန (န) [အနုလောမ+ပဟာန] ပယ်ခြင်းအားလျော်သော၊ ပယ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော။ ဧဝံ ယံ ကိဉ္စိ ဇာဂဿ အနု-လောမပ္ပဟာနံ ဒေါသဿ အနုလောမပ္ပ-ဟာနံ...။ နေတ္ထိ၊၂။ အနုလောမပ္ပဟာနန္တိ ပဟာနဿ အနုရူပံ၊ပဟာနသမတ္တန္တိ အတ္ထော။ နေတ္ထိ ၄။၈၈။

အနုလောမယိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနုလောမ+ဏယ+တွာ] လျော်စေ၍၊ မဆန့်ကျင်စေမူ၍၊ ညီညွတ်စေ၍။ ယံ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ ဘာသိတံ နဝင်္ဂံ သတ္တုသုသနံ၊ တံ အနုလောမယိတွာ ကပ္ပိယေ အနဝဇ္ဇေ ဌတွာ...။ မိလိန္ဒ၊၃၇၄။ အနုလောမေတွာ-လည်း ကြည့်။

အနုလောမရောပနာ (ထိ) [အနုလောမ+ရော-ပနာ] အနုလောမအပို၌ နှိပ်ခြင်းသို့ - တင်ခြင်း - တင်ကြောင်းဖြစ်သောစကားရပ်။ ယံ တတ္ထ ဝဒေသိတိအာဒိ အနုလောမပက္ခေ နိဂ္ဂဟဿ အာရောပိတတ္တာ အနုလောမရော-ပနာ နာမ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၄။ ပဋိလောမ-ရောပနာ-လည်း ကြည့်။

အနုလောမဝါရ (ပု) [အနုလောမ+ဝါရ] အလျော်-အနုလုံ-အားဖြင့် ဟောသော အလှည့် အကြိမ်၊ အနုလောမဝါရ။ တတ္ထ အနု-လောမဝါရေ... ပဉ္စ ယမကာနိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၃။ (၎င်း၊၂၉၇၊၃၀၅-စသည်လည်း ကြည့်။)

အနုလောမဝုတ္တိတာ (ထိ) [အနုလောမ+ဝုတ္တိ+တာ] လျော်သော - ဖြစ်ခြင်း - အသက်မွေးခြင်း - ရှိသည်၏အဖြစ်။ အပိစ္ဆတာဒီနံ အနု-လောမဝုတ္တိတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၆၄။ (ပိစ္ဆပါတိ၊ သပဒါနစာရိက၊ကောသလိကံ၊ ပတ္တပိုဏ်၊ခလု-ပစ္စ၊ ရုက္ခမူ၊ အတ္ထောကာသိက၊သောသာနိက၊ ယထာသန္တတိ ဇုတင် ၉-ပါးတို့၏အကျိုး။)

အနုလောမိက (တိ) [အနုလောမ+ဣက] (က) လျော် - လျှောက်ပတ် - သော။ အနုလော-မိကေ ကာယကမ္မေ သမာဒပေတိ၊ အနုလော-မိကေ ဝစိကမ္မေ သမာဒပေတိ...။ အံ၊၁။၁၀၄။ (ခ) လျော်သော - အပိစ္ဆတာ စသော - တရား။ သာမညဿာနုလောမိကာ။ အံ၊၁။ ၃၃၇။ သာမညဿာနုလောမိကာတိ သမဏ-ဓမ္မဿ အနုလောမာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၆။ သမဏ-ဓမ္မဿ အနုလောမာတိ သမဏဓမ္မဿ သမထ-ဝိပဿနာဘာဝနာယ၊ အဓိယမဂ္ဂဿေဝ ဝါ အနုစ္စဝိကာ အပိစ္ဆတာဒယော။ အံ၊ဋီ၊၂။ ၂၆၄။ (ဂ) ပဋိပတ်အကူင့်အား လျော်သော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် လျှောက်ပတ်သော။ အနုလော-မိကာနိ သေနာသနာနိ။ မ၊၂။၁၄၂။ အံ၊၂။

၄၅၅။ အနုလောမိကာနိတိ ပဋိပတ္တိအနုလော-
မာနိ ကမ္မဋ္ဌာနသပ္ပိယာနိ။ အံ၊ ၁။ ၁၃၁။ အနု-
လောမိကာနိတိ ပဋိပတ္တိယာ အနုလောမာနိ
ဝိဝိတ္တာနိ အန္တိမပရိယန္တိမာနိ။ အံ၊ ၁။ ၁၃၂။
အနုလောမိကာနိတိ ဥတုသုခဘာ-
ဝေဒ အနုပပါနိ၊ တေနာဟ “ကမ္မဋ္ဌာနသပ္ပိ-
ယာနိ”တိ။ မ၊ ၁။ ၁၃၄။ (ဃ) ကမ္မာယတန
စသည်အားလျော်သော၊ သတ္တဝါတို့၏ အစီး
အပျိုးကိုကျင့်ခြင်း၊ မဂ္ဂသစ္စာနှင့် ပရမတ္ထ-
သစ္စာဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်အား လျော်
သော။ တတ္ထ ကတမာ စိန္တာမယာ ပညာ၊ ...
ယံ ဝေရုပိ အနုလောမိကံ ခန္တိံ ဒိဋ္ဌိံ။
အဘိ၊ ၁။ ၃၃၇။ ဒီ၊ ၁။ ၁၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၆၉။
သာ(ပညာ) ဟိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနံ ကမ္မာယတ-
နာဒိနံ ပဉ္စန္ဒ ကာရဏာနံ အပစ္စနိကဒဿနေန
အနုလောမေတိတိ အနုလောမိကာ။ တထာ
သတ္တာနံ ဟိတစရိယာယ အနုလောမေတိ။
မဂ္ဂသစ္စဿ အနုလောမေတိ။ ပရမတ္ထသစ္စဿ
နိဗ္ဗာနဿ အနုလောမနတော အနုလောမေ-
တိတိပိ အနုလောမိကာ။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၃၉၄။
သာ ဟိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနံ ကမ္မာယတနာဒိနံ
ပဉ္စန္ဒ ကာရဏာနံ အပစ္စနိကဒဿနေန အနု-
လောမနတော တထာ သတ္တာနံ ဟိတစရိ-
ယာယ၊ မဂ္ဂသစ္စဿ၊ ပရမတ္ထသစ္စဿ စ နိဗ္ဗာ-
နဿ အဝိလောမနတော အနုလောမေတိတိ စ
အနုလောမိကာ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၇၉။ အယံ အနုလောမိကာယံ ခန္တိယံ
ဋ္ဌိတော။ ဥဒါန၊ ၁။ ၁၂၄။ (င) လောကုတ္တရာ
တရားအားလျော်သော။ ဧတေ ဝါ ပန
ဥဘော အန္တေ အနုပကမ္မ ဣဒပ္ပတ္တယတ-
ပဋိစ္စသမုပ္ပနေသု ဓမ္မေသု အနုလောမိကာ
ခန္တိ ပဋိလဒ္ဓါ ဟောတိ။ ပဋိသံ၊ ၁၁၀။ အနု-
လောမိကာတိ လောကုတ္တရာဓမ္မာနံ အနုလော-
မတော အနုလောမိကာ။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၂။ ၆။
ဝိပဿနာဉာဏမေဝ လောကုတ္တရာမဂ္ဂံ အနု-
လောမေတိတိ အနုလောမိကံ တဒေဝ ခန္တိမ-

ပေက္ခိတော အနုလောမိကာ။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၂။ ၃၁၅။
(စ) ဘုရားဟောထားအပ်သည်အား လျော်
သော၊ ဓမ္မ၊ ဝိနယအားလျော်သော၊ ဓမ္မ၊ ဝိနယ
၌ အလျော်သွင်းယူအပ်သော မဟာပဒေသ
၄-ပါး။ သုတ္တေ ဝိနယေ အနုလောမေ ပညတ္တေ
အနုလောမိကေ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၇၉။ အနုလောမိကံ
နာမ စတ္တာဓရာ မဟာပဒေသာ။ ဝိ၊ ၁။ ၄။
၂၀၀။ (မဟာပဒေသ ၄-ပါး ကို ဝိ၊ ၁။ ၃၄၇။
ဝိ၊ ၁။ ၃၄၈-၅၊ နှင့် ဒီ၊ ၂။ ၁၀၂-၃-၄။ ဒီ၊ ၁။
၂။ ၁၅၅၊ ၆-၇။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၁၆၅-၆-၇-၈။ နေတ္တိ။
၂၀။ နေတ္တိ၊ ၁။ ၈၀၊ ၁-၂-တို့တွင် ကြည့်။)
(ဆ) လျော်သော - မဆန့်ကျင်သော -
အနက်အား လျော်သော - အနက်သို့ အစဉ်
လိုက်သော - အနုတ္တ - အမည်ရှိသော။ သေ
ဒီဃနိကာယောတိ၊ ပဌမော အနုလောမိ-
ကော။ ဝိ၊ ၁။ ၁။ ၂။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ အဘိ၊ ၁။
၁။ ၂။ သေ ပဌမော နိကာယော ဒီဃ-
နိကာယောတိ အနုလောမိကော အပစ္စ-
နိကော အတ္တာနုလောမနတော အနုတ္တ-
နာမောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၉၂။
(ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၃။ မူလဒီ၊ ၁။ ၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုလောမိကခန္တိ (ထိ) [အနုလောမိက+ခန္တိ]
လောကုတ္တရာတရား အားလျော်သော မြင်
ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သောဉာဏ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်၊
သော အနုမောဒနံ သုတော အနုလောမိက-
ခန္တိ ပဋိလဘိတော ထေရံ အနုဂန္တာ ။ အံ၊ ၁။
၂။ ၁၁၀။ အနုလောမိကခန္တိ ပဋိလဘိတောတိ
(အနုလောမိကံ ခန္တိ ဟုရှိသည်) သောတာ-
ပတ္တိမဂ္ဂဿ ဩရတော အနုလောမိကံ ခန္တိ
လဘိတော။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၀၃။ “အနုလောမိကာ
ခန္တိ”တိ ဝိပဿနာဉာဏံ။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၂။ ၇။
အနုလောမိက (ခ) (ဃ) အနက်တို့လည်း
ကြည့်။

အနုလောမိကဉာဏ (န) [အနုလောမိက+ဉာဏ]
လျော်သောဉာဏ်၊ လောကုတ္တရာ တရားတို့

အားလျော်သော (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နတရားတို့ကို) နှစ်ခြိုက် - အားရ - ကြေနှပ် - သောဉာဏ်။ (ပဋိသန္ဓေ၊ ၂။ ၆-ကြည့်။) လောကုတ္တရာမဂ်အားလျော်သော အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဟု နှစ်ခြိုက် - အားရ - ကြေနှပ် - သိ - သောဉာဏ်။ အနုလောမိကာခန္တိခေါ် ဝိပဿနာဉာဏ်။ (၎င်းသည် (၁) မုဒ္ဒကာနုလောမိကာခန္တိဉာဏ်၊ (၂) မဇ္ဈိမာနုလောမိကာခန္တိဉာဏ်၊ (၃) တိက္ခာနုလောမိကာခန္တိဉာဏ် ဟု ၃-မျိုးပြား၏။ ၎င်းတို့တွင် သမ္ပသနနှင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သည် မုဒ္ဒကာနုလောမိကာခန္တိဉာဏ်၊ အင်္ဂမှ ပဋိသင်္ခါတိုင်အောင် သောဉာဏ်သည် မဇ္ဈိမာနုလောမိကာခန္တိဉာဏ်၊ အနုလောမဉာဏ်သည် တိက္ခာနုလောမိကာခန္တိဉာဏ် မည်၏။ ပဋိသန္ဓေ၊ ၂။ ၃၁၅-ကြည့်။) (က) မဂ္ဂသစ္စာအားလျော်သောဉာဏ်။ အနုလောမဉာဏ်။ ဖုဇာ ဝိယ ဟိ အနုလောမဉာဏ်။ ... အဋ္ဌန္တု ဉာဏာနံ တထာကိစ္စတာယ အနုလောမေတိ ဥပရိ စ သတ္တတိ သာယ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ။ တေနေဝ သစ္စာနုလောမိကဉာဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၀၉။ သစ္စာနုလောမိကန္တိ ဝုစ္စတိ မဂ္ဂသစ္စာ အနုလောမိကတ္တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၈၀။ အနုလောမဉာဏ-လည်း ကြည့်။ (ခ) သစ္စာ ၄-ပါးအားလျော်သောဉာဏ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်။ ကမ္မာယတန-စသည်အားလျော်သော-မဂ္ဂသစ္စာ၊ ပရမတ္ထသစ္စာ ဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်အားလျော်သော - ဉာဏ်။ သစ္စာနုလောမိကံ ဝါတိ ဝိပဿနာဉာဏ်။ တဦး စတုန္ဒသစ္စာနံ အနုလောမနတော သစ္စာနုလောမိကန္တိ ဝုစ္စတိ။ ... တတ္ထာပိ သစ္စာနုလောမိကဉာဏံ ဒိန္နံယေဝ ဗောဓိသတ္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၄။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၇၈-၉-တို့လည်း ကြည့်။) အနုလောမိက (ဃ) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုလောမိကတာ (တိ) [အနုလောမိက+တာ] လျော်သောအမည် ရှိသည်၏အဖြစ်။ အနုလောမိကတံယေဝ ဝိဘာဝေတုံ “ကသ္မာပန”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၁။

အနုလောမိကတ္တ (န) [အနုလောမိက+တ္တ] လျော်သော အမည်ရှိသည်၏အဖြစ်။ အနုလောမိကတ္တံယေဝ ဝိဘာဝေတုံ “ကသ္မာပနာ”တိအာဒိမာဟ (ဝုတ္တံ)။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၉၂။ မူလဒီ၊ ၁။ ၂၂။

အနုလောမေတိ (ကြိ) [အနုလောမ+ဧက+တိ။ ပါဏိနိ၊ ၃။ ၁။ ၂၅-သုတ်တို့လည်းကြည့်။]လျော်၏။ လျော်စေ၏။ ယာဂု ပီတာ ခုဒ္ဒံ ပဋိဟနတိ။ ပိပါသံ ဝိနောဒေတိ၊ ဝါတံ အနုလောမေတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၁၅။ (အံ၊ ၂။ ၂၁၈-လည်း ကြည့်။) ဝါတံ အနုလောမေတိတိ ဝါတံ အနုလောမေတွာ ဟရတိ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၇၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၀၅။ တံ စေ အကပ္ပိယံ အနုလောမေတိ၊ ကပ္ပိယံ ပဋိဗာဟတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၄၉။ ဝံသောယတ္ထ ဝါတော၊ တတ္ထ အနုလောမေတိ၊ နာဉာတ္ထမနုဓာဝတိ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၅၄။ အဂဝတောဟိ ဝါစာယ ကာယော အနုလောမေတိ၊ ကာယဿပိ ဝါစာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၆၆။ မ၊ ၄။ ၁။ ၅၃။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၈၆။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၁၅။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၁၄။ သော ဥက္ကဋ္ဌပိက္ခပါတိကဿ အနုလောမေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၅။ ယေ တေဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု သုဂ္ဂဟိတေဟိ သုတ္တန္တေဟိ ဗျဉ္ဇနပုဋိရူပကေဟိ အတ္တဉ္စ ဓမ္မဉ္စ အနုလောမေန္တိ။ အံ၊ ၁။ ၇၀။ တာနိ ကိဉ္ဇာပိ န အနုညာတာနိ၊ အထ ခေါ ကပ္ပိယံ အနုလောမေန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၈၅။

အနုလောမေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနုလောမ+ဧက+တွာ] လျော်စေ၍၊ အလိုက်သင့်ဖြစ်စေ၍၊ တည်မတ်-မြှောင့်တန်း စေ၍။ ယထာမဟာရာဇ တစ္ဆကော ကာဠသုတ္တံ အနုလောမေတွာ ခုက္ခံတစ္ဆတိ၊ ဝေမေဝ ခေါ မဟာရာဇ

ယောဂိနာ ယောဂါဝစရေန ဇိနသာသနမနု-
လောမယိတော သီလပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟိတော...။
မိလိန္ဒ။၃၉၉။

အနုလောမေတာန (ကြိဝိ) [အနုလောမ+
ကော+တောန]လျော်စေ၍၊မဆန့်ကျင်စေမူ၍၊
ညီညွတ်စေ၍။ နဝဂံ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ အနုလော-
မေတာန သဗ္ဗဒါ။ မိလိန္ဒ။၃၅၄။ အနုလော-
မယိတော၊ အနုလောမေတာ-တိလည်း ကြည့်။

အနုလောမေန္တ (တိ) [အနုလောမ+ကော+
အန္တ]လျော်စေသော၊ မဆန့်ကျင်စေသော။
သုတ္တံ အပ္ပဋိဗာဟန္တေန ဝိနယံ အနုလော-
မေန္တေန မဟာပဒေသေ သြလောကေန္တေ-
န...။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၅၃။
အကပ္ပိယံ အနုလောမေန္တံ ကပ္ပိယံ ပဋိဗာ-
ဟန္တံ...။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၆၈။

အနုလ္လယန (န) [န+ဥလ္လယန] မခန့်ခြင်း၊
မကျော်လွှားခြင်း။ ဥလ္လယနသမတ္တာယပိ
ဥဗ္ဗေကပိတိယာ အနုလ္လယနမ္ပိ သိယာတိ
အာဟ...။ သီ၊ဋီ၊သစ်။၂။၁၆၅။

အနုလ္လယိတော (ကြိဝိ) [န+ဥလ္လယိတော] မခန့်
မူ၍၊ မကျော်လွှားမူ၍၊ မထမူ၍။ (ဥလ္လယိ-
တောတိ ဥဋ္ဌဟိတော။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၃၃။) ကိဉ္စိ
အနာရဟိတော သရိရဉ္စ အနုလ္လယိတော၊ယထာ-
ဋ္ဌိတေနော ဟတ္ထေန ပပ္ပမုဋ္ဌိယော ခိပိတော
သုခေန သက္ကာ ဟောတိ ပူဇေတုံ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။
၁၉၅။ မ၊ဋီ၊၃။၃၅၆။

အနုလ္လပနံ (န၊ထိ) [အနု+ဥ+လပ+ယ] (၁)
ပြောဆိုခြင်း၊ စွပ်စွဲခြင်း၊ စွပ်စွဲပြောဆိုခြင်း၊
စွပ်စွဲပြောဆိုသောအခြင်းအရာ။ ယော တတ္ထ
အနုဝါဒေါ အနုဝဒနာ အနုလ္လပနာ အနုဘဏ-
နာ အနုသမ္ပဝကံတာ အဗျုဿဟနတာ အနု-
ဗလပ္ပဒါနံ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အနုဝါဒါဓိကရဏံ။
ဝိ၊ဌ၊၂၁၂။ ဝိ၊၅။၂၀၃။ အနုလ္လပနာ အနု-
ဘဏနာတိ ဥဘယံ အနုဝဒနဝေဝစနမတ္ထ-
မေဝ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၉။

အနုလ္လပနံ(န၊ထိ)[န+ဥလ္လပနံ](၁)ကျော်လွန်-
တက်ကြွ-ဝါကြွား-ပလွှား-၍မပြောခြင်း။
အနုလ္လပနာဓိပ္ပါယ ကြည့် (၂) နောက်ထပ်
မပြောဆိုနိုင်ခြင်း။

အနုလ္လပနတာ (ထိ) [န+ဥလ္လပနတာ] နောက်
ထပ် မပြောဆိုနိုင်သည်၏အဖြစ် အနာလ-
ပနတာကြည့်။

အနုလ္လပနာဓိပ္ပါယ (တိ) [အနုလ္လပနံ+အဓိပ္ပါယ]
ဝါကြွား-ပလွှား-၍ မပြောလိုသော၊သို့။
အနာပတ္တိ အဓိမာနေန အနုလ္လပနာဓိပ္ပါယသ
ဥပ္ပတ္တကဿ...။ ဝိ၊၁။၁၃၈။ အနုလ္လပနာဓိပ္ပါ-
ယဿာတိ ကောဟညေ ဣစ္ဆာစာရေ အဋ္ဌတော
အနုလ္လပနာဓိပ္ပါယသ သဗြဟ္မစာရိနံ သန္တိ-
ကေ အညံ ဗျာကဓောန္တဿ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၉၂။ အနုလ္လပနာဓိပ္ပါယဿာတိ အ-
တိက္ကမိတော အဝတ္တုကမဿ၊ “ဥတ္တရိမနုဿ-
ဓမ္မော အယ”န္တိ အသလ္လက္ခေန္တဿာတိ အ-
ဓိပ္ပါယော။ သရူပတော ပန “အနာပတ္တိ
ဘိက္ခု အနုလ္လပနာဓိပ္ပါယဿာ”တိ ဝိနိတ-
ဝတ္ထု။သု တတ္ထ တတ္ထ အာဂတဝတ္ထုဝေသေန
ဝေဒိတဗ္ဗော။ “ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော အယ”န္တိ
အသလ္လက္ခေန္တော ဝဒန္တောပိ ဝေါဟာရတော
အညံ ဗျာကဓောန္တော နာမ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ
“အညံ ဗျာကဓောန္တဿာ”တိ၊ သာရတ္ထ၊၂။
၂၉၁။ အနုလ္လပနာဓိပ္ပါယဿာတိ “ဝေ ဝုတ္တေ
ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော မယာ ပကာသိတော
ဟောတိ”တိ အမနသိကတော “နာဟံ အာဝု-
သော မစ္စုနော ဘာယာမိ”တိအာဒိကံ
ကထေန္တဿ။ ဝေ ကထေန္တော စ ဝေါဟာ-
ရတော အညံ ဗျာကဓောန္တော နာမ
ဟောတိတိဝုတ္တံ “အညံဗျာကဓောန္တဿာ”တိ။
ဝိမတိ၊၁။၂၄၇။

အနုလ္လပန္တ (တိ) [န+ဥလ္လပန္တ] ဝါကြွား-
ပလွှား-၍ မပြောသော၊သို့။ ဣဓေကစော
“န သက္ကာ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ အနုလ္လပန္တေန

ကိဉ္စိ လဗ္ဗန္တိ အာဒိနိ စိန္တေတော...။ မ၊ဌ၊
၄။၂၅။

အနုလောကေန္တ (တိ) [န+ဥလောကေန္တ]
မောရ်မကြည့်သော၊ သူ။ သဗ္ဗကာလဥ ဝံသဂ္ဂံ
အနုလောကေန္တော အန္တေဝါသိကံ န ရက္ခတိ
နာမ၊ ဧဝံ အရက္ခတော အန္တေဝါသိကော
ပတိတော စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ဟောတိ။ သံ၊ဌ၊၃။၂၅။

အနုဝံသ (ပု) [အနု+ဝံသ] အဆက်အနွယ်။
အပစ္စေသတိ အနုဝံသော။ သုတ္တနိ၊ဌ၊၂။
၂၉၇။

အနုဝဂ္ဂ (တိ) [အနု+ဝဂ္ဂ?] လျော်သော၊
သင့်လျော် လျှောက်ပတ်သော။ တုလ္လာ-
သဗ္ဗာဋ္ဌာနဝဂ္ဂါ၊ သောဝဏ္ဏပလကတ္တတာ။
ဗုဒ္ဓဝံ၊၃ဝ။ အနုဝဂ္ဂါတိ အနုဗ္ဗပါ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
၆။၅။

အနုဝဇဇိ (ကြိ) [အနု+ဝဇ+အ+တိ] (၁)
အစဉ်-သွား-လိုက်-၏။ ဟတ္ထိဟိ အနုဝ-
ဇဇိ။ အဿေဟိ .. ရထေဟိ အနုဝဇဇိ။ ဇာ၊
၂။၂၄၈-၉။ သာယံ ကထံ နာနဝဇဇေ ပဇာနံ။
ဇာ၊၁။၃၅၂။ အနုဝဇဇိယာမာတိပိ ပါဌော၊
တဿ အနုဂစ္ဆိယာမာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ဌ၊
၂။၂၆၁။ (၂) ကျင့်သုံး၏။ န ဘိက္ခုနော
မဂ္ဂမနုဗ္ဗဇာမိ။ ဇာ၊၁။၃၁၅။ နာနုဗ္ဗဇာမိ
ပဗ္ဗဇိတုံ န သက္ကောမိ။ ဇာ၊ဌ၊၄။၄ဝဝ။

အနုဝဇ္ဇိတယုတ္တဋ္ဌာန (န) [အနုဝဇ္ဇိတ+ယုတ္တ+
ဋ္ဌာန] လုံးသော - ဝန်းသော - သဏ္ဌာန်နှင့်
ယှဉ်သင့်သော နေရာ။ ဒီသယုတ္တဋ္ဌာန ဖန်
ဒီသော၊ ရဿထူလကိသပုထုလအနုဝဇ္ဇိတ-
ယုတ္တဋ္ဌာနသု (ရဿကိသထူလအနုဝဇ္ဇိတ-
ယုတ္တဋ္ဌာနသု။ မ၊ဌ၊၃။) တထာဝံဓောဝ
ဟောတိ။ ဒီ၊ဌ၊၂။၄ဝ။ မ၊ဌ၊၃။၂၆ဝ။

အနုဝဇ္ဇိ (ထိ) [အနု+ဝဇ္ဇိ] အဖန်ဖန်ပိုးခြင်း။
အနုဒယတာ-ကြည့်။

အနုဝဇ္ဇေတိ (ကာ၊ကြိ) [အနု+ဝဇ+ဇေ+
တိ] ပိုးစေ၏။ အဖန်ဖန်ပိုးစေ၏။ သံဝေဂံ
ပုနပျုနံ ဥပ္ပါဒနေန အနုဝဇ္ဇေသိ။ စရိယာ၊
၄။၁၇၈။ (=သံဝေဂမနုဗ္ဗ ဟယံ။ စရိယာ။
၄ဝ၈။) အနုဗျူဟယတိ-လည်း ကြည့်။

အနုဝတ္တက (တိ) [အနု+ဝတု+ဏှ။ ထိဒ္ဓိ
အနုဝတ္တိကာ] (က) လိုက်သည်၏အစမ်း
အားဖြင့် ဖြစ်သော၊ လိုက်သော၊ အစဉ်လိုက်
သော။ တထာ-သဒ္ဓေါ ဣတိ-သဒ္ဓေါ ဝါ န
ဝုတ္တောတိ “မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ”-
တိ တေဿ အနုဝတ္တကံ တံ ဒွယံ တဿ
ဖရဏန္တရာဒိဋ္ဌာနံ အဋ္ဌာနန္တိ ကတော န ဝုတ္တံ။
မူလဋီ၊၂။၁၈၇။ အနုဝတ္တကန္တိ အဓိကာရ-
ဝသေန ပဝတ္တကံ။ အနုဋီ၊၂။၁၈၈။ (ခ)
အတုလိုက်သော၊ အတုလိုက်၍-ပြု-ကျင့်-
သော၊သူ။ တဿေဝ ခေါပန ဘိက္ခုဿ
ဘိက္ခု ဟောန္တိ အနုဝတ္တကာ ဝဂ္ဂဝါဒကာ ။
အနုဝတ္တကာတိ ယံဒိဋ္ဌိကော သော ဟောတိ
ယံခန္တိကော ယံရုစိကော၊ တေပိ တံဒိဋ္ဌိကာ
ဟောန္တိ တံခန္တိကာ တံရုစိကာ။ ဝိ၊၁။၂၆၈။
အနုဝတ္တကာတိ တဿ ဒိဋ္ဌိခန္တိရုစိဂ္ဂဟဏေန
အနုပဋိပဇ္ဇနကာ။ ဝိ၊ဌ၊၂။၁၉၆။ အယဉ္ဇိ
ပါရာဇိကာ ဟောတိ အသံဝါသာ ဥက္ခိတ္တာနု-
ဝတ္တိကာ။ ဝိ၊၂။၂၈၂။ သာဓာရဏာ သုခ-
ဒုက္ခေ၊ ဥဘော စ အနုဝတ္တကာ။ အပါ၊၁။
၃၇၃။ (ဂ) အလိုသို့လိုက်သော၊ အလိုလိုက်
၍ ပြုလုပ်သော၊သူ။ အညတရာ မာရကာယိ-
ကာတိ နာမဝသေန အပါကဋ္ဌာ ကော
ဘုမ္မဒေဝတာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မာရဟိန္ဒိကာ
မာရဿာနုဝတ္တိကာ ။ ဝိ၊ဌ၊၂။၇။ ဣဿ-
ရာနုဝတ္တကော ဟိ လောကော။ ဝိ၊ဌ၊၁။
၁၄၄။ တဒါ ဟိ မနုဿာ တိဗ္ဗရာဂဇာတိကာ
ကိလေသာနုဝတ္တကာ ဟုတော့...။ ဇာ၊ဌ၊၁။
၃၆၂။ လောကေ ပရိဟယန္တေယေဝ
မနုဿာ တိဗ္ဗရာဂါဒိဇာတိကာ ကိလေသာနု-
ဝတ္တကာ ဟုတော့။ သာရတ္ထ၊၂။၃၁၁။ အံ၊ဋီ၊

၃။၆။(သ) အတုလိုက်၍လည်စေသောသူ။
ယောပိ ပညာယ အသမော၊ တဿ စက္ကာနု-
ဝတ္တကော။ ဗုဒ္ဓဝံ။၃၃။ စက္ကာနုဝတ္တကောတိ
ဓမ္မစက္ကာနုဝတ္တကော။ ဗုဒ္ဓဝံ။၄။၁၉၆။

အနုဝတ္ထကကိလေသ (ပ) [အနုဝတ္ထက +
ကိလေသ] အစဉ်လိုက်သော ကိလေသ။
တဒနုဝတ္ထကကိလေသေဟိ စ ဓန္ဓေဟိ စ
နိဿဋ္ဌံ ဟောတိ။ ပဋိသံ။၂၀၇။

အနုဝတ္ထတိ (ကြိ) [အနု + ဝတု + အ + တိ]
လျော်-လျောက်ပတ်စွာ-ဖြစ်၏၊လိုက်၏၊အ
စဉ်လိုက်၏၊ လိုက်လျော၏၊ အစဉ်လိုက်လျော
၏၊ အလိုသို့ လိုက်၏၊ အတုလိုက်၏၊ ကျင့်သုံး
၏၊ အတုလိုက်၍ ကျင့်သုံး၏။ အနုဝတ္ထတိ --
ဝိ။၂။၂၁-၂။ အပ။၂။၅၆။ ခုဒ္ဒက၊၄။၂၀၃။
ဇော၊၄။၃။၃၃၆။ ဇော၊၂။၅၄။ အနုဝတ္ထန္တိ-
အပ။၂။၈၀။၁၉၄။ ထေရ၊၄။၂။၄၇၇။ အနု-
ဝတ္ထရေ-ဇော၊၂။၂၅၇။ အနုဝတ္ထသိ-ဇော၊၂။
၉၇။ အနုဝတ္ထာမိ-ဓမ္မ၊၄။၂။၁၀၆။ ဇော၊၂။
၉၇။ အနုဝတ္ထာမ-ဒီ၊၄။၁။၂၅၇။ ထေရ၊၄။၂။
၄၇၉။ အနုဝတ္ထန္တိ-အပ။၁။၇။ အနုဝတ္ထန္တိ
အနုကုလာ ဘဝန္တိ။ အပ။၄။၁။၁၂၅။ အနု-
ဝတ္ထေယျ-ဝိ။၂။၂၂-၃။ ဇော၊၄။၇။၂၀၁။
အနုဝတ္ထယေ-ပေတ။၂။၂။ အနုဝတ္ထေယျ-
သံ၊၂။၄၀၂။ အနုဝတ္ထိသု-ဝိ၊၃။၄၈၁။ အပ။
၁။၃၇၂။ အနုဝတ္ထိ-ဝိ။၂။၂၂-၃။ အနု-
ဝတ္ထိတ္ထ-ဝိ၊၃။၄၈၁။ အနုဝတ္ထိသန္တိ-သံ၊၄။
၁။၂၄၅။ အနုဝတ္ထိသမာမိ-ဝိ။၂။၂၂။ အနု-
ဝတ္ထိသမာမ-ဒီ၊၂။၁၉၆။ (=အနုပဗ္ဗဇိဏာမ။
ဒီ၊၄။၂။၂၆၁။)

အနုဝတ္ထန (န) [အနု+ဝတု+ယ] (က)
လျော်-လျောက်ပတ်စွာ-ဖြစ်ခြင်း၊ ကျင့်
ခြင်း၊ အစဉ်ကျင့်ခြင်း။ ဣမာယ ပဋိပဒါယ
တယာ ဗာဟိယ တိဿန္တံ သိက္ခာနံ အနုဝတ္ထန-
ဝေ န သိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဥဒါန၊၄။၈၂။ တိဝိဓဿ
သုစရိတဓမ္မဿ အနုဝတ္ထနံ။ ဇော၊၄။၁။၃၈၉။

အဘိဓာန် ၂-၁၃ - ၀-၈-၈-သ-၈

(ခ) လိုက်ခြင်း၊ အစဉ်လိုက်ခြင်း၊ အလိုသို့
လိုက်ခြင်း။ သကစိတ္တံ နိက္ခိပိတော ပရစိတ္တာနု-
ဝတ္တနေန ဒုက္ခသေယျာယ။ ။ မိလိန္ဒ။၃၀၂။
ဇော၊၄။၈၆။ (မုလ၊၄။၁။၇၀-လည်း ကြည့်။)
အနုပုဒါတု-လည်း ကြည့်။ (ဂ) လိုက်လျော
ခြင်း၊ မဆန့်ကျင်ခြင်း။ အနုရောဓောနုဝတ္ထနံ။
ဇော၊၄။၃၄၅။ အနုရူပံ ပဝတ္ထနံ အနုဝတ္ထနံ။
ဇော၊၄။၃၄၅။

အနုဝတ္ထနတာ (တိ) [အနုဝတ္ထန+တာ] အစဉ်
လိုက်သည်၏အဖြစ်၊ အစဉ်လိုက်ခြင်း။ မဟာ-
ဇနဿ အဇ္ဈာသယာနုကုလေန အနုဝတ္ထနတာ
အာနိသံသော။ ဒီ၊၄။၃။၁၂၀။

အနုဝတ္ထနဘာဝ (ပ) [အနုဝတ္ထန+ဘာဝ]လိုက်၍
ကျင့်သောအဖြစ်။ ဒုစရိတဓမ္မံ ဝဇ္ဇေတွာ
သုစရိတဓမ္မဿ အနုဝတ္ထနဘာဝံ ဖဿေတိ။
ဇော၊၄။၁။၃၈၉။

အနုဝတ္ထနသီလ (တိ) [အနုဝတ္ထန+သီလ]
အစဉ်လိုက်ခြင်း အလေ့ရှိသော၊ အစဉ်လိုက်
လေ့ရှိသောသူ။ အနုဝတ္ထိ-ကြည့်။

အနုဝတ္ထနီယ (တိ) [အနု+ဝတု+အနီယ] အစဉ်
လိုက်အပ်သော။ အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အနုဝတ္ထနီယဘာဝ (ပ) [အနုဝတ္ထနီယ+ဘာဝ]
အစဉ်လိုက်အပ်သည်၏အဖြစ်။ အညာ-
ကာရေန အပ္ပဝတ္တမာနေဟိ လိင်္ဂါဒိဟိ အနု-
ဝတ္ထနီယဘာဝေါ အာမိပစ္စံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂။
၁၈၆။ (မုလ၊၄။၂။၇၉-လည်း ကြည့်။)

အနုဝတ္ထန္တ (တိ) [အနု+ဝတု+အ+အန္တ]အစဉ်
လိုက်သော၊ အတုလိုက်သော၊ အလိုသို့လိုက်
သောသူ။ ဘိက္ခု သံဃံ ဝိသု ကတော မံ
အနုဝတ္ထန္တေဟိ ဘိက္ခုဟိ သဒ္ဓိံ။ ဥဒါန၊၄။
၂၈၇။ အထ မံ အနုဝတ္ထန္တော အနုဇာနေယျ။
ဥဒါန၊၄။၃၀၁။ ပုနဝိဝေသေ သေဋ္ဌိံ ဘရိယာ
အဝသေသာ စ ဉာတကာ သေဋ္ဌိံ အနု-
ဝတ္ထန္တာ ဧဝံ တေမာသမတ္တံ မဟာဒါနံ

ပဝတ္ထေသံ။ ပေတ၊ဌ။၁၇။ သော ကိရ ပုဗ္ဗေ
ရာဇာနံ အနုဝတ္ထန္တော ဧကံ တဏှုလနာဠိ
အဿာနံ အဋ္ဌမကာသိ။ ဇာ၊ဌ။၁။၁၄၁။ ...
ဝုဒ္ဓိဟာနိယော အနုဝတ္ထန္တော တေ။ ထေရ၊ဌ။
၂။၂၄၆။ ဝါတာဒိဟိ စ အနုပဗ္ဗုတံ ဝါ ကာယံ
အနုဝတ္ထန္တိယ ဇာဂရဿ...။ မူလဋီ၊၁။၇၀။
တဿ စိတ္တာနုဝတ္ထန္တော၊ ဟောမိ စိန္တိတ-
သန္နိဘော။ စရိယာ။၄၀၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၉၇။
စိတ္တာနုဝတ္ထန္တောတိ တဿ အဟိတုဏှိကဿ
စိတ္တိ အနုဝတ္ထန္တော။ စရိယာ၊ဌ။၁၂၈။

အနုဝတ္ထမာန (တိ) [အနု+ဝတု+အ+မာန]
အစဉ်လိုက်သော၊သူ။ တံ ကုလဝတ္တံ အနုဝတ္ထ-
မာနာ၊ မာဟံ ကုလေ အန္တိမဂန္ဓနော
(အန္တိမဂန္ဓနိ) အဟံ။ ဇာ၊၁။၂၁၀။ . တံ
ကုလဝတ္တံ ကုလပဝေတိ အနုဝတ္ထမာနာ
အတ္တနော ကုလေ ပစ္စိမိကာ ပလာလသုတာ
မာ အဟန္တိ သလ္လကေတွာ...။ ဇာ၊ဌ။၄။
၃၅။... တံ အနုဂစ္ဆမာနာ၊ အနုဝတ္ထမာနာတိ
အတ္ထော။ သံ၊ဌ။၃။၂၇၉။

အနုဝတ္ထယမာန (တိ) [အနု+ဝတု+ဏယ+
မာန] အစဉ်လိုက်စေသော၊ အလေးအမြတ်
ပြုစေသော။ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တနဋ္ဌေနာတိ
သဟဇာတာဓိပတိပိ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဝသေန ...
သဟဇာတေ အတ္တနော ဝသေ အနုဝတ္ထယ-
မာနော ... အာရမ္မဏာဓိပတိပိ တဒါရမ္မဏေ
ဓမ္မေ တထေဝ အတ္တာနံ အနုဝတ္ထယမာနော
တေ ဓမ္မေ အဘိဘဝိတွာ...။ မူလဋီ၊၁။၄၆။
အနုဝတ္ထယမာနောတိ ဂဓုကာရယမာနော။
အနုဋီ၊၁။၄၉။

အနုဝတ္ထာပန (န) [အနု+ဝတု+ဏာပေ+
ယု] လိုက်စေခြင်း၊ အစဉ်လိုက်စေခြင်း။
စက္ခုဝိညာဏာဒိဓမ္မာနံ တိက္ခမန္တာဒိသင်္ခါတံ
အတ္တာကာရာနုဝတ္ထာပနံ၊ ဣဒံ ကိစ္စံ။ အဘိ၊
ဌ။၂။၁၂၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၂၃။ အတ္တနော ဝသေ
အနုဝတ္ထာပနတော...။ ထေရ၊ဌ။၁။၆၀။

အနုဝတ္ထိ (တိ) [အနု+ဝတု+ဣ] အနုဝတ္ထန
(က) အနက်နှင့်တူ။ ဓမ္မာနုဝတ္ထိ စ အလိနတာ
စ၊ အတ္တဿ ဇွါရာ ပမုခါ ဆဋ္ဌေတေ။ ဇာ၊၁။
၂၀ (ဓမ္မာနုဝတ္ထိ-၌ ဆန်းကြောင့် ဒိဿ)။
ဓမ္မာနုဝတ္ထိ စာတိ တိဝိသေသ သုစရိတဓမ္မဿ
အနုဝတ္ထနံ။ ဇာ၊ဌ။၁။၃၈၉။

အနုဝတ္ထိတ (တိ) [အနု+ဝတု+တ] အစဉ်
လိုက်အပ်သော။ အနုဂတ (၁) (က) အနက်
ကြည့်။

အနုဝတ္ထိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ဝတု+တဗ္ဗ] အစဉ်
လိုက်အပ်သော၊ အစဉ်လိုက်၍ ကျင့်သုံးအပ်
သော။ အာဂန္တုဏေဟိ အာဝါသိကာနံ အနု-
ဝတ္ထိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊၃။၁၈၄။ ဂဓူတိ အာရိကော
အကာမာ အနုဝတ္ထိတဗ္ဗော။ မ၊ဌ။၂။၂၀၉။

အနုဝတ္ထိတု (တိ) [အနု+ဝတု+တု] အစဉ်
လိုက်တတ်သော၊သူ။ အနုဗ္ဗတ ကြည့်။

အနုဝတ္ထိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဝတု+တုံ] အစဉ်
လိုက်ခြင်းငှါ၊ အလိုသို့ လိုက်ခြင်းငှါ။ အနု-
ဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ရာဇုနံ အနုဝတ္ထိတုံ။ ဝိ၊၃။
၁၉၃။ မယာ ဣဒံ အဟရံ အနုဝတ္ထိတုံ ဝဇ္ဇတိ။
ဓမ္မ၊ဌ။၂။၁၀၄။

အနုဝတ္ထိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဝတု+တွာ] အစဉ်
လိုက်၍။ တေပိ နေသံ ပရိဝါရာ ဘိက္ခု။
တေသံယေဝ အနုဝတ္ထိတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတုမ-
သက္ကောန္တိ...။ သုတ္တနိ၊ဌ။၁။၁၉၅။ ဓုက္ခ-
ဝေဒနံ အနုဝတ္ထိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိ-
တွာ...။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၁၉။

အနုဝတ္ထိယ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဝတု+တွာ] ကျင့်
သုံး၍၊ အစဉ်ကျင့်သုံး၍။ ဝေ ဓမ္မာ အပက္ကမ္မ၊
အဓမ္မမနုဝတ္ထိယ။ သံ၊၁။၅၆။ မိလိန္ဒ။၆၈။

အနုဝတ္ထိ (တိ) [အနု+ဝတု+ဏိ။ ထိ၌ အနု-
ဝတ္ထိနိ] (က) လျော်စွာကျင့်သုံးလေ့

ရှိသော၊ လျှော်စွာကျင့်သုံးတတ်သော၊ သူ။
 ဓမ္မေ ဓမ္မာနုဝတ္တိနော။ အံ၊ ၃။ ၄၄၅။ ဓမ္မ။ ၂၅။
 ဓမ္မေ ဓမ္မာနုဝတ္တိနောတိ လောကုတ္တရဓမ္မေ
 အနုဓမ္မဝတ္တိနော။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၃၆။ ဓမ္မာနု
 ဝတ္တိနောတိ တံ ဓမ္မံ သုတော တဒန္တဝိကံ
 ပဋိပဒိ ပုရေတွာ မဂ္ဂဗလသန္တိကရဏေန
 ဓမ္မာနုဝတ္တိနော။ ဓမ္မေ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၀။ အံ၊ ၄။ ၃။
 ၃၅၅။ သုဒိဋ္ဌဗ္ဗပမ္ပဂ္ဂတပါနုဝတ္တိနာ။ ဇာ၊ ၁။
 ၁၉၇။ (ခ) လိုက်လျော၍ - ပြုကျင့်လေ့
 ရှိသော - ပြုကျင့်တတ်သော၊ သူ။ အက္ခော-
 နော ဘတ္တု ဝသာနုဝတ္တိနိ။ အံ၊ ၂။ ၄၆၈။
 ဝိမာန၊ ၁၇။ ၃၆။ ဘတ္တု ဝသာနုဝတ္တိနိတိ
 ပုဗ္ဗဋ္ဌာနနိပါတနာဒိနာ သာမိကဿ အနု-
 ကူလဘာဝေန ဝသေ ဝတ္တနသီလာ၊ မနာပ-
 စာရိနိတိ အက္ခော။ ဝိမာန၊ ၄။ ၆၄။ အဝိဒ္ဓသု
 မာရဝသာနုဝတ္တိနော။ ထေရ၊ ၃၆။ ၁။ မာရ-
 ဝသာနုဝတ္တိနောတိ ကိလေသမာရာဒိနံ ဝသေ
 အနုဝတ္တနသီလာ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄၇၃။ (ဂ)
 အစဉ်လိုက်တတ်သော၊ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်တတ်
 သော။ န ဝေဒနာနုဝတ္တိ ဟုတွာ ဣတော
 စိတော စ သမ္ပရိဝတ္တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၇။

အနုဝတ္ထုတိ (ကာ ကြိ) [အနု+ဝတ+ဏေ+
 တိ] အစဉ်လိုက်၍ - ဖြစ်စေ - လည်စေ - ၏။
 အစဉ်လိုက်စေ၏။ အနုဝတ္ထုတိ - သုတ္တနိ။
 ၃၆၈။ ထေရ၊ ၃၃၀။ မ၊ ၂။ ၃၅၂။ မူလဒီ၊ ၂။ ၇။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၅။ အနုဝတ္ထုမိ - အပါ၊ ၁။ ၃၃။
 ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၃။ အနုဝတ္ထုမိ အနုကန္တာ
 ဝတ္ထုမိ။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၄။ အနုဝတ္ထုဿတိ -
 အပါ၊ ၁။ ၂၅။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၅။ အနုဝတ္ထု-
 ဿတိ အဝိနဿမာနံ ဓာရေဿတိ။ အပါ၊ ၄။
 ၁။ ၂၅၄။

အနုဝဒတိ (ကြိ) [အနု+ဝဒ+အ+တိ] စွပ်စွဲ
 ပြောဆို၏။ စောဒနာ၏။ အနုဝဒတိ - ဝိ၊ ၅။
 ၂၀၃။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၇၆။ အနုဝဒန္တိ - ဝိ၊ ၄။ ၁၉၈။
 ၂၁၂။ အနုဝဒန္တိတိ စောဒေန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၃၆။

၂၁၂။ အနုဝဒန္တိတိ အက္ခောသန္တိ၊ ဝိ၊ ၄။
 ၁၉၉။

အနုဝဒန (န၊ ထိ) [အနု+ဝဒ+ယ] စွပ်စွဲပြော
 ဆိုသော အခြင်းအရာ၊ စွပ်စွဲပြောဆိုခြင်း။
 အနုလ္လပန^၃ - ကြည့်။ အနုဝဒနာတိ အာကာ-
 ရနိဒဿနမေတံ၊ ဥပဝဒနာတိ အက္ခော။ ဝိ၊
 ၄။ ၄။ ၃၉။

အနုဝဒနဘာဝ (ပ) [အနုဝဒန+ဘာဝ] စွပ်စွဲ
 ပြောဆိုသောသူ၏အဖြစ်။ အနုသမ္ပဝက်တာ-
 ကြည့်။

အနုဝဒနဝေဝစန (န) [အနုဝဒန+ဝေဝစန]
 စွပ်စွဲပြောဆိုခြင်း - အနုဝဒနသစ္စါ - ၏ -
 ဝေဝစ - ပရိယာယ် - စကားလွယ်။ အနုလ္လ-
 ပန^၃ - ကြည့်။

အနုဝဒန္တ (တိ) [အနု+ဝဒ+အ+အန္တ] စွပ်စွဲ
 ပြောဆိုသော၊ စောဒနာသော၊ သူ။ အနု-
 ဝါဒါဓိကရဏ - ကြည့်။

အနုဝဒမာန (တိ) [အနု+ဝဒ+အ+မာန] စွပ်စွဲ
 ပြောဆိုသော၊ စောဒနာသော၊ သူ။ အနု-
 ဝဒမာနော အာပတ္တိ^၃ အာပဇ္ဇတိ အာပတ္တာ-
 ဓိကရဏံ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၀၃။

အနုဝဒိတ (တိ) [အနု+ဝဒ+တ] စွပ်စွဲပြောဆို
 အပ်သော၊ စောဒနာအပ်သော၊ စွပ်စွဲပြော
 ဆိုခံရသော၊ သူ။ သုဒ္ဓဿ အနာပတ္တိကဿ
 ဒါနံ ဧကံ၊ အနုဝဒိတဿ ဒါနံ ဧကံ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။
 ၃၆။

အနုဝဒိယမာန (တိ) [အနု+ဝဒ+ယ+မာန]
 စွပ်စွဲပြောဆိုအပ်သော၊ စောဒနာအပ်သော။
 'ဘော ပိဏ္ဍပါတိက ဘိက္ခုနိဘတ္တံ ဘူဠိတွာ
 ဝိတိနာမယိတ္တာ'တိ စိတ္တေန အနုဝဒိယမာ-
 နော သန္တမ္ပေတံ န သက္ခိယာမိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။
 ၁၂၆။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၇။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၉၄။

အနုဝသတိ (ကြိ) [အနု+ဝသ+အ+တိ] (၁) အမှတ်ပြု၍နေ၏၊ စောင့်မြှောက်-ငဲ့လင့်-၍ နေ၏။ တေ စေ ဘိက္ခုဝေ ဘိက္ခု...သံဃေ အဓိကရုဏကာရကာ တံ ကာဠံ အနုဝသေ-ယျ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၆၀။ (၂) အတုလိုက်၍နေ၏။ သမဏေ ဗြာဟ္မဏေ အပိ၊ သီလဝန္တေ ဗဟု-ဿုတေ။ သက္ကစ္စံ အနုဝါသေယျ။ ဧ၊ ၂။ ၂၉၃။ အနုဝါသေယျာတိ ဥပေါသထဝါသံ ဝသန္တော အနုဝတ္တေယျ။ ဧ၊ ၄။ ၇။ ၂၀၁။

အနုဝသိတာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ဝသ+တာ] နေ တိုင်း နေတိုင်းနေ၍၊ နောက်ထပ်-တဖန်-နေ၍၊ တတ္ထေဝ အနုဝသိတာ အနုဝသိတာ အာဝသထပိတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တိ။ ဝိ၊ ၂။ ၉၅။ ဂိလာ-နဿ အနုဝသိတာ ဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၇၇။ (အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၄၁၄-လည်း ကြည့်။)

အနုဝဿ (န) [အနု+ဝဿ] (က) နှစ်စဉ်၊ နှစ်တိုင်း။ ဘိက္ခု အနုဝဿံ သန္တတံ ကာရာ-ပေန္တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၃၃။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အနု-ဝဿံ ဝုဋ္ဌာပေယျ၊ ပါစိတ္တိယံ။ ...အနုဝဿန္တိ အနုသံဝစ္ဆရံ။ ဝိ၊ ၂။ ၄၄၉။ (ခ) နောက်၌ ဖြစ်သော - ကင်းသော - မပြည့်စုံသော - မရေတွက်လောက်သော - ဝါ။ (တိ) (ဂ) ဝါသို့ ကပ်ရောက်ပြီးသော၊ သူ။ အနုဝဿိက-ကြည့်။

အနုဝဿိက (တိ) [အနုဝဿ+ဣက] (၁) ဝါသို့ ကပ်ရောက်ပြီးသော၊ တဝါသာရသေး သော၊ သူ။ (ရဟန်း)။ (၂) နောက်မှကပ် ရောက်အပ်သော - ကင်းသော - မပြည့်စုံ သေးသော - မရေတွက်လောက်သော - ဝါ ရှိသော၊ ဝါမရသေးသော၊ သူ။ (ရဟန်း)။ အနုဝဿိကော ပဗ္ဗဇိတော၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မ-တံ။ ယေရ၊ ၂၂၅။ အနုဝဿိကောတိ အနုဂ-တော ဥပဂတော ဝဿ အနုဝသော၊ အနုဝ-သောဝ အနုဝဿိကော။ ပဗ္ဗဇိတောတိ ပဗ္ဗဇိ-

ဥပဂတော၊ ပဗ္ဗဇိတော ဟူသော ဥပဂတဝဿ-မတ္တော ကေဝဿိကောတိ အတ္တော။ အထ ဝါ အနုဂတံ ပစ္စာဂတံ အပဂတံ ဝဿ အနု-ဝဿံ၊ တံ အဿ အတ္တိတိ အနုဝဿိကော။ ယဿ ပဗ္ဗဇိတဿ ဝဿ အပရိပုဏ္ဏတဿ န ဂဏနုပဂတံ၊ သော ဝေ ဝုတ္တော၊ တသ္မာ အဝဿိကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၀-၁။

အနုဝဟန (န၊ ထိ) [အနု+ဝဟ+ယု] အစဉ်မ ပြတ်-သောင်ခြင်း-ဖြစ်စေခြင်း၊ အဿာ-သ ပဿာသသ္မိ အစဉ်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် သတိကို အဆက်မပြတ်ဖြစ်စေခြင်း။ အနုဗန္ဓု-နာတိ အနုဝဟနာ။ (အနုပဒဟနာ၊ က)။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၀။ (အနုဂဟဏာ၊ က၊ မူကွဲ) အနုဝဟနာတိ အဿာသပဿာ-သနံ အနုဂမနဝသေန သတိယာ နိရုဉ္ဇရံ အနုပုဝတ္တနာ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၂၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၇။

အနုဝါစေတိ (ကာ၊ ကြိ) [အနု+ဝစ+ဧက+တိ] အစဉ်လိုက်၍-အတုလိုက်၍-ဆိုစေ၏၊ တဖန်ဆိုစေ၏၊ တဖန်ပြုခို၏။ ဝါစိတမနံ-ဝါစေန္တိ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၄၃။ ဒီ၊ ၁။ ၉၇၊ ၉၈၊ ၂၂၄။ မ၊ ၂။ ၃၈၁။ အံ၊ ၂။ ၁၉၇။ ...တေဟိ အညေသံ ဝါစိတံ အနုဝါစေန္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၂၉။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၄။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၀။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၆၆။ ဘိက္ခု နဝဂံ ဗုဒ္ဓဝစနံ...ဝါစေန္တိ အနုဝါ-စေန္တိ ဘာသန္တိ အနုဘာသန္တိ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၂၇။

အနုဝါတ (န) [အနု+ဝါတ] လေအောက်-လေကြေး-လေစုန်-အရပ်။ အနုဝါတံ ပဉ္စ-လိကော နမဿမာနေ၊ ။ သံ၊ ၁။ ၂၂၈။ ယေသံ အနုဝါတံယေဝ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ နော ပဋိဝါတံ။ အံ၊ ၁။ ၂၂၆။ ဣမေ ပန တယောပိ ဂန္ဓာ အနုဝါတံယေဝ ဂစ္ဆန္တိ၊ န ပဋိဝါတံ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၅။ အနုဝါတံ ယောဇနသတံ

ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ။ အံ၊ ၂။ ၄၇၇။ ဒိသမ္ပိ အနုဒိ-
သမ္ပိ အနုဝါတမ္ပိ ပဋိဝါတမ္ပိ ဝါယန္တိ အတိ-
ဝါယန္တိ။ မိလိန္ဒ။ ၃၁၇။ ပဋိဝါတံ ဝဇ္ဇေတော
အနုဝါတံ ဂန္တဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၁၇၇။

အနုဝါတ ၂ (ပ) [အနု+ဝါ+တ] နောက်-တ
ပန်-ပွဲအပ်-တပ်အပ်- ထပ်အပ်- သောအ
ရာ၊ အလှားအနားပတ်။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခ-
ဝေ အနုဝါတံ ပရိဘဏ္ဍံ အာရောပေတုံ။
ဝိ၊ ၃။ ၄၁၂။ ဝိ၊ ၄။ ၂၅၂။ အနုဝါတံ ပရိဘဏ္ဍန္တိ
အနုဝါတဉ္စေဝ ပရိဘဏ္ဍု။ ဝိ၊ ၄။ ၃၁၀။
အနုဝါတံ ပရိဘဏ္ဍန္တိ ကထိနေ ဗန္ဓနုရဋ္ဌ။ ဟိ
စိဝရဿ သမန္တာ ပရိယန္တဿ အဓိရဏတ္ထံ
ယေဟိ ကေဟိစိ စောဋ္ဌကေဟိ ဒီဃတော
အနုဝါတံ၊ တိရိယတော ပရိဘဏ္ဍု သမ္ပိတွာ
ကာတုံ ယတ္ထ ရဇ္ဇုကေ ပဝေသေတွာ ဒဏ္ဍေ-
သု ပလိဝေဋ္ဌေတွာ စိဝရသမကံ အာကမ္ပိတုံ
သက္ကာ၊ တာဒိသန္တိ အတ္ထော။ ဝိမတိ၊ ၂။
၂၃၂။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၂။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၁။ အံ၊ ၄။ ၁။
၁၃၁-၂။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄၃၃-တိလည်း ကြည့်။
ကုသိ (ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၄၀၀) လည်း ကြည့်။

အနုဝါတကရဏ (န) [အနုဝါတ ၂+ကရဏ]
အနားပတ်-အလျားအနားပတ် - ကို - ပြု
လုပ်ခြင်း-တင်ခြင်း။ န အနုဝါတကရဏ-
မတ္တေန အတ္တတံ ဟောတိ ကထိနံ။ ဝိ၊ ၃။
၃၅၂။ အနုဝါတကရဏမတ္တေနာတိ ပိဋိ-
အနုဝါတာရောပနမတ္တေန။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၉၂။
ပိဋိအနုဝါတာရောပနမတ္တေနာတိ ဒီဃတော
အနုဝါတဿ အာရောပနမတ္တေန။ သာရတ္ထ၊
၃။ ၃၃၆။ အနုဝါတာရောပန-လည်း ကြည့်။

အနုဝါတန္တ (ပ) [အနုဝါတ ၂+အန္တ] အနား
ပတ်အစွန်း။ ဂဏ္ဍိကံ ပဋိမုဋ္ဌိတွာ အနုဝါတန္တေန
ဂီဝံ ပဋိစ္ဆာဒေတော...။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၂။

အနုဝါတပဋိဝါတ (န) [အနုဝါတ ၂+ပဋိဝါတ]
လေအောက်၊ လေအထက်-လေကြေ၊ လေ

ညာ-လေစုန်၊ လေဆန်-အရပ်။ အနုဝါတ-
ပဋိဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ။ အံ၊ ၁။ ၂၂၆။ မေ၊
၄။ ၁။ ၂၆၆။

အနုဝါတမဂ္ဂ (ပ) [အနုဝါတ ၂+မဂ္ဂ] လေ
အောက်-လေကြေ-လေစုန်-ခရီး။ သစေ
အနုဝါတမဂ္ဂေန န သက္ကာ ဟောတိ ဂန္တံ။
ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၁၇၇။

အနုဝါတာရောပန (န) [အနုဝါတ ၂+အာရော-
ပန] အနားပတ်တင်ခြင်း။ အနုဝါတကရဏ၊
ကုစ္စိအနုဝါတာရောပန၊ ပိဋိအနုဝါတာရော-
ပန (ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၉၂။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၃၆) တို့
ကြည့်။ အနုဝါတကရဏ-လည်း ကြည့်။

အနုဝါဒ (ပ) [အနု+ဝဒ+ဏ] (၁) အတပြု၍-
အစဉ်လိုက်၍ -နောက်ထပ် -ပြောဆိုခြင်း-
ပြောဆိုသောစကား။ န စ ကောစိ သဟ-
ဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒေါ ဂါရယံ ဌာနံ
အာပဇ္ဇတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၅၃။ . တုမှာကံ ဝါဒေါ
ဝါ တတော ပရံ တဿ အနုဝါဒေါ ဝါ...။
ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၇။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃၄၇။ ဝါဒါနု-
ဝါဒေါတိ အဂတော ဝုတ္တဝါဒဿ အနု-
ဝါဒေါ။... ဣမိနာပိ ဝါဒံ အနုဂတော ဝါဒေါ-
ယေဝ ဒီပိတော ဟောတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၈။
သဟဓမ္မိကာ ဂါရယာ ဝါဒါနုဝါဒါ အာဂစ္ဆန္တိ။
နေတ္ထိ၊ ၄၄။ ဝါဒါနုဝါဒါတိ ဝါဒါ စေဝ အနု-
ဝါဒါ စ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၁၆။ ဝါဒါနံ ဝါ အနုဝါဒါ
ဝါဒါနုဝါဒါ။ တေသံ ဝါဒါနံ ဥပါဒါတိ
အတ္ထော။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၇၇။ အနုပါတ၊ ဝါဒါနုဝါဒ
တို့လည်း ကြည့်။ (၂) စွပ်စွဲ-စောဒနာ-
ခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့-ဆဲရေး-ခြင်း။ အနုဝါဒေါ
အနုဝါဒါမိကရဏံ၊ အနုဝါဒေါ နော အဓိ-
ကရဏံ၊ အဓိကရဏံ နော အနုဝါဒေါ၊ အဓိ-
ကရဏဉ္စေဝ အနုဝါဒေါ စ...။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈။
ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၀။ အနုဝါဒေါတိ ဝိပတ္တိဟိ ဥပ-
ဝဒနာ စေဝ စောဒနာ စ။ တတ္ထ ဥပဝဒနာ

နာမ အက္ခောသော (ဂရဟာ,အက္ခောသော စ၊ ဝိမတိ)။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၃၅၄။ ဝိမတိ။ ၁။ ၂၉၀။ ယောတတ္ထ အနုဝါဒေါ(ဝိ၊ ၄။ ၂၁၂)တိ ယောတေသု အနုဝေန္တေသု ဥပဝါဒေါ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၉ (၃) အကြီးအကဲ-ပဓာန-ဣဿရိယ-အရာ။ န အနုဝါဒေါ ပဌပေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၄။ ၁၀၊ ၈၃။ န အနုဝါဒေါတိ ဝိဟာရေ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနံ န ကာတဗ္ဗံ၊...နာပိ...ဣဿရိယကမ္ပံ ကာတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄။ ၉။ အနုသာသနဝသေန အညေ ဝေတိတိ အနုဝါဒေါတိ ဝုတ္တေ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနန္တိ အာဟာ “ဝိဟာရေ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနံ န ကာတဗ္ဗံ”န္တိ။ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနံ သဗ္ဗပေန ဝသေန္တော အာဟာ “ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသကေန ဝါ”တိအာဒိ။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၂။ ၉။ ဘိက္ခုနိယော ဘိက္ခုနံ ဥပေါသထံ ဌပေန္တိ။ အနုဝါဒံ ပဌပေန္တိ၊...န အနုဝါဒေါ ပဌပေတဗ္ဗော၊ ပဌပိတောပိ အပ္ပဋ္ဌပိတော၊ ပဌပေန္တိယာ အာပတ္တိ ဝုက္ကဋ္ဌဿ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၆၉။ အနုဝါဒန္တိ ဣဿရိယဋ္ဌာနံ ။ ဝဇိရာ၊ ၅၃၈။ အနုဝါဒံ ပဌပေန္တိတိ ဣဿရိယံ ပဝတ္တေန္တိ (ပဝတ္တေန္တိတိ အတ္ထံ ဝေန္တိ။ ဝိမတိ။) သာရတ္ထ။ ၃။ ၄၄၅။ ဝိမတိ။ ၂။ ၂၆၅။

အနုဝါဒဇာတိက (တိ) [အနုဝါဒ+ဇာတိ+က] စွပ်စွဲ-စောဒနာ-ခြင်း-လျှင်-ဟူသော-ဖြစ်ကြောင်း (ဇာတိ)ရှိသော။ အနုဝါဒနိဒါန-ကြည့်။

အနုဝါဒနိဒါန (တိ) [အနုဝါဒ+နိဒါန]စွပ်စွဲ-စောဒနာ-ခြင်း-လျှင်-ဟူသော-အကြောင်း (နိဒါန)ရှိသော။ အနုဝါဒိဓိကရဏ အနုဝါဒနိဒါန အနုဝါဒသမုဒယ အနုဝါဒဇာတိက အနုဝါဒပဘဝ အနုဝါဒသမ္ဘာရ အနုဝါဒသမုဋ္ဌာနံ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၆၅။ အနုဝါဒေါ နိဒါနံ အဿာတိ အနုဝါဒနိဒါနံ။ ဣဒမ္ပိ အနုဝါဒ နိဿာယ ဥပ္ပဋ္ဌနကအနုဝါဒဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၉၇။

အနုဝါဒပဘဝ (တိ) [အနုဝါဒ+ပဘဝ] စွပ်စွဲ-စောဒနာ-ခြင်း-လျှင်-ဟူသော-အမှုန်အစ(ပဘဝ)ရှိသော။ အနုဝါဒနိဒါန-ကြည့်။

အနုဝါဒဘယ (န) [အနုဝါဒ+ဘယ] (က) စွပ်စွဲ-ကဲ့ရဲ့-သော (မကောင်းမှုကံရှိသော) သူအား ဖြစ်သောဘေး။ (ခ) စွပ်စွဲ-ကဲ့ရဲ့-ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သောဘေး။ အတ္တာနုဝါဒဘယ-ကြည့်။ ပရာနုဝါဒဘယ (အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၁။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၈၄။) ကြည့်။

အနုဝါဒမူလ (န) [အနုဝါဒ+မူလ] စွပ်စွဲ-စောဒနာ-ခြင်း၏-အရင်းမူလ။ အနုဝါဒိဓိကရဏဿ ကိံ မူလံ၊ ဆ အနုဝါဒမူလာနိ အနုဝါဒိဓိကရဏဿ မူလံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၁၄။

အနုဝါဒဝိမုတ္တ (တိ) [အနုဝါဒ+ဝိမုတ္တ] ကဲ့ရဲ့-ခြင်းမှ-လွတ်-ကင်း-သော။ အနုနဝဋ္ဌာတိ (သံ၊ ၁။ ၁၉၀) အနုဝါဒဝိမုတ္တာ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၉။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၃။ အနုဝါဒဝိမုတ္တာတိ အပဝါဒဝိရဟိတာ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၆။

အနုဝါဒသမုဋ္ဌာန (တိ) [အနုဝါဒ+သမုဋ္ဌာန] စွပ်စွဲ-စောဒနာ-ခြင်း-လျှင်-ဟူသော-အကြောင်း (သမုဋ္ဌာန)ရှိသော။ အနုဝါဒနိဒါန-ကြည့်။

အနုဝါဒသမုဒယ (တိ) [အနုဝါဒ+သမုဒယ] စွပ်စွဲ-စောဒနာ-ခြင်း-လျှင်-ဟူသော-ဖြစ်ကြောင်း (သမုဒယ) ရှိသော။ အနုဝါဒနိဒါန-ကြည့်။

အနုဝါဒသမ္ဘာရ (တိ) [အနုဝါဒ+သမ္ဘာရ] စွပ်စွဲ-စောဒနာ-ခြင်း-လျှင်-ဟူသော-အကြောင်း (သမ္ဘာရ) ရှိသော။ အနုဝါဒနိဒါန-ကြည့်။

အနုဝါဒိဓိကရဏ (န) [အနုဝါဒ+အဓိကရဏ] စွပ်စွဲ-စောဒနာ-ခြင်းဟူသောအဓိကရဏ။

အနုဝါဒ အဓိကရုဏ်း။ တတ္ထံ ကတမံ အနုဝါဒါဓိကရုဏ်။ ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဘိက္ခု အနုဝဒန္တိ သီလဝိပတ္တိယာ ဝါ အာစာရဝိပတ္တိယာ ဝါ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိယာ ဝါ အာဇီဝိပတ္တိယာ ဝါ။ ယော တတ္ထ အနုဝါဒေါ...၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အနုဝါဒါဓိကရုဏ်။ ဝိ၊ ၄။ ၂၁၂။ သီလဝိပတ္တိယာ ဝါ အာစာရဒိဋ္ဌိအာဇီဝိပတ္တိယာ ဝါ အနုဝဒန္တာနံ ယော အနုဝါဒေါ ဥပဝဒနာ စေဝ စောဒနာ စ၊ ဣဒံ အနုဝါဒါဓိကရုဏ် နာမ။ မ၊ ၄။ ၂၈။ အံ၊ ၃။ ၁၉၉။

အနုဝါဒါဓိကရဏပစ္စယ (ပု) [အနုဝါဒါဓိကရဏ+ပစ္စယ] အနုဝါဒါဓိကရုဏ်း ဟူသော အကြောင်း။ အနုဝါဒါဓိကရဏပစ္စယာ ကတိ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ၊ အနုဝါဒါဓိကရဏပစ္စယာ တိဿော အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁၈၀။

အနုဝါသန (န) [အနု+ဝါသ+ယု။ ဓူပါဒီဟိ သုရဘိကရဏေ၊ ဝေဇ္ဇကောတ္ထေ သိနေဟာဒီဟိ ဝတ္ထိကမ္ပနိစ၊ “ဒီဓာ ဝတ္ထိ ပရိညေယျော၊ နိရုဟော စာ’နုဝါသနံ။ ကသာယာဒီဟိ နိရုဟော၊ သေဟာဒီဟိ’နုဝါသနံ” ဣတိ ဝေဇ္ဇကံ။ အနုဝါသတိ၊ အနုဝါသရံ ဒီယတေ ဝါ၊ ပိသောဒရာဒိ။ သုဿတောတ္ထေ အနုဝါသနဒဗ္ဗေ ပုလ္လိဂံ။ အဘိဝိတ္ထိဓမ္မသနဝတ္ထာဒိနိဗ္ဗိတေန (ပိဗိကာရိတိ) ပသိဒ္ဓယန္တေန ဓာတုဝေသမ္ပဒေါသနာသာယ လိင်္ဂဒွါရေန ယောနိဒ္ဓါရေန ဝါ ဒီယမာနံ သိနေဟာဒိဒဗ္ဗံ အနုဝါသနမိတိ ဝေဇ္ဇကပုသိဒ္ဓိ။ ဝါစပုတိ] (က) ကောင်းသော အနံ-အမွှေးအကြိုင်-တို့ဖြင့် ထုံခြင်း၊ မွှေးကြိုင်သောအနံ-စွံအောင်-ကြာရှည်ခံအောင်-ပြုလုပ်ခြင်း။ (ခ) အဆီဆေး စသည်ဖြင့် ဝမ်းချူခြင်း၊ ဝမ်းချူကိရိယာ-ဝမ်းချူတံ-ဖြင့် အဆီဆေးစသည် သွင်း၍ ဝမ်းချူခြင်း။ (ဂ) ဝမ်းချူရာ၌

သုံးသော အဆီဆေး စသည်။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အနုဝါသနကိရိယာ (ထိ) [အနုဝါသန+ကိရိယာ] အဆီဆေး စသည်ဖြင့် ဝမ်းချူခြင်း-အမှု-အတတ်။ ဘေသဇ္ဇာနုလိပ္ပနဝမနဝိရေစနာနုဝါသန ကိရိယမ နု သိက္ခိတာ။ မိလိန္ဒ။ ၃၃၄။

အနုဝါသနိယ (တိ) [အနု + ဝါသ+အနိယ] အဆီဆေး စသည်ဖြင့် ဝမ်းချူ-အပ်-ထိုက်-သင့်-သောသူ။ အနုလေပနိယံ အနုလိမ္မေတိ၊ အနုဝါသနိယံ အနုဝါသေတိ။ မိလိန္ဒ။ ၁၆၉။

အနုဝါသိတ (တိ) [အနု+ဝသ+ဇော+တ] အဆီဆေးစသည်ဖြင့် ဝမ်းချူ-အပ်-သောသူ။ ဟထာ မဟာရာဇ ဝန္တဿ ဝိရိတ္တဿ အနုဝါသိတဿ အာတုရဿ သပ္ပာယကိရိယာ ဣစ္စိတဗ္ဗာ ဟောတိ။ မိလိန္ဒ။ ၂၁၀။

အနုဝါသေတိ (ကြိ) [အနု+ဝါသ+ဇော+တိ] အဆီဆေး စသည်ဖြင့် - ဝမ်းချူ - ဇ် - စေ၏။ အနုဝါသနိယ-ကြည့်။

အနုဝိက္ခိတ္တ (တိ) [အနု+ဝိ+ခိပ+တ] အဖန်ဖန်ပြန်လွှင့်သော။ ယော ဘိက္ခဝေ ဓေန္ဒော ဗဟိဒ္ဓါ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ အာရဗ္ဘ အနုဝိက္ခိတ္တော အနုဝိသဇ္ဇော။ သံ၊ ၃။ ၂၄၃။ (သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၀-လည်းကြည့်။) ဝတ္ထုကာမေ အာရဗ္ဘ ဝိက္ခိတ္တော ပုနပုနံ ဝိက္ခိတ္တော ဟောတိယေဝါတိ ဝုတ္တံ “အနုဝိက္ခိတ္တော”တိ။ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တော စိတ္တဝိက္ခေပေါ ပုနပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇတေဝါတိ ဝုတ္တံ “အနုဝိက္ခိတ္တော အနုဝိသဇ္ဇော”တိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅၁၄။

အနုဝိက္ခိတ္တတာ (ထိ) [အနုဝိက္ခိတ္တ+တာ] အဖန်ဖန်-ပြန်လွှင့်-သည်၏အဖြစ်-ခြင်း။ အစွာ-

ရဒ္ဒဝိရိယတာ အနုဝိက္ခိတ္တတာ။ သံ၊ဇ္ဇိ၊၂။
၅၁၄။

အနုဝိဂဏေတိ (ကြိ) [အန+ဝိ+ဂဏ+ဧ+တိ] အပနိပနိ အထူးထူး အပြားပြား ရေ တွက်၏။ ကြံစည် - စူးစမ်း - အားထုတ် - ကျင့်သုံး - ၏။ နန္ဒနာယံ ပရမဟိတာနုကမ္ပိ နော၊ ရဟောဂတော အနုဝိဂဏေတိ သာ သနံ။ ထေရ၊၂၄၃။ အနုဝိဂဏေတိတိ တွေ “နန္ဒနာ”တိပဒေသံ အာနေတွာ သမ္ပန္နိတဗ္ဗံ “နာနုဝိဂဏေတိ နန္ဒနာ”တိ၊ န စိန္တေသိ မညေ၊ “နာနုယူတိ”တိ တက္ကေမိတိ အတ္ထော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၆။

အနုဝိစရဏ (န) [အန+ဝိ+စရ+ယ] အပနိ ပန သုံးသပ်ခြင်း၊ အပနိပနိ ဆင်ခြင်ခြင်း၊ အပနိပနိ သွားခြင်း၊ လှည့်ပတ်ခြင်း၊ သုံး သပ် - ဆင်ခြင် - ခြင်း။ နိမိတ္တာနုမဇ္ဇနံ ပဋိ ဘာဂနိမိတ္တေ အနုဝိစရဏံ။ . ဝိစာရဿ အနုဝိစာရဏာကာရေန ပဝတ္တိ အနုမဇ္ဇနကိစ္စံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၁၂။ သဟဇာတာနံ အနုယော ဇနံ အာရမ္မဏေ အနုဝိစရဏ (အနုဝိစာရဏ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ) သင်္ခါတအနုမဇ္ဇနဝသေနော ဝေဝိ တဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ၊၁။၃၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၆၇။

အနုဝိစရတိ (ကြိ) [အန+ဝိ+စရ+အ+တိ] အပနိပနိ - ထိုမှ ဤမှ - အပျံအနံ - သွား ၏။ လှည့်လည်၏။ အနုဝိစရတိ - မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၉၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၇။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၇၃။ အနု ဝိစရန္တိ - အံ၊၁။၁၄၁။ သံ၊၂။၆၉။ ဇာ၊၂။ ၆၃။ အနုဝိစရာမိ - မ၊၂။၃၂၃။ အနုဝိစ ရာမ - ဇာ၊၁။၃၃၁။ အနုဝိစရေယျံ - ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၉၀။ အနုဝိစရိ - ဇာ၊၂။၂၉။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၁၃၇။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၈။ အနုဝိ စရိ သု - မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၄။ အနုဝိစရိ - ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊၂။၈၁။ (=သန္ဓာဝိသံ)။

အနုဝိစရန္တ (တိ) [အန+ဝိ+စရ+အ+အန္တိ] အပနိပနိ - ထိုမှ ဤမှ - သွားသော၊ လှည့် လည်သော၊သူ။ အနုစက်မန္တ - ကြည့်။ အနု ဝိစရန္တေတိ ဣတော စိတော စ ဝိစရန္တေ၊ ဣတော ပန ဂေဟာ နိက္ခမိတွာ ဧတံ ဂေဟံ၊ တေသ္မာ ဝါ နိက္ခမိတွာ ဣမံ ဂေဟံ ပဝိသန ဝသေနပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၄။ (မ၊၂။၂၁၃။ သုတ္တနိ၊၃၇၂-၃။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၆။၁၇၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုဝိစရမာန (တိ) [အန+ဝိ+စရ+မာန] အပနိပနိ - ထိုမှ ဤမှ - သွားသော၊ လှည့် လည်သော၊သူ။ အနုစက်မမာန - ကြည့်။

အနုဝိစရာပေတိ (ကာကြိ) [အန+ဝိ+စရ+ ကာပေ+တိ] အပနိပနိ - ထိုမှ ဤမှ - အပျံ အနံ - သွားစေ၏။ လှည့်လည်စေ၏။ ဝေဇ ယန္တေ ပါသာဒေ အနုစက်မာပေန္တိ အနု ဝိစရာပေန္တိ။ မ၊၁။၃၂၀။

အနုဝိစရိတ (တိ) [အန+ဝိ+စရ+တ] အပနိ ပနိ သွားအပ်သော၊ လှည့်လည် - ကျက် စား - အပ်သော၊ အပနိပနိ - ဆင်ခြင် - သုံး သပ် - ကျက်စား - လေ့ကျက် - အပ်သော။ ...ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံ ဝိညာတံ ပတ္တံ ပရိယေ သိတံ အနုဝိစရိတံ မနသာ။ ဒီ၊၃။၁၁၁။မ၊ ၁။၁၈၉။သံ၊၂။၁၆၇။အံ၊၁။၃၃၂။ ဣတိဝုတ်။ ၇၆။ ပဋိသံ၊၁၂၇။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၅။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။ ၁၁၅။ အနုဝိစရိတံ မနသာတိ စိတ္တေန အနု သဉ္ဇရိတံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၁၀။အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၈။ဣတိဝုတ်၊ ဋ္ဌ၊၃၄၇။ ပဋိ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈။ အနုဝိစရိတန္တိ ပရိစရိတံ။ သံ၊ဋီ၊ သင်္ခါ၊၁။၃၁၄။ စိတ္တေန အနုသဉ္ဇရိတန္တိ (မန သာ-သံ၊ဋီ၊၂။) စိန္တိတံ။ မ၊ဋီ၊၂။၉၀။ သံ၊ဋီ၊ ၂။၂၆၄။ (ပတ္တ၊ ပရိယေသိတ၊ မနသာ အနု စရိတ တို့ အထူးကို မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၁၀-တို့တွင် ကြည့်။) အနုစရိတ၊ ဝိမသာနု-

စရိတ (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၉။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၅။ သိ၊ဋ္ဌ၊
သစ်၊၁။၃၉၉) တို့လည်း ကြည့်။

အနုဝိစရိတတ္ထ (န) [အနုဝိစရိတ+တ္ထ] အဖန်
ဖန် - သွားအပ် - လှည့်လည် - ကျက်စား -
ဆင်ခြင် - သုံးသပ် - အပ်သည်၏အဖြစ်။ သဗ္ဗံ
ဝါ တေ မနသာ အနုဝိစရိတတ္တာ မနသာ
အနုဝိစရိတမေဝ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆။

အနုဝိစရိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဝိ+စရ+တုံ]
လှည့်လည်ခြင်းငှါ။ သမက္ခော စ သော
ခဏေန သာဂရလေပရိယန္တံ မဟိံ အနု-
ဝိစရိတုံ။ မိလိန္ဒ။၁၄၃။

အနုဝိစရိတုာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဝိ+စရ+တုာ]
(၁) အပူအနံ့ သွား၍၊ လှည့်လည်၍။ အယံ
ဟယဝရော သာဂရလေပရိယန္တံ မဟိံ အနု-
ဝိစရိတုာ ခဏေန ဣဓာဂစ္ဆေယျ။ မိလိန္ဒ။
၁၄၃။ မနုဿလောကံ အနုဝိစရိတုာ ပညာနိ
ကရောန္တနံ နာမဂေါတ္တံ ဥဂ္ဂဟိတုာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၂၂။ သဗ္ဗံ ထလလေပထံ အနုဝိစရိတုာ
ဒေဝိယာ ဂတဋ္ဌာနံ ပဿ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၄။
(၂) နောက်မှလိုက်၍။ အနုဝိစရိတုာ ပန
“အယံ မဓရပလော အမ္ပော၊ ဣတော
ဂဏှထာ”တိပိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၅၆။
အနုဝိစရိတုာတိ ပစ္စတော ပစ္စတော ဂန္ဓာ
(တေသံ သန္တိကာ ပစ္စယံ ပစ္စာသိသန္တေ-
နာတိ အတ္ထော။ ဝဇိရ။) သာရတ္ထ၊၃။၄၉၃။
ဝဇိရ။၅၇၀။

အနုဝိစာရ (ပု) [အနု+ဝိ+စရ+ဏ] အဖန်ဖန်-
သုံးသပ်- ဆင်ခြင်-ခြင်း။ (ဝိစာရ-စေတ-
သိက်)။ ကတမော တသ္မိံ သမယေ ဝိစာရော
ဟောတိ။ ယော တသ္မိံ သမယေ စာရော
ဝိစာရော အနုဝိစာရော ဥပဝိစာရော.....။
အဘိ၊ဓ၊၁။၁၇၀၊၇၃၊၁၁၂။ အနုဂန္ဓာ ဝိစရ-
ဏဝသေန အနုဝိစာရော၊ ဥပဂန္ဓာ ဝိစရဏ-

ဝသေန ဥပဝိစာရောတိ၊ ဥပသက္ကဝသေန ဝါ
ပဒါနိ ဝဇိတာနိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။

အနုဝိစာရဏ (န) [အနု+ဝိ+စရ+ယု] အဖန်
ဖန်ကျက်စားစေခြင်း၊ အဖန်ဖန်လုံးသပ်ခြင်း၊
ဆင်ခြင်ခြင်း။ အနုဝိစရဏ-ကြည့်။

အနုဝိစာရယန္တ (တိ) [အနု+ဝိ+စရ+ဏယ+
အန္တ] အဖန်ဖန်ကျက်စားစေသော၊ အဖန်ဖန်
- သုံးသပ် - ဆင်ခြင် - သော၊ သူ။ အပိ စ
ခေါ မေ အတိစိရံ အနုဝိတက္ကယတော အနု-
ဝိစာရယတော ကာယော ကိလမေယျ။ မ၊ဋ္ဌ။
၁၆၃။ စေတသာ အနုဝိတက္ကယတော အနု-
ဝိစာရယတော ဆန္ဒော ဇာယတိ။ အံ၊၁။
၂၆၇။

အနုဝိစာရာပေတုာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဝိ+စရ+
ဏာပေ+တုာ] စုံစမ်း - ဆင်ခြင် - စေ၍။
ပုတ္တော ပိတရံ ဒဠ္ဍကာမော ဂတဋ္ဌာနံ အဇာ-
နန္တော အနုဝိစာရာပေတုာ (အနုဝိဇ္ဇာပေတုာ
ဣ-ဗူကွ) “အသုကဋ္ဌာနေ နာမ ဝသတိ”တိ
ဥ တုာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၇၃။

အနုဝိစာရေတိ (ကြိ) [အနု+ဝိ+စရ+ဏေ+
တိ] အဖန်ဖန်-သုံးသပ်-ဆင်ခြင်-၏။ အနု-
ဝိတက္ကေတိ အနုဝိစာရေတိ။ ဒိ၊၃။၂၀၁။ မ၊
၁။၁၆၂-၃-၄။ မ၊၃။၄၁။ အံ၊၁။၂၆၇။ အနု-
ဝိတက္ကေန္တိ အနုဝိစာရေန္တိ။ အံ၊၂။၁၅၆။
အနုဝိတက္ကေယျာသိ အနုဝိစာရေယျာသိ။
အံ၊၂။၄၆၂။ အနုဝိတက္ကေယျံ အနုဝိစာရေ-
ယျံ။ မ၊၁။၁၆၃။

အနုဝိစာရေတုာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဝိ+စရ+
ဏေ+တုာ] အဖန်ဖန်ကျက်စားစေ၍၊ အဖန်
ဖန် သုံးသပ်-ဆင်ခြင်-၍ ယံ ခေါ သိက္ခ
ရတ္ထိံ အနုဝိတက္ကေတုာ အနုဝိစာရေတုာ ဒိဝါ
ကမ္မန္တေ ပယောဇေတိ။ မ၊၁။၁၉၇။ အနု-

ဝိစာရေတွာ စိန္တေတွာ တုလယိတွာ...။ မဋ္ဌ၊
၃။၆၃။ အနုဝိစိနိတွာ-လည်း ကြည့်။

အနုဝိစိနက (ပ) [အနု+ဝိ+စိ+နာ+က]
စိစစ် - ဆုံးဖြတ် - တတ်သော၊ ကြံ-သိ-
စူးစမ်း - တတ်သော၊ သူ၊ (တရားသူကြီး)။
အနုဝိစိနကဿ ကေ အဂံ ဂဟေတဗ္ဗံ။
မိလန္တံ ၃၄၇။

အနုဝိစိနန္တိ (တိ) [အနု+ဝိ+စိ+နာ+အန္တိ]
ထိ၌ အနုဝိစိနန္တိ (က) ကြံ-စူးစမ်း - တတ်
သော၊ သူ။ ယောနိသော အနုဝိစိနန္တိ၊ ဝါရေ
ယံ ကိဿ ဣစ္ဆေယျံ။ ထေရီ၊ ၄၃၁။ အနုဝိ-
နန္တိ စိန္တယန္တိ။ ထေရီ၊ ၂၉၀။ (ခ) ကြံ-
စူးစမ်း - ရှာမှီး - သော၊ သူ။ ဝိမုတ္တိဓမ္မံ အနု-
ဝိစိနန္တော ဂဝေသန္တော။ ထေရီ၊ ၂။ ၂၃။

အနုဝိစိနိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဝိ+စိ+နာ+တုံ]
ကြံစည် - ထောက်လှမ်း - စုံစမ်း - ရှာဖွေ-
ခြင်း - ငါ။ ဟန္တ နံ အနုဝိစိနိတုံ ဝနုတိ။
ဇာ ၄၊ ၃၄၇။

အနုဝိစိနိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဝိ+စိ+နာ+
တွာ] အပန်ဖန် - ကြံစည် - စုံစမ်း - ဆင်
ခြင် - သုံးသပ် - ၍။ တဿ ဂတဌာနံ အနု-
ဝိစိနိတွာ ဧတံ ကာရကံ ဇာနိဿာမိ။ အံ၊ ၄၊
၁။ ၂၁၇။ အနုဝိစိနိတွာတိ အနုဝိစာရေတွာ။
အံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၀၀။ အနုဝိစာရေတွာ - လည်း
ကြည့်။

အနုဝိစိန္တနံ (တိ) [အနု+ဝိ+စိန္တ+ယ] အပန်ဖန်-
ကြံ - ဆင်ခြင် - ခြင်း။ အပန်ဖန် - အောက်
မေ့ - နှလုံးသွင်း - ခြင်း။ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပါဒိဓမ္မံ-
ယေဝ အနုဝိစိန္တနတော ဓမ္မံ အနုဝိစိန္တယံ။
ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၇၇။ အနုဝိစိန္တယန္တိ လည်း
ကြည့်။

အနုဝိစိန္တယန္တိ (တိ) [အနု+ဝိ+စိန္တ+ဏယ+
အန္တိ] အပန်ဖန် - ကြံ - သိ - သော။ (က)

အပန်ဖန် - ကြံစည် - စဉ်းစား - ဆင်ခြင် -
နှလုံးသွင်း - သော၊ သူ။ ဓမ္မာရာမော ဓမ္မ-
ရတော၊ ဓမ္မံ အနုဝိစိန္တယံ။ ဓမ္မ၊ ၆၆။ ဣတိ-
ဝုတ်။ ၂၇၀။ ထေရီ၊ ၃၄၇။ တဿေဝ ဓမ္မဿ
ပုနပျုနံ ဝိစိန္တနတာယ ဓမ္မံ အနုဝိစိန္တယံ၊ တံ
ဓမ္မံ အာဝဇ္ဇေန္တော မနသိ ကရောန္တောတိ
အတ္တော။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၂။ ၃၆၅။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။
၂၇၇။ တဿေဝ ဓမ္မဿ ပုနပျုနံ ဝိစိန္တနေန
ဓမ္မံ အနုဝိစိန္တယံ၊ ဓမ္မံ အာဝဇ္ဇေန္တော မနသိ
ကရောတိတိ (ကရောန္တောတိ?) အတ္တော။
ထေရီ၊ ၄၊ ၂။ ၄၂၅။ သောဟံ တမေဝ နိဝိစိန္တ-
ယန္တော။ ဇာ၊ ၁။ ၁၆၉။ . တမေဝ ရူပါနံ
အဿာဒဉ္စ အာဒိနဉ္စ စိန္တေန္တော။ ဇာ၊ ၄၊
၃။ ၃၇၄။ သော ဓမ္မမေဝ နိဝိစိန္တယန္တော။
ဇာ၊ ၂။ ၄၆။ အတ္တတ္ထမေဝ နိဝိစိန္တယန္တော။
ဇာ၊ ၂။ ၂၃၉။ (ခ) အပန်ဖန် - စူးစမ်း - ရှာ
မှီး - သော၊ သူ။ စိရရတ္တံ ဝတာတာပိ၊ ဓမ္မံ
အနုဝိစိန္တယံ။ ထေရီ၊ ၃၂၃။ ဓမ္မံ အနုဝိစိန္တ-
ယန္တိ “ကိရိသော န ခေါ ဝိမောက္ခဓမ္မော၊
ကထံ ဝါ အဓိဂန္တဗ္ဗော”တိ ဝိမုတ္တိဓမ္မံ အနု-
ဝိစိနန္တော ဂဝေသန္တော။ ထေရီ၊ ၄၊ ၂။ ၂၃။

အနုဝိစိန္တိတ (တိ) [အနု+ဝိ+စိန္တ+တ] တွေး
တောအပ် - အပန်ဖန် - ကြံအပ် - သိအပ် -
သော၊ သူ။ ပုရိသာ တေ မဟာရာဇ၊ မနသာ -
နုဝိစိန္တိတာ...။ တွေ ခေါ မေ မဟာရာဇ၊
မနသာ နုဝိစိန္တိတော။ ဇာ၊ ၁။ ၂၆၄။ အနု-
ဝိစိန္တိတာတိ “နာလံ ဣမေ ပံ ဒုက္ခာ မော-
စေတု”န္တိ မယာ ဉာတာ။ ဇာ၊ ၄၊ ၄။ ၂၂၀။

အနုဝိစိန္တေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဝိ+စိန္တ+ဏေ+
တွာ] အပန်ဖန် - ကြံစည် - စဉ်းစား - ၍။
ဣဗာယဿ အာနန္ဒော မာဂဓကေ ပရိစာ-
ရကေ အာရဗ္ဗ ဧကော ရဟော အနု-
ဝိစိန္တေတွာ ရတ္တိယာ ဝဗ္ဗုဿယမယ်...။ ဒီ၊ ၂။
၁၆၄။

အနုဝိဇ္ဇာ (ကြိဝိ) [အနု + ဝိ + ဣ + တော။ ပါစိတ်၊
 ယော။ ၂။ ၂၇၃-၌ကား ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၃၇၈-၌ အနု-
 ဝိစိတ္တာ-ဟု ပါ၍ တွေ့၍ ဝိစ ဓာတ်-ဟု ဆိုသည်။
 သက်ဝင်၍၊ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍၊ နှိုင်းချိန်စဉ်း
 စား၍၊ စူးစမ်း - ဆင်ခြင် - ၍၊ သိ၍။ အတ္တပိ
 အတ္တာနံ ဥပဝေတိ အနုဝိဇ္ဇပိ ဝိညူ ဂရဟန္တိ။
 ပသံသန္တိ ...။ ဝိ၊ ၅။ ၂၃၅။ အံ၊ ၁။ ၅၉။ အနု-
 ဝိစိတ္တာတိ အနုပဝိသိတော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄။ အနု-
 ဝိစိတ္တာပိ မံ ဝိညူ ဂရဟေယျု ပါကာတိ ပါတ-
 ပစ္စယာ။ မ၊ ၂။ ၂၄။ ... ဝေဇ္ဇပေ နာမ သာ-
 သနေ ... ကိံ ဧတဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာတိ ဝေ
 အနုဝိဇ္ဇာ တုလယိတော ပရိယောဂါဟေတော။ ။
 မ၊ ၄။ ၃။ ၂၇ တမေန အနုဝိဇ္ဇာ ဝိညူ သဗြဟ္မ-
 စာရိ ဝေမာဟံသု။ အံ၊ ၃။ ၂၇။ ယံ စေ
 ဝိညူ ပသံသန္တိ။ အနုဝိဇ္ဇာ သုဝေ သုဝေ။ ဓမ္မ။
 ၄၇။ ယံ ပန ပဏှိတာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ အနုဝိဇ္ဇာ
 နိန္ဒကာရဏံ ဝါ ပသံသကာရဏံ ဝါ ဇာနိတော
 ပသံသန္တိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၁။ အနုဝိဇ္ဇာ ပပဉ္စနာမ-
 ရူပံ။ သုတ္တနိ၊ ၃။ ၆၀။ အနုဝိဇ္ဇာ အနုဝိစိတ္တာ။
 သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅။ အနုဝိဇ္ဇာ ပရိယောဂါဟေ-
 တော အဝဏ္ဏာရယဿ အဝဏ္ဏံ (ဘာသန္တိ၊
 ခုဒ္ဒက၊ ၄) ဘာသိတာ ဟောတိ။ အဘိ၊ ပ။
 ၁၅၇။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၂၀။ အနုဝိဇ္ဇာ ခေါ တံ
 ဂဏေယျု။ ဇာ၊ ၁။ ၂၉။ ... အနုဝိဇ္ဇာ ဇာနိတော
 ...။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၈။ အနုဝိဇ္ဇာ ကစ္စာနိ ကဏေ-
 ဟိ ကိစ္စံ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၅၇။ အနုဝိစိတ္တာတိ ဥပ-
 ပရိက္ခိတော ဇာနိတော။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၄၀၄။

အနုဝိဇ္ဇာ (တိ) [အနု + ဝိ + ဣ + ရိစ္ဆ] သိအပ်
 သော။ အနုဝိဇ္ဇကာရ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၈၉)
 ကြည့်။

အနုဝိဇ္ဇကာရဏ (န) [အနုဝိဇ္ဇာ + ကရဏ] အနု-
 ဝိဇ္ဇာကာရ^၁ အနက်နှင့် အတူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုဝိဇ္ဇကာရ^၁ (ပု) [အနုဝိဇ္ဇာ^၁ + ကရ + က]
 သိ၍ ပြုအပ်သောအမှု၊ စဉ်းစား - နှိုင်းချိန် -

၍ ပြုအပ်သောအမှု၊ သိ၍ ပြုခြင်း၊ စဉ်းစား -
 နှိုင်းချိန် - ၍ ပြုခြင်း။ အနုဝိဇ္ဇကာရံ (အနု-
 ဝိဇ္ဇကာရံ၊ ဝိ၊ ၃။ ၈ - မူကဲ့) ... ကဏေဟိ၊
 အနုဝိဇ္ဇကာရော တုမှာဒိသာနံ ဉာတ-
 မနုဿာနံ သာဓု ဟောတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၃၃။
 မ၊ ၂။ ၄၂။ အံ၊ ၃။ ၂၉။ အနုဝိဇ္ဇကာရန္တိ အနု-
 ဝိစိတ္တာ (အနုဝိစိတ္တာတော၊ မ၊ ၄။ ၃) စိန္တေ-
 တော တုလယိတော ကာတဗ္ဗံ ကဏေဟိတိ
 ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၇၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။
 ၃၂၇။ မ၊ ၄။ ၃။ ၆၃။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၁။ အနုဝိဇ္ဇာ-
 ကာရန္တိ အနုဝိဇ္ဇကာရဏံ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၇။ အနု-
 ဝိဇ္ဇကာရန္တိ အဝေဇ္ဇကာရဏံ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၁။
 ကာတဗ္ဗန္တိ ဣမိနာ ကာတဗ္ဗန္တိ ကာရန္တိ
 ဝစနတ္ထံ ဒသေတိ။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၂။ ၂၇၃။

အနုဝိဇ္ဇကာရ^၁ (ပု) [အနုဝိဇ္ဇာ^၁ + ကရ + က] သိ
 အပ်သော ပြုခြင်း၊ သိအပ်သော သရဏဂုံ
 ဆည်းကပ်မှုစသည်ကို ပြုခြင်း။ ... အနုဝိဇ္ဇာ-
 ကာရန္တိ အနုဝိစိတ္တာကာရံ ရတနတ္ထယဿ
 သရဏဂမနာဒိကိရိယံ ကဏေဟိ၊ သဟသာ
 ကတော မာ ပစ္စာ ဝိပဋိသာရိ အဟောသိတိ
 အတ္တော။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၈၉။ (ဝိမတိပါဌ၌
 အနုဝိစိတ္တာကာရံ ဟုရှိမှ သံဝေဇ္ဇာတဗ္ဗနှင့် ၎င်း၊
 သရဏဂမနာဒိကိရိယံ ဟူသော မိမိအဖွင့်နှင့်
 ၎င်း၊ မ၊ ၄။ ၃။ ၆၃။ တို့နှင့် ၎င်း၊ လျော်
 မည်။)

အနုဝိဇ္ဇာ (ကြိဝိ) [အနု + ဝိ + တော] အနုဝိဇ္ဇာ^၁
 နှင့် အနက်တူ၊ ၎င်းကြည့်။

အနုဝိဇ္ဇာ (တိ) [အနု + ဝိ + ဣ] အနုဝိဇ္ဇာ^၁ နှင့်
 အနက်တူ၊ ၎င်းကြည့်။

အနုဝိဇ္ဇာက (ပု) [အနု + ဝိ + ဣ + က] ဤ၌
 ဝိဒ္ဓိ-ဓာတ် ဒိဝါဒိ ဖြစ်သော်လည်း ဝိမိသန
 အနက်ကို ဟောသည်ဟု ကြံ။ ပါစိတ်၊ ယော၊
 ၂။ ၁၅၆-၌ကား ဝိနယဓဇော ဟိ ယသ္မာ
 စောဒကစုဒ္ဓိတကာနံ ဝစနံ အနုမိနိတော ဝတ္ထု-
 အာပတ္တာဒိဝသေန ဝိဒ္ဓိတိ၊ တသ္မာ အနုဝိဇ္ဇာ-

ကောတိ ဂုဏ္ဏတိ ဟု ဆိုသည်။ C.P.D. ၌ကား အနုဝိဇ္ဇာက ပါဠိမှန်ဖြစ်ကြောင်း ဆိုသည်။ ဆိုင်ရာပုဒ်များ၌လည်း နည်းတူပင် ဆိုသည်။ စုံစမ်း-စစ်ဆေး-ဆင်ခြင်-သုံးသပ်-တတ်သောသူ၊ အနုဝိဇ္ဇာကပုဂ္ဂိုလ်၊ ဝိနည်းဓိရ်ပုဂ္ဂိုလ်။ မာ ခေါ် ပဋိယံ ဇနယံ၊ သစေ အနုဝိဇ္ဇာကော တုဝံ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၇၉။ သစေ အနုဝိဇ္ဇာကော တုဝန္တိ သစေ တံ သံသမဇ္ဈေ ဩတိက္ကံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိတုံ နိသိန္နော ဝိနယဓဇော။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၂၀၀။ အနုဝိဇ္ဇာကေန စောဒကော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၅။ ၂၇၁။ ဝေဉ္စ ပန အနုဝိဇ္ဇာကော အနုဝိဇ္ဇာမာနော သတ္ထု စေဝ သာသနကဓဇော ဟောတိ....။ ဝိ၊ ၅။ ၂၇၈။

အနုဝိဇ္ဇာကတ္ထေ (န) [အနုဝိဇ္ဇာက+ဝတ္ထ] အနုဝိဇ္ဇာက ပုဂ္ဂိုလ်၏-တာဝန်-ဝတ္တရား။ အဘိဓမ္မေ ဌိတံ ကဉ္စိ အနုဝိဇ္ဇာကံ ဩဝဒန္တေန ဝိယထေရေန အနုဝိဇ္ဇာကဝတ္တံ ကထိတံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၉၇။

အနုဝိဇ္ဇာကာရံ (ပု) [အနုဝိဇ္ဇာ+ကာရ+ဏ] အနုဝိဇ္ဇာကာရံ နှင့် အနက်တူ၊ ၎င်းကြည့်။

အနုဝိဇ္ဇာကာရံ (ပု) [အနုဝိဇ္ဇာ+ကာရ] အနုဝိဇ္ဇာကာရံ နှင့် အနက်တူ၊ ၎င်းကြည့်။

အနုဝိဇ္ဇာတိ (ကြိ) [အနု+ဝိဒ+ယ+တိ] စုံစမ်း-စစ်ဆေး-ဆင်ခြင်-သုံးသပ်-၏။ ယံ နန္ဒာဟံ မူလမူလံ ဂန္ဓာ အနုဝိဇ္ဇေယျံ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၆။ မူလမူလံ ဂန္ဓာ အနုဝိဇ္ဇေယျန္တိ “ပထဝီဘိဇ္ဇတိ”တိ ယတ္ထာယံ သသော ဥဋ္ဌိတော၊ တတ္ထ ဂန္ဓာ တဿ မူလကာရဏံ ယံ နန္ဒာ ဝိမံသေယျံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၇၆။

အနုဝိဇ္ဇန္တိ (တိ) [အနု+ဝိဒ+ယ+အန္တိ] စုံစမ်း-စစ်ဆေး-ဆင်ခြင်-သုံးသပ်-သော၊ သူ။ သောပိ သေဋ္ဌိ တဿ မတဘာဝံ အနုဝိဇ္ဇန္တော “ဂေါပါလကေဟိ နိတော”တိ သုတွာ....။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၅။ အနုဝိဇ္ဇန္တောတိ ဝိစာရေန္တော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၈။

အနုဝိဇ္ဇမာန (တိ) [အနု+ဝိဒ+ယ+မာန] စုံစမ်း-စစ်ဆေး-ဆင်ခြင်-သုံးသပ်-သော၊ သူ။ အနုဝိဇ္ဇာကကြည့်။

အနုဝိဇ္ဇာ (ထိ) [အနု+ဝိဒ+ယ+အ] စုံစမ်း-စစ်ဆေး-မေး-စိစစ်-ခြင်း။ (ဝိနည်းဓိရ် ပြုအပ်သောကိစ္စ။) စောဒနာ အနုဝိဇ္ဇာ စ၊ အာဝိ မူလေနပေါသထော။ ဝိ၊ ၅။ ၂၇၆။

အနုဝိဇ္ဇာပေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ဝိဒ+ယ+ဏာပေ+တွာ] စုံစမ်းရှာဖွေစေ၍။ အနုဝိဇ္ဇာရာပေတွာကြည့်။

အနုဝိဇ္ဇိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ဝိဒ+ယ+တဗ္ဗ] စုံစမ်း-စစ်ဆေး-မေး-စိစစ်-အပ်သော။ ကာလေန အနုဝိဇ္ဇိတဗ္ဗံ နော အကာလေန၊ ဘူတေန အနုဝိဇ္ဇိတဗ္ဗံ နော အဘူတေန။ ဝိ၊ ၅။ ၂၇၇။

အနုဝိဇ္ဇိတုကာမ (တိ) [အနုဝိဇ္ဇိတု+ကာမ+ဏ] စုံစမ်း-စစ်ဆေး-လိုသော၊ သူ။ သံသေန အနုမတေန ပုဂ္ဂလေန အနုဝိဇ္ဇာကေန အနုဝိဇ္ဇိတုကာမေန န ဥပဿာယော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၅။ ၂၇၇။

အနုဝိဇ္ဇိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ဝိဒ+ယ+တွာ] စုံစမ်း-စစ်ဆေး-၍ မေး-စိစစ်-၍။ အနုဝိဇ္ဇိတွာ ဂဟိတံ ပန ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ နယန္တိ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၆၆။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၀။ အနုဝိဇ္ဇိတွာတိ ဝိမံသိတွာ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၆။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၆၃။ အပရာဓံ ပန အနုဝိဇ္ဇိတွာ အပရာဓာနရူပံ အသာဟာသေန ဝိနိစ္ဆယံ ကဓေန္တော ဇေဓမ္မဋ္ဌာ နာမ ဟောန္တိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၁။ သစေ အပဒိသတိ၊ တံ ပုဂ္ဂလံ အနုဝိဇ္ဇိတွာ ပဝါရေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၃၆၁။

အနုဝိတက္ကယတိ (ကြိ) [အနု+ဝိ+တက္က+ဏယ+တိ] အနုဏတိ-အပန်ပန် အောက်မေ့သည်-၏အစွမ်းပြင့်-ကြံ-ဆင်ခြင်-၏။

ဓမ္မဉ္စာနုဝိတက္ကယေ။ အံ၊ ၂။ ၁၈၀။ ဓမ္မဉ္စာ-
နုဝိတက္ကယေတိ နဝဝိဓံ လောကုတ္တရဓမ္မံ အနု-
သတိဝသေနေဝ ဝိတက္ကယျ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၆၃။

အနုဝိတက္ကယန္တ (တိ) [အနု+ဝိ+တက္က+
ဏယ+အန္တ] အဖန်ဖန် - ကြံ - တွေး -
သော၊ စိတ်ကူးသော၊ ဝိတက်ကို ဖြစ်စေသော။
အနုဝိစာရယန္တ - ကြည့်။ အနုဝိတက္ကေတိ-
လည်း ကြည့်။

အနုဝိတက္ကေတိ (ကြိ) [အနု+ဝိ+တက္က+ဏေ+
တိ] အဖန်ဖန် - ကြံ - တွေး - ၏၊ ဝိတက်ကို ဖြစ်
စေ၏။ ဝိတက်သည် ခေါက်အပ် (သည်ကဲ့သို့
အာရုံသို့ ရွေ့တတ်) သည်ကို ပြု၏။ ဝိတက်
သည် ဆောင်အပ် - ရေဆောင်အပ် - သည်ကို
ပြု၏ (သိ၊ ဝိ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၆၈ - ကြည့်)။ အနု-
ဝိတက္ကေတိ အနုဝိစာရေတိ။ ဒီ ၃။ ၂၀။ မ၊
၁။ ၁၆၂ - ၃ - ၄။ မ၊ ၃။ ၄။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၆၇။ သော
တထာ ဝုပကဋ္ဌော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ
အနုသရတိ အနုဝိတက္ကေတိ။ သံ၊ ၃။ ၆။
အနုဝိတက္ကေတိတိ ဝိတက္ကာဟတံ ကဏေတိ။
သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၀။ ဝိတက္ကာဟတံ ကဏေတိတိ
ပုနပ္ပုနံ ပရိဝိတက္ကနေန တဒတ္တံ ဝိတက္ကနိပ္ပါဒိတံ
ကဏေတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၂၀။ အနုဝိတက္ကန္တိ -
အနုဝိတက္ကယျာသိ - အနုဝိစာရေတိ - ကြည့်။
ရတ္တိံ ဖေပိ နံ ဘိက္ခဝေ အနုဝိတက္ကယျ (မ၊
၁။ ၁၆၃။) နိ သကလရတ္တိံ ဖေပိ တံ ဝိတက္ကံ
ပဝတ္တေယျ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၈၆။

အနုဝိတက္ကေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ဝိ+တက္က+
ဏေ+တွာ] အဖန်ဖန် - ကြံ - တွေး - စိတ်
ကူး - ၍။ အနုဝိစာရေတွာ - ကြည့်။

အနုဝိတက္ကန္တ (တိ) [အနု+ဝိ+တက္က+ဏေ+
အန္တ] အဖန်ဖန် - ကြံ - တွေး - စိတ်ကူး -
သော၊ သူ။ သောဏဒဏ္ဍော ဗြာဟ္မဏော
တေဒေဝ ဗဟုလမနုဝိတက္ကန္တော နိသိန္ဒော
ဟေတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၁၂။

အနုဝိဒိတ (တိ) [အနု+ဝိဒ+တ] (က) သက်
ဝင် - ထိုးထွင်း - ၍ - သိ - သိပြီး - သော၊
ပပဉ္စတရားကို သိပြီး၍ လွတ်မြောက်သော၊
သူ။ အနုဝိဒိတံ ကေန ကထဉ္စ ဝိရိယဝါ...။
အနုဝိဒိတော တာဒိ ပရုစ္စတေ တထတ္တာ။
သုတ္တနိ၊ ၃။ ၆၀။ အနုဝိဒိတောတိ အနုဗုဒ္ဓေါ
ဝုစ္စတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၅။ (ခ) သိအပ်
သော၊ အနုဝိဒိတာကာရ - ကြည့်။

အနုဝိဒိတာကာရ (ပ) [အနုဝိဒိတ+အာကာရ]
အနုဝိစ္စကာရ - ကြည့်။

အနုဝိဒိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ဝိဒ+တွာ] သိ၍။
အနုဝိစ္စ ကြည့်။

အနုဝိဒ္ဓ (တိ) [အနု+ဝိဓ+တ] (၁) ထိုးဖောက်
အပ်သော။ (က) စူးဝင်အပ်သော။ ကာမ-
ရာဂေန ဝိဒ္ဓေါတိ ဖုဂသလ္လေန ဟဒယေ အပ္ပိ-
တော အန္တော အနုဝိဒ္ဓေါ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၂။
(ခ) ထုလုပ် - ချယ်စီ - အပ်သော။ မဏိမယ-
မဏ္ဍလာနုဝိဒ္ဓံ စန္ဒမဏ္ဍလသဒိသေန မဏိနာ
အနုဝိဒ္ဓံ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၅၈။ (ဂ) ထွင်းဖောက် -
ယှဉ်စပ် - အပ်သော။ အနုဝိဒ္ဓတ္တ - ကြည့်။

အနုဝိဒ္ဓတ္တ (န) [အနုဝိဒ္ဓ+တ္တ] ထွင်းဖောက် -
ယှဉ်စပ် - အပ်သည်၏အဖြစ်။ တေန (ကာ-
ယာယတနေန) စက္ခုပသာဒဿ အနု-
ဝိဒ္ဓတ္တာ နော ဗျာပိတာ စ န သိယာ။ ။
မူလဋီ၊ ၁။ ၁၄၆။ အနုဝိဒ္ဓတ္တာတိ အနုယုတ္တ-
ဘာဝတော၊ သံသဋ္ဌဘာဝတောတိ အတ္တော။
အနုဋီ၊ ၁။ ၁၅၆။

အနုဝိဓာန (န၊ ထိ) [အနု+ဝိ+ဓာ+ယ] လျော်
စွာ ပြု - စီရင် ခြင်း။ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိ-
ယာနံ ဣတ္ထိပုရိသနိမိတ္တကုတ္တာကပ္ပါကာရာ-
နုဝိဓာနံ၊ (ဣဒ် ကိစ္စံ)။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၀။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၂၄။ သတိပိ အနုပ္ပါဒနေ အနု-
ပတ္တမေ စ တပစ္စယာနံ တပုဝတ္တနေ နိမိတ္တ-
ဘာဝေါ အနုဝိဓာနံ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၈၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊

ဦး ၂။၁၀၈။ “နိမိတ္တဘာဝေါ အနုဝိဓာန”န္တိ
ဣမိနာ အနုဝိဓာနသဒ္ဓဿ ကမ္မတ္ထတံ ဒဿေ-
တိ။ အနုဦး ၂။၈၄။ အနုဝိဓိယနာ-ကြည့်။

အနုဝိဓာယက (တိ) [အနု+ဝိ+ဓာ+ဏှ]၊
လျော်စွာ - ပြုလုပ် - ရွက်ဆောင် - ကျင့်
သုံး - သော၊ သူ။ ပရိသကပ္ပိကေနာတိ ပရိ-
သကပ္ပကေန ပရိသာနုဝိဓာယကေန န ဘဝိ-
တဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ငွါ၊ ၄။၂၀၆။

အနုဝိဓာယကတ္တ (န) [အနုဝိဓာယက+တ္တ]၊
လျော်စွာ - ပြုလုပ် - ကျင့်သုံး - သူ၏အဖြစ်။
သေဋ္ဌာ၊ အနဂါရိယဘာဝံ အာဒိ ကတ္တာ
သတ္တုစရိယာနုဝိဓာယကတ္တာ သကလသာ-
သနပဋိဂ္ဂါဟကတ္တာ စ။ မ၊ ငွါ၊ ၁။၁၅။ သတ္တု-
စရိယာနုဝိဓာယကတ္တာ သီလာဒိဂုဏာနုဋ္ဌာ-
နေန။ မ၊ ငွါ၊ ၁။၅၁။

အနုဝိဓာယတိ (ကြိ) [အနု+ဝိ+ဓာ+ယ+တိ]၊
အတုလိုက်၍ ပြု၏။ အစဉ်လိုက်၏။ တဿ တေ
အနုဝိဓာယယျ၊ အနုဝိဓာယေယျ၊ ဝသံ ဂစ္ဆေ-
ယျ။ သံ၊ ၂။၄၀၂။ အနုဝိဓာယေယျန္တိ အနု-
ဂစ္ဆေယျ။ အနုဝိဓာယေယျန္တိ ပါဌော၊ အနု-
ဝိဓာနံ အာပဇ္ဇေယျန္တိ အတ္တောယတ္ထ သော
ယာတိ၊ တတ္ထေဝ ဂစ္ဆေယျန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
သံ၊ ငွါ၊ ၃။၁၁၀။

အနုဝိဓာယိ (တိ) [အနု+ဝိ+ဓာ+ဏှ]၊ လျော်
စွာ - ပြု - စီရင် - သေ၍ သော။ ဝုတ္တအဓိပ္ပါ-
ယာနုဝိဓာယိ စ သဒ္ဓပ္ပယောဂေါ။ ဥဒါန၊
၄။၆၁။

အနုဝိဓိယတိ အနုဝိဓိယတိ-ကြည့်။

အနုဝိဓိ(ဝိ)ယတိ (ကြိ) [အနု+ဝိ+ဓာ+ယ+တိ]၊
နိတိ၊ ဓာ၊ ၂၊ ၂၊ ၃၇၇ - ဂ-တိကြည့်။ လျော်
စွာ - အတုလိုက်၍ - ပြု၏။ (က) လျော်စွာ -
အတုလိုက်၍ - ပြု - ကျင့် - သင်ယူ - ၏။ အတု
လိုက်၏။ ပေါရာဏံ ပကတိ ဟိတ္တာ၊

တဿေဝါနုဝိဓိယတိ။... ခိပ္ပမေဝ ပဟန္တာန၊
တဿေဝါနုဝိဓိယတိ။ ဇာ၊ ၁။၄၇။ အနုဝိဓိ-
ယတိတိ အနုသိက္ခတိ။ ခိပ္ပမေဝ တဿ
အနုဝိဓိယတိ အနုသိက္ခိယတိ၊ ပကတိဘာ-
ဝေယေဝ ဌာသတိတိ အတ္တော။ ဇာ၊ ငွါ၊ ၂။
၈၉ - ၉၀။ ယော ပေါသော လဟုစိတ္တဿ
မိတ္တဿ ဝါ ဉာတိနော ဝါ အနုဝိဓိယတိ အနု-
ဝတ္တတိ။ ဇာ၊ ငွါ၊ ၃။၃၃၆။ (ခ) လျော်စွာ - အတု
လိုက်၍ - ပြု၏။ ဖြည့် - ကျင့် - ၏။ သုဏန္တ၊
ဓမ္မံ ကာလေန၊ တဉ္စ အနုဝိဓိယန္တိ။ မ၊ ၂။၃၀၇။
ထေရ၊ ၃၃၄။ တဉ္စ အနုဝိဓိယန္တိတိ တဉ္စ
ဓမ္မံ အနုကရောန္တ၊ ပူရေန္တိ။ မ၊ ငွါ၊ ၃။၂၃၇။
အနုကရောန္တတိ ယေသံ ကလျာဏမိတ္တာနံ
သန္တိကေ သုဏန္တိ၊ ယထာသုတံ ဓမ္မံ တေသံ
အနုကရောန္တ၊ ဝိဋ္ဌာနဂတိကရဏံ အာပဇ္ဇန္တ၊
အတ္တနော ဝေရိပုဂ္ဂလာနမ္ပိ ဘဂဝတော သန္တိ-
ကေ ဓမ္မဿဝနံ သမ္မာပဋိပတ္တိဉ္စ ပစ္စာသီသတိ။
မ၊ ငွါ၊ ၃။၁၅၈။ တဉ္စ အနုဝိဓိယန္တိတိ တဉ္စ
ယထာသုတံ ဓမ္မံ သမ္မဒေဝ ဥဂ္ဂဟိတ္တာ အနု-
ကရောန္တ၊ ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇန္တိတိ အတ္တော။
ထေရ၊ ငွါ၊ ၂။၃၃၃။

အနုဝိဓိ(ဝိ)ယနာ (တိ) [အနု+ဝိ+ဓာ+ယ+
ယ]၊ လျော်စွာ - ပြု - စီရင် - ခြင်း။ ကော ပန
ဝါဒေါ ကာယေန ဝါစာယ အနုဝိဓိယနာသု။
မ၊ ၁။၅၂။ ယာ ပနေတာ ကာယေန စ ဝါ-
စာယ စ အနုဝိဓိယနာ။ မ၊ ငွါ၊ ၁။၁၉၄။ အနု-
ဝိဓိယနာတိ စိတ္တုပ္ပါဒဿ ကာယဝါစာဟိ
အနုဝိဓာနာ။ မ၊ ငွါ၊ ၁။၂၉၃။

အနုဝိဓိ(ဝိ)ယန္တ (တိ) [အနု+ဝိ+ဓာ+ယ+
အန္တ] (က) လျော်စွာ - အတုလိုက်၍ - ပြု
တတ်သော၊ သူ။ ဒိသော ဝေ လဟုစိတ္တဿ၊
ပေါသဿာနုဝိဓိယတော။ ဇာ၊ ၁။၁၆၂။
တဿ ပေါသဿ အနုဝိဓိယတော သော
လဟုစိတ္တော ဒိသော ဟောတိ။ ဇာ၊ ငွါ၊ ၃။
၃၃၆။ (ခ) လျော်စွာ - ပြု - စီရင် - တတ်

သော၊ မှတ်သား- နှိုင်းချိန်- စိတ်၌ထား- တတ်သော။ ယူကမတ္တံ ပေက္ခန္တေန အတ္ထံ အနုဝိ- ဓိယန္တေန သကေ အာသနေ နိသိဒ္ဓိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၇၇။ အတ္ထံ အနုဝိဓိယန္တေနာတိ ဝိနိစ္ဆယပဋိ- ဝေဓမေဝ သလ္လက္ခေန္တေန “ဣဒံ သုတ္တံ ဥပ- လဗ္ဗတိ၊ ဣမသ္မိံ ဝိနိစ္ဆယေ ဣဒံ ဝက္ခာမိ” တိ ဧဝံ ပရိတုလယန္တေန နိသိဒ္ဓိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ၄။ ၂၀၆။ အနုဝိဓိယန္တေနာတိ စိတ္တေ ဌပေန္တေနာတိ အတ္ထော။ ဝဇီရ။ ၅၇၁။

အနုဝိလိတ္တ (တိ) [အနု+ဝိ+လိပ+တ] လိမ်း ကျံအပ်ပြီးသော၊ နံသာဖြင့် လိမ်းကျံအပ်ပြီး သော၊ သူ။ သော နှာတာနုဝိလိတ္တော သာယ- မာသံ ဘူ၌တော။ ဇာ၊ ၄။ ၄၂၂ (သျှာ၊ မူကွဲ။)

အနုဝိလေပန (န) [အနု+ဝိ+လိပ+ယ] လိမ်း ကျံစရာ ဝတ္ထုပစ္စည်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အနုဝိလေပနဂန္ဓ (ပ) [အနုဝိလေပန+ဂန္ဓ] လိမ်းကျံစရာနံသာပျောင်း။ ဒေဝသိကမေဝ ပနဿ နှာနဂန္ဓံ အနုဝိလေပနဂန္ဓံ ပါရုပ- နတ္ထာယ အသုတ္တမယိကံ သုမနပုပ္ဖပဋိ....။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၂-၃။

အနုဝိလောကန (န) [အနု+ဝိ+လောက+ယ] (၁) အဖန်ဖန်-ထိုမှ ဤမှ-အပျံ့အနံ့- ကြည့်ရှုခြင်း၊ သတ္တမပဒုပရိသုတ္တံ သဗ္ဗဒိသာ- နုဝိလောကနံ သဗ္ဗညုတာနာဝရဏဉာဏပဋိ- လာဘဿ (ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ)။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၆၁။ မ၊ ၄။ ၁။ ၄၇။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၇၁။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၄။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၂။ သတ္တပဒဝိတိဟာရူပရိ- ဌိတဿ ဝိယ သဗ္ဗဒိသာနုဝိလောကနံ ဝုတ္တံ....။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၁။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၃၂။ (တိ) (၂) အဖန်ဖန် - ကြည့် - စောင်းငဲ့ ကြည့် - တတ်သော။ အတ္ထိ ကဉ္စိ ကာလံ ကော- ဓော ဖရုသဝါစံ နိစ္ဆာရဏမတ္ထော ဟောတိ၊ န စ တာဝ ဒိသာဝိဒိသာနုဝိလောကနော ဟောတိ။ မဟာနိ၊ ၁။ ၁၆၅။ စူဠနိ၊ ၆။ ၁။ ၁။ ပရဿ

အတ္ထုက္ကိရဏတ္ထိ ဒဏ္ဍာဒိအတ္တာယ ဒိသဉ္စ အနု- ဒိသဉ္စ ပုနပျုန် ဝိလောကနော န စ တာဝ ဟောတိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၇၀။

အနုဝိလောကယန္တ (တိ) [အနု+ဝိ+လောက+ ဏယ+အန္တ] (က) စောင်း- ငဲ့ - ရှိ - ကြည့် - ရှု - သော၊ သူ။ ဧဝံ မေ အနုဒိသံ အနုဝိလောကယတော နာဘိဇ္ဈာ ဝေါမ- နဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္တဿ- ဝိသန္တိ။ အံ၊ ၃။ ၁၅။ (ခ) အစဉ်အတိုင်း အ ထူးထူး အပြားပြား အားဖြင့်-ထက်ဝန်း ကျင်- ကြည့် - ရှု - သော၊ သူ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၆- ကြည့်။ ကိစ္ဆာပန္နံ လောကမနုဝိလောကယ- တော ပုဗ္ဗဘာဂပဋိဝေဓာနုသာရေန။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၅။

အနုဝိလောကယမာန (တိ) [အနု+ဝိ+ လောက+ဏယ+မာန] အဖန်ဖန် - ထိုမှ ဤမှ - အပျံ့အနံ့ - ကြည့် - ရှု - သော၊ သူ။ ဣဓ မယ် မာရိသ သဒေဝကံ လောကံ အနု- ဝိလောကယမာနာ အညတြ တယာ.... အညံ ကိဉ္စိ န ပဿာမ။ မိလိန္ဒ။ ၇။

အနုဝိလောကေတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ဝိ+လောက+ ဧတ+တဗ္ဗ] စောင်း- ငဲ့ - ရှိ - ကြည့် - ရှု - အပ်သော။ ဥဒ္ဓံ ဥလ္လောကေတဗ္ဗာ ဟောတိ။ အဓော ဩလောကေတဗ္ဗာ ဟောတိ။ အနု- ဒိသာ အနုဝိလောကေတဗ္ဗာ ဟောတိ။ အံ၊ ၃။ ၁၅။

အနုဝိလောကေတိ (ကြိ) [အနု+ဝိ+လောက+ ဧတ+တိ] (က) အဖန်ဖန်-ထိုမှဤမှ- အပျံ့အနံ့ - ကြည့် - ရှု - ရှိ။ သဗ္ဗာ စ ဒိသာ အနုဝိလောကေတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၃။ (မ၊ ၃။ ၁၆၄-၌ ဝိလောကေတိ-ဟု ရှိသည်။) သမန္တာ စတုဒ္ဓိသာ (စတုဒ္ဓိသံ၊ အံ၊ ၂။ အံ၊ ၃။) အနု- ဝိလောကေတိ။ သံ၊ ၂။ ၇၀။ အံ၊ ၁။ ၃၄၂။ အံ၊ ၂။ ၁၀၆။ အံ၊ ၃။ ၂၇၂။ ပစ္စိမံ ကာယံ အနုဝိလောကေတိ။ အံ၊ ၁။ ၅၆၇။ တတော တံ

မောဂ္ဂုလ္လာန ဥဋ္ဌာယာသနာ ဥဒကေန အက္ခိနိ
 အနုမဇ္ဈိတွာ ဒိဿာ အနုဝိလောကေယျာသိ။
 အံ၊ ၂။ ၄၆၂-၃။ ဝိဇ္ဇိတွာ သမန္တာ စတုဒ္ဓိသာ
 အနုဝိလောကေယျ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၉။ သမန္တာ
 သာဝတ္ထိ အနုဝိလောကေသိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၀၆။
 ဝိဇ္ဇိတွာ သမန္တာ စတုဒ္ဓိသာ အနု-
 ဝိလောကေသိ ဒီ၊ ၃။ ၁၉။ သုတ္တနိ။ ၃၄၅။
 သဗ္ဗာဝ ဒိဿာ အနုဝိလောကေသိ။ ဥဒါန၊ ၄။
 ၁၁၃။ (ခ) စောင်း-ငဲ့-၍-ကြည့်-ရှု-
 ၏။ သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္တာဟရိတွာ နန္ဒော
 အနုဒိသံ အနုဝိလောကေတိ...။ အံ၊ ၃။ ၁၅။

အနုဝိလောကေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+ဝိ+
 လောက+ကေ+တွာ] အဖန်ဖန်-ထိုမှကျမှ-
 ထက်ဝန်းကျင်-အပျံ့အနံ့ -ကြည့်-ရှု-၍။
 တုဏှိသုတံ ဘိက္ခုသံသံ အနုဝိလောကေတွာ။
 ဒီ၊ ၁။ ၄၇။ ဒီ၊ ၃။ ၁၇၆။ မ၊ ၂။ ၁။ မ၊ ၃။ ၇၀။
 အံ၊ ၃။ ၃၅၃။ အနုဝိလောကေတွာတိ မံသ-
 စက္ခုနာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာတိ ဒွိဟိ စက္ခုဟိ တတော
 တတော ဝိလောကေတွာ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၅။
 အနုဝိလောကေတွာတိ ပဉ္စပသာဒပဋိမဏ္ဍိ-
 တာနိ အက္ခိနိ ဥဗ္ဗိလေတွာ တတော တတော
 ဝိလောကေတွာ...။ မ၊ ၄။ ၄။ ၅၃။ အနုဝိ-
 လောကေတွာတိ တတော တတော ဝိလော-
 ကေတွာ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၁၈။ ပြာဟ္မဏော
 အဗ္ဘန္တာမေတွာ ကာယံ အနုဝိလောကေ-
 တွာ ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၁၃။ သမန္တာ စတုဒ္ဓိသာ
 (စတုဒ္ဓိသံ။ အံ၊ ၂။ အံ၊ ၃။) အနုဝိလော-
 ကေတွာ...။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀။ သံ၊ ၂။ ၇၀။ အံ၊ ၁။
 ၃၄၂။ အံ၊ ၂။ ၁၀၆။ အံ၊ ၃။ ၂၃၂။ စတုဒ္ဓိသာနု-
 ဝိလောကေတွာ၊ တိက္ခတ္ထု အဘိနာဒတိ။
 အပါ၊ ၁။ ၃၁။ ဒဿ ဒိဿာ အနုဝိလောကေ-
 တွာ ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၆၃။ အနုဝိလောကေတွာတိ
 ဧတ္ထ အနု-သဒ္ဓေါ “ပရိ”တိ ဣမိနာ သမာ-
 နတ္ထော။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၅။

အနုဝိလောကေန္တ (တိ) [အနု+ဝိ+လောက+
 ကေ+အန္တ] အဖန်ဖန်-ထိုမှကျမှ-အပျံ့

အနံ့-ကြည့်-ရှု-သောသူ။ ဒိသံ အနု-
 ဝိလောကေန္တ၊ ဂစ္ဆန္တံ အနိလဉ္စသေ။... ဒိသံ
 အနုဝိလောကေန္တော နိသိဒ္ဓိ လောက-
 နာယကော။ အပါ၊ ၁။ ၂၃၂၊ ၃၈၃။ အထ ခေါ
 မိလိန္ဒဿ ရညော သဗ္ဗံ တံ ပရိသံ အနု-
 ဝိလောကေန္တဿ အဘိတေ အမက္ခဘူတေ
 ယောနကေ ဒိသောတေဒဟောသိ။ မိလိန္ဒ။ ၁၉။

အနုဝိဝဋ္ဌ (န) [အနု+ဝိ+ဝဋ္ဌ] ခေါင်ရံ၊ ခေါင်ရံစပ်။
 ဝိပဋ္ဌမ္ပိ နာမ ကရိဿတိ၊ အနုဝိဝဋ္ဌမ္ပိ နာမ
 ကရိဿတိ...။ ဝိ၊ ၃။ ၄၀၁။ အနုဝိဝဋ္ဌန္တိ တဿ
 ဥဘောသု ပဿေသု ဒွေ ခဏ္ဍာနိ။... အထ ဝါ
 အနုဝိဝဋ္ဌန္တိ ဝိဝဋ္ဌဿ ကေပဿတော ဝိန္နံ
 ကေပဿတော ဝိန္နန္တိ စတုန္တမ္ပိ ခဏ္ဍာနမေတံ
 နာမံ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၄၀၈-၉။ (၅-ခဏ်းရိုသော
 သင်္ကန်း၌ ပဌမနှင့် ပဉ္စမ အခဏ်းတို့သည်
 ဗာဟန္တိ၊ ဒုတိယနှင့် စတုတ္ထ အခဏ်းတို့သည်
 အနုဝိဝဋ္ဌ၊ တတိယ အခဏ်းသည် ဝိဝဋ္ဌ အသီး
 အသီး မည်ကြသည်။ အကျဉ်းအားဖြင့်
 ကား—အခဏ်းမည်မျှရှိသည်ဖြစ်စေ အလယ်
 ဗဟိအခဏ်းသည် ဝိဝဋ္ဌ၊ ဝဲ-ယာ အပြင်ဖက်
 အကျဆုံး ၂-ခဏ်းသည် ဗာဟန္တိ၊ ကျန်အခဏ်း
 များသည် အနုဝိဝဋ္ဌ မည်ကြသည်။ ဋ္ဌ၊ သျဉ်
 အနုဝိဝဋ္ဌကို “ခေါင်ရံကြီး” ဟု၎င်း၊ ဗာဟန္တိ
 ကို “ခေါင်ရံထေး” ဟု၎င်း၊ “လက်လိပ်” ဟု
 ၎င်း ရှေးဆရာကြီးတို့ ခေါ်ကြကြောင်း မှာ
 တားသည်။ ဓာနံ၊ သျသစ်တို့နှင့် ဝိနယဝိနိစ္ဆယ
 ဋီ၊ ၁။ ၂၇၄-၅ တို့လည်း ကြည့်။)

အနုဝိသဋ္ဌ (တိ) [အနု+ဝိ+သရ+တ] အဖန်
 ဖန် - ထိုမှကျမှ - သွားတတ်-ပြေးတတ်-
 သော။ (က) ပျံလွင့်သော။ ဣမဿ ဟိ
 ဘိက္ခုနော ဒိသရတ္တံ ရူပါဒိသ အာရမ္မဏေသု
 အနုဝိသဋ္ဌံ စိတ္တံ ကမ္မဋ္ဌာနဝိသိ ဩတရိတံ န
 ဣစ္စတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၃။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၂။ အနု-
 ဝိက္ခိတ္တ-လည်း ကြည့်။ (ခ) ပျံနံ့-ကျော်
 ကြား-ထင်ရှား-သောသူ။ သဗ္ဗာ ဒိဿာ

အနုဝိသဇ္ဇောဟံမသ္မိ။ ဇာ၊၁။ ၂၃၀။ အနုဝိသ-
ဇ္ဇောတိ အဟံ စတသော ခိသာ စတသော
အနုခိသာတိ သဗ္ဗာ ခိသာအတ္တနော ဂုဏေန
ပတ္ထဇ္ဇော ပညာတော။ ဇာ၊၄။ ၄။ ၁၀၄။

အနုဝဋ္ဌ (တိ) [အနု+ဝသ+တ] အတုတက-
နေခဲ-ပေါင်းသင်းခဲ-သော၊ သူ။ စိရာနုဝဋ္ဌမ္ပိ
ပိယံ မနာပံ၊ အနုကမ္ပကံ ပါဏသမ္ပိ သတ္တံ။
ဇာ၊ ၂။ ၁၂၄။ အနုဝဋ္ဌ-လည်း ကြည့်။

အနုဝဋ္ဌ (တိ) [အနု+ဝသ+တ] အတုတက-
နေခဲ-ပေါင်းသင်းခဲ-သော၊ သူ။ စိရာနု-
ဝဋ္ဌောပိ ကရေတိ ပါပံ။ ဇာ၊ ၁။ ၄၀။
ယသ္မာ အနုရိယော စိရံ ကေတော အနု-
ဝဋ္ဌောပိ တံ ကေတော နိဝါသံ အဂဏေတွာ
ကရေတိ ပါပံ လာမကမ္ပကံ ကရေတိယေဝ။
ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၀။ အနုဝဋ္ဌ-လည်း ကြည့်။

အနုဝေဓ (ပု) [အနု+ဝိဓ+က] (၁) အစဉ်
လိုက်သော ထိုးခြင်း၊ တဖန်-ထပ်၍-ထိုး
ခြင်း၊ ထိုးပြီးနေရာ အနီးတဝိုက်၌-တဖန်-
ထပ်၍-ထိုးခြင်း။ သေယျထာပိ ဘိက္ခုဝေ
ပုရိသံ သလ္လေန ဝိဇ္ဇေယျ၊ တမေနံ ဒုတိယေန
သလ္လေန အနုဝေဓံ ဝိဇ္ဇေယျ။ သံ၊ ၂။ ၄၁၀။
အနုဝေဓံ ဝိဇ္ဇေယျာတိ တဿေဝ ဝဏမုဿ
အင်္ဂုလန္တရေ ဝါ ဒုင်္ဂုလန္တရေ ဝါ အာသန္န-
ပဒေသေ အနုဂတဝေဓံ။ ဧဝံ ဝိဒ္ဓဿ ဟိ သာ
အနုဝေဓာ ဝေဒနာ (အနုဝေဓဝေဒနာ?)
ပဌမဝေဒနာယ ဗလဝတရာ ဟောတိ...။ သံ၊
၄။ ၁။ ၁၁၇။ အနုဂတဝေဓန္တိ ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တ-
ဝေဓဿ အနုဂတဝေဓံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၆။
အောက်ပုဒ်လည်း ကြည့်။

အနုဝေဓန (နု၊ထိ) [အနု+ဝိဓ+ယ] အနုဝေဓ
နှင့် အနက်တွာ။ ဝေဓေဝါတိ ယထာ ဝိဒ္ဓဿ
ပုရိသဿ အနုဝေဓနာ ဗလဝတရာ၊ ဝေဓေဝ။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၆။ (ဤ၌ အနုဝေဓဝေဒနာ
(=အနုဝေဓကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာ)ဟု
အဘိဓာန် ၂၁၄-ပ-မ-ဗ-သ-စ

ရှိမှ ဗလဝတရာ-ဟူသော ဝိသေသနနှင့်လျော်
မည်။ ငွေ-၌လည်း သာ အနုဝေဓဝေဒနာ-ဟု
ပင် ရှိသင့်သည်။)

အနုသံယာယတိ (ကြိ) [အနု+သံ+ယာ+ယ+
တိ] (က) ထိုမှကြိုမှ - ထက်ဝန်းကျင် - အပျံ
အန့် - သွား၏၊ လှည့်လည်၏။ စက္ကဝတ္တိ ဟိ
စက္ကရတန် ပုရက္ခတွာ.. သကလစက္ကဝါဋ္ဌ အနု-
သံယာယတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၁၄။ (ခ) နောက်
မှ - အတုတက - ကောင်းစွာသွား၏၊ လိုက်ပို့
၏၊ လိုက်ပါ - ပို့ဆောင် - ၏။ အနုသံယာယိ
သော ဓိရောမာတုစ္ဆံ ယာဝ ကောဋ္ဌကံ။ အပ၊
၂။ ၂၁၇။ ထေရီ၊ ၄။ ၁၅၇။

အနုသံယာယနမဂ္ဂ (ပု) [အနုသံယာယန+မဂ္ဂ]
အနုပရိယာယပထ-ကြည့်

အနုသံယာယန္တ (တိ) [အနု+သံ+ယာ+ယ+
အန္တ] ထိုမှကြိုမှ - ထက်ဝန်းကျင် - အပျံ
အန့် - သွားသော၊ လှည့်လည်သော၊ သူ။
ရညာ မန္တာတုစက္ကဝတ္တိနာ စက္ကရတန် ပုရက္ခ-
တွာ စတ္တာရော ခိပေ အနုသံယာယန္တေန
သဒ္ဓိံ အာဂမံသု။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၀။
အနုသံယာယန္တနာတိ အနုဝိစရန္တေန။ ဒီ၊ ၄။
၂။ ၇၉။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၈။

အနုသံယာယမာန (တိ) [အနု+သံ+ယာ+
ယ+မာန] အနုသညာယမာန (၂) အနက်
နှင့် တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုသံယာယိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+သံ+ယာ+
ယ+တွာ] (က) နောက်မှ - အတုတက -
ကောင်းစွာသွား၍၊ လိုက်ပို့၍၊ လိုက်ပါ -
ပို့ဆောင် - ၍။ အထ ခေါ် အာယသ္မာ စ အနု-
ရုဗ္ဗေါ အာယသ္မာ စ နန္ဒိယော အာယသ္မာ စ
ကိမ္မိလော ဘဂဝန္တံ အနုသံယာယိတွာ (အနု-
သာဝေတွာ။ မ၊ ၄။ ၂။ အနုသံသာဝေတွာ။
သီ၊ မူ၊ ၇။ မ၊ ၁။ ၂၇၀။ ဘဂဝန္တံ အနုသံယာ-

ယိတွာတိ အနုဂန္ဓာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၅။ (ခ)
 ထိုမှကြိုမှ - ထက်ဝန်းကျင် - အပျံအနံ့ -
 သွား၍၊ လှည့်လည်၍။ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ ပထဝီ
 အနုသံယာယိတွာ...။ မ၊ဉ္ဇ၊၂။၂၁၂။ သကလ-
 ပထဝီ အနုသံယာယိတွာ...။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၇။
 နဂရံ အနုသံယာယိတွာ ရညော အန္တေပရံ
 ပဒကိဏံ ကတွာ...။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၄။ သကလ-
 ဇမ္ဗုဒိပံ အနုသံယာယိတွာ...။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။
 ၁၄၅။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၄။ သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ
 အန္တိန္ဒေအနုသံယာယိတွာ...ဗာရာဏသီ
 ပါပုဏိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၁၄။

အနုသံဝစ္ဆရ (န) [အနု+သံဝစ္ဆရ] နှစ်စဉ်၊ နှစ်
 တိုင်း။ အနုဝဿန္တိ အနုသံဝစ္ဆရံ။ ဝိ၊၂။၄၄၉။
 တဿ ဝပသမနတ္ထံ အနုသံဝစ္ဆရံ ဗလိကမ္ပံ
 ကရောန္တိ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၁။ ရာဇဂဟေ စ အနု-
 သံဝစ္ဆရံ ဂီရဂုဿမဇော နာမ အဟောသိ။
 ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၆ အနုသံဝစ္ဆရံတေ သတသဟဿ-
 ပရိစ္စာဂေန ဗလိကမ္ပံ ကရိဿာမိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၇၉။

အနုသံသန္ဓန (န ထိ) [အနု+သံ+သန္ဓ+ယု]
 အတူတကွ - တဆက်တည်း - မပြတ် - ဖြစ်
 ခြင်း၊ ရှေးဦးဖြစ်သော အမျက်နှင့် တပေါင်း
 တည်းပြုခြင်း။ ကတမော ဥပနာဟော၊...
 ယော ဝေရူပေါ ဥပနာဟော... သဏ္ဌပနာ
 အနုသံသန္ဓနာ...အယံ ဝုစ္စတိ ဥပနာဟော။
 အဘိ၊ဝိ။၃၇၁။ အဘိ၊ပု။၁၂၁။ အနုသံသန္ဓနာ-
 တိ ပဌမပ္ပန္နေန ကောဓေန သမ္ဘိ အန္တရံ
 အဒဿေတွာ ကေဘာဝကရဏာ။ အဘိ၊
 ဋ္ဌ၊၂။၄၇၃။ သန္ဓနံ အဝိစ္ဆေဒပ္ပဝတ္တိ။ နိတိ၊ဇာ။
 ၉၅။

အနုသံသာဝက (ပ) [အနု+သံ+သု+ဏု]
 အနုသံသာဝက-မည်သော (မထေရ်)။ (ထို
 မထေရ်သည် ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားရှင်အား
 ဆွမ်းတယောက်ချိုလှူဒါန်း၍ နောက်မှ အတူ
 တကွ ကောင်းစွာ လိုက်ပါ ပို့ဆောင်ခဲ့ဘူး

သည်။) ဣတ္ထံ သုဒ္ဓံ အာယသ္မာ အနုသံသာ-
 ဝကော ထေရော ဣမာ ဂါထာယော အဘာ-
 သိတ္ထ။ အပါ၊၁။၂၇၁။

အနုသံသာဝန (န၊ထိ) [အနု+သံ+သု+ယု]
 နောက်မှ - အတူတကွ - ကောင်းစွာ သွား
 ခြင်း၊ လိုက်ပို့ခြင်း၊ လိုက်ပါ-ပို့ဆောင်-
 ခြင်း။ ဒုဂ္ဂတိ နာဘိဇာနာမိ၊ အနုသံသာ-
 ဝနာ ဖလံ။ အပါ၊၁။၂၇၁။

အနုသံသာဝယတိ (ကြိ) [အနု+သံ+သု+
 ဏယ + တိ] နောက်မှ - အတူတကွ -
 ကောင်းစွာသွား၏၊ လိုက်ပို့၏၊ လိုက်ပါ-
 ပို့ဆောင် - ၏။ အနုသံသာဝယံ သောဝီရော။
 အပါ၊၂။၂၁၇(သျှာ၊က-မူကွဲ)။ အနုသံသာ-
 ယတိ-လည်း ကြည့်။ ဝနိတွာ သတ္တုနော
 ပါဒေါ အနုသံသာဝယံ ပုရေ။ အပါ၊၁။
 ၂၃၇။ အနုသံသာဝယံ ဗဒ္ဓံ၊ ဥတ္တမတ္တဿ
 ပတ္တိယာ။ . . အနုသံသာဝယံ အဟံ။ အပါ၊
 ၁။၂၇၁။

အနုသံသာဝေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+သံ+သု+
 ဏေ + တွာ] ချဉ်းကပ်-လိုက်ပါ-လျှောက်
 ထား၍။ အနုသာဝေတွာကြည့်။

အနုသင်္ဂ (ပ) [အနု+သင်္ဂ] အဖန်ဖန် - ကပ်ငြိ-
 တယ်တာခြင်း။ အနုလံ အနုသင်္ဂ ကာတံ
 အယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၈။

အနုသင်္ဂိတ (တိ) [အနု+သံ+ဂေ+တ]
 တဖန် - နောက်ထပ် - စုပေါင်းရွတ်ဆိုအပ်
 သော၊ တဖန် သင်္ဂါယနာတင်အပ်သော။ .
 ပဉ္စဟိ ယာ သင်္ဂိတာ၊အနုသင်္ဂိတာ စ ပစ္စာပိ။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၁။ သင်္ဂိတာ အနုသင်္ဂိတာ၊ ပစ္စာပိ စ
 ဣသီဟိ ယာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆။
 သံ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၂၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆။ မူလဋ္ဌ၊၁။
 ၁၀-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုသဗ္ဗာယတိ (ကြိ) [အနု+သု+အဓိ+
 အာ+ဣ+အ+တိ၊ နိရုတ္တိ။ ၂၇၄-၌ကား

သံ+ဈေ [ကြံ၍ သံ-၏ နိဂ္ဂဟိတံကို ဇ-ပြုဟု ဆိုသည်။] အစဉ်လိုက်၍ - အတုလိုက်၍ - သရဏ္ဍာယ်၏၊ တပနံသရဏ္ဍာယ်၏။ အနုဘာ- သတိ-ကြည့်။

အနုသဉ္ဇရဏ (န) [အနု+သံ+စရ+ယု] အပနံပနံ-ထိုမှ ဤမှ - ထက်ဝန်းကျင် - အပျံ အနံ - သွားခြင်း။ (က) လှည့်လည်- ရစ်ဝ-ခြင်း။... ဝိစရဏံ ဝါ ဝိစာရော၊ အနု- သဉ္ဇရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၃၈။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၄-၅။ ပဋိသိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၇၅။ အနုသဉ္ဇရဏံ အနုပရိတ္တမနံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။၂၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၆၇။ အနုသဉ္ဇရဏန္တိ အနုပရိတ္တမနံ၊ တဉ္စ ခဏန္တရဿ တဏှာ- ကာရေန ဥပ္ပါဒနမေဝ၊ န ဟိ ပရမတ္ထတော ဧကဿ သဉ္ဇရဏမတ္ထိ၊ ဝေမညတ္တာပိ ဤဒိ- သေသု။ ဝိမတိ၊၁။၇၂။ (ခ) လှည့်လည် သွားလာခြင်း။ ယာနေ အသတိ အနု- သဉ္ဇရဏံ နာမ ဓက္ခံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၃။ (တိ) (ဂ) အတွင်း၌ - သွားလာသော - လှည့် လည်သော။

အနုသဉ္ဇရဏဇန (ပု) [အနုသဉ္ဇရဏ+ဇန] အတွင်း၌ - သွားလာ - လှည့်လည် - သောသူ။ ဝိဇနဝါတန္တိ အနုသဉ္ဇရဏဇနဿ သရီရဝါတေန ဝိရဟိတံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၁။ အနုသဉ္ဇရဏဇနဿာတိ အန္တောသဉ္ဇာရိနော ဇနဿ။ သာရတ္ထ၊ ၃။၂၂၃။

အနုသဉ္ဇရတိ (ကြိ) [အနု+သံ+စရ+အ+တိ] (က)အပနံပနံ-ထိုမှ ဤမှ - ထက်ဝန်းကျင် - အပျံ အနံ - သွား၏၊ လှည့်လည်၏။ သေ စတုသိန္ဒဝယုတ္တရထေ နိသိမိတွာ နဂရံ အနု- သဉ္ဇရတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅။ (ခ) အတုတကွ သွားလာ၏။ ကိ မုဏ္ဍော ကပါလမနု- သံစရသိ။ သံ ၃။၄၉။ (သံ၊ ၂။၃၉၅-၌ ကပါလ- မနုစရသိ-ဟု ခွဲသည်။ အနုစရတိ-ကြည့်။)

အနုသဉ္ဇရန္တိ(တိ) [အနု+သံ+စရ+အ+အန္တ။ ထိ၌ အနုသဉ္ဇရန္တိ] အပနံပနံ - ထိုမှ ဤမှ - ထက်ဝန်းကျင် - အပျံ အနံ - သွားသော၊ လှည့်လည်သော၊သူ။ အနုသဉ္ဇရန္တာ ပဝနေ၊ သောဘေန္တိ မမ အဿမံ။ အပါ၊၁။၄၂၅။ သေတ္တဿာမိ ပုရိသော ကုဒါလံ ဂဟေတွာ ခေတ္တံ အနုသဉ္ဇရန္တော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၉-၃၀။ မဟန္တေန ဗုဓာနုဘာဝေန နဂရံ အနုသဉ္ဇ- ရန္တော။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၂၆၂။ ဂမနမဂ္ဂေ အနု- သဉ္ဇရန္တေ မနံသေ ဂဟေတွာ ခါဒတိ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊၃။၄၇၈။ ဣတော စိတော စ အနုသဉ္ဇ- ရန္တိယာ သုနဝိယာ စ ခိရံ ပါယိတော။...။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၀၁။

အနုသဉ္ဇရမာန(တိ)[အနု+သံ+စရ+အ+မာန] အပနံပနံ-ထိုမှ ဤမှ - ထက်ဝန်းကျင် - အ ပျံအနံ - သွားသော၊ လှည့်လည်သော၊သူ။ ကိပိလ္လိကာ ဝိယ ထမ္ဘံ သိနေရံ အနုသဉ္ဇရ- မာနာ ဥဋ္ဌဟိ သု။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၈။

အနုသဉ္ဇရိတ (တိ) [အနု+သံ+စရ+တ] အ ပနံပနံ-ထိုမှ ဤမှ - ထက်ဝန်းကျင် - အပျံ အနံ - သွားအပ်သော၊ လှည့်လည် - ကျက် စား-အပ်သော။ အာကာသော ဣသိတာ- ပသဘူတဝိဇကဏာနုသဉ္ဇရိတော။ မိလိန္ဒ။ ၃၇၁။ အနုစိဏ္ဍောတိ အနုသဉ္ဇရိတော။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊၆။၈၀။ အနုဝိစရိတ-လည်း ကြည့်။

အနုသဉ္ဇရိတုံ(ကြိ၊ဝိ) [အနု+သံ+စရ+တုံ] အ ပနံပနံ-ထိုမှ ဤမှ - ထက်ဝန်းကျင် - အပျံ အနံ - သွားခြင်းငှါ၊ လှည့်လည် ခြင်းငှါ။ ဝေဇ္ဇပေ ဧတိယဂ်ဏေ အနုသဉ္ဇရိတုံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၄၀။ အနု- သညာတုံ-လည်း ကြည့်။

အနုသဉ္ဇေတေတိ (ကြိ) [အနု+သံ+စိတ+ ဧက+တိ] စေသော် - အားထုတ် - ၏၊ သမာပတ်ဝင်စား၏။ သစေ အနုသဉ္ဇေတေတိ၊

န ပရိဟာယတိ တာဟိ သမာပတ္တိဟိ။ အဘိ၊ ပု။၁၁၅။ သစေ အနုသဉ္ဇေတေတိတိ သစေ သမာပဇ္ဇတိ။ သမာပတ္တိဉ္စ သမာပဇ္ဇန္တော အနုသဉ္ဇေတေတိ နာမ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄။

အနုသညာနမာန (တိ) [အနု+သံ+ညာ+နာ+မာန] အနုသညာယမာန (၁) အနက်နှင့်တူ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၈-၌ အနုသညာယမာနော-ဟု ရှိသည်။ ယင်းသည် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗနှင့်မလျော်။ အနုသညာနမာနော-ဟု ရှိမှ လျော်မည်။ အနုသညာယမာန-အဆုံးမှတ်ချက်လည်း ကြည့်။

အနုသညာယမာန (မ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၈-ရှိ) ဤပုဒ်ကား ပါဠိပျက်ဖြစ်ဟန်တူသည်။ အနုသညာနမာန-ကြည့်။

အနုသညာတံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+သံ+ယာ+တံ] အဖန်ဖန်-ထိုမှဤမှ-ထက်ဝန်းကျင်-အပျံ့အနံ့-သွားခြင်းငှါ၊ လှည့်လည်ခြင်းငှါ။ ရညော န ဖာသု ဟောတိ အတိယာတံ ဝါ နိယျာတံ ဝါ ပစ္စန္ဓိမေ ဝါ ဇနပဒေ အနုသညာတံ။ အံ၊၁။၆၉။ အနုသညာတုန္တိ အနုသဉ္ဇရိတံ။ အံ၊၂။၃၉။

အနုသညာယမာန (တိ) [(၁) အနု+သံ+ညာ+မာန။ (၂) အနု+သံ+ယာ+ယ+မာန] (၁)အဖန်ဖန်-ထိုမှဤမှ-ထက်ဝန်းကျင်-အပျံ့အနံ့-မှတ်သားတတ်-ကြည့်ရှုစမ်းစိမ့်-တတ်-သော၊ သူ။ (၂) အဖန်ဖန်-ထိုမှဤမှ-ထက်ဝန်းကျင်-အပျံ့ အနံ့-လှည့်လည်-သွားလာ-သော၊ သူ။ အထ ခေါ်ဝယ်ကာရော ခြာဟူကော မဂမေဟာမတ္တော ရာဇဂဟေ ကမ္မန္တေ အနုသညာယမာနော.....။ ဝိ၊၁။၅၃။ မ၊၃။၅၉။ အနုသညာယမာနောတိ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္ဓာ ပစ္စဝေက္ခမာနော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅။ အနုသညာယမာနောတိ အနုသညာယမာနော၊ ကတာကတံ ဇာနန္တောတိ အတ္တော။ အနုဝိစရမာနော ဝါ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။

၄၈။ အနုသံယာယမာနောတိ အနု အနုသပ္ပဒေဝ ဇာနန္တော ဝိစာရေန္တော ဝေါသာသမာနော။ “အနုသညာယမာနော”တိ ဝါ ပါဠော။ တတ္ထ ယ-ကာရဏ ဥ-ကာရံ ကတွာ နိဇ္ဈေသောတိ အာဟ “အနုဝိစရမာနော”-တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၀။ အနုသံယာယမာန-လည်း ကြည့်။ (မ၊ဋ္ဌ၊၄-သီမူတခွံ ‘အနုညာယမာနောတိ အနုသညာယမာနော’ဟု ပါဠိရှိသည်။ ဦးဆိုလိုသည့် မူလပါဠိ ဟူသည်မှာလည်း ယင်းပင် ဖြစ်ဟန်တူသည်။)

အနုသဋ္ဌ(တိ) [အနု+သရ+တ] (၁) နောက်မှ-လိုက်အပ်-ပြေးလိုက်အပ်-သော။ (၂) ဝင်အပ်-ထက်ဝန်းကျင် ဖြန့်အပ်-ရစ်ပတ်အပ်-သော။ တဏှာနုသယေန အနုသဋ္ဌော လောကသန္နိဝါသော.....။ ပဋိသံ ၁၂၂။ တဏှာနုသယေန အနုသဋ္ဌောတိ (တဏှာ ဝေ အနုသယနဋ္ဌေန အနုသယောတိ တဏှာနုသယော၊) တေန တဏှာနုသယေန အနုသဋ္ဌော အနုဂတော ထာမဂတော။ ပဋိသံ ၄၂။၁၉။ တဏှာဂတံ တဏှာနုဂတံ တဏှာယာနုသဋ္ဌံ တဏှာယာသန္နံ။ မဟာနိ၊၃၆။ တဏှာယာနုသဋ္ဌန္တိ တဏှာယ အနုပတ္ထရံ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၁၃၆။ ဇာတိယာ အနုဂတော... ဇရာယ အနုသဋ္ဌော။ ပဋိသံ၊၁၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၅။ အနုသဋ္ဌောတိ အနုဓာဝိတော။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉။ အနုသဋ္ဌောတိ အနုပဝိဋ္ဌော ဥပဝိသေန ဝိယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၀။ ဇာတိယာ အနုဂတာ ဇရာယ အနုသဋ္ဌာ ဗျာဓိနာ အဘိဘူတာ။ မဟာနိ၊၃၂၂။ ဇရာယ အနုသဋ္ဌာတိ ပရိယုက္ကာယ အနုပတ္ထရံ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၇၇။ (စုဋ္ဌနိ၊၂။၈။ ၎င်း၊ဋ္ဌ။၁၉ လည်း ကြည့်)။ မဟန္တေဟိ ပဒုမေဟိ အနုသဋ္ဌံ ဝိပုကိဏ္ဏံ.....။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၃၁။ ဇာတိယာ အနုဂတံ ဇရာယ အနုသဋ္ဌံ ဗျာဓိနာ အဘိဘူတံ.....။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၁၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၃။ ဇရာယ အနုသဋ္ဌန္တိ ဇရာယ

ပလိဝေဠိတံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၅၀။ ဝိမတိ၊
၁။ ၇၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂။ (၃) အစဉ်လျှောက်
တတ်သော။ သကလသရီရေ အင်္ဂမင်္ဂါနိ
အနုသဋ္ဌာ သမိဉ္ဇနပသာရဏာဝိနိဗ္ဗတ္တက-
ဝါတာ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၁။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၆၆။

အနုသတ္တက (ကြိ) [အနု+သံ+ဌာ+အ+တိ]
ကောင်းစွာတည်၏။ အနုသန္တဟတိ-ကြည့်။

အနုသတ္တရူပ (တိ) [အနုသတ္တ+ရူပ] ပြင်းထန်
စွာ-ငြိမ်း-တယ်တာ - တပ်မက် - သော
သဘောရှိသော။ သူ။ သူလာဝုတော ပုရိသော
လုဒ္ဓကမ္ပော၊ ပဏိဟိတဒဏ္ဍော အနုသတ္တရူ-
ပေါ။ ပေတ။ ၁။ ၉၀။ အနုသတ္တရူပေါတိ ရာဇိနိ
အနုသတ္တသဘာဝေါ။ (အနုပတ္တရူပေါတိ
ရာဇာနံ အနုမတ္တပကတိကော။ က-မူ-ကွဲ)
ပေတ ၄ ၂၂၅

အနုသတ္တ (ပ) [အနု+သာသ+ရတ္ထ] ဆုံး
မတတ်သော။ သူ။ အာစရိယမနုသတ္တာရံ၊
သဗ္ဗကာမရသာဟရံ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၄၈။ အနု-
သတ္တာရန္တိ အနုသာသကံ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၈၀။
အနုသာသက-လည်း ကြည့်။

အနုသဒ္ဓါယတိ (နာမ၊ ကြိ) [အနု+သဒ္ဓ+အာယ
+တိ] နောက်ထပ်-ဆက်ကာ ဆက်ကာ-
သိမ်မွေ့-သေးငယ် - ညင်သာ - စွာ - မြည်
၏။ ဘေရီ အာကောဋိတာ အထ ပစ္စာ
အနုရဝတိ အနုသဒ္ဓါယတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။
၁၅၇။ (မိလိန္ဒ၊ ၆၄-လည်း ကြည့်။)

အနုသဒ္ဓါယန (နာ၊ ထိ) [အနု+သဒ္ဓ+အာယ+
ယ] နောက်ထပ်-ဆက်ကာ ဆက်ကာ -
သိမ်မွေ့ - သေးငယ် - ညင်သာ - စွာ -
မြည်ခြင်း။ ယထာ ပစ္စာ အနုရဝနာ
အနုသဒ္ဓါယနာ၊ ဧဝံ ဝိစာရော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။
အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၇။ (မိလိန္ဒ၊ ၆၄-လည်း ကြည့်။)

အနုသန္တတ (ထိ) [အနု+သန္တတ] ထာဝစဉ်မြဲ
သော။

အနုသန္တတရတ္တိ (တိ) [အနုသန္တတ + ရတ္တိ] ထာ
ဝစဉ်မြဲသော အကျင့်ရှိသော။ သူ။ တတ္ထ ဒိဋ္ဌိ-
စရိတော အသိ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော သလ္လေ-
ခါနုသန္တတရတ္တိ ဘဝတိ။ တဏှာစရိတော
သိက္ခာနုသန္တတရတ္တိ။ နေတ္ထိ။ ၉၃။

အနုသန္တတိ (ကြိ) [အနု + သန္တ + အ + တိ]
အတူတကွ - ကပ်လျက် - စီး၏။ ဟံသဝတိ-
ယာ ဒွါရေန၊ အနုသန္တတိ တာဝဒေ၊ အပ၊ ၁။
၄၀၃။

အနုသန္တဟတိ (ကြိ) [အနု + သံ + ဓာ + အ + တိ]
ဆက်စပ်၏၊ ဖြစ်၏၊ နောက်ထပ် - ဆက်ကာ
ဆက်ကာ - ဖြစ်၏။ မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိယာ
စိတ္တံ အနုသန္တဟတိ (အနုသတ္တကတိ။ သိ-
မ္မကံ)။ အံ၊ ၂။ ၄၃၃။ အနုသန္တဟတိတိ
ပဝတ္တတိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၇။ ကံသထာလံ
အာကောဋိတံ ပစ္စာ အနုရဝတိ အနုသန္တ-
ဟတိ။ မိလိန္ဒ၊ ၆၄။

အနုသန္တဟိတာ (ကြိ ဝိ) [အနု + သံ + ဓာ + တွာ]
အစဉ်မပြတ် ဆက်စပ်၍။ အာရမ္မဏေ စိတ္တံ
သရံ ဝိယ ဝိယာယ အနုသန္တဟိတာ ဌပန-
တော ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၇။

အနုသန္တာန (န) [အနု + သံ + ဓာ + ယ] အနု-
သန္တာန-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုသန္တာနတာ (ထိ) [အနုသန္တာန + တာ] အနု-
သန္တာနတာ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုသန္တယတိ (ကြိ) [အနု + သံ + ဓာ + ဣယ +
တိ] ဆက်စပ်တတ်၏။ အနုသန္တိ-ကြည့်။

အနုသန္တာန (န) [အနု + သံ + ဓာ + ယ] အဖန်ဖန်
ဆက်စပ်ခြင်း၊ အစဉ်မပြတ် ဆက်စပ်ခြင်း၊
ဆက်စပ်တတ်သော တရား။ အနုသန္တာနတာ၊
အနုသန္တိတိ-ကြည့်။

အနုသန္တာနက္ခမ (ပ) [အနုသန္တာန + ကမ] အနု-
သန္တ အစဉ်။ အနုသန္တိက္ခမ-ကြည့်။

အနုသန္ဓာနတာ (ထိ) [အနုသန္ဓာန+တာ]
 အစဉ်မပြတ်ဆက်စပ်ခြင်း။ အစဉ်မပြတ်ဆက်
 စပ်၍ထား - ခြင်း - တတ်သော တရား။
 စာရော ဝိစာရော အနုဝိစာရော ဥပဝိစာရော
 စိတ္တဿ အနုသန္ဓာနတာ ။ အဘိ၊ဓ၊၁၈။
 အဘိ၊ဝိ၊၂၆၆။ အာရမ္မဏေ စိတ္တံ သရုံ ဝိယ
 ဇိယာယ အနုသန္ဓဟိတာ ဌပနတော စိတ္တဿ
 အနုသန္ဓာနတာ။ (အနုသန္ဓာနတာ။ သျှ၊၁၊
 က) အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။

အနုသန္ဓာနုက္ကမ (ပု) [အနုသန္ဓိ+အနုက္ကမ ?]
 သာရတ္ထ၊၁။၃၂၃-၌ လာသော ဤပါဠိကား
 ပါဠိပျက် ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ယင်းသို့ပုနှင့်
 ဝိမတိ၊၁။၆၄-တို့၌ အနုသန္ဓာနုက္ကမောဟု
 ပါဠိမရှိရှိသည်။ အနုသန္ဓိနုက္ကမ-ကြည့်။

အနုသန္ဓိ (ပု၊ထိ) [အနု+သံ+ဓာ+ဣ] အဆက်
 အစပ်၊ ပဋိသန္ဓေ။ (၁) ဆက်-စပ်-ခြင်း။
 (၂) ဆက်-စပ်-တတ်သောအရာ။ (၃)
 ဆက်စပ်အပ်သော အရာ (၄) ဆက်စပ်
 ကြောင်းဖြစ်သောအရာ။ အယံ ပဉ္စေ အနု-
 သန္ဓိ ပုစ္ဆတိ၊ အနုသန္ဓိ ပုစ္ဆန္တော ကိ
 ပုစ္ဆတိ။ နေတ္ထိ၊၁၄။ အနုသန္ဓိယတိ ဒေသနာ
 တောယာတိ အနုသန္ဓိ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၆၈။ အနု-
 သန္ဓိယတိ တေဇနာတိ အနုသန္ဓိ။ ဣဓ ပုစ္ဆိယ-
 မာနော အတ္ထော။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၅၀။ အထ ခေါ
 အာယဿ သာရိပုတ္တောတိ ကော အနုသန္ဓိ။
 ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၈။ ကော အနုသန္ဓိတိ ပုဗ္ဗာပရ-
 ကထာနံ ကိ အနုသန္ဓာနံ၊ ကော သမ္ပန္တောတိ
 အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၁။၄၄၉။ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ
 ပနေတံ ဘိက္ခဝေတိ ကော အနုသန္ဓိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၅၅။ တယော ဟိ သုတ္တဿ အနုသန္ဓိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၁၁၂။ အနုသန္ဓာနံ အနုသန္ဓိ။... အထ ဝါ
 အနုသန္ဓိယတိတိ (အနုသန္ဓိဟတိတိ၊ သီ၊ဋီ၊
 သစ်) အနုသန္ဓိ။... အနုသန္ဓိယတိတိ အနု-
 သန္ဓိ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၇၉။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄၅၅။ ဣတိ
 ဘဂဝါ “ဂမ္ဘီရော စာယံ...စာ”တိ ပဒဿ
 အနုသန္ဓိ ဒေသေတွာ ဣဒါနိ “တန္တကုလ-

ကဇာတာ”တိ ပဒဿ အနုသန္ဓိ ဒေသေန္တော။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၄။ အနုသန္ဓိယတိ တေဇနာတိ
 အနုသန္ဓိ၊ ဟေဋ္ဌာ အာဂတဒေသနာယ အနု-
 သန္ဓာနဝသေန ပဝတ္တာ ဥပရိဒေသနာ။ ဒီ၊ဋီ၊
 ၂။၁၀၈။ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ၊ အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓိ၊
 ယထာနုသန္ဓိဝသေန သင်္ခေပတော တိဝိဓော
 အနုသန္ဓိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃။ ကေသိံ ဧဝံ ဟိ သုတ္တေ
 ပုရိမပစ္စိမာနံ ဒေသနာဘာဂါနံ သမ္ပန္တော
 အနုသန္ဓာနတော အနုသန္ဓိ။ မ၊ဋီ၊၁။၂၁။
 (ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ၊ အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓိ၊ ယထာ-
 နုသန္ဓိ-ဟူသော အနုသန္ဓိ ၃-မျိုး အကျယ်ကို
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၂-၃။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၇၉။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။
 ၄၅၅။ ဗုဒ္ဓဝါဋ္ဌ၊၇၈-၉-တို့တွင်ကြည့် မ၊ဋီ၊၁။
 ၂၁-၂-၌ကား အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓိ ကိ အတ္တ၊
 ပရ ၂-မျိုးခွဲ၍ အနုသန္ဓိ ၄-မျိုး ဟု ဆိုသည်။
 ၎င်းကြည့်။) ..ပါဠိယာ အနုသန္ဓိဉ္စ ပုဗ္ဗာ-
 ပရဉ္စ အမက္ခေန္တော...။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၅။
 အယမေတ္တ ပါဠိယေက္ခော အနုသန္ဓိ။ မ၊ဋ္ဌ၊
 ၄။၂၀၉။ ဣတိ နံ “ဒေသဝိဇံ ဗုဒ္ဓနဗုဒ္ဓိ
 အဋ္ဌ၊ပုတ္တိ အနုသန္ဓိ ပုဗ္ဗာပရ ပုစ္ဆိဿာ-
 မာ”တိ ဗဟုသုတာဝ ပရိဝါရေန္တိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၁၃၀။ အနုသန္ဓိန္တိ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိအာဒိအနု-
 သန္ဓိ။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၃၉။ ကောနုသန္ဓိကဿ
 သုတ္တဿ နိဒါနံ အာဒိ၊ အနုသန္ဓိ မဋ္ဌိ။...
 အနေကာနုသန္ဓိကဿ ပဌမော အနုသန္ဓိ
 အာဒိ...။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၇။ ဣမဿ ဘာသိ-
 တဿ ကော အတ္ထော၊ ကော အနုသန္ဓိ အံ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၄၈။ ... အနုသန္ဓိ ဃဇ္ဇေတွာ ဓမ္မံ
 ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၄၂၁။ အနုသန္ဓိ ဃဇ္ဇေတွာ ဇာတကံ
 သမောဓာနေတွာ...။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၁။

အနုသန္ဓိကုသလ(တိ)[အနုသန္ဓိ+ကုသလ] အနု-
 သန္ဓိ-လိမ်မာ-ကျမ်းကျင် - သော၊သု။
 အညတရေတိ ... ကော ဘိက္ခု၊ သော
 ကိရ အနုသန္ဓိကုသလော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၈။
 အနုသန္ဓိကုသလော ဘိက္ခု၊ အတ္ထိ၊ သော မံ

ပဉ့် ပုစ္ဆိယတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၃။ ကထာနုသန္တိ-
ကုသလံ ဘိက္ခု၊ တတ္ထာယုပ္ပမာဏံ ပုစ္ဆိယန္တိ။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၆။ ဣမိသံယေဝ ပရိသတိ
အနုသန္တိကုသလော ဧကော ဘိက္ခုက-
ရဏံ ပုစ္ဆိယတိ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂၆၃။

အနုသန္တိကုသလတာ (ထိ) [အနုသန္တိကုသလ +
တာ] အနုသန္တေ - လိမ္မာ - ကျွမ်းကျင် -
သောသူ၏ အဖြစ်။ တထာဂတ် ယာစိတွာ
မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂဉာဏံ ဘိက္ခုသံသယ ပါကဋ္ဌံ
ကရိယာမိတိ စိန္တေတွာ အနုသန္တိကုသလ-
တာယ ဝေမာဟ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၂။ အနုသန္တိ-
ကုသလတာယ ပုစ္ဆန္တော တေ အဝေါစ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၀။

အနုသန္တိက္ကမ (ပု) [အနုသန္တိ + ကမ] အနက်၊ သဒ္ဓါ
တို့၏ ဆက်စပ်ပုံအစဉ်၊ အနုသန္တေအစဉ်။
အယမေတ္ထ အနုသန္တိက္ကမော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၈။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂၆၀။ (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၀၆-တို့၌ ဘာဝါနုက္ကမော-ဟု ရှိသည်။)
အနုသန္တိက္ကမောတိ အတ္တာနုဉ္စေဝ ပဒါနဉ္စ
အနုသန္တာနုက္ကမော (အနုသန္တာနုက္ကမော။
သီ၊မူကွဲ)။ သာရတ္ထ၊၁။၃၂၃။ အနုသန္တာ-
နုက္ကမော၊ ဇာနနုက္ကမောတိ အတ္ထော။ ဝိမတိ။
၁။၆၄။ ဘာဝါနုက္ကမ (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၆။ သီ၊ဋ္ဌ၊
သစ်၊၂။၆၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၉။)လည်း ကြည့်။

အနုသန္တိက္ကမယောဇနာ (ထိ) [အနုသန္တိ + ကမ +
ယောဇနာ] အနုသန္တေ - ယထာနုသန္တေ -
အစဉ်အားဖြင့် - ယှဉ် - စပ် - ခြင်း၊ - ယှဉ် -
စပ် - ရှိ ပြခြင်း၊ ယထာနုသန္တေအစဉ်အား
ဖြင့် အဓိပ္ပါယ်ဖော်ပြချက်။အယံ တာဝေတ္ထ
အနုသန္တိက္ကမယောဇနာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၅။
သတ္တာရာ ဒေသိတာယ ဥဒ္ဓေသဒေသနာယ
မဟာထေရေန ဒေသိတာယ စ အနုသန္တိက္က-
မေန သမ္ပန္နောတိ အတ္ထော။ ယထာနုသန္တိ ဝေ
စေတ္ထ အနုသန္တိဝေဒိတဗ္ဗော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၀-၁။

အနုသန္တိတ (န) [အနု + သံ + ဓာ + တ] အပန်
ဖန် ဆက်စပ်ခြင်း။ ပဋိညာနုသန္တိတ၊ ဝတ္ထာနု-
သန္တိတ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၀၁။ သာရတ္ထ၊၃။၄၈၇။
ဝိမတိ၊၂။၂၉၇) တို့ကြည့်။

အနုသန္တိဒဿန (န) [အနုသန္တိ + ဒဿန] အနု-
သန္တေ - ယထာနုသန္တိဟု ဆိုအပ်သော အနု-
သန္တေ - ကို ပြခြင်း။ ဣမဿ ပန ပဒဿ အနု-
သန္တိဒဿနဝသေန အယံ ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄။ အနုသန္တိဒဿနဝသေနာတိ ယထာ-
နုသန္တိသင်္ခါတအနုသန္တိဒဿနဝသေန။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၃။၄။

အနုသန္တိနယ (ပု) [အနုသန္တိ + နယ] အနုသန္တေ
ခွဲခြားကောက်ယူနည်း။ အနုသန္တိနယာ ဧတေ၊
မဇ္ဈိမဿ ပကာသိတာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁။

အနုသန္တိပုဗ္ဗာပရ (န) [အနုသန္တိ + ပုဗ္ဗာပရ] ရွှေ
နှင့်နောက် - အောက်နှင့် အထက် - အဆက်
အစပ်၊ ရွှေ - အောက် - ဖြစ်သော - ဒေသနာ
နှင့် နောက် - အထက် - ဖြစ်သော - ဒေသ-
နာ - အဆက်အစပ်၊ အနုသန္တေ၏ ရွှေနောက်၊
ရွှေ နောက် စကားအဆက်အစပ်။ အတ္ထပုဗ္ဗာ-
ပရံ ဓမ္မပုဗ္ဗာပရံ အက္ခရပုဗ္ဗာပရံ ဗျဉ္ဇနပုဗ္ဗာပရံ
အနုသန္တိပုဗ္ဗာပရန္တိ ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၀။

အနုသန္တိယတိ (ကြိ) [အနု + သံ + ဓာ + ယ +
တိ။နိတိ၊ဓာ။၂၃၁-ကြည့်။] ဆက်စပ်တတ်၏၊
ကေစိ နိဗ္ဗာန် ဝဒန္တိ၊ တံ ပရိမပဒေန နာနု-
သန္တိယတိ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၃၀။

အနုသန္တိယောဇနာ (ထိ) [အနုသန္တိ + ယော-
ဇနာ] အနုသန္တေအားဖြင့် - ယှဉ်စပ်ခြင်း -
အဓိပ္ပါယ် ဖော်ပြချက်။ အနုသန္တိယောဇနာပိ
စေတ္ထ သံသဂ္ဂါကာယ ဝုတ္တနယေနဝ
ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၆။

အနုသန္တိဝစန (န) [အနုသန္တိ + ဝစန] (က) ဆက်
စပ်၍ ဖြစ်သောစကား၊ ဘုရားစကားတော်

ကို ဆက်စပ်၍ဖြစ်သော - သာဝကတို့ဟော
အပ်သော - စကား။ ကိ လ္လဒံ သုတ္တံ အာဟစ
ဝစနံ အနုသန္တိဝစနံ....။ နေတ္ထိ။ ၁၉။ အနု-
သန္တိဝစနန္တိ သာဝကသာသိတံ။ တညိ အက-
ဝတော ဝစနံ အနုသန္တေတွာ ပဝတ္တနတော
“အနုသန္တိဝစန”န္တိ ဝုတ္တံ။ နေတ္ထိ။ ၄။ ၇၉။
(၁)အနုသန္တေနှင့် ယှဉ်သော - တူသောဂုဏ်
ရှိသော - စကား။ အနုသန္တိဝစနပထ-ကြည့်။

အနုသန္တိဝစနပထ (ပ) [အနုသန္တိ+ဝစန+ပထ]
ကထာနုသန္တေ, ဝိနိစ္ဆယာနုသန္တေ စကား။
အနုသန္တေနှင့် ယှဉ်သော - တူသောဂုဏ်
ရှိသော - စကား။ အနုသန္တိဝစနပထံ န
ဇာနာတိ။ အနုသန္တိဝစနပထဿ အကော-
ဝိဒေါ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၀၀။ အနုသန္တိဝစနပထံ န
ဇာနာတိတိ ကထာနုသန္တိဝစနံ ဝိနိစ္ဆယာနု-
သန္တိဝစနဉ္စ န ဇာနာတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၀၁။
ကထာနုသန္တိဝစနန္တိ စုဒ္ဓိတကအနုဝိဇ္ဇကနံ
ကထာယ အနုသန္တိယုတ္တံ ဝစနံ န ဇာနာတိ။
တေဟိ ကေသျှိ ကာရဏေ ဝုတ္တေ သယံ တံ
အသလ္လက္ခေတွာ အတ္တနော အဘိရုစိတမေဝ
အသမ္ပန္နိတတ္တန္တိ အတ္တော။ ဝိနိစ္ဆယာနုသန္တိ-
ဝစနဉ္စာတိ အနုဝိဇ္ဇကေန ကတဿ အာပတ္တာ-
နာပတ္တိဝိနိစ္ဆယဿ အနုဂုဏံ သမ္ပန္နဝစနဉ္စ။
ဝိမတိ။ ၂။ ၂၉၇။

အနုသန္တိသဟဿ (န) [အနုသန္တိ+သဟဿ]
အနုသန္တေ ပေါင်း အထောင်၊ အထောင်
သော အနုသန္တေ။ ဝိတ္တာရတော ပနေတ္တ
တိဏိ အနုသန္တိသဟဿာနိ နဝ စ သတာနိ
ဟောန္တိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃။

အနုသန္တိယတိ (ကမ္မ၊ကြိ) [အနု+သံ+ဓာ+
ယ+တိ။ကစည်း။ ၅၀၂။ ၇။ ၄၇၇။ နိတိ၊သုတ္တံ။
၁၀၁၄-တို့ကြည့်။] ဆက်စပ်အပ်၏။ ပုစ္ဆာယ
ဝါ အနုသန္တိယတိတိ ပုစ္ဆာနုသန္တိ။ ..အနုသန္တိ-
ယတိတိ အနုသန္တိ။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၄၅၅။

အနုသန္တေတိ (ကြိ) [အနု+သံ+ဓာ+အ+တိ။
အ-ကို -ပြု။] ဆက်စပ်၏။ ဆက်စပ်၍ဖြစ်။
“သေယျဏာပိ ဘိက္ခဝေ ဝတ္ထ”န္တိ ဝဒန္တော
ဘဂဝါ အာဒိမိ အတ္တနာ ဥပနိတဝတ္ထုပမံ
အနုသန္တေတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၈။

အနုသန္တေတွာ (ကြိ ဝိ) [အနု+သံ+ဓာ+တွာ]
ဆက်စပ်၍။ ကိညိ သုတွာ သုတေန အဿုတံ
အနုသန္တေတွာ ကရဏဝသေန သုတကဝိ။
ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၆။ အနုသန္တိဝစန-
လည်း ကြည့်။

အနုသန္တေန္တ (တိ) [အနု+သံ+ဓာ+အ+
အန္တိ] ဆက်စပ်သော၊ ဆက်စပ်ပြသော၊ သူ။
ဝေ အတိတံ ဒေသေတွာ ဇာတကံ ပစ္စုပ္ပန္နေန
အနုသန္တေန္တော ဘိက္ခုနံ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။
ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၆၇။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၆။

အနုသမ္ပဝက်တာ (ထိ) [အနု+သံ+ပ+ဝက်+
တာ] အဖန်ဖန် ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်
ကောက်သည်၏အဖြစ်၊ အဖန်ဖန် ကင်းညွတ်
သည်၏အဖြစ်၊ စုပ်စုံသည်၏အဖြစ်၊ စုပ်စုံခြင်း။
အနုသမ္ပဝက်တာတိ ပုနပျုနံ ကာယစိတ္တဝါ-
စာဟိ တတ္ထေဝ သမ္ပဝက်တာ၊ အနုဝဒန-
ဘာဝေတိ အတ္တော။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၂၉။ အနုသမ္ပ-
ဝက်တာတိ ဝိပတ္တိစောဒနဿ အနု အနု
သံယုဇ္ဇနဝသေန နိန္နတာ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၉၆။
အနုလ္လပန (၁) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုသယ (ပ) [အနု+သိ+အ] (၁) သတ္တဝါတို့
သန္တာန်၌ - ကိန်း - တည်နေ - တတ်သော -
အဖန်ဖန် ဖြစ်တတ်သော - တရား။ ကြွက်
အဆိပ်ကဲ့သို့ လျော်သော အကြောင်းကို ရ
လျှင် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သောတရား။ အနုသယ
တရား။ သတ္တာနုသယော ကာမရာဂါနုသယော
ပဋိဆာနုသယော မာနာနုသယော ဖိဋ္ဌာနု-
သယော ဝိစိကိစ္ဆာနုသယော ဘဝရာဂါနုသ-
ယော အဝိဇ္ဇာနုသယော။ ဝိ၊ ၃။ ၂၁၀။ သံ၊ ၃။
၅၅။ အံ၊ ၂။ ၄၀၁။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၃၉၇။ ယမက၊ ၂။

၅၅။အနုသယာတိ ကေနဋ္ဌေန အနုသယာ?
 အနုသယနဋ္ဌေန။ ကော သေ အနုသယနဋ္ဌော
 နာမာတိ အပ္ပဟိနဋ္ဌော။ တေတိ အပ္ပဟိ-
 နဋ္ဌေန တဿ တဿ သန္တာနေ အနုသေန္တိ
 နာမ၊ တဿ အနုသယာတိ ဝုစ္ဆန္တိ။ အနု-
 သေန္တိတိ အနုဗ္ဗံ ကာရဏံ လဘိတာ
 ဥပ္ပုဇ္ဈိတိ အတ္တော။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၉။မဟာနိ၊
 ၄။၂၀၅။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈။ သုခါယ ပနာယေ၊
 ဝေဒနာယ ကံ အနုသယော အနုသေတိ...။
 မ၊၁။၃၇၇။ = ကတမော အနုသယော အနု-
 သေတိ။ အပ္ပဟိနဋ္ဌေန သယိတော ဝိယ
 ဟောတိ။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၆။တုဝံ (သဗ္ဗေ၊အံ)အနု-
 သယေ ဆေတွာ။ မ၊၂။၃၇၄။ အံ၊၃။၆၂။
 သုတ္တနိ ၃၆၂၊၃၇၀။ ယေရ၊၃၃၂။ “အသ္မိ”-
 တိ အနုသယော။ သံ၊၂။၁၀၇။ အဘိ၊ဝိ။
 ၁၇၀။မဟာနိ၊ ၂၆၈။အတ္ထိ အရဟတော အနု-
 သယာတိ? နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ။ အတ္ထိ အရဟ-
 တော အနုသယာတိ? အာမန္တာ။ အဘိ၊က။
 ၇၈။ တိက္ခိန္ဒယမုဒိန္ဒိယဝသေနေဝ ပဋိက္ခေပ-
 ပဋိဇာနနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၅။
 အာရဒ္ဓဝိရိယဿ အနုသယာ ပျန္တိ ဟောန္တိ။
 ပဋိသံ၊၁၇၀။(အနုသယ၏ အဖွင့်တို့ကား ဋ္ဌ၊
 ၆။-တို့၌ များစွာလာသည်။ ယင်းတို့တွင် မဂ်
 ဖြင့် မပယ်အပ်သေးသည်ဖြစ်၍ လျောက်ပတ်
 သော အကြောင်းကိုရလျှင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်
 သည်ကိုပင် ကိန်းသည်ဟု ဆိုရပုံကို၎င်း၊ မဂ်
 ဖြင့် မပယ်အပ်သော အခြင်းအရာမျှကို အနု-
 သယခေါ်သည် မဟုတ်။ မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်
 သေး၍ ခိုင်မြဲခြင်းသို့ရောက်သော ကိလေသာ
 ကိုသာ အနုသယဟု ခေါ်ရပုံကို၎င်း ဆိုခဲ့ပြီး
 ဋ္ဌ တို့နှင့်တကွ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၅။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၅၊၃၁၉။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၁။
 ၂၅၈။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၇။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၇၀။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၂၅။သာရတ္ထ၊၁။၇၇။သံ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။
 ၁၀၁။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၄၉၇-တို့တွင် ကြည့်။ ယင်းအနုသယတို့

အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် ၃-မျိုးလုံးဖြစ်
 နိုင်ပုံကိုအဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၉။မဟာနိ၊ ၄။၂၀၅-၆။
 ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈-တို့တွင်၎င်း၊ ယင်း ၃-မျိုးတွင်
 လည်း အနာဂတ်သာ မူလအားဖြင့် အနုသယ
 မည်သည် ဟူသော အဆိုကို မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၆-
 ၇။ အနုဋ္ဌ၊၃။၁၉၆။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၁။ သာရတ္ထ၊၁။
 ၇၇-တို့တွင်၎င်းကြည့်။ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၅။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၂၈-နှင့် အနုသယိတကိလေသာ- တို့
 လည်း ကြည့်။) ယင်း အနုသယတို့၏ ခိုင်မြဲ
 ခြင်းသို့ ရောက်မှုဟူသည်မှာလည်း ကာမရာဂ-
 စသော ၇-ပါးတို့၏သာ အခြားတရားတို့နှင့်
 မဆက်ဆံသော သဘောဖြစ်ပုံနှင့် ယင်း
 သဘောဟူသည်လည်း နုတ်ပယ်ပစ်ရန် ခဲယဉ်း
 လောက်အောင် စွဲမြဲစွာ သတ္တဝါတို့ သန္တာန်၌
 ကိန်းနေမှုကိုပင် ဆိုလိုကြောင်းကို မဟာနိ၊
 ၄။၈၁။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၁၃။ မူလဋ္ဌ၊
 ၃။၁၄၂။အနုဋ္ဌ၊၃။၁၉၇။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၉၇-တို့
 တွင် ကြည့်။ အနုသယတို့ ကြွက်အဆိပ်နှင့်
 တူပုံ အဆိုကို သာရတ္ထ၊၁။၇၇-တွင်၎င်း၊ ယင်း
 တို့ ဗဂ္ဂဝဇ္ဇဖြစ်ပုံကို အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၅။ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၂။၃၂၃-၆။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၆။ အနုဋ္ဌ၊၃။၁၉၆-တို့
 တွင်၎င်း၊ အခြားသော တရားများရှိလျက် ဤ
 ၇-ပါးကိုသာ အနုသယခေါ်ရပုံကို မူလဋ္ဌ၊၃။
 ၁၄၂။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၇-တို့တွင်၎င်း ကြည့်။ အနု-
 သယနှင့် သံယောဇဉ်တို့ တခြားစုံဖြစ်သည်ဟု
 လဲမှားစွာ ယူသူတို့ ရှိကြောင်းကို မ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၁၀၁-တွင် ကြည့်။ ဤအနုသယတို့ကို အန္တက
 နှင့် အချှိသော ဥတ္တရာပထက ဂိုဏ်းသားတို့က
 အနာရမ္မက၊ အဗျာကတ၊ အဟေတုက၊စိတ္တ-
 ဝိပ္ပယတ္တဟု ယူပုံနှင့် ယင်းအယူတို့ကို နှိမ်နင်းပုံ
 ကို အဘိ၊က။၂၉၉-၃၀၀၊၃၂၃-၄၊၃၂၅-
 ၇။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၅၊၃၁၉-တို့တွင်၎င်း၊ အနု-
 သယနှင့် ပရိယုဋ္ဌာန-တို့ တခြားစီဟု ယူသော
 အန္တကဂိုဏ်းသားတို့အယူနှင့် ယင်းကို နှိမ်နင်း
 ပုံကို အဘိ၊က။၃၆၂-၃။အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၂-တို့
 တွင် ၎င်းကြည့်။ အနုသယ ယမိုက်၊ ဋီကာ

ကျော်၊ မဏိမဉ္ဇူ၊ တို့လည်း ကြည့်။ (၂)
ကိန်းခြင်း။ အနုသယဝစန ကြည့်။

အနုသယကထာ (ထိ) [အနုသယ+ကထာ]
အနုသယနှင့် စပ်ဆိုင်သော - ကထာ - စကား
ရပ်။ အနုသယကထာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာယေဝ။
မဟာနိ၊ ၂၅။

အနုသယစရိယာ (ထိ) [အနုသယ+စရိယာ]
အနုသယ၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ထာမဂတဿ အနု-
သယစရိယာ သာဟဿာ စရိယာ။ မဟာနိ။
၃၃၇။

အနုသယစွန္တပဋိပက္ခေကစိတ္တက္ခဏိက(တိ) [အနု-
သယ + အစွန္တ + ပဋိပက္ခ + ကေစိတ္တက္ခဏိက]
အနုသယတို့၏ စင်စစ်သန့်ကျင်ဘက် (ဖြစ်၍)
ဖြစ်သော တခုသော စိတ္တက္ခဏရှိသော၊ (မဂ္ဂဋ္ဌ
ပုဂ္ဂိုလ်)။ အနုသယစွန္တပဋိပက္ခေကစိတ္တက္ခဏိ-
ကာနဋိ မဂ္ဂဿမဂီနံ နကောစိ အနုသယော
ဥပ္ပတ္တိရဟော။ မူလဋီ၊ ၃။ ၁၄၉။ အနုသယစွန္တ-
ပဋိပက္ခေကစိတ္တက္ခဏိကာနဋိ အနုသယာနံ
အစွန္တံ ပဋိပက္ခဘူတကေစိတ္တက္ခဏိကာနံ။ အနု-
ဋီ၊ ၃။ ၂၀၇။

အနုသယဇာလမောတ္တတ (တိ) [အနုသယ+
ဇာလ+သြတ္တတ] အနုသယတို့၏ ပိုက်ကွန်
ဖြင့် - လွမ်းမိုးနှိပ်စက် - ထောင်ဖမ်း - အပ်
သော။ ဩဃသံသိဒေနော ကာယော၊ အနု-
သယဇာလမောတ္တတော ('နုသယာဇာလ-
မောတ္တတော?')။ ထေရ၊ ၃၀၄။ အပ္ပဟိန-
ဘာဝေန သန္တာနေ အနု အနု သေန္တိတိ အနု-
သယာ၊ ကာမရာဂါဒယော အနုသယာ။
တေသံ ဇာလေန သြတ္တတော အဘိဘူတောတိ
အနုသယာဇာလမောတ္တတော။ မ-ကာရော
ပဒသန္တိကရော၊ ဂါထာသုဓတ္တံ ဒိဃံ ကတွာ
ဝုတ္တံ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၀။

အနုသယဋ္ဌ(ပု) [အနုသယ+အတ္ထ] ကိန်းခြင်း -
အနက် - သဘော။ ယဝိ အပ္ပဟိနဋ္ဌော အနု-
သယဋ္ဌော၊ နနု သဗ္ဗေပိ ကိလေသာ အပ္ပဟိနာ

အနုသယာ ဘဝေယုန္တိ 'န မယံ အပ္ပဟိနတာ-
မတ္တေန အနုသယဋ္ဌံ ဝဒါမ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။
အပ္ပဟိနဋ္ဌောတိ တေသံ အနုသယဋ္ဌော။ သံ၊ ၄။
၁။ ၃၀၁။ အသမုဂ္ဂါတတ္တော အနုသယတ္တော။
နေတ္ထိ၊ ၆၇။ ကိလေသာနံ မဂ္ဂေန ယော အသ-
မုဂ္ဂါတတ္တော အတ္ထိ၊ သော အသမုဂ္ဂါတတ္တော
အနုသယတ္တော နာမ။ နေတ္ထိ၊ ပိ။ ၂၁၁။ အနု-
သယနဋ္ဌ-လည်း ကြည့်။

အနုသယဋ္ဌာန (န) [အနုသယ+ဋ္ဌာန]
ကိန်းရာဋ္ဌာန၊ ကိန်းခြင်း၏ - တည်ရာ-
ဋ္ဌာန။ ဓာတုဝေဒနာသဗ္ဗသက္ကာယပရိယာ-
ပနဝသေန ဟိ တိပ္ပကာရံ အနုသယာနံ
အနုသယဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ မူလဋီ၊ ၃။ ၁၄၃။ အနု-
သယနဋ္ဌာန-လည်း ကြည့်။

အနုသယဋ္ဌာနတာ (ထိ) [အနုသယဋ္ဌာန+တာ]
ကိန်းရာဋ္ဌာန၏ အဖြစ်။ ခွံသု ပန ရာဂေသု
ဘဝရာဂဿ တိသု ဓာတုသု ရူပါရူပဓာတုနံ
အနုသယဋ္ဌာနတာ ဝုတ္တာတိ ကာမဓာတုယာ
ကာမရာဂဿ အနုသယဋ္ဌာနတာ ဝတ္တဗ္ဗာ။
မူလဋီ၊ ၃။ ၁၄၃။

အနုသယဋ္ဌာနပရိစ္ဆေဒဒဿန (န) [အနု-
သယဋ္ဌာန+ပရိစ္ဆေဒ+ဒဿန] ကိန်းရာဋ္ဌာန
၏ အဖြစ်ဖြင့် အပိုင်းအခြားကို ပြခြင်း။
ပုရိမဝါရေဟိ ပန ယမကဝသေန ဒေသိတာနံ
အနုသယာနံ စုတိဥပပတ္တိဝသေန အနုသယ-
ဋ္ဌာနပရိစ္ဆေဒဒဿနံ။ မူလဋီ၊ ၃။ ၁၄၁။ အနု-
သယဋ္ဌာနပရိစ္ဆေဒဒဿနန္တိ အနုသယဋ္ဌာန-
တာယ ပရိစ္ဆေဒဒဿနံ။ အနုဋီ၊ ၃။ ၁၉၅ - ၆။

အနုသယတိ (ကြိ) [အနု+သိ+အ+တိ]
အနုသေတိ-ကြည့်။

အနုသယတ္ထ (န) [အနုသယ+တ္ထ] အနုသယ၏
အဖြစ်။ အနုသယမာန-ကြည့်။

အနုသယတ္ထ (ပု) [အနုသယ+အတ္ထ] အနုသယတ္ထ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုသယန (န) [အနု+သိ+ယု] ကိန်းခြင်း။ ဦးသူ ဝေဒနာသု တဿ အနုသယနံ ဝုတ္တံ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၄၃။ အာရမ္မဏဝေဒန အနုသယနံ ဣဓာဓိပေတံ။ မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၈၉။ မူလဋီ၊ ၂။ ၂၁၃။ အနုဋီ၊ ၂။ ၂၁၂-၃။

အနုသယနဌ (ပု) [အနုသယန+အတ္ထ] ကိန်းခြင်း-အနက်-သဘော။ အနုသယ-ကြည့်။ အနုသယဌ-လည်း ကြည့်။

အနုသယနဌာန (န) [အနုသယန+ဌာန] ကိန်းရာဌာန၊ ကိန်းခြင်း၏-တည်ရာ-ဌာန။ ဝေတာဝ ကာမရာဂါနုသယဿ အနုသယနဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၂၂။ အနုသယာနံ အနုသယနဌာနံ ဒသေန္တော။ ။ ပဋိသိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၉။ တဿ အဝိသေသေန ဒုက္ခံ ပဋိသန္ဓေသယဿ အနုသယနဌာနန္တိ သမုဘိယဝသေန ဂဟေတွာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၄၄။ အနုသယဌာန-လည်း ကြည့်။

အနုသယနဌာနဘူတ (တိ) [အနုသယနဌာန+ဘူတ] ကိန်းခြင်း၏တည်ရာ - ကိန်းရာဌာန-(ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အနုသယိတဗ္ဗ-ကြည့်။

အနုသယနပ္ပတ္တ (တိ) [အနုသယန+ပတ္တ] ကိန်းခြင်းသို့ရောက်သော။ န သဗ္ဗာသု ဦးသူ အနုသယနပ္ပတ္တော အတ္ထိ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၄၃။

အနုသယနဝစန (န) [အနုသယန+ဝစန] ကိန်းခြင်းကိုဆိုခြင်း။ တီသု ဝေဒနာသု ယထာရဟံ အနုသယဝစနေန။ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၉၉။ အနုသယ-ဝစန-လည်း ကြည့်။

အနုသယနာကာရ (ပု) [အနုသယန+အာကာရ] ကိန်းသောအခြင်းအရာ။ အနုသယနာကာရော ဝေ ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-သဒ္ဓေန ဂဟိတော။...။ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၉၇။

အနုသယပဋိပက္ခ (ပု) [အနုသယ+ပဋိပက္ခ] အနုသယ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်။ ပညာယ အနုသယပဋိပက္ခော (ပကာသိတော ဟောတိ)။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ အပ္ပဟိနဘာဝေန သန္တာနေ အနုအနု သယနတော ကာရဏလာဘေ ဥပ္ပတ္တိရဟာ အနုသယာ၊ တေ ပန အနုဗ္ဗပံ ကာရဏံ လဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာ ထာမဂတာ ကာမရာဂါဒယော သတ္တ ကိလေသာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ တေ အရိယမဂ္ဂပညာယ သဗ္ဗသော ပဟိယန္တိတိ အာဟ “ပညာယ အနုသယပဋိပက္ခော ပကာသိတော ဟောတိ”တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၁။

အနုသယပုစ္ဆာ (တိ) [အနုသယ+ပုစ္ဆာ] အနုသယကိုမေးသောစကားရပ်။ အနုသယပုစ္ဆာ-ယပိ... ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၄၄။

အနုသယပ္ပကာရ (တိ) [အနုသယ+ပကာရ] အနုသယ-အပြား-အခြင်းအရာ-သဘော-ရှိသော။ ဝေပကာရာတိ အနုသယပ္ပကာရာ၊ ကာရဏလာဘေ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာ ဣစ္စေဝ အတ္တော။ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၉၆။

အနုသယပ္ပဟေန (န) [အနုသယ+ပဟေန] အနုသယကိလေသာတို့ကိုပယ်ခြင်း။ မဂ္ဂဿဟိ ဧကမေဝ ကိစ္စံ အနုသယပ္ပဟေနံ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၇၇။

အနုသယပ္ပဟာန (န) [အနုသယ+ပဟာန] အနုသယကိလေသာတို့ကိုပယ်ခြင်း။ အဘိဓမ္မပိဋကေ အနုသယပ္ပဟာနံ၊ အနုသယပဋိပက္ခတ္တာ ပညာယ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၀။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၂။ အနုသယပ္ပဟာနန္တိ အပ္ပဟိနဘာဝေန သန္တာနေ အနု အနု သယနကာ ကာရဏလာဘေ ဥပ္ပတ္တိအရဟာ အနုသယာ။ တေ ပန အနုဗ္ဗပံ ကာရဏံ လဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာ ထာမဂတာ ကာမရာဂါဒယော သတ္တ ကိလေသာ၊ တေသံ ပဟာနံ အနုသယပ္ပဟာနံ။ တေ စ သဗ္ဗသော အရိယမဂ္ဂပညာယ ပဟိ-

ယန္တိတိ အာဟ “အနုသယပ္ပဟာနန္တ ပညာ-
ယာ”တိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၇၆။ သိ၊ ဇ္ဇ၊ ၁။ ၁၀၁။
အနုသယပ္ပဟာနန္တဝေနေ အဂ္ဂမဂ္ဂေန
အဝိဇ္ဇာယ အစူန္တသမ္ပုဉ္ဇတောတိ အတ္ထော။
ဥဒါန၊ ၄။ ၄၃။

အနုသယပ္ပဟာနန္တ (တိ) [အနုသယပ္ပဟာန+
အန္တ] အနုသယကိလေသာကို ပယ်ခြင်းဟု
ဆိုအပ်သော အသုံးရှိသော။... မူလယမကေန
ဉာတပရိညံ၊ ခန္ဓာဒိသု တိရဏဗဟုလ္လတော
ခန္ဓာဒိယမကေဟိ တိရဏပရိညဉ္စ ဝိဘာဝေ-
တွာ အနုသယပ္ပဟာနန္တာ ပဟာနပရိညာတိ
ပဟာတဗ္ဗမုဒ္ဒဘူတေဟိ အနုသယေဟိ ပဟာန-
ပရိညံ ဝိဘာဝေတုံ အနုသယယမကံ အာရဒ္ဓံ။
မူလဇ္ဇ၊ ၂။ ၁၄၁။ ကိလေသာနံ သမုစ္ဓိန္နတော
ပရံ ပဟာနကိစ္စံ နတ္ထိတိ အာဟ “အနုသယ-
ပ္ပဟာနန္တာ ပဟာနပရိညာ”တိ။ အနုဇ္ဈ၊ ၂။
၁၉၅။

အနုသယဘာဝ (ပု) [အနုသယ+ဘာဝ] အနု-
သယ၏အဖြစ်၊ အနုသယသဘော။ အနုသယ-
ဘာဝေန လဗ္ဗမာနာန (မူလဇ္ဈ၊ ၂။ ၁၄၁) နှိ
အနုသယဘာဝေန ဝိဇ္ဇမာနာနံ၊ အနုသယသ-
ဘာဝါနန္တိ အတ္ထော။ အနုဇ္ဈ၊ ၂။ ၁၉၅။ နနု
သတ္တာနုသယတော အညေသမ္ပိ ကိလေသာနံ
အပ္ပဟိနတ္တာ အနုသယဘာဝေါ အာပဇ္ဇတိတိ
စေ? နာပဇ္ဇတိ၊...။ မူလဇ္ဈ၊ ၂။ ၁၄၂။

အနုသယဘူတ (တိ) [အနုသယ+ဘူတ] အနု-
သယ (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော၊ ရာဂါနုသယ ဒိဋ္ဌာ-
နုသယ (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အကုသလစိတ္တဿ
အဓိဋ္ဌာနဘူတာ စေဝ အဘိနိဝေသဘူတာ စ
အနုသယဘူတာ စ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၉။ အနုသယ-
ဘူတာတိ ရာဂါနုသယဒိဋ္ဌာနုသယဘူတာ။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၉။

အနုသယမာန (တိ) [အနု+သိ+အ+မာန]
ကိန်းသော၊ (ကိလေသာ)။ ကာမ-
ဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု အနုသယမာနော

စေသ တာဟိ ဝေဒနာဟိ သမ္ပယုတ္တေသု
သညာသင်္ခါရဝိညာဏေသုပိ အနုသေတိ-
ယေဝ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၀။ အနုသယမာနော
သံယောဇနံ နာမ ဟောတိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၁။
=အနုသယတ္တံ ဖရိတွာ ပဝတ္တမာနော ပါပ-
ဓမ္မော ယထာဝုတ္တေနတ္ထေန သံယောဇနံ နာမ
ဟောတိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၆၇။

အနုသယယမက (န) [အနုသယ+ယမက] အနု-
သယတို့ကို အနုလောမပဋိလောမ၊ သန္နိဋ္ဌာန်
သံသယ၊ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာဟူသော အစုံတို့ဖြင့်
ဟောရာဖြစ်သောကျမ်း။ အနုသယ ယမိုက်
ကျမ်း။ ယမိုက်ဆယ်ကျမ်းတွင် ခုနစ်ခုမြောက်
ယမိုက်ကျမ်း။ ယမက၊ ၂။ ၅၅-၂၀၈။ သင်္ခါရ-
ယမကာနန္တရံ ဒေသိတဿ အနုသယ-
ယမကဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဟောတိ။ အဘိ၊ ၄။
၂။ ၂၁၇။

အနုသယဝဂ္ဂ (ပု) [အနုသယ+ဝဂ္ဂ] အနုသယဝဂ်၊
အနုသယသုတ်ကို အဦးပြု၍ ဖွဲ့အပ်သောဝဂ်။
အဂ္ဂတ္ထရပါဠိ၊ ၇-နိပါတ်၊ ၂-ဝဂ်။ အ၊ ၂။ ၄၀၁-၇။

အနုသယဝစေန (န) [အနုသယ+ဝစေန] ကိန်း
ခြင်းကို ဆိုခြင်း။ ဧဝံ ကာမရာဂပဋိယာနံ
တိသု ဝေဒနာသု အနုသယဝစနေန ဣဋ္ဌဣဋ္ဌ-
မဇ္ဈတ္တအနိဋ္ဌေသု ဣဋ္ဌာဒိဘာဝေန ဂဟိ-
တေသု ကာမရာဂပဋိယာနံ ဥပ္ပတ္တိံ ဒေသိတာ
ဟောတိ။ မူလဇ္ဈ၊ ၂။ ၁၄၄။ (၎င်း၏ အနုဇ္ဈ၊ ၂။
၁၉၉-၉။ အနုသယနဝစေန-ဟု ရှိသည်။)

အနုသယဝါရ (ပု) [အနုသယ+ဝါရ] အနုသယ-
ဝါရ၊ အနုသယ ကိန်းသည်၊ မကိန်းသည်နှင့်
စပ်၍ ဟောအပ်သော အလှည့်အကြိမ်၊ အနု-
သယ ယမိုက်လာ ဝါရကြီး ၇-ပါးတို့တွင်
တပါး။ ယမက၊ ၂။ ၅၆၊ ၁၀၁။ အဘိ၊ ၄။ ၂။
၃၁၇-လည်း ကြည့်။

အနုသယဝိပ္ပယုတ္တ (တိ) [အနုသယ+ဝိပ္ပယုတ္တ]
အနုသယကိလေသာနှင့် မဟုဉ်သော။ အနု-

သယဝိပ္ပယုတ္တာ စရတိတိ ဝိညာဏစရိယာ။
ပဋိသံ။၇၈။

အနုသယဝေါဟာရ (ပု) [အနုသယ+ဝေါဟာရ]
အနုသယ - ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်း - ဟူသော
အခေါ်အဝေါ်။ ယေနပရိယာယေန အတိတ-
ပစ္စုပ္ပန်သု အနုသယဝေါဟာရော၊ တံ၊
ဒဿေတုကာမော...။ အနုဋီ၊၃။၁၉၆။

အနုသယသဒ္ဓ (ပု) [အနုသယ+သဒ္ဓ] အနုသယ
ဟူသော သဒ္ဓါ၊ အနုသယသဒ္ဓါ၊ မူလဋီ၊၃။
၁၄၃။ အနုဋီ၊၃။၁၉၇-တို့ ကြည့်။

အနုသယသဒ္ဓတ္ထ (ပု) [အနုသယသဒ္ဓ+ထ] အနုသယသဒ္ဓါ၏ အနက်။

အနုသယသဒ္ဓတ္ထနိဒ္ဓါရဏ (န၊ထံ) [အနုသယ-
သဒ္ဓတ္ထ+နိဒ္ဓါရဏ] အနုသယသဒ္ဓါ၏ အနက်
ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်း။ တေန ဝါရဒ္ဓယ-
ဒေသနုပ္ပါဒိကာ အနုသယသဒ္ဓတ္ထနိဒ္ဓါရဏာတိ
ဒဿေတိ။ အနုဋီ၊၃။၁၉၈။

အနုသယသဘာဝ (ပု) [အနုသယ+သဘာဝ]
(၁) အနုသယသဘော။ (တိ) (၂) အနု-
သယသဘောရှိသော။အနုသယဘာဝ-ကြည့်။

အနုသယသမဂီ (တိ) [အနုသယ+သမဂီ]
အနုသယသတ္တိနှင့် ပြည့်စုံသော။ ယသ္မာ စ
ထာမဂမနံ တေသံ အနုညသာဓာရဏော
သဘာဝေ။ တသ္မာ အနုသယနန္တိ ဝုတ္တံ
ဟောတိတိ ဒဿေန္တော “ထာမဂတောတိ
အနုသယသမဂီတိ အတ္ထော (မူလဋီ၊၃။
၁၄၂)’တိ အာဟာ။ အနုဋီ၊၃။၁၉၇။

အနုသယသမုတ္တိတ (ပု) [အနုသယ+သမုတ္တိတ]
အနုသယကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့-ပယ်-
သတ်ခြင်း။ သော စတဿန္တံ ပရိသာနံ ဓမ္မံ
ဒေသေတိ . အနုသယသမုတ္တိတယ။ မ၊၁။
၂၇၄။ အနုသယသမုတ္တိတယာတိ သတ္တန္တံ
အနုသယာနံ သမုတ္တိတတ္ထာယ။ မ၊၄။၂။၁၅၆။
(သံ၊၃။၂၀၇။ နေတ္ထိံ၊၁၃-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုသယသမုတ္တိတန (န) [အနုသယ+သမုတ္တိ-
တန] အနုသယ ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့-
ပယ်-သတ်ခြင်း။ အနုသယသမုတ္တိတနတ္ထံ
ခေါ် အာဝုသော အာဂတိ ပြဟ္မစရိယံ
ဝုဿတိ။ သံ၊၃။၂၂။

အနုသယသမ္ပယုတ္တ (တိ) [အနုသယ+သမ္ပ-
ယုတ္တ] အနုသယကိလေသာနှင့် ယှဉ်သော။
အနုသယသမ္ပယုတ္တာ စရတိတိ အညာဏ-
စရိယာ။ ပဋိသံ။၇၉။

အနုသယသုတ္တ (န) [အနုသယ+သုတ္တ] အနု-
သယသုတ်။ အနုသယ-၇-ပါးကို ဟောသော
သုတ်၊ အနုသယ-၇-ပါးကို အကြွင်းမဲ့ပယ်
ဖြတ်ခြင်းငှါ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်အပ်
ကြောင်းကို ဟောသောသုတ်။ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ၊
၇-နိပါတ်၊၂-ဝဂ်၊၁-သုတ်။ အံ၊၂။၄၀၁-၂။

အနုသယာဇာလမောတ္တတ (တိ) အနုသယ-
ဇာလမောတ္တတ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုသယာနုက္ကမသဟိတ (တိ) [အနုသယ+
အနုက္ကမ+သဟိတ] ဝိဇ္ဇာနုသယတည်းဟူ-
သော ကျေ့ကွင်း၌ သွင်းထားသော အထုံး
(ကင်းလျှော)နှင့်တကွဖြစ်သော။ အနုက္ကမ
(၂) အနက်ကြည့်။

အနုသယိတ (တိ) [အနု+သိ+တ] (က) ကိန်း
သော၊ တည်နေသော။ အစ္စေန္တိ တဏှံ ဣဓ
နာမရူပေ၊ ကဏ္ဍဿ သောတံ ဝိသရတ္တာနု-
သယိတံ။ သုတ္တနိ၊၃၃၂။ ထေရ၊၃၇၅။....
ဣမသ္မိံ နာမရူပေ ကာမတဏှာဒိဘေဒါ
တဏှာ ဝိသရတ္တံ အပ္ပဟိနုဋ္ဌေန အနုသယိတာ။
သုတ္တနိ၊၄၂။၈၃။ ထေရ၊၄၂။၅၃၇။ ဝိသ-
ရတ္တာနုသယိတဉ္စ (ဝိသရတ္တာနုပဿတ၊ ယဉ္စ
ပန၊သျှာ၊ ဝိသရတ္တာနုသယိနော၊ ယဉ္စ ပန။
သိ၊ဣ) ပန မေ ဝိစိက္ခန္တကထံကတာသလ္လံ၊
တဉ္စ အာဂတော အဗ္ဗုဋ္ဌံ။ ဝိ၊၂။၂၂၆။ ဝိသ-
ရတ္တာနုသယိတံ၊ ဝိဋ္ဌိဂတမဇာနတံ။ မ၊၂။
၄၁၂။ သုတ္တနိ၊၃၇၈။....သတ္တာနံ ဟဒယေ

ဒီသရတ္တံ ဒိဋ္ဌိဂတမနုသယိတံ၊ တဿ အနုသယိတတ္တာ တံ နာမဂေါတ္တံ အဇာနန္တာ...။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၀။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၂။ (မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၂၉-တို့လည်းကြည့်။) (ခ) ကိန်းအောင်းတည်နေအပ်သော။ အနုမရတိ-ကြည့်။

အနုသယိတကိလေသ (ပ) [အနုသယိတ+ကိလေသ] ကိန်း-တည်နေ-သော ကိလေသာ။ မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေးသော ကိလေသာ၊ တေသု အနုသယိတကိလေသာ ပန အတိတာ ဝါ အနာဂတာ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နာ ဝါတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၅။ အနုသယိတကိလေသာတိ အပ္ပဟိနာ မဂ္ဂေန ပဟာတဗ္ဗာ အဓိပ္ပေတာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၂။

အနုသယိတတာ (ထိ) [အနုသယိတ+တာ] ကိန်းသည်၏ အဖြစ်။ “အနုသေတိ”တိ ဝစနံ သန္တာနေ အနုသယိတတံ ထာမဂတသာဝံ ဒီပေတိ။ မူလဋီ၊၃။၁၄၂။

အနုသယိတတ္တ (န) [အနုသယိတ+တ္တ] ကိန်းသည်၏အဖြစ်။ အနုသယိတ-ကြည့်။

အနုသယိတဗ္ဗ (တိ) [အနု + သိ + တဗ္ဗ] ကိန်း-ထိုက်-သင့်-ရာသော။ နေက္ခမ္မသိတသော-မနဿပေက္ခာသု ကာမရာဂေန နာနုသယိ-တဗ္ဗန္တိ တဒနုသယနဋ္ဌာနတော အညာပိ ဒိဋ္ဌာနုသယာနုသယနဋ္ဌာနဘူတာ ကာမာ-ဝစရဝေဒနာ သန္တိတိ?။ မူလဋီ၊၃။၁၄၄။

အနုသယိ (တိ) [အနု + သိ + ဧ] ကိန်းသော၊ တည်နေသော၊သူ။ ယေသာဟံ တန္တေ ပဉ္စာနံ .. ဩကာသကမ္မမ္ပိ နာလတ္ထံ၊ တေ မေ ဘဂဝတာ ဗျာကတာ၊ ဒီသရတ္တာနုသယိနော။ ဒီ၊၂။၂၂၆ (သိ-ဣ-မူကဲ့)။ အနုသယိတ-လည်းကြည့်။

အနုသယပ္ပတ္တိရဟဋ္ဌာနတာ (ထိ) [အနုသယ+ဥပ္ပတ္တိ + အရဟ + ဌာန + တာ] အနုသယ

ဖြစ်ခြင်းငှါ ထိုက်သော-အနုသယဖြစ်ထိုက်သော-ဌာန၏အဖြစ်။ န ဟိ အပရိယာ-ပန္နာနံ အနုသယပ္ပတ္တိရဟဋ္ဌာနတာတိ တံ တထေဝ ဒိဿတိ။ မူလဋီ၊၃။၁၄၈။

အနုသရဏ (န) [အနု + သရ + ယု] အစဉ်လိုက်ခြင်း၊ စွဲ၍ဖြစ်ခြင်း။

အနုသရဏသဘာဝ (တိ) [အနုသရဏ + သဘာဝ] အစဉ်လိုက်ခြင်း-စွဲ၍ ဖြစ်ခြင်း-သဘောရှိသော။ နိမိတ္တာနုသာရီ (အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၆။ အံ၊ဋီ၊၃။၉၆) ကြည့်။ အနုသရတိ-လည်းကြည့်။

အနုသရတိ (ကြိ) [အနု + သရ + အ + တိ] (က) အစဉ်သွား၏၊ အစဉ်လိုက်၏။ တဒေဝ ပေါရာ-ဏံ အဂ္ဂညံ အကွရံ အနုသရန္တိ။ ဒီ၊၃။၇၁။ အနုသရန္တိတိ အနုဂစ္ဆန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၂။ ယံ တံ အနုသရံ ပုရေ။ ဇာ၊၁။၂၇၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၃။ အနုသရိတိ အနုပန္နိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၇၁။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၄၇။ (ခ) အစဉ်လိုက်၏၊ လျှော်စွာ ဖြစ်စေ၏။ (ဂ) လျှော်စွာဖြစ်၏၊ ကျင့်၏။ (ဃ) စွဲ၍-အကြောင်းပြု၍-ဖြစ်၏။ သဒ္ဓံ အနုသရတိ၊ သဒ္ဓါယ ဝါ အနုသရတိ ဂစ္ဆတိတိ သဒ္ဓါနုသာရီ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၉၈။ ၎င်း၊ဋီ၊၂။၄၆၇-ဂ။ နိမိတ္တာနုသာရီ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၉။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၅၄)၊ အနုသာရီ၊ အနုသရတိ-တို့လည်းကြည့်။

အနုသဟဂတ-ဤပုဒ်ကား အဏုသဟဂတ-၏ ပါဌ်ပျက်တည်း။ သံ၊၂။၁၀၇-ကြည့်။ အဏုသဟဂတ-လည်း ကြည့်။ ၎င်း၌ သာရတ္ထ၊၂။၂၉၀။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၀၅။ သီ၊ဋီ သစ်၊၁။၃၀၉။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၈၈။ မ၊ဋီ၊၁။၁၀၃၊၃၀၀။ သံ၊ဋီ၊၁။၂၇၃။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၄၇။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၈၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၄၉၅-တို့ကိုလည်း ဖြည့်စွက်၍ ကြည့်။

အနုသယိက (တိ) [အနုသယိ + က။ ဘူမိ-သာယိနှင့်ယှဉ်ကြည့်။] အစဉ်တစိုက်လိုက်၍-

အနုသာဝိတ(တိ) [အနု+သု+ဇော+တ] အနု-
သာဝိတနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုသာဝိယမာန (တိ) [အနု+သု+ဇော+
ယ+မာန] အနုသာဝိယမာနနှင့် အနက်တူ။
၎င်းကြည့်။

အနုသာ(သာ)ဝေတ (တိ) [အနု+သု+ဇော+
တ] ကြားစေ - အဖန်ဖန်ကြားစေ - အပ်
သော၊ မေးစိစစ်အပ်သော။ ဣဒံ ဟိ ပဒံ
ကေစိ အနုသာဝိတန္တိ သဗ္ဗာယန္တိ၊ ကေစိ
အနုသာဝေတန္တိ။ ကခါ။၁၀၁။

အနုသာဝေတဗ္ဗ (တိ) [အနု+သု+ဇော+တဗ္ဗ]
အနုသာဝေတဗ္ဗနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုသာဝေတိ (ကာ၊ကြိ) [အနု+သု+ဇော+
တိ] အနုသာဝေတိနှင့် အနက်တူ။၎င်းကြည့်။

အနုသာဝေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+သု+
ဇော+တွာ] ချဉ်းကပ်-လိုက်ပါ-လျှောက်
ထား၍။ အနုသာဝေတွာ (အနုသံသာ-
ယိတွာ၊ မ၊၁။၂၇၀)တိ အနုပဂမနဝသေန
သမ္ပဒေဝ အာရောစေတွာ။ “အနုသံသာ-
ဝေတွာ”တိ ဝါ ပါဠော၊ သော ဝေတ္ထော။
မ၊၃။၂။၁၇၄။ အနုသံသာယိတွာ (က) အနက်
လည်း ကြည့်။

အနုသာသ (ပု) [အနု+သာသ+အ] ဆုံးမ
ခြင်း။ ဘိက္ခု၊ ဘဂဝါ ပကာသေသိ၊ နော စ
ဘိက္ခုနော အနုသာသံ။ သံ၊၁။၄၃။ အနုသာ-
သန္တိ အနုသိဋ္ဌိ။ သံ၊၄။၁။၉၆။ အနု-
သာသနံ အနုသာသော၊ တံ အနုသာသံ။
သံ၊၃။၁။၁၄၂။

အနုသာသက (တိ) [အနု+သာသ+ကျ။ ထိဋ္ဌိ
အနုသာသိကာ] (က) ဆုံးမတတ်သော၊
သင်ကြား ပြသတတ်သော၊သူ။ အနုသာ-
သကေန ပဌမတရံ အာဂန္တာ သံသော
ဉာပေတဗ္ဗော။ ဝိ၊၃။၁၃၁။ (ရဟန်းခံရာဝယ်
သံသရာ အလယ်၌ မေးစိစစ်အပ်သောအခါ

မကြောက်မရွံ့ပဲ မှန်ကန်စွာ ဖြေဆိုနိုင်စေရန်
ရဟန်းလောင်းကို သမ္မုတိရသော ရဟန်း
တပါးက သင်ကြားပြသပေးရသည်။ထိုရဟန်း
ကို အနုသာသက-ဟု ခေါ်သည်။) ယေသံ
အာယသ္မန္တာနံ တာမိသာ သဗြဟ္မစာရိနော
အနုကမ္မကာ အတ္တကာမာ ဩဝါဒကာ အနု-
သာသကာ။ သံ၊၂။၉၄။ ယဿ မေ
ကလျာဏမိတ္တာ အနုကမ္မကာ အတ္တကာမာ
ဩဝါဒကာ အနုသာသကာ။ အံ၊၃။၅၃၇။
ပုဗ္ဗကာနံ မဟာရာဇ တထာဂတာနံ အန္တရ-
ဇာနေန အသတိ အနုသာသကေ မဂ္ဂေါ
အန္တရဇာယိ။ မိလိန္ဒ။၂၁၃။ ယဿ တေ
နကုလမာတာ ဂဟပတာနိ အနုကမ္မိကာ
အတ္တကာမာ ဩဝါဒိကာ အနုသာသိကာ။
အံ၊၂။၂၆၄။ အနုသာသိကာတိ အနုသိဋ္ဌိ-
ဒါယိကာ။ အံ၊၄။၃။၉၇။ အနုသာသိတု-လည်း
ကြည့်။ (ခ) သူတပါးကိုသာ ဆုံးမတတ်သော၊
သူ။ ဧကံ အနုသာသိကံ ဘိက္ခုနိ အာရဗ္ဗ
ကထေသိ။ အသုကာ အနုသာသိကာ
ဘိက္ခုနိ အညံ အနုသာသိတွာ.....ဇော၊၄။၁။
၄၅၃-၄။ အနုသာသိကာ-လည်း ကြည့်။

အနုသာသတိ (ကြိ) [အနု+သာသ+အ+တိ။
သာသ (ဓါသ-သံ) ဓာတ်ကား ဒုဟာဒိ
ဂိုဏ်းဝင် ဒွိကမ္မကဓာတ်တည်း။ နာဟံ တမ္ပိ
ကရိဿာမိ၊ ယံ မံ တံ အနုသာသသိ။ ဇော၊
၂။၃၅၀။ နိတိ၊ဇော၊၃၇၆၊၃၇၉။ သမ္ပန္နဝိန္တာ။
၁၄၀-၁။ မောဂ်၊နိယျ။နာ-၁၄၄-၅-တို့လည်း
ကြည့်။] ဆုံးမ၏၊ ကံမြစ်၏၊ အဖန်ဖန်-ဆုံးမ
၏-ကံမြစ်၏။ (က) သွန်သင်ပြသ၏၊ ညွှန်
ကြား၏၊ သနား-ချီးမြှောက်-၏။ဝေဿဘူ
ဘဂဝါ....ဘိက္ခုသံသံ စေတသာ စေတော
ပရိစ္စ ဩဝဒတိ အနုသာသတိ။ ဝိ၊၁။၉။
အာစိက္ခတိ နာမ ပုဠော ဘာဏတိ။....အနု-
သာသတိ နာမ အပုဠော ဘာဏတိ။ ဝိ၊၁။
၁၇၇။ ယော ဓမ္မမနုသာသတိ။ သံ၊၁။၂၉။ =
ယော ဓမ္မ အနုသာသတိ၊ အဋ္ဌကထာ ကထေတိ၊

ဖြစ်-ထည်နေ-သော၊ ကြာမြင့်စွာ စွဲကပ်
နေသော၊ (အနုသာယိကရောဂါ)။ (ယင်း
အနုသာယိကရောဂါ-ဟူသည် လေ့သည်းခြေ၊
သလိပ်-ဟူသော ခေါသ ၃-ပါး အပေါင်း
ကြောင့် ဖြစ်သော သန္နိပါတ်ရောဂါမျိုးဟု
ဌ-အဆိုအရ သိရသည်။ ဌ-အဆိုအရ ယာယု-
ရောဂါမျိုး-ဟု သိရသည်။ ဌ-အဆိုနှင့် ဌိ-အဆို
သည် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ထပ်တူညီမျှပင်
ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ-သန္နိပါတ်ရောဂါ
ဟူသည် ကုစားမရကောင်းသော သို့မဟုတ်
ကုစားရခက်သော ရောဂါမျိုးဖြစ်၍ ယာယု-
ရောဂါဟူသည်လည်း အမြစ်ပြတ် ကင်းစင်
အောင် ကုစားမရမူ၍ သက်သာရုံသာ
သက်သာနိုင်သော ရောဂါမျိုး-ဟု သိရသော
ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ယာယုရောဂီ...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌိ၊
၁။ ၆၁။ မာဓေ နိဒါန-သာဓု၊ ယာယု၊
အသာဓု အမ္ဘေယျား။ သဒ္ဓကပ္ပဒုမ၊ ၁။ ၃၉-
ဗြဟ္မတ်သံဟိတာ၊ သုဿုတ၊ ဘာဝပုကာသ-
ကျမ်းတို့၏ အဆိုပြုချက်များလည်း ကြည့်။)
အတ္ထိ တေ ကောစိ အနုသာယိကော အာ-
ဗာဓောတိ။ အတ္ထိ မေ ဘော ရုပ္ပပါလ အနု-
သာယိကော အာဗာဓော။ မ၊ ၂။ ၂၅၇။ ထေ-
ရဿ ကီရ ဝါတပိတ္တသေမှဝသေန အနု-
သာယိကော အာဗာဓော အတ္ထိ။ သံ၊ ၄။ ၁။
၁၆၈။ အနုသာယိကောတိ ကာယံ အနုဂန္ဓာ
သယိတော၊ ယာယုမယဘာဝေန ဌိတောတိ
အတ္ထော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၆။ ကေဿ အနုသာယိ-
ကဿ ရောဂဿ ဝသေန တတော ပရိဟာယိ။
ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၂။

အနုသာရ^၁(ပ) [အနု + သရ + က] (၁) အစဉ်
လျှောက်ခြင်း၊ အစဉ်လိုက်ခြင်း၊ အစဉ်
အောက်မေ့ - ဆင်ခြင် - အာရုံပြု - ခြင်း။
ကကစူပမဩဝါဒအာဒိနံ အနုသာရတော။
ဝိသုဒ္ဓိ ၁။ ၂၉၀။ အနုသာရတောတိ အနုဂမ-
နတော၊ ပစ္စဝေက္ခဏတောတိ အတ္ထော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌိ၊ ၁။ ၃၅၅။ တေနာနုသာရေန....

ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၀၉။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။
၁၅။ စတ္တာရိ ဘူတာနိ၊ တဒနုသာရေန
ဥပါဒါဓ္မပါနိ စ ပရိဂ္ဂဟေတော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၇၅။
ပဒါနုသာရေနာဂန္ဓာ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၅၈။ ပါဠိန-
ယာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဘိဋ္ဌ၊
၂။ ၁၂၁။ သုတ္တာနုသာရေန.... ဝေဒိတဗ္ဗံ။
အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၅-၆။ အနုသာရေန အနု-
ဂမနေန အနုဿရဏေန အာရမ္မဏကရဏေန။
ဝိဘာဝိနိ။ ၂၅၅။ (အလင်္ကာဌိ။ ၁၁၅-လည်း
ကြည့်။) (တိ) (၂) အစဉ်လျှောက်သော၊
အစဉ် လိုက်သော။ (ဝိညာဏ်စသည်)။
သောတဒ္ဓါရာနုသာရဝိညာတဓရ (ဒီ၊ ၄။ ၁။
၂၉။ မ၊ ၄။ ၁။ ၆။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၅။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၅။
ဥပါန၊ ၄။ ၁။ ၁။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၁၄၉) ကြည့်။

အနုသာရ^၂ (ပ) [အနု + သရ + က] (အနု-
သွာရ - သံ)] ရဿသရသို့ အစဉ်လိုက်သော
အက္ခရာ၊ နိဂ္ဂဟိတ်။ သာနုသာရ (သာရတ္ထ၊
၁။ ၂၁၇။ ၂၂၇၊ ၃၂၇။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၄၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဌိ၊ ၁။ ၂၂၀။ ၂၂၆။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၈။ သီ၊ ၄။ ၁။
၂။ ၇၂။ နိတိ၊ ပဒ။ ၂၁၆။ ၂၉၃) ကြည့်။ အနု-
သွာရ၊ အနုဿရ၊ အနုဿာရ-တို့လည်းကြည့်။

-အနုသာရိ(တိ) [အနု + သရ + ကိ] (က) အစဉ်
သွားသော၊ အစဉ်လိုက်သော။ (ခ) အစဉ်
လိုက်သော၊ လျော်စွာ ဖြစ်စေတတ်သော။
(ဂ) အဖန်ဖန် အောက်မေ့သော၊ သစ္စိ-
နုသာရိ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၉၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌိ၊ ၂။ ၄၆၇-
၈။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇၄။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၄၈။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၈။
ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၃။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၄၄။)၊ နိမိတ္တာ-
နုသာရိ (အံ၊ ၄။ ၁။ ၉၆။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၉၆။) တို့
ကြည့်။ အနုသရတိ-လည်း ကြည့်။

အနုသာဝက (တိ) [အနု + သု + က] အနုဿာ-
ဝကနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုသာဝန (န၊ တိ) [အနု + သု + ကေ + ယု]
အနုဿာဝနနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

ပါဠိ* ဝါစေတိ၊ ပုစ္ဆိတပဉ္စ ဝိဿဇ္ဇေတိ၊
 ကမ္မဋ္ဌာန် အာစိက္ခတိ၊ ဓမ္မဿဝန် ကရေတိ၊
 သဗ္ဗောပေသ ဓမ္မံ အနုသာသတိ နာမ။ သံ၊
 ၄။ ၁။ ၇၉။ အနတ္တမနုသာသတိ။ သုတ္တနိ။
 ၂၉၀။ = အဟိတမေဝ အာစိက္ခတိ။ သုတ္တနိ။ ၄။
 ၁။ ၁၆၂။ အနုသာသတိ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။ ၂၀၂) တိ ဝိနေတိ တသ္မိံ တသ္မိံ အတ္ထေ
 ပတိဋ္ဌာပေတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၉၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။
 ၁။ ၂၄၆။ (ဝိ၊ ၁။ ၂၀၈။ ၁။ ၁၇၂။ ဓမ္မ၊ ၃၇။
 ထေရ၊ ၂၃၈-တို့လည်း ကြည့်။) တတ္ထေဝ
 သံသမဇ္ဈေ အနုသာသန္တိ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၃၀။ ဝိ၊ ၄။
 ၄၆၄။ (မ၊ ၂။ ၁၂၃။ မ၊ ၃။ ၁၂၂။ အံ၊ ၂။ ၈၅။
 ဇာ၊ ၁။ ၂၃၈။ မိလိန္ဒ၊ ၂၃၁။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၈၄။ မ၊
 ၄။ ၁။ ၈၃။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၅-တို့လည်းကြည့်။)
 အနုသာသဓရေ—ဇာ၊ ၁။ ၃၁၅။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၄၀၀။
 အနုသာသသိ—သံ၊ ၁။ ၁၁၃။ ဇာ၊ ၁။ ၂၂၄။
 ဇာ၊ ၂။ ၃၇၀။ အဟံ မနုသာသမိ၊ အဟံ ဓမ္မံ
 ဒေသေမိ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၃၂။ ဒီ၊ ၃။ ၄၅။ မ၊ ၁။
 ၂၂၈။ မ၊ ၂။ ၂၃၄။ အနုသာသသိ ဖုဇ္ဈိနော။
 ဇာ၊ ၁။ ၃၀၇။ (အံ၊ ၁။ ၁၇၃။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၇-တို့
 လည်းကြည့်။) အနုသာသမ—မ၊ ၂။ ၁၂၃။
 သြဝဒေတု မံ သန္တေ ဘဂဝါ၊ အနုသာသတု
 မံ သန္တေ ဘဂဝါ။ သံ၊ ၂။ ၁။ = ပုနုပုနံ သာသ-
 တု။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၀။ အနုသာသတူတိ အနု အနု
 သာသတူတိ အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ အာဟ
 “ပုနုပုနံ သာသတူ”တိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၂။
 (ဝိ၊ ၃။ ၂၇။ ဒီ၊ ၁။ ၁၂၉။ ၁၇၇။ မ၊ ၃။ ၃၁၄ တို့
 လည်းကြည့်။) အနုသာသန္တိ—မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၀။
 အနုသာသ ဗြဟ္မေ ကရုဏာယမာနော။ သုတ္တ-
 နိ။ ၄၃၉။ စူဠနိ၊ ၉၆။ = အနုသာသ ဗြဟ္မေ
 အနုဂ္ဂဏ ဗြဟ္မေ အနုကမ္မ ဗြဟ္မေတိ အနု-
 သာသ ဗြဟ္မေ။ စူဠနိ၊ ၉၆။ အနုသာသ-
 တံ—ဇာ၊ ၂။ ၂၈၈။ အနုသာသေယျ—ဝိ၊ ၃။
 ၁၃၀။ ဝိ၊ ၄။ ၄၆၄။ ဓမ္မ၊ ၂၄။ ထေရ၊ ၃၄၄။ အနု-
 သာသေယျ—မိလိန္ဒ၊ ၂၃၁။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၈၅။ မ၊
 ၄။ ၁။ ၈၃။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၅။ ယေန ချန္တာ အနု-

သာသေယု ပုတ္တေ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၈၈။ = ယတ္ထ-
 ကေန ကာလေန မယံ ပုတ္တဒါရေ အနုသာ-
 သေယု တံ ကာလံ အဝိဝါသေဟိ။ ဇာ၊ ၄။
 ၇။ ၁၉၁။ အနုသာသေယျ—ဝိ၊ ၃။ ၁၃၀။
 ဝိ၊ ၄။ ၄၆၄။ သော ... ဣစ္စေဝ မနုသာသထ။
 အပ၊ ၂။ ၁၆၆။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄၀။ (ဤ ဌံ ဟိ-
 ယျတ် တွ-ကို ထ-ပြု။ ၄၄၁။ မောင်နိသျှ။
 ၆၊ ၃၈-နှင့် နိတိ၊ သုတ္တ။ ၂၃၃-သုတ်တို့ကြည့်။)
 ဘဂဝါ တေ ဘိက္ခု ဓမ္မိယာ ကဏာယ
 သြာဒိ အနုသာသိ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၇။ ပိတာ အတ္ထေ
 အနုသာသိ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၈၇။ အနုသာသိ (ဝိမာန။
 ၇၀) တိ သြဝဒိ၊ သာမုက္ကံသိကာယ ဓမ္မဒေ-
 သနာယ သဟ ဥပါယေန ပဝတ္တိနိဝတ္တိယော
 ဥပဒိသိတိ အတ္ထော ၊ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၉၈။
 အနုသာသိ (ထေရ၊ ၂။ ၃၄) တိ ... သြဝဒိ
 အနုသိဋ္ဌိံ အဒါသိ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၉။
 (ဝိမာန။ ၇၇။ ထေရ၊ ၂။ ၇၇။ ထေရီ ၃၈၄-တို့
 လည်းကြည့်။) ကိံ ဝေါ ပိတာ အနုသာသေ
 ပုရတ္တာ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၉၀။ အနုသာသေတိ အနု-
 သာသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၉၄။ အနုသာသိ သု
 ဖုဇ္ဈိနော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၇၆။ ဖုဇ္ဈိနောတိ ဥပယော-
 ဂတ္ထေ သာမိဝစနံ၊ ဖုဇ္ဈိနံ မနုသာသိ သုတိ
 အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၈၈။ အနုသာသိ—
 အပ၊ ၂။ ၁၂၁။ သော နော ဘဂဝါ သမ္မုဏ-
 ယိကေ အတ္ထေ အနုသာသိသတိ။ ဝိ၊ ၃။
 ၂၆၅။ အနုသာသိသန္တိ—ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၃။
 သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၄။ ဟေ ခေါ တေ တာတ
 အနုရုဒ္ဓံ သုဝါသတ္ထံ အနုသာသိသာမိ။
 ဝိ၊ ၄။ ၃၃၆။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၆။ (ဒီ၊ ၂။ ၁၄၅။
 မ၊ ၄။ ၄။ ၁၁၈-တို့လည်း ကြည့်။) ယာဝ မယံ
 သကေ ပုတ္တဘာတရော ရဇေန (ရဇေန-သျှာ
 နှင့် နိသျှ) အနုသာသိသာမ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၉၈။
 (ခ) အုပ်ချုပ်-အုပ်စိုး-၏။ ယတ္ထ ဖုဇ္ဈ
 အနုသာသတိ ... ယတ္ထ ဂဏော အနုသာ-
 သတိ၊ ... ယတ္ထ ပူဂေါ အနုသာသတိ၊ ...
 ယတ္ထ သေဏိ အနုသာသတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၉၂။

ရဇ္ဇမ္ဗိ အနုသာသတိ။ သံ၊ ၁။ ၈၆။ ယေ ဝါ
 ပန ဆေဇ္ဇဘဇ္ဇံ ကရေန္တာ အနုသာသန္တိ။
 ဝိ၊ ၁။ ၅၇။ ကဗ္ဗိ ရဋ္ဌမိဒံ ဖိတံ၊ ဓမ္မေန မနုသာ-
 သသိ။ ဇာ၊ ၂။ ၉၆။ ရာဇာနော စိရိ ရဇ္ဇမနု-
 သာသန္တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၅။ အမေဟိ ဂုတ္တာ
 အနုသာသ ရဇ္ဇံ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၅။ အနုသာသတိ
 အမေဟိ ဂုတ္တာ ဟုတော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေဟိ။
 ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၄၉။ တာတ လက္ခဏဉ္စ သိတာ
 ဒေဝိဉ္စ ဂဟေတွာ ဂန္တံ ရဇ္ဇံ အနုသာသထ။
 ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၃၂။ အထော ရဋ္ဌမိဒံ ဖိတံ၊ ဓမ္မေန
 မနုသာသဟိ။ ဇာ၊ ၂။ ၉၇။ ယော ဘောတော
 ရဇ္ဇံ အနုသာသသတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၉၅။ စတုဒ္ဓိပ-
 မနုသာသိသသိ။ မိလိန္ဒ။ ၂၇၇။ (ဂ) ရွေ
 ဆောင်၏၊ ဦးဆောင်၏။ ယေ စ တတ္ထ ဂဏ-
 မနုသာသန္တိ။ မ၊ ၁။ ၃၉၃။ = ဂဏံ ပရိဟ-
 ရန္တိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၅။

အနုသာသန (တိ) [အနု+သာသ+ယု] (န၊ ထိ)
 (၁) ဆုံးမခြင်း၊ အဆုံးအမ။ အနုသိဋ္ဌာ
 ဝိတ္တေန္တိ တတ္ထေဝ အနုသာသနာ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၃၈။
 တုယံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ ဒေသနံ အနုသာသနံ
 အနုသိဋ္ဌိ။ မဟာနိ၊ ၁၀၈။ စူဠနိ၊ ၇၆။ အနု-
 သာသနန္တိ ဩဝါဒိ။ အနုသိဋ္ဌိန္တိ အနုသာသနံ။
 မဟာနိ၊ ၄၂၂။ မုခဉ္စိဒံ သဗ္ဗင်္ဂနာနုသာ-
 သနော။ မိလိန္ဒ။ ၃၃။ အနုသာသနေန ကရုဏိယံ
 န ဘဝေယျ။ မိလိန္ဒ။ ၂၅၆။ အနုသာသနိ-
 လည်း ကြည့်။ (တိ) (၂) ဆုံးမတတ်သော။
 ဒိဋ္ဌမ္ဗိကသမ္မရာယိကပရမတ္ထေဟိ သတ္တာနံ
 အနုသာသနတော သတ္တာ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၆၅။
 အနုသာသနပုရောဟိတ-လည်း ကြည့်။ (၃)
 ဆုံးမကြောင်း ဖြစ်သော။ အနုသာသနဋ္ဌ-
 ကြည့်။

အနုသာသနကရ(တိ) [အနုသာသန+ကရ+အ]
 အဆုံးအမကို လိုက်နာ ပြုကျင့်သော၊ သူ။
 မမာနုသာသနကရာ၊ တေပိ အာသု အနာ-
 သဝါ။ အပ၊ ၂။ ၁၂၁။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၄။
 အနုသာသနိကရ-လည်း ကြည့်။

အနုသာသနဋ္ဌ(တ္ထ) (ပု) [အနုသာသန+အတ္ထ]
 ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော အနုသာသတော။
 သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သကလမ္ဗိ ကာယဝစီမနော-
 ကမ္ပံ ယထာပဝတ္တံ ဝုစ္စမာနံ ဒိဋ္ဌမ္ဗိကသမ္မရာ-
 ယိကပရမတ္ထေဟိ ယထာရဟိ သတ္တာနံ
 အနုသာသနဋ္ဌေန သာသနံ (အနုသာသ-
 နတ္ထေန၊ ဣတိဝုတ်၊ ၄)။ န ကဋ္ဌရစနာ။ ဥဒါန၊
 ၄။ ၂၆။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၃၁။ သာရတ္ထ ၁။ ၁၀၉။

အနုသာသနပုရောဟိတ (ပု) [အနုသာသန+
 ပုရောဟိတ] ဆုံးမ-ညွှန်ကြား-စီမံ-အုပ်
 ချုပ်-တတ်သော-မင်း၏ ပစ္စုပ္ပန် တမလွန်
 အကျိုးတို့ကို ရွှေထားတတ်သော-ရွှေသွား
 ခေါင်ဆောင်ပြု၍ စီမံ အုပ်ချုပ်တတ်သော၊
 သူ၊ မင်းဆရာ-အနုသာသန-ပုရောဟိတ်။
 ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၅။ ကြည့်။ ပုရောဟိတောတိ သဗ္ဗ-
 ကိစ္စာနိ အနုသာသနပုရောဟိတော။ ဒီ၊ ၄။
 ၂။ ၂၅၃။

အနုသာသနဝိဓာ (ထိ) [အနုသာသန+ဝိဓာ]
 ဆုံးမခြင်း-အဆုံးအမ-အမိအစ။ ယထာ
 ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အနုသာသနဝိဓာသု။
 စတသော ဣမာ ဘန္တေ အနုသာသနဝိဓာ။
 ဒီ၊ ၃။ ၈၉။

အနုသာသနီ(နီ)ကရ (တိ) [အနုသာသနီ+
 ကရ+အ] အဆုံးအမကို လိုက်နာပြုကျင့်
 သော၊ သူ။ မမာနုသာသနကရာ၊ ဣဒ္ဓိယာ
 သုဝိသာရဒါ။ အပ၊ ၂။ ၂၃၂။ သတ္တုသာသန-
 ကရေတိ သတ္တု အနုသာသနီကရော။ အံ၊ ၄။
 ၁။ ၅၄။ အနုသိဋ္ဌိကရ-လည်း ကြည့်။

အနုသာသနီဂုဏာဘိရတ (တဲ) [အနုသာသနီ+
 ဂုဏ+အဘိရတ] ဆုံးမခြင်း-အဆုံးအမ -
 ဂုဏ်ကျေးဇူး၌ မွေ့လျော်သော၊ သူ။ တဿာ-
 နုသာသနီဂုဏာဘိရတော၊ အနုယိကော
 ဗဟုဇနော ဘဝတိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၃၈။

အနုသာသနီ(နီ)ပါဠိဟာရိယ (န) [အနုသာ-
 သနီ+ပါဠိဟာရိယ] ဆုံးမခြင်းဟူသော-

ဆန့်ကျင်ဖက်တို့ကို - ပယ်တတ် - ပယ်-
ကြောင်းဖြစ် - သော - တရား၊ အနုသာသနီ-
ပါဠိဟာရိယ။ ဘုရားနှင့် ဘုရားတပည့် သား
တို့၏ - အမြဲမပြတ် - အစဉ်အလာအား-
ဖြင့် - ဟောအပ်သော တရားဒေသနာ။ ဣဓ
ကေဝဋ္ဌ ဘိက္ခု ဘေမနုသာသတိ “ဝေ
ဝိတက္ကေထ။... ဣဒံ ဥပသမ္ပဋ္ဌ ဝိဟရဏာ”တိ။
ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကေဝဋ္ဌ အနုသာသနီပါဠိဟာရိ-
ယံ။ ၁။ ၂၀၇။ သာဝကာနဉ္စ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ သတတံ
ဓမ္မဒေသနာ အနုသာသနီပါဠိဟာရိယံ။ ...
အနုသာသနီပါဠိဟာရိယံ အနုပါရမ္ပံ နိဗ္ဗေ-
သံ၊ အခွါနံ တိဋ္ဌတိ၊ အခွါနံ တိဋ္ဌနတော
နိယျာတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ . အနုသာသနီပါဠိ-
ဟာရိယံယေဝ ပသံသတိ။ ၁။ ၂၁။ ၂၂။ ၃။
အနုသာသနီပါဠိဟာရိယရဟိတာ ပန ဒေသ-
နာ နတ္ထိ။ မ၊ ၁။ ၁၁၁။ အနုသာသနီ (ခ)
အနက်လည်း ကြည့်။ (အံ၊ ၁။ ၁၇၁။ ပဋိသံ။
၄၀၂။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၂။ ၃၀၉။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၀၆။
မ၊ ၁။ ၁၁၁။ သိ၊ ၁။ ၁၁၁။ ၂။ ၄၁၂-တို့လည်း
ကြည့်။)

အနုသာသနီ(နီ)ပုရေက္ခာရ (တိ) [အနုသာ-
သနီ + ပုရေ + ကရ + က။ ကသိယော၊ ၂။
၂၀၅-ကြည့်] ဆုံးမခြင်းကို - ရှေးရှုပြု
သော - ရှေးရှု ပြု၍ပြောဆိုသော၊ သူ။ အနာ-
ပတ္တိ အတ္ထပုရေက္ခာရဿ ဓမ္မပုရေက္ခာရဿ
အနုသာသနီပုရေက္ခာရဿ...။ ၁။ ၁၉၀။
ဝိ၊ ၂။ ၁၉။ အနုသာသနီပုရေက္ခာရဿာတိ...
အနုသိဋ္ဌိ ပုရက္ခတ္တာ ဘဏန္တဿ အနုသာ-
သနီပုရေက္ခာရဿ အနာပတ္တိ။ ၁။ ၁၉၂။
၁၃၅။...အတ္ထပုရေက္ခာရေန ဓမ္မပုရေက္ခာရေန
အနုသာသနီပုရေက္ခာရေန ဝ ဝတ္ထုဝါစာ။
မ၊ ၁။ ၇၇။

အနုသာသနီ (တိ) [အနု+သာသ+ယု+ဤ]
(က) ဆုံးမခြင်း၊ အဆုံးအမ။ အာဓိကနာ
နာမ ပုဋ္ဌော ဘဏတိ။... အနုသာသနီ နာမ

အပုဋ္ဌော ဘဏတိ။ ၁။ ၁၉၉။ ဒုဗ္ဗစော
ဟောတိ အပ္ပဒန္တိဏ္ဍါဟိ အနုသာသနီ။
ဝိ၊ ၁။ ၂၇၂။ မ၊ ၁။ ၁၃၃။ အံ၊ ၁။ ၄၆၅။ သြဝါ-
ဒေါတိ အနောတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ “ဣဒံ
ကဏေဟိ၊ ဣဒံ မာ ကရိတ္တာ”တိ ဝစနံ၊ အနု-
သာသနီတိ သြတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ၊ အပိ ဝ
သြတိဏ္ဏေ ဝါ အနောတိဏ္ဏေ ဝါ ပဌမံ ဝစနံ
သြဝါဒေါ၊ ပုနပျုနံ ဝစနံ အနုသာသနီ။ ဝိ၊
၄။ ၃။ ၂၆၃။ အယံ ခေါ အမှာကံ အနု-
သာသနီ။ မ၊ ၁။ ၅၆။ မ၊ ၃။ ၅၂။ ၃၅၂။ သံ၊ ၃။
၁၂၄။ ၁၃၆။ အံ၊ ၂။ ၇၈။ မိလိန္ဒ၊ ၃၆၁။ အယံ
အမှာကံ သန္တိကာ “ဈာယထ မာ ပမာ-
ဒတ္တာ”တိ တုမှာကံ အနုသာသနီ၊ သြဝါ-
ဒေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မ၊ ၁။ ၁၉၉။ အံ၊ ၄။
၃။ ၃၃။ န ခေါ ပနာဟံ ဥဒါယိ သာဝကေသု
အနုသာသနီ ပစ္စာသီသမိ။ မ၊ ၂။ ၂၀၂။
တေသု မေ အယံ ဝေရူပိ အနုသာသနီ
ဟောတိ။ မ၊ ၃။ ၅၅။ ကဏာ တေ အနု-
သာသနီ။ ထေရီ၊ ၃၉၉။ သော တေ အနု-
သာသနီ။ ဇာ၊ ၁။ ၈၆။ =သော အမှာကံ
သန္တိကာ တုယံ လာဘာနုသိဋ္ဌိ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။
၃၈၀။ (ဝိ၊ ၃။ ၆၃။ ဝိ၊ ၄။ ၃၉၈။ ၅။ ၂။ ၁၈၇။
သံ၊ ၂။ ၈၉။ အံ၊ ၁။ ၂၈၀။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၇။ ၁၅၆။
ဇာ၊ ၂။ ၂။ ထေရီ၊ ၃၉၉။ မ၊ ၁။ ၆၁-တို့လည်း
ကြည့်။ အနုသာသနီနှင့် သြဝါဒ တပျံ ထူးပျံ
တို့ကို ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၆၃။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၀။ အံ၊ ၄။ ၁။
၅၄။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၉။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၁။ ၂။
မဟာနိ၊ ၄။ ၉၂။ မ၊ ၁။ ၁၁၁။ မ၊ ၁။ ၂။ ၄၉-
၅၀-တို့တွင် ကြည့်။) (ခ) ထိုထိုသတ္တဝါတို့
၏ အဇ္ဈာသယအားလျော်သော အဆုံးအမ၊
ဘုရားရှင်တို့၏ အမြဲမပြတ် - အစဉ်အလာ
အားဖြင့် - ဟောအပ်သော တရားဒေသနာ၊
အနုသာသနီပါဠိဟာရိယ။ ဣဒံ ဝ အာ-
ဒေသနာနုသာသနီ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၀၀။ အနု-
သာသနီတိ အနုသာသနီပါဠိဟာရိယံ၊ တဿ
တဿ အဇ္ဈာသယာနုက္ကလမောဝါဒေါ။ .

အနုသာသနီပါဠိဟာရိယံ ပန ဗုဒ္ဓါနံ သတ-
တဓမ္မဒေသနာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၅။

အနုသာသနီယ (တိ) [အနု+သာသ+အနီယ]
ဆုံးမ - အပ် - သင့် - ထိုက် - သော၊ သူ။
ကိစ္ဆ ပန စောရော အနုသာသနီယော အနု-
မတော တထာဂတာနံ။ မိလိန္ဒ။ ၁၈၄။

အနုသာသန္တ (တိ) [အနု+သာသ+အ+အန္တ]
ဆုံးမသော၊ သူ။ ရှညော ဟောတိ ဗဟုဇနော၊
သုစိပရိဝါရော မဟတိ မဟိ အနုသာ-
သတော။ ဒီ၊ ၂။ ၁၄၅။ ပဉ္စစက္ကာလီသဝဏ္ဏာနိ
ဒေဝမနုဿနာဂယက္ကာဒယော အနုသာ-
သန္တေန ပစ္စဝေက္ခန္တေန ဝါ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။
၁၃။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၆။ ဩဝဒန္တော ဟိ အနုသာ-
သန္တော အပဏ္ဍိတာနံယော အပ္ပိယော
ဟောတိ အမနာပေါ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၉။ ယထာ-
ပရာဓံ ယထာဇ္ဈာသယံ ယထာဓမ္မဉ္စ အနုသာ-
သန္တေန အဂတော....။ ဉာနိ၊ ၄။ ၁။ ၃၃။
အထ နံ အနုသာသန္တော မဟာသက္ကော
စတသော ဂါထာ အဘာသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁။ ၁၁၃။

အနုသာသမာန (တိ) [အနု+သာသ+အ+
မာန] ဆုံးမသော၊ သူ။ အနုသာသမာနာ စ
အပ္ပမာဒပ္ပဋိပတ္တိယံ အနုသာသန္တိ။ မိလိန္ဒ။
၂၃။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၈၄။ မ၊ ၄။ ၄။ ၈၃။ အဘိ၊ ၄။
၂။ ၄၁၅။.... ကေဝလံ ပရမေဝ အနုသာသ-
မာနော ပရတော နိန္ဒံ လဘိတော....။ ဓမ္မ၊ ၄။
၂။ ၉၀။ တံ.... ရဇ္ဇံ အနုသာသမာနာ ဗဟို
ပါပံ ကရိယသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၇၇။

အနုသာသိကဇာတက (န) [အနုသာသိကာ+
ဇာတက] သူတပါးကိုသာ ဆုံးမတတ်သော
ငှက်မဒါအကြောင်းကိုပြဆိုသောဇာတ်၊ အနု-
သာသိကဇာတ်။ ဇာတကပါဠိ၊ ကေကနိပါတ်၊
၁၂-ဝဂ်၊ ၁၁၅ ဇာတ်။ ဇာ၊ ၁။ ၂၇။ ဇာ၊ ၄။
၁။ ၄၅၃-၅။

အနုသာသိကာ (တိ) [အနု+သာသ+ဏ္ဍု]
သူတပါးကိုသာ ဆုံးမတတ်သော - အနုသာ-

သိကာအမည်ရှိသော - ငှက်မ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။
၄၅၄-၅-ကြည့်။

အနုသာသိတ (တိ) [အနု+သာသ+တ] ဆုံးမ
အပ်သော၊ သူ။ တုမေ ခုတ္တ ဘဏေ မယာ
ဒိဋ္ဌဓမ္မိကေ အတ္ထေ အနုသာသိတာ။ ဝိ၊ ၃။
၂၆၅။ (ဝိမာန။ ၄၈။ အပ၊ ၂။ ၂၆၄။ ဇာ၊ ၂။
၂၉၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုသာသိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+သာသ+တဗ္ဗ]
ဆုံးမ - အပ် - ထိုက် - သင့် - သော၊ သူ။ န
ဘိက္ခဝေ ဗာလေန အဗျတ္တေန အနုသာသိ-
တဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၃။ ၁၃၀။ ဒီ၊ ၂။ ၁၂၇။ န တံ
တထာဂတော ဝဇ္ဇဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညတိ။
အံ၊ ၁။ ၄၂၈။ အမေ ဩဒိတဗ္ဗံ အနုသာသိ-
တဗ္ဗံ မညန္တိ။ မ၊ ၂။ ၁၂၃။ (ဒီ ၂။ ၁၂၇။ ဓမ္မ၊ ၄။
၂။ ၆၃-တို့လည်း ကြည့်။) အနုသာသိယ-
လည်း ကြည့်။

အနုသာသိတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+သာသ+တုံ]
ဆုံးမခြင်းငှါ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သမ္ပ-
တေန အနုသာသိတုံ၊ ဝိ၊ ၃။ ၁၃၁။ ဝိ၊ ၄။ ၄၆၄။
....သတ္တာ ဂဏံ အနုသာသိတုံ၊ မရဟတိ။ မ၊ ၃။
၂၅၉။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၄။ န ဗြဟ္မနာ သမ္ဘိ
အမန္တော သက္ကာ ဧဝံ သကလဗျူဒိပံ
အနုသာသိတုံ၊ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၆။....အနုသာသိတုံ
အာဂတောသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၉၄။....ရဇ္ဇံ အနု-
သာသိတုံ သက္ကာ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၈၁။

အနုသာသိတု (တိ) [အနု+သာသ+တု] ဆုံးမ
တတ်သော၊ သူ။ အနုသာသိတာ မေ န
ဘဝေယျ ပစ္စာ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၆၇။ = အနုသာ-
သကော ဩဝါဒကော န ဘဝေယျ။ ဇာ၊ ၄။
၃။ ၃၆၁။ အနုသတ္တု၊ အနုသာသက-တို့လည်း
ကြည့်။

အနုသာသိတုကာမ (တိ) [အနုသာသိတုံ+
ကာမ+က] ဆုံးမခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊ ဆုံးမ
လိုသော၊ သူ။ ယော အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏေဟိ

ဝါ အရိယဝံသပဋိပဒါဒိဟိ ဝါ ပရံ အနုသာသိတွာမော။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၂။ ၉၀။

အနုသာသိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+သာသ+တွာ] ဆုံးမ၍။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပဌမံ အနုသာသိတွာပစ္ဆာ အန္တရာယိကေဓမ္မေ ပုစ္ဆိတုံ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၃၀။ ရာဇာ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော တာနိ အသိတိဂါမိကသဟာသာနိ ဖိဋ္ဌဓမ္မိကေ အတ္ထေ အနုသာသိတွာ ဥယျောဇေသိ။ ၎င်း၊ ၂၆၅။ (ဇာ၊ ၂။ ၂၆၆။ ပေတ၊ ၄။ ၁၃၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုသာသိတွာန (ကြိ၊ဝိ) [အနု+သာသ+တွာန] ဆုံးမ၍ ဝေဟာသေ အန္တလိက္ခသ္မိံ၊ အနုသာသိတွာန ခတ္တိယေ။ ဇာ၊ ၂။ ၇၆။

အနုသာသိယံ (တိ) [အနု+သာသ+ကျ] ဆုံးမ - အပ် - သင့် - ထိုက် - သော၊ သူ။ ကထံ ဟိ နာမ တံ မောဃပုရိသ အညေဟိ ဩဝဒိယော အနုသာသိယော အညံ ဩဝဒိတုံ အနုသာသိတုံ မညိဿသိ။ ဝိ၊ ၃။ ၇၄။ = အညေဟိ ဩဝဒိတဗ္ဗော စေဝ အနုသာသိတဗ္ဗော စ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၆၅။

အနုသာသိယံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+သာသ+တွာ] ဆုံးမ၍။ ဒေဝမာနုသရဋ္ဌာနိ၊ သတသော အနုသာသိယ။ အပါ၊ ၂။ ၁၁၉။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၂။ = အနုသာသိတွာ။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၇။

အနုသာသိ(သိ)ယတိ(ကမ္မ၊ကြိ) [အနု+သာသ+ယ+တေ] ဆုံးမအပ်၏။ အပ် စ မောနုသိဋ္ဌိယာ အနုသာသိယတိ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၇၄။ ပရောယော အနုသာသိယတိ၊ သော တဿ အနုသာသကဿ ကိံ ကရိဿတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၇။ (ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၀၃-လည်း ကြည့်။)

အနုသာသိ(သိ)ယမာန (တိ) [အနု+သာသ+ယ+မာန] ဆုံးမအပ်သော၊ သူ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဧဝံ ဩဝဒိယမာနာနံ ဧဝံ အနုသာသိယမာနာနံ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္ဆိသု။ ဝိ၊ ၁။ ၉။ (ဝိ၊ ၃။ ၂၆၇။ ဝိ၊ ၄။ ၃၆၃။

မ၊ ၁။ ၂၂၉ ၃၀။ မ၊ ၃။ ၅၅၊ ၅၇၊ ၁၂၂။ မဟာနိ၊ ၂၅။ မဟာနိ၊ ၄။ ၉၂ တို့လည်း ကြည့်။)

အနုသိက္ခတိ (ကြိ) [အနု+သိက္ခ+အ+တိ] (က) ကျင့်၏။ အတုလိုက်၍ ကျင့်၏။ ယထာဇ္ဈပါနံ သဒ္ဓါသမ္ပန္နာနံ သဒ္ဓါသမ္ပုဒ် အနုသိက္ခတိ။ အံ၊ ၃။ ၁၀၇။ အနုဝိဓိယျတိတိ အနုသိက္ခတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၇၉။ အနုသိက္ခန္တိ - မ၊ ၁။ ၁၇။ သံ၊ ၁။ ၅၀။ အနုသိက္ခရေ - သံ၊ ၁။ ၅၀၊ ၂၃၇ (= သိက္ခန္တိ၊ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၀)။ အနုသိက္ခထ - ဝိမာန၊ ၄။ ၃၂၅။ အနုသိက္ခေ - သံ၊ ၁။ ၁၉၅။ သုတ္တနိ၊ ၄၂၄။ မဟာနိ၊ ၃၁၄။ ထေရ၊ ၃၇၁။ (= သိက္ခေယျ၊ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၆။ သုတ္တနိ၊ ၂။ ၂၇၀။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၂၂။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၅၃၀။) (ခ) သင်ကြား၏။ သင်ယူစေ၏။ ဆုံးမသွန်သင်၏။ နည်းညွှန်လမ်းပြ၏။ တေသာဟံ အနုသိက္ခာမိ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၅၄။ ဟေတိ တံ အနုသိက္ခာမိ။ ဇာ၊ ၂။ ၇၆၊ ၁၇၇။ = အနုသာသမိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၃၆၇။ = သိက္ခာပေမိ အနုသာသမိ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၁၀၃။ မန္တဝ အနုသိက္ခာမိ။ အပါ၊ ၁။ ၂၃၇။

အနုသိက္ခန (န) [အနု+သိက္ခ+ယ] (က) ကျင့်ခြင်း၊ ပြည့်ကျင့်ခြင်း၊ အဖန်ဖန်ပြည့်စေခြင်း။ အနုသိက္ခနံ နာမ အနု အနု ပူရဏန္တိ တပုဂ္ဂိုလ္လေပေန အာဟ “န ပရိပူရေန္တိ” တိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၁။ ဝေါဒါနပက္ခော တဿ အနုသိက္ခနံ ဓမ္မဒါယာဒတာ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၉။ (ခ) အစဉ် - အတု - လိုက်၍ ကျင့်ခြင်း။ တထာဘူတောဝတဿ ကလျာဏမိတ္တဿ အနုသိက္ခနေန သဒ္ဓါဒိဟိ ဂုဏေဟိ န ဟာယတိ။ ဝိ၊ သုဒ္ဓါ၊ ၄။ ၁။ ၄၅။

အနုသိက္ခန္တိ (တိ) [အနု+သိက္ခ+အ+အန္တ] ကျင့်သော၊ အစဉ်လိုက်၍ - အတုလိုက်၍ - ကျင့်သော၊ သူ။ တေဝ အရိယသံဝကဿ ဣဓ အနုသိက္ခတော အန္တရာယာယ သမ္မာဝန္တိ။ မ၊ ၃။ ၄၇။ = သိက္ခန္တဿ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၃၉။ ယဉ္ဇ ပတ္တံ ယဉ္ဇ ပတ္တဗ္ဗံ၊ ဥဘယမေတံ ရဇာနကိဏ္ဏံ အာတုရဿာနုသိက္ခတော။ ဥဒါန။

၁၆၇။ နေတ္ထိ။ ၁၅၀။ အာတုရဿာနုသိက္ခာ-
 တောတိ ကာမပတ္တနာဝသေန ကိလေသာတု-
 ရဿ၊ တဿ စ ပလေန ဒုက္ခာတုရဿ စ၊ ဥဿ-
 ယတ္တာပိ ပဋိကာရာဘိလာသာယ ကိလေသ-
 ပလေ အနုသိက္ခတော။... အနုသိက္ခတောတိ
 မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ၊ တဿာ သမာဒါယကေ ပုဂ္ဂလေ စ
 အနုသိက္ခတော။... ကိလေသဒုက္ခာတုရနံ
 အနုသိက္ခန္တေဟိ၊ သယဉ္ဇ ကိလေသဒုက္ခာတု-
 ရေဟိ ပဋိပဋိတဗ္ဗတ္တာ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၁၉-၂၀။
 တဿ အနုသိက္ခန္တော ခဉ္စော အဟောသိ။
 ဇော၊ ၄။ ၂။ ၈၉။ တေ တေဝ အနုသိက္ခန္တ။
 ထေရ၊ ၃၄၂။ = တေ တေ ဝေ ပုဂ္ဂလေ အနု-
 သိက္ခန္တ ဘမိဿန္တိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၆၅။
 (မ၊ ၄။ ၃။ ၉၁။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၀၄။ သုတ္တနိ။ ၃၂၃။
 စရိယာ။ ၄၁၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုသိက္ခမာန (တိ) [အနု+သိက္ခ+အ+မာန]
 ကျင့်သော၊ အစဉ်လိုက်၍ - အတုလိုက်၍ -
 ကျင့်သော၊ သူ။ တေသံယေဝ ခေါ် ပန
 ဘိက္ခဝေ မဟာနာဂါနိ အနုသိက္ခမာနာ
 တရုဏာ ဘိက္ခုဿပါ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၆၄။ သံ၊ ၁။
 ၄၅၉။ ယဿ ဝါ ပန အနုသိက္ခမာနော
 သဒ္ဓါယ ဝစတိ။ မဟာနိ။ ၂၉၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
 ၁၉။ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယောပိ စဿ အနု-
 သိက္ခမာနာ၊ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၈။

အနုသိက္ခာပေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+သိက္ခ+
 ကာပေ+တွာ] သင်ကြား - သင်ယူ - စေ၍။
 ယထာ မဟာရာဇေ ကုသလော ဣဿာသော
 အန္တေဝါသိကေ လက္ခနိယမနသိပနေ
 အနုသိက္ခာပေတွာ ရဉ္စော သန္တိကေ ဥပါ-
 သနံ အာရာဇေတွာ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၃၄။

အနုသိက္ခိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+သိက္ခ+တဗ္ဗ] သင်
 ကြား - သင်ယူ - အပ်သော။ ယသ္မာ အယံ
 ဟေသတိ ဝဏ္ဏနာပိ၊ သက္ကစ္စ တသ္မာ အနု-
 သိက္ခိတဗ္ဗ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃။ (သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၃-၄-
 လည်း ကြည့်။)

အနုသိက္ခိတဗ္ဗတာ (တိ) [အနုသိက္ခိတဗ္ဗ+တာ]
 သင်ကြား - သင်ယူ - အပ်သည်၏ အဖြစ်။
 ဗုဒ္ဓေနာတိအာဒိနာ အတ္တနော သံဝဏ္ဏနာ-
 ယ... ပမာဏဘာဝံ ခသေတော အနုသိက္ခိ-
 တဗ္ဗတံ ခသေတိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၇။

အနုသိက္ခိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု+သိက္ခ+တွာ]
 သင်ကြား - သင်ယူ - ၍။... ဘိသက္ကော သလ္လ-
 ကက္ကော၊ ဘေသဇ္ဇာနုလိမ္မနဝမနဝရေစနာ-
 နုဝါသနကိရိယမနုသိက္ခိတွာ ဝိဇ္ဇာသု ကတ-
 သိက္ကော...။ မိလိန္ဒ၊ ၃၃၄။

အနုသိက္ခိ (တိ) [အနု+သိက္ခ+တိ] ကျင့်လေ့ရှိ
 သော၊ အဝန်ပန်ကျင့်သော၊ သူ။ အဟော-
 ရတ္တာနုသိက္ခိ (မ၊ ၄။ ၄။ ၂၅၀။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၆။ မ၊ ၃။
 ၃။ ၄၃၇။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၈) ကြည့်။

အနုသိဋ္ဌ (တိ) [အနု+သာသ+တ။ (အနုရိဗ္ဗ-
 သံ)] ဆုံးမအပ်သော၊ ဆုံးမသွန်သင် - နည်း
 လမ်း ညွှန်ပြ - အပ်သော၊ သူ။ အနုသိဋ္ဌော
 သော မယာ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၃၁။ အနုသိဋ္ဌာ သာ
 မဟာ၊ ဝိ၊ ၄။ ၄၆၅။ သာယမနုသိဋ္ဌော ပါတော
 ဝိသေသံ အဓိဂမိဿတိ၊ ပါတမနုသိဋ္ဌော
 သာယံ ဝိသေသံ အဓိဂမိဿတိ။ မ၊ ၂။ ၃၀၀။
 ဝနာမိ ယထာမိ အနုသိဋ္ဌာ။ ထေရီ၊ ၄၂၅။
 (သုတ္တနိ။ ၃၀၈။ ထေရ၊ ၂၇၇။ အပါ၊ ၁။ ၃၁။
 အပါ၊ ၂။ ၁၁၇။ ဇော၊ ၁။ ၃၁၆။ ဇော၊ ၂။ ၂၃၈။
 မိလိန္ဒ၊ ၂၂၉-တို့လည်း ကြည့်။) ယထာနုသိဋ္ဌ
 (ဝိ၊ ၃။ ၁၃။ ဒီ၊ ၃။ ၄၆၊ ၈၉။ မ၊ ၁။ ၂၂၉။ မ၊ ၂။
 ၂၃၄။) လည်း ကြည့်။

အနုသိဋ္ဌိ (တိ) [အနု+သာသ+တိ။ နိတိ၊ ဇာ။
 ၁၈၆။ ဇာနိ၊ ၃။ ၃၇၄-တို့ကြည့်။ (အနုရိဗ္ဗိ-
 သံ)] ဆုံးမခြင်း၊ အဝန်ပန် ဆုံးမခြင်း၊ အဆုံး
 အမ။ ဗုဒ္ဓါနံ သာဝကာနံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ
 ဒေသနံ အနုသိဋ္ဌိံ နာဒိယန္တိတိ အဝဒါနိ-
 ယာ။ မဟာနိ။ ၂၈။ အနုသိဋ္ဌိန္တိ အနုသာသနိ။
 မဟာနိ၊ ၄။ ၉၄။ အနုသိဋ္ဌိန္တိ ပုနပျုနံ သံလက္ခာ-
 ပနဝစနံ။ အာထ ဝါ... ပဒေသေတွာ ကထနံ

အနုသိဋ္ဌိ နာမ။ အထ ဝါ... အဝရက္ခ
 နာသေတွာ ကထနံ အနုသိဋ္ဌိ နာမ။ အထ
 ဝါ ... မဂ္ဂသစ္စဘာဝနာပဋိဝေဓယုတ္တံ အနု-
 သိဋ္ဌိတိ ဝေမာဒိနာ နယေန ဧကေ ဝဏ္ဏ-
 ယန္တိ။ မဟာနိဋ္ဌ။ ၉၇။ တဏှာဟံ ဝစနံ
 သုတွာ၊ အနုသိဋ္ဌိ ဇနေတ္တိယာ။ ထေရိ။
 ၄၀၂။ ယေ စ အဿ အနုသိဋ္ဌိ ကဏေန္တိ။
 ဒိ၊ ၄၊ ၃။ ၁၅။ တေ ဗုဒ္ဓါန သာသနန္တိ သဗ္ဗ-
 ဗုဒ္ဓါနံ အယမနုသိဋ္ဌိ။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၂။ ၁၅၄။
 ဩဝါဒံ အနုသိဋ္ဌိည္ဇာဒတွာန သေသကေ ဇနေ။
 ဗုဒ္ဓဝံ။ ၃၃၆။ (ဝစနံ၊ ဗျပ္ပထ၊ ဒေသန၊ အနု-
 သိဋ္ဌိ-တိ အထူးကို မဟာနိဋ္ဌ။ ၉၇-တွင်၎င်း၊
 ဩဝါဒနှင့် အနုသိဋ္ဌိတိ အထူးကို ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။
 ၂၀၄-တွင်၎င်း ကြည့်။) အနုသာသ၊ အနု-
 သာသန-တို့လည်း ကြည့်။

အနုသိဋ္ဌိကရ (တိ) [အနုသိဋ္ဌိ+ကရ+အ]ဆုံးမ
 ခြင်းကို - အဆုံးအမကို - လိုက်နာ ကျင့်သုံး
 သော။ သူ။အဂဝတော အနုသိဋ္ဌိကရာနံ
 ကာယကမ္မဝစိကမ္မဝိပုနိတဝိနယနံ။ ၀၊ ၄၊ ၁။
 ၇၆။ အနုသိဋ္ဌိကရာနန္တိ အနုသာသနိကရာနံ၊
 ယေ အဂဝတော အနုသာသနံ သမ္မာ ပဋိ-
 ပဇ္ဇန္တိ၊ တေသန္တိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၈၈။

အနုသိဋ္ဌိဒါန (န) [အနုသိဋ္ဌိ+ဒါန]အဆုံးအမကို
 ပေးခြင်း။ အနုသိဋ္ဌိဒါနဝသေန သတ္တု-
 သာသနန္တိ ဝုစ္စတိ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၃၁၂။ မဟာနိ၊
 ၄။ ၁၂၆။

အနုသိဋ္ဌိဒါယက (တိ) [အနုသိဋ္ဌိ+ဒါယက။ ထိဉ်
 အနုသိဋ္ဌိဒါယိကာ] အဆုံးအမကို ပေးတတ်
 သော၊ ဆုံးမတတ်သော၊ သူ။ အနုသာသက-
 ကြည့်။

အနုသိဋ္ဌိပဒ (န) [အနုသိဋ္ဌိ+ပဒ]အဆုံးအမဟု
 ဆိုအပ်သော ကျင့်အပ်သောတရား၊ သူတော်
 ကောင်းတရား။ သိဋ္ဌိပဒ(သံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၀၂။ သံ၊ ၄၊
 ၁။ ၁၅၀) ကြည့်။

အနုသိဗ္ဗန္တ (တိ) [အနု + သိဝု + ယ + အန္တ]
 ရပ်ပတ် ယှက်သန်းသော။ ဣတဇေပိ ဂဝက္ခ-
 ဇာလသဒိသံ အနုသိဗ္ဗန္တာ နိက္ခန္တာ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။
 ၇၀။

အနုသိဿ^၁ (ပု) [အနု + သိဿ]နောက်၌ဖြစ်သော
 တပည့်၊ တပည့်ငယ်။ သိဿာနုသိဿ-ကြည့်။

အနုသိဿ^၂ (ပု) [အနု + သိဿ] အနုသိဿ
 မည်သော ရသေ့၊ ဘုရားအလောင်း သရဘင်္ဂ
 ရသေ့၏ တပည့်ကြီးတဦး။ အနုသိဿော စ
 အာနန္ဒော၊ ကိသဝစ္ဆော စ ကောလိတော။
 ဇာ၊ ၂။ ၁၂။ တဿောဝါဒေ ဌတွာ...ဈာန-
 နိပ္ပတ္တိပတ္တာ သာလိဿဏေ ဖေဏ္ဍိယဏေ
 ပဗ္ဗတော ကာဠဒေဝိလော ကိသဝစ္ဆော အနု-
 သိဿော နာရဒေါတိ သတ္တ ဇေဋ္ဌန္တေ-
 ဝါသိနော အဟေသံ။ ဇာ၊ ၄၊ ၂။ ၁၄၀။

အနုသိဿတိ(ကမ္မ၊ ကြိ) [အနု + သာသ + ယ +
 တေ။ (ရိ၊ သုတေ၊ ရိ၊ မျတေ - သံ) ပါ။ ၆၊ ၄။
 ၃၄-ကြည့်။] ဆုံးမအပ်၏၊ အုပ်ချုပ်အပ်၏။
 ဇာ၊ ၄၊ ၂။ ၄၀၃-ကြည့်။

အနုသိသ (န) [အနု + သိသ] ခေါင်းအနီး
 ခေါင်းရင်းဖက်နီးနီး။ အနုပါဒ-ကြည့်။

အနုသုမကဇာတ (တိ) [န + ဥသုမက + ဇာတ]
 ဖြစ်သော အဋ္ဌေပရိသော၊ အဋ္ဌေမဖြစ်ပေါ်
 သော။ ဥပပတ္တော အင်္ဂါနာ အသန္တတ္တော
 အနုက္ကမိတော အနုသုမကဇာတော။ အံ။
 ၂။ ၂၀၅။ (ဤပုဒ်ကို ဒု-အကြိမ်ရိုက်မူ၌
 အနုသုဒကဇာတော-ဟု ပြင်ထားသည်။)
 ဥသုဒကဇာတ-ကြည့်။

အနုသုယျတိ (ကြိ) [အနု + သု + ယ + တေ]
 (၁) ကြားအပ်၏။ မဟေသိဟိ အနန္တော
 ကဒါဝိသက္ခိဒိဋ္ဌောတိ အနုသုယျတိ။... အန္တဝါ
 သက္ခိဒိဋ္ဌောတိ အနုသုယျတိ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၁၆၁။
 (၂) သွားလာလှည့်လည်၏။ ဝိပုနဋ္ဌာ ဗြဟ္မာ-
 ဝုဠေ၊ အန္ဓာဝ အနုသုယျဇေ၊ အပါ၊ ၁။ ၁၆၇။
 ထေရ၊ ၄၊ ၁။ ၁၉၀။ အနုသုယတိ-လည်း ကြည့်။

အနုသုယက (တိ) [န+ဥသုယက။ န+ဥသု-
ယ+က။ ထိဋ္ဌိ အနုသုယိကာ (အနုသုယ-
က-သံ)၊ မဋ္ဌိစူတတ်သော၊ မဋ္ဌိစူခြင်း-မဋ္ဌိ-
-ကင်း-သော၊ သူ။ ဝုဇာပဇာယံ အနုသုယ-
ကော သိယာ။ သုတ္တနိ။ ၃၂၇။ ဥသုယဝိဂ-
မေန အနုသုယကော စ သိယာ။ သုတ္တနိ၊
၄၂။ ၆၆။ ပေါရာဏကတ္ထေရာ ဟိ အနုသုယ-
ကာ ဟောန္တိ။ ဒိ၊ ၄၂။ ၃၇။ မ၊ ၄၂။ ၂၃၆။
အနုသုယကော ကိရေသ ကာလာမော။ မ၊ ၄၂။
၂၇၇။ = အနိဿကိ။ မ၊ ၄၂။ ၁၂၈။ အနုသု-
ယိကာ ဥပဋ္ဌာသိ။ ဝိမာန၊ ၄၄။ = ဥသု-
ယာရဟိတာ။ ဝိမာန၊ ၄၄။ ၁၃၃။ ဇာ၊ ၁။ ၂၃၈။
ဇာ၊ ၂။ ၁။ ၄၂။ ၁၂၇-၆-တို့လည်း ကြည့်။

အနုသုယတိ (ကြိ) [အနု+သု+ယ+တေ]
(၁) ကြားအပ်၏။ ဝေ'မက္ခာယတိ ဝေ'မနု-
သုယတိ ...။ ဇာ၊ ၂။ ၁၁၃။ တံ ယထာနုသု-
ယတေ။ မိလိန္ဒ၊ ၁။ (၂) သွားလာလှည့်
လည်၏။ ဝိပုနဋ္ဌာ ဗြဟ္မာရဉ္စေ၊ အနွာဝအနု-
သုယဓရေ။ အပါ၊ ၁။ ၁၆၇ (သိမ္မေ-ကံ)။

အနုသုယန္တ (တိ) [န+ဥသုယန္တ] မဋ္ဌိစူတတ်
သော၊ သူ။ အနုသုယမနက္ခောသံ။ ဇာ၊ ၁။
၉၇။ = န ဥသုယန္တော န အက္ခောသန္တော။
ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၂၅။

အနုသုယာယမာန (တိ) [န+ဥသုယာ+အာ-
ယ+မာန] မဋ္ဌိစူသော၊ သူ။ အနုသုယာယ-
မာနော သော၊ သမ္ပဒညာယ ဘာသတိ။
အံ၊ ၁။ ၁၉၉။ အနုသုယာယမာနောတိ န
ဥသုယမာနော။ အံ၊ ၄၂။ ၁၈၈။

အနုသေဋ္ဌိ (ပု) [အနု+သေဋ္ဌိ] သူဌေးငယ်၊
သူဌေးကလေး။ သော ကေဒိဝသံ ရာဇပဋ္ဌာ-
နံ ဂစ္ဆန္တော "အနုသေဋ္ဌိ" အာဒါယ ဂမိဿာ-
မိ"တိ တဿ ဂေဟံ အဂမာသိ။ ဇာ၊ ၄၂။
၄၀၉။ တသ္မိယေဝ ဂါမေ သေဋ္ဌာနုသေဋ္ဌိနံ
ကုလေသု ပဋိသန္တိ ဂဏှိသု။ ဇာ၊ ၄၂။
၁၆၄။

အနုသေတိ (ကြိ) [အနု + သိ + အ + တိ]
(က) ကိန်း၏။ အဖန်ဖန် ပြစ်၏။ အစဉ်
လိုက်၍ ပြစ်၏။ သျှော်သော အကြောင်းရ
သော်-အကြောင်းတိုက်ဆိုင်သော်- ပြစ်၏။
သုခါယ ပနာယေ ဝေဒနာယ ကိ အနု-
သယော အနုသေတိ၊ စုက္ခာယ ဝေဒနာယ
ကိ အနုသယော အနုသေတိ။ မ၊ ၁။ ၃၇၇။
ကိ အနုသယော အနုသေတိတိ ကတမော
အနုသယော အနုသေတိ၊ အပ္ပဟိနဋ္ဌေန
သယိတော ဝိယ ဟောတိတိ အနုသယပုစ္ဆံ
ပုစ္ဆတိ။ မ၊ ၄၂။ ၂၆၆။ ကတမော အနုသ-
ယော အနုသေတိတိ ကာမရာဂါနုသယာဓိသု
သတ္တသု အနုသယေသု ကတမော အနု-
သယော အနုသယဝသေန ပဝတ္တတိ...။ မ၊ ၄၂။
၂၆၆။ အနုသေတေဝသ သက္ကာယဒိဋ္ဌာ-
နုသယော။ မ၊ ၂။ ၉၆။ အနုသေတိတိ အပ္ပဟိန-
တာယ အနုသေတိ။ မ၊ ၄၂။ ၁၀၁။ အပ္ပဟိန-
တာယ အနုသေတိတိ အရိယမဂ္ဂေန အသ-
မုတ္တိနုတာယ ကာရဏလာဘေ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
အပ္ပဟိနဘာဝေန အနုသေတိ။ မ၊ ၄၂။ ၆၆-၇။
ယော ကာမေသု ကာမရာဂေါ... ကာမတဏှာ၊
သာနုသေတိ။ အံ၊ ၁။ ၃၁၇။ အနုသေတိတိ
နိဗ္ဗတ္တတိ။ အံ၊ ၄၂။ ၂၇၇။ ဧတ္ထ သတ္တာနံ ရာဂါ-
နုသယော အနုသေတိ။ အဘိ၊ ၁။ ၃၅၃။ ကတ္ထ
ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ၊ ကာမ-
ဇာတုယာ ဌိသု ဝေဒနာသု ဧတ္ထ ကာမရာဂါ-
နုသယော အနုသေတိ။ ယမက၊ ၂။ ၅၅။ ယဿ
ကာမရာဂါနုသယော စ ပဋိစာနုသယော စ
အနုသေန္တိယမက၊ ၂။ ၅၈။ ယတ္ထ စေတာ ဒိဋ္ဌိ-
ယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ယတ္ထ စ အနုသေန္တိ။ မ၊
၁။ ၄၉။ ...ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ နာ-
နုသေန္တိ။ သံ၊ ၂။ ၃၉၃။ အပ္ပဟိနဋ္ဌေန အနု-
သယန္တိတိ အနုသယာ။ ဒိ၊ ၄၂။ ၂၂၃။ အနု-
သေန္တိတိ သန္တာနေ အနု အနု သယန္တိ...။
ဒိ၊ ၄၂။ ၂၅၉။ တာ စ တသ္မိ အဘိနိဝိသန္တိ
ဝေဝ အနုသေန္တိ စ။ သံ၊ ၄၂။ ၃၂။ အနု-

သေန္တိတိ တာမကတာ ဟုတွာ အပ္ပဟာန-
 ဘာဝေန အနုသေန္တိ။ သံ၊ဇ္ဇိ၊၂။၃၈။ အနု-
 သေန္တိတိ အနုရူပံ ကာရကံ လဘိတွာ
 ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ အတ္ထော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၉။ ကတိ
 အနုသယာ အနုသေန္တိတိ ကတိ အနုသယာ
 သန္တာနံ အနုကတာ ဟုတွာ သယန္တိ။ အဘိ၊
 ဋ္ဌ၊၃။၃၃၀။ ယသ္မိံ ဣမေ ဒေ အနုသယာ
 အနုသယေယျ၊ တံ ဌာနမေဝ နတ္ထိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၃၂၆။ (ခ) စုံ၍-အကြောင်းပြု၍-ဖြစ်
 ၏။ ရူပံ စေ ဘန္တေ အနုသေတိ။ သံ၊၂။၂၉။
 ရူပံ စေ ဘန္တေ အနုသေတိတိ ယဒိ ရူပံ အနု-
 သေတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၅။ ယဒိ ရူပံ အနုသေတိ-
 တိ ရူပဓမ္မေ အာရက္ခ ယဒိ ဓဂါဒယော အနု-
 သယနဝသေန ပဝတ္တန္တိ။ သံ၊ဇ္ဇိ၊၂။၂၁၆။
 (ဂ) ဖြစ်စေ၏။ အပန်ပန် ဖြစ်စေ၏။ ယဉ္စ
 ဘိက္ခဝေ စေတေတိ၊ ယဉ္စ ပကပေတိ၊ ယဉ္စ
 အနုသေတိ။ သံ၊၁။၂၉၅။ နေတ္ထိ။၁၃၃။ ယဉ္စ
 အနုသေတိတိ ယဉ္စ အနုသယံ အနုသေတိ၊
 ပဝတ္တေတိစေဝ အတ္ထော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၅။
 (နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၂၄၇-၌ အနုသေတိတိ ဓဂါဒိ-
 အနုသယောဝ...အနုသေတိ-ဟု သုဒ္ဓကတ္တာ
 နက်ပွင့်သည်။ သံ၊ဇ္ဇိ၊၂။၈၁-လည်းကြည့်။)
 သတ္တသန္တာနံ အနုသေန္တိ အနုပဝတ္တေန္တိတိ
 အနုသယာ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၅၈။

အနုသောက (ပု) [အနု+သုစ+က] စိုးရိမ်ခြင်း၊
 အပန်ပန်စိုးရိမ်ခြင်း၊ ပူဆွေးခြင်း၊ ပူဆွေး
 ညည်းတူးခြင်း။ တံ အနုသောစသိ အနု-
 သောကံ အာပဇ္ဇသိ။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။၅၆။

အနုသောစတိ (ကြိ) [အနု+သုစ+အ+တိ] ငဲ့၍-
 အစဉ်လိုက်၍ - အမှတ်ပြု၍ - အကြောင်း
 ပြု၍ - စိုးရိမ် - ပူဆွေး - ညည်းတူး - ၏။
 ဇိနော ဝိတ္တမနုသောတေ။ ဒီ၊၃။၁၄၉။ ...
 တံ (ဝိတ္တံ) အနုသောစတိ “အဟောသိ
 ဝတ မေ၊ တံ ဝတ မေ နတ္ထိ”တိ တပ္ပစ္စယာ
 သောစတိ။ ဧဝံ သော ဇိနော ဝိတ္တံ အနု-
 သောစတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၉။ ဝိတ္တံ အနုသောစ-

တိတိ တံ ဇိနံ ဝိတ္တံ ဥဒ္ဓိဿ အနုတ္တုနတိ။ ဒီ၊ဇ္ဇိ၊
 ၃။၁၃၃။ အတိတံ နာနုသောစတိ...သာ-
 လောဟိတာ မေ ဝိပရိဏတာတိ န သော-
 စတိ န ကိလမတိ န ပရိဒေဝတိ န ဥရတ္တာဋ္ဌိံ
 ကန္တတိ န သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတိတိ အတိတံ
 နာနုသောစတိ။ မဟာနိ၊၁၇၀။ တပ္ပတိတိ
 စိတ္တသန္တာပေန တပ္ပတိ အနုသောစတိ
 ကာယဒုစ္စရိတံ ကတွာ နန္ဒယက္ခော ဝိယ . ။
 အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅။ အနုသောစတိတိ ဝိပ္ပဋိသာရီ
 ဟုတွာ ကတာကတံ အနုဂမ္မ သောစတိ။
 သောစနံ ဟိ ကတတ္တာ စ ဟောတိ
 အကတတ္တာ စ။ တထာ စေဝ ပါဠိယံ
 ဝိဘတ္တံ...။ အံ၊ဇ္ဇိ၊၂။၃။ (ပေတ။၁၃၇။
 ဇာ၊၁။၁၂၃၊၃၉၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၀၈-တို့လည်း
 ကြည့်။) အတိတံ နာနုသောစန္တိ။ သံ၊၁။၅။
 အတိတံ ပစ္စယလာဘံ လက္ခဏ ကတွာ န
 သောစန္တိ န အနုတ္တုနန္တိ။ သံ၊ဇ္ဇိ၊၁။၇၂။
 တာသံ ကမနုသောစသိ၊ ထေရီ၊၃။၃၈၅။
 တာသံ ကမနုသောစသိတိ တာသု ဇိနန္တိ-
 နာမာသု စတုဏသိတိသဟဿမတ္တာသု ကံ
 သန္တာယ တံ အနုသောစသိ၊ အနုသောကံ
 အာပဇ္ဇသိ။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။၅၆။ (ပေတ။၁၅၀။
 ဇာ၊၁။၁၆၈၊၂၂၄-တို့လည်းကြည့်။) အတိတံ
 နာနုသောစာမိ။ ဇာ၊၂။၁၅၆။ တံ ဘန္တေ
 အနုသောစာမိ။ ပေတ။၁၆၅။ တံ တံ စေ
 အနုသောစေယျ၊ ယံ ယံ တဿ န ဝိဇ္ဇတိ။
 အတ္တာနံ မနုသောစေယျ၊ သဒါ မစ္စုဝသံ
 ပတိ။ ဇာ၊၁။၁၀၇။ ကေတ္တိမနုသောစေယျ၊
 နယိဝံ ပညဝတာမိဝ။ ဇာ၊၂။၉၂။ ပဏ္ဍိတာနံ
 ကတံ သုတွာ မတပုတ္တံ နာနုသောစိသု။
 ပေတ၊ဋ္ဌ။၈၈။

အနုသောစန (နာထိ) [အနု+သုစ+ယ] (၁)
 စိုးရိမ်ခြင်း၊ အပန်ပန် စိုးရိမ်ခြင်း၊ ပူဆွေး
 ခြင်း၊ ပူဆွေး ညည်းတူးခြင်း။ အတိတဿာ-
 နုသောစနာ။ သံ၊၁။၅။ ဇာ၊၂။၁၅၆။ (သံ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၉၉။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၆၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၉၀။ နိတိ၊

ပဒ။ ၅၅-တို့လည်းကြည့်။) (၂)လျော်သော စိုးရိမ်ခြင်း၊ အစဉ်လျှောက်၍ စိုးရိမ်ခြင်း။ အနုသောစနပစ္စုပဋ္ဌာန-ကြည့်။

အနုသောစနက (တိ) [အနု+သုစ+ယု။ က-လာ] စိုးရိမ်တတ်-အပန်ပန်စိုးရိမ်တတ်-သော၊ ပူဆွေးတတ်- ပူဆွေး ညည်းတွားတတ်-သော။ ယံ ယံ တဿ အနုသောစနကဿ သတ္တဿ န ဝိဇ္ဇတိ နတ္ထိ။ ဇာ၊ ၃။ ၂။ ၈၈။

အနုသောစနပစ္စုပဋ္ဌာန (တိ) [အနုသောစန+ပစ္စုပဋ္ဌာန] (ဉာတိဗျသန-စသည်အား) လျော်သော စိုးရိမ်ခြင်း- (ထိုထိုဂုဏ်၊ အပြစ်သို့) အစဉ်လျှောက်၍ စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း- လျှင် ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်ခြင်းရှိသော - ဖြစ်၍ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်တတ်သော - တရား။ (သောကော) စေတသော ပရိနိဗ္ဗာပနရသော၊ အနုသောစနပစ္စုပဋ္ဌာနော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၉၇။ ဥဒါန၊ ၄။ ၄၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၃၄။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၄။ ၈၄။ ဉာတိဗျသနာဒိအနုရူပံ သောစနံ အနုသောစနံ၊ တံ တံ ဝါ ဂုဏံ ဒေါသဉ္စ အနုဂန္ဓာ သောစနံ တပ္ပနံ အနုသောစနံ။ မူလဒ္ဓိ၊ ၂။ ၆၄။

အနုသောစန္ဒ (တိ) [အနု+သုစ+အ+အန္တ။ ထိဉ္စ အနုသောစန္ဒိ] စိုးရိမ်သော၊ အပန်ပန် စိုးရိမ်သော၊ ပူဆွေးသော၊ ပူဆွေးညည်းတွားသော။ သူ “ဣတိ အမေဟိ ခါဒိတံ၊ ဣတိ ပီတံ” နှိ ပုဗ္ဗေကတာနိ ခါဒိတံဝိတနစ္စဂီတဝါဒိတာဒိနိ အနုတ္တုနန္တံ သောစန္ဒော အနုသောစန္ဒော သေန္တိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၈၄။ အတိတံ နာနုသောစန္ဒော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၀၇။ သာ ဘူရိဒတ္တံ အနုသောစန္ဒံ တေန သဒ္ဓိံ န ကိဉ္စိသလ္လပိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၃၂။ မဟတိ ဝတ မေ ဇာနိ ဘဝဿတိတိ အတ္တာနံ အနုသောစန္ဒော ဖောဒါမိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၃၂။

အနုသောစိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+သုစ+တဗ္ဗ] စိုးရိမ်-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော။ အနုနုသောစိယ-ကြည့်။

အနုသောစိယ (တိ) [အနု+သုစ+ကျ] စိုးရိမ်-အပ်-သင့်-ထိုက်-သော။ အနုနုသောစိယ-ကြည့်။

အနုသောတ (န) [အနု+သောက] ရေအယဉ်သို့ အစဉ်လိုက်သော ရေစုန်၊ ရေအယဉ်အား လျော်သည်၌ ဖြစ်သော ခရီး၊ ရေစုန်ခရီး၊ ရေအယဉ်အားလျော်သည်၌ ဖြစ်သော အရပ်၊ ရေစုန်အရပ်။ သော တတ္ထ အနုသောတမ္ပိ ဝုယုတိ၊ ပဋိသောတမ္ပိ ဝုယုတိ၊ အနုသော-တပဋိသောတမ္ပိ ဝုယုတိ။ မ၊ ၃။ ၂၂၃-၄။ စန္ဒဘာဂါနဒိတိရေ၊ အနုသောတံ ဝဇာမဟံ။ အပါ၊ ၁။ ၁၄၀၊ ၁၃၃။ ကံ၊ ၁။ ၁၀၆။ တော ဟေဋ္ဌာ သော-တာနုသာရေန အဟံ ဝဇာမိ ဂစ္ဆာမိ။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၆။ နာဝံ အာရောပေတွာ အနု-သောတေန နဂရံ အာဂန္ဓာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၇။ (သံ၊ ၄။ ၃။ ၇၅။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၈၂-တို့လည်းကြည့်။)

အနုသောတဂါမိ (တိ) [အနုသောတ+ဂမု+ကိ] ရေစုန်သွားတတ်သော။ (က) ရေယဉ်သို့ အစဉ်လိုက်သွားတတ်သော၊ ရေစုန်လိုက်ပါတတ်-မျှောတတ် - သော။ သူ။ သော ဝုယုမာနော အနုသောတဂါမိ။ သုတ္တနိ။ ၃၂၆။ တာယ နဒိယာ ဝုယုမာနော အနု-သောတဂါမိ သောတမေဝ အနုဂစ္ဆန္တော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၆၄။ သော ဣမံ ဂင်္ဂါယ ဥဒကံ ကာလေန အနုသောတဂါမိ.....ကရေတိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၆၁။ (ခ) သံသရာရေယဉ်အား လျော်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် သွားတတ်သော၊ သူ။ (ဂ) ရေယဉ်နှင့် အတူလိုက်ပါသော၊ သူ။ အနု-သောတဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၊ အန္ဓပုထုဇဉ်။ ကတမော စ ဘိက္ခဝေ အနုသောတဂါမိ ပုဂ္ဂလော? ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ကာမေ စ ပဋိသေဝတိ ပါပဉ္စ ကမ္ပံ ကရေတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ အနုသောတဂါမိ ပုဂ္ဂလော။ အံ၊ ၁။ ၃။ ၁။ အဘိ၊ ပ။ ၁။ ၁၀၊ ၁၇။ (နေတ္ထိ။ ၁၃၆-လည်းကြည့်။) အနုသောတံ ဂစ္ဆတိတိ

အနုသောတဂါမိံ၊ အံ၊ ၄။ ၂၁။ အနုသောတံ
ဂစ္ဆတိတိ သံသာရသောတဿ အနုကူလ-
ဘာဝေန ဂစ္ဆတိ။ အံ၊ ၄။ ၂၂။ အနု-
သောတဂါမိတိ ဝနုသောတံ အနုဂတော၊
ဝနုသောတေ နိမုဂ္ဂေါ ပုထုဇ္ဇနော ဝေဒိ-
တဗ္ဗော။ အံ၊ ၄။ ၂၃။ အနုသောတဂါမိ
အနုပုထုဇ္ဇနော၊ ပဋိသောတဂါမိ ကလျာဏ-
ပုထုဇ္ဇနော။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၂၄။ သံသာရသော-
တဿ အနုကူလဘာဝေန ဂစ္ဆတိတိ အနု-
သောတဂါမိ။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၂၅။ အနုသောတ-
ဂါမိံ ဘန္တေ နာဂသေန ဒေဝဒတ္တံ တထာ-
ဂတော ပဋိသောတံ ပါပေသိ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၁၀။

အနုသောတပဋိသောတ (န) [အနုသောတ+
ပဋိသောတ] ရေစုနံ၊ ရေဆန်၊ ရေစုနံခရီး၊
ရေဆန်ခရီး၊ ရေစုနံအရပ်၊ ရေဆန်အရပ်။
အနုသောတ-ကြည့်။

အနုသောတသုတ္တ (န) [အနုသောတ+သုတ္တ]
အနုသောတဂါမိ စသော ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်
ကိုဟောသောသုတ်၊ အနုသောတဂါမိပုဂ္ဂိုလ်
ကို အစထား၍ ဟောသောသုတ်၊ အနု-
သောတသုတ်။ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ၊ ၄-နိပါတ်၊
၁-ပဏ္ဏာသက၊ ၁-ဝဂ်၊ ၅-သုတ်။ အံ၊ ၁။
၃၁၁-၂။

အနုသောတာဂမန (န) [အနုသောတ+အာဂ-
မန] ရေအယဉ်အားလျော်စွာလာခြင်း၊ ရေ
စုန်လာခြင်း၊ ရေစုန်မျောပါခြင်း။ မဟန္တံ
ဖေဏပိဏ္ဍိန္တံ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ ဗဒရပက္ကပ္ပမာဏ-
တော ပဋ္ဌာယ အနုသောတာဂမနေ အနု-
ပုဗ္ဗေန ပဝဓိတော ပဗ္ဗတကုဋမတ္တံ ဇေတံ။ သံ၊
၄။ ၂။ ၂၉၄။ အနုသောတာဂမနေတိ အနု-
သောတံ အာဂမနဟေတု၊ အနုသောတာဂမ-
နေနာတိ ဝါ ပါဌော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၅။

အနုသွာရ (ပ) [အနု + သွ(သွာ)ရ။ သွရံမနု
ဘဝတိတျနုသွာရော၊ သွရံ အနု အကာရာ-
ဒျနုဂမနေနာနုသွာရော။ ပါကိနိယသိက္ခာ-

ပဋိကာ။ ၅။ သွရေ အကာရာဒယော အနု
'ဘဝတိ'တိ သေသော။ ၎င်း။ ၁၇။ သွရံ
အနုဘဝတိတျနုသွာရော၊ သွရေ အကာ-
ရာဒယော အနု လက္ခိကစ္စ ပဏ္ဏော'နုတ္တသည-
ကော။ ပါကိနိယသိက္ခာပကာသ။ ၅။ ၂၃၅။
ဒိသုရဝန္တတ္တာ သုရဝန္တာ ဝေ သွာရာ၊
အနုဂတော သွာရေ။ သုရဿယေန ဥစ္စာ-
ရိယမာနေ ဗိန္ဒုရေခါယ ဗျဉ္ဇိယမာနေ အနု-
နာသိကာဝဏ္ဏဘေဒေ။ ထောမ။ အ-
ဇ္ဈတျနုသွာရော။ ကာတန္တ၊ ၁။ ၁။ ၁၉။ သက္က-
တ-၌ ဤ အနုသွာရ ခေါ် နိဂ္ဂဟိတံသည်
ဒိဿသရ-သို့လည်း အစဉ် လိုက်သည်။
ကလာပပ္ပကရဏေ ပန "အဇ္ဈတျနုသွာ-
ရော"တိ အနုသွာရသည် ဝုတ္တာ။ တတ္ထ
သွာရတော အနု ပစ္စာ နိဿယတိတိ နိဗ္ဗဓနံ
ကာတဉ်။ နိဒ္ဒေသ။ ၈။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၈-လည်း
ကြည့်။] ရဿသရသို့ အစဉ်လိုက်သော
အက္ခရာ၊ နိဂ္ဂဟိတံ။ သုဝိဟိတာနံ ဝဿနံ။
ဂါထာသုခတ္ထံ အနုသွာရလောပေါ (အနု-
ဿာရလောပေါ၊ သိ-မ္မက္ခ) ကတော။ ထေရ၊
၄။ ၁။ ၂၁။ အနုသွာရ၊ အနုဿာရ-တို့လည်း
ကြည့်။

အနုဿကိတာ (တိ) [န + ဥဿကိတာ] မကြောက်
ရွံ့သောသူ။ တေ(ကုလပုတ္တေ)....သာသစ္စာ-
ဒနပရမတာယ သန္တုဋ္ဌေ အာရညကေသု
သေနာသနေသု ကေနစိ အရက္ခိယမာနေပိ
အနုဿကိတာပရိသက်ိတေ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌေ ဥဇ-
ဂ္ဂုဒဂ္ဂေ အဒ္ဓသ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၅-၆။ သာသစ္စာ-
ဒနပရမတာယ သန္တုဋ္ဌေတိ ဣဒံ အနုဿကိ-
တာပရိသက်ိတတာယ ကာရဏဝစနန္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
မ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၈။

အနုဿကိတာ (ထိ) [အနုဿကိ + တာ] မ
ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ မကြောက်ရွံ့သော သူ၏
အဖြစ်။ သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရ-
မဏိယာ ..အစ္စမ္ဘိတာ အသာရမ္ဘိတာ အနု-
ဿကိတာ သစ္စဝါဒိတာ အတ္တာနတ္ထကုသ-

လတာတိ ဝေမာဒိနိ ဖလာနိ။ ခုဒ္ဒက၊ ဌ။ ၂၄။
(ဣတိဝုတ်၊ ဌ။ ၂၄၄-၌ အနိဿကိတာ-ဟု ရှိ
သည်။)

အနုသုတ္တံ (တိ) [န+ဥဿကိ] မကြောက်ရွံ့
သော၊ သူ။...အဘိတော အနုဗ္ဗိဂေါ အနုသုတ္တံ
အနုဗ္ဗိသော ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၄၀။ ဥဒါန။ ၉၉။
ဥဿကိ (ဥဒါန၊ ဌ။ ၁၄၅။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၁၁)
လည်း ကြည့်။

အနုသုတာနုတ္တရိယ (န) [အနုသုတ္တံ+အနုတ္တ-
ရိယ] အောက်မေ့ခြင်းတို့တွင် အမြတ်ဆုံး
သော အောက်မေ့ခြင်း။ ဆ အနုတ္တရိယာနိ၊
ဒဿနာနုတ္တရိယံ သဝနာနုတ္တရိယံ လာဘာ-
နုတ္တရိယံ သိက္ခာနုတ္တရိယံ ပါရိဝရိယာနုတ္တရိယံ
အနုသုတာနုတ္တရိယံ။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၇။ ဆ၊ သမာနိ
ဘိက္ခဝေ အနုတ္တရိယာနိ၊ ကတမာနိ ဆ၊...
အနုသုတာနုတ္တရိယံ။ အံ၊ ၂။ ၂၇၁၊ ၂၇၆။ ဒဿ-
နေသု အနုတ္တရိယံ ဒဿနာနုတ္တရိယံ။ သေသ-
ပဒေသုပိ ဒေသေဝ နယော... ခုတ္တိယာဒိနံ
ဂုဏာနုသရဏံ နာနုသုတာနုတ္တရိယံ၊ တိတ္ထံ
ပန ရတနာနံ ဂုဏာနုသရဏံ အနုသုတာ-
နုတ္တရိယံ နာမ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၉။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၈၈။
အနုတ္တရိယ-လည်း ကြည့်။

အနုသုတ္တံ (တိ) [(၁) အနု+သုတ္တံ၊ (၂)
အနု+သု+တိ။ (အနုသုတ္တံ-သံ)] (၁)
(က) အပနိတလဲလဲဖြစ်သော သုတ္တံ။ (ခ)
အပနိပနိအောက်မေ့ထိုက်သော အရာအား-
လျော် - လျှောက်ပတ် - သော သုတ္တံ။
(ဂ) သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတ ကုလပုတ္တအား -
လျော် - လျှောက်ပတ် - သော သုတ္တံ။
(ဃ) အနုသုတ္တံကမ္မဋ္ဌာန်း၊ အပနိတလဲလဲ
အောက်မေ့ - ဆင်ခြင် - ခြင်း။ ဒသသု
အနုသုတ္တံသု ပုနပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော သုတ္တိ-
ယေဝ အနုသုတ္တံ၊ ပဝတ္တိတဗ္ဗဋ္ဌာနမိယေဝ ဝါ
ပဝတ္တိတ္တာ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတဿ ကုလပုတ္တဿ
အနုဗ္ဗပါ သုတ္တိတိပိ အနုသုတ္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။

၁၉၁။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၈။ အနုသုတ္တံ-
သုတ္တံ အနုသုတ္တံကမ္မဋ္ဌာနေသု။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။
၁။ ၂၁၈။ (ဤ၌ ‘ပုနပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော’ ဖြင့်
အနု-၏ ဝိစုတ္တကိပြုသည်။ ‘ပဝတ္တိတဗ္ဗဋ္ဌာန-
မိယေဝ ပဝတ္တိတ္တာ အနုဗ္ဗပါ သုတ္တိ’ ဖြင့် (ခ)
အနုကိပြုသည်။ ‘သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတဿ ကုလ-
ပုတ္တဿ အနုဗ္ဗပါ သုတ္တိ’ ဖြင့် (ဂ) အနုကိပြု
သည်။ တနည်း ‘ပဝတ္တိတဗ္ဗ...အနုဗ္ဗပါ
သုတ္တိတိပိ’ ဖြင့် (ဂ) အနုကိပြုသည်။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
သု၊ ၁။ ၂၄၇ (ဟံ)။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၈-တို့
ကြည့်။) အနုသုတ္တံ တံ ဘာဝေတော၊ အရ-
ဟတ္တမပါပုဏိ။ အပါ၊ ၂။ ၂၇၇။ သရတိတိ
သုတ္တံ၊ အနု အနု သရတိတိ အနုသုတ္တံ၊ အနု
အနုဗ္ဗပါ သုတ္တိတိပိ အနုသုတ္တံ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၂။
(အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၆-၏အပွင့်) (င) အပနိတလဲ
လဲ-အောက်မေ့-ဆင်ခြင်-ခြင်း။ အနုသု-
တိဗ္ဗဟံ ဘိက္ခဝေ တေသံ ဘိက္ခုနံ ဗဟုကာရံ
ဝဒါမိ။ သံ၊ ၃။ ၆၁။ အနုသုတ္တံ၊ အနုသုရ-
ဏံ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၀။ (ဣတိဝုတ်။ ၂၆၇-လည်း
ကြည့်။) ဘာဝယန္တိ အနုသုတ္တံ။ အံ၊ ၂။ ၂၇၆။
ယာ (တသ္မိံ သမယေ) သုတ္တံ အနုသုတ္တံ
ပဋိသုတ္တံ သမ္မာသုတ္တံ၊ (သုတ္တံသမ္မော-
ဇ္ဈင်္ဂေါ ကောယနမဂ္ဂေါ)။ ဣဒံ တသ္မိံ သမယေ
သုတ္တိန္ဒြိယံ၊ (အယံ ဝုစ္စတိ သုတ္တံ)။ အဘိ၊
ခ။ ၁၉။ အဘိ၊ ဝိ။ ၁၃၀။ အဘိ၊ ပု။ ၁၂၈။
မဟာနိ၊ ၈။ ပုနပုနံ သရဏတော အနုသုရဏ-
ဝသေန အနုသုတ္တံ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၁။ မဟာနိ၊
၄။ ၄၄။ (၂) (က) အစဉ်လျှောက်၍ လျှောက်
၍-အောက်မေ့ကြောင်း- အောက်မေ့တတ်
သော - အောက်မေ့ခြင်း-သုတ္တံ။ (ခ)
အခြားမဲ့ - မကြာမီခဏအတွင်း - ချိသု-
လျှင် - အောက်မေ့ကြောင်း-အောက်မေ့
တတ်သော - အောက်မေ့ခြင်း - သုတ္တံ။
ပုဗ္ဗေနိဝါသနုသုတ္တံတိ ယာယ သုတ္တိယာ
ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုသုရတိ၊ သာ ပုဗ္ဗေနိဝါသ-
နုသုတ္တံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၀။ ပုဗ္ဗ-

နိဝါသံ အနုသုတ္တံ၊ တဿ ဝါ အနုသုတ္တံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၃။ အနုဒေဝနှင့် အနုသုတ္တံ (၁) အနက်တို့လည်း ကြည့်။ ပါရာ၊ ဂဏ္ဍိသစ်၊ ၂။ ၂၄၁-လည်း ကြည့်။

အနုသုတ္တံကမ္မဋ္ဌာနနိဒ္ဒေသ (ပ) [အနုသုတ္တံကမ္မဋ္ဌာန+ နိဒ္ဒေသ] အနုသုတ္တံ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အကျယ်ပြဆိုရာ - စကားရပ် - အခန်း။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ ၈-နိဒ္ဒေသ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၂-၂၆။

-အနုသုတ္တံဉာဏ (န) [အနုသုတ္တံ+ဉာဏ]- အနုသုတ္တံ၌ ဖြစ်သော-အနုသုတ္တံနှင့် ယှဉ်သော-ဉာဏ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသုတ္တံဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိဟရတိ အဘိနိန္ဒာမေတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၇၆။ အနုသုတ္တံ (၂) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုသုတ္တံဋ္ဌာန (န) [အနုသုတ္တံ+ဋ္ဌာန] အနုသုတ္တံ - အနုသုတ္တံကမ္မဋ္ဌာန်း - ဟူသော အကြောင်း။ အနုသုတ္တံ - အနုသုတ္တံ ကမ္မဋ္ဌာန်း - ဟူသော - ပစ္စုပ္ပန်၊ တမလွန်စသော စီးပွား ချမ်းသာ၏ - ပီတိစသည်တို့၏ - အကြောင်း။ ဆ အနုသုတ္တံဋ္ဌာနာနိ၊ ဗုဒ္ဓါနုသုတ္တံ မောနုသုတ္တံ သံဃာနုသုတ္တံ သီလာနုသုတ္တံ စာဂါနုသုတ္တံ ဒေဝတာနုသုတ္တံ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၀၇။ ဆယိမာနိ ဘိက္ခဝေ အနုသုတ္တံဋ္ဌာနာနိ။ အံ၊ ၂။ ၂၅၁၊ ၂၇၅။ အနုသုတ္တံယောဝ အနုသုတ္တံဋ္ဌာနာနိ နာမ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၀။ အနုသုတ္တံဋ္ဌာနာနိတိ အနုသုတ္တံကာရဏာနိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၁။ အနုသုတ္တံယော ဝေ ဂိဋ္ဌဓမ္မကသမ္ပရာယိကာဒိဟိတသုခါနိ ကာရဏဘာဝတော ဋ္ဌာနာနိတိ အနုသုတ္တံဋ္ဌာနာနိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၅။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၇။ ဆ အနုသုတ္တံဋ္ဌာနာနိ။ ပဋိသံ၊ ၂။ ၂။ အနုသုတ္တံယော ဝေ ပီတိအာဒိနိ ဋ္ဌာနတ္တာ အနုသုတ္တံဋ္ဌာနာနိ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၇။

အနုသုတ္တံဋ္ဌာနသုတ္တံ (န) [အနုသုတ္တံ+ဋ္ဌာန+သုတ္တံ] အနုသုတ္တံဋ္ဌာနတို့ကိုဟောသောသုတ်။ အနုသုတ္တံဋ္ဌာနသုတ်။ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ၊ ၆-နိပါတ်၊ ၁-ပဏ္ဏာသက၊ ၁-ဝဂ်၊ ၉-သုတ်နှင့် ၃-ဝဂ်၊ ၅-သုတ်။ အံ၊ ၂။ ၂၅၁၊ ၂၇၅။

အနုသုတ္တံဝဂ္ဂ (ပ) [အနုသုတ္တံ+ဝဂ္ဂ] အနုသုတ္တံဝဂ်။ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ၊ ၁၁ နိပါတ်၊ ၂-ဝဂ်။ အံ၊ ၃။ ၅၃၀-၅၅၅။

အနုသုတ္တံ (တိ) [န+ဉာဏဒ] ထူပြော - လွန်ကဲ - သော ရာဂ စသော တရားမရှိသော၊ ရာဂ စသည်၏ - ထူပြော - လွန်ကဲ - ခြင်းမရှိသော၊ ရာဂ စသည် - မထူပြော - မလွန်ကဲ - သော၊ သူ။ အက္ခောဓနံ ဝတဝန္တံ၊ သီလဝန္တံ အနုသုတ္တံ။ မ၊ ၂။ ၄၁၀။ ဓမ္မ၊ ၇၀။ သုတ္တနိ၊ ၃၇၆။ အနုသုတ္တံ ရာဂါဒိဉာဏဒဝိရဟိတံ။ အနုသုတ္တံပိ ပါဌော။ အနုသုတ္တံတန္တိ အက္ခော။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၈။ တဏှာဉာဏဒါဘာဝေန အနုသုတ္တံ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၀။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၇။ တံ ဝေ ကလျာဏဓမ္မောတိ၊ အာဟုဘိက္ခု အနုသုတ္တံ။ ဣတိသုတ်၊ ၂၆၀။ အနုသုတ္တံ ရာဂုသုတ္တံ၊ ဝိရဟိတံ။ ဣတိသုတ်၊ ၄။ ၂၉၄။

အနုသုတ္တံဝဂ္ဂ (တိ) [န+ဉာဏဒ+ဝဂ္ဂ] ထူပြော - လွန်ကဲ - ခြင်းသို့ မရောက်သော။ ယေသံ သတ္တာနံ ဣမာနိ ဒသ ကိလေသဝတ္ထုနိ အနုသုတ္တံတာနိ၊ ဣမေ တေ သတ္တာ အပ္ပရက္ခော။ အဘိ၊ ၀။ ၃၅၄။ အနုသုတ္တံဝဂ္ဂတာနိတိ အဝေပုလ္လုတာနိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၄၂။

အနုသုတ္တံ (ပ) [အနု+သု+အ။ (အနုသု+ရ-သံ)] ရသသရသို့ အစဉ်လိုက်သော အက္ခရာ၊ နိဂ္ဂဟိတံ။ “သဟကပတိ”တိ ဝတ္ထဗေ အနုသုတ္တံ (အနုသု+ရာဂမံ၊ သိ၊ ဣ၊ က-မူကွဲ) ကတ္တာ ခုဋ္ဌိဝသေန “သဟမ္ပတိ”တိ ဝေန္တိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁၄။ ဂမနမ္ပထေတိ

ဂမနပထေ။ ဆန္ဒာဝိနာသတ္ထံ အနုသရကမနံ
ကတွာ ဝုတ္တံ။ ၎င်း၊ ၄။ ၉၃။ အနုသရ^၁ နှင့်
အနုသောဝုတ္တိလည်း ကြည့်။

အနုသရက (တိ) [အနု+သရ+က] အဖန်ဖန်
အောက်မေ့သောသူ။ ပရိဂ္ဂဟန္တောတိ ဗာဟိ-
ရကပရိကပ္ပိတဿ အနုသရကဿ သဗ္ဗသော
အဘာဝဒဿနမေတံ။ အံ၊ ၁။ ၂၂၃။

အနုသရက (န) [အနု+သရ+ယ။ (အနုသု-
ရက-သံ)] (၁) အောက်မေ့ခြင်း၊ အဖန်
ဖန် အောက်မေ့ခြင်း။ အနုသရကမ္ပဟံ
ဘိက္ခဝေ တေသံ ဘိက္ခုနံ ဗဟူပကာရံ
ဝဒါမိ။ ဣတိဝုတ်။ ၂၆၇။ (သံ၊ ၃။ ၆၁-လည်း
ကြည့်။) တေသံ တံ မယိ ပသန္နစိတ္တံ ဝါ
ပသန္နေန စိတ္တေန အနုသရကံ ဝါ။ မ၊ ၄။ ၁။
၁၆၄။ အယောနိသော ပဝတ္တယတော ဟိ
ဣဋ္ဌနေမရဏာနုသရဏေ သောကော ဥပ္ပ-
ဇ္ဇတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၂။ အနုသတိ (၁)
အနက်လည်း ကြည့်။ (၂) အစဉ်လျှောက်
၍ အောက်မေ့ခြင်း။ အခြားမဲ့သံသရာ
အောက်မေ့ခြင်း။ တိတ္ထိယာနံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာ-
နုသရကံ အန္ဓာနံ ယဠိကောဠိမနံ ဝိယ
ဟောတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၂။ ပရိသံ၊
၄။ ၁။ ၂၂၄။ အနုသတိ (၂) အနက်၊ အနုသ-
ရတိ (၁) အနက်တို့လည်း ကြည့်။

အနုသရကက (တိ) [အနု+သရ+ယ။ က-
လာ] အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့တတ်
သောသူ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုသရန္တောပိ စ
ကပ္ပါနုသရကကော ဘိက္ခု ဧတေသု ကပ္ပေသု
အနေကေပိ သံဝဇ္ဇကပ္ပေ..... အနုသရတိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၅၂။ ပရိသံ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၃။

အနုသရကတ္ထ (ပ) [အနုသရက+အတ္ထ]
အောက်မေ့ခြင်း - အဖန်ဖန် အောက်မေ့
ခြင်း - အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့ခြင်း -
အနက်။ အဟော နူနာတိ အနုသရကတ္ထေ
နိပါတဒ္ဓယံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၅။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၆။

အာတိ အနုသရကတ္ထေ နိပါတော။ အာဟု
မေတိ သယံ အနုသရိတံ အညာတမိဒံ
မယာ။ ပေတ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၃။ (ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၅။
သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃၇၇-လည်း ကြည့်။)

အနုသရကတ္ထမုခ (န) [အနုသရကတ္ထ+မုခ]
အောက်မေ့ခြင်း - အဖန်ဖန် အောက်မေ့
ခြင်း - အနက်ဟူသော အဦး - အနက်ကို
အဦးပြုခြင်း။ အဋ္ဌရိယတ္ထောပိ ဟေသ
အဟောသဒ္ဓေါ အနုသရကမုခေနောပေါဋ္ဌ-
ပါဒေန ဂဟိတော။ တေနာတိ အနုသရ-
ကတ္ထမုခေန ပဝတ္တနတော။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။
၃၇၇။

အနုသရကနယ (ပ) [အနုသရက+နယ] အဖန်
ဖန် အောက်မေ့ရာသောနည်း။ တတြာယံ
အနုသရကနယော - သော ဘဂဝါ ဣတိပိ
အရဟံ..... ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၉၂။

အနုသရကမတ္တ (န) [အနုသရက+မတ္တ]
အောက်မေ့ခြင်းမျှ။ တဿ သော စိတ္တပ္ပ-
သာဒေါပိ တံ အနုသရကမတ္တမ္ပိ မဟပ္ပလံ
မဟာနိသံသမေဝ ဟောတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၄။
(သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၆၇။ ပေတ၊ ၄။ ၂။ ၄-တို့လည်း
ကြည့်။)

အနုသရကမုခ (န) [အနုသရက+မုခ] အောက်
မေ့ခြင်း - အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်း - ဟူ
သော အဦး၊ - ကို အဦးပြုခြင်း။ သော
ယသ္မာ အနုသရကမုခေနော တေန ဂဟိ-
တော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၅။ အနုသရကတ္ထမုခ-လည်း
ကြည့်။

အနုသရကဝတ္ထု (န) [အနုသရက+ဝတ္ထု]
အောက်မေ့ခြင်း၏ - တည်ရာ - မှီရာ၊ အောက်
မေ့ရာဝတ္ထု။ တေသံ ဣမာနိ အနုသရက-
ဝတ္ထုနိ အနုသရန္တော..... ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၇၉-
၈၀။ ပေတ၊ ၄။ ၂။

အနုသုရဏသတ္တ(ပု)[အနုသုရဏ+သတ္တ]အစဉ်
လျှောက်၍ အောက်မေ့တတ်သော သတ္တဝါ။
ဣမေသု စ ပန ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုသုရဏ-
သတ္တေသု တိတ္ထိယာနံ ပုဗ္ဗေနိဝါသဿနံ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၁။

အနုသုရဏသမတာ (တိ) [အနုသုရဏ+သမ-
တာ]အောက်မေ့ခြင်း၏ ညီမျှသည်၏အဖြစ်။
.. “လာဘာ ဝတ မေ”တိ အနုသုရတော
ဗလဝသောမနဿံ ဥဒပါဒီတိ ဧဝံ အနုသုရ-
ဏသမတာယပိ သမဖလာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၆၃။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၆၆။

အနုသုရဏသမတ္တ (တိ) [အနုသုရဏ+
သမတ္တ] အောက်မေ့ - အစဉ်လျှောက်၍
အောက်မေ့-ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ အောက်
မေ့နိုင် - အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့နိုင် -
သော၊ သူ။ အနုသုရန္တ(က) အနက်ကြည့်။

အနုသုရဏာဓိပုတ္တတာ(တိ)[အနုသုရဏ+အဓိ-
ပုတ္တတာ] အောက်မေ့- ဆင်ခြင်- ခြင်း၌
ကိုင်းညွတ်တတ် - ကိုင်းညွတ်အပ် - သည်၏
အဖြစ် အောက်မေ့ခြင်းဖြင့် စုတ်စုတ်နစ်နစ်
ဆုံးဖြတ်၍ လေးမြတ်ယုံကြည်သည်၏ အဖြစ်။
ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ပန ဂမ္ဘီရတာယ နာနပ္ပကာရ-
ဂုဏာနုသုရဏာဓိပုတ္တတာယ ဝါ အပ္ပနံ အပ္ပ-
တွာ ဥပစာရပ္ပတ္တမေဝ ဈာနံ ဟောတိ။
ဝိသုဒ္ဓိ ၁။ ၂၀၆။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၆၆-လည်း
ကြည့်။)

အနုသုရတိ(ကြိ)[အနု + သရ + အ + တိ။ (၁)
(၂)အနုသုရတိ၊ (၃)အနုသုရတိ - သံ] (၁)
(က)အောက်မေ့ - အမှတ်ရ - ၏။ (ခ)အပန်
တလဲလဲ - အောက်မေ့ - အမှတ်ရ - ၏။ ဆင်
ခြင်၏။ နှလုံးသွင်း၏။ အာရုံပြု၏။ အရိယ-
သာဝကော တထာဂတံ အနုသုရတိ “ဣတိပိ
သော ဘဂဝါ အရဟံ.....”တိ။ အံ၊ ၁။ ၂၀၇-

က။ အနုသုရန္တိ - မ၊ ၁။ ၄၀။ အနုသုရမိ - သံ၊
၁။ ၁၄၅။ သံ၊ ၂။ ၅၀၈။ သုတ္တနိ။ ၃၇၇။ အနု-
သုရမ - သံ၊ ၃။ ၁၄၀။ အနုသုရ - ထေရ။
၂၇၂ (=အနု အနု ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ သတိ* ပဝတ္ထေ-
ဟိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၇၇)။ အနုသုရဏ - ဇာ၊ ၄။
၂။ ၁၃၅။ အနုသုရေယျ - မ၊ ၁။ ၂၇၁။ အံ၊ ၂။
၁၈၈။ အနုသုရေ - သုတ္တနိ။ ၃၇၇ (=အနုသု-
ရေယျ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၆၇)။ အနုသု-
ရေယျ - မ၊ ၁။ ၂၇၂။ အနုသုရေယျာသိ -
အံ၊ ၃။ ၅၃၁။ အနုသုရေယျာထ - သံ၊ ၁။
၂၇၁။ အနုသုရေထ - သံ၊ ၁။ ၂၂၂ (သျှော-
ထ-၏ ယျာ-ကို ချေ။ မောက်၊ နိဿျ၊ နာ-
ဂဇဂ-ကြည့်)။ အနုသုရိ - အပါ၊ ၁။ ၄၁၂။
ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၅။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၂၀ (=သမန္နာဟရိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၄၉)။
အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၂၃။ အနုသုရံ - အပါ၊ ၂။ ၆၉။
အနုသုရိတ္တ - ဇာ၊ ၂။ ၃၀။ အနုသုရိ - အပါ၊
၁။ ၈၃။ အပါ၊ ၂။ ၂၂၇။ (၂) (က) အစဉ်
လျှောက်၍ လျှောက်၍ - ဉာဏ်ဖြင့် အစဉ်
လျှောက်၍ လျှောက်၍ - အောက်မေ့ - အ
မှတ်ရ - ၏။ (ခ)အခြားမဲ့ - မကြာမီ ခဏ
အတွင်း - ခွဲသာလျှင် - အောက်မေ့ - အမှတ်
ရ - ၏။ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုသုရ-
တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၂။ မ၊ ၁။ ၁၀၁။ မ၊ ၂။ ၁၉၁။ သံ၊ ၃။
၂၃၂။ အံ၊ ၂။ ၂၇၄။ အံ၊ ၃။ ၁၁၅။ ၂၇၄။ အဘိ၊ ဝိ။
၃၅၇။ အဘိ၊ ပု၊ ၁။ ၆၉။ ဣတိဝုတ်။ ၂၆၂။ ပဋိသံ။
၁၁၀။ မိလိန္ဒ၊ ၇၅။ အနုသုရတိတိ “ဧကမ္ပိ
ဇာတိ ဒွေပိ ဇာတိယော”တိ ဧဝံ ဇာတိ-
ပဋိပါဠိဝသေန အနုဂန္ဓာ (အနုဂန္ဓာ အနု-
ဂန္ဓာ?) သရတိ။ အနုဒေဝ ဝါ သရတိ။
စိတ္တေ အဘိနိန္ဒာမိတေ ပရိကမ္မသမနန္တရံ
သရတိ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၉၇။ အနုသုရတိတိ
ခန္ဓပဋိပါဠိဝသေန စုတိပဋိသန္နိဝသေန ဝါ အနု-
ဂန္ဓာ အနုဂန္ဓာ သရတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၀။ ပဋိသံ၊
၄။ ၁။ ၃၂၃။ အံ၊ ဋီ၊ ၃။ ၈၄။ အနုသုရန္တိ -
မ၊ ၂။ ၂၃၂။ သံ၊ ၂။ ၇၁။ အနုသုရဏ - သံ၊ ၁။

၃၄၃။ အနုသရမိ—ဝိ၊၁။၂။ဒီ၊၁။၁၃။မ၊၁။
 ၂။သံ၊၃။၂၆၇။ (အနုဒေဝ-နှင့် ဝိမတိ၊၁။
 ၇၉-တို့ကြည့်။) အနုသရေယျ—မ၊၂။၂၂၂။
 အနုသရေယျ—သံ၊၁။၃၉၁။ အနုသရေ-
 ယျ—မ၊၁။၄၂။ အံ၊၂။၁၅။ အနုသရိ—
 ထေရ၊၃။၁၀။ ထေရိ၊၃၉၁။ အနုသရိသတိ—
 ဒီ၊၂။၇။ အနုသရိသမိ—မ၊၂။၂၂၃။ (၃)
 (က)အစဉ်လိုက်၏ နောက်မှလိုက်၏။ဥဒါဟု
 တေ တက္ကမနုသရန္တံ။ သုတ္တနိ၊၄၁၆။ မဟာနိ။
 ၂၂၇။ တေ ဝါဒိနော ဥဒါဟု အတ္တနော တက္က-
 မတ္တံ အနုဂစ္ဆန္တိ။ သုတ္တနိ၊၄၁၇။ မဟာနိ၊
 ၄၁၇။ (ခ) ပြောဆို၏။ အထ ဝါ တက္က-
 ပရိယာဟတံ ဝိမံသာနစရိတံ သယံ ပဋိဘာနံ
 ဝစန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ဝေါဟရန္တိ။
 မဟာနိ၊၂၂၈။

အနုသရန္တ (တိ) [အနု+သရ+အ+အန္တ+တိ
 ၌ အနုသရန္တံ] (၁) အဖန်တလဲလဲ—အောက်
 မေ့—အမှတ်ရ—သော။ (က)ဆင်ခြင်—နှလုံး
 သွင်း—အာရုံပြု—သော။သု။အနုသရန္တော—
 မ၊၂။၁၂၉။သုတ္တနိ၊၃၇၇။ ထေရ၊၂၇၈။မ၊၄။
 ၂။၁၃၀။ အနုသရံ ဓမ္မ၊၆၆။ ဣတိဝုတ်။
 ၂၅၀။ဇာ၊၁။၂၄၆။(=အနုသရန္တောဓမ္မ၊၄။
 ၂။၃၆၅။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၇၇။ဇာ၊၄။၁၇၇။)
 အံ၊၂။၃၇။အံ၊၃။၇၇။ (=အနုသရန္တောအံ၊
 ၄။၃။၂။၂၃၂။နိတိ၊ပဒ။၂၄၁-လည်းကြည့်။)
 ခုဒ္ဒက၊၉။ ပေတ၊၁၃၀။ (=အနုသရတာ။
 ခုဒ္ဒက၊၄။၁၈၀။ ပေတ၊၄။၂။နိတိ၊ပဒ။၂၄၁-
 လည်းကြည့်။) တေသံ ဒုဝေ ဝိရိယမာရ-
 တိသု။ အနုသရံ ဂေါတမသာသနာနိ။ ဒီ၊၂။
 ၂၁၈။အနုသရံ အနုသရိတူတိ အတ္တော။ ဒီ၊
 ၄။၂။၃၀၁။ (ဤ၌ ဒီ၊၄။၂။၂၇၂-ဝယ် “အနု-
 သရ”န္တိ ဝါ ပါဌော-ဟု ရှိသည်။ ယင်းအလို
 ပါဠိတော်၌ အနုသရ ပါဌရင်းဖြစ်ဟန်ရှိသည်။
 တွာ-အကျေကြံ။ အနုသရ-ရှိလျှင် ဗဟုဝစ်
 အနက်ကြံ။) အနုသရန္တာ အံ၊၁။၃၇၄။
 ဝိမာန၊၅၀။ဇာ၊၁။၁၈၉။(=အနုသရမာနာ။

ဇာ၊၄။၃။၄၆၉)။မိလိန္ဒ၊၁၄၁။ အနုသရ-
 တာ—ခုဒ္ဒက၊၄။၁၈၀။ ပေတ၊၄။၂။အနုသ-
 ရန္တသ—အပါ၊၁။၄၁၂။အံ၊၄။၂။၁၉၅။ အနု-
 သရတော—မ၊၁။၂၄၃။ မ၊၂။၃၉၁။ အံ၊၁။
 ၂၀၇။ အနုသရတံ—သံ၊၁။၂၂၁-၂။ အနု-
 သရန္တိ -ဇာ၊၁။၃၇၂။ (=အနုသရမာနာ။
 ဇာ၊၄။၅။၄၇)။အနုသရန္တိယာ—ဝိ၊၃။၄၀၈။
 ဥဒါန၊၄။၃၆၆။(ခ) ပျိုးများသော၊ ပျိုးများ
 ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်စေသော။သု။ ဓမ္မ
 အနုသရံ သိက္ခ။ ဣတိဝုတ်။၂၅၀။အထ ဝါ...
 အနုသရန္တော အနုဂ္ဂဟနဝသေန ပဝတ္ထေ-
 န္တော။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၇၇။ (၂) (က) အစဉ်
 လျှောက်၍ လျှောက်၍—ဉာဏ်ဖြင့် အစဉ်
 လျှောက်၍လျှောက်၍—အောက်မေ့—အမှတ်
 ရ—နိုင်သော။သု။(ခ)အခြားမဲ့—မကြာမီခဏ
 အတွင်း—၌သာလျှင်— အောက်မေ့—အမှတ်
 ရ—နိုင်သော။သု။ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုသရန္တာနံ။
 အံ၊၁။၂၇။=ပုဗ္ဗေနိဝုတ္တက္ခန္ဓသန္တာနံ အနုသ-
 ရဏသမ္ပတ္တာနံ။ အံ၊၄။၁။၄၀။ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ
 အနုသရန္တံ။အံ၊၁။၂၆။(ဂ)အစဉ်လျှောက်
 ၍ အောက်မေ့သော၊အမျိုး၏ စင်ကြယ်ခြင်း
 ကို စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် အောက်
 မေ့သော၊ သု။ မာတာပေတ္တိကံ နာမဂေါတ္တံ
 အနုသရတော။ ဒီ၊၁။၈၇။ အနုသရတောတိ
 အနုသရန္တသ ကုလကောဋိံ သောဓန္တေ-
 သ။ ဒီ၊၄။၁။၂၃၀။ အနုသရတောတိ တွေ
 န ကေဝလံ အနုသရဏံ အဓိပေတိ။ အထ
 ခေါ ကုလသုဒ္ဓိဝိသနဝသေနာတိ အာဟ
 “ကုလကောဋိံ သောဓန္တေသာ”တိ။ ဒီ၊၄။
 ၁။၃၀၀။ သီ၊၄။သင်၊၂။၂၇၄။

အနုသရမာန (တိ) [အနု+သရ+အ+မာန]
 (၁) အဖန်တလဲလဲ—အောက်မေ့—အမှတ်
 ရ—သော။ဆင်ခြင်—နှလုံးသွင်း—အာရုံပြု—
 သော။သု။သော တမနုသရမာနော အရည-
 ဂတောပိ ရုက္ခမူလဂတောပိ။ ဥဒါန၊၉၈။
 ...သော တံ သုခံ တေရဟိ ဥက္ကဏ္ဌနဝသေန

အနုဿရန္တော။ ဥဒါနုဋ္ဌ။ ၁၄၄။ ဧဝံ ယေရော
 အတ္တနော ဂုဏေ အနုဿရမာနော....။ ဒီ၊ ဋ္ဌ။
 ၃။ ၅၇။ အနုဿရန္တိတိ.... အနုဿရမာနာ။
 ဇာ၊ ဋ္ဌ။ ၅။ ၄၅။ အနုဿရန္တ-လည်း ကြည့်။
 (၂) အစဉ်လျှောက်၍ လျှောက်၍ - ဉာဏ်ဖြင့်
 အစဉ်လျှောက်၍ လျှောက်၍ - အောက်မေ့-
 အမှတ်ရ-သော၊ သူ။ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေ-
 နိဝါသံ အနုဿရမာနာ အနုဿရန္တိ။ သံ၊ ၂။
 ၇၁။ တိတ္ထိယာ စ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရမာနာ
 အတ္တနာ ဝိဋ္ဌကတသုတမေဝ အနုဿရန္တိ။
 ဒီ၊ ဋ္ဌ။ ၂။ ၃။

အနုဿရာပေတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု + သရ + ဣပေ +
 တုံ] အဖန်ဖန် - အောက်မေ့ - အမှတ်ရ - စေ
 ခြင်းငါ။ ဆင်ခြင် - နှလုံးသွင်း - အာရုံပြု -
 စေခြင်းငါ။ တိတ္ထိ ရတနာနံ ဂုဏေ အနုဿရာ-
 ပေတုံ “အပ္ပမာဏော ဗုဒ္ဓေါ... ဓမ္မော..
 သံသော” တိ အာဟ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ။ ၂။ ၁၃၄။

အနုဿရိတ (တိ) [အနု + သရ + တ] (၁) တဖန် -
 အောက်မေ့အပ် - အမှတ်ရအပ် - သော။
 ယဒါသန္တံ နာမ မရဏကာလေ အနုဿရိတ-
 ကမ္ပံ (အနုဿရိတံ ကမ္ပံ? အံ၊ ဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၀၂။
 လည်း ဝါကုပင် ရှိသည်။) ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၃၆။
 ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ။ ၂။ ၁၇၆။ မရဏကာလေ အနုဿရိ-
 တန္တိ ပရိဗျတ္တဘာဝေန မရဏဿ အာသန္န-
 ကာလေ အနုဿရိတံ။ အာသန္နကာလေ
 ကတေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိတိ ဟိ ဝုတ္တံ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋ္ဌိ၊ ၂။ ၃၇၇။ (၂) အစဉ် လျှောက်၍
 လျှောက်၍ - အောက်မေ့အပ် - အမှတ်ရ
 အပ် - သော။ ဧကေန ကပ္ပသတသဟဿေ
 အနုဿရိတေ အပရော တဿ ဌိတဋ္ဌာနတော
 အညံ သတသဟဿံ။ သံ၊ ဋ္ဌ။ ၂။ ၁၄၇။

အနုဿရိတကမ္ပ (န) [အနုဿရိတ + ကမ္ပ] တဖန်
 အောက်မေ့အပ် - အမှတ်ရအပ် - ဘောက်။
 ‘အနုဿရိတ (၁) အနက်ကြည့်။

အဘိဓာန် ၂-၁၆ - ၈-၈-၈-သ-၈

အနုဿရိတဗ္ဗ (တိ) [အနု + သရ + တဗ္ဗ] အောက်
 မေ့အပ်သော၊ အဖန်တလဲလဲ - နောက်ထပ်
 တဖန် - အောက်မေ့အပ်သော၊ ဆင်ခြင် -
 နှလုံးသွင်း - အာရုံပြု - အပ်သော။ အနု-
 ဿရိတဗ္ဗ ဝေါ ဘိက္ခုဝေ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ
 န အနုဿရိတဗ္ဗ။ အံ၊ ၃။ ၄၅၇။ ဝေမာဝီနိ
 စေတ္တ သုတ္တာနိ အနုဿရိတဗ္ဗာနိ။ ဓဒ္ဒက၊
 ဋ္ဌ။ ၁၁၉။... ဧဝံ ဝိဂတမလမစ္ဆေရတာဝိဂုဏ-
 ဝသေန အတ္တနော စာဂေါ အနုဿရိတဗ္ဗော။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၁၆။

အနုဿရိတဗ္ဗဘာဝ (ပ) [အနုဿရိတဗ္ဗ +
 ဘာဝ] အဖန်တလဲလဲ - နောက်ထပ်-
 တဖန် - အောက်မေ့အပ်သည်၏အဖြစ်၊ ဆင်
 ခြင် - နှလုံးသွင်း - အာရုံပြု - အပ်သည်၏ အ
 ဖြစ်။ သရိတဗ္ဗဘာဝ (သရတ္ထ၊ ၁။ ၃၃၇။
 ဒီ၊ ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၂၉၆။ မ၊ ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၂၀၇) ကြည့်။

အနုဿရိတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [အနု + သရ + တုံ] (၁)
 အောက်မေ့ခြင်း - နောက်တဖန် အောက်မေ့
 ခြင်း - ငါ။ ယဉ္ဇိ အာသန္နမရဏော အနု-
 ဿရိတုံ သက္ကောတိ၊ တေနေဝ ဥပပဇ္ဇတိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၃၆။ ယံ ပန ကုသလာကုသလေသု
 အာသန္နမရဏေ အနုဿရိတုံ သက္ကောတိ၊ တံ
 ယဒါသန္တံ နာမ။ အံ၊ ဋ္ဌ။ ၂။ ၁၀၇။ (၂) အစဉ်
 လျှောက်၍ လျှောက်၍ အောက်မေ့ခြင်း
 ငါ။... တမ္ပိ နပ္ပဟောမိ သာကာရံ သဉ္ဇေသံ
 အနုဿရိတုံ။ မ၊ ၂။ ၂၂၃။

အနုဿရိတု (ပ) [အနု + သရ + တု] (၁) အဖန်
 ဖန် အောက်မေ့တတ်သော၊ သူ။ ဓိရကတမ္ပိ
 ဓိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာ။ ဒီ၊ ၃။
 ၂၂၃၊ ၂၄၅၊ ၂၅၆။ မ၊ ၂။ ၁၉။ သံ၊ ၃။ ၁၇၃။ အံ၊
 ၁။ ၃၄၄။ အံ၊ ၂။ ၉။ အဘိ၊ ဝိ။ ၂၃၆။... တာယ
 သတိယာ သေ သကိမ္ပိ သရဏေန သရိတာ၊
 ပုနုပ္ပုနံ သရဏေန အနုဿရိတာတိ ဝေဒိ-
 တဗ္ဗာ။ မ၊ ဋ္ဌ။ ၃။ ၂၁။ ပုနုပ္ပုနံ သရဏေနာတိ
 အနု အနု သရဏေန...။ မ၊ ဋ္ဌိ၊ ၃။ ၁၇။ အနုဿရိ-

တာတိ ပုနပျုနံ သရိတာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၉က။
(၂) အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့တတ်သော၊
အပြန်ပြန်အလှန်လှန် အောက်မေ့ နိုင်သော၊
သု။ အနုသုရိတာတိ အနုဂန္ဓာ သရိတာ၊
အပရာပရံ သရိတုံ သမတ္တောတိ အတ္တော။
အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၉၇။

အနုသုရိတုကာမ(တိ) [အနုသုရိတုံ+ကမု+က]၊
အောက်မေ့ - အမှတ်ရ - လိုသော၊ အစဉ်
လျှောက်၍ - အောက်မေ့ - အမှတ်ရ-လို
သော၊ သု၊ တသ္မာ ဝေ(ပုဗ္ဗေနိဝါသံ၊ သာရတ္ထံ)
အနုသုရိတုကာမေန အာဝိကမ္ပိကေန ဘိက္ခု-
နာ။ ။ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၂။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၂၄။ သာ-
ရတ္ထံ။ ၁။ ၃၈၉။

အနုသုရိတွာ (ကြိ ဝိ) [အနု+သရ-တွာ] (၁)
အောက်မေ့၍၊ အဖန်ဖန် အောက်မေ့၍။
အနုသုရိတွာ သမ္ပန္နံ။ အပါ၊ ၁။ ၁၆၇။ အနု-
သုရိတွာ သတံ ဓမ္မံ။ အပါ၊ ၂။ ၄၁၅။ ပဉ္စဂ္ဂိ-
ယာနံ ဘိက္ခုနံ ဗဟူပကာရတံ အနုသုရိ-
တွာ...။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၅၅။ သတ္ထု ၈ ဂုဏေ အနု-
သုရိတွာ ...။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊ ၄၉။ ဗုဒ္ဓဂုဏေ အနုသု-
ရိတွာ ...။ ဇ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၁။ ဝုဒ္ဓေ ပရိဟိနစက္ခု-
ကေ မာတာပိတရော အနုသုရိတွာ...။ ဇ၊ဋ္ဌ၊
၃။ ၃၁၀။ (၂) အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့
၍။ ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုသုရိ-
တွာ ...။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၅၈။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊ ၄၆။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။
၃၄၀။ သုဂတိတော အာဂတာ တံ အနုသုရိ-
တွာ အနုသုရိတွာ ဟသန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၆၀။
ဋ္ဌေကော အတ္တနာ ကတကမ္ပံ ဇာတိသရ-
ဉ္ဇကေန အနုသုရိတွာ ပြာဟူဏဿ ကထေ-
သိ။ ဇ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၃။

အနုသုရိယမာန (တိ) [အနု+သရ+ယ+
မာန] (၁) အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့အပ်
သော။ မရဏံ အနုသုရိယမာနံ ဥပဋ္ဌပရိ ဥဗ္ဗေ-
ဂမေဝ အာဝဟတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၉၆။ (၂)
အစဉ်လျှောက်၍ လျှောက်၍အောက်မေ့အပ်

သော။ တသ္မိ ပေါရာဏေ မာတာပေတ္တိကေ
ကုလဝံသေ အနုသုရိယမာနေး။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၃။
၂၉၂။ အနုသုရန္တ(၂) (ဂ) အနက်လည်း
ကြည့်။

အနုသုရိယမာနသုခ (န) [အနုသုရိယမာန+
သုခ] အဖန်တလဲလဲ - အောက်မေ့အပ်
သော် - အောက်မေ့အပ်သောအခါ - ချမ်း
သာသော။ ချမ်းသာစွာ အဖန်တလဲလဲ
အောက်မေ့အပ်သော။ အနုသုရိယမာနသုခ-
တော သာရဏီယံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။
၂၂၅။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၁၄။ အနုသုရိယမာနသုခ-
တောတိ ဝိမဒ္ဓရမဏီယတံ (အာဟ)။ သာ-
ရတ္ထံ။ ၁။ ၃၃၇။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၉၆။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၀၇။
(ပါရာဂဏှိသစ်၊ ၂။ ၉၁-လည်း ကြည့်။)

အနုသုဝ(ပု) [အနု+သု+ကမု(အနု+သု-သံ)]။
အနုသုယတေ ဂုဏုပရမ္ပရာယ ဥစ္စာရဏာ အနု
အတ္တဿတေ၊ သုယတေ ဧဝံ န တု ကေနာပိ
ကရိယတေ ဝါ။ ဝေဒေ။ ထောမ။] အစဉ်
လိုက်သောကြားခြင်း၊ အစဉ်အဆက် အား
ဖြင့် - အဖန်တလဲလဲ - ကြားခြင်း - ကြားအပ်
သောစကား၊ တဆင့်ကြားစကား။ သော
အနုသုဝေန ဣတိဟိတိဟ ပရမ္ပရာယ ပိဋက-
သမ္ပဒါယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၈၉။ သဒ္ဓါ
ရစိ၊ အနုသုဝေါ၊ အာကာရပရိဝိတက္ကော
ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနက္ခန္တိ။ ဣမေ ခေါ ဘာရဒ္ဒါဇ ပဉ္စ
ဓမ္မာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒွေဓာဝိပါကာ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၈၂။
မ၊ဋ္ဌ၊ ၅။ အညတြ အနုသုဝါ။ ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။
သံ၊ ၁။ ၃၃၆။ သံ၊ ၂။ ၃၅၁။ ကော “စိရကာလ-
တော ပဋ္ဌာယ ဧဝံ အနုသုဝေါ အတ္ထိ၊ ဘူတ-
မေတ”န္တိ အနုသုဝေန ဂဏှာတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။
၁၁၃။ အနုသုဝေါတိ “အနု အနု သုတ”န္တိ
“ဧဝံ စိရကာလဂတာယ အနုသုတိယာ
လဗ္ဗမာနံ ကထမိဝံ သိယာ၊ ကသ္မာ ဘူတ-
မေတ”န္တိ (ကထမိဝံ အညတာ သိယာ၊
တသ္မာ ဘူတမေတန္တိ? အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၆၅-၆-

ကြည့်။) အနုသုဝေန ဂဏှာတိ။ သံ၊ဋီ၊၂။ ၁၂၂။ ဧဝံ ကိရ ဘဝိယတိတိ အနုသုဝနံ အနုသုဝေါ။ သံ၊ဋီ၊၂။ ၄၇။ ဧထ တုမေ ကာလာမာ (ဘဒ္ဒိယ)မာ အနုသုဝေန မာ ပရမ္ပရာယ ။ အံ၊၁။ ၁၈၉၊၅၁၂။ မာ အနုသုဝေနာတိ အနုသုဝကထာယပိ မာ ဂဏှိတ္ထ။ အံ၊ဋီ၊၂။ ၁၈၂။ မာ အနုသုဝေနာတိအာဝိသု အနုသုဝဝနေန မမ ကထံ မာ ဂဏှာတိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အံ၊ဋီ၊၂။ ၁၆၆။ မာ အနုသုဝေနာတိအာဝိသု ပန ဧကော “ဗဟရကာလဘော ပဋ္ဌာယ ဧဝံ အနုသုဝေါ အတ္ထိ၊ ဧဝံ စိရကာလကတာယ (-ဂတာယ ? သံ၊ဋီ၊၂။ ၁၂၂-ကြည့်။) အနုသုဝိယာ လဗ္ဗမာနံ ကထမိဒံ အညဿာ သိယာ၊ တသ္မာ ဘူတမေတ” နှိ အနုသုဝေန ဂဏှာတိ၊ တထာဂဟဏံ ပဋိက္ခိပန္နော “မာ အနုသုဝေနာ”တိ အာဟ။ အနု အနု သဝနံ အနုသုဝေါ။ အံ၊ဋီ၊၂။ ၁၆၅-၆။ အနုသုဝါ ဝုဓုတော အာဂမာ ဝါ။ ဇာ၊၁။ ၃၃၃။ သစေ ဝေါ ကဿစိ ဝဒန္တသုဝါ သုတံ၊ မာတသိတုနံ ဝါ ဝုဓာနံ မဟလ္လကာနံ သန္တိကာ အာဂမော အတ္ထိ၊ အထ မေတတော အနုသုဝါ ဝုဓုတော အာဂမာ ဝါ ဧတံ အဝိကမ္မမာနာ အက္ခာယ။ ဇာ၊ဋီ၊၄။ ၄၄၅။ ဗြဟ္မဒတ္ထော ပန မာဏဝေါ အနုသုဝါဒိမတ္ထသမ္ပန္နိတေန အတ္ထေနာ ထာမေန ရတနတ္ထယဿ ဝတ္ထံ ဘာသတိ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။ ၃၉။ အနုက္ကမေန ပုနပ္ပုနံ ဝါ သဝနံ အနုသုဝေါ၊ ပရမ္ပရသဝနံ။ သံ၊ဋီ၊သစ်၊၁။ ၁၉၀။ ဧကံသော ဂဟိတောတိ အနုသုဝေန ဝါ...အကထေတွာ ပစ္စက္ခတော ဉာဏေန ပဋိဝိဇ္ဇိတွာ ဝိယ ဧကံသော ဂဟိတော။ ဒီ၊ဋီ၊၂။ ၆၂။ ယတော ကုတောစိ အနုသုဝနံ အနုသုဝေါ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။ ၁၅၉။ (အဘိ ဋ္ဌ၊၁။ ၁၁၆။ ဓမ္မ၊ဋီ၊၂။ ၂၅၄။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။ ၂၂၁-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုသုဝကထာ (တိ) [အနုသုဝ+ကထာ] တဆင့်ကြားစကား။ အနုသုဝ-ကြည့်။

အနုသုဝတိ (ကြိ) [အနု+သု+အ+တိ] ယိုစီး၏၊ တိုးပွား၏၊ ဖြစ်ပေါ်၏။ ယထာ သတံ ဝိဟရန္တံ အာသဝါ နာနုသုဝန္တိ။ သံ၊၁။ ၂၈၆။...ကာမာသဝါဒယော အာသဝါ နာနုသုဝန္တိ နာနုပုဝမ္ဘန္တိ၊ ယထာ မေ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ အတ္ထော။ သံ၊ဋီ၊၂။ ၆၀။ အဘိဇ္ဈာဒေါ-မနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ နာနုသုဝန္တိ။ သံ၊၂။ ၃၉၄။

အနုသုဝတ္ထ (ပု) [အနုသုဝ+အတ္ထ] (၁) တဆင့်ကြားခြင်းအနက်။ ဓလ္လတိ အနုသုဝတ္ထေ နိပါတော။ အံ၊ဋီ၊၂။ ၁၆၆။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။ ၃၄၃။ ကိဗုတိ အနုသုဝတ္ထေ နိပါတော။ ဇာ၊ဋီ၊၂။ ၃၈၇။ နှုတိ အနုသုဝတ္ထေ နိပါတော။ ဇာ၊ဋီ၊၂။ ၆၃။ (တိ) (၂) တဆင့်ကြားခြင်း အနက်ရှိသော။ ကိရ-သဒ္ဓေါ အနုသုဝတ္ထော။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။ ၃၀၂။ အနုသုဝနတ္ထ-လည်း ကြည့်။

အနုသုဝန (န) [အနု+သု+ယ] တဆင့်ကြားခြင်း။ အနုသုဝ-ကြည့်။

အနုသုဝနတ္ထ (ပု) [အနုသုဝန+အတ္ထ] တဆင့်ကြားခြင်းအနက်။ ဓလ္လတိ အနုသုဝနတ္ထေ နိပါတော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၈၄။ ဒီ၊ဋီ၊၁။ ၂၁၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၂၈။ ကိဗုတိ အနုသုဝနတ္ထေ နိပါတော။ ဇာ၊ဋီ၊၁။ ၁၇၄။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၆၄။ အနုသုဝတ္ထ-လည်း ကြည့်။

အနုသုဝနိဿိတ (တိ) [အနုသုဝ+နိဿိတ] တဆင့်ကြား - တဆင့်ကြားစကား - ကိုမှီသော၊သို့။ အနုသုဝိက-ကြည့်။

အနုသုဝပ္ပသန္တ (တိ) [အနုသုဝ + ပသန္တ] တဆင့်ကြားဖြင့် ကြည်ညိုသော၊ တဆင့်ကြားစကား - သူတပါးစကား - ကိုလိုက်နာ၍ကြားခြင်း - အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်သော - ကြည်ညိုမှု - သဒ္ဓါတရား - နှင့် ပြည့်စုံသော၊သို့။ ...

အနုသုပ္ပသန္တာန် ယဒိဒံ ကာဠိ ဥပါသိကာ ကုလသရိကာ။ အံ၊ ၁။ ၂၈။ အနုသုပ္ပသန္တာ-
နန္တိ အနုသုပ္ပဝေနေဝ ဥပ္ပန္နေန ပသာဒေန
သမန္တာဂတာနံ ဥပါသိကာနံ အန္တရေ ကာဠိ
ဥပါသိကာ...။ အံ၊ ၁။ ၂၅။ အနုသုပ္ပ-
နေဝါတိ ပစ္စုက္ခတော ဣပဿနေန သတ္တု
သမ္ပုခါ ဓမ္မသုပ္ပဝေနေန စ ဝိနာ ကေဝလံ
အနုသုပ္ပဝေနေဝ ပရဿ ဝစနံ အနုဂတဿ-
ဝနေနေဝ ဥပ္ပန္နေန ပသာဒေန။ အံ၊ ၁။ ၂၁။

အနုသုပ္ပသဘာဝ (ပ) [အနုသုပ္ပ+ပသာဒ] တဆင့်ကြား - တဆင့်ကြားစကား - ဖြင့်
ကြည်ညိုခြင်း။ ကာဠိ ဥပါသိကာ ပရဿ
ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ တထာဂတံ အဒိဋ္ဌ-
ပုဗ္ဗာဝ ဟုတွာ အနုသုပ္ပသဘာဝံ ဥပ္ပ-
ဒေတွာ...။ အံ၊ ၁။ ၁၈။

အနုသုပ္ပမတ္တ (န) [အနုသုပ္ပ+မတ္တ] တဆင့်
ကြားကာမှ...တသွာ န မေ အနုသုပ္ပ-
မတ္တေန ဥပသကံမိတုံယုတ္တံ။ အံ၊ ၁။ ၂၂။
မ၊ ၁။ ၂၂။

အနုသုပ္ပဝစန (န) [အနုသုပ္ပ+ဝစန] တဆင့်
ကြားစကား။ အနုသုပ္ပ-ကြည့်။

အနုသုပ္ပသစ္စ (တိ) [အနုသုပ္ပ+သစ္စ] တဆင့်
ကြား-တဆင့်ကြားစကား-ကို အမှန်ဟု
ယူသောသူ။ အနုသုပ္ပ-ကြည့်။

အနုသုပ္ပသုတ (တိ) [အနုသုပ္ပ+သုတ] တဆင့်
ကြား-တဆင့်ကြားစကား-အားဖြင့်ကြား
အပ်သောသူ။ သော ခေါ် ပနဿ အာယသ္မာ
သမံ ဝိဇ္ဇော ဝါ ဟောတိ အနုသုပ္ပသုတော
ဝါ “ ဝေသီလော သော အာယသ္မာ
အဟောသိ ဣတိပိ...”။ မ၊ ၂။ ၂၈။

အနုသုပ္ပက (တိ) [အနုသုပ္ပ+ဣက] တဆင့်
ကြား-တဆင့်ကြားစကား-ကိုမှီသော၊ တ

ဆင့်ကြားစကားရှိသော၊ သူ။ ပုန စပရံ
သန္တက ဣဓေကော သတ္တာ အနုသုပ္ပကော
ဟောတိ အနုသုပ္ပသစ္စော။ မ၊ ၂။ ၁၈။ အနု-
သုပ္ပကော ဟောတိ အနုသုပ္ပသိတော
ဟောတိ။ အနုသုပ္ပသစ္စောတိ သဝနံ သစ္စ-
တော ဂဟေတွာ ဌိတော။ မ၊ ၁။ ၁၆။
ဓမ္မကဏ္ဍာယ အပဿယဘူတော အနုသုပ္ပ-
တေဿ အတ္တိတိ အနုသုပ္ပ (အနုသု-
ပ္ပကော?)။ တေနောဿ အပဿယဝါဒံ
ဒဿေတုံ အနုသုပ္ပသိတောတိ အာဟ။
သဝနံ သစ္စတောတိ ယံ ကိဉ္စိ အနုသုပ္ပံ၊ တံ
သဝနံ သစ္စန္တိ ဂဟေတွာ ဌိတော။ မ၊ ၁။ ၁။
၁၁။

အနုသုပ္ပကပ္ပသဘာဝ (ပ) [အနုသုပ္ပက+ပသာဒ] တဆင့်ကြားခြင်း - တဆင့်ကြားစကား - မှ
လာသော-ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော-
ကြည်ညိုခြင်း။ အနုသုပ္ပကသစ္စ။ ရတနတ္တ-
ယဿ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တာနံ ကထံ သုတွာ အနု-
သုပ္ပကပ္ပသဘာဝံ ဥပ္ပါဒေတွာ သတ္တု အဒဿနေ-
နေဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ အံ၊ ၁။
၁။ ၂၅။ အနုသုပ္ပကပ္ပသဘာဝန္တိ အနုသုပ္ပ-
တော အာဂတပ္ပသဘာဝံ။ အံ၊ ၁။ ၂၁။

အနုသုပ္ပဗိယ (တိ) [အနုသုပ္ပ+ဣယ] တဆင့်
ကြားဖြင့် သစ္စာတရားကို ထိုးထွင်း၍ သိ
သောသူ။ သာဝကော ဟုတွာ ဗုဒ္ဓေါ
ဟောတိတိ? အာမန္တာ။ အနုသုပ္ပယောတိ?
နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။ ပ။ အနုသုပ္ပယောတိ?
အာမန္တာ။ အဘိ၊ က။ ၂။ ၁၆။ အနုသုပ္ပယော-
တိ အနုသုပ္ပဝေနေ ပဋိဝိက္ခမေမ္မာ။ ပစ္စိမဘဝံ
သန္တာယ ပဋိက္ခိပိတွာ ဇောတိပါလကာလေ
အနုသုပ္ပံ သန္တာယ ပဋိဇာနာတိ။ အဘိ၊ ၁။
၂။ ၁၈။

အနုသုပ္ပိ (တိ) [အနုသုပ္ပ+ဣ] တဆင့်ကြား
စကားရှိသောသူ။ အနုသုပ္ပက-ကြည့်။

အနုသုပုလ္လမတ္ထ (န) [အနုသု + ပုလ္လမတ္ထ + မတ္ထ] တဆင့်ကြားခြင်း - တဆင့်ကြား စကား - အားဖြင့် - ရအပ် - သိအပ် - ကာ မျှ။ အနုသုပုလ္လမတ္ထေနေဝ စ သုတေ...။ ဥဒါနာဋ္ဌ။ ၃၂၄။

အနုသာဒေတွာ (ကြိဝိ) [န + ဥသာဒေတွာ] မမြောက် - မချော့ - မျှ။ အနုသာဒေတွာ အနုပသာဒေတွာ သွေဝ သာဓုကံ သညာပေ- တဗ္ဗော...။ ဝိပဿနာ။ ၁၀၆။

အနုသာရ (ပု) [အနု + သရ + က] အနုသာရနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုသာဝက (တိ) [အနု + သု + ကေ + ကျ] ကြားစေ - သိစေ - တတ်သော၊ ဖတ်ကြား - ကြေးကြော် - ကြေညာ - သော၊ သံဃာ၏ - အလိုဆန္ဒ - အမိန့် - ပြန်တမ်း - ကို - ဖတ် ကြား - ကြေးကြော် - ကြေညာ - သော၊ သူ၊ ကမ္မဝါစာဆရာ။ ဥပဇ္ဈာယဿ ဒေဝ သိသံ ဆေတဗ္ဗံ၊ အနုသာဝကဿ (အနုသာဝ- ကဿ-ဣတိပိ) ဇိဝါ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊ ဂဏဿ ဥပစုဖာသုကာ ဘဒ္ဒိတဗ္ဗာ။ ဝိပဿနာ။ ၁၀၄။ သစေ ပန အနုသာဝကော သဗ္ဗေဟိ ဘိက္ခုဟိ ဝုဓုတရော ဟောတိ။ ဝိမတိ။ ၂။ ၁၃၃။

အနုသာဝန (န၊ တိ) [အနု + သု + ကေ + ယု (ကြာဝဏ - သံ)] (၁) အဖန်ဖန် - ကြားစေ - သိစေ - ခြင်း၊ ပြောကြားခြင်း။ သံဃာ၏ အမိန့် - ပြန်တမ်း - ကို - ဖတ်ကြား - ကြေး ကြော် - ကြေညာ - ခြင်း၊ ကမ္မဝါစာ - ရွတ် ဆို - ဖတ်ကြား - ခြင်း။ ကောနုသာဝန (သာရတ္ထ ၃။ ၂၆၇။ ဝိမတိ။ ၂။ ၁၃၁။) ကြည့်။ (၂) အနက်လည်း ကြည့်။ (၂) အဖန်ဖန် - ကြားစေအပ် - သိစေအပ် - သော၊ အဖန် ဖန် - ကြားစေကြောင်း - သိစေကြောင်း - ဖြစ်သော၊ စကား၊ ကမ္မဝါစာ။ ယထာ မယာ ဥတ္တိ စ အနုသာဝနာ စ ပညတ္တာ။ ဝိပဿနာ။ ၄၈၅။

ဥတ္တိ* န ဇာနာတိ၊ ဥတ္တိယာ ကရဏံ န ဇာ- နာတိ၊ ဥတ္တိယာ အနုသာဝနံ န ဇာနာတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၃၂၃။ ဥတ္တိယာ အနုသာဝနန္တိ ဣမိဿာ ဥတ္တိယာ ကော အနုသာဝနာ၊ ဣမိဿာ တိဿောတိ န ဇာနာတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၄။ ၂။ ၁၈။ ဧဝံ သတိ အညိဿာ သိမာယ ဥတ္တိ အညိဿာ အနုသာဝနာ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၃။ ၃၄။ အနု- သာဝနံ ဟိ နာမ အတ္တတော စ ဗုဉ္ဇနတော စ အဘိနံ ဟောတိ “ဒုတိယမ္ပိ တေမတ္ထံ ဝဒါမိ”- တိအာဒိသု ဝိယ။ ကင်္ခါ။ ၁၀၁။ (ဝိမတိ။ ၂။ ၁၆၃-၄။ ကင်္ခါ။ ၁၀၆။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၅၆-တို့လည်း ကြည့်။) (၃) (က) ကွဲပြားခြင်းအားလျော် စွာ - ကြားစေ - သိစေ - ခြင်း။ (ခ) ကွဲပြား ခြင်းအားလျော်သော ဝတ္ထုကို - ကြားစေ - သိစေ - ခြင်း။ (ဂ) ကွဲပြားခြင်းအားလျော် သော စကားဖြင့် - ကြားစေ - သိစေ - ခြင်း။ (ဃ) သဘောတူ - ခွင့်ပြု - လျက် - ကြား စေ - သိစေ - ခြင်း။ ပဉ္စဟုပါလိ အာကာရေဟိ သံသော ဘိဇ္ဇတိ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ၊ ကမ္မေန၊ ဥဒ္ဓေသေန၊ ဝေါဟရန္တေန၊ အနုသာဝနေန၊ သလာကဂ္ဂါဟေန။ ဝိ၊ ၅။ ၃၄၉။ အနုသာဝနေ- နာတိ နန တုမေ ဇာနာထ မယံ ဥစ္စာ ကုလာ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ ဗဟုဿုတဘာဝဉ္စ... ဣတိအာဒိ- နာ နယေန ကဏ္ဍမူလေ ဝစိဘေဒိ ကတွာ အနုသာဝနေန။ ဝိ၊ ၄။ ၁၄။ ၂၂။ မ၊ ၄။ ၇၅။ အ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၇။ ဥဒါနာဋ္ဌ။ ၂၈။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၆။ အနုသာဝနေနာတိ အနု အနု ကထနေန။ တေနာဟ “နန တုမေ” တိအာဒိ။ ဝိမတိ။ ၂။ ၁၃၀။ အနုသာဝနေနာတိ ဘေဒဿ အနု- ရူပသာဝနေန။ ယထာ ဘေဒေါ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာနံ ဘိက္ခုနံ အတ္တနော ဝစနဿ သာဝနေန ဝိညာပနေနာတိ အတ္ထော။ တေ- နာဟ “နန တုမေ” တိအာဒိ။ သာရတ္ထ။ ၃။ ၄၈၉။ အနုသာဝနေနာတိ အနုရူပံ သာဝနေန။ ဘေဒဿ အနုရူပံ ယထာ ဘေဒေါ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာနံ အတ္တနော ဝစနဿ သာဝနေန

ဝိညာဉ်ပနေန။ တေနာဟ “နန္တုမေ”တိ-
 အာဒိ။မ၊ဋီ၊၂။၂၉၃။အံ၊ဋီ၊၁။၂၁၂။ဘေဒါန-
 ဂ္ဂပဿ သာဝနံ အနုသာဝနံ၊ဘေဒါနဂ္ဂပေန
 ဝါ ဝစနေန ဝိညာဉ်နံ။မူလဋီ၊၂။၂၀၇။ဘေဒါ-
 နဂ္ဂပဿ ဝတ္ထုနော။ဘေဒါနဂ္ဂပေန “အဓမ္မေ
 ဓမ္မော”တိအာဒိနယပွဝတ္ထေန။ အနုဋီ၊၂။
 ၂၀၈။အနုသာဝနတိ-လည်းကြည့်။

အနုသာဝနကရဏ (န) [အနုသာဝန+ကရ-
 ဏ] ကမ္မဝါစာကို-ပြုခြင်း-ရွတ်ဖတ်ခြင်း။
 သာဝနာယ အနောကာသေ ပဌမံ ဥတ္တိံ
 အဋ္ဌပေတွာ အနုသာဝနကရဏံ အကာလေ
 သာဝနံ နာမ။ကင်္ခါ၊၁၀၆။သာရတ္ထ၊၂။၅၆။...
 ဧဝံ ဥပဇ္ဈာယေဟိ အညမညံ သဒ္ဓိဝိဟာရိ-
 ကာနံ အနုသာဝနကရဏံ ငုတ္တံ၊ တံ ဥပ-
 လက္ခဏမတ္ထံ။ ဝိမတိ၊၂။၁၃၂။

အနုသာဝနကိရိယာ (ထိ) [အနုသာဝန+
 ကိရိယာ] ကမ္မဝါစာကို-ပြုခြင်း-ရွတ်ဖတ်
 ခြင်း။တဉ္စ ခေါ အနုသာဝနကိရိယံ ဧကေန
 ဥပဇ္ဈာယေန အနုဇာနာမိတိ အတ္ထော။ဝိ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၃၁၅။(ဝဇီရ၊၄၄၁-လည်းကြည့်။)

အနုသာဝနတ္ထယ (န) [အနုသာဝန+တယ]
 အနုသာဝန - အပန်ပန် ကြားစေအပ်သော
 စကား - ၃-ခုတို့၏ အပေါင်း။ “ယဿ
 သိယာ”တိအာဒိဝစနတ္ထယံ ပန အတ္ထတောပိ
 ဗျဉ္ဇနတောပိ ဘိန္နံ၊ တေနဿ အနုသာ-
 ဝနတ္ထယံ န ယုဇ္ဇတိ။ကင်္ခါ၊၁၀၁။အနုသာ-
 ဝနတ္ထယန္တိ... အနုသာဝနာနံ တယံ။ တာနိ
 ဟိ အနု ပုနပျုနံ သာဝိယတေ ဧတေဟိတိ
 အနုသာဝနာနိတိ ဝုစ္စန္တိ။ကင်္ခါ၊ယော၊၁။
 ၂၂၃-၄(ဤ၌ အနုသာဝနတ္ထံ-ဟုရှိမှ အဿနှင့်
 အရကွဲ၍ သင့်မည်။)

အနုသာဝနဒေါသ (ပု) [အနုသာဝနာ+
 ဒေါသ] ကမ္မဝါစာ၏အပြစ်။ ဝတ္ထုသံသ-
 ပုဂ္ဂလာနံ အပရာမသနာနိ၊ သာဝနာယ

ဟာပနံ၊ အကာလေ သာဝနန္တိ ဣမေ ပဉ္စ
 အနုသာဝနဒေါသာ။ကင်္ခါ၊၁၀၆။သာရတ္ထ၊
 ၂။၅၆။(၁-ရဟန်းလောင်း၏အမည်ကို မပြော
 ကြား၊ မကြေညာခြင်း၊ ၂-သုဏာတု မေ
 သန္တေ ဟုသာ ရွတ်ဆို၍ “သံဃော” ဟု
 ထည့်၍ မရွတ်ဆိုခြင်း၊ ၃-ဥပဇ္ဈာယ်၏အမည်ကို
 မပြောကြား၊မကြေညာခြင်း၊ ၄-ကမ္မဝါစာကို
 ၃-ကြိမ်ရွတ်ဖတ်ရမည်ဖြစ်ရာ တစုံတခုသော
 အကြိမ်ကို မရွတ်ဖတ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် လုံးဝ
 မရွတ်ဖတ်မူ၍ ၃-တံကိုသာ ၄-ကြိမ်ရွတ်ဖတ်
 ခြင်း၊ ထို့ပြင်လည်း ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဖတ်စဉ်
 အတွင်း အကွရာကိုဖြစ်စေ၊ ပုဒ်ကိုဖြစ်စေ
 မရွတ်ဖတ်ခြင်း၊ မကောင်းသဖြင့် ရွတ်ဖတ်
 ခြင်း၊ ဤ၅-ပါးတို့သည် ကမ္မဝါစာ၏ အပြစ်တို့
 ဖြစ်ကုန်၏။)

အနုသာဝနနယ (ပု) [အနုသာဝန+နယ] ကမ္မ-
 ဝါစာရွတ်ဖတ်နည်း “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော စ
 အယံ ဓမ္မရက္ခိတော စ အာယသ္မတော သံဃ-
 ရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော”တိအာဒိနာ
 နယေန ဧကေန အာစရိယေန ချိန္တံ ကေသျှံ
 ခဏေ အနုသာဝနနယော ဒဋ္ဌဓဗ္ဗော။ ဝိမတိ၊
 ၂။၁၃၁။

အနုသာဝနဝိပတ္တိ (ထိ) [အနုသာဝနာ+ဝိပတ္တိ]
 ကမ္မဝါစာ၏ ချွတ်ယွင်းခြင်း။ (ကမ္မဝါစာ၏
 ချွတ်ယွင်းခြင်းသည်ကမ္မဝါစာ၏အပြစ်၅-ပါး
 ပင် ဖြစ်သည်။) အနုသာဝနဒေါသ-ကြည့်။

အနုသာဝနဝိပန္န (တိ) [အနုသာဝနာ+ဝိပန္န]
 ကမ္မဝါစာနှင့် မပြည့်စုံသော၊ ကမ္မဝါစာ
 ချွတ်ယွင်းသော၊ ကမ္မဝါစာ၏ အပြစ် ၅-ပါး
 တို့တွင် ၁-ပါး ၂-ပါး စသည်နှင့် ငြိစွန်းသော။
 အနုသာဝနဝိပန္နမ္ပိ ကမ္မံ ကရေန္တိ ဥတ္တိ-
 သမ္ပန္နံ။ ဝိ၊၃။၄၃၆။

အနုသာဝနသမ္ပတ္တိ (ထိ) [အနုသာဝနာ+
 သမ္ပတ္တိ] ကမ္မဝါစာ၏ပြည့်စုံခြင်း၊ ကမ္မဝါစာ၏

အပြစ် ၅-ပါးမှ ကင်းလွတ်ခြင်း။ ဣတိ ဣမေဟိ ဒေါသေဟိ ဝိမုတ္တာယ အနုသာဝနာယ သမ္ပန္နံ အနုသာဝနသမ္ပတ္တိဝသေန အကပ္ပံ ဟောတိ။ (အနုသာဝနသမ္ပတ္တိသမ္ပန္န နာမ။ သာရတ္ထ၊ ၂။) ကင်္ခါ။ ၁၀၆။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၅၆။ ဝိနယပရိယာယေန ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ ဥတ္တိသမ္ပတ္တိ အနုသာဝနသမ္ပတ္တိ သိမသမ္ပတ္တိ ပရိသသမ္ပတ္တိတိ အယံ ဝိနယော နာမ။ မ၊ ၄၊ ၄။ ၃၂။ (ဝင်္ဂေ၊ ၄၄၂-လည်း ကြည့်။) အနုသာဝနသမ္ပဒါ-လည်း ကြည့်။

အနုသာဝနသမ္ပတ္တိသမ္ပန္န (တိ) [အနုသာဝနသမ္ပတ္တိ + သမ္ပန္န] အနုသာဝနသမ္ပတ္တိနှင့် ပြည့်စုံသော။ အထက်ပုဒ် ကြည့်။

အနုသာဝနသမ္ပဒါ (တိ) [အနုသာဝနာ + သမ္ပဒါ] ကမ္မဝါစာ၏ ပြည့်စုံခြင်း၊ ကမ္မဝါစာ၏ အပြစ် ၅-ပါးမှ ကင်းလွတ်ခြင်း။ ယေန သတ္တု-သာသနေနာတိ ဥတ္တိသမ္ပဒါယ အနုသာဝနသမ္ပဒါယ.....။ ဝိ၊ ၅။ ၂၉။ သတ္တုသာသနန္တိ ဥတ္တိသမ္ပဒါ အနုသာဝနသမ္ပဒါ စ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၄၂။

အနုသာဝနသမ္ပန္န (တိ) [အနုသာဝနာ + သမ္ပန္န] ကမ္မဝါစာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ကမ္မဝါစာ၏ အပြစ် ၅-ပါးမှ ကင်းလွတ်သော။ ဥတ္တိဝိပနုဗ္ဗိ ကမ္မကရောန္တိ အနုသာဝနသမ္ပန္နံ။ ဝိ၊ ၃။ ၄၃။

အနုသာဝနာနယ (ပု) [အနုသာဝနာ + နယ] ကမ္မဝါစာ၌ လာသောနည်း၊ ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဖတ်၍ သမုတ်သောနည်း။ ဣဒဉ္စ ဝတ္ထု-ဩလောကနတ္ထာယ သမ္ပုတိကမ္ပံ အနုသာဝနာနယေန (ကမ္မဝါစာ၌ လာသောနည်း အားဖြင့်၎င်း?) ဩလောကေတွာပိ (ပန်ကြား၍၎င်း?) ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၅။ ဩလောကေတွာပိတိ အပလောကေတွာပိ၊ အပလောကနကမ္မဝသေနာပိတိ အတ္ထော၊ အပ-သဒ္ဓဿာပိ ဩ-အာဒေသော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၇။

(သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃၄-လည်း ကြည့်။) အနုသာဝနာနယေနာတိ ဧတ္တ “ဒမိဋ္ဌဘာသာယပိ ဝဇ္ဇတိ”တိ ဝဇ္ဇန္တိ။ ဝင်္ဂေ၊ ၁၉၂။ ပဒဘာဇနိယံ ဝုတ္တေန ဥတ္တိဒုတိယကမ္ပေန၊ အပလောကနကမ္မဝသေန ဝါ သံသေန သမ္ပတာ။ ကင်္ခါ၊ ၄။ သစ်။ ၂၃။

အနုသာဝိတ (တိ) [အနု + သု + ဧက + တ] ကြားစေအပ် - အပန်ပန် ကြားစေအပ် - ပြောကြားအပ် - သော၊ အပန်ပန် ရွတ်ဖတ်အပ်သော။ ယာဝတတိယံ အနုသာဝိတံ ဟောတိတိ သင်္ကပ္ပိ အနုသာဝိတံ ဟောတိ။ ဝုတိယမ္ပိ...တတိယမ္ပိ အနုသာဝိတံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၄၁-၂။ အနုပဇ္ဈာယကဿပိ ယေန ကေနစိ အနုသာဝိတေ ဥပသမ္ပဒါ ဟောတိ၊ ကိမာ ပန သဥပဇ္ဈာယကဿ ဥပဇ္ဈာယေနေဝ အနုသာဝနေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၃၂။ အနုသာဝိယမာန-လည်း ကြည့်။

အနုသာဝိယတိ (ကမ္မ၊ ကြိ) [အနု + သု + ဧက + ယ + တိ] ကြားစေ - အပန်ပန် ကြားစေ - သိစေ - အပ်၏၊ အပန်ပန် ရွတ်ဖတ်အပ်၏။ အနုသာဝိယမာန-ကြည့်။

အနုသာဝိယမာန (တိ) [အနု + သု + ဧက + ယ + မာန] ကြားစေအပ် - အပန်ပန် ကြားစေအပ် - ပြောကြားအပ် - သော။ ယော ပန ဘိက္ခု ယာဝတတိယံ အနုသာဝိယမာနေ သရမာနော သန္တိ အာပတ္တိ နာဝိကရေယျ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၄၁။ ဣဒံ ပါတိမောက္ခ နာမ ယာဝတတိယံ အနုသာဝိယတိ၊ တသ္မိ ယာဝတတိယံ အနုသာဝိယမာနေ ယော သရမာနော သန္တိ အာပတ္တိ နာဝိကရေတိ။ ကင်္ခါ၊ ၁၀၂။

အနုသာဝေတဗ္ဗ (တိ) [အနု + သု + ဧက + တဗ္ဗ] အပန်ပန် ကြားစေအပ်သော။ (က) အပန်ပန်

ပြောကြားအပ်သော၊ အပန်ပန်ရွတ်ဖတ်အပ်သော။ အပရေ အနုဿာဝေတီပဿ အနုဿာဝေတီပဿ အတ္တံ ဝိကပ္ပေတု။ ကင်္ခါ၊ ၁၀၁။ (၁) ကမ္မဝါစာဆရာပြုလုပ်၍ ရဟန်းပြုပေးအပ်သော၊ သူ။ ကေန အာစရိယေန ဒွေဝါ တယော ဝါ အနုဿာဝေတီဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၃၁၅။ ဝဇီရ။ ၄၄၂။

အနုဿာဝေတီ (ကာကြိ) [အနု+သု+ကေ+တိ] (၁) အပန်ပန်-ကြားစေ-သိစေ-၏။ မြက်ဆီ၏။ ကြေးကြော်၏။ ကြေညာ၏။ ဘုမ္မာ ဒေဝါ သဒ္ဓမနုဿာဝေတီ။ အံ၊ ၂။ ၄၇၈။ သဒ္ဓမနုဿာဝေတီ...။ ဝိ၊ ၁။ ၂၂၂။ သဒ္ဓမနုဿာဝေယျ။ အံ၊ ၁။ ၂၂၉။ သဒ္ဓမနုဿာဝေသိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၂၃။ ဝိ၊ ၄။ ၃၀၃။ ဒီ၊ ၂။ ၁၆၆။ သံ၊ ၁။ ၂၃၃။ ဘုမ္မာ ဒေဝါ သဒ္ဓမနုဿာဝေသံ...။ ဝိ၊ ၁။ ၂၃၁။ ဝိ၊ ၃။ ၁၇၇။ ဒီ၊ ၂။ ၄၁၁။ မ၊ ၁။ ၂၃၁။ ပဋိသံ၊ ၃၃၂။သဒ္ဓံ အနုဿာဝေသံ၊ ယထာ အညေပိ ဒေဝါ သုကန္တိ၊ တထာ နိစ္ဆာရေသံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၀။ တထာ နိစ္ဆာရေသန္တိ တထာ မဟန္တံ သဒ္ဓံ ကတွာ နိစ္ဆာရေသံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၄။ အနုဿာဝေသန္တိ မဟန္တံ သဒ္ဓံ သုတွာ သာဝေသံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၇။ သဒ္ဓမနုဿာဝေသန္တိ ကေပ္ပဟာရေနော သာဓကောရံ ဒတွာ “တေ ဘကဝတာ”တိအာဒိနိ ဝဒန္တာ သဒ္ဓံ အနုဿာဝေသိ သု။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၇။ (၂) အပန်ပန်-ကြားစေ-သိစေ-၏။ ရွတ်ဖတ်၏။ ကမ္မဝါစာဆရာပြုလုပ်၍ ရဟန်းပြုပေး၏။ ဥတ္တိဝုတိယေ စေ ဘိက္ခဝေ ကမ္မေ ကောယ ဥတ္တိယာ ကမ္မံ ကရေတိ၊ န စ ကမ္မဝါစံ အနုဿာဝေတီ၊ အဓမ္မကမ္မံ။ ဝိ၊ ၃။ ၄၃၇။ ..သုမနတ္ထေရော နန္ဒတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အနုဿာဝေတီ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၃၂။ ယော မံ ပဗ္ဗာဇေသိ၊ ယော မံ အနုဿာဝေသိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၆။ ယော ဥပဇ္ဈံ အဒတွာ အာစရိယောဝ ဟုတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ၊ ကမ္မဝါစာ-

ရိယော ဟုတွာ ဥပသမ္မာဒေသိ စ၊ တံ သန္တာယ “ယော မံ ပဗ္ဗာဇေသိ၊ ယော မံ အနုဿာဝေသိ”တိ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၇၉။ ယာဟံ ပဗ္ဗာဇေသိ၊ ယာဟံ အနုဿာဝေသိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၈။ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ သန္တိ ကေ ဒူတံ ပါဟေသိ “အာဂစ္ဆတု အာနန္ဒော ဣမံ အနုဿာဝေသတူ”တိ (အနုဿာဝေသတီတိ။ သျာ)။ ဝိ၊ ၃။ ၁။ ၂၉။ (ဤပုဒ် ကား ရွပ်ထူးတည်း။ ဘဝိယန္တိနှင့် ပဉ္စမိကို ရော၍ သုံးထားသည်။ မောဂ်၊ နိဿျ၊ နိဂုမ်း (နာ-၉၉၇)၌လည်း ‘သဗ္ဗညုတာယ မမ ဟေဿတု နာဂတမ္ပိ’ ဟု ဤအသုံးမျိုး တွေ့ရ၏။) ပရိဝါသဒါနံ ဥဿုက္ကံ ကရိဿာမိ ဝါ အနုဿာဝေသာမိ ဝါ ကကပ္ပရကော ဝါ ဘဝိဿာမိတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၀၀။ (၃) (က) ကွဲပြားခြင်းအားလျော်စွာ - ကြားစေ - သိစေ - ၏။ (ခ) ကွဲပြားခြင်းအားလျော်သော ဝတ္ထုကို - ကြားစေ - သိစေ - ၏။ (ဂ) ကွဲပြားခြင်းအားလျော်သော စကားဖြင့် - ကြားစေ - သိစေ - ၏။ (ဃ) သဘောတူ - ခွင့်ပြု - လျက် - ကြားစေ - သိစေ - ၏။ စတုတ္ထော အနုဿာဝေတီ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၆၇။ စတုတ္ထော အနုဿာဝေတီတိ သံသံ ဘိန္တိဿာမိတိ အဓမ္မဝါဒီ စတုတ္ထော ဟုတွာ အနုဿာဝေတီ၊ အနုနယန္တော သာဝေတီ။ “န တုမ္မာကံယေဝ နရကဘယံ အတ္ထိ၊ အမ္မာကမ္ပိ အတ္ထိ၊ . ဣတိအာဒိနာ နယေန “အဓမ္မဓမ္မော”တိ ဧဝံ အဋ္ဌာရသဘောဒကရဝတ္ထုနိ ဗောဓေတီတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၁၃။ .. အနုနယန္တောတိ အနုဇာနာပေန္တော၊ ဘေဒဿ အနုရူပံ ဝါ ဗောဓေန္တော၊ ယထာ ဘေဒေါ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဘိန္တိတဗ္ဗေ ဘိက္ခုဝိညာပေန္တောတိ အတ္ထော၊ တေနာဟ “န တုမ္မာက”န္တိအာဒိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၂၁။ အနုဿာဝန (၃) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုသာဝေတုံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+သု+ဇော+တံ] အပန်ပန် - ကြားစေ - သိစေ ခြင်းငှါ၊ ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဖတ်ခြင်းငှါ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခုဝေ ဂေါတ္တေနပိ အနုသာဝေတုံ။ ဝိ၊၃။ ၁၂၉။

အနုသာဝေတုကာမ (တိ) [အနုသာဝေတုံ+ကာမ+ဇာ] အပန်ပန် - ကြားစေ - သိစေ - ခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊ ကြားစေ - သိစေ - လိုသော၊ ကမ္မဝါစာရွတ်ဖတ်လိုသော၊ သူ။ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ပကတိနာမံ ပရိဝတ္တေတွာ အနုပဗ္ဗေန နာဂါဒီနာမေန အနုသာဝေတုကာမေန ပဋိကစ္ဆေဝ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၃၀။

အနုသာဝေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+သု+ဇော+တွာ] (၁) ကြားစေ၍၊ အပန်ပန် - ကြားစေ - သိစေ - ၍၊ ပြောကြား၍။ တတောသာ အနုသာဝေတွာ၊ ဘိက္ခုသံဃမ္ပိ သုဗ္ဗတာ။ အပ၊ ၂။ ၂၁၁။ (၂) (က) ကွဲပြားခြင်းအားလျော်စွာ - ကြားစေ - သိစေ - ၍။ (ခ) ကွဲပြားခြင်းအားလျော်သော ဝတ္ထုကို - ကြားစေ - သိစေ - ၍။ (ဂ) ကွဲပြားခြင်းအား လျော်သော စကားဖြင့် - ကြားစေ - သိစေ - ၍။ (ဃ) သဘောတူ - ခွင့်ပြု - လျက် - ကြားစေ - သိစေ - ၍။ ဧဝံ အနုသာဝေတွာ တေသံ စိတ္တံ ဥပတ္တမ္ပေတွာ အနိဝတ္တိဓမ္မေ ကတွာ။ ဝိ၊၄။ ၂၂။ မ၊၄။ ၇၅။ အံ၊၄။ ၁။ ၃၅၄။ ၂၃၅။ ၂၃၆။ ၂၃၇။ အနုသာဝန (၃) အနက်လည်း ကြည့်။

အနုသာဝေန္တ (တိ) [အနု+သု+ဇော+အန္တ] ကြားစေ - သိစေ - သော၊ ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဖတ်သော၊ သူ။ ကောနုသာဝန (ဝိ၊၄။ ၃။ ၃၁၅) ကြည့်။

အနုသာဟ (ပ) [န+ဥဿာဟ] အားမထုတ်ခြင်း၊ ကြောင့်ကြ မစိုက်ခြင်း။ ဘိက္ခုသံဃေ သိက္ခိ သမာဒိယမာနေ အနုသာဟံ ပဝေဒေသိ။ မ၊ ၂။ ၁၀၁။ အရညဝါသေ

အနုသာဟံ ပဝေဒေန္တေ...။ ဇာ၊၄။ ၄။ ၂၂။

အနုသာဟန (န) [န+ဥဿာဟန] (၁) အားမထုတ်ခြင်း၊ ကြောင့်ကြမစိုက်ခြင်း။ (တိ) (၂) အားထုတ်ခြင်း - မရှိ - ကင်း - သော။ အနုသာဟနာဝသံဒနဘာဝေန သံဟတဘာဝေါ ထိနံ။ မူလဒီ၊ ၁။ ၁၂၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၅၀။

အနုသာဟ(န)လက္ခဏ (တိ) [အနုသာဟ(န) + လက္ခဏ] အားမထုတ်ခြင်း - ကြောင့်ကြမစိုက်ခြင်း - လက္ခဏာရှိသော။ ထိနံ အနုသာဟနလက္ခဏံ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၅၂။ ထိနံ အနုသာဟလက္ခဏံ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၉၉။ အနုသာဟလက္ခဏန္တိ ဥဿာဟပဋိပက္ခလက္ခဏံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၅၀။

အနုသာဟသံဟနန (န) [အနုသာဟ+သံဟနန] အားထုတ်ခြင်းကင်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တွန့်ဆုတ်ခြင်း၊ အားမထုတ်ခြင်းကြောင့် တွန့်ဆုတ်ခြင်း။ ထိနံ အနုသာဟသံဟနနံ၊ မိဒ္ဓံ အသတ္တိဝိသာတော။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၄၅။

အနုသာဟသံဟနနတာ (တိ) [အနုသာဟသံဟနန+တာ] အားထုတ်ခြင်းကင်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တွန့်ဆုတ်သည်၏အဖြစ်၊ အားမထုတ်ခြင်းကြောင့် တွန့်ဆုတ်သည်၏အဖြစ်။ ထိနနတာ ထိနံ၊ မိဒ္ဓနတာ မိဒ္ဓံ အနုသာဟသံဟနနတာ (အနုသာဟနတာ၊ သီ၊ သျှာ) အသတ္တိဝိသာတော စာတိ အတ္ထော။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၉၉။ မဟာနိ၊ ၄။ ၅၂။

အနုသာဟိတ (တိ) [န+ဥဿာဟိတ] မတိုက်တွန်း - မနှိုးဆော် - အပ်သော၊ သူ။ .. သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုရက္ခတွာ အသံသိဒန္တော အနုသာဟိတော ပရေဟိ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကဓောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၈၃။ အနုသာဟိတောတိ ကေနပိ န ဥဿာဟိတော။ သရသ-

တော ဟိ ပုညပဋိပတ္တိဒဿနမိဒံ။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ၊
၂။ ၁၁၇။ ပရေဟိ အနုဿာဟိတော
သာမံ အသင်္ခါရိကစိတ္တေန ကရေတိ။ သံ၊ ၄။
၂။ ၅၄။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၅။

အနုသုတ (တိ) [န+ဥဿိတ] မထောင်အပ်
သော၊ မာနသည် မထောင်အပ်သော၊
မထောင်လွှား မတက်ကြသော။ တံ ကထံ
ကထယေ ခိရော၊ အဝိဇ္ဇဒွေ၊ အနုသုတော။
အံ၊ ၁။ ၁၉၉။ န ဟိ မာနသိတာ ဟုတော
ပဏ္ဍိတာ ကထယန္တိ၊ မာနေန ပန အနုသု-
တောဝ ဟုတော မန္တယေ ကထေယျ ဘာ-
သေယျ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၈။

အနုသုက (တိ) [န+ဥဿက။ (အနုသုက-
သံ)] အားထုတ်-ကြောင့်ကြ-ဗျာပါရ-
မှု မရှိသော၊ လွတ်လပ် ချမ်းမြေ့သော။
တေသု ဥဿုက္ကဇာတေသု၊ ဘဝသောတာနု-
သာရိသု၊ ကေဓ တဏှံ ပဇဟိံသု၊ ကေ
လောကသ္မိံ အနုသုကာ။ သံ၊ ၁။ ၁၅။ အနု-
သုကာတိ အဝါဝဋ္ဋာ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၅၁။ ဝိတ-
လောဘာ အနုသုကာ။ အံ၊ ၂။ ၄၇၂။ အနု-
သုကာတိ ကတ္တစိ ဥဿုက္ကံ အနာပန္နာ။ အံ၊
၄။ ၁။ ၁၇၉။ (ဓမ္မ။ ၄၃။ ဇာ၊ ၁။ ၆၅၊ ၃၆၀။
ဇာ၊ ၂။ ၁၆၁-တို့လည်း ကြည့်။) အနုသုက္က-
လည်း ကြည့်။

အနုသုကိတ (ထိ) [အနိသုကိတာမှ ပျက်လာ
သောပါဌ် ?] မနာလိပ္ပု-ဋြူစုပ္ပ-မရှိသော
သူ၏အဖြစ်-မရှိခြင်း။ အနုသုကိတာဒိနာ
အတ္တနော သဘာဝသိလေန စ ဥပေါသထ-
သီလာဒိသမာဒါနသိလေန စ ကာရဏဘူ-
တေန။ ဝိမာန၊ ၄။ ၆၆။

အနုသုကိ (တိ) [အနိသုကိမှ ပျက်လာသော
ပါဌ် ?] မနာလိပ္ပု-ဋြူစုပ္ပ-မရှိသောသူ။
“ဥတ္တရာ ဥပါသိကာ သီလာဇာရသမ္ပန္နာ အနု-
သုကိ အမတ္တရိ အက္ခောဓနာ”တိအာဒိနာ။ ။
ဝိမာန ၄။ ၆၇။ အနိသုကိလည်း ကြည့်။

အနုသုက္က(တိ) [(၁) န+ဥဿုက္က (၂)အနု+
ဥဿုက္က] (၁) ကြောင့်ကြ - အားထုတ် -
ဗျာပါရ - မှုမရှိသောသူ။ အပ္ပေါသုက္က-
ကြည့်။ (၂) လျော်သော - ကြောင့်ကြ -
အားထုတ် - မှုရှိသော။ ဇနပဒေါ ဝါ တမ္ပိ
ထာဝရိယပ္ပတ္တော အနုသုက္ကော (အနု-
ယုတ္တော၊ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၂။ အနုယုတ္တောတိ နိစ္စ-
ပယုတ္တော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃၄၅။) သကမ္ပနိ-
ရတော အစလော အသမ္ပဝေဓိတိ ဇန-
ပဒတ္တာဝရိယပ္ပတ္တော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၁။ သုတ္တနိ၊
၄။ ၂။ ၁၇၁။ (ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၃၇။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၆-တို့
လည်းကြည့်။) အနုသုက-လည်း ကြည့်။

အနုသုက္ကတ (ထိ) [အနုသုက္က+တာ] အား
ထုတ် - ကြောင့်ကြ - ဗျာပါရ - မှု မရှိသော
သူ၏အဖြစ်၊ လွတ်လပ်ချမ်းမြေ့သော သူ၏
အဖြစ်။ ခန္ဓသင်္ခါတဿ စုက္ခာဘာရဿ ပရိ-
ညာတတ္တာ အနုသုက္ကတယ စ။ ဇေတ္တိ ၄။
၈၄။ အနုညပေါသီလည်း ကြည့်။

အနုသုတ(တိ) [(၁) အနု+သု+တ။ (အနု-
ရိ၊ တ-သံ) (၂) န+အဝဿုတ၊ အဝ-ကို သြ၊
သြ ကိ ဥ-ဝိပရိတ် ပြု။] (၁) အစဉ်အားဖြင့် -
တဆင့် - ကြားအပ် - ကြားဘူး - သော။
အနုနုသုတ-ကြည့်။ (၂) ဖုဂဓသည်ဖြင့် -
မစုတ်စို - မယိုစိမ်း - သော၊ ဖုဂဓသည်၏ ယိုစိမ်း
ခြင်းမှ ကင်းသောသူ။... “အနုသုတ” နှစ်ပိ
ပါဌော၊ အနဝဿုတန္တိ အတ္တော။ မ၊ ၄။ ၁။
၂၉၈။ အနဝဿုတ-လည်း ကြည့်။

အနုသုတိ (ထိ) [အနု+သု+တိ] ကြားခြင်း၊
တဆင့်ကြားခြင်း၊ အဖန်ဖန် - အထပ်ထပ် -
ကြားခြင်း။ အနုသုဝ-ကြည့်။

အနုသုတိက (တိ) [အနု+သုတိ+က] သူတပါး
တို့ထံမှ တဆင့်ကြားခြင်းရှိသော၊ တဆင့်
ကြားဖြင့် ကြံဆ၍ယူသောသူ၊ အနုသု-
တိကတက္ကိပုဂ္ဂိုလ်။ တတ္ထ စတုဗ္ဗိဓော တက္ကိ
အနုသုတိကော ဇာတိဿရော လာဘီ သုဒ္ဓ-

တက္ကိကောတိ။ တတ္ထ ယော... သုတ္တာ...
 တက္ကယန္တော ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ။ အယံ အနုဿု-
 တိကော နာမ၊ ဒီဠ၊ ၁။ ၉၉။ ပရေဟိ ပုန
 သဝနံ အနုဿုတိ။ သာ ယဿာယံ အနုဿု-
 တိကော။ သီ၊ ၉။ သစ်၊ ၁။ ၄၀၀။ အယံ အတ္တနာ
 ဂတမဂ္ဂံ ပဝေဒေတိ။ န အနုဿုတိကော။
 မ ဋ္ဌိ ၂။ ၁၂။

အနုဟသတိ (ကြိ) [အနု+ဟသ+အ+တိ]
 ရည်ရွယ်၍ - စောင်းမြောင်း၍ - ပြင်းစွာ -
 ရယ်၏။ အနုဇ္ဈန္တ-ကြည့်။

အနုဟိရမာန (တိ) [အနု+ဟရ+ယ+မာန။
 မောဂ်၊ နိသျှ၊ နာ-၇၉၇-ကြည့်။] ဆောင်အပ်
 သော၊ ဆောင်း-မိုး-အပ်သော။ သေတမ္ပိ
 ဆတ္တေ အနုဟိရမာနေ (သီ၊ မူကွဲ၊ ဒီဠ၊
 ၁။ ၆၀)။ အနုဟိရမာနေတိ ဓာရိယမာနေ။
 ဒီဋ္ဌိ ၁။ ၁၀၂။ အနုဟိရမာနေတိ ဓာရိယ-
 မာနေ။ “အနုဓာရိယမာနေ”တိပိ ဣဒါနိ
 ပါဠော။ သီ၊ ၉။ သစ်၊ ၁။ ၃၀၄။

အနုဋ္ဌာ(လာ) (တိ) [ယဒိစ္စာနာမ်] (၁)
 ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ - အမြတ်ဆုံး တပည့်
 မ-အဂ္ဂသာဝိကာ၊ အနုဋ္ဌာထေရီ။ အနုဋ္ဌာ
 ဥရုဝေဋ္ဌာ စ၊ အဟေသု အဂ္ဂသာဝိကာ။
 ဗုဒ္ဓဝံ ၃၇၈။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၉။ ၃၁၂။ (၂) စူဠသေဋ္ဌိ
 မည်သော ဗာရဏသီသုဌေး၏သုံး အနုလာ။
 စီတာ ပနဿ အနုလာ အနုကဝိန္ဒေ။ ။
 ပေတဌ။ ၉၉။ (၃) သီဟိုဠ်ကျွန်း မုလသီဝ
 မင်း၏ သုံးတော်၊ ဒေဝါနံပိယတိဿမင်း၏
 နောင်တော် မဟာနာဂမင်း၏ မိဖုရားဖြစ်
 သော အနုဋ္ဌာဒေဝီ။ (နောင်တွင် သံဃမိတ္တာ-
 ထေရီထံ ရဟန်းပြုသည်။) သဟာယကဿ
 ကိရတေ ဒေဝါနံပိယတိဿဿ ရညော ဘာတု
 ဇာယာ အနုဋ္ဌာ နာမ ဒေဝီ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ။
 ဝိ၊ ၉။ ၁။ ၆၇။ အနုဋ္ဌာ ဒေဝီတိ ရညော ဇေဋ္ဌ-
 ဘာတု ဇာယာ အနုဋ္ဌာ နာမ ဒေဝီ။ သာရတ္ထ၊
 ၁။ ၁၇၆။ အနုဋ္ဌာဒေဝီ နာမ ရညော ဇေဋ္ဌ-

ဘာတု ဇာယာ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၅။ အနုလာဒေဝီ
 သီဝလံ စ၊ မုလသီဝဿ ဓိတဏှေ။ ဒီပဝံ၊ ၁။ ၇။

အနုဋ္ဌာရ(တိ) [န+ဥဋ္ဌာရ]မမွန်မြတ်- ယုတ်ညံ့-
 သော။ ကိစ္စဝသေန အရဟတံ အနုဋ္ဌာရေသု
 ဝတ္ထုသု ဟသိတုပ္ပါဒနရသာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၈၇။
 အနုဋ္ဌာရေသုတိ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကပေတရူပါ-
 ဒီသု၊ အညေသု ဝါ အပ္ပဏိတေသု ဝတ္ထုသု။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၉။ ၂။ ၁၃၀။ အနုဋ္ဌာရံ ပရိတ္တကုသလံ။
 မ၊ ၉။ ၂။ ၁၅။

အနုဋ္ဌာရဇ္ဈာသယ(တိ) [န+ဥဋ္ဌာရ+အဇ္ဈာသ-
 ယ]မမွန်မြတ်သော-အလိုဆန္ဒ-အဇ္ဈာသယ-
 မရှိသော၊ ယုတ်ညံ့သော - အလိုဆန္ဒ -
 အဇ္ဈာသယ-ရှိသော၊ သူ။ သော... ဒါနံ
 ဒေန္တော အနုဋ္ဌာရဇ္ဈာသယတာယ လူခံ
 အဒါသိ...။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၇။

အနုဋ္ဌာရတာ(တိ) [အနုဋ္ဌာရ+တာ]မမွန်မြတ်-
 ယုတ်ညံ့- သည်၏အဖြစ်။ ဝိဟေဋ္ဌကာဒီဟိ
 ကတဿ ကုသလဿ အနုဋ္ဌာရတာယ ဝါ။
 မ၊ ၉။ ၄။ ၁၈၀။ မနသိကာရဿ အနုဋ္ဌာရ-
 တာယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၉။ ၂။ ၁၀။

အနုဋ္ဌာရတ္တာ(န) [အနုဋ္ဌာရ+တ္တာ] မမွန်မြတ်-
 ယုတ်ညံ့- သည်၏ အဖြစ်။ တဿ စ အပ္ပ-
 ကတ္တာ အနုဋ္ဌာရတ္တာ စ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၀။

အနုန(တိ) [န + ဥန] မယုတ်လျော့သော၊
 ယုတ်လျော့ခြင်းမရှိသော။ ဗုဒ္ဓေါ တဿ စ
 သဒ္ဓမ္မော၊ အနုနော ယာဝ တိဋ္ဌတိ။ အပါ၊ ၂။
 ၂၀၈။ အနုနာ ဒသ ရတ္တိယော။ ဇာ၊ ၁။ ၃၈၁။
 အနုနံ သတပဉ္စကံ။ အပါ၊ ၂။ ၂၃၄။ သတာနိ
 ပဉ္စ နုနာနိ။ အပါ၊ ၂။ ၁၅၆၊ ၂၆၃။ အနုနောတိ
 - ဥပပန္နေန။ မ၊ ၉။ ၁။ ၆၀။ အံ၊ ၉။ ၁။ ၃၄၁။
 အနုနောတိ နယေဟိ ပဝတ္တာနိ။ မူလဒီ၊ ၃။
 ၁၆၇။ (ဝိ၊ ၉။ ၁။ ၂၄၉။ ဒီဋ္ဌ ၁။ ၆၅၊ ၂။ ၁။ ၆၅၊
 ၂။ ၃၄၅။ ဒီဠ၊ ၃။ ၅၃။ မ၊ ၉။ ၁။ ၅၂၊ ၁၆၃၊ ၂၄၄။
 အံ၊ ၉။ ၁။ ၈၅။ အံ၊ ၉။ ၃။ ၃၂၁။ သတ္တနိ ဋ္ဌ၊ ၁။

၁၂၄။ စူဠနိဋ္ဌိ၆၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၂။၈၀။ ဒီ၊ဇီ၊၁။
၁၀၈။သီ၊ဇီ၊သစ်၊၁။၃၁၅။ အံ၊ဇီ၊၁။၁၃၄- တို့
လည်းကြည့်။) အနဓိက၊အနောမ-တို့လည်း
ကြည့်။

အနုနာဠမာသ(န) [အနုန+အဠမာသ]မယုတ်
လျော့- အယုတ်အလျော့မရှိ - တင်းတင်း
ပြည့်-သော ရှစ်လ။ အနုနာဠမာသာနိ၊
ပဓာနံ ပဒဟိ ဇိနော။ ဗုဒ္ဓဝံ။၃၄၀။

အနုနက(တိ) [အနုန+က။ ထိ၌ အနုနကာ၊
အနုနိကာ]မယုတ်လျော့သော၊ ပြည့်စုံသော၊
သူ။ ဒွတ္တိံ သေတေ အနုနကာ။ ဝိ၊၂။၄၇၈။
ဝိသကောဋိ အနုနကာ။ အပါ၊၁။၃၄၆။ ဧဝံ
သာ လေခါ သမတ္တာ ပရိပုဏ္ဏာ အနုနိကာ
ဘဝိဿတိ။ မိလိန္ဒ။၃၃၁။ (ဝိ၊၅။၁၆၂။အပါ၊
၁။၃၅၆။ အပါ၊၂။၁၀၅-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုနကာရိ(တိ) [အနုန+ကာရ+ဏိ] မယုတ်
လျော့သည်ကို ပြုလေ့ရှိသော၊ မယုတ်လျော့
အောင်ပြုသော၊ သူ။ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလောရု
ဧဝ ပရိပုရကာရိ အဿ၊ အနုနကာရိ ပရိပုရ-
ဏာကာရေန သမန္တာဂတော ဘဝေယျ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဇီ၊၁။၃၀။

အနုနင်္ဂ(တိ) [အနုန+အင်္ဂ] မယုတ်လျော့-
မချို့တဲ့-သော ခြေလက်စသော ကိုယ်အင်္ဂါ
ရှိသော၊ သူ။ အစလော ဟောမိ မေတ္တာယ၊
အနုနင်္ဂါ ဘဝါမဟံ။ အပါ၊၁။၃၇၆။ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၂။၃၁၈။

အနုနဉတ္တိအနုဿာဝန (တိ) [အနုန+ဉတ္တိ+
အနုဿာဝန]မယုတ်လျော့သောဉတ္တိ၊ကမ္မ-
ဝါစာရှိသော။ဘဂဝတော ဝစနံ၊ဌာနာရဟံ၊
အနုနဉတ္တိအနုဿာဝနံ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ စ
အဝုတ္တန္တိ အတ္တော။ မူလဋီ၊၂။၁၇၈။

အနုနတ(ထိ) [အနုန+တ] မယုတ်လျော့-
မချို့တဲ့- သည်၏အဖြစ်၊ လက်ခြေစသော
ကိုယ်အင်္ဂါမချို့တဲ့သည်၏ အဖြစ်၊ တတော

မေ ဟတ္ထပါဒေ စ၊ ဇိဝံ သောတဉ္စ မဒ္ဓိယ။
အနုနတံ မေ ပဿိတာ....။ စရိယာ။၄၁၃။
အနုနတန္တိ ဟတ္တာဒီဟိ အဝိကလတံ။ ၎င်း၊
ဋ္ဌ။၂၁၄။

အနုနတ္တ(န) [အနုန+တ္တ] မယုတ်လျော့သည်၏
အဖြစ်။ သော တေသံ မောနံ အနုနတ္တာ
ပရိပုဏ္ဏတ္တာ သမ္ပန္နတ္တာ....။ မိလိန္ဒ။၁၆၄။

အနုနဒဿမာသ(န) [အနုန+ဒဿမာသ]မယုတ်
လျော့- အယုတ်အလျော့မရှိ - တင်းတင်း
ပြည့်-သော ဆယ်လ။ အနုနဒဿမာသာနိ၊
ပဓာနေ ပဒဟိ ဇိနော။ ဗုဒ္ဓဝံ။၃၂၂၊၃၂၅။

အနုနနဝမာသ(န) [အနုန+နဝမာသ] မယုတ်
လျော့- အယုတ်အလျော့မရှိ - တင်းတင်း
ပြည့်-သောကိုးလ။အနုနနဝမာသာနိ၊ပဓာနံ
ပဒဟိ ဇိနော။ ဗုဒ္ဓဝံ။၃၅၀။

အနုနနာမ(ပု) [အနုန+နာမ] မယုတ်လျော့-
ပြည့်-ဟူသော အမည်ရှိသော၊သူ။ (အနုန
ဟူသည် နတ်ဘိလူးတို့၏ စစ်သေနာပတိ
ပုဏ္ဏက၏ စကားလှယ်၊ စကားထက် အမည်
ဖြစ်သည်။ ဇာတ်နိသျှ၌ “ပြည့်ကောင်” ဟု
ပြန်ဆိုသည်။) အနုနနာမော ဣတိ မ’ဝုယန္တိ။
ဇာ၊၂။၂၈။ အနုနနာမောတိ န ဦးနာမော။
ဣမိနာ အတ္တနော ပုဏ္ဏကနာမမေဝ ပဋိစ္စန္ဓံ
ကတွာ ကထေတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၇၂။ အနုန-
နာမော လတတ’ဋ္ဌဒါရံ။ ဇာ၊၂။၃၀၈။ အနု-
နနာမောတိ သမ္ပုဏ္ဏနာမော ပုဏ္ဏကော
ယက္ခသေနာပတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၃၃။

အနုနဘာဝ(ပု)[အနုန+ဘာဝ]မယုတ်လျော့-
မချို့တဲ့ - သည်၏ အဖြစ်။ အဝေကလ္လဋ္ဌ
(ဝိသုဒ္ဓိ၊ဇီ၊၂။၂၃၄)ကြည့်။

အနုနဘောဂ(တိ) [အနုန+ဘောဂ] မယုတ်
လျော့- ပြည့်စုံ- သော စည်းစိမ်ရှိသော၊

သူ။ အနုနဘောဂေါ ဟုတွာန၊ ဒေဝရဉ်
ကရိယတိ။ အပါ။ ၄၃။ ထေရ၊ ဌ၊ ၁။ ၄၆၆။

အနုနမနသကံပွ (တိ) [အနုန+မနသကံပွ]
မယုတ်လျော့ - ပြည့်စုံ - သော စိတ်အကြံ
ရှိသော။ သူ။ အနုနမနသကံပွေါ၊ တိက္ခပညော
ဘဝိယတိ။ အပါ။ ၂။ ၆၀။ ထေရ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၆၉။

အနုနသတ္တမာသ (န) [အနုန+သတ္တမာသ]
မယုတ်လျော့ - အယုတ်အလျော့မရှိ - တင်း
တင်းပြည့် - သော ခုနစ်လ၊ အနုနသတ္တမာ-
သာနိ၊ ပဓာနံ ပဒဟိ ဇိနော။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၃၃၃။

အနုနာဓိက (တိ) [န+ညီန+အဓိက] အယုတ်၊
အလွန်မရှိသော၊ မယုတ်၊ မလွန်သော၊ အလို၊
အပိုမရှိသော၊ မလို၊ မပိုသော။ အနုနာဓိကေ
ဓသမာသေ ဂစ္ဆဝါသံ ဝသန္တောပိ ဥပ္ပဋ္ဌမာ-
နော နာမ။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၇၇။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၀၉။
(ဒိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၃၁။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၈၆၊ ၈၇။ သံ၊ ဌ၊ ၁။
၂၂၈။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၇၊ ၂၉၊ ၇၈၊ ၈၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၁၀၇-၁၀၈၊ ၁၂၅-၁၂၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုနာဓိကတာ (ထိ) [အနုနာဓိက+တာ]
အယုတ်၊ အလွန် - အလို၊ အပို - မရှိသည်၏
အဖြစ်။ အနုနာဓိကတာယ အဂဝတော
သမ္ပါခါ သုတာကာရတော အဝိပရိတံ၊ အဝိ-
ပရိတဿ ဝါ သုတ္တဿ ဂဟဏံ။ သိ၊ ဌ၊ သစ်၊
၁။ ၁၅၀-၁။

အနုနာဓိကဝစန (န) [အနုနာဓိက+ဝစန]
အယုတ်၊ အလွန် - အလို၊ အပို - မရှိသည်ကို
ဟောသောသဒ္ဓါ၊ မယုတ်၊ မလွန် - မလို၊ မပို -
သည်ကို ဟောသော သဒ္ဓါ။ ပရိပုဏ္ဏ(ဒိ၊ ဌ၊
၁။ ၁၆၀။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၀၈။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၉) ကြည့်။
တံ ပန ကေနစိ (ကိဉ္စိ) ဦးနံ၊ အဓိကံ ဝါ န
ဟောတီတိ “အနုနာဓိကဝစန” ခြံ ဝုတ္တံ။
(ဒိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၃၈-၉။ သိ၊ ဌ၊ သစ်၊ ၂။ ၇၃။ အံ၊ ဌ၊
၂။ ၁၅၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုနာနဓိက (တိ) [အနုန+အနဓိက] အယုတ်
အလျော့မရှိ၊ အပိုအလွန်မရှိသော။ သုတ

(မ၊ ဌ၊ ၁။ ၆။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၅။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၂) ကြည့်။
(ဒိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၉။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၅-တို့၌ အနုနာဓိက-
ဟု ရှိသည်။ ဒိ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၈။ သိ၊ ဌ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၅၀။
မ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၈။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၄-၅။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၇-တို့
လည်း ကြည့်။)

အနုပ (တိ) [အနု+အာပ။ အနုပေါ သလိ-
လပ္ပါယော။ ဓာန်။ ၁၇။ အနုဂတာ အာပါ
အကြာတိ အနုပေါ၊ အာပဿ အာဒိနော ဥတ္တံ၊
ပရလောပေါ ဝါ။ ၎င်း၊ ဌ၊ ၆။] ရေမျှားသော - ရေ
လုံလောက်စွာရသော - စိုထိုင်းသော - အရပ်၊
ရေခိုးရာ - မြောင်းရိုး - မြောင်းပေါင် - အရပ်။
ဣမာ တာ ဟရိတာ နူပါ၊ ဣမာ နဇ္ဇော သဝန္တိ-
ယော။ ဇာ၊ ၁။ ၃၀၁။ ဟရိတာနူပါတိ ဥဒက-
နိဋ္ဌမနဿ ဥဘောသု ပဿေသု ဟရိတတိ-
ဏသဉ္စန္ဒာ အနုပဘူမိယော။ ဇာ၊ ဌ၊ ၄။ ၃၅၉။
လေပါယေ ဒေသေ၊ တက္ကလေ သဗ္ဗဒါဝါသိနိ
မဟိသေ၊ “ဗဟုမျှ ဗဟုရက္ခော စ၊ ဝါတ-
သေမာမယာနိတော။ ဒေသော’နုပေါ ဣတိ
ချာတော” ဣတျုတ္တေ ဒေသဝိသေသေ စပု။
ထောမ။ အနုပဒေသ-လည်း ကြည့်။

အနုပခေတ္တ (န) [အနုပ+ခေတ္တ] ရေမျှား
သော - ရေလုံလောက်စွာရသော - လယ်၊
အရပ်၊ စိုထိုင်းသောအရပ်၊ ကမ်းနဖူး -
ကမ်းရိုး - ကမ်းဘေး - ကန်ပေါင်ရိုး - ကန်
ပေါင်ရိုးအောက် - ၌ရှိသောလယ်။ ထလေ စ
နိန္ဒေ စ ဝပန္တိ ဗိဇံ၊ အနုပခေတ္တေ ဖလမာသ-
မာနာ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၀၉။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၅၆။ အနုပခေတ္တေ
နဒိဉ္စ တဋ္ဌာကဉ္စ နိဿာယ ကတံ သြဃေန
ဝုယုတိ - ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၄။ ၃၈၁။ အနုပခေတ္တေတိ
အဇင်္ဂလေ ဥဒကသမ္ပန္န ခေတ္တေ ဖလဝိသေသံ
ပစ္စာသိသန္တာ။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၄။ တဿာ စာ’နုပ-
ခေတ္တမ္ပိ၊ သယမ္ပန္န ဝသတေ တဒါ။ အပါ။ ၁။
၂၁၀။ တဿာ စာ’နုပခေတ္တမ္ပိတိ တဿာ န-
ဒိယာ အနုပခေတ္တမ္ပိ၊ တိရသမိပေတိ အတ္ထော။
အပါ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၈၃။ ဣဓ မဟာရာဇ နယကုသ-

လော ပုရိသော သုကဋ္ဌေ အနုပဓေတ္ထေ ဗိဇ္ဇိ
ရောပေယျ။ မိလိန္ဒ။ ၁၃၂။

အနုပညာတ (တိ) [န + ဥပညာတ] အနု-
ပညာတ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုပတိတ္ထ (န) [အနုပ + တိတ္ထ] ရေမျှားသော -
ရေစုတ်သော - ဆိပ်ကမ်း။ အနုပတိတ္ထေ ဇာ-
ယန္တိ၊ ပဗ္ဗမုပ္ပလကာ ဗဟူ။ အပါ။ ၁၈၄၀၅။

အနုပဒေသ (ပု) [အနုပ + ဒေသ] ရေမျှား
သော - ရေလုံလောက်စွာ ရသော - စိုထိုင်း
သော - အရပ်။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။ (အနု-
ပဒေသလက္ခဏာကို ဘာဝပုကာသ၊ ပုဗ္ဗဇာ၊
စတုတ္ထပကရဏ-တွင်ကြည့်။)

အနုပဒေသဝါသီ (တိ) [အနုပဒေသ + ဝသ + ဝါ] ရေမျှားသော -
ရေလုံလောက်စွာရသော - စိုထိုင်းသော - အရပ်၌နေသောသူ။ ဇင်္ဂလ-
ဒေသဝါသီနံ ဟိ အနုပဒေသေ ဝသန္တနံ
ဝိသဘာဂေါ ဥတု ဥပုဋ္ဌတိ၊ အနုပဒေသ-
ဝါသီနဉ္စ ဇင်္ဂလဒေသဟိ...။ သံ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၂၁။
အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၁၈။ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၃၃၃။ (သံ၊ ၄ - ၌ အနု-
ပဒေသ၊ အနုပဒေသဝါသီ-ဟု ရှိသည်။)

အနုပဘူမိ (တိ) [အနုပ + ဘူမိ] ရေမျှားသော -
ရေလုံလောက်စွာရသော - စိုထိုင်းသော -
မြေ။ အနုပ-ကြည့်။

အနုပမ (တိ) [န + ဥပမာ၊ ဥ-ကို ဒီသပြေ။] (၁)
နှိုင်းယှဉ်ဖွယ် - အတူ - ဥပမာ - မရှိသော၊
သူ။ အနုပမံ အတုလိယံ၊ ပိဝေ မုတ္တိရသံ
အဟံ။ အပါ။ ၁။ ၃၆၉။ အနုပမော အသဒိသော၊
အတုလော ဥတ္တမော ဇိနော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၃၁။
ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၄၃။ (ပု) (၂) အနုပမအမည်
ရှိသောသူ။ (မထေရ်)။ အနုပမော
ထေရော။ ထေရ။ ၂၆၁။ အနုပမောတိ
လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော ဥပနိဿယ-
သမ္ပန္နတာယ ကာမေ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတ္တာ...။
ထေရ၊ ၄၊ ၁။ ၄၂။ (ပု) (၃) အနုပမအမည်

ရှိသောသူ။ (သုမနဘုရားရှင်၏သားတော်)။
ဝဋ်သိကာ နာမ နာရိ၊ အနုပမော နာမ
အတြဇော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၃၀။ အနုပမော နာမ
ပုတ္တော အဟောသိ။ ၎င်း၊ ၄၊ ၁။ ၉၀။

အနုပမတ္ထေရ (ပု) [အနုပမ + ထေရ] အနုပမ
အမည်ရှိသောမထေရ်။ အာယသ္မတော အနု-
ပမတ္ထေရဿ ဂါတာ။ ထေရ၊ ၄၊ ၁။ ၄၂၈။

အနုပမတ္ထေရဂါတာ (တိ) [အနုပမတ္ထေရ +
ဂါတာ] အနုပမ မထေရ် - ရွတ်ဆိုသော -
အကြောင်းကိုဟောသော - ဂါတာ။ ထေရ။
၂၆၁။ ၎င်း၊ ၄၊ ၁။ ၄၂၈-၉။

အနုပယ (တိ) [န + ဥပယ၊ ဥ-ကို ဒီသပြေ။]
အနုပယနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုပဝါဒ (ပု) [န + ဥပဝါဒ၊ ဥ-ကို ဒီသပြေ။]
အနုပဝါဒနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုသရ (တိ) [န + ဦသရ] ဆား - ဆပ်ပြာ -
မပေါက်သော မြေအရပ်။ ဣဓ ဘိက္ခဝေ
ဓေတ္တံ... အနုသရဉ္စ ဟောတိ။ အံ၊ ၃၊ ၆၉။
ဦသရ (အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၂၂၉။ သံ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၄၂)လည်း
ကြည့်။

အနုဟတ (တိ) [န + ဦဟတ] မနတ် - မပယ် -
မခါ - မဖြတ် - အပ်သော။ ဝေမ္ဘိ တဏှာ-
နုသယေ အနုဟတေ။ ဓမ္မ၊ ၆၊ ၂။ အဘိ၊ ၄၊
၂။ ၁၀၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၃၈။ ပဋိသန္ဓေ၊ ၁။ ၁၄၇။...
တဏှာယ အနုသယေ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန
အနုဟတေ အသမုစ္ဆိန္နေ တသ္မိံ တသ္မိံ
ဘဝေ။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၂။ ၃၃၃။ အနုဟတေတိ
အနုဒ္ဓတေ၊ အပ္ပဟိနေတိ အတ္တော။ မူလဋီ၊
၂။ ၇၀။ အနုဟတေတိ အသမုပ္ပသာတိတေ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၀၄။ နပိ ပဿ နိပါတေသံ၊
တဏှာသလ္လေ အနုဟတေ။ ထေရ၊ ၂၊ ၆၃။
မဟာနိ၊ ၅။ ၁။ အနုဟတေ အနုဒ္ဓတေ။ ထေရ၊
၄၊ ၁။ ၄၃၉။ တဏှာသလ္လေ အနုဟတေတိ
တဏှာသခါတေ ကဏ္ဍေ အနုဒ္ဓတေ၊ အဝိ-
ဂတေတိ အတ္တော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၇၁။

အနေကံသ (ပု) [အနေကံ+အံသ။ န+ကံသ]
 (၁) တပါးမက-များ-သော အဖို့အစ၊
 ကေန-အတိအကျ-မဟုတ်၊ အနေကံ။ (၂)
 (တိ) များသော အဖို့အစရှိသော၊ ကေန-
 အတိအကျ - မဟုတ်သော။ ခြာဟူဏော
 နာမ သံသယမနေကံသံ ဝိမတိပထံ ဝိတိ-
 ဝတ္တော။ မိလိန္ဒ။ ၂၂၀။

အနေကံသဂ္ဂါဟ (ပု) [န+ကံသဂ္ဂါဟ။ အနေ-
 ကံသ+ဂါဟ] တခုတည်းသောအဖို့ကို မယူ
 နိုင်ခြင်း၊ များသောအဖို့ကိုယူခြင်း၊ ကေန-
 အတိအကျ - မယူဆနိုင်ခြင်း။ သံသယော
 အနေကံသဂ္ဂါဟော။ အဘိဓမ္မာ ၁၀၂၊ ၂၃၄၊
 ၂၄၅။ အဘိဝိ။ ၁၇၄။ မဟာနိ။ ၃၂၅။ ကေသံ
 ဂဟေတံ အသမတ္ထတာယ န ကံသဂ္ဂါ-
 ဟောတိ အနေကံသဂ္ဂါဟော။ အဘိဓမ္မာ ၁။
 ၃၀၁။ မဟာနိ။ ၃၇၉။

အနေကံသဂ္ဂါဟပစ္စုပ္ပန် (တိ) [အနေကံ-
 သဂ္ဂါဟ + ပစ္စုပ္ပန်] များသောအဖို့ကို
 ယူခြင်း - ဟူသော အခြင်းအရာ - အားဖြင့်
 ဉာဏ်အား ရှေ့လှောင်တတ်သော၊ တရား။ သာ
 (ဝိစိကိစ္ဆာ) အနိစ္ဆယပစ္စုပ္ပန်နာ အနေကံ-
 သဂ္ဂါဟပစ္စုပ္ပန်နာ ဝါ။ အဘိဓမ္မာ ၁။ ၃၀၀။
 မဟာနိ ၄။ ၃၇၉။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၁၀၁။ အနေကံ-
 သဿ အာရမ္မဏေ နာနာသဘာဝဿ
 ဂဟဏာကာရေန ပစ္စုပ္ပတိဋ္ဌတိတိ အနေကံ-
 သဂ္ဂါဟပစ္စုပ္ပန်နာ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၁၅၃။

အနေကံသဂ္ဂါဟဘာဝ (ပု) [အနေကံသဂ္ဂါဟ+
 ဘာဝ] တခုတည်းသော အဖို့ကို မယူနိုင်သည်
 ၏အဖြစ်၊ များသော အဖို့ကို ယူသည်၏အ
 ဖြစ်၊ ကေန-အတိအကျ-မယူဆနိုင်သည်၏
 အဖြစ်။...ဓမ္မေသု အနေကံသဂ္ဂါဟဘာဝတော
 ဝိစိကိစ္ဆာ ဣတိဟံ နာမ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၀၆။
 အံ၊ ၂။ ၂၆၀။ (နေတ္ထိ၊ ၄။ ၆၄-လည်းကြည့်။)

အနေကံသပုစ္ဆာ (ထိ) [အနေကံသ+ပုစ္ဆာ] များ
 သောအဖို့ ရှိသော-အမေး-ပုစ္ဆာ၊ “ဤသို့

ဟုတ်လေသလော ? မဟုတ်လေသလော ?
 အဘယ်ကြောင့်နည်း ? အဘယ်သို့လေနည်း ?
 စသည်ဖြင့် မေးသောပုစ္ဆာ။ သံသယပုစ္ဆာ
 ဝိမတိပုစ္ဆာ ဒွေဋ္ဌကပုစ္ဆာ အနေကံသပုစ္ဆာ။
 မဟာနိ။ ၁၄၄။ စူဠနိ။ ၅၄၊ ၆၇။

အနေကံသိက (တိ) [အနေကံသ+ဣက။ န +
 ကံသိက] (က) တခုတည်းသော အဖို့သာ
 ရှိသည်မဟုတ်သော၊ များသောအဖို့ရှိသော။
 (ခ) တခုတည်းသော ဆုံးဖြတ်ခြင်းရှိသည်
 မဟုတ်သော၊ များသော ဆုံးဖြတ်ခြင်း
 ရှိသော။ အနေကံသိကာပိ ဟိ ခေါ ပေါဋ္ဌ-
 ပါဒ မယာ ဓမ္မာ ဒေသိတာ ပညတ္တာ။ ဒီ၊ ၁။
 ၁၇၆။ အနေကံသိကာတိ န ကေကော-
 ဌာသာ၊ ကေကေန ဧကောဌာသေန သဿ-
 တာတိ ဝါ အသဿတာတိ ဝါ န ဝုတ္တာတိ
 အတ္တော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၃။ န ကေကောဌာသာ
 န ကေန္တိကာ၊ န နိဗ္ဗာနာဝဟဘာဝေန
 နိစ္ဆိတာ ဝဋ္ဋန္တောဂဘောဝတောတိ အဓိပ္ပါ-
 ယော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၇။ အယံ အဋ္ဌကထာတော
 အပရော နယော-န ကေသိကာတိ (အနေ-
 ကံသိကာတိ ?) န ကေန္တိကာ၊ န နိဗ္ဗာနာ-
 ဝဟဘာဝေန နိစ္ဆိတာ ဝဋ္ဋန္တောဂဘောဝ-
 တောတိ အဓိပ္ပါယော။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၁။

အနေကံသိကဌာန (န) [အနေကံသိက+ဌာန]
 တခုတည်းသော အဖို့ရှိသည်မဟုတ်သော-
 များသောအဖို့ရှိသော-အကြောင်း၊ ကေန
 စင်စစ် ချမ်းသာသူကို ဆောင်တတ်သည်
 မဟုတ်သော အကြောင်း၊ ကေနမဟုတ်
 သော-မသေချာသော-အကြောင်း။ တေ
 ဒုတိယံ သာပရာဓံ အနေကံသိကဌာနံ ဝိရစ္ဆ
 ကာရဏံ အနိယျာနိကကာရဏံ အဂ္ဂဟေသံ။
 ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၀။ (အံ၊ ၄။ ၂။ ၈၅-လည်း ကြည့်။)

အနေကံသိကတ (တိ) [အနေကံသ+ကတ။
 ဣ-လာ။ နိတိ၊ သုတ္တံ၊ ၁၃၃၀-ကြည့်။] တခု
 တည်းမဟုတ်သော-များသော - အသေအ

ချာမဟုတ်သော - အပ္ပိဖြင့် ပြုအပ်သော။
အနိယတော န နိယတော၊ အနေကံသိကတ်
ပဒံ။ တိက္ခမညတရံ ဌာနံ။ ဝိ၊၅။၂၆။
အနေကံသိကတ် ပဒံ၊ ယသ္မာ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ
အနေကံသေန ကတန္တိ အတ္ထော။ ကထံ
အနေကံသေန? တိက္ခမညတရံ ဌာနံ၊ တိက္ခံ
ဓမ္မာနံ အညတရေန ကာရေတဗ္ဗောတိ ဟိ
ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၉။

အနေကံသိကတာ (ထိ) [အနေကံသိက+တာ]
များသော အပ္ပိရှိသည်၏အဖြစ်။ (က) တခု
တည်းသော ဆုံးဖြတ်ခြင်းမရှိ - စိတ်မတည်
ငြိမ်-သည်၏အဖြစ်။ ပဏ္ဏကော အနေကံ-
သိကတာယ (စိတ်ထား မတည့်မတ်သော
ကြောင့်။ မြန်။၁၀၈။) မန္တိတံ ဂုယံ ဝိဝရတိ
န ဇာရေတိ။ မိလိန္ဒ။၁၀၀။ (ခ) ကေနမဟုတ်
သည်၏အဖြစ်။ “အပ္ပုဋ္ဌိသန္နိကာ”တိအာဒိနာ
အနေကံသိကတ် ပရိဟရတိ။မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၈။

အနေကံသိကဘာဝ (ပု) [အနေကံသိက+ဘာဝ]
များသော အပ္ပိရှိသည်၏အဖြစ်၊ ကေန-
အတိအကျ - မဟုတ် - မပြု - မသေချာ-
သည်၏အဖြစ်။ လောကသမ္မတာနံ ကလျာဏ-
ပါပကာနံ အနေကံသိကဘာဝံ ပကာ-
သေတွာ ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၈။

အနေက (ထိ) [န+ကေ။ ယေဘုယျအားဖြင့်
ဗဟုဝစ် ဖြစ်သည်။ သဗ္ဗနာမ် အစီအရင်
မပြုသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ဤပုဒ်နှင့်
အနက်တူ “နေက” ပုဒ်လည်း ရှိသည်။ မ၊
၁။၁၁၂။ ထေရ။၂၆၇။ အပါ၊၁။၃။ အပါ၊
၂။၂၃၀၊၂၄၁။ ဇာ၊၁။၁၉၀။ ဇာ၊၂။၁၁၃။
မိလိန္ဒ။၁၅၈။ နိတိ၊သုတ္တံ။ နှာ-၃၈-၉-တို့
ကြည့်။] တခု - တမျိုး - တယောက် -
တပါး - မဟုတ်သော၊ များစွာသော။အနေ-
ကော (ပု၊ပါ၊ဇ) သော ပနာယံ ပသာဒေါ
ကိံ ကော၊ အနေကောတိ? ကောဝ။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၃။၃၀၇။ (ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၉။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၈၉-တို့

လည်း ကြည့်။) အနေကော (ထိ၊ပါ၊ဇ) -
ဇနတာ အနေကော။ သံ၊၁။၃၉။ ဇာ၊၁။၂၃၂။
အယံ ခတ္ထိယာဒိဘေဒါ အနေကော ဇနတာ
ကိံ ဘိတာ.... မနုဿလောကာ ဒေဝလော-
ကံ န ဂစ္ဆတိ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၁၁။အနေကံ (န၊ပါ၊
ဇ) - သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၉၀-၁။ အနေကော (ပု၊ပါ၊
ဗ) - အနေကောပါပကာ အကုသလာဓမ္မာ။
ဒိ၊၂။၅၀။ မ၊၂။၆၄။ အံ၊၁။၂၀၂။ အဘိ၊ဝိ၊
၄၀၄။ (မ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၆။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။
၂၆။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၃။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၅။ မူလဋ္ဌိ၊၃။
၁၈၁။ အနုဋ္ဌိ၊၃။၂၂၅-တို့လည်း ကြည့်။)
အနေကော (ပု၊ပါ၊ဗ) - အသ္မာဘိဇ္ဇေန္တိ ဇနာ
အနေကော။ သံ၊၁။၁၄၅။ ဇာ၊၁။၁၆၃။
(ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၆။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၁၄၄-တို့လည်း
ကြည့်။) အနေကော (ထိ၊ပါ၊ဗ) - တဿ
ဝစန္တိ ဝေဒနာ အနေကော။ သံ၊၂။၂၉၆-
၈။ ထေရ။၃၂၈-၉။ အနေကောနိ (န၊
ပါ၊ဗ) - အနေကောနိ ဒေဝတာသဟဿာနိ
ပါဏေဟိ သရဏံ ဂတာနိ။ ဒီ၊၁။၁၀၉။ မ၊
၂။၃၇၉။ (ဒီ၊၁။၁၂၂။ ဒီ၊၂။၂၀၀။ အံ၊၁။
၁၆၉။ အံ၊၂။၃၂၇-တို့လည်း ကြည့်။) အနေ-
ကော (ပု၊ဒု၊ဗ) - အနေကောပိ သံဝဋ္ဌကပ္ပေ။
ဝိ၊၁။၅။ဒီ၊၁။၇၆။မ၊၁။၂၇။မ၊၃။၁၅။ သံ၊၃။
၂၃၂။အံ၊၁။၁၆၄။ အဘိ၊ဝိ၊၃၅၇။ အဘိ၊ပု၊
၁၆၉။ဣတိဝုတ်။၂၆၁။ စူဠနိ၊၁၆၄။ ပရိသံ၊
၁၁၀။ အနေကော ပါပကော အကုသလေဓမ္မေ။
ဥဒါန။၁၅၈။ အနေကော (ထိ၊ဒု၊ဗ) - ဣဒ္ဓိ
အနေကော ဒဿေသိ။ အပါ၊၂။၂၃၃၊၂၃၆
(ဒဿေသိ)။အနေကောနိ (န၊ဒု၊ဗ) - အနေ-
ကောနိပိ ဇာတိသတာနိ (အနုဿရတိ)။ ဒီ၊
၁။၁၂။ (မိလိန္ဒ။၆၉၊၁၁၄။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၂။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၇-တို့လည်း ကြည့်။) အနေကော-
ဟိ - အနေကောဟိ သမ္ဘာရေဟိ။ သံ၊၂။
၄၀၁။ အနေကောဟိ သထေဟိပိ။ အပါ၊၂။
၂၃၄။ (ဥဒါန။၁၁၅။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၀။ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၂။၅၃၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၄၈။

မူလဋီ ၂-၁၅၄။ ဝိဋ္ဌါ ၂။ ၂၂။ သံဋ္ဌါ ၁။ ၉၂။
 သံဋ္ဌါ ၂။ ၂၉၆ ၂၉၉။ အံဋ္ဌါ ၂။ ၂၀၈။ ဓမ္မဋ္ဌါ ၂။
 ၈၀။ ဝိမာနဋ္ဌါ ၅။ ၁။ ပေတဋ္ဌါ ၁။ ၃၇။ ဇာတဋ္ဌါ ၅။
 ၄၄၇။ သာရတ္ထဋ္ဌါ ၂။ ၃၂၂။ ဥဒါနဋ္ဌါ ၁။ ၁၇၉။ နှင့်
 အနေကဝိဟိတ-တို့လည်းကြည့်။) အနေကေ-
 သံ— အနေကေသံ ဂုဏာနံ။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌါ ၁။
 ၂၄။ အနေကေသံ ဒေဝမနုဿသင်္ခါတာနံ
 ပါဏသဟဿာနံ စူဠနိဋ္ဌါ ၈။ အနေကာနံ—
 အနေကာနံ ဒေဝတာသဟဿာနံ။ မဉ္ဇ ၂။
 ၃၂၇။ အနေကေသု—အနေကေသု ပါဠိ-
 ဟာရိယေသု ဝတ္တမာနေသု။ ဝိဋ္ဌါ ၁။ ၇၆။
 အနေကာသု—အနေကာသု ကပ္ပကောသိုသု။
 ဒီဋ္ဌါ ၁။ ၂၂၅။ မဋ္ဌါ ၂။ ၂၄၂။

အနေကကပ္ပ (ပု) [အနေက+ကပ္ပ] တပါးမက-
 များစွာ-သော-ကပ်-ကမ္ဘာ။ ကတပဏိ-
 ဓာနာယ အနေကကပ္ပေသု သုဂတိသုယေဝ
 သံသရန္တိယာ...။ ဝိမာနဋ္ဌါ ၅။ ၁။ နေကကပ္ပ
 (အပ ၂။ ၂၄၁)လည်း ကြည့်။

အနေကကပ္ပကောသို (တိ) [အနေက+ကပ္ပ+
 ကောသို] များစွာသော - ကပ် - ကမ္ဘာ -
 ကုဋေ၊ ကုဋေများစွာသော - ကပ် - ကမ္ဘာ။
 ဘဂဝါ တုမေဟိ အနေကကပ္ပကောသိုသု
 ဒါနံ ဒေမာနေဟိ န သဟတ္တာ ဒွါရဝိဝရဏကမ္ပ
 ကတံ။ အံဋ္ဌါ ၂။ ၃၀၇။ (ဒီဋ္ဌါ ၁။ ၂၂၅။ မဋ္ဌါ
 ၂။ ၂၄၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အနေကကမ္ပနိဗ္ဗတ္တ (တိ) [အနေက+ကမ္ပ+
 နိဗ္ဗတ္တ] တပါးမက-များစွာ-သော ကံတို့
 ကြောင့်ဖြစ်သော။ အနေကိန္ဒြိယပုတ္တိ-ကြည့်။

အနေကကလာပဂတ (တိ) [အနေက+
 ကလာပ+ဂတ] များစွာသော-ကလာပ်-
 ရုပ်အဖွဲ့အစည်း-၌-ရောက်-ရှိ - ပါဝင်-
 သော၊ များစွာသော ကလာပ်စည်း၌ ပါဝင်
 သက်ရောက်သော။ အနေကေတိ ဟိ ဣမိနာ
 အနေကကလာပဂတာနံ ယေ ဝဏ္ဏာဒီနံ
 ဣန္ဒြိယဝိညာဏာရမ္ပဏသာဝမာဟ။ အနုဋီ၊

အဘိဓာန် ၂-၁၇—ပ-မ-ဇ-သ-စ

၃။ ၂၄၆။ စက္ခုဘာဂါ စက္ခုပ္ပကာရာ ဝါ တဿ
 အနေကကလာပဂတဘာဝတော။ ထေရီဋ္ဌ။
 ၂၆၅။ (ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌါ ၂။ ၉၄-လည်း ကြည့်။)

အနေကကာရဏ (န) [အနေက+ကာရဏ]
 များစွာသောအကြောင်း။ အနေကပရိယာ-
 ယ-ကြည့်။ (သာရတ္ထ ၂။ ၁၇၉-လည်း ကြည့်။)

အနေကကာရဏသမ္ပိဿ (တိ) [အနေက-
 ကာရဏ+သမ္ပိဿ] များစွာသောအကြောင်း
 တို့နှင့် ရောနှောသော။ အနေကာကာရ-
 ဝေကောရ-ကြည့်။

အနေကကာလ (ပု) [အနေက+ကာလ] များ
 သောကာလ။

အနေကကာလပ္ပဘောဒ (တိ) [အနေကကာလ+
 ပဘောဒ] များသောကာလ အထူးအပြား
 ရှိသော။ အနေကကာလပ္ပဘောဒါ ဝေ
 သမယာ။ ဒီဋ္ဌါ ၁။ ၃၃။ မဋ္ဌါ ၁။ ၁၀။ သံဋ္ဌါ
 ၁။ ၉။ အံဋ္ဌါ ၁။ ၉။

အနေကကိစ္စပသုတ (တိ) [အနေက+ကိစ္စ+
 ပသုတ] များစွာသော အမှုကိစ္စတို့၌-လေ့
 ကျက်-ကြောင့်ကြစိုက်-အားထုတ်-သော၊
 သူ။ နေက္ခမ္မပဋိပဒိ အနာရုဠပဗ္ဗာနံ အနေက-
 ကိစ္စပသုတာနံ...။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌါ ၁။ ၁၃၁။

အနေကကောသိုနေသန္နိစယ (တိ) [အနေက+
 ကောသို+နေ+သန္နိစယ] များစွာသောဥစ္စာ
 ကုဋေတို့၏ အစုအပုံရှိသောသူ။ အနေက-
 ကောသိုနေသန္နိစယော သေဋ္ဌိ အဟောသိ။
 ပေတဋ္ဌါ ၁။ ၃။ အနေကကောသိုသန္နိစယ-လည်း
 ကြည့်။

အနေကကောသိုသင်္ချ (တိ) [အနေက+ကောသို+
 သင်္ချ] များစွာသောကုဋေ-ကုဋေများစွာ-
 အရေအတွက်ရှိသော။ အစ္စရာသင်္ချာတက္ခ-
 ဏေန အနေကကောသိုသင်္ချာယ စိတ္တပ္ပတ္တိယာ
 ပဝတ္တနတော ..။ အနုဋီ ၁။ ၇၇

အနေကကောသိုသင်္ချ (တိ) [အနေက+ကောသို+
 သင်္ချာ] များစွာသောကုဋေ-ကုဋေများ

စွာ - အရေအတွက်ရှိသော။ အနေကကောသို-
သင်္ချေန ဇာတဗုဒ္ဓပရိတေန သမန္နာဂတော။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၆၃။ အနေကကောသိုသင်္ချေ ခနံ။ ဓမ္မ၊
ဋ္ဌ၊၁။ ၅၃။

အနေကကောသိုသတ (တိ) [အနေကကောသို+
သတ] များစွာသောကုဋေအရာ၊ ကုဋေအရာ
မကသော၊ ကုဋေရာပေါင်း ပြောက်ပြားစွာ
သော။ အနေကကောသိုသတ ခနံ ပဟာယ
ပဗ္ဗတိတာနံ ပန. . . ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၀၉။ (သာရတ္ထ၊၃။ ၃၂၃-၌ အနေကကောသို-
ခနံ-ဟု ရှိသည်။) နေကကောသိုသတ (ဗုဒ္ဓဝံ။
၃၀၈။)လည်း ကြည့်။

အနေကကောသိုသန္နိဓယ (တိ) [အနေက+
ကောသို+သန္နိဓယ] များစွာသော ကုဋေတို့
၏အစုအပုံရှိသော၊ ကုဋေပေါင်း ပြောက်ပြား
စွာသော ဥစ္စာအစုအပုံရှိသော၊ သူ။ အနေက-
ကောသိုသန္နိဓယော၊ ပဟူတနေဓညဝါ။ ဗုဒ္ဓဝံ။
၃၀၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၃၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၄။ ကော-
သိုနံ သန္နိဓယော ကောသိုသန္နိဓယော၊ အနေ-
ကော ကောသိုသန္နိဓယော ယဿ သောယံ
အနေကကောသိုသန္နိဓယော၊ အနေကကောသို-
နေသန္နိဓယောတိ အတ္ထော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၈၉။

အနေကကောဋ္ဌာသ (တိ) [အနေက+
ကောဋ္ဌာသ] များစွာသော-အမှို-အစု-
ရှိသော။ အနေကဘာဂ၊ အနေကဘာဝ-တို့
ကြည့်။

အနေကကောဏ (တိ) [အနေက+ကောဏ] များ
စွာသော-အထောင့်-အချိုး-ထောင့်ချိုး-
ရှိသော။ မာဠော ကေကုဋသင်္ဂဟိတော
အနေကကောဏော (အနေကကောဏ-
ဝန္တော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌီ)
ပတိဿယဝိသေသော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၅၆။ သီ၊ဋ္ဌ၊
သစ်၊၂။ ၁၂၀။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၃၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၇၂။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌီ၊၁။ ၅၃။

အနေကကောဏဝန္တ (တိ) [အနေကကောဏ+
ဝန္တ] များစွာသော-အထောင့်-အချိုး-
ထောင့်ချိုး- ရှိသော။ အနေကကောဏ-
ကြည့်။

အနေကက္ခတ္တံ (ဗျ) [အနေက+က္ခတ္တံ] အကြိမ်
များစွာ။ ကိလမိတာ ပန အနေကက္ခတ္တံ
ယာစိတေန အနုညာတံ ပဗ္ဗဋ္ဌံ....။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၁၂၇။ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၃၆။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၈၄။
ဝဇီရ၊၄၁၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၇၁။ အနုဋ္ဌိ၊၁။ ၇၅-တို့
လည်း ကြည့်။)

အနေကဂုဏ (ပု) [အနေက+ဂုဏ] (၁)
များစွာသောဂုဏ်၊ အနေကဂုဏသင်္ဂဟက-
ကြည့်။ (တိ) (၂) များစွာသော-အမျိုးမျိုး
သော-ဂုဏ်ရှိသော၊ သူ။ ဝေရူပေါ မဟာရာဇ
ဗဟုဂုဏော အနေကဂုဏော....။ မိလိန္ဒ၊ ၁၉၄။

အနေကဂုဏသင်္ဂဟက (တိ) [အနေကဂုဏ+
သင်္ဂဟက] များစွာသောဂုဏ်တို့ကို-ပေါင်း
ရုံး- သိမ်းခြုံ- ရှိ- ယူတတ်သော။ ဧဝံ
အနေကဂုဏသင်္ဂဟကေန သီလသမာဓိ-
ပညာမုခေန ဒေသိတောပိ ပနေသ ဝိသုဒ္ဓိ-
မဂ္ဂေါ အတိသင်္ခေပတောယေဝ ဟောတိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။ ၇။ အနေကဂုဏသင်္ဂဟကေနာတိ
အဓိသီလသိက္ခာဒိနံ၊ အညေသံ အနေကေသံ
ဂုဏာနံ သင်္ဂဟကေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌီ၊၁။ ၂၄။

အနေကဂုဏသမ္ပန္န (တိ) [အနေကဂုဏ+
သမ္ပန္န] များစွာသောဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံသော။
အနေကဂုဏသမ္ပန္န၊ ပဝတ္တပလမာဒိယံ။ ဗုဒ္ဓဝံ။
၃၀၉။ ၎င်း၊ဋ္ဌ၊၉၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၄၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၁။ ၁၃။

အနေကဂူ (တိ) [န+ကေဂူ၊အနေက+အဂူ]
တခုတည်းသောအာရုံမရှိ- များသောအာရုံ
ရှိ-သော၊ မတည်ကြည်သော၊ သူ။ ဝိက္ခိတ္တ-

စိတ္တောနေကဌေါ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ န ပဿတိ။
ဝိ၊၄။၄၁၆။

အနေကစိတ္တ (တိ) [န + ကေဂ္ဂစိတ္တ၊ အနေကဂ္ဂ +
စိတ္တ] တခုတည်းသော အာရုံရှိသော - တည်
သော - စိတ်မရှိသော၊ များသော အာရုံ
ရှိသော - မတည်သော - စိတ်ရှိသော၊ သူ။
ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ဓမ္မံ သုဏ္ဏာတိ အနေကဂ္ဂ-
စိတ္တော။ အံ၊ ၂။ ၁၅၄။ တေသံ အနေကဂ္ဂ-
စိတ္တာနံ ဘယေန စ ပုနပျုနံ သံဝိဂ္ဂါနံ သတိ
သမ္ပဿိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၂၀၀။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၆။

အနေကဂ္ဂတာ (ယိ) [န + ကေဂ္ဂတာ၊ အနေ-
ကဂ္ဂ + တာ] တခုတည်းသော အာရုံမရှိ -
များသော အာရုံရှိ - မတည်ကြည် - သည်၏
အဖြစ်။

အနေကဂ္ဂတာကာရ (ပု) [အနေကဂ္ဂတာ +
အာကာရ] တခုတည်းသော အာရုံမရှိသည်၏
အဖြစ် ဟူသော အခြင်းအရာ၊ မတည်ကြည်
သော အခြင်းအရာ၊ ပျံ့လွင့်ခြင်း၊ ပျံ့လွင့်သည်
၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာ။ အနေကဂ္ဂ-
တာကာရော ဝိက္ခေပေါ။ မ၊ ၃။ ၂။ ၆၉။ ဥပဒ္ဒဝ
(မ၊ ၄။ ၄။ ၇၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၆၉။ မ၊ ၃။ ၂။ ၇၀။
အံ၊ ၃။ ၂။ ၇၂။) လည်းကြည့်။

အနေကဂ္ဂဘာဝ (ပု) [န + ကေဂ္ဂဘာဝ၊ အနေ-
ကဂ္ဂ + ဘာဝ] တခုတည်းသော အာရုံမရှိ -
များသော အာရုံရှိ - သည်၏အဖြစ်။ မတည်
ငြိမ်သည်၏ အဖြစ်။ အသမာဓိတိ အနေကဂ္ဂ-
ဘာဝေါ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၇။ ကေဂ္ဂံ အနေကဂ္ဂ-
ဘာဝသေ ဒုရသမုဿာပိတတ္တာ။ အံ၊ ၃။ ၂။
၁၂၀။

အနေကစိတ္တံ (တိ) [န + ကေစိတ္တ၊ အနေက +
စိတ္တ] တခုတည်းသော စိတ်မရှိ - များသော
စိတ်ရှိ - သော၊ သူ။ အနေကစိတ္တာသု အနိဂ္ဂ-
ဟာသု စ။ ဇာ၊ ၁။ ၁။ ၁၄။ ဇာ၊ ၂။ ၁၂၃။ ဇာ၊ ၄။ ၅။
၄၆၉။ အနေကစိတ္တာသု န ဟံတ္ထိ ဂုက္ခကာ။

ဇာ၊ ၁။ ၁။ ၉၇။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၅၀၄။ ဝိက္ခိတ္တမနာ
အနေကစိတ္တာ။ ဇာ၊ ၁။ ၂။ ၂၂။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၉၁။

အနေကစိတ္တံ (တိ) [အနေက + စိတ္တ] (၁)
များစွာသော အရာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော။
(က) များစွာသော ဥယျာဉ်၊ ပဒေသာပင်၊
ရေကန်စသည် - နံရံအထူးစသည် - ပုလဲ၊
ပတ္တမြား စသော ရတနာ - တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်
သော။ (၂) များစွာသော ဆန်းကြယ်မှုရှိ
သော။ ပုပ္ပါသိကိတ္တံ ရမ္မမိဒံ ဝိမာနံ၊ အနေက-
စိတ္တံ န ရနာရိသေဝိတံ။ ဝိမာနံ၊ ၁၂။ ပေတ။
၁၆၂။ အနေကစိတ္တန္တိ အနေကေဟိ ဥယျာန-
ကပ္ပရက္ခပေက္ခရဏိအာဒိဟိ ဝိမာနေသု စ
ဘိတ္တိအာဒိဟိ စိတ္တံ။ ဝိမာနံ၊ ၄။ ၅။ အနေက-
စိတ္တန္တိ နာနာဝိစေတိကမ္ပံ၊ အနေကေဟိ ဝါ
မုတ္တာမဏိအာဒိဟိ ရတနေဟိ ဝိစိတ္တရူပံ။
ပေတ၊ ၄။ ၁၃၇။ ဝိမာနမောရယု အနေက-
စိတ္တာ။ ဝိမာနံ၊ ၂၆။ အနေကစိတ္တာတိ အနေ-
ကဝိစေတိတ္တာယုတ္တာ။ ဝိမာနံ၊ ၄။ ၉၆။ အနေ-
ကစိတ္တာ သတတံ သုနိမ္မိတာ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၉။

အနေကစိတ္တာဝဟတ (တိ) [အနေကစိတ္တ +
အဝတတ] များစွာသော ခြူးပန်းစသော ဆန်း
ကြယ်မှုတို့ဖြင့် - စိုးလွမ်းအပ် - ပြမ်း -
သော။ အနေကစိတ္တာဝဟတော ရထော
အယံ။ ဝိမာနံ၊ ၉၁။ အနေကစိတ္တာဝဟတော-
တိ အနေကေဟိ မာလာကမ္ပာဒိစိတ္တေဟိ အဝ-
တတော သမောကိဏ္ဏော၊ “အနေကစိတ္တာ-
ဝိတတော” တိပိ ပဌန္တိ၊ သောယေဝ အတ္တော၊
ဂါထာသုခတ္ထံ ပန ဒီဃကရဏံ။ ဝိမာနံ၊ ၄။ ၂၇၈။

အနေကစိတ္တာဝိတတ (တိ) [အနေကစိတ္တ +
ဝိတတ] အနေကစိတ္တာဝဟတ - နှင့် အနက်တူ။
၎င်းကြည့်။

အနေကဆိဒ္ဓ (တိ) [အနေက + ဆိဒ္ဓ] များ
စွာသော အပေါက်ရှိသော။ ဆိဒ္ဓါဝဆိဒ္ဓန္တိ
အနေကဆိဒ္ဓံ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၆၃။

အနေကနေ (ပု) [အနေက+နေ] တဦး-
တယောက် - မက - များစွာ-သောလူ။
အနေကနေနာ အမေ့ အဘိဗေဒန္တိ။ သံဌ၊
၁။၁၉၁။

အနေကဇာတိ(ထိ)[အနေက+ဇာတိ](၁)မျှား
စွာသော-အဖြစ်-ဘဝ-ဇာတ်။(၂) မျှား
စွာသော-အမျိုးအစား-ဇာတ်-သဘော။
(တိ) (၃) မျှားစွာသော- အဖြစ်-ဘဝ-
ဇာတ်-ရှိသော။ (၄)မျှားစွာသော-အမျိုး
အစား-ဇာတ်-သဘော-ရှိသော။

အနေကဇာတိက (တိ) [အနေကဇာတိ+က]
မျှားစွာသော-အမျိုးအစား - ဇာတ် -
သဘော-ရှိသော။ အနေကရူပ (၄) အနက်
ကြည့်။

အနေကဇာတိကတ္တ (န) [အနေကဇာတိက+တ္တ]
မျှားစွာသော-အမျိုးအစား - ဇာတ် -
ရှိသည်၏အဖြစ်။ နိလာခိအနေကဇာတိကတ္တာ
အာရမ္မဏာနံ။ အနုဋီ၊ ၂။၅၆။

အနေကဇာတိသံသာရ(ပု)[အနေကဇာတိ+သံ-
သာရ]မျှားစွာ-အသိန်းမက-သောဘဝ-
ဟုဆိုအပ်သော - ရှိသော - သံသရာဝဋ်။
အနေကဇာတိသံသာရံ၊ သန္တာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ။
ဓမ္မ၊ ၃၆။ ထေရ၊ ၂၃၇။ ဝိ၊ ၄၁။၁၄။ ဒီ၊ ၄၁။
၁၆။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၂။ ဇာ၊ ၄၁။၈၉။ အနေက-
ဇာတိသတသဟဿသင်္ချံ (ဣမံ)သံသာရဂန္ထံ။
ထေရ၊ ၄၁။ ၂၁၇။ သာရတ္ထ၊ ၁။၆၅။ ဝိမတိ၊
၁။၁၇။ဒီ၊ ၄၁။ ၂၅။သီ၊ ၄၁။၁။၈၅။ အနေ-
ကဇာတိသတသဟဿသင်္ချိတံ ဣမံ သံသာရ-
ဝဋ်။ ဓမ္မ၊ ၄၁။ ၈၁။ (ထေရီ၊ ၃၉၇။အပ၊ ၂။
၂၇၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အနေကဇာတိသတသဟဿသင်္ချိတ (တိ) [အ-
နေက + ဇာတိသတသဟဿ + သင်္ချိတ]
မျှားစွာသော ဘဝအသိန်း-ဘဝသိန်းပေါင်း

မျှားစွာ-ဟုဆိုအပ်သော။ အနေကဇာတိ-
သံသာရကြည့်။

အနေကဇာတိသတသဟဿသင်္ချံ (တိ) [အနေ-
က+ဇာတိသတသဟဿ + သင်္ချံ] မျှားစွာ
သော ဘဝအသိန်း - ဘဝသိန်းပေါင်းမျှား
စွာ-အရေအတွက်ရှိသော။ အနေကဇာတိ-
သံသာရကြည့်။

အနေကဇာတိသတသဟဿာနုဿရဏ (န)
[အနေက+ဇာတိသတသဟဿ + အနုဿ-
ရဏ] မျှားစွာသောဘဝအသိန်း-ဘဝသိန်း
ပေါင်းမျှားစွာ-တို့ကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်း။
ဧကဝလ္လိ အယံ ဝါဓော အနေကဇာတိသ-
တသဟဿာနုဿရဏဝသေန ဝုတ္တော။ ဒီ၊ ၄၁။
၁။၉၈။

အနေကဇာတိသဟဿပတ္တိတ (တိ) [အနေ-
က + ဇာတိသဟဿ + ပတ္တိတ] မျှားစွာ
သော ဘဝအထောင် - ဘဝထောင်ပေါင်း
မျှားစွာ - တို့၌ ဖြစ်စေအပ်သော။ ဧကနစ်
အနုသိဋ္ဌော အနေကဇာတိသဟဿပတ္တိ-
တေန အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇာစိဏ္ဏေနဝ သိက္ခာ-
ပိယမာနော ပဗ္ဗဇိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။၁၁၀။

အနေကဇ္ဈာသယ(တိ)[အနေက+ အဇ္ဈာသယ]
မျှားသော - အလို-ဆန္ဒ - နှလုံးသွင်း -
အဇ္ဈာသယ-ရှိသော၊ သူ။ အယံ လောကော
အနေကဇ္ဈာသယော နာနဇ္ဈာသယော။ ဒီ
၄။ ၂။၃၂၉။ အနေကဇာတု-လည်း ကြည့်။

အနေကဇ္ဈာသယသမုဋ္ဌာန (တိ) [အနေကဇ္ဈာ-
သယ+သမုဋ္ဌာန။ အနေကော အဇ္ဈာသ-
ယော အနေကဇ္ဈာသယော၊ သော သမုဋ္ဌာနံ
ဥပ္ပတ္တိဟေတု ဧတဿာတိ အနေကဇ္ဈာသယ-
သမုဋ္ဌာနံ။ ဥပါန၊ ၄။ ၉။] မျှားသောအဇ္ဈာ-
သယဟူသော - ဖြစ်ကြောင်း-သမုဋ္ဌာန-
ရှိသော။ နာနာနယနိပုဏမနေကဇ္ဈာသယ-
သမုဋ္ဌာနံ...။ ဒီ၊ ၄၁။ ၂။ ၈။ မ၊ ၄၁။ ၅။ သံ၊

ဌ၊၁။၄။ အံ၊ဌ၊၁။၄။ ခုဒ္ဒက၊ဌ၊၁။၆။ အာ-
သယောဝ အဏ္ဍာသယော၊ တေ စ သဿ-
တာဒိဘေဒေန တတ္ထ စ အပ္ပရက္ခတာ-
ဒိဝသေန အနေကာ၊ (အနေကေ၊ မ၊ဋ္ဌိ၊သံ၊ဋ္ဌိ။
အံ၊ဋ္ဌိ) အတ္တဏ္ဍာသယာသယော ဝေ ဝါသမု-
ဋ္ဌာနံ ဥပ္ပတ္တိဟေတု တေသာတိ အနေကဏ္ဍာ-
သယသမုဋ္ဌာနံ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။
၁၄၄။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။ ၂၆။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။ ၂၃။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၁။ ၂၅။

အနေကဏ္ဍသယာနသယစရိယာဓိမုတ္တိက (တိ)
[အနေက + အဏ္ဍာသယ + အနုသယ +
စရိယာ + အဓိမုတ္တိ + က] များသောအလို၊
အနုသယ၊ စရိက်၊ နှလုံးသွင်း ရှိသော၊
သူ။ အနေကဏ္ဍသယာနသယစရိယာဓိမုတ္တိ-
ကာ သတ္တာ။ ဝိ၊ဌ၊၁။၁၇။ ဒီ၊ဌ၊၁။ ၂၀။ အာ၊
ဌ၊၁။ ၂၂။

အနေကဋ္ဌာန (န) [အနေက + ဌာန] (၁) များ-
စွာသော - တည်ရာ - ဖြစ်ရာ - အရပ်။ (တိ)
(၂) များစွာသော - တည်ရာ - ဖြစ်ရာ -
အရပ် - ရှိသော။ အနေကဋ္ဌာနေန မနောပါ-
ဂဗ္ဘိယေန...။ သံ၊ဌ၊၂။၁၅၅။ သုတ္တနိ၊ဌ၊၁။
၁၄၇။ အနေကဋ္ဌာန မနောပါဂဗ္ဘိယံ။ သံ၊ဌ၊
၂။၁၅၆။ ခုဒ္ဒက၊ဌ၊၁။ ၂၀၇။ သုတ္တနိ၊ဌ၊၁။ ၁၈၅။

အနေကတာလ (ပု) [အနေက + တာလ] (၁)
များစွာသောထန်းပင်။ (တိ) (၂) များစွာ
သောထန်းပင် - အတိုင်းအရှည် - ပမာဏ - ရှိ
သော၊ - လောက် နက်စောက်သော။ အနေ-
ကတာလေ ပပတိ။ ဂိရိဝုဋ္ဌေ ဘယာနကေ။
အပ၊၁။၁၉၅။ အနေကတာလေ နရကေ။
ဇာ၊၁။ ၂၅၄။ အနေကတာလေတိ အနေက-
တာလပ္ပမာဏေ။ ဇာ၊ဌ၊၄။၁၉၅။

အနေကတာလပ္ပမာဏ (န) [အနေကတာလ +
ပမာဏ] (၁) များစွာသောထန်းပင်တို့၏ -
အတိုင်းအရှည် - ပမာဏ။ (တိ) (၂) များစွာ

သောထန်းပင်တို့၏ - အတိုင်းအရှည် - ပမာ-
ဏ - ရှိသော။ အနေကတာလ - ကြည့်။

အနေကတာဌာဝစရ (ပု) [အနေက + တာဌာ-
ဝစရ (=တာဌာဝစရ - သံ။)] (၁) များစွာ
သော တူရိယာပစ္စည်း။ (တိ) (၂) များစွာ
သောတူရိယာပစ္စည်းကို တီးမှုတ်သူ

အနေကတာဌာဝစရပရိဝါရိတ (တိ) [အနေက-
တာဌာဝစရ + ပရိဝါရိတ] (၁) များစွာသော
တူရိယာပစ္စည်းတို့သည် ခြံရံအပ်သော။ (၂)
များစွာသော တူရိယာ တီးမှုတ်သူတို့သည်
ခြံရံအပ်သော။ (များစွာသော ကြေးနင်း၊
မောင်း စသော စည်၊စောင်းညှင်းတို့ဖြင့် ခြံရံ
လျက်။ ဝိ၊ဌ၊သျ၊၁။ ၂၀၆။) သော ဟတ္ထိနာ-
ဂေါ အနေကတာဌာဝစရပရိဝါရိတော အတိ-
ဝိယ ဥဋ္ဌာရေန...။ ဝိ၊ဌ၊၁။ ၆၃။ သဗ္ဗတာဌာ-
ဝစရ (သာရတ္ထ၊၁။ ၁၇၀-၁၇၁။ ဝိမတိ၊၁။
၃၄။) ကြည့်။ (ဒီ၊ဌ၊၂။ ၁၈၈။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။ ၁၈၇-
တို့လည်း ကြည့်။)

အနေကတိတ္ထာယတန (န) [အနေက + တိတ္ထာ-
ယတန] များစွာသော အယူဝါဒ ဟူသော -
အကြောင်း - ဖြစ်ရာ - ပေါင်းဆုံရာ၊ များစွာ
သော အယူဝါဒ။ အနေကာယတန - ကြည့်။

အနေကတူရိယသံဃုဋ္ဌ (တိ) [အနေက + တူရိယ +
သံဃုဋ္ဌ] များစွာသောတူရိယာတို့ဖြင့် - ကြေး
ကြော် - တီးမှုတ် - အပ်သော၊ တဖက်ပိတ်၊
နှစ်ဖက်ပိတ် စသော အင်္ဂါငါးပါး ရှိသော
တူရိယာတို့ဖြင့် ကြေးကြော် တီးမှုတ်အပ်
သော။ အနေကာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ နာနာ-
ဝိဓကေသုမသမာကိဏ္ဍံ အနေကတူရိယသံဃုဋ္ဌံ
မဟာဗောဓိ ပရိက္ခိပိ။ ဝိ၊ဌ၊၁။ ၆၉။ အနေ-
ကတူရိယသံဃုဋ္ဌန္တိ အာတတဝိတတာဒိပဉ္စဂီ-
ကတူရိယသံသောသိတံ။ သာရတ္ထ၊၁။ ၁၇၉။

အနေကတ္ထ (န) [အနေက + တ္ထ] တပါးမက -
များ - သည်၏အဖြစ်၊တေသံ စက္ခုသောတ ...

မနောဝိညာဏဓာတုဘေဒေန တဿာ အနေ-
ကတ္တံ...။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၄။

အနေကတ္တ (တိ) [အနေက+အတ္တ] (၁) များ
သောအနက်ရှိသော။ ကေဝလ-သဒ္ဓေါ ...
အနေကတ္တော။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၄၃။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၁။
သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၄။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၃၉။ ခုဒ္ဒက၊ ဋ္ဌ၊ ၉၇။
အနေကတ္တာ ဟိ နိပါတာ။ အနု၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၂။
(၂) အများကိုဟောသော - အနေက -
သဒ္ဓါ၏ အနက် - အများဟူသော အနက် -
ရှိသော။ အနေကတ္တော ဟိ ဣဓ သတ-
သဒ္ဓေါ။ ထေရ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၇၀။

အနေကတ္တတ္တ (န) [အနေကတ္တ+တ္တ] များ
သောအနက်ရှိသည်၏အဖြစ်။ အနေကတ္တတ္တာ
ဝါ ဓာတုနံ။ မူလ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၇။
အနေကတ္တတ္တာ ဓာတုသဒ္ဓါနံ...။ မူလ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။
၁၆၈။

အနေကတ္တနိဿိတ (တိ) [အနေကတ္တ+နိဿိတ]
များစွာသောအကြောင်းအရာတို့ကို မှီသော။
တာတ မယံ ကေပဒံ အနေကတ္တနိဿိတံ ကေ
ကာရဏံ ကထေထ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၁၆။

အနေကတ္တပဒဿိတ (တိ) [အနေကတ္တ+ပဒ+
သိတ] များသောအကြောင်းအရာ - တို့ကို
မှီသော - တို့သည်မှီအပ်သော။ ဣသံ ကေပဒံ
တာတ၊ အနေကတ္တပဒဿိတံ...။ ဒက္ခေယျက-
ပဒံ တာတ၊ အနေကတ္တပဒဿိတံ။ ဇာ၊ ၁။ ၆၆။
အနေကတ္တပဒဿိတန္တိ အနေကနိ အတ္တ-
ပဒါနိ ကာရဏပဒါနိ နိဿိတံ...။ ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပ-
ကာရံ ဝိရိယံ အနေကေဟိ အတ္တပဒေဟိ
နိဿိတံ။ ကဘဓေဟိတိ? သီလာဒီဟိ။ ဇာ၊
၄။ ၂။ ၂၁၇။

အနေကဓမ္မဘာဝ (ပ) [အနေက + ဓမ္မ+
ဘာဝ] များစွာသောတရားရှိသည်၏အဖြစ်။
တတ္ထ ကေဿာပိ ဓမ္မဿ ဟေတုအာဒိဟိ

အနေကပစ္စယဘာဝတော စ ကေကဿ
ပစ္စယဿ အနေကဓမ္မဘာဝတော စ နာနပ္ပ-
ကာရပစ္စယတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ မူလ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၆၆။
အနေကဓမ္မဘာဝတောတိ အနေကေ ဓမ္မာ
တေဿာတိ အနေကဓမ္မာ၊ တတ္ထာဝတောတိ
ယောဇေတဗ္ဗံ။ အနု၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅။

အနေကဓာ (ဗျ) [အနေက+ဓာ] များသော
အပြားအားဖြင့်။ အန္တကာရံ ပကာသဉ္စ၊
ဒဿယိတော အနေကဓာ။ အပ၊ ၂။ ၁၆၂။ သီလ-
နံ လက္ခဏံ တဿ၊ ဘိနုဿာပိ အနေကဓာ။ ...
ယထာ ဟိ နိလပိတာဒိဘေဒေန အနေကဓာ
ဘိနုဿာပိ ဂ္ဂပါယတနဿ။ ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၈။
ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၅။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၇၃။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။
၁၃၉။ အနု၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၆။ တို့လည်းကြည့်။) အနေက-
သော၊ နေကဓာ (ထေရ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၈၂) တို့လည်း
ကြည့်။

အနေကဓာတု (ထိ) [အနေက+ဓာတု] (၁)
တပါးမက - များ - သောဓာတ်။ အနေက-
ဓာတုသု သဓာ ပတိဋ္ဌိတာ။ နေတ္ထိ၊ ၂။ ၄၅။
ပေဋကော၊ ၁၈၀။ အနေကဓာတုတိ စက္ခု-
ဓာတု ... မနောဝိညာဏဓာတု။ နေတ္ထိ၊ ၄၆။
ယာသု အနေကဓာတုသု ပဝတ္တိယာ တဏှာ
“အနေကဓာတုသု သဓာ”တိ ဝုတ္တာ၊ တာ
ဓာတုယော ဝိဘာဂေန ဒဿေတု “စက္ခု-
ဓာတု”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္ဇာပိ ... အနေက-
ဓာတုယော အာဂတာ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၁၈။ (တိ)
(၂) တပါးမက - များ - သောသဘောရှိ-
သောအာရုံ။ အနေကဓာတုသု ပုထု သဒါ သိ-
တာ။ သံ၊ ၁။ ၁၈၃။ အနေကဓာတုသုတိ အနေ-
ကသဘာဝေသု အာရမ္မဏေသု။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၄၄။
အနေကသဘာဝေသုတိ ဂ္ဂပါဒိဝသေန အဇ္ဈတ္တိ-
ကာဒိဝသေန ဧဝံ နာနာသဘာဝေသု အာရမ္မ-
ဏေသု။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၇၉။ (၃) (က) စက္ခု-
ဓာတ်စသည်၊ ကာမဓာတ်စသည်တို့ဖြင့်များ
သောဓာတ်ရှိသော။ တထာဂတော အနေ-
ကဓာတု နာနာဓာတု လောကံ ယထာဘူတံ

ပဇာနာတိ။ မ၊၁။၁၀၀။ သံ၊၃။၂၆၆။ အံ၊
 ၃။၂၇၃။ အဘိ၊ဝိ။၃၂၉။ အနေကဓာတုန္တိ
 စက္ခုဓာတုအာဒိဟိ ကာမဓာတုအာဒိဟိ ဝါ
 ဓာတုဟိ ဗဟုဓာတု။ မ၊၄။၁။၂၃၅။ အံ၊၄။၃။
 ၂၉၆။ အဘိ၊၄။၂။၃၇၄။ သာ၊ရတ္ထ၊၃။၂၂၂။
 အနေကဓာတု နာနာဓာတု ခန္ဓလောကံ အာ-
 ယတနလောကံ ဓာတုလောကံ ယထာဘူတံ
 ပဇာနာတိတိ ယောဇနာ။ မ၊၄။၂။၂၂-၃။
 အံ၊၄။၃။၃၁၆။ (ခ) များသော - အလို-
 အဇ္ဈာသယဓာတ် - ရှိသော။ အနေကဓာတု-
 နာနာဓာတု-ကြည့်။ အဇ္ဈာသယဓာတု၊ အနေ-
 ကဇ္ဈာသယ-တို့လည်း ကြည့်။

အနေကဓာတုနာနာဓာတု (တိ) [အနေက-
 ဓာတု + နာနာဓာတု] များသောအလို၊
 အထူးထူးသောအလို - များသော အဇ္ဈာ-
 သယဓာတ်၊ အထူးထူးသော အဇ္ဈာသယ
 ဓာတ် - ရှိသော။ တသ္မိံ အနေကဓာတု-
 နာနာဓာတုသ္မိံ လောကေ...။ ဒီ၊၂။၂၂၅။
 အနေကဓာတုနာနာဓာတု ခေါ် ဒေဝါနုမိန္ဒ
 လောကော။ အနေကဓာတု လောကောတိ
 အယံ လောကော အနေကဇ္ဈာသယော
 နာနဇ္ဈာသယော။ ဒီ၊၄။၂။၃၂၉။ ဓာတုတိ
 အဇ္ဈာသယဓာတု ဥတ္တရပဒလောပေန ဝုတ္တ၊
 အဇ္ဈာသယဓာတုတိ စ အတ္တတော အဇ္ဈာ-
 သယော ဝေါတိ အာဟ “အနေကဇ္ဈာ-
 သယော နာနဇ္ဈာသယော”တိ။ ဒီ၊၄။၂။၂၇၃။

အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောက(ပု)[အနေက-
 ဓာတုနာနာဓာတု + လောက] စက္ခုဓာတ်
 စသည်၊ ကာမဓာတ်စသည်တို့ဖြင့် များသော
 ဓာတ်၊ အထူးထူးသောဓာတ်တို့ရှိသော ခန္ဓာ၊
 အာယတန၊ဓာတ် လောက။ တတ္ထ ကတမံ
 တထာဂတဿ အနေကဓာတုနာနာဓာတု-
 လောကံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ။ အဘိ၊ဝိ။၃၅၂။

အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောကနာနတ္ထ (န)
 အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောက+နာနတ္ထ]

အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောကဏိ - အထူး
 ထူးအပြားပြား - ခြားနားသည် - များ
 သည် - ဇာတိ၊ ယင်း၏ - အမျိုးမျိုး - ထူး
 ခြား - သောသဘော။ အနေကဓာတုနာနာ-
 ဓာတုလောကနာနတ္ထံ ပဇာနာတိ။ အဘိ၊ဝိ။
 ၃၅၂။ (အဘိ၊၄။၂။၄၃၇-ကြည့်။)

အနေကဓာတုပဋိဝေဓ (ပု) [အနေကဓာတု+
 ပဋိဝေဓ] များစွာသော - စက္ခုဓာတ်၊ ရူပ
 ဓာတ် စသော - စက္ခုဓာတ်၊ ကာမဓာတ် စ
 သော - ဓာတ်တို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ ဣမေ
 ခေါ် တေ ဝတ္ထ ဌေ ဓမ္မာ အနေကဓာတုပဋိ-
 ဝေဓယ သံဝတ္တိဿန္တိ။ မ၊၂။၁၆၂။ အနေက-
 ဓာတုပဋိဝေဓော ဟောတိ အံ၊၁။၂၂၊၄၆။
 အနေကဓာတုပဋိဝေဓောတိ “စက္ခုဓာတု
 ရူပဓာတု”တိအာဒိနံ အဋ္ဌာရသန္တံ ဓာတုနံ
 ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေယေဝ ပဋိဝေဓော ဟောတိ။ အံ၊၄။
 ၁။၉၃။ (အံ၊၂။၂၇၆။ အံ၊၄။၃။၁၀၄။ အံ၊၄။
 ၃။၁၀၄-တို့လည်း ကြည့်။ အံ၊၄။၃။ ဓာတု-အရ
 စက္ခုဓာတ် စသည်နှင့် ကာမဓာတ် စသည်ဟု
 ဖွင့်သည်။)

အနေကဓာတုပဋိသမ္ဘိဒါ (ထိ) [အနေကဓာတု+
 ပဋိသမ္ဘိဒါ] များစွာသောဓာတ်တို့ကို ခွဲခြမ်း
 စိတ်ဖြာတတ်သောဉာဏ်။ “ဤဓာတ်လွန်လျှင်
 ဤမည်သောအရာဖြစ်မည်”ဟု သိသောဉာဏ်။
 ကေဓမ္မေ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီ-
 ကတေ အနေကဓာတုပဋိသမ္ဘိဒါ ဟောတိ။
 အံ၊၁။၄၆။ (အံ၊၄။၁။၄၁၁-ကြည့်။)

အနေကန္တ (ပု) [န+ကေန္တ၊အနေက+အန္တ]
 (၁) များသောအဖို့အစ၊ များသောအဆုံး
 အဖြတ်။ (တိ) (၂) တခုတည်းသောအဖို့
 အစုမရှိ - များသော အဖို့အစုရှိ - သော၊
 အနေကန်ဖြစ်သော။ ကေန္တာကမ္ပဇာဒိသေဝ
 ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ တာ အနေကန္တေသု န
 ဂဟိတာ။ မူလ၊၄။၁။၁၅၅။

အနေကန္တသဘာဝ (ပု) [န+ကေန္တသဘာဝ၊ အနေကန္တ + သဘာဝ] (၁) ကေန်သဘော မဟုတ်သော၊ အနေကန်သဘော။ (တိ) (၂) ကေန်သဘောမရှိ - အနေကန်သဘောရှိ - သော။ ယံ ပန သီတံ.... တံ ဧကော ဥတုတိ ဝုစ္စတိ၊ သဘာဝဥတုနော အနေကန္တသဘာဝ-တော ကေဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ မူလဒ္ဓါ၊ ၂။ ၇။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၅၅-၌ သဘာဝဥတုနော အနေကတ္တာဟု ရှိသည်။)

အနေကန္တိက (တိ) [န+ကေန္တိက၊ အနေကန္တ + ကုက] တခုတည်းသောအပိုအစုမရှိ - များသောအပိုအစုရှိ - သော။ ကေန် - အတိအကျ - မဟုတ်သော။ ပုဗ္ဗဘာဂေ အနေကန္တိကံ ယုဂနဗ္ဗဘာဝနံ အဝတ္တာ မဂ္ဂကုဏေ ကေန္တေန....။ ပဋိသန္ဓိ၊ ၂။ ၁၇၉။ နာမဗ္ဗပဝဝတ္တာပနာဒိနံ ကိစ္စသိဒ္ဓိ မဂ္ဂပါတုဘာဝဒန္တဘာဝဿ ကာရကဘာဝေ အနေကန္တိကာ။ အနုဂ္ဂါ၊ ၁။ ၁၁၉။ တေန တဿ ကာရကံ အနေကန္တိကန္တိ ဒေသေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၇၇။ (မဏိမဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၀၂-လည်းကြည့်။) အနေကံ သိက-လည်း ကြည့်။

အနေကန္တိကတာ (တိ) [န+ကေန္တိကတာ။ အနေကန္တိက + တာ] တခုတည်းသောအပိုအစုမရှိ - များသောအပိုအစုရှိ - သည်၏ အဖြစ်၊ ကေန် - အတိအကျ - မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။.... ရူပဿ သမယဝဝတ္တာနံ န သက္ကာကာတုံ အဗျာပိတာယ အနေကန္တိကတာယ စ။ အနုဂ္ဂါ၊ ၁။ ၁၄၆။

အနေကန္တိကတ္တ (န) [န+ကေန္တိကတ္တ။ အနေကန္တိက + တ္တ] အနေကန္တိကတာ-နှင့် အနက်တူ။.... နယံဒိ ဝေသာလိယာ အပလောကနဿ ကာရကစနံ အနေကန္တိကတ္တာ။ . “အနုစ္စရိယတ္တာ”တိ ဣမိနာ ယထာဝုတ္တံ အနေကန္တိကတ္တံ ပရိဟရတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၆၄။

အနေကပစ္စယဘာဝ (ပု) [အနေက + ပစ္စယ + ဘာဝ] များစွာသော - အကြောင်း - ပစ္စည်း - ရှိသည်၏အဖြစ်။ အနေကဓမ္မဘာဝ-ကြည့်။

အနေကပဋိသမ္ဘိဒါဘိညာဘရိတ (တိ) [အနေက + ပဋိသမ္ဘိဒါ + အဘိညာ + ဘရိတ] များစွာသော ပဋိသမ္ဘိဒါ အဘိညာဉ် - တို့ဖြင့် ပြည့်သော - တို့နှင့် ပြည့်စုံသော။ ဉာဏဓဿန-ဝိသုဒ္ဓိသီရိ ဇနေတွာ အနေကပဋိသမ္ဘိဒါဘိညာ-ဘရိတံ ဣရဟတ္တဖလံ နိပ္ပါဒေတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၀။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၀။

အနေကပရိယာယ (ပု) [အနေက + ပရိယာယ] တပါးမကသော - များသော - အကြောင်း - နည်းပရိယာယ်။ ဝေမေဝံ ဘောတာ ဂေါ-တမေန (ဘန္တေ ဘဂဝတာ) အနေကပရိယာ-ယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဝိ၊ ၁။ ၇။ ဒီ၊ ၁။ ၈၀။ မ၊ ၁။ ၂။ သံ၊ ၁။ ၇၀။ အံ၊ ၁။ ၅၇။ ဥဒါန၊ ၁။ ၃၇။ သုတ္တနိ၊ ၂။ ၉၃။ နာနာနယေဟိ (ဧတေဟိ ပရိယာယေဟိ ဥဒါန၊ ၄-မှ အခြား ၄-မျှား) ပကာသိတတ္တာ အနေကပရိယာ-ယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၆၀။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၀။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၄။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၇။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၆။ နန အာဝုသော ဘဂဝတာ အနေကပရိယာယေန ဝိရာဂိယ ဓမ္မော ဒေသိတော။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ အနေကပရိ-ယာယေနာတိ အနေကကာရဏေန။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၂။ အနေကပရိယာယေနာတိ ဧတ္ထ ပရိ-ယာယ-သဒ္ဓေါ ကာရကစနောတိ အာဟ “အနေကကာရဏေနာ”တိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၆။ အနေကပရိယာယေန ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ အနေကပရိယာယ-နာတိ အနေကဝိဓေန ကာရဏေနာတိ၊ ဗဟူဟိ ကာရဏေဟိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၇။ အနေကပရိယာယေန ခေါ တေ သုနက္ခတ္တ မမ ဝဏ္ဏော ဘာသိတော။ ဒီ၊

၃။၃။ အနေကပရိယာယေနာတိ အနေက-
ကာရဏေန။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃။ အနေကကာရဏ-
နာတိ “ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟ”န္တိ-
အာဒိနာ အနေကဝိဇ္ဇေန ဝဏ္ဏကာရဏေန။
ဓိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄။ (ဝိ၊၁။၈၆၊၉၂၊၉၃။ ဝိ၊၃။၃၂။
မ၊၁ ၃၂။ မ၊၃။၂၀၅။ သံ၊၃။၂၇။ အံ၊၁၊
၄၇၉။ အံ၊၃။၂၄။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၂။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၉၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၈။ ကင်္ခါ။
၁၂၃။ သာရတ္ထ၊၂။၁၇၂။ သာရတ္ထ၊၃။၃၂၃။
သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၁၉-တို့လည်း ကြည့်။)

အနေကပါဏသဟဿ (န) [အနေက+ပါဏ+
သဟဿ] များစွာသော သတ္တဝါတို့၏ အ-
ထောင်၊ ထောင်ပေါင်းများစွာသောသတ္တဝါ။
တေသံ အနေကပါဏသဟဿာနံ....။ စူဠနိ။
၄၀။ အနေကပါဏသဟဿာနန္တိ အနေ-
ကေသံ ဒေဝမနုဿသင်္ခါတာနံ ပါဏသ-
ဟဿာနံ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၁။

အနေကပုရိသသဟဿပရိဝုတ (တိ) [အနေက+
ပုရိသ+သဟဿ+ပရိဝုတ] များစွာသော
ယောကျ်ားအထောင် - ယောကျ်ား ထောင်
ပေါင်းများစွာ-ခြံရံအပ်သော၊သူ။ ဖုဇာ
အနေကပုရိသသဟဿပရိဝုတော ထူပါရာမံ
အနုပ္ပတ္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၆။

အနေကပ္ပကာရ (ပု) [အနေက+ပကာရ] (၁)
တပါးမက-မျှား-သောအပြား။ အနေ-
ကပ္ပကာရတော ဝိတ္တာရေတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၂၂၉။ အနေကပ္ပကာရံ အနေကဝါရဉ္စ။ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၁။၄၈၂။ (=နေကဓာ၊ထေရ၊၂၆၇။)
(တိ) (၂) တပါးမက-မျှား-သောအပြား
ရှိသော။ အနေကပ္ပကာရံ ဂိဟိပါရူပနံ အပါရူ-
ပိတ္တာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၂။ အနေကပ္ပကာရံ ဂိဟိ-
ပါရူတန္တိ အနေကပ္ပဘေဒံ ဂိဟိပါရူတံ။
သာရတ္ထ၊၃။၁၀၅။ (သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၀။

ဇော၊ဋ္ဌ၊၁။၈၈။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၉-တို့ လည်း
ကြည့်။)

အနေကပ္ပကာရက (တိ) [အနေကပ္ပကာရ+က]
တပါးမက-မျှား-သော အပြားရှိသော။
ပဿမာနာနိယေဝ ဉာတိနိ “အဗ္ဗ တာတာ”တိ-
အာဒိနာ နယေန ပုထု အနေကပ္ပကာရကံ
လာလပတိယေဝ မစွာနံ ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၈၀။

အနေကပ္ပဘေဒ (ပု) [အနေက+ပဘေဒ]
(၁) တပါးမက-မျှား-သောအပြား။
သော စ ဧကေသေဝ အတ္တဿ အနေကပ္ပဘေ-
ဒေါ ဥပလဗ္ဗတိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၁။ (တိ)
(၂) တပါးမက-မျှား-သောအပြားရှိ-
သော။ အနေကဘေဒ၊ အနေကပ္ပကာရ-တို့
ကြည့်။

အနေကဖလ (တိ) [အနေက+ဖလ] တပါး
မက-မျှား-သော အသီးရှိသော။ ဒုမာနေ-
ကဖလာ ဗဟူ။ ဇော၊၁။၁၉၀။

အနေကဗျဉ္ဇန (တိ) [အနေက+ဗျဉ္ဇန] တပါး
မက-မျှား-သောလက်သုတ်ဟင်းလျာရှိ
သော၊ မျှားသော - အမျိုးမျိုးသော -
ခဲ-စား-ဖွယ် ဟင်းမျိုးရှိသော။ သော
အဟောသိ ပိဏ္ဍပါတော အနေကသုပေါ
အနေကဗျဉ္ဇနော အနေကရသဗျဉ္ဇနော။
ဥဒါန၊၁၁၀။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၀ အနေကဗျဉ္ဇ-
နောတိ နာနာဝိဇ္ဇတ္တရိဘင်္ဂေါ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။
၁၇၉။ အနေကသုပ၊ အနေကရသဗျဉ္ဇန
(ပေတ၊ဋ္ဌ။၁၇၀)တို့လည်း ကြည့်။

အနေကဗျသန (န) [အနေက+ဗျသန] များ
စွာသော ပျက်စီးခြင်း။

အနေကဗျသနာနုဗန္ဓတ္တ (န) [အနေကဗျသနာ-
နုဗန္ဓ+တ္တ] များစွာသော ပျက်စီးခြင်းတို့သည်

အစဉ်လိုက်အပ်သည်၏အဖြစ်။ တံ အနိစ္စာဒိ-
ဝိပရိကာမသဘာဝတ္တာ အနေကဗျသနာန-
ဗန္ဓတ္တာ စ... ဘယ်။ ဥဒါန၊ ငွ။ ၁၉၀။

အနေကဗျာစိ (ပု) [အနေက+ဗျာစိ] များစွာ
သော-အနာ-ထေဂါ။ အနေကဗျာစိဟိ
ဗုဓေန ဗုဋ္ဌော။ ဇာ၊ ၁။ ၂၁၂။ အနေကဗျာစိ-
ဟိတိ အနေကေဟိ ဗျာစိဟိ။ ဇာ၊ ငွ။ ၄။ ၄၆။

အနေကဘာဂ (ပု) [အနေက+ဘာဂ] (၁)
များသော-အဗ္ဗိ-အစု။ နပုဝေဓတိ အနေ-
ကဘာဂသော။ မိလိန္ဒ။ ၄၀၂။ (တိ) (၂) များ-
သော-အဗ္ဗိ-အစု - ရှိသော၊ များသော-
အသ - အပြန် - ရှိသော။ အနေကဘာဂေန
ဂုဏေန သေယျော။ ပေတ။ ၁၇၂။ အနေက-
ဘာဂေန ဂုဏေနာတိ အနေကကောဋ္ဌာ-
သေန အာနိသံသေန။ ပေတ၊ ငွ။ ၂၀၅။ အနေ-
ကဘာဂ-လည်းကြည့်။

အနေကဘာရ (ပု) [အနေက+ဘာရ] များစွာ
သော-ဘာရအချိန် - တယောက်ထမ်းဝန်။

အနေကဘာရပရိမာဏ (တိ) [အနေကဘာရ+
ပရိမာဏ] များစွာသော ဘာရအချိန်ပမာဏ
ရှိသော။ သုဝဏ္ဏမ္ဘိ ပဟူတံ အနေကဘာရ-
ပရိမာဏံ အဟောသိ။ ပေတ၊ ငွ။ ၉၆။

အနေကဘာဝ (ပု) [အနေက+ဘာဝ] (၁)
တပါးမက-များ-သည်၏အဖြစ်။ တဿ
ဒွါရာနံ ဝါ ပစ္စယာနံ ဝါ ဝသေန အနေက-
ဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဘိ၊ ငွ။ ၁။ ၁၀၁။
နာနတ္တေတိ အတ္တာဒိနံ အနေကဘာဝေ
ပဋိသံ၊ ငွ။ ၁။ ၃၄၄။ (တိ) (၂) တပါးမက-
များ-သော-အပြား-သဘော-ရှိသော။
အနေကဘာဝေါ သမုပ္ပါဒိ၊ အရဟန္တေဝ
ဒက္ခိဏာ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၁၃။ အနေကဘာဝေါ
သမုပ္ပါဒိတိ အနေကဝိဓော ဇာတော။ အနေ-

ကဘာဂေါတိ ဝါ ပါဠော။ ဒီ၊ ငွ။ ၂။ ၂၉၅။
အနေကဘာဝေါတိ အနေကသဘာဝေါ၊
သော ပန ဗဟုဝိဓော နာမ ဟောတီတိ
အာဟ “အနေကဝိဓော ဇာတော”တိ။
အနေကဘာဂေါတိ အနေကကောဋ္ဌာသော။
ဒီ၊ ငွ။ ၂။ ၂၄၉။ အနေကဘာဂ-လည်း ကြည့်။

အနေကဘာသာ (တိ) [အနေက+ဘာသာ]
(၁) များစွာသော - ဘာသာ - စကား။
(တိ) (၂) များစွာသော - ဘာသာ -
စကား - ရှိသော၊ များစွာသော - ဘာသာ -
စကား - ကို ပြောဆိုသော၊ သူ။ ဗုဒ္ဓဘူမိယဉ္ဇ
ကောယ ဝေ ဝါစာယ အနေကဘာသာနံ
သတ္တာနံ အနေကေသံ ပဉ္စာနံ ဗျာကရဏ-
သမတ္ထော ဟောတိ။ စရိယာ၊ ငွ။ ၃၀၂။ ဒီ၊
ဣ၊ ၁။ ၈၈။ သီ၊ ဣ၊ သစ်၊ ၁။ ၂၇၀။

အနေကဘူမိက (ပု၊ န) [အနေက+ဘူမိ+က]
များသော-ဘုံ-အဆင့်-အထပ်။ အနေ-
ကဘူမိကေ ဒသေတွာ အဓိရတ္တအင်္ဂယုတ္တေ
တတ္ထ တံ ပုဗ္ဗေ သယ်။ ဇာ ငွ။ ၅။ ၅၄၈။ (ဣ-
မ္ပိန္ဒ ပြသောသိ-မူတသုဉ် အနေကဘူမိကာ-ဟု
ရှိသည်။ C.P.D. လည်းကြည့်။)

အနေကဘေဒ (ပု) [အနေက+ဘေဒ] (၁)
များသောအပြား။ အနေကဘေဒဘိန္ဒ၊ ကြည့်။
(တိ) (၂) များသော အပြားရှိသော။
ကိလေသကာမပက္ခေ ပန ဆန္ဒောတိ စ
ရာဂေါတိ စ ဝေမာဒီဟိ အနေကဘေဒေါ
ကာမစ္ဆန္ဒော ဝေ ကာမောတိ အဓိပ္ပေတော။
ဝိ၊ ငွ။ ၁။ ၁၁၃။ အဘိ၊ ငွ။ ၁။ ၂၀၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၁၃၇။ အနေကဘေဒေါတိ ကာမာသဝကာမ-
ရာဂသံယောဇနာဒိဝသေန ဣပတဏှာဒိဝသေန
စ အနေကပ္ပဘေဒေါ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၅၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣ၊ ၁။ ၁၆၅။

အနေကဘေဒဘိန္ဒ (တိ) [အနေကဘေဒ+ဘိန္ဒ]
များသောအပြားတို့ဖြင့် ပြားသော။ တန္တိသိ-

တေသု စ ဓမ္မေသု အတိတာဒိဝသေန
 အနေကဘေဒဘိန္ဒေသု...။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၃၃။
 ဝတ္ထာရမ္မဏာဒိဘေဒေန အနေကဘေဒဘိန္ဒာ
 သဗ္ဗေ ကိလေသကာမာ...။ ဝေရ၊ ၄။ ၁။
 ၄၇၈။ ယထာ ဟိ နိလာဒိဝသေန အနေက-
 ဘေဒဘိန္ဒဿာပိ ရူပါယတနဿ...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၆။ ၁။ ၂၈။

အနေကဘေဒသင်္ဂါဟက (တိ) [အနေက-
 ဘေဒ+သင်္ဂါဟက] များသောအပြားကို
 သိမ်းယူတတ်သော။ နနု စ အနေကဘေဒ-
 သင်္ဂါဟကံ သာမညလက္ခဏံ သိယာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၆။ ၁။ ၂၈။

အနေကဘေဒသမ္ဘဝ (ပု) [အနေကဘေဒ+
 သမ္ဘဝ] များစွာသော အပြားတို့၏ ဖြစ်သင့်
 ခြင်း။ ဟိနာဒိဝသေန အနေကဘေဒသမ္ဘဝ
 တော ဗဟုဓာ ဘေဒေါ သိယာ။ သီရိ၊ သစ်၊
 ၁။ ၃၉၉။

အနေကမာယ (တိ) [အနေက+မာယာ] များ
 သော-အလှည့်အပတ်-မာယာ-ဥပါယ်-
 ရှိသော။ မိဂံ တိပလ္လတ္ထမနေကမာယံ။ ဇာ၊ ၁။
 ၅။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၂။ အနေကမာယန္တိ ဗဟု-
 မာယံ ဗဟုဝဉ္ဇနံ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၉။ အံ၊ ၆။ ၁။
 ၁၇၀။ ရာဇာနော စ နာမအနေကမာယာ။
 ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၂။

အနေကမုခ (တိ) [အနေက+မုခ] များသော-
 အကြောင်း-ဥပါယ်-နည်း-ပရိယာယ်-
 မျက်နှာမူရာ-ရည်ရွယ်ချက်-အခြေခံ-
 အရင်းအမြစ်-ရှိသော။ အနေကမုခါ ဟိ
 ဒေသနာ ပဋိသမ္ဘိဒါပဘေဒေန ဒေသနာ-
 ဝိလာသပ္ပတ္တာနံ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၆၆။

အနေကယောဇနန္တရိက (တိ) [အနေကယော-
 ဇန+အန္တရ+ဣက] များစွာသော ယူဇနာ

ဟူသော အကြားရှိသော၊ များစွာသောယူဇ-
 နာတို့ဖြင့်-ခြား-ကွာ-သော၊ ယူဇနာများ
 စွာ-ခြား-ကွာ-သော၊ ယူဇနာများစွာ
 ဝေးကွာသော။ ဒိသတော ဒိသံ အနေက-
 ယောဇနန္တရိကံ ဌာနံ ပက္ခမန္တိ။ ပေတ၊ ၄။
 ၁၆၀။

အနေကရတန (တိ) [အနေက+ရတန] (၁)
 များစွာ-အမျိုးမျိုး-သော ရတနာ။ (၂)
 များစွာ-အမျိုးမျိုး-သော ရတနာရှိ
 သော။ မဟာသမုဒ္ဒေါ ဗဟုရတနော အနေက-
 ရတနော။ ဝိ၊ ၄။ ၄၂၀။ အံ၊ ၃။ ၄၀။ ဥဒါန၊ ၁၄၀။

အနေကရတနမယ (တိ) [အနေကရတန+မယ]
 များစွာသော-အမျိုးမျိုးသော-ရတနာ
 တို့ဖြင့်-ပြုအပ်သော-ပြီးသော။ တပနိယ-
 မယေဟိ အနေကရတနမယေဟိ စ ဆဒ္ဒေန-
 ဟိ တတ္ထ တတ္ထ သုဋ္ဌိ ဆာဒိတံ။ ဝိမာန၊ ၄။
 ၃၁၉။

အနေကရတနဝိစိတ္တ (တိ) [အနေကရတန+
 ဝိစိတ္တ] များစွာသော-အမျိုးမျိုးသော-
 ရတနာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော။ အသုစိ-
 မက္ခိတံ ဇဇ္ဇရံ မတ္တိကာဘာဇနံ ဆဇ္ဇေတွာ
 အနေကရတနဝိစိတ္တံ ပဘဿရရံသိတာလ-
 ဝိနဒ္ဒသုဒ္ဓဗ္ဗေဗ္ဗနဘာဇနံ ဂဏုန္တော...။ ဥဒါန၊
 ၄။ ၂၆၆။

အနေကရသ (ပု) [အနေက+ရသ] (၁) များ
 စွာသော-အမျိုးမျိုးသော-အရသာ
 (အရသာဟူရာ၌—(၁) အချို (၂) အချဉ်
 (၃) အငန် (၄) အစပ် (၅) အခါး (၆) အဖန်
 ဟူသော မူလ အရသာ ၆-မျိုး၊ ယင်းတို့နှင့်
 ရောစပ်သော အရသာ ၅၇-မျိုးအားဖြင့်
 အရသာ ၆၃-မျိုးရှိကြောင်း ဝိလျံ၊ ၈၆၉-၌
 ဖော်ပြသည်။ သုသုတ၊ သုတ္တဋ္ဌာန၊ ၄၂-အချာ-
 ယ-၌လည်း “တေ စ ဘူယော ပရောပရသံသဂ္ဂါ

တိသဋ္ဌိဓာ ဘိဇ္ဇန္တေ” ဟု ဆိုသည်။) အနေက-
ရသဗျဉ်န (ဥဒါန၊ ၁၇၉) ကြည့်။ (၂) များ
စွာသော - အမျိုးမျိုးသော - သောက်ဖွယ်
ဟင်းမျိုး။ (၄င်းတို့မှာ - အရွက်၊ အသီး၊
သား၊ ငါးစသည်ဖြင့် ပြုတ်သောအရည်၊ ခိန့်
ရည်စသည်၊ မြန်မာနိုင်ငံသုံးအားဖြင့် ဟင်း
ခေါ်၊ ဟင်းခါး စသော ရေလုံပြုတ် ဟင်းမျိုး
နှင့် အင်္ဂလိပ် အခေါ်အားဖြင့် ဆွပ်၊ စတူး
ဟင်းမျိုးကို ဆိုဖွယ်ရှိ၏။ ရသရသ အဖွင့်
ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၆၄။ ဝဇိရ၊ ၃၄၆။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၀၆-
နှင့် ဝိလျံ။ ၈၆၉-တို့မှာ ကြည့်။) အနေက-
ရသဗျဉ်န (ပေတ၊ ၄။ ၁၇၀) ကြည့်။ (တိ)
(၃) များသော အရသာရှိသော။ အနေက-
ရသ အနေကသုပဗျဉ်န ဒိဗ္ဗာဟာရံ ဥပနေသိ။
ဝိမာန၊ ၄။ ၉၀။

အနေကရသဗျဉ်န (တိ) [(၁) အနေကရသ +
ဗျဉ်န၊ (၂) အနေက + ရသဗျဉ်န၊ (၃)
အနေက + ရသ + ဗျဉ်န] (၁) များသော -
အမျိုးမျိုးသော - အရသာရှိသည့် - အထူး
ထူး အပြားပြား အရသာမျိုးစုံသည့် - ဟင်း
ရှိသော။ (၂) များသော - အမျိုးမျိုးသော -
အရည်သောက် ဟင်းမျိုးနှင့် ခဲ - စား - ဖွယ်
ဟင်းမျိုး။ သုစိံ ပဏိတံ သမ္ပန္နံ၊ အနေကရသ-
ဗျဉ်န။ ပေတ၊ ၁၃၉။ အနေကရသဗျဉ်နန္တိ
နာနာရသေဟိ ဗျဉ်နေဟိ ယုတ္တံ၊ အထ ဝါ
အနေကရသ အနေကဗျဉ်နန္တိ ပေတ၊ ၄။ ၁၇၀။
ဘုဉ္ဇာမိ ကာမကာမိနိ၊ အနေကရသဗျဉ်န။
ပေတ။ ၁၃၉။ အနေကရသဗျဉ်နံ ဘတ္တံ
ဘုဉ္ဇာမိ ပေတ၊ ၄။ ၆၇။ (၃) များစွာသော
လက်ကော် ရဟင်း၊ ခဲစားဖွယ်ဟင်းတို့ဖြင့်
မူလအရသာ ၆-မျိုး၊ သမ္ပန္နအရသာ ၅၇-မျိုး
တို့ကို - ထင်ရှား - ထိ - ခိုက် - တွေ့ - ပေါ် -
စေတတ်သော။ သော အဟောသိပိဏ္ဍပါတော
အနေကသုပေါ အနေကဗျဉ်နေ အနေက-
ရသဗျဉ်နေ။ ဥဒါန၊ ၁၁၀။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၀။
အနေကရသဗျဉ်နေတိ အနေကေဟိ သုပေဟိ

စေဝ ဗျဉ်နေဟိ စ မရုဏဒိမူလရသာနဉ္စေဝ
သမ္ပန္နရသာနဉ္စ အဘိဗျဉ်နေကာ၊ နာနဂ္ဂရသ-
သုပဗျဉ်နေတိ အတ္ထော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၇၉။

အနေကရုက္ခဝိဝိဓဝိကတိဖလ (န) [အနေက +
ရုက္ခ + ဝိဝိဓ + ဝိကတိ + ဖလ] များစွာသော -
အမျိုးမျိုးသော - သစ်ပင်တို့မှ အထူးထူး အ
ပြားပြား ထူးခြားသော အသီး။ ပဉ္စသတာ
ဒိဏေညာယော ဒိသောဒိသံ ဥဉ္စန္တိ အနေက-
ရုက္ခဝိဝိဓဝိကတိဖလ မဟာရန္တိယော....။ ဇာ၊
၂။ ၁၁၄။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၄၆။ အနေကရုက္ခဝိဝိဓဝိ-
ကတိဖလန္တိ အနေကေဟိ ရုက္ခေဟိ ဝိဝိဓဝိက-
တိဖလံ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၄၇။

အနေကရူပ (န) [အနေက + ရူပ] (၁) များ
သော - အမျိုးမျိုးသော - သဘော - နည်း -
အကြောင်း - အခြင်းအရာ။ အနေကရူပေန
ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။ သုတ္တနိ၊ ၄၄၁-၂။ စူဠနိ၊ ၁၃။
အနေကရူပေနာတိ ကောတုဟလမင်္ဂလာဒိ-
နာ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀။ စူဠနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀။ ဖုဋ္ဌော
အနေကရူပေဟိ။ သုတ္တနိ၊ ၄၂၁။ မဟာနိ။
၂၇၂။ အနေကရူပေဟိတိ အနေကဝိဓေဟိ
အာကာရေဟိ ဖုဋ္ဌော....။ မဟာနိ။ ၂၇၂။
အနေကရူပေဟိတိ “အဟံ ဥစ္စာ ကုလာ ပဗ္ဗဇိ-
တော” တိအာဒိနာ နယေန။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။
၂၇၈။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၇၉။ (တိ) (၂) များ
သော - အမျိုးမျိုးသော - သဘော - အ
ပြား - ရှိသော။ ဒုက္ခာ စ လောကသ္မိံ မနေက-
ရူပိ။ ဥဒါန၊ ၁၉၁။ အနေကရူပံ နာနာ-
ဝိဓာ....။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၇၆။ အနေကရူပဗ္ဗိ
ပဟာယ သဗ္ဗံ။ သုတ္တနိ၊ ၄၄၂။ အနေကရူပံ
ရုစိရံ၊ နာနာစိတြံ ပကာသတိ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၀၂။
အနေကရူပန္တိ အနေကဇာတိကံ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။
၁၅၇။ ကတာ မေ ကလျာဏာ အနေကရူပိ။
ဇာ၊ ၂။ ၁၄၀။ အနေကရူပိတိ ဒါနာဒိဝသေန
အနေကဝိဓာ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၅၃၄။ ယေ ကေစိ
လောကသ္မိံ မနေကရူပိ။ သုတ္တနိ၊ ၄၃၆-၇။

(၃) များသော - ရုပ် - ပုံ - သဏ္ဌာန် - ရှိသော။ ဣဒ္ဓိဝိက္ခဗ္ဗန္တိ အနေကရူပါ။ ဝိမာန။ ၁၃။ နာနာရူပါနံ ဝိမံသနေန အနေကရူပါ ကမ္မာနုဘာဝသိဒ္ဓါ ဣဒ္ဓိ...။ ဝိမာန၊ ၄၁။ ၂၁။

အနေကလက္ခဏာ (တိ) [အနေက + လက္ခဏ] များစွာသော - မှတ်ကြောင်း - လက္ခဏာ - ရှိသော။ ဧဝံ အနေကလိင်္ဂေ အနေကလက္ခဏေ အတ္ထေ ...။ ထေရ၊ ၄၁။ ၂၇။

အနေကလက္ခဏဝန္တံ (တိ) [အနေကလက္ခဏာ + ဝန္တံ] များစွာသော - မှတ်ကြောင်း - လက္ခဏာ - ရှိသော။ သတလက္ခဏာဓာရိနောတိ အနေကလက္ခဏဝတော။ ထေရ၊ ၄၁။ ၂၇။

အနေကလိင်္ဂ (တိ) [အနေက + လိင်္ဂ] များစွာသော ကွယ်ဝှက်သော အနက်ကို သိစေတတ်သော - သဒ္ဓါဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း - သဒ္ဓပဝတ္ထိနိမိတ် - ရှိသော။ သောစ ကောပိ အနေကလိင်္ဂေါ ယထာ “သက္ကော ပုရိန္ဒဒေါ မသဝါတိ၊ ပညာ ဝိဇ္ဇာ မေဓာ ဉာဏ” န္တိ စ။ ထေရ၊ ၄၁။ ၂၇။ ဧဝံ အနေကဝိဿေ သာမညာကာရဝိသေသောတိ ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ ဂဟိတဿ နာမပညတ္တိသင်္ခါတဿ သဒ္ဓပဝတ္ထိနိမိတ္တဿ ဝသေန ကောပိ ဧေယျတ္ထော အနေကလိင်္ဂေါတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ နိတိ၊ ၈။ ၈၉။

အနေကဝန္တံ (တိ) [အနေက + ဝန္တံ] (၁) များသော - အဆင်း - သဏ္ဌာန် - ရှိသော။ အနေကဝန္တာ အစုံယော ဟောန္တိ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၄။ နရနာရိယော ဗဟုကေတ္တနေကဝန္တာ။ ဝိမာန။ ၇၇။ အနေကဝန္တာတိ နာနာရူပါ။ ဝိမာန၊ ၄၁။ ၂၁။ အနေကဝန္တံ ဒရသောကနာသနံ။ ဝိမာန၊ ၁၁။ ၂။ အနေကဝန္တန္တိ နိလပီတာဒိဝသေန ဝိဝိဓဝန္တာတာယ အန္တရဝိမာနာဒိနံ

ဝိဝိဓသဏ္ဌာနတာယစ နာနာဝိဓဝန္တံ။ ဝိမာန၊ ၄၁။ ၂၁။ အနေကဝန္တံ (ဇာ၊ ၄၁။ ၇။ ၁၀) လည်းကြည့်။ (၂) များသော ဂုဏ်ရှိသော သူ။ ဝေမေဝ ခေါ် အန္တေ ဘာဂေါ အနေကဝန္တော အနေကသတဝန္တော ကော ဟိ အန္တေ ဝန္တာရဟဿ ဝန္တံ န ကရိယတိတိ။ မ၊ ၂။ ၄၉။

အနေကဝန္တံ (ပ) [အနေက + ဝန္တံ] အနေကဝန္တမည်သော၊ သူ၊ နတ်သား။ ဤနတ်သားကား အနာထပိဏ်၊ ဝိသာခါတို့ကဲ့သို့ ဝဋ္ဋဗျာသယ၊ ဝဋ္ဋဘိရတ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ နတ်ပြည် ၆-ထပ် အစဉ်အတိုင်းစံပြီး အကနိဋ္ဌာဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၇။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၄၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉။ ၀။ ၎င်းသည် တာဇတိ သာနတ်ပြည်၌ သိကြားမင်းထက်ပင် တန်ခိုးကြီးသူ တဦးဖြစ်သည်။ ဓမ္မာ၊ ၄။ ၁။ ၂၆။ ၉။ ဥဒါ၊ ၄။ ၁။ ၇။ ၉။ ဝိမာန၊ ၄။ ၃။ ၁။ ၎င်း၏ အဋ္ဌပ္ပတ်ကို ဝိမာန၊ ၄။ ၂။ ၉။ ၃။ ၀။ ၂-တွင်ကြည့်။

အနေကဝန္တဝိမာန (န) [အနေကဝန္တံ + ဝိမာန] အနေကဝန္တနတ်သား၏ ဘုံဗိမာန်၊ ၎င်းကို ပြဆိုသော - အကြောင်းအရာ - ဝတ္ထု။ ဓုဒ္ဓကနိကာယ၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ပါဠိ ၇-ဝဂ်၊ ၈-ဝိမာန။ ဝိမာန၊ ၁။ ၁။ ၂-၃။ ၎င်း၊ ၄။ ၂။ ၉။ ၃။ ၀။ ၂။

အနေကဝန္တံ (တိ) [အနေကဝန္တံ + ဤ] များသော - အဆင်းသဏ္ဌာန် - အဆင်း - ရှိသော။ ဥရုဂါနေကဝန္တိနော။ ဇာ၊ ၂။ ၂၂။ အနေကဝန္တိနောတိ နိလာဒိဝသေန အနေကဝန္တာ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၇။ ၁။ ၀။

အနေကဝဿဂဏ (တိ) [အနေက + ဝဿ + ဂဏ] များစွာသောနှစ် - အပေါင်း - အရေအတွက် - ရှိသော။ နေကဝဿဂဏ (ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၄၇။ ၂) ကြည့်။

အနေကဝဿဂဏိက (တိ) [အနေက+ဝဿ-ဂဏ+ဂဏိက] များစွာသော နှစ်အပေါင်း၌ ဖြစ်သော၊ များစွာသော - နှစ်အပေါင်း - နှစ်အရေအတွက် - ရှိသော၊ နှစ်ပေါင်းများစွာကဖြစ်ပေါ်သော ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် များစွာသောနှစ် - အရေအတွက် - အပေါင်း ရှိသော။ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ဇေမ္မာလိ အနေကဝဿဂဏိကာ။ အံ၊ ၁။ ၄၇။ အနေကဝဿဂဏိကာတိ ဂါမဿ ဝါ နဂဿ ဝါ ဥပ္ပန္နကာလေယေဝ ဥပ္ပန္နတ္တာ အနေကာနိ ဝဿဂဏနာနိ ဥပ္ပန္နာယ ဧတိဿာတိ အနေကဝဿဂဏိကာ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၄။ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ဂဏ္ဍော အနေကဝဿဂဏိကော။ အံ၊ ၂။ ၁၉၁။ တိတိ စတ္တာရိ ဝဿာနိ ဝဿဂဏာ၊ အနေကော ဝဿဂဏာ ဥပ္ပန္နာ(ဝိ၊ ဇာန်-၌ ဥပ္ပန္နဿ-ရှိရမည်ဟု ဆိုသည်။ ၎င်းကြည့်။) အဿာတိ အနေကဝဿဂဏိကော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၆။ နေကဝဿဂဏိက (မ၊ ၄။ ၁။ ၃၅၁။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၅)လည်းကြည့်။

အနေကဝဿဂဏိကဂူထကူပ (ပ) [အနေက-ဝဿဂဏိက+ဂူထကူပ] များစွာသော နှစ်အပေါင်း၌ - နှစ်ပေါင်းများစွာက - စုပေါင်းထားအပ်သော ကျင်ကြီးတွင်း။ အနေကဝဿဂဏိကဂူထကူပေါ ဝိယ ဒုဗ္ဗိသောဓနော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၅၁။ အနေကဝဿဂဏိကဂူထကူပေါ ဝိယာတိ အနေကဝဿသမူဟေ သဉ္စိတုက္ကာရာဝါဇော ဝိယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၈၅။

အနေကဝဿသမူဟ (ပ) [အနေကဝဿ+သမူဟ] များစွာသောနှစ်အပေါင်း။ အနေကဝဿဂဏိကဂူထကူပ-ကြည့်။

အနေကဝဿသမူဟသဉ္စာတ (တိ) [အနေက-ဝဿ+သမူဟ+သဉ္စာတ] နှစ်ပေါင်း များစွာက ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော။ နေကဝဿဂဏိက (မ၊ ၄။ ၂။ ၃၅) ကြည့်။

အနေကဝါရ (ပ) [အနေက+ဝါရ] များစွာသောအကြိမ်။ အနေကဝါရံ ဝိရုဒ္ဓဝါဒေါ ဧဝဟုတွာ...။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၉။ (ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၂။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၆၂။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၄၇၂-တို့လည်းကြည့်။)

အနေကဝိဓ (တိ) [အနေက+ဝိဓ] များသော - အပြား - အဖို့အစု - ရှိသော။ စိတ္တဗ္ဗိ ဟိ ဗဟု အနေကဝိဓံ နာနပ္ပကာရကံ။ မ၊ ၂။ ၂၁၇။ ယခေါ လွှဲ အနေကဝိဓံ (အနေကံ ဝိဓံ၊ ဇီ၊ ပါ၊ ၄။ ၁။ ၃၅) နာနပ္ပကာရကံ ဒုက္ခံ လောကေ ဥပ္ပဠတိ ဇရာမရကံ။ သံ၊ ၁။ ၃၀၈။ အနေကဝိဓန္တိ ဗဟုဝိဓံ ဗဟုကောဋ္ဌာသံ။ “အနေက” နှစ် ဝါ ပါဌော။ အနေကန္တိ ဗဟုလဝစနံ။ ဝိဓန္တိ ခဏ္ဍိစူပါလိစွာဒိဝသေန ဝိပဓိတကောဋ္ဌာသံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၀။ (မဟာနိ ၂၇၂။ မိလိန္ဒ။ ၂၁၁။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၅။ ဇေ၊ ၄။ ၅။ ၅၃၄-နှင့် အနေကဝိဟိတ-တို့လည်း ကြည့်။)

အနေကဝိဓကောတူဟလမင်္ဂလ (န) [အနေက-ဝိဓ + ကောတူဟလ+မင်္ဂလ] များသော အပြားရှိသော အတိတ် နိမိတ်ကောင်းသော အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့စသည်ကို တွေ့မြင်၊ ကြားနာ၊ ခံစားရခြင်းဟူသော မင်္ဂလာ။ အနေကဝိဓကောတူဟလမင်္ဂလေန သုဒ္ဓိံ။ ဝဒန္တိ။ ဓူဠနိ။ ၁၁၆။

အနေကဝိဓသုပ (တိ) [အနေကဝိဓ + သုပ] များသော - အပြား - အဖို့ အစု - ရှိသော ဟင်းရှိသော။ အနေကသုပ-ကြည့်။

အနေကဝိဟိတ (တိ) [အနေက + ဝိဟိတ။ ဝိမတိ-၌ ဌ-နှင့် နောက်နည်းဝယ် ပကာရ-ပုဒ် အကြေကြသည်။ ပါရာဂဏ္ဍိသင်္ဂ၊ ၂။ ၂၄၇-ဂလည်း ကြည့်။ အကြေမကြပဲ “ပကာရ” ဖြင့် “အနေက” ၏ အရကို ပြသည်ဆိုလျှင်လည်း

ဖြစ်သည်ပင်။] (၁) များသောအပြားရှိသော။ (၂) များစွာသော နာမဂေါတ္တစသော အပြားတို့နှင့်တကွ - ဖြစ်စေအပ် - ဟောအပ် - ဖွင့်အပ် - ချဲ့အပ် - သော။ အနေကဝိဟိတာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ။ ဝိသေသန။ အနေကဝိဟိတာတိ အနေကပ္ပကာရာ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၄၇။ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ။ ဝိသေသန။ ဒီ၊ ၁။ ၁၂။ မ၊ ၁။ ၂၆။ မ၊ ၃။ ၁၅။ သံ၊ ၃။ ၂၃၂။ အံ၊ ၂။ ၃၆၅။ အဘိ၊ ၁။ ၃၅၇။ အဘိ၊ ပု၊ ၁။ ၁၆၉။ ဣတိ၊ ၁။ ၂၆၁။ ပဋိ၊ သံ၊ ၁။ ၁၁၀။ အနေကဝိဟိတန္တိ အနေကဝိဓံ။ အနေကေဟိ ဝါ ပကာရေဟိ ပဝတ္တိတံ သံဝဏ္ဏိတန္တိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ၁။ ၁။ ၂၈။ ဝိ၊ သု၊ ၁။ ၂။ ၄၀။ ဣတိ၊ ၁။ ၁။ ၂၆၇။ အနေကဝိဓန္တိ... ဗဟုဝိဓံ။ ပကာရေဟိတိ နာမဂေါတ္တာဒိအာကာရေဟိ သဒ္ဓိံ၊ သဟယောဂေဝေတံ ကရဏဝစနံ။ ပဝတ္တိတန္တိ ဒေသနာဝသေန ပဝတ္တိတံ။ ဘေသာနာဟ “သံဝဏ္ဏိတ”န္တိ၊ ဝိတ္တာရိတန္တိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၄၉။ ဝိ၊ သု၊ ၁။ ၂။ ၄၅။ ဝိဟိတ-သဒ္ဓေါ ဝိသေသ-ပရိယာယောတိ အာဟ “အနေကဝိဓ”န္တိ၊ ဘဝယောနိအာဒိဝသေန ဗဟုဝိဓန္တိ အတ္ထော။ ဝိဟိတန္တိ ဝါပယုတ္တံ ဝဏ္ဏိတန္တိ အတ္တံ ဂဟေတွာ “အနေကေဟိ ပကာရေဟိ ဝိဟိတ”န္တိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ မဇ္ဈေပဒလောပံ ကတွာ နိဒ္ဒိန္တန္တိ အာဟ “အနေကေဟိ”ပ။ သံဝဏ္ဏိတ”န္တိ။ ပကာရေဟိတိ နာမဂေါတ္တာဒိပကာရေဟိ။ သံဝဏ္ဏိတန္တိ ဗုဒ္ဓါဒိဟိ ကထိတံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၇၉။ အနေကဝိဟိတ (သံ၊ ၁။ ၃၄၆)န္တိ အနေကဝိဓံ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၁၁၆။ အနေကဝိဟိတာနိ (ဒီ၊ ၁။ ၁၂။ မ၊ ၃။ ၁၆)တိ အနေကဝိဓာနိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၉၆။ မ၊ ၁။ ၄၄။ ၁၁။ အနေကဝိဟိတာ (မ၊ ၁။ ၄၉)တိ နာနပ္ပကာရာ။ မ၊ ၁။ ၁။ ၁၆၆။ အနေကဝိဟိ-

တေသု စ ကင်္ခါဌာနိယေသု ဓမ္မေသု (မ၊ ၁။ ၂၈၃။ အံ၊ ၃။ ၂၅၀)တိ အနေကဝိဓာသု ကင်္ခါသု။ မ၊ ၁။ ၂။ ၁၆၅။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၃၅၄။ အနေကဝိဟိတ (သံ၊ ၁။ ၁။ ၃၄၇။ ထေရ၊ ၁။ ၃၇၁)န္တိ သတိ-ပဋ္ဌာနာဒိဝသေန အနေကဝိဓံ။ အဋ္ဌတိံသာယ ဝါ ကမ္မဋ္ဌာနာနံ ဝသေန အနေကပ္ပကာရံ။ ထေရ၊ ၁။ ၂။ ၅၃၀။ (သံ၊ ၁။ ၁။ ၂၅၆-၅၆၇ ရှေ့ ဝိကပ်သာ ပါသည်။) (ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၂၃၁-၁၆၇။ မ၊ ၁။ ၄၁။ မ၊ ၂။ ၁၈၁။ သံ၊ ၃။ ၂၃၆။ မဟာနိ၊ ၃၂၈။ ဝိ၊ ၁။ ၁။ ၅၆။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁။ ၁၆၁-တို့လည်းကြည့်။)

အနေကသတ (တိ) [န+ကေသတ၊ အနေက+သတ] အရာမက - ရာပေါင်းများစွာ - သော။ အနေကသတံ ခတ္တိယပရိသံ ဥပသကံမိတာ။ ဒီ၊ ၂။ ၉၂။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၁၀၄။ အံ၊ ၃။ ၁၂၈။ သာ သော တဂ္ဂဝ ပရိသာ မဟာဟောတိ အနေကသတာ အနေကသဟသာ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၃။ အနေကသတာယ ပရိသာယ။ မ၊ ၁။ ၃။ ၁၆။ မ၊ ၂။ ၁။ ၉၅၊ ၃၂၄။ အနေကသတာ... သာဝကပရိသာ... ဝိဟရန္တိ။ အံ၊ ၂။ ၄၆၀။ ဘိက္ခုနီနေကသတာ သဗ္ဗေ၊ ပရိဝါရေန္တိ မံ သဒါ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၈၀။ အနေကသတေဟိ ဥပါသကဂဏေဟိ... အနေကသတာဟိ ဥပါသိကာဟိ... အနေကသတေဟိ ဘိက္ခုဟိ...။ မ၊ ၁။ ၂။ ၁၀၁။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၆၉။ ဗဟုတိ သမာနေပိ အနေကသတေ န ဓမ္မေတယော၊ အထ ခေါ ဗဟုဝံ။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၄၇၂။ မဉ္ဇူပိဋ္ဌာဒိသယနာ အနေကသတာ = အနေကသတသင်္ချာ။ အပါ၊ ၁။ ၁။ ၁၁၈။

အနေကသတကဏ္ဍ (တိ) [အနေကသတ+ကဏ္ဍ] အရာမက - ရာပေါင်းများစွာ - သော နားရှိသော၊ နားပေါင်းများစွာရှိသော၊ သူ။ ပုန

အဋ္ဌကဏ္ဍောဘဝိတွာ အနေကသတကဏ္ဍောသိ
ဘဝိယတိ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၆။ ၂၃၇။

အနေကသတကဏ္ဍ (ကြိ၊ဝိ) [အနေကသတ+
ကဏ္ဍ] အရာမကသောအကြိမ်၊ အကြိမ်
ရာပေါင်းများစွာ။ အနေကသတကဏ္ဍ ရာဇာ
အဟောသိ...။ အံ၊ ၂။ ၄၆၅။ ဣတိဝုတ်။
၂၀၅။ အနေကသတကဏ္ဍ ၈၊ စက္ကဝတ္တိ
အဟောသဟံ။ အပါ၊ ၂။ ၄၇။

အနေကသတဌာန (န) [အနေကသတ+ဌာန]
အရာမက - ရာပေါင်းများစွာ - သော -
အရပ်-ဌာန။ အနေကသတဌာနေသု၊ ပဋိ-
ယတ္တံ ယာစကေ ခနံ၊ စရိယာ၊ ၃၈။
အနေကသတေသု ဌာနေသု ပဋိယတ္တံ။
စရိယာ၊ ၄၉။ ၄၃။

အနေကသတပရိဝါရ (တိ) [အနေကသတ+
ပရိဝါရ] အရာမက - ရာပေါင်းများစွာ -
အခြံအရံရှိသော။ အနေကသတပရိဝါရေ
သာဝကသံဃေ...။ အံ၊ ၂။ ၃၂၆။

အနေကသတပေါရိသ (တိ) [အနေကသတ+
ပေါရိသ] အသုတရာမက နက်စောက်သော။
သေ ဒီဗျော မမာ'ဝါသော၊ အနေကသတ-
ပေါရိသော။ ဇာ၊ ၂။ ၂၂၂။ ဇာ၊ ၄၊ ၇။ ၁၆။
(ဒီ၊ ၄၊ ၃။ ၆၉။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၂၇။ မ၊ ၄၊ ၄။ ၁၂၆။
ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၁၉။ တို့လည်း ကြည့်။)

အနေကသတဝဏ္ဏ (တိ) [အနေကသတ+ဝဏ္ဏ]
အရာမက - ရာပေါင်းများစွာ - ဂုဏ်ရှိသော၊
သု။ အနေကသတဝဏ္ဏ (၂) အနက်ကြည့်။

အနေကသတသဟဿ (တိ) [န+ကေ+သတ+
သဟဿ၊ အနေက+သတ+သဟဿ။ ထိဉ္စိ
-သဟိ-သဟ] (၁) အရာ၊ အထောက်မက-
ရာ၊ ထောက်များစွာ - သော။ ဧကံ ဗာလ-
ဂေါပါလကံ နိဿာယ အနေကသတ-

သဟဿာ ဂေါကဏာ ဣမိဿာ ဂင်္ဂါယ
အာဝဇ္ဇေ ပတိတွာ ။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၁၆၇။ ရာဇာ။
အနေကသတသဟဿာ ဂါဝေါ မာရေသိ။
သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂။ ၅၈။ (၂) အသိန်းမက - သိန်း
ပေါင်း များစွာ - သော။ တတော နိဗ္ဗာ-
ဝတီ ရံသိ၊ အနေကသတသဟဿိယော။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၂၈။ အနေကသတသဟဿိယောတိ
အနေကသတသဟဿာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁၈၃။

အနေကသတသဟဿဂေါကဏ (ပု) [အနေက-
သတသဟဿ + ဂေါကဏ] အရာ၊ အထောင်
မကသော နှားအပေါင်း။ အပရံ ပန ပဏ္ဍိတ-
ဂေါပါလကံ နိဿာယ အနေကသတသဟဿ-
ဂေါကဏဿ သောတ္ထိ ဇာတာ...။ မ၊ ၄၊
၂။ ၁၆၇။

အနေကသတသော (ဗျ) [အနေကသတ+
သော] အရာမက အကြိမ်များစွာ၊ အကြိမ်
တရာမက များစွာ။ သမဏော တာပသော...
ဟုတွာ ဝသိ' အရညမိ၊ အနေကသတသော
အဟံ။ အပါ၊ ၂။ ၁၆၄။

အနေကသန္တိယဋီတ (တိ) [အနေက+သန္တိ+
ဋီတ] များစွာသော အဆက်အစပ်တို့ဖြင့်
ဆက်စပ်အပ်သော။ ယထာ ဝါ ပန ပေဏ-
ပိဏ္ဍော ဆိဗ္ဗါဝဆိဗ္ဗေါ အနေကသန္တိယဋီ-
တော...။ ဧဝံ ဣပမိ ဆိဗ္ဗါဝဆိဗ္ဗံ အနေကသန္တိ-
ယဋီတံ။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၉၄။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၃၁။

အနေကသန္တိယမိတ် (တိ) [အနေက+သန္တိ+ယ-
မိတ်] များစွာသော အဆက်အစပ်တို့ဖြင့် -
ထိန်းချုပ် - ဆက်စပ် - အပ်သော။ အနေက-
သန္တိယမိတော န ကေဟိမိ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၄၁။
ခုဒ္ဒက၊ ၄၊ ၄၀။ အနေကသန္တိယမိတောတိ
အနေကေဟိသန္တိဟိယမိတောသမ္ပဗ္ဗေါသော
အဋ္ဌိပုဉ္ဇောတိ ဒဿေတိ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၅၄။

အနေကသဗ (တိ) [အနေက+သဗ] များ
သော ချီရှိသော။ ကေခရ (ဒီ၊ဇို၊၃။၁၅၇)
ကြည့်။

အနေကသဘာဝ (တိ) [အနေက+သဘာဝ]
များသော သဘောရှိသော။ အနေကဓာတု
(၂) အနက် ကြည့်။

အနေကသမ္ဘာရ (တိ) [အနေက+သမ္ဘာရ]
များသော - အဆောက်အဦ - ကိရိယာတန်
ဆာ - ရှိသော။ အယံ ခေါ် ဘန္တေ ဝိကာ နာမ
အနေကသမ္ဘာရ မဟာသမ္ဘာရ။ သံ၊၂။
၄၀၀-၁။

အနေကသလာက (တိ) [အနေက+သလာက]
များသော အတံရှိသော။ အနေကသာခ-
ကြည့်။

အနေကသဟဿ (တိ) [န + ကေသဟဿ၊
အနေက + သဟဿ။ ထိဉ္ဇ - သာ၊ - သိ] အ
ထောင်မက - ထောင်ပေါင်းများစွာ - သော။
သာ သော ဘဂ္ဂဝ ပရိသာ မဟာ ဟောတိ
အနေကသတာ အနေကသဟဿာ။ ဒီ၊၃။၁၃။
အနေကသဟဿာတိ သဟဿေဟိပိ အပရိ-
မာဏဂဏနာ။ ဒီ၊ဌ၊၃။၁၀။ အနေက-
သဟဿာနံ သတ္တာနံ မဇ္ဈေ...။ မ၊ဌ၊၁။၃၄၃။
ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၅၁။ မ၊ဌ၊၂။၁၀၁။ အံ၊ဌ၊၃။၆၉။
ဝိကုဗ္ဗနာ ဝိကုဗ္ဗန္တိ၊ အညေနေကသဟဿိ-
ယော။ အပ၊၁။၄။

အနေကသဟဿနေ (တိ) [အနေကသဟဿ+
နေ] အထောင်မက - ထောင်ပေါင်းများစွာ -
သော ဥစ္စာရှိသော၊ သူ။ ဣဒ္ဓါနိ ဖိတာနိ
ကုလာနိ အဿ၊ အနေကသဟဿနေနိ
လောကေ။ ဇာ၊၁။၃၆၂။ ဇာ၊ဌ၊၅။၁၇။
(သာ-၌ ဆန်းဒီယ)။

အနေကသဟဿမဏ္ဍလဟိရက (တိ) [အနေက-
သဟဿ + မဏ္ဍလဟိရ+က] အထောင်မက

သော - ထီးပန်းတံ - ထီးဝန်းကပ်ရာဖြစ်သော
အတံ - ရှိသော။ သဟဿမဏ္ဍလန္တိ တေသံ
ဥပရိ ပတိဋ္ဌိတံ အနေကသဟဿမဏ္ဍလဟိ-
ရကံ။ ဒီ၊ဇို၊၂။၂၉။မ၊ဇို၊၃။၃၃၉ (သတ္တနိ၊ဌ၊၂။
၂၀၆-၌ သဟဿမဏ္ဍလန္တိ ရတ္တသုဂဏ္ဌမယ-
သဟဿမဏ္ဍလယုတ္တံ-ဟုရှိသည်။) အနေက-
သာခ-လည်း ကြည့်။

အနေကသဟဿရံသိက (တိ) [အနေကသဟ-
ဿ+ရံသိ+က] အထောင်မကသော ရောင်
ခြည်ရှိသော။ သဟဿရံသိက (ဝိမာန ဌ။
၂၅၇) ကြည့်။

အနေကသာခ(တိ) [အနေက+သာခ] များစွာ
သော - အတံ - အလက် - ရှိသော၊ ရတနာ
တို့ဖြင့် - ပြုလုပ် - တပ်ဆင် - အပ်သော
အရာမကသော - တည်နေရာ - ထီးတံ -
ထီးလက် - ရှိသော။ အနေကသာခဉ္စ သဟ-
ဿမဏ္ဍလံ၊ ဆတ္တံ မဉ္စ ဓာရယုမန္တလိက္ခေ။
သတ္တနိ၊၃၇၆။ ဒီ၊ဌ၊၂။၃၁။ မ၊ဌ၊၄။၁၃၂။
အနေကသာခန္တိ အနေကသလာကံ။ သတ္တနိ၊
ဌ၊၂။၂၀၆။ အနေကသာခန္တိ ရတနမယာနေ-
ကသတပတိဋ္ဌာနဟိရကံ။ ဒီ၊ဇို၊၂။၂၉။ မ၊ဇို၊
၃။၃၃၉။ အနေကသဟဿမဏ္ဍလဟိရက-
လည်း ကြည့်။

အနေကသာရိရိက (တိ) [အနေကသာရိရ +
ကိက။ မဇ္ဈေဝုဋ္ဌိ] တပါးမက - များ - သော -
ကိုယ် - အတ္တဘော - ၌ ဖြစ်သော၊ တဦး
တယောက် အကျိုးအတွက် မဟုတ်၊ အများ
အကျိုးအတွက် ဖြစ်သော။ သဗ္ဗေ ဧတ
အနေကသာရိရိကံ ပညပ္ပဋိပဒံ ပဋိပနာ
ဟောန္တိ။ အံ၊၁။၁၆၈။ အနေကသာရိရိကန္တိ
အနေကသာရိရသမ္ဘဝံ။ အံ၊ဌ၊၂။၁၅၀။

အနေကသာလိဖလဘရိတ (တိ) [အနေက+
သာလိဖလ+ဘရိတ] များစွာသော သလေး
စပါးသီးတို့ဖြင့် - လေးသော - ပြည့်သော။

ခိုရံ ဇနေတွာ အနေကသာလိမ္မလဘရိတံ
သာလိသိသံ နိပ္ပါဒေတိ။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၃၀။
သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၃၀။

အနေကသာဟယနေ — အနေကသာဟယနေ-
ကြည့်။

အနေကသူပ (တိ) [အနေက+သူပ] များသော
ဟင်းရှိသော၊ ငါး၊ အသား၊ ပဲနောက် စသော
လက်ကော်ရဟင်း၊ ခဲဖွယ်အထူးတို့ဖြင့် များ
ပြားသောဟင်းရှိသော။ သာလိနံ ဩဒနံ...
ဝိစိတကာဠကံ အနေကသူပံ အနေက-
ဗျဉ္ဇနံ...။ ဒီ၊ ၁။ ၉၈။ မ၊ ၁။ ၃၇။ မ၊ ၂။ ၂၀၀။
မိလိန္ဒ၊ ၁၆။ အနေကသူပံ အနေကဗျဉ္ဇနန္တိ
တ္ထေ သူပေါ နာမ ဟတ္ထဟာရိယော ဝုစ္စတိ၊
ဗျဉ္ဇနန္တိ ဥတ္တရိဘင်္ဂံ။ တေန မစ္ဆမံသမဂ္ဂသူပါ-
ဒီဟိ အနေကသူပံ၊ နာနပ္ပကာရမံသာဒိ-
ဗျဉ္ဇနေဟိ အနေကဗျဉ္ဇနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၅၅။ မနာပေါ မေ ဘန္တေ သာလိနံ
ဩဒနော ဝိစိတကာဠကော အနေကသူပေါ
အနေကဗျဉ္ဇနော။ အံ၊ ၂။ ၄၃။ သော အဟော-
သိ ပိဏ္ဍပါတော အနေကသူပေါအနေကဗျဉ္ဇ-
နော အနေကရသဗျဉ္ဇနော။ ဥဒါန၊ ၁။ ၁၀။
ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၇၀။ အနေကသူပေါတိ မဂ္ဂမာ-
သာဒိသူပေဟိ စေဝ ခဠဝိကတိဟိ စ အနေ-
ကဝိဓသူပေါ၊ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၇၉။

အနေကသူပဗျဉ္ဇန (တိ) [အနေက+သူပ+
ဗျဉ္ဇန] များသော လက်ကော်ရဟင်း၊ သား၊
ငါး ဟင်းရှိသော၊ ပဲ၊ အသီး၊ အရွက်၊ သား၊
ငါး စသည်ဖြင့် ပြုစီရင်အပ်သော ဟင်းချို၊
ဟင်းလေး၊ လက်သုပ်စသည့် ဟင်းအမျိုးမျိုး
ရှိသော။ သော အဟောသိ ပိဏ္ဍပါတော
အနေကသူပဗျဉ္ဇနော။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၆၉။ သာ
အနေကသူပဗျဉ္ဇနံ ဗဟုဘတ္တံ ပစိ။ ဇာ၊ ၄၊ ၆။
၂၀၇။ အနေကရသ-လည်း ကြည့်။

အနေကသော (ကြိ၊ဝိ) [အနေက + သော]
များသောအပြားအားဖြင့်၊ အကြိမ်များစွာ။

ဝေ ယဏာနုဘာဝေန၊ အကမ္မိတ္တ အနေက-
သော။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂၁။ အနေကသောတိ
အနေကော။ သီ၊ ၄၊ ၁။ ၁၅၇။ လောလ-
ဝတ္ထု၊ အနေကသော ဝိတ္တာရိတမေဝ။ ဇာ၊ ၄၊
၃။ ၂၁၀။

အနေကဟတ္ထ (တိ) [အနေက+ဟတ္ထ] များ
စွာသောအတောင်ရှိသော၊ အတောင်များ
စွာအတိုင်းအရှည်ရှိသော အနေကဟတ္ထေန
သာဏိပါကာရေန ကာတဗ္ဗပဋ္ဌပ္ပမာဏံ ဒီသ-
တော စတုဟတ္ထာယ...။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၃၁၅။

အနေကဟေတု (ပု) [အနေက+ဟေတု] များ
စွာသောအကြောင်း၊ စေတသု ဟိ သမဝါယ-
သင်္ခါတော သမယော အနေကဟေတုတော
ဝုတ္တိံ ဒီပေတိ။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၀၂။ (မုလဋီ၊
၁။ ၆၁။ အနုဋီ၊ ၁။ ၆၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အနေကာကာရ (ပု) [အနေက+အာကာရ]
များစွာသော - အကြောင်း - အခြင်း
အရာ - ပုံသဏ္ဌာန်။ အနေကာကာရေန သမ္ပိ-
သောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၂၉၉။
ကာယဿ အသုစိရုက္ခန္ဓေဂုဏ္ဍပဋိကူလတာဝ
အနေကာကာရံသာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၇၉။ (သိ-မူကွဲ)။
အနေကာကာရဝေါကာရ-လည်း ကြည့်။

အနေကာကာရဂုဏသမန္နာဂတ (တိ) [အနေ-
ကာကာရ+ဂုဏ+သမန္နာဂတ] များစွာ
သော အခြင်းအရာဟူသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်
စုံသော၊ သူ။ အနေကာကာရသမ္ပန္န- ကြည့်။

အနေကာကာရဝေါကာရ (တိ) [အနေကာကာ-
ရ+ဝေါကာရ] များစွာသော - အခြင်း
အရာ - အကြောင်း - တို့နှင့် ရောနှောခြင်း
ရှိသော။ တေ အနေကာကာရဝေါကာရံ
အသုဘဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာဝိဟရန္တိ။
ဝိ၊ ၁။ ၈၆။ သံ၊ ၃။ ၂၇၉။ အနေကေဟိ ဝဏ္ဏ-
သဏ္ဌာနာဒိဟိ ကာရဏေဟိ ဝေါကာရော

အသ္မာတိ အနေကာကာရဝေါကာရော၊
အနေကာကာရဝေါကိဏ္ဏော အနေကာကာရ-
ဏသမ္ပိယောတိ (အနေကာကာရေန သမ္ပိ-
ယောတိ၊ သံ၊ ၄။) ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၉။ (၎င်းတို့အပွင့် သာသနတ္ထ၊ ၂။
၁၇၉။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ၉။ တို့လည်း ကြည့်။)
(ဥဒါန၊ ၄။ ၂။ ၄၃။ ပေတ၊ ၄။ ၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၅၆။ တို့လည်း ကြည့်။)

အနေကာကာရဝေါကိဏ္ဏ (တိ) [အနေကာကာ-
ရ+ဝေါကိဏ္ဏ] များစွာသော - အကြောင်း -
အခြင်းအရာ - တို့နှင့် ပြီးပြီသော။ အနေ-
ကာကာရဝေါကာရ-ကြည့်။

အနေကာကာရသမ္ပန္န (တိ) [အနေကာကာရ+
သမ္ပန္န] များစွာသော - အခြင်းအရာ - ဂုဏ် -
တို့နှင့် ပြည့်စုံသော။ အနေကာကာရသမ္ပန္န၊
ပယ်ရပါသန္တိ ဂေါတမံ။ သံ၊ ၁။ ၁၉၆။ ထေရ။
၃၇၂။ အနေကာကာရသမ္ပန္နန္တိ အနေကေဟိ
ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတံ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၆၀။ အနေ-
ကာကာရသမ္ပန္နန္တိ ဂ္ဂပသောသလ္လဓမ္မပ္ပမာ-
ဏိကာနံ သတ္တာနံ တေဟိ တေဟိ အာကာ-
ရေဟိ သဗ္ဗေသု အနေကေဟိ အနန္တာပရိမေ-
ယေဟိ ပသိဒိတဗ္ဗာကာရေဟိ သမန္နာဂတံ။
တေ ပန အာကာရာ ယသ္မာ အနညသဘာ-
ရဏာ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ဝေ၊ တသ္မာ အာဟ “အနေ-
ကေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတံ”န္တိ။ သံ၊ ၄။ ၁။
၂။ ၉၄။ အနေကာကာရသမ္ပန္နန္တိ အနေကေဟိ
အာကာရေဟိ သမ္ပန္နံ၊ အနေကာကာရဂုဏ-
သမန္နာဂတန္တိ အတ္ထော။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၅၃၂။

အနေကာဒိနဝ (တိ) [အနေက+ အာဒိနဝ]
များစွာသော အပြစ်ရှိသော။ သမုဠေါ အနေ-
ကာဒိနဝေါ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂။ အနေကာဒိနဝေါ
ဒေါသော၊ ... လောဘော အနေကာဒိနဝေါ။
ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၂-၁၃။

အနေကာဓိဝစန (န) [အနေက+ အဓိဝစန]
ဗဟုဝဇ္ဇံ ပညတ်။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အနေကာဓိဝစနကုသလ (တိ) [အနေကာဓိ-
ဝစန + ကုသလ] ဗဟုဝဇ္ဇံပညတ်၌ လိမ်မာ-
သော။ သူ။ ကောဓိဝစနကုသလော အနေ-
ကာဓိဝစနကုသလော။ နေတ္ထိ။ ၂။ ၉။

အနေကာနတ္ထာနုဗန္ဓ (တိ) [အနေက+ အနတ္ထ+
အနုဗန္ဓ] များစွာသော အကျိုးမဲ့တို့သည်
အစဉ်လိုက်အပ် - များစွာသော အကျိုးမဲ့သို့
အစဉ်လိုက်တတ် - သော။ အာပါနဘူမိရ-
မဏိယေသု မဟာပရိဋ္ဌာဟေသု အနေကာ-
နတ္ထာနုဗန္ဓေသု သောရာသယုကဋ္ဌကဖလေသု
ကာမေသု။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၃၁။

အနေကာနိသံသ (တိ) [အနေက+ အာနိသံသ]
များစွာသော - အကျိုး - အာနိသင် -
ရှိသော။ သော ပန ပိဏ္ဏပါတော ဗဟုဂုဏော
အနေကာနိသံသော။ မိလိန္ဒ။ ၁၇၅။ (ခုဒ္ဒက၊
၄။ ၁၄၁။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၈၊
၂၈၄၊ ၂၈၆။ တို့လည်း ကြည့်။)

အနေကာနုသန္တိက (တိ) [အနေက+ အနုသန္တိ+
က] များစွာသော - အဆက်အစပ် - အနု-
သန္ဓေ - ရှိသော။ ယံ အနေကာနုသန္တိကံ၊
တတ္ထ အနုသန္တိဝသေန ဓမ္မက္ခန္ဓဂဏနာ။ ဝိ၊ ၄။
၁။ ၂၃။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇။ အနေ-
ကာနုသန္တိကဿ သုတ္တဿ ပဌမာနုသန္တိ (ပဌ-
မော အနုသန္တိ) အာဒိ၊ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၉။ မ၊ ၄။ ၂။
၁၀၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၉၇။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၆၃။

အနေကာယတန (န) [အနေက+ အာယတန]
(၁) များစွာသော - တည်ရာ - အကြောင်း။
(တိ) (၂) များစွာသော - တည်ရာ -
အကြောင်း - ရှိသော။ မဂ္ဂေါ စနေကာယတနံ
ပဝုတ္တော။ ဇာ၊ ၁။ ၂။ ၃၂။ အနေကတိတ္တာ-
ယတနဝသေန ပဏ္ဍိတေဟိ ပဝုတ္တော ဒေဝ-
လောကမဂ္ဂေါ ကော ကတဏှေတိ ဝုတ္တော။
ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၁၁။ အနေကာယတနပ္ပဝုတ္တ-လည်း
ကြည့်။

အနေကာယတနပုဂ္ဂတ္တ (တိ) [အနေကာယတန+ပုဂ္ဂတ္တ] များစွာသောအကြောင်းတို့ဖြင့် ဟောအပ်သော၊ များစွာသော - အကြောင်း - အခွင့် - ရှိသည်ကိုပြု၍ ဟောအပ်သော။ မဂ္ဂေါ စနေကာယတနပုဂ္ဂတ္တော။ သံ၊၁။၃၉။ မဂ္ဂေါ စနေကာယတနပုဂ္ဂတ္တောတိ အဋ္ဌတိ- သာရမ္မဏဝသေန အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ ကထိတော သံ၊၄။၁။၉၂။ မဂ္ဂေါ စနေကာယတနပုဂ္ဂတ္တောတိ အနေကကာရဏံ နာနာ- ဝိဓာဓိဂမောကာသံ ကတော ပုဂ္ဂတ္တော ကထိ- တော။ တေနာဟ “အဋ္ဌတိ သာရမ္မဏ- ဝသေနာ” တိအာဒိ။ သံ၊၄။၁။၁၃၇။

အနေကာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတ (တိ) [အနေက+ အလင်္ကာရ+ပဋိမဏ္ဍိတ] များစွာသော အ- ဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် ဆင်ယင်အပ်သော။ အ- နေကာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတန္တိ ပဿန္တေနပုဇိ- တေဟိ ဟတ္ထုပဂါဒိဟိ နာနာလင်္ကာရေဟိ သဇ္ဇိတံ။ သာရတ္ထ၊၁။၁၇၉။ (ဋ္ဌ-ပါဌ်ကိုအနေ- ကတူရိယသံသုဋ္ဌ-တွင်ကြည့်။)

အနေကာဝယဝ (တိ) [အနေက+အဝယဝ] များ စွာသော အစိတ်အပိုင်းရှိသော။ အနေကာ- ဝယဝဿ သမုဒါယဿ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏဿ....။ ထေရ၊၄။၁။၃၁။

အနေကိန္ဒြိယဟေတုတာဝိသေသယောဂ (ပု) [အနေက + ကိန္ဒြိယ + ဟေတု + တာ+ ဝိသေသ+ယောဂ] များစွာသော ကုန္ဒြိယတို့ ၏ အကြောင်း၏ အပြစ်ဟူသော အထူးနှင့် ယှဉ်ခြင်း။ အယဉ္ဇ ကေသပိ ကမ္မဿ အနေ- ကိန္ဒြိယဟေတုတာဝိသေသယောဂေါ ယုတ္တိ- တော အာကမနတော စ ပရတော အာက- မိဿတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂။၉၀။ (အနုဋီ၊၁။၁၅၇- လည်းကြည့်။)

အနေကိန္ဒြိယပုတ္တိ (တိ) [အနေက+ကိန္ဒြိယ+ ပုပ္တိ] များစွာသော ကုန္ဒြိယတို့၏ ဖြစ်ခြင်း။

န စေကာ ပဋိသန္ဓိ အနေကကမ္မနိဗ္ဗတ္တာဟော- တိတိ သိဒ္ဓမေကေန ကမ္မေန အနေကိန္ဒြိယပုတ္တိ ဟောတိတိ။ မူလဋီ၊၁။၁၄၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၂။၉၂။

အနေဇ (တိ) [န+ဇော] (၁) တုန်လှုပ်တတ်သော တရား - တဏှာ - ကိလေသာ - မရှိသော၊ သူ၊ တရား။ (က) တဏှာမရှိသော၊ သူ။ အနေဇော သန္တိမာရဗ္ဘ။ ဒီ၊၂။၁၂၉။ သံ၊၁။ ၁၆၁။ ထေရ၊၄။၃၃၇။ အနေဇောတိ တဏှာ- သင်္ခါတာယ ဇောယ အဘာဝေန (အဘာ- ဝတော၊ ထေရ၊၄။) အနေဇော။ ဒီ၊၄။၂။၁၇၇။ ထေရ၊၄။၂။၃၄၅။ ဣန္ဒြိယံ ဦးဟစ္စ မနေဇော။ ဒီ၊၂။၂၀၃။ သံ၊၁။၂၅။ တဏှာဇောယ အဘာဝေန အနေဇော။ ဒီ၊၄။၂။၂၇၄။ ဒီ၊၄။ ၂။၂၃၅။ အနေဇော (သံ ၁။၁၄၃) တိ နိတ္တဏှော။ သံ၊၄။၁။၁၉၁။ အနေဇော အကထံကထိ။ ဓမ္မ၊၇။၂။ အံ၊၄။၁။၁၉၃။ တဏှာယ အဘာဝေန အနေဇော။ ဓမ္မ၊၄။ ၂။၄၂၇။ အံ၊၄။၁။၁၆၇။ သော ဂဝမ္မတိ အသိတော အနေဇော။ ထေရ၊၄။၂။၂၇။ တတော ဝေ ဇောနံ ကိလေသာနံ အဘာဝတော အနေဇော သော ဂဝမ္မတိ။ ထေရ၊၄။၁။၁၃၀။ ဇောယ ပဟိနတ္တာ အနေဇော။ မဟာနိ။ ၂၇၅၊၃၄၉၊၃၅၀။ စူဠနိ၊၄၇၊၁၄၇၊၁၆၅။ အနေဇံ နိတ္တဏှံ။ ပေတ၊၄။၂။၄၄။ အနေဇော ဆိန္နသံသယာ။ ထေရီ၊၄၀၂။ ဇောသင်္ခါတာယ တဏှာယ အဘာဝေန အနေဇော။ ထေရီ၊၄။ ၁၇၇။ (မ၊၂။၄၉။ သံ၊၁။၁၇၇။ ဝိမာန၊၂၆။ သုတ္တနိ၊၂၉၄၊၃၄၉၊၄၂၂။ သုတ္တနိ၊၄။၁။၁၄၇။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၃၇။ သာရတ္ထ၊၂။၇၃-တို့လည်း ကြည့်။) (ခ) တုန်လှုပ်တတ်သော ကိလေ- သာဘေးရှန်ဟူသော ဇော၏ အကြောင်း ဖြစ်သော ကျန်ကိလေသာမရှိသော၊ သူ။ ပဗ္ဗ- တောဝ သော ဌိတော အနေဇော။ ဥဒါန။ ၁၀၇။ ပဗ္ဗတော ဝိယ သော ဌိတော အနေ-

ဇောတိဇောဝုစ္ဆတိစလနကိလေသပရိပန္နော၊
 ဇောဟေတုနံ အဝသေသကိလေသာနံ
 အဘာဝေန အနေဇော။ ဥဒါန၊၄။၁၆၉။
 (ဂ) တဏှာမရှိသောတရား။ အရိယဖိုလ်—
 ရာဂဝိရာဂမနေဇမသောကံ။ ဝိမာန။၇၆။ ဝိ၊
 ၄။၁။၁၄၀။ ဒီ၊၄။၁။၂၀၅။ အနေဇမသောကန္တိ
 အရိယဖိုလ်။ တံ ဟိ ဇောသင်္ခါတာယ
 တဏှာယ အဝသိဋ္ဌာနဉ္စ သောကနိမိတ္တာနံ
 ကိလေသာနံ သဗ္ဗသော ပဋိပဿန္တုနတော
 “အနေဇံ အသောက”န္တိ စ ဝုစ္ဆတိ။ ဝိမာန၊၄။
 ၂၁၄-၅။ အနေဇမသောကန္တိ ဖလံ။ ဝိ၊၄။၁။
 ၁၄၀။ ဒီ၊၄။၁။၂၀၅။ ဇောသင်္ခါတာယ
 တဏှာယ၊ အန္တောနိဗ္ဗာနလက္ခဏဿ သော-
 ကဿ စ တဒုပ္ပတ္တိယံ သဗ္ဗသော ပရိက္ခိဏတ္တာ
 အနေဇမသောကန္တိ ဖလံ ကထိတံ။ သာရတ္ထ၊
 ၁။၄၁၄-၅။ အနေဇန္တိ နိတ္တဏံ။ ဝိမတိ၊၁။
 ၈၆။ ဒီ၊၄။၁။၂၇၆။...နတ္ထိ ဇော၊ သောကော
 စ ဧတသ္မိန္တိ အနေဇံ၊ အသောကဉ္စ၊ ဖလံ။ သီ၊
 ၄။၁။၂။၁၇၃။ အရဟတ္တဖိုလ်— အနေဇံ
 တေ အနုပ္ပတ္တာ။ သံ၊၂။၆၉။ အနေဇန္တိ
 ဇောသင်္ခါတာယ တဏှာယ ပဟာနဘူတံ
 အရဟတ္တံ။ သံ၊၄။၂။၂၅၉။ အနေဇ(ထေရီ၊
 ၄၁၈)န္တိ ပဋိပဿန္တုဇောတယ အနေဇန္တိ
 လဒ္ဓနာမံ အဂ္ဂဖလံ။ ထေရီ၊၄။၂၅၂။ (၂)
 တုန်းလုပ်ခြင်းမရှိသောသူတရား။ (က) တ-
 ဏှာ—ကိလေသာ—ဟူသော တုန်လုပ်ခြင်းမ
 ရှိသောသူ။ ဇောနဂေါ အနေဇဿ အနေ-
 ဇော သော အနေဇဿ။ ဣတိဝုတ်။ ၂၅၆-၇။
 အနေဇော ကိလေသစလနရဟိတော ဥပ-
 သမ္ပတိ။...အနေဇောတိ သော ဧဝံ အနေဇော-
 ခိသဘာဝေါ အရဟာ အနေဇောခိသဘာဝဿ
 သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ...။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၈၁။အနေ-
 ဇော (သုတ္တနိ၊၃၃၄)တိ အဟဂတတဏှာ-
 စလနော။သုတ္တနိ၊၄။၂။၉၇။ အနေဇ(သုတ္တနိ၊
 ၄၄၅)န္တိ လောကဓမ္မေသု နိက္ခမံ။ သုတ္တနိ၊၄။
 ၂။၃၁၄။ ယောဝေသမုဗ္ဗေါဝ ဌိတော အနေ-

ဇော။ ထေရီ၊၂၈၀။ ..မဟာသမုဗ္ဗေါ အဋ္ဌဟိ
 ဒိသာဟိ ဥဋ္ဌိတေဟိ ပကတိဝါတေဟိ အနိဉ္စ-
 နတော ဌိတော အနေဇော ဂမ္ဘီရေ စ၊ ဧဝံ
 ကိလေသဝါတေဟိ တိတ္ထိယဝါဒဝါတေဟိ စ
 အကမ္ပနိယတော ဌိတော အနေဇော။ထေရီ၊
 ၄။၂။၇၆။ အနေဇော အဝိကမ္မော ဘဝသိ။
 ထေရီ၊၄။၂။၅၂၃။ (ခ) ကိုယ်နှုတ်တို့၏ တုန်
 လှုပ်ခြင်းမရှိသောတရား။ စတုတ္ထဈာန်သမာ-
 ဓိ။အနေဇံ အစလံ ကာယဝါစာဝိပ္ပန္နနဝိရဟိတံ
 စတုတ္ထဈာန်သမာဓိ။ဝိ၊၄။၂။၁၀၁။ အာနေဉ္စ
 (သာရတ္ထ၊၂။၂၉၆) လည်း ကြည့်။ နနု
 စတ္တာရော အာရုပ္ပေါ အနေဇော ဝုတ္တာ ဘဂဝ-
 တာတိ။ အဘိ၊က။၂၄၄။ (၃)။၄။၁၉၃-၌
 အာနေဉ္စ-ဟုရှိသည်။

အနေဇက (ပ) [အနေဇ + က] အနေဇကမည်
 သောနတ်။ အစူတာ စ အနေဇကော။ ဒီ၊၂။
 ၂၀၈။ အစူတာ စ အနေဇကောတိ အစူတ-
 ဒေဝတာ စ အနေဇကဒေဝတာ စ။ ဒီ၊၄။၂။
 ၂၈၄။

အနေဇကဒေဝတာ (တိ) [အနေဇက + ဒေဝတာ]
 အနေဇကနတ်။ အနေဇက-ကြည့်။

အနေဇတ္တ (န) [အနေဇ + တ္တ] ဇော မရှိသည်၏
 အဖြစ်။ အနေဇတ္တာယေဝ...ဌိတော။ ဥဒါန၊
 ၄။၁၆၉။

အနေဇ (တိ) [န + ဇေ] လောင်စာမရှိသော။
 အနေဇော မေကေတူဝါ (ဇော၊၁။၂၀၈) တိ
 အနိန္ဒနော အင်္ဂိ ဝိယ။ ဇော၊၄။၂၇။

အနေရိတ (တိ) [န + ရိတ] မတုန်လှုပ်သော။
 အနေရိတော အဃူရိတော။ မဟာနိ၊၂၇၄။
 စူဠနိ၊၃၇။ အနေရိတောတိ န ရိတော။
 မဟာနိ၊၄။၃၃၀။

အနေလ(၆) (တိ) [န + လော (လေ)] နိတိ၊စာ။
 ၁၆၈-၉-ကြည့်။ သက္ကတဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းစာ

တို့လည်း အနုဋ္ဌ၊ အနုလ-ဟု ၂-ထွေပင် ရှိသည်။ B.H.S. ၃၇-ကြည့်။] အပြစ်-မရှိ-ကင်း-သော။ ပညာဝန္တော အနုဋ္ဌာ အဗ္ဗာ နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ။ အဘိပု။ ၁၁၆။ အနုဋ္ဌော စ အမူဂေါ စ။ သုတ္တနိဋ္ဌာ။ ၁၁၂။ စူဠနိဋ္ဌ ၁၃၅။ အနုလယ အဂလာယ။ သံဋ္ဌာ။ ၂၅၂။ အနုလယ စ အဂဋ္ဌာယ စ။ ဥဒါနိဋ္ဌ။ ၂၇၄။ အနုလဂလ၊ အနုလမူက-တို့လည်း ကြည့်။

အနုလက=အနုဋ္ဌက (တိ) [န+လေ+က] အနိဋ္ဌက-နှင့် အနက်တူ။ သေယျထာပိ နာမ ခုဒ္ဒမရံ အနုဋ္ဌကံ။ ဒီ၊ ၃။ ၇၁။ အံ၊ ၂။ ၁၂၄ (အနုလကံ)။ အနုဋ္ဌကန္တိ နိဇ္ဈေသံ မက္ခိကဏ္ဍကဝိရဟိတံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁၂၅။ မက္ခိကဏ္ဍက-ရဟိတန္တိ မက္ခိကဟိ စ တာသံ အဏ္ဍကေဟိ စ ရဟိတံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁၂၅။ အနုလကန္တိ နိဇ္ဈေသံ။ အံ၊ ၄။ ၁၂၁။ ကသာဝရသေသု ခုဒ္ဒကမဓ အနုဋ္ဌကံ။ အံ၊ ၄။ ၁၂၇။ အနုဋ္ဌကန္တိ နိဇ္ဈေသံ အပဂတမက္ခိကဏ္ဍကံ။ အံ၊ ၄။ ၁၂၆။ သေယျထာပိ နာမ ပုရိသော စာတုမ္မဟာပထေ ခုဒ္ဒမရံ အနုလကံ ပိဋေယျ။ မ၊ ၂။ ၁၉၇။ အနုလကန္တိ နိဇ္ဈေသံ အပဂတမက္ခိကဏ္ဍကံ။ မ၊ ၄။ ၁၂၆။ (အ၊ ၁။ ၉၇။ မ၊ ၄။ ၁၂၇။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၃၃၆။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁၇။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၁၆။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၄-တို့လည်း ကြည့်။) အနိဋ္ဌက-လည်း ကြည့်။

အနုလဂလ (တိ) [န+လော (လေ)+ဂလ+အ။ န+လေဂလ။ ဤ၌ အနုလဂဋ္ဌ၊ အနုဋ္ဌ-ဂလ၊ အနုဋ္ဌဂဋ္ဌ-ဟု လည်း ပါဠိကဲ့တွေရသည်။ “လဋ္ဌာနမဝိသေသော” အရင်း၊ ယိက္ခု (ချ) ခြင်းဟော ဂလဓာတ်၊ ဂဋ္ဌဓာတ် ၂-ထွေပင် ဓာတုတ္ထသင်္ဂဟ-၌ ရှိသောကြောင့်ရင်း ပါဠိ ၄-ထွေလုံးပင် အမှန် ဟု မှတ်ရာ၏။ အနုလ-လည်း ကြည့်။] (၁) တံထွေး-သွားရည် - ကို - မကျ - မယို - မစီး-

မထက် - စေတတ်သော၊ တံထွေး - သွားရည် - ကျ - ယို - စီး - ထက် - ခြင်းမရှိသော။ (၂) အပြစ်ကို - မယို - မထက် - မပြစ် - စေတတ်သော။ (၃) အမှာအယွင်းလည်းမရှိ၊ ပုဒ်ဗျဉ်းအကျအကျန်လည်းမရှိသော။ (ယင်းအနက်တို့၏ ဆိုလိုရင်းကား- “သန့်ရှင်း၊ ပြည့်စုံသော၊ ပြတ်သား၊ ပီသသော” ဟူသည်ပင်တည်း။) အနုလဂလ-ဝိ၊ ၃။ ၂၇၆။ ဒီ၊ ၁။ ၁၀၆။ ၁၂၃။ မ၊ ၂။ ၁၃၇။ သံ၊ ၁။ ၁၉၁။ ၄၆၇။ အံ၊ ၁။ ၃၆၀။ ၄၁၀-၄၁၁။ အနုလဂဋ္ဌ-ဒီ၊ ၁။ ၁၀၆ (က-မူကဲ့)။ သံ၊ ၁။ ၁၉၁ (သျှ၊ ကံ၊ ဣ-မူကဲ့)။ အံ၊ ၂။ ၁၀၀။ ၁၇၁ (သျှ၊ ကံ-မူကဲ့)။ အံ၊ ၃။ ၁၀၆။ ၁၁၀ - ၂၀။ ၁၄၅။ ၁၄၇။ ၁၇၉။ ဥဒါနိ။ ၁၄၀။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂၄။ မ၊ ၄။ ၁၂၇။ အနုဋ္ဌဂလ-ဒီ၊ ၁။ ၁၀၆ (သိ-မူကဲ့)။ သံ၊ ၁။ ၁၉၁ (သိ၊ က-မူကဲ့)။ အနုဋ္ဌဂဋ္ဌ-အံ၊ ၃။ ၁၀၆ (သိ၊ က-မူကဲ့)။ သံ၊ ၄။ သစ်၊ ၂။ ၂၇၆-၇။ အဖွင့်များ-အနုလဂလာယာတိ လေဂဋ္ဌေန (ဋ္ဌေနဋ္ဌေန-သျှ၊ က။ ဋ္ဌေနဋ္ဌေန-သိ၊ သစ်) ဝိရဟိတာယ။ ယဿ ကဿမိ ဟိ ကထေန္တဿ လော ဂဋ္ဌန္တိ၊ လာလာ ဝါ ပဏ္ဍရန္တိ၊ ခေဋ္ဌဗုသိ-တာနိ ဝါ နိက္ခမန္တိ၊ တဿ ဝါစာ လေဂဋ္ဌ နာမ ဟောတိ၊ တဗ္ဗိပရိတာယာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၂ (သိ၊ ၄။ သစ်၊ ၂။ ၂၇၆-၇-၌ အကျယ်ဖွင့်သည်။) မ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၆ (လေ-ဂလေန။ လေံ ဂလတိ။ လေဂလာ နာမ... ရှိ)။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၂ (အနုလဂဋ္ဌာယာတိ လေ-ဂဋ္ဌဝိရဟိတာယ။ လေံ ဂဋ္ဌတိ။ လေဂဋ္ဌာ နာမ... ရှိ)။ အနုလဂလာယာတိ အနုလယ အဂလာယ၊ နိဇ္ဈေသယ စေဝ အက္ခလိတ-ပဒဗျဉ္ဇနာယ စ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၂။ အက္ခလိ-တပဒဗျဉ္ဇနာယာတိ အဂလိတပဒဗျဉ္ဇနာယ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၆။ အနုလဂလာယာတိ နိဇ္ဈေ-သယ စေဝ အဂဋ္ဌိတာယ စ အပတိတပဒ-ဗျဉ္ဇနာယ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၆။ အပတိတပဒ-ဗျဉ္ဇနာယာတိ အဝိရဟိတပဒဗျဉ္ဇနာယ။

အထ ဝါ အနေလဂလာယာတိ န လေံ ဒေါသံ
 ဂလတိတိ အနေလဂလာ။ အဝိဇ္ဇိန္ဒဝါစာယ
 အနေလဂလာယ ယထာ ဒန္တမနုဿာ မုခေနေ
 ခေဋ္ဌံ ဂဠုန္တေန ဝါစံ ဘာသန္တိ၊ န ဝေရူပါယ၊
 အထ ခေါ နိဇ္ဈေါသာယ ဝိသဒဝါစာယာတိ
 အတ္တော။ အံ ဇ္ဇိ၊ ၂။ ၃၀၄။ အနေလဂဠာ-
 ယာတိ လော ဝုစ္စတိ ဒေါသော၊ တံ န ပဏ္ဍု-
 တိတိ အနေလဂဠာ၊ တာယ နိဇ္ဈေါသာယာတိ
 အတ္တော။ အထ ဝါ အနေလဂဠာယာတိ
 အနေလယ စ အာဠာယ စ နိဇ္ဈေါသာယ
 အဂဠိတပဗျဉ္ဇနာယ၊ အပရိဟိနပဗျဉ္ဇနာ-
 ယာတိ အတ္တော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၇၄။ သာရတ္ထ၊
 ၃။ ၃၀၁ (အနေလဂလာယာတိ လေံ ဝုစ္စတိ။
 အနေလဂလာ။ အဂလာယ စ။ အဂလိတ...
 ရှိ)။ (သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၉။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၆။ သံ၊ ၄။ ၂။
 ၁၉၇-တို့လည်း ကြည့်။

အနေလ(ဌ)မူဂ (တိ) [န+လေမူဂ။ အနေလ+
 မုခ။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁၀၀ (က) တို့လည်းကြည့်။
 (အနေဉ္ဇမူဂ-သံ)] (၁) တံ ထွေး-သွား
 ရည်-ယို-ကျ-စီး-ထွက်-သော ခံတွင်း
 မရှိသော၊ သူ (၂) အပြစ်တို့ကြောင့် အအကဲ့
 သို့ ဖြစ်သူမဟုတ်သော၊ သူ။ (၃) အပြစ်မရှိ
 သောခံတွင်းရှိသော၊ သူ။ (၄) အပြစ်လည်း
 မရှိ၊ အလည်းမအသော၊ သူ။ (ယင်းအနက်
 တို့၏ ဆိုလိုရင်းကား—“တတ်ကျွမ်းလိမ္မာ
 သော၊ ပြည့်စုံပီသသော စကားရှိသော၊ သူ”
 ဟူသည်ပင်တည်း။) ပညဝါ အဇဠော အနေ-
 လမူဂေါ။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀။ အံ၊ ၁။ ၅၇၅။ အံ၊ ၂။
 ၁၂၁၊ ၁၅၅။ သံ၊ ၃။ ၁၇၇။ ပညဝဇ္ဇော အဇဠော
 အနေဠမူဂါ။ မ၊ ၁။ ၃၇။ အံ၊ ၁။ ၃၇။ ယေသံ
 ဠော မုခတော န ဂလတိ၊ တေ အနေဠမူဂါ
 နာမ၊ အနေဠမုခါ နိဇ္ဈေါသမုခါတိ အတ္တော။
 အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၉။ ဠောတိ ဒေါသော၊ တေနာဟ
 “နိဇ္ဈေါသမုခါတိ အတ္တော”တိ။ အံ၊ ၄။ ၁။
 ၂၃၁။ အနေဠမူဂေါ သုတဝါ သတိမာ။
 သုတ္တနိ၊ ၂၉၀။ စူဠနိ၊ ၃၀၀။ အနေဠမူဂေါတိ

အလာလာမုခေါ။ အထ ဝါ အနေဠော စ
 အမူဂေါ စ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တောတိ ဝုတ္တံ
 ဟောတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၂။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁။ ၃၅။
 ဠေမူဂ (မ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၁-၂။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၂။
 အံ၊ ၄။ ၁။ ၄၅။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၇။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၃၀)
 လည်း ကြည့်။

အနေလ(ဌ)မူဂတာ (တိ) [အနေလ(ဌ)မူဂ+
 တာ] အနေလမူဂ-၏အဖြစ်၊ အနေလမူဂ-
 ဖြစ်ခြင်း။ အဇဠတာ အနေဠမူဂတာ။ အံ၊ ၂။
 ၃၇၄။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၂၄။

အနေသနာ (တိ) [န+သေနာ] မသင့်လျော်
 သော ရှာဖွေခြင်း၊ သာသနာ့ဝန်ထမ်းရဟန်း
 တို့နှင့် မလျော်သော ဆေးကျခြင်းစသည်ဖြင့်
 ပစ္စည်းလေးပါးရအောင် ရှာဖွေခြင်း။ န စ
 စိဝရဟေတု အနေသနံ အပ္ပတိရူပံ အာပဇ္ဇတိ။
 ဒီ၊ ၃။ ၁၇၇။ သံ၊ ၁။ ၃၉၉။ အံ၊ ၁။ ၃၃၆။ မဟာနိ။
 ၃၉၇။ မိလိန္ဒ။ ၃၇၆။ အနေသနန္တိ ဒုတေယျ-
 ပဟိနဂမနာနုယောဂပ္ပဘေဝံ နာနပ္ပကာရံ
 အနေသနံ။ (အပ္ပတိရူပန္တိ အယုတ္တံ) ဒီ၊ ၄။
 ၃။ ၁၉၆။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၂။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၁။ မဟာ-
 နိ၊ ၄။ ၄၁၂။ အနေသနန္တိ အယုတ္တံ သေနံ။
 တေနာဟ “အပ္ပတိရူပ”န္တိ၊ သာသနေ ဌိတာနံ
 န ပတိရူပံ အသာရူပံ အယောဂံ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။
 ၂၂၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၀။ ဝိဝဇ္ဇေမိ အနေသန-
 (အပါ၊ ၁။ ၇၄။ ဝိသုဒ္ဓါ၊ ၁။ ၄၀)န္တိ ဝေဠုကမ္မဒုတ-
 ကမ္မာဝိဝေသေန အနေသနံ အယုတ္တပရိယေသနံ
 ဝိဝဇ္ဇေမိ ဒုရံ ကဏေမိ။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၃၇။ အနေ-
 သန(ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၂)န္တိ ကေဝိသတိဝိဓမ္မံ အန-
 နုရူပမေသနံ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၅၅။ တသ္မာ
 အနေသနံ အပ္ပတိရူပံ ပဟာယ။ ဝိသုဒ္ဓါ၊ ၁။ ၃၇။
 အယုတ္တာ သေနာ အနေသနာ၊ ယထာဝုတ္တ-
 မိစ္ဆာဇီဝသင်္ကဟာ။ သာ ဝေ သတ္တုသာသနဿ
 န ပတိရူပါတိ အပ္ပတိရူပံ၊ တံ အနေသနံ
 အပ္ပတိရူပံ။ ဝိသုဒ္ဓါ၊ ၄။ ၆၇။ (အဘိ၊ ၄။ ၁။
 ၁၉၅။ ဇေ၊ ၄။ ၂။ ၇၅။ ဇေ၊ ၄။ ၃။ ၃၉၀။ ဇေ၊ ၄။
 ၅။ ၂၆၇။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၅-တို့လည်း ကြည့်။

အနေသန-၏အပြစ်များကို ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၇၄-၇-
 တို့တွင် ကြည့်။ ဤအနေသန အမျိုးမျိုးကို
 သင်္ချာမသတ်မှတ်ပဲ မဟာနိ။၂၉၀၊၃၉၆။
 အဘိ၊ဝိ။၂၅။ မိလိန္ဒ။၃၅၂-တို့၌ ပြဆိုထား
 သည်။ ယင်းတို့ကိုပင် အမှီပြု၍ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၄။
 မူလဋီ၊၁။၉၇။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၂၀၂။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၁၇၈-တို့၌ အနေသန ၂၁-မျိုးကို ပြဆိုအပ်
 သည်။ ထို့တွင် မ၊ဋ္ဌ-၌ သိ-မူကဲ့ အတိုင်းယူလျှင်
 ယင်းနှင့် မူလဋီ-တို့ အတူတူ ဖြစ်သည်။ ခုဒ္ဒက၊
 ဋ္ဌ-နှင့် သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ-တို့၌ကား မိလိန္ဒ၌ လာသည့်
 အတိုင်းပင် ပြဆိုထားသည်ကို တွေ့ရသည်။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၂-၉။ အဋ္ဌသ၊သျှ၊၂။၁၇၀-၁-တို့
 လည်း ကြည့်။) ကုလဒူသကကမ္မ၊ မိစ္ဆာဇီဝ-
 တို့လည်း ကြည့်။

အနေသမာန (တိ) [န+ဤသမာန] အစိုးမရ
 သော၊ သူ။ ယံ ပိတုာ စိတ္တသို့မနေသမာနော။
 ဇာ၊၁။၃၆၁။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၆။ အနေသမာနော-
 တိ အနိဿရော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၉။

အနေဋ္ဌ-အနေလ-ကြည့်။

အနေဋ္ဌက-အနေလက-ကြည့်။

အနေဋ္ဌကသပ္ပ (ပု) [အနေဋ္ဌက+သပ္ပ] အနေ-
 ဋ္ဌကမည်သောမြေ၊ ပြင်းထန်သော အဆိပ်ရှိ
 သောမြေ။ ယဿ ပန ဝိသံ သီသံ အဘိရူဟတိ။
 န သီသံ ဩတရတိ အနေဋ္ဌကသပ္ပါဒိနံ ဝိသံ
 ဝိယ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၃။ အနေဋ္ဌကသပ္ပေါ နာမ
 မဟာအာသိဝိသော။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၂၅။

အနောက (တိ) [န+ဩက] (၁) ကာမာလယ-
 စသော - တည်နေ - တွယ်တာ - ရာမရှိသော၊
 အဘိသင်္ခါရဝိညာဏ်စသည် ကာယ၊ဝစီ၊
 မနော ဒုစရိုက် - တို့၏ တည်ရာမဟုတ်သော၊
 သူ။ အသင်္ခရာနော သတိမာ အနောကော။
 သံ၊၁။၁၂၇။ အနောကောတိ အနာလယော။
 သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၂။ ကာမာလယာဒိနံ အဘာဝ-
 တော အနာလယော။ သံ၊ဋီ၊၁။၂၂၁။ သော
 တေဟိ ဖုဋ္ဌော ဗဟုစာ အနောကော။သုတ္တနိ။

၄၂၇။ မဟာနိ။၃၈၈။ အနောကောတိ အဘိ-
 သင်္ခါရဝိညာဏာဒိနံ အနောကာသဘူတော။
 သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၈။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၄၀၄။
 အနောကောတိ အဘိသင်္ခါရသဟဂတဝိညာ-
 ဏဿ ဩကာသံ န ကရောတိတိ အနော-
 ကော။ အထ ဝါ ကာယဒုစ္စရိတဿ ဝစီဒုစ္စ-
 ရိတဿ မနောဒုစ္စရိတဿ ဩကာသံ န
 ကရောတိတိပိ အနောကောတိ သော တေဟိ
 ဖုဋ္ဌော ဗဟုစာ အနောကော။ မဟာနိ။
 ၃၈၉။ (၂) မာရ်တို့၏ ဖြစ်ရာမဟုတ်သော
 တရား၊ (နိဗ္ဗာန်)။ ဩကာ အနောကမာ-
 ဂမ္မ။သံ၊၃။၁၉။ အံ၊၃။၄၄၆။ဓမ္မ။၂၆။ ဩကာ
 အနောကန္တိ ဝဇ္ဇတော နိဗ္ဗာနံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၈။
 ကိလေသမာရ အဘိသင်္ခါရမာရမစ္စ၊မာရာနံ
 ပဝတ္တိဋ္ဌာနတာယ ဩကံ ဝုစ္စတိ ဝဇ္ဇံ၊ တဗ္ဗိဓုရ-
 တာယ အနောကန္တိ နိဗ္ဗာနန္တိ အာဟ
 “ဩကာ အနောကန္တိ ဝဇ္ဇတော နိဗ္ဗာန”န္တိ။
 သံ၊ဋီ၊၂။၄၀၈။ ဩကာ အနောကမာဂမ္မာ-
 တိ ဝဇ္ဇတော ဝိဝဇ္ဇံ အာဂမ္မ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၇။
 ဩကာ အနောကမာဂမ္မာတိ ဩကံ ဝုစ္စတိ
 အာလယော၊အနောကံဝုစ္စတိအနာလယော၊
 အာလယတော နိက္ခမိတော အနာလယသင်္ခါ-
 တံ နိဗ္ဗာနံ ပဋိစ္စ အာရဗ္ဘ။ အံ၊ဋီ၊၃။၃၅၅။
 ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၁။

အနောကပ္ပန (န၊ထိ) [န+ဩကပ္ပန] သက်ဝင်-
 ဆုံးဖြတ်-၍ မယူခြင်း၊ မယုံကြည်ခြင်း။
 ယံ ဝေဇ္ဇပံ အဿဒ္ဓိယံ အဿဒ္ဓဟနာ အနော-
 ကပ္ပနာ အနဘိပ္ပသာဒေါ၊ အဘိ၊ဝိ။၃၈၆။
 ဩကပ္ပေတွာ အနုပဝိသိတွာ အဂ္ဂဟဏံ
 အနောကပ္ပနာ၊ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၈၁။

အနောကပ္ပနာမရိသနတ္ထ (ပု) [အနောကပ္ပန+
 အမရိသန+အတ္ထ] မယုံကြည်ခြင်း၊ သည်းမခံ
 နိုင်ခြင်းအနက်။ (ဤအနက်တို့၌ အတ္ထိ-သဒ္ဓါ
 အယုဉ် ဝတ္တမာန်ကာလ၌ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်
 သက်ရသည်။ ပါ၊ဥ၊၃။၁၄၅၊၁၄၆။ မောဂ်၊

နိဿိ။ နာ-ဂုဗ္ဗ-ဂ-တိကြည့်။) အတ္တိ နာမ
 တာတ သုဒ္ဓိန္ဒ အာတိဒေါသိကံ ကုမ္ပာ-
 သံ ပရိဘုဉ္ဇိယသိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၈။ အက္ခရစိန္တကာ
 ပနေတ္ထ ဣမံ လက္ခဏံ ဝဒန္တိ။ အနောကပ္ပ-
 နာမရိသနတ္ထဝသေန ဧတံ အတ္တိနာမ-သဒ္ဓေ
 (အတ္တိ-သဒ္ဓေ၊ သျှာ) ဥပပဒေ “ပရိဘုဉ္ဇိယ-
 တိ”တိ အနာဂတဝစနံ ကတံ။ တဿာ-
 ယမတ္ထော “အတ္တိ နာမ ။ ပ။ ပရိဘုဉ္ဇိယသိ၊
 ဣဒံ ပစ္စက္ခမ္ပိ အဟံ န သဒ္ဓဟာမိ၊ န မရိ-
 သယာမိ”တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇။ အနောကပ္ပနံ
 အသဒ္ဓဟာနံ။ အမရိသဟာနံ အသဟာနံ။ အနာ-
 ဂတဝစနံ အနာဂတသဒ္ဓပ္ပယောဂေါ။ အတ္ထော
 ပန ဝတ္တမာနကာလိကောဝ။ တေနာဟ
 “ပစ္စက္ခမ္ပိ”တိ။ န မရိသယာမိတိ န ဝိသဟာမိ
 (န သဟာမိ?)။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၉။ (အနက်ပေး
 ပုံကို မောက်နိဿိမှပင် ကြည့်။ မ၊ ၄။ ၂။
 ၂၀။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၀၀။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၂။ အံ၊ ၄။ ၂။
 ၅၂။ တို့လည်း ကြည့်။)

အနောကသာရိ (တိ) [န+ဩက+သရ+ကိ။
 န+ဩကသာရိ] (က)အတ္ထတ္ထ ခန္ဓာငါးပါးဟူ
 သော အိမ်-သို့မကပ်ရောက် - ကို မတပ်
 မက် - ကိုမတွယ်တာ - တတ်သော။ သူ။ တသ္မာ
 တထာဂတော “အနောကသာရိ”တိ ဝုစ္စတိ။
 သံ၊ ၂။ ၉။ မဟာနိ၊ ၁၅၂။ ဧဝံ ခေါ ဂဟပတိ
 အနောကသာရိ ဟောတိတိ ဧဝံ ကမ္မဝိညာ-
 ဏေန ဩကံ အသရန္တေန အနောကသာရိ
 နာမ ဟောတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၉။ မဟာနိ၊ ၄။
 ၂၆၉။ အသရန္တေနာတိ အနုပဂစ္ဆန္တေန။ သံ၊
 ၄။ ၂။ ၂၁၀။ (ခ) ကာမဂုဏ်ငါးပါး ဟူသော
 အိမ်ကို - မကပ်ငြိ - မတွယ်တာ - တတ်
 သော။ သူ။ မကပ်ငြိမတွယ်တာပဲ ကျင့်လေ့ရှိ
 သော။ သူ။ အနောကသာရိမဉ္ဇိန္ဒ၊ တမဟံ
 ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။ မ၊ ၂။ ၄၁၀။ ဓမ္မ၊ ၇၁။ သုတ္တနိ။
 ၃၇၆။ မိလိန္ဒ။ ၃၆၉။ အနောကသာရိန္ဒ ဩကံ
 ဝုစ္စတိ ပဉ္စကာမဂုဏာလယော၊ တံ အနုလိယ-
 မာနန္တိ အတ္ထော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၉။ အနောက-

သာရိန္ဒိ အနာလယစာရိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၅။
 သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၉။ (ဂ) အာယတန-၆-ပါးဟူ
 သော အိမ်၌ တဏှာဟူသောကပ်ရောက်ခြင်း
 မရှိသော။ သူ။ အနောကသာရိ အမမော
 နိရာသော။ ဥဒါန။ ၁၁၄။ ဩကသခါတေ-
 သု ဆသုပိ အာယတနေသု တဏှာဘိသရ
 ဏဿ အဘာဝေန အနောကသာရိ ဥဒါန၊
 ၄။ ၁၈၆။ အနိကေတသာရိ-လည်း ကြည့်။

အနောကသ (ပု) [န+ဩကသ။ ဤပုဒ်သည်
 ယုတ္တတ္ထသမာသံ၊ အယုတ္တတ္ထသမာသံ အား
 ဖြင့် ၂-မျိုး ရှိသည်။ ထိုတွင် အယုတ္တတ္ထ၌
 သူချည်း အနက်ပေး၍မရ၊ အခြားပုဒ် တခုခု
 နှင့် စပ်မှသာ အနက်ပေး၍ ရသည် တဉ္စ
 သုဒ္ဓိဒိဋ္ဌိ သမာနော အနောကသံ ကာရာ-
 ပေတွာ စာဝနာဓိပ္ပါယော ဝဒေတိ။ ဝိ၊ ၁။
 ၂၇၂။ အနောကသံ ကာရာပေတွာ - အခွင့်
 မပြုစေမူ၍-ဟုပေး။ မောက်၊ ၃။ ၁၂၊ ၎င်း
 ပဋိကာနှင့် နိဿိတို့ ကြည့် အနောကသ-
 ကမ္မ၊ အနောဓိ၊ အပစ္စက္ခ-တို့လည်း ကြည့်။]
 (၁)အခါ - ကာလ - နေရာ - ဌာန - အခွင့်
 - မဟုတ်သော၊ မလျော်သော - အခွင့်မပြု
 သော - တားမြစ်ထားသော - နေရာ။ အနော-
 ကသမ္ပိ ပဝိသတိ၊ အနောကာသေပိ တိဋ္ဌတိ၊
 အနောကာသေပိ နိသိဒေတိ။ မဟာနိ၊ ၁၇၆။
 အနောကာသေ ဌိတော ဂလံ ပဏာမေတွာ။
 မိလိန္ဒ။ ၂၂၄။ (က) မလောက်သော နေရာ။
 ပလ္လင်္ကဿ အနောကာသေ အာပတ္တိ ဒုက္က-
 ဋဿ။ ဝိ၊ ၂။ ၃၅၈။ ပလ္လင်္ကဿ အနောကာသေ-
 တိ ဦးစဉ်ခွါသနဿ အပ္ပဟောနကေ။ ဝိမတိ၊
 ၂။ ၇၇။ (ခ) မလျော်-မလျောက်ပတ်-သော
 နေရာ၊ အင်္ဂါဇာတ်နေရာ။ မာတုဂါမဿ
 အနောကာသံ ဥပနိဇ္ဈာယတော အသုစိ
 ဗုစ္စတိ၊ အနာပတ္တိ။ မာတုဂါမဿ အနော-
 ကာသုပနိဇ္ဈာနေပန ဒုက္ကဋ်။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၅-၆။
 အနောကာသန္တိ အင်္ဂါဇာတပ္ပဒေသံ။ သာရတ္ထ၊
 ၂။ ၃၁၅။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၅၆။ (၂)အခါ - အခွင့် -

မသင့် - မဟုတ် - သော၊ သည်။ အကာလေန
 စောဒေတိတိ (ဝိ၊ ၅။ ၂၈၄) အနောက်သေ
 အနုဋ္ဌိဋ္ဌောဝ စောဒေတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၈၄။
 အကာလ (စ) အနက်လည်း ကြည့်။ (တိ)
 (၃) အခါ - အခွင့် - မရှိသော၊ သူ။ အနောက်
 ကသ မယ်၊ အညတြ ဂစ္ဆာမ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၂။
 (၄) ထွက်ရန်နေရာမရှိသော။ ခွါရာန အနောက်
 ကသနိ အဟေသံ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၃၈။ ဓမ္မ၊
 ၄။ ၂။ ၂၇၆။ (၅) “အနောက်ကသကတံ ဘိက္ခု
 ပဉ္စ ပုစ္ဆေယျ” ဟူသော ပဒသောမဿမုဋ္ဌာန်
 ရှိသော သိက္ခာပုဒ်။ အနောက်သော စ
 ပုစ္ဆနာ။ ဝိ၊ ၅။ ၁၆၁။ အနောက်သော စ
 ပုစ္ဆနာတိ “အနောက်ကသကတံ ဘိက္ခု ပဉ္စ
 ပုစ္ဆေယျာ” တိ ဣဒမေတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။
 ဝိ၊ ၅။ ၁၄၉။ အနောက်ကသ-လည်း ကြည့်။

အနောက်ကသကတ (တိ) [န + ဩကာသ + ကတ]
 အခွင့်မတောင်း - မပန်ကြား - အပ်သော၊ သူ။
 ယာ ပန ဘိက္ခုနိ အနောက်ကသကတံ ဘိက္ခု
 ပဉ္စ ပုစ္ဆေယျ ပါစိတ္တိယံ၊... အနောက်ကသ-
 ကတန္တိ အနာပုစ္ဆာ။ ဝိ၊ ၂။ ၄၆၀။ အနောက်က-
 သကတန္တိ အသုကသ္မိ နာမ ဌာနေ ပုစ္ဆာ-
 မိတိ ဧဝံ အကတဩကာသံ။ တေနေဝါဟ
 “အနောက်ကသကတန္တိ အနာပုစ္ဆာ” တိ။
 ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၂၂။ ဩကာသော န ကတော
 ယေနာတိ အနောက်ကသကတော ဘိက္ခု။
 ပါစိတ်၊ ယော၊ ၁။ ၁၄၁။ (ဝိ၊ ၂။ ၁၅၄။ မူလဒီ၊ ၁။
 ၂၃-တို့လည်း ကြည့်။)

အနောက်ကသကမ္မ (န) [န + ဩကာသ + ကမ္မ]
 ဤပုဒ် အယုတ္တတ္ထသမာသ်ဖြစ်၍ သူချည်း
 သက်သက် အနက်ပေး၍ မရ။ အနောက်ကသ-
 ကြည့်။ အနောက်ကသကမ္မံ ကာရေတွာ (ခွင့်
 ပေးမှုကို မပြုစေမှု၍ - သူ) ပဝတ္တာ ဟောတိ။
 ဝိ၊ ၅။ ၃၁၉။ အနောက်ကသကမ္မံ ကာရေ-
 တွာတိ ဩကာသကမ္မံ အကာရေတွာ ပဝတ္တာ

ဟောတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၁၆။ ဧတ္ထ န-ကာ-
 ရသ အယုတ္တတ္ထယောဂဘာဝတော ယုတ္တဋ္ဌာန်
 ဒသေန္တော အာဟ “ဩကာသကမ္မံ အကာ-
 ရေတွာ” တိ။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၂။ ၁၆၈။

အနောက်ကသတ္တ (န) [အနောက်ကသ + တ္တ]
 မလျော်သောနေရာ၏ အဖြစ်၊ လျော်သော
 နေရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်၊ နေရာမလျော်
 သည်၏ အဖြစ်။ ဟေဋ္ဌာပါသာဝံ ဩဇာ-
 ဟန္တော နိဿေကံမဇ္ဈေ သဉ္ဇာနာတိ၊ အနောက်-
 ကသတ္တာ ဥဒ္ဓံ ဝါ အရော ဝါ ဟရိတွာ
 ဌပေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၁၁၅။ အာသနမ္ပိ အနောက်-
 ကသတ္တာ န သက္ကာ ပညပေတုံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။ ၁၈၁။

အနောက်ကသဒိဝသ (ပု) [န + ဩကာသ +
 ဒိဝသ] အခါအခွင့်မသင့် - မအားလပ် -
 အကြောင်းမညီညွတ် - သောနေ။ တတော
 ဟဋ္ဌာယ အနောက်ကသဒိဝသေ...။ ဓမ္မ၊ ၄။
 ၁။ ၁၀၉။

အနောက်ကသဘူတ (တိ) [န + ဩကာသ +
 ဘူတ] အရာမဟုတ် သည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်
 သော။ အနောက်ကမ္မဇ္ဈေယျ (သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၀)
 တိ ကြည့်။

အနောက်ကန္တ (တိ) [န + ဩကန္တ] အနဝကန္တ-နှင့်
 အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနောက်ကမန္တ (တိ) [န + ဩကမန္တ] မသက် -
 မဝင် - မရောက် - သော၊ သူ။ ဃရူပစာရံ
 အနောက်ကမန္တ နိမန္တေတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၃၄။ နိစ-
 မဉ္ဇကံ ပညာပေတွာ နိဒ္ဓံ အနောက်ကမန္တော
 နိပန္နော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၃။

အနောက်ကမမာန (တိ) [န + ဩကမမာန]
 မသက် - မဝင် - မရောက် - သော၊ သူ။ သမ္ပတ္တ-

နိယာမံ အနောက်မမာနော...။ အံ၊ ၂။ ၃၇။
ပဋိသံ။ ၄၀၉။

အနောက်မိတ္တာ (ကြိဝိ) [န+သြကမိတ္တာ]
မသက် - မဝင် - မရောက် - မူ၍။ လဇ္ဈိမ္မံ
အနောက်မိတ္တာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၃။ သုက-
ဃာတဿ ဟိ ပရိစ္ဆေဒံ အနောက်-
မိတ္တာ ဒုရတောဝ...။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၉။ နိဗ္ဗိ
အနောက်မိတ္တာဝ နိပဋ္ဌာ...။ ဝေါ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၄။
အနောက်မူလည်း ကြည့်။

အနောက်မူ (ကြိဝိ) [န+သြကမူ] မသက် -
မဝင် - မရောက် - မူ၍။ ဗြဟ္မဃာနမနောက္ကမူ။
ဝေါ၊ ၂။ ၃၆၅။ ဝေါ၊ ၄။ ၇။ ၃၇၇။ = အနောက်-
မိတ္တာ။ ဝေါ၊ ၄။ ၇။ ၃၇၈။

အနောဂါဟေတွာ (ကြိဝိ) [န+သြဂါဟေတွာ]
မသက် - မဝင် - မူ၍။ ကိလေသဂဟနံ
အနောဂါဟေတွာဝ စိရကာလသမ္ပုရိစိတံ
နေက္ခမ္ပဇ္ဈာသယံ။ ။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၅၉။ အပရိ-
ယောဂါဟေတွာလည်း ကြည့်။

အနောဂါဠပည (တိ) [န+သြဂါဠ+ပညာ]
သက်ဝင် - စူးစိုက် - ခိုင်ခံ့ - တည်တံ့ - မြဲမြံ -
သော ပညာမရှိသော၊ ခန္ဓာ အာယတန
စသည်တို့၌ မတည်သော ပညာရှိသော။ သူ။
ခန္ဓာစိဘေဒေ အနောဂါဠပညာနံ ဒုဗ္ဗေဓ-
ပုဂ္ဂလာနံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇနံ။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၈။
မ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၆။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၂။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၅။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၅။ အနောဂါဠပညာနန္တိ
ခန္ဓာယတနာဒိသု အပ္ပတိဋ္ဌိတဗုဒ္ဓိနံ။ ဒိ၊ ၄။ ၂။
၃၂၉။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၅။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၆။ သံ၊ ၄။
၂။ ၄၃၅။

အနောဂုတ (တိ) [န+သြဂုတ (= အဝ +
ဂမု + တ)] မကျ - မဝင် - မပျောက် -
မကွယ် - သေးသော။ အနောဂုတသ္မိံ သူရိ-
ယသ္မိံ (ထေရ။ ၂။ ၉၂) နှိ သူရိယေ အနတ္တဂံတေ-
ယေဝ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၅။

အနောသတိက္က (တိ) [န+သြသတိက္က] သြသ
လေးပါးကို - မကူးမြောက် - မကျော်လွန် -
သေးသော။ သူ။ တေ စေ မုနိ ဗြူသိ အနော-
သတိက္ကေ။ သုတ္တနိ။ ၄၄၂။ စူဠနိ။ ၁၁၉။
ဗြူသိ အနောသတိက္ကေတိ ကာမောသံ...
အဝိဇ္ဇောသံ အတိက္ကေ အနတိက္ကန္တေ အသမ-
တိက္ကန္တေ အဝိတိဝတ္တေ။ စူဠနိ။ ၁၁၉။

အနောသနိယ (တိ) [န+သြသနိယ (= သြသ +
ဏ + အနိယ)] အဋ္ဌသာ၊ သျ၊ ၁။ ၂၁၀။ ကြည့်။
သြသတိသည် - မကျော်လွန် - မလွှမ်းမိုး -
အပ်သောတရား၊ သြသ၏အာရုံမဟုတ်သော
တရား။ (လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ခု စေတသိက်
ဆတ္တိံ သ၊ နိဗ္ဗာန်။) အနောသနိယာ ဓမ္မာ။
အဘိ၊ ၈။ ၇။ အတ္ထိ သြသနိယော၊ အတ္ထိ
အနောသနိယော။ အဘိ၊ ၈။ ၂၃။

အနောစိနိတွာ (ကြိဝိ) [န+သြစိနိတွာ] မစူး
သွတ်မူ၍။ ပစ္စေကံ ပုပ္ဖာနိ အနောစိနိတွာ
ဝလ္လိမေဝ အာကမိတွာ...။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၅။

အနောဇ (ပု၊ ထိ) [ဤပုဒ် ဇာန်-၌ မရှိ သက္ကတ၊
ပြာကြို့၌ အဘိဇာန်တို့၌လည်း မတွေ့။ P.T.S.
၌ ဤပုဒ်ဝယ် *အနုဇ-ဟု သက္ကတပုဒ်ကို ပြ
သည်။ ယင်းအနုဇ-ကို ရာဇနိယဏု၊ စန္ဒနာ-
ဒိဝဂံ၊ ၁၄၁ ၌ ပပေါဏ္ဍရိက-၏ ပရိယာယ်
အဖြစ်ဖြင့် ပြသည်။ ကပ္ပဒူမ-၌ အနုဇံ၊ လိ၊
ပပေါဏ္ဍရိကနာမသုဂန္ဓိဒဗ္ဗံ-ဟု ပွင့်၍ အမရ၊
သျ၊ ၁၄၁၊ ၂၇-၌ ‘နံ သာပင်တမျိုး’ဟု အနက်
ပြန်သည်။ ပပေါဏ္ဍရိက-ကိုလည်း ကပ္ပဒူမ-၌
ဟတ္တိနံ မနုဿာနဉ္စ စက္ခုဿော ခုဒ္ဒဝိဋ္ဌပေါ
သာလပဏ္ဍိပတ္တတုလျပတ္တော၊ ပုဏ္ဏရိယာ
(ဟိန္ဒူ) ချာတော၊ ဣတျမရဘရတာ-ဟု ပွင့်
သည်။ ဝိလျံ-၌ကား အနုဇ-ကို ကြာယမာန
(အော်လဲ)ပင်၊ ပပေါဏ္ဍရိကပင်ဟု ၂ နက်
ပေးသည်။ အနောဇ-ကို အပါ၊ ၁။ မြန်၊ ၁၃၄။
ဝေဿန္တရာဇာတ်၊ သျ၊ ၁။ ၁၈၃။ ဇာတ်တော်

ကြီး၊ ၂။၅၆၉-တို့၌ လိပ်ဆူးရွှေဟုပင် မြန်မာ ပြန်ကြသည်။ စာနံ။၅၇၈-နှင့် ၎င်း၊ သျှ၊ သျှ၊ သစ်တို့လည်း ကြည့်။] လိပ်ဆူးရွှေ။ အနောဇ (ပန်း)။ စင်္ကောဋကေ ဌပေတောန၊ အနောဇံ ပုပ္ဖမ္ပတ္တမံ။ အပါ။ ၁။ ၁၃၀။ ဥတ္တမံ အနောဇပုပ္ဖံ ကရုဏ္ဏကေ ပူရေတော။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၉၇။ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ အနောဇပုပ္ဖမောစိနိတော စင်္ကောဋကံ ပူရေတော။...။ ၎င်း။ ၉၆။ ကောရုဏ္ဏကာ အနောဇာ စ၊ ပုပ္ဖိတာ နာကမလ္လိကာ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၄၅။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၃၁။ အနောဇပုပ္ဖဝဏ္ဏေန သဟဿမူလေန သာဋကေန သဒ္ဓိံ အနောဇပုပ္ဖစင်္ကောဋကံ ဂဟေတော အနုမောဒနကာလေ သတ္တာရံ အနောဇပုပ္ဖပဟိ ပူဇေတော။... အနောဇပုပ္ဖဝဏ္ဏံယေဝ မေ သရီရံ ဟောတု...။ အနောဇပုပ္ဖဝဏ္ဏမေဝဿာ သရီရံ အဟောသိ။ အနောဇာ တေဝဿာ နာမံ ကရိံ သု။ သာ ဝယပ္ပတ္တာ မဟာကပ္ပိနရညော ဂေဟံ ဂန္ဓာ အနောဇာဒေဝိ နာမ အဟောသိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၅၃။ အနောဇပုပ္ဖသဒ္ဓိသဝဏ္ဏတာယ ပနဿာ အနောဇာဒေဝိ တေဝ နာမံ အဟောသိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၆။

အနောဇ (ပု) [ယဒိစ္စာနာမ်?] အနောဇမည်သော သတ္တဝါ။ (နွားလား)။ ဥသဘဗ္ဗိယူထပတိ အနောဇံ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၄၃။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၇၈။

အနောဇက (ပု၊ ထိ) [အနောဇ+က] လိပ်ဆူးရွှေပင်၊ အနောဇပင်။ ယောဓိကဗန္ဓုက'နောဇကော စ သန္တိ။ ဝိမာန၊ ၅။ ၁။ ယောဓိကဗန္ဓုက'နောဇကော စ သန္တိတိ စ ကာရော နိပါတမတ္တံ၊ ယောဓိကဗန္ဓုဇီဝကအနောဇကရုက္ခာ စ သန္တိတိ အတ္တော။ ကေစိ "အနောဇကောပိ သန္တိ"တိပါဌံ ဝတ္တာ "အနောဇကောပိတိ ဝတ္တံ ဟောတိ"တိ အတ္တံ ဝဒန္တိ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၄၆။

အနောဇကရုက္ခ (ပု) [အနောဇက+ရုက္ခ] လိပ်ဆူးရွှေပင်၊ အနောဇပင်။ အနောဇက-ကြည့်။

အနောဇပုပ္ဖ (န) [အနောဇ+ပုပ္ဖ] လိပ်ဆူးရွှေပန်း၊ အနောဇပန်း။ အနောဇံ ကြည့်။

အနောဇပုပ္ဖစင်္ကောဋက (ပု) [အနောဇပုပ္ဖ+စင်္ကောဋက] လိပ်ဆူးရွှေ-အနောဇ-ပန်းတောင်း-ပန်းကလပ်။ အနောဇံ ကြည့်။

အနောဇပုပ္ဖဒါမ (န) [အနောဇပုပ္ဖ+ဒါမ] လိပ်ဆူးရွှေ-အနောဇ-ပန်းဆိုင်။ သော ကိရ ကဿပဓသမလဿ ဓေတိယေ အနောဇပုပ္ဖဒါမေန ပူဇံ ကတော။...။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၁၄။

အနောဇပုပ္ဖဝဏ္ဏ (တိ) [အနောဇပုပ္ဖ+ဝဏ္ဏ] လိပ်ဆူးရွှေ-အနောဇ-ပန်း၏ အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိသော။ အနောဇံ ကြည့်။

အနောဇပုပ္ဖသဒ္ဓိသဝဏ္ဏတာ (ထိ) [အနောဇပုပ္ဖသဒ္ဓိသဝဏ္ဏ+တာ] လိပ်ဆူးရွှေ-အနောဇ-ပန်း၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသည်၏အဖြစ်။ အနောဇံ ကြည့်။

အနောဇဝန္တိ (တိ) [န+ဩဇဝန္တိ]။ ထိ၌ အနောဇဝန္တိ အဆိ-ဩဇာ-စွမ်းရည်-တန်ခိုး-မရှိသော။ (က) ဩဇာ-ရသဓာတ်-ကို မဆောင်နိုင်သော။ တာဝတကံယေဝ အသမယေန ဘုတ္တံ အနောဇဝန္တိ ဟောတိ။ အံ၊ ၂။ ၂၂၇။ အနောဇဝန္တိ ဟောတိတိ အကာလေ ဘုတ္တံ ဩဇံ ဟရိတံ န သက္ကောတိ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၈၂။ (ခ) ဩဇာ-တန်ခိုး-မရှိသော၊ အချိန်အစော်မဲ့သော။ အထ ဝါ ကထောဇူန္တိ အနောဇဝန္တိ သာ ကထာ။ မဟာနိ၊ ၁၂။ ၁၃၀။ အနောဇဝန္တိတိ နိဟိန ဩဇဝတိ၊ တေဇဝိရဟိတာတိ အတ္တော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၄၆။

အနောဇာ (ထိ) [အနောဇံ+အ] မဟာကပ္ပိနမင်း၏ မိဖုရား အနောဇာဒေဝီ။ ဤမိဖုရားသည် ရွေးကောင်းမှုအရ အနောဇပန်းကဲ့သို့ ဝါရွှေသောအဆင်းရှိသောကြောင့် အနော-

ဇာ ဟူသောအမည်ကို ရသည်။ မဟာကပ္ပိန
မင်းကြီး ထီးနန်းစွန့်၍ မြတ်စွာဘုရားထံ
ရဟန်းပြုရန်ထွက်ခွာသွားသည်တွင် မိမိလည်း
မင်းကြီးနည်းတူ ရဟန်းပြုရန် နောက်ပါ
အမျိုးသမီးအခြံအရံနှင့်အတူ လိုက်သွား၍
ဘုရားရှင်ထံရောက်ရာ ဘုရားရှင်က တရား
ဟောသဖြင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ဆိုက်
ရောက်ပြီးနောက် ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမကို ဥပ-
ဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်းမဘဝကို ရသည်။ အကျယ်
ကို သံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၂၄-၆။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၄၆-၅၀။ ဓမ္မ၊
၄၊ ၁။ ၃၅၁-၈။ ဝိသုဒ္ဓိ ၂။ ၂၁-တို့တွင် ကြည့်။

အနောဇာဒေဝီ (ထိ) [အနောဇာ+ဒေဝီ]
အနောဇာ-ကြည့်။

အနောညာဏ (တိ) [န+အဝညာဏ] အယုတ်
အားဖြင့် မသိအပ်သော၊ မထိမဲ့မြင် မပြုအပ်
သော၊ အထင်အမြင်မသေးအပ်သော။ အန-
ဝညာဏ-ကြည့်။

အနောဏတ (တိ) [န+ဩဏတ] အနော-
နတနှင့် အနက်တူ။ ၎င်း ကြည့်။

အနောဏမက (တိ) [န+ဩဏမက] မငဲ့-မ
လျှို-သော၊ သူ။ အနောနတ (ဂ) အနက်
ကြည့်။

အနောဏပန (န) [န+ဩဏပန] မညွတ်ကိုင်း-
မတွန့်တို-မဆုတ်နစ်-ခြင်း။ ဣဒ္ဓိယာ မူလ-
ဘူတေဟိ အနောဏမနာဒိဟိ သောဠသဟိ
ဝေါဒါနဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော...။ ဥဒါန၊ ၄။
၁၆၇။

အနောတတ္ထ (ပု) [န+အဝတတ္ထ။ ပဗ္ဗတကူဠေဟိ
ပဋိစ္စနတ္တာ စန္ဒိမသုရိယာနံ သန္တာပေဟိ
ဩတတ္တံ ဥက္ကံ ဥဒကံ တေ နတ္ထိတိ အနော-
တတ္ထော။ အပ ၄၊ ၂။ ၂၀၁။ သုရိယရုံသိ-
သမ္ပုဋ္ဌာတာဝေန န အဝတပတိ ဥဒက-

မေတ္တာတိ အနောတတ္ထော။ ဓာနံ၊ ၆။ ၆၇၉။
မ၊ ၄၊ ၃။ ၂၇။ အံ၊ ၄၊ ၃။ ၂၁၈။ သုတ္တနိ ၄၊ ၂။
၁၆၁။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၇၃-တို့လည်း ကြည့်။ သံ၊
၄၊ ၃။ ၂၂၇-၌ အနောဒတ္တ-ဟု တတိယက္ခရာဒ-
နှင့် ရှိနေသည်။ တတိယက္ခရာဒ-နှင့် “အနော-
ဒတ္တ” မသင့်ကြောင်း ဓာနံ၊ ၆။ ၆၇၉-၌
မှတ်ချက်ပြဆိုသည်။ (အနဝတပ္ပ-သံ)] ပူ
သော ရေမရှိသော၊ နေပူရှိန်ခသည့် ပူသောရေ
မရှိရာ - အစဉ်ထာဝရအေးမြသောရေရှိရာ -
အိုင်၊ အနောတတ် - အနဝတတ် - အိုင်။
ဤအိုင်သည် အလျား၊ အနံ၊ အစောက်ယူဇနာ
၅၀-စီနှင့် အဝန်းယူဇနာ ၁၅၀-စီ ရှိကြ
သည့် ဟိဝမန္တာရီ အိုင်ကြီး ၇-အိုင်တို့တွင်
တခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ (အိုင်ကြီး ၇-အိုင်
ကို အံ၊ ၂။ ၄၇၄-တွင်၎င်း၊ အနောတတ္ထဒဟ-
တွင်၎င်း၊ ဓာနံ၊ ၆၇၉-တွင်၎င်းကြည့်။) ဤ
အိုင်ကို သုဒဿန၊ စိတြ၊ ကာဠ၊ ဂန္ဓမာဒန၊
ကေလာသ-ဟူသော တောင်ထွတ် ငါးခုတို့က
ဝန်းရံထားသည်။ လ၊ နေတို့သည် ဒက္ခိဏာ
ယဉ် (တောင်ဖက်လမ်းကြောင်း)၊ ဥတ္တရာယဉ်
(မြောက်ဖက်လမ်းကြောင်း) တို့ဖြင့် သွားကြ
သောအခါ တောင်ကြားမှ ဤအိုင်၌ အရောင်
ကို ထွန်းလင်းစေကြ၍ မဇ္ဈိမာယဉ် (အလယ်
လမ်းကြောင်း) ဖြင့် သွားကြသောအခါ မ
ထွန်းလင်း စေနိုင်ကြကုန်၊ ထို့ကြောင့် ဤ
အိုင်ကို - အနောတတ် - အနဝတတ် - အိုင်ဟု
ခေါ်ဆိုရသည်။ ဤအိုင်၏ နံပါး လေးဖက်တို့
၌ ခြင်္သေ့ခံတွင်း၊ ဆင်ခံတွင်း၊ မြင်းခံတွင်း၊
နွားလားခံတွင်း ဟူသော အဝလေးခုတို့မှ
မြစ်လေးသွယ် စီးဆင်းကြသည်။ ဤအိုင်၏
တောင်အရပ်မှ ထွက်သော မြစ်သည် ဤ
အိုင်ကို လက်ျာရစ် သုံးပတ်လှည့်၍ စီးဆင်း
ပြီးနောက် မိမိ စီးဆင်းရာ တလျှောက်၌
အမည်အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေလျက် နောက်ဆုံး
၌ မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ စီးဝင်သည်။ ယင်းအမည်
နှင့် နေရာတို့ကား - အနောတတ် အိုင်ကို

လကျာရစ်သုံးပတ်လှည့်၍ သွားသောအရပ်၌ အာဝဠာဂင်္ဂါ၊ ဖြောင့်တန်းစွာ ကျောက်မြေပြင် အတိုင်း ယူဇနာ ၆၀-တိုင်တိုင် စီးသွားရာ အရပ်၌ ကကျာဂင်္ဂါ၊ ကောင်းကင်၌ ယူဇနာ ၆၀-တိုင်တိုင် စီးသွားရာအရပ်၌ အာကာသ-ဂင်္ဂါ၊ ယူဇနာ ၅၀-ရှိသော တိယဂူဌမည်သော ကျောက်မြေပြင် အရပ်၌ ကန်ဖြစ်နေသည် ကို တိယဂူဌရေကန်၊ ကန်ပေါင် (ကန်ရိုး) ကို ခွဲ၍ ကျောက်အတွင်းသို့ ဝင်သွားပြီးလျှင် ယူဇနာ ၆၀-သွားသောနေရာ၌ ဗဟလဂင်္ဂါ၊ တခဲနက်သောမြေကိုခွဲ၍ ဥမင်ဖြင့်ယူဇနာ ၆၀-သွားသော နေရာ၌ ဥမင်ဂင်္ဂါ ဟူသည်တို့ တည်း။

ဝိဉ္ဇုမည်သောတောင်ဖိလာကို ရိုက်ခတ် လျက် အလျဉ်းငါးခု ဖြာထွက်ရာ အရပ်၌ ကား—ဂင်္ဂါ၊ ယမုနာ၊ အစိရဝတီ၊ သရဘူ၊ မဟိ ဟူသည့် မြစ်ကြီးငါးသွယ်တို့ ဖြစ်ပေါ်လာကြ သည်။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅။အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁။ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊ ၂၇၂။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၀။ သာရတ္ထ၊၁။၂၇၇။ ဤအိုင်ရှိ နတ်သွီးများရေချိုးဆိပ်တွင် ဝိဇ္ဇ-ပက္ခနတ်မင်း၏ သွီး ကာဠကဏ္ဍီနှင့် တေရဋ္ဌ နတ်မင်း၏ သွီး သီရိတို့ “ငါအလျင် ချိုးမည်၊ သူအလျင်ချိုးမည်” ဟု နေရာဦး ရန်ပွဲဖြစ်ဘူး သည်။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၂။ ငေဿဝဏ်နတ်မင်း၏ သွီးလေးယောက်တို့သည် ဤအိုင်၏ ဆိပ်ကမ်း နတ်အစည်းအဝေး၌ အဆို၊ အက၊ အတီးပြိုင်ပွဲ ပြုလုပ်ကြဘူးသည်။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၁၂၀။ သိကြား မင်း၏ သွီးများဖြစ်ကြသည့် အာသာ၊ သဒ္ဓါ၊ သိရိ၊ ဟိရိ ဟူသော နတ်သွီး လေးယောက်တို့ သည် ဤအိုင်ရှိ နတ်သွီးတို့၏ ရေချိုး ဆိပ်၌ ရေကစားပြီး ဆေးဒါနိုး မြင်းသီလာကျောက် ဖျာ၌ နားနေကြဘူးသည်။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၁၇။ တန်ခိုးကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်များသာ ဤအိုင်မှ ရေကို ရယူနိုင်ကြသည်။ သုမနသာမဏေ သည် ဤအိုင်မှ ရေကို ဆောင်၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ အား ဆက်ကပ်ဘူးသည်။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၀-၉၁။

သောဏပဏ္ဍိတသည် ညီတော် နန္ဒ၏ ပရိသတ် များဖြစ်ကြသည့် ၁၀၁-ပါးသောမင်းနှင့် ၎င်း တို့၏ အခြွေအရံအားလုံးသောက်သုံးရန် ဤ အိုင်မှရေကို သယ်ယူပေးဘူးသည်။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၅။ ၃၃၉။ အနောက်တတ်ရေသည် ရောဂါအမျိုးမျိုး တို့ကို ပျောက်ကင်းစေနိုင်သည်။ အရှင်အနု-ရုဒ္ဓါ၏ လေရောဂါသည် ဤအနောက်တတ်ရေ နှင့် ပျောက်ကင်းမြဲဖြစ်သည်။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈၈။ ဤအိုင်မှ ရေသည် ဂင်္ဂါမြစ်မှတစ်ဆင့် မဟာ၊ သမုဒ္ဒရာသို့ စီးဝင်ပြီး တပန် ဤအိုင်သို့ ပြန်မရောက်နိုင် (သကဲ့သို့ ဘုရားလောင်း သည်လည်း ဘုရားဖြစ်ပြီး နောက်တပန် မည်သည့်အခါမျှ စကြာမင်းဘဝသို့ မလာ တော့ချေ)။ မိလိန္ဒ၊၂၇၇-၈။ ငေဿဝဏ် နတ်မင်း၏ အခြွေအရံ နတ်ဘီလူးမတို့သည် ဤအိုင်မှ ရေကို အလည်ကျ ဦးခေါင်း အဆင့် ဆင့်ပြောင်း၍ သယ်ယူကြရသည်။ လေးလ-ငါးလကုန်လွန်မှ လွတ်မြောက်ကြသည်။ အချို့ ပင်ပန်းလွန်းအားကြီး၍ အသက်ပင် ဆုံးရှုံး ကြသည်။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂။ ဤအိုင်၏အနီး၌ မြစ်စာဘုရားသည် ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဝဋ် တော် ၁၂-ပါး (ပုဗ္ဗကမ္မ ပိလောတိက) ကို ဟောတော်မူသည်။ အပ၊၁။၃၄၆-၅၀။ ၎င်း၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၁။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂၃၉-၄၁။ အံ၊ ဋ္ဌ၊၁။၃၃၅-၈။ အသောကဘုရင်မင်းတရား အား ဤအိုင်မှ ရေရှစ်ထမ်းကျ နတ်တို့ က နေ့စဉ် ဆက်သကြသည်။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂။ ဒီပဝံ၊၆။၃-၄။ ဤအိုင်သည် ကမ္ဘာပျက်ချိန် စတုတ္ထမြောက် နေထွက်ပေါ်လာမှ ခန်း ခြောက် ပျက်စီးသည်။ အံ၊၂။၄၇၄။ ဤအိုင် နှင့်စပ်၍ အခြား သိမှတ်ဖွယ် များစွာကို ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။ ၁၂၄။ သိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၄။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၉။ ၎င်း၊၂။၁၄၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၉၊၉၂-၃။ ဇ၊ဋ္ဌ၊

၄။ ၂၁၃၊ ၂၁၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၉။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၅။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၅။ တို့တွင် ကြည့်။

အနောက်တက္ကသိုလ် (န) [အနောက်တက္ကသိုလ် + ဥဒက] အနောက်တက္ကသိုလ် - အနောက်တက္ကသိုလ် - ရေ။ အနောက်တက္ကသိုလ် နာဂလတာဒန္တပေါ်တွင်။ သုတ္တန်၊ ၂။ ၁၄၅။ အနောက်တက္ကသိုလ် နေရာမှ ပါဒေ ခေါ်ဝေါ်ကုန်သော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၀-၉၁။

အနောက်တက္ကသိုလ် (န) [အနောက်တက္ကသိုလ် + တိတ္ထ] အနောက်တက္ကသိုလ် ရေဆိပ်။ “အနောက်တက္ကသိုလ် ကိစ္ဆိယာမာ” တို့ အနောက်တက္ကသိုလ် အာဂစ္ဆိယ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၂။

အနောက်တက္ကသိုလ် (ပ) [အနောက်တက္ကသိုလ် + ဖာ] (၁) အနောက်တက္ကသိုလ် - အနောက်တက္ကသိုလ် - အိုင်။ ဥတ္တရကုရုံ ဂန္ဓာ တတော ပိဏ္ဍိတိ အာဟာရိတော အနောက်တက္ကသိုလ် ပရိဘုဉ်တော...။ ဝိ၊ ၃။ ၃၇။ အနောက်တက္ကသိုလ်တော အဋ္ဌဟိ ကာဇေဟိ သောဋ္ဌသပါနိယသဇေ...။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၂။ ပဏ္ဏာသယောဇနိကံ အနောက်တက္ကသိုလ်။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၈။ အနောက်တက္ကသိုလ် ကဏ္ဍမုတ္တဖာရဏကရဒဟော ဆန္ဒန္တပဟော ကုဏာလဒဟော မန္တာကိနိဒဟော သီဟပတိဒဟောတိ သတ္တ မဟာသရာ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၅။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၁၈။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၇၂။ သုတ္တန်၊ ၄။ ၂။ ၁၃၃။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၅။ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၆။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၄၄-တို့လည်း ကြည့်။)

အနောက်တက္ကသိုလ် (န) [အနောက်တက္ကသိုလ် + ဥဒက] အနောက်တက္ကသိုလ် - အနောက်တက္ကသိုလ် - အိုင် ရေ။ သာမဏေရ သတ္တ အနောက်တက္ကသိုလ် ဥဒကနေ ပါဒေ ခေါ်ဝေါ်ကုန်သော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၁။

အနောက်တက္ကသိုလ် (န) [အနောက်တက္ကသိုလ် + တိရ] အနောက်တက္ကသိုလ် - အနောက်တက္ကသိုလ် - အိုင်၏ ကမ်း။ အနောက်တက္ကသိုလ် ရေ ပရိဘုဉ်တိ။

အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၉။ ဂစ္ဆထ ဓိတဏှေ အနောက်တက္ကသိုလ် ရေ ဒေဝသမာဂမေ သင်္ဂိတံ ပဝတ္တေထ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁။ ၂၀။

အနောက်တက္ကသိုလ် (န) [အနောက်တက္ကသိုလ် + ပိဋ] အနောက်တက္ကသိုလ် ရေပြင်။ တေသ္မိ အနောက်တက္ကသိုလ် ပဉ္စဂနာဂရာဇေန သဒ္ဓိ မမ သင်္ဂါမော ဘဝိဿတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၉။

အနောက်တက္ကသိုလ် (န) [အနောက်တက္ကသိုလ် + ဥဒက] အနောက်တက္ကသိုလ် - အနောက်တက္ကသိုလ် - အိုင်ရေ။ သတ္တ တံ ဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒိတော အနောက်တက္ကသိုလ် အနောက်တက္ကသိုလ် မုခံ ခေါ်ဝေါ်ကုန်သော။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၉၃။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၉၄။ အနောက်တက္ကသိုလ် အဘိသေကံ ဒတော။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၅။

အနောက်တက္ကသိုလ် (န) [အနောက်တက္ကသိုလ် + ပါနိယ] အနောက်တက္ကသိုလ် - အနောက်တက္ကသိုလ် - အိုင်ရေ။ အနောက်တက္ကသိုလ် အာဂတော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၈ (လူ-မူကွဲ)။

အနောက်တက္ကသိုလ် (ပ) [အနောက်တက္ကသိုလ် + မဟာသရ] အနောက်တက္ကသိုလ် - အနောက်တက္ကသိုလ် - အိုင်ကြီး။ သဗ္ဗာသိညာဗလပုတ္တော၊ အနောက်တက္ကသိုလ် သရေ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၄၁။ (မှီရာ အပါ၊ ၁။ ၃၅၀-၅၄၄၊ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၃၈-၅၄၄ “အနောက်တက္ကသိုလ် မဟာသရေ” ဟု ရှိသည်။)

အနောက်တက္ကသိုလ် (တိ) [အနောက်တက္ကသိုလ် + သရ + အာသန္တ] အနောက်တက္ကသိုလ် - အနောက်တက္ကသိုလ် - အိုင်အနီး။ အနောက်တက္ကသိုလ် သရေ၊ ရမဏိယေ သီလာတလေ။ အပါ၊ ၁။ ၃၄၆။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၃၉။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၃၇။

အနောက်တက္ကသိုလ် (တိ) [န + သြတရန္တ] (က) မသက်ဝင် - မကပ်ရောက် - သော၊ သူ။ အထာယ တေန ပဉ္စေန စိတ္တံ အနောက်တက္ကသိုလ် ဒိသော...။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၄၀။ စိတ္တံ အနောက်တက္ကသိုလ် ပသာဒဝိတိ အနောက်တက္ကသိုလ် အနုပဂစ္ဆန္တိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃၁။ (ခ) မသက်ဆင်း

သော၊ သူ။ ဥဒကံ အနောတရန္တော သောတံ
ဆိန္နိတွာ ။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၂၄။ (ဇ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၄၅။
ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၄၇။ ဒီ၊ ဌ၊ ၃။ ၄၄-တို့လည်း ကြည့်။)

အနောတရိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ဩတရိတွာ] (က) မသက်ဝင် - မကျရောက် - မရှိ။ လိနဿာတိ အတိသိထိလဝီရိယတာဂီဟိ ဘာဝနာဝီတိ အနောတရိတွာ သံကုဋ္ဌိတဿ စိတ္တဿ။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၇၆။ (ခ) မသက်ဆင်းမူရှိ။ မယံ ဟိ အနောတရိတွာ။ ပေါက္ခရုဂ်ယာ ပါနိယံ ပိဝိဿာမ။ ဇ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၈၇။ အဟံ ဣမသ္မိ ပဗ္ဗတမတ္တကေ သုခံ နိသိန္နော၊ သစေ ဣတော အနောတရိတွာ။ ။ ဇ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၃၆-၇။

အနောတိဏ္ဏ (တိ) [န + ဩတိဏ္ဏ] (က) မသက်ဝင် - မကျရောက် - သော၊ မပြောကြားအပ်သော။ သံလေန ဩတိဏ္ဏာနောတိဏ္ဏံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၈၃။ ဩတိဏ္ဏာနောတိဏ္ဏံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ ဩတိဏ္ဏေ အနောတိဏ္ဏေ ဝစနံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၀၃။ ဝတ္ထုသ္မိ ဩတိဏ္ဏေ ဝါ အနောတိဏ္ဏေ ဝါ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၄။ အနောတိဏ္ဏံ အနာရောစိတံ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၅။ အနောတိဏ္ဏံ ဘာရံ န ဩတာရေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၈၃။ (သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၀။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၂။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၅၄ တို့လည်း ကြည့်။) (ခ) မသက်ဆင်းသော၊ သူ။ ယေ အညေ ဣမံ သရံ ဩတရန္တိ၊ တေ ခါဒိတုံ လဘသိ၊ အနောတိဏ္ဏေ န လဘသိ။ ဇ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၄၄။ ဒကသောတံ အနောတိဏ္ဏေပိ သံဃာဒိသေသော။ က၊ ဝါ၊ ၁၂၈။ ဝဇီရ၊ ၁၇၆။

အနောတ္တပ္ပ (န) [န + ဩတ္တပ္ပ၊ အနောတ္တာပိ + ကျ။ အနောတ္တပ္ပိ + က] အနောတ္တပ္ပစေတသိက်။ (က) မကောင်းမှု - အကုသိုလ် - ကို မကြောက်ရွံ့ - မှ မထိတ်လန့် - တတ်သော တရား၊ မကောင်းမှု - အကုသိုလ် - ပြုရမည် - ကို မကြောက်ရွံ့ - မှ မထိတ်လန့် - သော တရား။ (ခ) မကောင်းမှု - အကုသိုလ် - ကို

မကြောက်ရွံ့ - မှ မထိတ်လန့် - တတ်သောသူ၏အဖြစ်၊ - မကြောက်ရွံ့ - မထိတ်လန့် - ခြင်း။ အဟိရိကဉ္စ အနောတ္တပ္ပဉ္စ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၇၈။ အံ၊ ၁။ ၅၃၊ ၈၂။ အဘိ၊ ၈။ ၁၄။ ယံ န ဩတ္တပ္ပတိ ဩတ္တပ္ပိတဗ္ဗေန၊ န ဩတ္တပ္ပတိ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အနောတ္တပ္ပံ။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၃၈၅။ အနောတ္တပ္ပန္တိ “ယံ န ဩတ္တပ္ပတိ ဩတ္တပ္ပိတဗ္ဗေန” တိ (အဘိ၊ ၈။ ၉၅) ဝေ ဝိတ္ထာရိတော အဘယာနကအာကာရော။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၈။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၉၄။ န ဩတ္တပ္ပံ အနောတ္တပ္ပံ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၁။ ယတော စ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဩတ္တပ္ပံ အန္တရဟိတံ ဟောတိ အနောတ္တပ္ပံ ပရိယုဋ္ဌာယ တိဋ္ဌတိ။ အံ၊ ၂။ ၄။ အနောတ္တပ္ပန္တိ အနောတ္တာပိတာဝေါ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၇။ န ဩတ္တပ္ပတိတိ အနောတ္တာပိ၊ ပုဂ္ဂလော ယတာဝုတ္တမေသမုဒါယော ဝါ၊ တဿ ဘာဝေါ အနောတ္တပ္ပန္တိ အာဟ “အနောတ္တာပိတာဝေါ” တိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၅။ န ဩတ္တပ္ပတိတိ အနောတ္တပ္ပိ၊ တဿ ဘာဝေါ အနောတ္တပ္ပံ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃။ (သံ၊ ၃။ ၁။ မဟာနိ ၂၆၇။ နေတ္ထိ။ ၃၄။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၃။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၃-တို့လည်း ကြည့်။) အနောတ္တပ္ပိ၊ အနောတ္တာပ၊ အနောတ္တာပိဘာဝ၊ အနောတ္တာပိ-တို့လည်း ကြည့်။

အနောတ္တပ္ပဗလ (န) [အနောတ္တပ္ပ + ဗလ] အနောတ္တပ္ပဟူသော မတုန်မလှုပ် ခိုင်မြဲသော တရား၊ အနောတ္တပ္ပဗလံ။ အဟိရိကဗလံ ဟောတိ၊ အနောတ္တပ္ပဗလံ ဟောတိ။ အဘိ၊ ၈။ ၉၀။ န ဩတ္တပ္ပံ အနောတ္တပ္ပံ၊ ... အနောတ္တပ္ပမေဝ ဗလံ အနောတ္တပ္ပဗလံ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၁။

အနောတ္တပ္ပမူလက (တိ) [အနောတ္တပ္ပ + မူလ + က] အနောတ္တပ္ပလျှင် - အရင်း - မူလ - ရှိသော၊ အနောတ္တပ္ပမူလကတိတိ (သုတ္တာနိ။) သံ၊ ၁။ ၃၇၆။ ဒသမေ အနောတ္တပ္ပမူလကတယော (တိကာ)။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၂။

အနောတ္တပ္ပမူလကသုတ္တ (န) [အနောတ္တပ္ပ-
မူလက+သုတ္တ] အနောတ္တပ္ပလျှင်-အရင်း-
မူလ-ရှိသော သုတ်။ အနောတ္တပ္ပမူလက-
သုတ်။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ၃-သံယုတ်၊
၂၀၈၊ ၁၀-သုတ်။ သံ၊ ၁။ ၃၇၄-၅။

အနောတ္တပ္ပသဟဂတ(တိ) [အနောတ္တပ္ပ+သဟ-
ဂတ] အနောတ္တပ္ပနှင့်တကွဖြစ်သော။ အနော-
တ္တပ္ပသဟဂတံ စိတ္တံ ဒီဝသံ တိဋ္ဌတိတိ။ အဘိ၊
က။ ၁၅၈။

အနောတ္တပ္ပသဟဂတစိတ္တသမဂ္ဂိ (တိ) [အနော-
တ္တပ္ပသဟဂတ+စိတ္တ+သမဂ္ဂိ] အနောတ္တပ္ပ-
နှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသော။ သူ။
အနောတ္တပ္ပသဟဂတစိတ္တသမဂ္ဂိ သမာပနော-
တိ။ အဘိ၊ က။ ၃၃၃။

အနောတ္တပ္ပါနုပတိတ(တိ) [အနောတ္တပ္ပ+အနု-
ပတိတ] အနောတ္တပ္ပ၌ ကျရောက်သော။ သဗ္ဗံ
စိတ္တံ အနောတ္တပ္ပါနုပတိတန္တိ? န ဟေဝံ
ဝတ္တဗ္ဗေ။ အဘိ၊ က။ ၃၀၃။

အနောတ္တပ္ပါသိက(တိ) [ဤပုဒ်ကား ပရဝါဒိဏ်
အမေးစကား၌ လာသောပုဒ်တည်း။ တကယ်
အသုံးမရှိသောပုဒ်ကို ကြံဆ၍ မေးရခြင်းဖြစ်
သောကြောင့် အသုံးရှိပြီးဖြစ်သော 'စေတ-
သိက'ကို အတုယူကာ 'အနောတ္တပ္ပါသိက'ဟု
မေးမိခြင်း ဖြစ်ရာသည်။ သဒ္ဓါနည်းအရမူ
'အနောတ္တပ္ပိက'ဟု ဆိုရမည်။ ဗဿသိက
(အဘိ၊ က။ ၂၅၃) ၌လည်း နည်းတူမှတ်။]
အနောတ္တပ္ပနှင့်တကွဖြစ်သော။ အနောတ္တ-
ပ္ပေန သဟဇာတာတိ ကတွာ အနောတ္တပ္ပါ-
သိကာတိ? အာမန္တာ။ အဘိ၊ က။ ၂၅၄။
(ဤ၌ အာမန္တာဖြေရခြင်း အကြောင်းကို
အဘိ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၉၆-တွင် ကြည့်။)

အနောတ္တပ္ပိ (တိ) [န+ဩတ္တပ္ပိ။ အနောတ္တပ္ပ+
ဤ။ ဤပုဒ်နှင့် အနောတ္တာပိပုဒ်တို့ကား
အဘိဓာန် ၂-၁၉--ပ-မ-မ-သ-၈

စကားလွယ်တို့တည်း။] (က) မကောင်းမှု-
အကုသိုလ်-ကို မကြောက်ရွံ့-မှ မထိတ်
လန့်-တတ်သော။ သူ။ (ခ) မကောင်းမှု-
အကုသိုလ်-ကို ကြောက်ရွံ့ခြင်း-မှ ထိတ်
လန့်ခြင်း-မရှိသော။ သူ။ (ဂ) အနောတ္တပ္ပ-
ရှိသော။ သူ။ (ဃ) ဩတ္တပ္ပရှိသူမဟုတ်သော။
ဩတ္တပ္ပမရှိသော။ သူ။ အဟိရိကော ဟောတိ။
အနောတ္တပ္ပိ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၉၁။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၈။
အံ၊ ၁။ ၅၄၀။ အံ၊ ၂။ ၃။ အဘိ၊ ဝိ။ ၃၉၇။ န
ဩတ္တပ္ပတိတိ အနောတ္တပ္ပိ၊ အကုသလသ-
မာပတ္တိယာ န ဘာယတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၄၀။ အနာတာပိ အနောတ္တပ္ပိ
အဘဗ္ဗော သမ္မောဓာယ။ သံ၊ ၁။ ၄၀၀။ အနော-
တ္တပ္ပိတိ နိဗ္ဗယော ကိလေသုပ္ပတ္တိတော ကုသ-
လာနုပ္ပတ္တိတော စ ဘယရဟိတော။ သံ၊ ၄။ ၂။
၁၅၃။ အဟိရိကော အနောတ္တပ္ပိနော။ မ၊ ၃။
၇၁။ ဣမိနာ အနောတ္တပ္ပေန သမန္နာဂတော
ပုဂ္ဂလော အနောတ္တပ္ပိ အဘိ၊ ပ။ ၁၂၃။ တေန
အနောတ္တပ္ပေန အနောတ္တပ္ပိ။ အဘိ၊ က ၁၀၇။
အနောတ္တပ္ပိနော အနောတ္တပ္ပိဟိ သဒ္ဓိံ သံ-
သန္တန္တိ သမေန္တိ။ သံ၊ ၁။ ၃၇၄။ အနောတ္တပ္ပိ-
နော ပါပကိရိယာယ အဘာယမာနာ
အနောတ္တပ္ပိဟိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၁။ အဟိရိကော
ဟိ အနောတ္တပ္ပိ စ န ကိဉ္စိ အကုသလံ န
ကဗျောတိ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၄၁၉။ အဟိရိကော
အနောတ္တပ္ပိ၊ တံ ဗညာ ဝသလော ဣတိ။
သုတ္တန်၊ ၂၉၉။ နာယ ဥတ္တာသနတော ဥဗ္ဗေ-
ဂလက္ခဏံ ဩတ္တပ္ပန္တိ အနောတ္တပ္ပိ၊ သုတ္တန်၊
ဌ၊ ၁။ ၁၆၃။ အနောတ္တာပိ-လည်းကြည့်။

အနောတ္တာပ (ပ) [န+ဩတ္တာပ] အနောတ္တပ္ပ-
စေတသိက်။ မကောင်းမှု-အကုသိုလ်-ကို
မကြောက်ရွံ့-မှ မထိတ်လန့်- တတ်သော
တရား-ကို မကြောက်ရွံ့-မှ မထိတ်လန့်-
ခြင်း။ အနောတ္တပ္ပ၊ အနောတ္တာပိ-တို့ကြည့်။

အနောတ္တာပိဘာဝ (ပ) [အနောတ္တာပိ+ဘာဝ]
အနောတ္တာပိ၏ အပြစ်၊ မကောင်းမှု-

အကုသိုလ်-ကို မကြောက်ရွံ့-မှ မထိတ်
လန့်-တတ်သူ၏ အဖြစ်စသည်။ အနောတ္တပု-
ကြည့်။

အနောတ္တပီ(တိ) [န+သြတ္တာပီ။ အနောတ္တာ-
ပ+တ္တိ။ ဤပုဒ်နှင့် အနောတ္တပွ-ပုဒ်တို့ကား
စကားလွယ်တိုတည်း။] အနောတ္တပွ- နှင့်
အနက်တူ။ အနာတာပီ အနောတ္တပီ၊ ကုသိ-
တော ဟိနဝိရိယော။ ဣတိဝုတ်။ ၂၁၄။
သြတ္တာပေါ ဝုစ္စတိ ပါပုတြာသော၊ သော
တေဿ အတ္တိတိ သြတ္တာပီ၊ န သြတ္တာပီ
အနောတ္တပီ၊ သြတ္တာပရဟိတော။ အထ
ဝါ “ယံ န သြတ္တပုတိ သြတ္တပွတဗ္ဗေန၊ န
သြတ္တပုတိ ပါပကနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ
သမာပတ္တိယာ”တိ ဝေဝုတ္တံ၊ တံ အနောတ္တပွ
အနောတ္တပေါ၊ သော အဿ အတ္တိတိ
အနောတ္တပီတိ ဝေမေတ္တ အတ္တော ဝေဒိ-
တဗ္ဗော။ ဣတိဝုတ်။ ၄။ ၁၀၀။ ပရေ အနောတ္တ-
ပီ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္တ သြတ္တာပီ ဘဝိဿာ-
မာတိ သလ္လေခေါ ကရုဏိယော။ မ၊ ၁။ ၅၂။
န သြတ္တပုန္တိတိ အနောတ္တပွ၊ အကုသလာသမာ-
ပတ္တိယာ န ဘာယန္တိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
တဗ္ဗိပရိတာ သြတ္တပွ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၃။ ဝေ-
ဘူတော အနာတာပီ အနောတ္တပီ “သတတံ
သမိတံ ကုသိတော ဟိနဝိရိယော”တိ ဝုစ္စတိ။
အံ၊ ၁။ ၂၂၀။ ဣတိဝုတ်။ ၂၂၂။ အနောတ္တပီတိ
ဥပဝါဒဘယရဟိတော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၈။ ပါ-
ပုတြာသလက္ခဏဿ သြတ္တပုဿ အဘာဝေန
အနောတ္တပီ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၂။ ပါပုတြာသ-
အာတာပနပရိတာပနလက္ခဏဿ သြတ္တပုဿ
အဘာဝေန အနောတ္တပီ။ ဣတိဝုတ်။
၄။ ၃၃၄။ (အံ၊ ၄။ ၂။ ၂။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၅-တို့လည်း
ကြည့်။)

အနောတ္တဋ္ဌ (တိ) [န+သြတ္တဋ္ဌ] မလွမ်းမိုးအပ်
သော။ တဏှာယ အနောတ္တဋ္ဌော အပရိယော-

နဋ္ဌေါ။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၁၃။ အနတ္တပနန္တ (၃)
အနက်နှင့် အနောတ္တတ-လည်း ကြည့်။

အနောတ္တတ (တိ) [န+သြတ္တတ] မလွမ်းမိုး
အပ်သော။ တဏှာယ အနောတ္တတော အပ-
ရိယောနဋ္ဌေါ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၉၆။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၁။
အနောတ္တတောတိ အနတ္တောတ္တတော။ ဒီ၊ ၄။ ၃။
၂၂၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၀။ အနတ္တပနန္တ (၃) အနက်
နှင့် အနတ္တပနန္တ တို့လည်း ကြည့်။

အနောဒက (န) [န+ဥဒက] (၁) ရေမဟုတ်
သော။ (တိ) (၂) ရေမရှိသော။ အနုဒက-
ကြည့်။

အနောဒရိက (တိ) [န+ဥဒရ+ကိက] ဝမ်း၌-
မယှဉ်- မလေ့လာ- မတွယ်တာ- သော၊
အစားအစာ- မမက်- မတွယ်တာ- သော၊
ဝမ်းပြည့်အောင် မစားသော၊ အစား
မကြီးသော၊ သူ။ အနောဒရိကတ္တ-ကြည့်။

အနောဒရိကတ္တ (န) [န+သြဒရိကတ္တ၊ အနော-
ဒရိက+တ္တ။ အနောဒရိကဿ တာဝေါ
အနောဒရိကတ္တံ။ ကစ္စည်း၊ ၃၆၀။ နီတိ၊ သုတ္တံ။
၇၈၀-လည်း ကြည့်။] အစားမကြီးသောသူ၏
အဖြစ်၊ အစားမကြီးခြင်း။ အပ္ပါဟာရော
ဟောတိ အနောဒရိကတ္တံ အနုယုတ္တော။ အံ၊
၂။ ၁၀၅။ အနောဒရိကတ္တန္တိ န သြဒရိကဘာဝံ
အမဟဉ္ဇသဘာဝံ အနုယုတ္တော။ အံ၊ ၄။ ၃။
၄၁။ သြဒရိကတ္တ (ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၁) လည်း
ကြည့်။

အနောဒိဿ (ကြိ၊ ဝိ) [န+သြဒိဿ] မကြည့်-
မမြော် - မရည်ရွယ် - မူ၍ အနောဒိဿ
သြပါတံ ခဏတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၉၆။ အာဝသထ-
ပိဏ္ဏော နာမ... အနောဒိဿ ယာဝဒတ္တော
ပညတ္တော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၉၇။ အနောဒိ-
ဿာတိ ဣမေသယေဝ ဝါ ဧတ္တကာနယေဝ
ဝါတိ ဧဝံ ပါသန္တိ အနုဒ္ဓိသိတာ သဗ္ဗေသံ

ပညတ္တော ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၇။ အနော-
ဒိဿ အာစိက္ခတိ။ ဝိ၊၂။၂၉၀။ အတ္ထိ အနော-
ဒိဿ အာစိက္ခနာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၂။ ဩဒိဿ
ဝါ အနောဒိဿ ဝါ သဒ္ဓံ န ကဏေန္တိ။ မ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၄၄။ အနောဒိဿ အဒဿနေန...။
မိလိန္တ။၁၅၇။ အနုဒိဿ၊ အနုဒိဿိတော-တိ
လည်း ကြည့်။

အနောဒိဿ^၂(န) [န+ဩဒိဿ(=ဒိဿ+ဏှ?)]
မကြည့်မြော်ခြင်း၊ မရည်ရွယ်ခြင်း။

အနောဒိဿက(တိ) [န+ဩဒိဿ+က] ကြည့်-
မြော်-ရည်ရွယ်-ခြင်း မရှိသော။ အနော-
ဒိဿကဝသေန ဖရဏသမတ္တံ မေတ္တစိတ္တံ။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၁။၉၄။ အနောဒိဿကံ ကတော ဓမ္မံ
ဒေသေသိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ သဗ္ဗသတ္တေသု
ဩဒိဿကာနောဒိဿကဝသေန မေတ္တာ ဘာ-
ဝေတဗ္ဗာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၅။ အနောဒိဿက-
ဘာဝေန မေတ္တာဘာဝနံ ဒဿေန္တော...။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၄။

အနောဒိဿကတာ (တိ) [အနောဒိဿက+
တာ] ရည်ရွယ်-သတ်မှတ်-ခြင်း မရှိသည်
၏အဖြစ်။ အနောဒိဿကဒိသာဖရဏ-ကြည့်။

အနောဒိဿကဒိသာဖရဏ (န) [အနော-
ဒိဿက + ဒိသာဖရဏ] ရည်ရွယ် - သတ်
မှတ်-ခြင်း မရှိသော အရပ်မျက်နှာတို့ကို
မေတ္တာဖြင့်ဖြန့်ခြင်း။ ဩဒိဿကအနောဒိဿ-
ကဒိသာဖရဏာနဉ္စိ အညတရဝသေန မေတ္တံ
ဥဂ္ဂဏန္တဿာပိ ဗျာပါဒေါ ပဟိယတိ။ ဒီ၊
ဋ္ဌ၊၂။၃၆၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၉။ အတ္တအတိပိယသဟာယ-
မဇ္ဈတ္တဝေရိဝသေန ဩဒိဿကတာ၊ သိမာ-
သဗ္ဗေဒေ ကတေ အနောဒိဿကတာ။...။
ဝိဟာရရစ္ဆာဂါမာဒိဝသေန ဝါ ဩဒိဿက-
ဒိသာဖရဏံ၊ ဝိဟာရာဒိဉ္စေသရဟိတံ ပုရတ္ထိ-

မာဒိဒိသာဝသေန အနောဒိဿကဒိသာဖရ-
ဏန္တိ ဝေ ဒိဓာ...။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၇၄။ မူလဒီ၊၂။၁၅၉။ (သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄၂-လည်း
ကြည့်။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၄-တို့၌
အနောဒိဿကဒိသာဖရဏ-ဟု ရှိသည်။ ၎င်းတို့
လည်း ကြည့်။)

အနောဒိဿကနယ (ပု) [အနောဒိဿက+နယ]
ရည်ရွယ်-သတ်မှတ်-ခြင်း မရှိသောနည်း။
ပုန အနောဒိဿကနယေန ဒဿေန္တိ...။
ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၇၇။

အနောဒိဿကမေတ္တာ (တိ) [န+ဩဒိဿက+
မေတ္တာ] ရည်ရွယ်-သတ်မှတ်-ခြင်း မရှိ
သော မေတ္တာ။ ဩဒိဿကမေတ္တံ ကထေတော
ဣဒါနိ အနောဒိဿကမေတ္တံ ကထေတံ...။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၆။ သာရတ္ထ၊၃။၃၇၂။

အနောဓိ (ပု) [န+ဩဓိ။ ဤပုဒ်ကို ယုတ္တတ္ထ
သမာသံ၊ အယုတ္တတ္ထသမာသံ အားဖြင့်
၂-မျိုးရှိသည့် အနောကာသ-ပုဒ်ကဲ့သို့ မှတ်။
သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနောဓိံ ကရိတော။ အံ၊၂။
၃၇၅။=သိမ် မရိယာဒံ အကတော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၄၁။ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနောဓိံ ကတော
ကုတ္တုဋ္ဌာတိ? အာမန္တာ။ အဘိ၊က။၁၆၀။
=ဩဓိံ မရိယာဒံ ကောဋ္ဌာသံ အကရိတော၊
အဝိသေသေန သဗ္ဗေယေဝါတိ အတ္တော။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၄။] (၁) အပိုင်းအခြား-
တစိတ်တဒေသ - မဟုတ်သော၊ အလုံးစုံ
သော။ အနောဓိသော-ကြည့်။ (တိ) (၂)
အပိုင်းအခြားမရှိသော၊ အပိုင်းအခြား မပြုပဲ
ဖြစ်ခြင်းကိစ္စ ရှိသော၊ အပိုင်းအခြား မပြုပဲ
အလုံးစုံအားဖြင့် ကိလေသာကို ပယ်တတ်
သောတရား။ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ပန ကိဉ္စိ
ကိလေသံ အနုဝသေသေတော ပဇဟတိ၊
တဿ အနောဓိတိ ဝုစ္စတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။
(၎င်းနှင့် မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အနောဓိဇိန (ပ) [န+ဩဓိ+ဇိန] အပိုင်း
အခြားဖြင့် အပိုင်းအခြားကို အောင်နိုင်ပြီး
မဟုတ်သော၊ ထိုထို မဂ်အပိုင်းအခြားဖြင့်
အပါယ်လားစေမည့် ထိုထိုကိလေသာအပိုင်း
အခြားကို အောင်နိုင်ပြီးမဟုတ်သော၊ သူ၊
ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။ စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
ဥပေက္ခာ ဗာလဿ မုဋ္ဌဿ ပုထုဇနဿ
အနောဓိဇိနဿ အဝိပါကဇိနဿ...။ မ၊ဉ္စ၊
၂၆၁။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၃။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၉။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၃။၁၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၁၃။ အနောဓိဇိန-
ဿာတိ ကိလေသောဓိ ဇိနိတော ဌိတတ္တာ
ဓိကာသဝေါ ဩဓိဇိနော နာမ၊ တသ္မာ
အဓိကာသဝဿာတိ အတ္ထော။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၇။
တေန တေန မဂ္ဂေါဓိနာ တဿ တဿ
အပါယဂမနိယကိလေသောဓိဿ အနဝသေ-
သတော ဇိတတ္တာ ဓိကာသဝေါ နိပ္ပရိယာယ-
တော ဩဓိဇိနော နာမ၊ တဒဘာဝတော
ပုထုဇနော နိပ္ပရိယာယတောဝ အနောဓိ-
ဇိနော နာမ၊ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၈၄။ ကိလေသောဓိနံ
မဂ္ဂေါဓိဟိ အဇိတတ္တာ အနောဓိဇိနဿ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၆၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၂။ မူလဋ္ဌ၊၁။၁၀၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၂။ ဩဓိဇိနာ ဝါ သေက္ခာ၊
ဩဓိသောဝ ကိလေသာနံ ဇိတတ္တာ။ တေန
ဣဿ သေက္ခဘာဝံ (ဩဓိဇိတဘာဝံ-ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋ္ဌ) ပဋိက္ခိပတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၃၈၂။

အနောဓိသ (တိ) [န+ဩဓိသ] အပိုင်း
အခြား မရှိသော၊ သူ၊ တရား။ ယဿ ဘာဝေ-
တဗ္ဗော ပဟာတဗ္ဗော စ ဩဓိ အဝသိဋ္ဌော
အတ္ထိ၊ သော ဩဓိသော၊ အရဟာ ပန တဒ-
ဘာဝါ ဩဓိရဟိတောတိ “အနောဓိသော
ကိလေသာနံ ပဟာနာ ဘိက္ခု”တိ ဝုတ္တော။
မူလဋ္ဌ၊၂။၁၇၇။ အနောဓိသော-လည်းကြည့်။

အနောဓိသက (တိ) [အနောဓိသ+က] အပိုင်း
အခြားမရှိသော။ ဩဓိသကအနောဓိသက-

ဒိသာဖရဏာနဉ္စိ အညတရဝသေန မေတ္တံ
ဥက္ကန္တဿာပိ ဗျာပါဒေါ ပဟိယတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၇၇။ သိမာသမ္ပေဒေ ကတေ အနော-
ဓိသကတာ...ဝိဟာရာဓိဥဒ္ဓေသရဟိတံ ပုရတ္ထိ-
မာဒိဒိသာဝသေန အနောဓိသကဒိသာဖရဏံ။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၄။

အနောဓိသကတာ (တိ) [အနောဓိသက+တာ]
အပိုင်းအခြားမရှိသည်၏ အဖြစ်။ အနော-
ဓိသက-ကြည့်။

အနောဓိသကဒိသာဖရဏ (န) [အနောဓိသက+
ဒိသာ+ဖရဏ] အပိုင်းအခြားမရှိသော အရပ်
မျက်နှာတို့ကို မေတ္တာဖြင့်ဖြန့်ခြင်း၊ အနောဓိ-
သက-ကြည့်။

အနောဓိသကဖရဏ (တိ) [အနောဓိသက+
ဖရဏ] အပိုင်းအခြားမဲ့ဖြန့်တတ်သော။ ဝိသ-
တိဝိဓာ အနောဓိသကဖရဏာ မေတ္တာ။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၃၇၄။

အနောဓိသော (ဗျ) [အနောဓိ+သော] အပိုင်း
အခြား - မဟုတ် - မရှိ - သောအားဖြင့်၊
အကြွင်းမဲ့ - ဥဿံ - အလုံးစုံ - အားဖြင့်။
အနောဓိသော (မပိုင်းခြားသဖြင့်။ သျှ)
ကိလေသာနံ ပဟာနာ ဘိက္ခု။ အဘိ၊ဝိ။
၂၇၄။ အရဟာ ပန အနောဓိသောဝ (အပိုင်း
အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍။ သျှ) ကိလေသာနံ
ပဟာနာ ဘိက္ခု။ တဿ ဟိ မဂ္ဂစတုက္ကေန
အနောဓိနာဝ (အပိုင်းအခြားမရှိသည်ဖြစ်၍။
သျှ) ကိလေသာ ပဟိနာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၅။
(မူလဋ္ဌ၊၂။၁၇၇-၌ကား အနောဓိသော ကို
တမျိုးဖွင့်သည်။ အနောဓိသ-ကြည့်။) အတ္ထိ
အနောဓိသော ဖရဏာ မေတ္တာစေတော-
ဝိမုတ္တိပဋိသံ။၃၁၄။ အနောဓိသော ဖရဏာတိ
ဩဓိ မရိယာဒါ၊ န ဩဓိ အနောဓိ။ တတော
အနောဓိသော၊ အနောဓိတောတိ အတ္ထော၊

နိပ္ပဒေသတော ဗုဒ္ဓနာတိ ဝုတ္တိ ဟောတိ။
 ပဋိသံ၊ ၄။ ၂၀၈။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟာကာ-
 ရေဟိ အနောဓိသော ဖရဏာ မေတ္တာ-
 စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ပဋိသံ၊ ၃၁၄။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၈။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၃၇-ဟံ-၌
 “အနောဓိသော-အသု အသု ဟူ၍ မရည်
 မှတ်သောအားဖြင့်”ဟု ပေးသည်။ အနော-
 ဓိသောနှင့် ဖရဏာ-လည်း သမာသိ၊ ဝါကျ
 ၂-မျိုးပင် သင့်ရာသည်။ အသိတာဓိကစတုသ-
 တဗ္ဗဘေဒါ အနောဓိသောသြဓိသောဖရဏာ
 ဝေဒိတဗ္ဗာ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၅၉။) သဗ္ဗဓိတိအာဒိ
 ပန အနောဓိသော (အရပ်ကို မပိုင်းခြား
 သောအားဖြင့်။ သု၊ ၂။ ၂၇၃) ဒဿနတ္ထံ
 ဝုတ္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၀၁။ သဗ္ဗဓိတိ ဒိသော-
 ဓိနာ၊ ဒေသောဓိနာ စ အနောဓိသော ဖရဏံ
 ဝုတ္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၆၄။ ယံ ဧတ္ထ ဉာဏံ
 ဟေတုသော ဌာနသော အနောဓိသော။
 နေတ္ထိ၊ ၇၈။ အနောဓိသောတိ သြဓိအဘာ-
 ဝေန၊ ကိဉ္စိ အနာသေသေတွာတိ အတ္ထော။
 နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၆၁။ အနောဓိ-လည်း ကြည့်။

အနောနတ (တိ) [န+ သြနတ] မညွတ်-
 မကိုင်း - မနိမ့် - မကျ - သော။ (က)
 မတွန့်တို-မဆုတ်နပ်-သော။ အနောနတံ
 စိတ္တံ ကောသဇ္ဇေ န ဣဉ္ဇတိတိ အာနေဉ္ဇံ။
 ပဋိသံ၊ ၃၇၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၄။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၆၇။
 အနောနတန္တိ ကောသဇ္ဇဝသေန အနောနတံ၊
 အသလ္လိနန္တိ အတ္ထော။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၆။
 အနောနတန္တိ န သြနတံ၊ ဝိရိယေန ပဂ္ဂဟိ-
 တတ္တာ အလိနန္တိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉။
 အနောနတံ အနပနတံ ကရေဟိ။ ထေရ၊ ၄။
 ၁။ ၁၀၉။ (ခ) အောက်သို့ မညွတ်သော၊
 မနိမ့်ခြင်း - မကျ - မနပ် - သော။ ပဗ္ဗတော
 အနန္တတော အနောနတော။ မိလိန္ဒ၊ ၃၇၀။
 (ဂ) မငုံ - မလျှိုး - သော။ သု၊ ၀။
 ဂေဟဉ္ဇဿ နိစံ ဟောတိ၊ အနောနတေန

(အနောဏမကေန-လ) ပဝိသိတုံ န သက္ကာ။
 ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၅။

အနောနဒ္ဓ (တိ) [န+သြနဒ္ဓ] မမြေးယက်-
 မဖုံးအုပ်-အပ်သော။ အပရိယောနဒ္ဓ (အံ၊ ၄။
 ၃။ ၁၀၃။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၀၃-စသည်) ကြည့်။

အနောနမနဒဏ္ဍ (ပ) [အနောနမန +
 ဒဏ္ဍ] မညွတ်ကိုင်းသော - ပြောင့်တန်း
 တောင့်မာသော-တုတ်ချောင်း။ အနောန-
 မိတဒဏ္ဍဇာတ-ကြည့်။

အနောနမန္တ (တိ) [န+သြနမန္တ] မကိုင်း-
 မညွတ်-မကုန်း-သော။ သု၊ အယဉ္ဇိ ဒေဝ
 ကုမာရော ဌိတကောဝ အနောနမန္တော
 ဥဘောဟိ ပါဏိတလေဟိ ဇဏ္ဍုကာနိ ပရာမ-
 သတိ ပရိမဇ္ဇတိ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၅။ ဒီ၊ ၃။ ၁၁၈။
 မ၊ ၂။ ၃၃၇။ အနောနမန္တောတိ အနမန္တော၊
 တေနဿ အဇ္ဈအဝါမနဘာဝေါ ဒီပိ-
 တော။ န သက္ကာန္တိ အနောနမန္တော
 ဇဏ္ဍုကာနိ ပရိမဇ္ဇတုံ၊ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၈။ မ၊ ၄။ ၃။
 ၂၅၉။ (ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၈။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၃-တို့လည်း
 ကြည့်။) မဟိ စ ပန ဌိတော အနောန-
 မန္တော၊ ပုသတိ ကရေဟိ ဥဘောဟိ ဇဏ္ဍု-
 ကာနိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၃၃။

အနောနမိတ (တိ) [န+သြနမိတ] မကိုင်း
 ညွတ်အပ်-ကိုင်းညွတ်၍ မရ-သော။

အနောနမိတဒဏ္ဍ (ပ) [အနောနမိတ+ဒဏ္ဍ]
 ကိုင်းညွတ်၍ မရသည့်တုတ်၊ အနောနမိတ-
 ဒဏ္ဍဇာတ-ကြည့်။

အနောနမိတဒဏ္ဍဇာတ (တိ) [အနောနမိတ+
 ဒဏ္ဍ + ဇာတ] ကိုင်းညွတ်၍မရသည့် တုတ်
 ကဲ့သို့ဖြစ်သော။ သော ဓာတော ပီဏိတော
 ပရိပုဏ္ဏောနိရန္တရော တန္တိကတော အနောန-
 မိတဒဏ္ဍဇာတော ပုနဒေဝ တတ္တကံ ဘောဇနံ

ဘုရားရှင်၊ မိလိန္ဒ၊ ၂၃၂။ ဒီဌ၊ ၃။ ၈၂။ မ၊ ၄။ ၄။ ၈၃-၄။ အံဌ၊ ၁။ ၃၆၀။ အနောက်နယ်-
 ခဏ္ဍာတောတိ ယာဝဇ္ဇာတိ ဘောဇဇေန
 ဩနမိတံ အသက္ကဏေယျတာယ အနောက်နယ်-
 တဇ္ဇော ဝိယ (အနောက်နယ်ဇ္ဇော ဝိယ၊
 အံဌီ။) ဇာတော။ မ၊ ၄။ ၃။ ၃၀၀။ အံဌီ၊ ၁။
 ၂၁၈။ (ဒီဌ၊ ၃။ ၈၄-၅-လည်းကြည့်။)

အနောက်နယ် (ကြိ၊ ၀) [န + ဩနမိတံ]
 မညွတ် - မကိုင် - မရှု။ ခါကုကော ဝိယ
 အနောက်နယ် ဘာဏတိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၉၄။
 ဗြဟ္မဇော သရိရံ ပုရတော ဝါ ပစ္စတော ဝါ
 အနောက်နယ် ဥဇ္ဇကမေဝ ဥဂ္ဂတံ။ ဒီဌီ၊ ၂။
 ၃၉။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၄။

အနောက်ပမ (တိ) [န + ဥပမာ] (၁) နှိုင်း
 ယှဉ် - ဖွယ် - ဥပမာ - အတူ - မရှိသော။
 အနောက်ပမန ပညတ္တံ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၁၁။ အနောက်-
 ပမဿ ဝိရဇဿ၊ ဘကဝတော တဿ သာဝ-
 ကောဟမသ္မိ။ မ၊ ၂။ ၄၈။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၇၂။
 အနောက်ပမံ (အပ၊ ၁။ ၈၆) = ဥပမာဝိရ-
 ဟိတံ။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၄၂။ (ဒီဌ၊ ၁။ ၄၁။ ဥဒါန၊
 ၄။ ၇၇။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၃။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၅-
 တို့လည်း ကြည့်။)

အနောက်ပမဂုဏ (ပ) [အနောက်ပမ + ဂုဏ] (၁) နှိုင်း
 ယှဉ်ဖွယ်မရှိသော - မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော -
 ဂုဏ်။ ဘိက္ခု၊ ကထယိံသု “ပဿထ ခါနာ-
 ဝုသော ဝေရဿ အနောက်ပမဂုဏံ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။
 ၃၉၁။ (အနောက်ပမဂုဏံ၊ သျှာ၊ မူကွဲ။) (တိ)
 (၂) နှိုင်းယှဉ်ဖွယ်မရှိ - မနှိုင်းယှဉ်နိုင် - သည့်
 ဂုဏ်ရှိသော။ သူ။ အဟော ဗုဒ္ဓါ နာမ
 အတ္ထရိယာ အနောက်ပမဂုဏာ။ (အနောက်-
 ဂုဏာ၊ သိ၊ သျှာ၊ မူကွဲ။) ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၉။

အနောက်ပမသရိရ (န) [အနောက်ပမ + သရိရ] နှိုင်း
 ယှဉ်ဖွယ် မရှိသော ကိုယ်တော်။ သဿိရိကံ

အနောက်ပမသရိရံ ဒိသ္မာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေယေဝ
 ပဿိဒတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၈။

အနောက်ပမာ (တိ) [န + ဥပမာ] နှိုင်းယှဉ်ဖွယ်
 အတူမရှိအောင် လှသော - အနောက်ပမာ မည်
 သော - မိန်းမ - ထေရီမ။ ဤထေရီ၏ အဋ္ဌ-
 ပွတ်ကို ထေရီ၊ ၃၉၆။ ၎င်း၊ ၄။ ၁၄၂-၃-တို့
 တွင် ကြည့်။

အနောက်ပါနဘူတ (တိ) [န + ဩပါနဘူတ] ရေ
 တွင်းသဖွယ် - မပြစ် - မဟုတ် - သော၊ မမိ
 ခိုရ - အားမထားရ - သော၊ အသုံးမဝင်
 သော။ ...ယာနိ ဝါ ပန တာနိ ကုလားနိ အ-
 သဗ္ဗါနိ အပ္ပသန္တာနိ အနောက်ပါနဘူတာနိ။ ။
 အဘိ၊ ၀။ ၂၅၆။ မဟာနိ၊ ၃၇၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၇။
 ဩပါနဘူတ (အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။
 ၄၃။) ကြည့်။

အနောက်ပါရမ္မ (တိ) [န + ဩပါရမ္မ] အပြစ်
 သို့ တင်ခြင်းငှါ မထိုက်သော၊ အပြစ်မတင် -
 မကဲ့ရဲ့ - ထိုက်သော။ ကတမော ပန ဘန္တေ
 အာနန္တကာယသမာစာရော အနောက်ပါရမ္မော
 သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညဟိ။ မ၊ ၂။
 ၃၁၇။ ဩပါရမ္မ (မ၊ ၄။ ၃။ ၂၃၉။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၁။)
 ကြည့်။

အနောက်ဘာသနိယ (တိ) [န + ဩဘာသနိယ]
 မထွန်းလင်း - မတောက်ပ - စေအပ်သော၊
 ထွန်းလင်း - တောက်ပ - စေခြင်းငှါမထိုက်
 သော။ တမသာ ဝိသံသဋ္ဌတ္တာ ဧကနဝိ
 အနောက်ဘာသနိယာ ... အမတမဟာနိဗ္ဗာန-
 ဓာတု ...။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၃၄။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၃၀။

အနောက်ဘာသိတ (တိ) [န + ဩဘာသိတ]
 မထွန်းလင်း - မတောက်ပ - စေအပ်သော။
 အပ္ပဒိပေတိ ပဒိပစန္ဒသရိယအဂ္ဂိသု ဧကေနာပိ
 အနောက်ဘာသိတေ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၀၂။ ဘကဝ-
 တောပဘာယ (အာဘာယ) အနောက်ဘာသိ-

တမေဝ ဟိ ပဒေသံ ဒေဝတာ အတ္တနော
ပဘာယ ဩဘာသေန္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၀၅။
သံ၊ ၆။ ၁။ ၄၃။

အနောက်ဘာသိတပုဗ္ဗ (တိ) [အနောက်ဘာသိတ +
ပုဗ္ဗ] ရှေး၌ မထွန်းလင်း - မတောက်ပ - ဝေ
အပ်သော၊ မထွန်းလင်း - မတောက်ပ - ဝေ
အပ်ဘူးသော။ စက္ကဝါဠန္တရေသု အဋ္ဌယောဇ-
နသဟဿ လောကန္တရိကာ သတ္တသုရိယပု-
ဘာယံ အနောက်ဘာသိတပုဗ္ဗာ ဧကောဘာ-
သာ အဟေသံ၊ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၈၈။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၉၀။

အနောက်မ (တိ) [န + ဩမ] (၁) မယုတ် - မညံ့ -
မြတ် - သော။ ကိံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇထ ဝေါ
အနောမာ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၉၄။ ပရိပုဏ္ဏံ ကရေတိ၊
အနောမံ ကရေတိ။ မဟာနိ၊ ၄၉။ အနော-
မန္တိ ဟိနဒေါသံ မောစေတော အလာမကံ။
မဟာနိ၊ ၄။ ၁၆၈။ အနောမဿ ဥဋ္ဌာရသတ္တ-
ဏေဝ ဥပဇ္ဇတိ၊ န အညဿ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၀။
အနောမဿာတိ အလာမကဿ ဥက္ကဋ္ဌဿ။
သံ၊ ၆။ ၂။ ၄၂၉။ (၂) မယုတ် - မလျော့ -
သော၊ ပြည့်စုံသော။ သမတ္တော ပရိပုဏ္ဏော
အနောမော။ မဟာနိ၊ ၂၃၁။ အနောမောတိ
အနုနော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၁၈။ ဧကေ သမဏ-
ဗြာဟ္မဏာ “ဣဒံ သမတ္တံ ပရိပုဏ္ဏံ အနော-
မ”န္တိ ဝေမာဟံသု။ မဟာနိ၊ ၂၄၇။ အနော-
မန္တိ အနုနံ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၂၃။

အနောက်မ (ပု၊ န) [န + ဩမ] (၁) အနောမ
မည်သောမထေရ် (အနောမဒဿိဘုရား၏
အဂ္ဂသာဝက)။ နိသဘော စ အနောမော စ၊
အဟေသံ အဂ္ဂသာဝကော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၃၈။ ၎င်း၊
၄။ ၂၁၀။ အနောမတ္တေရော တေပိဋကဗုဒ္ဓ-
ဝစနံ သမ္ပသိတော ဓမ္မံ ကထေသိ။ အံ၊ ၄။ ၁။
၁၁၉။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၇၀ (ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၂။ အဘိ၊
၄။ ၁။ ၆၃။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၃-တိလည်း ကြည့်။)
(၂) အနောမမည်သောမထေရ် (သောဘိတ

ဘုရား၏ ဥပဋ္ဌာက)။ အနောမော နာမပဋ္ဌာ
ကော၊ သောဘိတဿ မဟေသိနော။ ဗုဒ္ဓဝံ။
၃၃၇။ ၎င်း၊ ၄။ ၂၀၃။ (အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၆၃။
ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၃-တိလည်း ကြည့်။) (၃) အနော-
မမည်သော စကြဝတေးမင်း။ ပဉ္စပညာသ-
ကပ္ပမ္ပိ၊ အနောမော နာမ ခတ္ထိယော။ စာတု-
ရန္တော ဝိဇိတာဝိ၊ ဇမ္ဗုမဏ္ဍာယ ဣဿရော။
အပါ၊ ၁။ ၃၈၆။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၄၄၂။ (၄) အနော-
မမည်သောသူဌေး။ အနောမနိဂမေ အနော-
မသေဋ္ဌိနော ဇိတာယ...။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၄။
(၅) အနောမမည်သောရသေ့။ ပဗ္ဗာရကုဋ်
နိဿာယ၊ အနောမော နာမ တာပသော။
အပါ၊ ၁။ ၄၁၂။ (၆) အနောမမည်သောတက္က-
ဒွန်း။ အနောမနာမာဇီဝကေန ဒိန္နာ အဋ္ဌတိ-
ဏမုဋ္ဌိယော ဂဟေတွာ အဇ္ဈနရက္ခဗောဓိံ
ပဒက္ခိဏံ ကတွာ...။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၀၅။ (၇)
အနောမမည်သောမြို့။ အနောမံ နာမ နဂရံ
ရာဇဓာနိ အဟေသိ၊ ဒီ၊ ၂။ ၆။ အနောမံ နာမ
နဂရံ၊ သုပ္ပတိတော နာမ ခဟ္မိယော။ ဗုဒ္ဓဝံ။
၃၇၀။ ၎င်း၊ ၄။ ၂၉၄။ (၈) အနောမ မည်
သော နိဂုံး။ (၄) အနက်ကြည့်။ (၉)
အနောမ မည်သော ဥယျာဉ်။ သိဝ္ဗတ္ထော
ကိရ သတ္တာ... အနောမုယျာနေ ပရိနိဗ္ဗာယိ။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၆၇။ .. အနောမုယျာနေ မာတု-
ကုစ္ဆိတော နိက္ခမိ။ ၎င်း၊ ၂၆၈။ (၁၀)
အနောမမည်သော တောင်။ ဟိမဝန္တဿာ-
ဝိဒူရေ၊ အနောမော နာမ ပဗ္ဗဟော။ အပါ၊
၁။ ၄၀၅။

အနောက်မဂ္ဂ (ပု) [အနောက်မ + မဂ္ဂ] (၁)
မယုတ် - မညံ့ - မြတ် - သောဂုဏ်၊ အနောမ-
ဂ္ဂဏ်။ ... ဗုဒ္ဓဓမ္မသံဃဂုဏေ ကထေန္တာနံ မုခံ
နပ္ပဟေတိ၊ အဒ္ဓါ အနောမဂ္ဂဏေန သမန္နာ-
ဂတော သော အဂဂါ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၁။
(သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၂၅-၌ အနောမဂ္ဂဏသမန္နာ-
ဂတော-ဟု ရှိသည်။) (တိ) (၂) မယုတ်
သော - မြတ်သော - ဂုဏ်ရှိသော - ဂုဏ်

နှင့် ပြည့်စုံသော၊ သူ၊ (ဘုရား)။ အနောမ-
ဂုဏော သော ဘဝံ ဂေါတမော။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။
၂၅၇။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၂၈၉။ အနောပမဂုဏ-လည်း
ကြည့်။

အနောမဂုဏတ္ထ (န) [အနောမဂုဏ + ထွ]
အနောမဂုဏ် - ရှိသော - နှင့်ပြည့်စုံသော -
သု၏အဖြစ်။ အနောပမဂုဏ-ကြည့်။

အနောမဇ္ဇတိ (ကြိ) [အန + ဩ + မဇ္ဇ + အ + တိ]
အဖန်ဖန် - ထိုမှ ဤမှ - သုံးသပ်၏။ (က)
အဖန်ဖန် - ထိုမှ ဤမှ - (တခါတရံ ဦးခေါင်း၊
တခါတရံ ရင်ဘတ်ကို) သုံးသပ်၏။ လက်ကို
အောက်သို့ သက်စေ၍ သုံးသပ်၏။ ဧဝံ
ဂုတ္တေ မာဂက္ခိယော ပရိဗ္ဗာဇကော သကာ-
နေဝ သုခံ ဂတ္တာနိ ပါဏိနာ အနောမဇ္ဇတိ။
မ၊ ၂၊ ၁၇၆။ အနောမဇ္ဇတိတိ ပါဏိ ဟေဋ္ဌာ
ဩတာရေန္တော မဇ္ဇတိ။ “ဣဒံ တံ ဘော
ဂေါတမ အာရောဂံ၊ ဣဒံ တံ နိဗ္ဗာန”န္တိ
ကာလေန သီသံ ကာလေန ဥရံ ပရိမဇ္ဇန္တော
ဝေမာဟ။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၁၇၇။ အနောမဇ္ဇတိတိ
အနု အနု ဩမဇ္ဇတိ။ အပရာပရံ ဟတ္ထံ
ဩတာရေန္တော မဇ္ဇတိ။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၁၀၇။ (ခ)
အစဉ်လိုက် အောက်သို့ ပွတ်သပ်၏။ သော
ခေါ အဟံ သာရိပုတ္တ တမေဝ ကာယံ
အဿာယေန္တော ပါဏိနာ ဂတ္တာနိ အနော-
မဇ္ဇာမိ။ မ၊ ၁။ ၁၁၄။

အနောမဇ္ဇန္တိ (တိ) [အန + ဩ + မဇ္ဇ + အ +
အန္တိ] အဖန်ဖန် - ထိုမှ ဤမှ - သုံးသပ်သော၊
သူ။ (က) အဖန်ဖန် - ထိုမှ ဤမှ - ပွတ်သပ်
သော။ တဿ မယံ သာရိပုတ္တ ပါဏိနာ
ဂတ္တာနိ အနောမဇ္ဇတော ပုတိမ္မလာနိ လော-
မာနိ ကာယသွာ ပတန္တိ တာယေဝပ္ပါဟာရ-
တာယ။ မ၊ ၁။ ၁၁၄။ (ခ) အဖန်ဖန် - ထိုမှ
ဤမှ - ဆုပ်နယ်သော။ ဘဂဝတော ဂတ္တာနိ
ပါဏိနာ အနောမဇ္ဇန္တော ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါ-

စ။ သံ၊ ၃။ ၁၉၀။ အနောမဇ္ဇန္တောတိ ပိဋိပရိ-
ကမ္မကရဏဝသေန အနုမဇ္ဇန္တော။ သံ၊ ၄၊ ၂။
၂၇၅။

အနောမတ္ထေရ (ပု) အနောမ (ဝ) အနက်
ကြည့်။

အနောမဒဿန (တိ) [အနောမ + ဒဿန]
မယုတ်လျော့ - ပြည့်စုံ - သော အဆင်းရှိ
သော၊ မယုတ်ညံ့ - မြတ် - သော အဆင်းရှိ
သော၊ ပြည့်စုံ - ကောင်းမြတ် - ရှုချင်စဖွယ် -
တင့်တယ် - လှပ - သော အဆင်း - သဏ္ဌာန် -
ကြိတ်အင် - လက္ခဏာ - ရှိသော။ ပုစ္ဆာမိ တံ ဝရတန အနော-
မဒဿနေ။... ကုတော နု အာဂမ္မ အနောမ-
ဒဿနေ။ ဝိမာန။ ၁၈၊ ၂၀။ အနောမဒဿနေ
အလာမကဒဿနေ၊ ဒဿနီယေ ပါသာဒိ-
ကေတိ အတ္ထော။... အနောမဒဿနေ
သဗ္ဗင်္ဂသောဘနေ။... ဝိမာန၊ ၄။ ၇၂၊ ၈၁။...
ဣစ္ဆာမဟံ နာရိ အနောမဒဿနေ။ ပေတ။
၁၇၂။ အနောမဒဿနေတိ ပရိပုဏ္ဏအာဂပစ္စင်-
တာယ အနိန္ဒိတဒဿနေ (အနုဒဒဿနေက)။
ပေတ၊ ၄။ ၁၇၅။

အနောမဒဿိက (တိ) [အနောမ + ဒဿ + က]
မယုတ်လျော့ - ပြည့်စုံ - သော အဆင်းရှိ
သော၊ မယုတ်ညံ့ - မြတ် - သော အဆင်းရှိ
သော၊ ပြည့်စုံ - ကောင်းမြတ် - ရှုချင်စဖွယ် -
တင့်တယ် - လှပ - သော - အဆင်း -
သဏ္ဌာန် - ကြိတ်အင် - လက္ခဏာ - ရှိသော။
နာရိ သဗ္ဗင်္ဂကလျာဏိ၊ ဘတ္ထ၊ စာနောမဒဿိ-
ကာ။ ဝိမာန။ ၂၅၊ ၆၀။ သာမိကဿ အလာမ-
ကဒဿနာ သာတိသယံ ဒဿနီယာ ပါသာဒိ-
ကာ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၉၃။

အနောမဒဿိ (ပု) [အနောမ + ဒိသ + ကိ။
အနောမ + ဒဿ + ဤ] (ဝ) မယုတ်ညံ့ -
မြတ် - သော ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို သိမြင်

တတ်သောသူ၊ (ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ)။ န ကိရတ္တိ
 အနောမဒဿိသု။ ဇာ၊ ၁။ ၁၇၂။ အနောမ-
 ဒဿိသုတိ အနောမဿ အလာမကဿ
 ပစ္စေကဗောဓိဉာဏဿ ဒိဋ္ဌတ္တာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
 အနောမဒဿိနော နာမ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၇၂။ ၁၇၃။
 (၂) မယုတ်လျော့ - များ - သော ရတနာ
 တို့ကို - မြင်စေတတ် - ပေးတတ် - သော၊ သူ။
 (အနောမဒဿိဘုရားအလောင်း)။ နာမဂ္ဂ-
 ဟဏဒိဝေပ ပနဿ နာမံ ဂဏန္တာ ယသ္မာ
 ဇာတိယံ အာကာသတော သတ္တ ရတနာနိ
 ပတိံသု၊ တသ္မာ အနောမာနံ ရတနာနံ ဥပ္ပတ္တိ-
 ဟေတုဘူတတ္တာ “အနောမဒဿိ”တိ နာမ-
 မကံသု။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁။ ၂၀၅။ (၃) အနောမဒဿိ
 မြတ်စွာဘုရား။ အနောမဒဿိ ဘဂဝါ။ အပ၊
 ၁။ ၂၁။ ထေရ၊ ၁။ ၁။ ၂၀၇။ အနောမဒဿိ
 အဓိတယသော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁။ ၂၀၇။ ဇာ၊ ၁။ ၁။ ၄၃။
 (ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁။ ၂၀၅-၁၁။ ဇာ၊ ၁။ ၁။ ၄၃။ အဘိ၊
 ၁။ ၆၃-တိလည်း ကြည့်)။ (က) မယုတ်
 ညံသော - မြတ်သော - နှိုင်းယှဉ်ဖွယ်အတူမရှိ
 သော - ဉာဏ်အမြင် - အဆင်း - ရှိသော၊ သူ။
 (ခ) မယုတ်ညံသော - မြတ်သော - မနှိုင်း
 ချင့်နိုင်သော - ဉာဏ်အမြင် - အဆင်း - ရှိ
 သော၊ သူ။ အနောမဒဿိတိ အနုပမဒဿ-
 နော၊ အဓိတဒဿနော ဝါ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁။ ၂၀၆။
 (ဂ) မယုတ်လျော့ - ပြည့်စုံ - သော ရှုမြင်
 တော်မူခြင်း ရှိသော၊ စက္ခု ၅-ပါး တို့ဖြင့်
 သတ္တဝါတို့ကို ရှုမြင်တတ်သော၊ သူ။ အပ၊ ၁။
 ၁။ ၂၄၈-ကြည့် (သ) မယုတ်ညံ - မြတ် -
 သော - ဖူးမြင်အပ်သည်၏ အဖြစ် - ဖူးမြင်
 ခြင်း - ရှိသော၊ သူ။ (င) မယုတ်ညံ - မြတ် -
 သော နိဗ္ဗာန်ကို မြင်လေ့ရှိသော၊ သူ။ အပ၊ ၁။
 ၁။ ၂၆၆-ကြည့်။ (၄) အနောမဒဿိ မည်သော
 ရသေ့။ သော (သိခိ ဘဂဝါ) အနောမ-
 ဒဿိနာ နာမ တာပသေန ဒိန္နာ အဋ္ဌ ကုသ-
 တိဏမုတ္တိယော ဂဟေတွာ ပုဏ္ဏရိကဗောဓိ-
 ဥပသကံမိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁။ ၂၀၇။

အနောမဒဿိကုမာရ (ပ) [အနောမဒဿိ +
 ကုမာရ] အနောမဒဿိဘုရားအလောင်းမင်း
 သား။ အနောမဒဿိကုမာရေ ကိရ ယသော-
 ရောယ ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိဂတေ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁။ ၂၀၇။
 အနောမနာမ(န) [အနောမ + နာမ] (၁) မယုတ်
 လျော့ - ပြည့်စုံ - သော အမည်၊ အပိုင်းအခြား
 မရှိ အရာကျယ်သော အမည်။ (၂) မယုတ်
 ညံ - မြတ် - သော အမည်။ (တိ) (၃)
 မယုတ်လျော့ - ပြည့်စုံ - သော အမည်ရှိသော၊
 သူ။ (၄) ပြည့်စုံ - မြတ် - သော ဂုဏ်တော်
 တို့ကြောင့် ဖြစ်သော အမည်ရှိသော၊ သူ၊
 (မြတ်စွာဘုရား)။ အနောမနာမံ နိပုဏတ္ထ-
 ဒဿိ။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၂၀။ အနောမနာမန္တိ သဗ္ဗ-
 ဂုဏသမန္နာဂတတ္တာ အဝေကလ္လနာမံ၊ ပရိပူရ-
 နာမန္တိ အတ္ထော။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၂၀။ အနောမ-
 နာမန္တိ အနုနနာမံ၊ ဂုဏနေမိတ္တိကာနိ ဝေ ဟိ
 ဘဂဝတော နာမာနိ။ ဂုဏာနုဉ္ဇဿ ပရိပုဏ္ဏ-
 တာယ အနုနနာမန္တိ အာဟ “သဗ္ဗဂုဏသ-
 မန္နာဂတတ္တာ”တိအာရိ။ အပိ စ တထာ
 တေဝိဇော ဆဋ္ဌတိညောတိအာရိနိ နာမာနိ
 အနောမနာမာနိ န ဟောန္တိ ပရိစ္ဆိန္နဝိသ-
 ယတ္တာ၊ ဘဂဝတော ပန သတ္တာ၊ သဗ္ဗညု၊ သဗ္ဗာ-
 သမ္ဗုဒ္ဓေါတိအာရိနိ နာမာနိ အနောမနာမာနိ
 နာမ မဟာဝိသယတ္တာ အနုနတာဝတော။
 တေနာဟ “အဝေကလ္လနာမ”န္တိ။ သံ၊ ၁။ ၁။
 ၁၂။ အနောမနာမံ သတ္တာရံ။ သုတ္တနိ။
 ၃၀၂။ သံ၊ ၁။ ၂၃၇။ အနောမေဟိ အလာ-
 မဏေဟိ သဗ္ဗာကာရပရိပူရေဟိ ဂုဏေဟိ
 နာမံ အဿာတိ အနောမနာမော။ တံ
 အနောမနာမံ သတ္တာရံ။ သုတ္တနိ ၄၁။ ၁။ ၁၉၈။
 အနောမနာမန္တိ သဗ္ဗဂုဏေဟိ ဩမကဘာဝ-
 ဿ နုတ္တိတာယ သဗ္ဗဂုဏနေမိတ္တကေဟိ
 နာမေဟိ အနောမနာမံ။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၂၂၂။
 အနောမနာမန္တိ ပရိပုဏ္ဏဂုဏနာမံ။ သံ၊ ၁။ ၁။
 ၃၄။ အနောမနာမော အဓိတော၊ နာမေန
 ပဒုမုတ္တရော။ အပ၊ ၂။ ၁၁၅။ ထေရ၊ ၁။ ၁။ ၂၆၁။

အနောမနိက္ခမ (တိ) [အနောမ + နိက္ခမ] မယုတ်လျော့ - ပြည့်စုံ - မြတ် - သော လုံ့လရှိသော၊ မြတ်သောလုံ့လဖြင့် နေလေ့ရှိသော။ အနောမနိက္ခမော။ ဒီ၊ ၃။ ၁၂။ မ၊ ၃။ ၁၁၅။ အနောမနိက္ခမောတိ အနောမဝိဟာရီ သေဋ္ဌဝိဟာရီ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၁၂။ အနောမဝီရိယတ္တာ ပန အနောမနိက္ခမောတိ ဝုတ္တော။ မ၊ ၄။ ၉။ ဇိတိန္ဒြိယံ ဗုဒ္ဓမနောမနိက္ခမံ။ ဝိမာနံ။ ၉၄။ ပရိပုဏ္ဏဝီရိယတာယ အနောမနိက္ခမံ စတုရင်္ဂသမန္တာဂတဿ ဝီရိယဿ စတုဋ္ဌိဓသမ္ပပဉာနဿ စ ပါရိပုရိယာတိ အတ္ထော။ ဝိမာနံ။ ၄။ ၂၆၃။

အနောမပည (တိ) [အနောမ + ပညာ] မယုတ်လျော့ - ပြည့်စုံ - မြတ် - သော ပညာရှိသော၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှိသော၊ သူ၊ (ဘုရား)။ ပုစ္ဆာမသတ္တာရမနောမပညံ။ သုတ္တနိ။ ၃၃၀။ ဇာ၊ ၁။ ၂၀၃။ မာ မောဟယံ ဇာနံ မနောမပည။ ထေရ။ ၃၇၄။ အနောမပညန္တိ ဩမံ ဝုစ္စတိ ပရိတ္တံ လာမကံ။ န ဩမပညံ အနောမပညံ၊ မဟာပညန္တိ အတ္ထော။ သုတ္တနိ။ ၄။ ၂။ ၈၀။ ထေရ။ ၄။ ၂။ ၅၃၄။ အနောမပညာတိ အလာမကပည။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၄၇၂။ အနောမပည (ဝိမာနံ။ ၁၁၅) နိ ပရိပုဏ္ဏပညံ၊ သဗ္ဗညုန္တိ အတ္ထော။ ဝိမာနံ။ ၄။ ၃၀၈။

အနောမပုရိသ (ပု) [အနောမ + ပုရိသ] မယုတ်ညံ့သော - မြတ်သော - ယောကျ်ား၊ ဘုရားအလောင်း။ သက္ကော “အနောမပုရိသေန ဂဟိတဂဟကံ န သက္ကော ဝိဿဇ္ဇာပေတု” နိ တုဋ္ဌော တဿ ပုတ္တကေ အာနေတွာ အဒါသိ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၀၂။

အနောမဗုဒ္ဓိ (တိ) [အနောမ + ဗုဒ္ဓိ] မယုတ်ညံ့ - မြတ် - သော ပညာရှိသော၊ သူ၊ (ဘုရား)။ အနန္တဗုဒ္ဓိ - ကြည့်။

အနောမဗုဒ္ဓိဥဒ္ဓေသ (ပု) [အနောမဗုဒ္ဓိ + ဥဒ္ဓေသ] မယုတ်ညံ့သော - မြတ်သော - ပညာရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ ပါတိမောက် ရွတ်ခြင်း။ အနန္တဗုဒ္ဓိဥဒ္ဓေသ - ကြည့်။

အနောမဗုဒ္ဓိပုတ္တ (ပု) [အနောမဗုဒ္ဓိ + ပုတ္တ] မယုတ်ညံ့သော - မြတ်သော ပညာရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်။ အသကျပုတ္တိယောတိ မံ ဓာရေဟိတံ န ဝေဝစနေန ပစ္စက္ခာနံ။ န သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပုတ္တောတိ မံ ဓာရေဟိ။ န အနန္တဗုဒ္ဓိပုတ္တော။ န အနောမဗုဒ္ဓိပုတ္တော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၈။

အနောမမာနီ (တိ) [အနောမ + မန + ကီ] မိမိကိုယ်ကို - အယုတ်အလျော့ - အချွတ်အယွင်း - မရှိသူ - မယုတ်မလျော့ - မချွတ်မယွင်း - သူ - ဟု အထင်ကြီးသော၊ သူ။ ပရိပုဏ္ဏမာနီတိ ပရိပုဏ္ဏမာနီ သမတ္တမာနီ အနောမမာနီတိ မာနေန ပရိပုဏ္ဏမာနီ။ မဟာနီ။ ၂၃၁။ အနောမ (၂) အနက်လည်း ကြည့်။

အနောမဝဏ္ဏ (တိ) [အနောမ + ဝဏ္ဏ] မယုတ်ညံ့ - မြတ် - သော အရောင်အဆင်းရှိသော၊ သူ။ ပဂ္ဂယု ပါယေန္တိ အနောမဝဏ္ဏာ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၄၂။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၄၆၉။ အာဇေဓမ္မာရယု အနောမဝဏ္ဏော။ ဇာ၊ ၂။ ၃၀၉။ အနောမဝဏ္ဏောတိ အဟိနဝဏ္ဏော ဥတ္တမဝဏ္ဏော။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၃၅။ ဒဒ္ဓလ္လမာနံ သိရိယာ အနောမဝဏ္ဏံ။ သုတ္တနိ။ ၃၈၆။ ဒိသော န တပ္ပါမ အနောမဝဏ္ဏံ။ ဝိမာနံ။ ၁၁၈။ ၎င်း၊ ၄။ ၃၁၇။

အနောမဝိဟာရီ (တိ) [အနောမ + ဝိဟာရ + ဤ] မယုတ်လျော့ - ပြည့်စုံ - မြတ် - သော နေခြင်းရှိသော၊ သူ။ အနောမနိက္ခမ - ကြည့်။

အနောမဝီရ (တိ) [အနောမ + ဝီရ] မယုတ်လျော့ - ပြည့်စုံ - မြတ် - သော လုံ့လရှိသော၊

သု၊ (ဘုရား)။ မာ မောဟယိ ဇာနိမနော-
မဝိရ။ သုတ္တနိ။၂၃၁။

အနောမဝိရိယတ္တ (န) [အနောမဝိရိယ + တ္တ]
မယုတ်လျော့ - ပြည့်စုံ - သောလုံလရှိသည်၏
အဖြစ်။ အနောမနိက္ကမ - ကြည့်။

အနောမသတ္တ(ပု) [အနောမ + သတ္တ] မယုတ်ညံ့ -
မြတ် - သော သတ္တဝါ။ ဘုရားအလောင်း။
အနောမသတ္တာနံ ကမ္မံ နာမ ခေံ ဝိသုဇ္ဈတိ။
ဇော၊ ဌ၊ ၅။ ၄၄၀။ အနောမသတ္တော အနော-
မာယ နာမ နဒိယာ တီရေ ဌတော ဆန္ဒမေဝ-
မာဟ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၇။

အနောမသတ္တပရိဘောဂ (ပု) [အနောမသတ္တ +
ပရိဘောဂ] မယုတ်ညံ့သော - မြတ်သော -
ဂုဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အသုံးအဆောင်။
အနောမသတ္တပရိဘောဂံ၊ ရတနံ တေန ဝုစ္စ-
တိ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၅။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၉၀။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။
၁၄၃။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂၇၂။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၇၆။
မဟာနိ၊ ၄။ ၂၃၁။ အနောမေဟိ ဥဋ္ဌာရဂုဏေ-
ဟေဝ သတ္တေဟိ ပရိဘူတဗ္ဗတော အနောမ-
သတ္တပရိဘောဂံ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၅။ (သီ၊ ဌ၊ သင်၊
၂။ ၂၃၆-၇-လည်း ကြည့်။)

အနောမသတ္တပရိဘောဂဋ္ဌ (ပု) [အနောမသတ္တ-
ပရိဘောဂ + အတ္တ] မယုတ်ညံ့သော - မြတ်
သော - ဂုဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အသုံးအ-
ဆောင်ဟူသော - အနက် - သဘော။
အနောမသတ္တပရိဘောဂဋ္ဌေန ရတနံ။ ဒီ၊ ဌ၊
၂။ ၃၅။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၉၀။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၄၇။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂၇၆။ အနောမသတ္တပရိ-
ဘောဂဋ္ဌေန စ ပညာဝ ရတနံ ပညာရတနံ။
အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၁။

အနောမာ (ထိ) [န + ဩမ] (၁) အနောမာ
မည်သော မိဖုရား၊ (နာရဒဘုရား၏ မယ်
တော်)။ အနောမာ နာမ ဇနိကာ၊ နာရဒဿ

မဟေသိနော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၄၂။ ၎င်း၊ ၄။ ၂၂၄။
အနောမာယ နာမ ဒေဝိယာ ကုဗ္ဗိသ္မိံ ပဋိ-
သန္နိံ အဂ္ဂဟေသိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၁၇။ (အဘိ၊
၄။ ၁။ ၆၄။ ဇော၊ ၄။ ၄၄-တို့လည်း ကြည့်။)
(၂) အနောမာမည်သော မြစ်။ “ကာ
နာမာယံ နဒီ” တိ။ အနောမာ နာမ ဒေဝါတိ။
အမှာကမ္မိ ပဗ္ဗဇော အနောမာ ဘဝိဿတိ။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၃၂။ ဇော၊ ၄။ ၇၅။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၇၇။
အနောမသတ္တော အနောမာယ နာမ နဒိယာ
တီရေ ဌတော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၇။

အနောမာနဝိတိရ (န) [အနောမာ + နဒီ +
တိရ] အနောမာမြစ်ကမ်း အနောမာနဒီ-
တီရေ ပဗ္ဗဇိတော။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၅၇။ အံ၊ ၄။ ၁။
၁၁၂။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၇၆။ တိဏိ ရဇ္ဇာနိ
အတိက္ကမ္မ အနောမာနဒီတီရံ ပါပုဏိ။
ဇော၊ ၄။ ၁။ ၇၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၃၂။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၇၇။

အနောမိယ (န) [အနောမ + ဣယ] အနောမ
သုတ်။ သဂါဏာဝဂ္ဂ သံယုတ္တပါဠိ ၁-သံယုတ်၊
၅-ဝဂ်၊ ၅-သုတ်။ အာဒိတ္တံ ကိံ ဒဝံ အနံ၊
ဧကမူလအနောမိယံ။ သံ၊ ၁။ ၃၃။

အနောရပါရ (တိ) [န + ဩရ + ပါရ] ဤမှာ
ဖက်ကမ်း၊ ထိုမှာဖက်ကမ်း မရှိသော။
သမုဒ္ဓေါ မဟန္တော အနောရပါရော၊ န ပရိ-
ပူရတိ သဗ္ဗသဝန္တိဟိ၊ ဝေမေဝ ခေါ မဟာ-
ရာဇ နိဗ္ဗာနံ မဟန္တံ အနောရပါရံ၊ န ပူရတိ
သဗ္ဗသတ္တေဟိ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၁၆။

အနောရမန္တ (တိ) [န + ဩရမန္တ] မရှောင်-
မကြဉ် - သော၊ သူ။ တေ ဇိဂ္ဂန္တနဝသေန
ပါပတော အနောရမန္တာပိ ဧကေစ္စေ ဩတ္တပ္ပ-
ဝသေန ဩရမန္တိ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၉၆။

အနောရမိတ္တာ (ကြိ ဝိ) [န + ဩရမိတ္တာ]
မရှောင် - မကြဉ် - မူ၍။ “ဧကဝါရံ မေ ပုညံ

ကတံ၊ အလံ တ္ထောဝတာ”တိ အနောရမိတွာ
ပုနပ္ပုနံ ကရောထေဝ။ ဓမ္မေဌ၊ ၂။ ၇။

အနောရောပိတဓရ (တိ) [အနောရောပိတ + ဓရ]
မချအပ် - မစွန့်လွှတ်အပ် - သော - တာဝန် -
ဝိရိယ - ရှိသော၊ သူ။ အနိက္ခိတ္တဓရ - ကြည့်။

အနောရောဟန္တ (တိ) [န + ဩရောဟန္တ] မသက်
ဆင်းသော၊ သူ။ ဥဒကံ အနောရောဟန္တဿ
ဥဒကံ နိဿာယ အာနိသံသော နတ္ထိ။ မ၊ ဌ၊
၃။ ၁၂၄။

အနောလဂ္ဂ (တိ) [န + ဩလဂ္ဂ] မငြိကပ်သော၊
စဉ်းငယ်မျှ မငြိကပ်သော၊ သူ။ ... အကမ္ပိတော
အနောလဂ္ဂေါ၊ ဝေမေဝမဒါယဟံ။ စရိယာ။
၃၈၅။ အနောလဂ္ဂေါတိ လောဘဝသေန
ဤသကမ္ပိ အလဂ္ဂေါ။ စရိယာ၊ ဌ၊ ၂၄။

အနောလိန (တိ) [န + ဩလိန] မတွန့်ဆုတ်သော၊
အတွန့်အဆုတ်မရှိသော၊ သူ။ (က) တွန့်-
ဆုတ်သော စိတ်မရှိသော၊ သူ။ အကမ္ပိတော
အနောလိနော၊ ဒေသယံ၊ ဒါနမုတ္တမံ။ စရိယာ။
၃၈၆။ အနောလိနောတိ အလိနစိတ္တော၊ ဒါနေ
အသကုစိတစိတ္တောတိ အတ္တော။ စရိယာ၊
ဌ၊ ၂၅။ (ခ) မတွန့်ဆုတ်သော ဝိရိယရှိသော၊
သူ။ ... အနောလိနော ဝိဟရတိ၊ ဥပသန္တော
သဒါ သတော။ မိလိန္တ။ ၃၇၈။

အနောလိနမာနသ (တိ) [အနောလိန + မာနသ]
မတွန့်ဆုတ်သောစိတ်ရှိသော၊ သူ။ အသဋ္ဌိတွာ
အဗဋ္ဌိတွာ အနောလိနမာနသော ဟုတွာ။ ...။
ဇ၊ ဌ၊ ၇။ ၃၅၅။

အနောလိနဝိရိယ (တိ) [အနောလိန + ဝိရိယ]
မတွန့်ဆုတ်သော လုံ့လရှိသော၊ သူ။ ... ဝေ
တွဋ္ဌိ သဗ္ဗဘဝေသု သဗ္ဗဗျာဓိယာပထေသု
ဒဋ္ဌဝိရိယော အနောလိနဝိရိယော သမာနော

ဗုဒ္ဓေါ သဝိဿသိ။ ဇ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၇။ အမ၊ ဌ၊ ၁။
၂၈။

အနောလိနဝုတ္တိ (တိ) [န + ဩလိနဝုတ္တိ၊ အနော-
လိန + ဝုတ္တိ] ဆုတ်နှစ်သော - အသက်-
မွေးခြင်း - ဖြစ်ခြင်း - ရှိသူ မဟုတ်သော၊
မတွန့် - မဆုတ်နှစ် - သော ဖြစ်ခြင်း - ကျင့်-
ခြင်း - ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပမတ္တာတိ ... အနော-
လိနဝုတ္တိနော အနိက္ခိတ္တစ္ဆန္တာ ...။ စူဠနိ။ ၅၄။

အနောလိနဝုတ္တိက (တိ) [န + ဩလိနဝုတ္တိက၊
အနောလိန + ဝုတ္တိ + က] ဆုတ်နှစ်သော -
အသက်မွေးခြင်း - ဖြစ်ခြင်း - ကျင့်ခြင်း -
ရှိသူ မဟုတ်သော၊ မဆုတ်နှစ်သော - ဖြစ်
ခြင်း - ကျင့်ခြင်း - ရှိသော၊ အားထုတ်အပ်-
သော လုံ့လရှိသော၊ သူ။ ... ဆန္တံ ဇနေတိ
ဝါယမတိ၊ အနောလိနဝုတ္တိကော စ ဟောတိ
အသာထလိကော။ မ၊ ဌ၊ ၂၆။ အပ္ပမတ္တာတိ
သက္ကစ္စကာရီ ... အနောလိနဝုတ္တိကော ...။
မဟာနိ။ ၄၅။ စူဠနိ။ ၈၀။ နပ္ပမဇ္ဇေယျာတိ
သက္ကစ္စကာရီ ... အနောလိနဝုတ္တိကော ...။
မဟာနိ။ ၂၉၃။ အနောလိနဝုတ္တိကောတိ
နိရန္တရကရဏသင်္ခါတဿ ဝိပ္ပါရဿ ဘာဝေန
(အတ္ထိတာယ) န လိနဝုတ္တိကောတိ အနော-
လိနဝုတ္တိကော။ မဟာနိ။ ၄။ ၁၆၃၊ ၂၇၇။
အနောလိနဝုတ္တိကောဟောတိ (ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၁။)
တိ သမ္မာပဋိပတ္တိယံ ဩလိနဝုတ္တိကော ဟိနဝိ-
ရိယော န ဟောတိ၊ အာရဒ္ဓဝိရိယော
ဟောတိတိ အတ္တော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၀၂။

အနောလိနဝုတ္တိတာ (ထိ) [အနောလိနဝုတ္တိ +
တာ] မဆုတ်နှစ်သော - အသက်မွေးခြင်း -
ဖြစ်ခြင်း - ရှိသည်၏အဖြစ်၊ ဆုတ်နှစ်သော -
အသက်မွေးခြင်း - ဖြစ်ခြင်း - မရှိသည်၏
အဖြစ်။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတာ စ ပဓာနသ္မိန္တိ ယာ
ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ သက္ကစ္စကာရိယ-
တာ ... အနောလိနဝုတ္တိတာ အနိက္ခိတ္တစ္ဆန္တ-

တာ...။အဘိ၊ဓ။၂၆၄။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၆။အနော-
လိနဝုတ္တိတာတိ အလိနဇိဝိတာ၊ အလိနပဝုတ္တိ-
တာ ဝါ။ အဘိ၊ဋ္ဌ ၁။၄၃၅။ အနောလိနဝုတ္တိ-
တာတိ န လိနပဝုတ္တိတာ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၃။

အနောလောကနက္ခမ (တိ) [န + ဩလော-
ကနက္ခမ] ကြည့်ရှုခြင်းကို မခံသော၊ အကြည့်
အရှုမခံသော၊ အကြည့်ရဆိုးသော။... ဝိနာ
ဝတ္ထေဟိ (ရူပံ) ဇေဂုစ္ဆံ ဟောတိ အနော-
လောကနက္ခမံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၉။

အနောလောကေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ဩလော-
ကေတွာ] မကြည့် - မရှု - မမြူ။ မဟာသေဋ္ဌိ
တယာ ပစ္စိမကာလံ အနောလောကေတွာဝ
သမဏဿ ဂေါတမဿ သာသနေ ဗဟံ ဓနံ
ဝိပ္ပကိဏ္ဍံ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၈။ မခံ အနောလော-
ကေတွာ သာရဏီယဓမ္မေ ဌိတေန ဝိဿဇ္ဇေ-
တဗ္ဗံ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၁၁၅။

အနောလောကေန္တ (တိ) [န+ဩလောကေန္တ]
မကြည့် - မရှု - သော၊သု။ တေ အနော-
လောကေန္တန ယသတ္ထေရပ္ပမုခါနံ ပဉ္စ-
ပဏ္ဏာသဘိက္ခုနံ ခါတုံ ဝုဇ္ဇတိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၁။

အနောဝဋ္ဌ (တိ) [န+ဩဝဋ္ဌ] မပိတ်ပင်
အပ် - မတားမြစ်အပ် - မပယ်အပ် - သော။
အနောဝဋ္ဌော ဘိက္ခုနံ ဘိက္ခုနီသု ဝစန-
ပထော။ ဝိ၊၂။၇၅။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄၄၅။ အံ၊၃။၁၀၄။
အနောဝဋ္ဌောတိ အပိဟိတော အဝါရိတော
အပ္ပဋိက္ခိတ္တော ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၆။ အနောဝဋ္ဌော
ဘိက္ခုနံ ဘိက္ခုနီသု ဝစနပထောတိ ဘိက္ခုနံ
ပန ဘိက္ခုနီသု ဝစနပထော အနိဝါရိတော
ယဏာရုစိ ဩဝဓိတုံ အနုသာသိတုံ ဓမ္မကထံ
ကထေတုန္တိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာ-
ရာ ပန...။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၇။ သာရတ္ထ၊၃။
၄၃၉။

အနောဝဋ္ဌ (တိ) [န+ဩဝဋ္ဌ] (မိုး) မရွာ
သော၊ မိုးမစုတ်သော။ အနောဝဋ္ဌေန ဥဒကံ၊

မဟိယာ ဥဒ္ဓိဋ္ဌိ တာဝဒေ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၁၃။
(အနောဝဋ္ဌေန၊ သျှာ၊က၊မူကံ၊) ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၃။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၇။ အနောဝဋ္ဌေနာတိ
အနောဝဋ္ဌေ၊ ဘုမ္မတ္ထေ ကရုဏဝစနံ။ အထ
ဝါ အနောဝဋ္ဌေတိ အနဘိဝဋ္ဌေပိ။ နာ-တိ
နိပါတမတ္ထံ၊ “သုတွာ န ဒုတဝစန”န္တိအာဒိသု
ဝိယ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၁၂၆။

အနောဝစန (န) [န+ဩဝစန] မဆို - မဆုံးမ -
ခြင်း။ အနက္ခာတ (၃) အနက် ကြည့်။

အနောဝဓိတုကာမ (တိ) [န + ဩဝဓိတုံ +
ကမု + က] ဆို - ဆုံးမ - ခြင်းငှါ အလုံမရှိ
သော၊ မဆို - မဆုံးမ - လိုသော၊သု။
ဣဒါနိပိ တံ အနောဝဓိတုကာမောဝ ဟုတွာ
ဣမံ ဂါထမာဟ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၆။

အနောဝဓိယမာန (တိ) [န+ဩဝဓိယမာန]
မဆို - မဆုံးမ - အပ်သော၊သု။ ဘိက္ခု၊ အနု-
ပဏ္ဏာယကာ အနာစရိယကာ အနောဝဓိယ-
မာနာ အနနုသာသိယမာနာ။ ဝိ၊၃။၅၆၊၇၆။
တေ တေဟိ ဝိဿဋ္ဌာ အနောဝဓိယမာနာ
ကိဋ္ဌာပသုတာ ရဇ္ဇတော ပရိဟာယန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၀၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၃။

အနောဝဿ (တိ) [န+ဩဝဿ] (၁) (မိုး) မရွာ
သော၊သည်။ ဒေဝမိ ဝဿမာနမ္ပိ၊အနောဝဿံ
ဘဝံ အကာ။ ဇာ၊၂။၇၄။ အနောဝဿန္တိ
အဝဿံ၊ ယဏာ ဒေဝေါ န ဝဿတိ၊ တဏာ
ဂတန္တိ အတ္ထော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၃၆။ (ဒေဝေ
ဝဿန္တေ သေနာယ ဥပရိ ဝဿိတုံ န ဒေတိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၃၄။) (၂) (မိုး -) မရွာ -
မစုတ် - အပ်သော။ စုဋ္ဌိကာရဿ ကုမ္ဘကာ-
ရဿ အာဝေသနံ အနောဝဿံ အာကာသစ္စ-
ဒနံ အဟောသိ။ မိလိန္ဒ။၂။၁၈။

အနောဝဿက (တိ) [န+ဩဝဿက] မိုး -
မရွာ - မစုတ် - အပ်သော၊ မိုးရေဖြင့်မစုတ်စို-
သော။ တံ အနာပုတ္တာ အနောဝဿကံ

အတိက္ကာမေန္တိယာ အာပတ္တိပါစိတ္တိယဿ။ ဝိ။ ၂။ ၃၅၇။ ယောဒေသော အနောဝဿကော ဟောတိ။ ဝိ။ ၄။ ၃၇၇။ ဗဒ္ဓိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ အာဝေသနံ အနောဝဿကံ အဟောသိ အာကာသစ္စဒနံ။ မိလိန္ဒ။ ၂။ ၁၇။ ယထာ စ ဌပိတံ တံ ဥပစိကာဟိ န ခဇ္ဇတိ အနောဝဿကဉ္စဟောတိ။ ဝိ။ ၄။ ၁။ ၂၄၉။ န ဩဝဿိယတိတိ အနောဝဿကံ။ ကမ္မနိ အကသဒ္ဓေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၁၁၇။ န ဩဝဿိယတိတိ အနောဝဿကန္တိ ကမ္မသာဓနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝိမတိ။ ၁။ ၁၆၅။ (ဝိ။ ၂။ ၃၅၇။ သာရတ္ထ။ ၃။ ၁၂၅။ ဥဒါဒ္ဓါ။ ၁၇၂။ ထေရီဒ္ဓါ။ ၁၁၂။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၇။ တို့လည်း ကြည့်။)

အနောဝဿိက (တိ) [န+ဩဝဿိက] မိုး-မရွာ-မစုတ်-အပ်သော၊ မိုးရေဖြင့် မစုတ်စိုသော။ ပရိတ္တဉ္စ အနောဝဿိကံ ဟောတိ။ ဝိ။ ၃။ ၂၅၂။

အနောဝါဒက (တိ) [န+ဩဝါဒက] ဆိုဆုံးမစကားကို မလိုက်နာသော၊ အဆုံးအမကို မနာယူသော၊ သူ။ ဗောဓိသတ္တော စ “တဿ အနောဝါဒကဿ မာ စိန္တယိ၊ န တေ ပုတ္တေန မိဂမာယာ ဥဂ္ဂဟိတာ” တိ ဝတော...။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၆။ အနောဝါဒကာ မနုဿာ ဖရုသာ အဟေသံ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၅။ နန္ဒ တို့ အနောဝါဒကော ပဏှိတာနံ ဝစနံ န ကရောသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၃။

အနောဝါဒကတ္တ (န) [အနောဝါဒက+တ္တ] ဆိုဆုံးမစကားကို မလိုက်နာသည်၏အဖြစ်။ မိဂါလောပေါ အနောဝါဒကတ္တာ ပိတု ဝစနံ အကတွာ...။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၀။

အနောဝါဒကရ (တိ) [န+ဩဝါဒကရ] ဆိုဆုံးမခြင်းကို- အဆုံးအမစကားကို- မပြုလုပ်-မလိုက်နာ-သော၊ သူ။ အနောဝါဒကရေ ဝိဇေ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၄၁။ =အနောဝါဒကရေ...

ဩဝါဒံ အဂဏန္တေ...။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၁။ ဓမ္မစောဝါ အနောဝါဒကရော။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၁၁၂။

အနောဝါဒိ (တိ) [န+ဩဝါဒိ] မဆို-မဆုံးမ-သော၊ သူ။ တတ္ထာဟံ အနောဝါဒိ အနုပဝါဒိ ဇာသစ္စာဒနပရမော ဝိဟရာမိ။ မ၊ ၂။ ၂၃။ (မ၊ ၄။ ၃။ ၂၇ လည်း ကြည့်။)

အနောသက္ကန (န၊ တိ) [န+ဩသက္ကန] (၁) မဆုတ်နစ်ခြင်း။ ဆန့် ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အနောသက္ကနအနတိဝတ္တနဘာဝသာဓကော မဇ္ဈတ္တာကာရော ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂါ နာမဝုစ္စတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၉။ ဧဝံ အနောသက္ကနံ သမဂ္ဂဘာဝေန အဘေဇ္ဇစိတ္တာနံ...။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၇။ ပဓာနသ္မိံ စ အနုက္ကဏ္ဍိတော ဟုတွာ အနောသက္ကနာယ ဌတုာယေဝ ပဓာနကိရိယံ အကာသိ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတာတိ အပ္ပဋ္ဌိက္ကပနာ အနောသက္ကနာ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၅။ အနောသက္ကနာတိ အပ္ပဋ္ဌိနိဝတ္တိ အံ၊ ၄။ ၂။ ၄။ (၂) မဆုတ်နစ်သော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အနောသက္ကနတာ (တိ) [အနောသက္ကန+တာ] မဆုတ်နစ်သည်၏အဖြစ်။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတာ စ ပဓာနသ္မိန္တိ အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ ပဓာနသ္မိံ အနိဝတ္တနတာ အနောသက္ကနတာ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၉၆။ အနောသက္ကနတာယ အလိနဝုတ္တိတာယ အနောလိနဝုတ္တိတာယ...။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။

အနောသက္ကတမာနသ (တိ) [အနောသက္ကတ+မာနသ] မဆုတ်နစ်သောစိတ် ရှိသော၊ သူ။ အာရဒ္ဓဝီရိယောတိ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယော အနောသက္ကတမာနသော။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂။ အနိက္ခိတ္တဓရလည်း ကြည့်။

အနောသက္ကတဝီရိယ (တိ) [အနောသက္ကတ+ဝီရိယ] မဆုတ်နစ်သော လုံ့လရှိသော၊ သူ။ အနိက္ခိတ္တဓရလည်း ကြည့်။

အနောသက္ကိတာ (ကြိဝိ) [န+သြသက္ကိတာ] မဆုတ်နစ်မှု၍။ သာပိတသ္မိံ ဝေ ကထေန္တေပိ အနောသက္ကိတာ ထဒ္ဓတရဝစနံ ဝတော...။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။ ၃၁၃။

အနောသာရိတ (တိ) [န+သြသာရိတ] (သံသုဘောဏ်သ္မိံ) - မဝင်စေအပ် - မသွင်းအပ် - သေးသော၊ သြသာရဏကံ မပြုအပ် သေးသော၊ သူ။ အကဋ္ဌာနုဓမ္မ၊ ကြည့်။

အနောသိတ (တိ) [န+သြသိတ (အဝ+သ (သော) +တ)] မလွမ်းမိုး - မဖိစီး - မနှိပ်စက် - အပ်သော။ ဣစ္ဆိ ဘဝနမတ္တနော၊ နာဒ္ဓဿာသိံ အနောသိတံ။ သုတ္တနိ။ ၄၂၄။ မဟာနိ။ ၃၂၃။ နာဒ္ဓဿာသိံ အနောသိတန္တိ အဇ္ဈောသိတယေဝ အဒ္ဓသိံ၊ အနဇ္ဈောသိတံ နာဒ္ဓသိံ ။ မဟာနိ။ ၃၂၃။ နာဒ္ဓဿာသိံ အနောသိတန္တိ ကိဉ္စိ ဌာနံ ဇရာဒီဟိ အနဇ္ဈောဝုတ္တံ နာဒ္ဓက္ခိံ ။ သုတ္တနိ။ ၄၂၂။ ၂၂၂။ မဟာနိ။ ၄၂၇။ အဇ္ဈောသိတယေဝ အဒ္ဓသန္တိ ဇရာဒီဟိ မဒ္ဓိတယေဝ အဒ္ဓက္ခိံ ။ မဟာနိ။ ၄၂၇။

အနောသိဒန (န) [န+သြသိဒန] မဆုတ်နစ်ခြင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အနောသိဒနပစ္စုပ္ပန် (တိ) [အနောသိဒန + ပစ္စုပ္ပန်] မဆုတ်နစ်ခြင်းဟူသော ပစ္စုပ္ပန်ရှိသော။ (ဝိရိယံ) အနောသိဒနပစ္စုပ္ပန်။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၇၇။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၉၀။ သြသိဒနံ လယာပတ္တိ၊ တပ္ပဋ္ဌိပက္ခတော အနောသိဒနံ ဒဠဉ္စံ။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၇၇။ အနောသိဒနံ အသံသိဒနံ။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၅၀။

အနောသုဇန္တ (တိ) [န+သြသုဇန္တ] မစွန့်လွှတ်သော၊ သူ။ တံ ဝိရိယံ အနောသုဇန္တော ဣမံ အယကုဋ် ဂဟေတွာ အာဝါဋ် သြတရိတွာ... ဝိရိယံ အနောသုဇန္တော သြတရိတွာ ပါသာဏေ ယဟာရံ အဒါသိ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၄။

အနောသုဇိတာ (ကြိဝိ) [န+သြသုဇိတာ] မစွန့်လွှတ်မှု၍။ တသ္မိံ သမယေ ဝိရိယံ အနောသုဇိတာ ပါသာဏံ ဘိန္နိတွာ...။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၆။ သြသုဇန္တော စ အညတ္တ အနောသုဇိတာ အတ္တနော ဥာကဇာနိယံ သြသုဇေယျာသိ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။ ၁၇၇။

အနောဟဋ္ဌဘာရ (တိ) [န+သြဟဋ္ဌ+ဘာရ] မချအပ်သော ဝန်ရှိသော၊ သူ။ အနာဂါမိ ပုဂ္ဂလော ကတကရဏိယော ဘာဝိတဘာဝနော အနောဟဋ္ဌဘာရေ တတ္ထ ဥပပဇ္ဇတိတိ? အာမန္တာ။ အဘိ၊ က။ ၈၆။

အနောဟာယ (ကြိဝိ) [န+သြဟာယ] မစွန့်မှု၍။ ခွိန္တံ ပုရိသာနံ အညမည် အနောဟာယ ကေပုမာဏေနဝ ဂမနံ ဝိယ အရူပဿ ရူပံ၊ ရူပဿ အရူပံ အနောဟာယ ကေပုမာဏေနဝ ပဝတ္တနံ...။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၅။ အနောဟာယာတိ ယာဝ စုတိ၊ တာဝ အဝိဇဟိတွာ။ မူလဒီ၊ ၂။ ၂၀-၂၁။

အနောဟိတသောတ (တိ) [န+သြဟိတသောတ] ကောင်းစွာထားအပ်သော - မပျံ့လွင့် - စူးစိုက် - သော နားမရှိသော၊ ထောင်အပ်သော - ရှေးရှု။ ညွတ်စေ အပ်သော - နားမရှိသော၊ သူ၊ ဂရုတစိုက် နားမထောင်သူ။ အနောဟိတသောတော ဘိက္ခုဝေ အနုပနိသော ဟောတိ။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၉၉။ သြဟိတသောတ (အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၇၇။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၉။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၃၅၂။) လည်းကြည့်။

အနောဋ္ဌာရိကတ္တ (န) [န+သြဋ္ဌာရိကတ္တ] မရုံ့ရင်း - မကြမ်းတမ်း - (သော ကိုယ်ရှိ) သည်၏အဖြစ်။ ယက္ခိအာဒယော မနုဿိတ္တိ ဝိယ အနောဋ္ဌာရိကတ္တာ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုကာ ဇာတာ။ ဝဇိရ။ ၂၉၅။

အနောဋ္ဌာရိကသဘာဝတာ (တိ) [အနောဋ္ဌာရိက + သဘာဝ + တာ] မရုံ့ရင်း - မကြမ်း

တမ်း - သိမ်မွေ - သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဧတေ ဟိ ဝိတက္ကာ ကာမဝိတက္ကာ- ခယော ဝိယ ဒါရဏာ န ဟောန္တိတိ အနော- ဌာရိကသဘာဝတာယ သုခမာတိ ဝုတ္တာ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၁၅။

အန္တ (ပုန) [အမ+တ၊ (၁) (က) အမနံ နိဋ္ဌာနဂမနန္တိ အန္တော၊ ဩသာနံ။ (ခ) အမ- တိ ဂစ္ဆတိ ဘဝပ္ပန္နော နိဋ္ဌာနံ ဧတ္တာတိ အန္တော၊ ကောဋိ။ (၃) အမ္ပတိ ဘာဂသော ဉာယတိတိ အန္တော၊ အံသော။ (၄) အမ္ပတိ ပရိဘုယျတိ ဟိဋ္ဌိယတိတိ အန္တော၊ လာမ- ကော။ ဒီ၊ ၁။ ၁၉၃။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါယ ဥပ္ပထ- ဘာဝေန အမနိယာ ဂန္တဗ္ဗာ ဉာတဗ္ဗာတိ အန္တာ။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၂၂၀။ (၉) အမတိ ဂစ္ဆတိတိ အန္တော။ ဓာနံ၊ ၁။ ၄၀၄။ အသ+တ၊ အဝ+တ။ ဓာနံ၊ ဓာနံ၊ ၁။ ၇၄၇။ သုစိ-တိလည်း ကြည့်။ ဣ+တ (၃) အညမည် အသံသဋ္ဌဘာ- ဝေန ဧတိ ဂစ္ဆတိတိ အန္တော၊ ဘာဂေါ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၂၅၇။ အန္တသစ္စါ၏ အတ္ထုပ္ပါဒ်ကို ဒီ၊ ၁။ ၁၉၆။ ဒီ၊ ၁။ ၁၇၄။ မ၊ ၁။ ၁၉၀။ သံ၊ ၁။ ၁၁၆။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၇၇။ ဒီ၊ ၁။ ၁၄၀။ သိ၊ ၁။ ၁၁၆။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၀၀။ အံ၊ ၁။ ၁၃၄-တို့တွင် ကြည့်။] (၁) (က) အဆုံး (=ဩသာန၊ ပရိယောသာန၊ ပရိယန္တ)။ နာဟံ ဘိက္ခဝေ လောကဿ အန္တံ ဂမနေန ဉာတေယျံ ခိဋ္ဌေယျံ ပတ္တေယျန္တိ ဝဒါမိ။ သံ၊ ၂။ ၃၁၃။ ဝိ၊ ၁။ ၁၈၉-၉၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၉၈။ လောကဿ အန္တန္တိ သင်္ခါရလောကဿ အန္တံ။ သံ၊ ၁။ ၃၁၃။ အန္တန္တိ ဩသာနံ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၃၀၆။ လောကဿ အန္တန္တိ သင်္ခါရလောကဿ အန္တဘူတံ နိဗ္ဗာနံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၄၀။ ကုဒါဿ နာမ ဒုဗ္ဗေဓော၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿ- တိ။ ထေရ၊ ၂။ ၃၈။ အန္တန္တိ ပရိယောသာနံ။ ထေရ၊ ၁။ ၂၂၈။ သံယောဒနာနိ ဆေတွာန၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတိ။ ထေရီ၊ ၃။ ၉၇။ ဒုက္ခဿန္တံ

ကရိဿတိတိ သဗ္ဗသာပိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပရိယန္တံ ပရိယောသာနံ ပါပုဏိဿသိ။ ထေရီ၊ ၄။ ၁၆၄။ န တေဝ သာရိပုတ္တဿ၊ ပညာယန္တော ဘဝိဿတိ။ အပ၊ ၁။ ၂၅။ ပညာယ အန္တော ပရိယောသာနံ။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၃။ ဝေဒန္တဂ္ဂ- စသည်လည်း ကြည့်။ (၁) အထွတ်အထိပ်ဟူ သော အဆုံး၊ စတုတ္ထ - အန္တိမ - ခေါင်ချုပ် - အထွတ်အထိပ် ဟူသော အဆုံး (=ကောဋိ)၊ (အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်)။ သမ္မာ မာနာဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿ။ မ၊ ၁။ ၁၅။ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာတိ... သဗ္ဗ- သေဝ ဒုက္ခဿ အန္တံ စတုတ္ထကောဋိသင်္ခါတိ အန္တိမကောဋိသင်္ခါတိ အန္တမကာသိ ပရိစ္ဆေဒံ ပရိဝဋ္ဋမံ အကာသိ၊ အန္တိမသမုဿယမတ္တာ- ဝသေသံ ဒုက္ခမကာသိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၉၀။ (ဂ) အပိုင်းအခြား - အကန့်အသတ် - အလုံး၏အဖြစ် - လုံးသော အခြင်းအရာ - ဟူ သော အဆုံး (=ပရိစ္ဆေဒ၊ ပရိဝဋ္ဋမဘာဝ)။ (ဃ) မရှိခြင်း - မဖြစ်ခြင်း - ဟူသော အဆုံး (=အဘာဝ၊ အနုပ္ပဇန)။ (င) ဟိုမှာဖက်ကမ်း ဟူသော အဆုံး၊ ဘဝ - သံသရာ - အစဉ်- ပြီး - ပြတ် - ရပ် - စဲ - ခြင်းသို့ - ရောက်ရာ - ရောက်ခြင်း - ဟူသော အဆုံး၊ ဒုက္ခအတ္တဝါ - ဆင်းရဲသမုဒ္ဓရာ - ၏ ဟိုမှာဖက်ကမ်းဟူသော အဆုံး (=ပရဘာဂ၊ ပါရိမအန္တ)။ သေ- ဝန္တော ဒုက္ခဿ။ မ၊ ၃။ ၃၁၀။ သံ၊ ၁။ ၃၁၁။ ဥဒါန၊ ၁။ ၁၇၁၊ ၁၇၇။ ဒီ၊ ၁။ ၁၉၆။ ဒီ၊ ၁။ ၁၇၄။ ဝဋ္ဋဒုက္ခကိလေသဒုက္ခဿ အယမေဝ အန္တော အယံ ပရိစ္ဆေဒေါ ပရိဝဋ္ဋမဘာဝေါ ဟောတိ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၂၃၂-၃။ အယမေဝ အန္တောတိ ယော ဣလောကေ ပရလောကေ စ အဘာ- ဝေါ အဝိဇ္ဇမာနတာ အနုပ္ပဇနံ၊ အယမေဝ သကလဿ ဒုက္ခမူလဿ အန္တော ပရိယော- သာနံ။ မ၊ ၁။ ၁။ ၄၂၁။ အယမေဝ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တော အယံ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ယဒိဒံ နိဗ္ဗာနန္တိ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၅၇။ အန္တောတိ ပရိယန္တော။ သံ၊ ၁။

၂။၉၆။ သေဝေန္တော ဒုက္ခဿာတိ ယဒေတံ သဗ္ဗသော ကိလေသဝဋ္ဋာဘာဝတော ကမ္မဝဋ္ဋဿ အပ္ပဝတ္တနံ၊ သော အာယတိံ ဝိပါကဝဋ္ဋဿ ဧကံသေနေဝ အနုပ္ပါဒေါ ဝေ သကလဿာပိ သံသာရဒုက္ခဿ အန္တော ပရိစ္ဆေဒေါ ပရိဝဋ္ဋုမဘာဝေါတိ။ ဥဒါန၊ ၄။၃၃၀။ သေဝေန္တော ဒုက္ခဿာတိ ယဒိဒံ နိဗ္ဗာနံ၊ သော ဝေ သကလဿ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တော ပရိယောသာနံ တာဓိဂမေ သတိ သဗ္ဗဒုက္ခဘာဝတော။ ဥဒါန၊ ၄။၃၅၅။ (အံ၊ ၄။၃။ ၁၃၄-၅-လည်းကြည့်။) ဧကေန (သဗ္ဗပစ္စယသင်္ခယော ဟိ ဒုက္ခဿ ပရဘာဂေါကောဋီတိ ဝုစ္ဆတိ။ ဒီ၊ ၄။၁။၉၆) သဗ္ဗပစ္စယသင်္ခယနတော အသင်္ခတံ နိဗ္ဗာနံ သင်္ခတဘူတဿ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပရဘာဂံ ပရိယောသာနဘူတံ၊ တဿာတ္ထေ ပရဘာဂေါဝ အတ္ထော ယုတ္တောတိ ဒေသေတိ။ သီ၊ ၄။သင်္ခ၊ ၁။၃၉၁။ ပရဘာဂေါ (ဒီ၊ ၄။၃။၁၇၄)တိ ပါရိမန္တော... သော ပန သေဝေန္တော ဒုက္ခဿာတိ ဝုတ္တတ္တာ ဒုက္ခဏ္ဍဿ ပါရိမန္တောတိ အာဟာ "ပရဘာဂေါ"တိ။ ဒီ၊ ၄။၃။၁၉၃။ သေဝေန္တော ဖုဂါနုဿယာနံ... မုသာဝါဒါနံ၊ မ၊ ၁။၁၅၆။ သေဝေန္တောတိ အယံ အဘိနန္ဒနာဒိနံ နတ္ထိဘာဝေါဝ ဖုဂါနုဿယာဒိနံ အန္တော။ မ၊ ၄။၁။၃၇၉။ အယမေဝ အဘိနန္ဒနာဒိနံ နတ္ထိဘာဝကရော မဂ္ဂေါ၊ တပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဘူတံ ဖလံ၊ တနိဿရဏံ ဝါ နိဗ္ဗာနံ ဖုဂါနုဿယာဒိနံ အန္တော အဝသာနံ အပ္ပဝတ္တိတိ အတ္ထော။ မ၊ ၄။၂။၆၀။ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿထ။ သုတ္တနိ၊ ၃။၂။ မ၊ ၄။၂။၂၅။ သဗ္ဗသေဝိမဿ ဒုက္ခဝဋ္ဋဿ အန္တံ ကရိဿထ။ ပရိနိဗ္ဗာနံ ပါပုဏိဿဏာတိ အတ္ထော၊ မ၊ ၄။၂။၁၀၀။ (သုတ္တနိ၊ ၄။၂။၄၇-လည်း ကြည့်။) (၈) အနားဟူသောအဆုံး။ ယောကံယေဝ ဩဒါတံ အန္တေ အာဒိယိတော။ ဝိ၊ ၁။၃၃၁။ အန္တေ အာဒိယိတောတိ သန္တတဿ အန္တေ အနုဝါတံ ဝိယ ဒေသေတော

ဩဒါတံ အလ္လိယာပေတော။ ဝိ၊ ၄။၂။၂၆၃။ ကာယဗန္ဓနဿ အန္တော ဇီရတိ။ ဝိ၊ ၄။၂၇၇။ (၄င်း၊ ၄။၅၄-လည်းကြည့်။) (ဆ) ကောင့်ဟူသောအဆုံး။ အနုဇာနာမိဘိက္ခဝေ ဂဏ္ဍိကဖလကံ အန္တေ အပ္ပေတု။ ဝိ၊ ၄။၂၇၇။ (ဇ) အဖျားဟူသော အဆုံး။ စိဝရံ နိက္ခိပန္တေန ဧကေန ဟတ္ထေန စိဝရံ ဂဟေတွာ ဧကေန ဟတ္ထေန စိဝရဝံသံ ဝါ စိဝရရဋ္ဌံ၊ ဝါ ပမဇ္ဇိတွာ ပါရတော အန္တံ ဩရတော ဘောဂံ ကတွာ စိဝရံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ၊ ဝိ၊ ၃။၅၉။ (ဈ) အဆုံးနှင့် တူသော အခြားမဲ့ကာလ (= အနန္တရကာလ)။ ဝိဋ္ဌန္တ၊ ဖုဋ္ဌန္တ (ဒီ၊ ၄။၃။၇၃။ အံ၊ ၄။၂။၄၄။ မူလ၊ ၄။၃။၃၆။ အနုဋ္ဌိ၊ ၃။၄၇) တို့ကြည့်။ (၂) အပိုင်း အခြား။ (က) အပြီးအဆုံးဟူသောအပိုင်း အခြား။ ဣဒါနိ ပနိမဿ မူလပရိယာယဿ အန္တံ ဝါ ကောဋီ ဝါ န ဇာနာမ။ မ၊ ၄။၁။၅၇။ အန္တန္တိ မရိယာဒံ၊ ဒေသနာယ အန္တံ ပရိစ္ဆေဒန္တိ အတ္ထော။ မ၊ ၄။၁။၁၁၆။ (ခ) တခုနှင့် တခု - တခုနှင့် တခု - ခြားနားသော အပိုင်းအခြား။ ယော ဥဘောန္တေ ဝိဒိတွာန။ အံ၊ ၂။၃၅၁။... ဒေ အန္တေ ဒေ ကောဋ္ဌာသေ ဇာနိတွာ။ အံ၊ ၄။၃။၁၃၂။ သော ဥဘန္တမဘိညာယ။ ..။ သုတ္တနိ၊ ၄။၃၅၊ စူဠနိ၊ ၇။၄၄။ ကော အန္တော (အံ၊ ၂။၃၅၁)တိ အယမေကော ကောဋ္ဌာသော။ အံ၊ ၄။၃။၁၃၂။ ဖဿော ကော အန္တော ဖဿသမုဒယော ဒုတိယော အန္တော၊... သက္ကာယော ကော အန္တော သက္ကာယသမုဒယော ဒုတိယော အန္တော။ မဟာနိ၊ ၃။၉။ စူဠနိ၊ ၄၄။ ဖဿော ကော အန္တောတိ ဖဿော ကေပရိစ္ဆေဒေါ။ မဟာနိ၊ ၄။၁၄၁။ (၃) (ခ) အနက်လည်း ကြည့်။ (၃) အဖို့၊ အစု၊ အပင်း၊ အသင်း။ (= ကောဋ္ဌာသ၊ ဘာဂ၊ ပက္ခ)။ (က) မကပ်ရောက်အပ်သော - မှားသော - အကျင့် - တရား - အဖို့ - အစု၊ ဒွေ'မေ ဘိက္ခဝေ အန္တော ပဗ္ဗဇိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ၃။၁၄။ သံ၊ ၃။

၃၆၈။ ပဋိသန္ဓေ။ ၃၃၀။ ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ အန္တရာ-
 တိ ဒွေ ဣမေ ဘိက္ခဝေ ကောဋ္ဌာသာ။ သံ၊ ၄။
 ၃။ ၃၂၇။ (လာမကကောဋ္ဌာသာ၊ သံ၊ သျှာ)။
 ပဋိသန္ဓေ၊ ၂။ ၂၁၅။ ...ဒွေ ဘာဂါတိ အတ္တော။
 ဘာဂဝစနော ဟေတ္ထ အန္တ-သဒ္ဓေါ။ ပုဗ္ဗန္တေ
 ဉာဏံ အပရန္တေ ဉာဏန္တိ အာဒိသု ဝိယ။
 သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၆၈။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၉၀။ (သံ၊ ဋီ၊ ၂။
 ၅၄၀-လည်းကြည့်။) တေ ဝါ ပန ဥဘော
 အန္တေ အနုပကမ္မာ(ပဋိသန္ဓေ-ဝဂ္ဂ)တိ ဧတ္ထ...
 ဝုတ္တပ္ပကာရေ သဿတုဇ္ဈေဒဝသေန ဒွေ
 ပက္ခေ စ အနုပကန္တာ အနုလ္လိယိတာ ပဟာ-
 ယာတိ အတ္တော။ ပဋိသန္ဓေ၊ ၂။ ၆။ (၄)(ခ)
 အနက်လည်းကြည့်။ (ခ) မရောနော-သီး
 ခြားမြစ်-သော-အန္တ-တရားစု။ စတ္တာရော-
 မေ ဘိက္ခဝေ အန္တာ။ သံ၊ ၂။ ၁၂၈။ အန္တာတိ
 ကောဋ္ဌာသာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၄။ အညမည်
 အသံသဋ္ဌတာဝေန တေ ဂစ္ဆတိတိ အန္တော၊
 ဘာဂေါတိ အာဟ “အန္တာတိ ကောဋ္ဌာသာ”-
 တိ။ သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၅၇။ (ယင်း တရားစု ၄-မျိုး
 ဟူသည်— ၁-သက္ကာယ၊ ၂-သက္ကာယ-
 သမုဒယ၊ ၃-သက္ကာယနိရောဓ၊ ၄-သက္ကာယ-
 နိရောဓေါမိနိပဋိပဒါ-တို့တည်း။ (၂) (ခ)
 အနက်လည်းကြည့်။ (၄) ယုတ်သော၊ စက်
 ဆုပ်-ကဲ့ရဲ့-အပ်သော (=လာမက၊ ကုစ္စိ-
 တ)။ အန္တမိဒံ ဘိက္ခဝေ ဇီဝိကာနံ ယဒိဒံ
 ပိဏ္ဏောလျံ။ သံ၊ ၂။ ၇၆။ ဣတိဝုတ်။ ၂၅၅။
 အန္တန္တိ ပစ္စိမံ လာမကံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။
 ...ဘိက္ခဝေ ဣဒံ ဇီဝိကာနံ အန္တံ ပစ္စိမံ လာမ-
 ကံ၊ သဗ္ဗနိဟိနံ ဇီဝိတန္တိ အတ္တော။ ဣတိဝုတ်။
 ၄။ ၂၇၇။ ပစ္စိမန္တိ နိဟိနံ။ တေနာယ “လာမ-
 ကန္တိ၊ လာမကန္တော ဣဓာမိပ္ပေတော—
 “မိဂါနံ...တယော အန္တာ သမာဂတာ”တိ-
 အာဒိသု ဝိယ။ သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၄၀။ (က) ယုတ်
 သော-သူ-အရာ။ မိဂါနံ သိင်္ဂါလော
 အန္တော၊ ပက္ခိနံ ပန ဝိယသော။ ရေဏှော
 အန္တော ရုက္ခာနံ၊ တယော အန္တာ သမာ-

ဂတာ။ ဇာ၊ ၁။ ၉၀။ (သားကောင်တို့တွင်
 မြေခွေး၊ ငှက်တို့တွင် ကျီးကန်း၊ သစ်ပင်
 တို့တွင် ကြက်ဆူပင်)။ (ခ) ယုတ်သော-
 အကျင့်-တရား-အယုတ်သမီး-မျိုး။ ဣစ္စေတေ
 ဥဘော အန္တာ(ဥဒါနံ ၁၆၇)တိ ကာမသု-
 ခလ္လိကာနုယောဂေါ အတ္တကိလမထာနုယော-
 ဂေါ စ ဣတိ တေ ဥဘော အန္တာ၊ တေ စ
 ခေါ...လာမက ဥပ္ပထဘူတာ စာတိ အန္တာ။
 ဥဒါနံ၊ ၄။ ၃၁၉-၂၀။ ဒွေ အန္တေ(သံ၊ ၄။ ၂။
 ၂၄၇)တိ ဥဘော ကောဋ္ဌိယော၊ ဥဘော
 လာမကပဋိပတ္တိယောတိ အတ္တော။ လာမ-
 ကမ္ပိ ဟိ အန္တောတိ ဝုစ္စတိ “အန္တမိဒံ ဘိက္ခဝေ
 ဇီဝိကာနံ၊ ကောဋ္ဌကော အန္တော”တိ ဝေ-
 မာဒိသု။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါယ ဥပ္ပထဘာဝေန
 အမနိယာ ဂန္တဗ္ဗာ ဉာတဗ္ဗာတိ အန္တာ။
 တတော ဝေ လာမကာ။ အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၂၀။
 အန္တတ္ထော ပန ဣဓ (ဝိ၊ ၃။ ၁၄) ကုစ္စိတဋ္ဌေန
 ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝဇီရံ၊ ၄၀၂။ (၃) (က) အနက်
 လည်းကြည့်။ (ဂ) သမထဝိပဿနာ၏-
 ဆန့်ကျင်ဖက် ဖြစ်သော- ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်
 သောကြောင့် အန္တမည်သော-ယုတ်သော
 တရား-အယုတ်တရား။ (ဃ) ဝိရိယညီမျှ
 ခြင်း၏- ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော- ဆန့်ကျင်
 ဖက်ဖြစ်သောကြောင့် အန္တမည်သော -
 ယုတ်သောတရား - အယုတ်တရား။ (င)
 မဇ္ဈိမပဋိပဒါ၏ - ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော-
 ဆန့်ကျင်ဖက် ဖြစ်သောကြောင့် အန္တမည်
 သော-ယုတ်သောတရား- အယုတ်တရား။
 ဤ (ဂ) (ဃ) (င) အနက်သုံးမျိုးနှင့် စပ်၍
 မေဓကြာလာ အန္တ၏ အဓိပ္ပါယ် အကျယ်ကို
 ဝဇီရံ၊ ၄၀၁-၂-နှင့် ယင်း၏ မှီရာ နေတ္ထိ၊ ၆၅။
 နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၃၅-တို့တွင်ကြည့်။ (၅) အတွင်း
 (=အဋ္ဌန္တရ)။ ဥပရိတော ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ
 ဒေဝေ အန္တော ကရိတာ...။ အဘိ၊ ၁။ ၂၅၃။
 အန္တော ကရိတာတိ အန္တော ပက္ခိပိတာ။
 အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၄၁၇။ န ပကတတ္ထော ဘိက္ခု-

အာသာဒေတဗွေ အန္တော ဝါ ဗဟိ ဝါ။
 ဝိ၊၄။၅၃။ အန္တော ဝါ ဗဟိ ဝါတိ ဝိဟာ-
 ရဿ အန္တော ဝါ ဗဟိ ဝါ။ ဝိ၊၄။၄။၄။
 ဟတစိုက် ဝိဟာတိ ယထာ ဟတစိုက်ော
 အင်္ဂါရာ အန္တန္တေနော ဇောတတိ။ ဒီ၊၄။
 ၂။၁၆၁။ အန္တန္တေနောဝါ အန္တော အန္တော
 ဝေ၊ အပ္ပန္တရတော ဝေါတိ အတ္တော။ ဒီ၊၄။
 ၂။၁၇၂။ အန္တောဇော ဗဟိဇော။ သံ၊၁။၁၃။
 အတ္တတ္တကာယတနဗဟိရာယတနေသု စ
 ဥပ္ပဇ္ဇနတော အန္တောဇော ဗဟိဇောတိ ဝုစ္စတိ။
 သံ၊၄။၁။၄၈။ အပ္ပန္တရန္တော စ အန္တော-သဒ္ဓေါ-
 တိ သကပရိက္ခာရေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ တဏှာ
 “အန္တောဇော”တိ ဝုတ္တာ။ သံ၊၄။၁။၉၂။
 အန္တောသိမာ၊ အန္တောသမာပတ္တိ-စသည်
 လည်း ကြည့်။ (၆) အနံး(=သမိပ)။ သဒ္ဓိံ
 အန္တောဝါသိနာ ဗြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေန။ ဒီ၊
 ၁။၁။ အန္တော ဝသတိတိ အန္တောဝါသိ၊ သမိပ-
 စာရာ သန္တိကာစရာ သိဿောတိ
 အတ္တော။ ဒီ၊၄။၁။၃၆။ အန္တောတိ သမိပေ။
 သီ၊၄။သစ်၊၁။၁၈၄။ ယော ဂါမန္တံ ဩသ-
 ရေယျ၊ ဝဇ္ဇံ နံ ဖုဿေယျ။ ဝိ၊၁။၂၆၃-၄။ ဝိ၊
 ၄။၃၇၉-၆၀။ ဂါမန္တံ ဝါ ဩသရော၊ ဂါမန္တ-
 သေနာသနန္တိအာဒိသု သမိပေ။ အံ၊၄။၃။
 ၁၃၅။ အန္တောပိ သော ဟောတိ ပသန္န-
 စိတ္တော ၊ ပါရံ သမုဒ္ဓဿ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော။ ဇာ၊
 ၁။၂၆၀။ အန္တောပိ သော ဟောတိတိ
 မဟာရာဇ ယော သဟာယော ပသန္နစိတ္တော၊
 သော စိတ္တေန အလ္လိနတ္တာ ပါရံ သမုဒ္ဓဿ
 ဝသန္တောပိ အန္တောယော ဟောတိ၊ ယော
 ပန ပဒုဋ္ဌစိတ္တော၊ သော စိတ္တေန အနလ္လိနတ္တာ
 အန္တော ဝသန္တောပိ ပါရံ သမုဒ္ဓဿ နာမ။
 ဇာ၊၄။၄။၂၁၈။ (၇) စိတ်(=အပ္ပန္တရစိတ္တ)။
 ဤဿ အန္တော ဝသန္တိ...။ မဟာနိ၊၁။၁။
 အန္တော ဝသန္တိတိ အပ္ပန္တရေ စိတ္တေနိဝသန္တိ။
 မဟာနိ၊၄။၅၇။ စရန္တိ လောကေ ပရိဝါ-
 ရသန္တာ၊ အန္တော အသုဒ္ဓါ ဗဟိ သောတ-

မာနာ (သံ၊၁။၇၉။)တိအာဒိသု စိတ္တော။
 ဣတိဝုတ်၊၄။၂၇၇။ (၈) ဝမ်းတွင်း၊ သန္တေ
 ကိန်းအောင်းရာ အမိ၏ ဝမ်းကြာဟိုက်။
 အယံ ဒေဝတာ ဒသ မာသေ အန္တော-
 ဝသနဋ္ဌာနဋ္ဌေန မာတရံ ကုဋိကံ ကတော ...။
 သံ၊၄။၁။၃၆။ အန္တောတိ ကုဋိအပ္ပန္တရေ။
 သံ၊၄။၁။၈။ (၉) သေခြင်း၊ အထ အန္တေန
 ဇောတိ၊သရိရံ သပရိဂ္ဂဟံ။ သံ၊၁။၂၉။ အန္တေ-
 နာတိ မရဏေန။ သံ၊၄။၁။၇၈။ “အန္တေ-
 နာ”တိ ဇိဝိတဿ အန္တော အဓိပ္ပေတောတိ
 အာဟ “မရဏေနာ”တိ။ သံ၊၄။၁။၁၁၈။
 ကာလောန္တော စဝနံ အဝေ။ ဇာနံ၊၄၀၄။
 (၁၀) ပစ္စန္တရာဇ် ဇနပုဒ်၊ တိုင်းစွန်ပြည်
 နား၊ ကျေးလက်တောရွာ။ ကဗ္ဗိ အန္တာ
 စ တေ ဝီတာ။ ဇာ၊၂။၁၅၅။ အန္တာတိ ပစ္စန္တ-
 ဇနပုဒ်၊ ဇာ၊၄။၆။၂၉။ (၁၁) အနက်မဲ့၊
 ပုဒ်ပြည့် (=ပဒပူရဏ)။ ကမ္မန္တ၊ ဝနန္တံ၊
 သုတ္တန္တံ၊ သုပိနန္တံ၊ ဟရိတန္တံ-စသည် ကြည့်။
 (၁၂) ပျက်စီးခြင်း(=ဝိနာသ)။ အနန္တ (၁)
 (စ)အနက် (နေတ္ထိ၊၄။၁၁၉)နှင့် အန္တကရ
 (ဒီ၊၄။၂။၁၆၅)တို့ကြည့်။

အန္တ^၂ (တိ) [အန္တ+အ] (၁) အဆုံးရှိသော။
 အန္တသည်ကြည့်။ (၂) အစွန် အဖျား-
 မြို့ရွာအစွန် အဖျား-၌ တည်သော။ အန္တေ
 ပန္တေ ပရိယန္တေ ။ မဟာနိ၊၃၇၆။ အန္တေတိ
 အန္တမိ ဌိတေ။ မဟာနိ၊၄။၃၉၄။

အန္တ^၃ (န) [အတိ+အ။ အန္တိယတိ ဗန္တိယတိ
 အန္တဂုဏေနာတိ အန္တံ။ နိတိ၊ဇာ၊၆၄။
 (အ[နိ-သံ])အုသိမ်ဖြင့်မြှုပ်ချည်ထားအပ်သော
 အရာ၊ အူခွေ၊ အူမ။ အန္တံ အန္တဂုဏံ ဥပရိယံ
 ကရိသံ(မတ္တလုဂ်)။ ဒီ၊၂။၂၃၃-၄။ ဒီ၊၃။၈၆။
 မ၊၁။၇၂၊၂၄၂။ မ၊၂။၈၄၊၁၈၃။ မ၊၃။၁၃၂၊
 ၂၈၃။ သံ၊၂။၃၂၉။ သံ၊၃။၂၄၃။ အံ၊၂။၂၈၅။
 ခုဒ္ဒက၊၂။ အဘိဝိ၊၈၄၊၂၀၀။ မိလိန္ဒ၊၂၅။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၃၂ (ပေယျာလတွင်ပါ)။ အန္တန္တိ

ပရိသဿ ဒုတ္တိံ သဟတ္တာ၊ ဣတ္ထိယာ အဋ္ဌဝိသ-
တိဟတ္တာ ဧကဝိသတိယာ ဌာနေသု ဩဘဂ္ဂါ
အန္တဝဋ္ဋိ။ အဘိ၊ဌ၊ ၂။ ၂၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၉။
(၃၂-ကောဌာသဉ္စ ပါဝင်သော အမနှင့်စပ်၍
မှတ်ဖွယ်ကို အဘိ၊ဌ၊ ၂။ ၅၇-၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၉။
ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၄၄-၅။ ပဋိသိ၊ ၄။ ၁။ ၇၇-တို့တွင်
ကြည့်။)

အန္တက (ပ) [အန္တ + ကရ + ရ] (၁) လောကနံ
အန္တံ ဝိနာသံ ကရေတိတိ အန္တကော။ ဓာန်၊
ဋီ။ ၄၂။ (၂) အန္တံ ကရေတိတိ အန္တကော၊
မစ္စ၊ ၈။ ၅၇၉။] (၁) ပျက်စီးခြင်းကို ပြုတတ်
သော၊ လူအပေါင်းတို့၏ ပျက်စီးခြင်းကို
ပြုတတ်သော၊ (ဓာန် ဋီ)။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု
တို့၏ ပျက်စီးခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ (သံ၊ ဋီ၊
၁)။ ဝိရာဂ-ဝသော ဂုဏ်တို့၏ ပျက်စီးခြင်း
ကို ပြုတတ်သော၊ (ဒီ၊ ဋီ။ သံ၊ ဋီ၊ ၂။ အံ၊ ဋီ။)
သူး၊ သူယုတ်၊ မာရ်နတ်။ နိဟတော တွမသိ
အန္တက။ ဝိ၊ ၃၊ ၂၇။ သံ၊ ၁။ ၁၀၄။ ထေရီ။
၄၀၀။ အန္တကာတိ လာမက ဟိနသတ္ထ။ ဝိ၊ ၄၊
၃။ ၂၄၇။ ကုသလကမ္မာနံ အန္တံ ကရေတိတိ
အန္တကော။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၀၁။ ကဏော၊ အန္တ-
ကော၊ နမုစိ၊ ပမတ္ထဗန္ဓုတိပိ တဿေဝ နာ-
မာနိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၄၅။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၂၇၄။ အံ၊ ၄၊
၃။ ၂၄၇။ ဝိရာဂါဒိဂုဏာနံ အန္တကရဏတော
အန္တကော။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၅၀။ သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၅၀၅။
အံ၊ ဋီ၊ ၃။ ၂၅၄။ (မ၊ ၁။ ၄၁၅။ ထေရီ၊ ၃၆၇။
အံ၊ ၁။ ၁၄၇။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၁၃၁-တို့လည်းကြည့်။)
(၂) အသက်၏အဆုံးကို ပြုတတ်သော၊ သေ
ခြင်း၊ သေမင်း၊ ယမမင်း၊ အန္တကေနာဓိ-
ပန္နဿ။ သံ၊ ၁။ ၇၂။ ဓမ္မ၊ ၅၄။ ဇာ၊ ၁။ ၃၁၄။
ဇာ၊ ၂။ ၁၅၇။ =မရဏေန အဇ္ဈောတ္တဋ္ဌဿ။
သံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂၇။ =မရဏေန အဘိဘူတဿ။
ဓမ္မ၊ ၄၊ ၂။ ၂၇၁။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၉၄။ =ဇိဝိတန္တ-
ကရေန မစ္စနာ အဘိဘူတဿ။ ဇာ၊ ၄၊ ၄။
၃၉၇။ တဿ မမ အန္တကေန အဓိပန္နဿ
ဝဓိတဿ ကာ နာမ ရတိ။ ဇာ၊ ၄၊ ၆။ ၃၅။

အန္တကော ကရုတေ ဝသံ။ ဓမ္မ၊ ၂၀။ =မရဏ-
သင်္ခါတော အန္တကော ကန္တန္တံ ပရိဒေဝန္တံ
ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော အတ္တနော ဝသံ ပါပေ-
တိတိ အတ္တော။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၃၂။ (ဇာ၊ ၁။
၃၅၁။ ဇာ၊ ၄၊ ၄။ ၄၇၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၆-တို့
လည်း ကြည့်။)

အန္တက (န) [အန္တ + က] အဆုံး၊ ဒီသာ
ဒသဝိဓော လောကေ၊ ယာယတော နတ္ထိ
အန္တကံ။ အပါ၊ ၁။ ၆။ တတ္ထ ကောဌာသေ
ယာယတော ယာယန္တဿ ဂစ္ဆန္တဿ အန္တကံ
နတ္ထိတိ အတ္တော။ အပါ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂၅။

အန္တကရ (ပ) [အန္တ + ကရ + အ] (၁) အဆုံးကို
ပြုတတ်သော၊ သူ။ ဒုက္ခဿန္တကရေ သတ္တာ။
ဒီ၊ ၂။ ၁၀၂။ ဒုက္ခဿန္တကရေတိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ
အန္တကရေ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၁၅၅။ ဒုက္ခဿန္တကရေ
ဟောတိ။ မ၊ ၁။ ၅၇။ သံ၊ ၁။ ၃၉၃။ အံ၊ ၂။
၃၅၀။ အံ၊ ၃။ ၂၉၇။ အဘိ၊ က။ ၃၀။ =သကလ-
ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပရိယန္တံ ပရိဝဋ္ဋမံ ကရေ (ပရိယ-
န္တံ ပရိဝဋ္ဋမကရေ? အံ၊ ၄၊ ၂။ ၁၃၀-နှင့် ယှဉ်
ကြည့်။) ဟောတိ။ အံ၊ ၄၊ ၃။ ၃၀၂။ ပဉ္စာနန္တ-
ကရေ သတ္တာ။ စူဠနိ၊ ၂၂။ အဝသာနံ ကရေ-
တိတိ အန္တကရေ။ စူဠနိ၊ ၄။ ၈၆။ ပဉ္စာနံ
အန္တကရံ အဘိသု။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၁၄၂။ အန္တ-
ကရန္တိ နိဌာနကရံ။ သီ၊ ဋီ၊ သင်၊ ၂။ ၃၁။ (မ၊ ၃။
၃၃၃။ အံ၊ ၁။ ၁၃၀။ ထေရီ၊ ၂၅၇။ သုတ္တနိ။
၂၇၄။ မဟာနိ၊ ၁၁၀-နှင့် ၎င်း ဌ-တို့လည်း
ကြည့်။) (၂) ပျက်စီးခြင်း-အန္တရာယ်-ကို
ပြုတတ်သော၊ သူ။ ရတနန္တကရ (ဇာ၊ ၄၊ ၅။
၄၆၆) ကြည့်။

အန္တကရဏ (န) [အန္တ + ကရဏ] အဆုံးကို
ပြုခြင်း။ အန္တကိရိယာ-ကြည့်။

အန္တကရဏတ္ထ (ပ) [အန္တကရဏ + အတ္ထ] အဆုံး
ကို ပြုခြင်းအကျိုး။ အန္တကိရိယာယာတိ ဝဋ္ဋ-
ဒုက္ခဿ အန္တကရဏတ္ထာယ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊
၂။ ၂၂၁။

အန္တကာလ (ပု) [အန္တ + ကာလ] နောက်ဆုံး -
 သေခါနီး - အချိန်အခါ။ အန္တကာလေ
 မရဏဒုက္ခပနီတာ “ကိုသု ဘဝိဿာမ
 ဣတော စတာသေ”တိ ပရိဒေဝယန္တိ။...
 အန္တကာလေ သမ္ပတ္တေ မရဏမုခေ ပရိဒေ-
 ဝန္တိ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၃၃။

အန္တကိရိယာ (ထိ) [အန္တ + ကရ + ခိရိယ]
 အစွန်း - အပိုင်းအခြား - အဆုံး - ကိုပြုခြင်း။
 သမ္ပာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ။ ဝိ၊ ၂၊ ၂၉။
 ဝိ၊ ၂၊ ၁၇၊ ၁၈၊ ၁၉၊ ၂၀။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၄၉။ ဓမ္မ၊
 ၄၊ ၁။ ၆၀။ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ။ ဒိ၊ ၃၊ ၂၂။
 သံ၊ ၁။ ၁၉၁။ ထေရ၊ ၃၇၀။ ထေရီ၊ ၄၀၂။
 သုတ္တနိ၊ ၃၄၅။ = သကလဿ ဝဇ္ဇဒုက္ခဿ ပရိ-
 ယန္တကရဏတ္ထံ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၂၃၈။ = ဝဇ္ဇဒုက္ခဿ
 စ အန္တကိရိယာယ သံဝတ္တတိ။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၅၂။
 သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၂၆။ ထေရ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၇။ ဒုက္ခဿ
 အန္တကိရိယာယ အန္တကရဏတ္ထံ။ သံ၊ ၄၊ ၁။
 ၂၇၈။ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ အန္တကိရိယာ ပညာ-
 ယေထ။ မ၊ ၁။ ၂၅၀။ အံ၊ ၁။ ၁၄၆။ = အန္တ-
 ကရဏံ ပရိစ္ဆေဒပရိဝဇ္ဇမကရဏံ ပညာ-
 ယေယျ။ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၃၀။ (သံ၊ ၂၊ ၃၁၄။
 အံ၊ ၁။ ၃၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၈။ အဘိ၊ က။ ၂၆၇။
 ဣတိဝုတ်။ ၂၆၆။ သုတ္တနိ၊ ၃၉၁။ သုတ္တနိ၊ ၄၊
 ၂၊ ၂၂၁-တို့လည်း ကြည့်။)

အန္တဂဏ္ဍာဗာဓေ (ပု) [အန္တ + ဂဏ္ဍိ + အာဗာဓ]
 အူထုံးသောအနာ၊ အူထုံးနာ။ ဗာရာဏသေ-
 ယျဿ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ မောက္ခစိကာယ ကိဠ-
 န္ဓဿ အန္တဂဏ္ဍာဗာဓော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၃၊
 ၃၈၆။

အန္တဂဏ္ဍီ (ပု) [အန္တ + ဂဏ္ဍိ] အူအထုံး၊ (ထုံးဖွဲ့
 နေသောအူ)။ ဥဒရစ္ဆဝိ ဥပ္ပါဓေတော အန္တ-
 ဂဏ္ဍိ နိဟရိတော အရိယာယ အဿေတိ။ ဝိ၊
 ၃၊ ၃၈၇။

အန္တဂဏ (ကိ) [အန္တ + ဂဏ] အဆုံးသို့ ရောက်
 သော၊ မဂ်မြင့် သင်္ခါရလောက အဆုံးသို့

ရောက်သော၊ သူ။ ဇာတိဇရာမရဏဿ အန္တ-
 ဂတော အန္တပ္ပတ္တော။ စူဠနိ၊ ၆၄။ ပါရပုတ္တော
 အန္တဂတော အန္တပ္ပတ္တော။ မဟာနိ၊ ၁၆။
 အန္တဂတောတိ မဂ္ဂေန သင်္ခါရလောကန္တံ
 ဂတော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၇၁။

အန္တဂမဏ (ပု) [အန္တ + ဂမဏ] အဆုံးသို့ -
 ရောက်သော - ရောက်ရာ - အခါ။ ယော-
 ဗ္ဗညာဒိနံ ဩသာနေ ဝေ အန္တဂမဏေ
 ဝေ ဝိနာသဏေ ဝေ ဇရာဒိဟိ ဗျာရဓွေ
 အာဟတစိတ္တေ သတ္တေ ဒိသော အရတိ မေ
 အဟောသိ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၇၂။ မဟာနိ၊ ၄။
 ၃၇၇။

အန္တဂုဏ (န) [အန္တ + ဂုဏ] (၁) အူမကြီးကို -
 ဖွဲ့ - ချည် - ထိန်း - ချုပ် - သောအူ၊ အူသိမ်။
 အန္တံ အန္တဂုဏံ ဥဒရိယံ ကရိသံ။...။ ဒီ၊ ၂။
 ၂၃၄။ ဒီ၊ ၃။ ၈၆။ မ၊ ၁။ ၇၂၊ ၂၄၂။ မ၊ ၃။ ၁၃၂၊
 ၂၈၃။ သံ၊ ၂။ ၃၂၉။ သံ၊ ၃။ ၂၄၃။ အံ၊ ၂။ ၂၈၅။
 အံ၊ ၃။ ၃၄၃။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၈၄၊ ၂၀၁။ ခုဒ္ဒက၊ ၂။
 မိလိန္ဒ။ ၂။ အန္တဂုဏန္တံ အန္တဘောဂဋ္ဌာ-
 နေသု ဗန္ဓနံ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
 ၂၇၀။ (အူသိမ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို အဘိ၊
 ၄၊ ၂။ ၅၉၊ ၂၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၀၊ ၃၇၂။ ခုဒ္ဒက၊
 ၄။ ၄၅။ ပရိသံ၊ ၄၊ ၁။ ၇၇။ နှင့် ကာယာနုပဿ-
 နာကျမ်းတို့တွင် ကြည့်။) အန္တမ္ပိ အန္တဂုဏမ္ပိ
 အာဒါယ အဓောဘာဂါ နိက္ခမတိ။ မ၊ ၃။
 ၂၂၄။ အံ၊ ၂။ ၄၉၈။ အန္တဂုဏံ အဘိညေယျံ။
 ပရိသံ၊ ၈။ အန္တဂုဏံ ဇေတံ မမ။ ၎င်း။ ၁၃၀။
 (၂) အူခွေး ယဒိပိ မေ အန္တဂုဏံ နိက္ခမိတော
 ဗဟိ စရေမိလိန္ဒ။ ၃၅၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၀။ အန္တ-
 ဂုဏန္တံ အန္တဘောဂေါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၊ ၁။ ၇၀။

အန္တဂုဏဘာဂ (ပု) [အန္တဂုဏ + ဘာဂ] အူသိမ်
 အပိုင်းအခြား။ ပရိစ္ဆေဒတော အန္တဂုဏ-
 ဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။ ၂၇၀။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၄၅။

အန္တဂူ (ပု) [အန္တ + ဂမု + ဂူ။ နိတိးသုတ္တံ။ ၁၁၁၀-
ကြည့်။] (၁) အဆုံးသို့ ရောက်သော။ သူ။
ဝေဒန္တဂူ (ဥဒါန။ ၈၀) ကြည့်။ (က) ပရိညာ
သုံးပါးတို့ဖြင့် ဆင်းရဲ၏ အဆုံးသို့ ရောက်
သော။ သူ။ (ဘုရား၊ ရဟန္တာ)။ ယဒန္တဂူ ဝေ-
ဒဂူ ယညကာလေ။ သုတ္တနိ။ ၃၄၆။ ယော
ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ တိဟိ ပရိညာဟိ အန္တဂတတ္တာ
အန္တဂူ။ သုတ္တနိ။ ၄၂။ ၁၃၁။ (ခ) အကုသိုလ်
တရားတို့၏ - အဆုံး - အထွတ်အထိပ် - သို့
ရောက်သော။ သူ။ (မာရ်နတ်)။ သော မာ-
ရော ကဏှော အဓိပတိ အန္တဂူ နမုဓိ။
မဟာနိ။ ၃၉၁။ စူဠနိ။ ၁၄၀။ အကုသလာနံ
ဓမ္မာနံ အန္တိဂတတ္တာ အန္တဂူ။ စူဠနိ။ ၄၅။ ၃၄။
(၂) သေခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သော။ သူ။
(မာရ်နတ်)။ မရဏံ ပါပနတော အန္တဂူ။
မဟာနိ။ ၄၁၆။

အန္တဂ္ဂါဟက (တိ) [အန္တ + ဂဟ + ကျ။ ထိဉ္စ
အန္တဂ္ဂါဟိကာ] အစွန်း - အဖို့ - ကို ယူတတ်
သော။ သူ။ ယုတ်သော အဖို့အစုကို ယူတတ်
သော။ သူ။

အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ (ထိ) [အန္တဂ္ဂါဟိကာ + ဒိဋ္ဌိ]
(သဿတ၊ ဥစ္ဆေဒ-တို့တွင် တခုခုသော -)
အစွန်း - အဖို့ - ကို စွဲယူတတ် - စွဲယူစေ
တတ် - သော အယူ၊ အန္တဂ္ဂါဟိက အယူ။
အန္တဂ္ဂါဟိကာ ကြည့်။

အန္တဂ္ဂါဟိကာ (ထိ) [အန္တ + ဂဟ + ကျ။] (သဿ-
တ၊ ဥစ္ဆေဒ-တို့တွင် တခုခုသော -) အစွန်း -
အဖို့ - ကို - စွဲယူတတ် - စွဲယူစေတတ် - သော။
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အန္တဂ္ဂါဟိကာ ဒိဋ္ဌိ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၅၅။ ...
သဿတုစ္ဆေဒသခါတံ အန္တံ ဂဏှာတိတိ
အန္တဂ္ဂါဟိကာ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၈၈။ အန္တဂ္ဂါ-
ဟိကာတိ သဿတုစ္ဆေဒသခါတဿ အန္တဿ
ဂါဟိကာ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၈၀။ ဒသ အန္တဂ္ဂါဟိ-
ကာ ဒိဋ္ဌိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၄၅။ “သဿတော လော-
ကော”တိ အာဒိနာ ဝသေန ပန အန္တဂ္ဂါ-

ဟိကာ ဒိဋ္ဌိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၈၂။ (ဒသ-
သရုပ်ကို ပဋိသံသေတင် ကြည့်။) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-
အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိဝသေန ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိစောဒနာ။
ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၄။ “အန္တဂါ လောကော၊ အနန္တ-
ဂါ လောကော”တိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ
သဿတုစ္ဆေဒသခါတံ အန္တံ ဂဏှာတိတိ အန္တ-
ဂ္ဂါဟိကာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၅၀။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ
ပဟာယ အန္တဂ္ဂါဟိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာ-
ဂတော။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၇၁။ သဿတုစ္ဆေဒသခါတံ
အန္တံ ဂဏှာတိ ဂါဟိယတိတိ ဝါ အန္တဂ္ဂါဟိ-
ကာ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၄၀။ န မိစ္ဆာ-
ဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ န အန္တဂ္ဂါဟိကာယ ဒိဋ္ဌိ-
ယာ သမန္နာဂတော။ ဒီ၊ ၃။ ၃၉။ အန္တဂ္ဂါဟိ-
ကာယာတိ သာယေဝ ဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒန္တဿ
ဂဟိတတ္တာ “အန္တဂ္ဂါဟိကာ”တိ ဝုဇ္ဇတိ၊
တာယ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ၄။ ၃။
၂၃။ အန္တဂ္ဂါဟိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာ-
ဂတော ဟောတိ။ အံ၊ ၁။ ၁၅၃။ ၅၆၂။ အံ၊ ၂။
၁၁၄။ အန္တဂ္ဂါဟိကာယာတိ ဒသဝတ္ထုကာယ
အန္တံ ဂဟေတွာ ဌိတဒိဋ္ဌိယာ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၉။
အန္တဂ္ဂါဟိကာယာတိ သဿတံ ဝါ ဥစ္ဆေဒံ ဝါ
ဂဟေတွာ ဌိတာယ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၄၃။ ဒသ-
ဝတ္ထုကာ အန္တဂ္ဂါဟိကာ ဒိဋ္ဌိ။ စူဠနိ။ ၄၅။
(အာဒိ၊ ၁။ ၃၈၁။ မဟာနိ။ ၃၇။ မဟာနိ ၄။
၁၃၉-တို့လည်း ကြည့်။)

အန္တစ္စိန္န (တိ) [အန္တ + ဆိန္န] အနား - စုတ် -
ပြတ် - သော။ ဥန္တုရခါယိတံ၊ အန္တစ္စိန္နံ၊ ဒသ-
စိန္နံ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၉၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၀။

အန္တဇန (ပု) [အန္တ + ဇန] အတွင်းလူ၊ အတွင်း
သူ၊ အတွင်းသား၊ အစေခံ၊ အမှုလုပ် စသူများ။
သုဿင်္ဂဟိတန္တဇန (ဘေ၊ ၄။ ၅။ ၁၂၃) ကြည့်။

အန္တဇာတက (န) [အန္တ + ဇာတက] အယုတ်
၃-ပါးကို ဟောသော ဇာတ်၊ အန္တဇာတ်။
ဇာတကပါဠိ၊ တိကနိပါတ်၊ ၅-ဝဂ်၊ ၅-ဇာတ်။
ဘေ၊ ၁။ ၈၉။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၇-၈။

အန္တဒ္ဒယ (န) [အန္တ + ဒ္ဒယ] အစွန်း - အယုတ် - တရားနှစ်ပါးအပေါင်း၊ လမ်းမှားဟု သိအပ်သော - အစွန်း - တဖက် - ကျသော - ယုတ်သော - တရား ၂ ပါးအပေါင်း။ အန္တဒ္ဒယမနုပဂမ္မဉ္စဘာဝေန ဂတတ္တာ။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၀၀။ အန္တဒ္ဒယန္တိ “သဿတံ ဥစ္ဆေဒံ၊ ကာမသုခံ အတ္တကိလမထ” န္တိ ဧတံ အန္တဒ္ဒယံ။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၉၇။ တေသံ ယဒဂ္ဂေန တတော အန္တဒ္ဒယတော သံသာရသုဒ္ဓိံ န ဟောတိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၂၀။ အရိယမဂ္ဂေါ စေတ္တ အန္တဒ္ဒယံ အနုပဂမ္မ မဇ္ဈိမာ ပရိပဒါဘူတောဝ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၀၈။ တတ္ထ အန္တဒ္ဒယန္တိ သဿတုစ္ဆေဒံ၊ ကာမသုခအတ္တကိလမထာနယောဂံ၊ လိနုဒ္ဓစ္စံ၊ ပတိဋ္ဌာနာယူဟနန္တိ ဝေပဘေဒံ အန္တဒ္ဒယံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၆။

အန္တဒ္ဒယနိပတိတ (တိ) [အန္တဒ္ဒယ + နိပတိတ] အစွန်း - အယုတ် - တရားနှစ်ပါး အပေါင်း၌ ကျရောက်သော၊ သူ့တထာ ဟိ တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ယထာဘူတာဝဗောဓာဘာဝတော “အတ္ထိ၊ နတ္ထိ” တိ အန္တဒ္ဒယနိပတိတာနံ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန သမ္ပရိတသိတဝိပုဋ္ဌိတမတ္တံ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၉၂။

အန္တဒ္ဒယပဟာန (န) [အန္တဒ္ဒယ + ပဟာန] အစွန်း - အယုတ် - တရားနှစ်ပါးအပေါင်းကို ပယ်စွန့်ခြင်း။ တေန အန္တဒ္ဒယပဟာနေန “မမ ဣဒံ အန္တဒ္ဒယပဟာနံ၊ အဟံ အန္တဒ္ဒယံ ပဟာသိ” ဣမိနာ အန္တဒ္ဒယပဟာနေန သေယျော” တိ အာဒိနာ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနမညနာဝသေန န အမညိံ သု သဗ္ဗမညနာနံ သမ္ပဒေဝ ပဟိနတ္တာ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၂၁။

အန္တဒ္ဒယူပနိဿယ (ပ) [အန္တဒ္ဒယ + ဥပနိဿယ] အစွန်း - အယုတ် - တရား ၂ ပါးအပေါင်းဟူသော အားကြီးသော - မှီရာ - အကြောင်း။ ဧဝံ အန္တဒ္ဒယူပနိဿယေန တဏှာအဝိဇ္ဇာနံ ဒိဋ္ဌိဝစုကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၂၀။

အန္တန္တိ (ပု၊ န) [အန္တ + အန္တ] (၁) အတုင်းအတင်း၊ အတင်းသက်သက်။ ဟတစ္စိကော အင်္ဂါရော အန္တန္တေန ဇောတတိ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၁။ အန္တန္တေန ဝါတိ အန္တောအန္တော ဝေ၊ အပ္ပန္တရတော ဝေါတိ အတ္တော။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂၇။ (တိ) (၂) အစွန်းထက် အစွန်း - အဖျားထက် အဖျား - ကျသော၊ အစွန်း၊ အစွန်း - အဖျား၊ အဖျား - ဖြစ်သော။ ပဗ္ဗတဂဟနာဒိနိ နိဿာယ အန္တန္တေ ဂါမေ ပဟရန္တော ဝါမရိကဘာဝံ ဇာနာပေတွာ အနုပုဗ္ဗေန နိဂမေပိ ဇနပဒေပိ ပဟရတိ။ မ၊ ဌ၊ ၄။ ၇၁။ (၃) အစွန်း၊ အစွန်း၊ အနား၊ အနား။ ပါကိနာ အန္တန္တေန ပရာမသန္တော အာဟ။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၈၄။ အန္တန္တေနာတိ စတုဂ္ဂုဏ်ကတွာ ပညတ္တာယ သဿာဋီယာ အန္တန္တေန။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၉။ (၄) အနီး၊ အနီး၊ နီးရာအရပ်၊ နီးရာအရပ်။ အဂဝန္တံ ဥပသက်မိတွာ အန္တန္တေန ဓရန္တော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၅၉။ ကသ္မာတံ ဥဏှယာဂယံ နိလိယိတံ အသက္ကောန္တိ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာ ဝိယ အန္တန္တေန ဥဇ္ဈာယန္တော အာဟိဏ္ဏသိ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၀။ (၅) အစွန်း၊ အစွန်း၊ နှမ်း၊ နှမ်း။ ဧကံ စက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ နာဘိယာ ဌိတစက္ကဿ နေမိဝရိမဒ္ဒန္တော ဝိယ အန္တန္တေန စရိတွာ...။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၇၅။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၇၇။

အန္တန္တရ (န) [အန္တ + အန္တရ] အူမ၏အကြား၊ အူမအကြား။ အန္တဘောဂ-ကြည့်။

အန္တပဋ္ဌလ (န) [အန္တ + ပဋ္ဌလ] အူမအလွှာ။ ဥဒရံ နာမ ဥဘတော နိပိဋ္ဌိယမာနဿ အလ္လသာဋကဿ မဇ္ဈေ သဉ္စာတဖောဋကသဒိသံ အန္တပဋ္ဌလံ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၀။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၄၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၀။

အန္တပရိယောသာန (န) [အန္တ + ပရိယောသာန] အူမ၏အဆုံး။ ကရိသံ ပဏ္ဏာသယသင်္ခါတေ အဋ္ဌင်္ဂလဝေဠုပဗ္ဗသဒိသေ အန္တပရိယော-

သာနေ ငြိတ်။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၅၄။ အန္တာဝသာန-လည်းကြည့်။

အန္တပူရ (ပု) [အန္တ^၃+ပူရ] အပြင်ပြည်သော၊ အူမ၊ အူသိမ်တို့ဖြင့် ပြည်သော။ အန္တပူရော ဥဒရပူရော။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၉၆။ အန္တပူရောတိ မဟာအန္တအန္တဂုဏေဟိ ပူရော။ သိ၊ ၃၊ ၁။ ၁။ ၃၉၁။ အန္တပူရော ဥဒရပူရော၊ ယကနပေ-
ဌဿ ဝတ္ထိနော။ သုတ္တနိ၊ ၃၀၈။ ဘေ၊ ၄၊ ၁။ ၁၆၃။ အန္တဿ ပူရော အန္တပူရော။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၃၈။

အန္တပုတ္တ (တိ) [အန္တ+ပုတ္တ] အဆုံးသို့ရောက်သော။ အန္တပုတ္တော ကောဋိဂတော။ မဟာနိ၊ ၁၆။ စူဠနိ၊ ၆၄။ အန္တပုတ္တောတိ တမေဝ လောကန္တံ ဗလေန ပတ္တော။ မဟာနိ၊ ၄၊ ၁။ ၇၁။ အန္တဂတ-လည်းကြည့်။

အန္တဗိလ (န) [အန္တ^၃+ဗိလ] အူခေါင်း။ အန္တဗိလေန ဩဂဋိတော ဩဂဋိတော။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၃၁။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၄၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၅၁။

အန္တဘာဂ (ပု) [အန္တ^၃+ဘာဂ] အူမ၏ အပိုင်းအခြား။ ပရိစ္ဆေဒတော အန္တဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နံ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၃၀။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၄၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၉။

အန္တဘောဂ (ပု) [အန္တ^၃+ဘောဂ] အူမ၏ အခွေ၊ အူခွေ။ အန္တဘောဂေ ကေတော အဂ္ဂလန္တေ အာဗန္ဓိတော။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၃၀။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၄၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၅၀။ ပဋိသိ၊ ၄၊ ၁။ ၇၇။ အန္တဂုဏံ အန္တန္တရေ ကေဝိသတိ-
အန္တဘောဂေ ဗန္ဓိတော ငြိတ်။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၅၃။ ကေဝိသတိအန္တဘောဂေတိ ကေဝိသတိယာ ဌာနေသု ဩဘဂေါဘဂေ အန္တမဏ္ဍလေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃၊ ၁။ ၄၄၀။ အန္တဂုဏ-
လည်း ကြည့်။

အန္တဘောဂဌာန (န) [အန္တဘောဂ+ဌာန] အူမ၏ ခွေ၍ ခွေ၍ (အခွေလိုက် အခွေလိုက်) တည်ရာအရပ်။ အန္တဂုဏန္တိ အန္တ-
ဘောဂဌာနေသု ဗန္ဓနံ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၅၀။ အန္တဿ အာဘုဇိတော အာ-
ဘုဇိတော ငြိတပုဗ္ဗေသာ အန္တဘောဂဌာနာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃၊ ၁။ ၃၀၇။

အန္တမန္တ (န) [အန္တ+အန္တ] (၁) အစွန်းထက် အစွန်း- အဖျားထက် အဖျား- ကျသော အရပ်။ အစွန်း၊ အစွန်း- အဖျား၊ အဖျား- ကျသော အရပ်။ သော အန္တမန္တာနေဝ သေဝတိ။ ဒီ၊ ၃။ ၃၊ ၁။ ၄၄။ အန္တမန္တာနေဝါတိ ကောစိ မံ ပဉ္စံ ပုစ္ဆေယျာတိ ပဉ္စာ ဘိတော အန္တ-
မန္တာနေဝ ပန္တသေနာသနာနိ သေဝတိ။ ဒီ၊ ၄၊ ၃။ ၁။ ၇၁။ (တိ) (၂) အစွန်းထက် အစွန်း- အဖျားထက် အဖျား- ကျသော၊ အစွန်း၊ အစွန်း- အဖျား၊ အဖျား- ကျသော။ ပဗ္ဗတ-
ဂဟနာဝိနိ နိဿာယ အန္တမန္တေ ဂါမေ ဖဟရန္တော ဒါမရိကဘာဝံ ဇာနာပေတွာ.....။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၇၀။ အန္တန္တ-လည်း ကြည့်။

အန္တမသော (ဗျ) [အန္တ+ဣမ+သော။ ဣ-ကို အ-ပြု။ ကင်္ခါယော၊ ၁။ ၃၂၅။ ပါရာဂဏ္ဌိ-
သင်္ခါ၊ ၁။ ၂၃၅-တို့ကြည့်။ ဝိ၊ ဓာနိ၌ “အန္တမ-
အန္တ+မ” ဟု ပြသည်။ သက္ကတ-၌ အန္တမ၊ အန္တမ-ဟု ၂-မျိုးပင် ရှိသည်။ အခြားနည်း ရုပ်ပြီးပုံများကို ကင်္ခါယော၊ ၁။ ၃၂၅-တွင် ကြည့်။ (၁) အယုတ်သဖြင့်၊ အယုတ်အားဖြင့်၊ (ပါရာဂဏ္ဌိသင်္ခါ၊ ၁။ ၂၃၅-ကြည့်။) (၂) အဆုံး၌ဖြစ်သော- အဆုံးစွန်- အလွန်ဆုံး- အပိုင်းအခြား အားဖြင့်၊ အောက်- အနိမ့်- ဆုံး အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ အထက်- အမြင့်- ဆုံး အပိုင်းအခြားအားဖြင့်။ အန္တ-
မသော တိရုစ္ဆာနဂတာယပိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၁။ ၃။ ၁၃၄။ အန္တမသောတိ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေ-
ဒေန။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၂၃။ အန္တမသော တဒဟုဇာ-

တပိ ဒါရိကာ။ ဝိ။ ၁၇၄။ ဝိ။ ၂။ ၃။ အန္တ-
မသော ကုန္တကိပိလိကံ ဥပါဒါယ။ ဝိ။ ၃။
၁၃၄။ ဥဒါနာဋ္ဌ။ ၂၅၀။ ခုဒ္ဒကဋ္ဌ။ ၁၄၅။ ဓမ္မ-
လဗ္ဗါ အန္တမသော ပတ္တပရိယာပနမတ္ထမ္ပိ။
ဝိ။ ၅။ ၁၆၀။ ဝိ။ ၂။ ၆၀။ မ။ ၁။ ၃၉၇။ = ပတ္တမ-
ကောဋိယာ။ ဝိ။ ၅။ ၂။ ၁၂၂။ မ။ ၅။ ၂။ ၉၃။
အန္တမသော ကုမ္ဘဒါသိယာပိ။ ဒိ။ ၁။ ၁၅၉။
အန္တမသော မာလာဂဋ္ဌပရိက္ခိတာပိ။ မ။ ၁။
၃၅၅။ = သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန။ မ။ ၅။ ၂။
၂၃၀။ အန္တမသော စတုပ္ပဒမ္ပိ ဂါထံ။ မ။ ၃။
၁၆၇။ အန္တမသော ဂဒ္ဓုဟနမတ္ထမ္ပိ။ မ။ ၃။
၁၆၇။ သံ။ ၁။ ၄၅၅။ အန္တမသော ဂန္ဓောဟန-
မတ္ထမ္ပိ။ အံ။ ၃။ ၁၉၇။ ပါကာရသန္တိံ ဝါ ပါ-
ကာရဝိဝရံ ဝါ အန္တမသော ဗိဇ္ဇာရနိက္ခမန-
မတ္ထမ္ပိ။ သံ။ ၃။ ၁၃၉။ သံ။ ၃။ ၄၁၄။ အန္တမ-
သော အစ္စရာသသံတမတ္ထမ္ပိ။ အံ။ ၁။ ၃၆။
= သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန။ အံ။ ၅။ ၁။ ၃၇၆။
အန္တမသော ပဉ္စာဘိညာ၊ အဋ္ဌ ဝါ ပန သမာ-
ပတ္တိယော။ သံ။ ၅။ ၂။ ၁၀။ အန္တမသောတိ
ဥက္ကံသပရိယန္တံ သန္တာယ ဝဒတိ အဝကံသ-
ပရိယန္တတော။ သံ။ ၅။ ၂။ ၂။ အန္တမသော
(မဟာနိ ၃၁၅)တိ ဟေဋ္ဌိမတော။ မဟာနိ၊
ဋ္ဌ။ ၃၇၄။ (ဒိ။ ၅။ ၁။ ၁၅၄။ မ။ ၅။ ၂။ ၂။ အံ။
၅။ ၁။ ၃၇၆ ဝိမာနဋ္ဌ။ ၁၄၁။ ဓမ္မဋ္ဌ။ ၁။ ၁၀၃။
သုတ္တနိ။ ၅။ ၁။ ၃၂။ ဇာ။ ၅။ ၂။ ၁၁၀-တိလည်း
ကြည့်။)

အန္တရ် (ဗျ) [အနန္တရ်-စသည်ကဲ့သို့ သတ္တမိ အ-
နက်၌ဖြစ်သော နိပါတ်ပုဒ်။ နိတိ၊ သုတ္တ၊ နာ-
ဉ္စဂဝ-ဂဝ-ကြည့်] အတုင်း-မိမိသန္တာန်-၌။
စိတ္တမေဝ အဝံ အန္တရ် ပသာဒေတု။ ဒိ။ ၁။
၁၃၁။ အန္တရန္တိ အဗ္ဘန္တရံ။ ဒိ။ ၅။ ၁။ ၂၆၀။
အဗ္ဘန္တရန္တိ အဗ္ဘတ္တံ သကသန္တာနေ (တိ
အတ္ထော)။ ဒိ။ ၅။ ၁။ ၃၂၉။ သိ။ ၅။ ၁။ ၂။ ၃၁၃။

အန္တရံသ (ပ) [အန္တရ+အံသ] ပုခုံးကြား၊
လက်ပျဉ်နှစ်ခုကြား။ စိတန္တရံသ (ဒိ။ ၅။ ၂။

၄၀။ မ။ ၅။ ၂။ ၂၆၁)၊ ဝိတတန္တရံသ (ဇာ။ ၅။
၇။ ၁၅)တို့ ကြည့်။

အန္တရ် (န) [အတိ+အရ၊ အတိ ဗန္တနေ အရော။
ဓာန်၊ ၅။ ၇၇၁။ အန္တ+ရာ+အ၊ အန္တံ ရတိ
ဒဒါတိ။ ထော။ ၄။ ၅။ ၅။ အန္တရ်၊ အန္တရ်၊
အန္တရာ၊ အန္တရိကာ၊ အန္တရေန တိကို တပျိုး
တစားတည်းထား၍ အတ္ထုဒ္ဓါရ ပြုလုပ် ဖွင့်
ဆိုကြသည်။ ဒိ။ ၅။ ၁။ ၃၅။ အံ။ ၅။ ၂။ ၉၇။
ဥဒါနာဋ္ဌ။ ၁၄၆။ ဣတိဝုတ်၊ ၅။ ၂၆၁။ စရိယာ၊
ဋ္ဌ။ ၁၆။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၆၂။ အံ။ ၅။ ၂။ ၉၂-စသည်
နှင့် ဓာန်၊ ဓာန်၊ သျှ၊ သစ်၊ ၀၀၂-တို့ကြည့်။]

(၁) အလယ်၊ အကြား၊ ကြား၊ (=ဝေမဇ္ဈ)။
န ငွေကမန္တရံ န ခဏ္ဍမန္တရံ န မုသလမန္တရံ။
ဒိ။ ၁။ ၁၅၇။ ဒိ။ ၃။ ၃၃။ အံ။ ၁။ ၃၀၀။ အဘိ၊ ပ။
၁၆၃။ န ငွေကမန္တရန္တိ ဥမ္မာရံ အန္တရံ ကတော
ဒိယျမာနံ န ဂဏှာတိ။ ဒိ။ ၅။ ၁။ ၂၆၂။ အံ။ ၅။
၂။ ၂၄၅။ အဘိ၊ ၅။ ၃။ ၀၂။ အန္တရန္တိ ဥဘိန္န-
မန္တရာဋ္ဌံ သိ။ ၅။ ၁။ ၂။ ၃၅၅။ (က) ကြား-
နေရာ - အရပ် - ဌာန။ ယမကသာလာန-
မန္တရေ။ ဝိ။ ၅။ ၁။ ၄။ ယမကသာလာနမန္တ-
ရေတိ ယမကသာလာနံ ဝေမဇ္ဈေ။ သာ-
ရတ္ထ။ ၁။ ၂။ ဒိန္တံ ထနာနမန္တရေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၃၅၃။ ဒိန္တံ ထနာနမန္တရေတိ ထနပ္ပဒေ-
သာနံ ဝေမဇ္ဈေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၅။ ၁။ ၄၄၀။ ကိ-
တေ ဣဒံ ဦရနမန္တရသ္မိံ။ ဇာ။ ၂။ ၃၂။ ဇာ။ ၅။
၅။ ၂၀၇။ (ခ) ကြားကာလ။ ယံ တေသ္မိံ
အန္တရေ ဘာသတိ လပတိ နိဒ္ဒိသတိ။ ဣတိ-
ဝုတ်။ ၂၇၆။ ယံ တေသ္မိံ အန္တရေတိ ဣမာသံ
ဒိန္တံ သဥပါဒိသေသအနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာ-
တူနံ ဝေမဇ္ဈေ ပဉ္စဝတ္ထာလိသဝသပရိမာဏေ
ကာလေ။ ဣတိဝုတ်၊ ၅။ ၃၅၀။ ဧတ္တန္တရေ ယံ
စရိတံ။ စရိယာ။ ၃၀၅။ တေသ္မိံ အန္တရေ
ဝေမဇ္ဈေတိ အတ္ထော။ စရိယာ။ ၅။ ၁၆။ ဝိပါ-
ကံ ဒိသမန္တရံပေတ။ ၁၃၄။ ဒိသအန္တရံ ဒိသ-
ကာလန္တိ အတ္ထော။ ပေတဋ္ဌ။ ၄၀။ ဥဘိန္န-
မန္တရေ ယံ ဝုတ္တံ။ ဝိ။ ၅။ ၁။ ၁၄။ ဒိ။ ၅။ ၁။ ၁၇။

(အဘိဋ္ဌာန၊ ၁၁၉-လည်း ကြည့်)။ အန္တရေတိ အန္တရဗ္ဗေ၊ ဝေမဇ္ဈေတိ အတ္တော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၆၇။ ဥဘိန္နမန္တရေတိ ဒွိန္နံ ဝစနာနမန္တရဗ္ဗေ ဝေမဇ္ဈေ။ သိ၊ ဝိ၊ သစ်၊ ၁။ ၈။ (ဂ) ကြားခဏ။ ယာဝတကေန အန္တရေန စမ္ပံ ဂတာဂတံ ကရိယတိ။ မ၊ ၂။ ၃။ ယာဝတကေန အန္တရေနာတိ ယတ္ထကေန ခဏေန။ မ၊ ၄။ ၁။ ၅။ ဣဓ အန္တရ-သဒ္ဓေါ “ဝိဇ္ဇန္တရိကာယာ” တိ အာဒိသု ဝိယ ခဏတ္ထောတိ အာဟ “ယတ္ထကေန ခဏေန” တိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၄။ (၂) အပေါက်၊ (=ဝိဝရ)။ (က) အပေါက်၊ အကြား၊ အခေါင်း။ အဋ္ဌိကာနံယေဝ အန္တရဝသေန ဝိဝရတော ဝေတ္ထပေတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၈၆။ အန္တရဝသေနာတိ အညမညဿ အန္တရဝသေန သုသိရဝသေန စ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၁၃။ (ခ) အပေါက်အလမ်း၊ အခွင့်၊ (=ဩကာသ)။ ဇီဝိတနာသကာဗာဓုပ္ပတ္တိယာ အန္တရံ အဒေတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၃။ အန္တရန္တိ ဝိဝရံ၊ ဩကာသောတိ အတ္တော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၄။ (ဂ) အပေါက်အစ၊ အနာအဆာ၊ အပြစ်။ ဣသိနမန္တရံ ကတာ။ ဇာ၊ ၁။ ၅၇။ အန္တရံ ကတာတိ ဆန္ဒာဂတိဝသေန ဝိဝရံ ကတာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၈။ တာ တဿာ အန္တရံ ပရိယေသိသု။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၇၈။ ကေသဝစ္ဆရံ အန္တရန္တရာ ဝိမံသန္တာပိဿ အန္တရံ န ပဿိသု (နေဝ အန္တရံ ပဿိသု)။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၆-၇-၈-၉။ အန္တရဂဝေသိလည်း ကြည့်။ (၃) အကြောင်းအရာ၊ (=ကာရဏ)။ တန္တရံ ကော ဇာနေယျ အညတြ တထာဂတေန။ အံ၊ ၂။ ၃၀၇။ တံ အန္တရံ တံ ကာရဏံ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၅။ (အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၃-လည်း ကြည့်)။ ဧတ္ထကေန ဝါ ဧတ္ထကေန ဝါ အန္တရေန။ ဝိ၊ ၄။ ၂၂။ အန္တရေနာတိ ကာရဏေန။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၈၀။ ဝဇီရ၊ ၅၂၀။ မဉ္ဇူ တဉ္စ ကိမန္တရံ။ သံ၊ ၁။ ၂၀၃။ ကိမန္တရန္တိ ကိ ကာရဏံ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၉။ န တုံ အဿတ္ထ ဇာနာသိ။ မမ

စောရဿ စန္တရံ။ ဇာ၊ ၁။ ၉၉။ မမ စောရဿ စန္တရန္တိ မမ စ စောရဿ စ ကေတော အဝသနကာရဏံ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၃။ မနဿာ တံ အန္တရံ အဇာနန္တော။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၉။ တေသံ သဒ္ဓါနံ အန္တရံ ကထေတွာ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၂။ တံ အန္တရံ ကောစိ န ဇာနာတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၈၁။ (၄) စိတ်။ ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပါ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၄၁။ သုတ္တနိ၊ ၂၈၀။ ဥဒါန၊ ၁၀၀။ = ယဿ စိတ္တေ ကောပါ န သန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၀။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၉။ ဘယမန္တရတော ဇာတံ။ အံ၊ ၂။ ၄၇၁။ ဣတိဝုတ်၊ ၂၅၂။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၅၂။ အပ္ပန္တရေ အတ္တနော စိတ္တေယေဝ ဇာတံ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၆၃။ မဟာနိ၊ ၄။ ၅၈။ အန္တရတောတိ အပ္ပန္တရတော စိတ္တတော ဝါ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၆၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၆။ ယဿ အရိယပုဂ္ဂလဿ အန္တရတော အပ္ပန္တရေ အတ္တနော စိတ္တေ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၄၆။ အတ္တန္တရ (၁) အနက်၊ အနုဂတန္တရ၊ အာမိသန္တရ၊ ကောပန္တရ၊ ဒေါသန္တရ၊ နိရန္တရ-တို့လည်း ကြည့်။ (၂) အတင်း။ အန္တရံ၊ အန္တရာ၊ အန္တရေ-တို့နှင့် ယှဉ်ကြည့်။ ဘိက္ခုနံ အန္တရံ ပဝိသိတွာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၆၀။ စောရာနံ သိမန္တရံ (အန္တရံ၊ ဣ) ပါပုဏိ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၉။ မိဂါနံ အန္တရေ ဩလောကေန္တိ။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၀။ မေဏ္ဍာနံ အန္တရံ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၇၀။ ကစ္ဆန္တရ၊ ကောသန္တရ၊ ဝိသန္တရ၊ ပလိကန္တရ၊ ဝနန္တရ၊ ဝိသိသန္တရ၊ သန္တရ၊ ဟဒယန္တရ-တို့လည်း ကြည့်။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၆၀။ အထူးကွဲပြားခြင်း၊ အသီးအခြား။ ကိ ပနေတ္ထ မဟာရာဇ အန္တရံ ကော ဝိသေသော ကုမုဒတဏှိကာယ စ သာလိနဉ္စာတိ။ မိလိန္ဒ။ ၂၈၃။ အာယတနန္တရ၊ ဣန္ဒြိယန္တရ၊ ခန္ဓန္တရ (မူလဒီ၊ ၁။ ၁၈။)၊ ဇာတုန္တရ (အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂။) စသည်လည်း ကြည့်။ ဘူမန္တရ-ပရိစ္ဆေဒ (အဋ္ဌသာ၊ သ၊ ၁။ ၂၆) လည်း ကြည့်။ (၇) အနီး။ (=သမိပ)။ ပရိသန္တရဂတ (သိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃၅၅) ကြည့်။ (ဂ) အခြား၊ တပါး။ ကမ္မန္တရ (မူလဒီ၊ ၁။ ၂၃) ကြည့်။ (၈) အကြား

အလပ်။ (၁၀) ခြားဆီးခြင်း၊ ကွယ်ခြင်း၊
အနန္တရ (၂) အနက်ကြည့်။ (၁၁) ကင်း
ခြင်း၊ နောက်ဆုံး နောက်၏ ပုံစံများကို ခန့်၊
သျှ၊ သစ်။ ၈၀၂ တွင်ကြည့်။

အန္တရ (တိ) [အန္တရ+က။ (၂) အန္တရ
(အလယ်၌) ဘဝ အန္တရံ။ ခန့်၊ ၂၉၂။
(အန္တရ-သံ)] (၁) အတွင်း၌-စိတ်၌-
ဖြစ်သော။ တိရိယံ သတ္တန္တရာတိ အပ္ပန္တရိမေန
မာနေန။ ဝိ၊ ၁။ ၂၂။ အန္တရာတိ ဣဿ ပန
အယံ နိဗ္ဗေသော “အပ္ပန္တရိမေန မာနေနာ”-
တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၄။ ဘိက္ခု သိနာတော အန္တရေန
သိနာနေန။ မ၊ ၁။ ၄၇။ အန္တရေန သိနာနေနာတိ
အပ္ပန္တရေန ကိလေသဝဋ္ဋာနသိနာနေန။ မ၊ ၄။
၁။ ၁၈၁။ စိတ္တကတတ္တာ အပ္ပန္တရေန။ မ၊ ၄။ ၁။
၂၈၀။ သမ္ပသထ နော တုဗ္ဗေ ဘိက္ခဝေ အန္တရံ
သမ္ပသံ (အန္တရာ သမ္ပသနံ၊ သံ။)။ သံ၊ ၁။ ၃၃၀။
အန္တရံ သမ္ပသန္တိ အပ္ပန္တရံ ပစ္စယသမ္ပသနံ၊ သံ၊
၄။ ၂။ ၁၁၀။ (အပ္ပန္တရန္တိ အဇ္ဈတ္တံ။ သံ၊ ၄။ ၂။
၁၂၀။ ဗာဟိရေန နဟာနေန အဇ္ဈတ္တံ နဟာ-
နံ။ သံ၊ ၃။ ၃၄၁-နှင့် ယှဉ်ကြည့်။) အနုပဟစ္စ
အန္တရံ မံသကာယံ အနုပဟစ္စ ဗာဟိရံ မံသ-
ကာယံ။ မ၊ ၃။ ၃၁၈။ (အန္တရကိလေသ-လည်း
ကြည့်။) စိတ္တမေဝ ဘဝံ အန္တရံ ပဿာဒေတု။
ဝိ၊ ၁။ ၁၃၁။ အန္တရန္တိ အပ္ပန္တရံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၈။
အပ္ပန္တရန္တိ အဇ္ဈတ္တံ၊ သကသန္တာနေတိ
အတ္တော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၈။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃၁၃။
အန္တရံ လည်းကြည့်။ အဝိတဗ္ဗံ အဿ အန္တရေန
သန္တဓမ္မေန။ ဇော၊ ၄။ ၅။ ၄၅၉ (ဣမ္မကံ)။
အန္တရာအမိတ္တ-လည်းကြည့်။ (၂) အကြား-
ခြားကွယ်ခြင်း - ရှိသော။ တေန သဒ္ဓေန
ဓမ္မကထာ အန္တရာ အဟောသိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁။
အန္တရာ အဟောသိတိ အန္တရိတာ အဟောသိ
ပဋိစ္စန္ဒာ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၅၆။ ဧတေ အန္တရ-သဒ္ဓေါဗျဝ-
ဓာနတ္ထောတိ အာဟ “အန္တရိတာ အဟောသိ
ပဋိစ္စန္ဒာ” တိ။ တေန သဒ္ဓေန ဓမ္မကထာ ဗျဝ-
ဓာနာ ဟောတိတိ အတ္တော။ ပါစိတိယော၊

၂။ ၄၇။ (န) (၃) အဝတ်ပုဆိုး။ (က)
ခါးဝတ်သင်းပိုင်။ သန္တရတ္တရပရမ (ဝိ၊ ၁။
၃၁၆။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၉။ သာရတ္ထ ၂။ ၄၀၃။)
ကြည့်။ (ခ) အပေါ်ဝတ်၊ ကိုယ်ရံ၊ ခြုံထည်။
ပိတန္တရ (ဝိမာန။ ၅၂။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၅၁။ ဣတိ-
ဝတ်၊ ၄။ ၂၆၀-၁။) ကြည့် အန္တရသာဓက-နှင့်
အန္တရာ (၂) အနက်လည်းကြည့်။

အန္တရ (ဗျ) [အန္တ+ရာ+အ၊ (အန္တရ-သံ)]
အတွင်း။ အန္တရယရ-စသည်ကြည့်။ ဤအန္တ-
ရံ သည် အန္တောနိပါတ်နှင့် အနက်တူဖြစ်
သည်။

အန္တရကထာ (ထိ) အန္တရာကထာ-နှင့်အနက်တူ။
၎င်းကြည့်။

အန္တရကပ္ပ (ပု) [(၁) အန္တရ+ကပ္ပ။ ဧကော
အန္တရကပ္ပေါ နာမ “ကပ္ပဿ မဟာကပ္ပဿ
အန္တရော အပ္ပန္တရော၊ တဿ ဝါ အန္တရော
ကပ္ပေါ တဒေကဒေသတ္တာ” တိ ကတွာ။ မဏိ-
မဉ္ဇူ၊ ၂။ ၂၂။ (၂) အန္တရာ+ကပ္ပ။ ကပ္ပဝိနာ-
သော ကပ္ပေါ ဥတ္တရပဒလောပေန၊ အန္တရာဝ
ကပ္ပေါ အန္တရကပ္ပေါ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၀။] (၁)
(အသင်္ချေယျကပ်၏-) အတွင်း-အကြား-၌
ဖြစ်သော ကပ်ကာလ၊ အန္တရကပ်။ (အသင်္ချေ-
ယျကပ်၏ ၆၄-မှ ၁ ဖြစ်သော ကာလအပိုင်း
အခြား။) ဝုဠိပဋိပဒါ ဝုဠန္တရကပ္ပေါ ဆဋ္ဌာဘိဇာ-
တိယော။ ဒီ၊ ၁။ ၅၀။ မ၊ ၂။ ၁၇၇။ သံ၊ ၂။ ၁၇၃။
ဝုဠန္တရကပ္ပေါတိ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ စတုသဋ္ဌိ
အန္တရကပ္ပေါ နာမ ဟောန္တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၇။ မ၊
၄။ ၃။ ၁၆၀။ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေတိ ဧကသ္မိံ မဟာ-
ကပ္ပေ။ တတ္တာပိ စ ဝိဝဋ္ဌဋ္ဌာယံသညိတေ
ဧကသ္မိံ အသင်္ချေယျကပ္ပေ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၄။
ယော ပန ဝုဠိက္ခကာလေ ဝါ ပရိဟိနသမ္ပတ္တိ-
ကာလေ ဝါ အန္တရကပ္ပေ ဝါ မနုဿေသု
နိဗ္ဗတ္တတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၂။ အန္တရကပ္ပေတိ
ပရိယောသာနပ္ပတ္တေ အန္တရကပ္ပေ။ အံ၊ ၄။ ၂။
၁၀၇။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၅၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၄၉၊ ၅၃။

အနုဋီ၊ ၂။ ၂၂၇။ ဝိဘာဝိနီ။ ၁၆၈။ တို့လည်း
ကြည့်။) အသင်္ချေယျကပ္ပ၊ မဟာကပ္ပ-တို့
လည်းကြည့်။ (၂) အကြားကာလ၌ ကပ္ပ၊
ပျက်ခြင်း၊ ဝိဝဋ္ဌာယိခေါ် အသင်္ချေယျကပ္ပ
တစဝယ် ကြားကာလ၌-သတ္တဝါတို့ သေ
ကြေ-ကပ္ပ၊ပျက်-ခြင်း၊ အန္တရကပ္ပ။ (ယင်း
သည် ဒုတ္တိက္ခန္တရကပ္ပ၊ ဧဝကန္တရကပ္ပ၊ သတ္တန္တရ
ကပ္ပ ဟူ၍ ၃-မျိုးရှိသည်။ အကျယ်ကို ဒီ၊ ၄။ ၃။
၃၈။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၃၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၅၄-၅-တို့တွင်
ကြည့်။) သတ္တန္တရကပ္ပေါတိ သတ္တေန အန္တရ-
ကပ္ပေါ။ သံဝဇ္ဇကပ္ပံ အပတွာ အန္တရာဝ
လောကဝိနာသော။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၃၈။

အန္တရကရဏ (န) [အန္တရ+ကရဏ] အကြား-
ခြားသည်-ကိုပြုခြင်း၊ ခြားစေခြင်း။ အယ်
ပံ နိဿာယ အန္တရကရဏံ လဘတိ။ ဒီ၊ ၄။
၁။ ၂၉၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၉။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၅။
အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၈၂။ အန္တရန္တိ ဥဘိန္ဒမန္တရာဋ်။
သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃၅၅။

အန္တရကိလေသ (ပု) [အန္တရ+ကိလေသ] စိတ်
၌ဖြစ်သောကိလေသာ၊ အတွင်း၌ဖြစ်သော
ကိလေသာ။ သဗ္ဗံ အန္တရကိလေသမေဝ
(အန္တရာကိလေသမေဝ၊ သိ-မူကွဲ) သန္တာယ
ဝုတ္တံ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၂၄၂။ အန္တရကိလေသမေဝါ-
တိ အန္တရေ စိတ္တေ ဇာတတ္တာ သတ္တသန္တာ-
နန္တောဂေတာယ အတ္တန္တရဘူတကိလေသ-
မေဝ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၄၂၆။

အန္တရခဋက (န) [အန္တရ+ခဋက] ကြားခဲဖွယ်၊
ယာဂုန့် နေ့ဆွမ်းအကြား-ကိုက်စားရသော
မုံ၊ သစ်သီးစသော အစာ-အဆာပြေစား
သော သွားရည်စာ။ တေသံ အန္တရခဋကံ
ခါဒိတွာ နိသိန္နကာလေ။ ဇေ၊ ၄။ ၁။ ၄၁၉-၂၀။

အန္တရဂင်္ဂါ (ထိ) [အန္တရ+ဂင်္ဂါ] မြစ်၏အတွင်း
ဖက်၊ မြစ်အတွင်းမှီး။ အန္တရဂင်္ဂါယ ပန
မဟာဝါစကာလဥပါသကော နာမ အဟော-
သိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၈။

အန္တရဂမန=အန္တရာဂမန (န) [အန္တရ+ဂမန။
အန္တရာ + ဂမန] အကြား၌ သွားခြင်း၊
အကြား အကြား၌ သွားခြင်း။ သေ ကိရ
ရာဇာ ဒိဝသဿ တိက္ခတ္တံ၊ ဘဂဝတော
ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ၊ အန္တရာဂမနာနိ ဗဟုနိပိ
ဟောန္တိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၃။ အန္တရဂမနာနိတိ
တိက္ခံ နိရန္တရဂမနာနံ အန္တရန္တရာ ဂမနာနိ။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၉။

အန္တရဂဝေသိ (တိ) [အန္တရ+ဂဝေသိ] အပေါက်
အစ - အပြစ်-ရှာတတ်-ရှာလေ့ရှိ-သော-
သူ။ ရန္တမေသိတိ အန္တရဂဝေသိ။ မဟာနိ၊ ၄။
၂၄၇။

အန္တရဂါပ (ပု) [အန္တရ+ဂါပ] ရွာတွင်း။
အန္တရသရ-ကြည့်။

အန္တရသရ (န) [အန္တရ+သရ] (၁) အိမ်၏
အတွင်း၊ အိမ်တွင်း။ သော အန္တရသရံ ပဝိ-
သန္တော န ကာယံ ဥနာမေတိ။ ။ မ၊ ၂။
၃၃၈။ ဟေဋ္ဌာ မဟာသကုလုဒါယိသုတ္တေ
ဣန္ဒဝီလတော ပဋ္ဌာယ အန္တရသရံ၊ ဣဓ
ဆရဥပ္ပာရတော ပဋ္ဌာယ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မ၊ ၄။
၃။ ၂၆၆။ အန္တောဂါမေ ဝါ... ဗဟိဝိဟာရေ
ဝါ အန္တရသရေ ဝါ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၅၈။ အန္တရ-
သရန္တိ ကတ္တမိ နဂရဒ္ဓါရဿ ဗဟိဣန္ဒ-
ဝီလတော ပဋ္ဌာယ အန္တောဂါမော ဝုစ္ဆတိ၊
ကတ္တမိ ဆရဗ္ဗာရတော ပဋ္ဌာယ အန္တော-
ဂေဟံ၊ ဣဓ ပန “အန္တောဂါမေ ဝါ”တိ ဝိသုံ
ဝုတ္တတ္တာ “အန္တရသရေ ဝါ”တိ အန္တောဂေဟံ
သန္တာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၃။
ဂါမေယေဝ ဝါ အန္တရသရေ ဝါ ပဋိက္ကမနေ ဝါ
ဘုဉ္ဇိတွာ အာဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၆၀။ အန္တရ-
သရေတိ အန္တောဂေဟေ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၃။
ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၀၂။ သဇေပိ ဂါမဒ္ဓါရေ ဝါ
ဝိထိယံ ဝါ စတုက္ကေ ဝါ အန္တရသရေ ဝါ
သိက္ခူ ဒိသ္မာ...။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၈၉၉။ အန္တရ

သရေတိ အန္တောဂေဟေ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၀၆။
 “န ပလ္လတ္ထိကာယ အန္တရသရေ နိသိဒ္ဓိဿာမိ-
 (ဝိ၊ ၂။ ၂၄၇)”တိ ဧတ္ထ အန္တောနိဝေသနံ
 အန္တရသရံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃။ အန္တရသရံ
 အန္တောနိဝေသနံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၀။ (၂) ရွာ၊
 ရွာတွင်း။ အညတရော ဘိက္ခု အတ္တဂ္ဂေ
 အန္တရသရေ အာသနံ ပညာပေန္တော။ ဝိ၊ ၁။
 ၁၀၀။ တိတ္ထံ စိဝရာနံ အညတရံ စိဝရံ အန္တရ-
 သရေ နိက္ခိပိတုံ။ ဝိ၊ ၁။ ၃။ ၆။ အန္တရသရေ
 နိက္ခိပိတုန္တိ အန္တောဂါမေ နိက္ခိပိတုံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။
 ၃၀၇။ အန္တရသရေတိ အန္တရေ သရာနိ ဧတ္ထ၊
 တေဿာတိ ဝါ အန္တရသရန္တိ လဒ္ဓေါဟာရေ
 ဂေါစရဂါမေ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၄၅။ အန္တရန္တရာ-
 သရမေတ္တာတိ အန္တရသရန္တိ ဂါမော ဝုတ္တော။
 ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၆၁။ (ဝိ၊ ၂။ ၂၄၀-၇။ ဝိ၊ ၃။ ၅၁၊
 ၁၄၇။ ဝိ၊ ၄။ ၃၁၃၊ ၃၇၀။ မ၊ ၂။ ၂၀၀။ သံ၊ ၁။
 ၂၅၉။ အံ၊ ၃။ ၄၁၉။ ဥဒါန၊ ၇၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
 ၁၉-တို့လည်း ကြည့်။ အန္တရသရအပွင့်ကို
 မ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၆။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၀။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၅။ ကခါ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၂၊ ၄၃၇-တို့
 တွင်လည်း ကြည့်။) (၃) ရွာအတွင်း ခရီး
 လမ်းမ။ ပိစ္ဆာယ ပဝိဋ္ဌံ အန္တရသရေ သမ္မာ-
 ပုဏိတွာ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၉။

အန္တရသရဒ္ဒါရ (န) [အန္တရသရ+ဒ္ဒါရ] ရွာ
 တံခါး။ အန္တရသရဒ္ဒါရေ ဒသဗလံ ခိသ္တာ....။
 ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၄။ (ဘေ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၆-၌ အန္တရ-
 ဒ္ဒါရ-ဟု ရှိသည်။ ၎င်းလည်း ကြည့်။)

အန္တရသရပုဗ္ဗေသန (န) [အန္တရသရ+ပုဗ္ဗေ-
 သန] ရွာတွင်းသို့ဝင်ခြင်း။ အန္တရသရပု-
 ဝေသနေ ဝုဇာနံ ပဌမတရံ ပဝိသတိ။
 ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၂၀၇။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၄။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။ ၁၇-လည်း ကြည့်။)

အန္တရစက္က (န) [အန္တရ+စက္က၊ (အန္တရစကြ-
 သံ)] အခြားတပါးသော-ခွေးသားကောင်
 တို့၏လက္ခဏာအတတ်မှတပါးသော-ကြန်-

အင်-လက္ခဏာ-အတတ်။ သာစက္ကံ မိဂ-
 စက္ကံ အန္တရစက္ကံ မိဿကပ္ပိဒံ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၇၇။
 (ဝှဟတ်သံဟိတာကျမ်း၊ ကု-အဓိပ္ပာယ်နှင့်
 ယှဉ်ကြည့်။)

အန္တရစရ (ပု) [အန္တရ+စရ] အတွင်း-အနီး-
 ထံပါး-၌ သွားလာကျက်စားသော၊ အတွင်း
 ကျကျ - ယုံကြည်ရသူ မဟုတ်သော်လည်း
 ယုံကြည်ရသူကဲ့သို့-ပြုတတ်သောသူ။ အိမ်
 တွင်းရန်သူ၊ အတွင်းသူလျှို၊ လူယုယုသတ်
 သမား။ အဋ္ဌော အန္တရစရော ဝဇကော
 ဥက္ခိတ္တာသိကော ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အန-
 ဗန္ဓော ယတ္ထေဝ နံ ပဿိဿာမိ။ သံ၊ ၂။
 ၃၇၁။ အမဇ္ဈေဟိ ဝုတ္တေန ရညာ ပရိယေ-
 သိတွာ ပေသိတော အန္တရစရော ဝဇကော။
 သံ၊ ၄။ ၃။ ၅၆။ အန္တရစရောတိ အန္တရံ စရော
 သုခသတ္တု ဝိဿာသယာတိ။ တေနာဟ
 “ဝဇကော”တိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၆။

အန္တရဋ္ဌာလက (ပု) [အန္တရ+အဋ္ဌာလက]
 အကြား အကြား၌ ဆောက်ထားအပ်သော
 ပြအိုး။ အတွင်း-ပြအိုး-ပစ္စင်၊ တထာ
 အနုပါကာရဉ္စ ဌာရဋ္ဌာလကေ အန္တရဋ္ဌာလကေ
 ဥဒကပရိခံ ကဒ္ဓမပရိခံ သုက္ကပရိခန္တိ တိဿော
 ပရိခါယော ကာရေသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၂၃၄။

အန္တရဋ္ဌက (တိ) [အန္တရ+အဋ္ဌ+က] ကြား
 (အကြား)၌ ရှစ်ခုသော၊ ကြား (အကြား)၌
 ဖြစ်သော ရှစ်ခုအပိုင်းအခြား အရေအတွက်
 ရှိသော။ (ဤ အန္တရဋ္ဌက-ပုဒ်ကို သက္ကတ
 ကျမ်းလာ အဋ္ဌကော (အမုကော) ပုဒ်နှင့်
 နှိုင်းယှဉ် သုံးသပ်ရာသည်၊ ယင်းအဋ္ဌကော
 (အမုကော)ပုဒ်၏ အနက်နှင့် အရကောကံမှာ
 အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

အမုကော ဩ၊ အဇ္ဇန္တိ ပိတရော'သျှာံတိ-
 ထော် အဓ+တကန်၊ အမုကော ပိတုဇေဒဝ
 တျေ ၊ ဝါစပုတိ၊ ၁။ ၅၁၆။ အမုကော ဩ၊
 (အဇ္ဇန္တိ ပိတရော'သျှာမ်၊ အဓ + တကန်)

ဣဒ္ဓဝိဓေမး၊ တိထိဘေဒး။ ။ ကပ္ပဒ္ဓမ္မာ၊ ၁၄၇။ အနက်များမှာ — “ကွယ်လွန်သူ မိ၊ ဘ၊ ဘိုး၊ ဘေး စသည်တို့အား ကျွေးမွေး ပူဇော်ရာနေ့” ဟူသတည်း။ အရကောက်များ မှာ — “ယင်းပူဇော်မှုအထူးနှင့် ပူဇော်ရာနေ့ အထူး” ဟူသတည်း။ ယင်းပူဇော်မှု အစီအရင်နှင့် ပူဇော်ရာနေ့ သတ်မှတ်မှု၌ ဝါဒတို့သည် အရေအတွက် အားဖြင့် များလှကုန်၏။ ၎င်းတို့တွင် ပူဇော်ရာနေ့ သတ်မှတ်သော ဝါဒအချို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

(၁) အတြာယံ ဘေဒး၊ ဟေမန္တဂိရိရယောတ္တတုဏှာ မပရပက္ခာဏာမမုမိတ္တမုကာ ကေသျှံ ဝါ။ ဝါပေတိ၊ ၁။ ၅၁၇။ အနက်မှာ — “ဤ၌ ဤဆိုလတ္တံ့ ကား အထူးတည်း။ ဟေမန္တသီသီရတု (ဆောင်းလေးလ) တို့၏ လေးခုကုန်သော လဆုတ်ပက္ခတို့၏ ရှစ်ရက်မြောက် (အဋ္ဌမိ) နေ့တို့၌သော်၎င်း၊ တခုသော ရှစ်ရက်မြောက် (အဋ္ဌမိ) နေ့၌ သော်၎င်း အမုကာ (ကွယ်လွန်သူ မိ၊ ဘ၊ ဘိုး၊ ဘေး စသည်တို့အား ကျွေးမွေး ပူဇော်မှု) ကို ပြုအပ်၏” ဟူသတည်း။ (၂) ဝိလျံ၊ ၁၁၇-၌ အဋ္ဌကာ (အမုကာ) ဆိုသည်မှာ လပြည့်ပြီးနောက် ရှစ်ရက်မြောက်နေ့ (အထူးအားဖြင့် ဟေမန္တနှင့် သီသီရ (ဆောင်းဥတု) လများအတွင်း မိ၊ ဘ၊ ဘိုး၊ ဘေး စသည် (ဝါ) ကွယ်လွန်သူတို့အား ပူဇော်ရာ ထို (လဆုတ်ရှစ်ရက်) နေ့ ဖြစ်ကြောင်း ဆိုသည်။ အမှတ် (၁) (၂) ဖြင့် ပြုအပ်သော ဝါဒများအရ တန်ဆောင်မုန်း လဆုတ် ရှစ်ရက်၊ နတ္တော်လဆုတ် ရှစ်ရက်၊ ပြာသိုလဆုတ် ရှစ်ရက်နှင့် တပို့တွဲလဆုတ် ရှစ်ရက် ဤသို့အားဖြင့် ဟေမန္တနှင့် သီသီရ ဥတုနှစ်ပါး (ဆောင်းလေးလ) အတွင်း၌ အဋ္ဌကာ (အမုကာ) လေးရက်ရှိကြောင်း ထင်ရှားသည်။ အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းတို့၌ “အန္တရဌကဆိုသည်မှာ ဆောင်းဥတုအတွင်း

တပို့တွဲလ၏ အဆုံးလေးရက်နှင့် တပေါင်းလ၏ အစလေးရက် ဤသို့သော အပြားအား ဖြင့် နှစ်လတို့၏အကြား ရှစ်ရက်” ဟု ချည်းဖွင့်ဆိုကြသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့အနက် အချို့မှာ ဥပလက္ခဏ၊ နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ဖွင့်ဆိုခြင်းလေလောဟု မှန်းဆရသည်။ မှန်းဆချက်အတိုင်း ဖွင့်ဆိုရိုးမှန်လျှင် ဟေမန္တဿ ဥတုနော အဗ္ဘန္တရဘူတေ မာသမာသဿ အဝသာနေ စတဿော၊ ဖဂ္ဂဏမာသဿ အာဒိမိ စတဿောတိ ဝေ ဥဘိန္ဒမန္တရေ... စသော အစိတ်စကား၊ အထင်စကားအား ဖြင့် ဆောင်းဥတုလေးလ (ဟေမန္တ နှစ်လနှင့် သီသီရ နှစ်လ) အတွင်း၌ ရှိစကောင်းသော လဆုတ်ပက္ခ၏ လေးခုသော အကြားရှစ်ရက် အပေါင်းကို ရအပ်တော့သည်။ ယင်းသို့ ရလျှင် သက္ကတကျမ်းတို့၌ လဆုတ်ပက္ခ၏ ရှစ်ရက်မြောက်နေ့ဟု ဆိုခြင်း၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ လဆုတ်ပက္ခ၏ ရှစ်ရက်အပိုင်းအခြား ရှိသော ကာလဟုဆိုခြင်းမျှ ခြားနားသော်လည်း ဆောင်းဥတု လေးလအတွင်း၌ အမုကာ (အန္တရဌက) ရက်မျိုး လေးခုရှိခြင်းကား တညီတည်းဖြစ်တော့သည်။ ထို့ပြင် အကြောင်းအဋ္ဌပုတ်နှင့် အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာအား လျော်စွာ ယင်း အန္တရဌကပုဒ်သည် ဆောင်းဥတုအတွင်း လဆုတ်ပက္ခ၏ အကြား ရှစ်ရက်တခုကိုသော်၎င်း၊ အများကိုသော်၎င်း ဟောနိုင်ကြောင်း သိရသည်။) သီတာသု ဟေမန္တကာသု ဓတ္တိသု အန္တရဌကာသု ဟိမပါတသမယေ။ ဝိ၊ ၃။ ၄၁၊ ၄၀၁။ အန္တရဌကာသုတိ မာသဿ စ ဖဂ္ဂဏဿ စ အန္တရာ အဋ္ဌသု။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၉။ အန္တရဌကာသု ဟိမပါတသမယေတိ ဟေမန္တဿ စ ဥတုနော အဗ္ဘန္တရဘူတေ မာသမာသဿ အဝသာနေ စတဿော၊ ဖဂ္ဂဏမာသဿ အာဒိမိ စတဿောတိ ဝေ ဥဘိန္ဒမန္တရေ အဋ္ဌရတ္တိသု ဟိမပါတနကာလေ။ သာရတ္ထ ၃။ ၂၀၇။ အဋ္ဌ-

ပမာဏာသုတိ ဣမိနာ အန္တရဋ္ဌကသုတိ
 တွေ က-ပစ္စယော ပမာဏတ္ထ ဟောတိတိ
 ဒဿေတိ။ ကေသုစိ ပေါတ္ထကေသု ပမာဏ-
 သဒ္ဓေါ န ဝိဿတိ။ ဂလိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။
 ရတ္တိသုတိ သမ္ပန္နော။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၁။ ၃၀၇။
 သိတာသု ဟေမန္တိကာသု ရတ္တိသု အန္တရဋ္ဌကေ
 ဟိမပါတသမယေ။ ဥဒါန၊ ၈၄။ အန္တရဋ္ဌကေ
 ဟိမပါတသမယေတိ ဟေမန္တဿ ဥတုနော
 အဗ္ဗန္တရဘူတေ မာဃမာသဿ အဝသာနေ
 စတ္တာရော၊ ဖဂ္ဂုဏမာသဿ အာဒိမ္ပိ စတ္တာ-
 ရောတိ အဋ္ဌဒိဝသပရိမာဏေ ဟိမဿ ပတန-
 ကာလေ။ ဥဒါန၊ ၆၇။ ဟေမန္တိကာ အန္တ-
 ရဋ္ဌက။ မ၊ ၁။ ၁၁၃။ အန္တရဋ္ဌကသုတိ မာဃ-
 မာသဿ အဝသာနေ စတဿော၊ ဖဂ္ဂုဏ-
 မာသဿ အာဒိမ္ပိ စတဿောတိ ဝေ ဥဘိန္ဒ
 အန္တရေ အဋ္ဌရတ္တိ။ မ၊ ၁။ ၁၂၇။ သိတာ
 အန္တေ ဟေမန္တိကာ ရတ္တိ အန္တရဋ္ဌကော ဟိမ-
 ပါတသမယော။ အံ၊ ၁။ ၁၃၆။ အန္တရဋ္ဌကောတိ
 မာဃဖဂ္ဂုဏာနံ အန္တရေ အဋ္ဌဒိဝသပရိ-
 မာဏော ကာလော။ အံ၊ ၁။ ၁၁၆။ (မိလိန္ဒ၊
 ၃၈၀။ ဇာ၊ ၁။ ၄၁၄-တို့လည်း ကြည့်။)

အန္တရဒီပ (ပ) [အန္တရ+ဒီပ] (၁) ရေလယ်
 ကျွန်း။ နဒိနံ အန္တရဒီပိသု ဒုဂ္ဂမနဋ္ဌာနံ။
 ဒီ၊ ၁။ ၃၀။ ဩကာသံဂဝေသန္တောမဟာမဟိ
 သိဋ္ဌိတော ကေတော ကာလမဟိ ကေတော
 မဟာမဟိစေဝ သင်္ခံ ဂန္ဓာ သန္တမာနာ ပုန
 သမုဒ္ဓသမိပေ သမာဂန္ဓာ ပဝတ္တာ၊ ယံ
 ဩကာသံ အန္တရဒီပံ အကာသိ၊ တံ ပဝိသိ-
 တော ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၂၄။
 အန္တရဒီပေ ဝသန္တော ဘယံ ဒိသော ကုလ္လံ
 ဗန္ဓိတောမဟာမဟိ တရိတောတံကစ္ဆံ အာဂမ္မ။
 ၄၆။ ၃။ (၂) ကျွန်းကြီးမှ တပါးသောကျွန်း၊
 ကျွန်းငယ်။ အန္တရဒီပိ စာ(ဝိ၊ ၁။ ၄၁၇)တိ
 မဟာဒီပတော အညဒီပိ စ၊ ခုဒ္ဒကဒီပိတိ
 အဓိပ္ပါယော၊ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၁။ ၃၁၄။

အန္တရဒီပက (န) [အန္တရ+ဒီပက] ရေလယ်
 ကျွန်းကလေး။ နဒိနံ ဒုဂ္ဂမဋ္ဌာနံ အန္တရဒီပကံ။
 အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၃၉။ တာသမ္ပိ ဝစနံ အကတွာ
 ပရတော ဂစ္ဆန္တော အန္တရဒီပကေ ကေ
 ယက္ခနဂရံ အဒ္ဓဿ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၇၇။ ဒေ
 ယေမ္ပတိကာ ကေ ဖလကံ ဂဟေတွာ အန္တရ-
 ဒီပကံ ပဝိသိသု။ မေ၊ ၁။ ၂။ ၈၆။

အန္တရဒီပကဝါသိ(တိ) [အန္တရဒီပက+ဝသ+ကိ]
 ရေလယ်ကျွန်း၌နေသော၊ သူ။ ကေဒိဝသံ
 အန္တရဒီပကဝါသိ ကော ဣဒ္ဓိမန္တတာပသော
 အဿမပဒတော နိက္ခမိတွာ။ ဇာ၊ ၁။ ၄၇၇။

အန္တရဒ္ဓါရ (န) [အန္တရ+ဒ္ဓါရ] တံခါးအတွင်း။
 တံခါးကြား။ အရေ ဗာလ ဩဟုဏ ကိ
 တဝ ဉာတကာ အန္တရဒ္ဓါရေ ကဟာယကံ
 ဌပေန္တိ။ မ၊ ၁။ ၁၂၁။ နဂရတော ဗဟိ
 ဂစ္ဆန္တော အန္တရဒ္ဓါရေ ဒသဗလံ ဒိသော။
 ဇာ၊ ၁။ ၁၂၆။ (သုတ္တနိ၊ ၁။ ၂၄၆-၌ကား
 နဂရဒ္ဓါရေဟု ဆိုသည်။)

အန္တရဓာတု (ကြိ၊ ဝိ) [အန္တရ + ဓာ + တု]
 ကွယ်ပျောက်ခြင်းငှါ။ အန္တလိက္ခေတိ အန္တရ-
 ဓာတုသမတ္ထတုစ္ဆောကာသေ (အန္တရဓာတု
 သမတ္ထေ တုစ္ဆောကာသေ?)။ စူဠနိ၊ ၁။ ၄၁။

အန္တရဓာန (န) [အန္တရ+ဓာ+ယု။ နိတိ၊
 ဓာတု။ ၂၂-ကြည့်။] (၁) အကြား၌ တား
 ခြင်း၊ ခြား-ကွာ-ဖုံး-ကွယ်-ခြင်း၊ မမြင်
 ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၊ ပျောက်-ဆုံး-ခြင်း၊
 မရှိခြင်း၊ ရပ်စဲခြင်း။ (က) ခန္ဓာစဲခြင်း၊
 ကွယ်လွန်ခြင်း၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်း။ တေသံ
 ဗုဒ္ဓါနံ အဂဝန္တာနံ အန္တရဓာနေန ဗုဒ္ဓါနု-
 ဗုဒ္ဓါနံ သာဝကာနံ အန္တရဓာနေန။ ဝိ၊ ၁။
 ၉-၁၀။ အန္တရဓာနေနာတိ ခန္တန္တရဓာနေန၊
 ပရိနိဗ္ဗာနေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၁။
 ၁၇၄။ စုတိ စဝနတာ ဘေဒေါ အန္တရဓာနံ
 မဇ္ဈ မရဏံ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၄၄။ မ၊ ၁။ ၆၁။ အဘိ၊ ဝိ။

၁၀၄၊၁၄၄။ အန္တရဇာနန္တိ ဆဋ္ဌဿေဝ ဘိန္နဿ ဘိန္နာနံ စုတိခန္ဓာနံ ယေန ကေနစိ ပရိယာ-
ယေန ဌာနာဘာဝပရိဒီပနံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၄။ အထ နေသံ သတ္တုနော
အန္တရဇာနံ ဟောတိ။ ဒီ၊ဉ္စ၊၁၀၀-၁၀၁။
(၁) ကွယ်ပျောက်ခြင်း။ အထ သဒ္ဓမ္မဿ
အန္တရဇာနံ ဟောတိ။ သံ၊၁။၄၂၂။ ယော
ဝေ သဒ္ဓမ္မဿ သမ္မောသာယ အန္တရဇာနာယ
သံဝတ္တတိ။ အံ၊၁။၁၇-၁၈။ အန္တရဇာနာယာတိ
အပညာဏတ္တာယ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၅။ ခယော
ဝယော ဘောဒေါ ပရိဘောဒေါ အနိစ္စတာ
အန္တရဇာနံ။ အဘိ၊ဝိ၊၁၅၁။ မဟာနိ၊၂၀၅။
ရူပံ ပရိနိပ္ပန္နံ ရူပဿ ဘောဒေါ အတ္တိ၊ အန္တရဇာနံ
အတ္တိ အဘိ၊က။၃၃၄။ ဘောဒေါ ပရိဘောဒေါ
အနိစ္စတာ အန္တရဇာနံ။ မဟာနိ၊၂၀၅။
(အဓိမန္တရဇာန၊ ပရိပတ္တန္တရဇာန၊ လိင်္ဂန္တရ-
ဇာန-ဟူသော သာသနန္တရဇာန ဉ္စမျိုးကို
မိလိန္တ။၁၃၆-တွင်၎င်း၊ ပရိယတ္တိအန္တရဇာန၊
ပရိဝေဓအန္တရဇာန၊ ပရိပတ္တိအန္တရဇာန-ဟူ
သော အန္တရဇာန ဉ္စမျိုးကို မ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၀-၁။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၁၂-၃-တို့တွင်၎င်း၊ ယင်း ဉ္စမျိုး
နှင့်တကွ လိင်္ဂအန္တရဇာန၊ ဓာတုအန္တရဇာန-
ဟူသော အန္တရဇာန ၅-မျိုးကို အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၆၇-၇၁-တွင်၎င်း ကြည့်။ သူတော်ကောင်း
တရားကွယ်ပျောက်ကြောင်း ၁-ပါး၊၂-ပါး၊
၄-ပါး၊၅-ပါးတို့ကို အစဉ်အတိုင်း အံ၊၁။၁၇၊၈၊
၆၀၊၄၆၅။ အံ၊၂။၁၅၅-၉-တို့တွင် ကြည့်။)
(၂) အပိတ်အပုံး။ ပိဓာနံ တပဓာရဏံ။
တိရောဓာနန္တရဇာနာ၊ ပိဓာနဆာဒနာနိ စ။
ဓာနံ။၅၀-၅၁။ အန္တရံ ဓရတိတိ အန္တရဇာနံ။
ဓာနံ ဋီ။၅၀။

အန္တရဇာနမန္တ (ပု) [အန္တရဇာန+မန္တ] ကွယ်
ပျောက်ကြောင်း - အတတ် - မန္တနံ၊ ကွယ်
ပျောက်အောင် ပြုလုပ်နိုင်သော - အတတ် -
မန္တနံ။ အယံ အာဘာယ အန္တရဇာန-
မန္တ (အန္တရဇာပနမန္တသိ-မူကွဲ) ဇာနာတိ

မညေ။...ကိ န ခေါ အာဘာယ အန္တရဇာန-
မန္တ ဇာနာထ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂၅။

အန္တရဇာပန (န၊သိ) [အန္တရ+ဇာ+ဏာပေ+
ယ] ကွယ်ပျောက်စေခြင်း။ ဖျက်ဆီးခြင်း။
ရူပံ ဝိဘာဝေဟိ၊... ဝိညာဏံ ဝိဘာဝေဟိတိ
အယံ ဝိဘာဝနာ နာမ၊ အန္တရဇာပနာတိ
အတ္ထော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၈။ အန္တရဇာပေတိတိ
တ္ထေ အန္တရဇာပနံ ဝိနာသနံ။ သာရတ္ထ၊၂။
၁၈၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၁၃။

အန္တရဇာပနမန္တ (ပု) [အန္တရဇာပန+မန္တ]
ကွယ်ပျောက်စေနိုင်သော - အတတ် - မန္တနံ။
အန္တရဇာနမန္တ-ကြည့်။

အန္တရဇာပေတိ (ကာ၊ကြိ) [အန္တရ+ဇာ+
ဏာပေ+တိ] ကွယ်ပျောက်စေ၏၊ ကွာစေ၏၊
မမြင်ခြင်းသို့ရောက်စေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ အကု-
သလေ ဓမ္မေ ဌာနသော အန္တရဇာပေတိ။
ဝိ၊၁။၈၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၉။ ဝိသုဒ္ဓိ ၁။၂၅၈။
ဌာနသော အန္တရဇာပေတိတိ ခဏေနဝ
အန္တရဇာပေတိ ဝိက္ခမ္ဘေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀။
အန္တရဇာပေတိတိ တ္ထေ အန္တရဇာပနံ ဝိနာ-
သနံ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၈၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၁၃။
အန္တရဇာပေတိတိ ဝိက္ခမ္ဘိကာ အာနာပါန-
ဿတိ ဝိက္ခမ္ဘေတိ။ မူလ၊ဋီ၊၁။၆၈။ န ခေါ
ကဿပ ပထဝီဓာတု သဒ္ဓမ္မံ အန္တရဇာပေတိ။
သံ၊၁။၄၂၃။ တမေန မဟာဝါတော အန္တရု-
ယေဝ အန္တရဇာပေတိ။ သံ၊၂။၄၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၀၉။ ဝိညာဏံ အဘာဝေတိ ဝိဘာဝေတိ
အန္တရဇာပေတိ။ စူဠနိ၊၁၀၄။ အန္တရဇာပေ-
တိတိ အဒဿနံ ဂမေတိ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၂၈။ အန္တရ-
ဇာပေန္တိ - အံ၊၁။၁၈။ အန္တရဇာပေထ - ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၆၄။ အန္တရဇာပေယျ - အံ၊၂။၃၄၆
(=နာသေယျ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၂)။ အန္တရဇာ-
ပေယျာမ - ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇၃။
အန္တရဇာပေသိ - ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၂။ အန္တရဇာ-
ပေသု - ဝိ၊၁။၉ (=<ဝိနာသေသု အဒဿနံ

နယိံသု။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၅)။ အန္တရာဇာပေသိ—
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၁၂။

အန္တရာဇာပေတော (ကြိဝိ) [အန္တရ+ဇာ+ဏာ-
ပေ+တော] (က) ကွယ်ပျောက်စေ၍။ ပုန
အန္တရာဇာပေတော၊ ကေကာ မုနိမပြဝိ။ အပ၊ ၂။
၂၁၃။ အတ္တာနံ အန္တရာဇာပေတော အဘိဿမာ-
နကော ဘဝေယျ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၁၁။ တဿ ဘဏ္ဍ-
မန္တရာဇာပေတော ။ ပေတောဋ္ဌ၊ ၁၁၆။ သာ ပုတ္တံ
အန္တရာဇာပေတော ကေကာဝ အနုပန္နိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၁။ ၄၂၂။ (ခ) ချုပ်ငြိမ်းစေ-မမြင်စေမှု-၍။
အန္တရာဇာပေတော အတ္တံ ဟကာသယိဿာပိ။
မူလဋီ၊ ၁။ ၉။ အန္တရာဇာပေတောတိ နိရော-
ဓေတော။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၀။

အန္တရာဇာယတိ (ကြိ) [အန္တရ+ဇာ+ယ+တိ။
အန္တရာဇာ အဘဿနေ။ နိတိ၊ ဇာ။ ၂၂၈။
အန္တရာဇာယတိတိး ဇာ=ဇာရဏေ အန္တရ-
ပုဗ္ဗေ၊ ဝတ္တမာနေ တိး ဒိဝါဒိတ္တာ ယက်။
မောဂ်၊ ပဋိကာ။ နာ-၁၀၄။ သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌
ဤအန္တရာဇာဇာတ်အယဉ် ပဉ္စမိ၊ သတ္တမိ ၂-မျိုး
ကို တွေ့ရသည်။ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာတို့၌
ကား ဆဋ္ဌိ၊ သတ္တမိ ၂-မျိုးကို တွေ့ရသည်။
ကစ္စည်း။ ၂၇၄။ ရှု။ ၃၀၀။ မောဂ်နှင့် ပဋိကာ။
နာ-၁၀၂၄။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၅၇၀၊ ၅၇၃-တို့နှင့်
ပြုလတ္တံ့ ပုံစံများ ကြည့်။ မောဂ်၊ နိသျှ။ နာ-
၂၃၅-၆-လည်းကြည့်။ ဤအန္တရာဇာယတိ-ပုဒ်
ကို အပိ-သဒ္ဓါနှင့် ယှဉ်တွဲ၍ ဆိုရာ၌ အန္တရာဇာ-
ဇာယတိ-ဟုလည်း တွေ့ရသည်။ ၎င်းကြည့်။]
အကြား၌ ထား၏။ ကွယ်ပျောက်၏။ ပုန်း
ကွယ်၏။ မမြင်ခြင်းသို့ရောက်၏။ မမြင်ရသော
တန်ခိုးပြာဋိဟာကိုပြု၏။ ဓမ္မာယတိပိ ပဇ္ဇာလ-
တိပိ အန္တရာဇာယတိပိ။ ဝိ၊ ၂။ ၇၇။ အန္တရ-
ဇာယတိပိတိ အန္တရာဇာယတိပိ အဘဿနမ္ပိ
ဂစ္ဆတိတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၆၈။ (အန္တရာဇာ-
ဇာယတိ-လည်းကြည့်။) ယံ နော ခိပ္ပမေဝ
အန္တရာဇာယတိ။ မ၊ဇာ။ ၃၁၉။...အန္တရာဇာယ-

တိတိ...အန္တကာရေ ရူပဂတံ ဝိယ န ဒိဿတိ။
မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၀၂။ ပဋိပတ္တိယာ အန္တရဟိတာယ
သိက္ခာပဒပညတ္တိ အန္တရာဇာယတိ။ မိလိန္ဒ။
၁၃၆။ ဈာနဝေဂေ ပန ပရိဟိနေ တတ္ထ
ရူပက္ခန္ဓော အန္တရာဇာယတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၉။
အန္တရာဇာယတိတိ ပစ္စယနိရောဓေန နိရုဇ္ဈတိ
နပ္ပဝတ္တတိ။ ဒီ၊ဋီ၊ ၁။ ၁၆၈။ သီ၊ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၄၃၈။
နိမိတ္တံ ဝါ အန္တရာဇာယတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၀၂။
အန္တရာဇာယန္တိ— မဟာနိ၊ ၄ (=အန္တရာဇာနံ
အဘဿနံ ဂစ္ဆန္တိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၄)။ သံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။
၂၁၁ (=အဘဿနံ ဂစ္ဆန္တိ။ သံ၊ဋီ၊ ၂။ ၁၉၁)။
ယဒိ သက္ကောသိ မယံ အန္တရာဇာယိတံ၊
အန္တရာဇာယသိ၊ ပါဠိဟာရိယံ ကရောဟိ မ၊
ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၁၀-၁၁။ အန္တရာဇာယမိ— ဒီ၊ ၂။ ၉၂။
အံ၊ ၃။ ၁၂၈။ ဟန္တ ဓရဟိ ဧတ မာရိသ ပဿ
အန္တရာဇာယာမိ။ မ၊ဇာ။ ၄၀၅။ အန္တရာဇာယာ-
မိတိ အဘိဿမာနကပါဠိဟာရိယံ ကရောမိ။
မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၁၀။ သော အန္တရာဇာယာမိ၊ ကုစ္ဆိံ
ဝါပဝိသာမိဇေ။ သံ၊ ၁။ ၁၃၃။ ထေရီ၊ ၄၀၄။
အန္တရာဇာယတု—ဝိ၊ ၂။ ၁၈၉။ ဟန္တ ဓရဟိ မေ
တံ ဗြဟ္မေ အန္တရာဇာယဿ။ မ၊ဇာ။ ၄၀၅။
အန္တရာဇာယေယျ—ဝိ၊ ၂။ ၁၅၀။ မိလိန္ဒ။ ၁၀၅။
သဗ္ဗေ အန္တရာဝ အန္တရာဇာယေယျ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။
၂၇။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၄။ ၁၂၈။ တတ္ထေဝန္တရာဇာယထ။ မ၊
၁။ ၄၁၅။ သံ၊ ၁။ ၁၂၃။ သုတ္တနိ၊ ၃၄၃။ ထေရီ။
၃၆၇။ (ဟိယုတ္တနိတ္တံကို ထ-ပြု)။ ဝိမာန။ ၂၆။
ပဿန္တမိတ္တံ မံ ဥ တော၊ ဗုဒ္ဓေါ အန္တရာဇာယထ။
အပ၊ ၁။ ၂၇၉။ အန္တရာဇာယိတ္ထ — ဥဒါန၊
၄။ ၃၈၉။ တတ္ထေဝန္တရာဇာယိ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၀၊ ၂၈။
ဒီ၊ ၂။ ၃၄။ သံ၊ ၁။ ၁၀၄၊ ၁၅၃။ အံ၊ ၁။ ၃၂၉။
=အန္တရဟိတော။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၆၀။ အနာ-
ထပိဏ္ဏိကဿ ဂဟပတိဿ နဂရမ္မာ နိက္ခမန္တဿ
အာလောကော အန္တရာဇာယိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၀-၃။
သံ၊ ၁။ ၂၁၃။ ဝိမာန၊ ၄။ ၄၁။ တတ္ထေဝန္တရာ-
ဇာယိံသု။ သံ၊ ၁။ ၁၅၀။ အန္တရာဇာယိံသု။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၅၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၃၅။ အန္တရာဇာ-

ယံသတိ—ဒီ၊၂။၁၁၅။ ဥဒါန၊၁၃၀။ အန္တရဇာယံသန္တိ—ဒီ၊၃။၅၉။ ဓမ္မေဋ္ဌ၊၁။၁၅၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၅။ “အန္တရဇာယံသမိ သမဏဿ ဂေါတမဿ၊ အန္တရဇာယံသမိ သမဏဿ ဂေါတမဿ”တိ နေဝဿု မေသက္ကောတိ အန္တရဇာယံတံ။ မ၊၁။၄၀၅။ အန္တရဇာယံသမိတိ အန္တရိတေ အဓက္ခုဝိသယေ ဌာနေ အတ္တာနံ ဌပေဿာမိတျုတ္တော၊ နိလိယံသမိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ နိရုတ္တိ၊၁၂၇။

အန္တရဇာယန္တ (တိ) [အန္တရ + ဇာ + ယ + အန္တ] ကွယ်ပျောက်သော။ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ပန အန္တရဇာယန္တံ ဗုဗ္ဗလအကုသလေန အန္တရဇာယတိ။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၈။ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ပုရိသလိင်္ဂံ ဝါ အန္တရဇာယန္တံ ကိံ သကလမ္ပံ သရိရံ ဂဟေတွာ အန္တရဇာယတိ၊ဥဒါဟ သယမေဝ။ ဝဇီရ၊၁၁၅။ အန္တရဇာယန္တံ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ဗုဗ္ဗလအကုသလေန အန္တရဇာယတိ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၀၂။

အန္တရဇာယမာန(တိ)[အန္တရ+ဇာ+ယ+မာန] ကွယ်ပျောက်သော။ သက္ကောသု ဟာယမာနေသု သဒ္ဓမ္မေ အန္တရဇာယမာနေ ဗဟုတရာနိ စေဝ သိက္ခာပဒါနိ ဟောန္တိ။ မ၊၂။၁၀၈။ သံ၊၁။၄၂၂။ ဝိဂစ္ဆမာနေ အန္တရဇာယမာနေ။ မဟာနိ၊၃၃၈။ စူဠနိ၊၁၉၁။ အန္တရဇာယမာနံ အာဘိ ဝိသုာ....။ ဓမ္မေဋ္ဌ၊၂။၄၂၅။

အန္တရဇာယိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [အန္တရ+ဇာ+ယ+တုံ] ကွယ်ပျောက်ခြင်းငှါ။ နေဝဿု မေသက္ကောတိ အန္တရဇာယိတုံ။ မ၊၁။၄၀၅။ မယံအန္တရဇာယိတုံ နေဝ သက္ကောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၁။

အန္တရဇာယိတုကာမ (တိ) [အန္တရဇာယိတုံ + ကမ္မ + က] ကွယ်ပျောက်ခြင်းငှါ အလိဂ္ဂိသော၊ သူ။ အန္တရဟိတောတိ အန္တရဇာယိတုကာမော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၅။

အန္တရဇာယိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အန္တရ+ဇာ+ယ+တွာ] ကွယ်ပျောက်၍။ နိသိန္နဋ္ဌာနေယေဝ အန္တရဇာယိတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၃၉။

အန္တရန္တရ (တိ) [အန္တရ+အန္တရ] အကြားအကြား။ နာဂေါ ဘိက္ခုနံ အန္တရန္တရေန ဂန္ဓာ သတ္တု ပုရတော တိရိယံ အဋ္ဌာသိ။ ဓမ္မေဋ္ဌ၊၁။၄၀။ နေသံ ဉာဏံ အန္တရန္တရာသု ဇာတိသု အသဇ္ဇမာနံ ဣစ္စိတိစ္စိတဋ္ဌာနမေဝ ဂဏှာတိ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၄။ အန္တရန္တရာသု ဇာတိသု န သဇ္ဇတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၄၁။ အန္တရန္တရာလည်း ကြည့်။

အန္တရန္တရာ(နိပါတသမုဒါယ)[အန္တရာ+အန္တရာ] အကြားအကြား၌။ န ဥပဇ္ဈာယဿ ဘဏမာနဿ အန္တရန္တရာကထာ ဩပါတေတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၅၈။ အန္တရဇာယေ ဝါ အညတြ ဝါ ဘဏမာနဿ အနိဋ္ဌိတေ တဿ ဝစနေ အညာ ကထာ န သမုဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၉။ ဧဝံ ပဿန္တာ အန္တရန္တရာ ကထံ ဩပါတေယျံ။ မ၊၂။၂၀၂။ မမ ကထာဝါရံ ပစ္စိန္တိတွာ အန္တရန္တရေ အတ္တနော ကထံ ပဝေသေယျံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၇။ ဘဏမာနဿ အန္တရန္တရာ ကထံ ဩပါတေတိ။ အံ၊၂။၁၂၁။ အဘိဓမ္မကထံ ကထေန္တာနံ အန္တရန္တရာ ကထံ ဩပါတေတိ။ အံ၊၂။၃၄၄။ ထေရေဟိ ဝုစ္စမာနဿ ကထာပဗန္ဓဿ အန္တရေ အန္တရေ အတ္တနော ကထံ ပဝေသေတိ။ အံ၊ဋီ၊၃။၁၃၃။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၄။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၂။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၀၊၁၅၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၇။ ဓမ္မေဋ္ဌ၊၁။၁၀၉။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၄၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အန္တရန္တရပဋ္ဌာန (န) [အန္တရန္တရ+ဥပဋ္ဌာန] အကြားအကြား၌ ဆည်းကပ်ခြင်း။...ဒေဝသိကံ တိဏိ မဟာဥပဋ္ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။ ပါတောဝ ကေဝါရံ ဂစ္ဆတိ၊ ကတပါတရာသော ကေဝါရံ၊ သာယနေ ကေဝါရံ။ အညာနိပိ

အန္တရန္တရပဋ္ဌာနာနိ (အန္တရပဋ္ဌာနာနိ။ သိ၊ သျှာ၊ ကုမုက္ခ) ဟောန္တိယေဝ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၄၃။

အန္တရပရိစ္ဆေဒ (ပု) [အန္တရ + ပရိစ္ဆေဒ] အကြား ဖြစ်သော အပိုင်းအခြား၊ အကြားဟူသော အပိုင်းအခြား။ အာကာရဝိကာရအန္တရပရိစ္ဆေဒမတ္တကာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၂၅။ အန္တရပရိစ္ဆေဒေါတိ တံတံကလာပါနံ အသက်ကောရကတာယ အန္တရဘူတော ပရိစ္ဆေဒေါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၅၄။

အန္တရပေယျာလ (ပု၊ န) [အန္တရ + ပေယျာလ] အကြားအကြား၌ - ပေယျာလထိုး၍ - မြှုပ်၍ - ဟောအပ်သော - သုတ် - ပါဠိ။ (၁) ပရိဝါပါဠိတော်လာ အခက်တခု၏အမည်။ ဝိ၊ ၅။ ၁၆၄-၈၂။ အန္တရပေယျာလံ နိဋ္ဌိတံ။ ဝိ၊ ၅။ ၁၈၂။ အန္တရပေယျာလေ စတုတ္ထေန အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနေန...။ ...တသ္မိံ ယေဝ အန္တရပေယျာလေ ပဉ္စမေန အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနေန။ ဝိ၊ ၅။ ၁၄၂။ (၂) နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်လာ သုတ်တခု၏အမည်။ သံ၊ ၁။ ၃၄၉-၅၁။ အန္တရပေယျာလော နဝမော။ ...သုတ္တန္တံ အန္တရပေယျာလာ နိဋ္ဌိတာ။ သံ၊ ၁။ ၃၅၁။

အန္တရဗာဟိရ (တိ) [အန္တရ + ဗာဟိရ] အတွင်းအပ။ သုဒ္ဓါ၊ အန္တရဗာဟိရ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၂။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၂၅၄။ သန္တရဗာဟိရ (ဓမ္မ၊ ၅။ ၁။ ၁။ ၂။ ၁။ ၂။ ၆၀) လည်းကြည့်။

အန္တရဘတ္တ (န) [အန္တရ + ဘတ္တ] (၁) ဆွမ်းစားချိန်အတွင်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပန အတ္တနော အနုတ္တရဓမ္မရာဇတာယ ဧကသ္မိံ ယေဝဿ အန္တရဘတ္တေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ အဒါသိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၈။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၇။ အန္တရဘတ္တလည်းကြည့်။ (၂) ကြားထမင်း၊ နံနက်စာ၊ ညစာတို့၏ အကြား၌ - အသာပြေစား - အပျော်စား - အပ်သော ထမင်းမျိုး။ ဗာရာဏသီရညော ကိရ သူဒေါ အန္တရဘတ္တံ

ပစိတွာ ဥပနာမေသိ။ သုတ္တန်၊ ၁။ ၁။ ၉၅။ အတိဝ သုသင်္ခတံ အမတကပ္ပံ အန္တရဘတ္တံ ပစိတွာ ဥပနာမေသိ။ ၎င်း။ ၁။ ၁၀၆။ အန္တရခဇက-လည်း ကြည့်။

အန္တရဘောဂိက (တိ) [အန္တရ + ဘောဂိက (= ဘောဂ + ဣက)] မင်း ၂-ယောက်တို့၏ အကြား၌ နှစ်ရွာ၊ သုံးရွာ အပိုင်စားအပ်သော ရွာရှိသော၊ သူနှစ်ရွာ၊ သုံးရွာ - စား - အကြီးအကဲတိုက်သူကြီး၊ အရံမင်းဟူသော အဝေးရောက် မဟာအမတ်။ ရာဇာနော နာမ ပထဗျာရာဇော ပဒေသရာဇော မဏ္ဍလိကာ အန္တရဘောဂိကာ အက္ခယဿာ မဟာမတ္တာ။ ဝိ၊ ၁။ ၅၇။ အန္တရဘောဂိကာ နာမ ဒွိန္နံ ရာဇုနံ အန္တရာ ကတိပယဂါမသာမိကာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၈။ အန္တရဘောဂိကာနံ ဇဝနဝုတေ ပေသေတွာ...။ မ၊ ၄။ ၄။ ၂၀၀။ အန္တရဘောဂိကာနန္တိ အနုယုတ္တရာဇမဟာမတ္တာနံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၄။

အန္တရမဂ္ဂ (ပု) [အန္တရ + မဂ္ဂ] လမ်းခရီးအကြား။ အန္တရမဂ္ဂေ ဝတ္တမာနောပိ အဝဿံ ဂါမိတာယ ဝေ ဝုတ္တော။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၈။ အန္တရမဂ္ဂလည်း ကြည့်။

အန္တရဝတ္ထု (န) [အန္တရ + ဝတ္ထု] အိမ်ဝင်းအတွင်း၊ အိမ်၏ရင်ပြင်။ သေဋ္ဌိပုတ္တော သိရိမာယ သဒ္ဓိံ ဥပရိပါသာဒဝရဂတော ဇာလဝါတပါနံ ဝိဝရိတွာ အန္တရဝတ္ထု ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၆။ အန္တရဝတ္ထုန္တိ ဂေဟဂံထံ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၉။ အန္တရဝတ္ထုမှ အသီတိဟတ္ထမတ္တံ အင်္ဂါရကာသုံ နိဗ္ဗိနိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၉။ အန္တောဝတ္ထုလည်း ကြည့်။

အန္တရဝဿ (န) [အန္တရ + ဝဿ] မိုးလေးလအတွင်း၊ မိုးတွင်း၊ ဝါတွင်း။ အာယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော တေနေဝ အန္တရဝဿေန တိဿော ဝိဇ္ဇာ သစ္စာကာသိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၃၉။ (ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၈၉လည်း ကြည့်။) အထခေါ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော

တေနေဝန္တရဝဿေန ပဉ္စမက္ခာနိ ဥပါသက-
သတာနိ ပဋိဝေဒေသိ။ မ၊၃။၃၁၄။ သံ၊၂။
၂၇၇။ တေနေဝန္တရဝဿေန သဗ္ဗေဝ တိဿော
ဝိဇ္ဇာ သစ္စာကံသု။ ဥဒါန။၁၀၅။ တေနေ-
ဝန္တရဝဿေနာတိ တသ္မိံ ယေဝ အန္တရဝဿော
မဟာပဝါရကံ အနတ္တိက္ကမိတာ။ ဥဒါန၊၄။
၁၆၄။ အန္တောဝဿ-လည်းကြည့်။

အန္တရဝါရ (ပ) [အန္တရ+ဝါရ] အကြား၌ ဖြစ်
သောဝါရ၊ တဖန် ခွဲခြမ်းစိတ်ပြာသော ဝါရ၊
အသေးစိတ် ဝေဖန်သော ဝါရ။ အဋ္ဌဟိ
မဟာဝါရေဟိ ကေမေကသ္မိဉ္စ ဝါရေ ပထဝီ-
အာဒိဟိ စတုဝိသတိယာ အန္တရဝါရေဟိ
ပရိမဏ္ဍေတွာ ။မ၊၄။၁။၅၇။

အန္တရဝါသက (ပ) [အန္တရ+ဝါသ+က။အန္တရံ
မဏ္ဍပုဒေသော၊ အန္တရေမဏ္ဍေ ကဋိပုဒေသေ
ဝါသော ဝတ္ထံ အန္တရဝါသော၊ သောယေဝ
အန္တရဝါသကော။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ၊၆။သစ်။၂၇၄။
ဇာနိ၊၆။၂၉၂-လည်းကြည့်။] (၁) ခါးဝတ်
အထည်၊ သင်းပိုင်။ သာ ဝန္တန္တိ အန္တရဝါသကံ
ဥက္ခိပိတွာ မုခေန အင်္ဂဇာတံ အဂ္ဂဟေသိ။ ဝိ၊
၁။၄၅။အညတဇဿ ဘိက္ခုနော အန္တရဝါသကံ
အတ္တနောမညမာနော နိဝါသေသိ။ဝိ၊၁။၇၃။
အယံအန္တရဝါသကော။ဝိ၊၃။၁၃၀။နအညတြ
အန္တရဝါသကေန အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိနံ။
ဝိ၊၃။၃၅၃။ တဿ ရထိကာယ အန္တရဝါသ-
ကော ပဘသိတ္ထ။ဝိ၊၄။၂၇၆။အန္တရဝါသကေ-
န အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိနံ။ ဝိ၊၅။၃၀၃။
နိဝဏ္ဏော အန္တရဝါသကေန။ ဝိ၊၅။၃၇၅။ (န)
(၂) ဆွေမျိုးမတော်သော ရဟန်းမထံမှ
သင်းပိုင်အလှူခံခြင်း။ အန္တရဝါသကံ ရူပိယံ
သုတ္တံ။ ဝိ၊၅။၂၅၆။ အန္တရဝါသကန္တိ အညာ-
တိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စိဝရပဋိဂ္ဂဏနံ။ သာ-
ရတ္ထ၊၃။၄၇၅။ (နိသဂ္ဂိယပါစိတ်၊၁-ဝဂ်၊၅-
သိက္ခာပုဒ်ကို ဆိုလိုသည်။)

အန္တရဝိရဟိတ (တိ) [အန္တရ+ဝိရဟိတ]
ကွဲပြား-ခြားနား-မှု-မှ ကင်းသော-မရှိ
သော၊ မိမိအမျိုးနှင့်တူသော။ အနန္တရာတံ
အန္တရဝိရဟိတာ၊ အတ္တနော ကုလေန သဒ္ဓိ-
သတိ အတ္ထော။ ဒီ၊၄။၃။၄၇။ အန္တရဝိရဟိ-
တာတိ ဝိဘာကဝိရဟိတာ။ ဒီ၊၆။၃။၄၀။

အန္တရဝိထိ (ထိ) [အန္တရ+ဝိထိ] လမ်း၏အလယ်၊
ခရီးလမ်းကြား။ အန္တရဝိထိယံ ဌိတောဝ....
ဣမံ ဂါထမာဟ။ ဝိ၊၄။၃။၂၇၉။ အန္တရဝိထိ-
ယန္တိ ဝိထိယာ မဇ္ဈေ။ ပါစိတ်၊ယော၊၁။၂၀၂။
တေန တေန ဂန္ဓာ အန္တရဝိထိယမ္ပိ သိသံသဠ-
ကေပိ စတုက္ကေပိ သဘာယမ္ပိ ဌတွာ ပရိ-
ဒေဝန္တိ။ မ၊၄။၁။၃၁၀။ ရထိယာယာတိ အန္တ-
ရဝိထိယံ။ အံ၊၄။၃။၅၆။ အန္တရဝိထိယံ ဌိတ-
ကောဝ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။ ဓမ္မ၊၄။၂။
၃၃၂။ အန္တရဝိထိံ သြလောကေန္တော
စက်မတိ။ ဇာ၊၄။၄။၆၄။ သေဋ္ဌိ အန္တရဝိထိံ
ပရိပနုမနုသေပက္ခောဿာပေတွာ။ ၎င်း၊၆။၆၇။

အန္တရသတ္တိ (န၊ထိ) [အန္တရ+သတ္တိ] (က)
ပေါင်-လက် - တို့၏အကြား၊ ပေါင်ကြား၊
လက်ကြား။ သေယျံ ကပ္ပေတိ ပါဒေ ပါဒံ
အစွာဇာယ အန္တရသတ္တိမ္ပိနဂ္ဂံ အနုပက္ခိပိတွာ။
အံ၊၁။၅၆၇။ ပိဋိမဇ္ဈေန ဂန္ဓာ အန္တရသတ္တိမ္ပိ
ဒက္ခိတာဝတ္တာ ဟုတွာ ဌိတာ။ သံ၊၄။၂။၂၆၁။
မာတု အန္တရသတ္တိယံ မုခံ ဥပနေန္တံ ပဿိ။
ဥဒါန၊၄။၃၃၂။ရညော နာဂေါတံ ကိဋ္ဌံ ဒိသ္မာ
ဂမ္ဘိရံ ဥဒကံ အနုပဝိသိတွာ သောဏ္ဍာယ
ဥဒကံ ဂဟေတွာ သကိံ ကုမ္ဘေ သကိံ ပိဋိယံ၊
သကိံ ဥဘောသု ပဿေသု သကိံ အန္တရ-
သတ္တိယံ ပက္ခိပန္တော ကိဋ္ဌိတ္ထ။ မ၊၄။၂။၁၇၃။
(ခ) ခြေလေးချောင်းတို့၏ အကြား။
နိဂြောဓဂစ္ဆံ အန္တရသတ္တိသု ကတွာ ဂစ္ဆာမိ။
ဇာ၊၄။၁။၂၃၅။(အလားတူ ဝိ၊၄။၃၁၁-၌ကား
အန္တရာ သတ္တိနံ ကရိတွာ-ဟု ရှိသည်။ စတုန္တံ
ပါဒါနံ အန္တရေ ကရိတွာ-ဟု ဝိ၊၄။၄။၆၃ ၌ ဖွင့်
သည်။ ပါစိတ်၊ယော၊၂။၅၅-လည်း ကြည့်။)

အန္တရသန္နိပါတ (ပု) [အန္တရ+သန္နိပါတ]ကြား
ကာလ၌ စည်းဝေးခြင်း၊ ကြားကာလအစည်း
အဝေး။ အန္တရသန္နိပါတေ မဇ္ဈိမိဌာနိ ပညာ-
ပေတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၀။ =အန္တရန္တရာ သန္နိပါ-
တေ။ သာရတ္ထ၊၃။၂၇။ =သကလံ အဟော-
ရတ္တံ အသန္နိပါတေတွာ အန္တရေ သန္နိပါတေ
သတိတိ ဟောဇနာ။ ပါစိတ်၊ယော၊၁။၂၇။
သလာကဂ္ဂါဒီသု ဝါ အန္တရသန္နိပါတေ ဝါ
သံဃံ ပုစ္ဆိတွာဝ ဇဂ္ဂိပေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၂၇၃။ အန္တရသန္နိပါတေတိ ဥပေါသထပ္ပ-
ဝါရဏာဒိမဟာသန္နိပါတေ ဌပေတွာ အန္တရာ
မင်္ဂလုစ္စာရဏာဝိ။ ဝဇိရ။၅၇၀။

အန္တရသမုဒ္ဒ (ပု) [အန္တရ+သမုဒ္ဒ] သမုဒ္ဒရာ၏ -
အတွင်း - အလယ်ကျွန်း၊ အန္တရသမုဒ္ဒ-
အရပ်။ အန္တရသမုဒ္ဒေ ကိရ ကော ဘိက္ခု
သုသဏ္ဌာနံ နာဠိကေရံ လဘိတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၆၆။ အန္တရသမုဒ္ဒေ အတုရမဟုနေ။ ဝဇိရ။
၁၂၆။ (ဤ၌ အတုရမဟုနေ-ကား သီဟိုဠ်
ဘာသာတည်း။ အတုရ=အန္တရ။ မဟုဒ္ဒ=
သမုဒ္ဒ)။ အန္တရသမုဒ္ဒေတိ အန္တရသမုဒ္ဒံ နာမ
ပဒေသော။ ပါရာ၊ယော။၁၅၇။

အန္တရသာဠက (ပု) [အန္တရ+သာဠက] [မြဲတည်း၊
အပေါ်ရံ အဝတ်အထည်။ ဣဓ ပန “အန္တရ-
သာဠက”တိအာဒီသု ဝိယ ဥတ္တရိယေ
(အန္တရ-သဒ္ဓေါ) ခဋ္ဌဗ္ဗော။ အန္တရာ ဥတ္တရိယံ
ဥတ္တရာသင်္ဂေါ ဥပသံဗျာနန္တိ ပရိယာယသဒ္ဓါ
တော။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၁၅၁။

အန္တရဟိတ (တိ) [အန္တရ+ဓာ+တ။ ဓ-ကို
ဟိ-ပြု။ ရှု၊၆၁၇။ မောက်၊၅။၁၀၀-တို့ ကြည့်။
ဤပုဒ်၏ အယဉ်၌ သတ္တမိကံ များစွာ တွေ့ရ
သည်။ ဥဒါန၊၁၀၀-၌ ဩရိမတိရာ အန္တရ-
ဟိတော-ဟု မူကွဲရှိကြောင်း မှာသည်။ နိတိ၊
သုတ္တ။၅၇၃-လည်းကြည့်။] (၁) (က)ကွယ်
ပျောက်သော၊သု။ ဗြဟ္မလောကေ အန္တရ-
ဟိတော။ ဝိ၊၃။၆။ သံ၊၁။၁၃၉။ မဟာ-
ကပ္ပိနဿ သမ္ပုဓေ အန္တရဟိတော။ ဝိ၊၃။

၁၄၄။ ဩရိမတိရေ အန္တရဟိတော။ ဝိ၊၃။
၃၂၇။ ဒိ၊၂။၇၆။ ဥဒါန၊၁၀၀။ အန္တရဟိတဉ္စ
မံ န ဇာနန္တိ။ ဒိ၊၂။၉၂။ သုဒ္ဓါဝါသေသု
ဒေဝေသု အန္တရဟိတော။ ဒိ၊၂။၁၃၀။ သံ၊၁။
၂၇။ အန္တရဟိတော ဣမံ ဂါထံ အဘာသိ။
မ၊၁။၄၀၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၂။ (မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၁။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၇-တို့လည်း ကြည့်။) ပဋိပတ္တိ-
ယာ အန္တရဟိတာယ သိက္ခာပဒပညတ္တိ အန္တရ-
ဓာယတိ။ မိလိန္ဒ၊၁၃၆။ မာတိကာယ အန္တရ-
ဟိတာယ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၇၁။ သာသနေ အန္တရ-
ဟိတေ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၀။ (ဒိ၊၁။၂၁၂။
မ၊၁။၃၂၁။ အံ၊၁။၆၆။ အံ၊၃။၆၃။ ဥဒါန။
၁၀၂။၁၃၁။ ဇာ၊၂။၁၇၇။ စူဠနိ၊၄၀။ ပေတ၊
ဋ္ဌ။၂၂၇-တို့လည်း ကြည့်။) (ခ) ကွယ်ပျောက်
ပျက်စီးသော။ တဿ မေ တာ ဗလဇဝန-
သမ္ပတ္တိယော အန္တရဟိတော။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၆၅။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၉။ အန္တရဟိတာတိ နဋ္ဌာ။ မ၊ဋီ၊
၃။၃၆၃။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၁၅။ စက္ခုသ္မိ အန္တရ-
ဟိတေ ဇာနာတိ “အတ္တာ မေ အန္တရ-
ဟိတော၊ ဝိဂတောမေ အတ္တာ”တိ။ မဟာနိ၊
၂၀၆။ စက္ခုသ္မိ အန္တရဟိတေတိ တသ္မိ
ဝိနဋ္ဌေ။ အတ္တာ မေ အန္တရဟိတောတိ “မမ
အတ္တာ ဝိနဋ္ဌော”တိ ဒိဋ္ဌိ ဂဏာတိ။ မဟာနိ၊
ဋ္ဌ။၃၁၁။ (၂) ကွယ်စေအပ်-ပုံးလွှမ်းအပ်-
သော။ အန္တရဟိတ-ကြည့်။

အန္တရဟိတ (တိ) [အန္တ+ရဟိတ] အနား -
အမြိတ်-မှ ကင်းသော၊ အနား-အမြိတ် -
မရှိသော။ နန္တကာနိတိ အန္တရဟိတာနိ
စိရာနိ ဝါ။ မူလဋီ၊၂။၂၁၉။ အန္တရဟိတာနိတိ
အန္တဝိကလာနိ ဆိန္နန္တနိ။ အနဋီ၊၂။၂၁၇။
အနန္တကာနိတိ အန္တရဟိတာနိ။ သံ၊ဋီ၊
၂။၅၂၇။

အန္တရာ (သတ္တမုန္တ-ဗျ) [အန္တ+ဣ+အ။ရ လာ။
ရူ။ နာ-၁၀၉။ နိတိ၊သုတ္တ။ နာ-၃၇၀။ ဓာန်။
၁၁၅၀-တို့ ကြည့်။ အန္တရာတိ ဝေမဇ္ဈေ။ ရှု၊
ဋီ။ နာ-၆၁။ အန္တရာ-သဒ္ဓေါယံ ဇဇ္ဈဝစနော၊

မောင်ပဉ္စိကာ။ ၂၂။ ဤသဒ္ဓါ၏ အယဉ်
မြို့ရွာစသည့် အရပ်ဟော သဒ္ဓါတို့နောင် ဆင့်
အနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် သက်ရသည်။ ရှ။
၂၈၆။ မောင်။ ၂၂။ နိတိသုတ္တ။ ၅၈၀-တို့နှင့်
ဒီဌ၊ ၁။ ၃၅။ မဋ္ဌ၊ ၂။ ၉၃။ အံဌ၊ ၂။ ၂၉၈။
ဥဒါန၊ ၄။ ၉၇-တို့ကြည့်။] (၁) အလယ်၌၊
အကြား၌၊ အတွင်း၌။ သံသေန ဝါ အန္တရာ
ဥပ္ပတိ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၉၅။ အန္တရာပိ
ပရိဝသန္တိ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၄၅။ သော ပရိဝသန္တော
အန္တရာ ဧကံ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၁၃၊
၁၁၄၊ ၁၁၅။ အန္တရာ ဧကံ အာပတ္တိ
အာပဇ္ဇိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၁၆၊ ၁၁၈၊ ၁၁၉၊ ၁၂၀၊ ၁၂၂။
အန္တရာ ဝေါသာနံ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၆၆။ ဝိ၊ ၅။ ၂၂၃။
ဒီ၊ ၂။ ၆၆။ အံ၊ ၂။ ၄၁၃။ အံ၊ ၃။ ၃၈၂။ ဣတိ-
ဝုတိ။ ၂၅၃။ ဒီဌ၊ ၁။ ၃၅။ အံဌ၊ ၂။ ၂၉၈။
ဥဒါန၊ ၄။ ၉၇။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၆၂။ အန္တရာတိ အရဟတ္တံ အပ္ပတာဝ
တ္ထေန္တရေ။ ဒီဌ၊ ၂။ ၁၁၉။ အံဌ၊ ၃။ ၁၆၁။
အန္တရာတိ ဝေမဇ္ဈေ။ ဣတိဝုတိ၊ ၄။ ၂၆၅။
အန္တရာတိ အာရမ္မနိပ္ပတ္တိနံ ဝေမဇ္ဈေ။ ဒီဌ၊ ၁။
၄၈။ အံဌ၊ ၂။ ၂၉၂။ အန္တရာ ဝေါသာနန္တိ
အာရမ္မနိပ္ပတ္တိနံ ဝေမဇ္ဈေ ပရိယောသာနံ
အာပါဒိ။ သီဇ္ဈိသစ်၊ ၁။ ၁၈၀။ (အန္တရာနှင့်
ဝေါသာန-ကား သမာသ်၊ ဝါကျ ၂-ထွေပင်
သင့်ရာ၏။ သို့သော် အန္တရာနှင့် ဝေါသာနကို
တပုဒ်စီ ဥလ္လိင်ပြု၍ ဖွင့်သော (သီဇ္ဈိသစ်မှ
တပါးသော) ဌ၊ ၄-တို့ကို ထောက်လျှင် ဝါကျ
ကြံခြင်းက သာ၍ သင့်မြတ်ရာသည်။ အန္တရာ-
ဝေါသာန-လည်း ကြည့်။) န သက္ကာ ဟောတိ
အန္တရာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတုံ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၂၃။
အန္တရာတိ ပဉ္စိသန္တိတော သရသစုတိယာ
အန္တရေ။ ဒီဌ၊ ၃။ ၁၀၇။ ဝါသော တေ နတ္ထိ
အန္တရာ။ ဓမ္မ၊ ၄၈။ အထန္တရာ မေ ဘဝိဿတိ
ကာလကိရိယာ။ သုတ္တနိ၊ ၃၇၇။ အထန္တရာတိ
အန္တရာယေဝ အဿ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၈။ န
တေသံ အန္တရာဂစ္ဆေ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၉၂။ =တေသံ

လာဘဿ အန္တရာ န ဂစ္ဆေ၊ အန္တရာယံ န
ကရေယျ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၉၉။ အန္တရာယေဝ
ကာလံ ကတာ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၆၄။ မာဟံ နဿံ
မောမဟော အန္တရာဝ။ စူဠနိ၊ ၁။ ၁၈၈။ မာဟံ
နဿံမောမဟော အန္တရာဝါတိ မာဟံ တယံ
ဓမ္မံ အသမ္ဘိကတာ အန္တရာ ဝေ အဝိဒ္ဓါ
ဟုတာ အနဿိ။ စူဠနိ၊ ၄။ ၇၅။ သကုဋ်-
တာနိ အန္တရာယေဝ ပရိပတန္တိ။ မိလိန္ဒ၊ ၂။ ၄၄။
အန္တရာ စ ဂယံ အန္တရာ စ ဗောဓိ။ ဝိ၊ ၃။
၁၁။ မ၊ ၁။ ၂၂၇။ အန္တရာ စ ရာဇဂဟံ အန္တရာ
စ ဝေသာလိ။ ဝိ၊ ၃။ ၄၀၁။ အန္တရာ စ ဘန္တေ
ရာဇဂဟံ အန္တရာ စ နာဠန္ဒ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၈၃။ ဒီ၊ ၁။
၁။ သံ၊ ၁။ ၄၁၉။ အန္တရာ စ သာဝတ္ထိ။ အန္တရာ
စ သာကေတံ။ မ၊ ၁။ ၂၀၃။ အန္တရာ စ ဥက္ကဋ္ဌ
အန္တရာ စ သေတဗျံ။ အံ၊ ၁။ ၃၄၆။ အန္တရာ
စ မရရံ၊ အန္တရာ စ ဝေရရံ။ ၎င်း၊ ၃။ ၆၈။
အန္တရာ စ ဝေလံ အန္တရာ စ အဂ္ဂာဂါရံ။
အံ၊ ၃။ ၄၄၇၊ ၄၅၉။ အန္တရာ စ သာဝတ္ထိ
အန္တရာ စ ဇေတဝန်။ ဥဒါန၊ ၈၉။ (အနွှင်
များကို ဝိဌ၊ ၃။ ၂၄၅။ မဋ္ဌ၊ ၂။ ၉၃။ သံဌ၊ ၂။
၁၈၂။ အံဌ၊ ၂။ ၂၉၈။ အံဌ၊ ၃။ ၃၃၇။ ဥဒါန၊
၄။ ၉၇-တို့တွင် ကြည့်။) (၂) အပေါ်ဝတ်၊
ကိုယ်ရံခြံသည်။ အန္တရသာဓက-ကြည့်။

အန္တရာအမိတ္တ (ပု) [အန္တရ + အမိတ္တ။ မဇ္ဈေ-
ဒီဃ?] စိတ်၌ဖြစ်သော ရန်သူ၊ လောဘ၊
ဒေါသ၊ မောဟဟူသော ရန်သူ။ တယောမေ
ဘိက္ခဝေ အန္တရာမလာ အန္တရာအမိတ္တာ
အန္တရာသပတ္တာ အန္တရာဝကော အန္တရာ-
ပစ္စတ္တိကာ။ ကတမေ တယော? လောဘော
ဘိက္ခဝေ အန္တရာမလော အန္တရာအမိတ္တာ။
အန္တရာပစ္စတ္တိကော။ ဣတိဝုတိ။ ၂၅၂။ မဟာ-
နိ၊ ၁။ ၂။ စူဠနိ၊ ၂။ ၁။ အန္တရေ စိတ္တေ အဝါ
အန္တရာ။ ဣတိဝုတိ၊ ၄။ ၂၆၁။ လောဘာ-
ဒယော အမိတ္တာဒိသဒိသတာယ စိတ္တသမ္ပူ-
တတာယ စ “အန္တရာအမိတ္တာ” တိအာဒိနာ
ဝုတ္တာ။ ၎င်း၊ ၂။ ၆၂။

အန္တရာကထာ (ထိ) [အန္တရာ+ကထာ။ (၁) အန္တရေ အဝါ အန္တရာ၊ အန္တရာ စ သာ ကထာ စာတိ-ပြ။ တနည်း—အန္တရာ= ဝေမဇ္ဈေ ပဝတ္တာ ကထာ-ပြ။ မဇ္ဈေရဿ- ပြုလျှင်၎င်း၊ အန္တရေ ပဝတ္တာ ကထာ-ပြုလျှင် ၎င်း အန္တရာကထာ-ဟု ပြီးသည်။ (၂) အန္တရာ=အညာ စ သာ ကထာ စာတိ-ပြ။ ဤ၌ လည်း မဇ္ဈေရဿ-ပြုလျှင် အန္တရာကထာ-ဟု ပြီးသည်။] (၁) အကြား-အလယ်-၌ ဖြစ်သော စကား၊ ကြားစကား။ (က) အဆုံးသို့ မရောက်ပဲ အလယ်သို့သာ ရောက်သော စကား၊ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတော။ ဝိ၊ ၂။ ၉၂။ အဝသာနံ အပ္ပတွာ အာရမ္ဘဿ စ အဝသာနဿ စ ဝေမဇ္ဈဌာနံ ပတ္တကထာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂။ ၇၂။ အယမန္တရာကထာ ဥပပါဒိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၉၄။ (ခ) ကမ္မဋ္ဌာန်း နှလုံးသွင်းခြင်း၊ ပါဠိသင်ခြင်း၊ အဋ္ဌကထာသင်ခြင်းစသည်တို့၏ အကြား၌ဖြစ်သော အခြားတစ်ခုသောစကား။ ကာ စ ပန ဝေါ (အယဉ္ဇရဟိ တေသံ ဘိက္ခုနံ။ မဇ္ဈ) အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတော။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၁၆။ ဝိ၊ ၂။ ၁။ ဝိ၊ ၃။ ၃၂။ မ၊ ၂။ ၁၀၃။ အံ၊ ၂။ ၁၄၉။ ဥဒါနံ၊ ၈၈။ မ၊ ၄။ ၁။ ၅၉။ အယမန္တရာကထာ ဥပပါဒိ။ သံ၊ ၁။ ၈၀။ အံ၊ ၂။ ၁၄၉။ ၂၀၂။ ဥဒါနံ၊ ၈၈။ အန္တရာကထာတိ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရ- ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာဒီနံ အန္တရာ အညာ ဧကာ ကထာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၅၀။ ဥဒါနံ၊ ၉၁။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၆။ ဝေမဇ္ဈေ ဝါ အန္တရာ-သဒ္ဓေါ၊ သာ ပန တေသံ ဝေမဇ္ဈဘူတတ္တာ အညာယေဝ၊ တေဟိ စ အသမ္ပိဿတ္တာ ဝိသု ကောယေဝါတိ အဓိပ္ပါ- ယံ ဒဿေတံ “အညာ၊ ဧကာ”တိ စ ဝုတ္တံ။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၂။ ၁။ (ဂ) ရဟန်းတို့ စည်းဝေး ထိုင်နေသည်မှစ၍ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာ သည်အထိ အကြား၌ဖြစ်သော စကား။ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတောတိ နိသိန္နာနံ ဝေါ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မမာဂမနံ၊ တေသ္မိ အန္တရေ ကာ နာမ ကထာ ဝိပ္ပ-

ကထာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၃။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၈။ (ဃ) နေခင်း၌ ရအပ်သော ဘုရား၏အဆုံးအမနှင့် ညချမ်း၌ ရလတ္တံ့သော တရားနာခြင်း၏ အကြား၌ ဖြစ်သော စကား။ အထ ဝါ မဇ္ဈ- နိဂ္ဂေ လဒ္ဓဿ သုဂတောဝါဒဿ၊ သာယံ လဘိတဗ္ဗဿ ဓမ္မဿဝနဿ စ အန္တရာ ပဝတ္တတ္တာ အန္တရာကထာ။ ဥဒါနံ၊ ၉၁။ (င) ရဟန်းကျင့်ဝတ်၏ အကြား၌ဖြစ်သော အခြားတစ်ခုသော စကား။ သမဏသမာစာရ- ဿဝ ဝါ အန္တရာ ပဝတ္တာ အညာ ဧကာ ကထာတိ အန္တရာကထာ။ ဥဒါနံ၊ ၉၁။ (စ) တပါးသော စကား၏ အကြားအကြား ၌ဖြစ်သော စကား။ အန္တရာကထာ ဥပပါ- ဒိတိ အညံဿာ ကထာယ အန္တရန္တရေ ကတရာ ကထာ ဥပ္ပဇ္ဇိတိ ပုစ္ဆတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၁။ (၂) ကမ္မဋ္ဌာန်း နှလုံးသွင်းခြင်း၊ ပါဠိသင်ခြင်း၊ အဋ္ဌကထာသင်ခြင်း စသည် တို့မှတပါး အခြားသော စကား။ ယခင် ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၅၀-စသည်ပင်။ အန္တရာ-သဒ္ဓဿ အညတ္ထ- မာဟ “အညာ၊ ဧကာ”တိ စ။ ပရိယာယ- ဝစနဉ္စေတံ ပဒေယံ။ ယသ္မာ စ အညတ္ထေ အယံ အန္တရာ-သဒ္ဓေါ “အန္တရန္တရ”န္တိ- အာဒိသု ဝိယ။ တသ္မာ “ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရ- ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာဒီနံ”န္တိ နိဿက္ကတ္ထေ သာမိ- ဝစနံ ဒဠဗ္ဗံ။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၂။ ၁။ အန္တရာကမ္ပ (န) [အန္တရာ+ကမ္ပ] ကြားကာလ၌ ဖြစ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကံ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဣမေသံ ဥဘိန္နမ္ပိ အန္တရာကမ္ပံ န ကထိတံ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၁။ အန္တရာကာဇ (ပ) [အန္တရာ+ကာဇ] အလယ်၌ ဝန်ရှိသော ထမ်းပိုး၊ အလယ်၌ ဝန်ထား၍ လူနှစ်ယောက် ရှေ့နောက် ထမ်းအပ်သော ထမ်းပိုး။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဧကတော- ကာဇံ အန္တရာကာဇံ သိသဘာရံ ခန္ဓဘာရံ ကဋိဘာရံ ဩလမ္ပကံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၇၇။ အန္တရာ- ကာဇန္တိ မဇ္ဈေ လဂ္ဂေတွာ ဒွိဟိ ဝဟိတဗ္ဗ-

ဘာရံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၅။ (ပါစိတ်၊ယော၊၂။
၄၆-လည်း ကြည့်။)

အန္တရာကိလေသ (ပု) [အန္တရာ+ကိလေသ]
အတွင်း၌ (ကိုယ်တွင်း၌)ဖြစ်သော ကိလေ
သ။ အန္တရာကိလေသ-ကြည့်။

အန္တရာပစ္စတ္တိက (ပု) [အန္တရာ+ပစ္စတ္တိက။
မဇ္ဈေဒိသ?] စိတ်၌ဖြစ်သော ရန်သူ၊ စိတ်၌
ဖြစ်သော ဆန့်ကျင်ဖက်တရား၊ လောဘ၊
ဒေါသ၊မောဟဟူသောရန်သူ။ အန္တရာအဓိတ္တ-
ကြည့်။

အန္တရာပဏ (ပု) [အန္တရာ+အာပဏ] ဈေး
အတွင်း။ အညီအညာ ကံသပါတိယာ ပဋိကုဋ္ဌိ-
တွာ အန္တရာပဏံ ပဋိပဇ္ဇေယျ။ မ၊၁။၃၆။
အန္တရာပဏန္တိ အာပဏာနမန္တရေ မဟာဇန-
သံကိတ္တံ ရစ္ဆာမုခံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၄။ ဘောဂေဟိ
ပုရက္ခတော ပရိဝတော အန္တရာပဏံ ပဋိ-
ပဇ္ဇေယျ။ မ၊၂။၂၉။ ဒါသိံ အန္တရာပဏံ
ပေသေသိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၁။ အန္တရာပဏတော
ကာသာဝပိတာနိ ဝတ္တာနိ အာဟရာပေတွာ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၉။ အန္တရာပဏာ ကာသာယဝတ္တာ-
ဒယော သဗ္ဗပရိက္ခာရေ အာဟရာပေတွာ။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၆။ အန္တရာပဏံ ဩလော-
ကေန္တော။မဟာနိ၊၂၈၅။ သိဓံသံသုကံ စစ္စရဉ္စ၊
သုဝိဘတ္တန္တရာပဏံ။အ၊၁။၄၇။ နဂရံမာပေ-
ယျ...သုဝိဘတ္တန္တရာပဏံ။ မိလိန္ဒ။၃၁၅။

အန္တရာပတ္တိ (ထိ) [အန္တရာ+အာပတ္တိ] (၁)
အကြား၌ သင့်သောအာပတ်၊ အန္တရာပတ်၊
(ပရိဝတ် - မာနတ် - ဆောက်တည်နေစဉ်
အတောအတွင်း သင့်သော သံဃာဒိသေသံ
အာပတ်။) တံ သံဃော အန္တရာအာပတ္တိနံ
မူလာယ ပဋိကဿတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁၇၄၊၁၇၅။
ပုဗ္ဗာပတ္တိနံ အန္တရာပတ္တိ ဇာနိတဗ္ဗာ။ ဝိ၊၅။
၂၁၁။ ပုဗ္ဗာပတ္တိနံ အန္တရာပတ္တိ နာမ မူလ-
ဝိသုဒ္ဓိယာ အန္တရာပတ္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၇။ မူလ-
ဝိသုဒ္ဓိယာ အန္တရာပတ္တိတိ အန္တရာပတ္တိ
အာပဇ္ဇိတွာ မူလာယ ပဋိကဿနံ ကတွာ

ဌိတေန အာပန္နာပတ္တိ။ ဝဇီရ။၅၅၆။ (၂)
သိက္ခာပုဂ္ဂိုလ်၏ အကြားအကြားတို့၌ ပညတ်
အပ်သော အာပတ်။ အတ္တိ အန္တရာပတ္တိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄။ အန္တရာပတ္တိတိ “ပဋိလာတံ
ဥက္ခိပတိ၊ အာပတ္တိ ဝုက္ကဋ္ဌဿာ”တိ ဝေ-
မာဒိနာ သိက္ခာပဒန္တရေသု ပညတ္တာ အာပတ္တိ။
သာရတ္ထ၊၁။၁၀၇။ အန္တရာပတ္တိ ဩလော-
ကေန္တေသိ “ပဋိလာတံ ဥက္ခိပတိ၊ အာပတ္တိ
ဝုက္ကဋ္ဌဿာ”တိ ဝေ ယာ သိက္ခာပဒန္တရေသု
အန္တရာပတ္တိ ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၁။ အန္တရာ-
ပတ္တိန္တိ တသ္မိံ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ အာဂတ-
ဝတ္ထုဝိတိက္ကမံ ဝိနာ အညသ္မိံ ဝတ္ထုဝိတိက္ကမေ
နိဒါနတော ပဘုတိ ဝိနိတဝတ္ထုပရိယော-
သာနာ အန္တရန္တရာ ဝုတ္တံ အာပတ္တိ။ ဣဓ ပန
“ဝတ္ထု ဩလောကေတိ”တိ ဝိသု ဂဟိတတ္တာ
တဒဝသေသာ အန္တရာပတ္တိတိ ဂဟိတာ။
ဝိမတိ၊၁။၁၂၅။

အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယ် (ပု) [အန္တရာ+ပရိ+နိ+
ဝါ+ဏိ] အကြား၌ ကိလေသာငြိမ်းခြင်း
ဖြင့် - ငြိမ်းလေ့ရှိ - ငြိမ်းတတ် - သော၊သူ။
သုဒ္ဓါဝါသဘုံသို့ ရောက်ပြီးနောက် အသက်
ထက်ဝက်မလွန်မီ - အရဟတ္တဖိုလ် - ရဟန္တာ
အဖြစ် - သို့ ရောက်သော အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၊
အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယ်အနာဂါမိ။ (အနာဂါမိ
၅-ယောက်တွင် တယောက်။) ပဉ္စ အနာ-
ဂါမိနော။ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယ် ဥပဟစ္စပရိ-
နိဗ္ဗာယ် အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယ် သသင်္ခါရပရိ-
နိဗ္ဗာယ် ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမိ။ ဒီ၊၃။
၁၉၈။ အာယုနော ဝေမဇ္ဈံ အနုတိက္ကမိတွာ
အန္တရာဝ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနံ အရဟတ္တံ
ပတ္တော အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယ် နာမ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၁၃။ ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ပဉ္စန္ဒ ဩရဗ္ဘာ-
ဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပ-
ပါတိကော ဟောတိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယ် အနာ-
ဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ၊ သော ဥပပန္နံ
ဝါ သမနန္တရာ၊ အပ္ပတ္တံ ဝါ ဝေမဇ္ဈံ အာယုပ္ပ-

မာဏံ အရိယမဂ္ဂံ သဉ္ဇနေတိ ဥပရိဋ္ဌိမာနံ
သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ။ အယံ ဝုစ္စတိ
ပုဂ္ဂလော အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိ။ အဘိ၊ ပ။ ၁၁၉။
ဝါ-သဒ္ဓမ္မိကပ္ပနတော ပန ဝေမဠံ ပတ္တန္တိပိ
အတ္တော ဝေဒိတဗော။ ဧဝံ တယော အန္တရာ-
ပရိနိဗ္ဗာယိနော သိဒ္ဓါ ဟောန္တိ။ အဘိ၊ င္ဍ။
၃။ ၄၈။ ဥပပန္နသမနန္တရာ၊ အာယုဝေမဠံ
အပ္ပတွာ၊ ပတွာ စ ပရိနိဗ္ဗာယနဝသေန
တယော အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိနော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိ၊
၂။ ၅၃၂။ အံ၊ ဣ၊ ၃။ ၁၅၇။ (အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိ
၃-ယောကံကို အံ၊ ၂။ ၄၅၀-၁-တွင်လည်း
ကြည့်။) အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိ(အံ၊ ၂။ ၄၀၅)တိ
ယော ပဉ္စသု သုဒ္ဓါဝါသေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ
ဥပ္ပနော နိဗ္ဗတ္တကုဏေ ဝါ၊ ထောကံ အတိက္က-
မိတွာ ဝါ၊ ဝေမဠေ ဌတွာ ဝါ အရဟတ္တံ
ပါပုဏ္ဏာတိ၊ တသေတံ နာမ။ အံ၊ င္ဍ၊ ၃။ ၁၄၉။
အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိ(အံ၊ ၂။ ၄၅၀)တိ ဥပပတ္တိ-
သမနန္တရတော ပဌာယ အာယုနော ဝေမဠံ
အနတိက္ကမိတွာ ဧတ္တန္တရေ ကိလေသပရိ-
နိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗတော ဟောတိ။ အံ၊ င္ဍ၊
၃။ ၁၇၂။ (သံ၊ ၃။ ၆၃၊ ၂၀၈၊ ၂၄၉၊ ၂၇၃၊ ၃၃၀။
အံ၊ ၁။ ၂၃၅၊ ၄၅၁။ အံ၊ ၃။ ၃၅၁။ အဘိ၊ က။
၈၉၊ ၁၆၅။ ပဋိသံ၊ ၁၆၀။ နေတ္တိ၊ ၁၆၄။ သံ၊ င္ဍ၊
၃။ ၁၀၁။ အံ၊ င္ဍ၊ ၂။ ၂၁၈။ အဘိ၊ င္ဍ၊ ၃။ ၅၁။
ဓမ္မက၊ င္ဍ။ ၁၅၃။ သုတ္တနိ၊ င္ဍ။ ၂၈၂။ ပဋိသံ၊ င္ဍ၊
၂၊ ၆၈။ နေတ္တိ၊ င္ဍ။ ၂၇၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၅၂။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိ၊ ၂။ ၅၃၁-တို့လည်း ကြည့်။ ဤ
အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိ-ပုဒ်၏ အနက်ကိုပင် မှား
ယွင်းစွာ ကြံဆ၍ ပုဗ္ဗသေလိယဂိုဏ်းနှင့်
သမ္မိတိယဂိုဏ်းသားတို့ အန္တရာဘဝ-ရှိသည်ဟု
ယူကြပုံနှင့် ၎င်းတို့ကို နှိမ်နင်းပုံကို အဘိ၊ က။
၂၆၉-၇၂။ အဘိ၊ င္ဍ၊ ၃။ ၂၀၅-၇။ ဥဒါန၊ င္ဍ။
၈၃-၄။ အနုဋီ၊ ၃။ ၁၂၀ ၁၂၄-တို့တွင် ကြည့်။)

အန္တရာပိဓာယတိ (ကြိ) [အန္တရာ+အပိ+ဓာ+
ယ+တိ] ကွယ်လည်း ကွယ်၏။ အကြား၌

လည်း ကွယ်ပျောက်၏။ အာယသ္မာ စူဠပန္န
ကော... ဓမ္မာယတိပိ ပဇ္ဇလတိပိ အန္တရာပိဓာ-
ယတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၆၅(ဟံသာဝတီမူ) ၆၈ (ဗေမူ၊ ၁
၁၉၁၃-မူ)။ ၆၂ (ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်၊ ၁၂၇၂၊
မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ပြင်မူ)။ အန္တရာ-
ပိဓာယတိတိ အန္တရာဓာယတိပိ၊ အဒဿနမ္ပိ
ဂစ္ဆတိတိ အတ္တော။ ဝိ၊ င္ဍ၊ ၃။ ၆၂ (ဟံ-မူ)။
၆၃ (သုဓမ္မ၊ ၁၉၁၃-မူ)။ (သျှာမူ ၄-၌လည်း
အန္တရာပိဓာယတိတိ-ပင်ရှိသည်။ သိမုဒ္ဓိကား
အန္တရာပိဓာယတိ-တိ-ဟုရှိသည်။) အန္တရာပိ-
ဓာယတိတိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဓဿ အဋ္ဌာနတ္တံ
ဒဿေန္တော အာဟာ “အန္တရာဓာယတိပိ”တိ။
ပါစိတ်၊ ယော၊ ၁။ ၄၃။ (ဆဋ္ဌမူ ပါ (၇၇), ၄
(၆၈)တို့၌ အန္တရာဓာယတိပိ-ဟုချည်းရှိသည်။
ယင်းသို့ရှိလျှင် သံဝဏ္ဏနာပါဌ်၌ အန္တရာဓာယ-
တိပိ-ဟု ထပ်၍ဆိုဖွယ်လိုမည်မဟုတ်။ အန္တရာ-
ပိဓာယတိ ရှိ၍သာ ပိ-၏ အဋ္ဌာနပယုဂ်ကို
ပြခြင်းငှါ အန္တရာဓာယတိပိ ဟု အမြှောင်ပြပြီး
အဒဿနမ္ပိ-စသည်ဖြင့် အနက်ကို ဖွင့်ပြခြင်း
ဖြစ်ရာသည်။ နိတိ၊ ဓာ။ ၂၂၈-၌လည်း အန္တရာ-
ပိဓာယတိ-ဟု ရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယင်းကိုသာ
ပါဌ်ဟောင်း ဟု မှတ်ရာ၏။ အန္တရာဓာယတိ-
လည်း ကြည့်။)

အန္တရာဘဋ္ဌက (တိ) [အန္တရာ+ဘဋ္ဌက] အကြား
၌ - လျှောကျ - ပြတ် - သော၊ သူ ကော
ဥဒ္ဓေသဘတ္တံ ဘုဒ္ဓိတွာ သာမဏေရော
ဇာတော၊ ပုန တံ ဘတ္တံ သာမဏေရဋ္ဌိ-
တိကာယ ပတ္တံ ဂဏိတုံ လဘတိ၊ အယံ ကိရ
အန္တရာဘဋ္ဌကော နာမ။ ဝိ၊ င္ဍ၊ ၄။ ၉၃။ (ပါစိတ်၊
ယော၊ ၂။ ၈၁-လည်း ကြည့်။)

အန္တရာဘတ္တ (န) [အန္တရာ+ဘတ္တ] ဆွမ်းမစားမီ
အတွင်း။ ပတ္တဉ္စ မုခဉ္စ ဓောဝိတွာ အန္တရာ-
ဘတ္တေ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကတွာ၊ ဝိ၊ င္ဍ၊ ၁။ ၁၆၈။
မ၊ င္ဍ၊ ၁။ ၂၆၁။ သံ၊ င္ဍ၊ ၃။ ၂၂၁။ အဘိ၊ င္ဍ၊ ၂။
၃၃၅။ အန္တရာဘတ္တတိ ဘတ္တဿ အန္တရေ၊
ယာဝ ဘတ္တံ န ဘုဉ္ဇတိ၊ တာဝါတိ အတ္တော။

သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၈၆။ အန္တရာဘတ္တ (၁) အနက်လည်း ကြည့်။

အန္တရာဘတ္တသမယ (ပု) [အန္တရာဘတ္တ + သမယ] ဆွမ်းမစားမီအတွင်း အချိန်၊ ဆွမ်းမစားမီ အချိန်အတွင်း။ ယာဂုဓဇ္ဇကံ ဒက္ခာ အန္တရာဘတ္တသမယေ ဧတမတ္ထံ အာရောဓေသိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၀။

အန္တရာဘဝ (ပု) [အန္တရာ+ဘဝ] အကြားဖြစ်သောဘဝ၊ ရွေးဘဝ၊ နောက်ဘဝတို့၏ အကြားဖြစ်သောဘဝ၊ (စုတိ၊ ပဋိသန္ဓေအကြားဘဝ။) အတ္တိ အန္တရာဘဝေါတိ? အာမန္တာ။ အဘိ၊က။၂၆၉-၂၇၂။ (အန္တရာဘဝရှိ၏-ဟူသော အယူကား— အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ-ဟူသော ပုဒ်၊ ဥဘယမန္တရေန-ဟူသောပုဒ်၊ သမ္ဘဝေသီ-ဟူသောပုဒ်တို့၏ အနက်ကို မှားယွင်းစွာ ကြံဆ၍ ယူရာမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော အယူတည်း။ ဤအယူကို ယူသူတို့ကား ပုဗ္ဗသေလိယဂိုဏ်းသားနှင့် သမ္မိတိယဂိုဏ်းသားတို့တည်း။ ယင်းတို့ အယူအရ အန္တရာဘဝ၏ သရုပ်သဘောကို၎င်း၊ ယင်းဝါဒကို နှိမ်နင်းပုံကို၎င်း အဘိ၊က။၂၆၉-၇၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၅-၇။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၈၃-၄။ မူလဋီ၊၃။၈၇-၈။ အနုဋီ၊၃။၁၂၀-၂၄ တို့တွင် ကြည့်။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၃၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၀၂။ နေတ္ထိ၊ဋီ။ ၆၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အန္တရာဘဝကထာ (ထိ) [အန္တရာဘဝ+ကထာ] အန္တရာဘဝ (စုတိ၊ ပဋိသန္ဓေတို့၏ အကြားဘဝ)ကို ပြဆိုသောစကား။ ကထာဝတ္ထုပါဠိ၊ ၈-ဝဂ်၊၂-ကထာ။ အဘိ၊က။၂၆၉-၇၂။ ဣဒါနိ အန္တရာဘဝကထာ နာမ ဟောတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၅။... အန္တရာဘဝကထာဝိစာရော ကထာဝတ္ထုပကရဏဿ ဋီကာယံ ဂဟေတဗ္ဗော။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၈၄။

အန္တရာဘဝဝါဒီ (တိ) [အန္တရာဘဝဝါဒ+ကျိ၊ အန္တရာဘဝ + ဝဒ + ကိ။ မဏိမဉ္ဇူ၊၂။၉၁-

ကြည့်။] အန္တရာဘဝ (စုတိ၊ ပဋိသန္ဓေတို့၏ အကြားဘဝ) ရှိ၏ဟု ပြောဆိုလေ့ရှိသော၊ အန္တရာဘဝရှိ၏ဟု အယူဝါဒ ရှိသော၊သူ။ အယူဝါဒေါ အန္တရာဘဝဝါဒိနံ ကေစွာနံ ဝုတ္တော။ အနုဋီ၊၃။၁၂၁။ အပိ စာယံ အန္တရာဘဝဝါဒီ ဧဝံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ ၎င်း။ ၁၂၃။

အန္တရာဘဝသတ္တ (ပု) [အန္တရာဘဝ+သတ္တ] အန္တရာဘဝ (စုတိ၊ ပဋိသန္ဓေတို့၏ အကြားဘဝ)၌ ဖြစ်သော သတ္တဝါ။ ရူပါဒိဝသေန ပုဋ္ဌောပိ ယသ္မာ အန္တရာဘဝသတ္တဿ အနိဒဿနံ ရူပံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၆။

အန္တရာဘဝပဂ (တိ) [အန္တရာဘဝ+ဥပ+ဂမု+ကိံ] အန္တရာဘဝသို့ ကပ်ရောက်သော၊သူ။ အတ္တိ အန္တရာဘဝပဂံ ကမ္မန္တိ?...အတ္တိ အန္တရာဘဝပဂါ သတ္တာတိ? အဘိ၊က။၂၇၁။ ပရသမယေ အန္တရာဘဝပဂံ နာမ ပါဠိယေက္ကံ ကမ္မံ နတ္ထိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၆။

အန္တရာမဂ္ဂ (ပု) [အန္တရာ+မဂ္ဂ။အန္တရမဂ္ဂ-လည်း ရှိသည်။ ၎င်းကြည့်။] လမ်းခရီးအကြား၊ လမ်းခုလတ်။ ဘာရုကစ္ဆံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ ပသိတော ဧတမတ္ထံ အာရောဓေသိ။ဝိ၊၁။၄၉။ရာဇာကာလေသေန ဥယျောဇေတော အန္တရာမဂ္ဂတော နိဝတ္တာပေတိ။ ဝိ၊၂။၂၀၈။ အံ၊၃။၃၂၁။ အန္တရာမဂ္ဂေ ဘန္တေ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၀။ အန္တရာမဂ္ဂေတိ ဘိက္ခံ ဂဟေတော ဂါမတော ဝိဟာရံ ပဋိဂမနမဂ္ဂေ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၆၆။ (ဝိ၊၁။၈၅။ ဝိ၊၂။၈၇။ ဝိ၊၃။၂၈၀။အံ၊၂။၈၃။မိလိန္ဒ။၁၆။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၃။ ဓမ္မေဋ္ဌ၊၁။၁၀၈။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၉၇။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁၄၀။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၈၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အန္တရာမရဏ (န) [အန္တရာ+မရဏ] အကြား၌ သေခြင်း၊ အသက် အပိုင်းအခြားမတိုင်မီ သေခြင်း။ အန္တရာမရဏံ နတ္ထိ၊ တေသံ နိဿန္တတော မမ။ အပ၊၁။၃၆၁။ မမ ပုတ္တ-

သ အန္တရာမရက် နာမ နတ္ထိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၀။
 တေ တဿ ကမ္မဿ နိဿန္နေန တတ္ထ တတ္ထ
 အန္တရာမရက် ပါပုဏိံသု။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂။၆၂။
 ၃။ ကေစွာနံ ဒေဝါနံ ပယောဂဝိပတ္တိ-
 အာဒိနာ အန္တရာမရက် ဟောတိယေဝ။
 ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁၂၇။ ကုတော တေသံ အန္တရာ-
 မရက်။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၄။

အန္တရာမလ (န) [အန္တရ+မလ။ မဇ္ဈေဒိသ?] စိတ်၌ဖြစ်သော အညစ်အကြေး၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟဟူသော အညစ်အကြေး။ အန္တရာမတ္တ-ကြည့်။

အန္တရာမုတ္တက (ပ) [အန္တရ+မုတ္တ+က] (လာ မည့်မိုးတွင်း၌နေရန် -) ဝါဆိုရက် ၂ ရက် တို့မှလွတ်သော ကြားကာလ - ဝါပအခါ - ၌ ကျောင်းခံယူခြင်း။ တယောမေ ဘိက္ခုဝေ သေနာသနဂ္ဂါဟာ၊ ပုရိမကော ပစ္စိမကော အန္တရာမုတ္တကော။ အပရဇ္ဇဂတယ ပဝါ- ရကာယ အာယတိံ ဝဿာဝါသတ္တာယ အန္တရာမုတ္တကော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈။ အန္တရာမုတ္တကေ အယံ ဝိနိစ္ဆယော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၄။၆၅။ အန္တရာ ဇွီဟိ ဝဿပနာယိကဒိ- ဝသေဟိ မုတ္တေ ကာလေ ဂါဟော အန္တရာ- မုတ္တကော။ ပါစိတ်၊ယော၊၂။၅၆။ (ဝိ၊၅။ ၂၁၈-၉-လည်း ကြည့်။)

အန္တရာယ (ပ) [အန္တရ+အာ+ယာ+အ။ အန္တရ+ဣ+အ။ ပုရိမကမ္မနိပ္ပန္နဿ ဝိပါ- ကသန္တာနဿ အန္တရာ ဝေမဇ္ဈေ အာယန္တိ အာပတန္တိတိ အန္တရာယာတိ လ္လနာမာနံ ရောဂါဒိအနတ္တာနံ ။ အနုဋီ၊၁။၃။ တံတံ- သမ္ပတ္တိယာ ဝိဗန္ဓနဝသေန သတ္တသန္တာနဿ အန္တရေ ဝေမဇ္ဈေ တေ အာဂစ္ဆတိတိ အန္တ- ရာယော။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိအနတ္တော။ သာရတ္ထ၊ ၁။၁၅။ သာရတ္ထ၊၃။၈၆။ ကခါ၊ဋီ၊သစ်၊၄၁၀။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁၂၅။ မ၊ဋီ၊၂။၈၂။ ဝိနိစ္ဆယ၊ဋီ၊ ၁။၅၄၆။ စုတိပဋိသန္နိနံမန္တရေ အယတိတိ အန္တရာယော။ အထ ဝါ ကာရိယသိပ္ပံ

အန္တရံ ဗျဝဇာနံ အယတိ ဂမယတိတိ အန္တ- ရာယော။ ဇာနိ၊ဋီ၊၇၆၅။ ဤပုဒ်၏ အယုဉ်၌ ယေဘုယျအားဖြင့် ဆဋ္ဌိ ဝိဘတ်ကို သုံး၍ အပ္ပကအားဖြင့် ဒုတိယာ သတ္တမိဝိဘတ်တို့ကို သုံးသည်ကို တွေ့ရသည်။] အကြား၌ဖြစ် တတ်သော - ခြားခံ ပိတ်ဆီးတတ်သော - အ ရာ၊ ဘေးရန်၊ အနှောက်အရှက်၊ အန္တရာယ်။ တေ ပဋိသေဝတော နာလံ အန္တရာယာယ။ ဝိ၊၂။၁၇၅၊၁၇၇၊၁၈၁။ အနာပတ္တိ သတိ အန္တရာယေ။ ဝိ၊၂။၄၁၃၊၄၁၄၊၄၁၅။ အန- ဇာနာမိ ဘိက္ခုဝေ သတိ အန္တရာယေ သံခိ- ရ္ဏေန ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသိတုံ။ တတြိမေ အန္တရာယာ။ ဝိ၊၃။၁၅၂။ တုမှယေဝဿ တေန အန္တရာယော။ ဒီ၊၁။၃။ နေဝဿ တံ ဟောတိ အန္တရာယာယ။ မ၊၁။၄၆။ =တဿ ဝေဝိဓဿ ဘိက္ခုနော တံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ပိဏ္ဏ- ပါတဘောဇနံ မဂ္ဂဿ ဝါ ဖလဿ ဝါ နေဝ အန္တရာယာယဟောတိ။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၉။ ဝေဝေ နော ဝိဟရတံ၊ အန္တရာယော န ဟေဿတိ။ ဇာ၊၁။၂၆၁။ “ဝေရူပဿ နာမ မေ ဝိသ- ယောဂဿ အန္တရာယော ကတော”တိကုဇ္ဈိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၃၉။ ကထံ ဟိ နာမ အယျာ ထုလ္လနန္တာ အမှာကံ ဒေယျဓမ္မံ အန္တရာယံ ကရိဿတိ။...ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဂဏဿ စိဝ- ရလာဘံ အန္တရာယံ ကရေယျ။...အညံ ပရိ- က္ခာရံ အန္တရာယံ ကရေတိ။ ဝိ၊၂။၃၇၂။ သကုလုဒါယိဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ပရိသာ သကုလုဒါယိံ ပရိဗ္ဗာဇကံ အန္တရာယံမကာ- သိ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယေ။ မ၊၂။၂၃၀။ = ယထာ ပဗ္ဗဋ် န လဘတိ၊ ဝေ ဥပဒ္ဓုတံ အကာသိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၀။ တံ (အောဇနံ) ကောစိ အန္တရာယံ ကရေတိ။...တံ နေဝ ဘဂဝတော ပရိဘောဂံ န ဥပက္ခဋ် န ဥဒ္ဓိဿ ကတံ၊ အနာဂတံ အသမ္ပတ္တံ အဝဿနေန အန္တရာယံ ကတံ၊ ...ယော တဿ ဘဂဝတော ဥဒ္ဓိဿ ကတံ ဥပက္ခဋ် ပရိဘောဂံ အန္တရာယံ

ကရေယျ။ မိလိန္ဒ။ ၁၅၇-ဂ။ နော စေ ကုမာ-
 ရေ ဘဝိဿတိ အန္တရာယော။ သုတ္တနိ။
 ၃၇၇။ တတ္ထ ကောစိ အန္တရာယံ ကရေတိ။
 မိလိန္ဒ။ ၁၅၇။ (ဇာ၊ ၂။ ၃၄၉။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၉၂။ အံ၊
 ၂။ ၂၁၂။ အဘိ၊ က။ ၂၃၆။ ဥဒါန။ ၁၇၇။ ဝိ၊ ၃။
 ၂၁။ ဓမ္မ။ ၅၄။ ဇာ၊ ၂။ ၃၇၀။ ဝိ၊ ၄။ ၄၇၁။ ဓမ္မ၊
 ၄။ ၂။ ၄၇။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၅။ သံ၊ ၁။ ၄၃၄။
 မဟာနိ။ ၂၇၁။ စူဠနိ။ ၂၇၀။ ဝိ၊ ၃။ ၁၇၇။ ဇာ၊
 ၂။ ၃၄၉။ ဝိ၊ ၄။ ၄၂၉။ ဝိ၊ ၃။ ၁၅၂-တို့လည်း
 ကြည့်။) ဝိနည်းလာ အန္တရာယ် ၁၀-ပါး—
 (၁) မင်း၊ (၂) နီးသူ၊ (၃) မီး၊ (၄) ရေ၊
 (၅) လူ၊ (၆) ဘီလူး၊ (၇) သားရဲ၊ (၈) မြွေ
 ကင်းသန်း၊ (၉) အသက်အေး၊ (၁၀) အကျင့်
 မြတ်၏အေး။ ဝိ၊ ၃။ ၁၅၂။ ဝိ၊ ၄။ ၄၂၉။ (အဝိ-
 ပျာယ်အကျယ်ကို ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၇၇-တွင်ကြည့်။)
 ပါဠိလိပုတ်ပြည်၏ အန္တရာယ် ၃-ပါး—(၁)
 မီး၊ (၂) ရေ၊ (၃) အချင်းချင်းကွဲပြားမှု။
 ဒိ၊ ၂။ ၇၄။ အဘိ၊ က။ ၂၃၆။ ဥဒါန။ ၁၇၇။
 လာဘ်အန္တရာယ် ၄-ပါး— (၁) မျက်ကွယ်
 လာဘ်၏အန္တရာယ်၊ (၂) ရည်ရွယ်၍ ပြုအပ်
 သော လာဘ်၏အန္တရာယ်၊ (၃) ရှေးမျှနီး
 ကပ်ပြုစီရင်အပ်သော လာဘ်၏ အန္တရာယ်၊
 (၄) သုံးဆောင်အပ်သော လာဘ်၏ အန္တ-
 ရာယ်။ မိလိန္ဒ။ ၁၅၇။ မိုး၏အန္တရာယ် ၅-ပါး—
 (၁) ကောင်းကင်၌ တေဇောဓာတ်ပျက်ခြင်း၊
 (၂) ယင်း၌ ဝါယောဓာတ်ပျက်ခြင်း၊ (၃)
 ရာဟုအသုရိန်လက်ဖြင့်ခံ၍ သမုဒ္ဒရာ၌ စွန့်ပစ်
 ခြင်း၊ (၄) မိုးတိမ်နုတ်တို မေ့လျော့ခြင်း၊
 (၅) လူတို့ တရားမစောင့်ခြင်း။ အံ၊ ၂။ ၂၁၂။

အန္တရာယကရ (တိ) [အန္တရာယ+ကရ+အ]
 အန္တရာယ်ကိုပြုတတ်သောသူ။ ဝေဝါဒီသော
 ယေ တံ ဥပဇ္ဇေန္တိ။ တေသံ အန္တရာယကရေ
 ဝါ ဟောတိ။ နော ဝါတိ။ ဒိ၊ ၁။ ၂၁၇၊ ၂၁၈။
 အန္တရာယကရေတိ လာဘန္တရာယကရေ။ ဒိ၊
 ၄။ ၁။ ၃၂၈။ အညေသံ ဒဒမာနာနံ၊ အန္တရာယ-
 ကရာ နရာ။ သံ၊ ၁။ ၃၁။ အန္တရာယကရာတိ

ဒါယကဿ သဂ္ဂန္တရာယော ပဋိဂ္ဂါဟကာနံ
 လာဘန္တရာယော အတ္တနော ဥပဿာတောတိ
 ဣမေသံ အန္တရာယာနံ ကာရကာ။ သံ၊ ၄။ ၁။
 ၈၅။ သော တိတ္ထံ အန္တရာယကရေ ဟောတိ
 တိတ္ထံ ပါရိပန္နိကော။ အံ၊ ၁။ ၁၆၁။ အန္တရာယ-
 ကရေ ဟောတိတိ အန္တရာယ် ဝိနာသံ ကိစ္စ-
 လာဘကံ ဝိလောမကံ ကရေတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။
 ၁၄၃။ အာမာဓာ မာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ အန္တရာ-
 ယကရာ ဘုဿ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၀၂။ အန္တရာယ-
 ကရာ ဘုဿတိ ဣမဿ မေ တပေါကမ္ပဿ
 အန္တရာယကရာ (အန္တရာယကာရကာ၊ ဣ-
 မုက္ခံ)။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၄။ ဥဘယမ္ပိ စေတံ အန္တ-
 ရာယကရံ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၈၇။ အန္တရာယိက-
 လည်းကြည့်။

အန္တရာယကရက (န) [အန္တရာယ+ကရက]
 အန္တရာယ်ကိုပြုခြင်း။ ဝိနာ အာနိသံသဒဿ-
 နေန အန္တရာယကရကံ။ ကခါ။ ၃၂၄။ သာရတ္ထ၊
 ၃။ ၁၂၅။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၇၈။ အန္တရာယကရကတ္ထံ
 နာနာကာရဏေဟိ သံသဂ္ဂမာဝိကတွာ ဇာ၊ ၄။
 ၄။ ၅၇။ အတ္တသံဝဏ္ဏာနာယ နာလ မန္တရာယ-
 ကရကာယာတိပိ အာစရိယဿ ရတနတ္ထယ-
 ဝနနာ။ ကခါ၊ ဂီ၊ သစ်။ ၁၂၀။

အန္တရာယကရာပုညဝိယာတကရပုညဝိသေသ (ပု)
 [အန္တရာယကရ+အပုည+ဝိယာတ+ကရ+
 ပုည+ဝိသေသ] အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော
 အကုသိုလ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းကို ပြုတတ်သော
 ကုသိုလ်အထူး။ အန္တရာယဝိသေသန-ကြည့်။
 မရဋီ၊ ၁။ ၉-၁၀-လည်း ကြည့်။

အန္တရာယကာရက (တိ) [အန္တရာယ+ကာရက]
 အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သောသူ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၄
 (ဣ-မုက္ခံ)။ အန္တရာယကရ-ကြည့်။

အန္တရာယနိဗန္ဓန (န) [အန္တရာယ+နိဗန္ဓန] အန္တ-
 ရာယ်၏အကြောင်း။ ရတနတ္ထယပူဇော ဟိ
 ဗဟုဝိဇ္ဇေရာယေပိ လောကသန္နိဝါသေ အန္တ-
 ရာယနိဗန္ဓန သကလသံ ကိလေသ ဝိဝံသနာယ

(အန္တရာယ၏အကြောင်းဖြစ်သော အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးခြင်းငှါ) ပဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၅။ ဒိ၊ ဇီ၊ ၁။ ၁။ သိ၊ ဇီ၊ သစ်၊ ၁။ ၅။ မ၊ ဇီ၊ ၁။ ၁။ သိ၊ ဇီ၊ ၁။ ၁။ အံ၊ ဇီ၊ ၁။ ၅။ နေတ္ထိ၊ ဇီ၊ ၁။

အန္တရာယနိဝါရဏ (န) [အန္တရာယ + နိဝါရဏ] အန္တရာယကို - တားမြစ် - ပယ်ဖျောက် - ခြင်း။ ဝတ္ထုတ္တယဿ ဟိ ပဏာမကရဏဿ အန္တရာယနိဝါရဏံ ပယောဇနံ။ ကခါ၊ ဇီ၊ ၁။ ဝိသေသတော ပန အန္တရာယနိဝါရဏံ ပစ္စာသိသန္တိ။ ဝိဘာဝိနီ၊ ၇၀။ = အန္တရာယဝိနာသနံ။ မဏိမဉ္ဇူ၊ ၁။ ၄၄။

အန္တရာယဝိနာသန (န) [အန္တရာယ + ဝိနာသန] အန္တရာယကို ဖျက်ဆီးခြင်း။ အန္တရာယနိဝါရဏ ကြည့်။

အန္တရာယဝိသောသန (န) [အန္တရာယ + ဝိသောသန] အန္တရာယကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း။ ဣဒံ ပန အာစရိယေန အဓိပေတပုယောဇနံ အန္တရာယဝိသောသနံ။ ရတနတ္ထယပဏာမကရဏဉ္စိ အန္တရာယကရာပုညဝိသောတကရပုညဝိသေသဘာဝတော။ အန္တရာယဝိသောသနေ သမတ္တံ ဟောတိ။ မူလဇီ၊ ၁။ ၁။

အန္တရာယဝိသောသနတ္ထတာ (ထိ) [အန္တရာယဝိသောသနတ္ထ + တာ] အန္တရာယကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း အကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်။ သတ္တဝိနိပစ္စကာရဿ အန္တရာယဝိသောသနတ္ထတာဝိယ။ အနုဇီ၊ ၁။ ၁။

အန္တရာယဝိသောသနသမတ္တဘာဝ (ပု) [အန္တရာယဝိသောသန + သမတ္တ + ဘာဝ] အန္တရာယကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်။ အန္တရာယကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ခြင်း။ သတိပိကယမနောပဏာမာနံ အန္တရာယဝိသောသနသမတ္တဘာဝေ။ အနုဇီ၊ ၁။ ၃။ အန္တရာယဝိသောသနလည်း ကြည့်။

အန္တရာယိက (တိ) [အန္တရာယ + ကိက။ နိတိ။ သတ္ထ။ ၃။ ၂၃၇-လည်းကြည့်] (က) အန္တရာယကို ပြုတတ်သော၊ (ခ) အန္တရာယ၌ ယှဉ်သော၊ (ဂ) အန္တရာယဟူသော အကျိုးကို ရထိုက်သော၊ (ဃ) အန္တရာယရှိသော တရား၊ နတ်ရွာ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၏ အန္တရာယကို ပြုတတ်သော တရား။ (ယင်းတို့ကား - (၁) ကံ = ပဉ္စာနန္တရိယကံ၊ (၂) ကိလေသာ = နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ (၃) ဝိပါက = အဟိတပဋိသန္ဓေ၊ (၄) ဥပဝါဒ = အရိယာတို့ကို စွပ်စွဲခြင်း၊ (၅) အာဏာဝိတိက္ကမ = ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးခြင်း ဤ ၅-ပါးတို့တည်း။ ကံ၊ ကိလေသာ၊ ဝိပါက၊ ဝါဒ၊ တိက္ကမာ နတ်ရွာ၊ နိဗ္ဗာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ ဈာန်၊ ငါးတန် အန္တရာယ။ ပါတိမောက်၊ သျှ ၁၅၆။ အက္ခယကို ဝိ၊ ငွ၊ ၃။ ၁၃၈။ မ၊ ငွ၊ ၂။ ၉။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၈၆-၇။ မ၊ ဇီ၊ ၂။ ၈၂-၃-တို့တွင်ကြည့်။ ဝိ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၃၃-၅ ပဋိသန္ဓေ၊ ၁။ ၃၃၇-က။ ဝိသုဒ္ဓိ ၂၅၅-၆-တို့လည်း ကြည့်) ယထာ ယေမေ အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ အဂဝတာ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၇၅၊ ၁၇၇။ မ၊ ၁။ ၁၈၂။ ဝိ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၀။ ဒိ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၃။ သဂ္ဂမောက္ခာနံ အန္တရာယံ ကရေန္တိတိ အန္တရာယိကာ။ တေ ကမ္မကိလေသ ဝိပါက ဥပဝါဒ အာဏာဝိတိက္ကမ ဝသေန ပဉ္စဝိဓာ။ ဝိ၊ ငွ၊ ၃။ ၁၃၈။ မ၊ ငွ၊ ၂။ ၉။ သမ္မဇောနမုသာဝါဒေါ ခေါ ပနာယသ္မန္တော အန္တရာယိကော ဓမ္မော ဝုတ္တော အဂဝတာ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၄၁။ အန္တရာယိကောတိ အန္တရာယကရော။ ဝိ၊ ငွ၊ ၃။ ၃၁၇။ အန္တရာယိကောတိ ဝိပုဋိသာရဝတ္ထုတာယ ပါမောဇ္ဇာဒိသမ္ဘဝံ နိဝါရေတွာ ပဌမဇ္ဈာနာဒိနံ အဓိကမာယ အန္တရာယံ ကရေတိ။ ကခါ၊ ၁၀၃။ အနုတိက္ကမန ငွေ (တ္ထေ) န အန္တရာယေ နိယုတ္တာ အန္တရာယံ ဝါ ဗလံ အရဟန္တံ အန္တရာယဿ ဝါ ကရဏသီလာတိ အန္တရာယိကာ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၈၆။ သိ၊ ဇီ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၁၈။ မ၊ ဇီ၊ ၂။ ၈၂။ ကခါ၊ ဇီ၊ သစ်၊ ၄၁၀။ ဝိ၊ နိစ္ဆယ၊ ဇီ၊ ၁။ ၅၄၆။ ယေ ခေါ ပန

တေ အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ။ မ၊၁။၁၀၃။
 အံ၊၁။၃၁၅။ သံ၊၄။၂။၄၃။ (ဤ၌ အန္တရာယိ-
 က-အရ ကံ-စသော ဌာပါးလုံးကိုပင် ယူရုံကို
 မ၊၄။၂။၂၇။ အံ၊၄။၂။၂၇-တို့တွင် ကြည့်။)
 အန္တရာယိကာ ဓမ္မာတိ ဣပန အန္တရာယံ
 ကရေန္တိတိ အန္တရာယိကာ။ သဉ္စိစ္စ
 ဝိတိက္ကန္တိ အန္တမသော ဒုက္ခဒုဗ္ဗာသိတဗ္ဗံ
 မဂ္ဂဖလာနံ အန္တရာယံ ကဓမ္မာတိ။ မ၊၄။၁။
 ၃၃၈။ အံ၊၄။၂။၂၇။ အန္တရာယော ဧတေသံ
 အတ္တိ၊ အန္တရာယေ ဝါ နိယုတ္တာတိ အန္တရာ-
 ယိကာ။မ၊၄။၂။၂၇။အံ၊၄။၂။၂၇။ အန္တရာ-
 ယိကာတိ အန္တရာယကရာ၊ သဂ္ဂဝိမောက္ခာဓိ-
 ဂမဿ အန္တရာယကရာတိ အတ္တော။ သံ၊၄။
 ၂။၅၆။ ဧဝံ ဗဟုရက္ခာ ကာမာ၊ အက္ခာတာ
 အန္တရာယိကာ။ ထေရီ၊၄၃။ အက္ခာတာ
 အန္တရာယိကာတိ “သဂ္ဂမဂ္ဂါဓိဂမဿနိဗ္ဗာန-
 ဂါမိမဂ္ဂဿ စ အန္တရာယကရာ”တိ ဧကူဘူ-
 တေဟိ ဗုဒ္ဓါဒိဟိ ဝုတ္တာ။ ထေရီ၊၄။၂၉၃။

အန္တရာရာမ (ပု) [အန္တရ+အာရာမ] မြို့တွင်း-
 ရွာတွင်း-ရှိ ကျောင်းတိုက်။ အန္တရာရာမံ
 ဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊၂။၁၃၇၊၂၁၆၊၂၂၉။ အန္တရာရာ-
 မန္တိ အန္တောဂါမေ ဝိဟာရော ဟောတိ၊
 တံ ဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊၄။၁။၁၂၄။

အန္တရာဝကေ (ပု) [အန္တရ+ဝကေ။ မဇ္ဈေ-
 ဒီဃ ?] စိတ်၌ ဖြစ်သော သူသတ်သမား၊
 စိတ်၌ဖြစ်သော ဆန့်ကျင်ဖက်တရား၊လောဘ၊
 ဒေါသ၊ မောဟဟူသော သူသတ်သမား။
 အန္တရာအမိတ္တ-ကြည့်။

အန္တရာဝဿ (န) [အန္တရ+ဝဿ] မိုးလေးလ
 အတွင်း၊ မိုးတွင်း၊ ဝါတွင်း။ ဝဿံ ဥပဂန္ဓာ
 အန္တရာဝဿံ စာရိကံ စရိယန္တိ။ ဝိ၊၃။၁၉၃။
 အန္တရာဝဿံ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗံ။ ၎င်း။၂၁၃။

အန္တရာဝေါသာန (န) [အန္တရ+ဝိ+အဝ+
 သာ+ယု] အလယ်-အကြား-၌ ပြီးဆုံး
 ခြင်း-ရပ်စဲခြင်း-လျှောက်ခြင်း။ မဂ်ဗိုလ်

သို့ မရောက်မီ လမ်းခုလတ်၌- ပြီးဆုံးခြင်း-
 ရပ်စဲခြင်း-လျှောက်ခြင်း။ သြရမတ္တကေန
 ဝိသေသာဓိဂမေန အန္တရာဝေါသာနံ အာပါ-
 ဒိ။ ဝိ၊၄။၃၆၆။ ဣတိဝုတ်။ ၂၇၃။ အန္တရာတိ
 ဝေမဇ္ဈေ။ ဝေါသာနံ အာပါဒိတိ အကတ-
 ကိစ္စောဝ သမာနော “ကတကိစ္စောယှိ”တိ
 မညမာနော သမဏဓမ္မတော ဝိဂမံ အာပဇ္ဇိ။
 သာရတ္ထ၊၃။၄၁၈။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၆၅။ ယာဝ-
 ကိဝူ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု။ န သြရမတ္တကေန
 ဝိသေသာဓိဂမေန အန္တရာဝေါသာနံ အာ-
 ပဇ္ဇိယန္တိ။ ဒီ၊၂။၆၆။ အန္တရာတိ အရဟတ္တံ
 အပတူဝ ဧတ္ထန္တရေ။ ဝေါသာနန္တိ ပရိနိဋ္ဌိ-
 တအာဝံ “အလမေတ္တာတော”တိ ဩသက္က-
 နံ ဌိတကိစ္စတံ။ ဒီ၊၄။၂။၁၁၉။ အံ၊၄။၃။၁၆၁။
 မာ သမ္မာပဋိပတ္တိယံ ပမာဒံ အန္တရာဝေါသာနံ
 အာပဇ္ဇေ။ ဥဒါန၊၄။၃၅၁။ (အန္တရာ-နှင့်
 ဝေါသာန ဝါကျလည်း သင့်သည်။ အန္တရာ-
 ကြည့်။)

အန္တရာဝေါသာနဂမန (န) [အန္တရ+ဝေါသာ-
 နဂမန] မဂ်ဗိုလ်သို့ မရောက်မီ လမ်းခုလတ်၌-
 ပြီးဆုံးခြင်း- ရပ်စဲခြင်း-လျှောက်ခြင်း-
 သို့ ရောက်ခြင်း။ အန္တရာဝေါသာနဂမနံ ခေါ
 ပန တထာဂတပုဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိ-
 ဟာနမေတံ။ အံ၊၃။၃၈၂။

အန္တရာသပတ္တ (ပု) [အန္တရ+ သပတ္တ။ မဇ္ဈေ-
 ဒီဃ ?] စိတ်၌ဖြစ်သော ရန်သူ၊ စိတ်၌ဖြစ်
 သော ဆန့်ကျင်ဖက် တရား၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊
 မောဟဟူသောရန်သူ။အန္တရာအမိတ္တ-ကြည့်။

အန္တရာဋ (န) [အန္တရ+အာ+ရာ+အ။ရ-ကိုလ-
 ပြု၊လ-ကိုဋ္ဌ-ပြု။ (အန္တရာလ-သံ)။ အန္တရံ
 မဇ္ဈသိမံမာရာတိ ဂဏှာတိ ထောမ။ အန္တ-
 ရာဋ္ဌံ ကောဏံ။ ဓူရိ၊နာ-၁၁၆။] အကြား။
 အန္တရိကာယာတိ အန္တရာဋေ ဒီ၊၄။၁။၄၈။
 အံ၊၄။၂။၂၉၂။ အန္တရန္တိ ဥဘိန္နမန္တရာဋ္ဌံ။ သီး
 ဇ္ဇိ၊သစ်၊၂။၃၅၅။ အန္တရိကာ-လည်း ကြည့်။

—အန္တရ်ဂါ (တိ) [အန္တရ+ဣက] အကြား - အလယ် - အတွင်း - ခွံ ဖြစ်သော။ အနေက-
ယောဇနန္တရ်ဂါ၊ လောကန္တရ်ဂါ (သာရတ္ထ၊
၁။ ၂၇၆။) တို့ကြည့်။

အန္တရ်ဂါ (တိ) [အန္တရ+ဣက] (၁) အကြား။
အပိ စာယံ ဘိက္ခဝေ တပေါဒါ ဒိန္နံ မဟာနိရ-
ယာနံ အန္တရ်ဂါယ အာဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၄၉။
(ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉။ ဥဒါန၊ ၄။ ၉။
ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၆၀-တို့လည်း ကြည့်။) = ဒိန္နံ
မဟာလောဟကုမ္ပိနိရယာနံ အန္တရေန အယံ
တပေါဒါ အာဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀။ အန္တရ်-
ဂါယာတိ အန္တရေဌေ။... အန္တရ-သဒ္ဓေါ ဝေ
ပန ဣက-သဒ္ဓေန ပဒံ ဝဇေတွာ အန္တရ်ဂါတိ
ဝုတ္တော။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၄၈။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉။ အန္တရ်-
ဂါယာတိ အန္တရေန။... သောယေဝ ဣက-
သဒ္ဓေန သကတ္တပဝတ္တေန ပဒံ ဝဇေတွာ
“အန္တရ်ဂါယာ” တိ စ ဝုတ္တော။ သိ၊ ၄။ သစ်၊
၁။ ၁၈၀-၁။ ဝါတပါနန္တရ်ဂါယ ကာဠကောပိ
ဝဂ္ဂုလိယောပိ ပဝိသန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၉၃။ သိမာ
ဝါ ဘေဒေါ ဝါ ရာဇိ ဝါ အန္တရ်ဂါ ဝါတိ။
အသိ၊ က။ ၁၇၃။ အထ ဝါ သတ္တန္တံ ပဗ္ဗတာနံ
အန္တရ်ဂါသု သတ္တ သိဒ္ဓန္တရာ မဟာသမုဒ္ဓါ။
မဟာနိ၊ ၂။ ၇၄။ = အန္တရန္တရာ။ မဟာနိ၊ ၄။
၃၃၀။ ဥဒကံ ပါဏိနာ ဂဟိတံ အင်္ဂုလန္တရ်-
ဂါဟိ ပဏ္ဍရတိ။ မိလိန္တ၊ ၁။ ၇၉။ လောကန္တရ်-
ဂါ (ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၂၆။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၂၆) လည်း ကြည့်။
(၂) အခိုက်အတန့်။ အဒ္ဓဿ ခေါ မံ ဘန္တေ
အညတရာ ဣတ္ထိ ဝိဇ္ဇန္တရ်ဂါယ ဘာဇနံ
ဇောဝန္တိ။ မ၊ ၂။ ၁၁၂။ (ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇။ အံ၊ ၄။ ၂။
၂၉။ ဥဒါန၊ ၄။ ၉။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၆၀-တို့
လည်း ကြည့်။) ဝိဇ္ဇန္တရ်ဂါယာတိ ဝိဇ္ဇ-
ဝိဇ္ဇောတနက္ခန္ဓေ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၅။ ဝိဇ္ဇန္တရ်-
ဂါယာတိ ဝိဇ္ဇနိစ္ဆရက္ခန္ဓေ။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၄၈။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉။ သိ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၁၈၀။ စက္ခုမာ
ပုရိသော ရတ္တန္တကာရတိမိသယံ ဝိဇ္ဇန္တရ်-

ကာယ ရူပါနိ ပဿေယ။ အံ၊ ၁။ ၁၂၂။ ဝိဇ္ဇန္တ-
ရ်ဂါယာတိ ဝိဇ္ဇုပ္ပတ္တိက္ခန္ဓေ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉။
အန္တရ်ဂါ (တိ) [အန္တရ + ဧက (= အန္တရေ) + တ။
အန္တရံ ဗျဝဓာနံ ကရေတိတိ ကိပ်ပစ္စယေ
ကမ္မနိတ္တ။ ထောမ။] ခြားကွယ်အပ်သော ခြား
ကွာ၍နေသော၊ ဖုံးကွယ်သော။ အနေကေဟိ
တံ ဘဝသဟဿေဟိ အန္တရ်ဂါ။ မိလိန္တ။
၂။ ၁။ ပါကာရကုဋ္ဌာဒိအန္တရ်ဂါဿ ပန ပရဿ
အပါကဋ္ဌကာလောပိ အတ္ထိ။ အသိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၆။
ယဏာ သော ပုဂ္ဂလော န ဥပဋ္ဌာတိ။ ကုဋ္ဌာ-
ဒိဟိ အန္တရ်ဂါတော ဝိယ ဟောတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆
(အဋ္ဌဿ၊ ယော။ ၉၀။ မဏိမဉ္ဇူ၊ ၂။ ၁၆၉-တို့၌
အန္တရ်ဂါ (က) ကို ဗျဝဟိတ-ဟု ပွင့်သည်။)
အန္တရ်ဂါတ္တ (န) [အန္တရ်ဂါ + တ္တ] ခြားအပ်သည်
၏အဖြစ်။ အကြား၌ ပိုင်းခြားအပ်သည်၏
အဖြစ်။ ယော ဟိ ပုရိသော ကဒါမိ မုသာ
ဝဒတိ။ ကဒါမိ သစ္စံ၊ တဿ မုသာဝါဇေန
အန္တရ်ဂါတ္တာ သစ္စံ သစ္စေန န ယဒိယတိ။
ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၇၂။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၈။
အသိ၊ ၄။ ၂။ ၈၇။ အန္တရ်ဂါတ္တာတိ အန္တရာ
ပရိစ္ဆိန္တတ္တာ။ သိ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၃၃၇။
အန္တရ်ဂါပ (န) [အန္တရ + အာပ၊ အာ-ကို ဤ-ပြု။
တနည်း အန္တရ + ယ၊ အ-ကို ဤ-ပြု။] ကျွန်း၊
ရေလယ်ကျွန်း။ အန္တရ်ဂါပဉ္စ ဒီပေါ ဝါ၊ ဇလ-
မဇ္ဈဂတံ ထလံ။ ဓာနံ၊ ၆။ ၆၄။ ဒွိဓာဂတာနံ
အာပါနံ အန္တရဂတံ အန္တရိပံ၊ အာကာရဿိ။
“အန္တရ်ဂါ” နှစ် ဝါ ပါဌော။ တဒါ ဒွိဓာဂတာနံ
အာပါနံ အန္တရေ ဘဝံ အန္တရ်ဂါ ဝိဂ္ဂဟော၊
အကာရဿိ။ ဓာနံ၊ ၄။ ၆၆၄။
အန္တရ်ဂါယ (န) [အန္တရ + ဤယ။ ကာသိကာ။ ၄
၂။ ၁၃၈-လည်း ကြည့်။] (၁) ခါးဝတ်အထည်၊
ခါးဝတ်ပုဆိုး။ နိဝါသနန္တရ်ဂါယာနု-န္တရမန္တရ-
ဝါသကော။ ဓာနံ၊ ၂။ ၉၂။ ဗာဟုလေ့န အန္တ-
ရေ မဇ္ဈေ ဘဝံ အန္တရ်ဂါယံ ဤယော။ ဓာနံ၊
၄။ ၂။ ၉၂။ (၂) ကျွန်း၊ ရေလယ်ကျွန်း။ အန္တ-
ရ်ဂါ-ကြည့်။

အန္တရဓိ (?) [အန္တ+ရဓိ?] အူ၊ အသည်း။
 (တေမိ၊ ဇာ၊ ဌ၊ သျ)။ ဒုက္ခဘာဝေန ပနဿ
 အန္တရဓိနံ (အန္တရဓိနံ?) နိက္ခမနကာလော
 ဝိယ အဟောသိ။ ဇာ၊ ဌ၊ န၊ ဉ။ (ဤ၌ သိ-ဣ-
 တို့ဝယ် “အန္တရဓိနံ” ဟု ရှိ၍ သျာ-ဝယ် “အန္တ-
 ရဓိနံ” ဟု ရှိသည်။)

အန္တရပဋ္ဌာန (န) [အန္တရာ+ဥပဋ္ဌာန] အကြား
 ကာလ၌ ဆည်းကပ်ခြင်း။ အန္တရန္တရပဋ္ဌာန-
 ကြည့်။

အန္တရဗ္ဘာရ (ပု) [အန္တရ+ဥဗ္ဘာရ] အကြား၌
 ကထိန်နုတ်ခြင်း။ အန္တရဗ္ဘာရော သဟုဗ္ဘာ-
 ရော။ ဝိ၊ ဣ၊ ၂၊ ၃၊ ၂။ အာနိသံသေတ္တာဘူတ-
 ပဉ္စမာသဗ္ဗန္တရေယေဝ ဥဗ္ဘာရော အန္တရဗ္ဘာ-
 ရော။ ဝိ၊ နိစ္ဆယ၊ ဋီ၊ ၂၊ ၃၄၁။

အန္တရဿဝ (ပု) [အန္တရ+ဥဿဝ] အကြား
 အကြား၌ကျင်းပသောပွဲလမ်းသဘင်၊ အထူး
 ပွဲသဘင်။ အာဝါဟဝိဝါဟမင်္ဂလာဗီသု အန္တ-
 ရဿဝေသု။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂၊ ၂၁၄။ အန္တရဿဝေသုတိ
 မဟုဿဝဿ အန္တရန္တရာ ပဝတ္တိတဥဿဝေသု။
 သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၃၇၉။

အန္တရေန (ဗျ) [ဤပုဒ်ကား ဝိဘကျန္တပတိဋ္ဌပက-
 နိပါတ်ပုဒ်တည်း။ နိတိ၊ သုတ္တ၊ ၆၅၆-ကြည့်။
 ဓာန်။ ၁၁၃၇၊ ၁၁၅၀-နှင့် ၎င်း၊ ဋီ-တို့ လည်း
 ကြည့်။ ဝဇ္ဇန-အနက်ဟော အန္တရေန-သဒ္ဓါ
 အယုဉ် ခုတ်ယာ၊ ပဉ္စမိ ဝိဘတ် ၂-မျိုးသုံးသည်
 ကို တွေ့ရသည်။ (၂) အနက်ပုံစံများကြည့်။
 (အန္တရေန-သံ)] (၁) အကြား - အလယ် -
 အဘွင်း - ၌။ အန္တရေန ယမကသာလာနံ။
 ဧ၊ ၂၊ ၁၁၃။ သံ၊ ၁၊ ၁၅၉။ အံ၊ ၁၊ ၃၉၁။ = အန္တ-
 ရိကာယ။ သံ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၀၅။ = အန္တရေ။ အံ၊ ဌ၊
 ၂၊ ၃၁၉။ အန္တရေနာတိ ဝေမဇ္ဈေ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၂၊
 ၁၇၄။ သံ၊ ဋီ၊ ၁၊ ၂၅။ အန္တရေနေဝ ကာယာနံ၊
 သတ္တာနိ ဝိတိဝတ္ထရေ။ ဇာ၊ ၂၊ ၂၆၀။ ဣမေသံ
 သတ္တန္တံ ကာယာနံ အန္တရေယေဝ စရန္တိ။
 ဇာ၊ ဌ၊ ၇၊ ၁၁၃။ (ဒီ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၅၁။ မ၊ ဌ၊ ၃၊ ၁၆၀။

သံ၊ ဌ၊ ၂၊ ၃၁၄-တို့နှင့် ယှဉ်ကြည့်။) (၂) ကြဉ်
 ၍၊ ကြဉ်ဖယ်၍။ အဖလော ဟိ ဘုတောဟ-
 တေ ဝါယာမော ဝါယာမ'မန္တရေနာပိ တဿ
 နိရုဒ္ဓတ္တာ။ သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၁၊ ၇။ အန္တရေန စ ဒိဋ္ဌိ-
 သမ္ပင်္ဂနံ သီလသမ္ပဒါ။ စရိယာ၊ ဌ၊ ၂၇၉။ ဒီ၊ ဋီ၊
 ၁၊ ၇၉။ သီ၊ ဋီ၊ သင်္ဂ၊ ၁၊ ၂၆၆။ အန္တရေန ပရော-
 ပဒေသာ သာမယေဝ သစ္စာနိ အဘိသမ္ပုဋ္ဌိ။
 နိတိ၊ သုတ္တ၊ ၆၅၆။ အောက် အနက်လည်း
 ကြည့်။ (၃) တပါးသော ဝိကပ်၊ တပါးသော
 အဖို့၊ ထိုမှတပါး၊ ထို့ပြင်။ စုတုပ္ပါတေ
 အသတိ နေဝိဓ၊ န ဟုရံ၊ န ဥဘယမန္တရေန။
 မ၊ ၃၊ ၃၁၀။ သံ၊ ၂၊ ၂၇၄။ နယလောကေ၊ န
 ပရလောကေ၊ န ဥဘယတ္ထ ဟောတိ။ မ၊ ဌ၊
 ၄၊ ၂၃၂။ န ဣလောကေ၊ န ပရလောကေ၊
 န ဥဘယတ္ထ ဟောတိ... “အန္တရေနာ” တိ ဝစနံ
 ပန ဝိကပ္ပန္တရဒီပနံ။ တသ္မာ အယမေတ္ထ
 အတ္ထော - နေဝ ဣဓ၊ န ဟုရံ၊ အပရော
 ဝိကပ္ပေါ န ဥဘယန္တိ။ သံ၊ ဌ၊ ၃၊ ၁၉။ (ဤ၌
 အလို “အန္တရေန - တပါးသော အဖို့ကာ၊
 ဝါ - ထိုမှတပါး၊ ဝါ - ထို့ပြင်၊ ဥဘယံ - ၌၊ န
 ဟောတိ - မဖြစ်” ဟု ပေး။) ဣလောကပရ-
 လောကဝိနိမုတ္တဿ သံသရဏပဒေသဿ
 အဘာဝတော “န ဥဘယမန္တရေနာ” တိ
 ဝုတ္တောတိ ဥဘယပရိယာပန္နော န ဟော-
 တိတိ ပဋိက္ခိပန္နော “န ဥဘယတ္ထ ဟော-
 တိ” တိ အာဟာ။ မ၊ ဋီ၊ ၃၊ ၄၂။ (ဤ၌ အလို
 “ဥဘယံ - ၂-ပါးသော လောကကို၊ အန္တရေန-
 ကြဉ်၍၊ န ဟောတိ - မဖြစ်” ဟု သဒ္ဓတ္ထ ပေး၍
 “န ဥဘယတ္ထ ဟောတိ” ကို အဓိပ္ပါယ်တ္ထ-ဟု
 ဆိုလိုဟန်ရှိသည်။ ဋီ-၌ စာလည်းကု နေဟန်
 တူသည်။) ဝိကပ္ပတော အညံ ဝိကပ္ပန္တရံ၊ တဿ
 ဒီပနံ “အန္တရေနာ” တိ ဝစနံ။ “နေဝ ဣဓ၊ န
 ဟုရံ” နှိ ဝုတ္တဒ္ဓယတော အပရံ ဝိကပ္ပေန
 (အပရဝိကပ္ပေန?) “န ဥဘယ” နှိ၊ တတ္ထပိ
 န ဟောတိယေဝါတိ အဓိပ္ပါယော။ “အန္တ-
 ရေနာ” တိ ဝါ “ဝိနာ” တိ ဣမိနာ သမာ-

နတ္ထော နိပါတော၊ တဿ နေဝိဓေ၊ န ဟုရံ၊
ဥဘယံ ဝိနာပိ နေဝိတိ အတ္ထော။ သံ၊ ငို၊ ၂။
၂၉၆-၇။ (ဤ ငို-ပ-ဝိကပ်အလို အည-အနက်
ဟော အန္တရ နောင် နာ-ဝိဘတ်သက်၍
အန္တရေခ ပြီးသည်။ “အန္တရေခ-တပါးသော
အဖိုအားဖြင့်၊ ဝါ-ထိုမှတပါး၊ ဝါ-ထို့ပြင်၊
ဥဘယံ-၌၊ န ဟောတိ-မဖြစ်” ဟု ပေးစေလို
ဟန် ရှိသည်။ ဝု-ဝိကပ်အလို ထင်ရှားပြီ။)
“န ဥဘယမန္တရေနာ”တိ ဗဿသမုဒိတေသု
ဓမ္မေသု အတ္တာနံ န ပဿတိ။ နေတ္ထိ၊ ၅၇။
ဥဘယံ အန္တရေခ ဝဇ္ဇေတွာ။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၁၉၈။
ယမိဒံ ဥဘယမန္တရေန ဝိဋ္ဌံ သုတံ မနာ-
သာနစိန္တံ။ နေတ္ထိ၊ ၁၄။ အဋ္ဌကထာစရိယာ
ပနာဟု “အန္တရေနာတိ ဝစနံ ပန ဝိကပ္ပန္တရ-
ဒီပနံ” န္တိ။ တဿ အယမေတ္ထ အတ္ထော—
န ဣမံ လောကံ၊ န ဟုရံ လောကံ၊ အထ ခေါ
ဥဘယမန္တရေနာတိ၊ အပရော ဝိကပ္ပေါ—
ဥဘယမန္တရေနာတိ ဝါ ဝစနံ ဝိကပ္ပန္တရ-
ဘာဝဒီပနံ၊ တဿတ္ထော— န ဣမံ လောကံ၊
န ဟုရံ လောကံ နိဿာယ ဈာယတိ ဈာယံ၊
ဥဘယမန္တရေန ပန အညံ ဌာနံ အတ္ထိတိ။
နေတ္ထိ၊ ငို၊ ၆၆။ (ဤ ငို-၌ ပ၊ ဝု ၂-ဝိကပ်လုံးကို
ပင် စဉ်းစားသင့်သည်။ ဌ ဆရာတို့နည်း
(အထူးသဖြင့် ဥဒါန၊ ၄-နည်း) ကို ယူ၍ ဖွင့်
သော်လည်း မှီရာပါဠိတို့ အနေအထားချင်း
မတူသောကြောင့် ဤ နေတ္ထိပါဠိ၌ ယင်းအ-
နက်များရနိုင်ဖွယ်မရှိ။) ယတော တံ ဗာဟိယ
န တတ္ထ၊ တတော တံ ဗာဟိယ နေဝိဓေ၊
န ဟုရံ၊ န ဥဘယမန္တရေန။ ဥဒါန၊ ၈၆။ တဒါ
တံ နေဝ ဣလောကေ၊ န ပရလောကေ၊ န
ဥဘယတ္ထာပိ။ “အန္တရေနာ”တိ ဝစနံ ပန
ဝိကပ္ပန္တရဒီပနံ၊ တဿ အယမေတ္ထ အတ္ထော
“နေဝ ဣဓ၊ န ဟုရံ၊ အပရော ဝိကပ္ပေါ—
န ဥဘယ” န္တိ။ အထ ဝါ “အန္တရေနာ”တိ
(“ဥဘယမန္တရေနာ”တိ ? နေတ္ထိ၊ ငို-ပြန်
ကြည့်) ဝစနံ ပန ဝိကပ္ပန္တရဘာဝဒီပနံ၊

အဘိဓာန် ၂-၂၂—ပ-ဓ-ဗ-သ-ဓ

တဿတ္ထော “နေဝ ဣဓ၊ န ဟုရံ၊ ဥဘယမန္တ-
ရေ ပန န အညဌာနံ အတ္ထိ”တိ။ ဥဒါန၊ ၄။
၈၃။ (ဤ ၄-၌ ဝု-ဝိကပ်အလို ဥဘယမန္တရေ-
န-ဖြင့် ကြံစရာ တပါးမရှိသည်ကို ပြသည်။
ထို့ကြောင့် “ဥဘယံ-ကို၊ အန္တရေန-ကြည့်၍၊
တနည်း-ဥဘယံ-၏၊ အန္တရေန-အလယ်၌၊
အညဌာနံ-တပါးသောဌာနသည်၊ န အတ္ထိ-
မရှိ” ဟု ပါဌသေသထည့်၍ အနက်ပေးစေလို
သည်ဟု ယူ။ ဤ “ဥဘယမန္တရေန” ပုဒ်၏
အနက်ကိုပင် လွဲမှားစွာကြံ၍ ဂိုဏ်းတပါး
သားတို့က အန္တရာဘဝ-ရှိသည်ဟု ယူကြ
သည်။ ယင်းသို့ ယူမည်စိုး၍ ထိုအယူကို တား
မြစ်ရန် ၄-ငို-တို့ ကြိုးကြိုးစားစား ဖွင့်ကြဟန်
တူသည်။ အန္တရာဘဝ-လည်းကြည့်။) အန္တရံ၊
အန္တရိကာ-တို့လည်း ကြည့်။

အန္တလိက (န) [အန္တရ+ဣက+အ၊ အန္တရ+
ဣကွာ။ ရ ကို လ-ပြု။ တေသံ တေသံ
ဝတ္ထုနံ အန္တရံ နာနတ္တံ ဣကွတေ လောကော
တ္ထေ၊ အနေနာတိ ဝါ အန္တလိကံ၊ ရဿ လော။
ဣကွနံ ဝါ ဒဿနံ ဣကွာ၊ တဿာ အန္တရံ
ကာရကံ အန္တလိကံ။ ဇာန်၊ ငို၊ ၄၇။ အန္တရေန
ဆိဒ္ဓေန ဣကွတဗ္ဗောတိ အန္တလိကော။
ပါစိတ်၊ ယော၊ ၁။ ၄၃။ (အန္တရိကွ၊ အန္တရိကွ-
သံ)] ကောင်းကင်။ အန္တလိကံ—ဝိ၊ ၁။ ၂။
အဘိက၊ ၁၄၄။ ဥဒါန၊ ၇၉။ အန္တလိကွာနိ—
အဘိ၊ ဝိ၊ ၈၅။ အန္တလိကွေန—ဇာ၊ ၂။ ၂၁။
အန္တလိကွာ—ဝိ၊ ၄။ ၄၂။ ဒီ၊ ၂။ ၁၃၊ ၁၁၄၊
၁၃၇။ မ၊ ၃။ ၁၆၄။ အံ၊ ၃။ ၄၀။ အပ၊ ၁။ ၃၁၅၊
၄၁၁။ အပ၊ ၂။ ၉။ အန္တလိကွမ္ပိ—အပ၊ ၁။
၁၃၇။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၇၁။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၅၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
၄။ ၂၉၈။ အန္တလိကွသ္မိ—ဇာ၊ ၁။ ၁၇၅။ အန္တ-
လိကွသ္မိ—သံ၊ ၁။ ၆၇ (-သ္မိ?)။ ဗုဒ္ဓဝံ။
၃၀၂။ ဇာ၊ ၁။ ၃၁၀။ ဇာ၊ ၂။ ၇၆။ အန္တ-
လိကွေ—ဝိ၊ ၂။ ၇၇။ ဝိ၊ ၃။ ၂၆၆။ ဒီ၊ ၂။ ၁၇၀၊
၁၇၅။ ဒီ၊ ၃။ ၁၆၂။ သံ၊ ၁။ ၄၁၊ ၈၁။ အံ၊ ၂။
၂၀၉။ ခုဒ္ဒက၊ ၇။ ဓမ္မ၊ ၃၂။ ဥဒါန၊ ၁၁၁။

၁၉၁။ သုတ္တနိ။၃၁၂။ ဝိမာန။၅၈။ ပေတ။
၁၂၈။ အပါ။၁။၉၇။ ဇာ။၁။၂၉၄၊၂၉၅၊၃၆၁။
ဇာ။၂။၂၇၈၊၂၈၀။၂၉၆၊၃၀၉။ စူဠနိ။၁၄၄။
မိလိန္ဒ။၁၅၂။အဘိဋ္ဌာ။၁။၃၁၃။ အန္တလိက္ကေတိ
အန္တရဓာတု သမတ္ထေ တုစ္ဆောကာသေ။
စူဠနိ။၄၁။ အန္တလိက္က၊ အန္တလိက္ကစရတို့
လည်း ကြည့်။

အန္တလိက္က (တိ) [အန္တလိက္က+ဏ၊ က-လာ]
အန္တလိက္ကဋ္ဌကနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အန္တလိက္က (တိ) [အန္တလိက္က+ဂမ္ပ+ကိ]
ကောင်းကင်၌သွားသော။ စန္ဒော စ သူရိ-
ယော စ ဥဘော သုဒဿနာ၊ တမောနဒါ
တေ ပန အန္တလိက္ကဂါ။ အံ။၁။၂၁၅။ အံ၊၃။
၈၄။ အန္တလိက္ကဂါတိ အာကာသဂမ္မာ။ အံ၊
၄။၂။၂၀၀။

အန္တလိက္ကစရ (တိ) [အန္တလိက္က+စရ+အ] (၁)
ကောင်းကင်၌ လှည့်လည်သွားလာသော၊သူ။
သယံပတာ အန္တလိက္ကစရာ သုဘဋ္ဌာယိနော။
ဒီ။၁။၁၆၊၁၇။ အန္တလိက္ကေ စရန္တတိ အန္တ-
လိက္ကစရာ။ ဒီ၊၄။၁။၁၀၂။ ဝိဇ္ဇာဓရေ တဒါ
အာသိံ၊ အန္တလိက္ကစရေ အဟံ။ အပါ။၂။
၈၄။ အန္တလိက္ကစရေ ပုရေ။ ဇာ။၁။၁၈၂။
(၂) ကောင်းကင်၌ ကျက်စားသော၊ ကောင်း
ကင်၌ သွားလာနိုင်သူတို့ကို သော်လည်း
နှောင်ဖွဲ့နိုင်သော၊ (ရာဂကျော့ကွင်း)။ (အဋ္ဌ-
သ၊သု။၂။၁၂၉-၌။ “ကောင်းကင်၌ ပျံသွား
သကဲ့သို့ ဖြစ်သော”ဟု အနက်ပေးသည်။)
အန္တလိက္ကစရေ ပါသော၊ ယူသံ စရတိ
မာနသော။ ဝိ၊၃။၂၈။ သံ၊၁။၁၁၃။ ဥပါန၊
၄။၃၃၃။ အဘိဋ္ဌာ။၁။၁၈၄။ အန္တလိက္ကစရေ-
တိ ရာဂပါသံ သန္တာယာဟ။ တံ ဟိ သော
“အန္တလိက္ကစရေ”တိ မန္တာ အာဟ။ ဝိ၊၄။
၃။၂၄၈။ အန္တလိက္ကေ စရန္တေ ပဉ္စာဘိညေပိ
ဗန္ဓတိတိ အန္တလိက္ကစရေ။ သာရတ္ထ၊၃။၂၀၀။
ဝိမတိ၊၂။၉၄။ အန္တလိက္ကေ စရန္တာနံ ပဉ္စာ-
ဘိညာနမ္ပိ ဗန္ဓနတ္တာ အန္တလိက္ကေ စရတိ

ပဝတ္တတိတိ အန္တလိက္ကစရေတိ ဝစနတ္တေန
ရာဂပါသော အန္တလိက္ကစရေတိ မာရေနေ
ပါပိမော ဝုတ္တံ။ ပါစိတံ၊ယော၊၁။၁၆၄။
အာကာသေ စရန္တေပိ ဗန္ဓတိတိ အန္တလိက္က-
စရေ။ သံ၊၄။၁။၁၆၃။ အန္တလိက္ကေ စရန္တေပိ
ကိစ္စသာနေတော အန္တလိက္ကစရေ။ သံ၊၄။
၁။၂၁၀။

အန္တလိက္ကဋ္ဌက (တိ) [အန္တလိက္ကဋ္ဌ+က] ကောင်း
ကင်၌ တည်သော၊ ကောင်းကင်ဘုံဗိမာန်၌
နေသော၊သူ။ ကာစိ ဘူမဋ္ဌကာ ဒေဝတာ၊
ကာစိ အန္တလိက္ကဋ္ဌကာ။ သံ၊၄။၃။၃၇။
အာကာသစာရိဝိမာနဝါသိနော အန္တလိက္ကဋ္ဌ-
ကာ။ သံ၊၄။၂။၃၁၀။ (အလားတူ မ၊၄။
၄။၂၄၄-၌ အန္တလိက္ကကာ-ဟု ရှိသည်။)

အန္တလိက္ကဘဝန (န) [အန္တလိက္က + ဘဝန]
ကောင်းကင်ဗိမာန်၊ ကောင်းကင်ဘုံ၊ နတ်
ဗိမာန်၊ နတ်ဘုံ။ နာန္တလိက္ကဘဝနေန၊ နာဂီ-
ပုတ္တပိနေန ဝါ။ ဇာ။၁။၁၃၄။ တတ္ထ နာန္တ-
လိက္ကဘဝနေနာတိ အန္တလိက္ကဘဝနံ ဝုစ္စတိ
ဒိဗ္ဗဝိမာနံ.....။ ဇာ၊၄။၃။၂၀၅။

အန္တလိက္ကေစရ (တိ) [အန္တလိက္ကေ + စရ + အ။
အလုတ္တသမာသံ။] ကောင်းကင်၌ လှည့်လည်
သွားလာသော၊သူ။ သယံပတာ အန္တလိက္ကေ-
စရာ။ အံ၊၃။၃၀၃။ အန္တလိက္ကေစရေ ဒိဇော။
ဇာ။၁။၃၂၆ (သိ-မူကွဲ)။ အန္တလိက္ကေစရာ
မယံ။ ဇာ၊၂။၉၅။ ဇာ၊၄။၅။၃၉၇။

အန္တဝဂ္ဂ (ပု) [အန္တ + ဝဂ္ဂ] အပ္ပိအစ ၄-ပါးကို
ဟောသောသုတ် - အန္တသုတ် - ဖြင့် မှတ်အပ်
သော သုတ် - အပေါင်း - အစု၊ အန္တဝဂ်။
ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊၁၁-ဝဂ်။ သံ၊၂။၁၂၈-၃၂။

အန္တဝနီ (တိ) [အန္တ + ဝနီ] အူခွေ၊ အန္တန္တိ
ပုရိသဿ ဒုတ္တိံ သဟတ္တာ၊ ဣတ္ထိယာ အဋ္ဌ-
ဝိသတိဟတ္တာ ကေဝိသတိယာ ဌာနေသု
ဩဘဂ္ဂါ အန္တဝနီ။ အဘိဋ္ဌာ။၂။၂၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊

၁။၂၄၉။ (ပဋိသန္ဓေ၁။၇၇လည်း ကြည့်။)
တေ သာတေတွာ အန္တဝဋ္ဋိမသလောဟိတာ-
ဒီဟိ ဗလိကမ္ပံ ကရိယာမိ။ ဇောဋ္ဌ၁။၂၇၇။
အန္တဝဋ္ဋိဟိ ရုက္ခံ ပရိက္ခိပိတွာ လောဟိတ-
ပဉ္စဂုံလိကာနိ ကရောမ။ ဇောဋ္ဌ၁။၁၄၈။

အန္တဝန္တတာ (တိ) [အန္တဝန္တ+တာ] အဆုံး-
အပိုင်းအခြား-ရှိသည်၏ အဖြစ်။ ယထာ
တတိယဝါဒေ ဒေသဘေဒဝသေန ဧကဿေဝ
အန္တဝန္တတာ အနန္တတာ စ သမ္ဘဝတိ။ ဒီ၊ဋီ၊
၁။၁၆၁။

အန္တဝန္တတာပဋိသေဓ (ပ) [အန္တဝန္တတာ+
ပဋိသေဓ] အဆုံး-အပိုင်းအခြား-ရှိသည်၏
အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်း။ အန္တဝန္တတာပဋိ-
သေဓေန ဟိ အနန္တတာ ဝုစ္စတိ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၁၆၁။
(အလားတူ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၄၂၇-၌ “အန္တဝန္တ-
ပဋိသေဓေန”-ဟု ရှိသည်။ မကောင်း။)

အန္တဝန္တ (တိ) [အန္တ+ဝန္တ] အဆုံး-အပိုင်း
အခြား-ရှိသော။ အန္တဝါ အယံ လောကော
ပရိဝုဇ္ဈမော။ ဒီ၊၁။၂၁၂။ “အန္တဝါ
လောကော” ဣတိပိ။ မ၊၁။၂၁၂။ မ၊၂။၈၉၊
၉၀၊၉၁၊၉၂။ အန္တဝါတိ ပရိဝုဇ္ဈမော ပရိစ္ဆိန္န-
ပရိမာဏော။ မ၊ဋီ၊၁။၆၅။ သမဏဗြာဟ္မဏာ
ဝေဝါဒိနော ဝေဝိဒ္ဓိနော အန္တဝါ လောကော။
ဥဒါန၊၁၅၈။ အန္တဝါတိ သပရိယန္တော ပရိ-
ဝုဇ္ဈမော ပရိစ္ဆိန္နပ္ပမာဏော၊ န သဗ္ဗ-
ဂတောတိ အတ္ထော။ ဥဒါန၊၄။၃၀၈။ အန္တဝါ
လောကော။ မဟာနိ၊၄၈။ အန္တဝါတိ သ-
အန္တော။ မဟာနိ၊၄။၁၆၇။ (သံ၊၂။၁၇၆။
အံ၊၁။၃၅၀။ အဘိ၊ဓ၊၂၂၂။ အဘိ၊ဝိ၊၃၅၃။
မိလိန္ဒ၊၁၄၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အန္တဝါဒိဋ္ဌိ (တိ) [အန္တဝါ+ဒိဋ္ဌိ] အဆုံး-
အပိုင်းအခြား-ရှိသည်ဟု ယူသော အယူ။
အန္တဝါဒိဋ္ဌိ စ အနန္တဝါဒိဋ္ဌိ စ။ အဘိ၊ဓ၊၁၄။
အဘိ၊ဝိ၊၃၆၀။ “အန္တဝါ”တိ ပဝတ္ထာ ဒိဋ္ဌိ
အန္တဝါဒိဋ္ဌိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၄။ တတ္ထ ကတမာ

အန္တဝါဒိဋ္ဌိ၊ “အန္တဝါ အတ္ထာ စ လောကော-
စာ”တိ ယာ ဝေရူပါ ဒိဋ္ဌိ။ အဘိ၊ဓ၊၂၅၇။
အဘိ၊ဝိ၊၃၇၃။

အန္တဝိကလ (တိ) [အန္တ+ဝိကလ] အနား-
အမြိတ် - ချီတဲသော၊ အနား - အမြိတ် -
မရှိသော။ အန္တရဟိတ^၂။ကြည့်။

အန္တဝိရဟိတ(တိ)[အန္တ+ဝိရဟိတ](၁)အဆုံး-
အပိုင်းအခြား - မှကင်းသော၊ အဆုံး-
အပိုင်းအခြား - မရှိသော။ အန္တဝိရဟိတေ
သံသာရေ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၁၅၇။ ဥဒါန၊၄။၃၈။ (၂) အနား - အမြိတ်-မှ
ကင်းသော၊ အနား - အမြိတ် - မရှိသော။
နန္တကာနိတိ အန္တဝိရဟိတာနိ ဝတ္ထုခဏ္ဍာနိ။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၆။ အာပဏဒါရေ ပတိတာနိ အန္တ-
ဝိရဟိတာနိ ပိလောတိကာနိ။ မဟာနိ၊၄။
၂၉၂။ နန္တကန္တိ အနန္တကံ၊ အန္တဝိရဟိတံ
ဝတ္ထုခဏ္ဍံ။ အံ၊ဋီ၊၁။၅၁။ အန္တရဟိတ^၂-လည်း
ကြည့်။

အန္တသညိ (တိ) [အန္တ+သညာ+တ္ထိ] အဆုံး-
အပိုင်းအခြား - ရှိ၏ဟု အမှတ်ရှိသော၊သို့။
ယထာ သမာဟိတေ စိတ္တေ အန္တသညိ လော-
ကသ္မိံ ဝိဟရတိ။ ဒီ၊၁။၂၁။ “အန္တဝါ အယံ
လောကော ပရိဝုဇ္ဈမော”တိ အန္တသညိ
ဟောတိ။ ပဋိသံ၊၁၅၀။ အန္တသညိတိ အန္တ-
ဝါတိသညိ၊ အန္တောအဿ အတ္ထိတိ အန္တောတိ
ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပဋိသံ၊၄။၂။၅၇။

အန္တာဟိတ (တိ) [အန္တ+အတိတ] အဆုံး-
ပျက်စီးခြင်း - ကို လွန်သော။ အန္တာတိတံ
အဝိနာသဓမ္မံ။ ဇောဋ္ဌ၊၅။၄၉၄။ အစူန္တ-လည်း
ကြည့်။

အန္တာနန္တ^၁ (တိ) [အန္တ+အနန္တ] အဆုံးအပိုင်း
အခြားရှိသော၊ အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိ
သော။ ယုတ္တံ တာဝ ပရိမာနံ တိတ္ထံ ဝါဒိနံ
အန္တဉ္စ အနန္တဉ္စ အန္တာနန္တဉ္စ အာရဗ္ဗ ပဝတ္ထဝါ-

ဒတ္တော အန္တရာဇ်ကတ္တံ။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၁၄၅။
သီ၊ ဝိ၊ သင်္ခ၊ ၁။ ၄၂၇။ (ဝိ၊ ဝိ၊ ၁။ ၁၆၁-၁၆၂ ကား
“အန္တရာဇ် အန္တရာဇ် အန္တရာဇ်” ဟု
ရှိသည်။) အန္တရာဇ်ပဋိသေဝဝါဒ၊ အန္တရာဇ်-
ဝိသယ-တို့လည်း ကြည့်။

အန္တရာဇ် (တိ) [အန္တ+အန္တ+အန္တရာဇ်+
နောန္တရာဇ်] (၁) အဆုံးအပိုင်းအခြား
ရှိသော၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော၊ အဆုံး
အပိုင်းအခြားရှိလည်းရှိ၊ အဆုံးအပိုင်းအခြား
မရှိလည်းမရှိသော၊ အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိ
သည်လည်းမဟုတ်၊ အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိ
သည်လည်းမဟုတ်သော။ အန္တရာဇ် လော-
ကဿ ပညပေန္တံ စတုဟိ ဝတ္ထုဟိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂။
၂၂၊ ၂၃။ အန္တရာဇ်က-ကြည့်။ (၂) အဆုံးအ
ပိုင်းအခြားရှိသည်၊ အဆုံးအပိုင်းအခြား
မရှိသည်၊ အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိလည်းရှိ
အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိလည်း မရှိသည်၊ အ
ဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည်လည်းမဟုတ် အဆုံး
အပိုင်းအခြားမရှိသည်လည်း မဟုတ်သည်-
ကို စုံ၍ဖြစ်သော - နှင့် တကွဖြစ်သော - ကို
မှီသော - အယူမှား။ အန္တရာဇ်က-ကြည့်။

အန္တရာဇ်ပဋိသေဝ(န)ဝါဒ (ပ) [အန္တရာဇ် +
ပဋိသေဝ(န) + ဝါဒ] အဆုံးအပိုင်းအခြား
ရှိသည်၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသည်ကို တား
မြစ်သော အယူမှား။ အန္တရာဇ်ပဋိသေဝဝါ-
ဒေါပိ အန္တရာဇ်ဝိသယော ဝေ တံ အာရတ္တ
ပဝတ္တတ္တာ။ ဝိ၊ ဝိ၊ ၁။ ၁၆၁။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၁၄၅။
(သီ၊ ဝိ၊ သင်္ခ၊ ၁။ ၄၂၇-၄၂၈ - ပဋိသေဝန - ဟု
ရှိသည်။)

အန္တရာဇ်ဝါဒ (ပ) [အန္တရာဇ် + ဝါဒ]
(၁) အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည်၊ အဆုံးအ
ပိုင်းအခြားမရှိသည်ကို စုံ၍ဖြစ်သော အယူ
မှား။ အန္တရာဇ်ဝါဒ-ကြည့်။ (တိ) (၂)
ထိုအယူမှားရှိသောသူ။ အန္တရာဇ်က-ကြည့်။

အန္တရာဇ်ဝါဒ (ပ) [အန္တရာဇ် + ဝါဒ] (၁)
အန္တရာဇ် (၂) အနက်နှင့် တူ။ တေသု
အန္တရာဇ်ဝါဒေသု ဧကသေဝ ဝါဒဿ
သက်ဟေ ဥပ္ပန္နေပိ။ သီ၊ ဝိ၊ သင်္ခ၊ ၁။ ၄၂၉။ (တိ)
(၂) အန္တရာဇ် (၂-အနက်) အယူမှား
ရှိသောသူ။ အန္တရာဇ်က-ကြည့်။

အန္တရာဇ်ဝါဒီ (တိ) [(၁) အန္တရာဇ် +
ဝေ + ဂီ။ (၂) အန္တရာဇ်ဝါဒီ + ဤ] (၁)
အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည်၊ အဆုံးအပိုင်းအ
ခြားမရှိသည်ကို ဆိုလေ့ရှိသောသူ။ (၂) အ
ဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည်၊ အဆုံးအပိုင်းအ
ခြားမရှိသည်ကို စုံ၍ဖြစ်သော အယူမှားရှိ
သောသူ။ အန္တရာဇ်ဝါဒီ အန္တရာဇ်ဝါဒီ
နောန္တရာဇ်ဝါဒီ။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၁၄၅။

အန္တရာဇ်ဝါဒီ (တိ) [(၁) အန္တရာဇ် +
ဝေ + ဂီ။ (၂) အန္တရာဇ်ဝါဒီ + ဤ] (၁)
အန္တရာဇ် (၁-အနက်) ကို ဆိုလေ့ရှိသောသူ။
(၂) အန္တရာဇ် (၂-အနက်) အယူမှား
ရှိသောသူ။ သမုဒိတေသုဟိ အန္တရာဇ်ဝါဒီသု
ပဝတ္တမာနော အန္တရာဇ်က-သဒ္ဓေါ တတ္ထ
နိရုဇ္ဈတာယ ပဇ္ဇေကမ္ပိ အန္တရာဇ်ကဝါဒီသု
(အန္တရာဇ်ဝါဒီသု?) ပဝတ္တတိ။ ဝိ၊ ဝိ၊ ၁။ ၁၆၂။
သီ၊ ဝိ၊ သင်္ခ၊ ၁။ ၄၂၉။ (သာရတ္ထ။ ၁။ ၁၄၅-၁၄၆
ကား “အန္တရာဇ်ဝါဒေသု အန္တရာဇ်ဝါဒီသု
ပဝတ္တတိ” ဟု ရှိသည်။)

အန္တရာဇ်ဝိသယ (တိ) [အန္တရာဇ် + ဝိသယ]
အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည်၊ အဆုံးအပိုင်းအ
ခြားမရှိသည်လျှင် ဖြစ်ရာရှိသော အန္တရာဇ်-
ပဋိသေဝဝါဒ-ကြည့်။

အန္တရာဇ်သန္တိဿယ (တိ) [အန္တရာဇ် +
သန္တိဿယ] အန္တရာဇ် (၁-အနက်) ကို
ကောင်းစွာမှီသော (အယူမှား) အန္တရာ-
ဇ်က-ကြည့်။

အန္တရာဇ်သဟာစရိတဝါဒ (ပ) [အန္တရာဇ် +
သဟာစရိတ + ဝါဒ] အန္တရာဇ် (၁-အနက်) နှင့်

တကုန်သော အယူများ။ အန္တရာဇ်က
ကြည့်။

အန္တရာဇ် (တိ) [အန္တရာဇ် + တကုန်]
အန္တရာဇ် (၂-အနက်) အယူများရှိသော။ သူ။
(ဤ အယူ ၄-မျိုးလုံးကို ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်
ထည်းက ယူသည်မဟုတ်။ ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်
အယူတမျိုးစီသာ ယူကြသည်။ သို့သော်
လည်း ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်စီကိုပင် အန္တရာဇ်က
ဟု ခေါ်နိုင်သည်။ အကျယ်ကို ဒီ။ ၁။ ၂၁-၃။
ဒီ။ ၁။ ၁၀၆။ ဒီ။ ၁။ ၁၆၀-၂။ သီ။ ၁။ ၁၆၁။
၁။ ၄၂၆-၉။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၁၄၄-၅။ အံ။ ၁။ ၂။
၃၉၀-တို့တွင်ကြည့်။) ကေသမဏဉာဏာ
အန္တရာဇ်က အန္တရာဇ် လောကဿ ပညာ
ပေန္တိ စတုဟိ ဝတ္ထုဟိ။ ဒီ။ ၁။ ၂။ ၂၂၂။
အန္တရာဇ်ကတိ အန္တရာဇ်ဝါဒါ။ အန္တိ ဝါ
အနန္တိ ဝါ အန္တရာဇ် ဝါ နေဝန္တရာဇ် ဝါ
အာရဗ္ဗ ပဝတ္တဝါဒါတိ အတ္ထော။ ဒီ။ ၁။
၁၀၅။ အန္တရာဇ်က။ ဒီ။ ၁။ ၄၅။ အဘိ။ ၁။
၃။ ၁၁၀။ စတ္တာဓော အန္တရာဇ်က။ မဋ္ဌ။
၁။ ၃၁၁။ အံ။ ၁။ ၂။ ၃၉၂။ အဘိ။ ၁။ ၄၁၄။
အန္တရာဇ်ကတိ ဧတ္ထ အမတိ ဂစ္ဆတိ ဧတ္ထ
သဘာဝေါ ဩသာနန္တိ အန္တော။ မရိယာဒါ။
တပုဂ္ဂိုလေနေ အနန္တော။ အန္တော စ
အနန္တော စ အန္တရာဇ်က စ နေဝန္တ-
ရာဇ်က စ အန္တရာဇ်က သာမညနိဒ္ဒေသေန၊
ကေသေသေန ဝါ...။ အန္တရာဇ်ကဟစရိတ-
ဝါဒေါ အန္တရာဇ်က ယထာ "ကန္တာ ပစ-
ရန္တိ"တိ။ အန္တရာဇ်ကသနိဿယော ဝါ ယထာ
"မဉ္ဇာ ယောသန္တိ"တိ။ သော ဧတေသံ
အတ္ထိတိ အန္တရာဇ်က။ ဧ ပန... အန္တရာ-
ဇ်က ဝါဒေါ ဒိဋ္ဌိ ဧတေသန္တိ အန္တရာဇ်က-
ဝါဒါတိ ဝုစ္ဆန္တိ။ ဒီ။ ၁။ ၁၆၀-၁။ (သီ။ ၁။ ၁၆၁။
၁။ ၄၂၆။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၁၄၄။ အံ။ ၁။ ၂။ ၃၉၀-
တို့လည်း ကြည့်။) စတ္တာဓော အန္တရာဇ်က။
ပဋိသံ။ ၁၅၄။ အန္တဝါ၊ အနန္တဝါ၊ အန္တဝါ စ
အနန္တဝါ စ၊ နေဝန္တဝါ နာနန္တဝါတိ ပဝတ္ထော

ဝါဒေါ အန္တရာဇ်က သော ဧတေသံ
အတ္ထိတိ အန္တရာဇ်က။ ပဋိသံ။ ၁၅၂။ ၅၉။

အန္တရာဇ်ကတ္တ (န) [အန္တရာဇ်က + တ္တ]
အန္တရာဇ်က၏အဖြစ်။ ပုရိမဝါဒီဒွယဿ ပန
ကထံ ဝိသု အန္တရာဇ်ကတ္တန္တိ ? ဥပစာရ-
ဝုတ္တိယာ။ ဒီ။ ၁။ ၁၆၂။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၁၄၅။

အန္တရာဇ်ကဘာဝ (ပ) [အန္တရာဇ်က + ဘာဝ]
အန္တရာဇ်က၏အဖြစ်။ ဥဘယာကာရာဝလပိ-
နော ပရိဝိတက္ကဿ ဝသေန နိရုဋ္ဌော အန္တရာ-
ဇ်ကဘာဝေါ...။ ဒီ။ ၁။ ၁၆၂။ ကထံ ပန
ပုရိမဝါဒီဒွယဿ ပဇ္ဇေကံ အန္တရာဇ်က-
ဘာဝေါ ယုတ္တော သိယာ။ သီ။ ၁။ ၁၆၁။
၁။ ၄၂၈။

အန္တရာဇ်ကန (န) [အန္တ + အဝသာန] အူမကြီး၏
အသုံး။ ပက္ခာသယော နာမ ဟေဋ္ဌာနာဘိ-
ပိဋိကဏ္ဍကမ္မလာနံ အန္တရေ အန္တရာဇ်ကန
ဥဗ္ဗေနေ အဋ္ဌကလမတ္တော ဝေဠုနာဋိက-
သဒိသော (ဝိသနဋ္ဌကမ္မန္တရသဒိသော) ပဒေ-
သော။ အဘိ။ ၁။ ၂။ ၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၂၅၁။
ခုဒ္ဒက။ ၁။ ၄၇။ ကရိသံ ပက္ခာသယသင်္ခါတေ...
အန္တရာဇ်ကန ဌိတံ ဝဇ္ဇံ။ ပဋိသံ။ ၁။ ၁၇၇။

အန္တိ (ဗျ) [အသုံးနည်းသော သမိပတ္တအဗျယ
ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ သာမိပုတ္တေ အဗျယံ... အဿ
သာမိပုတ္တတ္တာ ပဓန္တရေန အဗျယိတာဝေ
တံတဒတ္တသာမိပျေ။ ဝါစပုတိ။ ပုဂ္ဂိုလ်များ
ကို ဝိလျံ။ ၄၄-တွင် ကြည့်။] အနီး၊ အနီး၌။
သုဓာဝိဝါဒေန တဝန္တိ မာဂတာ။ ဇာ။ ၂။
၁၀၅၊ ၁၀၇၊ ၁၀၈။ တဝန္တိ မာဂတာတိ တဝ-
သန္တိကံ အာဂတာ။ ဇာ။ ၁။ ၄၅၊ ၄၅၅။ အာသာ
သုဓာသာယ တဝန္တိ မာဂတာ။ ဇာ။ ၂။ ၁၀၆။
သာမိကဿန္တိ ဧဝေတိ။ ဇာ။ ၂။ ၃၆၂ (ဣ-
မ္မက္ခ)။ သာမိကံ နိဿာယ တဿ သန္တိကေ။
ဇာ။ ၁။ ၄၇။ ၃၇၀။

အန္တိက (တိ) [အန္တိ + ကုက။ အန္တိယောဂါ
 အန္တိကံ၊ ကုကော။ ခာန်၊ ဝိ။ ၇၀၆။ ကစည်း။
 ၃၅၃။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၇၆၇-တို့လည်း ကြည့်။]
 (၁) အနီး၊ အနီး၊ အရပ်၊ ဂမ္ဘိရေ သြဒကန္တိကေ။
 ခုဒ္ဒက။ ၉။ တဝန္တိကေ (ထေရ။ ၂၇၆) တိ တဝ
 သမိပေ။ ထေရ၊ ၄၅၊ ၂၄၉။ (အပါ၊ ၁။ ၂။
 ၁။ ၁။ ၂၃။ ၁။ ၂။ ၂၃။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၇၄-တို့
 လည်း ကြည့်။) (၂) အဆုံး။ သြဒကန္တိက
 (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၅) ကြည့်။

အန္တိကဘာဝ (ပု) [အန္တိက + ဘာဝ] အနီး၌
 ဖြစ်ခြင်း၊ နီးကပ်ခြင်း။ အန္တိက (၁) အနက်
 ကြည့်။

အန္တိမ (တိ) [အန္တိ + ဣမ။ ကစည်း။ ၃၅၃။ မောက်။
 ၄၊ ၂၄။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၇၆၇။ ခာန်နှင့် ခာန်၊ ဝိ။
 ၇၀၄-တို့ ကြည့်။] အဆုံးစွန်၌ ဖြစ်သော၊
 နောက်ဆုံးဖြစ်သော။ ဣဒဉ္စ မေ အန္တိမံ ပဉ္စမံ
 စိဝရံ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၀၉။ အန္တိမန္တိ ပဉ္စနံ စိဝရာနံ
 သဗ္ဗပရိယန္တိ ဟုတော အန္တိမံ။ အန္တိမန္တိ
 ပစ္စိမံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၃။ အယမန္တိမာ ဇာတိ။
 ဝိ၊ ၃။ ၁၆။ ဒီ၊ ၂။ ၁။ ၂၃။ သံ၊ ၁။ ၃၀၀။
 အံ၊ ၁။ ၂၆။ (ဒီ၊ ၂။ ၂၂။ ဣတိဝုတ်။ ၂၂၉။
 သုတ္တနိ။ ၃၄၉။ ထေရ။ ၂၉၃။ ထေရိ။ ၃၇၈။ အပါ၊
 ၁။ ၅၆။ ၁။ ၁။ ၁၆၃။ မဟာနိ၊ ၁၇-တို့လည်း
 ကြည့်။) ဌ၊ ဝိ၊ ဖွင့်များ—ပစ္စိမာ။ သာရတ္ထ၊
 ၃။ ၁၀၀။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၃။ သဗ္ဗပစ္စိမာ။ မ၊ ၄။ ၂။
 ၇၉။ သဗ္ဗပရိယောသာနေ။ ဒီ၊ ဝိ၊ ၂။ ၂၇၆။ ပရိ-
 ယောသာနသရိရံ။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၅။ ပစ္စိမ-
 ကောဋိပ္ပတ္တိ။ ၁။ ၄။ ၃။ ၃၃၈။ အဝသာနေ။
 မဟာနိ၊ ၄။ ၇။

အန္တိမကောဋိသင်္ခါတ (တိ) [အန္တိမ + ကောဋိ +
 သင်္ခါတ] အဆုံးစွန်၌ ဖြစ်သော အစွန်းဟု ဆို
 အပ်သော။ စတုတ္ထကောဋိသင်္ခါတံ အန္တိမ-
 ကောဋိသင်္ခါတံ အန္တိမကာသိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၉၀။

အန္တိမဂန္ဓန (တိ) [အန္တိမ + ဂန္ဓန။ ထိ၌ အန္တိ
 မဂန္ဓနံ] အောက်အကျဆုံး - အယုတ်ညံ့ဆုံး -

လည်းဖြစ်၊ အမျိုးအကျင့်ကို - ဖြတ်တတ် -
 ဖျက်ဆီးတတ် - သူလည်း ဖြစ်သောသူ။
 မာဟံ ကုလေ အန္တိမဂန္ဓနော အဟံ။ ၁။ ၁။
 ၂၁၀။ မာဟံ ကုလေ အန္တိမဂန္ဓနော အဟန္တိ
 အဟံ အတ္တနော ကုလေ သဗ္ဗပစ္စိမကော စေဝ
 ကုလပလာပေါ စမာ အဟံ။ ၁။ ၄။ ၄။ ၃၄။
 မာဟံ ကုလေ အန္တိမဂန္ဓနိ အဟံ။ ၁။ ၁။
 ၂၁၀။ အတ္တနော ကုလေ ပစ္စိမိကာ ပလာ-
 လဘူတာမာ အဟံ။ ၁။ ၄။ ၄။ ၃၅။ ကုလဂန္ဓန
 (ဣတိဝုတ်။ ၄။ ၂၂) လည်း ကြည့်။

အန္တိမဇီဝိကာ (တိ) [အန္တိမ + ဇီဝ + ကျ၊]
 အယုတ်ညံ့ဆုံးသော အလုပ်ဖြင့် - အသက်
 ရှင် - အသက်မွေး - သော၊ မိန်းမ။ အဟဉ္စိ
 နဂရေ ပါဠိလိပုတ္တေ ဂဏိကာ ဓူပပဇီဝိနီ
 အန္တိမဇီဝိကာ။ မိလိန္ဒ။ ၁၂၅။

အန္တိမတ္တဘာဝဓာရီ (တိ) [အန္တိမ + အတ္တ-
 ဘာဝ + ဓရ + ကိ] အဆုံးစွန်၌ ဖြစ်သော
 အတ္တဘောကို ဆောင်သောသူ။ အန္တိမဒေ-
 ဟဓရကြည့်။

အန္တိမဒေဟ (ပု) [အန္တိမ + ဒေဟ] အဆုံးစွန်၌
 ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်၊ နောက်ဆုံးဘဝ၌ ဖြစ်
 သော ခန္ဓာကိုယ်။

အန္တိမဒေဟဓရ (တိ) [အန္တိမဒေဟ + ဓရ + အ]
 အဆုံးစွန်၌ ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို ဆောင်
 သောသူ။ အန္တိမဒေဟဓရော အနုတ္တရော
 ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော။ ဣတိဝုတ်။ ၂၆၄။
 မိလိန္ဒ။ ၂၁၁။ အန္တိမဒေဟဓရောတိ ဗြဟ္မ-
 စရိယဝါသေန ဗြာဟ္မဏကရဏာနံ ဓမ္မာနံ
 ပါရိပူရိယာ ပစ္စိမတ္တဘာဝဓာရီ။ ဣတိဝုတ်။
 ၄။ ၃၀၅။ အန္တိမဒေဟဓရံ ဣသိ ဥဋ္ဌာရံ။
 ဝိမာန။ ၅၂။ အန္တိမေ သမုဿယေ ဌိတော
 အန္တိမဒေဟဓရော အရဟာ။ မဟာနိ။ ၁၇။
 စူဠနိ။ ၃၄။ အန္တိမဒေဟဓရောတိ အန္တိမံ
 အဝသာနံ ဒေဟံ သရိရံ ဓာရေတိတိ အန္တိမ-
 ဒေဟဓရော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၇။

အန္တိမဒေဟဓာရီ(တိ) [အန္တိမဒေဟ+ဓရ+ကိ]
 အဆုံးစွန်၌ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို ဆောင်
 သောသု။ အာရဒ္ဒါဇော အန္တိမဒေဟဓာရီ။
 မ၊၃။၁၁၅။ ခိဏာသဝေါ အန္တိမဒေဟဓာရီ။
 သံ၊၁။၁၃။ သုတ္တနိ၊၃၄၈။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၉။
 တံ ဝေ မုနိ အန္တိမဒေဟဓာရီ။ လူတိဝုတ်။
 ၂၁၇။ အာယတိ ပုနုပ္ပဝါဘာဝတော အန္တိမ
 ပစ္ဆိမံ ဒေဟံ ကာယံ ဓာရေတိတိ အန္တိမဒေ-
 ဟဓာရီ။ လူတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၁၄၄။

အန္တိမဒေဟီ(တိ) [အန္တိမဒေဟ+ဤ]အဆုံးစွန်၌
 ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ရှိသော၊ သု။ဗုဒ္ဓံ အန္တိမ-
 ဒေဟီနံ၊ တံ နမဿန္တိ ဂေါတမံ။ အံ၊၁။၁၆၅။
 အန္တိမဒေဟီနန္တိ သဗ္ဗပစ္ဆိမသရီရဓာရီနံ။ အံ၊
 ဋ္ဌ၊၂။၁၄၉။

အန္တိမဓာရီ(တိ) သရီရန္တိမဓာရီ(ဝိမာန၊၆၊၂၅)
 ကြည့်။

အန္တိမပစ္ဆိမဂတိက (တိ) [အန္တိမ+ပစ္ဆိမ+
 ဂတိ+က] အယုတ်ညံ့ဆုံး၊ နောက်အကျ
 ဆုံးသော ခုဂ္ဂတိဘုံ၌ ဖြစ်သော၊ သု။ နိရယေ
 ပန နေရယကာ။ အနုပ္ပကသောကာတု-
 ရာ အန္တိမပစ္ဆိမဂတိကာ ကေန္တသောကပရာ-
 ယကာ။ မိလိန္ဒ၊၁၅၀။

အန္တိမပုရိသ (ပု) [အန္တိမ+ပုရိသ] (၁)အမျိုး
 အစဉ် အဆက်၏ နောက်ဆုံး၌ ဖြစ်သော
 ယောကျ်ား။ အဆုံးစွန်သော ယောကျ်ား။
 မာ ခေါ် မေ တို့ အန္တိမပုရိသော အဟော-
 သိ။ မ၊၂။၂၆၃။ ခဠနေမိဝံသဿ ဥပစ္စေ-
 ဒကော အန္တိမပုရိသော ဟုတော။ ခိ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၃၅။ (၂)အယုတ်ညံ့ဆုံးယောကျ်ား။ ပုရိ-
 သန္တ အန္တိမပုရိသ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၉။

အန္တိမဘဝ (ပု) [အန္တိမ+ဘဝ] နောက်ဆုံးဘဝ။
 အန္တိမဘဝေ ဌိတော။ စူဠနိ၊၈၆။ (မဟာနိ။
 ၁၇၂၌ကား အန္တိမေ ဘဝေဟု ဝါကျ ရှိ
 သည်။) သောယံ အန္တိမဘဝေါ အနုပ္ပ-
 တော။ မိလိန္ဒ၊၂၇၇။

အန္တိမဘဝိက (တိ) [အန္တိမဘဝ + ကက]
 နောက်ဆုံးဘဝ၌ ဖြစ်သော၊ သု။

အန္တိမဘဝိကတာ (တိ) [အန္တိမဘဝိက+တာ]
 နောက်ဆုံးဘဝ၌ဖြစ်သော အဖြစ်။ သဗ္ဗမေတ်
 အတ္တနော အန္တိမဘဝိကတာယ ယေရော
 ဝဒတိ။ ယေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၇၇။

အန္တိမဘဝိကတ္ထ (န) [အန္တိမဘဝိက+တ္ထ]
 နောက်ဆုံးဘဝ၌ ဖြစ်သော အဖြစ်။ အန္တိမ-
 ဘဝိကတ္တာ ပန ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ စော-
 ဒိယမာနော ဝေမာဟ။ ဥဒါန ဋ္ဌ၊၈၀။

အန္တိမမဏ္ဍလ (န) [အန္တိမ+မဏ္ဍလ] ယေသော
 အဝန်း၊အတွင်း အဝန်း။ ဘုရားရှင်တို့ ဒေသ-
 စာရိတြချီရာနယ်ပယ် အကျယ်အဝန်း ၃-ပါး
 တွင် ၁-ပါး။ မဟာမဏ္ဍလံ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ
 အန္တိမမဏ္ဍလံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၃။ အန္တိမမဏ္ဍလန္တိ
 ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလံ၊ လူတရေသံ ဝါ မဏ္ဍလာနံ
 အန္တောဘတ္တော အန္တိမမဏ္ဍလံ၊ အပ္ပန္တရိမ-
 မဏ္ဍလန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊၁။၄၅၃။
 အန္တိမမဏ္ဍလန္တိ အပ္ပန္တရိမမဏ္ဍလံ၊ တဋ္ဌိ လူတ-
 ရေသံ အန္တော ဟောတိ၊ ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလံ ဝါ။
 ဝင်္ဂ၊၆၂။ အန္တောမဏ္ဍလ-လည်း ကြည့်။

အန္တိမဝတ္ထု (န) [အန္တိမ+ဝတ္ထု။ အန္တိမဝတ္ထုန္တိ
 ပါရာဇိကဝတ္ထု။ ပါစိတ်၊ယော၊၂။၁၈၃ ဝိဂြိုဟ်
 ကိုကင်္ဂါ၊ယော၊၁။၁၅၄၊၂၅၆-တို့တွင်ကြည့်။]
 အဆုံး၌ဖြစ်သော လွန်ကျူးမှု၊ ပါရာဇိက-
 အာပတ်။ အန္တိမဝတ္ထု၊ အဋ္ဌာပနကော ပဋိ-
 ဇာနာတိ။ ဝိ၊၃။၁၆၂၊၁၉၀။ ဝိ၊၄။၃၂၆။ “နတ္ထိ
 လူမေသံ သမဏဓမ္မော၊အဿမဏာ ဧတေ”တိ
 ဝဒန္တော အန္တိမဝတ္ထုနာ ဥပဝဒတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၁၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၅၅။ အယုတ္တံ ကောကာလိ-
 ကေန ကတံ အဂ္ဂသာဝကေ အန္တိမဝတ္ထုနာ
 အပ္ပာစိက္ခန္တေန။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၃၂။

အန္တိမဝတ္ထုအဋ္ဌာပနက (တိ) [အန္တိမဝတ္ထု +
 အဋ္ဌာပနက] အန္တိမဝတ္ထုသို့ ရောက်ပြီးသော၊

ပါရာဇိကကျပြီးသောသူ။ ကင်္ခါ။ ၉၃-ကြည့်။
ကင်္ခါ။ ယော၊ ၁။ ၁၅၄-လည်း ကြည့်။

အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပနပုဗ္ဗ (တိ) [အန္တိမဝတ္ထု +
အဇ္ဈာပနပုဗ္ဗ] အန္တိမဝတ္ထုသို့ ရောက်ပေးပြီး
သောသူ။ သော ဌပေတော ဦးနဝိသတိဝဿံ
အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပနပုဗ္ဗံ ... ဝေဒိတဗ္ဗော။
ကင်္ခါ။ ၁၀၄။ (ကင်္ခါ။ ယော၊ ၁။ ၂၅၆-လည်း
ကြည့်။)

အန္တိမဝယ (ပ) [အန္တိမ + ဝယ] နောက်ဆုံး
အရွယ်၊ ပစ္ဆိမအရွယ်။ အန္တိမဝယံ အနုပ္ပတ္တေ
(အနုပ္ပတ္တောဒိ၊ ၄)။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၀၂။ ဒိ၊ ၄၊ ၁။
၂၅၂။ အန္တိမဝယန္တိ ပစ္ဆိမဝယံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၃၃၈။ ဒိ၊ ၄၊ ၁။ ၃၁၆။

အန္တိမသမုဿယ (ပ) [အန္တိမ + သမုဿယ] |
အဆုံးစွန်၌ဖြစ်သော - ကိုယ် - ခန္ဓာ ငါးပါး
အပေါင်း။ အန္တိမသမုဿယေ ဌိတော။ ဝုဠနိ။
၃၀၁။ (မဟာနိ၊ ၁၇-၌ အန္တိမေ သမုဿယေ-
ဟု ဝါကျရှိသည်။ အဝသာနေ သမုဿယေ
သရိဇေ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၇၈။) အတ္တနော အဘိ-
ဝုဒ္ဓိံ ပတ္တယမာနေန အန္တိမသမုဿယေ
ဌိတာနံ အာသနံ ဒါတဗ္ဗံ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၃၄။

အန္တိမသရိရ (န) [အန္တိမ + သရိရ] အဆုံးစွန်၌
ဖြစ်သော ကိုယ်။

အန္တိမသရိရဓာရိတာ (တိ) [အန္တိမသရိရဓာရိ +
တာ] အဆုံးစွန်၌ဖြစ်သောကိုယ်ကို ဆောင်
သူ၏ အဖြစ်။ သံသာရကာရဏသမုစ္ဆေဒေါ
အန္တိမသရိရဓာရိတာ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၇။

အန္တိမသရိရဓာရိ (တိ) [အန္တိမသရိရ + ဓရ +
ဏိ] အဆုံးစွန်၌ ဖြစ်သောကိုယ်ကို ဆောင်
သော၊ သူ။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။ သရိရန္တိမဓာရိ
(ဝိမာန၊ ၆။ ၂၅)လည်း ကြည့်။

အန္တိမသရိရ (တိ) [အန္တိမ + သရိရ။ မဇ္ဈေ ဝုဒ္ဓိံ။
တနည်း အန္တိမ + သရိရ (= သရိရ + ဏ-
သုတ္တ)။ တနည်း သာ-ကား ဆန်းအိဿ။] အဆုံး

စွန်၌ဖြစ်သောကိုယ်ရှိသော၊ အဆုံးစွန်သော
ကိုယ်ကိုဆောင်သော၊ သူ။ အန္တိမသရိရဿ
နရဿ။ မ၊ ၂။ ၄၈။ ဗုဒ္ဓေါ (သ ဝေ။ ဓမ္မ။)
အန္တိမသရိရော။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၂။ အံ၊ ၁။ ၃၄၆။
ဓမ္မ။ ၆၄။ သ ဝေ အန္တိမသရိရေတိ ဧသ
ကောဋိယံ ဌိတသရိရော။ ဓမ္မ ၄။ ၂။ ၃၄၉။ ဒန္တံ
အန္တိမသရိရံ၊ တမဟံ ဣမိ ပြာဟုဏံ။
ဓမ္မ။ ၇၀။ သုတ္တနိ။ ၃၇၆။ ကောဋိယံ ဌိတေန
အတ္တဘာဝေန အန္တိမသရိရံ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၀။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၈။

အန္တေပုရ (န) [အန္တေ + ပုရ။ အလုတ္တသမာသံ။
အန္တေ အဗ္ဘန္တရေ ပုရံ ဂေဟံ အန္တေပုရံ။
ပုရဿ အန္တေတိ ဝါ အန္တေပုရံ။ “အန္တေ-
ပုရ” နှစ်ပါး ပါဠိ။ ဓာနိ၊ ၄။ ၂။ ၅။ (အန္တေ-
ပုရ။) သက္ကတဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းတို့၌ အန္တေ-
ပုရ၊ အန္တေပုရ-ဟု ၂-မျိုးပင် ရှိသည်။] မင်းနန်း
တော်၊ နန်းတွင်း၊ အတွင်းဆောင်။ သော စ
ရညော အန္တေပုရေ လိခိတော ဟောတိ။
ဝိ၊ ၃။ ၁၀၅။ အလံ ဘဏေ ဇီဝက တုယုမေဝ
ဟောတု၊ အမှာကညေဝ အန္တေပုရေ နိဝေ-
သနံ မာပေဟိ။ ၎င်း၊ ၁၃၈။ တတော ဥပစုံ
အန္တေပုရေ ပဝေသေထ။ သံ၊ ၁။ ၅၈။ အန္တေ-
ပုရမှာ နိဂ္ဂမာ ဗြဟ္မစာရီ။ သုတ္တနိ ၃၈၈။
ခိပ္ပမန္တေပုရံ ဂန္ဓာ၊ ရညော ဒဿေဟိ နော
ဥဘော။ ဇာ၊ ၂။ ၈၆။ ပါတောဝ အန္တေပုရံ
ပါပုဏိတွာ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၃၂။ ရညော အန္တေ-
ပုရေ အညတရံ ရတနံ နသတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၀၇။
အံ၊ ၃။ ၃၂၀။ အန္တေပိ အန္တေပုရေ ရက္ခာ
သုသံဝိဟိတာ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၄၀။ ဥဒါန။
၉၉။ အန္တေပုရေတိ ဣတ္ထာဂါရဿ သဉ္ဇရဏဌာ-
နဘူတေ ဗုဒ္ဓဂေဟဿ အဗ္ဘန္တရေ၊ ယတ္ထ
ဗုဒ္ဓော နှာနဘောဇနသယနာဒိ ကပေတိ။
ဥဒါန၊ ၄။ ၁၄၇။ ဝိပဿိ ကုမာရော အန္တေပုရံ
ဂတော စူဠံ ဒုမ္မနော ပဇ္ဇာယတိ။ ဒိ၊ ၂။ ၁၉။
အန္တေပုရံ ဂတောတိ ဣတ္ထိဇနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ
သိရိဂဗ္ဘေ ဧကကောဝ နိသိန္နော။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၄၇။

တဿ စန္ဒေပုရေ အာသိ၊ ဈာနာဂါရံ သုမာပိတံ။ ဇာ၊၁။၃၄၄။ တတ္ထေဝ အန္တပုရေ စူဠနာဠကနံ အန္တရေ ကော တရုဏကုမာရိကာ အဟောသိ။ ဇာ၊၄။၄၇၄။ သာ စ အန္တပုရံ ဂန္ဒာ။ ဇာ၊၁။၃၄၅။ အန္တပုရန္တိ ကုမာရဿ ဝသနဌာနံ။ ဇာ၊၄။၄၇၆။ အာဠာရိကော တဒါ ဟောမိ၊ ရညော မဒ္ဓဿန္တေပုရေ။ ဇာ၊၂။၆၇။ (၄င်း။၇၁။ ၅၆-ဂါထာနှင့် ယှဉ်ကြည့်)။ ဝိဇ္ဇာဓရာဗာရာဏသီရညော အန္တပုရေ မဟေသိယာ သဒ္ဓိံ သမ္ပဒဌော။ မိလိန္ဒ။၁၅၄။ (ဇာ၊၄။၁။၂၀။ ဇာ၊၄။၂။၁၁၄။ ဇာ၊၄။၃။၁၄၂။ ၁၅၆-တို့လည်း ကြည့်)။ (၃) မောင်းမမိဿ။ ထဇာပိ အဂမာသိ သဒ္ဓိံ အန္တပုရေန။ သုတ္တနိ၊၄။၁။၆၃။ တဒတ္ထိယတော ဥပစာရေန ထဇိတ္ထိသုပိ။ ဇာ၊၆။၂၁၅။

အန္တပုရဇန (ပု) [အန္တပုရ+ဇန] နန်းတော် တွင်း၌ နေထိုင်သောလူ၊ နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသား၊ ပရိဇနော စေဝ အန္တပုရဇနော စ။ ဒီ၊၄။၂။၂၁၂။ မ၊၄။၄။၁၅၅။ သာ သဗ္ဗ အန္တပုရဇနံ သနိပါတာပေတွာ။ ဇာ၊၄။၆။၃၂၂။

အန္တပုရဒ္ဓါရ (န) [အန္တပုရ+ဒ္ဓါရ] နန်းတော်ဆောင် တံခါး၊ အတွင်းဆောင် တံခါး။ ရညော စ စက္ကဝတ္တိဿ အန္တပုရဒ္ဓါရေ အတ္တကရုဏပ္ပမုခေ...။ ဒီ၊၃။၅၂။ သာဝတ္ထိယာ နိက္ခမိတွာ အန္တပုရဒ္ဓါရ ပဌမံ ရထဝိနိတံ အဘိရုဟေယျ။ မ၊၁။၂။၃၃။ စက္ကရတနံ အန္တပုရဒ္ဓါရံ သောဘယမာနံ ဝိယ...။ ဒီ၊၄။၂။၂၁၆။ စက္ကရတနံ အန္တပုရဒ္ဓါရေ အက္ခာဟတံ ဝိယ ဝေဟာသံ အဋ္ဌာသိ။ ဒီ၊၄။၃။၃၂။

အန္တပုရဒ္ဓါရဂတ (တိ) [အန္တပုရဒ္ဓါရ+ဂတ] နန်းတော်ဆောင် တံခါးသို့ ရောက်သော။ တမေန အန္တပုရဒ္ဓါရဂတံ သမာနံ မိတ္တာမစ္စာ ။ မ၊၁။၂။၃၃။

အန္တပုရန္တ (ပုန) [အန္တပုရ+အန္တ] နန်းတော်ဆောင်အတွင်း။ ကာသာဝိယာ ယန္တ အန္တပုရန္တံ။ ဇာ၊၁။၃၄၄။

အန္တပုရပါလက (ပု) [အန္တပုရ+ပါလက] နန်းတော်စောင့်။ အန္တပုရပါလကာ ပလာယန္တံ တံ ဒိသ္မာ ဂန္ဒာ ရညော အာရောစေသံ။ ဓမ္မ၊၄။၁။၁၂၇။ နာဂဒန္တကေသု ဩလဂ္ဂိတေ အန္တပုရပါလကေ စ ခုဠဝါမနကာဒယော စ...။ ဇာ၊၄။၆။၃၀၆။

အန္တပုရပ္ပဝိသနဝတ္ထု (န) [အန္တပုရ+ပဝိသန+ဝတ္ထု] နန်းတော် တွင်းသို့ ဝင်ခြင်း ဟူသော - လွန်ကျူးမှု - အကြောင်း - အဋ္ဌပ္ပတ်။ အာယသန္တံ အာနန္တံ အာရက္ခ ရညော အန္တပုရပ္ပဝိသနဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တံ။ ကဒါ။၂။၆၆။

အန္တပုရပ္ပဝေသန (န) [အန္တပုရ+ပဝေသန] နန်းတော်တွင်းသို့ ဝင်ခြင်း၊ မင်းနန်းတော်ဆောင်အတွင်းသို့ဝင်ခြင်း ဒသယိမေဘိက္ခဝေ အာဒိနဝါ ရာဇန္တပုရပ္ပဝေသနော။ဝိ ၂။၂၀၇။ အံ၊၃။၃၂၀။ အပိ စ အန္တပုရပ္ပဝေသနော ဝတ္တာဒိနဝေသေနပေတ္တ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဇာ၊၄။၄။၂၂၃။

အန္တပုရသိက္ခာပဒ (န) [အန္တပုရ+သိက္ခာပဒ] မင်းနန်းတော်ဆောင် အတွင်းသို့ အရှင် အာနန္ဒာဝင်ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်၊ အန္တပုရသိက္ခာပုဒ်။ ပါမိတ္တိယပါဠိ၊၅-ကဏ္ဍ၊ ၉-ဝဂ်၊ ၁-သိက္ခာပုဒ်။ ဝိ၊၂။၂၀၅-၂၁၀။

အန္တပုရိကပါရတ (န) [အန္တပုရိကာ+ပါရတ] နန်းတွင်းသူတို့၏ ဝတ်ရုံခြင်း၊ မျက်လုံးမျက်သာဖော်၍ ခေါင်းမြီးခြုံဝတ်ရုံခြင်း။ အန္တပုရိကပါရတံ . ယထာ စ အန္တပုရိကာယော အက္ခိတာရကမတ္တံ ဒဿေတွာ ဩဂုဏ္ဍိကံ ပါရုပန္တိ။ ဝိ၊၄။၄။၅၅။

အန္တပုရိကာ (ထိ) [အန္တပုရ+ဏိကာ] နန်းတွင်းသူ။ ရူပပဇိဝိနိယော မာတုဂါမာ

အန္တပုရိကာဒယော စ သပ္ပိမာဏိတံ နာမ
 ပိဝန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၃၀။ ဥဒ္ဓမ္မရဒေဝိံ အာဒိံ
 ကတော အန္တပုရိကာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၃၁၇။
 အန္တပုရိကဝေသိယာဒယော ဝိယ မဏ္ဍနတ္ထံ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၁။ အန္တပုရိကာ ဖုဇောဓောဓာ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၁။၅၇။

အန္တဝါသိက(တိ) [အန္တ+ဝသ+လီ၊ က-
 လာ။ နိဿယာစရိယာဒိနံ အန္တ သမိပေ
 ဝသန္တိတိ အန္တဝါသိကာ။ ပါစိတ်၊ယော၊၁။
 ၂၀၆။] အနီးနေ တပည့်၊ အလုပ်အကျွေး
 တပည့်၊ ခြေရင်းထံပါး စေားသူ၊ အလုပ်
 အကျွေး။ (ပဗ္ဗဇ္ဇန္တဝါသိက၊ ဥပသမ္ပဒန္တ-
 ဝါသိက၊ နိဿယန္တဝါသိက၊ ဓမ္မန္တဝါသိ-
 က-ဟူသော အန္တဝါသိက ၄-မျိုးကို ဝိ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၂၆၆-၇။ ပါရာဇိကဏ်၊ဋ္ဌ၊သျှ၊၂။၂၇၇-တို့
 တွင်ကြည့်။) ယံ နူနာဟံ အန္တဝါသိကံ။
 ယံ နူနာဟံ သမာနုပဇ္ဈာယကံ။ ဝိ၊၁။၂၉။
 အန္တဝါသိကံ ဝါ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ ဝါ။ ဝိ၊၂။
 ၆၆။ အန္တဝါသိကေန ဘိက္ခဝေ အာစရိယမ္ပိ
 သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊၃။၇၇။ ဝိ၊၄။၄၀၂။
 အာစရိယေန ဘိက္ခဝေ အန္တဝါသိကမ္ပိ
 သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊၃။၇၁။ ဝိ၊၄။၄၀၇။
 သစေ အန္တဝါသိကော ဟောတိ၊ အန္တ-
 ဝါသိကေန ယာဝဇီဝံ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော။ ဝိ၊၃။
 ၄၁၇။ အန္တဝါသိကော ဂါဝိံ ဝဓိတွာ။ ဒီ၊
 ဋ္ဌ၊၂။၃၆၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၆။ အန္တဝါသိ-
 ကောတိ ကမ္မကရဏဝသေန သမိပဝါသိ။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၅။ သမ္မဟုလာ
 အန္တဝါသိကာ ကဋ္ဌဟာရကာ။ သံ၊၁။၁၈၂။
 အန္တဝါသိကာတိ ဝေယျာဝစ္စံ ကတော
 သိပ္ပဂ္ဂဏှနကာ ဓမ္မန္တဝါသိကာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၂၄၃။ ပုတ္တော စ နာမေသ အတြဇော
 ခေတ္တဇော အန္တဝါသိကော ဒိန္နကောတိ
 စတုဗ္ဗိဓော။ သန္တိကေ သိပ္ပဂ္ဂဏှနကော
 အန္တဝါသိကော နာမ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၂။
 ယထာ အန္တဝါသိကဿ အာစရိယော

အတ္တိ။ မိလိန္ဒ။၂၆၁။ အန္တဝါသိ-လည်း
 ကြည့်။

အန္တဝါသိကမာဏဝ (ပု) [အန္တဝါသိက+
 မာဏဝ] တပည့်ဖြစ်သော လုလင်၊ တပည့်
 လုလင်။ ပုရောဟိတဿ အန္တဝါသိကမာ-
 ဏဝေါ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၄။

အန္တဝါသိကမ္ပတ (ထိ) [အန္တဝါသိ+ကမ္ပ+
 တ] တပည့်ကို အလိုရှိသည်၏အဖြစ်၊
 တပည့်ကို အလိုရှိခြင်း။ အန္တဝါသိကမ္ပတ
 နော သမဏော ဂေါတမော ဝေမာဟ။ ဒီ၊၃။
 ၄၆။ အန္တဝါသိကမ္ပတာတိ အန္တဝါသိ-
 ကမ္ပတာယ၊ အမေ အန္တဝါသိကေ
 ဣစ္ဆန္တော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆။ န အတ္တဟေတု၊ န
 ပက္ခဟေတု၊ န အန္တဝါသိကမ္ပတာယ။
 မိလိန္ဒ။၁၈၃။

အန္တဝါသိကဝတ္တ (န) [အန္တဝါသိက+ဝတ္တ]
 ဆရာက တပည့်၌ ပြုအပ်သော ဝတ်တရား။
 ဝိ၊၃။က-၆။ ဝိ၊၄။၄၀၇-၁၀-တို့ ကြည့်။

အန္တဝါသိကဝါသ (ပု) [အန္တဝါသိက+ဝါသ]
 တပည့်၏နေခြင်း၊ တပည့်အဖြစ်ဖြင့်နေခြင်း။
 မယံ အန္တဝါသိကဝါသော နာမ စာဋိယာ
 ဥဒ္ဓန္ဓနဘာဝပုတ္တိသဒ္ဓိသော၊ န သက္ခိယာမိ
 အန္တဝါသိကဝါသံ ဝသိတုံ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၂။
 ဣမေသု ပန ဘိက္ခုသု ဣဝ ဝသန္တေသု မယံ
 ပာသုဝိဟာရော န ဘဝိဿတိ၊ အန္တဝါသိ-
 ကဝါသော ဝိယ ဘဝိဿတိ။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁။၁။
 အန္တဝါသိဝါသ-လည်း ကြည့်။

အန္တဝါသိကဝေဝစန (န) [အန္တဝါသိက+
 ဝေဝစန] အန္တဝါသိက-သဒ္ဓါ၏ -ဝေဝစ-
 ပရိယာယ်-စကားလှယ်၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိက-
 ဝေဝစနာနိ ဝါ အန္တဝါသိကဝေဝစနာနိ ဝါ။
 ဝိ၊၁။၃၃။... ဧဝံ အန္တဝါသိကဝေဝစနေန
 သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၇။

အန္တဝါသိကာဘိသေက (ပု) [အန္တဝါသိက+
 အဘိသေက] တပည့်ဟူ၍ အဘိသိက်သွန်း

ခြင်း၊ တပည့်အဖြစ် အဘိသိက်သွန်းခြင်း။
ယေ ဣတ္ထေ သတ္တု သမ္ပုခါ အန္တဝါသိကာဘိ-
သေကေန အဘိသိက္ခာ။ ၁။ ၂။ ၁၂၆။ (ဒိ၊ ၄။ ၂။
၁၈၂-လည်း ကြည့်။)

အန္တဝါသိဝါသ (ပု) [အန္တဝါသိ+ဝါသ]
အန္တဝါသိဝါသနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အန္တဝါသိ (ပု) [အန္တ+ဝသ+ကိ။ ထိ၌
အန္တဝါသိနိ။ အာစရိယဿ အန္တေ သမိပေ
ဝသနသိလော၊ သညာသဒ္ဓတ္တာ သတ္တမိယာ
အလောပေါ။ ဓာန်၊ ၄။ ၄၀၈] အနီးနေ
တပည့်၊ အလုပ်အကျွေးတပည့်၊ ခြေရင်းထံပါး
ခစားသူ၊ အလုပ်အကျွေး။ တေန စ ဂဟပတိ-
နာ အန္တဝါသိ အာဏတ္တော ဟောတိ။ ဝိ၊
၂။ ၂၁၁။ အန္တဝါသိတိ ပရိစာရကော။ ဝိ၊ ၄။
၃။ ၁၅၂။ အန္တေ သမိပေ ဝသနသိလတ္တာ
ပရိစာရိကော အန္တဝါသိတိ ဝုစ္စတိတိ အာဟ
“ပရိစာရိကော”တိ။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၁။ ၁၀၀။
အန္တဝါသိ ဗြဟ္မဒတ္တော မာဏဝေါ။ ဒိ၊ ၁။
၁၂။ အန္တေ ဝသတိတိ အန္တဝါသိ၊ သမိ-
ပစာရော သန္တိကာဝစရော သိဿောတိ
အတ္တော။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၃၆။ အန္တဝါသိ ဒိန္နကော
အတြဇော စ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၉၁။ အန္တဝါသိတိ
သိပ္ပံ ဝါ ဥဂ္ဂဏမာနော ပဉ္စံ ဝါ သုဏန္တော
သန္တိကေ နိဝုတ္တော။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၈၇။ အန္တဝါ-
သိ(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၄၂)တိ ကမ္မကရဏဝသေန
တဿ သမိပဝါသိ တဿ တံ နိဿာယ ဇီဝ-
နတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၂၇။ အန္တဝါသိ—
ဝိ၊ ၂။ ၂၁၁။ မ၊ ၂။ ၃၁၀၊ ၃၃၄။ မ၊ ၃။ ၁၅၈။
ထေရ၊ ၂၇၇။ မိလိန္ဒ၊ ၉၅။ အန္တဝါသိ—ဝိ၊
၁။ ၂၁၇။ ဒိ၊ ၃။ ၁၅၄။ မ၊ ၃။ ၅၃။ သံ၊ ၃။ ၁၄၆။
အန္တဝါသိ—မ၊ ၃။ ၅၃ (ဣ-မ)။ အန္တဝါ-
သိနာ—ဒိ၊ ၁။ ၁။ ဒိ၊ ၃။ ၁၅၄။ အန္တဝါ-
သိဿ—မ၊ ၂။ ၃၁၀။ အန္တဝါသိနော—
မ၊ ၃။ ၃။ ၂၉။ အန္တဝါသိမိ—မိလိန္ဒ၊ ၁၀၁။
အန္တဝါသိနိ—ဝိ၊ ၁။ ၈၃။ အန္တဝါသိနိ-
ဝိ၊ ၂။ ၃၈၃။ အန္တဝါသိနိယာ—ကရိ၊ ၃၂၈။

အန္တဝါသိဝါသ (ပု) [အန္တဝါသိ+ဝါသ]
တပည့်၏နေခြင်း၊ တပည့်အဖြစ်ဖြင့် နေခြင်း။
မာ အဝံ ဥဒါယိ အာစရိယော ဟုတ္တာ အန္တ-
ဝါသိဝါသိ ဝသိ။ မ၊ ၂။ ၂၃၀။ အန္တဝါသိဝါသိ
အနတိတဘာဝေန ဝုစ္စတိ။ သတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၉။
အန္တဝါသိကဝါသ-လည်း ကြည့်။

အန္တဝါသုပဒ္ဓဝ (ပု) [အန္တဝါသိ+ဥပဒ္ဓဝ]
တပည့်၏ (သန္တာန်၌ဖြစ်သော ကိလေသာ)
ဘေးရန်။ ကတဉ္စာနန္တ အန္တဝါသုပဒ္ဓဝေါ
ဟောတိ။ မ၊ ၃။ ၁၅၇။ အတ္တနော အဗ္ဗန္တရေ
ဥပ္ပန္နေန ကိလေသုပဒ္ဓဝေန အန္တဝါသိနော
ဥပဒ္ဓဝေါ အန္တဝါသုပဒ္ဓဝေါ။ မ၊ ၃။ ၃။ ၂၉။

အန္တော (ဗျ) [သမန္တာစသည်ကဲ့သို့ သတ္တမိ အ-
နက်၌ဖြစ်သော နိပါတ်။ နိတိ၊ သတ္တ၊ ၃။ ၃၈၀-
က-ကြည့်။ အန္တရလည်း ကြည့်။ (အန္တရ-
သံ)] (၁) (က) အတွင်း၌။ န ပကတတ္တော
ဘိက္ခု အာသာဒေတဗ္ဗော အန္တော ဝါ ဗဟိ
ဝါ။ ဝိ၊ ၄။ ၅၃။ (ဝိ၊ ၄။ ၄။ လည်း ကြည့်။)
အန္တော အသုဒ္ဓါ ဗဟိ သောဘမာနာ။ သံ၊
၁။ ၇၉။ အန္တောပိ အန္တေပုရေ ဗဟိပိ အန္တေ-
ပုရေရက္ခာ သုသံဝိဟိတာ အဟောသိ။ ဥဒါနိ။
၂၉။ ထုဇဂေဟဿ အဗ္ဗန္တရေ အန္တော စ
ဗဟိ စ အနေကေသု ဌာနေသု။ ဥဒါနိ၊ ၄။
၁၄၅။ ဖုမံ အန္တော သုသိရံ၊ ကဒလိံ ဝ
အသာရကံ။ စရိယာ။ ၄၀၈။ ဖုမံ ရုက္ခံ ဝိယ
အန္တော မဟာသုသိရံ။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၈၄။
အန္တော ဥပ္ပန္နော ကိလေသမာရော။ ဓမ္မ၊ ၄။
၁။ ၄၈။ (ခ) အတွင်းသို့။ တေ ရသေ အန္တော
ပဝိဋ္ဌေဇာနေယျ။ မိလိန္ဒ၊ ၅၇။ အန္တရေနန္တရာ
အန္တော။ ဓာန်၊ ၁။ ၁၅၀။ အန္တရေန အန္တရာ
အန္တော စာတိ ဧတေ အဗ္ဗန္တရေ ဣစ္စတ္ထေ၊
၎င်း၌။ (၂) အလယ်၌။ အန္တော သံဝေ-
ဋ္ဌေတော ဗဒ္ဓံ ဟောတိ(ဝိ၊ ၂။ ၅၉)တိ ဟေဌာ စ
ဥပရိ စ ဝိတ္တတံ၊ မဇ္ဈေ သိဝိတ္တံ၊ ပဏဝသဏ္ဌာနံ
ကတော ဗဒ္ဓံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၉။ အန္တော
သံဝေလ္လိတော ဗဒ္ဓ(ကရိ၊ ၂။ ၁)န္တိ ယတာ

ဝေမဇ္ဈံ သံခိတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ မဇ္ဈေ သုဇ္ဈ ဝေ-
 ဌေတွာ ဗဒ္ဓံ။ ကင်္ခါ၊ ဝိသစ်။ ၃၆၃။ (သာရတ္ထ၊
 ၃။ ၂၇ ဝိနိစ္ဆယ၊ ဝိသ၊ ၄၁၇-တို့လည်း ကြည့်။)
 (၃) အနိးဉ္စ (အနိးဉ္စနေသော၊ သူ)။ အန္တော-
 ပိ သော ဟောတိ ပသန္တစိတ္တော (ပရုဋ္ဌ-
 စိတ္တော)။ ဇာ၊ ၁။ ၂၆၁။ သော စိတ္တေန အလ္လ-
 နတ္တာ ပရံ သမုဒ္ဓယ ဝသန္တောပိ အန္တော-
 ယေဝ ဟောတိ။ အနုလ္လိနတ္တာ အန္တော
 ဝသန္တောပိ ပရံ သမုဒ္ဓယ နာမ။ ဇာ၊ ၄။ ၂၁၈။
 (၄) စိတ်-နုလုံး-ဉ္စ။ ကုမ္ပောဝ
 အင်္ဂါနိ သကေ ကပါလေ အန္တောယေဝ
 သမောဒဟန္တိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၄။ အန္တောယေဝ
 အတ္တနော ဟဒယေ ဧဝ ဌပေတွာ တံ ဝဒတိ။
 မ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၂။

အန္တောအင်္ဂါ (ပ) [အန္တော+အင်္ဂါ] အတွင်းမီး။
 (ယောက္ခမတို့နှင့် ခင်ပွန်းသည်တို့၏-ဂုဏ်မဲ့-
 အသရေမဲ့-အပြစ်) အန္တောအင်္ဂါ ဗဟိ န
 နိဟရိတဗ္ဗော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၅၊ ၂၁၈။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။
 ၂၅၁၊ ၂၅၄။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၁။

အန္တောအဋ္ဌဝိ (ထိ) [အန္တော+အဋ္ဌဝိ] တောအုပ်
 အတွင်း။ တသ္မိံ သမယေ အန္တောအဋ္ဌဝိယံ
 စောရာ မနုဿေ ဝိလမ္ဘိတွာ ပလာယိံ သူ။
 ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၄။ အန္တောအဋ္ဌဝိ ပဝိသိတွာ။
 ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၇၀။

အန္တောအဋ္ဌ (ပ) [အန္တော+အဋ္ဌ] ပြအိုး-
 ပစ္စင်-အတွင်း။ အန္တောအဋ္ဌေ စိဝရံ နိက္ခိ-
 ပိတွာ အန္တောအဋ္ဌေ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၀၀။

အန္တောအဏ္ဍကောသ (ပ) [အန္တော+အဏ္ဍ-
 ကောသ] ဥဉ်အတွင်း။ တတ္ထ အဏ္ဍလောဗုဇာ
 သတ္တာ အန္တောအဏ္ဍကောသေ ဧဝ အန္တော-
 ဝတ္ထမ္ပိ စ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၃။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၃။

အန္တောအပ္ပနာ (ထိ) [အန္တော + အပ္ပနာ]
 အပ္ပနာဇော၏- အတွင်း- အခိုက် အတန်။
 အန္တောအပ္ပနာယံ ပန ပိတိဖရဏေန သဗ္ဗော
 ကာယော သုခေါက္ကန္တော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။
 ၁၂၃။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၀။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၇။

မဟာနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၁။ တတ္ထ
 ကိဉ္စာပိ အန္တောအပ္ပနာယံ သုဘန္တိ အာ-
 ဘောဂေါ နတ္ထိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၃။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၆။
 အံ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၇။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၆။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။
 ၁၅၀။

အန္တောအရုဏ (ပ) [အန္တော+အရုဏ] အရက်
 အတွင်း။ အရုဏ်မတက်မီကာလ။ အနာပတ္တိ
 အန္တောအရုဏေ ပစ္စုဒ္ဓရတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၀၂။
 အန္တောအရုဏေယေဝ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၇။ သုတ္တနိ၊
 ၄။ ၂။ ၃၈။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၃၈။ အညဿာ ပစ္စုဒ္ဓ-
 ရန္တယ၊ အန္တောအရုဏေ ဝိဿဇ္ဇေန္တယ စ
 ယာဝ အညော နာခိဋ္ဌာတိ။ ဝဇီရ။ ၂၃၄။
 ဣတရံ မဇ္ဈိကတော ဥဉ် အန္တောအရုဏေန။
 ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇၅။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၂။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၈။
 အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၈၈။

အန္တောအဝိစိ (န) [အန္တော+အဝိစိ] အဝိစိငရဲ၏
 အတွင်း။ ယောဇနသတိကေ အန္တောအဝိစိမိ
 ယောဇနသတုဗ္ဗေဓမ္မေဝဿ သရိရံ နိဗ္ဗတ္တိ။
 ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၉၅။

အန္တောအာကာသ (ပ) [အန္တော+အာကာသ]
 အတွင်း ဟင်းလင်းပြင်။ သီမပ္ပမာဏောတိ
 အန္တောအာကာသေန သမ္ဘိ ပစ္ဆိမသီမပ္ပ-
 မာဏော။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၆။

အန္တောအာပဏ (ပ) [အန္တော+အာပဏ]
 ဈေးဆိုင်အတွင်း။ အန္တောအာပဏေ ဧပိ
 ဇာလာပေတွာ အနိသိအန္တော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၈၅။

အန္တောအာရာမ (ပ) [အန္တော+အာရာမ]
 အာရာမအတွင်း။ အန္တောအာရာမေ စိဝရံ
 နိက္ခိပိတွာ အန္တောအာရာမေ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၁။
 ၃၀၁။ ပရိက္ခိတ္တယ အာရာမဿ အန္တော-
 အာရာမော။ ဝိ၊ ၂။ ၂၃၇။

အန္တောအာဝသထ (ပ) [အန္တော + အာဝ-
 သထ] မိမိနေရာဌာနအတွင်း။ ပရိက္ခိတ္တယ
 အာဝသထဿ အန္တောအာဝသထော။ ဝိ၊ ၂။
 ၂၁၂။ အာဝသထောတိ စေတ္တ အန္တောအာ-

ရာမေ ဝါ ဟောတု အညတ္တ ဝါ၊ အတ္တနော
ဝသနဌာနံ ဝုစ္စတိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၉၈။

အန္တောဗျူဟ(ပု) [အန္တော+ဗျူဟ] အတွင်း
တံခါးတိုင်၊ တံခါးတိုင်၏အတွင်း။ အန္တော-
ဗျူဟလောဟာ ပဌာယ န ဝေ ဂန္ထဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄၊
၃။ ၁၆၃။

အန္တောဥဒက (န) [အန္တော+ဥဒက] ရေ၏
အတွင်း။ အမှားပန အန္တောဥဒကေ ပုပ္ဖိတံ
နီလပ္ပလံ ဝိယ ဣမသ္မိယေဝ အတ္တဘာဝေ
ဝိပါကံ ဒေတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၃၀၅။ ကေစိ အန္တော-
ဥဒကေ ဌိတာ တန္တိ ဝါဒေန္တိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၆၈။
တံ အန္တောဥဒကသ္မိယေဝ ဆေဒေတော ဥတ္တ-
ရိသု။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၃၁၄။

အန္တောဥဒရ (န) [အန္တော+ဥဒရ] ဝမ်းပိုက်
အတွင်း။ အန္တောဥဒရံ ပဝိသိတော နေဝ
သုဝဏ္ဏဘာဇနေ... နိဓာနံ ဂစ္ဆတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၃၃၉။ အန္တောဥဒရံ အာဒိတ္တသုသိရဓကော
ဝိယ ဟောတိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၁။

အန္တောဥဒရဂတ (တိ) [အန္တောဥဒရ + ဂတ]
ဝမ်းပိုက်အတွင်းသို့ရောက်သော၊ သူ။ ကရုဏ္ဏ-
ကဇာတကေ ဟဒယန္တရနိသိတာ အန္တော-
ဥဒရဂတာပိ ဒါနံ အတိစရိ။ ဇာ၊ ၄၊ ၅။ ၄၉၃။

အန္တောဥဒရပဋ္ဌလ (န) [အန္တော+ဥဒရ+ပဋ္ဌလ]
အစာအိမ် အတွင်း၊ အစာအိမ် အခေါင်း။
ယတ္တာတိ ယသ္မိ အန္တောဥဒရပဋ္ဌလသင်္ခါတေ
ဩကာသေ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၆၈။

အန္တောဥဒေါသိတ (ပု) [အန္တော+ဥဒေါသိတ]
ဥစ္စာယားရာ ဘဏ္ဍာတိုက်အတွင်း။ အန္တော-
ဥဒေါသိတေ စိဝရံ နိက္ခိပိတော အန္တောဥဒေါ-
သိတေ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၀၀။

အန္တောဥပစာရ (ပု) [အန္တော+ဥပစာရ] ဥပစာ
၏အတွင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အန္တောဥပစာရဂတ (တိ) [အန္တောဥပစာရ+
ဂတ] ဥပစာအတွင်းသို့ ရောက်သော၊ သူ။
တသ္မိ တသ္မိ ဌာနေ အန္တောဥပစာရ-

ဂတာနံ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄၊ ၄။ ၉၀။ အန္တော-
ဥပစာရဂတာနန္တိ တွေ ဂါမဒ္ဓါရဝိသိတုက္ကေ-
သု ဒ္ဓါဒသဟတ္ထဗ္ဗန္တရံ အန္တောဥပစာရော
နာမ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၀၆။

အန္တောဥပစာရဋ္ဌ (တိ) [အန္တောဥပစာရ+ဋ္ဌ+
အ] ဥပစာအတွင်း၌ တည်ရှိသော၊ သူ။ တသ္မိဉ္စ
အန္တောဥပစာရဋ္ဌေယေဝ ဣတရော အာဂန္တော
နိသိဒတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၄၁။

အန္တောဥပစာရသိမာ (ထိ) [အန္တော+ဥပ-
စာရ + သိမာ] ဥပစာရသိမ်၏အတွင်း။ အပိ
စ အန္တောဥပစာရသိမာယ ဘိက္ခု ခိသော
အာပုစ္ဆိသာမိတိ ဂန္တော တတ္ထ ယံ ပဿတိ၊
သော အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၁၂၃။
အန္တောဥပစာရသိမာတော ပဋိနိဝတ္တန္တဿ န
ပဋိပ္ပဿန္တတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၂၆၉။ အန္တောဥပ-
စာရသိမာယံ ပန ဝေ လေဉ္စပါတေ အတိက္က-
မိတောပိ ဝသတော နိဿယော န ပဋိပ္ပ-
ဿန္တတိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၃၉။

အန္တောဩလိယန (ပု၊ ထိ) [အန္တော+ဩလိ-
ယန] အတွင်း၌ ဆုတ်နစ်ခြင်း၊ နောက်တုန့်
ခြင်း၊ ပျင်းရိခြင်း။ အန္တောသင်္ခေပ-ကြည့်။

အန္တောကတ္တုကာမ (တိ) [အန္တော+ကတ္တု+
ကာမ+က] အတွင်း-ပြုခြင်း-သွင်းခြင်း-
ငါ အလိုရှိသော၊ သူ။ အန္တောဂဓထေရဝါဒ-
ကြည့်။

အန္တောကတ္တုကာမတာ (ထိ) [အန္တောကတ္တု-
ကာမ+တာ] အတွင်း- ပြုခြင်း- သွင်း
ခြင်း-ငါ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်။ အန္တော-
နိမိတ္တဂတ-ကြည့်။

အန္တောကဏ္ဍ (ကြိ၊ ဝိ) [အန္တော+ကဏ္ဍ]
အတွင်း၌-တည်သည်ကိုပြု၍-သွင်း၍၊ ထည်
၍၊ အကျုံးဝင်-အတွင်းဝင်-သည်ကိုပြု၍။
ဝေဠံ ဝါ ဓုက္ခဒဏ္ဍံ ဝါ အန္တောကဏ္ဍာ။ ဝိ၊ ၄၊
၄။ ၅၀။ သဗ္ဗေ ဓမ္မောတိ နိဗ္ဗာနမ္ပိ အန္တော-
ကဏ္ဍာ ဝုတ္တာ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၉၂။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။

၅၈။ ဝိသိဋ္ဌေသု အတ္တာနံ အန္တောကတွာ
“အဟံ ဝိသိဋ္ဌေ”တိ...။ မဟာနိဋ္ဌာ၂၀၇။
အန္တောကရိတွာလည်း ကြည့်။

အန္တောကနကဝိမာန (န) [အန္တော+ကနက+
ဝိမာန] ရွှေဝိမာန်၏အတွင်း။ သူရိယော
အန္တောကနကဝိမာန ဝသတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၀။

အန္တောကရဏတ္ထ (တိ) [အန္တော+ကရဏ+
အတ္ထ] အတွင်းပြခြင်းအနက်ရှိသော၊ သိမ်း
ကျုံး၍ ယူခြင်းအနက်ရှိသော၊ အကျုံးဝင်-
အတွင်းဝင် - သည်ကို ပြခြင်း အနက်ရှိသော။
အန္တောကရဏတ္ထောဟိ အယံ အာ-ကာရော။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၀။
အဘိဝိမိအတ္ထော စာယံ အာ-ကာရော ဣ
ဂဟိတောတိဝုတ္တံ “အန္တောကရဏတ္ထော”တိ။
မ ဋ္ဌ၊၁။၁၄၃။

အန္တောကရဏ္ဏက (ပ) [အန္တော+ကရဏ္ဏက]
ကြုတ်၏အတွင်း။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ တဿ
ရညော နိက္ကမံသာဝတ္ထံ အန္တောကရဏ္ဏကေ
အက္ခရာနိ လိခါပေသိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၁။

အန္တောကရိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အန္တော+ကရိတွာ]
အတွင်း၌-တည်သည်ကိုပြ၍ - သွင်း၍၊ထည့်
၍၊ အကျုံးဝင် - အတွင်းဝင် - သည်ကိုပြ၍။
ဘိက္ခုနံ ဩကာသဋ္ဌာနံ အန္တောကရိတွာ။ ဝိ၊
ဋ္ဌ၊၃။၃၂။ပရနိမ္မိတဝသဝတ္ထံ ဒေဝေ အန္တော-
ကရိတွာ။ အဘိ၊ဓ၊၂၇၃။ အဘိ၊ဝိ၊၈၈။ ဒီ၊
ဋ္ဌ၊၂။၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၁၇။ အန္တောကရိတွာတိ
အန္တောဂဓေ ကတွာ။ အနုဋီ၊၂။၆၉။ ဇေတ
ဓမ္မေ ဇေတူ ဩကာသံ အန္တောကရိတွာ
ပဝတ္တန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၃။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၅၈။

အန္တောကလလ (န) [အန္တော+ကလလ] ၌ညွန့်
အတွင်း။ အန္တောကလလေ မစ္ဆာ “နိဓ” တိ
ဝုစ္ဆန္တိ။ ဒ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၀။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၂၃၁။

အန္တောကသမ္ပု(ပ) [အန္တော+ကသမ္ပု] အတွင်း
၌ သားပုပ်ရည်ကဲ့သို့ ဖြစ်သော၊ အတွင်း၌
ကိလေသာအပုပ်ဖြင့် ပုပ်သော။ အန္တောက-

သမ္ပု သံကိလိဋ္ဌော။သံ၊၁။၁၆၇။ အန္တောက-
သမ္ပုတိ အန္တောကိလေသပူတိသဘာဝေန
ပူတိကော။သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၂။ (အထဝါ ကသမ္ပု
ဝုစ္စတိ တိန္တကုဏပကတံ ကသဉ္စဒကံ၊ ဣမ-
သိဉ္စ သာသနေ ဒုဏ္ဏိလော နာမ ဇိဂုစ္ဆနိ-
ယတ္တာ တိန္တကုဏပကသဉ္စဒကသဒိသော။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၇။ အံ၊ဋီ၊၂။၈၀။)

အန္တောကဋ္ဌောပီ (ထိ) [အန္တော+ကဋ္ဌောပီ]
ခြင်းတောင်း၏အတွင်း။ အန္တောကဋ္ဌော-
ပီယာ ကုမ္မာသံ ဂယေတွာ။ မ၊၂။၂၄၃။

အန္တောကာတုကာမ (တိ) [အန္တော+ကာတု+
ကမ+ဏ] အတွင်း - ပြခြင်း - သွင်းခြင်း -
ငှါ အလိုရှိသော၊ သူ။ သစေ အညာနိပိ ဂါမ-
ဓေတ္တာနိ အန္တောကာတုကာမာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၃၂၃။

အန္တောကာလပရိစ္ဆေဒ(ပ) [အန္တော+ကာလ+
ပရိစ္ဆေဒ] ကာလအပိုင်းအခြား၏ အတွင်း၊
ပိုင်းခြားအပ်သော အချိန်ကာလ အတွင်း။
ယော တံ တံ ပရိပဒံ ဂယေတွာ အန္တော-
ကာလပရိစ္ဆေဒေယေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ-
ဿာမီတိ စသေန္တော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၇။

အန္တောကုစ္ဆိ(ပ၊ထိ) [အန္တော+ကုစ္ဆိ](က)ဝမ်း
ပိုက်၏အတွင်း။အန္တောကုစ္ဆိယံယေဝ သဉ္ဇာ-
တာန္တံ ပရုဋ္ဌမဏ္ဍဒါဋ္ဌိကံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၃၄။ န ဟိ အန္တောကုစ္ဆိယံ စက္ခုဝိညာ-
ဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉။ ဟတ္ထိနော အန္တော-
ကုစ္ဆိယံ သဋ္ဌိ ပုရိသာ အပရာပရံ စက်မန္တိ။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၄။ (ခ) ဝမ်းပိုက်အတွင်းရှိသော
အရာ (အူမ၊အူသိမ်-စသည်)။ အန္တော-
ကုစ္ဆိ ဝိပရိဝတ္တမာနာ မဟာရဝံ ရဝိ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၃၆။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၉။ အန္တောကုစ္ဆိ အန္တအန္တ-
ဂုဏာဒိကော။ သိ၊ဋီ၊သစံ၊၂။၂၆၁။

အန္တောကုစ္ဆိဂတ (တိ) [အန္တော+ကုစ္ဆိ+
ဂတ] ဝမ်းပိုက်၏အတွင်း၌ဖြစ်သော၊ဝမ်းပိုက်
၏အတွင်းသို့ရောက်သော၊သူ။ တိရောကုစ္ဆိ-

ဂတန္တိ အန္တောက္ခန္တိဂတံ။ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈။မ၊ဋ္ဌ၊၄။
၁၂၉။ ဗောဓိသတ္တဉ္စ အန္တောက္ခန္တိဂတံ ဝိပ္ပ-
သန္တေ မဏိရတနေ အာဂုတပဏ္ဍာသုတ္တံ ဝိယ-
ပဿတိ။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၁။ မံသစက္ခုဿ အနာ-
ပါထဂတံ အန္တောက္ခန္တိဂတံ ဟဒယဝတ္ထု-
နိဿိတံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၅၉။

အန္တောက္ခ (န) [အန္တော+က္ခ] တံတိုင်း၏
အတွင်း။ အန္တောက္ခတော သေယျံ ဗဟိ-
ကုဋေ ပညပေတွာ ဝသန္တေန ဂမနကာလေ
ဂဟိတဋ္ဌာနေယေဝ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၄၄။ အန္တောက္ခမေဝ သိမာ ဟောတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၅။ အန္တောက္ခမေဝါတိ ဣ-
အန္တောက္ခေပိ နိမိတ္တာနံ ဌိတောကာသ-
တော။ ဝိမတိ၊၂။၁၄၄။

အန္တောကောသိသန္တာရ(ပု)[အန္တော+ကောသိ+
သန္တာရ] အသပြာစုန်းချင်း ထိအောင်-
ခင်းအပ်သော - ခင်း၍ ဝယ်ယူအပ်သော -
နေရာအတွင်း။ ဇေတဝန်ကျောင်းတော် အ-
တွင်း။ သာသနာ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ
ဇေတဝနေ အန္တောကောသိသန္တာရေ ဝိဟ-
ရိံသု။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၂၆။ ဓမ္မဓေသနံ သုတွာ
ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပန္နာ အန္တောကောသိသန္တာ-
ရေ ဝသန္တာ။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၁၅။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၃။
ဇ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၀-တို့လည်း ကြည့်။)

အန္တောကောဋ္ဌ (ပု) [အန္တော+ကောဋ္ဌ] ကျီ-
စည်-အတွင်း။ အန္တောကောဋ္ဌေ ဝိဟိနံ
နတ္ထိဘာဝံ ဇာနမာနာဝ အဘေနန္တိ ဝိယ....။
ဇ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၄။

အန္တောကောဋ္ဌာဂါရိက (တိ) [အန္တော+ကော-
ဋ္ဌာဂါရ+ဣက] အတွင်း၌ ပြုလုပ် စီရင်
ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာတိုက်ရှိသော၊ သူ။
အန္တောကောဋ္ဌာဂါရိကာ ဣမေ သမဏာ
သကျပုတ္တိယာ။ ဝိ၊၁။၃၆၃။ ဝိ၊၃။၃၀၂။
အန္တောကောဋ္ဌာဂါရိကာတိ အပ္ပန္နရေ သဝိ-
ဟိတကောဋ္ဌာဂါရ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၉။ “မဟိစ္ဆာ

ဣမေ သမဏာ အန္တောကောဋ္ဌာဂါရိကာ”တိ
ဥဇ္ဈာယိံသု။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၃။

အန္တောဓဏ္ဍသိမဂတ (တိ) [အန္တောဓဏ္ဍသိ-
မာ+ဂတ] ဓဏ္ဍသိမ်အတွင်းသို့ ရောက်သော၊
ဓဏ္ဍသိမ်အတွင်း၌ တည်ရှိသော၊သူ။ ယာဝ-
တိကာ ဘိက္ခု အန္တောဓဏ္ဍသိမဂတာ
တေဟိ ဘာဇေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၁၈။

အန္တောဓဏ္ဍသိမာ (ထိ) [အန္တော+ဓဏ္ဍသိမာ]
ဓဏ္ဍသိမ်အတွင်း။ အဝသေသံဌာနံ အန္တော-
ဓဏ္ဍသိမာယ ဟောတိယေဝ။ ဝိမတိ၊၂။
၁၄၃။ (ယင်း၌ အန္တောဓန္ဓသိမာယ-ဟု
စာပျက်လျက် ရှိသည်။)

အန္တောဓေတ္တ (န) [အန္တော+ဓေတ္တ] လယ်-
မြေအတွင်း။ အန္တောဓေတ္တေ စီဝရံ နိက္ခိ-
ပိတွာ အန္တောဓေတ္တေ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝိ၊၁။၃၀၁။
ဒွါရဗူလတော အညတ္တ အန္တောဓေတ္တေပိ
ဝသန္တေန စီဝရံ ဟတ္ထပါသေ ကတွာယေဝ
ဝသိတဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ၊၂။၃၉၅။

အန္တောဂတ (တိ) [အန္တော+ဂတ] အတွင်းသို့
ရောက်သော၊ အတွင်းဝင်သော။ အန္တော-
ဂတေဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ အဗဟိဂတေန မာန-
သေန။ အံ၊၂။၄၆၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၈၁။ တိက္ခု-
နော အဓိဂ္ဂဟိတာ ဟောန္တိ အန္တောဂတာ
န ပရိဗာဟိဓာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၆။ အန္တော-
ဂတာတိ အပ္ပန္နရဂတာ။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၆၄။
(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၁၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၃။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၅။
၂၁၉-တို့လည်း ကြည့်။)

အန္တောဂဓ (တိ) [အန္တော+အဝ+ဂါဓ+အ။
ဂါဓ ပတိဋ္ဌာယံ၊ အန္တော ဩဂါဓေတိတိ
အန္တောဂဓံ၊ ရဿော။ ဇာနိ၊ဋီ။၇၄၂။] အ-
တွင်း၌ တည်သော၊ အကျုံးဝင်သော၊ ပါဝင်
သော။ အန္တောဂဓာဝါဿ ကုသလာ ဓမ္မာ
ယေ ကေစိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ။ မ၊ဉ္စ၊၁။၃၆။
အံ၊၁။၄၄။ အန္တောဂဓာဝါဿာတိ တဿ

ဘိက္ခုနော ဘာဝနာယ အတ္တန္တရဂတာဝ
 ဟောန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၀၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁၀။ တမ္ပိ
 အန္တောဂဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၇။
 အန္တောဂဓန္တိ အပ္ပုဋိစ္စန္တုဋ္ဌာနေ ဝေ ပရိယာ-
 ပန္နံ။ ဝိမတိ၊၁။၃၀၇။ တံ ဣဓေဝ အန္တော-
 ဂဓံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၇၈။ ဣဓေဝ ယထာဝုတ္တေ
 ပါသာဏာဒိနိမိတ္တကရဏေ ဝေ အန္တောဂဓံ
 ပရိယာပန္နံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၀၄။ (အပါ၊၁။
 ၄၂၇။ မိလိန္ဒ၊၁၂။၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၇၈၊၁၇၇။ ဥဒါန၊၄။၁၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
 ၂၀၉။ မူလဋီ၊၂။၁၂၄။ အနုဋီ၊၂။၁၃၄။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၃၃-တို့လည်း ကြည့်။)

အန္တောဂဓထေရဝါဒ (တိ) [အန္တောဂဓ+ထေရ-
 ဝါဒ] အတွင်းဝင်သော မထေရ်တို့၏ ဝါဒရှိ
 သော၊ ထေရဝါဒ ပါဝင်သော၊ ထေရဝါဒ
 ထည့်သွင်းထားသော။ ဝိနိစ္ဆယော အဋ္ဌ-
 ကဏသု ဝုတ္တော၊...တတောပိ အန္တောဂဓ-
 ထေရဝါဒံ။ သံဝဏ္ဏနံ သမ္မ သမာရဘိဿံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၂။ “အဋ္ဌကထာယောဂ ဂဟေတွာ သံဝဏ္ဏနံ
 ကရိယာမိ”တိ ဝုတ္တေ အဋ္ဌကဏသု ဝုတ္တ-
 ထေရဝါဒါနံ ဗာဟိရဘာဝေါသိယာတံ တေပိ
 အန္တောဂဓတ္ထုကာမော “အန္တောဂဓထေရ-
 ဝါဒ”န္တိ အာဟ၊ ထေရဝါဒေပိ အန္တော-
 ကတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊၁။၂၀။
 ဝိမတိ၊၁။၆။

အန္တောဂဓနိယမ (တိ) [အန္တောဂဓ+နိယမ]
 အတွင်းဝင်သော-မြဲခြင်း-သတ်မှတ်ခြင်း-
 ရှိသော၊ အတွင်း၌ “သာလျှင်”ဟု ကန့်သတ်
 ခြင်းပါဝင်သော။ (အန္တောဂဓာဝဓာရဏ-
 နှင့် ယှဉ်ကြည့်။) တေနေတံ လက္ခဏံ အန္တော-
 ဂဓနိယမံ ဣဓ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဿ ဝုတ္တံ။ ဥဒါန၊
 ၄။၃၅။ သံ၊ဋီ၊၂။၆၀။ “သတိဝေ၊ နာသတိ၊
 ဥပ္ပါဒါ ဝေ၊ န နိရောဓာ”တိ အန္တောဂဓ-
 နိယမေဟိ ဝစနေဟိ ...။ ဥဒါန၊၄။၃၈။

အန္တောဂဓနိယမတာ (တိ) [အန္တောဂဓနိယမ+
 တာ] အတွင်းဝင်သော ကန့်သတ်ခြင်းရှိသည်

၏အဖြစ်။ “ဣမသ္မိ” သတိယေဝ၊ နာသတိ၊
 ဣမဿ ဥပ္ပါဒါ ဝေ၊ န နိရောဓာ”တိ အန္တော-
 ဂဓနိယမတာ ဒဿိတာ။...ဣမဿ နိရောဓာ
 ဝေ၊ န ဥပ္ပါဒါတိ အန္တောဂဓနိယမတာ-
 လက္ခဏာ ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဥဒါန၊၄။
 ၄၃။

အန္တောဂဓလိင်္ဂဝစနဘောဒ (တိ) [အန္တောဂဓ+
 လိင်္ဂ+ဝစန+ဘောဒ] အတွင်း၌တည်သော
 လိင်္ဂ၊ ဝစံ အထူးအပြားရှိသော။ ယဒိဒန္တိ
 အန္တောဂဓလိင်္ဂဝစနဘောဒေါ နိပါတော။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၀၀။

အန္တောဂဓဟေတုအတ္တ (တိ) [အန္တောဂဓ+
 ဟေတု+အတ္တ] အတွင်းဝင်သော ဟိတ်
 (ကာရိတ်) အနက်ရှိသော ဟိတ်(ကာရိတ်)
 အနက်အတွင်း ငုပ်သော၊ (ပုဒ်)။ သြဘာသ-
 တေတိ ဝါ အန္တောဂဓဟေတုအတ္တမိဒံ ပဒန္တိ
 “တေ ကာယော သဗ္ဗသောဝဏ္ဏော သဗ္ဗာ
 ဒိသာ ဩဘာသေတိ ဝိဇ္ဇောတေတိ”တိ
 အတ္တော။ ပေတ၊၄။၉။ (ဒီ ဋီ၊၂။၂၀၇-လည်း
 ကြည့်။)

အန္တောဂဓာဝဓာရဏ (တိ) [အန္တောဂဓ+အဝ-
 ဓာရဏ] အတွင်းဝင်သော “သာလျှင်”ဟု-
 ပိုင်းခြား-ကန့်သတ်-ခြင်းရှိသော။ အဝဓာ-
 ရဏမလတ္တာ သဒ္ဓပ္ပယောဂဿ သဗ္ဗမ္ပိ ဝါကျံ
 အန္တောဂဓာဝဓာရဏံ။ သာရတ္ထ၊၁။၂၁၂။
 ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၈၉။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၁၅။ အန္တော-
 ဂဓာဝဓာရဏေပိ စ သဗ္ဗသ္မိံ ဝါကျေ။
 သာရတ္ထ၊၁။၂၁၂။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၁၅။

အန္တောဂန္ဓကုဋ် (တိ) [အန္တော+ဂန္ဓကုဋ်] အမွှေး
 နဲ့ သာတို့ဖြင့် ထုံအပ်သော (မြတ်စွာဘုရား
 သီတင်းသုံးရာ) - ကျောင်းဆောင်-တိုက်
 ခန်း-၏အတွင်း။ ပုဏ္ဏတ္ထေရော “သတ္တာရံ
 ပဿိယာမိ”တိ ဂန္ဓာ အန္တောဂန္ဓကုဋ်ယံ-
 ယေဝ တဏှာဂတံ သမ္မာပုဏ္ဏံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၀။

ထေရ၊ဌ၊၁။၄၇။ ကေံ ကမ္မလံ အန္တောဂန္ဓ-
ကုဋိယံ သတ္ထု သယနဿ ဥပရိဝိတာနံ ကတာ
ဗန္ဓ။ ဓမ္မ၊ဌ၊၂။၂။

အန္တောဂဗ္ဗ (ပု) [အန္တော+ဂဗ္ဗ](၁)အခန်း
၏အတွင်း၊ အခန်းတွင်း။ တေ အန္တောဂဗ္ဗ
ပဝိသိတာ ဌိတာ...။ ဒီ၊ဌ၊၂။၂၇။ မ၊ဌ၊၄။
၁၂၈။ ကော ကိရ ကုဟကော အန္တော-
ဂဗ္ဗေ စာရိ နိခဏိတာ မနဿာနံ အာဂမန-
ကာလေ ပဝိသတိ။ အဘိ၊ဌ၊၂။၄၅၈။ “ဣမ-
ဿ ကတ္ထမိ ဂန္တု မာ အတ္တော”တိ ဝတာ
အန္တောဂဗ္ဗေ နိသိဝါပေတာ။ ဇာ၊ဌ၊၂။၁၆၆။
(တိ) (၂) အတွင်း၌ အခန်းရှိသော၊
(ကျောင်း)။ ကိညာပိ ဝုတ္တော၊ အထ ခေါ
ဝိဟာရေတိ အန္တောဂဗ္ဗော ဝါ အညံ ဝါ
သဗ္ဗပရိစ္ဆန္တံ ဂုတ္တသေနာသနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ဌ၊
၃။၄၃။ ဝိဟာရေ နာမ အန္တောဂဗ္ဗာဒိသဗ္ဗ-
ပရိစ္ဆန္တဂုတ္တသေနာသနံ။ ဝိနိစ္ဆယ၊ဌ၊၁။၄၂၂။

အန္တောဂဗ္ဗာသယ (ပု) [အန္တော+ဂဗ္ဗာသယ]
သားအိမ်အတွင်း။ အန္တောဝတ္ထိ-ကြည့်။

အန္တောဂါမ (ပု) [အန္တော+ဂါမ] ရွာ၏
အတွင်း၊ ရွာတွင်း။ အန္တောဂါမေ စိဝရံ
နိ ဝိပိတာ အန္တောဂါမေ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ဝိ၊၁။၂၉၉။
=ဂါမဝ္တန္တရေ ယထာဓုစိတေ ဌာနေ အရုဏံ
ဥဌာပေတု ဝနတိ။ ဝိ၊ဌ၊၂။၂၃၄။ အန္တော-
ဂါမေ(ဝိ၊ဌ၊၃။၁၂၄)တိ ပရိက္ခိတ္တဿ ဂါမဿ
အန္တော။ သာရတ္ထ၊၂။၁၃၉။ ဝိမတိ၊၁။၁၇၉။
အန္တောဂါမော ဝါ ဟောတု ဝိဟာရေ ဝါ။
ဝိ၊ဌ၊၄။၁၁၉။ (ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၆။ ဥဒါန၊ဌ၊၃။၆၉။
ဇာ၊ဌ၊၁။၂၆၄ တို့လည်း ကြည့်။) အန္တရဗာရ
(၂) အနက်လည်းကြည့်။

အန္တောဂါမဂတ (တိ) [အန္တောဂါမ+ဂတ]
ရွာတွင်းသို့ - သွား - ရောက် - သော၊သူ။
ဒုတိယဒိဝသေ အန္တောဂါမဂတေ ဘိက္ခု
ဥပါသကာ ပုစ္ဆန္တိ။ မ၊ဌ၊၁။၁၅၁။ မနဿာ

အဘိဓာန် ၂၂၃-ပ-မ-ဓ-သ-ဓ

“အန္တေ အန္တောဂါမဂတာနမ္ပိ ဂဏှဿ”တိ
အာဟံသု။ ဇာ၊ဌ၊၁။၃၂၈။

အန္တောဂေဟ (န) [အန္တော+ဂေဟ] အိမ်၏
အတွင်း၊ အိမ်တွင်း။ ကော ခိဏာသ-
ဝတ္ထေရေ ကေဒိဝသံ ဥပဋ္ဌာကကုလံ ဂန္တော
အန္တောဂေဟေ နိသိဝိ။ ဝိ၊ဌ၊၂။၂၁၅။ ဂစ္စ တံ
သတ္တာရံ အန္တောဂေဟံ ပဇေသေတာ နိသိ-
ဝါပေဟိ။ အံ၊ဌ၊၁။၃၄၉။ ပဋိသန္တာရံ ကတာ
အန္တောဂေဟေ နိသိဝါပေတာ။ ဓမ္မ၊ဌ၊၁။
၃၃၃။ အန္တရဗာရ(၁) အနက်လည်း ကြည့်။

အန္တောဂေဟဂတ (တိ) [အန္တောဂေဟ+ဂတ]
အိမ်တွင်းသို့ - သွား - ရောက် - သော၊အိမ်
တွင်း၌တည်သော၊ သူ။ ယထာ မဟာရာဇ
အပရန္တေ ဇနပဒေ ကုမုဒတဏှိကာ နာမ
ညေဇာတိ မာသလူနာ အန္တောဂေဟဂတာ
ဟောတိ။ မိလိန္တ၊၂။၂။ ... အန္တရာဂဝသေန
အန္တောဂေဟဂတာဝ ပုရိသံ ဥပနိဋ္ဌာယတိ
ရာဇောရောဓာ ဝိယ။ ဝိ၊ဌ၊၁။၁၇၉။

အန္တောဂေဟဒါသ (ပု) [အန္တောဂေဟ+ဒါသ]
အိမ်အတွင်း၌ ကျွန်မမှ မေးဖူးသောကုန်၊
အိမ်ပေါက်ကျွန်။ ဒါသာတိ အန္တောဂေဟ-
ဒါသာဒယော။ ဒီ၊ဌ၊၁။၂၆၈။ အန္တောဂေဟ-
ဒါသာဒယောတိအန္တောဇာတနက္ခိတကရမ-
ရာနိတသယံဒါသာ။ ဒီ၊ဌ၊၁။၃၂၉။ အန္တော-
ဂေဟဒါသော အန္တောဇာတော။ သီ၊ဌ၊၁။၁၆။
၂။၃၁၄။

အန္တောဂေဟပဝေသန (န) [အန္တောဂေဟ+
ပဝေသန] အိမ်တွင်းသို့ ဝင်ခြင်း။ အန္တော-
ဂေဟပဝေသနဿေ ဟိ အယံ ဒေါသော။
ဓမ္မ၊ဌ၊၂။၂၄။

အန္တောဂေဟဘိမုခ (တိ) [အန္တောဂေဟ+
အဘိမုခ] အိမ်တွင်းသို့ လှည့်သောမျက်နှာရှိ
သော၊ အိမ်တွင်းသို့ မှုက်နှာမူသော၊သူ။
တသ္မိံ ခဏေ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ အန္တောဂေဟဘိ-
မုခေါ နိပန္နော ဟောတိ။ ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၁၈။

အန္တောသဋ္ဌ (ပ) [အန္တော+သဋ္ဌ] အိုး၏အတွင်း၊
အိုးအတွင်း။ အန္တောသဋ္ဌေ ပဒိပေါ ဝိယ
တဿာ ဟဒယေ အရဟတ္တံ။ ပနိဿယော ဇလ-
တိ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၂။ အန္တောစာဋ္ဌိ-လည်းကြည့်။

အန္တောသရ (န) [အန္တော+သရ] အိမ်၏အတွင်း၊
အိမ်တွင်း။ အန္တောသရေသု ဝိပုလော၊
အာလောကော အာသိ တာဝဒေ။ အပါ၊ ၁။
၄၂၂။ သရဒ္ဓါရေပိ ပစ္စုပ္ပန် အလင်္ကီတော
အန္တောသရံ ပဝိဋ္ဌော ပဋိသန္တာရမ္ပိ န ဗဟု
အလတ္တံ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၈၅-၆။ သောအန္တောသရံ
ပဝိသိတော စာဋ္ဌိဩဒနံ နာမ သဋ္ဌိယာ ဥဒ္ဓ-
ရိတော...။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၆၉။အန္တောသရေ-
ယေဝဝဓိတော သတ္တမေသံဝစ္ဆရေ ဥပနယနတ္ထံ
ဥယျာနံ နိတော...။ ထေရ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၀၄။

အန္တောသရစာရီ (တိ) [အန္တောသရ+စရ+ကိ] အိမ်တွင်း-
နန်းတွင်း- ခွံ- သွားလာ- နေ
ထိုင်- လေ့ရှိသောသူ၊ အိမ်သူ၊ အိမ်သား၊
နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသား။ ဓာတု အန္တော-
သရစာရီနော “မကီ” ပရိယေသိတော
ဒေတာ”တိ ဗန္ဓာပေသိ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၃၅။
အန္တောသရစာရီနောတိ အန္တေပုရဝါသိနော။
သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၈၁။

အန္တောသရဇန (ပ) [အန္တောသရ+ဇန] အိမ်
အတွင်း၌ နေသောလူ၊ အိမ်သူ၊ အိမ်သား။
သေယျဏာပိ နာမ သရသာမိကော အန္တော-
သရဇနာနံ၊ ဂါမသာမိကော ဂါမဝါသိနံ။
ခုဒ္ဒက၊ ဌ၊ ၁။ ၁၀၂။ သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၂။ ၄။

အန္တောစက္ကဝါဠ (န) [အန္တော+စက္ကဝါဠ] စကြ
ဝဋ္ဌာအတွင်း။ အန္တောစက္ကဝါဠေ ဩကာသံ
အလဘမာနာ စက္ကဝါဠမုဝေဇိယံ လမ္ပိတော။
ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၈။

အန္တောစာဋ္ဌိ (ထိ) [အန္တော+စာဋ္ဌိ] အိုး (အိုးစ
ရည်း) ၏ အတွင်း၊ အိုးအတွင်း။ အဗ္ဘန္တရေ
ဓဿ အန္တောစာဋ္ဌိယံ ပဒိပေါ ဝိယ အရဟတ္တံ-

ဗလဿ ဥပနိဿယော ဇလတိ။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၄။
မ၊ ဌ၊ ၄။ ၂၃၈။ အန္တောသဋ္ဌ-လည်း ကြည့်။

အန္တောစိဝရဘောဂ (ပ) [အန္တော+စိဝရဘောဂ] သက်နိုး
ခွေ၏ အတွင်း။ ပဏ္ဍုကမ္မလသီလံ
အန္တောစိဝရဘောဂေယေဝ ကတွာ နိသိဒိ။
ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၄၁။

အန္တောဆဒန (န) [အန္တော+ဆဒန] အမိုး၏
အတွင်း၊ အမိုးအောက်။ ဥပါသက န
ဒါနာဟံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ပရေသံ ဂေဟဿ
အန္တောဆဒနံ ပဝိသိဿာမိ။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၃-၄။

အန္တောဆမာသ (န) [အန္တော + ဆမာသ] ခြောက်လ
အတွင်း။ ဝိရိယံ ဒဋ္ဌံ ကတွာ
အန္တောတေမာသေ ဝါ အန္တောဆမာသေ
ဝါ အန္တောနဝမာသေ ဝါ အနာဂါမိမဂ္ဂေန
တံ သမုဋ္ဌါတေတိ။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၆၈။

အန္တောဆာယာ (ထိ) [အန္တော+ဆာယာ] အရိပ်
အတွင်း၊ အရိပ်-တွေထိ-ပျံ့နှံ့-ရောက်ရှိ-
ရာအရပ်၏အတွင်း။ အန္တောဆာယာယ စိဝရံ
နိက္ခိပိတော အန္တောဆာယာယ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၁။
၃၀၂။ အန္တောဆာယာယန္တိ ဆာယာယ
ဖုဋ္ဌောကာသဿ အန္တော ဝေ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၃၆။
ဆာယာယ ဖုဋ္ဌောကာသဿ အန္တော ဝေတိ
ယဒါ မဟာဝီရိယံ ဥဇဏမေဝ ဂစ္ဆန္တံ
သုရိယမဏ္ဍလံ မဇ္ဈနိကံ ပါပုဏာတိ၊ တဒါယံ
ဩကာသံ ဆာယာ ဖရတိ၊ တံ သန္ဓာယ
ဝတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၉၅။

အန္တောဇဋ္ဌာ (ထိ) [အန္တော+ဇဋ္ဌာ] အတွင်း
အဝှမ်း၊ အတွင်း၌- မြေးယုက်-ချုပ်စပ်-
တတ်- အပ်-သောတရား၊ မိမိ၏ ပရိက္ခရာ၊
ခန္ဓာကိုယ်၊ အဇ္ဈတ္တိကာယတန ၆-ပါး၊ ကာမ
တရားတို့၌ တပ်မက်တယ်တာသော တဏှာ။
အန္တောဇဋ္ဌာ ဗဟိဇဋ္ဌာ၊ ဇဋ္ဌာယ ဇဋ္ဌိတာ
ပဇာ။ သံ၊ ၁။ ၁၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁။ ဇဋ္ဌာတိ
တဏှာယ ဇာလိနိယာ အဓိဝစနံ။ သာ ဟိ
ဓူပါဒိသု အာရမ္မဏေသု ဟေဋ္ဌုပရိယဝသေန

ပုနပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော သံသိဗ္ဗနဋ္ဌေန ဝေဠုဂုဗ္ဘာ-
ဒိနံ သာခါဇာလသခါတာ ဇဋ္ဌာ ဝိယာတိ
ဇဋ္ဌာ။ သာ ပနေသာ သကပရိက္ခာရပရ-
ပရိက္ခာရေသု သကအတ္တဘာဝပရအတ္တဘာ-
ဝေသု အဇ္ဈတ္တိကာယတနဗာဟိရာယတနေသု
စ ဥပ္ပဇ္ဇနတော “အန္တောဇဋ္ဌာ၊ ဗဟိဇဋ္ဌာ” တိ
ဝုစ္စတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁။ ယထာ
ဇာလိနော ဝေဠုဂုဗ္ဗဿ သာခါ၊ ကောသသဉ္စ
ယာဒယော စ (အတ္တနာ) အတ္တနော အဝယ-
ဝေဟိ သံသိဗ္ဗိတာ ဝိနဉ္စါ “ဇဋ္ဌာ” တိ ဝုစ္စန္တိ၊
ဇေံ တဏှာပိ သံသိဗ္ဗနသဘာဝေနာတံ။ သံ၊
ဋ္ဌိ၊၁။၉၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၁။၆။ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတဘ-
ဝေသု ပဝတ္တိယာပိ တဏှာယ အန္တောဇဋ္ဌာ-
ဗဟိဇဋ္ဌာဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၁။၆။

အန္တောဇန (ပ) [အန္တော+ဇန] အတွင်းလူ၊
အတွင်းသူ၊ အတွင်းသား။ သား၊ မယား၊
အစေခံ၊ အမှုလုပ် စသော အိမ်သူအိမ်သား။
ဓမ္မိကံ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိံ သံဝိဒဟဿ အန္တော-
ဇနသ္မိံ ဗလကာယသ္မိံ။ ဒီ၊၃။၅၀။ အံ၊၁။
၁၀၈။ အန္တောဇနသ္မိန္တိ အဗ္ဘန္တရဘူတေ ပုတ္တ-
ဒါရာဒိဇနေ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၈။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၈၃။
ယော သော ဘတ္တု အဗ္ဘန္တရော အန္တော-
ဇနော ဒါသာတိ ဝါ ပေဿာတိ ဝါ ကမ္မ-
ကရာတိ ဝါ။ အံ၊၂။၃၂။ သဒ္ဓံ ဘိက္ခဝေ ကုလ-
ပုတ္တံ နိဿာယ အန္တောဇနော ဣမာဟိ ပဉ္စဟိ
ဝမ္မဟိ ဝစတိ။ အံ၊၂။၃၇။ (အံ၊၂။၃၈-
“တထေဝ သိလသမ္ပန္နံ” စသော ဂါထာလည်း
ကြည့်။) ဇေံ သော မဟာသတ္တဿ ဩဝါဒေ
ဌတာ သဗ္ဗံ အန္တောဇနဉ္စ ဗဟိဇနဉ္စ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၄။၁၃၇။ အတ္တနော အန္တောဇနော အတ္တနော
ဝလဉ္စနကပရိဇနော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၂၃။ သရေ
အဝသေသကိစ္စာနိ ကတွာ အန္တောဇနဉ္စ ဗဟိ-
ဇနဉ္စ ဩဝဒိတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၀၇။

အန္တောဇရာ (ထိ) [အန္တော+ဇရာ] အိုမင်းရင့်
ရော်ခြင်း - ဇရာသဘော - ၏ အတွင်း။ ဇရံ

ဉာနတိတောတိ ဇရံ အနတိက္ကန္တော၊ အန္တော-
ဇရာယ ဝေ စရာမိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈။

အန္တောဇာတ (ပ) [အန္တော+ဇာတ။ အန္တော-
ဂေဟေ ဒါသိယာ ကုစ္ဆိမ္မိ ဇာတော အန္တော-
ဇာတော။ ဇာနိ၊ဋ္ဌိ၊၅။၁၅။ ပါစိတ်၊ယော၊၁။
၁၉၆။] အိမ်အတွင်း၌ ကျန်မမှ မွေးဖွားသော၊
သူ၊ အိမ်ပေါက်ကွန်။ ဒါသော နာမ အန္တော-
ဇာတော ဓနက္ခိတော ကရမရာနိတော။ ဝိ၊၂။
၂၉၀။ ဒါသောတိ အန္တောဇာတဓနက္ခိတ-
ကရမရာနိတသာမံဒါသဗျောပဂတာနံ အ-
ညတရော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၂။ ယရဒါသိယာ
ကုစ္ဆိသ္မိံ ဇာတော အန္တောဇာတော။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊
၁။၂၃၀။ သံ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၅၃။ ဂေဟဒါသိယာ
ကုစ္ဆိမ္မိံ ဒါသဿ ဇာတော အန္တောဇာတော။
ဝိ၊နိစ္ဆယ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၂၂။

အန္တောဇာတက (ပ) [အန္တောဇာတ+က]
အန္တောဇာတ-နှင့် အနက်တူ။ ဒါသာတိ
အန္တောဇာတကာ ဝါ ဓနက္ခိတာ ဝါ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၆။ အန္တောဇာတကာတိ အတ္တနော ဒါသိယာ
ကုစ္ဆိမ္မိံ ဇာတာ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၄။ စတ္တာရော ဒါသာ
အန္တောဇာတကော ဒါသော ဓနက္ခိတကော
ဒါသော...။ မဟာနိ၊၈။ အန္တောဇာတကော-
တိ အန္တောဇာဒါသိယာ ကုစ္ဆိမ္မိံ ဇာတော။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၄၆။

အန္တောဇာတိဇရာမရဏ (န) [အန္တော+ဇာတိ+
ဇရာ+မရဏ] ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ အိုခြင်း၊
သေခြင်းတို့၏ အတွင်း။ ဇာတိဇရာမရဏာ ...
အဝိတိဝတ္တာ အန္တောဇာတိဇရာမရဏေ ပရိ-
ဝတ္တန္တိ။ စူဠနိ၊၅၇။

အန္တောဇာလ (န) [အန္တော+ဇာလ] ပိုက်ကွန်
၏ အတွင်း။ ယေ ကေစိ ဥဒကေ ပါဏာ၊
အန္တောဇာလေ ဘဝန္တိ တေ။ အပါ၊၁။၉၇။
အထ နေသံ အန္တောဇာလံ သော မစ္ဆော
ပါဝိသိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၉။

အန္တောဇာလဂတ (တိ) [အန္တောဇာလ+ဂတ]
 (၁)ပိုက်ကွန်အတွင်းသို့ - ရောက်သော - ဝင်
 သော။ ယေ ကေစိ ဥဒကေပါကာ၊ အန္တော-
 ဇာလဂတာ သိယံ။ အပါဝ။ ၂၃။ (၂) ဉာဏ်
 တည်းဟူသော ကွန်ယက်အတွင်းသို့ - ရောက်
 သော - ဝင်သော၊ ဉာဏ်တည်း ဟူသော
 ကွန်ယက် အတွင်းသို့ သွင်းအပ်သော။ သူ။
 အန္တောဇာလဂတာ ဧတေ၊ တဝ ဉာဏမိ
 စက္ခုမ။ အပါဝ။ ၂၂ (သိ၊ သျှာ - မူကွဲ)။ သတ္တာ
 တဝ ဉာဏမိ အန္တောဇာလဂတာ ဉာဏ-
 ဇာလသို့ အန္တော ပဝိဋ္ဌာ။ အပါဝ။ ၂၅။
 သဗ္ဗေ တိတ္ထိယာ အန္တောဇာလဂတာ ဉာဏ-
 ဇာလဿန္တော ပဝေသိတာ ဝါ တထေဝ။
 အပါဝ။ ၂၅။

အန္တောဇာလိ(လိ)ကတ (တိ) [အန္တောဇာလ+
 ဤ + ကတ။ တနည်း အန္တောဇာလ +
 ကတ။ ဤ-လာ၊ တနည်း အ-ကို ဤ ပြ။
 'ဤ(စိ)' ပစ္စည်းသက်ပုံကို မောဂ်၊ ၄။ ၁၁၉။
 ရှု၊ ၉။ ၃၁၅။ ဗာလာဝတာရ။ ၂၆၆ - တို့တွင်
 ကြည့်။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁၃၃၈ - ဌ်ကား လူဝဏ်-
 လာသည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုတွင် လူ-လာလျှင်
 အန္တောဇာလိကတာ - ဖြစ်သည်။ အန္တော
 ဇာလဿာတိ အန္တောဇာလံ၊ အန္တောဇာလေ
 ကတာတိ အန္တောဇာလိကတာ။ ဒီ၊ ၃။ ၁။
 ၁၆။] (၁) ပိုက်ကွန်အတွင်းသို့ - ပြုအပ် -
 တည်သည်ကိုပြုအပ် - သော။ သေယျထာပိ
 ဘိက္ခဝေဒက္ခောကေဝဇ္ဇော... ဇာလေနပရိတ္တံ
 ဥဒကေဟံ ဩတ္ထရေယျ၊ တဿ ဝေမဿ...
 ယေ ခေါကေစိ...ပါကာ၊ သဗ္ဗေတေ အန္တော-
 ဇာလိကတာ ဧတ္ထ သိတာဝ ဥမ္ပုဇ္ဇမာနာ
 ဥမ္ပုဇ္ဇန္တိ။ ဒီ၊ ၁။ ၄၂။ အန္တောဇာလိကတာ ပါ-
 ကာ၊ ပိဋိတာ ဟောန္တိ တာဝဒေ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။
 ၂၆။ (အပါဝ။ ၃၇၈ - ၌ အန္တောဇာလိကတာ -
 ရှိသည်။) (၂) (က) ဒေသနာတည်းဟူသော
 ကွန်ယက်အတွင်းသို့ - ပြုအပ် - တည်သည်ကို
 ပြုအပ် - သော။ (ခ) အထည်ခြပ်ကိုသွင်းသည်

၏ အစွမ်းဖြင့် ဒေသနာကွန်ယက်၏ အတွင်းသို့
 မပြုအပ်သော်လည်း ထိခြပ်၌ မှီသောဝါဒကို
 သွင်းသည်၏ အစွမ်းဖြင့် ဒေသနာကွန်ယက်၏
 အတွင်းသို့ ပြုအပ်သော၊ အထည်ခြပ်၏ အစွမ်း
 အားဖြင့် ဒေသနာကွန်ယက်အတွင်းသို့ မတည်
 သော်လည်း ထိခြပ်၌ မှီသောဝါဒ၏ အစွမ်းဖြင့်
 ဒေသနာကွန်ယက်၌ တည်သည်ကို ပြုအပ်
 သော။ သူ။ (ဤ (က) (ခ) အနက်တို့ကား
 အဘူတတဗ္ဗောအနက်ပေါ်အောင် ပေး
 သော အနက်တို့တည်း။) ယေ ဟိ ကေစိ
 ဘိက္ခဝေ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ...။
 သဗ္ဗေ တေ ဣမေဟေဝ ဒွါသဋ္ဌိယာ ဝတ္ထုဟိ
 အန္တောဇာလိကတာ ဧတ္ထ သိတာဝ ဥမ္ပုဇ္ဇ-
 မာနာ ဥမ္ပုဇ္ဇန္တိ။ ဒီ၊ ၁။ ၄၂။ အန္တောဇာလိ-
 ကတာတိ ဣမဿ မယံ ဒေသနာဇာလဿ
 အန္တောဇယဝ ကတာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၇။
 အန္တော ဇာလဿာတိ အန္တောဇာလံ၊ ဒဗ္ဗ-
 ပဝေသနဝသေန အန္တောဇာလေ အကတာပိ
 တနိဿိတဝါဒပုဝေသနဝသေန ကတာတိ
 အန္တောဇာလိကတာ။ အန္တော ဇာလဿ
 တိဋ္ဌန္တိတိ ဝါ အန္တောဇာလာ၊ ဒဗ္ဗဝသေန
 အနန္တောဇာလာပိ တနိဿိတဝါဒဝသေန
 အန္တောဇာလာ ကတာတိ အန္တောဇာလိ-
 ကတာ၊ အဘူတတဗ္ဗာဝေ ကရာသဘူ-
 ယောဂေ ဝိကာရဝါကေတော ဤပစ္စယော၊
 အန္တသရဿ ဝါ ဤကာရာဒေသောတိ သဗ္ဗ-
 ဝိဒ္ဓ ယထာ “ဝေလိကာရော၊ ကဗဠိကာ-
 ရော”တိ။ သီ၊ ၃။ ၁။ ၄၆၉။ အန္တော-
 ဇာလိကတာ ဧတေ။ အပါဝ။ ၂၅၊ ၂၃။

အန္တောဇေတဝန (န) [အန္တော+ဇေတဝန]
 ဇေတဝနံကျောင်းတော်၏ အတွင်း။ သဓေပိ
 အန္တောဇေတဝနံ ပဝိသတိ၊ နေဝ မံ ပဿိတုံ
 လဘိဿတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၉၄။

အန္တောဉာဏဝရ (န) [အန္တော+ဉာဏဝရ]
 မြတ်သောဉာဏ်တော် - ဉာဏ်တော်မြတ် - ၏

အတွင်း။ တထေဝ တိတ္ထိယာ သောကေ၊
ပုထုပါသဏ္ဌနိဿိတာ။ အန္တောဉာဏဝရေ
တုယံ၊ ပရိဝတ္တန္တိ မာရိသ။ အပါသ။ ၃၇၈။
ထေရုဒ္ဓါ။ ၂၈၆။

အန္တောဒ္ဓါဟ (ပ) [အန္တော+ဒ္ဓါဟ] အတွင်း
၌ ပူလောင်ခြင်း၊ အတွင်းပူ။ အန္တောသော-
ကော အန္တောပရိသောကော အန္တောဒါ-
ဟော အန္တောပရိဒါဟော(အန္တောဒ္ဓါဟော၊
အန္တောပရိဒ္ဓါဟော သျှာ-မုက္ခ)။ မဟာနိ။
၉၉။ အန္တောဒ္ဓါဟော အန္တောပရိဒ္ဓါဟော
စေတသော ပရိဗျာယနာ ဒေါမနသံ၊ ဣဒံ
သောကသလ္လံ။ မဟာနိ။ ၃၂၅။ တဿေဝံ ပလိ-
တပါတုဘာဝံ အာဝဇ္ဇေန္တဿ အန္တောဒ္ဓါ-
ဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဇာ၊ ၄၁။ ၁၅၅။

အန္တောတာပနကိလေသ (ပ) [အန္တော+
တာပန+ကိလေသ] အတွင်း၌ ပူလောင်စေ
တတ်သော ကိလေသ၊ မိမိသန္တာန်၌ စိတ်၏
ပင်ပန်းခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော-ပူပန်သော
ကိလေသ-ကိလေသာအပူ။ အန္တောတာ-
ပနကိလေသာနံ အဘာဝါ သိတလော
ဇာတော။ မ၊ ၄၁။ ၂။ အန္တောတာပနကိလေ-
သာနန္တိ အတ္တနော သန္တာနေ အတ္တပရိဋ္ဌာ-
ဟဇနနသန္တပူပနကိလေသာနံ။ မ၊ ၄၁။ ၂။

အန္တောတိယောဇန (န) [အန္တော+တိယော-
ဇန] သုံးယူနေအတွင်း။ အန္တောတိယော-
ဇနေ ဌိတော ဗဟိတိယောဇနံ ပါတေတိ။
ဝိ၊ ၁။ ၃၄၁။ တိယောဇနံ ပဿာ နေတု-
ကာမောပိ အန္တောတိယောဇနေ ပဒေ ပဒေ
ဒုက္ခဋ္ဌံ နာပဇ္ဇတိ။ ဝဇိရ။ ၂၅၈။

အန္တောတုစ္ဆ (တိ) [အန္တော+တုစ္ဆ] အတွင်း၌
အချည်းနှီးဖြစ်သော၊ အတွင်း၌ သိလ စ
သည့် အနှစ်မရှိသော၊ သူ။ ပလာပေါတိ
အန္တောတုစ္ဆော ဒုဿိလော။ သံ၊ ၄၁။ ၂၅၅။
သိလသာသုဒ္ဓိအဘာဝတော အန္တောတု-
စ္ဆော။ သံ၊ ၄၁။ ၂၉၁။

အန္တောတုဒကဋ္ဌ (ပ) [အန္တော+တုဒက+
အတ္တ] အတွင်း၌-နိပိစက်တတ် - ထိုးကျင့်
တတ်-သော အနက်သဘော။ အပ္ပန္တရမန-
ပုဝိဋ္ဌဋ္ဌေန ပန အန္တောတုဒကဋ္ဌေန (အန္တော-
တုဒနဋ္ဌေန စူဠနိဋ္ဌ) ဗုဒ္ဓိဟရဏိယဋ္ဌေန စ
သလ္လံ။ သုတ္တနိ၊ ၄၁။ ၉၀။ စူဠနိဋ္ဌ။ ၁၂၂။

အန္တောတုဒနဋ္ဌ (ပ) [အန္တော+တုဒန+အတ္တ]
အန္တောတုဒကဋ္ဌ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အန္တောတုဒနတာ (ထိ) [အန္တော+တုဒန+
တာ] အတွင်း၌-နိပိစက်တတ် - ထိုးကျင့်
တတ်-သည်၏အဖြစ်။ ပိဋ္ဌာဇနကတာယ၊
အန္တောတုဒနတာယ၊ ဗုဒ္ဓိဟရဏိယတာယ စ
သလ္လတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၄၇။ ပဋိသံ၊ ၄၂။
၃၁၆။ အန္တောတုဒနတာယာတိ အပ္ပန္တရေ
တုဒနတော။ ဒုက္ခဝေဒနာဒယော ဝိယ ဟိ
ဣမေ သင်္ခါရာ အတ္တဘာဝဿ အပ္ပန္တရ-
ဂတာ ဧဝ ဥဒယဗ္ဗယဝသေန တုဒန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၄။ ၂။ ၃၉၅။

အန္တောတေမာသ (န) [အန္တော+တေမာသ]
သုံးလအတွင်း၊ ဝါတွင်းသုံးလအတွင်း။ သဗ္ဗေ-
(ဝ)တသ္မိယေဝ အန္တောတေမာသေ အဂ္ဂဗလံ
အရဟတ္တံ ပါပုဏိတွာ။ ဓဒ္ဒက၊ ၄။ ၂၁၅။
သုတ္တနိ၊ ၄၁။ ၁၉၂။ ဝဿံ ဥပဟန္တာ အန္တော-
တေမာသံ အပ္ပမတ္တာ သုဇ္ဈန္တာ...။ ဇာ၊ ၄၁။
၁။ ၃၃၅။ (ဇာ၊ ၄၁။ ၄။ ၂၄၄။ သာရတ္ထ၊ ၂။
၄၃၈-တို့လည်း ကြည့်။) အန္တောတေမာသ-
လည်း ကြည့်။

အန္တောဒ္ဓသာဟ (န) [အန္တော+ဒ္ဓသာ+အဟ]
ဆယ်ရက်အတွင်း။ အနာပတ္တိ အန္တောဒ္ဓသာ-
ဟံ အဓိဋ္ဌေတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၉၆။ အယံ တာဝ
အန္တောဒ္ဓသာဟံ အဓိဋ္ဌေတိ၊ ဝိကပ္ပေတိတိ
တ္ထေ အဓိဋ္ဌာနေ ဝိနိစ္ဆယော။ ဝိ၊ ၄၁။ ၂၂၉။
ကဒါ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ၊ လဒ္ဓိဝိသတော ပဋ္ဌာယ
အန္တောဒ္ဓသာဟေ၊ နိဋ္ဌိတာ ပန တသ္မိ-
ယေဝ အန္တောဒ္ဓသာဟေ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ။

ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၀။ (လာရတ္ထ၊၂။၄၃၈။ ဝဇိရ။
၂၇၅-တို့လည်း ကြည့်။)

အန္တောဒါဟ (ပု) [အန္တော+ဒါဟ] အတွင်း၌
ပူလောင်ခြင်း၊ အတွင်းပူ။ အန္တောဒါဟ-
ကြည့်။

အန္တောဒိပ (ပု) [အန္တော+ဒိပ] ကျွန်းငယ် အ
တွင်း။ ဗုလ္လံ ဒါလိမလဋ္ဌိံ၊ အန္တောဒိပေဝ
ပါဠိလိ။ ထေရီ၊၄၁၃။ အန္တောဒိပေဝ
ပါဠိလိန္တိ ဒိပကဗ္ဘန္တရေ ပုပ္ဖိတပါဠိလိရက္ခံ
ဝိယ။ ထေရီ၊၄။၂၃၄။

အန္တောဒေဝတာ (တိ) [အန္တော+ဒေဝတာ] အ
တွင်း-အိမ်အတွင်း-နတ်။ (က)နတ်ကဲ့သို့
အလေးပြု ပူဇော်ထိုက်သော ယောက္ခမများ
နှင့် လင်ယောက်ျား (ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၅)။ (ခ)
အိမ်တံခါး၌ ဆွမ်းရပ်လာသော ရဟန်း (သံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၁၉)။ အန္တောဒေဝတာ နမဿိတဗ္ဗာ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၅။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၁။

အန္တောဒေါသ (တိ) [အန္တော+ဒေါသ] အ
တွင်း၌ ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ အတွင်း၌ အနံ့
ဆိုး၊ ပိုးလောက် စသည်တို့ကို ဖြစ်စေသည်၏
အစွမ်းဖြင့် ဖျက်ဆီးတတ်သော။ သော ဟိ
(ဩမဋ္ဌော ပဟာရော) သဗ္ဗဒါရုဏော ဒုရုဒ္ဓ-
ရသလ္လော ဒုတ္တိကိစ္ဆော အန္တောဒေါသော
အန္တောပုဗ္ဗလောဟိတောဝ ဟောတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၄၆။ ဒုဂ္ဂန္ဓကိမိအာဒိနံ ဝသေန အန္တော-
ဒေါသော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၀။

အန္တောဒေါသဋ္ဌ (ပု) [အန္တောဒေါသ+အတ္ထု]
အတွင်း၌-ပျက်စီးခြင်း - ဖျက်ဆီး တတ်
သော-အနက်သဘော။ အန္တောဒေါသဋ္ဌေန
ဂဏ္ဍတော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၅။ အန္တောဒေါသ-
ဋ္ဌေနာတိ အဗ္ဘန္တရေ ဝေ ဒုဿနဋ္ဌေန ကုပ္ပန-
ဋ္ဌေန။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၉။

အန္တောဒွါဒသဟတ္ထ (တိ) [အန္တော+ဒွါဒသ-
ဟတ္ထ] တဆယ့်နှစ်တောင် အတွင်းဖြစ်သော။

အန္တောဒွါဒသဟတ္ထပိ ဩကာသေ နိသိန္နော
သစေ သစက္ခုကော၊ ဝိက္ခိတ္တောပိ နိဋ္ဌိ-
ယန္တောပိ အနာယတ္တိံ ကရေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၁၅။ “အန္တောဒွါဒသဟတ္ထ”တိ ဟိ ဣဒံ
သောတဿ ရဟာတာဝံ သန္နာယ ဝုတ္တံ။
သာရတ္ထ၊၂။၃၇၉။ အန္တောဒွါဒသဟတ္ထ
ဩကာသေတိ သောတဿ ရဟာတာဝေ၊
ဝုတ္တော။ သာရတ္ထ၊၂။၃၈၂။

အန္တောဒွါရကောဋ္ဌက (ပု) [အန္တော+ဒွါရ-
ကောဋ္ဌက] အတွင်းတံခါး မှပ်ဦး။ ဗဟိဒွါရ-
ကောဋ္ဌကာတိ ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကတောပိ
နိက္ခာမေတွာန အန္တောဒွါရကောဋ္ဌကတော။
ဥဒါန၊၄။၂၇၀။

အန္တောဓမ္မမာသ (န) [အန္တော+ဓမ္မမာသ] နှစ်
လအတွင်း။ သစေ ကေသာ အန္တောဓမ္မမာ-
သေ ဒွင်္ဂုလံ ပါပုဏန္တိ၊ အန္တောဓမ္မမာသေဝ
ဆိန္နိတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၅။

အန္တောဓညကရဏ (န) [အန္တော+ဓညကရဏ]
ကောက်-ပေါး-ပင် အစုအပုံကို နွားဖြင့်-
နင်း-နယ်-၍ အနံ့မှ စပါးစေ့များကို ချွေ
ချရာ တလင်းအတွင်း၊ ကောက်နယ်တလင်း၏
အတွင်း၊ စပါးနယ်ရာ မြေညီမြေပြန့်အတွင်း။
အန္တောဓညကရဏေ စိဝရံ နိက္ခိပိတွာ
အန္တောဓညကရဏေ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ဝိ၊၁။၃၀၁။
ဓညကရဏန္တိ ခလံ ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၆။

အန္တောဓုရ (ပု) [အန္တော+ဓုရ] လှည်း-ရထား
-ဦးအတွင်း။ ရသ္မိယော စ ပတောဒဉ္စ
အန္တောဓုရေ(ရထဓုရေ၊ က-မူကွဲ)ဆဉ္စေတိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၇။

အန္တောနဂရ (န) [အန္တော+နဂရ] မြို့၏အတွင်း၊
မြို့တွင်း။ ရာဇာ ကိရ ဗဟိနဂရဿ စတုသု
ဒ္ဓါရေသု အန္တောနဂရဿ စ မဇ္ဈေတိ ပဉ္စသု
ဌာနေသု။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၉။ ရာဇဂဟံ ကိရ
အာကိဏ္ဏမနုဿ အန္တောနဂရေ နဝ ကောဋိ-

ယော၊ ဗဟိနဂရေ နဝါတိ။ သံ၊ဌ၊၁။၂၇၇။
ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၃၀၇။ ကပေါတိ ဝိယ ဝိဇ္ဈပါ
ဟုတော လဇ္ဇာယ အန္တောနဂရံ ပဝိသိတံ
အသက္ကောန္တိ။ ပေတ၊ဌ၊၁။၄၄။ အယံ စက္က-
ဝတ္ထိရညော အန္တောနဂရေယေဝ စောရာနံ
ဥပ္ပန္နကာလော ဝိယ ဝတ္ထသိ။ ဇာ၊ဌ၊၁။၅၂၇။
တာတာ ဘုဇာနံ အာပုစ္ဆိတော အန္တောနဂရေ
ဘတ္တဝေတနံ တုမေဝ ဒေဟိ။ ဇာ၊ဌ၊၁။
၁၃၇။

အန္တောနဂရဝါသီ (တိ) [အန္တောနဂရ+ဝသ+
ကံ] မြို့တွင်း၌ နေလေ့ရှိသောသူ၊ မြို့သူ၊မြို့
သား။ အန္တောနဂရဝါသီနံ ရတိအတ္ထာယ။
အံ၊ဌ၊၁။၁၇၂။ အန္တေပုရဇနောပိ အန္တော-
နဂရဝါသီနောပိ ဗဟိနဂရဝါသီနောပိ....ဂိတံ
ဂါယန္တိ။ ဇာ၊ဌ၊၁။၃၇၈။

အန္တောနဂရဘိမုခ (တိ) [အန္တောနဂရ+အဘိ-
မုခ] မြို့တွင်းသို့ လှည့်သော မျက်နှာရှိသော၊
မြို့တွင်းသို့ - ရွှေ့ရှု - မျက်နှာမူ - ဦးတည် -
သောသူ။ သော တတ္ထေဝ ထောက်ဝီတိနာ-
မေတော တဿ မဂ္ဂါရဋ္ဌဘာဝံ ဥ တော အန္တော-
နဂရဘိမုခေါ ပါယာသိ။ ဓမ္မ၊ဌ၊ ၂။၁၉၇။

အန္တောနဒီ (ထိ) [အန္တော+နဒီ] မြစ်၏အတွင်း၊
မြစ်တွင်း။ ဥဒကသင်္ဃိုကံ နိဝါသေတောပိ
အန္တောနဒီယံယေဝ ကမ္ပံ ကာတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ဌ၊၁။
၃၃၄။ အန္တောနဒီယဉ္စိ သိမာ န ဩတရတိ။
ဝိမတိ၊၂။၁၅၄။ (ဝဇီရ၊၄၅၇။ ဓမ္မ၊ဌ၊၁။
၂၂၈။ ဇာ၊ဌ၊၁။၁၇၇-တို့လည်းကြည့်)။

အန္တောနဝမာသ (န) [အန္တော+နဝမာသ]
ကိုးလအတွင်း။ အန္တောနဝမာသ-ကြည့်။

အန္တောနာဝါ (ထိ) [အန္တော+နာဝါ] လှေ၏
အတွင်း။ ဧကကုလဿ နာဝါ ဟောတိ။
အန္တောနာဝါယ စိဝရံ နိက္ခိပိတော အန္တော-
နာဝါယ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ဝိ၊၁။၃၀၁။

အန္တောနိဇ္ဈာန (န) [အန္တော+နိဇ္ဈာန] အတွင်း
၌ - ပူလောင် - ကွမ်း - ဆွေး - ခြင်း၊အတွင်း
၌ - တွန့်လျက်ကြခြင်း - သွေ့ခြောက်ခြင်း -
မိမိ၏မိတ္တရာ(နှလုံးသား)ကို ပူလောင်စေသည်
၏အစွမ်းဖြင့် ကြံခြင်း၊ စိတ်ပူပန်ခြင်း။ စေ-
တသော သန္တာပေါ အန္တောနိဇ္ဈာနံ သော-
ကော။ ဣတိဝုတ်၊ဌ။၂၇၈။ ဒိ၊ဋီ၊၂။၂၇၁။မ၊
ဋီ၊၁။၃၃၂။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၅၀။ အန္တောနိဇ္ဈာနံ
စိတ္တသန္တာပေါ။ အံ၊ဋီ၊၂။၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။
၂၀၀။ အောက်ပုဒ်လည်းကြည့်။

အန္တောနိဇ္ဈာနလက္ခဏ (တိ) [အန္တောနိဇ္ဈာန+
လက္ခဏ] အတွင်း၌ - တွန့်လျက်ကြခြင်း -
သွေ့ခြောက်ခြင်း - မိမိ၏မိတ္တရာ (နှလုံးသား)
ကို ပူလောင်စေသည်၏ အစွမ်းဖြင့် ကြံ
ခြင်း - လက္ခဏာရှိသော၊ စိတ်၏ပူပန်ခြင်း
လက္ခဏာရှိသော။ သော (သောကော)....
ဝေ သန္တေပိ အန္တောနိဇ္ဈာနလက္ခဏော၊
စေတသော ပရိနိဇ္ဈာယနရသော။ အဘိ၊ဌ၊၂။
၉၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၃၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌ။၈၄။ ဝိသာရ-
ရဟိတံ အန္တော ဝေ သက္ကံစိတံ စိန္တနံ၊ သုက္ကနံ
ဝါ အန္တောနိဇ္ဈာနံ။ မူလဋီ၊၂။၆၄။ သက္ကံစိတံ
စိန္တနန္တိ ပီတိသောမနဿပဋိပက္ခတော၊ ဒေါသ-
သမ္ပယောဂတော စ အာရမ္မဏေ အနဘိ-
ရတိပ္ပဝတ္တိမာဟ။ အန္တော အတ္တနော နိဿ-
ယဿ နိဒ္ဒဟနဝသေန ဝါ ဈာနံ စိန္တနံ
အန္တောနိဇ္ဈာနံ။ အနု၊ဋီ၊၂။၇၁။ (ဥဒါနု၊ဌ။၄၀။
ဇာ၊ဌ၊၁။၃၇၀။စရိယာ၊ဌ။၂၃၁။ ပဋိသံ၊ဌ၊၁။
၁၃၆-တို့လည်းကြည့်။)

အန္တောနိဇ္ဈာယန (န) [အန္တော + နိဇ္ဈာယန]
အန္တောနိဇ္ဈာနနှင့် အနက်တူ။ အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

အန္တောနိဇ္ဈာယနလက္ခဏ (တိ) [အန္တောနိဇ္ဈာ-
ယန + လက္ခဏ] အန္တောနိဇ္ဈာနလက္ခဏ-
နှင့် အနက်တူ။ အန္တောနိဇ္ဈာယနလက္ခဏော
သောကော။ ဒိ၊ဌ၊၁။၁၁၂။ ဉာတိဘောဂ-

ရောဂသိလဒိဋ္ဌိဗျသနဟိ ဗုဋ္ဌဿ စေတသော
အန္တော အဗ္ဘန္တရံ နိဇ္ဈာယနံ သောစနံ အန္တော-
နိဇ္ဈာယနံ၊ တံ လက္ခဏံ တေဿာတိ အန္တော-
နိဇ္ဈာယနလက္ခဏော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၆။ သိ၊ဋ္ဌ၊
သစ်၊၁။၄၅၁။ ဣမေသု စတုသု အပါယေသု
မဟာဗုဒ္ဓံ အနုသဝမာနော ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၆။ အန္တော-
နိဇ္ဈာယနလက္ခဏေန သောကေန သောစတိ။
ဇော၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၄။

အန္တောနိပဒ္ဒ (တိ) [အန္တော+နိပဒ္ဒ] အတွင်း၌-
မြစ်အတွင်း၌ - အိပ်နေသောသူ။ ကေစွေ
အန္တောနိပဒ္ဒိယံ ဝါလုကာပုလိနေ နိပဇ္ဇိသု၊
ကေစွေ ဗဟိထလေ။ အန္တောနိပဒ္ဒေသုပိ
ပုဗ္ဗေ အကတပါပကမ္မာ အတ္တိ၊ဗဟိနိပဒ္ဒေသုပိ
ပုဗ္ဗေ အကတပါပကမ္မာ အတ္တိ၊ဗော၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၈။

အန္တောနိမိတ္တဂတ (တိ) [အန္တော+နိမိတ္တ+
ဂတ] နိမိတ်အတွင်းသို့ ရောက်သောသူ။
အန္တောနိမိတ္တဂတေဟိ ပန ဘိက္ခုဟိ အာ-
ဂန္တဗ္ဗံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၃။

အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီ (တိ) [အန္တော+နိမုဂ္ဂ+
ပုသ+ဏီ] အတွင်း၌ နစ်မြုပ်လျက် ကြီးပွား
သော၊ ရေ၏အတွင်း-ရေပြင်၏အောက်-၌
နစ်မြုပ်လျက် ကြီးပွားသော။ အပ္ပေကစ္စာနံ
ဥပ္ပလာနိ ဝါ ပဒမာနိ ဝါ ပုဏ္ဏရိကာနိ ဝါ
ဥဒကေ ဇောတာနိ ဥဒကေ သံဝဇာနိ ဥဒကာ-
နုဂ္ဂတာနိ အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီနိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
ဒီ၊၁။၇၁။ဒီ၊၂ ၃၃။ မ၊၂။၂၀၈။ မ၊၃။၁၃၆။
သံ၊၁။၁၄၀။ အံ၊၂။၂၂။မဟာနိ၊၂၇၉။စုဋ္ဌနိ၊
၁၇၇။ အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီနိတိ ယာနိ ဥဒ-
ကဿ အန္တော နိမုဂ္ဂါနိယေဝ ဟုတွာ ပေါ-
သန္တိ ဝစန္တိတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၃။၁၀။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၉-လည်းကြည့်။) အန္တော-
နိမုဂ္ဂပေါသီနိတိ ယာနိ အန္တော နိမုဂ္ဂါနေဝ
ပေါသိယန္တိ (ပေါသိယန္တိ?)။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၄။

မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၃၇။ ယာနိ ဥဒကဿ အန္တော
နိမုဂ္ဂါနေဝ ဟုတွာ ပုသန္တိ ဝစန္တိ၊ တာနိ
အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီနိ။ သာရတ္ထ၊၃။၁၅၈။
ဝိမတိ၊၂။၈၈။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၆။

အန္တောနိရောဓ(ပု) [အန္တော+နိရောဓ] နိရောဓ
သမာပတ် ဝင်စားနေစဉ် အတွင်း။ ပဉ္စမာနိ
အာဝုသောတိ ဣမ ကိ ပုစ္ဆတိ? အန္တော-
နိရောဓသ္မိံ ပဉ္စ ပသာဒေ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၉။
သမာပန္နောတိ ပဒေန အန္တောနိရောဓော။....
တတော ပရံ စိတ္တသင်္ခါရော အန္တောနိရောဓေ
နိရုဇ္ဈတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၄။

အန္တောနိရောဓကာလ(ပု) [အန္တော+နိရောဓ+
ကာလ] နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားစဉ်
အတွင်း အချိန်အခါ။ ဝုဠဟိဿန္တိ ဝါ ဝုဠဟာ-
မိတိ ဝါ ပဒဒ္ဒယေန အန္တောနိရောဓကာလော
ကထိတော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၄။ နိရောဓတော
ဝုဠာနဿ စ စိတ္တုပ္ပါဒေန ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ
တတော ဩရမေဝါတိ အာဟာ “ပဒဒ္ဒယေန
အန္တောနိရောဓကာလော ကထိတော”တိ။
မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၄။

အန္တောနိဝေသန (န) [အန္တော+နိဝေသန]
အိမ်-နန်းတော်-၏ အတွင်း။ အန္တောနိဝေ-
သနေ စိဝရံ နိက္ခိပိတွာ အန္တောနိဝေသနေ
ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ဝိ၊၁။၃၀၀။ ရာဇပိ သာရထိံ
ပေသေတွာ “အန္တောနိဝေသနေ မဏ္ဍပံ
ပဋိယာဒေတာ”တိ အမစေ အာဏာပေသိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၉။(အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၈။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂၃။
ဇော၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၃။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၄။၁၃၅။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၅။
၁၂၃-တို့လည်း ကြည့်။)

အန္တောနိဝေသနဂ်ဏ(န) [အန္တော+နိဝေသန+
အဂ်ဏ] နန်းယင်ပြင်အတွင်း။ မိဂေါ မနုဿေ
ဒိဿာ ကမ္မမာနော မရဏာယတဇ္ဇိတော
အန္တောနိဝေသနဂ်ဏေ အာဓာဝတိ ပရိဓာ-
ဝတိ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၄။

အန္တောနိသိဒ္ဓနယောဂ(တိ)[အန္တော+နိသိဒ္ဓန+ယောဂ] အတွင်း၌ နေထိုင်ခြင်းအားလျော်သော၊ အတွင်း၌ နေထိုင်လောက်သော။ ဒါရူနိ တစ္ဆေတော အတ္တနော ပုတ္တဒါရဏ အန္တောနိသိဒ္ဓနယောဂံ ဂရုဋ္ဌသကုဏ်ကတော။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၂။၈၅။

အန္တောနိတ(တိ) [အန္တော+နိတ] (၁)အတွင်းသို့ ဆောင်အပ်သော၊ အတွင်းငုပ်သော။ ယထာ ပဏ္ဏသောသာ ဝါတာ “ပဏ္ဏသုသာ”တိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဧဝံ ဗောဓေတော ပဇာယာတိ ဗုဒ္ဓေါ ဟေတုကတ္တုဝသေန။ ဟေတုအတ္တော စေတ္တ အန္တောနိတော။ သာရတ္ထ၊ ၁။၂၉၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၂၅၀။ မဏိမဉ္ဇူ၊ ၁။၂(ကိုး)။ သာဓာရကဝစနိ ဝိဗ္ဗုတံ အန္တောနိတံ ကတော။ သံ၊ ၁။၄၁။ အန္တောဂဓဟေတုအတ္ထ-လည်းကြည့်။ (န) (၂) ဝါကျအတွင်း၌ ငုပ်နေသော စောဒနာ၊ အတွင်းငုပ်စောဒနာ။ အန္တောနိတန္တိ ဝိညေယျာ၊ စောဒနာ ဟိ ဝါကျန္တရေ။ ဂန္ထာဘရဏ၊ ၇၀။ အန္တောနိတဉ္စ ဝါကျဗ္ဗန္တရေ နိမုဋ္ဌမာနစောဒနဉ္စ။ ၎င်း၊ ၁။ ဟောင်း၊ ၆၉ ဝါကျသ အန္တော နိတံ ပဝတ္တန္တိ အန္တောနိတံ၊ စောဒနာ။ ၎င်း၊ ၁။ သစ်၊ ၆၉။ အန္တောလီနစောဒနာ-လည်း ကြည့်။

အန္တောပက္က(န) [အန္တော+ပက္က] မအပ်သောကုဋိ အတွင်း၌ ချက်အပ်သော အရာ။ (ခဲဖွယ်၊ ဘောဇဉ်။) ယဒပိ အန္တောပက္ကံ၊ တဒပိ အကပ္ပိယံ။ ဝိ၊ ၃၊ ၃၀၄။ န ဘိက္ခဝေ အန္တောဝဋ္ဌံ အန္တောပက္ကံ သာမံပက္ကံ ဥဂ္ဂဟိတပဋိဂ္ဂဟိတကံ ပရိဘူတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၃၅။ အန္တောပက္ကေတိ အကပ္ပိယကုဋိယာ အန္တော ပက္ကေ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ၊ ၁။ သစ်၊ ၃၁၁။ အန္တောဝုတ္တ-လည်း ကြည့်။

အန္တောပဏ္ဏသာလာ (တိ) [အန္တော+ပဏ္ဏသာလာ] သစ်ရွက်မိုးသော သစ်မီးကျောင်းအတွင်း။ မုဂ္ဂဝဏ္ဏသီလံ မာပေတော အန္တော-

ပဏ္ဏသာလာယံ ဇဉ္ဇာမဏ္ဍလဝါကစိရတိဒဏ္ဍ-ကုဏ္ဍိကာဒိကေ တာပသပရိက္ခာရေ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၀။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၈။ ကိဉ္စိ ဝတ္တံ အကတော သသိသံ ပါရပိတော အန္တောပဏ္ဏသာလာယ ပဗ္ဗာယန္တော နိပဋိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၂၁။

အန္တောပထဝိဂတ(တိ) [အန္တော+ပထဝိ+ဂတ] မြေအတွင်းသို့ ရောက် - မြေထဲသို့၌ဖြစ်သော။ ခန္ဓခါဒနိယေ အန္တောပထဝိဂတော သာလကလျာဏိခန္ဓော။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၁၀၁။

အန္တောပဗ္ဗတ (ပု) [အန္တော+ပဗ္ဗတ] တောင်အတွင်း။ ဣဒ္ဓိယာ အန္တောပဗ္ဗတံ ပဝိဋ္ဌေပိ ဇေဝေ နယော။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၂၇။ အန္တောပဗ္ဗတံ ပဝိသိတော နာဒံ ဝိသုဇ္ဇေန္တောပိ မာဏဝေါယေဝ၊ န အညောသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၁၂။

အန္တောပရိသာဟ (ပု) [အန္တော+ပရိသာဟ] အတွင်း၌ ပြင်းစွာ ပူလောင်ခြင်း။ အန္တောသာဟ-ကြည့်။

အန္တောပရိဒါဟ (ပု) [အန္တော+ပရိဒါဟ] အထက်ပုဒ်နှင့် အနက်တူးအန္တောသာဟ ကြည့်။

အန္တောပရိသောက (ပု) [အန္တော + ပရိသောက] အတွင်း၌ အဖန်ဖန် - စိုးရိမ် - ပူဆွေး-ခြင်း။ အန္တောသောက-ကြည့်။

အန္တောပဝိဋ္ဌ (တိ) [အန္တော+ပဝိဋ္ဌ] အတွင်းသို့ ဝင်သော။ အန္တောပဝိဋ္ဌေန သဒ္ဓိံ ဧကာဇဉ္ဇေါ ဟုတော ဩရဉ္စ ပါရဉ္စ ဖရိတော ဌိတော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၅။ ရာသဂလော ဝါ အန္တောပဝိဋ္ဌေန ဝိယ ဂလေန သမန္နာဂတော။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၁၁။

အန္တောပဝိဋ္ဌဝါတ (ပု) [အန္တောပဝိဋ္ဌ+ဝါတ] အတွင်းသို့ ဝင်သောလေ။ ဣမဿ ဘိက္ခုနော

အန္တောပဝိဋ္ဌဝါတာ စ ဗဟိနိက္ခန္တဝါတာ စ
န ဘာရာ ဟောန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၂၇၃။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၆။

အန္တောပဝိဋ္ဌဟနက (တိ) [အန္တောပဝိဋ္ဌ +
ဟန + က] အတွင်းသို့ဝင်သော မေးရှိသော၊
မေးတိုလွန်းသော၊သူ။ အန္တောပဝိဋ္ဌဟနကာ
ဝါ ဝါကဟနကာ ဝါ ပစ္စာရဟနကာ ဝါ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၃။၁၂၂။ အန္တောပဝိဋ္ဌဟနကာ ဧကတော၊
ဥဘတော ဝါ သံကုစိတဝိသုကာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၃။၁၂၄။

အန္တောပဝိသနနာသိက(ကာ)ဝါတ(ပု)[အန္တော-
ပဝိသန + နာသိကာ + ဝါတ] အတွင်းသို့
ဝင်သော နှာခေါင်းလေ။ အဿာသ (မ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၃၁-၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၄၅)
ကြည့်။

အန္တောပဝိသနဝါတ (ပု) [အန္တော + ပဝိသန +
ဝါတ] အတွင်းသို့ ဝင်သောလေ။ အန္တော-
ပဝိသနဝါတေန ဟိ သဒ္ဓိံ စိတ္တံ ပဝေ-
သယတော အဗ္ဘန္တရံ ဝါတဗ္ဘာဟတံ မေဒ-
ပူရိတံ ဝိယ ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၂၇၁။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၅။ ပဿာသောတိ
အန္တောပဝိသနဝါတော။ သာရတ္ထ၊၁။၁၃၉။
(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၆၃-တို့၌ ဝါကျ
ရှိသည်။)

အန္တောပါကာရ (ပု) [အန္တော + ပါကာရ]
တံတိုင်း၏အတွင်း။ အန္တောပါကာရေ စ
ဗဟိပါကာရေ စ ဌိတဿ ဟတ္ထပါသော
ပဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၆။

အန္တောပါတရာသ (ပု) [အန္တော + ပါတရာသ]
နံနက်စာ စားချိန်အတွင်း။ ဣတိ သပရိသော
ရာဇာ အန္တောပါတရာသေယေဝ သကလ-
ပထဝီ အနုသံယာယိတွာ ရာဇဓာနိ ပစ္စာ-
ဂစ္ဆတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၆၀။

အန္တောပါသာဏဓရိ(တိ) [အန္တော + ပါသာဏ +
ဒရိ] ကျောက်ဂူအတွင်း။ ကိဉ္စိ အလဘန္တော
ပုနာဂန္တာ တံ အန္တောပါသာဏဓရိယံ ပဝိ-
သိတွာ နိသိန္တံ ဒိသော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀၃။

အန္တောပါသာဒ (ပု) [အန္တော + ပါသာဒ]
ပြာသာဒ်အတွင်း။ အန္တောပါသာဒေ စီဝရံ
နိက္ခိပိတွာ အန္တောပါသာဒေ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ဝိ၊
၁။၃၀၀။

အန္တောပုဗ္ဗလောဟိတ (တိ) [အန္တော + ပုဗ္ဗ +
လောဟိတ] အတွင်း၌ ပြည်သွေးကို ဖြစ်စေ
တတ်သော။ အန္တောဒေါသ-ကြည့်။

အန္တောပူတိ(တိ)[အန္တော + ပူတိ] (၁) အတွင်း
၌-ပုပ်-ဆွေးမြေ-သော။ သစေ သော
ဘိက္ခဝေ ဝါရုက္ခန္တော န ဩရိမံ တိရံ ဥပ-
ဂစ္ဆတိ။ ..န အန္တောပူတိ ဘဝိဿတိ။...သစေ
တုမေပိ န ဩရိမံ တိရံ ဥပဂစ္ဆထ။... န
အန္တောပူတိ ဘဝိဿထ။သံ၊၂။၃၈၆-၇။ယာနိ
ပန တာနိ ဓူက္ခာနိ အန္တောပူတိနိ အဝဿ-
တာနိ ကသမ္ပဇာတာနိ။ အံ၊၃။၁၇။ (၂)
အတွင်း၌ - အပုပ်ရှိသော - ပုပ်သော၊သူ။
(က) အတွင်း၌ ကိလေသာတည်းဟူသော
အပုပ်ရှိသော။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄) (ခ) အတွင်း၌
သီလတည်းဟူသော ဂုဏ် - ပုပ် - ညှိုးနွမ်း -
ပျက်စီး - သော။ (သံ၊ဋ္ဌ၊၃) (ဂ) အတွင်း
၌ ဂုဏ်အနှစ်သာရကင်းသော။ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂) (ဃ) ကုသိုလ်တရား ကင်းသဖြင့်
အတွင်း၌ပုပ်သော။ (မဟာနိ၊ဋ္ဌ) (င) ပုပ်
သောအမှု (သီလပျက်စီးခြင်း) သည် အ
တွင်းသို့ ဝင်အပ်သော၊သူ။ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၃။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ) အန္တောပူတိ အဝဿုတံ
ကသမ္ပဇာတံ။ ဝိ၊၄။၄၁၈။ ဥဒါန၊၁၃၇။
အန္တောပူတိန္တိ အတ္တစိတ္တသန္တာနေ ကိလေ-
သပူတိဘာဝေန အန္တောပူတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၁၂၃။ ပူတိနာ ကမ္မေန သီလဝိပတ္တိယာ

အန္တော အနုပဝိဋ္ဌတ္တာ အန္တောပုတိံ။ ဥပါန၊
 ၄။၂၇၀။ သာရတ္ထ၊ ၃။၄၂၇။ ကေစ္စော
 ပုဂ္ဂလော အန္တောပုတိ အဝဿုတော
 ကသမ္ပဇာတော။ သံ၊ ၂။၃၈၈။ အံ၊ ၁။၁၀၇။
 အံ၊ ၃။၄၁။ အဘိ၊ ပု။ ၁၃၀။ မဟာနိ၊ ၁၇၈။
 ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၈။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၁။ အန္တောပုတိတိ
 ဝက္ကဟဒယာဒိသု အပုတိကဿပိ ဂုဏာနံ
 ပုတိဘာဝေန အန္တောပုတိ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၈၅။
 ဂုဏာနံ ပုတိဘာဝေနာတိ ဂုဏဘာဝေန
 ဂဟိတာနံ သီလဓမ္မာနံ သံကိလိဋ္ဌတာဝပ္ပတ္တိ-
 ယာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၄။ အန္တောပုတိတိ ပုတိ-
 နာ ကမ္မေန အန္တော အနုပဝိဋ္ဌော။ အံ၊ ၄။ ၂။
 ၇၇။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၅၇။ နိဂ္ဂုဏတာယ ဝါ
 ဂုဏသာရဝိရဟိတတ္တာ အန္တောပုတိ။ အဘိ၊
 ၄။ ၃။ ၅၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၈၀။ အန္တောပုတိတိ
 အဗ္ဗန္တရေ ကုသလဓမ္မဝိရဟိတတ္တာ အန္တော-
 ပုတိဘာဝမာပန္နော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၉၅။ ပုတိ-
 နာ ကမ္မေန သီလဝိပတ္တိယာ အန္တော အနု-
 ပဝိဋ္ဌတ္တာ အန္တောပုတိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၈၀၊
 ၃၅၅။ အန္တောပုတိတိ စ ယံ၊ နိန္ဒန္တော
 အာဟ လောကဂရု၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၅၄။ အန္တော-
 ပုတိ၊ ဗဟိ နိစ္စပဋ္ဌရဏော။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၃။

အန္တောပုတိက (တိ) [အန္တော+ပုတိ+က]
 (၁) အတွင်း၌ အပုပ်ရှိသော၊ အတွင်းပုပ်
 သော။ ကာနိမိ (ဖလာနိ) ဝါတပ္ပဟတာနိ
 ပတန္တိ၊ ကာနိမိ အန္တောပုတိကာနိ ဟုတွာ
 ပတန္တိ။ မိလိန္ဒ၊ ၂၉၀။ (၂) အတွင်းသို့ ဝင်
 သော သီလပျက်စီးခြင်းဟူသော ပုပ်သော
 အမှုရှိသော၊ သူ။ အန္တောပုတိကဿ အဝဿု-
 တဿ ကသမ္ပဇာတဿ။ အံ၊ ၂။ ၄၉၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။ ၅၂။ ပုတိနာ ကမ္မေန သီလဝိပတ္တိယာ
 အန္တော အနုပဝိဋ္ဌတ္တာ အန္တောပုတိကဿ။
 အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၉၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၈၆။ အန္တောပုတိ-
 လည်း ကြည့်။

အန္တောပုတိဘာဝ (ပု) [အန္တောပုတိ+ဘာဝ]
 (၁) အတွင်း၌-ပုပ်-ဆွေးမြေ- သည်၏

အမြစ်။ မေတ္တဝဋ္ဌိဥဒကေန နာဝါယ အန္တော-
 ပုတိဘာဝေါ ဝိယ...။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၈။ (၂)
 အတွင်း၌ သီလတည်းဟူသောဂုဏ်-ပုပ်-
 ညှိုးနွမ်း-ပျက်စီး- သည်၏ အမြစ်။ ကော
 အာဝဇ္ဇဂ္ဂါဟော ကော အန္တောပုတိဘာဝေါ။
 သံ၊ ၂။ ၃၈၇။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၃။ အန္တောပုတိတိ
 ဝက္ကဟဒယာဒိသု အပုတိကဿပိ ဂုဏာနံ
 ပုတိဘာဝေန အဗ္ဗန္တရံ ပုတိ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၈၅။
 ၄၅၆။ အန္တောပုတိ-လည်း ကြည့်။

အန္တောပေါက္ခရဏိ (ထိ) [အန္တော+ပေါက္ခရဏိ]
 (၁) ရေကန်၏ အတွင်း၊ ရေကန်တွင်း။
 အန္တောပေါက္ခရဏိယံ အရိယံ နာပေတွာ
 သယမ္ပိနတွာ ။ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၂။ (ဇာ၊ ၄။ ၄။
 ၁၅၁-လည်းကြည့်။) (၂) အရံတွင်း၌ပြု
 အပ်သော ရေကန်။ ကမ္ဘိ ရမသိ ပါသာဝေ၊
 အန္တောပေါက္ခရဏိ ပတိ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၆၃။
 အန္တောပေါက္ခရဏိပတိတိ အန္တောဝတ္ထုသ္မိ-
 ယေဝ တေ မယာ နန္ဒာပေါက္ခရဏိပဋိဘာ-
 ဂါ ပေါက္ခရဏိ ကာရိတာ၊ ကမ္ဘိ တံ ပေါက္ခ-
 ရဏိ ပဋိစ္စ...။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၂၁။

အန္တောပေဂ္ဂ (တိ) [အန္တော+ပေဂ္ဂ] အတွင်း၌
 အကာရှိသော၊ (သစ်ပင်)၊ အန္တောပေဂ္ဂ။
 ဗဟိသာရာ အန္တမသော တာလနာဋ္ဌိကေရာ-
 ဒယောပိ တိဏာနေဝ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၅။ တိဏာနိ
 နာမ အန္တောပေဂ္ဂနိ ဗဟိသာရာနိ။ သုတ္တနိ၊
 ၄။ ၂။ ၁၈၅။

အန္တောပေဂ္ဂဗဟိသာရ (တိ) [အန္တောပေဂ္ဂ+
 ဗဟိသာရ] အတွင်း၌ အကာ၊ အပ၌ အနှစ်
 ရှိသော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အန္တောပေဂ္ဂဗဟိသာရတိက (န) [အန္တော+
 ပေဂ္ဂ+ ဗဟိ+ သာရ+တိက] အတွင်း၌
 အကာ၊ အပ၌ အနှစ်ရှိသော မျက်ပင်။ တိဏာ

လတာနိ ဩသဓောတိ အန္တောဗေဂ္ဂဗဟိ-
သာရတိကာနိ စ လတာနိ စ အန္တောသာဓု-
ဩသဓိယော စ။ ဇောဋ္ဌ၊ ၅။ ၉၇။

အန္တောဗုဒ္ဓဉာဏ (န) [အန္တော+ဗုဒ္ဓ+ဉာဏ]
မြတ်စွာဘုရား၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် အ-
တွင်း။ သဿမဏဗြာဟ္မဏိ ပဇော သဒေဝ-
မနုဿာ အန္တောဗုဒ္ဓဉာဏေ ပရိဝတ္တတိ။
စူဠနိ၊ ၁၇၆။

အန္တောဗျမှဝရ (ပု၊န) [အန္တော+ဗျမှ+ဝရ]
မြတ်သော ဗိမာန်အတွင်း။ ပတ္တေန ပတ္တ-
သဉ္ဇနော၊ အန္တောဗျမှဝရေ ဣမံ။ အပါ၊ ၁။ ၁၃၈။

အန္တောဘဏ္ဍ (န) [အန္တော+ဘဏ္ဍ] အတွင်း
၌ ရှိသော - ဘဏ္ဍာ - ဥစ္စာပစ္စည်း။ သာ
အန္တောဘဏ္ဍံ ဩလောကေသာမိ”တိ
ပသိဗ္ဗကံ မုဉ္ဇိတော ဟတ္ထံ ပဝေသေဿတိ။
ဇောဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၂၅။

အန္တောဘတ္တိက (တိ) [အန္တော+ဘတ္တိ+က]
အတွင်း၌ စေားခြင်းရှိသောသူ၊ အတွင်း၌
ဆည်းကပ်စေားသူ၊ အတွင်း - နန်းတွင်း -
အမူထမ်း။ “တာတ အန္တောဘတ္တိကော
ဘဝိဿသိ၊ ဥဒါဟု ဗဟိဘတ္တိကော”တိ။ ဇော-
ဋ္ဌ၊ ၆။ ၁၀၃။

အန္တောဘဝိက (တိ) [အန္တော+ဘဝ+ဣက]
ဘဝအတွင်း၌ - ဖြစ်သော - အကျိုးဝင်
သော - သူ။ သံယုတ္တော လောကေန အန္တော-
ဘဝိကော လောကသ္မိံ လောကသာဓာ-
ရကော။ မိလိန္ဒ၊ ၁၀၃။

အန္တောဘာဇန (န) [အန္တော+ဘာဇန]
အိုး-ခွက်-၏ အတွင်း။ “သဏိကံ အာ-
သိဉ္ဇာ”တိ ဝတော အန္တောဘာဇနေ ဗဟံ
ပတ္တရာပေတော ဂဏှာတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇၇။ မ၊ ၄။
၂။ ၁၁၄။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၃၃၈။ (အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၀-၌

အတ္တနော ဘာဇနေ- ဟု ရှိသည်။) မန္တဂ္ဂိနာ
အန္တောဘာဇနေပါကော ဝိယ သောကော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၃၅။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၇။

အန္တောဘိတ္တိ (ထိ) [အန္တော+ဘိတ္တိ] နံရံ၏
အတွင်း၊ နံရံတွင်း။ အန္တောဘိတ္တိယံ ဧက-
ဝိသတိယာ ဘိက္ခုနံ ဩကာသော ဟောတိ။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၇၂။ စတုနဗ္ဗိ ဘိတ္တိနံ အန္တော-
ဘိတ္တိဟိ သဟ ဧကဝိသတိယာ ဘိက္ခုနံ
ပဟောနကတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၅။

အန္တောဘူမိဂတ (တိ) [အန္တော+ဘူမိ+ဂတ]
မြေအတွင်းသို့ ရောက်သော၊ မြေ၌မြုပ်ထား
အပ်သော။ အန္တောဘူမိဂတာနိ ပန စိရတရံ
တိန္ဒန္တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၆၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၈။

အန္တောမဇ္ဈနိက (ပု) [အန္တော+မဇ္ဈနိက] မွန်း
တည့်အတွင်း၊ မွန်းမလွဲမီ။ တေသု ပါတရာ-
သဘတ္တံ အန္တောမဇ္ဈနိကေန ပရိစ္ဆိန္နံ၊....
တသ္မာ အန္တောမဇ္ဈနိကေ ဒသက္ခတ္တံ တုဉ္စ-
မာနေယိ ဧကဘတ္တိကောဝ ဟောတိ။ ဒီ၊ ၄။
၁။ ၇၅။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၂။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၈။ အဘိ၊ ၄။
၃။ ၈၈။ ပါတောဝ ဘုတ္တာနံ အန္တောမဇ္ဈနိ-
ကောပိ ပစ္ဆာဘတ္တမေဝ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၀၂။

အန္တောမဏိဝိမာန(န) [အန္တော+မဏိ+ဝိမာန]
ပတ္တမြား ဗိမာန် အတွင်း။ တေသု စန္ဒော
အန္တောမဏိဝိမာနေ ဝသတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၅၀။

အန္တောမဏ္ဍလ (န) [အန္တော+မဏ္ဍလ] အတွင်း
အဝန်း၊ ငယ်သော အဝန်း။ ဘုရားရှင်
တို့ ဒေသစာရီကြွချီရာ နယ်ပယ် အကျယ်
အဝန်း ၃-ပါးတွင် ၁-ပါး။ မဟာမဏ္ဍလံ၊
မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ၊ အန္တောမဏ္ဍလန္တိ ဣမေသံ
တိဏ္ဍံ မဏ္ဍလာနံ...အန္တောမဏ္ဍလံ တိယော-
ဇနသတိကံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၅။ အန္တောမဏ္ဍလန္တိ
ဣတရေဟိ ခုဒ္ဒကံ မဏ္ဍလံ၊ ဣတရေသံ ဝါ

အန္တောဂဓတ္တာ အန္တိမံ မဏ္ဍလံ၊ အဗ္ဘန္တရိမံ
မဏ္ဍလန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။
၂၀၅။ ဝုတ္တနယေနော ဣတရေသု ဒိဋ္ဌိသု
မဏ္ဍလေသု သက္ကာရော အန္တောမဏ္ဍလေ
ဩတရတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၅။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၇။
အန္တိမမဏ္ဍလ-လည်း ကြည့်။

အန္တောမန (တိ) [အန္တော+မန] အတွင်း၌
စိတ်ရှိသော၊ အတွင်း၌ တည်သော ပူဆွေး
သော စိတ်ရှိသော၊သူ။ အန္တောမနော
လိနမနော ဒုက္ခံ ဒုမ္ပနော ဝိပုဋ္ဌိသာရီ
ပဏ္ဍာယိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂။ အန္တောမနောတိ အနု-
သောစနဝသေန အဗ္ဘန္တရေယေဝ ဌိတ-
စိတ္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၁။

အန္တောမဟာသမုဋ္ဌ (ပု) [အန္တော+မဟာ+
သမုဋ္ဌ] မဟာသမုဋ္ဌရာအတွင်း။ အန္တမသော
တိမိတိမိဂ်လံ ဥပါဒါယ အန္တောမဟာသမုဋ္ဌေ
ပရိဝတ္တန္တိ။ စူဠနိ၊၁၇၆။

အန္တောမာတုကုဋ္ဌိ (ထိ၊ပု) [အန္တော+မာတု+
ကုဋ္ဌိ] အမိဝမ်းအတွင်း။ အဝသေသံ နာမရူပံ
အန္တောမာတုကုဋ္ဌိသ္မိံ ကလလာဒိဘာဝေန
သမုဋ္ဌိတံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၂။ အထေဝံ ပဋိသန္ဓိက္ခ-
တာ ဣမေ အန္တောမာတုကုဋ္ဌိယံ နတ္ထိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၇၅။ တတ္ထ ယထာ ဥဒကေ
နိမ္မက္ခယ ပုဂ္ဂလယ နိရုဒ္ဓေါကာသတာယ
အသာသပဿာသာ န ပဝတ္တန္တိ။ ဧဝံ မာတု-
ကုဋ္ဌိယံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၄။

အန္တောမာနသက (ပု) [အန္တော+မာနသက]
အတွင်းလူ၊ အိမ်သူအိမ်သား။ ယံ ပန ဒေါသံ
ဒါသကမ္ပကာရေဟိ ကထိတံ ဟောတိ၊ တံ
အန္တောမာနသကာနံ န ကထေတဗ္ဗံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၃၁၈။

အန္တောမာဋ္ဌ(ပု)[အန္တော+မာဋ္ဌ] တံဆောင်း-
အထွတ်ရှိသော လေးထောင့် ပြာသာဒ်-အ

တွင်း။ အန္တောမာဋ္ဌေ စိဝရံ နိက္ခိပိတွာ
အန္တောမာဋ္ဌေ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၀။ မာဋ္ဌော-
တိ ကေကုဋ္ဌသင်္ဂဟိတော စတုရသ္မပါသာ-
ဒေါ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၅။

အန္တောမုခ (န) [အန္တော+မုခ] (၁) ခံတွင်း-
ပါးစပ်-၏ အတွင်း။ ဗဟိဇိဝှိယ ပလိဝေ-
ဌေတွာ အန္တောမုခံ ပဝေသေတိ၊ ပါရာဇိက-
မေဝ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၁။ တံ ကဏှန္တာ သက္က-
နာ မုခံ ဝိဝရိတွာ အန္တောမုခေ ဒီပံ ဇာ-
လေန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၃။ ခေဋ္ဌောဟိ အန္တော-
မုခေ ဖောမိဿာ အာပေါဓာတု။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၃၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၅၅။ အက္ခိကုပေါ ဝါ
အန္တောမုခံ ဝါ ဂလဝါဋ္ဌကော ဝါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၁၈၀။ (တိ) (၂) အတွင်းဖက်သို့ လှည့်သော
မျက်နှာရှိသော၊အတွင်းဖက်သို့-မျက်နှာမူ-
ရေး၊သူ-သော၊သူ။ ဗဟိဋ္ဌတွာ အန္တောမုခေါ
ဆိန္နန္တော အန္တောအန္တေန ကာရေတဗ္ဗော။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၀။

အန္တောမုခဝနိလေခါ (ထိ) [အန္တော+မုခဝနိ+
လေခါ] အတွင်း အနားရေး၊ အတွင်း နှုတ်
ခမ်း (နခမ်း) ရစ်-အရေး-အကြောင်း။
ထူပိကတော နာမ ပတ္တယ အန္တောမုခဝနိ-
လေခံ အတိက္ကမိတွာ ကတော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၄။

အန္တောမုခဝနိလေခါသမပ္ပမာဏ (တိ) [အန္တော-
မုခဝနိလေခါ + သမ + ပမာဏ] အတွင်း
အနားရေးနှင့် ညီမျှသည့်ပမာဏရှိသော။ ဧဝံ
ကတံ အဂဟေတွာ အန္တောမုခဝနိလေခါ-
သမပ္ပမာဏော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၄။

အန္တောမုဋ္ဌိ (ပု၊ထိ) [အန္တော+မုဋ္ဌိ] လက်ဆုပ်
အတွင်း။ ပါဏိမတ္တန္တိ အန္တောမုဋ္ဌိယံ ဌပန-
မတ္တံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၀။ အန္တောမုဋ္ဌိယံ အသဏ္ဌာ-
ဟနတော ပဌာယ ဟတ္ထိပ္ပမာဏံ အသမ္ပတ္တော
ပါသာဏော နာမ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၀။

အန္တောမုဋ္ဌိဂတ (တိ) [အန္တောမုဋ္ဌိ + ဂတ] လက်
ဆုပ်အတွင်းသို့ ရောက်သော။ တဝ စိတ္တံ
အန္တောမုဋ္ဌိဂတံ ကရေန္တော ဝိယ ပရိယာ-
ဒါယ ဂဟေတော ဌာတုံ န သက္ခိယန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊
၃။၉၈။

အန္တောရဋ္ဌ (န) [အန္တော + ရဋ္ဌ] နိုင်ငံအတွင်း။
တေန ခေါ ပန သမယေန ဘိက္ခုနိယော
အန္တောရဋ္ဌေ သာသကံသမ္ပတေ သပ္ပုဋ္ဌိဘယေ
အသတ္တိကာ စာရိကံ စရန္တိ။ ဝိ၊၂။၃၈၇။

အန္တောရတ္တဘာဝ (ပု) [အန္တော + ရတ္တ + ဘာဝ]
အတွင်း၌ နိသည်၏အဖြစ်၊ အတွင်း၌ရှိခြင်း။
မဉ္ဇိဋ္ဌိကာ နာမ ရောဂဇာတိတိ ဥစ္ဆန္တံ
အန္တောရတ္တဘာဝေါ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၂၇။ အန္တော-
ရတ္တဘာဝေါတိ အန္တောလောဟိတဘာဝေါ။
ပါစိတ်၊ယော၊၂။၁၀၅။

အန္တောရထ (ပု) [အန္တော + ရထ] ရထား -
လှည်း - ၏ အတွင်း။ ရသိယော စ ပတောဒဉ္စ
အန္တောရထေယေဝ ဌပေတော ရာဇပဋ္ဌာနံ
ဂစ္ဆတိ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၇။

အန္တောရာဇနိဝေသန (န) [အန္တော + ရာဇ +
နိဝေသန] မင်းနန်းတော်၏အတွင်း။ မဓမ္မက္ခိ-
ကာနိ တိဏာနိ မိဂဿ ပုရတော ပုရတော
ဝိကိရန္တော အန္တောရာဇနိဝေသနယေဝ အဂ-
မာသိ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၄။

အန္တောရက္ခတာ (ထိ) [အန္တော + ရက္ခ + တာ]
အတွင်း၌ သစ်ပင်ရှိသည်၏အဖြစ်။ ပဉ္စိမေ
(ကတမေ ပဉ္စ၊ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ) စက်မဒေါသာ နာမ
ထဒ္ဓဝိသမတာ အန္တောရက္ခတာ ဂဟနစ္ဆန္တ-
တာ အတိသမ္ပာတော အတိဝိသာလတာတိ။
ဇော၊ဋ္ဌ၊၁။၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၉၇။

အန္တောရက္ခန္တရ (တိ) [အန္တော + ရက္ခ + အန္တရ]
ကျောင်းအတွင်း၌ ဖြစ်သော သစ်ပင်တို့၏

အကြား။ ဓမ္မာဓာယ အန္တရေ ရုက္ခေ
အန္တိန္ဒိတာ ဝတိအာဒိဟိ ဝိဟာရလရိစ္ဆေဒံ
ကတာဝ အန္တောရက္ခန္တရေသု ဝေ ပရိဝေဏ-
ပဏ္ဏသာလာဒိနံ ကရဏဝေသန။ ဝိမတိ၊၂။
၁၄၂။

အန္တောလိတ္တ (တိ) [အန္တော + လိတ္တ] အတွင်း၌
လိမ်း၊ ရှိအပ်သော။ ဥလ္လိတ္တံ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၅၃။ သာရတ္ထ၊၂။၃၃၃။ ဝိမတိ၊၁။၂၇၄)
ကြည့်။

အန္တောလိန (တိ) [အန္တော + လိန] (၁)အတွင်း
၌ - ကပ်ငြိ - ကွယ်ပျောက် - မြုပ် - ငုပ် -
သော၊ အတွင်းငုပ်သော။ ကောယံ ပုဗ္ဗာ-
ရာမော၊... ကထဉ္စဿာ ပါသာခေါ အဟော-
သိတိ တေသ္မိံ အန္တောလိနေန အနုယောဂေ။
ဝိ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၆။... အန္တောလိနာယ စောဒနာယ
ဝိသုဇ္ဇနေ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၀၅။ (၂) စိတ်တုန့်တို့
ဆုတ်နစ်သော၊ ပျင်းရိသော၊သူ။ အန္တော-
သင်္ခေပ-ကြည့်။

အန္တောလိနစောဒနာ (ထိ) [အန္တောလိန +
စောဒနာ] အတွင်းငုပ်သော စောဒနာ။ တတ္ထ
“ကဿ ကေန ဝိစိန္တနံ၊ ကထံ ကဿ ပဝတ္တန-
(နယန၊သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်)” နှိ အန္တောလိနစောဒနံ
သန္တာယာဟ “သော ဟိ” တိအာဒိ။ သာရတ္ထ၊
၁။၂၀၄။ ဝိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၀၉။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၄။

အန္တောလိနတာ (ထိ) [အန္တောလိန + တာ]
စိတ်တုန့်တို့ ဆုတ်နစ်သည်၏အဖြစ်၊ ပျင်းရိ
ခြင်း။ အန္တောသင်္ခေပ-ကြည့်။

အန္တောလောက (န) [အန္တော + လောက] တောင်
အတွင်း၌ရှိသော လိုက်။ သစေ ပန ဟေဋ္ဌာ
ဥပရိမဿ သိမာပရိစ္ဆေဒဿ ပါရတော
အန္တောလောကံ ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၆။
အန္တောလောကန္တိ ပဗ္ဗတဿ အန္တောလောကံ။
ဝဒိရ၊၄၂၄။ (သာရတ္ထ၊၃။၂၇။ ဝိ၊လင်္ကာရာ-
ဋီ၊၃၁၄-တို့ ၌လည်း နည်းတူပင်)။

အန္တောလောဟိတ (တိ) [အန္တော+လောဟိ-
တ] (၁) အတွင်း၌သာလျှင် စဉ်တည်သော
သွေးရှိသော၊ သွေးစိမ်းတည်သော၊ သွေး
ချည်(ခြည်) ဥသော။ ဖရသနာ ပဟဇ္ဇော
ဝိယ ပါဒေါ အန္တောလောဟိတောယေဝ အ-
ဟောသိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၇၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၄၀၈။ (၂) အတွင်း၌ နီသော။ အန္တော-
ရတ္တဘာဝ ကြည့်။

အန္တောဝက် (တိ) [အန္တော+ဝက်] အတွင်း
သို့-ကောက်-ကျေး-သော။ သုဒဿနကုဋ်
သုဝဏ္ဏမယံ ဒွိယောဇနသတုဗ္ဗေဝံ အန္တော-
ဝက် ကာကမုသဏ္ဌာနံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၃။၂၁၈။ ဥဘိန၊ဋ္ဌ။၂၇၂။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၆၀။ သာရတ္ထ၊၁။၂၅။

အန္တောဝက်ဂတ (တိ) [အန္တော+ဂတ+ဝက်။
ပုဒ် ရွှေ့နောက်ပြန်။] စိတ်နှလုံး အတွင်းသို့
ရောက်သော - အယူမှား - ကိလေသာ -
အကောက် - သံချိတ် - ရှိသော။ အန္တော-
ဝက်ဂတော အာသိ၊ မစ္ဆောဝ သသမာမိသံ။
ထေရ၊၃။၂၃။ အန္တောဝက်ဂတော အာသိတိ
ဝက် ဝုစ္စတိ ဒိဋ္ဌိဂတံ မနောဝက်ဘာဝတော၊
သဗ္ဗေပိ ဝါ ကိလေသာ၊ အန္တောတိ ပန
ဟဗ္ဗယဝက်ဿ (ဟဗ္ဗယဿ?) အန္တော၊ ဟဗ္ဗ-
ယဗ္ဗန္တရဂတကိလေသဝင်္ကော ဝါ (ဝါ-ပို?)
အဟောသိတိ အတ္ထော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၃။

အန္တောဝက်ပါဒ (တိ) [အန္တော+ဝက်+ပါဒ]
အတွင်းသို့ရှေးရှု-ကောက်-ခွင်-သော ခြေ
ရှိသော၊ သူ။ ကောရက္ခတ္တိယောတိ အန္တော-
ဝက်ပါဒေါ ခတ္တိယော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၄။ အန္တော-
ဝက်ပါဒါဝါ ဗဟိဝက်ပါဒါဝါ...။ ၎င်း။၁၀၈။

အန္တောဝက်ပါဒတာ (ထိ) [အန္တောဝက်ပါဒ+
တာ] အတွင်းသို့ ရှေးရှု-ကောက်-ခွင်-
သော ခြေရှိသည်၏အဖြစ်။ အာကုဇိယဿ

ဓနဒဏ္ဍဿ ဝိယ ပါဒါနံ အန္တောမုခံ ကုဋိလ-
တာယ အန္တောဝ ဝံပါဒတာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၉။

အန္တောဝဏ္ဏ (တိ) [အန္တော+ဝဏ္ဏ] အတွင်းသို့
လှည့်သော အညှာရှိသော။ တတော သာ
ပုပ္ဖကဉ္စကာ၊ အန္တောဝဏ္ဏာ ဗဟိမုခါ။ အပါ၊
၁။၁၇၀။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၄။

အန္တောဝဏ္ဏ (တိ) [အန္တော+ဝဏ္ဏ] အတွင်း၌
သိလစသော ပြည့်စုံခြင်းရှိသော၊ သူ။ န ပြာ-
ဟ္မဏော ဗဟိဝဏ္ဏော၊ အဇ္ဈာဝဏ္ဏော ဟိ
ဗြာဟ္မဏော။ ထေရ၊၂။၄၉။ ဣရိယာပထ-
သဏ္ဌပနာဒိဗဟိသမ္ပတ္တိမတ္တေန ဗြာဟ္မဏော န
ဟောတိ။ သမ္ပတ္တိမတ္တော ဟိ ဣဓ ဝဏ္ဏ-
သဒ္ဓေါ၊ အဗ္ဘန္တရေ ပန သိလာဒိသမ္ပတ္တိယာ
ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၀။

အန္တောဝတိ (ထိ) [အန္တော+ဝတိ] စောင်
ရန်း-စည်းရုံး-အတွင်း။ အန္တောဝတိယံ
ဌတာ ဝတိ ခိန္နိဌာ ဥစ္ဆု ဝါ တိမ္မရူသကံ
ဝါ ဓေန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၅။

အန္တောဝတ္ထိ (ထိ) [အန္တော+ဝတ္ထိ] သန္ဓေ
တိုက်-သန္ဓေကြွတ်-အတွင်း။ သန္ဓေကိန်း
ရာ အပိ၏ ဝမ်းကြာတိုက်အတွင်း။ တတ္ထ
အဏ္ဏဇလောဗုဇသတ္တာ အန္တောအဏ္ဏကော-
သေ စေဝ အန္တောဝတ္ထိမိ စ သဗျာ နာမ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၃။ အန္တောဝတ္ထိမိတိ
အန္တောဂဗ္ဘာသယေ။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၄၂၀။
(မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇-လည်း ကြည့်။)

အန္တောဝတ္ထု (န) [အန္တော+ဝတ္ထု] ယာ၏
အတွင်း။ အိမ် - အာအပ် (ခြံ) - ကျောင်း -
ဝင်း၏အတွင်း။ အန္တောဝတ္ထုမိ စရန္တ မောရံ
ထေယျစိတ္တေန ပဒသာ ဗဟိဝတ္ထု နိဟရန္တော
ဒါရပရိစ္ဆေဒံ အတိကာမေတိ၊ ပါရာဇိကံ...။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈။ အန္တောဝတ္ထုမိတိ ပရိက္ခိတ္တ-
ဝတ္ထုဿ အန္တော။ သာရတ္ထ၊၂။၁၃၉။ ဝိမတိ၊
၁။၁၇၉။ ရညော ကုသုမ္ပဝတ္ထု ဂန္ဓာ ဝတိ

မရှိတော့ အန္တောဝတ္ထု ပါဝိသိ။ ဇာတ် ၁၁၂၂။
အန္တောဝတ္ထုသို့ညောင် တေ မယာ နန္ဒာ-
ပေါက္ခရုစိပဋိဘာဂါ ပေါက္ခရုစိ ကာရိတာ။
ဇာတ် ၁၁၂၃။

အန္တောဝန (န) [အန္တော+ဝန] တော၏အတွင်း။
အန္တောဝန သုဝိသောဓိတံ ဝိသောဓေယျ။
မာ ၁၁၂၇။

အန္တောဝနသဏ္ဍ (ပ) [အန္တော+ဝနသဏ္ဍ] တော
အုပ်အတွင်း။ တိရစ္ဆာန်သဏ္ဍဂတဏှာတိ
အန္တောဝနသဏ္ဍဂတဏှာ။ ဒီ၊ ငွါ ၁၁၂၇။

အန္တောဝဿ (န) [အန္တော+ဝဿ] ဝါတွင်း
မိုးကာလအတွင်း။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အန္တော-
ဝဿံ စာရိကံ စရေယျ။ ဝိ၊ ၂။ ၃၉၀။ အန္တော-
ဝဿံ စာရိကံ စရန္တိယာ ပါစိတ္တိယံ။ ဝိ၊ ၂။
၁၁၂။ အထ သတ္တော အန္တောဝဿေ-
ယေဝ ဘိက္ခုနာ ပတ္တိတဋ္ဌာနံ ပတော အတိ-
က္ကမတိ။ ဝိ၊ ငွါ ၁၁၂၇။ အန္တောဝဿံ နာမေ-
တံ သကလဒိဝသံ ရတ္တိယာ စ ပဌပပစ္စိမ-
ယာမေသု အပ္ပမတ္တေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ငွါ ၄။
၇၂။ အန္တောဝဿံ နာမေတန္တိ ဘုမ္မတ္တေ ဥပ-
ယောဂဝစနမေတံ။ တေသိ အန္တောဝဿ-
တိ ဟိ အတ္တော။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၂။ ၆၃။
သဓေ ပန အန္တောဝဿေ ဘိက္ခုနံ သမထ-
ဝိပဿနာ တရုကာ ဟောန္တိ။ ဒီ၊ ငွါ ၁၁၂၇။
အန္တောဝဿေ ခုံသမကသာဝီနံ ဥဏှနကာ-
လေ။ မာ၊ ငွါ ၂။ ၁၆၁။ အံ၊ ငွါ ၁၁၂၇။ အန္တော-
ဝဿေတိ ဝဿကာလဏ အတ္တန္တရေ။ မာ၊ ငွါ
၂။ ၁၉၄။ အံ၊ ငွါ ၁၁၂၇။ ကေ အန္တောဝဿံ
ဇေတဝနေ ဝသတိ။ မာ၊ ငွါ ၂။ ၁၉၇။ ပဌမံ
အန္တောဝဿဉ်... ဣသိပတနေ ဝသိ။ အံ၊ ငွါ ၂။
၃၀။ ဣဒါနိ ဣမံ အန္တောဝဿံ တယောမာ-
သေ န နိပဋိဏာမိ။ ဓမ္မ၊ ငွါ ၁၁၇။ “ဣဒါနိ
ကိတ္တကံ အန္တောဝဿံ အဝသိဋ္ဌ”န္တိ။ ဝိမာန၊
ငွါ ၅၉။ ကေသိဉ် အန္တောဝဿေ ဒေ အဏ္ဏ-
သဝကာ ဂဏံ ပဟာယ။ ဇာတ် ၁၁၂၇။

အန္တောဝဿဘာဝ (ပ) [အန္တော+ဝဿ+
ဘာဝ] မိုးကာလအတွင်း၏အဖြစ်၊ ဝါတွင်း၏
အဖြစ်။ တေ အန္တောဝဿဘာဝေန သတ္ထု
သန္တိကံ ဂန္တု အဝိသဟန္တာ။ ဓမ္မ၊ ငွါ ၁၁၇။

အန္တောဝဋ္ဌ (တိ) [အန္တော+ဝဋ္ဌ] အတွင်း၌
အသုံးပြု - စေပါး - အပ်သူ၊ အတွင်း - နန်း
တွင်း - အမှုထမ်း။ ဣဒံ ပိဋန္တနံ အန္တောဝဋ္ဌေ
နဋ္ဌ၊ အယဉ္ဇ ဂဟပတိကော ဗဟိဝဋ္ဌေသာ။
ဇာတ် ၁၁၄၀။

အန္တောဝဋ္ဌနက (တိ) [အန္တော+ဝဋ္ဌနက]
အတွင်း၌ - အသုံးပြု - စေပါး - အပ်သူ၊
အတွင်း - နန်းတွင်း - အမှုထမ်း။ သဗ္ဗေ
အန္တောဝဋ္ဌနကေ မနုဿေ ဂဟေတော...။
ဇာတ် ၁၁၄၀။ အန္တောဝိဝေသနေ အန္တော-
ဝဋ္ဌနကနံ ဥပရိ မမ ဝသံ ဝတ္တနတ္တယ
အာဏံ ဒေထ။ ၎င်း၊ ၄၂။

အန္တောဝဋ္ဌနကမနုဿ (ပ) [အန္တောဝဋ္ဌနက+
မနုဿ] အတွင်း၌ - အသုံးပြု - စေပါး -
အပ်သောလူ၊ သဗ္ဗေ အန္တောဝဋ္ဌနကမနု-
ဿာ စ ဣတ္ထိယော စ ဥတ္တရာသကံ ကတော...။
ဇာတ် ၁၁၄၀။

အန္တောဝါတ (ပ) [အန္တော+ဝါတ] အတွင်း
လေ။ ကောဋ္ဌာသယာ ဝါတာတိ အန္တာနံ
အန္တောဝါတာ။ မာ၊ ငွါ ၂။ ၁၃၁။ အဘိ၊ ငွါ ၂။
၆၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၄၅။

အန္တောဝိမာန (န) [အန္တော+ဝိမာန] ဝိမာန်၏
အတွင်း။ ကာ န အန္တောဝိမာနသိ၊ တိဋ္ဌန္တိ
နံ ပနိက္ခမိ။ ပေတ၊ ၁၃၃။ ကာ န အန္တော-
ဝိမာနသိ၊ တိဋ္ဌန္တိတိ ဝိမာနဿ အန္တော
အတ္တန္တရေ တိဋ္ဌန္တိ ကာ န တံ၊ ကိ မနုဿိတ္ထိ၊
ဥဒါဟု အမနုဿိတ္ထိတိ ပုစ္ဆတိ။ ပေတ၊ ငွါ ၄၅။
ဝေယျာဝစ္စကရာ အန္တောဝိမာနေ နိဗ္ဗုတန္တိ။

ဒီ၊ဌ၊၂။၂၉၇။ အန္တောဝိမာနေ သဟဿ-
မတ္တာ အစ္စရာ တံ ဒိသ္မာ။ ..။သံ၊ဌ၊၁။၈။

အန္တောဝိဟာရ (ပု) [အန္တော + ဝိဟာရ]
ကျောင်းအတွင်း။ အန္တောဝိဟာရေ စိဝရံ
နိက္ခိပိတော အန္တောဝိဟာရေ ဝတ္ထုဉ်။ ဝိ၊ဌ။
၃၀၂ ကိတ္တာဝတာ အသန္တောတိ? အန္တော-
ဝိဟာရေ ယတ္ထဌိတဿ ကုလာနိပယိရပါသန-
စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ။ ဝိ၊ဌ၊၃။၁၂၃။ ဘဂဝါ အန္တော-
ဝိဟာရေယေဝ အဟောသိ။ မ၊ဌ၊၂။၉၇။
အန္တောဝိဟာရော အာကိဏ္ဏော။ အဘိ၊ဌ၊
၂။၄၅၆။

အန္တောဝိဟာရာဘိမုခ (တိ) [အန္တောဝိဟာရ +
အဘိမုခ။ ထိဉ် အန္တောဝိဟာရာဘိမုခိ]
ကျောင်းအတွင်းသို့ လှည့်သော မျက်နှာရှိ
သော၊ ကျောင်းအတွင်းသို့ ရွေ့လျက်နှာမူ
သော၊သူ။ အယံ သာ ယက္ခိနိတိ ဥစ္စာသဒ္ဓံ
ကတွာ ယာဝ တဿ အာဂမနံ သဏ္ဌာတု
အသက္ခောန္တိ နိဝတ္တေတွာ အန္တောဝိဟာ-
ရာဘိမုခိ ပက္ခန္နိ။ ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၃၂။

အန္တောဝုဋ္ဌ (တိ) [အန္တော + ဝုဋ္ဌ] (၁) အတွင်း၌
နေသော၊ သူ။ ဇေတဝနဿ အန္တောဝုဋ္ဌာ
ဝိယ ဟုတွာ နဂရံ ပဝိသတိ။ ဓမ္မ၊ဌ၊၂။၁၁၇။
(၂) အောက်ပုဒ်နှင့်အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အန္တောဝုတ္တ (န) [အန္တော + ဝုတ္တ] မအပ်သော
ကုဋိအတွင်း၌ သိမီး ထားအပ်သော အရာ၊
(ခဲဗ္ဗယ်၊ဘောဇဉ်)။ ယဒပိ အာနန္ဒ အန္တော-
ဝုဋ္ဌံ (-တ္ထံ)၊ တဒပိ အကပ္ပိယံ။ ဝိ၊ဌ၊၃။၃၀၄။
အန္တောဝုတ္တန္တိ အကပ္ပိယကုဋိယံ ဝုတ္တံ။ဝိ၊ဌ၊၃။
၃၇၅။ ယံပန အကပ္ပိယဘူမိယံ သဟဿေယျပု-
ဟောနကေ ဂေဟေ ဝုတ္တံ။ တံ အန္တော-
ဝုတ္တံ။တတ္ထပက္ကဉ္စ အန္တောပက္ကံ နာမ ဟောတိ။
ဝိ၊ဌ၊၃။၃၈၁။အန္တောဝုတ္တေတိ အကပ္ပိယကုဋိ-
ယာ ဆဒနဗ္ဗန္တရေ ဝုတ္တေတိ အတ္တော။ ခုဒ္ဒ-
သိက္ခာ၊ဋီ၊သစ်။၃၁၁။ အန္တောပက္က-လည်း
ကြည့်။

အဘိဓာန် ၂-၂၄-ပ-မ-ဝ-သ-ဝ

အန္တောဝုတ္တဒုက္ကဋ္ဌ (န) [အန္တောဝုတ္တ + ဒုက္ကဋ္ဌ]
မအပ်သော ကုဋိအတွင်း၌ သိမီးထားသော
ဘောဇဉ်ကို စားခြင်းကြောင့် သင့်သော
ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်။ မုခသန္နိမိတိ ဣမိနာ အန္တော-
ဝုတ္တဒုက္ကဋ္ဌမေဝ ဒီပိတံ။ သာရတ္ထ၊၃။၃၂၈။

အန္တောဝုတ္တသင်္ချာ (တိ) [အန္တောဝုတ္တ + သင်္ချာ]
အန္တောဝုတ္တ-ဟု - ရေတွက်အပ် - ခေါ်ဝေါ်
အပ် - သည်၏အဖြစ်၊ အန္တောဝုတ္တဟူသော -
အရေအတွက် - ခေါ်ဝေါ်ခြင်း။ တံ သဗ္ဗံ
အန္တောဝုတ္တသင်္ချံ န ဂစ္ဆတိ။ဝိ၊ဌ၊၃။၃၈၁။

အန္တောသံသာရပထ (ပု) [အန္တော + သံသာရ +
ပထ] သံသရာခရီးအတွင်း။ အန္တောသံသာ-
ရပထေ ပရိဝတ္တန္တိ။ စူဠနိ၊၅၇၊၁၁၈။

အန္တောသင်္ကောစ (ပု) [အန္တော + သင်္ကောစ]
အတွင်းသို့ ဆုတ်နှစ်ခြင်း၊ စိတ်ဆုတ်နှစ်ခြင်း၊
ပျင်းခိုခြင်း။ အန္တောသင်္ခေပ-ကြည့်။

အန္တောသင်္ခေပ (ပု) [အန္တော + သင်္ခေပ] အ
တွင်းသို့ ကျုံ့ခြင်း၊ စိတ်တွန့်တိုခြင်း၊ ပျင်းရိ
ခြင်း။ အထ ဝါ ယသ္မာ အနာတာပိနော
အန္တောသင်္ခေပေါ အန္တရာယကရောဟောတိ။
ဒီ၊ဌ၊၂။၃၄၉။ မ၊ဌ၊၁။၂၄၈။ သံ၊ဌ၊၃။၂၁၆။
အဘိ၊ဌ၊၂။၂၀၉။အန္တောသင်္ခေပေါ အန္တော-
ဩလိယနော (အန္တောလိနတာ၊ သံဋီ။
အန္တောဩလိယနာ၊ မူလဋီ) ကောသဇ္ဇန္တိ
အတ္တော။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၉၄။ မ၊ဋီ၊၁။၃၄၄။ သံ၊ဋီ၊
၂။၄၅၅။မူလဋီ၊၂။၁၄၈။ အန္တောဩလိယနာ
အန္တောသင်္ကောစော အန္တရာဝေါသာနံ။
အနု၊ဋီ၊၂။၁၅၂။

အန္တောသတ္တာဟ (န) [အန္တော + သတ္တာဟ]
ခုနစ်ရက်အတွင်း။ တဒဟေဝ သတ္တာဟကရ-
ဏိယေန ပက္ကမန္တဿာပိ အန္တောသတ္တာဟေ
နိဝတ္တန္တဿ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊ဌ၊၃။၃၇၅။ အထ
တသ္မိ အန္တောသတ္တာဟေ သာမဏေရဿ
မာတုလာနိယာ ဂေဟံ ..ပရိပတိ။ ပေတ၊ဌ။
၅၁။

အန္တောသမာပတ္တိ (ထိ) [အန္တော+သမာပတ္တိ]
 သမာပတ်အတွင်း၊ သမာပတ်ဝင်စားနေဆဲ
 အခိုက်အတန့်၊ သမာပတ်နှင့်တကွဖြစ်သော
 စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ ဖြစ်ဆဲ အခိုက်အတန့်။ သမာ-
 ပန္နော နာမ အန္တောသမာပတ္တိယံ... အသနိ-
 သနိပါတဿာပိ သဒ္ဓံ န သုဏာတိ။ ဒီ၊ဌ၊၂။
 ၂၉၈။ အန္တောသမာပတ္တိယံ ပဉ္စက္ခန္ဓဓမ္မေဟိ။
 မ၊ဌ၊၃။၁၀၂။ အန္တောသမာပတ္တိယန္တိ သမာ-
 ပတ္တိနံ သဟဇာတတာယ သမာပတ္တိနံ
 အတ္တန္တရေ။ မ၊ဌ၊၃။၆၉။ ဧဝံ သန္တေ ကထံ
 မဟာထေရဿ အန္တောသမာပတ္တိယံ သောဠ-
 သ မ္ပော ဝိသိတာ ပါကဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ မ၊ဌ၊၄။
 ၆၀။ အန္တောသမာပတ္တိယန္တိ စ သမာပတ္တိ-
 သဟဂတေ စိတ္တုပ္ပါဒေ သမာပတ္တိသမညံ
 အာရောပေတွာ ဝုတ္တံ။ မ၊ဌ၊၃။၂၇၇။ ကသိ-
 ဏေ သမာပနဿ အန္တောသမာပတ္တိယံ
 ပဝတ္တိတရူပါရူပဓမ္မေ။ အဘိ၊ဌ၊၁။၄၀၂။
 ခိကာသဝေါ ဂဏသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ
 အန္တောသမာပတ္တိယံယေဝ ဝိရောစတိ။ ဓမ္မ၊
 ဌ၊၂။၃၉၆။

အန္တောသမာပတ္တိက္ခန္ဓာ (ပု) [အန္တော+သမာ-
 ပတ္တိ+ခဏ] သမာပတ် ဝင်စားသော အခိုက်
 အတန့်အတွင်း၊ တတ္ထ အန္တောသမာပတ္တိက္ခ-
 ဏေယေဝ သမာပတ္တိသမုဋ္ဌိတဉ္စ ဝူပါဒိဓမ္မ-
 ဇာတံ ဟောတိ။ မ၊ဌ၊၃။၁၀၂။

အန္တောသမုဋ္ဌ (ပု) [အန္တော+သမုဋ္ဌ] သမုဋ္ဌရာ
 ဇာ အတွင်း၊ သော ဥဒကန္တတော ပဌာယ
 အန္တောသမုဋ္ဌေါ နာမ။ ဝိ၊ဌ၊၃။၃၃၆။
 အန္တောသမုဋ္ဌေ ဝေဠုရိယဘိတ္တိ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။
 ဒီ၊ဌ၊၂။၂၁၄။ မ၊ဌ၊၄။၁၅၇။

အန္တောသမောရောဓ (ပု) [အန္တော+သမော-
 ရောဓ] အတွင်း၌ တားဆီး ပိတ်ပင်တတ်
 သောတရား၊ အာရုံအမျိုးမျိုးတို့၌-ဖြစ်ခြင်း
 ကို တားဆီးတတ် - ပျံ့နှံ့သည်၏ အဖြစ်ကို
 ပိတ်ပင်တတ် - သော တရား။ (မိဒ္ဓစေတ

သိက်)။ ဩနာဟော ပရိယောနာဟော
 အန္တောသမောရောဓော။ အဘိ၊ဓ။၂၃၃။
 အဘိ၊ဝိ။၂၆၃။ မဟာနိ။၃၃၃။ အတ္တန္တရေ
 သမောရုန္တတိ အန္တောသမောရောဓော။
 အဘိ၊ဌ၊၁။၄၀၉။ မဟာနိ၊ဌ၊၃၈၂။ နာနာ-
 ရမ္မဏေသု ပဝတ္တိနိဝါရဏေန၊ ဝိပ္ပါရိကတာ-
 နိဝါရဏေနဝ ဝါ အန္တောသမောရောဓော။
 မူလဋီ၊၁။၁၇၃။

အန္တောသရိရ (န) [အန္တော+သရိရ] ကိုယ်၏
 အတွင်း၊ တတော ပရံ အန္တောသရိရေ
 အန္တန္တရေ အန္တဂုဏံ။ ခုဒ္ဒက၊ဌ၊၄၇။ ယကနံ
 အန္တောသရိရေ ခွိနံ ထနာနံ အတ္တန္တရေ ...
 ဌိတံ။ အဘိ၊ဌ၊၂။၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၅၂။

အန္တောသလ္လ (တိ) [အန္တော+သလ္လ] အတွင်း၌
 ငြောင့်ကဲ့သို့သော အမြစ်ရှိသော၊ အတွင်း၌
 ထိုးကျင့်ကိုက်ခဲသော။ ပူတိကုဏပဇဂ္ဂန္ဓာတိ-
 သဉ္ဇန္တံ အန္တောသလ္လံ သုသီရဂတံ ပုဗ္ဗရဟိရ-
 သမ္ပုဏ္ဏံ ဝဏံ ဝုပသမေန္တော။ မိလိန္ဒ၊၁။၁၁၇။

အန္တောသာဏီ (ထိ) [အန္တော+သာဏီ] တင်း
 တိမ် - ကန့်လန့်ကာ - အတွင်း၊အန္တော-
 သာဏီယာဝ ဂစ္ဆတိ။ သံ၊ဌ၊၃။၇။ အဂဝါ
 ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော အန္တောသာဏီယာဝ
 ရာဇဂေဟံ ဂန္ဓာ။ အံ၊ဌ၊၁။၁၁၀။ တဿာ
 အန္တောသာဏီယံ ဝန္တိတွာ နိသိန္ဒာယ တံ
 ဗဟိသာဏီယံ ဌိတောဝ မန္တံ ဝါစေဟိ။ ဓမ္မ၊
 ဌ၊၁။၁၂၅။ ဧကေကောဝ အန္တောသာဏီ
 ပဝိသိတွာ ဟတ္ထံ ဧဝာဝိတွာ။ ဇာ၊ဌ၊၁။
 ၄၀၆။

အန္တောသာရ (ပု) [အန္တော + သာရ။ အန္တော
 သာရော ဧတေသန္တိ အန္တောသာရာ။ ပါစိတ်၊
 ယော၊၁။၂၂၉။] (၁) အတွင်း၌ ဖြစ်သော
 အနှစ်၊ အတွင်းအနှစ်၊ အန္တောသာရရဟိတ၊
 -ဝိရဟိတ-တို့ကြည့်။(တိ)(၂)အတွင်း၌ အနှစ်
 ရှိသော(သစ်ပင်)။ အန္တောသာရာနံ ပန
 သာကသာလာဒီနံ။ ဝိ၊ဌ၊၃။၃၁၉။ အန္တော-

သာရာ ပန ဗဟိဇေဂ္ဂ။ သဗ္ဗေ ရုက္ခာ နာမ။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၂၉၅။ ရုက္ခာ နာမ ဗဟိဇေဂ္ဂ။ အန္တော-
သာရာ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၇၂။ အန္တောသာရံ
အန္တမသော ဝါရုဇဏ္ဍမ္ပိ ကဋ္ဌံ နာမ။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊ ၂။ ၆၀။ အန္တောသာရေဟိ ဝါ အန္တော-
သာရမိဿကေဟိ ဝါ ရုက္ခေဟိ။ ကင်္ခါ။ ၈၉။
(၃) အတွင်း၌ သီလ သမာဓိ စသော အနှစ်
သာရရှိသောသူ။ န ကဏှော တစသာ
ဟောတိ။ အန္တောသာရေဟိ ဗြာဟ္မဏော။
ဇော၊ ၁။ ၂၀၂။ အန္တောသာရေဟိ အတ္တန္တရေ
သီလ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဿန-
သာရေဟိ သမန္နာဂတော။ ဇော၊ဋ္ဌ၊ ၄။ ၉။

အန္တောသာရဋ္ဌသမိ (တိ) [အန္တောသာရ +
ဋ္ဌသမိ] အတွင်း၌ အနှစ်ရှိသော ဆေးပင်။
တိဏာ လတာနိ ဋ္ဌသဓျောတိ အန္တောဗေဂ္ဂ-
ဗဟိသာရတိဏာနိ စ လတာနိ စ အန္တော-
သာရဋ္ဌသမိယော စ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊ ၅။ ၉၇။

အန္တောသာရမိဿက (တိ) [အန္တောသာရ +
မိဿ + က] အတွင်း၌ အနှစ်ရှိသော သစ်ပင်
တို့နှင့် ရောနှောသော။ အန္တောသာရာနံ ပန
သာကသာလာဗီနံ အန္တောသာရမိဿကာနံ
ဝါ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၁၉။ အန္တောသာရမိဿကာ-
နန္တိ အန္တောသာရရုက္ခေဟိ မိဿကာနံ။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၇၀။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၁-၂။

အန္တောသာရရဟိတ (တိ) [အန္တောသာရ +
ရဟိတ] အတွင်းအနှစ်မှ ကင်းသော၊ အတွင်း
အနှစ်မရှိသော။ ရိတ္တကံ တုစ္ဆကံ အန္တော-
သာရရဟိတံ ဣမံ အတ္တဘာဝံ ...ဥပဂစ္ဆသိ။
ထေရီ၊ဋ္ဌ၊ ၂၆၅။

အန္တောသာရရုက္ခ (ပု) [အန္တောသာရ + ရုက္ခ]
အတွင်း၌ အနှစ်ရှိသော သစ်ပင်။ အန္တော-
သာရမိဿက-ဩဌာနံ။

အန္တောသာရဝိရဟိတ (တိ) [အန္တောသာရ +
ဝိရဟိတ] အတွင်းအနှစ်မှ ကင်းသော၊ အတွင်း
အနှစ်မရှိသော၊ အတွင်း၌ အနှစ်သာရတည်း

ဟူသော မစောက်ပြန်သော အနက်မှ ကင်း
သော (စကား)။ တုစ္ဆာတိ တုစ္ဆေန အန္တော-
သာရဝိရဟိတေန။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၅။ ဝစနဿ
အန္တောသာရံ နာမ အဝိပရိတော အတ္ထော-
တိ တဒဘာဝေနာဟ “အန္တောသာရဝိရဟိ-
တေနာ” တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁။

အန္တောသာသနသမုဂ္ဂ (ပု) [အန္တော + သာသ-
န + သမုဂ္ဂ] သာသနာတော်တည်းဟူသော -
ကြုတ် - သေတ္တာ - ဇီအတွင်း။ ဝေမေဝ ခေါ
မဟာရာဇ တထာဂတော အန္တောသာသန-
သမုဂ္ဂေ... အမတောသမံ ပက္ခိပိ။ မိလိန္တ။
၂၄၁။

အန္တောသိနေရ (ပု) [အန္တော + သိနေရ] မြင်းမိုရ်
(မြင့်မိုရ်) တောင်အတွင်း။ တေရော ပဿ-
န္တယေဝ မဟာဇနေ ပထဝီယံ နိမုဇ္ဈိတော
အန္တောသိနေရနာ ဂန္ဓာ သတ္တာရံ ဝန္တိတော
အာဟ။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၉၈။

အန္တောသိမဂတ (တိ) [အန္တောသိမာ + ဂတ]
သိမ်အတွင်းသို့ရောက်သောသူ။ ယာဝတိ-
ကာ သိက္ခ။ အန္တောသိမဂတာ၊ တေဟိ
ဘာဇေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၄၂၇။ (က) ဥပစာရသိမ်
အတွင်းသို့ ရောက်သောသူ။ သဗ္ဗံ သဗ္ဗတ္ထ
အန္တောသိမဂတဿ ပါပုဏာတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။
၄၁၃။ အန္တောသိမဂတဿာတိ အန္တော-
ဥပစာရသိမာယံ ဂတဿ။ ပါစိတိ၊ယော၊ ၁။
၃၁၁။ တတ္ထ ဝိန္ဒလာဘော သဗ္ဗေသံ
အန္တောသိမဂတာနံ ပါပုဏာတိ။ ကင်္ခါ။ ၁၆၀။

အန္တောသိမဋ္ဌ (တိ) [အန္တောသိမာ + ဋ္ဌာ + အ]
သိမ်အတွင်း၌တည်သော။ အပ္ပဟောနကဋ္ဌာနံ
အတ္တနော သိမာယ အန္တောသိမဋ္ဌံ ကရိ-
တာ...။ ဂါမဋ္ဌဿ အပ္ပရုက္ခဿ အန္တော-
သိမဋ္ဌာယ ဇမ္ဗုယာ သဟ...။ ဝိမတိ၊ ၂။
၁၆၈။

အန္တောသီမာ (တိ) [အန္တော+သီမာ] (၁) သိမ်အတွင်း။ (က) သံဃကပြုရာ သိမ်အတွင်း။ အညေ အာဝါသိကာ ဘိက္ခု အန္တောသီမံ ဩက္ကမန္တိ။ ဝိ၊ဉ္စ၊၁၈၄။ (ခ) အဝိပ္ဗဝါသ-သိမ်အတွင်း။ အန္တောသီမာယံ ဂါမံ ပဝိဋ္ဌာနံ အန္တရာအရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၈။ အန္တောသီမာယံ ဂါမန္တိ အဝိပ္ဗဝါသသီမာသမ္ပုတိယာ ပစ္စာ ပတိဋ္ဌာပိတ-ဂါမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ သာရတ္ထ၊၂။၃၉၆။ ဝိမတိ၊၁။၃၂၀။ (ဂ) ဥပစာရသိမ်အတွင်း။ ကတိ ကထိနုဒ္ဓါရာ အန္တောသီမာယ ပဉ္စရိယန္တိ။ ဝိ၊၅။၃၁၂။ ဥပယတ္ထ ဌိတမ္ပိ ပန အန္တောသီမာယ ဌိတာနံ အပလောကေတွာ ဘာဇေတုံ ဝဇ္ဇတိယေဝ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၅၂။ ဧဝံ ပက္ကမတော ဟိ စိဝရပလိဗောဓော အန္တောသီမာယမေဝ ဆိဋ္ဌတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉၃။ အန္တောသီမာယ ဟိ ဟတ္ထိက္ခန္ဓာဒိသဝိညာဏကေသု နိသိန္ဒောပိ ဘိက္ခု သိမဋ္ဌောဝဟောတိ။ ဝိမတိ၊၂။၁၅၃။ အန္တောသီမဂတလည်း ကြည့်။ (၂) အပိုင်းအခြားအတွင်း။ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ရထဿ အန္တောသီမာယ ဌိတော ပါဒေါဝ စလိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၄။ ဧကံ ဘဏ္ဍိကံ အန္တောသီမာယ ဧကံ ဗဟိသီမာယ ကရောန္တော ဌပေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၇။ အန္တောသီမာယံ ဌပိတံ ဗဟိ ကရောတော အနာပတ္တိ။ ဝဇ္ဇိ၊၂။၅၇။

အန္တောသီသ (န) [အန္တော+သီသ] ဦးခေါင်းအတွင်း။ တဒါ အန္တောသီသတော ပူတိ-သေမှဘာဝံ အာပန္နံ မတ္ထလုကံ ဂဠိတွာ....။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၅၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၅။ အန္တောသီသေ မတ္ထလုကံတော ဂလိတွာ....။ ပဋိသိ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၈။

အန္တောသုကံသာတ (န) [အန္တော+သုကံ-သာတ] အကောက်-အခွံ-ကောက်-ယူ-လက်ခံ-ရာ ဌာနအတွင်း။ အန္တောသုကံသာ-

တေ ဌိတော ဗဟိသုကံသာတံ ပါတေတိ။ ဝိ၊၁။၆၄။ ပဌမံ အန္တောသုကံသာတံ ပဝိဋ္ဌေသု-ယေဝ ယာနာဒိသု ဌပိတံ ပစ္စာ ယာနေန သန္တိ နိဟဋ္ဌံ သုကံသာတဿ ဗဟိ ဌိတံ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၅၂။ သုကံသာတ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၃)လည်း ကြည့်။

အန္တောသုဉ္စ (တိ) [အန္တော+သုဉ္စ] အတွင်း၌ စင်ကြယ်သော။ အန္တောသုဉ္စ ဗဟိသုဉ္စ၊ သုဝိမတ္တမနာသဝံ။ ဝိပဿိ လောကမဟိတံ။ အပါ၊၁။၃၃၅။

အန္တောသုသိရ (တိ) [အန္တော+သုသိရ] အတွင်း၌ အခေါင်းရိုသော။ အရာနံ အန္တရေ မေနဝံသော ဝိယ အန္တောသုသိရေ....ပဝါဋ္ဌ-ဒဏ္ဍော ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၃။

အန္တောသေနာသန (န) [အန္တော+သေနာ-သန] အိပ်နေ-ထိုင်နေ-စားသောက်-ရာ ကျောင်းအတွင်း။ သက္ကဏရုတတော ပန ဣဓေကေစွာ အန္တောသေနာသန နိသိန္ဒောဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၅။ အန္တောသေနာသန ရတ္တိ နိသိန္ဒော ဟောတိတိ ရတ္တိသဒ္ဓေါ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၀။ သေနာသန (သာရတ္ထ၊၂။၃၂၃)လည်း ကြည့်။

အန္တောသောက (ပု) [အန္တော+သောက] အတွင်း၌ ခန်းခြောက်စေ-ပူဆွေး စိုးရိမ်-ခြင်း။ အတွင်းပူ၊ အတွင်းဆွေး။ သောကော သောစနာ သောစိတတ္ထံ အန္တောသောကော အန္တောပရိသောကော။ ဒီ၊၂။၂၄၄။ မ၊၁။၇၃။ မ၊၃။၂၉၂။ အဘိ၊ဝိ၊၁၄၄။ မဟာနိ၊၉၉၊၃၂၅။ ပဋိသံ၊၃၇။ ယသ္မာ ပနေသ အဗ္ဗန္တရေ သောသေန္တော ပရိသောသေန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ အန္တောသောကော အန္တောပရိသောကောတိ ဝုစ္စတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈၈။ အန္တောသောကောတိ အဗ္ဗန္တရေ သောကော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၇။ အန္တောသောကောတိ

အပ္ပန္နရသောကော။မဟာနိဌ။၂၂၀။ပရိသံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၄၃။

အန္တရာဟဒယ (န) [အန္တရာ+ဟဒယ] နလုံး
အတွင်း။ ဥပ္ပန္နံ ပန အန္တရာဟဒယသ္မိ-
ယေဝ သန္တိဒဟိတုံ အသက္ကောန္တော ပိယသ-
မုဒါဟာရံ သမုဋ္ဌာပေသိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂။မဂ္ဂဗလ္လ-
ပနိဿယော ပနဿ ပံသုပရိစ္ဆန္နသုဝဏ္ဏနိက္ခံ
ဝိယ အန္တရာဟဒယေယေဝ ဝိဇ္ဇောတတိ။
ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၅၅။

အန္တရာဟမ္ပိယ (န) [အန္တရာ+ဟမ္ပိယ]
ပြာသတ်-ဦးပြည်း-ခေါင်းတုံး-အတွင်း။
အန္တရာဟမ္ပိယေ စိဝရံ နိက္ခိပိတု အန္တရာ-
ဟမ္ပိယေ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ဝိ၊၁။၃၀၁။ ဟမ္ပိယန္တိ
မုဏ္ဍုတ္တဒနပါသာဒေါ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၅။

အန္တရာဟေမန္တ (ပု) [အန္တရာ+ဟေမန္တ]
ဆောင်းဥတုအတွင်း။ အနတ္တတေ ပန
ကထိနေ အန္တရာဟေမန္တေ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၂၄။
(ဝိမတိ၊၂။၂၀၃-လည်းကြည့်။)

အန္တု (ထိ) [အဒိ+ဥ။ (အန္တု၊ အန္တု-သံ)။
အန္တန္တိ ဗန္တန္တိ သတ္တာ တောယာတိ အန္တု-
သင်္ခလိကာ။ ကာဒိ။၂။ အဒိ ဗန္တနေ။ အန္တတိ။
အန္တု။ နိတိ၊ဓာ။၈၆။ အန္တု-ထိ-(အန္တု-
ယတေ ဗာဓယတေ'နေန၊ အဒိ+ကရဏေ
ဥဏ် ဗာဟုလျာတ်)။ ကပ္ပဒ္ဒုမ။ အန္တု-ထိ-
အန္တုယတေ ဗာဓယတေ'နေန၊ အဒိ+ကူ။
ဝါစပုတိ။ ကစ္စည်း။၆၆၇-၌ကား အန္တု-ဟရိ
သည်။ အဘိ၊က။၁၀၉။ မဟာနိ။၂၀၇။
(အောက်ခြေ) ထို၌လည်း အန္တုဗန္တု-ဟရိ
သည်။ အန္တုဗန္တု-ကြည့်။] ချုပ်နှောင်
သော - ချုပ်နှောင်ကြောင်း - ကိရိယာ၊
ချုပ်နှောင်ရာ ဌာန။ (ဤပုဒ်၏ အနက်ကို
ကပ္ပဒ္ဒုမ၊ ဝါစပုတိ၊ ဝိလျံ-ထံ၌ “(၁) ဆင်
ထူး၊ (၂) မိန်းမတို့ ဝတ်သော ခြေကျင်း” ဟု
ဖွင့်ကြသည်။ နိတိ၊ဓာ။၈၆-၌ကား ပါဠိ

ပုံစံတို့ကိုထောက်၍ “ယံ ကိဉ္စိ ဗန္တု” ဟု၎င်း၊
“ဗန္တုနဝိသေသော ဝါ” ဟု၎င်း ဖွင့်သည်။)
ပဉ္စိမေ ကာမဂုဏာ အရိယဿ ဝိနယေ အန္တု-
တိပိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဗန္တုနန္တိပိ ဝုစ္စန္တိ။ ဝိ၊၁။၂၃၀။ အပိ
စ အန္တုနဋ္ဌေန ဗန္တုနဋ္ဌေန အန္တု ဝိယာတိပိ အန္တု၊
ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ နိတိ၊ဓာ။၈၆။ (က) နှောင်
ကြိုး။ သော ဩရိမေ တိရေ ဒဋ္ဌာယ အန္တုယာ
ပဗ္ဗာဗာဟံ ဂါဠဗန္တုနံ ဗဒ္ဓေါ ဝိ၊၁။၂၃၀။ (ခ)
လက်ထိတ်။ အပ္ပေကစ္စေ ရဇ္ဇုဟိ အပ္ပေကစ္စေ
အန္တုဟိ အပ္ပေကစ္စေ သင်္ခလိကာဟိ။ သံ၊၁။
၇၆။

အန္တုက (ပု) [အန္တု+က။ အဒိ+ကူ။ ဝါစပု-
တိ၊ ထောမ-တို့၌ အန္တု နောင် သတ္တု၌ က-
သက်၍ ရသလည်း ပြု၍ ရပ်စီရင်သည်။]
ဆင်ခြေ၌ ခတ်သော သံကွင်း၊ ထူး။ နိတ္ထိ တု
နိဂဋ္ဌောန္တုကော၊ သင်္ခလံ။ ဓာနံ၊၃၆၄။ အဒိ
ဗန္တနေ၊ အန္တတိတိ အန္တုကော၊ ကူ။ အသု၊
ဓာနံ၊၃၆၄။ အန္တုကောပျတြ သကတ္တိက-
ပစ္စယဿ ပကတိတော လိဂ်ဝစနာတိက္ကမဿ
ဒေဝတာ-သဒ္ဓါဒေါ ဒဿနာ ပုလ္လိကံတ္တံ
ဝါစပုတိ။

အန္တုကဟာပဏ (ပု) [အန္တု+ကဟာပဏ] လက်
ထိတ်၊ ခြေကျင်း စသည်မှ လွတ်ပေးခြင်း
ကြောင့် ရသောငွေ။ ယုတ္တိကဟာပဏော
ဝါ ဗန္တုကဟာပဏော ဝါ (အန္တုကဟာ-
ပဏော ဝါ၊ သိ၊သျှာ-ကွဲမူ) မာပဟာရ-
ကဟာပဏော ဝါ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၉။

အန္တုသရ (န) [အန္တု+သရ] ချုပ်-နှောင်-ရာ
အိမ်၊ ထောင်၊ အကျဉ်းထောင်။ ယထာ
အန္တုသရေ ပုရိသော၊ စိရဝတ္ထော ဒုခနိတော။
...တထေဝ တံ လဗ္ဗာတေ၊ ပဿ အန္တုသရေ
ဝိယ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၁၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၈။ အန္တုသရေတိ ဗန္တု-
နာဂါရေ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၁၃၂။

အန္တုပန္နန (၃) [အန္တု+ပန္နန] (၁) လက်ထိတ် အနှောင်အဖွဲ့။ ပန္နယျူ ဝါတိ ခုဇ္ဈပန္နနေန ဝါ။ အန္တုပန္နနေန ဝါ သင်္ခလိကပန္နနေန ဝါ။ ဝိ၊၁။၅၇။ လဗ္ဗာ အတိတော ကာယော အဗ္ဗုပန္နနေန ဗန္ဓိတံ။ အဘိ၊က။၁၀၉။ အန္တု-ပန္နနေန ဝါ ဗဒ္ဓေါ။ မဟာနိ။၂၀၇။ တေရာဇာ အန္တုပန္နနရဇ္ဈပန္နနသင်္ခလိကပန္နနေဟိ ဗန္ဓာပေသိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၇။ ဗန္ဓနဂတာ သဗ္ဗသတ္တာ အန္တုပန္နနာဒိဟိ မုစ္စိံသု။ ဥဒါန၊ ၄။၁၃၂။ ဣတိဝုတ်၊၄။၁၂၈။ အန္တုပန္နနေန ဗဒ္ဓဿ ဝိသုဇ္ဇနေန လဗ္ဗမာနကဟာပဏော ဗန္ဓကဟာပဏော။ မ၊ဋီ၊၂။၂၇၂။ (၂) နောင်ကြီးနှင့် သံခြေကျဉ်း။ အန္တုပန္နနဗဒ္ဓ-ကြည့်။ (ကောတ္ထု၊၁-၌ လာသော ဗန္ဓနပုဒ်၏ အနက် ၉-နက်တွင် ၄-အနက်၌ “ကြီး၊ သံကြီး၊ သံခြေကျဉ်း” ဟု တွေ့ရသည်။ ဤအန္တုပန္နန-ပုဒ်၌ အန္တု-ပုဒ်အတွက် ကြီး ဟူသော အနက်ကိုယူ၍ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏနည်းအားဖြင့် ဗန္ဓန-ပုဒ် အတွက် သံခြေကျဉ်း ဟူသော အနက်ကိုယူ၍ အရာအားလျော်စွာ ပြန်ဆိုသည်။)

အန္တုပန္နနဗဒ္ဓ (တိ) [အန္တု+ပန္နန+ဗဒ္ဓ] နောင်ကြီး၊ သံခြေကျဉ်း တို့ဖြင့် ချုပ်နှောင်အပ်သော၊ နောင်ကြီးတည်း အပ်၊ သံခြေကျဉ်း ခတ်အပ်သော။ အနိဿရဏပညာ ပရိဘူန္တိာ ကာမန္တုပန္နနဗဒ္ဓါ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ။ ဒိ၊၁။၂၃၁။

အန္တုတမ (၃) [အန္တု+တမ။ နိဂ္ဂဟိတ်လာ။] အန္တု-တမ (၂) အနက်ကြည့်။

အန္တု (တိ) [အမ+အ။ ကစွည်း။ ၆၆၄-ကြည့်။ တနည်း အန္တု+အ။ အန္တု ဒဿန္တုပသံဟာ-ရေ၊ အ။ ဓာန်၊ဋီ၊၃၂၁။ အန္တု ဒိဋ္ဌပသံဟာ-ရေ။ အန္တေတိ၊ အန္တယတိ။ စက္ခုနိ အန္တယိံ-သု၊ အန္တော။ နိတိ၊ဓာ။၃၂၀။] မြင်ကြောင်း မျက်စိ - ဆုတ်ယုတ် - ချိုင့် - ကွယ် - ပျက် - သော၊သု။ (ဤ၌ ကောင်းသော

မျက်စိတလုံးဖြင့် မြင်နိုင်သေးသောကြောင့် တဖက်ကန်းသူကို အန္တမခေါ်ရ၊ နှစ်ဖက်ကန်းသူကိုသာ အန္တခေါ်ရကြောင်း ဝါစပ္ပတိ-၌ ဖွင့်သည်။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၂- လာ မဟာပဇ္ဇရိ အဋ္ဌကထာနှင့် ဓာန်။ ၃၂၁-တို့၌လည်း တဖက်ကန်းသူကို ကာဏ၊ နှစ်ဖက်ကန်းသူကို အန္တခေါ်ကြောင်း မိန့်ကြသည်။ နိတိ၊ဓာ။၃၀၂၊ ၃၂၀-တို့၌ကား တဖက်ကန်း၊ နှစ်ဖက်ကန်း နှစ်ဦးလုံးကိုပင် အန္တခေါ်ကြောင်း မိန့်သည်။ ကာဏ-လည်း ကြည့်။) (က) မမြင်သော - ကန်းသော - သု၊ မျက်မမြင်၊သူကန်း။ အန္တဿ ပဗ္ဗတာရာဟနံ ဝိယ နိစ္စံ န ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၄၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၈။ ဥဒါန၊ ၄။၁၁၂။ အန္တေ ဝိဇ္ဇေ မာတာပိတရာ ပေါသေမိ။ မ၊ ၂။၂၃၉။ အန္တောဝ ဝိသမံ မဂ္ဂံ န ဇာနာတိ သမာသမံ။ ဇာ၊၁။၂၇၃။ ကုက္ကုဋေ သစက္ခု-ကောပိ ရတ္တိံ အန္တော ဟောတိ။ မိလိန္ဒ။ ၃၄၉။ (ခ) အမိဝမ်းတွင်း - ပဋိသန္ဓေ - ကစွဲ ကန်းသော၊သု၊ ဝမ်းတွင်းကန်း။ အန္တု ပဗ္ဗာဇေန္တိ။ ဝိ၊၃။၁၂၆။ န ဘိက္ခဝေ အန္တော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ဝိ၊၃။၁၂၇။ အန္တောတိ ဇစ္စန္တော ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၃။ (ဂ) ပညာ မျက်စိ - ကန်းသော - မရှိသော၊သု။ ဇေတ ပေါဋ္ဌပါဒ ပရိဗ္ဗာဇကာ အန္တာ အစက္ခုကာ။ ဒိ၊၁။၁၇၆။ မ၊၂။၁၇၇။ ဥဒါန၊ ၁၅၉။ အန္တာတိ ပညာစက္ခုနော နတ္ထိတာယ အန္တာ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၂။ အန္တာတိ ပညာစက္ခုဝိရဟေန အန္တာ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၃၁၀။ (ဃ) မျက်မှောက် အကျိုး၊ တမလွန်အကျိုး နှစ်ပါးလုံးကို မမြင်သော။ (င) မျက်မှောက် ဥစ္စာစည်းစိမ် စုဆောင်းမှု ပညာမျက်စိ၊ တမလွန်ကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော ကုသိုလ်စုဆောင်းမှု ပညာ မျက်စိ မရှိသော၊ ပညာမျက်စိ နှစ်ဖက်ကန်းသော၊သု။ “....ကတမေ တယော၊ အန္တော ကေစက္ခု ခွံစက္ခု။....”။ အံ၊၁။၁၂၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၆။ ပညာစက္ခုနာ ခိဋ္ဌဓမ္မိကဿ သမ္ပရာယိ-

ကသ ဝ အတ္တသ အဒဿနတော အနွှာ။
မာရ်၊ ၁။ ၆၆။ အိဋ္ဌဓမ္မိကတောကသံဟရကပညာ-
စက္ခုနော ဝ သမ္ပရာယိကတ္တသာနေပညာ-
စက္ခုနော ဝ အဘာဝါ “အနွှာ” တိ ဝုစ္စတိ။
အံ၊ ၁။ ၂။ ၉၅။ (စ) လောကီ၊ လောကုတ္တရာ
အကျိုး ၂-ပါးကို မသိသော၊ မိမိအကျိုး၊
သူတပါးအကျိုး ၂-ပါးကို မသိသော၊
အမြင်နှစ်ဖက်လုံး ချို့ငဲ့သော၊ နှစ်ဖက်
ကန်းသော၊ သူ။ တမဟံ ဘိက္ခဝေ ဗာလံ
ပုထုဇ္ဇနံ အနွှာ အစက္ခုကံ။ သံ၊ ၂။ ၁၁၄။ လော-
ကုတ္တရံ လောကီယဉ္စ အတ္တံ အဇာနန္တော
အနွှာ၊ ပရဟိတံ အတ္တဟိတဉ္စ အဇာနန္တော
အနွှာ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၁၂၃။ (ဆ) မပြင်မသိ
သော၊ မိုက်သော၊ သူ။ ဥပဂစ္ဆသိ အနွှာ ခိတ္တ-
က (ထေရ်၊ ၄၂၄) နှိ အနွှာဗာလ ခိတ္တကံ တုစ္ဆ-
ကံ အနွှာသာရရဟိတံ ဣမံ အတ္တဘာဝံ ...
ဥပဂစ္ဆသိ အဘိနိဝိသသိ။ ထေရ်၊ ၄။ ၂၆၅။
(ဇ) မပြင်သော၊ မျက်စိလယ် လမ်းမှား
သော။ အရညေ ဣရိဏေ ဝနေ၊ အနွှာ-
ဟိဏ္ဍာမဟံ တဒါ။ အပါ၊ ၁။ ၂၉၀။ အနွှာ-
ဟိဏ္ဍာမဟံ တဒါတိ တသ္မိံ ကာလေ ဝနေ
မဂ္ဂမုဋ္ဌဘာဝေန အနွှာ န စက္ခုနာ အနွှာ။
အပါ၊ ၁။ ၂။ ၁၉၇။ (၂) အမိုက်မှောင်။ အနွှာ
တိမိသမာယန္တိ။ သုတ္တန်၊ ၃၇၃။ အနွှာ တိမိ-
သမာယန္တိတိ အနွှာကရဏေန အနွှာမေဝ
ဗဟလန္တကာရတ္တာ “တိမိသ” နှိ သညိတံ။
သုတ္တန်၊ ၄။ ၂။ ၂၀၀။ အနွှာတမလည်း ကြည့်။

အနွှာ (တိ) [အမ + အ၊ အမ ရောဂေ၊ အမတိ၊
အမယတိ။ အနွှာ။ နိတိ၊ ၁။ ၃၃၃။] နာ-
သော၊ ပုပ်သော၊ အရာ။ အနွှာနာ-ကြည့်။

အနွှာ (တိ) [အနွှာ + အ] (၁) အနွှာတိုင်း၊ (၂)
အနွှာလူမျိုး၊ (၃) အနွှာဘာသာစကား။ အနွှာ-
ဒမိဋ္ဌ-ကြည့်။

အနွှာက (ပု) [အနွှာ + က] (၁) ကန်းသော၊
ပညာမျက်စိမရှိသော၊ သူ။ စက္ခုမာ အနွှာက

ဟောန္တိ၊ မာတုဂါမဝသံ ဂတာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။
၂၉၅။ (၂) မှက်။ (၃) ယင်မမဲရိုင်း။ အနွှာက-
မကသ-ကြည့်။

အနွှာက (ပု) [အနွှာ + က၊ အနွှာ + ကျ] (၁) အနွှာ-
ကတိုင်း။ (ဤအနွှာကတိုင်းကား မဇ္ဈိမဒေ-
သ၏ တောင်ဖက်၊ ဂေါဒါဝရီမြစ်၊ ကဏှာ
မြစ်တို့ပါဝင်သော ယခု အခါ အန္ဒြပြဒေစ
(Andhra Pradesh) ဟု ခေါ်သော နယ်
ပင် မြစ်ပေမည်။ သုတ္တန်၊ ၄။ ၂။ ၂၉၆။ အံ၊ ၄။
၁။ ၂၇၇-တို့ကြည့်။) အနွှာကရဋ္ဌ-ကြည့်။ (၂)
အနွှာက - တိုင်းသား - လူမျိုး။ အနွှာက
မုဏ္ဍကသ ခဗ္ဗေ၊ ကောဋ္ဌလာ ဟနဝိဋ္ဌကာ-
အပါ၊ ၁။ ၄၂၁။ မာတာ ဒမိဋ္ဌိ၊ ပိတာ အနွှာ-
ကော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၁။ ပဋိသံ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၅။
အံ၊ ၁။ ၂။ ၃၄၉။ (၃) အနွှာကဘာသာစကား။
(အနွှာကဘာသာကို တေလဂူဘာသာဟု ဆို
ကြသည်။ C.P.D, ဝီလျံနှင့် မောဂ်၊ သျှ၊
နိဒါန်း က-ကြည့်။) အနွှာကဋ္ဌကထာ၊ အနွှာက-
ပေါတ္တက၊ အနွှာကဘာသာ-တို့ကြည့်။ (ပု၊ ဗ)
(၄) အနွှာကမည်သော - အာစရိယဝါဒ -
ဂိုဏ်း။ နောက်ပေါ် ဗုဒ္ဓဘာသာဂိုဏ်း ၄-
ဂိုဏ်းတို့၏ အမည်၊ ယင်းဂိုဏ်းဝင် ပုဂ္ဂိုလ်
များ။ အနွှာက နာမ ပုဗ္ဗသေလိယာ အပရ-
သေလိယာ ရာဇဂိရိယာ သိဒ္ဓတ္ထိကာတိ ဣမေ
ပစ္စာ ဥပ္ပန္နိကာယာ။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၈။
(ဒီပဝံ၊ မဟာဝံတို့၌ အနွှာကဂိုဏ်းဟု သီးခြား
မပြသော်လည်း ပုဗ္ဗသေလိယ၊ အပရသေလိ-
ယ၊ ရာဇဂိရိယ၊ သိဒ္ဓတ္ထိက-တို့ကိုကား ပြဆို-
ထားသည်။ ဒီပဝံ၊ ၃။ ၂။ မဟာဝံ၊ ၅။ ၁၂-တို့
ကြည့်။ ဤအနွှာကဂိုဏ်းဝင်တို့၏ အယူများကို
ကထာဝတ္ထု၌ စိစစ်နှိမ်နင်းထားသည်။ ကထာ-
ဝတ္ထုပါဠိတော် ကထာအမှတ် ၈၊ ၉၊ ၁၆၊ ၁၈၊
၁၉၊ ၂၀၊ ၂၁၊ ၂၂၊ ၂၃၊ ၂၄၊ ၂၅၊ ၂၆၊ ၂၇၊ ၂၈၊ ၃၁၊
၃၂၊ ၃၃၊ ၃၄၊ ၃၅၊ ၃၆၊ ၃၇၊ ၃၈၊ ၃၉၊ ၄၀၊ ၄၁၊ ၄၂၊
၄၃၊ ၄၄၊ ၄၅၊ ၄၆၊ ၄၇၊ ၄၈၊ ၄၉၊ ၅၀၊ ၅၁၊ ၅၂၊ ၅၃၊
၅၄၊ ၅၅၊ ၅၆၊ ၅၇၊ ၅၈၊ ၅၉၊ ၆၀၊ ၆၁၊ ၆၂၊ ၆၃၊ ၆၄၊
၆၅၊ ၆၆၊ ၆၇၊ ၆၈၊ ၆၉၊ ၇၀၊ ၇၁၊ ၇၂၊ ၇၃၊ ၇၄၊ ၇၅၊
၇၆၊ ၇၇၊ ၇၈၊ ၇၉၊ ၈၀၊ ၈၁၊ ၈၂၊ ၈၃၊ ၈၄၊ ၈၅၊ ၈၆၊
၈၇၊ ၈၈၊ ၈၉၊ ၉၀၊ ၉၁၊ ၉၂၊ ၉၃၊ ၉၄၊ ၉၅၊ ၉၆၊ ၉၇၊
၉၈၊ ၉၉၊ ၁၀၀။

၁၈၁-၃၊ ၁၈၇၊ ၁၉၁၊ ၁၉၆၊ ၁၉၇၊ ၂၀၃၊ ၂၀၄၊
၂၀၆-၉၊ ၂၁၈၊ ၂၂၀၊ ၂၂၁-၅-တို့နှင့် ဆိုင်ရာဋ္ဌ၊
အနုဋ္ဌိ-တို့ကြည့်။)

အနွကဋကထာ (ထိ) [အနွက+အဋကထာ]
ဝိနည်းပါဠိတော်ကို အကျယ်ဖွင့်ပြသော-
အနွကတိုင်း၌ - အနွကဘာသာဖြင့် - ရေး
သားစီရင်အပ်သော အဋကထာကျမ်း။ အနွ-
ကအဋကထာကျမ်း။ အနွကဋကထာယံ ပန
တိစိဝရေ မဟာသုမတ္တေရဝါဒံ ပမာဏံ
ကတွာ။ ဝါ၊ ၄၊ ၂။ ၂၂၈။ (ဝါ၊ ၄၊ ၂။ ၂၂၉၊ ၂၇၆၊
၂၇၇၊ ၂၉၀။ ဝါ၊ ၄၊ ၂။ ၁၃၊ ၃၇၉၊ ၃၈၀။ ဝဇိရ။
၂၉၄။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၉။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၇-တို့လည်း
ကြည့်။) အာဒိသဒ္ဓေန စူဠပစ္စရိအနွကအရ်-
ယဋကထာပန္နဝါရာဒယောပိ သင်္ဂဟိတာ။
ဝဇိရ။ ၁၈။ အာဒိသဒ္ဓေန အနွကဋကထံ
သဓိပဋ္ဌကထဉ္စ သင်္ဂဟာတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၀။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၆။

အနွကပေါတ္တက (ပု၊ ၃) [အနွက+ပေါတ္တက]
အနွကတိုင်း၌-အနွကဘာသာဖြင့်-ရေးသား
အပ်သော-ပေ-စာအုပ်။ အနွကပေါတ္တကေ
သီဟဋ္ဌပေါတ္တကေသု စ ကေသုစိ ပါဠော
အတ္ထိ။ ဝဇိရ။ ၄၅၇။

အနွကဘာသာ (ထိ) [အနွက+ဘာသာ] အနွ-
ကတိုင်းသို့ပြည်သားတို့ ပြောဆိုသောစကား၊
အနွကဘာသာစကား။ ယေ အနွကဘာသာ-
ဒီသု အညတရာယ၊ တေသံ တာယ တာယ
ဘာသာယ။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၄၂။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၈၉။
(အံ၊ ၄၊ ၁။ ၇၃-၌အနွကဘာသာဒီသုဟုရှိသည်။)
သဓေပိတု ကထံ ပဌမံ သုကာတိ၊ အနွက-
ဘာသံ ဘာသိဿတိ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၃၇၁။
ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁။ ၅။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၃၄၉။

အနွကမကသ (ပု) [အနွက+မကသ] (၁) ယင်မ
မဲရိုင်းနှင့် ခြင်။ (၂) မှက်နှင့်ခြင်။ အနွက-
မကသာ န ဝိဇ္ဇရေ။ သုတ္တနိ။ ၂၇၂။ အနွကတိ
ကာဋ္ဌမက္ခိကာနံ အဓိဝစနံ၊ ပိင်္ဂလမက္ခိကာ-

နန္တိပိ ဧကေ။ မကသာတိ မကသာယေဝ။
သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၃၀။

အနွကရဋ္ဌ (န) [အနွက+ရဋ္ဌ] အနွကတိုင်း။
တံ အနွကရဋ္ဌေပါဠေက္ကသန္တိဝေသာ ဧကစ္စ-
ဒနာ ဂဗ္ဘပါဠိယော သန္တာယ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။
၁၃။ မဟိ သကမဏ္ဍလန္တိ အနွကရဋ္ဌံ (အနွရ-
ဋ္ဌံ) ဝဒန္တိ။ ဝဇိရ။ ၂၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၅၀။
(မဟိ သကမဏ္ဍလ-အကြောင်းကို ဗုဒ္ဓသာ-
သနိက ပဌဝိဝင် ၂၁၁-၃-တွင်ကြည့်။)

အနွကရဏ (တိ) [အနွ+ကရဏ] ကန်းသည်
ကို - ကန်းခြင်းကို - ကန်းအောင် - ပြုတတ်
သော။ ပဉ္စမေ ဘိက္ခဝေ နိဝရဏာ အနွ-
ကရဏာ အစက္ခုကရဏာ။... ကာမစ္ဆန္တနိ-
ဝရဏံ ဘိက္ခဝေ အနွကရဏံ အစက္ခုကရဏံ။
သံ၊ ၃။ ၈၆။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၃၂၃ (ကိုး)။ အနွကရ-
ဏာတိ အနွဘာဝကရဏာ။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၁၈၉။
အနွဘာဝကရဏာ ပညာစက္ခုဿ ဝိဗန္ဓန-
တော။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၄၂၈။ ရာဂေါ ခေါအာဝုသော
အနွကရဏော အစက္ခုကရဏော။ အံ၊ ၁။
၂၁၇။ အနွကရဏောတိအာဒိသု ယဿ ရာဂေါ
ဥပ္ပုဋ္ဌတိ၊ တံ ယထာဘူတဒဿနနိဝါရဏေန
အန္တံ ကရေတိတိ အနွကရဏော။ အံ၊ ၄၊ ၂။
၂၀၁။ ပညာစက္ခုဿ ဝိဗန္ဓနတော အန္တံ
ကရေတိတိ အနွကရဏောတိ အာဟ။ အံ၊ ၄၊
၂။ ၁၈၀။ အကုသလဝိတက္ကာ အနွကရဏာ အ-
စက္ခုကရဏာ။ ဣတိဝုတ်။ ၂၅၁။ ယထာဘူတ-
ဒဿနနိဝါရဏေန အန္တံ ကရေတိတိ အနွ-
ကရဏာ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၅၈။ ဒုစူရိတတမံ
အနွကရဏံ အစက္ခုကရဏံ။ မဟာနိ၊ ၃၆၁။
စူဠနိ၊ ၂၀၆။ အနွကရဏန္တိ ပညာလောက-
နိဝါရဏကရဏံ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၈၉။

အနွကရဏသုတ္တ (န) [အနွကရဏ+သုတ္တ] မသိ
မမြင်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော တရား
များကို ဟောသောသုတ်၊ အနွကရဏသုတ်

ဣတိဝုတ္တကပါဠိ၊ ၃-နိပါတ်၊ ၄-ဝဂ်၊ ၈-သုတ်။
ဣတိဝုတ်။ ၂၅၁။

အန္တကရာဇာ (ပ) [အန္တက+ရာဇာ] အန္တက
မင်း၊ အန္တကဘုရင်။ အာဏာဿ စ အာဏ
ကဿ စာတိ ခြိန္တံ အန္တကရာဇေန သမာသန္ဓေ
ဝိသယေ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၉၆ (သိ-မူကွဲ)။

အန္တကဝိနည်း (ပု၊န) [အန္တက+ဝိနည်း] (၁) အန္တက-
ဝိနည်းသည်သော-မြို့-ရွာ။ ဤ အန္တကဝိနည်းမြို့
(ရွာ) သည်ရာဇဂြိုဟ်နှင့် ၃-ဂါဝုတ်ဝေးသည်။
ဝိ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၃၁။ ယင်းနှင့် ရာဇဂြိုဟ် အကြား၌
ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှ စီးဆင်းလာသော သိပ္ပနိမြစ်
ခြားလျက်ရှိသည်။ ဝိ၊ ၂၊ ၁၄၇။ ဝိ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၃၁။
တခါက ဘုရားရှင်သည် ဗာရာဏသီမှ ယင်းသို့
ရဟန်းများစွာ ခြံရံလျက် ကြွတော်မူရာ ယင်း
၌ ပုဏ္ဏားတဦး၏ ယာဂနှင့် မုံ့ချိုအလှူ
ကို ရဟန်းတို့အား လက်ခံစေသည်။ ဝိ၊ ၂။
၃၁၄-၅။ ထို့နောက် ယင်း၌ပင် တရုဏပသန္တ
(သဒ္ဓါတရားနသော) အမတ်ကြီး၏ အသား
ဟင်းအလှူဝယ် ရဟန်းတို့ များများ အလှူ
မခံသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ‘ပင်ဖိတ်ပြီးရှိ
လျှင် ထိုအိမ်မှ တပါးသော ဗါယကာအိမ်၌
ထမင်းအလားရှိသော ယာဂကို မသုံးဆောင်
ရ’ဟု တားမြစ်ချက် ပညတ်တော်မူသည်။ ဝိ၊
၃။ ၃၁၇-၈။ ယင်းမှ ရာဇဂြိုဟ်သို့ အပြန်တွင်
လမ်းခရီးအကြား၌ ဗေလဋ္ဌကစွာနနှင့် တွေ့၍
ယင်း၏ တောင်းပန်ချက်အရ ရဟန်းတို့အား
တင်လဲအလှူကို ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ ဝိ၊ ၃။
၃၁၈-၉။ အခါတပါးဝယ် ဤ အန္တကဝိနည်း၌
သီတင်းသုံး နေစဉ်မှာပင် ဘုရားရှင်ထံသို့
သဟမ္ပတိဗြဟ္မာကြီး လာ၍ ရဟန်းတို့လိုက်
နာဖွယ် စသည်တို့ကို ဂါထာတို့ဖြင့် လျှောက်
ထားသည်။ သံ၊ ၁။ ၁၅၆။ ယင်းမှာပင် တခါက
ဘုရားရှင်သည် အရှင် အာနန္ဒာအား ရဟန်း
ဖြစ်စ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သီလစသော တရား
၅-ပါးတို့၌ တည်စေသင့်ကြောင်း ဟော

တော်မူသည်။ အံ၊ ၂။ ၁၂၁-၂။ အခါတပါး၌
လည်း ယင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်မှာပင်
ဘုရားရှင်အား လေနာရောဂါ ဖြစ်ပေါ် လာ၍
အရှင်အာနန္ဒာ ယူဆောင်လာသော ဆေး
ဆရာကတော်တဦး လှူဒါန်းလိုက်သည့် ပအုံး
ရည်ဆေးကို ဘုရားပေးရသဖြင့် လေနာ
ပျောက်ကင်းဘူးသည်။ ဝိ၊ ၆၊ ၄၊ ၁၆၉။ အခါ
တပါး၌လည်း ယင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်
ယင်း၏အနီး မုဏ္ဍကတောင်၌ ဥပါသကတဦး
က ဘုရားရှင်အား ဂန္ဓကုဋ်ဆောက်လုပ် လှူ
ဒါန်း၍ လုပ်ကျွေးပြုစုဘူးသည် ဝိ၊ ၆၊ ၄။
၂၇၃။ ဗာရာဏသီပြည် စုဠသေဋ္ဌိ သူဌေး၏
သမီးသည် ဤ မြို့သားတဦးနှင့် အိမ်ထောင်
ကျပြီးနောက် သွားလေသူ ငြိတ္တာဖြစ်သွား
သည့် ဖခင်ကို ရည်မှန်း၍ ပုဏ္ဏားတို့အား
အလှူပေးဘူးသည်။ ပေတ၊ ၄။ ၉၉။ အန္တ-
ကဇေဏ္ဍ၊ အန္တကဇေဏ္ဍ-တို့လည်းကြည့်။ (၂)
အန္တကဝိနည်းသုတ်။ အန္တကဝိနည်းမဟာရာဟုလော-
ဝါဒအဗ္ဗဋ္ဌသဒ္ဓိသော ဧကော ကထာမဂ္ဂေါ။ ဝိ၊
၄၊ ၂၊ ၅၄။ အန္တကဝိနည်းသုတ္တ-လည်း ကြည့်။

အန္တကဝိနည်းဗြဟ္မာဏ (ပ) [အန္တကဝိနည်း+ဗြဟ္မာဏ]
အန္တကဝိနည်းပုဏ္ဏား။ အန္တကဝိနည်းမြို့၌ နေသော
ပုဏ္ဏား။ သကဋ္ဌဓရေန သကဋ္ဌဓရမာဟစ္စ
တိဋ္ဌန္တိ စေဝ အနုဗန္ဓန္တိ စ အန္တကဝိနည်းဗြဟ္မာ-
ဏာဒယော ဝိယ။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၉၁။ ဥဒါန၊ ၄။ ၉၉။
(ဝိ၊ ၃။ ၃၁၄-ကို ရည်သည်။)

အန္တကဝိနည်းဝဂ္ဂ (ပ) [အန္တကဝိနည်း+ဝဂ္ဂ] အန္တက
ဝိနည်းဝဂ်။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယပါဠိ၊ ၅-နိပါတ်၊
၃-ပဏ္ဏာသက၊ ၂-ဝဂ်။ အံ၊ ၂။ ၁၂၀-၂။

အန္တကဝိနည်းသုတ္တ (န) [အန္တကဝိနည်း+သုတ္တ]
အန္တကဝိနည်းသုတ်။ သံယုတ္တနိကာယ်၊ သဂါတာ-
ဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ၆-သံယုတ် ၂-ဝဂ်၊ ၃-သုတ်။
သံ၊ ၁။ ၁၅၆။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယပါဠိ၊ ၅-နိပါတ်၊
၃-ပဏ္ဏာသက၊ ၂-ဝဂ်၊ ၄-သုတ်။ အံ၊ ၂။ ၁၂၁-
၂။ အန္တကဝိနည်း(၂) အနက်လည်းကြည့်။

အန္တကဝေဏှ (ပ) [အန္တက+ဝေဏှ။ (အန္တက-
ဝေဏှ-သံ)ဤပုဒ်ကား သက္ကတ၌ ဗဟုဝစနန္တ-
ပုဒ်တည်း။ အန္တကနှင့် ဝေဏှတို့၏ အန္တယဝင်
များဟု ကောတ္ထုသ-၌ အနက်ပေးသည်။
ပါဠိကျမ်းစာတို့၌ အန္တကဝေဏှ-ဝေဏှ
(သျှာ)၊ -ဝေဏှ (သိ၊ဣ) ဟု ပါဠိ
အမျိုးမျိုး တွေ့ရသည်။ မောက်သျှ။ နာ-
၂၈၆-၌ အန္တကဝိက္ခ၊ အန္တကဝေဏှိ (အန္တက
ဝိက္ခ၏ သား) တို့သာ အမှန်ဟု ဆုံးဖြတ်
သည်။] အန္တကဝေဏှမည်သောသူ။ ဤသူ
ကား မဟာကံသ မင်းကြီး၏ သမီးတော်
ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီး၏ အလုပ် အကျွေးဖြစ်
သည့် နန္ဒီဂေါပါ၏ ခင်ပွန်းတည်း။ ၎င်းတို့
၂-ဦးကပင် ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးနှင့် ဥပသာ-
ဂရမင်းသားတို့၏ သားတော် ၁၀-ယောက်တို့
ကို မွေးမြူစောင့်ရှောက်ခဲ့ရသည်။ နန္ဒီဂေါပါ
နာမ တဿာ (ဒေဝဂဗ္ဘာယ) ပရိစာရိကာ
အဟောသိ။ အန္တကဝေဏှော နာမ ဒါသော
တဿာ သာမိကော အာရက္ခမကာသိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၀။ (အကျယ်ကို ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၀-
၉၀။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၈၇-၉၄၊၁၀၄-၅-တို့တွင်
ကြည့်။) အောက်ပုဒ်တို့လည်း ကြည့်။

အန္တကဝေဏှဒါသပုတ္တ (ပ) [အန္တကဝေဏှ+
ဒါသ+ပုတ္တ] အန္တကဝေဏှ အမည်ရှိသော
ကွန်၏သား။ ဝါသုဒေဝ စသော ညီနောင်
တကျိပ်။ တေ အန္တကဝေဏှဒါသပုတ္တာ ဒသ
ဘာတိကာ စေဋကတိ ပါကဋ္ဌာ အဟောသံ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၁-၂။ (၎င်းတို့ကား ဒေဝဂဗ္ဘာ-
မင်းသမီးနှင့် ဥပသာဂရမင်းသားတို့၏ သား
တော်၎င်းတို့တည်း။ အကျယ်ကို ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။
၈၀-၉၀။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၈၇-၉၄၊၁၀၄-၅-တို့တွင်
ကြည့်။)

အန္တကဝေဏှပုတ္တ (ပ) [အန္တကဝေဏှ+ပုတ္တ။
မောက်သျှ။ နာ-၂၈၆- ကြည့်။] အန္တက-
ဝေဏှအမည်ရှိသော သူ၏ သား။ ဝါသုဒေဝ

စသော ညီနောင် တကျိပ်။ ယံ ဝေ ပိတွာ
အန္တကဝေဏှပုတ္တာ (အန္တကဝေဏှပုတ္တာ၊
သိ၊ဣ)။ ဇာ၊၁။၃၆၄။ အန္တကဝေဏှပုတ္တာတိ
ဒသ ဘာတိကာရာဇာနော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅ ၂၀။ ယဒိ
တေ သုတာ အန္တကဝေဏှပုတ္တာ။ ဝိမာန။
၈၈။ အန္တကဝေဏှပုတ္တာတိ အန္တကဝေဏှဿ
ပုတ္တာတိပညာတာ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၂၄၆။

အန္တကဝေဏှိ (ပ) [အန္တကဝေဏှ+ဏိ(တဒ္ဒိတ်)။
မောက်သျှ။ နာ-၂၈၆-ကြည့်။] အန္တက-
ဝေဏှအမည်ရှိသော သူ၏ သား။ ဝါသုဒေဝ-
စသော ညီနောင်တကျိပ်။ ကဏှာဒီပါယနာ-
သဇ၊ ဣသံ အန္တကဝေဏှယော။ အညော-
ညံ မုသလာ ဟန္တာ၊ သမ္ပတ္တာ ယမသာဓနံ။
ဇာ၊၂။၆၁။ (အန္တကဝိန္နယော- အန္တကဝိန္န-
တိုင်း၌ နေသော သူတို့သည်။ ဇာတ်ဝတ္ထု။
အန္တကဝေဏှယော - အန္တကဝေဏှ တိုင်း၌
နေသောသူတို့သည်။ မိုးထိန်သျှ။)

အန္တကဝေဏှ (ပ) [အန္တက+ဝေဏှ] အန္တက-
ဝေဏှ မည်သောသူ။ အန္တကဝေဏှ၊ အန္တက-
ဝေဏှပုတ္တ-တို့ကြည့်။

အန္တကဝေဏှပုတ္တ (ပ) [အန္တကဝေဏှ+ပုတ္တ]
အန္တကဝေဏှ အမည်ရှိသောသူ၏ သား။
အန္တကဝေဏှပုတ္တ-ကြည့်။

အန္တကဝေဏှ (ပ) [အန္တက+ဝေဏှ] အန္တက-
ဝေဏှ မည်သောသူ။ အန္တကဝေဏှ၊ အန္တက-
ဝေဏှပုတ္တ-တို့ကြည့်။

အန္တကဝေဏှပုတ္တ (ပ) [အန္တကဝေဏှ+ပုတ္တ]
အန္တကဝေဏှအမည်ရှိသောသူ၏သား။ အန္တ-
ကဝေဏှပုတ္တ-ကြည့်။

အန္တကာရိ (ပ၊ န) [အန္တ+ကရ+ဏ။ ဓာနံ၊ဋီ။
၇၀-ကြည့်။] (၁) အမိုက်မှောင်၊ အမိုက်
တိုက်၊ အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော အ
မှောင်ထု။ (အင်္ဂါလေးပါးကား—(၁) လ

ကွယ်ည၊ (၂) သန်ကောင်အချိန်၊ (၃) တခဲ
 နက်သော တောအုပ်၊ (၄) မိုးမှောင်ကျ
 ခြင်းတို့တည်း။ ဆိုလတ္တံ့ ဝိသုဒ္ဓါ- စသည်။
 တနည်း—(၁) နေဝင်ပြီးချိန်၊ (၂) လကွယ်
 ဥပုသ်ည၊ (၃) တခဲနက်သော တောအုပ်၊
 (၄) မနက်သော မိုးတိမ်အုပ်ခြင်း (မိုးမှောင်
 ကျခြင်း)။ မဟာနိ။၂၇၆။) အန္တကာရေ ဝါ
 တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ။ ဝိ။၁။၇။ ဝိ။၂။
 ၃၀။ ဝိ။၃။၂၃။ ဒီ။၁။၈၀။ ဒီ။၂။၃၅။ မ။၁။
 ၂၈။ အံ။၁။၅၇။ အံ။၂။၂၀၈။ ဥဒါန။၁၃၅။
 အန္တကာရေတိ ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဓသီ အနုရတ္တ-
 ယနဝနသဏ္ဌမေလပဋ္ဌလေဟိ စတုရဂေါ တမ-
 သိ။ ဝိ။၄။၁။၁၄၀။ ဒီ။၄။၁။၂၀၄။ မ။၄။၁။
 ၁၃၄။ သာရတ္ထ။၃။၁၉၆။ အန္တကာရေတိ
 စတုရဂံသမနာဂတေ။ ဥဒါန။၄။၂၆၀။ အာ-
 ဟန္တရိကာ.... ဒိသာ အန္တကာရာ။ ဝိ။၂။၃၉၁။
 ဝိ။၃။၁၁၀။ အန္တကာရေ ပါတုရဟောသိ။
 ဝိ။၄။၃၀၃။ သံ။၁။ ၁၃။အန္တကာရေ ဂဟာ-
 ယံ အန္တရဓာသိ။ ဒီ။၂။၂၁၅။ ဒီ။၄။၂။၂၉၇။
 အန္တကာရေ အန္တကာရတိမိသာ။ ဒီ။၃။၇၀။
 အန္တကာရေတိ တမော။ ဒီ။၄။၃။၄၉။ သန္တိ
 ဘိက္ခဝေ တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ အန္တကာရေ
 ဇာယန္တိ၊ အန္တကာရေ ဇီယန္တိ၊ အန္တကာရေ
 မီယန္တိ။ မ။၃။၂၀၆။ နိဝုတာနံ တမော
 ဟောတိ၊ အန္တကာရေ အပဿတံ။ သံ။၂။
 ၃၄၂။ သုတ္တနိ။၃၉၇။ အပဿန္တာနံ ဟိ
 ဗာလာနံ နိဗ္ဗာနမ္ပိ နိဗ္ဗာနသနမ္ပိ.... နိစ္စ-
 ကာလံ တမော စေဝ အန္တကာရေ စ
 သမ္ပဇ္ဇတိ။ သံ။၄။၃။၄၅။ (ဒဏ္ဍော) အန္တ-
 ကာရေ ပုရေ ဟောတိ။ သံ။၁။၁၇၈။
 ဓမ္မေ။၂။၃၁၂။ သေယျထာပိ ဗြာဟ္မဏ
 ဥပပတ္တော.... အန္တကာရေ နိက္ခိတ္တော။ သံ။
 ၃။၁၀၈။ အံ။၂။၂၀၄။=အနာလောကဋ္ဌာနေ
 ဌပိတော။ သံ။၄။၃။၂၁၀။အံ။၄။၃။၆၈။ အတ္ထိ
 န ခေါ ဘန္တေ တေမှာ အန္တကာရာ အညော
 အန္တကာရေ မဟန္တတရေ စ ဘယာနကတ-

ရေ စ။ သံ။၃။၃၉၆။ ကတမံ တံ ရူပါယတ-
 နံ။...အာလောကော အန္တကာရေ။ အဘိ။ဓ။
 ၁၆၃။ တတ္ထန္တကာရမ္ပိ တိမိသိကာယံ။ ဇာ။၁။
 ၂၂၈။ ဇာ။၄။၄။၉၉။ အန္တကာရေ သတိ
 ပဒီပေါဘာသော ဝိယ။ ဝိ။၄။၁။၁၁၂။ သံ။၄။
 ၃။၂၁၀။ အဘိ။၄။၁။၂၀၈။ ပဋိသံ။၄။၁။၁၆၆။
 ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၁၃၅။ သဉ္ဇာတကာမရာဂေါ အန္တ-
 ကာရံ မာပေတွာ။ ပေတ။၄။၅။ တတြာယံ
 ဣဒ္ဓိမာ အာဝိဘာဝံ ကာတုကာမော အန္တ-
 ကာရံ ဝါ အာလောကံ ကရေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ။၂။
 ၁၈။ ပဋိသံ။၄။၁။၃၀၉။ အန္တကာရံဝ ခါယ-
 တိ။ ထေရ။၃၄၈။=အန္တကာရေ ဝိယ ဥပ-
 ဌာတိ။ ထေရ။၄။၂။၄၂၆။ အန္တကာရံ ဝိယ
 ခါယတိ။ နိ။၄။၂။၃၁၅။ တတော “ကိမိဒံ
 အန္တကာရ”န္တိ သတ္တာနံ အာဘောဂေ
 ဥပ္ပန္နေအံ။၄။၂။၂၀၇။ အန္တကာရံ ဇာတံ။ဇာ။
 ၄။၃။၄၅၁။ ရတ္တိဘာဂေ ဒီပေ ဇလိတေ
 အန္တကာရံ နိရုဇ္ဈတိ။ မဟာနိ။၄။၁၃၄။ ဣဒံ
 အန္တကာရံ အာလောကဇာတံ ဟောတု။
 ပဋိသံ။၄။၁။၃၀၉။ (တိ) (၂)ကန်းသည်ကို-
 ကန်းအောင်-ပြုတတ်သော။ ယော အန္တ-
 ကာရေ တမသိ ပဏက်ရော။ သံ။၁။၄၉။
 အန္တကာရေတိ စက္ခုဝိညာဏုပ္ပတ္တိနိဝါရဏေန
 အန္တဘာဝကရဏေ။ သံ။၄။၁။၁၀၀။ (က)
 ပညာမျက်စိ-ကန်းသည်ကို - ကန်းအောင်
 -ပြုတတ်သော၊တရား။ အဗုက္ခမသုခါ ပန
 ဗုဒ္ဓိပနာ အန္တကာရာ အဝိဘူတာ။ ဒီ။၄။၂။
 ၃၁၅။ အန္တကာရာဘိ အန္တကာရဂတသဒိသိ၊
 ဇာနိတုကာမေစ အန္တကာရိနိ။ ဒီ။၄။၂။၂၆၁-
 ၂။ အန္တကာရ^၂ (၁) အနက်လည်း ကြည့်။
 (ခ) ပညာမျက်စိ - ကန်းသည်ကို - ကန်း
 အောင်-ပြုရာဖြစ်သော၊ ခန္ဓာကိုယ်။ အန္တ-
 ကာရေ တမော ဗျဂါ။ ထေရ။၂၅၄။
 အန္တကာရေ အန္တကရဏဋ္ဌာနေ ကာယေ...
 အဝိဇ္ဇာတမော ဝိဂတော။ ထေရ။၄။၁။၃၇၈။

အန္တကာရ (တိ) [အန္တကာရ+က] (၁) အမိုက်
 မှောင်နှင့်တူသော၊ တရား။ အန္တကာရေန
 ဩနဒ္ဒါ။ အံ၊ ၁။ ၃၆၄။ မေ၊ ၃၅။ အဋ္ဌဝတ္ထု-
 ကေန ဟိ အဝိဇ္ဇာန္တကာရေန ဩနဒ္ဒါ။ မေ၊ ၄။
 ၂။ ၆၆။ ဥပေက္ခာ ပန အန္တကာရာ အဝိဘူ-
 တာ ဒုဒ္ဓိပနာ။ မေ၊ ၄။ ၂။ ၆၆။ အန္တကာရာတိ
 အန္တကာရသဒိသာ အပ္ပကာသဘာဝတော။ မ၊
 ၄။ ၂။ ၂၈။ (က) အမိုက်တိုက်တွင်းသို့ရောက်
 သည်နှင့်တူသော။ အန္တကာရ (၂) (က)
 အနက်ကြည့်။ (၂) အမိုက်မှောင်ရှိသော၊
 အမိုက်မှောင်အတိဖြစ်သော၊ မှောင်မိုက်
 သော။ လောကန္တရိကာ အယာ အသံဝုတာ
 အန္တကာရာ အန္တကာရတိမိသာ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၀။
 မ၊ ၃။ ၁၆၁။ သံ၊ ၃။ ၃၉၆။ အံ၊ ၁။ ၄၄၆။ အန္တ-
 ကာရာတိ တမဘူတာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၆။ မေ၊ ၄။
 ၁၂၆။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၄။ အန္တကာရာ ဧတ္ထ
 အတ္တိတိ အန္တကာရာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၆။ မ၊ ၄။ ၃။
 ၃၃၆။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၁။ နမဿမာနံ သမ္ပုဒ္ဓါ
 အန္တကာရေ ပဘကံရံ။ ဝိမာန။ ၂၅။ အန္တ-
 ကာရေတိ အဝိဇ္ဇာန္တကာရေန သကလေန
 ကိလေသန္တကာရေန စ အန္တကာရေ လော-
 ကေ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၉၆။ ပုရိသော အန္တကာရေ
 ဂေဟေ ပဗီပံ ပဝေသေယျ။ မိလိန္ဒ။ ၃၈။

အန္တကာရက (တိ) [အန္တ+ကရ+က] ကန်း
 သည်-မမြင်သည်-ကို ပြုတတ်သော။ တေ
 အန္တကာရကေ ကာမေ၊ ဗဟုဒ္ဓကေ မဟာ-
 ဝိသေ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၉၂။ အန္တကာရကေတိ ပညာ-
 စက္ခုဝိနာသနတော အန္တဘာဝကရေ။ ဇာ၊ ၄။
 ၃။ ၄၇၇။

အန္တကာရဂတ (တိ) [အန္တကာရ+ဂတ] အမိုက်
 တိုက် - အမိုက်မှောင် - တွင်းသို့ ရောက်
 သော၊ သူ။ အဏ္ဏဝေ ပတိဋ္ဌံ အလသမာနာနံ
 ဝိပံ ဝိယ အန္တကာရဂတာနံ ပဇ္ဇောတော ဝိယ
 စ တံ နော ဣသေ သရဏံ ဘဝ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။
 ၁၄၄။

အန္တကာရဂတသဒိသ (တိ) [အန္တကာရဂတ+
 သဒိသ။ ထိန္တံ - သဒိသိ] အမိုက်တိုက် - အမိုက်
 မှောင် - တွင်းသို့ ရောက်သည်နှင့်တူသော။
 အန္တကာရ (၂) (က) အနက်ကြည့်။

အန္တကာရဂတ္တ (ပု) [အန္တကာရ+ဂတ္တ] မဲမှောင်
 သော တိုက်ခန်း။ စတ္တာရော ပဏ္ဍိတာ အန္တ-
 ကာရဂတ္တံ ပဝိဋ္ဌာ ဝိယ န ကိဉ္စိ ပဿိ သု။ ဇာ၊
 ၄။ ၆။ ၁၉၀။

အန္တကာရတမ (ပု၊ န) [အန္တကာရ+တမ] တခဲ
 နက်သော - အမိုက်တိုက် - အမိုက်မှောင်။
 နေဝ အန္တကာရတမံ တဒါ ဟောတိ န
 အန္တကာရတိမိသာ။ သံ၊ ၃။ ၃၈၇။

အန္တကာရတမောနဒ (တိ) [အန္တကာရ+တမ+
 နဒ] တခဲနက်သော အမိုက်မှောင်ကို ပယ်
 ဖျောက် တတ်သော၊ ကန်းအောင် - မိုက်
 အောင် - ပြုတတ်သော မောဟကို ပယ်နုတ်
 ကုန်ခန်းစေတတ်သော၊ သူ။ ဗုဒ္ဓေါ အယံ
 အနုပ္ပတ္တော၊ အန္တကာရတမောနဒေါ။ အပ၊
 ၁။ ၅၃။ အန္တကာရတမောနဒေါတိ အတိဝိယ
 အန္တကာရံ မောဟံ နုဒေါ ခေပနော အယံ
 ဗုဒ္ဓေါ အနုပ္ပတ္တောတိ အတ္တော။ အပ၊ ၄။
 ၁။ ၃၃၆။

အန္တကာရတိမိသ (ပု၊ ထိ) [အန္တကာရ+တိမိသ]
 (၁) ကန်းသည်-မမြင်သည်-ကို ပြုတတ်
 သော အမိုက်မှောင်၊ တခဲနက်သော အမိုက်
 မှောင်။ (အန္တကာရတိမိသဟူသည် -
 (၁) လက္ခယန္တေ၊ (၂) ညဉ့်အချိန်၊ (၃) မိုး
 ရွာခြင်း၊ (၄) မိုးတိမ် ဖုံးအုပ်ခြင်း၊ ဤ
 အင်္ဂါ၄-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ကြီးစွာသော
 အမိုက်တိုက် အမှောင်တည်း။ ဥဒါန၊ ၄။
 ၃၂၂။) တေန သမယေန ဟောတိ အန္တ-
 ကာရော အန္တကာရတိမိသာ။ ဒီ၊ ၃။ ၇၀။
 အန္တကာရတိမိသာတိ စက္ခုဝိညာဏုပ္ပတ္တိ-

နိဝါရဏေန အန္တဘာဝကရဏံ ဗဟလတမံ။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၉။ အန္တတမံ တဒါ ဟောတိ
 အန္တကာရတိမိသာ။ သံ၊၃။၃၇။ အန္တကာရ-
 တိမိသာယံ၊ တုဂေါ ဥပရိပဗ္ဗတေ။ ဇာ၊၁။
 ၁၇၇။ အန္တကာရတိမိသာယန္တိ အန္တဘာဝ-
 ကာရဏေ တမေ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၁၂။ သတ္တာ
 တာသံ သံဝေဂဇနန္တဿ ဘမုကလောမ-
 တော ရံသီ ဝိဿဇ္ဇေသိ၊ အန္တကာရတိမိသာ
 အဟောသိ၊ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၂။ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၂။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၂-တို့လည်း ကြည့်။) (တိ)
 (၂) ကန်းသည် - မပြင်သည် - ကို ပြု
 တတ်သော အမိုက်မှောင် ရှိသော။ လော-
 ကန္တရိကာ အသော အသံဝတာ အန္တကာရာ
 အန္တကာရတိမိသာ။ ဒီ၊၂။၁၀။ မ၊၃။၁၆၁။
 သံ၊၃။၃၉၆။ အံ၊၁။၄၄၆။ အန္တကာရတိမိ-
 သာတိ စက္ခုဝိညာဏုပ္ပတ္တိနိဝါရဏတော
 အန္တဘာဝကရဏတိမိသာယ(-သေန။ အံ၊
 ဋ္ဌ၊၂။) သမန္နာဂတာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။
 ၁၂၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၄။ အန္တကာရတိမိသာယ
 ရတ္တိယာ။ သံ၊၁။၁၅၆။

အန္တကာရတ္ထိက (တိ) [အန္တကာရ+အတ္ထိက]
 အမိုက်မှောင်ကို အလိုရှိသော၊သူ။ ယေ စ
 ပန ရတ္တိ အန္တကာရတ္ထိကာ ဟောန္တိ၊တေသံ
 အန္တကာရမေဝ ဟောတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၆။
 မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၈။

အန္တကာရပစ္စုပဋ္ဌာန (တိ) [အန္တကာရ+ပစ္စု-
 ပဋ္ဌာန] ပညာမုက်စိကန်းသည်၏ အဖြစ်ကို
 ပြသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဉာဏ်အား
 ရှေးရှု-ထင်-ထင်ခြင်းရှိ-သော။ မော-
 ဟော .အသမ္မာပဋိပတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနော၊ အန္တ-
 ကာရပစ္စုပဋ္ဌာနော ဝါ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၁။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၉၈။ ယဿ ဥပုဇ္ဇတိ၊ တဿ
 အန္တကရဏံ အန္တကာရော၊ တဿ ပစ္စုပတ္တိ-
 ဋ္ဌတိတိ အန္တကာရပစ္စုပဋ္ဌာနော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊
 ၂။၁၄၉။

အန္တကာရပရေတ (တိ) [အန္တကာရ+ပရေတ]
 အမိုက်တိုက်သည် နှိပ်စက်အပ်သော၊သူ။
 ယဿ ပန အန္တကာရပရေတော ပုရိသော
 အာလောကံ ပတ္တေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၀၄။ အန္တ-
 ကာရပရေတောတိ တေရုဂံသမန္နာဂတေန
 အန္တကာရေန ကိဉ္စိ အတ္တတ္ထံ ဝါ ပရတ္တံ ဝါ
 ကာတုံ အသက္ကုဏေယျဘာဝေန အဘိဘူ-
 တော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၄၇၂။

အန္တကာရပိဋ္ဌိတ (တိ) [အန္တကာရ+ပိဋ္ဌိတ]
 အမိုက်တိုက်သည် နှိပ်စက်အပ်သော၊သူ။
 နိက္ခမမာနော ပနေသ စတုဟိ ကာရဏေဟိ
 နိက္ခမတိ အန္တကာရပိဋ္ဌိတော ဝါ အာလော-
 ကတ္တာယ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၁။

အန္တကာရဘာဝ (ပ) [အန္တကာရ+ဘာဝ]
 အမိုက်မှောင်-ရှိသည်-၏အဖြစ်။ န ပန
 ဘဂဝတော နိသိန္နောကာသဿ အန္တကာရ-
 ဘာဝတော။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၂၂။

အန္တကာရဝိဒ္ဓံသန (တိ) [အန္တကာရ+ဝိဒ္ဓံသန]
 အမိုက်မှောင်ကို-ဖျက်ဆီး- ပယ်ဖျောက်-
 တတ်သော။

အန္တကာရဝိဒ္ဓံသနတာ (ထိ) [အန္တကာရဝိဒ္ဓံသန+
 တာ] အမိုက်မှောင်ကို - ဖျက်ဆီး - ပယ်
 ဖျောက်- တတ်သည်၏အဖြစ်။ တပတေတိ
 အန္တကာရဝိဒ္ဓံသနတာယ တပတေ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၁၇၁။

အန္တကာရဝိဓမန (န) [အန္တကာရ+ဝိဓမန]
 အမိုက်မှောင်ကို-မှတ်လွင့်- ပယ်ဖျောက်-
 ခြင်း။ ကောကာယ ဝိသာယ နဝ နဝ
 ယောဇနသတသဟဿာနိ အန္တကာရဝိဓမနမ္ပိ
 ဣမိနာဝ နယေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၆။ မ၊ဋီ၊
 ၃။၃၃၆။ အံ၊ဋီ၊၂။၃၃၂။

အန္တကာရဝိရဟိတ (တိ) [အန္တကာရ+ဝိရဟိတ]
 အမိုက်မှောင်မှ ကင်းသော။ ရတ္တိပိ ဟိ အန္တ-
 ကာရဝိရဟိတာ ဟောတိ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၂၂။

အန္တကာရဝေလာ (ထိ) [အန္တကာရ+ဝေလာ] မှောင်မှိုက်သောအချိန်။ တိဏလတာဒိဂဟ-
နုစ္ဆန္တေ စက်မေ စက်မန္တော အန္တကာရဝေ-
လာယံ ဥရဂါဒိကေ ပါဏေ အက္ကမိတွာ ဝါ
မာရေတိ။ ဇာ၊ဌ၊၁။၉။ အဘိ၊ဌ၊၁။၃၇။

အန္တကာရသဒိသ (တိ) [အန္တကာရ+သဒိသ] အမှိုက်မှောင်နှင့်တူသော။ အန္တကာရ^၁ (၁) အနက်ကြည့်။

အန္တကာရသမယ (ပု) [အန္တကာရ+သမယ] မှောင်မှိုက်သောအခါ။ အန္တကာရမှီ ရတ္တိ-
ယာတိ ရတ္တိယာ အန္တကာရသမယေ၊ ကာဠ-
ပက္ခရတ္တိယန္တိ အတ္တော။ စရိယာ၊ဌ၊၁။၄၄။

အန္တကာရသမာကုလ (တိ) [အန္တကာရ+သမာ-
ကုလ] အမှိုက်မှောင်ပြင့်-ရေပြမ်း-ပြည့်
နှက်-သော၊ အမှိုက်မှောင်သည် နှိပ်စက်
အပ်သော။ သမုဒ္ဒရသီမံ လောကံ၊ အန္တ-
ကာရသမာကုလံ။ အပါ၊၁။၉၇။

အန္တကာရာဘိနိဝေသ (တိ) [အန္တကာရ+အဘိ-
နိ+ဝိသ+က] အမှိုက်မှောင်အလို့ငှါ စိတ်
ညှတ်သောသူ။ စောရာ သတ္တာဓိဋ္ဌာနာ
အန္တကာရာဘိနိဝေသာ အဒဿနပရိယော-
သာနာ။ အံ၊၂။၃၁၉။ အန္တကာရတ္တာယ
ဧတေသံ စိတ္တံ အဘိနိဝိသတိတိ အန္တကာရာဘိ-
နိဝေသာ။ အံ၊ဌ၊၁။၁၂၀။

အန္တကာရာဘိဘဝ (ပု) [အန္တကာရ+အဘိဘဝ] အမှိုက်မှောင်၏-လွမ်းမှီး-နှိပ်စက်-ခြင်း။
ဧတေန ယထာ ပဒီပေါဘာသာဘာဝေန
ရတ္တိယံ အန္တကာရာဘိဘဝေါ။ သာရတ္ထ၊၁။
၃၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဌ၊၁။၁၆၃။

အန္တကာရာဝတ္ထရဏ (န) [အန္တကာရ+အဝတ္ထ-
ရဏ] အမှိုက်မှောင်၏ လွမ်းမှီးခြင်း။ ပုန
အန္တကာရာဝတ္ထရဏံ ဝိယ သကဒါဂါမိမဂ္ဂ-

ဝဇ္ဈာ ကိလေသာ။ အံ၊ဌ၊၂။၉၂။ အဘိ၊ဌ၊၁။
၆၂။

အန္တကာရိ (တိ) [အန္တ+ကရ+ဏိ။ ထိ၌ အန္တ-
ကာရိနိ] ကန်းသည်ကို - ကန်းအောင် - ပြု
လေ့ရှိသော။ အန္တကာရ^၂ (က) အနက်
ကြည့်။

အန္တဂဏ (ပု) [အန္တ+ဂဏ] မျက်မမြင်-သူ
ကန်း - အပေါင်း။ ကော ကိရ ဓုတ္တော
အန္တဂဏံ ဒိသ္မာ။ ဒီ၊ဌ၊၁။၃၃၃။ မ၊ဌ၊၁။
၂၉၀။

အန္တဂတ (တိ) [အန္တ+ဂတ] မမြင်ခြင်း-ဉာဏ်
မျက်စိကန်းခြင်း-သို့ရောက်သောသူ။ တမ-
သာ အတ္တနော ကာယေ အန္တဂတာ ဝိဇ္ဇ-
မာနပ္ပိ အသုဘာဒိသဘာဝံ အပဿန္တာ။
ထေရ၊ဌ၊၁။၃၇၈။

အန္တဇနပလောဘက (တိ) [အန္တ+ဇန+ပလော-
ဘက။ ထိ၌ အန္တဇနပလောဘိကာ] ပညာ
မျက်စိကန်းသော - လူမှိုက် - လူအ - ကို
ပြားယောင်း - သွေးဆောင် - တတ်သော၊
သူ။ ကိံ တေ သစ္စဗလံ အတ္တိ စောရိယာ
ဓုတ္တိယာ.... ဟိရိအတိက္ကန္တိကာယ အန္တဇန-
ပလောဘိကာယ။ မိလိန္ဒ၊၁။၂၆။

အန္တတမ (န) [အန္တ+တမ။ အန္တ၌ တံ
တမဉ္ဇာတိ အန္တတမံ။ ခေနံ ဋီ ၇။] (၁)
မျက်စိအမြင်မရှိသည်ကိုပြုတတ်သော - စက္ခု-
ဝိညာဏ်ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်တတ်သော -
အမှိုက်မှောင်၊ တခနက်သော အမှိုက်မှောင်။
ယာဝကီဝဉ္ဇ ဘိက္ခဝေ စန္ဒိမသုရိယာလောကေ
နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ..အန္တတမံ တဒါ ဟောတိ အန္တကာ-
ရတိမိသာ။ သံ၊၃။၃၈၇။ အန္တတမံ တတ္ထ န
စန္ဒသရိယာ။ အန္တတမန္တိ စက္ခုဝိညာဏဿ
ဥပ္ပတ္တိနိဝါရဏံ အန္တတမံ။ ဇာ၊ဌ၊၇။၁၄၀။
တသ္မာ တံ ဌာနံ အာဟန္တရိကံ အန္တတမမိဝ
ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၄၂။ အန္တတမမိဝတိ

အနွကရတိမိသာ ဝိယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၈။
 (၂) ပညာ မျက်စိကန်းသည်ကို ပြုတတ်သော
 မောဟ အမှိုက်မှောင်၊ မောဟတည်းဟူသော
 တခဲနက်သောအမှိုက်မှောင်။ အနွတမံ (အနွ-
 တမံ၊ မဟာနိ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။) တဒါ ဟောတိ၊ ယံ
 ကောဇော သဟတေ နရံ။ အံ၊ ၂။ ၄၇၁။
 ဣတိဝုတ်။ ၂၅၂။ မဟာနိ။ ၁၂။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၅၂။
 အနွတမန္တိ အနွဘာဝကရံ တမံ။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၇၈။
 ဣတိဝုတ်။ ၄။ ၂၆၃။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၆၀။ အနွတမန္တိ
 ဗဟလနွကာရံ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၅၈။ အနွတမန္တိ
 အနွဘာဝကရံ တမံ၊ အတိဝိယ ဝါ တမံ။
 သီ၊ ၄၊ ၁။ ၁။ ၂၂၂။

အနွတ (ထိ) [အနွ+တ] ပညာမျက်စိကန်း
 သူ-အသိအမြင် ကင်းမဲ့သူ - ဤ အပြစ်။
 အသုတဝါတိ ဇေတန အနွတ ဝုတ္တာတိ ..
 အာဟ။ မူလ၊ ၄၊ ၁။ ၁၆၂။ ... “အသုတဝါ” တိ
 ဣဝံ ပဝံ အနွတံ ဝဒတိ။ အနု၊ ၄၊ ၁။ ၁၇၆။

အနွဒမိဋ္ဌ (ပု) [အနွ+ဒမိဋ္ဌ] အနွဘာသာနှင့်
 ဒမိဋ္ဌဘာသာ အနွလူမျိုးတို့ ပြောဆိုသော
 စကားနှင့် ဒမိဋ္ဌလူမျိုးတို့ ပြောဆိုသော
 စကား။ မိလက္ခကံ နာမ ဟော ကောစိ အနု-
 ရိယကော အနွဒမိဋ္ဌာဒိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၂၀။

အနွနခ (ပု) [အနွ+နခ] နာသော - ပုပ်
 သော-ခြေသည်း လက်သည်း ရှိသော၊ သူ။
 ဗလကံပါဒေါ အနွနခေါ၊ အထော ဩဝဗ္ဗ-
 ပိဏ္ဍိကော။ ... အနွနခေါတိ ပူတိနခေါ။ ဇာ၊
 ၄၊ ၇။ ၃၂၈။

အနွန္တ (တိ) [အနွ+အနွ] မှောင်မဲ့သော၊
 မှောင်မှောင်မဲ့မဲ့ သော တေလသပိ အပရိ-
 သုဒ္ဓတ္တာ ဝဇ္ဇိယာပိ အပရိသုဒ္ဓတ္တာ အနွန္တံ ဝိယ
 စျာယတိ။ မ၊ ၃။ ၁၉၀။

အနွပဝေဏိ (ထိ) [အနွ+ပဝေဏိ] သူ ကန်း-
 အစဉ်-အတန်း။ အနွပဝေဏိ ကြည့်။

အနွပုထုဇ္ဇန (ပု) [အနွ+ပုထုဇ္ဇန] ပညာမျက်
 စိ-ကန်း-ကင်းမဲ့-သော ပုထုဇဉ်၊ အနွပုထု
 ဇဉ်။ (ခန္ဓာ၊ ဓာတ်၊ အာယတန စသည်တို့၌
 နှုတ်တက်ဆောင်ခြင်း၊ အနက်ကို မေးမြန်း
 ခြင်း၊ အနက်ဖွင့်ကို ကြားနာခြင်း၊ ဆောင်
 ခြင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်း စသည်ကို မပြုသော ပုထု
 ဇဉ်ကို အနွပုထုဇဉ်ဟု ခေါ်သည်။) ယသ
 ခန္ဓဇာတုအာယတနာဒီသု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာ-
 သဝနဇာရဏပစ္စဝေက္ခဏာနိ နတ္ထိ၊ အသံ
 အနွပုထုဇ္ဇနော။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၅၉။ ပဋိသံ၊ ၄၊
 ၁။ ၂၄၅။ အနွပုထုဇ္ဇနာ အဘိက္ခမာဒီသု...
 သမ္ပယုန္တိ။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၆၅။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၂၄။
 သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၄၉။ ယော ဟိ အနွပုထုဇ္ဇနော
 ပါပဇနသေဝိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၄၅။ “ပရမ”န္တိ
 မညမာနာ ဗာလာ အနွပုထုဇ္ဇနာ။ ဇာ၊ ၄၊
 ၁။ ၂၂။ (မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၂။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၉၀။ အံ၊ ၄၊ ၁။
 ၄၇။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၃၈၄။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁။ ၅၀။
 စူဠနိ၊ ၄။ ၇၀။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၅၃-တို့လည်း
 ကြည့်။)

အနွပုရ (န) [အနွ+ပုရ] အနွပုရမည်သောမြို့၊
 နီလဝါဟံ နာမ နဒိ ဥတ္တရိတွာ အရိဋ္ဌပုရံ
 (အနွပုရံ။ သီ၊ ၄၊ ၁။ ၂၂၀။) နာမ နဂရံ ပဝိ-
 သန္တော။ ... ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂၇။

အနွဗမိရ (တိ) [အနွ+ဗမိရ] မျက်စိလည်းကန်း၊
 နားလည်းပင်းသော၊ ဝမ်းတွင်း-ပဋိသန္ဓေ-
 က စ၍ မမြင် မကြားသော၊ သူ။ န ဘိက္ခဝေ
 အနွဗမိရော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၃။ ၁၂၇။

အနွဗာလ (ပု၊ ထိ) [အနွ+ဗာလ] ပညာ
 မျက်စိ ကန်း - ကင်းမဲ့ - သော လူမျိုး။
 အနွဗာလံ ဒိဋ္ဌိဂတိကံ အညော ပဏ္ဍိတဇာတိ-
 ကော။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၂၉၈။ အနွဗာလန္တိ ပညာ-
 စက္ခုနာ အနွ ဗာလဇနံ။ သီ၊ ၄၊ ၁။ ၂။
 ၃၆၅။ အရေ အနွဗာလ။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၄၈။
 သံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၇၇။ ကိ န ခေါ ကရေန္တိ သာ

အနန္တဗာလာ ဝိစရတိ။ ဝိမာန၊ ဌ။ ၆၀။ (ဓမ္မ၊
ဌ။ ၁။ ၃၃၆။ ဥဒါန၊ ဌ။ ၂၅၈။ ပေတ၊ ဌ။ ၄။
ထေရီ၊ ဌ။ ၂၉၃။ ဇာ၊ ဌ။ ၁။ ၂၈၀။ ဇာ၊ ဌ။ ၇။ ၈၂
တို့လည်းကြည့်။)

အနန္တဗာလပုထုဇ္ဇန (ပု) [အနန္တဗာလ+ပုထုဇ္ဇန]
ပညာမျက်စိ - ကန်းသော - မရှိသော - လူ
မိုက် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။ ဣဓ ဘိက္ခု အဘိက္ခ-
မန္တော ဝါ ပဋိက္ခမန္တော ဝါ ယထာ အနန္တ-
ဗာလပုထုဇ္ဇနာ။ ဒိ၊ ဌ။ ၁။ ၁၇၂။ (မ၊ ဌ။ ၁။
၂၆၅။ သံ၊ ဌ။ ၁။ ၂၂၄-တို့၌ အနန္တပုထုဇ္ဇနာ-ဟု
သာ ရှိသည်။)

အနန္တဘာဝ (ပု) [အနန္တ+ဘာဝ] ကန်းသည်၏
အဖြစ်၊ ပညာမျက်စိ - ချို့တဲ့ - ကင်းမဲ့ -
သည်၏ အဖြစ်။ ပညာစက္ခုဝေကလ္လတော
အနန္တဘာဝံ ဒဿေတူ...။ ဥဒါန၊ ဌ။ ၃၁၈။

အနန္တဘာဝကရ (တိ) [အနန္တဘာဝ+ကရ] (က)
မမြင်သည် - ကန်းသည် - ၏ အဖြစ်ကို ပြု
တတ်သော။ အနန္တမန္တိ အနန္တဘာဝကရံ တမံ။
အံ၊ ဌ။ ၁။ ၁၇၈။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ။ ၂၆၃။ ဒိ၊ ဌ။ ၁။
၆၀။ (ခ) ပညာမျက်စိ - ကန်း - ကင်းမဲ့ -
သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော။ အနန္တ-
ကာရကကြည့်။

အနန္တဘာဝကရဏ (တိ) [အနန္တဘာဝ+ကရဏ]
(က) မမြင်သည် - ကန်းသည် - ၏ အဖြစ်ကို
ပြုတတ်သော။ စက္ခုဝိညာဏပုတ္တိနိဝါရဏေန
အနန္တဘာဝကရဏံ ဗဟလတမံ။ ဒိ၊ ဌ။ ၁။ ၄၉။
အဘိ၊ ဌ။ ၁။ ၆၂။ (ခ) ပညာမျက်စိ - ကန်း -
ကင်းမဲ့ - သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော။
အနန္တကရဏာတိ အနန္တဘာဝကရဏာ။ သံ၊ ဌ။ ၁။
၁၈၉။ ဗာလာနံ အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတာနံ ဩတ္တ-
ဋ္ဌာနံ အနန္တဘာဝကရဏော တမော ဟောတိ။
သုတ္တနိ၊ ဌ။ ၂။ ၂၂၆။

အနန္တဘာဝကရဏတိမိသ (ပု၊ ထိ) [အနန္တဘာဝ-
ကရဏ+တိမိသ] မမြင်သည် - ကန်းသည် -

၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော တခွဲနက်သော
အမိုက်မှောင်။ အနန္တကာရတိမိသာတိ စက္ခု-
ဝိညာဏပုတ္တိနိဝါရဏတော အနန္တဘာဝကရဏ-
တိမိသေန သမန္နာဂတာ။ မ၊ ဌ။ ၄။ ၁၂၆။

အနန္တဘာဝလက္ခဏ (တိ) [အနန္တဘာဝ+လက္ခဏ]
မမြင် - မသိ - သည်၏ အဖြစ်ဟူသော မှတ်
ကြောင်း လက္ခဏာရှိသော။ မမြင် - မသိ -
ခြင်း လက္ခဏာရှိသော။ မောဟော စိတ္တဿ
အနန္တဘာဝလက္ခဏော။ အဘိ၊ ဌ။ ၁။ ၂၉၁။

အနန္တဘာသာ (ထိ) [အနန္တ+ဘာသာ] အနန္တတိုင်း
သုပြည်သားတို့ ပြောဆိုသော စကား၊ အနန္တ-
ဘာသာစကား။ အနန္တကဘာသာကြည့်။

အနန္တဘူတ (တိ) [အနန္တ+ဘူတ] (က) ကန်း
သည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အဝိဇ္ဇာနိဝုတာ
ပေါသ၊ အနန္တဘူတာ အစက္ခုကာ။ အံ၊ ဌ။
၃၈၃။ (ခ) ပညာမျက်စိ - ကန်း - မဲ့ - သဖြင့်
ကန်းသည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အနန္တဘူတော
အယံ လောကော၊ တနုကေ'တ္ထ ဝိပဿတိ။
ဓမ္မ၊ ၃၉။ သုတ္တနိ၊ ဌ။ ၁။ ၂၅၅။ အယံ လော-
ကီယမဟာဇနော ပညာစက္ခုနော အဘာ-
ဝေန အနန္တဘူတော။ ဓမ္မ၊ ဌ။ ၂။ ၁၁၄။ (ဂ)
အဝိဇ္ဇာ အမိုက်မှောင်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်
ကန်းသည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အပဿ အရိ-
ယသစ္စာနံ၊ အနန္တဘူတော ပုထုဇ္ဇနော။ ထေရ၊
၂၆၁။ အဝိဇ္ဇန္တတယ အနန္တဘူတော ပုထုနံ
ဇနနာဒိဟိ ကာရဏေဟိ ပုထုဇ္ဇနော။ ထေရ၊
ဌ။ ၁။ ၄၃၁။

အနန္တမဟလ္လက (တိ) [အနန္တ+မဟလ္လက] မျက်
စိမမြင်သောသူအို။ ဣမေသံ အနန္တမဟလ္လကာ-
နံ တေ ကမ္ပံ။ ဓမ္မ၊ ဌ။ ၂။ ၄၄။

အနန္တမဟိသ (ပု) [အနန္တ+မဟိသ] မျက်စိ
မမြင်သောကျွ၊ ကျွဲကန်း။ ဝနေ အနန္တမဟိသ

သောဝ၊ စရေယျ ဗဟုကော ဇနော။ ဇာ၊
၁။၁၆၅။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၂။ တိကလတာဒိဂဟ-
နေ ဝနေ အန္တမဟိသော ဂေါစရာဂေါစရံ
သာသကနိရာသကံဉ္စ ဌာနံ အဇာနန္တော
စရတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၇။

အန္တမူဂ (တိ) [အန္တ+မူဂ] မျက်စိလည်းမမြင်၊
စကားလည်း မပြောသော၊ ဝမ်းတွင်း - ပဋိ-
သန္ဓေ - က စ၍ မျက်စိနှင့်ဖက်ကန်း၍ နှုတ်အ-
သောသု။ န ဘိက္ခဝေ အန္တမူဂေါ ပဗ္ဗာဇေ-
တဗ္ဗော။ ဝိ၊ဉ္စ၊၁၂။ အန္တမူဂါဝယော ဥဘ-
ယဒေါသဝသေန ဝုတ္တာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၃။

အန္တမူဂဗဓိရ (တိ) [အန္တ+မူဂ+ဗဓိရ] ကန်း
လည်းကန်း၊ အလည်းအ၊ နားလည်းပင်းသု၊
အမိဝမ်းတွင်း - ပဋိသန္ဓေ - က စ၍ မျက်စိ
လည်းမမြင်၊ စကားလည်း မပြော၊ နားလည်း
မကြားသု။ “န ဘိက္ခဝေ အန္တမူဂဗဓိရော
ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ယော ပဗ္ဗာဇေယျ၊ အာပတ္တိ
ဝုက္ကဋ္ဌဿာ”တိ။ ဝိ၊ဉ္စ၊၁၂။ ယာဝ “န အန္တ-
မူဂဗဓိရော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော”တိ ဝေ ပဋိ-
က္ခိတ္တာ ပုဂ္ဂလာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၇။

အန္တရဋ္ဌ (န) [အန္တ+ရဋ္ဌ] အန္တတိုင်း၊ အန္တက-
ရဋ္ဌ-ကြည့်။

အန္တဝဏ္ဏ (တိ) [အန္တ+ဝဏ္ဏ] သူကန်း - အသွင်-
သဏ္ဌာန် - ရှိသော၊ သူ။ အန္တဝဏ္ဏောဝ ဟုတွာ-
န၊ ရာဇာနံ ဥပသကမိ။ စရိယာ။၃၉၀။

အန္တဝန (န) [အန္တ+ဝန] ခိုးသူကန်းတို့ နေထိုင်ရာ
တော၊ အန္တဝနတော။ အညတရော ဘိက္ခု
သာဝတ္ထိယာ အန္တဝနေ ဒိဝါဝိဟာရတော
နိပန္နော ဟောတိ။ ဝိ၊၁။၄၇။ (ဤတောကား
သာဝတ္ထိမြို့၏တောင်ဖက်၊ ဇေတဝန်ကျောင်း
၏ အနောက်ဖက်၌ တည်ရှိသည်။ ဆိတ်ငြိမ်မှု
လိုလားသော ရဟန်း၊ ရဟန်းမတို့အဖို့ ကမ္မ-
ဋ္ဌာန်းကျောင်းသဖွယ်ဖြစ်၍ ဘုရင်က စောင့်
ရှောက်ထားသော တောဖြစ်သည်။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၄။ ကဿပဘုရားရှင်

ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနောက် ယင်းဘုရားရှင်၏ တစ်
နက်သော ဓာတ်တော်ကို စေတီတည်ရာ၌
ရွှေ၊ငွေ စသည်တို့ကို စုဆောင်းပေးသော
ယသောရတ-မည်သော ပိဋက ၃-ပုံဆောင်
အနာဂါမ် ဥပါသကာကို ဤတော အရပ်၌
သတ်မိကြသဖြင့် (သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၄-၌ကား
ယသောရတ-မည်သော ဓမ္မဘာဏက အရိယာ-
ပုဂ္ဂိုလ်၏ မျက်လုံးတို့ကို ထုတ်နှုတ်ဖျက်ဆီး
ကြောင်း ဆိုသည်။) အားလုံး မျက်စိကွယ်
သွားကြသော ခိုးသား ၅၀၀-တို့တွင် ဆွေ
မျိုးမရှိသော အချို့ခိုးသားတို့ နေထိုင်ရာဖြစ်
၍ ယင်းတောကို “အန္တဝန” ဟု ခေါ်သည်။
ဂေါတမ ဘုရားရှင် လက်ထက်တိုင်အောင်
ယင်း အမည်ဖြင့်ပင် ထင်ရှားသည်။ ယင်း
တောသည် ကဿပဘုရားရှင် လက်ထက်၌
လူတို့ စွန့်ပစ်ထားသော ဇနပုဒ်၌ တော
အုပ်ဖြစ်သည်။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇-၃၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၇၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၁။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၃။ ဤ
တော၌ပင် ဘုရားရှင်သည် အရှင်ရာဟုလာ
အား စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ်ကို ဟောတော်
မူသည်။ မ၊ဉ္စ၊၂၂။ သံ၊၂။၃၂၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၀၂။ ဤတောသို့ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ (သံ၊ဉ္စ၊
၂၆၄)، အရှင်ကုမာရကဿပ (မ၊၁။၁၉၅)،
အရှင်ခေမနှင့် အရှင်သုမန (အံ၊၂။၃၁၅)،
အရှင်ပုဏ္ဏနှင့် အရှင်သာရိပုတြာ (မ၊၁။
၂၀၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၀။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၇)，
အရှင်သာရိပုတြာ (သံ၊၂။၁၉၇။ အံ၊ဉ္စ၊
၂၆၄)， အာဠဝိကာထေရီ (သံ၊၁။၁၂၉)，
သောမာထေရီ (သံ၊၁။၁၃၀။ ထေရီဋ္ဌ၊
၆၈)， ကိသာဂေါတမီထေရီ (သံ၊၁။၁၃၀)，
ဝိဇယာထေရီ (သံ၊၁။၁၃၁)， ဥပ္ပလဝဏ်
ထေရီ (ဝိ၊၁။၃၀၈။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၁။=ဝိ၊၁။
၄၃။ သံ၊၁။၁၃၂)， စာလာထေရီ (သံ၊၁။
၁၃၃။ ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၁၆၉)， ဥပစာလာထေရီ
(သံ၊၁။၁၃၄)， သီသုပစာလာထေရီ (သံ၊၁။
၁၃၅)， သေလာထေရီ (သံ၊၁။၁၃၅။ ထေရီ၊

၄။၆၆) တို့ နေသန့်စင်ရန် ချဉ်းကပ်ခဲ့ကြဘူး
သည်။ ဝိ၊၁။က၊၁။ဝိ၊၃။၄၁၃။ သံ၊၄။၁။၁၅၃။
ဓမ္မ၊၄။၂။၉၃။ ဝိမာန၊၄။၁၅၇-တို့လည်း
ကြည့်။

အန္တဝေဏီ(ဏီ) (ထိ) [အန္တ+ဝေဏီ(ဏီ)] သူ
ကုန်းတို့၏-အစဉ်-အတန်း။ သေယျတာပိ
ဝါသေဋ္ဌ အန္တဝေဏီ ပရမ္ပရသံသတ္တာ ပုရိ-
မောပိ န ပဿတိ။ ဒီ၊၁။၂၂၅။ မ၊၂။၃၇၂။
အန္တဝေဏီတိ အန္တပဝေဏီ၊ ဧကေန စက္ခုမတာ
ဂဟိတယဋ္ဌိယာ ကောဋီ၊ ကော အန္တော
ဂဏှာတိ၊ တံ အန္တံ အညော၊ တံ အညောတိ
ဧဝံ ပဏှာသသဋ္ဌိ အန္တာ ပဋိပါဋိယာ ဗဒ္ဓိတာ
အန္တဝေဏီတိ ဝုစ္စတိ။ ဒီ၊၄။၁။၃၃၃။ မ၊၄။၃။
၂၉၀။ အန္တပဝေဏီတိ အန္တပန္နိ။ ဒီ၊၄။၁။
၄၀၁။ သိ၊၄။သစ်၊၂။၄၂၈။ ' ပုရိမဿာတိ
မဏ္ဍလာကာရေန ဌိတာယ အန္တဝေဏီယာ
သဗ္ဗပုရိမဿ ဟတ္ထေန။ မ၊၄။၃။၁၉၃။

အန္တဝေဏုပမ (တိ) [အန္တဝေဏီ + ဥပမာ]
သူကုန်း-အစဉ်-အတန်း- ဥပမာရှိသော၊
သူကုန်း-အစဉ်-အတန်း- နှင့် တူသော။
ဝေမေဝ ခေါ် ဝါသေဋ္ဌ အန္တဝေဏုပမ မညေ
တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဘာသိတံ။ ဒီ၊၁။
၂၂၅။ မ၊၂။၃၇၂။

အန္တဝေဏုပမာ (တိ) [အန္တဝေဏီ + ဥပမာ]
သူကုန်း-အစဉ်-အတန်း-ဥပမာ။ တေ-
ဒဝေါဓာတိ ဘဂဝတာ အန္တဝေဏုပမာယ
နိဂ္ဂဟိတော။ မ၊၄။၃။၃၀၃။

အန္တဝေသ (ပု) [အန္တ+ဝေသ] သူကုန်းအသွင်။
အတ္တနော ဝေဘယေန အန္တဝေသံ ဂဟေတွာ
ပဏ္ဏသလံ အဂမာသိ။ ဇာ၊၄။၃။၃၉၆။

အန္တသတ (န) [အန္တ+သတ] သူကုန်းတရာ၊
တရာသော သူကုန်း။ န ဟိ ကေသ္မိ အန္တေ
ဒဋ္ဌ၊ အသက္ကောန္တေ အန္တသတံ ပဿတိ။အဘိ၊
၄။၁။၁၀၂။

အန္တာကုလ (တိ) [အန္တ+အာကုလ] သူကုန်း
ကဲ့သို့-နောက်ကျ-စိတ်ရွပ်-သော၊ လမ်း

သိနိုင်သော ပညာမျက်စိမရှိသောကြောင့်-
နောက်ကျ - စိတ်ရွပ်-သော၊သူ။ တေ
ဒုပ္ပယာတာ အပရစ္ဆမဂ္ဂ၊ အန္တာကုလာ ဝိပ္ပ-
နဋ္ဌာ အရညေ၊ ဝိမာန၊၁၁၇။ အန္တာကုလာတိ
အန္တာ ဝိယ အာကုလာ၊ မဂ္ဂဇာနနသမတ္တဿ
ပညာစက္ခုနော အဘာဝေန အန္တာ၊ တတော
ဝေ အာကုလာ။ ဝိမာန၊၄။၃၁၆။

အန္တိကတ (တိ) [အန္တ+ဤ+ကတ။ 'ဤ(စိ)'
ပစ္စည်း သက်ပုံ မောင်၊၄။၁၁၉။ ရွာ၊၄။၃၁၅-
တို့တင် ကြည့်။ နိတိ၊သုတ္တ ၁၃၇-လည်း
ကြည့်။] မကန်းသော်လည်း - ကန်းသည်
ကို-ကန်းအောင် - ကန်းသကဲ့သို့-ပြုအပ်
သော၊သူ။ မနဿာ ယေဘုယျေန ပုစ္ဆိတာ
အဇ္ဈောပန္နာ အန္တိကတာ သမ္ပတ္တကဇာတာ။
ဥဒါန၊၁၇၂။ အန္တိကတာတိ ကာမာ နာမ
အနန္တမ္ပိ အန္တိကဗျေန္တိ ..ကာမေန အနန္တာပိ
အန္တာကတာတိ အန္တိကတာ။ ဥဒါန၊၄။၃၃၂။
အဝိဇ္ဇာယ အန္တိကတာ (-တော)။ မဟာနိ။
၂၀၊၂၈။ အဘိ၊၄။၂။၁၄၂။ ဇာ၊၄။၁။၁၈၄။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၇၆။

အန္တိဘူတ (တိ) [အန္တ+ဤ+ဘူတ] မမြင်သည်-
ကုန်းသည် - (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော၊ မမြင်
သည် - ကုန်းသည် - ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်
သော၊သူ။ အန္တိဘူတသ္မိ လောကသ္မိ၊
အာဟဉ္ဇ အမတဒန္တုဘိ။ ဝိ၊၃။၁၂။ မ၊၁။
၂၂၇။ မ၊၂။၂၉၅။ ပညာစက္ခုဝိရဟတော
အန္တိဘူတော၊ အန္တဘာဝံ အာပနောတိ
အတ္တော။ သံ၊၄။၁။၂၄၂။ အန္တိဘူတ-
(စရိယာ၊၄၁၁) ၏ ပညာစက္ခုဝိရဟေန
အန္တဇာတံ အန္တဘာဝံ ပတ္တံ။ စရိယာ၊၄။၂၀၄။

အန္တ (န) [အဒ+တ၊ဓာန၊၄။၄၆၅ ကြည့်] (၁)
စားအပ်သောအစာ၊ ထမင်း ခဲဖွယ် ဘော-
ဇဉ်။ တေသံ အန္တဉ္ဇ ပါနဉ္ဇ၊ ဝတ္ထသေနာသနာနိ
စ၊ ဒဒေယျ။ ဝိ၊၄။၂၉၂၊၃၁၄။ ဇာ၊၄။၁။
၁၀၉။ အန္တ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓ-

ဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ။ ဒီ၊ ၃။
 ၂၁၄။ မ၊ ၃။ ၂၄၆။ အံ၊ ၁။ ၅၂၄။ အံ၊ ၃။ ၇၀။
 အဘိ၊ က။ ၂၅၆။ ဣတိဝုတ်။ ၂၄၀။ အဒိယ-
 တော အနံ၊ ခါဒနိယံ ဘောဇနိယဉ္စ။ အံ၊ ၄။
 ၂။ ၃၆၉။ အနန္တ(သံ၊ ၂။ ၂၀၆)န္တံ ခါဒနိယ-
 ဘောဇနိယံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀။ အဒနိယတော
 အနံ၊ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၂။ အနန္တ(ဣတိဝုတ်။ ၂၄၀)န္တံ
 ယံ ကိဉ္စိ ခါဒနိယံ ဘောဇနိယံ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။
 ၂၂၆။ အနန္တနာ(သုတ္တနိ၊ ၃၃၉)တိ ယာ-
 ဂုဘတ္တာဒိနာ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၈။ ယာဂု-
 ဘတ္တာဒိနာ အနန္တနာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၄။ အနန္တ-
 န(သုတ္တနိ၊ ၄၂၂)န္တံ ဩဒနော ကုမ္မာသော
 သတ္တု မစ္ဆော မံသံ။ မဟာနိ။ ၂၉၀။ အနန္တ=
 ပါနဝဋ္ဋိတံ ယံ ကိဉ္စိ ခါဒနိယာဒိကံ။ ဓာန်၊ ၄။
 ၄၂၂။ အနန္တံ ဟိ တေ ဝရပုည ခုညော...အနန္တံ
 မိဂေါ ဗြာဟ္မဏ ခတ္တိယဿ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၇၃။
 ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၇၂။ အနန္တံ တဝေဒံ ပကတံ
 ယသဿိ၊ တံ ခဇ္ဇရေ ဘုဉ္ဇရေ ပိယျရေ စ။
 ဇာ၊ ၁။ ၃၀၉။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၀၈။ အဟပ္ပိ မံသာ-
 နိ ဖလာနိ ဘုဉ္ဇော၊ အနန္တနိ စ လောကီယ-
 တေလိယာနိ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၉၅။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၄၆၆။
 အနန္တနိ ဘုတော ကုဟကာ ကုဟိတော။ ဇာ၊
 ၂။ ၂၃၈။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၆၀။ အနန္တနပါနေန ဥပ-
 ဋ္ဌဟာတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၃၃။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၄၇။ ကော
 ပန ဝါဒေါ အနန္တဿ ပါနဿ ...။ အံ၊ ၃။ ၁၉၆။
 (သံ၊ ၁။ ၁၀၀။ ဝိမာန။ ၁၃။ ထေရိ၊ ၃၉၅။
 အပါ၊ ၂။ ၂၀၀-တို့လည်း ကြည့်။) (၂)
 အနန္တဟု သိမှတ်အပ်သော ပစ္စည်း ၄-ပါး။
 အနန္တမေဝါဘိနန္တန္တိ၊ ဥဘယေ ဒေဝမာနသာ။
 သံ၊ ၁။ ၂၉၅၇။ အနန္တန္တိ အနန္တသညိတော
 စတုဗ္ဗိဇောပိ ပစ္စယော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀။ (၃)
 စားခြင်း။ ဓာန်။ ၁။ ၁၀၃-ကြည့်။

အနန္တကထာ (ထိ) [အနန္တ+ကထာ] သာယာ၊ တပ်
 မက်သောအားဖြင့် အစားအစာအကြောင်း
 ချီးချီးမွမ်းမွမ်း ဖွဲ့နွဲ့ ပြောဆိုသော စကား။
 ယုဒကထာ အနန္တကထာ ပါနကထာ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၃၃။

ဝိ၊ ၃။ ၂၇၆။ ဒီ၊ ၁။ ၇၊ ၁၆၇။ ဒီ၊ ၃။ ၃၀။ မ၊ ၂။
 ၁၈၁။ မ၊ ၃။ ၁၅၅။ သံ၊ ၃။ ၃၆၈ အံ၊ ၃။ ၃၇၈။
 မဟာနိ။ ၂၈၆။ (အဓိပ္ပါယ်ကို ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၈၅။
 မ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၅။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၅၅ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၁၈။
 မဟာနိ၊ ၄။ ၃၄၆-တို့တွင် ကြည့်။)

အနန္တဂုရုသဂ္ဂ (တိ) [အနန္တ+အဂ္ဂ+ရသ+အဂ္ဂ]
 မြတ်သောအစာနှင့် မြတ်သောအရသာ။ ယေ
 အနန္တဂုရုသဂ္ဂါနံ လာဘိနော။ အံ၊ ၁။ ၃၈။ (အံ၊
 ၄။ ၁။ ၃၇၉။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အနန္တဋ္ဌိက (တိ) [အနန္တ+အတ္တိက။ ဣ-ကို ဋ္ဌ-ပြု။
 နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁၀၇။] အစားအစာကို အလိုရှိ
 သောသူ။ ဝေရူပံ ဒါနံ ပဋ္ဌပေယျံ အနန္တံ အနန္တ-
 ဋ္ဌိကဿ (အနန္တတ္တိကဿ။ သိ-သျှာ-ကံ-ဣ)ပါနံ
 ပါနဋ္ဌိကဿ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၄၇။

အနန္တတ္တိက (တိ) [အနန္တ+အတ္တိက] အနန္တဋ္ဌိက-နှင့်
 အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနန္တ (တိ) [အနန္တ+ဒါ+အ။ ရှု။ ၅၅၂။ မောဂ်၊
 ၅၊ ၄၄-တို့ ကြည့်။] အစားအစာကို ပေးတတ်
 သောသူ။ အနန္တေါ ဗလဒေါ ဟောတိ၊
 ဝတ္ထဒေါ ဟောတိ ဝတ္ထဒေါ။ သံ၊ ၁။ ၂၉။
 (သံ၊ ၄။ ၁။ ၇၈။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၉။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။
 ၅၄-တို့လည်း ကြည့်။)

အနန္တပါနဝတ္ထဒ (တိ) [အနန္တ+ပါနဝတ္ထဒ]
 အစားအစာ ပေးလှူသောသူ၊ အဖျော်
 ယမကာ ပေးလှူသောသူနှင့် အဝတ်တန်
 ဆာ ပေးလှူသောသူ။ ဝေ နရံ အနန္တပါန-
 ဝတ္ထဒံ။ အံ၊ ၂။ ၄၆။ အဂါရိနော အနန္တပါန-
 ဝတ္ထဒါ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၈။ အနန္တပါနဝတ္ထဒါတိ
 အနန္တပါနဒါ ဝတ္ထဒါ စ။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၂၂၀။
 အနန္တပါနဝတ္ထဒဒ-လည်း ကြည့်။

အနန္တဒါယက (တိ) [အနန္တ+ဒါယက။ ရှု။ ၅၅၄။
 နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁၁၀၉-တို့ ကြည့်။] အစားအစာ
 ပေးလှူတတ်သောသူ။ ယသ္မာ ဣလော-

ကေ ပရလောကေ စ အနုဒါယကမေဝ အနု-
ဂစ္ဆတိ။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၇၉။

အနုပါန (န) [အနု+ပါန] အစားအစာနှင့်
အဖျော်ယမကာ။ ဥဋ္ဌာပေန္တော နိပါတေ-
န္တော၊ အနုပါနေန မာရဏံ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၀၀။
ယာ အနုပါနံ ဒဒတိပ္ပမောဒိတာ။ ဝိ၊ ၂။
၄၀၈။ (သံ၊ ၁။ ၁၀၀။ သုတ္တနိ၊ ၃၅၀။ ဓုဒ္ဓ-
က၊ ၈။ ဝိမာန၊ ၄၉။ ပေတ၊ ၁၂၉။ ထေရ၊
၂၄၈။ ထေရီ၊ ၃၉၃။ အပါ၊ ၁။ ၃၉၁။ ဇာ၊ ၁။
၂၂၊ ၂၉၉၊ ၃၉၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အနုပါနခါဒနီယ (န) [အနု+ပါန+ခါဒနီယ]
စားဖွယ်၊ သောက်ဖွယ်၊ ခဲဖွယ်၊ ထမင်း၊
အဖျော်၊ မုံ၊ ပဲသားရေစာ။ နဂရဝါသိနော
ဗဟံ အနုပါနခါဒနီယံ အာဒါယ ဝိဟာရံ
ဂန္တူ မဟာဒါနံ ပဝတ္တယိံသု။ ဇာ၊ ၄၊ ၅။
၃၅၉။

အနုပါနဝတ္ထဒဒ (တိ) [အနုပါနဝတ္ထ+ဒဒ+အ]
အစားအစာပေးလှူသောသူ၊ အဖျော်ယမ-
ကာ ပေးလှူသောသူနှင့် အဝတ်တန်ဆာပေး
လှူသောသူ။ ဧဝံ နရံ အနုပါနဝတ္ထဒဒံ။
သံ၊ ၃။ ၃၄၉။ အနုပါနဝတ္ထဒ-လည်း ကြည့်။

အနုပါနသမာယုတ (တိ) [အနုပါန+သမာယုတ]
အစားအစာ အဖျော်ယမကာတို့နှင့် ကောင်း
စွာ-ရော-ပြွမ်း-ပြည့်စုံ-သော။ ဒသဟိ
သဒ္ဓေဟိ အဝိဝိတ္တံ၊ အနုပါနသမာယုတံ။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၀၆။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၃၄။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၃။
အနုပါနသမာယုတန္တိ အနွေန စတုပ္ပဓနော-
ဟာရေန စ ပါနေန စ သုဠ အာယုတံ အနု-
ပါနသမာယုတံ၊ ဣမိနာ သုဘိက္ခတာ ဒဿိ-
တာ၊ ဗဟုအနုပါနသမာယုတန္တိ အတ္ထော။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၈၇။

အနုဘစ္စ (တိ) [အနု+ဘစ္စ] ယာဂု၊ ထမင်း စ
သော အစာဖြင့် မွေးမြူအပ်သောသူ။ အနု-
ဘစ္စာ စ'ဘစ္စာ စ၊ ယောစ ဥဒ္ဓိဿ ဂစ္ဆတိ။
ဇာ၊ ၁။ ၈၁။ အနုဘစ္စာ စ'ဘစ္စာ စာတိ

ပုရိသံ ဥပနိဿာယ ဇိဝမာနာ ယာဂုဘတ္တာ-
ဒိနာ အနွေန ဘရိတဗ္ဗာတိ အနုဘစ္စာ။ ဇာ၊ ၄၊
၂။ ၃၃၄။

အနုဘာရ (ပ) [အနု+ဘာရ] (၁) အနုဘာရ-
အမည်ရှိသော ပရိပိုင်။ အနုဘာရော ဝရ-
ဓရော သကုလုဒါယံ စ ပရိဗ္ဗာဇကော။ မ၊ ၂။
၁၉၄။ အံ၊ ၁။ ၃၃၈။ (၂) အစားအစာတာ
ဝန်ရှိသောသူ၊ အစားအစာအတွက် ဆင်းရဲ
ပင်ပန်းမှုရှိသောသူ၊ အနုဘာရအမည်ရှိသော
သူဆင်းရဲ၊ (အရှင်အနုရုဒ္ဓါ အလောင်း)။
အနုဘာရော ပုရေ အာသိ၊ ဒလိဇ္ဈေ၊ သာ-
သဟာရကော။ ထေရ၊ ၃၃၇။ (ထေရ ဌ၊ ၂။
၃၄၆။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၄၅။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၀၈။ ဓမ္မ၊ ၄၊
၂။ ၃၈၆။ အပါ၊ ၄၊ ၁။ ၃၀၁-တို့လည်း ကြည့်။)
အနုဘာရနေသာဒ-လည်း ကြည့်။ (၃) သူ
တောင်းစား။ အနုဘာရနေသာဒ-ကြည့်။

အနုဘာရကာလ (ပ) [အနုဘာရ+ကာလ]
အနုဘာရ အမည်ရှိသော သူဆင်းရဲ ဖြစ်စဉ်
အခါ။ အနုရုဒ္ဓသကျေန အနုဘာရကာလေ
အတ္တနော ဘာဂဘတ္တံ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ
ဒတာ...။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၈၆။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၂။ ၃၈၅။

အနုဘာရနေသာဒ (ပ) [အနုဘာရ+နေသာဒ]
သူတောင်းစားနှင့် ငှက်မုဆိုး။ တထာဂတော
ဓမ္မဒေသေတိ အန္တမသော အနုဘာရနေသာ
ဒါနမ္ပိ။ အံ၊ ၂။ ၁၀၇။ အနုဘာရနေသာဒါနန္တိ
တ္ထေ အနံ ဝုစ္စတိ ယဝဘတ္တံ၊ တံ ဘာရော
တေသန္တိ အနုဘာရ၊ ယာစကာနံ တေ
နာမံ၊ နေသာဒါ ဝုစ္စန္တိ သာကုဏိကာ။ အံ၊
၄၊ ၃။ ၄၁။ (မူဟောင်းတို့၌ “အနံ ဝုစ္စတိ
ယဝသံ...ယာဝသိကာနမေတေသံ နာမံ” ဟု
ရှိသည်။ ယင်းအလို “မြက်ထမ်းသမားနှင့်
ငှက်မုဆိုး” ဟု ပြန်ရာ၏။ ဝိ၊ ဇာန်-ကြည့်။)

အနုသံသာဝက (ပ) [အနု+သံသာဝက] ဆွမ်း၊
အဖျော်တို့ကို ပေးလှူခဲ့ဘူးသော - အနု-
သံသာဝကမည်သော-မထေရ်။ ဣတ္ထံ သုဒ္ဓံ

အာယသ္မာ အနုသံသာဝကော ထေရော ဣမာ
ဂါထာယော အဘာသိတ္ထ။ အပါ။ ၈၇၊
၂၉၈။ သော ပုဗ္ဗေ ကတပုညနာမဝသေန
အနုသံသာဝကတ္ထေရောတိ ပါကလ္လနာမော
အဟောသိ။ အပါ။ ၉၁၊ ၂။ ၄၁။

အနုသန္တိ (ပ) [အနု+သန္တိ] အစားအစာကို
သိုမှီးခြင်း။ အနုသန္တိမိ ပါနသန္တိမိ ဝတ္ထု-
သန္တိမိ။ ဒီ။ ၁။ ၆။ မဟာနိ။ ၂၉၀။

အနုသုတ္တ (န) [အနု+သုတ္တ] အနုသုတ်၊ အစား
အစာပေးလှူမှုကို အကြောင်းပြု၍ ဟော
အပ်သောသုတ်။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊
၁-သံယုတ်၊ ၅-ဝဂ်၊ ၃-သုတ်။ သံ၊ ၁။ ၂၉။

အနုဟတ္ထ (တိ) [အနု+ဟတ္ထ] အစားအစာ
လက်၌ရှိသော၊ သူ။ အနုဟတ္တာ စ တေ ဗျဗေ၊
သောသယန္တု ပုရေ တဝ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၇၃။...
အနုဟတ္တာ ပုရိသာ “ကော ဆာတော၊
ကော တသိတော”တိ တေသံ ဝါတုကာမ-
တာယ သောသေန္တု။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၄၅။

အနုာ (ထိ) [?] အမိမိခင်။ ဘောတိ အနုာ။
ကစ္စည်း။ ၁၁၅။ ရှု။ ၁၈၁။ မောက်။ ၂၊ ၆၁။
နိတိ၊ သုတ္တ။ ၂၉၀။ (နိတိ၊ ပဒ။ ၂၆၂-လည်း
ကြည့်။ အမိအနက်ဟော ထိလိင် အနုာ-
သဒ္ဒါကို ဆိုခဲ့ပြီး သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌သာ တွေ့ရ
သည်။ မာဂဓ သက္ကတ၊ ပြာကြိုင်-ဓာန်တို့၌
မတွေ့။ န အဗ္ဗာဒိတော (ကစ္စည်း) သုတ်နှင့်
အလားတူဖြစ်သော ကာသိကာ၊ ၇၊ ၃၊ ၁၀၈။
စံ၊ ၆၊ ၂၊ ၄၅-တို့၌ ဟေ အဗ္ဗ၊ ဟေ အက္က၊ ဟေ-
အလ္လ-ဟု၎င်း၊ ကာတန္တ၊ ၂၊ ၁၊ ၄၀-၌ ဟေ အဗ္ဗ၊
ဟေ အက္က-ဟု၎င်း ပုံစံထုတ်သည်ကို တွေ့ရ
သည်။ ကာတန္တဝတ္ထိ ဋီကာ၌ကား အဗ္ဗာ
အက္ကာ အလ္လာ အဇော အတ္တာ နန္ဒာ အစွာ-ဟု
ထုတ်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် ပါဠိသဒ္ဒါကျမ်းတို့၌
လာသော အနုာ-သဒ္ဒါသည် အမိအနက်
ဟော သက္ကတ၊ ပြာကြိုင် အလ္လာ၊ အတ္တာ-သဒ္ဒါ
၂-ခုတို့တွင် တခုခုမှ ပြောင်းလဲဆင်းသက်လာ

သည်ဖြစ်ရာ၏။ သီဟိုဠ်အက္ခရာအရေးအသား
၌ တ-နှင့် န-တို့ အလွန်တူသည်ကို ထောက်ကာ
အတ္တာ-မှ ဆင်းသက်သည်ဟု ကြံလျှင် သာ၍
နီးစပ်ရာသည်။ သက္ကတ၊ ပြာကြိုင်-ဓာန်တို့
နှင့် ဒေသိနာမမာလာ။ ၁။ ၅၊ ၅၁-တို့ လည်း
ကြည့်။

အနုကာသိ (ကြိ) အနုကရောက် (၂) အနက်
ကြည့်။

အနုက္ခရ (န) [အနု+အက္ခရ] အသီးအသီး-
တလုံးတလုံး-သော အက္ခရာ။ (တလုံးတလုံး
သော အက္ခရာဟူသည် ရူပ-ဟူသောပုဒ်၌ ရူ-
နှင့် ပုံ-ဝေ-ဟူသောပုဒ်၌ ဇ-နှင့် ဝံ စသည်ဟု
ငွေ့-တို့ဖွင့်ပြကြ၏။) ပဒသော နာမပဒ် အနု-
ပဒ် အနုက္ခရံ အနုဗျဉ္ဇနံ။ အနုက္ခရံ နာမ ရူပံ
အနိစ္စန္တိ ဝုစ္စမာနော “ရ” န္တိ ဩပါတေတိ။ ဝိ၊
၂။ ၂၅။ အနုက္ခရန္တိ ဧကေကမက္ခရံ...ယံ ကိစ္ဆိ
ဝါ ဧကမက္ခရံ အနုက္ခရံ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၇။ (သာရတ္ထ၊
၃။ ၅-လည်း ကြည့်။)

အနုဂ (တိ) [အနု+ဂမု+ဂ္ဂိ] ရောက်သော။
ဘယံ န ဧတေ အနုဂတံ မဟန္တိ၊ တေဇော န
ဧတေ နာန္တကံ ဒန္တမူလံ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၂။ ကိံ န
တဝ တေဇော ဘောဇပုတ္တေ ဒိဿာ တဝါ
ဘယံ မဟန္တိ အနုဂတံ၊ ဥဒါဟု ဝိသံ ဒန္တမူလံ
န အနုဂတံ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၈၅-၆။

အနုဂန္တိ (ကြိ) အနုဂစ္ဆတိ-ကြည့်။

အနုဂတ (တိ) [အနု+ဂတ] အနုဂ-နှင့် အနက်
တူ။ ၎င်းကြည့်။

အနုဂ္ဂ (ကြိ) အနုဂစ္ဆတိ-ကြည့်။

အနုဂ္ဂ (တိ) [အနု + ဂမု + ဂ္ဂ] နောက်မှ
လိုက်ပါသော၊ ရောက်သော၊ သူ။ သောကဿ
ဝသမန္တဂ္ဂ။ သုတ္တနိ။ ၃၇၂။ ဝသမန္တဂ္ဂတိ ဝသံ
ဂတော။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၈၁။ ဇရာယ ဝသ-
မန္တဂ္ဂ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၃၆။ ဝသမန္တဂ္ဂတိ မာ အဟံ
ကာမေဟိ သမ္ပတ္တော ဖမတ္တော ဇရာယ ဝသ-
ဂါမိ နာမ ဟောမိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၂၄။

အနုစာရီ (တိ) [အနု+စရ+ဏိ] အတုလိုက်
၍ - ကျင့် - ပြု - သော။ မဟိန္ဒာမုခေါ
ပေါထယမနုစာရီ။ ဇာ၊ ၁။ ၇ (-မာနုစာရီ။
သိ၊ သျှ၊ ၁။)။ ပေါထယမနုစာရီတိ ပေါထ-
ယန္တော မာရေန္တော အနုစာရီ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။
၂၀၄။ (ဤပုဒ်ကို အနု+စရ-ဓာတ်၊ 'ဤ'
ဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးသော အာချာတ် ကြိယာ-ဟု
လည်း ကြံနိုင်သည်။ ထိုအခါ စာ-၌ အာ-ကို
ဆန်းစိသ-ဟု ကြံ။)

အနုစုမာသ (န) [အနု+အနုမာသ] အနုစုမာသ-
နှင့် အနက်တူ။ ၎င်း ကြည့်။

အနုတ္တ (တိ) [အနု+အတ္တ။ ရှု၊ ၄။ နှာ-၂၊ ၁၀၇။
နိတိ၊ သုတ္တ နှာ-၃၅၇-၉-တို့ ကြည့်။ (အနုတိ-
သံ)] (၁) အနက်အားလျော်သော၊ အနက်
သို့ အစဉ်လိုက်သော၊ အနက်သို့ အစဉ်လိုက်
၍ ဖြစ်သော၊ လျော်သော အနက်ရှိသော။
(က) အပူဇော်ခံထိုက်သည်၏အဖြစ် ဟူသော
အနက်အား လျော်သော။ အတ္တာနုဓူပန္တိ
အရဟတ္တတ္ထဿ အနုရူပံ အနုတ္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။
၁။ ၂၂၅။ (၂) အကျိုးအား လျော်သော၊
အကျိုးသို့ အစဉ်လိုက်သော။ အနုတ္တပဋိပတ္တိ၊
အနုတ္တပဋိပဒါ-တို့ ကြည့်။

အနုတ္တတာ (ထိ) [အနုတ္တ+တာ] လျော်
သောအနက်ရှိသည်၏အဖြစ်။ “ဝစနံ အဓိ-
ကိစ္စ ပဝတ္တာ အဓိဝစနာ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တ-
အတ္တဝသေန အနုတ္တတာဝသေန။ အနုဋ္ဌ၊
၂။ ၂၁။

အနုတ္တနာမ (န) [အနုတ္တ+နာမ] (၁)
အနက်အားလျော်သောအမည်။ (တိ) (၂)
အနက်အားလျော်သောအမည်ရှိသော။ သေ
ပဌမော နိကာယော ဒီဃနိကာယောတိ
အနုလောမိကော အပစ္စနိကော၊ အတ္တာ-
နုလောမနတော အနုတ္တနာမောတိ ဝုတ္တံ

ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၉၂။ (သိ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။
၁၂၁-လည်း ကြည့်။)

အနုတ္တပဋိပတ္တိ (ထိ) [အနုတ္တ + ပဋိပတ္တိ]
အကျိုးသို့ အစဉ်အားဖြင့် ဆိုက်ရောက်သော
- အကျိုးအားလျော်စွာ ကျင့်အပ်သော -
အကျင့်၊ မိမိတောင့်တအပ်သည်ကို ရသော
အကျင့်။ အနုတ္တပဋိပတ္တိယာ ဝါ နမဿမာ-
နော။ မဟာနိ၊ ၂။ ၁၄။ သံဃာပဋိပတ္တိဝရရော
အနုတ္တပဋိပတ္တိယာ ပဉ္စလိကော ဘဂဝန္တံ
နမဿမာနော။ စူဠနိ၊ ၄၀၊ ၁၉၅။ အနုတ္တပဋိ-
ပတ္တိယာတိ သယံ ပစ္စာသိသိတလဒ္ဓပဋိပတ္တိ-
ယာ။ စူဠနိ၊ ၄။ ၈။ အနုတ္တပဋိပဒါ-လည်း
ကြည့်။

အနုတ္တပဋိပဒါ (ထိ) [အနုတ္တ+ပဋိပဒါ] အကျိုး
သို့ အစဉ်အားဖြင့် ဆိုက်ရောက်သော -
အဆင့်ဆင့် ပြီးအပ်သော - အကျိုးအား
လျော်စွာကျင့်အပ်သော - အကျင့်။ အနုတ္တ-
ပဋိပဒါယ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒါယ။ မဟာနိ၊ ၁။ ၁။
စူဠနိ၊ ၂၅၀။ အနုတ္တပဋိပဒါယာတိ အတ္တ-
အနုဂတာယ ပဋိပဒါယ၊ ဥပဓူပရိ ဝစိတာယ
ပဋိပဒါယ၊ ယထာ အတ္ထော၊ တထာ ပဋိ-
ပဋိတဗ္ဗာယ ပဋိပဒါယာတိ အတ္ထော။
မဟာနိ၊ ၄။ ၅၅။

အနုတ္တသည (တိ) [အနုတ္တ+သညာ] အနုတ္တ-
သညာရှိသော။

အနုတ္တသညတာ (ထိ) [အနုတ္တ+သညာ+တာ]
အနုတ္တသညာရှိသည်၏အဖြစ် သောမနဿ...
ဂါထာပဋိသံယုတ္တာတိ တောန ဥဒါနဋ္ဌေန
ဥဒါနန္တိ အနုတ္တသညတံ ခဿေတိ။ သိ၊ ၄။
သစ်၊ ၁။ ၁၂၈။

အနုတ္တသညာ (ထိ) [အနုတ္တ+သညာ] အနက်
အားလျော်သော - အနက်သို့ အစဉ်လိုက်
သော - အနက်သို့ လိုက်၍ဖြစ်သော - လျော်
သော အနက်ရှိသော - အမည်၊ အနုတ္တ

သညာ။ ပရုရေန အနုတ္တသညာသာဝတော
ပန ထိရေ သာသနေ ထိရသာဝပ္ပတ္တေ။
ထေရိဌ။၆။ အနုတ္တသညာယာတိ အတ္ထမနု-
ဂတာယ သညာယ။ ရှုဋ္ဌိ။နာ-၁၀၇။

အနုဘိ (တိ) [အနု+အဘိ] နောက်မှ-အစဉ်-
လိုက်တတ်သော။ အနုဒေဝ-ကြည့်။

အနုဒေဝ (တိ) [အနု+အဘိ+ဝေ။ အနုအနုတိ
အနုဗန္ဓတိတိ အနုဘိ၊ အနုဘိ ဝေ အနုဒေဝ။
နိတိ၊ခေ။ဂဏ။] နောက်မှ-အစဉ်-လိုက်
တတ်သည်သာလျှင်။ အနုဒေဝ ရာဇာ
မဟာသုဒဿနော သဒ္ဓိ စတုရဂီနိယာ
သေနာယာ (ဝိ၊၂။၁၄၁။ ဝိ၊၃။၅၁။ မ၊၃။
၂၁၁။)တိ... တံ (စက္ကရတနံ) အနုဗန္ဓ-
မာနောဝ ရာဇာ စက္ကဝတ္တိယာနဝရံ အာရုယ
ဝေဟာသံ အဗ္ဗဂုစ္ဆတိ။ ဝိ၊၄။၂။၂၁၂။ မ၊၄။
၄။၁၅၅။ (တပါတည်းလိုက်ပါသွားလေ၏။
ဝိ၊မြန်၊၂။၁၆၃။ မ၊မြန်၊၃။၂၁၆။) အနုဒေဝ
အဟိရိကံ အနောတ္တပ္ပံ။ အံ၊၃။၄၂၉။ ဣတိ-
ဝုတ်။၂၁၈။ အနုဒေဝတိ တံ အနုဗန္ဓမာန-
မေဝ။ အံ၊၄။၃။၃၃၄။

အနုဒေဝ (ဗျ) [အနု+ဝေ] အတူတူ-အတူ
တကွ-တပေါင်းတည်း-တပြိုင်နက် - သာ
လျှင်။ အနုဒေဝ-ကြည့်။

အနုဒ္ဓမာသ (န) [အနု + အဒ္ဓမာသ] မပြတ်
ဆက်စပ်သော လခွဲ၊ လခွဲ - အပျံ့အနံ့ -
အစဉ်၊ လခွဲတိုင်း၊ လက္ခယံ-လပြည့်-ဥပသ်
နေတိုင်း။ ယောပန ဘိက္ခု အနုဒ္ဓမာသံ ပါတိ-
မောက္ခေ ဥဒ္ဓိဿမာနေ ဝေ ဝဒေယျ။ ဝိ၊၂။
၁၉၀။ အနုဒ္ဓမာသန္တိ အနုပဋိပါဋိယာ အဒ္ဓ-
မာသေ အဒ္ဓမာသေ။ ဝိ၊၄။၃။၁၄၆။ အနုဒ္ဓ-
မာသ(ဝိ၊၄။၃။၂၁)န္တိ ဧတ္ထ “အနုဗဒ္ဓေါ အဒ္ဓ-
မာသော၊ အဒ္ဓမာသဿ ဝါ အနု”တိ လိခိတံ။
ဝဇီရ။၄၅၃။ (ဝိ၊၂။၇၅၊၁၉၀၊၄၁၄၊၄၁၅။
ဝိ၊၄။၄၄၄။ အံ၊၃။၁၀၃။ စရိယာ။၃၉၂။
ဝိ၊၄။၃။၅၉။ ဝိ၊၄။၁။၁၉၅။ အံ၊၄။၃။၂၃၇။

ဓမ္မ၊၄။၁။၁၀၃။ စရိယာ၊၄။၈၁။ သာရတ္ထ၊၃။
၄၃၈။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁၃၈-တို့လည်း ကြည့်။)
အနုဘိ (ကြိ) [အနု+ဘူ+ဤ။ နိတိ ပဒ။၄၀။
မောက်၊သျှ။နာ-ဂဏ-တို့ ကြည့်။] ခံစားပြီ။
သုခဉ္စ ခိဉ္စာရတိယော စ အနုဘိ။ ဝိ၊၃။၁၂၂။
အနုဘိတိ အနုဘဝိ။ ဝိ၊၄။၃။၁၀၅။ (ဝိ၊ဋီ၊၃။
၁၀၆-၌ကား “အနုဘိတိ ဂါသာသုခတ္ထံ
အ-ကာရံ သာနုနာသိကံ ကတွာ ဝုတ္တံ”ဟု
ဖွင့်သည်။)

အနုယ (တိ) [အနု+ဣ+အ] (၁) အမျိုး
အနွယ်၊ အစဉ်အဆက်။ ကုလံ ဝံသော စ
သန္တာနာ-ဘိဇနာ ဂေါတ္တမန္တယော။ ဇာန်။
၃၃၂။ ယဿ ပန အာဒိကာလတော ပဘုတိ
အနုယဝသေန သော ဝေ ဇနပဒေါ နိဝိ-
သော၊ သော နိကေတိတိ ဝုဇ္ဇတိ။... တေန
အနုယာဂတမ္ပိ ဘောဂသမ္ပတ္တိ ဝီပေတိ။
သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၁၃။ (၂) နောက်မှလိုက်ပါ
သော၊ အလားတူသွားသော၊ အလားတူ-
ကျင့်ကြံ-ဟောပြော-သော၊သူ။ တဿန္တ-
ယော သာဝကော ဘာဝိတတ္တော။ ဣတိဝုတ်။
၂၄၉။ တဿေဝ သတ္တု ပဋိပတ္တိယာ ဓမ္မဇေ-
သနာယ စ အနုဂမနေန တဿန္တယော အနု-
ဇာတော။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၅၃။ ကောနု သေ-
နာပတိ ဘောတော၊ သာဝကော သတ္တု-
ရန္တယော။ မ၊၂။၃၅၂။ သုတ္တနိ။၃၆၈။ ထေရ။
၃၃၀။ (၃) နောက်မှ-အစဉ်-လိုက်သော။
အရိယသာဝကဿ တဒန္တယာ သဒ္ဓါ သဏ္ဌာ-
တိ။ သံ၊၃။၁၉၅။ တဒန္တယာတိ တံ အနုဂစ္ဆ-
မာနာ၊ အနုဝတ္တမာနာတိ အတ္တော။ သံ၊၄။
၃။၂၇၉။ (အံ၊၂။၃၂၀။ အံ၊၄။၃။၁၂၀။
ပဋိသံ၊၂၄၇။ ပဋိသံ၊၄။၂။၁၆၁-တို့လည်း
ကြည့်။) ကာယန္တယတာ (မ၊၄။၃။၁၄၄)
လည်း ကြည့်။ (၄) နောက်မှ-အစဉ်-
လိုက်-လျှောက်-ခြင်း။ စတ္တာရိ ဉာဏာနိ
ဓမ္မေဉာဏံ အနုယေဉာဏံ ပရိယေဉာဏံ သမ္မု-
တိယာ ဉာဏံ၊ ဝိ၊၃။၁၈၉။ (အဘိ၊ဝိ၊၃၂၇။

အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၉၉-တို့လည်း ကြည့်။) အနွယ်
ဉာဏန္တိ စက္ကာရိသစ္စာနိ ပစ္စက္ခတော ဒိသ္မာ...
ဝေတဿ ဉာဏဿ အနဂတိယံ ဉာဏံ။ ဒိဋ္ဌ၊
၃။ ၂၀၂။ အနွယ် ဉာဏန္တိ အနုမနဉာဏံ။
ဒိဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၃၄။ ဓမ္မေ ဉာဏဉ္စ အနွယ် ဉာဏဉ္စ။
သံ၊ ၁။ ၂၇၉။ အနွယ် ဉာဏန္တိ အနုအယေ
ဉာဏံ၊ ဓမ္မဉာဏဿ အနုမနေ ဉာဏံ၊ ပစ္စ-
ဝေက္ခဏဉာဏဿေတံ နာမံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၆၂။
အနုအယေတိ ဓမ္မဉာဏဿ အနုပုပ္ဖဝေနေ
အယေ ဗုဇ္ဈနဉာဏေ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၇၈။ (၅)
နောက်မှ- အစဉ်- လိုက်- လျှောက် - ရှိ
သိသောဉာဏ်၊ အနုမာနဉာဏ်။ ဧက ပနာ-
ယသ္မတော အာကာရာ ဧက အနွယ်။ မ၊
၁။ ၃၉၃။ အနွယ်တိ အနုဗုဒ္ဓိယော။ မ၊ ၄။ ၂။
၂၇၄။ ဓမ္မနွယ် (ဒိဋ္ဌ၊ ၃။ ၆၃။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၃။
သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၃။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၇၇) လည်း ကြည့်။
(၆) အကြောင်း။ တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါ-
ကမနွယ်။ ပေတ၊ ၁။ ၆၂။ = တဿေဝ သုတ္တ-
ဝါနမယပုညကမ္မဿ အနွယ် ပစ္စယာ
ဟေတုဘာဝေန ဝိပါကဘူတံ သုခံ...။
ပေတ၊ ၄။ ၁၃၇။ (၇) ပကတိ- ရိုးရိုး- အသွား
- အစိအစဉ်၊ ပကတိ - ရိုးရိုး- စကား -
ဝါကျ - အကြောင်း အကျိုး - အဆက်အစပ်၊
အလျော်၊ အနွယ်။ (ကောတ္ထုဘ၊ ၅၅။ ဝိလံပ။
၄၆-တို့၌ အကျယ်ရှု။) ဂါထာဒ္ဒယေန ဗျတိ-
ရေကတော အနွယ်တော စ ဝိဘာဝေတိ။
ပေတ၊ ၄။ ၂၁။

အနွယ်ဗုဒ္ဓိ (တိ) [အနွယ်+ဗုဒ္ဓိ]အစဉ်လိုက်သည်
၏အစွမ်းဖြင့် အနက်ကို သိတတ်သော ဉာဏ်၊
အနုမာနဉာဏ်။ ဓမ္မနွယ်ေန အနွယ်ဗုဒ္ဓိယာ
အနုမာနေန...။ ဒိဋ္ဌ၊ ၃။ ၆၀။ အနွယ်ဝသေန
အတ္တဿ ဗုဇ္ဈနတော အနွယ်ဗုဒ္ဓိ။ ဒိဋ္ဌ၊ ၃။
၅၇။ အနုမာန-လည်း ကြည့်။

အနွယ်ဗျတိရေက (တိ) [အနွယ်+ဗျတိရေက]
ထူးစံအတိုင်း - ရိုးရိုး - တည်တည် - ပြောဆို
ခြင်းနှင့် - ခြားနား - ထူးဆန်း - သော -

ပြောင်းပြန် - ပြောဆိုခြင်း၊ အလျော်နှင့်
ဆန့်ကျင်ဖက်၊ အနွယ်နှင့် ဗုတိရေက။ အနွယ်-
ဗျတိရေကဝသေန အနုမာနတော အညာသိ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၂၅။

အနွယ်ဂတ (တိ) [အနွယ်+အာဂတ] အမျိုး
အနွယ်မှလာသော။ အနွယ်(၁)အနက်ကြည့်။

အနွယ်ဂတ (တိ) [အနု+အာဂတ] (၁)ရောက်
အပ်-ရအပ်-သော။ ကတံ ကိစ္စံ ရတံ ရမ္ပံ၊
သုခေနာနွာဂတံ သုခံ။ အံ၊ ၁။ ၃၀၈။ ထေရ။
၂၃၄။ သုခေနာနွာဂတံ သုခန္တိ သုခေန
သုခံ အနုအာဂတံ သမ္ပတ္တံ။... မဂ္ဂသုခေန
ဖလသုခံ၊ ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခံ သမ္ပတ္တံ
အဓိဂတန္တိ အတ္တော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၀။ = ဖလ-
သမာပတ္တိသုခေန အနုအာဂတံ ဥပကတံ
အစ္စန္တသုခံ နိဗ္ဗာနံ။... မဂ္ဂသုခေန စ အနွာ-
ဂတံ ဖလသုခံ နိဗ္ဗာနသုခဉ္စ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။
၁၈၂။ (၂) သိသော၊ သူ။ ယက္ခာ ဟဝေ
သန္တိ မဟာနုဘာဝါ၊ အနွာဂတာ ဣသယော
သာဓုရူပါ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၁၁။ အနွာဂတာတိ
အနုအာဂတာ၊ ဣသယော သာဓုရူပါ ဂုဏ-
သမ္ပနာတိ ဧဝံ ဇာနုမာနာတိ အတ္တော။
ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၈၆။ (၃) လိုက်လာ-ရောက်
လာ-သော၊ သူ။ အနွာဂတာ ပုတ္တသော-
ကေန ဘိက္ခု။ ဇာ၊ ၁။ ၃၁၁။ အနွာဂတာတိ
အာဂတာသ္မိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၈၆။ (၄) နောက်
မှ-အစဉ်-လိုက်သော၊ သူ။... ပုဂ္ဂလံ သယံ-
ကတမေဝ ဘယံ အနွေတိ၊ ယထာ မံ ပဏ္ဏ-
ရကနာဂံ သုပဏ္ဏော အနွာဂတော။ ဇာ၊ ၄။ ၅။
၈၁။ (၅) တကွဖြစ်သော၊ ပြည့်စုံသော၊
သူ။ ယာ စ မနုဿလောကသ္မိံ၊ ရူပေနာ-
နွာဂတိတ္ထိယော။ ရူပေန တေ သဒိသိ နတ္ထိ။
ဇာ၊ ၁။ ၃၅၇။ ရူပေနာနွာဂတိတ္ထိယောတိ
ရူပေန အနွာဂတာ ဣတ္ထိယော။ “နတ္ထိ”တိ
အတ္တနော သမ္ဘာဝနာယ ဝေမာယ။ တဝ
ရူပသဒိသာယ နာမ န ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဟိဿ
အဓိပ္ပါယော။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၇။

အနွှာဂန္ထာန (ကြိဝိ) [အန+အာ+ဂမ+တွာန]
 တဖန်-ပြန်-လာ၍။ အနွှာဂန္ထာန ဒုသေ-
 ယျ။ ဇာ၊၁။၂၉။ ဓမ္မ၊၄။၂။၂၂၀။ ဣမံ ဂေဟံ
 အနုအာဂန္ထာ ကသာဘိဿာတေဟိ စေဝ
 လက္ခဏာဟနနေန စ ဇာတိပ္ပကာသနေန စ
 တံ ဒုသေယျ ဥပဟနေယျ။ ဇာ၊၄။၁။၄၀၀။

အနွှာစယ (ပ) [အန+အာ+စိ+အ။ ပဓာနဿ
 ပစ္စာ အညော အာစိယတေ ဗောဇ္ဈတေ
 ယတြ။ ဥဒ္ဓေဿသိဝိယာ အနုဒ္ဓေဿ-
 သိဗ္ဗုတ္တောပဒေသေ....။ ဝါစပုတိ။] ပြဇာနီး
 သည်၏ နောက်၌ မပြဇာနီးသည်ကို သိစေ
 အပ်ရာ ဖြစ်သော အနက်၊ နောက်ထပ် -
 တဖန် - ပေါင်းဆည်းခြင်း၊ အနွှာစည်း။ စ-
 သဒ္ဓါ၏ အနက်အများတို့တွင် တခု၊ အနွှာ-
 စယော စ ယတ္ထေကော ပဓာနဘာဝေန
 ဝိစိယတေ၊ အပရော စ ဂုဏဘာဝေန။
 ယထာ 'ဘိက္ခု စရ၊ ဂါဝေါ စာနယေ'တိ။
 မောဂ်။၃။၁၉။ အနွှာစယော ဧကံ ပဓာန-
 ဘာဝေန ဝတ္တာ ဣတရဿ အပ္ပဓာနဘာဝေန
 ဝစနံ၊ တသ္မိံ။ သီလံ ရက္ခာဟိ၊ ဒါနဉ္စ ဒေဟိ။
 ဓာနံ၊၃။၁၁၇။ (ရွှ၊၃။ ၃-၆၀။ နိတိ၊သုတ္တ။
 ၃-၃၇၀-တို့လည်း ကြည့်။)

အနွှာစိနန္တ (တိ) [အန+အာ+စိ+နာ+အန္တ]
 နောက်ထပ် - တဖန်-ပေါင်းဆည်းသော-
 ပေါင်းဆည်းလိုသော၊ သူ။ ဘိက္ခုနသီလတာ-
 ဝိလက္ခဏော ဘိက္ခုဘာဝေါ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာသဟစရိ-
 တာယ (ပဗ္ဗဇ္ဇာယ သဟစရိတာယ ?) သမ္ဘိ
 ဘိက္ခုဘာဝံ အနွှာစိနန္တော အာဟာ "ပဗ္ဗဇ္ဇ
 ဘိက္ခုဘာဝဉ္စာ"တိ။ မ၊၃။၁။၂၀၇။ အနွှာ-
 စယ-လည်း ကြည့်။

အနွှာဓိက (ပ) [အန+အာ+ဒါ+ဣ+က]
 အနွှာဓိကနှင့် အနက်တူ။ အာဂန္တုကပတ္တမ္ပိ
 ဒါတုန္တိ ဣမိနာ အနွှာဓိကန္တိ ပဒဿ အနု
 ပစ္စာ အာဂန္တုကဘာဝေန ဒီယတိတိ အနွှာ-
 ဓိကန္တိ ဝစနတ္ထံ ဒသေတိ။ စတုတ္ထကုဓေ
 နပိ ပါဌော၊ အနု ပစ္စာ အာဂန္တုကဘာဝေန

ဓီယတိ ဌပီယတိတိ အနွှာဓိကန္တိ ကာ-
 တဗ္ဗော။ ပါစိတိ၊ ယော၊၁။၃၀၇။ အနွှာဓိက-
 လည်း ကြည့်။

အနွှာဒိဋ္ဌ (တိ) [အန+အာ+ဒိသ+တ။ (အနွှာ-
 ဒိဗ္ဗ-သံ)] တဖန်ညွှန်ပြအပ်သော။ ဧတ္ထောတိ
 အနန္တရဝတ္တဗ္ဗော အနွှာဒိဋ္ဌာတိ အာဟာ
 "ကဏ္ဍသုက္ကဓမ္မေသု"တိ။ ဝိ၊၃။၂။၃၀။ (ယင်း
 ၌ အနွှာဓိဋ္ဌာ-ဟု ပါဌ်ရှိနေသည်။ ဤနေရာ၌
 အနက်အဓိပ္ပါယ် မလျော်။)

အနွှာဒိသတိ (ကြိ) [အန+အာ+ဒိသ+အ+
 တိ] ပေး၏၊ ရည်စူး၍ ကုသိုလ်အဖို့ကို ပေး
 ၏၊ အမျှပေးဝေ၏။ ဒေဟိ ပုတ္တက မေ
 ဒါနံ၊ ဒတော အနွှာဒိသာဟိ မေ။ ပေတ။၁။၄၀။
 အနွှာဒိသာဟိ မေတိ ယထာ ဒိန္နံ ဒက္ခိဏံ
 မယံ ဥပကပ္ပတိ၊ တထာ ဥဒ္ဓိသ ပတ္တိဒါနံ
 ဒေဟိ။ ပေတ။၄။၇၄။ အနွှာဒိသာဟိ-
 (ပေတ။၁၆၉)တိ အာဒိသ။ ပေတ။၄။၁၆၇။
 ဒတော အနွှာဒိသိ တေရော၊ မာတု ပိတု စ
 ဘာတုနော။ ပေတ။၁၆၉ အနွှာဒိသိတိ
 အာဒိသိ။ ပေတ။၄။၁၇၀။

အနွှာဓိ (န) [အန+အာ+ဓာ+ဣ] သလင်း
 ထောင်။ အနွှာဓိက-ကြည့်။

အနွှာဓိက (န) [အနွှာဓိ+က။ ပါစိတိ၊ယော၊၁။
 ၃၀၇-၌ အနွှာဓိက-လည်း အသင့် ဟု ဆုံးဖြတ်
 သည်။ ၎င်းပုဒ် ကြည့်။] သက်န်းအပေါ်၌
 နောက်ထပ် တင်အပ်သော အာဂန္တုက-
 အထပ်၊ သလင်းထောင်။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခု-
 ဝေ အနွှာဓိကမ္ပိ အာရောပေတံ။ ဝိ၊၃။၄၁၂၊
 ၄၂၉။=အာဂန္တုကပတ္တမ္ပိ ဒါတံ။ ဝိ၊၄။၃။
 ၄၁၀။ သဗ္ဗေသု အပ္ပဟောန္တေသု၊ အနွှာဓိ-
 မာဒိယေယျ ဝါ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ။၃။၄၆။ အနွှာဓိ
 နာမ အနုဝါတံ ဝိယ သံဟရိတော စိဝရဿ
 ဥပရိ သဿာဋိအာကာရေန အာရောပေတဗ္ဗံ။
 ၎င်း၊၃။ဟောင်း။၉၁။ အနွှာဓိန္တိ အာဂန္တုက-
 ပတ္တံ။ အနု ပစ္စာ အာဓိယတိတိ အနွှာဓိ၊

ယံ စိဝရသောပရိ သဏ္ဌာသိအာကာရေန
အာရောပေတဗ္ဗံ။ ၎င်း၊ ငြိ၊ သစ်။ ၂၇၇။

အနာနယတိ (ကြိ) [အန+အာ+နိ+အ+
တိ] အပနိပန - အထပ်ထပ် - ဆောင်၏ -
ရ၏။ သဗ္ဗေဝ တေ နိန္ဒမနာနယန္တိ။ သုတ္တနိ။
၄၁၈။ မဟာနိ။ ၂၃၆။ သဗ္ဗေဝ တေ သမဏ-
ဗြာဟ္မဏာ နိန္ဒမေဝ အနန္တန္တိ။ သဗ္ဗေ နိန္ဒ-
တာယေဝ ဟောန္တိ။ မဟာနိ။ ၂၃၇။ အနာ-
နယန္တိတိ အနုအာနယန္တိ။ ပုနပျုန အာဟ-
ရန္တိ။ သုတ္တနိ။ ၄၂၂။ ၂၇၃။ မဟာနိ။ ၄၂၀။

အနာယ (ကြိ ဝိ) [အန+ဣ+တွာ] စွဲ၍၊
အကြောင်းပြု၍။ တဿ ဂစ္ဆဿ ပရိပါက-
မနာယ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ဝိ၊ ၃။ ၄၈၉။
ဒီ၊ ၁။ ၁၂။ ဒီ၊ ၃။ ၂။ မ၊ ၃။ ၂၇၃။ အာတပ္ပ-
မနာယာတိ...တိပ္ပဘေဝံ ဝိရိယံ အနာယ
အာဂမ္မ ပဋိစ္စာတိ အတ္တော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၉၇။
ဝုဒ္ဓိမနာယ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကမနာယ။ မ၊
၁။ ၃၃၃။ အံ၊ ၃။ ၄၂၁။ မုဟုတ္တံ ပမာဒမနာ-
ယ၊ ဗုဏ္ဏေနောရဒ္ဒမာနသော။ ဒီ၊ ၄။ ၂။
၃၄၀။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၉။ (သံ၊ ၂။ ၂၁၇။ သံ၊ ၄။
၂။ ၃၂၁။ အံ၊ ၁။ ၃၉၀။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၇။ ဇာ၊
၄။ ၁။ ၆၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အနာယိက (တိ) [အနာယိ+က။ အန+အယ
+က။ အက-၏ အ-ကို ဣ-ပြု။] နောက်
မှ - အစဉ် - လိုက်သော။ (က) နောက်မှ -
အစဉ် - လိုက်တတ်သော၊ တရား။ တံ ပုဂ္ဂလံ
... ဇာတိဒုက္ခံ အနွေတိ အနုဂစ္ဆတိ အနာယိ-
ကံ ဟောတိ။ မဟာနိ။ ၁၃။ သံသာရမာရော
ဝရုမာရော အနွေတိ အနုဂစ္ဆတိ အနာယိ-
ကော ဟောတိ။ စူဠနိ။ ၁၅၂။ (ခ) နောက်မှ
- အစဉ် - လိုက်တတ်သောသူ၊ နောက်လိုက်၊
နောက်ပါ၊ အခြွေအရံ။ ဘိက္ခုသံသော မေ
အနာယိကော ဝစနကရော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၉။
အနာယိကောတိ အနုဝတ္တကော။ သာရတ္ထ၊
၁။ ၄၄၉။ မဟာဿ ဇနော အနာယိကော
ဟောတိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၃၇။ အနာယိကာ ပည-

ဝတော အဝန္တိ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၀။ သံ၊ ၄။ ၁။
၂၃၁။ သုတ္တနိ။ ၄၂၁။ ၁၃၁။ အနာယိကာတိ
အနုဂါမိနော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၀။ အနာယိကာ
ပညဝတော အဝန္တိ။ ပညဝန္တမေဝ အနု-
ဂစ္ဆန္တိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၅၈။ (ဂ) ရောက်လာ
သော၊ ဆိုက်ရောက်သော။ အနာယိကံ
ဟောတိ (မဟာနိ။ ၁၃) တိ သမ္ပတ္တံ ဟောတိ
ဓမ္မဂန္တိကာယ ပရိစ္စေဒေါ ဝိယ။ မဟာနိ၊
၄။ ၅၉။

အနာရူပတိ (ကြိ) [အန+အာ+ရူပ+အ+
တိ] တက်၏၊ တက်ရောက်၏။ အနာရူပီ
ကာသိရာဇာ ပသန္နော။ ဇာ၊ ၁။ ၃၄၁။ ဇာ၊ ၄။
၄။ ၄၆၈။

အနာဝဇ္ဇနာ (တိ) [အန+အာ+ဝဇ္ဇ+ယု] အပနိ
ပန - အထပ်ထပ် - ဆင်ခြင် - နှလုံးသွင်း -
ခြင်း။ စိတ္တဿ အာဝဇ္ဇနာ အနာဝဇ္ဇနာ
အာဘောဂေါ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၅။ အနု အနု
အာဝဇ္ဇတိတိ အနာဝဇ္ဇနာ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၅။
အနာဝဇ္ဇနာ-လည်း ကြည့်။

အနာဝဇ္ဇတိ (ကြိ) အနာဝတ္တတိ-ကြည့်။

အနာဝဇ္ဇနာ (တိ) [အန+အာ+ဝဇ္ဇ+ယု] အဝင်
စိတ်ကို အပနိပန လည်စေတတ်သောတရား၊
(အာဝဇ္ဇန်း)။ စိတ္တဿ အာဝဇ္ဇနာ အနာ-
ဝဇ္ဇနာ အာဘောဂေါ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၆။ မ၊ ၄။
၁။ ၆၆။ အာဝဇ္ဇနာ ဟိ အဝဂ်စိတ္တံ... အနု
အနု အာဝဇ္ဇတိတိ အနာဝဇ္ဇနာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။
၂၁၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၉။ (အဘိ၊ ဝိ၊ ၃၈၈။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၈၂-တို့၌ အနာဝဇ္ဇနာ-ဟု ရှိပြီး
အနာဝဇ္ဇနာ-ကို သိ၊ သျှာ-မူကဲ့ ပြသည်။)
အနာဝဇ္ဇနာ-လည်း ကြည့်။

အနာဝတ္တတိ (ကြိ) [အန+အာ+ဝတု+အ+
တိ] အပနိပန ချေးရှု၊ ပြစ်တတ်၏၊ ချဉ်းကပ်
၏။ တဿ တဿာ ဝုပကဋ္ဌဿ ဝိဟရတော
အနာဝတ္တန္တိ (အနာဝဇ္ဇန္တိ။ သိ၊ သျှာ၊ ကံ၊ ဣ။)
ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ။ မ၊ ၃။ ၁၅၇။ အနာ-

ဝတ္ထန္တိတိ အနုအာဝတ္ထန္တိ ဥပသကမန္တိ။
မၤဠၢၤၤၤၤၤၤၤၤ အနုအာဝတ္ထန္တိတိ အနု အနု
အဘိမုခါ ဟုတုၤ ဝတ္ထန္တိ။ ယဝိရူပါသနာဒိ-
ဝသေန အနုကုလယန္တိ။ မၤဠၢၤၤၤၤၤၤၤၤ ၂၂၉။

အနွှာဝတ္ထန္တ (တိ) [အနု+အာ+ဝတု+အ+
အန္တ] အဖန်ဖန် ရှေးရှု။ ပြစ်သော၊ ချဉ်းကပ်
သော။ သော အနွှာဝတ္ထန္တေသု ပြာဟ္မဏဂဟ-
ပတိကေသု...မုစ္ဆံ နိကာမယတိ။ မၤဠၢၤၤၤၤၤၤၤၤ ၂၃၁။

အနွှာဝမဗ္ဗတိ (ကြိ) [အနု+အာ+အဝ+မဗ္ဗ+
အ+တိ] နင်းချေ-ကိုက်သတ်-၏။ ဂလကံ
အနွှာဝမဗ္ဗိ၊ နတ္ထိ ဒုဋ္ဌေ သုဘာသိတိ။ ဇာ၊
၁။၁၇။ ဂလကံ အနွှာဝမဗ္ဗတိ ဂိဝံ မဗ္ဗိ၊
ခုံသိတုၤ ဖာလေသိတိ အတ္ထော။ ဇာ၊၄။၃။
၄၅၇။

အနွှာဝိဋ္ဌ (တိ) [အနု+အာဝိဋ္ဌ] ဝင်ရောက်-ပူး
ကပ်-လွှမ်းမိုး-လှည့်စား- အပ်သော၊သု။
ပြာဟ္မဏဂဟပတိကာ အနွှာဝိဋ္ဌာ ဒုသိနာ
မာရေန။ မၤဠၢၤၤၤၤၤၤၤၤ ၄၁၂။ အနွှာဝိဋ္ဌာတိ အာဝဇ္ဇိ-
တာ။ မၤဠၢၤၤၤၤၤၤၤၤ ၂၃၁၆။ ပြာဟ္မဏဂဟပတိကာ
မာရေန ပါပိမတာ အနွှာဝိဋ္ဌာ အဝန္တိ။ သံ၊၁။
၁၁၅။ အနွှာဝိဋ္ဌာတိ အနု အာဝိဋ္ဌာ။ သံ၊၄။၁။
၁၆၄။

အနွှာဝိသတိ (ကြိ) [အနု+အာ+ဝိသ+အ+တိ]
ဝင်ရောက် - ပူးကပ် - ၏။ ယံ နူနာဟံ
ပြာဟ္မဏဂဟပတိကေ အနွှာဝိသေယျ။ မၤဠၢၤၤၤၤၤၤၤၤ
၄၀၉။ ယံ ပန မာရော ပါပိမာ ပဉ္စသာလကေ
ပြာဟ္မဏဂဟပတိကေ အနွှာဝိသိ။ မိလိန္တ။
၁၅၇။ မာရော တာသံ သမ္ပတ္တိယာ အန္တရာယံ
ကရိယာမိတိ အနွှာဝိသိ။ သံ၊၄။၁။၁၆၄။

အနွှာဝိသိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+အာဝိသိတုံ] ဝင်
ရောက် - ပူးကပ်-ခြင်းငှါ။ အနွှာဝိသိတုၤ-
ကြည့်။

အနွှာဝိသိတုၤ (ကြိ၊ဝိ) [အနု+အာဝိသိတုၤ]
ဝင်ရောက်-ပူးကပ်-လွှမ်းမိုး-၍။ မာရော

ပါပိမာ အညတရံ ဗြဟ္မပါရိသန္တံ အနွှာဝိ-
သိတုၤမံ တေဒဝေါစ။ မၤဠၢၤၤၤၤၤၤၤၤ ၂။ ဗြဟ္မပါရိ-
သန္တံ အနွှာဝိသိတုၤတိ ကေသု ဗြဟ္မပါရိ-
သန္တေသ သရီရံ ပဝိသိတုၤ။ မဟာဗြဟ္မာနံ ပန
ဗြဟ္မပုရောဟိတာနံ (ဗြဟ္မပုရောဟိတံ?)
ဝါ အနွှာဝိသိတုံ န သက္ကောတိ။ မၤဠၢၤၤၤၤၤၤၤၤ ၂။
၃၀၂။ အနွှာဝိသိတုၤတိ အာဝိသနဝသေန
တဿ အတ္တဘာဝံ အဓိဘဝိတုၤ၊ တဿ
အဘိဘဝတော ဟိ တဿ သရီရံ ပဝိဋ္ဌော
ဝိယ ဟောတိ။ မၤဠၢၤၤၤၤၤၤၤၤ ၂။၃၁၂။ (သံ၊၁။၆၇။
သံ၊၄။၁။၁၁၇။ သံ၊၄။၁။၁၆၇-တို့လည်း
ကြည့်။)

အနွှာသတ္တ (တိ) [အနု+အာ+သန္တ+တ]
(က) အဖန်ဖန်-ကပ်ငြိအပ်-နှောင်ဖွဲ့အပ်-
ဝန်းရံအပ်-သော။ အကုသလဝိတက္ကေဟိ
ဥပဒ္ဓုတော အနွှာသတ္တော ပစ္စာဂန္တာ။ ဒီ၊
၄။၂။၁၂။ အနွှာသတ္တောတိ အနုဗဒ္ဓေါ။ ဒီ၊
၂။၁၂။ အကုသလေဟိ ဝိတက္ကေဟိ အနွှာ-
သတ္တာ။ အံ၊၃။၁၆၇။ ဥဒါန။၁၁၉။ အနွှာ-
သတ္တာတိ အနုဗဒ္ဓါ သမ္ပရိဝါရိတာ။ အံ၊၄။
၃။၂၅၉။ (ခ) အဖန်ဖန် - ကပ်ငြိ - ရော
ပြွမ်း-သော။ အနွှာသတ္တာတိ အနုလဂ္ဂါ
ဝေါကိဏ္ဏာ။ ဥဒါန။၄။၁၉၈။

အနွှာသတ္တတာ (တိ) [အနွှာသတ္တ+တာ] အဖန်
ဖန်-ကပ်ငြိ-နှောင်ဖွဲ့-အပ်သည်၏ အဖြစ်။
တိဟိ ဝိတက္ကေဟိ အနွှာသတ္တတာယ...။ ဓမ္မ၊
၄။၁။၁၇၂။

အနွှာသဝတိ (ကြိ) [အနု+အာ+သု+အ+
တိ] အစဉ်လိုက်၍ ပြင်းစွာ ယှဉ်း၏။ တျဿ
အန္တော ဝသန္တိ အနွှာသဝန္တိ ပါပကာ အကု-
သလာ ဓမ္မာ။ မဟာနိ။၁၁။ အနွှာသဝန္တိတိ
ကိလေသသန္တာနံ အနုဂန္တာ ဘုသံ သဝန္တိ
အနုဗန္ဓန္တိ။ မဟာနိ။၄။၅၇။ (စူဠနိ။၂၅၁-၌
အနွှာသဝန္တိ ဟု ရှိသည်။)

အနာသဝတိ (ကြိ) [အန+အာ+သု+အ+တိ] (က) ယိုစီး၏။ န တဿ ပါပကာ ဝိတက္ကာ စိတ္တံ အနာသဝန္တိ။ စရိယာ၊ ဌ။ ၂၇၉။ ယထာ ပုန န အနာသဝန္တိ။ အဘိ၊ ဌ။ ၂။ ၂၇၀။ စက္ခုန္တိယာသံဝရဿ ဟေတု အနာသဝန္တိ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၇။ အနာသဝန္တိ အဘိဇ္ဈာအယော။ အနဋီ၊ ၁။ ၂၀၀။ (ခ) အဖန်ဖန် - အစဉ်လိုက်၍ - နှိပ်စက် - လွှမ်းမိုး - ၏။ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အနာသဝေယျံ။ ဒီ၊ ၁။ ၆၆။ ဒီ၊ ၁။ ၁၇၉။ မ၊ ၁။ ၂၃၇။ မ၊ ၁။ ၇၄။ သံ၊ ၂။ ၃၂၃။ အံ၊ ၁။ ၁၁၁။ အံ၊ ၂။ ၇၇။ အံ၊ ၃။ ၄၂၃။ အဘိ၊ ၈။ ၂၆၁။ အဘိ၊ ၁။ ၂၇၇။ အဘိ၊ ပု၊ ၁။ ၂၃။ မဟာနိ၊ ၂။ ၅။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၆၀။ နာဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အနာသဝိဿန္တိ။ မ၊ ၁။ ၁၅၄။ အံ၊ ၃။ ၁၄။ ဒီ၊ ၄။ ၁၇၃။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆။ (ဂ) လိုက်၍ - နှိပ်စက်၏ - ကိုက်၏။ မက္ခိကာ နာနုပတိဿန္တိ နာနာဿဝိဿန္တိ။ အံ၊ ၁။ ၂၇၄။ နာနာဿဝိဿန္တိတိ အနုဗ္ဗန္တိတော န ခါဒိဿန္တိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၀။ အနုဗ္ဗန္တိတိ (ခ) အနက်လည်း ကြည့်။

အနာသဝန (န) [အန + အာ + သု + ဟု] အဖန်ဖန် ပြင်းစွာ ယိုစီးစေတတ်သော။ သူ။ တေသံ ဟိနဓမ္မာနံ ဝဿနတော သိဉ္ဇနတော အနာသဝနတော “ဝသလော”တိ ဇာနေယျ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၀။

အနာသဝဝိရဟိတ(တိ) [အနာသဝ+ဝိရဟိတ] အဖန်ဖန် ပြင်းစွာယိုစီးစေခြင်းမှ ကင်းသော။ ဣမာယ ပရိပတ္တိယာ တေသု တေသု အာရမ္မဏေသု ကိလေသအနာသဝဝိရဟိတော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၄။

အနာဟာရ (ပု) [အန+အာ+ဟာရ+ဏ] လျော်စွာဆောင်ခြင်း။ အာဘောဂသမနာဟာရ (သီ၊ ဇီ၊ သဓ၊ ၂။ ၃၇၁) ကြည့်။

အနာဟိဏ္ဏတိ (ကြိ) [အန+အာ+ဟိဋ္ဌိ+အ+တိ] အစဉ်အားဖြင့် လှည့်လည်၏။ ဝိဟာရေန ဝိဟာရံ အနာဟိဏ္ဏန္တိ။ အံ၊ ၃။ ၁၇၁ (သီ၊ ဇူ၊ မူကဲ့)။

အနာဟိဏ္ဏန္တိ (တိ) [အန+အာ+ဟိဋ္ဌိ+အ+အန္တိ] လှည့်လည်သော။ သူ။ ကေဝလကပ္ပံ ကပိလဝတ္ထု အနာဟိဏ္ဏန္တော နာဒ္ဒဿ။ အံ၊ ၁။ ၂၇၀။ သိသံသုကေန သိသံသုကံ အနာဟိဏ္ဏန္တော န ကိဉ္စိ ဟိ သတိ။ အံ၊ ၃။ ၁၇၃။ အနာဟိဏ္ဏန္တောတိ ဝိစရန္တော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၇။

အနိစ္စာ (တိ) [အန+ဣစ္စာ] အဖန်ဖန် - အလိုရှိ - လိုချင် - ခြင်း။ ပုနပျန် ဣစ္စာ အနိစ္စာ။ နိတိ၊ ၈။ ၁၇၁။

အနိစ္စ (တိ) [အန+ဣ+တ] လိုက်၏။ နောက်မှ - အစဉ် - လိုက်၏။ နိတိ၊ ၈။ ၂၅-တို့ကြည့်။

အဝန္ဓတ (တိ) [အန+ဣ+တ] ကပ်ရောက်တတ်သော။ သူ။ အနွေတိ (၂) အနက်ကြည့်။

အနွေတိ (ကြိ) [အန+ဣ+အ+တိ။ ဤပုဒ်သည် အန+ဣတိ-မှ၎င်း၊ အန+တေတိ-မှ၎င်း ဖြစ်သည်။ ထိုတွင် အန+တေတိ မှ ဖြစ်သည်ကို နိတိဆရာ မနှစ်သက်။ ဌ-တို့၌ကား အနုတေတိ ဟု ရှိသည်ပင်။ နိတိ၊ ၈။ ၇။ ပေတ၊ ၄။ ၉၃။ မဟာနိ၊ ၄။ ၅၉-တို့ ကြည့်။] (၁) လိုက်၏။ နောက်မှလိုက်၏။ အစဉ်လိုက်၏။ န ဖိယမာနံ နေမနွေတိ ကိဉ္စိ။ မ၊ ၂။ ၂၆၀။ ထေရ၊ ၃။ ၂၆။ တတော နံ ဒုက္ခမနွေတိ။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၃။ သုတ္တနိ၊ ၃။ ၉၉။ မဟာနိ၊ ၉။ ကာယိကစေတသိကံ ဝိပါကဒုက္ခံ အနုဂစ္ဆတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၅။ တံ ပုဂ္ဂလံ ဒုက္ခံ အနွေတိ အနုဂစ္ဆတိ အနာယိကံ ဟေတတိ။ မဟာနိ၊ ၁။ ၁၃ (၎င်း၊ ၉-၏အပွင့်)။ ဒုက္ခံ အနွေတိတိ ဒုက္ခံ န တေ မာတု ပစ္ဆတော အခိရပိဝကော ဝိယ။ အနုဂစ္ဆတိတိ

သမိပံ ဂစ္ဆတိ စောရသာတကော ဝိယ
 ဝဇ္ဈပုတ္တဿ။ မဟာနိဋ္ဌ။ ၅၉။ ဥဟန္တံ ဗာလ-
 မနွေတိ။ ဓမ္မ။ ၂၃။ = အနုဂစ္ဆတိ။ ဓမ္မ။ ၄၁။
 ၃၂။ ပါဏိတလသ္မိံ ဟိ ဝဏေ အသတိ
 ဝိသံ ဂဏန္တဿ တံ ဝိသံ အနုဥဟိကံ န
 သက္ကောတိ။ ... နာဗ္ဗဏံ ဝိသမနွေတိ (ဓမ္မ။
 ၃၁) = အဝဏံ ဟိ ပါဏိံ ဝိသံ အနွေတုံ
 န သက္ကောတိ။ ဓမ္မ။ ၄၂။ ၁၈။ တေနော
 မာရော အနွေတိ ဇန္တု။ သုတ္တနိ။ ၄၄၅။
 စူဠနိ။ ၁၇၊ ၁၅။ ခန္ဓမာရော ... အနွေတိ
 အနုဂစ္ဆတိ အန္ဓာယိကော ဟောတိ။ စူဠနိ။
 ၁၅။ ပရိသန္တိက္ခန္ဓမာရော တံ သတ္တံ အနု-
 ဂစ္ဆတိ။ သုတ္တနိ။ ၄၂။ ၁၁၄။ စူဠနိ။ ၄၄။
 (က) ဝိပဿိ - စိ - ဝဇ္ဇဏိ။ ယထာ နာဝံ ဘိန္နမိ-
 ဝေါဒကန္တိ ယထာ ဘိန္နံ နာဝံ ဒကမေသိံ
 တတော တတော ဥဒကံ အနွေတိ အနုဂစ္ဆတိ
 အန္ဓာယိကံ ဟောတိ။ မဟာနိဋ္ဌ။ ၁၄။ ဥဒကံ
 အနွေတိတိ တတော တတော ဘိန္နဌာန-
 တော ဥဒကံ ပဝိသတိ။ မဟာနိဋ္ဌ။ ၆၇။
 (ခ) လိုက် - နာ - ကျိုးနွံ - ရှိသေ - ဇိ။
 အနွေန္တိ တံ သာရထိစောဒိတာ ဟယာ။
 ဝိမာန။ ၁၈။ ဣမေ ဟယာ အစွေ ဒေဝတေ
 တံ အနုဂစ္ဆန္တိ။ ဝိမာန။ ၇၁။ တေပိ မံ
 ဝသ'မနွေန္တိ။ အပ။ ၂။ ၉၈။ တဿ သာ ဝသ' -
 မနွေတု။ ဇာ။ ၁။ ၁၁၅။ ဇာ။ ၄။ ၁၂၆။
 ယော မံ ဣစ္ဆတိ အနွေတု။ သုတ္တနိ။ ၃၆၉။
 နေဂမာ စ မံ အနွေန္တိ။ ဇာ။ ၂။ ၃၆၉။ (ဂ)
 မုန်းဆ၍ သိ၏။ ယထာ ဟိ လောကေ
 ဝိဋ္ဌေန ဓူမေန အဝိဋ္ဌံ အဂ္ဂိံ အနွေတိ အနု-
 မာနတော ဇာနာတိ။ မာရ်။ ၂။ ၃၀၂။ (၂)
 လာ၏။ ရောက်လာ၏။ ကပ်ရောက်၏။ ဝိဿာ-
 သာ ဘယ'မနွေတိ။ ဇာ။ ၁။ ၂၂ (ဇာ။ ၁။ ၁၁၅၊
 ၃၇၇-တို့လည်း ကြည့်။) တတော ဘယမေဝ
 အာဂစ္ဆတိ ... မိဂမာတကာယ သန္တိကာ
 သိဟဿ ဘယံ အနွေတိ။ ဥပဂတံ သမ္ပတ္တန္တိ
 အတ္ထော။ သိဟံ မိဂမာတကာ အနွေတာ

ဥပဂတာတိ အတ္ထော။ ဇာ။ ၄။ ၁၁၅။
 သုဘာသိတေန အနွေန္တိ။ ပေတ။ ၁၅၀။
 ဘဇာနံ ဝါသုဒေဝံ သုဗ္ဗဏ္ဍိတော သောက-
 ဟရဏတ္တာယ သုဘာသိတေန အနွေသိ
 အနွေသိ။ ပေတ။ ၄။ ၉၃။ (၃) သွား၏။
 သိဝိမဂ္ဂေန အနွေသိ။ ဇာ။ ၂။ ၃၂၉။ အနွေ-
 သိတိ တံ အဂမာသိ။ ဇာ။ ၄။ ၇။ ၂၈။

အနွေတုံ (ကြိဝိ) [အနု+ဣ+တုံ] နောက်မှ -
 အစဉ်-လိုက်ခြင်းငှါ။ အနွေတိ (၁) အနက်
 ကြည့်။

အနွေန္တိ (တိ) [အနု+ဣ+အ+အန္တိ] နောက်မှ -
 အစဉ်-လိုက်သော၊ သူ။ ဗိဇ္ဇိဂတာနိ အနွေန္တာ
 ဣဝံ သေယျောတိ မညရေ။ ထေရ။ ၃၃၉။
 ဗိဇ္ဇိဂတာနိ မိစ္ဆာဂါဟေ အနွေန္တာ အနု-
 ဂစ္ဆန္တာ။ ထေရ။ ၄။ ၂။ ၃၅၄။

အနွေသတိ (ကြိ) [အနု+ဣသ+အ+တိ] ရှာ
 မှီး၏။ ဗောဓိသတ္တော စတုန့်ယေဝ အရိယ-
 သစ္စာနံ အဘိသမယံ အနွေသိ တာသုတာသု
 ဇာတိသု။ မိလိန္ဒ။ ၂၈။

အနွေသနာ (ထိ) [အနု+ဣသ+ယ။ (အနွေ-
 မဏ-သံ)] ရှာမှီးခြင်း။ ပရိယေသနာ'နွေ-
 သနာ၊ ပရိယေဋ္ဌံ ဂဝေသနာ။ ဓာန်။ ၄၂၈။

အနွေသန္တ (တိ) [အနု+ဣသ+အ+အန္တိ]
 ရှာမှီးသော၊ သူ။ ဝိစရိံ ဒီယမဒ္ဓါနံ၊ အနွေ-
 သန္တော တထာဂတံ။ ဒီ။ ၂။ ၂၂၉။ သပဇာ-
 ပတိကာ အနွေသံ နာဓိဂစ္ဆန္တိ။ မာ။ ၁။ ၁၉၃။
 မဟာနိဋ္ဌ။ ၇၄။ အနွေသန္တိ အနွေသန္တာ
 ဂဝေသန္တာ။ မာ။ ၄။ ၂။ ၂၃။ အနွေသန္တိ ပစ္စုတ္တေ
 ကေဝစနန္တိ (န ကေဝစနန္တိ?) အာဟံ "အနွေ-
 သန္တော"တိ။ မာရ်။ ၂။ ၉၇။ (နိတိ. ပဒ။ ၂၄၁-
 လည်း ကြည့်။) အနွေသံ သဗ္ဗဌာနေသု၊ မာရ-
 သေနာပိ နာဠုဂါ။ သံ။ ၁။ ၁၁၄။ = ပရိယေသ-

မာနာ။ သံ၊၄၊၁။၁၆၃။(ထေရ။၂၆၃။ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၁။၄၃၅။ ဇာ၊၁။၂၉၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၄၄-
တို့လည်း ကြည့်။)

အနွေသမာန (တိ) [အနု+ဣသ+အ+မာန] ရှာမှီးသော၊သူ။ အနွေသမာနော ဟဒယံ
ပဏ္ဍိတဿ။ ဇာ၊၂။၃၀၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၂၂။
(သုတ္တန်၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၈။ မဟာနိ၊၄။ ၄၀၄-တို့
လည်း ကြည့်။)

အနွေသိတ (တိ) [အနု+ဣသ+တ] ရှာမှီး
အပ်သော။ မဂ္ဂိတံ ပရိယေသိတံ၊ အနွေသိတံ
ဂဝေသိတံ။ ဓာန်။၇၅၃။

အနွေသိတဗ္ဗ (တိ) [အနု+ဣသ+တဗ္ဗ] ရှာမှီး
အပ်သော။ အကုသလေ ဝါ ဓမ္မေ ဝိညာတေ
ကုသလေ ဝါ ပဋိပက္ခော အနွေသိတဗ္ဗော။
ပဋိပက္ခံ အနွေသိတော သော နယော နိဒ္ဒိသိ-
တဗ္ဗော။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၂၁၈။

အနွေသိတော (ကြိ၊ဝိ) [အနု+ဣသ+တော]
ရှာမှီး၍။ အနွေသိတဗ္ဗ-ကြည့်။

အပံသုက္ကလ (န) [န + ပံသုက္ကလ] ပံသုက္က
မဟုတ်သော သင်္ကန်း။ တိဟိ ကာရဏေဟိ
လူခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ အဂ္ဂိယသဝဏ္ဏပရိဟာနိတော
အပံသုက္ကလမ္ပိ၊ ကော ပန ဝါဒေါ ပံသုက္ကလံ။
မ၊ဋီ၊၁။၂၅၁။

အပံသုက္ကလဘာဝ (ပု) [န + ပံသုက္ကလဘာဝ]
ပံသုက္ကသင်္ကန်းမဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ န တံ
ပံသုက္ကလန္တိ အပံသုက္ကလဘာဝေါ ပုဗ္ဗေ
ဝုတ္တကာရဏတော ဂါဟေတွာ ဒိန္နတ္တာ စ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၉၂။

အပံသုက္ကလိက (ပု) [န + ပံသုက္ကလိက] ပံသု-
က္ကသင်္ကန်းမဆောင်သော၊ သူ။ ပံသုက္ကလိက-
သေဝ လဗ္ဘတိ နော အပံသုက္ကလိကဿ။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၆၁။ စိဝရူပါဒေါ အပံသုက္ကလိက-
သေဝ။ ဝဇီရ။၄၈၈။

အပ (ဗျ) [န + ပါ + အ။ ဤပုဒ်ကား ဥပသာ-
သပုဒ် ၂၀-တို့တွင် တပုဒ်ဖြစ်သည်အားလျော်
စွာ ကြိယာနှင့် နာမ်ပုဒ်တို့၏ ရှေ့မှကပ်၍
တည်နေသည်က များသည်။ သို့ရာတွင် “ဂန္တု
န ဟိ တိရမပတ္တိ” (သုတ္တန်၊၂။၃၈၄) ၌ကား
မဆိုင်သည့်အတ္ထိနှင့် ကပ်လျက် တည်နေသည်
ကိုလည်း တွေ့ရသေးသည် မောက်၊သျှ။၃၊
၅-သုတ်လည်း ကြည့်။] (၁) ညွှန်ပြခြင်း =
နိဒ္ဒေသ။ အပဒိသတိ၊ အပဒေသ-တို့ ကြည့်။
(၂) ကြည် - ရှောင် - ဖဲ - ခါ - ခြင်း =
ဝဇ္ဇန။ဂန္တု န ဟိ တိရမပတ္တိ(သုတ္တန်၊၂။၃၈၄)-
တိ အပဂန္တု န ဟိ တိရံ အတ္ထိ။ သုတ္တန်၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၀၁။ အပသာလာယ အာယန္တံ ဝါဏိ-
ဇာ၊....သလံ ဝဇ္ဇေတွာတိ အတ္ထော။ မောက်၊
၂။၂၇။ (နိတိ၊သုတ္တ။၅၆ဝ-လည်း ကြည့်။)
အပသာလာယ ပရိသာလာယ - ကင်းတဲမှ
ဖဲကြည်၍။ သာလံ - ကင်းတဲကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ -
ကြည်၍၊ မောက်၊နိသျှ။ အပသာလာယ -
စရပ်မှကြည်၍၊ ဝါ။ သာလာယ - ကို၊ အပ -
မဝင်ရှောင်လွှဲ ဖဲကြည်၍။ နိတိ၊နိသျှ။ အပ-
က္ကမတိ၊ အပဂစ္ဆတိ၊ အပဂတ (၂) (၃)
အနက်၊ အပဓာရိတ၊ အပနမတိ (၂) အနက်
တို့လည်း ကြည့်။ (၃) အကြောင်းအရာ =
ကာရဏ။ အပကရဏ-ကြည့်။ (၄) ပြစ်မှား
ခြင်း = ပဒဿန။ အပကာရ၊အပရဇ္ဈတိ၊အပ-
ရာဇ-တို့ ကြည့်။ (၅) ကင်းခြင်း = ဝိဂတ။
အပဂစ္ဆမာန၊ အပဂတ (၁) (၄) (၅)
အနက်၊ အပဂမ အပဂမန၊ အပစယ (၂)
အနက်၊ အပဒါန (၃) အနက်၊ အပနတ၊အပ-
မာရ-တို့ ကြည့်။ (၆) အနီး = သမိပ။ အပဂံ
(ဓာန်၊ဋီ၊၁၆၂) ကြည့်။ (၇) ယုတ်လျော့
ခြင်း = ဥိန။ အပဒါန (၁) အနက် (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၅၃)၊ အပယန္တ-တို့ ကြည့်။ အပဒိယတံ-နှင့်
လည်း ယှဉ်ကြည့်။ (၈) ဝှက်ထားခြင်း = အပ-
နိဓာန။ အပနိဓေတိ-ကြည့်။ (၉) ပန်ကြား
ခြင်း = အာပုစ္ဆန။ အပလောကိတံ (၁)

အနက်၊ အပလောကေတိ (၆) အနက်တို့
 ကြည့်။ အပလောကေတော (ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၇၆)
 လည်းကြည့်။ အပသဒ္ဒ-လည်းကြည့်။ (၁၀)
 ပြစ်တင်-မောင်းမ-နှိမ့်ချ-ခြိမ်းခြောက်-
 ထိပါး-ခြင်း = အပသာဒန။ အပသာဒ၊
 အပသာဒန၊ အပသာဒနတာ၊ အပသာဒိတ၊
 အပသာဒေတိ၊ အပသာဒေတုကာမ-တို့
 ကြည့်။ (၁၁) မှီခြင်း။ အပသာယန၊ အပ-
 သာယန-တို့ ကြည့်။ (၁၂) ပူဇော်ခြင်း = ပူ-
 ဇာ။ အပစာယတိ၊ အပစာယန၊ အပစာယံ၊
 အပစိတံ၊ အပစိတံ-တို့ ကြည့်။ အပဝဇ္ဇန
 (၂) အနက်လည်း ကြည့်။ (၁၃) ဖျက်ဆီး
 ခြင်း။ အပစယ (၁) အနက်ကြည့်။ (၁၄)
 ဖယ်ရှားခြင်း = အပဟရဏ။ အပဟတ
 အပဟတ္တ၊ အပဟရတိ-တို့ ကြည့်။ (၁၅)
 ကဲ့ရဲ့ခြင်း = ဂရဟာ။ ဓာနံ၊ ၁၁၈၄။ နိတိ၊
 သုတ္တ။ ၃၆၆-ကြည့်။ အပကဋ္ဌ-လည်း ကြည့်။
 (၁၆) ခိုးခြင်း = စောရိကာ။ ဓာနံ၊ ၁၁၈၄-
 ကြည့်။ (၁၇) ပုဂံရင်းအနက်ကို တားမြစ်
 ခြင်း = နိသေခန။ အပလိတ္တ၊ အပလေပပတိ-
 တ-တို့ ကြည့်။ (၁၈) အမန်ဖန် = ပုနပျုန။
 အပလောကေတိ (၄) အနက်ကြည့်။ (၁၉)
 ပစ်ပယ်ခြင်း = ပဋိကိပ္ပန။ အပဝဒတိ-ကြည့်။
 အပဝါဒ (၂) အနက်နှင့်လည်း ယှဉ်ကြည့်။
 (၂၀) ငင်ခြင်း = အာကစုန။ (၂၁) ရှောင်
 ဖယ်ခြင်း = အပနယန။ (၂၂) ကင်းဆိတ်
 ခြင်း = ဝိဝေစန။ အပကဿ-ကြည့်။ (၂၃)
 ငင်-ထုတ်-မောင်း-နှင့်-ခြင်း = အာက-
 စုန၊ နိက္ကမ၊ ဥဿာရဏ၊ နိဟရဏ။ အပ-
 ကဿတိ (၁) အနက်နှင့် အပနေယျ-တို့
 ကြည့်။ (၂၄) ဆုတ်ယုတ်-ဆုံးရှုံး-ခြင်း =
 ပရိဟိန။ အပဂတ (စရိယာ၊ ၄။ ၁၈၄)
 နှင့် အပဂတ-တို့ ကြည့်။ (၂၅) မှီသေ
 ခြင်း = အာဒရ။ အပစိတိ (ထေရ၊ ၄။ ၂။
 ၂၁၀) ကြည့်။ (၂၆) ဆိုခြင်း = ကထန။
 အပဒေသ (၅) အနက်ကြည့်။ (၂၇) ဖွင့်

လှစ် - ခွဲခြားပိုင်းဖြတ် - ခြင်း = ဝိဝရဏ၊
 ဥဋ္ဌါဋ္ဌန။ အပစာရိတ-ကြည့်။ (၂၈) ဖဲကြဉ်
 -မျက်နှာလွဲ - ခြင်း = အပဂမန၊ ဝိမုခ။
 အနုပနတ၊ အပနတ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၀) တို့
 ကြည့်။ (၂၉) ရှေးရှု။ = အဘိမုခ။ အပနမတိ
 (၁) အနက်ကြည့်။ (၃၀) ပစ်လွှင့် ဖြန့်
 ကြဲ-ခြင်း = ဝိကိပ္ပန။ အပနာမေတိ (စ) (ဆ)
 အနက်တို့ ကြည့်။ (၃၁) အခြားတပါး =
 အည။ အပနာမေတိ (သ) အနက် ကြည့်။
 (၃၂) စွန့်ခြင်း = ဆဉ္စန။ အပနေတဗ္ဗ (က)
 အနက် (သိ၊ ၂။ ၁၁၈၀) နှင့် အပဝိဒ္ဓ-တို့
 ကြည့်။ (၃၃) မယူခြင်း = အဂ္ဂဟဏ။ အပ-
 နေတော (က) အနက် (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၁၈)
 ကြည့်။ (၃၄) ရှောင်ရှားခြင်း = အပ-
 ဟရဏ။ အပဗောဓေတိ (ခ) အနက်ကြည့်။
 (၃၅) ပယ်ထုတ် - ဖယ်ရှား-ခြင်း = အပနယ-
 န။ အပဗျဟန္တ-ကြည့်။ (၃၆) လွဲချော်ခြင်း =
 ဝိရဒ္ဓ။ အပရဒ္ဓ (= အဉ္စသာပရဒ္ဓ) ကြည့်။
 (၃၇) နောက် = ပစ္စာ။ အပလောကိတ (၂)
 အနက် (ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၃) ကြည့်။ (၃၈) ကုစား
 ခြင်း = ပတိကရဏ။ (၃၉) အပပြုခြင်း = ဗဟိ-
 ကရဏ။ (၄၀) သုတ်သင်ခြင်း = သောခန။
 (၄၁) ဆေးလျှော်၊ မြှုပ်စေခြင်း = ပက္ခလန။
 အပဝါဟန-ကြည့်။ (၄၂) အသီးအခြား =
 ဝိသု။ အပသက္ကတိ-ကြည့်။ (၄၃) တားမြစ်ခြင်း
 = ပဋိဗာဟန။ အပဟရတိ (ခ) အနက်ကြည့်။
 (၄၄) မရှိခြင်း = အဘာဝ။ အပါယ-ကြည့်။
 (၄၅) မယှဉ်ခြင်း = ဝိယတ္တ။ အပေတံ (ဓမ္မ၊
 ၄။ ၁။ ၅၂) ကြည့်။ (၄၆) နှိပ်စက်ခြင်း =
 ဥပဒ္ဓဝန။ အပကတ (-ဣစ္ဆာပကတ၊ မဟာနိ၊
 ၄။ ၂၉၃) ကြည့်။ (ဓမ္မ၊ ၃။ ၁၀၇ ဓာနံ၊ ၁၁၈၄။
 နိတိ၊ သုတ္တ။ ၃၆၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အပကဋ္ဌ (တိ) [အပ + ကဿ + တ။ (အပက္ခမ္ဘ-
 သံ)] ငင်အပ်သော၊ အခြားတပါး -
 အဝေး - နောက် - သို့ ငင်အပ်သော၊ ကွာ

သော။ (က) ကွာ-ကျွတ်-ပြေ-လျော့-
သော။ န စ ကာယသို့ အလွန်၊ န စ
ကာယသွာ အပကဋ္ဌ။ မ၊ ၂။ ၃၄၀။ အပ-
ကဋ္ဌန္တိ ခလိသာဋကော ဝိယ ကာယတော
ပုစ္ဆိတုပိ န တိဋ္ဌတိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၉။ (ခ)
ပယ်ခွါ- ဖယ်ရှား - အပ်သော၊ နောက်သို့
ဆုတ်အပ် - အဝေးသို့ ခွါအပ် - သော။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အပကဋ္ဌကယစိတ္တ (တိ) [အပကဋ္ဌ+ကယ-
စိတ္တ] ပယ်ခွါ - ဖယ်ရှား - အပ်သော -
နောက်သို့ဆုတ် - အဝေးသို့ခွါ - အပ်သော -
ကိုယ်စိတ်ရှိသော။ ယထာ ပန အပကဋ္ဌ-
ကယစိတ္တော ပုရိသော တတ္ထ န ပတတိ။
သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၂။

အပကစုတိ (ကြိ) [အပ+ကစု+အ+တိ]
ငင်၏။ အခြားတပါး - အဝေး - နောက်-
သို့ ငင်၏။ (က) ခွါ၏။ လသိကာယ စိဝရာနိ
ကာယေ လဂ္ဂန္တိ၊ တာနိ ဘိက္ခု၊ ဥဒကေန
တေမေတွာ တေမေတွာ အပကစုန္တိ။ ဝိ၊
၃။ ၂၉၃၊ ၄၁၀။ (ခ) ထုတ် - ပယ် - ၏။
ဣမဿ ပုရိသဿ သညံ ဥပကစုန္တိပိ
အပကစုန္တိပိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၆၉။ ဥပကစုနံ အာ-
ဟရဏံ။ အပကစုနံ အပဟရဏံ။ သီ၊ ၄။
၁။ ၂။ ၃၇၄။ အပကစုမ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၉၄၊
၄၁၀။ (ဂ) နုတ် - ပယ် - ၏။ ဣဒမေတ္ထ
အပကစေယျ။ ...ဥပကစေယျ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၀၄။
(ဃ) ဖယ်ရှား - မောင်း - နှင် - ၏။ ...စက္ကာ-
လံ ဝိယ အပကစုထ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၈။ (င)
ပယ် - ဖျောက် - ၏။ သတ္တဝသိကံ သိသာ-
ဗာဓံ ဧကေနော နတ္ထုကမ္ပေန အပကစု။
ဝိ၊ ၃။ ၃၇၂။ ဘဂန္တလာဗာဓံ ဧကေနော အာ-
လေပေန အပကစု။ ဝိ၊ ၃။ ၃၇၃။

အပကစုန (န) [အပ+ကစု+ယ] ပယ် - ခွါ -
ခြင်း၊ ဖယ်ရှားခြင်း။ တေသု ဒေါသံ ဒိသ္မာ
ဆန္တရာဂဿာပကစုနံ ပဟာနပရိသာ။ ဇာ၊
၄။ ၇။ ၁၅၅။ အပကစုတိ-လည်း ကြည့်။

အပကစုန္တ (တိ) [အပ+ကစု+အ+အန္တ]
ပယ် - ခွါ - သော၊ ဖယ်ရှားသော၊ သူ။ အဒ္ဓ-
သာ ခေါ ဘဂဝါ... ဥဒကေန တေမေတွာ
တေမေတွာ အပကစုန္တေ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၉၃၊ ၄၁၀။
ဆန္တရာဂံ အပကစုန္တေ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၃။

အပကစုာပေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+ကစု+ဏာပေ
+တွာ] (က) ငင်နုတ် - ဖယ်ရှား - စေ၍။
ခါဏုကဏုကံ အပကစုာပေတွာ။ မိလိန္ဒ။ ၃၃။
(ခ) ငင်ထုတ် - မောင်း - နှင် - စေ၍။ ဂီဝါ-
ယံ ဂဟေတွာ အပကစုာပေတွာ....။ ဇာ၊ ၄။
၁။ ၃၆၃။

အပကစိတကာယ (တိ) [အပကစိတ+ကာယ]
ပယ် - ခွါ - ဖယ်ရှား - အပ်သော - နောက်
သို့ဆုတ် - အဝေးသို့ခွါ - အပ်သော - ကိုယ်ရှိ
သော၊ သူ။ ဂဏသင်္ဂဏိကံ ဝဇ္ဇေတွာ တ-
တော အပကစိတကာယာနံ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၁။

အပကစိတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+ကစု+တုံ] ငင်
ထုတ် - ခြစ် - ကော် - ခြင်းငှါ။ အနုဇာနာမိ
ဘိက္ခဝေ မလမတ္တံ အပကစိတုံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၇၄။
အပကစိတုန္တိ ကစိတုာ အပနေတုံ။ ပါစိတ်၊
ယော၊ ၂။ ၄၃။

အပကစိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ + ကစု + တွာ]
ပယ် - ခွါ - ၍၊ ဖယ်ရှား၍၊ ရုပ်သိမ်း၍။
ဆန္တရာဂံ အပကစိတွာ တံ ပဇဟန္တော။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၁။ ကာယဉ္စ စိတ္တဉ္စ အပ-
ကစိတွာ၊ အပနေတွာတိ အတ္ထော။ အံ၊ ၄။ ၁။
၁၅၄။ ကမ္မလတော အင်္ဂုလိ အပကစိတွာ။
ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၄။

အပကတ (တိ) [အပ+ကရ+တ။ အပကတ-
တိ တွေ ကရဓာတု သဗ္ဗဓာတုတ္ထဝါစိပိ ဣဓ
အပပုဗ္ဗတ္တာ ဝိသေသတော အဘိဘဝနတ္ထေ
ဝတ္တတိ။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၁။ ၁၃၄။] ကင်းသည်
ကို - သမ္မာအာဇီဝမှ ကင်းသည်ကို - ပြုအပ်
သော၊ နှိပ်စက်အပ်သော၊ သူ။ ပါပိစ္ဆော

လူစွာပကတော။ဝိ၊၁။၁၁၈။ လူစွာပကတော-
 တိ တာယ ပါပိကာယ လူစွာယ အပကတော
 အဘိဘူတော ပရာဇိတော ဟုတော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၈၃။ အပကတောတိ ပါပိကာယ လူစွာယ
 သမ္မာအာဇီဝတော အပေတော ကတောတိ
 လူစွာယ အပကတော။ သာရတ္ထ၊၂။၂၈၆။
 နာဇီဝိကာပကတာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ
 ပဗ္ဗဇိတာ။ မ၊၂။၁၂၆။ (အဘိ၊ဝိ၊၃၆၅။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၂၀၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၆၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၃။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၅၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အပကတညူတာ (ထိ) [န+ပကတညူ+တာ] ပညတ်အပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ် ကို-မသိ -
 နားမလည်-သည်၏အဖြစ်။ ယော ဝိနယေ
 အပကတညူတာယ ဝတ္တသိသေန သမ္မုဉ္ဇနိ-
 အာဒိနာ ပထဝီဇာနာဒိနိ ကရေတိ။ သာ-
 ရတ္ထ၊၃။၃၇၈။ (ဝိမတိ၊၁။၂၈၆။ ဝဇီရ။
 ၂၀၂။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၉၆-၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အပကတညူတ္တ (န) [န+ပကတညူ+တ္တ] ပညတ်အပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ်ကို -မသိ -
 နားမလည်-သည်၏အဖြစ်။ ဣဒံ ပန မန္တုတ္တာ
 မောမူဟတ္တာ အပကတညူတ္တာ ပက္ခလန္တဿ။
 ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၀။

အပကတညူ (တိ) [န+ပကတညူ] ပညတ်
 အပ်ပြီးသည်-ပညတ်အပ်ပြီးသောသိက္ခာပုဒ်
 -ကို-မသိ - နားမလည် - သော၊ သူ။
 နိဿံသယံ ခေါ မဟာရာဇ ဘဂဝတာ သိက္ခာ-
 ပဒံ အပညတ္တံ၊ ထေ ဝါ ဘိက္ခု၊ အပ္ပကတ-
 ညူနော။ ဝိ၊၂။၁၄၈။ အပ္ပကတညူနောတိ
 ယံ ဘဂဝတာ ပကတံ ပညတ္တံ၊ တံ န ဇာနန္တိ-
 တိ အတ္ထော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၈။ ယေပိမေ ဂေါ-
 စရေ အပ္ပကတညူနော၊ တေ ဒါနိမေ ဂေါစ-
 ရေ ပကတညူနော။ ဝိ၊၃။၄၃၀။ ဓမ္မဝိနယေ
 အပ္ပကတညူနော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၃။ ဝိနယေ
 အပကတညူနာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၉။
 ဝိနယေ အပကတညူနာတိ ဝိနယက္ကမေ
 အကုသလေန၊ သော ဟိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ

ယာထာဝတော န ဇာနာတိ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၆၀။
 (ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၂။ ဝဇီရ။၅၁၈၊၅၅၆။ သာရတ္ထ၊
 ၂။၂၆၇။ အံ၊ဋီ၊၂။၄၀-တို့လည်း ကြည့်။)

အပကတတ္ထ (ပ) [န+ပကတိ+အတ္ထ] ပက-
 တတ် မဟုတ်သော၊ ရဟန်း။ (ပကတတ်
 မဟုတ်သောရဟန်းဟူသည်-(၁)ပါရာဇိက
 ကျပြီးသောရဟန်း၊ (၂) အာပတ်ကိုမရခြင်း၊
 မကုစားခြင်း၊ အယူကို မစွန့်ခြင်းကြောင့်
 သံဃာဘောင်မှ ပစ်ပယ် ထားအပ်သော
 ရဟန်း၊ (၃) ဥပုသ်ကံ၊ ပဝါရဏာကံတို့မှ
 ဖယ်ထုတ်ထားအပ်သော ရဟန်း၊ (၄) အာ
 ပတ်သင့် မသင့်ကို မသိသော ရဟန်း၊ (၅)
 ဝိနည်းသဘောကို နားမလည်သော ရဟန်း၊
 (၆) ပရိဝါသ်ကံ စသည်တို့၌ မပါဝင်နိုင်သော
 ဂရုကအာပတ် သင့်ဆဲဖြစ်သော ရဟန်းတို့-ဟု
 ဋ္ဌ၊ဋီတို့ဖွင့်ပြ၏။) အလဇ္ဇိ စ ဟောတိ ဗာလော
 စ အပကတတ္ထော။ ဝိ၊၅။၂၂၁။ အပက-
 တတ္ထော ဝါ အာပတ္တာနာပတ္တိံ န ဇာနာတိတိ
 န တ္ထောဝတာ ကမ္ပံ ကာတမ္ပံ...။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
 ၁၆၅။ အပကတတ္ထဿ သန္တိကေဒိဋ္ဌိံ အာဝိ-
 ကရေတိ။ ဝိ၊၅။၃၂၅။ အပကတတ္ထဿာတိ
 ဥက္ခိတ္တကဿ ဝါ၊ ယဿ ဝါ ဥပေါသထပ-
 ဝါရဏာ ဌပိတာ ဟောန္တိ၊ တဿ သန္တိ-
 ကေ ဒေသေတိတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၁၉။
 အပကတတ္တာနန္တိ အန္တိမဝတ္ထု၊ အဠာပနဿ
 ဝါ၊ ဥက္ခိတ္တကဿ ဝါ၊ ယဿ ဝါ ဥပေါ-
 သထော ပဝါရဏာ ဝါ ဌပိတာ ဟောန္တိ၊
 တဿ သန္တိကေ န ဒေသယေတိ အတ္ထော။
 ခုဒ္ဒသိက္ခာ၊ ဋီ၊ဟောင်း။၂၀၃။ (ကခါ၊ဋီ၊သစ်။
 ၂၅၇။ ဝိမတိ၊၁။၁၄၀-၁၊၃၄၁။ ဝိမတိ၊၂။၃၁၅။
 သံ၊ဋီ၊၁။၂၄၉-တို့လည်း ကြည့်။) အပက-
 တတ္ထောတိ ဝိနယေ အပကတညူ။ ဝိမတိ၊၂။
 ၂၈၈။ ပရိဝါသာဒိကဓမ္မေသု ပန ဂရုကဋ္ဌာပိ
 အပကတတ္တာ ဝေါတိ ဂဟေတမ္ပံ။ ဝိမတိ၊၂။
 ၃၁၅။ ကေနပိ စေ ဦနော အပ္ပကတတ္ထော၊
 တံ ဌပေတော။ ကခါ၊ဋီ၊ဟောင်း။၅၉။

အပကတတ္ထသညီ(တိ)[အပကတတ္ထသညာ+ကြ]

ပကတတ်ရဟန်း မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိသော။

သူ။ အထ “မယ့် သံဃေန ကမ္မံ ကတ”န္တိ

အပကတတ္ထသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ၊ အစ္စန္ဒာ

ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၉။ ကခါ၊ဋီ၊သစ်။ ၂၅။

အပကတိဘောသဇ္ဇတ္ထ (န) [န+ပကတိ+ဘော-

သဇ္ဇ+တ္ထ] ပကတိမဟုတ်သောဆေး-ဆေး

အစစ်မဟုတ်သည်-၏ အဖြစ်။ အပကတိ-

ဘောသဇ္ဇတ္ထာ ဝိကဋ္ဌာနိ၊ ဝိရူပါနိတိ အတ္ထော။

သာရတ္ထ၊ ၂။၄၃၃။ အပကတိဘောသဇ္ဇတ္ထာ

ဝိကဋ္ဌာနိ ဝိရူပါနိ ဝိသဟရဏတော မဟာ-

ဝိသယတ္တာ မဟန္တာနိ စာတိ မဟာဝိကဋ္ဌာနိ။

ဝိမတိ၊၁။၃၅၄။ (ဝိ၊၃။၂၉၈-လည်း ကြည့်။

ဤ၌ ပကတိမဟုတ်သော ဆေးဟူသည်

မဟာဝိကဋ္ဌမည်သော ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်၊

ပြာနှင့် မြေကြီးတို့ ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့သည်

မြေဆိပ်ကို ပယ်နိုင်သည်-ဟု ပါ၊ဋ္ဌ၊ဋီ-တို့အရ

သိရသည်။)

အပကတိဘောဇန (န) [န+ပကတိဘောဇန]

ပကတိမဟုတ်သော အစာ။ မဟာဝိကဋ္ဌ-

ဘောဇနသို့န္တိ မဟန္တေ ဝိကဋ္ဌဘောဇနော၊

အပကတိဘောဇနတိ အတ္ထော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။

၃၅၂။ ဝိကဋ္ဌဘောဇနတိ ဝိကတဘောဇနော

ဝိရူပဘောဇနော၊ တေနာဟ “အပကတိ-

ဘောဇနော”တိ။ မ၊ဋီ၊ ၂။၃၅။ (ဤ၌ ပကတိ

မဟုတ်သော အစာဟူသည် နှား၏ ကျင်

ကြီးလူ၏ကျင်ကြီးဟု ပါ၊ဋ္ဌ၊ဋီ-တို့အရ သိရ

သည်။)

အပကတိဘောဇနတ္ထ (န) [အပကတိဘောဇ-

န+တ္ထ] ပကတိမဟုတ်သော အစာ၏အဖြစ်။

အပကတိဘောဇနတ္ထာ ဝိကဋ္ဌာနိ “ဝိရူပါနိ

ဇာတာနိ”တိ ဝါ အတ္ထော။ ကခါ၊ဋီ၊သစ်။

၃၉၆။

အပကပ္ပေန္တ (တိ) [န+ပကပ္ပေန္တ] မကြံစည်-

မပြုလုပ်-သောသူ။ အနာယူဟံ အနိဗ္ဗု-

ယန္တော အစေတောန္တော အပကပ္ပေန္တောတိ

ပရိယာယဝစနံ။ သံ၊ဋီ၊၁။၅၇။

အပကရဏ(န) [အပ+ကရ+ယ] အကြောင်း၊

နှင်ထုတ်ထိုက်သောအကြောင်း။ အပကရိ-

ယတိ ဇေတနာတိ အပကရဏံ၊ ပဒံ။ အပ-

ကရဏံ၊ ပကရဏံ၊ ကာရဏန္တိ အတ္ထတော ဇော၊

တေနာဟ “ကိသ္မိသိဒ္ဓေဝ ကာရဏေ”တိ။

သံ၊ဋီ၊ ၂။၂၃၉။

အပကရိယတိ (ကမ္မုကြိ) [အပ+ကရ+ယ+

တေ] အပပြုအပ်-နှင်ထုတ်အပ်-၏။ အပ-

ကရဏ-ကြည့်။

အပကရောတိ (ကြိ) [အပ+ကရ+ဩ+တိ]

(၁) ပယ်ရှား-အပပြု-၏။ အပကရိယတိ-

ကြည့်။ (၂) ကျေးဇူးမပြု၏၊ ပြစ်မှား-ကျူး

လွန်-၏။ နိတိ၊ဇာ။၂၆၆။ အပကာရ-နှင့်

ယှဉ်ကြည့်။

အပကသ (ကြိ၊ဝိ) [အပ+ကသ+တွာ] ငင်၍၊

အဝေးသို့ခွါ၍၊ ဆုတ်ခွါ-ဖယ်ရှား-၍။

အပကသေဝ ကာယံ အပကသ ဖိတ္တံ။ သံ၊

၁။၄၀၁။ မိလိန္ဒ။၃၇၂။ အပကသေဝ

ကာယံ အပကသ ဖိတ္တန္တိ တေနော သန္တ-

ဝါဒိနံ အကရဏေန ကာယဉ္စ ဖိတ္တဉ္စ အပက-

သိတွာ၊ အပနေတွာတိ အတ္ထော....။ သံ၊ဋ္ဌ၊

၂။၁၅၄။ အပကသိတွာတိ ကိလေသကမ-

ဝတ္တုကာမေဟိ ဝိဝေစေတွာ။ တံနေက္ခမ္မာတိ-

မုခံ ကာယစိတ္တာနံ အာကမုနံ၊ ကာယတော

အပနယနဉ္စ ဟောတိတိ အာဟ “အာကမိ-

တွာ အပနေတွာတိ အတ္ထော”တိ။ သံ၊ဋီ၊ ၂။

၁၅၈။ (ဋီကာအလို ဋ္ဌ-၌ အပကသိတွာ-

နေင် အာကမိတွာ-ဟု တပုဒ်ရှိရဦးမည်။)=

ကာယဉ္စ ဖိတ္တဉ္စ အပကသိတွာ၊ အကမိတွာ

အပနေတွာတိ အတ္ထော။ သံ၊ဋီ၊သစ်။၁။၅၁။

(ဤဋီ-ပွင့်ရှိတိုင်း အလိုမူ “အာရုံသို့ ရွေး၍

မငင်မူ၍”ဟု ပေးရာ၏။)=ကာယဉ္စ ဖိတ္တဉ္စ

အပကနိတော၊ အပနေတောတိ အတ္ထော။ အံ၊
၃။ ၁။ ၁၅၄။

အပကသထိ (ကြိ) [အပ+ကသ+အ+တိ]
ငင်၏။ အခြားတပါး-အဝေး-နောက်-သို့
ငင်၏။ (က) နောက်သို့ ဆုတ်၏။ အဝေးသို့
ခွါ၏။ ဆုတ် - ခွါ-ထား၏။ နေဝ ကာယ
အပကသတိ၊ န စိတ္တံ...။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၄။ အပ-
ကသ-လည်း ကြည့်။ (ခ) ဆွဲငင်၏။ အလွန်
ဆွဲငင်၏။ နှင်ထုတ်၏။ ဖယ်ရှား-ရှင်းလင်း-
မောင်း-နှင်-၏။ တေဏမေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ
ဝတ္ထုဟိ အပကသန္တိ၊ အဝပကသန္တိ။ ဝိ၊
၄။ ၂၆၈။ အပကသန္တိတိ ပရိသံ အာကစန္တိ
ဝိဇေဇန္တိ ကေမန္တိ ဥဿာရေန္တိ စ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။
၁၁၅။...အဝကသန္တိ အပကသန္တိ။ အံ၊ ၃။
၃၁၄။ အပကသန္တိတိ အတိဝိယ အာကစန္တိ၊
ယထာ ဝိသံသဋ္ဌာ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ ကဓေန္တိ။
အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၁၀။ ကသမ္ပံ အပကသထ။ အံ၊ ၃။
၁၈။ သုတ္တနိ၊ ၃၂၂။ မိလိန္ဒ၊ ၄၀၀။ မ၊ ၄။ ၂။
၂၅။ ကသမ္ပံ အပကသထာတိ ကသမ္ပံဘူတဉ္စ
န ခတ္တိယာဒိနံ မဇ္ဈဂတံ ပတိန္ဒပဂ္ဂရိတကဋ္ဌံ
စဏ္ဍာလံ ဝိယ အပကစုထ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၀၈။...
စဏ္ဍာလံ ဝိယ အပကသထ။ ဟတ္ထေ ဝါ သိသေ
ဝါ ဂဟေတော နိက္ကဓုထ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၄၇။
အပကသထ နိက္ကဓုထ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၀။

အပကသိတော (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+ကသ+တော]
အပကသ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်း ကြည့်။

အပကာရ (ပု) [အပ+ကရ+က] (၁) ဆန့်
ကျင်၍ - မသင့်မလျော် - ပြုခြင်း၊ ပြစ်မှား -
ကျူးလွန် - ခြင်း။ ဗုဒ္ဓဿ အပကာရေန၊
ဒုဂ္ဂန္ဓာ ဝဒနေန စ။ အပ၊ ၂။ ၂၆၂။ ပညာ-
ဝိရဟိတဿ စ ပရေဟိ ဥပနိတာ အပကာရာ
ခန္တိယာ ပဋိပက္ခမေဝ အနုဗြူဟေန္တိ။ စရိ-
ယာ၊ ၄။ ၂၈၈။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇၉။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။
၂၆၆။ အပကာရခန္တိ-လည်း ကြည့်။ (တိ)
(၂) (က) ပြစ်မှား - ကျူးလွန် - တတ်

သော။ အပကာရစေတနာ၊ အပကာရဓမ္မ-တို့
ကြည့်။ (ခ) နှောက်ယှက် - ဖျက်ဆီး - တတ်
သော။ အပကာရဓမ္မ-ကြည့်။

အပကာရက (တိ) [အပ+ကရ+က] ဆန့်ကျင်
၍ ပြုသော၊ ပြစ်မှား - ကျူးလွန် - နှိပ်စက် -
ညှဉ်းပန်း - သော၊ သူ။ အပကာရကေ မနော-
ပဒေါသသင်္ခါတော ကောပေါပိ န ဝိဇ္ဇတိ။
စရိယာ၊ ၄။ ၂၆၁။ အပကာရကေ အသတိ
ကထံ မယံ ခန္တိသမ္ပဒါ သမ္ဘဝတိ။ စရိယာ၊
၄။ ၂၉၀။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၈၁။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၂၆၇။

အပကာရခန္တိ (တိ) [အပကာရ+ခန္တိ] ပြစ်မှား -
ကျူးလွန် - နှိပ်စက် - ညှဉ်းပန်း - ခြင်းကို
သည်းခံခြင်း။ သစ္စေန ခန္တိယာ စိရာဓိဋ္ဌာန-
တော အပကာရိနော အပကာရခန္တိ ဝတော
တဒုပကာရကရကေ အဝိသံဝါဒဝစနတော
...။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၇၂။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇၀။ သီ၊ ၄။
သစ်၊ ၁။ ၂၇၀။

အပကာရစေတနာ (တိ) [အပကာရ+စေတနာ]
ပြစ်မှား - ကျူးလွန် - နှိပ်စက် - ညှဉ်းပန်း -
တတ်သော စေတနာ။ ဟန္တဗ္ဗဿ မဟာ-
ဂုဏဘာဝေ...။ အပကာရစေတနာပိ ဗလဝတိ
တိဗ္ဗတရာ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၁၈။
ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၂။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၃၂၂။

အပကာရဓမ္မ (ပု) [အပကာရ+ဓမ္မ] ဆန့်ကျင်
ဖက်ပြုတတ် - နှောက်ယှက်တတ် - ဖျက်ဆီး
တတ် - သော တရား။ ...။ သမာဓိဿ ဥပ-
ကာရဓမ္မာ၊ တမ္ပိပရိယာယတော အပကာရ-
ဓမ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၃။

အပကာရီ (တိ) [အပ+ကရ+ကိ] ပြစ်မှား -
ကျူးလွန် - နှိပ်စက် - ညှဉ်းပန်း - တတ် -
လေ့ရှိ - သော၊ သူ။ ဣဒါနိ ဘဂဝါ တဒါ
ဥပကာရီသု အပကာရီသု စ သတ္တေသု သမု-
ပစိတဉာဏသမ္ဘာရဿ အတ္တနော သမစိတ္တ-
တာ...။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၆၁။ အပကာရခန္တိ-
လည်း ကြည့်။

အပကာသ (တိ) [န+ပကာသ] မထင်ရှားရာ အရပ်၊ မျက်မြင် မဟုတ်သော အရပ်၊ မမြင် ကွယ်ရာ။ ရဟောတိ အပကာသံ။ အပ- ကာသတာ စ ယံ ဥဒ္ဓိဿ တံ ကမ္မံ ကရိ ယတိ၊ တဿ အပစ္စက္ခတာဝတောတိ အာဟ “ပရမ္ပုခါ”တိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၅၈။ ရဟောတိ အပကာသံ။ အပကာသတာ စ...။ ဒီ၊ ၃။ ၂။ ၁၃၁။ အံ၊ ၃။ ၉၀။

အပကာသတာ (ထိ) [အပကာသ+တာ]မထင် ရှားသည်၏ အဖြစ်၊ မျက်မြင်-ပွင့်ပွင့်လင်း လင်း-မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ အပကာသ- ကြည့်။

အပကာသိတ (တိ) [န+ပကာသိတ]ထင်ရှား- ထုတ်-ဖော်-မပြအပ်သော။ ယေ အတ္ထာ ပုဗ္ဗေ အပကာသိတာပိ ဥတ္တာနာ အဂ္ဂိရာ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၃၁။

အပကာသေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပကာသေတွာ] ထင်ရှား-ထုတ်-ဖော်-မပြပူ၍။ ဥပုနံ ရုစိ အဗ္ဘန္တရေယေဝ ဓာရေတွာ ဝစိဘေဒေန အပကာသေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၂၅။

အပကာသေန္တ (တိ) [န+ပကာသေန္တ] ထင် ရှား-ထုတ်-ဖော်-မပြသော၊ သူ။ ဝုတ္တံ အဟာပေန္တေန အဝုတ္တံ အပကာသေန္တေန။ ဝိ၊ ၅။ ၂၈၈။

အပကိရိတုန (ကြိ၊ဝိ) [အပ+ကိရ+တုန] စွန့် ပစ်-ဖယ်ရှား-၍။ ယံ မံ အပကိရိတုန ဂစ္ဆန္တိ။ ထေရီ၊ ၄၂၈။ ယံ မံ အပကိရိတုန ဂစ္ဆန္တိတိ ယံဝါသိဝိယ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟန္တိ မံ တတ္ထ တတ္ထ ပတိနော အပကိရိတွာ ဆဉ္ဇေတွာ အနပေက္ခာ အပဂစ္ဆန္တိ။ ထေရီ၊ ၄၂၇။ (ဤ နှ့် ကိ-တု-တိုကား ဆန်းဒီဃ။ တနည်း ကိ- ကား ဆန်းဒီဃ၊ တုန-ပစ္စည်း။ မောဂ်၊ သျှ၊ ၅၊ ၆၂-ကြည့်။)

အပကိရိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အပ+ကိရ+တွာ] စွန့် ပစ်၍။ အပကိရိတုန-ကြည့်။

အပက္ခ (တိ) [န+ပက္ခ] (၁) မကျက်သော။ (က) မကြို-မချက်-မပုတ်-မကင်-မကြော်-မလှော်-အပ်သော။ န ဇာနန္တိ ရဇနံ ပက္ခံ ဝါ အပက္ခံ ဝါ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၉၉။ (ခ) မကျက်-မနပ်-သေးသော။ အဂ္ဂိနာ အပက္ခပတ္တ-ဖလာနိ ခါဒိတွာ...။ သုတ္တန်၊ ၄၊ ၁။ ၃၁၀။ (၂) မရင့်-မမှည့်-သေးသော။ အပက္ခဒုပ္ပက္ခ-ကြည့်။ (က) မရင့်-မကုန်-သေးသော အသက်။ အပက္ခံ ပရိပါစေန္တိ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၆၄။ အပက္ခံ န ပရိပါစေန္တိတိ အပရိဏတံ အခိကံ အာယံ အန္တရာဝ န ဥပစ္စိန္တန္တိ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၃၉၉။ န စ အရဟန္တော အပက္ခံ ပါတေန္တိ။ မိလန္တံ၊ ၄၄။

အပက္ခကသာဝစက္ခ (န) [အပက္ခ+ကသာဝ+စက္ခ] မကျို-မချက်-အပ်သေးသော ဆိုး ရေမွန့်၊ ပကတိ ဆိုးရေမွန့်။ ပါကတိကစက္ခံ နာမ အပက္ခကသာဝစက္ခံ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၀၄။ (ဝဇီရ၊ ၄၇၁။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၈၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အပက္ခတဏှုလ (ပု) [အပက္ခ + တဏှုလ] မကျက်သေးသောဆန်။ ဥဒ္ဓနေ ပစ္စမာနဿ အာလုဋ္ဌနေ ဥပရိ အပက္ခတဏှုလာ ဟေဋ္ဌာ ပဝိသိတာ ပစ္စန္တိတိ အာဟ “သာမပါကဉ္ဇေဝ ဟောတိ”တိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၈။

အပက္ခတေလ (န) [အပက္ခ+တေလ] မချက်ရ သေးသောဆီ၊ ဆီစိမ်း။ ပက္ခတေလမ္ပိ အပက္ခ-တေလမ္ပိ အာကိရန္တိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၉၀။

အပက္ခဒုပ္ပက္ခ (တိ) [န+ပက္ခ+ဒု+ပက္ခ] မန မရင့်ဖြစ်သော၊ မမှည့်သော၊ ကောင်းကောင်း မမှည့်သော။ နန္ဒော စ ယာနိ ဝါ တာနိ ဝါ အပက္ခဒုပ္ပက္ခာနိ ဖလာဖလာနိ အာဟရိတွာ ခါဒါပေတိ။ ဇာ၊ ၄၊ ၅။ ၃၃၃။

အပက္ခန္ဓ (တိ) [အပ+ကမု+တ] ဖဲခါ-ထွက်
သွား-သောသူ။ ဝေါဟံ တသ္မာ ဓမ္မဝိနယာ
အပက္ခန္ဓော။ အံ၊ ဝါ၊ ဝဂ္ဂ၊ ဝဂ္ဂ၊ ဝဂ္ဂ၊ ဝဂ္ဂ၊
ပန ပုရဏဿ ကဿပဿ သာဝကာ ဝါဒံ
အာရောပေတွာ အပက္ခန္ဓာ။ မ၊ ၂။ ၁၉၆။
အရိယဓမ္မာ အပက္ခန္ဓော။ ဝေါ၊ ဝါ၊ ဝဂ္ဂ၊ ၂။

အပက္ခန္ဓာဝ (ပု) [အပက္ခ+ဘာဝ] မမည်သည်
၏အဖြစ်၊ စိမ်းသည်၏အဖြစ်။ အဓမ္မ အပက္ခ-
တာဝေါ အာမတာ ဟောတိ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၃။
၇၆။ အံ၊ ဝါ၊ ၂။ ၃၂၃။

အပက္ခမံသသုလ (ပုန) [အပက္ခ+မံသ+သုလ]
မချက်-မကင်-အပ်သော အမဲတံစို့။ စော-
ရာ “အမေဟိ ကိရ ပက္ခံ ခါဒိတ” နှို အပက္ခ-
မံသသုလံ အခံသု။... မယံ အပက္ခမံသသုလံ
ဒေန္တိတိ စောရာနံ ကုဇ္ဈိ။ ဝေါ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၀၆။

အပက္ခမတိ (ကြိ) [အပ+ကမု+အ+တိ] ဖဲခါ
၏ ထွက်သွား၏ သွား၏။ အပက္ခမတိ—
ဝေါ၊ ဝါ၊ ၅၆။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၆၂။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၉၂။
အပက္ခမန္တိ—ဝေါ၊ ဝါ၊ ၁၀၃။ အပက္ခမ—ဝေါ၊
၂။ ၁၁၂။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၃၅။ အပက္ခမထ—ဝေါ၊
၁။ ၁၇၅။ အပက္ခမေယျ—ဝေါ၊ ဌ၊ ၃။ ၄။ အပ-
က္ခမေ—ဝေါ၊ ဝါ၊ ၉၇။ (=အပဂစ္ဆေယျ။ ဝေါ၊ ဌ၊
၃။ ၂၅)။ အပက္ခမိ—ပေတ၊ ၂။ ၁။ ဝေါ၊ ၂။
၁၀၆။ (=ပက္ခမိ။ ဝေါ၊ ဌ၊ ၆။ ၁၂၀)။ အပက္ခ-
မေဝ ဣမသ္မာ ဓမ္မဝိနယာ။ ဝေါ၊ ၃။ ၄။ ၂။ အပ-
က္ခမေဝါတိ အပက္ခမိယေဝ၊ အပက္ခန္ဓော ဝါ
စုတောတိ အတ္ထော။ ဝေါ၊ ဌ၊ ၃။ ၄။ အပ-
က္ခမိသု—ဝေါ၊ ဝါ၊ ၂။ ၉၁။ ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၂၆။
အပက္ခမု—ဝေါ၊ ၂။ ၃၅၇။ အပက္ခမိ—မ၊ ၁။
၂၂၁။ (=အဂမာသိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၇၂)။ မ၊ ၂။
၂၇၁။ ထေရ၊ ၂။ ၇၇။ =အပက္ခမိ အပသက္ကံ။
ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၇။ အပက္ခမိသံ—အံ၊ ဌ၊ ၂။
၁၇၆။

အပက္ခမန (န) [အပ+ကမု+ယ] (က) ဖဲ
ခါခြင်း၊ ရှောင်ရှား - ထွက်သွား - ခြင်း။

ကေစူဠိ ဥပသက်မန္တဿ အပက္ခမနမ္ပိ ဂရု
ဟောတိ။ ဝေါ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၂၁။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၅၀။ (ခ)
နောက်ဆုတ်ခြင်း။ အပက္ခမနဝသေန ပရိ-
ဏာမေန္တော။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂။ ၇၂။

အပက္ခမန (န) [န+ပက္ခမန] မသွားခြင်း။
တုဂ္ဂဝဂ္ဂဿ ဒသမေ စာရိကာယ အပက္ခမန
ပက္ခတ္တိဝဇ္ဇမေဝ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၇၈။

အပက္ခမန္တ (တိ) [အပ+ကမု+အ+အန္တ]
(က) ဖဲခါ-ထွက်သွား-သောသူ။ မစ္ဆရိ-
ယာယကတော ခါနဂ္ဂတော အပက္ခမန္တော။
ပေတ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၁၇။ (ခ) သွားသောသူ။ ကေ-
မန္တ အပက္ခမန္တံ မံ၊ စရိယာ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၅၀။

အပက္ခမာပေတိ (က၊ ကြိ) [အပ+ကမု+
တာပေ+တိ] ဖဲခါ-ထွက်သွား-စေ၏။
ရှောင်တိမ်းစေ၏။ တံ “ခါရကေ ဒဒါမိ” တိ
ဝတွာ တေ အပက္ခမာပေသိ။ စရိယာ၊ ဌ။
၉၃။

အပက္ခမိတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+ကမု+တုံ] (က)
ဖဲခါ-ထွက်သွား-ခြင်းငှါ။ အပက္ခမိတုံ
အာရဘိ။ ဝိမာန၊ ဌ။ ၂။ ၉၇။ (ခ) ဖဲခါ-
ရှောင်တိမ်း-ခြင်းငှါ။ အပက္ခမိတုံ အသက္က-
ဏေယျေန။ မ၊ ဝါ၊ ၂။ ၃၂။

အပက္ခမိတုကာမ (တိ) [အပက္ခမိတုံ+ကမု+
က] ဖဲခါ-ထွက်သွား-ခြင်းငှါ အလိုရှိ
သောသူ။ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကာ အပက္ခမိတု-
ကာမော ဟုတွာ။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၁၅။ အံ၊ ဌ၊ ၁။
၁၄၉။ သိတ္တိသိဒ္ဓေန အပက္ခမိတုကာမော
အယောသိ။ ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၂၄။

အပက္ခမိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+ကမု+တွာ]
(၁) ဖဲသွားရှုံးဖဲခါရှိ။ ဩဋ္ဌာရိကာဟာရပရိ-
ဘောဂေန နိဗ္ဗိန္ဒော အပက္ခမိတွာ ဣသိပတနံ
အဂမာသိ။ ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၇၁။ ပဋိမုခေါ-
ယေဝ အပက္ခမိတွာ။ ဝေါ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၄၂။ အဘိ-
မုခေါဝ အပက္ခမိတွာ။ ဝိမာန၊ ဌ။ ၁။ ၁၄၃။

တေ အပက္ခမိတ္တာ စက်မနသိသေ အင်္ဂါ
ကတော နိပဇ္ဇိသု။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၃၈။ ထောက် အပက္ခမိတ္တာ။ ပေတ၊ဋ္ဌ။
၄၁။ (စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၂။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၁၀၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ။၁၁၃၅။ သာရတ္ထ၊ဋ္ဌ။၁၁၅၅။ သံ၊ဋ္ဌိ၊
၂။၁၉၀။ တို့လည်း ကြည့်။) (၂) ကင်း၍။
ဧတေဟိ ဂုဏေဟိ အပက္ခမိတ္တာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၄၂။ အပက္ခမိတ္တာ အပေတာ ဝိရဟိတာ
ဟုတော။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၁၃။

အပက္ခမိတ္တာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပက္ခမိတ္တာ] မဖဲခါ
မူ၍။ ပီတိသုခေနော ဂေါစရာယ အပက္ခမိ-
တ္တာ... ပယိဇ္ဈပါသမာနော အဋ္ဌာသိ။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၆၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။၂၁၅။ အပ၊
ဋ္ဌ၊၁။၄၅။ တေန ပက္ခမိတ္တံ သိယာ၊ ဧဝံ
အပက္ခမိတ္တာ... အာဂမေယတိ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။
၂၇၀။ သာရတ္ထ၊ဋ္ဌ။၄၂၈။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၃၂။

အပက္ခမ္ပ (ကြိ၊ဝိ) [အပ+ကမ္ပ+တာ] ဖဲသွား၍၊
ဖဲခါ၍။ အထ ခေါသော ဟတ္ထိနာဂေါ ယုထာ
အပက္ခမ္ပ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၀။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၁၂၆။ ကေမန္တံ
အပက္ခမ္ပ ဧဝံ သမစိန္တေသုံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၅။ ဧဝံ
ဓမ္မာ အပက္ခမ္ပ။ အဓမ္မမနုဝတ္တိယ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၆။
ကေမန္တံ အပက္ခမ္ပ။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၁၅၇။ အပက္ခမ္ပ
အပက္ခမိတ္တာ။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၁၁၇။ (ဇာ၊၂။၂၀၆။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၇။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၆။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၄။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၀။ သာရတ္ထ၊ဋ္ဌ။
၄၀၉။ ဝိမတိ၊၂။၁၂၈။ ကခါ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂-တို့လည်း
ကြည့်။)

အပက္ခရဇန (န) [အပက္ခ+ရဇန] မကျိ-
မချက်-အပ်သော ဆိုးရည်။ သိတုဒကာတိ
အပက္ခရဇနံ ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၀၈။

အပက္ခသတ္တုမောဒက (ပု) [အပက္ခ+သတ္တု+
မောဒက] မုံ၊ညက်စိမ်းဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော
-မုံ၊ကြက်ကျစ် - ကတုတ်မုံ၊ ကောင်းစွာ
မကျက်သော မုံ၊ညက်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော
-မုံ၊ကြက်ကျစ် - ကတုတ်မုံ၊ ဘဠိတသတ္တု-

ယော ပိဏ္ဍေတာ ကတော အပက္ခသတ္တု-
မောဒကောပိ ပဝါရေတိတိ လိခိတံ။ ကခါ၊
ဋ္ဌိ၊ဋ္ဌ။

အပက္ခိဋ္ဌကမယ (တိ) [အပက္ခ+ဣဋ္ဌက+မယ]
မကျက်သော အုတ်မြင့် - ပြီး- ဆောက်
လုပ်အပ်-သော။ (ကုဋ္ဌိ၊ကျောင်း။) ထုသ-
ဂေါမယတိဏပလာလမိသော မတ္တိကာမယာပိ
အပက္ခိဋ္ဌကမယာပိ။ ဝဇီရ၊၁၂။

အပက္ခောသိတ (တိ) [န+ပက္ခောသိတ] မခေါ်
ယူအပ်သော၊သူ။ အနတ္တိတ (က) အနက်
ကြည့်။

အပက္ခ (တိ) [န+ပက္ခ] (၁) နှုတ်မဆွံ့သော၊
သူ။ အမူဂေါ မူဂဝဏ္ဏေန၊ အပက္ခော ပက္ခ-
သမ္ပတော။ ဇာ၊၂။၁၅၂။ (၂) အဆွေခင်
ပွန်း- အဖော်သဟ- အသင်းအပင်း- နည်း
သော- မရှိသော၊ သဘောတူ- ထောက်ခံ-
သူ- နောက်လိုက်- နည်းသော - မရှိသော။
အပက္ခတာ-ကြည့်။

အပက္ခက (တိ) [န+ပက္ခ+က] အတောင်မရှိ
သော။ (က) အတောင်-မပေါက်သေး
သော-မကောင်းသော-ကျိုးသော။ အ-
သဉ္ဇာတဝါတာဘိဃာတေဟိ သိယာ သက္က-
ဏော အပက္ခကောတိ “ပက္ခိ သက္ကဏော”တိ
ဝိသေသေတာ ဝုတ္တော။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၅၅။ (သိ၊
ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၁၁၇-လည်း ကြည့်။) (ခ)
အချင်းခပ်သိမ်း - မည်သည့်အခါမျှ - အ
တောင် မရှိသော၊ (အိမ်မြှောင် စသည်။)
သပက္ခကအပက္ခကဒိပဒစတုပ္ပဒါနံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၈၉။ (သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၃၇၁-လည်း ကြည့်။)

အပက္ခတာ (ထိ) [အပက္ခ+တာ] အဆွေခင်
ပွန်း- အဖော်သဟ- အသင်းအပင်း- နည်း
သည်- မရှိသည်- ခံ အဖြစ်၊ သဘောတူ-
ထောက်ခံ- သူ- နောက်လိုက်- နည်းသည်-
မရှိသည်- ခံ အဖြစ်၊ ဒုဗ္ဗလျာကီ အပက္ခ-
တာ။ ဝိ၊၂။၃၁၅။

အပက္ခန္ဓနိယ (တိ) [န+ပက္ခန္ဓ+အနိယ]တဟုန်
တည်း - တရိန်တည်း - မဝင်အပ် - မဝင်
နိုင် - သော၊ ပြေးဝင်၍ သုတ်ချီနိုင်ရာ မဟုတ်
သော။ သုပဏ္ဏေဟိ အပက္ခန္ဓနိယာသု သုပဏ္ဏ-
ရဇတမဏိဂဟာသု ဝသမာနာ....။ သံ၊ ၄၊ ၃။
၁၇၂။

အပက္ခပတိတ (တိ) [န+ပက္ခ+ပတိတ]တဟုန်
မက္ခရေကံသော။ (က) အမြတ်သုံး ချမ်း
သာဖက်၌သော်လည်းမကျရောက်သော။ သမံ
ပဿတိ၊ အပက္ခပတိတာ ဟုတွာ ပဿတိ။
ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂၀။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၁၆။ ပဋိသံ၊ ၄၊
၁။ ၁၇၃။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၁၈။ စူဠနိ၊ ၄။ ၄၅။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၅၅။ (ခ) ချမ်းသာမှု၌ ဖြစ်စေ၊
ဆင်းရဲမှု၌ဖြစ်စေ မကျရောက်သော။ အပက္ခ-
ပတိတော ဟုတွာ ဣရိယာပထံ ပဝတ္တေတိ။
မဟာနိ၊ ၄။ ၃၀၃၊ ၃၂၅။ (ဂ) သုခိတသတ္တဝါ
အာရုံ၌ဖြစ်စေ၊ ဒုက္ခိတသတ္တဝါ အာရုံ၌ဖြစ်စေ
မကျရောက်သော။ အပက္ခပတိတော စ
ဟုတွာ ဝိနယံ ခေသေတိ။ ဝဇီရ၊ ၁။ ၁၆။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၆။

အပက္ခပတိတနန (တိ) [န+ပက္ခပတိတ+နန+
ယု။ ထိ၌ - နနနိ] တဟုန် မက္ခခြင်းကို ဖြစ်
စေတတ်သော။ ယာ “ဥပေက္ခာနော စ ဝိဟ-
ရတိ”တိ ဇဝမာဂတာ အဂ္ဂသုခေပိ တသ္မိံ
အပက္ခပတိတနနိ ဥပေက္ခာ။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။
၂၁၇။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၇၄။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၁၉။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၅၆။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၇၃။

အပက္ခပတိတဘူတ (တိ) [အပက္ခပတိတ+ဘူတ]
တဟုန် မက္ခသည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။
“တတြမဇ္ဈတ္တပေက္ခာ”တိ စ တတိယဇ္ဈာန-
သဟဂတာ အဂ္ဂသုခေပိ တသ္မိံ” အပက္ခပတိ-
တဘူတာ....။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၇၄။

အပက္ခရ (ပု) [အပ+ကရ+အ] (က) ရထား -
လည်း - ပေါင်၊ ရထား - လည်း - သန်။
(ခ) ဘီးမှ တပါး - ရထား - လည်း - ဇိ

အစိတ်အင်္ဂါသာမည။ ဥပက္ခရ (ခာန်၊ ၄။
၃၇၅) ကြည့်။

အပက္ခလန (တိ) [န+ပက္ခလန] (၁) မချွတ်
ချော်သော။ အပလံဗုဒ္ဓေါ တတ္ထ တတ္ထ
အပက္ခလနော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၇၇။ (၂) ချွတ်
ချော် - မှားယွင်း - ခြင်း မရှိသော။ ဝိသမေ-
နာတိ သပက္ခလနေန။ သမေနာတိ အပက္ခလ-
နေန။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၄၄။

အပက္ခလန္တ (တိ) [န+ပက္ခလန္တ] (က) မတုန်
လှုပ် - မယိမ်းယိုင် - မချွတ်ချော် - သော၊
သု။ အပက္ခလန္တော အပ္ပမာဒေန ဩတရာဟိ။
ဇာ၊ ၄၊ ၃။ ၄၁၁။ (ခ) မတုန်လှုပ် - မချောက်
ချား - မမှားယွင်း - သော။ ကတ္တစိ
အပက္ခလန္တော အဝိတ္တာယန္တော တာနိ
သန္တာရေတု သက္ကောတိတိ အတ္ထော။ အံ၊ ၄။
၃။ ၄၆။

အပက္ခလိတညာဏ (တိ) [န+ပက္ခလိတ+ညာဏ]
မတုန်လှုပ် - မချွတ်ချော် - မမှားယွင်း -
သော ဉာဏ်ရှိသော၊ သု။ အပက္ခလိတညာဏော
ပတ္တုညာဏော။ အပ၊ ၄၊ ၁။ ၂၅၃။

အပက္ခိက (တိ) [န+ပက္ခ+ဣက] အသင်းအ-
ပင်း - အဆွေခင်ပွန်း - အဖော်သဟဲ - နည်း
သော - မရှိသော၊ သဘောတူ - ထောက်ခံ
- သူ - နောက်လိုက် - နည်းသော - မရှိ
သော။ အပက္ခိကော ဝါဒေါ န သောဘတိ။
ထေရီ၊ ၄။ ၁၀၅။

အပက္ခိတ္တောဇ (တိ) [န+ပက္ခိတ္တ+ဩဇာ]
ထည့်အပ်သော နတ်ဩဇာ - ရသဓာတ် -
မရှိသော၊ နတ်ဩဇာ - ရသဓာတ် - မထည့်ရ
သေးသော။ ဘာဝါ ရညော ဣစ္ဆံ ဇာနိတွာ
အပက္ခိတ္တောဇမေဝ ထောက် ပိဏ္ဏပါတ်
ရညော ဒါပေသိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၄၀၁။

အပက္ခိပန္န (တိ) [န+ပက္ခိပန္န] မထည့်သော၊
သု။ အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပမုတ္တော စေသ

အရတိရတိသဟော အဘူတံ အပက္ခိပန္နော။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၁၀။

အပက္ခိပိတ္တာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပက္ခိပိတ္တာ] မထည့်
မူ၍။ ဧဋ္ဌကလောမာနိ ပန အပက္ခိပိတ္တာ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၀။ ပိဋ္ဌပုဂါဒိ အပက္ခိပိတ္တာ။
ဝိမတိ၊၂။၄၂။

အပဂစ္ဆတိ (ကြိ) [အပ+ဂမ္+အ+တိ] ဖွဲ့၍၊
ထွက်သွား၏။ ကြည်ရှောင်၏။ အပဂစ္ဆတိ—
ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၄၁။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂၃၇။ ပဋိသိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၅၃။ အပဂစ္ဆန္တိ—မိလိန္ဒ၊၁၅၃။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၇။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၄။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။
၂၆၈။ အပဂစ္ဆာမိ—ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၈။ အပဂစ္ဆာ-
မ—မိလိန္ဒ၊၂၀၅။ အပဂစ္ဆတု—အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၂၅။ အပဂစ္ဆန္တု—အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၃၇။ သာရတ္ထ၊၃။၃၈၂။ ဝိမတိ၊၂။၂၂၉။
အပဂစ္ဆ—ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၅။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၈၁။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၃။
အပဂစ္ဆထ—အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၅။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၈။
ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၅၆။ အပဂစ္ဆေယျ—ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅။
အပဂစ္ဆိ—အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၅။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၂။
အပဂစ္ဆိ—အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၂။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၀။
ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၆၀။ အပဂစ္ဆိ သု—အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၂၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၄၁။ အပေသံ အပဂစ္ဆိ ဝိနာ
ဟောသိ။ စူဠနိ၊၂၁၄ (ဩ ဝိဘတ်ကို လူ-ပြ)။

အပဂစ္ဆနက (တိ) [အပ+ဂမ္+ယု+က] ဖွဲ့၍၊
သော၊ ကင်းသော။

အပဂစ္ဆနကသဘာဝ (ပု) [အပဂစ္ဆနက+သ-
ဘာဝ] (၁) ကင်းသော သဘော။ (တိ)
(၂) ကင်းသော သဘောရှိသော။ ဝိဂစ္ဆနက-
သဘာဝန္တိ သကဘာဝတော အပဂစ္ဆနက-
သဘာဝံ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၁။

အပဂစ္ဆန္တိ (တိ) [အပ+ဂမ္+အ+အန္တိ] (၁)
ဖွဲ့၍သော၊သူ။ တတော မုစ္ဆိတာ အပဂစ္ဆ-

န္တော။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၃၂၇။ ဗဟူ ဝါ ဣတ္ထိ-
ယော ဇုသိတာ အပဂစ္ဆန္တသ ဗဟူနိ။ ဝိမတိ၊
၁။၂၉၀။ (၂) သက်ဆင်း—နိမိကျ—ဆုတ်-
ယုတ်—လျှော့—နည်း—ကင်းမဲ့—သော။
အပယန္တ-ကြည့်။

အပဂစ္ဆမာန (တိ) [အပ+မုဂ+အ+မာန] (၁)
ကင်းသော။ ဝိဂစ္ဆမာနောတိ အပဂစ္ဆမာနော။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၈၃။ (၂) သက်ဆင်း—နိမိကျ
—ဆုတ်—ယုတ်—လျှော့—သော။ အပယန္တ-
ကြည့်။

အပဂစ္ဆာပေတိ (ကာ၊ကြိ) [အပ+ဂမ္+ဇာ-
ပေ+တိ] သက်ဆင်း—နိမိကျ—ဆုတ်—ယုတ်
—လျှော့—စေ၏။ အပယာပေတိ-ကြည့်။

အပဂတ (တိ) [အပ+ဂမ္+တ] (၁) ဖွဲ့၍-
ထွက်သွား—သော၊သူ။ အပဂတေ ဇန-
ကာယေ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၃၀။ အပဂတေ ဇန-
သမူဟေ။ ဝိမတိ၊၁။၁၇၄။ (က) ကင်းကွာ
—လျှော့ကျ—သော၊သူ။ အပဂတာ ဣမေ
သာမညာ။ ဝိ၊၁။၅၄။ ဥဒါန၊၁၃၀။ မဟာ-
နိ၊ဋ္ဌ၊၉၆။ အပဂတာတိ အပေတာ ပရိဘဋ္ဌာ။
ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂၃၆။ အပဂတာ စ တေ..ဣမသ္မာ
ဓမ္မဝိနယာ။ အံ၊၁။၃၃၅။ ဣတိဝုတ်၊၂၇၀။
(ခ) ကင်း—လွတ်—သော။ သော ဧဝံ
စုဒ္ဓသပါပကာပဂတော။ ဒီ၊၃။၁၄၇။ အ-
ဟင်္ကာရမမင်္ကာရမာနာပဂတံ။ သံ၊၂။၆၇။
သွာဂတံ နာပဂတံ။ မ၊၂။၃၀၈။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၃၃၅။
နာပဂတံ အတ္တတော အပေတံ ဝိဂတံ န
ဟောတိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၅။ (မဟာနိ။
၁၂၇။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂၄၇။ စူဠနိ၊၁၈၂။ ၎င်း၊
ဋ္ဌ၊၆၇။ နေတ္ထိ၊၇၈။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၁၀။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၂။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၉၂။ သုတ္တ-
နိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၄။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၀၄။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၁၂။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။၄၆။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။
၂၃၉။ မူလဋ္ဌိ၊၁။၆၇။ အနုဋ္ဌိ၊၁။၇၂-တို့လည်း
ကြည့်။) (ဂ) ကင်း—ပ—ကွယ်—ပျောက်—

သော။ မဂ္ဂါ အပကတံ ဇလံ။ အပါ ၂။ ၁၂၀။
 အပကတာ ဗျပကတာ။ မိလိန္ဒ။ ၂၂၀။ တံ
 (ပဗ္ဗတကူဉ်) သတ္တမေ ဒိဝသေ သယမေဝ
 အပကတံ။ အင်္ဂါ ၁။ ၁၃၁။ သတ္တမေ ဒိဝ-
 သေ ပါသာဏော သယမေဝ ပဝဇ္ဇိတာ
 အပကတော။ ဓမ္မာ ၄။ ၂။ ၂၆။ (ဃ) ပစ်ခါ-
 ရှောင်လွှဲ - သွားသော၊ သူ၊ တသို့ အပ-
 ကတေ တဿ သန္တိကေ ဌိတာ သိရိမာ။
 ဓမ္မ ၄။ ၂။ ၂၀၀။ အထဿ မာတာ အတ္တနော
 ဝစနံ ဂါဟာပေတံ အသက္ကောန္တိ အပကတာ။
 ဇာ ၄။ ၇။ ၈၀။ (၂) ဖဲခါ-မယ်ရှား-အပ်
 သော (အပြစ်ဒေါသ)။ နော စိဓာပကတံ
 သိယာ။ သံ၊ ၁။ ၂၃ နော စိဓ အပကတံ
 (သျှာ-က)။ နော စိဓာပကတံ သိယာတိ ယဒိ
 အပရာဓော နာမ န တဝေယျ။ သံ၊ ၄။ ၁။
 ၆၃။ အပကတံ အပနိတံ၊ ဒေါသော နော
 စေ သိယာ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၈။

အပကတအာယ (တိ) [အပကတ+အာယ] ချမ်း
 သာကင်းသော။ အပကတအာယေသု စတုသု
 အပါယေသု နိဗ္ဗတ္တကာမာ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၃။

အပကတသြဋ္ဌာရိကကိလေသ (တိ) [အပကတ+
 သြဋ္ဌာရိက+ကိလေသ] ရန်ရင်းကြမ်းတမ်း
 သော ကိလေသကင်းသော။ စိတ္တံ ဇုတင်္ဂါ-
 ရညာဝါသဝသေန နိတ္တံ အပကတသြဋ္ဌာ-
 ရိကကိလေသံ ကတွာ။ ဓမ္မာ ၄။ ၁။ ၁၈၃။

အပကတကဏ္ဍက (တိ) [အပကတ+ကဏ္ဍက]
 ရန်သူ-ကင်းသော-မရှိသော။ ကိလေသ-
 ဒေဝပုတ္တမာရာနံ ကေရုဉ် အပကတကဏ္ဍကံ
 အဟောသိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၇။

အပကတကဒ္ဒမ (တိ) [အပကတ+ကဒ္ဒမ] ရွှံ့ကင်း
 သော။ အပကတကဒ္ဒမော ရဟဒေါ ပသ-
 န္ဓောဒကော ဟောတိ။ ဓမ္မာ ၄။ ၁။ ၃၉၂။

အပကတကလလကဒ္ဒမ (တိ) [အပကတ+ကလ-
 လ+ကဒ္ဒမ] ညှန်ရွှံ့ကင်းသော။ အပကတ-
 ကလလကဒ္ဒမာ ဟောန္တိ - နန စေတာ

(ပေါက္ခရဏိယော) အပကတကလလကဒ္ဒမာ။
 အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၇။ (မိလိန္ဒ။ ၃၁၀-လည်း ကြည့်။)

အပကတကာဠက (တိ) [အပကတ+ကာဠက]
 (က) အမည်းကင်းသော၊ မည်းနက်သော
 အရာမရှိသော။ သုဒ္ဓံ ဝတ္ထံ အပကတကာဠ-
 ကံ...။ ဝိ၊ ၃။ ၂၂-၃။ ဒိ၊ ၁။ ၁၀၂။ မ၊ ၂။ ၃၄၆။
 အံ၊ ၃။ ၄၈။ ဥဒါနံ၊ ၁၃၇။ အပကတကာဠကန္တိ
 ဝိဂတကာဠကံ။ ဥဒါနံ၊ ၄။ ၂၅၇။ မ၊ ၄။ ၃။
 ၁၉၆။ ပေတ၊ ၄။ ၁၇၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁၄၅။
 (ခ) ဒုဿီလတည်းဟူသော အမည်း အညစ်
 ကင်းသော။ ဘိက္ခုသံသော နိရာဒိနဝေါ
 အပကတကာဠကော...။ ဝိ၊ ၁။ ၁၁။ အပကတ-
 ကာဠကောတိ ကာဠကာ ဝုစ္စန္တိ ဒုဿီလာ-
 ယေဝ၊...။ တေသံ အဘာဝါ အပကတကာဠ-
 ကော၊ အပကတကာဠကောတိပိ ပါဠော။
 ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၁-၂။

အပကတကိလေသ (တိ) [အပကတ+ကိလေသ]
 ကိလေသ-ကင်းသော-မရှိသော-ကို ခွါ
 ပြီးသော၊ သူ။ နိက္ကိလေသတိ အပကတ-
 ကိလေသာ ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသာ။ သံ၊ ၄။ ၂။
 ၅၂၅။

အပကတကိလေသတာ (တိ) [အပကတကိလေသ+
 တာ] ကိလေသကင်းသည်၏အဖြစ်။ ဧဝံ
 အပကတကိလေသတာယ ဓာကကဒ္ဒမာဒီဟိ
 အကဒ္ဒမော ဝိပဿန္ဓောဝ ဟောတိ။ ဓမ္မာ ၄။
 ၁။ ၃၉၂။

အပကတကောတူဟလမင်္ဂလိက (တိ) [အပကတ+
 ကောတူဟလ+မင်္ဂလ+လိက] ကောတူဟလ
 မင်္ဂလာကင်းသော၊ ကောတူဟလ-မင်္ဂလာကို
 ယုံကြည်မှု မရှိသော၊ သူ။ အပကတကော-
 တူဟလမင်္ဂလိကော ဇီဝိတဟေတုပိ န အညံ
 သတ္တာရံ ဥဒ္ဓိသတိ။ မိလိန္ဒ။ ၁၀၂။ (ကောတူ-
 ဟလမင်္ဂလ-အဖွင့်ကို မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၈။ အံ၊ ၄။ ၃။
 ၆၂၊ ၁၄၀-၁-သို့တွင် ကြည့်။)

အပကတခဏ္ဍကဋက (တိ) [အပကတ+ခဏ္ဍ+ကဋက] အကျိုးအပဲ့ အမည်းအနက်ကင်းသော။ အပကတခဏ္ဍကဋကေဟိ ဝိစိတဏ္ဍုလေဟိ ကတံ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၄။၃၇၃။

အပကတခိလ (တိ) [အပကတ+ခိလ] စေတောခိလ-တရား ၅-ပါးကင်းသော။ သူ။ ဝိဂတခိလောတိ အပကတခိလော။ ယေ ဟိ တေ စိတ္တဗန္ဓုဘာဝေန ပဉ္စစေတောခိလာဝုတ္တာ။... တေ စ ဘဂဝတာ...ပဟိနာ။ တသ္မာ ဘဂဝါ “ဝိဂတခိလောဟမသ္မိ”တိ အာဟ။ သုတ္တနိ၊ ၄။၁။၂၇-ဂ။

အပကတဂစ္ဆာ (ထိ) [အပကတ+ဂစ္ဆ] ကိုယ်ဝန်ကင်းသော။ ကိုယ်ဝန် - ဆောင်ဆဲ - ရှိနေဆဲ - မဟုတ်သော။ အညတရာ ဗုဒ္ဓိ အပကတဂစ္ဆာ။ ဝိ၊၄။၂၆၇။ အပကတဂစ္ဆာ ဝါ ဟောတုဂရုဂစ္ဆာ ဝါ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၂။

အပကတဂိဟိဗျဉ္ဇန (တိ) [အပကတ+ဂိဟိဗျဉ္ဇန] လူ့ အသွင်ကင်းသော၊ဝတ်ကြောင်လူသား-အိမ်ထောင်ရှင်ယောက်ျား - ဇီ - အသွင် - အမှတ်လက္ခဏာ - တို့မှ ကင်းသော။ (ဂိဟိဗျဉ္ဇနဟူသည် ဆံအရည်ထားခြင်း၊ မှတ်ဆိတ်ကြင်စွယ်ထားခြင်း၊ အဝတ်မြှုပ်ဝတ်ခြင်း၊ အဝတ်တန်ဆာ ဆင်ခြင်း၊ ပန်းပန်ခြင်း၊ နံ့သာလိမ်းခြင်း၊ နံ့သာပျောင်းတို့ဖြင့် အတင့်အတယ်ပြုခြင်း၊ သားမယား ကျွန်ယောက်ျား ကျွန်မိန်းမထားခြင်းစသည်တည်း။) အဟောဝတာဟမ္ပိ သဉ္စိန္နပတ္တော ကောဝိဋ္ဌာရော ဝိယ အပကတဂိဟိဗျဉ္ဇနော ဘဝေယျံ။ အပ၊ ၄။၁။၁၉၀။ (သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၀-၌ အပေတဂိဟိဗျဉ္ဇနော-ဟု ရှိသည်။) ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိတိ ဧကသမဿုဩဒါတဝတ္ထာလင်္ကာရမာလာဂန္ဓဝိလေပနပတ္တုဒါရဒါသိဒါသာဒိနိ။ တောနိ ဟိ ဂိဟိဘာဝံ ဗျဉ္ဇယန္တိ၊ တသ္မာ “ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၀။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၀။

အပကတဂေါပါယက (တိ) [အပကတ+ဂေါပါလက] နွားကျောင်းသား - ကင်းသော - မရှိသော။ ယေ တေ ဂေါဋ္ဌာ ပဋိတဂါဝေါ အပကတဂေါပါလကာ။ မ၊၁။၁၁၂။

အပကတသမ္ပတ္တ (န) [အပကတ+သမ္ပ+တ္တ] အိုက်ခြင်းကင်းသည်၏ အဖြစ်။ ယေရဿပိ အာဝါသဂဗ္ဗေ မေသဝါတပဿေဟိ အပကတသမ္ပတ္တာ ပဿဒ္ဓကရဏောယေ ကလ္လုတံ ပတ္တေ...။ ယေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂၆။

အပကတစိတ္တ (န) [အပကတ+စိတ္တ] ကင်းသော စိတ်၊ မတပ်မက် - မနှစ်သက် - သော စိတ်၊ အပေတစိတ္တ-ကြည့်။

အပကတဆဝိဝဏ္ဏ (တိ) [အပကတ+ဆဝိဝဏ္ဏ] ကောင်းမွန်တင့်တယ်သော ကိုယ်ရေ အဆင်း - ကင်းသော - မရှိသော။ ဝိဂတဝဏ္ဏ (စူဠနိ၊ ၄။၇) ကြည့်။

အပကတဇိမ္မ (တိ) [အပကတ+ဇိမ္မ] အကောက်အလိမ်ကင်းသော။ ဧဝိယံ နေမိ အပကတဇာကာ အပကတဇိမ္မာ အပကတဧဝိသာ...။ မ၊ ၁။၃၇။

အပကတဇိဝိတ (တိ) [အပကတ+ဇိဝိတ] အသက် - ကင်းသော - မရှိသော။ သူ။ ဧဝံ သန္တေ အဟံ မံ အပကတဇိဝိတံ သလ္လုက္ခေမိ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၆။၂၇၂။ (ဇော၊ဋ္ဌ၊၇ ၃၄၅-လည်း ကြည့်။)

အပကတဋ္ဌာန (န) [အပကတ+ဋ္ဌာန] ကင်းမဲ့ - လစ်ဟင်း - လပ် - ဟာ - သော နေရာ။ ပါကာရသန္တိ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၄) ကြည့်။

အပကတတစပပဋိက (တိ) [အပကတ+တစ+ပပဋိက] အခေါက်၊အပေး - ကင်းသော - မရှိသော။ သော အပရေန သမယေန အပကတသာခါပလာသော အပကတတစပပဋိကော အပကတဇေဂ္ဂုကော။ မ၊၂။၁၅၆။

အပဂတတဏှာစလန (တိ) [အပဂတ+တဏှာ+စလန] တဏှာတည်းဟူသော တုန်လှုပ်ခြင်း ကင်းသော။ သူ။ အနေဇောတိ အပဂတ-တဏှာစလနော။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂။ ၉၇။

အပဂတတ္ထ (န) [အပဂတ+တ္ထ] ကင်းသည်၏ အဖြစ်။ နိဗ္ဗာနံ သဗ္ဗကိလေသေဟိ နိဿ-ဋ္ဌတာ အပဂတတ္တာ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၁၉။ မ၊ ၄၊ ၄။ ၁၂၀။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၄၃။

အပဂတဒေါသ (တိ) [အပဂတ + ဒေါသ] အပြစ် - ဒေါသ - ကင်းသော - မရှိသော။ အပဂတဓိမ္မ-ကြည့်။

အပဂတနတ (တိ) [အပဂတ+နတ] ညွတ်ခြင်း - ငြိကပ်ခြင်း - ကင်းသော။ အပဂတနတံ ဝါ နတတော အပဂတန္တိ အတ္ထော။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၂။ ၇၃။ အပနတ၊ အနပနတ-တို့လည်း ကြည့်။

အပဂတပဋ္ဌလဒေါသ (တိ) [အပဂတ+ပဋ္ဌလ+ဒေါသ] တိမ်သလာ - အပြစ် - ဒေါသ - ကင်းသော။ အပဂတပဋ္ဌလပိဋက-ကြည့်။

အပဂတပဋ္ဌလပိဋက (တိ) [အပဂတ+ပဋ္ဌလ+ပိဋက] တိမ်သလာနှင့် ကျိန်းစပ်မှု စသည့် - အပြစ် - ဒေါသ - ကင်းသော။ မံသစက္ခုမ္ပိ ဟိဿ ပရိသဒ္ဓံ ဝနုတိ အပဂတပဋ္ဌလပိဋကံ။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၉၆။ အပဂတပဋ္ဌလပိဋကန္တိ အပ-ဂတပဋ္ဌလဒေါသံ ဧဝ အပဂတပိဋက-ဒေါသဉ္စ။ သံ ဝိ၊ ၂။ ၂၅၁။

အပဂတပရိပ္ပန္နန (တိ) [အပဂတ+ပရိပ္ပန္နန] တုန်လှုပ်ခြင်း - ကင်းသော - မရှိသော။ မာနဒဗ္ဗဓဝသေန အပဂတပရိပ္ပန္နနံ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၂၀၈။

အပဂတပိလောတိက (တိ) [အပဂတ+ပိလော-တိက] ဟောင်းနွမ်း - စုတ်ပြတ် - သေးငယ် - သော ပုဆိုးမျိုးကင်းသော၊ ချုပ်အပ် ထုံးအပ်သော ပုဆိုးဟောင်း ပုဆိုးနွမ်းမျိုး မဟုတ်သော၊ အချုပ်အစပ် အထုံးအပွဲ့ ကင်းသော ပုဆိုးအသစ်မျိုးနှင့် တူသော ဆွဲမရ

ဆန့်မရအောင် အနံကျဉ်း အလျားတိသော ပုဆိုးငယ်မျိုး မဟုတ်သော၊ အလိုရှိသည့် အတိုင်း ဆွဲနိုင် ဆန့်နိုင် ဝတ်ဆင်နိုင်အောင် အနံကျယ် အလျားရှည်သော ပုဆိုးကြီးမျိုး နှင့်တူသော။ သောပိ ဆိန္ဒပိလောတိကော၊ အပဂတပိလောတိကောတိ အတ္ထော။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၄၅။

အပဂတပိဟ (တိ) [အပဂတ+ပိဟ] တပ်မက်ခြင်း - ကင်းသော - မရှိသော၊ သူ။ ပိဏ္ဍ-ပါတံ ပဋိစ္စ အပိဟံ အပဂတပိဟံ အင်္ဂိ-နိတ္တဏှံ။ အပ၊ ၄၊ ၂။ ၂၃၇။

အပဂတပိဋကဒေါသ (တိ) [အပဂတ+ပိဋ-က+ဒေါသ] ကျိန်းစပ်မှု စသော - အပြစ် - ဒေါသ - ကင်းသော။ အပဂတပဋ္ဌလပိဋက-ကြည့်။

အပဂတဖေဂ္ဂုက (တိ) [အပဂတ+ဖေဂ္ဂု+က] အကာ - ကင်းသော - မရှိသော။ အပဂတ-တစပပဋိက-ကြည့်။

အပဂတဗလ (တိ) [အပဂတ+ဗလ] အား - ကင်းသော - မရှိသော။ အဗလ (အံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၆) ကြည့်။

အပဂတဗုဒ္ဓါလောက (တိ) [အပဂတ + ဗုဒ္ဓါ-လောက] ဘုရားတည်းဟူသော အရောင် - ကင်းသော - မရှိသော။ အပဂတဗုဒ္ဓါလော-ကော အဟောသိ၊ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၀၅။

အပဂတဘာဝ (ပ) [အပဂတ+ဘာဝ] ကင်းသည်၏ အဖြစ်၊ ကင်းသော သဘော။ ဂေါ-ပါလကာနံ ဂါဝိဟိ သဒ္ဓိ အပဂတဘာဝံ ဒိသ္မာ။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၃၇၁။

အပဂတဘေရဝ (တိ) [အပဂတ+ဘေရဝ] ကြောက်ဖွယ်ဘေး ကင်းသော၊ သူ။ အပေတ-ဘေရဝ-ကြည့်။

အပဂတမံသလောဟိတ (တိ) [အပဂတ+မံသ + လောဟိတ] အသားအသွေး - ကင်းသော

- မရှိသော။ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကံ အပကတ-
မံသလောဟိတံ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၃၅။ မ၊ ၁။ ၇၄။ မ၊
၃။ ၁၃၄။ အံ၊ ၂။ ၂၅။ (ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၃၆၃။ မ၊ ၄။
၁။ ၂၇၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အပကတမင်္ဂဘာဝ (တိ) [အပကတ+မင်္ဂဘာဝ]
တုန်လုပ်သည်၏အဖြစ် - အရှိန်အစော်မဲ့သည်
၏အဖြစ် - ကင်းသော၊ တုန်လုပ်ခြင်း - အရှိန်
အစော်မဲ့ခြင်း - ကင်းသော။ ကိလေသာနံ
အဘာဝေန ဝိဂတသာရဋ္ဌံ အပကတမင်္ဂ-
ဘာဝံ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၄၁။

အပကတမင်္ဂကဏ္ဍက (တိ) [အပကတ+မင်္ဂကာ+
အဏ္ဍက] ပျားကောင်၊ ပျားဥတို့ - ကင်း
သော - မရှိသော။ အနေလက၊ အနေဋ္ဌက-
တို့ကြည့်။

အပကတမတ္တ (န) [အပကတ+မတ္တ] ကင်း-
လွတ် - ကာမျှ။ ဟတ္ထတော အပကတမတ္တေ
ဆတ္တပါဏိ နာမ န ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၈။

အပကတမေဃ (တိ) [အပကတ+မေဃ] မိုးတိမ်
ကင်းသော။ ဝိဂတဝလာဟကန္တိ အပကတ-
မေဃံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၀။ ဥဒါန၊ ၄။ ၉၀။ (မ၊ ၄။
၂။ ၂၇၆။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အပကတရဇ (တိ) [အပကတ+ရဇ] မြူ - အညစ်
အကြေး - ကင်းသော၊ စင်ကြယ်သော။ သယံ
အပကတရဇံ ဝိရဇေန နိဋ္ဌေါသေန ကဉ္စန-
ဇာလေန ဆာဒိတံ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၁၉။

အပကတလဇ္ဇ (တိ) [အပကတ+လဇ္ဇာ] အရွက် -
ကင်းသော - မရှိသော၊ သူ။ အယ သာ...
ကတိပါဟစယေန အပကတလဇ္ဇော တတော
နိဝတ္တေတာ ။ ပေတ၊ ၄။ ၄၄။

အပကတလောကုတ္တရတ္တ (န) [အပကတ+လော-
ကုတ္တရ+တ္တ] ကင်းလွတ်သော လောကုတ္တရာ
တရား၏ အဖြစ်။ ဝိသုဒ္ဓိယေဝ လောကတော
အပကတလောကုတ္တရတ္တာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။
၂၈၈။

အပကတလောဘ (တိ) [အပကတ+လောဘ] လို
ချင်ခြင်း - လောဘ - ကင်းသော၊ သူ။ ပုတ္တ-
ဇိတာဒိသု ဝါ သဝိညာဏကေသု ဓနဓညာ-
ဒိသု ဝါ အဝိညာဏကေသု အတ္တနော သန္တ-
ကေသုပိ နိဋ္ဌေဟံ အပကတလောဘံ။ ဇာ၊
၄။ ၄။ ၁၀။

အပကတဝင်္ဂ (တိ) [အပကတ+ဝင်္ဂ] အကောက်
အကွေး - ကင်းသော - မရှိသော။ အပကတ-
ဝိမု-ကြည့်။

အပကတဝတ္ထ (တိ) [အပကတ+ဝတ္ထ] အဝတ် -
အဝတ်အစား - ဝတ်စားတန်ဆာ - ကင်း
သော - မရှိသော - မပါသော၊ သူ။ ဧကစ္စာ
အပကတဝတ္ထာ ပါကဋ္ဌဗိဘစ္ဆသမ္ပာဓဋ္ဌာနာ။
ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၇၂။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၇၄။ (အလားတူ
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၃၂၉-၌ကား အပကတဝသနရသနာ-
ဟုရှိသည်။)

အပကတဝတ္ထတာ (တိ) [အပကတဝတ္ထ+တာ]
အဝတ် - အဝတ်အစား - ဝတ်စားတန်ဆာ -
ကင်းသည်၏အဖြစ်။ ဟိရေတ္တပျါဘာဝတော
အပကတဝတ္ထတာယ နဂ္ဂါ၊ ထေရီ၊ ၄။ ၁၂၉။

အပကတဝလာဟက (တိ) [အပကတ+ဝလာ-
ဟက] မိုးတိမ်ကင်းသော။ သရဒသမယေ
အပကတဝလာဟကေ... အာကာသေ။ ထေရ၊
၄။ ၂။ ၅၃၂။

အပကတဝသနရသန (တိ) [အပကတ+ဝသန+
ရသနာ] အဝတ်အစား၊ ခါးကြိုးတန်ဆာ -
ကင်းသော - မရှိသော၊ သူ။ ဧကစ္စာ အပ-
ကတဝသနရသနာ ပါကဋ္ဌဗိဘစ္ဆသမ္ပာဓဋ္ဌာ-
နာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၃၂၉။

အပကတဝါဠမိဂ (တိ) [အပကတ+ဝါဠမိဂ]
(ကျား စသော) သားရဲတိရစ္ဆာန် - ကင်း
သော - မရှိသော။ မဓရသလိလာသယံ
အပကတဝါဠမိဂဘိ သနကသကုဏံ ပဝိဝေ-

ကက္ခမံ အဿမံ မာပေတွာ။ အဘိဋ္ဌါဝ။
၃၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀။

အပကတဝိညာဏ (တိ) [အပကတ+ဝိညာဏ]
ဝိညာဉ်-ကင်းသော-မရှိသော၊သူ။ ဇီဝိ-
တိန္ဒြိယုပစ္စေဒေန မတာ ဒါရက္ခန္ဓသဒိသာ
အပကတဝိညာဏာ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၆။ အပ-
ကတဝိညာဏဏ မတဏှ မိတ္တာ နာမ န
ဟောန္တိ။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၂၀၄။ အပေတဝိညာဏ-
လည်းကြည့်။

အပကတဝိညာဏတ္တ(န) [အပကတဝိညာဏ+တ္တ]
ဝိညာဉ်ကင်းသည်၏အဖြစ်။ မဟာရာဇ
အာဘောဂေါ ဝါ ပတ္တနာ ဝါ ပရိယုဋ္ဌာနံ ဝါ
နတ္ထိ အပကတဝိညာဏတ္တာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၀၅။

အပကတသံသယ (တိ) [အပကတ+သံသယ] ယုံ
မှားသံသယ - ကင်းသော - မရှိသော၊သူ။
အသံသယ (ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၇၇) ကြည့်။

အပကတသတ္တုသာသန(န) [အပကတ+သတ္တု+
သာသန] မြတ်စွာဘုရား၏အဆုံးအမ ကင်း
သော။ ဣတိပိဒံ ဝတ္ထု ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဒ္ဓိနယံ အပ-
ကတသတ္တုသာသနံ။ ဝိ၊၄။၅၀၅။

အပကတသဗ္ဗကာဋ္ဌက (တိ) [အပကတ+သဗ္ဗ+
ကာဋ္ဌက] အလုံးစုံသော-အမည်းအနက်-
အညစ်အကြေး - ကင်းသော - မရှိသော၊
စင်ကြယ်သော။ သုဓန္တသုဝဏ္ဏံ အပကတသဗ္ဗ-
ကာဋ္ဌကံ။ သံ၊ဋီ၊၂။၉။

အပကတသဗ္ဗသာဋ္ဌေယျဒေါသ (တိ) [အပကတ+
သဗ္ဗ+သာဋ္ဌေယျ+ ဒေါသ] အလုံးစုံသော
ကောက်ကုန်စဉ်းလဲခြင်း-အပြစ်-ဒေါသ-
ကင်းသော-မရှိသော။ နိဟိတသဗ္ဗဝက်-
ဒေါသ (မ၊ဋီ၊၃။၃၄၅)ကြည့်။

အပကတသဘာဝ (တိ) [အပကတ+သဘာဝ]
ပကတီ-ပင်ကိုယ်-သဘော-ကင်းသော-
မရှိသော။ ဝိကတဋ္ဌပ(ဒိ၊ဋီ၊၃။၈)ကြည့်။

အပကတသမိဒ္ဓိ (တိ) [အပကတ+သမိဒ္ဓိ] ပြီးပြည့်
စုံခြင်း ကင်းသော။ အပကတသမိဒ္ဓိတော

သမုစ္ဆန္တကာရကတ္တာ အပကတောတိ အတ္တော။
ထေရဋ္ဌ၊၁။၂၁၇။ (ဤပုဂံကား ပါဌ်များ ဖြစ်
ဟန်တူသည်။ သိမ္မု၌ အပ္ပဝတ္တိသံသိဒ္ဓိတော-ဟု
ရှိသည်။ အပကတသမိဒေတော (လောင်စာ
ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)ဟုရှိမှု သင့်မြတ်
ရာ၏။)

အပကတသမ္ပန္န (တိ) [အပကတ+သမ္ပန္န] အ
ဆက်အစပ်ကင်းသော။ အဋ္ဌိကာနိ အပကတ-
သမ္ပန္နာနိ။ စိ၊၂။၂၃၅။ မ၊၁။၇၄။ မ၊၂။၁၃၄။
အံ၊၂။၂၇။ (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇-
တို့လည်းကြည့်။)

အပကတသရီရ(တိ) [အပကတ+သရီရ] ကင်း
သောကိုယ်ရှိသော။ ဂဏသင်္ဂဏိကာယ အပ-
ကတသရီရနံ။ မဟာနိဋ္ဌ၊၈၈။

အပကတသဟာယ (တိ) [အပကတ+သဟာယ]
အပေးသဟဲကင်းသော၊ မိတ်ကောင်း ဆွေ
ကောင်း မရှိသော၊ သူ။ အဗ္ဘတီတသဟာယ-
ကြည့်။

အပကတသာခါပလာသ (တိ) [အပကတ+သာခါ
+ပလာသ] အခက်၊အရွက်-ကင်းသော-
မရှိသော။ အပကတတဇပပဋိက-ကြည့်။

အပကတသုက္ကဓမ္မ (တိ) [အပကတ+သုက္ကဓမ္မ]
မြှူစင်သောတရား-ကင်းသော - မရှိသော၊
သူ။ ကထံ ဟိ နာမ မေ တာတော အပကတ-
သုက္ကဓမ္မံ နိလ္လဉ္ဇံ နဂ္ဂဘောဂံ ဥပသင်္ကမိတွာ
ပဉ္စ ပုစ္ဆိယတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၁၉။

အပကတသုခုမကာဋ္ဌက (တိ) [အပကတ+သုခု-
မ+ကာဋ္ဌက] သိမ်မွေ့သေးငယ်သော အမည်း
အညစ်ကင်းစင်သော။ အပနီတကသာဝ-
ကြည့်။

အပကတသောက (တိ) [အပကတ+သောက]
စိုးရိမ်ခြင်း - ကင်းသော - မရှိသော၊သူ။အပ-
ကတသောကံ ကလ္လစိတ္တံ ဝိဒိတွာ ။ ပေတ၊
ဋ္ဌ။၃၆။

အပဂတာယုညသ္မာဝိညာဏ (တိ) [အပဂတ+အာယု+ဥသ္မာ+ဝိညာဏ]အသက်,ကိုယ်ငွေ့,ဝိညာဉ်ကင်းသောသူ။

အပဂတာယုညသ္မာဝိညာဏတာ (ထိ) [အပဂတာယုညသ္မာဝိညာဏ + တာ] အသက်,ကိုယ်ငွေ့,ဝိညာဉ်ကင်းသည်၏ အဖြစ်။ အပဂတာယုညသ္မာဝိညာဏတာယ မတ် ကငွေ့ဝရံ ပါပကံ နိဟိနံ လာမကံ ဧကေ ဧကန္တဇာတိကာ ဇိဂ္ဂန္တိန္တိ ဧကေဝါဌ၊ ၂။ ၃၇။

အပဂတုသ္မာဝိညာဏဇီဝိတိန္ဒြိယ (တိ) [အပဂတ+ဥသ္မာ+ဝိညာဏ+ဇီဝိတိန္ဒြိယ] ကိုယ်ငွေ့,ဝိညာဉ်, ဇီဝိတိန္ဒြိယကင်းသောသူ။ တေန ပဝတ္တိတဝပေယောဂနိမိတ္တံ အပဂတုသ္မာဝိညာဏဇီဝိတိန္ဒြိယော မတောတိ ဝေါဟာရဿ....။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၁၉။ (သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၄၃။ ၎င်း၊ ၂။ ၂၅၄။ ဒီ၊ ၁။ ၁၁၃-တို့လည်းကြည့်။)

အပဂန္တိ (ကြိ၊ဝိ) [အပ+ဂမ္+တံ] ဖဲခါခြင်း-ခါခြင်း-ရှောင်ခြင်း-ငါ။ ပုန ပဋိက္ခိပိတော ပုနပိ အပဂန္တိ အနိစ္စမာနာ....။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂၆၈။ အပဂန္တိ န သက္ခံ သူ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၇၈။ မယာ အပဂန္တိ ဝဇ္ဇတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၂၁၁။

အပဂန္တုကာမ (တိ) [အပဂန္တု+ကမ္+တံ] ဖဲခါခြင်း-ခါခြင်း-ရှောင်ခြင်း-လျှော့ချခြင်း-ငါ အလိုရှိသောသူ။ သမဏဘာဝတော အပဂန္တုကာမော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၁။

အပဂန္တုကာမတာ (ထိ) [အပဂန္တုကာမ+တာ] ဖဲခါခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်။ နိဿရိတုကာမတာ အပဂန္တုကာမတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၅၂။

အပဂန္တုကာမတာစိတ္တ (န) [အပဂန္တုကာမတာ+စိတ္တ] ဖဲခါခြင်း-ခါခြင်း-ရှောင်ခြင်း-လျှော့ချခြင်း-ငါ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ် ဟူသော စိတ်။ စဝိတုကာမတာစိတ္တေနာတိ

အပဂန္တုကာမတာစိတ္တေန။ ကင်္ခါ၊ ၁။ ၁၇၈။

အပဂန္တု (ကြိ၊ဝိ) [အပ+ဂမ္+တံ] ဖဲခါခြင်း၊ ခါခြင်း၊ ရှောင်ခြင်း။ ဧဝံ အပဂန္တု အဋ္ဌာသိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၇။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၃။ ဂန္တုတိ အပဂန္တု။ ပေတ၊ ၄။ ၂၆၄။ အထ သက္ကော ပုရောဟိတဿ သရီရတော အပဂန္တု....။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၇၄။ ဧကမန္တံ အပဂန္တု အလ္လိယိ-တော အဋ္ဌာသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၇၇။ တတော အပဂန္တု စိန္တေတိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၃၇။ ဘဿိ-တော အပဂန္တု။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၉၅။

အပဂန္တု (တိ) [အပ+ဂမ္] အနံ-ကင်းသော-မရှိသော။ ဗျာပါဓေါ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ ဖိတ္တံ အပဂန္တု ကရေတိ န သုစိမနုညဘာဝံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၀။

အပဂဗ္ဗ (ပ) [အပ+ဂဗ္ဗ။ ဂ္ဗ။ ၃-၁၁၇။ နိတိ၊ သတ္တ။ ၃-၃၆၆-တို့ ကြည့်] (၁) ပဋိသန္ဓေနေ ခြင်းမှကင်းသောသူ။ (က) နတ်ပြည်ပဋိသန္ဓေမှ ကင်းသောသူ။ (ပုဏ္ဏားအလို)။ (ခ) နောင်အခါ အမိဝမ်း၌ ကိန်းခြင်းမှ ကင်းသောသူ။ (ဘုရားအလို)။ (၂) ကဲ့ရဲ့ အပ်-ယုတ်ညံ့-သော ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ရှိလတ္တံ့သောသူ။ (က) ယုတ်ညံ့သော (နတ်ပြည်ပဋိသန္ဓေမှ တပါးသော) ပဋိသန္ဓေရှိသောသူ။ (ခ) ယုတ်ညံ့သော အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေနေခဲ့ခြင်းရှိသောသူ။ (၂-ခုလုံးပုဏ္ဏားအလိုချည်း) အပဂဗ္ဗော ဘဝံ ဂေါတမော။.... အပဂဗ္ဗော သမဏော ဂေါတမော။ ဝိ၊ ၁။ ၄။ ဝိ၊ ၂။ ၃၃၀။ အံ၊ ၃။ ၂၉။ ဂဗ္ဗတော အပဂတောတိ အပဂဗ္ဗော၊ အဘဗ္ဗော ဒေဝလောကုပ္ပပတ္တိံ ပါပုဏိတုန္တိ အဓိပ္ပါယော။ ဟိန္ဒော ဝါ ဂဗ္ဗော အဿာတိ အပဂဗ္ဗော၊ ဒေဝလောကဂဗ္ဗပရိဗာဟိရတ္တာ အာယတိံ ဟိန္ဒဂဗ္ဗပရိလာဘတာဂီတိ၊ ဟိန္ဒော ဝါဿ မာတုကုစ္ဆိမ္မိ ဂဗ္ဗဝါသော အဟောသိတိ အဓိပ္ပါယော။

ဘဂဝတော ပန ယသ္မာ အာယတိံ ဂဗ္ဘ-
သေယျာ အပဂတာ၊ တသ္မာ သော တံ
အပဂစ္ဆတံ .။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၂။
(သာရတ္ထ၊၁။၃၄၈-၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၄။ ပါရာ၊
ဂဏ္ဍိ သစ်၊ ၂။၁၂၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အပဂစ္ဆတာ (တိ) [အပဂစ္ဆ+တာ] နောင်အခါ
ပဋိသန္ဓေနေခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်။အပ-
ဂစ္ဆတာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ဝိ၊ဉ္စ၊၃။၃၃၀။ အံ၊
၃။၂၉။

အပဂမ (ပ) [အပ+ဂမ+အ] ဖဲခွဲခြင်း၊ မရှိ-
ကင်း-မဲ့-ဆိတ်-သုဉ်း- ပျောက်ကွယ်-
ခြင်း။ သုခဒုက္ခာနံ အပဂမေ သာတာသာ-
တပုဋိက္ခေပဝသေန။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၅။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၈၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၃။...ဝဋ္ဌဒုက္ခဿ အပု-
ဝတ္တိ အပဂမော နိဿရဏံ ပညာယတိ။
ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၅၈။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၁၅၅၊၁၇၆။
တေရဟိ မတသရိရံ တေသံ မ္မောနံ အပဂမာ
န ကိဉ္စိ ကိရိယံ ဝေဿတိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၃။
(၎င်း။ ၂၄၇၊၄၅၂-တို့လည်း ကြည့်။) ပကဋ္ဌ-
တော သုခတော အယနံ အပဂမော ပေစ္စ-
ဘာဝေါ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၉။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၅။
သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၁၆၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁။ အနု၊ဋ္ဌ၊၁။
၆၇-တို့လည်း ကြည့်။) ကိလေသေဟိ နိဿဋ္ဌ-
တာ၊ အပဂမော စ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈။ အာကိဉ္စ-
ညာယတနဿ ဝိသယဘူတော အပဂမော
နာမ ဧကော အတ္တော အတ္တိ။ မူလ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၉၉။ ပဌမာရူပဝိညာဏဿ အပဂမမေဝ
ဝဒတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၁။

အပဂမန (န) [အပ+ဂမ+ယု] (၁) ဖဲခွဲခြင်း။
ပစ္ဆိမေန ပညာယ အပဂမနံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၂။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၁၂။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊
၁။၁၆။ မူလ၊ဋ္ဌ၊၁။၄။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၇-တို့လည်း
ကြည့်။) ဟတ္ထပါဒပိဋကောနံ သန္တဇ္ဇနံ၊ တေသဉ္စ
(ဇနာနံ) အပဂမနေန ပုန ထောကံ နိဗ္ဗာပ-
ဂမနံ ဝိယ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၆။ မာတာပိတုနံ

အပဂမနေန ဝါ အပ္ပဋိသရဏတော။ စရိ-
ယာ၊ဋ္ဌ၊၂၂၆။ ဥပေက္ခကတာယ တိဏာယပိ
အမညမာနဿ တတော အပဂမနံ။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၄၇။ (၂) ကင်းခြင်း၊ မဖြစ်ခြင်း၊ ချုပ်
ပျောက်ခြင်း၊ ကုန်လွန်ခြင်း။ ကာမစ္ဆန္တာဝိ-
အပဂမနေန မုဒုစိတ္တတံ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၁၉၈။
ဒုက္ခဝိသေသဿ အပဂမနေ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊
၁၇၉။ အပဂမနဉ္စ အနုပုတ္တိနိရောဓေသေန။
သာရတ္ထ၊၃။၁၄၀။ ပလ္လင်္ကသတ္တာဟဿ အပ-
ဂမနေန။ ဝိမတိ၊၂။၈၇။

အပဂမနကာလ (ပ) [အပဂမန+ကာလ] ဖဲခွဲ-
-ကင်းကွာ-ရာ အချိန်ကာလ။ ပုတ္တဿ
တာဝ ထနပါနတော အပဂမနကာလံ အာဂ-
မေတိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၇။

အပဂမနဋ္ဌ (ပ) [အပဂမန+အတ္တ] (၁) ဖဲခွဲ
ခြင်း-ကင်းကွာခြင်း-အနက်။ (တိ) (၂)
ဖဲခွဲခြင်း-ကင်းကွာခြင်း- အနက်ရှိသော။
ဣတော ခုဒ္ဒကပါဌတော ပဋ္ဌာယာတိ အပ-
ဂမနဋ္ဌေန အထ-သဒ္ဓေန ယုတ္တမပဒါနာနီတိ။
အပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၁။

အပဂမနပစ္စယ (ပ) [အပဂမန+ပစ္စယ] ကင်း
ခြင်းဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သောတရား၊ ကင်း
ခြင်းဟူသော အကြောင်း။ စတ္တာရော အပ-
ဂမနပစ္စယာ ကထိတာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၁။ အပ-
ဂမနေန ဝိဂမေန ပစ္စယာ အပဂမနပစ္စယာ
သုခါဒိပ္ပဟာနာနိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၂။

အပဂမနမဂ္ဂ (ပ) [အပဂမန+မဂ္ဂ] ဖဲခွဲ-
ထွက်သွား-ကြောင်း လမ်း၊ရေထွက်ပေါက်-
ရေလွဲပေါက်။ အပါယမုခ-ကြည့်။

အပဂမနသမနန္တရ (တိ) [အပဂမန+သမနန္တရ]
ဖဲခွဲသည်၏အခြားမဲ့။ သာ ကိရ တတော
ဝိမာနတော အပဂမနသမနန္တရမေဝ ဇိဏ္ဏာ
ဝုဓာ.... အဟောသိ။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၉။

အပဂမပဒဋ္ဌာန (တိ) [အပဂမ+ပဒဋ္ဌာန]
ကင်းခြင်း- မရှိခြင်း- လျှင် နီးစွာသော

အကြောင်းရှိသော။ စက္ခုဝိညာဏ်... ရူပါ-
ရမ္မဏာယ ကိရိယမနောဓာတုယာ အပကမ-
ပဒဋ္ဌာနံ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၀၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၇။

အပကမဘာဝ (ပု) [အပကမ+ဘာဝ] ကင်း
သည်၏ အဖြစ်၊ ကင်းခြင်း။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၀၃-
ကြည့်

အပကမဝိမောက္ခ (ပု) [အပကမ+ဝိမောက္ခ]
သညာဝေဒနာတို့မှ ကင်းခြင်း-သာလျှင်ဖြစ်
သော-ဟူသော-ဝိမောက္ခ၊ သညာဝေဒနာ
တို့မှ ကင်းလွတ်သော တရား၊ နိရောဓသမာ-
ပတ်။ အဋ္ဌမော ပန သဗ္ဗသော သညာ-
ဝေဒယိတေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ အပကမဝိမောက္ခော
နာမ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၄၄။ မ၊ ဇူ၊ ၂။ ၂၄။ အံ၊ ဇူ၊
၃။ ၃၁၇။ သညာဝေဒယိတာနံ အပကမော ဝေ
အပကမဝိမောက္ခော။ မူလဇူ၊ ၂။ ၂၁၄။ နိရောဓ-
သမာပတ္တိ ပန သဗ္ဗသော သညာဝေဒယိ-
တေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ အပကမဝိမောက္ခော နာမ။
နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၆၈။ သညာဝေဒယိတအပကမော
ဝေ အပကမဝိမောက္ခော။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၉၆။

အပကမသင်္ခါတ (တိ) [အပကမ+သင်္ခါတ]
ကင်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ပရိကမ္မမနသိ-
ကာရေန အန္တရဟိတေ တသ္မိံ ဝိညာဏေ
တဿ အပကမသင်္ခါတံ အဘာဝမေဝ ပဿန္တော
ဝိပာရတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၂၇။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁။
၄၀၂-လည်း ကြည့်။)

အပကမာတိက္ကမ (ပု) [အပကမ+အတိက္ကမ]
ကင်းခြင်းကို လွန်ခြင်း။ အာကာသေ ပထဝီ-
တဝိညာဏဿ အပကမာတိက္ကမတော ...။
အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၅၄။

အပကမာနပကမန (န) [အပကမ+အနပကမန]
ကင်းခြင်း၊ မကင်းခြင်း၊ မရှိခြင်း၊ မှီခြင်း။
အာယုဥသ္မာဣန္ဒြိယာနံ အပကမာနပကမနံ
ဝိသေသော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၃၀။

အပကမ္မ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+ကမ္မ+တွာ] အပကန္တာ-
နှင့် အနက်တူ။ ဥပရိဝါတတော အပကမ္မ...။
မ၊ ဇူ၊ ၂။ ၃၄။

အပဂုဏ (တိ) [အ+ပဂုဏ] မပွားအပ်-
မပျားစေအပ် - မလေ့လာအပ် - သော။
အပဂုဏဟိ ပဌမဇ္ဈာနာဒိဟိ ဝုဋ္ဌိတဿ
သညာမနသိကာရာနံ ကာမာဒိအနုပက္ခန္ဓနံ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၁၅။ အပဂုဏ-လည်း ကြည့်။

အပဂုဏပါဒကဇ္ဈာန (န) [အပဂုဏ+ပါဒကဇ္ဈာ-
န] မလေ့လာအပ်သော အခြေခံဈာန်တရား။
အပဂုဏပါဒကဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌိတဿ ဟိ
အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ မနသိကာရာတော တတ္ထ စိတ္တံ
န ပက္ခန္ဓတိ။ မ၊ ဇူ၊ ၄။ ၁၁၅။ အနု၊ ၁။ ၅၀။
အပဂုဏပါဒကဇ္ဈာနံ ဟိ ဧတ္ထ “နိယကဇ္ဈတ္တံ” ဟိ
အဓိပ္ပေတံ။ မ၊ ဇူ၊ ၃။ ၃၂၇။

အပဂ္ဂရဏ (န) [န+ပဂ္ဂရဏ] (၁) မယ့်
ခြင်း။ ဧဝံ ပန အပဂ္ဂရဏတော ဟတ္ထေနပိ
ဒ္ဓိဟိပိ တိဟိပိ အင်္ဂုလေဟိ ဂဟေတုံ၊ ဩဝရိ-
ကာယ ဝါ ကာတုံ သက္ကာ။ သီ၊ ဇူ၊ ၁။ ၂။
၁၃၈။ (တိ) (၂) မယ့်သော။ အောက်ပုဒ်နှင့်
အဇ္ဈာဟိတ-တို့ ကြည့်။

အပဂ္ဂရဏကာလ (ပု) [အပဂ္ဂရဏ+ကာလ]
မယ့်သော အချိန်အခါ။ မာသာတိက္ကမေန
ပနဿာ သောကေန အဿုနံ အပဂ္ဂရဏ-
ကာလော နာမ နာဟောသိ။ ဇာ၊ ဇူ၊ ၇။ ၃၂။

အပဂ္ဂရမာန (တိ) [န+ပဂ္ဂရမာန] မယ့်
သော။ အပဂ္ဂရမာနာ အပရိဿဝမာနာ
ပိဏိတပိဏိတဘာဝံ ဒေသေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၃၆၁။

အပင်္ဂ (ပု၊ န) [အပ+အင်္ဂ။ ဓာန်-နှင့် ဓာန်၊ ဇူ။
၂။ ၁၁၁၆-တို့ ကြည့်။ ဤပုဒ်၌ အဝင်္ဂ
(ဝိ၊ ၄။ ၄၅၈။ ဇာ၊ ဇူ၊ ၃။ ၃၉၈။) ဟု ၎င်း၊
အပင်္ဂ (ဓာန်-နှင့် သက္ကတ) ဟု ၎င်း၊ အပင်္ဂ-
အဝင်္ဂ (ပြာကြိ၊ ၄) ဟု ၎င်း ပါဠိအမျိုးမျိုး

တွေ့ရသည်။ သရီရင်သင်္ခါတဿ ကဏ္ဍဿ
 အပ သမိပံ အပါဂေါ။ ဇာနိဋ္ဌိ။ ၂၆၁။
 အပါဂံတိ တိရိယံ စလတိ နေတ္တံ ယတြ၊
 အပ + အဂံ၊ ယဉ်။ အပဂတမဂံ ယဿ။
 ဝါစပ္ပတိ။ အပါဉ္စတိ ဝဏ္ဏံ ဂစ္ဆတိ စက္ခု
 ယတြ၊ အပ + အဉ္စ + အဓိကရဏေ ယဉ်။
 ကပ္ပဒ္ဒုမ။] (၁) မျက်စိ၏ထောင့်၊ မျက်
 ထောင့်။ အသိတာပဂီ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉၈)
 ကြည့်။ (၂) မှန်ကူး မှန်ကုခြင်း။ (မြေညက်၊
 နံ့သာ၊ အဆိပါသော လိမ်းဆေးတို့ဖြင့် နဖူး
 ပေါ်၌ သအပ် ချယ်အပ်သော အရေး
 ကြောင်း၊ ကောင်းသော နိမိတ်အမှတ်။)
 ဇာနိ။၁၁၁၆-ကြည့်။ (တိ) (၃) ကိုယ်အင်္ဂါ
 ချို့တဲ့သောသူ။ ဇာနိဋ္ဌိ။၁၁၁၆-ကြည့်။

အပစ (ပု?) [အပ+စာယု (=စာယ+ရ)]
 တနည်း အပ+စာယ+အ။ စာယ-ကို စ-
 ပု?] ပူဇော်ခြင်း။ အရိုအသေ ပြုခြင်း။
 ခါနေစ ဂဟဏေ စေဝ၊ အပစေ ပခုသေပိ
 စ။ အပါ။၂။၂၆၂။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။၇၄။

အပစန (န) [အ+ပစန] မချက်ခြင်း။ မဖုတ်
 ခြင်း။ မသုတ်သင်ခြင်း။ မလဂ္ဂဟိတပတ္တဿ
 အပစနေ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၉။

အပစန္တ (တိ) [န+ပစန္တ] မချက်သော၊သူ။
 နာရဟာမိ ပစန္တော အပစန္တာနံ ခါနံ န
 ဒါတံ။ ဒီ၊၃။၂၁၄။ အံ၊၂။၄၄၄။ အပစန္တာပိ
 ဒိစ္ဆန္တိ။ ဇာ၊၁။၂၁၈။ ပစန္တော အပစန္တဿ။
 ဇာ၊၁။၃၀၈။

အပစမာန (တိ) [န+ပစမာန] မချက်သော၊
 သူ။ရာဇေ တိတ္ထိရမံသံ ခါဒိတုကာမော တိဏိ
 သံဝစ္ဆရာနိ န လသိ၊ အပစမာနော (သိ-မူ
 လည်း ဤအတိုင်းပင် ရှိ) ဘိက္ခုသံသော
 ကုတော လသိဿတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၀။

အပစယ (ပု) [အပ+စိ+အ] (၁)မျက်ဆီးခြင်း။
 (၂) ကိလေသာတို့ကို - မျက်ဆီးတတ် - မျက်
 ဆီးကြောင်းဖြစ် - သော တရား၊နိဗ္ဗာန်။ အပ-

စယဘူတ-ကြည့်။ (က) ကိလေသာတို့ကို -
 မျက်ဆီးတတ် - မျက်ဆီးကြောင်း ဖြစ် -
 သော နိဗ္ဗာန်၏ အကြောင်းဖြစ်သော တရား။
 သံဝရတရား။ အပစယဿ ဝိရိယာရမ္ဘဿ
 ဝဏ္ဏံ ဘာသိတွာ။ ဝိ၊၁။၂၄။ ဝိ၊၃။၅၇။
 ဝိ၊၄။၃။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၇-ကြည့်။) (ခ) ဝဋ်ကို
 မျက်ဆီးခြင်း။ အာစယာယ သံဝတ္တန္တိ နော
 အပစယာယ။ အံ၊၃။၁၀၇။ နော အပစ-
 ယာယာတိ န ဝဋ်ဝိဒ္ဓံသနတ္ထာယ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၂၃၉။ သေက္ခော အပစယေန န တပုတိ။
 ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၂။ အပစယာရာမ (က) အနက်
 (သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၂)လည်း ကြည့်။ (ဂ) စုတိပဋိ-
 သန္ဓေကို မျက်ဆီးခြင်း။ ကတမာ ပညာ
 အာစယာယ နော အပစယာယ။ အဘိ၊ဝိ။
 ၃၄၂။ စတုသု မဂ္ဂေသု ပညာ အပစယာယ
 နော အာစယာယ။ အဘိ၊ဝိ။၃၄၂-၃။ လော-
 ကုတ္တရမဂ္ဂပညာ ပန ယသ္မာ စုတိပဋိသန္ဓိ
 အပစိနတေဝ၊ တသ္မာ အပစယာယ နော
 အာစယာယာတိ ဝုတ္တာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၉။
 (၃) မတိုးပွားခြင်း။ ဆုတ်ယုတ်-ပျက်စီး-
 ခြင်း။ အာစယာယစယော ဟောတိ(မ၊၁။
 ၃၀၁)တိ ဝစိ စ အဝစိ စ ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၁၈၆။ အာယတိ* ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ အပ-
 စယံ ဂစ္ဆန္တိ။ မ၊၃။၃၃၆။ အာစယောပိ
 အပစယောပိ အာဒါနဗ္ဗိ။ သံ၊၁။၃၁၉ ၃၂၁။
 အပစယောတိ ပရိဟာနိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၀။
 (က) အလုံးစုံသော ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ - ဆုတ်
 ယုတ်-ပျက်စီး-ငြိမ်းအေး-ခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်။
 အာစယာယ သံဝတ္တန္တိ နော အပစယာယ။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၆။ အပစယာယာတိ သဗ္ဗဿာပိ
 ဝဋ်ဿ အပစယနာယ၊ နိဗ္ဗာနာယာတိ
 အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၆၇။ အပစိတံ ဝါ အပ-
 စယော နိဗ္ဗာနံ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၄၉။ (၄)ဆည်း
 ပူးအပ် - ပွားစေအပ် - သော အာစယ-
 ဟူသော စယ-မှ ကင်းသောတရား၊ နိဗ္ဗာန်။
 အပစယဂါမိ-ကြည့်။ (က) ကံ၊ကိလေသာတို့

သည် - ဆည်းပူးအပ် - ပွားစေအပ် - သော
 ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိ၊ ဂတိ-ဟု ဆိုအပ်သော ဝဋ်
 တရားမှ ကင်းသောတရား၊ နိဗ္ဗာန်။ အပစယ-
 ဂါမိ (က)အနက် ကြည့်။ (ခ) (အာသဝ၏
 အာရုံဖြစ်သော) ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်မှ ကင်း
 သောတရား၊ နိဗ္ဗာန်။ အပစယဂါမိ(၁) (ခ)
 အနက်ကြည့်။ (ဂ)ကိလေသာရန်သူတို့၏ ပွား
 စီးခြင်းမှ-ကင်းသော-ကင်းရာဖြစ်သော-
 တရား၊ နိဗ္ဗာန်။ အပစယာရာမ (သံ၊ ၇။ ၁။
 ၃၄၁) ကြည့်။

အပစယဂါမိစေတနာ (ထိ) [အပစယဂါမိနိ+
 စေတနာ] နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်တတ်သော
 မဂ်-အပစယဂါမိ-စေတနာ။ အပစယဂါ-
 မိစေတနာ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိံ အာဝဟတိ။
 သံ၊ ၇။ ၁။ ၂၄။ အပစယဂါမိနိစေတနာ-လည်း
 ကြည့်။

အပစယဂါမိတာ (ထိ) [အပစယဂါမိ+တာ]
 အပစယဂါမိ၏အဖြစ်။ ကမ္မဿ ကဏုသုက္က-
 သမညာ ကဏုသုက္ကာဘိဘေတိဟေတုတာ-
 ယာတိ အပစယဂါမိတာယ တရုဿဝိဒ္ဓံ-
 သကဿ ကမ္မက္ခယကရကမ္မဿ ဣဓ သုက္က-
 ပရိယာယောပိ န ဣစ္ဆိတော။ ဇီ၊ ၇။ ၂၄၁။
 အံ၊ ၇။ ၂။ ၃၇။ (မ ၇။ ၂။ ၄၅-၌ အပစယဂါ-
 မိတာယ-ဟု ရှိသည်။) ဂေါတြဘုဗလပစ္စ-
 ဝေက္ခဏာဒီနမ္ပိ အပစယဂါမိတာ အာပဇ္ဇေ-
 ယျ။ မူလ၊ ၇။ ၁။ ၄၃။ သာ ဟိ အပစယဂါမိ-
 တာယ သတ္တာနံ သုဒ္ဓိံ အာဝဟတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၇။ ၁။ ၁၁။

အပစယဂါမိတ္တ (န) [အပစယဂါမိ+တ္တ] အပစ-
 ယဂါမိ၏ အဖြစ်။ မဂ္ဂဿေဝ ကုသလတ္တာ
 နိယျာနိကတ္တာ အပစယဂါမိတ္တာ။ ပဋိသံ၊ ၄။
 ၁။ ၃၄၁။

အပစယဂါမိဓမ္မ (ပု) [အပစယဂါမိ+ဓမ္မ] နိဗ္ဗာန်
 သို့ သွားရောက်တတ်သော အရိယမဂ်-အပ-
 စယဂါမိ-တရား။ ခိဏာသဝေါ ပန သဗ္ဗ-

သော အာစယဂါမိဓမ္မေ ပဟာယ အပစယ-
 ဂါမိဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတော။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၇။

အပစယဂါမိနိစေတနာ (ထိ) [အပစယဂါမိနိ
 +စေတနာ] နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်တတ်
 သော အရိယမဂ်-အပစယဂါမိ-စေတနာ။
 မ၊ ၇။ ၂။ ၄၆။ အံ၊ ၇။ ၂။ ၃၇-တို့ ကြည့်။ အပ-
 စယဂါမိစေတနာ-လည်း ကြည့်။

အပစယဂါမိပဋိပဒါ (ထိ) [အပစယဂါမိနိ+ပဋိ-
 ပဒါ] နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော
 အရိယမဂ်-အပစယဂါမိ-အကျင့်။ အပစ-
 ယဂါမိပဋိပဒါယ ပရိပုရဏတော။ သံ၊ ၇။ ၂။
 ၂၃၉။

အပစယဂါမိဘာဝ (ပု) [အပစယဂါမိ+ဘာဝ]
 အပစယဂါမိ၏ အဖြစ်။ အရိယမဂ္ဂဿေဝ
 နိဗ္ဗာနဂါမိပဋိပဒါဘာဝေါ ပရိချုတ္တောတိ
 တဿေဝ အပစယဂါမိဘာဝေါ ယုတ္တော။
 အနု၊ ၇။ ၁။ ၄၆။

အပစယဂါမိဝစန (န) [အပစယဂါမိ+ဝစန]
 အပစယဂါမိ ဟူသော-စကား-သဒ္ဓါ။ န
 အပစယဂါမိဝစနမတ္တေန အဝိပါကံ။ အဘိ၊
 ၄။ ၃။ ၂၀၃။

အပစယဂါမိဝိညာဏ (န) [အပစယဂါမိ+
 ဝိညာဏ] အပစယဂါမိ ဝိညာဉ်။ အရိယ-
 မဂ္ဂသဟဂတံ အပစယဂါမိဝိညာဏမ္ပိ။ မ၊ ၇။
 ၂။ ၂၆၂။

အပစယဂါမိ (တိ) [(၁) (၃) အပစယ+ဂမု+
 ကံ။ (၂) အပစယန္တ (အပစယ)+ဂမု+ကံ။
 အပစယ+ဂါမိ။ မူလ၊ ၇။ ၁။ ၄၃။ အနု၊ ၇။ ၁။ ၄၆-
 တို့ကြည့်။ (၃) အပစယ+ဂမု+ဧက+ကံ။
 ထိန္တံ အပစယဂါမိနိ] (၁) နိဗ္ဗာန်သို့ သွား
 ရောက်တတ်သောတရား၊ အပစယဂါမိတရား။
 (က) ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိ၊ ဂတိ ဟု ဆိုအပ်သော
 ဝဋ်တရားမှ ကင်းသော နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်
 တတ်သောတရား၊ အရိယမဂ်။ (ခ) ဆည်း
 ပူးအပ်-ပွားစေအပ်-သော (အာသဝအာရုံ

ဖြစ်သော) ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်မှ ကင်းသော နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်တတ်သောတရား၊ အရိယမဂ်။ သဗ္ဗေဝ အပစယဂါမိနော ဟောန္တိ။ ပဋိသံ။ ၁၁၂။ ကုသလာကုသလသင်္ခါတာ စယာ အပေတတ္တာ အပစယသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတော ပဝတ္တနတော အပစယံ ဂစ္ဆန္တိတိ အပစယဂါမိနော။ ပဋိသံ။ ၁၁၂။ ၁၂၄။ အပစယဂါမိနော ဓမ္မာ။ အဘိ။ ၁၂။ ၁၆။ အာစယသင်္ခါတာ စယာ အပေတတ္တာ နိဗ္ဗာနံ အပေတံ စယာတိ အပစယော၊ တံ အာရမ္မဏံ ကတော ပဝတ္တနတော အပစယံ ဂစ္ဆန္တိတိ အပစယဂါမိနော။ အရိယမဂ္ဂါနမေတံ အဓိဝစနံ။ အဘိ။ ၁၂။ ၁၆။... အထ ဝါ ဟေတု-ဘာဝေန အပစယံ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တိတိ အပစယဂါမိနော။ မူလဒ္ဓါ။ ၁။ ၄၃။ လောကုတ္တရံ ကုသလံ သဝိပါကံ အပစယဂါမိတိ? အာမန္တာ။ အဘိ။ က။ ၂။ ၆၇။ (၂) ဖျက်ဆီးလျက်-ဖျက်ဆီးတတ်သည် ဖြစ်၍ - သွားရောက်တတ်သော တရား။ (က) ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိ၊ ဂတိ-ဟုဆိုအပ်သော ဝဋ်တရားကို ဖျက်ဆီးလျက် သွားရောက်တတ်သောတရား၊ အရိယမဂ်။ အပိ စ. . . တေန စိတံ စိတံ ဣဋ္ဌကံ ဝိဒ္ဓံ-သယမာနော ပုရိသော ဝိယ တဒေဝ ပဝတ္တံ အပစိနန္တာ ဂစ္ဆန္တိတိ အပစယဂါမိနော။ အဘိ။ ၁၂။ ၁၆။ (မူလဒ္ဓါ။ ၁။ ၄၃။ အနုဒ္ဓါ။ ၁။ ၄၆ တို့လည်း ကြည့်) (ခ) ဝဋ်ကို ဖျက်ဆီးလျက် သွားရောက်တတ်သောတရား၊ အရိယမဂ်။ ဝဋ် အပစိနန္တာ ဂစ္ဆန္တိတိ အပစယဂါမိ။ အဘိ။ ၁၂။ ၁၆။ ပဝတ္တံ အပစိနန္တာ ဝိဒ္ဓံသေန္တာ ဂစ္ဆန္တိတိပိ အပစယဂါမိနော။ ပဋိသံ။ ၁၁၂။ ၁၂၄။ (ဂ) (ပဋိသန္ဓေ) ဝိပါကံ ကို ဖျက်ဆီးလျက် သွားရောက်တတ်သော တရား၊ အရိယမဂ်။ ဝိပါကံ အပစိနန္တာ ဂစ္ဆန္တိတိ အပစယဂါမိနော။ အဘိ။ ၁၂။ ၁၆။ (ဆ) စုတိ၊ ပဋိသန္ဓေကို၎င်း၊ ဝဋ်ကို၎င်း ဖျက်ဆီးလျက် သွားရောက်တတ်သော

တရား၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်။ လောကုတ္တရာကုသလံ စုတိပဋိသန္ဓိယော စေဝ ဝဋ် အပစိနန္တာ ဂစ္ဆန္တိတိ အပစယဂါမိ။ အဘိ။ ၁၂။ ၁၆။ (င) တေဘူမက ကုသိုလ်သည် - ဆည်းပူးအပ် - ပျိုးစေအပ် - သော စုတိ ပဋိသန္ဓေတို့ကို အကြောင်းချီ တဲခြင်းကို ပြုသဖြင့် ဖျက်ဆီးလျက် သွားရောက်တတ်သော တရား၊ လောကုတ္တရာမျှာန်၊ မဂ်-၄-ပါးနှင့် ယှဉ်သောမျှာန်-၅-ပါး။ လောကုတ္တရံ မျှာန် ဘာဝေတိ နိယျာနိကံ အပစယဂါမိ။ အဘိ။ ၁၂။ ၁၆။ အဘိ။ ဝိ။ ၁၁၂။ ဝိ ၁၂။ ၁၂၄။ သံ၊ ၁၂။ ၁၆။ ထေရ၊ ၁၂။ ၁၆။ ပဋိသံ၊ ၁၁၂။ ၁၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၆။ တေဘူမကကုသလေန စိတာ စုတိပဋိသန္ဓိယော ပစ္စယဝေကလ္လ-ကရဏေန အပစိနန္တာ ဝိဒ္ဓံသေန္တာ ဂစ္ဆန္တိတိ အပစယဂါမိ။ အဘိ။ ၁၂။ ၁၆။ (ည) အပစယဟူသောနိဗ္ဗာန်သို့ - ရောက်စေတတ်သော - ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော - တရား၊ သမ္မာ-ဒိဋ္ဌိ-စသောတရားများ။ အာစယဂါမိ ဝေါဘိက္ခဝေ ဓမ္မံ ဒေသေသာမိ အပစယဂါမိ။... ကတမော စ ဘိက္ခဝေ အပစယဂါမိ ဓမ္မော။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ပ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ။ အံ၊ ၁။ ၄၅၄-၅။ (က) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်သောတရား၊ ပယ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာ၊ ပဟာနတဏှာ၊ ဥပနိဿယ ပစ္စည်း ဖြစ်သော ဗလ္လစာအားဖြင့် ကုသိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော တဏှာ။ ကုသလာ အပစယဂါမိနိ ပဟာနတဏှာ။ နေတ္တိ။ ၇၃။ အပစယံ နိဗ္ဗာနံ ဂမေတိတိ အပစယဂါမိနိ။ ကထံ ပန တဏှာ အပစယဂါမိနိတိ အာဟာနတဏှာ”တိ။ တဒင်္ဂါဒိပုဟာနဿ ဟေတုဘူတာ တဏှာ။ နေတ္တိ။ ၇၃။ (နေတ္တိ။ ၇၃။ လည်း ကြည့်။)

အပစယန (န) [အပ+စိ+ယ] ဖျက်ဆီးခြင်း။ အပစယ (သ) အနက်ကြည့်။

အပစယပက္ခိက (တိ) [အပစယ+ပက္ခ+က]
 နိဗ္ဗာန်၏ - အပ္ပိ-အသင်းအပင်း - နှ့် ဖြစ်
 သော။ သမာဓိပ္ပုဓါတိအာဒယော ပန
 အပစယပက္ခိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၂၆၅။

အပစယပညတ္တိ (တိ) [အပစယ+ပညတ္တိ]
 အပစယ- နိဗ္ဗာန် - ကို သိစေတတ်သော
 ပညတ်၊အပစယပညတ်။ “တေသံ သတိမာ”-
 တိ အပစယပညတ္တိ ပဟာနာယ။ နေတ္တိ။
 ၅၂။ “တေသံ သတိမာ”တိ ပညတ္တိ ပဟာ-
 နာယ အပစယသေ စ ပညာပနတော အပ-
 စယပညတ္တိ နာမ။ နေတ္တိ၊ဝိ။၁၉၃။

အပစယဘူတ (တိ) [အပစယ+ဘူတ] ဖျက်ဆီး
 တတ်သည်- ဖျက်ဆီးခြင်း၏ အကြောင်း-
 (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော၊တရား။ သဗ္ဗကိလေသာ-
 ပစယဘူတာယ ဝိဝဇ္ဇာယ ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၇။
 သဗ္ဗ....ဝိဝဇ္ဇာယာတိ ဓာဂါဝိသဗ္ဗကိလေသာနံ
 အပစယဟေတုဘူတာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ။
 သာရတ္ထ၊၂။၂၈။ ဝိမတိ၊၁။၁၀၄။ (ပါရာ၊
 ဂတ္ထိသစ်၊၂။၄၄၇-လည်း ကြည့်။)

အပစယဟေတုဘူတ (တိ) [အပစယ+ဟေတု+
 ဘူတ] ဖျက်ဆီးခြင်း၏ အကြောင်း(ဖြစ်၍)
 ဖြစ်သော။ အပစယဘူတ-ကြည့်။

အပစယာရာမ (တိ) [အပစယ+အာရာမ]
 (က) ဝဋ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်း၌ မွေ့လျော်
 သော၊သူ။ (ခ) ကိလေသာရန်သူတို့၏-
 ကင်းသောပွားစီးခြင်း-ပွားစီးမှုကင်းခြင်း-
 ဟူသော မွေ့လျော်ရာရှိသော၊သူ။ သေက္ခာ
 အပစယာရာမာ၊ အပ္ပမတ္တာနုသိက္ခဓရေ။ သံ၊
 ၁။၂၃၇။ အပစယာရာမာတိ ဝဋ်ဝိဒ္ဓံသနေ
 ရတာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၂။ ကိလေသာရိနံ အပေ-
 တစယောတိ အပစယော၊ သော အာရ-
 မိတဗ္ဗဋ္ဌေန အာရာမော ဧတေသန္တိ အပ-
 စယာရာမာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၁။

အပစာယတိ (ကြိ) [အပ+စာယ (စာ-
 ယ)+အ+တိ။ နိတိ၊ဇာ။၁၄၄-ကြည့်။] ပူ
 ဇော်-မြတ်နိုး ၏။ ရိုသေ လေးစား-
 ၏။ မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချသော-အဖြစ်-
 အမူအရာ-ရှိသည်၏အဖြစ်-သို့ ရောက်၏-
 ကိုပြ၏။ ယော ဝုဇမပစာယတိ။ ဇာ၊၁။
 ၉၁။ အပစာယတိ မေဏှဝရော ယသသိ။
 ၎င်း။၁၀၅။ မာနေတိ ပူဇေတိ အပစိယတိ
 (အာ-ကို လူ-ပြ?)။ ဒီ၊၂။၁၁၄။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။
 ၁၀၉။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၊ အပစေ ဗြဟ္မစာ-
 ရယော(အံ၊၃။၇၅)တိ ဗြဟ္မစာရိနော အပ-
 စယတိ (အပစာယတိ?)။ နိစဝုတ္တိတံ နေသံ
 အာပဇ္ဇတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၂။ ယေဝုဇမပစာ-
 ယန္တိ။ ဝိ၊၄။၃၁၁။ ဇာ၊၁။၉။ အပစာယန္တိ-
 တိ ဇေဋ္ဌာပစာယိကဓမ္မေန ပူဇေန္တိ။ ဇာ၊
 ၄။၁။၂၃၆။ န ဗြဟ္မဇာနော အပစာယန္တိ။ ဒီ၊
 ၁။၈၆။ န အပစာယန္တိတိ အဘိဝါဒနာဒိတိ
 နေသံ အပစိတိကမ္ပံ နိစဝုတ္တိံ န ဝသေန္တိ။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၈။ အရိယဝတ္ထံ သိ ဝတ္တကံ၊ ယော
 ပိဏ္ဍပပစာယသိ။ ဇာ၊၂။၉၂။ ပိဏ္ဍံ သေနာ-
 ပတိဋ္ဌာနံ ပူဇေသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၈၆။ အတိ-
 မတ္တောသိ သိပေန၊ ဥရဂံ နာပစာယသိ။
 ဇာ၊၂။၂၂၉။ = တံ ပန ဣမံ ဥရဂံ
 န ပူဇေသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၄၀။ သာမိကံ
 အပစာယေယျ။ ဇာ၊၂။၂၆၈။ သော ဒါနိ
 တံ....န တံ ပိဏ္ဍံ အပစာယိသသိ။ မ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၂၉၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၃။ (ဝိ၊
 ၄။၂။၃၇၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၆-တို့၌ အပစာ-
 ယိသတိ-ဟုရှိသည်။)ဘူတာနံ နာပစာယိသံ။
 ဇာ၊၁။၂၄၇။ နာပစာယိသန္တိ ခန္တိမေတ္တာ-
 နုဒ္ဒယဝသေန နိစဝုတ္တိကော နာဟောသိ။
 ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၀။

အပစာယန (န) [အပ+စာယ (စာယ)+ယု]
 (၁) ပူဇော်-မြတ်နိုး-ခြင်း၊ ရိုသေ-လေး-
 စား-ခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချသော-ဖြစ်
 ခြင်း-အမူအရာ - ရှိသည်၏ အဖြစ်-သို့

ရောက်ခြင်း - ကို ပြခြင်း။ ရှိသေး - လေးစား - သော - ကိုယ် - နှုတ် - အမှုအရာ။ ဂုဏ်ဝိသိ - ဌာနံ အပစာယနံ အကာသိ။ ဝိမာန၊ ဌ။
၂။ အပစာယနဝသေန ပဝတ္ထံ ပုညကိရိယ - ဝတ္ထု။ ဒီ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၀၆။ ပူဇာဝသေန သာမိစိ - ကိရိယာ အပစာယနံ အပစိတိ။ ၎င်း။ ၂၀၆။
(၂) ပူဇော် - မြတ်နိုး - ရှိသေး - လေးစား - ကြောင်း စေတနာ၊ အရှယ်၊ ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးသောသူကို မြင်၍ ခရီးဦးကြိုခြင်း၊ သပိတ် သင်္ကန်း လှမ်းယူခြင်း၊ ရှိခိုးခြင်း၊ လမ်းပေး ခြင်း စသည်ဖြင့် ရှိသေးလေးစားမှုပြုကြောင်း ဖြစ်သော စေတနာ၊ အပစာယန - ကုသိုလ် - ပုညကိရိယဝတ္ထု။ အပစာယတိ ပူဇာဝသေန သာမိစိ ကရေတိ ဧတေနာတိ အပစာ - ယနံ ...။ ဝိဘာဝိနီ။ ၁၇၆။ တတ္ထ ဟိ အပစာယ - နဝေယျာဝစ္စာနိ သီလမယေ။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ။ ၁၉၆။ အပစာယနသဟဂတ အပစိတိ၊ အပစိတိသဟဂတ-တ္ထိလည်း ကြည့်။

အပစာယနကရ (တိ) [အပစာယန+ကရ+အ]
 အပစာယနမှုကို ပြုသော၊ ဗုဇော်-မြတ်နိုး-
 ရိုသေ - လေးစား - ခြင်းကို ပြုသော။ သူ။
 အပစာယိက-ကြည့်။

အပစာယနတာ (ထိ) [အပစာယန+တာ]
ပူဇော်-မြတ်နိုး - သည်၏ အပြစ်-ခြင်း၊
ရိုသေ-လေးစား - သည်၏ အပြစ်-ခြင်း။
ပိဏ္ဍပါတသ အပစာယနတာ။ ဒီ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၁၂၉။
(ဒီ၊ ၅။ ၂။ ၃၇။ မ၊ ၅။ ၁။ ၂၉၇။ သံ၊ ၅။ ၃။ ၁၉၅။
အံ၊ ၅။ ၁။ ၃၉၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အပစာယနပါရိစရိယာ (ထိ) [အပစာယန +
ပါရိစရိယာ] ပူဇော် - မြတ်နိုး - ရွံ့သေ-
လေးစား - ခြင်း၊ ဆည်းကပ် - လုပ်ကျွေး -
ခြင်း။ ဒက္ခိဏေယျာနံ အပစာယနပါရိစရိ
ယာဒိဝသေန။ ပေတ၊ဋ္ဌာ။ ၂၀။

အပစာယနပုတ္တ (တိ) [အပစာယန + ပုတ္တ]
ပုဇ္ဇော် - မြတ်နိုး - ရိုသေ - လေးစား - ခြင်း

သို့ ဖောက်သော၊ ပူဇော် - မြတ်နိုး - ရိုသေ -
လေးစား - အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ဖောက်
သော (ဘာဝပစ္စာန)၊ သူ။ အပစိတ - ကြည့်။
အပစာယနသဟာတ (န) [အပစာယန +
သဟာတ] အပစာယန - ကုသိုလ် - ပုည -
ကိရိယဝတ္ထု။ (၁) ပူဇော် မြတ်နိုး - ရိုသေ -
လေးစား - ကြောင်းစေတနာ။ (၂) ပူဇော် -
မြတ်နိုး - ရိုသေ - လေးစား - ခြင်းနှင့် တကွ
ဖြစ်သောစေတနာ၊ အသက်၊ ဂုဏ်အားဖြင့်ကြီး
သူတို့ကို မြင်၍ ခရီးဦးကြိုခြင်း၊ သပိတ်သင်္ကန်း
လှမ်းယူခြင်း၊ ရှိခိုးခြင်း၊ လမ်းပေးခြင်း စသည်
ဖြင့် ရိုသေ၊ လေးစားမှု ပြုကြောင်းဖြစ်သော
စေတနာ။ ဝုဇ္ဇတရံ ခိသ္မာ ပစ္စုပ္ပန်ပတ္တစိ-
ဝရပဋိဂ္ဂဟဏာဘိဝါဒနမဂ္ဂသမ္ပာနာဒိဝသေန
အပစာယနသဟာတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိဝုတံ၊
၄။ ၁၉၅။ အပစိတံ၊ အပစိတံသဟာတံ - တို့
လည်း ကြည့်။

အပစာယန္တိ (တိ) [အပ+စာယ (စာယ)+
 အ+အန္တိ။ ထိပ္ပံ အပစာယန္တိ] ပူဇော်-
 ပြက်နိုး-သော၊ ရှိသေး-လေးစား-သော၊
 သူ။ ဓမ္မံ အပစာယန္တိ ခဏံ န ပဿိ။ မိလိန္ဒ။
 ၂၀၃။

အပစာယမာန (တိ) [အပ+စာယ(စာယ) +
အ+မာန] ပူဇော် - မြတ်နိုး - သော၊
ရိုသေ - လေးစား - သော၊ မိမိကိုယ်ကို -
နိမ့်ချသော - ဖြစ်ခြင်း - အမှုအရာ -
ရှိသော၊ သူ။ ဓမ္မံ အပစာယမာနော။ ဒီ၊ ၃။
၅၀။ မ၊ ၁။ ၁၇၇။ အံ၊ ၁။ ၁၀၈။ ပဋိသံ၊ ၃၄၃။
ဓမ္မံ အပစာယမာနောတိ တဿေဝ ဓမ္မဿ
အဉ္ဇလိကရဏာဒီဟိ (သက္ကာရဂရုကာရေဟိ။
ပဋိသံ၊ ၄၄) နိစုတ္တိတံ ကဏ္ဍေန္တော။ ဒီ၊ ၄၊ ၃။
၃၃။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၇၇။ ပဋိသံ၊ ၄၂။ ၂၂၂။ ပြဟံ
စ ဝဏ္ဏံ အပစာယမာနော (ဇာ၊ ၁။ ၃၇) တိ
အဟံ ပန တုမ္ဟာကံ ပြဟဝဏ္ဏံ သေဋ္ဌဝဏ္ဏံ
ပူဇေန္တော ဂရံ ကဏ္ဍေန္တော။ ဇာ၊ ၄၊ ၂။ ၁၃။
(ဇာ၊ ၁။ ၂၇၃။ မဟာနိ၊ ၃၊ ၄။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၆။

ဓမ္မာဋ္ဌါဝေ။၄၂၅။ ဝိမာနဋ္ဌာ။၃၂၇။ နေတ္ထိဋ္ဌာ။
ဂ-တို့လည်းကြည့်။)

အပစာယိက (တိ) [အပ+စာယ(စာယ)+
ဏိ+က] ပူဇော်-မြတ်နိုး-တတ်သော-
လေ့ရှိသော၊ ရှိသေ - လေးစား - တတ်
သော-လေ့ရှိသော၊သူ။ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပ
စာယိကော(ဇာ၊၂။၁၈၁)တိ ဇေဋ္ဌာနံ
မာတာပိတုနံ သက္ကာရကာရကော ဟောတိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ ၆။၁၁၂။ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိကာ-
(ပေတ။၁၅၂)တိ ကုလေ ဇေဋ္ဌကာနံ အပ-
စာယနကရာ။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၉၈။

အပစာယိတ (တိ) [အပ+စာယ(စာယ)+တ။
ပါ၊၇၊၂၃၀။ ကစ္စည်း။၆၄၃။ ရှု။၆၁၉။ နိတိ၊
သုတ္တ။ ၁၂၇၀-တို့ ကြည့်။]ပူဇော်-မြတ်နိုး-
အပ်သော၊ ရှိသေ-လေးစား - အပ်သော၊
သူ။ အပစာယိတော မဟိတော၊ ပူဇိတာ-
ရဟိတော'စို့တော။ ဓာန်။၇၅၀။ အပစိတ-
လည်း ကြည့်။

အပစာယိတဗ္ဗ (တိ) [အပ+စာယ(စာယ)+
တဗ္ဗ] ပူဇော်-မြတ်နိုး-အပ်သော-ထိုက်
သော ရှိသေ - လေးစား - အပ်သော -
ထိုက်သော၊သူ။ အပစေယျ-ကြည့်။

အပစာယိတ(ထိ) [အပစာယိ+တ] ပူဇော်-
မြတ်နိုး - တတ်သူ-လေ့ရှိသူ-၏ အဖြစ်၊
ရှိသေ-လေးစား - တတ်သူ -လေ့ရှိသူ-
၏ အဖြစ်။ န ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိတာ (ဒိ၊
၃။၅၇)တိ ကုလေ ဇေဋ္ဌာနံ အပစိတိယာ
နိစုတိယာ အကရုဏာဘာဝေါ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇။

အပစာယိ (တိ) [အပ+စာယ(စာယ)+ဏိ]
ပူဇော် - မြတ်နိုး - တတ်သော - လေ့ရှိ
သော၊ ရှိသေ-လေးစား -တတ်သော-လေ့
ရှိသော၊သူ။ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိနော (သံ၊
၃။၄၀၆)တိ ကုလေ ဇေဋ္ဌာနံ အပစာယိနော၊
နိစုတိနောတိ အတ္ထော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၄။
န ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိ။ သံ၊၁။၁၃၇။

ဂုဏာပစာယိနော (ဓမ္မ၊၁၀၉)တိ... ဂုဏ-
ရေ ဂုဏဂုဏေ အပစာယမာနဿ၊ အဘိ-
ဝါဒနေန ဝါ နိဗ္ဗံ ပူဇေန္တဿာတိ အတ္ထော။
ဓမ္မာဋ္ဌါဝေ။၄၂၅။

အပစိတ^၁ (တိ) [အပ+စိ+တ။ ကစ္စည်း။
၆၄၃။ နျာသ။၄၆၆။ ရှု။၆၁၉-တို့ ကြည့်။
တနည်း အပ + စာယ + တ။ စာယ-ကို
စိ-ပြု။ နိတိ၊ဓာ။ ၁၄၄-ကြည့်။ သက္ကာတ-၌
လည်း စာယ-ကို အချို့ စိ-ပြု၍ အပစာယိတ၊
အပစိတ-ဟု ၂ ရုပ်ပြုသည်။ ပါ၊ ၇၊၂၃၀-
ကြည့်။ အပစိတိလည်း ကြည့်။] ပူဇော် -
မြတ်နိုး - အပ်သော၊ ရှိသေ - လေး
စား - အပ်သော၊ သူ။ မာနိတော ပူဇိ-
တော အပစိတော။ ဝိ၊၁။၁၁၅။ ဒီ၊၁။
၁၁၀။ မ၊၂။၃၇၈။ သံ၊၁။၃၄၀။ ဥဒါန။၈၄။
မဟာနိ။၁၂၉။ မိလိန္ဒ။၂၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၁။
သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၃။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၆၄။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၄၇။ အပစိတောတိ အပ-
စိတိပုတ္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၇။ အပစိတောတိ နိစ-
တုတ္တိကရဏေန အပစိတော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၅။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၁။ အပစိတောတိ အပစာ-
ယနပုတ္တော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၉။
ဒေဝါနံ အပစိတာ အဟံ။ ဝိမာန။၆။ အပ-
စိတာတိ ပူဇိတာ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၃၃။ မေတ္တာယ
နိဗ္ဗံ အပစိတာနိ ဟောန္တိ(ဇာ၊၁။၂၂၂)တိ
ဧတေ သဗ္ဗေ သတ္တာ... မေတ္တာဘာဝနာယ
အပစိတာ ဟောန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၇၆။ (သံ၊၁။
၁၇၇။ ထေရ။၂၅၆။ အမ၊၁။၃၅၈။ ဇာ၊၂။
၂၃၄-တို့လည်း ကြည့်။)

အပစိတ^၂ (တိ) [အပ+စိ+တ] (၁)စိအပ်သော
စိ-ချယ်-မွမ်းမံ-အပ်သော။ အပစိတမေ-
ဓာ-ကြည့်။ (န) (၂) ပျက်စီး-ဆုတ်ယုတ်
-ခြင်း။ အောက်ပုဒ် ကြည့်

အပစိတတ္ထဓမ္မကုသလ (တိ) [အပစိတ+အတ္ထ-
ဓမ္မ+ကုသလ](က)အတ္ထဓမ္မ-၌ လိမ္မာတော်မူ

သောမြတ်စွာဘုရားကို- ပူဇော်-မြတ်နိုး-
ရိုသေ-လေးစား- တတ်သော၊ သူ။ (ခ)
အလုံးစုံသော ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ ဖျက်စီး ငြိမ်းအေး
မှု နိဗ္ဗာန်၌၎င်း၊ ကြွင်းသော အတ္တဓမ္မ၌၎င်း
လိမ္မာသော၊ သူ။ (ဂ) ပူဇော်ထိုက်သော အ
ကျိုးနိရောဓသစ္စာ၊ အကြောင်းမဂ္ဂသစ္စာ-တို့၌
လိမ္မာသော၊ သူ။ အရှင်သာရိပုတြာ။ သာဟ-
မပစိတတ္ထဓမ္မကုသလံ။ ... ဥပတိသံ။ ဝိမာန။
၅၂။ အတ္ထေ စဓမ္မေ စကုသလောတိ အတ္တ-
ဓမ္မကုသလော၊ ဘဂဝါ။ အပစိတော အတ္တ-
ဓမ္မကုသလော ဧတေနာတိ အပစိတတ္ထဓမ္မ-
ကုသလော၊ ဓမ္မသေနာပတိ၊ တံ။ အပစိတံ
ဝါ အပစယော၊ နိဗ္ဗာနံ၊ တသ္မိံ၊ အဝသိဋ္ဌ-
အတ္တဓမ္မေ စ ကုသလံ၊ အပစိတေ ဝါ ပူဇနိ-
ယေ အတ္ထေ ဓမ္မေ နိရောဓေ မဂ္ဂေ စ ကုသလံ။
ဝိမာန၊ ဌ။ ၁၄၉။

အပစိတမေစက (တိ) [အပစိတ+မေစက] စိ
ချယ်-မှမ်းမံ - အပ်သော-မြီးထူး - မြီး
ရင်း-ရှိသော။ သုဝါလစိံ အပစိတမေစကံ
သဗ္ဗလက္ခဏသမ္ပန္နံ...။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ။ ၂၄၈။

အပစိတကာရ (ပု) [အပစိတိ+အာကာရ] ပူ
ဇော်-မြတ်နိုး-သော အခြင်းအရာ။ ဂါရ-
ဝေန အပစိတကာရံ ဒသေသိ။ ဇာ၊ ဌ။ ၃။
၄၃၂။

အပစိတိ (ထိ) [အပ+စာယု(စာယ)+တိ။
စာယ-ကို စိ-ပြု။ နိတိ၊ ဓာ။ ၁၄၄-ကြည့်။
သက္ကတ၌ တိ-နှောင်းရာ စာယ-ကို အမြဲ စိ-ပြု
သည်။ ပါ ၇၂၊ ၃၀ (ဝါ) ကြည့်။ တနည်း-
အပ + စိ + တိ။ ဓာနံ၊ ဋီ။ ၄၂၅ ကြည့်။ အပ-
စိတံ လည်း ကြည့်။] (၁) ပူဇော် -
မြတ်နိုး - ခြင်း၊ ရိုသေ - လေးစား -
ခြင်း၊ ပူဇော်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်-လျော်
စွာ - အကြောင်းသင့်အောင် - ပြုလုပ်
ခြင်း။ ကတံ အပစိတိံ တယာ။ ဇာ၊ ၁။
၈၆။ ဓမ္မေ အပစိတိ ယထာဘူတ(ထေရ။

၃၀၆) ၌ အရိယဓမ္မေ ယာထာဝတော အပ-
စာယနံ အာဒရေန အဘိပူဇနံ။ ထေရ၊ ဌ။ ၂။
၂၀၉-၁၀။ ဓမ္မသာပစိတိံ ကုမ္ပိ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၂၀။
အပစိတိံ ကရောန္တိ (မဟာနိ၊ ၅၆) တိ အပ-
စိတိပုတ္တံ ကရောန္တိ။ မဟာနိ၊ ၅၆။ ၁၇၅။ ပူဇာ-
ဝသေန သာမိစိကိရိယာ အပစာယနံ အပစိ-
တိ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၂၀၆။ (ဇာ၊ ၂။ ၃၂၀။ မိလိန္ဒ။
၁၇၉။ မ၊ ဌ။ ၂။ ၆။ သံ၊ ဌ။ ၂။ ၂၇၇။ ဝိမာန၊
ဌ။ ၂၂၅။ အပ၊ ဌ။ ၂။ ၂၅၅။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၆၃။
သိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂။ ၃၇၂။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၈၁။ မူလ၊ ဋီ၊ ၁။
၉၉-တို့လည်း ကြည့်။) (၂) အပစာယန
(၂) အနက်နှင့်တူ။ အပစိတိ-ကုသိုလ်-
ပညာကိရိယဝတ္ထု။ အပစိတိသဟဂတ-ကြည့်။
(၃) ပူဇော်-မြတ်နိုး-ရိုသေ-လေးစား-
ကြောင်း ဖြစ်သော (ဧတေနာနှင့်) ယှဉ်ဖက်
တရား။ အပစိတိသဟဂတ (၃) အနက်ကြည့်။

အပစိတိကမ္မ (န) [အပစိတိ+ကမ္မ] ပူဇော် -
မြတ်နိုး-မှု၊ ရိုသေ-လေးစား-မှု၊ ရိုခိုးခြင်း၊
ခရီးဦးကြိုခြင်း၊ လက်အပ်ချီခြင်း၊ လျော်စွာ-
အကြောင်းသင့်အောင်-ပြုလုပ်မှု။ အဘိဝါ-
ဒနာဒိဟိ နေသံ အပစိတိကမ္မံ နိစတုတ္ထိံ န
ဒသေန္တိ။ ဒီ၊ ဌ။ ၁။ ၂၂၈။ အပစိတိကမ္မန္တိ
ပဏိပါတကမ္မံ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၉၉။ ယေ ကေစိ
သတ္တာ ဇေဋ္ဌာပစိတိကမ္မေ ဆေကာ၊ ကုသ-
လာ...။ ဇာ၊ ဌ။ ၁။ ၂၃၆။

အပစိတိကရဏ (န) [အပစိတိ+ကရဏ] ပူ
ဇော်-မြတ်နိုး-ခြင်းကို ပြုခြင်း၊ ရိုသေ-
လေးစား-ခြင်းကို ပြုခြင်း။ ဝုဇာနံ အပစိ-
တိကရဏေန ဝုဇာပစာယိ။ သုတ္တနိ၊ ဌ။ ၂။
၆၆။

အပစိတိကာတဗ္ဗ (တိ) [အပစိတိ+ကာတဗ္ဗ]
ပူဇော်-မြတ်နိုး-မှု ပြုအပ်သော၊ ရိုသေ-
လေးစား-မှု ပြုအပ်သော။ ကေတုနော
အပစိတိကာတဗ္ဗဌေန ကေတု။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ။ ၅၆။

အပစ်တိစေတနာ (ထိ) [အပစ်တိ+စေတနာ] ပူဇော် - မြတ်နိုး - ရိုသေ - လေးစား - ကြောင်း ဖြစ်သောစေတနာ။ အပစ်တိသဟဂတ-ကြည့်။

အပစ်တိဒဿန (ပု) [အပစ်တိ+ဒဿန] ပူဇော် - မြတ်နိုး - ရိုသေ - လေးစား - ခြင်းကို ပြခြင်း။ ဒဿဗလဿ အပစ်တိဒဿနတ္ထံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅။ အာစရိယဿ အပစ်တိဒဿနတ္ထံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၁၈-၉။

အပစ်တိပုတ္တ (တိ) [အပစ်တိ+ပုတ္တ] ပူဇော် - မြတ်နိုး - ရိုသေ - လေးစား - ခြင်း - အပ်သည်၏ အဖြစ် - သို့ ရောက်သော။ အပစ်တိ၊ အပစ်တိ-တို့ ကြည့်။

အပစ်တိသဟဂတ (န) [အပစ်တိ+သဟဂတ] အပစ်တိသဟဂတ - ကုသိုလ် - ပုညကိရိယ-ဝတ္ထု။ (၁) ပူဇော် - မြတ်နိုး - ရိုသေ - လေးစား - ကြောင်း စေတနာ။ (၂) ပူဇော် - မြတ်နိုး - ရိုသေ - လေးစား - ခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော စေတနာ။ သတ္တ ပုညကိရိယဝတ္ထု။ နိ အပစ်တိသဟဂတ ပုညကိရိယဝတ္ထု ...။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၃။၁၈၁။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၁၉၅။ အပစ်တိစေတနာ အပစ်တိသဟဂတ အပစ်ယတိ တောယာတိ ယထာ နန္ဒိရာဂေါ ဝေ နန္ဒိရာဂသဟဂတာ၊ ယထာဝုတ္တာယ ဝါ အပစ်တိယာသဟဂတ သဟ ပဝတ္တန္တိ အပစ်တိသဟဂတ။ အပစာယနဝသေန ပဝတ္တံ ပုညကိရိယဝတ္ထု။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၀၆။ အပစ်တိသဟဂတ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၀၁။ အပစ်တိ ဝေ အပစ်တိသဟဂတ ပုညကိရိယာဝတ္ထု ယထာ “နန္ဒိရာဂသဟဂတာ”တိ။ မူလဋီ၊၁။၉၉။ (၃) ပူဇော် - မြတ်နိုး - ရိုသေ - လေးစား - ကြောင်း ဖြစ်သော (စေတနာနှင့်) ယှဉ်ဖက်တရားများနှင့် တကွဖြစ်သော စေတနာ။ (၄) ပူဇော် - မြတ်နိုး - ရိုသေ - လေးစား - သော

ကိုယ်၊ နှုတ် အမူအရာနှင့် တကွ ဖြစ်သော စေတနာ။ အပစ်တိ ဝါ စေတနာသမ္ပယုတ္တကဓမ္မာ ကာယဝစိကိရိယာ ဝါ၊ တံသဟိတာ စေတနာ အပစ်တိသဟဂတ။ မူလဋီ၊၁။၉၉။

အပစ်တော (ကြိ၊ဝိ) [န+ပစ်တော] မချက် - မပြုတ် - မု၍။ မဟာသတ္တောပိ တဿ ဒတော ပုန အပစ်တော ပိတိသုခေနဝ ဝိတိနာမေတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၃၉။

အပစ်နတိ = အပစ်နာတိ (ကြိ) [အပ+စိ+နာ+တိ] (၁) ဖျက်ဆီး၏။ အရိယသာဝကော အပစ်နာတိ နော အာစိနာတိ။ သံ၊ ၂။၇၃။ အပစ်နာတိ နော အာစိနာတိတိ ဝဋ် ဝိနာသေတိ၊ နေဝ စိနာတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၇၂။ အရဟ အပစ်နတိတိ။ အဘိ၊က။ ၇၉။ လောကုတ္တရံ ပန တေန အာစိတမ္ပိ အပစ်နာတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၈။ ကိလေသေစေဝ ကိလေသမူလကေစ ဓမ္မေ အပစ်နတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၉။ (မဟာနိ၊၁၆။ စူဠနိ၊၈၇။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၇၆-တို့လည်း ကြည့်။) အပစ်နန္တိ န အာစိနန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၈၈။ အပစ်နေထေဝ ကာမာနံ၊ အပ္ပိစ္ဆဿ အလောလုပေါ။ ဇာ၊၁။၂၄၆။ အပစ်နေထေဝါတိ ဝိဒ္ဓံသေထေဝ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၇၅။ (၂) စူးစမ်း၏။ စောင်းငဲ့၍ - ပြန်၍ - ကြည့်၏။ ဝစ္ဆကဉ္စ အပစ်နတိ။ မ၊၁။၃၉၉။ ဝစ္ဆကဉ္စ အပစ်နာတိတိ ဝစ္ဆကဉ္စ အပလောကေတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၀။ အပစ်နာတိတိ အပဝိနတိ၊ အာလောကေတိတိ အတ္တော၊ တေနာဟ “အပလောကေတိ”တိ။ မ၊ဋီ၊၂။၃၀၉-၁၀။ အပဝိဇာတိ၊အပဝေဏတိ-တို့လည်း ကြည့်။

အပစ်နန (န) [အပ+စိ+နာ+ယု] မတိုးပွား - ဆုတ်ယုတ် - ခြင်း။ အနာဟာရအပ္ပါဟာရ-တာဒိဝသေန ကာယဿ အပစ်နနံ ခေဒနံ ပရိစ္ဆေတော။ မ၊ဋီ၊၂။၂၁၀။

အပစိနန္ဒ (တိ) [အပ+စိ+နာ+အန္တ] ဖျက်ဆီးသော။ သူ။ အရဟာ အာစိနန္ဒော အပစိနန္ဒော။ အဘိ၊ က။ ၄၄၃။ ဧဝံ အပစိနတော ဗုက္ခံ။ သံ၊ ၂။ ၂၉၇။ ထေရ။ ၃၂၉။ ဧဝံ အပစိနတော ဗုက္ခန္တိ။ ဝဋ္ဋုဒ္ဓကံ အပစိနန္တဿ။ ထေရ။ ၄၂။ ၃၀၄။ အပစိနန္ဒော ဝိဒ္ဓိသေန္တော။ အဘိ၊ ဌ။ ၁။ ၂၅၉။ အပစိနန္တာ ဝိဒ္ဓိသေန္တာ။ ပဋိသံ၊ ဌ။ ၁။ ၃၄၁။ အပစယဂါမိ-လည်းကြည့်။

အပစိနိတဗ္ဗ (တိ) [အပ+စိ+နာ+တဗ္ဗ] ဖျက်ဆီးအပ်သော။ ကုဋ္ဌာ အပစိနိတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ဌ။ ၂။ ၁၅၈။ အပစိနိတဗ္ဗာတိ ဝိဒ္ဓိသေတဗ္ဗာ။ သာရတ္ထ ၂။ ၃၃၆။

အပစိနိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+စိ+နာ+တွာ] ဖျက်ဆီး၍။ အပစိနိတွာ ဌိတော။ သံ၊ ၂။ ၇၄။ အဘိ၊ က။ ၇၉။ မဟာနိ၊ ၁၆။ စူဠနိ၊ ၈၅။ အပစိနိတွာ ဌိတောတိ။ ကိလေသေ ဝိဒ္ဓိသေတွာ ဌိတော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၇၆။

အပစိယတိ (ကြိ) [အပ+စာယု (စာယ)+အ+တိ] ပူဇော်-မြတ်နိုး-၏။ ရိုသေ-လေးစား-၏။ အပစာယတိ၊ အပစိတိသဟဂတ-တို့ ကြည့်။

အပစုရ (တိ) [န+ပရ] (က) မမျှားသော၊ နည်းသော။ အပစုရတာ-ကြည့်။ (ခ) မထင်ရှားသော။ အနိယမိတဝသေနေဝ ယထာလာဘတော ဝဝတ္ထပေတွာ အယဉ္ဇ နယော အပစုရော။ ဒီ၊ ဌိ၊ ၂။ ၈။ ဥတ္တာနံ ဝုစ္စတိ ပါကဋ္ဌံ၊ တပ္ပဋိက္ခေပေန အနုတ္တာနံ အပါကဋ္ဌံ၊ ပဋိစ္ဆန္တံ၊ အပစုရံ။ ဒီ၊ ဌိ၊ ၃။ ၂၄။

အပစုရတာ (တိ) [အပစုရ+တာ] မမျှားသည်၏ အဖြစ် နည်းသည်၏ အဖြစ်။ အပစုရတာယ အစ္စရိယော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌိ၊ ၁။ ၃၄၈။

အပစုရတ္ထ (တိ) [အပစုရ+တ္ထ] မမျှားသည်၏ အဖြစ်၊ နည်းသည်၏အဖြစ်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝိပါကဿ အပစုရတ္တာ အပါကဋ္ဌတ္တာ စ။ သံ၊ ဌိ၊ ၂။ ၄၀၄။

အပစုရဘာဝ (ပု) [အပစုရ+ဘာဝ] မထင်ရှားသည်၏အဖြစ်။ ဣတရေ ပန အပစုရဘာဝတော န ဝုတ္တာ။ အံ၊ ဌိ၊ ၂။ ၁၃၇။ သော ပန အပစုရဘာဝတော... န ဒဿိတောတိ ဝေဝိတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌိ၊ ၂။ ၃၂၃။

အပစုရဝေါဟာရ (ပု) [အပစုရ+ဝေါဟာရ] မထင်ရှားသော-ဝေါဟာရ-အသုံးအနှုံး-စကား။ အပစုရဝေါဟာရေန (အပူစုရဝေါဟာရေန၊ ပဋိသံ၊ ဌ) ဝတ္ထုဗ္ဗော ယထာရုတံ အဂ္ဂဟေတွာ အဓိပ္ပာယ်ဿ နေတဗ္ဗတော နေယျော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၅၇။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၂။ ၅၆။

အပစေတဗ္ဗ (တိ) [အပ+စာယု (စာယ)+တဗ္ဗ] ပူဇော်-မြတ်နိုး-အပ်သော၊ ရိုသေ-လေးစား-အပ်သော။ မာနေတဗ္ဗော ပူဇေတဗ္ဗော အပစေတဗ္ဗော။ ဒီ၊ ၁။ ၁၁၀။

အပစေယျ (တိ) [အပ+စာယု (စာယ)+ကျ] ပူဇော်-မြတ်နိုး-အပ်-ထိုက်-သော ရိုသေ-လေးစား-အပ်-ထိုက်-သော၊ သူ။ အပစိတောပစေယျာနံ၊ တဿ ဣစ္ဆာမိ ဟာတဝေ။ သံ၊ ၁။ ၁၇၇။ ထေရ၊ ၂၅၆။ တေသံယေဝ အပစိတိကာတဗ္ဗာတိ အပစေယျာ။ သံ၊ ဌ။ ၁။ ၂၃၈။ “အပစေယျာ”တိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ ယ-ကာရလောပံ ကတွာ “အပစေယျာ”တိ ဝုတ္တံ။ သံ၊ ဌိ၊ ၁။ ၂၇၆။ အပစေယျာနံ အပစာယိတဗ္ဗေဟိ မဟေသီဟိ ခိကာသဝေဟိ အပစိတော။ ထေရ၊ ဌ။ ၁။ ၃၉၈။ အပါ၊ ဌ။ ၂။ ၂၉၈။

အပစ္စ (န၊ တိ) [န+ပတ+ယ။ နရကေ န ပတန္တုနေန ဇာတေနာတိ အပစ္စံ၊ ပတဂတိယံ၊ ယော၊ တျဿ စော၊ န ပတတိ န ဝိစ္ဆိန္တတိ ဝံသော ဇေတေနာတိ ဝါ အပစ္စံ၊ ပုတ္တေ စိတရိ စ။ နိစ္စနပုံသကောယံ။ ဓာနံ၊ ဌိ၊ ၂၄၀။ ဓာနံ၊ ဌိ၊ သျှ-၌ အပစ္စ-သဒ္ဓါ ဝါစုလိင် (တိလိင်) ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ မဏိမဉ္ဇူ၊ ၂။ ၆။

မောက်နီသျှ။ ၅၅၉-တို့လည်း ကြည့်။ (အပ-
ကျ-သံ)] (၁) အပါယ်ရေသို့ မကျကြောင်း
ဖြစ်သော၊ အမျိုးအနွယ် မပြတ်ကြောင်းဖြစ်
သော၊ သား၊ သမီး။ ဗန္ဓုပါဒါပစ္စာ (ဒီ၊ ၁။ ၈၅)-
တိ ဣတ္ထေ။ ပါဒါနံ အပစ္စာ ပါဒါပစ္စာ။ ဒီ၊ ၁။ ၁။
၂၂၇။ အပစ္စာတိ ပုတ္တာ။ သိ၊ ၁။ ၁။ ၂။ ၂၅၀။
မနုဇော အပစ္စာတိ မနုဿာ။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁။ ၁။
သုတ္တနိ၊ ၁။ ၂။ ၉။ ယံ အပစ္စံ ကုစ္ဆိတံ မုဒ္ဒံ ဝါ၊
တတ္ထ လောကေ မာဏဝေါဟာရော။ မ၊ ၁။
၃။ ၃၇၁။ (၂) အဆက်အနွယ်၊ အဆက်
အနွယ်ဖြစ်သော။ အပစ္စော ဩက္ကာကရာဇဿ၊
သကျပုတ္တော ပဘက်ရော။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁။ ၁။
စူဠနိ၊ ၂။ ၂။ အပစ္စောတိ အနုဝံသော။ သုတ္တနိ၊
၁။ ၂။ ၂။ ၉၇။

အပစ္စက္ခောသန (န) [န+ပတိ+အက္ခောသန]
တပနံပြန်၍ မဆဲရေးခြင်း။ ခိဏာသဝဿ
အက္ခောသန္တံ ဝါ အပစ္စက္ခောသနံ၊ ပဟရန္တံ
ဝါ အပ္ပဋိပဟရဏံ။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၂။ ၃၉၉။

အပစ္စက္ခ (တိ) အပစ္စက္ခ-ကြည့်။

အပစ္စက္ခကတ (တိ) အပစ္စက္ခကတ-ကြည့်။

အပစ္စက္ခကမ္ပ (န) အပစ္စက္ခကမ္ပ-ကြည့်။

အပစ္စက္ခကာရိတာ (ထိ) အပစ္စက္ခကာရိတာ-
ကြည့်။

အပစ္စက္ခကာရိ (တိ) အပစ္စက္ခကာရိ-ကြည့်။

အပစ္စက္ခကိရိယာ (ထိ) [န + ပစ္စက္ခကိရိယာ]
မျက်မှောက် မပြုခြင်း။ မျက်မြင် ကိလိယော
မသိခြင်း။ အပ္ပဋိဝိဇ္ဇာနေန အပစ္စက္ခကိရိယာ-
ယ။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၂၄၉။

အပစ္စက္ခဂုဏ (ပု) [န+ပစ္စက္ခဂုဏ] (၁) မျက်
မှောက် မဟုတ်သော - ဂုဏ် - ကျေးဇူး။
(တိ) (၂) မျက်မှောက်ဖြစ်သော - ဂုဏ် -
ထင်ရှားခြင်း - မရှိသော။ တံ အန္ဓေန တမသိ
ကတံ ဝိယ ကိဉ္စိဒေဝ ဂ္ဂပကမ္ပံ အပစ္စက္ခဂုဏံ၊
တာဒိသေ တဝ အပစ္စက္ခဂုဏေ ပါဏသဉ္ဇဇနေ
...။ ဇာ၊ ၁။ ၅။ ၃၆၃။

အပစ္စက္ခဝဗ္ဗ (ပု) [အပစ္စက္ခ+ဗ္ဗ] မျက်မှောက်
မဟုတ်သောတရား၊ မမြင်မသိသောတရား။
ကိ ပန အဂတတော အပစ္စက္ခဝဗ္ဗော နာမ
အတ္တိတိ၊ နတ္တိ။ ဒီ၊ ၁။ ၃။ ၁၄၄။

အပစ္စက္ခဘာဝ (ပု) အပစ္စက္ခဘာဝ-ကြည့်။

အပစ္စက္ခာတ (တိ) အပစ္စက္ခာတ-ကြည့်။

အပစ္စက္ခာတသိက္ခ (တိ) [အပစ္စက္ခာတ+သိက္ခာ]
မပယ် - မပစ် - မစွန့် - မချ - အပ်သော
သိက္ခာရှိသော။ သူ။ န အပစ္စက္ခာတသိက္ခာပိ
မေထုနဓမ္မေန ပါရာဇိကာ ဟောမိ။ ကခိ၊
ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၂၀။

အပစ္စက္ခာန (န) အပစ္စက္ခာန-ကြည့်။

အပစ္စက္ခိတု (ကြိ၊ ဝိ) အပစ္စက္ခိတု-ကြည့်။

အပစ္စတ္တနိယတ (တိ) [န+ပစ္စတ္တ+နိယတ]
အသီးအသီး - တဦးချင်း - စီ - မြဲသော -
နိယတ - တရား - မဟုတ်သော။ ပစ္စတ္တနိယ-
တောတိ ပါဋိပုဂ္ဂလိကော၊ ဣတရဿာတိ
အပစ္စတ္တနိယတဿ။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၇၃။

အပစ္စတ္တရဏက (တိ) [န+ပစ္စတ္တရဏ+က]
အခင်းမရှိသော။ ယံ သုဒ္ဓံ အာသနမေဝ
ဟောတိ အပစ္စတ္တရဏကံ။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၆၁။

အပစ္စတ္တရိတု (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပတိ+အာ+ထရ+
တု] မခင်းမရှိ။ သံသိကမဉ္ဇေ ပန အပစ္စတ္တ-
ရိတု။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၁၂၄။ သံသိကမဉ္ဇံ အနာ-
ဒရေန အပစ္စတ္တရိတု နိပဇ္ဇိ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၇၆။

အပစ္စတ္တိက (တိ) [န+ပစ္စတ္တိက] ရန်သူမဟုတ်
သော၊ သာသနာ့ရန်သူမဟုတ်သော၊ ဖောက်
ပြန် - မှားယွင်း - သော အယူမရှိသော၊ သူ။
အပစ္စတ္တိကာနံ၊ အသမိတာဗာဟိတပါပါနဉ္စ
သမဏဗြာဟ္မဏာနံ။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၃၆။ အပစ္စတ္တိ-
ကာနံ သမိတာဗာဟိတပါပါနဉ္စ သမဏဗြာဟ္မ-
ဏာနံ...။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၇၃။ အပစ္စတ္တိကာနံ
အသမိတပါပါနံ အဗာဟိတပါပါနဉ္စ သမဏ-

ဗြာဟ္မဏာနံ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၃။ ပစ္စုပ္ပန်က
(သာရတ္ထ၊၁။၁၉၂) လည်း ကြည့်။
အပစ္စုပ္ပန်ကပဋိပဒါ (ထိ) [အပစ္စုပ္ပန်က+ပဋိပဒါ]
မဆန့်ကျင်သော အကျင့်။ အပစ္စုပ္ပန်ကပဋိ-
ပဒါ-ကြည့်။

အပစ္စုပ္ပန် (ကြိ) ပစ္စုပ္ပန်-ကြည့်။

အပစ္စုပ္ပန်က (တိ) [န+ပစ္စုပ္ပန်က] မဆန့်ကျင်
သော၊ ဆန့်ကျင်ဖက်မဟုတ်သော။ ဧကကမ္မ-
ဌာနမ္ပိ အပစ္စုပ္ပန်က နာမ နတ္ထိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၁၁။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၄။ (ဝိမတိ၊၁။၂၃။
သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၁၂။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၈၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊
၁။၂၇၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အပစ္စုပ္ပန်ကတာ (ထိ) [အပစ္စုပ္ပန်က+တာ] မဆန့်
ကျင်သည်၏အဖြစ်။ အယဉ္ဇ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာ-
သကံပေါ သမ္မာဝါစာ အရိယာနံ အပစ္စုပ္ပန်-
ကတာ။ မ၊၂။၆၅။ အပစ္စုပ္ပန်ကပဋိပဒါ-လည်း
ကြည့်။

အပစ္စုပ္ပန်ကတ္တ (န) [အပစ္စုပ္ပန်က+တ္တ] မဆန့်ကျင်
သည်၏အဖြစ်။ သမာဓိဿ ပန အပစ္စုပ္ပန်-
ကတ္တာ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၁။

အပစ္စုပ္ပန်ကဒဿန (န) [အပစ္စုပ္ပန်က+ဒဿန] မဆန့်
ကျင်သည်၏အဖြစ်ကို မြင်ခြင်း။ အနုလော-
မိက (ဓ) အနက်ကြည့်။

အပစ္စုပ္ပန်ကပဋိပတ္တိ (ထိ) [အပစ္စုပ္ပန်က+ပဋိပတ္တိ]
မဆန့်ကျင်သော အကျင့်၊နိဗ္ဗာန် - မဂ်ဉာဏ် -
အား - မဆန့်ကျင်သော - လျော်သော -
အကျင့်။ အဘိသမာစာရိကဝတ္ထံ အာဒိ
ကတာ သမ္မာ အပစ္စုပ္ပန်ကပဋိပတ္တိယံ ယောဇိ-
တော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂။ အပစ္စုပ္ပန်ကပဋိပဒါ-လည်း
ကြည့်။

အပစ္စုပ္ပန်ကပဋိပဒါ (ထိ) [အပစ္စုပ္ပန်က+ပဋိပဒါ]
မဆန့်ကျင်သော အကျင့်၊ နိဗ္ဗာန် - မဂ်
ဉာဏ် - အား - မဆန့်ကျင်သော - လျော်
သော - အကျင့်၊ သစ္စာနုလောမိကဉာဏ် -
ဝိပဿနာဉာဏ် - ဟူသော အကျင့်။ အနု-

လောမပဋိပဒါယ အပစ္စုပ္ပန်ကပဋိပဒါယ ... ။
မဟာနိ၊၁။ အပစ္စုပ္ပန်ကပဋိပဒါယာတိ န
ပစ္စုပ္ပန်ကပဋိပဒါယ။ အပစ္စုပ္ပန်ကပဋိပဒါယ။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၅၅။ အနုလောမပဋိပဒံ အပစ္စုပ္ပန်-
ကပဋိပဒံ။ မဟာနိ၊၂၄။ စူဠနိ၊၁၄၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၂၁၂။ အနုလောမပဋိပဒံ အပစ္စုပ္ပန်က-
ပဋိပဒံန္တိ ဣမိနာ ဉာယပဋိပတ္တိ။ ပဋိပတ္တိ-
တဗ္ဗဿ ဟိ နိဗ္ဗာနဿ အနုလောမနေ၊
အပစ္စုပ္ပန်ကတာယ စဿာ ဉာယတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋ္ဌိ၊၁။၂၇၈။ အပစ္စုပ္ပန်ကပဋိပဒါယ(ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၁၇၁)န္တိ မဂ္ဂဿ အနုလောမပဋိပဒါယံ
သစ္စာနုလောမိကာယံ ဝိပဿနာယံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋ္ဌိ၊၁။၂၀၀။

အပစ္စုပ္ပန်ဘဝ (ပု) [အပစ္စု+ဘဝ] သား - သွီး -
အမျိုးအနွယ် - ၏ အဖြစ်။ လောကီယာ ပန
“မနုဇော အပစ္စုပ္ပန်ဘဝေန မနုဿာ”တိ
ဝဒန္တိ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၁၇။ သာရတ္ထ၊၁။၂၉။
ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၀၂။ (ပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၁ ကြည့်။)

အပစ္စုပ္ပန်ဘူတ (တိ) [အပစ္စု+ဘူတ] သား - သွီး -
အမျိုးအနွယ် - (ဖြစ်၍)ဖြစ်သော၊ မွေးဖွား
သော - သား - သွီး - အမျိုးအနွယ်။ မဟာ-
ဗြဟ္မာနော ပါဒါနံ အပစ္စုပ္ပန်ဘူတေ၊ ပါဒတော
ဇာတေတိ အဓိပ္ပါယော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၆။ ပါဒါ-
ပစ္စု (ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၇) လည်း ကြည့်။

အပစ္စုပ္ပန် (တိ) အပ္ပစ္စယ-ကြည့်။

အပစ္စုပ္ပန်အမတနိဗ္ဗာန (န) [အပစ္စုပ္ပန်+အမတ+
နိဗ္ဗာန] သင်္ခါရ-ဟူသော အကြောင်းကင်း
သော မသေရာနိဗ္ဗာန်၊ အပစ္စုပ္ပန်အမတနိဗ္ဗာန်။
အပစ္စုပ္ပန်အမတနိဗ္ဗာနတ္ထာယ န သံဝတ္တနိကံ။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၈၉။

အပစ္စုပ္ပန်ဂါမိတာ (ထိ) [အပစ္စုပ္ပန်ဂါမိ+တာ]
အပစ္စုပ္ပန်ဂါမိ၏ အဖြစ်။ ကမ္မဿ ကဏ္ဍ-
သုက္ကသမညာ ကဏ္ဍသုက္ကသဘိဇာတိဟေတု-
တာယာတိ အပစ္စုပ္ပန်ဂါမိတာယ တဒုဘယ-
ဝိနိဗ္ဗတ္တဿ ကမ္မက္ခယကရကမ္မဿ ဣဓ သုက္က-

ပရိယာယောပီ န ဣစ္ဆိတော။ မဇ္ဈိမံ။ ၄၅။
(ဒိဋ္ဌိ၊ ၃။ ၂၄၁။ အဋ္ဌိ၊ ၂။ ၃၇၇။ တို့၌ အပ-
စယဂါမိတာ-ဟု ရှိသည်။ ၎င်းကြည့်။)

အပစ္စယဂါမိ (တိ) [အပစ္စယ + ဂမု + ဣ]
အကြောင်းကင်းသော နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်
တတ်သော - အပစ္စယဂါမိ - တရား။

အပစ္စယနိဗ္ဗာန (န) အပစ္စယနိဗ္ဗာန-ကြည့်။

အပစ္စယပဓ (န) [အပစ္စယ + ပဒ] အပစ္စယ-ဟု
သောပုဒ်။ ဧကေနာတိ အပစ္စယပဒေန။ သိ၊
ဋ္ဌိ၊ သစ်၊ ၁။ ၂၂၁။

အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာန (န) အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာန-ကြည့်။

အပစ္စယဘာဝ - ကမ္မာနိ ကုသလာဒီနိ ဝိပစ္စယန္တိ
အပစ္စယန္တိ ဧတာယာတိ ကပ္ပဝိပါကော။
အပစ္စယဘာဝေါ နာမ အရိယမဂ္ဂစေတနာ-
ယာတိ အာဟ “မဂ္ဂစေတနာယာ” (မဇ္ဈိ-
မ၊ ၃။ ၂၃၆) တိ။ မဇ္ဈိ၊ ၃။ ၁၅၇။ ဤ၌ ဝိပစ္စယန္တိ၊
အပစ္စယန္တိ၊ အပစ္စယဘာဝေါ-တို့ကား ပါဠိ
မှားတို့ ဖြစ်ကုန်ရာသည်။ ဝိပစ္စန္တိ၊ အာပစ္စန္တိ
(ကျက်ကုန်၊ လောင်ကျွမ်းကုန်၏)၊ အာပစ္စ-
ဘာဝေါ (အာပစ္စနဘာဝေါ-ကျက်ကြောင်း၊
လောင်ကျွမ်းကြောင်း၏ အဖြစ်) ဟု ရှိမှ သင့်
မြတ်ရာသည်။

အပစ္စယသဒ္ဓ (ပု) [အပစ္စယ + သဒ္ဓ] အပစ္စယ-
ဟူသောသဒ္ဓ။ အပုစ္စယ-ကြည့်။

အပစ္စယိကဘာဝ (ပု) အပုစ္စယိကဘာဝ-ကြည့်။

အပစ္စယုပ္ပန္န (တိ) [န + ပစ္စယုပ္ပန္န] ပစ္စယုပ္ပန်
မဟုတ်သောတရား။ စက္ကာယတနာဒိနိ ခ္ဗပါ-
ယတနာဒိနိပဉ္စ ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိတာ ဒီပိတာ
အပစ္စယုပ္ပန္နသ ပစ္စယာဘာဝတော။ မဇ္ဈိ၊ ၃။
၄၃၀။

အပစ္စဝေက္ခဏ (န) (န၊ ထိ) [န + ပစ္စဝေက္ခဏ (န)]
မဆင်ခြင်ခြင်း။ မဆင်ခြင်တတ် - တရားတို့၏
သဘောကို စွဲ၍ မရှုတတ် - သော တရား။
အနနယောဂေါ အပစ္စဝေက္ခဏာ ဓမ္မာနံ
ပရိပဇ္ဇော။ အံ၊ ၃။ ၃၆၄။ အပစ္စဝေက္ခဏာ။

အဘိဝိဂ္ဂ၊ အဘိပု၊ ၁၂၄။ အပစ္စဝေက္ခဏာ။
အဘိ၊ ၈။ ၉၄။ မဟာနိ၊ ၃၂၅။ စူဠနိ၊ ၂၅။
ဓမ္မာနံ သဘာဝံ ပတိ န အပေက္ခတိတိ
အပစ္စဝေက္ခဏာ။ အဘိ၊ ၉။ ၁၂၆။ မဟာနိ၊
၄။ ၃၇၇။ အမနသိကာရော အနာဝဇ္ဇနံ
အပစ္စဝေက္ခဏံ။ မူလဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၀၈။ အပုစ္စက္ခ-
ကမ္မ-လည်း ကြည့်။

အပစ္စဝေက္ခဏကမ္မ (န) [အပစ္စဝေက္ခဏ + ကမ္မ]
စူးစမ်း - ဆင်ခြင် - မှ မပြုခြင်း။ အသမ-
ပေက္ခနာ အပစ္စဝေက္ခဏာ အပစ္စဝေက္ခဏ-
ကမ္ပံ။ စူဠနိ၊ ၂၅။ (အလားတူဖြစ်သော
အဘိ၊ ၈။ ၉၄။ အဘိဝိဂ္ဂ၊ အဘိပု၊ ၁၂၄။
မဟာနိ၊ ၃၂၅-တို့၌ကား အပစ္စက္ခကမ္မ-ဟု ရှိ
သည်။ အပုစ္စက္ခကမ္မ-ကြည့်။)

အပစ္စဝေက္ခဏပရိဘောဂ (ပု) အပုစ္စဝေက္ခဏ-
ပရိဘောဂ-ကြည့်။

အပစ္စဝေက္ခဏပတ္တ (န) [အပစ္စဝေက္ခဏ + မတ္တ]
မစူးစမ်း - မဆင်ခြင် - ကာမျှ။ န တတ္ထ
အပစ္စဝေက္ခဏမတ္တေန ပါရာဇိကံ ပညပေတုံ
သက္ကာ။ သိ၊ ဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၀၉။

အပစ္စဝေက္ခန္တ (တိ) [န + ပစ္စဝေက္ခန္တ] မစူး
စမ်း - မဆင်ခြင် - သော၊ သူ။ သစဿ
အပစ္စဝေက္ခတော အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၆၈။ အနာဝဇ္ဇန္တော အမနသိ-
ကရေန္တော အပစ္စဝေက္ခန္တော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၃၂၁။

အပစ္စဝေက္ခိတ (တိ) [န + ပစ္စဝေက္ခိတ] အပန်ပန်
မရွ-အပ်-သော-သေးသော။ (က) မစူး
စမ်း - မဆင်ခြင် - အပ်သော။ အပုစ္စဝေက္ခိ-
တပရိဘောဂ-ကြည့်။ (ခ) ဉာဏ်ဖြင့် -
အပန်ပန် မရွအပ် - ပိုင်းခြား၍ မသိအပ်-
သေးသော။ ယဿာ သိယာ အပစ္စဝေက္ခိတ-
(ထေရီ၊ ၄၂၃) နှိ ယဿာ ဣတ္ထိယာ ဣဒံ
ခန္တပဉ္စကံ ဉာဏေန အပုစ္စဝေက္ခိတံ အပရိ-
ညာတံ သိယာ။ ထေရီ၊ ၄။ ၂၆၃။

အပစ္စင်ေကိတပရိဘောဂ (ပ) အပစ္စင်ေကိတ-
ပရိဘောဂ-ကြည့်။

အပစ္စင်ေကိတလောကုတ္တရဓမ္မ (တိ) [န+ပစ္စ-
င်ေကိတလောကုတ္တရဓမ္မ] စူးစမ်း - ဆင်
ခြင်-အပ်ပြီး - သိအပ်ပြီး - သော လော
ကုတ္တရာတရားမရှိသောသူ။ အာရုံသော တံ
တဏှာရှုပ် အပရိမဒ္ဒိတသင်္ခါရံ အပစ္စင်ေကိတ-
လောကုတ္တရဓမ္မ ကာမေဟိ ပလောဘယ
ဥပါစ္ဆ။ ထေရ်၊ ၄။ ၂၆၃။

အပစ္စင်ေကိတဟာရပရိဘောဂ (ပ) [အပစ္စ-
င်ေကိတ+အာဟာရ+ပရိဘောဂ] မစူး
စမ်း - မဆင်ခြင်-အပ်သော အာဟာရကို
သုံးဆောင်ခြင်း။ အပစ္စင်ေကိတဟာရပရိ-
ဘောဂေါ ပဉ္စပံ ပါရာဇိကံ ကတွာ ပညပေ-
တဗ္ဗော ဘဝေယျ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၉၅။

အပစ္စင်ေကိတှာ (ကြိ၊ ဝိ) အပစ္စင်ေကိတှာ-
ကြည့်

အပစ္စာဂစ္ဆန္တ (တိ) [န+ပစ္စာဂစ္ဆန္တ] ပြန်-
မလာ-မကပ်ရောက်-သောသူ။ သမ္မာ စ
ဂတော တေန တေန မဂ္ဂေန ပဟိနေ
ကိလေသေ ပုန အပစ္စာဂစ္ဆန္တော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။
၈၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၉၇။ စူဠနိ၊ ၄။ ၃၅။ သုဠ
ဂမနဉ္စ နာမ ပဋိပက္ခေန အနဘိဘူတသ
ဂမနန္တိ အာဟာ “ပဟိနေ ကိလေသေ ပုန
အပစ္စာဂစ္ဆန္တော” တိ၊ ပဟိနာနံ ပုန အသမု-
ဒါစာရဝသေန အပစ္စာဂစ္ဆန္တော။ သာရတ္ထ၊
၁။ ၂၃၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၄။ အပစ္စာ-
ဂစ္ဆန္တောတိ ပဟိနာနံ ပုနာနုပ္ပတ္တိတော န
ပုန ဥပါဂစ္ဆန္တော။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၅၁။ (ပါရာ၊
ဂဏ္ဌိသင်္ခ၊ ၁။ ၄၂၈-လည်း ကြည့်။)

အပစ္စာဂမန (ထိ၊ န) [န+ပစ္စာဂမန] ပြန်-
မလာ-မကပ်ရောက်-ခြင်း။ ပဟိနကိလေ-
သေ အပစ္စာဂမနဝသေန။ မဟာနိ၊ ၄။ ၄၀၃။
ပဟိနကိလေသာနံ ပုန အပစ္စာဂမနံ။ သာ-

ရတ္ထ၊ ၁။ ၂၃၇။ ယဒါ ဒေဝါ ပုန အပစ္စာ-
ဂမနာယ အသုရေ ဇိနိံ သု။ အံ၊ ၃။ ၂၀၃။

အပစ္စာဇာတတ္တ (န) [အပစ္စာဇာတ+တ္တ] ဖြစ်
သူ-စွဲ၍ဖြစ်သူ-မွေးဖွားသူ မဟုတ်သည်
၏ အဖြစ်။ တသ္မိ ကုလေ အပစ္စာဇာတတ္တာ
န ဝေ ဟောတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၅၈။

အပစ္စာနုတာပိ (တိ) [န+ပတိ+အနု+တာပ+
ဤ။ ထိန္တိ အပစ္စာနုတာပိနိ] နောက်ထပ်
အဖန်ဖန် ပူပန်ခြင်းမရှိသောသူ။ တာ မယံ
ဘန္တေ ပရိပုဏ္ဏကမ္မန္တာ အဝိပ္ပဋိသာရိနိယော
အပစ္စာနုတာပိနိယော ပဏီတံ ကာယံ ဥပ-
ပန္နာ။ အံ၊ ၃။ ၁၉၄။

အပစ္စာဝမန (န၊ ထိ) [န+ပစ္စာဝမန (=ပတိ+
အာ+ဝမ+ယ)] ပြန်၍ မမျှခြင်း။ အရိယ-
မဂ္ဂမုခေန ဥဂ္ဂိရိတံ ပုန အပစ္စာဝမနဝသေန
ဆဒ္ဓိတံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၇။ (သာရတ္ထ၊
၁။ ၃၁၄-၌ကား အပစ္စာဂမနဝသေန-ဟု
ရှိသည်။)

အပစ္စာသ (တိ) [န+ပစ္စာသာ] တောင့်တ-
မြော်ကိန်း - ခြင်း မရှိသော၊ ရလိမ့်နိုးနိုး -
တောင့်တ - မြော်ကိန်း - ခြင်း မရှိသောသူ။
နိရာလယော အပစ္စာသော။ စရိယာ။ ၃၈၈။
အပစ္စာသော ကိပ္ပိံ အပစ္စာသီသမာနော...။
၎င်း၊ ၄။ ၄၅။

အပစ္စာသာ (ထိ) [န+ပစ္စာသာ] မတောင့်တ-
မမြော်ကိန်း-ခြင်း၊ ရလိမ့်နိုးနိုး - မတောင့်
တ-မမြော်ကိန်း - ခြင်း။ သာမဏေရာဒိနံ
အပစ္စာသာယပိ ပရဇနဿ ဘောသဇ္ဇကရဏံ
န ဝဋ္ဋတိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၃၇။

အပစ္စာသီသကပက္ခ (ပ) [အပစ္စာသီသက +
ပက္ခ] မတောင့်တ-မမြော်ကိန်း-သော သူ
တို့၏-အဖို့အစု-အသင်းအပင်း။ အပစ္စာ-
သီသနပက္ခ-ကြည့်။

အပစ္စာသီသန (န) [န+ပစ္စာသီသန] (၁)
မတောင့်တ-မမြော်ကိန်း-ခြင်း။ အပစ္စာ-

သိသနဉ္စ မိစ္ဆာဇီဝကုလဒ္ဓသနာဒိဒေါသနိ-
သေနေတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၃၆။ (တိ)
(၂) မတောင့်တ - မမြော်ကိုး - သော၊ သူ။
အပစ္စာသိသနပက္ခ - ဘာဝ-တို့ကြည့်။

အပစ္စာသိသနပက္ခ (ပ) [အပစ္စာသိသန + ပက္ခ]
မတောင့်တ - မမြော်ကိုး - သော သူတို့၏ -
အဖို့အစု - အသင်းအပင်း။ ဇဝံ မိဂါ အပစ္စာ-
သိသနပက္ခေ ဌိတာ။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၁၁၇။ အပစ္စာ-
သိသနပက္ခေတိ တာယ ပရဒတ္တဝုတ္တိတာယ
ကဿစိ ပစ္စယဿ ကုတောစိ အပစ္စာသိသက-
ပက္ခေ ဌိတာ...။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၇၆။

အပစ္စာသိသနဘာဝ (ပ) [အပစ္စာသိသန +
ဘာဝ] မတောင့်တ - မမြော်ကိုး - သော သူ
၏အဖြစ်။ ကလဟံ ကတော ကဿစိ အပစ္စာ-
သိသနဘာဝံ ကရိဿာမိ။ ဇော၊ ၄၊ ၁။ ၅၀၉။

အပစ္စာသိသန္တ (တိ) [န + ပစ္စာသိသန္တ] မတောင့်
တ - မမြော်ကိုး - သော၊ သူ။ သဗ္ဗေသံ
အပစ္စာသိသန္တေန ဘေသန္တံ ကာတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄၊
၂။ ၆၆။ အပစ္စာသိသန္တေနာတိ... အပတ္တယ-
န္တေန။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၃၇။ အပစ္စာသိသန္တေန
ဟုတော ဒါတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄၊ ၄။ ၂၇၆။ (အဘိ၊ ၄၊ ၂။
၃၂၂။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၇၁။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၉၅-
တို့လည်း ကြည့်။)

အပစ္စာသိသမာန (တိ) [န + ပစ္စာသိသမာန]
မတောင့်တ - မမြော်ကိုး - သော၊ သူ။ ပဂုဏ-
ဓမ္မံ အပစ္စာသိသမာနော။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၁၈၂။
အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၀၃။ ဟိတသုခံ အပစ္စာသိသ-
မာနော။ ဇော၊ ၄၊ ၃။ ၄၀၁။ အပစ္စာသ-လည်း
ကြည့်။

အပစ္စာဟရဏကာရဏ (န) [န + ပစ္စာဟရဏ +
ကာရဏ] တဖန်ပြန်၍ မဆောင်ခြင်းဟူသော
အကြောင်း...။ တဿ ဝိသဿ အပစ္စာဟရဏ-
ကာရဏာ ယံ အဂ္ဂံ ပဝိသိတော မရဏံ၊ တံ
မမ ဇီဝိတတော ဝရံ။ ဇော၊ ၄၊ ၁။ ၃၂၉။

အပစ္စာဟရန္တ (တိ) [န + ပစ္စာဟရန္တ] တဖန် ပြန်
၍ - မဆောင်ယူ - မပြောကြား - သော၊ သူ။
တေနော နယေန ဝိမံသိတော အပစ္စာဟ-
ရန္တော...။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၄၄-၅။

အပစ္စာဟရိတံ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပစ္စာဟရိတံ] တဖန်
ပြန်၍ - မဆောင်ယူ - မပြောကြား - ခြင်း
ငှါ။ ပါရိပဒေ ဘိက္ခုနီနံ အပစ္စာဟရိတံ ဝါ
န ဝရုတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၆၃။

အပစ္စာဟရိတော (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပစ္စာဟရိတော]
တဖန်ပြန်၍ - မဆောင်ယူ - မပြောကြား - မူ
၍။ အပစ္စာဟရိတော တတောဝ ပက္ခမတိ။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၇၀။

အပစ္စိ (ကြိ) ပစ္စုတိ-ကြည့်။

အပစ္စုဒ္ဓ (တိ) အပစ္စုဒ္ဓ-ကြည့်။

အပစ္စုဒ္ဓရဏ (န) [န + ပစ္စုဒ္ဓရဏ] (၁) ပစ္စုဒ္ဓိရ်
မပြု - အဓိဋ္ဌာန်မချ - မစွန့် - ခြင်း။ ပဌမ-
ကထိနသိက္ခာပဒေ အနဓိဋ္ဌာန် အဝိကပ္ပနဉ္စ
အကိရိယံ၊ ဣဓ အပစ္စုဒ္ဓရဏံ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၃၈။
(ကဝိ၊ ၃။ ၉၈လည်း ကြည့်) (တိ) (၂) ပစ္စုဒ္ဓိရ်
ပြုခြင်း - ဝိကပ္ပနာပြန်ခြင်း - စွန့်ခြင်း - မရှိ
သော။ ပရိဘုရိတံ န ဝရုတိ (ဝိ၊ ၄၊ ၂။
၂၃၀) တိ သယံ အပစ္စုဒ္ဓရဏံ ပရိဘုရုနေ
ပါရိတ္တိယံ ... သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၁၅။
(ပစ္စုဒ္ဓိရ် ၂-မျိုး အဓိပ္ပါယ်ကို ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၂၆၊
၂၃၀-တို့တွင် ကြည့်။)

အပစ္စုဒ္ဓရန္တ (တိ) အပစ္စုဒ္ဓရန္တ-ကြည့်။

အပစ္စုဒ္ဓရာပေတော (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပစ္စုဒ္ဓရာပေ-
တော] ပစ္စုဒ္ဓိရ်မပြု - အဓိဋ္ဌာန်မချ - မစွန့် -
စေမှု၍။ တေရဿ စိဝရံ အပစ္စုဒ္ဓရာပေတော
ဝစ္ဆတိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၉၆။ အပစ္စုဒ္ဓရာပေတော-
ဝ နိဒဟိတဗ္ဗံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၁၅။

အပစ္စုဒ္ဓရိတော (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပစ္စုဒ္ဓရိတော] ပစ္စု-
ဒ္ဓိရ်မပြု - အဓိဋ္ဌာန်မချ - မစွန့် - မူ၍။ ကတ္တိ-
ကပုဏ္ဏမဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓရိတော ဟေမန္တေ
အာပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၄။ ၁၆၄။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၉၀။

ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၁၃။ ဝဇိရ။ ၂၂၇။ (သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၉၆။ ဝဇိရ။ ၅၆၁-တို့လည်း ကြည့်။)

အပစ္စုဒ္ဓါရ (ပု) အပစ္စုဒ္ဓါရ-ကြည့်။

အပစ္စုဒ္ဓါရဏ (န) အပစ္စုဒ္ဓါရဏ-ကြည့်။

အပစ္စုဒ္ဓါရပစ္စယ (ပု) [အပစ္စုဒ္ဓါရ+ပစ္စယ] ပစ္စုဒ္ဓါရ်မပြု - အဓိဋ္ဌာန်မချ - မစွန့် - ခြင်း ဟူသော အကြောင်း။ ကတ္တိကပုတ္တမဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓါရ်တော... ပစ္စိမပါဠိပဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓါရ်ပစ္စယာ ဒုက္ကဋ္ဌ အာပဇ္ဇတိ။ ဝဇိရ။ ၂၂၇။ (သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၉၀။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၁၄-တို့လည်း ကြည့်။)

အပစ္စုဒ္ဓါရပန (န) [န+ပစ္စုဒ္ဓါရပန] ပစ္စုဒ္ဓါရ်မပြု - ဝိကပ္ပနာမပြန် - စေခြင်း။ အပစ္စုဒ္ဓါရပနေန ဝစိကပ္ပံ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၈၂။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၄၀၇။ အပစ္စုဒ္ဓါရပနံ အကိရိယံ။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၄၀၇။

အပစ္စုပဋ္ဌပေတော (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပစ္စုပဋ္ဌပေတော] ကပ်၍မတည်စေမှု၍၊ မဖြစ်စေမှု၍။ ပမာဒေန သတိ အပစ္စုပဋ္ဌပေတော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၂။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၇။

အပစ္စုပလက္ခဏာ (ထိ) အပစ္စုပလက္ခဏာ-ကြည့်။

အပစ္စောရောဟဏ (န) [န+ပစ္စောရောဟဏ] (၁) မ - ဆင်း - သက် - ခြင်း။ (တိ) (၂) ဆင်း - သက် - ခြင်း မရှိသော။

အပစ္စောရောဟဏတာ (ထိ) [အပစ္စောရောဟဏ+တာ] လျှောကျ - ဆင်း - သက် - ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်။ သတိယာ အပစ္စောရောဟဏတာယ သတော။ မဟာနိ၊ ၇။ စူဠနိ၊ ၃၉။ အပစ္စောရောဟဏတာယာတိ အနိဝတ္တနဘာဝေန အပစ္စောသက္ကနဘာဝေန။ မဟာနိ၊ ၄။ ၄၃။

အပစ္စောသက္ကန (န) [န+ပစ္စောသက္ကန] (၁) မ - ဆင်း - သက် - ကျ - လျော - ယုတ် - လျော့ - ဆုတ် - နှစ် - ခြင်း။ (တိ) (၂)

ဆင်း - သက် - ကျ - လျော - ယုတ် - လျော့ - ဆုတ် - နှစ် - ခြင်း မရှိသော။ အပစ္စောသက္ကနဋ္ဌ - ဘာဝ တို့ ကြည့်။

အပစ္စောသက္ကနဋ္ဌ (ပု) [အပစ္စောသက္ကန+အတ္ထ] ဆုတ် - နှစ် - ဆုတ်နှစ် - ခြင်းမရှိသောအနက် သဘော။ ဂမ္ဘိရဥတ္တာနုတ္တေ အပစ္စောသက္ကနဋ္ဌေန ဉာဏိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၄၈။

အပစ္စောသက္ကနဘာဝ (ပု) [န+ပစ္စောသက္ကန+ဘာဝ] ကျ - လျော - ယုတ် - လျော့ - ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်။ အပစ္စောရောဟဏတာ-ကြည့်။

အပစ္စောသက္ကိတ (တိ) [န+ပစ္စောသက္ကိတ] မဆုတ်မနှစ် - နောက်မတူနဲ့ - သော။ အပ္ပဋ္ဌိဝါန ကြည့်။

အပစ္စာ (ဗျ) [န+ပစ္စာ] နောက်မကျသော၊ မနှောင်းသော။ ဧဝံ အပစ္စာ အပုရိမံ နိဿိန္နာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၁၅။ အပုဗ္ဗံ အစရိမန္တိ အပုရေ အပစ္စာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၀၁။ မ၊ ၄။ ၄။ ၈၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၅၈။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၂။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၃၇။ သစေ ဧဝံ အပစ္စာပုရိမံ နိပဇ္ဇန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၃။ လသံ၊ ၃။ ၃။ နိလိယနဉ္စ အပစ္စာ အပုရိမံ အဟောသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၂၇၇။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ အပစ္စာ အပုရေ ဧကေတော ပါတုဘဝန္တိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၂။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၅၂။ (အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၁။ ၂၈၃။ ၂၈၄။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၂။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၅၀၁။ ၇၃။ ကင်္ခါ၊ ၁၅၁-တို့ ကြည့်။) အစရိမ-လည်း ကြည့်။

အပစ္စာဝတ္တန (န) [န+ပစ္စာဝတ္တန] နောက်တဖန် - မလည် - မဖြစ် - ခြင်း။ တဿ ဇာဂရန္တဿာပိ အဇာဂရန္တဿာပိ ကိလေသဘယံ နတ္ထိ ကိလေသာနံ အပစ္စာဝတ္တနတော (အပစ္စာဝတ္တနတော?)။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၇။

အပစ္စာသမဏ (တိ) [န+ပစ္စာသမဏ] နောက်လိုက်ရဟန်းမပါသော၊ တပါးတည်းတည်း - သွားလာ - ကျင့်သုံး - လေ့ရှိသော၊ ကေစာရိ-

ပုဂ္ဂိုလ်။ ကောသိ ကောကိ အပစ္စာ-
သမဏော။ ထေရဝါဒ ၂။ ၃၄၂။

အပစ္စိမဘဝိက (တိ) [န + ပစ္စိမဘဝိက] နောက်
ဆုံးဘဝ၌ ဖြစ်သူမဟုတ်သော၊ ပစ္စိမဘဝိက-
သား မဟုတ်သောသူ။ အပစ္စိမဘဝိကာ ပန
ဝိပဿနံ သင်္ခါရုပေက္ခံ ပါပေတွာ ဌပေန္တိ။
ပဋိသန္ဓေ ၂၅။ (အနုရုဒ္ဓါ ၃။ ၁၇၇၊ ၂၁၈-တို့
လည်း ကြည့်)။

အပဇယ (ပု) [အပ + ဇိ + အ] မအောင်ခြင်း၊
ရှုံးခြင်း။ န ဟိ တံ ဇယံ ကောစိ အပဇယံ
ကာတုံ သက္ကောတိ။ ဓမ္မာဋ္ဌာ ၁။ ၄၁၉။

အပဇဟနသဗ္ဗာဝ (ပု) အပူဇဟနသဗ္ဗာဝ-
ကြည့်။

အပဇဟာပေတွာ (ကြိဝိ) [န + ပဇဟာပေတွာ]
မစွန့် - မယယ် - မရှောင်ကြဉ် - စေမှု၍။ ဒွေပိ
ဘောဇနာနိ ပဇဟန္တာ ကိလမန္တိ၊ တသ္မာ
ဧကတော အပဇဟာပေတွာ။ မဋ္ဌ ၂။ ၃။

အပဇာနန္တ (တိ) အပူဇာနန္တ - ကြည့်။

အပဇာပတိက (ပု) [န + ပဇာပတိ + က]
မယားမရှိသောသူ။ ကုမာရကံ ဝါ အပဇာ-
ပတိကံ ကုမာရိကံ ဝါ အပတိကံ။ ဝိသုဒ္ဓိ ၇။

အပဇိတ (တိ) [အပ + ဇိ + တ] မအောင်ခြင်း၊
ရှုံးခြင်း။ ဇိတံ အပဇိတံ ကယိဏ။ ဓမ္မ ၂။ ၈။
အဟမဿ ဇိတံ အပဇိတံ ကရိဿာမိ။ ...
ဣတရေန ဇိတံ (အောင်လေသည်ကို၊ သျှ)
ပုန ဇိနန္တော အပဇိတံ (တဖန် ရှုံးခြင်းကို၊
သျှ) ကရေယျ၊ ဧဝံ အပဇိတံ (တဖန် ရှုံး
သည်ကို၊ သျှ) ကာတုံ နေဝ သက္ကုဏေယျ။
ဓမ္မာဋ္ဌာ ၁။ ၄၁၉။

အပဇ္ဇာယတိ (ကြိ) [အပ + ဇေ + အ + တိ။
အပဇ္ဇာန... အနိဋ္ဌစိန္တနော၊ ဝိပရိတုစိန္တနော စ။
ဝါစပုတိ။] ကြုံ့ဝှံ့၏။ မကောင်းသဖြင့် -
ဘောက်ပြန်သော အားဖြင့် - ကြုံ့ဝှံ့၏။
ဈာယတိ ပဇ္ဇာယတိ နိဇ္ဈာယတိ အပဇ္ဇာ-
ယတိ။ မ၊ ၁။ ၄၁၀။ မ၊ ၃။ ၆၄။ န ပဇ္ဇလတိ န

အပဇ္ဇာယတိ။ အံ၊ ၁။ ၅၃၅ (သိ၊ မူကဲ့)။ ...
ပတ္တကန္တာ အဓောမုခါ... နိဇ္ဈာယန္တိ အပဇ္ဇာ-
ယန္တိ။ မ၊ ၁။ ၄၁၀။ (မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၅ - လည်း
ကြည့်)။

အပဉ္စမ (တိ) [န + ပဉ္စမ] ငါးခုမြောက်မဟုတ် -
မရှိ - သော။ ဣမေ စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ
အပဉ္စမာ အသဋ္ဌာ။ နေတ္ထိ ၄။ ၂၀၉။

အပဉ္စဝိညာဏကတိကဘာဝ (ပု) [န + ပဉ္စဝိညာ-
ဏကတိကဘာဝ] ပဉ္စဝိညာဉ်၏ - အသွား -
အခြင်းအရာ - သဘော - မရှိသည်၏ အဖြစ်။
ပဉ္စဝိညာဉ်နှင့် တူသော ပြီးခြင်း ရှိသည်
သည့်၏အဖြစ် (နိဿယ)။ မဂ္ဂဿ အပဉ္စ-
ဝိညာဏကတိကဘာဝံ သမ္ပုဋိစ္ဆာပေတွာ။ ။
အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၂၂။

အပဉ္စသ (တိ) [(၁) အပ + အဉ္စသ။ (အပါဉ္စသ်-
သံ) ပါ၊ ၆။ ၂။ ၁၇၇ - ကြည့်။] (၂) န + ပဉ္စသ
(= ပ + အဉ္စသ)။ (၁) လမ်း - လမ်းကြောင်း -
- မှ ကင်းသော၊ လမ်းမှား သွားသော။
(၂) (က) ပဓာန - ပြောင့်မှန်သော - လမ်း
ကြောင်း မရှိသော။ (ခ) လမ်းမှန် မသွား
သော။ ဝိသမံ ဝါတာ ဝါယန္တိ ဝိသမာ အပဉ္စ-
သာ။ အံ၊ ၁။ ၃၈၆ - ၇။ အပဉ္စသတိ မဂ္ဂတော
အပဂတာ၊ ဥပ္ပဂ္ဂါမိနော ဟုတွာ ဝါယန္တိတိ
အတ္ထော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၇။ ပကဋ္ဌံ ပဓာနံ အဉ္စသံ
ဧတေသန္တိ ပဉ္စသ၊ အဉ္စသံ ပဂတာ ပဋိ-
ပနာတိ ဝါ ပဉ္စသ၊ ပကတိမဂ္ဂါမိနော။ န
ပဉ္စသ အပဉ္စသ၊ အမဂ္ဂပ္ပဋိပနာ။ အံ၊ ၄။
၂။ ၃၁၃။

အပည (တိ) အပ္ပည - ကြည့်။

အပညတ္တ (တိ) အပ္ပညတ္တ - ကြည့်။

အပညတ္တတာ (တိ) [အပညတ္တ + တာ] မပ-
ညတ်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်။ ... ယေဘု-
ယျေန အပညတ္တတံ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ န သဗ္ဗေန
သဗ္ဗံ အပညတ္တတာယ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၉၁။ အပ္ပ-
ညတ္တ (၁) (၂) အနက်တို့လည်း ကြည့်။

အပညတ္တ (န) [အပညတ္တ+တ္တ] မပညတ်
အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်။ သိက္ခာပဒဿ
အပညတ္တတ္တာ။ ဥဒါနုဋ္ဌ။ ၂၆။ သာရတ္ထ။ ၃။
၄၂၆။ ဝိမတိ။ ၂။ ၂၆။ အံ၊ ဇိ၊ ၃။ ၂၃။

အပညတ္တပညာပန (န၊ ထိ) [အပညတ္တ + ပညာ-
ပန] မပညတ်အပ်သေးသည်ကို ပညတ်ခြင်း။
(မပညတ်အပ်သေးသည်ကို ပညတ်ခြင်း ဟူ
သည် ရှေးကအခွန်၊ အကောက်လွတ်သည်ကို
အခွန်၊ အကောက်ပေးစေခြင်း၊ အပြစ်ဒဏ်
မထားသည်ကို အပြစ်ဒဏ် ကျခံစေခြင်း
စသည်တည်း။ ဒီ၊ ဇ္ဇ၊ ၂။ ၁၀၈-ကြည့်။) အ-
ပညတ္တပညာပနာဒီသု တပုဋိက္ခေပအာဒိနဝါ-
နိသံသေ ဝိတ္တာရတော ဒဿေတံ။ ဒီ၊ ဇိ၊ ၂။
၁၂၃။ အံ၊ ဇိ၊ ၃။ ၁၅၉။ အပညတ္တ (၁) (၂)
အနက်တို့လည်း ကြည့်။

အပညတ္တပါရာဇိက (န) [အပညတ္တ + ပါရာ-
ဇိက] မပညတ်အပ်သေးသော ပါရာဇိက
သိက္ခာပုဒ်။ ဧဝံ ကတိပယသိက္ခာပဒါနံ
ပညတ္တိသစ္စာဝေပိ အပညတ္တပါရာဇိကာဒိကေ
သန္ဓာယ....။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၉၁။

အပညတ္တသိက္ခာပဒ (န) [အပညတ္တ+သိက္ခာ-
ပဒ] မပညတ်အပ်သေးသော သိက္ခာပုဒ်။
ပုဗ္ဗေ အပညတ္တသိက္ခာပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။
သာရတ္ထ။ ၁။ ၄၃၈။

အပညတ္တသိက္ခာပဒပညပန (န) [အပညတ္တ+
သိက္ခာပဒ+ပညပန] မပညတ်အပ်သေးသော
သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်း။ ယဒိဉံ “ပါမိတ္တိ-
ယံ ဝုက္ကဋ္ဌ”န္တိအာဒိနာ နယေန အပညတ္တ-
သိက္ခာပဒပညပနံ...။ ဝိ၊ ဇ္ဇ၊ ၂။ ၂၆၆။

အပညတ္တိ (ထိ) အပညတ္တိ-ကြည့်။

အပညတ္တိက (ထိ) အပညတ္တိက-ကြည့်။

အပညတ္တိကဘာဝ (ပု) [အပညတ္တိက+ဘာဝ]
အမည်-ပညတ်-မရှိသည်၏အဖြစ်။ နိဗ္ဗုတ-
အဘိဓာန် ၂-၂၈-ပ-မ-မ-သ-၈

ပဒိပေါ ဝိယ အပညတ္တိကဘာဝံ ဂတာ။ ဒီ၊ ဇ္ဇ၊
၂။ ၂၂၈။ အပညတ္တိကဘာဝမေဝ ဂစ္ဆတိ။
ဣတိဝုတ်၊ ဇ္ဇ၊ ၁၇၁။ (ဥဒါနုဋ္ဌ။ ၃၂။ မ၊ ဇိ၊
၃။ ၁၀၈-တို့လည်း ကြည့်။) အပညတ္တိက-
ဘာဝလည်း ကြည့်။

အပညတ္တိကဘာဝုပဂမ (ပု) [အပညတ္တိက-
ဘာဝ + ဥပ + ဂမ + အ] အမည်-
ပညတ်-မရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်
ခြင်း။ သြ၊ နုနုပုဝါဟနေဟိ အပညတ္တိက-
ဘာဝုပဂမော ဝိယ ပုနဗ္ဗေဝ ဝိပါကက္ခန္ဓာနံ
အနုပ္ပါဒေန အပညတ္တိကဘာဝေါ..။ အံ၊ ဇ္ဇ၊
၂။ ၃၇၀။

အပညတ္တိကာရဏ (န) [အပညတ္တိ+ကာရဏ]
မပညတ်ခြင်း၏အကြောင်း။ န စ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆ-
ယတာ အပညတ္တိကာရဏံ ယေဘုယျက္ခာယ-
တာဒီသုပိ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယဘာဝဿ သမာနတ္တာ။
သာရတ္ထ။ ၂။ ၈၉။

အပညတ္တိဘာဝ (ပု) [အပညတ္တိ + ဘာဝ]
အမည်-ပညတ်-မရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဧဝံ
ပုန အပညတ္တိဘာဝံ နိတာ။ မ၊ ဇ္ဇ၊ ၂။ ၂၁။ ဝဇ္ဇံ
အပညတ္တိဘာဝံ ဂတံ နိပ္ပညတ္တိကံ ဇာတံ။
၎င်း။ ၂၅။

အပညတ္တိဘာဝုပဂမ (ပု) [အပညတ္တိဘာဝ +
ဥပ + ဂမ + အ] အမည်-ပညတ်-မရှိသည်
၏ အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း။ ကေနစိ ဓမ္မေန
အနာဝရဏဝိမောက္ခော သဗ္ဗသော အပည-
တ္တိဘာဝုပဂမော ပဇ္ဇောတနိဗ္ဗာနသဒိသော
ဇာတော။ ဒီ၊ ဇ္ဇ၊ ၂။ ၁၈၇။

အပညပေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) အပညာပေတွာ-ကြည့်။

အပညပေန္တ (တိ) [န+ပညပေန္တ] မပညတ်
သော၊ မသိစေ - မပြောကြား - မထား -
သော၊ သူ။ တသ္မိံ တသ္မိံ သမယေ နိဋ္ဌံ
အပညပေန္တော နာမ နတ္ထိ။ မ၊ ဇ္ဇ၊ ၁။ ၃၁၆။

အပညာက (န) [န+ပညာက] သိကြောင်း
မဟုတ်ခြင်း၊ မထင်ရှား - ကွယ်ပျောက်-
ခြင်း။ အန္တရဓာန(အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၅)ကြည့်။

အပညာတ (တိ) အပ္ပညာတ-ကြည့်။

အပညာတက (န) [အပညာတ+ကက] မထင်
ရှားသည်၏ အဖြစ်၊ မထင်ရှားခြင်း။ တေန
စ အပညာတကေန နော ပရိတဿတိ။ အံ၊
၂။၁၁၇။ အပညာတကေနာတိ အပညာတ-
ဘာဝေန အပါကဋတယ မန္တပုညတယ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၄။

အပညာတဒေဝတော (ထိ) အပ္ပညာတဒေဝတော-
ကြည့်။

အပညာတဘာဝ (ပု) [အပညာတ+ဘာဝ]
အပညာတက-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပညာပန (န) အပ္ပညာပန-ကြည့်။

အပညာပေတုံ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပညာပေတုံ] မခင်း
ခြင်းငှါ။ အာသနံ အပညာပေတုမ္ပိ ဝဇ္ဇတိ။
သာရတ္ထ၊၃။၄၃။

အပညာပေတွာ (ကြိ ဝိ) [န+ပညာပေတွာ။
ရဿပြု၍ အပညာပေတွာ-ဟုလည်း ရှိသည်။]
(၁) မပညတ်မှု၍။ သိက္ခာပဝံ အပညာပေ-
တွာ (အပညာပေတွာ)။ ဝဇ္ဇိရ။၂၅၅။
ကခါ၊ဋ္ဌ၊ဟောင်း။၈၂။ အာပတ္တိဝေသေန အပ-
ညာပေတွာ....။ သာရတ္ထ၊၁။၄၄၀။ (၂) မခင်း
မှု၍။ အာသနံ အပညာပေတွာဝ....။ ဝိမတိ၊
၁။၂၆၁။

အပညာယန (န) အပ္ပညာယန-ကြည့်။

အပညာယနကပကတိက (တိ) [အပညာယ-
နက+ပကတိ+က] မသိအပ်သော-မမြင်
ရသော-မထင်သော-သဘောရှိသော။ န-
ဿနသဘာဝါတိ...ဒိဿမာနာ ဝိယပိ ဟုတွာ
အပညာယနကပကတိကာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၁။

အပညာယနကာလ (ပု) [န+ပညာယန-
ကာလ] မသိအပ်သော-မမြင်ရသော-
မထင်သော-အချိန်ကာလ။ သူစိပါသကဿ
ပညာယနကာလတော ပဋ္ဌာယ နိသိန္နာ
အပညာယနကာလေ ဥဋ္ဌဟန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။
၁၁၂။ အန္တကာရေ မဂ္ဂဿ အပညာယန-
ကာလော ဝိယ သစ္စန္ဓာဒကတမံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၄၁၈။

အပညာယနပဋိညာ (ထိ) [အပညာယန+ပဋိ-
ညာ] မသိ-မထင်-ခြင်းကို ဝန်ခံခြင်း။
သိသာရဿ အာဒိကောဋိယာ အပညာယန-
ပဋိညာ....။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၁၈၇။

အပညာယန္တ (တိ) [န+ပညာယန္တ] မသိအပ်
သော၊ မမြင်ရသော၊ သူ။ ပရသေနာယ
အန္တရံ ပဝိသိတွာ အပညာယန္တာဝ ပရသိသံ
အာဟရိတုံ သမတ္တာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၄၂။

အပညာယမာန (တိ) [န+ပညာယမာန] မသိ
အပ်သော၊ မမြင်ရသော၊ မထင်သော။
သော ဆာယာယ အပညာယမာနာယ
သယမ္ပိ န ပညာယတိ။ စိ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၁။ သာရတ္ထ၊
၁။၂၆၁။ ကတ္တဗ္ဗေ စ အကတ္တဗ္ဗေ စ ဘူတ-
တော ထိရတော အပညာယမာနေ အလဗ္ဗ-
မာနေ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၈။ ဗဟူနံ သန္နိပတိ-
တာနံ အပညာယမာနပဒဗျဉ္ဇနနိဂ္ဂေါသ-
သဒ္ဓေါ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅၆။ ကိ* ပန ပညာ-
ယမာနဿတ္တာယ ရောဒန္တော ဗာလော
ဟောတိ၊ ဥဒါဟု အပညာယမာနဿတ္တာ-
ယာတိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀။ အာဒိမ္ပိ ပညာယ-
မာနေ မဇ္ဈပရိယောသာနေသု အပညာယ-
မာနေသုပိ ..။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၉။ (ထေရ၊ဋ္ဌ၊
၂။၄၂၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၆။ ဝဇ္ဇိရ။၂၃၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၉၅။ မူလ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၉-တို့လည်း ကြည့်။)
အဒိဿမာန-လည်း ကြည့်။

အပညာယမာနတလ (တိ) [အပညာယမာန+
တလ] မသိအပ်သော - မမြင်ရသော - မထင်
သော - အောက်မြေအပြင်ရှိသော။ ဥဒက-
ရဟဒေါ တာဝဇဏ္ဍမတ္တေပိ ဥဒကေ သတိ
ပဏ္ဏရသသမ္ပိန္နဝဏ္ဏတ္တာ ဝါ ဗလဟတ္တာ ဝါ
ဥဒကဿ အပညာယမာနတလော။ အသိ၊ဋ္ဌ၊
၃။၇၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၃။

အပညာယမာနတ္ထ (တိ) [န+ပညာယမာန+
အတ္ထ] သိအပ်သော သဘောမရှိသော၊ (ချွတ်
ယွင်းသော - မသား - စကား)။ အသန္တံ
အဝိဇ္ဇမာနန္တိ အသမ္ဘူတတ္ထံ အပညာယမာ-
နတ္ထံ (အသမ္ဘူတတ္ထံ - ဟုတ်မှန်သော အနက်-
မရှိသော၊ အပညာယမာနတ္ထံ - သိအပ်သော
အနက်မရှိသော ?။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၅-ကြည့်)။
သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၆။

အပညာယမာနရူပ (တိ) [အပညာယမာန+
ရူပ] (၁) မသိအပ် - မသိသာ - မထင်ရှား -
သော အဆင်းသဏ္ဌာန်ရှိသော။ စတုရဂုံလေ
ဇဏ်ပဒေသေ နိဂုဋ္ဌာ အပညာယမာနရူပါ
ဟုတွာ ဌိတာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၂။ (၂) မသိ
အပ် - မသိသာ - မထင်ရှား - သော သဘော
ရှိသော။ အပညာယမာနရူပတ္ထ-ကြည့်။

အပညာယမာနရူပက (တိ) [အပညာယမာန+
ရူပ+က] မသိအပ် - မသိသာ - မထင်ရှား -
သော အဆင်းရှိသော။ အညေဟိ မိဿဘာ-
ဝေ သတိပိ အပညာယမာနရူပကံ “သုဒ္ဓ-
ကာဠက” မိစ္ဆေဝ ဝုစ္စတိ။ ဝဇီရ။ ၂၅။ (ကခါ၊
ဋ္ဌ၊၈။၃၁၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အပညာယမာနရူပတ္ထ (န) [အပညာယမာနရူ-
ပ+တ္ထ] မသိအပ် - မသိသာ - မထင်ရှား -
သော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်။ နာယံ ဘူမိ-
ကမ္မော ဓာတုပ္ပကောပဟေတုကော တဿ
အပညာယမာနရူပတ္တာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၈။

အပညာယမာနဝိဝရ (တိ) [အပညာယမာန+
ဝိဝရ] မသိအပ် - မသိသာ - မထင်ရှား -
သော အကြားအပေါက်ရှိသော၊ အကြား
အပေါက်မထင်သော။ အပညာယမာနဝိဝရ-
နိ အသမ္ပိန္နဝဏ္ဏာနိ ကေနိလာနေဝ ဟုတွာ
ဒိဿန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၈။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၄၀၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၄။

အပညာယမာနသကကိစ္စ (တိ) [အပညာယမာ-
န+သကကိစ္စ] မသိအပ် - မသိသာ - မထင်
ရှား - သော မိမိကိစ္စရှိသော၊ သူ။ ကရိသသ-
ဟဿဓေတ္တေ ဧကသာလိသိသံ ဝိယ အပညာ-
ယမာနသကကိစ္စော ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၅၄။

အပဉ္စ (တိ) [န+ပဉ္စ] အမေး - ပြဿနာ -
မဟုတ်သောအရာ။ အပဉ္စမေဝပဉ္စန္တိ ကထေ-
သိ(အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၁)တိ အပဉ္စမေဝပဉ္စော အယ-
န္တိ မညမာနော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၆။

အပဉ္စ(ဉ္စ)ဝိဿဇ္ဇန(န၊တိ) [န+ပဉ္စ(ဉ္စ) ဝိဿ-
ဇ္ဇနာ] အမေး - ပြဿနာ - ကို ဖြေဆိုသည့်
မဟုတ်ခြင်း။ (ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပုဒ်၏ အင်္ဂါ
၅-ပါးအနက်တပါး။) .. ကပ္ပိယကာရကဿာ-
ဘာဝေါ အပဉ္စာဝိဿဇ္ဇနာတိ ဣမာနေတ္ထ
ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ ကခါ၊၁၉၄။ အပဉ္စဝိဿဇ္ဇနာ. ။
သာရတ္ထ၊၃။၁၂။ ဝိမတိ၊၂။၈။

အပဉ္စာဏိဒိန္န (တိ) [န+ပဉ္စာဏိဒိန္န] ကန့်လန့်
စို့ - ကန့်လန့်သတ် - မရိုက် - မနှက် - မသွင်း
- မတပ် - အပ်သော။ အပဉ္စာဏိဒိန္နေ အာ-
ဟတ္တပါဒကေ နိသိဒနံ ဝါ နိပဋ္ဌနံ ဝါ။ ကခါ။
၂၀၇။ သာရတ္ထ၊၃။၃၂။ ဝိမတိ၊၂။၁၇။ ပဉ္စာ-
ဏိ (ကခါ၊ဋ္ဌ၊၃၇၀။ ကခါ၊ယော၊၃။၃၈၈)
လည်း ကြည့်။

အပဋိက္ခလသညီ (တိ) အပဋိက္ခလသညီ-ကြည့်။

အပဋိက္ခမိတ္တာ (ကြိဝိ) [န+ ပဋိက္ခမိတ္တာ]
နောက်သို့မဆုတ်မုဋ်၊ မဖယ်မုဋ်၊ မရွှောင်ရှား

မူ၍။ အနုပသကံမိတော အပဋိက္ခမိတော ပန
မဇ္ဈတ္တဘာဝေန...။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၃။၆၉။ “အပဓိတိ” မေ ကရောတိ”တိ
သညာယ အပဋိက္ခမိတော...တဿ အဉ္စလိ”
ပဂ္ဂဟေတော ဌိတောဝ...။ဇော၊ဋ္ဌ၊၃။၇၆။

အပဋိက္ခ(တိ) [န+ပဋိက္ခ(=ပဋိ+လက္ခ+အ)]
မရှုကြည့်-အပ်-သင့်-ထိုက် - သော၊သု၊
သမုတ်၍ အကြီးအကဲအရာ၌ မထားထိုက်
သော၊သု။ သ ဝေ တာဒိသကော ဘိက္ခု၊
အပဋိက္ခောတိ ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊၅။၂၈။=န ပဋိ-
က္ခိတဗ္ဗော န ဩလောကေတဗ္ဗော၊ န သမ္ပ-
န္နိတော ဣဿရိယာဓိပစ္စုလေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ ဌပေ-
တဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၀၉။

အပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဋ္ဌ (ပု) အပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဋ္ဌ-ကြည့်။
အပဋိက္ခိပိတော (ကြိ၊ဝိ) အပဋိက္ခိပိတော-ကြည့်။
အပဋိက္ခေပ (ပု) အပဋိက္ခေပ-ကြည့်။
အပဋိဂ္ဂဟဘာဝသာမည (န) အပဋိဂ္ဂဟဘာဝ-
သာမည-ကြည့်။

အပဋိဂ္ဂဟေတုံ (ကြိ၊ဝိ) အပဋိဂ္ဂဟေတုံ-ကြည့်။
အပဋိသံသန္တ (တိ) အပဋိသံသန္တ-ကြည့်။
အပဋိစ္စ (ကြိ၊ဝိ) အပဋိစ္စ-ကြည့်။
အပဋိစ္ဆန္တ (တိ) အပဋိစ္ဆန္တ-ကြည့်။
အပဋိစ္ဆာဒန (န) အပဋိစ္ဆာဒန-ကြည့်။

အပဋိစ္ဆာဒိတ (တိ) [န+ပဋိစ္ဆာဒိတ] မပုံး
ကွယ်-မပုံးလမ်း-အပ်သော။တယိဒိဇ္ဈပံ....
ဝတ္ထေဟိ ပဋိစ္ဆာဒိတမေဝ သောဘတိ၊ န
အပဋိစ္ဆာဒိတံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၂။

အပဋိစ္ဆာဒေတော (ကြိ၊ဝိ) အပဋိစ္ဆာဒေတော-
ကြည့်။

အပဋိဇဂ္ဂနတာ (တိ) အပဋိဇဂ္ဂနတာ-ကြည့်။
အပဋိဇဂ္ဂိတ (တိ) အပဋိဇဂ္ဂိတ-ကြည့်။
အပဋိဇာနန္တ (တိ) အပဋိဇာနန္တ-ကြည့်။
အပဋိညာ (တိ) အပဋိညာ-ကြည့်။
အပဋိညာတ (တိ) [န+ပဋိညာတ] ဝန်မခံ
အပ်သော။ ပဋိညာတေ အပဋိညာတေ
စ....။ ဝိသုဒ္ဓါ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၉၁။

အပဋိပဇ္ဇန္တ (တိ) အပဋိပဇ္ဇန္တ-ကြည့်။
အပဋိပဇ္ဇမာန (တိ) အပဋိပဇ္ဇမာန-ကြည့်။
အပဋိပတ္တိမိစ္ဆာပဋိပတ္တိဘာဝ (ပု) အပဋိပတ္တိ-
မိစ္ဆာပဋိပတ္တိဘာဝ-ကြည့်။

အပဋိပနုတာ(တိ)[အပဋိပနု+တာ]မ-သွား-
ရောက်-သည်၏ အဖြစ်။ မနသိကာရံ အဒ-
ဟန္တဿ မနသိကာရဿ ဝိထိယံ အပဋိပနု-
တာ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၄၇၃။

အပဋိပုစ္ဆာ (ကြိ၊ဝိ) အပဋိပုစ္ဆာ-ကြည့်။
အပဋိပုရဏ (န) [န+ပဋိပုရဏ] မပြည့်ခြင်း၊
တပန် မပြည့်ခြင်း။ ဝဇီရေန နိဗ္ဗိဒ္ဓဝေဓဿ
ပုန အပဋိပုရဏံ ဝိယ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၂။

အပဋိဗာဟေတော(ကြိ၊ဝိ) [န+ပဋိဗာဟေတော]
မထားမြစ်မှု၍။ အာစရိယမတိယာ သုတ္တံ
အပဋိဗာဟေတော (အပဋိဗာဟိတော?) သုတ္တ-
မေဝ ပမာဏံ ကတ္တဗ္ဗံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၆။အပဋိ-
ဗာဟိတော-လည်း ကြည့်။

အပဋိဘာန (တိ) အပဋိဘာန-ကြည့်။
အပဋိမာနန (န၊တိ) [န+ပဋိမာနန] မမြတ်နိုး
ခြင်း၊မပူဇော်ခြင်း။ အကဝတော ပန အပဋိ-
မာနနာ နာမ နတ္ထိ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၂၀၇။

အပဋိလာဘ (ပု) အပဋိလာဘ-ကြည့်။
အပဋိဝိဇ္ဇိတော (ကြိ၊ဝိ) အပဋိဝိဇ္ဇိတော ကြည့်။
အပဋိသံဝေဒိတော (ကြိ၊ဝိ) အပဋိသံဝေဒိတော-
ကြည့်။

အပဋိသင်္ခရဏ (န) [န+ပဋိသင်္ခရဏ] မပြုပြင်ခြင်း။ ကေန ဟောရေန တိဏကုဋိကာယ အပဋိသင်္ခရဏေ ကာရဏံ ဒဿေတွာ။ ထေရဂါဠ၊ ၂။ ၁၄၁။

အပဋိသင်္ခါ (တိ) အပဋိသင်္ခါ-ကြည့်။
အပဋိသင်္ခါယ (ကြိ၊ဝိ) အပဋိသင်္ခါယ-ကြည့်။
အပဋိသန္ဓိတာ (တိ) အပဋိသန္ဓိတာ-ကြည့်။
အပဋိသမ (တိ) အပဋိသမ-ကြည့်။
အပဋိသရဏတာ (တိ) အပဋိသရဏတာ-ကြည့်။
အပဋိသိဒ္ဓဘာဝ (ပု) အပဋိသိဒ္ဓဘာဝ-ကြည့်။
အပဋိဟညမာန (တိ) အပဋိဟညမာန-ကြည့်။

အပဋ္ဌဘာဝဟေတုက (တိ) [အပဋ္ဌဘာဝ+ဟေတု+က] မကျွမ်းကျင် - မလိမ္မာ - မထက်မြက် - သည်၏အဖြစ်လျှင် အကြောင်းရှိသော။ အပဋ္ဌဘာဝဟေတုကော ဝိသယဂ္ဂဟဏေ စဉ္စလဘာဝေါ ခလိတံ။ ဒီ၊ ၂။ ၄။

အပဋ္ဌပန (န) [န+ပဋ္ဌပန] မတည်-မဖြစ်-စေခြင်း။ မရှိရင်ခြင်း။ သံသတောကဿ အပဋ္ဌပနံ အဝိစာရဏံ န ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ နာမ။ အံ၊ ၂။ ၅၆။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၅၆။ အပဋ္ဌပနန္တိ အသဝိဒ္ဓဟနံ။ အံ၊ ၂။ ၅၄။

အပဋ္ဌပေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပဋ္ဌပေတွာ] (၁) အဦးအစမထားမူ၍ (ပ-ကို အာဒိ-အနက်ကြံ)။ အာစရိယ အဟံ အညေ အပဋ္ဌပေတွာ အတ္တာနုညေဝ သောစေတံ လဘာမိတိ ပုစ္ဆိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၄၇။ (၂) မပြောမူ၍၊ မပြောစေမူ၍။ ဣတရော “နာယံ ဝစနက္ခမော”တိ တံ အပဋ္ဌပေတွာ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၆။ (သိ၊မူကွဲ)။ ဘန္တေတုမေ မံ အပဋ္ဌပေတွာ မက္ခန္ဓရမ္မမေဝ ပရိမဇ္ဇေ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၄၉။ (ဣ၊မူကွဲ)။ ဝေဿဝဏော အနံ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ ပရာဇိတံ အပဋ္ဌပေတွာ ဣတရံ... အာဟ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၆၉။ (ဣ၊မူကွဲ)။

အပဋ္ဌိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပဋ္ဌိတွာ] မ-ရွတ်-ဖတ်-မူ၍။ ကေစိ ပန “နတ္ထိ ဓမ္မဒေသနာယ ဟာနိ”တိ အပဋ္ဌိတွာ “နတ္ထိ ဆန္ဒဿ ဟာနိ၊ နတ္ထိ ဝိရိယဿ ဟာနိ၊ နတ္ထိ သတိယာ ဟာနိ”တိ ပဋ္ဌန္တိ။ ဒီ၊ ၂။ ၅၄။ (မူလဒီ ၃။ ၁၉၆-လည်း ကြည့်)။

အပဏိဓာန (န) [န+ပဏိဓာန] မတောင့်တခြင်း၊ မထားခြင်း၊ မဆောက်တည်ခြင်း။ အပဏိဓာနဝသေန သမ္မာပဋိပတ္တိံ ဝိရာဇေမိ။ သံ၊ ၂။ ၁။ ၄၇။

အပဏိဟိတာနုပဿနာ (တိ) အပဏိဟိတာနုပဿနာ-ကြည့်။

အပဏိတ (တိ) [န+ပဏိတ] အပဏိတ-ကြည့်။

အပဏ္ဏကပက္ခ (ပု) [န+ပဏ္ဏက+ပက္ခ] ပဏ္ဏက်မဟုတ်သော(၁၅-ရက်အပိုင်၊အခြားရှိသော-လဆန်း-လဆုတ်-)ပက္ခ။ တသ္မိယေဝဿ ပက္ခေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝါရိတာတိ ဧတ္ထ ပန အပဏ္ဏကပက္ခေပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာမတ္တမေဝ လဘာတိ၊ ဥပသမ္ပဒါ ပန တဒါပိ န ဝနုတိ...။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၁၉။ အယံ နယော အပဏ္ဏကပက္ခံ အလဘမာနသေဝ ပရတော ယုဇ္ဇတိ။ ဝဇီရ၊ ၁၄။ ကခါ၊ ၂။ ၁၆၀။ “ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝါရိတာတိ အပဏ္ဏကပက္ခေ ပဗ္ဗာဇေတွာ ပဏ္ဏကပက္ခေ နာသေတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပါယော”တိ လိခိတံ။ ဝဇီရ၊ ၄၂။ ကခါ၊ ၂။ ၁၆၀။

အပဏ္ဏရ (တိ) [န+ပဏ္ဏရ] မပြုသော၊ မည်းသော၊ မဖြူစင်သော၊ မည်းညစ်သော။ အပဏ္ဏရော အဏ္ဏသမ္ဘဝေါ။ ထေရ၊ ၃။ ၁၇။ အပဏ္ဏရော ကာဠဝဏ္ဏော။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၆။ အပဏ္ဏရ လောဟိတန္တာ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၄။ အပဏ္ဏရတိ ကဏာ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၆၇။ ဘဝဇံ အပဏ္ဏရေတံ မူလိကာ ကုတော အကုသလဿ ပဏ္ဏရတာတိ “အကုသလဿ စာ”တိ ဝုတ္တံ။ အနု၊ ၁။ ၁၃၂။

အပဏ္ဏိတ (တိ) [န+ပဏ္ဏိတ] ပဏ္ဏိတမဟုတ်
 သောသု၊ ပညာ - မရှိ - မဲ့ - သောသု၊
 သူတော်ကောင်း မဟုတ်သောသု။ သဗ္ဗေပိ
 သာမဏေရော အပဏ္ဏိတော ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၁၁၆။ အပိ စ အပဏ္ဏိတေဟိ ဝဏ္ဏကထာနံ
 နာမ န တထာ လာဘော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၄။
 အပဏ္ဏိတံ ဂေါပါလကံ ဒဿေတွာ အပဏ္ဏိတံ
 ဘိက္ခု၊ ဒဿေတွာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၉-၆၀။ အ-
 ပဏ္ဏိတာနဉ္စိ အဇာနိတွာ ကထေန္တာနံ ဝစနံ
 အပ္ပမာဏံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၉။ (ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁။
 ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၁၉၂။
 ဝဇီရ၊၅၇၅။ သီ၊ဋီ သစ်၊၁။၄၅၇-တို့လည်း
 ကြည့်။

အပဏ္ဏိတဂေါပါလက (ပု) [အပဏ္ဏိတ+ဂေါပါ-
 လက] ပညာ - မရှိ - မဲ့ - သော နွားကျောင်း
 သား။ အပဏ္ဏိတဂေါပါလကံ ဒဿေတွာ။
 အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၉။

အပဏ္ဏိတဇာတိက (တိ) [န+ပဏ္ဏိတဇာတိက]
 ပညာရှိ - သူတော်ကောင်း - သဘောမရှိ
 သောသု။ အသမ္ဘိရူပ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၅၉)
 ကြည့်။

အပဏ္ဏိတပုရိသ (ပု) [အပဏ္ဏိတ+ပုရိသ]
 ပညာ - မရှိ - သော ယောက်ျား။ ဗာလော
 ဟိ အပဏ္ဏိတပုရိသော ရဇံ ဝါ ဥပရဇံ ဝါ
 အညံ ဝါ ပန မဟန္တံ ဌာနံ ပတ္တေန္တော...။
 မ၊ဋ္ဌ၊၄။၇၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၀။

အပဏ္ဏိတဘာဝ (ပု) [အပဏ္ဏိတ+ဘာဝ]
 ပညာ - မရှိ - မဲ့ - သည်၏ အဖြစ်။ ဇာနိ-
 သာမိ တာဝဿ ပဏ္ဏိတဘာဝံ ဝါ အပဏ္ဏိတ-
 ဘာဝံ ဝါ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၃၁၉။

အပဏ္ဏိတဘိက္ခု (ပု) [အပဏ္ဏိတ+ဘိက္ခု] ပညာ -
 မရှိ - မဲ့ - သော ရဟန်း။ အပဏ္ဏိတဘိက္ခု
 ဒဿေတွာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၉။

အပဏ္ဏိတမနုဿ (ပု) [အပဏ္ဏိတ + မနုဿ]
 ပညာ - မရှိ - မဲ့ - သောလူ။ အပဏ္ဏိတမနု-
 သော ပန အဂမာသိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၃။

အပဏ္ဏိတဝေဇ္ဇ (ပု) [အပဏ္ဏိတ + ဝေဇ္ဇ] ပညာ -
 မရှိ - မဲ့ - သော - မလိမ္မာ - မကျွမ်းကျင် -
 သော - ဆေးသမား။ ဗာလဝေဇ္ဇ (သာရတ္ထ၊
 ၁။၄၅၀) ကြည့်။

အပဏ္ဏက (တိ) [န+ပဏ္ဏ+က] ပြန်ဖက် သပဏ္ဏ-
 က (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၀) နှင့် ယှဉ်ကြည့်။ ဤ၌
 ပဏ္ဏ-သဒ္ဒါ မည်သည့်အနက်ဟောဟု အတိ အ-
 ကျဆိုရန် ခဲယဉ်းသည်။ အဖွင့်တို့ကို ထောက်
 လျှင် သစ်ရွက်၊ အမှိုက်သရိုက်နှင့် တူသော
 ချွတ်ယွင်းမှုကို ဟောသည်ဟု ဆိုရန်ရှိသည်။
 အချို့ကမူ ဤ၌ ပဏ္ဏ-သည် ပြဇ္ဇ (သံ)،
 ပဏ (ပြာ) တို့နှင့် အနက်တူဟုဆိုကြသည်။
 C.P.D. ကြည့်။ ဓာန်၊ဋီ၊၆၉၈-၌ကား ပဏ
 ဗျဝဟာရထုတိသု။ ဝိရဒ္ဓဝေါဟာရေန န
 ပဏာပေတိတိ အပဏ္ဏကော-ဟု ဆိုသည်။
 ဆိုလတ္တံ့ ပုဒ်များကို ဤပုဒ်နှင့် အဓိပ္ပါယ်တူ
 အဖြစ်ဖြင့် ငွေ၊ဋီ-တို့၌ ပြဆိုသည်ကို တွေ့ရ
 သည်။ အတက္ကဂ္ဂါဟ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၁)၊ အဒ္ဓေ-
 ဇ္ဈဂါမိ (မ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၂၊၂၁၃)၊ အနပရာဓက
 (သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၆)၊ အနဝဇ္ဇ (ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၃၉။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၇၉)၊ အနုလောမ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၈၀)၊ အပစ္စနိက (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀)၊ အပရိ-
 ဟာနိယ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၁။ အံ၊ဋီ၊၂။၈၅)၊
 အဝိရဇ္ဈနက (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၉။ ဒီ၊ဋီ၊၁။
 ၃၃၉။ အံ၊ဋီ၊၂။၈၄။ မူလဋီ၊၁။၁၂၀။ အနုဋီ၊
 ၁။၁၂၇။ နေတ္ထိ၊ဋီ၊၄၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၇၉။)၊
 အဝိရဒ္ဓ (မ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၂၊၂၁၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀။
 ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၉။ မဟာနိဋ္ဌ၊၁၆။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၁၄၁။ ဝိမတိ၊၂။၂၁၇။ အံ၊ဋီ၊၂။၈၄)၊
 အဝိရဒ္ဓ (-ဇ္ဈ?) နက (ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၉)၊
 အဝိရာဓိတ (မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၄၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၂)၊
 ကေသ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၂)

ကေသဂါဟိက (မ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၂)၊ ကေသိက (ဇ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၉)၊ ကာရဏ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀)၊ ဓမ္မာနုဓမ္မ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀)၊ နိယျာနိက (မ၊ဋ္ဌ၊ ၃။၂၁၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၉။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၄)၊ ပလာသရ-ဟိတ (မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁၆)၊ မဏ္ဍ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀)၊ သာရ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊ ၁၆)၊ သုက္က (ဇ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၇)။

(၁) ချွတ်ယွင်း - မလွဲမှား - ခြင်း မရှိသော၊ မချွတ်ယွင်း - မလွဲမှား - သော၊ ဆတ်ဆတ် - ကေန် - မှန်သော၊ လိပ်လဲ - ရွှေ့ရှား - ခြင်း မရှိသော၊ တည်တံ့ - မြဲမြံ - သော၊ နှစ်မျိုး - နှစ်ခု - အဖြစ်ရောက်လေ့မရှိသော၊ သေချာ - စိတ်ချရ - သော၊ လွဲချော် - တိမ်း ယိမ်း - ခြင်းမရှိသော၊ ဖြောင့်ဖြောင့် - တန်း တန်း - တည့်တည့် - မတ်မတ် - ထိ - မှန် - သော၊ အပြစ်ကင်းသော၊ လွတ်မြောက် - ခြင်း - ရာ - သို့ ဆောင်တတ်သော။ သဠိပိ ဝဿာနိ အပဏ္ဏကံ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၂၇၉။ အပဏ္ဏကန္တိ အဝိရဇ္ဈနကံ၊ အနု ဝဇ္ဇန္တိ ဝါ အတ္တော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၉။ တထာဂတေန အာစိက္ခိတမဂ္ဂေါ အပဏ္ဏကော ဣန္ဒေန ဝိဿန္တံ ဝဇီရံ ဝိယ အဝိရဇ္ဈနကော...။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၉။ အယံ အပဏ္ဏကော ဓမ္မော သမာဒါယ ဝတ္တိတဗ္ဗော။ မ၊၂။၆၃။ အပဏ္ဏကောတိ အဝိရဇ္ဈေါ အဒ္ဓေဇ္ဈဂါမိ ကေသဂါဟိကော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၂။ (မ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၂-လည်း ကြည့်။) အပဏ္ဏကံ သာမညမေဝ သေယျော။ မ၊၂။၂၆၁။ ထေရ၊၃။၂၇။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၄၈။ အပဏ္ဏကန္တိ အဝိရဇ္ဈ အဒ္ဓေဇ္ဈဂါမိ ကေန္တနိယျာနိကံ သာမညမေဝ သေယျော...။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၃။ အပဏ္ဏကန္တိ အဝိရဇ္ဈနကံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၉။ အပဏ္ဏကန္တိ အဝိရဇ္ဈနကံ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၄၄။ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ အပဏ္ဏကော မဏိ ဥဒ္ဓံ ခိတ္တော ယေန ယေနဝ ပတိဋ္ဌာတိ။ အံ၊၁။၂၇၃။

၂၇၄။ အပဏ္ဏကော မဏိတိ ဆဟိ တလေဟိ သမန္နာဂတော ပါသကော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၄။ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၄-၅-လည်း ကြည့်။) အပဏ္ဏကော မဏိတိ သမန္နတော စတုရသော ပါသကော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၀။ သော စ ခုဿ သကဒါဂါမိ ဝါ အနာဂါမိ ဝါ အပဏ္ဏကံ ဝါ သောတာပနော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂။ အပဏ္ဏကံ ဝါ သောတာပနောတိ အဝိရာဇိတံ ကေသေန သောတာပနော ဝါ ဟောတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၃၁၂။ အပဏ္ဏကံ ဌာနမေကေ၊ ဒုတိယံ အာဟု တက္ကိကာ။ ဇ၊၁။၁။ အပဏ္ဏကန္တိ ကေသိကံ အဝိရဇ္ဈံ နိယျာနိကံ။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၁၉။ (၂)မချွတ်ယွင်း-မချို့တဲ့-သော-ပြုမှု - ကျင့်ကြံ - မှန်နှင့် ပြည့်စုံသော၊ သူ။ အဝိရဇ္ဈနကံရိယာ ပန ပစ္စာ အသမာဒါတဗ္ဗ-တာယ အနန္နာတိ တံသမင်္ဂီပုဂ္ဂလော အပဏ္ဏကော၊ တဿ ဘာဝေါ အပဏ္ဏကတာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၄။

အပဏ္ဏကဂ္ဂါဟ (ပ) [အပဏ္ဏက+ဂါဟ] မချွတ်ယွင်း-မလွဲ-မမှား-သော-စွဲယူ ယုံကြည်ခြင်း-အယူ။ အပဏ္ဏကဂ္ဂါဟံ ပန ကေသိကဂ္ဂါဟံ အဝိရဇ္ဈဂ္ဂါဟံ။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၄။

အပဏ္ဏကဂ္ဂါဟဂါဟိ (တိ) [အပဏ္ဏကဂ္ဂါဟ+ဂဟ+တိ]မချွတ်ယွင်းသောအယူကိုယူသော၊ မလွဲ - မမှား - သော စွဲယူယုံကြည်ချက်ကို စွဲယူသော၊ သူ။ အပဏ္ဏကဂ္ဂါဟဂါဟိနော ပန အမနုဿာနံ ဟတ္ထတော မုစ္ဆိတော သောတ္တိနာ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂန္ဓာ...။ ဇ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၉။

အပဏ္ဏကင်္ဂ (န) [အပဏ္ဏက+အင်္ဂ] မချွတ်ယွင်းသော အင်္ဂါ၊ဆတ်ဆတ်-ကေန်-မှန်သော-အစိတ်အပိုင်း-အကြောင်း-အင်္ဂါ။ စတ္တာရိ အပဏ္ဏကင်္ဂါနိ ဟာပေတွာ ပါဠိယံ အာဂတာနိ ဒုတ္တိံ သမေဝ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၂-၃။

(အနုဋ္ဌိ၁။၁၂။ မါဠိ၃။၅၇-ထို့လည်း ကြည့်။)

အပဏ္ဏကဇာတ (တိ) [အပဏ္ဏက + ဇာတ] မချွတ်-ကေန် - အမှန် - ပြစ်တတ်သော။ ဧဝံ သံသာရခါဏဘာဝဿပိ ပစ္စယော အပဏ္ဏကဇာတော။ ဒါဋ္ဌိ၁။၂၂။ သိဋ္ဌိသစ်။ ၂။၅၀။

အပဏ္ဏကဇာတက (န) [အပဏ္ဏက + ဇာတက] ပညာရှိသူသည် မချွတ်မယွင်း သေချာသော အကြောင်းကိုသာ ယူအပ်ကြောင်းကို ဟောသောဇာတ်၊ အပဏ္ဏကဇာတ်။ ဇာ၁။၁။ ဇာ၁၄။၁။၁၁-၂။ (ဝိဋ္ဌိ၁။၂၂။ စိဋ္ဌိ၁။၂၅။ မါဠိ၂။၁၂။ အဘိဋ္ဌိ၁။၂၇။ ဇာ၁၄။၄။၂၀။ မဟာနိဋ္ဌ။၂၃၃-ထို့လည်း ကြည့်။)

အပဏ္ဏကဋ္ဌာန (န) [အပဏ္ဏက + ဋ္ဌာန] မချွတ်ယွင်းသော အကြောင်း၊ မလွဲ - မမှား - သော - ဆတ်ဆတ် - ကေန် - မှန်သော - လွတ်မြောက်ခြင်း - လွတ်မြောက်ရာ - သို့ဆောင်တတ်သော - အကြောင်း။ (ယင်းအကြောင်းတရားတို့ကို အံ၁။၁၁၁။ ဇာ၁၄။၁။၁၁၉-တို့တွင် ကြည့်။) အပဏ္ဏကဋ္ဌာနံ ကေသိကာကာရဏံ အဝိရဒ္ဓကာရဏံ နိယျာနိကာကာရဏံ ဧကေ ဗောဓိသတ္တပုဗ္ဗခါ ပဏ္ဍိတမနုဿာ ဂဏှိသု။ ဇာ၁၄။၁။၁၂၀။ (အံဋ္ဌိ၂။၈၄-လည်း ကြည့်။)

အပဏ္ဏကတာ (ထိ) [အပဏ္ဏက + တာ] (၁) မချွတ်ယွင်းသည်၏ အဖြစ်၊ အပြစ်ကင်းသည်၏ အဖြစ်။ သစေတဿ ဘောတော သတ္တုနော သစ္စံဝစနံ၊ အပဏ္ဏကတာယ မယံ။ သံ၊ ၂။ ၅၃၀။ အပဏ္ဏကတာယ မယန္တိ အယံ ပဋိပဒါ မယံ အပဏ္ဏကတာယ အနုပရာဓကတာယ ဧဝံ သံဝတ္တတိတိ အတ္ထော။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၆။ (မါဠိ၃။၅၇-လည်း ကြည့်။) (၂) မချွတ်

ယွင်း - မချိုတဲ့ - သော - ပြုမှု - ကျင့်ကြံ - မှန်၍ ပြည့်စုံသော သူ၏အဖြစ်။ အပဏ္ဏက (၂) အနက် ကြည့်။

အပဏ္ဏကဓမ္မဒေသနာ (ထိ) [အပဏ္ဏကဓမ္မ + ဒေသနာ] မချွတ်ယွင်းသောတရားကို - ဟောကြားခြင်း - ဟောကြားကြောင်း - ဟောကြားချက်၊ မလွဲ - မမှား - သော - ဆတ်ဆတ် - ကေန် - မှန်သော - လွတ်မြောက်ခြင်း - ရာ - သို့ဆောင်တတ်သော - တရားကို - ဟောကြားခြင်း - ဟောကြားကြောင်း - ဟောကြားချက်၊ အပဏ္ဏကဓမ္မဒေသနာ။ ဣပံ တာဝ အပဏ္ဏကဓမ္မဒေသနံ အာဂေါ ... ကတေသိ။ ဇာ၁၄။၁။၁၁၁။၁၁၉။

အပဏ္ဏကပဋိပဒါ (ထိ) [အပဏ္ဏက + ပဋိပဒါ] မချွတ်ယွင်းသောအကျင့်၊ မလွဲ - မမှား - သော - ဆတ်ဆတ် - ကေန် - မှန်သော - အကျင့်၊ ဝဋ်မလွတ်မြောက်ခြင်း - ရာ - သို့ဆောင်တတ်သောအကျင့်၊ အကြောင်းယုတ္တိနှင့် ယှဉ်သောအကျင့်၊ အနှစ်သာရရှိသောအကျင့်၊ ကြည်လင်သောအကျင့်၊ မဆန့်ကျင်သောအကျင့်၊ လျော်သောအကျင့်၊ လောကုတ္တရာတရားအား လျော်သောအကျင့်၊ အပြစ်မရှိသောအကျင့်၊ အပဏ္ဏကပဋိပဒါ။ (အပဏ္ဏကပဋိပဒါ အကျယ်ကို အံ၊ ၁။၁၁၁။ ဇာ၁၄။၁။၁၁၉-တို့တွင် ကြည့်။) အယံ အပဏ္ဏကပဋိပဒါ။ ဝိဋ္ဌိ၁။၄။၁။ အပဏ္ဏကပဋိပဒါတိ အဝိရဒ္ဓပဋိပဒါ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၁၇။ ဘိက္ခု အပဏ္ဏကပဋိပဒံ ပဋိပနောဟောတိ။ အံ၊ ၁။၁၁၁။ အပဏ္ဏကပဋိပဒန္တိ အဝိရဒ္ဓပဋိပဒံ ကေသပဋိပဒံ နိယျာနိကပဋိပဒံ... ပဋိပနောဟောတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၈၀။ အပဏ္ဏကပဋိပဒံ ပဋိပနတ္တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၁၂။ အပဏ္ဏကပဋိပဒန္တိ အဝိရဇ္ဈနကပဋိပဒံ၊ အနဝဇ္ဇပဋိပတ္တိန္တိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၉။ (ဥဒါန၊ ၄။ ၁၆၄။ ထေရ၊ ၄။ ၁၂၆။ ဇာ၁၄။၁။၁၁၉။ ကခါ

ဦးသစ်။၂၆၂။ သာရတ္ထ။၁။၁၃၄-တို့လည်း
ကြည့်။)

အပဏ္ဏကပဋိပဒါဘူတ (တိ) [အပဏ္ဏကပဋိပဒါ+
ဘူတ] အပဏ္ဏကပဋိပဒါ (မြစ်၍) ဖြစ်သော။
ဗုဒ္ဓါဒိဟိ အရိယေဟိ ဂတမဂ္ဂေါငစသ အပဏ္ဏ-
ကပဋိပဒါဘူတော။ ဝိသုဒ္ဓိ။၃။၁။၃၇၇။

အပဏ္ဏကမဒ (န) [အပဏ္ဏက+မဒ] အပဏ္ဏက-
ဟူသောပုဒ်။ အပဏ္ဏကပဒံ ဝိယ အဝိရဇ္ဈန-
ကပဒမ္ပိ ကဒါစိ နိယတဘာဝံ ဝိပေယျ။
အနုဂ္ဂိ။၁။၁၂၇။

အပဏ္ဏကပ္ပယောဂ (ပု) [အပဏ္ဏက+ပယောဂ]
မခွတ်ယွင်း-မချို-ထုံး-သော-ဘားထုတ်
ခြင်း-လုံ့လ။ ဝိရဇ္ဈနကိရိယာ နာမ ပစ္စာ
သမာဒါတဗ္ဗတာယ အပဏ္ဏကပ္ပယောဂသမာ-
ဒါနာ ဝိယ ဟောတိ။ အံ၊၃။၂။၈၄။

အပဏ္ဏကဘာဝ (ပု) [အပဏ္ဏက+ဘာဝ] မချွတ်
ယွင်းသည်၏ အဖြစ်။ အပဏ္ဏကဘာဝေန
ဉာယတိ ကမတိ နိဗ္ဗာနံ၊ တံ ဝါ ဉာယတိ
ပဋိပဋိယတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ။၃။၁။၂၇၉။

အပဏ္ဏကမဏိ (ပု) [အပဏ္ဏက+မဏိ] မချွတ်
ယွင်းသောပတ္တမြား၊မလွဲ-မချော်-မျက်နှာ
ပြင် ၆-ခု ရှိ-သောလေးထောင့်ပတ္တမြားနှင့်
တူသောအန်စာ အပဏ္ဏကမဏိ ဝိယ သပ္ပတိဋ္ဌ-
ဝစနံ။ မဟာနိဋ္ဌ။၁၆။ (အံ၊၁။၁၇၃-၄။ အံ၊
၄။၂။၂၃၄။ အံ၊၃။၂။၂၀၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အပဏ္ဏကဝဂ္ဂ (ပု) [အပဏ္ဏက+ဝဂ္ဂ] အပဏ္ဏက-
ဇာတ်-အပဏ္ဏကပဋိပဒါ-တို့ကို အဦးအစ
ထား၍ ဟောသောဝဂ်၊ အပဏ္ဏကဝဂ်။ ဇာ-
တကပါဠိ၊ ဧကနိပါတ်၊ ၁-ဝဂ်။ ဇာ၊၁။၁-
၃။ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ၊ စတုက္ကနိပါတ်၊ ၂-ပဏ္ဏာသ-
က၊ ၃-ဝဂ်။ အံ၊၁။၃၈၈-၉၅။

အပဏ္ဏကဝစန (န) [အပဏ္ဏက+ဝစန] မချွတ်-
မချ-ကေန်-ဟူသောအနက်ကို-ဟောသော

သဒ္ဓါ-ပြသောစကား။ အဗ္ဗါတိ ဧကံသဝစ-
နံ အပဏ္ဏကဝစနံ။ မဟာနိ၊၂။၇၉၂။ စူဠ-
နိ။၈၂။၂၂၈၊၂၇၇။ အပဏ္ဏကဝစနန္တိ ပလာ-
သရဟိတံ သာသဝစနံ အဝိရဇ္ဈကာရဏံ .. ။
မဟာနိ၊၄။၁၆။ အဗ္ဗါတိ ဧကံသဝစနမေတံ
အပဏ္ဏကဝစနမေတံ။ ပဋိသံ၊၂။၁၇။ အပဏ္ဏ-
ကဿ အဝိရဇ္ဈဿ နိယျာနိကဿ အတ္တဿ
ဝစနံ အပဏ္ဏကဝစနံ။ ပဋိသံ၊၄။၂။၁၄၁။

အပဏ္ဏကသုတ္တ (န) [အပဏ္ဏက+သုတ္တ] မချွတ်
ယွင်း-မလွဲ-မမှား-ဆတ်ဆတ်-ကေန်-
မုန်-သော-ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်-ခြင်း-ရာ
-သို့ ဆောင်တတ်-သော - အယူဝါဒ -
အကျင့် ပဋိပဒါ - တို့ကို ဟောသောသုတ်၊
အပဏ္ဏကသုတ်။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ၊ ၁-ဝဂ်၊
၁၀-သုတ်။ ပ၊၂။၆၂-၇၆။ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ၊ တိက-
နိပါတ်၊ ၁-ပဏ္ဏာသက၊ ၂-ဝဂ်၊ ၆-သုတ်။ အံ၊
၁။၁၁၁။ ၃-ပဏ္ဏာသက၊ ၂-ဝဂ်၊ ၆-သုတ်
အံ၊၁။၂၇၃။

အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝ (ပု) [အပဏ္ဏတ္တိက+ဘာဝ]
အမည် - ပညတ် - မရှိသည်၏ အဖြစ်။
အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ ဂမိဿတိ။ ဒီ၊၄။၁။၁၁၇။
(၎င်း။ ၂၀၂-လည်း ကြည့်။) အပဏ္ဏတ္တိက-
ဘာဝန္တိ ဓရမာနကပဏ္ဏတ္တိယာ အပဏ္ဏတ္တိက-
ဘာဝံ။ ဒီ၊၃။၁။၁၈၆။ (သံ၊၄။၂။၂၉၈။ အံ၊
၄။၁။၇၀၊၁၂၂။ အံ၊၄။၂။၃၇၀။ ဥပါန ၄။၁၅၇-
တို့လည်းကြည့်။) အပညတ္တိကဘာဝလည်း
ကြည့်။

အပဏ္ဏတ္တိသမ္ဘဝ (ပု) [န+ပဏ္ဏတ္တိသမ္ဘဝ] ပညတ်
ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်မဟုတ်သော၊ မပညတ်
ပဲ ဖြစ်သော။ တတ္ထ ယထာသမ္ဘဝံ လောက-
ဝဋ္ဋဿ အပဏ္ဏတ္တိသမ္ဘဝဿ ပညာပနေ
ပယောဂဝိသုဒ္ဓိဂုဏော။ ဝဇီရ။၅၆၂။

အပတန (န) [န+ပတန] မကျခြင်း။ (က)
လိမ့်-လျှော-လွင့်-စင်-မကျခြင်း။ ဟတ္ထိ-
က္ခန္ဓတော အပတနတ္ထံ ဘိမသေန ယောက္ခေန

ပရိက္ခိပိတော ဂဏှိ။ ဇောဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၈၀။ (ခ) ပျံ - လွင့် - မကျ - မဝင် - ခြင်း။ ဂဏှိ ဝါဆာရိ - ကာယ ဝါ အပတနတ္ထာယ ဝနုတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၁၁၇။ ပံသုနော အပတနတ္ထာယ ဖလကသန္တာရံ ကာရေတော...။ ဇောဋ္ဌ၊ ၆။ ၂၇၆။ (ဂ) နံ - ယိုင် - လဲ - ပြို - မကျခြင်း။ ဥစ္စဝတ္ထု - ပရိယန္တဿ အပတနတ္ထာယ ဣဋ္ဌကာဒိဟိ စိနိတံ။ ဝိမတိ ၂။ ၂၃၃။ ဇိက္ခသရသာမိကော သရဿ ဥပတ္တမ္ပနံ ကရေတိ တဿ အပတနတ္ထံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၅၈။ (စ) မကျ - မပါ - အကျိုးမဝင် - ခြင်း။ “သဗ္ဗိစ္စ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇတိ၊... အလဇ္ဇိပုဂ္ဂလော” တိ ဂုတ္တလက္ခဏေ အပတနတော အလဇ္ဇိနော န ဟောန္တိ။ ဝဇီရ၊ ၄၄၅။ (တိ) (၂) မပျံနိုင်သော၊ ကောင်းကင်ရိုးဖြင့် မသွားလာနိုင်သော၊ သန္တိ ပက္ခာ အပတနာ (ဇော၊ ၁။ ၉။ စရိယာ၊ ၄၁၅) တိ မယံ ပက္ခာ နာမ အတ္တိ ဥပလဗ္ဗန္တိ။ နော စ ခေါ သက္ကာ ဇေတဟိ ဥပ္ပတိတုံ အာကာသေန ဂန္တန္တိ အပတနာ။ ဇောဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၃၀။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၂၇။

အပတနဓမ္မ (တိ) [အပတန+ဓမ္မ] မကျခြင်း - မရောက်ခြင်း - သဘောရှိသော၊ သူ။ အဝိနိပါတဓမ္မောတိ စတုသု အပါယေသု အပတနဓမ္မော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၉။ အပတနဓမ္မောတိ အနုပ္ပဇ္ဇနသဘာဝေါ (အနုပပဇ္ဇနသဘာဝေါ)။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၀။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃၃၄။ အပတနသဘာဝ၊ အဝိနိပါတဓမ္မတို့လည်း ကြည့်။

အပတနဘာဝ (ပု) [အပတန+ဘာဝ] (၁) မကျသည်၏အဖြစ်။ တယော ပါဒေ ဥက္ခိပိတော ဧကေနော အဋ္ဌာသိ၊ အထဿ အပတနဘာဝံ ဥ တော...။ ဇောဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၇၁-၂။ (၂) မပျံနိုင်သည်၏အဖြစ်။ သဓေ မယံ ပက္ခာနံ အတ္တိဘာဝေါ၊ တေ စ ပသာရေတော အာကာသေ အပတနဘာဝေါ၊...။ ဇောဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၃၀။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၂၇-ဂ။

အပတနသဘာဝ (တိ) [အပတန+သဘာဝ] မကျခြင်း - မရောက်ခြင်း - သဘောရှိသော၊ သူ။ အဝိနိပါတဓမ္မောတိ စတုသု အပါယေသု အပတနသဘာဝေါ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၇။ အပတနသဘာဝေါတိ အနုပ္ပဇ္ဇနသဘာဝေါ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၇။ စတုသု အပါယေသု ဥပပဇ္ဇနဝသေန အပတနသဘာဝေါ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၆၃။ အပတနဓမ္မ၊ အဝိနိပါတဓမ္မတို့လည်း ကြည့်။

အပတနောကာသတ္တ (န) [န+ပတန+ဩကာသ+တ္တ] ကျရာ - ပြိုကျရာ - အရပ် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ တသ္မိံ ဌာတဌံ ပတန္တဿ ဝိဟာရဿ အပတနောကာသတ္တာ...။ ကခါ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၁။

အပတန္တ (တိ) [န+ပတန္တ] မကျသော၊ မကျရောက်သော၊ သူ။ စတုဟိ ဣရိယာပထေဟိ အပတန္တံ အတ္တဘာဝံ အာဟရတိ ပဝတ္တေတိ။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၈၈။ ပဉ္စဝိညာဏာဒီသု ဥပ္ပနေသုပိ အပတန္တော။ အနု၊ ၄။ ၁။ ၂၁၀။ သော သံသာရဒုက္ခေ (သံသာရဒုက္ခတော) အပတန္တေ ဓာရေတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၆။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၉။ အပတမာန-လည်း ကြည့်။

အပတမာန (တိ) [န+ပတမာန] မကျသော၊ မကျရောက်သော၊ သူ။ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ စ စတုသု အပါယေသု အပတမာနေ ဓာရေတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၀။ (ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၅။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၅။ အံ၊ ၂။ ၁၆။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၂။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၆၁။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၁၂။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၅၃။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၄။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၂၆။ တို့လည်း ကြည့်။ အညမညပတ္တဒ္ဓါနေဝေတာနိ အပတမာနာနိ...။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၉၄။ အပတမာနံ အတ္တဘာဝံ ဟရတိ ပဝတ္တေတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၉။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၂။ အတ္တံ အပတမာနံ

ကတော...။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၀၈။ အပတန္တ၊ ဓမ္မ-
တိလည်း ကြည့်။

အပတာသိ (ကြိ) ပတတိ ကြည့်။

အပတိကာ (တိ) [န+ပတိ+က] လင်မရှိသော
မိန်းမ။ (က) အိမ်ထောင် မကျဘူးသေး
သော မိန်းမ။ ယတ္ထ ပဿတိ ကုမာရကံ ဝါ
အပဇာပတိကံ ကုမာရိကံ ဝါ အပတိကံ။ ဝိ၊
၁။ ၁၉၇။ (ခ) အိမ်ထောင်ပျက်သော မိန်းမ။
ဝေဓဝေရာတိ ဝိဝေါ အပတိကာ။ ဇာ၊ ၄။
၁၈၆။ (ဇာ၊ ၁။ ၃၉၈။ ဇာ၊ ၄။ ၁၀၈-တို့၌
အပတိကာ-ဟု ရှိသည်။)

အပတိတ (တိ) [န+ပတိ+တ] (က) မကျသော၊
သူ။ အပတိတဿ ပုရိသဿ န ပါဝါ အဉ္စန္တိ။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၇။ (ခ) မကျ-မပြီ - သော။
တဇော ဥပဗ္ဗံ ဘိဇ္ဇိတော ပတတိ။...အပတိတံ
ပန ယဝိ သိမပ္ပမာဏံ၊ သိမာ ဟောတိယေဝ။
ဝိ၊ သင်္ကဟ၊ ၄။ ၁၉၀။ (ဂ) မကျ-မဝင် -
သော။ ပစ္စေ ရဇသ္မိ အပတိတေယေဝ
ပတိတန္တိ အတ္တာနံ ဥဒ္ဓိဿ...။ အဘိ၊ ၄။ ၃။
၅၅။ (ဃ) မလျောကျ-မကျဆင်း - မယုတ်
လျော့ - သော။ ဤသကမ္ပိ ဗဟုမ္ပိ အပတိတံ
ကတော ကမ္မဋ္ဌာနာရမ္ပဏေ အာရောပေဟိ။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၄။ (င) မကျ-မညှိုး-မတွဲ-
မရွံ့ - သော။ ပယောဓရာ အပတိတာ၊
အစုလံဗုဿမာ ထနာ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၄။ အပတိ-
တာတိ န ပတိတာ၊ အမိလာတတာယ ဝါ
အလမ္ပနတာယ ဝါ န အန္တော ပဝိဋ္ဌာတိ
အပတိတာ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၆၇။

အပတိတက္ခန္ဓ (တိ) [အပတိတ+ခန္ဓ] မကျ
သော-မချအပ်သော- ပခုံးရှိသော၊ လည်
ကုပ်မချိုးရ - မျက်နှာအောက်မချရ -
သော၊ သူ။ ပတိတက္ခန္ဓ (မ၊ ၄။ ၂။ ၈၄။ အံ၊ ၄။
၃။ ၂၁။) ကြည့်။ ပတ္တက္ခန္ဓ (ဇိ၊ ၄။ ၃။ ၂၅။ အံ၊
၄။ ၂။ ၁၇၉။) နှင့်လည်း ယှဉ်ကြည့်။

အပတိတက္ခန္ဓတာ (တိ) [အပတိတက္ခန္ဓ+တာ]
မကျသော-မချအပ်သော-ပခုံးရှိသော သူ
၏အဖြစ်၊ လည်ကုပ်မချိုးရ-မျက်နှာအောက်
မချရ-သော သူ၏အဖြစ်။ အဗြဟ္မစရိယာ
ဝေရမဏိယာ... ပစ္စက္ခကာရိတာ အပတိ-
တက္ခန္ဓတာ အနဓောမုခတာ ခုဉ္စက၊ ၄။
၂၄။

အပတိတဇဝနစေတနာ (တိ) [အပတိတ+
ဇဝန+စေတနာ] မကျ-မသက်-သော-
ကျခိုက်-သက်ခိုက် - မဟုတ်သော - ဇော-
စေတနာ။ သာ သတ္တမဇဝနစေတနာ ဥပ-
ပဇ္ဇဝေဒနီယာ အာနန္တရိကာ စ ဟောတိ၊
န အပတိတဇဝနစေတနာ ဝိယ ဗလဝတာယ။
မူလ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၇။ (အဋ္ဌသာ၊ သျ၊ ၂။ ၄၆၆-က-
လည်း ကြည့်။

အပတိတပဗျဉ္ဇန (တိ) [အပတိတ+ပဗ+
ဗျဉ္ဇန] မကျသော-မကင်းသော- ပုဒ်ဗျည်း
ရှိသော။ အနေလဂလ-ကြည့်။

အပတိတော (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပတိ+တော] မကျမှုရှိ။
ဟေဋ္ဌာ နိယမိတဋ္ဌာနေ ဝါ အပတိတော
အညတ္တ ပတတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၆၃။ ဥဒကပိဋ္ဌေ
အပတိတော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၈။ အဘိဇ္ဇိတော
အပတိတော...။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၇။ သရီရေ
အပတိတော နဂုံဋ္ဌကောရိ ပါပုကိ။ ဇာ၊ ၄။
၃။ ၇၈။ တတ္ထေဝ အပတိတော။ ဇာ၊ ၄။ ၃။
၃၃၇။ မိဂေါ တတ္ထ အပတိတော။ ဇာ၊ ၄။ ၇။
၁၄။

အပတိဝ္ဗပသဟာယ (ပ) [အပတိဝ္ဗပ+သဟာယ]
မသင့်လျော် - မလျောက်ပတ် - သော -
သူငယ်ချင်း - အပေါင်းအဖော်။ ဝိသုဒ္ဓ-
ကမ္မန္တေ အပတိဝ္ဗပသဟာယေ ဝဇ္ဇေတော...
ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇဏု။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၆။

အပတိဝါတာဗာဓ (တိ) [န+ပတိ+ဝါတ+
အာဗာဓ] ဆန့်ကျင်ဖက်-ရှေးရှု - တူရ -

တိုက်ခတ်သောလေ၏ နှိပ်စက်ခြင်း မရှိသော အရပ်။ အပတိဝါတာဗာဓံ ရတ္တိဋ္ဌာနံ၊ ဆာယုဒကသမ္ပန္တံ ဒိဝါဋ္ဌာနံ။ အံ၊ဋီ၊၂။က။ (မူဟောင်း၌ အပတိဝါတာဗာဓာယ ရတ္တိဋ္ဌာနံ-ဟု ရှိသည်။)

အပတိယမာန (တိ) [န+ပတိယ+မာန] မသိ အပ်သော။ ယံ ပန ဝေံ ကေနစိ အနိစ္စမာနံ သဒ္ဓတောပိ အပတိယမာနမိမံ နိယမံ ပရာဓိပ္ပါယ် ကတွာ ဒဿေတုံ...။ ဝိမတိ၊၁။၁၀၉။

အပတ္တ^၁ (တိ) [န+ပတ္တ (=ပတ+တ)] သပိတ်မမည်သော၊သပိတ်မဟုတ်သော၊ခွက်။ (ဤ၌ သပိတ်မမည်သော၊ သပိတ်မဟုတ်သောအရာ ၂-မျိုး ပါဝင်သည်။ တမျိုးမှာ သပိတ် ၉-မျိုးတွင် အငယ်ဆုံး သပိတ်နှင့် အကြီးဆုံး သပိတ် ဖြစ်သည်။ အခြားတမျိုးမှာ ၅-နေရာဖွဲ့အပ်ဖာတေးအပ်သော သပိတ် ဖြစ်သည်။ ယင်း ၂-မျိုးလုံးကိုပင် အဓိဋ္ဌာန် တင်၍ဖြစ်စေ၊ ပိကပ္ပနာပြု၍ဖြစ်စေ သပိတ် အဖြစ်ဖြင့် ရဟန်းတို့ မသုံးထိုက်။) တတော ဥက္ကဋ္ဌော အပတ္တော ဩမကော အပတ္တော။ ဝိ၊၁။၃၅၃။ တေသု (နဝသု ပတ္တေသု) ဒေ အပတ္တာ ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌော စ ဩမကောမကော စ။ “တတော ဥက္ကဋ္ဌော အပတ္တော ဩမကော အပတ္တော”တိ ဣဒံ ဟိ တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌော ဟိ တေ ဥက္ကဋ္ဌတော ဥက္ကဋ္ဌတာ “တတော ဥက္ကဋ္ဌော အပတ္တော”တိ ဝုတ္တော။ ဩမကောမကော စ ဩမကတော ဩမကတာ “တတော ဩမကော အပတ္တော”တိ ဝုတ္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၂-၃။ (ကခါ၊၁၇၈။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊ဋ္ဌ၊၃၇။ ကခါ၊ဋီ၊သစ်၊၃၂၆ တို့လည်း ကြည့်။) ဥိနပဉ္စနန္ဒနောတိ စ ဝုတ္တတာ ယဿ ပဉ္စနန္ဒနော ပတ္တော ဟောတိ၊ တဿ သော အပတ္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၆။ တဿ သော အပတ္တောတိ ဝစနတော သော ပတ္တော အဓိဋ္ဌာနမ္ပိ ဝိဟတိ

အပတ္တတာ။ သာရတ္ထ၊၂။၄၂၉။ ဝိမတိ၊၁။ ၃၄၉။ (ကခါ၊၁၇၉-လည်း ကြည့်။)
အပတ္တ^၂ (တိ) [န+ပတ္တ(ပ+အပ+တ)] အပတ္တ-ကြည့်။

အပတ္တက (တိ) [န+ပတ္တ+က] (၁)သပိတ် မရှိသော၊သ။ အပတ္တကဿ န ဂါဟေ-တဗ္ဗော။ ဝိ၊၁။၃၅၈။ န ဘိက္ခဝေ အပတ္တ-ကော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော။ ဝိ၊၃။၁၂၅။ သစေ ပန ကောစိ အပတ္တကော ဘိက္ခု။ ကခါ၊၁၇၈။ (၂)အရွက်မရှိသော။အဟရိတ-ဝတ္တာနိ အပတ္တကာနိ စ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုကာနိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀။

အပတ္တကလ္လ(န) [န+ပတ္တကလ္လ] (၁)မလျှောက် ပတ်သော အခါ။ ကတိဟာကာရေဟိ (တဇ္ဇ-နိယကမ္ပဿ) အပတ္တကလ္လံ ? ... သတ္တဟာ-ကာရေဟိ အပတ္တကလ္လံ။ ဝဇီရ၊၅။၁၉။ (တိ) (၂) လျှောက်ပတ်သောအခါမရှိသော သံဃ-ကံ။ အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပတ္တကလ္လတာ (တိ) [အပတ္တကလ္လ+တာ] လျှောက်ပတ်သော အခါမရှိသော ကံ၏အ ဖြစ်။ ယော ဟိ ကောစိ တတ္ထ အပတ္တကလ္လ-တံ မည်သတိ။ ဝိမတိ၊၂။၁၃၅။

အပတ္တစိဝရ (တိ) [န+ပတ္တ+စိဝရ] သပိတ် သင်္ကန်း မရှိသော၊သ။ အပတ္တစိဝရံ ဥပသမ္ပာ-ဒေန္တိတိ ကမ္မဝါစာစရိယော “ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစိဝရ”န္တိ သညာယ...။ “ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တ-စိဝရ”န္တိ ကမ္မဝါစံ သာဝေတိ။ ဝဇီရ၊၄၃၅။

အပတ္တစိဝရက (တိ) [န+ပတ္တ+စိဝရ+က] သပိတ်သင်္ကန်း မရှိသော၊သ။ အပတ္တစိဝရကံ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ။ ဝိ၊၃။၁၂၅။ တေရသန္တရာယ-ပုစ္ဆာယ အဒဿနတ္တာ အပတ္တစိဝရကံ ဥပ-သမ္ပာဒေန္တိ။ ဝဇီရ၊၄၃၅။

အပတ္တစိဝရဝတ္ထု (န) [အပတ္တစိဝရ+ဝတ္ထု] သပိတ်သင်္ကန်း မရှိသတို့၏ - အကြောင်း

အရာ-ဝတ္ထု။ အပတ္တစိဝရဝတ္ထု။ သုပိ ပတ္တ-
စိဝရာနံ အဘာဝေပိ။ ဝိမတိ။ ၂။ ၂၆။

အပတ္တတ္ထ (န) [အပတ္တ+တ္ထ] သပိတ်မဟုတ်
သည်၏အဖြစ်။ သော ပတ္တော အဓိဋ္ဌာနမ္ပိ
ဝိဟေတိ အပတ္တတ္တာ။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၄၂၉။
အပတ္တတ္တာ အဓိဋ္ဌာနပဂေါ န ဟောတိ။
ကင်္ခါရီဟောင်း။ ၈၈၉။

အပတ္တဗ္ဗ (တိ) အပတ္တဗ္ဗ-ကြည့်။

အပတ္တဘာဝ (ပု) [အပတ္တ+ဘာဝ] သပိတ်
မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ အပတ္တဘာဝတော-
ယေဝ ဟိ 'ပဉ္စဗ္ဗနံ ပတ္တံ စေတပေတိ' တိ
ပါဠိယံ န ဝုတ္တံ န္တိ။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၄၂၉။

အပတ္တိက (တိ) [န+ပတ္တ+ဣက] အရွက်မရှိ
သော။ ကာဠဝလ္လံ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၀၄)
ကြည့်။

အပတ္တိက (တိ) [န+ပတ္တိ+က] ရောက်ခြင်း-
ရခြင်း-မရှိသော၊ အမှီ-ကုသိုလ်အမှီ-
မရှိသော။ တာတ မယုဗ္ဗိ သာလာယ
ပတ္တိံ ကတာ ဒေဟိတိ။ "ဣတ္ထိဟိ သဒ္ဓိ"
အပတ္တိကံ ကရောမာ" တိ ဧတေ ဝဒန္တိတိ။
ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၅။ ဣမေ သာလံ ကရောန္တ
အမေ အပတ္တိကာ ကရိ သု။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၂။

အပတ္တိယာယေတာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပတ္တိယာယေ-
တာ] မယုံကြည်မှုရှိ။ အပရာစုယ (၂)
အနက်ကြည့်။

အပတ္ထ (တိ) [အပ+အတ္ထ (=အရ+ထ)]
(အပါထိ၊ အပါထိက-သံ)] အနက်-
အဓိပ္ပါယ်-မှ ကင်းသော၊ အနက်-အဓိပ္ပါယ်
-မရှိသော၊ စကား။ ဗျာဟတ် ပုန်ရတ္တံ ဝါ၊
အပတ္ထံ ဝါ နိရတ္တကံ။ အပ၊ ၂။ ၁၇၉။ (ဤ၌
အပတ္ထ-အရ ပုန်တို့ အချင်းချင်းဖြစ်စေ၊ ဝါကျ
တို့အချင်းချင်းဖြစ်စေ အနက်အားဖြင့် မစပ်
ခြင်းကို ယူ။ ပုဗ္ဗာပရိယာယောဂါ အပတိ-
သမ္ပဒတ္တံ အပတ္တကံ။ နျာယသုတ္တံ၊ ၅။ ၂။ ၁၀။

ယတြာနေကဿ ပဒဿ ဝါကျဿ ဝါ ပုဗ္ဗာ-
ပရိယေနာန္တယယောဂေါ နတ္ထိတိ အသမ္ပဒတ္တ-
တ္တံ ဂယုတော၊ တံ သမုဒါယတ္တဿာပါယာ
အပတ္တကံ၊ ယထာ ဒသ ဒါဠိမာနိ ဆဋ္ဌပူပါ
ကုဏ္ဍမဇာဇိနံ ပလလပိဏ္ဏော အထ ရောရုက-
မေတံ ကုမာရိယာ ပါယျံ တဿာ ပိတာ
အပတိသိနော ဣတိ။ ၎င်း၊ ဘာဿ။ နေတ္ထိ၊ ၄။
၇၉-လည်း ကြည့်။)

အပတ္ထ (တိ) [အပ+အတ္ထ (= အသ+တ)
(အပါညာ-သံ)] စွန့်ပစ်အပ်သော။ ယာ-
နိမာနိ အပတ္တာနိ၊ အလာဗ္ဗနေဝ သာရဒေ။
ဓမ္မ၊ ၃။ ၆။ အပတ္တာနိတိ ဆဉ္စိတာနိ။ ဓမ္မ၊ ၄။
၂။ ၇၁။

အပတ္ထဒ္ဓ (တိ) [အပ+ထတိ+တ] ခက်ထန်-
မာန်တက် - သော၊ သက်ဝင် - ဖြစ်ပေါ် -
သော ခက်ထန်ခြင်း ရှိသော၊ သူ အထ ခေါ
ဘိက္ခုဝေ သကုဏန္တိ သကေ ဗလေ အပတ္ထဒ္ဓါ
...လာပံ သကုဏံ မုဉ္ဇိ။ သံ၊ ၃။ ၁၂၇။ ဒီ၊ ၄။
၃။ ၃၁။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၅၃။ သကေ ဗလေတိ
အတ္တနော ဗလဟေတု။ အပတ္ထဒ္ဓါတိ အဝ-
ဂါဠတ္ထမ္ဘာ သဉ္စာတတ္ထမ္ဘာ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၂၅။
ပရတ္တဒ္ဓ (ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၊ ၂၇) လည်း ကြည့်။

အပတ္ထန (န၊ တိ) [န+ပတ္ထန] (၁) မတောင့်တ-
မလိုချင်-ခြင်း။ ယထာလဒ္ဓတော အညဿ
အပတ္ထနာ နာမ သိယာ အပ္ပိစ္ဆတယ ပဝတ္တိ-
အာကာရော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၅။ (တိ) (၂)
မတောင့်တ-မလိုချင်-သော၊ သူ။ တုသိတ
(ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၃။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၂၀၉) ကြည့်။ (၃)
တောင့်တ - လိုချင်-ခြင်း-မရှိ - ကင်း -
သော၊ သူ။ နိရာသ (အံ၊ ၄။ ၂။ ၇၇။ အံ၊ ၄။ ၂။
၇၉) ကြည့်။

အပတ္ထနကာလ (ပု) [အပတ္ထန + ကာလ]
မတောင့်တ-မလိုချင်-သော အချိန်အခါ
တဿ မာနုသကာနံ ပဉ္စန္ဒံ ကာမဂုဏာနံ အ-
ပတ္ထနကာလော ဝိယ တထာဂတဿ စတုတ္ထ-

ဤနိကဗလသမာပတ္တိရတိယာ ဝီတိနာမေန္တ-
သ ဟိနဇနသုဿ အပတ္တနကာလော။ မ၊
ဋ္ဌ၊၃။၁၅၁။

အပတ္တယန္တ (တိ) [န+ပတ္တယန္တ] မတောင့်
တသော။ (က) ကုသိုလ်၌ အလိုဆန္ဒမပြင်း
ပြသော။ အစေတယန္တသ ဟောတိ။ အပတ္တ-
ယန္တသ ဟောတိ။ အဘိ၊က။၂၅၇။ အပတ္တ-
ယန္တသတိ ပတ္တနာသခါတိ ကုသလန္တံ
အကရောန္တသ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၉။(ခ)မရည်
ရှယ်-မမြော်ကိုး-သော။ “မနုဿာ နာမ
ဥပကာရကာ ဟောန္တိ”တိ အတ္တနော တေဟိ
လာဘံ အပတ္တယန္တေန။ ဝိမတိ၊၁။၂၃၅။

အပတ္တယမာန (တိ) [န+ပတ္တယမာန]မတောင့်
တသော။ သူ။ ဒုက္ခပဋိက္ခလန္တိ ဒုက္ခသ ပဋိ-
ကူလံ၊ ပစ္စနိကသတ္တိတံ ဒုက္ခံ အပတ္တယမာနန္တိ။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၇။ အောက်ပုဂံလည်း ကြည့်။

အပတ္တယာန (တိ) [န+ပတ္တယာန] မတောင့်
တသော။ သူ။ ဧတံ သုဒ္ဓိံ အသုဒ္ဓိန္တိ အပတ္တ-
ယာနော။ သုတ္တနိ၊၄။၁၉။ မဟာနိ၊၂၄၃။
ပဉ္စကာမဂုဏာဒိဘေဒံ ဧတံ သုဒ္ဓိံ အကုသ-
လာဒိဘေဒံ အသုဒ္ဓိဉ္စ အပတ္တယမာနော။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၄။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၂၂။

အပတ္တယိတဗ္ဗ (တိ) [န+ပတ္တယိတဗ္ဗ]မတောင့်
တအပ်သော။ တံ ဝိဇဟိဿသိ မညေ၊ ယော
အပတ္တယိတဗ္ဗံ ပတ္တေသိ။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၉၀။

အပတ္တရိံ (ကြိ) ပတ္တရတိ-ကြည့်။

အပတ္တိတ (တိ) [န+ပတ္တိတ] မတောင့်တအပ်
သော။ (က) အလိုမရှိအပ်သော။ အာဝါဟ-
ဝိဝါဟကာနံ အပတ္တိတော ဟောတိ။ ဒီ၊၃။
၁၄၉။ အပတ္တိတော ဟောတိတိ အနိစ္စိတော
ဟောတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၀။ ဧဝံသန္တေပိ လော-
ဘာဘိဘူတေဟိ သဗ္ဗကာပုရိသေဟိ အန-
ဘိဋ္ဌိတာ အပတ္တိတာ ပဗ္ဗဇာ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၁၀၇။
(ခ) မနှစ်သက်အပ်သော။ အနဘိနန္ဒိတန္တိ

အဘိနန္ဒနဘူတာယ တဏှာယ ပဟိနတ္တာ
ဝေ အပတ္တိတံ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၇၃။(ဂ) မတောင်း
ပန်-မတိုက်တုန်း- အပ်သော။ အောက်ပုဂံ
ကြည့်။

အပတ္တိတတ္တ (န) [အပတ္တိတ+တ္တ] မတောင်း
ပန် - မတိုက်တုန်း- အပ်သည်၏ အဖြစ်၊
“ဟေတံ သုနက္ခတ္တ မမံ ဥဒ္ဓိဿ ဝိဟရာဟိ”တိ
ဧဝံယော အပတ္တိတတ္တာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂။

အပတ္တိယ (တိ) [န+ပတ္တိယ] မတောင့်တအပ်
သော။ ယော တံ ပတ္တယသေ အပတ္တိယံ။
ဝိမာန၊၁။၁၄။ ပေတ၊၁၄၇။ ဇာ၊၁။၂၁၇။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉။ အပတ္တိယန္တိ အပတ္တေတဗ္ဗံ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၁။ အပတ္တိယံ ပတ္တယသိ၊ စန္ဒတော
သသမိစ္ဆသိ။ ပေတ၊၁၄၉။ ဇာ၊၁။၂၂၄။

အပတ္တေတဗ္ဗ (တိ) [န+ပတ္တေတဗ္ဗ] မတောင့်
တအပ်သော။ အပတ္တိယန္တိ အပတ္တေတဗ္ဗံ။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၄။၆၁။ ယော အပတ္တေတဗ္ဗံ ပတ္တယသိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၆။ အပတ္တိယ-လည်း ကြည့်။

အပတ္တေတုံ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပတ္တေတုံ] မတောင့်
တခြင်းငှါ။ အပိဟေတုံ အပတ္တေတုံ သမတ္ထော
သိယာ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂၆၅။

အပတ္တေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပတ္တေတွာ] မတောင့်
တမှု၍၊ အလိုမရှိပဲ။ အညံ အပတ္တေတွာ
ယထာလဒ္ဓေဟိ ဣတရိတရေဟိ ပစ္စယေဟိ
ပရိတုဿနာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၈။

အပတ္တေန္တ (တိ) [န+ပတ္တေန္တ] မတောင့်တ
သော။ သူ။ ဒုက္ခံ အပတ္တေန္တေ....။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၉၉။ အညံ အပတ္တေန္တော တမေဝ အဿာ-
ဒေတိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၉။ ကောပိ ဗုဒ္ဓဘာဝံ
အပတ္တေန္တော နာမ နတ္ထိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၆။
ဗာရာဏသီရဉ် ပန အပတ္တေန္တော....။ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၉၄။

အပတ္တာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပတ္တာ] အပုတ္တာ-ကြည့်။

အပထ (ပ) [န+ပထ](၁) ခရီး-လမ်း-မဟုတ်
 သော လမ်းမှား၊ခရီးမှား။အပထေ ပယာတု
 မိစ္ဆသိ။ ထေရီ။၄၂၂။ အပထေန ကဏ္ဍက-
 နိဝုတေန သဘယေန ကမ္မဂ္ဂေန။ ထေရီ။၄၂၂။
 ၂၆၃။ အပထေ ဂတာ။ ဝိမာန၊၄။၃၁၆။
 (၂) ပကထိ-ခရီး-လမ်း-မဟုတ်သော -
 ခရီး-လမ်း။ အပထမိ ပထ ကတော၊
 ဂစ္ဆာမိ အနိလဉ္စသေ။ အပါ။၄၁၁။ အပ-
 ထေန ပထ ယာမ၊ အန္တလိက္ခေ စရာ မယံ။
 ဇာ၊၂။၉၅။ ယသ္မာ အပထေန တုမှာဒိသာနံ
 အမဂ္ဂေန ပထ မာပေတာ ယာမ။ ဇာ၊၄။၅။
 ၃၉၈။ အပဒ-လည်း ကြည့်။ လောကဿ
 အပထာတိ လောကတ္တရာ။ ပဋိသံ။၃၅၀။
 အပထာတိ အမဂ္ဂါ။ ပဋိသံ။၄။၂။၂၇။

အပထဝိသညိ (တိ) [အပထဝိ+သညာ+ဤ၊
 န+ပထဝိသညိ] မြေ-ဇာတပထဝိ-မဟုတ်
 ဟု (ဖြစ်သော) အမှတ်သညာရှိသော၊ မြေ-
 ဇာတပထဝိ-ဟု (ဖြစ်သော) အမှတ်သညာ
 မရှိသောသူ။ ပထဝိဟာ အပထဝိသညိ
 ခဏတိ ဝါ ခဏာပေတိ ဝါ။ ဝိ၊၂။၅၀။

အပထဝိ (ထိ) [န+ပထဝိ] (၁) မြေမဟုတ်
 သော၊ မြေ - ဇာတပထဝိ - မဟုတ်သော
 အရာ။ အပထဝိယာ ပထဝိသညိ။ ဝိ၊၂။၅၀။
 အောက်အနက် ပုံစံလည်းကြည့်။ (တိ) (၂)
 မြေ-အမြစ်-သဘော-မရှိသော။ အဟံ
 ဣမံ မဟာပထဝိ အပထဝိ ကရိဿာမိ။
 မ၊၁။၁၇၈-၉။ အပထဝိန္ဒ နိပ္ပထဝိ ကရိဿာ-
 မိတိ အတ္ထော မ၊၄။၂။၆။ အပထဝိန္ဒ ပထဝိ
 န ဟောတိတိ အပထဝိ။ နိပ္ပထဝိန္ဒ သဗ္ဗေန
 သဗ္ဗံ ပထဝိဘာဝါဘာဝံ။ မ၊၄။၂။၈။

အပဒ(တိ)[န+ပဒ](၁)ခြေ မရှိသော၊ သတ္တဝါ။
 ပါဏော အပဒံ နိပဒံ...။ ဝိ၊၁။၅၈။ အပဒံ
 နာမ အဟိ မစ္ဆာ။ ဝိ၊၁။၆၄။ ယာဝတာ
 အိက္ခဝေ သတ္တာ အပဒါ ဝါ နိပဒါ ဝါ။ သံ၊
 ၃။၃၈။ အံ၊၁။၃၄၃။ အံ၊၂။၂၉။ ဣတိဝုတ်။

၂၅၄။ ဝိမာန၊၄။၁၇၃။ ထေရ၊၄။၁။၆၇။
 ဗုဒ္ဓဝါ၊၄။၅၇။ ဇာ၊၄။၁။၁၁၂။ အပဒါတိ
 အပါဒကာ။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၆၉။ (၂)ခြေ
 ရာ - မရှိ - မထင် - သော၊ ခြေရာမထင်
 သော - ကောင်းကင် - ဟင်းလင်းပြင်။
 အပဒေန ပဒံ ယာတိ၊ အန္တလိက္ခေစရာ
 ဒီဇော။ ဇာ၊၁။၃၂၆။ ဒီဇော အပဒေ
 အာကာသေ ပဒံ ကတော ယာတိ။ ဇာ၊၄။
 ၄၂၆။ အပဒေ ပဒံ ကရောန္တော ဝိယ အာ-
 ကာသေ ပဒံ ဒဿေန္တော ဝိယ။ ဝိ၊၄။၁။၂၄၆။
 အပဒေတိ အာကာသေ။ ဝိမတိ၊၁။၁၆၂။
 တေသံ ဟိ ဇာနနံ အပဒေ အာကာသေ
 ပဒဿနံ ဝိယ ဟောတိ။ သံ၊၄။၃။၂၄၁
 တသ္မိံ ပါသာဒေ အပဒေ ပဒံ ဒဿေန္တော
 အာကာသေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ဇာ၊၄။၇။၁၃၅။
 အပဒေ ပဒံ ဒဿိတံ အာကာသေ ပဒံ ကတံ။
 မ၊၄။၄။၁၇၃။ ယဒါ စ... အပဒေ ပဒံ
 ဒဿေန္တေ ဟိ (ဒဿေန္တေဟိ ဝိယ?) နိဇ္ဇင်္ဂ
 နိဂမ္မံ ကတော ပဉ္စေ ဝိဿဇ္ဇိတေ။ နေတ္ထိ၊၄။
 ၁၂၈။ (၃) တည်ရာ - အာရုံ-မရှိသော။
 အန္ဓမကာသိ မာရံ၊ အပဒံ ဝဓိတော မာရ-
 စက္ခု အဒဿနံ ဂတော ပါပိမတော။ မ၊
 ၁။၂၁၄၊၂၁၅။ စူဠနိ၊၂။၄၄။ ယထာ
 မာရဿ စက္ခု အပဒံ ဟောတိ နိပ္ပဒံ
 အပ္ပတိဋ္ဌံ နိရာရဗ္ဗကံ၊ ဝေ ဝဓိတော။ မ၊၄။၂။
 ၆၈-၉။ စက္ခုဿ ပဒံ ပတိဋ္ဌာတိ စ ဣဓ အာ-
 ရဗ္ဗကံ အဓိပ္ပေတံ . အာဟ “အပ္ပတိဋ္ဌံ နိရာ-
 ရဗ္ဗကံ”န္တိ။ မ၊၄။၂။၁၂၃။ (စူဠနိ၊၄။၇၄-၉
 ကား တမျိုး ဖွင့်သည်။) (၄)(ရာဂ စသော)
 အကြောင်းမရှိသောသူ။ အပဒံ ကေန
 ပဒေန နေဿထ။ ဓမ္မ၊၄၀။ ဇာ၊၄။၁။၉၂။
 ကေန တံ ကာရဏေန အတ္တနော ဝသံ
 နေဿထ... တံ အပဒံ ဗုဒ္ဓံ တုမေ ကေန
 ပဒေန နေဿထ။ ဓမ္မ၊၄။၂။၁၂၈-၉။ (၅)
 တည်ရာ - ကျောင်းခင်း-ကျောင်းတလင်း
 - မဟုတ်သော။ အထ မဟန္တံ ဝိသမံ

ပူရေတွာ အပဒေ ပဒံ ဒဿေတွာ ကတံ
ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၆။

အပဒကထာ (ထိ) [အပဒ+ကထာ] ခြေမရှိ
သော သတ္တဝါအကြောင်းကို ဖွင့်ဆိုသော
စကား၊ အပဒကထာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၁၇။ သာရတ္ထ၊၂။၁၅၄-တို့ ကြည့်။

အပဒက္ခိဏ (တိ) [န+ပဒက္ခိဏ] (က)လက္ခိာ
မဟုတ်သော၊ လက်ဝဲ၊ လက်ဝဲဖက်၊ လက္ခိာ
ရစ် မလှည့်ခြင်း၊ လက်ဝဲရစ်လှည့်ခြင်း။ အပ-
သဗျ-ကြည့်။ (ခ) မရှိသေခြင်း။ အောက်
ပုဒ်တို့ ကြည့်

အပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာကာရ (ပု) [အပဒက္ခိဏဂ္ဂါ-
ဟိတာ+အာကာရ] ရိုသေစွာ-နာယူ-သင်
ယူ-လေ့ မရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်း
အရာ။ စတုန့် ဝါ ခန္ဓာနဲ့ အပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိ-
တာကာရေန ပဝတ္တာနံ ဧတံ အဓိဝစနန္တိ
ဝဒန္တိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၀။

အပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိဘာဝ (ပု) [အပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိ+
ဘာဝ] အပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိဘာဝ-ကြည့်။

အပဒဂ္ဂဟဏ (န) [အပဒ+ဂ္ဂဟဏ] အပဒ-
သပ္ပါ။ မစ္ဆော ကေဝလံ ဣဓ အပဒဂ္ဂဟဏေန
အာဂတော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၇။

အပဒဋ္ဌာန (န) [န+ပဒဋ္ဌာန] နီးစွာသော
အကြောင်းမဟုတ်သော။ သုဒ္ဓိယာ အဟေ-
တုဘူတေနာ(မူလဋ္ဌိ၊၁။၁၆၁)တိ ဂေါသိလာ-
ဒိနာ၊ လောကီယသိလေန ဝါ လောကုတ္တရ-
သိလဿ အပဒဋ္ဌာနေန။ အနုဋ္ဌိ၊၁။၁၇၆။

အပဒါန (တိ) [အပ+ဒါ(ဒေ)+ယု။ တနည်း
အပ+ဒါန+အ။ နိတိ၊ဓာ။၇၄၊၈၂၊၁၁၃၊
၂၂၅ တို့ ကြည့်။ (အဝဒါန-သံ)] (၁)
ရိတ်-ဖြတ်-ခြင်း၊ ရိတ်-ဖြတ်-အပ်သော
(အရပ်)၊ ရိတ်-ဖြတ်-ရာ အရပ်။ နာပဒါနံ
ပညာယတိ(ဒီ၊၃။၇၃)တိ အလာယိတံ

ဟုတွာ အန္တနုမေဝ ပညာယတိ။ ... အပဒါနံ
ပညာယိတ္တာ(ဒီ၊၃။၇၅)တိ ဆိန္ဒုဋ္ဌာနံ ဥိနမေဝ
ဟုတွာ ပညာယိတ္တာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၃။ အလာယိ-
တန္တိ လာယိတဋ္ဌာနမ္ပိ တေသံ ကမ္မပ္ပစ္စယာ
အလာယိတမေဝ ဟုတွာ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၆။
ခဏှနေ တွံပဒါနဉ္စ၊ ဣတိဝုတ္တေ စ ကမ္မနိ။
ဓာန်။ ခဏှနေ ဆေပနေ။ ဓာန်၊ဋ္ဌိ။၉၄၄။
(၂) ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းခြင်း၊ မပိုင်းဖြတ်
ခြင်း၊ မပြတ်ခြင်း။ သပဒါနန္တိ တတ္ထ တတ္ထ
ဩဓိ။ အကတွာ အနုပဋ္ဌိပါဋ္ဌိယာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၆၅။ ဒါနံ ဝုစ္စတိ အဝခဏှနံ၊ အပေတံ ဒါန-
တောတိ အပဒါနံ၊ အနဝခဏှနန္တိ အတ္တော၊
သဟ အပဒါနေန သပဒါနံ၊အဝခဏှနရဟိတံ၊
အနုဃရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၅၈။
အဝခဏှနံ ဝိစ္စန္တနံ နိရန္တရမပ္ပဝတ္တိ၊ တပုဋ္ဌိ-
က္ခေပတော အနဝဓမ္မနံ အဝိစ္စန္တနံ နိရန္တ-
ရပ္ပဝတ္တိ၊ သဟ အပဒါနေနာတိ သဟ အနဝ-
ခဏှနေန။ ဝိသုဒ္ဓိ ဋ္ဌိ၊၁။၈၉။ (မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
၁၆၉။ သာရတ္ထ၊၃။၁၀၆-၇။ ဝိမတိ၊၂။၆၃။ မ၊
ဋ္ဌိ၊၁။၂၅၁။ ကင်္ခါဋ္ဌိ။၄၄၁-တို့လည်း ကြည့်။)
(၃) အပိုင်းအခြား။ အနုပဒါန-ကြည့်။ (၄)
ထင်ရှားသောအမှု။ဗာလဿ ဗာလလက္ခဏာ-
နိ ဗာလနိမိတ္တာနိ ဗာလာပဒါနာနိ။ မ၊၃။
၂၀၁။ အံ၊၁။၁၀၀။ ဗာလဿ အပဒါနာနိတိ
ဗာလာပဒါနာနိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၄၉။ အပဒါနံ
ဝုစ္စတိ ဝိချာတံ ကမ္မံ၊ ဒုစိန္တိတာဒိနိ
စ ဗာလေ ဝိချာတာနိ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၅၂။
(အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၁။အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၇၆-တို့လည်း ကြည့်။)
(၅) သုတ်သင်ကြောင်း-မှတ်သားကြောင်း
-ဖြစ်သော (သုံးပါးသော သိက္ခာ)၊ အမှတ်
လက္ခဏာ။ သုဂတာပဒါနေသု(ဒီ၊၃။၂၀)-
တိ သုဂတာလက္ခဏေသု။ သုဂတာဿ သာသ-
နသမ္ဘူတာသု တီသု သိက္ခာသု။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၃။ ဧတ အပဒါယန္တိ သောဓေန္တိ သတ္တ-
သန္တာနံ ဧတေဟိတံ သုဂတာပဒါနာနိ
တိဿော သိက္ခာ။ ယသ္မာ တာဟိ တေ

သုဂတာတိ လက္ခယန္တိ။... တသ္မာ သုဂတ-
 လက္ခဏသုတိအာဒိဝုတ္တံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀။သဒ္ဓါ-
 ပဒါန (အံ၊၁။၅၃၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၅။)လည်း
 ကြည့်။ (၆)ဩဝါဒ၊ သွားရာလမ်းကြောင်း၊
 အကျင့်ပဋိပတ်။ တုယှာပဒါနေ ဝိဟရံ၊...
 အနာသဝေါ(ထေရ၊၂၃၀)တိ တယံ တဝ
 အပဒါနေ ဩဝါဒေ ဂတမဂ္ဂေ ပဋိပတ္တိစရိ-
 ယာယ ဝိဟရံ...။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၉။ (၇)ရှေး
 ခွဲမြဲခဲ့သော-အမှုကိစ္စ - အဖြစ်အပျက် -
 အကြောင်း အရာ၊ အဋ္ဌ၊ပုတ်၊ ရှေးအကျင့်၊
 သတ္တဝါတို့၏ကောင်းမကောင်းသော လုံ့လ
 ပယောဂ၊ ရှေးခွဲ-ပြုခဲ့သောအမှု-ပြည့်ကျင့်
 ခဲ့သောပါရမီ - ပြုနိုင် ခဲ့သောအမှု - ကို ပြုခဲ့
 ခြင်း။ အပဒါနေ သမ္မာယတိ။ မ၊၁။၁၃၆။
 အပဒါနေတိ အတ္တနော စရိယာယ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၃၇၁။ အပဒါနေန န သမ္မာယနတာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၁၉၇။ အပဒါနေနာတိ အတ္တနော စရိယာယ။
 သာရတ္ထ၊၂။၃၆၄။ ဝိမတိ၊၁။၂၉၈။ အပဒါ-
 နေနာတိ ပုရာဏကဗျေန။ ဝဇီရ၊၂၀၇။ အပ-
 ဒိယန္တိ ဒေါသာ ဇေတန၊ ရက္ခိယန္တိ လူယန္တိ
 ဆိန္ဒုန္တိတိဝါအပဒါနံ၊ သတ္တာနံ သမ္မာ၊ မိစ္ဆာ
 ဝါ ပဝတ္တပယောဂေါ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀။ သာရတ္ထ၊
 ၂။၃၆၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၅။ အထ ဗုဒ္ဓါပဒါ-
 နာနံ၊ သုဏာထ သုဒ္ဓမာနသာ။ အပ၊၁။
 ၂။ အပဒါန-သဒ္ဓေါ ကာရဏဂဟဏအပက-
 မနပဋိပါဋိအက္ခောသနာဒိသု ဒိဿတိ။ တထာ
 ဟိသေ“ခတ္တိယာနံ အပဒါနံဗြာဟ္မဏာနံ အပ-
 ဒါန”န္တိအာဒိသု ကာရဏေဒိဿတိ၊ ခတ္တိယာနံ
 ကာရဏံ ဗြာဟ္မဏာနံ ကာရဏန္တိ အက္ခော။...
 ဣဓ ပန ကာရဏေ ဒိဿတိ၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓါနံ
 အပဒါနာနိ ဗုဒ္ဓါပဒါနာနိ၊ ဗုဒ္ဓကာရဏာနိတိ
 အက္ခော။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၄-၅။ ဝိပဿိဿ
 ဘဂဝတော အပဒါနဝသေန...။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၁။
 ဘူတပုဗ္ဗန္တိ အတိတေ ကာလေ ဧကံ အပဒါနံ
 အာဟရိတာ ဒဿေတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၉။
 ခဏှနေ တံပဒါနဉ္စ၊ ဣတိဝုတ္တေ စ ကမ္မနိ။

အဘိဓာန် ၂-၂၉-ပ-ဗ-ဗ-သ-၈

ဓာန်။၉၄၄။ ဣတိဝုတ္တေ စ ကမ္မနိတိ “ဣတိ
 ဧဝံ မယာ ပုဗ္ဗေ စရိတ”န္တိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ သုဘာ-
 သုဘကဗျေ။ အတိဝုတ္တေ စ ကမ္မနိတိပိ ပါ-
 ဌေ၊ အတိတကာလေ ပဝတ္တကမ္မနိတုက္ခော။
 ဓာန်၊ဋ္ဌ၊ အပဒါနိယ-လည်း ကြည့်။ (၈)
 အပဒါနိကျမ်း၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၁၅-ကျမ်းတွင်
 ၁၃-ခုမြောက် မြစ်သောကျမ်း။ (ဘုရား၊
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ရဟန္တာ၊ရဟန္တာမ (ထေရ၊ထေ-
 ရီ)တို့ကိုယ်တော်တိုင် ဂါထာဖွဲ့ဆို သီကုံးကြ
 လျက် အသီးသီး ထုတ်ဖော် ဟောကြားခဲ့
 သမျှ အကြောင်းအရာ မြစ်စဉ်မျှားကို သင်္ကါ-
 ယနာတင် မထေရ်မြတ်တို့ တပေါင်းတည်း
 ပေါင်းစု၍ထားသော ကျမ်းဖြစ်သည်။ ၎င်း
 ကျမ်းတွင် ဗုဒ္ဓါပဒါန၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါန၊ ထေ-
 ရပဒါန၊ ထေရီပဒါန-ဟူ၍ အကျဉ်းခေါင်းစဉ်
 အားဖြင့် ၄-မျိုးရှိသည်။ ဝဂ်အားဖြင့် တဝဂ်
 တဝဂ်၌ အပဒါနိ ဆယ်ခုစီ ပါဝင်သော ဝဂ်
 ပေါင်း ခြောက်ဆယ်ရှိသည်။ ထိုကျမ်းသည်
 ပဌမအုပ်၊ ဒုတိယအုပ်အားဖြင့် ၂-အုပ်ရှိ၍
 ဒုတိယအုပ်နောက်ပိုင်းတွင် ဗုဒ္ဓဝံသ၊စရိယာ-
 ပိဋက ၂-ကျမ်းပါရှိသည်။)ခုဒ္ဒကပါဌ၊ဓမ္မပဒ၊
 ဥဒါန၊ဣတိဝုတ္တက၊သုတ္တနိပါတ၊ဝိမာနဝတ္ထု၊
 ပေတဝတ္ထု၊ထေရဂါထာ၊ထေရီဂါထာ၊ဇာတ-
 တက၊နိဒ္ဒေသ၊ပဋိသမ္ဘိဒါ၊အပဒါန၊ဗုဒ္ဓဝံသ၊
 စရိယာပိဋကဝသေန ပန္နရသပ္ပဘေဒေါ ခုဒ္ဒ-
 ကနိကာယော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉။(ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၂။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၊
 ၃၅၊၄၀-စသည်နှင့် ထေရီ၊ဋ္ဌ။၇၊၉၊၁၀-စသည်
 လည်း ကြည့်။) (အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၃-၄-၌
 ဂဟဏ = လက်ခံခြင်း၊အပကမန = ဖဲ့ခွါခြင်း၊
 အက္ခောသန = ဆဲရေးခြင်း အနက်တို့ကို
 လည်း ပြထားသည်။ ဓာန်၊သျှသစ်၊၉၄၄-
 လည်း ကြည့်။)

အပဒါနဂါထာ (ထိ) [အပဒါန+ဂါထာ] အ
 ကြောင်းအဋ္ဌ၊ပုတ်ကို ဖွဲ့ဆိုထားသောဂါထာ။

ဣမာယေဝ စ ဣမဿ ထေရဿ အပဒါန-
ဂါထာပီ။ ထေရု၊ဋ္ဌ၊၁။၄၃၃။

အပဒါနဋ္ဌကထာ (တိ) [အပဒါန+အဋ္ဌကထာ]
အပဒါနအဋ္ဌကထာ။ အပဒါန ပါဠိတော်ကို
ဖွင့်ဆိုသော ဝိသုဒ္ဓိနဝိလာသီနီ အမည်ရှိ
သော အပဒါနအဋ္ဌကထာကျမ်း။ (သိဟိန္ဒ
ဘာသာဖြင့် ရေးသားအပ်သော ရှေးအဋ္ဌ-
ကထာကို အမှီပြု၍ အမည်မသိ ရှေးမထေရ်
တပါး ရေးသားစီရင်အပ်သော ကျမ်းတည်း။
ဂန္ထာရမ္မကထာနှင့် နိဂမနကထာတို့ကြည့်။)

အပဒါနနိယုတ္တ (တိ) [အပဒါန+နိယုတ္တ] အ
ကြောင်းအဋ္ဌပ္ပုတ်နှင့်ယှဉ်သော။ မဟာပဒါ-
နိယသုတ္တန္တိ မဟာပုရိသနံ အပဒါနနိယုတ္တံ
မဟာပဒါနသုတ္တံ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၄၈။

အပဒါနဝိရဟိတ (တိ) [အပဒါန+ဝိရဟိတ]
(အာပတ်) အပိုင်းအခြားမှ ကင်းသော၊
အာပတ်များစွာ သင့်နေသော၊ သူ။ အန-
ပဒါန-ကြည့်။

အပဒါနသောဘနီ (တိ) [အပဒါန+သောဘနီ]
မိမိ မိမိတို့၏-အကျင့်စရိုက်-လုံ့လပယော
ဂ - အားဖြင့် - တင့်တယ် - ထင်ရှား -
သော။ ကမ္မလက္ခဏော ပဏ္ဍိတော၊ အပဒါန-
သောဘနီ ပညာ။ အံ၊၁။၁၀၀။ ပညာ
နာမ အပဒါနေန သောဘတိ။ ဗာလာ စ
ပဏ္ဍိတာ စ အတ္တနော အတ္တနော စရိတေ-
နေဝ ပါကဋ္ဌာ ဟောန္တိတိ အတ္တော။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၇၀။ အပဒါယန္တိ ဒေါသာ တေန ရက္ခိ-
ယန္တိ၊လူယန္တိ ဆိဋ္ဌန္တိ ဝါတိ အပဒါနံ၊သတ္တာနံ
သမ္မာ၊မိစ္ဆာ ဝါ ပဝတ္တပ္ပယောဂေါ၊ တေန
သောဘတိတိ အပဒါနသောဘနီ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၇၅-၆။ အပဒါန(၇)အနက်လည်း ကြည့်။

အပဒါနာနုသာရ (တိ) [အပဒါန+အနုသာရ]
အပဒါနကို အစဉ်လိုက်သော။ အပဒါန (၇)
အနက်ကြည့်။ ဧတ္တာဝတာ စ ဣမိနာ ဝိပဿိ-

ဿ ဘဂဝတော အပဒါနာနုသာရေန ဝိတ္တာ-
ရကထနေန။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၀။

အပဒါနိယ (န) [အပဒါန+ဣယ] (၁) (က)
အကြောင်းအရာ-အဋ္ဌပ္ပုတ် - ကို ပြတတ်
သော၊ (ဒေသနာ)။ (၁) ရှေးပါရမီ ဖြည့်
ကျင့်မှု-ရှေးပြစ်စဉ်-ကို စွဲ၍-ဖြစ်သော-
ဟောကြားအပ်သော၊ (ဒေသနာ)။ ဗုဒ္ဓါပဒါ-
နိယ (အပါ၊၁။၇၊၃၅၀။ စရိယာ။ဋ္ဌ၊၂၀။အပါ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၄၂။ စရိယာ။ဋ္ဌ။၃၂) ကြည့်။ (၂)
ဘုရားရှင်တို့၏အပဒါနကို ထုတ်ဖော်ချီးကျူး
ဟောကြားသော - အပဒါနိယ-မည်သော -
မထေရ်။ အာယသ္မာ အပဒါနိယော ထေရော
ဣမာ ဂါထာယော အဘာသိတ္တံ။ အပါ၊၁။
၂၇၃။

အပဒါနိယတ္ထေရအပဒါန(န) [အပဒါနိယတ္ထေရ+
အပဒါန] အပဒါနိယမထေရ်၏ - အကြောင်း
အရာ-အဋ္ဌပ္ပုတ်-အပဒါနိ။ အပါ၊၁။၂၇၃။

အပဒါနေတိ (ကြိ) [အပ+ဒါန+အ+တိ?]
ဆဲရေး၏၊ ချေရွတ်၏။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၄-ကြည့်။

အပဒါယတိ (ကြိ) [အပ+ဒေ+အ+တိ။
အပ+ဒါ+ယ+တိ။ နိတိ၊ဓာ။ဂ၊၂၊၂၂၅-တို့
ကြည့်]။ သုတ်သင်၏။ အပဒါယန္တိ သော-
ဓန္တိ သတ္တသန္တာနံ ။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀။ အပဒါန
(၅) အနက်လည်း ကြည့်။

အပဒါလိတပုဗ္ဗ (တိ) အပုဒါလိတပုဗ္ဗ-ကြည့်။

အပဒိဋ္ဌ (တိ) [အပ+ဒိသ+တ] ညွှန်းအပ်-
ပြောဆိုအပ်--သော၊သူ။ ယေန ကာရဏေန
မာတာပိတုအာဒယော ပုရတ္ထိမာဒိဘာဝေန
အပဒိဋ္ဌာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၈။

အပဒိသတိ (ကြိ) [အပ+ဒိသ+အ+တိ]
ညွှန်း၏၊ ညွှန်ပြ-ပြောဆို-၏။ ကိဉ္စိ ရောဂံ
အပဒိသတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၄။ သစေ အပဒိသတိ
တံ ပုဂ္ဂလံ အနုဝိဇ္ဇိတွာ ပဝါရေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊

၃။၃၆၁။ သတ္တာရံ အပဒိသတိ။ ဒိဋ္ဌိ၁။၃၁။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈။ အ၊ဋ္ဌ၊၁။၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။
၈။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၁၇။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၆။ (ဒိဋ္ဌ၊
၁။၃၃၂။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၅။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၂၂-တို့
လည်းကြည့်။) ကေ သဉ္စိစ္စ ဒုရေ အပဒိသန္တိ။
ဝိ၊၁။၂၄၅။ ဝိ၊၄။၁၉၃။ ဒိသာပါမောက္ခံ
အာစရိယံ အပဒိသာမိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၀၃။ ဣဒါ-
နေဝ နံ အပဒိသဟိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၆၁။ တုမေ
နတ္ထိမေ နိဗ္ဗာနံ အပဒိသထ “နတ္ထိ နိဗ္ဗာနံ” နိ။
မိလိန္ဒ။၂၆၂။ အညံ သတ္တာရံ အပဒိသေယျ။
နေတ္ထိ။၇၇။ အညေ မာလေ အဗျက္ခေ
အပဒိသေယျ။ ဝိ၊၃။၁၆၀။ ဥဒါဟရဏံ အပဒိ-
သေယျ။ အနုဋ္ဌိ၊၃။၆၃။ ဒုရဋ္ဌာနံ အပဒိသိ။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၄။ ဧကေစ္စ ဆ သတ္တာရေ(သတ္တာ-
ရေ) အပဒိသိ သု၊ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၃၆။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၆၅။

အပဒိသန (န) [အပ+ဒိသ+ယု] ညွှန်ပြ-
ပြောဆို-ခြင်း။ အင်္ဂုလပတ္တိလေသသာမညေန
ပနေတ္ထ သတ္တာနံ အပဒိသနံ။ ဝိမတိ၊၁။၇၈။
တတော ဣဓာဂစ္ဆနကဿ၊ ဣတော တတ္ထ
ဂစ္ဆနကဿ စ အပဒိသနတော။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၅၁။
ဒေသနာယ အညေသုပိ ဝတ္တဗ္ဗေသု ကဿ-
စိဒ္ဓေဝ သီသဘာဂေန အပဒိသနံ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊
၁။၁၁၈။

အပဒိသနဟေတုဘူတ (တိ) [အပဒိသန+
ဟေတု+ဘူတ] ညွှန်ပြ- ပြောဆို-ခြင်း၏
အကြောင်း (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ “အယမိဒိ-
သော”တိ အပဒိသနဟေတုဘူတေဟိ စတုဟိ
ဂ္ဂပဇာတိမန္တကုလေဟိ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၂၄၆။

အပဒိသန္တ (ကြိ၊ဝိ) [အပ+ဒိသ+အ+အန္တ]
ညွှန်ပြ-ပြောဆို-သော၊သု။ ကာရဏမေဝ
ကာရဏတော အပဒိသန္တော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈-၉။
ပုရိမဒိဝသေ စုတဒေဝတံ ကေ ခုက္ခံ အပ-
ဒိသန္တော။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၆။ အန္တရဝိတိယံ
ဋီတဘာဝဿ ကာရဏံ အပဒိသန္တော အာ-

ဟ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၈၀။ (ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၁၄၁။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၇၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၁။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၈၁။
မူလာဋ္ဌိ၊၁။၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အပဒိသိတဗ္ဗ (တိ) [အပ+ဒိသ+တဗ္ဗ] ညွှန်ပြ-
ပြောဆို-အပ်သော။ န စေဝ သော ဘဂဝါ
သတ္တာ အပဒိသိတဗ္ဗော။ ဝိ၊၂။၁၈၂။ နိဒါန-
ဘာဝေန ကာလဿ အပဒိသိတဗ္ဗတော။
သာရတ္ထ၊၁။၁၂၉။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၄၅။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၅။
သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၂။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၄။ ဣစ္ဆိတတ္ထနိဗ္ဗတ္တ-
နတ္ထံ အပဒိသိတဗ္ဗော။ သံ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၃၄၄။
အဝယဝဓမ္မေန သမုဒါယဿ အပဒိသိတဗ္ဗ-
တော။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၃၈။ အနုဋ္ဌိ၊၁။၂၇ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋ္ဌိ၊၁။၃၃၀။

အပဒိသိတဗ္ဗဘေဒ (ပု) [အပဒိသိတဗ္ဗ+ဘေဒ]
ညွှန်ပြအပ်သည်တို့၏ အပြား။ ယဒိ ဝေ ကထံ
စတ္တာရေတိ ? အပဒိသိတဗ္ဗဘေဒတော။ ...
အပဒိသိတဗ္ဗာနံ ဘေဒေန စတ္တာရေ။ နေတ္ထိ၊
ဋ္ဌ။၈၀။ (အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၅၄။ အနုဋ္ဌိ၊၂။၉၀-တို့
လည်း ကြည့်။)

အပဒိသိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [အပ+ဒိသ+တုံ] ညွှန်ပြ-
ပြောဆို-ခြင်းငှါ။ “ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ
ကောသမ္ဘိယံ ဝိဟရတိ”တိ ကာလဒေသံ
အပဒိသိတုံ.. ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၉။

အပဒိသိတာ (ကြိ၊ဝိ) [အပ+ဒိသ+တာ။
(အပဒိရု-သံ)] (၁) ရည်ညွှန်း၍ ရည်စူး၍။
အာဒိဿာတိ အပဒိသိတာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၂။
ဓမ္မံ ပူဇေန္တောတိ တံ (ဓမ္မံ) အပဒိသိတာ
ဂန္ဓမာလာဒိပူဇနေနဿ ပူဇံ ကရောန္တော။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃။ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယေ-
နာတိ အာဒိသိတာ အပဒိသိတာ.....။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၄၃။ စတုပစ္စယဒါယကာ ဂဟဋ္ဌာ ပစ္စယေ
အပဒိသိတာ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏေဟိ ဥပ-
ဂန္တဗ္ဗတ္တာ ကော ဒိသာ နာမ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၂၀။ (၂) ညွှန်ပြ၍။ ကာလဒေသေ
အပဒိသိတာဝ နိဒါနံ ဘာသိတံ။ ဣတိဝုတ်၊

၌။ ၂၆။ အဝဿံ တမေဝ ဒေါသံ အပဒိသိ-
 တွာ။ ဝိမတိ။ ၂၇။ (နေတ္ထိ၊ ငို။ ၁၃၄-
 လည်း ကြည့်။) (က) ညွှန်ပြ - အားကိုး
 အားထားပြု - ရှိ။ ဗုဒ္ဓါဒယော မဟန္တေ
 မဟန္တေ အပဒိသိတွာ။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၅။ အံ၊ ၄။
 ၂။ ၃၅၆။ အနု၊ ၂။ ၉၀။ (ခ) ညွှန်ပြောဆို
 ရှိ။ အကြောင်း(တု)ပြု။ ရိုးမယ်ပွဲရှိ။
 ပိဏ္ဍပါတစရိယာဒိဟိ ဝါ အပဒိသိတွာ။ ဝိ၊ ၄။
 ၃။ ၂၇၄။ တံ တံ ကာရကံ အပဒိသိတွာ။ ဒိ၊ ၄။
 ၂။ ၃၉၇။ =တံ တံ ကာရကံ ပဋိဂ္ဂဟကံ အပ-
 ဒိသိတွာ။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၁။ သော ထောကံ
 ဂန္ဓာ သရိရကံ အပဒိသိတွာ။ မေ၊ ၄။ ၁။
 ၃၉၇။ အာရောဂျာဒိသု ယံ ကိစ္ဆိ အပဒိသိ-
 တွာ။ ကရိ၊ ၁၂၇။

အပဒိသိယတိ (ကမ္မ၊ ကြံ) [အပ+ဒိသ+ယ+
 တေ]ရည်ညွှန်း - ညွှန်ပြ - ပြောဆို - အပ်၏။
 အသာဓာရကကာရကဝသေန ဟိ ဗလံ အပ-
 ဒိသိယတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၄၇။ နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂေန
 အဓိဂန္ဓဗ္ဗတ္တာ တဿ ဗလန္တိ အပဒိသိယတိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၄။ သောပိ ဣဝ အပဒိသိ-
 ယတိ။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၉။ အဝယဝေသု
 လဗ္ဗမာနော သမတာဝေါ သမုဒါယေ အပ-
 ဒိသိယတိ။ နေတ္ထိ၊ ငို။ ၁၂။ တဉ္စိ “ဓယံ
 ဝိရာဂ”န္တိ အာဒိဟိ ဒိဿတိ အပဒိသိယတိ။ ဒေ၊
 ၄။ ၁။ ၄၂၇။ ယံ ဟိ ယဿ အတ္ထိ၊ တေန သော
 အပဒိသိယတိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၂။ ပုရဏကဿပါဒိ-
 ကေ ဆ သတ္တာရော အပဒိသိန္တိ။ မ၊ ၄။ ၁။
 ၃၁၅။ ယေဟိ တိကဒုကာ သာဝသေသတိ
 ပဒိသိန္တိ အပဒိသိန္တိ။ အနု၊ ၄။ ၂၇။ အပ-
 ဒေသ - ဒိသ-တို့လည်း ကြည့်။

အပဒိဿ (ကြံ၊ ဝိ) [အပ+ဒိသ+တာ] ရည်
 ညွှန်း၍၊ ရည်ရွယ်၍၊ အကြောင်းပြု၍။ ဥဒ္ဓိ-
 ဿတိ အပဒိဿ အာရဗ္ဗ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၀။
 အပဒိဿတိ “ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော
 ဒဿာမိ”တိ ဝေ အပဒိသိတွာ။ သာရတ္ထ၊
 ၂။ ၄၀၆။

အပဒိဿတိ (ကြံ) အပဒိသိယတိ-ကြည့်။

အပဒိ(ဒိ)ယတိ (ကြံ) [အပ+ဒေ(ဒါ)+
 ယ+တေ။ နိတိ၊ ဝေ။ ၈၃၊ ၂၂၆-တို့ ကြည့်။]
 (က) စောင့်ရှောက်အပ်၏။ (ခ) ရိတ်-မြတ်-
 အပ်၏။ အပဒိယန္တိ ဒေါသာ ဇေတေန ရက္ခိ-
 ယန္တိ၊ လူယန္တိ ဆိဇန္တိတိ ဝါ အပဒါနံ။ အံ၊ ၄။
 ၂။ ၂၇။ (သာရတ္ထ၊ ၂။ မ၊ ၄။ ၂-တို့၌ကား
 ဒက္ခိယန္တိ-ဟု ရှိသည်။)

အပဒုဋ္ဌ (တိ) အပုဒုဋ္ဌ-ကြည့်။

အပဒုဋ္ဌစိတ္တ (တိ) အပုဒုဋ္ဌစိတ္တ-ကြည့်။

အပဒုဋ္ဌမနသကံပု (တိ) အပုဒုဋ္ဌမနသကံပု-
 ကြည့်။

အပဒေသ (ပု) [အပ+ဒိသ+ဏ] (၁)ရည်
 ခြင်း၊ ရည် - ဆောင် - ညွှန်း - ခြင်း၊
 ညွှန်ပြ - ပြောဆို - ခြင်း၊ ကိုးခြင်း၊ ကိုး
 ကားခြင်း၊ အကိုးအကား။ အပဒေသံ အရ-
 ဟတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၆။ ဣဓာတိ ဒေသာပဒေ-
 သေ နိပါတော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၄။
 အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၈၃။ တေနဟိတိ ကာရဏာပဒေ-
 သော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၁။ ကာရဏာပဒေသော-
 တိ ကာရဏနိစ္စေသော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၁။
 တာသံ အပဒေသေန နိဒဿနေန....။ သိ၊ ၄။
 ၁။ ၁၂၁။ မနောသိသေနာတိ မနသော
 အပဒေသေန။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၁။ သေဝ
 နယောတိ အပဒေသေန အာဒိနာ ဝတ္ထုဗ္ဗန္တိ
 ဒဿေတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၆။ (၂) အကြောင်း
 ပြခြင်း၊ ရိုးမယ်ပွဲခြင်း၊ အရိပ်အမြွက် -
 ဟန်ဆောင် - ပရိယာယ် - ဥပါယ်တမျဉ် -
 ပြခြင်း၊ ပရိယာယ်၊ မာယာ၊ ဥပါယ်တမျဉ်။
 (အရိုးခံခြင်း၊ ပါမိတျာဒိ၊ ၄။ ၁။)။ တေန
 အပဒေသေန ပထဝီ ဘိန္တိတုကာမာယော...။
 ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၃။ တေန အပဒေသေနာတိ တေန
 ပါသာဏာဒိပဝတ္ထနလေသေန။ ပါမိတ်၊ ယော၊
 ၁။ ၁၃။ “အယံ စောရောရဋ္ဌေ ပါကဋ္ဌော....
 မနုဿာနံ ပဋိသလ္လိနဝေလာယ ဘာတာပေ

သာမိ”တိ အပဒေသံ ကတော...။ ဇာ၊ဌ၊၃။
 ၅၆။ “ဝါတာဗာဓော မေ အန္တေ ဗာဓတိ”-
 တိ အပဒေသံ ကတော...။ ဇာ၊ဌ၊၃။၂၃။
 လေသောတိ အပဒေသော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၉။
 မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၃။ တဿ ဝေ ကိစ္စာ-
 ပဒေသဗဟုလဿ ဝိဟရတော...။ ဒိ၊၃။၁၄၉။
 (ကိစ္စရိုးမယ် ရှိသည်ဖြစ်၍။ ၎င်း၊သျှ။) ဗလိ-
 ကမ္မာပဒေသေန ပန တဝ အာတရဏံ ကတိ-
 တုကာမော . အံ၊ဌ၊၁။၂၈၆။ ထောက်ဂန္ဓာ
 တေနဝ အပဒေသေန ဩတရိတွာ...။
 ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၃၉၇။ ဝရဂ္ဂဟဏာပဒေသေန တဿ
 ဓမ္မံ ဒေသေန္တော...။ ဇာ၊ဌ၊၄။၁၄။ ပိဋ-
 န္ဓနာပဒေသေန လုဒ္ဒပုတ္တေ သာတာပေ-
 တုကာမာသိ။ ဇာ၊ဌ၊၅။၄၄။ မိဂဝါပဒေသ
 (ပေတ၊ဌ၊၁၄၃) လည်း ကြည့်။ (၃)
 အကြောင်း၊ ညွှန်ပြ - ရည်ညွှန်း - ခြင်း။
 ဗြဟ္မစရိယစရဏာပဒေသေန အဂဝန္တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ
 ယာစိတွာ . သုတ္တနိ၊ဌ၊၁။၃၉။ ဣသိနံ ပသ-
 သာပဒေသေန အဂဝန္တံ နိန္ဒိတွာ ။ ၎င်း။
 ၃၀၁။ ဒေယျာဓမ္မာပဒေသ (ပေတ၊ဌ၊၈)
 လည်းကြည့် (၄) ညွှန်ပြအပ် - အကိုးအကား
 ပြုအပ် - အားကိုးအားထားပြုအပ် - သော -
 ဘုရား - တရား - သံဃာ - ဟူသော -
 အကြောင်း - တည်ရာ။ အပဒိသတိတိ(အပ-
 ဒိသိယတိတိ၊ အနုဋ္ဌိ) အပဒေသော၊ ဗုဒ္ဓေါ
 အပဒေသော တေသာတိ ဗုဒ္ဓါပဒေသော။
 နေတ္ထိ၊ဌ၊၈၀။ အနုဋ္ဌိ၊၂။၉၀။ ဒုတိယဝိကပေ
 အပဒိသန္တိတိ (အပဒိသိယန္တိတိအံ၊ဋ္ဌိ)
 အပဒေသော၊ မဟန္တာ အပဒေသော တေသန္တိ
 မဟာပဒေသော၊ ဓမ္မောတိ ဝိနိစ္ဆိနနေ
 ကာရဏံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၄။
 (နေတ္ထိ၊ဋ္ဌိ၊၅၆-လည်း ကြည့်။) ဖလာ-
 ပဒေသ၊ ဟေတုအပဒေသ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၂၂၄-၅)တို့လည်း ကြည့်။ (၅)ဆိုခြင်း၊ ပြော
 ဆိုခြင်း။ ဇာတိဇရာမရဏာပဒေသေန ဝိညာ-
 ကာဒီနံ နိဋ္ဌိတွာ . ။ ဝိ၊ဌ၊၁။၈၆။ အပဒေ-

သေနာတိ ဇာတိဇရာမရဏာနံ ကထနေန။
 သာရတ္ထ၊၁။၂၂၃။ = တဒပဒေသေန တေသံ
 ကထနေန တံမုခေန။ ဝိမတိ၊၁။၄၈။ (ဓာန်။
 ၈၆၀-လည်းကြည့်။) (၆) (က) ညွှန်ပြ -
 ကိုးကား - တိုင်တည် - ခြင်း။ (၁) ညွှန်ပြ -
 ကိုးကား - တိုင်တည် - အပ်သော၊ သူ၊ သက်
 သေ။ သစာယံ ပုရိသော တုမှာဒိသံ အပဒိသံ
 (အပဒေသံ?) နာကရိဿ။ ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၃၀၅။

အပဒေသရဟိတ (တိ) [အပဒေသ+ရဟိတ]
 ညွှန်ပြ - ရည်ညွှန်း - ခြင်းမှ ကင်းသော၊
 အကြောင်းကင်းသော။ အနုပဒေသ-ကြည့်။

အပဒေသသဟိတ (တိ) [အပဒေသ+သဟိတ]
 ညွှန်ပြ - ရည်ညွှန်း - ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော။
 ဝေနာမောတိအာဒိနာ အပဒေသသဟိတ-
 မေဝ ဝုတ္တန္တိ ဝေန္တိ။ ဝိမတိ၊၁။၈၃။

အပဒေသာရဟ (တိ) [အပဒေသ+အရဟ]ရည်
 ညွှန်းခြင်းကို ထိုက်သော၊ ရည်ညွှန်း ထိုက်
 သော။ အညောအပဒေသာရဟော ဟော-
 တိ။...အညံ အပဒေသာရဟံ နတ္ထိ။ ဝိ၊ဌ၊၁။
 ၁၁၆။ အပဒေသံ အရဟတီတိ အပဒေသာ-
 ရဟော ဟောတိ၊ အပဒိသိတဗ္ဗော ဟော-
 တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊၁။၃၆၃-၄။

အပဓံသနီယ (တိ) [န+ပဓံသနီယ] မဖျက်
 ဆီး - အပ် - နိုင် - သော၊ သူ။ ပရဝါဒိမိဂေဟိ
 အပဓံသနီယတော စ သိဟသဒိသတ္တာ
 သိဟာ။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ၊သစ်။၁၂၂။

အပဓာနဘာဝ (ပ) အပုဓာနဘာဝ-ကြည့်။

အပဓာနသရူပတ္ထ (ပ) [အပဓာန+သရူပတ္ထ]
 မပြဓာန်းသော သရုပ်အနက်။ ဧညသာသန-
 ဝရဿ နေကေန နရဝရေန သမ္ပန္နော အပ-
 ဓာနသရူပတ္တော။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၁၁။

အပဓာရိတ (တိ) [အပ+ဓရ+တ] ဖယ်အပ် -
 ခွါအပ် - ဖွင့်အပ် - ခြားအပ် - သော။ ဝိစ္စိဒ္ဓံ

ဝုစ္စတိ ခိဓာ ဆိန္ဒနေန အပဓာရိတံ။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၄၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၇၃။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၁၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၂။ အပဓာရိတန္တိ ဝိဝဋ်
ဥတ္တိဋ္ဌိတံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၁။

အပနတ (တိ) [အပ+နမ+တ။အပ+နတ] (၁)
ဒေါသ၏အစွမ်းဖြင့်-ကြဉ်ဖယ်-မျက်နှာလုံး-
သေားထိပါး-ပြစ်မှား-သော၊ညွတ်ခြင်း-
ငြိကပ်ခြင်း - ကင်းသော။ အနဘိနတဿ
နော အပနတဿ။ မ၊၂။၄၉။ နော အပနတ-
ဿာတိ အဝုဋ္ဌဿ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၉။ ယာယံ...
သမာဓိ န စာဘိနတော န စာပနတော။ အံ၊
ဥ၊၁။၂၂၅။ ဒေါသဝသေန န အပနတော။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၈၀။ ဒေါသာနဂတော ပန အပန-
တော အပကမနဝသေန ပဝတ္တိယာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
ဥ၊၁။၃၀၀။ အပနတံ စိတ္တံ ဗျာပါဒါနုပတိတံ
သမာဓိဿ ပရိပန္နော။ ပဋိသံ၊၁။၆၅။ အပန-
တန္တိ နိရဿာဒဝတ္ထုသု ပတိဟတံ။ တတော
အပဂတံ ဝါ၊ အပကတနတံ ဝါ၊ နတတော
အပကတန္တိ အတ္တော။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၃။
သုခေန ဟိ စိတ္တံ အာရမ္မဏေ အဘိနတံ
ဟောတိ၊ န ဒုက္ခေန ဝိယ အပနတံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၇၇။ သီ၊ဋ္ဌ၊သင်္ခ၊၁။၄၅၂။ အနပနတ-
လည်း ကြည့်။ (၂) ခုံး-မောက်-သော။
ဥသုကာရော ကဏ္ဍံ ဤသကမ္ပိ ဩနတံ အပ-
နတံ စ ဝိဇ္ဇန္တော လက္ခံ ဘိန္နနတ္ထံ ဥဋ်
ကရေတိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၉။ (က)တက်ကြွ-
ပျံ့လွင့်-သော။ ဧဝံ ကောသဇ္ဇပါတတော
အရက္ခဏေန ဩနတံ ဥဒ္ဓစ္စပါတတော အရက္ခ-
ဏေန အပနတံ ဝိဇ္ဇန္တော အပ္ပနာပတ္တိယာ
စိတ္တံ ဥဋ် ကရိတူန။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၉။

အပနန္တ (ပ) [အပ+နန္တ] အပနန္တ-အမည်ရှိသော
လင်းတမင်း။ အကတွာ အပနန္တဿ၊ ပိတု
ဝုဋ္ဌဿ သာသနံ။ ဧ၊၁။၁၄၁။

အပနန္တဂိဇ္ဈ (ပ) [အပနန္တ+ဂိဇ္ဈ] အပနန္တ-အမည်
ရှိသော လင်းတမင်း။ ဗောဓိသတ္တော ဂိဇ္ဈ-

ယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အပနန္တဂိဇ္ဈော နာမ
အဟောသိ။ ဧ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၉။

အပနမတိ (ကြိ) [အပ+နမ+အ+တိ] (၁)
ညွတ်၏။ ဆတ္တံ အပနမတု။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၃။ =
ဣဒံ သေတစ္ဆတ္တံ...ဓာတုစကောဋကောဘိမုခံ
ဟုတွာ နမတု။ သာရတ္ထ၊၁။၁၇၁။ သဟ
ရဉ္ဇော စိတ္တုပ္ပါဒေန ဆတ္တံ အပနမိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၆၃။ (၂) ဖဲခါသွား၏။...အပနမိသန္တိ
ဣတော (သုတ္တနိ၊၄၄၅။ စူဠနိ၊၁၇။)တိ...
ဣတော ပါသာဏကစေတီယတော ဗဟု
ဇော ပက္ကမိသန္တိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၄။ စူဠနိ၊
ဋ္ဌ၊၄၂။

အပနယတိ (ကြိ) [အပ+နိ+အ+တိ] ပယ်-
ဖယ်နုတ်-၏။ ပယ်ရှား၏။ တဝ ဝဇေရတံ
ပဌဘာဝံ၊ အပနယ သန္တမုပေဟိ စာရုခံ။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၂၄၉။ န တေ အပနယိ ရာဇာ။
ဧ၊၂။၂၅၈။ တံဓမ္မသင်္ဂါဟကဉ္စေရာ အပ-
နယိသု။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃။ သာရတ္ထ၊၁။၆၀။

အပနယန (တိ) [အပ+နိ+ယု။ ထိ၌ အပ-
နယနိ] (၁) ပယ်တတ် - ဖယ်ရှားတတ်-
သော။ ဝေနေယျသတ္တဂတဒေါသာနဉ္စ ဟရ-
ဏတော အပနယနတော ပါဋိဟာရိယံ။
ဝိမတိ၊၂။၉၇။ ကာယဝါစာစိတ္တာနံ ဝိရူပဗ္ဗ-
ဝတ္တိယာ ဝိနယနတော အပနယနတော
(ဝိနယောတိ ဝုစ္စတိ)။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၄(သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၀၄-လည်း ကြည့်) တဒုဘယဿ ဝိဇ္ဇေဒနိ
အပနယနိ ကတာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၉။ (န) (၂)
ပယ်ခြင်း၊ ဖယ်ရှားခြင်း။ တဏှုလာဒိနံ
ပပ္ဖေါဋ္ဌနေနာပိ တတော ဧဝံ ဝါ ဒွေ ဝါ
အပနယနေနာပိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၇။... တေသံ
အပနယနံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၂။ အပနယနံ အပ-
ဟရဏံ။ သီ၊ဋ္ဌ၊သင်္ခ၊၁။၃၇၈။ နိဂ္ဂဟဋ္ဌာနေသု
ဣဒံ ပဋိညာယ အပနယနတော သယမေဝ
ပစ္စက္ခာနတော။ အနုဋ္ဌ၊၁။၆၂။(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၀။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၉။ အဘိ ဋ္ဌ၊၂။၂၁၀။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊

၂။၂၆၇။ စရိယာဌ။၁၅၇။ ပဋိသံဌာ။
၁၆၄။ ဝိမတိ။၁။၁၇၇။ ဒိ။၃။၂။ ၃၅၂။ မ၊
ဋ္ဌိ။၂။၅၈။ သံ၊ဋ္ဌိ။၂။၁၅၈။ အံ၊ဋ္ဌိ။၁။၂၃၆။
ဝိသုဒ္ဓိ။ဋ္ဌိ။၁။၃၇၈-တို့လည်း ကြည့်။ (ဂ) ယူ
ဆောင်ရာဖြစ်သော၊ ယူဆောင်သော။ အပ-
နယနကာလ-ကြည့်။

အပနယနကာလ (ပု) [အပနယန+ကာလ] ယူဆောင် သွားသော-အချိန်-အခါ၊ ဖယ်
ရှားသောအခါ။ ဒေတာ အပနယနကာလေ
ပန ဆာရိကာဝါ ဗိန္ဒူနိဝါ ပတန္တိ။ ဝိမတိ။
၂။၃၆။

အပနယနသမတ္တ (တိ) [အပနယန+သမတ္တ] ပယ်ခြင်း-ဖယ်ရှားခြင်း- ခွဲ စွမ်းနိုင်သော။
နိဟရဏသမတ္တန္တိ အပနယနသမတ္တ။ သိ၊ဋ္ဌိ။
သစ်။၁။၃၇၇။

အပနယနာကာရ (ပု) [အပနယန+အာကာရ] ဖယ်ရှား- ပယ်ဖျောက် -လိုသော အခြင်း
အရာ။ သတ္တာနံ ပဝတ္ထုဒုက္ခဿ အပနယနာ-
ကာရော။ အပနယနံ ပန ဟောတု ဝါ မာ
ဝါ၊ ယော ဒုက္ခပနယနာကာရော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋ္ဌိ။၁။၃၇၉။

အပနယနီ (ထိ) အပနယန (၁) အနက် ကြည့်။

အပနယန္တ (တိ) [အပ+နိ+အ+အန္တ] ဖယ်-
ရှားသော၊သူ။ အယမေတ္တ ဒေါသောတိ တံ
အပုစ္ဆံ ကရောဇ္ဇော အပနယန္တော ဩဂိလတိ
နာမ။ မ၊ဋ္ဌိ။၃။၄၈။

အပနယိတဗ္ဗ (တိ) [အပ+နိ+တဗ္ဗ] ပယ်-
အပ်-သင့် -ထိုက် - သော၊ ဖယ်ရှား -
အပ်-သင့်-ထိုက် - သော။ အစိန္တိယေန
အစိန္တိယံ အပနယိတဗ္ဗ။ မိလိန္ဒ။၁၈၇။
အပနေတဗ္ဗ-လည်း ကြည့်။

အပနယိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [အပ+နိ+တုံ] ပယ်ခြင်း-
ဖယ်ရှားခြင်း-ငှါ၊ ဟန့်တားခြင်းငှါ။ ကိံ န

သမတ္တော ဣဒ္ဓိယာ အတ္တနော ဥပသာတံ
အပနယိတုံ။ မိလိန္ဒ။၁၈၇။

အပနာမန (န၊ထိ) [အပ+နမ+ယု] ညွတ်
စေခြင်း၊ ကျစေခြင်း၊ ပစ်လွှင့်ခြင်း။ အပနာ-
မေတိ၊ (ဆ) အနက်ကြည့်။

အပနာမယတိ (ကာ၊ကြိ) [အပ+နမ+ဏယ+
တိ] ပယ်၏။ ယာဝ ရူစေ ဝိဝမာနာ၊ မာ
ဘတ္တမပနာမယိ။ ငော၊၂။၂၆၄။

အပနာမိတသောတ (တိ) [အပနာမိတ+
သောတ] ညွတ်စေအပ်သော နားရှိသော၊
စူးစိုက်နားထောင်သော၊သူ။ဩဟိတသောတ
(အံ၊ဋ္ဌိ။၂။၁၆၉)ကြည့်။

အပနာမေတိ (ကာ၊ကြိ) [အပ+နမ+ဏေ+
တိ] ညွတ်စေ၏။ (က)ညွတ်စေ၏၊ လှဲ-
ချ-၏။ “ထောက် ဝိသုမိဿာမိ”တိ ကာယံ
မဉ္ဇကေ အပနာမေသိ။ ဒိ၊ဋ္ဌာ။၁။၁၁။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၀။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၈၁-တို့၌ ဥပနာမေသိ-ရှိ
သည်။ သို့သော် ဝိ၊ဋ္ဌာ။၁။၁၂။၌ အပနာမေသိ-
ကိုပင် အနက်ပေးသည်။) (ခ)ပယ်၏၊ ဖယ်
၏၊ ဖယ်ရှား၏။ အသပ္ပိယံ ဥပနာမေတိ၊
သပ္ပိယံ အပနာမေတိ။ ဝိ၊ဉ္စ။၄၁၈။ အံ၊၂။
၁၂၇။ ဘုတ္တာဝိနော (ဘဂဝတော) ဗြာဟ္မ-
ဏော ပတ္တံ အပနာမေသိ။ (ဂ)ပယ်၏၊ ရုပ်
(သိမ်း)၏၊ ပိတ်၏။ အဟဉ္ဇေဝ ခေါ ပန ..
ယာနဂတောသမာနောဆတ္တံ အပနာမေယံ။
(ဆ)အရပ်တပါးသို့ ဆောင်ယူ၏။ နာဂါ ဝါ
အပနာမေန္တိ၊ ယက္ခာဝါပိ ဟရန္တိ နံ။ ခုဒ္ဒက။
၉။ နာဂါ ဝါ တံ နိဓိံ အပနာမေန္တိ အညံ
ဌာနံ ဂမေန္တိ။၎င်း၊ဋ္ဌ။၁၈၆။(င)နောက်သို့-
ဆုတ်စေ-ရို့စေ-၏၊ စဉ်းငယ်ဖဲ၏။ အထ
ခေါ ဘဂဝါ ကာယံ အပနာမေသိ။ သံ၊၁။
၂၈၉။ အပနာမေသိတိ ရတနသတိကံ သုဝဏ္ဏ-
ဂ္ဂနိကံ ဝိယ ထောက် အပနာမေသိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၇၇။ အပနာမေသိတိ ယထာ သော
အတ္တနော ကာယံ ဥပနေတုံ န သက္ကောတိ။

တထာ ကရောန္တော ထောကံ အပနာမေသိ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၀၉။ (ဝ) ပျံလွင့်စေ၏၊ ပစ်လွှင့်၏၊ ဖရိပ်ရဲဆို၏။ (ဆ) ကျစေ၏၊ ချ၏၊ ထည့်သွင်း ပြောဆို၏။ ဗဟိဒ္ဓါ ကထံ အပနာမေတိ။ မ၊၁။၁၃၄။ အံ၊၁။၁၉၈။ အံ၊၃။၁၆။ အဘိ၊ ဝိ၊၄၀၂။ = ကထံ ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခိပတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၃၇၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၉၃။ ပုစ္ဆိတတ္ထတော ဗဟိဒ္ဓါ ယထာ တံ န အလ္လိယတိ၊ တထာ ကထာယ အပနယနံ ဝိက္ခိပနံ ဗဟိဒ္ဓါ အပ- နာမနာ။ မူလဋ္ဌိ၊၂။၂၂၈။ = အာဂန္တုက- ကထံ ဩတာရေန္တော ပုရိမကထံ ဗဟိဒ္ဓါ အပနာမေတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၆။ အပနာမေ- တိတိ ဝိက္ခေပေတိ။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၆၉။ = ဗဟိ- ရတော အညံ အာဂန္တုကကထံ ဩတာ- ရေတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၇။ ဗဟိဒ္ဓါ ကထံ အပ- နာမေမိ။မ ၁ ၁၄၂။ အပနာမေယံ။ မ၊၁။ ၁၃၈။ ... အပနာမေသိ။ မ၊၁။၃၁၇။...အပ- နာမေသတိ။ အံ၊၁။၁၈၈။ = ဗဟိဒ္ဓါ အညံ အာဂန္တုကကထံ အာဟရန္တော ပုရိမကထံ အပနာမေသတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၉။ = အပနာ- မေသတိ၊ ဝိက္ခေပံ ဂမယိသတိ။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။ ၁၆၄။ န ဗဟိဒ္ဓါ ကထံ အပနာမေသာမိ။ မ၊၁။၁၃၈။

အပနာမေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အပ+နမ+ဧ+ တွာ] (က)ညွတ်စေ၍၊ ရုပ်၍၊ ပိတ်၍။ ဥပါ- ဟနာ ဩမုဉ္ဇိတွာ...ဆတ္တံ အပနာမေတွာ...။ ဝိ၊၄။၃၇၄။ ခဂ္ဂံ အညေသံ ဒတွာ ဆတ္တံ အပနာမေတွာ။ သံ၊၁။၂၂၈။ ပုပ္ဖေ ဂဟေ- တွာ အပနာမေတွာ အာကရန္တော ဥပ္ပါ- ရေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၆။ ဂစ္ဆာဒိနိ ဒိသွာ ဆတ္တံ အပနာမေတွာ ဥပါဟနာရုဋ္ဌာဝ ဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၆။ (ခ)ဖယ်ရှားစေ၍။ ယတ္ထကံ တိန္တံ၊ တံ ကပ္ပိယကာရကေဟိ ကပ္ပိယဝေ- ဟာရေန အပနာမေတွာ သေသံ ယထာသုခံ ဝဋ္ဌဉ္ဇေတိ ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂။

အပနာမေန္တ (တိ) [အပ+နမ+ဧ+အန္တ] (က)ညွတ်စေသော၊ ရွေ့လျားစေသော၊ သူ။ ဝါမတော ဝါ ဒက္ခိကတော ဝါ အပနာ- မေန္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၃။ (ခ)ညွတ်စေသော၊ ဆုတ်စေ-ဖဲစေ-သော၊သူ။ (ကာယံ) ပစ္စ- တော အပနာမေန္တော ပဋိက္ခမတိ နာမ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၅။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၂။ မဟာနိဋ္ဌ၊၄၀၆။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။ ၃၇၆။ အပနာမေန္တောတိ အပက္ကမနဝသေန ပရိကာမေန္တော။ သံ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၈၂။

အပနိဓာန (န) [အပ+နိ+ဓာ+ယု] ဝှက် ထားခြင်း၊ ဥပသမ္ပန္နဿ သန္တကာနံ ပတ္တာ- ဒိနံ အပနိဓာနံ။ ကခါ။၂၄၄။ သာရတ္ထ၊၃။၈၂။ ဝိမတိ၊၂။၄၅။

အပနိဓာပေတိ (ကာ၊ကြိ) [အပ+နိ+ဓာ+ဏာ- ပေ+တိ]ဝှက်ထားစေ၏၊အပနိဇေတိ-ကြည့်။

အပနိဓာယ (ကြိ၊ဝိ) [အပ+နိ+ဓာ+တွာ] ဝှက်ထား၍။ နိဝါသနဝတ္တံ ကိဋ္ဌာဓိပ္ပါယေန အပနိဓာယ တံ ဒုက္ခာပေတွာ အဝါသိ။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၂၀၀။

အပနိဓိတ (တိ) [အပ+နိ+ဓာ+တ] ဝှက် ထားအပ်ပြီးသော။ အပနိဓိတေ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ။ ဝိ၊၅။၆၈။ အပနိဟိတ-လည်း ကြည့်။

အပနိဇေတိ (ကြိ) [အပ+နိ+ဓာ+ဏ+တိ] ဝှက်ထား၏။ သူစီယရံ ဝါ ကာယဗန္ဓနံ ဝါ အပနိဇေတိ ဝါ အပနိဓာပေတိ ဝါ။ ဝိ၊၂။ ၁၆၂။ အပနိဇေတိ၊ ပယောဂေ ဒုက္ကဋ္ဌံ။ ဝိ၊၅။ ၆၈။ ဘိက္ခုနံ ပတ္တမ္ပိ စိဝရမ္ပိ အပနိဇေန္တိ။ ဝိ၊၂။၁၆၁။ အပနိဇေန္တိတိ အပနေတွာ နိဇေန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၂။ သစ္စံ ကိရ တုဗ္ဗေ... ပတ္တမ္ပိ စိဝရမ္ပိ အပနိဇေတောတိ။ ဝိ၊၂။၁၆၂။ အပနိဇေယျ ဝါ အပနိဓာပေယျ ဝါ။ ဝိ၊၂။ ၁၆၂။ အပနိဇေယျာတိ အပနေတွာ နိဒေဟ

ယျ။ ကင်္ခါ။ ၂၄၄။ ပတ္တမိ စိဝရမ္ပိ အပနိဓေ-
သံ။ ဝိ၊ ၅။ ၃၄။ အပနိဓေသန္တိ။... အပနိဓေ-
သထ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၆၂။

အပနိဓေန္တ (တိ) [အပ+နိ+ဓာ+အန္တ] ဝှက်
ထားသော။ သူ။ ... သူ၏သရံ ဝါ ကာယဗန္ဓနံ
ဝါ အပနိဓေန္တထ။ ဝိ၊ ၅။ ၃၄။ အပနိဓေန္တော
ဒေ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၆၈။
အနုပသမ္ပန္နသ ဝါ သန္တကံ အပနိဓေန္တထ
ဗုက္ကဋ္ဌမေဝ။ ကင်္ခါ။ ၂၄၄။

အပနိယျတိ (ကြိ) [အပ+နိ+ယ+တေ] ဖယ်
ရှား - ဖျက်ဆီး - အပ်၏။ ဝိနယျတေတိ ဝိန-
မိယတိ အပနိယျတိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၂။

အပနိဟိတ (တိ) [အပ+နိ+ဓာ+တ။ ချွနာ-
ဉာဉ္ဇ။ မောဂ်၊ ၅။ ၁၀၈-တို့ကြည့်။] ဝှက်ထား
အပ်သော။ တေန အပနိဟိတေ ဣတရဿ
ပါစိတ္တိယံ။ ကင်္ခါ။ ၂၄၄။

အပနိဟိတတ္ထ (န) [အပနိဟိတ+တ္ထ] ဝှက်
ထားအပ်သည်၏ အမြစ်။ သာဓုကဿ ပန
အပနိဟိတတ္တာ နဂ္ဂေါ အဟောသိ။ ပေတ၊
၄။ ၂၀၀။

အပနိတ (တိ) [အပ+နိ+တ] ပယ်အပ်သော၊
ပယ်ရှားအပ်သော၊ ပယ်စွန့်အပ်သော။ အပ-
နိတော အဝိဇ္ဇာဝိသဒေါသော။ မ၊ ၂။ ၄၃။
ဘဿာယ အပနိတာယ ဂဂ္ဂရုနာဠိယာ ဘိန္နာ-
ယ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၆။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၄။ တဿာ
သော န လဗ္ဘတိတိ အပနိတော။ အဘိ၊ ၄။
၃။ ၄၈၅။ ဣဒ္ဓိအာဒေသနာနုသာသနီဟိ ဟ-
ရိတာ အပနိတာ ...။ ဥဒါန၊ ၄။ ၉။ ဣတိဝုတ်၊
၄။ ၁၉။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၆။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၃။ မူလ၊ ၄။
၁။ ၇။ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၅။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၅-
တို့လည်း ကြည့်။) ခိရတော အပနိတံ
နဝနိတံ ဝိယ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂။ ပဏန္ဒာနိ
အပနိတာနိ ဝိဇ္ဇိဂတိကေဟိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၉၉။
မယာပရိဘူတိတော အပနိတာနိ။ ဝဇီရ၊ ၂။

၂။ ဩဟာရိတ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၉) လည်း ကြည့်။
(က) ခွဲ - ခွဲ - အပ်သော၊ ကင်းကွာ
စေအပ်သော။ ယထာ ဓေနပဂေါ ဝစ္ဆော
ဓေနတော အပနိတော။ ဝေမိဒံ တတိ-
ယဇ္ဈာနသုခံ ပီတိတော အပနိတမိ။ ။
ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၁။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၁၅၈။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၆။ (ခ) (မိမိသန္တာန်
မှ) ထုတ်ဆောင်အပ်သော၊ အကြွင်းမဲ့ ပယ်
စွန့်အပ်သော။ ဝိဇ္ဇိဂတန္တိ ခေါ ဝစ္ဆ အပနိ-
တမေတံ တထာဂတဿ။ မ၊ ၂။ ၁၅၃။ အပနိ-
တန္တိ နိဟဋ္ဌံ အပဝိဒ္ဓံ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၇။ အပ-
ဝိဒ္ဓန္တိ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနဝသေန ဆိဝိတံ။ မ၊
၄။ ၁။ ၉၃။ နိဟဋ္ဌ (အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၂) လည်း
ကြည့်။ (ဂ) ထုတ်အပ်သော။ ယဿ ဥပ-
က္ကမေန ဝိဇာနိ အပနိတာနိ၊ အယံ ဩပက္က-
မိကပဏ္ဏကော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၇။ ကင်္ခါ၊ ၄။
သစ်။ ၁၆၈။ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၁၉-လည်း ကြည့်။)
(ဃ) ပယ်ဖျောက်အပ်သော။ န ဘိက္ခဝေ
ဣဒါနေဝ...သောကော အပနိတော၊ ပုဗ္ဗေပိ
အပနိတောယေဝ။ ပေတ၊ ၄။ ၃၇။ (င) ဖယ်
အပ် - ဖယ်ရှားအပ် - သော။ သဗ္ဗေသု
ထမ္ဘေသု စ ဘိတ္တိပါဒေသု စ အပနိတေသု
ဇဟိတဝတ္ထုကာ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၈၁။
(ခုဒ္ဒသိက္ခာ။ ၁၄၄။ ဝိ၊ နိစ္ဆယ။ ၂၆၇၄-တို့
လည်း ကြည့်။) ကေန သိလာ အပနိတာ၊...
အဗ္ဗ မယာ အပနိတာ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၇၉။
ပါဒေသု အပနိတေသု အဝမင်္ဂလသညှိနော
ဟောန္တိတိ အာဟ “န ပါဒါ အပနေတဗ္ဗာ”-
တိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇၅။ ရုက္ခဿ ဝေဓေ ဝိနွေ
...ပုပ္ဖနံ န ဟောတိ။ အဂဒဝေဓေ ပန
အပနိတေ။ ။ မူလ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၉။ သော
တတော ဒုရတော အပနိတော နာမ
ဟောတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၆။ အပဗျူဋ္ဌ
(ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၅) လည်း ကြည့်။

အပနိတကသာဝ (တိ) [အပနိတ+ကသာဝ]
ပယ်အပ်ပြီးသော ခက်ထန်စိတ် အညစ်အ

ကြေးရှိသော၊ ခက်ထန်စိတ် ကင်းသော။
နိဟိတသဗ္ဗဝက်ဒေါသော စေဝ အပနိတ-
ကသာဝေါ စ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၄၁။ အပနိတ-
ကသာဝေါတိ အပေတသာရမ္ပကသာဝေါ။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၅။

အပနိတကာသာဝ (တိ) [အပနိတ+ကာသာဝ]
ပယ်အပ်-ချွတ်အပ်-ပြီးသော-သက်န်း ရှိ
သော၊သူ။ ပစ္စုတ္တိကေဟိ ဝါ ဓာတုယာဓိ-
ကာရဏေန ဝါ ကာသာဝေသု သဉ္ဇဏာ-
ဟောဝ အပနိတကာသာဝေါ ဝတ္ထု ဝေ။
ဝဇီရ။၉၀။

အပနိတကာဋ္ဌက (တိ) [အပနိတ+ကာဋ္ဌက]
ဖယ်ရှားအပ်ပြီးသော ဆန်မည်းရှိသော၊ ဆန်
အမည်းကို ဖယ်ရှားပြီးသော၊ ရွေးချွတ်အပ်
ပြီးသော ဆန်မည်းရှိသော။ ဝိစိတကာဋ္ဌကန္တိ
ဝိစိနိတော အပနိတကာဋ္ဌကံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၅။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၅။

အပနိတကိလေသ (တိ) [အပနိတ+ကိလေသ]
ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသော၊ကိလေ-
သာကို ပယ်ပြီးသော၊သူ။ နိရုဇ (စူဠနိဋ္ဌ။
၄၄) ကြည့်။

အပနိတကေသ (တိ) [အပနိတ+ကေသ] ပယ်
အပ်ပြီးသော ဆံပင်ရှိသော၊ ဆံပင်ကို ခိုတ်
ဖြတ်ပြီးသော၊သူ။ နိဝုတ္တကေသ (သုတ္တနိဋ္ဌ၊
၂။၁၂၉) ကြည့်။

အပနိတဂန္ဓမာလာဘရဏ (တိ) [အပနိတ+
ဂန္ဓ+မာလာ + အာဘရဏ] ပယ်အပ်ပြီး
သော နံ့သာ၊ပန်း၊ အဆင်တန်ဆာရှိသော၊
နံ့သာ၊ပန်း၊အဆင်တန်ဆာကို ပယ်ပြီးသော၊
သူ။ ဘုတ္တပါတရာသော အပနိတဂန္ဓမာလာ-
ဘရဏော။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၉၈။

အပနိတဓမ္မ (တိ) [အပနိတ+ဓမ္မ] ပယ်အပ်ပြီး
သော အရေရှိသော၊ အရေကို ခွါပြီးသော။
ဥဒ္ဓါလိတဓမ္မ (သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၃) ကြည့်။

အပနိတတစခဇ္ဈိဂီကဋ္ဌိရသဏ္ဌာန (တိ) [အပနိ-
တ+တစ+ခဇ္ဈိရီ+ကဋ္ဌိရ+သဏ္ဌာန] အခွံခွါ
ပြီးသော စွန်ပလွန်ညောက် သဏ္ဌာန်ရှိသော။
ဇမ္ဗိဋ္ဌိကဏ္ဍ ဂေါပကဋ္ဌိကေသု ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ
အပနိတတစခဇ္ဈိဂီကဋ္ဌိရသဏ္ဌာနံ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။
၃၈။ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၄၆-တို့၌
အပနိတတစသိန္နိကဋ္ဌိရသဏ္ဌာနံ-ဟု ရှိသည်။
ခဇ္ဈိရီ-နှင့် သိန္နိ ပရိယာယ်တည်း။ ခဇ္ဈိရီ သိန္နိ
ဝုစ္စတိ။ ဓာန်။၆၀၃။)

အပနိတတစဘဒ္ဒါရိဋ္ဌကဖလသဝိသ (တိ) [အပ-
နိတ + တစ + ဘဒ္ဒ+အရိဋ္ဌက + ဖလ +
သဝိသ] အခွံ ခွါပြီးသော - ပုတီးနက်-
ကုလားကင်ပွန်း - သီးနှင့်တူသော။ ဘဒ္ဒါ-
ရိဋ္ဌကသမာနန္တိ အပနိတတစဘဒ္ဒါရိဋ္ဌကဖလ-
သဝိသံ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၃၁။

အပနိတတစသိန္နိကဋ္ဌိရသဏ္ဌာနံ (တိ) [အပနိတ+
တစ+သိန္နိ+ကဋ္ဌိရ+သဏ္ဌာနံ] အခွံခွါပြီး
သော စွန်ပလွန်ညောက် သဏ္ဌာန်ရှိသော။
ဇမ္ဗိဋ္ဌိနံ ဂေါပကဋ္ဌိသု ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ အပနိ-
တတစသိန္နိကဋ္ဌိရသဏ္ဌာနံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၆။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၄၆။ (၄၆း၊ သု-တို့၌ သိန္နိကို
သင်ပေါင်းဟု အနက်ပြန်သည်။) အပနိတ-
တစခဇ္ဈိဂီကဋ္ဌိရသဏ္ဌာနံ-လည်း ကြည့်။

အပနိတတာ (တိ) [အပနိတ+တာ] ပယ်စွန့်
အပ်သည်၏အဖြစ်။ နိဗ္ဗသနာနိတိ ပုဗ္ဗေ ဘဂ-
ဝတာ နိဝါသေတွာ အပနိတတာယ ဝေ လဒ္ဓ-
နာမာနိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၈။

အပနိတဉ္စ (န) [အပနိတ+အဉ္စ] ထက်ဝက်ပယ်
အပ်သော၊ တဝက်ဖြတ်အပ်သော။ အဉ္ဇေ၊
ဋ္ဌတာ၊ဩဠဉ္စ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၇။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။
၃၃၀) တို့ ကြည့်။

အပနိတပတ္တ (တိ) [အပနိတ+ပတ္တ] ဖယ်အပ်
ပြီးသော သပိတ်ရှိသော၊ သပိတ်ကို ဖယ်ပြီး
သော၊ သူ။ ဩနိတပတ္တပါဏိ (သံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၃၀) ကြည့်။

အပနိတပါဏိ (တိ) [အပနိတ+ပါဏိ] (သပိတ် မှ -) ဖယ်အပ်ပြီးသောလက်ရှိသော၊ လက်ကို ဖယ်ပြီးသော၊ သူ။ ဘဂဝန္တံ ဘုတ္တဝန္တံ ပတ္တ- တော စ အပနိတပါဏိံ သလ္လက္ခေတာ...။ ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၅၄။ ဩနိတပတ္တပါဏိန္တိ ပတ္တတော အပနိတပါဏိံ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၂၀။ အပနိတ- ဟတ္ထ-လည်း ကြည့်။

အပနိတပါသာဏသက္ခရာ (တိ) [အပနိတ+ ပါသာဏ+သက္ခရာ] ဖယ်ရှား အပ်ပြီးသော ကျောက်ခဲ၊ ကျောက်စုရစ်ခဲ ရှိသော။ သုဋ္ဌ- ကတပရိကမ္ပော အပနိတပါသာဏသက္ခရာ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၉၇။ (ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၆၆။ သိ၊ ဌ၊ သစ်၊ ၂။ ၁၄၅-တို့လည်း ကြည့်။)

အပနိတပုဗ္ဗ (တိ) [အပနိတ+ပုဗ္ဗ] ရှေးဦးမယ် စွန့်အပ်သော၊ မယ်စွန့်အပ်ဘူးသော။ “ကိ- လ္လမေပိ” တိ န အပနိတပုဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၉၁။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၇၇။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၈၅-၆။ န အပနိတ- ပုဗ္ဗာတိ န ခေဒိတပုဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၂၂။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၆၅။

အပနိတမံသ (တိ) [အပနိတ+မံသ] ဖယ်ထုတ် အပ်သော အသားရှိသော။ ဩဠန္တိန္ဒက (ဝိမ- တိ၊ ၂။ ၁၂၈) ကြည့်။

အပနိတမတ္တ (န) [အပနိတ+မတ္တ] ဖယ်ပြီး ခါမျှ၊ လွတ်ခါမျှ။ ပတ္တနိက္ကုဋ္ဌနာဒယော ဟတ္ထ- ပါသတော အပနိတမတ္တေပိ ကာတုံ ဝဋ္ဌန္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၉၂။ ရုက္ခာဒိသမ္ပန္နေ အပနိတ- မတ္တေ တာ သိမာ ပါကတိကာ ဟောန္တိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၉။

အပနိတမာန (တိ) [အပနိတ+မာန] ဖယ်အပ် ပြီးသော မာန်ရှိသော၊ မာန်ကိုဖယ်ပြီးသော၊ သူ။ နိဟတမာန(ထေရ်၊ ၄။ ၂၇၃) ကြည့်။

အပနိတသကဘာဝ (တိ) [အပနိတ+သက+ ဘာဝ] ဖယ်အပ်ပြီးသော မိမိ၏ - အပြစ် - သဘော - ရှိသော၊ မိမိ၏ - အပြစ် -

သဘော - မှ ကင်းသော။ ဝိဂတဓူပ (ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၈) ကြည့်။

အပနိတသာရ (တိ) [အပနိတ+သာရ] ဖယ် အပ်သော - အနှစ် - သီလအနှစ် - ရှိသော၊ အနှစ် - သီလ အနှစ် - ကင်းမဲ့သော၊ သူ။ အန္တော အဝိသုဒ္ဓါတိ အဗ္ဗန္တရေ အသုဒ္ဓါ အပနိတသာရာ။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၇၁။

အပနိတဟတ္ထ (တိ) [အပနိတ+ဟတ္ထ] ဖယ် အပ်ပြီး - နုတ်အပ်ပြီး - ရုပ်အပ်ပြီး - သော လက်ရှိသော၊ သူ။ ဩနိတပတ္တပါဏိ (ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၆၆။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၄၈။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၈၄။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၇။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၉၈) ကြည့်။ အပနိ- တပါဏိ-လည်း ကြည့်။

အပနိယ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+နိ+တော] ဖယ် - စွန့် - ရှိ။ သတိသမ္ပောသမတ္တေနာပိ မေတ္တံ အပနိယ တဿာ ဝတ္ထုသ္မိံ ဥပ္ပဋ္ဌနာရဟတ္တာ။ ဝိသုဒ္ဓါ၊ ၃။ ၃၈၀။ အပနုဇ္ဇ-လည်း ကြည့်။

အပနိယတိ (ကမ္မ၊ ကြိ၊) [အပ+နိ+ယ+တိ] ဖယ် - ထုတ် - ပောင်း - နှင် - အပ်၏။ ဖယ် - စွန့် - အပ်၏။ အသောဝ ဇိဇ္ဈော နိဗ္ဗော- ဂေါ၊ ခါဒနာ အပနိယတိ။ သံ၊ ၁။ ၁၇၈။ ခါဒနာ အပနိယတိတိ၊ တာဝဿ နာနာ- ရသံ ခါဒနံ ဒဒန္တိ၊ ဇိဇ္ဈံ နိဗ္ဗောဂံ တတော အပနေန္တိ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၄၀။ ခါဒနာ အပနိ- ယတိတိ ယဝသံ အဒဒန္တာ တတော နိဟရန္တိ နာမ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၇၇။ ခါကုံ ဝါ ကဏ္ဍကံ ဝါပိ၊ ... သယာမေဝါပနိယရေ။ အပ၊ ၁။ ၃၁၀။ န သက်ယန္တိတိ ဣဒါနိပိ န အပနိယန္တိ။ န သက်ယိသန္တိတိ အနာဂတဗုဒ္ဓေဟိပိ န အပနိယိသန္တိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၉၁။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၇၇။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၈၆။ (ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၂၃။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၆၅- တို့လည်း ကြည့်။)

အပနုဇ္ဇ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+နုဒ+တော] ဖယ် - စွန့် - ရှောင် - ဖယ် - ရှိ။ တေ ဘဂဝါ အပ-

နုဇ္ဈ ကောရာမတံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတိ။ ဒီ၊
၂။၁၇၀။ အပနုဇ္ဈာတိ အပနိယ ဝိဝဇ္ဇေတွာ။
ဒီ၊ ၂။၂၂၁။

အပနုဒ္ဓ (ပု) [အပ+နုဒ+အ] ပယ်-စွန့်-
တတ်သော။ ပနုဒေဟိ (ဒီ၊ ၃။၁၄၅)တိ ...
ဒေါသကလိနဉ္စ သဗ္ဗကိလေသာနဉ္စ အပနု-
ဒေဟိ။ ဒီ၊ ၄။၃။၁၂။ ပနုဒေဟိတိ သမုစ္ဓိနန္ဒ-
ဝသေန သသန္တာနတော နိဟာရကေဟိ၊
ပဟေနကေဟိတိ အတ္တော။ ဒီ၊ ၄။၃။၁၂။

အပနုဒ္ဓတိ (ကြိ) [အပ+နုဒ+အ+တိ] (က)
ပယ်၏။ ပယ် - ဖျောက် - ဖယ်ရှား - ၏။
အဟိတေ ဓမ္မေ အပနုဒ္ဓေတိ (အပနုဒ္ဓတိ၊
အဘိ၊ ၄။၁။က-မူကွဲ) မိလိန္ဒ။ ၃၇။ အဘိ၊ ၄။
၁။၁၆၅။ အဟိတမပိ စ အပနုဒ္ဓိ။ ဒီ၊ ၃။၁၄၃။
ယော ပါနုဒိ ရာဂပထံ အသေသံ။ သုတ္တနိ။
၃၄၉။ ယောပါနုဒိတိ ယော အပနုဒ္ဓိ။ သုတ္တနိ၊
၄။၂။၁၃၆။ ပိတုသောကံ အပါနုဒိ။ ပေတ။
၁၃၂။ အပါနုဒိတိ အပနုဒ္ဓိ။ ပေတ။ ၄။
၃၉။ ပုတ္တသောကံ အပါနုဒိ။ ဝိမာန။ ၁၁၄။
ပေတ။ ၁၄၇။ ဇာ၊ ၁။၁၃၄၊ ၂၁၈။ ဓမ္မ၊ ၄။၁။
၀။ အပါနုဒိတိ နိဟရိ။ ဇာ၊ ၄။၃။၂၀၁။
ဝိဝဇ္ဇယိတိ ... တံ အပနုဒ္ဓိ။ ဇာ၊ ၄။၆။၂၄။
(ခ) ခိုးယူ၏။ စုသံ မေ တံ အပါနုဒိ။
ပေတ။ ၁၄၂။ စုသံ တျာဟံ အပါနုဒိ။
ပေတ။ ၁၄၂။ အပါနုဒိန္တိ စောရိကာယ အဝ-
ဟရိ အဂ္ဂဟေသိ။ ပေတ။ ၄။၈။

အပနုဒ္ဓိတု (တိ) [အပ+နုဒ+တု] ပယ်တတ်-
ငြိမ်းစေတတ် - သော၊ သူ။ ဥဗ္ဗေဂဥတ္တာ-
သဘယံ အပနုဒ္ဓိတာ။ ဒီ၊ ၃။၁၂။ တံ သဗ္ဗံ
အပနုဒ္ဓိတာ ဝုပသမေတာ။ ဒီ၊ ၄။၃။၁၀၅-၆။
(ဒီ၊ ၄။၃။၁၀၇-လည်း ကြည့်။)

အပနုဒ္ဓိတွာ (ကြိ ဝိ) [အပ+နုဒ+တွာ] ပယ်
၍၊ ပယ်ဖျောက်-ဖယ်ရှား-၍။ သောကံ
အပနုဒ္ဓိတွာ။ ဇာ၊ ၄။၇။၃၇၃(သီ၊ လူ၊ မူကွဲ)။

သုနခံ ပါဒေန အပနုဒ္ဓိတွာ။ ဓမ္မ၊ ၄။၁။၁၁၀
(သီ-မူကွဲ)။

အပနုဒ္ဓေတိ (ကြိ) အပနုဒ္ဓတိ-ကြည့်။

အပနုဒ္ဓန (တိ) [အပ+နုဒ+ယု၊ ရှု၊ ၅၅၆ ၅၇၁-
တို့ ကြည့်။] ပယ်-နုတ်-တတ်သော၊ ပယ်
ဖျောက် - ဖယ်ရှား - တတ်သော။ တေ
တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ သဗ္ဗဒုက္ခာပနုဒနံ။ ဝိ၊
၄။၂၉၂။ မ၊ ၄။၃။၁၉။ ဥဒါန၊ ၄။၃၇၈။ ဇာ၊
၄။၁။၁၀၉။ ဥဗ္ဗေဂဥတ္တာသဘယာပနုဒနော။
ဒီ၊ ၃။၁၂။ ဥဗ္ဗေဂဘယဿ စ ဥတ္တာသ-
ဘယဿ စ အပနုဒနော။ ဒီ၊ ၄။၃။၁၀၇။
အပနုဒနောတိ အပနုဒတာ။ ဒီ၊ ၄။၃။၁၀၈။
ယော ဣမံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သဗ္ဗဒုက္ခာ
ပနုဒနံ။ ဒီ၊ ၃။၁၅၉၊ ၁၆၇။ သဏှံ မုဒဉ္စ ဝဂ္ဂုဉ္စ၊
သဗ္ဗသောကာပနုဒနံ။ ဝိမာန။ ၇၀။ သဗ္ဗ-
သောကာပနုဒနန္တိ ... သောကဿ ဝိနောဒနံ
ဂိရံ သုတွာန ...။ ဝိမာန၊ ၄။၁၉၈။ တဏှာ-
သလ္လဿ ဟန္တာရံ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာပနုဒနံ။ အပါ၊
၁။၂၇။ သဗ္ဗဿ သံသာရဒုက္ခဿ အပနုဒနံ
သေနကရံ ဓမ္မံ။ အပါ၊ ၄။၁။၂၅၆။

အပနုဒ္ဓတဗ္ဗ (တိ) [အပ+နိ+တဗ္ဗ] (က)
ပယ် - အပ် - သင့် - ထိုက် - သော၊ စွန့် -
အပ် - သင့် - ထိုက် - သော။ အစိန္တိယေန
အစိန္တိယံ ပေါတယိတွာ အပနုဒ္ဓတဗ္ဗ။
မိလိန္ဒ။ ၁၇၇။ အပနုဒ္ဓတဗ္ဗဿ အဘာဝတော
နိဇ္ဈေသဘာဝေန ပရိသုဒ္ဓံ။ ဝိ၊ ၄။၁။၉၉။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၂၀၈။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။၂၅၂။ သုတ္တနိ၊
၄။၂။၁၆၇။ လေခါမိ ဗသံသိတာ ဝါ အပနု-
ဒတဗ္ဗ။ ဝိ၊ ၄။၁။၂၅၁။ ... ကိဉ္စိ အပနုဒတဗ္ဗံ
ဝါ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ ဝါ ...။ ဒီ၊ ၄။၁။၁၂။ သာရတ္ထ၊
၁။၆၀။ အပနုဒတဗ္ဗန္တိ ... ဆဉ္စေတဗ္ဗဝစနံ။
သီ၊ ၄။၁။၁။၈၀။ န ဟိ တေဟိ အညံ ...
အပနုဒတဗ္ဗံ သမ္ဘောတိ။ အဘိ၊ ၄။၂။၈၁။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။၁၂၈။ ပဋိသိ၊ ၄။၁။၁၈၃။ ဆန္နော
အပနုဒတဗ္ဗော။ ထေရ၊ ၄။၂။၅၂၃။ (ပဋိသိ၊

ဌ၊ ၂။ ၁၃၆။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇။ သာရတ္ထ၊ ၃။
 ၄၁၀။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၈၃။ ဒိ၊ ဌ၊ ၃။ ၇၁။ မ၊ ဌ၊ ၂။
 ၁၈၂။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၈၀။ အနု၊ ဌ၊ ၁။ ၁၃၀-တို့
 လည်းကြည့်။) ဩပနာပေတဗ္ဗ(ဝိ၊ ဌ၊ ၄။
 ၁၁၀။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၁၀) လည်း ကြည့်။
 (ခ) ဖယ် - အပ် - သင့် - ထိုက် - သော၊
 ရပ် - အပ် - သင့် - ထိုက် - သော။ ဘိက္ခုနံ
 နိသိန္နာနံ ပါဒေသု ဥဒကံ အာကိရိတာ ...
 ဂစ္ဆန္တိ “... ပရိတ္တံ ဘဏဏာ” တိ၊ န ပါဝါ
 အပနေတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၆၇။ အပနိတ (င)
 အနက်လည်း ကြည့်။

အပနေတဗ္ဗာကာရပုတ္တ (တိ) [အပနေတဗ္ဗ +
 အာကာရ + ပုတ္တ] ပယ်အပ်သော အခြင်း
 အရာသို့ရောက်သော။ သာဠကာ ပိဋေတွာ
 အပနေတဗ္ဗာကာရပုတ္တာ အဟေသုံ။ ဇာ၊ ဌ၊
 ၁။ ၁၅၅။

အပနေတဗ္ဗာဘာဝ(ပ) [အပနေတဗ္ဗ + အဘာဝ]
 ပယ်အပ်သော အရာ၏ မရှိခြင်း။ အပနေ-
 တဗ္ဗာဘာဝေန အနဓိကံ။ ဒိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၀၈။
 သိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၁၁။ ၁၁၂။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၀၇။

အပနေတိ (ကြိ) [အပ + နိ + အ + တိ] (က)
 ပယ် - စွန့် - ၏။ ပယ်ပျောက် - ဖယ်ရှား -
 ၏။ ဥဒကံ အဘိနေတိပိ အပနေတိပိ။ အံ၊ ဌ။
 ၂၄၂။ ဧဂမပနေတိ၊ ဒေါသမပနေတိ၊ မိလိန္ဒ။
 ၁၄၁၊ ၅၅၀။ (ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၇၈။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၂၉။
 မ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၄၇။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၁။ ၁၅၅။ ဝိမာန၊ ဌ။
 ၂၇၂။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၉။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂။ ဒိ၊ ဌ၊ ၁။
 ၂။ သိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၁၇။ ဒိ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၂၉။ မ၊ ဌ၊ ၁။
 ၂။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၅၂။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၃၄။
 မူလ၊ ဌ၊ ၁။ ၂။ မူလ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၄၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ၊ ၁။
 ၃၇၈။ နေတ္ထိ၊ ဌ၊ ၂။ တို့လည်း ကြည့်။)
 အပနေန္တိ - ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၀၄။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၁၅။
 အပနေမိ - ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၅၆။ အပနေဟိ -
 ၂။ ၆၁။ မိလိန္ဒ။ ၂၇၁။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၇၀။ ဇာ၊ ဌ၊
 ၁။ ၄၉၀။ ဇာ၊ ဌ၊ ၄။ ၁၇။ အပနေထ - ဒိ၊ ဌ၊ ၂။
 ၃၉၈။ မ၊ ဌ၊ ၄။ ၃။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၀၉၊ ၁၁၀။

အပနေယျ - မ၊ ဌ၊ ၄၄။ စရိယာ၊ ဌ။ ၁၃၇။
 ကင်္ခါ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၁။ အပနေယျာထ - ဓမ္မ၊ ဌ၊
 ၁။ ၂၇၆။ အပနေယျ - မ၊ ဌ၊ ၃။ ၇၇။ ဇာ၊ ဌ၊
 ၃။ ၂၄။ အပနေသိ - ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၃၈။ ဝိမာန၊
 ဌ။ ၁၁၅။ ပေတ၊ ဌ။ ၃၉။ အပနေဿန္တိ -
 မိလိန္ဒ။ ၂၄၁။ အပနေဿာမိ - ထေရ၊ ဌ၊
 ၁။ ၁၀၆။ ဒိ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၂၄။ (ခ) ဆောင်
 ယူ၏။ ယူသွား၏။ ခေါ်ဆောင်၏။ တ-
 မေန အပနေန္တိ။ အံ၊ ၂။ ၈၃။ အပနေန္တိတိ
 သကသေနံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ အံ၊ ဌ၊ ၃။
 ၃၅။ ယထာ န ပတတိ၊ တထာ အပနေ-
 သာမိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၆။ အင်္ဂုဋ္ဌကေန သညံ
 ဒတွာ ဧကမန္တံ အပနေသိ။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၀၂။
 (ဂ) နှင်ထုတ်၏။ အပနေထ တေ၊ ကိ
 ဣမိနာ။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၄၈။ (ဇာ၊ ဌ၊ ၄။ ၂။ မ၊ ဌ၊
 ၂။ ၁၀၀။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၀၈-တို့လည်း ကြည့်။)
 အပနေသိ(ဒိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၇၀)တိ ဌိတပုဒေသ-
 တော ယထာ အပဂစ္ဆတိ၊ ဧဝံ အကာသိ။
 ဒိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၇၇။ နဒိတိတ္ထေသု ဌပိတနာဝါယော
 အပနေသုံ။ ဝိမာန၊ ဌ။ ၄၀။ (သ) ထုတ်၏။
 ထုတ်ယူ၏။ တေသံ မုခတော ဂေဏှ၊ ဧက
 အပနေန္တိ။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၃၂။ (င) ပယ်၏။
 ဖယ်ရှား၏။ ရပ်၏။ ယဒိ ပါဒေ အပနေန္တိ၊
 မနဿာ တံ အဝမက်လန္တိ မညတိ။ ဝိမတိ၊ ၁။
 ၂၃၆။

အပနေတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ + နိ + တုံ] (က) ပယ်
 - စွန့် - ခြင်းငှါ။ ဖယ်ရှားခြင်းငှါ။ ယော
 တနကကစ္ဆမော၊ တံ အပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ။
 ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၁။ သဗေ အသပ္ပိယံ၊ သဗ္ဗံ အပ-
 နေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၄။ ၁၃၀။ ဧဂရဇာဒိ
 အပနေတုံ န သက္ကောတိ။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၀၂။
 သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၈၆။ (ဣတိဝုတ်၊ ဌ။ ၂၄၆။ ဝိ-
 မာန၊ ဌ။ ၁၉၁။ ထေရ၊ ဌ။ ၁။ ၃၁၀။ ထေရ၊ ဌ၊
 ၂။ ၂၈၆။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၁။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၅၁။
 ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၆၂။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၃။ ဝဇိရ၊ ၁။ ၇။
 သိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂။ ၉၃။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ၊

၁။၃၇၅-တို့လည်း ကြည့်။) (၁) ဖယ်ခြင်း
ငါ၊ ချခြင်းငါ။ သရံ တဿ မန္တာနုဘာဝေန
နေဝ ခိပိတုံ န အပနေတုံ သက္ခိ။ ဒီ၊ဌ၊၁။
၂၃၇။ရာဇာ ကဏ္ဍံ နေဝ ခိပိတုံ န အပနေတုံ
သက္ခောတိ။ အံ၊ဌ၊၁။၃၄၀။

အပနေတု (တိ) [အပ+နိ+တု] ဖယ်တတ်-
ဖယ်ရှားတတ်-သော၊သူ။ အပန္နဒန၊ အပ-
ဟာရက (မ၊ဋီ၊၃။၇၇)၊ ဝိနေတု (အံ၊ဋီ၊၂။
၁၆၉)တို့ကြည့်။

အပနေတုကာမ (တိ) [အပနေတုံ+ကမ+က]
ပယ် - စွန့် - ခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊ ပယ်
ဖျောက် - ဖယ်ရှား - ခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊
သူ။ တံ ဒဏ္ဍေန ဥက္ခိပိတွာ အပနေတုကာ-
မော...။ဝိ၊ဌ၊၁။၂၇၄။ အပနေတုကာမတာ-
ယ ပရေသံ ဒုက္ခဿ အသဟနံ...။ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊
၁။၃၇၉။ (ဥဒါန၊ဌ၊၁၅၅။ သာရတ္ထ၊၁။၁၆။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၇၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အပနေတုကာပတာ (ထိ) [အပနေတုကာမ+
တာ] ပယ်ခြင်း-ဖယ်ရှားခြင်း-ငှါ အလိုရှိ
သူ၏ အဖြစ်။ အထက်ပုဒ် ကြည့်။

အပနေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အပ+နိ+တွာ] (က)
ပယ်၍ ဖယ်ရှား၍။ ဆဒနဂေါပါနသိက္ခ-
ကာဒိနိ အပနေတွာ။ ဝိ၊ဌ၊၁။၂၇၄။ ဒီ၊ဌ၊
၂။၃၇၃။ မ၊ဌ၊၁။၂၇၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၆၀။
အပနေတွာပိ ပုနုပ္ပန် ဓာဘေတုံ လစ္ဆတိ။
ဝိ၊ဌ၊၃။၅၁။ မုခေန သိဃာဏိကံ အပ-
နေတွာ နဟာပေတွာ။ ဒီ၊ဌ၊၃။၁၃၇။ (မ၊
ဌ၊၃။၁၄၁။ မ၊ဌ၊၄။၁၅၉။ သံ၊ဌ၊၂။၉၇။
သံ၊ဌ၊၃။၄၇။ အံ၊ဌ၊၃။၁၄။ အဘိ၊ဌ၊၁။၂။
အဘိ၊ဌ၊၂။၃၇။ အဘိ၊ဌ၊၃။၆။ ဣတိဝုတ်၊
ဌ၊၆၇။ သုတ္တနိ၊ဌ၊၂။၄၇။ ဝိမာန၊ဌ၊၂၆၈။
ထေရ၊ဌ၊၁။၂၉၁။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌ။၃၃၀။ ဇာ၊ဌ၊၁။
၇၃။ ဇာ၊ဌ၊၄။၃၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၉၂။ သာရ-
တ္ထ၊၂။၅၀။ ဝိမတိ၊၁။၇။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၂၉။ မ၊
ဋီ၊၃။၂၉။ မူလ၊ဋီ၊၁။၅၄။ မူလ၊ဋီ၊၃။၁၇၈။

ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၈၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၁၈။ ကခါ၊
ဋီ၊၁၄၀။ နေတ္ထိ၊ဋီ၊၁၆-တို့လည်း ကြည့်။)
အပနေတွာန-လည်း ကြည့်။ (၁) ဆောင်
ယူ၍၊ ခေါ်ဆောင်၍၊ ခေါ်ထုတ်၍၊ ခွဲခွါ၍။
သောဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု၊ ကေမန္တံ အပနေတွာ ...
ဝေမဿ ဝစနိယော။ ဝိ၊ဉ္စ၊၂၇၇။ ဗာဟာယံ
ဂဟေတွာ ကေမန္တံ အပနေတွာ။ ဒီ၊၁။
၂၁၂။ အံ၊၁။၂၂၀။ အပနေတွာ ဉာတကာနံ
နေန္တိ(အံ၊၂။၈၃။)တိ သကသေနံ နေတွာ
တတော ဉာတကာနံ သန္တိကံ နေန္တိ။ အံ၊ဌ၊
၃။၃၇။ ကုဋ္ဌဝဋ္ဌံ ဒမေတုကာမော နေေတော
အပနေတွာ။ ဝိ၊ဌ၊၂။၁၁။ (ဂ) ပယ်၍၊
ချွတ်၍။ သော သံဝေဂပ္ပတ္တော ကာသာ-
ယာနိ အပနေတွာ။ ဓမ္မ၊ဌ၊၁။၁၀။ သီသတော
နာဠိပဋ္ဌံ အပနေတွာ။ ဇာ၊ဌ၊၆။၂၉၃။ (ဃ)
နှင်ထုတ်၍။ “တေန ဟိ အပေထ အပေ-
ထာ”တိ အန္တေဝါသိကေ အပနေတွာ။ ဓမ္မ၊
ဌ၊၂။၁၃၁။ (င) ထုတ်ဆောင်၍၊ ထုတ်ပယ်
၍။ သက္ကာ စ ဟောတိ တံ ပုဂ္ဂလံ အပနေ-
တွာ ဥပေါသထော ဝါ...ကာတုံ။ ဝိ၊ဌ၊၄။
၁၃၉။ န စ သက္ကာ ဗောဓိသတ္တမာတရံ
အပနေတွာ...။ ဒီ၊ဌ၊၂။၂၉။ မ၊ဌ၊၄။၁၃၀။
အပနေတွာတိ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနတော နိ-
ဟရိတွာ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၈။ မ၊ဋီ၊၃။၃၃၈။ (စ)
ထုတ်ဆောင်၍၊ ထုတ်ယူ၍။ အညော
မယံ ပိတရံ မိစ္ဆာဒဿနာ အပနေတွာ...။
ဇာ၊ဌ၊၇။၁၁၉။ ဝိမိကိစ္ဆာသလ္လတော အပ-
နေတွာ။ စူဠနိ၊ဌ။၂၆။ (ဆ) ပယ်၍၊နှုတ်၍၊
ပယ်နှုတ်၍။ ကာလေန ကာလံ သူလာနိ
အပနေတွာ...။အံ၊ဌ၊၂။၂။ သန္တိတော သန္တိ-
တော သူလာနိ အပနေတွာ...။မဟာနိ၊ဌ။
၂၄၁။ (ဇ) ဖယ်ရှား-ဖွင့်-လှုပ်-၍။ ပုနု
သာဏိပါကာရံ အပနေတွာ။ သုတ္တနိ၊ဌ၊
၁။၆၃။

အပနေတွာန (ကြိ၊ဝိ) [အပ+နိ+တွာန]
ပယ်၍၊ ဖယ်ရှား၍၊ ဖယ်ထုတ်၍။ အပနေ-

တူန တတောဟံ၊ သိဟဋ္ဌဘာသံ မနောရမံ
တာသံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁။ သိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ အပနေတူနာတိ ကဉ္စကသဒိသံ
သိဟဋ္ဌဘာသံ အပနေတူ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆။ မ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉။

အပနေန (တိ) [အပ+နိ+အ+အန] (က)
ပယ်သော၊ ဖယ်ရှားသော၊ သူ။ ပရိဘုဉ်တဗ္ဗာ-
နိ အပနေတဗ္ဗာနိပိ ဝတ္ထုနိ ပရိဘုဉ်နောဟိ
ဝါ၊ အပနေနောဟိ ဝါ။ ကခါ။၂၅၆။ ယထာ-
လဗ္ဗကေကာဒိဝသေန သာရိယော အပ-
နေနော ဥပနေနော စ ကိဋ္ဌန္တိ။ သာရတ္ထ။၂။
၃၇၃။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၇။ သိ၊ဋ္ဌ၊သင်္ဂ၊၁။၃၆၁။
(ဝိမတိ၊၁။ ၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၈-တို့လည်း
ကြည့်။) (ခ) ဆောင်ယူသော၊ ခေါ်ဆောင်
သော၊ သူ။ ဒါသမ္ပိ ပဗ္ဗာဓေတော သာမိကေ
ဝိသုဒ္ဓာ ပဋိစ္စာဒနတ္ထံ အပနေနော ပဒဝါရေန
အဓိနာဒါနာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော။ ဝိမတိ၊
၂။၁၁၁။ ပကတိသညာယ အပနေနော အဘိ-
ဟာရေ န ဆိဇ္ဇတိ။ ဝိမတိ၊၂။၃၆။ (ဂ)
ဖယ်ရှား-ရှောင်လွှဲ-သော။ အပဟရန္တောတိ
အပနေနော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၁။ (ဃ) ပယ်ဖျောက်
သော။ စက္ခုနိ ပရိဟရန္တံ ဒုဒ္ဓိက္ခတာယ
ဒိဋ္ဌိယော ဟရတိ အပနေနန္တံ ဝိယ ဟောတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၀။

အပနေယျ (တိ) [အပ+နိ+ကျ] ဖယ်ရှား-
နှင်ထုတ်-အပ်-သင့်- ထိုက်-သော၊ သူ။
အပနေယျေသော ဘိက္ခုဝေ ပုဂ္ဂလော။ အံ၊
၃။၁၆။ အပနေယျေသောတိ အပနေယျော
နိဟရိတဗ္ဗော သေ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၇။

အပနောဒ (ပ) [အပ+နုဒ+ဏ] ပယ်-စွန့်-
ရှောင်-ဖယ်-ခြင်း။ “အပနုဇ္ဇာ”တိ စ
အန္တောဂဓာဝဓာရဏံ ဣဒံ ဝစနံ ကေန္တိ
ကတ္တာ တဿ အပနောဒဿာတိ ဝတ္ထံ “အပ-
နုဇ္ဇေဝါ”တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၁။ အပနုဇ္ဇ-လည်း
ကြည့်။

အပန္နက (တိ) [န+ပန္နက] ပန္နက-အမည်မရှိ
သော၊ သူ။ ပန္နကောပိ အပန္နကောပိ မဂ္ဂ-
မူဠော ဟောတိ။... ပန္နကပိ မဂ္ဂမူဠော ဟောန္တိ
အပန္နကပိ။ ဇေ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂၆။

အပပဉ္စိတ (န) [န+ပပဉ္စိတ] မချဲ့ထွင် -
မဆိုင်ခံ-မနှောင့်နှေး-သော၊ သူ။ ဝနန္တိ-
မသိဟာရယေတိ အပပဉ္စိတော ဂိဟိပပဉ္စေန
ဝနံ ဝေ ဂစ္ဆေယျ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၃။

အပါတိ=အပပိတိ (ကြိ) [အပ+ပါ+အ+
တိ] သောက်၏။ တံ သိင်္ဂါလော အပါပါယိ
(အပါပါသိ။ သိ၊ သျှာ၊ ဣ။) ဇေ၊၁။၅၁။ အပါ-
ပါယိတိ အပ-ဣတိ ဥပသဂ္ဂေါ၊ အပါယိတိ
(အပါသိတိ။ သိ၊ သျှာ၊ ဣ။) အတ္ထော။ ဇေ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၁၅။

အပပေါဋ္ဌေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပပေါဋ္ဌေတွာ]
မခါမူ၍။ ဟိယျော ဝါ ပရေ ဝါ သန္တတံ
ပုရာဏသာခါသန္တတံ န ဝိဿသေ၊ အပပေါ-
ဋ္ဌေတွာ အပစ္စဝေက္ခိတွာ န ပရိတုဉ္ဇေယျ။
ဇေ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၈၆။

အပဗောဓတိ (ကြိ) [အပ+ဗုဓ+အ+တိ။ လူဓ
ပန (ဘူဝါဒိဂဏေ) “ဗောဓတိ”တိ ရူပံ။
“ယော နိန္ဒံ အပဗောဓတိ”တိ ပါဠိ ဒိဿတိ။
ကာရိတေ ပန “ဗောဓတိ” ဣစ္စာဒိနိ။
နိတိ၊ဓာ။၁၁၀။] ပယ်လျက် - ရှောင်ရှား
လျက် - သိ၏။ ပယ်လျက် - ရှောင်ရှား
လျက် - ရထားထိန်း၏ ထိုးခြင်း - ဆဲရေး
ကဲ့ရဲ့ခြင်း-ကို သိ၏။ ယော နိန္ဒံ အပ-
ဗောဓတိ (အပဗောဓတိ၊ သျှာ၊ ကံ၊ က)
သံ၊၁။၈။ ယော နိန္ဒံ အပဗောဓတိ (နိန္ဒံ
အပဗောဓတိ၊ သိ၊ သျှာ၊ ဣ။) ဓမ္မ၊၃၄။ (အပ-
ဗောဓတိ-ရှိရာ၌ အ-ပစ္စည်းကို ပြောသည်
ဟု ကြံ။) = ယော ဂရဟံ အပဟရန္တော
ဗုဏ္ဏတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆။ အပဟရန္တောတိ
အပနေနော၊ ယထာ... န ဟောတိ၊ ဝေ
ပရိဟရန္တောတိ အတ္ထော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၁။

ယော နိဒ္ဒန္တိ (နိဒ္ဒန္တိသီ) အပ္ပမတ္တော သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော အတ္တနော ဥပ္ပန္နံ နိဒ္ဒံ (-နံသီ) အပဟရန္တော ဗုဇ္ဈတိတိ အပ-
 ဗောဓေတိ (အပဗောဓတိသီ)။ ဓမ္မာဠာ ၂။
 ၅၄။ (နိဒ္ဒံ - မိမိအား ဖြစ်လတ္တံ့သော ကဲ့ရဲ့
 ဖွယ်ကို၊ အပ - ပယ်၍၊ ဗောဓတိ - မဂ်ဉာဏ်
 ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် သိ၏။ (ဓမ္မဟဒ္ဓိ)။ ... နိဒ္ဒံ -
 ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ကို၊ အပ - ပယ်၍၊ ဗောဓတိ -
 သိ၏။ နိတိ ဓာ၊ သျှ၊ ၁၈၇။ နိဒ္ဒံ - ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ကို၊
 အပဟရိတွာ - ရှောင်ကြဉ်၍၊ နိပ္ပဓာ-
 ဘာဝံ - အပြစ်ကင်းသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဗော-
 ဓေတိ - သိစေ၏။ နိဒ္ဒံ-ဟူ၍၎င်း ... ရှိ၏။ ဓမ္မာ
 သျှ)။

အပဗောဓေတိ (ကြိ) [အပ+ဗုဓ+အ+တိ။
 အ+ကို ပြု။] အပဗောဓတိနှင့် အနက်
 တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပဗ္ဗဇန (န) [န+ပဗ္ဗဇန] ရဟန်းမပြုခြင်း။

အပဗ္ဗဇနကာရဏ (န) [အပဗ္ဗဇန+ကာရဏ] ရဟန်း မပြုခြင်း၏ အကြောင်း။ တို့ မေ
 ကေဝလံ ပုတ္တေ ဒေဟိ။ အပဗ္ဗဇနကာရဏံ
 ပန အမှာကံ ဘာရော။ ဇာ၊ ဠာ၊ ၄။ ၄၈၀။

အပဗ္ဗဇနတ္ထ (ပု) [အပဗ္ဗဇန+အတ္ထ] ရဟန်း
 မပြုခြင်းအကျိုး။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒီဝသေ
 “ဟတ္ထိပါလော”တိ နာမံ ကတွာ အပဗ္ဗဇ-
 နတ္ထာယ ဟတ္ထိဂေါပကေ ပဋိစ္ဆာပေသံ။ ဇာ၊
 ဠာ၊ ၄။ ၄၈၀။ ဣဒါနိဿ အပဗ္ဗဇနတ္ထာယ သရိရ-
 ဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏယိဿာမိ။ ဇာ၊ ဠာ၊ ၃။ ၃၇၂။

အပဗ္ဗဇန္တ (တိ) [န+ပဗ္ဗဇန္တ] ရဟန်းမပြု
 သောသူ။ သာသနေ အပဗ္ဗဇန္တဿာပိ ဣမံ
 သာသနံ နိဿာယ အာနိသံသော နတ္ထိ။ မ၊ ဠာ၊
 ၃။ ၁၂၄။ အံ ဋီ၊ ၂။ ၃၂၇။ ဣမေ ဆ သကျေ
 အပဗ္ဗဇန္တေ ဝိသုတာ။ ဓမ္မာဠာ၊ ၁။ ၈၆။

အပဗ္ဗဇိတ (တိ) [န+ပဗ္ဗဇိတ] ရဟန်း-မပြု-
 မဟုတ်-သောသူ။ အပဗ္ဗဇိတောပိ အယံ

မောသပုရိသော ။ မိလိန္ဒ။ ၁၁၄။ န စ
 အတ္တနော သန္တိကေ အပဗ္ဗဇိတဿ ဒေတိ။
 ဝိ၊ ဠာ၊ ၁။ ၃၁။ (ဝိ၊ ဠာ၊ ၃။ ၃၀၅။ ဒီ၊ ဠာ၊ ၁။ ၂၀၈။
 အံ၊ ဠာ၊ ၂။ ၁၉။ ဣတိဝုတ်၊ ဠာ၊ ၂။ ၁၅။ သာရတ္ထ၊
 ၁။ ၄၁၉။ ဓမ္မာဠာ၊ ၂။ ၂၇၅။ သုတ္တနိ၊ ဠာ၊ ၂။ ၇၉။
 ဇာ၊ ဠာ၊ ၂။ ၅၈။ ဝဇီရ၊ ၂။ ၄၈။ သာရတ္ထ၊ ၂။
 ၂၇၆။ ဝိသုဒ္ဓါ၊ ဠာ၊ ၁။ ၁၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အပဗ္ဗဇိတဘာဝစန (န) [အပဗ္ဗဇိတ+ဘာဝ+
 ဝစန] ရဟန်းမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို-ဆို
 ခြင်း-ဆိုသောစကား။ အပဗ္ဗဇိတဘာဝစ-
 နေနေဝဿ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာဒီနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
 ဂုဏာနံ အဘာဝေါ ဝိပိတော ဟောတိ။
 မ၊ ဠာ၊ ၃။ ၁၅၀။

အပဗ္ဗဇိတမနုဿ (ပု) [အပဗ္ဗဇိတ+မနုဿ]
 ရဟန်းမဟုတ်သော - လူယောကျ်ား - လူ
 ဝတ်ကြောင်။ ဂဟပတိန္တိ ဘိက္ခုသု အပဗ္ဗ-
 ဇိတမနုဿ။ ကင်္ခါ၊ ၁၆၅။ ဣဓ ပန အပဗ္ဗ-
 ဇိတော ယော ကောစိ မနုဿော အဓိပ္ပေ-
 တော၊ တေနာဟ “ဘိက္ခုသု အပဗ္ဗဇိတ-
 မနုဿ”န္တိ။ ကင်္ခါ ဋီ သင်။ ၃၀၅။

အပဗ္ဗဇိတသဒိသ (တိ) [အပဗ္ဗဇိတ+သဒိသ]
 ရဟန်းမဟုတ်သူနှင့်တူသော၊ အိမ်ရာထောင်
 သူလူနှင့်တူသော၊ သူ။ တေ မယံ ကေဠာနေ
 ဝသန္တာ အပဗ္ဗဇိတသဒိသာယေဝ ဟောမ။
 ဓမ္မာဠာ၊ ၁။ ၁၀၃။

အပဗ္ဗဇိတိတ္ထိ (တိ) [အပဗ္ဗဇိတ+ဣတ္ထိ] ရဟန်း
 မဟုတ်သောမိန်းမ၊ လူဝတ်ကြောင်မိန်းမ။
 ဂဟပတာနိန္တိ ဘိက္ခုနိသု အပဗ္ဗဇိတိတ္ထိ။
 ကင်္ခါ၊ ၁၆၅။

အပဗ္ဗဇိတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပဗ္ဗဇိတုံ] ရဟန်းမပြု
 ခြင်းငှါ။ န ဟိ သက္ကာ အမှေသု ဧကေန
 အပဗ္ဗဇိတုံ။ ဓမ္မာဠာ၊ ၁။ ၈၇။

အပဗ္ဗဇိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပဗ္ဗဇိတွာ] ရဟန်း
 မပြုမူ၍။ မဟလ္လကကာလေပိ အပဗ္ဗဇိတွာ....။

စရိယာ၊ ဌ၊ ၁၉၉။ တာတ တံ ပဗ္ဗဇိတော ဝါ
အပဗ္ဗဇိတော ဝါ မယံ ပုတ္တံ ဒဿေဟိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
ဌ၊ ၂၈။ ဇာ၊ ၄၁။ ၁၀၀။ အထ ကသ္မာ အပဗ္ဗ-
ဇိတော ဣဓာဂတောသိ။ ဇာ၊ ၄၁။ ၂။

အပဗ္ဗဇာ (တိ) [န+ပဗ္ဗဇာ] ရဟန်းအဖြစ်
မဟုတ်သော အဖြစ်၊ လူ၏အဖြစ်။ ဂေဟဉ္စာ-
ဝသတိ နရော အပဗ္ဗဇာမိစ္ဆံ မဟတိမဟိ
အနုသာသတိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၃။ အပဗ္ဗဇာမိစ္ဆန္တိ
အပဗ္ဗဇံ ဂိဟိဘာဝံ ဣစ္ဆန္တော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၆။
ပဗ္ဗဇာယ ဝိသဒိသာဝတ္တာဝိဘာဝတော န
ပဗ္ဗဇာတိ အပဗ္ဗဇာ၊ ဂိဟိဘာဝေါ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။
၁၁။

အပဗ္ဗတပဒေသ (ပု) [န+ပဗ္ဗတ+ပဒေသ]
တောင်အရပ်မဟုတ်သော၊ တောင်ရှိသော -
အရပ် - ဒေသ - မဟုတ်သော၊ အရပ်။ တံ
ကန္တရန္တိ အပဗ္ဗတပဒေသေပိ ဝိဒုဂ္ဂနဒီနိဝတ္တန-
ပဒေသံ ကန္တရန္တိ ဒဿေဟိ။ မူလဒီ၊ ၂။ ၁၇။
သီ၊ ၄။ ၁၆။ ၂။ ၁၂။

အပဗ္ဗဗန္ဓ (တိ) [န+ပဗ္ဗဗန္ဓ] အဆစ်မပွဲအပ်
သော၊ အဆစ်မပိတ်သော။ “ဧတ္ထ ဇာယန္တော
နဋ္ဌာ သဗ္ဗေ အပဗ္ဗဗန္ဓာ ကေစ္ဆိဒ္ဓါဝ ဟော-
န္တိ”တိ အဓိဋ္ဌာယ ဂတော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၇။

အပဗ္ဗဟိတော (ကြိ.ဝိ) [အပ+ဟ+တော] ဖယ်
ရှား - ထုတ်သင် - ဤ။ ဂါမမဇ္ဈေ မဟာဇနဿ
သန္နိပတိတဋ္ဌာနေ ကဓဝရံ ဥဘယတော အ-
ပဗ္ဗဟိတော တံ ဌာနံ အတိရမဏိယံ အကာ-
သိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၀။ အပဝိယူဟိတော-လည်း
ကြည့်။

အပဗ္ဗာဇန (န) [န+ပဗ္ဗာဇန] မထုတ် - မပယ်
- ခြင်း၊ မပယ်ခွဲခြင်း။ သော ပဗ္ဗဇိတော
နာမ န ဟောတိ ပဗ္ဗာဇတေဗ္ဗမဿ အပဗ္ဗာ-
ဇနတော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၄၂။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၇၄။

အပဗ္ဗာဇိတ (တိ) [န+ပဗ္ဗာဇိတ] မထုတ် -
မပယ် - အပ်သော။

အပဗ္ဗာဇိတတ္ထ (န) [အပဗ္ဗာဇိတ + တ္ထ]
မထုတ် - မပယ် - အပ်သည်၏အဖြစ်။ ကံ
ကာရဏာ ? မလဿ အပဗ္ဗာဇိတတ္တာ။ ဒီ၊
ဌ၊ ၂။ ၆၉။ ကခါ၊ ၄။ ၁၆။ ၁၅။ (သာရတ္ထ၊ ၁။
၄၄၂-လည်း ကြည့်။) အပဗ္ဗာဇိတတ္တာတိ
အနိဟဋ္ဌတ္တာ အနိရာကတတ္တာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။
၇၄-၅။

အပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗ (တိ) [န+ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗ] ရှင်
ရဟန်း ပြုမပေးအပ်သော၊ သူ။ “တိတ္ထိယ-
ပက္ကန္တကော ဘိက္ခုဝေ အပဗ္ဗဇိတော န
ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော”တိ အာဒိပါဠိယာ သတိ တေ
ဥဘောပိ အပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ ဟောန္တိ။ ဝဇီရ။
၄၃။

အပဗ္ဗာဇေတွာ (ကြိ.ဝိ) [န+ပဗ္ဗာဇေတွာ]
ရှင်ရဟန်းပြုမပေးမူ၍။ ကသ္မာ သယံ အပဗ္ဗာ-
ဇေတွာ ဥပသင်္ကမိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၆။

အပဗ္ဗာရ (တိ) [န+ပဗ္ဗာရ] ချိုင့်ဝှမ်းမရှိသော၊
ကမ်းပါးပြတ် မရှိသော၊ မနက်ရှိခြင်း -
ညီညာ - ပြန့်ပျံ့ - သောကမ်းရှိသော၊ သိပ်
ကမ်းသာသော။ အသက္ခရာ (အကက္ခသာ၊
ဇာ၊ ၂။) အပဗ္ဗာရာ၊ သာဓုအပ္ပဋိဂန္တိကာ။
အပါ၊ ၁။ ၁၆။ ဇာ၊ ၂။ ၁၀၉။ အပဗ္ဗာရာတိ
ပဗ္ဗာရဝိရဟိတာ၊ အဂ္ဂိရက္ခလာတိ အတ္ထော။
အပါ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၆။ အပဗ္ဗာရာတိ အစိန္တတဋ္ဌာ
သမတိတ္တာ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၃၃။

အပဗ္ဗာမ (ပု) [အပ+ဗ္ဗာမ။ သက္ကတ ဗျာမ
(ဝိလျံ၊ ၁၀၃၇)၊ ဝါမ-တို့နှင့် ယှဉ်ကြည့်။]
မရှိသေး - မလေးစား - ခြင်း၊ လက်ဝဲဖက်။
သီလဝန္တေ ကလျာဏဓမ္မေ အပဗ္ဗာမတော
ကရိတော အတိက္ကမိ။ သံ၊ ၁။ ၂၂။ အပဗ္ဗာမ-
တော ကရိတောတိ ဗျာမတော အကတော
(ဗျာမတော ကတော၊ သိ။ ဗျာမတော ကရိ-
တော၊ က)။ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော...ဗုဒ္ဓ-
ထူပေ အပဗ္ဗာမတော (အသဗ္ဗာကတော၊
သိ။ က) ကဓေယျာတိ ? န ဟောဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။

အဘိက။၃၄၂။ (ဤ၌ သံဠ-ဝယ် သိက-
မူကဲ့တို့ သာ၍ သင့်ရာသည်။ ယင်းတို့အလို
အပ-အနက်မဲ့ကြုံ၊ ဗျာမ-သဒ္ဓါ၊ ဝါမ-နှင့်အနက်
တူ၊ တနည်း ဝိလုံ။၁၀၃၈-နှင့်အညီ မလေး
စား၊ မရှိသေခြင်းဟော-ဟု ယူ။ ကထာဝတ္ထု၊
သျှ-၌ကား အဗျာသကတော-မယုံမကြည်
သောအားဖြင့်၊ ကရေယျ - ပြုရာသလော-
ဟု အနက်ပေးသည်။) အပသဗျ-လည်း
ကြည့်။

အပဗျူဟာတိ (ကြိ) [အပ+ဝိ+ဥိဟ+အ+တိ]
(က) ဖယ်ရှား၏၊ ယက်၏၊ ယက်ထုတ်၏။
စတုဟိ ပါဒေဟိ ရညော ဥပရိဘာဂေ ပံသု
အပဗျူဟိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၂။ အထက်အောက်
လှန်၏။ အန္တောကုမ္ဘိဂတံ ဘဏ္ဍိ။...အပဗျူ-
ဟေတိ တတ္ထေဝ။ ဝိ၊နိစ္ဆယ။၅၄။ အပဗျူ-
ဟာတိ ဝါတိ ဟေဋ္ဌာ ဌိတံ ကကိတုံ ဥပရိ
ဌိတာနိ အပနေန္တော ဝိယူဟာတိ ဝါ။ ၎င်း၊ဋီ။
(ခ) အစုအပုံပြု၏။ အထ ဝါ... အတ္တနော
ဘာဇနေ ပကိပိတုံ ဣတော စိတော စ ရာသိ
ကရောန္တော။ ၎င်း၊ဋီ။ အပဗျူဟန္တ-လည်း
ကြည့်။

အပဗျူဟန္တ (တိ) [အပ+ဝိ+ဥိဟ+အ+
အန္တ] ဖယ် - ယက် - ယက်ထုတ် - သော၊ အစု
အပုံပြုသော၊ သူ။ အပိ စ ဣတော စိတော စ
အပဗျူဟန္တောပိ ပန္နာပေတိယေဝ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၇၅။ အပဗျူဟန္တောတိ “ဟေဋ္ဌာ ဌိတံ
ဂက္ခိယာမိ”တိ ဟတ္ထေန ခွိဓာ ကရောန္တော။
သာရတ္ထ၊၂။၁၃၆။ အပဗျူဟန္တောတိ ဌိတ-
ဋ္ဌာနတော အပနယနဝသေန ဝိယူဟန္တော
ရာသိ ကရောန္တော။ ဝိမတိ၊၁။၁၇၇။

အပဗျူဟာပေတိ (ကာကြိ) [အပ+ဝိ+
ဥိဟ+အာပေ+တိ] ဖယ်ရှားစေ၏၊ ထူးဆွ
စေ၏၊ ယက်ထုတ်စေ၏။ တရုဏသုကရေ
ပက္ခောသိတွာ ဓူကမူလတော ပံသု အပဗျူ-
ဟာပေသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၄၉။

အပဗျူဋ္ဌ (တိ) [အပ+ဝိ+ဥိဟ+တ] ဖယ်
ရှားအပ်သော။ ဟတ္ထေဟိ စ ပါဒေဟိ စ
သုဉ္ဇ အပဗျူဋ္ဌော သေဝါလော စိရေန
ဥဒကံ ဩတ္တရတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၃၆-၇။ အပဗျူဋ္ဌောတိ အပနိတော။ ဒီ၊ဋီ၊
၂။၁၄၅။

အပဘဂံ (တိ) အပ္ပဘဂံ-ကြည့်။

အပဘဿရ (တိ) အပ္ပဘဿရ-ကြည့်။

အပဘဿရဘာဝကရဏ (တိ) အပ္ပဘဿရ-
ဘာဝကရဏ-ကြည့်။

အပမာရ (ပု) [အပ+သရ (မရ)+ဏ။ အပ-
မာရော အပသွာရော။ ဇာန်၊၃၂၅။ သရဏံ
သာရော၊ အပကတော သာရော ယေန အပ-
မာရော၊ သဿ မော။ ဣတရတြ မ-ကာ-
ရာဂမော။ ၎င်း၊ဋီ။ ဝိ၊ဇာန်-လည်း ကြည့်။
(အပသွာရ-သံ)] သတိကင်းလွတ်သော
အနာ၊ သည်းခြေရွေး၊ နတ်ရွေး၊ ဝက်ရွေး စသော
အရွေးနာ။ ပဉ္စ အာဗာဓာ ဥဿန္နာ ဟောန္တိ
ကုဋ္ဌံ ဂဏ္ဍော ကိလာသော သောသော အပ-
မာရော။ ဝိ၊ဉာ၊၁၀၁။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄၆၅။ အံ၊ဉာ။
၃၄၃။ အပ၊၁။၃၁၀။ မဟာနိ၊၁၃။ စူဠနိ၊
၂၈။ သာရတ္ထ၊၁။၂၇၄။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၅၆-တို့
လည်း ကြည့်။) အပမာရောတိ ပိတ္တုမ္မာ-
ဒေါ ဝါ ယက္ခမ္မာဒေါ ဝါ၊ တတ္ထ ပုဗ္ဗဝေရိ-
ဏေန အမနုဿေန ဂဟိတော ဓုတ္တိကိစ္ဆော
ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၈။ အပမာရောတိ
အပသွာရော။ သော ဟိ သာရတော အပ-
ဂတတ္တာ အပမာရောတိ ဝုစ္စတိ သ-ကာရဿ
မ-ကာရံ ကတွာ။ ယံ လောကေ “ဝက်ရွေး”-
ဣတိ စ “အရွေး”ဣတိ စ ဝေါဟရန္တိ။ ပါစိတ်၊
ယော၊၁။၁၉၁။ အပမာရောတိ အမနုဿဂ္ဂါ-
ဟော ဝေရိယက္ခာမာဓော။ မဟာနိ ဋ္ဌ၊၅၁။

အပမာရဂါဟ(တိ)[အပမာရ+ဂဟ+ဏ]သတိ
ကင်းခြင်းငှါ ဖမ်းစားသော၊ သတိကင်း

လွတ်-ရှုံးသွပ် - အောင် ဖမ်းစားသော။
အပ္ပမာဒဂါယ-ကြည့်။

အပမာရရောဂ (ပု) [အပမာရ+ရောဂ] သတိ
ကင်းလွတ်သော - ရှုံးသွပ်သော - ရောဂါ။
ဝါတာပမာရရောဂေနာတိ ဝါတရောဂေန စ
အပမာရရောဂေန စ၊ ဝါတနိဒါနေန ဝါ အပ-
မာရရောဂေန။ အံ၊ ဣ၊ ၂။ ၉၀။

အပမာရဝန္တံ (တိ) [အပမာရ+ဝန္တံ] အပမာ
ရိက-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပမာရိက (တိ) [အပမာရ+ရိက] ရှုံးသွပ်
သော-အရှုံး-ရောဂါရှိသောသူ။... ကုဋ္ဌိကံ
ဂဏ္ဍိကံ ကိလာသိကံ သောသိကံ အပမာရိကံ
“...အပမာရိကောသိ”တိ ဘဏတိ။ ဝိ၊ ၂။
၁၂။ ကုဋ္ဌိ* ဂဏ္ဍိ* ကိလာသိ* စ၊ သော-
သိ* စ အပမာရိကံ။ ဝိ၊ နိစ္ဆယ။ ၂၄၈၄။
အပမာရိကန္တိ အပမာရဝန္တံ။ ၎င်း၊ ဣ၊ ၂။ ၁၄၈။

အပယံသု (ကြိ) အပယာတိ-ကြည့်။

အပယန္တံ (တိ) [အပ+ယာ+အ+အန္တံ၊ ထိပ္ပ
အပယန္တံ] ဖဲခွါသော၊ လျှော့သော၊ ကျသော၊
ဆုတ်သော။ မဟာသမုဒ္ဒေါ ဘိက္ခုဝေ အပ-
ယန္တော မဟာနဒိယော အပယာပေတိ။
မဟာနဒိယော အပယန္တိယော ကုန္ဒဒိယော
အပယာပေန္တိ။ အဝိဇ္ဇာ အပယန္တိ သင်္ခါရေ
အပယာပေတိ။ သံ၊ ၁။ ၃၄၀။ အပယန္တောတိ
အပဂစ္ဆန္တော ဩသရန္တော။ အဝိဇ္ဇာ အပ-
ယန္တိတိ အဝိဇ္ဇာ အပဂစ္ဆမာနာ ဩသရမာ-
နာ ဥပရိ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော အဝိတုံ န
သက္ကဏန္တိတိ အတ္တော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၄။ အပ
ဂစ္ဆန္တော ယာယန္တော (အပယာယန္တော?)၊
တေနာဟ “ဩသရန္တော”တိ။ အဝဇ္ဇန္တော
ပရိဟိယမာနောတိ အတ္တော။ သံ၊ ဣ၊ ၂။
၁၂၃။

အပယာတ(တိ)[အပ+ယာ+တ](က) ဖဲခွါ-
လျှော့-ကျ-ဆုတ် = ယုတ် - သော။ တံ

သမုဒ္ဒဘာဝံ နေတိ၊ အဘာဝံ ဝါ ပါပုဏာတိ
အပယာတေ သမုဒ္ဒေါဒကေ။ သံ၊ ဣ၊ ၂။ ၃၂၀။
(ခ) ကင်းရှင်း-ကင်းလွတ် - ကင်းကွာ-
သော။...ဒုက္ခတောယာတာ အပယာတာတိ
ယာမာ။ အံ၊ ဣ၊ ၂။ ၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣ၊ ၂။ ၄၇။

အပယာတိ (ကြိ) [အပ+ယာ+အ+တိ]
(က) ဖဲသွား-ရှောင်ခွါ-၏။ ထွက်ပြေး၏။
ဟန္တံ ဒါနိ အပါယာမိ၊ နာဟံ အဇ္ဇ တယာ
သဟ။ ဇော၊ ၂။ ၂၂၅။ အပါယာမိတိ အပ-
ဂစ္ဆာမိ၊ ပလာယာမိတိ အတ္တော။ ဇော၊ ၄။ ၇၊
၂၈(ပါ-၌ ဆန်းဒီယ)။ ပရာဇိတာ စ ဘိက္ခုဝေ
ဒေဝါ အပယိသုယေဝ (အပယံသေဝ၊ သိ၊
မုက္ခံ။) ဥတ္တရေနာဘိမုခါ၊ အဘိယိသု အသုရာ။
အံ၊ ၃။ ၂၂၈။ အပယိသုယေဝတိ ပလာ-
ယိသုယေဝ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၈။ (ခ) ဖဲသွား၏။
ပျောက်-ကွယ် - ၏။ အပေတိတိ အပယာတိ
အတ္တံ ဂစ္ဆတိ။ ဇော၊ ၄။ ၂။ ၃၁။

အပယာန (န) [အပ+ယာ+ယု] ဖဲသွား-
နောက်ဆုတ်-ခြင်း၊ စစ်ချီတက်ရာမှပြန်လှည့်
ခြင်း။ ဗာဟိရာနံ ခုညံ အပယာနံ အဝိဿတိ။
ဒီ၊ ၁။ ၉။ =... တတော တဿ ပဋိက္ကမနံ အဝိ-
ဿတိတိ ဝေ ခုညံ ဥပယာနာပယာနံ ဗျာက-
ရောတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၈၉-၉၀။ အပယာနံ ပဋိက္က-
မနံ။ သိ၊ ဣ၊ သင်္ခ၊ ၁။ ၃၇၂။

အပယာပန (န) [အပ+ယာ+ဏာပေ+ယု]
ဖဲသွား- ကင်းကွာ-စေခြင်း။ ကာယဝါစာ-
စိတ္တာနံ ဝိဂ္ဂပပ္ပဝတ္တိယာ နယနံ အပယာပနံ၊
ကာယဒုစ္စရိတာဒိနံ ဝိနာသနယနံ ဝါ ဝိန-
ယော။ မူလ၊ ဣ၊ ၁။ ၁၆၃။

အပယာပေတဗ္ဗ (တိ) [အပ+ယာ+ဏာပေ+
တဗ္ဗ] ဖဲခွါစေ-မမှီဝဲမဆည်းကပ်စေ-အပ်-
သင့်-ထိုက်-သောသူ။ ပဋိဗလော ရာဇာနံ
မဟာသုဒဿနံ ဥပယာပေတဗ္ဗံ ဥပယာပေတံ

အပယာပေတံ အပယာပေတံ။ ဒီ၊ ၂။
၁၄၄-၅။ မ၊ ၃။ ၂၁၄။

အပယာပေတိ (ကာကြိ) [အပ+ယာ+ ကာ-
ပေ+တိ] (က) ကျ-လျော-ဆုတ်ယုတ် -
စေ၏။ မဟာနဒိယော အပယာပေတိ။... ကုန္ဒ-
ဒိယော အပယာပေန္တိ။ သံ၊ ၁။ ၃၄၀။ သင်္ခါရေ
အပယာပေတိတိ သင်္ခါရေ အပဂစ္ဆာပေတိ။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၄။ (ခ) ဖဲခွါ-ဇယံရား-ကင်း
ကွာ-စေ၏။ ရညော စက္ကဝတ္တိယ ပရိ-
ကာယကရတနံ ရညော အဟိတေ စ ဟိတေ စ
ဥတှာ အဟိတေ အပယာပေတိ။ အဘိ၊ ၄။
၁။ ၁၆၅။

အပယာပေတံ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+ယာ+ ကာပေ+
တံ] ဖဲခွါစေခြင်း-မမှီဝဲမဆည်းကပ်စေခြင်း
-၄။ အပယာပေတဗ္ဗ-ကြည့်။

အပယိရူပါသန (န၊ ထိ) [န+ပယိရူပါသန]
မဆည်းကပ်-မစား-မမှီဝဲ-ခြင်း။ လူမိ-
နာ ထောကေန အနုပသကံမနမတ္တေန အပ-
ယိရူပါသနမတ္တေန နဌာ တဝေယျာမ။ မ၊
၄။ ၂။ ၁၀၂။ ခုပ္ပညာနံ ပုဂ္ဂလာနံ သေဝနာ
ပညဝန္တာနံ အပယိရူပါသနာ။ စရိယာ၊ ၄။
၃၀၇။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၉၀။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၅။ အ-
သေဝနာလည်း ကြည့်။

အပယိရူပါသန္တ (တိ) [န+ပယိရူပါသန္တ]
မဆည်းကပ်-မစား-မမှီဝဲ-သောသူ။
သော အညံ ပဏ္ဍိတံ အနုပသကံမန္တော အပ-
ယိရူပါသန္တော နေဝ ပရိယတ္တိံ ဥဂ္ဂတျာတိ။
ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၀။

အပယုဉ္ဇတိ (ကြိ) [အပ+ယုဇ+အ+တိ] သုံး
စွဲ၏။ မူလကန္တာဒိဘေဒံ ဂန္ထံ အဝန္တိ အပ-
ယုဉ္ဇန္တိတိ ဂန္ထဗ္ဗာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၆။ (ဇာန်၊ သျှ
သစ်။ နာ-၁၂-၌ ဤငို-ကိုပင် ကိုးသည်။ သို့
သော် ယင်း၌ အဝဘုဉ္ဇန္တိ-ဟု ရှိသည်။ ယင်း

သာ ပါဠိမှန် ဖြစ်သင့်သည်။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၉၅။
ဇာန်၊ ၄။ ၁၃-တို့နှင့်လည်း ယှဉ်ကြည့်။)

အပရံကာရ (တိ) [(၁) န+ပရကာရ။ (၂)
န + ပရ + ကရ + က] (၁) တပါးသူ
ပြုခြင်းမရှိသော။ (၂) သူတပါးမပြုအပ်
သော။ အသယံကာရော အပရံကာရော
အဓိစသယုပ္ပန္နော။ ဒီ၊ ၃။ ၁၁၄။ ဥဒါန၊ ၁၆၂။
အသယံကာရံ အပရံကာရံ...။ သံ၊ ၁။ ၂၅၉၊
၂၇၄။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၃၉၁။ နတ္ထိ ဧတဿ ပရကာ-
ရောတိ အပရကာရော၊ အနုနာသိကာဂမံ
ကတွာ ဝုတ္တံ “အပရံကာရော”တိ။ ဥဒါန၊ ၄။
၃၁၄။ အသယံကာရ (ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၀၀။ ဒီ၊ ၄။ ၃။
၉၇) လည်း ကြည့်။

အပရ (တိ) [သဗ္ဗနာမ် ၂၇-ပုဒ်တွင် တပုဒ်။
ရူ။ နာ-ဂ၊ ၂။ မောက်၊ ၂၊ ၉၉။ နီတိ၊ ပဒ။
၃၇၃-တို့ ကြည့်] အခြား- တပါး- သော၊
ပုဂ္ဂိုလ်၊ အချိန်ကာလ၊ အရပ်ဒေသ စသည်။
အပရော-ဒီ၊ ၃။ ၁၀၆။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၂၄။ လူတိ-
ဝုတ်။ ၂၄၉။ သုတ္တနိ၊ ၄၄၃။ ထေရု၊ ၃၀၂။ ဝိ၊
၄။ ၁။ ၁၀။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၊ ၇၀။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၄၂။ ဒီ၊
၄။ ၁။ ၃၀။ မ၊ ၄။ ၁။ ၇။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၃၄။ အဘိ၊
၄။ ၁။ ၂။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၇၃။ အပရာ (ထိ၊ ပ၊
၃) -ဒီ၊ ၂။ ၂၀၃။ သံ၊ ၁။ ၁၆-၂။ မ၊ ၁။
၃၀၇-ဂ။ အံ၊ ၂။ ၄၇၃။ (ထိ၊ ပ၊ ၁) -ဒီ၊
၃။ ၁၀၃။ ၁၀၃။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၇၃၊ ၈၈၊
၃၆၀။ ပရိသံ၊ ၂။ အပရံ (န၊ ပ၊ ၃) -ဒီ၊ ၃။
၇၃။ အံ၊ ၁။ ၁၆၅။ သုတ္တနိ၊ ၂၉၃။ ဇာ၊ ၁။
၁၄၆။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၂၊ ၁၈၅။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၃၂။ အံ၊ ၄။ ၂။
၁၄၈။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၂။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၁၀။
အပရေ (ပု၊ ပ၊ ၁) -အံ၊ ၂။ ၃၇၅။ အဘိ၊ ပု။
၁၀၇၊ ၁၄၃။ ပေတ၊ ၁၈၄။ ထေရု၊ ၃၁၈။
စရိယာ၊ ၄၁၉။ မိလိန္ဒ၊ ၁၂၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၀။
ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၈၈။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၄၆။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅။ မ၊ ၄။
၁။ ၃၂၆။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၈။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၃၉၊
၂၀၁။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၇။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။

သဝါသဝါသ၇။ အပရနိ (နာပာဇ) — ဒီ၊
 ၃။ ၁၉၀။ အဘိဝိဇ္ဇာဝါသဝါသ၇။ အပရံ
 (ပုဒါဇ) — ဝိဇ္ဇာဝါသဝါသ၇။ ဝိဇ္ဇာဝါသ၇။ ဇာ
 ဌာဝါသဝါသ၇။ (ထိဒါဇ) — အဘိဇ္ဇာဝါသ၇။
 (နာပာဇ) — ဝိ၊ ၂။ ၁၃၆။ သံ၊ ၁။ ၂။ သံ၊ ၂။
 ၃၄၂။ သုတ္တနိ၊ ၃၄၄။ ဇာ၊ ၄။ ၁၃။ အပရေန
 (ကတ္တား) — ဇာ၊ ၄။ ၂၅။ (သတ္တမုတ္တ) —
 ဝိ၊ ၁။ ၂၇။ သံ၊ ၁။ ၁၇။ ၂၄၉။ ၂၅၇။ ဒီ၊ ၂။ ၃၀။
 မ၊ ၁။ ၁၀၆။ သံ၊ ၁။ ၁။ မ၊ ၂။ ၁၅၆။ အံ၊ ၂။ ၃၅၄။
 ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၂၃။ ၃၂၆။ ၃၂၉။ စသည်။ ဒီ၊ ၄။ ၁။
 ၁၅၆။ (ဝိ၊ ၃။ ၂၇။ နိကာယ ပရေန-ရိ)။ ဇာ၊ ၄။
 ၁။ ၅၇။ အပရယ (ထိတ) — မ၊ ၂။ ၃၇။
 မ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၄။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၇။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၇။
 (ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၆။ နိကာယ အညာယ-ရိ)။ အပရေ-
 ဟိ — ဝိ၊ ၃။ ၉၀။ ၉၇။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၅။ အပရသ-
 — ဝိ၊ ၁။ ၇၃။ အပရသံ — မ၊ ၃။ ၂။ ဝိ၊ ၄။
 ၂။ ၆၅။ ဝိသင်္ကဟ၊ ၄။ ၉။ အပရတော —
 ထေရီ၊ ၄။ ၃၃ (ပုဗ္ဗသမုဒ္ဓေ အပရတော စ ယုဂ-
 ဆိဒ္ဓန္တိ ပုရတ္ထိမသမုဒ္ဓေ အပရတော စ ပစ္ဆိ-
 မုတ္တရဒက္ခိကသမုဒ္ဓေ ။ ထေရီ၊ ၄။ ၂၅)။
 အပရသိ — မ၊ ၄။ ၁။ ၁၇။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၃၄။
 ဇာ၊ ၄။ ၃။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃၀၂။ အနု၊ ၃။
 ၆၆။ အပရေ — မ၊ ၃။ ၂၇။ အံ၊ ၁။ ၁၃၃။
 ၁၃၄။ အံ၊ ၂။ ၃၆၃။ အံ၊ ၃။ ၄၉၇။ အဘိက။
 ၃၃၇။ ၃၉၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၇၆။ နေတ္ထိ၊ ၃၃။
 အပရေသု — မ၊ ၄။ ၁။ ၁၅။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃။ အ
 ပွင့် ပါဠိများ — အည — သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅။
 ၃၁၂။ ထေရီ၊ ၄။ ၂။ ၁၇။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၄၂။
 မ၊ ၄။ ၃။ ၃၀။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၇၉။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၁။
 အနာဂတ — ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၇။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၂။
 ၁၆၁။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၇။ နှင့် (ခ)
 အနက် ငွေ့များ။ (က) နောက်၊ နောက်အ
 ပွို၊ နောက်ဖြစ်သော။ ပစ္စုဒ္ဓါဝတ္ထတိ ခေါ်
 လူဒံ ဝိညာဏ် နာမဓမ္မဗျာ၊ နာပရံ ဂစ္ဆတိ။
 ဒီ၊ ၂။ ၂၇။ (သံ၊ ၁။ ၃၇။ နှင့် န ပရံ-ရိ)။ =
 နာမဓမ္မပတော ပရံ န ဂစ္ဆတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၅၁။

သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၇။ အပရေန သမယေနာ (ဒီ၊ ၂။
 ၃၀) တိ . အပရတာဂေ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၅၂။ =
 ပစ္စာဘာဂေ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၅၂။ ဥတ္တရေန ကသိ-
 ဝန္တော၊ ဇနောသံ မပရေန စ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၆၂။
 တေသ အပရတာဂေ ဇနောသံ နာမ အညံ
 နဂရံ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၇။ အပရတာဂေ အပရ-
 ကောဌာသေ၊ ပရတော လူစွေဝ အတ္ထော။
 ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၇။ တဿာပရေနာ (ဒီ၊ ၄။ ၁။
 ၁၅၆) တိ တဿ နိဂမဿ အပရေန၊
 တတော ဗဟိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သိ၊ ၄။ ၁။
 ၂။ ၆၂။ ပုဗ္ဗေနာပရ (ဒီ၊ ၃။ ၅၃) နိ ပုဗ္ဗကာ-
 လေန သဒိသာ ဟုတော အပရကာလံ။ ဒီ၊ ၄။
 ၃။ ၃၇။ တေမာဒိနဝံ ဥ တော၊ မုနိ ပုဗ္ဗာပရေ
 လူစ။ သုတ္တနိ၊ ၄၀၇။ = လူစ လူမသိ သာ-
 သနေ ပုဗ္ဗတော အပရေ သမဏဘာဝတော
 ဝိဗ္ဗန္တကဘာဝေ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၁။ ပုရိ-
 မာယ အပ္ပနာယ အပရံ အပ္ပနံ ဖုသတိယေဝ။
 အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၃၁။ တတော နံ အပရံ ကာမေ။
 ဇာ၊ ၁။ ၂၄၆။ အပရန္တိ ပရတာဂဒီပနံ။ ဇာ၊
 ၄။ ၁။ ၁၇၄။ (ခ) အနာဂတ်ဖြစ်သော။ အပ-
 ရန္တိ အပရန္တကပ္ပိက၊ အပရန္တနုဒိဋ္ဌိတို့
 ကြည့်။ အပရေန (သတ္တမုတ္တ) လည်း ကြည့်။
 (ဂ) နောက်ထပ်၊ နောက်တဖန်၊ နောက်ထပ်
 တဖန်၊ ခိဏာ ဇာတိ၊ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ
 ကရဏိယံ၊ နာပရံ လူတ္တတ္တာယ။ ဝိ၊ ၁။ ၆။
 ဒီ၊ ၁။ ၇၉။ မ၊ ၁။ ၂။ ၁၇၇။ သံ၊ ၁။ ၁၄၂။ အံ၊ ၁။
 ၁၆၅။ သုတ္တနိ၊ ၂၉၃။ နာပရံ လူတ္တတ္တာယာတိ
 လူဒါနိ ပုန လူတ္တဘာဝါယ... ကတ္တဗ္ဗံ မဂ္ဂဘာဝ-
 နာကိစ္စံ မေ နတ္ထိတိ ပဇာနာတိ အပ္ပညာသိ။
 ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၇။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၂။
 ၁၇၅။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၇။ သုတ္တနိ၊
 ၄။ ၁။ ၁၄၂။ (ပါရာ ဂတ္ထိသင်္ဂါ၊ ၂။ ၃၀၉။ နိကာယ
 အပရကို ပစ္စာဘာဂတ္ထ-ဟုဆိုသည်။) ယထာ-
 ယိဒံ နာပရံ သိယာ (သုတ္တနိ၊ ၄၄၄) တိ ယထာ
 လူဒံ ဒုက္ခံ ပုန န ဘဝေယျ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။
 ၃၁၂။ (ဃ) အနောက်၊ အနောက်အရပ်၊

အနောက်ဖက်။ အပရဂေါယာန, အပရဒိ-
သာ, အပရပုရ, အပရသမုဒ္ဒသမိပ-တို့ကြည့်။

အပရ (ထိ) [န+ပရ] ပရ-အမျက်ဒေါသ-
မဟုတ်သောတရား။ လောဘ။ ပုရတော
ပစ္စတော ဝါပိ။ အပရော စေ န ဝိဇ္ဇတိ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄။ ပရေတိ ကောဓော စိတ္တပဋိ-
ဓုဿနတာယ။ န ပရေတိ အပရော၊ လော-
ဘော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၉။

အပရအပ္ပနာ (ထိ) [အပရ+အပ္ပနာ] နောက်
ဖြစ်သော အပ္ပနာ။တထာ ပုရိမာ အပ္ပနာ
အပရအပ္ပနာယ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁။

အပရကတ္တိက (ပု၊ထိ) [အပရ + ကတ္တိက]
ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော နောက်ဖြစ်
သောလ။ တန်ဆောင်မုန်းလ။ အန္တိမံ နာမ
အပရကတ္တိကာယ ပဌမာရုက္ခမနံ။ ဝဇိရ။
၂၁၉။ အပရကတ္တိကာ အတ္တတေ ဝါ အနတ္တ-
တေ ဝါ သမယောဝ။.... အနာဓိဿ ခိန္တမ္ပိ
အနတ္တတကထိနာနံ အပရကတ္တိကာယ ဒသာ-
ဟမေဝ ပရိဟာရံ လဘတိ။ ဝဇိရ။၂၃၅။
ဟေမန္တဉာနာမ အပရကတ္တိကာယ ကာဠ-
ပက္ခပါဠိပဒတော ပဌာယ ဖဂ္ဂုဏပုဏ္ဏမပရိ-
ယောသာနာ စတ္တာရော မာသာ။ ကခါ၊ဋ္ဌိ၊
သစ်။၁၃၃။ ပစ္စိမကတ္တိက-လည်း ကြည့်။

အပရကတ္တိကပုဏ္ဏပရိယောသာန(ထိ) [အပ-
ရကတ္တိကပုဏ္ဏမာ+ပရိယောသာန] ကြတ္တိ-
ကာနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော နောက်ဖြစ်သော
လပြည့်နေ့ - တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ -
လျှင် အဆုံးရှိသော။ ဝဿာနဉာနာမ
အာသာဠာယ ကာဠပက္ခပါဠိပဒတော ပဌာယ
အပရကတ္တိကပုဏ္ဏပရိယောသာနာ စတ္တာ-
ရော မာသာ။ ကခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၁၃၃။

အပရကတ္တိကပုဏ္ဏမာ (ထိ) [အပရ+ကတ္တိက +
ပုဏ္ဏမာ] ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော

နောက်ဖြစ်သောလ၏ လပြည့်နေ့၊တန်ဆောင်
မုန်းလပြည့်နေ့။ အပရကတ္တိကပုဏ္ဏမာယ
ဝဿိကသာဠိကံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေန္တော...။
ဝဇိရ။၂၈၀။ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယန္တိ အပရ-
ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယ။ သာရတ္ထ၊၁။၁၆၉။ အပရ-
ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယ အနန္တရေ ပါဠိပဒဝိ-
သေ....။ ဝိမတိ၊၁။၉၆။ ကတ္တိကမာသော
နာမ ပုဗ္ဗကတ္တိကမာသဿ ကာလပက္ခပါဠိ-
ပဒတော ပဌာယ ယာဝ အပရကတ္တိကပုဏ္ဏ-
မာ၊ တာဝ ကျေနတိ သရတ္ထိဝိဝေါ။ ကခါ၊
ဋ္ဌိ၊သစ်။၁၃၅။

အပရကတ္တိကမာသ(ပု) [အပရ + ကတ္တိက + မာ-
သ] ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သောနောက်ဖြစ်
သော - တန်ဆောင်မုန်း - လ။ ပုရိမကတ္တိက-
မာသတော ပဘုတိ ယာဝ အပရကတ္တိကမာ-
သော၊ တာဝ ကော ကတ္တိကသံဝစ္ဆရော....။
သံ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၁၂။

အပရကာလ (ပု) [အပရ+ကာလ] နောက်-
နောင် - ကာလ။ အပရကာလံ အတ္တာနံ သေ-
ယံ ဖဟတိ။ အဘိ၊ဝိ၊၃၆၉။ တတ္ထ ကတမော
ဥပနာဟော၊ ပုဗ္ဗကာလံ ကောဓော၊ အပ-
ရကာလံ ဥပနာဟော။ အဘိ၊ဝိ၊၃၇၁။ အဘိ၊
ပု၊၁၂၊၁၂၅။ ပစ္စာတိ အပရကာလေ။
ဝိမတိ၊၂။၇၃။ အပရကာလေ ဒုက္ခပ္ပတ္တဿ
ဘဂဝန္တံ ဥပဂမ္မ....။ဝိမတိ၊၂။၈၉။

အပရကာလကိရိယာ (ထိ) [အပရကာလ +
ကိရိယာ] နောက်ကာလ၌ဖြစ်သော ကိရိယာ၊
နောက်ကိရိယာ။ ဘဝါဘဝန္တိ အပရကာလ-
ကိရိယာယ ကမ္မနိဒ္ဒေသော။ သာရတ္ထ၊၁။
၁၁။ အပရကိရိယာ-လည်း ကြည့်။

အပရကာလကိရိယာနိဒ္ဒေသ (ပု) [အပရကာလ-
ကိရိယာ + နိဒ္ဒေသ] နောက်ကာလ၌ ဖြစ်
သော ကိရိယာကို - ညွှန်ပြခြင်း - ညွှန်ပြ
ကြောင်း သဒ္ဒါ။ ဂစ္ဆတိ အပရကာလကိရိ-

ယာနိဒ္ဓေသော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၁။ ဥပ-
ဂတောတိ အပရကာလကိရိယာနိဒ္ဓေသော။
ဒီဇ္ဇိ၊ ၁။ ၉။ မာဇ္ဈိ၊ ၁။ ၁၀။ သံဇ္ဈိ၊ ၁။ ၉။ အံဇ္ဈိ၊
၁။ ၁၂။

အပရကာလကိရိယာပေက္ခ (တိ) [အပရကာလ-
ကိရိယာ + အပေက္ခာ] နောက်ကာလ၌ ဖြစ်
သောကိရိယာကို ငဲ့ခြင်းရှိသော။ ပုဗ္ဗကာလ-
ကိရိယာ နာမ ကေသတော အပရကာလ-
ကိရိယာပေက္ခာ.....။ သံဇ္ဈိ၊ ၂။ ၁၉။

အပရကာလကိရိယာဝစန (န) [အပရကာလ-
ကိရိယာ + ဝစန] နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သော
ကိရိယာကိုဟောသော သဒ္ဓါ။ “ဝိဒိတွာ”တိ
ဣမဿ “ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဣမံနာ အပရကာလ-
ကိရိယာဝစနေန သမ္ပန္နော ဝေဒိတဗ္ဗော။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၉။

အပရကာလဝေါဟာရ (ပု) [အပရကာလ +
ဝေါဟာရ] နောက်ကာလဟု - ခေါ်ဝေါ် -
ပြောဆို - သုံးနှုံး - ခြင်း။ ပစ္စယဘူတေသု
သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိသု ပဟာယကမေမ္မေသု ပဟာ-
နကိရိယာယ ပုရိမကာလဝေါဟာရော၊ ပစ္စ-
ယပ္ပန္နာသု စ ဝိရတိသု ဝိရမဏကိရိယာယ
အပရကာလဝေါဟာရော စ ဟောတိ (သမ္ဘ-
ဝတိ)။ ဒီဇ္ဈိ၊ ၁။ ၁၁၄။ သံဇ္ဈိ၊ သစ်၊ ၁။ ၃၂။
မာဇ္ဈိ၊ ၂။ ၁၅၃။ အံဇ္ဈိ၊ ၂။ ၁၇၅။

အပရကာလိက (တိ) [အပရကာလ + ဣက]
နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သော။ ပုရိမကာလိ-
ကော ဗျာပါဒေါ ကောဓော၊ အပရကာလိ-
ကော ဥပနာဟော။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၆၂။
သေနာနိဂါမောတိ ပန အယံ သမညာ အပ-
ရကာလိကာ။ မာဇ္ဈိ၊ ၂။ ၁၂၉။

အပရကိရိယာ (တိ) [အပရ + ကိရိယာ] နောက်
ကိရိယာ။ “ဥပါဒါယာ”တိ ဣမဿ နိဿာယ
ပစ္စယံ ကတွာတိ အတ္ထောတိ။ န၊ ပရတော
အပရကိရိယာယ အဒဿနတော။ ယထာ

“စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စာ”တိ အာဒိသု
“ပဋိစ္စာ”တိ ဣမဿ ဥဿုက္ကဝစနဿ
“ဥပ္ပဋ္ဌတိ”တိ အပရကိရိယာ ဒိဿတိ၊ န
တထာ “ဥစ္ဆုရသံ ဥပါဒါယာ”တိ ဣတ္ထ
အပရကိရိယာ ဒိဿတိတိ။ ဝဇီရ၊ ၄။ ၈၀။

အပရကုသလ (တိ) [အပရ + ကုသလ] နောက်
မှ ပြောဆိုထိုက်သောစကား - ၌ လိမ္မာ - ကို
သိ - သောသူ။ န ပုဗ္ဗကုသလော ဟောတိ၊
န အပရကုသလော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၃၂။
ပုဗ္ဗေ ကထေတဗ္ဗဉ္စ ပစ္စာ ကထေတဗ္ဗဉ္စ န
ဇာနာတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၇၇။

အပရကောဋ္ဌာသ (ပု) [အပရ + ကောဋ္ဌာသ]
နောက်အပို။ အပရဘာဂ (ဒီဇ္ဈိ၊ ၁။ ၁၅၈)
ကြည့်။

အပရက္ခရ (န) [အပရ + အက္ခရ] နောက်ဖြစ်
သော အက္ခရာ၊ နောက်အက္ခရာ။ ပုဗ္ဗက္ခရေန
အပရက္ခရံ၊ အပရက္ခရေန ပုဗ္ဗက္ခရဉ္စ ဇာနာတိ။
ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၉။

အပရဂဂ် (န) [အပရ + ဂဂ်] ဂဂ်ဖြစ်၏တဖက်
ကမ်း။ မဟာသုမတ္တေရော နဝက္ခတ္တံ ဝိနယ-
ပိဋကံ သုတွာ အာစရိယံ မုဉ္ဇိတွာ အပရဂဂ်
အဂမာသိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၈။ ဂဂ်ိယ အပရ-
ဘာဂေါ အပရဂဂ်။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၈၉။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၄၃။ (ဤ၌ ဂဂ်ဖြစ်အရ သိဟိဋ္ဌ
ကျွန်းရှိ မဟာဝါဠုက-ဂဂ် ဖြစ်ကို ယူ။)

အပရဂေါယာန (ပု၊ န) [အပရ + ဂေါယာန] ဇာန်
နှင့်ဇာန်၊ ၄။ ၁၈၃-ကြည့်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ သက္ကတ
ကျမ်းစာတို့၌ အပရဂေါဒါနိယ (ဒိဗျာ၊ ၁။ ၁၃၃။
မဟာဝတ္ထု၊ ၂။ ၆၈) ဟု၎င်း၊ အပရဂေါဒါနိက
(မဟာဝတ္ထု၊ ၂။ ၁၅၇-၉) ဟု၎င်း တွေ့ရ
သည်။] အပရဂေါယာနကျွန်း၊ အနောက်
ကျွန်း။ (ဤကျွန်းကား မြင်းမိုရ်တောင်၏
အနောက်ဖက်၌ တည်ရှိသည်။ ဇာ၊ ၂။ ၂၈၃၊
အလျား အနံ အားဖြင့် ယူဇနာ ၇၀၀၀-ရှိ

သည်။ ဝိသုဒ္ဓါဝါ။ ၉၂။ ဝိသုဒ္ဓါ။ ၂၁၂။ မဒ္ဒါငှ။
 ၁၅၈။ သုတ္တနိ။ ၁၆၅။ ဗုဒ္ဓဝိသုဒ္ဓါ။ ၁၆၈။
 ဝိသုဒ္ဓါဝါ။ ၂၀၀။ သက္ကာန်အားဖြင့် ကြေးမုံ
 သက္ကာန် ရှိသည်။ သာရတ္ထဝါ။ ၂၇၃။ ဝိသုဒ္ဓါ
 ဝါ။ ၄၃။ ဤ ကျွန်း၏ အမှတ်အသား
 သစ်ပင်ကား တကပ္ပါပတ်လုံးတည်သော ထိန်
 ပင်တည်း။ အံ၊ ၁။ ၃၇၇။ အဘိ၊ ၁။
 ၃၃၇။ ဝိသုဒ္ဓါဝါ။ ၂၀၀။ သာရတ္ထဝါ။ ၂၇၉။
 ဇမ္ဗူဒိပ်ကဲ့သို့ပင် ဤကျွန်းလည်း ကျွန်းငယ်
 ၅၀၀-အခြံအရံ ရှိသည်။ ဝိသုဒ္ဓါဝါ။ ၉၂။ သုတ္တနိ။
 ၁၆၅။ ဝိသုဒ္ဓါဝါ။ ၂၀၀။ ဤကျွန်း၌
 နေထွက်သော အချိန်သည် ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၌
 နေမှန်းတည့်ချိန်၊ ပုဗ္ဗဝိဒေဟကျွန်း၌ နေဝင်
 ချိန်၊ ဥတ္တရကုရုကျွန်း၌ ညဉ့်အလယ်ယာမ်
 (ညည့်သန်ကောင်) အချိန်ဖြစ်သည်။ ဝိသု
 ၃။ ၅၂။ သာရတ္ထဝါ။ ၂၆၄။ ဤကျွန်းသား
 တို့ မျက်နှာသည် ကျွန်း၏သက္ကာန်နှင့် တူ
 စွာ ကြေးမုံသက္ကာန်ပင် ရှိသည်ဟု ဆိုကြ
 သည်။ သာရတ္ထဝါ။ ၂၇၃။ ဝိသုဒ္ဓါဝါ။ ၂၄၃။
 ၎င်းတို့သည် အိမ်ဆောက်၍ နေလေ့မရှိကြပဲ
 မြေကြီးပေါ်မှပင် အိပ်လေ့ ပြုကြသည်။
 မဒ္ဒါ။ ၂။ ၃၂၀။ ထေရ၊ ၁။ ၂။ ၅၀၁။ မဒ္ဒါ။ ၂။
 ၃၂၄။ မန္ဒာတ်စကြာမင်းကြီး ကျွန်းကြီး
 ၄-ကျွန်းသို့ တိုင်းခမ်းလှည့်လည်ရာတွင် ဤ
 ကျွန်းသားတို့လည်း နောက်မှ လိုက်ပါခဲ့ကြ
 သည်။ နောင်အခါ မင်းကြီးနတ်ရွာစံ၍ မိမိ
 တို့ကျွန်းသို့ မပြန်နိုင်သော ယင်း အပရဂေါ-
 ယာနကျွန်းသားတို့အား မန္ဒာတ်မင်း၏ သား
 တော်ကြီးက နေရာချထားပေးရသည်။ ၎င်း
 တို့နေရာဖြစ်သော ယင်းအရပ်သည် အပရန္တ
 တိုင်းဟု တွင်သည်။ ဝိသုဒ္ဓါ။ ၂။ ၇၃။ မဒ္ဒါ။ ၁။
 ၂၃၁။) ဂေါယနိယ-လည်း ကြည့်။

အပရဂေါယနက (ထိ) [အပရဂေါယန + က]
 အပရဂေါယနကျွန်းသူ ကျွန်းသား။ တေ
 (မနုဿ) ဇမ္ဗူဒိပ်ကာ အပရဂေါယနကာ
 ဥတ္တရကုရုကာ ပုဗ္ဗဝိဒေဟကာတိ စတုပ္ပိဓာ။

ခဒ္ဒက၊ ၁။ ၁၀၃။ သုတ္တနိ။ ၁၆၅။ သုမိသယ
 (မဒ္ဒါ။ ၂။ ၃၂၀။ ထေရ၊ ၁။ ၂။ ၅၀၁။ မဒ္ဒါ။ ၂။
 ၃၂၄)လည်း ကြည့်။

အပရဂေါယနဒိပ (ပု) [အပရဂေါယန + ဒိပ]
 အပရဂေါယနကျွန်း၊ အနောက်ကျွန်း။
 အပရဂေါယနဒိပေ ဥဂ္ဂမနကာလော ဣဓ
 မဇ္ဈိကော၊ ပုဗ္ဗဝိဒေဟေ အတ္တကမနကာ-
 လော၊ ဥတ္တရကုရုသု မဇ္ဈိမယာမော။ ဝိသု
 ၃။ ၅၂။ သာရတ္ထဝါ။ ၂၆၄။ ဂေါယနိယေတိ
 အပရဂေါယနဒိပံ (ပဿ)။ ဇာ၊ ၁။ ၇။ ၁၇၉။

အပရဂေါယနဝါသီ (ထိ) [အပရဂေါယန +
 ဝသ + ထိ] အပရဂေါယနကျွန်း၌ နေလေ့
 ရှိသူ၊ အပရဂေါယန ကျွန်းသူ ကျွန်း
 သား။ အပရဂေါယနဝါသီနံ ဥဂ္ဂမန-
 ဝသေန (ဥပနံ ပညာယတိ)။ သာရတ္ထဝါ။
 ၂၆၄။ ဝိသုဒ္ဓါ။ ၂။ ၂၆။ မဒ္ဒါ။ ၁။ ၃၃၆။

အပရဂေါယ (ပု) [အပရ + ဂေါယ] အခြား -
 တပါး - သော ယုခြင်း။ ဣဒံ သန္ဓာယာတိ
 “မူလေ သဿတ”န္တိ အာဒိနာ ဂုတ္တပဌမဂ္ဂါ-
 ဟဿ သမာနဇာတိယံ အပရဂေါယံ သန္ဓာယ။
 မဒ္ဒါ။ ၃။ ၁၀၀။

အပရစိတ္တ (န) [အပရ + စိတ္တ] နောက်ဖြစ်သော
 စိတ်၊ နောက်စိတ်။ ပုရိမစိတ္တဉ္စိ အပရစိတ္တဿ
 ဌာနဝိရုဒ္ဓေါ ပစ္စယော။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၁၄၁။
 ဝိသုဒ္ဓါ။ ၂။ ၁၇၅။

အပရစိတ္တဝိဒ္ဓ (ထိ) [န + ပရစိတ္တဝိဒ္ဓ] သူတပါး
 စိတ်ကို မသိသောသူ။ ဧသ အပရစိတ္တဝိဒ္ဓ-
 နော ဝိမံသကဿ ဘိက္ခုနော မမ ဇာနန-
 ပထော ဇာနနမဂ္ဂေါ။ မဒ္ဒါ။ ၂။ ၃၀၃။

အပရစေတနာ (ထိ) [အပရ + စေတနာ]
 နောက်၌ဖြစ်သော - နောက်ဖြစ်သော - စေ
 တနာ၊ အပရစေတနာ။ ဝေ ပုဗ္ဗစေတနံ

မုဉ္ဇနစေတနံ အပရစေတနန္တိ တိဿောပိ စေ-
တနာ ကေတော ကတွာ...။ အဘိဋ္ဌါဝ။
၂၀၃။ သာ ပနေသာ “ဒါနံ ဒဿာမိ” တိ
စိန္တေန္တဿ၊ ဒါနံ ဒေန္တဿ၊ ဒါနံ ဒတွာ တံ
ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ပုဗ္ဗစေတနာ မုဉ္ဇစေတနာ
အပရစေတနာတိ တိပိဓေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
အဘိဋ္ဌါ ၂ ၃၉၅။ (ပေတ၊ ငွေ၊ ၁၂၄-လည်း
ကြည့်။) မိစ္ဆာစာရော အဘိဇ္ဈာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-
တိ ဣမေ တာဝ တယော ပုဗ္ဗစေတနာယ စ
အပရစေတနာယ စာတိ ခိန္တံ စေတနာနံ
ဝသေန ဓုက္ခဝေဒနာ ဟောန္တိ။ မ၊ ငွေ၊ ၂။ ၂၇၄။
ဒတွာ အတ္တမနော ဟောတိတိ အယံ ပန
အပရစေတနာ အပရာပရံ အနုဿရန္တဿ
လဗ္ဘတိ။ အံ၊ ငွေ၊ ၂။ ၁၀၈။ ဒတွာ အပရစေတနံ
ပဏိတံ ကာတံ...။ ဘေ၊ ငွေ၊ ၂။ ၂၀၂။ ပစ္ဆာ-
ဘာဂစေတနာ၊ ပစ္စိမစေတနာ-တိလည်း
ကြည့်။ (ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၄၈။ မ၊ ငွေ၊ ၂။ ၂၉၆။ အံ၊
ငွေ၊ ၂။ ၁၀၈။ အဘိဓမ္မာဝတာရ၊ ၂၅(ဂါထာ)
နှင့် ၎င်းငြိသစ်တို့လည်း ကြည့်။)

အပရစ္ဆာ (ထိ) [ယဒိစ္ဆာနာမ်] အပရစ္ဆာ-မညံ
သော မြစ်။ ရာဇာပိ အာဂစ္ဆန္တော ဧကံ နဒိံ
ပတွာ “ကာ နာမေသာ” တိ ပုစ္ဆိ။ အပရစ္ဆာ
နာမ ဒေဝါတိ။ မေ၊ ငွေ၊ ၁။ ၃၅၅။ အပ၊ ငွေ၊ ၂။
၂၂၂။

အပရဇ္ဈ (ဗျ) [အပရ+ဇ္ဈ၊ ကစ္စည်း ၅၇၁-ကြည့်။]
(၁) နောက်မြစ်သောနေ့၊ နောက်တနေ့၊
နက်ပြန်ခါ။ အဇ္ဈ ပယောဇိတံ ဘဏ္ဍိ၊ ဧဝံ
အပရဇ္ဈ ဒိဂုဏံ။ သိ၊ ငြိသစ်၊ ၁။ ၃၇၅။ (၂)
နောက်တနေ့၊ သံဖက်ခါ။... ဟိယျော စ
ဝတ္တမာနော အဇ္ဈ အတိတော အဟောသိ၊
တထာ သေ ဝတ္တမာနောပိ အပရဇ္ဈ၊ အနုဋ္ဌိ၊
၃။ ၆၆။ အပရဇ္ဈ၊ အပရဒိဝသ-တို့လည်း
ကြည့်။

အပရဇ္ဈ (ဗျ) [အပရ+ဇ္ဈ၊ ကစ္စည်း ၅၇၁။ ခု။
၄၀၇။ မောဂ်၊ ၄။ ၁၀၇။ နိတိ၊ သုတ္တ၊ ၁။ ၆၇။

နာ-ဥက-တို့ ကြည့်။] နောက်တနေ့၊ နက်ပြန်
ခါ။ သန္တိမိ နာမ အဇ္ဈ ပရိဂ္ဂဟိတံ အပရဇ္ဈ၊ တိ
ဝတ္တာ။ ။ ဝိ၊ ငွေ၊ ၄။ ၁၃၄။ အဇ္ဈ ပရိဂ္ဂဟိတမ္ပိ
အပရဇ္ဈ ယာဝကာလိကေန သမ္ပိန္နသမံ န
ကပ္ပတိ။ ၎င်း၊ ၁၃၅။ ဝိနယဝသေန တာဝ
ယံ ကိဉ္စိ အနံ အဇ္ဈ ပရိဂ္ဂဟိတံ အပရဇ္ဈ၊ သန္တိ-
မိကာရကံ ဟောတိ၊ ဒိ၊ ငွေ၊ ၁။ ၇၉။ မဟာနိ၊
ငွေ၊ ၃၅၅။ အံ၊ ငြိ၊ ၃။ ၃၂။ မမ ကသိပလံ ဘုဉ္ဇ-
တွာ အပရဇ္ဈ ဧဝံ အာတော ဟောတိ။
သုတ္တနိ၊ ငွေ၊ ၁။ ၁၃၆။ (အလားတူ သံ၊ ငွေ၊ ၁။
၂၃၅-၌ကား ပုနဒိဝသေယေဝ-ဟု ရှိသည်။)

အပရဇ္ဈဂတ (ထိ) [အပရဇ္ဈ + ဂတ။ နိတိ၊ သုတ္တ၊
နာ-၂၀၉-လည်း ကြည့်။] လွန်ပြီးသော မိမိ
အား နောက်ရက်ရှိသော၊ လွန်ပြီး၍ နောက်
ရက်ရှိသော။ အပရဇ္ဈဂတာယ အာသာဠိယာ
(ပုရိမိကာ) ဥပဂန္တဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၉၂။ ဝိ၊ ၄။
၃၁၈။ အံ၊ ငွေ၊ ၂။ ၈။ ဧတ္ထ အပရဇ္ဈ ဂတာယ
အသာတိ အပရဇ္ဈဂတာ၊ တဿာ အပရဇ္ဈ-
ဂတာယ၊ အတိက္ကန္တယ အပရသိဉ္စိ ဒိဝသေ-
တိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ငွေ၊ ၂။ ၃၄၉။ တဿာ အာ-
သာဠိပုဏ္ဏမာယ အနန္တရေ ပါဠိပဒဒိဝသေ ..
ဝသံ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ (အံ၊ ငြိ၊ ၂။ ၉-၌လည်း အလား
တူပင် ဖွင့်သည်။) အပရဇ္ဈ တိ အာသာဠိ-
ပုဏ္ဏမိတော အပရိ ဒိနံ၊ ပါဠိပဒန္တိ အတ္ထော။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၂။ (ဤပုဒ်ကား ဗာဟိရတ္ထ-
ဗဟုဗ္ဗဟိသမာသ်တည်း။ ဝိ၊ ၃။ သျှ-၌ “အာ-
သာဠိယာ-နယ်တာလပြည့်၏။ အပရဇ္ဈ-
ဂတာယ-လွန်ပြီးသော အထွက်တရက်နေ့၌”
ဟု အနက်ပေးသည်။ အာသာဠိယာ-ဝါဆို
လပြည့်သည်။ အပရဇ္ဈဂတာယ-လွန်ပြီး
သော မိမိအား နောက်ရက် ရှိလတ်သော်။
သဒ္ဓတ္ထ။ ဝါ-လွန်ပြီး၍ နောက်ရက်ရှိလတ်
သော်။ အဓိပ္ပါယ်တ္ထ။ ဤသို့ ပေးသင့်သည်။
ပါရာ၊ ဂဏ္ဍိသစ်၊ ၁။ ၈၇-ကြည့်။) ဘဂဝါ
တဿ ပရိဇ္ဇေနန္တံ အပရဇ္ဈဂတာယ ပဝါ-

ရဏာယ အာယတိံ ဝဿာဝါသတ္တာယ။
ဝိသင်္ကဟဋ္ဌ။ ၂၉၃။

အပရဇ္ဈဒီဝသပုဗ္ဗဘာဂ (ပု) [အပရဇ္ဈ + ဒီဝသ +
ပုဗ္ဗဘာဂ] နောက်တနေ့ - နက်ပြန်ခါ - နေ့၏
ရွှေအဖို့၊ နက်ပြန်နံနက်ပိုင်း။ ပါတောတိ
အပရဇ္ဈဒီဝသပုဗ္ဗဘာဂ။ သုတ္တနိဋ္ဌ။ ၂။
၁၀၈။

အပရဇ္ဈ (န) [အပ + ရဇ + ကျ] ချွတ် -
မှား - ယွင်းခြင်း၊ (အပြစ်)။ ...ကဏာယ
အပရဇ္ဈနာမနတ္ထိ၊ သာရတ္ထ။ ၁။ ၅၈။ (အလား
တူ ဝိမတိ။ ၁။ ၁၆ - ၁၇။ ...ကဏာယ အသစ္စံ နာမ
နတ္ထိ - ဟု ရှိ၏။

အပရဇ္ဈတိ (ကြိ) [အပ + ရဇ + ယ + တိ။
ဤ ကြိယာ၏ အယဉ်ဝယ် ဒုတိယာ၊ စတုတ္ထိ
(ဆဋ္ဌိ)၊ သတ္တမိ - တို့ကို တွေ့ရသည်။ အောက်
ပုံစံများကြည့်။ ကစည်း။ ၂၇၇။ ရှု။ နာ - ၁၂၆။
မောက်။ နာ - ၉၅ - ၆။ နိတိ၊ သုတ္တ။ နာ - ၁၂၃ - တို့
ကြည့်။] ပြစ်မှား၏ ချွတ်ယွင်း၏၊ လွဲ၏။ န
သာ ကိဉ္စိ အပရဇ္ဈတိ။ ဝိ။ ၁။ ၂၄၉။ အရိယ-
မဂ္ဂ အပရဇ္ဈတိ (ချွတ်ယွင်းစေ၏။ သျှ။ လွဲ၏?)
ဝိ။ ၅။ ၂၆၂။ ဣဓ ပန မဟာရာဇ ကောစိ ပုရိ-
သော ကိသ္မိဒ္ဓိဒေဝ ပကရဏေ အပရဇ္ဈတိ။
မိလိန္ဒ။ ၁၁၈။ “ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တေ ကိံ အပ-
ရဇ္ဈတိ” တိ အာဟာ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၉။ ဒေါသေန
ဟိ ဒုဋ္ဌော ဟုတွာ မာတရိပိ အပရဇ္ဈတိ။ အံ၊
၄။ ၂။ ၁၉၁။ ဧကော ဧကဏ မိတ္တဒုဋ္ဌိ စော-
ရေ ပုတ္တဒါရဓေတ္တဝတ္ထုဂေါမဟိ သာဒိသု
အပရဇ္ဈန္တော ယဿ အပရဇ္ဈတိ။ ဓမ္မာ၊ ၄။ ၁။
၂၀၆။ ဥဒါနုဋ္ဌ။ ၂၂။ ဒုဿတိတိ အပရဇ္ဈတိ။
ဓမ္မာ၊ ၄။ ၂။ ၂။ ကောဓော ဟိ ပနေသ မာတာ-
ပိတုသုပိ ဗုဒ္ဓါဒိသုပိ အပရဇ္ဈတိ။ ဓမ္မာ၊ ၄။ ၂။
၃၉၉။ မမ ပုတ္တော ဟုတွာ အဂ္ဂမဟေသယာ
အပရဇ္ဈတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၉၂။ ယော ပရေသံ
ဒါရေသု အပရဇ္ဈတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၈၉။ ယေန

ကောဓပိသာစာဝေသေန အယံ မယံ အပ-
ရဇ္ဈတိ။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၉၀။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၈၁။
သိ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၈။ ဗဿဿာဒိန္နော ပရေ-
သံ ရက္ခိတဂေါပိတေသု ဒါရာဒိသု ဘဏ္ဍေ-
သု အပရဇ္ဈန္တိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၅။ ဂါမဘောဇ-
ကောမှိတိ ပရဿ ရက္ခိတဂေါပိတဘဏ္ဍေ
အပရဇ္ဈသိ။ ...။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၄။ ဒါနသလံ
ဝိဒ္ဓံသေတွာ ပရဒါရေသု အပရဇ္ဈသိ။ ဇာ၊ ၄။
၇။ ၁၃၉။ ကျာဟံ အယျာနံ အပရဇ္ဈာမိ။ ဝိ၊ ၁။
၂၄၈။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၆။ သစာယံ ရာဇာ မယိ အပ-
ရဇ္ဈေယျ။ သုတ္တနိဋ္ဌ။ ၂။ ၂၃၂။ ကိံ ပန တေ
အဓမ္မဋ္ဌ သကျာ အပရဇ္ဈိ။ ဒိ၊ ၁။ ၈၆။ အပ-
ရဇ္ဈန္တိ အပရဇ္ဈိသု။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၈။ တေ
ဟာယေ ကတွာ ပစ္စာ မမ ပုတ္တဒါရေသု
မာ အပရဇ္ဈိတ္ထ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၀၄။ ပဌမံ-
ပါဟံ အာစရိယေ အပရဇ္ဈိ။ ဓမ္မာ၊ ၄။ ၁။ ၂၇။
ကိဉ္စိ အပရဇ္ဈိ။ အယမေဝ ဝါ ပါဌော။
ထေရီ၊ ၄။ ၂၇။ တာတ အဟံ ဗာလဘာဝေ-
န... တယိ အပရဇ္ဈိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၆။ ...
ယေသံ အပရဇ္ဈိမှာ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၇။ န ပိဟံ
အပရဇ္ဈိ ကိဉ္စိ ထေရီ၊ ၄။ ၂၆။ ကိံ တုမှာကံ
အပရဇ္ဈိ။ ဥဒါနုဋ္ဌ။ ၂၃၃။ သစာဟံ ဝေ
သိလသမ္ပနေသု ဣမေသု အပရဇ္ဈိဿာမိ။
ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၄၂၇။

အပရဇ္ဈနက (တိ) [အပ + ရဇ + ယ + ယု +
က] ပြစ်မှားသော၊ သူ။ ကေသာဒိဝိနိမုတ္တဿ
အပရဇ္ဈနကဿ ပုဂ္ဂလဿ အဘာဝတော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၁။

အပရဇ္ဈနဘာဝ (ပု) [အပရဇ္ဈန + ဘာဝ] ပြစ်
မှားသည်၏အပြစ်။ သကုဏေသု အပရဇ္ဈန-
ဘာဝေန အတ္တဘာဝေါ ကလိ နာမ။ ဓမ္မာ၊
၄။ ၂။ ၂၃၈။

အပရဇ္ဈန္တ (တိ) [အပ + ရဇ + ယ + အန္တ]၊
ပြစ်မှားသော၊ သူ။ ... စောရေ ပုတ္တဒါရ-

ခေတ္တဝတ္ထုဂေါမဟိံသာဒိသု အပရဇ္ဈန္တော..။
 ဓမ္မာဠာ ၁။ ၂၀၆။ ပရဿ ရက္ခိတဂေါပိတေသု
 ဘဏ္ဍေသု အပရဇ္ဈန္တော...။ ဓမ္မာဠာ ၂။ ၂၂၇။
 အတ္တနိ အပရဇ္ဈန္တံ စောရံ ဒိသ္မာ...။ ဥဒါနာဠာ ၂။
 ၂၂၁။ တေသု တုမေသု အပရဇ္ဈန္တော။ ဇာ
 ဠာ ၆။ ၂၁၈။ ပရေသံ ရက္ခိတဂေါပိတေ ဝရ
 ဘဏ္ဍေ အပရဇ္ဈန္တော။ ဇာဠာ ၇။ ၁၂၈။ သော
 ဟိ အပရဇ္ဈန္တံ ပုရိသံ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တတိ။
 ဒီ၊ ဠာ ၁။ ၂၈၄။ အပရာဇော နာမ အပရဇ္ဈန္တဿ
 ပုဂ္ဂလဿ။ ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဠာ ၁။ ၃၆၁။

အပရဇ္ဈိတ (တိ) [အပ+ရာဇ+ယ+တ] ပြစ်
 မှားအပ်သော။ အပရဒ္ဒ (၁) အနက်ကြည့်။

အပရဇ္ဈိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+ရာဇ+ယ+တွာ]
 (က) ပြစ်မှား၍။... အပရဇ္ဈိတွာ “အပရဒ္ဒ
 မယာ” တိ အတ္တနော အပရာဇံ န ပဿတိ။ အံ၊
 ဠာ ၂။ ၂၄။ ဒေါသေန ဟိ ဒုဋ္ဌော မာတာပိတု
 သပိ စေတိယေပိ ဧာမိမိပိ ပဗ္ဗဇိတေသပိ
 အပရဇ္ဈိတွာ...။ အံ၊ ဠာ ၂။ ၁၉၁။ ထေရေသု
 အပရဇ္ဈိတွာ အာဂတော။ အံ၊ ဠာ ၃။ ၃၂၇။
 သုတ္တနိ၊ ဠာ ၂။ ၁၉၅။ (ဓမ္မာဠာ ၂။ ၆၆။ ပေတ၊
 ဠာ ၂။ ၂၄၆။ ဇာဠာ ၃။ ၄၁။ ဇာဠာ ၅။ ၇၀၊
 ၁၁၉-တို့လည်း ကြည့်။) (ခ) မှားယွင်း-
 ချွတ်ယွင်း-၍။ အညာဏေန အပရဇ္ဈိတွာ
 ကတံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဠာ ၁။ ၇၆။

အပရဇ္ဈိတွာန (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+ရာဇ+ယ+တွာန]
 မှားယွင်း - ချွတ်ယွင်း - ၍။ ယော တံ
 သပသိ ရာဇာနံ၊ အပရဇ္ဈိတွာန အတ္တနာ။
 ဇာ၊ ၁။ ၃၉၈။ (ဇာတ်ဝတ္ထု၌ကား “အတ္တ
 နော-မိမိအား။ အပရဇ္ဈိတွာ-မပြစ်မှားပဲ
 လျက်”ဟု ပေးသည်။)

အပရဒ္ဒ (တိ) [အပ+ရဒ္ဒ (=ဂတိယံ။ ဇာနိ၊ ဠာ၊
 ၁၉၈)+တ] ကင်းသော။ အပရဒ္ဒ (၃)
 အနက်ကြည့်။

အပရဌမ (တိ) [အပရ+အဌမ] အခြား-
 တပါး-သော ရှစ်ခုမြောက် အကြောင်း။
 ပဋိသမ္ဘိဒါရဟတ္ထဉ္စ၊ ဧတံ မေ အပရဌမံ။
 အပါ၊ ၁။ ၃၇၆။ ထေရ၊ ဠာ ၂။ ၃၁၈။

အပရဇ (ပု၊ န) [အပရ+အမ] နောက်ဖြစ်
 သော ထက်ဝက်၊ နောက် ထက်ဝက်။ အပ-
 ရဇေ သင်္ဂေဟိ သဠနဠာနံ၊ လဂ္ဂနန္တိ ဝုတ္တံ
 ဟောတိ။ သုတ္တနိ၊ ဠာ ၂။ ၃၀၈။ စူဠနိ၊ ဠာ ၂။
 “တိသုပိ” တိ အာဒိနာ အပရဇံ ဝိဝရတိ။ သိ၊
 ဠာ ၁။ ၁၀၁။

အပရဏ္ဏ (န) [အပရ+အနန္တ+နိ+ကိ+ဏ္ဏ+ပြ]။
 နောက်၌ ဖြစ်သော - စားဖွယ် - အစာ၊
 ကမ္မာဦး အခါဝယ် စပါးမျိုးတို့ ပေါ်ပြီး
 နောက် ပေါ်လာသော ပဲနောက်၊ ပဲကြီး
 စသော ပဲမျိုး။ ဤပဲမျိုးတို့ကား ဗီဇဂေါမ
 ၅-မျိုးတို့တွင် ဗီဇဗိဠေ ပါဝင်၍ (ဝိ၊ ၂။ ၅၂။
 ဒီ၊ ဠာ ၁။ ၇၉)၊ ကာလိက ၄-မျိုးတို့တွင် ယာဝ-
 ကာလိက-၌ ပါဝင်သည် (ကခါ၊ ၂။ ၃၁)။
 ရဟန်းတို့မသုံးသပ်ကောင်းသော အနာမာ-
 သ-ပစ္စည်းလည်း ဖြစ်၍ (ဝိ၊ ဠာ ၂။ ၁၂၉)၊
 ကျောင်း အမှီး မိုးသည်ကို စီရင်ရာ၌ ရဟန်း
 တို့ မနင်းကောင်းသော ဝတ္ထုလည်းဖြစ်သည်
 (ဝိ၊ ၂။ ၆၉)။ ခေတ္တံ နာမ ယတ္ထ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ ဝါ
 အပရဏ္ဏံ ဝါ ဇာယတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၆၁။ (မ၊ ဠာ ၂။
 ၁၁၄။ သံ၊ ဠာ ၃။ ၃၃၇။ အံ၊ ဠာ ၂။ ၃၇၇။ အဘိ၊
 ဠာ ၃။ ၈၉။ မဟာနိ၊ ဠာ ၁။ ၁၂။ ကခါ၊ ဠာ ၁။
 ၃၁၁-တို့နှင့် ယှဉ်ကြည့်။) အပရဏ္ဏန္တိ မုဂ္ဂ-
 မာသာဒိနိ။ ဝိ၊ ဠာ ၁။ ၂၉၆။ အပရဏ္ဏံ ဝိညာ-
 ပေတိ (ဝိ၊ ၂။ ၃၄၇) တိ ဌပေတွာ သတ္တ
 ဧညာနိ မုဂ္ဂမာသာဒိ ဝါ လာဗုကမ္မဏ္ဍာဒိ
 ဝါ အညံ ယံ ကိဉ္စိ...။ ဝိ၊ ဠာ ၃။ ၁၉၉။
 ဟရိတ (ဝိ၊ ၂။ ၆၉) နှိ ခေတ္တ သတ္တဧညာဘေဝံ
 ပုဗ္ဗဏ္ဏံ မုဂ္ဂမာသတိလကုလတ္ထအလာဗုကမ္မ-
 ဏ္ဍာဒိဘေဝဉ္စ အပရဏ္ဏံ အဓိပေတံ။ ဝိ၊ ဠာ ၃။
 ၅၀။ ကခါ၊ ၂။ ၂၀၇။ နဝ မဟာဗလာနိ သဗ္ဗဉ္စ

အပရက္ခဏံ ဧညဂတိကမေဝ။ တံ ကိဉ္ဇာပိ န ပဋိက္ခိတ္တံ။ အထ ခေါ အကပ္ပိယံ အနုလောမေတိ။ တဿာ ပစ္စာဘတ္တံ န ကပ္ပတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။၂၇၄။ ဧညာနိ ဝုဇ္ဇန္တိ ပုဗ္ဗန္တံ အပရက္ခဏံ။ ပုဗ္ဗန္တံ နာမ သာလိ ဝိဟိ ယဝေါ ဂေါဓမော ကဂ္ဂ ဝရကော ကုဒြုသကော။ အပရက္ခဏံ နာမ သူပေယျံ။ စူဠနိ။ ၂၇။ မုဂ္ဂါဒိကေ ဧည-ဝိသေသေ အပရန္ဒ-သဒ္ဓေါ။ ပုဗ္ဗန္တော အပရ-ဘာဂေ ပဝတ္တံ အနံ၊ အပရန္တံ၊ အပရက္ခဏံ။ ဇာနိ။ ၄၅၀။ သာလိဝိဟိအာဒိ သတ္တဓညံ သာနုလောမံ ပုဗ္ဗန္တံ နာမ ပုရေက္ခတံ သဿ-ပလန္တိ ကတော။ တဗ္ဗိပရိယာယတော မုဂ္ဂ-မာသာဒိ တဒဝလေသံ အပရန္တံ နာမ။ အပ-ရန္တော ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တမန္တံ ပုဗ္ဗန္တံ။ တတော အပရသ္မိံ ပဝတ္တမန္တံ အပရန္တံ။ န-ကာရဿ ပန ဣ-ကာရေ ကတေ ပုဗ္ဗန္တံ၊ အပ-ရက္ခဏံ။ နေရတ္တိကာ။ ပုဗ္ဗာပရဘာဝေါ ပနေတေသံ အာဒိကပ္ပေ သမ္ဘဝါသမ္ဘဝ-ဝသေန ဝေဝိတဗ္ဗော။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊ ၂။၃၀၂။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၄။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၂၊၂၆၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၅။ ဝဇီရ။ ၃၆၉။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၃။၁၇၉။ ကခါ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊ ၂၃၉၊၃၁၁-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရက္ခဏာတိ (တိ) [အပရက္ခဏ+တိ] ပဲမျိုး။ ဟရေက္ခကာတိ အပရက္ခဏာတိ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၅။ ၄၃၃။

အပရက္ခဏနိဿိတ (တိ) [အပရက္ခဏ+နိဿိတ] ပဲမျိုးတို့ ပေါက်ရာအရပ် - ယာခင်း - ကို မှီသော၊ ယာခင်း၏ - အနီးအနား - ထက်ဝန်းကျင် - ဌ် တည်သော၊ အရပ်။ ပုဗ္ဗန္တု-နိဿိတံ ဝါ ဟောတိ။ အပရက္ခဏနိဿိတံ ဝါ ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၅၆။ ပုဗ္ဗန္တုနိဿိတ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၅၆။ သာရတ္ထ၊ ၂။၃၃၄) ကြည့်။

အပရက္ခဏဝတ္ထု (န) [အပရက္ခဏ+ဝတ္ထု] ပဲမျိုးတို့ ပေါက်ရာ ဖြစ်သော ယာခင်း၊ ပဲခင်း။

ဥစ္ဆုခေတ္တံ အပရက္ခဏဝတ္ထု ဝလ္လိယလာဝါဋ် ဖမ္မိတိ ဝဒတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၂၆၂။

အပရက္ခဏဝိသေသ (ပု) [အပရက္ခဏ+ဝိသေသ] ပဲအထူး၊ ပဲမျိုးအထူး။ ယထာ ဧကော မာသ-သဒ္ဓေါ အဘိန္နရူပေါကာလံ အပရက္ခဏ-ဝိသေသံ သုဝဏ္ဏမာသဉ္စ ဝဒတိ။ မူလဋီ၊ ၁။၃၃။

အပရက္ခ (ပု၊န) [အပရ+အဟ။ ရူ နာ-၁၆၄။ မောဂ်။ ၃၊၁၁၀-တို့ကြည့်။ (အပရက္ခ-သံ)] နောက်အဖို့ဖြစ်သောနေ့၊ နေ့၏နောက်အဖို့၊ နေ့လွဲသော(ဝိကာလ)အခါ၊ ညနေ။ အဋ္ဌ-ကထာယံ ပန ဒုတိယပဒေန ရတ္တိဘောဇနဿ ပဋိက္ခိတ္တန္တာ အပရက္ခော “ဝိကာလော”တိ ဝုတ္တော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၇၇။ ဒွေ ဘောဇနာနီတိ “အပရက္ခေ ရတ္တိယ”န္တိ ကာလဝသေန ဒွေ ဘောဇနာနိ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၉။ အပရက္ခော ဣဓ ဝိကာလောတိ ပါရိသေသနယေန တတိယပဒဿ အတ္ထံ ဒီပေတုံ...။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၄၆။

အပရက္ခဘောဇီ (တိ) [အပရက္ခ+ဘုဇ+ကိ] နေ့လွဲသော(ဝိကာလ)အခါ - ညနေ - ဌ် စားလေ့ရှိသော၊ ညနေစာ စားလေ့ရှိသော၊သူ။ ဝေဓိ အပရက္ခဘောဇီပိ သိယာ ဧကဘတ္တိ-ကော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၃။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၇၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၃၇၃။

အပရက္ခ (ဗျ) [အပရ+ထ။] (၁) အခြား-တပါး-၌၊ အခြားအခြား-တပါးတပါး-၌။ (၂) အခြား - တပါး - ၏၊ အခြားအခြား - တပါးတပါး - ၏။ အပရက္ခဒီပန-ကြည့်။

အပရက္ခ (ပု) [အပရ+အတ္ထ] အခြား-တပါး - သော အနက်။ အပရက္ခဒီပန-ကြည့်။

အပရက္ခဒီပန (န) [အပရက္ခ + ဒီပန။ အပရက္ခ-၌ အပရ-ကား ဝိစ္စာလောပ။]

(၁) တပါး တပါးသော သတ္တဝါ၌ ပြခြင်း။
 (၂) တပါး တပါးသော သတ္တဝါ၏ (ဇာတိ-စသည်) ဟု ပြခြင်း။ (၃) တပါး တပါးသော (ဇာတိ-စသည် ဟု ဆိုအပ်သော) အနက်ကို ပြခြင်း။ “ယာ ဒေဝဒတ္တဿ ဇာတိံ ယာ သောမဒတ္တဿ ဇာတိံ” တိ ဝေဉ္စိ ဒိဝသမ္ပိ ကထိယမာနေ နေဝ သတ္တာ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆန္တိ၊ န သဗ္ဗံ အပရတ္တဒီပနံ သိဇ္ဈတိ။... န ကိဉ္စိ အပရတ္တဒီပနံ န သိဇ္ဈတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၈၉။ “အပရဿ အပရဿာ” တိ ဒီပနံ အပရတ္တဒီပနံ။ သာမိအတ္ထေပိ ဟိ အပရတ္တ-သဒ္ဓေါ သိဇ္ဈတိတိ။ “တေသံ တေသန္တိ” ဝိ သာမိဝသေန ဝတ္ထံ အတ္ထံ ဘုမ္မဝသေန ဝတ္ထု-ကာမတာယ အာဟ “အပရတ္တဒီပနံ” နှိ။ အပရသ္မိံ အပရသ္မိံ ဒီပနန္တိ အတ္ထော။ အပရဿ အပရဿ ဝါ ဇာတိသင်္ခါတဿ အတ္တဿ ဒီပနံ အပရတ္တဒီပနံ။ မူလဒ္ဓိ၊ ၂။ ၆၁။ “အပရတ္တာ” တိ ဘုမ္မဝစနံ သာမိအတ္ထေ ယထာ “သဗ္ဗတ္ထ ပါဒက” နှိ အာဟ “သာမိ-အတ္ထေပိ ဟိ အပရတ္တ-သဒ္ဓေါ သိဇ္ဈတိ” တိ။ သိဒ္ဓိ ပန “ဣတဓာဟိပိ ဒိသန္တိ” တိ (ပါ၊ ၅။ ၃၊ ၁၄) ဣမိနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယသ္မာ စ ဝေ သဒ္ဓေါ သမ္ပဝတိ၊ တသ္မာ ပါဠိယံ သာမိဝသေန ဝတ္ထံ အဋ္ဌကထာယံ ဘုမ္မဝသေန ဒသိတန္တိ ဒီပပန္နော “တေသံ တေသန္တိ ဝိ” တိ အာဒိ-မာဟ။ အပရဿာတိ အပရဿ သတ္တဿ။ အနုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၆၉။ “ယညဒတ္တဿ မရဏံ၊ သောမ-ဒတ္တဿ မရဏ” နှိ ဝေ ဟိ ဒိဝသမ္ပိ ကထိယ-မာနေ နေဝ သတ္တာ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆန္တိ၊ န သဗ္ဗံ အပရတ္တဒီပနံ သိဇ္ဈတိ။... န ကိဉ္စိ အပရတ္တဒီပနံ န သိဇ္ဈတိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၁၈။ အပရဒီပန-လည်း ကြည့်။

အပရဒဿန (န) [အပရ + ဒဿန] အခြား - တပါး - သော - ဉာဏ်အမြင် - အယူ။ မူလ-ဒဿနံ နပ္ပဇယန္တိ၊ အပရဒဿနံ ဥပါဒိယန္တိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၄။ ၂။

အပရဒိဝသေ (ပု) [အပရ + ဒိဝသေ] (၁) နောက် ပြစ်သော နေ့။ ဣတော ပစ္စာတိ ဣတော ဂုတ္တသောက္ခယတ္တိတော အပရဒိဝသေသု။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၁၄။ (၂) နောက်တနေ့၊ နက်ပြန် ခါ။ သာ ပေတိ... အပရဒိဝသေ အာယသ္မု-တော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ သန္တိကံ ဥပဂန္ဓာ...။ ပေတ၊ ၄။ ၇၇။ တံဒိဝသမေဝ စေ ဘိက္ခာ လဗ္ဗတိ၊ အပရဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ န လတ္တတိ ။ ဝဇီရ၊ ၅။ ၃၀။ (၃) နောက်တနေ့၊ သံဖက်ခါ။... တဿပိ ပုဂ္ဂလဿ ကောဇော န အန္တရာ ပုနဒိဝသေ ဝါ အပရဒိဝသေ ဝါ နိဋ္ဌာတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၅။ အပရဇ္ဇ (၂) အနက် လည်း ကြည့်။

အပရဒိသာ (တိ) [အပရ + ဒိသာ] (၁) တပါး သော အရပ်။ အပရဒိသာဘိမုခ-ကြည့်။ (၂) အနောက်အရပ်။ ပစ္စာဘူမိမိကာတိ ပစ္စာ-ဘူမံ အပရဒိသာယံ နိဝိဋ္ဌ ဇနပဒံ ဂန္တု-ကာမာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၆။ ပစ္စာဘူမိယံ အပရ-ဒိသာယံ နိဝိဋ္ဌဇနပဒေါ ပစ္စာဘူမံ၊ တံ ဂန္တု-ကာမာ ပစ္စာဘူမိမိကာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၈။ အပရဒိသာယ မေသတ္တနိတသဒ္ဓံ သုတော ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၅။ ပုရဿ အပရဒိသာယ ဂါဝုတမတ္ထေ...။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၅။

အပရဒိသာဘာဂ (ပု) [အပရဒိသာ + ဘာဂ] အနောက်အရပ်အပို။ ဗာရာဏသီယံ ကိရ အပရဒိသာဘာဂေ ပါရဂင်္ဂါယ ဝါသဘဂါမံ အတိက္ကမိတော...။ ပေတ၊ ၄။ ၁၅၆။

အပရဒိသာဘိမုခ (တိ) [အပရဒိသာ + အဘိ-မုခ] အခြားသော အရပ်သို့ - လှည့်သော မျက်နှာရှိသော - ရှေးရှု၊ မျက်နှာမူသော။ တတ္ထ တတော ပဋ္ဌာယ အပရဒိသာဘိမုခါ ဟရိတဗ္ဗာတိ ကေမိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄။

အပရဒီပန (န တိ) [အပရ+ဒီပန] (၁) တပါး
 သော-ဝေဝဏ် ပရိယာယ်-ကေားလှယ်-
 ကို ပြခြင်း။ (၂) နောက်ပုဒ်ဖြင့် ရွှေ့ပုဒ်၏
 အနက်ကို ပြခြင်း။ အပရဒီပနာ ပနေတ္ထ ဒွေ
 ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။...အပရဒီပနာ ပန ပဒတ္တတိ
 ဝါ ဟောတိ ဒဋ္ဌိကမ္ပံ ဝါတိ ဝေ ဒွေ ဌာနာနိ
 ဂစ္ဆတိ။ အဘိ၊ဌ၊၁။၁၈၁-၂။ အပရဿ ဝေဝ-
 စနဿ အပရေန ဝါ ပုရိမတ္ထဿ ဒီပနာ
 အပရဒီပနာ။ မူလဋီ၊၁။၉၄။ (၃) တပါး
 တပါးသော သတ္တဝါ၏ (ရုပ်-စသည်)ဟု ပြ
 ခြင်း။ ဣတိ သတ္တာ ဒီဟေဝ ပဒေဟိ အန-
 ဝသေသေ သတ္တေ ပရိယာဒီယန္တော “တေသံ
 တေသံ သတ္တာန”န္တိ အာဟ။ တွေကေန ဟိ
 သဗ္ဗမ္ပိ အပရဒီပနံ သိဉ္စ ဟောတိ။ အဘိ၊ဌ၊
 ၂။၈။ “အပရဿ အပရဿာ”တိ ဒီပနံ
 အပရဒီပနံ။ မူလဋီ၊၂။၇။ အပရတ္ထဒီပန-
 လည်း ကြည့်။

အပရဒေသနာ (ထိ) [အပရ+ဒေသနာ]နောက်
 ဖြစ်သော ဒေသနာ၊ နောက်ဒေသနာ။ ပုဗ္ဗ-
 ဒေသနာ အပရဒေသနာယ ယုဋ္ဌတိတိ ဝုတ္တံ
 ဟောတိ။ နေတ္ထိ၊ဝိ၊၁၄၈။

အပရဒေသဝါသီ (တိ) [အပရဒေသ+ဝသ+
 ဣ] အနောက်အရပ်၌နေသောသူ။ ပစ္စာ-
 ဘူမိဝါသီနောတိ အပရဒေသဝါသီနော။ သံ၊
 ဋီ၊၂။၃၈၁။

အပရဒ္ဒ ° (န) [အပ+ရာ+တ] (၁) ချွတ်
 ယွင်း-မှားယွင်း-ချက်၊ အမှားအယွင်း၊
 အပြစ်။ ပဿ အမ္မဋ္ဌယာဝ အပရဒ္ဒတေ ဣဒံ
 အာစရိယဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပေါက္ခရသာ-
 တိဿ။ ဒီ၊၁။၉၆၊၉၇။ ပဿ မောလပုရိသ
 ယာဝ စ တေ ဣဒံ အပရဒ္ဒံ။ ဒီ၊၃။၂။ ယာ-
 ဝဉ္စ တေ ဣဒံ အပရဒ္ဒန္တိ ယတ္ထကံ ဣဒံ
 တဝ အပရဒ္ဒံ၊ ယတ္ထကော တေ အပရာဇော၊
 တတ္ထကော ဒေါသောတိ ဝေါဟံ အဂ္ဂဝ

တဿ ဒေါသံ အာရောပေသိန္တိ ဒသောတိ။
 ဒီ၊ဌ၊၃။၂။ အပရဒ္ဒန္တိ အပရဋ္ဌိတံ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
 ၃။ ပဿ ယာဝဉ္စ တေ ဣဒံ အပရဒ္ဒံ။ သံ၊
 ၁။၁၅၁။ အံ၊၃။၃၉၄။ (သံ၊ဌ ၁။၁၉၇။ အံ၊
 ၄၊၃။၃၂၈-တို့၌ “ယတ္ထကံ တယာ အပရဒ္ဒံ၊
 အတ္ထနော နလာဋေ မဟာဂစ္ဆံ အပဿန္တော
 သာသပမတ္တာယ ပိဋကဿ မံ စောဒေတဗ္ဗံ
 မညတိတိ အာဟ”ဟု ဖွင့်သည်။ ဆိုခဲ့ပြီး ဒီ၊
 ၄၊၃-အဖွင့်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်။) တုယေ-
 ဝေတံ ခုက္ကဋ်၊ တုယေဝေတံ အပရဒ္ဒံ။ ဒီ၊၂။
 ၉၇၊၉၈၊၉၉။ သံ၊ဌ၊၃။၂၃။ ဥဒါန၊ဌ။၂၉၆။
 ပဌမမ္ပိ မေ အပရဒ္ဒံ။ မ္ဗေ၊ဌ၊၁။၂။ (က)
 ရှုံးခြင်း။ အရှုံး။ အပရဒ္ဒဂ္ဂါဟ-ကြည့်။ (တိ)
 (၂) ချွတ်ယွင်း-မှားယွင်း-လွဲ-သော၊
 သူ၊ အမှု။ အပရဒ္ဒံ ဝိရဒ္ဒန္တ၊ခလိတံ ယဉ္စ ခုက္ကဋ်။
 ဝိ၊၅။၂၆၂။ ဝိ၊ဌ၊၁။၂၇၂။ ယံဟိ ခုဋ္ဌ၊ကတံ၊
 ဝိရူပံ ဝါကတံ၊ တံ ခုက္ကဋ်။ တံ ပနေတံ
 ယထာ သတ္တာရာ ဝုတ္တံ၊ ဝေ အကတတ္တာ
 အပရဒ္ဒံ။ ဝိ၊ဌ၊၄။၁၉၂။ သာရတ္ထ၊၂။၁၃၄။
 သုဒ္ဓိမဂ္ဂါ (-မဂ္ဂံ။ သီ၊သျှ၊ကံ၊ဣ) အပရဒ္ဒေါ။
 သံ၊၁။၁၀၄။ အပရဒ္ဒေါတိ “ဒူရေ တံ သုဒ္ဓိ-
 မဂ္ဂါ”တိ ဝဒတိ။ သံ၊ဌ၊၁။၁၅၅။ အပရဒ္ဒေါတိ
 ဝိရဇ္ဈသိ။ သံ၊ဋီ၊၁။၂၀၂။ အပရဒ္ဒါ သုဒ္ဓိမ-
 ကေဝလီ တေ။သုတ္တနိ၊၄၁၇။ မဟာနိ၊၂၃၂။
 ယေ အပရဒ္ဒါ ဝိသုဒ္ဓါ သုဒ္ဓိမဂ္ဂံ။ သုတ္တနိ၊ဌ၊
 ၂။၂၇၂။ မဟာနိ၊ဌ၊၃၁၉။ တေ သုဒ္ဓိမဂ္ဂံ
 ဝိရဒ္ဓါ အပရဒ္ဒါ။ မဟာနိ၊၂၃၂။ အပရဒ္ဒါတိ
 အပရဋ္ဌိတွာ ဌိတာ။ မဟာနိ၊ဌ၊၃၁၉။ ဝိပ-
 ထပက္ခန္တော လောကသန္နိဝါသော အဉ္စသာပ-
 ရဒ္ဒေါ။ပဋိသံ၊၁၂၄။ အဉ္စသာပရဒ္ဒေါတိ အဉ္စ-
 သေ ဥဇမဂ္ဂသ္မိ မဇ္ဈိမပဋိပဒါယ အပရဒ္ဒေါ
 ဝိရဒ္ဓေါ။ ပဋိသံ၊ဌ၊၂။၂၁။ (က)ရှုံးသောသူ။
 အပရဒ္ဒါ (မဟာနိ၊၂၃၃)တိ ပရာယမာ-
 ပန္နာ။မဟာနိ၊ဌ၊၃၁၉။ရိတ္တော တုဇ္ဈော အပ-
 ရဒ္ဒေါ။ မ၊၁။၂၉၆။ မ၊၂။၁၀၃။ အပရဒ္ဒေါတိ
 ပရာဇိတော။ မ၊ဌ၊၂။၁၈၀။ (၃) လျှောကျ-

ပျက်စီး-သော။ တဿ မေ ဒုက္ခဇာတဿ၊
ဒုက္ခက္ခန္ဓော အပရဒ္ဒေါ။ ထေရ။ ၂၃၇။ အပ-
ရဒ္ဒေါတိ အရာတ္တမဂ္ဂပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ပရိ-
ဗ္ဗဋ္ဌော စုတော န အဘိနိဗ္ဗတ္တိဿတိ။ အပရ-
ဒ္ဒောတိ ဝါ ပါဌော။ အပဂတသမိဒ္ဓိတော
သမုစ္ဆိန္နကာရဏတ္တာ အပဂတောတိ အတ္တော။
ထေရ။ ၂၃၈။ (၄) ပြစ်မှား-မှားယွင်း
စွာ ပြုကျင့် - သော၊ သူ။ ကိသ္မိံ တေ
(ပဉ္စ နော) မဟာရာဇ အပရဒ္ဒါတိ။ ဘဂ-
ဝတိ စ အန္တေ သာဝကေသု စာတိ။ မိလိန္ဒ။
၁၀၈။ ဒဏ္ဍကိရညော ကိသဝစ္ဆတာပသေ
အပရဒ္ဒဿ အာရုဓေဋ္ဌိယာ သကလရဋ္ဌံ
ဝိနဋ္ဌံ။ နာဋိကေရောပဉ္စသု တာပသသတေသု
အဇ္ဈနော စ အဂီရသေ အပရဒ္ဒေါ ပထဝီ
ဘိန္နိတော နိရယံ ပဝိဋ္ဌော။ ဝိ၊ ၂၃၇-ဂ။
အပရဒ္ဒဿ ဒဏ္ဍကိရညော၊ အပရဒ္ဒေါ နာဋိ-
ကေရော အဇ္ဈနော စာတိ သမုန္ဓော။ သီ၊ ၂။
သစ်၊ ၂။ ၂၆၃။ ကုဋေဇဇိလံ အပရဒ္ဒကာလတော
ပဋ္ဌာယ အမှာကံ ရညော ဝဓိယေဝ။ မ၊ ၄။ ၃။
၄၅။ ဒေဝိယာ ပရုဋ္ဌေနာတိ ဒေဝိယာ သဒ္ဓိံ
ပရုဋ္ဌိနာ မိစ္ဆာစာရဝသေန အပရဒ္ဒေန။ ဝိ-
သုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၅၉။ (၅) ပြစ်မှား-မှားယွင်းစွာ
ပြုကျင့် - အပ်သော။ ကိဿ တယာ
အပရဒ္ဒံ။ ထေရီ။ ၄၂၆။ ကိဿာတိ ကိ အဿ
တဝ သာမိကဿ။ တယာ အပရဒ္ဒံ ဗျာလိကံ
ကတံ။ ထေရီ၊ ၄၂၇။ အနပရာဓဋ္ဌာနေ
အပရဒ္ဒံ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၉၈။ မယာ
ပန အတ္တနော ဗလံ အဇာနန္တေန အပရဒ္ဒံ။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂၂။

အပရဒ္ဒ (န) [အပရ + အဒ္ဒ] နောက်ပြစ်သော
ထက်ဝက်၊ နောက်ထက်ဝက်။ ပုဗ္ဗဒ္ဓံ နိက္ခမိတော
အပရဒ္ဒံ အပ္ပတော ဌိတမဇ္ဈနေ။ သံ၊ ၁။ ၁၇၈။

အပရဒ္ဒဂါဟ (ပ) [အပရဒ္ဒ + ဂါဟ] အမှားကို
ရယူခြင်း။ ဥဘယတ္ထ ကလိဂ္ဂါဟောတိ ဣဇ-
လောကေ စ ပရလောကေ စာတိ ဥဘယသ္မိမ္ပိ

အပရဒ္ဒဂါဟော၊ ပရာဇယဂ္ဂါဟော ဟောတိတိ
အတ္တော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၉၆။

အပရဒ္ဒတ္တ (န) [အပရဒ္ဒ + တ္တ] ပြစ်မှားသည်၏
အဖြစ်။ နိစ္စလေ တထာဂတမှိ အပရဒ္ဒတ္တာ
နိစ္စလောဝ ဟုတွာ ပစ္စတိ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၆၇။

အပရဒ္ဒမဂ္ဂ (တိ) [အပရဒ္ဒ + မဂ္ဂ] ချွတ်ယွင်း
သော-လွဲမှားသော-လမ်းခရီး - ရှိသော၊
သူ။ တေ ဒုပ္ပယာတာ အပရဒ္ဒမဂ္ဂါ။ ဝိမာန။
၁၁၇။ ပေတ။ ၁၉၄။ ဒုပ္ပယာတာတိ ဒုဋ္ဌ၊
ပယာတာ အပထေ ဂတာ၊ တတော ဝေ
အပရဒ္ဒမဂ္ဂါ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၃၁၆။

အပရဒ္ဒမေသီ (တိ) [အပရဒ္ဒ + မေသ + ဇာ] အ
ပြစ်ကိုရှာမှီးလေ့ရှိသော၊ သူ။ ရန္တမေသီတိ
ဝိရန္တမေသီ အပရဒ္ဒမေသီ။ မဟာနိ၊ ၁၂၈။
အပရဒ္ဒမေသီတိ ဂုဏ် အပနေတွာ ဒေါသ-
မေဝ ဂဝေသိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၄၇။

အပရနာယကဘာဝ (ပ) [န + ပရ + နာယက +
ဘာဝ] တပါးသူဟူသော - နည်းညွှန်လမ်း
ပြသူ - အကြီးအကဲ-မရှိသည်၏ အဖြစ်။
ဧတေ ပန အပရနယျာ ဟုတွာ အပရနာယ-
ကဘာဝေန သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ အံ၊ ၁။ ၁၀၃။
အပရိဏာယကဘာဝ-လည်း ကြည့်။

အပရနယျ (တိ) [န + ပရ + နေယျ] သူတပါး
တို့က-မဆောင်အပ် - မသိစေအပ် - သော
သူ။ သယန္တိ သာမံ၊ အပရနယျော ဟုတွာ။
ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၉၈။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၈။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၆။ အံ၊
၄။ ၂။ ၁၆၇။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၆။ အပရနေ-
ယျော ဟုတွာတိ အပရေဟိ အနဘိဇာနာ-
ပေတဗ္ဗော ဟုတွာတိ အတ္တော။ သီ၊ ၁။ သစ်၊
၂။ ၆၈။ (သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၂၉။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၄၉။
သီ၊ ၁။ သစ်၊ ၁။ ၂၀၀။ ဝိ၊ ၁။ ၃။ ၁၁၉။ အံ၊ ၁။
၁၀၃-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရနေယျ^၂ (တိ) [အပရ+နေယျ] သူတပါး
တို့သည်-ဆောင်အပ်-သိစေအပ်-သော။
အပရနေယျဗုဒ္ဓိ-ကြည့်။

အပရနေယျဗုဒ္ဓိ (တိ) [အပရနေယျ^၂+ဗုဒ္ဓိ] သူ
တပါးတို့သည်-ဆောင်အပ်-သိစေအပ်-
သော ပညာဉာဏ်ရှိသောသူ ?။ အပရနေ-
ယျဗုဒ္ဓိနောတေ ပရိယာယတော နိဗ္ဗေမတိက-
ဂဟိတသရဏာ ဝေဒိတဗျာ။ ဒီ၊ဇီ၊၂။၂၀၇။

အပရနေယျရူပ (တိ) [အပရနေယျ^၂ + ရူပ] သူ
တပါးတို့က-မဆောင်အပ်-မသိစေအပ်-
သော သဘောရှိသော။ ပသာဒသဌါ အပ-
ရနေယျရူပါ ဟောတိ သဝနမတ္တေန ပသိဒန-
တော။ ဒီ၊ဇီ၊၂။၁၂၈။

အပရန^၁ (ပ) [အပရ+အနန္တ] (၁) နောက်-
အနာဂတ်-ဖြစ်သော အဗ္ဗိ၊ အနာဂတ် ခန္ဓာ
အာယတန ဓာတ်များ။ အပရနန္တ အာရဗ္ဗ
အနေကဝိဟိတာနိ အဓိမုတ္တိပဓါနိ အဘိ-
ဝေဒန္တိ။ ဒီ၊၁။၂၈၊၂၇။ မ၊၃။၁၈၊၂၂။ (ဒီ၊ဌ၊
၁။၉၆၊၁၀၉။ မ၊ဌ၊၄။၁၀-တို့ကြည့်)။ အပရနန္တ
ဝါ ပဋိဓာဝေယျာယ “ဘဝိဿာမ န ခေါ
မယံ အနာဂတမဋ္ဌါနံ...” ဣတိ။ မ၊၁။၃၃၂။
(မ၊ဌ၊၂။၂၀၉-ကြည့်)။ သော ဝါ မံ အပရနန္တ
အာရဗ္ဗ ပဋိ ပုဗ္ဗေယျ။...တိဋ္ဌတု ပုဗ္ဗန္တော၊
တိဋ္ဌတု အပရနန္တော။ မ၊၂။၂၂၃ (မ၊ဌ၊၃။
၁၈၇-ကြည့်)။ အဘေနန္တော ပုဗ္ဗန္တံ အပဿန္တော
အပရနန္တံ၊ အထ စ ပန... ပဋိဘေနန္တိ။ မ၊၂။
၂၃၄ (မ၊ဌ၊၃။၁၉၁-ကြည့်)။ အပရနန္တံ ဝါ
ဥပဓာဝိဿတိ “ဘဝိဿာမံ န ခေါ အဟံ
အနာဂတမဋ္ဌါနံ...” ဣတိ။ သံ၊၁။၂၆၅။
အပရနန္တိ အနာဂတ် အနန္တံ။ သံ၊ဌ၊၂။၃၉။
အပရနန္တ ကမ်တိ ဝိစိကိစ္ဆတိ။ အဘိ၊ဓ၊၂၈၈၊
၂၂၅၊၂၃၃။ အဘိ၊ဝိ၊၃၇၉။ သီ၊ဇီ၊သစ်၊၂။
၁၃၀။ ပုဗ္ဗန္တော ဝုဇ္ဇတိ အတိတာနိ ခန္ဓဓာ-
တာယတနာနိ၊ အပရနန္တော အနာဂတာနိ၊
အဘိ၊ဌ၊၁။၃၈၉။ အပရနန္တ ဉာဏံ။ အဘိ၊

ဓ၊၂၁၅၊၂၁၇။ သာရတ္ထ၊၃။၁၆၈။ ဒီ၊ဇီ၊၁။
၁၇၀။ သီ၊ဇီ၊သစ်၊၁။၄၄၀။ အပရနန္တတိ
အနာဂတကောဋ္ဌာသေ။ အဘိ၊ဌ၊၁။၃၉၅။
အပရနန္တ အညာဏံ။ အဘိ၊ဓ၊၂။၁၆၊၂၂၂။
အဘိ၊ဝိ၊၃၇၇။ အဘိ၊က၊၁၃၅။ မဟာနိ။
၃၂၄။ နေတ္တိ၊၆၄။ မဟာနိ၊ဌ၊၁၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။၁၆၁။ အပရနန္တသင်္ခါတံ အနာဂတံ ခန္ဓ-
ပဉ္စကံ... ပဋိစ္ဆာဒေတွာ တိဋ္ဌတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။
၁၆၁။ အပရနန္တော အနာဂတဗ္ဗူတာ (ခန္ဓာ-
ယတနဓာတုယော)။ နေတ္တိ၊ဌ၊၁၃၁။ အပရနန္တ
အာရဗ္ဗ ယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိဒ္ဓိ။ အဘိ၊ဓ၊၂။၇၇။
အပရနန္တ အာရဗ္ဗာတိ အနာဂတကောဋ္ဌာသံ
အာရဗ္ဗကံ ကရိတာ။ အဘိ၊ဌ၊၁။၄၂၂။
အဓိစ္စသမုပ္ပနိကာ “အပရနန္တေန အနန္တဝါ”တိ
ဝေဒန္တိ။ ပဋိသံ၊ဌ၊၂။၆၀။ (အဘိ၊က၊၁၂၈၊
၁၂၉၊၁၄၁၊၁၄၆။ မဟာနိ၊ ၃၂၅။ စူဠနိ၊၉၄-
တို့လည်း ကြည့်)။ (၂) နောက်၌ ဖြစ်သော
အစွန်း၊ အနောက်အစွန်း။ ကဒါစိ ပုဗ္ဗန္တတော
အပရနန္တံ ဂစ္ဆတိ၊ ကဒါစိ အပရနန္တတော ပုဗ္ဗန္တံ။
ဇာ၊ဌ၊၁။၁၁၄။ ပုဗ္ဗန္တတော အပရနန္တံ ဝိစရ-
မာနာ။ ဇာ၊ဌ၊၂။၁၆၅။ ပုဗ္ဗန္တတော အပရနန္တံ
သဉ္ဇရတိ။ ဇာ၊ဌ၊၅။၅၁၀။ (၃) တပါး-
တခြား - သော အစွန်း။ ဧကေနန္တေန
ပုဋ္ဌောကာသံ အပရနန္တံ အတိက္ကာမေတိ။
ဝိ၊ဌ၊၁။၂၈၄။

အပရနန္တ^၂ (ပ) [အပရ+အနန္တ။ ဝါစပုတိ-လည်း
ကြည့်။] (၁) အပရနန္တတိုင်း။ အပရနန္တ
ဇနပဒေ။ မိလိန္ဒ၊၂၈၂။ (ဤတိုင်းကား
မန္တာတ်စကြာမင်းကြီး ကျွန်းကြီး ၄-ကျွန်း
သို့ တိုင်းခမ်းလှည့်လည်စဉ်က အတုပါလာကြ
သော အပရဂေါယာနကျွန်းသုကျွန်းသားတို့
အား မင်းကြီး၏ သားတော်ကြီးက နေရာ
ချထားသော အရပ်တည်း။ ဒီ၊ဌ၊၂။၇၃။
မ၊ဌ၊၁။၂၃၁။ ဤတိုင်း၌ ဘုရားရှင်၏ အချို့
သော ပရိက္ခရာတို့ကို စေတီပြု၍ ကိုးကွယ်ကြ
သည်။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၈၄။ ဤတိုင်း၌ အမှည့်မြန်

သော ကမ္မဒဘက္ကိကာမည်သော စပါးညှံမျိုး ပေါက်ရောက်သည်။ မိလိန္ဒ ၂၇။ ဤ အပရန္တတိုင်းသည် တတိယသင်္ဂါယနာ တင်ပြီးနောက် အရှင် မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိယမထေရ်က မထေရ်အသီးသီးတို့ကို သာသနာပြု စေလွှတ်ရာ ကိုးတိုင်း ကိုးဌာနတို့တွင် တခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ယင်းတိုင်းသို့ ယောနကဓမ္မရက္ခိတမည်သော မထေရ်ကြွရောက်၍ တိုင်းသူတိုင်းသားတို့အား အဂ္ဂိက္ခန္ဓာပမသုတ်ကို ဟောကြား၍ ကြည်ညိုလျက် ထိုတိုင်းမှ ၇၀၀၀၀-သော လူတို့အား တရားထူးကို ရစေတော်မူကာ မင်းမျိုးမှ အမျိုးသားတထောင်၊ အမျိုးသမီး ခြောက်ထောင် ကျော်တို့အား ရှင်ရဟန်းပြုစေတော်မူသည်။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၈၊၅၀။ သုနာပရန္တတိုင်း ဟူသည်လည်း ဤ အပရန္တတိုင်းပင် ဖြစ်ကြောင်း သာသနာလင်္ကာရစာတမ်း။ ၂၁-နှင့် ဗုဒ္ဓသာသနိကပဌဝိဝင်ကျမ်းကြီး။ ၂၁၄၊ ၂၁၅-တို့၌ ဆိုသည်။ ဤတိုင်း၏ တည်နေရာကိုလည်း သာသနာလင်္ကာရ။ ၉၊ ၂၁-၇-တို့၌ မြန်မာနိုင်ငံ ဟု ပြဆို၍ ဗုဒ္ဓသာသနိကပဌဝိဝင်ကျမ်းကြီး။ ၂၁၄၊ ၂၁၅-တို့၌ ဣန္ဒိယပြည် အနောက်ပိုင်း ဘုံဘေမြို့မြောက် တာန (သာန) စီရင်စုနှင့် သုရတ (စုရတ်) ဒီစတြိတ်စီရင်စု နယ်ပယ် များဟု ပြသည်။ အကျယ်ကို ၎င်း၌ကြည့်။ D.P.P.N. လည်းကြည့်။) (တိ) (၂) အပရန္တတိုင်းသူတိုင်းသား။ သုရဌာ အပရန္တာ စ၊ အာဂစ္ဆန္တိ မမံ သရံ။ အပါ၊၁။၄၂။

အပရန္တက (ပ) [အပရန္တ+က] (၁) အပရန္တတိုင်း။ ဇနပဒေ အပရန္တကေ။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၃၈၄။ ယောနကဓမ္မရက္ခိတတ္ထေရံ အပရန္တကံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။၄၈။ (၎င်း။ ၅၀-လည်းကြည့်။) အပရန္တလည်း ကြည့်။ (တိ) (၂) အပရန္တတိုင်းသူတိုင်းသား။ ကာသိကောသလာပရန္တကာမာဂစကာ။ မိလိန္ဒ။ ၂၁၆။ အဂ္ဂိက္ခန္ဓာပမ

သုတ္တန္တကထာယ အပရန္တကေ ပသာဒေတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၀။

အပရန္တကပ္ပ (ပ) [အပရန္တ+ကပ္ပ] အနာဂတ်အဖို့ကို ကြံစည်ခြင်း။ အပရန္တကပ္ပိက-ကြည့်။

အပရန္တကပ္ပန (န) [အပရန္တ+ကပ္ပန] အနာဂတ်အဖို့ကို ကြံစီခြင်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟတ် နာမစိတ္တ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပနဝသေန ဝါ အပရန္တကပ္ပနဝသေန ဝါ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပနဝသေန ဝါ မိစ္ဆာဘိနိဝေသန္တဿ... ယာ ဒိဋ္ဌိ၊ တာယ ဟတ် ဥပဟတ်။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၁၄၅။

အပရန္တကပ္ပိက (တိ) [အပရန္တ+ကပ္ပ+ဏိ+က။ အပရန္တကပ္ပ+ဣက] (၁) အနာဂတ်အဖို့ကို - ကြံဆ - ကြံဆ၍ ယူ - သော၊ သူ။ (၂) အနာဂတ်အဖို့ကို ကြံဆခြင်းရှိသော၊ သူ။ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ အပရန္တကပ္ပိကာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈။ မ၊ဉ္စ၊၁၈-၂၂။ အနာဂတကောဌာသသင်္ခါတံ အပရန္တ ကပ္ပေတွာ (ဝိကပ္ပေတွာ) ဂဏန္တိတိ အပရန္တကပ္ပိကာ။ အပရန္တကပ္ပေါ ဝါ ဧတေသံ အတ္တိတိ အပရန္တကပ္ပိကာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၀။ သဿတာဒိဝသေန အပရန္တကပ္ပေန္တိတိ အပရန္တကပ္ပိနော၊ တေ ဧဝ အပရန္တကပ္ပိကာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၈။ “အပရန္တေ ဉာဏံ၊ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော” တိ အာဒိသု ဝိယ အပရသဒ္ဓေါ ဣဓ အနာဂတကာလဝါစကောတိ အာဟ “အနာဂတကောဌာသသင်္ခါတံ” န္တိ။ အပရန္တ ကပ္ပေတွာတိ အာဒိသု ပုဗ္ဗန္တ ကပ္ပေတွာတိ အာဒိသု ဝုတ္တနုယေန အတ္ထေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၀။ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက-လည်း ကြည့်။

အပရန္တကပ္ပိကတာ (တိ) [အပရန္တကပ္ပိက+တာ] အနာဂတ်အဖို့ကို - ကြံဆ - ကြံဆ၍ ယူ - သည်၏အဖြစ်။ ပရမတ္ထသမဏဗြာဟ္မဏေသု အပရန္တကပ္ပိကတာယ လေသောပိ နတ္ထိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၈။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၅-လည်း ကြည့်။)

အပရန္တကပ္ပိကဘာဝ (ပု) [အပရန္တကပ္ပိက+ဘာဝ] အနာဂတ်အဖို့ကို-ကြံဆ-ကြံဆ၍ ယူ-သော သူ၏ အဖြစ်။ အပရန္တကပ္ပိက-ဘာဝေါ အနာဂတ်ဗွင်သယတ္တာ တေသံ ဝါဒါနံ။ ဒီ၊ဇိ၊၁။၁၇၅။ မ၊ဇိ၊၃။၂၃၀။

အပရန္တကပ္ပိကဝါဒ (ပု) [အပရန္တကပ္ပိက+ဝါဒ] အပရန္တကပ္ပိက-အယူ-ဝါဒ။ စတုစတာရိသ-အပရန္တကပ္ပိကဝါဒါတတ္ထတတ္ထ အန္တောဂမာ။ မ၊ဇိ၊၃။၂၂၇။

အပရန္တဇနပဒ (ပု) [အပရန္တ+ဇနပဒ] အနောက်ကျွန်းမှ လာရောက်သူတို့ နေထိုင်အပ်သော-နေထိုင်ရာဖြစ်သော-ဇနပုဒ်၊ အပရန္တဇနပုဒ်၊ အပရန္တတိုင်း။ အပရဂေါယာနတော အာက-တမနုဿဟိ အာဝသိတပဒေသော အ-ပရန္တဇနပဒေါတိ နာမံ လဘိ။ ဒီ၊ဇိ၊၂။၇၃။ မ၊ဇိ၊၁။၂၃၁။

အပရန္တဒိဋ္ဌိဘာဝ (ပု) [အပရန္တဒိဋ္ဌိ+ဘာဝ] အနာဂတ်အဖို့ကို စွဲ၍ဖြစ်သော အယူမှား၏ အဖြစ်၊ အပရန္တဒိဋ္ဌိ၏အဖြစ်။ နန စ “ကေန္တ-သုခိ အတ္တာ”တိအာဒိဝါဒါနံ အပရန္တဒိဋ္ဌိ-ဘာဝတော....။ ဒီ၊ဇိ၊၁။၁၇၂။ သိ၊ဇိ၊သစ်၊ ၁။၄၄၃။

အပရန္တပ (တိ) [န+ပရန္တပ] သူတပါးကို-မပူပန်-မဆင်းရဲ-စေတတ်သောသူ။ သော အနတ္တန္တပေါ အပရန္တပေါ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာ-တော။ ဒီ၊၃။၁၉၄။ မ၊၂။၃။ အံ၊၁။၅၂၉။ အတ္တန္တပ၊ ပရန္တပ-တို့လည်း ကြည့်။

အပရန္တပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဒီပန (န) [အပရန္တပဋိစ္စ-သမုပ္ပါဒ+ဒီပန] နောက်အဖို့ဖြစ်သော ပဋိစ္စ-သမုပ္ပါဒ်ကိုပြခြင်း။ ဗြဟ္မဇာလေ.... “ဗဿ-ပစ္စယာ ဝေဒနာ”တိအာဒိနာ ဗဿ အာဒိ ကတော အပရန္တပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဒီပနန ပစ္စယ-ပရမ္မရံ ဒဿေတုံ....။ ဒီ၊ဇိ၊၁။၁၈၃။ အပရန္တ-ပဋိသန္တာန-လည်း ကြည့်။

အပရန္တပဋိသန္တာန (န) [အပရန္တ+ပဋိသန္တာန] နောက်အဖို့နှင့် ဆက်စပ်ခြင်း။.. တေနေဝ တာသံ ပုဗ္ဗန္တာဟရဏေန အပရန္တပဋိသန္တာ-နေန စဿ ယထာက္ကမံ မူလကရဏတာ ဒဿိတာ။ ဣတိဝုတ်၊၄။၅၆။ “ဗဿပစ္စယာ ဝေဒနာ”တိအာဒိနာ ဗဿ အာဒိ ကတော အပရန္တပဋိသန္တာနေန ပစ္စယပရမ္မရံ ဒဿေ-တုံ ။သိ၊ဇိ၊သစ်၊၁။၄၆၂-၃။

အပရန္တပတာ (တိ) [အပရန္တပ+တာ] သူတ-ပါးကို - မပူပန် - မဆင်းရဲ - စေတတ်သူ၏ အဖြစ်။ ကရုဏာဂူဟဏေန အပရန္တပတာ၊ ပညာဂူဟဏေန အနတ္တန္တပတာ။ ဒီ၊ဇိ၊၁။၉။ သိ၊ဇိ၊သစ်၊၁။၁၆။ သံ၊ဇိ၊၁။၈။ နေတ္ထိ၊ဇိ၊၈။ ကရုဏာယ အပရန္တပတာ၊ ပညာယ အနတ္တ-န္တပတာ။ နေတ္ထိ၊ဇိ၊၂။

အပရန္တပနီယ (တိ) [န+ပရန္တပနီယ] သူတပါး-ကို-မပူပန် - မဆင်းရဲ - စေတတ်သော၊ တရား။ သောဋ္ဌသ အပရန္တပနီယာ ဓမ္မာ။ ဣတိဝုတ်၊၄။၆။ သာရတ္ထ၊၁။၃၁၅။ မ၊ဇိ၊၁။ ၃၈။ သံ၊ဇိ၊၁။၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဇိ၊၁။ ၅၉။ (ဤ၌ ပါဌ်မုန် မှန်းဆချက်ကို အပရမ္မရိယဓမ္မ-တွင် ကြည့်။)

အပရန္တပရိစ္ဆိန္န (တိ) [အပရန္တ+ပရိစ္ဆိန္န] နောက် အဖို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော၊ သဗ္ဗသင်္ခါရာ ဟိ ဥဒယေန ပုဗ္ဗန္တပရိစ္ဆိန္နာ၊ ဝယေန အပ-ရန္တပရိစ္ဆိန္နာ။ ပဋိသံ၊ဇိ၊၂။၁၆၀။

အပရန္တသန္တာန (န) [အပရန္တ+သန္တာန] နောက် အဖို့နှင့် ဆက်စပ်ခြင်း။ အပရန္တသန္တာနတော တဏှာမူလံ ဇရာမရဏာဝသာနန္တိ ဒုဝိခံ ဟောတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၁၃။ (မူတို့၌ သန္တာနတော-ဟု ရှိသည်။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ သျ၊၄။၅၁၇-၌ “အပရန္တသန္တာနတော- နောက်ဖြစ်သော အနာဂတ်အဖို့နှင့် စပ်သော အားဖြင့်”ဟု အနက်ပေးသည်။) ဣတိဝုတ်၊ ၄။၅၆-လည်း ကြည့်။

အပရန္တသဟဂတ (တိ) [အပရန္တ+သဟဂတ]
နောက်အဖို့နှင့် တကွဖြစ်သော။ ကတမေ
စ တေ စုန္တ အပရန္တသဟဂတာ ဒိဋ္ဌိနိဿ-
ယာ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၁၅။

အပရန္တာနုကပ္ပိကဝါဒ (ပု) [အပရန္တာနုကပ္ပိ-
က+ဝါဒ] အနာဂတ် အဖို့ကို ကြံဆ၍
ယူသော-အယူ-ဝါဒ။ စတုစတ္တာလိသဝိ-
ဓောပိ အပရန္တာနုကပ္ပိကဝါဒေါ ယေဘု-
ဓယျန ပုရိမာနံ ဒိဋ္ဌိံ ဝိပလ္လာသာနံ စသေန
ဟောတိတိ ခဿေတိ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၄၃။

အပရန္တာနုဂ္ဂဟိတ (တိ) [အပရန္တ+အနုဂ္ဂဟိတ]
အနာဂတ်-အဖို့-ကာလ - သည် ချီးပင့်
အပ်သော၊ အနာဂတ်-အဖို့-ကာလ-နှင့်
စပ်သော။ “သော’ဟမသ္မိ”တိ အပရန္တာ-
နုဒိဋ္ဌိ၊ စတုစတ္တာရိသံ ဒိဋ္ဌိယော၊ အပရန္တာ-
နုဂ္ဂဟိတာ တာ ဒိဋ္ဌိယော။ ပဋိသံ၊ ၁၆။

အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ (တိ) [အပရန္တ+အနု+ဒိဋ္ဌိ]
(၁) အနာဂတ်အဖို့ - ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော-
သို့ အစဉ်လိုက်သော-အယူမှား။ ဧကစော
သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနဉ္စ
ပဋိနိဿဂ္ဂါ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ ...။
မ၊ ၃။ ၂၅။ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ ဝါ ဥပါဒိယ-
မာနော ဥပါဒိယတိ။ မ၊ ၃။ ၂၆။ အပရန္တာနု-
ဒိဋ္ဌိန္တိ စတုစတ္တာရိသဝိဓမ္မိ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ။ မ၊
၄။ ၄။ ၁၇။ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ စ၊ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ စ။
အဘိ၊ ဓ၊ ၁၄။ တတ္ထ ကတမာ အပရန္တာ-
နုဒိဋ္ဌိ ? အပရန္တ အာရဗ္ဘ ယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတံ ။ ပ။ ဝိပရိယာသဂ္ဂါဟော၊ အယံ
ဝုစ္စတိ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ။ အဘိ၊ ဓ၊ ၂၇။ အပ-
ရန္တ အနုဂတာ ဒိဋ္ဌိ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ။ အဘိ၊
၄။ ၁။ ၉၄။ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနံ အသတိ အပရန္တာ-
နုဒိဋ္ဌိယော န ဟောန္တိ။ သံ၊ ၂။ ၃၈။ အ-
ပရန္တာနုဒိဋ္ဌိယောတိ အပရန္တ အနုဂတာ
စတုစတ္တာလိသဒိဋ္ဌိယော န ဟောန္တိ။ သံ၊ ၄။
၂။ ၂၄၈။ (၄၄-ပါး သရုပ်ကို ဒီ၊ ၁။ ၂၈ ၃၄-
တွင်ကြည့်။) (တိ) (၂) အနာဂတ် အဖို့-ကို

စွဲ၍ဖြစ်သော-သို့ အစဉ်လိုက်သော-အယူ
မှားရှိသော၊ သူ။ သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဧကေ
သမဏဗြာဟ္မဏာ အပရန္တကပ္ပိကာ အ-
ပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော အပရန္တ အာရဗ္ဘ...။ ဒီ၊ ၁။
၂၈။ မ၊ ၃။ ၁၈၊ ၂၂။ တေသံ ဧဝံ အပရန္တ
ကပ္ပေတွာ ဌိတာနံ ပုနယျုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန
အပရန္တမေဝ အနုဂတာ ဒိဋ္ဌိတိ အပရန္တာ-
နုဒိဋ္ဌိနော။ တေ ဧဝံဒိဋ္ဌိနော တံ အပရန္တ
အာရဗ္ဘ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ...။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၀။

အပရန (ပု၊ န) [အပရ+အဟ] အပရဏှနှင့်
အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပရပက္ခပါဠိပဒဒိဝသ (ပု) [အပရပက္ခ+ပါဠိ-
ပဒ+ဒိဝသ] နောက်-လဆုတ်-ပက္ခ၏ အ
ထွက်တရက်နေ့။ မာဂသိရဿ ပဌမဒိဝသေတိ
မာဂသိရမာသဿ ပဌမဒိဝသေ။ ဣဒဉ္ဇေ-
တရဟိ ပဝတ္တဝေါဟာရဝသေန ကတ္တိကမာ-
သဿ အပရပက္ခပါဠိပဒဒိဝသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၅၃။ (ဝိမတိ၊ ၁။ ၉၆-လည်း
ကြည့်။)

အပရပဇာ (ထိ) [အပရ+ပဇာ] (၁) နောက်
ဖြစ်သော လူအပေါင်း။ (၂) အဆက်ဆက်
ဖြစ်သော လူအပေါင်း (မိတ်ဆွေ၏ သားသွီး
တို့၏ သားသွီး၊ မြေးမြစ်)။ အပရပဇာ စသ
ပဋိပူဇေန္တိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၅၅။ သဟာယဿ ပုတ္တ-
ဓိတဏှေ ပဇာ နာမ၊ တေသံ ပန ပုတ္တဓိတဏှေ
စ နတ္တုပနတ္တကာ စ အပရပဇာ နာမ။ ဒီ၊ ၄။
၃။ ၁၃၉။ အပရာ ပစ္စိမာ ပဇာ အပရပဇာ၊
အပရာပရံ ဥပ္ပန္နာ ဝါ ပဇာ အပရပဇာ။
ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၃။

အပရပညတ္တိ (ထိ) [အပရ+ပညတ္တိ] နောက်၌-
နောက်ကာလ၌-ဖြစ်သော ပညတ်။ ယာ ပန
ပုရိမပညတ္တိ အပရပညတ္တိဟံ ပတတိ။ ပဋိသံ၊
၄။ ၁။ ၂၇၇။

အပရပဋိဘာဂဒီပဝိရဟိတ (တိ) [အပရ+ပဋိ-
ဘာဂ+ဒီပ+ဝိရဟိတ] အခြား-တပါး-

သော တူသောကျန်း-မှ ကင်းသော - မရှိသော။ အနာပရ-ကြည့်။

အပရပတ္တိယ(တိ) [န + ပရ + ပတ္တိယ](က)တပါးသော ယုံကြည်အားထားအပ်သူ မရှိသော။ သူ။ အပရပတ္တိယ (မ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၈၂။ မ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၀၈)ကြည့်။ (ခ)တပါးသော ယုံကြည်ဖွယ်ရာ မရှိသော။ အနိတိဟ(၄)အနက် ကြည့်။

အပရပယောဂ (ပု) [အပရ + ပယောဂ]နောက်ဖြစ်သော - လုံ့လ - ပယောဂ။...ပုဗ္ဗပယောဂါနံ အပရပယောဂဿ ပစ္စယဘာဝတော အာပတ္တိကရာဒိပညတ္တိံ န ဝိဇဟန္တိ။ ဝဇိရ။ ၅၅၅။

အပရပရိယာယ (ပု) [အပရ + ပရိယာယ။ ပါဠိတော်တို့၌ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ-ဟု ဟောသည်ကို ထောက်၍ အပရပရိယာယသော ပါဠိမှန်ဟု မှတ်အပ်၏။ အပရပရိယာယရှိသမျှ အပရပရိယာယ-ဟုချည်း ပြင်သင့်သည်။ အပရပရိယာ-နှင့်လည်း ယှဉ်ကြည့်။] အခြား - တပါး - သော - သံသရာ - ဘဝ၊ မျက်မှောက်နှင့် အခြားမဲ့အနာဂတ်မှ အခြားတပါးသော အတ္တဘောဟူသော - သံသရာ - ဘဝ၊ တတိယ - သံသရာ - ဘဝ - မှ စ၍ - သံသရာ - ဘဝ - အဆက်ဆက်။... အပရပရိယာယေတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မာနန္တရာနာဂတတော အညသ္မိံ အတ္တဘာဝပရိယာယေ အတ္တဘာဝပရိဝတ္တေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၇၆။ ကမ္မသေသဿ ဝါ အပရပရိယာယေ ဝေဒနီယဿ အပရိက္ခိဏတာယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၇၇။ အပရပရိယာလည်း ကြည့်။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၇၇-လည်း ကြည့်။)

အပရပရိယာယဒဿန (န) [အပရပရိယာယ + ဒဿန] အခြား - တပါး - သော၊ အကြောင်း - အလှည့်အကြိမ် - ကို ပြခြင်း။ အပိစာတိ အပရပရိယာယဒဿနံ။ ပဋိသန္ဓေ၊ ၂၊ ၃၀၉။

အပရပရိယာယဝေဒနီယ (တိ) [အပရပရိယာယ + ဝေဒနီယ] မျက်မှောက်ဘဝ၊ အခြားမဲ့ဘဝတို့မှ တပါးသော အတ္တဘော အလှည့်အကြိမ်၌ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသောကံ၊ တတိယဘဝမှ စ၍ နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်အောင် ခံစားအပ်သောကံ၊ အလယ်ဇော ၅-ချက် စေတနာ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ အပရပရိယာယဝေဒနီယံ။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၁၀၄။ ဥဘိန္တံ အန္တရေ ပနပဉ္စ ဇဝနစေတနာ အပရပရိယာယဝေဒနီယကမ္မံ နာမ၊ တံ အနာဂတေ ယဒါ ဩကာသံ လဘတိ၊ တဒါ ဝိပါကံ ဒေတိ။ ၎င်း။ ၁၀၅။ အပရပရိယာယဝေဒနီယန္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မာနန္တရာဘဝတော အညသ္မိံ အတ္တဘာဝပရိယာယေ အတ္တဘာဝပရိဝတ္တေ ဝေဒိတဗ္ဗဖလံ ကမ္မံ။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၁၀၁။ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ(အံ၊ ၃။ ၄၉၇)တိ အပရပရိယာယဝေဒနီယံ ပန သံသာရပ္ပဝတ္တေ သတိ သဟဏိမေပိ အတ္တဘာဝေတိ။ အံ၊ ၄၊ ၃။ ၃၄၀။ ယံ ပန အပရပရိယာယဝေဒနီယံ၊ တံ အညတြ အပရပရိယာယေ ဝေဒယိတဗ္ဗဖလံ ဟောတိ သတိ သံသာရပ္ပဝတ္တိယန္တိ အတ္တော။ ပေတ၊ ၄။ ၂၂၆။ (နေတ္ထိ။ ၃။ ၂။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၁၅၀-တို့၌ အပရပရိယာယဝေဒနီယ-ဟု ရှိသည်။) အပရပရိယာယဝေဒနီယ-လည်း ကြည့်။

အပရပရိယာယဝေဒနီယကမ္မ (န) [အပရပရိယာယဝေဒနီယ + ကမ္မ] အပရပရိယာယဝေဒနီယ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပရပါဒ (ပု) [အပရ + ပါဒ] နောက်ခြေ၊ တတော အပရပါဒေသု၊ ခဋ် ဗန္တံ လတာဂုဏံ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၆၅။ အပရပါဒေသုတိ ပစ္စာပါဒေသု၊ ဣဒံ ကဋိဘာကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၃၅၂။

အပရပါဒဘာဝ (ပု) [အပရ + ပါဒ + ဘာဝ] နောက်ခြေ၏ အပြစ်။ အပရပါဒဘာဝေန ဝဒန္တော “သတိ စ သမ္ပဗညေ၊ စရဏာ

နာဂဏ္ဍ တေ ပရေ”တိ အာဟ။ ထေရဒ္ဓါ
၂။၂၆၁။

အပရပုရ (န) [အပရ + ပုရ] မြို့၏
အနောက်ဖက်၊ အနောက်အရပ်။ ကေ သမ-
ယံ သဂဝါ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ ဗဟိနဂ-
ရေ အပရပုရေ ဝနသဏ္ဌေ။ မ၊၁။၉၇။
အပရပုရေတိ ပုရဿအပရေ၊ ပစ္ဆိမဒိသာယန္တိ
အတ္ထော။ မ၊၄။၁။၃၂၇။

အပရပေတ (ပု) [အပရ + ပေတ] အပရ-
ပြိတ္တာ?။ ပိသာစာ ဝေ ပေသာစာ၊ တေ
အပရပေတာဒယော မဟန္တမဟန္တာ။ ဒီ၊၃။
၁။၂၂၅။ (သီ၊၃။သစ်၊၂။၄၄။ မ၊၃။၃။၁၀-
တို့လည်း ကြည့်။)

အပရပေါသိတာ (ထိ) [န + ပရပေါသိ + တာ]
(၁) သူတပါးကို မမှေးမြူသည်၏ အပြစ်။
(၂) သူတပါးတို့ မမှေးမြူအပ်သည်၏အပြစ်။
ပရိသဒ္ဓါဝိဝေတာ၊ သေခံယပဋိပတ္တိပုရကံ၊ အပ-
ရပေါသိတာ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၆၄။ ပဋိဂ္ဂဟဏေ
မတ္တညူတာယ၊ သံသဋ္ဌဝိဟာရာဘာဝတော ။
အပရပေါသိတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၁။၉၄။ အနည-
ပေါသိလည်း ကြည့်။

အပရပုစ္စယ(တိ) [(၁) (က) (ဂ) (၂) (၃) (၄)
န + ပရ + ပုစ္စယ၊ န + ပရပုစ္စယ။ (၁) န + ပရ
+ ပတိ + ဣ + အ။ အယုတ္တသမာသံ။] (၁)
(က) ယုံကြည် - ကိုးစား - အပ်သော အခြား
တပါးသောသူ မရှိသောသူ။ (၁) အခြား
တပါးသော သူကို - မယုံကြည် - မကိုးစား -
သောသူ။ (ဂ) အခြားတပါးသောသူကို -
ယုံကြည် - ကိုးစား - ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်
မဟုတ်သော (ဉာဏ်)။ ဝေသာရဇ္ဇပုတ္တော
အပရပုစ္စယော သတ္တုသာသနေး။ ဝိ၊၃။၁၇။
ဒီ၊၁။၁၀၃။ မ၊၁။၂၉၇။ မ၊၂။၄၃။ အံ၊၃။
၃၀။ ဥဒါန၊၁၃၅။ နာဏ ပရော ပစ္စယော၊
န ပရဿ သဒ္ဓါယ တွေ ဝတ္တတိတိ အပ-
ရပုစ္စယော၊ ဒီ၊၄။၁။၂၄၈။ မ၊၄။၃။၆၆။

အံ၊၄။၃။၂၁၅။ ဥဒါန၊၄၂၅။ အတ္တနာ
ပစ္စက္ခတော ဒိဋ္ဌတ္တာ အဓိဂတတ္တာ န ပရံ
ပစ္စေတိ၊ (ပရဿ သဒ္ဓါယ တွေ နပုဝတ္တတိ။
သာရတ္ထ၊၃) န တဿ ပရော ပစ္စေတဗ္ဗော
အတ္တိတိ အပရပုစ္စယော။ သာရတ္ထ၊၃။၁၈၂။
ဒီ၊၃။၁။၃၁၂။ မ၊၃။၃။၄၀။ အံ၊၃။၃။၂၂၅။
အတ္တနာဝ ပစ္စက္ခတော ဒိဋ္ဌတ္တာ.... တတ္တာ-
ဓိပ္ပါယမာဟ “န ပရဿာ”တိအာဒိနာ။
န ပရံ ပစ္စေတိ ပတ္တိယာယတိတိ အပ-
ရပုစ္စယောတိပိယုဇ္ဇတိ။ သီ၊၃။သစ်၊၂။၂၈၁။
(ဝိမတိ၊၂။၉၂-လည်း ကြည့်) အပရပုစ္စယော-
တိ အပရပုတ္တိယော။ မ၊၄။၂။၁၈၂။ (မ၊၃။
၂။၂၀၈-လည်း ကြည့်) တသ္မိံ အပရပုစ္စ-
ယာ။ သံ၊၂။၆၉။ တသ္မိံ အပရပုစ္စယာတိ
တသ္မိံ အရိယမလေ န အညံ ပတ္တိယာ-
ယန္တိ။ သံ၊၄။၂။၂၆၀။ အတ္တနော သန္တာနေ
အနုပ္ပါဒေတွာပိ ယေ ဓမ္မာ ကေဝလံ အပရပု-
စ္စယေန ဉာဏေန ဉာတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၃၈။
ဈာနမဂ္ဂဗလာနိ ဝိယ အတ္တနော သန္တာနေ
အနုပ္ပါဒေတွာပိ တပ္ပဋိစ္ဆာဒကသမ္ပောဟဝိဇ္ဇံ-
သနဝသေန တထာဝိဇ္ဇံသနပဝတ္တဉာဏံ အပ-
ရပုစ္စယဉာဏံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၂။၅၁၁။ အတ္တနော-
ယေဝ ပညာယ ပစ္စက္ခံ ကတွာ၊ အပရပုစ္စ-
ယေန ဥတွာတိ အတ္ထော (သယံ အဘိညာ-
အပ္ပင်)။ မ၊၄။၁။၁၆၉။ ဥဒါန၊၄။၁၅၆။
သုတ္တနိ၊၄။၁။၁၄၁။ ပဋိသိ၊၄။၂။၂၃၅။ သာ-
ရတ္ထ၊၃။၁၆၇။ (သ) အခြား တပါးသော
သူကို - ယုံကြည် - ကိုးစား - ခြင်း မရှိသော၊
သူ။ နကုလမာတာ ဂဟပတာနိ ... အပရပု-
စ္စယာ သတ္တုသာသနေး။ အံ၊၂။၂၆၃။ အပရပု-
စ္စယာတိ ပရပစ္စယော ဝုစ္စတိ ပရသဒ္ဓါ ပရ-
ပတ္တိယာယနာ၊ တာယ ဝိရဟိတာတိ
အတ္ထော။ အံ၊၄။၃။၉၇။ (အံ၊၃။၃။၉၇-
လည်း ကြည့်) (၂) အခြား တပါးသော
သူကို - မယုံကြည် - မကိုးစား - ခြင်း။ အပရ-
ပုစ္စယာ ဉာဏမေဝဿ တွေ ဟောတိ။ သံ၊

၁။ ၂၅၈။ အပရပ္ပစ္စယာတိ န ပရပ္ပစ္စယေန၊
 အညဿ အပတ္တိယာယေတွာ အတ္တပစ္စက္ခ-
 ဉာဏမေဝဿ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၂။ န ပရပ္ပစ္စ-
 ယေနာတိ ပရဿ အသဒ္ဓဟနေန။ သံ၊ ၄။ ၂။
 ၃၈။ (၃) အခြားတပါးသောသူသည် - ယုံ-
 ကြည် - ကိုးစား - စေအပ်သည်မဟုတ်သော၊
 (တရား)။ အပရပ္ပစ္စယေ အတ္တပစ္စက္ခေ အရိ-
 ယသစ္စမေမ္မ....။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၈။ (တပါးကို
 ယုံကြည်ခြင်းမရှိသောသူ)။ အပရပ္ပစ္စယေတိ
 ပရေန န ပတ္တိယာယိတဗ္ဗေ။ မူလ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၃။
 (၄) (က) အခြားတပါးသောသူ ဟူသော
 အကြောင်း မရှိသော၊ တရား။ အတ္တနာယေဝ
 ပညာယ ပစ္စက္ခံ ကတွာ၊ အပရပ္ပစ္စယံ ကတွာတိ
 အတ္တော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၉။ နတ္ထိ ပရော ဇနော
 တထာသတ္တိကရဏေ ပစ္စယော ယဿာတိ
 အပရပ္ပစ္စယော။ သံ၊ ၄။ သစ်၊ ၂။ ၃၆၇။ (ခ)
 အကြောင်းတပါး - မရှိ - ကင်း - သော
 တရား၊ (နိဗ္ဗာန်)။ “ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော
 အပရပ္ပစ္စယံ နိဗ္ဗာနံ” နှိ ပဿန္တော သမ္ပတ္တနိ-
 ယာမံ ဩက္ကမတိ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ အပရပ္ပစ္စ-
 ယန္တိ အညပစ္စယဝိရဟိတံ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၇။

အပရပ္ပစ္စယဉာဏ (န) [အပရပ္ပစ္စယ + ဉာဏ]
 အခြားတပါးသောသူကို - ယုံကြည် - ကိုး-
 စား - ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည် မဟုတ်သော
 ဉာဏ်။ “အယံ သမာဓိ ပစ္စုပ္ပန္နသုခေါ စေတ-
 အာယတိဉ္စ သုခဝိပါကော” တိ ဝေ ပစ္စဝေက္ခ-
 န္တဿ ပစ္စတ္တမေဝ အပရပ္ပစ္စယဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
 နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ အပရပ္ပစ္စယ (၁) (ခ) (ဂ)
 အနက်လည်း ကြည့်။

အပရပ္ပစ္စယဘာဂ (ပ) [အပရပ္ပစ္စယ + ဘာဂ]
 အပရပ္ပစ္စယပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်။ ... အဟံ အဝေစ္စ
 အပရပ္ပစ္စယဘာဂေန သဒ္ဓဟေယံ။ ပေတ၊ ၄။
 ၂၁။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ “ဗုဒ္ဓေါ န ခေါ၊ နော
 န ခေါ” တိ ကမ် နာဘိဇာနာမိ အပရပ္ပစ္စယ-
 ဘာဂတော။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၁။ အပရပ္ပစ္စယ

(၁) (က) (ခ) (သ), (၄) (က) အနက်တို့
 လည်း ကြည့်။

အပရပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တ (န) [န + ပရပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တ] သူတပါး
 တို့နှင့် မဆက်စပ်သည်၏အဖြစ်။ ပံသုက္ကလိ-
 ကော အဒ္ဓမာသေနော ကရေတိ အပရပ္ပဋိ-
 ဗဒ္ဓတ္တာ ပဋိလာဘဿ၊ ဣတရဿ ပန ပရပ္ပဋိ-
 ဗဒ္ဓတ္တာ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၂၂၅။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၈။

အပရပ္ပတ္တိယ (တိ) [န + ပရ + ပတ္တိယ] ယုံ
 ကြည် - ကိုးစား - အပ်သော အခြားတပါး
 သောသူ မရှိသောသူ။ န ပရော ပတ္တိယော
 သဒ္ဓဟာတဗ္ဗော တေဿ အတ္တိတိ အပရပ္ပတ္တိ-
 ယော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၈။ အပရပ္ပစ္စယ (၁)
 အနက်လည်း ကြည့်။

အပရဘာဂဓဿိ (တိ) [န + ပရဘာဂ + ဓိသ + ဇာ]
 အခြားတပါး - သော ဘဝကို - ဘဝတပါး
 ကို - မသိမြင်သောသူ။ ဥစ္ဆေဒဝါဒီဟိ စ ဓိဋ္ဌိ-
 ဂတိကောဟိ ယထာ ဥတ္တရတ္တရဘာဂဓဿိဟိ
 အပရဘာဂဓဿိနံ တေသံ ဝါဒပဋိသေဝေသေ-
 န....။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၅။ သံ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၄၄၈။

အပရဘာဂ (ပ) [အပရ + ဘာဂ] (၁) နောက်
 ဖြစ်သောအဖို့၊ နောက်အဖို့၊ ပုဗ္ဗေ သမဏဘာ-
 ဝေ ယသော စ ကိတ္တိ စ၊ အပရဘာဂေ ဗုဒ္ဓံ
 ဓမ္မံ သံသံ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ။ မဟာနိ၊ ၁။ ၂။
 အပရဘာဂေ ဝိနိစ္ဆယံ အလဘမာနော။ ဝိ၊
 ၄။ ၂။ ၁၇၉။ ပုဗ္ဗုပ္ပတ္တိကော ဝိဂ္ဂဟော၊ အပရ-
 ဘာဂေ ဝိဝါဒေါ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၂။ တဿေဝ
 အပရဘာဂေန ကင်္ခါဝိတရဏေန ကထံကထိ-
 ဘာဝဿ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၄။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၃။ သုတ္တနိ၊
 ၄။ ၁။ ၈။ ပုဗ္ဗဘာဂေ လောကီယော အပရဘာ-
 ဂေ လောကုတ္တရော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၈၇။ ပုဗ္ဗဘာဂေ
 ဒေဝတာနံ ဂုဏေ အနုဿရိတာ အပရဘာဂေ
 အတ္တနော သံဝိဇ္ဇမာနေ သဒ္ဓါဒိဂုဏေ အနု-
 ဿရတော....။ ဝိသုဒ္ဓါ၊ ၁။ ၂။ ၈။ (၂) အခြား -
 တပါး - သောအဖို့၊ ထိုမှာဘက်။ အန္တရာပိဋိ-

ပါသကံ အာရဟံတာ ပလာယန္တယ မိဂဿ အနုပထံ ဂစ္ဆန္တော မိဂလုဒ္ဓကော ပိဋိပါသကဿ ဩရဘာဂေ အပရဘာဂေပိ ပဒံ ဒိသော...။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၃။ (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂-တို့၌ ပရဘာဂေပိ-ဟု မှီသည်။)

အပရဘာဂစေတနာ (ထိ) [အပရဘာဂ+စေတနာ] နောက်အဖို့၌ဖြစ်သော စေတနာ၊ အပရစေတနာ။ ပုဗ္ဗဘာဂါပရဘာဂစေတနာပိ စေတ္တ အာသန္နာဒေါမနဿသဟကတာဝဟောန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၆။

အပရဘာဂပဋိပဒါ (ထိ) [အပရဘာဂ+ပဋိပဒါ] နောက်အဖို့၌ဖြစ်သောပဋိပဒါ။ အပရဘာဂပဋိပဒါနာမ အရိယသစ္စာဘိသမယော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၇။ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၈-၇၉၀ ကား အပရဘာဂေ ပဋိပဒါ-ဟု ဝါကျမှီသည်။)

အပရဘာဂယောဇန (န၊ထိ) [အပရဘာဂ+ယောဇန] နောက်အဖို့ကို-နောက်ဖြစ်သော အဖို့ကို- နောက်စကားဝါကျကို-ယှဉ်စပ်ပြခြင်း။ အယံ ပနေတ္ထ အပရဘာဂယောဇနာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၄။ အပရဘာဂယောဇနာတိ ပါဠိယံ “အပရေန သမယေနာ”တိ ဝုတ္တဿ အပရဘာဂဿ ယောဇနာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂။

အပရဘာဂသိဒ္ဓ (တိ) [အပရဘာဂ+သိဒ္ဓ] နောက်အဖို့၌ပြီးသော။ အပရဘာဂသိဒ္ဓေဟိ အဘိနိဝေသဘူတေဟိ တဏှာဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟေဟိ ဂဏန္တိ၊ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၀။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၉၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၈။

အပရဘာဝ (ပ) [န+ပရဘာဝ] မလွန်ကဲသည်၏အဖြစ်၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း။ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တန္တိ သဒ္ဓါဒိနံ ဣန္ဒြိယာနံ ပရဘာဝဉ္စ အပရဘာဝဉ္စ၊ ဝုဒ္ဓိဉ္စ ဟာနိဉ္စာတိ အတ္ထော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈၄။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၄။ သာရတ္ထ၊၃။၂၂၂။ ဝုဒ္ဓိ၊ ဟာနိ (မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၇) တို့လည်း ကြည့်။

အပရမတ္တ (ပ) [န+ပရမတ္တ] မဟုတ်မမှန်သော - အနက် - သဘော၊ မုချမဟုတ်သော-အနက်-သဘော။ ပရိယာယောတိ ဈာနပရိက္ခာရေ ဈာနဝေါဟာရတ္တာ အပရမတ္တတော။ ဝိမတိ၊၁။၇၃။

အပရမတ္တသဘာဝ (ပ) [အပရမတ္တ+သဘာဝ] (၁) ပရမတ်မဟုတ်သော သဘောတရား။ အပရမတ္တသဘာဝဿ ပရမတ္တသဘာဝေသု န ကဒါစိ အန္တောဂတော အတ္ထိ။ မူလဋီ၊၂။၄၆။ ပညာပိတဗ္ဗဿ အပရမတ္တသဘာဝဿေဝ ပညတ္တိဘာဝေါ အဓိပ္ပေတော။ အနုဋီ၊၁။၁၉၇။ (တိ) (၂) ပရမတ်သဘောမရှိသော။ သဘာဝမတ္တဘူတာနိတိ ပရမတ္တဓမ္မာနံ အဝတ္တာဘာဝမတ္တဘူတာနိ။ အပရမတ္တသဘာဝါနိပိ (ဇာတိဇရာမရကာနိ) ဓူပဓမ္မဿ နိဗ္ဗတ္တိဘာဝိဘာဝတော ဓူပနဘာဝေန ဂယန္တိ။ အနုဋီ၊၃။၁၁။

အပရမတ္တသဘာဝတ္တ (န) [အပရမတ္တသဘာဝ+တ္တ] ပရမတ်သဘောတရား မဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ တဉ္စ ခေါ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ နေဝ ဝဏ္ဏဝန္တံ န သဏ္ဌာနဝန္တံ အပရမတ္တသဘာဝတ္တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၄၇။

အပရမ္ပရိယ (တိ) [အပရမ္ပရ+ဣယ] နောက်နောက်၌လျှောက်ကြားအပ်သော?။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အပရမ္ပရိယဓမ္မ (ပ) [အပရမ္ပရိယ+ဓမ္မ] နောက်နောက်သောလျှောက်ကြားအပ်သော ကျေးဇူးတရား (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။သျှ၊၁၄၄)။ ဥပရိ “အပရံ ပန ဘန္တေ တေဒါနုတ္တရိယ”န္တိ အာဂမိဿန္တိ သောဠသ အပရမ္ပရိယဓမ္မာ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၉။ “အပရမ္ပရ”တိ ပဒံ ယေသံ ဒေသနာယ အတ္ထိ၊ တေ အပရမ္ပရိယာဝ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၆။ သောဠသ အပရမ္ပရိယာ ဓမ္မာ...။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၈။ (ဤ၌ ဒိ၊ဋ္ဌ-နှင့် ၎င်း၊ဋီ-ဖွင့်ထိုက်၎င်း၊

ပါဠိတော်၌ အပရဗ္ဗုဒ္ဓ-ဟု မရှိပဲ အပရံ ပန (=အပရဗ္ဗုဒ္ဓ)ဟုသာ ရှိသည်ကို၎င်း ထောက်၍ ဆိုခဲ့ပြီး ဌာနီ-တို့နှင့် တကွ အပရန္တပနီယ-၌ ပြခဲ့သော ဌာနီ-တို့ဝယ် “အပရဗ္ဗုဒ္ဓိယ”ဟု ပါဠိမှန် ရှိစေသင့်သည်။)

အပရရဋ္ဌ (န) [အပရ+ရဋ္ဌ] အခြား-တပါး-သော တိုင်း၊ တိုင်းတပါး။ အပရရဋ္ဌံ ဂမနတ္ထာယ ဒုရမဂ္ဂံ ပရိပဇ္ဇန္တဿ။ အပါဠာ၊ ၂။ ၆၁။

အပရရတ္တ (န) [အပရ+ရတ္တိ] ရူ၊ နာ-၁၆၄။ မောက်၊ ၃။ ၄၅-နှင့် ၎င်းသျှ။ နီတိ၊ သုတ္တ။ ၂၂၂-တို့ ကြည့်။ (၁) ညဉ့်၏နောက်အဖို့၊ နောက်အဖို့ဖြစ်သောညဉ့်၊ ပစ္စိမယာမ်။ ဣဒါနိပိ မယံ ဝိပဿကာ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပုဗ္ဗရတ္တာ-ပရရတ္တံ ဗောဓိပက္ခိယာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာ-နုယောဂမနယုတ္တာ ဝိဟရေယျာမ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၇။ ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တန္တိ ရတ္တိယာ ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗရတ္တံ၊ ရတ္တိယာ အပရံ အပရရတ္တံ၊ ပဌမယာမဉ္ဇူ ပစ္စိမယာမဉ္ဇူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၄။ (၂) ညဉ့်၏-သန်ကောင် ဟူသော ညဉ့်၏-နောက်အဖို့ - နောက်ကာလ၊ ညဉ့်၏ ပစ္စိမယာမ်နှင့် - နံနက်-ပုရောဓာတ္တ-အခါ။ ကထဉ္စ ဘိက္ခု ပုဗ္ဗရတ္တာ-ပရရတ္တံ ဧကရိယာနုယောဂမနယုတ္တာ ဟောတိ။ အဘိ၊ ၁။ ၂၅၈။ ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တန္တိ ဧတ္ထ အရရတ္တသင်္ခါတာယ ရတ္တိယာ ပုဗ္ဗေ ပုဗ္ဗရတ္တံ၊ ဣမိနာ ပဌမယာမဉ္ဇေဝ ပစ္စာဘတ္တဉ္စ ဂဏှာတိ။ ရတ္တိယာ ပစ္စာ အပရရတ္တံ၊ ဣမိနာ ပစ္စိမယာမဉ္ဇေဝ ပုရောဓာတ္တဉ္စ ဂဏှာတိ။ မဇ္ဈိမယာမော ပနဿ ဘိက္ခုနော နိဗ္ဗာဏိလမထဝိနောဒနောကာသောတိ န ဂဟိတော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၉-၃၀။

အပရဝစန (န) [အပရ+ဝစန] နောက်ဖြစ်သော စကား။ ပုဗ္ဗာပရာနသန္တိ (ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၂၅)ကြည့်

အပရဝမ္ဘက (တိ) [န+ပရဝမ္ဘက] သူတပါးကို-မကဲ့ရဲ့-မရွတ်ချ-တတ်သော၊ သူ။ ဥဗ္ဗိလိတ-ပညာစက္ခုကာ ဟိ မဟာဗောဓိသတ္တာ ... အပရဝမ္ဘကာ စ။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၈။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၇၉။ သိ၊ ၄။ သင်္ခါ၊ ၁။ ၂၆၅။

အပရဝမ္ဘန (န၊ ထိ) [န+ပရ+ဝမ္ဘန] သူတပါးကို-မကဲ့ရဲ့-မရွတ်ချ-ခြင်း။ ဘောတော ဂေါတမဿ ဝစနံ အဘိက္ကန္တံ အနတ္တုက္ကံသနု-တော အပရဝမ္ဘနတော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၉။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၄။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၄။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅။ သုတ္တန်၊ ၄။ ၁။ ၁၃၉။ အနတ္တုက္ကံသနာ-လည်း ကြည့်။

အပရဝမ္ဘိတာ (ထိ) [အပရဝမ္ဘိ+တာ] သူတပါးကို-မကဲ့ရဲ့-မရွတ်ချ-တတ်သော သူ၏အဖြစ်။ တေမာံ ဗြာဟ္မဏ အနတ္တုက္ကံသကတံ အပရဝမ္ဘိတံ အတ္တနိ ဘမ္မဿမာနော။ မ၊ ၁။ ၂၃။

အပရဝမ္ဘိ (တိ) [န+ပရ+ဝဘိ+ဏိ] သူတပါးကို - မကဲ့ရဲ့ - မရွတ်ချ - တတ်သော၊ သူ။ ယေ ဟိ ဝေါအရိယာ အနတ္တုက္ကံသကာ အပရဝမ္ဘိ။ မ၊ ၁။ ၂၃။ အနတ္တုက္ကံသက-လည်း ကြည့်။

အပရဝသတ္တ (န) [န+ပရဝသတ္တ (=ပရ+ဝသ+တ္တ)] သူတပါး၏ - စိတ်အလို - တန်ခိုးအစွမ်း - နှိပ်စက်မှု - မရှိသောသူ၏ အဖြစ်။ ဧဝံ အပရဝသတ္တာ မုစ္ဆိတော ပတိတော ကဉ္စိကာလံ ဇာနိတောပိ နိပဇ္ဇတိတိ အနာပတ္တိန ဝဒန္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၁၁။ အဝသဝတ္တတ္တ (ဝဇီရ၊ ၁၁၉)လည်း ကြည့်။

အပရဝိပဿနာ (ထိ) [အပရ+ဝိပဿနာ] နောက်ဖြစ်သော ဝိပဿနာ။ အပရဝိပဿနာယ ပုရိမဝိပဿနာသမ္ပသနံ ကထိတံ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၄။

အပရဝိသေသ (ပု) [အပရ+ဝိသေသ] နောက်
 ဖြစ်သောအထူး၊ နောက်၌ဖြစ်သော-ထူး
 ခြား - လွန်ကဲ-သော - သမထ - ဝိပဿ-
 နာ - ဈာန် - မဂ် - ဖိုလ် - တရား။ တတ္ထ
 မဟာဘူတပရိဂ္ဂဟော ပုဗ္ဗဝိသေသော၊ ဥပါ-
 ဝါရူပပရိဂ္ဂဟော အပရဝိသေသော နာမ။...
 လက္ခဏာရောပနံ အပရဝိသေသော နာမ။
 သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၈-၉။ ပဌမဇ္ဈာန် ပုဗ္ဗဝိသေသော၊
 ဒုတိယဇ္ဈာန် အပရဝိသေသော။ ... အပရ-
 ဝိသေသံ အရဟတ္တံ လဘိတွာ နိဗ္ဗာန် ပါပ-
 ဏေယျ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၆၀-၁။

အပရသန္တက (တိ) [န+ပရ+သန္တက] သူတပါး
 တို့၏ ဥစ္စာမဟုတ်သော။

အပရသန္တကတာ (တိ) [အပရသန္တက+တာ]
 သူတပါးတို့၏ ဥစ္စာမဟုတ်သည်၏အဖြစ်။
 သော ပန အပရသန္တကတာယ “အတ္တနော
 သန္တကော”တိ ဝုတ္တော။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၃၅။
 ဘုဇိဿ (ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၂၉။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၁၅၉)
 လည်း ကြည့်။

အပရသေလ (ပု) [အပရ+သေလ] နေဝင်ရာ
 အနောက်တောင်၊ နေဝင်တောင်။ မန္တရော-
 ပရသေလော’တ္တော။ ဓာန်။၆၀၆။

အပရသေလိယ(က) (ပု၊ဗ) [အပရ+သေလိယ]
 အပရသေလိယ-မည်သော-အာစရိယဝါဒ-
 ဂိုဏ်း၊ နောက်ပေါ် - အာစရိယဝါဒ - ဗုဒ္ဓ-
 ဘာသာဂိုဏ်း - တခု၏အမည်၊ ၎င်းဂိုဏ်းဝင်
 ပုဂ္ဂိုလ်များ။ ဟေမဝတိကာ ရာဇဂိရိကာ၊
 သိဒ္ဓတ္တာ ပုဗ္ဗာပရသေလိကာ။ အပရာ ရာဇ-
 ဂိရိကော၊ ဆဋ္ဌာ ဥပ္ပန္နာ အပရာပရာ။ ဒီပဝံ။
 နာ-၃၂။ အပရာပရံ ပန ဟေမဝတိကာရာဇ-
 ဂိရိကာ သိဒ္ဓတ္တိကာ ပုဗ္ဗသေလိယာ အပရ-
 သေလိယာ ဝါဇိရိယာတိ အညေပိ ဆ အာစ-
 ရိယဝါဒါဥပ္ပန္နာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၉။ သာရတ္ထ၊

၁။၁၁၉။ ဟေမဝတာ ရာဇဂိရိယာ၊ တဿ
 သိဒ္ဓတ္တိကာပိ စ။ ပုဗ္ဗသေလိယဘိက္ခု။ စ၊
 တဿ အပရသေလိယာ။ ဝါဇိရိယာ ဆ
 ဧကေပိ၊ ဧမ္မဒီပမိ ဘိန္နကာ။ မဟာဝံ။၅
 ၁၂-၃။ (ဤဂိုဏ်းကား အန္တကဂိုဏ်းတွင်
 အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၈။ ဤ
 ဂိုဏ်းဝင်တို့၏ အယူများကို ကထာဝတ္ထု၌
 စိစစ် နိမိတ်ထားသည်။ ကထာဝတ္ထုပါဠိ၊
 ကထာအမှတ် ၁၀-၁၄၊ ၁၂၃၊ ၁၂၉၊ ၁၅၉၊ ၂၁၇-
 တို့နှင့် ဆိုင်ရာဋ္ဌ၊ဒီ၊အနုဒီ-တို့ ကြည့်။)

အပရာဇိတ (တိ) [န+ပရာဇိတ(=ပရာ+ဇိ+
 တ)]။ ဝိဇာန်၌ အပရ+အဇိတ-ဟုလည်း ကြံ
 သည်။ ၎င်းကြည့်။] (၁) (က) (ကိလေသ-
 မာရ် စသော မာရ်လေးပါးတို့သည် -) မရှုံး
 စေအပ် - မအောင်နိုင်အပ်-သော၊ (မာရ်
 လေးပါးတို့ကို -) ရှုံးစေ-အောင်နိုင် -
 သော၊သူ၊ (ဘုရား၊ ရဟန္တာ)။ ဗုဒ္ဓေါ အပ္ပ-
 ဋိပုဂ္ဂလော၊ ... သဗ္ဗတ္ထမပရာဇိတော။ သံ၊
 ၁။၁၃၅။ သဗ္ဗေသု ရာဂါဒိသု ဝါ မာရယုဒ္ဓေါ
 ဝါ အဇိတော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။ ပဿဓ္ဓေါ
 အပရာဇိတော။ အံ၊၁။၃၅၀။ အပရာဇိတော-
 တိ သဗ္ဗကိလေသေ ဇိနိတွာ ဌိတတ္တာ ကေ-
 နစိ အပရာဇိတော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၁။ သဗ္ဗတ္ထ-
 မပရာဇိတာ (ဓုဒ္ဓက။၄။ သုတ္တနိ။၃၁၉)တိ
 သဗ္ဗတ္ထ ခန္တကိလေသာဘိသင်္ခါရဒေဝပုတ္တမာ-
 ရပ္ပဘေဒေသု စတုသု ပစ္စတ္တိကေသု ကေ-
 နာပိ အပရာဇိတာ ဟုတွာ၊ သယမေဝ တေ
 စတ္တာရော မာရေ ပရာဇေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟော-
 တိ။ ဓုဒ္ဓက၊ဋ္ဌ။၁၃၀။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅။ သမ္ဗု-
 ဒ္ဓေါ အပရာဇိတော။ ထေရ်။၄၀၀။ =ကိလေ-
 သမာရာဒိနာ ကေနစိ အပရာဇိတော။ ထေ-
 ရ်၊ဋ္ဌ။၁၇၃။ သယမ္ပိ အပရာဇိတံ။ စရိယာ။
 ၃၈၆။ ကိလေသမာရာဒိသု ကေနစိပိ န ပရာ-
 ဇိတန္တိ အပရာဇိတံ၊ တိဏ္ဏံ မာရာနံ မတ္တကံ
 မဒ္ဒိတွာ ဌိတန္တိ အတ္တော။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၂၉။
 (ခ) မရှုံးခဲ့သော၊ အောင်-နိုင်-ပြီးသော

(ဘုရား)။ ဗုဒ္ဓေါ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော ... သဗ္ဗတ္ထ-
မပရာဇိတော။ သံ၊ ၁။ ၁၃၅။ သဗ္ဗေသု ရာဂါ-
ဒီသု ဝါ မာရယုဒ္ဓေ ဝါ အဇိတော။ သံ၊ ၄။
၁။ ၁၇၇။ အဇိတောတိ အဇိနိ အဝိဇယတ္တာ။
သံ၊ ၅။ ၁။ ၂၂၇။ (၂) (တစုံတယောက်သည်)
မရှုံးစေအပ်-မအောင်နိုင်အပ်-သော၊ မရှုံး-
သော၊ အောင်-နိုင်-သော၊ သူ။ ဣန္ဒြိယ...
သင်္ဂါမေ အပရာဇိတံ။ ထေရ်၊ ၃၉၃။ ဥဘော-
တ္ထမပရာဇိတာ။ ဇာ၊ ၁။ ၅။ ဥဘောပိ တုမေ
ဣမသ္မိံ ပဉ္စေ အပရာဇိတာ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၂။
ဇယန္တိ မပရာဇိတံ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၃၇။ အနိက္ခိတ္တ-
ဓရော ဟိ အပရာဇိတောဝ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။
၁။ ၂၉၅။ (၃) (က) (သူတပါးတို့က-)
မရှုံးစေအပ်ရာ - မအောင်နိုင်အပ်ရာ - ဖြစ်
သော (ပလ္လင်)။ (ခ) (သူတပါးတို့မှ) မရှုံး-
ရာဖြစ်သော (ပလ္လင်)။ အပရာဇိတပလ္လင်-
ကြည့်။ (၄) အပရာဇိတ-မည်သော ပစ္စေက-
ဗုဒ္ဓါ။ အပရာဇိတော မာရဗလံ အဇေသိ။
မ၊ ၃။ ၁။ ၁၅။ အပရာဇိတောတိပိ ဧကဿ
(ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ) နာမမေဝ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၉၁။
အပရာဇိတော သရဘာဂေါ... ဒိဗ္ဗိလော စာ-
တိအာဒိနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသတာနံ။ အပ၊ ၄။
၁။ ၁၄၃-၄။ (၅) အပရာဇိတမည်သော စကြာ-
ဝတေးမင်း။ ဧကော'သိ' အပရာဇိတော။
စက္ကဝတ္တိ မဟဗ္ဗလော။ အပ၊ ၁။ ၂၄၁။ (၆)
အပရာဇိတ-မည်သော၊ သူ၊ (သုကြယ်)။ ဇေ-
ဋ္ဌဿ သေနောတိ နာမံ အကံသု၊ ကနိဋ္ဌဿ
အပရာဇိတောတိ။ မေ၊ ၄။ ၂။ ၄၃၂။ အပရာ-
ဇိတော ဂဟပတိ။ ၎င်း၊ ၄၃၄။ (တိ) (၇)
အောင်မည်းညိုပင်။ ဂိရိကကျ'ပရာဇိတာ။
ဓာနံ၊ ၅၇၄။

အပရာဇိတတ္ထ (န) [အပရာဇိတ+တ္ထ] မအောင်
-အပ်-နိုင်-သည်၏အဖြစ်။ တေဟိ အပ-
ရာဇိတတ္တာ သဒေဝဏေ လောကေ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဟတမ္ပေက္ခတ္တာ။ ထေရ်၊ ၄။ ၁။ ၃၂၁။

အပရာဇိတပလ္လင် (ပ) [အပရာဇိတ+ပလ္လင်]
အပရာဇိတပလ္လင်။ (က) (သူတပါးတို့က-)
မရှုံးစေအပ်ရာ - မအောင်နိုင်အပ်ရာ - ဖြစ်
သောပလ္လင်၊ (ကိလေသမာရ်စသည်တို့ကို-)
ရှုံးစေရာ - အောင်နိုင်ရာ - ဖြစ်သော ပလ္လင်၊
ဘုရားပွင့်ရာဗောဓိပင်ရင်း ၁၄-တောင်ရှိသော
အပရာဇိတပလ္လင်။ (ဤ အပရာဇိတပလ္လင်
သည် ၁၄-တောင် ပြင့်သည်ဟု၎င်း၊ ၁၄-
တောင်ကျယ်သည်ဟု၎င်း ဝါဒအမျိုးမျိုး ကွဲ
လျက်ရှိသည်။ အကျယ်ကို ဇမ္ဗူမိတ်ဆွေ
ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်ရိုက်၊ မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဝတ္ထု
တော်ကြီး၊ တတိယတွဲ၊ ၃၁-၉၀-၉၇-တို့တွင်
ကြည့်။) (ခ) (သူတပါး- ကိလေသမာရ်
စသည် - တို့က-) မရှုံးစေအပ်-မအောင်
နိုင်အပ်-သော ထက်ဝက်ဖွဲ့ (တင်ပလ္လင်)
ခေ့ထိုင်နေခြင်း။ အပရာဇိတပလ္လင် အာ-
ဘုဇိတွာ...။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၉။ အသနိသတ-
သနိပါတေနပိ အဘေဇ္ဇလ္လပံ အပရာဇိတ-
ပလ္လင် အာဘုဇိတွာ နိသိဒ္ဓိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၈၃။
ယံ ရတ္တိံ ဘဂဝါ ဗောဓိမဏ္ဍေ အပရာဇိတ-
ပလ္လင် နိသိန္ဒော ။ ဒိဋ္ဌ၊ ၁။ ၆၅။ မ၊ ၄။
၁။ ၅၂။ ပထဝီပုက္ခလနိရုတ္တရဘူမိသိသ-
ဂတတ္တာ န ပရာဇိတော အညေဟိ ဧတ္တာတိ
အပရာဇိတော၊ သေဝ ပလ္လင်ကောတိ အပ-
ရာဇိတပလ္လင်ကော၊ တသ္မိံ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁။
၁။ ၃၁၄။ ဗောဓိရုက္ခမူလေ အပရာဇိတ-
ပလ္လင် နိသိန္ဒော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၅၅။ ဥဒါနံ ၄။
၁၈၈။ အပရာဇိတပလ္လင် နိသိန္ဒော မာရ-
ဗလံ ဘိန္နိတွာ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၃၂၇။ (ဥဒါနံ၊ ၄။
၂၉။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၄-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရာဇိတသံသ (ပ) [အပရာဇိတ+သံသ]
(တစုံတယောက်သောသူသည် -) မရှုံးစေ
အပ်-မအောင်နိုင်အပ်-သော သံသာတော်။
ဒက္ခိတာယေ အပရာဇိတသံသံ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၀၃။
သံ၊ ၁။ ၂၅။ ဧကနစိ အပရာဇိတံ အဇ္ဇေဝ
တယော မာရေ မဒ္ဒိတွာ ဝိဇိတသင်္ဂါမံ ဣမံ

အပရာဇိတသံဃံ ဒဿနတ္ထာယ အာဂတ-
မှာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၂။

အပရာဇိတသင်္ဂါမ (တိ) [အပရာဇိတ+သင်္ဂါမ]
မရှုံးသော စစ်ပွဲရှိသောသူ။ သော...ဝယ-
ပုတ္တော ယုဒ္ဓသောဏော အပရာဇိတသင်္ဂါ-
မော အမိတ္တာနံ ပိယဟာနိကရဏေန။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၂။

အပရာဇိတသဒိသ (တိ) [အပရာဇိတ+သဒိသ]
မရှုံးသည်-နိုင်သည်-နှင့် တူသော။ တသ္မာ
ပရာဇိတောပိ အပရာဇိတသဒိသော ဟုတွာ
ပုန သဂ္ဂမနပဉ္စ ပုစ္ဆိယာမာတိ စိန္တေတွာ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃။

အပရာဇ (ပု) [အပ+ရာဇ+အ။ အပကတော
ရာဇော ယေန အပရာဇော၊ ရာဇ သံသိဒ္ဓိပုံ။
ဇာနိ၊ဋ္ဌိ၊၃၅၅။ အပ+ရာဇ+ဘဝေ ဘဉ်။
ထောမ။ကပ္ပဒ္ဓ၊မ။အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၉၁-၌ ကရဏ-
သာဓံ ဖွင့်သည်။ (၃)အနက် [ကြည့်။] (၁)
အလွဲ၊အမှား၊အပြစ်။ ချွတ်ချော် - မှား
ယွင်း-မှု။ တဿ စေကော'ပရာဇတ္ထိ။ ဇာ၊
၁။၆၁။ ကောပရာဇံ ခမ ရာဇသေဋ္ဌ။ ဇာ၊၁။
၁၆၉။ (ဇာ၊၁ ၃၃၆၊၃၄၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၂၈-
တို့လည်း ကြည့်။) အပရာဇံ ခမဿ တံ။ အပ၊
၂။၂၂၉။ ကလန္တပုတ္တဿ အပရာဇေ။ မိလိန္ဒ။
၁၇၁။...အတ္တဇော အပရာဇံ အာဝိ ကရိ'သု။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၉။ ယတ္ထကော တေ အပရာဇော၊
တတ္ထကော ဒေါသော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂။ အပ-
ရာဇော နာမ သုပ္ပုဋိပတ္တိယာ ဝိရဠာနဟေတု-
ဘူတော ကိလေသပ္ပါဒေါတိ အာဟာ "ယတ္ထ-
ကော ဒေါသော"တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂။ "ခမ
မဟာရာဇ မယံ အပရာဇ"န္တိ အာဟာ။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၅၆။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၁။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၉၆။
ပေတ၊ဋ္ဌ။၁၀၉။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၆၂-တို့လည်း
ကြည့်။) အစွယ် (၂) အနက်၊ အနာပရာဇ-

ကမ္မန္တ ကလိ (သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၃၂၈-၉။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၉။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၉၇)တို့လည်း ကြည့်။ (၂) ပြစ်မှား-
လွန်ကျူး-ခြင်း။ တေသံ ဗလဝဂုဏေ အရိ-
ယသာဝကေ အပရာဇေန နိဗ္ဗုတဒီပသိခါ
ဝိယ အက္ခိနိ အန္တရာယိ'သု။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀။
(၃) ပြစ်မှား - လွန်ကျူး - ဖျက်ဆီး -
ကြောင်းတရား၊ အကုသိုလ်တရား။ သော
ဝေ အပရဇ္ဈတိ တေနာတိ အပရာဇော။
သော ဟိ အပရဇ္ဈန္တံ ပုရိသံ အဓိဘဝိတွာ
ပဝတ္တတိ။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၉၁။

အပရာဇက (တိ) [အပ+ရာဇ+က] ပြစ်မှား -
လွန်ကျူး - တတ်သောသူ။ အပရာဇကေ
ဥသကေ ဟေဋ္ဌကေ စ။ ဇာ၊၁။၃၅၅။ အပ-
ရာဇကေတိ ရာဇပရာဇကောရကေ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၄။၅၀၃။ အပရာဇကေ စ သတိ ဂုဏေ ဂုဏ-
ဝတိ မယာ ကောပေါ န ကာတဗ္ဗော။ ..
အပရာဇကေန အပရာဇနိမိတ္တံ ယံ အာယတိ'
လက္ခဏံ ဒုက္ခံ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၂၉၁။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။က၁-
၂။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၂၆၈။ အနပရာဇေ အရိယ-
သာဝကေ အပရာဇကော တေ စောရာ အန္ဓာ
ဇာတာ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၂၃။

အပရာဇကမ္မ (န) [အပရာဇ+ကမ္မ] ပြစ်မှား -
လွန်ကျူး - ခြင်း အမှု၊ ပြစ်မှား - လွန်
ကျူး-မှု၊ပြစ်မှု။ ဝေရူပံ အပရာဇကမ္မကတွာ
မယာ ကေဿ သဟာယကဿ ကထိတံ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၂၇။

အပရာဇကောရက (တိ) [အပရာဇ+ကရ+ကျ။
ထိ၌ အပရာဇကောရိကာ] ပြစ်မှား - လွန်
ကျူး - ခြင်းကို ပြုလုပ်သောသူ။ မယာ
သဒိသော သဂ္ဂတော အပရာဇကောရကော
နာမ နတ္ထိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၀။ အပရာဇကောရကေ
မယံ ဣမဿ ကောပမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၄၀။ အဟံ ရဿော မဟာပတာပဿ အပ-
ရာဇကောရိကာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၆။ အာဂုစာရိ
(အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁)လည်း ကြည့်။

အပရာဓကောရဏ (န) [အပရာဓ+ကောရဏ] ပြစ်မှား-လွန်ကျူး-ခြင်းအပြစ်-ဟူသော အကြောင်း။ အပရာဓကောရဏာ န ခုဇ- ကုလဒာ သီတော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၀။

အပရာဓဇ္ဈာသယာနုရူပ (တိ) [အပရာဓ + အဇ္ဈာသယ+အနုရူပ] အပြစ်၊ နှလုံးသွင်း- အပရာဓ၊ အဇ္ဈာသယ-အား လျော်သော။ အပရာဓဇ္ဈာသယာနုရူပံ ဝိယ စ ဓမ္မာနုရူပမ္ပိ သာသနံ ဝိသေသတော။ သီ၊ ဇွဲ၊ သစ်၊ ၁။ ၉၇။

အပရာဓနိမိတ္တ (န) [အပရာဓ+နိမိတ္တ] ပြစ်မှား ခြင်း-အပြစ်-ဟူသောအကြောင်း။ အပ- ရာဓက-ကြည့်။

အပရာဓရဟိတ (တိ) [အပရာဓ+ရဟိတ] ချွတ် ချော် - မှားယွင်း - မှုမှ ကင်းသော၊ ကာ- ယကံစသည်တို့၌ - ချွတ်ချော် - မှားယွင်း - ခြင်း - မှု ကင်းသော - မရှိသော၊ ကာယကံ- စသည်တို့၌ - အပြစ် - မှု ကင်းသော - မရှိ သော။ အနာသရာဓကမ္ပန္တ-ကြည့်။

အပရာဓသညီ (တိ) [အပရာဓ+သညာ+ဤ] အပြစ်ရှိ၏ ဟု အမှတ်ရှိသော၊ သူ။ ပုတ္တေ အပရာဓသညီနော ဂဟဏေ တုဋ္ဌစိတ္တာ ဝေ- မာဟံသု။ မ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၉၈။

အပရာဓသဟန (န) [အပရာဓ+သဟန] အပြစ် ကိုသည်းခံခြင်း။ ဒုဋ္ဌာမစုဿ ဒဗ္ဗသေနရဉ္ဇော စ အပရာဓသဟနဝသေန ခန္တိပါရမီ။ စရိယာ၊ ဌ။ ၂၅၇။

အပရာဓဟေတု (ပု) [အပရာဓ+ဟေတု] ပြစ် မှားခြင်း- အပြစ်- ဟူသော အကြောင်း။ အတ္တနော အပရာဓဟေတုတော သတ္တာနံ သောကော တနုကော ဟောတိ။ ဒီ၊ ဇွဲ၊ ၂။ ၁၅၀။ အံ၊ ဇွဲ၊ ၁။ ၂၅၄။

အပရာဓဘာဝ (ပု) [အပရာဓ+အဘာဝ] အပြစ်၏မရှိခြင်း၊ အပြစ်မရှိခြင်း၊ တတော

ဥတ္တရိ အပရာဓဘာဝေန အာယသ္မာ ပုဏ္ဏ- ဧတ္ထေရာ ဝိယ။ ခုဒ္ဒက၊ ဌ။ ၁၂၅။ သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၁။

အပရာဓာနုရူပ (တိ) [အပရာဓ+အနုရူပ] အ ပြစ်အားလျော်သော။ အပရာဓာနုရူပံ စော- ရာနံ ဟတ္ထပါဒစ္စေဋ္ဌာဒိ အနုသာသန္တိ။ ဝိ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၆၈။ အပရာဓာနုရူပံ ဥဒကဒါရုဝါလိကာ- ဒိနံ အာဟာရပနမ္ပိ ကာတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၉၅။ အပရာဓံ ပန အနုဝိဇ္ဇိတွာ အပရာဓာနုရူပံ အသာဟသေန ဝိနိစ္ဆယံ ကရေန္တော။ ဓမ္မ၊ ငွ၊ ၂။ ၂၄၁။

အပရာဓိက (တိ) [အပရာဓ+ဣက] (၁) အပြစ် - ရှိ - သင့် - ရောက်-သော၊ သူ။ အဟမေဝေတ္ထ အပရာဓိကော။ အံ၊ ငွ၊ ၂။ ၁၂။ (၂) ပြစ်မှား-လွန်ကျူး-ဖျက်ဆီး-ခြင်း ရှိသော၊ သူ။ ဝေဿဝဏာ ပရာဓိကော ဝိယ ယက္ခော။ မိလိန္ဒ၊ ၂၂။ ပုရိသော ဣဿရာ- ပရာဓိကော ဗဒ္ဒေါ သင်္ခလိကဗန္ဓနေန။ ၎င်း။ ၁၅၁။ မဟာပရာဓိက (အံ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၆၇။ ဓမ္မ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၅၄။ ဘေ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၃၁။ ရာဇာပရာ- ဓိက (ဘေ၊ ငွ၊ ၂။ ၁၀၇။ ဘေ၊ ငွ၊ ၇။ ၃၅၉) တို့ လည်း ကြည့်။ (၃) ချွတ်ယွင်းစေသော၊ သူ။ အဝိဇ္ဇာနိဝုတော ပေါသော၊ သဒ္ဓမ္ပံ အပရာ- ဓိကော။ အံ၊ ၃။ ၆၂။

အပရာဓိကတာ (ထိ) [အပရာဓိက+တာ] အပြစ် ရှိသည်၏အဖြစ်။ ကိံ တတ္ထ ကာရကံ၊ အပ- ရာဓိကတာ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၈၈။

အပရာဓိတ (တိ) [အပ+ရာဓ+တ] (၁) ပြစ် မှားအပ်သော။ ကိံ တေ အပရာဓိတံ မယာ။ ထေရီ၊ ၄၂၀။ ကိံ တေ အပရာဓိတံ မယာတိ ကိံ တုယံ အာဝုသော မယာ အာရဒ္ဓံ။ ထေရီ၊ ငွ၊ ၂၅၉။ (၂) ချွတ်ယွင်းစေအပ် သော။ အတ္ထဉ္စ ဓမ္မံ အနုသာသ မံ ဣသေ။

အတိတမဒ္ဒါ အပရာဓိတံ မယာ။ ဇာ၊ ၂။
၂၇၃။ အတိတံ ကမ္မံ အပရာဓိတံ ဝိရာဓိတံ။
ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၄၄။ (၃) ပြစ်မှားခြင်း။ အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

အပရာဓိတကမ္မ (န) [အပရာဓိတ+ကမ္မ] ပြစ်
မှားခြင်း အမှု။ ဣဒံ ဝါ ရာဇပရာဓိတကမ္မံ
တယာ ကတံ။ မေ၊ ၄။ ၂။ ၄၅။

အပရာဓိ (တိ) [အပရာဓ+တိ] ပြစ်မှား - လွန်
ကျူး - ဖျက်ဆီး - ခြင်း ရှိသောသူ။ ပဉ္စ-
သတာ ပုရိသာ လုဒ္ဓါ လောဟိတပါဏိနော
ရာဇပရာဓိနော ဟုတော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၈၃။

အပရာဓိန (တိ) [န+ပရ+အဓိန] သူတပါးတို့
နှင့် မစပ်သောသူ။ သော အပရေန သမ-
ယေန တမှာ ဝါသဗျာ မုစ္ဆေယျ အတ္တာဓိ-
နော အပရာဓိနော ဘုဇိသော ယေနကာမံ-
ဂမော။ ဒီ၊ ၁။ ၆၉။ မ၊ ၁။ ၃၄၃။ အနတ္တာဓိနံ၊
ပရာဓိန-တို့လည်း ကြည့်။

အပရာဓိနတာ (ထိ) [အပရာဓိန+တာ] သူတ
ပါးတို့နှင့် မစပ်သည်၏အဖြစ်။ သူတပါးကို
မမှီခိုရသည်၏အဖြစ်။ ယံ ပနေတ္ထ သဗ္ဗတ္ထေဝ
အပရာဓိနတာယ လဘတိ စိတ္တသုခံ။ ဥဒါန၊
၄။ ၁၄၂။ နန ဣဒမေဝ မယံ အနဝဇ္ဇံ အပ-
ရာဓိနတာယ သုလဘံ။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၀၆။
အပရာဓိနတာယ ဘုဇော ဝိယ...။ ဒီ၊ ၄။ ၁။
၂၅၉။

အပရာဓေတိ (ကာ၊ ကြိ) [အပ+ရာဓ+ဧတိ+
တိ] ချွတ်ယွင်းစေ၏။ အကိစ္စံ ကရေတိ၊ ကိစ္စံ
အပရာဓေတိ။ အံ၊ ၁။ ၃၇၈။ ကိစ္စံ အပရာဓေ-
တိတိ ကတ္တဗ္ဗယတ္တကံ ကိစ္စံ အကရေန္တော
တံ အပရာဓေတိ နာမ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၃။
(အပရာဓေ... သုဉ္ဇဓိတကမ္မာကရဏေ အာဂ-
သိံ ဝါစပုတိ။)

အပရာဓေတော (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+ရာဓ+ဧတိ+
တော] ပြစ်မှား၍။ သော တဿာပိ ဝစနံ
အဂ္ဂဟေတော အညဒတ္တံ တမေဝ အပရာ-
ဓေတော ကာလံ ကတော ပဒုမနိရယေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၆။

အပရာဓေန္တ (တိ) [အပ+ရာဓ+ဧတိ+အန္တ]
ချွတ်ယွင်း - လွဲမှား - ပျက်စီး - စေသော၊
သု။ အကိစ္စံ ကရေန္တော ကိစ္စံ အပရာဓေန္တော
ယသာ စ သုခါ စ ဓံသတိ။ အံ၊ ၁။ ၃၇၈။

အပရာနပေက္ခတာ (ထိ) [န+ပရာနပေက္ခ-
တာ] သူတပါးတို့ကို ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိသည်၏
အဖြစ်။ အတ္တနော သီလရက္ခဏတ္ထံ အပရာ-
နပေက္ခတာယ ယေန ကာမံ ဂန္တိ...။ ဝိမတိ၊
၂။ ၂၀။

အပရာပတ္တိ (ထိ) [အပရ+အာပတ္တိ] နောက်
သင့်သော အာပတ်။ ပရိဝါသံ နေသော
ရဟန်းအား နောက်သင့်သော အာပတ်။
အပရာပတ္တိနံ အန္တရာ အာပတ္တိယော သရတိ။
ဝိ၊ ၄။ ၁၈၂။ ၁၈၃။ ပုဗ္ဗာပတ္တိ ဇာနိတဗျာ၊
အပရာပတ္တိ ဇာနိတဗျာ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၁၁။ အပရာ-
ပတ္တိတိ ပါရိဝါသိကာဝိဟိ ပစ္စာ အာပန္နာ
အာပတ္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၅၇။ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၇၅-
လည်း ကြည့်။)

အပရာပရ (တိ) [အပရ+အာပရ] (၁)
အခြားတပါးမှ အခြားတပါး၊ အခြားတပါး
အရပ်မှ အခြားတပါးအရပ်၊ ထိုမှ ဤမှ ထိုသို့
ဤသို့၊ ဟိုမှ သည်မှ ဟိုသို့ သည်သို့၊ ခေါက်
တို့ ခေါက်ပြန်၊ ထက်အောက် ပြောင်းပြန်။
အပရာပရံ စက်မတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၄၄။ ဝါတော
အပရာပရံ သဉ္ဇရတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၄။ ဥဒက-
ပိဋေ ဌပိတပတ္တံ... အပရာပရံ ကမ္မတိ
စလတိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၄။ အပရာပရံ စက်-
မန္တော။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၄၀။ (၄င်း ၁၂၄၊ ၁၂၆-တို့

လည်းကြည့်။) ကမ္မဇဝါတော ဟိ အပရာ-
 ပရံ ပရိဝတ္တမာနော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၀၈။ အပရာ-
 ပရံ သံသရန္တာ။ ၎င်း။ ၁၆၂။ (ဣတိဝုတ်၊ ၄။
 ၅၂။ ပေတ၊ ၄။ ၁၀၂။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၅၂-တို့
 လည်းကြည့်။) သောဏ္ဍာယ ဂဟေတွာ
 အပရာပရံ ကရောန္တော။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၅။
 (၎င်း။ ၂၀၂၊ ၂၉၆-တို့လည်း ကြည့်) မဟာ-
 သတ္တံ ပုပ္ဖကလာပံ ဝိယ ဥက္ခိပိတွာ အပရာ-
 ပရံ ကတွာ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၇။ (၎င်း။ ၁၄၊ ၁၇၃၊
 ၂၅၀-တို့လည်း ကြည့်။) (၂) နောက်နောက်။
 (က) အဖန်ဖန်၊ အထပ်ထပ်၊ အဖန်တလဲလဲ၊
 ထပ်တလဲလဲ။ စဝန္တိ အပရာပရံ။ ဇေရ။
 ၂၄၇။ အပရာပရံ အနုပ္ပဗန္ဓာပေယျံ...
 အပရာပရံ မဇ္ဇေယျံ မိလိန္ဒ။ ၁၃၇။ အပရာပရံ
 ရညော ဥပဋ္ဌာနံ တေ။ အပရာပရံ ဘိသက္က-
 မုပသေဝတိ။ ၎င်း။ ၁၄၁။ အပရာပရံ ဒါနံ
 ဒေန္တိ။ ၎င်း။ ၂၂၃။ တဿ အပရာပရံ ပီတိ
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မိလိန္ဒ။ ၂၈၆။ (ခ) အဆင့်ဆင့်၊
 အဆက်ဆက် တဆင့်တဆင့်၊ တဖြည်းဖြည်း၊
 တစတစ၊ တရွေ့ရွေ့။ အပရာပရံ ဂစ္ဆတိ၊
 န အနန္တရမေဝ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၂။ နိက္ခမန္တေပိ
 အပရာပရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မိလိန္ဒ။ ၂၈၆။ အပရာပရံ
 ပနေတ္ထ မနုဿာ... ရတ္တိဋ္ဌာန... စက်မာစီနိ
 ကာရယိ သု။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၈။ အပရာပရံ ဝဒ္ဓ-
 မာနဿပိ မာတုဂါမိ နာမ ဒေသေကံ န
 သက္ကာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၇။ အပရာပရံ ဇရာ-
 မရဏေဟိ သိဝထိကဝစနာ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၂၀။
 အပရာပရံ ပုတ္တဓိတာဟိ ဝဇမာနေသု။ ဇာ၊ ၄။
 ၄။ ၈၄။ အပရာပရေ ပန ဗြာဟ္မဏာ ပါဏာ-
 တိပါတာဒိနိ ပက္ခိပိတွာ တယော ဝေဒေ
 ဘိန္နိတွာ။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၄။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၀။ အံ၊
 ၄။ ၂။ ၆၆။ အပရာပရေ ပနာတိ အဋ္ဌကာဒိဟိ
 အပရာပရေ ပစ္စိမာ ဩက္ကာကရာဇကာလာ-
 ဒိသု ဥပ္ပန္နာ။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၈။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၃။
 အံ၊ ၄။ ၂။ ၅၇။ အပရာပရေသုပိ ဒိဝသေသု
 ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗံ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၄။ (၃)

အခြားတပါး အခြားတပါးသော၊ အမျိုးမျိုး
 အစားစားသော။ ရတိယော ပတ္တယန္တေန၊
 ဥဋ္ဌာရာ အပရာပရာ။ သံ၊ ၁။ ၈၇။ အံ၊ ၂။ ၄၂။
 ဥဋ္ဌာရေ အပရာပရေ။ သံ၊ ၁။ ၈၉။ တေန တေန
 န တုဿန္တိ၊ အပရာပရံ ပရိယေသန္တိ။ မဟာနိ၊
 ၂၈၇။ = ဥပဇ္ဈပရိ ဂဝေသန္တိ။ မဟာနိ၊ ၄။
 ၃၄၇။ အပရာပရံ နိဗ္ဗာဟနံ သောတုကာမော။
 မိလိန္ဒ။ ၂၉၇။

အပရာပရဓုတိပဋိသန္တိ (တိ) [အပရာပရ + ဓုတိ-
 ပဋိသန္တိ + ဒီပက။ ဒီပက-ပုဒ် ကျေ။] အဆက်
 ဆက်သော ဓုတိပဋိသန္တေကို ပြတတ်သော။
 ဧဝံ သဒ္ဓိံ အပရာပရဓုတိပဋိသန္တိဟိ ပဉ္စ ပဒါနိ
 ဒေသေတွာ။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၅၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၇။
 အပရာပရဓုတိပဋိသန္တိဟိတိ အပရာပရဓုတိ-
 ပဋိသန္တိဒီပကေဟိ “စဝတိ၊ ဥပပဇ္ဇတိ”တိ
 ဝိဟိ ပဒေဟိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၈။

အပရာပရစေတနာ (ထိ) [အပရာပရ + စေတ-
 နာ] အခြားတပါး အခြားတပါးသော တဝဉ္စ
 အကျိုးပေးတတ်သော - အပရာပရိယဝေဒနိ-
 ယ - စေတနာ။ တေသံ တတော မူလာကုသ-
 လကမ္ပတော အဝိပက္ခဝိပါကာ အပရာပရစေ-
 တနာ ..။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၄။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၈။

အပရာပရဇောတိ (ထိ) [အပရာပရ + ဇောတိ]
 အဆက်ဆက်သော - တဝ - ဇောတိ။ အပရာ-
 ပရဇောတိသု ဝိပါကဒုက္ခဿ အနုပဗန္ဓဝသေန။
 မ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၄။

အပရာပရနိဗ္ဗတ္တိ (ထိ) [အပရာပရ + နိဗ္ဗတ္တိ]
 အဖန်ဖန် - အထပ်ထပ် - အဆင့်ဆင့် -
 အဆက်ဆက် - ဖြစ်ခြင်း။ ... မုဒုမုဒုတရာဒိ-
 ကမ္မဝသေန သေသာပါယေသု အပရာပရ-
 နိဗ္ဗတ္တာဒိဗာလဘူမိ ဝိဘာဝိတာ ဟောတိ။ မ၊
 ၄။ ၂။ ၃၅၄။

အပရာပရပရိဝတ္တန (န) [အပရာပရ + ပရိဝတ္တ-
 န] အဆင့်ဆင့် - လှယ် - လဲလှယ် - ခြင်း။

အပရာပရပရိဝတ္တနေ ဣမိနာ နိဿဂိယပါ-
စိတ္တိယမေဝ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၇၆။

အပရာပရပွေတတ္ထိ (ထိ) [အပရာပရ + ပဝတ္ထိ]
အဖန်ဖန် - အပြန်ပြန် - ဖြစ်ခြင်း - လည်
ခြင်း။ ဣရိယာပထာနံ အပရာပရပွေတတ္ထိတော
ဣရိယာပထစက္ကံ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၂၇၂။ တံ အပ-
ရာပရပွေတတ္ထိယာ စက္ကံ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၉၇။

အပရာပရဘာဝ (ပု) [အပရာပရ + ဘာဝ]
အဖန်ဖန် - အထပ်ထပ် - အဆက်ဆက် -
အဆင့်ဆင့် - ဖြစ်ခြင်း။ ယသ္မာ ပနေတံ
နဝ စ သတ္တဝါသေ အပရာပရဘာဝါယ
ဝိနနတော အာဓန္နနတော သံသိဗ္ဗနတော “ဝါ-
န”န္တိ လဒ္ဓဝေါဟာရာယ ...။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၇၃။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၅။ အပရာပရဘာဝါယာတိ အပ-
ရာပရ ယောနိအာဒိတော ယောနိအာဒိဘာ-
ဝါယ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၄၇။

အပရာပရဝုတ္တိ (ထိ) [အပရာပရ + ဝုတ္တိ] အဖန်
ဖန် - အပြန်ပြန် - ဖြစ်ခြင်း - လည်ခြင်း။
အပရာပရဝုတ္တိယာ စေတ္တ စက္ကဘာဝါ။ သံ၊
ဋ္ဌိ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၅၉။ မ၊ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၃၂။ သံ၊ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၂၇၈။
(ဒီ၊ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၄၂။ အံ၊ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၃၁-တို့၌ အပရာပရ
ဝုတ္တိယာ-ဟု ရှိသည်။)

အပရာပရသဉ္ဇရဏ (န) [အပရာပရ + သဉ္ဇရ-
ဏ] အခြားတပါးမှ အခြားတပါးသို့ - တ
ပြောင်းပြန်ပြန် - အဖန်ဖန် - အထပ်ထပ် -
သွားလာခြင်း - ဝင်ထွက်ခြင်း။ ယသ္မာ
သတ္တာနံ ဇီဝိတံ အဿာသပဿာသာနံ အပ-
ရာပရသဉ္ဇရဏံ လဘမာနမေဝ ပဝတ္တတိ န
အလဘမာနံ။ မ၊ဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၆၈။

အပရာပရသဒ္ဓါ (ထိ) [အပရာပရ + သဒ္ဓါ]
အဖန်ဖန် - အထပ်ထပ် - ဖြစ်သော သဒ္ဓါ။
သဒ္ဓါတိ အပရာပရ ဥပ္ပဇ္ဇနသဒ္ဓါ။ ... ဒုက္ခန္တိ
ဝဋ္ဋဒုက္ခံ။ တံ ဟိ အပရာပရသဒ္ဓါယ ပစ္စယော

ဟောတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၇၀။ သာ ပန ယသ္မာ
အတ္တနော ဝိသယေ ပုနပ္ပုန် ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ န
ကေဝါရမေဝ၊ တသ္မာ အာဟ “အပရာပရ
ဥပ္ပဇ္ဇနသဒ္ဓါ”တိ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊ ၂။ ၆၆။

အပရာပရိယ (ထိ) [အပရ + အပရ + ဣယ]
(၁) အခြားတပါး အခြားတပါးသော
အတ္တဘော။ အပရော စ အပရော စ အပ-
ရာပရော၊ အတ္တဘာဝေါ။ သော ဝေ အပရာ-
ပရိယံ။ မဏိမဉ္ဇူ၊ ၂။ ၂၈။ (၂) အခြား
တပါး အခြားတပါးသော အတ္တဘော၌
ဖြစ်သောအကျိုး။ အပရေ အပရေ ဘဝံ
အပရာပရိယံ၊ ပလံ။ မဏိမဉ္ဇူ၊ ၂။ ၂၈။ ဝိဇ္ဇေဝ
ဓမ္မေ ဂရဟံ သမ္မရာယေ ဒုဂ္ဂတိ အပရာပရိ-
ယေ (အပရာပရိယာယေ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။
၂၆) ဥမ္မာဒဉ္စ ပါပုဏာတိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၂၀။
အပရာပရိယာယ-လည်း ကြည့်

အပရာပရိယကမ္မ (န) [အပရာပရိယ + ကမ္မ]
အခြားတပါး အခြားတပါးသော - နောက်
နောက်သော - ဘဝ၌ ခံစား - အပ် - ရာ -
သော ကံ၊ တတိယဘဝမှစ၍ ဘဝအဆက်
ဆက်၌ အကျိုးပေးခွင့်ရှိသော - အပရာပရိ-
ယ - ကံ၊ အပရာပရိယဝေဒနီယကံ၊ အလယ်
ဇော ၅-ချက် စေတနာ။ အဒ္ဓသ ဒေဝဒတ္တံ
အပရာပရိယကမ္မံ အာယုဟိတံ...ဝိနိပါတေ
န ဝိနိပါတံ ဂစ္ဆန္တိ။ မိလိန္ဒ၊ ၁။ ၁၁၄ (သီ၊သု၊ ၁။ ကု။
မူကဲ့)။ တဿ နာနာစေတနာဟိ အာယုဟိ-
တဿ အပရာပရိယကမ္မဿ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၉၈။
သံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၀၁။ အပရာပရိယကမ္မဿာတိ
အပရာပရိယဝေဒနီယကမ္မဿ။ သာရတ္ထ၊ ၂။
၂၉၃။ သံ၊ဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၇၃။ အပရာပရိယာယဝေ-
ဒနီယ၊ အပရာပရိယဝေဒနီယကမ္မ-တို့လည်း
ကြည့်။

အပရာပရိယစေတနာ (ထိ) [အပရာပရိယ + စေ-
တနာ] အပရာပရိယ - အလယ်ဇော ၅-
ချက် - စေတနာ။ ပဝတ္တိယံ အနေကာသုပိ

ဇာတိသု အပရာပရိယစေတနာဝသေန ခုက္ခု-
ပ္ပါဒနတော မဟာဝိပါကတ္တာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။
၂၆၆။ ကောယ အပရာပရိယစေတနာယ
ဣမသ္မိံ ပေတတ္တဘာဝေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဝိမတိ၊
၁။ ၂၄၈။ အပရာပရိယကမ္မလည်း ကြည့်။

အပရာပရိယပဝတ္ထနိယ (တိ) [အပရာပရိယ +
ပဝတ္ထန + ဣယ] အဆင့်ဆင့် - အဆက်မပြတ်
- ဖြစ်ခြင်းရှိ - ဖြစ်စေအပ် - လည်စေအပ် -
သော။ သောဌသန္နံ အပရာပရိယပဝတ္ထနိ-
ယာနံ အတ္တာနံ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၄၈၀။

အပရာပရိယဝေဒနီယ (တိ) [အပရာပရိယ +
ဝေဒနီယ] အခြားတပါး အခြားတပါး
သော - နောက်နောင်သော - ဘဝ၌ - ခံစား
အပ်သော - ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိ
သော - ကံ၊ တတိယဘဝမှစ၍ ဘဝအဆက်
ဆက် အကျိုးပေးခွင့်ရှိသောကံ၊ အလယ်
ဇော ၅-ချက်စေတနာ။ အပရာပရိယဝေဒ-
နီယံ ကမ္မံ အပရာပရိယဝေဒနီယဌေန နိယ-
တန္တိ? အာမန္တာ။ အဘိ၊ က။ ၄၄၁။ ဣဒံ
ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ၊ ဣဒံ ဥပပဉ္စဝေဒနီယံ၊ ဣဒံ
အပရာပရိယဝေဒနီယံ။ နေတ္ထိ၊ ၈၂။ အပ-
ရသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဖလံ (ဝေဒိ-
တဗ္ဗဖလံ?) အပရာပရိယဝေဒနီယံ။ ...မဇ္ဈေ
ပဉ္စ စေတနာ အပရာပရိယဝေဒနီယံ နာမ။
နေတ္ထိ၊ ၉။ ၁၆၇။ စတုဗ္ဗိဒံ ကမ္မံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒ-
နီယံ ဥပပဉ္စဝေဒနီယံ အပရာပရိယဝေဒနီယံ
အဟောသိကမ္မန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၃၅။ ဥဘိန္နံ
အန္တရေ ပဉ္စ ဝေဒနစေတနာ အပရာပရိယ-
ဝေဒနီယကမ္မံ နာမ၊ တံ အနာဂတေ ယဒါ
ဩကာသံ လဘတိ၊ တဒါ ဝိပါကံ ဒေတိ။
၎င်း။ ၂၃၆။ မ၊ ၁။ ၂၃၄။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၂၇၆-၌ အပရာပရိယာယေတိ-ဟု တည်၍ ဖွင့်
သည်။ ၎င်းပုဒ် ၄-၌ မရှိ။ မ၊ ၁။ ၁၅၇-
၌လည်း အပရာပရိယာယဝေဒနီယ-ဟု ရှိ

သည်။ အပရာပရိယာယ-ကြည့်။) ယံ အပရာ-
ပရိယဝေဒနီယံ၊ တဿ အပရသ္မိံ ပရိယာ-
ယေ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ မ၊ ၁။ ၁၈၃။
သာ အပရာပရိယဝေဒနီယေန ဝ ပုညကမ္မေ-
န မနုဿေသု တိဟေတုကပဋိသန္တိယာ
ဒိန္နာယ။ ။ ဥဒါန၊ ၁။ ၂၆၅။ အပရာပရိယဝေ-
ဒနီယေန ကမ္မေန ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၅။ (ပဋိသံ၊ ၁။ ၂၇၇-၌ အပရ-
ပရိယဝေဒနီယေန-ဟု ရှိသည်ကို အပရာပရိ-
ယဝေဒနီယေန-ဟု ပြင်သင့်သည်။) အပရာ-
ပရိယဝေဒနီယံ ပန ဝိပါကံ အဒတွာ န
နဿတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၂။ အပရေ အပရေ
ဒိဋ္ဌဓမ္မတော အညသ္မိံ ယတ္ထ ကတ္တစိ အတ္တ-
ဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗံ ကမ္မံ အပရာပရိယဝေဒ-
နီယံ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာဒိဘာဝံ အသမ္ပတ္တာ
အာဒိပရိယောသာနစေတနာနံ မဇ္ဈေ ပဝတ္ထာ
ပဉ္စ စေတနာ...အပရာပရိယဝေဒနီယံ နာမ။
ဝိဘာဝိနီ၊ ၁၇၀-၁။ (အဘိဓမ္မာဝတောရ၊ ၁၆၀။
၎င်း။ ၁။ ၂။ ၃၁၆-တို့လည်း ကြည့်။) အပ-
ရာပရိယာယဝေဒနီယ-လည်း ကြည့်။

အပရာပရိယဝေဒနီယကမ္မ (န) [အပရာပရိယ-
ဝေဒနီယ + ကမ္မ] အပရာပရိယဝေဒနီယကံ။
ဝိပါကံ ဒတွာဝ နဿတိတိ အပရာပရိယ-
ဝေဒနီယကမ္မံ သန္တာယာဟ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၃။
ပဗ္ဗေ ကတံ အပရာပရိယဝေဒနီယကမ္မံ
ဩကာသံ လဘတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၃။ အပရာ-
ပရိယကမ္မလည်း ကြည့်။

အပရာပရိယဝေဒနီယကမ္မဝိရဟိတ (တိ) [အပ-
ရာပရိယဝေဒနီယကမ္မ + ဝိရဟိတ] အပ-
ရာပရိယဝေဒနီယကမ္မ ကင်းလွတ်သော၊ သူ။
အပရာပရိယဝေဒနီယကမ္မဝိရဟိတော ဟိ
သံသာရေ သံသရမာနော သတ္တော နာမ
နတ္ထိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၅။ (ပဋိသံ၊ ၁။ ၂၇၇-၌
အပရာပရိယဝေဒနီယကမ္မဝိရဟိတော-ဟု ရှိ
သည်ကို အပရာပရိယ...ဟု ပြင်သင့်သည်။)

အပရာပရိယဝေပက္က (တိ) [အပရာပရိယ+ဝေပက္က] တတိယဘဝမှစ၍ ဘဝအဆက်ဆက် အကျိုးပေးခြင်း-အပရာပရိယဝိပါက်-ရှိသော။ ကပ္ပဋ္ဌိယံ ကမ္မံ အပရာပရိယဝေပက္ကန္တိ? န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။ အဘိ၊က။၃၄၅။

အပရာပရပ္ပတ္တိက (တိ) [အပရာပရ+ဥပ္ပတ္တိ+က] အဖန်ဖန် - အထပ်ထပ် - ဖြစ်ခြင်းရှိသော။ ပဌမ္မပ္ပတ္တိကာ ဝါ ဒုဗ္ဗလာ လူ့စွာ၊ အပရာပရပ္ပတ္တိကော ဗလဝါ လောဘော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၅။ ၁။ အပရာပရပ္ပတ္တိကောတိ ပုနပျန် ဥပ္ပဋ္ဌမာနကော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၉။ ၈။ ပုဗ္ဗပ္ပတ္တိကော ဒုဗ္ဗလကောစော ဧဝါသော နာမ။ တာနိ ကာတံ သမတ္တော အပရာပရပ္ပတ္တိကော ဗလဝကောစော ပဋိဗ္ဗံ နာမ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၀။ ၅။ ပုဗ္ဗပ္ပတ္တိကရက္ခာ ဝါ ဝနံ နာမ။ အပရာပရပ္ပတ္တိကာ ဝနထာ နာမ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၅။

အပရာပရပ္ပတ္တိဒဿန (န) [အပရာပရပ္ပတ္တိ+ဒဿန] အခြားတပါးသည် အခြားတပါးကြောင့် ဖြစ်ခြင်းကို ပြခြင်း။ ဝိညာဏနာမရူပါနံ အပရာပရပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၈။

အပရာပရပ္ပတ္တိပစ္စယတာ (ထိ) [အပရာပရပ္ပတ္တိ+ပစ္စယ+တာ] အခြားတပါးသည် အခြားတပါး၏ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်။ ကိလေသကမ္မဝိပါကာနံ အပရာပရပ္ပတ္တိပစ္စယတာယ သံသာရဿ ပပဉ္စနံ ပပဉ္စော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀။

အပရာပရပ္ပတ္တိသံသရဏ (န) [အပရာပရပ္ပတ္တိ+သံသရဏ] အဖန်ဖန်ဖြစ်ခြင်း၊ အထပ်ထပ် ကျင့်လည်ခြင်း။ ခန္ဓာယတနာဒိနံ အပရာပရပ္ပတ္တိသံသရဏံ သံသာရဏေ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၉၃။

အပရာပရပ္ပန္န (တိ) [အပရာပရ+ဥပ္ပန္န] နောက်နောက်၌-အဆက်ဆက်-ဖြစ်သော။ အပ-

ရာပရပ္ပန္နာ စေတ္တ အဝိဇ္ဇာ အဝိဇ္ဇာသဝေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပုဗ္ဗပ္ပန္နာ အဝိဇ္ဇာယေဝဿ အပရာပရပ္ပန္နဿ အဝိဇ္ဇာသဝဿ ဥပနိဿယ-ပစ္စယော ဟောတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၉။ သဗ္ဗေပိ ကိလေသာ ဂဟနဋ္ဌေန ဝနထောတိ ဝုဇ္ဇန္တိ။ အပရာပရပ္ပန္နာ ပန ဝနထောတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၂။ ပမာဒါနုပတိတတ္တာ အပရာပရပ္ပန္နော ပမာဒေါ ဧဝ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၂။ ပုရေ ဥပ္ပန္န ဉာဏံ အပရာပရပ္ပန္နဿ ဉာဏမ္ပိ ဉာဏဿ သဉ္စရဏမဂ္ဂေါတိ ဉာဏမ္ပိ ဉာဏပထော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁။ ၁။

အပရာပရပ္ပန္နစေတနာ (ထိ) [အပရာပရပ္ပန္န+စေတနာ] နောက်နောက်၌-အဆက်ဆက်-ဖြစ်သော စေတနာ။ တာ ပန ဣတ္ထိယော'... အပရာပရပ္ပန္နစေတနာဝသေန ဒုတိယတ္တဘာဝတော ပဋ္ဌာယ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝလောကေ ဧဝ သံသရန္တိယော။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၃၅။

အပရာမဋ္ဌ (တိ) [န+ပရာမဋ္ဌ] (၁) (က) (တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည်) မှားသော အားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်သော (သီလ)။ ယာနိ တာနိ သီလာနိ အဇ္ဈောနိ အပရာမဋ္ဌာနိ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ။ ဝိ၊ ၅။ ၁၆၈။ ဒီ၊ ၂။ ၆၈။ မ၊ ၁။ ၃၉၇။ အံ၊ ၂။ ၂၅၅။ (သံ၊ ၁။ ၂၉၉။ သံ၊ ၃။ ၂၉၉-တို့လည်းကြည့်။) တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ အပရာမဋ္ဌတ္တာ အပရာမဋ္ဌာနိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၄။ တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ အပရာမဋ္ဌတ္တာ “ဣဒံ နာမ တံ အာပန္န-ပုဗ္ဗော”တိ ဧကေနိ ပရာမဋ္ဌံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ စ အပရာမဋ္ဌာနိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၆။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၈။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၉၄။ (သံ၊ ၄။ ၃။ ၃၀၈-လည်းကြည့်) တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ အပရာမဋ္ဌတ္တာတိ... တဏှာပရာမာသေန... ဒိဋ္ဌိပရာမာသေန စ အပရာမဋ္ဌတ္တာ။ အထ ဝါ... ဧကေနိ ပရာမဋ္ဌံ အနုဒ္ဓံသေတံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ အပရာမဋ္ဌာနိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၆၄။ (သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၄။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၃၂၊ ၂၈၂-တို့လည်း

ကြည့်။) တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ အပရာမဋ္ဌတာယ၊
 ကေနစိ ဝါ “အယံ တေ သီလေသု ဧဝါ-
 သော”တိ ဝေ ပရာမဋ္ဌံ အသက္ကုဏေယျ-
 တာယ အပရာမဋ္ဌာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၁။
 ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကဿ မဂ္ဂသမ္ဘာရဘူတံ
 သေက္ခာနဉ္စ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တံ အပရာမဋ္ဌံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။၁၄။ ပရာမသနကိလေသာနံ ဝိက္ခမ္ဘန-
 တော၊ သမုဇ္ဈိန္နနတော စ တေဟိ န ပရာမ-
 ဋ္ဌန္တိ အပရာမဋ္ဌံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၅။ (ခ)မှား
 သောအားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်သော၊ (မှား
 သောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော) ပရာမာ-
 သ၏ အာရုံမဟုတ်သော၊ တရား။ (မဂ်၊ ဖိုလ်၊
 နိဗ္ဗာန်)။ ပရာမဋ္ဌာ ဓမ္မာ၊ အပရာမဋ္ဌာ ဓမ္မာ။
 အဘိ၊၁။၉။ ကတမေ ဓမ္မာ အပရာမဋ္ဌာ။
 အပရိယာပနာ မဂ္ဂါ စ မဂ္ဂပလာနိ စ အသခံ-
 တာ စ ဓာတု။ ဣမေ ဓမ္မာ အပရာမဋ္ဌာ။
 အဘိ၊၁။၂၃။ (၄င်း။၂၈-လည်း ကြည့်။)
 (၂)တစုံတယောက်သောသူသည်-မစုပ်စွဲ-
 မဖျက်ဆီး-နိုင်သော။ (၁) (က)အနက်
 ကြည့်။အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိသီလ-လည်းကြည့်။

အပရာမဋ္ဌဂဟက (န) [အပရာမဋ္ဌ+ဂဟက]
 မသုံးသပ်အပ်သည်ကို ယူခြင်း။ အပရာမဋ္ဌ-
 သဒ္ဓါ။ ရာဂဝသေန အပရာမဋ္ဌဂဟဏေန
 တဏှာပရာမာသာဘာဝမာဟ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
 ၇၆။

အပရာမဋ္ဌတာ (တိ) [အပရာမဋ္ဌ+တာ] မှား
 သောအားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်။
 တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ အပရာမဋ္ဌတာယ ... အပရာ-
 မဋ္ဌာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၁။

အပရာမဋ္ဌတ္တ (န) [အပရာမဋ္ဌ+တ္တ] မှားသော
 အားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်။
 အပရာမဋ္ဌ-ကြည့်။

အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိ (တိ) [အပရာမဋ္ဌ+ပါရိ-
 သုဒ္ဓိ] မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်

သောကြောင့် စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော။ သီလ။
 သေက္ခာနံ ပန သီလံ ဒိဋ္ဌိဝသေန အပရာမ-
 ဋ္ဌတ္တာ၊ ပုထုဇ္ဇနာနံ ဝါ ပန ရာဂဝသေန
 အပရာမဋ္ဌသီလံ အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိတိ ဝေဒိ-
 တဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၄၆။ အောက်ပုဒ်လည်း
 ကြည့်။

အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိသီလ (န) [အပရာမဋ္ဌ+
 ပါရိသုဒ္ဓိ + သီလ] (၁) မှားသောအား
 ဖြင့် မသုံးသပ်အပ်သော စင်ကြယ်ခြင်းရှိ
 သော သီလ။ (၂) တစုံတယောက်သော သူ
 သည်-မစုပ်စွဲ-မဖျက်ဆီး-နိုင်သော စင်
 ကြယ်ခြင်းရှိသော သီလ။ ဗိဋ္ဌိယာ ပဟိ-
 နတ္တာ ဒိဋ္ဌိပရာမာသေန အဂ္ဂဟိတတ္တာ
 အပရာမဋ္ဌာ။ “အယံ တေ သီလေ ဧဝါ-
 သော”တိ ကေနစိ စောဒကေန ပရာမသိတုံ
 အသက္ကုဏေယျတ္တာ ဝါ အပရာမဋ္ဌာ။ ပဋိသံ၊
 ၄။၁။၁၇။ (၃)မှားသောအားဖြင့် မသုံး
 သပ်အပ်သောကြောင့် စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော
 သီလ။ ကတမံ အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိသီလံ၊
 သတ္တန္တံ သေက္ခာနံ၊ ဣဒံ အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိ-
 သီလံ။ ပဋိသံ၊၄။၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၄၄။ ဒိဋ္ဌိ-
 သကိလေသေန အပရာမသနိယတော ပါရိ-
 သုဒ္ဓိဝန္တံ သီလံ အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိသီလံ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၇၅။

အပရာမဋ္ဌဘာဝ (ပ) [အပရာမဋ္ဌ+ဘာဝ] မသုံး
 သပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်။ “ဣတိ စိတ္တ-
 မနော”တိ ဥဒ္ဓရိတွာပိ ဣတိ-သဒ္ဓနိဒဿိ-
 တဿ မရဏဿ အပရာမဋ္ဌဘာဝတော ဝုတ္တံ။
 သာရတ္ထ၊၂။၂၅။

အပရာမဋ္ဌသီလ (န) [အပရာမဋ္ဌ + သီလ]
 မှားသောအားဖြင့် - မသုံးသပ် - မစွဲယူ -
 အပ်သော သီလ။ အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိ-ကြည့်။

အပရာမသ (ပ) [န+ပရာမသ] မှားသောအား
 ဖြင့် မသုံးသပ်ခြင်း။ “အပရာမသတော”တိ

ဟေဒံ ဟေတုမိ နိဿက္ကဝစနံ။ သိ၊ဠိ၊သစ်၊
၁။၄၀၇။

အပရာမသန (န) [န+ပရာမသန] မသုံးသပ်
ခြင်း။ မကျေညာ - မပြော - မဆို -
မရွတ် - မဖတ် - ခြင်း။ တီသု ပန အနုဿာ-
ဝနာသု ယတ္ထ ကတ္ထဝိ တေသံ အပရာမသနံ
အပရာမသနမေဝ။ ကင်္ခါ။၁၀၆။ သာရတ္ထ၊၂။
၅၆။ အနုညာတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ
အပရာမသနံ သာဝနာယ ဟာပနဝိပတ္တိ ဇေ
ဟောတိ။ ဝိမတိ၊၂။၁၂၆။ ဝတ္ထုအပရာမ-
သန၊ သံသအပရာမသန၊ ပုဂ္ဂလအပရာမသန၊
ဥတ္တိအပရာမသန-တို့လည်း ကြည့်။

အပရာမသနက္ခမ (တိ) [န+ပရာမသန+ခမု+
အ] သုံးသပ် - ကိုင်တွယ် - ခြင်းကိုမခံသော၊
အသုံးအသပ် - အကိုင်အတွယ် - မခံသော၊
သုံးသပ် - ကိုင်တွယ် - ခြင်းငါ - မထိုက် -
မသင့် - သော ပဒုမနာဋ္ဌိဿ (ပဒုမနာဋ္ဌဿ။
မဟာနိ၊၄) ဝိယ အပရာမသနက္ခမော ခရ-
ပရသဘာဝေါ။ အဘိ၊ဠ၊၂။၄၇၅။ မဟာနိ၊
၄။၃၇၁။

အပရာမသနဟေတု (ပု) [အပရာမသန +
ဟေတု] မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ်ခြင်း
ဟူသော အကြောင်း။ အပရာမသနဟေတု
ပရာမာသရဟိတာယ ပဋိပတ္တိယာ။ ဒီ၊ဠိ၊
၁။၁၅၀။

အပရာမသနိယ (တိ) [န+ပရာမသနိယ]
မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်သော။ အ-
ပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိသီလ-ကြည့်။

အပရာမသနိယဘာဝဒီပန (န) [အပရာမသ-
နိယ + ဘာဝ+ဒီပန] မှားသောအားဖြင့်
မသုံးသပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း။ “တဉ္စ
ပဇာနနံ န ပရာမသတိ” တိ သီလာဒီနဉ္စ အပ-
ရာမသနိယဘာဝဒီပနန နိစ္စသာရာဒိဝိရဟပ္ပ-
ကာသနတော။ သိ၊ဠိ၊သစ်၊၁။၃၇၈။ (ဒီ၊

ဠိ၊၂။၁၃၂-၌ ဤအရာဝယ် အပရာမာသနိ-
ယျာနိကဘာဝဒီပနန-ဟုပြင်ရှိသည်။နိယျာ-
နိကသည် ဤ၌ အရာမဟုတ်သောကြောင့်
၎င်း၊ဠိ၊သစ်ကို ထောက်ဆ၍၎င်း ယင်းကား
ပါဌ်များ ဖြစ်ပေမည်။ အပရာမသနိယ-မှ
အပရာမာသနိယျာနိက-ဟု ပျက်လာဟန်တူ
သည်။)

အပရာမသန္တ (တိ) [န+ပရာမသန္တ] (က) မှား
သောအားဖြင့် မသုံးသပ်သော၊ သူ။ အပရာမ-
သတော ဓဿ ပစ္စတ္တဉ္စေဝ နိဗ္ဗုတိ ဝိဒိတာ။
ဒီ၊၁။၁၆၊၂၀၊၂၃၊၂၈၊၃၅။ဒီ၊၃။၂၈။ ယာဟိ
တထာဂတော ဝေါဟရတိ အပရာမသံ။ ဒီ၊
၁။၁၈၆။ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပရာမာသနံ အ-
ဘာဝါ အပရာမသန္တော ဝေါဟရတိ။ ဒီ၊ဠ၊
၁။၃၁၆။ (ခ) ဝိတက်ဖြင့် ကြံစည်ခြင်းကို
မပြုသော။ အမမာယန္တော အဂဏှန္တော
အပရာမသန္တော။ မဟာနိ၊၃၈။ အပရာမ-
သန္တောတိ ဝိတက္ကေန ဦဟနံ အကရော-
န္တော။ မဟာနိ၊၄။၁၄၁။ (မ၊၂။၁၆၈။ မဟာ-
နိ၊၂၂၀။ မ၊ဠ၊၃။၁၄၅။ မဟာနိ၊၄။၃၁၅-
တို့လည်း ကြည့်။)

အပရာမသမာန (တိ) [န+ပရာမသမာန]
မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ်သော၊ သူ။ အနု-
ပါဒီယာန-ကြည့်။

အပရာမသိတဗ္ဗ (တိ) [န + ပရာမသိတဗ္ဗ] မသုံး
သပ် - အပ် - သင့် - ထိုက် - သော (အရိယူ-
ပဝါဒကံ)။အမှကံ အာစရိယော အပရာမ-
သိတဗ္ဗ ပရာမသတိ။ ဒီ၊ဠ၊၁။၃၈။ အပရာမသိ-
တဗ္ဗ အရိယူပဝါဒကမ္ပံ။ သိ၊ဠိ၊သစ်၊၁။၁၈၇။

အပရာမသိတွာ (ကြိဝိ) [န + ပရာမသိတွာ]
(က) မသုံးသပ်မှု၍။ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာ-
တဗ္ဗေ ဓမ္မေ အနိဿာယ အဂ္ဂဏိတွာ အပ-
ရာမသိတွာ အနဘိနိဝိသိတွာ။ မဟာနိ။
၁၄၇။ (ခ) မသုံးသပ် - မကိုင်တွယ် - မှု၍။
ဟတ္ထေန အပရာမသိတွာ ခါဒနိယံ မုဇ္ဈေနဝ

ခါဒတိ။ ဒီ၊ဌ၊၃။၄။ တံ ဟတ္ထေန အပရာ-
မသိတာ...။ ဇာ၊ဌ၊၆။၂၉။

အပရာမာသ (ပု) [န+ပရာမာသ] မှားသော
အားဖြင့် မသုံးသပ်ခြင်း။ အပရာမာသပစ္စ-
ယ-ကြည့်။

အပရာမာသနိယျာနိကဘာဝဒိပန (န) [အပ-
ရာမာသနိယဘာဝဒိပန-ကြည့်။

အပရာမာသပစ္စယ (ပု) [အပရာမာသ+ပစ္စယ]
မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ်ခြင်း ဟူသော
အကြောင်း။ဝေ အပရာမသတော စသ အပ-
ရာမာသပစ္စယာ သယမေဝ အတ္တနာယေဝ
တေသံ ပရာမာသကိလေသာနံ နိဗ္ဗုတိ ဝိဒိ-
တာ။ ဒီ၊ဌ၊၁။၁၀၀။

အပရာယဏ (တိ) [န+ပရာယဏ] လည်း
လျောင်း-မှီခို-ရာ မရှိသောသူ။ သောဟံ
သဟဿဇီနောဝ၊ အဗန္ဓု၊ အပရာယဏော။
ဇာ၊၁။၁၇။ အပရာယဏောတိ အသရဏော၊
နိပ္ပတိဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ဌ၊၃။၄၄၄။ အပ-
ရာယနိ-လည်း ကြည့်။

အပရာယတ္တ (တိ) [န+ပရာယတ္တ] သူတပါးတို့
နှင့် မစပ်ဆိုင်သော၊ သူတပါးကို - အားမ
ကိုး-မမှီခို-သော။ တံ ယထာဝုတ္တံ သင်္ခတ-
သဘာဝံ အတ္တသမ္ဘဝံ အတ္တနိ သမ္ဘူတံ
အတ္တာယတ္တံ ဣဿရာဒိဝသေန အပရာယတ္တံ။
ထေရ၊ဌ၊၁။၄၇၃။

အပရာယတ္တဇီဝိက (တိ) [အပရာယတ္တ+ဇီဝိက]
သူတပါးတို့နှင့်မစပ်သော အသက်မွေးခြင်းရှိ
သောသူ။ ပိဏ္ဍိယာလောပသန္တုဋ္ဌော၊ အပ-
ရာယတ္တဇီဝိကော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၆၄။ ပဝတ္တဇလ-
သန္တုဋ္ဌော၊ အပရာယတ္တဇီဝိကော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌ။
၁၀၀။

အပရာယတ္တတာ (ထိ) [အပရာယတ္တ+တာ]
သူတပါးတို့နှင့် မစပ်ဆိုင်သည်၏ အဖြစ်။

သေရိတန္တိ သစ္စန္တဝုတ္တိတံ အပရာယတ္တတံ။
သုတ္တနိ၊ဌ၊၁။၇၄။ အပ၊ဌ၊၁။၁၇၄။ ဝါကစိ-
ရသ္မိံ ဒွါဒသာနိသံသာ အပ္ပဋ္ဌတာ အပရာ-
ယတ္တတာ...။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌ။၉၇။

အပရာယတ္တဘာဝ (ပု) [အပရာယတ္တ+ဘာဝ]
သူတပါးတို့နှင့် မစပ်ဆိုင်သည်၏ အဖြစ်။
သေရိတန္တိ သစ္စန္တဝုတ္တိတံ အပရာယတ္တဘာဝံ။
စူဠနိ၊ဌ။၁၀၆။

အပရာယတ္တဝိဟာရိတာသုခ (န) [အပရာယတ္တ-
ဝိဟာရိ+တာ+သုခ] သူတပါးတို့နှင့် မစပ်
သော နေခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်တည်းဟူသော
ချမ်းသာ။ သေရိဝိဟာရသုခ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။
၉၄) ကြည့်။

အပရာယတ္တဝုတ္တိတာ(ထိ) [အပရာယတ္တ+ဝုတ္တိ+
တာ] သူတပါးတို့နှင့်မစပ်သော - ဖြစ်ခြင်း -
အသက်မွေးခြင်း - ရှိသည်၏ အဖြစ်။ အာ-
ရက္ခဒုက္ခာဘာဝေါ၊ အပရာယတ္တဝုတ္တိတာ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၆၁။ ဒုတိယေ အရိယဝံသေ ပတိ-
ဋ္ဌာနံ၊ အပရာယတ္တဝုတ္တိတာ။ ၎င်း။၆၄။

အပရာယနိ (ထိ) [ဤ၌ အပရာယဏိ-ဟု ပါဌ်မှန်
ဖြစ်သင့်သည်။] လည်းလျောင်း-မှီခို - ရာ
မရှိသော မိန်းမ။ သာ နန္ဒာဟံ မရိသာမိ၊
အဗန္ဓု၊ အပရာယနိ။ ဇာ၊၁။၁၆၇။ (အပရာ-
ယဏိ၊သိ။ အပရာယဏိ?) အပရာယနိတိ
အပ္ပတိဋ္ဌာ အပ္ပဋိသရဏာ။ ဇာ၊ဌ၊၃။၃၆၅။

အပရိကထာကတ (တိ) [န+ပရိကထာ+
ကတ] မြှောက်ပင့်သော စကားတို့ဖြင့် -
မပြုအပ်-မဖြစ်စေအပ်-သော ကထိန်လျှာ
-အဝတ်-သက်န်း။ အပရိကထာကတေန
အတ္တတံ ဟောတိ ကထိနံ။ ဝိ၊၃။၃၅၃။
ဝိ၊၅။၃၀၃။ ပရိကထာကတ (ဝိ၊ဌ၊၃။၃၉၂)
လည်း ကြည့်။

အပရိကမ္မကတ (တိ) [န+ပရိကမ္မကတ] အပြေ
အပြစ် - အတင့်အတယ် - မပြုအပ်သော။

ခွါရဝါတပါနာဒယော အပရိကမ္မကတဘိ
အပဋိစ္ဆာဒေတွာ န အပဿယိတဗ္ဗာ။ ဝဇီရ။
၅၂၉။

အပရိကမ္မကတဘိတ္တိ (တိ) [အပရိကမ္မကတ+
ဘိတ္တိ] အပြေအပြစ်-ကြိုတင်၍-အသင့်-
ပြင်ဆင်မှု-မပြုအပ်သေးသော နံရံ။ ယထာ
ဟိ ဆေကော စိတ္တကာရာ အပရိကမ္မကတ-
ဘိတ္တိ* လဘိတွာ န အာဒိတောဝ ဂ္ဂ္ဂံ သမု-
ဋ္ဌာပေတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄။

အပရိကမ္မိက (တိ) [န+ပရိကမ္မ+ဣက] ပရိ-
ကမ်-ကြိုတင်၍-အသင့်-ပြင်ဆင်မှု-မရှိ-
သော၊ သူ။ တေ ပန “ပရေ”တိ ဝုတ္တပုဂ္ဂလာ
အပရိကမ္မိကာ သုပရိသောဓိတပုဗ္ဗဘာဂပဋိ-
ပဒါ စာတိ ခုဝိဓာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၉။

အပရိကိလမန္တ (တိ) [န+ပရိကိလမန္တ] မပင်
ပန်း-မဆင်းရဲ-သော၊ သူ။ အာဒိမဇ္ဈပရိ-
ယောသာနေသု ကတ္တစိ အပရိကိလမန္တော
အဝိတ္ထာယန္တော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၉။ သံ၊ ၄။ ၁။
၂။ ၂၂။ မ ချံ၊ ၃။ ၁၆၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၃။

အပရိကိလမေန္တ (တိ) [န+ပရိကိလမေန္တ]
မပင်ပန်း-မဆင်းရဲ-စေသော၊ သူ။ နာပိ
ယာစကေ ပယိရူပါသနာဒိဟိ သံကိလမေတွာ
ဒေတိ။ အပရိကိလမေန္တော ဝေ ပန ဒေတိ။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃။ အပရိကိလေသန္တ-လည်း
ကြည့်။

အပရိကိလိဋ္ဌပပတ္တိတာ (တိ) [အပရိကိလိဋ္ဌ+
ဥပပတ္တိ+တာ] မနှိပ်စက်အပ်သော-ပင်ပန်း
ဆင်းရဲခြင်းမရှိသော - ပဋိသန္ဓေ ရှိသည်၏
အဖြစ်။ အပရာပေက္ခတာယ၊ အပရိကိလိဋ္ဌ-
ပပတ္တိတာယ၊ အသုစိအမက္ခိတတာယ ကာ-
မာဝစရဒေဝါနံ။ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၄၃။

အပရိကိလေသန္တ (တိ) [န+ပရိကိလေသန္တ]
မပူပန်စေ-မနှိပ်စက်-သော၊ သူ။ နပိ ယာ-
စကေ ပယိရူပါသနာဒိဟိ ပရိကိလေသေတွာ

ဒေတိ။ အပရိကိလေသန္တော ဝေ ပန ဒေတိ။
စရိယာ၊ ၄။ ၂။ ၉။ (သံ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၂။ ၃။
အပရိကိလမေန္တော-ဟု ရှိသည်။ ၎င်းလည်း
ကြည့်။)

အပရိကုပိတ (တိ) [န+ပရိကုပိတ] အမျက်
မထွက်-စိတ်မဆိုး-သော၊ သူ။ သမံ ဝါ-
တေသု ဝါယန္တေသု သမေသု ပဉ္စသေသု
ဒေဝတာ အပရိကုပိတာ ဘဝန္တိ။ အံ၊ ၁။
၃၈၇။

အပရိက္ခမန (တိ) [န+ပရိက္ခမန] (၁) လှည့်
လည်သွားလာရာ ဥပစာမရှိသော၊ နွား
၂-ကောင် (ကုရန္တိအလို ၄-ကောင်) ကသော
လှည်းဖြင့်-ထက်ဝန်းကျင်မှ လှေကားဖြင့်-
လှည့်လည်လောက်သော ဥပစာမရှိသော။
သာရမ္ဘေ စေ ဘိက္ခု ဝတ္ထုသို့* အပရိက္ခမနေ။
ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၄။ ၂။ ၃။ အပရိက္ခမနံ နာမ န
သက္ကာ ဟောတိ ယထာယုတ္တေန သကဇ္ဈေန
အနုပရိဂန္တု၊ သမန္တာ နိဿေတိယာ အနု-
ပရိဂန္တု၊ တေ အပရိက္ခမနံ နာမ။ ဝိ၊ ၁။
၂။ ၆။ (အပွင့်ကို ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၆-တွင် ကြည့်။)
၂။ ၄၀။ သပရိက္ခမနံ အပရိက္ခမနံ ဇာနိတဗ္ဗံ။
ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၅။ သပရိက္ခမနံ အပရိက္ခမနန္တိ သ-
ဥပစာရံ အနုပစာရံ၊ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၅။ (ကင်္ခါ။
၁၃၅။ ဝဇီရ။ ၁၉၃။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃၆-၇။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၂။ ၇-၉။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။ ၅၃။
၎င်း၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၄၀-တို့လည်း ကြည့်။) (၂)
ရှောင်လွှဲခြင်းမရှိသော၊ ရှောင်လွှဲ၍မရသော။
သပရိက္ခမနော အယံ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မော၊ နာယံ
ဓမ္မော အပရိက္ခမနော။ အံ၊ ၃။ ၄၇၁။ ပရိ-
က္ခမနံ ဟောတိတိ ပရိဝဇ္ဇနံ ဟောတိ။ အံ၊
၄။ ၃။ ၃၃၈။

အပရိက္ခမနပစ္စယ (ပ) [အပရိက္ခမန+ပစ္စယ]
လှည့်လည်လောက်သော ဥပစာမရှိခြင်း ဟူ
သောအကြောင်း။ ကိ* ပနေတ္ထ အဒေသိတ-
ဝတ္ထုကပ္ပမာဏာတိက္ကန္တပစ္စယာဝ အနာပတ္တိ၊

ဥဒါဟု သာရမ္ပအပရိက္ခမနပစ္စယာပိတိ။ ဝိ၊
ဌ၊ ၂။ ၁၅၉။

အပရိက္ခာကရဟာမုခ (န) [န+ပရိက္ခက(= ပရိ+ဣက္ခက)+ကရဟာ+မုခ] မစူးစမ်း-
မဆင်ခြင် - တတ်သူကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော
အကြောင်း။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အပရိက္ခာကရဟာမုခ (န) [န+ပရိက္ခက(= ပရိ+ဣက္ခက)+ကရဟာ+မုခ] မစူးစမ်း-
မဆင်ခြင် - ခြင်းကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော
အကြောင်း။ ဣဒါနိ အပရိက္ခာကရဟာမု
ခေန ပရိက္ခကံ (အပရိက္ခာကရဟာမုခေန
ပရိက္ခကေ။ သိ၊ ဣ။) ပသသန္တော။ ဝေရ၊
ဌ၊ ၂။ ၁၃၀။

အပရိက္ခတ (တိ) [န+ပရိက္ခတ (=ပရိ+
ခန+တ)] မတူးမြို့ - မဖျက်ဆီး - အပ်
သော။ ကုသလက္ခဏေတိ... ကုသလော
အနဝဇ္ဇော၊... ကိလေသေဟိ သဗ္ဗတိတ္ထိယ-
ဝါဒေဟိ စ အပရိက္ခတော။ နေတ္ထိ၊ ဌ၊ ၂၆၇။
သီလသံဝရာဒယော ဝါ အပရိက္ခတေ ကတွာ
သမ္မာဒေတုံ ။ ၎င်း။ ၂၂၅။ အက္ခတ (၁)
(၂) အနက်တို့လည်း ကြည့်။

အပရိက္ခတ (တိ) [န+ပရိက္ခတ (=ပရိ+
ကရ+တ)] မပြုပြင် - မစီရင် - အပ်သော။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အပရိက္ခတတ္ထ (န) [အပရိက္ခတ+တ္ထ] မပြု
ပြင် - မစီရင် - အပ်သည်၏အဖြစ်။ အယံ
ဝိပဋ္ဌိတညတိ စိန္တာမယဉာဏေန အာသယဿ
အပရိက္ခတတ္တာ ဥဒ္ဓေသနိဋ္ဌေသေဟိ ဇာနု-
တော ဝိပဋ္ဌိတည။ နေတ္ထိ၊ ဌ၊ ၅၅။ အပရိက္ခ-
တတ္တာ အနဘိသင်္ခတတ္တာ။ နေတ္ထိ၊ ဌ၊ ၄၆။

အပရိက္ခယ (ပု) [န+ပရိက္ခယ] (၁) မကုန်
ခန်းခြင်း။ ဒဒတော ဘောဂါနိ အပရိက္ခ-
ယော နာမ နတ္ထိ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၁၇။ မ၊ ဌ၊ ၄။
၁၇၅။ (တိ) (၂) ကုန်ခန်းခြင်းမရှိသော၊

မကုန်ခန်းသော။ အက္ခယိယ ဝိမုတ္တိယာ
အပရိက္ခယဿ ဆန္ဒဿ အပရိက္ခယဿ
ဝိရိယဿ။ စရိယာ၊ ဌ၊ ၃၀၀။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၈၆။
သီ၊ ဌ၊ ၁။ ၁။ ၂၇၈။ သဗ္ဗညုတဉာဏံ သမုပ-
ဗျူဋ္ဌံ၊ အပရိက္ခယာ ပဋိသမ္ဘိဒါ။ သံ၊ ဌ၊ ၂။
၃၃၉။

အပရိက္ခယဓမ္မ (တိ) [အပရိက္ခယ+ဓမ္မ] မကုန်
ခန်းနိုင်သော သဘောရှိသော။ အက္ခယဓမ္မ-
မတ္ထုတိ အပရိက္ခယဓမ္မံ ဟောတု။ ပေတ၊
ဌ၊ ၂၂၅။

အပရိက္ခယပဋိဘာန (န) [အပရိက္ခယ+ပဋိ-
ဘာန] (၁) မကုန်ခန်းနိုင်သော ဉာဏ်ပဋိ-
ဘာန။ (အောက်ပုဒ်ကြည့်)။ (တိ) (၂)
မကုန်ခန်းနိုင်သော ဉာဏ်ပဋိဘာနရှိသော၊ သူ၊
(ဘုရား)။ အပရိက္ခယပဋိဘာနာ ဟိ ဗုဒ္ဓါ
ဘဂဝန္တော။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၉။ အက္ခယပဋိဘာန-
လည်း ကြည့်။

အပရိက္ခယပဋိဘာနသာဓက (တိ) [အပရိက္ခယ-
ပဋိဘာန + သာဓက၊ ထိန္တိ-သာဓိကာ]
မကုန်ခန်းနိုင်သော ဉာဏ်ပဋိဘာနကို ပြီးစေ
တတ်သော။ ဆန္ဒာဒိန္နံ အဟာနိဟေတု-
ဘူတာယ အပရိက္ခယပဋိဘာနသာဓိကာယ
သဗ္ဗညုတာယ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၅၃။
သီ၊ ဌ၊ ၁။ ၁။ ၂၀၂။ (သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၅၆။ အံ၊
ဌ၊ ၃။ ၃၆၂-တို့၌ အက္ခယပဋိဘာနသာဓိကာ-
ဟု ရှိသည်။)

အပရိက္ခယာပရိမေယျပဋိဘာနတာ (တိ) [အ-
ပရိက္ခယ + အပရိမေယျ + ပဋိဘာန + တာ]
မကုန်ခန်းနိုင်၊ မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော ဉာဏ်ပဋိ-
ဘာနရှိသူ၏အဖြစ်။ အပရိက္ခယာပရိမေယျ-
ပဋိဘာနတာယ ဟိ ဘဂဝတော ကရုဏ-
သမ္ပတ္တိယာ စ ဓမ္မဒေသနာ နိရုဇ္ဈရံ ပဝတ္တိယ-
မာနာပိ န ကဒါစိပိ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆတိ။
အနု၊ ဌ၊ ၂။ ၃။

အပရိက္ခာရတာ (ထိ) [အပရိက္ခာရ+တာ] ပရိက္ခရာ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ တိဏေဝ အင်္ဂါနိ အဝတော အပရိက္ခာရတာထိ စတုတ္ထ မင်္ဂ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝဇိရ။ ၂၄၀။

အပရိက္ခိတ္တ (ထိ) [န+ပရိက္ခိတ္တ] မကာရံအပ် - အကာအရံမရှိ - သော။ ပရိက္ခိတ္တောပိ ဂါမော၊ အပရိက္ခိတ္တောပိ ဂါမော။ ဝိ၊ ၁။ ၅၆။ (၎င်း။ ၂၉၉-လည်း ကြည့်) အပရိက္ခိတ္တဿ (အာရာမဿ) ဥပစာရော။ ဝိ၊ ၂။ ၂၁၂။ ဇန္တာယရံ အပရိက္ခိတ္တံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၅၈။ ဝစ္စကုဋိ အပရိက္ခိတ္တာ။ ၎င်း။ ၂၇၃။ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၈-၂၆၀။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄၂-တို့လည်း ကြည့်။) ကေနစိ အနာဝဇ္ဇေ အပရိက္ခိတ္တေ။ ပဋိသံ။ ၃၈၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၃။ ရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌာ ပရိက္ခိတ္တံ ဝါ အပရိက္ခိတ္တံ ဝါ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၀။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၉။ ကင်္ခါ။ ၁၁၅။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၄၃၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိက္ခိတ္တဂါမ (ပု) [အပရိက္ခိတ္တ+ဂါမ] မကာရံအပ် - အကာအရံမရှိ - သော ရွာ။ အပရိက္ခိတ္တဂါမေ ယံ သဗ္ဗပစ္စန္နိမဿ သရဿ ဒွါရေ ဌိတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၉။

အပရိက္ခိတ္တဂေဟ (န) [အပရိက္ခိတ္တ+ဂေဟ] မကာရံအပ် - အကာအရံမရှိ - သော အိမ်။ သုပ္ပမုသလပါတောပိ အပရိက္ခိတ္တဂေဟသေဝ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၇၀။

အပရိက္ခိတ္တဃရ (န) [အပရိက္ခိတ္တ+ဃရ] မကာရံအပ် - အကာအရံမရှိ - သော အိမ်။ သုပ္ပပါတာဒိပရိစ္ဆေဒေါ ပနေတ္ထ အပရိက္ခိတ္တဃရသန္ဓာယ ဝုတ္တော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၂၄။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သင်္ခါ။ ၁၉၅။

အပရိက္ခိတ္တတာ (ထိ) [အပရိက္ခိတ္တ+တာ] မကာရံအပ် - အကာအရံမရှိ - သည်၏ အဖြစ်။ နိဝေသနာဒိသု ပရိက္ခိတ္တတာယ ကေုပစာရတာ၊ အပရိက္ခိတ္တတာယ နာနုပစာရတာ စ

ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၉၄။ ပရိက္ခိတ္တတာယ စ ကေုပစာရတံ၊ အပရိက္ခိတ္တတာယ နာနုပစာရတဉ္စ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၃၁။

အပရိက္ခိတ္တနဂရ (န) [အပရိက္ခိတ္တ+နဂရ] မကာရံအပ် - အကာအရံမရှိ - သော မြို့။ အပရိက္ခိတ္တနဂရေ ပန အန္တောနဂရေ ဌိတဿာပိ ဌိတဋ္ဌာနမေဝ ဌာနံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၅၅။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၉၄။

အပရိက္ခိတ္တပဗ္ဗာရ (ပု) [အပရိက္ခိတ္တ+ပဗ္ဗာရ] မကာရံအပ် - အကာအရံမရှိ - သော လိုဏ်။ အကာသပဗ္ဗာရန္တိ ဘိတ္တိယာ အပရိက္ခိတ္တပဗ္ဗာရံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇၂။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၆။ (ဝဇိရ။ ၄၅၄-၅ အပရိက္ခေပပဗ္ဗာရံဟု ရှိသည်။ ၎င်းလည်း ကြည့်။)

အပရိက္ခိတ္တသင်္ချာ (ထိ) [အပရိက္ခိတ္တ+သင်္ချာ] မကာရံအပ် - အကာအရံမရှိ - ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ် - အပ်သည်၏အဖြစ် - ခြင်း။ တတော ဥနပရိက္ခိတ္တော ယေဘုယျေန အပရိက္ခိတ္တော နာမ၊ တဿ အပရိက္ခိတ္တသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၈၉။

အပရိက္ခိပ္ပိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပရိက္ခိပ္ပိတွာ] (၁) (က) မကာရံမရှိ။ တိတ္ထံ ပါကာရာနံ ယေန ကေနစိ ပရိက္ခိပ္ပိတွာ ဝါ အပရိက္ခိပ္ပိတွာ ဝါ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၇။ (ခ) မဝန်းရံ - မရပ်ပတ် - မရှိ။ သော နာဂေါ တံ ဘောဂေဟိ အပရိက္ခိပ္ပိတွာ ဂမိဿတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၉။ (၂) အထပ်ထပ် - မပစ်ချ - မမိုး - မရှိ။ လည်၍ မမိုးမရှိ။ မဂ္ဂေန ဆာဒနံ နာမ အပရိက္ခိပ္ပိတွာ ဥဇုကမေဝ ဆာဒနံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၅၁။

အပရိက္ခိဏ (ထိ) [န+ပရိက္ခိဏ] မကုန် - မကုန်သေး - သော။ ဣမေ အာသဝါ အပရိက္ခိဏာ။ မ၊ ၁။ ၁၀၃။ အံ၊ ၁။ ၁၇၇။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၃။ သိ၊ ဋီ၊ သင်္ခါ၊ ၂။ ၂၄၄။ အပရိက္ခိဏာ စ အာသဝါန ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ မ၊ ၁။ ၁၅၀။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၆။

သာ စ တဏှာ အပရိက္ခိဏာ။ သံဝေ။ ၂၆၃။
မူလဋီ။ ၂။ ၈၉။ ကေနစိ ပါရိဝုဉ္ဇေန အနတ္တတော အပရိက္ခိဏံယေဝ တံ ကုလံ...။
ဝိဋ္ဌာ။ ၁။ ၈၄။ ဒိဋ္ဌာ။ ၁။ ၂၁၉-၂၀။ မဋ္ဌာ။ ၂။
၂၂၈။ အံဋ္ဌာ။ ၂။ ၁၆၆။ သုတ္တနိဋ္ဌာ။ ၂။ ၁၆၃။
(ဒိဋ္ဌာ။ ၂။ ၃၉၅။ မဋ္ဌာ။ ၁။ ၃၅၂။ မဋ္ဌာ။ ၄။ ၁၆၉။
ထေရဋ္ဌာ။ ၁။ ၂၅၂။ စရိယာဋ္ဌာ။ ၂။ ၂။ ပဋိသန္ဓိဋ္ဌာ။
၁။ ၂၉၀။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌာ။ ၂။ ၃၅၁။ ဝိမတိ။ ၂။ ၂၀၂။
ဒိဋ္ဌာ။ ၂။ ၁၀။ သိဋ္ဌာ။ ၁။ ၁၀၄။ မူလဋီ။ ၃။ ၃၁-
တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိက္ခိဏကဏ္ဍ (ပု) [အပရိက္ခိဏ+ကဏ္ဍ]
မကုန်သော - မကုန်သေးသော - အခါ။
တေသံ (အာယုအာဒိနံ) အပရိက္ခိဏကဏ္ဍလေ
မရဏံ အကာလမရဏံ။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌာ။ ၂။ ၂၇။

အပရိက္ခိဏတာ (တိ) [အပရိက္ခိဏ+တာ]
မကုန်-မကုန်သေး-သည်၏အဖြစ်။ ယာနံ
တေသု သံယောဇနာနံ အခါကာလဝါနံ၊
တေသံ အပရိက္ခိဏတာ။ ဥဒါနဋ္ဌာ။ ၃၆။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌာ။
၂။ ၂၄၇။ အပရပရိယာယေ ဝေဒနိယာယ
အပရိက္ခိဏတာယ။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌာ။ ၂။ ၃၇၇။

အပရိက္ခိဏတ္တ (န) [အပရိက္ခိဏ+တ္တ] မကုန်-
မကုန်သေး-သည်၏ အဖြစ်။ နံ တု “ဝိ-
မုတ္တော”တိ ကေစ္စာနံ အာသဝါနံ အပ-
ရိက္ခိဏတ္တာ။ မဋ္ဌာ။ ၃။ ၈၆။ အံဋ္ဌာ။ ၂။ ၄၃။ အံ-
ဋ္ဌာ။ ၃။ ၁၅၂။ မူလဋီ။ ၃။ ၃၆။ ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌာ။ ၂။
၄၆၇။

အပရိက္ခိဏသဟာယ (တိ) [အပရိက္ခိဏ+သ-
ဟာယ] မကုန်သေးသော-တကွဖြစ်ဖက်-
အဖော်သဟဲ ရှိသော။ ဆန္ဒရာဂါဒိနံ ဥဒ္ဓစ္စ-
သဟကတစိတ္တုပ္ပါဒေသံ စ သံယောဇနတ္ထာယ-
တဒေကဋ္ဌကလေသာနံ အနုပစ္စန္နတာယ အပ-
ရိက္ခိဏသဟာယာနံ ဝိပါကုပ္ပါဒနံ န သက္ကာ
ပရိက္ခိပိတုံ။ အနုဋီ။ ၁။ ၁၃၁။

အပရိက္ခိဏာယုက (တိ) [အပရိက္ခိဏ+အာယု+
က] မကုန်သေးသော အသက်ရှိသော။ သူ။
အပရိက္ခိဏာယုကံ ပုက္ကသတိကုလပုတ္တံ
ဥဒ္ဓိဿ။ မဋ္ဌာ။ ၃။ ၃၉၃။

အပရိက္ခိဏာသဝ (ပု) [အပရိက္ခိဏ+အာသဝ]
(၁) မကုန်သေးသော အာသဝေါ တရား။
တဿ ပန အပရိက္ခိဏာသဝါ နာမ နတ္ထိ။
အဘိဋ္ဌာ။ ၃။ ၃၁။ (တိ) (၂) မကုန်သေးသော
အာသဝေါတရားရှိသော။ အာသဝေါတရား
မကုန်သေးသော။ သူ။ သဗ္ဗာနိ ပနေတာနိ
အပရိက္ခိဏာသဝဿ သကိလေသသေဝ
ဟောန္တိ။ မိလိန္ဒ။ ၁၈၁။

အပရိက္ခိယမာန (တိ) [န + ပရိက္ခိယမာန]
မကုန်နိုင်သော။ ယာဝ သတ္တမာ ဒီဝသာ ဓနံ
အပရိက္ခိယမာနံ ဒီသ္မာ။ ဇောဋ္ဌာ။ ၄။ ၈။

အပရိက္ခေပ (တိ) [န+ပရိက္ခေပ] အကာအရံ
မရှိသော။ အာဒိ-သဗ္ဗေန အပရိက္ခေပသေဝ
ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၃၉၄။ ဝိမတိ။
၁။ ၃၁၈။ အပရိက္ခေပေ အာပတ္တိပရိစ္ဆေဒံ
သမန္တပါသာဒိကဝေသေန အဂ္ဂဟေတွာ။ ကင်္ခါ-
ဋီ။ ဟောင်း။ ၁၁၇။

အပရိက္ခေပပဗ္ဗာရ (ပု) [အပရိက္ခေပ+ပဗ္ဗာရ]
အကာအရံမရှိသော လိုက်။ အာကာသ-
ပဗ္ဗာရန္တိ အပရိက္ခေပပဗ္ဗာရံ။ ဝဇီရ။ ၄၅၄။
အပရိက္ခိတ္တပဗ္ဗာရ-လည်း ကြည့်။

အပရိက္ခေဘာ=အပရိခေါဘ (တိ) [န +
ပရိက္ခေဘာ] တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်း မရှိ
သော။ သူ။ ကိလေသပရိခေါဘာဘာဝေန
အပရိခေါဘံ။ ဥဒါနဋ္ဌာ။ ၃၃၆။

အပရိက္ခေဘာတာ (တိ) [အပရိက္ခေဘာ+တာ]
မတုန်လှုပ်မချောက်ချားသည်၏အဖြစ်။ သန္တိ
သိန္နမေဝါတိ အပရိက္ခေဘာတာယ နိစ္စလ-

မေဝ သပ္ပသန္တမေဝါတိ အဓိပ္ပါယော။ ဒီ၊ ဇိ၊ ဝ။
၂၆၃။ (သီ၊ ဇိ၊ သစ်၊ ၂။ ၁၃၉-လည်း ကြည့်။)

အပရိခေဒ (ပ) [န + ပရိခေဒ] မပင်ပန်း - မနှမ်း
နယ် - ခြင်း၊ စိတ်မပျက် - အားမလျော့ -
ခြင်း။ သဗ္ဗသတ္တေသု ဖိယပုတ္တသညာ၊ သံသာရ-
ဒက္ခေဟိ အပရိခေဒေါ။ စရိယာ၊ ဌ။ ၃၁။
ဒီ၊ ဇိ၊ ဝ။ ၉၂။ သီ၊ ဇိ၊ သစ်၊ ဝ။ ၂၈။

အပရိဂဏေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပရိဂဏေတွာ]
မရေတွက်မှု၍၊ မကန့်သတ် - မပိုင်းခြား -
မမှတ်သား - မူ၍။ တံ သုတွာ မနုဿာ အပ-
ရိဂဏေတွာဝ ယံ တေ သက္ကောန္တိ အာဟ-
ရိတံ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၉၂။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၃၂။

အပရိဂမနတာ (ထိ) [န + ပရိဂမန + တာ]
တဖန် - မ - သွား - လာ - ကျင်လည် - သော
သူ၏ ၊ ခြစ်။ အပရိဂမနတာယ ဌိတော။
မဟာနိ၊ ၁၇။ အပရိဂမနတာယာတိ သံသာ-
ရေ အဂမနဘာဝေန၊ ပုနာဂမနဘာဝေ-
နာတိ အတ္ထော။ မဟာနိ၊ ဌ။ ၇၇။

အပရိဂဋ္ဌန (န) [န + ပရိဂဋ္ဌန] လျှော့မကျ
ခြင်း၊ မကျွတ်ခြင်း။ အယံ ဆတ္တဒက္ကော နာမ၊
တဿ အပရိဂဋ္ဌနတ္ထာယ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၆၆။
အပရိဂဋ္ဌနတ္ထံ ပဏိဉ္စပရိဘာဂေ အပိဓာယ
အာရောပနဗန္ဓနမတ္တံ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၈၃။

အပရိဂုတ္တိ (ထိ) [န + ပရိဂုတ္တိ] မလုံခြုံခြင်း။
ယေ ယတ္ထ အပရိဂုတ္တိယာ စ အသပ္ပာယဓူပ-
ဒဿနာဒိနာ စ အာဗာဓံ န ကရေန္တိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၃။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇိ၊ ၁။ ၆၃ - လည်း
ကြည့်။)

အပရိဂ္ဂုတိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပရိဂ္ဂုတိတွာ] မစူး
စမ်း - မဆင်ခြင် - မူ၍။ အနနုဝိစ္စ-ကြည့်။

အပရိဂ္ဂဟ (ပ) [န + ပရိဂ္ဂဟ] (၁) မသိမ်း
ဆည်းအပ်ရာ - မသိမ်းဆည်းသော - အခါ။
ဝိပဿနာယံ ပန အပရိဂ္ဂဟေ ပဝတ္ထော

ကာယသင်္ခါရေ သြဋ္ဌာရိကော။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၆၇။ အပရိဂ္ဂဟေ ပဝတ္ထော
ကာယသင်္ခါရေ မဟာဘူတပရိဂ္ဂဟေ ပဋိ-
ပဿမ္မတိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၉၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဇိ၊ ၁။ ၃၂၄။ (၂) မသိမ်းဆည်းခြင်း။
အပရိဂ္ဂဟရသ-ကြည့် (တိ) (၃) ယူငင် -
သိမ်းဆည်း - သိမ်းပိုက် - စုံလမ်း - ခြင်း မရှိ
သော။ (က) မိန်းမကို သိမ်းပိုက်ခြင်း မရှိ
သော။ (ခ) ငါ့ဟာဟု သိမ်းဆည်းခြင်း မရှိ
သော။ သူ။ သပရိဂ္ဂဟော ဝါ ဗြဟ္မာ အပ-
ရိဂ္ဂဟော ဝါ။ ဒီ၊ ဝ။ ၂၃၂။ ကာမတ္တန္တဿ
အဘာဝတော ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေန အပရိဂ္ဂဟော။
ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၃၇။ ဗြဟ္မာ ပန သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ
အပရိဂ္ဂဟော။ ဒီ၊ ဇိ၊ ၁။ ၄၀၃။ သီးဇိ၊ သစ်၊ ၂။
၄၃၁။ အမမာ အပရိဂ္ဂဟာ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၆၁။
အံ၊ ၃။ ၁၉၈။ အပရိဂ္ဂဟာတိ ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေန
အပရိဂ္ဂဟာ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၄၆။ အံ၊ ဇိ၊ ၃။ ၂၈၉။
အပရိဂ္ဂဟာတိ “ဣဒံ မယ” နှိ ပရိဂ္ဂဟရဟိ-
တာ။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၇၃။ ကတ္ထစိ မမာယနာ-
ဘာဝတော အမမော အပရိဂ္ဂဟော။ ဥဒါန၊
ဌ။ ၁၇၅။ (သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၀၁။ နေတ္ထိ၊ ဌ။
၂၃၂။ စရိယာ၊ ဌ။ ၇၉ - တို့လည်း ကြည့်။) (ဂ)
သိမ်းပိုက်အပ်သည်၏ အပြစ် - သိမ်းပိုက်
ခြင်း - မရှိသော၊ သိမ်းပိုက်သူ - အရှင် -
လင် - မရှိသော၊ မိန်းမ၊ ယာ ဓနဟေတု-
ယေဝ အတိ၊ သာ အပရိဂ္ဂဟာပိ န
သေဝိတဗ္ဗာ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။ ၄၈၄။ အဝါဝဇ္ဇာတိ
အပေတာဝရကာ အပရိဂ္ဂဟာ။ ၎င်း။ ၂၂၄။
တံ ဒိသ္မာ ပဋိဗ္ဗေဒိတ္ထော ဟုတွာ “သ-
ပရိဂ္ဂဟာ၊ အပရိဂ္ဂဟာ” တိ ပုစ္ဆာပေသိ။
ဇာ၊ ဌ၊ ၆။ ၁၈၇။ (၎င်း။ ၂၀၄ - လည်း ကြည့်။)
(၄) မသိမ်းဆည်းအပ်သော။ အရညေ အ-
ပရိဂ္ဂဟေ တိဏကဋ္ဌေ။ ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၆၉။
အပရိဂ္ဂဟိတ-လည်း ကြည့်။

အပရိဂ္ဂဟဋ္ဌာန (န) [အပရိဂ္ဂဟ + ဌာန။ န +
ပရိဂ္ဂဟဋ္ဌာန] မသိမ်းဆည်းအပ်သော - ပိုင်

ရှင်မရှိသော - နေရာ - အရပ်၊ သိမ်းဆည်း
အပ်သည့် - ပိုင်ရှင်ရှိသည့် - နေရာ - အရပ် -
မဟုတ်သော - နေရာ - အရပ်။ အဝဟာရော
နတ္ထိတိ သဗ္ဗသာဓာရဏေ အပရိဂ္ဂဟဋ္ဌာနေ
ဂဟိတတ္တာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၄၁။

အပရိဂ္ဂဟဏရသ (တိ) [အပရိဂ္ဂဟဏ+ရသ] မသိမ်းဆည်းခြင်း ကိစ္စရှိသော။ (အလော-
ဘော) အပရိဂ္ဂဟဏရသော မုတ္တဘိက္ခု ဝိယ။
အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၇၁။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၉၄-၌ အပရိ-
ဂ္ဂဟရသ-ဟု ရှိသည်။)

အပရိဂ္ဂဟတာ (ထိ) [အပရိဂ္ဂဟ+တာ] မသိမ်း
ဆည်းတတ်သည်၏ အဖြစ်။ မုသာဝါဒါဒိနံ
ဝိသဝါဒနာဒိကိစ္စတာယ လူတော စ အပရိ-
ဂ္ဂဟတာ စ ဝုတ္တာ။ အနု၊ ၁။ ၁၁၉။ (ဤ၌
အပရိဂ္ဂဟကတာ-ဟု ပါဠိမှန် ဖြစ်သင့်သည်။
အပရိဂ္ဂဟက-ကြည့်။)

အပရိဂ္ဂဟဘာဝ (ပု) [အပရိဂ္ဂဟ+ဘာဝ] (က)
သိမ်းပိုက်သူ - အရှင် - လင် - မရှိသည်၏
အဖြစ်။ သော အပရိဂ္ဂဟဘာဝံ ဥတှာ
သမိပံ ဂန္ဓာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂၀၅။ (ခ) ငါ့ဟာဟု
သိမ်းဆည်းခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်။ အပ-
ရိဂ္ဂဟဘာဝံ ကတ္တစိ အလဂ္ဂဘာဝံ ဒဿေတုံ။
မ၊ ၁။ ၂။ ၁၁၆။

အပရိဂ္ဂဟရသ (တိ) [အပရိဂ္ဂဟ+ရသ] မသိမ်း
ဆည်းခြင်း ကိစ္စရှိသော။ (အလောဘော)
အပရိဂ္ဂဟရသော မုတ္တဘိက္ခု ဝိယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။ ၉၄။ အပရိဂ္ဂဟဏရသ-လည်း ကြည့်။

အပရိဂ္ဂဟိတ (တိ) [န+ပရိဂ္ဂဟိတ] (က)
မသိမ်းဆည်း - ဉာဏ်ဖြင့်ပိုင်းခြား၍ မယူ -
အပ်သော။ ပစ္စယသမုပ္ပန္နေ ဟိ အပရိဂ္ဂဟိတေ
ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော န သက္ကာ ဟောတိ ကာတုံ။
ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၈။ အပရိဂ္ဂဟိတဿ ဘာဝ-
နာဝိသယဿ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၁။ (ခ)
မသိမ်းပိုက်အပ်သော။ “ငါ့ဟာ”ဟု ကိုယ်ပိုင်

မပြုအပ်သော။ တဉ္စခေါ အရညေ အပရိဂ္ဂဟိ-
တံ။ ဝိ၊ ၁။ ၅၄။ ယံ အရညေ အပရိဂ္ဂဟိတံ
ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၆။ အပရိဂ္ဂဟိတေ ပရ-
သန္တကသညိဿ။။ ဝဇီရ၊ ၁၃၇။ ရက္ခိတ-
ဂေါပိတံ ဝနသဏ္ဍံ၊ န မဟာဝနာဒိ ဝိယ အပ-
ရိဂ္ဂဟိတံ။ မ၊ ၁။ ၂။ ၁၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဆန္ဒိတံ
အပရိဂ္ဂဟိတံ။။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၂၆၃။ ပရိဂ္ဂဟိ-
တာ ကာမာ၊ အပရိဂ္ဂဟိတာ ကာမာ။ မဟာ-
နိ၊ ၁။ ပရိဂ္ဂဟိတာတိ “မယံ ဧတ”န္တိ ဂဟိ-
တာ ကာမာ။ အပရိဂ္ဂဟိတာတိ တဿ
အပရိဂ္ဂဟိတာ ဥတ္တရကုဋ္ဌနံ ကာမာ။ မဟာနိ၊
၄။ ၁၄။ (ဂ) မသိမ်းဆည်း - မရေတွက် -
အပ်သော။ အာပတ္တိယော စ အပရိဂ္ဂဟိတာ-
ယော ဟောန္တိ။ ကုလားနိ စ အပရိဂ္ဂဟိတာနိ
ဟောန္တိ။ ဝိ၊ ၂။ ၄၈။ (ဃ) မသိမ်းဆည်း -
အပိုင်မပြု - အပ်သော။ ယေ ပန အပရိဂ္ဂဟိ-
တာ၊ တေသု အပလောကနကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။
ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၂၅၄။ (င) မသိမ်းဆည်း - မထည့်
သွင်း - မသင်္ဂြိုဟ် - အပ်သော။ ပဉ္စဟိ
ဂါထာဟိ အပရိဂ္ဂဟိတော နာမ နတ္ထိ။
နေတ္ထိ၊ ၄။ ၃။

အပရိဂ္ဂဟိတက (တိ) [အပရိဂ္ဂဟိတ+က]
မသိမ်းဆည်းအပ်သော - ပိုင်ဆိုင်သူ အရှင်
မရှိသော - ဥစ္စာ - ဘဏ္ဍာ။ အနုဇ္ဈာဝုတ္တကန္တိ
အပရိဂ္ဂဟိတကံ၊ အသာမိကန္တိ အတ္တော။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၄၈။ (ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၈၈-လည်း
ကြည့်။)

အပရိဂ္ဂဟိတကမ္မဋ္ဌာန (တိ) [အပရိဂ္ဂဟိတ+
ကမ္မဋ္ဌာန] မယူအပ်သေးသော ကမ္မဋ္ဌာန်း
ရှိသော၊ အားမထုတ် - မပျိုးများ - မစီး
ပြန်း - အပ်သေးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းရှိသော၊
သူ၊ ပဗ္ဗဇိတဿာပိ အပရိဂ္ဂဟိတကမ္မဋ္ဌာ-
နဿ။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၃၀၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၂၈။

အပရိဂ္ဂဟိတကာလ (ပု) [အပရိဂ္ဂဟိတ+ကာ-
လ] မသိမ်းဆည်းအပ်ရာ အချိန်အခါ၊ ကမ္မ-

ဌာန်း - အားမထုတ် - မပျိုးများ - မစီး
 ပြန်း-သော အချိန်အခါ၊ ကိုယ်စိတ်တို့ကို
 မသိမ်းဆည်းသော အချိန်အခါ။ ဣမဿ
 ဟိ ဘိက္ခုနော ပုဗ္ဗေ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ
 ကာယော စ စိတ္တန္တ သဒ္ဓရတာ ဟောန္တိ။ ဝိ၊
 ၄၂။ ၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၆၆။ အပရိဂ္ဂဟိတ-
 ကာလေတိ ကမ္မဋ္ဌာနဿ အနာရဒ္ဓကာလေ၊
 တတော စေ (တဒါရမ္မတ္တာယ၊ ဝိမတိ)
 ကာယစိတ္တာနမ္ပိ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ။ သာ-
 ရတ္ထ၊ ၂။ ၁၉၄။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၁၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။
 ၃၂၂။

အပရိဂ္ဂဟိတတာ (ထိ) [အပရိဂ္ဂဟိတ+တာ]
 မသိမ်းဆည်း - အပိုင်မယူ - အပ်သည်၏
 အဖြစ်။ နဒိယာဒီသု ဥဒကဿ အပရိဂ္ဂဟိတ-
 တာယ “အာဟရာတိ ဝတ္တံ ဝနုတိ”တိ ဝုတ္တံ။
 ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၇၃။

အပရိဂ္ဂဟိတတ္ထ (န) [အပရိဂ္ဂဟိတ+တ္ထ] မသိမ်း
 ဆည်း - အပိုင်မယူ - အပ်သည်၏အဖြစ်။
 “နဒိ ဝါ ပ။ အာဟရာ”တိ ဝုတ္တံ ဝနုတိတိ
 အပရိဂ္ဂဟိတတ္ထာ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃၁။

အပရိဂ္ဂဟိတဓုတင် (တိ) [အပရိဂ္ဂဟိတ +
 ဓုတင်] မယူအပ် - မဆောက်တည်အပ် -
 သော ဓုတင်ရှိသော၊ ဓုတင် ဆောက်တည်
 မထား သော၊ သူ။ အပရိဂ္ဂဟိတဓုတင်ဿ
 သံဃတော၊ ဂဏတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၇။

အပရိဂ္ဂဟိတပရိည (တိ) [န+ပရိဂ္ဂဟိတ+
 ပရိညာ] သိမ်းဆည်း - ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍
 ယူ-အပ်သော ပရိညာ မရှိသေးသော။
 အပရိညာယံ ဌိတဿာတိ န ပရိညာယံ
 ဌိတဿ၊ အပရိဂ္ဂဟိတပရိညဿာတိ အတ္ထော။
 မ၊ ၄။ ၂။ ၆၉။

အပရိဂ္ဂဟိတဗဿ (တိ) [အပရိဂ္ဂဟိတ+ဗဿ]
 မသိမ်းပိုက်အပ်သော - မပိုင်သော - ဗဿ -
 အတွေ။

အပရိဂ္ဂဟိတဗဿတ္ထ (န) [အပရိဂ္ဂဟိတဗဿ+
 တ္ထ] မသိမ်းပိုက်အပ်သော - မပိုင်သော -
 ဗဿ - အတွေ - ၏အဖြစ်။ ကေနစိ အပရိဂ္ဂ-
 ဟိတဗဿတ္တာ၊ အတ္တနော ဗဿတ္တာ စ
 ဣတ္ထိနံ န ပိစ္ဆာစာရော။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၆၉။

အပရိဂ္ဂဟိတဗ္ဗ (တိ) [န+ပရိဂ္ဂဟိတဗ္ဗ] မသိမ်း
 ဆည်းအပ် - ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ မယူအပ် -
 သော။ တဗ္ဗပရိတတာယာတိ သဘာဝေန
 အပရိဂ္ဂဟိတဗ္ဗတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၇။

အပရိဂ္ဂဟိတဘာဝ (ပု) [အပရိဂ္ဂဟိတ+ဘာဝ]
 မသိမ်းဆည်းအပ်သည်၏အဖြစ်၊ အိမ်ထောင်
 မရှိသည်၏အဖြစ်။ သော တဿာ အပရိဂ္ဂ-
 ဟိတဘာဝံ ဥတှာ အာဟရာပေတွာ အဂ္ဂ-
 မဟေသိဋ္ဌာနံ အဘိသိ။ ဘေ၊ ၄။ ၁။ ၄၄၅။

အပရိဂ္ဂဟေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပရိဂ္ဂဟေတွာ]
 (က) မသိမ်းဆည်း - ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍
 မယူ-မူ၍။ အယံ ကိရ ထေရော ပစ္စယေ
 အပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေသိ။ သံ၊ ၄။
 ၂။ ၂၉၁။ (ခ) မသိမ်းဆည်း - မရေတွက် -
 နှလုံးမသွင်း - မူ၍။ အန္တော စ ဗဟိ စ ဝါတံ
 အပရိဂ္ဂဟေတွာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၄။ (ဂ) မယူမူ
 ၍။ ယံ ကိဉ္စိ ဧကံ အပရိဂ္ဂဟေတွာ သဗ္ဗေသံ
 ပရိဂ္ဂဟေတ ကတော။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၂။

အပရိဂ္ဂါဟက (တိ) [န+ပရိဂ္ဂါဟက] (က)
 မသိမ်းပိုက်သော၊ သိမ်းပိုက် - ခံယူခြင်း -
 မရှိသော၊ သူ။ အပရိဂ္ဂါဟကဿ ခေတ္တ-
 ဝတ္ထုဟိရညသုဝဏ္ဏဒါသိဒါသာဒိပရိဂ္ဂဟပရိဂ္ဂ-
 ဟကရဟိတဿာတိ အတ္ထော။ ထေရ၊ ၄။
 ၁။ ၁၂၆။ (ခ) မသိမ်းဆည်းတတ်သော၊ မစည်း
 ရုံး - မဆွဲဆောင် - တတ်သော။ မုသာဝါဒါဒိနံ
 ဝိသဝါဒနာဒိကိစ္စတာယ လူခါနံ အပရိဂ္ဂါ-
 ဟကာနံ ပရိပက္ခဘာဝတော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၆။
 သီ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၃၁၀။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၇။ သံ၊ ၄။
 ၁။ ၁၁၉။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၁။ မူလ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၂။
 အနု၊ ၄။ ၂။ ၇၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၅။

အပရိစ္ဆာန် (တိ) [န+ပရိ+စက္ခ+တု]မကြည့်
ရှု-မစူးစမ်း-မဆင်ခြင်-တတ်သော သူ။
ဝိကိဏ္ဍဝါစံ အနိဂယုမန္တံ၊ အသညတံ အပရိ-
စက္ခိတာရံ။ ဇာ၊ ၁၁၊ ၃၇။ အပရိစ္ဆာန်-
ရန္တံ... ပုဂ္ဂလံ ဩလောကေတံ ဥပပရိစ္ဆာန်
အသက္ကောန္တံ။ ဇာ၊ ၁၅၊ ၅။ ၈။ (ဣ-မုဉ်ပြသော
မြန်မာမူတစ်ခု အပရိစ္ဆာန်တာရံဟု ရှိသည်။)

အပရိစ္ဆာန် (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပရိ+စရိ+တု] မလုပ်
ကျွေး - မပြုစု - ရှိ - သောကြောင့်။
မာတရံ အပရိစ္ဆာန်၊ ကိစ္ဆံ ဝါ သော
နိဂစ္ဆတိ။ ဇာ၊ ၂၊ ၈။

အပရိစ္ဆာရက (တိ) [န+ပရိ+စာရက] မလုပ်
ကျွေး-မပြုစု-သော သူ။ ဧဝံ ကိစ္ဆာ-
တတော ပေါသော၊ မာတု အပရိစ္ဆာရကော။
ဇာ၊ ၂၊ ၈။

အပရိစ္ဆာဋ္ဌာန (န) [န+ပရိ+စိန္တ+ဋ္ဌာန] မ-
ကြံ-ထောက်- အပ်ဘူးသေးသော-နေရာ-
အရပ်။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန အပရိစ္ဆာဋ္ဌာနော (အပရိ-
စိန္တဋ္ဌာနောသိသျှာ) အာသနပညတ္တိ အာ-
စိန္တန္တေန။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၄၅။

အပရိစ္ဆာပုဗ္ဗ (တိ) [န+ပရိ+စိန္တ+ပုဗ္ဗ] မလုပ်
ကျွေး - မဆည်းကပ် - ဘူးသော။ ယော
မယာ အပရိစ္ဆာပုဗ္ဗော ဣမိနာ ဝိသေန
အဗ္ဗုနာ။ မ၊ ၁။ ၁၁၆။

အပရိစ္ဆာ (တိ) [န+ပရိ+စိ] (၁) မဆည်း
ပူးအပ်သော။ အပရိစ္ဆာကုသလတာ-ကြည့်။
(၂) မသိအပ်သော။ (က) အကျွမ်းမဝင်-
မရင်းနှီး-သော သူ။ သမ္မတ္တပရိစ္ဆေဒေန-
ဝါတိ “ပရိစ္ဆာ အပရိစ္ဆာ”တိအာဒိ-
ဝိဘာဂံ အကတော သမ္မတ္တကောဋိယာ ဝေ။
ဒိ၊ ၁။ ၂၄၄။ မ၊ ၁။ ၁၂၅။ သိ၊ ၁။ ၂။ ၄၅၉။
(ခ) မဆုံး-မကြီး-ဘူးသေးသော အာရုံ။
အပရိစ္ဆာ အန္တရန္တရာ ပဉ္စဒါရေ ဥပဇ္ဇိတော။

အနုဋီ၊ ၁။ ၂၀၀။ (ဂ) မထောက်ဘူး -
မကျွမ်းကျင် - သော။ ပိသာစတိရူကော
ပရိသော ရတ္တိဘာဂေ အပရိစ္ဆာ ဒေသေ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၉၄။ (၃) မလေ့လာ-မသင်ယူ
-ဘူးသော သူ။ အယဉ္ဇ ဂဏနာ အပရိ-
စိတာနံ ဒုက္ကရာ။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၂၆၀။ အံ၊ ၁။ ၃။
၃၄၉။

အပရိစ္ဆာကုသလ (တိ) [န+ပရိ+စိ+ကုသ-
လ။ အပရိ+စိ+ကုသလ] ဆည်းပူးအပ်
သော ကုသိုလ်ကောင်းမှု မရှိသော၊ ကုသိုလ်
ကောင်းမှုကို မဆည်းပူးခဲ့သော သူ။

အပရိစ္ဆာကုသလတာ (တိ) [အပရိ+စိ+ကုသလ+
တာ] ဆည်းပူးအပ်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှု
မရှိသူ-ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို မဆည်းပူးခဲ့သူ
-၏ အဖြစ်။ သာ ပနေသာ အဿဒ္ဓကု-
လဿ ဓိတာ စိရကာလံ အပရိစ္ဆာကုသလ-
တာယ။ ပေတ၊ ၄။ ၆၂။

အပရိစ္ဆာဋ္ဌာန (န) [အပရိ+စိ+ဋ္ဌာန] မသိအပ်
သော-မထောက်ဘူး- မကျွမ်းကျင် - သေး
သော-နေရာ-အရပ်။ ဝိဒေသန္တိ အဒေသံ
သမုဒ္ဓေ အပရိစ္ဆာဋ္ဌာနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ ၄၆၀။
အပရိစ္ဆာဋ္ဌာန-လည်း ကြည့်။

အပရိစ္ဆာဒုက္ခ (တိ) [န+ပရိ+စိ+ဒုက္ခ] မသိ
ရှိ-မတွေ့ကြုံ-မခံစား-အပ်သော ဆင်းရဲရှိ
သော၊ သိရှိ-တွေ့ကြုံ-ခံစား- အပ်သော
ဆင်းရဲမရှိသော၊ ဆင်းရဲကို-မသိရှိ-မတွေ့
ကြုံ - မခံစား - ဘူးသော သူ။ စိရတရံ
ကာလံ အပရိစ္ဆာဒုက္ခော တံ အဓိဝါသေတု
အသက္ကောန္တော။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၄၃။

အပရိစ္ဆာဒေသတ္တ (န) [အပရိ+စိ+ဒေသ+
တ္တ] မသိအပ်-မထောက်ဘူး-မကျွမ်းကျင်-
သော အရပ်ဒေသ၏အဖြစ်။ ကသ္မာ? အပရိ-
စိ+ဒေသတ္တာ အစ္စန္တပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ စ။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၇။

အပရိစိတဘာဝ (ပု) [အပရိစိတ+ဘာဝ]
အလေ့အကျင့် မရှိသည်၏အဖြစ်။ မနုဿမံသံ
ဟိ ကုလပ္ပသုတမနုဿာနံ အမနုညံ ဟောတိ
အပရိစိတဘာဝတော ဂါရဟုဘာဝတော စ။
သံ၊ဋီ၊၂။၁၁၀။

အပရိစိတဘာသာ (ထိ) [အပရိစိတ+ဘာသာ]
မသိအပ် - မတတ်ကျွမ်း - နားမလည် -
သော-ဘာသာ-စကား။ န ဟိ အနုဝိဇ္ဇာ-
ကော စောဒကံ ဗာလံ အပရိစိတဘာသာ-
ယ “ကိမိ န” နှိ ပုစ္ဆတိ။ ဝိမတိ၊၁။၂၇၆။

အပရိစိတဘူမိဘာဂတ္ထ (န) [အပရိစိတ+ဘူမိ-
ဘာဂ+တ္ထ] မသိအပ် - မလေ့လာအပ် -
သော ပြေအဖို့၏ အဖြစ်။ အရညနိဝါသုပ-
ဂတာ မနုဿာ အပရိစိတဘူမိဘာဂတ္ထာ...။
ခုပ္ပကာ၊ဋ္ဌ၊၅၇။

အပရိစိတမနုဿ (ပု) [အပရိစိတ+မနုဿ]
အကျွမ်းမဝင် - မရင်းနှီး - သော လူ။ ဗုဒ္ဓေဟိ
သဒ္ဓိံ အပရိစိတမနုဿာ ဟိ အာသနပညတ္တိံ
န ဇာနန္တိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၇။

အပရိစ္စဇန (န) [န+ပရိစ္စဇန] (၁) မစွန့်ခြင်း။
မ-စွန့်-ပစ်-ပယ်-လွှတ်-ခြင်း။ သလ္လေ-
ခဿ အပရိစ္စဇနဝသေန ပဋိပတ္တိံ နာမဝိနယေ
ဋ္ဌိတဿော။ ဝိ၊ဋီ၊၃။၂၃၁။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၇၃။
အာလယဿ အပေက္ခာယ အပရိစ္စဇနတော
ဋ္ဌိတိံ ဘဇတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၁၃။ သဒ္ဓါယ
အပရိစ္စဇနံ ဩကပ္ပနဝသေန အနုပက္ခန္ဓနံ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၂၂။ ဒါယကံ အပရိစ္စဇနမေဝ
(အပရိစ္စဇနဝသေန?) အနုဂစ္ဆတိ စက္ကံ ဝိယ
ကုဗ္ဗရံ။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၂၀။ (၂) (ထိ) မစွန့်အပ်
သော။ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အပရိစ္စဇနမဒတ္တာဘာဝ (ပု) [အပရိစ္စဇန+
မဒ+တ္တ+အဘာဝ] မစွန့်အပ်သော မာန်
ယစ်သည်၏အဖြစ် မရှိခြင်း။ အာယတိံ တတ္ထ

ပတ္တနာဘာဝေါ၊ သန္တိမိကာရာဘာဝေါ၊ အပ-
ရိစ္စဇနမဒတ္တာဘာဝေါ...။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၁၀။

အပရိစ္စဇန္တ (တိ) [န+ပရိစ္စဇန္တ] မစွန့်သော၊
သု။ ယုတ္တမတ္တံ အပရိစ္စဇန္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။
သာရတ္ထ၊၁။၂၀။ ကေမ္ပိ ဒိဝသံ အပရိစ္စဇန္တော။
သုတ္တန်၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၇။ သဗ္ဗံ အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယံ
အပရိစ္စဇန္တော။ ဝိမတိ၊၁။၇။ တံ အဆဇ္ဇေန္တော
အပရိစ္စဇန္တော။ ဝိ၊ဋီ၊၁။၃၅၄။ သမ္ပုတိံ
အပရိစ္စဇန္တောယေဝ။ သံ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၃၉၉။

အပရိစ္စဇိတဗ္ဗ (တိ) [န+ပရိစ္စဇိတဗ္ဗ] မစွန့်အပ်
သော။ အောက် ၂-ပုဒ် ကြည့်။

အပရိစ္စဇိတဗ္ဗဋ္ဌ (ပု) [အပရိစ္စဇိတဗ္ဗ+အတ္တ]
မစွန့်အပ်သော အနက်သဘော။ တဉ္စဿ
အပရိစ္စဇိတဗ္ဗဋ္ဌေန အာရမ္မဏံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၇၇။

အပရိစ္စဇိတဗ္ဗတာ (ထိ) [အပရိစ္စဇိတဗ္ဗ+
တာ] မစွန့်အပ်သည်၏ အဖြစ်။ အပရိစ္စဇိ-
တဗ္ဗတာယ အပ္ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ ဟောန္တိ။ ဝိ၊
ဋီ၊၃။၂၂၃။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၆၆။

အပရိစ္စဇိတွာ (ကြိဝိ) [န+ပရိစ္စဇိတွာ] မစွန့်
မူ၍။ ဂါမန္တံ အပရိစ္စဇိတွာ န သုကရံ သမ္မာ-
ဒေတုံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၇၃။ ကေသိက္ခာပဒမ္ပိ အပရိစ္စဇိတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၄။၁၃၃။ သာရတ္ထ၊၃။၄၄၉။ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗံ ကိဉ္စိ
အပရိစ္စဇိတွာ။ ဝဇ္ဇိ၊၂။ အနုက္ကမေန အာ-
ဂတံ ပါဠိံ အပရိစ္စဇိတွာ။ သာရတ္ထ၊၁။၂၄။
န ဟိ ဝတ္ထု အပရိစ္စဇိတွာ။ ဝိမတိ၊၂။၃၃။

အပရိစ္စတ္တ (တိ) [န+ပရိစ္စတ္တ] မစွန့်အပ်သော။
အဒိန္နံ အနိဿဋ္ဌံ အပရိစ္စတ္တံ။ ဝိ၊၁။၅၇။ ယထာ-
ဌာနေ ဌိတမ္ပိ အနပေက္ခတာယ န ပရိစ္စတ္တန္တိ
အပရိစ္စတ္တံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၁။ အပရိစ္စတ္တံ ခေါ
ရညော နာဂဿ ဇိဝိတံ။ မ၊၂။၇၇။
အပရိစ္စတ္တန္တိ အနိဿဋ္ဌံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၀။ အဝိ-
ဇဟိတောတိ...အပရိစ္စတ္တော။ ဝိ၊ဋီ၊၂။၁၅။

(ဝိဋ္ဌ၊၂။၂၂၅။ ဝိဋ္ဌ၊၃။၁၀၄။ ကင်္ခါ၊၂၆။
ဝဇီရ၊၂၆၂။ သာရတ္ထ၊၂။၃၉၅။ သာရတ္ထ၊၃။
၆၇။ ဝိမတိ၊၂။၃၃။ ကင်္ခါ၊၆။သစ်။၂၈၆။
၃၈၉။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၂။ကဝ-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိစ္ဆတ္တကမ္မဋ္ဌာန (တိ) [အပရိစ္ဆတ္တ+ကမ္မ-
ဋ္ဌာန] မစွန့်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းရှိသော၊
သူ။ အဝိဿဋ္ဌကမ္မန္တ (ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၃၃)ကြည့်။

အပရိစ္ဆတ္တကမ္မဋ္ဌာနာဘိယောဂ (တိ) [အပရိ-
စ္ဆတ္တ+ကမ္မဋ္ဌာန+အဘိယောဂ] မစွန့်အပ်
သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ခြင်းရှိသော၊သူ။
အဝိဿဋ္ဌသမဏကမ္မန္တ (သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၁၁)
ကြည့်။

အပရိစ္ဆတ္တဇ္ဈာန (တိ) [အပရိစ္ဆတ္တ+ဇ္ဈာန]မစွန့်
အပ်သော ဇ္ဈာန်ရှိသော၊သူ။ အပရိတ္တဇ္ဈာန-
ကြည့်။

အပရိစ္ဆတ္တတဏှ (တိ) [အပရိစ္ဆတ္တ+တဏှာ]
အစတ္တတဏှ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပရိစ္ဆတ္တတ္တ (န) [အပရိစ္ဆတ္တ+တ္တ] မစွန့်အပ်
သည်၏အဖြစ်။ဂေဟဝါသဟိ အပရိစ္ဆတ္တတ္တာ။
ဣတိဝုတ်၊၄။၃၃၅။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၃၃။ အယံ
ဘိက္ခုဟိ ဝိန္နုလိင်္ဂဿ အပရိစ္ဆတ္တတ္တာ န
လိင်္ဂတ္ထေနကော။ ကင်္ခါ၊၁၀၅။ ဝိမတိ၊၂။
၁၂၁။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၁၆၉။ ပိတိသုခါနံ အ-
ပရိစ္ဆတ္တတ္တာ။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၈၀။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၂။
၃၉၆။ (သာရတ္ထ၊၂။၄၁၈။ ဝိမတိ၊၁။၃၅။
မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၇၂။ နေတ္ထိ၊ဝိ။
၂၆၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိစ္ဆတ္တဒွါရဘာဝ (တိ) [အပရိစ္ဆတ္တ+ဒွါရ-
ဘာဝ] မစွန့်အပ်သော ဒွါရ၏အဖြစ်ရှိသော။
အပရိစ္ဆတ္တဒွါရဘာဝယောဝ ဟိ စက္ခု နိဿ-
ယဋ္ဌေန “ဝတ္ထု”တိ ဝုစ္စတိ။ အနုဋ္ဌိ၊၂။၈၂။

အပရိစ္ဆတ္တဓာတုလက္ခဏ (တိ) [အပရိစ္ဆတ္တ+
ဓာတု+လက္ခဏ] မစွန့်အပ်သော-ဓာတ်၏

-လက္ခဏာ-သဘော-ရှိသော၊ဓာတ်၏-
လက္ခဏာ-သဘော-ကိုမစွန့်သော၊တရား။
ပထဝီအာဒိနံ ကက္ခဋ္ဌပဏ္ဏရဏာဒိဝိသေသ-
လက္ခဏသမင်္ဂိတာ အပရိစ္ဆတ္တဓာတုလက္ခဏာ-
နယေဝါတိ အာဟ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၄၅၃။

အပရိစ္ဆတ္တပေမ (တိ) [အပရိစ္ဆတ္တ+ပေမ] မစွန့်
အပ်သော ချစ်မြတ်နိုးခြင်းရှိသော၊ ချစ်မြတ်
နိုးခြင်းကို မစွန့်နိုင်သော၊သူ။ ဥပ္ပိလာဝိတန္တိ
ကာမဉ္ဇာယံ ပရိဂ္ဂဟေသု အပရိစ္ဆတ္တပေမဿ
အနာဒိနဝဒဿိနော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၈၄။

အပရိစ္ဆတ္တသိနေဟ (တိ) [အပရိစ္ဆတ္တ+သိနေဟ]
မစွန့်အပ်သော ချစ်မြတ်နိုးခြင်းရှိသော၊ ချစ်
မြတ်နိုးခြင်းကို မစွန့်နိုင်သော၊သူ။ န အပရိ-
စ္ဆတ္တသိနေဟာတိ အာဟ “အတ္တနော ဟိတံ
ကာမယမာနာ”တိ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၈၁။

အပရိစ္ဆတ္တာလယ (တိ) [အပရိစ္ဆတ္တ+အာလယ]
မစွန့်အပ်သော တပ်မက်ခြင်းရှိရာဖြစ်သော၊
အာလယမပြတ်ရာဖြစ်သော။ ဝိပနုဋ္ဌနာဝါတိ
...ဟေဋ္ဌာ ဘူမိတလံ အပ္ပတုာ သာမိကေဟိ
စ အပရိစ္ဆတ္တာလယာ ဝုစ္စတိ။ ဝိမတိ၊၁။
၁၈၀။

အပရိစ္ဆာဂ (ပု) [န+ပရိစ္ဆာဂ] မစွန့်ခြင်း။
(က) မ-စွန့်-ပစ်-ပယ်-ခြင်း။ ပုရိ-
မေန ဓမ္မိကသုခါပရိစ္ဆာဂနိမိတ္တံ ဖာသုဝိဟာရံ
(ဒဿေတိ)။ ဝိဋ္ဌ၊၁။၈၂။ မ၊ဋ္ဌာ၊၁။၁၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၂။ (ခ) မ-စွန့်-လွှတ်-ကြ-ပေး-
ကမ်း-ခြင်း။ သံယမော ဒေယျဓမ္မဿ
အပရိစ္ဆာဂေါ ဝိနာသဟေတု။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၉၇။
သတိ ဓနေ ယာစကေ စ အပရိစ္ဆာဂေါ ။
စရိယာ၊ဋ္ဌ။၂၈၄။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၇၂။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။
၁။၂၆၁။ (စရိယာ၊ဋ္ဌ။၂၈၃။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၇၄။
သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၁။၂၆၀-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိစ္ဆာဂပစ္စုပဋ္ဌာန (တိ) [အပရိစ္ဆာဂ+ပစ္စု-
ပဋ္ဌာန]မ-စွန့်-လွှတ်-နိုင်ခြင်းလျှင် ရှေးရှု

ထင်ခြင်းရှိသော။ (မစွန့် မလွတ် မြဲစွာစွဲလျက် လွတ်စေ ကွတ်စေ နိုင်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အား ရွေးချွတ်တတ်၏။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ သျှ) (လောဘော) အပရိစ္ဆာဂပစ္စုပဋ္ဌာနော၊ တေ- လဉ္စနရာဂေါ ဝိယ။ အဘိ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၉၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၉၈။ ဣတိဝုတ်၊ ငွ၊ ၂။ ၁။ အဘိသင်္ဂေယျော၊ အပရိစ္ဆာဂပစ္စုပဋ္ဌာနော။ မ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၉၄။

အပရိစ္ဆာဂိတ္ထ (န) [န+ပရိစ္ဆာဂိတ္ထ] စွန့်ခြင်း မရှိသောသူ၏ အဖြစ်။ စတုန့် အပရိစ္ဆာဂိတ္တာ ဂရု။ မဟာနိ၊ ငွ၊ ၇။ စတုက္ကဿ အပရိစ္ဆာ- ဂိတ္တာ ဂရု။ ဝဇီရ၊ ၄။

အပရိစ္ဆာဂိ (တိ) [န+ပရိစ္ဆာဂိ] စွန့်ခြင်းမရှိသော သူ။ သုတ္တသုတ္တာနုလောမအာစရိယဝါဒအတ္တ- နောမတိသင်္ခါတာနဉ္စ စတုန့် အပရိစ္ဆာဂိ။ စတုန့် အပရိစ္ဆာဂိ၊ ဒေသကဿ ဟိတာနိ- တော။ မဟာနိ၊ ငွ၊ ၆-၇။ သုတ္တသုတ္တာနု- လောမာစရိယဝါဒ အတ္တနောမတိ သင်္ခါတဿ စတုက္ကဿပရိစ္ဆာဂိ။ ဝဇီရ၊ ၂။

အပရိစ္ဆန္ဒ (တိ) [န+ပရိစ္ဆန္ဒ] မပျံ့လွှမ်းအပ် သော၊ မကာရံအပ်သော၊ အကာအရံမရှိ သော။ အစ္စန္တေ ယေဘုယျေန အပရိစ္ဆန္တေ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၈။ မဏ္ဍပေ ဝါတိ အပရိစ္ဆန္တေ ပရိစ္ဆန္တေ ဝါပိ ဗဟူနံ သန္တိပါတမဏ္ဍပေ။ ဝိ၊ ငွ၊ ၂။ ၄၃။ “အပရိစ္ဆန္တေ မဏ္ဍပေ”တိ ဝိသု ယောဇေ- တဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၉။

အပရိစ္ဆန္ဒမဏ္ဍပ (ပု၊ န) [အပရိစ္ဆန္ဒ+မဏ္ဍပ] မကာရံအပ် - အကာအရံမရှိ - သော မဏ္ဍပ်။ အပရိစ္ဆန္ဒမဏ္ဍပေ ဝါ ပရိစ္ဆန္တေ ဝါပိ ဗဟူနံ သန္တိပါတဘူတေ။ ကခါ၊ ၂။ ၁၃။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၉။

အပရိစ္ဆန္ဒနိယ (တိ) [န+ပရိစ္ဆန္ဒနိယ] မပိုင်း ခြားအပ်သော၊ ပိုင်းခြား၍ မရသော။ ဗုဒ္ဓ- ဉာဏေန အပရိစ္ဆန္ဒနိယံ ဝေဇ္ဇပံ ကာမဂုဏ- သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ။ ဇာ၊ ငွ၊ ၄။ ၃၆၀။ ဗုဒ္ဓ-

ဉာဏေနပိ အပရိစ္ဆန္ဒနိယံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနု- ဘဝါမ။ ဇာ၊ ငွ၊ ၆။ ၁၂၀။ အပရိစ္ဆန္ဒ-လည်း ကြည့်။

အပရိစ္ဆန္ဒိန္ဒာ (ကြိ ဝိ) [န+ပရိစ္ဆန္ဒိန္ဒာ] မပိုင်း ခြား - မကန့်သတ် - မရှိ။ ဘောဇနဗ္ဗိ တွေ- ကန္တိ အပရိစ္ဆန္ဒိန္ဒာ။ ဝိ၊ ငွ၊ ၂။ ၇၇။ ဝေ ပရိစ္ဆန္- ဒိန္ဒာပိ အပရိစ္ဆန္ဒိန္ဒာပိ ကာတံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိ၊ ငွ၊ ၄။ ၂၅၅။ (အ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၄၄။ အ၊ ငွ၊ ၂။ ၈၀။ အဘိ၊ ငွ၊ ၂။ ၂၃၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၄၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၇၇။ ကခါ၊ ငွ၊ ၂။ ၇၉-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိစ္ဆန္ဒ (တိ) [န+ပရိစ္ဆန္ဒ] မပိုင်းခြားအပ် - မပိုင်းခြားနိုင် - အပိုင်းအခြား မရှိ - သော။ “တွေကနိ သဟဿာနိ”တိ ဝါ အပရိစ္ဆန္ဒာ အဟေသံ။ ဝိ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၅ အယဗ္ဗိ ဝါဒေါ အပရိစ္ဆန္တေ။ ဝိ၊ ငွ၊ ၂။ ၂၂၉။ ဂါမနိ- ဂမနဂရသီမာဟိ အပရိစ္ဆန္တေ အဋ္ဌဝိပူဒေသေ။ ဝိ၊ ငွ၊ ၂။ ၃၃၃။ ကေနပိ ပရိစ္ဆန္ဒိန္ဒာ အသက္ကု- ကေယျတာယ အပရိစ္ဆန္တေ ဝေ။ စိ၊ ငွ၊ ၁။ ၃၁၆။ အပရိစ္ဆန္ဒာ အပ္ပမာဏာ။ မူလ၊ ငွ၊ ၁။ ၄၄။ (ဝိ၊ ငွ၊ ၄။ ၂၅၅။ စိ၊ ငွ၊ ၂။ ၁၆၉။ မ၊ ငွ၊ ၂။ ၇။ အ၊ ငွ၊ ၁။ ၅၁။ အဘိ၊ ငွ၊ ၂။ ၅၀၁။ ဓမ္မ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၄၆။ ထေရ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၄၁။ ဝဇီရ၊ ၁။ ၁၆၀။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၆။ အနု၊ ငွ၊ ၁။ ၁၄၇-တို့လည်း ကြည့်။) အပရိမိတ၊ အပရိယာပန၊ အပ္ပ- မာဏ၊ အပ္ပမေယျ-တို့လည်း ကြည့်။

အပရိစ္ဆန္ဒက (တိ) [အပရိစ္ဆန္ဒ+က] မပိုင်း ခြား - မသတ်မှတ် - အပ်သော။

အပရိစ္ဆန္ဒကမဟာဘိက္ခုသံသ (ပု) [အပရိစ္ဆန္ဒ- က+မဟာဘိက္ခုသံသ] မပိုင်းခြား - မသတ် မှတ် - အပ်သော များစွာသော ရဟန်း သံဃာ၊ ဤရွှေ ဤမျှဟု ပိုင်းခြား ကန့်သတ် ခြင်း မပြုအပ်သော များစွာသော ရဟန်း သံဃာ။ ဘိက္ခုသံသေတိ အပရိစ္ဆန္ဒကမဟာ- ဘိက္ခုသံသေ။ မ၊ ငွ၊ ၄။ ၂၅၅။ ... ပရိစ္ဆေဒဿ

အကရဏေန ဥပစာရသိမာပရိယာပနာနံ
ခေတ္တပရိယာပနာနံ ဝသေန အပရိစ္ဆိန္ဒက-
မဟာဘိက္ခုသံဃော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၁၁။

အပရိစ္ဆိန္ဒကာလ (တိ) [န+ပရိစ္ဆိန္ဒ+ကာလ] မပိုင်းခြားအပ်သော- အချိန်- ကာလ- မရှိ
သော။ မပိုင်းခြားအပ်သော - အချိန် -
ကာလ-ရှိသော။ ဧဝံ၊ ကတိကာတိ အပ-
ရိစ္ဆိန္ဒကာလာယထာသုခံ ပရိဘောဂတ္ထာယ
ကတိကာ။ ဝိမတိ၊၂။ ၃၁၉။

အပရိစ္ဆိန္ဒဂဏန (တိ) [န+ပရိစ္ဆိန္ဒ+ဂဏနာ] မပိုင်းခြား- အပ်- နိုင်-သောအရေအတွက်
ရှိသော။ သာ ပရိသာ မဟတိ အပရိစ္ဆိန္ဒ-
ဂဏနာ အဟောသိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၅။ (မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၀၃-လည်း ကြည့်)။ အပရိစ္ဆိန္ဒဂဏနဿ
ဘိက္ခုသံဃဿ မဇ္ဈေ ဝိဟရန္တော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၈၄။ တဒါ ကိရ မဟာဘိက္ခုသံဃော
အဟောသိ အပရိစ္ဆိန္ဒဂဏနော။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၉၇။
အပရိစ္ဆိန္ဒဂဏနော ဟိ တဒါ ဘဂဝတော
သန္တိကေ ဘိက္ခုသံဃော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၆။

အပရိစ္ဆိန္ဒဂဗ္ဗပစာရ (တိ) [အပရိစ္ဆိန္ဒ+ဂဗ္ဗ+
ဥပစာရ] မပိုင်းခြားအပ်သော အခန်း၏
ဥပစာရှိသော။ ဝိသု ပါကာရေန အပရိစ္ဆိန္ဒ-
ဂဗ္ဗပစာရေ သဗ္ဗဂဗ္ဗေ ပဝိသန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၃။ (သာရတ္ထ၊၃။၈။ ဝိမတိ၊၂။၆-တို့လည်း
ကြည့်။)

အပရိစ္ဆိန္ဒတာ (တိ) [အပရိစ္ဆိန္ဒ+တာ] မပိုင်း
ခြား-မကန့်သတ် - အပ်သည်၏ အဖြစ်။
တဿ စ အတစပရိစ္ဆိန္ဒတာ တစေန အပ-
ရိစ္ဆိန္ဒတာ အတ္ထိ။ အနု၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၃။

အပရိစ္ဆိန္ဒတ္တ (န) [န+ပရိစ္ဆိန္ဒတ္တ] မပိုင်းခြား-
မကန့်သတ် - မရေတွက်-အပ်သည်၏အဖြစ်။
ဂဗ္ဗပစာရဿ အပရိစ္ဆိန္ဒတ္တာ အာကာသကံ
အနောတရိတွာ။ သာရတ္ထ၊၃။၈။ မနဿ-
ပေတတိရစ္ဆာနာနံ အာယုနော အပရိစ္ဆိန္ဒ-

တ္တာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၄။ အနန္တာ လောကဓာတု-
ယောတိ ဩကာသဿ အပရိစ္ဆိန္ဒတ္တာ။
မူလ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၆။ တေန တေသံ အဓိက-
ဘာဝမာဟ ဝိညာယမာနမေဝ ပကရဏေန
အပရိစ္ဆိန္ဒတ္တာ။ အနု၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၈။

အပရိစ္ဆိန္ဒဒုက္ခာနုဘဝန (န) [အပရိစ္ဆိန္ဒ+
ဒုက္ခ+အနုဘဝန] မပိုင်းခြားအပ်သော ကာ-
လပတ်လုံး ဆင်းရဲကို ခံစားရခြင်း။ ကေ-
သေဝ ဟိ အတ္တဘာဝဿ တပ္ပစ္စယာ ဝိနာ-
သော ဟောတိ၊ န အပါယေသု အပရိစ္ဆိန္ဒ-
ဒုက္ခာနုဘဝနံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၄။ အပရိမိတံ
ကာလံ ဒုက္ခာနုဘဝနံ အပရိစ္ဆိန္ဒဒုက္ခာနုဘဝနံ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၉။

အပရိစ္ဆိန္ဒပုဗ္ဗာပရကောဋိက (တိ) [အပရိစ္ဆိန္ဒ+
ပုဗ္ဗ+အပရ+ကောဋိ+က] မပိုင်းခြား-
အပ်-နိုင်-သော ရှေ့နောက်အစွန်းရှိသော။
အနမတဂ္ဂ-ကြည့်။

အပရိစ္ဆိန္ဒပ္ပမာဏ (တိ) [န+ပရိစ္ဆိန္ဒပ္ပမာဏ] ပိုင်း
ခြားအပ်သော - အရေအတွက်-ပမာဏ-
မရှိသော။ အပ္ပမာဏိက-ကြည့်။

အပရိစ္ဆိန္ဒဘဝ (တိ) [အပရိစ္ဆိန္ဒ+ဘဝ] မပြတ်
အပ်-မပြတ်-သေးသော ဘဝရှိသော၊သု။
အပရိစ္ဆိန္ဒဘဝေါ ဗဟလကိလေသော ပုထုဇ္ဇ-
နော တေ နာမံ န လဘတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅။

အပရိစ္ဆိန္ဒဘာဂ (တိ) [န+ပရိစ္ဆိန္ဒ+ဘာဂ]
ပိုင်းခြားအပ်သော အဖို့အစုမရှိသော၊ ကန့်
သတ် - ဆုံးဖြတ် - အပ်သော - အဖိုး-
အခ-မြေနှီးခ-မြေငှါးခ-မရှိသော။ နဝ-
သဿေ ဝါ အကာလသဿေ ဝါ အပရိစ္ဆိန္ဒ-
ဘာဂေ “ဧတေကေ ကဟာပဏေ ဒေသာ”တိ
ကဟာပဏေ ဥဋ္ဌာပေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၉။
အပရိစ္ဆိန္ဒဘာဂေတိ “ဧတေကေ ဘူမိဘာဂေ
ဧတေကော ဘာဂေါ ဒါတဗ္ဗော”တိ ဧဝံ
အပရိစ္ဆိန္ဒဘာဂေ သာရတ္ထ၊၂။၄၁၁။(ဝိမတိ၊
၁။၃၃၁-လည်း ကြည့်။)

အပရိစ္ဆိဒ္ဓဝစန (န) [အပရိစ္ဆိဒ္ဓ+ဝစန] မပိုင်းခြားအပ်သော စကား၊ မပြတ်သား - မသေချာ - သော စကား၊ ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်သော - မစူးစမ်း မဆင်ခြင်အပ်သော - စကား။ သဗ္ဗမေတံ အပရိစ္ဆိဒ္ဓဝစနံ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၉။ အပရိစ္ဆိဒ္ဓဝစနန္တိ ပရိစ္ဆေဒကာရိကာယ ပညာယ န ပရိစ္ဆိန္တိတွာ ဝုတ္တဝစနံ၊ အနုပပရိက္ခိတပစနန္တိ အတ္တော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၂၄။

အပရိစ္ဆိဒ္ဓသင်္ချ (တိ) [အပရိစ္ဆိဒ္ဓ+သင်္ချ] မပိုင်းခြားအပ်သော အရေအတွက်ရှိသော။ (သံသာ)။

အပရိစ္ဆိဒ္ဓသင်္ချတ္တ (န) [အပရိစ္ဆိဒ္ဓသင်္ချ+တ္တ] မပိုင်းခြားအပ်သော အရေအတွက်ရှိသည်၏ အပြစ်။ အပရိစ္ဆိဒ္ဓသင်္ချတ္တာ သင်္ချာမဟတ္တေနပိ မဟတာ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၁၈။ အပရိစ္ဆိဒ္ဓသင်္ချတ္တာ ဂဏနမဟတ္တေနပိ မဟတာ။ ၎င်း။ ၃၆၇။

အပရိစ္ဆေဒ (ပု) [န+ပရိစ္ဆေဒ] (၁) အပိုင်းအခြား မဟုတ်သော၊ သေချာသော အပိုင်းအခြား မဟုတ်သော၊ မသေချာသော အပိုင်းအခြား။ ဣဒံ ဟိ မဟာကပ္ပါနံ ပရိစ္ဆေဒတော အပရိစ္ဆေဒတော စ သင်္ချာဒဿနံ။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၇။ (အနိပ္ပါယ်ကို သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၃၀။ မူလဋီ၊ ၁။ ၅၁။ ၁၆၉။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၈၂။ ၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၉-တို့၌ ကြည့်။) (တိ) (၂) အပိုင်းအခြား - အကန့်အသတ် - အနှိုင်းအဆ - အရေအတွက် - မရှိသော။ မဟာဝနံ ဟိမဝန္တေန သဟ ကောဗဒ္ဓံ အပရိစ္ဆေဒံ ဟုတွာ အာဟန္တ ဌိတံ။ ဝိဇ္ဇ၊ ၂။ ၁။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၉။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၆။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၆၅။ အပရိစ္ဆေဒေ စိဝရေ ဖလကေ ဖလကေ ဒုက္ကဋ္ဌံ။ ဝိဇ္ဇ၊ ၂။ ၃၀၄။ (ကခါ၊ ၁။ သစ်။ ၃၃၉-လည်း ကြည့်။) အတိရကန္တိ အတိရံ အပရိစ္ဆေဒံ မဟန္တံ။ ဝိဇ္ဇ၊ ၃။ ၉၇။ အပရိစ္ဆေဒန္တိ အပရိ-

ယန္တံ။ ဝိ၊ ၃။ ၉၃။ အပရိစ္ဆေဒေန ဗဟုဝစနေန။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၃၀။ မူလဋီ၊ ၁။ ၅၁။ ၁၆၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၉။ (နိတိ၊ ပဒ။ ၂၅ လည်း ကြည့်။) တဿ အပရိစ္ဆေဒဿ ဂါမပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတုံ.....။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၂၅။ တဒန္တံ အပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဝဒန္တံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၀၃။ အပရိစ္ဆေဒဉ္စိ တံ ဉာဏံ ဥေယျမိဝ။ သီ၊ ၃။ သစ်၊ ၁။ ၃၈၃။ န ဟိ ကုသလာဒိဂ္ဂဟဏံ ဝိယ ပဗ္ဗုပ္ပန္နဂ္ဂဟဏံ အပရိစ္ဆေဒံ။ မူလဋီ၊ ၃။ ၁၇၀။

အပရိစ္ဆေဒဒေါသ (ပု) [အပရိစ္ဆေဒ+ဒေါသ] အပိုင်းအခြား - အတိုင်းအတာ - မရှိ ဟူသော အပြစ်။ အပရိစ္ဆေဒဒေါသံ မောစေတွာ ပမာဏကရဏဝသေန တုလယိတွာ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၄၀။

အပရိစ္ဆေဒဒေါသဝိရဟိတ (တိ) [အပရိစ္ဆေဒဒေါသ + ဝိရဟိတ] အပိုင်းအခြား - အကန့်အသတ် - မရှိ ဟူသော အပြစ်မှ ကင်းစင်သော။ သီမကတန္တိ အပရိစ္ဆေဒဒေါသဝိရဟိတံ မရိယာဒကတံ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၃၈။

အပရိဇာနန (န၊ တိ) [န+ပရိဇာနန] ပိုင်းခြား၍ မသိခြင်း။ အကုသလောတိ တိကိစ္ဆိတုံ ယုတ္တကာလဿ အပရိဇာနနတော အကုသလော အဆေကော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၅၀။

အပရိဇာနနဟေတု (ပု) [အပရိဇာနန+ဟေတု] ပိုင်းခြား၍ မသိခြင်း ဟူသော အကြောင်း။ အပရိဇာနိတွာ-ကြည့်။

အပရိဇာနန္တ (တိ) [န+ပရိဇာနန္တ] ပိုင်းခြား၍ မသိသော၊ ပရိညာသုံးပါးဖြင့် ပိုင်းခြား၍ မသိသော၊ သူ။ သဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ အနဘိဇာနံ အပရိဇာနံ။ သံ၊ ၂။ ၂၄၉။ အဘိ၊ က။ ၁၃၉။ ဣတိဝုတ်။ ၁၉၇။ မ၊ ၃။ ၂။ ၂၇၄။ အနဘိဇာနံ အပရိဇာနံ အဝိရာဇယံ အပုဗ္ဗဟန္တိ အနဘိဇာနန္တော အပရိဇာနန္တော။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၆။ အပရိဇာနန္တိ န ပရိဇာနန္တော။ ဣတိဝုတ်။ ၄။

၅၀။ မာနံ အပရိဇာနန္တံ၊ အာဂန္တဝေပုနုဗ္ဗဝံ။ ဣတိဝုတ်။ ၁၉၈။ မာနံ အပရိဇာနန္တံ၊ မာနံ တိဟိ ပရိညာဟိ န ပရိဇာနန္တံ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန ဝါ အနတ္တိမန္တံ။ ဣတိဝုတ်။ ၁၉၉။ တေသံ ကာမောသဝုဋ္ဌာနံ၊ ကာမေ အပရိဇာနတံ။ အံ၊ ၂။ ၆၁။ ယထာဘူတံ ဟိ ဒုက္ခံ အပရိဇာနန္တံ တဿ ပရိဟရဏတ္ထံ ဒုစရိတံ စရန္တိ။ ဣတိဝုတ်။ ၁၉၉။ ဝိညာဏာဟာရဉ္စ အပရိဇာနန္တော ဝိဇ္ဇိစရိတော တေသု အတ္တသညိ။ အုတ္တိ၊ ၁။ ၁၉၉။

အပရိဇာနိတော (ကြိ၊ဝိ) [န+ပရိဇာနိတော]ပိုင်းခြား၍ မသိသောကြောင့်၊ တိဟိ ပရိညာဟိ အပရိဇာနိတော တဿ အပရိဇာနနဟေတု။ ဣတိဝုတ်။ ၁။ ၂၀၁။

အပရိညာ (တိ) [န+ပရိညာ] ပိုင်းခြား၍ မသိခြင်း။ အပရိညာယံ ဌိတဿ ပန ဝိတက္ကော ယာဝ ဥဘယဗျာဓာဓာယ သံဝတ္တတိ။ မ၊ ၁။ ၁။ ၂၀၄။ အပရိညာယံ ဌိတဿာတိ န ပရိညာယံ ဌိတဿ။ မ၊ ၁။ ၂။ ၆၉။ ဗဿာယတနာဒိအပရိညာ တံ ဝိဇ္ဇိကဟနံ နာတိဝတ္တတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၁၀။ တေသံ ပန တထာ အပရိညာ ဝိဇ္ဇိဗဿနံ နာတိဝတ္တတိ။ သိ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၄၉၁-၂။

အပရိညာတ (တိ) [န+ပရိညာတ] ပိုင်းခြား၍ မသိအပ်သော၊ ဉာတပရိညာဖြင့် ပိုင်းခြား၍ မသိအပ်သော။ တံ ကိဿ ဟေတု၊ အပရိညာတံ တဿာတိ ဝေါမိ။ မ၊ ၁။ ၁။ (မ၊ ၁။ ၁။ ၇၆-လည်း ကြည့်။) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အပရိညာတံ။ အံ၊ ၁။ ၄၈။ အပရိညာတန္တိ ဉာတပရိညာဝသေနေဝ အပရိညာတံ။ အံ၊ ၁။ ၄၁၆။ တဿ ဟိ အပရိညာတံ၊ အပ္ပဟိနံ၊ အဘာဝိတံ၊ အသန္တိကတံ ဝါ နတ္တိ။ မ၊ ၁။ ၂။ ၁၄။ သိ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၁၁၅။ ယေသဉ္စိ ကိလေသာနံ မဂ္ဂေန ခန္ဓေသု အပရိ-

ညာတေသု ဥပ္ပတ္တိ သိယာ။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၃၈၆။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၂၇။ ယသ္မာ ပန ပုထုဇ္ဇနေန တေဓာတုကာ ဓမ္မာ အပရိညာတာ။ အဘိ၊ ၁။ ၃။ ၂၇၆။ ယတ္ထ ယတ္ထ ဟိ ဝိပဿနာယ အပရိညာတာ ခန္ဓာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁။ ၅။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁။ ၁၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၂၉။ အပရိညာတာ ဟိ ခန္ဓာ ကိလေသာနံ ဘူမိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ ၅၀၀။ အမိတေတိ ဉာဏေန အမိတေ၊ အပရိစ္ဆိန္ဓေ အပရိညာတေတိ အတ္တော။ ထေရ၊ ၁။ ၂။ ၄၆၇။ သေက္ခာ ပန ဝိပါကဿ အပရိညာတတ္တာ “သင်္ခါတဓမ္မာ”တိ န ဝုဇ္ဇန္တိ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၂။ ဝိညာဏံ အပရိညာတံ တတ္ထ ဗီဇတ္တော။ နေတ္တိ၊ ၆၇။ အပရိညာတတ္တော ဝိညာဏဿ ဗီဇတ္တော။ နေတ္တိ၊ ၁။ ၁။ ၃၇။ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ယော အပရိညာတတ္တော ဣတ္ထိ၊ သော အပရိညာတတ္တော ဝိညာဏဿ ပဋိသန္ဓိ၊ ဝိညာဏဿ ဗီဇတ္တော ဟောတိ။ နေတ္တိ၊ ၁။ ၂။ ၁။

အပရိညာတကာရဏ (တိ) [န+ပရိညာတ+ကာရဏ] ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော အကြောင်းမရှိသော၊ ပိုင်းခြား၍ မသိအပ်သော အကြောင်းရှိသော၊ သူ။ တံ အပရိညာတကာရဏံ ပရိသံ ပပဉ္စကောဋ္ဌာသာ အဘိဘဝန္တိ၊ တဿ ပဝတ္တန္တိတိ အတ္တော။ မ၊ ၁။ ၁။ ၃၈၁။ တိဟိပိ ပရိညာဟိ အပရိညာတဝတ္ထုကံ။ မ၊ ၁။ ၂။ ၆၅။

အပရိညာတက္ခန္ဓ (တိ) [န+ပရိညာတ+ခန္ဓ] ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော ခန္ဓာမရှိသော၊ ပိုင်းခြား၍ မသိအပ်သော ခန္ဓာရှိသော၊ သူ။ ယသ္မာ ၈ အပရိညာတက္ခန္ဓာနံ အန္ဓပုထုဇ္ဇနာနံ သက္ကာရာဘိလာသံ ဒုဝိညေယျသဘာဝတာယ။ ထေရ၊ ၁။ ၂။ ၁၄၈။ အပရိညာတဝတ္ထုက-လည်း ကြည့်။

အပရိညာတက္ခန္ဓဝတ္ထုက (တိ) [အပရိညာတ+ခန္ဓ+ဝတ္ထု+က] ဝိပဿနာဖြင့် ပိုင်းခြား၍

မသိအပ်သေးသော ခန္ဓာဟု ဆိုအပ်သော
တည်ရာရှိသော။ သော စ အပရိညာတက္ခန္ဓ-
ဝတ္ထုကော ပရိညာတေသု ပတိဋ္ဌ န လဘတိ။
မ၊ဋီ၊၂။၂၇၇။

အပရိညာတတ္ထ (ပ) [အပရိညာတ+အတ္ထ]
ပိုင်းခြား၍မသိအပ်သော အနက်။ အပရိ-
ညာတတ္ထော ဝိညာဏဿ ဗိဇ္ဇေတော။ နေတ္ထိ။
၆၇။ ပရိညာဘိသမယဝသေန ပရိညာတေ န
ကဒါစိ တံ နာမဗ္ဗပကုရဿ ကာရဏံ ဟေဿ-
တိတိ အာဟ “အပရိညာတတ္ထော ဝိညာ-
ဏဿ ဗိဇ္ဇေတော”တိ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၇၇။
(နေတ္ထိ ဝိ ၂၁၁-လည်း ကြည့်။)

အပရိညာတဒုက္ခ (တိ) [အပရိညာတ+ဒုက္ခ]
ပိုင်းခြား၍ မသိအပ်သော ဆင်းရဲရှိသော၊
ဆင်းရဲကိုပိုင်းခြား၍ သိပြီးမဟုတ်သော၊သု။
အနာဂါပိ ပုဂ္ဂလော ကတကမုဏိယော ဘာဝိ-
တဘာဝနော အပရိညာတဒုက္ခော အပ္ပဟိန-
ကိလေသော။ အဘိ၊က။၈၆။

အပရိညာတဓမ္မ (တိ) [န+ပရိညာတဓမ္မ]
ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော တရားမရှိသော၊
တရားကိုပိုင်းခြား၍မသိသော၊သု။ ဗာလော
အပရိညာတဓမ္မော သီလာဒိဂုဏာ ပရိဗာဟိ-
ရော။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၉။

အပရိညာတမူလက (တိ) [အပရိညာတ+
မူလ+က] ပိုင်းခြား၍ မသိအပ်သော-
အမြစ်-မူလ - ရှိသော။ အပရိညာတမူလ-
ကာ (အပရိညာမူလကာ၊သိ) ဟိ ပတိဋ္ဌာ။
သာရတ္ထ၊၁။၄၁၀။ အပရိညာမူလက-လည်း
ကြည့်။

အပရိညာတမူလာဘာဝ (ပ) [အပရိညာတ-
မူလ + အဘာဝ] ပိုင်းခြား၍ မသိအပ်သော-
အမြစ်-မူလ-မရှိသည်၏အဖြစ်။ တေန ဟိ
တေသံ ခန္ဓာနံ အပရိညာတမူလာဘာဝေန
အပတိဋ္ဌာဘာဝံ ဒဿေတိ။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၂။
၁၆၁။

အပရိညာတဝတ္ထု (တိ) [အပရိညာတ+ဝတ္ထု]
ပိုင်းခြား၍ မသိအပ်သော-ဝတ္ထု - ခန္ဓာ - ရှိ
သော။ လောကာမိသသင်္ခါတာတိ အပရိ-
ညာတဝတ္ထုနာ လောကေန အာမသိတဗ္ဗ-
တော။ မ၊ဋီ၊၃။၂၃။

အပရိညာတဝတ္ထုက(တိ)[အပရိညာတ+ဝတ္ထု +
က] ပိုင်းခြား၍မသိအပ်သော - ဝတ္ထု - ခန္ဓာ -
ရှိသော၊သု။ ယသ္မာ ပထဇ္ဇနော အပရိ-
ညာတဝတ္ထုကော။မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆။ အပရိညာတ-
ဝတ္ထုကောတိ တိဟိ ပရိညာဟိ အပရိညာ-
တက္ခန္ဓာ။မ၊ဋီ ၁။၆၇။ အနုပစ္စိန္နဘဝမူလဿ
အပရိညာတဝတ္ထုကဿ ပထဇ္ဇနဿ။ ဣတိ-
ဓုတိ၊ဋ္ဌ။၈၁။အပရိညာတဝတ္ထုကဿ ဟိ တတ္ထ
အပ္ပဟိနစ္ဆန္တရာဂတာယ ဘယာဒိနာ ဘာဝိ-
တဗ္ဗ။ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၂။ (ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၆၇။ ဒီ၊ဋီ၊
၃။၁၉၄။ မ၊ဋီ၊၁။၂၄၄။ မ၊ဋီ၊၃။၂၇၁။ သံ၊ဋီ၊
၁။၁၃၂။ * သံ၊ဋီ၊၂။၇၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၆၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၃၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိညာတဝတ္ထုတာ(တိ)[အပရိညာတဝတ္ထု+
တာ] ပိုင်းခြား၍ မသိအပ်သော-ဝတ္ထု -
ခန္ဓာ - ရှိသည်၏ အဖြစ်။ အပိသယော တေ-
သံ မာဒိသော အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ အပရိညာ-
တဝတ္ထုတာယာတိ ဒဿေတုံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၃၁။

အပရိညာတာဘိနိဝေသ (တိ) [န+ပရိညာ-
တ+အဘိနိဝေသ] ပိုင်းခြား၍ မသိအပ်
သော-အဘိနိဝေသ - အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ - အတ္တ
စုံ - ရှိသော၊ ပိုင်းခြား၍မသိအပ်သော ဝိပ-
ဿနာ - နှလုံးသွင်း - သုံးသပ် - မူ ရှိသော၊
သု။ အညတော ပဿတိတိ ယတာ အပရိ-
ညာတာဘိနိဝေသော ဇနော ပဿတိ၊ အပရိ-
ညာတာဘိနိဝေသော ဟိ ဇနော သဗ္ဗနိမိတ္တာ-
နိပိ အတ္တတောပဿတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆။ ယော
သင်္ခါရေသု အပရိညာတာဘိနိဝေသေန ပဿိ-

တဗ္ဗော အတ္တာကာရော၊ သောန ဟောတိ-
တိ အညော အနတ္တာကာရော။ သံ၊ ဇိ၊ ၂၊ ၂၉၄။

အပရိညာပုဗ္ဗက (တိ) [အပရိညာ+ပုဗ္ဗ+က။
ထိန္တိ - ပုဗ္ဗိကာ] ပိုင်းခြား၍ မသိခြင်းလျှင် ရွှေ
သွားရှိသော။ သဘာဝတော လူရိယာပထာ-
ဒီနံ အာဒိကမ္ပိကဿ အနိစ္စိတဘာဝဒဿနံ။
အပရိညာပုဗ္ဗိကာ ဟိ ပရိညာတိ။ ဒီ၊ ဇိ၊ ၂။
၃၄၉။

အပရိညာမူလက (တိ) [အပရိညာ+မူလ+က။
ထိန္တိ - မူလကာ - မူလိကာ] ပိုင်းခြား၍ မသိ
ခြင်းလျှင် - အမြစ် - မူလ - ရှိသော။ အပရိ-
ညာမူလကာ ဟိ ပတိဋ္ဌာ။ မ၊ ဇိ၊ ၁။ ၂၂၈။ အံ၊
ဇိ၊ ၁။ ၁၃၇။ အပရိညာမူလကာ ဟိ ပတိဋ္ဌာ။
ဒီ၊ ဇိ၊ ၁။ ၂၇၁။ သီ၊ ဇိ၊ ၁။ ၂။ ၁၆၁။ အပရိ-
ညာတမူလက-လည်း ကြည့်။

အပရိညာယ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပရိ+ညာ+တု] ပိုင်း
ခြားမသိမှု၍၊ ပိုင်းခြား၍ မသိသောကြောင့်။
တယိဒံ သမ္ပဒေဝ သုခဟေတု အပရိညာယ
တဿ နိယမာဘာဝပရိကပ္ပနံ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။
၁၇၈။ အက္ခေယျ-လည်း ကြည့်။

အပရိညေယျ (တိ) [န+ပရိညေယျ] ပိုင်းခြား
၍ မသိအပ်သော၊ ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သည်၏
အမြစ်ဖြင့် မတည်သော၊ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း
ငှါ မစွမ်းနိုင်သော။ သမ္မောဓိပရာယဏတ္တာ
စ တိဟိ ပရိညာဟိ ပရိညေယျ။ အပရိညေ-
ယျဉ္စ အပရိညာတဉ္စ န ဟောတိ ပုထုဇ္ဇနဿ
ဝိယ။ မ၊ ဇိ၊ ၁။ ၄၃၃-၄။ ပရိညေယျန္တိ ပရိဇာနိ-
တဗ္ဗဘာဝေန ဌိတံ၊ ပရိညာတံ ဝါ သက္ကုဏေ-
ယျံ။ တပ္ပဋိပက္ခတော အပရိညေယျံ။ မ၊ ဇိ၊
၁။ ၉၄။

အပရိဒု(ဒ)ယုမာန (တိ) [န+ပရိဒု(ဒ)ယု-
မာန] မလောင်အပ်သော။ အနဝဿတော
အပရိဒုယုမာနော။ သုတ္တနိ၊ ၂၊ ၂၉။ အပါ၊ ၁။
၁၃။ စူဠနိ၊ ၂၊ ၄။ အပရိဒုယုမာနောတိ ဝေ

အနာဿဝဝိရဟာဝ ကိလေသဂ္ဂိဟိ အပရိ-
ဒုယုမာနော။ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ အနဝဿတော၊
အဗ္ဗတ္တံ အပရိဒုယုမာနော။ သုတ္တနိ၊ ၂၊ ၁။
၁၀၄။ အပါ၊ ၁။ ၂၁။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၃၀။ ကော-
ပေရိဋ္ဌာဟေန အပရိဒုယုမာနော ဟုတွာ။
နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၂၊ ၉၉။

အပရိဒုယုမာနစိတ္တ (တိ) [န+ပရိဒုယုမာန+
စိတ္တ] မလောင်အပ်သော စိတ်ရှိသော၊
သု။ အဘိနိဗ္ဗုတတ္ထ-ကြည့်။

အပရိဒု(ဒ)ယုမာနတ္တ(န) [န+ပရိဒု(ဒ)ယုမာန
+တ္တ] မလောင်အပ်သည်၏ အမြစ်။ သုခံ
သေတိတိ ကောပေရိဋ္ဌာဟေန အပရိဒုယု-
မာနတ္တာ (-ဒယု-မ၊ ဇိ၊ ၁) သုခံ သယတိ။
နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၃၃။ မ၊ ဇိ၊ ၁။ ၂၀၈။

အပရိဏတ (တိ) [န+ပရိဏတ] (၁) မညွတ်
သော၊ ညွတ်လျက်မတည်သော၊ ရည်ညွှန်း
မထားသော။ အပရိဏတေ ပရိဏတ-
သညီ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၈၀။ ဝိ၊ ၂။ ၂၀၅။ ဧဝံ ပန
အပုစ္ဆိတေပိ အပရိဏတံ ဣဒန္တိ ဇာနန္တေန
အတ္တနော ဓူရိယာ ယတ္ထ ဣစ္ဆတိ။ သာရတ္ထ၊
၂။ ၄၄၈။ (၂) မကြေကျက်သော။ တံ ပရိ-
ဘုတ္တံ ကုစ္ဆိယမ္ပိ သဗ္ဗသော အပရိဏတံ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၆၃။ (၃) မရင့်ကျက်သေး
သော၊ သက်တမ်းမကုန်သေးသော။ အပက္ကံ
န ပရိပါစေန္တိတိ အပရိဏတံ အခိဏံ အာယံ
အန္တရာဝ န ဥပစ္စိန္တန္တိ။ ဒီ၊ ဇိ၊ ၂။ ၃၉၉။

အပရိဏတဘောဇီ (တိ) [အပရိဏတ+ဘုဇ+
တိ] မကြေကျက်လွယ်သော - ကြေကျက်ခဲ
သော - အစာကို စားလေ့ရှိသော၊ သု။ သပ္ပာ-
ယေ မတ္တံ န ဇာနာတိ၊ အပရိဏတဘောဇီ စ
ဟောတိ။ အံ၊ ၂။ ၁၂၈။

အပရိဏတသညီ (တိ) [အပရိဏတသညာ+ဤ]
မညွတ်ဟု အမှတ်သညာရှိသော၊ သု။ အပရိ-
ဏတေ အပရိဏတသညီ၊ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊ ၁။
၃၈၀။ ကဒါ၊ ဇိ၊ ၁။ ၃၄၄။

အပရိကာမ (ပု) [န+ပရိကာမ] မရင်ခြင်း၊
မကြီးမြင့် - မတိုးပွား - မပြောင်းလဲ - ခြင်း။
ဧတ္ထံ စ ပဓာနဿ အပ္ပဝတ္တိ မဟတာဒိဘာ-
ဝေန အပရိကာမော အနဘိဗျတ္တိ ဝါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၇၊ ၂၊ ၂၁၈။ အနုဋီ၊ ၂၊ ၆၅။

အပရိကာယက (တိ) [န+ပရိကာယက။ ထိန္တ
အပရိကာယိကာ] ရွှေဆောင် - ညွှန်ပြ -
ဆုံးမ - နည်းပေး - သူ မရှိသော၊ အကြီး
အမှူး - ဦးစီး - နာယက - စီမံ - အုပ်ချုပ် -
ထိန်းကျောင်း - ပဲ့ကိုင် - သူ မရှိသော၊ သူ။
ကေစိန္တိတောယမတ္ထော၊ ဗာလော အပရိ-
ကာယကော။ ဇာ၊ ၁၊ ၆၄။ အညသ္မိံ ဂဟေ-
တွာ ဂစ္ဆန္တေ အသတိ ဂန္တု အသမတ္တတာယ
အပရိကာယကော။ ဇာ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၀၆။ တေ ဟိ
နုန မရိသန္တိ၊ အန္တာ အပရိကာယကော။ ဇာ၊
၁၊ ၂၊ ၂၃။ ဒွိသုပိ အမေသုဣမ မတေသု အပရိ-
ကာယကာ ဟုတွာ အပ္ပဋိငေါယမာနာ သုဿိ-
တွာ မရိသန္တိ။ ဇာ၊ ၄၊ ၄၊ ၄၁၆။ ဇေဂုစ္ဆော
ဘိဒ္ဓဏေ စာယံ၊ ဒုက္ခော အပရိကာယကော။
မ၊ ၄၊ ၁၊ ၄၁။ အပရိကာယကောတိ ပရိကာ-
ယကရဟိတော။ မ၊ ၇၊ ၁၊ ၉၀။ သံသာရေ
သံသာရံ ဗာလော၊ တထာ အပရိကာယကော။
အဘိ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၄၂။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၁၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂၊ ၁၇၇။ တုမေ စ အန္တာ အပရိကာယကာ။
ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၁။ အန္တော အဓက္ခကော၊ ဟတ-
နေတ္ထော အပရိကာယကော။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။
၁၃၉။ မာတာ မေသာ မဟာရာဇ၊ အန္တာ
အပရိကာယိကာ။ စရိယာ၊ ၄၊ ၁၁၄။ (က) အ-
ကြီးအကဲ အစိုးရသူ မရှိသော၊ အပရိကာယ-
ကံ ခန္ဓပဉ္စကံ အပရိကာယကတော ဗုဇ္ဈတိ။
အဘိ၊ ၄၊ ၁၊ ၇၃။ မဟာနိ၊ ၄၊ ၁၅၁။ (ခ) အရ-
ဟတ္တမဂ်ကို ရစေတတ်သော မိတ်ကောင်း
စောင်ကောင်း ဟူသော ခရီးညွှန် မရှိသော။
(ဂ) ညီညွတ်သည် မညီညွတ်သည်ကို ပြ၍
နိဗ္ဗာန်သို့ ဆောင်တတ်သော အရဟတ္တမဂ်
အဆုံးရှိသော ဉာဏ်ဟူသော ခရီးညွှန်မရှိ

သော။ အပရိကာယကော ဗာလောတိ
အရဟတ္တမဂ္ဂသမ္ပုပ္ပါဒကကလျာဏမိတ္တရဟိ-
တောတိ အတ္ထော။ အရဟတ္တမဂ္ဂါဝသာနံ ဝါ
ဉာဏံ သမဝိသမံ ဒေသေတွာ နိဗ္ဗာန် နယတိတိ
ပရိကာယကန္တိ ဝုတ္တံ၊ တေန ရဟိတော အပရိ-
ကာယကော။ မူလဋီ၊ ၂၊ ၁၀၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၂၉၄။

အပရိတဿ (ပု) [န+ပရိတဿ] မတုန်လှုပ် -
မထိတ်လန့် - ခြင်း။ အဗ္ဘန္တရာနံ ရတိယာ
အပရိတဿာယ။ အံ၊ ၂၊ ၄၇၉။ အပရိ-
တဿာယာတိ တာသံ အနာပဇ္ဇနတ္ထာယ။
အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၈၃။ သန္တုဋ္ဌဿ ဝိဟရတော
ရတိယာ အပရိတဿာယ။ အံ၊ ၂၊ ၆၄။ အ-
ပရိတဿာယာတိ တဏှာဒိဋ္ဌိပရိတဿနာဟိ
အပရိတဿနတ္ထာယ။ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၇။

အပရိတဿက (တိ) [န+ပရိတဿက] တုန်လှုပ်
ခြင်းမရှိသော၊ မတုန်လှုပ်တတ်သော၊ သူ။
ဗဟိဒ္ဓါ ပရိက္ခာရဝိနာသေ ပရိတဿကေန
အပရိတဿကေန စာပိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ မ၊ ၄၊ ၂။
၁၇။

အပရိတဿန (န၊ ထိ) [န + ပရိတဿန] တုန်လှုပ်
မှုမရှိခြင်း၊ မတုန်လှုပ်ခြင်း ဧဝံ ခေါ် ဘိက္ခု
ဗဟိဒ္ဓါ အသတိ အပရိတဿနာ ဟောတိ။ မ၊
၁၊ ၁၉၀။ အနုပါဒါနာ အပရိတဿနာ။ မ၊ ၂။
၂၇၀။ အနုပါဒါအပရိတဿနာ။ သံ၊ ၂၊ ၁၅။
ဣဒံ ဟိ ပစ္စယေသု အပရိတဿနတ္ထံ ကထိ-
တံ။ မ၊ ၄၊ ၄၊ ၂၂၉။ အပရိတဿနတ္ထံ တဏှာ-
ပရိတဿနာယ အနုပ္ပါဒနတ္ထံ။ မ၊ ၇၊ ၂၊ ၄၁၈။
အပရိတဿနန္တိ အပရိတဿနာဘာဝံ ပရိ-
တဿနပဋိပက္ခံ ဝါ။ သံ၊ ၇၊ ၂၊ ၂၁၂။ တဿ
စ ဝဏ္ဏဝါဒိတံ အလဒ္ဓါ စ အပရိတဿနံ။
မူလဋီ၊ ၂၊ ၁၇၆။ အနုပါဒါအပရိတဿနာ ပရိ-
တဿနာ (ဒီ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၀၂) တို့လည်း ကြည့်။

အပရိတဿနက (တိ) [အပရိတဿန + က] တုန်
လှုပ် - ထိတ်လန့် - ခြင်း မရှိသော၊ သူ။ သာပိ

ဟိ အဇ္ဈတ္တက္ခန္ဓဝိနာသေ ပရိတဿနကံ
ဒဿေတွာ အပရိတဿနကံ ဒဿေန္တိ
ပဝတ္တာ။ မ ဋီ၊ ၂။ ၉၂။

အပရိတဿနဇာတိက (တိ) [အပရိတဿန +
ဇာတိ + က] တုန်လှုပ် - ထိတ်လန့် - ခြင်း
သဘောမရှိသော၊ သူ။ ပဝိဝိတ္တော အသံ-
သဋ္ဌော ဒုက္ခသဟော အပရိတဿနဇာတိ-
ကော အနုဋ္ဌတော။ စရိယာ၊ ၄။ ၃၀၄။

အပရိတဿနာဝါရ (ပု) [အပရိတဿနာ +
ဝါရ] မတုန်လှုပ်ခြင်းကို ဟောသော - ဝါရ
- အလှည့် အကြိမ်။ အပရိတဿနာဝါရေ
န ဝေ ဟောတိတိ...။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၈။

အပရိတဿန္တ (ပု) [န + ပရိတဿန္တ] မတုန်
လှုပ် - မထိတ်လန့် - တတ်သော၊ သူ။ တဏှာ
ကို မဖြစ်စေသော၊ သူ။ အနုပါဒိယံ န ပရိ-
တဿတိ၊ အပရိတဿံ ပစ္စတ္တညောင် ပရိ-
နိဗ္ဗာယတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၅၈။ မ၊ ၁။ ၃၁၈။ သံ၊ ၁။
၃၁၀။ အံ၊ ၂။ ၄၆၄။ အပရိတဿန္တိ အပရိ-
တဿမာနော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၉၈။ အပရိတဿန္တိ
အပရိတဿန္တော တကံ အနုပါဒေန္တော။ မ၊
၄။ ၁။ ၃၂၄။ ဘဂဝတာ အဇ္ဈတ္တက္ခန္ဓဝိနာသေ
အပရိတဿန္တိ ခိဏာသဝံ ဒဿေတွာ။ မ၊ ၄။
၂။ ၁၇။ အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတေ အနုပါဒိယ
အပရိတဿတော အာယတိံ ဇာတိ
သမ္ဘဝေါ န ဟောတိ။ မ၊ ၃။ ၂။ ၇။ ဣတိဝုတ်။
၂၅၈။

အပရိတဿမာန (တိ) [န + ပရိတဿမာန]
မတုန်လှုပ် - မထိတ်လန့် - သော၊ သူ။ ဣမိနာ
ဘဂဝါ အဇ္ဈတ္တက္ခန္ဓဝိနာသေ အပရိတဿ-
မာနံ ခိဏာသဝံ ဒဿေန္တော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၇။
အပရိတဿန္တ-လည်း ကြည့်။

အပရိတဿိ (တိ) [န + ပရိတဿိ] တုန်လှုပ် -
ထိတ်လန့် - ခြင်း မရှိသော၊ သူ။ သော...
အန္တရဗေဒေ နိသိန္ဒော... န ပရိတဿတိ၊

သော အဆမ္ဘိ... အပရိတဿိ... နိသိန္ဒော
ဟောတိ။ မ၊ ၂။ ၃၃၉။ န ပရိတဿတိတိ
ဘယပရိတဿနာယပိ တဏှာပရိတဿနာယ-
ပိ န ပရိတဿတိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၆၇။

အပရိတုဋ္ဌ (တိ) [န + ပရိတုဋ္ဌ] မနှစ်သက် -
မရောင့်ရဲ - တင်းမာတိမ် - အားမရ - မနှစ်
ခြိုက် - မကြေနှပ် - သော၊ အကုန်အစင် -
အကြွင်းမဲ့ - နှစ်သက် - ရောင့်ရဲ - တင်းတိမ်
- အားရ - နှစ်ခြိုက် - ကြေနှပ် - ခြင်း မရှိ
သော၊ သူ။ တေသံ သန္တိကေ အဓိဂတ-
ဝိသေသေန အပရိတုဋ္ဌော။ အဘိ၊ ၄။ ၁။
၇၇။ “အလ” မေတ္တာဝတာ”တိ အပရိ-
တုဋ္ဌော ဟုတွာ။ ပေတ၊ ၄။ ၂။ ၆။ ဝေ အပရိ-
ပိတံ မဟာဂါနံ ပဝတ္တေန္တဿ တေန အပရိ-
တုဋ္ဌဿ။ စရိယာ၊ ၄။ ၇၇။ တေ အညမညဿ
ကဏာယ အပရိတုဋ္ဌာ ပိတု သန္တိကံ ဂန္ဓာ။
ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၂။ ယထာသမာဒိန္နေဟိ ဓုတ-
ဓမ္မေဟိ အပရိတုဋ္ဌော။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၀။ အပ္ပ-
မတ္တကေန ဝိသေသာဓိဂမေန အပရိတုဋ္ဌော
ဟောတိ။ သိ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၂၈၁။

အပရိတုလိတ (တိ) [န + ပရိတုလိတ] မနှိုင်း
ချိန် - မစူးစမ်း - မဆင်ခြင် - မငြမုတ် - အပ်
သော။ ဘဝါဒိဂတဿ သင်္ခါရဿ အပရိ-
တုလိတဿ အဘာဝတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။
၄၅၃။

အပရိတုဿန (န) [န + ပရိတုဿန] အပြည့်
အစုံ - အကြွင်းမဲ့ - မရောင့်ရဲ - တင်းမာတိမ် -
အားမရ - အာသာမပြေ - ခြင်း။ “အလ”
မေတ္တာဝတာ”တိ အပရိတုဿနတော ကော-
ဋ္ဌာဂါရာဒိသု ပဋိသာမနဝသေန။ ယေရ၊ ၄။
၂။ ၁၇၀။ ဝေ အနုဘူတာနုဘူတေဟိ မေထု-
နာဒိဟိ အပရိတုဿနတော ဝုပ္ပုဏ္ဏ။ ဇာ၊ ၄။
၂။ ၂၉၅။

အပရိတုဿန္တ (တိ) [န + ပရိတုဿန္တ] အပြည့်
အစုံ - အကြွင်းမဲ့ - မရောင့်ရဲ - တင်းမာတိမ် -

အားမရ-မကြနပ်-သောသူ။ “ယာဝ
ဗောဓိပလ္လင်္ကာ ဝါ”တိ ဝတော တေန အပရိ-
တုဿန္တော။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၃၄။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၃။
အပရိတုဿမာန (တိ) [န+ပရိတုဿမာန]
မနုဓ်သက် - မရောင့်ရဲ - တင်းမာမိ - အား
မရ-မကြနပ်-သောသူ။ ဣတရာ ဒေဝ-
တာ တဿာ ဝိဿန္တေန အပရိတုဿမာနာ
အာဟ။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၃၇။

အပရိတောသမာန (တိ) [န+ပရိတောသမာန]
မနုဓ်သက် - မရောင့်ရဲ - အားမရ-မကြနပ်
-သောသူ။ တဿာ ဟိ တေနတ္ထေန
အပရိတောသမာနော “အပိ စာ”တိအာဓိ-
မာဟ။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၀၂။

အပရိတ္တ (တိ) [န+ပရိတ္တ(= ပရိ+အာ+ခါ+
တ)](က)မယုတ်သော၊ မြတ်သော။ ခတ္တိယ-
ကညာ ဝါတိအာဓိ အပရိတ္တေန ဝိပုလေန
ကုသလေန။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၄။ အပရိတ္တေနာတိ
အဟိနေန။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄။ (ခ) ပရိတ္တ-ကာ-
မာဝစရ-မဟုတ်သော။ အပရိတ္တန္တိ ကာမာ-
ဝစရစိတ္တံ ပရိတ္တံ နာမ၊ တဿ ပဋိက္ခေပေန
မဟဂ္ဂတိ အပရိတ္တံ နာမ။ တဿာ တေဿ
ဝသေန အပရိတ္တံ အပ္ပမာကံ သုဘာဝိတန္တိ
သဗ္ဗံ လောကတ္တရမေဝ ဝုတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၉။
အဝိတရာဂါနံ အပရိတ္တပိ ကတ္တစိ အာရမ္မ-
ဏေ သိယာ။ အနု၊ဋီ၊၁။၂၀၈။ (ဂ) ပရိတ္တ-
ဥပစာရ-မဟုတ်သော၊ အပ္ပနာ ဖြစ်သော။
အပရိတ္တော သမာဓိတိ ဒဿေတံ “ပဌမဿ
စူ နဿာ”တိအာဓိ ဝုတ္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၁၀။
(ဃ) မသေးငယ်သော၊ မသေးငယ်သော
ဂုဏ်ရှိသော။ တဿာပဋိညံ အပရိတ္တံ မဟန္တံ
ဂမ္ဘီရံ အပ္ပမေယျံ။ စူဠနိ၊၂။၂၀၉။ အပရိတ္တန္တိ
န ခုဒ္ဒကံ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၈၃။ အပရိတ္တော
မဟတ္တော အပ္ပမာကဝိဟာရီ။ အံ၊၁။၂၅။
အပရိတ္တောတိ န ပရိတ္တဂုဏော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၂၆။ (င) မနည်းသော၊ များသော။
အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပရိတ္တဇာတိက (တိ) [အပရိတ္တ+ဇာတိ+က]
မနည်းသော-များသော-သဘောရှိသော၊
သူ။ အနုပုရူပ-ကြည့်။

အပရိတ္တာယ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပရိတ္တာယ(=ပရိ+
တာ+တွာ)] မစောင့်ရှောက်မှုရှိ။ ကထံ
အဟံ အပရိတ္တာယ ဂစ္ဆေ။ ဧ၊၂။၂၇၉။
အပရိတ္တာယာတိ တုမှာကံ ပရိတ္တံ အကတွာ
ကထံ ဂစ္ဆေယျ။ ဧ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၉၄။

အပရိတ္တာသ (တိ) [န+ပရိတ္တာသ]တုန်လှုပ်-
ထိတ်လန့်-စိုးရိမ် - ကြောင်ကြ - ခြင်း-
ဖွယ်-မရှိသော။ နိပ္ပဂ္ဂိတသံ ကရောတိတိ
အာယုအာဒိနံ အာနိသံသာနံ အပရိတ္တာသံ
ကရောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၀၉။

အပရိတ္တာသိ (တိ) [န+ပရိတ္တာသိ]တုန်လှုပ်-
ထိတ်လန့်-စိုးရိမ်-ကြောင်ကြ - ခြင်း မရှိ
သော၊ သူ။ ဣဓ ဘိက္ခု အသန္တာသိ ဟောတိ
အနတ္တာသိ အပရိတ္တာသိ။ မဟာနိ၊၁၆၆။
ပရိတ္တာသိ (မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂၈)လည်း ကြည့်။

အပရိဒမေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပရိဒမေတွာ]
မဆုံးမမှုရှိ။ ဧဝံ ပန စုဒ္ဓသဟာကာရေဟိ
စိတ္တံ အပရိဒမေတွာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၂။
ဣမေဟိ ပန စုဒ္ဓသဟိ အာကာရေဟိ စိတ္တံ
အပရိဒမေတွာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၄။

အပရိဒယမာန၊ အပရိဒယမာနတ္ထ - အပရိဒယ-
မာန၊ -တ္ထ-တို့ ကြည့်။

အပရိဒိပိတ (တိ)[န+ပရိဒိပိတ]မပြအပ်သော။
ဣမိနာ ဧဝံ တေန အပရိဒိပိတာပိ ဓမ္မက္ခန္ဓာ
သန္တိတိ ပကာသေတိ။ သံ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၃၃။

အပရိဒေဝ (ပု) [န+ပရိဒေဝ]မငိုကြွေးခြင်း၊
မမြည်တမ်းခြင်း။ အပရိဒေဝေါ အဘိညေ-
ယျော။ ပဋိသံ၊၁၂။ ပရိဒေဝါ ဝုပ္ပဟိတွာ အ-
ပရိဒေဝံ ပက္ခန္ဓတိတိ ဂေါတြဘု။ ပဋိသံ၊၆၄။
အသောကံ အပရိဒေဝံ အနုပါယာသံ အသံ-

ကိလိဋ္ဌန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၆။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၈။

အပရိနိဋ္ဌာန (န) [န+ပရိနိဋ္ဌာန] မပြီးဆုံးခြင်း၊
အပြီးအဆုံးသို့ မရောက်ခြင်း၊ လုံးဝဉာဏ်
မပြည့်စုံခြင်း။ ဉာဏဿ အပရိပစ္စနတော
ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာနံ အပရိနိဋ္ဌာနတော။ စရိ-
ယာ၊ဋ္ဌ၊၃၂။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၂၉၉။

အပရိနိဋ္ဌိတ (တိ) [န+ပရိနိဋ္ဌိတ] အပြီးအဆုံး
သို့ မရောက်သေးသော၊ အလိုရှိသည့်အတိုင်း
-လုံးဝဉာဏ်-မပြည့်စုံ-မပြီး-သေးသော၊
လက်စမသတ်သေးသော။ အပရိနိဋ္ဌိတာဝ
မာလာယော ဂဟေတွာ ...။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၈။
အပရိနိဋ္ဌိတာဝါတိ ယထာဓိပ္ပါယ် အပရိ-
ယောသိတာ ဝေ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၇။ ဗုဒ္ဓါ ကိရ
အပရိနိဋ္ဌိတာယ ဒေသနာယ ဝိဟာရံ ပဝိ-
သန္တာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၂။ အပရိနိဋ္ဌိတာယ
ဒေသနာယ ဥဋ္ဌဟိတွာ ပက္ကန္တော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၇။ အပရိနိဋ္ဌိတေယေဝ စေတိယေ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၀၇။ ယသ္မာ ဒုက္ခဗျာဓိနာဒိဟိ ဒေသနံ
အပရိနိဋ္ဌိတံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၄။ အပရိနိဋ္ဌိ-
တာယ ဒေသနာယ ဥဋ္ဌဟိတွာ ပက္ကန္တော။
သာရတ္ထ၊၂။၂။ အနိက္ခိတ္တဝတ္ထော ဟုတွာ
ပရိဝသန္တော အပရိနိဋ္ဌိတေယေဝ ပရိဝိ-
သေ။ ကသီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၆၄။ ဝိပုကတ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၁။၅၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၄။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၂၁၃)
လည်း ကြည့်။

အပရိနိဋ္ဌိတကိစ္စ (တိ) [အပရိနိဋ္ဌိတ + ကိစ္စ]
အပြီးအဆုံးသို့ မရောက်သေးသော-ပြုဖွယ်
-ကိစ္စ-ရှိသော၊ လုံးဝဉာဏ်-မပြည့်စုံ-
မပြီး-သေးသော - ပြုဖွယ်-ကိစ္စ- ရှိ
သော။သတ္တ သေခါ ပဝတ္ထန္တိ ကလျာဏ-
ဝတ္တဿ အပရိနိဋ္ဌိတကိစ္စတ္တာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၁။

အပရိနိဋ္ဌိတတ္ထ (န) [အပရိနိဋ္ဌိတ+တ္ထ] အပြီး
အဆုံးသို့ မရောက်သေးသည်၏ အဖြစ်။ ဟေ-
ဋ္ဌာ ပန ဘာဝနာမဂ္ဂဿ အပရိနိဋ္ဌိတတ္တာ

“ဒိန္နံ ဉာဏာန”န္တိ အဝတွာ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၅၉။

အပရိနိဋ္ဌိတဘာဝ (ပ) [အပရိနိဋ္ဌိတ + ဘာဝ]
အပြီးအဆုံးသို့ မရောက်-သည်၏ အဖြစ်-
ခြင်း၊ အဝတ္တံ၏ အပြီးအဆုံးသို့ မရောက်-
သည်၏ အဖြစ် ခြင်း။ သဗ္ဗာဗဠိ ဘန္တေ
အတ္တဘာဝပရိလာဘံ အဘိနိဗ္ဗတ္တယတော
အပရိနိဋ္ဌိတဘာဝါယ အကုသလာ ဝမ္မာ
အဘိဝဇ္ဇန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁၀၀။ အပရိနိဋ္ဌိတဘာ-
ဝါယာတိ ဘဝါနံ အပရိနိဋ္ဌိတဘာဝါယ။
မ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၉။ ဘဝါနံ အပရိနိဋ္ဌိတဘာဝါယာ-
တိ ကာမဘဝါဒိနံ အပရိယောသာနာယ ပရိ-
ယောသာနံ ဣစ္ဆတောပိ တာဒိသဿ ဘဝါနံ
အပရိယောသာနမေဝ ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၇၇။

အပရိနိဋ္ဌိတဝိမုတ္တိတာ (တိ) [အပရိနိဋ္ဌိတ +
ဝိမုတ္တိ + တာ] အပြီးအဆုံးသို့ မရောက်သေး
သော လွတ်ခြင်း (ကြိယာ) ရှိသည်၏အဖြစ်။
ဇုတိယေ ဝိမုစ္စမာနဿ အပရိနိဋ္ဌိတဝိမုတ္တိ-
တာယ ပဋိဇာနာတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၀။

အပရိနိဋ္ဌိတသိက္ခ (တိ) [အပရိနိဋ္ဌိတ + သိက္ခာ]
အပြီးအဆုံးသို့ မရောက်သေးသော - အကျင့်
-သိက္ခာ-ရှိသော။ သိက္ခာဒိတိ ဣပိနာ
သိက္ခတ္တယသမဂ္ဂိ အပရိနိဋ္ဌိတသိက္ခော သေ-
က္ခောတိ ဒဿေတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၂။

အပရိနိဗ္ဗန္တ (တိ) [န+ပရိနိဗ္ဗန္တ] အကြောင်း
တရားတို့သည် ပြီးစေအပ်သည်-ပရိနိဗ္ဗန္တ-
မဟုတ်သော။ ရူပံ အပရိနိဗ္ဗန္တန္တိ? အာ-န္တာ။
အဘိ၊က၊၄၅၃။ ဒုက္ခဉာဏ ပရိနိဗ္ဗန္တံ၊
သေသာ ခန္ဓာယတနောတုဏှိယဓမ္မာ အ-
ပရိနိဗ္ဗန္တာတိ ယေသံ လဒ္ဓိံ တေ သဗ္ဗာ-
ယ ရူပံ အပရိနိဗ္ဗန္တန္တိ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၅။ ဝေ သတိ တေန “စက္ခာ-
ယတနံ အပရိနိဗ္ဗန္တ”န္တိ အာဒိန ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။
မူလဋ္ဌ၊၃။၁၁၆။ ဒေသ (ရူပါနိ) အပရိနိဗ္ဗန္တာနိ

နာမ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၇။ ပဉ္စပိ ပန ခန္ဓာ
 ပရိနိပ္ပန္နာဝ ဟောန္တိ။ နော အပရိနိပ္ပန္နာ။
သဘာဝဓမ္မေသု ဟိ နိဗ္ဗာနဓမ္မဝေကံ အပ-
 ရိနိပ္ပန္နံ အနိပ္ပန္နဉ္စ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၇။ သွာယံ
 ဥပ္ပါဒဝိကာရော အပရိနိပ္ပန္နောယေသု ခန္ဓေသု
 ကုစ္ဆိတဗ္ဗော။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၃၇။ ဧတ္ထ စ ပုရိမာနိ
 ဒေ အနိပ္ပန္နာနိ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၆။ ဉာတိ-
 ဘောဂါ ပညတ္တိမတ္တာ တဗ္ဗိနာသာဝါတိ
 ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန အပရိနိပ္ပန္နတံ သန္ဓာယ
 “အနိပ္ပန္နာနိ”တိ အာဟ။ အပရိနိပ္ပန္နတံ-
 ယေဝ ဟိ သန္ဓာယ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ စ “ဒသရူပါ-
 နိ အနိပ္ပန္နာနိ”တိ ဝုတ္တံ။ ရူပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ-
 ယဉ္စိ တာနိ “အပရိနိပ္ပန္နာနိ”တိ ဝုတ္တာနိ။
 မူလဋီ၊ ၂။ ၆၄။ ပရိနိပ္ပန္နံ န-မ ခန္ဓပဉ္စကံ။
 အတံသဘာဝတ္တာ ပဏ္ဏတ္တိ အပရိနိပ္ပန္နာ၊
 အနိပ္ပန္နာ စ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ “အပရိနိပ္ပန္နတံ
 သန္ဓာယ အနိပ္ပန္နာနိတိ အာဟာ”တိ။ န ဟိ
 ပဏ္ဏတ္တိ ကေနစ နိပ္ပါဒိယတိ။ အညတ္တာပိ
 အပရိနိပ္ပန္နေ အနိပ္ပန္နဝေါဟာရော အာဂ-
 တောတိ ဒေသေတံ အပရိနိပ္ပန္နတံယေဝါတိ-
 အာဒိမာဟ။ ကာမဉ္စတ္ထ အပရိနိပ္ပန္နံ
 “အနိပ္ပန္န”န္တိ ဝုတ္တံ။ အနုဋီ၊ ၂။ ၇၁။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၂။ ၈၁-လည်း ကြည့်။)

အပရိနိပ္ပန္နကထာ (ထိ) [အပရိနိပ္ပန္န+ကထာ]
 ပရိနိပ္ပန္နမဟုတ် ဟူသော ပဉ္စာကို ဆိုရာဖြစ်
 သောစကား။ အဘိ၊ က။ ၄၅၃-၄။ အဘိဋ္ဌ၊
 ၃။ ၂၇။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၁၆။ အနုဋီ၊ ၃။ ၁၅၆-
 တို့ကြည့်။

အပရိနိပ္ပန္နက (ထိ) [အပရိနိပ္ပန္န+က] (က)
 အကြောင်းတရားတို့က ပြီးစေအပ်သည် မ
 ဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ အပရိနိပ္ပန္န ကြည့်။ (ခ)
 နိပ္ပန္န - နိပ္ပန္နရုပ် - မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။
 ရူပရူပါနံ ဝိကာရာဒိမက္ခဘာဝတော အပရိ-
 နိပ္ပန္နတာ ဝုတ္တာ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၅၇။

အပရိနိပ္ပန္နသဘာဝ (ပု) [အပရိနိပ္ပန္န+သဘာ-
 ဝ] ပရိနိပ္ပန္နမဟုတ်သော - အပရိနိပ္ပန္န - သ

ဘော။ ဣဒံ အပရိနိပ္ပန္နသဘာဝတော အနု-
 ပလတ္တမာနကာယ။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၇၁။

အပရိနိဗ္ဗာယန္တ (တိ) [န+ပရိနိဗ္ဗာယန္တ] ပရိ-
 နိဗ္ဗာန်မပြုသော၊ သူ။ အရဟတ္တပတ္တဝိဝသေ-
 ယေဝ အပရိနိဗ္ဗာယန္တဿ ယာဝတာယုကံ
 ဌိတကာလော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၇၈။

အပရိနိဗ္ဗာယိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပရိနိဗ္ဗာယိတွာ]
 ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုမှု၍။ ယော ပန အဝိဟာဒီသု
 နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထေဝ အပရိနိဗ္ဗာယိတွာ။ အံ၊ ၄။
 ၂။ ၂၁၇။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၇၂။

အပရိနိဗ္ဗုတ (တိ) [န+ပရိနိဗ္ဗုတ] (၁) မငြိမ်း
 အေးသေးသော ကိလေသာရှိသော၊ ကိလေ-
 သာမငြိမ်းသေးသော၊ သူ။ အဒန္တော အဝိနိ-
 တော အပရိနိဗ္ဗုတော။ မာ၊ ၁။ ၅၅။ မဟာနိ။
 ၂၄။ အနိဗ္ဗုတကိလေသတာယ အပရိနိဗ္ဗု-
 တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၇။ မဟာ-
 နိ၊ ၄။ ၉၁။ အဟန္တမိ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ လော-
 ကော စ အပရိနိဗ္ဗုတော။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၂၅။
 ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၄၀။ အပရိနိဗ္ဗုတော ဝေ ဝါ
 ယထာ ကာမဝိတက္ကာဒိနော ဝိတက္ကဿ အပ္ပ-
 ဟိနတ္တာ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၇။ (၂) ပရိနိဗ္ဗာန်
 မစံသေးသော၊ သူ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော
 ယထာ ပုဗ္ဗေ အပရိနိဗ္ဗုတဿ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇။
 တဿ သမ္ပုဓတော အပရိနိဗ္ဗုတေ တထာ-
 ဂတေ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄။ (ထေရဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၂၀။
 သာရတ္ထ၊ ၁။ ၇၂၊ ၃၈၉။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၇၉။ ဒီ၊ ၄။ ၁။
 ၂၀။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၃၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိနိဗ္ဗုတသဘာဝ (တိ) [န+ပရိနိဗ္ဗုတ +
 သဘာဝ] ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုခြင်း - အပရိနိဗ္ဗုတ -
 သဘောရှိသော၊ သူ။ ဝေ ဂုဏသမန္နာဂတတ္တာ
 အပရိနိဗ္ဗုတသဘာဝေန ဘဝိတံ ယုတ္တေ ဝိသေ
 ပရိနိဗ္ဗုတော ဝေ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၁၇၉။

အပရိပက္ခ (တိ) [န+ပရိပက္ခ] (က) မရင့်ကျက်
 သေး - ရင့်ကျက်ခြင်းသို့ မရောက်သေး -

သော။ အပရိပက္ခံ ဝါ ကမ္မံ ပရိပါစေသာမိ။
 မ၊၂။၁၇၆။ အပရိပက္ခံ ပရိပါစေတိ နာမ
 ယော “အဘံ ပက္ခိတော”တိ အန္တရာ ဝိသုဇ္ဈ-
 တိ။ ဒီ၊၄။၁။၁၄၈။ မ၊၄။၃။၁၆၁။ အပရိ-
 ပက္ခာယ မေသိယ စေတောဝိမုတ္တိယာ။
 ဥဒါန။၁၁၁။ အပရိပက္ခာယာတိ ပရိပါကံ
 အပ္ပတ္တာယ။ ဥဒါန၊၄။၁၉၉။ အပရိပက္ခာယ
 ပန ဗောဓိယာ ပဒေသဉာဏေ ဌိတဿ။
 ဒီ၊၄။၂။၂၅၃။ ပုဗ္ဗေ ပန မယံ အာရိ-
 ပက္ခေ ဉာဏေ ဗောဓိစရိယံ စရန္တဿ။
 မ၊၄။၂။၁၉၀။ ဉာဏေဟိ အပရိပက္ခေ ယေ
 တေန ပရိပက္ခေန။ ဣတိဝုတ်၊၄။၁၆၁။ အပရိ-
 ပက္ခေပိ ဉာဏေ အတ္တာနံ ရက္ခိ။ အပါ၊၄။၁။
 ၁၀၆။ ပုဗ္ဗေပိ အပရိပက္ခေ ဉာဏေ ပညဝါဝ။
 ဇာ၊၄။၄။၁၄၀။ အဟဉ္စိ ပုဗ္ဗေ အပရိပက္ခေ
 ဉာဏေ။ ဇာ၊၄။၆။၁။ (၁) မကြေကျက်
 သေးသော။ အာသယတော နိဓာနတော
 အပရိပက္ခတော။ ဒီ၊၄။၁။၁၇၀။ မ၊၄။၁။ ၂၇၂။
 သံ၊၄။၃။၂၃၂။ အဘိ၊၄။၂။၃၄၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၁။၃၃၆။ ကထံ အပရိပက္ခတော... ယာဝ
 အပရိပက္ခော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၄၀။ အပရိပက္ခ-
 တောတိ ဂဟဏီသင်္ခါတေန ကမ္မဇတေဇေန
 အဝိပက္ခတော။ ဒီ၊၄။၁။၂၅၂။ မ၊၄။၁။၃၆၂။
 သံ၊၄။၂။၄၆၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၄၁၇။ အပရိ-
 ပက္ခတောတိ ဘုတ္တာဟာရပရိပါစနေန ဂဟ-
 ဏီသင်္ခါတေန ကမ္မဇတေသော အပရိပါက-
 တော။ သိ၊၄။သစ်၊၂။၁၀၅။ ယာဂုံ ပိဝိတာ
 တာယ အပရိပက္ခာယ ဝေ အညံ ယာဂုံ
 အဇ္ဈောဟရိတာ။ သံ၊၄။၂။၃၃၂။ (ဂ) မရင့်
 မမှည့်သေးသော။ တေသမ္ပိ အပရိပက္ခာနိ
 အတ္ထိဝဗ္ဗိဓမ္မဝရဏကေတကကာသုရိအာဒိနံ ဖ-
 လာနိ။ ဝိ၊၄။၃။၁၀၂။ အတ္ထိဝါဒိနံ အပရိ-
 ပက္ခာနေဂ အပရိပက္ခာနိတိ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊
 ၃။၆၅။ ဝိမတိ၊၂။၃၂။ အပရိပက္ခကာလ-
 လည်း ကြည့်။

အပရိပက္ခကာလ (ပ) [အပရိပက္ခ+ကာလ]
 မရင့်မမှည့်သေးသော အချိန်အခါ။ ဗုမ္မ-
 လာနိ ပက္ခကာလေ အပရိပက္ခကာလေ စ
 ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပဗ္ဗဟန္တမတော သရသတော
 ဝါ ပတန္တိ။ ထေရ၊၄။၂။၂၉၉။

အပရိပက္ခဉာဏ (န) [အပရိပက္ခ+ဉာဏ] (၁)
 မရင့်ကျက် - မပြည့်စုံ - သေးသော အသိ
 ဉာဏ်။ အယံ အတိတေပိ အပရိပက္ခဉာဏေ
 ဌိတဿ မယံ ဩဝါဒံ ကတွာ လောကီယ-
 ဒါယဉံ လဘိ။ အံ၊၄။၁။၁၇၀။ ယံ ပန ပုဗ္ဗေ
 ပက္ခိတာ အနုပ္ပန္န ဗုဒ္ဓေ အပရိပက္ခဉာဏေ
 ဌိတာ။ ဇာ၊၄။၁။၂၄၉။ အဟမ္မိ ပုဗ္ဗေတိ
 ဝိသေသဝစနံ အပရိပက္ခဉာဏေန သယံ စရိ-
 မဘဝေ။ မ၊၄။၂။၁၂၇။ (တိ) (၂) မရင့်
 ကျက် - မပြည့်စုံ - သေးသော အသိဉာဏ်ရှိ
 သောသူ။ အယံ ပန အပရိပက္ခဉာဏတ္တာ ...
 ဝေမာဟ။ မ၊၄။၃။၁၉၄။ ယောဂေ ဘာဝ-
 နာယံ တံ အယုန္တနံ ဝါ သတ္တာနံ အပရိ-
 ပက္ခဉာဏာနံ။ နေတ္ထိ၊၄။၁၀၅။

အပရိပက္ခတ္တ (န) [အပရိပက္ခ+တ္တ] မရင့်ကျက် -
 မရင့်မာ - သေးသည်၏ အဖြစ်။ သော တတ္ထ
 ဝိသတိဝဿသဟသာနိ သမဏမ္ပေ ကဓော-
 နန္တော ဉာဏဿ အပရိပက္ခတ္တာ ဝိသေသံ
 နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိ။ ထေရ၊၄။၁။၁၉၂။
 သဗ္ဗညုတဉာဏကမ္မဿ အပရိပက္ခတ္တာ အပ-
 ရိပက္ခတ္တာ စ။ မ၊၄။၃။၁၃၇။ (သာရတ္ထ၊၃။
 ၂၉၈။ ဒီ၊၄။၂။၃၅၀။ မ၊၄။၂။၆၈။ သံ၊၄။၂။
 ၄၄၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိပက္ခဘာဂ (ပ) [အပရိပက္ခ+ဘာဂ]
 မကြေကျက်သောအဖို့အစု။ အပရိပက္ခဘာဂါ
 စ တေတိ တေ အနာမသိတွာ ကရိသမတ္တ-
 ဘာဂါ ဇေတ္ထေ ဒသိတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။
 ၄၂၂။

အပရိပက္ခဘာဝ (ပ) [အပရိပက္ခ+ဘာဝ]
 မရင့်ကျက်သည်၏ အဖြစ်၊ ဣန္ဒြိယာနံ အပရိ-

ပက္ခဘာဝေန အတ္တာနံ ဗုဒ္ဓဓိတရဉ္စ ဥဒ္ဓိဿ။
ဝိမာနဉ္စ။ ၂၅၁။ အပရိပက္ခဘောတိ အပရိ-
ပက္ခဘာဝဘော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၂။

အပရိပက္ခဝေဒနီယ (န) [(၁) အပရိပက္ခ +
ဝေဒနီယ။ (၂) အပရိပက္ခ + ဝေဒနီယ၊ န +
ပရိပက္ခဝေဒနီယ] (၁) မရင့်ကျက်သေး
သော - မျက်မှောက် မဟုတ်သော - ဘဝ၌
ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသောကံ။ (ဥပ-
ပဇ္ဇ - အပရာပရိယ - ဝေဒနီယကံ)။ “ယံ
ပနိဒံ ကမ္မံ အပရိပက္ခဝေဒနီယံ၊ တံ ဥပက္ခမေန
ဝါ ပဓာနေန ဝါ ‘ပရိပက္ခဝေဒနီယံ ဟော-
တူ’တိ လက္ခမေတ”န္တိ ‘နော ဟိဒံ အာဝုသော။
မ၊ ၇။ အပရိပက္ခဝေဒနီယန္တိ အပရိပက္ခေ
အတ္တဘာဝေ ဝေဒနီယံ၊ သမ္မုရာယဝေဒနီယ-
ဿေတံ အဝိဝစနံ။ မ၊ ၄၊ ၃။ သမ္မုရာယဝေ-
ဒနီယဿာတိ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဿ အပရာ-
ပရိယဝေဒနီယဿ။ မ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၊ ၄။ (၂) မရင့်
ကျက်သော ခံစားအပ်သည့် အကျိုးရှိသော
ကံ၊ ရင့်ကျက်ပြီးသော - မျက်မှောက် - ဘဝ
၌ ခံစားအပ်သော အကျိုးမရှိသော ကံ။
(ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ အကျိုးပေးခွင့် မရသော
အတိတ်ကံ၊ အကျိုးပေးရန် အလှည့်အခွင့်
မရသော အလွတ္တဝိပါကဝါရ ခေါ် အဟော-
သိကံ တမျိုး။) “ယံ ကမ္မံ အပရိပက္ခဝေဒနီယံ၊
တံ မေ ကမ္မံ ပရိပက္ခဝေဒနီယံ ဟောတူ”တိ
တေဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ
ဇဿတိတိ? နော ဟိဒံ အာဝုသော။ အံ၊ ၃။
၁၈၈။ အပရိပက္ခဝေဒနီယန္တိ အလွတ္တဝိပါက-
ဝါရံ။ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၊ ၅။ (အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၊ ၃။
အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၄၊ ၃။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၊ ၇။ အံ၊ ၄၊
၂၊ ၁၀၈ - တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိပက္ခန္တိယ (တိ) [န + ပရိပက္ခ + ဣန္ဒြိယ]
မရင့်ကျက်သေးသော ဣန္ဒြိယရှိသော၊ ရင့်
ကျက်သော ဣန္ဒြိယမရှိသော။ အားဝတော
ဝေနေယျသတ္တာ အပရိပက္ခန္တိယာ ဟောန္တိ၊

တေသံ ဣန္ဒြိယပရိပါကံ အာလမ္ပမာနော။
ဒိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၊ ၅။ မ၊ ၄၊ ၂၊ ၅။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၅၃။
အပရိပစ္စန (န) [န + ပရိပစ္စန] မရင့်ကျက်
ခြင်း။ ကသ္မာ ? ဉာဏဿ အပရိပစ္စနဘော။
ထေရ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂။ စရိယာ၊ ၄။ ၃၂။ ဝိ၊ ၄၊ ၁-
၁၀၀။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၊ ၃၈။ သိ၊ ၄၊ ၁။ ၁။ ၂၊ ၉၉။

အပရိပန္တ (တိ) [န + ပရိပန္တ] မကျ
သော၊ မလည်းသော။ သောဟိ ဧကံ ဣရိ-
ယာပထဗာစနံ အညေန ဣရိယာပထေန
ဝိစိန္တိတော အပရိပန္တံ အတ္တဘာဝံ ဟရတိ
ပဝတ္တေတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၈၁။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂။ မ၊ ၄၊
၁။ ၁၂။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၁။ ၁။ ဥဒါန၊ ၄။
၂၄။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၅၈။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂။
အပ၊ ၄၊ ၁။ ၃၁၂။

အပရိပန္တတာ (တိ) [န + ပရိပန္တ + တာ] ဘေး
ရန်မရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဝိပဿနာစာရဿ
အာရဒ္ဓဝုတ္တိတံ အပရိပန္တတဉ္စ ဒဿေန္တော
ဩပဗ္ဗဒ္ဓယမာဟ။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၄၇၃။

အပရိပန္တနီယတာ (တိ) [န + ပရိပန္တနီယ + တာ]
မပိတ်ပင် - မတားဆီး - မနှောင့်ရှက် -
အပ်သည်၏ အဖြစ်။ ကိလေသစောရေဟိ
အပရိပန္တနီယတာယ ခေမံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။

အပရိပါက (ပု) [န + ပရိပါက] (က) မရင့်
ကျက်ခြင်း။ ဝေနေယျာနံ အပရိပါကံ ပဋိစ္စ
ဖုဿမာသဘော ပရဉ္စ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၉၆။ (ခ)
မကြေကျက်ခြင်း။ အပရိပက္ခ (ခ) အနက်
ကြည့်။

အပရိပါကဂတ (တိ) [န + ပရိပါက + ဂတ] ရင့်
ကျက်ခြင်းသို့ မရောက် - မရင့်ကျက် - သေး
သော။ တဒါ ကိရ ဘဂဝါ သက္ကဿေဝ
အပရိပါကဂတံ ဉာဏံ ဝိဒိတော။ ဒိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၉၈။
... ဗုဒ္ဓဏှော ဟုတော နိဗ္ဗိဇ္ဇိ ယထာ တံ အပရိ-
ပါကဂတေ သမဏဓမ္မေ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၈၈။

အပရိပါကိန္ဒြိယ (တိ) [န+ပရိပါက+လ္လန္ဒြိယ]
မရင့်ကျက်သေးသော လူမြွေ ခိုသော၊ ရင့်
ကျက်သော လူမြွေမရှိသော။ သစေ ပန
နေသံ ဝုတ္တဝံသာနံ အပရိပါကိန္ဒြိယာ(အပရိ-
ပက္ကိန္ဒြိယာ ?) ဝေနေယျသတ္တာ ဟောန္တိ၊
တေသံ လ္လန္ဒြိယပရိပါကံ အာဂမေန္တာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၆၄။ အပရိပက္ကိန္ဒြိယ-လည်း ကြည့်။

အပရိပါစိတ (တိ) [န+ပရိပါစိတ] မစီရင်-
မတိုက်တွန်း-မစေခိုင်း-အပ်သော။ အပရိ-
ပါစိတေ အပရိပါစိတသညီ၊ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊
၂။၉၃။ အပရိပါစေတိ-လည်း ကြည့်။

အပရိပါစိတသညီ (တိ) [အပရိပါစိတ +
သညာ+ဤ] မစီရင်-မတိုက်တွန်း-မစေ
ခိုင်း-အပ်ဟု အမှတ်ရှိသော၊ သူ။ အပရိ-
ပါစိတ ကြည့်။ (ကခါ။၂၁၅-လည်း ကြည့်။)

အပရိပုဏ္ဏ (တိ) [န+ပရိပုဏ္ဏ] မမေးမြန်း-
မစုံစမ်း-သော၊ သူ။ အပရိပုဏ္ဏကော ပန
“ဣဒံ ကာတဗ္ဗံ၊ ဣဒံ န ကာတဗ္ဗံ”န္တိ န
ဇောနာတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၀။

အပရိပုဏ္ဏကတ (ထိ) [အပရိပုဏ္ဏက+တာ]
မမေးမြန်း-မစုံစမ်း-သု၏အဖြစ်။ ဉာဏသို့
အကုတုဟလတာ မိစ္ဆာမိမာနော အပရိပုဏ္ဏ-
ကတာ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၃၀၇။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၉။ သိ၊
ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၂၇၄။

အပရိပုဏ္ဏန (န) [န+ပရိပုဏ္ဏန] မမေးမြန်း-
မစုံစမ်း-ခြင်း။ အပရိပုဏ္ဏနေန နိရယေ န
နိဗ္ဗုတ္တတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၀။ အပရိပုဏ္ဏနေနာတိ
အပရိပုဏ္ဏမတ္တေန နိရယေ န နိဗ္ဗုတ္တတိ။ မ၊
ဋ္ဌ၊၂။၃၇၆။

အပရိပုဏ္ဏာ (ထိ) [န+ပရိပုဏ္ဏာ] မမေးမြန်း-
မစုံစမ်း-ခြင်း။ အသုဿူသာ အပရိပုဏ္ဏာ
ပညာယ ပရိပန္နော။ အံ၊၃။၃၆၄။ အထက်
ပုဒ်လည်း ကြည့်။

အပရိပုဏ္ဏာဟေတု (ပု) [အပရိပုဏ္ဏာ+ဟေတု]
မမေးမြန်း- မစုံစမ်း- ခြင်း ဟူသော အ
ကြောင်း။ အပရိပုဏ္ဏာဟေတု ပန ကတ္တဗ္ဗာ-
ကရုဏာဒိဟိ သိယာ နိရယနိဗ္ဗုတ္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊
၃။၃၇၆။

အပရိပုဏ္ဏိတ (တိ) [န+ပရိပုဏ္ဏိတ] မမေးမြန်း-
-မစုံစမ်း-အပ်သော၊ သူ။ တဿ တေ ဝေ
အပရိပုဏ္ဏိတာ အဝိဝဋ္ဌဉ္ဇေဝ န ဝိဝရန္တိ။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၃။၃၇၄။

အပရိပုဏ္ဏ (တိ) [န+ပရိပုဏ္ဏ] မပြည့်စုံသော၊
မပြည့်သော၊မများသော။ (က) မပြည့်စုံ-
မပီသ-မထင်ရှား-သော။ နိမိတ္တမတ္တာသီတိ
တဝ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ အပရိပုဏ္ဏံ၊ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၄။
(ခ) မပြည့်သော၊ လိုသေးသော။ သစေ
ဝံသာနာဒယော အပရိပုဏ္ဏာ ဟောန္တိ၊ယတ္ထ-
ကေဟိ ဒီဝသေဟိ ယဿ ယော ဥတု အပရိ-
ပုဏ္ဏော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၆။ (ဂ) အပြည့်အစုံ-
အကုန်အစင်-မဟုတ်သော၊ အကြွင်းအကျန်
ရှိသော၊ ချို့တဲ့သော။ ... ဒုတ္တိံ သမဟာပရိ-
သလက္ခဏေဟိ ပရိပုဏ္ဏေဟိ နော အပရိ-
ပုဏ္ဏေဟိ။ ဒီ၊၁။၉၉။ (၄င်း။၁၉၁၊၁၉၇။ စရိ-
ယာ၊ဋ္ဌ။၂၇၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၈။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၇။
သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၂၆၄။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၊၂၉၊၂၄၃။
နေတ္ထိ၊ဝိ။၂၇၃-တို့လည်း ကြည့်။) (ဃ)
အစုံ - အစေ့ - မဟုတ်သော၊ အလပ် -
အဟာ - ရှိသော။ ပရိတာသယ ပရိပုဏ္ဏာ-
ယ နော အပရိပုဏ္ဏာယ။ ဒီ၊၃။၆၆။ နော
အပရိပုဏ္ဏာယာတိ အန္တရာ အဋ္ဌပိတာယ
နိရန္တရံ ပဝတ္တာယ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၅။(င)မပြည့်-
မစုံ-သော၊ အယုတ် - အလွန် - အပို - အလို
-ရှိသော။ ကေဒေသေနာပိ အပရိပုဏ္ဏာ
နတ္ထိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၆၉။ (စ) မပြည့်-မမီ-ပု-တို့-သော။
ခုဇ္ဇာနံ ဥပရိမကာယော အပရိပုဏ္ဏော ဟော-
တိ၊ ဝါမနာနံ ဟေတ္ထိမကာယော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈။
(ဆ) မပြည့်စုံ-မတင့်တယ် -အချိုးမကျ -

သော။ စက္ခုတဏှာ အပရိပုဏ္ဏာ ဟောန္တိ၊
 ဟတ္ထိမ္မသိကာဝိနံ အက္ခိယဒိသေဟိ ဝိနိဂ္ဂတေ-
 ဟိပိ ဂမ္ဘိရေဟိပိ အက္ခိဟိ သမန္နာဂတာ
 ဟောန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂။ (ဇ) မပြည့်-မစပ်
 -မစေ့-မစိပ်-သော။ ဒန္တာ အပရိပုဏ္ဏာ
 စေဝ ဟောန္တိ ဝိရဋ္ဌာ စ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂။ (ဈ)
 မပြည့်-မစုံ-ချို့တဲ့-သော။ အင်္ဂါချို့တဲ့
 သော။ တတြာယံ ဒေသနာ အနာဂတဿ
 အဒဿိတတ္တာ အပရိပုဏ္ဏာတိ န ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ...
 သော န တ္တာဝတာ အပရိပုဏ္ဏော သံသုမာ-
 ရော တိ န ဂဏှာတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇-ဂ။ အပ-
 ရိပုဏ္ဏောတိ ဝိကလာဝယဝေါ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂။
 (ဉ) မပြည့်-မစေ့-မစေ့ရောက် - မတိုင်
 ရောက်-သေးသော။ သတ္တမေ ဒိဝသေ အ-
 ပရိပုဏ္ဏေယေဝ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁-ဂ။ တတိယဿ
 သံဝစ္ဆရဿ အဗ္ဘန္တရေ တသ္မိ အပရိပုဏ္ဏေ-
 ယေဝ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၇။ (ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၉၇။
 ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၈-၉။ ဝိမတိ၊၂။၁၃၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၁၃၈။ ကင်္ခါဋ္ဌိသင်္ခါ၁။၁၆၇-တို့ လည်း
 ကြည့်။ (၉) မပြည့်စုံ-မကောင်းမွန်-
 မယဉ်ကျေး - မဖွယ်ရာ - သော။ ဒုရတ္တံ
 အပရိပုဏ္ဏမေဝ ဟောတိတိ အသုရောပေ။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၉။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉။ (၁၀)
 မပြည့်စုံသော၊ ချို့တဲ့ - ချွတ်ယွင်း - ကျိုး
 ပြတ်-သော။ အပရိပုဏ္ဏအသိတသဏ္ဌာန-
 ကြည့်။ (၁၁) အပြည့်အစုံမဟုတ် - အပြီး
 မသတ် - အဆုံးမရောက် - ကြွင်းကျန် -
 သော။ သတ္တာ တေန အပရိပုဏ္ဏံ ကတာ
 ဝုတ္တံ ဂါထံ ပရိပုဏ္ဏံ ကတာ ဒဿေန္တော။ ဓမ္မ၊
 ဋ္ဌ၊၁။၂၇။ အထ ဝါ အပရိပုဏ္ဏံ ပဒံ အက္ခရ-
 မိတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃။ (၎င်း။၁၇၄။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၁-လည်း ကြည့်။ (၁၂) မပြည့်စုံ
 သော၊ကင်းကွာ-လွဲချော်-သော။ တေ ဟိ
 မိစ္ဆတ္တနိယတသာဝတော ဧကန္တေန ပရိဟိနာ
 အပရိပုဏ္ဏာ မဟာဇာနိကာ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။
 ၁၄၈။ (၁၃) မပြည့်-မလျှံ-ဟောက်-

ဝှမ်း-သော၊ မပြည့် - မမျှား - နည်း-
 သော၊ ရေနည်းသော။ နဒီ အပရိပုဏ္ဏာဝ
 သုဿာမိ။ ဇာ၊၁။၂၇-ဂ။ (တ) မပြည့်
 သော၊ ယုတ်လျော့-ကွယ်ပျောက် သော။
 ဣန္ဒြိယာနိ အပရိပုဏ္ဏာနိ အဟေသံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၂၇၀။ (ထ) မပြည့်စုံ - မပီသ - မရှင်း
 လင်း-သော။ တွေ ယတ္တကေန ဝစနံ အပရိ-
 ပုဏ္ဏံ ဟောတိ။ ကင်္ခါ။၂၇၃။ (ဒ) မပြည့်စုံ-
 မလုံခြုံ-သော။ ဝေမေဝ ယဿ သိလံ တိန္နံ
 ဟောတိ ခန္တံ အပရိပုဏ္ဏံ။ သာရတ္ထ၊၃။၃၆။
 (ဓ) မပြည့်စုံသော၊ ကင်းမဲ့-ဆိတ်သုဉ်း-
 သော။ တဗ္ဘာဝေန အပရိပုဏ္ဏောတိ အတ္တော။
 သိ၊ဋ္ဌ၊သင်္ခါ၊၂။၂၃။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၇-လည်း
 ကြည့်။) (န) မပြည့်စုံ - မလုံလောက်-
 မထိုက် - မလျော် - သော။ ဗလဘာဝေါ
 အပရိပုဏ္ဏော။ မူလဋ္ဌ၊၁။၁၃၇။ (ပ) မပြည့်
 စုံ-မစေ့မင - တပိုင်းတစ - တစိတ်တဒေသ
 -သော။ အပရိပုဏ္ဏော သစ္စာဘိသမယော
 သိယာ။ အနု၊ဋ္ဌ၊၂။၆၄။

အပရိပုဏ္ဏအင်္ဂုလယုတ္တ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏအင်္ဂု-
 လ+ယုတ္တ] မပြည့်စုံသော အင်္ဂါ ၂ပါး
 အပေါင်းနှင့်ယှဉ်သော။ အပရိပုဏ္ဏအင်္ဂုလ-
 ယုတ္တော ခွါဒသင်္ဂီကဝါရော နာမ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၁၉၀။

အပရိပုဏ္ဏအသိတသဏ္ဌာန (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ-
 အသိတ+သဏ္ဌာန] မပြည့်စုံသော တံစဉ်
 သဏ္ဌာန်ရှိသော၊ ချို့တဲ့-ချွတ်ယွင်း-ကျိုး
 ပြတ်-သော တံစဉ်သဏ္ဌာန်ရှိသော။ စတုဝိ-
 သတိယာ ဗာသုကဋ္ဌိသု အပရိပုဏ္ဏာနိ အပရိ-
 ပုဏ္ဏအသိတသဏ္ဌာနာနိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၇။

အပရိပုဏ္ဏအသိသဏ္ဌာန (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+
 အသိ+သဏ္ဌာန] အနှောင့်အယှက် မပြည့်စုံ
 သော သန်လျက်သဏ္ဌာန်ရှိသော (သမ္မော၊
 ဝိသုဒ္ဓိ၊သျှ) စတုဝိသတိယာ ဗာသုကဋ္ဌိသု
 အပရိပုဏ္ဏာနိ အပရိပုဏ္ဏအသိသဏ္ဌာနာနိ။

ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၄၆ (ဘိက္ခုညာဏမောလိ-၏ ဝိသုဒ္ဓိ
မဂ် အင်္ဂလိပ်သာသာပြန်၌ “မြင်းစားလွယ်၊
စားကောက်” ဟု ပြန်ဆိုသည်။)

အပရိပုဏ္ဏကောသလတ္တ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏကောသ+
လတ္တ] မပြည့်စုံသော အင်္ဂါ ၁-ပါးနှင့် ယှဉ်
သော။ အပရိပုဏ္ဏကောသလတ္တော ကောသ-
ဂီကဝါရော နာမ။ အင်္ဂါ ၁၂။ ၁၉၀။

အပရိပုဏ္ဏကောသေ (တိ) [န+ပရိပုဏ္ဏ+ကော-
ဝသေ] မပြည့်သေးသော ၁-နှစ်ရှိသော၊ ၁ နှစ်
မပြည့်သေးသော၊ ၁-ဝါ မရသေးသော။ ဥပ-
သမ္ပဒတော ပဋ္ဌာယ အပရိပုဏ္ဏကောသေ-
တိ အဓိပ္ပါယ်သော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၂။

အပရိပုဏ္ဏကပ္ပန္တ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+ကပ္ပန္တ] မပြည့်စုံသော - လစ်ဟင်းသော - ဆောင်
ရွက်ရန်အမှု - ဝတ္တရား - ရှိသော၊ သူ။ တာ
မယ် ဘန္တေ အပရိပုဏ္ဏကပ္ပန္တာ ဝိပဿိသာရိ-
နိယော။ အင်္ဂါ ၁။ ၁၉၃-၄။

အပရိပုဏ္ဏကာယ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+ကာယ] မပြည့်စုံ-ပ-တို-သော ကိုယ်ရှိသော၊ သူ။
အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပရိပုဏ္ဏကာယတ္တ (န) [အပရိပုဏ္ဏကာယ+တ္တ] မပြည့်စုံ-ပ-တို-သော ကိုယ်ရှိသောသူ၏
အဖြစ်။ တေ အပရိပုဏ္ဏကာယတ္တာ န
သက္ကောန္တိ ဘဒနာနမန္တာ ဇက္ခကာနိ ပရိ-
မဇ္ဇိတုံ။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၃။ မ၊ ၁။ ၂။ ၅။

အပရိပုဏ္ဏကောသကောဋ္ဌာဂါရ (တိ) [အပရိ-
ပုဏ္ဏ+ကောသကောဋ္ဌာဂါရ] မပြည့်သော-
လျော့သော- ဟောက်သော- ဘက္ခာတိုက်၊
စပါးကျီ (စပါးစည်) ရှိသော၊ သူ။ အဟံ
ပနမိ ဒလိဒ္ဓေါ... အပရိပုဏ္ဏကောသကော-
ဋ္ဌာဂါရော။ ဝိ၊ ၁။ ၄၇၇။

အပရိပုဏ္ဏခန္ဓသမုဂ္ဂမ (ပ) [အပရိပုဏ္ဏခန္ဓ+
သမုဂ္ဂမ] မပြည့်စုံသော ခန္ဓာတို့၏ - ပရိသန္ဓေ
အခါဖြစ်ခြင်း - တကွဖြစ်ခြင်း။ အပရိပုဏ္ဏခန္ဓ-

သမုဂ္ဂမော ကေဝေါကာရစတုဝေါကာရေသု
သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ။ မူလဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၇။

အပရိပုဏ္ဏဂါဟ (ပ) [အပရိပုဏ္ဏ+ဂါဟ] အ-
ပြည့်အစုံမဟုတ်သော ခန္ဓာ - ခန္ဓာ ၅-ပါးတွင်
၁-ပါးပါး - ကို အတ္တ-ဟုစွဲယူခြင်း။ အပရိပုဏ္ဏ-
ဂါဟဝသေန တေသံ အညတရံ။ သံ၊ ၄။ ၂။
၂၄၈။

အပရိပုဏ္ဏဂုဏ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+ဂုဏ] မပြည့်စုံ
သော ဂုဏ်ရှိသော၊ ဂုဏ် အပြည့်အစုံမရှိ
သော၊ သူ။ အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပရိပုဏ္ဏဂုဏတာ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏဂုဏ+တာ] မပြည့်စုံသော ဂုဏ်ရှိသော - ဂုဏ်အပြည့်အစုံ
မရှိသော - သူ၏အဖြစ်။ မဂ္ဂသမဂ်နိ... အပရိ-
ပုဏ္ဏဂုဏတာ...။ မ၊ ၁။ ၃။ ၄၁၁။

အပရိပုဏ္ဏဂုဏတ္တ (န) [အပရိပုဏ္ဏဂုဏ+တ္တ] မပြည့်စုံသော ဂုဏ်ရှိသော - ဂုဏ်အပြည့်အစုံ
မရှိသော - သူ၏အဖြစ်။ သော ဟိ ဈာနာဘိ-
ညာနံ အဘာဝေန အပရိပုဏ္ဏဂုဏတ္တာ သမဏ-
ပုဏ္ဏရိကော နာမ ဟောဟိ။ အင်္ဂါ ၂။ ၃၂၂။

အပရိပုဏ္ဏဇ္ဈာသယ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+အဇ္ဈာ-
သယ] မပြည့်သေးသော - အလို - အဇ္ဈာ-
သယ - ရှိသော၊ အလိုမပြည့်သေးသော၊ သူ။ သဗ္ဗ-
သတ္တေ အပရိပုဏ္ဏဇ္ဈာသယေ ဧဝ...။ ဓမ္မ၊ ၄။
၁။ ၄၄၅။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၀။

အပရိပုဏ္ဏဇ္ဈာသယတာ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏဇ္ဈာ-
သယ+တာ] မပြည့်သေးသော - အလို -
အဇ္ဈာသယ - ရှိသော - အလိုမပြည့်သေး
သော - သူ၏အဖြစ်။ ဘဝသမ္ပတ္တိနိဗ္ဗာနသမ္ပ-
တ္တိနိ ဝသေန အပရိပုဏ္ဏဇ္ဈာသယတာယ။
ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၂၇၆။

အပရိပုဏ္ဏတာ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+တာ] (က)
မပြည့် - မစေ့ - သည်၏အဖြစ်။ ယဿ ပဗ္ဗဇိ-
တဿ ဝသံ အပရိပုဏ္ဏတာယ န ဂဏနူပ
ဂတံ။ ကေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၀။ (ခ) မပြည့်စုံ - မလုံ

လောက်-သည်၏အဖြစ်။ ဝါဒမဂ္ဂေဝါ အပရိပုဏ္ဏတာယ လောသမတ္တေနဝ ဝါဒသီလာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၈။

အပရိပုဏ္ဏတ္တ(န) [အပရိပုဏ္ဏ+တ္တ] (က)မပြည့်-မစေ-လို့-လျော့-သည်၏အဖြစ်။ နကထိ-နကမ္ပံ ပတိ တေမာသဿ အပရိပုဏ္ဏတ္တာ။ ဝိမတိ၊၁။၁၆၄။ (ခ) မပြည့်သေး- အချိန်မစေ့သေး-သည်၏ အဖြစ်။ ပညာပါရမိ-တာယ သဗ္ဗညုတဉာဏဂစ္ဆဿ အပရိပုဏ္ဏတ္တာ အပရိပုဏ္ဏတ္တာ စ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၇။ (ဂ)မပြည့်စုံ-မလုံလောက်-မထိုက်-မလျော်-သည်၏ အဖြစ်။ ယဒိ အပရိပုဏ္ဏတ္တာ ဗလဘာဝဿ။ အနုဋ္ဌ၊၁။၁၄၄။ (ဃ) အပြည့်အဝ - အလောက်အင - မရှိသည်၏အဖြစ်။ သံသဿ အပရိပုဏ္ဏတ္တာ ဒွေဝါစိကမေဝ သရကမမံ-သု။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၅။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၃-လည်းကြည့်။)

အပရိပုဏ္ဏဒွါဒသဝဿ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ + ဒွါဒသဝဿ] မပြည့်-မစေ့-သော-၁၂-နှစ်-၁၂-ဝါ-ရှိသော၊သု။ ဥပသမ္ပဒါဝသေန အပရိပုဏ္ဏဒွါဒသဝဿ။ ကင်္ခါ၊၃၄၅။

အပရိပုဏ္ဏနိဒါနပါဠိ (ထိ) [အပရိပုဏ္ဏ + နိဒါနပါဠိ] မပြည့်စုံသော-အကြွင်းအကျန်ရှိသော - ခုန်ကျော်သော - ပါတိမောက်နိဒါန်းပါဠိတော်။ တံ ပန အပရိပုဏ္ဏနိဒါနပါဠိဒဿနံ .။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ၊သစ်။၁၂၈။

အပရိပုဏ္ဏပက္ခ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+ပက္ခ] မပြည့်စုံသော - ချွတ်ယွင်းသော - အတောင်ရှိသော၊သု။ န အပရိပုဏ္ဏပက္ခော လုနပက္ခော ဝါ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၁။

အပရိပုဏ္ဏပဉ္စမန္တန (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ + ပဉ္စမန္တန] မပြည့်သော - လျော့သော-၅-ခုသော - အဆက်-အစပ်- အချုပ် - အဖွဲ့ - ရှိသော၊ အဆက်-အစပ် - အချုပ် - အဖွဲ့- ၅-ခု မပြည့်သော။ ယဒိ အပရိပုဏ္ဏပဉ္စမန္တနော

ပက္ခော ဉိနပဉ္စမန္တနော နာမ ဟေတိ။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ၊သစ်။၃၂၇။

အပရိပုဏ္ဏပတ္တစိဝရ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+ပတ္တစိဝရ] မပြည့်စုံသော- ချို့တဲ့သော - သပိတ်သက်န်းရှိသော၊သု။ န ခေါ ဘိက္ခု တထာဂတာ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစိဝရံ ဥပသပ္ပာဒေန္တိ။ မ၊ဉ္စ၊၂၉၀။ အပရိပုဏ္ဏ-လည်း ကြည့်။

အပရိပုဏ္ဏပတ္တစိဝရတာ (ထိ) [အပရိပုဏ္ဏပတ္တစိဝရ+တာ] မပြည့်စုံသော- ချို့တဲ့သော- သပိတ်သက်န်းရှိသော အဖြစ်။ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစိဝရတာယ ပတ္တစိဝရပရိယေသနတ္ထံ ဂတော။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၁၆။ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစိဝရတာယ ပတ္တစိဝရံ ပရိယေသန္တော။ အ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၀။

အပရိပုဏ္ဏပဓ (န) [အပရိပုဏ္ဏ+ပဓ] မပြည့်စုံသော-အပြီးမရောက်သေးသော-အကြွင်းအကျန် ရှိသေးသော-ပုဒ်။ အပရိပုဏ္ဏပဓံ ဝတော ဌိတေ အနုဗျူဉ္ဇနေန။ ဝဇီရ၊၂၉၁။ သာရတ္ထ၊၃။၅။

အပရိပုဏ္ဏပနသဋ္ဌိသဏ္ဌာန (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+ပနသဋ္ဌိ+သဏ္ဌာန] မပြည့်စုံသော ပိန္နစေ့သဏ္ဌာန်ရှိသော၊မရင့်-မမှည့်-သော ပိန္နစေ့သဏ္ဌာန်ရှိသော။ မဇ္ဈပဗ္ဗဋ္ဌိနိ အပရိပုဏ္ဏပနသဋ္ဌိသဏ္ဌာနာနိ။ အဘ်၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၇။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၃၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၄၇။

အပရိပုဏ္ဏပရိက္ခာရ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+ပရိက္ခာရ] မပြည့်စုံသော - ချို့တဲ့သော - ပရိက္ခရာရှိသော၊သု။ န အပရိပုဏ္ဏပရိက္ခာရဿ ဝါ-သောတိ။ ဝဇီရ၊၄၇၁။

အပရိပုဏ္ဏပါက (တိ) [န+ပရိပုဏ္ဏ+ပါက] ပြည့်စုံစွာ ကျက်ခြင်းမရှိသော၊ ကောင်းစွာ မကျက်သော။ ပဉ္စမန္တနောပိ ပက္ခေ အပရိ-

ပုဏ္ဏပါကေ ပတ္တေ ဝိယ အဓိဋ္ဌာန် န ဓမ္မဟတိ။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၄၉။

အပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇန (တိ) [န+ပရိပုဏ္ဏ+ဗျဉ္ဇန]
မပြည့်စုံသော သဒ္ဓါရှိသော၊ သဒ္ဓါ မပြည့်စုံ
သော၊ သိတိလ၊ ဓနိတ စသော ဗျဉ္ဇနမျိုး-
နှင့် မပြည့်စုံ - မရှိ - သော၊ (ဘာသာ
စကား)။ သဗ္ဗာပိ ဟိ သော ဗျဉ္ဇနေက-
ဒေသဝသေနေဝ ပဝတ္တိယာ အပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇ-
နာတိ ကတွာ အဗျဉ္ဇနာတိ ဝုစ္စတိ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၂၇။ ဒီ၊ ၁။ ၂၃၈။ မ၊ ၁။ ၂။
၁၅၁။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၅၆။

အပရိပုဏ္ဏဘဝင်ပညာ (တိ) [န+ပရိပုဏ္ဏ+
ဘဝင်+ပညာ] ပြည့်စုံသောဘဝင်ပညာမရှိ
သော၊ သူ။ ယေသန္တ ကတ္တုကမ္ပတာဆန္ဒော
နတ္ထိ၊ ယေ စ အပရိပုဏ္ဏဘဝင်ပညာ။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၆။ (ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁။ လည်း ကြည့်။)

အပရိပုဏ္ဏဘာဝ (ပု) [အပရိပုဏ္ဏ+ဘာဝ]
မပြည့်-မပြည့်စုံ-သည်၏ အဖြစ်၊ မပြည့်-
မပြည့်စုံ-ခြင်း။ ဇုကပ္ပကမ္မာတုဒ္ဓသိယံ ဤ-
သက် အပရိပုဏ္ဏဘာဝေန စန္ဒံ န ပရိပုရိတံ
ဒိသ္မာ။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၀၄။ ဦးနဘာဝေါ ဦးနတ္ထံ၊
အပရိပုဏ္ဏဘာဝေါတိ အတ္တော။ မဟာနိ၊ ၄။
၂၂၃။ လိခိတွာ ပါတိတံ ဝိယ ဟောတိ
အပရိပုဏ္ဏဘာဝတော။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၁၁၂။ တဿ
ကဿ အပရိမဏ္ဍလာ နာမ ဟောတိ
အတ္တဿ အပရိပုဏ္ဏဘာဝတော။ သာရတ္ထ၊ ၃။
၄၀။ မ၊ ၁။ ၂။ ၁၈၉။

အပရိပုဏ္ဏဘောဂ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+ဘောဂ]
မပြည့်စုံသော - စည်းစိမ်ချမ်းသာ - အသုံး
အဆောင် - ရှိသော၊ သူ။ အသမတ္တဘောဂိ
(ပေတ၊ ၄။ ၂၂၄) ကြည့်။

အပရိပုဏ္ဏဘောဂတာ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏဘော-
ဂ+တာ] မပြည့်စုံသော - စည်းစိမ်ချမ်း
သာ - အသုံးအဆောင် - ရှိသည်၏ အဖြစ်။

တမေဝ အပရိပုဏ္ဏဘောဂတံ ဒေသေတုံ
ပေတ၊ ၄။ ၂၂၄။

အပရိပုဏ္ဏမနောရထ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+
မနောရထ] မပြည့်စုံသော စိတ်အလိုရှိသော၊
စိတ်အလိုမပြည့်သော၊ သူ။ အတ္ထိ န ခေါ
အညော ကောစိ အပရိပုဏ္ဏမနောရထော။
ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၂၃၇။

အပရိပုဏ္ဏဝဿ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+ဝဿ]
မပြည့်သော အသက် (နှစ်ဆယ်) ရှိသော၊
အသက်(နှစ်ဆယ်) မပြည့်သေးသော၊ သူ။

အပရိပုဏ္ဏဝဿတ္တ (န) [အပရိပုဏ္ဏဝဿ+တ္တ]
အသက် (နှစ်ဆယ်) မပြည့်သည်၏ အဖြစ်။
အပရိပုဏ္ဏဝဿတ္တာ ပန ဘိက္ခုဘာဝံ ပတ္တယ-
မာနာ ဝသန္တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၄၄။

အပရိပုဏ္ဏဝိသယ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+ဝိသယ]
မပြည့်စုံသော အာရုံရှိသော။ အညဿာ
ကာမာဝစရာဒိဘာဝေါ အပရိပုဏ္ဏဝိသယော
သိယာ။ အနု၊ ၁။ ၆၁။

အပရိပုဏ္ဏဝိသတိဝဿ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ+
ဝိသတိ+ဝဿ] မပြည့်သော အသက်နှစ်ဆယ်
ရှိသော၊ အသက်နှစ်ဆယ် မပြည့်သေးသော၊
သူ။ ဦးနဝိသတိဝဿော နာမ ပဋိသန္နိဂ္ဂဟ-
ဏတော ပဋ္ဌာယ အပရိပုဏ္ဏဝိသတိဝဿော။
ကခါ၊ ၁၀၄။ ပုန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ အာဂတော
န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော အပရိပုဏ္ဏဝိသတိ-
ဝဿတ္တာ။ ဝဇီရ၊ ၁၁၅။ အပရိပုဏ္ဏဝိသတိ-
ဝဿဿေဝ တဿ ဥပသမ္ပဒံ အနုဇာနန္တော။
ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၂၇၂။ သီ၊ ၁။ ၂။ ၂၀၄။ မ၊ ၁။
၂။ ၁၁၅။

အပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပ (တိ) [န+ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပ]
ပြည့်စုံသော အကြံအစည်မရှိသော၊ အကြံ
အစည်မပြည့်စုံသော၊ သူ။ အရိယဿ ဝိနယေ
အပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပိ။ မ၊ ၁။ ၃။ ၄၂၇။

အပရိပုဏ္ဏသဒ္ဒ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ + သဒ္ဒါ]
မပြည့်စုံသော သဒ္ဒါတရားရှိသော။ သူ။ ဣတ္ထ-
ရသဒ္ဒ (အဘိဋ္ဌ၊ ၃။ ၉၈) ကြည့်။

အပရိပုဏ္ဏသီသ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ + သီသ]
မပြည့်စုံ - မတင့်တယ် - သော ဦးခေါင်းရှိ
သော။ သူ။ အညေ ပန ဇနာ အပရိပုဏ္ဏ-
သီသာ ဟောန္တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၄၃။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၆၄။
သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၄၅။

အပရိပုဏ္ဏသိဟဋ္ဌဒါတ္တသဏ္ဌာန (တိ) [အပရိ-
ပုဏ္ဏ + သိဟဋ္ဌဒါတ္တ + သဏ္ဌာန] မပြည့်စုံသော
သိဟိဋ္ဌတံစဉ်သဏ္ဌာန်ရှိသော။ ချိုတ် - ချိုတ်
ယွင်း - ကျိုးပြတ် - သော သိဟိဋ္ဌတံစဉ်
သဏ္ဌာန်ရှိသော။ အပရိပုဏ္ဏာနိ အပရိပုဏ္ဏ-
သိဟဋ္ဌဒါတ္တသဏ္ဌာနာနိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၃၉။

အပရိပုဏ္ဏာယတန (တိ) [အပရိပုဏ္ဏ +
အာယတန] မပြည့်စုံသော အာယတနရှိ
သော။ သာ အပရိပုဏ္ဏာယတနဝသေန
ယုတ္တာ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၂။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၉။ စူဠနိ၊
၄။ ၁၅။ ဇနနံ ဇာတိတိ အပရိပုဏ္ဏာယတနံ
ဇာတိမာဟ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၆။ သေသာနံ အပ-
ရိပုဏ္ဏာယတနာနံ အန္တပရိရအဘာဝကာနံ။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၁။ သဃာနကာနံ အစက္ခုကာ-
နန္တိ ဣဒံ အပရိပုဏ္ဏာယတနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။
မူလဋီ၊ ၃။ ၁၃၀။ တေန ပရိပုဏ္ဏာယတနဿ
တတ္ထ အနိယတတ္ထာ အပရိပုဏ္ဏာယတနဿပိ
သင်္ဂဟော သိဒ္ဓေါ။ အနုဋီ၊ ၃။ ၁၈၁။ အပရိ-
ပုဏ္ဏာယတနာနံ ပန နာမရူပံ...သက္ကာ ဓမ္မ-
ဂဏနတော ဝိညာတုံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၈။
အပရိပုဏ္ဏာယတနံ ကလလရူပံ ဝတ္တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၄။ ၂။ ၃၃၇။ (မူလဋီ၊ ၂။ ၁၂၆-၌ အပရိပုဏ္ဏာ-
ယတနကလလရူပံ-ဟု ရှိသည်။)

အပရိပုဏ္ဏာယတနတာ (တိ) [အပရိပုဏ္ဏာယတန
+ တာ] မပြည့်စုံသော အာယတနရှိသည်၏
အဖြစ်။ ကေဝလံ ဇာတိ-သဒ္ဓေန ဝုတ္တာယ
အဘိဓာန် ၂-၃၄-ပ-မ-ဗ-သ-၈

ဇာတိယာ အပရိပုဏ္ဏာယတနတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။
မ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၇။

အပရိပူရ (တိ) [န + ပရိပူရ] (က) ပြည့်စုံ
ခြင်းမရှိသော၊ မပြည့်စုံသော။ သူ။ ဗြဟ္မစရိယံ
အပရိပူရံ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၀၁။ မ၊ ၂။ ၁၅၉။ ဣတိ
အပရိပူရံ ဝါ သီလက္ခန္ဓံ ပရိပူရေဿာမိ။ အံ၊
၁။ ၁၂၃။ တေနင်္ဂေန အပရိပူရော။ အံ၊ ၃။
၁၃၄၊ ၁၇၀၊ ၂၆၄။ အပရိပူရောပိ သီလက္ခ-
န္ဓော။ ဣတိဝုတ်။ ၂၆၇။ (မ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၉။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၄။ အဘိဋ္ဌ၊ ၃။ ၆၈။ ဣတိဝုတ်၊
၄။ ၃၁၆-တို့လည်း ကြည့်။) (ခ) သပိတ်
သက်န်း မပြည့်စုံသော။ ဒေဝပုဂ္ဂလာ န ဥပ-
သမ္မာဒေတဗ္ဗာ အပရိပူရော ပရိပူရော နော စ
ယာစတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၁၄။ အပရိပူရော နာမ
အပရိပုဏ္ဏပတ္တစိဝရော။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၆၁။

အပရိပူရဥပစာရ (တိ) [န + ပရိပူရ + ဥပစာရ]
မပြည့်သော - နှစ်တောင့်တွာမပြည့်သော -
ဥပစာရှိသော။ ယံ ဘိတ္တိံ ဝိဝရိယမာနံ
ကဝါဠံ အာဟနတိ။ သာ အပရိပူရဥပစာရာပိ
ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၅၀။ ကဝါဠဝိတ္တာရဗျမာ-
ဏောတိ ဟတ္ထပါသဿာခိပေတတ္တာ...အပရိ-
ပူရဥပစာရာပိ ဟောတိ။ ဝဇီရ၊ ၃၀၃။

အပရိပူရက (တိ) [န + ပရိ + ပူရ + ကျူ။ ထိ၌
အပရိပူရိကာ] မပြည့်စေ - မပြည့်စုံစေ -
သော၊ မပြည့်ကျင့်သော။ သူ။ တဿာ သာမိ-
ကဝတ္ထာဒိနံ အပရိပူရိကာယ သာမိကာဒေ-
ယော အက္ခောသိတွာ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၉၄။

အပရိပူရကာရိတာ (တိ) [အပရိပူရကာရိ +
တာ] ပြည့်စေ - ပြည့်စုံစေ - သည်ကို ပြုလေ့
မရှိသူ၏အဖြစ်၊ ပြည့်ကျင့်လေ့မရှိသူ၏ အဖြစ်။
သီလက္ခန္ဓာဒိသု အပရိပူရကာရိတာယ။ ဒီ၊
၄။ ၁။ ၁၈၈။ ယံ ပနေတ္ထ ဘဒ္ဒါလိတ္ထေရဿ အပ-
ရိပူရကာရိတာယ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၇၁။ သမာဓိသ္မိံ
အပရိပူရကာရိတာယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၅၂၁။

အပရိပူရကာရီ (တိ) [န+ပရိပူရကာရီ] ပြည့်စေ-ပြည့်စုံစေ-သည်ကို ပြုလေ့မရှိသော၊ ပြည့်ကျင့်လေ့မရှိသောသူ။ ဘဒ္ဒါလိ နာမသိက္ခာ သတ္တုသာသနော သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ။ မ၊ ၂။ ၁၀၂။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၈၀။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၂။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၈။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၀။ ခုဒ္ဒက၊ ဋ္ဌ၊ ၈၉။ သရဏာနိ သက္ကော သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ။ သံ၊ ၃။ ၃၂၉။ သီလေသု အပရိပူရကာရီ (အံ၊ ၂။ ၁၈၉) တိ ပဉ္စသု သီလေသု အသမတ္တကာရီ။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၆၄။ သီလေသု အသမာဟိတောတိ သီလေသု အပရိပူရကာရီ။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၂။ သီလက္ခန္ဓာဒီသု အပရိပူရကာရိနော...။ သီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၇၇။

အပရိပူရကာရိဘာဝ (ပု) [အပရိပူရကာရီ + ဘာဝ] ပြည့်ကျင့်လေ့မရှိသည့် အဖြစ်။ နသေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရိဘာဝေါယေဝ ဧကော ဟေတု။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၁၁။

အပရိပူရဏ—သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၂-၌ ရှိသော ဤပါဌ်ကား ပါဌ်မှားဖြစ်ဟန်ရှိသည်။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၈၈။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၉၈-တို့ကြည့်။

အပရိပူရမာန (တိ) [န+ပရိပူရမာန] (က) မပြည့်စေသော၊ မပြည့်စေနိုင်သော၊ မပြည့်စုံသောသူ။ အတ္တနာ အာပါယိကောပိ အပရိပူရမာနော။ ဝိ၊ ၁။ ၉၆။ အတ္တနာ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါယ အာပါယိကောနာပိ အပရိပူရမာနေန။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၄၃။ တဗ္ဘာဝံ ပရိပူရေတု အသက္ကောန္တော တေန အပရိပူရေတု အပရိပူရမာနော။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၀၇။ တဗ္ဘာဝံ န ပရိပူရေတိ ပရိပူရေတု န သက္ကောတိတိ အပရိပူရမာနော၊ တဗ္ဘာဝေန အပရိပူရေတိ အတ္တော။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂။ ၂၇၁။ (ခ) မပြည့်သော။ ဂဏနာယ အပရိပူရမာနာယ...။ ထေရ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၂၆။ တဏှာယ အဓိပ္ပါယေ အပရိပူရမာနော...။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၁။ ၂၃။

အပရိပူရယန္တ (တိ) [န+ပရိပူရယန္တ] မပြည့်စေသော၊ မပြည့်ကျင့်သော၊ သူ။ သီလက္ခန္ဓ အပရိပူရယန္တော။ နေတ္ထိ၊ ၇၆။

အပရိပူရယမာန (တိ) [န + ပရိပူရယမာန] (က) မပြည့်သော၊ မပြည့်စုံသော။ ကာမာဝစရာယပိ အပရိပူရယမာနာယ ကုတောဝဓူပါဝစရာဓူပါဝစရလောကတ္တရပညာ ပရိပူရိဿတိ။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၆။ (ခ) မပြည့်စေသော၊ မပြည့်ကျင့်သောသူ။ တိဿော သိက္ခာ ပန အပရိပူရယမာနောဝ သိက္ခာယ န ပရိပူရကာရီ နာမ။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၂၈။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၁၇။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၇၆-တို့၌ အပူရယမာနော-ဟု ရှိသည်။)

အပရိပူရိတ (တိ) [န+ပရိပူရိတ] မပြည့်စေအပ်သော၊ မပြည့်ကျင့်အပ်သော။ အပရိပူရိတာ ကာစိ ပါရမီ နာမ နတ္ထိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၇။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၂။

အပရိပူရိယမာန (တိ) [န+ပရိပူရိယမာန] မပြည့်စေအပ်သော၊ မပြည့်ကျင့်အပ်သော။ “ဝိဝေကံ နာနုသိက္ခန္တိ” တိ ဣမံနာ ပဗ္ဗေန ကာယဝိဝေကံ အပရိပူရိယမာနံ ဒသေတိ။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၁။

အပရိပူရိ (တိ) [န+ပရိပူရိ] (က) မပြည့်စုံခြင်း။ ဥဘိန္နံ အပရိပူရိယာ “သိက္ခာနိယော အယျာ အယျေ ပဝါရေန္တိ ပဋိကရိသာမိ” တိ စဝေ တိက္ခတ္တု ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကသိ၊ ၃၃၉။ (ခ) မပြည့်စုံစေခြင်း၊ မပြည့်ကျင့်ခြင်း။ အနာဒရိယမတ္တေနပိ သိက္ခာယ အပရိပူရိယေဝ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၅၃။

အပရိပူရေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပရိပူရေတွာ] မပြည့်စေမှု၌၊ မပြည့်ကျင့်မှု၌။ အာဘိသမာစာရိကံ ဓမ္မံ အပရိပူရေတွာ။ အံ၊ ၂။ ၁၂၊ ၁၃၊ ၁၆၈-၉။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၀။ တေ ကိရဝတ္တံ အပရိပူရေတွာ။ ထေရ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၂။

အပရိပူရေန္တ (တိ) [န+ပရိပူရေန္တ] မပြည့်စေ
သော၊ မပြည့်ကျင့်သော၊ သူ။ ဝတ္ထံ အပရိ-
ပူရေန္တော၊ န သီလံ ပရိပူရတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၁၆။
သိက္ခံ အပရိပူရေန္တော သိက္ခာယ အဂါရဝေါ
ဝိဟရတိ နာမ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၇၆။ အတ္တနော
အတ္ထံ အပရိပူရေန္တော အန္တော။ ဝေရ၊ ၄။
၂။ ၄၂၃။ န ဟိ သိက္ခံ အပရိပူရေန္တော။
ဝဇီရ၊ ၈၂။ ကခါ၊ ၄။ ဟောင်း။ ၂၁။

အပရိပုန္နတ္တ (န) [န+ပရိပုန္န+တ္တ] တုန်လှုပ်
ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်။ ကေတ္တန္တိ အဝဇ္ဇိ-
တတ္တာ အပရိပုန္နတ္တာ စ ကေသဘာဝေါ။
ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၃။

အပရိပုန္နန (န) [န+ပရိပုန္နန] (က) မတုန်လှုပ်
ခြင်း။ (ပဿဒ္ဓိ) ကာယစိတ္တာနံ အပရိပုန္နန-
ဘူတသီတိဘာဝပစ္စုပ္ပန်နာ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၈၇။
အပရိပုန္နနဟေတု-လည်း ကြည့်။ (တိ) (ခ)
တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသော။ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စာဒိနံ
အဘာဝတော အပရိပုန္နနေန ဌိတေန ကရ-
ဇကာယေန ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၉၁။

အပရိပုန္နနဟေတု (ပ) [အပရိပုန္နန+ဟေတု]
မတုန်လှုပ်ခြင်း၏ အကြောင်း။ ကာယသခါ-
ရေဟိ ကာယဿ အပရိပုန္နနဟေတုဟိ...
ကာယဿ အပရိပုန္နနဟေတုဘူတေ သုခုမ-
သုခုမတရေ...။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၉၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။
၁။ ၃၂၅။

အပရိပုန္နန္တ (တိ) [န+ပရိပုန္နန္တ] မတုန်လှုပ်
သော၊ သူ။ သော စ သုသိက္ခိတတ္တာ အပ-
ရိပုန္နန္တော နိပဇ္ဇိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၁၁။

အပရိပ္ပုဋ္ဌလာပ (တိ) [န+ပရိ+ပုဋ္ဌ+လာပ။
(ပရိပ္ပုဋ္ဌ-သံ)] မထင်ရှား-မပိသ-သော
စကားရှိသော၊ သူ။ မမ္မနာတိ အပ္ပရိပ္ပုဋ္ဌတ-
လာပါ (အပရိပ္ပုဋ္ဌလာပါ?)။ ဒိ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၃။
မမ္မန (သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၆၅။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၂၈)
နှင့် ယှဉ်ကြည့်။

အပရိဗန္ဓဘာဝ (ပ) [န+ပရိဗန္ဓ+ဘာဝ] အ
နှောင်အဖွဲ့-အတားအဆီး-ဘေးရန် - မရှိ
သည်၏ အဖြစ်။ အပရိဗန္ဓဘာဝေန နိရု-
သကာ။ အနုဋီ၊ ၁။ ၂၀၃။

အပရိဗ္ဗဇိတော (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပရိဗ္ဗဇိတော] မရှောင်
လွှဲ-မဖဲ့ခွါ-ထွက်မပြေး-မရှု။ သစေ ဟိ
တံ ဣတော အပရိဗ္ဗဇိတော ဣမံ အဓမ္မံ အာ-
စရိဿသိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၀။

အပရိဗျတ္တ (တိ) [န+ပရိဗျတ္တ] မထင်ရှား
သော၊ မကွဲပြား-မခြားနား-သော။ အပ-
ရိဗျတ္တံ ဘိက္ခုနီတဿ တတ္ထ ကိစ္စံ ဝိတက္ကာဒိဟိ
အဘိဘူတတ္တာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၁။ အဘိ၊ ၄။ ၁။
၂၁၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၇၇။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၂၁။
ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၇။ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တာယ
ပန သညာယ ကိစ္စမေဝ အပရိဗျတ္တံ။ ပဋိသံ၊
၄။ ၂။ ၁၀၉။ အပရိဗျတ္တဿ အာရမ္မဏဿ။
မူလဋီ၊ ၃။ ၁၈၈။

အပရိဗျတ္တကိစ္စ (တိ) [အပရိဗျတ္တ+ကိစ္စ]
မထင်ရှား-မကွဲပြား-မခြားနား-သော
ကိစ္စရှိသော။ သာ ကဿ န ဝုတ္တာတိ။
အပရိဗျတ္တကိစ္စတော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၀။ အဘိ၊
၄။ ၁။ ၂၁၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၇၇။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၂၀။
ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၇။

အပရိဗျတ္တက္ခရ (တိ) [အပရိဗျတ္တ+အက္ခရ]
မထင်ရှား-မကွဲပြား-မခြားနား-သော
အက္ခရာရှိသော။ သဒ္ဓမ္မေဝ သုဏာတိတိ
အပရိဗျတ္တက္ခရံ သဒ္ဓမ္မတ္ထမေဝ သုဏာတိ။
ကခါ၊ ၄။ သစ်။ ၄၃၉။

အပရိဗျတ္တဝိဂ္ဂဟတာ (တိ) [န+ပရိဗျတ္တ+
ဝိဂ္ဂဟ+တာ] ထင်ရှားသော - အထည်
ကိုယ်-ဘူတရုပ်-မရှိသည်၏အဖြစ်။ မထင်
ရှားသော - အထည်ကိုယ် ဘူတရုပ် - ရှိ
သည်၏ အဖြစ်။ ဧဝံ အပရိဗျတ္တဝိဂ္ဂဟတာ-ယ
အရူပပဋိဘာဝဘူတေ ကသိဏဝိသေသေ။

ဒီ၊ဋီ၊ဝ။၁၆၇။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊ဝ။၄၃၆။ အံ၊ဋီ၊၃။
၃၂၄။

အပရိဘဝ (ပ) [န+ပရိဘဝ] မနိပ်ခြင်း၊
မနိပ်ခြင်း၊ မနိပ်ချခြင်း။ အတ္တညတာမုခေန
အတ္တနိ အပရိဘဝေန မာနော ဝဉ္ဇေတိ။
နေတ္တိ၊ဋ္ဌ။၉၀။

အပရိဘာသန္တ (တိ) [န+ပရိဘာသန္တ] မကြိမ်း
မောင်း-မခြိမ်းချောက်-သော။ အက္ခော-
သကပရိဘာသကော အနက္ခောသန္တေန
အပရိဘာသန္တေန.. ဇိနိတဗော။ ဓမ္မေ၊ဋ္ဌ။၂။
၂၀၂။ (ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၆၂-လည်း ကြည့်။)

အပရိဘာသိယ (တိ) [န+ပရိဘာသိယ]အပြစ်
မတင်အပ်-မကဲ့ရဲ့အပ်-သော။ သူ။န မဟာ-
ရာဇ တဏှာဂတာ ဝတ္ထု ယာစန္တိ၊ တာယ
အဝတ္ထုယာစနာယ အပရိဘာသိယာ ဘဝန္တိ။
မိလိန္တ။၂၁၉။

အပရိဘိန (တိ) [န+ပရိဘိန] မပျက်စီး-
မချိုးထဲ-သော။ အဇ္ဈတ္တိကဉ္စေဝ အာဝုသော
စက္ခု အပရိဘိနံ ဟောတိ။ မ၊ဝ။၂၄၈။ (မ၊
ဋ္ဌ။၂။၁၃၂-လည်း ကြည့်။) သဏ္ဌာ အပရိ-
ဘိနံ စက္ခု ဘဝေယျ။ အဘိ၊ဋ္ဌ။၁။၃၄၆။
ဣန္ဒြိယာနိ အပရိဘိနာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၅၁။
ပရိသံ၊ဋ္ဌ။၁။၂၉၀။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၇၄။

အပရိဘူန (န) [န+ပရိဘူန] မသုံးဆောင်-
မစား-ခြင်း။ မဟာပရိသော ဗြဟ္မာနော
နေသံ အပရိဘူနံ ဇာနန္တောပိ...။စရိယာ၊
ဋ္ဌ။၅၀။

အပရိဘူနကာရဏ (န) [အပရိဘူန+ကာ-
ရဏ] မသုံးဆောင်-မသုံးစွဲ-ခြင်း၏ အ-
ကြောင်း။ ဓနလာဘော စ၊ ဓနံ လဒ္ဓါ
အပရိဘူနကာရဏဉ္စ တေနော ကတံ။ ဇာ၊
ဋ္ဌ။၃။၂၈၁။

အပရိဘူန္တ (တိ) [န+ပရိဘူန္တ] မသုံး
ဆောင်-မစား-သော။ သူ။ အဏာမိကေ-

သု အဗ္ဗုဇလေသု... သမိပေယော သန္တေသုပိ
ပဋိဂ္ဂဟကာဘာဝေန အပရိဘူန္တော...။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၇၆။

အပရိဘူဉ္စိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပရိဘူဉ္စိတွာ]
(က) မသုံးဆောင်-မခံစား-မူ၍။ အတ္တိ
ကေစိ ပထဝီ အပရိဘူဉ္စိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ။
အဘိ၊က။၂၆၃။ (ခ) မသုံးဆောင်-မဆင်
မြန်း-မူ၍။ အပရိဘူဉ္စိတွာ ဌပိတံ...မဟာ-
လတာပသာဓနံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ။၂။၁၈၉။ ပုတ္တာဒီနမ္ပိ
အတော အတ္တနာပိ အပရိဘူဉ္စိတွာ။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၆၃။ (ဂ) မသုံးဆောင် - မပန်ဆင် -
မလိမ်းကျံ-မူ၍။ မာလံ အညဉ္စ ဂန္ဓာဒိ...
အပရိဘူဉ္စိတွာ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၅၆။ (ဃ) မသုံး
ဆောင် - မဘုဉ်းပေး - မူ၍၊ ပိတ္တပါတမ္ပိ
အပရိဘူဉ္စိတွာ..။ မ၊ဋ္ဌ။၂။၃၃။ အာဟာရံ
အပရိဘူဉ္စိတွာ...။ ဓမ္မေ၊ဋ္ဌ။၁။၁၁၁။ (င) မသုံး
ဆောင်-မမှီဝဲ - မူ၍။ ကာမေ အပရိဘူဉ္စိ-
တွာ..။ ဇာ၊ဋ္ဌ။၂။၅၁။

အပရိဘူတ္တ (တိ) [န+ပရိဘူတ္တ] (က) မသုံး
ဆောင်အပ် - မမှီဝဲအပ် - သော။ အမတံ
တေသံ ဘိက္ခုဝေ အပရိဘူတ္တံ။ အံ၊ဝ။၄၇။ (ခ)
မသုံးဆောင်အပ် - မဝတ်ရုံ အပ် - သေး
သော။ မသုံးဆောင် - မဝတ်ရုံ - အပ်သေး
သော - အသစ်ကျပ်ချုပ် - သင်္ကန်း။ အပရိ-
ဘူတ္တံ ဧဝါပေတိ။ ဝိ၊ဝ။၃၀၈။ အဟတေ-
နာတိ အပရိဘူတ္တေန။ ဝိ၊ဋ္ဌ။၃။၃၉၃။ ဣဒံ
ပရိဘူတ္တံ၊ ဣဒံ အပရိဘူတ္တံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ။၃။၄၀၅။
(ဂ) မသုံးဆောင်အပ်သော၊ စွန့်ပစ်အပ်
သော။ အပရိဘူတ္တပိ ဒေယျဓမ္မေ ပုညံ
ဟောတိယေဝ။ အဘိ၊ဋ္ဌ။၃။၁၉၉။ (မူလဋီ၊
၃။၈၅။ အနုဋီ၊၃။၁၁၈-တို့လည်း ကြည့်။)
(ဃ) မသုံးဆောင် - မမှီဝဲ - အပ်သော။ ကေ-
နစိ အပရိဘူတ္တမေဝ။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။၂၆၁။ (င)
မသုံးဆောင်အပ် - မစားအပ် - သေးသော။
အနုစ္စိဋ္ဌံ အပရိဘူတ္တံ ဝါတံ ဝဇ္ဇတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ။၃။
၂၄၂။ တဉ္စ ခေါ ပရိဘူတ္တံ ဝါ ဟောတု အပ-

ရိဘူတံ ဝါ။ ဝဇီရ။ ၂၂။ အနာမဋ္ဌပိစ္ဆပါ-
တောတိ အဂ္ဂဟိတအဂ္ဂေါ၊ အပရိဘူတောတိ
အတ္တော။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၃။

အပရိဘူတကာမ (တိ) [န+ပရိဘူတ+ကာမ]
မသုံးဆောင် - မခံစား - ဘူးသော ကာမဂုဏ်
ရှိသော၊ ကာမဂုဏ်ကို - မသုံးဆောင် - မခံ
စား - ဘူးသောသူ။ အနိက္ခိဋ္ဌိတာဝိ (သံ၊ ၄၊
၃။ ၃၉) ကြည့်။

အပရိဘူတပလ္လင်္ဂ (ပ) [အပရိဘူတ+ပလ္လင်္ဂ]
မသုံးဆောင်အပ် - အသုံးမပြုအပ် - သေး
သော ပလ္လင်္ဂ။... ကေပယော အပရိဘူတ-
ပလ္လင်္ဂံ သေနာသနဉ္စ ပညာပေသိ။ ဇာ၊ ၄၊
၃။ ၂၄။

အပရိဘူတပုဗ္ဗ (တိ) [အပရိဘူတ+ပုဗ္ဗ] ရှေး
၌ မသုံးဆောင်အပ်သော၊ မသုံးဆောင်ဘူး
သေးသော။ ကေနစိ ဝသလေန အပရိဘူတ-
ပုဗ္ဗေဟိ ပုဗ္ဗေဟိ။ တိကပုပ္ဖမ္ပိ အပရိဘူတ-
ပုဗ္ဗံ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၇။

အပရိဘူတ (တိ) [န+ပရိဘူတ] မနှိပ်အပ် -
မရှုတ်ချအပ် - သော၊ ဇနပဒေသု အနော-
ညာတံ အနဝညာတံ အဟိဋ္ဌိတံ အပရိဘူတံ
စိတ္တိကတံ။ ဝိ၊ ၂။ ၉။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၂။ ဝတ္တာ
အပရိဘူတော စ၊ နိဒ္ဒေါသော ပညဝါ
တထာ။ အပ၊ ၂။ ၁၁၀။ မနုဿေသု မေတ္တာ-
ယ ပသာဒိတစိတ္တေဟိ တေဟိ အပရိဘူ-
တော ဟုတွာ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၉၄။
အနဝညာတေန အပရိဘူတေန သမ္မာဝိတေ-
န။ ဒိ၊ ၃။ ၁၁၁။

အပရိဘူတတာ (တိ) [အပရိဘူတ+တာ]
မနှိပ်အပ် - မရှုတ်ချအပ် - သည်၏အဖြစ်။
အနဝညတ္တိပရိသယုတ္တ (ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၃၆)
ကြည့်။

အပရိဘောဂ (တိ) [န+ပရိဘောဂ] (၁)(က)
မသုံးဆောင်အပ်သော၊ မသုံးစွဲ - အပ် -

ကောင်း - သော၊ အသုံး မပြုအပ်သော။
ဟေဋ္ဌာ အပရိဘောဂံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၆၇။ =
ဟေဋ္ဌာ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာဒိနံ နိက္ခိတ္တတ္တာ အပရိ-
ဘောဂံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၄၉။ ဗောဓိ-
သတ္တေန ဝသိတဋ္ဌာနံ ဟိ စေတိယကုဋိသဒိသံ
ဟောတိ အညေသံ အပရိဘောဂံ။ မ၊ ၄။ ၄။
၁၃၀။ (ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၂၉-၌ အပရိဘောဂါရဟံ-ဟု
ရှိသော်လည်း ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၂၈-၌ အညေသံ အ-
ပရိဘောဂန္တိ အညေဟိ န ပရိဘူတိတဗ္ဗံ၊ န
ပရိဘောဂယောဂျန္တိ အတ္တော-ဟု ဖွင့်သည်။)
တံ ဝိဘဝဇာတံ . ရက္ခသပရိဂ္ဂဟိတာ ပေါက္ခ-
ရဏိ ဝိယ အပရိဘောဂံ တိဋ္ဌတိ။ မေ၊ ၄။ ၁။
၂၃၂။ ဝိသင်္ခရိတွာ အပရိဘောဂံ ကရေန္တိ။
မဟာနိ၊ ၄။ ၃၂၆။ ဝစ္စကုဋိသမုဒ္ဓါဒိဉ္စကေသု
ပန အပရိဘောဂေသု အနာပတ္တိ။ ကင်္ခါ။
၂၈၈။ ဣပိယေန ပရိဝတ္တိတပတ္တယ အပရိ-
ဘောဂေါ ခဏိတော။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၃၇။
(ခ) မသုံးဆောင် အပ်သော၊ မစား -
မသောက် - အပ် - ကောင်း - သော။
အပရိဘောဂံ ဝါ ကရေတိ(ဝိ၊ ၁။ ၅၉)တိ
အခါဒိတဗ္ဗံ ဝါ အပါတဗ္ဗံ ဝါ ကရေတိ။
ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၉။ တိဟိ ခေါ အဟံ ဇီဝက
ဌာနေဟိ မသံ အပရိဘောဂန္တိ ဝဒါမိ။ မ၊ ၂။
၃၂။ သုပေယျပဏ္ဏာနိ နာဂရိကမနုဿာနံ
ဇေဂုစ္ဆာနိ ဟောန္တိ အပရိဘောဂါနိ။ အဘိ၊
၄။ ၂။ ၂၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၂။ အမဲ့ ဥဒပါနံ
အပရိဘောဂံ ကရိဿာမ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၄၃။
မစ္ဆမသံ ဝိပွကိရိတွာ အပရိဘောဂံ ကတွာ။
ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၂၃၉။ (ဂ) မသုံးဆောင် အပ်
သော၊ မတွေ့ - မကြုံ - အပ်သော၊ သူ။
တထာဂတော ဟိ လောကေ ... ဆန္တံ သတ္တာ-
ရာနံ အညေသဉ္စ ဝေဠုပါနံ သုပိနန္တေပိ အ-
ပရိဘောဂေါ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၄၇။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။
၂၇၆။ (ပ) (၂) (က) မသုံးဆောင်ခြင်း၊
အသုံးမပြုခြင်း။ အတ္တနော ပရိဘောဂတ္ထံ
ဒိန္နံ အညဿ ခါနေ, .. အာပတ္တိယောပိ

အပရိဘောဂေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိယောဂ။
ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၈၆။ အပရိဘောဂဒုပ္ပရိဘာဂါ-
ဒိဝသေန ဝိနာသေတိ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၀၅။
(ခ) မသုဉ် - မလျော် - သော - သုံးဆောင်
ခြင်း - သုံးစွဲခြင်း။ ယာဂုရုန္နနရဇနပဏနာ-
ဒိနာ အပရိဘောဂေန န ပရိဘူတဗ္ဗော။
ဝိ၊ ၂။ ၂၈၈။ အပရိဘောဂေနာတိ အယုတ္တ-
ပရိဘောဂေန။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၂၉။

အပရိဘောဂကရက (န) [အပရိဘောဂ+ကရ-
က] မသုံးဆောင် - အပ် - ကောင်း - သည်
ကို ပြုခြင်း။ မစား - မသောက် - ကောင်း
သည်ကို ပြုခြင်း။ ပစ္စိမံ ပန ဒုယန္တိ စွာပနံ
အပရိဘောဂကရကဉ္စ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၃၈။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၇၈။

အပရိဘောဂကာလ (ပု) [အပရိဘောဂ+ကာ-
လ] မသုံးဆောင်အပ် - ထိုက် - သော အချိန်
အခါ။ တံ ယာဝ အပရိဘောဂကာလာ
အပစ္စုဒ္ဓရာပေတွာဝ နိဒဟိတဗ္ဗံ။ ဝိမတိ၊ ၁။
၃၁။

အပရိဘောဂတ္ထ (န) [အပရိဘောဂ+တ္ထ] မသုံး
ဆောင် - မစား - မသောက် - အပ် - ကောင်း
- သည်၏အဖြစ်။ တတော ပရံ အပရိ-
ဘောဂတ္တာ “ပစ္စာဘတ္တံ ဝဇ္ဇတိ”တိ ဝုတ္တံ။
ဝဇ္ဇိ၊ ၂၇၀။

အပရိဘောဂရက္ခ (ပု) [အပရိဘောဂ+ရက္ခ]
မသုံးဆောင်ကောင်း - မစားကောင်း -
သော သစ်ပင်။ တေဝိဇ္ဇာဝိဝနန္တိ ပုပ္ဖပလေ-
ဟိ အပရိဘောဂရက္ခေဟိ သဉ္စန္ဒ နိရုဒ္ဓကံ
အရညံ။ ဒီ၊ ၁။ ၃၃၆။ (ဒီ၊ ၁။ ၄၀၄။ သိ၊
ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၄၃၂-တို့၌ အနုပဘော-ရက္ခ-ဟု ရှိ
သည်။)

အပရိဘောဂါရဟ (တိ) [န+ပရိဘောဂါရဟ]
(က) သုံးဆောင်ခြင်းကို (ပြုခြင်းငှါ) မထိုက်
သော၊ သုံးစွဲ - အသုံးပြု - ခြင်းငှါ မထိုက်

သော။ ဗောဓိသတ္တေန ဝသိတဋ္ဌာနန္တိ စေတိ
ယက္ခဋိသဒိသံ ဟောတိ အညေသံ အပရိ-
ဘောဂါရဟံ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၉။ (မ၊ ၁။ ၁၃၀-၌
အပရိဘောဂ-ဟု ရှိသည်။ ဒီ၊ ၁။ ၂၈-၌
လည်း အပရိဘောဂ-ကိုသာ ဖွင့်သည်။ အပရိ-
ဘောဂ(၁)အနက် ကြည့်။) အမနညာ အပ-
ရိဘောဂါရဟာ။ ဒေါ၊ ၁။ ၂၄၆။ (ခ) သုံး
ဆောင် - စားသောက် - ခြင်းကို မထိုက်
သော။ အန္တမသော မိသကမ္မကဏ္ဍမ္ပိ ဂေါ-
ဇ္ဈပါနမ္ပိ အပရိဘောဂါရဟော။ ဝိ၊ ၁။ ၁၇၃။
မ၊ ၁။ ၂၀၄။ ပုတိဘူတဘာဝေန ပရိဘောဂံ
နာရဟတိတိ အပရိဘောဂါရဟော။ သာ-
ရတ္ထ၊ ၂။ ၇။ အပရိဘောဂါရဟော ပုတိဘူတ-
ဘာဝေန။ မ၊ ၁။ ၁၄၁။ အပရိဘောဂါရ-
ဟော ပိတ္တပါတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၀။ အဘိ-
ဟဋ္ဌဘိက္ခာယ ပရေသံ အပရိဘောဂါရဟ-
တော စ။ ဥပါန၊ ၁။ ၃၆၁။ (ဂ) သုံးဆောင်
- ခံစား - ခြင်းကို မထိုက်သော။ (ဝတ္ထု-
ကာမာ) အပရိဘောဂါရဟာ ကတာ။
ထေရီ၊ ၁။ ၅၃။

အပရိဘောဂါရဟတ္ထ (န) [အပရိဘောဂါရဟ+
တ္ထ] သုံးဆောင်ခြင်းကို မထိုက်သည်၏ အဖြစ်၊
မသုံးဆောင်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်။ တေသံ
စိဝရာနံ အပရိဘောဂါရဟတ္တာ။ ဝိ၊ ၁။ ၂။
၂၃၇။ ဣဓ ပန ဝိသေသတော အပရိဘော-
ဂါရဟတ္တာဝ ဝတ္ထုနော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၈။ မ၊
ဋီ၊ ၁။ ၁၄၁။

အပရိမဏ္ဍလ (တိ) [န+ပရိမဏ္ဍလ] (က) မဝန်း
- မဝိုင်း - သော၊ မလုံးသော။ ဣဒံ ကာဠကံ
...မဏ္ဍလံ အပရိမဏ္ဍလံ စတုရံသံ။ မ၊ ၁။ ၃။
၃၁၈။ ဘုဉ္ဇန္တေန ပန စောရာဒိဘယံ ပဋိစ္စ
မဟန္တမ္ပိ အပရိမဏ္ဍလမ္ပိ ကတာ။ ဝိမတိ၊
၂။ ၆၃-၄။ (ခ) မဝန်း - မဝိုင်း - သော၊ ထက်
ဝန်းကျင် မညီညွတ်သော။ အပရိမဏ္ဍလံ
နိဝါသေန္တယ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၆၁။
စိဝရာသုဏ္ဏမ္ပိ ဒေါသစရိတယ အတိဂါဠံ

အပရိမဏ္ဍလံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၀၂။ (ဂ) မဝန်း - မဝိုင်း - သော၊ မပြည့်စုံသော။ ယော ဘိက္ခု ပရိသတ် ဓမ္မ ဒေသေန္တော သုတ္တံ ဝါ ဇာတကံ ဝါ နိက္ခိပိတာ အညံ ဥပါရမ္ဘကရံ သုတ္တံ အာဟရတိ။ တဿ ကဏာ အပရိမဏ္ဍလာ နာမ ဟောတိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၅။ တဿ ကဏာ အပရိမဏ္ဍလာ နာမ ဟောတိ အတ္တဿ အပရိပုဏ္ဏဘာဝတော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၉။ (သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၀-လည်း ကြည့်။)

အပရိမဏ္ဍလနိဝါသန (န) [န+ပရိမဏ္ဍလ+နိဝါသန] ထက်ဝန်းကျင် မညီမညွတ် ဝတ်ခြင်း၊ အဝန်း ညီညွတ်စွာ မဝတ်ခြင်း။ အနာ-ဒရိယံ၊ အနာပတ္တိကာရဏာဘာဝေါ၊ အပရိမဏ္ဍလနိဝါသနန္တိ ဣမာနေတ္ထ တိဏိ အင်္ဂါနိ။ ကခါ။ ၂၇၈။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၀၅။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၆၁။

အပရိမတ္တသင်္ခါရ(တိ) [န+ပရိမတ္တ+သင်္ခါရ] သုံးသပ်ဆင်ခြင်အပ်သော သင်္ခါရတရား မရှိသော၊ သင်္ခါရတရားတို့ကို - မသုံးသပ် - မဆင်ခြင် - သော၊ သူ။ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အပရိမတ္တသင်္ခါရဿ အပ္ပဟိနပဋိပက္ခဿ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၄။

အပရိမာဏ (တိ) [န+ပရိမာဏ] အနှိုင်း - အဆ - အရေအတွက် - အပိုင်းအခြား - အကန့်အသတ် - မရှိသော၊ မနှိုင်းဆ - မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မကန့်သတ် - နိုင်သော၊ မရေတွက်နိုင်အောင် - မြောက်မြား - ရှည်ကြာ - သော၊ အတိုင်းမသိ - အတိုင်းအရှည် မရှိ - သော။ သံသာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ အပရိမာဏာ အပဋိစ္စန္ဓာယော။ ဝိ၊ ၄။ ၁၅၈။ အပရိမာဏာ ဝဏ္ဏာ အပရိမာဏာ ဗျဉ္ဇနာ။ သံ၊ ၃။ ၃၇၆။ အပရိမာဏာ ဝဏ္ဏာတိ အပ္ပမာဏာနိ အက္ခရာနိ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၃၂၉။ အပရိမာဏာ ပဒါ အပရိမာဏာ ဗျဉ္ဇနာ။ အံ၊ ၁။ ၅၀၁။ (နေတ္ထိ၊ ၉-လည်း ကြည့်။)

....ပဒါနိပိ အက္ခရာနိပိ ဓမ္မဒေသနာပိ အပရိမာဏာယော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၆၂။ မာနသံ ဘာဝယေ အပရိမာဏံ။ ခုဒ္ဒက၊ ၁။ ၁။ သုတ္တနိ။ ၃၀၁။ န အဿ ပရိမာဏန္တိ အပရိမာဏံ၊ အပ္ပမာဏသတ္တာရမ္ပဏတာယ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၂။ ၂၁၂။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၉။ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၉။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၄။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၉၉။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၉၈။ မ၊ ၄။ ၁။ ၅၂။ မ၊ ၄။ ၂။ ၉၀။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၈၅။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၃။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၈။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁။ ၁၄။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၇၀။ ဣတိ-ဇုတိ၊ ၄။ ၉။ ပေတ၊ ၄။ ၁။ ၁၄။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၉။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၇၇။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁။ ၉။ စရိယ၊ ၄။ ၂။ ၇၆။ စုဋ္ဌနိ၊ ၄။ ၅။ ၃။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၃၉။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၅၅။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၅။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၆။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၁၂၁။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၅၁-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိမာဏကာလ (ပ) [အပရိမာဏ+ကာလ] မရေတွက်နိုင်အောင် ရှည်ကြာသော - အပရိမာဏ - အချိန်ကာလ။ ယံ အပရိမာဏကာလံ သက္ကစ္စံ ဥပစိတဝိပုလပုညသမ္ဘာ-ရော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၃၈။ ဒီသမဗ္ဗါနန္တိ စိရ-ကာလံ အနာဒိမတိ သံသာရေ အပရိမာဏကာလံ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၄၃၁။

အပရိမာဏဂဏန (တိ) [အပရိမာဏ+ဂဏန] မပိုင်းခြား - မကန့်သတ် - နိုင်သော - အပရိမာဏ - အရေအတွက်ရှိသော။ အနေက-သဟဿာတိ သဟဿေဟိပိ အပရိမာဏဂဏနာ (ပရိသာ)။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၀။ ဧတ္ထကာနိ ဇဓိသဟဿာနိတိ ပရိမာဏာဘာဝတော သဟဿေဟိပိ အပရိမာဏဂဏနာ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၈။

အပရိမာဏဂုဏတာ (ထိ) [အပရိမာဏ+ဂုဏ+တာ] မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော - နှိုင်းရှည် (ယှဉ်) ဖွယ် - စံနှုန်း - ကင်းမဲ့သော - အပရိမာဏ - ဂုဏ်ရှိသူ၏ အပြစ်။ အနုပ္ပမေယျ (ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄၅၅) ကြည့်။

အပရိမာဏစိတ္တက္ခန္ဓာ (တိ) [အပရိမာဏ + စိတ္တက္ခန္ဓာ + တာ] မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော - အပိုင်းအခြား - အကန့်အသတ် - မရှိသော - အပရိမာဏ - စိတ္တက္ခန္ဓာ ရှိသည်၏ အဖြစ်။ သော ပနေတ္တသတ္တသု ဌာနေသု ကတ္တစိ အပရိမာဏစိတ္တက္ခန္ဓာတယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိ၊ ၁၆၃။

အပရိမာဏတ္ထ (ပု) [အပရိမာဏ + အတ္ထ] အရေအတွက် - အပိုင်းအခြား - မရှိသော - မရေတွက် - မပိုင်းခြား - နိုင်သော - အနက်။ ပမာဏာတိက္ကမေတိ အပရိမာဏတ္ထေ။ ဝိ၊ ဝိ၊ ၂။ ၈၂။ သံ၊ ဝိ၊ ၂။ ၉၉။

အပရိမာဏဒေသနာနယ (တိ) [အပရိမာဏ + ဒေသနာ + နယ] မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော - နှိုင်းရှည့် (ယှဉ်) ဖွယ် - စံနှုန်း - ကင်းမဲ့သော - အပရိမာဏ - ဒေသနာ နည်းရှိသော။ အနန္တနယန္တိ အပရိမာဏဒေသနာနယံ အပ္ပိစ္ဆတာဝိပရိသယုတ္တံ ဓမ္မိကထံ။ မ၊ ဝိ၊ ၂။ ၁၁၇။

အပရိမာဏနယ (တိ) [အပရိမာဏ + နယ] မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော - နှိုင်းရှည့် (ယှဉ်) ဖွယ် - စံနှုန်း - ကင်းမဲ့သော - အပရိမာဏ - နည်းရှိသော။ တံ ပန ပစ္စယာနုလောမာဒိဝေနေ ဝိဘဇိယမာနံ အပရိမာဏနယမေဝ။ ဝိ၊ ဝိ၊ ၂။ ၁၈၅။

အပရိမာဏပ္ပဘော (တိ) [အပရိမာဏ + ပဘော] အပိုင်းအခြား - အကန့်အသတ် - မရှိသော အပြားရှိသော။ တဏှာဝိဋ္ဌိစရိတာဘဝေန ဝိဇာ ဝုတ္တာ အပရိမာဏပ္ပဘောသဗ္ဗေပိ ပရိပဇ္ဇန္တာ သတ္တာ။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၁၂။

အပရိမာဏဖလ (တိ) [အပရိမာဏ + ဖလ] မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော - အပိုင်းအခြား - အကန့်အသတ် - မရှိသော - အပရိမာဏ - အကျိုးရှိသော။ အ

ပရိမာဏဖလံ ဟိ တံ ဒါနံ ဗောဓိသမ္ဘာရဘူတံ။ စရိယာ၊ ဝိ၊ ၁၃၄။

အပရိမာဏဘိက္ခုပရိဝါရ (တိ) [အပရိမာဏ + ဘိက္ခု + ပရိဝါရ] မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော - အပိုင်းအခြား - အကန့်အသတ် - မရှိသော - အပရိမာဏ - ရဟန်းအခြံအရံရှိသော။ အယုဇ္ဈပုရဝါသိနော အပရိမာဏဘိက္ခုပရိဝါရံ စာရိကံ စရမာနံ တထာဂတံ... ဒိသော။ သံ၊ ဝိ၊ ၂။ ၉၃။

အပရိမာဏဘော (တိ) [အပရိမာဏ + ဘော] မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော - အပိုင်းအခြား - အကန့်အသတ် - မရှိသော - အပြားရှိသော။ အနန္တာ အပရိမာဏဘောဒါ အနညသာဓာရဏာ။ ဣတိဝုတ်၊ ဝိ၊ ၆။

အပရိမာဏဘောဂ (တိ) [အပရိမာဏ + ဘောဂ] မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော - အပရိမာဏ - သုံးဆောင်ဖွယ် - စည်းစိမ် - ဥစ္စာ - ရှိသော။ အသက္ကဏေယျ အမိတံ အပရိမာဏဘောဂံ နေံ မမ စာရေသန္တိစိတံ။ အပ၊ ဝိ၊ ၂။ ၂၀၂။

အပရိမာဏလောကဓာတုဗျာပန (န) [အပရိမာဏ + လောကဓာတု + ဗျာပန] မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော - အပိုင်းအခြား - အကန့်အသတ် - မရှိသော - အပရိမာဏ - လောကဓာတ်သို့ ပျံ့နှံ့ခြင်း။ ဧညယျသေဝသတိသယာ ပုထုလတာ အပရိမာဏလောကဓာတုဗျာပနတော။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၄။

အပရိမာဏဝဏ္ဏ (တိ) [အပရိမာဏ + ဝဏ္ဏ] မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော - အပိုင်းအခြား - အကန့်အသတ် - မရှိသော - နှိုင်းရှည့် (ယှဉ်) ဖွယ် - စံနှုန်း - ကင်းမဲ့သော - ချိုးမွမ်းဖွယ် - ဂုဏ် - ရှိသော။ အပရိမာဏဝဏ္ဏော ဟိ သော ဘဝံ ဂေါတမော။ ဒိ၊ ၁။ ၁၁၀။ အပရိမာဏဝဏ္ဏောတိ တထာဂူပေ-

နေဝ သဗ္ဗညုနာယိ အပ္ပမေယျဝဏ္ဏော။ ဒီ၊ဌ၊
၁။၂၅၇။

အပရိမာဏဝဏ္ဏတ္ထ (န) [အပရိမာဏဝဏ္ဏ+တ္ထ]
မရေတုက် နိုင်အောင် မြားမြောင်သော-
အပိုင်းအခြား-အကန့်အသတ် - မရှိသော
- နှိုင်းရည့် (ယှဉ်) ဖွယ်-စံနှုန်း - ကင်း
မဲ့သော - ချီးမွမ်းဖွယ် - ဂုဏ်-ရှိသူ၏အဖြစ်။
န ဝတ္တဗ္ဗော အပရိမာဏဝဏ္ဏတ္တာ ဗုဒ္ဓါဒိနံ။ ဒီ၊
ဋီ၊၁။၅၀။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၁၉၀။

အပရိမာဏဝဏ္ဏသမန္နာဂတ (တိ) [အပရိမာဏ-
ဝဏ္ဏ+သမန္နာဂတ] မရေတုက်နိုင်အောင်
မြားမြောင်သော-အပိုင်းအခြား - အကန့်
အသတ် - မရှိသော - နှိုင်းရည့်(ယှဉ်) ဖွယ်-
စံနှုန်း - ကင်းမဲ့သော - ချီးမွမ်းဖွယ် - ဂုဏ်-
နှင့် ပြည့်စုံသော၊သူ။ အဝဏ္ဏဝိရဟိတဿ
အပရိမာဏဝဏ္ဏသမန္နာဂတဿာပိ ဗုဒ္ဓဿ
ဘဂဝတော။ ဒီ၊ဌ၊၁။၃၇။

အပရိမာဏသစ် (တိ) [အပရိမာဏ+သစ်]၊
မနှိုင်းဆ-မခန့်မှန်း - နိုင်သော-အပရိမာ-
ဏ - အရေအတွက်ရှိသော။ မဟဒ္ဓနော
မဟတာ အပရိမာဏသခေန် ဓနေန သမန္နာ-
ဂတော။ အံ၊ဌ၊၁။၄၈။ သာရတ္ထ၊၁။၃၄၉။

အပရိမာဏသင်္ချ (တိ) [အပရိမာဏ+ သင်္ချာ]
မနှိုင်းဆ-မခန့်မှန်း - နိုင်သော- အပရိမာ-
ဏ-အရေအတွက်ရှိသော။ မဟဒ္ဓနော မဟ-
တာ အပရိမာဏသင်္ချေန ဓနေန သမန္နာ-
ဂတော။ ဒီ၊ဌ၊၁။၂၆၃။ သုပိနံ အပဿတော
နိဓ္ဓေါက္ကမနကာလာဒီသု အပရိမာဏသင်္ချမ္ပိ
ပဝတ္တတိယေဝ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၈၈။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။
၁၃၂-လည်း ကြည့်။)

အပရိမာဏသတ္တာရမ္ပဏ (တိ) [အပရိမာဏ+
သတ္တ+အာရမ္ပဏ] မနှိုင်းဆ-မပိုင်းခြား-
မရေတုက်-နိုင်သော-အပရိမာဏ - သတ္တ-
ဝါလျှင် အာရုံရှိသော။ အပရိမာဏသတ္တာ-
ရမ္ပဏတာ-ကြည့်။

အပရိမာဏသတ္တာရမ္ပဏကရဏ (န) [အပရိ-
မာဏ+သတ္တ+အာရမ္ပဏ+ကရဏ] မနှိုင်း
ဆ-မပိုင်းခြား-မရေတုက် - နိုင်သော -
အပရိမာဏ- သတ္တဝါကို အာရုံပြုခြင်း။ အပ္ပ-
မာဏသတ္တာရမ္ပဏဝသေနာတံ အပရိမာဏ-
သတ္တာရမ္ပဏကရဏဝသေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။
၃၆၅။

အပရိမာဏသတ္တာရမ္ပဏတာ (တိ) [အပရိမာ-
ဏသတ္တာရမ္ပဏ+တာ] မနှိုင်းဆ - မပိုင်း
ခြား - မရေတုက် - နိုင်သော - အပရိ-
မာဏ- သတ္တဝါလျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်။
အနောဒိဿကဗရဏဝသေန အပရိမာဏ-
သတ္တာရမ္ပဏတာယ အပ္ပမာဏံ။ ထေရ၊ဌ၊၂။
၂၄၁။ အပရိမာဏ-လည်း ကြည့်။

အပရိမာဏသီလက္ခန္ဓဂေါပန (န) [အပရိမာ-
ဏ+သီလက္ခန္ဓ+ဂေါပန] မနှိုင်းဆ-မပိုင်း
ခြား-မရေတုက်-နိုင်သော-အပရိမာဏ-
သီလအစုကို စောင့်ရှောက်ခြင်း။ ပဗ္ဗဇိတ-
ကာလတော ပဋ္ဌာယ ကတ္တဗ္ဗေ အပရိမာဏ-
သီလက္ခန္ဓဂေါပနာဒိကေ ကရဏီယေ။ ဓမ္မ၊
ဌ၊၂။၂၈၂။ ထေရ၊ဌ၊၂။၂၃၅။

အပရိမိတ (တိ) [န+ပရိမိတ] မနှိုင်းဆ-
မရေတုက် - မပိုင်းခြား-မကန့်သတ်-အပ်
-နိုင်-သော၊ အလွန်-မြားမြောင်-ကြာ
ရှည်-သော။ မဟောဒမိ အပရိမိတံ
မဟာသရံ။ အံ၊၁။၃၆၆။ အံ၊၂။၄၆။ ဇေ-
မပရိမိတံ၊ ဇာ၊၁။၆၃။ = အပရိမိတံ ဗဟို
အနေကသတသင်္ချ။ ဇာ၊ဌ၊၂။၂၀၁။ အပရိ-
မိတံ ဒုက္ခံ အနုဘဝတံ။ ပေတ၊ဌ၊၁။၁၇၇။ အပရိ-
မိတံ အပရိစ္ဆိန္နံ။ ထေရ၊ဌ၊၁။၂၄၁။ အပရိ-
မိတံ သကလံ ပုညသမ္ဘာရံ။ ဥဒါန၊ဌ၊၁။၃၄၆။
အပရိမိတံ ဓနံ။ ဇာ၊ဌ၊၁။၄၂၆။ (အနုပုဂ္ဂလ-
နှင့် စူဠနိ၊ဌ၊၁။၂။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၃၇။ ဒီ၊ဋီ၊၁။
၁၅၁။ အံ၊ဋီ၊၁။၄၁။ အံ၊ဋီ၊၁။၁၁၈။ ဝိသုဒ္ဓိ
ဋီ၊၁။၃၇၂-လည်း ကြည့်။)

အပရိမိတကပ္ပကောသို (ထိ) [အပရိမိတ+ကပ္ပ+ကောသို] မနှိုင်းဆ-မပိုင်းခြား-မရေတွက်-အပ်-နိုင်-သော-အလွန်မြားမြောင်သော-ကပ်-ကမ္ဘာ-ကုဋေ။ အပရိမိတကပ္ပကောသိုယော နိရုဋ္ဌရံ ပတတ္ထိတဝစီသုစရိတာနုဘာဝေန။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၁၂။

အပရိမိတကပ္ပပရိမိတ (တိ) [အပရိမိတကပ္ပ+ပရိမိတ] မနှိုင်းဆ-မပိုင်းခြား-မရေတွက်-အပ်-နိုင်-သော-အလွန်မြားမြောင်သော-ကပ်-ကမ္ဘာ-ပတ်လုံး ဆည်းပူးအပ်သော။ အပရိမိတကပ္ပပရိမိတ အတ္တနော ပဝိဝေကဉ္စာသယံ။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ၊ ၁၄၂။

အပရိမိတကပ္ပပရိစ္ဆေဒ (ပု) [အပရိမိတ+ကပ္ပ+ပရိစ္ဆေဒ] မနှိုင်းဆ-မပိုင်းခြား-မရေတွက်-အပ်-နိုင်-သော-အလွန်ကြာရှည်သော-ကပ်-ကမ္ဘာ-အပိုင်း အခြား။ မိစ္ဆာဒဿနဿ ဗလဝဘာဝေ အပရိမိတကပ္ပပရိစ္ဆေဒေ စိရတရံ သံသာရပ္ပဗန္ဓော ဟောတိ။ အနုရို၊ ၃။ ၁၄၇။

အပရိမိတကာလ (ပု) [အပရိမိတ+ကာလ] မနှိုင်းဆ-မပိုင်းခြား-မရေတွက်-အပ်-နိုင်-သော-အလွန်ကြာရှည်သော-အချိန်ကာလ။ အပရိမိတကာလံ ပါရမိယော ပူရေတွာ။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၆၃။ အပရိမိတကာလံ ဥပစိတပုညသမ္ဘာရာနမ္ပိ။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၃၆၂။ အပရိမိတကာလံ သမ္ဘတပုညသမ္ဘာရသမုဒါဂတေဟိ...။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ၊ ၁၇။ ပေတေသု အပရိမိတကာလံ ခုပ္ပပါသာဒိဒုက္ခံ အနုဘဝိတွာ။ ပေတ၊ ဌ၊ ၁၆၅။ အပရိမိတကာလံ ဒသပါရမိယော ပူရေတွာ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၁၄။

အပရိမိတကာလပရိဒီပန (န) [အပရိမိတကာလ+ပရိဒီပန] မနှိုင်းဆ-မပိုင်းခြား-မရေတွက်-အပ်-နိုင်-သော-အလွန်ကြာရှည်သော-အချိန်ကာလကို ပြကြောင်း ပြစ်သော စကား။ အပရိမိတကာလပရိဒီပန-

မေတန္တိ အာဟ “တ္ထေကန္တိ ။ပ။ အတိဝိရ-ရတ္တ”န္တိ။ ဒိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၂၅။

အပရိမိတကာလသင်္ကဟိတ (တိ) [အပရိမိတကာလ+သင်္ကဟိတ] မနှိုင်းဆ-မရေတွက်-မပိုင်းခြား-အပ်-နိုင်-သော အခါကာလပတ်လုံး-သိမ်းကျုံး၍ယူအပ်-ဆည်းပူးအပ်-သော။ တတ္ထ ယာ ဗုဒ္ဓါနံ အပရိမိတကာလသင်္ကဟိတာစိန္တေယျာပရိမေယျပုညသမ္ဘာရပ္ပစယနိဗ္ဗတာ... အကိတ္တိမာ ရူပကာယသိရိ။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၆၇။ (မုဉ်း...သင်္ကဟိတာ အစိန္တေယျာ.. ဟုရှိသည်။) အောက်ပုဒ်လည်း ကြည့်။

အပရိမိတကာလသမ္ဘတ (တိ) [အပရိမိတကာလ+သမ္ဘတ] မနှိုင်းဆ-မရေတွက်-မပိုင်းခြား-အပ်-နိုင်-သော အခါကာလပတ်လုံး ဆည်းပူးအပ်သော။ တတ္ထ ယာ ဗုဒ္ဓါနံ အပရိမိတကာလသမ္ဘတာစိန္တေယျာပရိမေယျပုညသမ္ဘာရပ္ပစယနိဗ္ဗတာ... အကိတ္တိမာ ရူပကာယသိရိ။ အံ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၅၃။ (မုဉ်း... ကာလသမ္ဘတာ... ဟု ရှိသည်) အောက်ပုဒ်လည်း ကြည့်။

အပရိမိတဇလဓရ (တိ) [အပရိမိတ+ဇလ+ဓရ+အ] မနှိုင်းယှဉ်-မရေတွက်-အပ်-နိုင်-သော ဓရကိုဆောင်သော။ မဟာသမုဒ္ဒေါ အပရိမိတဇလဓရေ ။မိလိန္ဒ။ ၂၇၈။

အပရိမိတဉာဏ (န) [အပရိမိတ+ဉာဏ] (၁) မနှိုင်းဆ-မရေတွက်-မပိုင်းခြား-မကန့်သတ်-အပ်-နိုင်-သော-အပရိမိတ-ဉာဏ်။ အပရိမိတဉာဏဝေဇ-ကြည့်။ (တိ) (၂) မနှိုင်းဆ-မရေတွက်-မပိုင်းခြား-မကန့်သတ်-အပ်-နိုင်-သော-အပရိမိတ-ဉာဏ်ရှိသောသူ။ ယောဂိနာ ယောဂါဝစရေန အနန္တသီလေန အပရိမိတဉာဏေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ မိလိန္ဒ။ ၃၇၁။

အပရိမိတဉာဏတေဇ (တိ) [အပရိမိတ+ဉာဏ+တေဇ] မနှိုင်းဆ-မရေတွက်-မပိုင်းခြား-

မကန့်သတ် - အပ် - နိုင် - သော - အပရိမိတ - ဉာဏ်တန်ခိုးရှိသောသူ။ (ဘုရား)။ အမိတကေဇ (စူဠနိဋ္ဌ။ ၈၂) ကြည့်။

အပရိမိတဒဿီ (တိ) [အပရိမိတ+ဒိသ+ဏိ] မနှိုင်းဆ - မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မကန့်သတ် - အပ် - နိုင် - သော အသင်္ခတဓာတ်၊ ဥပယုခံတရားအပေါင်းကို သယမ္ပဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်တော်မူလေ့ရှိသောသူ။ (မြတ်စွာဘုရား)။ အပရိမိတဒဿီနာ ဂေါတမေန။ ထေရ။ ၂၃၉ အပရိမိတံ အပရိစ္ဆိန္နံ ဥပ္ပါဒဝယာဘာဝတော သန္တံ အသင်္ခတဓာတ်ံ သယမ္ပဉာဏေန ပဿိ။ အပရိမိတဿ အနန္တပရိမေယျဿ ဥပယုဿ ဒဿာဝိတိ တေန အပရိမိတဒဿီနာ။ ထေရ။ ဌ။ ၁။ ၂၄။

အပရိမိတနေ (န) [အပရိမိတ+နေ] (၁) မနှိုင်းဆ - မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မကန့်သတ် - အပ် - နိုင် - သော ပစ္စည်းဥစ္စာ။ အပရိမိတနေပရိစ္စာဂ။ ကြည့်။ (တိ) (၂) မနှိုင်းဆ - မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မကန့်သတ် - အပ် - နိုင် - သော ပစ္စည်းဥစ္စာရှိသော။ အပရိမိတနေံ ဂေဟံ အဠာဝသန္တော။ ဇာ။ ဌ။ ၄။ ၂၂။

အပရိမိတနေပရိစ္စာဂ (ပု) [အပရိမိတနေ+ပရိစ္စာဂ] မနှိုင်းဆ - မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မကန့်သတ် - အပ် - နိုင် - သော ပစ္စည်းဥစ္စာကို စွန့်လွှတ်ခြင်း။ ဒေဝသိက် အပရိမိတနေပရိစ္စာဂေန မဟာဒါနံ ပဝတ္တေသိ။ ဝရိယာ။ ၄။ ၄၇။

အပရိမိတနေပရိစ္စာဂဘာဝ (ပု) [အပရိမိတနေပရိစ္စာဂ+ဘာဝ] မနှိုင်းဆ - မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မကန့်သတ် - အပ် - နိုင် - သော ပစ္စည်းဥစ္စာကို စွန့်လွှတ်သည်၏ အဖြစ်။ အပရိမိတနေပရိစ္စာဂဘာဝေန မဟာစာဂတယယညံ ယဇိတာ။ ဝိမာန။ ၄။ ၂၆၄။

အပရိမိတပည (တိ) [အပရိမိတ+ပညာ] မနှိုင်းဆ - မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မကန့်သတ် - အပ် - နိုင် - သော - အပရိမိတ - ပညာရှိသောသူ။ အနန္တပည။ ကြည့်။

အပရိမိတပါနဘောဇန (တိ) [အပရိမိတ+ပါန+ဘောဇန] အတိုင်းအရှည်မရှိ - အလွန်အကြူး - စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ - သောက်ခြင်း စားခြင်း ရှိသောသူ။ နဋ္ဌံ န ဂဝေသေန္တိ၊ ဇိဏ္ဏံ န ပဋိသင်္ခရေန္တိ၊ အပရိမိတပါနဘောဇနာ ဟောန္တိ။ အံ။ ၁။ ၅၇၂။

အပရိမိတပညာနဘာဝ (ပု) [အပရိမိတ+ပညာ+အာနဘာဝ] မရေတွက် - မနှိုင်းယှဉ် - နိုင်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ - တန်ခိုး - အာနဘော။ တိဏာနိ အပရိမိတပညာနဘာဝတော စဒ္ဒသဟတ္ထဝိတ္ထတပလ္လက်ဘာဝေန ပဝတ္တာနိ။ သိ။ ဇိ။ သင်္ခ။ ၁။ ၂၄၂။

အပရိမိတဘောဂက္ခန္ဓ (ပု) [အပရိမိတ+ဘောဂ+ခန္ဓ] မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော သုံးဆောင်ဖွယ်စည်းစိမ်အစု။ အပရိမိတဘောဂက္ခန္ဓံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ကပဏဒ္ဓိကာဒိနံ ဝိဿဇေတော။ အပ။ ဌ။ ၁။ ၁၇။ အပရိမိတဘောဂက္ခန္ဓံ အနေကကောဋိသဟဿနေသဉ္ဇယံ။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၄။ ၂၀၀။

အပရိမိတဘောဇနပစ္စယ (တိ) [အပရိမိတဘောဇန+ပစ္စယ] မနှိုင်းဆအပ်သော - အတိုင်းအရှည် မရှိသော - စားသောက်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းရှိသော။ နဝဉ္စ ဝေဒနံ အပရိမိတဘောဇနပစ္စယံ... န ဥပ္ပါဒေဿာမိ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၃။ အပရိမိတံ အပရိမာဏံ ဘောဇနံ ပစ္စယော ဧတိဿာတိ အပရိမိတဘောဇနပစ္စယာ၊ တံ အပရိမိတဘောဇနပစ္စယံ။ အတ္တနော ဂဟဏိတေဗမာဏတော အတိက္ကန္တပမာဏဘောဇနဟေတုကန္တိ အတ္တော။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၅၉။

အပရိမိတမံသဘောဇန (တိ) [အပရိမိတ+မံသဘောဇန] မနှိုင်းဆ - မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မကန့်သတ် - အပ် - နိုင် - သော - အသားကို - စား - ခြင်းရှိ - တတ် - သော။ သူ။ အသားစားကြူးသောသူ။ တံ ရာဇာနိ မာရေတွာ ခါဒိတွာ သဟအန္တေပုရံ ရဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ အပရိမိတမံသဘောဇနော အဟောသိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ငွ။ ၂၀၉။

အပရိမိတဝသုဓရ (တိ) [အပရိမိတ+ဝသု+ဓရ+အ] မနှိုင်းဆ - မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မကန့်သတ် - အပ် - နိုင် - သော - ဥစ္စာ - ရတနာ - ကို ဆောင်သော။ သမေရုယုကနွရံ အပရိမိတဝသုဓရံ ဝသုနွရံ ... ပရိပါလေတိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ငွ။ ၁၆၅။

အပရိမိတသမ္ပဒါ (တိ) [အပရိမိတ+သမ္ပဒါ] မမှန်းဆ - မပိုင်းခြား - မရေတွက် - အပ် - နိုင် - သော ပြည့်စုံခြင်း။ အာရောဂျသမ္ပဒါ ဒေယျဓမ္မသမ္ပဒါ ဒက္ခိဏေယျသမ္ပဒါ ဒေယျဓမ္မဿ အပရိမိတသမ္ပဒါ ဒါယကသမ္ပဒါတိ တေ ပဉ္စဝိမံ ဝရံ ဝရေယျံ။ ပေတ၊ ငွ။ ၁၂၁။

အပရိမိတသုခါဝဟ (တိ) [အပရိမိတ+သုခ+အာ+ဝဟ+အ] မမှန်းဆ - မပိုင်းခြား - မရေတွက် - အပ်သော ချမ်းသာကို ဆောင်တတ်သော။ အဋ္ဌကိကံ အပရိမိတသုခါဝဟံ။ ဝိမာန။ ၂၇။ အပရိမိတသုခါဝဟန္တိ အနုနာသိကလောပံ အကတွာ ဝုတ္တံ။ ... အတ္တနော ဝါ အာနဘာဝေန အပရိမိတသုခါဝဟံ သုဓဿ အာဝဟနကံ။ ဝိမာန၊ ငွ။ ၁၀၂။

အပရိမိတဟတ္ထိအဿသမာကိဏ္ဏ (တိ) [အပရိမိတ+ဟတ္ထိ+အဿ+သမာကိဏ္ဏ] မရေတွက်နိုင်အောင်မြားမြောင်သော ဆင်မြင်းတို့ဖြင့် ပြွမ်းသိပ်သော။ မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော ဆင်မြင်းတို့သည် - ပြွမ်းယှက် - ဝန်းရံအပ် - သော။ ဝါမဇေဟိနီ (ဇာ၊ ငွ။ ၆။ ၂၄၂) ကြည့်။

အပရိမိတဟတ္ထိအဿာဒိဝါဟန (တိ) [အပရိမိတ+ဟတ္ထိ+အဿ+အာဒိ+ဝါဟန] မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော ဆင်မြင်းစသော ယာဉ်ရှိသော။ အနန္တဝါဟန-ကြည့်။

အပရိမိတယုက (တိ) [အပရိမိတ+အာယု+က] မရေတွက်နိုင်အောင်ရှည်သော အသက်ရှိသော။ အပရိမိတယုကေယု သတ္တေယု။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ငွ။ ၂၃၉။

အပရိမုစ္စန (န) [န+ပရိမုစ္စန] မလွတ် - မလွတ်မြောက် - ခြင်း။ သုခဝေဒနီယာဒိပ-ဿပုတ္တိဘယံ ဘယာနကံ တိဟိ ဒုက္ခတာဟိ အပရိမုစ္စနတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ချီ၊ ၁။ ၄၁၅။

အပရိမုစ္စမာန (တိ) [န+ပရိမုစ္စမာန] မလွတ် - မလွတ်မြောက် - သော။ သမန္နာဂတဿာတိ သမနုဗန္ဓဿ အပရိမုစ္စမာနဿ။ အဘိ၊ ငွ။ ၂။ ၉၇။ မဟာနိ ငွ။ ၂၂၀။ ပဋိသံ၊ ငွ။ ၁။ ၁၄၃။ ဝဇ္ဇဒုက္ခနိဿိတာ တတော အပရိမုစ္စမာနာ ဝေ။ သုတ္တနိ ငွ။ ၂။ ၃၀၄။ စူဠနိ၊ ငွ။ ၁၂။

အပရိမုတ္တ (တိ) [န+ပရိမုတ္တ] မလွတ် - မလွတ်မြောက် - သေးသော။ အပရိမုတ္တော သော ဒုက္ခဿ။ သံ၊ ၁။ ၃၈၃။ (အံ၊ ၁။ ၁၄၃-လည်း ကြည့်။) သော အပရိမုတ္တော နိရယာ။ သံ၊ ၃။ ၂၉၈။ (အံ၊ ၃။ ၁၈၅-လည်း ကြည့်။) အဝိဇ္ဇာယ ပရေတာ ဘူတာ ဘူတရတာ (အဝါ) အပရိမုတ္တာ။ ဥဒါန။ ၁၁၅။ နေတ္တိ။ ၁၃၆။ (ဥဒါန၊ ငွ။ ၁၉၃။ နေတ္တိ၊ ငွ။ ၂၄၇-တို့လည်း ကြည့်) အာမိသဒါယာဒေါ အပရိမုတ္တော ဟောတိ ဣမေဟိ ပါပကေဟိ ဓမ္မေဟိ။ မ၊ ငွ။ ၁။ ၁၁၂။ တံ ဇာတိဇရာမရ-ကေဟိ အပရိမုတ္တမေဝ။ မ၊ ငွ။ ၂။ ၇၈။ ရော-ဂေန အပရိမုတ္တာဝ ဟုတွာ။ ဇာ၊ ငွ။ ၁။ ၅၃၁။ (မ၊ ငွ။ ၄။ ၁၆၄။ အံ၊ ငွ။ ၂။ ၁၁၉။ ဇာ၊ ငွ။ ၇။ ၆၇။ သာရတ္ထာ။ ၁၅၂။ နေတ္တိ၊ ဝိ။ ၃၁၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ချီ၊ ၁။ ၄၁၅-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိမုတ္တဂဗ္ဘဝါသ (တိ) [အပရိမုတ္တ+ဂဗ္ဘ+ဝါသ] မလ္လတ်-မလ္လတ်မြောက်-သေးသော အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းရှိသော။ အပရိမုတ္တဂဗ္ဘဝါသာဒိနာ ပုတိကာယေန ဥက္ကဏ္ဍိတော။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၉၁။

အပရိမုတ္တတာ (ထိ) [အပရိမုတ္တ+တာ] မလ္လတ်မြောက်-သည်-သေးသည် - ၏ အဖြစ်။ နေသံ ဣမိနာ ဥပ္ပတ္တိနိမိတ္တဥပဋ္ဌာနေန အပရိမုတ္တတာ ဥပဋ္ဌာနသမဂီတာ နာမ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၇၇။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၄။ (အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၂၀-၌ အပရိမုတ္တတာ-ဟု ရှိသည်။) ဇာတိတောမှ အပရိမုတ္တတာယ ဒေသော ဇာတော။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၆၄။ ဒုက္ခတော အပရိမုတ္တတံ ဒဿေတော။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၆၇။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၅၂။

အပရိမုတ္တတ္တ (န) [အပရိမုတ္တ+တ္တ] မလ္လတ်-မလ္လတ်မြောက်-သည် - သေးသည် - ၏ အဖြစ်။ ဂိလာနုပမော ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော ဝေဒနာဂေလညေန အပရိမုတ္တတ္တာ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၀။ ဇာတိအာဒိဟိ အပရိမုတ္တတ္တာ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၆။ အဝတော အပရိမုတ္တတ္တာ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၂။

အပရိမုတ္တပစ္စယတ္တ (န) [အပရိမုတ္တ+ပစ္စယ+တ္တ] မလ္လတ်မြောက်ခြင်းအကြောင်း၏အဖြစ်။ ဝဋ္ဌဒုက္ခတော အပရိမုတ္တပစ္စယတ္တာ (အပရိမုတ္တပစ္စယတ္တာ ?) နမုစိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၁။

အပရိမုတ္တိ (ထိ) [န+ပရိမုတ္တိ] မလ္လတ်မြောက်ခြင်း။ ဒုက္ခတော အပရိမုတ္တိ ဒဿေတော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၂၀။

အပရိမေယျ (တိ) [န+ပရိမေယျ] (က) မနှိုင်းယှဉ်နိုင် - မတိုင်းထွာနိုင် - သော၊ အတိုင်းအရှည်မရှိသော။ အပရိမေယျ ဣတော ကပ္ပေ။ အပါ၊ ၁။ ၃၆။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၄၄။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၄။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၁၊ ၃၇၄။ = အန္တရကပ္ပါဒိဟိ အပရိမေယျ။ အပါ၊ ၄။ ၁။

၂၇၁။ အပရိမေယျိတော ကပ္ပေ။ ဗုဒ္ဓဝံ။ ၃၇၁။ ၎င်း၊ ၄။ ၁၆၈၊ ၃၄၈။ အာကာသော အနန္တော အပ္ပမာဏော အပရိမေယျော။ မိလိန္ဒ၊ ၂။ ၇၁။ (ဥဒါန၊ ၄။ ၃၇၇ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၁၅။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၉၁။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၇။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၆၇။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၅။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၂။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၁-တို့လည်း ကြည့်) (ခ) မနှိုင်းယှဉ် - အပ် - နိုင် - သော၊ သူ။ (ဘုရား)။ သော ဘာဝါ ... အသင်္ချေယျော အပ္ပမေယျော အပရိမေယျော။ မိလိန္ဒ၊ ၃။ ၁၆။

အပရိမေယျဂုဏ (တိ) [အပရိမေယျ+ဂုဏ] မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော ဂုဏ်ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပမာဏ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၂၉) ကြည့်။

အပရိမေယျပ္ပဘာဝ (တိ) [အပရိမေယျ+ပဘာဝ] မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော - တန်ခိုး - အစွမ်း - အာနုဘော် - ရှိသော။ အပရိမေယျပ္ပဘာဝေါ ပုညဝိသေသော။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၇၆။ ရတနတ္ထယပ္ပဇာ (ဝတ္ထုတ္တယပ္ပဇာ) ဟိ နိရတိသယပ္ပညက္ခေတ္တသမ္ပုပ္ဖိယာ အပရိမေယျပ္ပဘာဝေါ ပုညာတိသယော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၅။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁။ အပရိမေယျပ္ပဘာဝါ သဗ္ဗေပိ ဗုဒ္ဓဂုဏာ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂။

အပရိမေယျပ္ပဘောဒ (တိ) [အပရိမေယျ+ပဘောဒ] မနှိုင်းယှဉ်နိုင် - မရေတွက်နိုင် - သော အပြားရှိသော။ ပထဝီအာဒယော စ ဓာတုယော ဧကသ္မိမ္ပိ အတ္တဘာဝေ အပရိမေယျပ္ပဘောဒါ ပဝတ္တန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၅၂။

အပရိမေယျဘာဝဇောတန (တိ) [အပရိမေယျ+ဘာဝ+ဇောတန] မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သည် ၏ အဖြစ်ကို ညွှန်ပြတတ်သော။ အပရိမေယျဘာဝဇောတနော ဟိ အယံ ယာဝ-သဒ္ဓေါ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၈၂။

အပရိမေယျဘေဒ (တိ) [အပရိမေယျ + ဘေဒ]
မနှိုင်းယှဉ် - မရေတွက် - နိုင်သော အပြား
ရှိသော (ဂုဏ်တော်)။ အဟော အစိန္တေ-
ယျာ အပရိမေယျဘေဒါ မဟာနုဘာဝါ
သဗ္ဗညုဂုဏာ။ စရိယာ၊ ၄။ ၈။

အပရိမေယျလောကဓာတု (တိ) [အပရိမေယျ +
လောကဓာတု] မနှိုင်းယှဉ် - မရေတွက် -
နိုင်သော လောကဓာတ်။ ဘဝဂ္ဂတော အဝိ-
စိပရိယန္တံ ကတွာ တိရိယံ အပရိမေယျ-
လောကဓာတုယော အနုသာသာမိ။ ဝေရ၊
၄။ ၂။ ၃၀၈။

အပရိမေယျာနုဘာဝတာ (တိ) [အပရိမေယျ +
အာနုဘာဝ + တာ] မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော -
တန်ခိုး - အာနုဘော် - ရှိသည်၏ အဖြစ်။
ဓာသဓျေယျံ အာယု ... အပရိမေယျာနုဘာ-
ဝတာယ ကာရဏဿ။ ဒီ၊ ၂။ ၁။

အပရိယတ္တ (တိ) [န + ပရိယတ္တ (= ပယိာပ္ပ-
သံ)] မသင့် - မတော် - မလျော် -
မလျောက်ပတ် - မပြည့်စုံ - မဖူလုံ - မ
လောက် - သော။ အထ ဝါ အနုလံ အပရိ-
ယတ္တံ၊ န တ္ထောဝတာ အလမေတန္တိ သန္နိဋ္ဌာနံ
ကာတဗ္ဗန္တိ ဝစိမိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၀။ ပရိယတ္တံ
ဒေတိ၊ ဓနာ အပရိယတ္တံ သတိ ဒေယျဓမ္မေ။
စရိယာ၊ ၄။ ၂၉၅။ သိ ခ္ဌိ၊ သစ်၊ ၁။ ၂၇၃။ အပရိ-
ယတ္တဇာတလည်း ကြည့်။

အပရိယတ္တဇာတ (တိ) [အပရိယတ္တ + ဇာတ]
မပြည့်စုံ - မလုံလောက် - မအိ - မဝ - အား
မရ - သေးဟု - ဖြစ်သော။ အနုလင်္ကတ (၂)
အနက် ကြည့်။

အပရိယတ္တိကရ (တိ) [န + ပရိယတ္တိကရ] အား
ရ - တင်းတိမ် - ရောင်ရဲ - ခြင်းကို မပြုတတ်
သော။ ဣဒံ သရိရံ ဣဒါနေဝ ဩလော-
ကေန္တာနံ အပရိယတ္တိကရံ ဟုတွာ ဣဒါနေဝ
ဓယံ ပတ္တံ ဝယံ ပတ္တံ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၄၅ (သိ၊ ဣ-

မ)။ အတိတ္တိကရ၊ အပရိယန္တကရ-တို့လည်း
ကြည့်။

အပရိယန္တ (တိ) [န + ပရိယန္တ] (၁) အဆုံး -
အပိုင်းအခြား - မရှိသော။ အနန္တော အယံ
လောကော အပရိယန္တော။ ဒီ၊ ၁။ ၂၁။ ကတမံ
တံ သီလံ အပရိယန္တံ။ ပဋိသံ၊ ၄၂။ အနန္တ-
ဝါ အယံ လောကော အပရိယန္တောတိ
အနန္တသညိ ဟောတိ။ ပဋိသံ၊ ၁၅၁။ အက္ခော-
ဘဏံ အပရိယန္တာ၊ သာဂရသေဝ ဥဗ္ဗိယော။
ဇာ၊ ၂။ ၇၇။ ဟိတွာ အပရိယန္တရဋ္ဌံ သသေနံ။
ဇာ၊ ၂။ ၂၃၂။ အပရိယန္တံ ရဋ္ဌံ သသေနံ။ ဇာ၊ ၄။
၇။ ၅၀။ (အပရိယန္တံ-၌ ဆန်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတံ
ကျေ-ဟူလို။) (ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၆၄။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၄။
မ၊ ၄။ ၃။ ၂၅၆။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၉၄။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။
၃၀၂-တို့လည်း ကြည့်။) အနန္တဝန္တိ-လည်း
ကြည့်။ (၂) ကြီးသော - အဆုံး - အပိုင်း
အခြား - ရှိသော။ အပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိသီလ-
ကြည့်။

အပရိယန္တကတ (တိ) [န + ပရိယန္တ + ကတ]
အဆုံး - အပိုင်းအခြား - ရှိသည်ကို မပြုတတ်
- မရှိသည်ကို ပြုတတ် - သော။ ဣမဿ
အပရိယန္တကတံ ကမ္မံ မမ သာသနေ ပဗ္ဗဇိ-
တဿ ပရိယန္တကတံ ဘဝိဿတိ။ မိလိန္တံ။
၁၁၄။

အပရိယန္တကရ - ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၄၅-၌ ရှိသော ဤပါဌ်
ကား ပါဌ်များ ဖြစ်ဟန်တူသည်။ အပရိ-
ယတ္တိကရ-ကြည့်။

အပရိယန္တဂေါဓရ (တိ) [အပရိယန္တ + ဂေါဓရ]
အဆုံး - အပိုင်းအခြား - မရှိသည့် - ကျက်
စားရာ - အာရုံ - ရှိသောသူ။ (ဘုရား)။
အနန္တဂေါဓရ (၂) အနက် ကြည့်။

အပရိယန္တတဏှာ (တိ) [အပရိယန္တ + တဏှာ]
အဆုံး - အပိုင်းအခြား - မရှိသော တဏှာ။
အတြိစ္ဆန္တ-ကြည့်။

အပရိယန္တတာ (ထိ) [အပရိယန္တ + တာ]
 အဆုံး - အပိုင်းအခြား - မရှိသည်၏ အဖြစ်။
 ကမ္မန္တာနံ အပရိယန္တတယ။ ဓမ္မေဋ္ဌ၊ ၁။ ၈။
 သံသာရဏ အပရိယန္တတံ ကမ္မဏကတဉ္စ
 ဝိဘာဝေန္တေန။ ပေတ၊ ၄။ ၁၅၄။ (ဒီ၊ ဇီ၊ ၁။
 ၁၁၄။ သီ၊ ဇီ၊ သစ်၊ ၁။ ၃၂၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိယန္တတ္တ (န) [အပရိယန္တ + တ္တ] အဆုံး -
 အပိုင်းအခြား - မရှိသည်၏အဖြစ်။ တေနာ-
 တိ အပရိယန္တတ္တာ။ ဒီ၊ ဇီ၊ ၂။ ၆၁။ သံ၊ ဇီ၊ ၂။
 ၄၇၇။

အပရိယန္တဒဿနပဘာဝိတ (တိ) [န + ပရိယန္တ
 + ဒဿန + ပဘာဝိတ] အဆုံး - အပိုင်း
 အခြား - ကို - မရှု - မမြင် - မယုံကြည် -
 လက်မခံ - ခြင်း - သည် ဖြစ်စေအပ် -
 ကြောင့် ဖြစ် - သော။ ဝိသေသေန စ
 ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတကာလေသ အပရိယန္တဒဿ-
 နပဘာဝိတော သဿတဝါဒေါ။ သီ၊ ဇီ၊ သစ်၊
 ၁။ ၄၃၉။ (ဒီ၊ ဇီ၊ ၁။ ၁၆၉-၌ ပရိယန္တဒဿန-
 ပဘာဝိတော-ဟု ရှိသည်။)

အပရိယန္တနေဓည (တိ) [အပရိယန္တ + နေ + ဓည]
 အဆုံး - အပိုင်းအခြား - မရှိသော - များ
 ပြားသော - ဥစ္စာ၊ စပါးရှိသော၊ သူ။ နိဒဟိ-
 တော ဌပေတဗ္ဗဏ နိစ္စပရိဗ္ဗယဘူတဏ နေ-
 ဓညဏ ဝသေန အပရိယန္တနေဓညာ။ ပေတ၊
 ၄။ ၉၂။

အပရိယန္တပဝါရဏာ (ထိ) [အပရိယန္တ + ပဝါ-
 ရဏာ] အပိုင်းအခြား - အကန့်အသတ် -
 မရှိသော - မထားပဲ - ဖိတ်ကြားခြင်း။ ယေ
 စ ဉာတကေ ဝါ ပုဂ္ဂလိကပ္ပဝါရဏာယ ဝါ
 ပဝါရိတေ ဝါ အပရိယန္တပဝါရဏာယ ဝါ
 ပဝါရိတေ.....။ ကင်္ခါ၊ ၂၃၆။

အပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိသီလ (န) [အပရိယန္တ +
 ပါရိသုဒ္ဓိ + သီလ] (၁) အဆုံး - အရေ
 အတွက် အပိုင်းအခြား - လည်း မရှိ၊ စင်

ကြယ်သည်၏ အဖြစ် ဟုလည်း ဆိုအပ်သော
 သီလ။ (၂) ကြီး - ကြီးမား - မြောက်မြား
 - သော - အဆုံး - အရေအတွက် အပိုင်း အ
 ခြား လည်းရှိ၊ စင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်ဟု
 လည်းဆိုအပ်သော သီလ။ (၃) ကြီး -
 ကြီးမား - မြောက်မြား - သော - အဆုံး -
 အရေ အတွက် အပိုင်းအခြား - လည်းရှိ၊
 စင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်လည်းရှိသော သီလ။
 အပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိ - ရဟန်း - သီလ။ ပဉ္စ
 သီလာနိ ပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိသီလံ၊ အပရိယန္တ-
 ပါရိသုဒ္ဓိသီလံ၊ ။ ပဋိသံ၊ ၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ ၁။ ၁၁။
 ဝုတ္တပဋိပက္ခေန န ပရိယန္တတိ အပရိ-
 ယန္တာ၊ နတ္ထိ တေဿာ ပရိယန္တောတိပိ
 အပရိယန္တာ၊ ဝုဒ္ဓေါ တေဿာ ပရိယန္တော-
 တိပိ အပရိယန္တာ။ ပဋိသံ၊ ၄၁။ ၁၈၇။
 (၄င်း။ ပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိသီလ-အဖွင့်နှင့် စပ်
 ကြည့်။) အနပ္ပပရိမာဏတ္တာ အပရိယန္တံ၊
 ပါရိသုဒ္ဓိဝန္တဉ္စ သီလံ အပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိ-
 သီလံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂။

အပရိယန္တဘာဝ (ပ) [အပရိယန္တ + ဘာဝ]
 အဆုံး - အပိုင်းအခြား - မရှိသည်၏ အဖြစ်။
 ဘာတရာ ဝုတ္တာနံ ကမ္မန္တာနံ အပရိယန္တဘာဝံ
 သုတ္တာ.....။ ဓမ္မေဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၈၆။ တဏှ အနဝ-
 သေသပဋိဝေဓော သမ္ဘဝတိ အပရိယန္တ-
 ဘာဝတော ဧ ယျဿ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၃၆။

အပရိယန္တဘူတ (တိ) [အပရိယန္တ + ဘူတ]
 (၁) အပိုင်းအခြား - အရေအတွက် - မရှိ
 သည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ (၂) ကြီး - ကြီး
 မား - မြောက်မြား - သော - အရေ အတွက်
 - အပိုင်းအခြား - ရှိသည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော
 ဝေဇ္ဇပါနံ အပရိယန္တဘူတာနံ ဝိဝေဒနိဿိတာနံ
 သီလာနံ။ ပဋိသံ၊ ၄၁။ ၂၁၂။

အပရိယန္တဝစန (န) [အပရိယန္တ + ဝစန] အပိုင်း
 အခြား - အကန့်အသတ် - မရှိသော စကား၊
 ရင်း၊ ဖျား - ရှေ့နောက် - ဆက်စပ်မရ - ဘာ

ကိုဆိုသည်ဟု မသိရ - ရှုပ်ထွေး - ပေလီ - သော ပရမ်းပတာစကား။ ဝိကိစ္ဆဝါစာ (အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၄၀) ကြည့်။

အပရိယန္တဝန္တ (တိ) [အပရိယန္တ + ဝန္တ။ ထိ
ဌ် အပရိယန္တဝတိ] အပိုင်းအခြား - အကန့်
အသတ် - မရှိသော။ အနိဓာနဝတိ ဝါစာ
ဘာသိတာ ဟောတိ အကာလေန အနုပ-
ဒေသံ အပရိယန္တဝတိ အနတ္တသံဟိတံ။ မ၊
၁။ ၃၅၆။ မ၊ ၃။ ၉၆။ အံ၊ ၁။ ၃၃၀။ အပရိ-
ယန္တဝတိန္တိ အပရိစ္ဆေဒံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၂။
အပရိယန္တဝတိန္တိ ပရိယန္တရဟိတံ။ အံ၊ ၄။
၂။ ၂၆၆။

အပရိယန္တဝိက္ခေပ (ပု) [အပရိယန္တ + ဝိက္ခေပ]
အဆုံး - အပိုင်းအခြား - မရှိ - ခိုင်မြဲ - သေ
ချာ - တိကျ - ပိုင်ခိုင် - သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်
မရှိ - သော အထူးထူး အပြားပြား - ပစ်
လွှင့် - ငြင်းပယ် - ရှောင်လွှဲ - ခြင်း။ အမရာ
ဝိက္ခေပ - အယူ - ဝါဒ။ ဝါစာယ ဝိက္ခေပံ
အာပဇ္ဇတိ။ ကိံဒိသံ? အမရာဝိက္ခေပံ၊ အပရိ-
ယန္တဝိက္ခေပန္တိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၆။
ပဌမနယဝသေနေဝ အပရိယန္တဝိက္ခေပတာယ
အမရာဝိက္ခေပံ ဝိဘာဝေတံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၃။

အပရိယန္တဝိက္ခေပဒဿန (န) [အပရိယန္တ-
ဝိက္ခေပ + ဒဿန] အပရိယန္တ - အမရာ
ဝိက္ခေပ - အယူ - ဝါဒ - ကို ပြခြင်း။ အပရိ-
ယန္တဝိက္ခေပဒဿနယေဝ အဋ္ဌကထာယံ ကတံ
“ဝေန္တိပိ မေ နေတိ အနိယမိတဝိက္ခေပေါ”-
တိအာဒိနာ။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၃။

အပရိယန္တဝိက္ခေပဝါဒတ္ထ (န) [အပရိယန္တ-
ဝိက္ခေပ + ဝါဒ + တ္ထ] အပရိယန္တ အမရာ
ဝိက္ခေပ - အယူ - ဝါဒ - ရှိသည့် အဖြစ်။ သဏ္ဌာ-
တေကစ္စသဿတုစ္ဆေဒတက္ကဝါဒိနံ ပဋိသေ-
ဓနေန တံ တံ ဝါဒိ ပဋိက္ခိပတေဝ အပရိ-

ယန္တဝိက္ခေပဝါဒတ္တာ အမရာဝိက္ခေပိနော။
ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၃။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၃။

အပရိယန္တဝိဿဇ္ဇန (န) [အပရိယန္တ + ဝိဿဇ္ဇန]
အဆုံး - အပိုင်းအခြား - မရှိသော သီလ-
ကို ပြေခြင်း။ အပရိယန္တဝိဿဇ္ဇနေပိ ဝတ္တံ
“ကတမံ တံ သီလံ န လာဘပရိယန္တံ၊ ...
ဣဒံ တံ သီလံ န လာဘပရိယန္တံ”န္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၁၃။

အပရိယန္တသိက္ခာပဒ (တိ) [အပရိယန္တ + သိက္ခာ-
ပဒ] (၁) အဆုံး - အပိုင်းအခြား - မရှိ
သော သိက္ခာပုဒ်ရှိသော။ (၂) ကြီး - ကြီးမား
- မြောက်မြား - သော အရေအတွက်အပိုင်း
အခြားရှိသည့် သိက္ခာပုဒ်ရှိသော။ သူ။ ဥပ-
သမ္ပန္နာနံ အပရိယန္တသိက္ခာပဒါနံ။ ပဋိသံ။
၄၁။ နတ္ထိ ဧတေသံ ပရိယန္တောတိ အပရိ-
ယန္တာနိ၊ အပရိယန္တာနိ သိက္ခာပဒါနိ ဧတေ-
သန္တိ အပရိယန္တသိက္ခာပဒါ၊ ဧတေသံ အပရိ-
ယန္တသိက္ခာပဒါနံ၊ ဝုဗ္ဗပရိယန္တသိက္ခာပဒါနန္တိ
ဝါ အတ္ထော။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။

အပရိယန္တသီလ (န) [အပရိယန္တ + သီလ] (၁)
အဆုံး - အပိုင်းအခြား - မရှိသော သီလ။
(၂) ကြီး - ကြီးမား - မြောက်မြား - သော
အရေအတွက် အပိုင်းအခြား - ရှိသောသီလ။
ပဉ္စဟိ ပဒေဟိ ဝိသေသေတွာ ပရိယန္တာ-
ပရိယန္တသီလဒ္ဓယေ အပရိယန္တသီလဓမ္မဝ
ဝတ္တံ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၀။

အပရိယာဒါန (န) [န + ပရိယာဒါန] ထက်ဝန်း
ကျင် သိမ်းကျုံးမယူခြင်း၊ မကုန်ခန်းခြင်း။
ဣာဏ ဓုဏ ဗုဏ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ
တိဋ္ဌန္တိ၊ စေတသော အပရိယာဒါနာ အာရဒ္ဓံ
ဟောတိ ဝီရိယံ အသလ္လိနံ။ သံ၊ ၂။ ၃၄၀။
သန္တာပံ ဝဇ္ဇေတွာ အသန္တာပေန ပရိယာဒါနံ
ဝဇ္ဇေတွာ အပရိယာဒါနေန။ ပဋိသံ၊ ၃၁၅။
နိကန္တိယာ အပရိယာဒါနေန။ ထေရ၊ ၄။ ၂။
၂၀၆။

အပရိယာဒိန္န (တိ) [န+ပရိယာဒိန္န] (က)
 ထက်ဝန်းကျင် သိမ်းကျုံး မယူအပ်သော။
 ဣမေဟိ ပန ဒ္ဓိဟိ ပဒေဟိ န ကောစိ
 သတ္တော အပရိယာဒိန္နော ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၂၂၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၉။
 ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၉။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈။ (ခ)
 ထက်ဝန်းကျင် သိမ်းကျုံး မယူအပ်သော၊
 မကုန်ခန်းနိုင်သော။ အပရိယာဒိန္နာဝ ဘိက္ခ-
 ဝေ တဿ ပုရိသဿ မာတုမာတရော အဿ။
 သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၉။ အပရိယာဒိန္နာယေဝဿ သာရိ-
 ပုတ္တ တဿာဂတဿ ဓမ္မဒေသနာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၇။
 အပရိယာဒိန္နာယေဝါတိ အပရိက္ခိကာ ဝေ။
 မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။

အပရိယာဒိန္နစိတ္တ (တိ) [အပရိယာဒိန္န+စိတ္တ]
 ထက်ဝန်းကျင် သိမ်းကျုံး၍ မယူအပ်သော
 စိတ်ရှိသော။ လောကေန အနဘိဘူတော
 အပရိယာဒိန္နစိတ္တော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၁။

အပရိယာပနု (တိ) [န+ပရိယာပနု] (က)
 အကျုံးမဝင်သော၊ အတွင်းမဝင်သော၊ မပါ
 ဝင်သော။ ကာမဓာတုယံ ပရိယာပနု ဝါ
 အပရိယာပနု ဝါ။ တေ သဗ္ဗေ သင်္ဂဟေ-
 တော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀၀။ (ခ) ဝဋ်သုံးပါး
 ၌ - အကျုံးမဝင် - မပါဝင် - သော၊ အဝ၊
 ဩကာသ - တို့ဖြင့် မပိုင်းခြားအပ်သော။
 (လောကုတ္တရာဘုရား)။ ပရိယာပနု ဓမ္မာ၊
 အပရိယာပနု ဓမ္မာ။ အဘိ၊ဓ၊၁။၁၃။ ကာမာ-
 ဝစရာ ရူပါဝစရာ အရူပါဝစရာ အပရိယာ-
 ပနု။ အဘိ၊ဓ၊၁။၁၄၅၊၂၀၅-၉၊၂၂၇၊၂၃၀၊
 ၂၄၂၊၂၅၀။ အပရိယာပနု မဂ္ဂါ စ မဂ္ဂုလောနိ
 စ အသင်္ခတာ စ ဓာတု။ အဘိ၊ဓ၊၂။၁၀၇၊၂၁၁၊
 ၂၂၇၊၂၃၄၊၂၄၃၊၂၅၅။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀။ တေဘူမ-
 ကဝဋ္ဌေ ပရိယာပနုအန္တောဂဓာတိ ပရိယာ-
 ပနု၊ တသ္မိံ န ပရိယာပနုတိ အပရိယာ-
 ပနု၊ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၂။ (ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၁၊
 ၂၆၉-တို့လည်း ကြည့်။) ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ ကတိ
 ပရိယာပနု၊ ကတိ အပရိယာပနု။ အဘိ၊

ဝိ၊၄၂၆။ ပရိယာပနုတိ ဘဝဝသေန ဩကာ-
 သဝသေန စ ပရိစ္ဆိန္နာ။ အပရိယာပနုတိ
 တဿ အပရိစ္ဆိန္နာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀၁။ ဒိဋ္ဌိဂတံ
 အပရိယာပနုန္တိ? အာမန္တာ။ အဘိ၊က။၃၆၇။
 (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၄။ မူလဋီ၊၃။၁၀၃-တို့လည်း
 ကြည့်။) ကာမာဝစရော သမာဓိ အပရိ-
 ယာပနော သမာဓိတိ ဝေ စတ္တာရော သမာဓိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၇။

အပရိယာပနုကဿ (တိ) [အပရိယာပနု+
 ကဿ] ဒိဋ္ဌိသည် ဝဋ်၌ အကျုံးမဝင် ဟူသည်
 ကို စိစစ်ရာဖြစ်သော စကားရပ်။ အဘိဓမ္မ-
 ပိဋက၊ ကဿဝတ္ထုပါဠိ၊ ၁၄-ဝဂ်၊ ၉-ကဿ။
 အဘိ၊က။၃၆၇။

အပရိယာပနုကုသလ (ပု) [အပရိယာပနု+
 ကုသလ] ဝဋ်၌ အကျုံးမဝင်သော ကုသိုလ်၊
 လောကုတ္တရာကုသိုလ်။ တိဿော ဘာဝနာ၊
 အပရိယာပနုကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာ။
 ပဋိသံ၊၂။(ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၁-လည်းကြည့်။)

အပရိယာပနုကုသလဟေတု (ပု) [အပရိ-
 ယာပနု+ကုသလဟေတု] ဝဋ်၌အကျုံးမဝင်
 သော - လောကုတ္တရာ - ကုသိုလ်ဟိတံ။ အရူ-
 ပါဝစရကုသလဟေတု ကာမာဝစရကုသလ-
 ဟေတုသဒ္ဓိသောဝ၊ တဿ အပရိယာပနု-
 ကုသလဟေတု။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇၇။

အပရိယာပနုကုသလာရပ္ပဏ (န) [အပရိယာ-
 ပနု+ကုသလ+အာရပ္ပဏ] ဝဋ်၌ အကျုံး
 မဝင်သော - လောကုတ္တရာ - ကုသိုလ်အာရုံ၊
 မဂ်အာရုံ။ အပရိယာပနုကုသလာရပ္ပဏံ ကာ-
 မာဝစရရူပါဝစရတော ကုသလကိရိယာန-
 မေဝ အာရပ္ပဏပစ္စယော ဟောတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၃၇၉။

အပရိယာပနုတာ (တိ) [အပရိယာပနု+တာ]
 အကျုံးမဝင်သည်၏ အဖြစ်။ ဧတေန ဘဂဝ-
 တော ကတ္တမိပိ ဂတိယာ အပရိယာပနုတံ
 ဒဿတိ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၆။ မ၊ဋီ၊၁။၆။ သံ၊ဋီ၊၁။

၆။ အံ၊ ဣ၊ ဝ၊ ၉။ အဝယောနိအာဒိသု အပရိ-
ယာပနုတာ စ ဒဿိတာ ဟောန္တိ။ ဒီ၊ ဣ၊ ဝ။
၁၉၀။ တတ္ထ အပရိယာပနုတာယ လောက-
တော ဥတ္တရော ဥတ္တိဏ္ဍောတိ လောကုတ္တ-
ရော။ ဝိသုဒ္ဓါ၊ ဣ၊ ဝ။ ၁၀၈။

အပရိယာပနတ္ထ (န) [အပရိယာပနု+တ္ထ]
အကျုံးမဝင်သည်၏ အဖြစ်။ အဓိဋ္ဌိတဝိကပ္ပိ-
တေသု အပရိယာပနုတ္တာ။ ဝိ၊ ဣ၊ ၂။ ၂၂။
တေသု အပရိယာပနုတ္တာ။ ဝိ၊ ဣ၊ ၃။ ၉။

အပရိယာပနုဓာတု (ထိ) [အပရိယာပနု+
ဓာတု] အကျုံးမဝင်သော-မပိုင်းခြားအပ်
သော-ဓာတ်။ ယသ္မာ စ ဩကာသဝသေန
ဝါ သတ္တုပ္ပတ္တိဝသေန ဝါ အပရိယာပနုဓာတု
နာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ “အပရိယာပနုဓာတု-
ယာ”တိ အဝတွာ။ အဘိ၊ ဣ၊ ၂။ ၅၀။

အပရိယာပနုဘာဝ (ပု) [အပရိယာပနု+ဘာဝ]
အကျုံးမဝင်သည်၏ အဖြစ်။ ဣဒါနိ အတ္တ-
နော ကတ္ထမိ အပရိယာပနုဘာဝံ ဒေသေ-
န္တော။ ဒီ၊ ဣ၊ ၁။ ၁၁၇။ လောကေ အပရိ-
ယာပနုဘာဝေန လောကတော ဥတ္တရာတိ
လောကုတ္တရာ။ အဘိ၊ ဣ၊ ၁။ ၉၀။ ပရိသိ၊ ဣ၊ ၁။
၁၂၀။ မဟာနိ၊ ဣ၊ ၁။ ၁၄၅၊ ၂၉။

အပရိယာပနုဝိပါကဟေတု (ပု) [အပရိ-
ယာပနု+ဝိပါက + ဟေတု] ဝဋ်၌ အကျုံး
မဝင်သော - လောကုတ္တရာ - ဝိပါကဟိတ်။
အပရိယာပနုဝိပါကဟေတု ကာမဘဝဂ္ဂပဘ-
ဝေသု သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စေ... ဟေတုပစ္စ-
ယော။ အဘိ၊ ဣ၊ ၃။ ၃၅၇။

အပရိယာပနုဝိပါကာရမ္ပဏ (န) [အပရိယာ-
ပနု+ဝိပါက + အာရမ္ပဏ] ဝဋ်၌ အကျုံးမဝင်
သော - လောကုတ္တရာ - ဝိပါကအာရုံ၊ ဗိုလ်
အာရုံ။ အပရိယာပနုဝိပါကာရမ္ပဏံ အာ-
ရမ္ပဏပစ္စယော ဟောတိ။ အဘိ၊ ဣ၊ ၃။ ၃၅၉။

အပရိယာပနုဟေတု (ပု) [အပရိယာပနု+
ဟေတု] ဝဋ်၌ အကျုံးမဝင်သော-လော-

ကုတ္တရာ-ဟိတ်။ ဆ အပရိယာပနုဟေတု။
အဘိ၊ ဣ၊ ၂။ ၁၄။ တတ္ထ ကတမေ ဆ အပရိ-
ယာပနုဟေတု။ တယော ကုသလဟေတု။
တယော အပ္ပာကတဟေတု။ ဣမေ ဆ အပ-
ရိယာပနုဟေတု။ ၎င်း။ ၂။ ၁၇။

အပရိယာပုဋ္ဌ (တိ) [န+ပရိယာပုဋ္ဌ] မသင်
ယူအပ်သော။ အနုဂ္ဂဟိတ-ကြည့်။

အပရိယာပုဏန္တ (တိ) [န+ပရိယာပုဏန္တ]
မသင်ယူသောသူ။ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တသေဝ
ဒေမိ၊ အပရိယာပုဏန္တဿ န ဒေမိ။ ဝိ၊ ဣ၊ ၂။
၃၀၂။

အပရိယာပုဏိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပရိယာ-
ပုဏိတွာ] မသင်ယူမူ၍။ ဧဝံ ပရိယာပုဏန-
တော ဟိ ဗုဒ္ဓဝစနံ အပရိယာပုဏိတွာ နိဇ္ဈေ-
က္ကမနံ ဝရတရံ။ မ၊ ဣ၊ ၂။ ၁၃။ သီ၊ ဣ၊ ၁။
၁၁၀။

အပရိယာယသဒ္ဓ (ပု) [န+ပရိယာယ+သဒ္ဓ]
ပရိယာယ် - စကားလှယ် - မဟုတ်သော
သဒ္ဓါ။ အပရိယာယသဒ္ဓါနံ သမာနာဓိကရ-
ဏဘာဝေါ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေ
သတိ ဟောတိ။ အနု၊ ဣ၊ ၁။ ၈။

အပရိယိဋ္ဌ (တိ) [န+ပရိယိဋ္ဌ] မရှာမှီး အပ်
သော။ တံ ပေ ဣဒံ အပရိယိဋ္ဌယေဝ သတ္တ-
ဟာရကံ လဒ္ဓံ။ မ၊ ဣ၊ ၃။ ၃၁၃။ သံ၊ ၂။ ၂၈၇။
ပရိယိဋ္ဌာ ဝါ အပရိယိဋ္ဌာ ဝါ သုခါရမ္ပဏ-
တာယ ဣဋ္ဌာ။ နေတ္ထိ၊ ဣ၊ ၂။ ၄၅။

အပရိယုဋ္ဌဌာယီ (တိ) [န+ပရိယုဋ္ဌဌာယီ]
နှိပ်စက်-လွှမ်းမိုး-သော အခြင်းအရာ အား
ဖြင့် မတည်သော၊ နှိပ်စက်-လွှမ်းမိုး-တတ်
သော ခြိဋ္ဌိ တဏှာတို့ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးကို မှား
ယင်းစွာ စွဲယူ၍ မတည်သောသူ။ တဿ
“အဟံ ဂ္ဂပံ မမ ဂ္ဂပံ”န္တိ အပရိယုဋ္ဌဌာယိနော
တံ ဂ္ဂပံ ဝိပရိဏမတိ အညဏာ ဟောတိ။ သံ၊
၂။ ၄။ ပရိယုဋ္ဌဌာယီ (သံ၊ ဣ၊ ၂။ ၂၃၅) လည်း
ကြည့်။

အပရိယတ္တိတရား (တိ) [န+ပရိယတ္တိတ+ရား] ထက်ဝန်းကျင်မှ-လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်-ထကြွသောင်းကျန်း - သော ရာဂမရှိသောသူ။ ဝိတရဂ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၉) ကြည့်။

အပရိယေသိတ (တိ) [န+ပရိယေသိတ] မရှာမှီးအပ်သော။ အနိဋ္ဌ (က) အနက် ကြည့်။

အပရိယေသိတဗ္ဗ (တိ) [န+ပရိယေသိတဗ္ဗ] မရှာမှီးအပ်သောသူ။ ယော အပရိယေသိတဗ္ဗော ဥပသက်မိတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ ဝိဿတိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၄၀။

အပရိယေသိတဗ္ဗကာရဏ (န) [အပရိယေသိတဗ္ဗ + ကာရဏ] မရှာမှီးသင့်သည်၏ အကြောင်း။ ဒေတေန ပရိယေသနက္ခမာဘာဝတောတိ အပရိယေသိတဗ္ဗကာရဏံ အဿေတိ။ သီ၊ ဇ္ဇိ၊ သစ်၊ ၁။ ၄၄၄။

အပရိယေသိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပရိယေသိတွာ] မရှာမှီးမှု၍။ ပရိယေသန္တဿ ပန ယေန ဝါ တေန ဝါ သဒ္ဓိံ အပရိယေသိတွာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၃။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၁၁။ ပတ္တ(မ၊ ၄။ ၂။ ၁၆။ သိ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၈။ ပဋိသိ၊ ၄။ ၂။ ၃၈)လည်း ကြည့်။

အပရိယောဂါဟဏ(န) (န၊ ထိ) [န+ပရိယောဂါဟဏ(န)] မသက်ဝင်တတ် - မသိတတ် - သော၊ မခွဲခြမ်း - မဆုံးဖြတ် - နိုင်သော၊ တရား၊ မောဟ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ။ အသံဂါဟနာ အပရိယောဂါဟနာ...။ အယံ တသ္မိံ သမယေ မောဟော ဟောတိ။ အဘိ၊ ၈။ ၉၄။ (မဟာနိ၊ ၃။ ၂၅။ စူဠနိ၊ ၂၅-တို့လည်း ကြည့်) အာသပ္ပနာ ပရိသပ္ပနာ အပရိယောဂါဟနာ (-ဏာ၊ မဟာနိ)....။ အယံ တသ္မိံ သမယေ ဝိစိကိစ္ဆာ ဟောတိ။ အဘိ၊ ၈။ ၁၀၂။ (မဟာနိ၊ ၃။ ၂၅။ စူဠနိ၊ ၉၄-တို့လည်း ကြည့်) တမေဝ ဓမ္မံ န ပရိယောဂါဟတိတိ အပရိယောဂါဟနာ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၆။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၇၈။ ပရိယောဂါဟိတုံ အသမတ္တတာယ အပရိ-

ယောဂါဟနာ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၁။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၇၉။ (ဝိလျံ။ အဝဂ္ဂဟ-နှင့် ယှဉ်ကြည့်။)

အပရိယောဂါဟေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပရိယောဂါဟေတွာ] မသက်ဝင်မှု၍၊ ဉာဏ်ဖြင့် - စူးစူးစိုက်စိုက် - နက်နက် ရှိုင်းရှိုင်း - မသိမှု၍၊ အနန္တဝိစ္စ အပရိယောဂါဟေတွာ အဝဏ္ဏာရဟဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။ အံ၊ ၁။ ၈၈၊ ၃၀၉၊ ၃၉၆။ အံ၊ ၂။ ၁၂၃။ အဘိ၊ ၂။ ၁၀၈။ အပရိယောဂါဟေတွာတိ အနန္တပဝိသိတွာ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၅၉။ အပရိယောဂါဟေတွာတိ ပညာယ ဂုဏေ အနောဂါဟေတွာ။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၇၇။

အပရိယောဂါဋ္ဌ (တိ) [န+ပရိယောဂါဋ္ဌ] မသက်ဝင် - မငုပ်လျှိုး - အပ်သော၊ သက်ဝင် - ငုပ်လျှိုး - ၍ မမိနိုင်သော။ ယထာ မဟာရာဇ မဟာသမုဒ္ဒေါ...။ အပရိယောဂါဋ္ဌော။ မိလိန္ဒ၊ ၂။ ၇၄။

အပရိယောဒပိတ (တိ) [န+ပရိယောဒပိတ] ထက်ဝန်းကျင် မပြုစင်စေအပ်သော။ တဿ ဟိ ယာဝ သံကိလေသာ န ဝိဂစ္ဆန္တိ၊ တာဝ အသင်္ခတာ ဓာတု အပရိယောဒပိတာတိ ဝုစ္စတိ။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၁၀၈။

အပရိယောဒါတ (တိ) [န+ပရိယောဒါတ] ထက်ဝန်းကျင် - မပြုစင် - မပြိုးပြက် - မတောက်ပ - သော။ အဝိသုဒ္ဓဿ စိတ္တဿ ဝိသုဒ္ဓိယာ အပရိယောဒါတဿ စိတ္တဿ ပရိယောဒပနာယ။ အံ၊ ၂။ ၁၈၇။ ဒိဝါ ဝိဇ္ဇမာနာပိ စန္ဒလေခါ အပရိသုဒ္ဓါ ဟောတိ အပရိယောဒါတာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၅။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၃။ ပဋိသိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၉။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၂၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၃။ အာဇီဝဋ္ဌမကသိလံ အပရိယောဒါတံ။ သိ၊ ၄။ ၂။ ၄၇။ (သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၀-လည်း ကြည့်။)

အပရိယောဒါပနိယ (တိ) [န+ပရိယောဒါပနိယ] မပြုစင်စေအပ်သော။ ပုန အပရိယော-

ဒါပနိယံ သီခါပုတ္တပရိယောဒါပနံ ဣဓာဓိပ္ပေ-
တံ။ နေတ္ထိ၊ ဇီ၊ ၆၉။

အပရိယောနဒ္ဒ (တိ) [န+ပရိယောနဒ္ဒ] မပြေး
ယှက်အပ်သော၊ ထက်ဝန်းကျင် မပြေးယှက်
အပ်-မဖုံးလွှမ်းအပ်-သော။ ဣတိ ဝိဝဋ္ဌေန
စေတသ၊ အပရိယောနဒ္ဒေန။ ဒီ၊ ၁။ ၁၈၆။
အံ၊ ၁။ ၂၅၄။ အံ၊ ၂။ ၂၇၄-၅။ သံ၊ ၂။ ၂၃၁၊
၂၄၂။ ပဋိသံ၊ ၁၁၁၀။ အပရိယောနဒ္ဒေနာတိ
သမန္တတော အနဒ္ဒေန။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၉။ ပဋိသံ၊
၄။ ၁။ ၂၃၇။ အပရိယောနဒ္ဒေနာတိ နိဝရ-
ဏေဟိ အနောနဒ္ဒေန။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၇။
အနောနဒ္ဒေနာတိ အသဉ္စာဒိတေန။ အံ၊ ၄။
၁။ ၁၈၇။

အပရိယောသာန (န) [န+ပရိယောသာန]
မဆုံးခြင်း၊ အပြီးသို့ မရောက်ခြင်း၊ ဆုံးခန်း
တိုင် မရောက်ခြင်း။ တေနေဝ အဓိပ္ပေတတ္ထ-
ဿ အပရိယောသာနတော။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။
၂၂။ အပရိနိဋ္ဌိတဘာဝ-လည်း ကြည့်။

အပရိယောသာပိတတ္တ (န) [န+ပရိယောသာ-
ပိတတ္တ] မဆုံးစေအပ်သည်၏အဖြစ်၊ အပြီး
သို့ မရောက်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်၊ ဆုံးခန်း
တိုင် မရောက်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်။ ကေ-
စ္စာနံ ဝိဝါဒါနိကရုဏမေဝ ဒဿိတံ တဿ
ဝူပသမဓမ္မာနံ အပရိယောသာပိတတ္တာ။ မ၊
၄။ ၁။ ၂၄၆။

အပရိယောသိတ (တိ) [န+ပရိယောသိတ]
မပြီးဆုံးသေးသော။ တေဝါစိကာယ စေ
ဘိက္ခဝေ ပဝါရဏာယ... အပရိယောသိတာ-
ယ ပဝါရဏံ ဌပေတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၅၄။ = ဣတိ
သု-ကာရတော ယာဝ ရေ-ကာရော၊ တာဝ
ဘာသိတာ လပိတာ အပရိယောသိတာဝ
ဟောတိ ပဝါရဏာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၆။ ဒုတိယာ-
ဒီသု ဥဓ္ဓေသေသု ယသ္မိ အပရိယောသိတေ
အန္တရာယော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၉။ အ

ပရိယောသိတေ ပဒေ ဝဏ္ဏော အက္ခရံ။
နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁။

အပရိယောသိတကိစ္စတာ (တိ) [အပရိယော-
သိတ+ကိစ္စ+တာ] မပြီးဆုံးသေးသော ကိစ္စ
ရှိသည်၏အဖြစ်။ မဂ္ဂက္ခဏေပိ အပရိယော-
သိတကိစ္စတာယ န တာဝ နိဋ္ဌံ ဂတော။
မ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၁။ တေသံ ပန အရိယဓမ္မာနံ
အပရိယောသိတကိစ္စတာယ အရိယဘာဝေန
အဘိနိဗ္ဗတ္တိမတ္တံ ဥပါဒါယ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၄၁။

အပရိယောသိတကိစ္စတ္တ (န) [အပရိယောသိတ
+ကိစ္စ+တ္တ] မပြီးဆုံးသေးသော ကိစ္စရှိသည်
၏ အဖြစ်။ ဝေါဒါနဓမ္မာနံ ဝဓုမာနတ္တာ
အပရိယောသိတကိစ္စတ္တာ၊ မ၊ ၄။ ၁။ ၄၁။

အပရိယောသိတဉာဏကိစ္စ (တိ) [အပရိယော-
သိတ+ဉာဏ+ကိစ္စ] မပြီးဆုံးသေးသော
ဉာဏ်၏ကိစ္စရှိသော၊ သူ။ ဣမေ စ သဒ္ဓါ-
ဝိပုတ္တာဒယော တယော ပရမတ္ထတော အ-
ပရိယောသိတဉာဏကိစ္စာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၄၆၇။

အပရိယောသိတတ္တ(န) [အပရိယောသိတ+တ္တ]
မပြီးဆုံးသေးသည်၏အဖြစ်။ ဝိပဿနာယ
ကရုဏိယဿ အပရိယောသိတတ္တာ။ ပဋိသံ၊
၄။ ၁။ ၂၇၁။ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယကိစ္စဿ အပရိ-
ယောသိတတ္တာ။ သာရတ္ထ ၁။ ၄၆။ တဒပိ
အသိဒ္ဓံ၊ အပရိယောသိတတ္တာ ဗုဒ္ဓကိစ္စဿ။
စရိယာ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၆။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၉၇။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁။
၂၉၃။

အပရိယောသိတဘာဝ(ပ) [အပရိယောသိတ+
ဘာဝ] (၁) မပြီးဆုံးသေးသည်၏အဖြစ်။
အောက်ပုဒ်ကြည့်။ (တိ) (၂) မပြီးဆုံးသေး
သည်၏ အဖြစ်ရှိသော၊ သူ။ အနဝေါသိတတ္တ-
ကြည့်။

အပရိယောသိတဘာဝဒဿန (န) [အပရိယော-
သိတဘာဝ+ဒဿန] မပြီးဆုံးသေးသည်၏
အဖြစ်ကို ပြခြင်း။ ဇာနနကိရိယာယ အပရိ-

ယောသိတအာဝဒဿနတ္ထံ “ဇာနဓိ”တိ
ဝတံ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၃၆။

အပရိယောသိတဝနတ္ထ (န) [အပရိယောသိ-
တ+ဝန+တ္ထ] မပြီးဆုံးသေးသောစကား၏
အဖြစ်။ “ဝုသိတမာနီ”တိ စ ပဒါပေက္ခာယ
အပရိယောသိတဝနတ္ထာ “သမာနော”တိ
ပါဌသေသောတိ ဒေသေတိ “အပ္ပဿတောဝ
သမာနော”တိ ဣမိနာ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၅၁။

အပရိယောသိတဝိတိက္ကမ (ပု) [အပရိယောသိတ
+ဝိတိက္ကမ] မပြီးဆုံးသေးသော လွန်ကျူး
ခြင်း။ “သဉ္စိစ္စာ”တိ ဣမိနာ ဝုစ္စမာနံ အပရိ-
ယောသိတဝိတိက္ကမမ္ပိ အဝသာနံ ပါပေတွာ။
သာရတ္ထ၊၂။၂၅၁။

အပရိယောသိတသင်္ကပ္ပ (တိ) [အပရိယော-
သိတ+သင်္ကပ္ပ] မပြီးဆုံးသေးသော-အပြီး
အဆုံးသို့ မရောက်သေးသော-စိတ်အကြံရှိ
သော၊သု။ အပရိယောသိတသင်္ကပ္ပေါ၊ ဝိစိ-
ကိစ္ဆော ကထံကသိ။ ဒီ၊၂။၂၂၉။ အပရိ-
ယောသိတသင်္ကပ္ပေါတိ အနိဋ္ဌိတမနောရ-
ထော။ ဒီ၊ဌ၊၂။၃၃၂။ အပရိယောသိတ-
သင်္ကပ္ပေါ၊ ကုတိတ္ထေ သဉ္စရိ* အဟံ။ အပ၊
၁။၂၇။

အပရိယောသိတသိက္ခ (တိ) [အပရိယောသိတ
+သိက္ခာ] မပြီးဆုံးသေးသော-အကျင့်-
သိက္ခာ - ရှိသော၊ ကျင့်ဆဲဖြစ်သော၊ သု။
သေက္ခာတိ အပရိယောသိတသိက္ခာနံ ဝစနံ။
ဣတိဝုတ်၊ဌ။၁၉၂။ “သိက္ခန္တိတိ သေခေါ”တိ
အပရိယောသိတသိက္ခာနံ ဒဿိတတ္တာ။ သာ-
ရတ္ထ၊၂။၅၄။ “သိက္ခတိတိ သေခေါ”တိ စ
အပရိယောသိတသိက္ခော ဒဿိတော။ ဒီ၊ဋီ၊
၄။၂၀၄။

အပရိယောသိတသိက္ခတ္ထ (န) [အပရိယော-
သိတသိက္ခ + ထ] မပြီးဆုံးသေးသော -

အကျင့်-သိက္ခာ - ရှိသူ၏ အဖြစ်။ အပရိ-
ယောသိတသိက္ခတ္တာ သယမေဝ သိက္ခန္တိတိပိ
သေက္ခာ။ အဘိ၊ဌ၊၁။၈၆။ ဣတိဝုတ်၊ဌ။
၁၉၁။ သော ဟိ အပရိယောသိတသိက္ခ-
တ္တာ သိက္ခနသိလော။ ဥဒါန၊ဌ။၃၂၉။

အပရိဝဇ္ဇန (န) [န+ပရိဝဇ္ဇန] မရှောင်ကြဉ်
ခြင်း။ တေ ပါပါနံ အပရိဝဇ္ဇနေ အာဒိနဝံ၊
ပရိဝဇ္ဇနေ စ အာနိသံသံ။ ဥဒါန၊ဌ။၂၆၆။
ပရိဝဇ္ဇနိယာနံ အပရိဝဇ္ဇနတော။ ဒီ၊ဋီ၊၃။
၁၃၂။

အပရိဝဇ္ဇယန္တ (တိ) [န+ပရိဝဇ္ဇယန္တ] မရှောင်
ကြဉ်သော၊သု။ ယံ ဟိဿ ဘိက္ခဝေ အပရိ-
ဝဇ္ဇယတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ အာသဝါ ဝိဃာတ-
ယရိဋ္ဌာဟာ။ မ၊၁။၁၄။ အံ၊၂။၃၄၂။

အပရိဝဇ္ဇိတ (တိ) [န+ပရိဝဇ္ဇိတ] မရှောင်
ကြဉ်အပ်သော။ အပရိဝဇ္ဇိတေတဿ ယထာ-
ဌာနေ ဌိတေဟိ အဘိဘဝေါ န ဟောတိ။
ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၀၇။

အပရိဝဇ္ဇေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န + ပရိဝဇ္ဇေတွာ]
မရှောင်ကြဉ်မှုရှိ။ ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗမ္ပိ ဝါ ကိဉ္စိ
အပရိဝဇ္ဇေတွာ။ မဟာနိ၊ဌ။၆။

အပရိဝဇ္ဇန္တ (တိ) [န+ပရိဝဇ္ဇန္တ] မလည်
စေသော။ အနာဝဇ္ဇန္တ-ကြည့်။

အပရိဝတ္ထ (တိ) [န+ပရိဝတ္ထ] (က) မ-
လည်-လည်-သော၊ မပြောင်းလဲသော။
တတ္ထ ဟိ သာ စ ဓုဇိစ္စာဝသေန ပရိဝတ္တိ
တွာ သမ္ပပ္ပန္နာ အဘိနဝါ၊ ဣတရာ စ အပရိ-
ဝတ္တာ ပကတိဂါမသီမာ။ ဝိမတိ၊၂။၁၅၇။
(ခ) မပြောင်းလဲ-မပြန်-သော။ ယောပိ
ဟိ လိင်္ဂေ အပရိဝတ္တေ တသ္မိ* အတ္တဘာဝေ
ဘဝင်္ဂဇိဝိတိန္ဒြိယပ္ပဗန္ဓော။ သာရတ္ထ၊၂။၂၆၈။
(ဂ) မ-လည်-လည်-သော၊ မရွေ့သော။

အလေမဝါတိ အပရိဝတ္တမေဝ အနညဘာဝတော။ မ၊ဋီ၊၂။၁၂၅။

အပရိဝတ္တန (န) [န+ပရိဝတ္တန] (က) မလဲ-မထပ်-မဖလှယ်-ခြင်း။ ပဉ္စန္ဒ စိဝရာနံ အညတရတာ... အပရိဝတ္တနံ။ ကခါ၊၂၂၃။ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ကိရိယာ၊ အပရိဝတ္တနံ အကိရိယာ။ သာရတ္ထ၊၂။၄၀၁။ ဝိမတိ၊၁။၂၂၄။ (ခ) မပြောင်း-မလွဲ-မလဲ - မဖလှယ်- ခြင်း။ ပဉ္စန္ဒ စိဝရာနံ အပရိဝတ္တနံ။ ဝိမတိ၊၂။၇၈။ (သာရတ္ထ၊၃။၁၂၅-လည်း ကြည့်။) (ဂ) မလည်-မရွေ့-မလှုပ်-မသွား- မရောက်-ခြင်း။ ဟတ္ထေ ပန အပရိဝတ္တန္တေ ကုတော အာဝဇံ ပရိဝတ္တိဿတိတိ တထာ အပရိဝတ္တနံ သန္တာယ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၆၂။

အပရိဝတ္တနာရဟ (တိ) [န+ပရိဝတ္တနာရဟ] လှည့်လည်ခြင်းကို (ပြုခြင်းငှါ) မထိုက်သော၊ မလှည့်လည်လောက်သော။ “ဦးကစတုဟတ္တာ ဝါ” တိ ဣဒဉ္စ ပစ္စိမပမာဏယုတ္တဿ မဉ္ဇဿ အပရိဝတ္တနာရဟံ သန္တာယ ဝတ္တံ။ ဝိမတိ၊၁။၂၇၅။

အပရိဝတ္တန္တ (တိ) [န+ပရိဝတ္တန္တ] မလည်-မရွေ့-မလှုပ်-သော။ ဟတ္ထေ ပန အပရိဝတ္တန္တေ ကုတော အာဝဇံ ပရိဝတ္တိဿတိ။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၆၂။ အပရိဝတ္တန္တိ - လည်း ကြည့်။

အပရိဝတ္တဘာဝကရဏ (န) [န+ပရိဝတ္တဘာဝကရဏ] လှည့် - ရွေ့ - ပြောင်း-လွဲ-သည်၏ အဖြစ်ကို မပြုနိုင်ခြင်း။ (စတ္တာရော ဣရိယာပထေ) သရိရဿ ကေအေသေ ဥဋ္ဌိတာပိ အယပဋ္ဌေန အာဗန္ဓိတွာ ဝိယ ဂဏှာတိ အပရိဝတ္တဘာဝကရဏတော။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၈၅။ (သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၄၀၄-၌ အပရိဝတ္တိဘာဝကရဏ-ဟု ရှိသည်။ ၎င်းလည်း ကြည့်။)

အပရိဝတ္တမာန (တိ) [န+ပရိဝတ္တမာန] မလှည့်-မရွေ့-မပြောင်း-မလွဲ-သော၊ သူ။ စတုရာပဿေန (မဟာနိ၊ဋ္ဌ ၇၅) ကြည့်။

အပရိဝတ္တမာနပကတိက (တိ) [အပရိဝတ္တမာန + ပကတိ + က] မပြောင်းလဲသော သဘောရှိသော။ ဧရာဘင်္ဂဝသေန ဗွိဓာ အပရိဝတ္တမာနပကတိကဿ ကဿစိ အဘာဝတော အဝိပရိကာမဓမ္မေန စ သုညံ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၂။

အပရိဝတ္တလိင်္ဂ (တိ) [အပရိဝတ္တ + လိင်္ဂ] မပြန်သောလိင်္ဂရှိသော၊ မပြန် - မပြောင်းလဲ-သော-ပုရိသိန္ဒြေ - ပုဗ္ဗာဝရုပ်-ပုရိသ-အသွင်-သဏ္ဌာန် - ရှိသော၊ သူ။ အပရိဝတ္တလိင်္ဂံ၊ တံ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇယနတော ရက္ခတိ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၀၃။ ပကတတ္ထောတိ အပရိဝတ္တလိင်္ဂံ။ ဝိမတိ၊၁။၁၅၆။

အပရိဝတ္တိတ (တိ) [န+ပရိဝတ္တိတ] (က) မပြောင်း-မလွဲ - မလဲ - မလှယ် - အပ်သော။ ဆဋ္ဌေ အရဏုကမနေ ကေသ္မိံ ဇီဝရေ ဝုတ္တနယေန အပရိဝတ္တိတေ ကော အာပတ္တိ။ ကခါ၊၂၂၃။ (ခ) မပြန်အပ်သော၊ အပြန်ပြန် မပြုအပ်သော။ နိစ္စလိတ (မ၊ဋီ၊၂။၁၈၈) ကြည့်။

အပရိဝတ္တိတွာ (ကြိ.ဝိ) [န + ပရိဝတ္တိတွာ] မလှည့်-မရွေ့ - မပြောင်း - မလွဲ - မူ၍။ ဣရိယာပထပရိဝတ္တနဝသေန အပရိဝတ္တိတွာ။ မ၊ဋီ၊၃။၃၈၈။

အပရိဝတ္တိဘာဝကရဏ (န) [န + ပရိဝတ္တိဘာဝကရဏ] လှည့်-ရွေ့ - ပြောင်း-လွဲ - သည်၏အဖြစ်ကို မပြုနိုင်ခြင်း။ သရိရေကအေသေ ဥဋ္ဌဟိတွာပိ အပရိဝတ္တိဘာဝကရဏတော (စတ္တာရော ဣရိယာပထေ) အယပဋ္ဌေန အာဗန္ဓိတွာ ဝိယ ဂဏှာ-

တိ။ သိ၊ ခြုံ၊ သစ်၊ ၂။ ၄၀၄။ အပရိဝတ္တဘာဝ-
ကရဏ-လည်း ကြည့်။

အပရိဝတ္တတဗ္ဗ (တိ) [န+ပရိဝတ္တတဗ္ဗ]
မပြန်လည်စေအပ်သော။ ယဒိ သဗ္ဗပတော-
ယေဝ ဣမေသံ ဣမေ ပဋိပက္ခာတိ အပရိ-
ဝတ္တတဗ္ဗာ သိယံ။ နေတ္တိ၊ ဝိ။ ၁၈၃။

အပရိဝတ္တတော (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပရိဝတ္တတော]
(က) မလည်စေမှု၍၊ မလှည့်မှု၍။ ဂိဝံ အ-
ပရိဝတ္တတော သကလသရိနေန နိဝတ္တိ-
တော အပလောကေတိ။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၁၈။ (ခ)
မလဲလှယ်မှု၍။ အနုပသမ္ပန္နေန အပရိဝတ္တ-
တောပရိဘူတိတုံ လဘတိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၇၃။
တေန အပရိဝတ္တတောပိ ဘူတိတုံ ဝဇ္ဇတိ။
ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၇။

အပရိဝတ္တန္တ (တိ) [န+ပရိဝတ္တန္တ (=ပရိ
+ဝတု+အ+အန္တ၊ အ+ကိ+ပ+ြု)] မလည်
-မရွေ့-မလှုပ်-သော။ ဟတ္ထေ ပန အပရိ-
ဝတ္တန္တေ ကုတော အာဝုပေရိဝတ္တနံ။ ဒီ၊ ဌ၊
၁။ ၃၀၃။ အပရိဝတ္တန္တ-လည်း ကြည့်။

အပရိဝတ္တန္တ (တိ) [န+ပရိဝတ္တန္တ (=
ပရိ+ဝတု+အ+အန္တ)] မလှည့်-မရွေ့
-မပြောင်း-မလှဲ-သော။ သူ။ ကေယေဝ
ဒိသံ ဓာဝတိ၊ (ဓာဝတိတိ၊ သာရတ္ထ) အတ္တ-
နော ကာယံ အပရိဝတ္တန္တောတိ အဓိပ္ပါ-
ယော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၉၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၄၆။

အပရိဝသိတာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပရိဝသိတာ]
သီးသန့် - ခွဲခွါ - မနေမှု၍၊ တိတ္ထိယ -
အပ္ပဋိစ္စန္တ - ပရိဝါသ် - မကျင့်သုံးမှု၍ -
မကျင့်သုံးရတော့လျက်။ အပရိဝသိတာ-
ယေဝ ဟိ ပဗ္ဗန္တံ လဘတိ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၉၈။
မ၊ ဌ၊ ၃။ ၇၄။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၇။ အပ္ပဋိစ္စန္တပရိဝါ-
သ၊ တိတ္ထိယပရိဝါသ၊ ပရိဝါသ-တို့လည်း
ကြည့်။

အပရိဝါရ (တိ) [န+ပရိဝါရ] အခြံအရံ မရှိ
သော။ သူ။ အဂ္ဂသာဝကမဟာသာဝကေသု
ပရိနိဗ္ဗုတေသု အပရိဝါရေန ကေကေနေဝ
ဌာတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၂။ ၉၄။ (ဒီ၊ ဌ၊ ၂။
၁၄၄။ သံ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၈၃။ တို့၌ ကေကေနေဝ
ခါဏုကေန ဝိယ-ဟု ရှိသည်။ အပရိဝါရေန-
ပုဒ် မပါ။)

အပရိဝေါဒါတမဂ္ဂ (ပု) [န+ပရိဝေါဒါတ+မဂ္ဂ]
ထက်ဝန်းကျင် မဖြူစင်သော - နိဗ္ဗာန်သို့
သွားရောက်ကြောင်း မဟုတ်သော - လမ်းစဉ်
- အကျင့်။ တေသံ တိတ္ထိယာနံ အသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ
၊ အပရိဝေါဒါတမဂ္ဂံ အတိက္ကမိတော။ မဟာ-
နိ။ ၂။ ၂၂။

အပရိသက္ကန္တ (တိ) [န+ပရိသက္ကန္တ] လုံ့လမပြု
သော။ သူ။ ဥတ္တရိဒမဏာယ အပရိသက္ကန္တော
အဘိညာဓိတ္တဝသေန ဣတော စိတော စ
ဓာဝတိ ပဝတ္တတိ။ နေတ္တိ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၄။

အပရိသင်္ကတာ (တိ) [အပရိသင်္က+တာ]
တွေးတောယုံမှား - ကြောက်ရွံ့ - တွန့် -
ဆုတ် - ခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်။ တတ္ထ သတ္တု-
နော စ အပရိသင်္ကတံ အဿေတိ။ မ၊ ဌ၊ ၃။
၁၃၈-၉။

အပရိသင်္ကနိယ (တိ) [န+ပရိသင်္ကနိယ] မတွေး
တော မယုံမှား - မကြောက်ရွံ့ - မစိုးရိမ် -
အပ်သော။ သူ။ သတ္တာနံ ပိယော ဟောတိ
မနာပေါ အပရိသင်္ကနိယော။ စရိယာ၊ ဌ။
၃၀၂။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၈၇။ သိ၊ ဌ၊ သစ်၊ ၁။ ၂၇၉။

အပရိသင်္ကန္တ (တိ) [န+ပရိသင်္ကန္တ] မတွေး
တော မယုံမှား - မစိုးရိမ် - မကြောက်ရွံ့ -
သော။ သူ။ ဝေ အပရိသင်္ကန္တော သောဏော
အာဂမိဿတိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၃။ ၃၆၄။ တံ အပရိ-
သင်္ကန္တော အမှာကံ ကထေဟိ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၄။
၂၁၅။

အပရိသင်္ကမာန (တိ) [န + ပရိသင်္ကမာန] မတွေးတော မယုံမှား-မစိုးရိမ်-မကြောက်ရွံ့-သော။ သူ။ အပရိသင်္ကမာနော နိဗ္ဗိသင်္ကော ဟုတွာ သေတိ။ သုတ္တနိဌာ။ ၃၁၃။

အပရိသင်္ကိတ (တိ) [န + ပရိသင်္ကိတ] မတွေးတော မယုံမှားအပ်သော။ မြင်ခြင်း-ကြားခြင်း-ကြံဆခြင်း-မြင်-မတွေးတော မယုံမှား-မစိုးရိမ်-မကြောက်ကြ- အပ်သော။ အမူလက် နာမ အဓိဋ္ဌ အသုတ် အပရိသင်္ကိတံ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၅၀။ အပရိသင်္ကိတံ နာမ စိတ္တေန အပရိသင်္ကိတံ။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၁၇၀။ တိကောဋိ-ပရိသုဒ္ဓံ မစ္ဆမံသံ အဓိဋ္ဌ အသုတ် အပရိသင်္ကိတံ။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၆၄။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၃၅။ အပရိသင်္ကိတံ ပန ဗိဇ္ဇပရိသင်္ကိတံ သုတပရိသင်္ကိတံ တဒုတယဝိမုတ္တပရိသင်္ကိတဉ္စ ဥ တွာ တဗ္ဗိပက္ခတော ဇာနိတဉ္စ။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၁၈၉။ အဓိဋ္ဌ အသုတ် အပရိသင်္ကိတံ။ မ၊ ၂။ ၃၂။ အပရိသင်္ကိတန္တိ ဗိဇ္ဇပရိသင်္ကိတာဒိဝသေန အပရိသင်္ကိတံ။ မ၊ ၁။ ၃။ ၃၄။

အပရိသက္ခိတ (တိ) [န + ပရိသက္ခိတ] ထက်ဝန်းကျင်-မတန်ရပ် - မတည်ငြိမ် - လှုပ်ရှား-ချောက်ချား-သော။ လုဠိတောတိ အပရိသက္ခိတော။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၄၃။ ဝါတာဘိဿာတေန ဝိစိတရုမလသမာကုလတာယ ဟိ ပရိတော န သက္ခိတော ဝါ အပရိသက္ခိတော။ တံ၊ ၁။ ၁။ ၉၈။

အပရိသက္ခိတလေ (တိ) [အပရိသက္ခိတ + လေ] ထက်ဝန်းကျင် - မတန်ရပ် - မတည်ငြိမ် - သော ရေရှိသော။ သေယျထာပံ နာမ အပရိသက္ခိတလေယ သိစသောတာယ နဒိယာ။ အဘိ၊ ၁။ ၁။ ၂၄၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၈၈။ အပရိသက္ခိတလေယာတိ သောထဝသေန ပဝတ္တိယာ သမန္တတော အဋ္ဌိတလေယ အသန္တိသိန္နသလိလာယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ ၁၆။

အပရိသန္တာသိ (တိ) [န + ပရိသန္တာသိ] ထက်ဝန်းကျင်-လုံးဝ - ကြောက်လန့် - တုန်လှုပ် - ခြင်း မရှိသော။ သူ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါပိ သဒ္ဓေသု အသန္တာသိ အပရိသန္တာသိ အနုကြာသိ။ စူဠနိ၊ ၃၀၂။

အပရိသာဝစရ (တိ) [န + ပရိသာ + အဝ + စရ + အ] ပရိသတ်ထဲသို့ မဝင်ရဲသော။ သူ။ အပရိသာဝစရော သမဏော ဂေါတမော။ ပီ၊ ၃။ ၃၁၊ ၄၄။ အပရိသာဝစရောတိ အဝိသာရဒတ္တာ ပရိသံ ဩတရိတုံ န သက္ကောတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၃။ ၁၈။

အပရိသိဉ္ဇနက (တိ) [န + ပရိသိဉ္ဇနက] ဖိတ်-လျှံ - မကျသော။ အနဝသေက-ကြည့်။

အပရိသုဒ္ဓ (တိ) [န + ပရိသုဒ္ဓ] မစင်ကြယ်သော။ အတ္တေသော ဘိက္ခုဝေ သမာဓိသော စ ခေါ အပရိသုဒ္ဓေါ။ ဝိ၊ ၁။ ၁။ ၅၀။ အပရိသုဒ္ဓါယ ပရိသာယ ဥပေါသတံ ကရေယျ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၂၄။ အံ၊ ၃။ ၄၅။ ဥဒါနံ၊ ၁။ ၁၃၉။ တပေါဇိဂုစ္ဆာ ပရိသုဒ္ဓါ ဝါ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓါ ဝါ။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၃၉။ တေလမ္ပိ အပရိသုဒ္ဓံ ဝဋ်ပိ အပရိသုဒ္ဓါ။ မ၊ ၃။ ၁။ ၉၀။ အဝေဝဓါတာ အဝေါဒါတာ အပရိသုဒ္ဓါ သံကိလိဋ္ဌာ။ မဟာနိ၊ ၅။ ၆။ (ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၂၃၂။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၁၉၃။ မ၊ ၁။ ၂။ ၂၁၄။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၄၇။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၁။ ၃၆၁-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိသုဒ္ဓဥပ္ပတ္တိတာ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ + ဥပ္ပတ္တိ + တာ] မစင်ကြယ်-မသန့်ရှင်း-သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်။ အပရိသုဒ္ဓဥပ္ပတ္တိတာယ န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော ဟောတိ “ဘိက္ခုနီပရိပါစန-အသန္တသမ္ဘာဝနုပ္ပန္နော” တိ။ မ၊ ၁။ ၁။ ၉၉။

အပရိသုဒ္ဓကမ္မ (န) [အပရိသုဒ္ဓ + ကမ္မ] မစင်ကြင်သောအမှု။ ကိဗ္ဗိသ (အံ၊ ၁။ ၂။ ၃၅၉) ကြည့်။

အပရိသုဒ္ဓကမ္မဝဿန (တိ) [အပရိသုဒ္ဓကမ္မ+ဝဿန]မစင်ကြယ်သောအမှု-မကောင်းမှု-တို့ကို-ယိုစီး-တိုးပွါး-စေတတ်သောသု။ အပရိသုဒ္ဓကမ္မဝဿနတော ဝဿလော ဟောတိ။ သုတ္တန်၊ ၄၊ ၁။ ၁၆၆။

အပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ+ကာယကမ္မ] မစင်ကြယ်သော ကာယကံရှိသောသု။ အပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မာဒိတာယ အဘုရိဟုတွာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၈၀၊ ၃၅၄။ အပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တလည်း ကြည့်။

အပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ+ကာယကမ္မန္တ] မစင်ကြယ်သော (ပါဏာတိပါတိ စသည့်) ကာယကံရှိသောသု။ ယေ ခေါကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ အပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တာ။ မ၊ ၁။ ၂၀။ အပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တာတိ အပရိသုဒ္ဓေန ပါဏာတိပါတာဒိနာ ကာယကမ္မန္တေန သမန္နာဂတာ။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၁၇။

အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ+ကာယသမာစာရ] မစင်ကြယ်သော ကာယသမာစာရရှိသော၊ မစင်ကြယ်-မကောင်းမွန်-သော ကိုယ်နှင့်ဆိုင်သည့်-အမူအရာ-အကျင့်-စရိုက်-ရှိသောသု။ အယံ ခေါအာယသ္မာ အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရေ အပရိသုဒ္ဓဝစိသမာစာရေ အပရိသုဒ္ဓါဇိဝေါ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၅၄။ သမဏဗြာဟ္မဏာ အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရာ အပရိသုဒ္ဓဝစိသမာစာရာ အပရိသုဒ္ဓမနောသမာစာရာ အပရိသုဒ္ဓါဇိဝါ။ အံ၊ ၁။ ၅၂။ (အံ၊ ၂။ ၁၆၄-၅ တို့လည်းကြည့်)

အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရတာ (ထိ) [အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရ + တာ] မစင်ကြယ်သော ကာယသမာစာရ ရှိသူ၏အဖြစ်။ ယာ'ဿ အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရတာ၊

န သာ'ဿ တသ္မိံ သမယေ မနသိ ကာတဗ္ဗာ။ အံ၊ ၂။ ၁၆၄-၅။

အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရဘာဝ (ပု) [အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရ + ဘာဝ] မစင်ကြယ်သော ကာယသမာစာရရှိသူ၏အဖြစ်။ သဗ္ဗံ အနိဋ္ဌကရဏံ ဣဓ အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရဘာဝေနော သင်္ဂဟိတံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၃။

အပရိသုဒ္ဓကာလ (ပု) [အပရိသုဒ္ဓ+ကာလ] မစင်ကြယ်သော-အခါ-ကာလ။ အန္တော အသုဒ္ဓကာလော ဝိယ အဗ္ဘန္တရေ သီလာနံ အပရိသုဒ္ဓကာလော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၁။ အာဝါသဿ အပရိသုဒ္ဓကာလော ဝိယ ဂ္ဂပပရိဂ္ဂဟဿ အဝိက္ခာလိတကာလော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၅။

အပရိသုဒ္ဓစန္ဒလေခါ (ထိ) [အပရိသုဒ္ဓ+စန္ဒလေခါ] မထင်ရှားသော - လစ်အရေး - လ-ရေး။ တဿာ စ အပရိသုဒ္ဓါယ ဝိဝါ အပရိသုဒ္ဓစန္ဒလေခါယ ပဏာ ဝိယ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၅။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၃။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၂၄။ ပဋိသိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၉။

အပရိသုဒ္ဓဉာဏဒဿန (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ+ဉာဏ+ဒဿန] မစင်ကြယ်သောဉာဏ် အမြင်ရှိသောသု။ ဣဓကေစ္စော သတ္တာ အပရိသုဒ္ဓဉာဏဒဿနော သမာနော ...။ ဝိ၊ ၄။ ၃၄၄။ အံ၊ ၂။ ၁၁၀။

အပရိသုဒ္ဓဋ္ဌ (ပု) [အပရိသုဒ္ဓ+အတ္တ] မစင်ကြယ်သော-အနက်-သဘော။ အပရိသုဒ္ဓဋ္ဌေန ကသဋ္ဌတာ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၅။

အပရိသုဒ္ဓတာ (ထိ) [အပရိသုဒ္ဓ+တာ] မစင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်။ ကာယိကဝါစသိကစေတသိကသီလာနံ အပရိသုဒ္ဓတံ ဒဿေတွာ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၁။ သေဿ အပရိသုဒ္ဓတာယ

အနရိယာ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၉။ ဝိပရိယာယေန
အပရိသုဒ္ဓတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၇။
ဝိသယဿ အပရိသုဒ္ဓတာယ ဝိသယိနံ အပရိ-
သုဒ္ဓိံ ဒေသေတိ အနုယတော ဗျတိရေက-
တော စ။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၄၃၂။

အပရိသုဒ္ဓတ္တ (န) [အပရိသုဒ္ဓ+တ္တ] မစင်ကြယ်
သည်၏ အဖြစ်။ အပရိသုဒ္ဓတ္တာ ဘိက္ခုဝေ
ဝတ္တဿ။ မ၊ ၁။ ၄၃။ သော ထေလဿပိ
အပရိသုဒ္ဓတ္တာ ဝနိယာပိ အပရိသုဒ္ဓတ္တာ
အနန္တံ ဝိယ ဈာယတိ။ မ၊ ၃။ ၁၉၀။

အပရိသုဒ္ဓပေမေသန (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ+ပေ-
ဒေသနာ] မစင်ကြယ်သော - တရားအဆုံး
အမ - ဓမ္မဒေသနာ - ရှိသော၊ သူ။ ဣဇေ-
ကစ္စော သတ္တာ အပရိသုဒ္ဓပေမေသနော
သမာနော။ ဝိ၊ ၄။ ၃၄၄။ အံ၊ ၂။ ၁၀၉။

အပရိသုဒ္ဓပစ္စယ (ပု) [အပရိသုဒ္ဓ+ပစ္စယ]
မစင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်း။ တဉ္စိ ကတံ
ပရိသုဒ္ဓပစ္စယော ဟောတိ၊ အကတံ အပရိ-
သုဒ္ဓပစ္စယော။ ဝဇီရ၊ ၄၄၇။

အပရိသုဒ္ဓပရိက္ခေပဝေဒိက (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ+
ပရိက္ခေပ+ဝေဒိကာ] (က) မစင်ကြယ်-
မသိပ်ယပ်-သော - အရံပုတ်တိုင် - လက်
ရမ်း - ဝရံတာ - ရှိသော။ (ခ) မစင်ကြယ်-
မသိပ်ယပ်-သော - မြေကမ္မ ထိုင်ခုံအရိုင်းရှိ
သော။ (ဝေဒိကာ-ကို ဓာန်။ ၂၂၂-၏ တောင်
ပေါက်၊ သျှ-၌ “မြေညက် စသည်ဖြင့် ပြုလုပ်
အပ်သော ထိုင်ရန် အကျည်ခံမြင့်” ဟု အနက်
ဖော်၍ အဘယ၊ သျှ-၌ “ဝရံတာ၊ လက်ရမ်း၊
စိန်တောင်၊ ပန်းတင်ပစ္စယံ ထိုင်ခုံအကျည်” ဟု
ပြန်မာပြန်သည်။ ယင်းတို့ကို မှီး၍ ၎င်း “ပရိ-
က္ခိတဘူမိဝိဇေဓ၊ စောတရာ” ဟု ဖွင့်သော
ပါဏ္ဍိတသုဒ္ဓမဟဏ္ဌဝပြာကြိဉ် အဘိဓာန် နှင့်
“ဗေဌကိ” ဟု ဖွင့်သော ကောတ္ထုဘအဘိ-

ဓာန်-တို့ကို အစဉ်လိုက်၍ ၎င်း အရာအား
လျော်စွာ (ခ) အနက်ကို ပေးသည်။)
အဘောတဝေဒိကန္တိ အပရိသုဒ္ဓပရိက္ခေပဝေ-
ဒိကံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၁။ ၂၉။

အပရိသုဒ္ဓဘာဝ (ပု) [အပရိသုဒ္ဓ+ဘာဝ] မစင်
ကြယ်သည်၏ အဖြစ်။ မာတိတော အပရိ-
သုဒ္ဓဘာဝံ ဒေသေန္တော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၄၇။
အံ၊ ၃။ ၂။ ၁၄။ တထာပဝတ္တကုစ္စာစာရဿ
အပရိသုဒ္ဓဘာဝတော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၃၄။
တေ ဟိ စိတ္တုပ္ပါဒါ စိတ္တေကဂ္ဂတာယ အပရိ-
သုဒ္ဓဘာဝါယ သံဝတ္တန္တိ။ ဒီ၊ ၃။ ၂။ ၂၅။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၁။ ၁၅၀။

အပရိသုဒ္ဓဘာဝါဝဟ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓဘာဝ+
ဘာ+ဝဟ+အ] မစင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကို
ဆောင်တတ်သော။ ကာကုဋ္ဌာပနာဒိကာယ-
ကမ္ပံ ကာယသမာစာရဿ အပရိသုဒ္ဓဘာဝါ-
ဝဟံ သလ္လေခဝိကောပနတော။ မ၊ ၃။ ၂။
၂၃၃။

အပရိသုဒ္ဓမနောကမ္မန္တ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ+
မနောကမ္မန္တ] မစင်ကြယ်သော မနောကံ
ရှိသော၊ သူ။ အပရိသုဒ္ဓမနောကမ္မန္တာ (မ၊ ၁။
၂) တိ အပရိသုဒ္ဓေန အဘိဇ္ဈာဒိနာ မနော-
ကမ္မန္တေန သမန္တာဂတာ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၇။

အပရိသုဒ္ဓမနောသမာစာရ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ+
မနောသမာစာရ] မစင်ကြယ်သော မနော-
သမာစာရရှိသော၊ မစင်ကြယ်-မကောင်း
မွန်-သော စိတ်နှင့်ဆိုင်သည့် - အမူအရာ -
အလေ့ - အကျင့် - စရိုက် - ရှိသော၊ သူ။
အပရိသုဒ္ဓမနောသမာစာရာ (အံ၊ ၁။ ၅၂) -
တိ အပရိသုဒ္ဓေန အဘိဇ္ဈာဒိနာ မနောသ-
မာစာရေန သမန္တာဂတာ။ အံ၊ ၃။ ၂။ ၃၆၇။

အပရိသုဒ္ဓလောဟ (ပုန) [အပရိသုဒ္ဓ+လောဟ]
မစင်ကြယ်သော သတ္တု။ ယထာ ဓမ္မမာနံ

အပရိသုဒ္ဓလောဟံ ဈာယိတော ဈာမအင်္ဂါ-
ရော ဟောတိ။ အံ၊ ၄၊ ၁၊ ၆၂။ (သံ၊ ၄၊ ၁၊
၂၄၂-၌ အပရိသုဒ္ဓံ လောဟံ-ဟု ချီသည်။)

အပရိသုဒ္ဓဝစိကမ္မန္တ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ+ဝစိ-
ကမ္မန္တ] မစင်ကြယ်သော ဝစိကံရှိသော၊ သူ။
အပရိသုဒ္ဓဝစိကမ္မန္တာ (မ၊ ၁၊ ၂၁)တိ အပရိ-
သုဒ္ဓေန မုသာဝါဒါဒိနာ ဝစိကမ္မေန သမန္တာ-
ဂတာ။ မ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၁၈။

အပရိသုဒ္ဓဝစိသမာစာရ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ+
ဝစိသမာစာရ] မစင်ကြယ်သော ဝစိသမာ-
စာရရှိသော၊ မစင်ကြယ် - မကောင်းမွန်-
သော နှုတ်နှင့်ဆိုင်သည့် - အမူအရာ -
အလေ့ - အကျင့် - စရိုက် - ရှိသော၊ သူ။
အပရိသုဒ္ဓဝစိသမာစာရာ (အံ၊ ၁၊ ၅၂၁)တိ
အပရိသုဒ္ဓေန မုသာဝါဒါဒိနာ ဝစိသမာစာ-
ရေန သမန္တာဂတာ။ အံ၊ ၁၊ ၂၊ ၃၆၇။

အပရိသုဒ္ဓဝစိသမာစာရတာ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ-
ဝစိသမာစာရ+တာ] မစင်ကြယ်သော ဝစိ-
သမာစာရရှိသော သူ၏အဖြစ်။ ယာ'ဿ
အပရိသုဒ္ဓဝစိသမာစာရတာ၊ န သာ'ဿ
တသ္မိ' သမဇယ မနသိ ကာတဗ္ဗာ။ အံ၊ ၂၊
၁၆၅။

အပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ+ဝဏ္ဏ] မစင်
ကြယ်သော - အဆင်း - အရောင် - ရှိသော။
ဓုရတ္တဝဏ္ဏမေဝဿ၊ အပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏမေဝဿ။
မ၊ ၁၊ ၄၃။ အပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏမေဝဿာတိ နီလ-
ဝဏ္ဏောပိဿ ပရိသုဒ္ဓေါ န ဘဝေယျ၊ သေသ-
ဝဏ္ဏောပိ။ မ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၇၁။

အပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏတာ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏ+
တာ] မစင်ကြယ်သော - အဆင်း -
အရောင် - ရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဓုဠန္တိယံ နာမ
အပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏတာ။ အဘိ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၀၂။

အပရိသုဒ္ဓဝါဟန (န) [အပရိသုဒ္ဓ+ဝါဟန]
(၁) မစင်ကြယ်သောအမှု - မကောင်းမှု -
တို့ကို - စီးသွားစေခြင်း - မျှောချခြင်း။ (တိ)
(၂) မစင်ကြယ်သောအမှု - မကောင်းမှု - တို့
ကို - စီးသွားစေတတ် - မျှောချတတ် -
သော၊ သူ။ ပရိသုဒ္ဓေန ကမ္မနာ အပရိသုဒ္ဓ-
ဝါဟနတော ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ။ သုတ္တနိ၊
၄၊ ၁၊ ၁၆၆။

အပရိသုဒ္ဓဝိတက္ကတာ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ +
ဝိတက္က + တာ] မစင်ကြယ်သော - ကြံစိ
ခြင်း - ဝိတက် - ရှိသည်၏ အဖြစ်။ အပရိ-
သုဒ္ဓဝိတက္ကတာယ ပန ဂေါပါလကဥပေါ-
သထဋ္ဌာနေ ဌိတော။ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၉၄။

အပရိသုဒ္ဓဝေယျာကရဏ (တိ) [န+ပရိသုဒ္ဓ-
ဝေယျာကရဏ] စင်ကြယ်သော ဝေယျာက-
ရဏ-မရှိသော၊ သူ။ (အမေးအဖြေပြု၍ ဟော
ကြားအပ်သော ဂါထာမဲ့သုတ်ကို ဝေယျာက-
ရဏ-ဟုခေါ်သည်။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၉၉-စသည်။
ဤဟောကြားမှုမျိုး မရှိသောသူ) ဣဇေ-
ကစ္စော သတ္တာ အပရိသုဒ္ဓဝေယျာကရဏော
သမာနော “ပရိသုဒ္ဓဝေယျာကရဏောမ္ပိ”တိ
ပဋိဇာနာတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၄။ အံ၊ ၂၊ ၁၁၀။

အပရိသုဒ္ဓဝေါဟာရ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ+ဝေါ-
ဟာရ] မစင်ကြယ်သော - အခေါ်အဝေါ် -
အပြောအဆို - အသုံးအနှုံး - ရှိသော၊ သူ။
အပရိသုဒ္ဓဝေါဟာရော အယမာယသ္မာ၊ နာ-
ယမာယသ္မာ ပရိသုဒ္ဓဝေါဟာရော။ အံ၊ ၁၊
၅၀၈။

အပရိသုဒ္ဓသီလ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓ + သီလ] မစင်
ကြယ်သော သီလရှိသော၊ သူ။ ဧကစ္စော
သတ္တာ အပရိသုဒ္ဓသီလော သမာနော။ ဝိ၊ ၄၊
၃၄၃။ အံ၊ ၂၊ ၁၀၈။ အပရိသုဒ္ဓသီလော ဟိ
ဧကဒေသေန ပရိယတ္တိဗာဟုသစ္စံ ပဂ္ဂယု

တိဋ္ဌတိ လာဘာဒိကာမတာယ။ ထေရါဌ။ ၂။
၃၆၈။

အပရိသုဒ္ဓါဇီဝ (တိ) [အပရိသုဒ္ဓါ+အာဇီဝ]
မစင်ကြယ်သော အသက်မွေးခြင်း ရှိသော၊
သူ။ ဣဓေကစော သတ္တာ အပရိသုဒ္ဓါဇီဝေါ
သမာနော “ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေါမ္ပိ” တိ ပဋိဇာနာ-
တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၄၃။ အပရိသုဒ္ဓါဇီဝါ အရညဝန-
ပတ္တာနိ ပန္နာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝန္တိ။
မ၊ ၁။ ၂။ အပရိသုဒ္ဓါဇီဝါတိ အပရိသုဒ္ဓေန
ဝေဇ္ဇကမ္ပဒုတကမ္ပဝစိပယောဂါဒိနာ ဧကပိသ-
တိ အနေသနသေဝေန အာဇီဝေန သမန္တာ-
ဂတာ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၉။ (အံ၊ ၇။ ၂။ ၃၆၇-
ကြည့်။) အပရိသုဒ္ဓကာယသမာဓာရလည်း
ကြည့်။

အပရိသုဒ္ဓါဇီဝတာ (ထိ) [အပရိသုဒ္ဓါဇီဝ+တာ]
မစင်ကြယ်သော အသက်မွေးခြင်းရှိသူ၏ အ-
ဖြစ်၊ ပရိမေဟိ တိဟိ ပဒေဟိ...အပရိသုဒ္ဓိတံ
ဒဿေတွာ ပစ္စိမေန ပဒေန အပရိသုဒ္ဓါ-
ဇီဝတံ ဒဿေတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၁။

အပရိသုဒ္ဓိ (ထိ) [န+ပရိသုဒ္ဓိ] မစင်ကြယ်
ခြင်း။ နိဿယာပရိသုဒ္ဓိယာ နိဿိတာပရိ-
သုဒ္ဓိ ဝိယ ဝိသယဿ အပရိသုဒ္ဓိတာယ
ဝိသယိနံ အပရိသုဒ္ဓိံ ဒဿေတိ အန္တယတော
ဗျတိရေကတော စ။ အံ၊ ၇။ ၂။ ၄၃၂။ သိလ-
ဿ အနုဂ္ဂဏှနံ အပရိသုဒ္ဓိယံ သောနေ
အပါရိပူရိယံ ပုရဏဉ္စ။ အနု၊ ၃။ ၅၁။ ဒိဋ္ဌာ-
ဒီဟိ အပရိသုဒ္ဓိဟိ ဝိရဟိတံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၉။

အပရိသုဒ္ဓိကာရဏ (န) [အပရိသုဒ္ဓိ+ကာရဏ]
မစင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်း။ ဝတ္ထဿ
အပရိသုဒ္ဓိကာရဏံ သင်္ကတံ။ မ၊ ၄။ ၁။
၂၆၉။

အပရိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ (ပု) [န+ပရိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ] ထက်ဝန်း
ကျင် စင်ကြယ်ခြင်းသို့ သွားရောက်ကြောင်း

မဟုတ်သော-အကျင့်-လမ်းစဉ်။ တေသံ
တိတ္ထိယာနံ အသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အပရိ-
သုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အဝေါဒါတမဂ္ဂံ အပရိဝေါဒါတမဂ္ဂံ
အတိက္ကမိတွာ။ မဟာနိ။ ၂၅၂။

အပရိသုဒ္ဓိဟေတု (ပု) [အပရိသုဒ္ဓိ+ဟေတု]
မစင်ကြယ်ခြင်း၏အကြောင်း။ ပရိသုဒ္ဓါ ဧဝ
အပရိသုဒ္ဓိဟေတုနံ ကိလေသာနံ ယဟိနတ္တာ။
ဒိ၊ ၇။ ၃။ ၁၉၆။

အပရိသေသ (တိ) [န+ပရိသေသ] အကြွင်း
မရှိသော၊ အကြွင်းမဲ့ ဖြစ်သော။ ဣမေ
စတ္တာရော မဟာဘူတာ အပရိသေသာ
နိရုဇ္ဈန္တိ။ ဒိ၊ ၁။ ၂၀၉။ ဝေဒနာ စ ဟိ အာဝု-
သော သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗဏာ သဗ္ဗံ အပရိ-
သေသာ နိရုဇ္ဈေယျ။ ဒိ၊ ၂။ ၅၈။ သဗ္ဗညု
သဗ္ဗဒဿာဝိ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိ-
ဇာနာတိ။ မ၊ ၁။ ၁၃၀။ မ၊ ၂။ ၁၄၈၊ ၁၈၈။
အံ၊ ၁။ ၂၂၁။ = အပရိသေသံ ဓမ္မံ ဇာနန္တော
အပရိသေသသင်္ခါတံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာ-
တိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၈။ နတ္ထိ တေဿ ပရိသေ-
သန္တိ အပရိသေသံ၊ ဧဝံ သင်္ခါတဝနမတ္ထ-
မဿာတိ အာဟ “အပရိသေသသင်္ခါတံ”န္တိ။
မ၊ ၇။ ၂။ ၄၇။ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိ-
ဇာနာတိတိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ အသေသေတွာ
သဗ္ဗံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။
၂၀၂။ နတ္ထိ တေဿ ပရိသေသန္တိ အပရိ-
သေသံ၊ တေနာဟ “အပ္ပမတ္တကမ္ပိ အသေ-
သေတွာ”တိ။ အပရိသေသဓမ္မဇာနနတော
ဝါ အပရိသေသသင်္ခါတံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာ-
နာတိတိ ဝေမ္မေတ္တ အဟော ဒဋ္ဌဗော။ အံ၊ ၇။
၂။ ၁၈၁။

အပရိသေသဂူဟဏ (န) [အပရိသေသ+ဂူဟ-
ဏ] အပရိသေသသုဒ္ဓါ။ “တ္ထေပုန္နံ ဒုက္ခိန္ဒြိ-
ယံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတိ”တိ တတ္ထ တတ္ထ
အပရိသေသဂူဟဏံ ကတံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၃။

သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၂၃။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၈။

အပရိသေသဓမ္မဇာနန (န) [အပရိသေသ+ဓမ္မ
+ဇာနန] အကြွင်းမရှိသော တရားတို့ကို သိ
ခြင်း။ အပရိသေသ-ကြည့်။

အပရိသေသနိရောဓ (ပု) [အပရိသေသ+
နိရောဓ] အကြွင်းမဲ့ပျံ့ပြခြင်း။ မဟာဘူ-
တာနံ အပရိသေသနိရောဓသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနံ
နာဝဗုဇ္ဈိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၁။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၄၁၄။

အပရိသေသသင်္ခါတ (တိ) [အပရိသေသ +
သင်္ခါတ] အကြွင်းမရှိဟု ဆိုအပ်သော စကား
မျှရှိသော။ အပရိသေသ-ကြည့်။

အပရိသောဓန (န) [န+ပရိသောဓန] မသုတ်
သင်ခြင်း။ အာစိန္တဝသိတာယ ပန ပစ္စနိက-
ဓမ္မာနံ သမ္မာ အပရိသောဓနေ ဝတ္တဗ္ဗဓမ္မေဝ
နတ္ထိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၈။

အပရိသောဓိတတ္ထ (န) [န+ပရိသောဓိတ+
တ္ထ] မသုတ်သင်အပ်သည်၏ အဖြစ်။ ပစ္စနိ-
ကဓမ္မာနံ သုဋ္ဌ၊ အပရိသောဓိတတ္တာ ဒုဗ္ဗလ-
ဓမ္မေဝ သမာပတ္တိံ ဝဋ္ဌဉ္စိတော။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။
၁၄၃။

အပရိဿမ (ပု) [န+ပရိဿမ] ပင်ပန်းခြင်း
မဟုတ်သော၊ မပင်ပန်းခြင်း။ ဇာနန္ဒာနံ ပန
ပဋိပဇ္ဇန္တာနဉ္စ ဒေသနာယ ကာယပရိဿ-
မောပိ သတ္တု အပရိဿမောဝ။ သာရတ္ထ၊၃။
၁၅၃။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၂။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၃၁။

အပရိဿယ (တိ) [န+ပရိဿယ] ဘေးရန်မရှိ
သော။ သော အပရိဿယော သဘောဂေါ
စိရံ ဇီဝတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၇၉။ သင်္ကက (သံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၈၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၇)လည်း ကြည့်။

အပရိဿဝနက (တိ) [န+ပရိဿဝနက] မစီး-
မကျ - မဖိတ် - သော။ အနဝသေသကန္တိ
အနဝသိဉ္ဇနကံ အပရိဿဝနကံ ကတော။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၁။၄၂၄။ (အပရိဿာဝနကံ-ဟု စာရှိသော်
လည်းပရိဿဝတိ၊ ပရိဿဝမာနာ- စသည်တို့
၌ကဲ့သို့ “ဿာ”၌ ဒီဃ မရှိသင့်သောကြောင့်
အပရိဿဝနကံ-ဟု ပြင်၍ ကိုးသည်။ အန-
ဝသေက-လည်း ကြည့်။)

အပရိဿဝမာန (တိ) [န+ပရိဿဝမာန] မစီး
သော။ အပဂ္ဂရမာနာ အပရိဿဝမာနာ
ပိကိတပိကိတဘာဝံ ဒဿေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၃၆၁။

အပရိဿာဝနက (တိ) [န+ပရိဿာဝန+က]
ရေစစ်မရှိသော၊ သူ။ အပရိဿာဝနကဿေဝ
ယော န ဒေါတိ၊ တဿ အာပတ္တိံ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၅၀။ န စ ဘိက္ခဝေ အပရိဿာဝနကေန
အခါနော ပဋိပဋိတဗ္ဗော၊ ဝိ ၄ ၂၅။ အပရိ-
ဿာဝနကော အာဟာ “အယံ ဘန္တေ ... ပရိ-
ဿာဝနံ နာဝါသိ”တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၄။

အပရိဿာဝိတ (တိ) [န+ပရိဿာဝိတ] မစီး-
မယို-စေအပ်သော၊ မစစ်အပ်သော။ အာမ
ဘန္တေ အပရိဿာဝိတံ ဥဒကံ ပိဝိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၁၄-၅။ အပရိဿာဝိတံ ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ ကရုဏ-
သမယေ ပရိဿာဝေတော။ သာရတ္ထ၊၂။
၄၃၃။ တေန စ အပရိဿာဝိတေန အပ္ပဋိဂ္ဂ-
ဟိတေန အနုပသမ္ပန္နေဟိ ကတံ။ ဝိမတိ၊
၁။၃၅၃။

အပရိဿာဝိတဥစ္စုရသ (ပု) [အပရိဿာဝိတ+
ဥစ္စုရသ] မစစ်အပ်သော ကြံရည်။ ပုရေ-
ဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတေန အပရိဿာဝိတဥစ္စုရ-
သေန ကတဖာကိတံ သစေ အနုပသမ္ပန္နေန
ကတံ၊ သာမိသမ္ပိ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၄။

အပရိဿာဝိတပဋိဂ္ဂဟိတ (တိ) [အပရိဿာ-
ဝိတ+ပဋိဂ္ဂဟိတ] မစစ်အပ်ပဲ အကပ်ခံအပ်

သော၊ ကြံရည်။ ပစ္စာအတ္တံ အပရိဿာဝိတ-
ပရိဂ္ဂဟိတေန ကတမ္ပိ အနဇ္ဈောဟရဏိယ-
မေဝ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၉၄။

အပရိဿာဝေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န + ပရိဿာဝေ-
တွာ] မစစ်မှန်။ အပရိဿာဝေတွာ ပါနိယံ
ပိတံ ဘိက္ခု အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊ ၁။
၂၁၄။

အပရိဟရဏဘာဝ (ပု) [အပရိဟရဏ + ဘာဝ]
မစောင့်ရှောက် - မပြုစု - နိုင်သည်၏ အ-
ဖြစ်။ အတ္တဘာဝဿ အပရိဟရဏဘာဝ-
တော။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၀။

အပရိဟရန္တ (တိ) [န + ပရိဟရန္တ] (၁) မသယ်
ဆောင် - မရှက် - သော၊သု။ ဧဝံ အပရိ-
ဟရန္တေန ဟိ ပဉ္စ ဝါ ပုစ္ဆိတုကာမေန ဓမ္မံ
ဝါ သောတုကာမေန။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၆၄။ (၂)
မရှောင် - မတိမ်း - သော၊သု။ စက္ခုဟတ္ထိ-
အာဒယော အပရိဟရန္တော အတ္တနော ပါဏံ
န ရက္ခတိ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊ ၆။ ၄၆။

အပရိဟရိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န + ပရိဟရိတွာ] မရှောင်
လွှဲ - မရှောင် - မကွင်း - မရှို့။ ဤသကမ္ပိ
အပရိဟရိတွာ ဥဇ္ဇေမေဝ ဝိဝိဓေတုနိကဝါဝါ။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၉။ သော ရက္ခေ စ ယဗ္ဗတေ စ အပရိ-
ဟရိတွာ တေသံ မဇ္ဈေနေ အသံ ပေသေ-
သိ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊ ၇။ ၂၀၈။

အပရိဟာန (န) [န + ပရိဟာန] မဆုတ်ယုတ် -
မပျက်စီး - မပျောက်ကွယ် - ခြင်း။ “သဒ္ဓေါ
ပရိသပုဂ္ဂလော”တိ ဘန္တေ အပရိဟာန-
မေတံ။ သံ၊ ၁။ ၄၀၉။ အံ၊ ၂။ ၃၅၅။ အပရိ-
ဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ သံ၊ ၂။ ၈၃။ အံ၊ ၁။ ၉၅။
ဣတိဝုတံ။ ၂၄၃။ အပရိဟာနာယာတိ ဥပရိ-
ဥပရိဂ္ဂဏေဟိ အပရိဟာနတ္ထာယ။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။
၆၄။ ကေဝလဉ္စိ ဣဓ ပုဂ္ဂလဿ ပမာဒံ ပဋိစ္စ

ဓမ္မာနံ...အပရိဟာနမ္ပိ ဂဟိတံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။
၃၄။

အပရိဟာနဓမ္မ (ပု) [အပရိဟာန + ဓမ္မ။ န +
ပရိဟာနဓမ္မ] (၁) မဆုတ်ယုတ်ခြင်းသဘော။
ပရိဟာနဓမ္မဉ္စ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ
အပရိဟာနဓမ္မဉ္စ။ သံ၊ ၂။ ၂၉၉။ ဧဝံ ခေါ ဘိက္ခ-
ဝေ အပရိဟာနဓမ္မော ဟောတိ။ သံ၊ ၂။ ၃၀၀။
(တိ) (၂) (က) မဆုတ်ယုတ်ခြင်း သဘောရှိ
သော။ (ခ) ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသဘောမရှိသော။
အပရိဟာနဓမ္မော စ ဟောတိ၊ န ပရိဟာယတိ
သဒ္ဓါယ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၄။ ပရိပုဏ္ဏသေခေါ အပ-
ရိဟာနဓမ္မော။ အံ၊ ၁။ ၃၁၂။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၄၀။
အပရိဟာနဓမ္မောတိ အပရိဟိနသဘာဝေါ။
အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၁။ အပရိဟာနဓမ္မောတိ အပရိ-
ဟာနသဘာဝေါ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၉၆။ ဧဝမယံ
ပုဂ္ဂလော အာယတိ အပရိဟာနဓမ္မော
ဘဝိဿတိ။ အံ၊ ၂။ ၃၅၄၊ ၃၅၅။ ဣမေသံ တိဏ္ဍံ
ပုဂ္ဂလာနံ ဧကော ပရိဟာနဓမ္မော၊ ဧကော
အပရိဟာနဓမ္မော၊ ဧကော ပရိနိဗ္ဗာနဓမ္မော။
၎င်း၊ ၃၅၈။ အပရိဟာနဓမ္မောတိ ဧဝံ ဘဂဝ-
တာ ဧကော ဉာတော? သုသိမော ပရိဗ္ဗာ-
ဧကော၊ အညေ စ ဧဝဉ္စပ။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၃၄။
“အပရိဟာနဓမ္မော ပုဂ္ဂလော အပရိဟာန-
ဓမ္မော ပုဂ္ဂလော”တိ အာဝုသော ဝုစ္စတိ။
အံ၊ ၃။ ၃၃၇။ ဧဝံ အပရိဟာနဓမ္မော နာမေ-
သ ဒေဝလောကော။ ဇော၊ဋ္ဌ၊ ၄။ ၁၁၁။

အပရိဟာနဓမ္မတ္တ (န) [အပရိဟာနဓမ္မ + တ္တ]
မဆုတ်ယုတ်ခြင်း သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်။
အပရိဟာနဓမ္မတ္တာ ဧဝ ဌိတတ္တော။ မ၊ဋ္ဌ၊
၃။ ၉၆။

အပရိဟာနသဘာဝ (တိ) [အပရိဟာန +
သဘာဝ] မဆုတ်ယုတ် - မလျော့ကျ - မပျက်
စီး - ခြင်း သဘောရှိသော။ န ကုပ္ပတိ န
နဿတိတိ အကုပ္ပါ၊ ကဒါဓိပိ အပရိဟာန-

သဘာဝါ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၇၈။ အပရိဟာနသဘာဝေါ ဘာဝနာမဂ္ဂေါ။ အနုဋ္ဌိ၊၃။၈၅။

အပရိဟာနသဘာဝတ္ထ (န) [အပရိဟာနသဘာဝ+တ္ထ] မဆုတ်ယုတ်-မလျော့ကျ-မပျက်စီး-ခြင်း သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်။ သော ဝေ အပရိဟာနသဘာဝတ္တာ အစွန္တနိဋ္ဌာ တေဿာတိ အစွန္တနိဋ္ဌော။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၁၇။ အပရိဟာယနသဘာဝတ္ထ-လည်းကြည့်။

အပရိဟာနာဝဟ (တိ) [အပရိဟာန+အာ+ဝဟ+အ] မဆုတ်ယုတ်ခြင်း-ကို-ဆောင်တတ်-ဖြစ်ပေါ်စေတတ်-သော။ ရတနတ္ထယဂါရဝဿ ပဋိဘာနာပရိဟာနာဝဟတ္တာ။ အပရိဟာနာဝဟဉ္စိ တိသုပိ ရတနေသု ဂါရဝံ။ သာရတ္ထ၊၁။၄။ အပရိဟာနိယ-လည်းကြည့်။

အပရိဟာနာဝဟတ္ထ (န) [အပရိဟာနာဝဟ+တ္ထ] မဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို-ဆောင်တတ်-ဖြစ်ပေါ်စေတတ်-သည်၏ အဖြစ်။ အပရိဟာနာဝဟ-ကြည့်။

အပရိဟာနိ (တိ) [န+ပရိဟာနိ]မဆုတ်ယုတ်-မယုတ်လျော့-ခြင်း။ နနာဒိဟိ စေဝ သဒ္ဓါဒိဟိ စ အပရိဟာနိ အာနိသံသော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၈။ ဝိပဿနာဉာဏဿ အပရိဟာနိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၄။ စေတနာယ အပရိဟာနိ အာပဇ္ဇိတံ ဘဗ္ဗော။ အနုရက္ခဏာယ အပရိဟာနိ အာပဇ္ဇိတံ ဘဗ္ဗော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄။ တဿ တဿ အင်္ဂဿ အပရိဟာနိဝေနေ ပဝတ္တိ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂။၉။

အပရိဟာနိကရ (တိ) [အပရိဟာနိ+ကရ+အ] မဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော။ အပရိဟာနိယ-ကြည့်။

အပရိဟာနိဓမ္မ (တိ) [အပရိဟာနိ+ဓမ္မ]မဆုတ်ယုတ်ခြင်းသဘောရှိသော။ သူ။ ဣဒါနိ ပရိ-

ဟာနိကထာ ဟောတိ။ ပရိဟာနိဓမ္မော အပရိဟာနိဓမ္မော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၁။ (ဤ၌ အပရိဟာနိဓမ္မော-ဖြင့် အံ၊၂။၃၅၄ ၃၅၇။ အံ၊၃။၃၃၇-တို့ကို ရည်ဟန်ရှိသည်။ အပရိဟာနဓမ္မ (၂) အနက်လည်း ကြည့်။)

အပရိဟာနိပဋိပဒါ (တိ) [အပရိဟာနိ+ပဋိပဒါ] မဆုတ်ယုတ်ခြင်းသို့ သွားရောက်ကြောင်း အကျင့်။ သုက္ကပဋိပဒါ အပရိဟာနိပဋိပဒါ၊ ကဏ္ဍပဋိပဒါ ပရိဟာနိပဋိပဒါ။ ဘေ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၁။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၈၅။

အပရိဟာနိဘာဝ (ပု) [အပရိဟာနိ+ဘာဝ] မဆုတ်ယုတ်သည်၏ အဖြစ်။ တတော အပရိဟာနိဘာဝေန သမတိက္ကန္တော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၅။

အပရိဟာနိယ (တိ) [အပရိဟာန+ဣယ။ န+ပရိ+ဟာ+အနိယ] မဆုတ်ယုတ်ကြောင်း-ကြီးပိုးကြောင်း-ဖြစ်သော။ (၁) မဆုတ်ယုတ်ခြင်း၏ အကျိုးစီးပွားဖြစ်သော။ (၂) မဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဆယိမေ .. သတ္တ အပရိဟာနိယေ ဓမ္မေ ခေသေဿာမိ။ ဒီ၊၂။၆၅။ အံ၊၂။၂၇၄၊၄၀၇၊၄၁၉။ သံ၊၃။၇၇။ အပရိဟာနိယေတိ အပရိဟာနိကရေ၊ ဝုဒ္ဓိဟေတုဘူတေတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၆။ အပရိဟာနာယ ဟိတာတိ အပရိဟာနိယာ။ န ပရိဟာယန္တိ ဧတေဟိတိ ဝါ အပရိဟာနိယာ။ တေ ပန ယသ္မာ အပရိဟာနိယာ ကာရကော နာမ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ “အပရိဟာနိကရေ”တိ ယသ္မာ ပန တေ ပရိဟာနိကရာနံ ဥပပဋိပက္ခဘူတာ၊ တသ္မာ အာဟ ဝုဒ္ဓိဟေတုဘူတေတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၂၅။ အပရိဟာနိယေတိ တိဟိ သိက္ခာဟိ အပရိဟာနာဝဟေ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၄၂၆။

အပရိဟာနိယကထာ (တိ) [အပရိဟာနိယ+ကထာ] အပရိဟာနိယ-တရားတို့ကို ပြဆိုရာ

ဖြစ်သောစကား။ အယံ အပရိဟာနိယ-
ကထာ အနိယျာနိကာ ဝဋ္ဋနိသိတာ။ ဒီ၊ဋီ၊
၂။၁၂၅။

အပရိဟာနိယဓမ္မ (ပု) [အပရိဟာနိယ+ဓမ္မ]
အပရိဟာနိယတရား။...ခုတိယေ အပရိဟာ-
နိယဓမ္မာ လောကုတ္တရမိဿကာ ကထိတာ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၀။

အပရိဟာနိယဓမ္မဒေသနာ (ထိ) [အပရိဟာ-
နိယ+ဓမ္မ+ဒေသနာ] အပရိဟာနိယ-တရား
တို့ကို-ဟောခြင်း-ဟောကြောင်းဖြစ်သော
ဒေသနာ။ ဝုဓိယေဝ၊ နော ပရိဟာနိတိ
အယံ အပရိဟာနိယဓမ္မဒေသနာ အတ္တနော-
ပိ သာသနဿ အပ္ပနိယတံ အာကခိန္တေန
ဘဂဝတာ ဣဓ ဒေသိတာ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၃၅။

အပရိဟာနိယပဋိပဒါ (ထိ) [အပရိဟာနိယ+
ပဋိပဒါ] မဆုတ်ယုတ်ကြောင်းအကျင့်။ ယံ
အပဏ္ဏကံ ဧကံသိကံ သုက္ကပဋိပဒါအပရိဟာ-
နိယပဋိပဒါသင်္ခါတံ နိယျာနိကာရကံ။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၂၁။

အပရိဟာနိယသဘာဝ (ပု) [အပရိဟာနိယ+
သဘာဝ။ န+ပရိဟာနိယသဘာဝ။ ဤ၌
အပရိဟာနိယ-ဝယ် ဣယ-ကို သုတ္တ-ကြံ၊
အပရိဟာနိယသဘာဝ-မှီသင့်လျက် ယင်းသို့
ပါဠိပျက်သည်-ဟု သော်လည်းကြံ။] (၁)မ
ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသဘော။ အသဟာနဓမ္မတာ
(ဒီ၊ဋီ၊၃။၁၂၀) ကြည့်။ (တိ)(၂) ယုတ်
လျော့-ယိုယွင်း- အိုမင်း-ရင့်ရော်-ခြင်း
သဘောမရှိသော။ ဧဝံ ပရိဟာနိယသဘာဝါ
မနုဿလောကာ စဝိတွာ အပရိဟာနိယ-
သဘာဝံ ဝေရူပံ ဒေဝလောကံ ဂမိဿသိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၁၁။ အပရိဟာနဓမ္မ-လည်းကြည့်။

အပရိဟာပေတွာ (ကြိ ဝိ) [န+ပရိဟာပေတွာ]
မယုတ်လျော့-မချို့တဲ့-မကြွင်းကျန်-စေ

မှု၍၊ ပြည့်စုံစေ၍။ တသ္မာ အပရိဟာပေတွာ
အတ္တယောဇနက္ကမံ ဧတ္ထ ဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉။ အပရိဟာပေတွာ ယထာပဝတ္တ-
မေဝ ကရိဿန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၀။ ဒသဝိဓေဗျူ-
နဗုဒ္ဓိယော အပရိဟာပေတွာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၅၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၂။ ဓါရကာ တံ ကာရကံ
အပရိဟာပေတွာ ကထေသုံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၇။
ယထာဝုတ္တံ အပရိဟာပေတွာ။ ဣတိဝုတ်၊
ဋ္ဌ။၃၁၄။ သုဝဏ္ဏဘာဇနေ ပက္ခိတ္တတေလမိဝ
အပရိဟာပေတွာ။ ဝဇီရ၊၁၅။

အပရိဟာပေန္တ (တိ) [န+ပရိဟာပေန္တ။ ထိ၌
အပရိဟာပေန္တ]မယုတ်-မလျော့-ပြည့်စုံ-
စေသော၊သ။ အပရိဟာပေန္တာနံ ပန အာ-
ရက္ခံ သုသဝိဟိတံ ကရောန္တိ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၀။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၄။ သဗ္ဗံ ဘာဝနာဝိဓာနံ အပရိ-
ဟာပေန္တေန ဘာဝေတဗ္ဗာနိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၄၀၈။ ဝိသုဒ္ဓိ။၁။၈၆။ ဧဝံ သဗ္ဗံ အပရိဟာ-
ပေန္တိ ဒေတွာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၈။ နစ္စနေန
ယထာဓိဂတေ ဟဿာဓိရသေ အပရိဟာ-
ပေန္တိယော သမေန္တိ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၂၆၁။ ဣမံ
ဒါနဝိမိ အပရိဟာပေန္တိ သက္ကစ္ဆံ အနုပတိ-
ဋ္ဌာဟိ။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၇၂။

အပရိဟာယန (န) [န+ပရိဟာယန] မဆုတ်
ယုတ်ခြင်း။ ယောနိသောမနသိကာရကာလေ
အပရိဟာယနတော ပဋိက္ခိပတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၄၂။ “အဟော ဝတ မေ ဣဒံ သုခံ န ပရိ-
ဟာယေယျာ”တိ ပတ္တဿ ဝါ အပရိဟာယ-
နဝသေန...ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ၎င်း။၄၄၇။

အပရိဟာယနသဘာဝတ္ထ (န) [အပရိဟာယန-
သဘာဝ+တ္ထ] မဆုတ်ယုတ်-မပျက်စီး-
ခြင်း သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဧဝံ အပရိ-
ဟာယနသဘာဝတ္တာ အစ္စန္တ နိဋ္ဌာ အဿာ-
တိ အစ္စန္တနိဋ္ဌော။ အံ၊ဋီ၊၂။၂၁၈။ အံ၊ဋီ၊၃။
၁၇၈။ အပရိဟာနသဘာဝတ္ထ-လည်း ကြည့်။

အပရိဟာယန္တ (တိ) [န+ပရိဟာယန္တ] မဆုတ်
ယုတ်သော၊ သူ။ ယွာယံ သာဝံ ဝဇ္ဇန္တော အပ-
ရိဟာယန္တော ပုရိသော၊ သော သုဝိဇာနော
ဟောတိ။ သုတ္တနိ ၄ ၁။ ၁၅၀။

အပရိဟာယမာန (တိ) [န+ပရိဟာယမာန] မဆုတ်ယုတ်-မပျက်စီး-သော။ အနန္တရ-
ဇာယမာနော အပရိဟာယမာနော။ စူဠနိ။
၁၀၇။ အပရိဟာယမာနောတိ အန္တရာ ပရိ-
ဟာနိ အနာပဋ္ဌမာနော။ စူဠနိ၊ ၄။ ၂၈။

အပရိဟာရီ (တိ) [န+ပရိ+ဟရ+ဏိ] ထက်
ဝန်းကျင်မှ ရေကို-မဆောင်-မယူ-သော၊
ထက်ဝန်းကျင် ရေ-မယို-မစိမ့်-သော၊ ရေ
လုံသော။ ကော ဥဒကမဏိကော အတ္ထိဒ္ဓေါ
အဟာရီ အပရိဟာရီ။ သံ၊ ၂။ ၅၀၁။ အဟာရီ
အပရိဟာရီတိ ဥဒကံ န ဟရတိ။ န ပရိဟ-
ရတိ၊ န ပရိယာဒိယတိတိ အတ္ထော။ သံ၊ ၄။ ၃။
၁၄၂။ ဗဟိ ဝိဿန္တနဝသေန ဥဒကံ န
ဟရတိတိ အဟာရီ၊ ပရိတော န ပဋ္ဌရတိတိ
အပရိဟာရီ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၁။

အပရိဟိန (တိ) [န+ပရိဟိန] မ-ယုတ်-
လျော့-သော၊ မ-ဆုတ်-နစ်-သော၊ မ-
လျော့-ကျ-သော၊ သူ။ အမတ် တေသံ
ဘိက္ခဝေ အပရိဟိနံ၊ ယေသံ ကာယဂတာ-
သတိ အပရိဟိနာ။ အံ၊ ၁။ ၄၇။ အပရိဟိနော
ကာလံ ကုရုမာနော။ အံ၊ ၁။ ၂၇၀။ ဣမာနိ
သမန္တပရိပူရာနိ အပရိဟိနာနိ တိဏိ လက္ခ-
ဏာနိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၈။ ယော အ-
ပရိဟိနဿ ဈာနဿ ဝိပါကော နိဗ္ဗတ္တိဿတိ။
မ၊ ၄။ ၄။ ၆။ စိတ္တံ အင်္ဂတော အပရိဟိနံယေဝ
ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၂။ တေ
အပရိဟိနာ သောတ္ထိဘာဝံ ပတ္တာ။ ဇာ၊ ၄။
၁။ ၁၂၁။

အပရိဟိနကခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိက (တိ) [အပရိ-
ဟိန+ကခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ+က] မ-ယုတ်-
အဘိဓာန် ၂-၃၆-ဝ-မ-ဓ-သ-ဓ

လျော့ - သော ကခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်
ရှိသော သူ။ အပရိဟိနကခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ-
ကော ဝိပဿကော လောကိယာဟိ သီလ-
သမာဓိပညာသမ္ပဒါဟိ...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၅။

အပရိဟိနက္ခရပာ (တိ) [အပရိဟိန + အက္ခရ +
ပဒ] မ-ယုတ် - လျော့ - သော အက္ခရာ၊
ပုဒ် ရှိသော။ ပုရဝါသိနံ နဂရမနုဿာနံ
ဝါစာသဒိသာယ အပရိဟိနက္ခရပာဿ မရရ-
ဝါစာယ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၉။

အပရိဟိနဌာန (တိ) [အပရိဟိန + ဈာန] မဆုတ်ယုတ် - မလျှော့ကျ - မပျက်စီး -
မပျောက်ကွယ် - လက်မလွတ် - လက်မလွတ်
ရ-သော - ရမြဲတိုင်းရသော - ဈာန်ရှိသော၊
သူ။ အပရိဟိနဌာနာ ဟုတွာ ဗြဟ္မလောကေ
ဥပ္ပဋိဿာမ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၆။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၉။
(ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၂။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၈။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။
၂၂။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁၄။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၅၆ တို့လည်း
ကြည့်။)

အပရိဟိနဋ္ဌ (ပ) [အပရိဟိန + အတ္ထ] မ-ယုတ်
-လျော့ - ဆုတ် - နစ် - ခြင်း - အနက် -
သဘော။ သမန္တာဂပဋ္ဌေန အပရိဟိနဋ္ဌေန စ
ဟုတ္တော။ ဝဇ္ဇိ၊ ၁။ ၁၃။

အပရိဟိနတာ (တိ) [အပရိဟိန + တာ] မ-
ဆုတ် - နစ် - လျော့ - ကျ - သော သူ၏
အဖြစ်။ ပဋိဝိဋ္ဌိတွာ အပရိဟိနတာယ ပန
လာဘိတိ ဝုစ္စတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၈။

အပရိဟိနတ္တ (န) [အပရိဟိန + တ္တ] မ-ယုတ်
-လျော့ - သည်၏ အဖြစ်။ တထာ အပရိ-
ဟိနတ္တာ သကဝါဒိ န ဟေပါတိ ဝတွာ။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၂။ သပ္ပုရိသဓမ္မေဟိ အပရိ-
ဟိနတ္တာ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၄၃။

အပရိဟိနဓမ္မ (ပ) [အပရိဟိန + ဓမ္မ] မဆုတ်
ယုတ်ခြင်း သဘော။ အသဟာနဓမ္မော (ဒီ၊
၄။ ၂။ ၁၁၉။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၀) ကြည့်။

အပရိဟိန္ဒဓမ္မတ္ထ (န) [အပရိဟိန္ဒဓမ္မ + တ္ထ]
မ - ယုတ် - လျော့ - ခြင်း သဘောရှိသည်၏
အဖြစ်။ တာ ဟိ သက် ပရိပုဏ္ဏာပိ အပရိ-
ဟိန္ဒဓမ္မတ္ထာ ပရိပုဏ္ဏာ ဝေ ဘဝန္တိ။ သိ၊ဇ္ဇိ၊
သစ်၊ ၂။ ၃၉၄။

အပရိဟိန္ဒပဒဗျဉ္ဇန (တိ) [အပရိဟိန္ဒ + ပဒ +
ဗျဉ္ဇန] မ - ယုတ် - လျော့ - သော ပုဒ်၊
ဗျဉ္ဇန ရှိသော။ အနေလက္ခ (ဥဒါန၊ ၁၄။ ၂၈၄)
ကြည့်။

အပရိဟိန္ဒသဘာဝ (တိ) [အပရိဟိန္ဒ + သဘာဝ။
န + ပရိဟိန္ဒသဘာဝ] (၁) မဆုတ်ယုတ်သော
သဘောရှိသော။ (၂) ဆုတ်ယုတ်သော
သဘော မရှိသော။ သူ။ အပရိဟိန္ဒဓမ္မ-
ကြည့်။

အပရိဟိန္ဒသိလ (တိ) [အပရိဟိန္ဒ + သိလ]
မဆုတ် - မယုတ် - မကျိုး - မပေါက် - ပြည့်
စုံ - လုံခြုံ - သော သိလရှိသော။ သူ။ ပဗ္ဗတ-
မတ္တကေ သမဏဓမ္မံ ကတော အပရိဟိန္ဒ-
သိလော တတော စုတော ဒေဝလောကေ
နိဗ္ဗတ္တိတော။ အံ၊ဇ္ဇိ၊ ၁။ ၂၂၁။

အပရိဋ္ဌာဟ (တိ) [န + ပရိဋ္ဌာဟ] ပူလောင် -
ပင်ပန်း - ခြင်း မရှိသော။ သဗ္ဗေ တေ
အဒုက္ခာ အနုပသာတာ အနုပါယာသာ
အပရိဋ္ဌာဟာ သမ္မာ ပဋိပန္နာ။ မ၊ ၃။
၂၇၅။ သုခံ ဝိဟရတိ အဝိဇာတံ အနုပါ-
ယာသံ အပရိဋ္ဌာဟံ။ အံ၊ ၁။ ၂၀၅။ အံ၊ ၂။ ၃။

အပရူပက္ကမ (တိ) [န + ပရူ + ဥပ + ကမ + အ]
သူတပါးတို့ မလုပ်ကြံနိုင်သော၊ သူတပါးတို့
- မချဉ်းကပ် - မထိုက်ခိုက် - နိုင်သော။
သဗ္ဗေပေတေ မဟာရာဇ ဂုဏာ အပရူ-
ပက္ကမာ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၅၇။

အပရူပသာတ (ပု) [န + ပရူပသာတ] သူတ
ပါးတို့ကို - မနှိပ်စက် - မညှဉ်းဆဲ - ခြင်း။
ဝေရူပံ ရာဇည ခါနံ အပရူပသာတေန ဥပ္ပန္န-
ပစ္စယတောပိ အပရူပသာတိတာယ သိလ-

ဝန္တဒါယကတောပိ မဟပ္ပလံ ဟောတိ။
ဒီ၊ဇ္ဇိ၊ ၂။ ၄၀၂။ အပရူပသာတေနာတိ ပဓရသံ
ဝိဗာဓနေန။ ဒီ၊ဇ္ဇိ၊ ၂။ ၃၅၆။

အပရူပသာတသဘာဝတာ (ထိ) [အပရူပသာတ
+ သဘာဝ + တာ] သူတပါးတို့ကို - နှိပ်
စက် - ညှဉ်းဆဲ - ခြင်း သဘောမရှိသည်၏
အဖြစ်။ သိလေန အဒေါသော ကုသလမူလံ
ပကာသိတံ ဟောတိ။ တိတိက္ခပ္ပဓာနတာယ၊
အပရူပသာတသဘာဝတာယ စ သိလဿ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၃။

အပရူပသာတိတာ (ထိ) [အပရူပသာတိ + တာ]
သူတပါးတို့ကို - နှိပ်စက် - ညှဉ်းဆဲ - လေ့ မရှိ
သည်၏ အဖြစ်။ သူတပါးတို့ကို - မနှိပ်စက် -
မညှဉ်းဆဲ - တတ်သောသူ၏ အဖြစ်။ အပ-
ရူပသာတ-ကြည့်။

အပရူပသာတိ (တိ) [န + ပရူပသာတိ] သူတပါး
တို့ကို - နှိပ်စက် - ညှဉ်းဆဲ - လေ့ မရှိသော
သူ၊ သူတပါးတို့ကို - မနှိပ်စက် - မညှဉ်းဆဲ -
တတ်သော။ သူ။ အသာဟသေန အပရူပ-
သာတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၉၅။

အပလာတ (တိ) [န + ပလာတ] ဖဲ - ခွါ - မသွား
သော၊ ထွက်မပြေးသော။ သူ။ ယေ ပုဗ္ဗေ
အပလာတာ သင်္ကာရက္ခဋ္ဌာဘိတ္တိပ္ပဒေသာဒိ-
နိဿိတာ အမနဿာ၊ တေ ပလာယိ သူ။
ခုဒ္ဒက၊ ၁၃၇။

အပလာပ (တိ) [န + ပလာပ] အဖျင်း - မရှိ -
ကင်း - သော၊ စပါးဖျင်းကဲ့သို့ သိလစသော
အနှစ်မဲ့သည့် ရဟန်းဖျင်း - မရှိသော - ကင်း
သော။ အပလာပါယံ ဘိက္ခဝေ ပရိသာ၊
နိပ္ပလာပါယံ ဘိက္ခဝေ ပရိသာ။ မ၊ ၃။ ၁၂၃။
(သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁၄၇။ ၎င်း၊ ၂။ ၄၇၇-တို့လည်း
ကြည့်။)

အပလာယန (န) [န + ပလာယန] ဖဲ - ခွါ -
မသွားခြင်း၊ ထွက်မပြေးခြင်း။ တံ တေ အပ-
လာယနံ အပရမ္ဘိ ဗာလုံ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၆၂။

အပလာယနကာလ (ပု) [န + ပလာယန + ကာလ] ဖဲ - ခွါ - သွားခြင်း - ထွက်ပြေးခြင်း - မရှိသော ကာလ၊ ဖဲ - ခွါ - မသွားသော - ထွက်မပြေးသော - ကာလ။ ဓနုကောဋိယာ ဝိဇ္ဇိတော ဂဏန္တဿာပိ အပလာယနကာလော ဝိယ ယော ကောဋ္ဌာသော အဓိကတရံ ဥပဋ္ဌာတိ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၄၇။

အပလာယန္တ (တိ) [န + ပလာယန္တ] ဖဲ - ခွါ - မသွားသော၊ ထွက်မပြေးသော၊ သူ့စင်နော အပလာယန္တော ကရိဿတိ။ ဝိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၇၉။ အပလာယန္တေ ဣတော ဒဏ္ဍံ ကဓေတ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂၅။ တာဝတာ အပလာယန္တာနံ ဟတ္ထေဟိ ... ကဓေန္တိ။ အံ၊ ၃။ ၂။ ၃၇၉။ သဗ္ဗေ အပလာယန္တာ ... အမနုဿာ တေန တေန ခွါရေန ပလာယိ'သု။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၉။

အပလာယိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပလာယိတွာ] ဖဲ - ခွါ - မသွားမူ၍၊ ထွက်မပြေးမူ၍။ အဇ္ဇ အပလာယိတွာ မမ ပဋိသတ္တု ဟုတွာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၆၅။ ဧဝံ အပလာယိတွာ နိဗ္ဗယော ဟုတွာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။

အပလာယိ (တိ) [န + ပလာယိ၊ ထိ၌ အပလာယိနိ] ဖဲ - ခွါ - သွားလေ့မရှိသော၊ ထွက်ပြေးလေ့မရှိသော၊ ဖဲ - ခွါ - မသွားတတ်သော၊ ထွက်မပြေးတတ်သောလူ။ အဘိဓမ္မ အစ္ဆမ္ဘိ အနုပ္ပါာသီ အပလာယိ။ သံ၊ ၁။ ၂၂၂။ မဟာနိ၊ ၂၆၁။ ဇူဇနိ၊ ၉၃၊ ၂၉၃။ သဟာယဿာ'ပလာယိနော။ ဇာ၊ ၁။ ၂။ ၂၇၂။ သဟာယဿ အပလာယိနော မိဂဓာဿ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၉၆။ သင်္ဂါမေ အပလာယိနိ။ ဇာ၊ ၂။ ၂။ ၂၁၅။ တုဉ္ဇ ခေါ မေဝ အက္ခာဟိ၊ အတ္တာနုမပလာယိနိ။ ဇာ၊ ၁။ ၃။ ၅၈။ အပလာယိနိတိ အပလာယိတွာ မမ သမ္ပုဓေ ဌိတေတိ တံ ဒေဝတံ အာလပတိ။ "အပလာယိနိ" တိပိ ပါဠော၊ ပလာသရဟိတေ အနဝဇ္ဇသရိရေတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၅။

အပလာလ(ဋ္ဌ) (ပု) [ယဒိစ္စာနာမ်ပုဒ်] အပလာလ(ဋ္ဌ) မည်သော နဂါးမင်း။ တထာ ဟိ အဂဝတာ တိရစ္ဆာနပုဂ္ဂိုလ် အပလာလော (-ဋ္ဌော) နာဂရာဇာ ဝေမာဒယော ဒမိတာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၀၁။ စူဠနိ၊ ၄။ ၄၀။ အပလာလော ဟိမဝန္တဝါသီ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၆၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၅။ (ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၄၉လည်း ကြည့်။)

အပလာလဒမန (န) [အပလာလ + ဒမန] အပလာလ နဂါးမင်းကို ဆုံးမခြင်း။ အပလာလဒမနမ္ပိ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၉။ (ဝဇီရ၊ ၂။ ၁လည်း ကြည့်။ သီဟိုဠ်ကျမ်း၊ မဟာစေတီဌာပနာတိုက်၌ ဤ အပလာလ-နဂါးမင်းကို ဆုံးမဟန်ကိုလည်း ရုပ်တုပြုလုပ်၍ ဌာပနာတာ ကြောင်း မဟာဝံသ၌ ဆိုသည်။ အာဠာဝကုလိမာလ - အပလာလဒမနမ္ပိ စ၊ ... ယေဘုယျေန အကာရေသိ၊ ဇာတကာနိ သုဇာတိမာ။ ၎င်း၊ ၃။ ၁။ ၈၄၇။ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီးတွင် ဤအပလာလ-နဂါးမင်းကို ဆုံးမကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိဝဂါနကျမ်း၌ ဆိုသည်။ ယဒါ အဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနကာလသမယေ တဒါ အပလာလံ နာဂံ ဒမယိတွာ ကုမ္ဘကာလံ စက္ကာလိဂေါပါလိ' စ နာဂံ စ မထုရမနုပ္ပတ္တော။ ၎င်း၊ ၂။ ၄၄။ တရုတ်ရဟန်းတော် Hsueh Tsiang-၏ မှတ်တမ်း၌ ၎င်း မဟာယာနသုတ္တာလင်္ကာရ-စသော မဟာယာနကျမ်းတို့၌ ၎င်း ဤ နဂါးကို ဆုံးမပုံ အကျယ်လာရှိကြောင်း D P P N ၌ ပြဆိုသည်။)

အပလာ(ဋ္ဌာ)သ (ပု) [န + ပလာ (ဋ္ဌာ) သ၊ (=ပရာသ = ပရာ + အသ-သံ?)] (၁) မဗျက်ဆီး - မချိုးနှိမ် - ခြင်း - တတ်သောသဘော၊ ထမ်းပိုးထမ်းညှိ - အန်မတု - ပဖက်ပိုင် - ခြင်း - တတ်သော၊ ကုသည်၏ အဖြစ်ကို မပြုခြင်း - ဂုဏ်ချင်းဂုဏ်မနှိုင်းယှဉ် - မတူပြိုင် - ခြင်း - တတ်သော၊ သူတပါး၏ဂုဏ်ကို သွား

ဖြင့် ကိုက်သကဲ့သို့ဖြစ်၍ မိမိ၏ ဂုဏ်နှင့် တူသည်ကို - မပြု - ခြင်း - တတ်သော - ဂုဏ်းမပြိုင်တတ်သော - တရား။ ပဋ္ဌာသီဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ အပဋ္ဌာသော ဟောတိ ပရိက္ခမနာယ။ မ၊၁။၅၄။ အမက္ခော စ အပလာသော စ။ အံ၊၁။၉၅။ နေတ္တိ။၁၀၆။ ဒွိဟိ ဘိက္ခဝေ သမန္နာဂတော သုခံ ဝိဟရတိ။ အမက္ခေန စ အပလာသေန စ။ အံ၊၁။၉၅။ (တိ) (၂) ဖျက်ဆီး - ချိုးနှိမ် - ခြင်း - တတ်သော သဘော - ပလာသ - မရှိသောသူ။ အနန္တတေန မနသာ အပဋ္ဌာသော အသာဟသော။ အံ၊၁။၁၉၉။ အပဋ္ဌာသောတိ ယုဂဂ္ဂါဟပဋ္ဌာသဝသေန အပဋ္ဌာသော ဟုတွာ။ အံ၊၄။၂။၁၀၈။

အပလာ(ဋ္ဌာ)သီ (တိ) [န + ပလာသ + ဤ။ တိဉ္စိ အပလာသိနိ] အဖျင်းကင်းသော - အပြစ်မဲ့သော ကိုယ်ရှိသော - သူ။ အပလာသီ (၂) အနက်ကြည့်။

အပလာ(ဋ္ဌာ)သီ (တိ) [န + ပလာ(ဋ္ဌာ)သီ] ဖျက်ဆီး - ချိုးနှိမ်ခြင်း - မရှိသော - အလေ့မရှိသော၊ အနိတု - ဖက်ပြိုင် - လေ့မရှိသော၊ ဂုဏ်မပြိုင် တတ်သော၊ သူ။ အမက္ခံ ဟောတိ အပဋ္ဌာသီ။ ဒီ၊၃။၃၉။ မဟာနိ။၁၇၈။ မယမေတ္တ အပဋ္ဌာသီ ဘဝိဿာမ။ မ၊၁။၅၂။ အမက္ခံ စ အပလာသီ စ။ အံ၊၂။၉၈။ အဘိ၊ပု။၁၀၅။

အပလာဋ္ဌန (န) [အပ + လဋ္ဌ + ဧက + ယု] သူတပါးကို - မှီဝဲ - ဆည်းကပ် - ခြင်းမှ ကင်းကွာစေခြင်း၊ ဖြားယောင်း - သွေးဆောင် - ၍ ခေါ်ယူခြင်း။ အပလာဋ္ဌနကဏ္ဍကော။ ဝိ၊ ၃။၁၃၈ (ဝိ၊ ၃။၁၁၈-၉-လာ အပလာဋ္ဌန-ဝတ္ထုကို ရည်သည်)။

အပလာဋ္ဌေတဗ္ဗ (တိ) [အပ + လဋ္ဌ + ဧက + တဗ္ဗ] ဖြားယောင်း - သွေးဆောင် - ၍ ခေါ်ယူအပ်သော၊ သူ။ န ဘိက္ခဝေ အညဿ ပရိသာ အပလာဋ္ဌေတဗ္ဗ။ ယော အပလာဋ္ဌေယျ။

အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ။ ဝိ၊ ၃။၁၁၉။ အပလာဋ္ဌေတဗ္ဗာတိ အညံ လဋ္ဌတော ဥပသေဝတော အပဂမေတဗ္ဗာ။ ပါစိတိ၊ ယော၊ ၁။ ၂၀၄။ အညေသံ ပန ပရိသာ န အပလာဋ္ဌေတဗ္ဗာ၊ အပလာဋ္ဌေန္တော ဒုက္ကဋ္ဌံ အာပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၆၃။

အပလာဋ္ဌေတိ (ကြိ) [အပ + လဋ္ဌ + ဧက + တိ] သူတပါးကို - မှီဝဲ - ဆည်းကပ် - ခြင်းမှ ကင်းကွာစေ၏။ ဖြားယောင်း - သွေးဆောင် - ၍ ခေါ်ယူ၏။ သာမဏေရေ အပလာဋ္ဌေန္တိ။ ဝိ၊ ၃။၁၁၈။ အပလာဋ္ဌေန္တိတိ “တုမှာကံ ပတ္တံ ဖဿာမ၊ စိဝရံ ဖဿာမာ”တိ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာနကရဏတ္ထံ သင်္ဂဟန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၅။ လဋ္ဌ ဥပသေဝါယန္တိ ဓာတုပါဌေသု ဝုတ္တတ္တာ၊ ထေရေ လဋ္ဌတော ဥပသေဝတော အပဂမေန္တိတိ အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣဓ ပန အဓိပ္ပါယတ္တံ ဒဿေန္တော အာဟ “တုမှာက”န္တိအာဒိ။ ပါစိတိ၊ ယော၊ ၁။ ၂၀၄။ ယော အပလာဋ္ဌေယျ။ ဝိ၊ ၃။၁၁၉။

အပလာဋ္ဌေန္တိ (တိ) [အပ + လဋ္ဌ + ဧက + အန္တိ] ဖြားယောင်း - သွေးဆောင် - ၍ ခေါ်ယူသော၊ သူ။ အပလာဋ္ဌေတဗ္ဗ-ကြည့်။

အပလိခတ (တိ) [န + ပလိခတ (. ပရိ + ခန + တ)] မတူး - မပယ် - မထုတ် - မနုတ် - အပ်သော။ ဣဒံ ဇာတု အပလိခတံ ဂဏ္ဍမူလံ ပလိခဏိ။ သိ၊ ၂။ ၃၀၄ အပရိက္ခတံ လည်း ကြည့်။

အပလိခတိ (ကြိ) [အပ + လိခ + အ + တိ] ခြစ်၏၊ လျက်၏၊ သုတ်၏။ ဟတ္ထေ ပိက္ခမိ နိဋ္ဌိတေ ဇိဝှိယ ဟတ္ထံ အပလိခတိ၊ ဥစ္စာရံ ဝါ ကတွာ ဟတ္ထသို့ညေဝ ဒဏ္ဍကသညံ ဟုတွာ ဟတ္ထေန အပလိခတိ (အပလေခတိ၊ အံ၊ ၄။ အဘိ၊ ၄။) ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၂။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၅။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၈၁။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၇၈။ ဇိဝှိယ ဟတ္ထံ အပလိခတိ = အပလိဟတိ (=အဝလေခတိ)။

အံ၊ဇ္ဇိ) ဥဒကေန အစောဝနတော၊ ဒုတိယ-
ဝိကပ္ပေပိ သေဝေ နယော။ဒါ၊ဇ္ဇိ၊၁။၃၅၃။ အံ၊
ဇ္ဇိ၊၂။၂၁၉။ ဇိဝိယ ဟတ္ထံ အပလိခါမိ။ မ၊ဇ္ဇ၊
၁။၃၄၉။ အဝလိခတိ၊ အဝလေသတိ-တို့လည်း
ကြည့်။

အပလိတ (တိ) [န+ပလိတ] မမြဲသော။
တာဒိသံ လောမံ ပလိတံ ဝါ အပလိတံ ဝါ
ဂါဟာပေတုံ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ဇ္ဇ၊၄။၅၃။

အပလိတဘာဝ (ပု) [န+ပလိတဘာဝ] မမြဲ
သည်-ဆံမမြဲသည်-၏ အဖြစ်။ အပလိတ-
ဘာဝေါ အဋ္ဌမော။ ဇာ၊ဇ္ဇ၊၇။၂၄၆။

အပလိတ္တ (တိ) [န+ပလိတ္တ] အထူးသဖြင့်-
မလိမ့်ကျ-မငြိကပ် - မညစ်နှမ်း-သော၊
သူ။ အလိတ္တော အပလိတ္တော အနုပလိတ္တော
နိက္ခန္တော။ မဟာနိ၊ ၄၂။ အပလိတ္တောတိ
ဝိသေသေန န ကိလိဿတိ မဏိရတနေ
ပလိဝေဠိတကာသိကဝတ္ထံ ဝိယ။ မဟာနိ၊ ၄၅။
၁၄၈။

အပလိပန (တိ) [န+ပလိပန] မနစ်မြုပ်
သော၊သူ။ ယထာ အတ္တနာ အပလိပနော
ဒန္တော ဝိနိတော။ မ၊ဇ္ဇ၊၁။၅၉၈။

အပလိပနဘာဝ (ပု) [အပလိပန+ဘာဝ]
မနစ်မြုပ်သည်၏အဖြစ်။ ဟတ္ထဿ ဝါ ပါဒဿ
ဝါ အပလိပနဘာဝေါ သော ပန နတ္ထိ။ မ၊
ဇ္ဇိ၊၁။၂၉၅။

အပလိပပလိပန (တိ) [န+ပလိပ+ပလိပန]
(က)နက်ရှိုင်းသော ရွံ့ညွန်၌ မနစ်မြုပ်သော၊
သူ။ (ခ) နက်ရှိုင်းသော ရွံ့ညွန်နှင့် တူသော
ကာမဂုဏ်၅-ပါး၌ မနစ်မြုပ်သော၊သူ။ သော
ဝတ ဓုန္တ အတ္တနာ အပလိပပလိပနော ပရံ
ပလိပပလိပနံ ဥဂ္ဂရိဏတိတိ ဌာနမေတံ
ဝိဇ္ဇတိ။ မ၊၁။၅၄-၅။

အပလိပပလိပနတ္တ (န) [အပလိပပလိပန+တ္တ]
နက်ရှိုင်းသော ရွံ့ညွန်နှင့်တူသော ကာမဂုဏ်

၅-ပါး၌ မနစ်မြုပ်သောသူ၏ အဖြစ်။ ကိ-
ပန တန္တိ? အပလိပပလိပနတ္တံ ဒန္တတ္တံ ဝိနိ-
တတ္တံ ပရိနိဗ္ဗာတတ္တံ စ။ မ၊ဇ္ဇ၊၁။၁၉၈။

အပလိဗဇ္ဈမာန (တိ) [န+ပလိ + ဗဇ + ယ +
မာန။ ဓာတုတ္တသင်္ဂဟ ဗဇ-ဓာတ် ကြည့်။]
ထက်ဝန်းကျင် - မနှောင်ဖွဲ့ - မငြိတူယ် -
သော-အပ်သော။ ယထာ အာကာသော န
ပဇ္ဇတိ န ဂဏတိ န ဗဇ္ဈတိ န ပလိဗဇ္ဈတိ
ဝေ အပဇ္ဇမာနော အဂဏမာနော အဗဇ္ဈ-
မာနော အပလိဗဇ္ဈမာနောတိ ဝေမှီ အာ-
ကာသောဝ အဗျာပဇ္ဇမာနော။ စူဠနိ၊ ၉၆။

အပလိဗုဒ္ဓ (တိ) [န+ပလိဗုဒ္ဓ] မနှောင်ဖွဲ့ - မရစ်
ပတ် - မတားဆီး - မပိတ်ပင် - မနှောက်
ယှက် - မနှိပ်စက် - အပ်သော။ အလဂ္ဂံ အလ-
ဂ္ဂိတံ အပလိဗုဒ္ဓံ နိက္ခန္တံ။ စူဠနိ၊ ၈၅။ အနာ-
သတ္တေန အပ္ပတိဋ္ဌိတေန အပလိဗုဒ္ဓေန ဘဝိ-
တဗ္ဗံ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၇၁။ ဒေဝတာနဉ္စိ သုစရိတ-
ကမ္မနိဗ္ဗတ္တံ ပိတ္တသေမှရဟိရာဒိဟိ အပလိ-
ဗုဒ္ဓံ...ဒိဗ္ဗံ ပဿာဒစက္ခု ဟောတိ။ ဝိ၊ဇ္ဇ၊၁။
၁၃၂။ ဥဒါန၊ ၁၁၈။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၉၇။
အပလိဗုဒ္ဓန္တိ အနုပဗ္ဗုတံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၉၆။
ဝေ ဣမေသံ ဘိက္ခုနံ ဝသနဋ္ဌာနံ အပလိဗုဒ္ဓံ
ဘဝိဿတိ။ မ၊ဇ္ဇ၊၄။ ၉၇။ အပလိဗုဒ္ဓန္တိ အညေ-
ဟိ အနုပဗ္ဗုတံ။ မ၊ဇ္ဇိ၊ ၃။ ၃၁၁။ သေမှာဒိဟိ
အပလိဗုဒ္ဓေန သုဝဏ္ဏက္ခန္ဓသဒိသေန အတ္တ-
ဘာဝေန။ ဓမ္မ၊ဇ္ဇ၊ ၂။ ၁၂၉။ ဝိသဋ္ဌ (ဝိ၊ဇ္ဇ၊ ၁။
၂၅၂။ မ၊ဇ္ဇ၊ ၃။ ၂၇၀။ အံ၊ဇ္ဇ၊ ၂။ ၃၀၆) လည်း
ကြည့်။

အပလိဗုဒ္ဓကထ (တိ) [အပလိဗုဒ္ဓ+ကထာ]
မနှောက်ယှက် - မနှိပ်စက် - အပ်သောစကား
ရှိသော၊ မှန်ကန် - သေချာ - ပြတ်သား -
ပြီပြင် - သော စကားရှိသော၊သူ။ ဝိသဋ္ဌ-
ဝစန (ဇာ၊ဇ္ဇ၊ ၆။ ၂၅) ကြည့်။

အပလိဗုဒ္ဓတာ (ထိ) [န+ပလိဗုဒ္ဓတာ] မတား
ဆီး - မနှောက်ယှက် - အပ်သည်၏ အဖြစ်။

ဝတ္ထုလက္ခဏေ ဒေသေ သန္တရုဏ် ဝါ၊ သန္တရာ-
ပဏ် ဝါ အပလိဗုဒ္ဓတာ။ ကင်္ခါ။ ၂၀၂။ သာ-
ရတ္ထ၊ ၂။ ၂၈။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၆။

အပလိဗုဒ္ဓတ္တ (န) [အပ+လိဗုဒ္ဓ+တ္တ] မနိပ်စက်
မနောကံယုက်-အပ်သည်၏ အဖြစ်၊ မနိပ်
စက်-မနောကံယုက်-အပ်သော ရင်၊ လည်
စသော အက္ခရာသံဖြစ်ပေါ်ရာဌာန ရှိသည်၏
အဖြစ်။ မဟာဗြဟ္မာနော ဟိ ပိတ္တသေမေဟိ
အပလိဗုဒ္ဓတ္တာ သရော ဝိသဒေါ ဟောတိ။
ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၄၂။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၂၆၂။ အပလိဗုဒ္ဓတ္တာတိ
အနုပဗ္ဗုတဝတ္ထုကတ္တာ၊ ဝတ္ထုတိ စ အက္ခရာ-
ပုတ္တိဌာနံ ဝေဒိယဗ္ဗံ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၄၁။ မ၊ ၄၊ ၂။
၁၇၇။

အပလိဗုဒ္ဓဘာဝ (ပု) [အပလိဗုဒ္ဓ + ဘာဝ] မနောဉ္စ-
မရစ်ပတ်-အပ်သည်၏ အဖြစ်။ ငြိကပ် - တွယ်တာ -
ခြင်း ကင်းသည်၏ အဖြစ်။ အယံ ထေရော မမ ကုလေ ဝါ
ဂဏေ ဝါ အပလိဗုဒ္ဓဘာဝံ န ဇာနာတိ။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၂၅၅။

အပလိဗုဒ္ဓဝစန (န) [အပလိဗုဒ္ဓ+ဝစန] မနိပ်
စက်-မနောကံယုက်-အပ်သော စကား။
ဓမ္မသေနာပတိဿ ဟိ ကထေန္တဿ ပိတ္တာဒိနံ
ဝသေန အပလိဗုဒ္ဓဝစနံ ဟောတိ။ သံ၊ ၄၊ ၁။
၂၅၂။ ထေရ၊ ၄၊ ၂။ ၅၂၈။

အပလိဗောဓ (ပု) [န+ပလိဗောဓ] (၁)ကြောင့်
ကြွယ် - ပလိဗောဓ - မဟုတ်သည်။ ဧဝံ
ကထိနဿ အပလိဗောဓာ။ ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၁၄။
တဗ္ဗိပရိတေန အပလိဗောဓော ဝေဒိတဗ္ဗာ။
ကင်္ခါ၊ ၄၊ ၂။ ၅၆။ (တိ) (၂) ကြောင့်
ကြွယ်-ပလိဗောဓ - မရှိသော။ အကိဉ္ဇနံ
အပလိဗောဓံ ရမဏိယံ ပဗ္ဗုဇံ ဥပာန္တိ။ ဇာ၊
၄၊ ၂။ ၂၆။

အပလိဗောဓစာရီ (တိ) [အပလိဗောဓ+စရ+
တိ] အနှောင်အဖွဲ့ - အပိတ်အပင်-ပလိ-

ဗောဓ-မရှိသည်ဖြစ်၍ သွားလာ ကျက်စား
တတ်သောသူ။ အနိဂေတစာရီ-ကြည့်။

အပလိဟတိ (ကြိ) [အပ+လိဟ+အ+တိ]
လျက်၏ သုတ်၏။ အပလိခတိ-ကြည့်။

အပလုဇ္ဇနတာ (ထိ) [န+ပလုဇ္ဇနတာ] မပျက်
စီးတတ်သည်၏ အဖြစ်၊ မပျက်စီးခြင်း။
အပလောကီတ-ကြည့်။

အပလေခတိ (တိ) [အပ+လိခ+အ+တိ]
အပလိခတိ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်း ကြည့်။

အပလေခန (တိ) [အပ+လိခ+ယု] ခြစ်
တတ်-လျက်တတ်-သုတ်ဟုတ်-သောသူ။
ဟတ္ထပလေခနော၊ နဟေတိဗုဒ္ဓိကော။ ဒီ၊
၁။ ၁၅၇။ မ၊ ၁။ ၁၁၁။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၀၀။ အဘိ၊ ပု။
၁၆၃။ မဟာနိ၊ ၃၊ ၂၇။ အပလိခတိ-ကြည့်။
အဝလေခန-လည်း ကြည့်။

အပလေပပတိတ (တိ) [အပ+လေပ+ပတိတ]
လိမ်းကျံပူ - အစေး - ကုန်ခြင်းကြောင့်-
လဲ-ပြို-ကျလုမတတ်သော။ ဇဇ္ဇရော ဗဟု-
ဒုခါနမာလယော။ သော'ပလေပပတိတော
ဇရာယရော။ ထေရီ၊ ၄၊ ၁၀။ သော'ပလေပ-
ပတိတောတိ သော အယံ သမုဿယော
အပလေပပတိတော အဘိသင်္ခါရာလေပ-
ပရိက္ခယေန ပတိတော၊ ပါတာဘိမုခေါတိ
အတ္ထော။ သောပိ အလေပပတိတောတိ ဝါ
ပဒဝိဘာဂေါ၊ သော ဝေတ္ထော။ ထေရီ၊ ၄။
၂၂၀။

အပလောကဓမ္မ (ပု) [န + ပလောက + ဓမ္မ]
မပျက်စီးသော သဘော။ “ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ
နိရောဓော အပလောကဓမ္မော နိဗ္ဗာနံ” ဟိ
ပဿန္တော သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ။ ပဋိ၊ သံ။
၄၁၂။

အပလောကန (န၊ ထိ) [အပ+လောက+ယု]
(၁) ပန်ကြားခြင်း၊ သိစေခြင်း၊ အပလော

ကန-ကံ။ ဒွိဟာကာရေဟိ ကိစ္စံ ဇာယတိ၊
ဥတ္တိတော ဝါ အပလောကနတော ဝါ။ ဝိ၊
၅။၁၇၄။ တေသံ သမ္ပတိကမ္ပဝါစာယပိ
အပလောကနေနပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၇၀။
အပလောကနန္တိ “သံသံ အပလောကေ-
တွာ”တိအာဒိသု ဝိယ ဇာနာပနံ။ နိတိ၊
ခ။၂၇၁။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၂၂။ သာရတ္ထ၊၁။၂၃။
ဝိမတိ၊၁။က-တို့လည်း ကြည့်)။ အပလောက-
နကပ္ပ-လည်းကြည့်။ (၂) ကြည့်-ရှု-ခြင်း၊
နောက်သို့-ပြန်-လှည့် - ရှိ-ကြည့်-ရှု-
ခြင်း။ သဟာပလောကနာယ စ ပန ပါပိမ
ဒုသိ မာရေတမ္ဘာစဋ္ဌာနာ စဝိ၊ မဟာနိရယံ
စ ဥပပဋိ။ မ၊၁။၄၁၃။ သဟာပလောက-
နာယာတိ ကကုသန္ဓယ ဘဂဝတော အပ-
လောကနေနေဝ သဟ တခံဏညေက ။မ၊
ဋ္ဌ၊၂။၃၁၀။ နယိဒံ ဝေသာလိယာ အပ-
လောကနယ ကာရဏဝစနံ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၆၄။
အလောကန၊ နာဂါယလောကိတ-တို့လည်း
ကြည့်။

အပလောကနကပ္ပ (န) [အပလောကန+ကပ္ပ]
အပလောကန-ကံ ညီညွတ်သောသံသရာခွင့်
ပြုချက်ဖြင့် သုံးကြိမ်ပန်ကြား၍ ပြုအပ်သော
ကံ။ တတ္ထ ကတံ ကိစ္စာဓိကရဏံ၊ ယာ
သံသယ ကိစ္စယတာ ကရဏိယတာ အပ-
လောကနကပ္ပ ဥတ္တိကမ္ပံ ဥတ္တိရုတိယကမ္ပံ
ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္ပံ.. ဣဒံ ဝဋ္ဋတိ ကိစ္စာဓိကရဏံ။
ဝိ၊၄။၂၁၅။ အပလောကနကပ္ပံ နာပ သိမ-
ဋ္ဌကသံသံ သောတော သန္တာရဟာနံ ဆန္တံ
အာဟရိတွာ လမဂ္ဂဏ သံသယ အနုမတိယာ
တိက္ခတ္ထိ သာဝေတွာ ကတ္တဗ္ဗကမ္ပံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၃၉၊၂၄၃။ အပလောကနကမ္ပံ ကတိ ဌာနာနိ
ဂစ္ဆတိ။.... အပလောကနကမ္ပံ ပဉ္စ ဌာနာနိ
ဂစ္ဆတိ။.... ဩသာရဏံ နိဿာရဏံ ဘဏ္ဍု-
ကမ္ပံ ဗြဟ္မဒဏ္ဍံ ကမ္ပလက္ခဏညေဝ ပဉ္စမံ။
ဝိ၊၅။၃၇၃-၄။ အပလောကနကမ္ပံ ကရောဇ္ဇေ-
ဟိ စ . ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၉။

အပလောကနကပ္ပကဏ္ဍာ (ထိ) [အပလောကန-
ကပ္ပ+ကဏ္ဍာ] အပလောကန-ကံကို ပြဆိုရာ
ဖြစ်သော စကားရပ်။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၅၀-၂၆၀။
သာရတ္ထ၊၃။၄၉၃-၄။ ဝိမတိ၊၂။၃၁၆-၉။

အပလောကနကပ္ပကိစ္စ (န) [အပလောကန-
ကပ္ပ+ကိစ္စ] အပလောကန-ကံ၏ကိစ္စ။ စိဝရ-
ဝသေန စတုပစ္စယဝသေန ဝါ ဒိန္နံ စိဝရေ
ဥပနာမေန္တာနံ အပလောကနကပ္ပကိစ္စံ နတ္ထိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၉။

အပလောကနကာရဏ (န) [အပလောကန+
ကာရဏ] နောက်သို့-ပြန်-လှည့်-ရှိ-
ကြည့် - ရှု-ခြင်း၏ အကြောင်း။ အည-
ဒေဝေတ္ထ အပလောကနကာရဏံ ဒသေတု-
ကာမော....။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၆၄။

အပလောကနကာလ (ပ) [အပလောကန+
ကာလ] (၁) အပလောကနကံပြုသောအခါ၊
ပန်ကြားသောအခါ။ ပစ္စာ တေသံ တတ္ထ
ဝသိတွာ အာဂတာနံ အပလောကေတွာ
ဒါတဗ္ဗံ။ အပလောကနကာလေ ပဋိဗာဟိတံ
န လဗ္ဘတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၇၄။ (၂) ပြန်-လှည့်
-ရှိ-ကြည့်-ရှု-သော-အခါ။ တသ္မာ
ပစ္စတော အပလောကနကာလေ န သက္ကာ
ဟောတိ ဂိဝံ ပရိဝေတ္တေတုံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၅။
မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၈။

အပလောကနပ္ပကာရ (ပ) [အပလောကန
+ပကာရ] ပန်ကြားခြင်း-အပလောကန ကံ
-အပြား။ ပုဂ္ဂလဝသေန ဝေဝေ ကပ္ပိယဘဏ္ဍ-
ဝသေန စ အပလောကနပ္ပကာရံ ဒသေ-
ကံ....။ ဝိမတိ၊၂။၂၄၁။

အပလောကနဝါစာ (ထိ) [အပလောကန+
ဝါစာ] ပန်ကြားသောစကား။ စတ္တာရိ
ကမ္မာနိ ဌာနာနိတိအာဒိသု အပလောကန-
ဝါစာ ဥတ္တိအာဒိဝါစာယော စ ကမ္မာနိတိ
ဝတ္ထံ။ ဝိမတိ၊၂။၂၇၉။

အပလောကနသဒိသ (တိ) [အပလောကန + သဒိသ] နောက်သို့ - ပြန် - လှည့် - ရှိ - ကြည့် - ရှိ - ခြင်းနှင့် တူသော။ နာဂါပလောကိတ (ဒီ၊ ဇို၊ ၂။ ၁၆၄) ကြည့်။

အပလောကနာဝသာန (န) [အပလောကန + အဝသာန] ပန်ကြားခြင်း - အပလောကန - ကံ - ၏ အဆုံး။ ကိစ္စာဓိကရဏပစ္စယာ အပလောကနာဝသာနေ ဝုက္ကဋ်။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၇၈။

အပလောကိတ (တိ) [အပ + လောက + တ]
(၁) ပန်ကြားအပ်သော။ အပလောကိတော ပန ဝေါ သိက္ခဝေ သာရိပုတ္တော။ သံ၊ ၂။ ၅။ အပလောကိတောတိ အာပုစ္ဆိတော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၆။ ကိံ ဟိ မေ ကရိယန္တိ နိဂဏ္ဌာ အပလောကိတာ ဝါ အနပလောကိတာ ဝါ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၂၉။ ကိံ မေ ဣမာယ အပလောကိတာယ ဝါ အနပလောကိတာယ ဝါ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၈။ ပစ္ဆိတော အာဂစ္ဆန္တိယ ပရိယယာယ ပရိဝတ္တနာဒိသ အပလောကိတဿ သိယာ သမ္ဘဝေါ။ ဒီ၊ ဇို၊ ၁။ ၂၄၉။ သံ၊ ဇို၊ ၂။ ၄၆၄။
(၂) စောင်းကြည့်ရှုသော။ အပလောကိတမနုဿ-ကြည့်။ (န) (၃) နောက်သို့ - ပြန် - လှည့် - ရှိ - ကြည့် - ရှိ - ခြင်း။ နာဂါပလောကိတ (ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၄။ ဒီ၊ ဇို၊ ၂။ ၁၆၄။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၆၆။ မ၊ ဇို၊ ၃။ ၁၇၇) ကြည့်။

အပလောကိတ (န) [န + ပလောကိတ] ပျက်စီးခြင်းသဘော မရှိသော - မပျက်ဆီးအပ်သော - တရား။ (နိဗ္ဗာန်)။ မပျက်စီးခြင်း - သို့ ရောက်တတ် - ဖြင့် သိအပ် - သောတရား။ လောကသဘောအားဖြင့် မသိအပ်သော တရား။ (ဤ နှစ်နှစ် ဓာန်၊ ဇို၊ ၇-အလို)။ အပလောကိတဉ္စ ဝေါ သိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ အပလောကိတဂါမိဉ္စ မဂ္ဂံ။ သံ၊ ၂။ ၅၄၁။ အပလုဠနတာယ အပလောကိတံ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၉။ ဗျာဓိအာဒိဟိ အပလောကိ

ယတာယ (မပျက်ဆီးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ သျ၊ ၂။ ၂၂၃) အပလောကိတံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇို၊ ၁။ ၃၄၈။ အဇဇရံ ဓုဝံ အပလောကိတံ။ နေတ္ထိ၊ ၄၇။ ဇရာမရဏေဟိ အပလုဠနတော အပလောကိတံ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၁၉။

အပလောကိတဂါမိ (တိ) [အပလောကိတ + ဂမ္ပ + ကိ] နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်တတ်သော။ အပလောကိတ - ကြည့်။

အပလောကိတတ္ထ (န) [အပလောကိတ + တ္ထ] နောက်သို့ - ပြန် - လှည့် - ရှိ - ကြည့် - ရှိ - အပ်သည်၏ အဖြစ်။ “သဟာပလောကနာယာ” တိ စ ဝနနတော န ဘဂဝတော အပလောကိတတ္တာ စုတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ စုတိကာလဒဿနပတ္တမေဝ ဟေတံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၈။

အပလောကိတမနုဿ (ပ) [အပလောကိတ + မနုဿ] စောင်းငဲ့ကြည့်ရှုသောလူ။ ယထေဝ ဟိ တဿ ပုရိသဿ အပလောကိတမနုဿော အာပါနိယကံသေ ဂုဏဉ္စ အာဒိနဝဉ္စ အာရောစေတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၁။

အပလောကိယတာ (ထိ) [အပလောကိယ + တာ] မပျက်ဆီးအပ်သည်၏အဖြစ်။ အပလောကိတ - ကြည့်။

အပလောကိယဝဗ္ဗ (တိ) [အပလောကိယ + ဗ္ဗ] ပျက်စီးခြင်းမရှိသော သဘောရှိသော၊ မပျက်စီးသော။ ယော ကောမိ နိစ္စော ဓုဝေါ ထိရော အပလောကိယဝဗ္ဗော နတ္ထိ တံ တံ ကာရဏံ ပဋိစ္စ သမုပ္ပန္နတ္တာ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၉။

အပလောကိ (တိ) [အပ + လောက + ကိ] နောက်သို့ - ပြန် - လှည့် - ရှိ - ကြည့် - ရှိ - သော။ သူ။ ယောဂိနာ ယောဂါဝရေရန သဗ္ဗကာယေန အပလောကိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၈၃။

အပလောကေတဗ္ဗ (တိ) [အပ + လောက +
 ကေ + တဗ္ဗ] ပနိကြားအပ်သော။ ဖုဇာ
 အပလောကေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၂။ ၂၉၂။ သံသော
 အပလောကေတဗ္ဗော အဏ္ဏကမ္မာယ။ ဝိ၊ ၃။
 ၁၀၁။ “အတ္ထိ ပန တေ အပလောကေ-
 တဗ္ဗာ ဉာတကာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၄၃၃။

အပလောကေတိ (ကြိ) [အပ + လောက +
 ကေ + တိ] (၁) ပနိကြား၏။ တေပိ တာဝ
 အပလောကေတိ။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၂၇။ အပ-
 လောကေတိ ဘိက္ခဝေ သာရိပုတ္တံ။ သံ၊ ၂။ ၅။
 အပလောကေတိ အာပုတ္တထ။ သံ၊ ၄။ ၂။
 ၂၃။ အပလောကေမ-ဝိ၊ ၁။ ၁၂။ ဝိ၊ ၃။
 ၅၃။ အပလောကေသာပ-ဝိ၊ ၁။ ၁၁။ = အာ-
 ပုတ္တိသာမ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၅။ (၂) ကြည့်-ရှ-
 ၏။ နောက်သို့-ပြန်-လှည့်-၍ - ကြည့်-
 ရှ-၏။ ဟတ္ထိ သဗ္ဗကာယေန အပလော-
 ကေတိ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၈၃။ ဝစ္ဆန္တိ အပလော-
 ကေတိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၀။ (မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၀-လည်း
 ကြည့်။) သကလသရီရေန နိဝတ္တိတော
 အပလောကေတိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၀။ အပလော-
 ကေယျ - မ၊ ၁။ ၁၆၉။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၉။
 အပလောကေသိ-ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၆၇။ မ၊ ၁။ ၄၁၃။
 ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၄။ အပလောကေသာမိ - ဝိ၊ ၄။
 ၂။ ၁၅၅။ (၃) အပနိပနိ ကြည့်၏။ အပ-
 လောကေတိ ဘိက္ခဝေ လိစ္ဆဝိပရိသံ။ ဝိ၊ ၃။
 ၃၂၇။ ဝိ၊ ၂။ ၈၃။ အပလောကေတိ
 ပုနပုနံ ပဿထ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၇၈။

အပလောကေတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ + လောက +
 ကေ + တုံ] (၁) ပနိကြားခြင်းငှါ။ အနဇာ-
 နာမိ ဘိက္ခဝေ သံဃံ အပလောကေတုံ
 အဏ္ဏကမ္မာယ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၀၇။ (၂) နောက်
 သို့-ပြန်-လှည့်-၍ - ကြည့်-ရှ-ခြင်းငှါ။
 အပလောကေတုကာမ-ကြည့်။

အပလောကေတုကာပ (တိ) [အပလောကေ-
 တုံ + ကမ္ပ + က] နောက်သို့ - ပြန်-လှည့်

-၍-ကြည့်-ရှ-လိုသော။ ဟတ္ထိနာ-
 ဂေါလ္လကော ဝါ ဧတ္ထော ဝါ အပလောကေ-
 တုကာမော ဂိဝံ အပရိဝတ္တိတော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။
 ၁၅၅။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၀။ မဟာသတ္ထော ... နဂရံ
 အပလောကေတုကာပော အဟောသိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
 ၄။ ၃၃၂။ ဘဂဝါ ဟိ . အပလောကေတု-
 ကာပော ဇာတော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၄။

အပလောကေတော (ကြိ၊ ဝိ) [အပ + လောက +
 ကေ + တော] (၁) ပနိကြား၍။ သာမိကေ
 အပလောကေတော ဥပနေတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၃၂၈။
 သာဝကာ ပန အပလောကေတော ဝါ
 အနပလောကေတော ဝါ ယထာသုခံ ပက္ခမန္တိ။
 ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၃။ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၀။ ဝိ၊ ၄။
 ၂၄၃-တို့လည်း ကြည့်။) ဩလောကေတောပိ-
 (ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၅)တိ အပလောကေတောပိ။
 အပလောကနကမ္မဝသေနာပိတိ အတ္ထော၊
 အပ-သဒ္ဓဏ္ဍာ၊ ဩ-အာဒေသော ကတောတိ
 ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၇၆။ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၀။
 ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၂၄၃။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃၄-လည်း
 ကြည့်။) (၂) ကြည့်-ရှ-၍။ နိဂဏ္ဌော
 နာဠုပ္ပတ္တော သကံ ပရိသံ အပလောကေတော
 တေဝေါစ။ သံ၊ ၂။ ၄၈၈။ (၃) နောက်သို့
 -ပြန်-လှည့်-ကြည့်-၍ နာဂါပလော-
 ကိတံ ဝေသာလိ အပလောကေတော။ ဝိ၊ ၂။
 ၁၀၁။ (၄) စောင်းငဲ့မျှော်ကြည့်၍။ မေတ္တာ
 ဓာတ်ရည် ကြည်ဖြူသည်ကို ပြတတ်သော
 မပွင့်တပွင့် မျက်စိဖြင့် ကျော့နှောင်သကဲ့သို့
 ညို့ကြည့်ကြည့်၍။ ဥပဗ္ဗလ္လိဝိတေဟိ ကေ-
 သေဟိ အပလောကေတော။ ဥဒါန၊ ၁၀၁။
 အပလောကေတောတိ သိနေဟရသဝိပ္ပရိသံ-
 သူစကေန အနုက္ခိနာ အာပန္နန္တိ ဝိယ ဩ-
 လောကေတော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၅၃။

အပလောကေန္တ (တိ) [အပ + လောက + ကေ
 + အန္တ] ထိဉ္ဇ အပလောကေန္တိ (၁) ပန
 ကြားသော။ သံသိကပစ္စယဉ္ဇိ အတ္ထိန္တဝိ-
 ဝဓာဒိနံ ဒါတု အပလောကေန္တေဟိ။ ဝိမတိ၊

၂။၃၁၇။ (၂) ပြန်လည်ကြည့်သောသူ။
 အာလောကေန္တော ခေါ် ပန သော ဘဝံ
 ဂေါတမော။ မ၊၂။၃၁၈။ တတ္ထ ဟတ္ထ ဟိ
 နိဝတ္တေတွာ အပလောကေန္တဏေတံ န
 အစ္စရိယံ ဟောတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၅။ အာ
 ယသ္မတော သင်္ဂါမဇိဏ ပုရာဏဒုတိယိကာ
 အဝိဇ္ဇရံ ဂန္ဓာ အပလောကေန္တိ အဒ္ဓသ။
 ဥဒါဒံ၊ဂ၃။

အပဝဂ္ဂ (ပု) [အပ+ဝဇ္ဇ+က၊ (အပဝဂ္ဂ-သံ)
 အပဝဇ္ဇတေ သံသာရောတြ။ ဝါစပုတိ။
 အပဝဇ္ဇတေ သံသာရော မုဂ္ဂတေ'နေန။
 ကပ္ပဒ္ဓါမ။ အပဝဇ္ဇန္တိ သင်္ခါရာ တေသ္မာတိ
 အပဝဂ္ဂေါ။ ဓာနံ၊ဋ္ဌိ၊ဂ။] (၁) မဲကြည်-
 ထွက်မြောက်-ခြင်း-ရာ -- ကြောင်း၊ သံ-
 သရာ - သင်္ခါရတို့ - ၏ မဲကြည် - ထွက်
 မြောက်-ခြင်း၊ ယင်းတို့ - မဲကြည် - ထွက်
 မြောက်-ရာ-ကြောင်း၊ (အပဝဂ္ဂ-မောက္ခ-
 -နိဗ္ဗာန်)။ ယတော ဂတိဘေတိဗန္ဓာ အပ-
 ဝဂ္ဂေါ စ ဟောတိတိ နိယတိဝါဒေါ။ အနုဋ္ဌိ၊
 ၂။၁၄၁။ ဣဒ္ဓိယတပုနုပ္ပတ္တမုခဒဿနာဒိဟိ
 ဝိနာ အပဝဂ္ဂေါ နတ္ထိတိ ဂဟေတွာ ကထာ-
 ပဝတ္တနံ ကာပသသုခလ္လိကာနုယောဂေါ။ မူလဋ္ဌိ၊
 ၂။၅၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၁၈။ ကာယပုပ္ဖိ-
 ဂတိဘေတိဗန္ဓာပဝဂ္ဂါ ကာယာဒိကာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ဋ္ဌိ၊၂။၃၆၁။ အပဝဂ္ဂေါ ဝိရာဂေါ စ။ ဓာနံ၊
 ဂ။ နိဗ္ဗာနာယ ပရိယာယဝစနာနိ... အပ-
 ဝဂ္ဂေါ ဝိသင်္ခါရော။ နိတိ၊ပဒ။၉၅။ ယာနံ
 သဂ္ဂါပဝဂ္ဂဿ၊ ပသဒါဒိတိသယာဝဟံ၊ ကာ-
 ရယိတွာန သော ဗုဒ္ဓော၊ ဒါဌာဓာတုနိဝေ-
 သနံ။ ဒါဌာဝံသ၊၂။၆၂၃။ သဂ္ဂါပဝဂ္ဂါဓိကမာ-
 ယ ခိပ္ပံ စိတ္တံ ပသဒဒေဟိ နရာဓိရာဇေ။ ၎င်း၊
 ၃။၇၂။ တဒ္ဓန္တဝိမောက္ခော အပဝဂ္ဂေါ။
 နျာယသုတ္တ။၁။၁၁၂။ တာယ ဒုက္ခာယ
 ဇာတိယာ အစ္စန္တဝိမုတ္တိ အပဝဂ္ဂေါ၊ ကထံ?
 ဥပါတ္တာယ ဇာတိယာ ဟာနံ၊ အညိဿာ
 စာနုပါဒါနံ၊ တေ အဝတ္ထံ အပရိယန္တံ အပ-

ဝဂ္ဂံ ဝေဒယန္တိ အပဝဂ္ဂဝိဒ္ဓံ။ တံ အဘယံ
 အဇရံ အမစ္စုပဒံ ဗြဟ္မဓေမပ္ပတ္တိ ဣတိ။ ၎င်း၊
 ဘာဿ။ အပဝဂ္ဂဂါဟ၊အပဝဂ္ဂဂါဟဘူတ-နှင့်
 မောက္ခ-တို့လည်း ကြည့် (၂) ကြည့် ဖယ်-
 ငင်-နုတ်-ခြင်း၊ အလွန်ချွန်စေပြီးမှ -
 ခပ်သိမ်းဥဿုံ ခြုံဆုံပြီးမှ - ခြင်းခွက်ထုတ်
 ခြင်း။ တန္တယုတ္တိ ၃၂-ပါးတွင် တပါး။ အဘိ-
 ဗျာပေတွာ အပနယနံ အပဝဂ္ဂေါ။ နိတိ၊
 သုတ္တ။နာ-၄၁၆။ အဘိဗျာပျာပကဿနံ အပ-
 ဝဂ္ဂေါ။ ယဏာ အသေဒိယာ ဝိသောပသဋ္ဌာ
 အညတြ ကိဋ္ဌဝိသာ ဣတိ။ သုဿုတ၊ ဥတ္တရ-
 တန္တ၊ ၆၅-အဓ္မာယနှင့် ဝါစပုတိ။ (၃) ကြိ
 ယာကို လျင်စွာပြီးစေခြင်း၊ အကျိုးရသည့်ရှိ
 သော် ကြိယာ၏ပြီးခြင်း၊ ကြိယာပဝဂ္ဂ (ယင်း
 အနက်၌ တတိယာဝိဘတ်သက်သည်။)အပ-
 ဝဂ္ဂေ-ဧကာဟေနေဝ ဗာရာဏသီ ပါယာ-
 သိ။ ကြိယာပဝဂ္ဂေါတိ ကြိယာယ အာသု
 ပရိနိဋ္ဌာပနံ။ ဋ္ဌ။နာ-၁၁၇။ (နိတိ၊သုတ္တ။နာ-
 ၁၅၂-လည်း ကြည့်။) ဖလပ္ပတ္တိယံ ကိရိယာ-
 ပရိသမတ္တပဝဂ္ဂေါ။ မောဂ်၊၂။၃။ (မောဂ်၊
 သျ။၁၆၀-၁-လည်း ကြည့်။)

အပဝဂ္ဂဂါဟ (ပု) [အပဝဂ္ဂ+ဂါဟ] အပဝဂ္ဂ-
 (မောက္ခ၊နိဗ္ဗာန်)ဟု-စွဲယူခြင်း-လိပ်ခဲတည်း
 လည်း မြဲစွာ ယုံကြည် စွဲလမ်းခြင်း။ ရာမု-
 ခကအာဠာရာဒိနံ ဝိယ စ လောကထူပိ-
 ကာယံ အပဝဂ္ဂေါ မောက္ခောတိ ဂဟဏံ
 အပဝဂ္ဂဂါဟော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊ ၂။၂၁၈။

အပဝဂ္ဂဂါဟဘူတ (တိ) [အပဝဂ္ဂ+ဂါဟ+
 ဘူတ] အပဝဂ္ဂ (မောက္ခ၊နိဗ္ဗာန်) ဟု စွဲယူ
 ခြင်း (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ နိရာဇဉာဏံ
 အရူပလောကလောကထူပိကာဒိသု အပ-
 ဝဂ္ဂဂါဟဘူတံ နိရာဇေ ဝိပ္ပဋိပတ္တိ (နိဝတ္တေ-
 တိ)။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၂။ ရာမုခကအာဠာရာဒိနံ
 ဝိယ အရူပလောကေ နိဂဏ္ဌာဒိနံ ဝိယ လော-
 ကထူပိကာယ အပဝဂ္ဂေါ မောက္ခောတိ ဂဟ-

ကံ။ မူလဒ္ဓိ၊ ၂။ ၅၆။ (ဒိ၊ ဇိ၊ ၁။ ၃၇၇။ သိ၊ ဇိ၊ သစ်၊ ၂။ ၃၉၂။ တို့လည်း ကြည့်။)

အပဝဂ္ဂသိဒ္ဓိ (ထိ) [အပဝဂ္ဂ+သိဒ္ဓိ] အပဝဂ္ဂ၏-ပြီး-ပြည့်စုံ-ခြင်း။ အညာဏာဒိ-ဂေါသာဘာဝတော အပဝဂ္ဂသိဒ္ဓိတိ ကာယာ-ဒယောပိ နာပရူပပတ္တမော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇိ၊ ၂။ ၃၆၁။

အပဝဂ္ဂန (န) [အပ+ဝဂ္ဂ+ယု] (၁) ကြဉ်-ဖယ်-ကင်း-လွတ်-ခြင်း။ ကာယပဝတ္တိ-ဂတိဇာတိဗန္ဓာနံ အပဝဂ္ဂနဝသေန အပဝတ္တော မောက္ခော။ ဒိ၊ ဇိ၊ ၁။ ၃၇၇။ သိ၊ ဇိ၊ သစ်၊ ၂။ ၃၉၂။ (ဒိ၊ ဇိ၊ ၁။ ၃၇၇။ အပဝဂ္ဂနဝသေန ဟု ရင်း၊ သိ၊ ဇိ၊ သစ်၊ ၂။ ၃၉၂။ ကာယဂေါဟိတိ။ ဟု ရင်း၊ ရှိကြသည်။ အပဝဂ္ဂ (၁) အနက်နှင့် ယှဉ်ကြည့်။) (၂) ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း။ စာဂေါ ဝိသုဒ္ဓိနံ ဝါနံ၊ ဂိ၊ ကာယိတာပဝဂ္ဂနံ။ ဓာနံ။ ၄၂၀။

အပဝဒတိ (ကြိ) [အပ+ဝဒ+အ+တိ] ပစ်ပယ်၍ ပြောဆို၏။ ကဲ့ရဲ့-ရှုတ်ချ-၏။ ဆန့်ကျင် - ပစ်ပယ် - ၏။ အပဝဒကေဝ ဘဝံ သောဏာဏောဝဏ္ဏံ၊ အပဝဒတိ မဇ္ဈေ။ ဒိ၊ ၁။ ၁၁၅။ အပဝဒတိတိ ပဋိက္ခိပတိ။ ဒိ၊ ဇိ၊ ၁။ ၂၅၉။ အပဝဒတိတိ ဝဏ္ဏာဒိဒ္ဓိ အပနေတာ ဝဒတိ၊ အတ္တမတ္တံ ပန ဒသေတုံ “ပဋိက္ခိပတိ”တိ ဝုတ္တံ။ သိ၊ ဇိ၊ သစ်၊ ၂။ ၂၉၅။ ဗြာဟ္မဏာနံ မဇ္ဈေ နေဝသေန အပဝဒတိ ပဋိက္ခောသတိ။ သိ၊ ၂။ ၃၃၅။ ပရိဘာသတိတိ “အသဗ္ဗညု”တိ အာဒိဟိ အာဝဒတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၃။ ယမာဟု နတ္ထိ ဝိရိယန္တိ၊ ဟေတုဉ္စ အပဝဒန္တိ ယေ။ ဇာ၊ ၂။ ၅၁ (သိ၊ သျှ၊ ၁။ ၇၅)။ နာဟံ ဘော အပဝဒါမိ ဝဏ္ဏံ ဝါ မဇ္ဈေ ဝါ ဇာတိ ဝါ။ ဒိ၊ ၁။ ၁၁၅။

အပဝဒန္တ (တိ) [အပ+ဝဒ+အ+အန္တ] ပစ်ပယ်၍ ပြောဆိုသော၊ ကဲ့ရဲ့-ရှုတ်ချ-သော၊ သူ။ သုတ္တတ္ထံ ဟိ အညဏာ ဝဒန္တော

အယဏာဝါဒိတာယ သတ္တာရံ အပဝဒန္တော နာမ ဇာတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇိ၊ ၁။ ၃၆၆။

အပဝဟတိ (ကြိ) [အပ+ဝဟ+အ+တိ] ဆောင်ယူသွား၏။ တိုက်လွှင့်၏။ ဟာနိ ဝါတော ကေမန္တံ အပဝဟတိ။ အံ၊ ၃။ ၁၇။ န စ တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ ကာယမာ ဝါတော စိရံ အပဝဟတိ။ မ၊ ၂။ ၃၄၀။

အပဝါဒ (ပု) [အပ+ဝဒ+အ] (၁) မကောင်းသဖြင့်-ပြောဆို - ခြင်း-သော စကား။ (က) စွပ်စွဲ-ခြင်း-သောစကား။ အနုဗာလာဝေရူပေ အပဝါဒေ သမုဋ္ဌာပေန္တိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၃။ (ခ) ကဲ့ရဲ့ - ရှုတ်ချ - အပြစ်တင် - စကားတင်-ဆို - ခြင်း - သော စကား။ “ဧဋ္ဌမဂေါ စပလော ဝတာယံ ကဏ္ဍ-ဒီပါယနော”တိ ဣမံ အပဝါဒံ ဇိဂ္ဂစ္ဆန္တော။ စရိယာ၊ ၄။ ၂။ ၃၃။ “အသုကဿ ဘိက္ခုနော အရညေ တိရစ္ဆာနဂတာနံ ဝိယ။... န ပန အရညဝါသာနစ္ဆဝိကာ ကာမိ သမ္မာပဋိပတ္တိ အတ္ထိ”တိ အပဝါဒဝသေန ဝစနိယဘာဝ-မာပဇ္ဇတိ။ သိ၊ ဇိ၊ သစ်၊ ၂။ ၁၁၈။ (၂) ဆန့်ကျင်ဖက်-အတိုက်အခံ - ပြောဆို-ခြင်း-သော စကား။ အပဝါဒဝါစာဝိကပ္ပန-ကြည့်။ (၃) တားမြစ်ခြင်း၊ တားမြစ်တတ်သော - တုန့်ဆိုတ်စေကြောင်းဖြစ်သော - အစီအရင်၊ အထူးဖြစ်သော - အစီအရင် - နည်း။ သေ နယော သဗ္ဗပဒေသု။ “နာမရူပပစ္စယာ ဒဿော”တိ ဣဒံ ပန ပစ္စယုပ္ပန္နဂိသေသံ၊ ... ဝိသေသပစ္စယံ (စ) ဒသေတုကာမော၊ တသ္မာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒိ၊ ဇိ၊ ၂။ ၁၇၇။ “သေ နယော သဗ္ဗပဒေသု”တိ အတိဒေသဝသေန ဥာဟု ကတာ “နာမရူပပစ္စယာ”တိ အာဒိနာ တတ္ထ အပဝါဒေါ အာရဒ္ဓေါ။ ဒိ၊ ဇိ၊ ၂။ ၉၃။ ဣတိ-အာဒိနာ အပဝါဒေန နိဝတ္တိ ဒဠဗ္ဗာ။ မူလဒ္ဓိ၊ ၁။ ၈၃။ အနုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၈၈။ “ယော ကော-မိ”တိ အဝိသေသဝစနန္တိ တဿ အပဝါဒံ ဒသေန္တော “သင်္ဂ” ဒိက္ခတ္တုန္တိ အာဒိ-

မာဟ။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၁၉။ (ဤ အပဝါဒ-ကား သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ လာသော အသုံးအနှုံးတမျိုး တည်း။ ယင်း၏ ပြန်ဖက်ကား ဥဿဂ္ဂတည်း။ ထိုတွင် ဥဿဂ္ဂသည် သာမညဝိမိဖြစ်၍ အပဝါဒ-သည် ဥဿဂ္ဂ-ကို တားမြစ်တတ်သော ဝိသေသဝိမိ ဖြစ်သည်။ ယင်း အပဝါဒ-ကား ပရဝိမိ၊ နိစ္စဝိမိ၊ အန္တရဂံဝိမိ တို့ထက် အားရှိသော ဝိမိ ဖြစ်သည်။ အပဝဇ္ဇတေ သာမညသတ္တံ သဝိသယတော သင်္ကေတစုတေ အနေန၊ ကရဏေ သဉ္ဇ၊ ဝိသေသသတ္တေ။ တံ ဟိ သဝိသယံ ပရိဟစ္စ သာမညသတ္တံ ဝိသယန္တရေ ဗျဝတ္ထာပယတီတိ တဿ သင်္ကေတကံ အဝတိ။ ပရနိစ္စာန္တရဂံ၊ ပဝါဒါနိပုတ္တရောတ္တရံ ဗလဝံ။ ဝါဇပုတိ။ ကာသိကာ၊ ၃၊ ၁၊ ၆၄။ ပရိသာသေန္တု၊ သေခရ။ ၅၇-၆၆။ ဓာနံ၊ ဋီ၊ ၁၂၀-၁၊ ၁၀၅၅၊ ၁၀၈၉။ မောင်။ ၂၊ ၉၇-နှင့် ၎င်း၊ သျှ-တို့လည်း ကြည့်။)

အပဝါဒဘူတ (တိ) [အပဝါဒ + ဘူတ] ဝိသေသဇောတနာ - တားမြစ်တတ်သော - ထူးသော - ထွန်းပြခြင်း - (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ သာ ပန သာမညဇောတနာ အပဝါဒဘူတေန ဣတရဒက္ခတာဝစနေန နိဝတ္တိယတိ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၉၄။

အပဝါဒမောစန (န) [အပဝါဒ + မောစန] ကဲ့ရဲ့ - ရွတ်ချ - အပြစ်တင် - စကားတင်းဆို - ခြင်းမှ လွတ်ကင်းခြင်း။ “နာသက္ခိ မိဂံ ဂဟေတု” နှိ အပဝါဒမောစနတ္ထံ ကာဇေနာဒါယ အာဂစ္ဆန္တော။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၉၀။ သုတ္တနိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၁၃။ အတ္တနော ဓိတု အပဝါဒ-မောစနတ္ထံ တဿ ဘုဇိဿကရုဏံ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၀၄။

အပဝါဒဝါစာဝိကမ္ပန (န) [အပဝါဒ + ဝါစာ + အဝိကမ္ပန] ဆန့်ကျင်ဖက် - အတိုက်အခံ - ပြောဆိုသောစကားကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်း။ ခန္တိယာ အပဝါဒဝါစာဝိကမ္ပနေန ဘူတဝါဒိ

တာယ အဝိဇောနဝစနတော။ စရိယာ၊ ဋီ။ ၂၇၂။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၇၀။ သံ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၂၅၀။

အပဝါဒဝိရဟိတ (တိ) [အပဝါဒ + ဝိရဟိတ] ကဲ့ရဲ့ - ရွတ်ချ - ခြင်းမှ ကင်းလွတ်သော။ အနုဝါဒဝိမုတ္တ (သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၈၆) ကြည့်။

အပဝါဒဝိသယ (ပ) [အပဝါဒ + ဝိသယ] တားမြစ်တတ်သော - ထူးသော - အစီအရင် - ဝိသေသဝိမိ - ၏ အရာ။ ပဂေဝ အပဝါဒါ အဘိနိဝိသန္တိ၊ တတော ပရံ ဥဿဂ္ဂေါ ပဝတ္တတိ၊ ဌပေတွာ ဝါ အပဝါဒဝိသယံ တံ ပရိဟရန္တောဝ ဥဿဂ္ဂေါ ပဝတ္တတိတိ၊ ဉာယော ဟေသ လောကေ နိရုဇ္ဈောတိ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၈၇။ (ယင်းတွင် ပဂေဝ-စသည်ဖြင့် “ပုဗ္ဗံ ယှပဝါဒါ အဘိနိဝိသန္တေ၊ ပစ္စာ ဥဿဂ္ဂါ” ဟူသော ပရိသာသေန္တု၊ သေခရ။ ၆၂-ကို ရည်၍ ဌပေတွာ ဝါ စသည်ဖြင့် “ပကပ္ပိယ ဝါပဝါဒဝိသယံ တတော ဥဿဂ္ဂေါ ဘိနိဝိသတေ” ဟူသော ၎င်း၊ ၆၃-ကို ရည်သည်။) အပဝါဒဝိသယဉ္စိ ပရိဟရတိ “ဧဝံ သော စောဒနာ အတ္တနော ဝိသယေန ပတိဋ္ဌာတိ” တိ။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၃၂၄။ အောက် ပုဒ်လည်း ကြည့်။

အပဝါဒဝိသယပရိယာယ (ပ) [အပဝါဒဝိသယ + ပရိယာယ] တားမြစ်တတ်သော - ထူးသော - အစီအရင် - ဝိသေသဝိမိ - ကို ရှောင်လွဲခြင်း။ တေန အပဝါဒဝိသယပရိယာယေန (-ပရိဟာရေန? အထက်ပုဒ် ဋီ တို့နှင့် ယှဉ်ကြည့်။) ဥဿဂ္ဂါ အဘိနိဝိသန္တိတိ လောကသိဓ္ဓေါယံ ဉာယောတိ ဒဿေတိ။ အနုဋီ၊ ၃။ ၁၉၀။

အပဝါဒဏာ (တိ) အပွဝါဒဏာ-ကြည့်။

အပဝါဒဏာဇနက (တိ) အပွဝါဒဏာဇနက-ကြည့်။

အပဝါဒဏာရဟ (တိ) [န + ပဝါဒဏာ + အရဟ] ပဝါဒဏာ - ပဝါဒိတ် - ဖြစ်ခြင်းငှါ - မထိုက် -

မသင့် - သော။ ပဝါရဏာ - ပဝါရိတ် -
မထိက် - မသင့် - သော - စား - သောက် -
ဖွယ်။ “ကဋ္ဌိရသ္မပံ ဂဏ္ဍထာ ပနသဗျဉ္ဇနံ ဂဏ္ဍ-
ထာ”တိ ဝဒန္တိ။ ဝေဗ္ဗိ န ပဝါရေယိ။ ကသ္မာ၊
အပဝါရဏာရဟဿ နာမေန ဝုတ္တတ္တာ။ ဝိ၊
ဌ၊ ၃။ ၉၄။ “ကရမ္မကံ ဂဏ္ဍထာ”တိ အပဝါ-
ရဏာရဟဿ နာမေန ဝုတ္တတ္တာ ပဋိက္ခိပ-
တော ပဝါရဏာ န ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊
၃။ ၆၂။

အပဝါရေန္တ (တိ) အပဝါရေန္တ-ကြည့်။

အပဝါရေတွာ (ကြိဝိ) အပဝါရေတွာ-ကြည့်။

အပဝါဟကသဟာယ (ပု) [အပဝါဟက + သ-
ဟာယ] ထုတ်ဆောင်သယ်ယူသော - အပော်
- သဟံ။ “အာဒိတ္တေ ဝိယ အဂါရေ မရဏဂ္ဂိ-
နာ အာဒိတ္တေ လောကေ တတော မယံ
သန္တကဿ အပဝါဟကသဟာယော”တိ စ။
စရိယာ၊ ၄။ ၂၇။ ဒီ၊ ၁။ ၇၄။ သီ၊ ၁။ သစ်၊
၁။ ၂၆။

အပဝါဟန (န) [အပ + ဝဟ + ဧက + ယု] ဆေး
လျော် - ဖဲခါ - ခြင်း၊ သုတ်သင်ခြင်း၊ ကုစား
ခြင်း။ နိက္ခန္တိ ကရေယန္တိ နိက္ခမနံ နိဂ္ဂမနံ
အပဝါဟနံ ကရေယန္တိ အတ္တော။ ဝိ၊ ၄။ ၃။
၃၀၄။ အပဝါဟနန္တိ အပကမနံ၊ ပတိကရ-
ဏန္တိ အတ္တော။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၅။ အပဝါ-
ဟနန္တိ သောဓနံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၂။ အပဝါ-
ဟနန္တိ ပက္ခလနံ။ ဝဇီရ၊ ၄၃၂။

အပဝါဟနန္တိ (န) [အပဝါဟန + ဆိဋ္ဌ] ရေ
ထွက်ရာ အပေါက်။ အပါယမုခ (အံ၊ ၄။ ၂။
၃၅၄) ကြည့်။ တာနိ စ ဥဒကနိက္ခမနန္တိဒ္ဓါ-
နိတိ အာဟ အပဝါဟနန္တိဒ္ဓါနိတိ၊ အပါယ-
သခါတာနိ ဥဒကနိက္ခမနန္တိဒ္ဓါနိတိ အတ္တော။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၃။

အပဝါဟိတ (တိ) [အပ + ဝဟ + ဧက + တ]
ထုတ်ဆောင်သယ်ယူအပ်သော ပစ္စည်း။ အပ-

ဝါဟိတဿ စဿ အဗျာပနနိက္ခေပဋ္ဌာနဘူ-
ဟော။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၇။ ဒီ၊ ၁။ ၇၄။ သီ၊ ၁။
သစ်၊ ၁။ ၂၆။

အပဝါဟိတံ (ကြိဝိ) [အပ + ဝဟ + ဧက + ဟံ]
အခြားတပါးသို့ - ဆောင်ခြင်းငှါ၊ ဖယ်ရှား -
တိုက်လွှင့် - ခြင်းငှါ။ သိနေရုံ အပဝါဟိတံ
(အပဝါဟေတံ) သမက္ခဿ ဝါတဿ။ မ၊ ၄။
၄၇။

အပဝါဟေတွာ (ကြိဝိ) [အပ + ဝဟ + ဧက +
တွာ] ဖယ်ရှား၍။ တံ ကလလကစ္ဆမံ
အပဝါဟေတွာ ပရိသုဒ္ဓဝိမလဒေသမုပဂန္တော။
မိလိန္ဒ၊ ၃၁၀။

အပဝိဋ္ဌ (တိ) အပဝိဋ္ဌ-ကြည့်။

အပဝိဋ္ဌ (တိ) [အပ + ဝိဓ + တ] (က) စွန့်ပစ်
အပ်သော၊ သူ။ အပဝိဋ္ဌါ အနာထာ တေ။
သံ၊ ၁။ ၆၀။ အပဝိဋ္ဌါတိ ဆဋ္ဌိတကာ။ သံ၊ ၄။
၁။ ၁၀၇။ အပဝိဋ္ဌါ တဒါ သေတိ။ သံ၊ ၂။
၁၁၇။ ယံ ဟိ ကိစ္စံ အပဝိဋ္ဌံ။ ဓမ္မ၊ ၅၅။
အပဝိဋ္ဌံ ဆဋ္ဌိတံ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၂။ အပ-
ဝိဋ္ဌါ သုသာနသ္မိံ။ သုတ္တနိ၊ ၃၀၈။ ပေတ။
၁၇၈။ အပဝိဋ္ဌံ ဝနသ္မိံ ခါရကံ။ သံ၊ ၁။ ၂၀၃။
တေရ။ ၂၃၃။ ဝနေ ဆဋ္ဌိတခါရကံ (ဆဋ္ဌိတ-
ခါရကန္တံ) ဝိယ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၀။ ထေရ၊ ၄။ ၁။
၁၇၉။ အပဝိဋ္ဌါ အမစ္စေဟိ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၂၀။
အဟံ ပနမိ အပဝိဋ္ဌါ ဧကိကာ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၇၅။
အပဝိဋ္ဌါတိ ဆဋ္ဌိတာ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၅။ အပ-
ဝိဋ္ဌံ ဗြဟ္မာရဉ္စေ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၈၀။ အပ-
ဝိဋ္ဌန္တိ ရညာ နိရတ္တကံ ဆဋ္ဌိတံ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။
၁၁၁။ (ခ) စွန့်ပစ်သကဲ့သို့ ပြုအပ်သော။
(ဂ) အကြား၌ ပြတ်သော၊ တခါတရံသာ ပြု
လုပ်အပ်သော။ အပဝိဋ္ဌံ ခါနံ ဒေတိ။ မ၊ ၃။
၇၂။ အပဝိဋ္ဌန္တိ ဆဉ္စေတုကာမော ဟုတွာ
ဝမ္ဗိကေ ရောက် ပက္ခိပန္တော ဝိယ ဒေတိ။ မ၊
၄။ ၄။ ၅၄။ အပဝိဋ္ဌန္တိ ဥစ္ဆိဋ္ဌာဒိဆဉ္စနိယဓမ္မံ
ဝိယ အဝက္ခိတ္တကံ။ တေနာဟ ဆဉ္စေတုကာ

မော ပိယာတိ။ မ၊ဇ္ဇိ၊၃။၂၆၉။ အပဝိဋ္ဌံ ဒါနံ
ဒတာ။ ဒိ၊၂။၂၈၁။ အပဝိဋ္ဌန္တိ ဆဒ္ဓိတံ
ဝိပုတိတံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀၂။ အပဝိဋ္ဌန္တိ ဆဒ္ဓိနိ-
ယဓပ္ပံ ဝိယ အပဝိဋ္ဌံ ကတာ။ တေန တသ္မိ
ဒါနေ ဂါရဝကရုဏံ ဝေတိ။ ဒိ၊ဇ္ဇိ၊၂။၃၇၇။
အပဝိဋ္ဌံ ဒေတိ။ အံ၊၂။၁၅၁။ အံ၊၃။၁၉၅။
အပဝိဋ္ဌံ ဒေတိတိ န နိရန္တရံ ဒေတိ။ အထ
ဝါ ဆဇ္ဇေတုကာမော ဝိယ ဒေတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၅၃။ အပဝိဋ္ဌံ ဒေတိတိ န နိရန္တရံ ဒေတိ။
သံဝစ္ဆရိကံ သောဏ္ဍဗလံ ဝိယ ဟေတိ။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၃။၂၆၇။ အပဝိဋ္ဌံ ဒေတိတိ အန္တရာ အပ-
ဝိဋ္ဌံ ဝိဇ္ဇေဒိ ကတာ ဒေတိ။ တေနာဟ “န
နိရန္တရံ ဒေတိ”တိ။ အံ၊ဇ္ဇိ၊၃။၅၀။

အပဝိဋ္ဌဥပ္ပုမာတက (တိ) [အပဝိဋ္ဌ + ဥပ္ပုမာ-
တက] စွန့်ပစ်အပ်သော ဖူးဖူးရောင်သော
အကောင်ပုပ်။ သိဝထိကာယ အပဝိဋ္ဌ-
ဥပ္ပုမာတကာဒိပဋိသံယုတ္တာနံ ဩဓိသော
ပဝတ္တာနံ ကထာနံ။ ဒိ၊ဇ္ဇိ၊၂။၃၀၉။ မ၊ဇ္ဇိ၊
၁။၃၆၆။

အပဝိဋ္ဌနာနာကုဏပဘရိတ (တိ) [အပဝိဋ္ဌ +
နာနာကုဏပ + ဘရိတ] စွန့်ပစ်အပ်သော
အထူးထူးအပြားပြားသော အကောင်ပုပ်တို့
ပြင် ပြည့်သော။ တံ မဟာတလံ အပဝိဋ္ဌ-
နာနာကုဏပဘရိတံ အာမကသုသာနံ ဝိယ
ဥပဋ္ဌာသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၂။

အပဝိဋ္ဌမတသရီရ (န) [အပဝိဋ္ဌ + မတသရီရ]
စွန့်ပစ်အပ်သော အသေကောင်။ ပါသာ-
ဒဝရတလံ အပဝိဋ္ဌမတသရီရကုဏပဘရိတံ
အာမကသုသာနမိဝ ... ဥပဋ္ဌာသိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ။
၃၂၉။

အပဝိဋ္ဌမိသ (န) [အပဝိဋ္ဌ + အာမိသ] စွန့်ပစ်
အပ်သောအစား စားကြွင်းစားကျန်။ စလက
(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၈) ကြည့်။

အပဝိန္ဒတိ (ကြိ) [အပ + ဝိဒ + အ + တိ] စုံစမ်း
ကြည့်ရှု၏။ အပဝိနာတိတိ အပဝိန္ဒတိ။ အာ-

လောကေတိတိ အတ္ထော။ မ၊ဇ္ဇိ၊၂။၃၀၉။
(C.P.D. အပဝိဏတိ လည်း ကြည့်။)

အပဝိယူဟိတာ (ကြိဝိ) [အပ + ဝိ + ဦဟ +
တာ] ဖယ်ရှား၍။ သေဝါလပဏေ အပဝိယူ-
ဟိတာ။ အံ၊၂။၁၆၅။ အပဝိယူဟိတာတိ
အပနေတာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၇။

အပဝိသန (န) အပဝိသန-ကြည့်။

အပဝိသန္တ (တိ) [န + ပဝိသန္တ] ယိဋ္ဌ အပဝိသန္တိ
မဝင်သော။ သံသိကံ စ သေနာသနံ အပဝိ-
သန္တော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂၂။ ဗဟိ နိက္ခန္တ-
နာသကဝါတေ ပန အန္တော အပဝိသန္တော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၂၈။ အပရေ ဝဇ် အပဝိသန္တိယော
ဂါဝေါ ဝိယ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၁၃၅။

အပဝိသိတာ (ကြိဝိ) အပဝိသိတာ-ကြည့်။

အပဝေဝေန္တ (တိ) [န + ပဝေဝေန္တ] မသိဝေ
သော၊ မပြောကြားသောသူ။ သံဝိဇိတဗ္ဗ-
ဋ္ဌာနေ သံဝေဂဉ္စ အပဝေဝေန္တော ဝေ။
ဝိမတိ၊၂။၂၇၅။

အပသက္ကတိ (ကြိ) [အပ + သက္က + အ + တိ]
အားလျှော့၏၊ တွန့်ဆုတ်၏၊ ဘေးသို့ ဖဲသွား
၏၊ နောက်ဆုတ်၏။ ကေတု အပသက္ကတိ။
ဇာ၊၁။၂၉၇။ ကေတု အပသက္ကတိတိ
ကော၊ တေသု ဩသက္ကိတာ ဝါ ကေန
ပသေန ဝါ ဝိသံ ဂစ္ဆတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၄၇။
မဂ္ဂစိတ္တံ ဝိဝိစတိ ဝိနာ ဟေတိ အပသက္ကတိ။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၈၈။ ပတိကုဋတိတိ အပသက္ကတိ။
မ၊ဇ္ဇိ၊၂။၃၂၂။ တိတ္ထိယာ အပသက္ကန္တိ။ ဝိ၊၂။
၉၅။ အပသက္ကန္တိတိ အပဂစ္ဆန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၇။
အပသက္က တာဝ ဘဂိနိ ယာဝ ဘိက္ခု။ ဘုဉ္ဇန္တိ။
ဝိ၊၂။၂၃၀။ အပက္ကမိတိ ထောက် အပသက္ကိ။
ပေတ၊ဋ္ဌ။၂၄၈။ ပဋိကုဋိကော အပသက္ကိ။
နိဇ္ဈာယန္တော မဟာမုနိ။ အပ၊၁။၁၃၄။

အပသက္ကန (န) [အပ + သက္က + ယ] နောက်ဆုတ်
-ဖဲခါ-ကင်းကွာ-ခြင်း။ ကာယေန ဝိဝိတ္တိ၊

ဝိနာ အပသက္ကန္တံ။ မဟာနိဋ္ဌ။ ၈၂။ သ မာ-
 သေ ခဏေ ခဏေ အပသက္ကန္တဝသေန
 နိက္ခမိတော။ သာရတ္ထ။ ၁။ ၂၆၃။ ဒိဋ္ဌိ။ ၃။ ၄၄။
 အပသက္ကန္တ (တိ) [အပ+သက္က+အ+အန္တ]
 (က) နောက်ဆုတ် - ဖဲခါ - သေ ၂၁။ ပစ္စိ-
 မဒိသာဘိမုခေါဝ ဟုတွာ အပသက္ကန္တော
 ယာဝ နဂရဿ ပုရတ္ထိမဉ္ဇါရံ။ ဝိဋ္ဌ။ ၁။ ၆၄-၅။
 အပသက္ကန္တေန ပစ္စိမဒိသာယ ဂစ္ဆန္တော။
 ဝိမတိ။ ၁။ ၃၄။ အပသက္ကန္တော စ အကာရ-
 ဏေနော အနုပာလော မဟန္တံ အနတ္တံ
 အတ္တနော အကာသိ။ ပေတ။ ၄။ ၂၄၈။ (ခ)
 အားလျော့ - လျော့ကျ - ဆုံးရှုံး - သော။
 ဝေရူပဿ နာမ သတ္တု သာသနာ အပ-
 သက္ကန္တောသိ။ ဝိဋ္ဌ။ ၁။ ၃၁၂။ (အံဋ္ဌိ။ ၃။ ၁၃၄။
 သိဋ္ဌိသစ်။ ၂။ ၃၉၁-လည်း ကြည့်။)

အပသက္ကိတ (တိ) [အပ+သက္က+တ] ဖဲခါ
 သော။ ပလစိတ္တံ ဝိဝိတ္တံ ဝိယတ္တံ အပ-
 သက္ကိတံ သုညံ ဟောတိ။ မဟာနိဋ္ဌ။ ၈၇။

အပသက္ကိတံ (ကြိဝိ) [အပ+သက္က+တံ] ဖဲခါ -
 ရှောင်ရှား - ခြင်းငှါ။ ကေမန္တံ အပသက္ကိတံ
 အသက္ကောန္တိ။ သံဋ္ဌ။ ၃။ ၂၅၂။

အပသက္ကိတွာ (ကြိဝိ) [အပ+သက္က+တွာ]
 ဆုတ်၍၊ နောက်ဆုတ်၍၊ ဖဲခါ၍။ ဝိဝိစ္စေဝ
 ကာမေဟိတိ ... အပက္ကမိတွာ။ အသိဋ္ဌ။ ၁။
 ၂၀၈။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၁၃၅။ အပက္ကမိတွာတိ ပဇ-
 ဟနဝသေန အပသက္ကိတွာတိ အတ္တော။
 ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌိ။ ၁။ ၁၆၃။ သြက္ကမ္မာတိ မဂ္ဂတော
 အပသက္ကိတွာ။ ဥဒါန။ ၄။ ၃၄၄။ အင်္ဂါရ-
 ကာသု ပတွာ အပသက္ကိတွာ ဌိတော။ ဓမ္မ။ ၄။
 ၁။ ၂၇၉-၂၈၀။ ထေရော ကေပဒနိက္ခေပမတ္တံ
 အပသက္ကိတွာ အဋ္ဌာသိ။ ဝိမာန။ ၄။ ၉၀။

အပသက္ကေတွာ (ကြိဝိ) [အပ+သက္က+တွာ]
 ဆုတ်၍၊ နောက်ဆုတ်၍၊ ဖဲခါ၍။ ကာမေဟိ
 ဝိဝိစ္စိတွာ ဝိနာ ဟုတွာ အပသက္ကေတွာ။
 ဝိဋ္ဌ။ ၁။ ၁၁၂။ အပသက္ကိတွာ-လည်း ကြည့်။

အပသဒ္ဓ (ပ) [အပ+သဒ္ဓ] (၁) အပ-သဒ္ဓါ။
 သြလောကေတွာပိတိ အပလောကေတွာ-
 ပိ ... အပ-သဒ္ဓဿာပိ သြ-အာဒေသော
 ကပောဟိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝိမတိ။ ၁။ ၂၇၆။ (၂)
 ကောင်းသော - မှန်ကန်သော - သဒ္ဓါမှ ကင်း
 သော သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါပျက်၊ သဒ္ဓါမှား။ တေသန္တု
 နာပ-သဒ္ဓေါ ကပါစိပိ။ ဘောပစိန္တာ။ ၁။ ၈။
 အဗ္ဗာဒိသု သဒ္ဓတော အပဂတော အဗ္ဗူတိ
 သဒ္ဓေါ။ ၎င်းဋီ။ သာဓု-သဒ္ဓတော အပဂတော
 သဒ္ဓေါ အပသဒ္ဓေါ။ ၎င်း။ ဝိပနီ။

အပသဗျ (တိ) [အပ+သဗျ။ ဓာန် ၇၁၉-နှင့်
 ယင်း၏မှီရာ အမရ။ ၂၁၊ ၈၄-တို့၌၎င်း၊ အခြား
 သက္ကတဓာန်တို့၌၎င်း သဗျ-ကို လက်ဝဲ၊ အပ-
 သဗျ-ကို လက်ျာဟု ဆိုကြသည်။ ပါဠိ၊ ဝိ-
 တို့၌ကား ယင်းတို့နှင့် ပြောင်းပြန်ပြဆိုကြ
 သည်ကိုတွေ့ရသည်။ အပဗျာမ-လည်း ကြည့်။
 လက်ဝဲ၊ လက်ဝဲဖက်၊ လက်ဝဲရစ်၊ ကြီး -
 ပြတ် - သော - သု - အရာ - ကို မိမိ၏လက်ဝဲ
 ၌ထား၍လှည့်ခြင်း၊ မရိုသေ - မလေးစား -
 ခြင်း။ အပသဗျတော ကရိတွာ ပက္ကာမိ။
 ဥဒါန။ ၁၃၆။ အပသဗျတော ကရိတွာတိ
 ပက္ကိတာ တာဒိသံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသာ ဝန္တိတွာ
 ပဒက္ခိတံ ကရေန္တိ။ အယံ ပန အဝိညုတာယ
 ပရိဘဝေန တံ အပသဗျံ ကတွာ အတ္တနော
 အပသဗျံ အပဒက္ခိတံ ကတွာ ဂတော၊ အပ-
 သဗျာမတော (အပဝါမတော၊ သျာ) တိပိ
 ပါဠော။ ဥဒါန။ ၄။ ၂၆၂။ တဂရသိဝိပစ္စေက-
 ဗုဒ္ဓံ ဒိသာ နိဋ္ဌာဘိတွာ အပသဗျံ ကတွာ။
 ဓမ္မ။ ၄။ ၁။ ၃၀၃။ ... ဝါမတောတိ အပသဗျ-
 တော၊ ဝုတ္တဝိပရိယာယတောတိ အဓိပ္ပါ-
 ယော။ မ၊ ဋီ။ ၂။ ၅၀။

အပသဗျာမ (တိ) [အပ+သဗျာမ] လက်ဝဲ၊
 လက်ဝဲရစ်။ အပသဗျ-ကြည့်။

အပသမ္ပုဒ်တိ (ကြိ) [အပ+သ+မဇ္ဇ+အ+
 တိ] အပနိပန - အထပ်ထပ် - လျှော့ - ခါ -

ပြာ-၏ ပြာ၍ယုတ်၏။ တမေန သာမိကာ သမ္ပန္နိ ဂဟေတွာ ဘိယျောသော မတ္တာယ အပသမ္ပန္နိ။ အံ၊ ၃။ ၁၇။ အပသမ္ပန္နိတိ သာရဓညာနံ ကေတော ဒုပ္ပလဓညာနံ ကေတော ကရုဏတ္တံ ပုနယုနံ အပသမ္ပန္နိ။ အပသမ္ပန္နိသခါဇေန ဝါကဂ္ဂါဟိနာ သုပ္ပေန ဝါ ဝတ္ထေနဝါ နိဟရန္တိ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၉။

အပသမ္ပန္နိ (ထိ) [အပ+သံ+မဇ္ဇ+ယု+ဤ] လှေ-ခါ-ပြာ-သော-အရာ-မန်း-စကော-အဝတ်။ အပသမ္ပန္နိ-ကြည့်။

အပသာဒ (ပု) [အပ+သဒ+ဏ] ရွတ်ချ-အပြစ်တင်-ခြင်း။ သော သတ္တု သန္တိကာ အပသာဒံ လဘိတွာ စိန္တေသိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၆။ အပသာဒေတိ-လည်း ကြည့်။

အပသာဒကရဝဓန (န) [အပသာဒကရ+ဝဓန] ရွတ်ချ-အပြစ်တင်-ခြင်းကိုပြုဘတ်သော စကား။ အပသာဒေတိ (ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၆၄) ကြည့်။

အပသာဒန (န၊ ထိ) [အပ+သဒ+ဏ+ယု] ရွတ်ချ-အပြစ်တင်-ခြင်း။ ဥဿာဒနဉ္စ ဧညာ၊ အပသာဒနဉ္စ ဧညာ။ မ၊ ၃။ ၂၇။ ဂေဟသိတဝသေန အပသာဒနာပိ နတ္ထိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇။ အပသာဒနာတိ ဟိန္ဒနာ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၀။ တသ္မာ ဣဓ အပသာဒနာဝ အဓိပ္ပေဟာ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၀။ အပသာဒေတိ-လည်း ကြည့်။

အပသာဒနကထိတနိမိတ္တ (န) [အပသာဒန+ကထိတ+နိမိတ္တ] ရွတ်ချ-အပြစ်တင်-ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဆိုခြင်း ဟူသော အကြောင်း။ မဟာသာဝကဿ ကထိတေတိ မဟာသာဝကဿ မဟာကောဠိကတ္ထေရဿ အပသာဒနကထိတနိမိတ္တံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၇။ မဟာသာဝကဿ ကထိတေတိ မဟာသာဝကဘူတေန... အပသာဒနဝသေန ကထိတေ။

ကထနနိမိတ္တံ ပတိဋ္ဌံ လန္တံ အသက္ကောန္တောတိ အတ္ထော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၃၉။

အပသာဒနတာ (ထိ) [အပသာဒန+တာ] ခြိမ်းချောက်-မောင်းမဲ-တတ်သောသူ၏ အပြစ်-ခြင်း။ ထိခိုက်-ပုတ်ခတ်-၍ ပြောဆိုခြင်း။ စောဒကံ အပသာဒနတာ စောဒကဿ ပစ္စာရောပနတာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉။ စောဒကံ အပသာဒနတာတိ ကိ န ခေါတုယံ ဗာလဿ...စေ စောဒကဿ သန္ဓနာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၆၄။ စောဒကံ အပသာဒနာတိ ဝါစာယ သန္ဓနာ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၉၈။

အပသာဒနပက္ခ (ပု) [အပသာဒန+ပက္ခ] ရွတ်ချ-အပြစ်တင်-ခြင်း ရှိသော-ခြင်း-အဖို့။ နာမာတိ အသမ္ဘာဝနေ အပသာဒနပက္ခေ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀။

အပသာဒနဘယ (န) [အပသာဒန+ဘယ] ရွတ်ချ-အပြစ်တင်-ခြင်း-ဟူသောဘေး-မှကြောက်ခြင်း။ ပရေသံ အပသာဒနဘယေန။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇။

အပသာဒနာကာရ(ပု) [အပသာဒန+အာကာရ] ဖိနိပ်ခြင်းရှိသော-ဖိနိပ်သည့်-အခြင်းအရာ။ အပသာဒနာကာရံ ဥဿဒနာကာရဉ္စ ဝိဘာဝေတံ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၉။

အပသာဒနိယံ (တိ) [အပ+သဒ+ဏ+အနိယ] ကဲ့ရဲ့-ရွတ်ချ-အပ်သောသူ။ အပသာဒနိယမတာ စေတံ ဘိယျော ဗာလတ္တပတ္တိယာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၃၃။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၉၄။ အတ္တနာ အပသာဒေတဗ္ဗေဟိပိ အတ္တနော ပုတ္တဒါရေဟိ အပသာဒနိယတော။ မူလဒ္ဓိ၊ ၂။ ၆၃။

အပသာဒနိယံ (တိ) [န+ပသာဒနိယ] အပသာဒနိယ-ကြည့်။

အပသာဒယန္တ (တိ) [အပ+သဒ+ဏ+အန္တ] ဖိနိပ်-ရွတ်ချ-အပြစ်တင်-ကဲ့ရဲ့-ခြိမ်း

ချောက် - မောင်းမဲ - သော၊ သူ။ တေ
သဗ္ဗေပိ အပသာဒယန္တံ အညေ ဝေမာ-
ဟံသု။ မ၊ ၄၇။ ၁၅၄။ အပသာဒယန္တံ-လည်း
ကြည့်။

အပသာဒိက အပါသာဒိက (တိ) [န+ပသာဒ
+ ကိက] ပြည်ညိုဖွယ်ကို - မဖြစ်စေ -
မဆောင်-သော၊ သူ။ သော ကိရ... ပူပေန
အပါသာဒိကော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော။ ဥပါန၊ ၄။ ၃၂၇။
ယေ ဇနာ ဣဝိဒ္ဓန္တု မမ ဂ္ဂပေန အပ-
သာဒိကေန နိဟိနေန “ဟာကာရသဒိသီ
ပညာ”တိ ဓမ္မသရီရေန စ မ နိဟိနံ ပါမိ”သု။
ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၁။

အပသာဒိက (တိ) [အပ+သဒ+ဧက+တ]
(က) ဖိနိပ်-ရှုတ်ချ-အပြစ်တင်-ကဲ့ရဲ့-
ခြိမ်းချောက် - မောင်းမဲ - အပ်သော၊ သူ။
သာဂဏိကံ တေဟိ အာဇီဝကသာဝကေဟိ
အပသာဒိကော။... အာယသ္မာ ဥဒါယိ တေဟိ
အာဇီဝကသာဝကေဟိ အပသာဒိကော။ ဝိ၊
၁။ ၁၉၉။ ကုမာရကဝါဒေန အပသာဒိ-
ကော။ သံ၊ ၁။ ၄၁၉။ သမဏေန ဂေါတမေန
ယာဝတတိယံ အပသာဒိကော။ အံ၊ ၁။ ၂၇၂။
သော “သတ္တာရာ ဗကဗြဟ္မာ အပသာဒိ-
ကော”တိ ဥတ္တာ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၂။ အပ-
သာဒိကောတိ ဒိဋ္ဌိယာ ဂါဟဿ ဝိပရိတတ္ထ-
နေန သန္တဇ္ဇိကော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၂။ ဝဇ္ဇိ-
ကောတိ အပသာဒိကော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၄၁၃။
မယာ ဂုဏသမ္ပန္နော ရာဇော အပသာဒိ-
ကော။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၀၄။ (ခ) ထိခိုက်-ပုတ်
ခတ် - ရှိ ပြောဆိုသော၊ သူ။ ဂဟပတိနာ
ကာကောယမာယ အပသာဒိကော ကုဋ္ဌိတွာ။
ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၇။

အပသာဒေတဗ္ဗ (တိ) [အပ+သဒ+ဧက+
တဗ္ဗ] ဖိနိပ်-ရှုတ်ချ-အပြစ်တင်-ကဲ့ရဲ့-
ခြိမ်းချောက် - မောင်းမဲ - အပ်သော၊ သူ။
တေဟိ ဘိက္ခုဟိ သာ ဘိက္ခုနီ အပသာဒေ-
အဘိဓာန် ၂-၃၇-ပ-၁-ဗ-သ-၁

တဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၃၀။ ကုမာရကဝါဒေန
အပသာဒေတဗ္ဗံ မညတိ။ သံ၊ ၁။ ၄၁၉။
နေဝ ဥဿာဒေတဗ္ဗော န အပသာဒေတဗ္ဗော။
ဒီ၊ ၃။ ၁၀၆။ န ကပသာဒေတဗ္ဗောဟိ န
သန္တဇ္ဇေတဗ္ဗော ဝိဝိပရိဟရဏတ္ထံ။ ဒီ၊ ၄။
၃။ ၉၁။ န ဟေ အပသာဒေတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ၄။
၄။ ၂၀၈။ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၀၀-လည်း ကြည့်။)
တေနော အဇာနနေန ဇာလဇ္ဇိ အပသာဒေ-
တဗ္ဗော။ ဝိပတိ၊ ၁။ ၂၇၇။

အပသာဒေတဗ္ဗတာ (ထိ) [အပသာဒေတဗ္ဗ+
တာ] ခြိမ်းချောက် - မောင်းမဲ - ဖိနိပ်-
ရှုတ်ချ - အပြစ်တင် - ကဲ့ရဲ့ - အပ်သည်၏
အဖြစ်။ စောဒေန္တောပိ... အပသာဒေတဗ္ဗတံ
အာပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၃၆။ တေဟိ ပန အ-
ပသာဒေတဗ္ဗတာယ ကာရဏေ ဝိမထိတေ။
ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၂။ အံ၊
၄။ ၁။ ၁၅။

အပသာဒေတဗ္ဗဘာဝ (ပ) [အပသာဒေတဗ္ဗ+
ဘာဝ] ခြိမ်းချောက် - မောင်းမဲ - ဖိနိပ်-
ရှုတ်ချ - အပြစ်တင် - ကဲ့ရဲ့ - အပ်သည်၏
အဖြစ်။ အပသာဒေတဗ္ဗဘာဝကာရဏဿ
ဝိမထိတတ္တာ။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၂။

အပသာဒေတဗ္ဗာကာရဒဿန (န) [အပသာ-
ဒေတဗ္ဗ+အာကာရ+ဒဿန] ခြိမ်းချောက် -
မောင်းမဲ - အပ်သောအခြင်းအရာကိုပြခြင်း။
“အပသက္က တာဝ ဘဂိနိ”တိ အာဒိ အပသာ-
ဒေတဗ္ဗာကာရဒဿနံ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၁၅၈။

အပသာဒေတိ (ကာ၊ ကြိ) [အပ+သဒ+ဧက+
တိ] ခြိမ်းချောက် - မောင်းမဲ - ဖိနိပ် - ရှုတ်ချ
- အပြစ်တင် - ကဲ့ရဲ့ - ၏၊ ထိခိုက် - ပုတ်ခတ်
- ရှိ ပြောဆို၏။ သော ဘိက္ခု တံ ဘိက္ခုနီ
အပသာဒေတိ “မာ ဘဂိနိ ဝေရူပံ အကာ-
သိ၊ နေတံ ကပ္ပတိ”တိ။ ဝိ၊ ၂။ ၃၄၅။ ဘိက္ခု
စောဒိတော စောဒကေန စောဒကံ အပသာ-
ဒေတိ။ မ၊ ၁။ ၁၃၄။ အပသာဒေတိတိ “ကိ” န

ခေါ် တုယံ ဗာလဏ အဗျတ္တဏ သင်္က-
 တေန၊ တုမ္ပိ နာမ သင်္ကတဗ္ဗ မညိဿသိ”တိ
 ဧဝံ သန္ဓေတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၀။ အပသာဒေ-
 တိ—ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၇။ မ၊၂။၃၄၀ (မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၉-
 ၇၀-လည်း ကြည့်)။ မ၊၂။၃၀၀။ မ၊၃။၂၇၄။
 ဇာ၊၂။၁၁၄။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၃ (ဝဗ္ဗေတိတိ
 အပသာဒေတိ)။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၆။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၂။
 မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၄ (=နိဂ္ဂဟာတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၄)။
 သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇(=တဇ္ဇေတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၁)။
 အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၆(=နိဂ္ဂဟာတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၆)။
 အပသာဒေန္တိ — ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၁၁၁။ အံ၊၂။
 ၃၁၂။ အပသာဒေယျ—မ၊၃။၂၇၃ (=အ-
 ဝက္ခပေယျ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၂)။ အပသာဒေသိ
 —ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၀။ အံ၊၂။၃၄၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၀။
 အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၆။ အပသာဒ-
 ယိတ္ထ—မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၂။ အပသာဒေသာမိ—
 ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၆။ အပသာဒေတိ၊ ဥဏာဒေတိ-
 တို့လည်း ကြည့်၊

အပသာဒေတု (ကြိ၊ဝိ) [အပ+သဒ+ဧက+တု]
 ခြိမ်းချောက် - မောင်းမဲ - ခြင်းငါ။ တံ
 သိက္ခ၊နိ* အပသာဒေတု။ ဝိ၊၂။၂၃၀။

အပသာဒေတု (တိ) [အပ+သဒ+ဧက+တု]
 ခြိမ်းချောက်-မောင်းမဲ-ဖိနှိပ် - ရှုတ်ချ -
 အပြစ်တင်-ကဲ့ရဲ့ - တတ်သောသူ။ ဥဏာ-
 ဒေတာ စ ဟောတိ အပသာဒေတာ စ။ ဝိ၊
 ၅။၃၁၉။ အညတရံ သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ
 အပသာဒေတာ ဟောတိ။ ဒိ၊၃။၃၆။

အပသာဒေတုကာမ (တိ) [အပသာဒေတု+
 ကမ+က] ခြိမ်းချောက်-မောင်းမဲ-ဖိနှိပ်
 -ရှုတ်ချ-အပြစ်တင်-ကဲ့ရဲ့-ခြင်းငါ အလို
 ရှိသော၊ ထိခိုက်-ပုတ်ခတ်-၍ ပြောဆိုလို
 သောသူ။ ဥပမံ ပန ဝတော သံသံ အပသာ-
 ဒေတုကာမော သေယျတာပိ နာမာတိအာ-
 ဒိမာဟ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၇။ အပသာဒေတုကာ-
 မောတိ ခိပိတုကာမော တဇ္ဇေတုကာမော

ဝါ၊ သန္ဓေတုကာမောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
 သာရတ္ထ၊၂။၃၆၃။

အပသာဒေတော (ကြိ၊ဝိ) [အပ+သဒ+ဧက+
 တော] ခြိမ်းချောက်-မောင်းမဲ-ဖိနှိပ်-ရှုတ်
 ချ - အပြစ်တင် - ကဲ့ရဲ့ - ၍။ နဝဝါဒေန
 စ ဗာလဝါဒေန စ အပသာဒေတော။ သံ၊
 ၂။၉၅။ ဧဝံ နံ အပသာဒေတော “ဂစ္ဆ တံ
 န မယံ တံ ဇာနာမာ”တိ အာဟံသု။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၁၄၀။ (မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၂။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၂။
 မေ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၀။ ဗုဒ္ဓဝိ၊ဋ္ဌ၊၃၃၄- တို့လည်း
 ကြည့်။)

အပသာဒေန္တိ (တိ) [အပ+သဒ+ဧက+အန္တိ]
 ခြိမ်းချောက် - မောင်းမဲ-ဖိနှိပ် - ရှုတ်ချ-
 အပြစ်တင် - ကဲ့ရဲ့-သော သူ။ ဒေါသဝသေန
 “နေဝါယံ မာတိကံ ဇာနာတိ၊ န ဝိနယ”န္တိ
 ပရံ အပသာဒေန္တော ဒေါသာဂတိ” နာမ
 ဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၂။ “မာဟော”န္တိ စ ဣဒံ
 ဝစနံ ဘဂဝါ အာယသန္တိ အာနန္တံ ဥဏာ-
 ဒေန္တောပိ ဘဏတိ အပသာဒေန္တောပိ။
 ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၆၊၀၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၀၁၊၉၀။ အပသာ-
 ဒေန္တောတိ နိဗ္ဗန္တန္တော၊ နိဂ္ဂဟန္တောတိ
 အတ္ထော၊ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၀၃ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၀။
 “ကိ” တုမေဟိ ဒိန္န”န္တိ အပသာဒေန္တော
 သာမဏေရဂဟဋ္ဌာဒိနမ္ပိ ဒေတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။
 ၁၀၀။ ဗုဒ္ဓက၊ဋ္ဌ၊၂၀၅။

အပသာရယန္တိ (တိ) [အပ+သရ+ဏယ+
 အန္တိ] ဖိခွါ - ရှောင်ရှား - စေသောသူ။
 တေ သဗ္ဗေပိ အပသာရယန္တော အညေ ဇေ-
 မာဟံသု၊ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၁။ အပသာရယန္တိ-
 လည်း ကြည့်။

အပသာရိတ (တိ) [အပ+သရ+ဧက+တ]
 ထွက်သွားစေအပ်သော၊ ဖယ်ရှား-နှင်ထုတ်
 -အပ်သောသူ။ သံသမ္ပာ အပသာရိတော။
 သာရတ္ထ၊၃။၄၀၆။

အပသာရေတိ (ကာကြိ) [အပ+သရ+ဇာ+တိ] ဖဲသွားစေ၏၊ ဖယ်ရှား၏။ အထ ခေါ် အဂဝါ အာယသန္တံ ဥပဝါဏံ အပသာရေသိ။
 ၁။ ၂။ ၁၁၄။ အပသာရေသိတိ အပနေသိ။
 ၁။ ၂။ ၁၇၀။ အပနေသိတိ ဌိတပဒေသတော ယထာ အပဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ အကာသိ။ န ပန နိဗ္ဗန္တိ။ တေနာဟ “အာနန္ဒော” တိအာဒိ။
 ၁။ ၂။ ၁၇၇။ “မာ ဣဓ တိဌာ” တိ အပသာရေသိ။ ၁။ ၂။ ၁၈၂။

အပသိဒ္ဓန္တ (ပုန) [အပ+သိဒ္ဓန္တ။ သိဒ္ဓန္တ အပမံသော အပသိဒ္ဓန္တော လူစွတ္တော။ တက္ကဘာသာ။ ၅။ ၁။] အယူဝါဒမှ လျှောကျခြင်း၊ ရှေးအယူဝါဒမှ လျှောကျသော အယူဝါဒကို ပြောဆိုခြင်း။ (ယင်းကား နျာယကျမ်းတို့၌ လာသော နိဂ္ဂဟဌာန ၂၂-မျိုးတို့တွင် တမျိုးတည်း။ ရှေးဦးစွာ မိမိ၏ အယူတခုကို လက်ခံအတည်ပြုပြီးနောက် အပိုင်းအခြား အကန့်အသတ်မရှိပဲ ထိုအယူနှင့် ဆန့်ကျင်သော အယူကို (မိမိအယူအဖြစ်ဖြင့်) ပြောဆို မိခြင်းမျိုးကို အပသိဒ္ဓန္တ-ဟု ဆိုသည်။ ယင်းသို့ ပြောဆိုမိလျှင် မိမိရှုံးတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းသည် နိဂ္ဂဟဌာန (အနိမ်ခံရဌာန) ဖြစ်သည်။ အကျယ်ကို နျာယဘာသာ။ ၅။ ၂။ ၂၄-တွင်ကြည့်။) ဧကံ သိဒ္ဓန္တမနုဇာနိတော အနိယမတော ဟဒဉ္စသိဒ္ဓန္တကထာပုသဉ္စနံ အပသိဒ္ဓန္တရံ။ အနုဋီ၊ ၃။ ၆၂။ သိဒ္ဓန္တမကျ ပေစွာနိယမာ ကထာပသင်္ဂေါ အပသိဒ္ဓန္တော။ နျာယသုတ္တ။ ၅။ ၂။ ၂၄။ ကဿစိ အတ္တဿ တထာဘာဝံ ပဋိညာယ ပဋိညာတတ္ထဝိပရိယယော အနိယမာ ကထံ ပသဉ္စယတော အပသိဒ္ဓန္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ၎င်း၊ ဘာသာ။ ဧကသိဒ္ဓန္တမတံ နိဿာယ ကထာပဝတ္တိယံ တဗ္ဗိရုဒ္ဓသိဒ္ဓန္တမတမာလဗ္ဗ ၂ ဥက္ကရဒါနံ။ နိလကဏ္ဍီ၊ ၄၆။

အပသိဒ္ဓန္တရ (န) ဤပုဒ်၏ ပါဠိမှန်ကား အပသိဒ္ဓန္တ-တည်း။ ၎င်းကြည့်။

အပသ္မာရ (ပု) [အပ+သရ(မရ)+ဇာ] အပမာရ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပသ္မာရဝါတ (ပု) [အပသ္မာရ+ဝါတ] ဝက်ရှူးပြန်ခြင်း- သတိလွတ်ခြင်း- ရှူးခြင်း- ကို ဖြစ်စေတတ်သော လော။ ဧဿ ဟဒယံ အပသ္မာရဝါတာ အဝတ္ထရန္တိ။ ဇော၊ ၄။ ၁၇၂။

အပဿနတာ (တိ) [အပဿန+တာ] မမြင်သည်၏အဖြစ်။ ကာမေန အတ္တဿ အဇာနနတာယ ဓမ္မဿ၊ အပဿနတာယ စ အနွာတိ ကာမန္တာ။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၁၄၇။

အပဿနဟေတု (ပု) [အပဿန+ဟေတု] မမြင်ခြင်း ဟူသော အကြောင်း။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေန အပဿနဟေတု။ သိ၊ ဋီ၊ သင်၊ ၁။ ၄၂၂။

အပဿန္တ (တိ) [န+ပဿန္တ။ ထိ၌ အပဿတိ၊ အပဿန္တိ] မမြင်သော၊ သူ။ အပဿံ ပဿာမိ၊ ...အဇာနန္တော အပဿန္တော။ ဝိ၊ ၁။ ၁၁၇။ အပဿန္တော နာရောစေတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၆၈။ နော အဇာနတော နော အပဿတော။ မ၊ ၁။ ၉။ ဥဒ္ဓရန္တိ အပဿတော၊ ခုဒ္ဒက။ ၉။ အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။ ဓမ္မ၊ ၃၀။ အပဿံ အရိယသစ္စာနိ၊ အနုဘူတော ပုထုဇ္ဇနော ထေရ။ ၂၆၁။ အရိယသစ္စာနိ ဉာဏစက္ခုနာ အပဿန္တော အပ္ပင်္ဂဝိဇ္ဇန္တော။ ထေရ၊ ၄၁၁။ ၄၃၁။ ဘူရိဒတ္တံ အပဿတိ။ ဇော၊ ၂။ ၂၂၇။ အပဿတိတိ အပဿန္တိ။ ဇော၊ ၄။ ၇။ ၃၄။ အာဂမနံ အပဿန္တိ ပုရိသံ ပေသေသိ။ သိ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၆။ ဂ္ဂပနန္တာ အညံ မဂ္ဂံ အပဿန္တိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၀။

အပဿမာန (တိ) [န+ပဿမာန] မမြင်သော၊ သူ။ အပဿမာနော သဒ္ဓမ္မံ၊ ဒုက္ခာ န ပရိမုစ္စတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၁၆။ သံယောဇနေန ဝဇ္ဇမပဿမာနာ။ ဥဒါန။ ၁၇၁။ အပဿန္တာ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၃၂။ အနန္တသတိ ရာဇ အပဿ-

မာနော။ ဇာ၊၁။၃၅။ အညံ ဘိက္ခု၊
အပဿမာနော။ ဓမ္မ၊၄။၂။၁၄၉။

အပဿယ (ပု၊န) [အပ+သိ+အ။ (အပါ၊ဗြဟ္မ-
သံ)] မိုရာ၊ အမို၊ တံကဲ။ အပဿယံ ကတ္တာ
နိသိဒ္ဓိတုံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၌ အပဿ-
ယ၌ ဂါဟာပေတော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၅၆။ တဿ
စန္ဒနမယော အပဿယော အဟောသိ။
ဓမ္မ၊၄။၂။၂၃၃။ အပဿေန-လည်း ကြည့်။

အပဿယတိ (ကြိ) [အပ+သိ+အ+တိ] မို၏။
အပဿေနဖလကံ ကတ္တာ အပဿယတိ။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၀။ ယော
အပဿယ။ အာပတ္တိ ခုက္ကဋ္ဌဿ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၃။၉။ (အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၇-၌ ရှိသော အပဿယိ-
ကို အပဿယိ-ဟု ပြင်သင့်သည်။ ဖဿယတိ-
ကြည့်။)

အပဿယန (န) [အပ+သိ+ယ] မိုရာ၊အမို၊
မိုအုံး။ ဥပဓာန(မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၃၅)၊ ဥပနိဿယ (ဋ္ဌ၊နိ၊ဋ္ဌ။၂၇)တို့ကြည့်။

အပဿယနိယဋ္ဌ (ပု) [အပဿနိယ + အတ္ထ] မိုအပ်သော - မိုရာ ဟူသော - အနက်။
အပဿေန-ကြည့်။

အပဿယန္တ (တိ) [အပ+သိ+အ+အန္တ] မိုသော၊ မိုနေသော၊သု။ တသ္မိံ အပဿောနေ
ယဏာ အပဿယန္တံ ဝိဇ္ဈတိ ဝါ ဆိန္ဒတိ ဝါ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၆။ ပရိဘောဂသိသေန အပဿ-
ယန္တဿာပိ ဇေသေ နယော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။
၈၇။ အဇာနိတွာ အပဿယန္တဿာပိ ဣဓ
လောမဂဏနာယ အာပတ္တိ။ ဝိမတိ၊၂။၂၄၈။

အပဿယပိဋ္ဌ (န) [အပဿယ+ပိဋ္ဌ] မိုရာ-
အမို-ရှိ-ပါ-သော အင်းပျဉ်၊ အမို-ရှိ-
ပါ-သော ကုလားထိုင်။ ဘိက္ခုသံဃဿ
ပလ္လင်္ကပိဋ္ဌအပဿယပိဋ္ဌမုဗ္ဗပိဋ္ဌာနိ ပညာပေ-
တော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၈။ ထိသု

ပဿေသု ကေပဿေ ဇေ ဝါ သဉ္ဇဿယံ
အပဿယပိဋ္ဌ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၅။

အပဿယပိဋ္ဌက (န) [အပဿယပိဋ္ဌ + က] အပဿယပိဋ္ဌ နှင့် အနက်တူ။ သယံ ပဏ္ဏ-
သာလဒ္ဓါရေ အပဿယပိဋ္ဌကေ နိသိဒ္ဓိတွာ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂။

အပဿယဘူတ (တိ) [အပဿယ + ဘူတ] မိုရာ -
အားထားရာ - (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ ယဏာ
မာလုဝါ လတာ အတ္တနော အပဿယဘူတံ
ဓူက္ခံ အဇ္ဈောတ္တရိတွာ ပါတေတိ။ ဧတရ၊ဋ္ဌ၊
၂။၉၅။ အတ္တနော အပဿယဘူတံ နိကာယံ
ဒဿေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀။ အနုဿဝိက-
လည်း ကြည့်။

အပဿယယောဂ္ဂဘာဝ (ပု) [အပဿယ +
ယောဂ္ဂ + ဘာဝ] မိုခြင်းအား - သင့် - လျော်
- သည်၏ အဖြစ်။ ဥပဒဟိတွာ (မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၅)ကြည့်။

အပဿယရဟိတတ္တ (န) [အပဿယ + ရဟိတ +
တ္တ] မိုရာ - ကင်းသည် - မရှိသည် - ၏
အဖြစ်။ အပ္ပတိဋ္ဌတာ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇)ကြည့်။

အပဿယဝါဒ (ပု) [အပဿယ + ဝါဒ] မိုရာ
ဖြစ်သော - အယူ - ဝါဒ။ အပဿယဝါဒ
ဒဿေတုံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁။

အပဿယိတဗ္ဗ (တိ) [အပ + သိ + တဗ္ဗ] မိုအပ်
သော။ “ဒွါရမ္ပိ” တိအာဒိနာ ဝုတ္တုဒ္ဓါရပေါတပါ-
နာဒယော အပရိကမ္မကတာပိ န အပဿယိ-
တဗ္ဗာ။ သာရတ္ထ၊၃။၄၀၅။ ဝိမတိ၊၂။၂၄၈။
အပဿေန-လည်း ကြည့်။

အပဿယိတဗ္ဗဋ္ဌ (ပု) [အပဿယိတဗ္ဗ + အတ္ထ] မို
အပ်သော - မိုရာဟူသော - အနက်။ အ-
ပဿေန-ကြည့်။

အပဿယိတုံ (ကြိ၊ဝိ) [အပ + သိ + တုံ] မိုခြင်း
ငှါ။ ဇလဓူက္ခံ ပန အပဿယိတုံ ဝါ တတ္ထ
ကဏ္ဍကေ ပါ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၇။

ဒွါရမ္ပိ စိဝရေန ဝါ ကေနစိ ဝါ အပ္ပဋ္ဌိန္ဒာ-
ဒေတွာ အပဿယိတုံ န လဗ္ဗတိယေဝ။ ဝိ-
ဠာငှာကု။ ဖလိရက္ခံ ပန အပဿယိတုံ ဝါ
အာလမ္ပိတုံ ဝါ ဝဇ္ဇတိ။ ကင်္ခါ။ ၂၃၀။ အပ-
ဿိတုံ-လည်း ကြည့်။

အပဿယိတု (တိ) [အပ+သိ+တု]မှိ-မှိ-
မှိအိပ်-ခဲ့သောသူ။ နာဘိဇာနာမိ အပ-
ဿေနကံ အပဿယိတာ။ မ၊ ၃။ ၁၆၇။

အပဿာယ (ကြိ၊ဝိ) [အပ+သိ+တု] မှိ၍။
ရက္ခံ အပဿာယ နိပဇ္ဇော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၁။
၄၈။ (ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၄၅။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၅၆။ အဘိ၊
၄။ ၂။ ၄၅၇။ ပေတ၊ ၄။ ၁၇၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၁။
၁၀၃-တို့လည်း ကြည့်။) အဘိနိဿာယ-
လည်း ကြည့်။

အပဿိ* (ကြိ) ပဿတိ-ကြည့်။

အပဿိတ (တိ) [အပ+သိ+တ။ (အပါငြိ-
သ)] မှိသော၊ မှိ၍-ရပ်တည် - နေ -
သောသူ။ တာတ မာဏဝကော သော၊
တာလမူလံ အပဿိတော။ ဇာ၊ ၁။ ၄၄။
တာလမူလံ အပဿိတောတိ တာလက္ခန္ဓံ
နိဿာယ ဌိတော။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၆၃။ ပရာဂါရံ
အပဿိတာ (ဝိမာန၊ ၂၄။)တိ ပရလေဟံ
နိဿိတာ ပရေသံ သရေ ဗဟိ ပိဋ္ဌိဆဒနံ
နိဿာယ ဝဿန္တိ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၉၁။ ဗလမ္ပိဝ
အပဿိတော (ဇာ၊ ၁။ ၂၀၇)တိ ဗလနိဿိ-
တော ဝိယ ဟုတော။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၂၅။ သကကမ္ပံ
အပဿိတော။ အမ၊ ၁။ ၁၁၃။ အဝဿိတ
(ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၃၉၉)လည်း ကြည့်။

အပဿိတဗ္ဗ (တိ) [န+ပဿိ+တဗ္ဗ] မမြင်အပ်-
မမြင်ရာ-သော(နေရာ)။ အဒဿန(ဝိသုဒ္ဓိ၊
၃။ ၂။ ၄၁၂)ကြည့်။

အပဿိတဗ္ဗတ္တ (န) [အပဿိတဗ္ဗ+တ္တ] မမြင်
အပ်သည်၏ အဖြစ်။ စက္ခုဝိညာဏေန အပ-
ဿိတဗ္ဗတ္တာ အနိဒဿနံ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၉။

ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ စ အပဿိတဗ္ဗတ္တာ အနိဒဿနံ။
နေတ္တိ၊ ၄။ ၁၁၉။

အပဿိတဗ္ဗသဘာဝ (တိ) [အပဿိတဗ္ဗ +
သဘာဝ] မမြင်အပ်သော သဘောရှိသော။
နဿနသဘာဝ (သံ၊ ၃။ ၂။ ၃၅၃-၄)ကြည့်။

အပဿိတုံ* (ကြိ၊ဝိ) [န+ပဿိတုံ] မမြင်ခြင်း
ငှါ။ အပဿိတုကာမ-ကြည့်။

အပဿိတုံ* (ကြိ၊ဝိ) [အပ+သိ+တုံ] မြီခြင်း
ငှါ။ ယေန ကေနစိ အပ္ပဋ္ဌိန္ဒာဒေတွာ
အပဿိတုံ န လဗ္ဗတိ။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၄။ ၄၄၈။
အပဿယိတုံ-လည်း ကြည့်။

အပဿိတုကာမ (တိ) [အပဿိတုံ + ကမ္မ +
ဏ] မမြင်ခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊ မမြင်လို
သောသူ။ ယထာ ဟိ ရူပံ အပဿိတုကာ-
မော ပုရိသော အက္ခိနိ နိမိလေယျ။ မ၊ ၄။
၁။ ၃၉၄။ သယမ္ပိ အပဿိတုကာမော န
ပဿတိ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၁။

အပဿိတ္တ (ကြိ) ပဿတိ-ကြည့်။

အပဿိတွာ (ကြိ ဝိ) [န+ပဿိတွာ] မမြင်မှု၍၊
မမြင်သောကြောင့်။ အပဿိတွာ ပဝါရေန္တိ။
ဝိ၊ ၃။ ၂၄၆။ တံ ဘဏ္ဍကံ ဝိပိနန္တာပိ အပဿိ-
တွာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၂။ သော ဟိ ဒသပိ...
တံ သမ္ပိ ဝဿာနိ ကိလေသသမုဂါစာရံ
အပဿိတွာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၈၀။ ကိန္တိ ဝဇ္ဇံ
အပဿိတွာ။ ဒိ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၆။

အပဿိ (တိ) [န+ပဿိ (=ဒိသ+ဂီ)] မမြင်
သော၊ မယုံကြည်သောသူ။ ပစ္စေန္တိ ဗာလာ
ဒွယတံ အပဿိနော။ ပေတ၊ ၁၈၅။ = ကမ္မဉ္စ
ကမ္မဗလဉ္စာတိ ဒွယံ အပဿန္တာ အသဒ္ဓိ-
ဟန္တာ။ ပေတ၊ ၄။ ၂၁၂။

အပဿေတဗ္ဗ (တိ) [အပ+သိ+တဗ္ဗ] မှိအပ်
သော။ န ဘိက္ခဝေ ပရိကမ္မကတာ ဘိတ္တိ
အပဿေတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၂၉။

အပယောတိ (ကြံ) [အပ+သိ+တိ] မှို၏။ ဘိက္ခု။
ပရိကမ္မကတံ ဘိတ္တိံ အပယောန္တိ။ ဝိ၊ ၄။
၃၂၉။ အပယောယတိ-လည်း ကြည့်။

အပယောန (န) [အပ+သိ+ယ] ဆွဲကိုင်-
မှိတွယ်-အပ်သော-ဝတ္ထု-ပစ္စည်း။ အမှီ၊
နောက်မှီ၊ မှီရာ၊ ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်၊
တံကဲ၊ သစ်ပင် စသည်။ သြပါတံ၊ အပယောနံ၊
ဥပနိက္ခိပနံ။ ဝိ၊ ၁။ ၉၄။ အပယောနံ နာမ
နိစ္စပရိဘောဂေါ မဉ္ဇော ဝါ ပိဋံ ဝါ အပယော-
နပလကံ ဝါ ဒိဝါဠာနေ နိသီဒန္တဿ အ-
ပယောနကတ္ထမ္ဘော ဝါ တတ္ထဇာတကရက္ခော
ဝါ စက်မေ အပယောယ တိဋ္ဌန္တဿ အာ-
လမ္ပနရက္ခော ဝါ အာလမ္ပနပလကံ ဝါ
သဗ္ဗမေတံ အပယောယနိယဋ္ဌေန အပယောနံ
နာမ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅၆။ ကခါ၊ ၄။ သစ်၊ ၂။ ၄။
(အပ၊ ၁။ ၁၇၁။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၄။ ပေတ၊ ၄။
၁၇၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၇၆-တို့လည်း ကြည့်။) (က)
မှီရာဖြစ်သော-တရား-အကျင့်၊ စတ္တာရိ
အပယောနာနိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၇၇။ အပယောနာနိတိ
အပယောယာနိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၀။ အပယောယိတဗ္ဗ-
ဋ္ဌေန အပယောနာနိ။ ဣမ ဘိက္ခု ယာနိ
အပယောယ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခိတုံ
သမတ္ထော ဟောတိ၊ တေသံ ဝေ အဝိစနံ။
ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၁။

အပယောနက (န) [အပယောန+က] အပ-
ယောန-နှင့် အနက်တူ။ အပယောယိတု-ကြည့်။

အပယောနကတ္ထမ္ဘ (ပ) [အပယောနက+တမ္ဘ]
မှီရာတိုင်။ အပယောန-ကြည့်။

အပယောနပလက (န) [အပယောန+ပလက]
မှီရာပျဉ်၊ တံကဲပျဉ်။ အပယောနပလကံ နိဟ-
ရိတွာ ကေမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၃။ ၆၀။
အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အပယောနပလကံ။
ဝိ၊ ၄။ ၃၂၉။

အပယောနသံဝိဓာန (န) [အပယောန+သံဝိဓာန]
ဆွဲကိုင်-မှိတွယ်-ရာ(တံကဲပျဉ် စသည်) ကို

စီရင်ခြင်း။ ဆွဲကိုင်၊ မှိတွယ်စရာ ညောင်
စောင်း၊ အင်းပျဉ် စသော ဝတ္ထု၌ အမှတ်
တမဲ့ ဆွဲကိုင်၊ မှိတွယ်မိလွှင့် ထိုးမိ၊ ရှမိအောင်
ခေးလှံ စသည်ကိုထားခြင်းတည်း။) အသံ-
ဟာရိမေန ဥပကရဏေန မာရေတုကာမဿ
သြပါတက္ခဏနံ အပယောနသံဝိဓာနံ။ ကခါ၊
၁၂၁-၂။ အပယောနသံဝိဓာနန္တိ အပယောနဿ
သံဝိဓာနံ။...တသ္မိံ အပယောနေ...အညတရ-
ဿ သတ္တဿ ဌပနန္တိ အတ္ထော။ ကခါ၊ ၄။
သစ်၊ ၂။ ၄။ (ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅၆-လည်း ကြည့်။)

အပဟဋ္ဌဘာဝ (ပ) [န+ပဟဋ္ဌ+ဘာဝ] မပုတ်ခတ်
အပ်သည်၏ အဖြစ်။ အမှားကံ အဂ္ဂဇေဋ္ဌ-
ဘာတရာ ဣမဿ ဘိက္ခုနေ အပဟဋ္ဌဘာဝံ
သတ္တာ နော န ဇာနာတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၀။

အပဟတ (တိ) [အပ+ဟရ+တ] (အပဟတ-
သံ)] ဖယ်ရှားအပ် - ပယ်အပ် - သော။
ကာရဏန္တရာပေက္ခတာယ ပန ဧကကာရဏ-
ဝါဒေါ အပဟတော သီယာ၊ ကေဿ စ
အနေကသဘာဝါဘာဝါ။ အနု၊ ၄။ ၂။ ၁၀၀။
ဝိဒ္ဓံသိတ(မဟာနိ၊ ၄။ ၂၀၃)လည်း ကြည့်။

အပဟတ (တိ) [အပ+ဟန+တ] (၁) နှိပ်
စက်-ညှဉ်းဆဲ - အပ်သော။ မာ သော-
ကာပဟတော ဘဝ။ ထေရ၊ ၂။ ၃၈။ -သော-
ကေန ဥပဟတော။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၄။ (၂)
နှိပ်စက်-ဖျက်ဆီး-ပယ်သတ်-တတ်သော။
အပဟတတ္ထ ကြည့်။

အပဟတတ္ထ (န) [အပဟတ+တ္ထ] နှိပ်စက်
-ဖျက်ဆီး - ပယ်သတ် - ကောင်းစွာ ဖြတ်
- တတ်-ပြီး - သည်၏ အဖြစ်။ ကိလေ-
သာနံ သုတတ္တာ သောတ္တိယော ဟောတိ၊
နိဿုတတ္တာ အပဟတတ္တာတိ အတ္ထော။ မ၊ ၄။
၂။ ၂၂၄-၅။ = မရိယာဒဝသေန ကိလေသာနံ
ဟိ သိတတ္တာ... ကိလေသာနံ သမုစ္ဆိန္တတ္တာတိ
အတ္ထော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၉။

အပဟတ္ထ (တိ) [အပ+ဟရ+တု (အပဟတ္ထ-
သံ)] ပယ်ရှားပြီး - ပယ်ရှားဆဲ-ပယ်ရှား
လတ္တံ့ - သော၊ သူ။ ဒုက္ခဓမ္မာနံ အပဟတ္တာ
သုခဓမ္မာနံ ဥပဟတ္တာ။ မ၊ ၂။ ၁၁၁။ အဘိ၊
က။ ၃၇၃။ အပဟတ္တာတိ အပဟာရကော။
မ၊ ၄။ ၃။ ၁၁၄။ အပဟရိ အပဟရတိ အပ-
ဟရိသတိတိ အပဟတ္တာ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၇၄။

အပဟရဏ (န) [အပ+ဟရ+ယု။ ထိန္တ အပ-
ဟရဏိ] (၁) ပယ်ရှားခြင်း။ သီလဝါ...
ဥဒကသမော သတ္တာနံ ကိလေသရဇော-
လ္လောပဟရဏေ။ မိလိန္ဒ။ ၁၉၃။ (တိ) (၂)
ပယ်ရှားတတ်သော။ ယာ တာ သာလလဋ္ဌိ-
ယော ကုဋိလာ ဩဇာပဟရဏိယော။ မ၊ ၁။
၁၇၆။

အပဟရတိ (ကြိ) [အပ+ဟရ+အ+တိ] (က)
ပယ်ရှား၏။ ဝိသေသတော ဟရိ အပဟရိ
အပနေသိ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၆၇။ အပဟရိ အပ-
ဟရတိ အပဟရိသတိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၇၄။ (ခ)
ပယ်ရှား-ရှောင်ဖယ်-၏။ အဿော အတ္တနိ
ပတမာနံ ကသံ အပဟရတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၅၄။
ဟရန္တိတိ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ အပဟရန္တိ ဝါ။
မဟာနိ၊ ၄။ ၂။ ၂။ (ဂ) တားမြစ်၏။ အတ္တ-
တော အပဟရန္တိ။ = အတ္တမာ ပဋိဗာဟန္တိ။
မဟာနိ၊ ၄။ ၂။ ၄၇။

အပဟရန္တ (တိ) [အပ+ဟရ+အ+အန္တ]
ပယ်ရှား-ရှောင်ကွင်း-သော၊ သူ။ ယော
ဂရဟံ အပဟရန္တော ဗုဇ္ဈတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၃၆။
အပဟရန္တောတိ အပနေန္တော၊ ယထာ၊
န ဟောတိ ဝေ ပရိဟရန္တောတိ အတ္ထော။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၈၁။ အတ္တနော ဥပ္ပန္တံ နိဗ္ဗံ အပဟ-
ရန္တော ဗုဇ္ဈတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၅၄။ ဂေါယုထံ
ရက္ခန္တော ဂေါပါလကတ္တေန ဓာပပိဋံ အပ-
ဟရန္တော အတ္တနော ကုဠမ္ပံ ရက္ခတိ။ ဥဒါန၊
၄။ ၂။ ၁၉။

အပဟရိတ (တိ) [အပ+ဟရ+တ] ပယ်ရှား
အပ်သော။ အပါဟတ-ကြည့်။

အပဟရိတုကာမ (တိ) [အပဟရိတု+ကမ+
တ] ပယ်ရှားလိုသော၊ သူ။ သုခံ ဥပသံဟ-
ရိတုကာမော ဒုက္ခံ အပဟရိတုကာမော
စ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၆၅။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၆။ စူဠနိ၊
၄။ ၁၀၅။

အပဟရိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+ဟရ+တွာ]
ပယ်ရှား - ပယ်ဖျောက် - ၍။ တစ္ဆကော
ဖေရုံ အပဟရိတွာ သာရမာဒိယတိ မိလိန္ဒ။
၃၉၉။ ပိဋကံ အပဟရိတွာ တတ္ထုလာဒိနံ
ကောဗဒ္ဓဘာဝေ ဝိကောပိတေ ပါရာဇိကံ။
ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၀။ တဿ တိကိစ္ဆကေဟိ ဂဗ္ဗ-
ကာလေ ပရိဿယံ အပဟရိတွာ။ ထေရ၊ ၄။
၂။ ၈၅။

အပဟရိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပဟရိတွာ] မပုတ်
ခတ်မူ၍။ အပ္ပဟရိတွာ-ကြည့်။

အပဟာတုံ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+ဟရ+တုံ။ မောဂါ၊
သျှ၊ ၃။ ၇၉၅။ နှင့် ယှဉ်ကြည့်။] ထုတ်ဆောင်
ခြင်းငှါ၊ ထုတ်နုတ်ယူငင်ထားခြင်းငှါ အပ္ပမ္ပိ
တဿ အပဟာတုံမိစ္ဆတိ။ အံ၊ ၂။ ၄၆၇။ ဟရိတုံ
ဣစ္ဆတိ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၇။

အပဟာနဓမ္မ (ပ) [န+ပဟာနဓမ္မ] (၁) မ
ယုတ်-မလျော့-မပျက်စီး-သော တရား။
(တိ) (၂) မယုတ်-မလျော့-မပျက်စီး-
သော တရားရှိသော၊ သူ။ ပရိပုဏ္ဏသိက္ခံ
အပဟာနဓမ္မံ။ ဣတိဝုတ်။ ၂၂၂။ ပဟာန-
ဓမ္မောတိ ဟိ ဟာနဓမ္မော ကပ္ပဓမ္မော။ န
ပဟာနဓမ္မောတိ အပဟာနဓမ္မော၊ အကပ္ပ-
ဓမ္မော။ “အပဟာနဓမ္မော”တိပိ ပါဠိ၊ သော
ဝေ အတ္ထော၊ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၆၃။

အပဟာယက (တိ) [န+ပဟာယက] မပယ်
တတ်သော။ ပဟာနဝိဘာဂေန ဝုစ္စမာနေ

အပဟာယကဿ နိဗ္ဗာနဿ ကထံ ဝိမုတ္တတာ?
ဝိသံသဋ္ဌာဘာဝတော ဝေ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၃။

အပဟာရက (တိ) [အပ+ဟရ+ဏှ] ပယ်
ရှားတတ်သော၊သူ။ အပဟတ္ထ၊-ကြည့်။

အပဋိတ္တ (တိ) [န+ပဋိတ္တ။ (ပလိတ-သံ။
ပလိတ္တ-ပြာ)] မပူသော၊ မလောင်တတ်
သော။ အပဋိတ္တံ ကဋ္ဌာဒိဏ္ဏနံ နိဒဟိ-
တဗ္ဗု ပဋိတ္တံ ဘာသုရဏံ အဂ္ဂိ ဒါဟကဋ္ဌ။
အနုဋ္ဌိ၊၁။၁၆။ အနုဋ္ဌိ၊၃။၇၉။

အပါက (တိ) [န+ပါက] (၁) ဝိပါကံ
မဟုတ်သောနာမ်။ အပါကံ အဝိပါကဿ၊
ဆရာ ဆဋ္ဌဿ ပစ္စယော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၆။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၉၇။ (၂) မကျက်နပ်သော၊
အလုံးစုံ - ကောင်းကောင်း - မကျက်နပ်
သော။ အပါကစန္ဒနံ။ ဇာ၊၁။၁၈။ ကေ-
သာယေဝ ကုဗ္ဗိယာ ပစ္စမာနံ ဩဝနံ အပါ-
ကံ အဒ္ဓသံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅၉။ သာရတ္ထ၊၂။
၃၀၆။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၆၃ (အဒ္ဓသ)။ (၃) မရင့်-
မအို - သော။ အပါကဘေဒါဘာဝ ကြည့်။

အပါကဋ္ဌ (တိ) [န+ပါကဋ္ဌ] (၁) မထင်ရှား
သော၊သူ။ နာမဇသေန အပါကဋ္ဌာ ကော
ဘုမ္မဒေဝတာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇။ အယံ ပန
အတ္ထော မဟာအဋ္ဌကဏ္ဍာယံ အပါကဋ္ဌော၊
မဟာပစ္စပိယာဒီသု ပါကဋ္ဌော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၄။
(မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၃၅၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၀။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၆။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၄၆။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၀-တို့လည်း ကြည့်။)
(၂) ထင်ရှားသူမရှိသော။ အပါကဋ္ဌပါဠိ-
ဟာရိယ-ကြည့်။

အပါကဋ္ဌကတ (တိ) [န+ပါကဋ္ဌကတ] ထင်
ရှားသည်ကို - ထင်းရှားအောင် - မပြုအပ်
သော။ အဝိဘာဝိတ (သံ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၃၂၀)
ကြည့်။

အပါကဋ္ဌကမ္ပဝိသေသ (တိ) [အပါကဋ္ဌ+ကမ္ပ
+ဝိသေသ] မထင်ရှားသော ကံပုဒ် အထူး
ရှိသော။ ကာမဇ္ဈတ္တ ဥပနိယတိတိ ပဒံ
အပါကဋ္ဌကမ္ပဝိသေသံ ဝုတ္တံ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၆၂။

အပါကဋ္ဌကာလ (ပု) [အပါကဋ္ဌ+ကာလ] မမြင်
ရ-မထင်ရှား-ရာ ကာလ။ ပါကာရကုဋ္ဌာဒိ-
အန္တရိကဿ ပန ပရဿ အပါကဋ္ဌကာ-
လောပိ အတ္ထိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၆။ အပါ-
ကဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပါကဋ္ဌကာ-
လော။ အနုဋ္ဌိ၊၁။၂၃။

အပါကဋ္ဌကုဋ္ဌိ (တိ) [အပါကဋ္ဌ+ကုဋ္ဌိ] မထင်
ရှားသော - နံညံသော - ကျောင်းငယ်။
ကုဋ္ဌိ ဇဝ ဟိ ကုဋ္ဌိကာ၊ အပါကဋ္ဌကုဋ္ဌိ ကုဋ္ဌိ-
ကာတိ ဝုတ္တာ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀။

အပါကဋ္ဌဂုဏ (တိ) [န+ပါကဋ္ဌ+ဂုဏ] တင်
ရှားသော ဂုဏ်မရှိသော။ အညာတ (သ)
အနက် ကြည့်။

အပါကဋ္ဌဂုဏတာ (ထိ) [အပါကဋ္ဌဂုဏ+တာ]
ထင်ရှားသော ဂုဏ်မရှိသည်၏ အဖြစ်။
တေဝံ အပါကဋ္ဌဂုဏတာယ နမက္ကာရံ န
ကဓောန္တိ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၇။

အပါကဋ္ဌတာ (ထိ) [အပါကဋ္ဌ+တာ] (က)
မထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်။ ဝိက္ခဿ ဟိဘာဝ-
တာယ သုခမဿာသာဒိနံ အပါကဋ္ဌတံ
ဒဿေတိ။ ဝိမတိ၊၁။၂၁၆။ ကေနစံ ပရိ-
ယာယေန အပါကဋ္ဌတာယ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၄၀၀။
(ခ) ဉာဏ်၌ မထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်။
ဘယာ ဩသက္ကိတံ၊ ဥပါဟု အပါကဋ္ဌတာယ
ဩသက္ကိတံ။ မိလိန္ဒ၊၂၂။

အပါကဋ္ဌတ္တ (န) [အပါကဋ္ဌ+တ္တ] မထင်ရှား
သည်၏ အဖြစ်။ ဇာတိဓရာမရဏာဒိနံ အပါ-
ကဋ္ဌတ္တာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၇။ (သာရတ္ထ၊၁။၆၄။
သာရတ္ထ၊၂။၃၇၆။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။၃၄၅-တို့လည်း
ကြည့်။)

အပါကဋ္ဌဒုက္ခ (န) [အပါကဋ္ဌ + ဒုက္ခ] မထင်ရှားသော - ဆင်းရဲ - ဒုက္ခ။ ဥပက္ကမဿ စ အပါကဋ္ဌဘာဝတော ပဋိစ္စဒုက္ခံ နာမ။ အပါကဋ္ဌာက္ခန္တိပိ ဝုစ္စတိ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၀။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၆၀။

အပါကဋ္ဌနာမ (တိ) [န + ပါကဋ္ဌ + နာမ] မထင်ရှားသော အမည်ရှိသော၊ ထင်ရှားသော အမည်မရှိသော၊ အမည်မကင်းရှားသော၊ သူ။ အယ်ဟိတဒါ အညတရော အပါကဋ္ဌနာမော ဣဿရကုဋ္ဌမ္ပိကော အဟောသိ။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၄၄။ ကော အပါကဋ္ဌနာမော ဗြာဟ္မဏော။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၂။

အပါကဋ္ဌနာမတ္တ (န) [အပါကဋ္ဌနာမ + တ္တ] ထင်ရှားသော အမည်မရှိသည့်၏ အဖြစ်။ အနောတတ္တဆဒ္ဓန္တဒဟာဒယော ဝိယ အပါကဋ္ဌနာမတ္တာ “မဟာဇာတဏှဓရေ” တိ ဝုတ္တော။ အပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၁။

အပါကဋ္ဌနာမဓေယျ (ဟိ) [န + ပါကဋ္ဌနာမဓေယျ] ထင်ရှားသော အမည်မရှိသော၊ အမည်မထင်ရှားသော။ အပါကဋ္ဌနာမဓေယျာ စကာ နဒိ။ သပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၈၃။

အပါကဋ္ဌနာမဓေယျတ္တ (န) [အပါကဋ္ဌနာမဓေယျ + တ္တ] ထင်ရှားသော အမည်မရှိသည့်၏ အဖြစ်။ ဝေဏဝဏာဒယော ဝိယ အပါကဋ္ဌနာမဓေယျတ္တာ အညတရော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၁။ ၅။

အပါကဋ္ဌပရိဿယ (ပု၊ န) [အပါကဋ္ဌ + ပရိဿယ] မထင်ရှားသော - မပြင်ရသော - ဘေးရန်။ တံ ကာမဂိပ္ပံ ကာမရတ္တံ ကာမပရိယေသန္တိ သိဟာဒယော စ ပါကဋ္ဌပရိဿယာ ကာယဒုစ္စရိတာဒယော စ အပါကဋ္ဌပရိဿယာ မဒ္ဓန္တိ။ မဟာနိ၊ ဋ္ဌ၊ ၄၇။ နေတ္ထိ၊ ဋ္ဌ၊ ၄၄။ ပဋိစ္စန္ဓပရိဿယ (မဟာနိ၊ ၁၀။ စူဠနိ၊ ၂၅၀။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၂။ သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၇၈) လည်း ကြည့်။

အပါကဋ္ဌပါဠိဟာရိယ (န) [န + ပါကဋ္ဌ + ပါဠိဟာရိယ] ထင်ရှားသူ တန်ခိုးရှင် မရှိသော - တန်ခိုးရှင် မတင်ရှားသော - တန်ခိုးပြာဠိဟာ။ အပိစ သဗ္ဗပွဲ ပါကဋ္ဌပါဠိဟာရိယံ အာဝိဘာဒေါ နာပ။ အပါကဋ္ဌပါဠိဟာရိယံ တိဓရာဘာပေါ နာမ။ ပါကဋ္ဌပါဠိဟာရိယေ ဣဒ္ဓိပိ ပညာယတိ ဣဒ္ဓိမာပိ။ ... အပါကဋ္ဌပါဠိဟာရိယေ ဣဒ္ဓိယေဝ ပညာယတိ။ န ဣဒ္ဓိမာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၂။ ပဋိသိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၀၉။ န ဧတ္တ ဣဒ္ဓိမာ ပါကဋ္ဌောတိ အပါကဋ္ဌံ။ အပါကဋ္ဌံ တံ ပါဠိဟာရိယဉ္စာတိ အပါကဋ္ဌပါဠိဟာရိယံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၂၅။

အပါကဋ္ဌဘာဝ (ပု) [အပါကဋ္ဌ + ဘာဝ] မတင်ရှားသည့်၏ အဖြစ်။ ဥပက္ကမဿ စ အပါကဋ္ဌဘာဝတော ပဋိစ္စဒုက္ခံ နာမ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၀။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၆၀။

အပါကဋ္ဌဘူတ (တိ) [အပါကဋ္ဌ + ဘူတ] မထင်ရှားသည့်(ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အဝိဘူတ (သီ၊ ၃။ သစ်၊ ၁။ ၃၂) ကြည့်။

အပါကဋ္ဌဝေသ (ပု) [အပါကဋ္ဌ + ဝေသ] မထင်ရှားသော အသွင်။ အညာတဝေသကြည့်။

အပါကဋ္ဌသဉ္ဇလန (န) [အပါကဋ္ဌ + သဉ္ဇလန] မထင်ရှားသော တန်လှုပ်ခြင်း။ ပါကဋ္ဌစလနဝေသန ဣဉ္ဇန္တိ ဧဝံ အပါကဋ္ဌသဉ္ဇလနဝေသန ပန္နန္တိ စ။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၅။

အပါကဋ္ဌသတ္တုသဒ္ဓိသ (ဟိ) [အပါကဋ္ဌ + သတ္တု + သဒ္ဓိသ] မထင်ရှားသော ရန်သူနှင့်တူသော။ အပါကဋ္ဌသတ္တုသဒ္ဓိသဏှံ ဓာတုသုခါရုဒကသဒ္ဓိသတာ စ ယုတ္တာ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၂၅။

အပါကဋ္ဌိကတ (တိ) [န + ပါကဋ္ဌိကတ] ထင်ရှားသည့်ကို - ထင်ရှားအောင် - မပြုအပ်သော။ ဉာဏေန အပါကဋ္ဌိကတံ ဂုယံ ပဋိစ္စန္ဓံ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၉၇။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၆၈။

အပါကဋိကတဘာဝ (ပု) [န+ပါကဋိကတဘာဝ] ထင်ရှားသည်ကို - ထင်ရှားအောင် - မပြုအပ်သည်၏အဖြစ်။ အဝိဘာဝိတ (ဒီ၊ ဦး၊ ၁။ ၁၁၁။ မ၊ ဦး၊ ၂။ ၂၅၄။ သံ၊ ဦး၊ ၂။ ၁၂။ မူလဦး၊ ၁။ ၅၉) ကြည့်။

အပါကဋိဘူတ (တိ) [အပါကဋ+ဤ+ဘူတ] ထင်ရှားမဖြစ်သော။ အပါတုဘူတကြည့်။

အပါကတိက (တိ) [န+ပါကတိက] ပြကတေသဘောမရှိသော။ ကိ န ခေါ်တေ မဟာရာဇဣန္ဒြိယာနိ အပါကတိကာနိ၊ ကိလန္တဗ္ဗပါနိ ဝိယ ပညာယန္တိတိ ပုစ္ဆိ။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၇၅။

အပါကတိကတာ (တိ) [အပါကတိက + တာ] ပြကတေသဘော မရှိသည်၏အဖြစ်။ ဝဇီရံ အတ္တနာ ပတိတဋ္ဌာနံ အသေသေတွာ ခေပေတိ ပုန အပါကတိကတာအပါဒနေန။ မူလဦး၊ ၁။ ၁၇၇။

အပါကဘေဒါဘာဝ (ပု) [အပါက+ဘေဒ+အဘာဝ] မရင့်-မအို-သော ပျက်စီးခြင်း၏ မရှိခြင်း၊ မရင့်-မအို-ပဲ ပျက်စီးခြင်း၏ မရှိခြင်း။ န အမရဏာ ဇရာ အတ္တိ သဗ္ဗေသံ ဥပ္ပတ္တိမန္တာနံ ပါကာနန္တရဘေဒတော၊ န စာဇရံ မရဏံ အပါကဘေဒါဘာဝါ။ အနုဋီ၊ ၂။ ၉၇။

အပါကာရပရိက္ခေပ (တိ) [န+ပါကာရ+ပရိက္ခေပ] တံတိုင်း ဟူသော အကာအရံမရှိသော။ အပါကာရပရိက္ခေပေါ သဘာပဏော နိဂမမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၀၉။ (ကခါ၊ ဦး၊ သစ်၊ ၂၅၅။ သီ၊ ဦး၊ သစ်၊ ၂။ ၃၀၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အပါစိတ္တိယဓေတ္တ (န) [န+ပါစိတ္တိယ+ဓေတ္တ] ပါစိတ်အာပတ်သင့်ရာ မဟုတ်သော - ပါစိတ်အာပတ်မသင့်ရာဖြစ်သော - နေရာ - နယ် - ခေတ်။ ပုဗ္ဗပမောဂေတိ ဧတ္တ ဂမနကာလေ မဂ္ဂသောဓနာဓိကရဏေ အပါစိတ္တိယဓေတ္တ

ဇုက္ကဋ္ဌံ၊ လတာစ္စေဒနာဒိသု ပါစိတ္တိယမေဝ။ ကခါ၊ ဦး၊ ဟောင်း၊ ၄၁။

အပါစိ (တိ) [အပ+အဉ္စ(န) + အ၊ ထိဇောတက 'ဤ'လည်း သက်။ (အပါစိ၊ အဝါစိ-သံ) မဇ္ဈေ အပါယံ အဉ္စတိ ယသံ ရဝိ၊ သာ အပါစိ။ မဇ္ဈတ္တောယံ အပ-သဗ္ဗေ၊ ယထာ "အပဒိ-သ" န္တိ။ အဝါစိတိပိ ပါဌော၊ အဝ-ပုဗ္ဗော အဉ္စ အခေါမုခိဘာဝေ၊ အဝဉ္စတိ အခေါမုခိ-ဘဝတိ ယသံ ရဝိ၊ သာ အဝါစိ။ ဥဏှာဒိကေ ဝါ တဗ္ဗိယောဂေ ကရောန္တော ယသံ ရဝိ အဉ္စတိ၊ သာ အဝါစိ။ ဇာန်၊ ဦး၊ ၂၉။] တောင်အရပ်၊ ဒိသာထ ဒက္ခိဏာ'ပါစိ။ ဇာန်၊ ၂၉ အပါစိန-လည်း ကြည့်။

အပါစိန (ဗျ) [သတ္တမုန္တနိပါတ်။ နိတိ၊ သုတ္တ။ နာ-၃၈၁-ကြည့်။ (အပါစိန၊ အဝါစိန-သံ) သက္ကတ-၌ ယင်းတို့ကား တိလိင်] အောက်၊ အောက်အရပ်။ (က) ခြေဖဝါးအပြင်၊ (ခ) နောက်-အနာဂတ်-ကာလ။ (ဂ) အပါယံ လောက။ ဥဉ္စ တိရိယံ အပါစိနံ၊ နန္တိ တေသံ န ဝိဇ္ဇတိ။ သံ၊ ၂။ ၆၉။ ဥဉ္စ ဝုစ္စတိ ကေသ-မတ္တကော၊ အပါစိနံ ပါဒတလံ။ ဥဉ္စ ဝါ အတိတံ၊ အပါစိနံ အနာဂတံ၊ ... ဥဉ္စ ဝါ ဝုစ္စတိ ဒေဝလောကော၊ အပါစိနံ အပါယ-လောကော။ သံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၆၀၊ ၂၃၂။ ဥဉ္စ တိရိ-ယံ အပါစိနံ၊ ယာဝတာ ဇဂတော ဂတိ။ အံ၊ ၁။ ၃၂၄။ ဣတိဝုတ်။ ၂၇၅။ အပါစိနန္တိ အခေါ။ ဧတ္တာဝတာ အနာဂတာ စ ပဉ္စကုန္တာ ကထိတာ။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၅၉။ အပါစိနန္တိ ဟေဋ္ဌာ။ ဣတိဝုတ်။ ၄။ ၃၄၄။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၃၇။ အပါစိ၊ အဝါစိ၊ ပါစိ-တို့လည်း ကြည့်။

အပါဠိ (န) [န+ပါဠိ] ထောက်မြှောက်ခြင်း။ ဣန္ဒြိယာနံ အပါဠိပပါဠိပပါဠိဝတရပါဠိဝတမ-ဘာဝေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဦး၊ ၂။ ၂၁၄။

အပါဒိယေက္ခ (တိ) [န+ပါဒိယေက္ခ] အသီး
အခြားပဟုတ်သော၊ အသီးအခြားကာလမရှိ
သော။ ပုန အကာလဝိသေသော၊ အပါဒိ-
ယေက္ခော ဘုမ္မတ္ထဝိသေသော။ သံ၊ ၃။ ၁။ ၁၀၅။

အပါဠက (တိ) [န+ပါဠက (ပဠ +က ?)
စဉ္ဇ၊ စာဉ္ဇ (နိတိ၊ ၁။ ၁။ ၅၀) နှင့်
ယဉ်ကြည့်။] မိုက်မဲ - မလိမ္မာ - ကြမ်း
ကြုတ်-သော၊ မစောင့်စည်းသော အကျင့်
ရှိသော။ သူ။ နေကတိကာ ဝဉ္စနိကာ၊ ကုဋ္ဌ-
သက္ကံ အပါဠက။ ထေရ၊ ၃။ ၃၉။ အပါဠ-
ကတိ ဝါမကာ၊ အသံယတဝတ္တိတိ အတ္ထော။
ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၅။ အပါတုဘ၊ အပါနုဘ-
တို့လည်း ကြည့်။

အပါဌ (ပု) [န+ပါဌ] ပါဌမှန်မဟုတ်သော
ပါဌ၊ မသင့်သော ပါဌ၊ ပါဌပျက်။ ပေါတ္တ-
ကေသု ပန ကတ္တစိ “ဆ အဘိညာပေက္ခေ”တိ
လိခန္တိ၊ သော အပါဌောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၅၃။ ပေါတ္တကေသု ပန ကတ္တစိ
“ပံသုပုဉ္စ ဝါ ဝါလုကာပုဉ္စ ဝါ အညတရန္တိ
ပါဌော ဝိဿတိ၊ သော ပန အပါဌော။
ကင်္ခါ၊ ၃။ ၁။ ၁၃၆။

အပါက (ပု) [န+ပါက] အပွါက-ကြည့်။

အပါကက (တိ) [န+ပါကက] အပွါကက-
ကြည့်။

အပါကဘောဇန (တိ) [န+ပါက+ဘောဇန]
သတ္တဝါကင်းသောရေဟူသောအစာရှိသော၊
သူ။ သေဝါလဘက္ခမ္ပ အပါကဘောဇနာ။
ဇာ၊ ၁။ ၁။ ၉၄။ (အဝါကဘောဇနာ။ သိ၊ လူ။)
အပါကဘောဇနာတိ ပါကကရဟိတဥဒက-
ဘောဇနာ။ (အဝါကဘောဇနာတိ ဝတ္ထုလ-
ရဟိတဥဒကဘောဇနာ။ သိ၊ လူ။) အမှာကံ
ဟိ သေဝါလဥပေ ဥဒကဉ္စ ဘောဇနန္တိ
ဝဿေတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၉၆။ (သတ္တဝါမဟုတ်
အလိုလိုကျသော ရေ ဟူသော အစာရှိကုန်
သော၊ နိဿယ။)

အပါကာတိပါတ (ပု) [န+ပါကာတိပါတ] ဇီဝိ-
တိန္ဒြေကို လျင်စွာ မချခြင်း၊ သတ္တဝါကို
မသတ်ခြင်း။ အပါကာတိပါတံ နိကာယ
ပါကာတိပါတော ပဟာတဗ္ဗော။ မ၊ ၂။ ၂၃။
ပါကာဟိပါတဿ ပရိပဏ္ဍာ အပါကာတိ ပါ-
တော။ မ၊ ၃။ ၁။ ၂၂။

အပါကာတိပါတကမ္ပ (န) [အပါကာတိပါတ+
ကမ္ပ] ဇီဝိတိန္ဒြေကို လျင်စွာချခြင်း - သတ္တဝါ
ကို သတ်ခြင်း - နှင့် ဆန့်ကျင်သောကံ။ ဇီဝိ-
တိန္ဒြေကို လျင်စွာချခြင်း - သတ္တဝါကို သတ်
ခြင်း - မှ ရှောင်ကြဉ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်
သောကံ။ အပါကာတိပါတကမ္ပံ ဒီဃာယုက-
သံဝတ္တနိကံ ဟောတိ၊ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၇၉။ အပါ-
ကာတိပါတကမ္ပန္တိ ပါကာတိပါတဿ ပရိပက္ခ-
ဘူတံ ကမ္ပံ၊ ပါကာတိပါတာ ဝိရတိဝသေန
ပဝတ္တိတကမ္ပန္တိ အတ္ထော။ မ၊ ၃။ ၁။ ၃၇၅။

အပါကာတိပါတိ (တိ) [န+ပါကာတိပါတိ] ဇီဝိ-
တိန္ဒြေကို လျင်စွာ ချလေ့ - သတ္တဝါကို သတ်
လေ့ - မရှိသောသူ။ အပါကာတိပါတိနာ ဝါ
ကတံ အညမ္ပိ ကုသလံ ဥဋ္ဌာရံ ဟောတိ၊ မ၊ ၄
၄။ ၁။ ၁၇၉။

အပါကိ (တိ) [န+ပါကိ] အသက်မရှိသော -
သက်မဲ့ဖြစ်သော - အရာ။ (ပန်းမာလစသည်)
အဝိစိရော (မ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၂။
အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၅။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၉၃) ကြည့်။

အပါတန (န) [န+ပါတန] မကျစေခြင်း။
အပါယဒုက္ခေ အပါတနဝသေန ဓာရဏ-
ဌေန ဓမ္မော။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၄၆၉။ ဝါသိဒ္ဓဏ္ဍာ-
ဒိနံ ကောဋီသု အပါတနတ္ထံ လောဟေဟိ
ဗဒ္ဓနံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၃၅။

အပါတဗ္ဗ (တိ) [န+ပါတဗ္ဗ] မသောက် -
အပ် - ကောင်း - သော။ အခါဒိတဗ္ဗံ ဝါ အပါ-
တဗ္ဗံ ဝါ ကရောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၉။ ဝိမတိ၊
၁။ ၁။ ၁၇၈။

အပါတဗ္ဗယုတ္တက (တိ) [အပါတဗ္ဗ+ယုတ္တ+က] မသောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်နှင့် ယှဉ်သော၊ မသောက်-သင့် - ထိုက်-သော။ (သေ၊ အရက်)။ မယံ အပါတဗ္ဗယုတ္တကံ ပီဝိတွာ ဝိသညီဘူတာ။ ဇာ၊ ငွါ၊ ၁။ ၃၈၄။

အပါတဗ္ဗတ(ဟိ) [န+ပါတဗ္ဗတ] မသောက်-မမျို - မသုံးဆောင် - လိုသည့် အဖြစ်၊ မသောက်-မမျို - မသုံးဆောင် - ခြင်း။ တတိယံ ကာမေသု အပါတဗ္ဗတ အစေလကပဋိပဒါ။ နေတ္ထိ၊ ငွါ၊ ၁။ ၆၆။

အပါတိတတ္တ (န) [န+ပါတိတတ္တ] မကျစေအပ်သည်၏အဖြစ်။ “ပထဝီ” ဒဟိဿာမီ”တိ အပါတိတတ္တာ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊ ငွါ၊ ၂။ ၂၄။

အပါတုဘ (တိ) [န+ပါတုဘ (=ပါတု+ဘူ+အ)] ထင်ရှား ဖြစ်ခြင်းမရှိသော၊ ဥစ္စာကို မဖြစ်စေတတ်သော၊ ယုတ်-နံ-ညံ-ဖျင်း-သော၊ သူကုမ္ဘဝီ ဝေဓေရာ၊ ထူလဗာဟု အပါတုဘာ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၄၉။ အပါတုဘာတိ အပါတုဘာဝါ၊ ဓနုပ္ပါဒရဟိတာတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ ငွါ၊ ၄။ ၁၈၆။ (ဤ၌ မူအမျိုးမျိုး တွေ့ရသည် အပါဠာဘာတိ အပါဠာဘာဝါ (ဣ) အပါတုဘာတိ အပါတုဘူတာ။ ဇာတ်၊ သျှ၊ ၃။ ၂၃၅။ အပါတုဘာတိ ဧတ္ထ အပါတုဘူတာတိ ဝတ္ထဗ္ဗေ ဂါထာဗန္ဓဝသေန ဝေဝုတ္တန္တိ ဒသေတုံ အပါတုဘူတာတိ ဝုတ္တံ၊ အပါကဋ္ဌာတိ ပန အတ္ထော။ ကေန အပါတုဘူတာတိ အာဟ ဓနုပ္ပါဒရဟိတာတိ အတ္ထောတိ။ ဇာတ်၊ ဋီ၊ သစ်။ ယင်းတို့အလို ထင်ရှားမဖြစ်သော-ဟု ပေး။ C.P.D.လည်း ကြည့်၊ အပါဠက၊ အပါတုဘ၊ အပါနုဘ ဤ ၃-ပုဒ်ကား အနက်အရာကို ထောက်၍ တူညီသင့်ပါလျက် ပုဒ်နေ ကွဲလျက်ရှိသည်။)

အပါတုဘာဝ (ပု) [န+ပါတုဘာဝ] (၁) ထင်စွာ မဖြစ်ခြင်း၊ ထင်ရှားစွာ မဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ ဣမေသံ ဗ္ဗိန္နံ ဝုပသမာ သမတိက္က-

မာ၊ ဒုတိယဇ္ဈာနက္ခဏေ အပါတုဘာဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ငွါ၊ ၁။ ၁၁၇။ အဘိ၊ ငွါ၊ ၂။ ၁၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၅၁။ ပဋိသံ၊ ငွါ၊ ၁။ ၁၇၁။ မဟာနိ၊ ငွါ၊ ၁။ ၁၅။ နဝနဝိနံ ဒေပေတ္တာနံ အပါတုဘာဝေန။ အံ၊ ငွါ၊ ၂။ ၁၂၃။ အဋ္ဌအက္ခဏာ နာမ တယော အပါယာ အပါတုဘာဝေါ ဗုဒ္ဓဿ။ ဝိမာန၊ ငွါ၊ ၁။ ၁၇၇။ (တိ) (၂) ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း မရှိသော သူ၊ အပါတုဘ-ကြည့်။

အပါတုဘူတ (တိ) [န+ပါတုဘူတ] ထင်ရှား မဖြစ်သော။ စိတ္တံ ဘိက္ခဝေ အဘာဝိတံ အပါတုဘူတံ မဟတော အနတ္တာယ သံဝတ္ထတိ။ အံ၊ ၁။ ၅။ ယံ ဘိက္ခဝေ ရူပံ အဘေတံ အပါတုဘူတံ။ သံ၊ ၂။ ၅၉။ အပါတုဘူတန္တိ အပါကဋ္ဌိဘူတံ။ သံ၊ ငွါ၊ ၂။ ၂၅၇။ ယေ ဓမ္မာ အဘေတာ ... အပါတုဘူတာ။ အဘိ ဓ၊ ၂။ ၁၂။ အပါတုဘူတံ ပဟေတိ။ ပဋိသံ ၃၉၄။ မ၊ ငွါ၊ ၃။ ၁၇၅။

အပါတုဘောန္တ (တိ) [န+ပါတုဘောန္တ] ထင်ရှား-မဖြစ်-ဖြစ်ပေါ်မလာ-သော။ တေ လာဘသက္ကာရေ အပါတုဘောန္တေ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၃၅။ -တေ ဧတ္တကေန လာဘသက္ကာရေ အပါတုဘူတေ။ ဇာ၊ ငွါ၊ ၇။ ၅၈။

အပါတေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပါတေတွာ] မကျစေမူ၍၊ မချမူ၍၊ သဗ္ဗေ တာပသဿ သရီရေ ခေဋံ အပါတေတွာ နိက္ခမိတံ န လဘန္တိ။ မ၊ ငွါ၊ ၃။ ၄၃။ ကေ ဥဒကဗိန္နမ္ပိ အပါတေတွာ ဝိဂစ္ဆတိ။ ဣတိဝုတ်၊ ငွါ၊ ၂။ ၆။

အပါထေယျ (တိ) [န+ပါထေယျ] ရိက္ခာ မရှိသော၊ မိက္ခာမပါသော၊ သူ။ န သုကရာ အပါထေယျေန ဂန္တိ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၄၂။

အပါဒက (တိ) [န+ပါဒ+က] (က) ခြေမရှိသော၊ ခြေမရှိသော သတ္တဝါ။ အပါဒကေဟိ မေ မေတ္တံ။ ... မာ မံ အပါဒကော ဟိ သိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၄၅။ အံ၊ ၁။ ၃၈၄။ ဇာ၊ ၁။ ၅၄။ အပါ-

ဒကေဟိတိ အပါဒကသတ္တေဟိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၃၁၆။ သာရတ္ထ၊၃။၃၇၁။ ပဌမပဒေန ...
 သဗ္ဗေသု အပါဒကေသု ခိယဇာတိကေသု
 စေဝ မစ္ဆေသု စ မေတ္တာဘာဝနာ ဒသိတာ။
 ဇော၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၃။ သေ အပါဒကော ဘဝိ-
 သတိ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၆၃။ သာရတ္ထ၊၃။၂၂၁။
 မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၁။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၁၅။ (ခ) အခြေမရှိ
 သော။ (ပန်းတောင်း၊ ကလပ်)။ သပါ-
 ဒကောပိ အပါဒကောပိ သမုဂ္ဂေါ၊ မဉ္ဇူ၊သာ။
 ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၃။ (ဂ) အခြေခံ မရှိသော။ (မဂ်)။
 အပါဒကပဌမဇ္ဈာနပါဒကမဂ္ဂ-ကြည့်။

အပါဒကပဌမဇ္ဈာနပါဒကမဂ္ဂ (ပု) [အပါဒက+
 ပဌမဇ္ဈာနပါဒက+မဂ္ဂ] ဈာန်အခြေခံ မရှိ
 သောမဂ်နှင့် ပဌမဈာန်တည်းဟူသော ဈာန်
 အခြေခံရှိသောမဂ်။ ဝိပဿနာနိယမေနဝ
 (ဇေတနေန။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃) ဟိ ပဌမတ္ထေရဝါဒေပိ
 အပါဒကပဌမဇ္ဈာနပါဒကမဂ္ဂါ ပဌမဇ္ဈာနိ-
 ကာဝ ဟောန္တိ။ ဣတရေ စ ပါဒကဇ္ဈာန-
 ဝိပဿနာနိယမေဟိ တံတံဈာန်ကာ။ မူလ-
 ဋ္ဌိ၊၁။၁၁၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၄၇၃။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။
 ၃၈၆။ (သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၄၀၂-၌ အပါဒကဇ္ဈာနာဒိ-
 ပါဒကောပိ မဂ္ဂါဟု ရှိသည်။) ဣဒါနိ အပါ-
 ဒကပဌမဇ္ဈာနပါဒကနံ ပကိဏ္ဏကသင်္ခါရပဌ-
 မဇ္ဈာနာနိ သမ္ပသိတော နိဗ္ဗတ္တိတာနဉ္စ မဂ္ဂါနံ
 ကေန္တေန ပဌမဇ္ဈာနိကဘာဝတော ဝိပဿနာ-
 နိယမောယေဝေတ္ထ ကေန္တိကော ပဓာနဉ္စာတိ
 ဣမမတ္ထံ ဝိဘာဝေန္တော “ဝိပဿနာနိယ-
 မေနဝါ”တိအာဒိမာဟ။ အနု၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၂၃။
 (အဋ္ဌ၊သာ၊နိ၊သု၊၂။ နှာ-၄၅၄-၅-တို့ လည်း
 ကြည့်။)

အပါဒကသတ္တ (ပု) [အပါဒက+သတ္တ] ခြေမရှိ
 သော သတ္တဝါ။ အပါဒက-ကြည့်။

အပါဒဂ္ဂနက (တိ) [န+ပါဒ+အဂ္ဂနက] တကျပ်
 ၏ လေးဖိုတဖို့ မထိုက်တန်သော - တမတ်
 ပထိုက်တန်သော - ဝတ္ထုပစ္စည်း။ ယော သပ္ပိ-

တေလာဒိနိ အပါဒဂ္ဂနကနိ ဂဟေတွာ
 ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၉။

အပါဒါန (န) [အပ+အာ+ဒါ+ယ] (၁)
 အပါဒါနံ၊ အပါဒါနကရဏ၊ မှ ပာ၊ အနက်
 ပေးရသော ကာရက။ (ကာရက ၆-ပါးတွင်
 တပါး။ ယင်းကို ဋ္ဌ၊ဇိ-တို့၌ နိသက္က-ဟု ခေါ်
 သည်။ ရှု၊နှာ-၁၄၄။ နိတိ၊ပဒ၊၈၂-ကိုလည်း
 ကြည့်။) ယသ္မာဒပေတိ ဘယပပတ္တေ ဝါ
 တအပါဒါနံ၊ ကစ္ဆည်း။ ၂၇၁။ အပနေတွာ
 ဣတော အာဒေါတိတိ အပါဒါနံ ရှု၊နှာ၊
 ၁၂၉။ ယတော'ပေတိ ဘယံ ဝါ တံ၊ အပါဒါ-
 နန္တိ ကိတ္တိတံ။ နိတိ၊ပဒ၊၈၂။ အပေစ္စ ဣတော
 အာဒေါတိတိ အပါဒါနံ၊ ဣတော ဝတ္ထုတော
 ကာယဝသေန စိတ္တဝသေန ဝါ ဟာဂန္ဓာ
 အညံ ဂဏှာတိတိ အတ္ထော။ နိတိ၊သုတ္တ၊၅၅၅
 (ထို အပါဒါန၏ အပြားကို ယင်း ရှု နိတိ၊
 သုတ္တ-တို့တွင်ပင် ကြည့်) (၂) သိမ်းယူခြင်း၊
 သိမ်းပိုက်ခြင်း။ အနာပါဒ-ကြည့်။

အပါဒါနတ္ထ (ပု) [အပါဒါန+အတ္ထ] အပါဒါန
 အနက်။ “ယတော တတော”တိ နိမိတ္တတ္ထေ
 နိဿက္ကဝစနံ ကတံ၊ ပဗဟနပရိညာဝါရေသု
 အပါဒါနတ္ထေ ဝေ ဝါ။ မူလဋ္ဌိ၊၃။၁၄၇။

အပါဒါနဒီပန (န) [အပါဒါန+ဒီပန] အပါဒါန
 အနက်ကိုပြခြင်း။ နိဿက္ကဝစနံ အပါဒါန-
 ဒီပနတော၊ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၆၆။

အပါဒါနဘာဝဒဿန (န) [အပါဒါနဘာဝ+
 ဒဿန] အပါဒါန၏အဖြစ်ကိုပြခြင်း။ ပဗဟန-
 ပရိညာဝါရေသု အပါဒါနဘာဝဒဿနတ္ထဉ္စ။
 အနု၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၁၄။

အပါန (န) [အပ+အာန] (၁) ဝင်သက်လေ။
 အတော အပါနံ ပဿာသော၊ အဿာသော
 အာနမ္ပစ္စတေ။ ဓာနံ၊၃၉။ အာနံ ဝုစ္စတိ
 ဗဟိနိက္ခမနဝါတော၊ တတော အပကတံ
 အပါနံ၊ ဓာနံ၊ဋ္ဌိ၊၃၉။ ပဿာသောတိ အန္တော

မကောင်းမှုမှ ကင်းသော၊ ကောင်းမှုနှင့်-မြင်
မြတ်-စင်ကြယ်-သော၊အရာ။ (က) မြတ်
သော လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါး။ (ခ)
မြတ်သော အကျိုးစီးပွား ချမ်းသာသုခ။
အပါပပုရေက္ခာရ-ကြည့်။

အပါပက (တိ) [န+ပါပက။ ထိဉ္စ အပါပိ-
ကာ] မယုတ်မာသော၊ ကောင်းသော၊သူ။
အပါပကံ တေ မရုဏံ ဘဝိဿတိ။ သံ၊၂။
၁၀၀။ အပါပကန္တိ အလာမကံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၀၈။ သကေဟိ ကမ္မေဟိ အပါပကေဟိ။
ဇာ၊၂။၂၁။ ဝိမာန။၁၁၉။ နေတ္ထိ။၁၁၂။
အပါပကေဟိတိ အလာမကေဟိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။
၂၂၅။ အပါပိကာ ကာလကိရိယာ။ သံ၊၂။
၁၀၀။ မနုဿဘူတာ ဗဟရာ အပါပိကာ။
ဝိမာန။၃၆။ ဘဒြ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၃၁၅။) လည်း ကြည့်။

အပါပကမ္မ (တိ) [န+ပါပ+ကမ္မ] မကောင်း
မှု - အကုသိုလ်ကံ - မရှိသော၊ မယုတ်ညံ့
သော-ကောင်းသော - ကုသိုလ်ကံရှိသော၊
သူ။ အပါပကမ္မိ-ကြည့်။

အပါပကမ္မိ (တိ) [အပါပကမ္မ+ဤ] မကောင်း
မှု - အကုသိုလ်ကံ - မရှိသော၊ မယုတ်ညံ့
သော-ကောင်းသော- ကုသိုလ်ကံရှိသော၊
သူ။ ဧဝံ ဝိသုဇ္ဈန္တိ အပါပကမ္မိနော။ ဇာ၊
၂။၁၁၂၊၂၀၁။ အပါပကမ္မိနောတိ အပါပ-
ကမ္မာ သတ္တာ ဧဝံ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။
၄၄၀။

အပါပတန္တ (တိ) [အပါ+အာ+ပတ+အ+
အန္တ] ကျရောက်သော၊(သူ)။ ကိဇ္ဇောဝ
အဂ္ဂိ လေိတံ အပါပတံ။ ဇာ၊၂။၂၆၄။
အပါပတန္တိ အပါ အာပတံ၊ ပတန္တောတိ
အတ္ထော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၂၄။

အပါပဒဿန (တိ) [အပါပ+ဒဿန] ကောင်း
သောကြည့်ရှုဖွယ်ရှိသော၊ ကြည့်ရှု၍ကောင်း
သော၊ အမြင်ကောင်းသော၊ ချစ်ဖွယ်သော

သဘောရှိသော၊သူ။ သီလဝတီ စ အပါပ-
ဒဿနာ။ ဇာ၊၁။၁၇၃။ အပါပဒဿနာတိ
ကလျာဏဒဿနာ ပိယဓမ္မာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉၂။

အပါပဓမ္မ (တိ) [(၁) အပါပ+ဓမ္မ။ (၂)န +
ပါပဓမ္မ] (၁) ကောင်းသောတရား - သီလ၊
အကျင့် စသည် - ရှိသော။ (၂) မကောင်း
မှု - အပြစ် - ပြစ် - ကင်း - သော၊သူ။ နရုဇ္ဈ
နာရိဉ္စ အပါပဓမ္မ။ ဇာ၊၂။၁၀၈။ အပါပဓမ္မန္တိ
သီလာစာရာဒိသမ္ပန္နံ နိရုပရာဓံ ပါ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၆။၁၃၄။

အပါပပုရေက္ခာရ (တိ) [အပါပ+ပုရ (ပုရာ)
+ ကရ + က။ န + ပါပ + ပုရ (ပုရာ)
+ ကရ + က] (၁) မယုတ်မာသော
- မကောင်းမှု၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော
- လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးကို - ရွှေ၌
ထားတတ်သော - ရွှေသွား ပြုတတ်သော
(၂) ယုတ်မာသော အကျိုးမဲ့ကို - ရွှေ၌
ထားတတ် - ရွှေသွား မပြုတတ်-သော၊
မြတ်သော အကျိုးစီးပွား ချမ်းသာသုခကို
- ရွှေ၌ ထားတတ်သော - ရွှေသွား ပြု
သော။ (၃) မြတ်သော အရိယာတို့သည်-
ရွှေ၌ထားအပ်သော-ရွှေသွားပြုအပ်သော။
အပါပပုရေက္ခာရော ဗြဟ္မဿယ ပဇာယ။
ဒီ၊၁။၁၀၈။ မ၊၂။၃၇၉။ အပါပပုရေက္ခာ-
ရောတိ အပါပေ နဝ လောကုတ္တရာဓမ္မေ
ပုရတော ကတွာ ဝိစရတိ။...အပါ စ အပါပ-
ပုရေက္ခာရောတိ န ပါပံ ပုရေက္ခာရော၊ န
ပါပံ ပုရတော ကတွာ စရတိ၊ န ပါပံ
ဣစ္ဆတိတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၅။ မ၊ဋ္ဌ၊
၃။၂၀၈။ အပါပပုရေက္ခာရောတိ အပါပေ
ပုရေ ကရောတိ၊ (အပါပေဟိ ပုရေက္ခာရိ-
ယတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃) န ဝါ ပါပံ ပုရတော
ကရောတိတိပိ အပါပပုရေက္ခာရောတိ ဣမ-
မတ္တံ ဒဿေတုံ “အပါပေ ဓမ္မေ”တိအာဒိ
ဝုတ္တံ။ တတ္ထ အပါပေတိ ပါပပဋိပက္ခေ ပါပ-
ရဟိတေ စ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၂။

အပါပေ ပုရေ ကရေတိ၊ န ဝါ ပါပံ ပုရေ
ကရေတိတိ အပါပပုရေကောရေတိ ယုတ္တာ-
ယုတ္တသမာသေန ဒုဝိမေတ္တံ ဒေသေတံ
“အပါပေ...ဓမ္မ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သိ၊ဋ္ဌိ၊
သစ်၊ ၂။ ၂၉။

အပါပသတ္တပနိသေဝိတ (တိ) [အပါပ+သတ္တ+
ဥပနိသေဝိတ] မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်-သူတော်
သူမြတ်-တို့-အိ-နေထိုင် - အပ်သော။
အဉ္စ၊ ဟိရိ ရမ္မံ ပါဝိသိ ယသမံ။...အပါပ-
သတ္တပနိသေဝိတံ သဒါ။ ဇော၊ ၂။ ၁၀၈။

အပါပသတ္တပနိသေဝိ (တိ) [အပါပ+သတ္တ+
ဥပနိသေဝိ။ ထိန္တံ - နိသေဝိနိ] မြတ်သော
ပုဂ္ဂိုလ်-သူတော် သူမြတ် - တို့ကို-မှီဝဲ-
ဆည်းကပ်-လေ့ရှိသော၊ သူ။ အပါပသတ္တပ-
နိသေဝိနိ သဒါ။ ဇော၊ ၂။ ၁၀၅၊ ၁၀၈။

အပါပါယံ (ကြိ) အပါပါတိ-ကြည့်။

အပါပိတ (တိ) [န+ပါပိတ] မရောက်စေအပ်
သော။ ဝိဟာရေ အပါပိတံ ပန အာသနသာ-
လာယ တံ ဘတ္တံ လဘိတော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၄။ ၁၀၁။
ပရမတ္ထံ စတုတ္ထသစ္စပဋိဝေဓံ အပါပိတာ။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊
၃။ ၈၉။ အတိဝိယ ပဂုဏဘာဝံ အပါပိတော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၁၀။

အပါပိတသေနာသနိက (တိ) [န+ပါပိတ+
သေနာသန+ဣက] ရောက်စေအပ်-ရစေ
အပ် - သော ကျောင်းမရှိသော ရဟန်း။
အသေနာသနိက (ဝဇီရ၊ ၄၇၀) ကြည့်။

အပါပုဏက (တိ) [န+ပါပုဏက (ပ+အပ+
ဥဏာ+ဣ)] မရောက်သော။ ယံ ယံ
အလဇ္ဇိသန္တကံ ဝါ အတ္တနော အပါပုဏက-
သံသိကာဒိ ဝါ ပဋိက္ခေပတော ပဝါရဏာ န
ဟောတိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၉။

အပါပုဏန (တိ) [န+ပါပုဏန (ပ+အပ+
ဥဏာ+ယ)] မရောက်သော။ အတ္တနော

အပါပုဏနကောဋ္ဌာသံ အဘိဟန္တံ ပဋိက္ခိပတိ။
ဝဇီရ၊ ၃၁၇။ ကခါ၊ဋ္ဌိ၊ဟောင်း။ ၉၁။

အပါပုဏန္တ (တိ) [န+ပါပုဏန္တ။ ထိန္တံ အပါ-
ပုဏန္တ] မရောက်သော၊ မဆိုက်ရောက်သော၊
သူ။ တံ အရဟတ္တံ အပါပုဏန္တော အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝိဇ္ဇန္တော။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၁၉။ ဒုတ္တိ သာကာရ-
ဘာဝနာသမ္ပင်္ဂံ အပါပုဏန္တော။ ဂုဉ္ဇက၊ဋ္ဌ၊ ၅၇။
တံ ဝတ္ထု အပါပုဏန္တိ ဟုတော ဂယတိ။ မူလဋ္ဌိ၊
၂။ ၆၈။ (သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊ ၁၅၅။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၄။ ၇၄။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၄၀၅။ သံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၁၅။ ဇော၊ဋ္ဌ၊ ၂။
၂၇၅။ တို့လည်း ကြည့်။)

အပါပုဏိ၊ အပါပုဏိ (ကြိ) ပါပုဏာတိ-ကြည့်။

အပါပုဏိတဗ္ဗ (တိ) [န+ပါပုဏိတဗ္ဗ] မရောက်
အပ်သည်။ မရောက်အပ်သောအရာ။ အပါပု-
ဏိတဗ္ဗေသု ပဝတ္တတ္တာ ဝေ အပ္ပတ္တိပစ္စုပ္ပာ-
နာတိ ဝုတ္တာ။ မူလဋ္ဌိ၊ ၂။ ၆၈။

အပါပုဏိတော (ကြိ၊ဝိ) [န+ပါပုဏိတော] (က)
မရောက်-မဆိုက်ရောက်-မရှိ။ န တံ အ-
ပါပုဏိတော ဝိရိယသ သက္ကာနံ တဝိသတိ။
မ၊ ၂။ ၁၄၆။ သံ၊ ၁။ ၂၆၇။ အံ၊ ၁။ ၅၂။ မဟာ-
နိ၊ ၅၀။ တံ ပတ္တဗ္ဗံ အပ္ပတော။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊
၁၇၀။ (ဒိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၈၀။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၉၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၃။ ၁၉၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၉၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၇။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၆၇။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၁၉။ သာ-
ရတ္ထ၊ ၂။ ၁၄၇။ တို့လည်း ကြည့်။) (ခ)
မရောက်-မမီ-မရှိ။ ဓရမာနံ တဂဝန္တံ
အပါပုဏိတော ပရိနိဗ္ဗုတကာလေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ
ပဗ္ဗဇိတော။ အပ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၇။ (ဂ) မမီမရှိ၊
အတူတတ-တပြိုင်နက်-မဆိုနိုင်မရှိ၊ တက
မဆိုမရှိ။ ထေရေန “မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ”-
တိ ဝုတ္တေ သာမဏေရော တံ ပင် အပါပုဏိ-
တော “မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ”တိ
ဒုတိယပဒံ ကေတော ဘဏတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၈။
အပါပုဏိတောတိ သဒ္ဓိံ အကထေတွာ။

သာရတ္ထာဉာဉ်။ (ကခါဋ္ဌိသစ်။၃၅၀-လည်း
ကြည့်။)

အပါပုရက (န) [အပ+အာ+ပုရ+ယု] သံကောက်၊ တံခါးဖွင့်ရန် သံကောက်၊ သော။
အပါပုရက-ကြည့်။

အပါပုရတံ (ကြိ) [အပ+အာ+ပုရ+အ+တံ။ သက္ကဟဉ္စ မြိဓာဟံပြင် အပါပုရကောတိ ဟု ရှိသည်။ ဝိလျုကြည့်။] ဖွင့်၏။ လှမ်း-ဖွင့်-၏။ အပါပုရန္တံ အမဟဿ မှီရံ။ ဣတိပုဟ်။ ၂၄၉။ အပါပုရန္တံ ဥဿိဋ္ဌေန္တံ။ ၎င်း။ ၂၅၂။ အပါပုရေတံ (အဝါပုရေတံ။ သိပုကံ) အမတဿ ဒွါရံ။ ဝိဉာဉ်။ မာ။ ၂၂၅။ မာ။ ၂၉၂။ သံ၊ ၁။ ၁၃၉။ ဗဒ္ဒဝံ၊ ၁၂။ အပါပုရေတန္တံ ဝိဝရ တေ။ ဝိဉာဉ်။ ၂၄၃။ မာ။ ၂။ ၈၃။ သံ၊ ၁။ ၁၂။ ဝိဝရံ၊ ၃၉၇။ အပါပုရ ဝိဝရ ဥဿိဋ္ဌေဟိ။ သာရတ္ထာဉာဉ်။ ၁၅၆။ အပါပုရတိ-လည်း ကြည့်။

အပါပုရန္တံ (တိ) [အပ+အာ+ပုရ+အ+အန္တံ] ဖွင့်သော၊ သူ။ အပါပုရန္တံ-ကြည့်။

အပါပုရိတံ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+အာ+ပုရ+တံ] ဖွင့်ခြင်းငှါ။ ဘိက္ခု။ န သက္ကောန္တံ ကဝါဋ္ဌိ အပါပုရိတံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၉၂။

အပါပုရိတော (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+အာ+ပုရ+တော] ဖွင့်၍။ တမေနံ ဥဋ္ဌဟိတော အပါပုရိတော ဩလောကေယျ။ မာ။ ၃၆။ အပါပုရိတောတိ ဝိဝရိတော။ မာ။ ၁။ ၁၅၄။

အပါပုရိတောန (ကြိ၊ ဝိ) [အပ+အာ+ပုရ+တော+န] ဖွင့်၍။ ဒွါရံ အပါပုရိတောနဟံ (အဝါပုရိတောဟံ။ သိ။)။ မာတာပိတရေ အနိကရတ္ထဉ္စ။ ထေရီ။ ၄၃၂။

အပါပုရိယတိ (ကမ္ပ၊ ကြိ) [အပ+အာ+ပုရ+ယ+တိ] ဖွင့်အပ်၏။ ဖွင့်၏။ တဿ မဟာ-နိရယဿ ပုရတ္ထိမံ ဒွါရံ အပါပုရိယတိ (အဝါ-

ပုရိယတိ။ သိ။) မာ။ ၂၂၂။ အပါပုရတိ-လည်း ကြည့်။

အပါပေတဗ္ဗ (တိ) [န+ပါပေတဗ္ဗ] မရောက် စေအပ်သော။ အပါရနေယျ-ကြည့်။

အပါပေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပါပေတွာ] မရောက် စေမူ၍။ ဘဂဝတာ ဓမ္မဒေသနာမတ္ထကံ အပါပေပသာဝ နိဋ္ဌာပိတာ။ မာ။ ၄။ ၇၁။ (သံ၊ ၁။ ၂။ ၇၈။ အာ၊ ၁။ ၁။ ၃၀၉။ စရိယာ၊ ၄။ ၃၀၉-တို့လည်း ကြည့်။)

အပါဘတ (တိ) [အပ+အာ+ဘရ+တ] ဆောင်ယူအပ်သော။ ရတ္တိဘတ္တံ အပါဘတံ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၀၁။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၀၇။ အပါဘတန္တိ ဘာဘတံ အာနိတံ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၅၀။ ရတ္တိဘတ္တံ အပါဘတန္တိ ရတ္တိဘောဇနတော အာနိတံ။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၀၇။

အပါမဂ္ဂ (ပု) [အပ+မဠ+ဏ။ (အပါမာဂီ-သံ) အပမဠတေ ဗျာဓိ အနေန။ ထောမ။ အပ-၌ ပ-၏ အ-ကို ဒီဃပြု။ ပါ၊ ၆။ ၁။ ၂၂-ကြည့်။] စစ်သိမ်း၊ ဓာန်၌နှင့် ဓာန်၊ သျှ၊ ဟောင်း။ တောကြက်မောက်ပင်၊ ဓာန်၊ သျှ၊ သစ်၊ အဘယာနှင့်တောင်ပေါက်။ (ယင်းတော ကြက်မောက်ကိုပင် ကြက်မောက်ရိုင်း၊ ကြက် မောက်ဆူးပြန်-ဟု ခေါ်ကြသေးသည်။) ကု-ရဏကအပါမဂ္ဂကဏကလသိကာဟိ သာခါ ဝိယ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၃။ အပါမဂ္ဂေါ သေခရိ-ကော။ ဓာန်။ ၅၇၃။ ဒွယံ ခရမဉ္စရိယံ “စစ် သိမ်း” ဣတိ ချာတာယံ။ အပမဠန္တိ ဝတ္ထာဒိ-ကမနေနေတိ အပါမဂ္ဂေါ၊ ဒီသော ဥပသက္ကဿ။ ဓာန်၊ ၄။ ၅၇၃။

အပါမင် (န) [န+ပါမင်] ပါမင်-မဟုတ်သော အရာ။ (ပါမင်-ကို ဦးညွှတ်၊ ဆောက်လုံး သွယ် ပြောင်း၊ စလွယ်၊ ရွှေခါးကြိုး ဟု အမျိုးမျိုး မြန်မာပြန်ကြသည်။ ၎င်းကြည့်။) အပါမင် ပါမင်န္တံ ... ကတွာ ပတိဂ္ဂပကေန ဝဉ္စနံ။ ဒီ။

၄၁၁ ၇၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၅။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၈။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၃၇၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၁။

အပါယ် (ပု) [(၁) အပ+အယ။ အပ+
အာယ။ န+ပါယ်။ (၂) အပ+အာယ။ (၃)
(၄) (၅) အပ+ဣ+အ] (၁) အပါယ်။
(ဋ္ဌ၊ဋီ-တို့၌ အပါယ်-အရ ငရဲကိုသာသင်း၊
တိရစ္ဆာန်ဘုံကိုသာသင်း၊ အပါယ် ၄-ပါးလုံး
ကိုသင်း ယူရန် ဖွင့်ဆိုသည်တို့ကို တွေ့ရသည်။
ထိုတွင် “အပါယ် ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ..”
ဟု နိရယံနှင့်တကွလာသော ပါဠိတို့၌ ငရဲကို၊
တနည်း တိရစ္ဆာန်ဘုံကို အပါယ်-ဟုယူ၍ (ပြု-
လတ္တံ့၊ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၅-စသည်) နိရယံ မပါပဲ
“အပါယ် ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ သံသာရံ...” ဟု
လာသော ပါဠိတို့၌ အပါယ် ၄-ပါးလုံးကို ယူ
သည် (ပြုလတ္တံ့၊ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၆-စသည်)။ ထို့ပြင်
အချို့ပါဠိတော်တို့၌ (ဣတိဝုတ်၊ ၂၅၇။ ဇာ၊
၂။၂၈) အပါယ်အမည် မပါပဲ အပါယ် ၄-ပါး
သရုပ်ကို ထုတ်၍ ဟောသည်ကို တွေ့ရပြီး အ-
ချို့တို့၌ကား (ခုဒ္ဒက၊ ၆။ သုတ္တနိ၊ ၃၁၄) ၄-ခု
သင်္ချာမျှသာ ပြ၍ သရုပ်မထုတ်ပဲ ဟောသည်
ကို တွေ့ရသည်။ ဋ္ဌ-တို့၌လည်း သရုပ် ထုတ်၊
မထုတ် ၂-မျိုးတွေ့ရရာ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၈၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈၆။ ခုဒ္ဒက၊ ၆။ ၁၅၈။ သုတ္တနိ၊
၄၁။ ၂၇၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၉၂။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၇၉။
၎င်း၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈-တို့၌ သရုပ်ထုတ်ပြသည်ကို
တွေ့ရသည်။ သရုပ်မပါပဲ သင်္ချာမျှသာ ပြ
သော ဋ္ဌ-တို့ကား များလှစွာသည်။ ယင်းတို့
တွင် အချို့ကား— ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၀။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၀၅။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၀၊ ၁၂၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၀၄။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၊ ၁၅၊ ၁၆။ ၎င်း၊၂။
၄၅၄။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂။၆။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၁။
ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၇၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၂၁-၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၉၉။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၁၀-တို့
တည်း။) (က) နတ်ရွာနိဗ္ဗာန်အကြောင်း
ကောင်းမှုမှ ကင်းသော၊ ချမ်းသာ၏ -
လာရာ - ဖြစ်ရာ - ကောင်းမှုမှကင်းသော

(အပ+အယ)။ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရ-
ဏာ အပါယ် ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပ-
ပန္နာ (ဥပပဇ္ဇတိ ဝိ၊ဋ္ဌ။ သံ၊ အဘိ၊ပု။ ဥဒါန။
ဥပပဇ္ဇန္တိ-အံ။ ဣတိဝုတ်။ ဥပပဇ္ဇေယျ-
အဘိ၊ဝိ။ ဥပပဇ္ဇိဿတိ စူဠနိ)။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၆။ ဝိ၊
၃။၃၂၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၇၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။ သံ၊ဋ္ဌ၊၉၄။ အံ၊
၁။၈။ အံ၊၂။ ၂၄၈-၉။ အဘိ၊ဝိ၊၃၅၀။ အဘိ၊
ပု။၁၅၉။ ဥဒါန၊၁၈၅။ ဣတိဝုတ်။ ၂၀၃။ မဟာ-
နိ။၂၇၆။ စူဠနိ။၁၆၉။ ပဋိသံ၊၁၁၁။ နေတ္ထိ။
၈၅။ အပါယ်န္တိ ဝေမာဒိ သဗ္ဗံ နိရယဝေဝစနံ။
နိရယော ဟိ သဂ္ဂမောက္ခဟေတုဘူတာ ပုည-
သမ္ပတာ အယာ အပေတတ္တာ၊ သုခါနံ ဝါ
အာယဿ အဘာဝါ အပါယော။... အထ ဝါ
အပါယဂ္ဂဟဏေန တိရစ္ဆာနယောနိံ ဒီပေတိ၊
တိရစ္ဆာနယောနိံ ဟိ အပါယော၊ သုဂတိယာ
အပေတတ္တာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၅။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၇၆
(သုခါနံ ဝါ အာယဿ အာဂမနဿ ဝါ
အဘာဝါ-ရှိ)။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၃၅။ ပဋိသံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၃၉။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၇၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၅၇။
သာရတ္ထ၊၃။၃၁၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၇။ အပါယ်န္တိ-
အာဒိ သဗ္ဗံ နိရယဿေဝ ဝေဝစနံ။... သဂ္ဂ-
မောက္ခဟေတုဘူတာ ဝါ ပုညသမ္ပတာ အယာ
အပေတောတိပိ အပါယော။... အထ ဝါ
အပါယဂ္ဂဟဏေန တိရစ္ဆာနယောနိံ ဝုစ္စတိ။
တိရစ္ဆာနယောနိံ ဟိ အပါယော သုဂတိတော
အပေတတ္တာ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၆၉။ ဧတိ ဣမဿ
သုခန္တိ အယော၊ ပုညန္တိ အာဟ “ပုည-
သမ္ပတာ အယာ”တိ။ သာရတ္ထ၊၁။၄၀၆။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၁။ ဧတိ တေဿ သုခန္တိ
အယော၊ ပုညံ၊ ဝိမတိ၊၁။၈၄။ (ခ) ချမ်း
သာတို့၏ - လာရာ - ဖြစ်ရာ - ဖြစ်သော
ကောင်းမှုစသည်တို့၏ ချမ်းသာကို ပြီးစေနိုင်
သော သတ္တိ - မှကင်းသော - မရှိသော (သာ-
ရတ္ထပါဠိအလို)၊ ချမ်းသာတို့၏ - လာရာ -
ဖြစ်ရာ - ဖြစ်သော ကောင်းမှု - မှကင်း
သော - မရှိသော (ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌါပါဠိအလို)၊ ချမ်း

သာတို့၏ - လာရာ - ဖြစ်ရာ-ဖြစ်သော
 ကုဋ္ဌာရုံစသည် - မှကင်းသော - မရှိသော
 (ဝဇီရအလို)။ ချမ်းသာတို့၏-လာရာ-ဖြစ်
 ရာ-အကြောင်း - မှကင်းသော-မရှိသော
 (ဝိမတိအလို)။ (အပ + အာယ-ချည်း)။
 သုခါနံ ဝါ အာယဿ အာရမ္မဏာဒိနော
 အဘာဝါ။ ဝဇီရ။၅၃။ အာယန္တိ (အာယန္တိ-
 ဝိသုဒ္ဓိ၊၆) တေသ္မာ သုခါနိတိ အာယော။
 ပုညကမ္မာဒိနံ သုခသာဓနံ (ပုညကမ္မာဒိသုခ-
 သာဓနံ)။ဧတနာဟ “သုခါနံ ဝါ အာယဿ
 အဘာဝါ”တိ။ သာဓုတ္တ၊၁။၄၀၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၆။၂။၆၁။ (ပါရာဂဏ္ဍိသစ်၊၂။၂၉၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 သျှ၊၃။ တို့လည်း ကြည့်။) အာယဿာ-
 တိ အာဂမနဿ၊ ဟေတုဿ ဝါ။ ဝိမတိ၊
 ၁။၈၄။ (ဂ) ကြီးပွားခြင်းသို့ ကပ်ရောက်
 ကြောင်း ဖြစ်သော ကောင်းမှုမှ ကင်းသော
 (ပဋိသံ၊ဂဏ္ဍိ။ အပ+အာယ)။ပါရာဂဏ္ဍိသစ်၊
 ၂။၂၉၈-ကြည့်။ (ဃ) ကောင်းသောကုသိုလ်
 ကံသည်ဖြစ်စေအပ်သော သုဂတိမှကင်းသော
 (အထ ဝါ-စသော ဌ-နောက်နည်း၊ အပ+
 အာယ)။ ယင်း (သုဂတိယာ အပေတတ္တာ)
 ဖြင့် အပါယော-၌ အပ-သဒ္ဓါ၏ သုဂတိဝါ-
 စက အဖြစ်ကို ပြသည်။ ဣယတိ ကုသလ-
 ကမ္မနာ နိဗ္ဗတ္တိယတိတိ အယော-ပြ။ ပါရာ၊
 ဂဏ္ဍိသစ်၊ ၂။၃၀၀။ (င)ကြီးပွားခြင်း-မှကင်း
 သော-မရှိသော (အပ+အာယ၊ အာယ)။
 ကြီးပွားခြင်းမရှိရာဖြစ်သော။ (န+ပါယ)။
 (စ) ချမ်းသာမှကင်းသော။ ချမ်းသာကင်း
 ရာဖြစ်သော (အပ+အာယ)။အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ
 ဝိနိပါတံ သံသာရံ နာတိဝတ္တတိ။ ဒီ၊၂။၄၇။
 သံ၊၁။၃၁၈။အံ၊၁။၅၃၂။ပဋိသံ၊၁၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၂။၂၂၁။အပါယောတိ နိရယတိရစ္ဆာနယော-
 နိပေတ္တိဝိသယအသုရကာယာ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ
 တေ ဝစိသခါတဿ အယဿ (အာယဿ-အံ၊
 ၄။ပဋိသံ၊၄) အဘာဝတော အပါယောတိ
 ဝုဇ္ဇန္တိ။ ဒီ၊၄။၂။၈၆။ သံ၊၄။၂။၈၉။ အံ၊၄။၂။

၃၈၆။ ပဋိသံ၊၄။၂။၁၈။ အပါယာတိ အဝစိ-
 တာ(-ကာ)၊သုခေန သုခဟေတုနာ ဝါ ဝိရ-
 ဟိတာတိ အတ္တော။ ဒီ၊၄။၂။၉၁။ အံ၊၄။၂။
 ၃၈၄။ အပါယောတိ အယေန သုခေန သုခ-
 ဟေတုနာ ဝါ ဝိရဟိတော။ သံ၊၄။၂။၁၀၄။
 ဝစိသခါတာ သုခသခါတာ ဝါ အယာ အပေ-
 တတ္တာ အပါယော။ မ၊၄။၁။၃၄၂။ နိရယော
 ဟိ အယသခါတာ သုခါ အပေတောတိ
 အပါယော။ အံ၊၄။၁။၄၃။ ဣဋ္ဌာကာရေန
 အယတိတိ အယော၊ သုခံ။ သဗ္ဗသော
 အပေတော အယော တေဿ၊ တေသ္မာတိ
 ဝါ အပါယော။ အံ၊၄။၁။၉၇။ ဝနိယာ
 အဘာဝတော အပါယံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၆။၂။၃၄၉။
 အပါယကမနိယ၊ အပါယလောက-တို့လည်း
 ကြည့်။ နတ္ထိ ပါယော ဝုဇ္ဇိ တောတိ အပါ-
 ယော။ နိတိ၊စာ၊၁။၂၀။ (၂) ကြီးပွားခြင်းမှ
 ကင်းသော မကြီးပွားခြင်း။ အပါယကော-
 သလ္လ (၁)အနက်ကြည့်။(၃) ကင်းကွာတတ်
 သော ပျက်စီးခြင်း။ အပါယမုခ (၁)
 အနက်ကြည့်။ (၄) ကင်းကွာကြောင်း-မ
 ကြီးပွားကြောင်း - ပျက်စီးကြောင်း-ဖြစ်
 သောတရား။ အပါယကုသလ (၁) အနက်၊
 အပါယမုခ (၁) အနက်နှင့် အပါယသ-
 ဟာယ-တို့ကြည့်။ (၅)ရေထွက်သွားကြောင်း
 ဖြစ်သောလမ်း၊ ရေထွက်ပြန်။ အပါယမုခ
 (၂) အနက်နှင့် အပါယသမုန-တို့ ကြည့်။

အပါယကာယ (ပု) [အပါယ+ကာယ] အပါယ်
 ဘုံ။ ဟိနကာယူပက (သီ၊၄။သစ်၊၁။၁၈၄)
 ကြည့်။

အပါယကုသလ (တိ) [အပါယ+ကုသလ](က)
 ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် တရားတို့ ကင်းကွာ
 ကြောင်း-မဖြစ်ခြင်းအကြောင်း-မကြီးပွား
 ကြောင်း-၌-လိမ္မာ - တတ်သိ-နားလည်
 -ကျွမ်းကျင်-သော၊ သူ။ န အာယကုသ-
 လော စ ဟောတိ၊ န အပါယကုသလော စ

ဟောတိ၊ န ဥပါယကုသလော စ ဟောတိ။
 အံ၊ ၂။ ၃၇၆။ န အပါယကုသလောတိ န အပ-
 ဂမနကုသလော။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၃၉။ အပဂစ္ဆန္တိ
 ကုသလာ ဝါ အကုသလာ ဝါ တေေနာတိ
 အပဂမနံ၊ တေသံ ဝေ အနုပ္ပတ္တိကာရကံ။
 တတ္ထ ကုသလောတိ အပဂမနကုသလော။
 ဝေ ဓမ္မေ မနသိကရေတော ကုသလာ ဝါ
 အကုသလာ ဝါ ဓမ္မာ နာဘိဝေဒန္တိတိ ဝေ
 ဇာနန္တော။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၅။ (ခ) မကြီးပိုး
 ခြင်း - အကျိုးဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ အကျိုးမဲ့
 ဖြစ်ခြင်း - နှ့် လိမ္မာသော၊ သူ။ အပါယ-
 ကုသလော ဥပါယကုသလော၊ နေတ္ထိ။
 ၁၈-၉။ အပါယာတိ အဝဇ္ဇိ၊ သာပိ အတ္တ-
 ဟာနိတော အနတ္တုပ္ပတ္တိတော စ ဝုဝိဓာ။...
 တတ္ထ ကုသလောတိ အတ္တော။ နေတ္ထိ၊ ၄။
 ၇၈။ အပါယကောသလ္လ-လည်း ကြည့်။

အပါယကောသလ္လ (န) [အပါယ+ကောသလ္လ]
 အကျိုးဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ အကျိုးမဲ့ဖြစ်ခြင်း -
 ကုသိုလ်တရားတို့၏ မဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ချုပ်
 ပျောက်ခြင်း၊ အကုသိုလ်တရားတို့၏ဖြစ်ပေါ်
 ခြင်း တည်နေခြင်း - တို့၌ - လိမ္မာ - တတ်သိ
 - နားလည် - ကျွမ်းကျင် - သူ၏အဖြစ်
 ဟူသော - ဉာဏ် - ပညာ။ အပါယကော-
 သလ္လ - ဉာဏ် - ပညာ။ (က) သမ္ပတ္တိတရား
 တို့ - ပဲခူး - ကင်းမဲ့ - ကြောင်းဖြစ်သော
 (ကုသိုလ်တရားတို့၏) ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၌ -
 လိမ္မာ - တတ်သိ - နားလည် - ကျွမ်းကျင် -
 သူ၏အဖြစ် ဟူသော - ဉာဏ် - ပညာ။ တိကိ
 ကောသလ္လာနိ အာယကောသလ္လံ အပါယ-
 ကောသလ္လံ ဥပါယကောသလ္လံ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၈၄။
 အာယောတိ ဝုဇ္ဇိ။ အပါယောတိ အဝုဇ္ဇိ။
 ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၇။ အပေန္တိ သမ္ပတ္တိယော တေ-
 နာတိ အပါယော၊ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ
 ဟာနိတိ အာဟာ “အပါယောတိ အဝုဇ္ဇိ”တိ။
 ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၂၁၅။ တတ္ထ ကတမံ အပါယကော-
 သလ္လံ။ - ဣဒံ ဝုဇ္ဇတိ အပါယကောသလ္လံ။

အဘိ၊ ၁။ ၃၃၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၇၀။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၇။
 အပါယောတိ အဝုဇ္ဇိ၊ သာပိ အတ္တဟာနိ-
 တော စ အနတ္တုပ္ပတ္တိတော စ ဝုဝိဓာ။...
 ယာ ပနေသာ ကုသလဓမ္မာနံ အနုပ္ပဇ္ဇန-
 နိဓုဠာနေသု အကုသလဓမ္မာနံ ဥပ္ပတ္တိ၌တိသု
 ပညာ၊ ဣဒံ အပါယကောသလ္လံ နာမာတိ
 အတ္တော။... အပါယကောသလ္လံ ကတံ ပညာ
 နာမ ဇာတာတိ ? ...။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၆-၇။
 (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၇၀-လည်း ကြည့်။) အပါယပ္ပိ-
 ဒနကုသလတာ အပါယကောသလ္လံ သိယာ-
 တိ မညမာနော ပုစ္ဆတိ “အပါယကောသလ္လံ
 ...ဇာတာ”တိ။ မူလဒီ၊ ၂။ ၂၀၃။ (ဒီ၊ ၄။ ၃။
 ၂၁၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၈၀-တို့လည်း ကြည့်။)
 အပါယပ္ပိဒနံ အဝဇ္ဇိနိဗ္ဗတ္တနံ။ အနုဒီ၊ ၂။ ၂၀၃။
 အပါယေ အဝဇ္ဇိယံ ကောသလ္လံ အပါယ-
 ကောသလ္လံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၇၇။ (ခ) ကြီးပိုး
 ခြင်းမဲ့ ကင်းသော - မကြီးပိုးခြင်း - ဆုတ်
 ယုတ်ခြင်း - နှ့် - လိမ္မာ - တတ်သိ - နားလည်
 - ကျွမ်းကျင် - သူ၏အဖြစ် ဟူသော -
 ဉာဏ် - ပညာ။ ဝုဇ္ဇိလက္ခဏာ အာယတော
 အပေတတ္တာ အပါယော၊ အဝုဇ္ဇိ။ တတ္ထ ကော-
 သလ္လန္တိ တသ္မိံ အတ္တဟာနိအနတ္တုပ္ပတ္တိ-
 လက္ခဏေ အပါယေ ကောသလ္လံ ကုသလ-
 တာ အပါယကောသလ္လံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၈၁။
 အပါယကုသလ-လည်း ကြည့်။

အပါယကောသလ္လပက္ခိက (တိ) [အပါယကော-
 သလ္လ+ပက္ခ+ဣက] အပါယကောသလ္လဉာဏ်
 အဖို့၌ ဖြစ်သော။ သဗ္ဗာပီတိ အာယကော-
 သလ္လပက္ခိကာပိ အပါယကောသလ္လပက္ခိကာ-
 ပိ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၂၁၆။

အပါယဂတိ (ထိ) [အပါယ+ဂတိ] အပါယ်သို့
 လားရောက်ခြင်း၊ အပါယ် ဟု ဆိုအပ်သော
 လားရောက်ရာအရပ်။ န စ အပါယဂတိ-
 သင်္ခါတံ ဂတိအညထတ္တံ ပါပုဏာတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။
 ၂၀၄။ နိရယာဒိဂတိအန္တရုပပတ္တိဂတိအည-

ထတ္ထံ။ သံ၊ဋီ၊၂။၅၃၃။ အညထတ္ထ-လည်း
ကြည့်။

အပါယဂမန (န) [အပါယ+ဂမန] အပါယ်သို့
-လား-ရောက်-ခြင်း။ ကမ္မာနိ စ တာနိ
ပထာ စ အပါယဂမနာယာတိ ကမ္မပထာ။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၃။

အပါယဂမနပထတ္ထ (န) [အပါယဂမန+ပထ+
တ္ထ] အပါယ်သို့-လား-ရောက်-ကြောင်း
လမ်း၏အဖြစ်။ ဒသ အကုသလကမ္မပထာ
သုဂတိဂမနပဋိပက္ခတ္တာ အပါယဂမနပထတ္တာ
ဝိပထံ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၂။

အပါယဂမနိယ (တိ) [အပါယ+ဂမ+အနိယ]
(က) အပါယ်သို့-လား-ရောက်-စေတတ်
သော အပါယဂမနိယံ ရာဂံ အပါယဂမနိ-
ယံ ဒေါသံ...မောဟံ။ အံ၊၂။၃၈၁။ အပါ-
ယဂမနိယော ကာမာသဝေါ ခီယတိ။ ပဋိသံ။
၉၁။ အပါယဂမနိယောတိ နိရယတိရစ္ဆာန-
ယောနိပေတ္တိဝိသယာသုရကာယာ စတ္တာ-
ရော သုခသင်္ခါတာ အယာ အပေတတ္တာ
အပါယာ၊ ယဏ သံဝိဇ္ဇတိ၊ တံ ပုဂ္ဂလံ
အပါယေ ဂမေတိတိ အပါယဂမနိယော။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၉-၈၀။ ယေ ဓမ္မာ အပါယ-
ဂမနိယာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၂။ အပါယ် ဂမေန္တိတိ
အပါယဂမနိယာ။ သာရတ္ထ၊၁။၄၅၁။ တံ
ဧတသံ တိတ္ထိယာနံ ဝစနံ... အပါယဂမနိယံ။
မိလိန္ဒ၊၁၀၆။ ကာမုပါဒါနံ အပါယဂမနိယံ။
ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၉၃။ လောဘော စ နာမေသ
အပါယဂမနိယော ဓမ္မော။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၀၂။ (အနုဋီ၊၁။၁၂၉-လည်း ကြည့်။) (ခ)
အပါယ်သို့-လား-ရောက်-ကြောင်း ဖြစ်
သော။ အပါယဂမနိယေ ကာမေ သမုစ္ဆေ
ဒတော။ ။ မဟာနိ၊ဋီ။ အပါယဂမနိယေ
ကာမေတိ ယေ ဟိ အပါယ် ဂစ္ဆန္တိ။ တေ
အပါယဂမနိယေ ကာမေ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃။
အပါယဂမနိယာ ကာမရာဂပဋိသာ။ အဘိ-

ဓမ္မာဝတာရ၊၁၇၆။ အပါယ် ဂစ္ဆန္တိ ဧတေ-
ဟိတိ အပါယဂမနိယာ။ ၎င်း၊ဋီ၊သစ်၊၂။
၃၇၆။

အပါယဂမနိယကိလေသောဓိ (ပု) [အပါယဂမ-
နိယ+ကိလေသ+သြဓိ] အပါယ်သို့-လား-
-ရောက်-စေတတ်-ကြောင်းဖြစ်-သော
ကိလေသာအပိုင်းအခြား။ တေန တေန
မဂ္ဂေါဓိနာ တဏှ တဏှ အပါယဂမနိယ-
ကိလသောဓိဏှ အနုဝသေသတော ဇိ-
တတ္တာ။ မ၊ဋီ၊၃။၃၈၄။

အပါယဂမနိယတာ (ထိ) [အပါယဂမနိယ+
တာ] အပါယ်သို့-လား-ရောက်-စေတတ်
သည်-ကြောင်း-၏ အဖြစ်။ တံ အတိ-
တာဒိနံ သံကိလိဋ္ဌတာယ အပါယဂမနိယ-
တာယ စ ခာသန၊ဟောတဗ္ဗေဟိ နိရတိ-
ဘယတ္တာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အနုဋီ၊၁။၂။

အပါယဂမနိယရာဂရဇ (ပု) [အပါယဂမနိယ+
ရာဂ+ရဇ] အပါယ်သို့-လား-ရောက်-
စေတတ် - ကြောင်းဖြစ် - သော ရာဂ
ဟူသော မြူ။ အပါယဂမနိယရာဂရဇာဒိနံ
ဝိဂမေန ဝိရဇံ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၇၀။

အပါယဂမနိယသဘာဝ (ပု) [အပါယဂမနိယ
+သဘာဝ] အပါယ်သို့-လား-ရောက်-
စေတတ် - ကြောင်းဖြစ်-သော သဘော။
ပဋိသန္ဓိဒါနေ သတိ အပါယဂမနိယသဘာ-
ဝါနတိဝတ္တနတော။ အနုဋီ၊၂။၁၀၅။

အပါယဂါမိနိယာ-- ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၄၃-၌ လာသော
ယင်းပါဠိကား အပါယဂမနိယာ-မှ ပျက်လာ
သောပါဠိ ဖြစ်ဟန်တူသည်။

အပါယဂါမိမဂ္ဂ (ပု) [အပါယဂါမိ+မဂ္ဂ]အပါယ်
သို့-လား-ရောက်-စေတတ်သောအကျင့်။
သဗ္ဗော အပါယဂါမိမဂ္ဂေါ ကုမ္မဂ္ဂေါ ကုမ္မိ-
တော မဂ္ဂေါတိ ကတ္တာ။ သာရတ္ထ၊၁။၄၁၃။
ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၇၅။ မ၊ဋီ၊၁။၂၃၁။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၆။

(သံ၊ဋီ၊၁။၁၇၃-၌ သဗ္ဗပါယဂါမိမဂ္ဂေါ-ဟု ဝိ
သည်။)

အပါယဂါမိ (တိ) [အပါယ+ဂမ္+ဏိ။ ထိ၌
အပါယဂါမိနိ] (က) အပါယ်သို့-လား-
ရောက် - သော၊သု။ အသဒ္ဓဟန္တာ တေ
မနုဿာ အပါယဂါမိနော ဘဝိဿန္တိ။ မိလိန္ဒ။
၂၆၄။ ယော တာနိ ဝါနာနိ ဒေတိ၊ သော
အပါယဂါမိ။ ၎င်း။၂၇၀။ သတ္တေသု ဗဟု
အပါယဂါမိနော ဟောန္တိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၄။
(ခ) အပါယ်သို့-လား-ရောက်-စေတတ်
သော။ ဟာနဘာဂိယောတိ အပါယဂါမိ၊
ပရိဟာနာယ သံဝတ္ထနကော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၉။
(ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၇၇-လည်း ကြည့်။)

အပါယဂ္ဂဟဏ (န) [အပါယ+ဂဟဏ] အပါယ-
သဒ္ဓါ၊ အပါယဂ္ဂဟဏေန တိရစ္ဆာနယောနိ
ဒီပေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၅။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၆၉။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၃၅။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။၅၇။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၁၇၃။

အပါယတိရ (န) [အပါယ+တိရ] အပါယ်၏-
ကမ်း - ကမ်းနား။ တုဓမ္မ အပါယတိရေ
ဌိတေ တတ္ထ သဟဿာ ပါတေတွာ အပါယ-
သမုဒ္ဓံ ပါပေန္တော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၇။

အပါယတ္တိက (ပု၊န) [အပါယ+တိက] အပါယ
တိကံ၊ အပါယ်ကာမ၊လူကာမ၊နတ်ကာမ ဟူ
သော ကာမသုံးခုတို့၏အပေါင်း။ အပါယတ္တိ-
ကော ဩကာသဝသေန (ဝိဘတ္တော)။
မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၆။

အပါယဒုက္ခ (န) [အပါယ+ဒုက္ခ] အပါယ်၌ဖြစ်
သော ဆင်းရဲ၊ အပါယ်ဆင်းရဲ။ အဋ္ဌ သံဝေဂ-
ဝတ္ထုနိ နာမ ဇာတိဓရာဗျာဓိမရဏာနိ
စတ္တာရိ၊အပါယဒုက္ခံ ပဉ္စမံ၊...။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇၄။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၂။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၁။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၃၁။ ခုဒ္ဒက၊
ဋ္ဌ။၂၀၁။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၈။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။

၄၁၇။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၅။ (ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။
၁၀၉။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၃၁-တို့လည်း ကြည့်။)
အတိဝါရုဏေန အပါယဒုက္ခေ ဟပုတိ။ ဓမ္မ၊
ဋ္ဌ၊၁။၉၇။ သမ္မရာယေ စ အပါယဒုက္ခံ အနု-
ဘောန္တော။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀။ သဗ္ဗံ အနတ္တံ
အပါယဒုက္ခံ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၁၂။ ဣလော-
ကေ အပါယဒုက္ခံ အနုဘဝန္တော။ ဇေ၊ဋ္ဌ၊၅။
၁၂၄။ (မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၂။ ဣတိဝုတ်၊
ဋ္ဌ။၁၀၈။ သာရတ္ထ၊၂။၃၄။ သံ၊ဋီ၊၂။၃၁၄-
တို့လည်း ကြည့်။)

အပါယဒုက္ခဂတိကတ္တ (န) [အပါယဒုက္ခဂတိက
+တ္တ] အပါယ်ဆင်းရဲအလားရှိသည်၏အဖြစ်၊
အပါယ်ဆင်းရဲနှင့် တူသည်၏အဖြစ်။ ဝိပါ-
ကတော ဘာယံတဗ္ဗံ အပါယဒုက္ခဂတိကတ္တာ။
မ၊ဋီ၊၃။၇၇။

အပါယဒုက္ခဇနက (တိ) [အပါယဒုက္ခ+ဇန+
က]။ ထိ၌ အပါယဒုက္ခဇနိကာ] အပါယ်
ဆင်းရဲကို ဖြစ်စေတတ်သော။ တေသံ အပါ-
ယဒုက္ခဇနိကာ တဏှာ န ဝိဇ္ဇတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၅၉။ သံ၊ဋီ၊၂။၂၃၁။

အပါယဒုက္ခနိဗ္ဗိသေသ (တိ) [အပါယဒုက္ခ +
နိဗ္ဗိသေသ] အပါယ်ဆင်းရဲမှ-မထူးသော-
အထူးမရှိသော။ အပါယဒုက္ခနိဗ္ဗိသေသံ ဒုက္ခ-
မနုဘဝန္တေ မနုဿေ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၃၁၀။ ဒီ၊ဋီ၊
၁။၉၁။ သံ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၂၇၇။

အပါယဒုက္ခပါတ (ပု) [အပါယဒုက္ခ + ပါတ]
အပါယ်ဆင်းရဲသို့ ကျခြင်း။ ယထာဝပဋိ-
ပဇ္ဇန္တေ အပါယဒုက္ခပါတတော ဓာရဏတ္ထေန
ဓမ္မံ၊...ယထာဝပဋိပတ္တိယာ အပါယဒုက္ခပါ-
တတော ဓာရေတိ ဝေ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၂၁၅။

အပါယဒုက္ခဘာဂီ (တိ) [အပါယဒုက္ခ+ဘာဂ
+ဂ္ဂိ]အပါယ်ဆင်းရဲလျှင်-အပါယ်ဆင်းရဲဟူ
သော-အပ္ပိမ္ပိသော။ဘယတော ဘယဝသေ-
န “အပါယဒုက္ခဘာဂီ”တိ ဒိသ္မာ။ အပ၊ဋ္ဌ၊

၁။၁၂၇။ တဏှ အပါယဒုက္ခဘာဂိဘာဝ-
ဒဿနေန ခုဿိလေ အာဒိနဝံ ဒဿေတွာ။
ဣတိဝုတ်၊ ဌ။ ၂၇၉။ အပါယဘာဂီလည်း
ကြည့်။

အပါယဒုက္ခဝိနိဝတ္ထန (န) [အပါယဒုက္ခ+ဝိနိ-
ဝတ္ထန] အပါယ်ဆင်းရဲ - မှ - ကို - နှစ်စေ
ခြင်း၊ အပါယ်ဆင်းရဲ - မှ - ကို - တားမြစ်
ခြင်း။ သော အပါယဒုက္ခဝိနိဝတ္ထနေန သဒ္ဓိ
သမ္ပတ္တိဘဝေသု သုခဝိပါကဒါယကောတိ
ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣတိဝုတ်၊ ဌ။ ၂၇၁။ (အံ၊ ဌိ၊ ၂။
၂၇၈-လည်း ကြည့်။)

အပါယဒုက္ခဝိသေသ (ပု) [အပါယဒုက္ခ+
ဝိသေသ] အပါယ်ဆင်းရဲအထူး။ သမ္ပရာယိ-
ကာ အာပါယိကာ အပါယဒုက္ခဝိသေသာ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၄၉။ သမ္ပရာယိကာ အပါယ-
ဒုက္ခဝိသေသာ။ မ၊ ဌိ၊ ၃။ ၇၂။

အပါယဒုက္ခဟေတုတာ (ထိ) [အပါယဒုက္ခ+
ဟေတု+တာ] အပါယ်ဆင်းရဲ၏ အကြောင်း
၏အဖြစ်။ အာယတိ အပါယဒုက္ခဟေတုတာ-
ယ စ ဝဋ္ဋဒုက္ခဟေတုတာယ စ ဒုက္ခံ။ ထေရ၊
ဌ၊ ၁။ ၂၄၅။

အပါယဒုက္ခာဝဟ (တိ) [အပါယဒုက္ခ+အာ+
ဝဟ+အ] အပါယ်ဆင်းရဲကို ဆောင်တတ်
သော။ တိတ္ထကရာနံ သာဝကာနံ အပါယ-
ဒုက္ခာဝဟံ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိသင်္ခါတံ ကာရက-
ဝိသေသံ။ မ၊ ဌိ၊ ၂။ ၁၃။

အပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတ (ပု) [အပါယ+ဒုဂ္ဂတိ+
ဝိနိပါတ] ချမ်းသာကင်းရာ၊ ဆင်းရဲ၏တည်
ရာ၊ ပျက်စီး၍ ဖရိပ်ရဲကျရာ။ သော အပရိ-
မုတ္တောဝ နိရယာ၊ အပရိမုတ္တော တိရစ္ဆာ-
နယောနိယာ၊ အပရိမုတ္တော ပေတ္တိဝိသယာ၊
အပရိမုတ္တော အပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတာ။ သံ၊
၃။ ၂၉၈။ အံ၊ ၃။ ၁၈၄။

အပါယဒ္ဓါရ (ပု၊ န၊) [အပါယ+ဒ္ဓါရ] အပါယ်
တံခါး။ အမှာကဉ္စ အပါယဒ္ဓါရနိ ဝိဝဋ္ဌာ-

နေဝ။ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁။ ၄၂၇။ အပါယဒ္ဓါရဿ ပိဒ-
ဟနကဝါဋ် (ပိဓာနကဝါဋ်။ ဒီ၊ ဌိ။ သံ၊ ဌိ၊ သမ်။)
စရိယာ၊ ဌ။ ၂၉၀။ ဒီ၊ ဌိ၊ ၁။ ၈၀။ သံ၊ ဌိ၊ သမ်။
၁။ ၂၆၇။ ပုဗ္ဗေဝ သောတာပန္နေန အပါယ-
ဒ္ဓါရော ပိဟိတော။ ဝဇီရ၊ ၅၃။

အပါယဒ္ဓါရပိဓဟန (န) [အပါယဒ္ဓါရ+ပိဓဟ-
န] အပါယ်တံခါးပိတ်ခြင်း။ အပါယဒ္ဓါရပိဓ-
ဟနံ သဂ္ဂမောက္ခဒ္ဓါရဝိဝရကံ။ မ၊ ဌိ၊ ၁။
၁၁၉။ သံ၊ ဌိ၊ ၁။ ၅၂။ အံ၊ ဌိ၊ ၁။ ၅၃။

အပါယဒ္ဓါရပိဓာန (န) [အပါယဒ္ဓါရ+ပိဓာန]
အပါယ်တံခါးပိတ်ခြင်း။ အပါယဒ္ဓါရပိဓာန-
တော သဂ္ဂမဂ္ဂဒ္ဓါရဝိဝရကတော။ သာရတ္ထ၊
၁။ ၄၁၂။ ဒီ၊ ဌိ၊ ၁။ ၂၇၄။ မ၊ ဌိ၊ ၁။ ၂၃၁။
အံ၊ ဌိ၊ ၂။ ၁၆။

အပါယဒ္ဓါရပိဓာယက (တိ) [အပါယဒ္ဓါရ+
ပိဓာယက] အပါယ်တံခါးကို ပိတ်တတ်သော၊
အပါယ်တံခါးကို ပိတ်စေတတ်သော။ အပါ-
ယဒ္ဓါရပိဓာယကံ ကပ္ပံ ဒဿေတွာ။ ဣတိ-
ဝုတ်၊ ဌ။ ၂၄၇။

အပါယနိဗ္ဗတ္တိ (ထိ) [အပါယ+နိဗ္ဗတ္တိ] အပါယ်
၌ ဖြစ်ခြင်း။ အပါယနိဗ္ဗတ္တိတော ပန မုစ္စိ-
တွာ။ ဇော၊ ဌ၊ ၁။ ၁၁၂။

အပါယန္တိသည (တိ) [အပါယန္တိ+သညာ]
နိ မတိုက်သော မိန်းမဟု အမှတ်ရှိသော၊ သူ။
အပါယန္တိ-ကြည့်။

အပါယန္တိ (ထိ) [န+ပါယန္တိ] နိ မတိုက်သော
-နိ စိ သားငယ်မရှိသော - မိန်းမ။ အနာ-
ပတ္တိ ပါယန္တိ အပါယန္တိသညာ ဝုဋ္ဌာပေတိ၊
အပါယန္တိ အပါယန္တိသညာ ဝုဋ္ဌာပေတိ။
ဝိ၊ ၂။ ၄၁၉။

အပါယန္တောဂဓ (တိ) [အပါယ+အန္တောဂဓ]
အပါယ်၌ - သက်ဝင် - အကျုံးဝင် - သော
ရောဂါဒိအန္တရာယော ဝါ အယတော အပ-

ဂတတ္တာ အပါယန္တောကဓောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။
နေတ္တိဝိ။၁၆၆။

အပါယပဋိသန္ဓိ (ထိ) [အပါယ+ပဋိသန္ဓိ] အပါယ်
ပဋိသန္ဓေ။ တေနသ ပုညကမ္မဗလေန ကပ္ပိနံ
သတသဟသံ အပါယပဋိသန္ဓိ နာမ နာ-
ဟောသိ။ ထေရ၊၄၊၁။၁၀၃။ အပါယပဋိသန္ဓိ
ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓိ ဣပါဝဂရပဋိသန္ဓိ အရူပါ-
ဝစရပဋိသန္ဓိ စေတိ စတုတ္ထော ပဋိသန္ဓိ နာမ။
အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ။၃၁။

အပါယပတန (န) [အပါယ+ပတန] အပါယ်
သို့ ကျခြင်း။ ဓမ္မဒေသနာဟတ္ထေန အပါယ-
ပတနတော ဥဒ္ဓရိတွာ။ ဒီ၊၄၊၁။၃၃၀။ အပါ-
ယပတနာဒိတော ဓာရဏေန။ ဒီ၊၄၊၁။၂၄။
သီ၊၄၊သစ် ၁။ကပ္ပ။

အပါယပတိဋ္ဌာန (န) [အပါယ+ပတိဋ္ဌာန] အပါယ်
ဦးတည်ခြင်း။ အပါယပတိဋ္ဌာနံ ပန
အာဇီဝကနိဂဏ္ဌာဒိဗ္ဗဋ္ဌံ ဥပကတေ တိတ္ထက-
ရေ...သန္ဓာယ တတိ။ မ၊၄၊၂။၃၁၉။

အပါယပရာယဏ (တိ) [အပါယ+ပရာယဏ] အပါယ်
ဟူသော လည်းလျောင်းရာ ရှိသော၊
သူ။ အပါယပရာယဏမေဝ နံ ကဏေတိ။
ဓမ္မ၊၄၊၂။ကပ္ပ။

အပါယပရိပူရက (တိ) [အပါယ+ပရိပူရက] အပါယ်ကို
- ပြည့်စေတတ်သော - ပြည့်တတ်
သော၊ သူ။ သမ္မရာယေ စ အပါယပရိပူရကော
ဟောတိ။ အဘိ၊၄၊၂။၃၂၀။ ဣမံ တဏှံ
ဝဓေန္တော အပါယပရိပူရကော ဘဝိဿာမိ။
သုတ္တန်၊၄၊၁။၁၀၄။

အပါယပရိပူရကတ္တ (န) [အပါယ + ပရိပူရကတ္တ] အပါယ်ကို
- ပြည့်စေသည် - ပြည့်သည် - ၏
အဖြစ် - ပြည့်စေခြင်း - ပြည့်ခြင်း။ ပဿတိ
ကိရ ဘဂဝါ အာဂတပါပသိက္ခာသိက္ခုနိ-
သိက္ခာမာနာဒိနံ စ အနေကသတာနံ အပါ-
ယပရိပူရကတ္တံ။ မ၊၄၊၁။၉၅။

အပါယပါတ (ပ) [အပါယ+ပါတ] အပါယ်သို့
ကျခြင်း။ တံသမင်္ဂိနံ အပါယပါတတော
သန္ဓာရဏေန။ မ၊၄၊၁။၂၇၆။

အပါယပူရက (တိ) [အပါယ+ပူရက] အပါယ်
ကို - ပြည့်စေတတ် - ပြည့်တတ် - သော၊
သူ။ သီလဗျသနံ ပတွာ အပါယပူရကော
ဟောတိ။ ဒီ၊၄၊၂။၁၇၄။ အဝသေသဇနောပိ
မာ အပါယပူရကော အဟောသိ။ ဒီ၊၄၊၃။
၉၀။ မ၊၄၊၄။၂၂။ အပုညံ ပသဝိတွာ အပါ-
ယပူရကော အဟောသံ။ မ၊၄၊၂။၃၁၅။ ကောစိ
ဝါ ပန မနံ ပဗုဒ္ဓေတွာ အပါယပူရကော
ဘဝေယျ။ သံ၊၄၊၂။၁၈၀။ (အံ၊၄၊၁။၁၄၁။
ထေရ၊၄၊၂။၄၄၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အပါယဗဟုတ္တ (န) [အပါယ+ဗဟုတ္တ] မကောင်း
မှု - များသည် - အားကြီးသည် - ၏အဖြစ်။
“အပါယဗဟုတ္တာ ပန ဒဿိတော” ကိ ဝုတ္တံ။
ဝင်္ဂီ၊၅၊၃၃။

အပါယဗျသန (န) [အပါယ+ဗျသန] အစီး
အပါးမဲ့ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ ကြီးစွာသော
ပျက်စီးခြင်း။ အနယဗျသန (သံ၊၄၊၂။၁၃၅)
ကြည့်။

အပါယဘယ (န) [အပါယ+ဘယ] အပါယ်
ဘေး။ အပါယဘယံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ ဝိရိ-
ယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒီ၊၄၊၂။၃၇၉။
မ၊၄၊၁။၂၉၇။ သံ၊၄၊၃။၁၉၅။ အံ၊၄၊၁။၃၉၃။
သောတာပန္နဘာဝံ ဥ တွာ အပါယဘယေဟိ
ဝုဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ။ မ၊၄၊၄။၂၁၈။
အပါယဘယေန စိတ္တံ တဇ္ဇေတွာ။ သံ၊၄၊၃။
၂၈၉။ (အဘိ၊၄၊၁။၁၇၀။ ဣတိဝုတ်၊၄။၁၅၂။
ဘေ၊၄၊၄။၂၉၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အပါယဘယပစ္စဝေက္ခဏ (န၊ထိ) [အပါယဘယ +
ပစ္စဝေက္ခဏ] အပါယ်ဘေးကို ဆင်ခြင်ခြင်း။
ကုလပုတ္တော အပါယဘယပစ္စဝေက္ခဏာဒိနာ
အတ္တနာဝ အတ္တာနံ စောဒေန္တော။ ထေရ၊
၄၊၂။၂၃၆။ အပါယဘယပစ္စဝေက္ခဏာဒယော

သမုတ္တေနေဝသေန။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၁။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၄၃၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၉။ (မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၈-၌
အပါယပစ္စဝေက္ခဏာဒယော-ဟု ရှိသည်။)

အပါယဘယပစ္စဝေက္ခဏတာ (ထိ) [အပါယ-
ဘယ+ပစ္စဝေက္ခဏတာ] အပါယ်ဘေးကို-
ဆင်ခြင်သည်၏ အမြင်-ဆင်ခြင်ခြင်း။ အပိ
စ ကောဒသ မော ဝိရိယသမ္ပောဇ္ဈာဿ
ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ အပါယဘယပစ္စဝေက္ခ-
ဏတာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၇။
သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၆၅။

အပါယဘယဘိတ (တိ) [အပါယဘယ+ဘိ-
တ] အပါယ်ဘေး - မှ - ကို-ကြောက်ရွံ့
သောသူ။ ဧကစ္စော အပါယဘယဘိတော
ဟုတွာ ပါပကမ္မံ န ကဏ္ဍေတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၇၀။ ဒေ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၇။

အပါယဘယဝိနိပုတ္တတာ (ထိ) [အပါယဘယ+
ဝိနိပုတ္တ+တာ] အပါယ်ဘေးမှ လွတ်မြောက်
သည်၏အမြင်။ အပါယဘယဝိမောက္ခ-ကြည့်။

အပါယဘယဝိမောက္ခ (ပု) [အပါယဘယ+
ဝိမောက္ခ] အပါယ်ဘေးမှ လွတ်မြောက်ခြင်း။
အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိယာ ... အပါယဘ-
ယဝိမောက္ခော ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၂၄။
(ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၂၄-၌ အပါယဘယဝိနိပုတ္တတာ-
ဟု ရှိသည်။)

အပါယဘယသန္တဋ္ဌန (န) [အပါယဘယ+
သန္တဋ္ဌန] အပါယ်ဘေးဖြင့် ခြိမ်းချောက်
ခြင်း။ သိနေရပါဒေ ပက္ခိပန္တော ဝိယ
အပါယဘယသန္တဋ္ဌနေန နိဂ္ဂဟေတွာ။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၀၅။

အပါယဘယသမတိက္ကမန (န) [အပါယဘယ
+ သမတိက္ကမန] အပါယ်ဘေးကို လွန်
မြောက်ခြင်း။ အပါယဘယသမတိက္ကမန-
တော အာသာသံ ပတ္တတ္တာ။ ဝ၊ဋ္ဌ၊၄၀၅။

အပါယဘဝ (ပု) [အပါယ+ဘဝ] အပါယ်
ဘဝ။ ဘဝဝသေန ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ
အပါယဘဝတော ဝုဋ္ဌာတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၅။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၇။ သော-
တာပတ္တိမဂ္ဂေါ စေတ္တ အပါယဘဝံ နိရောဓေ-
တိ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၅။ သီလေနော အတိက္ကမိ-
တဗ္ဗဿ အပါယဘဝဿ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁။

အပါယဘာဂီ (တိ) [အပါယ+ဘာဂ+ဣ] အပါယ်လျှင် - အပါယ် ဟူသော - အပိုရှိ
သော။ ဝိဝါဓံ ကလဟံ ဘယတော ခီသွာ
“အပါယဘာဂီ”တိ ခီသွာ ဥ တွာ။ အပ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၇၇။ အပါယဒုက္ခဘာဂီ လည်း ကြည့်။

အပါယဘိတ (တိ) [အပါယ+ဘိတ] အပါယ်
-မှ-ကို-ကြောက်ရွံ့သောသူ။ သြတ္တပေုန
အပါယဘိတော ပါပံ န ကဏ္ဍေတိ။ ဣကိ-
ဝုတ်၊ဋ္ဌ။၁၅၂။

အပါယဘူမိ (ထိ) [အပါယ+ဘူမိ] အပါယ်ဘုံ၊
(အပါယ်လေးဘုံ-ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊
အသုရကာယ်။) န တေ ဂမိဿန္တိ အပါယ-
ဘူမိ။ ဒီ၊၂။၂၀၄။ သံ၊၁။၂၅။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။
၈။ ဒေ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၂။ န ဂမ္ဘိ ကပ္ပါနိ အပါယ-
ဘူမိ။ အပ၊၂။၁၆၀။ အပါယဘူမိ
အနောက္ကမိတွာ သဂ္ဂေ တေ တံ ဝိပစ္စတု။
ဒေ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၅၈။ အပါယဘူမိ ကာမသုဂတိ-
ဘူမိ ဝုပါဝစရဘူမိ အဝုပါဝစရဘူမိ စေတိ
တေဿော ဘူမိယော နာမ။ အဘိဓမ္မတ္ထ-
သင်္ဂဟ။၂၉။ ပုညသမ္ပတာ အယာ ယေဘု-
ယျေန အပကတောတိ အပါယော၊ သော-
ယေဝ ဘူမိ ဘဝန္တိ ဧတ္ထ သတ္တာတိ အပါ-
ယဘူမိ။ ဝိဘာဝိနိ။၁၆၁။

အပါယမဂ္ဂ (ပု) [အပါယ+မဂ္ဂ] အပါယ်-
လမ်း-ခရီး။ ဘဝံ ဂေါတမော မမ ဗြာဟ္မ-
ဏပုတ္တံ အပါယမဂ္ဂတော ဥဒ္ဓရိတွာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၁။၃၃၇။ ပဌမံ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗံ အပါယမဂ္ဂံ
ဒဏေန္တော။ ပ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၅။ တယာ မဟာဇ-

နော အပါယမဂ္ဂေ ဩတာရိတော။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၃။၂၅။ အပါယမဂ္ဂံ သမာရဋ္ဌော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၅၅။

အပါယမဂ္ဂပရိပန္န (ပု) [အပါယမဂ္ဂ+ပရိပန္န]
အပါယ်-လမ်း-ခရီး-၏ - အတားအဆီး
- အနှောက်အယှက်-ဘေးရန်။ လောကုတ္တ-
ရသင်္ခါတဿ အပါယမဂ္ဂပရိပန္နဿ ဆိန္နတ္တာ-
တိ အတ္ထော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၈။

အပါယပဉ္စ (န) [အပါယ+မဉ္စ] အပါယ်၏
အလယ်။ အပါယမဉ္စေ သံသရဏဟေတု-
တာယ နန္ဒိရာဂေါဝ “မဉ္စေ သံသာခေါ”တိ
ဝုတ္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၃။

အပါယမဟောသ (ပု) [အပါယ+မဟောသ]
အပါယ်ဟူသော ကြီးစွာသော ရေအဟဉ်။
အပါယမဟောသတိက္ကမနေ သံသာရမ-
ဟောသတိက္ကမနေ စ ကိလေသေဟိ အသိ-
သိဒ္ဓနဋ္ဌေန သေတု။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၁။

အပါယပုဝ (န) [အပါ+ပုဝ] (၁) ကင်း
ကွာတတ်သောကဏ္ဍး - ပျက်စီးခြင်း - ၏
အကြောင်း။ (၂) ကင်းကွာကြောင်း -
ပျက်စီးကြောင်း - ဟူသော အကြောင်း။
စတ္တာရိအပါယမုခါနိ...။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၉၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၁၀၉။ သ စ ဘောဂါနံ အပါယမုခါနိ
န သေဝတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁၄၇။ မဟာနိ၊၂၀၅။
အပါယမုခါနိတိ ဝိနာသမုခါနိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၀။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၆။ အပါယမုခါနိတိ ဝိနာသဿ
ဌာနာနိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၀။ အပါယမုခါနိ န
သေဝတိတိ ဘောဂါနံ ဝိနာသဒ္ဓါရာနိ န
သေဝတိ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၁၀။ အပေန္တိ အပ-
ဂစ္ဆန္တိ၊ အပေတိ ဝါ တေဟိတိ အပါယာ၊
အပါယာနံ၊ အပါယာ ဧဝ ဝါ မုခါနိ ဒ္ဓါရာ-
နိတိ အပါယမုခါနိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၈။ (အံ၊ဋ္ဌ၊
၃။၂၄၄-လည်း ကြည့်။) (၃) ရေထွက်ရာ-
ရေထုတ်ရာ-လမ်း-အပေါက်-ပြန်။ ယာနိ
စ အပါယမုခါနိ၊ တာနိ ဝိဝရေယျ။... တာနိ

ပိဒဟေယျ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၄၇၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁၀၉။
အပါယမုခါနိတိ အပဝါဟနစ္ဆိဒ္ဓါနိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၃၅၄။ အပါယမုခါနိတိ အပကမနမဂ္ဂါ၊
အပေန္တိ အပဂစ္ဆန္တိ တေဟိတိ ဟိ အပါ-
ယာ၊ တေ ဧဝ မုခါနိတိ အပါယမုခါနိ။
တာနိ စ ဥဒကနိက္ခမနစ္ဆိဒ္ဓါနိတိ အာဟ
“အပဝါဟနစ္ဆိဒ္ဓါနိ”တိ၊ အပါယသင်္ခါတာနိ
ဥဒကနိက္ခမနစ္ဆိဒ္ဓါနိတိ အတ္ထော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၅၃။

အပါယလောက (ပု) [အပါယ+လောက]
အပါယ်လောက၊ အပါယ်ဘုံ။ အပါယလော-
ကေ မန္တဿလောကေ ဒေဝလောကေ။
မဟာနိ၊၇။၂၂၊၃၅။ = ဝနိသင်္ခါတဿ အ-
ယဿ အဘာဝေန အပါယော၊ တသ္မိံ အပါ-
ယလောကေ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၇။ အပါယ-
လောကေပိ ဒေဝေနဿလောကေပိ။ မဋ္ဌ၊
၂။၁၄၃။ ယမလောက (ဓမ္မဋ္ဌ၊၁။၂၁၂)
လည်း ကြည့်။

အပါယဝိနိမုတ္တ (ဟိ) [အပါယ+ဝိနိမုတ္တ]
အပါယ်မှလွတ်သောသူ။ စတုအပါယဝိနိ-
မုတ္တာ ဥတ္တရပာတာ ယက္ခိနိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၀၀။

အပါယဝိနိမုတ္တက (တိ) [အပါယဝိနိမုတ္တ+က]
အပါယ်မှလွတ်သောသူ။ စတုအပါယဝိနိ-
မုတ္တကာ ဥတ္တရမာတာဒယော အပ္ပေသက္ခာ။
စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၁၀။ အပါယဝိနိမုတ္တကံ ကလျာ-
ဏပုပ္ဖေနမိ။ သိ၊ဋ္ဌ၊သင်္ခ၊၂။၁၇၁။

အပါယဝိနိမုတ္တိသမ္ဘဝ (ပု) [အပါယဝိနိမုတ္တိ+
သမ္ဘဝ]အပါယ်မှလွတ်မြောက်ခြင်း၏ ဖြစ်သင့်
ခြင်း။ သမ္မတ္တနိယာမောက္ခမနေန ဟိ အပါ-
ယဝိနိမုတ္တိသမ္ဘဝေါ။ သိ၊ဋ္ဌ၊သင်္ခ၊၂။၁၇၁။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၃၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၂။ (သာရတ္ထ၊၁။၄၁၄။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၅-၆-တို့၌ အပါယဝိနိမုတ္တိသမ္ဘဝေါ-
ဟု ရှိသည်။)

အပါယသံဝတ္တနိက(ယ) (တိ) [အပါယ + သံ + ဝတု + အနိယ၊ အပါယသံဝတ္တန + ဣက] အပါယ်အလို့ငှါဖြစ်သော၊ အပါယ်၌ ဖြစ်စေ တတ်သော၊ အပါယ်၌ ဖြစ်ခြင်းအကျိုးရှိ သော။ အယံ ကိလေသော ဝဇိတာ အပါယသံဝတ္တနိကော ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၆၈။ သာဝဇ္ဇံ အပါယသံဝတ္တနိကံ ကမ္ပံ အ ကတမေဝ သေယျော ဝရံ ဥတ္တမံ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၀၃။ အပါယသံဝတ္တနိယေန ဝါ ကမ္ပ၊နာ။ ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၁၃၅။

အပါယသံဝတ္တနိကဝဋ္ဌ (န) [အပါယသံဝတ္တနိ- က + ဝဋ္ဌ] အပါယ်၌ဖြစ်စေတတ်သောအပြစ်။ ဝိပါကဿ အပါယသံဝတ္တနိကဝဋ္ဌဝသေန။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၇၀။

အပါယသတ္တ (ပု) [အပါယ + သတ္တ] အပါယ် သတ္တဝါ၊ အပါယ်၌ဖြစ်သောသတ္တဝါ။ ဧကေစွေ အာပါယိကေ နေရယိကေ ဌပေတာ သေသ- အပါယသတ္တာပိ နိဗ္ဗဝတ္ထုသ္မိယေဝ ဝသံ ဝတ္ထေန္တိ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၂၇။ န ဟိ “သဗ္ဗေ အပါယသတ္တာ တဒါ ဌပါရူပဘဝေသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ”တိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ သာရတ္ထ၊၁။၂၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၅၅။

အပါယသမတိက္ကမ (ပု) [အပါယ + သမ- တိက္ကမ] အပါယ်ကိုလွန်မြောက်ခြင်း။တဒဂ်ပု- ဟာနေန ဝါ နေသံ အပါယသမတိက္ကမော ဒဿိတော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၅။

အပါယသမတိက္ကမနုပါယ (ပု) [အပါယ + သမတိက္ကမန + ဥပါယ] အပါယ်ကိုလွန်မြောက် ခြင်း၏ - အကြောင်း - ဥပါယ်၊ အပါယ်လေး ပါးတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်း၏ အကြောင်း။ သီလေန အပါယသမတိက္ကမနုပါယော ပကာ- သိတော ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၅။ သီလံ... စတုဟိ အပါယောဟိ ဝိမုတ္တိယာ ကာရကန္တိ အာဟ “သီလေန ...ဟောတိ”တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊ ၁။၂၀။

အပါယသမုဒ္ဒ (ပု) [အပါယ + သမုဒ္ဒ] အပါယ် ဟူသောသမုဒ္ဒရာ။ စတုသု အပါယသမုဒ္ဒေသု နိမုဇ္ဇာပေတိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၈။ အပါယသမုဒ္ဒေ ပက္ခိပတိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၇၀။ အပါယတိရ-လည်း ကြည့်။

အပါယသမုဒ္ဒါဘိမုခ (တိ) [အပါယသမုဒ္ဒ + အဘိမုခ] အပါယ်သမုဒ္ဒရာသို့ လှည့်သော မျက်နှာရှိသော၊ အပါယ်သမုဒ္ဒရာသို့ ရှေးရှု။ မျက်နှာမူသော။ တဏှာသောတောပိ...အ- ပါယသမုဒ္ဒါဘိမုခေါ တနုပ္ပဗန္ဓေန ပဝတ္တတိ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၃၂၇။

အပါယသမ္ပန္န (တိ) [အပါယ + သမ္ပန္န] ရေ ထွက်ရာ - ရေထုတ်ရာ - လမ်း - အပေါက် - ပြွန်နှင့်ပြည့်စုံသော။ န အာယသမ္ပန္နံ ဟောတိ။ န အပါယသမ္ပန္နံ ဟောတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၆၉။ န အပါယသမ္ပန္နန္တိ ပစ္စာဘာဂေ ဥဒကနိဂ္ဂမန- မဂ္ဂသမ္ပန္နံ န ဟောတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၉။

အပါယသမ္မာပက (တိ) [အပါယ + သမ္မာပက] အပါယ်သို့ ရောက်စေတတ်သော။ ဟေဋ္ဌာ အပါယသမ္မာပကနိ ပဉ္စောရမ္ဘာဂီ(လသံ- ယောဇနာနိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၇၅။

အပါယသမ္မာပကတ္တ (န) [အပါယသမ္မာပ- က + တ္တ] အပါယ်သို့ ရောက်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်။ ကုစ္ဆိတဇေဂုစ္ဆိဘူတဋ္ဌာနဂမနကေ- ပဒိကမဂ္ဂေါ ဝိယ အပါယသမ္မာပကတ္တာ ကမ္ပဂ္ဂေါ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၁၀၆။

အပါယသမ္မာပန (န) [အပါယ + သမ္မာပန] အပါယ်သို့ရောက်စေခြင်း။ တံ န သေဝေယျ ဝိညူဟိ ဂရဟိတတ္တာ အပါယသမ္မာပနတော စ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၄၉။

အပါယသဟာယ (ပု) [အပါယ + သဟာယ] ပျက်စီးကြောင်း - စည်းစိမ်ပျက်ကြောင်း - တို့၌ အဖော်သဟဲဖြစ်သော။ သူ။ သူငယ် ချင်း - အဖော်သဟဲ - ဆိုး - ပျက်။ အပါယ-

သဟာယော အမိတ္တော မိတ္တပတိဋ္ဌပကော
ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီ၊ ၃၊ ၁၅၁။ အပါယသဟာ-
ယောတိ ဘောဂါနံ အပါယေသု သဟာ-
ယော ဟောတိ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁၃၁။ အပါယေ-
သု ဗျသနဟေတုသု သဟာယော ဟောတိ။
ဒီ၊ ၄၊ ၁၃၅။

အပါယဟေတု (ပု) [အပါယ+ဟေတု] အပါယ်
၏အကြောင်း၊ အပါယ် ရောက်ကြောင်း။
အပါယဟေတုနော ရာဂဿ အဘာဝေ-
နေဝ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၁၅။

အပါယဟေတုက (တိ) [အပါယ+ဟေတု+က]
အပါယ်၏ အကြောင်း - အပါယ် ရောက်
ကြောင်း - ဖြစ်သော။ အညေသဉ္စ အပါယ-
ဟေတုကာနံ အကုသလာနံ။ ဝိမတိ၊ ၁။
၁၁၅။

အပါယာဘိပုခ (တိ) [အပါယ+အဘိပုခ]
အပါယ်သို့ လှည့်သော မျက်နှာရှိသော၊ အ
ပါယ်သို့ရှေးရှု၊ မျက်နှာမူသော၊ သူ။ သစာယံ
ရာဇာ မယံ အပရဇ္ဈေယျ။ အပါယာဘိပုခေါ
တဝေယျ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၁-၂။

အပါယာမိ (ကြိ) အပယာတိ-ကြည့်။

အပါယိ (ကြိ) ပါတိ (ပိဝတိ) ကြည့်။

အပါယိက (တိ) [အပါယ+ဣက] အပါယ်၌
ဖြစ်သော၊ သူ။ အပါယ်သူ အပါယ်သား။
အပါယိကာပိ “နာနတ္တကာယာ ဧကတ္တ-
သညိနော”တိ သစ် ဂစ္ဆန္တိ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။
၁၀၅။ အပါယိကဿ ဒုက္ခဿ။ သံ၊ ၄။ ၂။
၁၀၄။ အာပါယိက-လည်း ကြည့်။

အပါယိမု (ကြိ) ပိဝတိ-ကြည့်။

အပါယိမုဝဂ္ဂ (ပု) [အပါယိမု+ဝဂ္ဂ] အပါယိမု
ဝဂ်၊ အပါယိမုဂါတာကို အစအဦး ပြု၍
စုပေါင်း ထားအပ်သော ဇာတ်အယ်ခု အ

ပေါင်း။ ဇာ၊ ၁။ ၁၉-၂။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၁-
၄၀၂။

အပါယုပပတ္တိသံဝတ္တနိက (တိ) [အပါယ+ဥပ-
ပတ္တိ+သံ+ဝတု+အနိယ။ အပါယ+ဥပ-
ပတ္တိ+သံဝတ္တန+ဣက] အပါယ်၌ ဖြစ်ခြင်း
အလို့ငှါဖြစ်သော၊ အပါယ်ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်
စေတတ်သော၊ အပါယ်၌ ဖြစ်ခြင်း အကျိုးရှိ
သော။ ဟေဋ္ဌာ အပါယုပပတ္တိသံဝတ္တနိကာနံ
ယဉ္စ ဩရမ္ဘာဂိယသံယောနောနိ။ နေတ္တိ၊
၄။ ၂၅၅။

အပါယုပ္ပတ္တိ (ကိ) [အပါယ+ဥပ္ပတ္တိ] အပါယ်၌
ဖြစ်ခြင်း၊ မနုဿဒေါဘင်္ဂံ ဝါ ဟိ အပါယုပ္ပတ္တိ-
ဝါ သဗ္ဗာ ပမာဒမူလိကာယေဝ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။
၁၇၈။ အဂဝတော ဝစနံ အသမ္ပုဋိစ္ဆန္တဿ
အပါယုပ္ပတ္တိ။ ဣကိဝုတ်၊ ၄။ ၃၃၂။

အပါယုပ္ပတ္တိနေက (တိ) [အပါယုပ္ပတ္တိ+ဇန+
ဣ] အပါယ်၌ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း
ကို - အပါယ်ပဋိသန္ဓေကို - ဖြစ်စေတတ်
သော။ ရာဂေါ ဝိသမလောတော ဝိယ
န ဧကန္တတော အပါယုပ္ပတ္တိနေကော။ အံ၊
၄။ ၂။ ၁၂၈။

အပါယုပ္ပါဒနကုသလတာ (ထိ) [အပါယုပ္ပါဒန+
ကုသလ+တာ] မကြီးပိုးခြင်းကို - အကျိုး
စီးပိုး ဆုတ်ယုတ် ပျက်စီးခြင်းကို - ဖြစ်စေ
ခြင်း၌ လိမ္မာသည်၏အဖြစ်။ အပါယကော-
သလ္လ-ကြည့်။

အပါယုပ္ပါဒနသမတ္တတာ (ထိ) [အပါယုပ္ပါဒန+
သမတ္တ+တာ] မကြီးပိုးခြင်းကို - အကျိုး
စီးပိုး ဆုတ်ယုတ် ပျက်စီးခြင်းကို - ဖြစ်စေ
ခြင်း၌ စွမ်းဆောင်နိုင်သည်၏ အဖြစ်။ ဧဝံ
မညတိ “အပါယုပ္ပါဒနသမတ္တတာ အပါယ-
ကောသလ္လံ နာမ သိယာ”တိ၊ တံ ပန တဿ
မတိမတ္တံ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၁၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၈၀။
အပါယကောသလ္လ-လည်း ကြည့်။

အပါယုပဂ (တိ) [အပါယ+ဥပ+ဂမု+ကိ] အပါယ်သို့ ကပ်ရောက်သော သူ။ ကေဓံ အပါယုပဂါ။ နေတ္တိ။ ၇၈။ အာသာတံ ဗန္ဓိတော အပါယုပဂေါ ဘဝေယျ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၆၇။ တထာဂတေ အာသာတံ ဗန္ဓိတော အပါယုပဂါ ဘဝေယျ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၅၃။ အယံ မယံ မနံ ပဒေါသေတွာ အပါယုပဂေါ မာ အဟောသိ။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၂၀၄။

အပါယုပပတ္တိ (ထိ) [အပါယ+ဥပပတ္တိ] အပါယ်၌ ဖြစ်ခြင်း၊ အပါယ်၌ ပဋိသန္ဓေအား ဖြင့် ဖြစ်ခြင်း။ အပါယုပပတ္တိတော နိသေဓေတွာ။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၅၇။ အပါယုပပတ္တိ အနုပဂန္ဓာ။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၂၃၁။

အပါယုပပတ္တိနိဗ္ဗတ္တနက (တိ) [အပါယုပပတ္တိ+နိဗ္ဗတ္တနက] အပါယ် - ၌ဖြစ်ခြင်း - ပဋိသန္ဓေ - ကို ဖြစ်စေတတ်သော။ အပါယုပပတ္တိနိဗ္ဗတ္တနကနိ ပဉ္စောရမ္ဘာကိယာနိ သံယောဇနာနိ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၈၂။

အပါယုပပတ္တိဖလ (တိ) [အပါယုပပတ္တိ+ဖလ] အပါယ်၌ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အကျိုးရှိသော။ သဗ္ဗေပိ အပါယုပပတ္တိဖလာ စေ သုဂတိယမ္ပိ အပ္ပါယုကတာဒိနာနာဝိဓာနိဋ္ဌဖလာ စ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၂၂။

အပါယုပပတ္တိသမ္ဘဝ (ပု) [အပါယုပပတ္တိ+သမ္ဘဝ] အပါယ်၌ ဖြစ်ခြင်း - အပါယ်၌ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း - ၏ ဖြစ်သင့်ခြင်း။ အပါယုပပတ္တိဟေတုဘာဝ - ကြည့်။

အပါယုပပတ္တိဟေတုဘာဝ (ပု) [အပါယုပပတ္တိ+ဟေတု+ဘာဝ] အပါယ်၌ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်။ အပါယုပပတ္တိဟေတုဘာဝေန အနတ္တာယ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၆၅။ မစ္ဆေရမလပရိယုတ္တိတစိတ္တာနံ အပါယုပပတ္တိဟေတုဘာဝဟော (အပါယုပပတ္တိသမ္ဘဝ

တော။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၀၃။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၇၄။ သိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၆၀။

အပါယေသိ (ကာကြိ) ပါယေတိ - ကြည့်။

အပါရ (န) [န+ပါရ။ ပါရတော အညံ တိရံ အပါရံ။ ဓာနံ၊ ၄။ ၆၆၅] (၁) (က) ဤမှာ ဖက်ကမ်း။ သြရိမေ တိရေ ဌိတော ပါရိမံ ဟိရံ အဂ္ဂေယျ “ဟေ ပါရာပါရံ၊ ဟေ ပါရာပါရ” န္တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၃၀။ ဟေ ပါရာပါရန္တိ အမ္ဘော ပါရ အပါရံ ဟေ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၃၃၄။ အပါရန္တိ သြရိမဟိရံ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၄၀၁။ သိ၊ ၄၊ ၁။ ၂။ ၄၂၉။ အပ္ပေကမ္ဘေ ကုလ္လံ ဗန္ဓိန္တိ အပါရာ ပါရံ ဂန္ထိကာမာ။ ဝိ၊ ၂။ ၇၆။ ဥဒါနံ။ ၁၈။ (၁) ဤမှာ ဖက်ကမ်းဟူသော - နိဗ္ဗာန်တည်း ဟူသော ပါရမရှိရာဖြစ်သော - သံသရာဝဋ်။ အပါရာ ပါရံ ဂမနာယ။ သံ၊ ၃။ ၁၉။ အံ၊ ၃။ ၂၅၉။ အပါရာ ပါရံ ဂမနာယာတိ သြရိမတိရဘူတာ တေဘူမကဝဏှာ နိဗ္ဗာနပါရံ ဂမနတ္ထာယ။ အံ၊ ၄၊ ၃။ ၂၇၇။ အပါရာ ပါရန္တိ ဝဋ္ဋတော နိဗ္ဗာနံ။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၁၆၈။ ယော နံ အဓိာစ္ဆတိ၊ တံ ပါရေတိ ဂမေတိတိ ပါရံ၊ နိဗ္ဗာနံ။ တမ္ဘိဇရတယ နတ္ထိ ဧတ္ထ ပါရန္တိ အပါရံ၊ သံသာဓော။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၄၀၇-၈။ အံ၊ ၄၊ ၃။ ၃၀၅။ အပါရာ ပါရံ ဂစ္ဆေယျ၊ ဘာဝေန္တော မဂ္ဂမုတ္တမံ။ သုတ္တနိ၊ ၄၄၉။ စူဠနိ၊ ၂။ ၁။ ဧဝံ မေ ဘယဇာတဿ၊ အပါရာ ပါရမေသတော။ ထေရ၊ ၃။ ၂၄။ အပါရာ သြရိမတိရတော သပ္ပဋိဘယတော သံသာရဝဋ္ဋတော ပါရံ နိဗ္ဗာနံ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။ (၂) (က) ထိုမှာဖက်ကမ်း။ အတိတ္ထိယေဝ ယာစဿ၊ အပါရံ တာတ နာဝိက။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၇။ အပါရန္တိ တာတ နာဝိက ပရတိရံ အတိတ္ထမေဝ ဇနံ သြရိမတိရေ ဌိတညေဝ ဝေတနံ ယာစဿ။ ဇာ၊ ၄၊ ၃။ ၂။ ၁၆။ (၃) ထိုမှာဖက်ကမ်း ဟူသော ဗာဟိရာယတန ခြောက်ပါး။ ယဿ ပါရံ အပါရံ ဝါ၊ ပါရာပါရံ န ဝိဇ္ဇတိ။

ဓမ္မ၊ ၆၈။ ပါရန္တိ အဗျတ္တိကာနိ ဆ အာယတနာနိ၊ အပါရန္တိ ဗာဟိရာနိ ဆ အာယတနာနိ။ ဓမ္မ၊ ၆၉။ ၂။ ၃၉၅။ (တိ) (၃) အပိုင်းအခြား - အကုန်အသတ် - မရှိသော။ မဟာသမုဒ္ဒံ ဂမ္ဘီရံ ဝိတ္တုတံ အဂါမေပါရံ ဒိသ္မာဘာယေယျ။ မိလိန္ဒ။ ၁၁၁။ ယထာ ပန အာကာသဿ အန္တော နတ္ထိ၊ အထ ခေါ အနန္တော အပ္ပမေယျော အပါရော၊ ဝေဘဂဝါပိ ဗုဒ္ဓဂုဏေဟိ အနန္တော အပ္ပမေယျော အပါရော။ ဗုဒ္ဓဝါ၊ ၅။ ၂၀၆။

အပါရဂဂါ (တိ) [အပါရ+ဂဂါ] ဂဂါမြစ်၏ ဤမှာဖက်၊ ဂဂါမြစ်၏ အနောက်ဖက်။ တမ္ပပဏ္ဍိတိပေပိ အပါရဂဂါယ ဘိက္ခု လောဟပါသာဒေ သန္နိပတိသု။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၂။ အပါရဂဂါယာတိ ဂဂါယ ဩရမ္ဘာဂေ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၈။ (ဤ၌ ဂဂါမြစ်အရ သီဟိုဠ်ကျွန်းရှိ မဟာဝေလိ (မဟာဝါလုက) ဂဂါခေါ် မြစ်ကိုယူ။ အနုရာဓပုရမြို့သည် ယင်းမြစ်၏ အနောက်ဖက်တွင် ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အနုရာဓပုရမြို့မှ ကြည့်လျှင် ယင်းမြို့ အဝင်အပါ မဟာဝေလိဂဂါမြစ်၏အနောက်ဖက်နယ်များသည် အပါရဂဂါ (ဂဂါမြစ်၏ ဤမှာဖက်) မြစ်၍ ယင်းမြစ်၏ အရှေ့ဖက်ရှိနယ်များသည် ပါရဂဂါ(ဂဂါမြစ်၏ ထိုမှာဖက်)မြစ်သည်။)

အပါရဒဿိ (တိ) [န+ပါရ+ဒိသ+တိ] ထိုမှာဖက်ကမ်း - ထိုမှာဖက်ကမ်းဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို မမြင်သောသူ။ အတိရဒဿိ အပါရဒဿိ ဗဒ္ဒေါ ဇီယတိ။ သံ၊ ၂။ ၁၃၄။ အပါရဒဿိတိ ပါရံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ၊ တံ န ပဿတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၅။ ပါရံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ သံသာဓဿ ပါရိမန္တိ ကတွာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၉။

အပါရနေယျ (တိ) [န+ပါရ+နေယျ] တဖက်ကမ်း - အပြီးအဆုံး - သို့ - မဆောင်နိုင် - မရောက်စေနိုင် - သော။ အပါရနေယျံ ယံ

ကမ္ပံ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၅၉။ အပါရနေယျန္တိ ဝါယာမေန မတ္တကံ အပါပေတဗ္ဗံ။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၄၅။

အပါရာဇိက (တိ) [န+ပါရာဇိက] ပါရာဇိက အာပတ်သို့ မရောက်သော၊ ပါရာဇိက မကျသောသူ။ “သကာယ ပဋိညာယ နာသေထာ” တိ ဝုတ္တေ ပန အပါရာဇိကာပိ အတ္တနော ဝစနေန နာသေတဗ္ဗာ ဇာတာတိ အဓိပ္ပါယော။ ဝဇီရ။ ၁၉၆။ သမာနသံဝါသက (မ၊ ၄။ ၃။ ၂၉၇။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၆။ မူလဋီ၊ ၂။ ၂၀၇) လည်း ကြည့်။

အပါရာဇိကဝေတ္တ (န) [အပါရာဇိက+ဝေတ္တ၊ န+ပါရာဇိက+ဝေတ္တ] ပါရာဇိက၏ ခေတ်မဟုတ်သော၊ ပါရာဇိက ကုန်သော - ခေတ် - အပိုင်းအခြား - မဟုတ်သော - အရပ် - နေရာ။ ဟတ္ထဂူဟဏန္တ အညမ္ပိ အပါရာဇိကက္ခေတ္တေ ဂဟဏန္တ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၇။ ယဿ ကဿစိ အပါရာဇိကဝေတ္တဘူတဿ အင်္ဂဿ ဂဟဏံ။ ကခါ။ ၂၉၆။ အပါရာဇိကက္ခေတ္တေ ဣတ္ထိသရီရေပိ ဥပက္ကမန္တဿ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၄၅။

အပါရာဇိကတ္တ (န) [အပါရာဇိက+တ္တ] ပါရာဇိက-မကျသော ရဟန်း၏ အဖြစ်။ ယော ဘိက္ခုဘာဝေန မေထုန ဓမ္မံ ပဋိသေဝတိ၊ သော ဝေ အဘဗ္ဗော၊ နာယံ အပါရာဇိကတ္တာတိ စေ?။ ကခါ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၈။

အပါရာဇိကထေယျဘာဝ (ပ) [အပါရာဇိက+ထေယျဘာဝ] ပါရာဇိက-မကျသော ခိုးသူ၏ အဖြစ်။ အပါရာဇိကထေယျဘာဝေ သတိ သဟဓမ္မိကဘာဝေါတိ စေ?။ ဝဇီရ။ ၃၃၃။

အပါရာဇိကဝတ္ထုက (တိ) [န+ပါရာဇိကဝတ္ထု+က] ပါရာဇိက - ကျလောက်သော - ကုန်သော - ဝတ္ထု မဟုတ်သော။ အပါရာဇိကဝတ္ထုကေပိ စိတ္တာဒိဣတ္ထိဉ္စပေ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၉၉။

အပါရိပုရီ (ထိ) [န+ပါရိပုရီ] မပြည့်စုံခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ မပြည့်စုံခြင်း။ ဣမေသံ ပဉ္စန္ဒ အင်္ဂါနံ ပါရိပုရိယာဝ ဟောတိ န အပါရိပုရိယာ။ သာရတ္ထ ၂။ ၂၆၀။ အနုဋီ၊ ၂။ ၂၀၈။ သီလဿ အနုဂ္ဂဏှနံ...အပါရိပုရိယံ ပုရဏဉ္စ။ အနုဋီ၊ ၃။ ၅၁။

အပါရိဝါသိက (တိ) [န+ပါရိဝါသိက] ညဉ့် လွန်ထားအပ်သည် မဟုတ်သော၊ ချက်ပြုတ် ကြော်လှော်ပြီးစဖြစ်သော၊ အနှံအရသာနှင့် ပြည့်စုံသော။ ပစ္စုပ္ပန် (ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၉၂) ကြည့်။

အပါရိသုဒ္ဓိ (ထိ) [န+ပါရိသုဒ္ဓိ] မစင်ကြယ်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်မစင်ကြယ်ခြင်း။ ဟေဋ္ဌာ တိသု ဈာနေသု ဝိဇ္ဇမာနာယပိ တဏှမဇ္ဈတ္တတာယ ပစ္စနိကာဘိဝနတော သဟာယပစ္စယဝေကလ္လတော စ အပါရိသုဒ္ဓိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၇၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၉၂။

အပါရိသုဒ္ဓိပစ္စယ (ပု) [အပါရိသုဒ္ဓိ+ပစ္စယ] မစင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်း၊ အာပတ်မှ - မစင်ကြယ် - မကင်းလွတ် - ခြင်း၏ အကြောင်း။ တံ ဟိ ကတံ ပါရိသုဒ္ဓိပစ္စယော ဟောတိ၊ အကတံ အပါရိသုဒ္ဓိပစ္စယော။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ ဟောင်း။ ၇။

အပါရိသုဒ္ဓိလေသ (ပု) [အပါရိသုဒ္ဓိ+လေသ] မစင်ကြယ်ခြင်း၏ - စိုးစဉ်းအငြိအကပ် - အနည်းငယ် - တစိတ်တဒေသ၊ စိုးစဉ်းငြိကပ်သော - အနည်းငယ်သော - တစိတ်တဒေသ - မစင်ကြယ်ခြင်း။ ဝိနယေ အပကတညူတာဝသေန သိယာတေသံ အပါရိသုဒ္ဓိလေသော။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၉၆-၇။

အပါရုတံ (တိ) [အပ+ဝရ+တ။ အပ+ဝ+တ။ အပ-ပုဗ္ဗော ဝု သံဝရဏေတိပိ ဓာတုတ္ထေ ပန သတိ ဝဿ ရတ္ထံ၊ ဥပသဂ္ဂဿ ဒီသတာ စ၊ အပါရုတာ။ ဓာန် ဋီ၊ ၂၂၂။ (အပါဝ္ဋတ-သံ)] မပိတ်အပ်သော၊ ဖွင့်ထားအပ်သော။ အပါ-

ရုတာ တေသံ အမတဿ ဒွါရာ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၀။ ဒီ၊ ၂။ ၃၄။ မ၊ ၁။ ၂၂၆။ သံ၊ ၁။ ၁၄၀။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဋ္ဌ။ ၂။ အပါရုတာတိ ဝိဝဋ္ဌာ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၄၄။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၆၂။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၆။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၅။ ယသ္မာ စ အပါရုတံ ဒွါရံ နိရယဿ တဝ ပဝေသနတ္ထံ။ ဝိမာန၊ ဋ္ဌ။ ၂၀၇။ တံ ဒွါရံ အပါရုတံ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၅။ ၂၉၀။ မဟာနိ၊ ဋ္ဌ။ ၃၇၆။

အပါရုတံ (တိ) [န+ပါရုတံ (အပြာဝ္ဋတ-သံ)] မရံသော၊ ကိုယ်ရံ - မရံ - မပါ - သော။ သူ အနိဝတ္ထံ ဝါ အပါရုတာ ဝါ နဟာယတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၃၆၆။

အပါရုတသရ (တိ) [အပါရုတံ + သရ] မပိတ်အပ်သော - ဖွင့်ထားအပ်သော - အိမ်ရှိသော၊ တံခါးဖွင့်ထားသော အိမ်ရှိသော။ သူ။ အပါရုတသရာ မညေ ဝိဟရန္တိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၂၉။ အပါရုတသရာတိ စောရာနံ အဘာဝေန ဒွါရာနံ အသံဝရိတွာ ဝိဝဋ္ဌဒွါရာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၆၅။ မနုဿာ... အပါရုတသရာ ဝိဟရန္တိ။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၉၄။ ဣတိဝုတ်၊ ဋ္ဌ။ ၈၉။ အပါရုတသရဒွါရ-လည်း ကြည့်။

အပါရုတသရဒွါရ (တိ) [အပါရုတံ + သရဒွါရ] ဖွင့်ထားအပ်သော အိမ်တံခါးရှိသော၊ သူ။ မနုဿာ.. အပါရုတသရဒွါရာ (အပါရုတသရာ၊ သျာ၊ က) ဝိဟရန္တိ။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၃၄။

အပါရုတဒွါရ (တိ) [အပါရုတံ + ဒွါရ] (က) ဖွင့်ထားအပ်သော တံခါးရှိသော။ အပါရုတဒွါရေ နိဝေသနေ ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၈၁။ (ခ) ဖွင့်ထားအပ်သော အပါယ်တံခါးရှိသော။ အပါရုတဒွါရေ အဒါနသီလေ။ ဝိမာန၊ ၇၃။ ပေတ။ ၂၀၆။ အပါရုတံ ဒွါရံ နိရယဿ တဝ ပဝေသနတ္ထံ။ ဝိမာန၊ ဋ္ဌ။ ၂၀၇။

အပါရုတမုခ (တိ) [အပါရုတံ + မုခ] ဖွင့်၍ ထားအပ်သော အဝရှိသော၊ အဝကိုဖွင့်ထားအပ်သော။ ဥပ၊ ကပုဗ္ဗော၊ အပါရုတမုခေါ။

အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၇။ အပါရူပိတဗ္ဗတာ ဝိဝရိတာ
ဌပိတော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၈။

အပါရူပိတဗ္ဗတာ (ထိ) [န+ပါရူပိတဗ္ဗတာ]
မရံ-အပ်-ထိုက်-သည်၏အဖြစ်။ဗဟိဂါမေ
ဌပေတောတိ အပါရူပိတဗ္ဗတာယ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊
၁။၃၂၀။

အပါရူပိတာ (ဂြိုဟ်) [န+ပါရူပိတာ] (က)
မရုံမူရိ။ ကာယဗန္ဓနံ အဗန္ဓိတာ သင်္ခာသို့
အပါရူပိတာ ဂစ္ဆန္တဿာပိ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၃။၁၅၄။ ဧဝံ အပါရူပိတာ ဝေဗ္ဗပေ ပါရူ-
ပနဒေသေဝဇ္ဇေတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၅။ သံသာသို့
အပါရူပိတာ သန္တရတ္တရေန။ ဝိမတိ၊၂။၂၈၆။
အနိဝါသေတွာ အပါရူပိတာ စ ကေဝလံ
မဉ္ဇူပိဋ္ဌေသယေဝ အတ္တရိတွာ။ သာရတ္ထ၊၂။
၃၉၁။ (ခ) မရုံ-မရုံ-မလွမ်း-မတင်-
မူရိ။ အပါရူပိတာ စ နာမ ဗဟိ စရိတုံ
န သက္ကာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၀။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၃၁။

အပါလမ္ဗ (ပု) [အပ+အာ+လမ္ဗ+အ] အမှီ၊
မှီရာ၊ နံတိုင်၊ နံရံ။ ဟိရိ တဿ အပါလမ္ဗော၊
သတျဿ ပရိဝါရဏံ။ သံ၊၁။၃၀။ အပါ-
လမ္ဗောတိ ယထာ ဗာဟိရကရဏဿ ရသေ
ဌိတာနံ ယောဓာနံ အပတနတ္ထာယ ဒါရုဗယံ
အပါလမ္ဗနံ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဟိရောတ္တပွံ
အပါလမ္ဗနံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၂။ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၄၇-
လည်း ကြည့်။)

အပါလမ္ဗန (န) [အပ+အာ+လမ္ဗ+ယု] အမှီ၊
မှီရာ၊ နံတိုင်၊ နံရံ။ အပါလမ္ဗ-ကြည့်။

အပါလယံ (ကြိ) ပါလေတိ-ကြည့်။

အပါသ (တိ) [န+ပါသ] ကျော့ကွင်းမရှိသော၊
ကျော့ကွင်းဟူသော ကိလေသာအနှောင်အဖွဲ့
မှ ကင်းလွတ်သောသူ။ ဣဒိနိ ပန သဗ္ဗသော
ဆိန္နကိလေသာ အပါသာ ဟုတွာ ဌိတာ။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၃။

အပါသာဒိက (တိ) [န+ပါသာဒိက] (၁)ကြည်
ညိုဖွယ်ကို - မဆောင် - မဖြစ်စေ - သော။
အညာတကောန ဇာနာတိ ပတိရူပံ ဝါ
အပ္ပတိရူပံ ဝါ ပါသာဒိကံ ဝါ အပါသာဒိကံ
ဝါ။ ဝိ၊၁။၃၀၆။ ကိဉ္စိ အပါသာဒိကံ ယတော
တ္ထေ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၇။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၆၃။ အပါသာဒိ-
ကန္တိ အပ္ပသာဒါဝဟံ သာရတ္ထ၊၁။၄၆၀။ (၂)
(က) ကြည်ညိုဖွယ်ကို - မဆောင် - မဖြစ်
စေ - သော - ကာယဒုစရိုက် စသော အကု-
သိုလ်ကံ - ကာယကံ စသည်။ (ခ) ကြည်
ညိုဖွယ်ကို - မဆောင် - မဖြစ်စေ - သော -
ကာယဒုစရိုက် စသော အကုသိုလ်ကံ - ကာ-
ယကံ စသည် - တို့နှင့် ပြည့်စုံသောသူ။ ပဉ္စ
အာဒိနဝါ အပါသာဒိကေ။ ဝိ၊၅။၂၃၅။
အံ၊၂။၂၂၃။ အပါသာဒိကပဉ္စကေ အပါ-
သာဒိကန္တိ ကာယဒုစရိတာဒိအကုသလကမ္မံ
ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၇၈။ အပါသာဒိကေတိ
အပါသာဒိကေဟိ ကာယကမ္မာဒိဟိ သမန္နာ-
ဂတေ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၈၀။ အပါသာဒိကံ အပ္ပ-
သာဒနီယံ အသန္တံ အသာရပွံ ကာယဝစိ-
ဒုစ္စရိတံ....။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၆-၇။ အဓဿနီယာ
အပါသာဒိကာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂။

အပါသာဒိကတာ (ထိ) [အပါသာဒိက+တာ]
ကြည်ညိုဖွယ်ကို - မဆောင် - မဖြစ်စေ - သည်
၏ အဖြစ်၊ ကြည်ညိုဖွယ်မရှိသည်၏ အဖြစ်။
အပါသာဒိကတာယ ပဿန္တာနံ စက္ခု အတ္တနိ
အဗန္ဓန္တေ ဝိယ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၂။

အပါသာဒိကဒဿန (န) [န+ပါသာဒိကဒဿန]
ကြည်ညိုဖွယ် ရှုမြင်ရာမရှိသော၊ ကြည်ညိုဖွယ်
အင်္ဂါကြီးငယ်နှင့် အမူအရာမရှိသော။ ဒုဒ္ဒ-
သိက (ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၃၄)ကြည့်။

အပါသာဒိကပဉ္စက (န) [အပါသာဒိက+ပဉ္စက]
ကြည်ညိုဖွယ် မရှိသောသူ၏ အင်္ဂါငါးပါး အ
ပေါင်းကို ပြဆိုရာစကားရပ်။ အပါသာဒိက-
ကြည့်။

အပါဟတ (တိ) [အပ+အာ+ဟရ+တ] ဖယ်
ရှား-ပစ်ပယ်-တားမြစ်-အပ်သော။ အပါ-
ဟတသို့။ ပန မကံ ဟောတိ။ မဟာနိ။ ၁၂။
သုတ္တနိ။ ၄၀၈။ အပါဟတသို့န္တိ ပဉ္စဝိသ-
ကေဟိ “အတ္ထာပကတံ တေ ဘဏိတံ၊ ဗျဉ္ဇ-
နာပကတံ တေ ဘဏိတံ” နိအာဒိနာ နယေန
အပဟရိတေ ဝါဒေ။ မဟာနိ။ ၁၄၆-၇။
သုတ္တနိ။ ၁၂။ ၂၅-၆။

အပါဟေန္တ(တိ) [န+ပါဟေန္တ] ၂၀၈-မလွတ်-
သော။ သူ။ သာမံ ဝါ အဂစ္ဆန္တော၊ ဒုတံ ဝါ
အပါဟေန္တော။ ကင်္ခါ၊ ခြိုသစ်။ ၁၁၅။

အပိ (ဗျ) [န+ပိ+လ္လိ၊ ဓာန်။ ၁၁၈၃။ ရှု။ နာ-
၁၃၀။ နိတိ၊ သုတ္တ။ နာ-၃၆၆။ ဂန္ထာဘရက၊
၅၅-တို့ကြည့်။ အပိ-သဒ္ဓေါပိ စ နိပါတယက္ခိ-
ကော ကာတဗ္ဗော၊ ယတ္ထ ကြိယာဝါစက-
ပဒတော ပုဗ္ဗော န ဟောတိ။ နိတိ၊ သုတ္တ။
နာ-၃၉၃။ သိ၊ ခြို၊ သစ်၊ ၁။ ၁၄၇။ ဤပုဒ်
ကား ဥပသာရ (ပုဒ်-၂၀တို့တွင် တ) ပုဒ်
လည်း ဖြစ်၊ နိပါတ် ပုဒ်လည်း ဖြစ်သည်
အားလျော်စွာ အရာဌာနသို့ လိုက်၍
လည်း၊ သော်လည်း၊ သို့သော်လည်း၊ ငြား
သော်လည်း၊ လည်းမသိ၊ မူ၊ ကာမူ၊ စေ
ကာမူ၊ ပါမူ၊ ခဲလျှင်၊ နိုင်ကောင်းတန်ရာ၏၊
စင်စစ် သာလျှင်၊ ပင်လျှင် စသည်ဖြင့် ဆိုင်
ရာ ပုဒ်နှင့်ကပ်၍ အနက်ပေးရသည်။ ဦးတို့၌
အပိ-သဒ္ဓါ၊ ပိ-သဒ္ဓါတို့ကို အတူထား၍ ဖွင့်ဆို
ကြသည်။ (သိ၊ ခြို၊ သစ်၊ ၁။ ၉၇၊ ၁၀၂၊ ၁၄၆၊
၁၄၇၊ ၁၉၄၊ ၁၁၈၊ ၁၈၄၊ ၄၀၆။ ၎င်း၊ ၂။ ၂၂၀-
တို့ ကြည့်။) ထိုတွင် “ပိ-သဒ္ဓါကား ပုဒ်
တို့၏ အလယ်၊ အဆုံး၌ ကျရောက်တတ်၍
အပိ-သဒ္ဓါကား အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး သုံး
ခု-ပါးလုံး၌ ကျရောက်တတ်သည်” ဟု နိတိ၊
သုတ္တ။ နာ-၃၉၃-၄-၌ ဆိုသည်။ ယင်း ၃၆၉-၌
ကား “ပတိ၊ ပရိ၊ အနု၊ အဘိ-မှ တပါး ကျန်
ဥပသာရ ၁၆-ပုဒ်တို့သည် ပုဒ်တို့၏ အစ၌သာ
ဖြစ်သည်” ဟု ဆိုသည်။ ယင်း အပိ-သဒ္ဓါ

သည် ခံခါ မိမိယှဉ်သင့်သောပုဒ်နှင့် မယှဉ်ပဲ
အခြားပုဒ်နှင့်ယှဉ်သည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။
ထိုအခါ ယင်းကို အဋ္ဌာနပယုတ်-ဟု ခေါ်
သည်။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၄၄။ သိ၊ ခြို၊ သစ်၊ ၁။ ၂၂-
တို့ကြည့်။ သက္ကတ-၌ အပိ-သဒ္ဓါသည် ကြိ
ယာနှင့် ယှဉ်ရာ၌ ဥပသာရ ဖြစ်၍ အပ္ပတ္တ၊
သမ္ဘာဝနာ၊ အနုဝသဂ္ဂ (ကာမစာရာနုညာ၊
ဂရဟာ၊ သမ္ပုဗ္ဗယ-အနက်တို့၌ ဖြစ်လျှင်
ကမ္မပ္ပဝစနိယ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ပါ၊ ၁။
၄။ ၉၆-နှင့် ဝါစပုတိ-တို့ ကြည့်။) (၁) ချီး
မြှောက်ခြင်း - အနုဂ္ဂဟ ချီးမွမ်းခြင်း =
သမ္ဘာဝနာ။ (၂) ကဲ့ရဲ့ခြင်း = နိနာ။ ရုတ်ချ
ခြင်း = ဂရဟာ။ (သော်လည်း၊ မူလည်း။)
အပိ စေပိ ဒုဗ္ဗလော မိတ္တော၊ မိတ္တဓမ္မေသု
တိဋ္ဌတိ။ သော ဉာတကော စ ဗန္ဓု
စ၊ သော မိတ္တော သော စ မေ သခါ။ ဇာ၊
၁။ ၃၈။ အပိ စေပိတိ ဧကော အပိ-
သဒ္ဓါ အနုဂ္ဂဟတ္တော၊ ဧကော သမ္ဘာ-
ဝနတ္တော။ တတြာယံ ယောဇနာ—ဒုဗ္ဗ-
လောပိ စေ မိတ္တော မိတ္တဓမ္မေသု အပိ
တိဋ္ဌတိ၊ သစေ ဌာတုံ သက္ကောတိ၊ သော
ဉာတကော စ ဗန္ဓု စ၊ ဇာ၊ ၁။ ၂၆။ အပိ
ဒိဗ္ဗေသု ကာမေသု၊ ရတိ သော နာမိဂစ္ဆတိ။
ဓမ္မ၊ ၄၁။ အပိ ဒိဗ္ဗေသုတိ သစေ ဟိ ဒေဝါနံ
ဥပကပ္ပနကကာမေဟိ နိမန္တေယျာပိ အာ-
ယသ္မာ သမိဒ္ဓိ ဝိယ ဝေမ္ပိ တေသု ကာမေသု
ရတိ န ဝိန္နတိယေဝ။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၁၅၆။
(ဤ၌ အပိ-ကို နိတိ၊ သုတ္တ။ နာ-၃၆၆-၌
သမ္ဘာဝနာ-ဟု ဆို၍ သိ၊ ခြို၊ သစ်၊ ၁။ ၁၄၇-၌
ကား ဂရဟာ-ဟု ဆိုသည်။) န ပက္ခမိတဗ္ဗ
အပိ ပနုဇ္ဇမာနေနပိ။ မ၊ ၁။ ၁၅၄။ အပိ ပနုဇ္ဇ-
မာနေနာပိတိ အပိ နိက္ကမိယမာနေနပိ။
ဝေရူပေါ ဟိ ပုဂ္ဂလော သစေပိ၊
နိက္ကမာပေတိ ဝါ၊ တံ တံ ခမာပေတွာ
ယာဝဇိဝံ ဝတ္ထဗ္ဗမေဝ။ မ၊ ၁။ ၁၇၆။ အပိ-
သဒ္ဓါ သမ္ဘာဝနော၊ တေန...။ သိ၊ ခြို၊ သစ်၊ ၁။

၁၈။ ဇနေတွာပိ(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈)တိ ဇတ္ထ
 ပိ-သဒ္ဓေါ အပိ-သဒ္ဓေါ ဝါ သမ္ဘာဝနတ္ထော
 “ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဘာဝံ ဘာဝေတွာ”တိအာဒိသု
 ဝိယ။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၁၄၆။ အပိ စာ (ဝိ၊၁။
 ၁၄၉။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅)တိ တထာပိ။ ၎င်း။၁၈၀။
 ကသိဏေနာပိ ဇမ္ဗုဒိပဿ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၄။
 ပဂေဝ ဧကဒေသတော ပနာတိ အပိ-သဒ္ဓေါ
 သမ္ဘာဝနော။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၂၂၈။ (သာရတ္ထ၊
 ၁။၇၊၃၄၀။ သာရတ္ထ၊၂။၃၄။ ဝိမတိ၊၁။၂။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၀။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၁၉၄၊၂၂၈၊၃၁၊
 ၃၃၇၊၃၈၄ ၎င်း။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၁၁၃၊၁၃၁၊
 ၂၀၀၊၂၂၀။ မဏိမဉ္ဇူ၊၁။၅၀၃။ ၎င်း၊၂။၁၄၄။
 ပါရာဂဏ္ဍိသစ်၊၁။၁၂။ ၎င်း၊၂။၁၀၉-တို့လည်း
 ကြည့်။) ဂရဟေ အပိ အမှာကံ ပဏ္ဍိတက။
 ရူ၊နာ-၁၃၀။ ဂရဟာယံ အမှာကမ္ပိ ပဏ္ဍိတ-
 က။ နိတိ၊ သုတ္တ။ နာ-၃၆၆။ ယင်းတို့၏ မှီရာ
 ဒီ၊၁။၁၀၀-၌ကား အပိ-ပိ-တို့ မပါပဲ အဟော
 ဝတ ရေ အမှာကံ ပဏ္ဍိတက” ဟု သာ
 ရှိသည်။ (မဏိမဉ္ဇူ၊၁။၄၃၆၊၄၈၁။ ၎င်း၊၂။
 ၆၅၊၁၇၃၊၁၉၂၊၂၀၉၊၄၀၃-တို့လည်း ကြည့်။
 ဤ အပိ-သဒ္ဓါ၊ ပိ-သဒ္ဓါတို့၏ ဂရဟာ သမ္ဘာဝ-
 နာအခွဲကို ကျမ်းဂန်တို့၌ အမျိုးမျိုး မိန့်ဆို
 ကြသည်။ နိယံကျမ်းတို့တွင်လည်း အချို့တို့၌
 ထိုင်ရာပုဒ်ကို ပဓာနထား၍ ဆုံးဖြတ်ပြီး အချို့
 တို့၌ စပ်ရာပုဒ်ကို ပဓာနထား၍ ဆုံးဖြတ်သည်။
 ယင်း သဒ္ဓါတို့သည် ဂရဟာကို ထွန်းပြလျှင်
 သမ္ဘာဝနာကို ပေါင်းဆည်း၍ သမ္ဘာဝနာကို
 ထွန်းပြလျှင် ဂရဟာကို ပေါင်းဆည်းမြဲဟု
 လည်း ဆိုကြသည်။ သမ္ဘာဝနာယံ— အပိ
 ဒိဗ္ဗေသု ကာမေသု၊ ရတိံ သော နာဓိဂစ္ဆ-
 တိ။ ရူ နာ-၁၀၆။ နိတိ၊ သုတ္တ။ နာ-၃၆၆။
 “အပိ ဒိဗ္ဗေသု ကာမေသု၊ ရတိံ သော
 နာဓိဂစ္ဆတိ”တိအာဒိသုဟေဝ ဂရဟတ္ထ-
 သမ္ဘဝေသု ဂရဟတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သီ၊
 ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၁၄၇။ ဒေဝဒတ္တာဒိသု ဝိရောဓိ-
 သတ္တေသုပိ နိစ္စံ ဟိတဇ္ဈာသယတာ။ ဝိဘာ-

ဝိနီ၊၇၂။ အပိ-သဒ္ဓေါ... သမ္ဘာဝနတ္ထော ဝါ၊
 ဝိရောဓိသတ္တေသုပိ နိစ္စံ ဟိတဇ္ဈာသယတာ
 ဟောတိ။ ကော ပန ဝါဒေါ အဝိရောဓိ-
 သတ္တေသုတိ အတ္ထော။ မဏိမဉ္ဇူ၊၁။၁၀၀။
 ဂုဏိဘူတာနမ္ပိ ဟိ ဓမ္မသံသာနံ အဘိဝါဒေ-
 တဗ္ဗဘာဝေါ သဟယောဂေန ဝိညာယတိ။
 ဝိဘာဝိနီ၊၇၂။ အပိ-သဒ္ဓေါ ဂရဟတ္ထော။
 မဏိမဉ္ဇူ၊၁။၁၀၆။ တောင်တွင်းနိယံ။၁၁၀၊
 ၁၁၁။ တွင်းကြီးနိယံ။၁၁၉၊၁၂၀။ ရွှေရေး
 ဆောင်နိယံ။ ၂၉၂၊ ၂၉၃၊ ၂၉၄၊ ၂၉၅-တို့နှင့်
 ယင်းအဖြေတို့လည်းကြည့်။) (၃) အထူးကြံ
 ခြင်း=ဝိကပ္ပန။(လည်း တန်ရာ၏)။အထက်
 (၁)، (၂) အနက်တို့နှင့်လည်း ယှဉ်ကြည့်။
 သေယျထာပိ ..ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍာနိ အဋ္ဌ ဝါ
 ဒသ ဝါ ဝါဒသ ဝါ။ ဝိ၊၁။၄။ သံ၊၂။၁၄။
 အံ၊၂။၄၉၃။ သေယျထာတိ ဩပဗ္ဗတ္တေ နိပါ-
 တော၊ အပိတိ (ပိတိ၊ဝိ၊ဋ္ဌ) သမ္ဘာဝနတ္ထော။
 ဥဘယေနာပိ သေယျထာပိ နာမ... တိ
 ဒသေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၀။
 အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၆။ “အပိ”တိ အဝတွာ “ပိ”တိ
 ဝေန္တော ပိ-သဒ္ဓေါပိ ဝိသု အတ္ထိ နိပါတောတိ
 ဒသေတိ။ သမ္ဘာဝနတ္ထေတိ “အပိ နာမ ဇေ
 သိယာ”တိ ဝိကပ္ပနတ္ထော သမ္ဘာဝနတ္ထော။
 သာရတ္ထ၊၁။၃၅၀။ (ဝိမတိ၊၁။၇၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။
 ၁၉၄-တို့လည်း ကြည့်) သမ္ဘာဝနတ္ထေတိ
 ပရမတ္ထသမ္ဘာဝနော။ ဇေ ဟိ ကဏ္ဍပက္ခေပိ
 အပိ-သဒ္ဓဂ္ဂဟဏံ သမတ္ထိတံ ဟောတိ။ သမ္ဘာ-
 ဝနတ္ထေတိ ဝါ ပရိကပ္ပနတ္ထေတိ အတ္ထော။
 သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၄။ (၄) ငြိမ်း = အပေက္ခာ။
 (လည်း)။ အယမ္ပိ ဓမ္မော အနိယတော။ ဝိ၊
 ၁။၂၉၀။ နိတိ၊သုတ္တ။၃၆၆။ အယမ္ပိတိ ပုရိမံ
 ဥပါဒါယ ဝုစ္ဆတိ။ ဝိ၊၁။၂၉၃။ ဣဒမ္ပိ ယမ္ပိစ္စံ
 န လဘတိ၊ တမ္ပိ ဒုက္ခံ။ ပဋိသံ၊၃၈။ အဘိ၊
 ဝိ၊၁၀၆။ ဣဒမ္ပိတိ တေမ္ပိ၊ ဥပရိ သေသာနိ
 ဥပါဒါယ အပိ-သဒ္ဓေါ (ပိ-ကာရော၊ အဘိ၊
 ၄)။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၅။ အဘိ ဋ္ဌ၊၂။၁၀၂။

ခန္ဓဝသေန မေုဝိသေသတ္တံ အာဟ လူဇာပိ-
 (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၃) တိအာဒိနာ။ အဝဏ္ဏဘူမိ-
 မပေက္ခာယ အပိ-သဒ္ဓေါ “အယမ္ပိ ပါရာဇိ-
 ကော” တိအာဒိသု ဝိယ။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။
 ၂၂၈။ (၎င်း၊၂။၉၇-လည်း ကြည့်။) (၅)
 ဆည်းခြင်း = သမုစ္စယ။ (လည်း)။ တတြပါဟံ
 ဘိက္ခဝေ နေဝ အာဂတိံ ဝဒါမိ။ဥဒါန။၁၇၇။
 အပိ သဒ္ဓေါ သမုစ္စယေ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၃၅၄။
 လူခေနပိ ဝါ သန္တုဿေ၊ နာညံ ပတ္တေ ရသံ
 ဗဟံ။ ထေရ၊၃၀၅။ အပိ-သဒ္ဓေါ သမုစ္စယေ၊
 ဝါ-သဒ္ဓေါ ဝိကပ္ပေ။ ဥဘယေနပိ လူခေနပိ
 အပ္ပေနပိ ယေန ကေနစိ သုလဘေန
 ဣတရိတရေန သန္တုဿေ။ ထေရ၊ဋ္ဌ။၂။၂၀၅။
 (၆) ပေါင်းခြင်း = သမ္ပိဏ္ဏန။ (လည်း)။
 ယေ ကေစိ ဘူတာ ဘဝိဿန္တိ ယေ ဝါပိ။
 ဥဒါန။၁၃၄။ ဝါ-သဒ္ဓေါ ဝိကပ္ပတ္တော၊
 အပိ-သဒ္ဓေါ သမ္ပိဏ္ဏနတ္တော။ တေန နိဗ္ဗတ္တ-
 မာနေပိ သဂဏာတိ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၅၂။
 ဝဏ္ဏနာပိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃) တိ ဧတ္ထ အပိ-သဒ္ဓံ
 ဂဟေတာ “တဿာပိ သက္ကန္တံ အနုသိက္ခိ-
 တဗ္ဗာတိ ယောဇေတဗ္ဗ”န္တိ စူဠဂဏ္ဍိပဒေ
 ဝတ္ထံ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗေ ဝတ္ထုပ္ပယောဇနဝိသေသံ
 ပမာဏဘာဝဉ္စ သမ္ပိဏ္ဏေတိတိ အဓိပ္ပါယော။
 သာရတ္ထ၊၁။၂၄။ သဂ္ဂမနေပိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၃)-
 တိ အပိ-သဒ္ဓေန မောက္ခမနေပိ။ ဝဇိရ။
 ၃၀၄။ ဇာကရန္တဿပိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၂) တိ
 အပိ-သဒ္ဓေန သုတ္တဿာပိတိ လိခိတံ။ ဝဇိရ။
 ၃၂၃။ ပရိဘောဂါဒယောပိ ဝဇ္ဇန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၂၃၀။ အပိ-သဒ္ဓေန နိဇ္ဈေမ္ပိ ဝဇ္ဇတိတိ
 အတ္တော။ ဝိမတိ၊၁။၃၁၅။ ဝဇိရ။ ၂၀၊
 ၂၄၈၊၄၆၄ ၅၂၈။ သာရတ္ထ၊၂။၉၇၊၃၄၄။
 ဝိမတိ၊၁။၂၆၀။ ၎င်း၊၂။၄၅။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊
 ၁။၂။၉၇၊၁၀၂၊၁၄၇၊၁၈၃၊၃၇၁၊၄၃၁။ မဏိ-
 မဉ္ဇူ၊၁။၁၀၀။ ၎င်း၊၂။၅၊၁၃၊၂၀၉-တို့လည်း
 ကြည့်။) သမုစ္စည်းနှင့် သမ္ပိဏ္ဏန မထူးခြား။
 ပုံစံကား— ဣတိပိ အရဟံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၄။

ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၉၂။ ပိ-သဒ္ဓေါ သမ္ပိဏ္ဏနတ္တော။
 သာရတ္ထ၊၁။၂၁၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၂၁၉။ အန္တမ္ပိ
 အန္တဂုဏမ္ပိ အာဒါယ အဘောဘာဂါ နိက္ခ-
 မတိ။ မ၊၃။၂၂၄။ သမုစ္စယေ— ဣတိပိ
 အရဟံ။ အန္တမ္ပိ အန္တဂုဏမ္ပိ အာဒါယ။
 ရှု၊နာ-၁၃၀။ နိတိ၊သုတ္တ၊ နာ-၃၆၆။ ဣတိ-
 ပေတံ အဘူတံ၊ ဣတိပေတံ အတစ္စံ။ ဒီ၊
 ၁။၃။ တံ ဣမိနာပိ ကာရဏေန အဘူတံ။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၃။ ဣမိနာပိတိ ပိ-သဒ္ဓေန အနေက-
 ဝိမံ ကာရဏံ သမ္ပိဏ္ဏေတိ။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။
 ၂၂၃။ သမ္ပိဏ္ဏနံ သမုစ္စယော။ သာရတ္ထ၊၁။
 ၃၆၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၈၄။ သမုစ္စယနံ သမ္ပိဏ္ဏနံ
 သမုစ္စယော။ ရှု၊ဋ္ဌိ၊နာ-၈၀။ (အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၈၆-
 လည်း ကြည့်။ နိယံတို့၌ကား သမုစ္စည်း
 နှင့် သမ္ပိဏ္ဏနတို့ အထူးကို ဆိုကြသည်။
 တိပိဋကနာဂနိယံ၊၇၈။ ရွှေရေးဆောင်နိယံ၊
 ၃၁၅-တို့နှင့် ယင်း အဖြေတို့ ကြည့်။) (၇)
 မေးမြန်းခြင်း = ပဉ္စ။ (လော၊သလော၊နည်း)။
 အပိ ဘန္တေ ပိဏ္ဏော လဗ္ဘတိ။ ဝိ၊၁။၂၇၅။
 အပိ ကိဉ္စိ လဘိတ္ထ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉။ အပိ ဘန္တေ
 ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋသတာနိ အတိက္ကန္တာနိ
 အဒ္ဓသ။ ဒီ၊၂။၁၀၈။ အပိ ဝီရက ပဿေသိ၊
 သကုဏံ မဉ္ဇူဘာဏကံ။ ဇာ၊၁။၅၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၁၃၇။ ပဉ္စေ— အပိ ဘန္တေ ဘိက္ခံ လဘိတ္ထ။
 ရှု၊နာ-၁၃၀။ နိတိ၊သုတ္တ၊ နာ-၃၆၆။ (၈)
 ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်း = ဒဠိကရဏ။ (စင်စစ်)။
 အပိ န တုမေ ပရေသံ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတံ
 အာဇာနေယျာထ။ ဒီ၊၁။၃။ အပိ န တုမေတိ-
 အာဒိနာ မနောပဒေါသော န ကာလန္တရဝိ-
 ဘာဝိနောယေဝ ဟိတသုခဿ အန္တရာယက-
 ရော၊ အထ ခေါ တင်္ဂဏပတ္တိရာယသပိ
 ဟိတသုခဿ အန္တရာယကရောတိ မနော-
 ပဒေါသေ အာဒိနဝံ ဒဠိတရံ ကတော ဒဿေ-
 တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၀။ (သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၂၂၂-လည်း
 ကြည့်။) (၉) . တားမြစ်-ပိုင်းခြား-ကန့်
 သတ်- မြစေ- ခြင်း = အဝဇာရဏ။ (သာ-

လျှင်၊ ပင်လျှင်)။ ယသ္မိံ* မနော နိဝိသတိ။
 အဝိဒ္ဓုရေ သဟာပိ သော။ ဇာဝ။ ၂၆၁။
 သော ဒုရေ ဝသန္တောပိ အဝိဒ္ဓုရေ သဟာပိ
 ဝသတိယေဝ နာမ။ ဇာဝ။ ၂၇၁-က။
 သဟာပိ သဟ ဝေ၊ တက္ကသာလျှင်။ ဇာဝ။
 ၂၇၂။ (ယင်း-သျှဉ် အဝိဒ္ဓုရေ-ကိုလည်း
 “ဒုရေ အပိ၊ ဝေးငြားသော်လည်း” ဟု ‘အပိ
 ဒုရေ’ ကြံ၍ ပေးသည်။) ဝဇိရ။ ၂၅၇၊ ၅၀၂။
 သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၁-တို့လည်း ကြည့်။ (၁၀)
 တောင့်တခြင်း=အာသိသန။ (၁၁) တောင့်
 တမှုကို ကြံဆခြင်း=ပတ္တနာကပ္ပ။ (၁၂)
 ခွင့်ပြုခြင်း=အနုညာ။ (ကောင်းလေစွာ မည်
 လည်းမသိ၊ နိုင်ကောင်းတန်ဖို၏)။ အပိ-
 မေယျ ဝေ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၁၇။ အပိမေ-
 ယျ ဝေ ဟောတိတိ အပိ မေ အယျ ဝေ
 ဟောတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၅၀။ အပိ ဟောတိ
 စိတ္တန္တိ အတ္တော။ ဝဇိရ။ ၂၄၅။ အပိ ဟောတိ၊
 စိတ်တောင့်တကာမျှသာဖြစ်၏။ အဘိဓာန်
 မိန့်အပ်သော အပိ-သဒ္ဓါ၏အနက် ခုနစ်ချက်
 တို့တွင် အာသိသန အနက်။ ဘုရားကြီး
 နိဿ၊ ၃၅၆။ ဟောတိ အပိ၊ ဖြစ်တော့ဖြစ်
 ပါ၏။ အပိ-သဒ္ဓါ မန္တာနုညာ (အနည်းငယ်
 ခွင့်ပြုခြင်း) အနက်ဟော။ ဘာသာဋီကာ၊
 ၄။ ၂၇၇။ အပ္ပေဝနာမ သေပိ ဥပသက်မေ-
 ယျာမ ကာလဉ္စ သမယဉ္စ ဥပါဒါယ။ ဒီ၊ ၁။
 ၁၇၇။ ဝိ၊ ၁။ ၇၉။ ဒီ၊ ၁။ ၃၂။ အဘိ၊ ၁။
 ၁။ ၉၉။ သေပိတိ အပိ-သဒ္ဓါ အပေက္ခာမန္တာ-
 နုညာယ။ ဝဇိရ။ ၂၂။ ... အပေက္ခော မန္တာ-
 (မန္တာ၊ က-မူကွဲ) နုညာယ။ သီ၊ ၁။ ၁။
 ၇၁။ အပိ-ကား လျော့လျော့ခွင့်ပြုခြင်းကို
 ငဲ့သော အပေက္ခာ။ ပါရာ၊ ၇။ ၁။ ၁။
 ၁၁၇။ “အပိဟံသ” နှိ ဟောတိ။ အံ၊ ၁။
 ၅၃၃။ “အပါဟံ သိယ” နှိ ဟောတိ။
 အဘိ၊ ၁။ ၄၀၉။ အပိဟံသ (အပါဟံ
 သိယ) နှိ အာဒိနိ ပန - စတ္တာရိ အပိ နာမ
 အဟံ ဘဝေယန္တိ ဝေ ပတ္တနာကပ္ပသေန

ဝတ္တာနိ။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၃၇၇။ အဘိ၊ ၁။ ၄၉၆။
 “ပတ္တနာကပ္ပဝသေနာ” တိ “အပိ နာမ
 သာရပနာဟံ သိယ” နှိ ဝေ ပတ္တနာယ ကပ္ပန-
 ဝသေန။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၃၇၇။ မူလ၊ ၁။ ၂၂၉။
 အပါဟံ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၀။ တဒါဟံ
 သုခိတော မုတ္တော၊ အပိ ပဏေယျ မာတရံ။
 ဇာဝ။ ၁၄၅။ ရူညာ အနုညာတော အပိ
 နာမ မာတရံ ပဏေယျ။ ဇာဝ။ ၁။ ၂၅၇။
 မိဂရာဇ နမောဓုတ္တု။ အပိ ကိဉ္စိ လဘာ-
 မသေ။ ဇာဝ။ ၇၉။ ဣသံသ မူလေ ဆိန္ဒာ-
 မ၊ အပိ ဘိယျော လဘာမသေ။ ဇာဝ။
 ၂၉၉။ အပိ စ—(၁၃) အခြားတပါးသော -
 နည်း - ပရိယာယ် - ကိုပြခြင်း=အပရပရိ-
 ယာယဒဿန။ (တနည်းသော်ကား၊ အခြား
 နည်းအားဖြင့်လည်း၊ သည်သာမကသေး)။
 အပိ စာ (ပဋိသံ၊ ၂၃၁) တိ အပရပရိယာယ-
 ဒဿနံ။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁၄၉။ အပိ စ သတ္တာ
 ဝိယာတိ သတ္တာ။ ဝိ၊ ၁။ ၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
 ၂၀၂။ အပိ စေတ္တ သဒေဝကဝစနေန ...
 အဗျူဟတော။ ဝိ၊ ၁။ ၉၇။ န ခေါ ဘဒ္ဒါလိ
 သေဝ ဟေတု သေ ပစ္စယော၊ အပိ စ မေ
 တံ ဘဒ္ဒါလိ ဒီသရတ္တံ စေတသာ စေတော
 ပရိစ္စ ဝိဒိတော။ မ၊ ၂။ ၁၀၉။ န ခေါ ဘဒ္ဒါလိ
 သေဝ ဟေတု၊ အထ ခေါ အညမ္ဘိ အတ္တိတိ
 ဒဏေန္တော ဘဂဝါ အပိ စာတိအာဒိမာဟ။
 တေန ဓမ္မဿ သက္ကစ္စသဝနေ ထေရံ နိယော-
 ဇေတိ။ မ၊ ၁။ ၇၃။ သမ္မိန္တနံ?။ (ရှေးဦးဆုံး
 ပြီးသော အနက်မှ ထူးသော အနက်ကို ပြလို
 ရာ၌၎င်း၊ အတ္တနောမတိကို ပြလိုရာ၌၎င်း
 ‘အပိ စ’-သဒ္ဓါကို ကျမ်းဆရာတို့ သုံးရိုးပြုကြ
 သည်။ အပိ စာ (ဝိ၊ ၁။ ၁၉၅) တိ အတ္တနော-
 မတိယာပါကဋကရကတ္တံ အာရမ္မော။ ဝဇိရ။
 ၇၇၄။ ၂၆၃၊ ၅၀၀၊ ၅၄၀၊ ၅၄၁၊ ၅၇၆။ သာ-
 ရတ္ထ၊ ၁။ ၂၃၁၊ ၂၄၀၊ ၂၄၁၊ ၂၄၂၊ ၂၄၉။ သာရတ္ထ၊
 ၂။ ၃၃၊ ၄၆၊ ၉၀၊ ၁၃၆၊ ၂၄၃၊ ၂၇၂၊ ၄၃၉။ သာ-
 ရတ္ထ၊ ၃။ ၁၁၇၊ ၃။ ၂၂၃၊ ၄၄၄၊ ၄၅၅၊ ၄၉၀။ ဝိမတိ၊

၁။ ၅၁၊ ၆၄၊ ၆၆၊ ၁၃၃၊ ၁၄၃၊ ၁၇၇၊ ၂၆၉။
 ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၀၂၊ ၂၀၂။ သိ၊ ဇွဲ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၆၄၊
 ၁၇၆၊ ၁၈၀၊ ၁၉၂၊ ၁၉၃၊ ၁၉၄၊ ၁၉၅။ သိ၊ ဇွဲ၊ သစ်၊
 ၂။ ၅၉၊ ၆၇၊ ၇၅၊ ၁၀၁၊ ၁၁၉၊ ၁၄၈၊ ၁၈၀၊ ၁၉၀၊
 ၂၈၇၊ ၂၉၂၊ ၂၉၃၊ ၄၁၄။ ဒီ၊ ဇွဲ၊ ၂။ ၆၁၊ ၆၉၊ ၁၆၄၊
 ၂၁၀၊ ၂၅၆၊ ၂၇၁၊ ၂၉၃၊ ၃၁၅။ ဒီ၊ ဇွဲ၊ ၃။ ၆၂၊
 ၇၁၊ ၁၄၆၊ ၁၇၆၊ ၁၇၈၊ ၁၈၂၊ ၁၉၄၊ ၂၁၆၊ ၂၁၉၊
 ၂၂၂-တို့လည်း ကြည့်။) (၁၄) (၁၅) အနက်
 တို့နှင့်လည်း ယှဉ်ကြည့်။ (၁၄) အလျော်
 အနွယ်။ (၁၅) ဆန့်ကျင်ဖက် - ဗျတိရေက။
 (စင်စစ်သော်ကား၊ လင်ကစား၊ သို့သော်
 လည်း၊ သို့ရာတွင်)။ န တာဟံ သက္ကောမိ
 ဝိတ္တာရေန ဓမ္မံ ဒေသေတံ၊ အပိ စ တေ
 သံခိတ္တေန အတ္တံ ဝက္ကာမိ။ ဝိ၊ ၃။ ၅၂။ န ခေါ
 မယံ အာဝုဘော တေကာရဏာ ထောက်
 ထောက် ပဋိဂ္ဂဏာမ၊ အပိ စ မယံ ကာလဿေ-
 ဝ ပိဏ္ဏာယ ဝိစရိတော ဘုဒ္ဓိမာ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၀၃။ န
 ခေါ ဥပါလိ ဘိက္ခုနီ သံသံ ဘိန္ဒတိ၊ အပိ စ
 ဘေဝါယ ပရက္ကမတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၆၈။ န ခေါ မေ
 ဘန္တေ ...၊ အပိ စ မေ ဓမ္မန္တယော ဝိဒိတော။
 ဒီ၊ ၃။ ၈၃။ အဒ္ဓါ ခေါ တေ အဟံ ပုတ္တ န
 လဘာမိ။ အပိ စ တျာဟံ ဗျာကရိဿာမိ။
 မ၊ ၂။ ၅၀။ (မ၊ ၄။ ၃။ ၇၂-လည်း ကြည့်။) ပိတ-
 ရာပိ မေ ဥဟာ နဒီ န ဒိဋ္ဌာ၊ အပိ စ အတ္ထိ
 ဥဟာ နဒီ။ မိလိန္ဒ။ ၇၃။ သုပရိဘုတ္တံ ဘတော
 အယျေဟိ အပ္ပံ၊ အပိ စ ဘဂဝတာ မတ္တာ
 ဝဏ္ဏိတာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၄၄။ ဒိဋ္ဌံ မေ ဘန္တေ ဘဂဝ-
 တော ဓမ္မနိယံ၊ အပိ စ မေ ဘန္တေ မရုဏ-
 ဇာတော ဝိယ ကာယော။ ဒီ၊ ၂။ ၈၅။
 သံ၊ ၃။ ၁၃၃။ အပိ စ မေတ္တ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တ-
 တာ ဝိဒိတာ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၆၂။ မ၊ ၂။ ၅၄။
 သံ၊ ၁။ ၂၆၀။ သုတ္တနိ။ ၃၆၃။ (ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၈။
 မ၊ ၄။ ၃။ ၇၇။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၅။ သုတ္တနိ။ ၄။ ၂။ ၁၅၉-
 တို့လည်း ကြည့်။) အပိ စ၊ စင်စစ်အားဖြင့်။
 နေရင်း နိဿ၊ ၂။ ၈၅။ အပိ စ၊ ထိုသို့ပင်ဖြစ်
 ပါသော်လည်း။ ပဋိက္ခ။ ၅၀၈။ အပိ စ

ဘိက္ခဝေ တ္ထောဝတာပိ ပေသော ဟတ္တာ-
 ရောဟပုတ္တောမဟတာ အတ္ထေန သံယုတ္တော။
 မ၊ ၂။ ၅။ မ၊ ၄။ ၃။ ၇။ (ဤ(၁၄) (၁၅) အနက်
 တို့ကိုရဟာ၊ သမ္ဘာဝနာလည်း ကြံနိုင်သည်။)
 နာဂသေနောတိ ခေါမံ မဟာရာဇ သဗြဟ္မစာ-
 ရိ သမုဒါစရန္တိ၊ အပိ စ မဟာပိတရော နာမံ
 ကရေန္တိ “နာဂသေနော”တိ ဝါ “သုရ-
 သေနော”တိ ဝါ...အပိ စ ခေါ မဟာရာဇ
 သခါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာရော နာမ-
 မတ္တံ ယဒိဒံ နာဂသေနောတိ၊ န ဟေတ္တ
 ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ။ မိလိန္ဒ။ ၂၄။ ဣဇေ-
 ကစ္စော ယောဇာဇိဝေါ သဟတိ ရဇဂုံ၊ အပိ
 စ ခေါ ဥဿာရဏညေဝ သုတော သံသိဒတိ။
 အံ၊ ၂။ ၇၈။ အဘိ၊ ပ။ ၁၇၇။ အရိယာနံ ပရ-
 ဝဗ္ဗနဝသေန ဖရသဝါစာ နာမ နတ္ထိ၊ အပိ စ
 ခေါ ပန ဘဝန္တရေ အာရိန္ဒာဝသေန ဘဝေ-
 ယျ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၆။ ခေါ ပန...န...အပိ
 စ ခေါ-တံ ခေါ ပနာဟံ ဘိက္ခဝေ န
 အညာဿ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ
 သုတော ဝေ ဝဒါမိ၊ အပိ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ
 ယဒေဝ မေ သာမံ ဉာတံ သာမံ ဒိဋ္ဌံ သာမံ
 ဝိဒိတံ၊ တဒေဝါဟံ ဝဒါမိ။ အံ၊ ၁။ ၁၄၀။
 န ခေါ...အပိ စ ခေါ-န ခေါ နိဂြောဓ
 တ္ထောဝတာ တပေါဇိဂုဏ္ဏာ အဂ္ဂပ္ပတ္တာ စ
 ဟောတိ သာရုပ္ပတ္တာ စ၊ အပိ စ ခေါ
 တစပ္ပတ္တာ ဟောတိ၊ ဒီ၊ ၃။ ၄၁။ န ဟေဝ ခေါ...
 အပိ စ ခေါ-န ဟေဝ ခေါ သုခိနော ဓမ္မ-
 ပဒါ ပ္ပဝန္တိ၊ အပိ စ ခေါ ဘိက္ခု လုဒ္ဓိမာ
 စေတောဝသိပ္ပတ္တော ဒေဝပရိသာယံ ဓမ္မံ
 ဒေသေတိ။ အံ၊ ၁။ ၅၀၅။ န ကေဝလဉ္စ...
 အပိ စ ခေါ ပန-န ကေဝလဉ္စ ပေလောဟိ-
 တဗေဝ သုဏတံ၊ အပိ စ ခေါ ပန သာနိပိ
 ခိယန္တိ၊ သုတ္တနိ။ ၄။ ၂။ ၁၁၇။ အပိ စေ- (၁)
 (၂) အနက်တို့ကြည့်။ အပိ စေ ဟောတိ
 တေဝိဇ္ဇော၊ မဇ္ဈိမာယံ အနာသဝေါ။ ထေရ။
 ၂၄၈။ အပိတံ သမ္ဘာဝ-န နိပါယော...။

မစ္စုဟာယိ ယဒိပိ ဟောတိ၊ ဧဝံ သန္တေပိ
 အပ္ပညာတောတိ နံ ဗာလာ အဝဇာနန္တိ။
 ထေရဂ္ဂါဒါ။ ၃၁၉။ အပိ စေ ပတ္တမာဒါယ၊
 အနဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ အညံ အဟိံသယံ
 လောကော၊ အပိရဇ္ဇေန တံ ဝရံ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၉၃။
 ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၄၉၀။ အပိ စေ လဘတိ မန္တော၊
 ဖိတံ ခရက်မုတ္တမံ၊ အကာမဿ ပဿယံ ဝါ၊
 အညော တံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ ဇာ၊ ၂။ ၄။ ၁။ ၅။
 ၁၂၇။ (စင်စစ်သော်ကား၊ စင်စစ်သဖြင့်ကား၊
 စင်စစ်လျှင်) အပိ တု—အပိ တွေဝံ ဂတေ
 ကာလေ၊ ယံ ခန္တုညတိနံ မယာ။ ဇာ၊ ၂။ ၈၄။
 အပိ တု ဧဝံ ဂတေ ကာလေ။ ဇာ၊ ၅။ ၁။
 ၃၆၃။ အပိ တွေဝ မဟာပည၊ ပါသာ ဗဟု-
 ဝိဇာ တတာ။ ဇာ၊ ၂။ ၈၅။ အပိ နာမ—
 (၁၀) (၁၁) (၁၂) အနက်တို့ ကြည့်။ အပိ
 နာမ နံ ပဿေယျ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၉၁။ ဇာ၊ ၅။ ၁။
 ၄၇၂-၃။ (အပိ နာမ ပဿေယျ၊ အကယ်၍ မြင်
 ရကုန်ငြားအံ့၊ ဇာတ်ဝတ္ထု။) အပိ နာမေတ္တ
 ကိဉ္စိ ဘဝေယျ။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၁၈၄။ (=ဤ
 ပညောင်ပင်၌ တစ်တစ်ခုရှိသည် မြစ်ငြားအံ့
 လည်း မသိ။ ဇာတ်ဝတ္ထု။) အပိ နာမ ပဿေ-
 ယျာမ၊ (=အပွေဝ နာမ။ ဇာ၊ ၂။ ၄၈)။ ဇာ၊
 ၅။ ၁။ ၂၄။ အပိ နာမ ဧဝံ သိယာ။ သာရတ္ထ၊
 ၁။ ၃၅၀။ အပိန—(၇) အနက်ကြည့်။ အပိ-
 နုဿ ဣတ္ထိသု အာဝဇ္ဇံ ဝါ အနာဝဇ္ဇံ ဝါ။ ဒီ၊
 ၁။ ၉၁။ အပိနုဿာတိ အပိ နု အဿ ခတ္တိယ-
 ပုတ္တဿ။ ဒီ၊ ၅။ ၁။ ၂၃၈။ အပိ နု တာယံ သု-
 နက္ခတ္တ ဧဝံ အဝဇံ။ ဒီ၊ ၃။ ၂။ အပိ နု တံ
 ဘဒ္ဒါလိ တသ္မိံ သမယေ... သဒ္ဓါနုသာရိ ဝါ။
 မ၊ ၂။ ၁၀၃။ (မ ဌာ၊ ၃။ ၇၀၆-လည်း ကြည့်။)
 အပိ နု ဟနကာ သန္တာ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၄။ အပိ
 နော ဟနကာသန္တာ၊ အပိ အမှာကံ ဟနကာ
 သန္တာ။ ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၅၂၄။ (အပိ နု ကို အပိ
 နော မြတ်၊ နော ကို အမှာကံ ဖွင့်။ နိဿ၊ ၁။
 ၁၁၈။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၁၇၆၊ ၅၂၄-တို့ ကြည့်။)
 အပိ နာယံ တယာ သဒ္ဓိံ၊ သံဝါသဿ

သုခုဒ္ဒယော။ ဇာ၊ ၂။ ၈၅။ အပိ နု အယံ။
 ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၃၆၅။ အပိ နု ခေါ— (၇)
 အနက်ကြည့်။ အပိ နု ခေါ ဘိက္ခဝေ တံ
 ပါတဗ္ဗံ၊ ယံ ပိဝိတွာ ဝိသညိ အဿ။ ဝိ၊ ၂။
 ၁၄၆။ သဗ္ဗသော ဇာတိယာ အသတိ ဇာတိ-
 နိရောဓာ အပိ နု ခေါ ဇရာမရဏံ ပညာ-
 ယေတ။ ဒီ၊ ၂။ ၄၉။ အပိနုန—(၁၀) (၁၁)
 (၁၂) အနက်တို့ ကြည့်။ အပိ နုနာဟံ မရိဿံ၊
 နာဟံ ရာဇပုတ္တ တဝ ဟေဿ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၇၈။
 အပိ ကေသေနေဝ အဟံ မရိဿံ။ ဇာ၊ ၅။
 ၄။ ၂၇၅ (နုန ကိုသာပွင့်)။ အပိ ပန—(၇)
 အနက်ကြည့်။ အပိ ပန တုမေ အာယသ္မန္တော
 ကေန္တသုခံ လောကံ ဇာနံ ပဿံ ဝိဟရတ။
 ဒီ၊ ၁။ ၁၇၇။ အပိ ပန တံ သုသိမ ဧဝံ ဇာ-
 နန္တော... ဝသံ ဝတ္ထေသိတိ။ သံ၊ ၁။ ၃၄၆။
 အပိ ပန တေ တေဿ ပလာပတုမ္မမတ္တံ
 ဒုဿန္တေ ပက္ခိပါပေတွာ ဒါပိတံ အတ္တိတိ။
 ဇာ၊ ၅။ ၁။ ၄၉၄။ အပိသု—(၁) (၂) (၅)
 (၆) (၈) အနက်တို့ ကြည့်။ အပိသု တိက္ခု၊
 သဉ္စိစ္စ ဝိကာလေ အာဂစ္ဆန္တိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၄၅။
 ဝိ၊ ၅။ ၁။ ၁၆၄။ အပိသုတိ ဧတ္တ သူတိ နိပါ-
 တမတ္တံ၊ အပိ-သဒ္ဓေါ အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော
 ဝိကာလေတိ ဣမဿ အနန္တရံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊
 ဝိကာလေပိ အာဂစ္ဆန္တိတိ အတ္တော။ သာ-
 ရတ္ထ၊ ၂။ ၃၄၄။ “အပိသု”တိ ဣဒံ “အပိ
 စာ”တိ ဣမံနာ သမာနတ္တော နိပါတော။
 ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၈၀။ အပိသု ဝါဏိဇာ ကော၊
 နာရိယော ပဏ္ဏဝိသတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၉၉။
 ဝါဏိဇာ ကောတိ ကောကဿ ဝါဏိဇဿ
 ယတ္တကာ ဝါဏိဇာ၊ တေသု ကောကဿ
 ကောကော၊ သတ္တဝါဟဿ ပန သန္တိကေ
 ပဉ္စဝိသတိတိ အတ္တော။ ဇာ၊ ၅။ ၄။ ၃၅၃။
 (ပြည် နိဿ၊ ၄။ ၈၉-၉၃-လည်း ကြည့်။) အပိ
 သု—(၁) (၂) (၅) (၆) (၈) အနက်တို့
 ကြည့်။ အပိသု... ဣမာ အနစ္စရိယာ
 ဂါတာယော ပဋိဘိသု ပုဗ္ဗေ အဿတပုဗ္ဗာ။

ဝိ၊၃။၇။ ဒီ၊၂။၃၁။ မ၊၁။၂၂၄။ သံ၊၁။၁၃၈။
 အပိဿူတိ အနုဗြူဟနတ္ထေ (သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထေ၊
 သာရတ္ထ) နိပါတော၊ သော န ကေဝလံ
 တေဒဟောသိ (အယံ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။
 သံ၊၄)။ ဣမာပိ ဂါထာ ပဋိဘိသုတိ ဒိပေတိ၊
 ဒီ၊၄။၂။၅၆။ မ၊၄။၂။၈၀။ သံ၊၄။၁။၁၈၀။
 သာရတ္ထ ၃။၁၅၃။ အနုဗြူဟနံ သမ္ပိဏ္ဏနံ။
 သောတိ “အပိဿူ”တိ နိပါတော။ ဒီ၊၄။၂။
 ၆၀။ မ၊၄။၂။၁၃၂။ သံ၊၄။၁။၂၃၁။ (ဝိမတိ၊
 ၂။၈၇-လည်း ကြည့်။ သံ၊၄။၂။ “အနုဗြူဟနံ”
 ဝယ် “အနုဂ္ဂဟနံ” ဟု မူ၊၇။၅။၁။၁။၁။၁။၁။
 သမ္ပိဏ္ဏန-ဟူသည်ကိုလည်း “အနုဂ္ဂဟ၊ သမ္ဘာ-
 ဝနာ၊ ဂရဟာ-အနက်များ ရနိုင်သည်” ဟု
 ကြံနိုင်သည်။) အာယသွာ သေယျသကော
 ဗာလော ဟောတိ... အပိဿူ ဘိက္ခု ပက-
 တာ... အဗ္ဗေန္တာ။ ဝိ၊၄။၁။၃။ အပိဿူတိ
 တေ သု-လူတိ နိပါတမတ္တံ၊ ဘိက္ခု၊ အပိ နိစ္စ-
 ဗျာဝဋ္ဌာ ဟောန္တိတိ ဝတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊
 ၃။၃၆၆။ (ဝိ၊၄။၄။ ၃-လည်း ကြည့်။) (၁၆)
 မြခြင်း = အမြဲ = နိစ္စ။ နိပါတာနမနေကတ္ထ-
 တ္တာ ဣဓ အပိဿူ-သဒ္ဓေါ နိစ္စတ္ထော ဟောတိ။
 ပါစိတိ၊ယော၊၂။၃-၄။ “အပိဿူ”တိ “အပိ-
 စာ”တိ ဣမသ္မိ အတ္ထေ နိပါတသမုဒါယော။
 ဝိမတိ၊၂။၂၃၃။ အပိဿူ မံ အဂ္ဂိဝေဿန
 တိဿော ဥပမာ ပဋိဘိသု အနုစ္စရိယာ ပုဗ္ဗေ
 အဿုတပုဗ္ဗာ။ မ၊၁။၃၀၇။ မ၊၂။၂၃၃။
 အပိဿုဒံ— (၁) (၂) (၅) (၆) (၈) အနက်
 တို့ကြည့်။ အပိဿုဒံ မနုဿာ ကိတ္တယမာန-
 ရူပါ ဝိဟရန္တိ။ ဒီ၊၂။၁၆၃။ အပိဿုဒံ ပထဝီ
 မညေ ဥဒ္ဓိယတိ။ သံ၊၁။၁၁၅။ (၁၇)
 ဖုံးအုပ်-ပိတ်ဆို့-ခြင်း = သံဝရဏ။ အပိ-
 ဓာန၊ အပိဓေတု-တို့ကြည့်။ (၁၈) ပုဒ်ပြည့်
 ကာမျှ = ပဒေသုရဏ။ အပိ ဒိဗ္ဗေသု ယာဒိသာ၊
 တာဒိသာ နော သဗ္ဗာ ဣဓ။ ပေတ၊၁၇၀။
 အပိ အတရမာနာနံ၊ ဗလသဘဝ သမိဇ္ဈတိ။

ဇာ၊၁။၃။ အပိတိ နိပါတမတ္တံ။ ပေတ၊၄။
 ၁၇၁။ ဇာ၊၄။၁။၁၅၃။
 အပိဏ္ဏပါတိက (တိ) [န+ပိဏ္ဏပါတိက] ပိဏ္ဏ-
 ပါတ်ဓုတင်မဆောင်သော။ အပိဏ္ဏပါတိ-
 ကော ဟိ အကာလစာရီ ဟောတိ။ သံ၊၄။
 ၂။၁၅၉။
 အပိဏ္ဏပါတိကာဓိန (တိ) [န+ပိဏ္ဏပါတိကာ-
 ဓိန] ပိဏ္ဏပါတိဓုတင်ဆောင်သူနှင့် မစပ်ဆိုင်
 သော။ အပိဏ္ဏပါတိကာဓိနော ဣတရဿ
 ဝိသေသဇောတကော။ သံ၊၄။၂။၁၆၀။
 အပိဏ္ဏိတ (တိ) [န+ပိဏ္ဏိတ] အခဲမပြုအပ်-
 အခဲမရှိ - မခဲ - သော။ (ပြစ်စိုးပြစ်စိ မရှိ
 သော လည်းဟူ။ ဝိ၊၄။၁။၄၄၄။ အကိ-
 လိန္တ (ဝိ၊၄။၂။၂၈၂) ကြည့်။ အနုတ္တန္တုလ-
 မကိလိန္တမပိဏ္ဏိတံ။ ကင်္ခါ၊၁၇၈။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။
 ၃၆။
 အပိတိက (တိ) [န+ပိတု + က] အမေရှိသော၊
 သူ။ အမာတိကော အပိတိကော၊ ရုက္ခမူလသို့
 ဖျာယတိ။ ဇာ၊၂။၅၃။
 အပိဒဟန (န) [န+ပိဒဟန] မပိတ်ဆို့ခြင်း။
 အထကန-ကြည့်။
 အပိဒဟိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပိဒဟိတွာ၊ န+
 အပိဒဟိတွာ။ နိတိ၊ဓာ။၁၀၆-ကြည့်။ မပိတ်
 မှ၍။ ဒွါရံ အပိဒဟိတွာ။ ဝိ၊၄။၁။၃၁၀။
 အသံဝတဿ အထကေတွာ အပိဒဟိတွာ
 ဝိဟရန္တဿ။ မ၊၄။၁။၇၉။
 အပိဓာန (န) [အပိ+ဓာ+ယ။ နိတိ၊ဓာ။
 ၁၀၆-ကြည့်။ အအုပ်၊ အမိုး၊ အပိတ်၊
 အဖုံး။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခုဝေ အပိဓာနံ။
 ဝိ၊၃။၂၉၅။ ဝိ၊၄။၂၆၀။ သော တိဂါဝု-
 တပ္ပမာဏဿ နဂဓဿ အပိဓာနံ ဝိယ
 ပညာယိ။ သာရတ္ထ၊၃။၃၈၆။ (အလားတူ
 ဓမ္မ၊၄။၂။၁၃၂-၌ကား “ပိဓာနံ” ဟု ရှိသည်။)

အပိဇာယ^၁ (ကြိဝိ) [အပိ + ဇာ + တာ။
အောက်ပုဒ် ဝဇိရစသည်ကြည့်။] ပိတ်၍၊
ဖုံး၍၊ ကွယ်၍။ အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပိဇာယ^၂ (ကြိဝိ) [န + အပိ + ဇာ + တာ။
နိတိ၊ ဇာ။ ၁၀၆။ ကြည့်။] မပိတ်မူ၍၊ မဖုံးမူ
၍၊ မကွယ်မူ၍။ သုဏန္တေနပိ ကထေန္တေနပိ
ဗိဇကေန မုခံ အပိဇာယ ဒန္တဝိခံသကံ
ဟသမာနေန န နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၂။
အပိဇာယ အပုဋိစ္စာဒေတွာ။ ယထာ ဒန္တာ
န ဒိဿန္တိ၊ တထာ ပိဇာယေဝ နိသီဒိ-
တဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပါယော။ ဝဇိရ။ ၁၀၀။ မုခံ အပိ-
ဇာယာတိ မုခံ အပိဒဟိတွာ ..။ အထ ဝါ
မုခံ အပိဇာယာတိ မုခံ ပိဒဟိတွာတိ
အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၈၄။ မုခံ အပိဇာယာ-
တိ ပမာဒေန သမုပ္ပန္နဗ္ဗိ ဟာသံ ဗိဇနိယာ
ပုဋိစ္စာဒေနမ္ပိ အကတွာ နိသီဒနံ အဂါရဝန္တိ
ဝတ္တံ။ အထ ဝါ အပိဇာယာတိ ပိဒဟိတွာ၊
ဗိဇနိယာ မုခံ ပုဋိစ္စာဒေတွာ ဟသမာနေန
န နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၃၉။
ဂဗ္ဘဒ္ဓါရံ ပိဇာယ ဝါ အပိဇာယ ဝါ။ ကခံ။
၁၉၃။ အပရိဂဋနတ္တံ ပက္ခိဉပရိဘာဂေ
အပိဇာယ အာရောပနနန္ဒမတ္တံ ဝဇ္ဇတိ။
ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၈၃။

အပိဇိယတိ (ကမ္မ၊ ကြိ) [အပိ + ဇာ + ယ + တေ]
ဖုံးလွှမ်းအပ်၏။ နဝေန သုခဒုက္ခေန၊ ပေါ-
ရာဏံ အပိဇိယတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၅၅။ နဝေန
သုခဒုက္ခေန၊ ပေါရာဏံ အပိဇိယတိတိ ဘန္တေ
နဝေန ဟိ သုခေန ... ဒုက္ခံ ပိဇိယတိ
ပုဋိစ္စာဒိယတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၄။

အပိဇေတုံ (ကြိဝိ) [အပိ + ဇာ + တုံ] ပိတ်-
ဆို့-ခြင်းငှါ။ အပိဇေတုံ မဟာသိန္နံ၊ တံ
ကထံ သော တဝိဿတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၇၇။
နိတိ၊ ဇာ။ ၁၀၇။

အပိရဟက (န) [အပိ + ရဟက] အပိရဟက-
စသော ဂါထာဖြင့် တန်ဆာ ဆင်အပ်သော

ရဟကဇာတ်။ အပိရဟက ရူပဝတိ မုသ-
လော။ ဇာ၊ ၁။ ၅၃။

အပိလန္တိတွာ (ကြိဝိ) [န + ပိလန္တိတွာ] အပိ-
ဋ္ဌန္တိတွာနှင့် အနက်တွာ။ ၎င်းကြည့်။

အပိလာပ (တိ) [န + ပိလာပ] မပေါ်သော၊
သက်ဝင်သော၊ မ-မျော-ရွေ-သော၊ ကပ်
၍တည်သော၊ မမေ့သော၊ အမှတ်ရ -
အောက်မေ့-သော။ အပိလာပေ ကဓရာတိ။
မ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၇၄။ မူလဋီ၊ ၁။ ၈၉။ အပိလာပေတိ-
လည်း ကြည့်။

အပိလာပန (န) [န + ပိလာပန။ (န + ပ္ပ၊ ဝန-
သံ) န ပိလာပနံ အပိလာပနံ။ အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၆၅။]
မပေါ်စေခြင်း၊ ငုပ်သကဲ့သို့ အာရုံသို့ သက်ဝင်
ခြင်း၊ အာရုံကို-ရေ၌ ဗူးတောင်းကဲ့သို့ မမျော
စေခြင်း-ကျောက်ကဲ့သို့ မတုန် မလှုပ်တည်
စေခြင်း-အောက်မေ့-အမှတ်ရ- စေခြင်း
မမေ့-မမေ့စေ-ခြင်း၊ အာရုံကို-မပေါ်-
မမျော-မလွတ်-စေခြင်း-စေတတ်သော။
အပိလာပနံ အသမ္ပောသော နိမ္မိတ္တော ဝိယ
အာရမ္မဏဿ ဩဂါဟနံ ဝါ။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၉၃။
ဥဒကေ အလာဗု ဝိယ အာရမ္မဏံ ပိလဝိတွာ
ဂန္တု အပ္ပဒါနံ၊ ပါသာဏဿ ဝိယ နိစ္စလဿ
အာရမ္မဏဿ ဌပနံ သာရဏံ အသမ္ပုဋ္ဌတာ-
ကရဏံ အပိလာပနံ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၈၉။ (မ၊ ဋီ၊ ၁။
၁၇၃။ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၄၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၄၂-၃-တို့
လည်း ကြည့်။) အံသကဲ့သို့ ဒေတွာ ဌိတသ-
ဟာယော ဝိယ သတိ အပိလာပနဝသေန
နိစ္စလဘာဝကရဏသာမညတော။ မူလဋီ၊ ၂။
၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၂၃။ ဥပဋ္ဌာနန္တိ အပိလာ-
ပနံ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၂။ အာဇာရဏံ အပိ-
လာပနဝသေန ဟဒယေ ဓာရဏံ။ မ၊ ဋီ၊ ၂။
၃၈။ အပိလာပနလက္ခဏ-လည်း ကြည့်။

အပိလာပနကိစ္စ (န) [အပိလာပန + ကိစ္စ] အာရုံ
ကို-မပေါ်-မမျော-မလွတ်-စေခြင်း
ဟူသောကိစ္စ။ မမေ့-မမေ့စေ-ခြင်းဟူသော

ကိစ္စ။ သတိယာ စ အပိလာပနကိစ္စံ သာ-
ဓေန္တိယာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၆။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၄၅။ အပိလာပနကိစ္စန္တိ ယထာ
အာရမ္မဏေ န ပိလဝတိ၊ ဧဝံ အပိလာပန-
ကိစ္စံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၂။

အပိလာပနဋ္ဌ (ပု) [အပိလာပန + အတ္ထ] မမေ -
မမေစေ - ခြင်းဟူသော - အနက် - သ
ဘော။ အပိလာပနဋ္ဌေန သတိ။ နေတ္ထိ၊၁၅၊
၄၆။ အပိလာပနဋ္ဌေန ဩဂါဟနဋ္ဌေန၊ နေတ္ထိ၊
၄။၆၉။

အပိလာပနတာ (ထိ) [အပိလာပန + တာ]
အာရုံကို - မပေါ် - မမျော - မလွတ် - စေ
တတ်သည်၏အဖြစ်၊ မမေ - မမေစေ - သည်
၏ အဖြစ်။ သတိ သရဏတာ ဓာရဏတာ
အပိလာပနတာ...။ အဘိ၊ဓ၊၁၉။ မဟာနိ။
၈။ အနုပဝိသနသင်္ခါတေန ဩဂါဟနဋ္ဌေန
အပိလာပနဘာဝေါ အပိလာပနတာ။ ယထာ
ဟိ လာဗုကဋ္ဌာဟာပီနိ ဥဒကေ ပ္ပဝန္တိ န
အနုပဝိသန္တိ၊ န တထာ အာရမ္မဏေ သတိ၊
အာရမ္မဏဉေသာ အနုပဝိသတိ၊ တသ္မာ
အပိလာပနတာတိ ဝုတ္တာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၉၁။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၄၄။ သတိ အပိလာပန-
တာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၈။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၈။

အပိလာပနဘာဝ (ပု) [အပိလာပန + ဘာဝ]
အာရုံကို - မပေါ် - မမျော - မလွတ် - စေတတ်
သည်၏အဖြစ်၊ မမေ - မမေစေ - သက်ဝင် -
သည်၏အဖြစ်။ ဩဂါဟနသင်္ခါတေန အပိ-
လာပနဘာဝေန အာရမ္မဏံ ဥပဂန္တော ဌိတာ။
သာရတ္ထ၊၁။၁၅၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၇။ အပိလာ-
ပနတာ-လည်း ကြည့်။

အပိလာပနလက္ခဏ (ထိ) [အပိလာပန + လက္ခ-
ဏ] အပိလာပန - လက္ခဏာ - သဘော -
ရှိသော။ အပိလာပန-အနက် ကြည့်။ အပိ-
လာပနလက္ခဏာ(သတိ)။ နေတ္ထိ၊၂။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၈၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၃။ အသိ၊

ဋ္ဌ၊၁။၁၆၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၉၄။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၈။
အပိလာပနလက္ခဏာတိ အသမ္ပဿနသဘာ-
ဝါ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၈။ အပိလာပနလက္ခဏာ
သတိတိ ဥဒကေ လာဗု ဝိယ ယေန စိတ္တံ
အာရမ္မဏေ ပိလဝိတွာ ဝိယ တိဋ္ဌတိ၊ န
ဩဂါဟတိ၊ တံ ပိလာပနံ။ န ပိလာပနံ အပိ-
လာပနံ၊ တံ လက္ခဏံ သဘာဝေါ တေသာဝိ
အပိလာပနလက္ခဏာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၅။ ကာယာ-
ဒီသတိပဋ္ဌာနံ အပိလာပနလက္ခဏာယ သတိ-
ယာ ပဒဋ္ဌာနံ၊ နေတ္ထိ၊ဝိ၊၁၃၁။

အပိလာပေတိ (ကြိ) [အပိလာပ + ဧကေ + တိ။
အပိလာပေတိ- ကာ၊ အပိလာပ-နာမ်ပုဒ်၊
ဧကေ-ပစ္စည်း၊ တိ-ဝိဘတ်၊ နာမ ဓာတ်တည်း၊
ဓာတုဗျပေ နာမသ္မာ ဣယော စ-သုတ်၌ စ-
သဒ္ဓါဖြင့် ဧကေ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသတည်း၊
ယှိုကြောင့် အပိလာပေ ကရောတိ အပိလာ-
ပေတိ-ဟု ဋီကာ ဖွင့်သတည်း။ အဋ္ဌသာ၊သု၊
၂။၅၆-၇။] မပေါ် - မမျော - သက်ဝင် -
တည် - သည်ကို ပြု၏၊ အမှတ်ရစေ - အောက်
မေ့စေ - ၏။ ဘဏ္ဍာ၊ဝါရှိကော ရညော
သာပတေယျံ အပိလာပေတိ။ သတိ ဓမ္မေ
အပိလာပေတိ။ မိလိန္ဒ ၃၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၆။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၉။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၃။ အပိလာ-
ပေ ကရောတိ အပိလာပေတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၄။
မူလဋီ၊၁။၈၉။ အပိလာပနံ အသမ္ပဋ္ဌံ ကရော-
တိ အပိလာပေတိ၊ သာယံ ပါတဉ္စ ရာဇေနံ
ဣဿဒိယသမ္ပတ္တိံ သလ္လက္ခာပေတိ သာရေ-
တိတိ အတ္ထော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၈။

အပိလာဝိတ (ဝိ) [န + ပိလာဝိယ။ အပိလာပ
+ ဧကေ + တ ?] မပေါ်စေအပ် - သက်ဝင်
အပ် - မမျော - မချေ - စေအပ် - လေးနက်
လျှပ်တည်စေအပ် - သော။ တာယာ ဟိ
တထာပစ္စယဘာဝေ သာယံ ယော ဓမ္မာ
သာဂိတာ အသမ္ပဋ္ဌာယော ... ပိလာဝိယာ

ဟောန္တိ။ အနုဋ္ဌိ၊၁။၉၆။ (အဋ္ဌသာ၊၁။၂။
၅၆-လည်းကြည့်။)

အပိဝန (န) [န+ပိဝန] မသောက်ခြင်း။ အယံ
သုရာယ အပိဝနတော အမှာက် မူလံ န
ဒေတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၅၀၅။ သုရာယ အပိဝနံ
အရိယာနံ ဓမ္မတာ။ ဝိမတိ၊၁။၁၁၆။

အပိဝန္တ (တိ) [န+ပိဝန္တ။ ထိ၌ အပိဝန္တိ](က)
မသောက်သောသူ။ တိဏံ အခါဒန္တိယော
ပါနိယံ အပိဝန္တိယော သယန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။
၂၀။ (ခ) မ-စုတ်-စို့-သောသူ။ ထည်
အပိဝန္တံ ဒါရက် ကိဉ္စိ ဒေတာ ဥပလာဒေတွာ
ပါယေတိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂။

အပိဝိတွာ(ကြိ၊ဝိ) [န+ပိဝိတွာ] မသောက်မှု၍။
သဟသာ အပိဝိတွာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၅။ အာရိ၊
၃။၃၃၄။ ပါနိယံ အပိဝိတွာ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၆၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၁၅။

အပိသဒ္ဓ (ပု) [အပိ+သဒ္ဓ] အပိ-သဒ္ဓါ။ အပိ-
သဒ္ဓေါ ဣဓ သမ္ပန္နိတဗ္ဗော။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၄။
အပိ သက္ကောဝ ဒေဝိန္ဒောတိ အပိ-သဒ္ဓေါ
သမ္ဘာဝနာယံ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၈၅။ လူဓနပိ
ဝါတိ အပိ-သဒ္ဓေါ သမုစ္စယေ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၀၅။ အပိ-သဒ္ဓေန ပဂေဝ ဝဿဂဏနာ-
ယာတိ ဂဿေတိ။ ဝိမတိ၊၁။၂။ အပိ-သဒ္ဓေါ
သမ္ဘာဝနေ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၀။ အပိ-လည်းကြည့်။

အပိသဒ္ဓဂ္ဂဟဏ (န) [အပိသဒ္ဓ+ဂဟဏ] အပိ-
သဒ္ဓါကို-ယူ-ဆို-ခြင်း။ ဧဝံ သေသပစ္စ-
ယေပိ ယထာဗလယထာသာရူပုနိဋ္ဌေသေသု
အပိ-သဒ္ဓဂ္ဂဟဏေ(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၃၊၁၀၄။ မ၊ဋ္ဌ၊
၂။၄၇-ဂ) အဓိပ္ပါယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊
၁။၂၅၄။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၁၁။ ယထာသာရူပုန-
ယေန ယထာလဒ္ဓံ ဝိသုဇ္ဇေတွာ တဒညဂဟ-
ဏမ္ပိ န တာဝ သန္တောသဝိဓေမိ၊ ပဂေဝ
အနညဂဟဏေန ယထာလဒ္ဓသေဝ ယထာ-
သာရူပံ ပရိဘောဂေတိ သမ္ဘာဝိတဿ

အတ္တဿ ဒဿနတ္တဉ္စတ္တ အပိ-သဒ္ဓဂ္ဂဟဏံ။
သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၁၁၃။ အပိတိ သမ္ဘာဝနတ္ထေ
(သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၀)တိ ပရမတ္ထသမ္ဘာဝနေ။
ဧဝံ ဟိ ကဏပက္ခေပိ အပိ-သဒ္ဓဂ္ဂဟဏံ
သမတ္တိတံ ဟောတိ။ သမ္ဘာဝနတ္ထေတိ ဝါ
ပရိကပ္ပနတ္ထေတိ အတ္ထော။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၅၄။
အပိ(၃)အနက်လည်း ကြည့်။ သာရတ္ထ၊၁။
၃၅၀-လည်း ကြည့်။

အပိသဒ္ဓတ္တ (တိ) [အပိသဒ္ဓ+အတ္တ] အပိ-သဒ္ဓါ
၏ အနက် (နှင့် တူသောအနက်) ရှိသော။
ပန-သဒ္ဓေါပိ အပိ-သဒ္ဓတ္ထော၊ ဝိဘဂေပီတိ
အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၁။၃၆၆။

အပိသိတ (တိ) [န+ပိသိတ] မကြိတ်အပ်-
အမှုန့်မပြုအပ်-သော။ ပိသိတံ အပိသိတံ
ဂန္တုပကရဏဉ္စ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၂၆။

အပိသုဏ (တိ) [န+ပိသုဏ] (၁) ချောပြစ်-
ကုန်း (ဂုံး)တိုက်-ကြောင်း မဟုတ်သော၊
စကား။ အပိသုဏာ ဝါစာ။ ဝိ၊၅။၂၂၇။
အံ၊၁။၄၅၊၅၅၀။ အပိသုဏံ ဝါစံ နိဿာယ
ပိသုဏာ ဝါစာ ပဟာတဗ္ဗာ။ မ၊၂။၂၃။
အပိသုဏမ္ပိ ဘဏတိ။ မဟာနိ၊၃၀၅။ (၂)
ချောပြစ် - ကုန်းတိုက် - ကြောင်းဖြစ်သော
စကားမရှိသော၊ မချောပစ် - ကုန်းမတိုက် -
တတ်သောသူ။ နာနုမ္ပတ္တော နာပိသုဏော။
ဇာ၊၁။၈၆။ ယော ပန အပိသုဏော၊ သော
မူဠေသု လာဘံ န လာဘတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇၉။
(က) ပိသုဏဝါစာ-စသော ဝစီဒုစရိုက် ငှ-
ပါး မရှိသောသူ။ တေ ဇနာ အပိသုဏာ-
ထ၊ မဟန္တာ ဝိတသာရဒါ။ ဒီ၊၃။၁၅၉။
အပိသုဏာထာတိ ဒေသနာသိသမတ္တဓမ္မတံ၊
အမုသာ အပိသုဏာ အပရုသာ မန္တဘာ-
ဏိနောတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၄။ သတိ
စ ပိသုဏဝါစပ္ပဟာနေ ဖရုသဝါစာ ပဟိနာဝ
ဟောတိ၊ ပဂေဝ စ မုသာဝါဒေါတိ “အပိ-
သုဏာ”ဣစ္စေဝ ဝုတ္တာ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၅၂။

အပိသုဏဝါစ (တိ) [န+ပိသုဏ+ဝါစာ] ချော
ပြစ် - ကုန်းတိုက် - ကြောင်း ဖြစ်သော
စကားမရှိသော။ သံ၊ ၁။ ၂၃၀။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁၆၈။
အပိသုဏဝါစဿ ပိသုဏာ ဝါစာ ယဟိနာ
ဟောတိ။ နေတ္ထိ။ ၄၄။

အပိသုဏဝါစတာ (ဟိ) [အပိသုဏဝါစ+တာ]
ချောပြစ် - ကုန်းတိုက် - ကြောင်းဖြစ်သော
စကားမရှိသူ၏အဖြစ်။ တထာဂတဿ ပန
ဒိဃရတ္တံ အပိသုဏဝါစတံ။ ဒိ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၁။

အပိသုဏဝါစာ (ထိ) [အပိသုဏ+ဝါစာ] ချော
ပြစ် - ကုန်းတိုက် - ကြောင်း မဟုတ်သော
စကား။ ဣမ ကမ္ပံ နာမ ဒိဃရတ္တံ အပိသု-
ဏဝါစာယ ကထနံ။ ဒိ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၁။ အပိ-
သုဏဝါစာယာတိ . ပေသုညဿ ပဋိပက္ခ-
ဘူတံ။ ဒိ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၂။ ဣမာယ ဂါထာယ
အပိသုဏဝါစာဝသေန ဘဂဝန္တံ ထောမေတိ။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၁။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၅၂၆။ တော-
ဝတာ အပိသုဏဝါစာယ ဘဂဝန္တံ ထော-
မေတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၆။ သုဘာသိတ-
တာသနသခါတာ အပိသုဏဝါစာ။ မူလဋီ၊
၁။ ၇၅။ အပိသုဏဝါစာသခါတေန ဝါစသိ-
ကသီလသံဝရေန။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၉။

အပိသုဏာဒိဝိသယ (တိ) [အပိသုဏ+အာဒိ+
ဝိသယ] မချောပြစ် - ကုန်းမတိုက် - ခြင်း
စသည်လျှင် တည်ရာရှိသော။ တေန ပရ-
ဘေဒနာဒိကံ အသဗ္ဗာဒိကဉ္စ ဗောဓိသတ္တာနံ
ဝစနံ အပိသုဏာဒိဝိသယန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သံ၊ ၄။
၁။ ၂၈၆။

အပိဟ (တိ) [န+ပိဟာ] တောင့်တ - ခင်
တွယ် - ခြင်း မရှိသော။ အပိဟာ နှုန
မယိပိ၊ ဝနထော တေ န ဝိဇ္ဇတိ။ ထေရ၊
၂၇၇။ ဧဝံ ပန မံ သြဝဇ္ဇန္တိ န ကေဝလံ
ဝိသာရဒါ ဝေ၊ အထ ခေါ အပိဟာ နှုန

မယိပိ တဝ ပုတ္တကေပိ အပိဟာ အသန္တဝါ
မညေ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၅၁။

အပိဟန (န) [န+ပိဟန] မတပ်မက် - မ
တောင့်တ - ခြင်း။

အပိဟနသီလ (တိ) [န+ပိဟနသီလ] မတပ်
မက် - မတောင့်တ - ခြင်း အလေ့ရှိသော။
သု။ အပိဟာလု၊ ကြည့်။

အပိဟာ (ထိ) [န+ပိဟာ] မတတ်မက် -
မတောင့်တ - ခြင်း။ အပိဟာလု၊ ကြည့်။

အပိဟာဂိဓ (တိ) [အပိဟ+အဂိဓ (ဂေဓန္တံ
ဧကို ဣ၊ ပြု? တနည်း အဂိဓဟူလိုလျက်
ဆန်းကြောင့် ဒ-ကျေ?)] တောင့်တလိုချင်
ခြင်းလည်း မရှိ၊ မက်မောခြင်းလည်း မရှိ
သော။ သု။ ဝိစရန္တံ တမဒ္ဒကံ၊ ပိဏ္ဍတ္တံ အပိ-
ဟာဂိဓံ။ အပ၊ ၂။ ၁၂၉။ ပိဏ္ဍတ္တံ အပိဟာဂိဓန္တိ
ပိဏ္ဍပါတံ ပဋိစ္စ အပိဟံ အပဂတပိဟံ အဂိဓံ
နိတ္တကံ။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၇။

အပိဟာလု (တိ) [အပိဟာ+အာလု၊ န+ပိဟာ-
လု] တောင့်တခြင်း မမျှားသော၊ တဏှာ-
ကင်းသော။ သု။ အကုဟကော နိပကော
အပိဟာလု။ သံ၊ ၁။ ၁၈၈။ ထေရ၊ ၃။ ၆၉။ အပိ-
ဟာလုတိ နိတ္တဏှော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၈။ ထေရ၊
၄။ ၂။ ၅၂၄။ အပိဟာလု အမစ္ဆရိ။ သုတ္တနိ၊
၄။ ၂။ မဟာနိ၊ ၁၇၅။ အပိဟာလုတိ အပိဟာ-
နသီလော၊ ပတ္တနာတဏှာယ ရဟိတောတိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၄။ မဟာနိ၊
၄။ ၂၉၁။ ၂။

အပိဟာလုက (တိ) [အပိဟာလု+က] တောင့်
တခြင်း မမျှားသော။ သု။ အနုပေက္ခမာန-
ကြည့်။

အပိဟိတ (တိ) [အပိ+ဓာ+တ] ပိတ်ထား
အပ်သော။ သဗ္ဗေ အပိဟိတာ ခွါရာ။ ဇ၊

၁။၂၀၁။ အပိဟိတာတိ ထကိတာ။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၄။၄။

အပိဟိတ (တိ) [န+ပိဟိတ] မပိတ်အပ်
သော။ စက္ခုဒိဋ္ဌိ ဣန္ဒြိယာနိ သတိကဝါဒေန
အပိဟိတာနိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇။ အသံဝုတာ
အပိဟိတာ။ သာရတ္ထ၊၁။၂၇။ အနောဝဋ္ဌ
(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၆)၊ အသံဝုတ (မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၃။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၃။၃၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၈၈)၊
ဩဒဟိတွာ (သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၈)၊ ဝိဝဋ္ဌ (ပဋိသံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၃၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၇) တို့လည်း ကြည့်။

အပိဟိတကဝါဒ (တိ) [န+ပိဟိတကဝါဒ၊
အပိဟိတ+ကဝါဒ] ပိတ်အပ်သောတံခါး
ရွက်မရှိ - မပိတ်အပ်သော တံခါးရွက်ရှိ -
သော၊တံခါးရွက်ကို ဖွင့်ထားသော။ အပိဟိ-
တကဝါဒဿ ပနဒွါရေနိသိန္နော အနာပတ္တိ
ကရေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၅။ယထေဝ ဟိ တတ္ထ
အပိဟိတကဝါဒဿ ဂဗ္ဘဿ အန္တော သမိ-
ပေပိ ဝိတော အန္တော အနာပတ္တိ န
ကရေတိ။ သာရတ္ထ၊၂။၃၈၂။

အပိဟိတစက္ခုဒွါရ (တိ) [အပိဟိတ+စက္ခု-
ဒွါရ] မပိတ်အပ်သော စက္ခုဒွါရရှိ-သော။
စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ အပိဟိတစက္ခုဒွါရံ
ဟုတွာ ဝိဟရန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂၈။ မဟာနိ၊
ဋ္ဌ၊၃၄၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂။ အသံဝုတ-လည်း
ကြည့်။

အပိဟိတစိတ္တ (တိ) [အပိဟိတ+စိတ္တ] မပိတ်
အပ်သော စိတ်ရှိသော။ သူ။ ဝိနိဝဇ္ဇကစိတ္တ
(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၀။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၄)
ကြည့်။ ဝိဝဋ္ဌ(အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၀) လည်း ကြည့်။

အပိဟိတတ္ထ (န) [အပိဟိတ+တ္ထ] မပိတ်
အပ်သည်၏အဖြစ်။ ထိနမိဒ္ဓပိဓာနေန အပိ-
ဟိတတ္ထာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၇။

အပိဟိတဒွါရ (တိ) [အပိဟိတ+ဒွါရ] မပိတ်
အပ် - ပိတ်မထား - သော တံခါးရှိသော။

အပိဟိတဒွါရေ ပန ကသ္မာ ဗဟိ သယံတေန
အာပတ္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄။ အဂုတ္တဒွါရ-လည်း
ကြည့်။

အပိဟိတဒွါရတာ (တိ) [အပိဟိတဒွါရ+တာ]
မပိတ်အပ် - ဖွင့်ထား - သော တံခါးရှိသည်
၏အဖြစ်။ အနာဝဋ္ဌဒွါရတာ-ကြည့်။

အပိဟိတဝတ္ထု (န) [အပိဟိတ+ဝတ္ထု] မပိတ်
အပ် - ဖွင့်ထား - သော အရာဝတ္ထု။ အပိဟိ-
တဝတ္ထုမှ ဟိ သပ္ပဝိစိကာဒိဟိ အဓိသယိတံ
ဆန္ဒနိယဓမ္မံ တာနိ ကုလာနိ ဝေန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၆။

အပိဟေတု (ကြိ၊ဝိ) [န+ပိဟေတု] မတောင့်
တခြင်းငှါ။ အပိဟေတု အပတ္တေတု သမတ္တော
သိယာ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၂၆၅။

အပိဟေန္တ (တိ) [န+ပိဟေန္တ] မတောင့်တ
သော၊သူ။ ဧဝံ အပိဟေန္တော စ ...။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၈၄။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၈၄။ ပိဟေတိ
(မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၄၁)လည်း ကြည့်။

အပိဋ္ဌန္တ (တိ) [န+ပိဋ္ဌန္တ] တန်ဆာမဆင်အပ်
သော၊သူ။ ပိတဝတ္ထေ ပိတဇ္ဇေ၊ပိတာလင်္ကာ-
ရဘူသိတော။ ပိတန္တရာဟိ ဝဂ္ဂုဟိ။ အပိဋ္ဌန္တာဝ
သောဘသိ။ ဝိမာန၊၅၂။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၂၆၀။
အပိဋ္ဌန္တာဝ သောဘသိတိ တံ ဣမေဟိ အ-
လင်္ကာရေဟိ အနလင်္ကာတာပိ အတ္တနော ရူပ-
သမ္ပတ္တိယာဝ သောဘသိ၊ တေ ပန အလင်္ကာ-
ရာ တဝ သရီရံ ပတွာ သောဘန္တိ၊တသ္မာ အန-
လင်္ကာတာပိ တံ အလင်္ကာတသိသိတိ အဓိပ္ပါ-
ယော။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၁၅၁။ (ဤ၌ အပိဋ္ဌန္တ-ဟု
ပါဠိမှန်ရှိစေ၍ 'တန်ဆာဆင်အပ်သော' ဟု
အနက်ပေးသင့်ကြောင်းကို၎င်း၊ အပိ +
နဟ-ဓာတ်ဖြင့် ရုပ်ပြုံးစေသင့်ကြောင်းကို၎င်း
P.T.S. ၌ဆိုသည်။ အပိဋ္ဌယု ယုဂနန္တ၊ ယုဂ-
နဒ္ဒ-တို့နှင့် ယှဉ်၍လည်း ကြည့်။)

အပိဋ္ဌန (န) [န + ပိဋ္ဌန] မသင့်သော -
မဆင်သင့်သော - အဆင်တန်ဆာ။ ဒဟရာ
ဝိယလင်္ကာရံ၊ ဓာရေတိ အပိဋ္ဌနံ။ ဇာ၊ ၁။
၃၈၄။ အပိဋ္ဌနန္တိ ပိဋ္ဌန္တိ အယတ္တံ
အလင်္ကာရံ ဓာရေတိ။ ဇာ၊ ၄၊ ၆။ ၃၂၅။ (ဤ
၌လည်း 'အဆင်တန်ဆာ' ဟု P.T.S. ၌ ပေး
သည်။) အထက်ပုဒ်၊ အောက်ပုဒ်တို့လည်း
ကြည့်။

အပိဋ္ဌနန (န) [အ + ပိဋ္ဌန။ 'အ' ကား
နိပါတ်မျှ။] အဆင်တန်ဆာ။ ရထဿ သော-
သော အပိဋ္ဌနနာန စ။ ဝိမာန၊ ၉၂။ အပိဋ္ဌန-
နာန စာတိ အ-ကာရေ နိပါတမတ္တံ။ ပိဋ္ဌန-
နာနံ အာဘရဏာနံ။ အပိဋ္ဌနန္တိ စ အာ-
ဘရဏပရိယာယောတိ ဝါ ဝဒန္တိ။ ဝိမာန၊
၄။ ၂၅။ ဘုဇေသု မာလာ အပိဋ္ဌနနာနိ စ။
ဝိမာန၊ ၉၃။

အပိဋ္ဌနပုဗ္ဗ (တိ) [န + ပိဋ္ဌန + ပုဗ္ဗ] မပန်ဆင်အပ်
ဘူးသေးသော။ ယထာ စ ပကတိယာ အပိ-
ဋ္ဌနပုဗ္ဗံ (အပိလဗ္ဗပုဗ္ဗံ-သိ) မာလံ ပိဋ္ဌန္တိ။
အဘိဋ္ဌ ၁။ ၂၆၃။

အပိဋ္ဌန္တိ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပိဋ္ဌန္တိ] မဆင်မှု၍။
တသ္မိံ ဝါဒိတေ မဟာဇနာ အနာယိတာ
အပိဋ္ဌန္တိ (နာယိတာ ပိဋ္ဌန္တိ-သိ)
ဟတ္ထိယာနာဒိနိ အာရုယ သိသံ သန္နိပတန္တိ။
သံ၊ ၄၂။ ၂၁၀။ ဝိသာခါ တံ အပိဋ္ဌန္တိတာဝ
ကမ္မာရေ ပက္ခောသာပေတွာ အဂ္ဂိပေသိ။
ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၆၀။

အပိဋ္ဌယ (ကြိ၊ ဝိ) [အပိ + နဟ + တွာ။ န-ကို
လ၊ လ-ကို ဌ-ပြု၊ န-က-မှ လ-ဌ-ပြောင်း
သော ပုံစံတို့ကား—မာလာဂုဏ-မာလာ-
ဂုဌ၊ ဝေဏု=ဝေဌ၊ ကုလာကဏ္ဍိက=ကုလာ-
ဂုဏ္ဍိက -ဂုဏကဏ္ဍိက (ဒါ၊ ၄၊ ၂။ ၈၆)၊ နိမ္မ=
လိမ္မ (အဒ္ဒမာဂမိ) စသည်တို့တည်း။ ဤ
အပိဋ္ဌယပုဒ်ကို ထောက်၍ အပိဋ္ဌန္တိ၊ အပိဋ္ဌန-
စသည်တို့၌ အပိ + နဟ ဇာတ်ဖြင့်လည်း ရုပ်

ပြီး ကြံနိုင်သည်။ အပိဋ္ဌယာတိ ဟေ ဟ-သဗ္ဗ
နိပါတမတ္တော၊ ဓာတုန္တလောပဝသေန ပဒ-
သိဒ္ဓိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ တေနာဟ ပိဋ္ဌန္တိတာတိ ဝုတ္တံ
ဟောတိ-ဟူသော ဇာတ်တို့ကာသစ်လာ ရုပ်
တွက်ပုံကား မပြည့်စုံ မကျေန။ ပါနဓိ (အပ၊ ၄၊
၂။ ၂၁၀) နှင့်လည်း ယှဉ်ကြည့်။] ပန်ဆင်၍။
ကုသဂ္ဂိရတ္တံ အပိဋ္ဌယ မဉ္ဇရိ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၀၆။
အပိဋ္ဌယ မဉ္ဇရိန္တိ သပလ္လင်္ဂ အသေ ကကဏ္ဍိကံ
ကဏ္ဍေ ပိဋ္ဌန္တိတာတိ ဝုတ္တံ ဝဟာတိ။ ဇာ၊ ၄၊
၅။ ၄၂၆။

အပိဋ္ဌသပ္ပိအာဒိတာဝ (ပု) [အပိဋ္ဌသပ္ပိ + အာပိ
+ တာဝ] ခြေ - မဆုံး - မကျိုး - သူစသည်၏
အမြစ်။ တာဟ ကေမိယကုမာရ မယံ တဝ
အပိဋ္ဌသပ္ပိအာဒိတာဝံ ဇာနာမ။ ဇာ၊ ၄၊ ၆။
၁၀။

အပိဋ္ဌသပ္ပိ (တိ) [န + ပိဋ္ဌသပ္ပိ] လက်ဖြင့် - ယူ
ဆောင် - တွန်းလှိမ့် - နိုင်သော ထိုင်စရာဖြင့်
သွားသူမဟုတ်သော၊ ခြေ - မဆုံး - မကျိုး -
သောသူ။ တံ အပိဋ္ဌသပ္ပိ ပိဋ္ဌသပ္ပိ ဝိယ
ဟောတိ။ ဇာ၊ ၄၊ ၆။ ၅။ ယဒိပိ အပိဋ္ဌသပ္ပိ-
အာဒိနံ ဝိယဿ ပါဒါဒယော။ စရိယာ၊ ၄။
၂၁၄။ ပိဋ္ဌသပ္ပိ (ဝိမာန၊ ၄။ ၈) နှင့် ဟတပက္ခ
(အဘိ၊ ၄၊ ၃။ ၇၈) တို့လည်း ကြည့်။

အပိတ (တိ) [န + ပိတ။ ရှု၊ ၆။ ၀၄။ ၆၁၇။ မောက်။
၅။ ၆၀။ နိတိ၊ သုတ္တ၊ ၁။ ၁၉၂။ တို့ကြည့်] (၁)
မသောက် - အပ်သေး - ရသေး - သော။
အပိတံ ဝမတိ။ မိလိန္ဒ၊ ၄၀၁။ အပိတာနိ
အနုစ္ဆိဋ္ဌောဒကောနိ။ ဇာ၊ ၄၊ ၃။ ၄၁၁။ (၂)
မသောက် - သေး - ရသေး - သော။
ပိတမ္ပိ အပိတမ္ပိ န ဇာနာတိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၁။
အံ၊ ၄၊ ၃။ ၃၅၀။ အပိတဂါဝိ လည်း ကြည့်။
(၃) အဝါမဟုတ်သော။ အပိတာပိဝဏ္ဏ-
ကြည့်။

အပိတဂါဝိ (လိ) [အပိက + ဂါဝိ] ရေမသောက်
ရသေးသော နွားမ။ အပိတာ ဝေ ဝါ

ဟောန္တိ။ အပိတဂါဝိယော ပိပါသာယ
သုက္ခမာနာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၂။ (အလားတူ
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၅၁၌ ကား ဝါကျရှိသည်။)

အပိတပုဗ္ဗ (တိ) [အပိတ+ပုဗ္ဗ။ န+ပိတ-
ပုဗ္ဗ] ရှေး၌ မသောက်အပ်သော၊ မသောက်
ဘူးသေးသော။ န စ အပိတပုဗ္ဗာနိ ပါနိ-
ယာနိ ပိဝေယျ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆။ အပိတပုဗ္ဗာ-
နိ စ ပါနိယာနိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၄။ အပိတပုဗ္ဗံ
ပါနိယံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၆။ အပိတပုဗ္ဗံ ခိသ္မာ
သဟသာဝ အပိတံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၄။

အပိတာဒိဏ္ဏေ (တိ) [န+ပိတာဒိဏ္ဏ] အဝါ
စသည့်-အဆင်း-အရောင်-မရှိသောသူ။
ယထာ တေ လိစ္ဆဝိရာဇေနာ အပိတာ-
ဒိဏ္ဏာ ဝေ ကေစိ ဝိလေပနဝသေန ပိတာ-
ဒိဏ္ဏာ ခါယိံသု။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၃။၆၀ (အနည်းငယ် ကဲ့သည်။)

အပိတိဂမနိယတာ (တိ) [န+ပိတိဂမနိယတာ]
နှစ်သက်ခြင်းသို့ မရောက် စေတတ်သည်၏
အဖြစ်။ ဣတရာနိ အပိတိဂမနိယတာယပိ။
မ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၁။

အပိတိဇ (တိ) [န+ပိတိဇ] ပိတိကြောင့်ဖြစ်
သည်မဟုတ်သော။ သမာဓိဇံ ပိတိသုခံ
အပိတိဇံ ကာယသုခံ၊ သတိပါရိသုခိဇံ
ဥပေက္ခာသုခဉ္စ သက်ဏှာတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၅။
ဝိဝေကဇံ ပိတိသုခံ၊ သမာဓိဇံ ပိတိသုခံ၊ အပိ-
တိဇံ သတိပါရိသုခိဉ္စဉာဏသုခဉ္စ (အပိတိဇံ ကာ-
ယသုခံ၊ သတိပါရိသုခိဇံ ဥပေက္ခာသုခဉ္စ?)
ပဋိလဘတိ ဝိနွတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈။

အပိတိဇကာယသုခပ္ပတ္တိ (တိ) [အပိတိဇ+ကာ-
ယသုခ+ပတ္တိ] ပိတိကြောင့် ဖြစ်သည်မဟုတ်
သော ကိုယ်ချမ်းသာသို့ ရောက်ခြင်း။ ဥပ-
သမာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂမေန အပိတိဇကာယ-
သုခပ္ပတ္တိ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၁၃။

အပိဋ္ဌန (န၊ထိ) [န+ပိဋ္ဌန] မညှဉ်းဆဲခြင်း၊
မညှဉ်းဆဲသော အခြင်းအရာ။ သဗ္ဗေသံ
သတ္တာနံ ပိဋ္ဌနံ ဝဇ္ဇေတွာ အပိဋ္ဌနာယ။ ပဋိ-
သံ၊ဋ္ဌ၊၁။ အပိဋ္ဌနာယာတိအာဒိနိ မေတ္တာ-
ပသံဟာရဝသေန။ အပိဋ္ဌနာယာတိ အပိဋ္ဌနာ-
ကာရေန၊ သဗ္ဗေ သတ္တေ မေတ္တာယတိတိ
သမ္ပန္နော။ ပဋိသံဋ္ဌ၊၂။၂၁၀။ အဟိံသာယ
အပိဋ္ဌနေန။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၅။

အပိဋ္ဌိတ (တိ) [န+ပိဋ္ဌိတ] မညှဉ်းဆဲ-မနှိပ်
စက်-အပ်သော၊ ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်-မခံရ
သောသူ။ မယာ ဗျာဓိဇရာမရုဏေဟိ အပိ-
ဋ္ဌိတေယေဝ မာတာပိတရော အာပုဋ္ဌိတွာ
ပဗ္ဗဇိတုံ ဝဇ္ဇတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၂၂။

အပိဋ္ဌိယမာန (တိ) [န+ပိဋ္ဌိယမာန] မညှဉ်း
ဆဲ-မနှိပ်စက်- မနာကျင်စေ-အပ်သော-
အပ်သည်ကဲ့သို့ ဖြစ်သောသူ။ အပိဋ္ဌိယမာ-
နောတိ အဗာဓိယမာနော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၄။
အပိဋ္ဌိယမာနောတိ အပိဋ္ဌိယမာနော ဝိယ။
သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၇၁။ အရုက္ခိယမာန၊ အဝိဟညမာန
(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၆-၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၄။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၃၆။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၆၂) တို့လည်း ကြည့်။

အပိဋ္ဌေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပိဋ္ဌေတွာ] မညှဉ်း
ဆဲ-မနှိပ်စက်-မူ၍။ အညဿ ရဇံ အပိ-
ဋ္ဌေတွာ၊ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၅။ အတ္တာနုပ္ပိ ပရမ္ပိ အပိ-
ဋ္ဌေတွာ၊ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၄။ ဂစ္ဆ မနုဿေ အပိဋ္ဌေ-
တွာ သဿဘာဂံ ဂဏှာဟိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၃။
အသဋ္ဌော အမာယာဝိ ပရံ အပိဋ္ဌေတွာ
ဓမ္မေန သမေန ကသိယာ ဝါ ဝဏိဇ္ဇာယ ဝါ
ဇိဝိကံ ကပ္ပေတာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၂၃။ ရဇံ အပိ-
ဋ္ဌေတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၀။

အပိဋ္ဌေန္တ (တိ) [န+ပိဋ္ဌေန္တ] မညှဉ်းဆဲ-မနှိပ်
စက်-သောသူ။ သိက္ခ၊ပန္နိ အပိဋ္ဌေန္တော။
သံ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၇၀။ အပိဋ္ဌေန္တဿ မေ ဂဏှ-
တော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉၃။ အဟိံသန္တ (ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၇၅)လည်း ကြည့်။

အပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသ (တိ) [န+ပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသ] ပုဂ္ဂိုလ်ကို ညွှန်ပြခြင်း မရှိသော။ သာ သပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသ။ ဣတရာ အပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသ။ ကင်္ခါ၊ ဣတောင်း။ ၁၂။

အပုစ္ဆန္တ (တိ) [န+ပုတိ+အန္တ] မပုပ်သော ဥရိသော၊ မပုပ်သော ဥနှင့်တူသော ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါရှိသော၊ ဝိပဿနာကို လုံ့လပြု၍ တည်သော။ သူ။ အပုစ္ဆန္တတာ-ကြည့်။

အပုစ္ဆန္တတာ (ထိ) [အပုစ္ဆန္တ+တာ။ မောက်၊ သျ။ နာ၊ ၉က-ကြည့်။] မပုပ်သော ဥနှင့်တူသော ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါရှိသော သူ၏အဖြစ်၊ ဝိပဿနာကို လုံ့လပြု၍ တည်သော သူ၏အဖြစ်။ အပုစ္ဆန္တတာယ သမာပန္နော ဘဗ္ဗော အဘိနိဗ္ဗိဒါယ။ မ၊ ၂၊ ၂၀။ အပုစ္ဆန္တတာယာတိ အပုတိအန္တတာယ။ မ၊ ၄၊ ၃၊ ၂၂။ သာ ဝေ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ ယထာဘာဝိတတာယ အဝဿံဘာဝိနံ ဝိသေသံ (အဝဿံ ဘာဝိနံ ဝိသေသနံ?) ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ အဏ္ဏံ ဝိယာတိ အဏ္ဏံ၊ ကိလေသေဟိ အဓုသိတတာယ အပုတိ အဏ္ဏံ တေဿာတိ အပုစ္ဆန္တော၊ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ ဌိတပုဂ္ဂလော၊ တဿ ဘာဝေါ အပုစ္ဆန္တတာ။ မ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၀။

အပုစ္ဆန္တ (တိ) [န+ပုစ္ဆန္တ] မမေးသော။ သူ။ သက်ယေဝ သုတွာ ပုန အပုစ္ဆန္တော။ မ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၃၇။

အပုစ္ဆသိ (ကြိ) ပုစ္ဆတိ-ကြည့်။

အပုစ္ဆာ (ထိ) [န+ပုစ္ဆာ] အမေး-ပုစ္ဆာ-မဟုတ်သော။ အယံ ပုစ္ဆာ အပုစ္ဆာယေဝ။ အဘိ၊ ၄၊ ၃၊ ၂၂၆။ အယမေတ္ထ ဒေါသောတိ တံ အပုစ္ဆံ ကရေနေန္တော အပနယန္တော ဩဂိလတိ နာမ။ မ၊ ၄၊ ၃၊ ၄၀။ တတ္ထ ဒေါသံ ဒတွာ စောဒေနေန္တော တံ အပုစ္ဆံ ကရေနေန္တော ဂိလိတွာ ဝိယ အန္တော ပဝေသတိ နာမ။ သံ ဋီ၊ ၂၊ ၃၀၃။

အပုစ္ဆိ၊ အပုစ္ဆိ (ကြိ) ပုစ္ဆတိ-ကြည့်။

အပုစ္ဆိတ (တိ) [န+ပုစ္ဆိတ] မမေးအပ်သော။ သူ။ အပုစ္ဆောတိ မူလပဒံ၊ တဿ အပုစ္ဆိတောတိ အတ္ထော၊ အပုစ္ဆိတောတိ အဇာနာပိတော။ မဟာနိ၊ ၄၊ ၁၇၁။ အနနုပုဋ္ဌ၊ အနာနုပုဋ္ဌ၊ အပုဋ္ဌ (ဝိ၊ ၁၊ ၉၉။ ဝိ၊ ၄၊ ၂၊ ၅၉) တို့လည်း ကြည့်။ (ဖိလိန္ဒ၊ ၂၊ ၈။ ဒီ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၁၃။ မ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၄၀။ မ၊ ၄၊ ၄၊ ၂၀၆။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၅။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၀။ ဇော၊ ၄၊ ၁၊ ၃၉၉။ မဟာနိ၊ ၄၊ ၅။ ကင်္ခါ၊ ၁၃၄။ သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၄၄၀။ ဝဇီရ၊ ၂၊ ၃။ မ၊ ၄၊ ၃၊ ၃၉၆။ သံ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၉-တို့လည်း ကြည့်။)

အပုစ္ဆိတကထာ (ထိ) [အပုစ္ဆိတ+ကထာ] မမေးလျှောက်အပ်ပဲ-မိမိသဘောအတိုင်း-ပြောဆို-ဟောကြား-အပ်သော စကား အပုစ္ဆိတကထာ။ စတုဗ္ဗိဇာ ကထာ ပုစ္ဆိတကထာ အပုစ္ဆိတကထာ သာနုသန္နိကထာ အနုသန္နိကထာတိ။... အပုစ္ဆိတေန အတ္တဇ္ဈာသယဝသေန ဝေ ကထိတာ အပုစ္ဆိတကထာ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၀။ အပုစ္ဆိတဂါထာလည်း ကြည့်။

အပုစ္ဆိတကာရဏ (န) [အပုစ္ဆိတ+ကာရဏ] မမေးခြင်း-မမေးလိုက်ရခြင်း-ဟူသော အကြောင်း။ ပစ္စာ မေ သမဏဿ ဂေါတမဿ အပုစ္ဆိတကာရဏာ ဝိပ္ပဋိသာရော ဥပ္ပဇေယျ။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၄၀။

အပုစ္ဆိတဂါထာ (ထိ) [အပုစ္ဆိတ+ဂါထာ] မမေးလျှောက်အပ်ပဲ-မိမိသဘောအတိုင်း-ဟောအပ်သော ဂါထာ။ “ယံ ပဓေ သုခတော အာဟု၊ တဒရိယာ အာဟု ဒုက္ခတော”တိ ဇေမာဒိသု အပုစ္ဆိတေန အတ္တဇ္ဈာသယဝသေန ကထိတာ အပုစ္ဆိတဂါထာ။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁၀၅။ အပုစ္ဆိတကထာလည်း ကြည့်။

အပုစ္ဆိတတ္ထ (န) [အပုစ္ဆိတ+တ္ထ] မမေးအပ်သည်၏ အဖြစ်။ တဿာ ဒေဝတာယ ကထေ-

တုကမ္ပတာဝသေန ထေရေန အပုစ္ဆိတက္ကာ။
ဝိမာန ဌ။၁၅။ ဆန္ဒထဂပဟာနာဒိဝသေန
ဆန္ဒထဂပဋိသံယုတ္တဿ အပုစ္ဆိတက္ကာ။ သံ၊
ဋီ၊ ၂။ ၂၄၃။

အပုစ္ဆိတပည (တိ) [အပုစ္ဆိတ + ပည] မမေး
လျှောက်အပ်သော - အမေး - ပြဿနာ။
“ဝေ တုမေ ပုစ္ဆထာ”တိ အပုစ္ဆိတပညာနံ
ဥစ္စာရဏေန။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၆၂။ (အလားတူ
ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၉-၅၆၀ ကား ပုစ္ဆိတပညာနံ-ဟု ခံ
သည်။)

အပုစ္ဆိတဗ္ဗ (တိ) [န + ပုစ္ဆိတဗ္ဗ] မမေး - အပ် -
ထိုက် - သင့် - သော။ အပုစ္ဆိတဗ္ဗ မံ တံ
အမ္ဘော ပုရိသ ပုစ္ဆသိ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၀၃။ အပုစ္ဆိ-
တဗ္ဗ ပုစ္ဆတိ အယျော။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၀။
အပုစ္ဆိတဗ္ဗ န ခေါ ပုစ္ဆိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၇။

အပုစ္ဆိတဗ္ဗဌာန (န) [အပုစ္ဆိတဗ္ဗ + ဌာန] မမေး -
အပ် - ထိုက် - သင့် - သော - အရာ - ဌာန။
ဝတ္ထံ အဇာနိတော အပုစ္ဆိတဗ္ဗဌာနေ ပုစ္ဆတိ။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၇။ အပုစ္ဆိတဗ္ဗဌာနေ အဝိသယ-
သိ ပုစ္ဆိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၀။

အပုစ္ဆိတဗ္ဗာရဟ (တိ) [အပုစ္ဆိတဗ္ဗ + အရဟ +
အ။ န + ပုစ္ဆိတဗ္ဗာရဟ] မမေးအပ်သည်ကို
ထိုက်သော၊ မေးအပ်သည်ကို မထိုက်သော၊
မမေး - ထိုက် - သင့် - သော။ အသော-
တဗ္ဗာရဟံ သုဏန္တော အပုစ္ဆိတဗ္ဗာရဟံ
ပုစ္ဆန္တော အဝတ္တဗ္ဗာရဟဉ္စ ဝေန္တော။ ဝဇီရ၊
၁၀။

အပုစ္ဆိတော (တြိ၊ ဝိ) [န + ပုစ္ဆိတော] မမေးမူ၍။
အပုစ္ဆိတောဝ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ကတော ဧကေတော
ဥပေါသထံ ကထေန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၇။ (ဝိ၊
၄။ ၄။ ၂၂၀။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၃။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၀။
မ၊ ၄။ ၂။ ၄၂။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၄။ မ၊ ၄။ ၄။ ၂၀၃။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉-တို့လည်း ကြည့်။)

အပုစ္ဆိမ္မ (ကြိ) ပုစ္ဆတိ-ကြည့်။

အပုစ္ဆိဿ (ကြိ) ပုစ္ဆတိ-ကြည့်။

အပုဋ္ဌ (တိ) [န + ပုဋ္ဌ (= ပုဇ + ဟျ)] မပူဇော် -
အပ် - ထိုက် - သင့် - သော။ သူ။ အပုဇ-
ကြည့်။

အပုဉ္ဇန္တ (တိ) [န + ပုဉ္ဇန္တ] မသုတ် - မပွတ်
တိုက် - သော။ သူ။ တသ္မာ ဥပါဟနာ အပုဉ္ဇ-
န္တဿာပိ အနာပတ္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၁၀။

အပုည (န) [န + ပုည။ န ပုနာတိတိ အပုည။
ဓာနိ၊ ၄။ ၈၄။ (အပုဏ္ဍ-သံ)] (၁) မကောင်း
မှု၊ အကုသိုလ်။ ဗဟိ ဝတ မယာ အပုညံ
ပသုတံ။ ဝိ၊ ၁။ ၈၇။ အပုညံ ပသုတန္တိ အပု-
ညံ ဥပစိတံ ဇနိတံ ဝိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၇။ ပဉ္စ
ဒါနာနိ အပုညာနိ ပုညသမ္ပတာနိ လော-
ကသ္မိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၁၁။ = အကုသလ္လာနိ။ ဝိ၊ ၄။
၄။ ၁၇၃-၄။ ပုညံ ဝိ အပုညံ ဝိ ပသဝတိ။
မ၊ ၁။ ၂။ ၉၂။ ပုညံ ဝိ အပုညံ ဝိ ပသဝတိတိ
ကုသလံ ဝိ အကုသလံ ဝိ ပဋိလဘတိ။
မ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၇။ အပုညံ ဝုစ္စတိ သဗ္ဗံ အကု-
သလံ။ မဟာနိ၊ ၆၉။ အပုညံ စေ သင်္ခါရံ
အဘိသင်္ခရေတိ။ အပုညဟံ ဟောတိ
ဝိညာဏံ။ သံ၊ ၁။ ၃၁၀။ အပုညံ စေ သင်္ခါ-
ရန္တိ ဒွါဒသစေတနာဘေဒံ အပုညာဘိသင်္ခါ-
ရံ အဘိသင်္ခရေတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၇၂။ (ဝိ၊ ၂။
၇၁။ ဒီ၊ ၃။ ၆၇။ မ၊ ၁။ ၄၁၅။ သံ၊ ၁။ ၁၁၆။
အံ၊ ၁။ ၁၉၊ ၃၁၁။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၂။ သုတ္တနိ၊
၄။ ၁။ ၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၇၇-တို့လည်း ကြည့်။)
(၂) အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုး။ အပုညဟ-
ကြည့်။ (၃) ဘုန်းကျက်သရေမရှိသောသူ။
အပ္ပပုည (ဝိမာန၊ ၄။ ၁၉၆) ကြည့်။ (၄)
ကောင်းမှု - ကုသိုလ် - မရှိသောသူ။ အပုည-
တာ-ကြည့်။

အပုညကမ္မ (န) [အပုည + ကမ္မ] မကောင်းမှု
- အကုသိုလ် - ကံ။ ပဋိပဒါသင်္ခါတေ အပု-

ညကမ္မေ ပူညကမ္မေ စ ကမ္မက္ခယကရဏကမ္မေ
စ။ နေတ္ထိ၊ ၁၆၂။

အပူညကရ (တိ) [အပူည+ကရ+အ] မကောင်းမှု-
မူ-အကုသိုလ်-ကြမ်းကြုတ်မှု-ကို ပြုလေ့
ရှိသောသူ။ အပ္ပဿတာ၊ ပူညကရော၊ အပ္ပသ္မိ-
တ္တဓိ ခီဝိတေ။ ဣတိဝုတ်။ ၂၃၆။ အပူညက-
ရောတိ တတော ဝေ အရိယဓမ္မဿ အကော-
ဝိဒတာယ ကိဗ္ဗိသကာရိ ပါပဓမ္မော။ ... ယော
ပန အပ္ပဿတော အပူညကရော၊ ကာယဿ
ဘေဒါ ဒုပ္ပညော နိရယံ သော ဥပပဇ္ဇတိ။
ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၀၈-၉။

အပူညတာ (တိ) [အပူည+တာ] ကောင်းမှု-
ကုသိုလ် - မရှိသူ၏အဖြစ်။ အပ္ပပူညတာ-
ကြည့်။

အပူညတေဇ (ပ) [အပူည+တေဇ] အကုသိုလ်
အပူဇာတ်၊ အပူညအပူဇာတ်။ ပူညတေဇေန
တေဇိတတ္တာ အပူညတေဇံ ပရိယာဒိယတိ။
ပဋိသံ၊ ၁၀၀။ အပူညတေဇန္တိ တံတံမဂ္ဂဝဋ္ဋကိ-
လေသပ္ပဟာနေန ကိလေသသဟာယံ အကု-
သလကမ္မတေဇံ။ “အဘိသင်္ခါရာ၊ ဘဝဂါမိ-
ကမ္မာ (ပဋိသံ ၉၉)” တိ ဧတ္ထ အပူညဘိ-
သင်္ခါရာ အကုသလကမ္မဉ္စ အပူညတေဇာ
ဟောန္တိ အာနေဉ္စဘိသင်္ခါရာနိ လောကီယ-
ကုသလကမ္မာနိ ပူညတေဇေနော ခေပနိ-
ယတော အပူညတေဇပက္ခိကာဝ ဟောန္တိ။
ပဋိသံ၊ ၁၁။ ၂၉၄။

အပူညတေဇပက္ခိက (တိ) [အပူညတေဇ+
ပက္ခ+ဣက] အကုသိုလ် အပူဇာတ်၏
ပက်၌ ပါဝင်သော။ (အာနေဉ္စဘိသင်္ခါရ၊
လောကီကုသိုလ်။) အပူညတေဇ-ကြည့်။

အပူညပဋိပဒါ (တိ) [အပူည + ပဋိပဒါ]
မကောင်းမှု - အကုသိုလ်-ကံ ဟူသော-
အကျင့်-ပဋိပဒါ။ သဗ္ဗေ သတ္တာ... နိရယံ
ပါပကမ္မန္တာတိ အပူညပဋိပဒါ။ နေတ္ထိ၊ ၈၀။
အပူညကမ္မ-လည်းကြည့်။

အဘိဓာန် ၂-၄၀-မ-မ-မ-အ-စ

အပူညဗလ (န) [အပူည+ဗလ] မကောင်းမှု-
အကုသိုလ်-ကံ၏ အကျိုး။ ကဒါစိ အပူည-
ဗလံ ပစ္စနဘဝန္တိ။ အံ၊ ၁၂။ ၁၁၄။ သောဓေတိ
အပူညဗလတော ဒုက္ခသံကိလေသတော စ။
မူလဒ္ဓိ၊ ၂။ ၉၃။ သောဓေတိ အပူညဗလ-
တောတိ ဣမိနာ ပူညဿ ဝိပါကဒုက္ခဝိ-
ဝိတ္တတံ အာဟ။ အနုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၉၉။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၂။ ၂၅၈- ကြည့်။) အပူညပဂ-လည်း ကြည့်။

အပူညဗဟုလ (တိ) [အပူည + ဗဟုလ]
မကောင်းမှု-အကုသိုလ်-များသော။ တမ္မိ
အပူညဗဟုလံ သတ္တသန္တာနံ သန္တာယ ဝုတ္တံ
သိယာ။ အနုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၁၄၇။

အပူညဘာဂိယ (တိ) [အပူညဘာဂ+ဣယ]
မကောင်းမှု-အကုသိုလ်-ကံ၏ - အဖို့အစု
ကြောင့်-အဖို့အစု၌-ဖြစ်သော။ တဇ္ဇံ တဇ္ဇံ
အတ္တဘာဝံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ ပူညဘာဂိယံ ဝါ
အပူညဘာဂိယံ ဝါ။ အံ၊ ၂။ ၃၆၀။ ဒုစ္စရိတ-
ပါရိပူရိယာ အပါယေ နိဗ္ဗတ္တဿ အတ္တဘာ-
ဝေါ အပူညဘာဂိယောနာမ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၃၇။
ပူညဘာဂိယ (အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၃၉) နှင့် ယှဉ်ကြည့်။

အပူညလာဘ (ပ) [အပူည + လာဘ]
မကောင်းမှု-အကုသိုလ်-ကို ရခြင်း။ အပူ-
ညလာဘံ န နိကာမသေယံ။... အပူညလာ-
ဘော စ ဂတိ စ ပါပိကာ။ ဓမ္မ၊ ၅၇။ အပူည-
လာဘန္တိ အကုသလလာဘံ။... အပူညလာ-
ဘော စာတိ ဧဝံ တဿ အယဉ္စ အပူညလာ-
ဘော၊ တေန စ အပူညေန နိရယသင်္ခါတာ
ပါပိကာ ဂတိ ဟောတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၁။
အပူညလာဘံ အယသံ အကိတ္တိ။ ဇော၊ ၂။
၁၄၄။ ဇော၊ ၄။ ၅၄၁။

အပူညဝန္တ (တိ) [န+ပူညဝန္တ] ကောင်းမှု
ကုသိုလ်-ဘုန်းကံ-မရှိသောသူ။ ပဟောတိ
တတ္ထ ရာဇာ ပသေနဒီ ကောသလော သမကံ
ဝါ ဗြာဟ္မကံ ဝါ ပူညဝန္တံ ဝါ အပူညဝန္တံ
ဝါ။ မ၊ ၂။ ၃၃၁။ တံ အပူညဝန္တမ္ပိ သကလံ

ဂါမံ ပိက္ခာယ စရိတော ဟာပနမတ္တမ္ဘိ အလ-
ဘန္တံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၈။

အပူညသင်္ခါရ (တိ) [အပူည + သင်္ခါရ] မ
ကောင်းမှု - အကုသိုလ် - ဟူသော သင်္ခါရ -
ကံ - ရှိသောသူ။ နိရယံ ပါပကမ္မန္တာတံ
အပူညသင်္ခါရ။ နေတ္တိ။ ၇၉။ အပူညော သင်္ခါ-
ရော ဧတေသန္တိ အပူညသင်္ခါရ။ နေတ္တိ၊
၄။ ၁၆၂။

အပူညသတ္တ (ပု) [အပူည + သတ္တ] ကောင်းမှု -
ကုသိုလ် - မရှိသော သတ္တဝါ။ ဧဝံ မစ္ဆရိ
အပူညသတ္တော ကိံ ကတော တွေ့ကံ နေံ
လဘိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၈၁။

အပူညသဘာဝ (ပု) [အပူည + သဘာဝ] ကောင်းမှု -
ကုသိုလ် - မရှိသော သဘော၊
တုန်းကံမဲ့သော သဘော။ ဒုတ္တဂလက္ခဏ
(ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂) ကြည့်။

အပူညာနေဉ္စဘဝ (ပု) [အပူည + အာနေဉ္စ +
ဘဝ] အပူညာဘိသင်္ခါရ၊ အာနေဉ္စဘိသင်္ခါရ
ဟူသော အကြောင်းရှိသော ဥပပတ္တိဘဝ။
အာဒိသဋ္ဌေန အပူညာနေဉ္စဘဝါဂဟေတဗ္ဗာ။
အနု၊၂။၁၀၉။ ပူညဘဝ-လည်း ကြည့်။

အပူညာနေဉ္စဘိသင်္ခါရ (ပု) [အပူည + အာ-
နေဉ္စ + အဘိသင်္ခါရ] အပူညာဘိသင်္ခါရနှင့်
အာနေဉ္စဘိသင်္ခါရ။ အာဒိသဋ္ဌေန ကာယ-
သဉ္စေတနာဒိလက္ခဏေ ကာယသင်္ခါရမိကေပိ
သင်္ကဏှာတိ။ န အပူညာနေဉ္စဘိသင်္ခါရေ
ဝေ။ မဋ္ဌ၊၂။၂၈၃။

အပူညာဘိသင်္ခါရ (ပု) [အပူည + အဘိသင်္ခါရ]
မကောင်းမှု - အကုသိုလ် - သာလျှင် ဖြစ်
သော - ဟူသော - ဝိပါက်၊ ကဋ္ဌတ္တာချပ်ကို ပြု
ပြင်စီရင်တတ်သောတရား၊ အပူညာဘိသင်္ခါရ။
(၁၂-ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်နှင့် ယှဉ်သော
စေတနာ။) တတ္ထ ကတမော အပူညာဘိ-
သင်္ခါရော၊ အကုသလာ စေတနာ ကာမာ-

ဝစရော၊ အယံ ဝုစ္ဆတိ အပူညာဘိသင်္ခါရော။
အဘိ၊ဝိ။၁၄၂။ ပူညပဋိပက္ခတော အပူညော၊
အပူညောဝ အဘိသင်္ခါရော အပူညာဘိ-
သင်္ခါရော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၄။ (ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၄၀-လည်း ကြည့်။) ပူညာဘိသင်္ခါရော
အပူညာဘိသင်္ခါရော အာနေဉ္စဘိသင်္ခါရော။
ဒီ၊ဥ၊၁၈၂။ အပူညော စ သော အဘိသင်္ခါ-
ရော စာတိ အပူညာဘိသင်္ခါရော။ ခွါဒသ-
အကုသလဝိတ္တသမ္ပယုတ္တာနံ စေတနာနံ တေံ
အဝိဝေဒနံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၀။ န အပူညာဘိ-
သင်္ခါရံ အဘိသင်္ခါရေတိ။ သံ၊၁။၃၁၀။
အပူညာဘိသင်္ခါရော ပါဏာတိပါတာဒိဝသေ-
န ပဝတ္တာ ခွါဒသ အကုသလစေတနာ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၆၁။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၈-လည်း
ကြည့်။)

အပူညာဘိသင်္ခါရနိဋ္ဌေသ (ပု) [အပူညာဘိ-
သင်္ခါရ + နိဋ္ဌေသ] အပူညာဘိသင်္ခါရကို - တ
ကျယ်ပြခြင်း - အကျယ်ပြရာ စကားရပ်။
အပူညာဘိသင်္ခါရနိဋ္ဌေသေ အကုသလာ စေ-
တနာတိ.....။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၆။

အပူညာဘိသင်္ခါရပရိပူရက (တိ) [အပူညာဘိ-
သင်္ခါရ + ပရိပူရက] အပူညာဘိသင်္ခါရကို -
ပြည့်စေတတ် - ဖြည့်တတ် - သော၊ သူ။ ပါပ-
စရိတ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄၂) ကြည့်။

အပူညာဘိသင်္ခါရသမ္ပယုတ္တ (တိ) [အပူညာဘိ-
သင်္ခါရ + သမ္ပယုတ္တ] အပူညာဘိသင်္ခါရနှင့်ယှဉ်
သော။ အပူညာဘိသင်္ခါရသဟဂတ-ကြည့်။

အပူညာဘိသင်္ခါရသဟဂတ (တိ) [အပူညာဘိ-
သင်္ခါရ + သဟဂတ] အပူညာဘိသင်္ခါရ - တဆဲ
နှစ်ပါးသော အကုသိုလ် စေတနာ - နှင့် -
တကွဖြစ် - ယှဉ် - သော။ အပူညာဘိသင်္ခါရ-
သဟဂတံ ဝိညာဏံ။ စူဠနိ၊၇၉။ အပူညာဘိ-
သင်္ခါရသဟဂတံ ဝိညာဏန္တိ ခွါဒသဝိ-
အပူညာဘိသင်္ခါရသမ္ပယုတ္တံ ကမ္မဝိညာဏံ။
စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၂၄။

အပညာဘိသင်္ခါရေကဒေသ (ပ) [အပညာဘိသင်္ခါရ+ကေဒေသ] အပညာဘိသင်္ခါရ၏ တစိတ်တဒေသ။ အပညာဘိသင်္ခါရေကဒေသော သရာဂေါ။ ဝိ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၈၅။

အပညာယတန (န) [အပည+အာယတန] မကောင်းမှု - အကုသိုလ် - ၏ - တည်ရာ - အကြောင်း။ တေ အပညာယတနံ ဝိဝေဒယေ။ သုတ္တနံ။ ၃၃၈။

အပညပဂ (တိ) [အပည+ဥပ+ဂမု+ကိ] အကုသိုလ် အကျိုးနှင့် - တကွဖြစ်သော - ယှဉ်သော။ အပညံ စေ သင်္ခါရံ အဘိသင်္ခာရေတိ။ အပညပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏံ။ သံ၊ ၁။ ၃၁၀။ “အပညပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏံ” နှစ်လုံး “ပညပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏံ” နှစ်လုံး ဝတ္ထုနယမေဝတိ န ဥဒ္ဓတံ။ အပညပလံ ဥတ္တရပဒလောပေန “အပည” နှစ် ဝုစ္စတိ။ သံ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၉၂။

အပညပစယ (ပ) [အပည+ဥပစယ] မကောင်းမှု - အကုသိုလ် - ကို ဆည်းပူးခြင်း။ အတ္ထိ အရဟတော အပညပစယောတိ။ အဘိ၊ က။ ၃၉၃။ (အဘိ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၂၄၊ ၂၅။ အနု၊ ဇုံ၊ ၁။ ၃၂ - တို့လည်း ကြည့်။)

အပုဋ္ဌ (တိ) [န+ပုဋ္ဌ] မမေးအပ်သောသူ။ အနုသာသနံ နာမ အပုဋ္ဌော ဘဏတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၉၉။ အပုဋ္ဌောတိ ဧဝံ အပုဋ္ဌိတော သာမညေဝ ဘဏတိ။ ဝိ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၅၉။ အပုဋ္ဌော ပဋိဇာနိသာမိ။ ဝိ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၂၃။ မ၊ ဇုံ၊ ၃၇။ အပုဋ္ဌောပိ ပါတကရေတိ။ အံ၊ ၁။ ၃၈၉။ အပုဋ္ဌိတ (မဟာနိ၊ ၄။ ၁၇၁) လည်း ကြည့်။

အပုဏ္ဏ (တိ) [န+ပုဏ္ဏ] မပြည့်သော။ နဟာနဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ အဒ္ဓမာသေ အပုဏ္ဏေ။ ကခါ၊ ၂။ ၄၁။ န ဟိ အပုဏ္ဏာ နဒိ “ကာကပေယျာ” တိ ဝုစ္စတိ။ ဇာ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၁၅၉။ ကာစိ ကတ္တစိ အပုဏ္ဏာ၊ ကာစိ သမ္မောဟကာရိနိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁။

အပုတ္တ (ပ) [န+ပုတ္တ] (၁) သားမဟုတ်သူ။ သားအဖြစ်မှ စွန့်အပ်သူ၊ သားမတော်စပ်သူ။ မာတာပိတရေ ခါရကေ ဝိနိစ္ဆယံ ပတာ အပုတ္တေ ကရေန္တိ။ ဝိ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၁၃၆။ အံ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၁၉။ အယံ အမှာကံ အပုတ္တော။ မ၊ ဇုံ၊ ၁။ ၂၉၉။ သေ “တံ အပုတ္တံ ကရိသာမိ” - တိ ပက္ခောသတိ။ အံ၊ ဇုံ၊ ၁။ ၂၂၉။ အဟံ တဝ ပုတ္တဉ္စ အပုတ္တဉ္စ ဇာနာမိ။ ဇာ၊ ဇုံ၊ ၆။ ၃၂၄။ (၂) ကဲ့ရဲ့ - စက်ဆုပ် - အပ်သော သား။ ဂရဟနေ ဟိ အယံ အ-ကာရေ ယထာ “အပုတ္တော အဘရိယာ” တိ။ သံ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၄၇၀။ “အသမဏော သမဏပဋိညော အပုတ္တော” - တိ တံသမ္ဘာဝနဂုဏနိဝတ္တိယာ။ ဂရဟာ ဟိ တွေ ဉာယတိ။ အနု၊ ဇုံ၊ ၁။ ၂၉။

အပုတ္တက (တိ) [န+ပုတ္တ+က။ ရှ။ ၃၄၁ - ကြည့်။ ထိန္တိ အပုတ္တိကာ] သားမရှိသော၊ အမေ့ဆက်ခံမည့်သားသမီး မရှိသောသူ။ အပုတ္တကံ သာပတေယျံ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၀။ သံ၊ ၁။ ၉၀။ နိတိ၊ သုတ္တံ၊ ၃။ ၃၇၄။ ဧဝံ မဟန္တံ အမှာကံ ဝိဘဝံ အပုတ္တကံ ကုလဓနရက္ခကေန ပုတ္တေန ဝိရဟိတံ။ ဝိ၊ ဇုံ၊ ၁။ ၁၇၇။ အပုတ္တကော သေဋ္ဌိ။ ဝိ၊ ဇုံ၊ ၁။ ၂၃။ မ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၂၈။ အပုတ္တကံ သေဋ္ဌိကုလံ။ မ၊ ဇုံ၊ ၄။ ၁၃၆။ အံ၊ ဇုံ၊ ၁။ ၂၃။ ရာဇာ ပန အပုတ္တကော။ စရိယာ၊ ဇုံ၊ ၁၈၂။ ဇာ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၂၉၆။ ကုရုမ္ပိကော . . အပုတ္တကော။ ဓမ္မ၊ ဇုံ၊ ၁။ ၂။ အပုတ္တကေသု မာတာပိတုသု။ ထေရ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၁၃၂။ အပုတ္တကော သတ္တဝါဟော။ ထေရီ၊ ဇုံ၊ ၂။ ၁၃။ အပုတ္တကေ ရဇေ။ ဇာ၊ ဇုံ၊ ၃။ ၂၂၄။ ဝိဝေဝိ စ အပုတ္တိကာ။ ထေရီ၊ ၃။ ၉၃။ အပုတ္တိကာတိ ပုတ္တရဟိတာ။ ထေရီ၊ ဇုံ၊ ၁။ ၂၄။ ဝဉ္စာ အပုတ္တိကာ။ ဇာ၊ ဇုံ၊ ၄။ ၁၅၁။ သာ ပန အပုတ္တိကာ။ ဇာ၊ ဇုံ၊ ၅။ ၄၆၁။

အပုတ္တကတာ (ထိ) [အပုတ္တက+တာ] သား မရှိသည်၏အဖြစ်။ အပုတ္တကတာယ ပဋိပန္နော သမဏော ဂေါတမော။ ဝိ၊ ၃။ ၅၄။

အပုတ္တကတာယာတိအာဒိသု ယေသံ ပုတ္တာ ပဗ္ဗဇန္တိ၊ တေသံ အပုတ္တကတာယ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၂၅၇။

အပုတ္တကသုတ္တ (န) [အပုတ္တက+သုတ္တ] အမွေခံ သားသွီးမရှိသော သူဌေးကို အကြောင်းပြု၍ ဟောအပ်သောသုတ်။ ပဌမအပုတ္တကသုတ် - သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ၃-သံယုတ်၊ ၂-ဝဂ်၊ ၉-သုတ်။ သံ၊၁။ ၉၀-၂။ ဒုတိယအပုတ္တကသုတ် - သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ၃-သံယုတ်၊ ၂-ဝဂ်၊ ၁၀-သုတ်။ သံ၊၁။ ၉၂-၃။

အပုတ္တကသေဋ္ဌိ (ပု) [အပုတ္တက + သေဋ္ဌိ] အမွေခံသားသွီးမရှိ - အပုတ္တကမည် - သော သူဌေး။ အပုတ္တကသေဋ္ဌိ နာမ အာရဗ္ဗ ကထေသံ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၅၃။

အပုတ္တကသေဋ္ဌိဝတ္ထု (န) [အပုတ္တကသေဋ္ဌိ+ဝတ္ထု] အမွေခံသားသွီးမရှိ-အပုတ္တကမည်- သော သူဌေး၏-အကြောင်းကိုပြဆိုသော ဝတ္ထု။ ဓမ္မပဒပါဠိ၊ ၂၄-ဝဂ်၊ ၁၁-ဝတ္ထု။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၅၃-၅။

အပုတ္တဘာဝ (ပု) [အပုတ္တ+ဘာဝ] သားမဟုတ် သည်၏အဖြစ်။ အထ နံ ဝိနိစ္ဆယံ နေတွာ အပုတ္တဘာဝံ ကတွာ နိဟရာပေသိ။ ဘေ၊ဋ္ဌ၊ ၅။ ၅၀၆။

အပုထုဇ္ဇန (ပု) [န+ပုထုဇ္ဇန] ပုထုဇဉ်မဟုတ် သူ၊အရိယာပုဂ္ဂိုလ်။ အပုထုဇ္ဇနဂေါစရ-စသည် ကြည့်။

အပုထုဇ္ဇနဂေါစရ (ပု) [န+ပုထုဇ္ဇနဂေါစရ။ အပုထုဇ္ဇန+ဂေါစရ] ပုထုဇဉ်တို့၏-ကျက် စားရာ - အာရုံ - မဟုတ်သော၊ ပုထုဇဉ် မဟုတ်သူ - အရိယာ - တို့၏သာ - ကျက်စား ရာ - အာရုံ - ဖြစ်သော။ ယေဟိ ဂမ္ဘီရာ- ဒိပ္ပကာရာ အပုထုဇ္ဇနဂေါစရာ ဗုဒ္ဓဓမ္မော ပကာ- သန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၇၅။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။ ၄၄၈။

အပုထုဇ္ဇနသုခ (န) [န+ပုထုဇ္ဇနသုခ။ အပု- ထုဇ္ဇန + သုခ] ပုထုဇဉ်တို့၏ ချမ်းသာ မဟုတ်သော ချမ်းသာ၊ ပုထုဇဉ်မဟုတ်သူ - အရိယာ - တို့၏သာလျှင် ချမ်းသာ၊ မြတ် သော ချမ်းသာ။ အရိယသုခ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၅၃) ကြည့်။

အပုထုဇ္ဇနသေဝိတ (တိ) [န+ပုထုဇ္ဇနသေဝိတ။ အပုထုဇ္ဇန+သေဝိတ] ပုထုဇဉ်တို့သည် မမှီဝဲ အပ်သော၊ ပုထုဇဉ်မဟုတ်သူ - အရိယာ - တို့ သာမှီဝဲအပ်သော။ အပုထုဇ္ဇနသေဝိတ။ သံ၊ ၁။ ၁၃၄။ ဓမ္မ၊၅၂။ ထေရီ၊၄၀၁။ အပုထုဇ္ဇန- သေဝိတန္တိ ပုထုဇ္ဇနောဟိ အသေဝိတံ အရိယ- သေဝိတမေဝ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၅၂။ ဗုဒ္ဓါပိဟိ အရိယေဟိ ဝေ ဂေါစရဘာဝနာဘိကမတော သေဝိတတ္တာ အပုထုဇ္ဇနသေဝိတံ။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။ ၁၇၆။

အပုထုပည (တိ) [န+ပုထုပညာ] ကျယ်ပြန့် သောပညာမရှိသော၊ သူ အောက်ပုတ်ကြည့်။

အပုထုပညတာ (တိ) [အပုထုပည+တာ] ကျယ်ပြန့်သောပညာမရှိသူ၏ အဖြစ်။ ဧကင်- ဓာသိ အပုထုပညတာယ...။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၇၁။

အပုထုလ (တိ) [န+ပုထုလ] မကျယ် - မကျယ် ဝန်း - သော။ ဂမ္ဘီရဗ္ဗိ ဟိ အပုထုလံ၊ ပုထုလံ ဝါ အဂမ္ဘီရံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၅၇။ သစေ ပန အပုထု- လော ပါကာရာ။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။ ၁၁၉။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၁၆-၉ န ပုထုလော ရှိသည်။)

အပုထုလတ္တ (န) [အပုထုလ+တ္တ] မကျယ် - မကျယ်ဝန်း - သည်၏ အဖြစ်။ ဆိဒ္ဓဿ အပု- ထုလတ္တာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၆၀။

အပုနဂေယျ (တိ) [န+ပုန+ဂေယျ။ အယုတ္တ- သမာသံ၊ ဝါ-အသမတ္တသမာသံ။] နောက်ထပ် - တဖန် - မရွတ်ဆိုအပ်သော။ အပုနဂေယျာ

ဂါထာ။ ရှု။၃၃၂။ နီတိသုတ္တ။၆၈၉။ နှာ-
၁၉၂။ မေဂ်။၃၁၂။ (မဟာဘာသာ။၂။၁၁။
ဘေဒစိန္တာ ၂၄၅-၆၆၆ ငှင်း၊ဦး။ မေဂ်။၁၂။
နှာ-၄၃၉-၄၂-တို့လည်းကြည့်။)

အပုဒ်ပွဲဝတ္ထု (န) [န+ပုဒ်+ပဝတ္ထု] နောက်-
နောင်-၌-တဖန်- မဖြစ်ခြင်း။ စုတိယာ
တေနတ္တဘာဝေန အပုဒ်ပွဲဝတ္ထုနတော။ သာ-
ရတ္ထ။၃။၄၄၇။

အပုဒ်ပွဲဝတ္ထု (ထိ) [န+ပုဒ်+ပဝတ္ထု] နောက်-
နောင် - ၌-တဖန် - မဖြစ်ခြင်း။ တိဏ္ဍပိ
အပုဒ်ပွဲဝတ္ထုဝသေန နိရောဓဓမ္မန္တိပိယောဇေ-
တဗ္ဗ။ ပဋိသံသ္မိ။၂၃၄။ ... ဝိမောက္ခော
ဝိမုစ္ဆန္တံ အပုဒ်ပွဲဝတ္ထုဝသေန ဝိဂမော။
ဝိမတိ။၂။၃၀၁။

အပုဒ်ပွဲဝတ္ထုပါဒန (န) [အပုဒ်ပွဲဝတ္ထု+ပါဒန]
နောက်-နောင်-၌-တဖန် - မဖြစ်ခြင်းသို့
ရောက်စေခြင်း။ အပုဒ်ပွဲဝတ္ထုပါဒနေန တိ-
ကိစ္ဆနတော။ မ၊ဋီ။၃။၁၈၄။

အပုဒ်ပွဲ (ဗျ) [အ+ပုဒ်+ပုဒ်။ အ'နိပါတ်မျှ။
နီတိသုတ္တ။၃၈၈-လည်းကြည့်။] အဖန်ဖန်၊
နောက်အခါမှ နောက်အခါ၊ နောက်နောက်
အခါ။ နာဟံ ပုဒ် န စ ပုဒ်၊ န စာပိ အပု-
ဒ်ပွဲ။ ဒေ။၁။၃၄။ န စာပိ အပုဒ်ပွဲ၏
အ-ကာရော နိပါတမတ္တော။ အယံ ပနေ-
တိဿာ သကလာယပိ ဂါထာယ အတ္တော-
အဟဉ္စိ ဣတော ပုဒ်၊ တတော စ ပုဒ်တိ
ဝတ္ထဝါရတော ပုဒ် တတောပိ စ ပုဒ်ပွဲ
ဝါရဏသရီရသင်္ခါတံ ဟတ္ထိဗောဓိံ န
ပဝေက္ခာမိ။ ဒေ။၄။၁။၅၂၉။

အပုဒ်ပွဲ (ပ) [န+ပုဒ်+ဘဝ (အပုဒ်ဘိဝ၊
အပုဒ်ဘိဝ-သံ)] (၁) (က) နောက်-
နောင်-၌-တဖန်-မဖြစ်ခြင်း။ မဂ္ဂလဒ္ဓါ
အပုဒ်ပွဲဝါယ။ သံ၊၁။၁၇၆။ အပုဒ်ပွဲဝါယ

မဂ္ဂေါ နာမ နိဗ္ဗာန်။ သံ၊၄။၁။၂၃၆။ အပုဒ်ပွဲ-
ဝါယာတိ အာယတိ အနုပုတ္တိယာ။ မဂ္ဂေါ
နာမာတိ ဥပါယော နာမ နိဗ္ဗာန် တသ္မိံ
လဒ္ဓေ ပုဒ်ပွဲဝါဘာဝတော။ သံ၊ဋီ။၁။၂၇၂။
(ခ) တဖန်ဖြစ်ခြင်း မရှိရာဖြစ်သောတရား၊
နိရောဓသစ္စာ၊ နိဗ္ဗာန်။ (တရန္တိ) အတိဏ္ဍပုဉ္ဇ
အပုဒ်ပွဲဝါယ။ သံ၊၁။၂၁၀။ ဥဒါန။၁၇၀။
သုတ္တန်။၃၂။ အပုဒ်ပွဲဝါယာတိ အပုဒ်ပွဲ-
သင်္ခါတဿ နိရောဓသစ္စဿတ္တာယ။ သံ၊ဋီ။၁။
၂၇၉။ တေသ္မိံ အဓိဂတေ န ပုဒ် ဘဝေါတိ
အပုဒ်ပွဲဝေါ၊ နိဗ္ဗာန်န္တိ အာဟာ “အပုဒ်ပွဲ-
သင်္ခါတဿာ”တိအာရိ။ သံ၊ဋီ။၁။၃၁၀။
အပုဒ်ပွဲဝါယ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာ-
နာယ။ ဥဒါန။၄။၃၂၉။ အပုဒ်ပွဲဝါယာတိ
နိဗ္ဗာနာယ။ သုတ္တန်။၄။၂၄၁။ ဧဝံ တေ တေ
စတုတ္ထံ ဖဿာယတနံ ပဟိနံ ဘဝိဿတိ
အာယတိ အပုဒ်ပွဲဝါယ။ သံ၊၂။၂၇၁။
အာယတိ အပုဒ်ပွဲဝေါ နာမ နိဗ္ဗာန်။ သံ၊ဋီ။
၃။၁၅။ အပုဒ်ပွဲဝေါတိ ပုဒ်ပွဲဝါဘာဝေါ။
သံ၊ဋီ။၂။၂၉၄။ ပဟာသိ ဒုက္ခံ အပုဒ်ပွဲဝါယ။
ဣတိဝုတ်။၂၃၇။ ဒေန္တိ ဒါနံ (ဘာဝေန္တိ
ဓမ္မာနံ) အပုဒ်ပွဲဝါယ။ မဟာနိ။၃၃၄-၅။
အပုဒ်ပွဲဝါယာတိ နိဗ္ဗာနတ္တာယ။ မဟာနိ။
၄။၃၈၃။ (တိ) (၂) နောင်တဖန် ဖြစ်ခြင်း
-ဘဝသစ်-မရှိသော၊သို့။ အန္တိမဒေဟ-
ဓာရိနောတိ သဗ္ဗပစ္စိမသရီရဓာရိနော၊ အပု-
ဒ်ပွဲဝဿာတိ အတ္တော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၄။၁၈။

အပုဒ်ပွဲဝဂ္ဂဟဏ (န) [အပုဒ်ပွဲဝ + ဂဟဏ]
အပုဒ်ပွဲဝသဒ္ဓါ။ အပုဒ်ပွဲဝဂ္ဂဟဏေန နိရောဓ-
သစ္စံ ပကာသိတံ။ သံ၊ဋီ။၁။၃၁၀။

အပုဒ်ပွဲဝပုတ္တိက (တိ) [အပုဒ်ပွဲဝ+ပုတ္တိ+က]
နောက်-နောင်-၌-တဖန်- မဖြစ်ခြင်းသို့
ရောက်ခြင်းရှိသော။ အပုဒ်ပွဲဝပုတ္တိကံ ကတော
နိဟရတိ (=နိဗ္ဗုတိ။ မဟာနိ။၃၈၂)။
မဟာနိ။၄၀၂။

အပုဒ်ဗွဲ့ဝဘူတ(တိ) [န+ပုဒ်ဗွဲ့ဝဘူတ] နောက်-
 နောင်-၌-တဖန်- ပြစ်ခြင်း မဟုတ်သည်
 (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ စ နာမ
 ယသ္မာ ပုဒ်ဗွဲ့ဝဘူတပီ အပုဒ်ဗွဲ့ဝဘူတပီ
 အတ္ထိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၂။ အပု-
 ဒ်ဗွဲ့ဝဘူတတိ ခဏေ ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ
 ဓမ္မာနံ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ။ သာရတ္ထ၊၁။၃၄၉။ ဝိမတိ၊
 ၁။၆၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၄။

အပုဒ်ဗွဲ့ဝိက (တိ) [န+ပုဒ်ဗွဲ့ဝိက] နောက်-
 နောင်-၌-တဖန်- ပြစ်ခြင်းမရှိသော၊ ဘဝ
 သစ်ကို မဖြစ်စေတတ်သော။ သုမုတ္တိက(ထေ-
 ရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၀)ကြည့်။

အပုဒ်ဗွဲ့ဝပုတ္တိက (တိ) [န+ပုဒ်ဗွဲ့ဝ+ဥပ္ပတ္တိ+
 က] နောက်-နောင်-၌-တဖန်-ပြစ်ခြင်း
 မရှိသော။ သုဥစ္ဆိန္န (ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၃)
 ကြည့်။

အပုဒ်ရာဂမန (တိ) [န+ပုဒ်+အာဂမန] တဖန်
 လာခြင်း - ပြန်လာခြင်း-မရှိသော။ ဣဒံ
 ပန မေ ဂမနံ အပုဒ်ရာဂမနံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၄။

အပုဒ်ရာဝဇ္ဇက (တိ) [န+ပုဒ်+အာဝဇ္ဇက]
 (၁)တဖန်-ပြန်-မလည်-မလှည့်- သော။
 ဝိပဿနာယ မုဒ္ဒဘူတံ အပုဒ်ရာဝဇ္ဇကံ(အပု-
 ဒ်ရာဝဇ္ဇကံ၊ပဋိသန္ဓေ။) ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဂေါတြဘု-
 ဉာဏံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၁၂။ ပဋိသန္ဓေ၊၁။၂၅။
 ကေန္တိကတယ ကေဝါရမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇနတော
 အပုဒ်ရာဝဇ္ဇကံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၇၄။ နိဗ္ဗာနာ-
 ရမ္ပဏေ ပဌမသမန္နာဟာရဘူတံ အပုဒ်ရာ-
 ဝဇ္ဇကံ ဂေါတြဘုဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။
 ၁၀၀။ (၂) ဓူပ၊အဓူပဘုံမှ ကာမဘုံသို့ ပြန်
 လှည့်မလာတော့သော ဈာန်ရသေ့ကွပုဂ္ဂိုလ်။
 သော ဟိ တေန ဝိမုတ္တော ဈာန်လာဘိ
 သေက္ခော ဓူပါဓူပဘဝတော အပုဒ်ရာဝဇ္ဇ-
 ကော ကာမရာဂါဒီဟိ တဏှာ ဝိမုတ္တောဝ
 ဟောတိ။ မူလဋ္ဌ၊၁။၃၁။ သမယဝိမုတ္တ(အဘိ၊
 ဋ္ဌ၊၃။၃၀၊၃၁)လည်း ကြည့်။

အပုဒ်ရာဝဇ္ဇန (န) [န+ပုဒ်+အာဝဇ္ဇန](၁)
 တဖန်-ပြန်-မလည်-မလှည့်- ခြင်း။ အပု-
 ဒ်ရာဝဇ္ဇနေန နိဝတ္တနဋ္ဌေန။ ပဋိသန္ဓေ၊၂။၁၇၉။
 မရဏဝသေန ဟိ ဉာတိက္ခယော အာယတော
 အပုဒ်ရာဝတ္တနတော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂။(တိ) (၂)
 ကာမဘုံသို့- ပြန်လှည့်မလာသော- ပြန်
 လှည့်လာခြင်း မရှိသော။ သုဒ္ဓါဝါသာ ပန
 အပုဒ်ရာဝတ္တနတော ဝိဝဇ္ဇပက္ခေ ဌိတာ။ သာ-
 ရတ္ထ၊၁။၂၄၅။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၉-
 တို့လည်း ကြည့်။)

အပုဒ်ရာဝတ္တက (တိ) [န+ပုဒ်+အာဝတ္တက]
 အပုဒ်ရာဝဇ္ဇကနှင့်အနက်တူ။ ၎င်း ကြည့်။

အပုဒ်ရာဝတ္တန (န) [န+ပုဒ်+အာဝတ္တန]အပု-
 ဒ်ရာဝဇ္ဇနနှင့်အတူ။ ၎င်း ကြည့်။

အပုဒ်ရာဝတ္တိတာ (ထိ) [အပုဒ်ရာဝတ္တိ+တာ]
 တဖန်-ပြန် - လည်ခြင်းမရှိသည်၏ အပြစ်၊
 မတူနဲ့ မဆုတ်ခြင်း။ စာဂေါ ပဟာနံ အပု-
 ဒ်ရာဝတ္တိတာ...။ မိလိန္ဒ။၂၆၈။

အပုဒ်ရာဝတ္တိနိရောဓ (ပု) [အပုဒ်ရာဝတ္တိ+
 နိရောဓ] တဖန်-ပြန်-လည်ခြင်း မရှိသော
 ဖြစ်ခြင်း။ ကေဝလံ အပုဒ်ရာဝတ္တိနိရောဓေန
 နိရုဇ္ဈနပကတိကံ။ ပဋိသန္ဓေ၊၁။၂၃၃။

အပုဒ်ရာဝတ္တိ(တိ)[န+ပုဒ်+အာဝတ္တိ (=အာ-
 ဝတ္တ+ဤ)] တဖန်ပြန်လည်ခြင်းမရှိသော၊
 သူ။ ယဒါ အပုဒ်ရာဝတ္တိ ဟောတိ၊ တဒါ
 သော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ မိလိန္ဒ။၂၄၀။

အပုဒ်ရူပဗွဲ့ဝဗ္ဗ (ပု) [န+ပုဒ်+ဥပ္ပတ္တိ+ဗ္ဗ]
 (၁)နောင် - တဖန်- မဖြစ်ခြင်းသဘော။
 (တိ) (၂) နောင် - တဖန် - မဖြစ်ခြင်း
 သဘောရှိသော။

အပုဒ်ရူပဗွဲ့ဝဗ္ဗတာ (ထိ) [အပုဒ်ရူပဗွဲ့ဝဗ္ဗ+
 တာ] နောင်-တဖန်-ဖြစ်ခြင်းသဘောမရှိ

သည်၏အဖြစ်။ နိဗ္ဗာန် ဟိ အာဂမ္မ ဂ္ဂပံ
ဝိရုဇ္ဈတိ အပုနုပုတ္တိဓမ္မတံ အာပဇ္ဇနေန
နိရုဇ္ဈတိ။ ပဋိသန္ဓေ၊ ၂။ ၁၂။

အပုနာဂမန (န) [န+ပုန+အာဂမန] (၁)
တဖန်-ပြန်-မလာခြင်း။ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိ-
တာ စသ ဣမလောကေ ခန္ဓဗ္ဗေသေ
အပုနာဂမနဝသေနဝါတိ ဒသေတုံ “အနာ-
ဝတ္တိဓမ္မော”တိ ဝုတ္တံ။ အံ၊ ၂။ ၁၈၈။ အပုနာ-
ရောဟ-လည်း ကြည့်။ (၂) တဖန်မလာရာ၊
တကြိမ်လည်းသာလာရာ၊ နိဗ္ဗာန်။ ယေသု
ပမတ္တော အပုနာဂမနံ၊ အနာဂန္တာ ပုရိ-
သော မစ္စုဗ္ဗေယျာ။ သံ၊ ၁။ ၂၁။ - တေဘူမက-
ဝဋ္ဋသင်္ခါတာ မစ္စုဗ္ဗေယျာ အပုနာဂမနသင်္ခါတံ
နိဗ္ဗာန် အနာဂန္တာ။ နိဗ္ဗာန် ဟိ သတ္တာ န
ပုနာဂစ္ဆန္တိ တသ္မာ တံ အပုနာဂမနန္တိ ဝုတ္တိ။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၆၀။ န ပုန အာဂစ္ဆတိ တေ တံ
အပုနာဂမနံ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၆။

အပုနာရောဟ (ပ) [န+ပုန+အာရောဟ]
တဖန်-မပေါက်ရောက် - မစည်ပင်-မပြန်
ပူး-ခြင်း။ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာနတာ စသ ဣမ-
လောကေ ခန္ဓဗ္ဗေသေ အပုနာရောဟဝသေ-
နေဝါတိ ဒသေတုံ “အနာဝတ္တိဓမ္မော”တိ
ဝုတ္တံ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၆။ အပုနာဂမန(၁) အနက်
လည်း ကြည့်။

အပုပ္ပိတ (တိ) [န+ပုပ္ပိတ] အပွင့် မပွင့်သော။
အပုပ္ပိတံ ရက္ခံ သန္တုပလာသံ။ သုတ္တနိ၊ ၄။
၁။ ၁၀၅။

အပုပ္ပိတဂစ္ဆ (ပ) [အပုပ္ပိတ+ဂစ္ဆ] မပွင့်သော
(ပဒုမ္မာကြာ) - ချုံ - ရှုံ။ တေ ပန အပုပ္ပိတ-
ဂစ္ဆံ ဒိသ္မာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၆။

အပုပ္ပိတဌာန (န) [အပုပ္ပိတ+ဌာန] အပွင့်
မပွင့်သော-နေရာ-ဌာန။ မူလတောပဌာယ
ယာဝ အဂ္ဂါ အပုပ္ပိတဌာနံ နာမ နတ္ထိ။ မ၊ ၄။
၂။ ၁၅၂။

အပုပ္ပိတရက္ခံ (ပ) [အပုပ္ပိတ+ရက္ခံ] အပွင့်
မပွင့်သော သစ်ပင်။ ဘိက္ခုဘာဝေါ ပန
အပုပ္ပိတရက္ခော ဝိယ အလောတနိယော။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၅။ အ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၂။

အပုဗ္ဗ (တိ) [န+ပုဗ္ဗ။ (အပုဗ္ဗိ-သံ)] ရှေး
မဟုတ်၊ ရှေးမဟုတ်သော။ (က) ရှေးမကျ
သော။ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ (မရှေးမနှောင်း)။
ဝိ၊ ၅။ ၃။ ၁။ ၃၃၇။ ဒီ၊ ၁။ ၁၇၂။ ဒီ၊ ၂။ ၁၈၂။
ဒီ၊ ၃။ ၉၅။ မ၊ ၃။ ၁။ ၁၀။ အံ၊ ၁။ ၂၆။ အံ၊ ၂။
၄၀၅။ ၅၁၀။ အဘိ၊ ၁။ ၃၂၃။ ၃၄၉။ အဘိ၊ ပု။
၁၁၆။ အပုဗ္ဗံ အစရိမန္တိ အပုရေ အပစ္စာ။
ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၈၁။ မ၊ ၄။ ၄။ ၈၀။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၅၈။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၂။ အပုဗ္ဗံ အစရိမန္တိ အပုရေ
အပစ္စာ ကေကုဏေယေဝ (ကေပုဟာရေ-
နေဝါတိ အတ္တော)။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၉။ အဘိ၊
၄။ ၃။ ၃၇။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ
ကေစိတ္တက္ခဏိကာ နာနာလက္ခဏာ အရ-
ဟတ္တမဂ္ဂဿ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ
ကထိတာ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၈၂။ သုတ္တန္တုမ္ပိ သဟ-
ဘာဝေါ လဗ္ဘတိတိ “အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ကေ-
စိတ္တက္ခဏိကာ”တိ ဝုတ္တံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၂၁။
တခဏညေဝ ပန အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဒုဇ္ဇာနံ။
ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၄။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၇၀။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။
၁၈၁။ (ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၈၄။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၄။ ဓမ္မ၊ ၄။
၁။ ၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄၈။ စူဠနိ၊ ၄။ ၃။ ဝဇီရ၊
၅၇၂။ မူလ၊ ၄။ ၃။ ၃၃-တို့လည်း ကြည့်။) အ-
ပုရိမ၊ အပုရေ-တို့လည်း ကြည့်။ (ခ) ရှေး-
အလျင်-မဟုတ်သော၊ ရှေး-အလျင်-လုပ်
အပ်သည့် အလုပ် မဟုတ်သော နောက်လုပ်
အပ်သည့်အလုပ်။ “ကံ” ဘဏေ ဂင်္ဂမာလ အ-
ပုဗ္ဗတေ ကရဏ”န္တိ ရညာ ဝုတ္တေ “ဒေဝ ကပ္ပ-
ကာ နာမ အပုဗ္ဗမ္ပိ ကရေန္တိ”တိ ဝတှာ။
ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၄၂၈။ (ဂ) အသစ်။ ကာမဇ္ဈေသ
“ဒသာဟပရမံ အတိရေကစိဝရံ ဓာရေ-
တဗ္ဗ”န္တိ ဣမိနာဝ သိဒ္ဓေါ၊ အဋ္ဌ၊ ပုတ္တိဝသေန
ပန အပုဗ္ဗံ ဝိယ အတ္တံ ဒသေတုာ သိက္ခာပဒံ

ဌပိတံ။ ဝိဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၀၆။ ကင်္ခါ၊ ၁၈၇။ (ဤဝါကျနှင့် စပ်၍ မှတ်သားဖွယ်ကို သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၄၄။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၆၀။ ဝဇီရ၊ ၂၈၀-၈၂။ ကင်္ခါ၊ ဝိသစ်၊ ၃၄၀-တို့တွင် ကြည့်။ ဝိဇာန်၊ ဤပုဒ်လည်း ကြည့်။) အပုဗ္ဗမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ ဝိဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၇၈။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိသု၊ ၄၀၁။ ဣမ အပုဗ္ဗံ။ ဒီ၊ ၁။ ၃၃၇။ အပုဗ္ဗန္တိ ဣမိနာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗတာကာရဏံ ဒိပေတိ။ သိ၊ ဝိသစ်၊ ၂။ ၄၃၃။ အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၁၇။ အဘိဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၈၉။ ဥဒါန၊ ၂။ ၃၁၂။ ဣတိဝုတ်၊ ၁။ ၅၂။ ဝိမာန၊ ၁။ ၅၂။ ၂၆၆။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၁၈၀။ မူလ၊ ၁။ ၉၃။ အနု၊ ၁။ ၁၇၂။ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟိတာတိ “အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ” တိ ဝုတ္တံ။ မူလ၊ ၁။ ၁၄။ ဣဒမေဝ အပုဗ္ဗံ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၉။ အပုဗ္ဗဿ ပဒဿ ဝဏ္ဏနာ (=အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ)။ ဒီ၊ ၁။ ၂၇၆။ (သိ၊ ဝိသစ်၊ ၂။ ၂၀၀-လည်း ကြည့်။) အတ္ထော ပန အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ။ ဒီ၊ ၁။ ၃၁၇။ န အပုဗ္ဗဿ (ရှေးကမရှိသေးသော သဘောတရားအသစ်ကို) ဥပ္ပါဒနတော။ သိ၊ ၁။ ၂။ ၄၉။ (ဃ) အသစ်၊ အထူး၊ သစ်သော-ထူးသော-အရာ၊ န မေ အပုဗ္ဗံ ကိဉ္စိ ဒေတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၆။ ၃၁၉။ (င) အသစ်၊ အဆန်း၊ သစ်သော-ဆန်းသော-အရာ။ ကိဉ္စိ အပုဗ္ဗံ ဒိဿာ သန္တိ ဟိ လောကေ ဝတ္တာရော “ကဿေသ အာနုဘာဝေါ” တိ။ ဝဇီရ၊ ၁။ ၇။

အပုဗ္ဗကေသာဒိသမ္မသန (န) [အပုဗ္ဗ+ကေသာဒိ+သမ္မသန] အသစ်ဖြစ်သောဆံပင်စသည်ကို သုံးသပ်ရှုမှတ်ခြင်း။ န ပန အပုဗ္ဗကေသာဒိသမ္မသနံ ကတွာ တဗ္ဗိသယံ ပဝတ္တိတံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ ၄၁၄။

အပုဗ္ဗတာ (ထိ) [အပုဗ္ဗ+တာ] အဟောင်းမဟုတ်သည် - အသစ်-၏ အဖြစ်။ သဗ္ဗာတိက္ကန္တပစ္စယာပေက္ခာ တေသံ အပုဗ္ဗတာ နတ္ထိ။ မူလ၊ ၁။ ၃။ ၁၉၆။

အပုဗ္ဗတာဣတ္တရဘာဝ (ပု) [အပုဗ္ဗတာ+ဣတ္တရဘာဝ။ ဒွန်] အပုဗ္ဗတိတ္တရတာနှင့် အနက်တူ။ ၎င်း ကြည့်။

အပုဗ္ဗတိတ္တရတာ (ထိ) [အပုဗ္ဗတာ+ဣတ္တရတာ။ ဒွန်] အသစ်၏ အဖြစ်နှင့်-နည်းငယ်-တိုလျ-သည်၏ အဖြစ်။ အာဂန္တုကတာဝကာလိကတာ ပန ပဉ္စဒါရဇဝနဿေဝ အပုဗ္ဗတိတ္တရတာဝသေန။ မူလ၊ ၁။ ၂။ ၁၈၂။ အပုဗ္ဗတိတ္တရတာဝသေနာတိ အပုဗ္ဗတာဣတ္တရဘာဝိနံ ဝသေန။ အနု၊ ၁။ ၁၈၄။ အပုဗ္ဗဘာဝလည်း ကြည့်။

အပုဗ္ဗတ္တ (န) [အပုဗ္ဗ+တ္တ] အဟောင်းမဟုတ်သည်-အသစ်-၏အဖြစ်။ တထာ ပဉ္စဒါရဇဝနံ မနောဒွါရဝဇ္ဇနဉ္စ ကိစ္စဝသေန အပုဗ္ဗတ္တာ။ မူလ၊ ၁။ ၁။ ၂၆။

အပုဗ္ဗတ္တာနုဝဏ္ဏနာ (ထိ) [အပုဗ္ဗ+အတ္တ+အနုဝဏ္ဏနာ] အသစ်ဖြစ်သော အနက်တို့ကို အစဉ်အတိုင်း ပွင့်ပြခြင်း။ အာနာပါနဿတိကထာယ အပုဗ္ဗတ္တာနုဝဏ္ဏနာ အနုပ္ပတ္တာ။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၂။ ၆၉။

အပုဗ္ဗတ္တာဘာဝ (ပု) [အပုဗ္ဗ+အတ္တ+အဘာဝ] အသစ်ဖြစ်သော အနက်-အနက်သစ်-၏ မရှိခြင်း။ ကမ္မမေဝ ဝါ ကမ္မသမာဒါနန္တိ တေန သမာဒါန-သဒ္ဓဿ အပုဗ္ဗတ္တာဘာဝဒဿေတိ မုတ္တဂတ-သဒ္ဓေ ဂတ-သဒ္ဓဿ ဝိယ။ မ၊ ၁။ ၂။ ၂၀။ အံ၊ ၁။ ၃။ ၃၁၄။ မူလ၊ ၁။ ၂။ ၁၉၈။

အပုဗ္ဗဒဿန (န) [အပုဗ္ဗ+ဒဿန] အသစ်ကို ပြခြင်း။ အဝသိဋ္ဌကိလေသာဒိနံ ဟိ သမုဒယတာဝစနံ ဣမ အပုဗ္ဗဒဿနံ။ အနု၊ ၁။ ၂။ ၈၀။

အပုဗ္ဗနယဒဿနာဓိပ္ပါယ် (ပု) [အပုဗ္ဗ+နယ+ဒဿန+အဓိပ္ပါယ်] အသစ်ဖြစ်သောနည်း-နည်းသစ်-ကို-ပြခြင်းငှါအလို-ပြလိုခြင်း။ န အပုဗ္ဗနယဒဿနာဓိပ္ပါယ်တော။ ဝဇီရ၊ ၃၉၄။

အပုဗ္ဗနိဿယပဝတ္တိ (တိ) [အပုဗ္ဗ + နိဿယ + ပ + ဝတု + ကိ။ ထိန္တိ - ပဝတ္တိနိ] ရှေးနှင့်မတူသော - အသစ်ဖြစ်သော - မှီရာ၌ဖြစ်လေ့ရှိသော။ ပဉ္စဝိညာဏာနိ ဝိယ အပုဗ္ဗနိဿယပဝတ္တိနိ ဝိဇာနနဝိသေသရဟိတာ စ မနောဓာတု။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၃၇။

အပုဗ္ဗပဒ (န) [န + ပုဗ္ဗပဒ။ အပုဗ္ဗ + ပဒ] ရွှေ့၌ ဆိုအပ်ပြီးမဟုတ်သောပုဒ်၊ အဟောင်းမဟုတ်သောပုဒ်၊ အသစ်ဖြစ်သော ပုဒ်၊ ပုဒ်သစ်။ ဣတော ပရံ ပန အပုဗ္ဗပဒမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇၀။ ပုဗ္ဗေ ဝတ္တံ ပဒံ ပုဗ္ဗပဒံ၊ န ပုဗ္ဗပဒံ တဿ၊ န ပုဗ္ဗံ ဝါ အပုဗ္ဗံ၊ တမေဝ ပဒံ တဿ။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၉။ အပုဗ္ဗပဒေသု ပန...။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၉၇။

အပုဗ္ဗပဒတ္ထဝဏ္ဏနာ (တိ) [အပုဗ္ဗပဒ + အတ္ထ + ဝဏ္ဏနာ] ရှေးက မဖွင့်ပြရသေး - အသစ်ဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏ အနက် - ကို ဖွင့်ပြခြင်း - အဖွင့်။ အနုပုဗ္ဗ အပုဗ္ဗပဒတ္ထဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၈။

အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ (တိ) [အပုဗ္ဗပဒ + ဝဏ္ဏနာ] ရှေးက မဖွင့်ပြရသေး - အသစ်ဖြစ် - သော ပုဒ် - တို့ကိုဖွင့်ပြခြင်း - တို့၏အဖွင့်။ တတြာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၂၊ ၁၂၁။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၂။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၆၁။ ဝေဠုကတွာ "အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ" တိပိ ပဌန္တိ၊ ပုဗ္ဗေ အဝဏ္ဏိတပဒဝဏ္ဏနာတိ အတ္တော။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၁။ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာလည်း ကြည့်။ တံ ဝတ္ထမေဝါတိ အဓိပ္ပေတံ၊ န အသာဓာရဏံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာယ အဓိကတတ္တာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၅။ တသ္မာ ဣတော ပရံ တွေကမ္ပိ အဝတွာ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနံယေဝ ကရိဿာမ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၂။ သဗ္ဗေသုပိ သုတ္တေသု အနုတ္တာနအပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ ဝေ ကရိယတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၁။ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာလည်း ကြည့်။ ဣတော

ပရမ္ပိ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနံယေဝ ကရိဿာမ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၉။ အယမေတ္ထ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၃။ ... ဣဓ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၅။ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနတ္ထမိဒံ ဝုစ္စတိ။ ၎င်း။ ၁။ ၁၂၂။

အပုဗ္ဗပဒတ္တိဒိပက (တိ) [အပုဗ္ဗ + ပဒတ္တိ + ဒိပက] အသစ်ဖြစ်သော ဖြစ်ပျက်သော အကြောင်းအရာကို ပြတတ်သော။ . အပုဗ္ဗပဒတ္တိဒိပကံ ကိဉ္စိ ဝေနံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၉။

အပုဗ္ဗဘာဝ (ပု) [အပုဗ္ဗ + ဘာဝ] အဟောင်းမဟုတ်သည် - အသစ် - ၏အဖြစ်။ အာဂန္တုကဘာဝကာလိကတာ ပန ပဉ္စဒါရဇဝနသေဝ အပုဗ္ဗဘာဝဝသေန ဣတ္တရဘာဝဝသေန စ ဝတ္တာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၀။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၉၅။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၆၅။ ပဋိသန္ဓိယာပန အပုဗ္ဗဘာဝတော ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ န ဇာနာတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၄။ မ၊ ၄။ ၃။ ၃၃၅။ အပုဗ္ဗတိတ္တရတာလည်း ကြည့်။

အပုဗ္ဗဝဏ္ဏနာ (တိ) [န + ပုဗ္ဗ + ဝဏ္ဏနာ] ရှေးက မဖွင့်ပြသေးသည်ကို ဖွင့်ပြခြင်း၊ အသစ်ဖွင့်ပြခြင်း။ အပုဗ္ဗဝဏ္ဏနာယ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၉။

အပုဗ္ဗဝိနိစ္ဆယ (ပု) [အပုဗ္ဗ + ဝိနိစ္ဆယ] အသစ်ဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်။ သိသေ ဘာရန္တိအာဒိသု အယံ အပုဗ္ဗဝိနိစ္ဆယော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၃။

အပုဗ္ဗသတ္တပါတုဘာဝဂါဟ (ပု) [န + ပုဗ္ဗ + သတ္တ + ပါတုဘာဝ + ဂါဟ] သတ္တဝါဟောင်းဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို - မစွဲယူ - မယုံကြည် - ခြင်း၊ သတ္တဝါသစ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို - စွဲယူ - ယုံကြည် - ခြင်း။ နနု စ အပုဗ္ဗသတ္တပါတုဘာဝဂါဟတ္တာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၉။

အပုဗ္ဗသတ္တပါတုဘာဝဂါဟက (တိ) [န + ပုဗ္ဗ + သတ္တ + ပါတုဘာဝ + ဂါဟက] သတ္တဝါဟောင်းဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို - မစွဲယူ - မယုံကြည်

-သော၊ သတ္တဝါသစ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို-စွဲယူ
- ယုံကြည် -သော။ နန ၈ ... အပူဗ္ဗသတ္တ-
ပါတုဘာဝဂါဟကတ္တာ။ ဒိ၊ ဇ္ဇိ၊ ၁။ ၁၆၉။ သိ၊ ဇ္ဇိ၊
သစ်၊ ၁။ ၄၃၉။

အပူဗ္ဗသမုဒယဒဿန (န) [အပူဗ္ဗ+သမုဒယ+
ဒဿန] အသစ်ဖြစ်သော သမုဒယ-ကိုပြခြင်း။
အပူဗ္ဗသမုဒယဒဿနတ္တာယပိ ဟိ သစ္စဒေသ-
နာယံ...။ မူလဇ္ဇိ၊ ၂။ ၇၇။ (အနုဇ္ဈိ၊ ၂။ ၈၀-လည်း
ကြည့်။)

အပူဗ္ဗာစရိမ (တိ) [အပူဗ္ဗ+အစရိမ] ရှေးမကျ၊
နောက်မကျ၊ မရှေးမနှောင်း၊ တပြိုင်တည်း။
ဧဝံ ကတိကာယ ကတတ္တာ အပူဗ္ဗာစရိမံ
အသုဒ္ဓတိတ္ထေန ဂစ္ဆန္တပီ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၉၂။

အပူဗ္ဗာစရိမတာ (ထိ) [အပူဗ္ဗာစရိမ+တာ]
မရှေးမနှောင်း-တပြိုင်တည်း-၏ အဖြစ်။
ကိလေသ ပရိယာဒါန ဇီဝိတ ပရိယာဒါနာနံ
အပူဗ္ဗာစရိမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ (ဟောတိ။
မူလဇ္ဇိ။) သိ၊ ဇ္ဇိ၊ ၁။ ၂၁၈။ မူလဇ္ဈိ၊ ၃။ ၃၄။
နေတ္ထိ၊ ဇ္ဇိ။ ၁၄၉။

အပူဗ္ဗာစရိပနိယမ (ပု) [အပူဗ္ဗာစရိမ+နိယမ]
မရှေးမနှောင်းဟူသော သတ်မှတ်ချက်။ အ-
ပူဗ္ဗာစရိမနိယမော ပန အပရာပရံ သံသရ-
ဏကသတ္တာဝါသဝသေန ကိဿာ လောက-
ဓာတုယာ လုတ္တိတော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၃၉။
ဝိ၊ ဇ္ဇိ၊ ၂။ ၁၄။

အပူဗ္ဗာနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ (ထိ) [အပူဗ္ဗ+
အနုတ္တာနု+ပဒ+ဝဏ္ဏနာ] အသစ်ဖြစ်သော
မပေါ်လွင်သောပုဒ်တို့၏အဖွင့်။ အပူဗ္ဗာနုတ္တာ-
နုပဒဝဏ္ဏနာမတ္ထမေဝ ဟိ ဣတော ပရံ ကရိ-
ဿာမ။ မ၊ ဇ္ဇိ၊ ၁။ ၂၀၁။

အပူဗ္ဗာပရိယ (ထိ) [န+ပူဗ္ဗာပရိယ (=ပူဗ္ဗ+
အပရ+ဣယ)] ရှေ့ နောက်၌ ဖြစ်သည်
မဟုတ်သော၊ မရှေးမနှောင်း - တပေါင်း
တည်း-သော။ သေယျတာပိ စက္ခုမေတော

ပုရိသဿ ဒုတ္တိံ သဝဏ္ဏာနံ ကုသုမာနံ ကေ-
သုတ္တကဏ္ဍိတံ မာလံ ဩလောကေန္တဿ သဗ္ဗ-
ပုပ္ဖါနိ အပူဗ္ဗာပရိယမိဝ ပါကဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ။
အဘိ၊ ဇ္ဇိ၊ ၂။ ၂၃၆။ ခုဒ္ဒက၊ ဇ္ဇိ။ ၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၂၇၆။ အပူဗ္ဗာပရိယမိဝိတိ ကေဠမိဝ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဇ္ဇိ၊ ၁။ ၃၀၉။

အပူဗ္ဗာဘာဝ (ပု) [အပူဗ္ဗ+အဘာဝ] အသစ်
မရှိခြင်း။ သစ္စဒဿနဿ အပူဗ္ဗာဘာဝေ
ပေဋ္ဌောယံ နာမ ဂဟိတံ။ အဘိ၊ ဇ္ဇိ၊ ၁။ ၂၈၄။
ဏဿ စ ဓမ္မတော အပူဗ္ဗာဘာဝေါ ဧသိ-
တောယေဝ။ အနုဇ္ဈိ၊ ၂။ ၈၀။ ဣဒံ အနိယတ-
ကဏ္ဍံ နိပ္ပယောဇနံ တတ္ထ အပူဗ္ဗာဘာဝတော။
ကခါ၊ ဇ္ဇိ၊ ဟောင်း။ ၆၀။

အပူဗ္ဗာရမ္မဏ (န) [အပူဗ္ဗ+အာရမ္မဏ] (၁)
အသစ်ဖြစ်သောအာရုံ၊ အာရုံသစ်။ အပူဗ္ဗာ-
ရမ္မဏေ ပဌမာဘိနိပါတဘူတော ဝိတက္ကော
ဝိပ္ပာရဝါ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၆၀။ အနုဇ္ဈိ၊
၁။ ၉၅။ (တိ) (၂) အသစ်ဖြစ်သော အာရုံ
ရှိသော။ အပူဗ္ဗာရမ္မဏာ သကိဝေဝ ပဝတ္တ-
မာနာ သဗ္ဗဏာ ဝိသယရသံ အနုဘဝိတုံ န
သက္ကောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇ္ဇိ၊ ၂။ ၁၂၉။

အပုမ (ပု) [န + ပုမ] ပုလ္လိင်မဟုတ်သော၊
ဣတ္ထိလိင်၊ နပုံးလိင်။ အပုမေ ဒေဝတာနိ စ။
ဇာန်။ ၁၂။ အနုပုဗ္ဗ၊ ပုမေ (=အနုပုဗ္ဗိ အပု-
မေ) ကမော။ ဇာန်။ ၄၂၉။

အပုရကုတ (တိ) [န+ပုရကုတ။ မောက်၊ ၇။
၁၃၄-ကြည့်။] ရွှေသွား-ခေါင်းဆောင်-
မပြုအပ်သော။ တံ တဿ အပုရကုတံ။
သုတ္တနိ။ ၄၁၂။ မဟာနိ။ ၁၉၂-၃။ တံ တဿ
အပုရကုတန္တိ တံ ဣဂါဒိဝဠု တဿ အရဟ-
တော အပုရကုတံ။ သုတ္တနိ၊ ဇ္ဇိ၊ ၂။ ၂၆၅။ မဟာ-
နိ၊ ဇ္ဇိ။ ၃၀၇။ ဈာယေယျ (စရေယျ) အပု-
ရကုတော။ ထေရ၊ ၂၂၈၊ ၂၆၆။ အပုရကု-
တောတိ မိစ္ဆာဝိတက္ကေဟိ တဏှာဒီဟိ ဝါ န
ပုရကုတောတိ တေသံ ဝသံ အနုပဂစ္ဆန္တော

ကမ္မဋ္ဌာနမေဝမနသိ ကရေယျာတိ အတ္တော။
ထေရါဋ္ဌါဝ။၁၂၈။ အပုရကုတောတိ န
ပုရကုတော တဏှာဒိဟိ ကုတောစိ ပုရေကွာ-
ရံ အပစ္စာသိသန္တော ဟုတော ဝိဟရေယျ။
ထေရါဋ္ဌါဝ။၄၇၆။

အပုရကုတော (ကြိဝိ) [န+ပုရကုတော+မောက်၊
၅။၁၃၄-သုတ်ကြည့်။] ရွှေသွား - ခေါင်း
ဆောင်-မပြုမူ၍။ ဒိဋ္ဌိ ပုရကုတော ဝါ အပု-
ရကုတော ဝါ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၃၁၈။ ယဒါ မိစ္ဆာ-
ဒိဋ္ဌိ အပုရကုတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၈၄။

အပုရကုရာန(တိ)[န+ပုရကုရာန(=ပုရ(ရာ)+
ကရ+အ+မာန၊) ရှုနာ-၃၂၅။ မောက်၊၅။
၁၆၂-သုတ်တို့ ကြည့်။] ရွှေသွား - ခေါင်း
ဆောင်-မပြုသော၊ ဝဋ်ကို ရွှေသွားမပြု -
နောင် အတ္တဘောကို မဖြစ်စေ-သော၊သူ။
ကာမေဟိ ရိတ္တော အပုရ(ရေ)ကုရာနော။
သံ၊၂။၈။ သုတ္တနိ၊၄၁၁။ မဟာနိ၊၁၅၂။ အပု-
ရကုရာနောတိ -ဝဋ် ပုရတောအကုရာမာနော
(လောကေ စိတ္တံ အပတ္တေန္တောဒိ)။သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၄၀။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၇၀။ အပုရေကုရာနောတိ
အာယတိ အတ္တဘာဝံ အနဘိနိဗ္ဗတ္တေန္တော။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၁။

အပုရာဏ (တိ) [န+ပုရာဏ] အဟောင်း
မဟုတ်သော၊ အသစ်၊ သစ်သော။ ပုရာ-
ဏဿ အပုရာဏဿ စ သဗ္ဗဿ ဂေါမုတ္တဿ။
မူလဒ္ဓိ၊၂။၂၁၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌါဝ။၅၂။ အပေါဆု-
ဏ-လည်း ကြည့်။

အပုရာဏဝဏ္ဏီ (တိ) [အပုရာဏ+ဝဏ္ဏ+ဤ]
သစ်သော-အရောင်အဆင်း-အသွင်သဏ္ဌန်
-ရှိသော၊ မကြာမီက ရဟန်းပြုသော၊သူ။
အမဿုဇာတော အပုရာဏဝဏ္ဏီ။ ဇာ၊၂။၃၄။
အပုရာဏဝဏ္ဏီတိ အစိရပုဗ္ဗင်တော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၅။၂၁၆။

အပုရာဏနဓမ္မ (ပု) [န+ပုရာဏန+ဓမ္မ] ရှေး၌
ဖြစ်သည် မဟုတ်သော-ရှေးဟောင်း မဟုတ်
သော-တရား။ အဇ္ဇဓမ္မ-ကြည့်။

အပုရိမ (တိ) [န+ပုရိမ] (၁) ရှေးမကျသော။
အပစ္စာ အပုရိမံ (မရှေးမနှောင်း)။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၁၅။ ကခါ၊၁၅၁။ အံ၊ဋ္ဌါဝ။၂၈။ အပစ္စာ
အပုရိမာ။ ထေရါဋ္ဌါဝ။၁၇၃။ (၂) ရှေးက-
မရဘူး - မဖြစ်ဘူး - သော။ ယသော စ
လဒ္ဓါ ပုရိမံ ဥဋ္ဌာရံ။ ဇာ၊၁။၉၄။ လဒ္ဓါ ပုရိမန္တိ
လတိတော (အ)ပုရိမံ ပုဗ္ဗေ အလဒ္ဓပုဗ္ဗံ။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၃။၁၄။ (လဒ္ဓါ ပုရိမံ၌ အာ-နောင် အ-
ကျေသည်။ ထို့ကြောင့် “အပုရိမန္တိ ပုဗ္ဗေ
အလဒ္ဓပုဗ္ဗံ”ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။ အပုရိမံ
ဥဋ္ဌာရံ ဤနှစ်ပုဒ်ကား ယသံ-၏ ဝိသေသန-
တည်း။ ထို့ကြောင့် “နပ္ပဇဟေတိ ဝေဇ္ဇပံ
ယသံ လဒ္ဓါ....”ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။
ဇာ၊သျှ၊၂။၁၁။)

အပုရိသ (ပု) [န+ပုရိသ] ယောက်ျားမဟုတ်
သူ၊ သညာ.... အပုရိသညေဝ ပုရိသံ ကတော
ဂါဟာပေန္တိ။ သံ၊ဋ္ဌါ၊၂။၂၅၁။

အပုရေ (ဗျ) [န+ပုရေ] ရှေးမဟုတ်၊ ရှေး
မကျ။ အပစ္စာ အပုရေ (မရှေးမနှောင်း)
ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗျာ။ အံ၊ဋ္ဌါ၊၂။၂၀၂။ သဗ္ဗကေ-
သာနံ ပန ဩရောပနဉ္စ အရဟတ္တဖလသစ္စိ-
ကိရိယာ စ အပစ္စာ အပုရေ အဟောသိ။
ထေရါဋ္ဌါဝ။၅၀။ အပါ၊ဋ္ဌါ၊၂။၂၄၉။ အပုရိမ-
လည်း ကြည့်။ သင်္ကေတတော အပစ္စာ
အပုရေ တံ အဝဟရတိ။ ကခါ၊၁၁၇။ အပုရေ
အပစ္စာ (အပုဗ္ဗံ အဝရိမံ)။ စိ၊ဋ္ဌါ၊၃။၈၁။
မ၊ဋ္ဌါ၊၄။၈၀။ အံ၊ဋ္ဌါ၊၁။၃၅၈။ အဘိ၊ဋ္ဌါ၊၂။
၄၁၂။ အဘိ၊ဋ္ဌါ၊၃။၃၇။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌါ၊၁။၃၉။
နေတ္ထိ၊ဋ္ဌါ၊၁၆၀။

အပုရေကုရာန (တိ) [န+ပုရေကုရာန(=ပုရာ
+ကရ+အ+မာန၊) ရာ-၏ အာ-ကို ပြု။
မောက်၊၅။၁၃၄၊၁၆၂-သုတ်တို့ ကြည့်။] အပု-
ရကုရာန-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပူရေဇာတဝတ္ထုကတ္ထ (န) [အပူရေဇာတ+ဝတ္ထု+က+တ္ထ] ရှေး၌ဖြစ်သည်မဟုတ်သော မှီရာဝတ္ထုရုပ်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ တဦးတပါးကမ္မဝေကကို၌ အပူရေဇာတဝတ္ထုကတ္ထာ စ အပူတိဋ္ဌိတဝတ္ထုကန္တိ ဒုဗ္ဗလံ ဟောတိ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၅၅။

အပူရေဇာတာရမ္မဏ (တိ) [န+ပူရေဇာတ+အာရမ္မဏ] ပူရေဇာတ - ရှေး၌ဖြစ်သည် - မဟုတ်သော အာရုံရှိသော၊ ရှေး၌ဖြစ်သော အာရုံမရှိသော။ တေ (ပဉ္စဝိညာဏာ) ပူရေဇာတာရမ္မဏာ၊ မဂ္ဂေါ အပူရေဇာတာရမ္မဏော။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၂၀။

အပူဇ (တိ) [န+ပူဇ+အ] မပူဇော် - အပ် - ထိုက် - သင့် - သော၊ သူ။ ဟော အပူဇံ ပသံသတိ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၀၅။ C.P.D. ၌ အပူဇံ ဟုရှိသည်။ အပူဇန္တိ အပူဇနိယံ။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၇၇။

အပူဇနိယ (တိ) [န+ပူဇနိယ] အပူဇ-နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပူဇယိံ၊ အပူဇယိံ သု၊ အပူဇယိံ (ကြိ) ပူဇေတိ-ကြည့်။

အပူဇာရဟ (တိ) [န+ပူဇာရဟ] ပူဇော်ခြင်းကို မခံထိုက်သော၊ မပူဇော် - သင့် - ထိုက် - သော၊ သူ။ သုတာဒိဂုဏယုတ္တောပိ သဗြဟ္မစာရိနံ အပူဇာရဟော သုသာနဂ္ဂိ ဝိယဗြာဟ္မဏာနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၅၁။

အပူဇိတ (တိ) [န+ပူဇိတ] ပစ္စည်း ၄-ပါးဖြင့် မပူဇော်အပ် - အပူဇော်မခံရ - သော၊ သူ။ အမာနိတာ အပူဇိတာ။ သံ၊ ၁။ ၃၄၀။ ဥဒါန။ ၉၀။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၇၃။ အမာနိတော အပူဇိတော။ မဟာနိ၊ ၁။ ၂၉။

အပူဇိယမာန (တိ) [န+ပူဇိယမာန] မပူဇော်အပ် - အပူဇော်မခံရ - သော၊ သူ။ အမာနိယမာနာ။ အပူဇိယမာနာ။ ဝိ၊ ၃။ ၅၀၁။ အမာနိယမာနော အပူဇိယမာနော။ ဝိ၊ ၄။ ၅၃။

အပူဇေသိ (ကြိ) ပူဇေတိ-ကြည့်။

အပူတိ (တိ) [န+ပူတိ] မပုပ်သော၊ ပုပ်သည်၏အဖြစ် - မျိုးစေ့မဟုတ်သည်၏ အဖြစ် - သို့ မရောက်သော။ အဓဏ္ဍာနိ အပူတိနိ (ဗီဇာနိ)။ ဒိ၊ ၂။ ၂၈၀။ သံ၊ ၃။ ၃၃၁။ အံ၊ ၁။ ၁၃၄။ အံ၊ ၂။ ၃၅၄။ အပူတိနိတိ ပူတိဘာဝေန အဗိဇ္ဇတ္တံ အပ္ပတ္တာနိ။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၄။ အပူတိနိတိ ဥဓကတေမနေန ပူတိဘာဝံ န ဥပကတာနိ။ ပူတိဝိဇံ ဟိ ဗိဇ္ဇောယ န ဥပကပ္ပတိ။ တေနာဟ “ပူတိဘာဝေန အဗိဇ္ဇတ္တံ အပ္ပတ္တာနိ” တိ။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၀။

အပူတိအဏ္ဍ (န) [အပူတိ+အဏ္ဍ] (၁) မပုပ်သောဥ (တိ) (၂) မပုပ်သော ဥရှိသော။

အပူတိအဏ္ဍတာ (တိ) [အပူတိအဏ္ဍ+တာ] မပုပ်သော ဥရှိသည်၏အဖြစ်။ အပူဇ္ဇဏ္ဍတာ-ကြည့်။

အပူတိက (တိ) [(၁) အပူတိ+က၊ (၂) န+ပူတိ+က] (၁) မပုပ်သော၊ မဆွေးသော။ ပဉ္စ ဗီဇာတာနိ အဓဏ္ဍာနိ အပူတိကာနိ။ သံ၊ ၂။ ၄၄။ အပူတိကာနိတိ ဥဓကတေမနေန အပူတိကာနိ။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၁။ ကာယကမ္မမ္ပိ အပူတိကံ ဟောတိ။ အံ၊ ၁။ ၂၆၅။ အပူတိကံ ဗန္ဓနံ။ မ၊ ၂။ ၁၁၃။ (၂) အပုပ် - ပုပ်ဆွေးသောအသား - မရှိသော။ အပူတိကော ဝဏကန္ဓော မဟာ စ။ ဇာ၊ ၂။ ၃၂။ အပူတိကောတိ ပူတိခံသရဟိတော။ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၅။ ၂၀၈။

အပူတိကာယကမ္မန္တ (တိ) [အပူတိ+ကာယကမ္မန္တ] မပုပ်ဆွေး - မညစ်နွမ်း - သော ကာယကံရှိသော၊ သူ။ တဿ အပူတိကာယ

ကမ္မန္တဿ အပူတိဝစီကမ္မန္တဿ အပူတိမနော-
ကမ္မန္တဿ ဘဒ္ဒကံ မရဏံ ယောတိ ဘဒ္ဒိကာ
ကာလကိရိယာ။ အံ၊ ၁။ ၂၆၅။

အပူတိစိတ္တ (တိ) [အပူတိ + စိတ္တ] မပုပ်သော
စိတ်ရှိသော သူ။ အဗျာပနုစေတ-ကြည့်။

အပူတိဘာဝ (ပု) [အပူတိ + ဘာဝ] မပုပ်သည်
၏ အဖြစ်။ အဏ္ဍာနံ အပူတိဘာဝေါ။ ဝိ၊ ၄။
၁။ ၁၁၀။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၄။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၁။ အံ၊
၄။ ၃။ ၂၀၄။

အပူတိမနောကမ္မန္တ (တိ) [အပူတိ + မနော-
ကမ္မန္တ] မပုပ်သော မနောကံရှိသော သူ။
အပူတိကာယကမ္မန္တ-ကြည့်။

အပူတိဝစီကမ္မန္တ (တိ) [အပူတိ + ဝစီကမ္မန္တ]
မပုပ်သော ဝစီကံရှိသော သူ။ အပူတိကာယ-
ကမ္မန္တ-ကြည့်။

အပူပ (ပု) [အ + ပူပ။ ပူရေတိတိ ပူပေါ၊ ပေါ၊
အ-ကာရယုတ္တေ အပူပေါ။ ယထာ “လာဗ္ဗ၊
အလာဗ္ဗ”တိ။ ဓာန်၊ ၄။ ၄၆၃။ န ပူယတေ
ဝိသရိယတေ၊ ပိဋကေ။ ထောမ။] မှ။ (ဝါ-
စပူတိ-စသော သက္ကတအဘိဓာန်တို့၌ အပူပ-
ဟူသည် ဂျုံမှုန့်ဖြင့် ပြုလုပ်သော မှုံ ဟု ဖွင့်
ဆိုကြသည်။ အဒ္ဒမာဂဓိ-ဓာန်၌ ဂျုံမှုန့်ဖြင့် ပြု
လုပ်သော မှုံဝိုင်းကလေး၊ သကြားပါသော
ပေါင်မှုံ ယေ-ဟု ဆိုသည်။ ဝိလျံ-၌ ဂျုံဖြင့်
ပြုလုပ်သော မှုံ၊ ပေါင်မှုံ အနုစားတမျိုး-ဟု
ဆိုသည်။ ပြာ-၌ စားဖွယ်အရာတမျိုး-ဟု ဆို
သည်။) ပူပါပူပါတု ပိဋကော။ ဓာန်၊ ၄။ ၄၆၃။
အပူဝ-လည်း ကြည့်။

အပူပခါဒန (န) [အပူပ + ခါဒန] မှုံစားခြင်း။
အပူပသဒ္ဒ-ကြည့်။

အပူပဘက္ခနသီလ (တိ) [အပူပ + ဘက္ခန +
သီလ] မှုံစားခြင်း အလေ့ရှိသော သူ။

အပူပဘက္ခနသီလော အာပူပိကော။ မူလဒီ၊
၂။ ၆၉။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၀၃။

အပူပသဒ္ဒ (ပု) [အပူပ + သဒ္ဒ] အပူပသဒ္ဒါ။
“အာပူပိကော”တိ ဧတ္ထ အပူပ-သဒ္ဒေန
အပူပခါဒနံ ဝိယ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၈၁။ သီ၊ ၄။
သစ်၊ ၁။ ၁၀၉။

အပူရဏ (တိ) [န + ပူရဏ] မပြည့်စေတတ်-
မပြည့်တတ်-သော။ အနာရာဇကေ ပရိဝါ-
သဝတ္တံ အပူရဏေ ကမ္ပေ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၇၅။

အပူရဏ (န) [န + ပူရဏ။ ထိ၌ အပူရဏီ] (၁)
မပြည့်ခြင်း။ ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ အပူရဏေန
သဗ္ဗဝတ္တာနိ ဘိနိတာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၅။ (အပ-
ရိပူရဏေန၊ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၂။ ၈၆) မ၊ ၄။ ၁။
၃၇၆။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၆၀။ (တိ) (၂) မပြည့်သော၊
ပြည့်နိုင်ခဲ့သော။ မဟတိယာပိ အပူရဏိယာ
တဏှာယ သမန္တာဂတတ္တာ။ ဒေ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၉။

အပူရဏပက္ခ (ပု) [အပူရဏ + ပက္ခ] မပြည့်သော
ဖက်။ ကမ္မံ ကောပေတိတိ တံ ဝိနာ ဂဏဿ
အပူရဏပက္ခံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၂။
၂၀၈။

အပူရဏိယ (တိ) [န + ပူရဏိယ] မပြည့်စေ
အပ် - နိုင် - သော၊ ပြည့်နိုင်ခဲ့သော။

အပူရဏိယဌ (ပု) [အပူရဏိယ + အတ္ထ] မပြည့်
စေအပ် - နိုင် - သော - အနက် - သဘော၊
ပြည့်နိုင်ခဲ့သော - အနက် - သဘော။ အပူရ-
ဏိယဌေန သမုဒ္ဒေါပေသော။ အဘိ၊ ၄။ ၁။
၃၄၆။

အပူရဏိယဘာဝ (ပု) [အပူရဏိယ + ဘာဝ]
ပြည့်စေ - ဖြည့် - နိုင်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်။
တဏှာယ အပူရဏိယဘာဝံ ဇာနာတိ။ ဇာ၊
၄။ ၄။ ၁၁၄။

အပူရယမာန (တိ) [န+ပူရယမာန] (က) မပြည့်စေသော၊ မပြည့်ကျင့်သော၊ သူ။ တိသော သိက္ခာ ပန အပူရယမာနော သိက္ခာယ အဂါရဝေါ နာမ။ ဒီ၊ဌ၊၂။၂၁၇။ အဘိ၊ဌ၊၂။၄၈၉။ သာရတ္ထ၊၂။၃၇၆။ (ခ) မပြည့်-မစွက်-သော၊ သူ။ ... အဗ္ဗလမ္ပ၊ အာဒိနိ ဂဟေတွာ ဝိယ အပူရယမာနော မယာ ကထိတနိယာမေန ဘဝံ ဘာရဒ္ဒါ-ဇော ဝဒေယျ။ မ၊ဌ၊၂။၁၄၈။ အဗ္ဗလမ္ပ၊ အာ-ဒိနိ အညမညဝိသဒိသာနိ ဝိယ ပူရဏကထာ-နယေန ယံ ကိဉ္စိ အကထေတွာ။ မ၊ဌ၊၂။ ၁၀၃။

အပူရိတ (တိ) [န+ပူရိတ] မပြည့်စေ-မပြည့်-အပ်သော။

အပူရိတတ္ထ (န) [အပူရိတ+တ္ထ] မပြည့်စေ-မပြည့်-အပ်သည်၏အဖြစ်။ ကိဉ္စိ အပူရိ-တတ္ထာ။ သံ၊ဌ၊၂။၂၂၅။

အပူရိတပါရမီ (ထိ) [အပူရိတ+ပါရမီ] မပြည့်-အပ်-ရ-သေးသော ပါရမီ။ အပူရိတ-ပါရမီ နာမ နတ္ထိ။ ဒီ၊ဌ၊၂။၈၅။ သံ၊ဌ၊၂။ ၈၈။

အပူရိယမာန (တိ) [န+ပူရိယမာန] မပြည့်စေ အပ်သော။ နဂရေ အပူရိယမာနော။ သံ၊ဌ၊ ၂။၁၀၉။

အပူရေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပူရေတွာ] မပြည့် စေ-မပြည့်-မှု၍။ ဂမိယော ဂမိယဝတ္ထံ အပူရေတွာ။ ဝိ၊ဌ၊၄။၁၅၉။ မရဏကာလေ တဏှံ အပူရေတွာဝ ကာလမကာသိ။ ဓမ္မ၊ဌ၊ ၂။၁၅၆။ ဝဿသဟဿပရိမာဏံ အာယံ အပူရေတွာပိ။ ဇာ၊ဌ၊၂။၂၄၀။ ပါရမီယော အပူရေတွာ။ ဇာ၊ဌ၊၄။၄၀၇။ ပတ္တာဒိ အပူ-ရေတွာ ဂဏုန္တဿ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၃၆။

အပူရေန္တ (တိ) [န + ပူရေန္တ] မပြည့်စေ - မပြည့်-သော၊ သူ။ တိသော ပန သိက္ခာ

အပူရေန္တော သိက္ခာယ အဂါရဝေါ နာမ။ သံ၊ဌ၊၂။၁၈၉။ ပဋိပဒံ အပူရေန္တော။ ဣတိ-ဝုတ်၊ဌ။၂၈၀။ သဗ္ဗပါရမီယော အပူရေန္တေန။ စရိယာ၊ဌ။၃၉။ မနောရထံ အပူရေန္တံ။ ဇာ၊ ၄။၂။၁၇၆။

အပူရေသိ (ကြိ) ပူရေတိ-ကြည့်။

အပူဝ (ပု) [အ+ပူဝ။ 'အ'အနက်မဲ့။] မဲ့။ ပိဏ္ဍာယ စရမာနဿ၊ အပူဝံ တေ အဒါ-သဟံ။ ဝိမာန၊၃၃။ အပူဝန္တိ ကပလ္လပူဝံ။ ဝိမာန၊ဌ။၁၁၂။

အပေက္ခ (တိ) [(၁) အပ+ဣက္ခ+အ။ (၂) အပေက္ခာ+ဏ] (၁) ငဲ့သော၊ အလိုရှိသော၊ သူ။ ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခ (ဝိ၊ဌ၊၂။၈၃) ကြည့် (၂) ငဲ့ကွက်-တွယ်တာ-ခြင်း ရှိသော၊သူ။ ဂေ-ဟသိတာ ဥပေက္ခာ ဟိ ယံ ကိဉ္စိ အာရမ္မဏ-ဝတ္ထု အပေက္ခဿေဝ၊ န နိရပေက္ခဿ။ မ၊ဌ၊ ၃။၃၈၄။

အပေက္ခက (တိ) [အပ+ဣက္ခ+ဏ] ငဲ့တတ် သော။ အဘိဓာနပဒါနိ ဝိသေသကပဒါ-ပေက္ခာနိ။ နိတိ၊ပဒ။၁၀၂။

အပေက္ခကပဒ (န) [အပေက္ခက+ပဒ] ငဲ့တတ် သော ပုဒ်။ ဝိသေသကပဒါနံ တု၊ အပေက္ခ-ကပဒါနိ စ။ နိတိ၊ပဒ။၁၀၁။

အပေက္ခတာ (ထိ) [အပေက္ခ+တာ] ငဲ့-မြှော်-အလိုရှိ-သည်၏ အဖြစ်။ ဟသာပေက္ခတာ (မ၊ဌ၊၃။၂၉) ကြည့်။

အပေက္ခတိ (ကြိ) [အပ + ဣက္ခ + အ + တိ] ကြည့်-ရှု-ငဲ့-မျှော်-မြှော်-၏။ ကြည့် ရှု-ကြံစည်-စဉ်းစား- သုံးသပ် - ဆင်ခြင် -၏။ မျှော်-မှန်း-လှမ်း-ကြည့်၏။ မြှော် ခေါ်-တေးတော-ဆင်ခြင်-၏။ မျှော်လင့် -တောင့်တ-လိုချင်-၏။ (က) ရှု-ဆင် ခြင်-၏။ ဓမ္မာနံ သဘာဝံ န အပေက္ခတိ။

အဘိဋ္ဌာဝါ ၂၉၆။ မဟာနိဋ္ဌာန ၃၇၈။ (ခ) ငဲ့-မြော်-ထောက်ထား-၏။ တံ (သိက္ခာ-ပဒပညတ္တိယာစနံ) အပေက္ခတိ။ သာရတ္ထာဝါ။ ၄၄၉။ (ဂ) ငဲ့-မြော်-အလိုရှိ-၏။ ဥဒိက္ခ-တိတိ အပေက္ခတိ ပတ္တေတိ။ ဝိမတိ။ ၁။ ၃၅။ ဝိသုဒ္ဓိ အပေက္ခတိ။ ကင်္ခါဋ္ဌိသစ်။ ၁၆၃။ ကာမေသု နာပေက္ခတေ စိတ္တံ။ သုတ္တနိ။ ၃၄၂။ သုတ္တနိဋ္ဌာ ၂။ ၁၁၇။ (ဆ) ငဲ့-မြော်-၏။ ဣမံ ပါဌသေသံ သာ ပါဌိ အပေက္ခ-တိ။ ဝဇီရ။ ၄၈၀။ (သံဋ္ဌိ ၂။ ၅။ မူလဋ္ဌိ ၁။ ၁၂။ အနုဋ္ဌိ ၃။ ၂၉-တို့လည်း ကြည့်။) (င) ငဲ့ကွက်-တယ်တာ-၏။ အပေက္ခတိ အာ-ရမ္မဏံ တောယ။ ဒီဋ္ဌိ ၂။ ၂၀၂။ (စ) ကြည့် ရှု၏။ စူးစမ်း-ဆင်ခြင်-၏။ ဇာတိဇရာဘိ-ဘူတံ ဇနတံ အပေက္ခသု ဥပဓာရယ ဥပ-ပရိက္ခ။ ဒီဋ္ဌာ ၂။ ၆၁။ အဝေက္ခတိ-လည်း ကြည့်။

အပေက္ခန (န) [အပ+ဣက္ခ+ယ] (၁) ငဲ့-မြော်-ခြင်း။ ဝုတ္တဝစနဿ အပေက္ခနံ။ ဝိမတိ။ ၁။ ၉၄။ ဧဝံ ဣမသ္မိမ္ပိ ဗြဟ္မဇာလေတိ အပေက္ခနံ၊ သမ္ပိက္ခနံ ဝါ ကရေတိ။ သီဋ္ဌိ သစ်။ ၁။ ၄၅၀။ (၂) ရှု-မြင်-ထင်မှတ်-ခြင်း။ တံ ပန အပေက္ခနံ တထာမညနမေဝ။ ဒီဋ္ဌိ ၃။ ၁၀။ (တိ) (၃) ငဲ့-မြော်-အလိုရှိ-တောင့်တ-သော။ ဝိသုဒ္ဓိ အပေက္ခန-တော ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခော။ ဝိဋ္ဌာ ၂။ ၈၄။

အပေက္ခန္တ (တိ) [အပ+ဣက္ခ+အ+အန္တ] (က) ငဲ့-မြော်-သော။ သူ။ သတ္တဟာရိ အ-ပေက္ခန္တော (=ဩလောကေန္တော။ ၎င်း။ ၄၅)။ ဇာ ၁။ ၃၉၉။ ဇာ ၄။ ၁၀၉။ (ခ) ငဲ့-မြော်-အလိုရှိ-သော။ သူ။ နိဗ္ဗာနံ အ-ပေက္ခန္တော။ နေတ္ထိဋ္ဌာ ၂။ ၆၈။ အပေက္ခာန-လည်း ကြည့်။

အပေက္ခမာန (တိ) [အပ+ဣက္ခ+အ+မာန] (၁) ငဲ့-မြော်-တောင့်တ-သော။ သူ။ ပစ္စွာ ပုရေ ဝါပိ အပေက္ခမာနာ။ သုတ္တနိ။

၄၀၀။ မဟာနိဋ္ဌာ ၂။ အနာဂတေ အတိတေ ဝါ ကာမေ အပေက္ခမာနာ။ သုတ္တနိဋ္ဌာ ၂။ ၂၃၃။ မဟာနိဋ္ဌာ ၈၉။ () ငဲ့-မြော်-ထောက်ထား-သော။ သူ။ သိက္ခာပဒပညတ္တိ-ဟေတု၌ အပေက္ခမာနော ဘဂဝါ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟာသိ။ ဝိဋ္ဌာ ၁။ ၈၁။ ဒီဋ္ဌာ ၁။ ၃၄။ မာဋ္ဌာ ၁။ ၁၀။ သံဋ္ဌာ ၁။ ၁၀။ အံဋ္ဌာ ၁။ ၁၀။ (၃) ရှု-အင်ခြင်-သော။ သူ။ ဟိရေ-တ္ထပွံ အပေက္ခမာနော။ ဇာ ၄။ ၁၂၇။ (၄) ရှုမှတ်-ဝင်စား-သော။ သူ။ ဝေနေယျကာ-လာနတိက္ကမနတော တံ အပေက္ခမာနော နိသိဒ္ဓိ။ ဝဇီရ။ ၃၉၃။

အပေက္ခန္တ (တိ) [အပေက္ခာ+ဝန္တ] ထိန္တ အပေက္ခတိ (၁) ငဲ့ခြင်းရှိသော။ သူ။ သာမညေ အပေက္ခန္တော။ မာ ၁။ ၃၈။ အံ ၂။ ၁၇၇။ သာမညသ္မိ အပေက္ခဝါ။ ထေရ-၂။ ၆၄။ ထေရဋ္ဌာ ၁။ ၄၄၅။ အပါ ၁။ ၆၄။ သာ-သနသ္မိ အပေက္ခဝါ။ ထေရ။ ၃၀၃။ = သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ သာပေက္ခော အဝိဇ္ဇမိတုကာမော။ ထေရဋ္ဌာ ၂။ ၁၉၄။ () ငဲ့-မြော်-တယ်တာ-တပ်မက်-ခြင်း-တဏှာ-ရှိသော။ သူ။ ဩတိဇ္ဈော နာမ သာရတ္ထော အပေက္ခဝါ ပဋိဗ္ဗေစိတ္တော။ ဝိ ၁။ ၁၇၄။ ၁၈၇။ ကာယသံသဂ္ဂါပေက္ခာယ အပေက္ခဝါ။ ဝိဋ္ဌာ ၂။ ၁၂၀။ အဝသုတာ နာမ သာရတ္ထော အပေက္ခဝတိ ပဋိဗ္ဗေစိတ္တော။ ဝိ ၂။ ၂၇၆။ အပေက္ခဝတိတိ... အပေက္ခာယ သမန္နာဂတာ။ ဝိဋ္ဌာ ၃။ ၁၇၄။ န စ ဝိသုတာဝါ န စ အပေက္ခဝါ။ သံ ၂။ ၁၆။ ယေန ကေနစိ ဝါ ကာရဏေန အပေက္ခဝါ ပဋိဗ္ဗေစိတ္တော။ ဝိသုဒ္ဓိ ၁။ ၈၇။ သာရတ္ထာ ၂။ ၁၉၉။ အပေက္ခ-ဝါတိ သာလယော။ သံဋ္ဌာ ၂။ ၂၄၂။ ဝိသုဒ္ဓိ ဋ္ဌိ ၁။ ၁၁၆။ ပုတ္တေသု ဘိရေသု စ အပေက္ခ-ဝန္တော။ ထေရဋ္ဌာ ၁။ ၄၀၀။ နာရိနံ ဝသ-ဂတော အပေက္ခဝါ။ ဇာ ၂။ ၁၃၀။ အပေက္ခ-ဝါတိ သတဏှော။ ဇာ ၄။ ၅၄၉။ သွာဟံ

တာယ အပေက္ခာယ အပေက္ခဝါ။ စူဠနိဋ္ဌ။
၁၀၆။

အပေက္ခာ (ထိန) [အပ + လုက္ခ + အ။
(အပေက္ခာ - သံ) အပေခါ - လည်း
ကြည့်။] (၁) ငဲ့ကွက် - တွယ်တာ - ခြင်း။
ငဲ့ကွက် - တွယ်တာ - ကြောင်း တာဏှာ။
တ္ထေ ဒေဝ ဆန္ဒ ဇနေဟိ ဇီဝိတေ
အပေက္ခံ ကရေဟိ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၅၅။ ဇီဝိတေ
အပေက္ခန္တိ ဇီဝိတေ သာပေက္ခံ၊ အာလယံ၊
တကံ ကရေဟိတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၆။
အပေက္ခတိ အာရမ္မဏံ တောယ န ဝိဿဇ္ဇေ-
တိတိ အပေက္ခာ၊ တာဏှာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၂။
ဇီဝိတေပိ အပေက္ခံ အကရေန္တေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၃၄။ ပုတ္တေသုဒ္ဓါရေသု စ ယာ အပေက္ခာ။
သံ၊ ၁။ ၇၇။ ဓမ္မ၊ ၆၃။ သုတ္တနိ၊ ၂၇။ စူဠနိ၊
၂၄၁။ ဧထရ၊ ၂၅၆။ အပါ၊ ၁။ ၉။ ဇာ၊ ၁။ ၅၃။
အပေက္ခာတိ အာလယော နိကန္တိ။ သံ၊ ၄။ ၁။
၁၃၅။ ယာ ပုတ္တဒါရေသု အပေက္ခာ တာဏှာ။
ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၇။ ယာ အပေက္ခာတိ ယာ
တာဏှာ ယော ဝေဉ္စဟော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၆၇။
စူဠနိ၊ ၄။ ၁၀၅-၆။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၇။ ပုတ္တေသု
ပုတ္တဇီတာသု ဒါရေသု စ အဓိဂတဝေဉ္စဟာ။
ဧထရ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၀။ ယာ စ တေသံ ပုတ္တဒါ-
ရေသု အပေက္ခာ တာဏှာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၉။
သန္တဝေါသိနေဟော(ဝေဉ္စဟော)အပေက္ခာ။
အဘိ၊ ၁။ ၂၁၅။ အဘိ၊ ၁။ ၃၇၆။ မဟာနိ၊ ၆။
စူဠနိ၊ ၂၇။ အာလယကရဏဝသေန အပေက္ခ-
တိတိ အပေက္ခာ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၇။ အာလ-
ယကရဏဝသေန ကမ္မမာနာ အပေက္ခတိတိ
အပေက္ခာ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၃။ ဝတ္ထုကာမကိ-
လေသကာမေသု ဗဟလံ အပေက္ခံ ကရေတု။
ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၃၀၈။ လောဘော ဟိ တေန တေန
အဝတ္ထာဝိသေသေန ပဝတ္တိအာကာရဘေဒေ-
န “ဆန္ဒော ဓုဂေါ တာဏှာ အာသတ္တိ
အပေက္ခာ” တိအာဒိနာ အနေကပ္ပဘေဒေါ။
မာ၊ ၄။ ၂။ ၄၅။ ပရိဋ္ဌာဟသိသေန အပေက္ခံ

ဝဒတိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၁။ စိဝရေ အပေက္ခာယ
ဝိဂတတ္တာ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၉၅။ (၂) ငဲ့-မြော်
-ခြင်း၊ ငဲ့မြော် သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း။ (ငဲ့-
မြော်ခြင်း - ငဲ့ - မြော် - သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း
- ဟူသည် ဖြစ်ပေန် ဖြစ်ဖက် အကြောင်း
တရားတို့ မပေါင်းဆုံမိသေးသမျှ အကျိုး
ကို မပြီးစေခြင်းနှင့် ပေါင်းဆုံမိသော် အကျိုး
ကို ပြီးစေခြင်းတည်း။) အပေက္ခာ စ ယာဝ
သဟာယကာရဏသမာဂမော န ဟောတိ၊
တာဝ ဖလဿ အနိပ္ပါဒနံ၊ သမာဂမေ
နိပ္ပါဒနသမတ္တဿ နိပ္ပါဒနဉ္စ။ မူလ၊ ၄။ ၁။
၆၁။ တွေ စ သဟကာရိကာရဏာယတ္တာ
ဖလုပ္ပါဒနာ ပစ္စယဓမ္မာနံ အညမညာ-
ပေက္ခာတိ ဝုတ္တာတိ အပေက္ခာ ဝိယာတိ အ-
ပေက္ခာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ အနု၊ ၄။ ၁။ ၆၈။ (၃) မြော်-
မှန်း-လမ်း-ကြည့်-ခြင်း။ ပုရေ အပေက္ခံ
ကရေတိ။ မဟာနိ၊ ၂၅။ ကထံ ပုရေ အပေက္ခံ
ကရေတိတိ ကေန ပကာရေန ဣက္ခံ
ဩလောကနံ ကရေတိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၉၃။
(၄) ငဲ့ညှာ-ထောက်ထား-ချစ်ခင်-တွယ်
တာ-ခြင်း။ အတ္တာယသ္မတော မာတာ-
ပိတုသု အပေက္ခာ။ သံ၊ ၃။ ၁။ ၃၅၇။ န မစ္စု-
ရာဿေ အပေက္ခမတ္တိ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၅၆။ ကေ-
သိမ္မိ သတ္တေ အပေက္ခံ ပေမံ သိနေဟော
နတ္ထိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၅၀၃။ (၅) ငဲ့မြော်-အလို
ရှိ-ခြင်း။ ယဿ အပေက္ခာ နတ္ထိ၊ တဿ
အနာပတ္တိ။ ဝဇီရ၊ ၃။ ၂၉။
အပေက္ခာန (တိ) [အပ+လုက္ခ+အ+မာန။
ရွှ၊ ၃-၃၅။ မောဂ်၊ ၅။ ၁၆၂-သတ်တို့ ကြည့်။]
ကြည့် - ရွှ - ဆင်ခြင် - မြင် - သော၊ သူ။
သောဟံ ဓမ္မံ အပေက္ခာနော။ ဇာ၊ ၂။ ၈၃။
အပေက္ခာနောတိ အပေက္ခန္တော။ ဇာ၊ ၄။
၅။ ၃၆၃။
အပေက္ခာနိဿေဏိမုဉ္ဇန (န) [အပေက္ခာ +
နိဿေဏိ + မုဉ္ဇန] ငဲ့ကွက် - တွယ်တာ - တပ်
မက် - ခြင်း ဟူသော လှေကားကို လွှတ်ခြင်း။

ဝေံ အနိစ္စတာဝိဘာဝနေန တဿာ သမ္ပတ္တိ-
ယာ အပေက္ခာနိဿေဏိမုဉ္ဇနေ ကေနစိ
အာရောဟိတံ န သက္ကာ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၀၃။

အပေက္ခာဘာဝ (ပု) [အပေက္ခာ + အဘာဝ]
ဇဲက္ခက်-တုယ်တာ-ခြင်း၏ မရှိခြင်း။ တာ-
သု သမာပတ္တိသု အပေက္ခာဘာဝတော။
မ၊ ၂။ ၂၄၇။

အပေက္ခာရဟိတ (တိ) [အပေက္ခာ + ရဟိတ]
ဇဲက္ခက်-တုယ်တာ-ခြင်းမှ ကင်းသော။ သု။
ဝတ္ထုကာမေသု အနပေက္ခဝါ အပေက္ခာရဟိ-
တော။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၆။ အနပေက္ခဝန္တု
(က) အနက်လည်း ကြည့်။

အပေက္ခာဝသိက (တိ) [အပေက္ခာ + ဝသ +
ဣက] ဇဲခြင်း အစွမ်းရှိ-ဇဲခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်
ဖြစ်-သော။ အပေက္ခာဝသိကတ္တာ အပ္ပ-
မဟန္တဘာဝဿ။ အနု၊ ၁။ ၁၄။

အပေက္ခာဝုတ္တိ (တိ) [အပေက္ခာ + ဝုတ္တိ] ဇဲခြင်း
အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းရှိသော။ န သက္ကာ ဝတ္ထု-
န္တိ ယထာဝုတ္တဿ အဘာဝဿ အပေက္ခာ-
ဝုတ္တိတာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ အပေက္ခာဝုတ္တိနော
အန္တရေန အပေက္ခိတဗ္ဗံ လာန္တိ။ အနု၊
၁။ ၃၃။

အပေက္ခာသညိတ (တိ) [အပေက္ခာ + သညိတ]
ဇဲက္ခက်-တုယ်တာ-ခြင်းဟု-သိအပ်-မှတ်
အပ်-ဆိုအပ်-သော။ ဘဝန္တရေ အပေက္ခာ-
သညိတေ အာလယေ နိကန္တိယာ စ။ သိ၊ ၂။
၂။ ၂၉၆။

အပေက္ခာသဒ္ဓါ (ပု) [အပေက္ခာ + သဒ္ဓါ] ဇဲတတ်
သောသဒ္ဓါ။ အပေက္ခာသဒ္ဓါ စေတေ (ဇာ-
ယာနှင့် ပတိသဒ္ဓါတို့) ပိတာပုတ္တသဒ္ဓါ ဝိယ။
သိ၊ ၂။ ၁၁၀။

အပေက္ခာသမ္ဘာဝ (ပု) [အပေက္ခာ + သမ္ဘာဝ]
ဇဲခြင်း၏ ဖြစ်သင့်ခြင်း။ “ပါဏာတိပါတံ
ပဟာယ ဝိဟရတိ”တိ ဟိ ဝုတ္တေ “ကထံ

ပါဏာတိပါတပ္ပဟာနံ ဟောတိ”တိ အပေ-
က္ခာသမ္ဘာဝတော (အပေက္ခာသမ္ဘာဝတော။
သိ၊ ၂။ ၁၁၆။) “ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော
ဟောတိ”တိ ဝုတ္တံ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၂၁။ သိ၊ ၂။
၁၁၆။ ၂။ ၃၄၃။

အပေက္ခာသမ္ဘဝ (ပု) [အပေက္ခာ + သမ္ဘဝ]
ဇဲခြင်း၏ ဖြစ်သင့်ခြင်း။ အပေက္ခာသမ္ဘာဝ-
ကြည့်။

အပေက္ခာသိဒ္ဓါ (တိ) [အပေက္ခာ + သိဒ္ဓါ] ဇဲခြင်း
ဖြင့် ပြီးသော။ အပေက္ခာသိဒ္ဓါ ဟိ
ဣတရတာ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၄၇။ သိ၊ ၂။ ၁၅၅။
အံ၊ ၁။ ၁၁၄။ သိက္ခာပဒါနံ ခုဒ္ဓါနုဒ္ဓကတ္တံ
အပေက္ခာသိဒ္ဓိ။ အံ၊ ၂။ ၁၈၆။

အပေက္ခာသိဒ္ဓတ္တ (န) [အပေက္ခာသိဒ္ဓါ + တ္တ]
ဇဲခြင်းဖြင့် ပြီးသည်၏အဖြစ်။ အပေက္ခာ-
သိဒ္ဓတ္တာ တိက္ခမုဒုဘာဝါနံ။ သံ၊ ၂။ ၄၈၉။

အပေက္ခာသိဒ္ဓိ (တိ) [အပေက္ခာ + သိဒ္ဓိ] ဇဲခြင်း
ဖြင့် ပြီးခြင်း။ ကာလဒိသာဝိသေသာဒိနံ
ဝိယ အပေက္ခာသိဒ္ဓိတော စ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၇။
နေတ္ထိ၊ ၁။ ၃၉။ ဩရဘာဝဿ ဝိယ ပုရိမ-
ပုရိမတရဘာဝဿ စ အပေက္ခာသိဒ္ဓိတော။
ဒီ၊ ၁။ ၃၃၇။ ဩရပါရဘာဝဿ ဝိယ ဟိ
ဒိသာဝိဒိသာဘာဝဿ ဝိယ စ ပုရိမပုရိမတရ-
ဘာဝဿ အပေက္ခာသိဒ္ဓိ။ သိ၊ ၂။ ၁၁၆။
၃၃၂။ သော ပန အပေက္ခာသိဒ္ဓိတော ဧဝ
ဝေဒိတဗ္ဗော။ အနု၊ ၁။ ၁၅၅။

အပေက္ခိတ (တိ) [အပ + ဣက္ခ + တ] (၁) ကြည့်
၅- ကြည့်ညို့-လေးစား-အပ်သော။ သူ။
ယော ဣတေသိ ကုမာရေ၊ အပေက္ခိတေ
သဗ္ဗလောကဿ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၄၇။ အပေက္ခိ-
တေတိ သဗ္ဗလောကေန ဩလောကိတေ
ဒိဿမာနေ မာရေသီတိ အတ္တော။ ဇာ၊ ၄။ ၇။
၉၄။ မာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ မဝဓိ၊ အပေက္ခိတံ သဗ္ဗ-
လောကဿ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၅၄။ (၂) ဇဲ-မြော်-

အပ်သော။ ဒိသာသာမညေ အပေက္ခိတေ။
ဝိမာန၊ ၄။ ၁၁၁။ သဒ္ဓိဝိသေသေ အပေက္ခိတေ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၉၈။ သိ၊ ခြုံ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၆၈။ ယေသု
ပန အဝယဝေသု သမုဒါယရူပေန အပေက္ခိ-
တေသု...။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၂၄။ ပစ္စယပစ္စယပုဉ္ဇ-
ဘာဝေ အပေက္ခိတေ။ ဒီ၊ ခြုံ၊ ၁။ ၁၁၄။ သိ၊ ခြုံ၊
သစ်၊ ၁။ ၂၂၅။ မ၊ ခြုံ၊ ၂။ ၁၅၃။ အံ၊ ခြုံ၊ ၂။ ၁၇၅။
(၃) ရှုမြင် - မှတ်ထင် - ခြင်း - မှ။ အပေက္ခိ-
တာဘာဝ - ကြည့်။

အပေက္ခိတဂုဏ (ပု) [အပေက္ခိတ + ဂုဏ]
ရှု - ခဲ့ - အပ်သော - ဂုဏ် - အကျင့်။ ဓုတဂုဏ
(ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄၅၅) ကြည့်။

အပေက္ခိတတ္ထ (န) [အပေက္ခိတ + တ္ထ] ခဲ့ - မြော် -
အပ်သည်၏ အဖြစ်။ န တဿ ပဌမံ အပေက္ခိ-
တတ္တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၉။

အပေက္ခိတဗ္ဗ (တိ) [အပ + ဣက္ခ + တဗ္ဗ] (၁)
ခဲ့ - မြော် - ထောက် - ရှု - အပ်သော။ ဝါ-
တော (ဝါတာ) ပါဏကာ ဝါ အပေက္ခိတဗ္ဗာ။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇၄။ ဒီ၊ ခြုံ၊ ၁။ ၁၃၁။ သိ၊ ခြုံ၊ သစ်၊
၁။ ၂၇၅။ အညဿ အပေက္ခိတဗ္ဗဿ။ မူလ-
ဦ၊ ၁။ ၁၇၆။ န ဟိ အပေက္ခိတဗ္ဗံ နော အန္တ-
ရေန အပေက္ခိတဗ္ဗံ လဘန္တိ။ အနု၊ ၁။ ၃၃။
သမ္ပန္နိ အန္တရံ အပေက္ခိတဗ္ဗံ။ အနု၊ ၁။ ၂၄၀။
(၂) ရှု - မြင် - သိ - မှတ် - အပ်သော။ ပဌမံ
အပေက္ခိတဗ္ဗံ။ သိ၊ ခြုံ၊ ၂။ ၄၀၆။ (၃) ကြည့်ရှု -
စဉ်းစား - တောင့်တ - မြော်လင့် - အပ်
သော။ ပဒေသဝိသေသော ဝါ အပေက္ခိ-
တဗ္ဗော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၀၆။

အပေက္ခိတဗ္ဗတ္ထ (ပု) [အပေက္ခိတဗ္ဗ + အတ္ထ] ခဲ့ -
မြော် - အပ်သောအနက်။ အပေက္ခိတဗ္ဗတ္ထဿ
ဂမကတ္တာ။ သိ၊ ခြုံ၊ သစ်၊ ၁။ ၃၉။

အပေက္ခိတဗ္ဗဒဿနဘာဝနာရဟိတ (တိ) [အ-
ပေက္ခိတဗ္ဗ + ဒဿန + ဘာဝနာ + ရဟိတ]
ခဲ့ - မြော် - ထောက်ဆ - အပ်သော သော-

တာပတ္တိမဂ်၊ အထက်မဂ် ၃-ပါးမှကင်းသော။
ယဒိ ဧဝံ အပေက္ခိတဗ္ဗဒဿနဘာဝနာရဟိ-
တာနံ အကုသလာနံ နေဝ ဒဿနေန န
ပရမတ္ထတော ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗတာ
အာပဇ္ဇတိတိ?။ မူလဦ၊ ၂။ ၉၆။

အပေက္ခိတဗ္ဗဘာဝနာရဟိတ (တိ) [အပေက္ခိ-
တဗ္ဗ + ဘာဝနာ + ရဟိတ] ခဲ့ - မြော် -
ထောက်ဆ - အပ်သော အထက်မဂ် ၃-ပါးမှ
ကင်းသော။ ဧဝံ အပေက္ခိတဗ္ဗဘာဝနာရ-
ဟိတာ ပုထုဇ္ဇနေသု ပဝတ္တမာနာ သကဘဏ္ဍေ
ဆန္တရာဂါဒယော န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ။
မူလဦ၊ ၂။ ၉၇။

အပေက္ခိတဗ္ဗရဟိတ (တိ) [အပေက္ခိတဗ္ဗ + ရဟိ-
တ] ခဲ့အပ်သည်မှ ကင်းသော။ ဧတ
စေတ္တ တိကာ အပေက္ခိတဗ္ဗရဟိတာ။ မူလဦ၊
၂။ ၃၁။

အပေက္ခိတာစာရ (တိ) [အပေက္ခိတ + အာ-
စာရ] ရှုမှတ် - သုံးသပ် - စူးစမ်း - ဆင်ခြင် -
အပ်သော အကျင့်ရှိသော။ သူ။ အဝေက္ခိ-
တာစာရ (ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၄၃၅) ကြည့်။

အပေက္ခိတာဘာဝ (ပု) [အပေက္ခိတ + အဘာ-
ဝ] ရှု - မြင် - မှတ်ထင် - မှ မရှိခြင်း။ ရတနာ-
ကာရေန အပေက္ခိတာဘာဝါ...။ ဝိမတိ၊ ၁။
၂၆၁။

အပေက္ခိတာ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ + ဣက္ခ + တွာ] ခဲ့ -
မြော် - ထောက်ဆ - ရှိ။ တံ တံ အတ္ထမပေက္ခိ-
တာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၄။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၁။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁၀။
အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၀။ ဒဿနံ အပေက္ခိတာ။ မူလဦ၊
၂။ ၉၆။ ဒဿနံ အပေက္ခိတာတိ ဘာဝိတံ
ဒဿနမဂ္ဂံ ဥပနိဓာယ။ အနု၊ ၂။ ၁၀၃။

အပေက္ခိယ (ကြိ၊ ဝိ) [အပ + ဣက္ခ + တွာ] ခဲ့ -
မြော် - ထောက်ဆ - ရှိ။ တံ တံ အတ္ထမ-
ပေက္ခိယ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၈၁။

အပေက္ခိယမာန (တိ) [အပ+ဣက္ခ+ယ+မာန] ငဲ့-မြော် - ထောက်ဆ - အပ်သော။ သဒ္ဓဝိသေသေ ဟိ အပေက္ခိယမာနော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၉၈။

အပေခါ(တိ) [အပ+ဣက္ခ+အ] အပေက္ခာနှင့် အနက်တူ။ က-ကာရလောပေ “ဥပေခါ၊ အပေခါ၊ ဥပသမ္ပဒါပေခါ”တိ ရူပါနိ ဘဝန္တိ။ နိတိ၊ ၁။ ၂၆။

အပေတ^၁ (တိ) [အပ+တ+တ။ နိတိ၊ ၁။ ၂။ ကြည့်။] (၁) ကင်း-မယဉ်-မဲခွါ-သော၊ ထွက်သွားသော။ (၂) ကြည်အပ်သော၊ စွန့်လွှတ်အပ်သော၊ သူ။ အပေတော အမသစ္စေန။ ဓမ္မ၊ ၁၄။ ထေရ၊ ၃၄၂။ ဇာ၊ ၁။ ၆၀။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၅။ ဣန္ဒြိယဒမေန စေဝ ပရမတ္ထသစ္စပက္ခိကေန ဝစီသစ္စေန စ အပေတော၊ ဝိယုတ္တော ပရိစ္ဆတ္တောတိ အတ္တော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၅၂။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၆၆။ ဣန္ဒြိယဒမသင်္ခါတေန ဒမေန စ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတေန စ ပရမတ္ထသစ္စေန အပေတော ပရိဝဋ္ဌိတော။ နိဿက္ကတ္တေ ဝါကရဏဝစနံ၊ တေသ္မာ အမသစ္စာ အပေတောတိ အတ္တော။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၂။ ဣန္ဒြိယဒမေန စေဝ ဝစီသစ္စေန စ အပေတော အနုပဂတော။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၅။ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာဒိသတ္တသမာဂမေန စ အပေတော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၈။ အတ္တပဂတ (နေတ္တိ၊ ၄။ ၇၉)၊ အဓမ္မကာရီ (ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၃)၊ အပကတ (=ဣတ္ထပကတ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၅၂)၊ အပက္ကမိတ္တာ (သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၃)၊ အပဂတ (ဥဒါန၊ ၄။ ၂၃၆-စသည်)၊ အပစယ (အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၈၆)၊ အပဒါန (မဟာနိ၊ ၄။ ၁။ ၆၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၀၆။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။ ၄၄၁)၊ အပါန (ပဋိသံ၊ ၂။ ၆၉)၊ အပါယ (ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၄။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၄၃။ ဣဘိရုတ်၊ ၄။ ၆၉။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၉၇)၊ ဥဒ္ဓမ္မ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၉၅)၊ ဝုဋ္ဌိတ (အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၁) တို့လည်း ကြည့်။

အပေတ^၂ (တိ) [န+ပေတ] ပြိတ္တာမဟုတ်သော၊ သူ။ ကာယဿ ပုရိမဋ္ဌေန အပေတော ဝိယ အပေတယောနိကော ဧဝပုတ္တော ဝိယ။ ပေတ၊ ၄။ ၁၅၆။

အပေတကဒ္ဓမ (တိ) [အပေတ+ကဒ္ဓမ] ရှံညွှန် - ကင်း - မရှိ - သော။ ရဟဒေါဝ အပေတကဒ္ဓမော။ ဓမ္မ၊ ၂။ ၂။ =အပဂတကဒ္ဓမော ရဟဒေါ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၂။

အပေတဂါရဝ (တိ) [အပေတ+ဂါရဝ] အရိအသေ - ကင်း - မရှိ - သော၊ သူ။ အတိစာရိနိ ဟောတိ အပေတဂါရဝါ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၂၂။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၆၉။

အပေတဂိဟိဗျဉ္ဇန (တိ) [အပေတ+ဂိဟိဗျဉ္ဇန] အပဂတဂိဟိဗျဉ္ဇနနှင့်အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပေတဓယ (ပ) [အပေတ+ဓယ] ကင်းသော ပွားစီးခြင်း။ အပဓယာရာမ-ကြည့်။

အပေတစိတ္တ (တိ) [အပေတ+စိတ္တ] (က) ကင်းသော - ဖောက်ပြန်သော - စိတ်ရှိသော၊ သူ။ (ခ) ကင်းသော - ချစ်ခြင်းကင်းသော - စိတ်ရှိသော၊ မချစ်မနှစ်သက်သော၊ သူ။ အပေတစိတ္တေန န သမ္မဇေယျ။ ဇာ၊ ၁။ ၆၁။ ၁၁၀။ အပေတစိတ္တေနာတိ ဝိဂတစိတ္တေန ဝိပလ္လတ္တစိတ္တေန။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၈။ အပေတစိတ္တေနာတိ အပဂတစိတ္တေန ဝိရတ္တစိတ္တေန။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၉၉။

အပေတဇာတရူပရတ (တိ) [အပေတ+ဇာတရူပ+ရတ] ကင်းသော ရွှေငွေရှိသော၊ ရွှေငွေကို - မကိုင် - မခံ - မသိမ်းဆည်း - သော၊ သူ။ နိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏာ သမဏာ သကျပုတ္တိယာ၊ အပေတဇာတရူပရတော။ ဝိ၊ ၄။ ၄၉၁။ သံ၊ ၂။ ၅၁၀။ အပေတဇာတရူပရတော (သဒ္ဓိကာရော)။ မ၊ ၂။ ၂၄၂။

အပေတဒရတ (တိ) [အပေတ+ဒရတ] ပူပန်ခြင်း - ကင်း - မရှိ - သော၊ ကိုယ်စိတ်မပင်

ပန်းသော၊ သူ။ သောယံ အပေတဒရဏော။
ဇာ၊ ၁။ ၃၅၇။ အပေတဒရဏောတိ ဝိဂတ-
ကာယစိတ္တဒရဏော။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄-၅။

အပေတပည (တိ) [အပေတ+ပညာ] ပညာ-
ကင်း - မရှိ - သော၊ သူ။ ယသသိန္နံ
ဝါပိ အပေတပညံ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၁၉။ ဇာ၊ ၄။ ၆။
၁၉၅။

အပေတပရိဂ္ဂဟိတ (တိ) [န+ပေတပရိဂ္ဂဟိတ]
နတ်၊ ပြိတ္တာတို့ မသိမ်းပိုက်အပ်သော။ အပေ-
တပရိဂ္ဂဟိတာ ရုက္ခာဒိ စ ဒုလ္လဘာ။ ဝဇီရ။
၁၄၂။

အပေတပါပက (တိ) [အပေတ + ပါပက]
မကောင်းမှု - ကင်း-မရှိ - သော၊ သူ။
ဝိသုဒ္ဓကပ္ပန္တမပေတပါပကံ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၅၆။
အပေတပါပကန္တိ အပကတပါပကမ္ပံး ဇာ၊ ၄။
၃။ ၃၀၁။

အပေတပုဗ္ဗဝေသ (တိ) [အပေတ+ပုဗ္ဗဝေသ]
ရှေးအသွင်-ကင်း-မရှိ-သော၊ သူ။ သလိင်-
သေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ ဝိလိင်္ဂဏာပိ စေတရာ။ အပေ-
တပုဗ္ဗဝေသဿ၊ တံ ဒွယံ ဣတိ စာပရေ။
ဝဇီရ။ ၄၁၁။

အပေတဗန္ဓ (တိ) [အပေတ+ဗန္ဓ] အနှောင်
အဖွဲ့-ကင်း-မရှိ - သော၊ သူ။ အပေတ-
ဗန္ဓော ကကုသန္ဓဗုဒ္ဓေါ။ ဗုဒ္ဓဝါ၊ ၄။ ၃၀၁။

အပေတဘယသန္တာသ (တိ) [အပေတ+ဘယ+
သန္တာသ] ကြောက်လန့်ခြင်း - ကင်း-
မရှိ-သော၊ သူ။ အပေတဘယသန္တာသော၊
တဝေဟံ သဗ္ဗတော ဘဝေ။ အပါ၊ ၂။ ၁၀၆။

အပေတဘေရဝ (တိ) [အပေတ+ဘေရဝ]
ကြောက်ဖွယ် - ဘေး-ကင်း-မရှိ-သော၊
သူ။ ဝိဇီတာဝိ အပေတဘေရဝေါ ဟိ။ ထေရ။
၂၂၀၊ ၂၂၁။ အပေတဘေရဝေါတိ ပဉ္စဝိသတိ-
ယာ ဘယာနံ သဗ္ဗသော အပေတတ္တာ အပါ-

ဂတဘေရဝေါ အဘယူပရတော။ ထေရ၊ ၄။
၁။ ၅၅။

အပေတမနပါပက (တိ) [အပေတ + မန+
ပါပက။ ထိဉ္စိ - ပါပိကာ] စိတ်ယုတ်မာ-
ကင်း-မရှိ-သော၊ သူ။ ဝိသုဒ္ဓမနသော အဇ္ဇ၊
အပေတမနပါပိကာ။ အပါ၊ ၂။ ၁၉၈၊ ၂၀၆။
ထေရီ၊ ၄။ ၅၄။

အပေတယောနိက (တိ) [န+ပေတယောနိက။
အပေတ+ယောနိ+က] ပြိတ္တာခန္ဓာအဖို့အစု
မရှိသော၊ ပြိတ္တာမဟုတ်သော ခန္ဓာအဖို့အစု
ရှိသော၊ ပြိတ္တာမျိုး၌ ဖြစ်သူ မဟုတ်သော၊
ပြိတ္တာမျိုး၌မဖြစ်သော၊ သူ။ အပေတ-ကြည့်။

အပေတရာဂါဒိကိဉ္ဇန (တိ) [အပေတ+ရာဂါဒိ-
ကိဉ္ဇန] ရာဂ-စသော ကြောင့်ကြမှု-ကင်း-
မရှိ-သော၊ သူ။ အာဟိမ္မိ အရဟတ္တာစိဂမေန
အပေတရာဂါဒိကိဉ္ဇနော။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၉။

အပေတလောမဟံသ (တိ) [အပေတ+လောမ-
ဟံသ] ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်း-ကင်း-
မရှိ-သော၊ ကြောက်ခြင်း ကင်းသော၊ သူ။
ဝိဇီတာဝိ အပေတလောမဟံသော။ ထေရ။
၂၂၁။ သယဟေတူနံ ကိလေသာနံ အပါ-
ဂတတ္တာ အပေတလောမဟံသော။ ထေရ၊
၄။ ၁။ ၅၇။ အပေတလောမဟံသဿ၊ ရညော
ကာမာနုသာရိနော။ ဇာ၊ ၂။ ၃။ အပေတ-
လောမဟံသဿာတိ အတ္တာနုဝါဒါဒိဘယေဟိ
နိဗ္ဗယဿ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၁၂၅။

အပေတဝတ္ထ (တိ) [အပေတ+ဝတ္ထ] အဝတ်-
ကင်း - မရှိ - သော၊ သူ။ သဘာယ'မာသိ-
နော အပေတဝတ္ထော။ ဇာ၊ ၁။ ၃၆၂။

အပေတဝိညာဏ (တိ) [အပေတ+ဝိညာဏ]
ဝိညာဉ်-ကင်း-မရှိ-သော၊ သူ။ ဆုဇ္ဈေ၊
အပေတဝိညာဏော၊ နိရုတ္တံ ကလိင်္ဂရံ။
ဓမ္မ၊ ၁၉။ (ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၃-၄-လည်း ကြည့်။)

အစီရံ ကာယော အပေတဝိညာဏော။
ထေရီ။ ၄၃၀။ = အပဂတဝိညာဏော။ ၄၆၆။
၂၀၉။

အပေတဝိညာဏတ္ထ (န) [အပေတဝိညာဏ+
တ္ထ] ဝိညာဉ်-ကင်း-မရှိ-သည်၏ အဖြစ်။
ကာယော အပေတဝိညာဏတ္တာ။ ပေတ၊ ဌ။
၅၈။

အပေတသတ္တု (တိ) [အပေတ+သတ္တု] ရန်သူ
-ကင်း-မရှိ-သော၊ သူ။ အပေတ-
သတ္တု မောဒါမိ၊ သမ္ပဿံ အတ္တမတ္တနော။
ဇော၊ ၁။ ၄၂။

အပေတသောက (တိ) [အပေတ+သောက]
စိုးရိမ်ခြင်း-သောက-ကင်း-မရှိ-သော၊
စိတ်ဆင်းရဲမှုမရှိသော၊ သူ။ သောကဘဝတိက္ကံ
ဇနတမပေတသောကော။ ဝိ၊ ၃။ ၉။ ဒီ၊ ၂။ ၃၃။
မ၊ ၁။ ၂၂။ သံ၊ ၁။ ၁၃၉။ ဣတိဝုတ်။ ၂၁၇။
(ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၂၄။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၆၁။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၃။
ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၄၅-တို့လည်း ကြည့်။) အ-
ပေတသောကာ သုခိတာ။ ဝိမာန။ ၅၃။
အပေတသောကာတိ သောကဟေတုနံ
ဘောဂဗျသနာဓိနံ အဘာဝေန အပဂတ-
သောကာ။ တေန စိတ္တဒုက္ခာဘာဝမာဟ။
ဝိမာန ဌ။ ၁၅၃။

အပေတာဝရဏ (တိ) [အပေတ+အာဝရဏ]
အပိတ် အပင်-အဆီး အတား-ကင်း-မရှိ-
-သော၊ သိမ်းပိုက်သူမရှိသော၊ သူ။ အဝါ-
ဝရ (ဇော၊ ၄။ ၅။ ၂၂၄) ကြည့်။

အပေတိ (ကြိ) [အပ+လု+အ+တိ။ အပ ဣတိ
အပေတိ၊ အပဂစ္ဆတိတိ အတ္ထော။ နိတိ၊
ဓာ။ ၇။] (၁) ဖဲ-ခွါ-ရောင်-ဖယ်-
ထွက်သွား-၏။ အပေတိ-ဇော၊ ၄။ ၁။
၃၁၀။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၃ (= အပဂစ္ဆတိ။
သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၅)။ အပေန္တိ-သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၃။
အပါယမုခ (၂) အနက်လည်း ကြည့်။

အပေသိ-စူဠနိ။ ၂၁၄ (= ဝိပဿသိ)။
အပေမ-သံ၊ ၁။ ၁၂၄ (= အပဂစ္ဆာမ။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၁)။ အပေဟိ-ဒီ၊ ၂။ ၁၁၅။
(= အပဂစ္ဆ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၀)။ သံ၊ ၁။
၁၂၄ (= အပယာဟိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၀)။ ဇော၊
၁။ ၃၀၉ (= အပဂစ္ဆ။ ဇော၊ ၄။ ၁။ ၃၈၁)။ ဝိ၊
၄။ ၂။ ၁၂၉။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၈။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၂။ သံ၊
၄။ ၃။ ၇၀။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၉။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၉။
ဥဒါန၊ ၄။ ၁။ ၇၃။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၅၈။ အပ၊ ၄။ ၂။
၂၁၄။ ဇော၊ ၄။ ၅။ ၃၂၀။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၈။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၄၆ (= စရ)။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၂၀ (= ဂစ္ဆ)။ အပေ-
ထ-သံ၊ ၁။ ၃၉၀။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၆၈၁။ ၉၃။
အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၅။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၃။ အဘိ၊ ၄။
၂။ ၄၂၀။ ဇော၊ ၄။ ၁။ ၉၂။ ဇော၊ ၄။ ၂။ ၃၃၄။
ဇော၊ ၄။ ၄။ ၃၄၉။ ဇော၊ ၄။ ၆။ ၂၆၉။ ဝိမတိ၊
၂။ ၈၆။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၁။ ၄၁။ () (က) ကင်း-
-ကွာ-၏။ မတံရပ်၊ မတည်နေ။ အပေတိ-
-ဒီ၊ ၁။ ၁၆၈။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၄။ ဝိမာန။ ၇၈
(= ဝိဂစ္ဆတိ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂။ ၃)။ ဒီ၊ ၄။ ၃။
၁၅၁။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၁။ ဇော၊ ၂။ ၄၄ (= န
ပတိဋ္ဌာတိ။ ဇော၊ ၄။ ၅။ ၂၃၇)။ ဇော၊ ၄။ ၄။ ၂၁၈။
အပေန္တိ-သုတ္တနိ။ ၄၅၁။ စူဠနိ။ ၂၁၉။ (၁)
ကင်းကွာ-ပျက်စီး-ပျောက်ကွယ်-၏။
အပေတိ-ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၈။ အပေန္တိ-ဒီ၊ ၄။
၃။ ၁၂၈။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၄။ အပါယမုခ (၁)
အနက်လည်း ကြည့်။ (ဂ) ဖဲ-ခွါ-ဝေးကွာ-
၏။ အပေန္တိ-မ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၁ (အရိယအဖွင့်)။
(၃) ပျောက်-ကွယ်-ဝင်-၏။ အနောက်-
နေဝင်ရာ-တောင်-သို့-သွား-ရောက်-
၏။ အပေတိ-ဇော၊ ၁။ ၃၉။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၉။
အပေတိတိ အပယာတိ အတ္ထံ ဂစ္ဆတိ။ ဇော၊
၄။ ၂။ ၃၁။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၇၀။ အပေန္တိ-သံ၊ ၄။
၂။ ၃၁၀။ (၄) ပြေး၏။ အပါယမုခ-ဇော၊
၂။ ၂၂၅။ အပါယမိတိ အပဂစ္ဆာမိ ပလ္လာ-
ယမိတိ အတ္ထော။ ဇော၊ ၄။ ၅။ ၂၈။

အပေတ္တယျ (တိ) [န+ပေတ္တယျ] အပဇ်
အစီးအပိုး မပြစ် - အပအား ကျေးဇူးမပြု -
အပ၌ ကောင်းစွာ မကျင့် - သောသု။
အမေတ္တယျ-ကြည့်။

အပေတ္တယျတာ (တိ) [အပေတ္တယျ+တာ]
အပဇ် အစီးအပိုးမပြစ် - အပအားကျေးဇူး
မပြု - အပ၌ ကောင်းစွာ မကျင့် - သော သူ
၏အဖြစ်။ အမေတ္တယျတာ-ကြည့်။

အပေယျ (တိ) [န+ပေယျ] (က) မသောက် -
အပ် - သင့် - ထိုက် - နိုင်အပ် - သော။ အပ်
နု တံ ပရိတ္တံ ဥဒကံ အမုနာ လောဏက-
ပလ္လေန လောဏံ အာယ အပေယျန္တိ။ အံ၊ ၁။
၂၅။ ဣဒံ ခေါ ပရိတ္တံ ဂေါပဒေ ဥဒကံ။ ..
အပေယျမ္ပိ တံ ကရိယာမိ။ အံ၊ ၂။ ၁၆၅။
အပေယျမ္ပိ တံ ကရိယာမိတိ ပိဝိတုံ အသက္က-
ဏေယျံ ကရိယာမိ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၅၇။ ကသ္မာ
သမုဇ္ဈေ အတုလော အပေယျော။ ဇာ၊ ၂။
၂၃၉။ (ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၅၂။ လည်း ကြည့်)။ (ခ)
ကုန်အောင် - မသောက် - အပ် - နိုင်အပ် -
သော၊ သောက်မကုန် - စေအပ် - နိုင်အပ် -
သော။ အပေယျော ကိရ သာဂရော။ ဇာ၊
၁။ ၉၀။ အပေယျော ကိရတိ သော ကိရ
သာဂရော န သက္ကာ ကေနစိ ဥဒကံ ခေပေ-
တွာ ပါတုန္တိ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၀။

အပေယျမာန (တိ) [န+ပေယျမာန] မသောက်
- မသုံးဆောင် - အပ် - သော၊ မသောက်ရ
သော။ အမနုဿဋ္ဌာနေ ဥဒကံ သီတံ၊
တဒပေယျမာနံ ပရိသောသမေတိ။ သံ၊ ၁။
၉၂။ တဒပေယျမာနန္တိ တံ အပေယျမာနံ။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၇။ တံ အပေယျမာနန္တိ တံ
ဥဒကံ ကေနစိ အပရိဘူဠိယမာနံ။ သံ၊ ၄။ ၁။
၁၉၃။

အပေသယံ (ကြိ) ပေသေတိ-ကြည့်။

အပေသလ (တိ) [န+ပေသလ] ချစ်အပ်သော
သီလရှိသူ မဟုတ်သော၊ သီလကို ချစ်မြတ်နိုး

ခြင်းမရှိသောသူ။ တာနိဝ ခေတ္တာနိ အပေ-
သလာနိ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၀၉။ အပေသလာနိတိ
ဝေဇ္ဇပါ ပုဂ္ဂလာ အာသီဝိသဘရိတာ ဝိယ
ဝမ္ပိကာ အပ္ပိယသီလာ ဟောန္တိ။ ဇာ၊ ၄။ ၄။
၃၈၂။ အပေသလော အပ္ပတိရူပါယပိ ပရိ-
ယေသနာယ ပစ္စယော အဝေယျ။ ဒီ၊ ၄။
၃။ ၂၂၆။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၈။

အပေသိ (ပု) [? (အံဗေသိ=အဝေသိ- ပြာ)
အဝေသိ အံဗေသိ စာရဖလဟေ။ ဒေသိ-
နာမမာလာ။ ၁။ ၈။ အဝေသိ တဏှာ အံ-
ဗေသိ ဂေဟဒ္ဓါရဖလဟကော။ ၎င်း၊ အပွင့်။]
ဆူးတံခါးပိတ်။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ကော-
ဋ္ဌကံ အပေသိ။။ ဝိ၊ ၄။ ၃၀၀။ အပေသိတိ
ဒိဃဒါရမ္ပိ ခါဏှက ပဝေသေတွာ ကဏှက-
သာခါဟိ ဝိနန္တိတွာ ကတံ ဒွါရထကနကံ။
ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၆၂။ (ပါဏှအသဒ္ဓမဟဏှဝ ဓာန်-၌
လည်း အဝေသိ-နှင့် အံဗေသိ-ကို ပရိယာယတူ
ပြု၍ တံခါးပျဉ်၊ တံခါးအစိတ်အပိုင်း၊ တံခါး၏
ကိရိယာတန်ဆာဟု ဆိုသည်။ ပါဠိတော်နှင့်
အဋ္ဌကထာ နိဿယတို့၌ “ဆူးတံခါးပိတ်”ဟု
အနက်ပြန်သည်မှာ သင့်ရာသည်။)

အပေသိတ (တိ) [န+ပေသိတ] (က) မ-
စေ-ခိုင်း-အပ်-သော၊ မ-စေ-ခိုင်း-
ရသေး-သော၊ သူ။ ပေသိတာပေသိတဉ္စ
ဇာနေယျ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၃၂။ (ခ) မစေလွှတ်-
မတိုက်တွန်း-အပ်သော။ မယာ အပေသိ-
တောယေဝ ပစ္စာ ဇာနိဃတိ။ သီ၊ ၄။ သစ်၊
၂။ ၄၁၆။

အပေသိတစိဝသ (ပု) [အပေသိတ+စိဝသ]
မ-စေ-လွှတ်-သော နေ့။ အပေသိတစိ-
ဝသေ တညေဝ ခါဒိဃာပိ။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၃၀၆။

အပေသိယမာန (တိ) [န+ပေသိယမာန] မ-
စေ-ခိုင်း-အပ်သော၊ အစေ - အခိုင်း-
မခံရသောသူ။ သာမဏေရာ အပေသိယ-
မာနာ ကမ္ပံ န ကရေန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၃၂။

အပေသုည (န) [န+ပေသုည] မချောပစ်-
ကုန်းမတိုက်-ခြင်း။ အပေသုညသုသညတ-
ကြည့်။

အပေသုညသုသညတ (တိ) [အပေသုည+
သုသညတ] ချောပစ်-ကုန်းတိုက်-ခြင်း
ကင်းခြင်းဖြင့်ကောင်းစွာမှတ်သားအပ်သော
တံခွန်ရှိသော။ ချောပစ်သောစကားကို မဆို
သဖြင့် ကောင်းစွာစောင့်ခြင်းတည်းဟူသော
ဆောက်အပ်သော ရထား တံခွန်ရှိသော
(နာရဒဇာတ်အဋ္ဌကထာနိဿယ)။ သစ္စဝါကျ-
သမတ္တဂေါ၊ အပေသုညသုသညတော။ ဇာ၊
၂။၂၇၄။ အပေသုညသုသညတောတိ အပေ-
သုညေန သုဋ္ဌ၊ သညတော သမုဿိတော
(သုဖဿိတော။ သီ၊ဣ။ သုဖုသိတော။ သျှာ)။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၄၇။ (ဤ၌သီ၊ဣ၊သျှာ-မူတို့ သာဠိ
သင့်မြတ်ဖွယ်ရှိသည်။ “ကောင်းစွာ စောင့်
စည်း ထိမ်းချုပ်အပ်” ဟူသော အနက်ကို
ဟောသည့် သုသညတ (=သုသံယတ) သဒ္ဒါ
ကို ‘သုဖဿိတော၊ သုဖုသိတော=ကောင်းစွာ
ထိစပ်’ ဟု ဖွင့်မှ သဒ္ဒယုတ္တိရှိပေမည်။ အကြား
မရှိ ကောင်းစွာထိစပ်သည်ဟု ယူမှ အပေသု-
ည-ဆိုရကျိုး နပ်မည်ဖြစ်၍ အတ္ထယုတ္တိလည်း
ရှိမည်။ ထို့ကြောင့် “ချောပစ်ကုန်းတိုက်
ခြင်း ကင်းသဖြင့် ကောင်းစွာတခဲနက်စေစပ်
သော” ဟု အနက်မှန် ပေးသင့်သည်။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၅။၁၆၆ (သညတုရ-အဖွင့်)နှင့် မောက်၊
သျှ။နာ-၄၇၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အပေသုဏ (တိ) [န+ပေသုဏ] ချောပစ်-
ကုန်းတိုက်-ခြင်းမရှိ-မချောပစ် - ကုန်း
မတိုက်-သော၊သု။ သစ္စော သဏှော အပေ-
သုဏော။ ဇာ၊၂။၂၉၂။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၉၉။

အပေါထယန္တ (တိ) [န+ပေါထယန္တ] မပုတ်
ခတ်-မဖျက်ဆီး-သော၊သု။ ယထာ ဘမ-
ဏေ ဖုပ္ပါနံ ဝဏ္ဏဂန္ဓံ အပေါထယံ...။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၃၄။ အဖေဌယန္တ-လည်း ကြည့်။ (ဓမ္မ၊

၂၀။ က-မူ ကဲ့၌ “ဝဏ္ဏဂန္ဓမပေါဌယံ”
ဟုရှိသည်။)

အပေါထယံ (ကြိ) ပေါထေတိ-ကြည့်။

အပေါထုဋ္ဌနိက (တိ) [န+ပေါထုဋ္ဌနိက] ပုထု
ဇဉ်တို့၏ ဥစ္စာမဟုတ်သော။ အပေါထုဋ္ဌနိ-
ကေဟိ သီလေဟိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၇။ အနိယ-
သီလ-လည်းကြည့်။

အပေါထေန္တ (တိ) [န+ပေါထေန္တ] မပုတ်
ခတ်-မဖျက်ဆီး-သော၊သု။ အနဘိဟိ သ-
မာန-ကြည့်။

အပေါနောဗ္ဗဝိက (တိ) [န+ပေါနောဗ္ဗဝိက]
တပန် ဖြစ်ခြင်း-ဘဝအသစ်-မရှိသော၊သု။
သဗ္ဗေပိ သတ္တာ အပ္ပဋိသန္ဓိကာ မရဏပရိ-
ယောသာနာ အပေါနောဗ္ဗဝိကာ။ သီ၊ဋ္ဌိ၊
သစ်၊၁။၄၄၆။

အပေါရာဏ (တိ) [န+ပေါရာဏ] ရှေးကဲ့သို့
မဟုတ်သော။ အပေါရာဏံ (အပုရာဏံ။ သီ၊
ဣ) ဝတ ဘော ရာဇာ၊ သဗ္ဗဘုဓမ္မာ ဒီသမ္မ-
တိ။ ဇာ၊၂။၁၆၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၅၅။

အပေါရိသ (တိ) [န+ပေါရိသ] လူသားတို့
မပြုလုပ်အပ်သော။

အပေါရိသတာ (တိ) [အပေါရိသ+တာ] လူ
သားတို့ မပြုလုပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်၊ လူလုပ်
-လူလုပ်သည့် ရထား - မဟုတ်သည်၏ အ
ဖြစ်။ သော ပန အပေါရိသတာယ အကိတ္တိ-
မော သယံဇာတော ကေနစိ အထဋ္ဌိတော-
ယေဝ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၂၇၆။

အပေါသန (န) [န+ပေါသန] (၁) မမွေး
မြူ-မစောင့်ရှောက်-ခြင်း။ မာတာပိတုန်
အဘရဏံ အပေါသနံ အနုပဋ္ဌာနံ။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၁၅၂။ အနညပေါသီ (က) (ဂ) အနက်
တို့လည်း ကြည့်။ (တိ) (၂) မမွေးမြူတတ်
သော။ အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပေါသနတာ (ထိ) [အပေါသန+တာ]
မမွေးမြူတတ်သည်၏ အဖြစ်။ အနညပေါသိ
(၁) (က) အနက် ကြည့်။

အပေါသယိ (ကြိ) ပေါသေတိ-ကြည့်။

အပေါသေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပေါသေတွာ]
မမွေးမြူ၍၊ ပုတ္တဓိတရော အပေါသေတွာ။
နေတ္ထိ၊၌။ ၂၆၄။

အပေါဟ (ပု) [အပ+ဦဟ (ဩဟ)+အ]
စွန့်လွှတ်ခြင်း။ ဩဟ စာဂေ။ ဩဟတိ။
သဗ္ဗမနတ္တံ အပေါဟတိ။ အပေါဟော။ နိတိ၊
ဓာ။၁၉၈။ အပေါဟတိ-လည်း ကြည့်။

အပေါဟတိ (ကြိ) [အပ+ဦဟ (ဩဟ)+
အ+တိ] စွန့်လွှတ်တတ်-ကင်းစေတတ်-
၏။ ဦဟ ဝိတက္ကေ။ အပေါဟတိ။...အပေါ-
ဟော။...အပေါဟတိတိ ဆဉ္ဇေတိ၊ အထ ဝါ
ဝိဝေစေတိ။ နိတိ၊ဓာ။၁၉၇။ အပေါဟ-လည်း
ကြည့်။

အပေါဟန (န) [အပ+ဦဟ (ဩဟ)+ယု]
စွန့်လွှတ်ခြင်း။ သဒ္ဓန္တရတ္တာပေါဟနဝသေန
သဓ္ဓေါ အတ္တံ ဝဒေတိ၊ ဥဒါန၊၌။၁၂။ ဣတိ-
ဝုတ်၊၌။၂၁။ ဒီ၊၌။၁၃၈။ သီ၊၌။သစ်၊၁။
၁၅၀။ မ၊၌။၁၂၈။ သံ၊၌။၁၂၅။ အံ၊၌။၁။
၂၇။ ကဏေတေဝ ဖလက္ကေန၊ အညတ္တာ-
ပေါဟနေန ဝါ။ ဘေဒစိန္တာ။၁၀၂။ ဝေါဒိ-
သတ္တိယာ စေဝ၊ အညတ္တာပေါဟနေန စ။
သီ၊၌။သစ်၊၁။၁၅၀။

အပ္ပ (တိ) [အလ+ပ။ လ-ကို ပ-ပြု။ အလ
ဘူသနပရိယတ္တိနိဝါရဏေသု၊ ပေါ။ လဿ
ပေါ၊ အပ္ပ။ ဓာန်၊၌။၇၀၄။ အလ္လုတေ ဝါရိ-
ယတေ။ အလ ဘူသနာဒေါ၊ ဗာဟုလကာ
ပေါ။ အမရ၊ ဗျာချာသုဓာဋီ။၃၊၁၊၆၂။
တနည်း - အပ+ပ။ အပ ပါပုကနေ။ ...
အပေသိ ဤသကမတ္တမဂမာသိတိ အပ္ပ၊
အဗဟု။ ဣဒိ။၁၁၄။ (အလ္လု-သံ)] (၁)
(က)အနည်းငယ်၊အနည်းငယ်သော။ အပ္ပေါ

ဟုတွာ ဗဟု ဟောတိ။ ဇာ၊၁။၂၀၂။ အပ္ပံ
ဒိန္နံ ဗဟု ဟောတိ။ မ၊၃။၁၂၃။ အံ၊၁။၅၀၃။
အပ္ပမိဒံ ဘိက္ခဝေ မနုဿာနံ အာယု။ သံ၊၁။
၁၀၉။ ယံ မယာ ပကတံ ကမ္မံ၊ အပ္ပံ ဝါ ယဒိ
ဝါ ဗဟံ။ ထေရ။၂၃၇။ မနုဿာနံ ကိတ္တကံ
အာယုပ္ပမာကံ။ဝဿသတံ အပ္ပံ ဝါ ဘိယျော။
အဘိ၊ဝိ။၄၃၇။ အပ္ပိပိ သန္တာ ဗဟုကေ
ဇိနန္တိ။ သံ၊၁။၂၀။ ဇာ၊၁။၁၀၃။=အပ္ပကာပိ
ဝီရုပရိသာ ဗဟုကေ ဘိရုပရိသေ ဇိနန္တိ။ သံ၊
သံ၊၌။၁။၅၈။ =ထောကာပိ သမာနာ ...။
ဇာ၊၌။၃။၄၄၉။ အပ္ပိပိ ကာမာ န အလံ။
ဇာ၊၁။၁၀၈။ =အပ္ပကာပိ။ ဇာ၊၌။၃။၄၂၇။
ယာ ကာစိ ဘန္တေ သင်္ခတိယော၊ သဗ္ဗာ တာ
ရတ္တိံ၊ အပ္ပိ ဒိဝါ။ မ၊၂။၁၁၂။ =ပရိတ္တာ
ထောကိကာ။ မ၊၌။၃။၁၁၅။ စတ္တာရိမာနိ
ဘိက္ခဝေ အပ္ပိနိ စ သုလဘာနိ စ။ အံ၊၁။
၃၃၅။ ဣတိဝုတ်။၂၆၄။ အပ္ပိနိတိ ပရိတ္တာနိ။
အံ၊၌။၂။၂၇၆။ ဣတိဝုတ်၊၌။၃၀၈။ အပ္ပံ ဝါ
ဗဟံ ဝါ ဘာသဿု။ ဝိ၊၃။၅၁။ အံ၊၌။၁။
၁၂၄။ ဓမ္မ၊၌။၁။၅၈။ အပ္ပံ ဝါ တောဂက္ခန္ဓံ
ပဟာယ။ ဒီ၊၁။၅၇-၉။ မ၊၁။၂၃၆။ အဘိ၊
ပု။၁၆၆။ အပ္ပံ ဝါတိ ပရိတ္တံ ဝါ အန္တမသော
တဏှုလနာဠိမတ္တမိ။ ဒီ၊၌။၁။၁၅၄။ အပ္ပံ
ဝါတိ သဟဿတော ဟေဋ္ဌာ တောဂက္ခန္ဓော
အပ္ပေါ နာမ ဟောတိ။ ဒီ၊၌။၁။၁၆၃။ မ၊၌။
၂။၁၀၉။ ယောစိရံ ဇီဝတိ၊ သော ဝဿသတံ
အပ္ပံ ဝါ ဘိယျော။ ဒီ၊၂။၃၊၄၅။ သံ၊၁။
၁၀၉၊၃၉၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၂၉။ တတြ မေစိတ္တံ
ဗဟုလံ ဂစ္ဆမာနံ ဂစ္ဆေယျ ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဝါ
အပ္ပံ ဝါ အနာဂတေသု။ သံ၊၂။၃၁၇။=
ပရိတ္တကမေဝ။ သံ၊၌။၃။၃၇။ အပ္ပမ္ပိ စေ
သံဟိတ ဘာသမာနော။ ဓမ္မ၊၁၆။=ထော-
ကံ။ ဓမ္မ၊၌။၁။၁၀၂။ ဓဇ္ဇာ အပ္ပမ္ပိ ယာစိ-
တော။ ဓမ္မ၊၄၆။=အပ္ပသ္မိံ ဒေယျဓမ္မေ
ဝိဇ္ဇမာနေ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဒေယျ။ ဓမ္မ၊၌။
၂။၂၀၄။ ယော စ အပ္ပမ္ပိ သုတွာန။ ဓမ္မ။

၅၀။ (မ၊ ၂။ ၄၂။ သံ၊ ၁။ ၂၉။ အံ၊ ၁။ ၄၅၅။ အဘိ၊ ပု။ ၁၄၇။ သုတ္တနိ၊ ၃၇။ ထေရ၊ ၃၃။ မ၊ ၄။ ၂။ ၄၆။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၅-တို့လည်းကြည့်။) နယ်ခံ အပ္ပေန ထာမသာ။ သံ၊ ၁။ ၄၆၆။ ထေရ၊ ၃၆၃။ = အပ္ပကေန။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄၉။ အမောသံ ဒီဝသံ ကယ်ရာ၊ အပ္ပေန ဗဟုကေန ဝါ။ ထေရ၊ ၂။ ၉။ အပ္ပေန ဗဟု မိစ္ဆတာ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၁၁။ အပ္ပသ္မာ အက္ခိဏာ ဝိန္နာ။ သံ၊ ၁။ ၁၇၁။ ဇာ၊ ၁။ ၂၁။ အပ္ပမှာ အပ္ပကံ ဒဇ္ဇာ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၄၉။ ဇာ၊ ၂။ ၉၉။ အပ္ပဿ ကပ္ပဿ ဗလံ မမေခံ။ ဝိမာန၊ ၃။ ဇာ၊ ၁။ ၁၇၀။ အပ္ပသ္မိံ ယေ ပဝေစ္ဆန္တိ။... အပ္ပသ္မေကေ (အပ္ပသ္မိံ ကေ) ပဝေစ္ဆန္တိ။ သံ၊ ၁။ ၁၇။ (ခ) နည်းသော၊ တိုသော၊ ဥပ- နိယတိ ဇီဝိတမပ္ပမာယ။ သံ၊ ၁။ ၂။ = ပရိတ္တံ ထောက်။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀။ ပရိတ္တန္တိ ဣတ္တရံ တေနာဟ “ထောက်”န္တိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၆၃။ အပ္ပမာယ မနုဿာနံ။ သံ၊ ၁။ ၁၀၉။ မဟာနိ။ ၃၄။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၀၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၂၉။ အပ္ပံ ဝတ ဇီဝိတံ ဣဒံ။ သုတ္တနိ၊ ၄၀၅။ မဟာနိ၊ ၉၀။ = ပရိတ္တံ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၇။ = မန္တံ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၄။ အပ္ပံ ဟိဒံ ဇီဝိ- တမာဟု ဖီရာ။ မ၊ ၂။ ၂၆၁။ သုတ္တနိ၊ ၄၀၀။ ထေရ၊ ၃၂၆။ မဟာနိ၊ ၂၉၊ ၃၀။ အပ္ပသ္မိံ ဣဓ ဇီဝိတေ။ ဣတိဝုတ်၊ ၂၃၆။ = ဇီဝိတေ အတိ- ပရိတ္တေ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၀၇။ ကဒရေ အပ္ပသ္မိံ ဇီဝိတေ။ ဇာ၊ ၁။ ၅၂။ = အမှာကံ ဇီဝိတံ နာမ ကဒရဉ္ဇေ... အပ္ပဉ္စ မန္တံ ပရိတ္တံ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၂၄။ (ဂ) အနည်းငယ်- စိုးစဉ်းမျှ-သော - တယောက်တလေမျှသော - သတ္တဝါ။ အပ္ပေါ သင်္ဂါယ ဂစ္ဆတိ။ ဓမ္မ၊ ၃၉။ အပ္ပေါ ကောစိဒေဝ သတ္တော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၄။ အပ္ပ- က-လည်း ကြည့်။ (၇) မရှိသော၊ ကင်း သော။ (အဘာဝတ္ထ)။ အပ္ပကသိရ၊ အပ္ပဒုက္ခ၊ အပ္ပနိဂ္ဂေါသ၊ အပ္ပပုညတာ၊ အပ္ပသန္ဓ၊ အပ္ပ- သုတ၊ အပ္ပါတကံ၊ အပ္ပါဗာဓ၊ အပ္ပိစ္ဆ၊ အပ္ပိစ္ဆ-

တာ၊ အပ္ပေါဒက-တို့ကြည့်။ အပ္ပသန္ဓိ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဉ္စက (တိ) [အပ္ပ+ဉ္စက] နည်းသော ရေရှိသော၊ ရေနည်းသော၊ ရေခန်းသော။ (အိုင်စသည်)။ အပ္ပေါဒက (သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၂) ကြည့်။

အပ္ပက (တိ) [အပ္ပ+က။ ထိန္တိ အပ္ပကာ၊ အပ္ပိ- ကာ] (က) နည်းသော၊ အနည်းငယ်သော။ အပ္ပကော ဝတ မေ သန္တော။ စိ၊ ၂။ ၂၁။ = ပကတိယာဝ မန္တော သမာနော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၅။ အတ္ထောဝ လတ္ထော အပိ အပ္ပကောပိ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၃၁။ အပ္ပကောပိ သက္ကာရော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၇၇။ အပ္ပကာ (အပ္ပိကာ။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ဝိမာန၊ ၄။) နာမ အက္ခိဏာ။ ဝိမာန၊ ၆၆။ နေတ္ထိ၊ ၁၁၇။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၅။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၃၇။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၃၆။ ဝိမာန၊ ၄။ ၅။ ပါရိဝေရိယာ ဗုဒ္ဓေသု အပ္ပိကာ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၇၂။ အပ္ပိကာတိ မန္တော ပရိတ္တာ။ ဇာ၊ ၄။ ၃။ ၃၇။ အပ္ပကဉ္စ နေ- သံ အဟောသိ သုတ္တံ ဂေယျံ...။ ဝိ၊ ၁။ ၉။ ကေစ္စဿ ပုဂ္ဂလဿ အပ္ပကံ သုတံ ဟောတိ သုတ္တံ ဂေယျံ...။ အံ၊ ၁။ ၃၁၃။ အဘိ၊ ပု။ ၁၇၂။ = ကိဉ္စိဒေဝ ထောက် သုတံ ဟောတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၉၅။ ပုညံမေ အပ္ပကံ ကတံ။ ပေတ။ ၁၃၄။ = အပ္ပကံ ပရိတ္တံ။ ပေတ၊ ၄။ ၄၅။ အပ္ပကံ တေ၊ ဩမကံ တေ။ မဟာနိ၊ ၂။ ၃၇။ အပ္ပကန္တိ မန္တံ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂။ ၁။ (ဝိမာန၊ ၆၆။) ပေတ။ ၁၆၀။ အပ၊ ၂။ ၁၅။ ဇာ၊ ၂။ ၁၅၇။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၄။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၅၄-တို့လည်း ကြည့်။) အပ္ပကာ ခေါ် တုမေ ဘဒ္ဒါလိ တေန သမ- ယေန အဟုဝတ္ထ။ မ၊ ၂။ ၁၀၉။ အပ္ပကာ တေ သတ္တာ။ သံ၊ ၁။ ၇၃။ သံ၊ ၂။ ၄၅၄။ သံ၊ ၃။ ၄၀၅။ အံ၊ ၁။ ၃၇။ အပ္ပကာ တေ မနုဿေသု ယေ နော ပါရဂါမိနော။ သံ၊ ၃။ ၁၉။ အံ၊ ၃။ ၄၄၅၊ ၄၆၃။ ဓမ္မ၊ ၂၅။ အပ္ပကာတိ ထောက် န ဗဟူ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၉။ ဗဟူ သတ္တာ ဘာ- ယန္တိ အပ္ပကာ န ဘာယန္တိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၂။

အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၂။ အပ္ပ-လည်းကြည့်။ ကာမံ
ဗဟံ ပဿတု အပ္ပကံ ဝါ။ သုတ္တနိ။၄၂၀။
(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၃။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၅။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၂။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၂၁-တို့လည်း
ကြည့်။) အပ္ပကေနပိ မေဓာဝိ။ ဇာ၊၁။
၂။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၂။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၆၂။ အပ္ပကေနပိတိ တောကေနပိ ပရိတ္တေ-
နပိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၉။ အပ္ပကေန တုဝံ ယက္ခ။
ဇာ၊၁။၁၅၇။ သော တဿ အပ္ပကဿ သုတ-
ဿ န အတ္ထမညာယ။ အံ၊၁။၃၁၃။ အဘိ၊ပု။
၁၇၂။ ဒါရဉ္စ ပေါသံ ဒေမပ္ပကသ္မိံ။ သံ၊၁။
၁၈။ ဇာ၊၁။၂၁၉။ ဒေမပ္ပကသ္မိန္တိ ပရိတ္တေ ဝါ
ဒေယျဓမ္မေ။ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၆၆။ အပ္ပကသ္မိမ္ပိ သာ-
ဟု ဒါနံ။သံ၊၁။၁၉၊၂၀။အပ္ပကေသု ဝနိဗ္ဗကေ။
ပေတ။၁၅၈။=ဝနိဗ္ဗကဇနေ အပ္ပကေ ကတိ-
ပယေ ဇာတေ။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၁၂၀။ (ခ) နည်း
သော၊တိတောင်းသော။ မယံ ဘိက္ခုဝေ တေ-
ရဟိ အပ္ပကံ အာယုပ္ပမာကံ ပရိတ္တံ လဟုကံ။
ဒီ၊၂။၃။အပ္ပကံ ဇီဝိတံ မယံ။ထေရီ။၃၉၀။=
မမ ဇီဝိတံ အပ္ပကံ ပရိတ္တံ လဟုကံ။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။
၉၃။ ဒီဟိ ကာရဏေဟိ အပ္ပကံ ဇီဝိတံ...။
မဟာနိ။၃၂။

အပ္ပကအပ္ပကပိဏ္ဏဂဟဏ (န) [အပ္ပက+အပ္ပ-
က+ပိဏ္ဏ+ဂဟဏ] အနည်းငယ် အနည်း
ငယ်-သော-စီသော-ဆွမ်းကို ခံယူခြင်း။
ကုလေ ကုလေ အပ္ပကအပ္ပကပိဏ္ဏဂဟဏေန
ပရာနုဂ္ဂဟကိရိယာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ။၁။၉၄။

အပ္ပကကသိဏ(န) [အပ္ပက+ကသိဏ] သေး-
ငယ်-သော ကသိဏ်းဝန်း။ ပရိတ္တကသိဏ
(သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၄၄၃) ကြည့်။

အပ္ပကငှလ (တိ) [အပ္ပ+ကငှလ] နည်းသော
အိုးခြမ်းကဲ့ရဲ့သော၊ အိုးခြမ်းကဲ့အနည်းငယ်
ထေနေသော။ (မြေ)။ ဇာတာ နာမ
ပထဝီ သုဒ္ဓပံသု သုဒ္ဓမတ္တိကာ အပ္ပပါသာ-
ဏာ အပ္ပသက္ကရာ အပ္ပကငှလာ အပ္ပမဓမ္မာ

အပ္ပဝါလိကာ ယေဘုယျေန ပံသုကာ ယေ-
ဘုယျေန မတ္တိကာ။ ဝိ၊၂။၅၀။

အပ္ပကတည (တိ) [န+ပကတည] အပကတည
နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပကတတ္ထ (ပ) [န+ပကတတ္ထ] အပကတတ္ထ
နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပကတရ (တိ) [အပ္ပက+တရ] အထူးသဖြင့်
-သာလွန်-ပိုမို-၍-နည်းသော။ တေန
စ ဣတရသ္မိံ သတ္တာဟဝါရေနာပိ အရုဏ္ဏ-
ဋ္ဌာပနေ သတိ ဝေ အပ္ပကတရံ နိဝိသတိ
နာမ ဟောတိ။ ဝိမတိ၊၂။၂၀၀။ တေန ဝေ
အပ္ပကတရာယပိ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနေ-
သု ကလျာဏတာ၊ ပဂေဝ ဗဟုတရာယာတိ
သမ္ဘာဝေတိ။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၂။၆၉။

အပ္ပကတရပဒတ္တ (န) [အပ္ပကတရ+ပဒ+တ္တ]
အထူးသဖြင့်-သာလွန်-ပိုမို-၍-နည်း
သော ပုဒ်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ နိဗ္ဗာနဝဇ္ဇာန်
သဗ္ဗဓမ္မာနံ သင်္ဂါဟကတ္တာ သဗ္ဗသင်္ဂါ-
ဟကေဟိ စ အာယတနာဒီဟိ အပ္ပကတရ-
ပဒတ္တာ ခန္ဓာနံ ခန္ဓဝိဘင်္ဂေါ အာဒိမ္ပိ
ဝုတ္တော။ မူလဋ္ဌိ၊၂။၃။

အပ္ပကတာ (တိ) [အပ္ပက+တာ] နည်းသည်၏
အဖြစ်။ တဉ္စ မဂ္ဂဟေတုတာယ အဓိသီလာ-
ဝိစိတ္တမ္ပိ ဟောန္တိ အပ္ပကတာယ ဝိပ္ပါရိကတာ-
ဗာဟုဇညတ္တာဘာဝေန အဓမ္မာဟာရိကံ။
ဝိမတိ၊၁။၁၃၁။

အပ္ပကတ္တ (န) [အပ္ပက+တ္တ] နည်းသည်၏
အဖြစ်။ တဿ စ အပ္ပကတ္တာ အနဋ္ဌာရတ္တာ
စ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၂၀။ ရိတ္တတာယေဝ တုစ္ဆ-
တော၊ အပ္ပကတ္တာ ဝါ။ အပ္ပကမ္ပိ ဟိ
လောကေ “တုစ္ဆ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
၁၄၆။ တေန ဗျူဟေန ဥတ္တရသုတ္တတော စ
အပ္ပကတ္တာ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၃၁၆။ သေသာ
ကုသလရဇဿ စ အပ္ပကတ္တာ။ပဋိသိ၊ဋ္ဌ။၂။၂။

အပ္ပကတ္ထ (တိ) [အပ္ပက+အတ္ထ] အနည်းငယ် ဟူသော အနက်ရှိသော။ မတ္တသဒ္ဒေါ အပ္ပကတ္ထော။ ဒီ၊ ဇိ၊ ၁။ ၆၂။

အပ္ပကတ္ထဝါစက (တိ) [အပ္ပကတ္ထ+ဝါစက] အနည်းငယ် ဟူသောအနက်ကို ဟောတတ်သော။ သီလေနပိ တဒေကဒေသသေဝ သင်္ဂဟကတ္ထံ အပ္ပကတ္ထဝါစကော ဝိသေသနိဝတ္တိအတ္ထော ဝေ ဝါ...မတ္တသဒ္ဒေါ ဝုတ္ထော။ ဒီ၊ ဇိ၊ ၁။ ၆၂-၃။

အပ္ပကဒိဝသ (တိ) [အပ္ပက+ဒိဝသ] နည်းသော -နေ-ရက်-ရှိသော။ အယူပေါ အပ္ပကဒိဝသော ယာဂေါ၊ သယူပေါ ဗဟုဒိဝသံ သာဓေယျော သကြယာဂေါ။ သံ၊ ဇိ၊ ၁။ ၁၈၀။ အံ၊ ဇိ၊ ၂။ ၂၉၈။ အံ၊ ဇိ၊ ၃။ ၂၀၅။

အပ္ပကဗီဇ (န) [အပ္ပက+ဗီဇ] အနည်းငယ်သော မျိုးစေ့။ သုခေတ္တေ အပ္ပကဗီဇံ ဝပနကဿကော ဝိယ။ မေ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၄၃။

အပ္ပကဘဝ (ပု) [အပ္ပက+ဘဝ] နည်း-ပါး-သော ဘဝ။ ဘဝတနုက (သံ၊ ဇိ၊ ၂။ ၅၃၀) ကြည့်။

အပ္ပကဘာဝ (ပု) [အပ္ပက+ဘာဝ] နည်းသည်၏ အဖြစ်။ ဥပါသကဥပါသိကာဌာနေသု လဗ္ဘမာနမ္ပိ အရဟတ္တံ အပ္ပကဘာဝတော ပါဠိယံ အနုဗ္ဗန္တံ။ မ၊ ဇိ၊ ၃။ ၈၂။

အပ္ပကမ္ပိ (တိ) [န+ပကမ္ပိ (= ပ+ကမ္ပ+ဤ)] တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသော၊ မတုန်လှုပ်သော။ ဒဋ္ဌော စ အပ္ပကမ္ပိ စ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၈၄ (သိ၊ ဣ၊ မူ၊ ကွဲ)။

အပ္ပကသီရ (န) [အပ္ပ+ကသီရ] မမြင့်မြင့် - မပင်ပန်း - မဆင်းရဲ - ခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း။ ဗလဝါ သင်္ခမမော အပ္ပကသီရေနဝ စတုဒ္ဓိသာ ဝိညာပေယျ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၃၄။ အပ္ပကသီရေနာတိ အင်္ဂိစ္ဆေန အဒုက္ခေန။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။

၃၃၇။ လဟုကေန အသနေန အပ္ပကသီရေန။ မ၊ ၁။ ၁၁၇။ သံ၊ ၁။ ၆၁။ အံ၊ ၃။ ၂၂၆။ အပ္ပကသီရေနာတိ နိဒုက္ခေန။ မ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၅၇။ အံ၊ ၄။ ၂၈။ အပ္ပကသီရေနော သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သမာပဇ္ဇတိ မ၊ ၁။ ၄၀၉။ အပ္ပကသီရေနာတိ အပ္ပဒုက္ခေန။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၁၄။ အပ္ပဒုက္ခေနာတိ သုခေနော။ မ၊ ဇိ၊ ၂။ ၃၂၀။ အပ္ပကသီရေနော ပဋိပ္ပဿမ္ပန္တိ။ သံ၊ ၂။ ၁၂၆။ အံ၊ ၂။ ၄၉၄။ အပ္ပကသီရေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိဝရ ပရိက္ခာရာ။ အံ၊ ၃။ ၂၆၈။ အပ္ပကသီရေနာတိ အကသီရေန သုခေနော။ အံ၊ ဇိ၊ ၃။ ၃၀၆။ ဂစ္ဆတိ အပ္ပကသီရေန။ ထေရ။ ၂၂၃။ အပ္ပကသီရေနာတိ အပ္ပကိလမထေန။ ထေရ၊ ဌ၊ ၁။ ၈၄။ အပ္ပကသီရေနော ပါရိ ဂစ္ဆေယျ။ မဟာနိ၊ ၁၅။ အပ္ပကသီရေနောတိ နိဒုက္ခေနော။ မဟာနိ၊ ဌ၊ ၆၉။ အပ္ပသဒ္ဒေါ “အပ္ပကသီရေနော” တိအာဒီသု ဝိယ ဣဓ အဘာဝတ္ထော။ ဒီ၊ ဇိ၊ ၃။ ၈၆။ အပ္ပဒုက္ခလည်း ကြည့်။

အပ္ပကာ (ပု၊ ဗ) [အနုကရဏ-သဒ္ဓါ] ပသေနဝိကောသလမင်း၏ “အပ္ပကာ တေ သတ္တာ” စသော စကားကို အကြောင်းပြု၍ ဟောအပ်သော သုတ်၊ အပ္ပကသုတ်။ သံယုတ္တနိကာယ၊ သင်္ဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ ၃-သံယုတ်၊ ၁-ဝဂ်၊ ၆-သုတ်၊ သံ၊ ၁။ ၇၃-၄။ အပ္ပကာ အနုကရဏံ။ သံ၊ ၁။ ၇၇ (ဥဒါန်းဂါထာ)။

အပ္ပကာရ (တိ) [န+ပကာရ] ထူးခြင်းမရှိသော၊ ကိုယ်၏ ထူးခြားခြင်းမှ ကင်းသော၊ မကောင်းသော သတ္တန်ရှိသော၊ သူ။ ဒုဗ္ဗသိ အပ္ပကာရောသိ၊ ဒုဗ္ဗဇ္ဈော သီမဒဿနော။ ဇာ၊ ၁။ ၃၈၁။ အပ္ပကာရောသိတိ သင်္ခရပ္ပကာရရဟိတောသိ၊ ဒုဿဏ္ဏာနောသိတိ အတ္ထော၊ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။ ၇၁။

အပ္ပကာသ (တိ) [န+ပကာသ။ (အပြကာရ-သံ)] (က) မတောက်ပသော၊ အလင်းရောင်

မရှိသော၊ မမြင်ရသော၊ မထင်ရှားသော၊ မောင်သော။ အပ္ပကာသေ ဌာနေ ကဋိသုတ္တကသညာယ သင်္ခာဏံ မတ္တိကာသညာယ ဂန္ထဝဏ္ဏကာဒိ ဝါ ဓာရေန္တိယာပိ အာပတ္တိ။ ဝဇီရ။ ၅၅၅။ (ခ) မထင်ရှားသော၊ မျက်ကွယ် ဖြစ်သော အရပ်။ ရဟ (ဒိ၊ ဇိ၊ ၂။ ၁၃၁။ မ၊ ဇိ၊ ၂။ ၁၈၂) ကြည့်။

အပ္ပကာသတာ (ထိ) [အပ္ပကာသ+တာ] မြင် ရခြင်း မရှိသည် - မျက်မှောက်မဟုတ်သည် - မျက်ကွယ် - ၏ အဖြစ်။ အပ္ပကာသတာ စ ယံ ဥဒ္ဓိဿ တံ ကာယကမ္ပံ ကရိယတိ၊ တဿ ပစ္စက္ခာဘာဝတော (အပစ္စက္ခာဘာဝတော၊ အံ၊ ဇိ၊ ၂။ ၁၃၁။ အံ၊ ဇိ၊ ၃။ ၃၉။

အပ္ပကာသန (န) [န+ပကာသန] (၁) မထင် ရှားခြင်း။ “ကေနဿ နပ္ပကာသတိ” တိ လောကဿ အပ္ပကာသနံ ပုစ္ဆတိ။ နေတ္ထိ။ ၁၁။ (၂) မပြခြင်း။ သုခါတိ ဝေဒနာသဒ္ဓမ္မပေက္ခိတော သုခဘာဝမတ္တဿ အပ္ပကာသနေန နပုသကလိင်္ဂတာ န ကတာ။ မူလဇိ၊ ၁။ ၃၇။

အပ္ပကာသနကာရဏ (န) [အပ္ပကာသန+ကာရဏ] မပြခြင်း - ဖုံးကွယ်ခြင်း - မထင်ရှား စေခြင်း - ဟူသော အကြောင်း။ ပဋိစ္ဆာဒန ဟေတု (မဟာနိ၊ ၄။ ၁၇၉) ကြည့်။

အပ္ပကာသနဘာဝ (ပ) [အပ္ပကာသန+ဘာဝ] မထင်ရှားစေသည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပကာသနဘာဝေန တမတိတိ တမော။ သံ၊ ဇိ၊ ၁။ ၁၉၄။ တာဒိဿဿ သုက္ကဓမ္မာနံ အပ္ပကာသနဘာဝေါ။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၈။ အပ္ပကာသဘာဝ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပကာသနာကာရ (ပ) [အပ္ပကာသန+အာကာရ] မပြ-မထင်ရှားစေ-သော အခြင်း အရာ။ ယံ ဂါထာပါဠိ သကဝါ ယထာ ယေန အပ္ပကာသနာကာရေန အာဟ။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၈။

အပ္ပကာသဘာဝ (ပ) [အပ္ပကာသ+ဘာဝ] မထင်ရှားစေသည်၏ အဖြစ်။ တမ (ဒိ၊ ဇိ၊ ၃။ ၂၄၃။ အံ၊ ဇိ၊ ၂။ ၃၁၆။ နေတ္ထိ၊ ဇိ၊ ၁၃၆) ကြည့်။

အပ္ပကာသဘာဝါပတ္တိ (ထိ) [အပ္ပကာသဘာဝ + အာပတ္တိ] မတောက်ပ - မထင်ရှား - သည် ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။ ဇေတန တမ-ပရာယနဘာဝံ (ဒသေတိ) အပ္ပကာသဘာဝါပတ္တိတော။ ဒိ၊ ဇိ၊ ၃။ ၂၄၃။

အပ္ပကာသိတ (တိ) [န+ပကာသိတ] မထင် ရှားစေအပ်-မပြအပ်-သော။ အနန္တ (ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၇) ကြည့်။

အပ္ပကာသေတွာ (ကြိ ဝိ) [န+ပကာသေတွာ] မထင်ရှားစေမှု၍၊ မပြမှု၍။ ဗုဗ္ဗလဘာဝဉ္စ အပ္ပကာသေတွာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၀။ ကာယေန ဓောဝါပေတုကာမတံ အပ္ပကာသေတွာ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၂၃။

အပ္ပကာသေန္တ (တိ) [န+ပကာသေန္တ] မထင် ရှားစေသော၊ မပြသော၊ သူ။ ဝုတ္တံ အဟာပေန္တေန အဝုတ္တံ အပကာသေန္တေန (ပု၊ ဝိ၊ သင်္ဂဟ)။ ဝိ၊ ၅။ ၂၈၈။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၃၃၀။ အဝုတ္တံ အပကာသေန္တေနာတိ အနောသဋ္ဌံ ဝတ္ထု အပ္ပကာသေန္တေန။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၂၀၇။

အပ္ပကိစ္စ (တိ) [အပ္ပ+ကိစ္စ] နည်းသော - အနည်းငယ်သော - ပြုဖွယ် - ကိစ္စ - ရှိသော၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စနည်းသော၊ သူ။ အပ္ပဋ္ဌော ဟောတိ အပ္ပကိစ္စော သုဘရော။ အံ၊ ၂။ ၁၀၅။ အပ္ပကိစ္စောတိ အပ္ပကရဏိယော။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၄၁။ အတ္တိ မာဏဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပါဓိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ။ မ၊ ၂။ ၄၁၄။ အပ္ပကိစ္စော စ သလ္လဟူကဝုတ္တိ။ ခုဒ္ဒက။ ၁၁။ သုတ္တနိ၊ ၃။ ၃၀၀။ အပ္ပံ ကိစ္စံ အဿာတိ အပ္ပကိစ္စော။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၂၀၆။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၃။ တသ္မာ ဟိ အပ္ပကိစ္စဿ၊ အပ္ပမိဒ္ဓေါ

အနုဒ္ဓတော။ ဣတိဝုတ်။၂၄၄။ အပ္ပကိစ္စ-
ဿာတိ အနုညာတဿပိ ဝုတ္တပ္ပကာရဿ
ကိစ္စဿ ယုတ္တပ္ပယုတ္တကာလေယေဝ ကရုဏ-
တော အပ္ပကိစ္စော အဿ ဘဝေယျ။
ဣတိဝုတ်။၄။၂၃၆။ အပ္ပကိစ္စာ အလောလုပ္ပါ။
အပါ။၂။၅၆။

အပ္ပကိစ္စတာ (ထိ) [အပ္ပကိစ္စ+တာ] နည်း
သော-ပြုဖွယ်-ကိစ္စ-ရှိသူ၏အဖြစ်။ အပ္ပ-
ကိစ္စတာယ သလ္လဟုကဝုတ္တိတာယ။ ဥဒါန၊
၄။၁၈၅။ ပါပဇိဂစ္စတာယ အပ္ပကိစ္စတာယ
စ၊ ထေရ်၊၄။၂။၃၆၃။

အပ္ပကိဏ္ဏ (တိ) [န+ပကိဏ္ဏ] မရောပြမ်း-
မရှုတ်ထွေး-သော။ ဒိဝါ အပ္ပကိဏ္ဏ၊ ရတ္တိ-
အပ္ပသဒ္ဓံ အပ္ပနိဋ္ဌေါသံ ...။ ဝိ၊၃။၄၉ (သိ၊
သျှ၊မူကွဲ)။ အပ္ပကိဏ္ဏလည်း ကြည့်။

အပ္ပကိလမထ (ပု) [အပ္ပ+ကိလမထ] အား
အင်မကုန်ခန်း - မပင်ပန်း - ခြင်း။ ကစိသိ
အပ္ပကိလမထေန အခွါနံ အာဂတော။ ဝိ၊၁။
၂၂၂။ ဝိ၊၃။၇၄။ ဝိ၊၄။၂၆။ ဥဒါန၊၁၄၇။
ကစိသိ အပ္ပကိလမထေနာတိ အနာယာသေ-
န ဣမံ ဧတ္ထကံ အခွါနံ ကစိ အာဂတောသိ။
ဥဒါန၊၄။၂၈၃။ အပ္ပကိလမထေန မယံ
ဘန္တေ အခွါနံ အာဂတာ။ ဝိ၊၃။၇၄။ အပ္ပ-
ကသိရလည်း ကြည့်။

အပ္ပကိလေသ (တိ) [အပ္ပ+ကိလေသ] နည်း
သော ကိလေသာရှိသော၊ ကိလေသာနည်း
သော၊သူ။ ပကတိယာ အပ္ပကိလေသော
အနက်ပုဂ္ဂလော။ မ၊၄။၁။၁၄၇။ သော
ပုရိမနယေနော အပ္ပကိလေသော ဟောတိ။
မ၊၄။၂။၂၇၂။ အသိ၊၄။၁။၃၀၉။

အပ္ပကေသိ (တိ) [အပ္ပ+ကေသ+ဤ] နည်း
သောသံပင်ရှိသော၊သူ။ နိက္ခေသိ (အံ၊၄။၁။
၁၅၉)ကြည့်။

အပ္ပကောဓ (တိ) [အပ္ပ+ကောဓ] နည်းသော
အမျက်ဒေါသရှိသော၊ အမျက်ဒေါသနည်း
သော၊သူ။ အပ္ပကောဓော အနာယာသော။
အပါ၊၁။၃၆၄။

အပ္ပက္ခေသ (တိ) [အပ္ပ+က္ခေသ] ကိလေ-
သာမရှိသော၊သူ။ဓမ္မကာမော သဒါ ဟောမိ၊
အပ္ပက္ခေသော အနာသဝေါ။ အပါ၊၁။၃၇၉။

အပ္ပဂန္တ (တိ) [အပ္ပ+ဂန္တ] အနံမရှိသော၊
အနံဆိုးရှိသော။ ဇာတိသမ္ပန္နဿာပိ မဟာ-
ရာဇ လောဟိတစန္ဒနဿ ဧကဒေသံ ပူတိကံ
ဟောတိ အပ္ပဂန္တံ။ မိလိန္ဒ၊၂၄၅။

အပ္ပဂဗ္ဘ (တိ) [န+ပဂဗ္ဘ (ပြုဂလ္လ-သံ)]
မခက်ထန်-မကြမ်းကြုတ်-မထောင်လွှား-
မာန်မမူ-သော၊သူ။ အပကဿေဝ ကာယံ
အပကဿ စိတ္တံ နိစ္စနဝကာ ကုလေသု အပ္ပ-
ဂဗ္ဘာ။သံ၊၁။၄၀၂။ မိလိန္ဒ၊၃၇၂။ အပ္ပဂဗ္ဘော
ကုလေသုနနိဋ္ဌေါ။ ခုဒ္ဒက၊၁။သုတ္တန်။၃၀၀။
အပ္ပဂဗ္ဘာတိ န ပဂဗ္ဘာ။ အဋ္ဌဋ္ဌာနေန ကာယ-
ပါဂဗ္ဘိယေန စတုဋ္ဌာနေန ဝစီပါဂဗ္ဘိယေန
အနေကဋ္ဌာနေန မနောပါဂဗ္ဘိယေန စ ဝိရ-
ဟိတာတိ အတ္ထော။ သံ၊၄။၂။၁၅၅။ (ခုဒ္ဒက၊
၄။၂၀၆။သုတ္တန်၊၄။၁။၁၈၃-တို့၌လည်း သံ၊၄။
နည်းတူပင်ဖွင့်သည်။) အလိနေနာ ပွဂဗ္ဘေန။
ဓမ္မ၊၄၉။အလုဒ္ဓေါ စ အပ္ပဂဗ္ဘော စ။ အံ၊၂။
၃၇၇။ အပ္ပဂဗ္ဘော အဇေဂုစ္ဆော။ မဟာနိ၊
၁၇၈။ အပ္ပဂဗ္ဘောတိ ကာယပါဂဗ္ဘိယာဒိ-
ဝိရဟိတော။မဟာနိ၊၄။၂၉၂။ (အပါ၊၂။၁၀၉-
၌ အပ္ပဂဗ္ဘော-ဟု ရှိသည်။ ဓာတုတ္ထသင်္ဂဟ။
၉၃-၌လည်း ဗ္ဗ-ပင် ရှိသည်။)

အပ္ပဂဗ္ဘတာ (ထိ) [အပ္ပဂဗ္ဘ+တာ] မခက်
ထန်-မကြမ်းကြုတ် - သူ၏အဖြစ်။ စိတ္တပ္ပ-
ဿဒ္ဓတာ (မဟာနိ၊၄။၄၁၄)ကြည့်။

အပ္ပဂုဏ် (တိ) [န+ပဂုဏ။ ပဂုဏ-အပွင့်ကို
ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၃၆၅-တွင်ကြည့်။] (က) မလေ့
လာအပ်သော။ အတ္ထမိ ပါဠိမိ ဝိသင်္ဂါဒေတွာ

သဗ္ဗသော ဝါ ပန အပ္ပဂုဏံ ကတွာ ဘဏန္တဿ ပရိတ္တံ တေဇဝန္တံ န ဟောတိ။ ဒီ၊ ငွ၊ ၃။ ၁၅၀။
 (ခ) မလေ့လာအပ်သော၊ ကောင်းစွာ မပွားစေအပ်သော၊ ဝသီဘော်သို့ မရောက်စေအပ်သော၊ ရုက္ခာမျှဖြစ်သော၊ (သမာဓိ၊ ဈာန်)။ ယူယံ အပ္ပဂုဏဿ ပဌမဇ္ဈာနဿ လာဘီ။ အဘိ၊ ငွ၊ ၂။ ၄၀၀။ ယော သမာဓိ အပ္ပဂုဏော ဥပရိဇ္ဈာနဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၈၄။ အပ္ပဂုဏောတိ န သုဘာဝိတော ဝသီဘာဝံ အပါပိတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၃။ အပ္ပဂုဏဇ္ဈာနလာဘိလည်း ကြည့်။

အပ္ပဂုဏ (တိ) [အပ္ပ+ဂုဏ] နည်း-ငယ်-သောဂုဏ်ရှိသော၊ သူ။ ဂုဏဝန္တေသု မနဿာဒီသု အပ္ပဂုဏေ ပါဏေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ မဟာဂုဏေ မဟာသာဝဇ္ဇော။ ဒီ၊ ငွ၊ ၁။ ၆၈။ မ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၀၂။ သံ၊ ငွ၊ ၂။ ၁၃၄။ အဘိ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၄၀။ ဓမ္မက၊ ငွ၊ ၁။ ၉။ ဣတိဝုတ်၊ ငွ၊ ၂။ ၁၇။ ပဋိသံ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၀၃။ မဟာနိ၊ ငွ၊ ၉။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၄၄။

အပ္ပဂုဏဇ္ဈာန (န) [အပ္ပဂုဏ+ဈာန] မလေ့လာအပ်သော ဈာန်။ အပ္ပဂုဏဇ္ဈာနေ ဌိတော ကာလံ ကတွာ ပရိတ္တာဘေသု နိဗ္ဗတ္တတိ။ မ၊ ငွ၊ ၄။ ၁၄၃။

အပ္ပဂုဏဇ္ဈာနလာဘိ (တိ) [အပ္ပဂုဏဇ္ဈာန+လာဘ+တိ] မလေ့လာအပ်သော - ဝသီဘော်ငါးပါးမှ ကင်းသော - ရုက္ခာမတ္တ ဖြစ်သော - ဈာန်ကို ရလေ့ရှိသော၊ သူ။ ယဿ သမာဓိ... ပစ္စယော န ဟောတိ၊ တဿ အပ္ပဂုဏဇ္ဈာနလာဘိဿာတိ အတ္ထော။ အဘိ၊ ငွ၊ ၂။ ၄၀၁။ ဝသီတာပဉ္စကရဟိတံ ဈာန် အပ္ပဂုဏံ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၂၀၅။ ဝသီတာပဉ္စကရဟိတံ ဝသီဘာဝံ အပါပိတံ ပဋိလက္ခမတ္တံ။ အနုဋီ၊ ၂။ ၂၀၅။

အပ္ပဂုဏတာ (တိ) [န + ပဂုဏတာ] မလေ့လာအပ် - ကောင်းစွာ မပွားစေအပ် - သည်၏ အဖြစ်။ အန္တရာဝ ဂုဋ္ဌာတိ သမာပတ္တိယာ အပ္ပဂုဏတာယ။ အဘိ၊ ငွ၊ ၃။ ၃၃။ သော ဟိ အပ္ပဂုဏတာယ န သပ္ပတိဋ္ဌိတတာယ... ဈာနဒ္ဓယတော ပရိဘိနော။ အံ၊ ဋီ၊ ၃။ ၂၉၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၇၈။

အပ္ပဂုဏတာ (တိ) [အပ္ပဂုဏ+တာ] နည်း-ငယ် - သောဂုဏ်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ တဿ အပ္ပဂုဏတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ မဟာဂုဏတာယ မဟာသာဝဇ္ဇော။ ဒီ၊ ငွ၊ ၁။ ၇၄။ မ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၀၄။ သံ၊ ငွ၊ ၂။ ၁၃၆။ အဘိ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၄၂။ ဣတိဝုတ်၊ ငွ၊ ၂။ ၁။ မဟာနိ၊ ငွ၊ ၁၀၁။ ၃၉၇။ ပဋိသံ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၀၅။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၄၅။

အပ္ပဂုဏတ္တ (န) [အပ္ပဂုဏ+တ္တ] မလေ့လာအပ်သည်၏ အဖြစ်။ အညေသံ အပ္ပဂုဏတ္တာ၊ မမ စ မရဏေန န ဝိနဿတိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၇၅။

အပ္ပဂုဏဘာဝ (ပု) [အပ္ပဂုဏ+ဘာဝ] မလေ့လာအပ်သည်၏ အဖြစ်။ န ပါဠိ အာဂစ္ဆတိ အပ္ပဂုဏဘာဝတော။ သံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၈၄။

အပ္ပဂုဏသမာပတ္တိက (တိ) [န+ပဂုဏသမာပတ္တိ+က] လေ့လာအပ်သော သမာပတ်မရှိသော၊ သမာပတ်ကို မလေ့လာသော၊ သူ။ န နိကာမလာဘီ၊ အပ္ပဂုဏသမာပတ္တိကောတိ အတ္ထော။ အဘိ၊ ငွ၊ ၃။ ၃၂။

အပ္ပဂုဏသုသေသမာဓိ (ပု) [အပ္ပဂုဏ+သုသေသ+သမာဓိ] မလေ့လာအပ်သော အာသဝတရားတို့၏ အာရုံဖြစ်သော သမာဓိ။ အပ္ပဂုဏသုသေသမာဓိ ဝိယ သသင်္ခါရေန သပ္ပယောဂေန စိတ္တေန ပစ္စနိကဓမ္မေ နိဂ္ဂဟကိလေသေ ဝါရေတွာ အနဓိကတ္တာ။ ဒီ၊ ငွ၊ ၃။ ၂၄၅။ အံ၊ ငွ၊ ၃။ ၉။ အဘိ၊ ငွ၊ ၂။ ၄၀၂။ နေတ္ထိ၊ ငွ၊ ၁၅၁။

အပ္ပတ္တ (ပု) [အပ္ပ+အတ္တ] (၁) နည်းသော-
 အဖိုး-တန်ဖိုး။ ဒီဝါကလေး ပန ပရေသံ
 အသဉ္စာရက္ခဏေ အာပဏံ ဂန္ဓာ အပ္ပဋ္ဌေန
 ဒေန္တိ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၅။ (တိ) (၂) နည်းသော
 တန်ဖိုးရှိသော၊ တန်ဖိုးနည်းသော၊ အနည်း
 ငယ်သာ ထိုက်တန်သော။ မဟန္တံ (စိဝရံ)
 စေတပေတုကာမဿ အပ္ပတ္တံ စေတပေတိ။
 ဝိ၊၁။၃၂၀။ ဝိ၊၂။၃၃၈။ နဝေါပိ ဘိက္ခဝေ
 ပေါတ္ထကော ဝုဗ္ဗဏ္ဏော စေဝ ဟောတိ
 ဒုက္ခသမ္ပယော စ အပ္ပဋ္ဌေါ စ။ အံ၊၁။၂၄၉။
 အဘိ၊ပု။၁၃၇။ အပ္ပဋ္ဌေါတိ အတိဗဟံ
 အတ္တန္တော ကဟာပဏဂ္ဂနကော ဟောတိ။
 အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၆။ သော (ပတ္တော) ပစ္စာ
 ဘိန္နော ဝါ ဆိဋ္ဌေါ ဝါ အာဏိက္ခိကာဟ-
 တော ဝါ အပ္ပဋ္ဌေါ ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၇။
 ဥဒကံ ကိ' အတ္တတိ မဟာရာဇာတိ။ အပ္ပတ္တံ
 ဘန္တေ။ ခိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၄၄၂။
 ဘာဇနံ အပ္ပတ္တံ ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၇။
 အပ္ပတ္တံ သုန္ဓရံ ကပ္ပိယံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉။
 ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁။ အပ္ပဋ္ဌေန လက္ခေန ငူတံ န
 ကိဋ္ဌိဿတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၁၇၀။ အပ္ပသာရ
 (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀၀)၊ သမ္ပတ္တ (သာရတ္ထ၊၂။၁၃၁။
 ဝိမတိ၊၁။၁၇၄) တို့လည်း ကြည့်။

အပ္ပတ္တစိဝရ (န) [အပ္ပတ္တ + စိဝရ] နည်း-
 သော တန်ဖိုးရှိသော-တန်ဖိုးနည်းသော-
 သက်န်း။ အပ္ပတ္တစိဝရေန ဝါ ဥပါဟနတ္ထဝိက-
 ပတ္တတ္ထဝိကအသမဗ္ဗကကာယဗန္ဓနာဒိနာ ဝါ
 မဟန္တံ စေတပေတော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၄။

အပ္ပတ္တတရ (တိ) [အပ္ပတ္တ+တရ] အထူးသဖြင့်
 -သာ၍-နည်းသော တန်ဖိုးရှိသော-တန်
 ဖိုး နည်းသော။ အပ္ပတ္တတရံ ဝါ မဟန္တတရံ
 ဝါ သမဿမံ ဝါ အဂ္ဂေန ပရဿ ကောဋ္ဌာသံ
 ဟရိတုကာမော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၂။

အပ္ပတ္တတာ (ထိ) [အပ္ပတ္တ+တာ] နည်းသော
 တန်ဖိုး ရှိသည် - တန်ဖိုး နည်းသည် - ၏

အမြစ်။ ဣဒမဿ အပ္ပတ္တတာယ ဝဒါမိ။ အံ၊
 ၁။၂၄၉။ အဘိ၊ပု။၁၃၈။ အပ္ပတ္တတာယာတိ
 ဝိပါကဋ္ဌေန အပ္ပတ္တတာယ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၅။
 ဝါကစီရသ္မိံ ဒွါဒသာနိသံသာ အပ္ပတ္တတာ၊
 အပရာယတ္တတာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊ ၉၈။ အတ္တ-
 နော ဘဏ္ဍာဿ အပ္ပတ္တတံ ဥတူပိ။ ဝိမတိ၊
 ၁။၃၄၇။

အပ္ပတ္တဘဏ္ဍာ (န) [အပ္ပတ္တ + ဘဏ္ဍာ] နည်း-
 သော တန်ဖိုးရှိသော - တန်ဖိုးနည်းသော -
 ဥစ္စာ-ဘဏ္ဍာ။ ဝဇီရသာရံ ဥဒ္ဓရိတော နာဝိ-
 ယံ ပက္ခိပိတော အညံ အပ္ပတ္တဘဏ္ဍံ အဗ္ဗာ-
 ပေသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၄၂။

အပ္ပတ္တဘာဝ (ပု) [အပ္ပတ္တ+ဘာဝ] နည်းသော
 တန်ဖိုး ရှိသည် - တန်ဖိုးနည်းသည် - ၏
 အမြစ်။ ပတ္တသာမိကော စဿ အပ္ပတ္တဘာဝံ
 န ဇာနာတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၀။

အပ္ပတ္တသာဋက (ပု) [အပ္ပတ္တ+သာဋက] နည်း-
 သော တန်ဖိုးရှိသော - တန်ဖိုးနည်းသော -
 အဝတ်-ပုဆိုး။ တေန ဒိန္နံ မဟန္တသာဋကံ
 အတ္တနာ လစ္စေန အပ္ပတ္တသာဋကေန သမ္ဘိ-
 ဌပေတော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၉။

အပ္ပစိန္တသုခ (တိ) [အပ္ပစိန္တ+သုခ] ကြံစည်-
 တွေးတော-ခြင်း မရှိသူတို့၏ -ချမ်းသာ-
 သုခ-မျိုး ရှိသော၊သူ။ (အာဟာရကို ကြံ
 စည်ခြင်းမှ ကင်းသော အလိုနည်းသော အရိ
 ဟာတို့၏ သုခနှင့် ပြည့်စုံသော သူတည်း။)
 အပ္ပိစ္ဆဿ ဟိ ပေါသဿ၊ အပ္ပစိန္တသုခဿ
 စ။ ဇာ၊၁။၁၅၃။ အပ္ပစိန္တသုခဿာတိ အာ-
 ဟာရစိန္တာရဟိတာနံ အပ္ပစိန္တာနမရိယာနံ
 သုခံ အဿ အတ္တိတိ အပ္ပစိန္တသုခေါ။ တဿ
 တာဝိသေန သုခေန သမန္နာဂတဿ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၂၉၅။

အပ္ပစိန္တာ (ထိ) [အပ္ပ+စိန္တာ] ကြံစည်-တွေး
 တော-မှု မရှိခြင်း။ (အာဟာရကို ယနေ

ဘယ်မှာ ရပါမည်နည်း? နက်ဖြန် ဘယ်မှာ ရပါမည်နည်း? ဟူသော ကြံစည်မှုမျိုး မရှိခြင်းတည်း။) အပ္ပိစ္ဆာ အပ္ပစိန္တာယ၊ အဒုရမနေန စ။ ဇာ၊၁။၁၅၃။ အပ္ပစိန္တာယာတိ “အဇ္ဇ ကဟံ အာဟာရံ လဘိဿာမိ၊ သေကဟ”န္တိ ဝေ အာဟာရစိန္တာယ အဘာဝေန။ ဇာ၊၄။၃။၂၉၅။

အပ္ပစိန္တိ (ပု) [အပ္ပ+စိန္တာ+ဤ] နည်းသော-ကြံစည် - တွေးတော - ခြင်း ရှိသော၊ ကြံစည် - တွေးတော - ခြင်း နည်းသော၊ သ။ အပ္ပစိန္တိ မည်သော ငါး။ ဗဟုစိန္တိ အပ္ပစိန္တိ၊ ဥဘော ဇာလေ အဗဠရေ။ ဇာ၊၁။၂။ ဗဟုစိန္တိ အပ္ပစိန္တိ မိတစိန္တိတိ တေသံ နာမာနိ။ ဇာ၊၄။၁။၄၅၂။ ဗဟုစိန္တိ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပစုက္ခ (တိ) [န+ပစ္စက္ခ] စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့၏-ရှေးရှု - ရှေ့ပြန်ပေါ်သည်-မဟုတ်သော၊ ကိုယ်တိုင် - မြင် - သိ - အပ်သည် မဟုတ်သော၊ မျက်မှောက်မဟုတ်သော၊ မျက်ကွယ်ဖြစ်သော ဒဿဗလဒေသိတံ သုတ္တဂေယျာဒိကံ အပ္ပစုက္ခံ နာမ နတ္ထိ။ ဒီ၊၄။၁။၅။ ပဂုဏပ္ပဝတ္တိဘာဝတော အပ္ပစုက္ခံ နာမ နတ္ထိ။ သီ၊၃။သစ်၊၁။၅၈။ အပ္ပစုက္ခာ တေသံ တတ္ထ တတ္ထ ကုလေ ဥပ္ပတ္တိ။ မ၊၄။၁။၂။ သံ၊၄။၂။၄၀။ သာရတ္ထ၊၃။၁၄၀။ န ဟိ ဘဂဝတော အတိတာဒိသု အပ္ပစုက္ခံ ကိဉ္စိ အတ္ထိ၊ ဝဇီရ၊၂။ (ဒီ၊၄။၃။၄၈။ မ၊၄။၂။၂၇။ ဣတိဝုတ်၊၄။၁၃၆။ ပဋိသံ၊၄။၂။၁၁၄။ ဒီ၊၃။၂။၃၄၀။ သံ၊၃။၂။၂၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပစုက္ခကတ (တိ) [န+ပစ္စက္ခ+ကတ] ကိုယ်တိုင်-မြင်-သိ-သည်ကို - မပြု - အပ် - အပ်သေး-သော၊ မျက်မှောက် မပြုအပ်-သော-သေးသော။ ပစ္စဝေက္ခကာဝသေန ဝါ အပ္ပစုက္ခကတေ။ ဝိ၊၄။၂။၇၉။ အပ္ပစုက္ခကတဿ သတ္တိကရဏတ္ထာယ။ ဒီ၊၄။၃။၂၂၆။ အသတ္တိကတ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပစုက္ခကမ္မ (န) [န+ပစ္စက္ခ+ကမ္မ] (၁) ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကတို့တွင် - မျက်မှောက်ပြုအပ် - အမှန်အတိုင်းသိအပ် - သော တစုံတခုသော ကံမျှမရှိသော မောဟ။ (၂) မျက်မှောက်မပြု - အမှန်အတိုင်း မသိ - ခြင်း။ ယံ ... အညာဏံ အဒဿနံ ... အပ္ပစုက္ခကမ္မံ ... မောဟော အကုသလမူလံ။ အဘိ၊ဇေ၊၉၄၊၂၁၆။ အဘိ၊ဝိ၊၈၇-၈၈ အဘိ၊ပု၊၁၂၄။ မဟာနိ၊၃၂၅။ (စူဠနိ၊၂၅-၌ကား အပ္ပစုဝေက္ခကမ္မံ-ဟု ရှိသည်။) နေတ္ထိ၊၆၄။ ကုသလကုသလကမ္မေသု ဝိပရိတဝုတ္တိယာ သဘာဝဂ္ဂဟဏာဘာဝေန ဝါ ကေမ္ပိ ကမ္ပံ တေဿ ပစ္စက္ခံ နတ္ထိ၊ သယံ ဝါ ကဿစိ ကမ္မဿ (ဓမ္မဿ။ မဟာနိ၊၄) ပစ္စက္ခကရကံ နာမ န ဟောတိတိ အပ္ပစုက္ခကမ္မံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၆။ မဟာနိ၊၄။၃၇၈။ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂-နှင့် နေတ္ထိ၊၄-အဖွင့်တို့ကို (၃) အနက်တွင် ကြည့်) ရူပေ ခေါ် ဝစ္စ အပ္ပစုက္ခကမ္မာ... ဝေမိမာနိ အနေကဝိဟိတာနိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ သံ၊၂။၂၂၂။ (၃) မဆင်မခြင်မှု၌ - မဆင်မခြင်ပဲ - ပြုအပ်သော အမှု။ နာဿာ(အဝိဇ္ဇာယ) ကိဉ္စိ ကမ္ပံ ပစ္စက္ခံ အတ္ထိ၊ သယဉ္စ အပ္ပစုဝေက္ခိတွာ ကတံ ကမ္မန္တိ အပ္ပစုက္ခကမ္မံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၃။ နာဿ .. အပ္ပစုဝေက္ခိတွာ ကတကမ္မန္တိ အပ္ပစုက္ခကမ္မံ။ နေတ္ထိ၊၄။၁၃၂။

အပ္ပစုက္ခကာရိတာ (တိ) [အပ္ပစုက္ခကာရိ+တာ] ကိုယ်တိုင်-မြင် - သိ - သည်ကို ပြုလေ့မရှိသော သူ၏အဖြစ်။ မျက်မှောက် ပြုလေ့မရှိသော - မျက်မှောက်မပြုသော - သူ၏အဖြစ်။ ဝဇီတကာလဝသေန အပ္ပစုက္ခကာရိတာယ အနုဿဝါဒိမတ္တေ ဌတွာ။ ဒီ၊၃။၁။၁၆၁။ မ၊၃။၃။၂၃၅။ လဗ္ဗမာနဿ ပရိကပ္ပိတဿ အတ္တနော အပ္ပစုက္ခကာရိတာယ။ သီ၊၃။သစ်၊၁။၄၂၈။

အပ္ပစုက္ခကာရီ (တိ) [န+ပစ္စက္ခ+ကရ+ဏိ] ကိုယ်တိုင်-မြင်-သိ-သည်ကို ပြုလေ့မရှိ

သော၊ မျက်မှောက်ပြုလေ့မရှိသော၊ မျက်မှောက်မပြုသော။ တတ္ထ အပ္ပစ္စက္ခကာရိနမ္ပိ ဝိညုနံ ကင်္ခါ ဝါ ဝိမတိ ဝါ နတ္ထိ ဝေ။ ဥဒါနံ၊ ဥပဂါ။ ဣတိဝုတ်၊ ဥပဂါ။ ပဏ္ဍိတာနာမ တာမိသေန ပရပတ္တိယေန အပ္ပစ္စက္ခကာရိနာ သဒ္ဓိံ န ဝသန္တိ။ ဇာ၊ ဥပဂါ။ ၂၄၅။ အပ္ပစ္စက္ခကာရိနံ သံသယဝတ္ထု ဟောတိယေဝ။ မ၊ ဥပဂါ။ ၂၅၂။

အပ္ပစ္စက္ခဘာဝ (ပ) [အပ္ပစ္စက္ခ+ဘာဝ] မျက်မှောက်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ ကမ္မဗလဿ အပ္ပစ္စက္ခဘာဝတော ဝေမေတေ သတ္တာဒါနသံဝိဘာဂေသု န ပဝတ္တန္တိ။ ဣတိဝုတ်၊ ဥပဂါ။ သဗ္ဗဿ ဟိ အပ္ပစ္စက္ခဘာဝေ အတ္ထာဝိသံဝါဒနေန ဥပယုဿ ဧကေသေ ပစ္စက္ခကတ္တာ။ ဣတိဝုတ်၊ ဥပဂါ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၃၄။ သတ္ထု သရိရဿ အပ္ပစ္စက္ခဘာဝတော။ ထေရ၊ ဥပဂါ။ ၂၅၄။ အပကာသလည်း ကြည့်။

အပ္ပစ္စက္ခဘူတ (တိ) [အပ္ပစ္စက္ခ+ဘူတ] မျက်မှောက်-မျက်မြင်-မဟုတ်သည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အတ္ထနော ပန ပစ္စက္ခကတေန အတ္ထေန အတ္ထနော အပ္ပစ္စက္ခဘူတမ္ပိ အတ္ထသာဓေတိ။ ဒီ၊ ဥပဂါ။ ၁၄၄။ သိ၊ ဥပဂါ။ ၁။ ၃၉၇။ ဣမသ္မိံ ပန အပ္ပစ္စက္ခဘူတဿ ဗြဟ္မနော သဟဗ္ဗတာယ။ ဒီ၊ ဥပဂါ။ ၄၀၁။ သိ၊ ဥပဂါ။ ၁။ ၄၂၈။

အပ္ပစ္စက္ခကာရ (ပ) [အပ္ပစ္စက္ခ+အာကာရ] မျက်မှောက်မဟုတ်သော-မျက်ကွယ်ဖြစ်သော-အခြင်းအရာ။ န ပန ဘဂဝတော ဉာဏဿ အပ္ပစ္စက္ခကာရေန ပဝတ္တနတော။ ဒီ၊ ဥပဂါ။ ၂။ ၉၄။

အပ္ပစ္စက္ခဘူတ (တိ) [န+ပစ္စက္ခဘူတ] (က) မပယ်-မစုန့် - အပ်သော။ အပ္ပဋ္ဌိက္ခန္ဓာ ... ဝိညုဟိတိ ယေ လောကေ ဝိညု သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ တေဟိ အပ္ပစ္စက္ခဘူတ (အပ္ပစ္စက္ခဘူတ) အဘိဓာန် ၂-၄၂-ပ-မ-ဝ-သ-ဝ

တာ?) အနိန္ဒိတာ။ ဒီ၊ ဥပဂါ။ ၂။ ၂၈၆။ မ၊ ဥပဂါ။ ၃၃၆။ (ခ) မပယ်-မစုန့်-အပ်သော၊ မချအပ်သော။ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဉ္ဇေဝ ဟောတိ သိက္ခာစ အပ္ပစ္စက္ခဘူတာ။ ဝိ၊ ဥပဂါ။ ၂၉။ အပ္ပစ္စက္ခဘာဝဟောတိ သိက္ခာ။ ဝိ၊ ဥပဂါ။ ၂၂၀။ ကင်္ခါ။ ၁၀၈။

အပ္ပစ္စက္ခန (န) [န+ပစ္စက္ခန] မပယ်-မစုန့်-ခြင်း၊ မချခြင်း။ သိက္ခာယ ပစ္စက္ခနံ ဥတော တဒဘာဝေန အပ္ပစ္စက္ခနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၆၇။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၃၆။ သိက္ခာယ အပ္ပစ္စက္ခနံ။ မ၊ ဥပဂါ။ ၂၅၀။

အပ္ပစ္စက္ခနလက္ခဏ (န) [အပ္ပစ္စက္ခန+လက္ခဏ] (သိက္ခာကို-) မပယ်-မစုန့်-မချ-ခြင်း၏လက္ခဏာ။ “ဝေခေါ”တိ အပ္ပစ္စက္ခနလက္ခဏံ နိယမေတိ။ ဝိ၊ ဥပဂါ။ ၂၂၀။

အပ္ပစ္စက္ခယ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပစ္စက္ခယ] (က) မပယ်-မစုန့်-မု၍။ အပ္ပစ္စက္ခယ။ မိလိန္ဒ။ ၄၆။ ပစ္စယသမာပတ္တိံ ပန ပဋိစ္စ အပ္ပစ္စက္ခယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၅၂။ (ခ) မစုန့်-မချ-မု၍။ သိက္ခာအပ္ပစ္စက္ခယ ဒုဗ္ဗလျာ အနာဝိကတ္တာ ဝိ၊ ၁။ ၂၈။ အံ၊ ၂။ ၈၁။ =သိက္ခာ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတ္တာ ဒုဗ္ဗလဘာဝဉ္စ အပ္ပကာသေတ္တာ။ ဝိ၊ ဥပဂါ။ ၂၁၀။

အပ္ပစ္စက္ခိတ္တာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပစ္စက္ခိတ္တာ] မပယ်-မစုန့်-မု၍။ ပဋိစ္စ (အဘိ၊ ဥပဂါ။ ၁၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၅၈။ ပဋိသံ၊ ဥပဂါ။ ၁၇၂။ ၁၇၃။ မဟာနိ၊ ဥပဂါ။ ၁၉၂) ကြည့်။ အပ္ပစ္စက္ခိတ္တတိ ပစ္စက္ခနံ အကတ္တာ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတ္တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဥပဂါ။ ၂။ ၂၅၂။

အပ္ပစ္စယ (ပ) [န+ပစ္စယ] (၁) အကြောင်းမဟုတ်သော။ တဏှာ ပန အတ္ထိ မာနဿ ပစ္စယဘူတာ၊ အတ္ထိ မာနဿ အပ္ပစ္စယဘူတာ။ သိ၊ ဥပဂါ။ ၂။ ၃၅၁။ (တိ) (၂) (က) ဖြစ်ခြင်း-တည်တံ့ခြင်း-၌ အကြောင်း-မရှိ-ကင်း

-သော။ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ-ဟူသော အကြောင်းမရှိသော(မာတိကာ အကောက် အနက်)။ သပ္ပစယာ ဓမ္မာ၊ အပ္ပစယာ ဓမ္မာ။ အဘိ၊ ဓ ၄။ နတ္ထိ တေသံ ဥပ္ပါဒေ ဝါ ဌိတိယံ ဝါ ပစ္စယောတိ အပ္ပစယော။ အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၉၀။ (ဥဒါန၊ ၄။ ၃၅၇။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၁၁-တို့လည်း ကြည့်။) (ခ) အကြောင်း-မရှိ-ကင်း-သော၊ သူ။ အဟေတု အပ္ပစယာ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ။ ဒီ၊ ၁။ ၅၀။ မ၊ ၂။ ၇၀၊ ၁၇၅။ သံ၊ ၂။ ၁၇၂။ (ဒီ၊ ၁။ ၂၇။ မ၊ ၂။ ၇၅-တို့လည်း ကြည့်။) တဉ္စ အနိမိတ္တံ အပ္ပစယံ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဈာတိတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ သံ၊ ၂။ ၁၇၀။ အပ္ပစယော နောပိ စ သော အသင်္ခတော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၇၆။ (ဂ) လောင်စာဟူသော အကြောင်း-မရှိ-ကင်း-သော၊ အပ္ပစယောတိ အနုပါဒါနော၊ နိရိန္ဒနောတိ အတ္ထော။ မ၊ ၂။ ၉၄။ အနာဟာရာတိ အပ္ပစယာ နိရုပါဒါနာ။ အံ၊ ၂။ ၁၇၆။ အနာဟာရ၊ (ခ) အနက်လည်း ကြည့်။ (ဆ) ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ-ဟူသော အကြောင်း ၄-ပါးမရှိသော။ (ဇ) တဏှာ-စသော အကြောင်းမရှိ သော။ အပ္ပစယနိဗ္ဗာန-ကြည့်။ (စ) အထောက်အပံ့ မရှိသော။ အပ္ပစယတာ-ကြည့်။ (ပ) (၃) ဝမ်းပမြောက်-နှလုံးမသာယာ - ကြောင်း ဖြစ်သော တရား၊ ဝမ်းမမြောက်ခြင်း၊ နှလုံး မသာခြင်း။ (ဒေါမနဿ)။ လဘန္တိ အာဇာတံ၊ လဘန္တိ အပ္ပစယံ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၅၄။ န အာဇာတော န အပ္ပစယော န စေတသော အနဘိရုဒ္ဓိ ကရုဏိယာ။ ဒီ၊ ၁။ ၃။ မ၊ ၁။ ၁၉၃။ အပ္ပတိတာ ဟောန္တိ တေန အတုဋ္ဌာ အသောမနဿိကာတိ အပ္ပစယော၊ ဒေါမနဿဿေတံ အဝိဝစနံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၅၂။ အံ၊ ၂။ ၁၆၄။ အပ္ပစယောတိ ဒေါမနဿံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၄။ အပ္ပတိတာ ဟောန္တိ တေနာတိ ပါကုပ္ပပရိယာယေန

အပ္ပစယ-သဒ္ဓဿ (အပ္ပစယ-သဒ္ဓဿ၊ သီ၊ ၂။ ၁။ ၁၆) အတ္ထဒဿနံ၊ တံမုခေန ပန န ပစ္စေတိ တေနာတိ အပ္ပစယောတိ ဒဠဗ္ဗံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၅၉။ (သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၁-လည်း ကြည့်။) အပ္ပတိတာ ဟောန္တိ တေနာတိ အပ္ပစယော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၉၇။ ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ အပ္ပစယဉ္စ။ ဒီ၊ ၃။ ၇။ မ၊ ၁။ ၁၃၄၊ ၃၁၇။ မ၊ ၃။ ၂၄၅။ အံ၊ ၁။ ၁၂၂၊ ၁၇၇။ = ဒေါမနဿသင်္ခတိ အပ္ပစယဉ္စ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇။ အပ္ပစယန္တိ အတုဋ္ဌာကာရံ ဒေါမနဿံ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၉၂။ အပ္ပစယန္တိ အနဘိရုဒ္ဓိ အတုဋ္ဌာကာရံ။ ဧတ္ထ စ အပ္ပစယေန ဒေါမနဿံ ဝုတ္တံ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၉။ “အပ္ပစယော ဒေါမနဿံ စေတသိကဒုက္ခ”န္တိ ပရိယာယဝစနံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၀။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၉။ (မ၊ ၁။ ၃၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၇။ မဟာနိ၊ ၁။ ၁၉၀။ ၎င်း၊ ၄။ ၃၀၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပစယဂ္ဂဟဏ (န) [အပ္ပစယ + ဂဟဏ] အပ္ပစယသဒ္ဓါ။ အပ္ပစယဂ္ဂဟဏေန ဝေဒနာက္ခန္ဓသင်္ဂဟော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၁။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၄၉၃။

အပ္ပစယတာ (ထိ) [အပ္ပစယ + တာ] အထောက်အပံ့ မရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဝိဟတ္ထတာ (သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၀၀) ကြည့်။

အပ္ပစယတ္ထ (န) [အပ္ပစယ + တ္ထ] (၁) အကြောင်းမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ ဇာတိအာဒိနံ ဇာတိယာ အပ္ပစယတ္တာ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၆။ ပဇာနနံ နာမ န ဟောတိ နိဗ္ဗိဒါဒိနံ အပ္ပစယတ္တာ။ အနု၊ ၂။ ၁။ ၇၂။ (၂) ဖြစ်ခြင်း-တည်တံ့ခြင်း - ၌ အကြောင်းတရား မရှိသည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပစယတ္တာ ဝါ ဥပ္ပါဒါဘာဝေါ၊ တတော အမတသဘာဝတ္တာ စဝနာဘာဝေါ.. အရူပသဘာဝတ္တာ အပ္ပစယတ္တာ စ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၅၅။ နိဗ္ဗာနံ ပန အပ္ပစယတ္တာ အတ္တနော

နိစ္စတာယ ဝေ သဗ္ဗဒါဘာဝိတိ အနာဒိကာ-
လိကော၊ အပရိယန္တော စ။ ဒိ၊ ဇ္ဇိ၊ ၃။ ၁၉၃။

အပ္ပစ္စယဓမ္မ (ပု) [အပ္ပစ္စယ+ဓမ္မ] ဖြစ်ခြင်း-
တည်တံ့ခြင်း - ခွဲ အကြောင်းမရှိသော
တရား။ (နိဗ္ဗာန်)။ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိယံ ပန
သပ္ပစ္စယဓမ္မမေဝ အပ္ပစ္စယဓမ္မ သင်္ခတဓမ္မမေဝ
အသင်္ခတဓမ္မန္တိ ပညပေယျာတိ အယမေဝ
အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ မ၊ ဇ္ဇ၊ ၂။ ၆၂။ အပ္ပစ္စ-
ယဓမ္မဿ အသင်္ခတဘာဝေါ အတိဝိယ
ပါကဇ္ဇော ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၃၃။

အပ္ပစ္စယနိဗ္ဗာန (န) [အပ္ပစ္စယ+နိဗ္ဗာန] (က)
ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ-ဟူသော အ-
ကြောင်း ၄ ပါးမရှိသော နိဗ္ဗာန်။ အပ္ပစ္စယ-
နိဗ္ဗာနဿ သန္တိကရုဏတ္ထာယ။ အံ၊ ဇ္ဇ၊ ၁။
၃၆၆။ အံ၊ ဇ္ဇ၊ ၂။ ၂၀၃။ အပ္ပစ္စယနိဗ္ဗာနဿာတိ
အမတဓာတုယာ။ အံ၊ ဇ္ဇ၊ ၁။ ၂၂၂။ အပ္ပစ္စယ-
နိဗ္ဗာနဿ သန္တိကရုဏတ္ထာယာတိ ပစ္စယ-
ရဟိတတ္တာ အပ္ပစ္စယဿ အသင်္ခတဿ
တဏှာဝါနဝိရဟိတတ္တာ နိဗ္ဗာနန္တိ လဒ္ဓနာမ-
ဿ အမတဿ သန္တိကရိယာယ။ အံ၊ ဇ္ဇ၊
၂။ ၁၈၂။ အသင်္ခတ (ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၇၂)
လည်း ကြည့်။ (ခ) တဏှာစသော
အကြောင်း မရှိသော - ချုပ်ငြိမ်းခြင်း -
ချုပ်ငြိမ်းသော တရား။ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန
(အံ၊ ဇ္ဇ၊ ၃။ ၁၇၂) ကြည့်။ အပ္ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာန-
လည်း ကြည့်။

အပ္ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာန (န) [အပ္ပစ္စယ+ပရိနိဗ္ဗာန]
တဏှာစသော အကြောင်းမရှိသော - ချုပ်
ငြိမ်းခြင်း - ချုပ်ငြိမ်းသောတရား။ (အနုပါဒိ-
သေသနိဗ္ဗာန်)။ နတ္ထိ အပ္ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနံ။
ပစ္စယာဘာဝေန ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနဿ ဒုက္ခဿ
အဘာဝါ ယံ နိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တံ၊ နတ္ထိ တေ တန္တိ။
အဘိ၊ ဇ္ဇ၊ ၃။ ၁၃၃။ အပ္ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိ-
နိဗ္ဗာယတိ။ အံ၊ ဇ္ဇ၊ ၂။ ၂၃၄။ အပ္ပစ္စယပရိ-

နိဗ္ဗာနဿ ပစ္စက္ခကိရိယတ္ထာယ။ အံ၊ ဇ္ဇ၊ ၃။
၁၀၁။ အပ္ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနဿာတိ အနုပါ-
ဒိသေသနိဗ္ဗာနံ သန္တာယ ဝဒတိ။ ပစ္စယ-
ဝသေန အနုပုန္န အသင်္ခတံ အမတဓာတု-
မေဝ။ အံ၊ ဇ္ဇ၊ ၃။ ၁၀၂။ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန
(၁) (ခ) အနက်လည်း ကြည့်။

အပ္ပစ္စယဘာဝနာ (တိ) [အပ္ပစ္စယ+ဘာဝနာ]
အကြောင်း-မရှိ-ကင်း - သော နိဗ္ဗာန်
အလို့ငှါ ပွားများခြင်း။ ရုက္ခါဒိကိလေသေဟိ
စိရကာလဘာဝိတတ္တာ သတ္တာနံ အပ္ပစ္စယ-
ဘာဝနာ န သုကရာတိ နိဗ္ဗာနဿ ကိစ္ဆေန
အဓိဂမနိယတံ ဒသေတိ။ ဥဒါနံ ၄။ ၃၅၆။

အပ္ပစ္စယဘူတ (တိ) [အပ္ပစ္စယ+ဘူတ]
အကြောင်းမဟုတ်သည်(ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။
အပ္ပစ္စယ(၁)အနက် ကြည့်။

အပ္ပစ္စယသဒ္ဓ (ပု) [အပ္ပစ္စယ+သဒ္ဓ] အပ္ပစ္စယ-
သဒ္ဓါ။ အပ္ပစ္စယ(၃)အနက် ကြည့်။

အပ္ပစ္စယသမဝါယ (ပု) [န+ပစ္စယ+သမဝါယ]
အကြောင်းတို့၏ တပေါင်းတည်း မဖြစ်ခြင်း၊
အကြောင်းမတိုက်ဆိုင်ခြင်း။ ဣစ္ဆာဝိပရိ-
ယာယ(နေတ္ထိ၊ ၄။ ၅၈) ကြည့်။

အပ္ပစ္စယိကဘာဝ (ပု) [အပ္ပစ္စယိက+ဘာဝ]
မယုံကြည်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်။ အသစ္စ-
သန္တဿ အပ္ပစ္စယိကဘာဝတော။ စရိယာ၊ ၄။
၂၉၂။ ဒိ၊ ဇ္ဇိ၊ ၁။ ၈၂။ သိ၊ ဇ္ဇိ၊ သင်္ခ၊ ၁။ ၂၆၉။

အပ္ပစ္စယပုဒ္ဓ (တိ) [န + ပစ္စယပုဒ္ဓ] အ-
ကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်မဟုတ်သော -
ပစ္စယပုဒ္ဓမဟုတ်သော - တရား။ ပစ္စယပုဒ္ဓ
ဟိ ပစ္စယသမ္ပန္နိတိ အပ္ပစ္စယပုဒ္ဓတ္တာ အသမ္ပန္နိ-
တာ ဧတ္ထ ဇောတိယတိ။ အနု၊ ၁။ ၂၈။

အပ္ပစ္စင်က္ခေပရိဘောဂ (ပု) [အပ္ပစ္စင်က္ခေပ+
ပရိဘောဂ] မဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့်-မဆင်ခြင်ပဲ
-သုံးဆောင်ခြင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်းမရှိသော သုံး
ဆောင်ခြင်း။ ပဗ္ဗဇိတာနမ္မိ စတုသု ပစ္စယေသု
အပ္ပစ္စင်က္ခေပရိဘောဂေါ အနရိယပရိယေ-
သနာ ဝေ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၇-ဂ။ သီလဝတော ပန
အပ္ပစ္စင်က္ခေပရိဘောဂေါ ဣဏပရိဘော-
ဂေါ နာမ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၆။ အပ္ပစ္စင်က္ခေပရိ-
ဘောဂ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပစ္စင်က္ခေပရိဘောဂ (ပု) [အပ္ပစ္စင်က္ခေပ+
ပရိဘောဂ] မဆင်ခြင်အပ်သော ပစ္စည်းကို
သုံးဆောင်ခြင်း၊မဆင်ခြင်ပဲ သုံးဆောင်ခြင်း။
သီလဝတော အပ္ပစ္စင်က္ခေပရိဘောဂေါ
ဣဏပရိဘောဂေါ နာမ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၂။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၈၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၄။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၄၁၂
အပ္ပစ္စင်က္ခေပရိဘောဂေါ-ဟု ရှိသည်။)
အပ္ပစ္စင်က္ခေပရိဘောဂေါတိ အပ္ပစ္စင်က္ခေ-
ပတဿ ပစ္စယဿ ပရိဘောဂေါ။ ပါရာဇိကဏ်
ယောဇနာ။၂၇၈။ သဒ္ဓါဒေယံ အပ္ပစ္စင်က္ခေ-
ပရိဘောဂေန ပရိဘူတိတု။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၃၇၅။ အပ္ပစ္စင်က္ခေပရိဘောဂေါ နာမ
အပ္ပစ္စင်က္ခေပရိဘောဂကတဝိသပရိဘောဂသဒ္ဓိ-
သော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀၃။ (မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၆။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၀၉၊၄၈၄။ မူလဋီ၊၁။၁၈၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊
၁။၇၁-တို့လည်း ကြည့်။) အပ္ပစ္စင်က္ခေပ-
ပရိဘောဂ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပစ္စင်က္ခေပ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပစ္စင်က္ခေပ+
(က) မဆင်ခြင်မှု၍။ အပ္ပစ္စင်က္ခေပရိ-
ဘူတံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၂။ အပ္ပစ္စင်က္ခေပ
ပရိဘူတံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁၁။ (ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၀။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၄၁။ သာရတ္ထ၊၂။၄၁၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊
၁။၆၀-တို့လည်း ကြည့်။) (ခ) မစူးစမ်း-
မဆင်ခြင်-မှု၍။ သာဟသံ ကတွာ အပ္ပစ္စ-
င်က္ခေပရိဘောဂံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၉။ (မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၀၈။

သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၃။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။
၁၃၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပစ္စုဒ္ဓ (တိ) [န+ပစ္စုဒ္ဓ] ပစ္စုဒ္ဓိရ်မပြုအပ်
-အဓိဋ္ဌာန် မချအပ်-သော။ အပ္ပစ္စုဒ္ဓဇ္ဇ
ပစ္စုဒ္ဓသညီ။ ဝိ၊၁။၃၀၂။ တဿ စ
သာဓိတံ အပ္ပစ္စုဒ္ဓံ။ ဝဇီရ၊၂၂၈။ (ကခါ။
၁၅၈-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပစ္စုဒ္ဓသညီ (တိ) [အပ္ပစ္စုဒ္ဓ+သညာ+တ္တိ]
ပစ္စုဒ္ဓိရ်မပြုအပ်ဟု အမှတ်ရှိသော။ သူ။ အပ္ပ-
စ္စုဒ္ဓ ကြည့်။

အပ္ပစ္စုဒ္ဓရန္တ (တိ) [န+ပစ္စုဒ္ဓရန္တ] ပစ္စုဒ္ဓိရ်မပြု
သော၊အဓိဋ္ဌာန်မချသော။ သူ။ အပ္ပစ္စုဒ္ဓရန္တေန
ဝိကပ္ပေတဗ္ဗော။ ကခါ။၁၇၈။ သဒ္ဓိစ္စ အပ္ပစ္စုဒ္ဓ-
ရန္တဿ ယုတ္တံ။ ဝဇီရ၊၂၂၈။ (ဝိမတိ၊၂။
၂၇၇။ ကခါ၊ဋီ၊၈၈၊၃၂၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရ (ပု) [န+ပစ္စုဒ္ဓါရ] ပစ္စုဒ္ဓိရ်မပြု-
ဝိကပ္ပနာမပြန်-ခြင်း။ (သင်္ကန်း၊ သပိတ်
အဓိဋ္ဌာန်ချသည်ကို ပစ္စုဒ္ဓိရ်ပြုသည်ဟုလည်း
ခေါ်သေးသည်။ အဓိဋ္ဌာန်ချပုံ၊ ဝိကပ္ပနာပြန်
ပုံတို့ကို ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၆၊၂၃၀။ ကခါ။၁၅၄၊
၂၄၂။ ဝိ၊၂။၁၆၁-တို့တွင် ကြည့်။) သာမံ
ဝိကပ္ပိတဿ အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရော။ ကခါ။၂၄၄။
ဝိမတိ၊၂။၄၄။ သာရတ္ထ၊၃။၈၂။

အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရက (တိ) [န+ပစ္စုဒ္ဓါရ+က] ပစ္စုဒ္ဓိရ်
ပြုခြင်း - ဝိကပ္ပနာ ပြန်ခြင်း - မရှိသော၊
သင်္ကန်း။ သာမံ စီလရံ ဝိကပ္ပေတွာ
အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရကံ ပရိဘူတံ။ ဝိ၊၂။၁၆၀ (သီ၊
သျှာမူကဲ့)။အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရကသညီ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရကသညီ (တိ) [အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရက+သညာ
+တ္တိ] အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရကသညီ-နှင့် အနက်တူ။
၎င်းကြည့်။

အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရဏ (န) [န + ပစ္စုဒ္ဓါရဏ] (၁) ပစ္စုဒ္ဓါရ်မပြု - ဝိကပ္ပနာမပြန် - ခြင်း။ အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရဏ ဝစိကမ္ပံ။ ဝဇီရ။ ၃၃၀။ (တိ) (၂) ပစ္စုဒ္ဓါရ်ပြုခြင်း - ဝိကပ္ပနာပြန်ခြင်း - မရှိသော၊ သက်န်း။ သာမံ စိဝရံ ဝိကပ္ပေတွာ အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရဏံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၆၀။ အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရဏံ နာမ တဿ ဝါ အဝိနန္တံ၊ ၎င်း။ ၁၆၁။ အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရဏန္တိ “မယံ သန္တကံ ပရိဘုဉ္ဇ ဝါ ဝိဿဇ္ဇေဟိ ဝါ”တိ အာဒိနာ အကတပစ္စုဒ္ဓါရ်။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၈၂။ အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရဏံ ပရိဘုဉ္ဇနဝတ္ထုသ္မိံ။ ကခါ။ ၂၄၄။ (ပစ္စုဒ္ဓါရ်သည် အဝိဋ္ဌာန်ချသော ပစ္စုဒ္ဓါရ်၊ ဝိကပ္ပနာပြန်သော ပစ္စုဒ္ဓါရ်ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။ ဝိ၊ ၂။ ၂၂၆၊ ၂၃၀-တို့တွင် ကြည့်။)

အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရဏသညီ (တိ) [အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရဏ + သညာ + ဤ] ပစ္စုဒ္ဓါရ်ပြုခြင်း - ဝိကပ္ပနာပြန်ခြင်း - မရှိသော သက်န်းဟု အမှတ်ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရဏေ အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရဏသညီ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၆၁။ ပစ္စုဒ္ဓါရဏေ အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရဏသညီဿ (ပစ္စုဒ္ဓါရဏေ အပ္ပစ္စုဒ္ဓါရဏသညီဿ။ သီ၊ က) ဝေမတိကဿ ဝါ။ ကခါ။ ၂၄၄။

အပ္ပစ္စုပလက္ခဏ (န၊ တိ) [န + ပစ္စုပလက္ခဏ] အဖန်ဖန် - ကပ်၍ - ပြင်းစွာ - မမှတ် - မဆင်ခြင် - ခြင်း။ ရူပေ ခေါ် ဝဇ္ဇ အပ္ပစ္စုပလက္ခဏာ။ သံ၊ ၂။ ၂၂၂။ အပ္ပစ္စုပလက္ခဏာ အသမဝေက္ခဏံ။ နေတ္ထိ။ ၆၄။ (၎င်း၊ ၄။ ၁၃၁ လည်းကြည့်။) ပစ္စုပလက္ခဏာ (နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၃၂)လည်း ကြည့်။

အပ္ပစ္စုပေက္ခဏ (န၊ တိ) [န + ပစ္စုပေက္ခဏ] ရှေးရှု၊ ကပ်၍ - မရှု - မဆင်ခြင် - ခြင်း။ ရူပေ ခေါ် ဝဇ္ဇ အပ္ပစ္စုပေက္ခဏာ။ သံ၊ ၂။ ၂၂၂။

အပ္ပစ္စိဒ္ဓ (တိ) [အပ္ပ + ဆိဒ္ဓ] သေး - ငယ် - သော - အပေါက် - အခေါင်း - ရှိသော။ အစ္စိဒ္ဓ (စ) အနက် ကြည့်။

အပ္ပဇဟန (န) [န + ပဇဟန] (၁) မစွန့် - မပယ် - ခြင်း။ ပဟာတဗ္ဗဿ အပ္ပဇဟနတော။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၅၀။ (တိ) (၂) မစွန့် - မပယ် - အပ်သော၊ တရား။ အပ္ပဇဟနသဗ္ဗာဝ ကြည့်။

အပ္ပဇဟနက (ဟိ) [န + ပဇဟန + က] မစွန့် - မပယ် - တတ်သော။ အတောတိ အပ္ပဇဟနကေသု နိဿက္ကံ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၃။ ပဇဟနကေဟိ အပ္ပဇဟနကေ နိဗ္ဗါရေတုံ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၉၉။

အပ္ပဇဟနသဗ္ဗာဝ (ပု) [အပ္ပဇဟန + သဗ္ဗာဝ] (၁) မစွန့် - မပယ် - ခြင်း၏ - ဖြစ်သင့်ခြင်း (၂) မစွန့် - မပယ် - အပ်သောတရား၏ ဖြစ်သင့်ခြင်း။ သော “တေ ပဇဟတိ”တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဝတ္တဗ္ဗောန ဟောတိ အပ္ပဇဟနသဗ္ဗာဝါ။ မူလ၊ ၃။ ၁၄၇။ အပ္ပဇဟနသဗ္ဗာဝါတိ အပ္ပဟာနဿ၊ အပ္ပဟိယမာနဿ ဝါ သဗ္ဗာဝါ။ အနု၊ ၃။ ၂၀၆။

အပ္ပဇဟန္တ (တိ) [န + ပဇဟန္တ] မစွန့် - မပယ် - သော၊ သူ။ အနဘိဇာနံ အပရိဇာနံ အဝိရာဇယံ အပ္ပဇဟံ အဘဗ္ဗော ခုက္ကယာယ။ သံ၊ ၂။ ၂၄၉။ ဣတိဝုတ်။ ၁၉၇။ = အပ္ပဇဟန္တော။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၆။ သောကမပ္ပဇဟံ ဇန္တု။ သုတ္တနိ။ ၃၇၂။ ခုဒ္ဓါနုဒ္ဓကပ္ပိ ဝိနယာစာရံ အပ္ပဇဟန္တေန။ ခုဒ္ဓက၊ ၄။ ၂၉။

အပ္ပဇဟိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပဇဟိတွာ] မစွန့် - မပယ် - မူ၍။ ခုဝိဓံ ပါပသမာစာရံ အပ္ပဇဟိတွာ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၆၇။

အပ္ပဇာနန (န) [န + ပဇာနန] အပြားအားဖြင့် မသိခြင်း၊ မသိခြင်း။ ဝိမုတ္တိယာ အပ္ပဇာနနေ စ သောကာဒိနံ ပစ္စယဘူတာ အဝိဇ္ဇာ ပကာသိတာ။ အနု၊ ၃။ ၂။ ၉၇။

အပ္ပဇာနန္တ (တိ) [န+ပဇာနန္တ] မသိသော၊ မသိမြင်သော၊ ဉာဏ်ဖြင့် မသိမြင်သော၊ သူ။ ယထာဘူတံ အပ္ပဇာနန္တော။ ဒီ၊ ၁။ ၂၄။ သော မနသိကရဏိယေ ဓမ္မေ အပ္ပဇာနန္တော။ မ၊ ၁။ ၉။ နိရောဓံ အပ္ပဇာနန္တော။ သံ၊ ၁။ ၁၃၄။ ဣတိဝုတ်။ ၂၃၈။ သုတ္တန်။ ၃၉၆။ တဿ ... အပ္ပဇာနန္တော။ အံ၊ ၁။ ၃၁၇။ ဝိမောက္ခံ အပ္ပဇာနန္တော။ ပဋိသံ၊ ၁၆၄။ ဝါရကံ အပ္ပဇာနန္တံ။ ဇ၊ ၂။ ၈၁။

အပ္ပညာတိက (တိ) [အပ္ပ+ညာတိ+က] နည်းသော ဆွေမျိုးရှိသော၊ ဆွေမျိုး - သားသမီး - နည်းသော။ အသုကံနာမ ကုလံ ပုဗ္ဗေ ဗဟုညာတိကံ။ ဣဒါနိ အပ္ပညာတိကံ အပ္ပပက္ခံ ဇာတိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၆၃။

အပ္ပည (တိ) [န+ပညာ] ပညာမရှိသော၊ ပညာမဲ့သော၊ သူ။ ကန္တေယျုတေ ဝဿသတံ အပ္ပညာ။ ဇ၊ ၁။ ၂၃။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၁။ နတ္ထိ စွန့် အပ္ပညဿ။ ဓမ္မ၊ ၆၆။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၄။ ဗာလံ အပ္ပညံ ဇာ၊ ၄။ ၅၀၀။ အပ္ပညော သပ္ပညောပိ ဝါ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၈၁။ (ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၈။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၀-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပညတ္တ (တိ) [န+ပညတ္တ] (၁) အပြားအားဖြင့် မသိစေအပ် - မပညတ်အပ် - သော။ (၂) မထားအပ် - မပညတ်အပ် - သော။ အပ္ပညတ္တံ သာဝကောနံ သိက္ခာပဒံ။ ဝိ၊ ၁။ ၉။ အပ္ပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ (ဝိ၊ ၁။ ၂၁) - တိ ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပဒေ အဋ္ဌပိတေ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၈။ အပ္ပညတ္တံ နပ္ပညပေယျ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၇၅။ အပ္ပညတ္တံ န ပညာပေန္တိ။ ဒီ၊ ၂။ ၆၂။ အံ၊ ၂။ ၄၁၀။ (ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၃။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၂။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၅။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၈၆။ သုတ္တန်၊ ၄။ ၁။ ၁၄၃။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄၅၁-တို့လည်း ကြည့်။) ပညတ္တ (အံ၊ ၄။ ၂။ ၆၅။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၂-၃) လည်း ကြည့်။ (၃) (က) ခွင့်မပြုအပ် - မပညတ်

အပ် - သေးသော။ (ခ) မစီရင်အပ် - မပညတ်အပ် - သေးသော။ သေနာသနံ အပ္ပညတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၉၀။ အပ္ပညတ္တံ ဟောတိတိ အနန္တညာတံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၅၈။ ဘကဝတာ ဘိက္ခုနံ ဝဿာဝါသော အပ္ပညတ္တော။ ဝိ၊ ၃။ ၁၉၂။ အပ္ပညတ္တောတိ အနန္တညာတော၊ အသံဝိဟိတော ဝါ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၄၉။ ဝဿပနာယိကာ အပ္ပညတ္တာ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၈။ အပ္ပညတ္တာတိ အနန္တညာတာ၊ အဝိဟိတာ ဝါ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၉။ (၄) ဝိနည်းပညတ် မဟုတ်သော - စကား - တရား။ (သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာလာ တရား)။ အပ္ပညတ္တေန ဝုစ္စမာနော။ ဝိ၊ ၂။ ၁၅၀၊ ၁၈၇။ အပ္ပညတ္တေနာတိ သုတ္တေ ဝါ အဘိဓမ္မေ ဝါ အာဂတေန။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၁၂၉။ “ဣဒံ န သလ္လေခါယာ”တိ အာသိနာ နယေနေဝ အပ္ပညတ္တေန ဝုစ္စမာနာယာပိ။ ကင်္ခါ၊ ၂။ ၁။ (၅) မခင်း - ခင်းမထား - အပ်သော။ ဥပေါသတာဂါရေ အာသနံ အပ္ပညတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၅၉။ ဗုဒ္ဓါရဟံ ပန ကတော အပ္ပညတ္တံ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၂။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၈၇။ အာသနာနိ အပ္ပညတ္တာနိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၁။

အပ္ပညတ္တိ (တိ) [န+ပညတ္တိ] (၁) မသိစေခြင်း။ မထင်ရှားခြင်း။ (၂) အမည် - ပညတ် - မရှိသည်၏ အဖြစ် - မရှိခြင်း။ အစွိ အပ္ပညတ္တိံ ဂတာ။ မိလိန္ဒ၊ ၇၇။ သာ အနုပုဗ္ဗေန မိလာယိတော အပ္ပညတ္တိံ (အပ္ပညတ္တိံ) ဂစ္ဆေယျ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၀။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၆။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၈။ အပ္ပညတ္တိန္တိ အပ္ပညာသနံ “တိတ္ထအလာဗု အတ္တိ”တိ ဝေါဟာရာဘာဝံ ဝါ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၂။ မူလဒီ၊ ၂။ ၇၀။

အပ္ပညတ္တိက (တိ) [န+ပညတ္တိ+က] (၁) သိစေခြင်းမရှိသော၊ မသိစေနိုင်သော၊ သူ။ (မျက်မှောက်မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို သိစေ

တတ်၊ ထားတတ်၊ ဟောပြောတတ်သော်
လည်း သယံကတ-စသော သဘောတရားကို
မသိစေနိုင်၊ မထားနိုင်၊ မဟောပြောနိုင်သော
သူဟု ဆိုလိုသည်။ သမကော ဂေါတမော
ဝေနယိကော အပ္ပညတ္တိကော။ အံ၊ ၃။ ၄၁၀။
အပ္ပညတ္တိကောတိ န ကိဉ္စိ ပညာပေတံ
လက္ခေတ္တံ၊ အထ ဝါ... အပ္ပညတ္တိကောတိ
အပစ္စက္ခံ နိဗ္ဗာနံ ပညာပေတံ၊ သယံကတ-
ဒီသု (သဿတာဒီသု၊ သျှာ) ကိဉ္စိ ပညာပေတံ
န သက္ခေတ္တံ၊ အံ၊ ၄။ ၃၃၀။ (၂) အမည်
-ပညတ်-မရှိသော၊ သူ။ ပရိနိဗ္ဗာနတော
ဥပ္ပံ အပ္ပညတ္တိကောဝ ဟောတိ။ ဥဒါန၊ ၄။
၁၉၅။ အညဒတ္တု ဆိန္ဒုဗန္ဓနော အပ္ပညတ္တိ-
ကောဝ သိယာ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၉။ စိတ္တ-
စေတသိကာနံ အညဿ စ ကဿစိ အဘာ-
ဝတော အပ္ပညတ္တိကောဝ ဘဝေယျ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၃။ ၂။ ၅၂၅။

အပ္ပညာက (န) [န+ပညာက] မထင်ရှားခြင်း။
ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ အပ္ပညာကံ။ သံ၊ ၄။ ၂။
၇၅။ အပ္ပညာကန္တိ အပ္ပညာယနံ။ သံ၊ ၃။ ၂။
၉၆။

အပ္ပညာတ (တိ) [န+ပညာတ] မထင်ရှား-
မသိအပ်-သော၊ သူ။ အယံ အနာထာ
အပ္ပညာတာ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၉၇။ အယံ နဝကော
အပ္ပညာတော အပ္ပကတညူ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၉၈။
ဣမေ ပနဉ္စေ ဘိက္ခု၊ အပ္ပညာတာ အပ္ပေ-
သက္ခာ။ မ၊ ၁။ ၂၅၀။ မ၊ ၃။ ၈၇။ အညတရော
ဘိက္ခု နဝေါ အပ္ပညာတော။ သံ၊ ၂။ ၂၇၂။
အပ္ပညာတောတိ အညာတော အပါ-
ကဋ္ဌော။ အယံ ပန နဝေါ စေဝ အပ္ပညာ-
တော စ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၆။ အပ္ပညာတော-
(အံ၊ ၂။ ၁၁၇)တိ အပါကဋ္ဌော အပ္ပပုညော။
အံ၊ ၄။ ၃။ ၄၄။ အပ္ပညာတော ဒီသုပိ န စ
သုဇာနော။ ပေတ၊ ၁။ ၁၈၆။ အပ္ပညာတောတိ
ပရမပိစ္ဆတာယ ပဋိစ္ဆန္နုကတာယ စ န

ပါကဋ္ဌော။ ပေတ၊ ၄။ ၂။ ၁၄။ အပ္ပညာ-
တောတိ နံ ဗာလာ၊ အဝဇာနန္တိ အဇာန-
တာ။ ထေရ၊ ၂။ ၄၈။ = န ပညာတော န
ပါကဋ္ဌော။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၉။ အပ္ပညာတေ-
(ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၇)တိ အပ္ပတိတေ အပ္ပသိဒ္ဓေတိ
အတ္တော။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၅။ အပ္ပညာတေတိ
အပ္ပသိဒ္ဓေ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄။ (ထေရ၊ ၄။ ၈၊
၇၈။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၁၉၁။ အံ၊ ၃။ ၂။ ၄၂။ အံ၊ ၃။ ၃။
၆၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၆၅-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပညာတက (န) [အပ္ပညာတ+ကက] မထင်
ရှား-မကျော်ကြား-သည်၏အဖြစ်-ခြင်း။
ဇောန စ အပ္ပညာတကေန နော ပရိတဿ-
တိ။ အံ၊ ၂။ ၁၁၇။ အပ္ပညာတကေနာတိ
အပ္ပညာတဘာဝေန အပါကဋ္ဌတာယ မန္တ-
ပုညတာယ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၄၄။

အပ္ပညာတကုလ (န) [အပ္ပညာတ+ကုလ]
မထင်ရှားသောအမျိုး။ အပ္ပညာတကုလေဟိ
နိက္ခမိတာ ပဗ္ဗဇိတာ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၄၈။

အပ္ပညာတဒေဝတာ (ထိ) [အပ္ပညာတ+ဒေ-
ဝတာ] အမျိုးအမည် မထင်ရှားသော နတ်။
အညတရဒေဝတာ (ဝိ၊ ၃။ ၂။ ၂၁၉။ အံ၊ ၃။ ၃။
၃၁၉၃) ကြည့်။

အပ္ပညာတဘာဝ (ပ) [အပ္ပညာတ + ဘာဝ]
မထင်ရှား-မကျော်ကြား-သည်၏ အဖြစ်။
အပ္ပညာတက-ကြည့်။

အပ္ပညာတရူပတ္တ (န) [န+ပညာတ+ရူပ+တ္တ]
ထင်ရှားသောသဘော မရှိသည်၏ အဖြစ်။
ဌိတေန ကတကမ္ပံ န သက္ကာ သုခေန ဒီပေတုံ
လောကေ အပ္ပညာတရူပတ္တာ။ ဒီ၊ ၃။ ၃။
၁၀၃။

အပ္ပညာပန (န၊ ထိ) [န+ပညာပန] မပညတ်
ခြင်း။ ယဿာယသုတော ခမတိ အပ္ပညတ္တဿ
အပ္ပညာပနာ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၈၅။ အနာဂတေ
အပ္ပညာပနံ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၆၇။ သိက္ခာပဒဿ

ပညာပနေ ..အပ္ပညာပနေ။ ဝဇိရ။၅၆၂။ (ဒိ
ဇ္ဇိ။၂။၁၀၉။ မဇ္ဈိ။၂။၆၆-တို့လည်း ကြည့်။)
အပ္ပညတ္တိ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပညာယန (န) [န+ပညာယန] မထင်ရှား
ခြင်း။ ပုပ္ဖကောဋိ န ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာယ၊
တဿာ အပ္ပညာယနတော။ မဋ္ဌ။၁။၂၂၉။
ဂမနဿ အပ္ပညာယနတော ဂတိ ဒုရနုယာ။
ဓမ္မဋ္ဌ။၁။၃၇၇။ ပုရိမာယ ကောဋိယာ
အပ္ပညာယနံ။ အနုဋ္ဌိ။၂။၉၄။ အပ္ပညာဏ-
လည်း ကြည့်။

အပ္ပဒိကပ္ပ (န) [န+ပဒိကပ္ပ] (၁) အတုံအပြန်
မပြုခြင်း၊ မခုခံ-မကာကွယ်-ခြင်း၊ မကု
စားခြင်း ဒေသနာဂါမ်၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမ်ဖြင့် ပြေ
ပျောက်အောင် မပြုလုပ်ခြင်း။ ဥက္ကိတ္တော
နာမ အာပတ္တိယာ အဝဿနေ ဝါ အပ္ပဒိ-
ကမ္မေ ဝါ အပ္ပဒိနိဿဂ္ဂေ ဝါ ဥက္ကိတ္တော။
ဝိ။၂။၂၇၂။ (ဝိ။၃။၁၃၅။ ဝိ။၄။၃၂၆-တို့
လည်း ကြည့်။) (တိ) (၂) ကုစား-ခြင်း-
ချက်-မရှိသော၊ မကုစားအပ်သော၊ ကုစား
မရသော သပ္ပဒိကမ္မာ အာပတ္တိ ဇာနိတဗ္ဗာ၊
အပ္ပဒိကမ္မာ အာပတ္တိ ဇာနိတဗ္ဗာ။ ဝိ။၅။
၂၁။ (၎င်း ၃၂၂၊ ၃၆၄-တို့လည်း ကြည့်။)
အပ္ပဒိကမ္မံ အာပတ္တိံ “အပ္ပဒိကမ္မာ အာ-
ပတ္တိံ” တိ ဝိပေန္တိ။ အံ။၁။၂၁။ သပ္ပဒိကမ္မာ၊
အပ္ပဒိကမ္မာတိ ... အတိပရသတ္တာ အပ္ပဒိ-
ကမ္မာ ဇောဋ္ဌ။၁။၃၅၄။ (ဇောဋ္ဌ။၃။၄၁-လည်း
ကြည့်။) သပ္ပဒိကမ္မာ သာ ဆဗ္ဗိဓာ ဟောတိ၊
အပ္ပဒိကမ္မာ သာ ပါရာဇိကာပတ္တိ။ ဗုဒ္ဓဝံ။၄။
၆၉။

အပ္ပဒိကပ္ပကတ (တိ) [န+ပဒိကပ္ပ+ကတ] ပြု
အပ်သော ကုစားခြင်းမရှိသော၊ ကုစားခြင်း
မပြုအပ်သော၊ မကုစားအပ်သော။ အပ္ပဒိ-
ကမ္ပကတယ အာပတ္တိယာ သဂ္ဂမောက္ခာ-
ဝရဏကာဝဇော ကနိစ္စ၊ နပိ ပရိဝါတိန္ဒြေ
သာရဋ္ဌ။၂။၃၇၇။ ကမ္မဇ္ဈိယမ်။၂၂၉။

အပ္ပဒိကမ္ပကရဏ (န) [န+ပဒိကမ္ပ+ကရဏ]
ကုစားမှုကို မပြုခြင်း။ အပ္ပဒိကမ္ပကရဏံ နာမ
ယသ္မာ အလဇ္ဇိလက္ခဏံ၊ သဂ္ဂမောက္ခာသရ-
ဏဋ္ဌ။ ဝိမတိ။၁။၃၀၂။

အပ္ပဒိကမ္ပဒိဋ္ဌိ (ထိ) [အပ္ပဒိကမ္ပ+ဒိဋ္ဌိ] အာပတ်
ကို မကုစားခြင်း၊ မိစ္ဆာအယူကို မစွန့်ခြင်း။
အပ္ပဒိကမ္ပဒိဋ္ဌိယာ၊ ပဏ္ဍကာ ထေယျတိတ္ထိ-
ယာ။ ဝိ။၄။၃၃၅ (ဥဒ္ဓါန်းဂါထာ)။

အပ္ပဒိကမ္ပာပတ္တိ (ဟ) [အပ္ပဒိကမ္ပ+အာပတ္တိ]
ကုစားခြင်း မရှိသော-မကုစားအပ်သော-
ကုစားမရသော-အာပတ်။ (ပါရာဇိကအာ-
ပတ်။) အပ္ပဒိကမ္ပာပတ္တိ နာမ အနဝသေသာ-
ပတ္တိယေဝ။ အံ။၄။၁။၇၃။

အပ္ပဒိကရဏတာ (ထိ) [အပ္ပဒိကရဏ+တာ]
မခုခံ - မကာကွယ် - မတားဆီး - မတုန်း
လှန် - အပ် - နိုင် - သည်၏ အဖြစ်၊ မကုစား
နိုင်သည်၏ အဖြစ်။ တဿ စ သန္တာပဿ သဗ္ဗ-
လောကသာဓာရဏတာ၊ တဿာ မရဏဿ
စ အပ္ပဒိကရဏတာ။ သီ။ဇ္ဇိ။သစ်။၂။၄၀၅။

အပ္ပဒိကရောန္တ (တိ) [န+ပဒိကရောန္တ] မကု
စားသောသူ။ တေသံ အာပတ္တိံ အပ-
ဿန္တာနံ အပ္ပဒိကရောန္တာနံ ဖိဝိဉ္ဇူ အနိဿ-
ဇ္ဇန္တာနံယေဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ ဝိ။ဋ္ဌ။၄။
၁၆၅။

အပ္ပဒိကာရ (တိ) [န+ပဒိကာရ] (က)
ကုစားခြင်းမရှိသော၊ အာပတ်ကို မကုစား
သော၊ သံဃာဘောင် - သို့ မသွတ်သွင်းအပ်
သေးသော - မှ ပယ်ထုတ်ထားအပ်သော၊
ရဟန်း။ အနာဒရံ အပ္ပဒိကာရံ အကတသ-
ဟာယံ တမနဝတ္တေယျ။ အပ္ပဒိကာရော
နာမ ဥက္ကိတ္တော အနောသာရိတော။ ဝိ။၂။
၂၇၂။ အပ္ပဒိကာရန္တိ ပဒိကာရရဟိတံ၊
အနောသာရိတန္တိ အတ္တော။ ကခါ။၂၉၅။
(၁) ပုပ္ဖ - မကုစား - မတားဆီး -
မတုန်း လှန် - အပ် - နိုင် - သော။ အသယု-

မပ္ပဋ္ဌိကာရံ ဒုက္ခဿတဿိဒံ ယတော။ အဘိ၊
 ၄။ ၂။ ၉၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၃၃။ မာယာဒီဟိ ဥပါ-
 ယေဟိ အပ္ပဋ္ဌိကာရေ တိဝိစေ ဗလဝတိ
 ပစ္စာမိတ္တေ နိစ္စုပဋ္ဌိတေ ကိံ ကာတဗ္ဗံ။ ထေ-
 ရ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၉။ မရဏံ နာမ သဗ္ဗသာဓ-ရဏံ
 အပ္ပဋ္ဌိကာရဉ္စ။ ပေတ၊ ၄။ ၂၅၇။ သမ္ပရာယေ
 စ အပ္ပတိကာရံ အပါယဒုက္ခံ ဥပကမိဿသိ
 ပါပုဏိဿသိ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၂။ ကေနစိပိ
 ဥပါယေန အပ္ပဋ္ဌိသာဓနေန အပ္ပဋ္ဌိကာရေန
 မရဏေနပိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၅။ (မ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၀-
 ဌ အပ္ပတိကာရ ဟု ရှိ၏။) (ဂ) ကုစားချက်
 မရှိသော၊ ကုစားမရသော။ အပ္ပဋ္ဌိကာရံ
 အတေကိစ္ဆံ၊ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၆၆။

အပ္ပဋ္ဌိကာရက (တိ) [န + ပဋ္ဌိကာရက။ ထိန္တ
 အပ္ပဋ္ဌိကာရိကာ] တုံ ပြန်၍ မပြုတတ်သော၊
 ပြုတုံ ပြုလုသည့်မပြုတတ်သော။ အကတ-
 ညူ မကတ္တာရံ၊ ကတဿ အပ္ပဋ္ဌိကာရကံ။
 ဇာ၊ ၁။ ၉၇။ ကတဿ အပ္ပဋ္ဌိကာရိကာယော။
 ဇာ၊ ၂။ ၁၁၄။ ကတဝိနာသနေန မိတ္တဒုဋ္ဌိ-
 တာယ ကတဿ အပ္ပဋ္ဌိကာရိကာယော။
 ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၄၈။

အပ္ပဋ္ဌိကာရဒုက္ခ (န) [အပ္ပဋ္ဌိကာရ + ဒုက္ခ] !
 မကုစား - မဖြေဖျောက် - နိုင်သော - ကုစား
 - ဖြေဖျောက် - ၍ မရသော - ဆင်းရဲ -
 ဒုက္ခ။ ပိပါသာဘိဘူတံ အပ္ပဋ္ဌိကာရဒုက္ခာ-
 ဘိဘူတမ္ပိ သတ္တံ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၅၆။

အပ္ပဋ္ဌိကာရဝိသာတာပတ္တိ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိကာရ +
 ဝိသာတ + အာပတ္တိ] မခုခံ - မကာကွယ် -
 မတားဆီး - မတုန်းလှန် - နိုင်သော ဆင်း
 ရဲပင်ပန်းခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း။ ဒေဝတောပပိ-
 ဋ္ဌာဒိနာ အပ္ပဋ္ဌိကာရဝိသာတာပတ္တိ။ သာ ပန
 ယဿ ပဋ္ဌိကာရာတာဝေန ဝိဟညမာနဿ
 ကိဉ္စိ ကာတုံ အသမတ္တဿ ဩသိဒေနကာရ-
 ကံ အံ၊ ၄။ ၂။ ၇၅။ (မ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၉ ဌ အပ္ပ-
 တိကာရဝိသာတာပတ္တိ-ဟု ရှိ၏။)

အပ္ပဋ္ဌိကုဠန္တ (တိ) [န + ပဋ္ဌိကုဠန္တ] တုံ ပြန်၍
 အမျက်မထွက်သော၊ သည်းခံသော။ သူ။ ကုဋ္ဌံ
 အပ္ပဋ္ဌိကုဠန္တော။ သံ၊ ၁။ ၁၆၅။ ထေရ၊ ၂။ ၈။
 ဇာ၊ ၁။ ၁၃၇။ နေတ္ထိ၊ ၁၅၀။ ပဌမံ ကုဠန္တဿ
 အပ္ပဋ္ဌိကုဠန္တောပ ဘဝေ။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၂၇။

အပ္ပဋ္ဌိကုဋ္ဌ (တိ) [န + ပဋ္ဌိကုဋ္ဌ] (၁) မတားမြစ် -
 မပယ် - မစွန့် - အပ်သော။ (၂) မကဲ့ရဲ့ -
 မဆဲရေး - အပ်သော။ အပ္ပဋ္ဌိကုဋ္ဌော (-ဋ္ဌာ၊
 -ဋ္ဌာနိ) သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူ-
 ဟိ။ သံ၊ ၂။ ၅၉။ အံ၊ ၁။ ၁၇၆၊ ၃၃၆။ အံ၊ ၃။
 ၇၆။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၃။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၁။ အပ္ပဋ္ဌိ-
 ကုဋ္ဌာတိ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိတာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။
 အပ္ပဋ္ဌိကုဋ္ဌာတိ န ပဋ္ဌိက္ခိတ္တာ။ သံ၊ ၄။ ၂။
 ၂၂၈။ အပ္ပဋ္ဌိကုဋ္ဌာတိ “ကိံ” ဣမိနာ
 ဟရဏ န”န္တိ ဧဝံ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိတော၊ အနု-
 ပက္ကုဋ္ဌော ဝါ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၉။ အပ္ပဋ္ဌိကုဋ္ဌော
 နာမ အပ္ပဋ္ဌိသေဓနံ ဝါ သိယာ အနက္ကော-
 သနံ ဝါတိ တဒုဘယံ ဒေသေန္တော
 “အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိတော အနုပက္ကုဋ္ဌော”တိ
 အာဟ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၄။ တေဟိ အပ္ပဋ္ဌိကုဋ္ဌာ၊
 သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟိ အနိန္နိတာ
 အကရဟိတာ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၁။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။
 အပ္ပဋ္ဌိကုဋ္ဌာ... ဝိညူဟိတိ ယေ လောကေ
 ဝိညူ သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ တေဟိ အပ္ပစ္စက္ခတာ
 (အပ္ပစ္စက္ခတာ?) အနိန္နိတာ၊ အကရဟိ-
 တာတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၆။ မ၊ ၄။ ၁။
 ၃၃၆။

အပ္ပဋ္ဌိကုလျတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိကုလျ + တာ]
 မစက်ဆုပ်အပ်သည်၏အဖြစ်၊ ဇီဝိတနိကန္တိ-
 ယာ စိတ္တံ အနုသန္ဓဟိတိ၊ အပ္ပဋ္ဌိကုလျတာ
 သဏ္ဌာတိ။ အံ၊ ၂။ ၄၃၄။ ယာ စာယံ ဘဝေ
 အပ္ပဋ္ဌိကုလျတာ သာ စာယ န ဘဝိဿတိ။
 အံ၊ ၃။ ၃၀၇။

အပ္ပဋ္ဌိကုလ (ဟိ) [န + ပဋ္ဌိကုလ] တားမြစ်
 တတ် - တပ်ခြင်းကင်းစေသော - သည်

မဟုတ်သော၊ မတားမြစ်တတ် - တပ်
ခြင်း မကင်းစေတတ် - သော၊ သူ၊ အရာ။
(၁) (က) စက်ဆုပ် - ရွံရှာ - ဖွယ် - မဟုတ်
- မရှိ - သော၊ စိတ်ကိုဆောင်တတ် - နှလုံးကို
မွေ့လျော်စေကာ - သော၊ သူ။ အပ္ပဋ္ဌိကူလ
ပိကာ မနာပါ အပ္ပဋ္ဌိကူလ။ ဝိ၊ ၄။ ၃၃။
ဘောတော ရေကုဿ သဟာယာ ပိယာ
မနာပါ အပ္ပဋ္ဌိကူလ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၇။ ဂန္တိ
အပ္ပဋ္ဌိကူလသိ မေ မနသိကာတံ။ ဥဒါန။
၁၀၆။ အပ္ပဋ္ဌိကူလဟိ န ပဋိကူလ၊ မနာပါ
မနောဟရတိ အတ္ထော။ ဥဒါန၊ ၁၆၆။
မေတ္တာယ ဘာဝိတတ္တာ သတ္တာ အပ္ပဋ္ဌိ
ကူလာ ဟောန္တိ။ ပဋိသံ၊ ၂၃။ အင်္ဂါ၊ ၄။
၁။ ၂၃၆။ အပ္ပဋ္ဌိကူလာ ဟောန္တိဝိ ဟိက္ခု-
နော စိတ္တဿ အပ္ပဋ္ဌိကူလာ ဟုတ္တာ ဥပ-
ဋ္ဌဟန္တိ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၃။ တေနဿ သတ္တာ
အပ္ပဋ္ဌိကူလာ အဟေသံ။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၁။
ယံ ပန မဇသက္ကရာဒိကံ အပ္ပဋ္ဌိကူလံ ဟောတိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၇။ မေတ္တာဝိဟာရိဿ ဟိ သတ္တာ
အပ္ပဋ္ဌိကူလာ ဟောန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၁၈။
(ခ) စက်ဆုပ် - ရွံရှာ - ဖွယ် - မဟုတ် - မရှိ
- သော အာရုံ၊ အလိုရှိအပ် - နှစ်သက်အပ် -
သော အာရုံ။ အပ္ပဋ္ဌိကူလေ ပဋိကူလသညိ
ဝိဟရေယံ။ ဒီ၊ ၂။ ၃၃။ မ၊ ၃။ ၂၃။ သံ၊ ၃။
၁၀၅။ အံ၊ ၂။ ၁၄၉။ အပ္ပဋ္ဌိကူလန္တိ ဒုဝိဓံ
အပ္ပဋ္ဌိကူလံ သတ္တာအပ္ပဋ္ဌိကူလဉ္စ သင်္ခါရအပ္ပဋ္ဌိ-
ကူလဉ္စ၊ တသ္မိံ အပ္ပဋ္ဌိကူလေ ဣဋ္ဌေ ဝတ္ထု-
သ္မိန္တိ အတ္ထော သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၀၇။ ပဋိကူလေတိ
ဝိရဇတိတိ ပဋိကူလံ၊ အနိဋ္ဌံ။ န ပဋိကူလံ
အပ္ပဋ္ဌိကူလံ၊ ဣဋ္ဌံ။ တေနာဟ “ဣဋ္ဌေ ဝတ္ထု-
သ္မိန္တိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၄၅။ အပ္ပဋ္ဌိကူလေတိ
အပ္ပဋ္ဌိကူလာရမ္ပဏေ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၅၂။ သုဘာ-
နုပ္ပဋ္ဌိကူလာနိ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနိ အနုဿရံ။
ထေရ၊ ၃၂၂။ အပ္ပဋ္ဌိကူလာနိတိ မနောရမာနိ
ဣဋ္ဌာနိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၆။ ဓမ္မမသင်္တမပ္ပ-
ဋ္ဌိကူလံ ဝိပာန၊ ၇၆။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၀။ ဒီ၊ ၄။ ၁။

၂၀၅။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၅။ နတ္ထိ ဧတ္ထ ကိဉ္စိပိ ပဋိ-
ကူလန္တိ အပ္ပဋ္ဌိကူလံ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၁၅။ ယံ
ပန မဇသက္ကရာဒိကံ အပ္ပဋ္ဌိကူလံ ဟောတိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၇။ (၂) (က) ပဆန်ကျင်သော၊
အလိုရှိအပ် - မြက် - သော။ အပ္ပဋ္ဌိကူလန္တိ
အပ္ပဋ္ဌိကူလေတိ၊ ကေနစိ အပ္ပဋ္ဌိကူလံ ဣဋ္ဌံ
ပာရိသန္တိ ပါ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၁၅။
ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၆။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၃။ (ခ) မဆန်
ကျင်သော၊ လျော် - လျော်ကပ် - သော။
တာယ သညာယ အနုလောပံ အပ္ပဋ္ဌိကူလံ
အနိစ္စသညာနုလောမံ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၆၆။

အပ္ပဋ္ဌိကူလတာဝဟ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိကူလတာ +
အာ + ဝဟ + အ] စက်ဆုပ် - ရွံရှာ - ဖွယ် -
မဟုတ် - မရှိ - သည်၏ အဖြစ်ကို ဆောင်
တတ်သော။ အယ် သော အပ္ပမာဏာနံ
သတ္တာနံ အပ္ပဋ္ဌိကူလတာဝဟော သုခဿ-
နာဒိကောဒဿနိသံသော။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၄၁။
အပ္ပဋ္ဌိကူလတာဝဟောတိ .. တေသု အပ္ပ-
ဋ္ဌိကူလတာဝတော။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၂၇။ (အပ္ပဋ္ဌိ-
ကူလတာဝါဝဟ။ သျှာ၊ မူကွဲ)။

အပ္ပဋ္ဌိကူလပရိစ္ဆယ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိကူလ + ပရိစ္ဆယ]
(က) စက်ဆုပ် - ရွံရှာ - ဖွယ် - မဟုတ် - မရှိ
- သော အာရုံ - ဣဋ္ဌာရုံ - ဤ - လေ့လာခြင်း
- အကြိမ်များစွာ နှလုံးသွင်းခြင်း။ အထဿ
အပ္ပဋ္ဌိကူလပရိစ္ဆယာ အပ္ပဋ္ဌိကူလေသု ပရိ-
သုဒ္ဓဝဏ္ဏေသု နိလာဒိသု စိတ္တံ ဥပသံဟရ-
တော။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၂၀၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၁၈။
အပ္ပဋ္ဌိကူလပရိစ္ဆယာတိ ဣဋ္ဌာရမ္ပဏေ မနသိ-
ကာရမဟုလိကာရာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၄၆။ (ခ)
တစံတခုသော အာရုံ၌ - စက်ဆုပ် - ရွံရှာ -
ဖွယ် - မဟုတ် - မရှိ - သော အခြင်း
အရာအားဖြင့် - ယူခြင်းကို လေ့လာခြင်း။
အပ္ပဋ္ဌိကူလပရိစ္ဆယာတိ မေတ္တာဘာဝနာဝ-
သေန သတ္တသညိတေ ယတ္ထ ကတ္တစိ အာရမ္ပ-
ဏေ အပ္ပဋ္ဌိကူလာကာရေနော ဂဟဏဿ

ပရိစိတတ္တာ။ တဿ သင်္ခါရဘူတမ္ပိ . ပစ္စု-
ပတိဋ္ဌတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၈၈။

အပ္ပဋိကူလပ္ပဋိကူလ (တိ) [အပ္ပဋိကူလ+ပဋိ-
ကူလ] စက်ဆုပ် - ရွံရှာ - ဖွယ် - မဟုတ် -
မရှိ - သော အာရုံနှင့် စက်ဆုပ် - ရွံရှာ -
ဖွယ် - မဟုတ်သော - ရှိသော - အာရုံ၊ ဣဋ္ဌာရုံ
နှင့် အနိဋ္ဌာရုံ။ အပ္ပဋိကူလပ္ပဋိကူလေသု ပယံ
တဒေဝ အသုဘဖရဏံ ဝါ အနိစ္စန္တိ မနသိ-
ကာရံ ဝါ ကဗောဇ္ဇော။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၂၀၇-၈။
အပ္ပဋိကူလ(၁)(ခ)အနက်လည်း ကြည့်။

အပ္ပဋိကူလဘာဝ (ပု) [အပ္ပဋိကူလ+ဘာဝ]
စက်ဆုပ် - ရွံရှာ - ဖွယ် - မဟုတ် - မရှိ -
သည်၏ အဖြစ်၊ ဣဋ္ဌာရုံ၏ အဖြစ်။ အာရမ္မ-
ဏေ ပဋိကူလဘာဝံ အပ္ပဋိကူလဘာဝဉ္စာတိ
တံ ဥဘယံ ပဟာယ အဂ္ဂဟေတု။ အံ၊ ၄၊
၃။ ၄၉။ အပ္ပဋိကူလသဘာဝလည်း ကြည့်။

အပ္ပဋိကူလဘာဝါဟေ (တိ) [အပ္ပဋိကူလဘာဝ+
အာ + ဝဟ + အ] အပ္ပဋိကူလဘာဝဟ-နှင့်
အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပဋိကူလဝတ္ထု (န) [အပ္ပဋိကူလ+ဝတ္ထု] စက်
ဆုပ် - ရွံရှာ - ဖွယ် - မဟုတ် - မရှိ - သော
ဝတ္ထု၊ ဣဋ္ဌာရုံ။ ဧတ္ထာတိ (သံ၊ ၄၊ ၃။ ၂၀၇)
အပ္ပဋိကူလဝတ္ထုသ္မိံ။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၄၄၅။

အပ္ပဋိကူလဝါဒီ (တိ) [အပ္ပဋိကူလ+ဝဒ+တိ]
မဆန့်ကျင်သော - လျော်သော - စကားကို
ဆိုတတ်သောသူ။ ခန္တော ဒုရုတ္တာနမပ္ပဋိကူလ-
ဝါဒီ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၂။ အပ္ပဋိကူလဝါဒီတံ
အနုကူလမေဝ ဝဒတိ။ ဇာ၊ ၄၊ ၄။ ၇၇။

အပ္ပဋိကူလသညာ (ထိ) [အပ္ပဋိကူလ+သညာ]
စက်ဆုပ် - ရွံရှာ - ဖွယ် - မဟုတ် - မရှိ - ဟူ
သော အမှတ်သညာ။ ဆဋ္ဌင်္ဂပေက္ခာသဗ္ဗာ-
ဝေန စ ပဋိကူလေ အပ္ပဋိကူလသညာဒိဝိဟာ-
ရသဗ္ဗာဝေန စ။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၄၉။

အပ္ပဋိကူလသညာမုခ (န) [အပ္ပဋိကူလသညာ
+ မုခ] အပ္ပဋိကူလသညာ - ဟူသော အဦး -
ကို အဦးပြုခြင်း - ကို ပဓာနပြုခြင်း။ အဝိ-
စေတ္တ အပ္ပဋိကူလသညာမုခေန ကာမစ္ဆန္တော
ဝဉ္ဇေတိတိ ယူ၊ ၄။ ၆။ နေ၊ ၂၊ ၄။ ၆။

အပ္ပဋိကူလသညီတာ (ထိ) [အပ္ပဋိကူလသညီ+
တာ] အပ္ပဋိကူလသညာ ရှိသည်၏ အဖြစ်။
ပဋိက္ကလေ စ အပ္ပဋိက္ကလေ ဣဝ အပ္ပဋိက္က-
လသညီတာယ အရိယိဒ္ဓိယာ။ ထေရ၊ ၄၊ ၂၊
၄၅။ တံ ပန အပ္ပဋိကူလသညီတံ ဒသေတုံ။
မ၊ ၄၊ ၃။ ၄၄၀။

အပ္ပဋိကူလသညီတာရူပ (န) [အပ္ပဋိကူလသညီ-
တာ + ရူပ] အပ္ပဋိကူလသညာ ရှိသည်၏
အဖြစ် ဟူသော သဘော။ အမနာပါနမ္ပိ
သတ္တာနံ ပဋိက္ကလေ အပ္ပဋိက္ကလသညီတာ-
ရူပေန၊ ပဂေဝ မနာပါနံ ယံ မနာပဘာဝ-
ဒဿနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၇၉။

အပ္ပဋိကူလသညီ (တိ) [(၁) အပ္ပဋိကူလ+
သညာ+ဤ။ (၂) န+ပဋိကူလသညီ] (၁)
အပ္ပဋိကူလသညာရှိသောသူ။ (၂) ပဋိကူလ-
သညာမရှိသောသူ။ ကထံ ပဋိကူလေ
အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ အနိဋ္ဌေ ဝတ္ထုသ္မိံ
မေတ္တာယ ဝါ ဖရတိ။ ဓာတုတော ဝါ ဥပ-
သံဟရတိ။ ပဋိသံ၊ ၃။ ၉၀။ ကိဉ္စ ဘိက္ခုဝေ
ဘိက္ခု အတ္တဝသံ ပဋိစ္စ ပဋိကူလေ အပ္ပဋိ-
ကူလသညီ ဝိဟရေယျ။ မာ မေ ရဇနီယေသု
ဓမ္မေသု ဓာဂေါ ဥဒပါဒိ။ မာ မေ ဒေါသနီ-
ယေသု ဓမ္မေသု ဒေါသော ဥဒပါဒိတိ။ အံ၊ ၂။
၁၅၀။ ပဋိကူလေ အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရေ-
ယျ။ ဒိ၊ ၃။ ၉၃။ မ၊ ၃။ ၃၅။ သံ၊ ၃။ ၁၀၄။
အပ္ပဋိကူလသညီတိ ဣဋ္ဌသညီ ဣဋ္ဌာကာရေန
ပဝတ္တမိတ္တော။ ဒိ၊ ၃။ ၇၉။ အံ၊ ၃။ ၄၉။
အပ္ပဋိကူလသညီတိ န ပဋိကူလသညီ။ ...
ပဋိကူလေ အနိဋ္ဌေ ဝတ္ထုသ္မိံ သတ္တသညီတေ
မေတ္တာစရဏေန ဝါ ဓာတုသော ဥပသံဟာ-

ရေန ဝါ သင်္ခါရသညိတေ ပန ဓာတုသော ဥပသံဟာရေန ဝါတိ ယောဇောဗ္ဗိ။ မဇ္ဈိ ၃။ ၄၄၀။ (ဝိဇ္ဇာ ၃။ ၇၉။ မဇ္ဈိ ၄။ ၂၅။ သံဗ္ဗ ၃။ ၂၀၇။ အံဇ္ဇာ ၃။ ၅၂။ ဝိသုဒ္ဓိ ၂။ ၁၀ (ကြူ-) မဇ္ဈိ ၃။ ၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိ ၂။ ၂၃ (ကြူ-) တံ ယေ။ ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိကုလသဘာဝ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိကုလ + သဘာဝ] စက်ဆုပ် - ရွံရှာ - ဖွယ် - မဟုတ် - ပရိ - သော သဘော။ အာရဗ္ဗဏံ (အာရဗ္ဗဏေ?) ပဋ္ဌိကုလသဘာဝ အပ္ပဋ္ဌိကုလသဘာဝ ဝါတိ တံ ဥဘယံ ပဟာယ အဂ္ဂဟေတု။ မဇ္ဈိ ၃။ ၄၄၁။ အပ္ပဋ္ဌိကုလသဘာဝ လည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိကုလသကာရ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိကုလ + အကာရ] စက်ဆုပ် - ရွံရှာ - ဖွယ် - မဟုတ် - မဂ္ဂိ - သော အခြင်းအရာ။ တထာ ဟိ တေ ပဋ္ဌိကုလမ္ပိ အပ္ပဋ္ဌိကုလသကာရေန အပ္ပဋ္ဌိကုလမ္ပိ ပဋ္ဌိကုလသကာရေန ဝာဒဘယမ္ပိ ဝဇ္ဇေတွာ။ သာရတ္ထ ၂။ ၄၂၀။ မဇ္ဈိ ၃။ ၁၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ ၂။ ၁။ ၇၃။

အပ္ပဋ္ဌိကုလသရမ္ပဏ (န) [အပ္ပဋ္ဌိကုလ + အာရမ္ပဏ] စက်ဆုပ် - ရွံရှာ - ဖွယ် - မဟုတ် - မဂ္ဂိ - သော အာရုံ။ အပ္ပဋ္ဌိကုလ (၁) (၁) အနက် ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိကောပယန္တ (တိ) [န + ပဋ္ဌိကောပယန္တ] မပျက်စီးစေသော၊ မပျက်ဆီးသော၊ သူ။ ဥပေါသထံ အပ္ပဋ္ဌိကောပယန္တော။ ဇော ၂။ ၂၂။

အပ္ပဋ္ဌိက္ကမန (န၊ တိ) [န + ပဋ္ဌိက္ကမန] နောက်သို့ မပြန်ခြင်း၊ မဆုတ်ခြင်း။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတာ (အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၅) ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသန (န၊ တိ) [န + ပဋ္ဌိက္ခောသန] မတားမြစ် - မဆန့်ကျင် - မငြင်းဆို - ငြင်း။ အဇ္ဈ ပဂမနံ၊ အဓိဝါသနာ၊ အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသ-

နာ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၇၅။ အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသနာတိ “န မေတံ ခမတိ၊ မာ ဝေ ကဏေထာ” တိ အပ္ပဋ္ဌိသေမနာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၉၉။ သမ္မုခိဘူတာနဉ္စ အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသနတော ကေသ္မိံ ကဗ္ဗေ ယမဂ္ဂဘာဝံ ဥပဂတေန။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၇။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၆။ သမ္မုခိဘူတာနဉ္စ အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသန။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၃၆။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသန္တ (တိ) [န + ပဋ္ဌိက္ခောသန္တ] မတားမြစ် - မဆန့်ကျင် - မငြင်းဆို - သော၊ သူ။ ဇာတနံ အလာတဿ ဝစနံ အနဘိနန္တိ အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသန္တံ ဝိသ္ဿာ။ ဇော၊ ၄။ ၁၀၈။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသိတဗ္ဗတာ (တိ) [န + ပဋ္ဌိက္ခောသိတဗ္ဗတာ] မတားမြစ် - မဆန့်ကျင် - မငြင်းဆို - အပ်သည်၏အဖြစ်။ အကောပေဘဗ္ဗတံ အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသိတဗ္ဗတာဉ္စ ဥပဂတေန။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၇။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၆။ သာရတ္ထ ၂။ ၅၆။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပဋ္ဌိက္ခောသိတွာ] မတားမြစ် - မဆန့်ကျင် - မငြင်းဆို - ပူ၍။ အနဘိနန္တိတွာ အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသိတွာ။ ဝိ၊ ၁။ ၅၀။ မ၊ ၁။ ၁၁၈။ သံ၊ ၃။ ၉၆။ အံ၊ ၂။ ၄၂၄။ အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသိတွာတိ “မာလ ဒုတ္တာသိတံ တယာ ဘာသိတ”န္တိ ဝေ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိတွာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၅။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခိတ္တ (တိ) [န + ပဋ္ဌိက္ခိတ္တ] မပယ်အပ်သော၊ မတား - မမြစ် - အပ်သော။ “ဣဒံ န ကပ္ပတိ”တိ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိတ္တံ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၄၉။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၅။ အနောဝဇ္ဇောတိ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိတ္တော။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၆၆။ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိတ္တေသုဌာနေသု။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၇၀။ တဒါ ဘိက္ခုနိနံ အရညဝါသော အပ္ပဋ္ဌိက္ခိတ္တော ဟောတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၁။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခိတ္တတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိက္ခိတ္တ + တ္ထ] မပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်။ တဿ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိတ္တတ္ထာ ဝဇ္ဇတိတိ ဝိပိတမေဝ။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ ဟောင်း။ ၆။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခိတ္တဘာဝ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိက္ခိတ္တ + ဘာဝ] မပယ်အပ်သည်၏ အပြစ်။ ဣမိနာယေဝ သုက္ကေန အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိယာ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိတ္တဘာဝေါ သိဇ္ဈတိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၀၅။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပန္န (တိ) [န + ပဋ္ဌိက္ခိပန္န] မပယ်သော၊ သူ။ တသ္မာ အဂေါ အဿာဒိယန္တော တံ ဒေယျမ္ပေ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပန္နော။ ဝဇီရ၊ ၆၃။ အာစရိယဿ သမ္ပတောယ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပန္နော။ အံ၊ ၆။ ၂။ ၃၄။ (အနုရု၊ ၃။ ၇၀-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတ + တ္ထ] မပယ်အပ်သည်၏အပြစ်။ တေသု အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတတ္တာ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝဇီရ၊ ၁၃၁။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတဗ္ဗ (တိ) [န + ပဋ္ဌိက္ခိပိတဗ္ဗ] မပယ်အပ်သော။ အပရိစ္ဆေဒိတဗ္ဗတာယ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတဗ္ဗာ ဟောန္တိ။ ဒီ၊ ၆။ ၃။ ၂၂၃။ အံ၊ ၆။ ၂။ ၂၆၆။ အံသကာသာဝဿ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတဗ္ဗတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၁။ ၉၃။ (အနုရု၊ ၃။ ၇၀-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတဗ္ဗဋ္ဌ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတဗ္ဗ + အတ္ထ] မပယ်အပ်သော - အနက် - သဘော။ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတဗ္ဗဋ္ဌေန အတ္ထေနော ဖလံ အာရမေတိတိ အာရမ္မေ၊ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၀၈။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတော (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပဋ္ဌိက္ခိပိတော] မပယ်မူ၍၊ မဖယ်မူ၍။ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတော အတ္တန္တိရေ ခန္တိ ဓာရေသိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၂။ ကာယဝါစာဟိ ဝါ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၀။ ကာရဏသမဝါယံ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၄။ သုက္ခဘတ္တမန္တဗျဉ္ဇနာဒိနိ ပိဋ္ဌိဟတ္ထေန အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတော သိ၊ ၄။ ၂။ ၉၈။ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတောတိ အနုပနေတွာ။ သိ၊ ၆။ ၂။ ၁၁၁။ (ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၇၀။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၀။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၅။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၀၈။ ကခါ၊ ၁၄၇-တို့ လည်း ကြည့်။) အပ္ပစ္စက္ခာယ၊ အပ္ပစ္စက္ခိတ္တာ-တို့ လည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိယမာန (တိ) [န + ပဋ္ဌိက္ခိပိယမာန] မပယ်အပ်သော။ တသ္မိ သမယေ ခုတ္တေ စ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိယမာနေ။ အနုရု၊ ၃။ ၇၄။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပ္ပ (တိ) [န + ပဋ္ဌိက္ခိပ္ပ (=ပဋ္ဌိ + ခိ + ကျ)] မပယ် - အပ် - သင့် - ထိုက် - သော။ သဗ္ဗေ တေအပ္ပဋ္ဌိက္ခိပ္ပ၊ ပုဗ္ဗာစရိယာဝစော ဣဒံ။ ဇာ၊ ၁။ ၈၁။ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပ္ပ၊ “အပေဏ၊ န ဝေါ ဒဿာမိ” တိ ဝေ န ပဋ္ဌိက္ခိပိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၄။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခေပ (ပု) [န + ပဋ္ဌိက္ခေပ] မပယ်ခြင်း။ ပစ္စယမ္ပေ ပဋ္ဌိက္ခိပိတော ပစ္စယပ္ပန္နဿ ကုသလာဒိဘာဝံ အပ္ပဋ္ဌိက္ခေပဝသေန။ အာ၊ ၁။ ၄။ ၃။ ၄၉၆။ ပတ္တပရိယေသနာနံ အပ္ပဋ္ဌိက္ခေပဿ... ဝသေန။ မ၊ ၆။ ၂။ ၆၀။

အပ္ပဋ္ဌိက္ခေပနိဋ္ဌေသ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိက္ခေပ + နိဋ္ဌေသ] မပယ်ခြင်းကို အကျယ် - ထုတ် - ညွှန်း - ပြခြင်း။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု ပဋ္ဌိက္ခေပနိဋ္ဌေသော အပ္ပဋ္ဌိက္ခေပနိဋ္ဌေသော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာ၊ ၁။ ၄။ ၃၄၂။

အပ္ပဋ္ဌိဂန္ထိက (တိ) [န + ပဋ္ဌိဂန္ထိ + ဣက] စက်ဆုပ်ဖွယ်အနံ - အနံဆိုး - မရှိ - ကင်း - သော၊ ကောင်းသောအနံ ရှိသော၊ အနံဆိုးမရှိ - အနံကောင်းရှိ - သည့် ရေရှိသော။ အသက္ကရာ အပတ္တာရာ၊ သာဓု အပ္ပဋ္ဌိဂန္ထိကာ။ အပါ၊ ၁။ ၁၆ (နဒိကာ)။ ဇာ၊ ၂။ ၁၀၉ (ပေါက္ခရဏိ)။ သာဒု အပ္ပဋ္ဌိဂန္ထိကာတိ သာဒုရသောဒကာ ဒုဂ္ဂန္ဓရဟိတာ။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၆။ အပ္ပဋ္ဌိဂန္ထိကာတိ အပ္ပဋ္ဌိက္ကုလဂန္ဓေန ဥဒကေန သမန္နာဂတာ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၄၃၃။

အပ္ပဋ္ဌိဂန္ထိယ (တိ) [န + ပဋ္ဌိဂန္ထိ + ဣယ] အပ္ပဋ္ဌိဂန္ထိကနှင့် အနက်တူ။ ပေါက္ခရဏေ သေတောဒကာ သုပ္ပတိတ္တာ၊ သိတာ အပ္ပဋ္ဌိဂန္ထိယာ။ ပေတ၊ ၁။ ၃၉။ အပ္ပဋ္ဌိဂန္ထိယာတိ ပဋ္ဌိ

ကုလဂန္ထရဟိတာ သုရဘိဂန္ဓာ။ ပေတဌ။
၇၁။ ပေါက္ခရဏိ...သာဒံ အပ္ပဋ္ဌိဂန္ဓိယံ။ ဇာ၊
၂။ ၃၃၃။ အပ္ပဋ္ဌိဂန္ဓိယန္တိ ပဋိကုလဂန္ထရဟိတံ။
ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၉၀။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဏန္တ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဂ္ဂဏန္တ] မယူသော၊
လက်မခံသော၊ သူ။ ကသ္မာ ပါရိဝတ္တကစိဝရံ
အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဏန္တေ ဥဇ္ဈာယိံသု။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၄။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟ (ပ) [န+ပဋ္ဌိဂ္ဂဟ] (၁) မခံယူခြင်း။
(တိ) (၂) မခံယူအပ်သော။ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဘာ-
ဝသာမည-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏ (န) [န+ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏ] မယူ-မခံ-
မခံယူ-ခြင်း။ (က) မလိုက်နာခြင်း။ ဩဝ-
ဒိယမာနာပိ မမ ဩဝါဒဿ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏေန
အတိက္ကမနေန အမာမကာ ပရေ နာမ။ ဓမ္မ၊
၄။ ၁။ ၄၂။ (ခ) လက်မခံခြင်း။ တေန ဒိန္နဿ
ဧေယျဓမ္မဿ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏတ္ထံ။ ကင်္ခါ၊ ၃။ ၁။ ၄၂၀။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဘာဝသာမည (န) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဘာ-
ဝ+သာမည] မခံယူအပ်သည်၏အဖြစ်အား
ဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်၊ မခံယူကောင်းပုံတူ
ခြင်း။ ယထာ ဟိ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဘာဝသာမညေ
သတိပိ ပဗ္ဗဇိတေဟိ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတဗ္ဗဝတ္ထု-
ဝိသေသဘာဝသန္တဿနတ္ထံ။ ဒီ၊ ၃။ ၁။ ၁၂၄။
အံ၊ ၃။ ၂။ ၃၇၄။ (သီ၊ ၃။ ၁။ ၁။ ၂၇၃-၌ အပ္ပ-
ဋ္ဌိဂ္ဂဟဘာဝသာမညေ-ဟုရှိ၍ မ၊ ၃။ ၂။ ၁၆၀-၌
အပရိဂ္ဂဟဘာဝသာမညေ-ဟုရှိသည်။)

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတ] (က)
အကပ်မခံပဲ သုံးဆောင်-အပ်-ကောင်း-
သော။ (ကုင်္ဂြိုင်းစသော ဆေးမျိုး)။ အပ္ပ-
ဋ္ဌိဂ္ဂဟိတာနိ န ခေါဉဒါဟု ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ ဝိ၊
၃။ ၂။ ၆၀။ (ခ) အကပ်မခံ-အပ်-ရသေး-
မိ-သော။ (ကာလိကအစာ ၄-မျိုး)။ အကပ္ပိ-
ယဉ္ဇ ဟောတိ၊ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတဉ္ဇ ဟောတိ။
ဝိ၊ ၅။ ၂။ ၃။ (ဂ) လက်ရောက်-မခံ-မယူ-

အပ်-ရသေး-သော။ (ပစ္စည်း)။ ယံ ကိဉ္စိ
ဥပက္ခန္တိ ဟောတိ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတံ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၅၇။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတက (တိ) [န+ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတက] အ
ကပ်မခံအပ်သော။ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကေ အပ္ပ-
ဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကသညီ အဒိန္နံ မုခဒ္ဒါရံ အာဟာရံ
အာဟာရေတိ။ ဝိ၊ ၂။ ၁။ ၂။ အမှာကဉ္စ
အညေန အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကေန အတ္ထော။ ဝိ၊
၄။ ၂။ ၂။ ၃။ တံ တသ္မိံယေဝ ကာလေ အပ္ပ-
ဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကမ္ပိ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂။ ၄။ ဥပရိ
ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကော ဟေဋ္ဌာ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကော။
ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၁။ ၁၅။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကဋ္ဌာန (န) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတက+ဋ္ဌာန]
အကပ်မခံအပ်သော ဝတ္ထု၏အရာ။ ဘိက္ခု၊ ဟိ
ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတံ ဟိ ဘိက္ခုနီနံ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကဋ္ဌာ-
နေ တိဋ္ဌတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁။ ၃၀။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကတ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတ+ကတ]
အကပ်မခံအပ်သော ဝတ္ထုကို အတိရိတ်ဝိ
နည်းကံပြုအပ်သော။ အနတိရိတ္တံ နာမ
အကပ္ပိယကတံ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကတံ ဟောတိ။
ဝိ၊ ၂။ ၁။ ၁။ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကတန္တိ ဘိက္ခုနာ
အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတယေဝ ပရိမနယေန အတိရိတ္တံ
ကတံ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၄။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကတာ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတက+
တာ] အကပ်မခံအပ်သည်၏အဖြစ်။ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂ-
ဟိတကတာ၊ အနနုညာတတာ။ ကင်္ခါ၊ ၂။ ၂။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတက+တ္တ]
အကပ်မခံအပ်သည်၏ အဖြစ်။ ယသ္မာ စ ဧတံ
အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကတ္တာ အနုညာတံ။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။
၁။ ၁။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကသညီ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတက+
သညာ+ဤ] အကပ်မခံအပ်သော ဝတ္ထုဟု
အမှတ်ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတက-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတတာ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတ+တာ]
အကပ်မခံအပ်သည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတ-

တာ၊ အနန္တညာတတာ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၇။
ဝိမတိ၊ ၂။ ၃။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတ+တ္ထ] အကပ်
မခံအပ်သည်၏ အဖြစ်။ တဿေဝ သန္တက-
ဘာဝမာပနတ္တာ ဣတရဿ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတတ္တာ။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၃၂။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတဗ္ဗတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတဗ္ဗ+
ဝတ္ထု] မခံယူ-မသိမ်းပိုက်-အပ်-ကောင်း-
-သော ဝတ္ထု။ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဘာဝသာမည-
ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတဘာဝ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတ+ဘာဝ] အကပ်
မခံအပ်သည်၏ အဖြစ်။ အညေန ပဋ္ဌိဂ္ဂ-
ဟိတသကသန္တကေ ဝိယ တေန အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိ-
တဘာဝတော အနာပတ္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၃၂။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတသမုဒ္ဓေါဒက (န) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတ+
သမုဒ္ဓေါဒက] အကပ်မခံရသေးသော သမုဒ္ဓ-
ရာရေ။ သမုဒ္ဓေါဒက (သာရတ္ထ၊ ၃။ ၇) ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတပတ္တိ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတ+အာ-
ပတ္တိ] အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတအာပတ်။ အကပ်မခံအပ်
သော အာမိသဝတ္ထုကို သုံးဆောင်ခြင်း
ကြောင့် သင့်သော အာပတ်။ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိ-
တပတ္တိဟိ အဗ္ဗောဟာရိကမ္ပိ ဝိကာလ-
ဘောဇနာပတ္တိဟိ သဗ္ဗောဟာရိကန္တိ ဒဿေ-
တိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၃။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတပိသ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတ+အာမိ-
သ] (၁) အကပ်မခံအပ်သော (ဆွမ်း
စသော) အာမိသ။ (တိ) (၂) အကပ်မခံ
အပ်သော (ဆွမ်း စသော) အာမိသရှိသော။
အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတပိသော ပစ္စော ပုန ပဋ္ဌိဂ္ဂဟ-
ကတ္တာယ ဌပိတော။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၃။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတုံ (ကြိ ဝိ) [န+ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတုံ] မခံ
ယူ-လက်မခံ-ခြင်းငှါ။ အညော သဇေပိ
အာရညကော ဟောတိ။ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတုံ န

လဘတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၆။ (ကင်္ခါ၊ ၉၇။ ၈။ သုံး
ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတွာ (ကြိ ဝိ) [န+ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတွာ
အကပ်မခံမှု၍။ ဘိက္ခုဝိဟာရေ ပန ယံ
ကိစ္ဆိသာ သန္တကံ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတွာ ဝါ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂ-
ဟေတွာ ဝါ ဌပိတံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၉။ ၇။
သာမဏေရဿ ဇာယာမိတိ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတွာ
ဝါ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတွာ ဝါ အာဟရိတွာ ခါတံ
ဝန္တတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၁။ ၁။ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတွာ ဌပိတံ
ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၂။

အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဘာဝသာမည (န) [အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟ+
ဘာဝ+သာမည] အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဘာဝသာမည-
နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိသံသန္တ (တိ) [န+ပဋ္ဌိသံသန္တ] မပွတ်-
မခြစ်-သော၊ သူ။ ဘာဇနံ...သာဓကံ အပ္ပ-
ဋ္ဌိသံသန္တေန ဓောဝိတွာ ပဋ္ဌိသာမေတဗ္ဗံ။
ဝိ၊ ၃။ ၅။ အပ္ပဋ္ဌိသံသန္တနာတိ တူမိသံ
အပ္ပဋ္ဌိသံသန္တေန။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂။ ၁။ မဉ္ဇော နိစံ
ကတွာ သာဓကံ အပ္ပဋ္ဌိသံသန္တေန...နိက္ခိပိ-
တဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂။ (ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၂-
လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိသ (တိ) [န+ပဋ္ဌိသ] (၁) တိုက်-နိုက်
-ခိုက်-ခတ်-ထိပါး-ခြင်း မရှိသော။
(၂) ထိပါး-တတ်-အပ်-သည်၏ အဖြစ်
မရှိသော။ (၃) ထိပါးတတ်သည်မရှိသော။
အနိဒဿနအပ္ပဋ္ဌိသာ ဓမ္မာ အဘိ၊ ၈။ ၃။ ၄။
ကတမံ တံ ရူပံ အပ္ပဋ္ဌိသံ။ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ။ ပ။
ကပဋ္ဌိကရာ အာဟာရေ အဘိ၊ ၈။ ၁။ ၂။
စတ္တာဝရာ ခန္ဓာ အပ္ပဋ္ဌိသာ။ အဘိ၊ ၈။ ၆။
အနိဒဿနအပ္ပဋ္ဌိကံ ရူပံ။ ဒီ၊ ၃။ ၁။ ၂။ နာဿ
ပဋ္ဌိဇောတိ အပ္ပဋ္ဌိသံ။ တံ အတ္တတော ဌပေ-
တွာ ဒသယတနာနိ အဝသေသံ သုရမဇ္ဈပံ။
ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁။ ၇။ အသ (ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁။ ၆။ ၂။)
လည်း ကြည့်။ (၄) မညှဉ်းဆဲ-မနှိပ်စက်-
-တတ်-အပ်-သော၊ ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်-

ခြင်းကို ပြုတတ်သော-ခြိမ်းချောက်မှု-ဘေး-
 -မရှိသော။ (သတ္တဝါသင်္ခါရတို့၌ မထိပါး
 တတ်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ။ သတ္တဝါသင်္ခါရ
 တို့သည် မထိပါးအပ်သည်လည်းကောင်း။ ဒီ၊
 ဌ၊ ၁။ ဇ၊ ပဉ္စကုဋ္ဌနိဿယ။) စာတုဒ္ဓိသော အပ္ပဋ္ဌိ-
 သော စ ဟောတိ။ သုတ္တနိ။ ၂၈၆။ အပါ၊ ၁။
 ၁၀။ စူဠနိ။ ၂၄၈။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၆။ တာသု
 ဝိသာသု ကတ္တစိ သတ္တဝ ဝါ သင်္ခါရေ ဝါ
 ဘယေန န ပဋိဟညတိတိ အပ္ပဋ္ဌိသော။
 သတ္တသင်္ခါရေသု ပဋိဟနနာယာဘာဝေန
 (ပဋိဟနနကရဘယာဘာဝေန။ စူဠနိ၊ ၄။) အပ္ပ-
 ဋ္ဌိသော စ ဟောတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၇။ အပါ၊
 ၄။ ၁။ ၁၈၇။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။ တာသု ဝေ ကတ္တစိ
 သတ္တဝ ဝါ သင်္ခါရေ ဝါ ဘယေန န ပဋိဟ-
 နတိ၊ သယံ ဝါ တေန န ပဋိဟညတိတိ
 အပ္ပဋ္ဌိသော ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၅။ (သိ၊ ၄။ သစ်၊
 ၂။ ၁။ ၁၆။ လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိသနနဋ္ဌ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိသနန+အတ္တ] ထိ-
 ခိုက်-ခိုက် - ခတ်-ပွတ် - ခြစ်-ခြင်း မရှိ
 သော - အနက် - သဘော။ အပ္ပဋ္ဌိသနနဋ္ဌေန
 န ကဿတိတိ အာကာသော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။
 ၆၇။

အပ္ပဋ္ဌိသတ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိသ+တ] မနိပ်စက်-
 မညှဉ်းဆဲ - တတ် - အပ် - သည်၏ အဖြစ်။
 စာတုဒ္ဓိသတယ ပရိဿယာနံ သဟိတာ၊
 အပ္ပဋ္ဌိသတယ စ အဆမ္ဘိ ဟုတော။ သုတ္တနိ၊
 ၄။ ၁။ ၇။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။

အပ္ပဋ္ဌိသတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိသ+တ္တ] မနိပ်စက်-
 မညှဉ်းဆဲတတ် - အပ် - သည်၏ အဖြစ်။
 အပ္ပဋ္ဌိသတ္တာ အဆမ္ဘိ စ ဟောတိ။ သုတ္တနိ၊
 ၄။ ၁။ ၇။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။

အပ္ပဋ္ဌိသဘာဝ (ပ) [န+ပဋ္ဌိသ+ဘာဝ] ညှဉ်း-
 ဆဲ - တိုက်ခိုက် - တားဆီး - ပိတ်ပင် - ခြင်း
 မရှိသော။ အထ ဝိညာဏံ ရူပံ ပဿေယျ၊
 တိရောကုဋ္ဌာဒိဂတမ္ပိ န ပဿေယျ အပ္ပဋ္ဌိသ-
 ဘာဝတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၇။

အပ္ပဋ္ဌိသတ (ပ) [န+ပဋ္ဌိသတ] (၁) မတား-
 ဆီး - မဆန့်ကျင် - ခြင်း၊ လျော်ခြင်း။ တေ-
 သဉ္စ ကုသလကရဏေ အပ္ပဋ္ဌိသတော
 မုဒုတာ။ မူလ၊ ၄။ ၁။ ၉၇။ အပ္ပဋ္ဌိသတော
 အဝိလောမနံ။ အနု၊ ၄။ ၁။ ၁၀၅။ (တိ) (၂)
 တားဆီး - ပိတ်ပင် - ခြင်း မရှိသော။ မံသ-
 စက္ခုပိ လောကနာထဿ အပ္ပဋ္ဌိသတံ
 မဟာဝိသယဉ္စ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၉။ ယထာ-
 ဝိပေတဉ္စ ဝိသယံ အပ္ပဋ္ဌိသတေန ဂစ္ဆန္တိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၇။

အပ္ပဋ္ဌိသတတာ (ထိ) [န+ပဋ္ဌိသတတာ] တားဆီး -
 ပိတ်ပင် - ခြင်း မရှိသည်၏
 အဖြစ်။ ဩဘာသဝိသုဒ္ဓနာ၊ အပ္ပဋ္ဌိသတ-
 တာ၊ ရညော ဣစ္ဆိတတ္တနိပ္ပတ္တိကာရဏတာ။
 ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၄။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၅။

အပ္ပဋ္ဌိသတပစ္စုပဋ္ဌာန (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိသတ+
 ပစ္စုပဋ္ဌာန] (၁) တစုံတခုသော အာရုံ၌ -
 မဆန့်ကျင်သော - လျော်သော - မထိခိုက်
 သော - အခြင်းအရာအားဖြင့် ဉာဏ်အား
 ရှေးရှုထင်တတ်သောတရား။ (၂) သမ္မယုတ်
 တရားတို့၏ တစုံတခုသော အာရုံ၌ မထိခိုက်
 ခြင်းဟူသော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော
 တရား။ တာ (ကာယမုဒုတာစိတ္တမုဒုတာ)
 အပ္ပဋ္ဌိသတပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၄။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၉၇။ (မူလ၊ ၄။ ၁။ ၉၇။ အနု၊ ၄။
 ၁၀၅။ တို့လည်း ကြည့်။) ထဋ္ဌဘာဝနိမ္မဒ္ဓန-
 တော ဝေ ကတ္တစိ အာရမ္မဏေ အပ္ပဋ္ဌိဟတာ-
 ကာရေန ပစ္စုပတိဋ္ဌန္တိ၊ သမ္မယုတ္တာနံ ဝါ
 တတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိသတံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေန္တိတိ အပ္ပဋ္ဌိ-
 သတပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၇။

အပ္ပဋ္ဌိသတိ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိသတ+တိ] တား-
 ဆီး - ပိတ်ပင် - ခြင်း - အတားအဆီး -
 အပိတ်အပင် - မရှိသော။ အဝိသတိ (ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၄။ ၁။ ၈၇) ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိစ္စ (ကြီးဝိ) [န+ပဋ္ဌိစ္စ] မရောက်မူ၍၊ ရှေး
ရှေးမရောက်မူ၍၊ မစွဲမူ၍၊ အကြောင်းမပြုမူ၍။
သာ စ ခေါ် ပဋ္ဌိစ္စ၊ နော အပဋ္ဌိစ္စ။ မ၊၁။
၂၄၃။ အညမည် အပဋ္ဌိစ္စ အညမညဝေကလ္လေ
သတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၅၂။ သဗ္ဗန္တိ သင်္ခတံ
အပ္ပဋ္ဌိစ္စ ဥပ္ပန္နံ နာမ နတ္ထိ။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၄၈။

အပ္ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ (ပ) [န+ပဋ္ဌိစ္စ+သမုပ္ပါဒ]
ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်မဟုတ်သောတရား၊ ဧဝံ သတိ
ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်သမ္ပပဋ္ဌိလောမော နာမ အပ္ပ-
ဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏ သိဒ္ဓိ ဟောတိ။ ဝဇီရ၊ ၃၉၄။

အပ္ပဋ္ဌိစ္စန (တိ) [န+ပဋ္ဌိစ္စန] မဖုံး-မလွှမ်း-
မဖုံး-မအုပ်-မကော-မကွယ်-အပ်သော၊
ဟင်းလင်းပွင့်သော၊ (က) အဖုံး-အကာ-
ဖြင့်-မဖုံး-မကော-အပ်သော။ အဇ္ဈော-
ကာသော နာမ အပ္ပဋ္ဌိစ္စနော ဟောတိ။ ဝိ၊
၂။ ၁၇၄။ အဇ္ဈောကာသေ ကေနစိ အပ္ပ-
ဋ္ဌိစ္စနော ဝိဝဇ္ဇင်္ဂဏေ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၈၈။ (ခ)
မြက်သစ်ရွက်စသည်ဖြင့် မဖုံးလွှမ်းအပ်သော။
ယတ္ထ ကတ္တစိ ပဋ္ဌိစ္စနော ဝါ အပ္ပဋ္ဌိစ္စနော ဝါ
ဌပိတံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၂၇။ (ဂ) သစ်ပင်၊ ခြံ၊ နွယ်
စသည်ဖြင့် မကာကွယ်အပ်သော။ ဣမံ ဌာနံ
အပ္ပဋ္ဌိစ္စနံ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၁၃။ အတိဝိဝဇ္ဇန္တိ
ဂမ္မာဒိဟိ အပ္ပဋ္ဌိစ္စနတ္တာ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၂၄။
(ဃ) ဝေါ၊ ယာဉ်စသည်ဖြင့် မဖုံး-မကွယ်-
အပ်သော။ တဒါ ဗဟိ အနိက္ခမနကုလာ-
နိပိ အပ္ပဋ္ဌိစ္စနေန သရီရေန ပဒသာဝ နဒီ-
တိရံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၅။ (င) အဝတ်
သင်္ကန်း စသည်ဖြင့် - မဖုံး-မလွှမ်း-အပ်
သော၊ အဝတ်မရှိ-အချည်းနှီး-သော၊ သူ။
သဗ္ဗသော အပ္ပဋ္ဌိစ္စနောဟိ အစေလကေဟိ
ဣမေ နိဂဏ္ဌာ ဝရတရာ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၅။
အပ္ပဋ္ဌိစ္စနော ဟိရိကောပိနဂေါန လဇ္ဇိတဗ္ဗေန။
ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၅။ (စ) မဖုံးလွှမ်း-မထိပ်ချွန်
-အပ်သော။ (အာပတိ)။ ဧကံ အာပတ္တိ
အာပတ္တိ သဇ္ဇေတနိကံ သုက္ကဝိသုဒ္ဓိ အပ္ပ-
ဋ္ဌိစ္စနံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁၀၅။

အဘိဓာန် ၂-၄၃-မ-မ-မ-သ-စ

အပ္ပဋ္ဌိစ္စနကမ္မန္တ (တိ) [န+ပဋ္ဌိစ္စန+ကမ္မန္တ]
ဖုံး-ကွယ်-လျှိုဝက်-အပ်သော-ကံ-
မကောင်းမှု-မရှိသော၊ မ-ဖုံး-ကွယ်-
လျှိုဝက်-အပ်သော-ကံ-ကောင်းမှု-
ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပဋ္ဌိစ္စနကမ္မန္တသ ဘိက္ခုဝေ
ဒ္ဓိနံ ဂတိနံ အညဇာရာ ဂတိ ပါဠိကဒါ ဒေဝါ
ဝါ မနုဿာ ဝါတိ။ အံ၊ ၁။ ၆၁။

အပ္ပဋ္ဌိစ္စနကိလောမက (န) [အပ္ပဋ္ဌိစ္စန+ကိ-
လောမက] မဖုံးလွှမ်း-မဖုံးအုပ်-သော-
အမြှေး-အရွတ်-လင်းတင့်။ (တကိုယ်လုံး၌
အရေ၏ အောက်မှ အသားကို မြှေးယှက်၍
တည်၏။) အပ္ပဋ္ဌိစ္စနကိလောမကံ သကလ-
သရီရေ စမ္ပယ ဟေဋ္ဌတော မံသံ ပရိယော-
နန္တိတော ဌိတံ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၂၄၉၊ ၃၅၂။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၄၃။ (ပဋိသိ၊ ၄။ ၁။ ၇၆-
လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိစ္စနဌာန (န) [အပ္ပဋ္ဌိစ္စန+ဌာန] မ-ဖုံး-
ကွယ်-အပ်သော-ဟင်းလင်းပွင့်-ပေါ်
လွင်-ထင်ရှား-သော-အရပ်။ မုခါဒိကေ
အပ္ပဋ္ဌိစ္စနဌာနေ အဝဓနကပက္ခေ ဌိတေပိ န
ဝနတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၇။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၄၂။
အန္တောဂန္တိ အပ္ပဋ္ဌိစ္စနော ဌာနေ ဧဝ ပရိ-
ယာပန္တံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၀၇။ အပ္ပဋ္ဌိစ္စနော-
ကာသ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိစ္စနတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိစ္စန+တ္တ] (က) မ-
ဖုံး-ကွယ်-အပ်သည်၏ အဖြစ်၊ အကာ
အကွယ် မရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဣဓ အပ္ပ-
ဋ္ဌိစ္စနတ္တာ ဣတ္ထိပိ အနာပတ္တိံ ကရေတိ။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၈၂။ (ခ) မလျှိုဝက်-မထိပ်
ချွန်-အပ်သည်၏ အဖြစ်။ ကေဝလံ အာ-
ပတ္တိယာ အပ္ပဋ္ဌိစ္စနတ္တာ မာနတ္တာရဟော
ဟောတိတိ အဓိပ္ပာယ်။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၂။

အပ္ပဋ္ဌိစ္စနဒုက္ခ (န) [အပ္ပဋ္ဌိစ္စန+ဒုက္ခ] မ-ဖုံး-
လွှမ်း-အပ်သော-ပေါ်လွင်-ထင်ရှား-

သော-ဆင်းရဲ-ဒုက္ခ။ ဒုတ္တိံသကမ္မကာရ-
ကာဒိသမုဋ္ဌာနော အာဗာဓော အပ္ပဋိတ္တာဝ
ဇာနိတဗ္ဗတော ဥပက္ကမဿ စ ပါကဋ္ဌဘာဝ-
တော အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒကံ နာမ။ (ပါကဋ္ဌဒုက္ခိပိ
ဝုစ္စတိ)။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၃၀။
ပဋိသန္ဓေ၊ ၁။ ၁၃၂။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၆၀။

အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသ (ပ) [အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ+ပရိဝါသ။
န+ပဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသ] ဖုံးလွှမ်းအပ်သော အာ-
ပတ်မရှိပဲ-ပေးအပ်-ကျင့်သုံးအပ်-သော
ပရိဝါသ၊ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသ။ (သာသနာသို့
ဝင်ရောက် ရဟန်းပြုလိုသော တိတ္ထိဖြစ်ဖူးသူ
တို့ လေးလပ်ဘဲလုံး ကျင့်သုံးရသော ပရိဝါသ၊
တိတ္ထိယပရိဝါသ။ သံဃာဒိသေသ် အာပတ်
ကို ဖုံးလွှမ်းမိသောကြောင့် ကျင့်သုံးရသော
ပရိဝါသကို ပဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသဟု ခေါ်ရာ ဤ
တိတ္ထိယပရိဝါသကား ယင်းသို့ မဟုတ်သော
ကြောင့် အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသဟု ခေါ်သည်။)
စတ္တာရော ပရိဝါသာ ပဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသော
အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသော သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော သ-
မောဓာနပရိဝါသော။ ဝိ၊ ၅။ ၂၂၅။ (ဝိ၊ ၃။
၉၈-၉၊ ၁၀၀-၁။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၂-၃။ ဝိ၊ ၂။ ၁၆၅။
မ၊ ၂။ ၅၄။ သံ ၁။ ၂၆၀-တို့လည်း ကြည့်။)
စတုဗ္ဗိဓော ပရိဝါသော အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသော
ပဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသော သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော သမော-
ဓာနပရိဝါသောတိ။ တေသု ဧဝံ မဟာ-
ခန္ဓကေ ဝုတ္တော တိတ္ထိယပရိဝါသော အပ္ပ-
ဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသော နာမ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၆။ တဿ
စတ္တာရော မာသေ အယံ တိတ္ထိယ-
ပရိဝါသော နာမ၊ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသောတိပိ
ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၇၂။

အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒဘာဝ (ပ) [အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ+ဘာဝ] (က)
မ-ဖုံး-ကွယ်-အပ်သည်၏အဖြစ်၊ အကာ
အကွယ်မရှိသော အဖြစ်။ အပိတိတကဝါဠ-
ဿာတိ ဣမိနာ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒဘာဝံ ဒဿေတိ။
သာရဏ္ဏ၊ ၂။ ၃၇၉။ (ခ) မလျှိုဝှက်-မထိမ်

ချန်-အပ်သည်၏အဖြစ်။ အဇာနနာဿ-
ရာစဝေဒတိကပဋိစ္ဆန္ဒနံ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒဘာဝံ
ဒဿေတုံ တဏှေ ပါဠိ ဌပိတာ၊ ဝိ၊ ၄။ ၃၄။
ပရိဝါသဒါနံ နတ္ထိ ဘိက္ခုကာလေ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ-
ဘာဝတော။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၅၉။

အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒမန္တ (တိ) [အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ+မန္တ] မဖုံး-
လွှမ်းအပ်-မလျှိုဝှက်အပ်-သော အတိုင်
အပင်ရှိသော၊ သူ၊ အနိဂုယမန္တ-ကြည့်။

အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒမာနတ္တ (န) [အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ+မာနတ္တ]
အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒမာနတ်။ (သံဃာဒိသေသ်အာပတ်
သင့်ပြီး ချက်အားဖြင့် မဖုံးလွှမ်းသော ရဟန်း
အား ပရိဝါသ် မပေးတော့ပဲ ပေးအပ်သော
မာနတ်။) စတ္တာရော မာနတ္တာ ပဋိစ္ဆန္ဒမာနတ္တံ
အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒမာနတ္တံ ပက္ခမာနတ္တံ သမောဓာန-
မာနတ္တံ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၂၅။ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒမာနတ္တံ နာမ
ယံ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒာယ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသ်
အဒတွာ ကေဝလံ အာပတ္တိံ အာပန္နဘာဝေ-
နေဝ မာနတ္တာရဟဿ မာနတ္တံ ဝိယျတိ။
ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၆။ (အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒမာနတ်ကို ဝိ၊ ၄။
၁၀၄-တွင်ကြည့်။)

အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒစာရ (တိ) [အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ+အာစာရ]
မဖုံးကွယ်-မလျှိုဝှက်-အပ်-ကောင်း-
သော အကျင့်ရှိသော၊ သူ။ ဥပပရိက္ခိတာ-
စာရော။ အဋ္ဌကသာသု ပန “အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒာ-
စာရော”တိ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၄၃၅။ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒာ-
စာရောတိ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒဒေတဗ္ဗသန္တရာစာရော။
ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၁၀။ အဝေက္ခိဘာစာရ-လည်း
ကြည့်။

အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒပတ္တိ (ထိ) [အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ+အာပတ္တိ]
မဖုံးကွယ်-မလျှိုဝှက်-မထိမ်ချန်-အပ်
သော အာပတ်။ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒပတ္တိံ ပဋိစ္ဆန္ဒာ-
ပတ္တိယာ သမောဓာနေတွာပိ ဒါတုံ ဝုစ္စတိ။
ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၂၄။

အပ္ပဒိစ္ဆန္ဒနာကာသ (ပု) [အပ္ပဒိစ္ဆန္ဒ+ဩကာသ] မဖုံး - မကွယ် - အပ်သောအရပ်။ အပ္ပဒိစ္ဆန္ဒနာကာသေ ဝေ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၂၈။ အပ္ပဒိစ္ဆန္ဒနာန-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဒိစ္ဆာဒန (န) [န+ပဒိစ္ဆာဒန] (က) မဖုံးလွှမ်း - မကာကွယ် - ခြင်း။ ဟိရိကောပိနက် ပန နိဿာယ ဓာဂါဒိနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော...တဿ အပ္ပဒိစ္ဆာဒနေန။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၆။ (ခ) မလျှိုဝှက် - မထိမ်ချွန် - ခြင်း။ အပ္ပဒိစ္ဆာဒနေန ဝေ ဆိန္ဒာ ဟောတိ။ ဝဇီရ၊၃၃၂။

အပ္ပဒိစ္ဆာဒနဘာဝ (ပု) [အပ္ပဒိစ္ဆာဒန+ဘာဝ] မဖုံးကွယ်တတ်သည်၏အဖြစ်။ တတ္ထ ဟိ ပါပံ ကရောန္တော လဇ္ဇတိတိ ဂရဟာယ အပ္ပဒိစ္ဆာဒနဘာဝေါ စတုတ္ထော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁။ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃-၌ အပ္ပဒိစ္ဆန္ဒနာဝေါ-ဟု ရှိသည်။)

အပ္ပဒိစ္ဆာဒေတဗ္ဗ (တိ) [န + ပဒိစ္ဆာဒေတဗ္ဗ] မဖုံးကွယ် - မလျှိုဝှက် - အပ် - ကောင်း - သော။ အပ္ပဒိစ္ဆန္ဒာစာရ ကြည့်။

အပ္ပဒိစ္ဆာဒေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပဒိစ္ဆာဒေတွာ] (က) မဖုံး - မဖိ - မု၍၊ မဖုံးလွှမ်း - မဖုံးကွယ် - မု၍။ ယထာဌာနေ ဌိတံယေဝ အပ္ပဒိစ္ဆာဒေတွာ ထေယျစိတ္တော ပါဒေန အက္ကမိတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၂။ တတ္ထ တတ္ထ ဥစ္စာရပဿာဝံ ကတွာ အပ္ပဒိစ္ဆာဒေတွာ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၆၃။ (ခ) မဖုံး - မအုပ် - မု၍။ စိဝရေန ဝါ ကေနစိ ဝါ အပ္ပဒိစ္ဆာဒေတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၇။ (ဝဇီရ၊၂၂၉-လည်း ကြည့်။) (ဂ) မဖုံးဝှက် - မထိမ်ချွန် - မု၍။ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိတွာ အပ္ပဒိစ္ဆာဒေတွာ ဝိဗ္ဗ-မတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁၂၉။ (ဆ) မဖုံးလွှမ်း - မကာကွယ် - မု၍။ တေ ပန တံ အပ္ပဒိစ္ဆာဒေတွာ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀၅။

အပ္ပဒိစ္ဆာဒေန္တ (တိ) [န+ပဒိစ္ဆာဒေန္တ] (က) မဖုံးဝှက် - မထိမ်ချွန် - သော သူ။ အန္တရာပတ္တိ အာပဇ္ဇိတွာ အပ္ပဒိစ္ဆာဒေန္တဿ ဣမိနာဝ နယေန ... ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။ ၃၇၂။ (ခ) မဖုံးလွှမ်း - မအုပ် - မမြှုပ် - သော။ သဉ္စိစ္စ ဂိဝံ၊ မဏိဗန္ဓနဉ္စ အပ္ပဒိစ္ဆာဒေန္တဿ အာပတ္တိ။ ဝိမတိ၊၂။၆၁။

အပ္ပဒိစ္စိတတ္တ (န) [န+ပဒိစ္စိတတ္တ] မယူအပ် - လက်မခံအပ် - သည်၏ အဖြစ်။ စူဠပန္နကော ပန အတ္တနော ဘိက္ခုယ အပ္ပဒိစ္စိတတ္တာ ဝေ န ဂတော။ အပါဠ၊၂။၉။

အပ္ပဒိစ္စိတပဟေဏက (န) [အပ္ပဒိစ္စိတ+ပဟေဏက] မယူအပ် - လက်မခံအပ် - သော - လက်ဆောင် - ပဏ္ဏာ။ အပ္ပဒိစ္စိတပဟေဏကံ ဝိယ ပဒ္ဓိဝါတံ ခိတ္တရဇောမုဋ္ဌိ ဝိယ စ တေဿေဝေသ ကောဓော မတ္တကေ ပတိဿတိ။ ဗီ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၉။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၇။ အံ ဋ္ဌ၊၁။၃၇။ ဣတိ-ဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၃၄၀။ အပ္ပဒိစ္စိတပဟေဏကံ ဝိယာ-တိ အသမ္ပဒိစ္စိတပဏ္ဏာကာရံ ဝိယ။ အံ၊ဋီ၊၁။၈၅။ တသ္မာ တဝ ကိရိယာ အပ္ပဒိစ္စိတပဟေဏကံ ဝိယ န ကိဉ္စိ အတ္တံ သာဓေ-တိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၈။

အပ္ပဒိဇ္ဇန (န) [န+ပဒိဇ္ဇန] မစောင့်ရှောက် - မပြုစု - မကျွေးမွေး - ခြင်း မသည်းကပ် - မစောင့်ရှောက် - မလုပ်ကျွေး - ခြင်း။ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏေပိ ဂိလာနာဂိလာနေပိ စိဝဇာဒိနိ ဒတွာ အပ္ပဒိဇ္ဇနေန န ပယိရုပါ-သိဿံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၀။

အပ္ပဒိဇ္ဇနတာ (တိ) [န+ပဒိဇ္ဇနတာ] မစောင့်ရှောက် - မသုတ်သင် - မရှင်းလင်း - အပ် - ရ - သည်၏အဖြစ်။ အပ္ပဒိဇ္ဇနတာ ဒုတိယော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃ (ဒွေဘောပံ)။

အပ္ပဋ္ဌိငဝ္ဂန္တ (တိ) [န+ပဋ္ဌိငဝ္ဂန္တ] မစောင့်
ရှောက်-မသုတ်သင် - မရှင်းလင်း - သော၊
သု။ အန္တမသော အတ္တနော သေနာသန-
မတ္တမ္ပိ အပ္ပဋ္ဌိငဝ္ဂန္တ ဥဇ္ဈာယန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓါဝ။
၁၁၆။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၀၇။

အပ္ပဋ္ဌိငဂ္ဂိတ (တိ) [န+ပဋ္ဌိငဂ္ဂိတ] မစောင့်
ရှောက် - မသုတ်သင် - မရှင်းလင်း-အပ်
သော။ အသမ္ပဋ္ဌံ ပရိဝေဏံ ဝါ အပ္ပဋ္ဌိငဂ္ဂိတံ
သေနာသနံ ဝါ အသောဓိတံ မဉ္ဇပိဋ္ဌံ ဝါ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၁၃။ အာသနသာလံ အပ္ပဋ္ဌိငဂ္ဂိတံ။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၃၁။

အပ္ပဋ္ဌိငဂ္ဂိတော (ကြိ ဝိ) [န+ပဋ္ဌိငဂ္ဂိတော] (က)
မစောင့်ရှောက်-မလုပ်ကျွေး-မပြုစု-မ၍။
အမေ ငိက္ခေ ပဋ္ဌိငဂ္ဂိတဗ္ဗကာလေ အပ္ပဋ္ဌိငဂ္ဂိ-
တော ပပါတေ သီလံ ပဝနေန္တော ဝိယ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။ ၁၉၁။ (ခ) မစောင့်ရှောက်-မပြု
ပြင်-မဆင်ယင်-မ၍။ ယံ ခန္တကဋ္ဌမုခ-
ဓောဝနသီသမက္ခနနဟာနနိဝါသနပါရပနာဒိ-
ဟိ အပ္ပဋ္ဌိငဂ္ဂိတော။ ဝိသုဒ္ဓါဝ။ ၁၈၉။

အပ္ပဋ္ဌိငဂ္ဂိယ (တိ) [န+ပဋ္ဌိငဂ္ဂိယ] မစောင့်
ရှောက် - မကြည့်ရှု-မပြုစု-မလုပ်ကျွေး -
အပ်-နိုင်-သော၊ စောင့်ရှောက်-ကြည့်ရှု
- ပြုစု - လုပ်ကျွေး - ၍ မရသော၊ သု။
သော အပ္ပဋ္ဌိငဂ္ဂိယော အဟောသိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊
၁။ ၂၀၃။

အပ္ပဋ္ဌိငဂ္ဂိယမာန (တိ) [န+ပဋ္ဌိငဂ္ဂိယမာန]
မစောင့်ရှောက် - မကြည့်ရှု-မပြုစု-မလုပ်
ကျွေး-အပ်သော၊သု။ အမေသုက္ခမ မတေ-
သု အပရိကာယကာ ဟုတွာ အပ္ပဋ္ဌိငဂ္ဂိယ-
မာနာ သုဿိတွာ မရိယန္တိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။ ၄၁၆။

အပ္ပဋ္ဌိဇာနန (န) [န+ပဋ္ဌိဇာနန] ဝန်မခံခြင်း။
ရူပဓမ္မာနံ အတ္တိဘာဝသေဝ အပ္ပဋ္ဌိဇာနန-
တော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၃၆၂။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၁၄။

အပ္ပဋ္ဌိဇာနန္တ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဇာနန္တ] ဝန်မခံ
သော၊သု။ အပိ စ ဝေ မေ သုတန္တိ အတ္တနာ
ဥပ္ပါဒိတဘာဝံ အပ္ပဋ္ဌိဇာနန္တော။ ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၃၂။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၈။ ခုဒ္ဒက၊
ဋ္ဌ၊၈၈။ မေတုနဓမ္မပဋိသေဝနံ အပ္ပဋ္ဌိဇာ-
နန္တော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၁၆။ ဘိက္ခုဘာဝံ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဇာနန္တော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၅၁။ (သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊
၂။ ၁၈၅-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိဇာနမာန (တိ) [န+ပဋ္ဌိဇာနမာန] ဝန်မခံ
သော၊သု။ ဘိက္ခု နိသဋ္ဌံ ပဋ္ဌိဇာနမာနော-
ယေဝ တိဏ္ဏံ မောနံ အညတရေန ကာရေ-
တဗ္ဗော၊ န အပ္ပဋ္ဌိဇာနမာနောတိ အတ္ထော။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၁၅။ အလဠိပိ အပ္ပဋ္ဌိဇာနမာနော
အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗော။ သာရတ္ထ၊
၂။ ၃၈၀။ ဝိမတိ၊၁။ ၃၀၆။

အပ္ပဋ္ဌိညာ (တိ) [န+ပဋ္ဌိညာ] ဝန်မခံခြင်း။
ပဋ္ဌိညာယ ကရဏိယံ ကမ္မံ အပ္ပဋ္ဌိညာယ
ကရေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။ ၄၄၈။ ကထံ ဟိ နာမ
ဇေဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု။ အပ္ပဋ္ဌိညာယ ဘိက္ခုနံ
ကမ္မာနိ ကရိယန္တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၂၀၂။ ကိံ ပန
ဘဂဝတာ မေတ္တိယာ ဘိက္ခုနီ...အပ္ပဋ္ဌိညာယ
နာသိတတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၆၈။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။ ၁၁၄။
အံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၆၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိနာဒ (ပ) [န+ပဋ္ဌိနာဒ] တုံပြန်သည့်-
ကြုံးဝါး-ကြွေးကြော် - သံမဋ္ဌိသော၊ မတုံ
ပြန်နိုင်သော - ကြုံးဝါး - ကြွေးကြော် -
သံ၊ ပြိုင်ဖက်ကင်းသော-အတူမဲ့-ကြုံးဝါး
- ကြွေးကြော်-သံ။ အယံ နာဒေါ အပ္ပဋ္ဌိ-
နာဒေါ နာမ ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၃၁၃။
သီဟနာဒ (မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၃၁၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၈၀)
လည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိနိဇ္ဈိ (ထိ) [န+ပဋ္ဌိနိဇ္ဈိ] တဖန်ပြန်
- မဆုတ် - မနှစ် - ခြင်း။ အနောသက္ကန-
ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂ (ပု) [န+ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂ] မစွန့်ခြင်း၊ မိမိ၏မှားသောအယူကိုမစွန့်ခြင်း။ ဥက္ခိတ္တော နာမ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဝါ အပ္ပဋ္ဌိကမ္မေ ဝါ အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂေ ဝါ ဥက္ခိတ္တော။ ဝိ၊ ၂။ ၂၇။ ပါပိကာယ ဝိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂေ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၆။ ဝိဝါဒဌာနံ ယုဂဂ္ဂါဟော အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂေါ။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၃၇။ အဘိ၊ ပု၊ ၁၂။ အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂေါတိ အတ္တနာ ဂဟိတဿ အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တနံ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။ ၄၇၄။ တဿပိ အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂေ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၁။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂမန္တိ(တိ) [န+ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂ+မန္တိ+ကိ] စွန့်ခြင်းငှါ တိုင်ပင်လေ့မရှိသော၊ သူ။ (“အဓိကရုဏ်းသည် မှန်သော်ယူအံ့၊ မမှန်သော်စွန့်အံ့” ဟု တိုင်ပင်လေ့မရှိသောသူ၊ “ငါတို့စကားသာလျှင်မှန်သည်၊ အခြားသူတို့စကားကား အချည်းနှီး” ဟု အစွဲအလမ်း ကြီးလျက် မိမိအယူကို စွန့်နိုင်ခဲ့သောသူ။) ဧတေ အညတ္တိဗလာ အနိဇ္ဈတ္တိဗလာ အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂမန္တိနော... ဝေါဟရန္တိ။ အံ၊ ၁။ ၇၇။ အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂမန္တိနောတိ... ဣမေ ပန န တဏာ မန္တေန္တိတိ...။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၅၀။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂလက္ခဏ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂ+လက္ခဏ] မစွန့်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော။ ဝေရု အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂလက္ခဏေန ဥပနာဟေန စ သမန္နာဂတော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၊ ၂၁၇။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂါပတ္တိ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂ+အာပတ္တိ] မစွန့်ခြင်းကြောင့် သင့်သော အာပတ်။ ပါပိကာယ ဝိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋ္ဌိနိဿဂ္ဂါပတ္တိံ ကမ္မေန အာပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၈။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပဋ္ဌိနိဿတ္တ] မစွန့်မူ၍၊ သည်းမခံစေမူ၍၊ မတောင်းပန်မူ၍၊ အပြစ်ကို မပြောကြားမူ၍။ အာယသ္မာ မံ တန္တေ သာရိပုတ္တော အာသဇ္ဇ အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တ စာရိကံ ပက္ကန္တော။ အံ၊ ၃။ ၁၈၀။ အပ္ပဋ္ဌိ

နိဿတ္တာတိ အက္ခမာပေတွာ အစွယ် အဒဝသေတွာ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၂။ သော ဣမ အညတရံ သဗြဟ္မစာရိံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တ စာရိကံ ပက္ကပေယျ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၁။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တတိ (ကြိ) [န+ပဋ္ဌိ+နိ+သဇ+အ+တိ] မစွန့်။ သော တံ ဝိဋ္ဌိံ အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တတိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၁၅။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တန (န) [န+ပဋ္ဌိနိဿတ္တန] မစွန့်ခြင်း။ ဘေဒါယ ပရက္ကမနံ... အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တနံ။ ကင်္ခါ၊ ၁၄၂။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၆၂။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၉၇။ ဓမ္မကမ္မတာ... အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တနံ။ ကင်္ခါ၊ ၂၄၉။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၈၈။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၄၈။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တနပစ္စယ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တန+ပစ္စယ] (၁) မစွန့်ခြင်းဟူသောအကြောင်း။ ပါပိကာယ ဝိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တနပစ္စယာ ဒုက္ကဋ္ဌံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၁၅။ (တိ) (၂) မစွန့်ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော။ လဒ္ဓိယာ အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တနပစ္စယာယ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိယာပိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၄၈။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တနရသ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တန+ရသ] မစွန့်ခြင်းရသ (ကိစ္စ) ရှိသော။ (ဥပနာဟော) ဝေရုအပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တနရသော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၀။ အယံ ဥပနန္ဒနလက္ခဏော ဝေရံ အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တနရသော ဥပနာဟောတိ ဝဇ္ဇတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၇၃။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တန္တိ (တိ) [န+ပဋ္ဌိနိဿတ္တန္တိ ထိန္တိ အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တန္တိ] မစွန့်သော၊ သူ။ အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တန္တော နာသေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၇။ ဝေမ္ပိ အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တန္တော ပုန ဥတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန ယာဝတတိယံ သမန္နဘာသိတဗ္ဗော။ ကင်္ခါ၊ ၂၄၉။ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ယာဝတတိယံ သမန္နဘာသနာယ အပ္ပဋ္ဌိနိဿတ္တန္တိယာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၃။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿိတော (ကြိ၊ဝိ) [န+ပဋ္ဌိနိဿိတော] မစွန့်မူ၍။ တံ ဒိဋ္ဌိ အပ္ပဋ္ဌိနိဿိတော။ ဒိ၊၃။ ၁၀။ မ၊၁။၁၀၂။ သံ၊၂။၅၀၉။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌ (တိ) [န+ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌ] (၁) မစွန့် အပ်သော။ ဒိဋ္ဌိပုရေက္ခာရော အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌော။ မဟာနိ၊၅၆။ (၂) မစွန့်သော၊သု။ တံ ဒိဋ္ဌိ အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌေန သဒ္ဓိ။ ဝိ၊၂။ ၁၈၀။ ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌတိတိ ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌော၊ န ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌော အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌော၊ ဘိက္ခုသေတံ အဝိဝစနံ။ ပါတိမောက္ခပဒတ္တအနုဝဏ္ဏနာ။ ၂၆၉။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌတဏှ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌ+တဏှာ] မစွန့်အပ်သော တဏှာရှိသော၊ တဏှာကို မစွန့်သေးသော၊သု။ အဝိတတဏှာ.... အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌတဏှာ။ မဟာနိ၊၃၇။ နိဿရဏပ္ပဟာနာဘာဝေန ဘဝေ ပတိဋ္ဌိတံ အနုသယကိလေသံ အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌိတော ဌိတတ္တာ အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌတဏှာ။ မဟာနိ၊၄။၁၃၇။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌတ္တ (န) [န + ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌတ္တ] မစွန့်အပ်သည်၏ အဖြစ်။ ဒိဋ္ဌိပုရေက္ခာရဿ အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌတ္တာ။ မဟာနိ၊၅၆။

အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌပါပဓမ္မ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌ+ပါပဓမ္မ] မစွန့်အပ်သော - ဆိုး - ယုတ် - သော တရား - တရားဆိုး - တရားယုတ် - ရှိသော။ ဣတော ပုဗ္ဗေ အပ္ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌပါပဓမ္မာနံ ဝေဒါနံ ဂတမတ္တေန ဝေဒဂ္ဂ နာမ ဟုတွာ။ ထေရ၊၄။ ၁။၄၃၆။

အပ္ပဋ္ဌိပက္ခ (တိ) [န+ပဋ္ဌိပက္ခ] ဆန့်ကျင်ဖက် မဟုတ်သော။ အကုသလံ ကိဉ္စိ ပါပံ န စ ရနာတိ ဝေ အပ္ပဋ္ဌိပက္ခတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၁။ ၁၀၃။

အပ္ပဋ္ဌိပက္ခတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိပက္ခ + တာ] ဆန့် ကျင်ဖက် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ န စ တေသံ အညမညပဋိဗဟကတ္တံ အတ္ထိ အပ္ပဋ္ဌိပက္ခတ္တာ။

အပ္ပဋ္ဌိပက္ခတာ စ သမာနုဖလတ္တာ အနုဗလပ္ပဒါနတော စ။ မူလဒ္ဓါ၊၁။၁၆၄။

အပ္ပဋ္ဌိပက္ခတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိပက္ခ+တ္တ] ဆန့်ကျင် ဖက်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ သယံ ကဏ္ဍဓမ္မာနံ အပ္ပဋ္ဌိပက္ခတ္တာ သဘာဝပရိသဒ္ဓါနံ ပသာဒဟဒယဝတ္ထုနိဿယာနံ ဝသေန ပဏ္ဍရသဘာဝံ ဇာတံ။ မူလဒ္ဓါ၊၁။၁၂၇။ အပ္ပဋ္ဌိပက္ခတာ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိပက္ခဘာဝ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိပက္ခ+ဘာဝ] ဆန့် ကျင်ဖက် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ နှာနဿ ပါပဟေတုနံ အပ္ပဋ္ဌိပက္ခဘာဝတော။ ဥဒါန၊ ၄။၆၉။ ထေရီ၊၄။၂၁၂။ ဝိပရိတသည် န ဥဠါလေတိ နာပနေတိ အပ္ပဋ္ဌိပက္ခဘာဝတော၊ အနုနုဗြူဟနတော ဝါ။ ဒိ၊၃။၂။၃၀၄။ မ၊၃။ ၁။၃၅၁-၂။

အပ္ပဋ္ဌိပဋ္ဌန (န) [န + ပဋ္ဌိပဋ္ဌန] မပြု - မကျင့် - မသိ - ခြင်း။ ယထာနုသိဋ္ဌံ အပ္ပဋ္ဌိပဋ္ဌနတော ပဒက္ခိဏေန အနုသာသနိ န ဂဏှာတိ။ ဝိ၊၄။၂။၁၉၈။ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပန အပ္ပဋ္ဌိပဋ္ဌနတော အပဂတာ ဝေ ဣမဿ ဓမ္မဝိနယာ။ ဣတိဝုတ်၊၄။၃၂၅။ ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဧကဝါရံ ဝိထိယာ အပ္ပဋ္ဌိပဋ္ဌနံ ခလနံ။ မ၊၃။၂။၂၆၉။ အံ၊၃။၃။၉။ မောနမဂ္ဂဿ အပ္ပဋ္ဌိပဋ္ဌနတော။ သံ၊၃။၁။၂၂၆။

အပ္ပဋ္ဌိပဋ္ဌနနိမိတ္တတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိပဋ္ဌန + နိမိတ္တ+တာ] မကျင့်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်။ ဝိစိကိစ္ဆာ ဟိ သမ္မာပဋ္ဌိပတ္တိယာ အပ္ပဋ္ဌိပဋ္ဌနနိမိတ္တတာမုခေန မိစ္ဆာပဋ္ဌိပတ္တိမေဝ ပရိဗြူဟေတိ။ သီ၊၃။သစ်၊၂။၁၃၃။ အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိနိမိတ္တတာ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိပဋ္ဌနနိမိတ္တတာမုခ (န) [အပ္ပဋ္ဌိပဋ္ဌနနိမိတ္တတာ+မုခ] မကျင့်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ် - ဟူသော အဦး - ကို အဦးပြုခြင်း - ကို ပဓာနပြုခြင်း။ အပ္ပဋ္ဌိပဋ္ဌနနိမိတ္တတာ-ကြည့်။

အပ္ပဒိပဇ္ဇနိယ (တိ) [န+ပဒိပဇ္ဇနိယ] မကျင့်
အပ်သော။ န ပဒိပတ္တိက္ကမော အကုသလာနံ
အပ္ပဒိပဇ္ဇနိယတော။ အဘိဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၂။ ၁၀၇။ အပ္ပဒိပဇ္ဇနိယတောတိ သမ္မာပဒိ-
ပတ္တိဝသေန န ပဒိပဇ္ဇိတဗ္ဗတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၉။ ၂။ ၁၆၃။

အပ္ပဒိပဇ္ဇန္တိ (တိ) [န+ပဒိပဇ္ဇန္တိ] မကျင့်သော။
သု။ အပ္ပဒိပဇ္ဇန္တိ ဝါမဂါဟိနော နာမ
ဇာတာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၁။ အပ္ပဒိပဇ္ဇန္တော
ကုတော သစ္စာနိ ပဒ္ဓိဝိဇ္ဈိသတိ။ ထေရ၊ ၄။
၂။ ၉။ ပေါဠိလံ နာမ ဘိက္ခု သမ္မာ အပ္ပဒိ-
ပဇ္ဇန္တိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄၉၂။

အပ္ပဒိပဇ္ဇမာန (တိ) [န+ပဒိပဇ္ဇမာန] မကျင့်
သော။ သု။ ဟိနဝိရိယေ အပ္ပဒိပဇ္ဇမာနေ
ဓမ္မဒေသနာယ။ စူဠနိ၊ ၉၄။ အပ္ပဒိပဇ္ဇမာနေ-
တိ ပဒိပတ္တိယာ န ပဒိပဇ္ဇမာနေ။ စူဠနိ၊ ၄။
၂၆။ အတ္တနော ဝိသယေ အပ္ပဒိပဇ္ဇမာနော
ဝိသေသံ နာမိဂစ္ဆတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၉။
ယာသာဝတော အပ္ပဒိပဇ္ဇမာနော။ ဒီ၊ ၉။
၁။ ၁၆၅။ မ၊ ၉။ ၃။ ၁။ ၂။ ၂၃၄။

အပ္ပဒိပဇ္ဇမာနတာ (ထိ) [အပ္ပဒိပဇ္ဇမာန+တာ]
မကျင့်သူ၏အဖြစ်။ အပ္ပဒိပဇ္ဇမာနတာဝိဘာ-
ဝနေန ဝါ ဂုဏပရိခံသနေန ဝါ ဂရဟန္တိ
နိန္ဒန္တိ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၀။

အပ္ပဒိပဇ္ဇိတုကာမ (တိ) [န+ပဒိပဇ္ဇိတုကာမ]
ကျင့်ခြင်းငှါအလိုမရှိသော။ သု။ သမ္မာ အပ္ပ-
ဒိပဇ္ဇိတုကာမော သမ္မာပဒိပန္တံ ဝိယ။ ဒီ၊ ၉။
၃။ ၁၃။

အပ္ပဒိပဇ္ဇိတော (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပဒိပဇ္ဇိတော] (၁)
မသွားမူ၍။ မဇ္ဇကန္တာရေ ဒိဝါ ဉာဏာယေန
မဂ္ဂံ အပ္ပဒိပဇ္ဇိတော ရတ္တိံ နက္ခတ္တသညာယ
မဂ္ဂံ ပဒိပဇ္ဇိတု။ ဝိမာန၊ ၄။ ၃။ ၂။ အာဝုသော

ဒေဝဒတ္တေန အာစိက္ခိတမဂ္ဂံ အပ္ပဒိပဇ္ဇိတော
အညေန မဂ္ဂေန ယာဟိ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂။
(၂) မပြု-မကျင့်-မူ၍။ ခေ အပ္ပဒိပဇ္ဇိတော
ယထာ “စက္ခု သဿတံ အသဿတ”န္တိ
ဝုတ္တေ “အသဿတ”န္တိ ကေသေန ဝတ္တဗ္ဗံ
ဟောတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၇။ တံ ဉာယံ အဘိ-
နိဝဇ္ဇေတော အပ္ပဒိပဇ္ဇိတော အကတော။ ဣတိ-
ဝုတ်၊ ၄။ ၂။ ၇။

အပ္ပဒိပတ္တိ (ထိ) [န+ပဒိပတ္တိ] (၁) မပြု-
မကျင့်-ခြင်း။ တောနေဝ တေသံ တဒည-
ပုညေသု စ အပ္ပဒိပတ္တိယာ၊ အပုညေသု စ
ပဒိပတ္တိယာ ကာရဏံ ဒဿိတံ။ ဣတိဝုတ်၊
၄။ ၈၄။ ယထာနုသိဋ္ဌ အပ္ပဒိပတ္တိယာ စ ဝိမ-
နော ဝိကာရိဘူတစိတ္တော ဟောတိ။ ထေရ၊
၄။ ၂။ ၄၅၀။ (၂) မသိခြင်း။ အပ္ပဒိပတ္တိ-
မိစ္ဆာပဒိပတ္တိ-ကြည့်။

အပ္ပဒိပတ္တိနိမိတ္တတာ (ထိ) [အပ္ပဒိပတ္တိ+နိမိတ္တ
+တာ] မကျင့်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်။
သမ္မာပဒိပတ္တိယာ အပ္ပဒိပတ္တိနိမိတ္တတာမုခေန
ဝိစိကိစ္ဆာ မိစ္ဆာပဒိပတ္တိမေဝ ပရိတြုဟေတိ။
ဒီ၊ ၉။ ၁။ ၂၆၁။ အပ္ပဒိပဇ္ဇနိမိတ္တတာ-လည်း
ကြည့်။

အပ္ပဒိပတ္တိနိမိတ္တတာမုခ (န) [အပ္ပဒိပတ္တိနိမိတ္တ-
တာ + မုခ] မကျင့်ခြင်း၏ အကြောင်း၏
အဖြစ်-ဟူသော အဦး-ကို အဦးပြုခြင်း-
ကို ပခာနပြုခြင်း။ အပ္ပဒိပတ္တိနိမိတ္တတာ-
ကြည့်။

အပ္ပဒိပတ္တိနိမိတ္တတ္တ (န) [အပ္ပဒိပတ္တိ+နိမိတ္တ+
တ္တ] မကျင့်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်။
နာရောဟတိ အပ္ပဒိပတ္တိနိမိတ္တတ္တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၉။ ၁။ ၁၇၀။

အပ္ပဒိပတ္တိဘာဝ (ပု) [န+ပဒိပတ္တိ+ဘာဝ]
မကျင့်ခြင်း - မသိခြင်း-၏ အဖြစ်။ ဝိစိ-

ကိစ္ဆာ ဝတ္ထုတ္တယဿ သိက္ခာယ စ ဂုဏေသု
အနဓိမုစ္ဆနာသမ္ပသိဒ္ဓနဝသေန အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိ-
ဘာဝတော။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၃။

အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိမိစ္ဆာပဋိပတ္တိ (သိ) [အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိ +
မိစ္ဆာပဋိပတ္တိ] မသိခြင်း၊ ဖောက်ပြန်မှား
ယွင်းစွာသိခြင်း။ (အဝိဇ္ဇာ) အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိ-
မိစ္ဆာပဋိပတ္တိတော ဒုဝိဇာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၉။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၆၀။ ဒုက္ခာဒိသု အညာဏဝသေန
အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိ၊ အသုဘာဒိသု သုဘာဒိဝိပလ္လာ-
သဝသေန မိစ္ဆာပဋိပတ္တိ။ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တဝသေန
ဝါ အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိ၊ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တဝသေန မိစ္ဆာ-
ပဋိပတ္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၂၅၄။

အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိမိစ္ဆာပဋိပတ္တိဘာဝ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိ-
မိစ္ဆာပဋိပတ္တိ+ဘာဝ] မသိခြင်း၊ ဖောက်
ပြန်မှားယွင်းစွာ သိခြင်း၏ အဖြစ်။ အဝိဇ္ဇာ
အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိမိစ္ဆာပဋိပတ္တိဘာဝေန သတ္တေ အ-
ဘိဘဝတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၁၈
(အပ္ပဋ္ဌိ-)။

အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိဟေတု (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိ+ဟေတု]
မကျင့်ခြင်း၏ အကြောင်း။ အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိ-
ဟေတုဘူတာယ ဝိစိကိစ္ဆာယ သတိ န
ကဒါစိ စိတ္တံ ပုရိသဿ ဝသေ ဝတ္တတိ။ ဒီ၊ဋီ၊
၁။၄၀၃။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၄၃၁။

အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိဟေတုဘာဝ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိဟေ-
တု+ဘာဝ] မကျင့်ခြင်း၏ အကြောင်း၏
အဖြစ်။ ဒွေဓာပထသမာ ဟောတိ အပ္ပဋ္ဌိ-
ပတ္တိဟေတုဘာဝတော။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၀၇။

အပ္ပဋ္ဌိပန္န (တိ) [န+ပဋိပန္န] (၁) မကျင့်
သောသူ။ အယံ ဘိက္ခု ကာရကော၊ နော
အကာရကော၊ ပဋိပန္နော၊ နော အပ္ပဋ္ဌိ-
ပန္နော။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၆။ (၂) မသိသောသူ။
အရိယဓမ္မဿ အဒဏ္ဍာဝိနော အပ္ပဋ္ဌိပန္နာ

မိစ္ဆာပဋိပန္နာ စ။ သာရတ္ထ၊၁။၂၂၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊၁။၂၂၅။

အပ္ပဋ္ဌိပန္နက (တိ) [န+ပဋိပန္နက] မကုင့်သော၊
သူ။ အပ္ပဋ္ဌိပန္နကေသု ပန အတ္တမနတာကာရ-
ဏဿ အဘာဝေနောတံ ဝုတ္တံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၉။
အယံ ပုဂ္ဂလော အပ္ပဋ္ဌိပန္နကော အနာဓာဓ-
ကော။ ၎င်း၊၁၉၂။

အပ္ပဋ္ဌိပိဋ္ဌန (န) [န+ပဋိပိဋ္ဌန] မနှိပ်စက်ခြင်း။
ဘိဝိဇာ ဝိသောဓနာ အနာပဋ္ဌနံ အာပန္န-
ဝုဋ္ဌာနံ ကိလေသေဟိ စ အပ္ပဋ္ဌိပိဋ္ဌနံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၀။ အပ္ပဋ္ဌိပိဋ္ဌနန္တိ ကောဓော... ပမာ-
ဒေါတိ ဝေမာဒိဟိ ပါပဓမ္မေဟိ အပ္ပဋ္ဌိပိဋ္ဌ-
နံ၊ တေသံ အနုပ္ပါဒနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
သာရတ္ထ၊၂။၁၉၈။ ကိလေသေဟိ အပ္ပဋ္ဌိပိဋ္ဌ-
နေန စ ဝိသောဓေတော။ အံ၊ဋီ၊၁။၂၇၀။

အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလ (ပ) [န+ပဋိပုဂ္ဂလ] (၁) တူသော
ပုဂ္ဂိုလ်-မရှိ-ကင်း-မဲ့-သော၊ သူ။ (က)
သီလ စသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် တူသောပုဂ္ဂိုလ်
မရှိသော၊ “ငါဘုရား”ဟု ဝန်ခံနိုင်စွမ်းသော
အခြား တစ်ယောက်သောသူ မရှိသော၊
သူ။ ယတ္ထ တောဒိသော သတ္တော၊ လောကေ
အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော။ စီ၊၂။၁၂၉။ သံ၊၁။၁၆၀။
အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလောတိ ပဋိဘာဂပုဂ္ဂလဝိရဟိ-
တော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၆။ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဘာဂေါ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော။ အံ၊၁။၂၂။ အပ္ပ-
ဋ္ဌိပုဂ္ဂလောတိ အညော ကောစိ “အဟံ
ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဝေ ပဋိညံ ကာတုံ သမတ္ထော
ပုဂ္ဂလော နတ္ထိတိ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၉၀။ နတ္ထိ တေဿ သီလာဒိဂုဏေဟိ ပဋိ-
ဓိမ္မဘူတော ပုဂ္ဂလောတိ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော။
တေနာဟ “အညော ကောစိ”တိအာဒိ။
အံ၊ဋီ၊၁။၁၃၈။ သတ္တာ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော။
သံ၊၂။၇၀။ အံ၊၁။၃၄၂။ =သဒိသပုဂ္ဂလရဟိ-

တော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၆။ (ခ) အန်တု ဖက်ပြိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ် မရှိသော၊ သူ။ (ဘုရား)။ တထာဂတဿ ပုဋ္ဌိပုဂ္ဂလဿ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၂၉၉။ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလဿာတိ ပုဋ္ဌိပုဂ္ဂလ-ဝိရဟိတဿ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၂။ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂံ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလံ။ စူဠနိ၊ ၂၀၈။ = ပဋိမလ္လပုဂ္ဂလ-ဝိရဟိတံ။ စူဠနိ၊ ၄။ ၈၂။ ဘဂဝါ သိလာဒိဟိ ဂုဏေဟိ အသမော အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၇၂။ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂေါ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၉၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၀၁။ ယုဂဂါဟ-ဝသေန ဌိတော ပုဋ္ဌိပုဂ္ဂလောတိ ဝေဒိ-တဗ္ဗော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၇၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၄။ (ဝိ၊ ၃။ ၄၉။ ထေရီ၊ ၃၉၉။ အပ၊ ၁။ ၁၇၁။ မိလိန္ဒ၊ ၂၃၃-တို့လည်း ကြည့်။) (ဂ) အန်တု ဖက်ပြိုင်မည့် - ဆန့်ကျင်ဖက် - ပုဂ္ဂိုလ် မရှိသော၊ သူ။ (စောဒက)။ အညေန ဝါ ပုဋ္ဌိပုဂ္ဂလေန သပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော။ ... ဣမသို့ ပန ပက္ခေ နော အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလောတိ နတ္ထိ တေဿ ပုဋ္ဌိပုဂ္ဂလောတိ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလောတိ ဝေမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၉။ (၂) (က) မသင့်သော - တုပြိုင်ဖက် - တရား ဖက် - ပုဂ္ဂိုလ်၊ စောဒကမဖြစ်သင့်သောပုဂ္ဂိုလ်။ (ခ) အာပတ်သင့်ခြင်း စသည်အားဖြင့် မတူ သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလဖြစ်သော စောဒ-က။ သပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော မံ စောဒေယျ၊ နော အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော။ မ၊ ၁။ ၃၂။ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလောတိ ဧတ္ထ အယုတ္တော ပုဋ္ဌိပုဂ္ဂလော အပ္ပဋ္ဌိ-ပုဂ္ဂလော။ ဣမေဟိ အာပတ္တာဒိဟိ အ-သဒိသတ္တာ ပဋိသတ္တု ပဋိသလ္လော၊ စောဒ-ကော အဝိတုံ အယုတ္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၉။

အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလစောဒနာ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလ + စောဒနာ] အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလဖြစ်သော စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်၏ စောဒနာခြင်း။ သော ဣမာယ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလစောဒနာယ ဝေံ ကုပိတော ဟောတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၉။

အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလ + တ္ထ] တူ သော - ပြိုင်ဖက် - ပုဂ္ဂိုလ်မရှိသည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလတ္တာဝ သဗ္ဗသတ္တေဟိ အသမော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၉၀။

အပ္ပဋ္ဌိပုစ္ဆာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပဋိပုစ္ဆာ။ တွာ + ကိ အာ + ပြု၊ တနည်း တွာ + ဌာ + တွာ - ကျေ။ မောက်၊ သူ။ ဂာဂ - နှင့် အနာပုစ္ဆာတို့ ကြည့်။] မမေးမြန်းမူ၍။ သမဂ္ဂေါ သံဆော ပဋိပုစ္ဆာ-ကရဏိယံ ကမ္မံ အပ္ပဋ္ဌိပုစ္ဆာ ကရောတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၄၄၈။ အပ္ပဋ္ဌိပုစ္ဆာ ကတံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ စုဒ္ဓိတကံ အပ္ပဋ္ဌိပုစ္ဆိတာ ကတံ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁။ (ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၃၉၂-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိပုစ္ဆိတာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပဋိပုစ္ဆိတာ] (က) မစုံစမ်း - မမေးမြန်း - မူ၍။ (ခ) တ ဖန် - တုံပြန် - မမေးမြန်းမူ၍။ ပဋိပုစ္ဆိတာ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗော တဇ္ဈေယျ တသ္မာ အပ္ပဋ္ဌိ-ပုစ္ဆိတာဝ ယံ ယံ ပုစ္ဆိတံ တံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၀။ (ဂ) မပန်ကြားမူ၍။ ဘိက္ခု၊ အာဂန္တာ အပ္ပဋ္ဌိပုစ္ဆိတာယေဝ ပါဒေ ဇောဝိတာ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၁။

အပ္ပဋ္ဌိပုဿဒ္ဓ (တိ) [န + ပဋိပုဿဒ္ဓ] မငြိမ်း အေးသော။ ဩဋ္ဌာဋိကာ ကာယသင်္ခါရာ အပ္ပဋ္ဌိပုဿဒ္ဓါ ဟောန္တိ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၇၃။ သာရဓ္ဓေါ စပနမေကာယော ဟောတိ အပ္ပဋ္ဌိပုဿဒ္ဓေါ။ မ၊ ၁။ ၃၁၀။ တသ္မိံ သမယေ အပ္ပဋ္ဌိပုဿဒ္ဓေါ ဟောတိ။ အံ၊ ၂။ ၂၇၂။ ကုလပုတ္တဿ မဂ္ဂဒရ-ထော အပ္ပဋ္ဌိပုဿဒ္ဓေါ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၅။

အပ္ပဋ္ဌိပုဿဒ္ဓဂမန (တိ) [န + ပဋိပုဿဒ္ဓ + ဂမန] မငြိမ်းသော ခရီးသွားခြင်း ရှိသော၊ ခရီးသွား ခြင်း မငြိမ်းသေးသော၊ သူ။ အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိပုဿဒ္ဓဂမနတာ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိပုဿဒ္ဓဂမန + တာ] မငြိမ်းသေးသော ခရီးသွားခြင်း ရှိသူ ၏ အဖြစ်၊ ခရီးသွားခြင်း မငြိမ်းသေးသူ၏

အဖြစ်၊ ခရီးသွားရန် စိတ်ရှိသေးခြင်း။
အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓဂမနတာ။ ကင်္ခါ။ ၂၁၉။ သာသုတ္တ။
၃။ ၅၀။ ဝိမတိ။ ၂။ ၂၉။ န ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓံ ဂမနံ
ယသ သောတိ အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓဂမနော၊ တဿ
ဘာဝေါ အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓဂမနတာ။ ကင်္ခါယော၊
၄။ ၅၀-၁။

အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓဂမနတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓဂမန +
တ္ထ] မငြိမ်းသေးသော ခရီးသွားခြင်းရှိသူ -
လိုအပ်သောလမ်းဆုံးသို့ မရောက်သေးသူ - ဤ
အဖြစ်။ သဉ္ဇာယာဟတ္တာတိ အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓ-
ဂမနတ္ထ။ ဝဇီရ။ ၂၅၇။

အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓဒရဏ (တိ) [န + ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓ +
ဒရဏ] မငြိမ်းအေးသော ကိုယ်စိတ်ပူပန်ခြင်း
ရှိသော၊ ကိုယ်စိတ်ပူပန်ခြင်း မငြိမ်းအေး
သော၊ သူ။ အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓဒရဏတာ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓဒရဏ
+ တာ] မငြိမ်းအေးသော ကိုယ်စိတ်ပူပန်
ခြင်း ရှိသူ၏အဖြစ်၊ ကိုယ်စိတ်ပူပန်ခြင်းမငြိမ်း
အေးသူ၏အဖြစ်။ ဟိနဝိရိယတာယ ကုသိ-
တေန၊ အနုပဋ္ဌိတဿတိဘာယ မုဋ္ဌဿတိနာ၊
အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓဒရဏတာယ သာရဒ္ဓကယေန။
ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၃၄၃။

အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓမဂ္ဂဒရဏ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓ + မဂ္ဂ
+ ဒရဏ] မငြိမ်းအေးသော ခရီးပန်းခြင်း ရှိ
သော၊ သူ။ အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓမဂ္ဂဒရဏော ဟိ ဓမ္မ-
ဒေသနာယ ဘာဇနံ န ဟောတိ။ မာဠိ၊ ၃။
၃၉၅။

အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဿမ္ဘေတာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပဋ္ဌိပ္ပဿမ္ဘေ-
တာ] မငြိမ်းစေမှု၍။ ဥဿာဟံ အပ္ပဋ္ဌိပ္ပ-
ဿမ္ဘေတာ အညံ ဂါမံ ဂစ္ဆန္တာနံ ဂါမဿတမ္ပိ
ဟောတု။ ကင်္ခါ၊ ၄။ ၄၂၉။

အပ္ပဋ္ဌိပ္ပရိက္ခာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပဋ္ဌိပ္ပရိက္ခာ (= ပြတိ
+ သျှရ-ဓာတ် - သံ)] တွန်းထုတ်မှု၍။

မရွှေ့ပြောင်း - မဖယ်ရှား - မု၍။ ကေ
ဘိက္ခုမ္ပိ အပ္ပဋ္ဌိပ္ပရိက္ခာ ဝစ္စကုဋ္ဌိယံ ဝါသံ
ကပ္ပေသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၈။

အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗ (တိ) [န + ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗ] (၁) မဖွဲ့နှောင် -
မဆက်စပ် - သော။ သစေ တေ သမ္ပ ပဗ္ဗဇာ
မမ ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗိ ဝါ အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗိ ဝါ သာ ဟောတု။
ဝိ၊ ၄။ ၃၃၇။ (၂) (ဇာဂ - မာန - သညံ) မဖွဲ့
နှောင်အပ်သော။ သော တေသု ဓမ္မေသု ...
အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗိ ဝိပုမုတ္တော။ မ၊ ၃။ ၇၅။ အပ္ပဋ္ဌိ-
ပ္ပဗ္ဗိတိ ဆန္ဒရာဂေန အပ္ပဗ္ဗိ။ မ၊ ၄။ ၄။
၆၀။ ဒိဋ္ဌေ အနုပယော ... အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗိ ဝိပု-
မုတ္တော။ မဟာနိ၊ ၁၀၇။ စူဠနိ၊ ၆၅-၆။
အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗိတိ မာနေန န ဗ္ဗိ။ စူဠနိ၊ ၄။
၁၀။ အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗံ စိတ္တံ ဆန္ဒရာဂေန န ဣဉ္ဇတိတိ
အာနေဉ္ဇံ။ ပဋိသန္ဓေ၊ ၃၀၄။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၆၇။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၄။ ဆန္ဒရာဂဝသေန န ပဋိပ္ပဗ္ဗန္တိ
အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၀။

အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗစိတ္တ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗ + စိတ္တ] မဖွဲ့မစပ်
အပ်သော စိတ်ရှိသော၊ မစွဲမြဲ - မတပ်မက် -
မတွယ်တာ - မကပ်ငြိ - သော စိတ်ရှိသော၊
သူ။ ကာမေသု စ အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗစိတ္တော။ ဓမ္မ၊ ၄၅။
= အနာဂါမိမဂ္ဂဝသေန ကာမေသု အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗ-
စိတ္တော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၇။ (ထေရ်၊ ၃၇၉။
ထေရ်၊ ၄။ ၂၀-တို့လည်း ကြည့်။) ကုလေ
ကုလေ အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗစိတ္တော။ သုတ္တနိ၊ ၂။ ၂၉။
အပါ၊ ၁။ ၁၃။ = ခတ္တိယကုလာဒီသု ယတ္ထ
ကတ္တမိ ကိလေသဝသေန အလဂ္ဂစိတ္တော၊
စန္ဒောပမော နိစ္စနဝကောတိ အတ္တော။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၆။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၁၃။

အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗစိတ္တတာ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗစိတ္တ + တာ]
မစွဲမြဲ - မတပ်မက် - မတွယ်တာ - မကပ်ငြိ -
သော စိတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်။ ဥပဇ္ဈာယော
ဝေါ ကာမေသု အပ္ပဋ္ဌိပ္ပဗ္ဗစိတ္တံ ပတ္တော။
ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၈။

အပ္ပဋ္ဌိဗဒ္ဓတာကာရဏ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဗဒ္ဓတာ+ကာရဏ] တပန်-မစပ်-မတပ်-အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုစေခြင်း။ ပလ္လင်္ကဿ ပန အာဟရိမာနိ ဝါဠုပ္ပါနိ အာဟရိတာ ပန အပ္ပဋ္ဌိဗဒ္ဓတာကာရဏမ္ပိ (အပ္ပဋ္ဌိဗဒ္ဓတာကာရဏမ္ပိ?) ဘေဝနမေဝ။ သီ၊ဇ္ဇိ၊သစ်၊၁။၃၆၅။

အပ္ပဋ္ဌိဗဒ္ဓဘာဝ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိဗဒ္ဓ+ဘာဝ] မပွဲ-မစပ် - အပ်သည်၏ အဖြစ်။ အလဂ္ဂနဋ္ဌ (ဒီ၊ဇ္ဇိ၊၁။၂၄၀။ မ၊ဇ္ဇိ၊၂။၁၅၂။ အံ၊ဇ္ဇိ၊၂။၃၇၀) ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဗဒ္ဓဝတ္တိက (တိ) [န+ပဋ္ဌိဗဒ္ဓ+ဝတ္တိ+က] ဆက်စပ်သော ဖြစ်ခြင်း မရှိသော၊ မဆက်စပ်သော ဖြစ်ခြင်း ရှိသော၊ မဆက်စပ်မှု၍ ဖြစ်ခြင်းရှိသော။ ရူပသဒ္ဓါဝယော ဟိ ပထဝိကာယာပိဟိ အပ္ပဋ္ဌိဗဒ္ဓဝတ္တိကာတိ တဿ လဒ္ဓိ။ ဒီ၊ဇ္ဇိ၊၁။၂၂၉။ သီ၊ဇ္ဇိ၊သစ်၊၂။၅၁။ မ၊ဇ္ဇိ၊၃။၁၀၉။ သံ၊ဇ္ဇိ၊၂။၂၆၉။

အပ္ပဋ္ဌိဗန္ဓိယဘာဝ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိဗန္ဓိယ+ဘာဝ] မနှောင့်ပွဲအပ်သည်၏ အဖြစ်။ ခေမန္တိ ကေနစိ အပ္ပဋ္ဌိဗန္ဓိယဘာဝေန အနုပဗ္ဗုတတံ။ မ၊ဇ္ဇိ၊၂။၂၇။ (အံ၊ဇ္ဇိ၊၂။၂၂၇-၌ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယဘာဝေန-ဟုရှိသည်။)

အပ္ပဋ္ဌိဗလ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဗလ] (က) မစွမ်းနိုင်သော၊သူ။ အပ္ပဋ္ဌိဗလော သုဘာသိတဒုတ္တာသိတဿ အတ္တမညာတံ။ အံ၊၃။၆၁။ (ခ) ကမ္မဝါစာကို ပုဂံ ဗျည်း ပိသအောင် ရွတ်ဖတ်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်သော၊ ရဟန်း။ ယော ပန ကာသသောသသေမ္မာဒိနာ ဝါ ဂေလညေန၊ န သက္ကောတိ ပရိမဏ္ဍလေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟိ ကမ္မဝါစံ သာဝေတံ၊... အယံ အပ္ပဋ္ဌိဗလော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၄-၅။

အပ္ပဋ္ဌိဗလတာ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဗလ+တာ] မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်။ ကုက္ကစ္စဿ ဟိ...ဝိနော-

ဒေတုံ အပ္ပဋ္ဌိဗလတာ နာမ အဗျတ္တတာ ဝေဟောတိ။ ဝိမတိ၊၂။၁၀၇။

အပ္ပဋ္ဌိဗလပည (တိ) [န+ပဋ္ဌိဗလ+ပညာ] စွမ်းနိုင်သော ပညာမရှိသော၊သူ။ အသမတ္ထပည (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၅) ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟကတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဗာဟက+တ္တ] မတားမြစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်။ တဉ္စ တေသံ အညမညံ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟကတ္တံ မာတိကာဝဏ္ဏနာယံ ဝိတ္တာဇေန ဝိစာရိတမေဝ။ အနုဇ္ဈိ၊၁။၁၇၈။

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟနိယ (တိ) [န + ပဋ္ဌိဗာဟနိယ] မတားမြစ်အပ်သော။ ကေနစိ ဒေဝေန ဝါ မာဇေန ဝါ... သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနပိ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟနိယမေတံ။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၂၆၈။ ကေနစိ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟနိယော ဌာနတော အနိက္ကမုနိယော။ ဒီ၊ဇ္ဇိ၊၃။၁၀၅။

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟန္တ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဗာဟန္တ] မတားမြစ်သော၊သူ။ နဝေ ဘိက္ခု အာသနေန အပ္ပဋ္ဌိဗာဟန္တေန။ ဝိ၊၅။၂၈၇။ သုတ္တံ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟန္တေန။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၅၃။ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟတော ဟိ ယထာ နာမ ကေပဒိကံ ပပါတမ္ပံ ပဋိပန္နဿ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၃၆။ စက္ခုဒြိယံ အနိဝါရယံ အနိဝါရယန္တော အပ္ပဋ္ဌိဗာဟန္တော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၅။

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟမာန (တိ) [န+ပဋ္ဌိဗာဟမာန] မတားမြစ်သော၊သူ။ ဧကော သမာနစ္စန္တော ဝိယ ဟုတွာ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟမာနော ဝိစရတိ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ။၁၆၃။ မ၊ဇ္ဇိ၊၂။၂၁။ အံ၊ဇ္ဇိ၊၃။၃၁၄။ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၃၆-၌ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယမာနောဟု ရှိသည်။ ၎င်းကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိတ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဗာဟိတ] မပယ်အပ်သော။အပ္ပဋ္ဌိကုဋ္ဌ-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိတတ္ထ (န) [န+ပဋ္ဌိဗာဟိတတ္ထ] မတားမြစ်အပ်သည်၏အဖြစ်။ တံ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိတတ္ထာ သုတ္တဿ အနုညာတံ။ ပဋ္ဌိသံ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၀၆။ စူဠနိ၊ ငွ၊ ၅၅။ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိတတ္ထလည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိတော (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပဋ္ဌိဗာဟိတော] မတားမြစ်မှု၍။ ပုနပ္ပုနံ သဏန္တေ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိတော တုက္ကိ အဟောသိ။ ဒီ၊ ငွ၊ ၂။ ၃၃၆-၇။ မ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၃၅။ အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသိတောလည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဗာဟိယ] မတားမြစ်အပ်သော။ တတ္ထ သုတ္တံ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယံ၊ တံ ပဋ္ဌိဗာဟန္တေန သတ္တာဝ ပဋ္ဌိဗာဟိတော ဟောတိ။ နေတ္ထိ၊ ငွ၊ ၈၂။ အပ္ပဋ္ဌိဝတ္တိယ (ခ) အနက်လည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယ+တ္ထ] မတားမြစ်အပ်သည်၏အဖြစ်။ တံ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယတ္ထာ သုတ္တဿ အနုညာတံ။ ဒီ၊ ငွ၊ ၂။ ၁၀၂။ (အံ၊ ငွ၊ ၃။ ၁၆၅-၌ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယတ္ထာ-ဟု ရှိသည်) အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိတတ္ထလည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယဘာဝ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယ+ဘာဝ] မတားမြစ် - အပ် - နိုင် - သည်၏အဖြစ်။ နဒိယံ ဝိသပက္ခိပနပါယကမ္မဿ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယဘာဝံ ဥတော။ ဓမ္မ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၂၆။ (ဇာ၊ ငွ၊ ၄။ ၁၅၅-၌ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိရဘာဝံ-ဟု ရှိသည်ကို အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယဘာဝံ-ဟု ပြင်သင့်သည်။) ကေနစိ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယဘာဝေန အနုပဗ္ဗတံ။ အံ၊ ငွ၊ ၂။ ၂၂၇။ အပ္ပဋ္ဌိဗန္ဓိယမာနလည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယမာန (တိ) [န+ပဋ္ဌိဗာဟိယမာန] မတားမြစ်သော။ သူ။ ကော သမာနစ္ဆန္တော ဝိယ ဟုတော အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယမာနော

(မမြစ်မှု၍။ နိ၊ သု) ဝိစရတိ။ အဘိ၊ ငွ၊ ၂။ ၄၃၆။ (ဤ၌ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟမာနော-ဟု ရှိမှ သဒ္ဒါနေ ဖြောင့်မည်။ ဗာဟ-ဓာတ်ကား ဘူဝါဒိတည်း။ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟမာန-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယရောဂ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယ+ရောဂ] မတားသီး - အပ် - နိုင် - သောရောဂါ။ ကမ္မဝိပါကန္တိ ကမ္မပစ္စယဥတုစိတ္တာဟာရသမုဋ္ဌိတံ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယရောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၉၇။

အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိရဘာဝ (ပု) အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယဘာဝကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဗုဒ္ဓ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဗုဒ္ဓ] မနိုးသော။ သူ။ အပ္ပဋ္ဌိဗုဒ္ဓေါပိ ပဋ္ဌိဗုဒ္ဓံ ငိယ အတ္တာနံ မညတိ။ သော သုတ္တော အပ္ပဋ္ဌိဗုဒ္ဓေါ ဟောတိ။ ဝဇီရ၊ ၁၇၈။

အပ္ပဋ္ဌိဘယ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဘယ] ဘေးရန် - ဘေးဘျမ်း - မရှိသော။ (က) ဘေးရန် - ဘေးဘျမ်း - မရှိရာ ခရီး။ သပ္ပဋ္ဌိဘယံ ဂန္ဓာ အပ္ပဋ္ဌိဘယံ ဒဿေတော ဥယျောဇေတဗ္ဗာ။ ဝိ၊ ၂။ ၈၈။ ခေမေ အပ္ပဋ္ဌိဘယေ ဂစ္ဆတိ ဝိ၊ ၂။ ၃၈၈-၉။ ခေမံ အပ္ပဋ္ဌိဘယံ။ ဒီ၊ ၁။ ၆၉။ မ၊ ၁။ ၁၈၈။ (ခ) ဘေးရန် - ဘေးဘျမ်း - ဖြစ်ပေါ်ကြောင်းမဟုတ်သော၊ ဘေးရန်ကိုမဖြစ်ပေါ်စေတတ်သော။ သူ။ အပ္ပဋ္ဌိဘယော ပဏ္ဍိတော။ မ၊ ၃။ ၁၀၇။ အံ၊ ၁။ ၁၀၀။ ခုဒ္ဒက၊ ငွ၊ ၁၀၆။ သုတ္တနိ၊ ငွ၊ ၂။ ၁၂။ (ဂ) ဘေးရန် - ဘေးဘျမ်း - မှ ကင်းလွတ်သောသူ။ ခေမိနော အပ္ပဋ္ဌိဘယော ဂစ္ဆန္တိ။ ခုဒ္ဒက၊ ငွ၊ ၁၃၁။

အပ္ပဋ္ဌိဘာ (ထိ) [န+ပဋ္ဌိဘာ] စကားတုံ - အဖြေ - ပေါ်မလာခြင်း။ (ဝါဒပုဂ္ဂိုလ်ပြောဆိုရာ၌ စကား တုံပြန်သင့်ပါလျက် မတုံပြန်နိုင်ခြင်းမျိုးတည်း။ နျာယကျမ်းလာ နိဂ္ဂဟန္တာနု ၂၂-မျိုးတို့တွင် တမျိုး။) တံဝါဒိနာ

(ဝါဒိနာ?) ဝတ္ထုဗ္ဗေ ဝုတ္တေ ပရဝါဒိနော ပဋိဝစနဿ အနုပဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌိဘာ။ အနုဋ္ဌိ၊ ၃။ ၆၂။ ဥတ္တရဿာပုဋ္ဌိပတ္တိ အပ္ပဋ္ဌိဘာ။ နျာယသုတ္တံ၊ ၅၊ ၂။ ၁၈။ ပရပက္ခပဋိသေဓော ဥတ္တရံ၊ တံ ယဒါ န ပဋိပဇ္ဇတေ၊ တဒါ နိဂ္ဂဟိတော အဝတိ။ ၎င်း၊ ဘာဿ။ ဥတ္တရရဟံ ပရဝစနံ ဗုဋ္ဌိတွာပိ ယတြ ဥတ္တရသမယေ ဥတ္တရံ န ပဋိပဇ္ဇတေ၊ တတြာပုဋ္ဌိဘာ။ ၎င်း၊ ဝုတ္တံ။ ဥတ္တရရဟံ ပရဝစနံ ဗုဋ္ဌိတွာပိ ဥတ္တရဿာပုဋ္ဌိပတ္တိသေ တုဏှိဘာဝေါ။ နိလကဏ္ဍိ၊ ၄၅-၆။ (အနုဋ္ဌိ-၌ ပရဝါဒိကို စကားတုံမပေးနိုင်သူ အဖြစ်ထား၍ နျာယသုတ္တံစသည်တို့၌ သကဝါဒိကို ယင်းအဖြစ် ထားသည်။ ဤကားအထူး။)

အပ္ပဋ္ဌိဘာဂ (တိ) [န + ပဋိဘာဂ] (၁) အတူ မရှိသော၊ တူသော အဖို့မရှိသော၊ တူသော ဥပမာမရှိသော၊ သူ။ ပဋိပူပံ သဒိသံ ပဋိဘာဂံ န ဟောတိ။ အထ ခေါ် အသဒိသံ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂမေဝ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၈၄။ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂံ မဟာရာဇ နိဗ္ဗာနံ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၀၃။ နိဗ္ဗာနမေဝ ဟေတု အပ္ပဋ္ဌိဘာဂံ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၂၃၇။ သပ္ပုရိသာနံ သီလဂန္ဓောဝ အနုတ္တရော အသဒိသော အပ္ပဋ္ဌိဘာဂေါ။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၆၇။ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂဓမ္မ-လည်း ကြည့်။ သီလဂုဏေနာပိ အသမော အသမသမော အပ္ပဋ္ဌိမော အပ္ပဋ္ဌိဘာဂေါ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၉၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၀၁။ သဒိသုပမာ ပဋိဘာဂေါ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၈၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၄။ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂ (စူဠနိ၊ ၂၀၆) ၏ အတ္တနော ပဋိပဗ္ဗ-ဝိရဟိတံ။ စူဠနိ၊ ၄။ ၈၂။ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလ (၁) အနက်လည်းကြည့်။ (၂) ဆန့်ကျင်ဖက်မပြုနိုင်သော၊ ဆန့်ကျင်ဖက်စကားတို့ကို ဆိုစွမ်းနိုင်သူမရှိသော၊ ဆန့်ကျင်သော အဖို့အစု မရှိသော၊ ဆန့်ကျင်ဖက်ပြုစွမ်းနိုင်သူ မရှိသော၊ သူ။ (ဘုရား)။ ဧကပုဂ္ဂလော အိက္ခမေ....

အဒုတိယော အသဟာယော အပ္ပဋ္ဌိမော အပ္ပဋ္ဌိသမော အပ္ပဋ္ဌိဘာဂေါ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော။ အံ၊ ၁။ ၂၂။ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂေါတိ... ပဋိဘာဂံ ကာတံ (ဒါတံ၊ သိ၊ သျှာ) သမတ္ထော နာမ နတ္ထိတိ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂေါ။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၉၀။ ပဋိဘာဂံ ဒါတုန္တိ ပဋိပက္ခဘူတံ ကတော ဘာဂံ ကောဋ္ဌာသံ ပဋိဝစနံ ဒါတံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၃၈။ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂေါ ဗုဒ္ဓေါ။ မိလိန္ဒ၊ ၂၃၃။

အပ္ပဋ္ဌိဘာဂဓမ္မ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိဘာဂ + ဓမ္မ] တူသော အဖို့မရှိသော တရား၊ အတူ-တူသော ဥပမာ-မရှိသော တရား၊ တစုံတခုသော တရားနှင့် အတူပြု၍ မပြုနိုင်သော တရား။ (နိဗ္ဗာန်)။ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂဓမ္မဿ ပဋိဘာဂံ ပုတ္တိ၊ နိဗ္ဗာနံ နာမေတံ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂံ၊ န သက္ကာ “နီလံ ဝါ ပီတကံ ဝါ” တိ ဧကနစိ ဓမ္မေန သဒ္ဓိံ ပဋိဘာဂံ ကတော ဒသေသတံ။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၂၆၈။ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂဓမ္မဿာတိ နိပ္ပရိယာယတော သဘာဂပဋိဘာဂေန အပ္ပဋ္ဌိဘာဂဓမ္မဿ။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၂၉၀။

အပ္ပဋ္ဌိဘာဂနိမိတ္တတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဘာဂ + နိမိတ္တ + တ္ထ] ပဋိဘာဂနိမိတ် - မဟုတ်-မရှိ-သည်၏အဖြစ်။ ဧကဿပိ သတ္တဿ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂနိမိတ္တတ္တာ ပရိစ္ဆေဒဂ္ဂဟဏံ နတ္ထိ။ မူလ၊ ၄၊ ၁။ ၁၀၇။

အပ္ပဋ္ဌိဘာန(က) (န) [န + ပဋိဘာန] (၁) ဉာဏ်၌ ရှေးရှုမထင်ခြင်း၊ ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်း။ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တဿ အပ္ပဋ္ဌိဘာနံ နာမ နတ္ထိ။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၆၅။ အံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၆၀။ (တိ) (၂) တုံပြန်သောစကားမရှိသော၊ တုံပြန်မဆိုသော၊ အဖြေမရှိသော၊ မဖြေဆိုသော၊ သူ။ အစောမုခါ ပဇ္ဇာယန္တာ အပ္ပဋ္ဌိဘာနာ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၄၇။ ဝိ၊ ၄။ ၁၉၆။ ပဇ္ဇာယန္တော အပ္ပဋ္ဌိဘာနော နိသိဒိ။ ဒီ၊ ၃။ ၄၄။ မ၊ ၁။ ၁၈၅။

၂၉၆၊ ၃၂၅။ အံ၊ ၂။ ၅၀။ အပ္ပဋ္ဌိဘာနောတိ
 ကိဉ္စိပဋ္ဌိဘာနံ အပဿန္တော ဘိန္နုပဋ္ဌိဘာနော။
 မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁။ သဟမေဓိကံ ကိဉ္စိ ဝတ္ထု အဝိ-
 သဟနတော အပ္ပဋ္ဌိဘာနော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၈၄။
 အပ္ပဋ္ဌိဘာနောတိ နိပ္ပဋ္ဌိဘာနော ဟုတော။
 အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅။ နိပ္ပဋ္ဌိဘာနောဘိ သဟမေဓိကံ
 ကိဉ္စိ ဝတ္ထု အဝိသဟနတော နိပ္ပဋ္ဌိဘာနော
 ပဋ္ဌိဘာနဝိရဟိတော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁။ ဝေ
 ဝုတ္တေ ရာဇာ အပ္ပဋ္ဌိဘာနော အဟောသိ။
 ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၂၄။ မဟာသတ္တော တံ နိဂ္ဂဟိတော
 အပ္ပဋ္ဌိဘာနံ အကာသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၅၀။
 (သံ၊ ၁။ ၁၂၅။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၄၉။ သာရတ္ထ၊
 ၁။ ၃၀၄။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၅၄။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၂၀၃။
 ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၃၉-တိလည်း ကြည့်။) (၃) ဉာဏ်
 အား ရှေးရှုထင်ခြင်း - ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း
 - မရှိသော၊ ထိုးထွင်းဉာဏ် မရှိသောသူ။
 အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဘာနတာ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဘာန+တာ] (၁)
 ထိုးထွင်းဉာဏ်မရှိသည်၏ အဖြစ်။ သော အပ္ပ-
 ဋ္ဌိဘာနတာယ “ဝေ ဘဝိဿတိ”တိ ပက္ခာမိ။
 ဇာ၊ ၄။ ၄။ ၁၃။ (၂) ရှုတ်-ဆို-ဟော-ပြော
 - ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်။ မရှုတ်မဆိုဝံ
 ကြောက်ရွံ့သည်၏ အဖြစ်။ ဝိတ္ထာယတိ(မ၊ ၄။
 ၂။ ၁၀၉) ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဘာနတာကရဏ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဘာနတာ+
 ကရဏ] တုံပြန်၍ ပြောဆိုခြင်း မရှိသည်၏
 အဖြစ်ကို ပြခြင်း။ တေသံ ဟနနံ ပါဒိဟာရိ-
 ယေဟိ အဘိဘဝနံ အပ္ပဋ္ဌိဘာနတာကရဏံ
 အဇ္ဈုပေက္ခနဉ္စ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၅၃။ သီး၊ ၄။ သစ်၊ ၁။
 ၂၀၀။ မ၊ ၄။ ၂။ ၆။

အပ္ပဋ္ဌိမံသ (တိ) [န+ပဋ္ဌိမံသ] အဝန်ပန်-
 သုံးသပ် - ဆွဲငင် - အပ်သည်၏ အဖြစ် မရှိ
 သော။ ပရိသုဗ္ဗေနပိ ကာယသမာစာရေန
 သမန္နာဂတော အတ္ထိဗ္ဗေန အပ္ပဋ္ဌိမံသေန။

ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၃၆။ အံ၊ ၃။ ၃၀၈။ ပဋ္ဌိမာသိတုံ ယတ္ထ
 ကတ္ထစိ ကဟေတော အာကခိတုံ သက္ကုဏေ-
 ယုတာယ သပ္ပဋ္ဌိမံသော စ ဟောတိ၊ ဝိပရိ-
 တော ... အပ္ပဋ္ဌိမံသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိ၊
 ၄။ ၄။ ၁၂၅။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၁၁။ ပဋ္ဌိ ပုနပျုနံ
 မသိယဘိ အာမသိယတိတိ ပဋ္ဌိမံသော၊
 နိဂ္ဂဟိတာကမော၊ ဘာဝပ္ပဓာနောယံ ကမ္မ-
 နိဗ္ဗေသော၊ သဟ ပဋ္ဌိမံသေနာတိ သပ္ပဋ္ဌိ-
 မံသော၊ ကာယသမာစာရော။ ပါဒိတံ ယော၊
 ၂။ ၁၀၃။ သပ္ပဋ္ဌိမာသ (ဝဇီရ၊ ၅။ ၃၆) လည်း
 ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိမ (တိ) [န+ပဋ္ဌိမာ] (၁) (က) (တပါး
 သော တူသော-) အတ္တဘော- ကိယံခန္ဓာ
 - ရုပ်သက္ကာနံ- မရှိသော၊ (ခ) (သားမြီးဖျား
 နေရာလောက်မျှလည်း တူသော-) ရုပ်တု-
 ရုပ်ပုံ- မရှိသော- ကို ပြုလုပ်၍မရသော၊ သူ။
 (ဘုရား)။ ကေပုဂ္ဂလော ဘိက္ခဝေ လောကေ
 ဥပ္ပဗ္ဗမာနော ဥပ္ပဗ္ဗတိ အရတိယော အသဟာ-
 ယော အပ္ပဋ္ဌိမော။ အံ၊ ၁။ ၂၂။ အပ္ပဋ္ဌိမောတိ
 ပဋ္ဌိမာ ဝုစ္စတိ အတ္တဘာဝေါ။ တဿ အတ္တ-
 ဘာဝသဒိသာ အညာ ပဋ္ဌိမာ နတ္ထိတိ အပ္ပဋ္ဌိ-
 မော။ ယာပိ စ မနုဿာ သုဝဏ္ဏရတောဒိ-
 မယာ ပဋ္ဌိမာ ကရောန္တိ၊ တာသု ဝါလဂ္ဂမတ္တမ္ပိ
 ဩကာသံ တထာဂတဿ အတ္တဘာဝသဒိသံ
 ကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိတိ သဗ္ဗထာပိ
 အပ္ပဋ္ဌိမော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၉၀။ ဟတ္ထာဒိ အဝယဝ-
 တော ပဋ္ဌိ ပဋ္ဌိ မိနိတဗ္ဗတော ပဋ္ဌိမာ ဝုစ္စတိ
 အတ္တဘာဝေါ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၈။ (၂) အတုမရှိ
 သော၊ နှိုင်းယှဉ်ဖွယ် - စံ - နှိုင်း - ဥပမာ - မရှိ
 သော၊ သူ။ (ဘုရား)။ တထာဂတော အပ္ပဋ္ဌိ-
 မောစ လောကေ။ ဒီ၊ ၂။ ၁၁၂။ ဥဒါန၊ ၁၈၂။
 ပုတ္တော အပ္ပဋ္ဌိမဿ တာပိနော။ ထေရ။
 ၂၂၉။ = သိသက္ခန္ဓာဒိဓမ္မကာယသမ္ပတ္တိယာ
 ဣပကာယသမ္ပတ္တိယာ စ အနုပမဿ ဥပမာ-
 ရဟိတဿ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၅။ အဂီရသ-
 ဿပုဋ္ဌိမဿ တာပိနော။ ထေရ။ ၃၀၁။

အပ္ပဋိမဿာတိ အနုပမဿ။ ထေရဝါဒ။ ၂။ ၁၇၃။
 အပ္ပဋိမော ဗုဒ္ဓေါ။ မိလိန္ဒ။ ၂၃။ သိလဂုဏေ-
 နာပိ အသမော အသမသမော အပ္ပဋိမော
 အပ္ပဋိဘာဂေါ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၁၇၃။
 သိလာဂိဂုဏေန နတ္ထိ တေဿ ပဋိမာတိ အပ္ပ-
 ဋိမော။ .. တတ္ထ ဥပမာမတ္တံ ပဋိမာ၊ သဒ္ဓိ-
 သူပမာ ပဋိဘာဂေါ။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၁၇၃။
 ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၁၇၃။ ၄၄။ ဝိဓုရ(သုတ္တနိ၊ ၂။ ၂၉၇)
 လည်း ကြည့်။ (၃) အတုမရှိသော၊ မတု
 သော၊ အရာ။ ဝဂ္ဂ။ သုဘေ အပ္ပဋိမေ ပထာ၊
 ဇာ၊ ၁။ ၃၇၂။ အပ္ပဋိမေတိ ဣမိဿံ ပထဝီယံ
 အညေဟိ ဝန္တေဟိ အသဒိသေ။ ဇာ၊ ၁။ ၅၄။
 ၅၄။ သိလံ ဗလံ အပ္ပဋိမံ ထေရ။ ၃၀၉။

အပ္ပဋိယတ္တ (တိ) [န+ပဋိ+သတ္တ] မပြု မစီရင်အပ်
 သော။ အပ္ပဋိယတ္တေယေဝ ဟိ ဘတ္တေ
 သေလော ဩဘူဏော။ သုတ္တနိ၊ ၂။
 ၁၆၈။

အပ္ပဋိရူပ (တိ) [န+ပဋိ+ရူပ] မသင့်လျော်-
 မလျောက်ပတ်-သော။ ဣမသ္မိံ နဂရေ
 ပိဏ္ဍာယ စရဏံ အပ္ပဋိရူပံ။ ဇာ၊ ၁။ ၅၄။
 ၅၄။ တွေကမ္ပိ အပ္ပဋိရူပံ အကတော။ သံ၊ ၃။ ၂။
 ၂၄၀။

အပ္ပဋိလဒ္ဓ (တိ) [န+ပဋိ+လဒ္ဓ] မရ-အပ်-
 သေး - သော။ အာသိဩဘူဏရိယိကာယ
 ပညာယ အပ္ပဋိလဒ္ဓါယ ပဋိလာဘာယ ပဋိ-
 လဒ္ဓါယ ဘိယျောဘာဝါယ။ ဒီ၊ ၃။ ၂၄၃။
 အံ၊ ၃။ ၂။ အပ္ပဋိလဒ္ဓဿ ပဋိလာဘာယ စိတ္တံ
 ပဏိဒဟတိ။ မ၊ ၃။ ၂၃၇။ မဟာနိ။ ၂။
 အပ္ပဋိလဒ္ဓဿ ပဋိလာဘာယာတိ အပ္ပတ္တဿ
 ပါပုဏနတ္ထာယ။ မဟာနိ၊ ၂။ ၉၃။ အပ္ပဋိ-
 လဒ္ဓေယေဝ အာသာ သန္တိဋ္ဌတိ။ မ၊ ၃။ ၃၄။
 အပ္ပဋိလဒ္ဓါနိ ဘောဂါနိ ပဋိလာဘာယ
 ပရိယေသနာ။ ဒီ၊ ၃။ ၂။ ၉၈။

အပ္ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာန (တိ) [အပ္ပဋိလဒ္ဓ+ဇ္ဈာန] မရအပ်သော ဇ္ဈာန်ရှိသော၊ ဇ္ဈာန်ကို မရ
 သော၊ သူ။ တက္ကံ ပန အပ္ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနော။
 မ၊ ၃။ ၁၆၈။

အပ္ပဋိလဒ္ဓနိဗ္ဗာန (တိ) [န+ပဋိလဒ္ဓ+နိဗ္ဗာန] ရပြီးသော နိဗ္ဗာန်မရှိသော၊ နိဗ္ဗာန်ကို မရ
 သေးသော၊ သူ။ အဝိဒိတနိဗ္ဗာန (ဒီ၊ ၃။ ၂။
 ၁၂) ကြည့်။

အပ္ပဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗ (တိ) [အပ္ပဋိလဒ္ဓ+ပုဗ္ဗ] ရှေး၌
 မရအပ်သော၊ မရဖူးသော။ ပုဗ္ဗေ ဝါ အပ္ပ-
 ဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗံ အတိတံ နိဂုဋ္ဌံ။ မ၊ ၃။ ၂၆၀။ ဒီ၊ ၃။
 ၂။ ၃၁၈။ ပုဗ္ဗေ အပ္ပဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗံ ဝိဝရာဒိ ဝါ
 ပစ္စယံ။ မ၊ ၃။ ၁၆၈။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၁၇၃။

အပ္ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂပလ္လပနိဿယ (တိ) [န+ပဋိလဒ္ဓ+
 မဂ္ဂပလ္လ+ဥပနိဿယ] ရအပ်သော မဂ္ဂပလ္လ၏
 ဥပနိဿယ မရှိသော၊ သူ။ အဘဗ္ဗ (အဘိ၊ ၃။
 ၃။ ၃၆) ကြည့်။

အပ္ပဋိလဒ္ဓဝတ္ထု (န) [အပ္ပဋိလဒ္ဓ+ဝတ္ထု] မရ
 သေးသော ဝတ္ထု။ အလဒ္ဓပတ္ထနာ (သံ၊ ၃။ ၁။
 ၉၈) ကြည့်။

အပ္ပဋိလဒ္ဓဝိသယ (ပု) [အပ္ပဋိလဒ္ဓ+ဝိသယ] မရ
 သေးသော အာရုံ။ အပ္ပဋိလဒ္ဓဝိသယံ ဣစ္ဆန-
 တော “ဣစ္ဆာ”တိ ဝုစ္စတိ။ သုတ္တနိ၊ ၂။
 ၂၁၂။

အပ္ပဋိလဒ္ဓသဘာဝ (တိ) [အပ္ပဋိလဒ္ဓ+သဘာဝ] မရအပ်သော သဘောရှိသော။ အထ ခေါ်
 ပုဗ္ဗေ ဥဒယာ အပ္ပဋိလဒ္ဓသဘာဝါနိ။ အဘိ၊
 ၃။ ၂။ ၄၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၁၄-၅။

အပ္ပဋိလဒ္ဓိန္ဒြိယတ္တ (န) [န+ပဋိလဒ္ဓ+ဣန္ဒြိယ+
 တ္တ] ရအပ်ပြီးသော လောကုတ္တရာ ဣန္ဒြိယရှိ
 သည်၏ အဖြစ်။ လောကုတ္တရာဣန္ဒြိယကို ရပြီး
 မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပဋိလဒ္ဓိန္ဒြိယတ္တာ

အနိန္ဒြိယဘူတာနိ သဒ္ဓါဒိနိ နိယျာနိကာနိ
ဘာဝေန္တော ဣန္ဒြိယာနိ ပဋိလဘတိ၊ န ပန
ဣန္ဒြိယာနိ ဘာဝေန္တော။ မူလဒ္ဓါ၂။၂၅။
(အနုဒ္ဓါ၂။၁၀၉-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိလက္ခဏ (တိ) [န + ပဋိလက္ခဏ] မရသော၊
သု။ မမတ္တံ အဝိန္ဒန္တော ... အနဓိဂစ္ဆန္တော
အပ္ပဋ္ဌိလက္ခဏော။ မဟာနိ။၃၄၈။ တံ သမာဓိံ
အပ္ပဋ္ဌိလက္ခဏံ ဧဝံ ဟောတိ။ သံ၊ဋ္ဌါ၂။
၂၈၉။

အပ္ပဋ္ဌိလဘိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န + ပဋိလဘိတွာ]
မရမူရိ။ အပ္ပဋ္ဌိလဘိတွာ အပဿယိတွာ။
စူဠနိ။၁၈၉။

အပ္ပဋ္ဌိလာဘ (ပု) [န + ပဋိလာဘ] မရခြင်း။
အပ္ပဋ္ဌိလာဘံ ဝါ အပ္ပဋ္ဌိလာဘတော သမ-
နုပဿတော။ မ၊၃။၂၆၀။ ဒီ၊ဋ္ဌါ၂။၃၁၈။
ဥပေက္ခာဝေဒနာရတ္တိယာ အပ္ပဋ္ဌိလာဘာ။
မဟာနိ၊ဋ္ဌါ၂။၁၂၄။ အနုဝေဏိကဿပိ မဂ္ဂဿ
အပ္ပဋ္ဌိလာဘော ဝိယ။ အံ၊ဋ္ဌါ၂။၁၄၄။

အပ္ပဋ္ဌိလာဘနိမိတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိလာဘ + နိမိတ္တ]
မရခြင်းဟူသောအကြောင်း။ ကာမဂုဏာနံ
အပ္ပဋ္ဌိလာဘနိမိတ္တံ၊ ဝိဂတနိမိတ္တဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇနက-
ဒေါမနဿ။ ဒီ၊ဋ္ဌါ၂။၂၆၅။

အပ္ပဋ္ဌိလောမဝတ္ထိ (တိ) [န + ပဋိလောမ + ဝတ္ထိ]
မဆန့်ကျင်သော - လျော်သော - ဖြစ်ခြင်း -
အသက်မွေးခြင်း - ဆည်းကပ် စားခြင်း -
ရှိသော၊သု။ အသက္ကံသကဝတ္ထိ (ဇာ၊ဋ္ဌါ၂။
၂၀၂)ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဝတ္ထ (တိ) [န + ပဋိဝတ္ထ] တဖန် မဖြစ်
ပေါ်သော။ နိရောဓေတွာတိ အပ္ပဋ္ဌိဝတ္ထေ
ကတွာ။ အံ၊ဋ္ဌါ၂။၂၇၆။

အပ္ပဋ္ဌိဝတ္ထနိယ (တိ) [န + ပဋိဝတ္ထနိယ] ဆန့်
ကျင်ဖက် - ပြောင်းပြန် - မဖြစ်စေ - မလည်

စေ - အပ် - နိုင် - သော။ န ဟိ ဓမ္မတော
သက္ကာ ဧကေနစိ အညဿ ကာတုံ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝတ္ထနိယတော။ ဧကရ၊ဋ္ဌါ၂။၁၅။

အပ္ပဋ္ဌိဝတ္ထိယ (တိ) [န + ပဋိဝတ္ထိယ] (က)
ပြောင်းပြန် - မဖြစ်စေ - မလည်စေ - အပ် -
နိုင် - သော။ (ခ) ပြန်မလှည့်စေ - မနစ်စေ -
မဆုတ်စေ - အပ် - နိုင် - သော၊ မတားမြစ် -
မပိတ်ပင် - အပ် - နိုင် - သော။ ဓမ္မစက္ကံ
ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋ္ဌိဝတ္ထိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မ-
ဏေန ဝါ။ ဝိ၊၃။၁၇။ မ၊၃။၂၉၁။ သံ၊၃။
၃၇၁။ ပဋိသံ၊၃။၃၃၂။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌါ၂။ အပ္ပဋ္ဌိဝတ္ထိ-
ယန္တိ “နယိံံ တဿ”တိ ပဋိလောမံ ဝတ္ထေတုံ
အသက္ကာဏေယျံ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌါ၂။၂၁၈။ = အပ္ပ-
ဋ္ဌိသေဓနိယံ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌါ၂။၅၇။ (မတားမြစ်
နိုင် မဟောနိုင်သော။ ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓ၏
ဓမ္မစကြာနိသျှ။) ဓမ္မေန စက္ကံ ဝတ္ထေမိ၊
စက္ကံ အပ္ပဋ္ဌိဝတ္ထိယံ။ မ၊၂။၃၅၂။ သုတ္တနိ။
၃၆၈။ မိလိန္ဒ၊၁၈၂။ တံ ဟောတိ စက္ကံ
အပ္ပဋ္ဌိဝတ္ထိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန
ဝါ။ အံ၊၁။၁၀၉။ အံ၊၂။၁၃၁။ = တံ ဧဝံ
ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကံ ဧတေသု သမဏာဒီသု
ဧကေနပိ ပဋိဝတ္ထေတုံ ပဋိဗာဟိတုံ န သက္ကာ။
အံ၊ဋ္ဌါ၂။၇၉။ ပဋိဝတ္ထေတုံ န သက္ကာ ခိကာနံ
ကိလေသာနံ ပုန အနုပ္ပဇ္ဇနတော။ အံ၊ဋ္ဌါ၂။
၈၃။ = အပ္ပဋ္ဌိသေဓနိယံ။ အံ၊ဋ္ဌါ၂။၄၃။ ဓမ္မ-
သေနာပတိ သာဓိပုတ္တော ဗုဒ္ဓဗလံ ဒီပေတွာ
အပ္ပဋ္ဌိဝတ္ထိယံ သီဟနာဒံ နဒတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌါ၂။
၂၃၆။ သီဟော ... အပ္ပဋ္ဌိဝတ္ထိယံ သီဟနာဒံ
နဒိ။ ဇာ၊ဋ္ဌါ၂။၂၂၄။ အညေဟိ အပ္ပဋ္ဌိဝတ္ထိ-
ယော သေဋ္ဌနာဒေါ အဘိတနာဒေါ။ ဒီ၊ဋ္ဌါ
၁။၃၅၈။ သီ၊ဋ္ဌါသစ်၊၂။၃၆၄။ ဧဝံ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝတ္ထိယေန ဉာဏေန သော အဂ္ဂေါ ဣဒံ
အဒ္ဓသ။ အံ၊ဋ္ဌါ၁။၁၀၈။ သုတ္တံ ဟိ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝတ္ထိယံ ကာရကသံဃသဒိသံ။ ဝိ၊ဋ္ဌါ၁။၁၉၆။

အပ္ပဋ္ဌိဝတ္တိယန္တိ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယံ။ ဝိမတိ၊
၁။၁၂။

အပ္ပဋ္ဌိဝတ္တိယဒေသနတာ (ထံ) [အပ္ပဋ္ဌိဝတ္တိယ +
ဒေသနာ + တာ] ဆန့်ကျင်ဖက် - ပြောင်း
ပြန် - မဖြစ်စေ - မလည်စေ - အပ် -
နိုင် - သော - မတားမြစ်နိုင်သော - ဟော
ကြားခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်။ တထမေဝ အဝိ-
ပရိတဒသိတာယ၊ အပ္ပဋ္ဌိဝတ္တိယဒေသနတာယ
စ။ ဒီ၊ ငါ၊ ၁။၁၀၈။ မ၊ ငါ၊ ၁။၁၀၆။ (သီးဦးသစ်၊
၁။၃၁၃-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိဝတ္တိယနာဒ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိဝတ္တိယ + နာဒ]
သုတပါးတို့ မတားမြစ်နိုင်သော ကြုံးဝါးသံ။
အဘိတနာဒံ ကေနစိ အပ္ပဋ္ဌိဝတ္တိယနာဒံ။ ဒီ၊
ငါ၊ ၁။၃၅၂။

အပ္ပဋ္ဌိဝတ္တိယသိဟနာဒ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိဝတ္တိယ +
သိဟနာဒ] သုတပါးတို့ မတားမြစ်နိုင်
သော - မြတ်သော - ရဲရင့်သော - ကြုံးဝါး
သံ။ တိတ္ထိယေ နိမိတ္တံ အပ္ပဋ္ဌိဝတ္တိယသိဟ-
နာဒနဒနာဒီဝသေန။ ဒီ၊ ငါ၊ ၁။၁၅။

အပ္ပဋ္ဌိဝါန (တိ) [န + ပဋ္ဌိဝါန (= ပဋ္ဌိ + ဝါ +
ယ)] ပြန်မလှည့် - နောက်မတွန့် - နောက်
မဆုတ် - မရွေ့လျော့ - မကျဆင်း - လက်
မလွှတ် - လက်မလျော့ - မပျင်းရိ - မငြီး
ငွေ့ - သော၊ ပြန်လှည့် - နောက်တွန့် - နောက်
ဆုတ် - ရွေ့လျော့ - ကျဆင်း - လက်လွှတ် -
လက်လျော့ - ပျင်းရိ - ငြီးငွေ့ - ခြင်းမရှိ
သော၊ ပဋ္ဌိဝါနသဘောမရှိသော၊ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝါနသဘောရှိသော။ တုမေ ဝေပိ ဘိက္ခဝေ
အပ္ပဋ္ဌိဝါနံ ပဒဟေယျာထ။ အံ၊ ၁။၅၂။ ဒိန္နံ
ဓမ္မာနံ ဘိက္ခဝေ အတိတ္ထော အပ္ပဋ္ဌိဝါနော
မာတုဂါမေ...။ အံ၊ ၁။၇၇။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနောတိ
အနုက္ကဏ္ဍိတော အပစ္စောသက္ကိတော။ အံ၊
၄။၂။၅၂။ ယထာ အာရက္ခေ ကိစ္စေ ဝတ္တမာနေ

အန္တရာ ဝေ ပဋ္ဌိဂမနံ ပဋ္ဌိဝါနံ၊ နတ္ထိ တေသု
ပဋ္ဌိဝါနန္တိ အပ္ပဋ္ဌိဝါနော၊ တတ္ထ အသင်္ကေ-
ဝပ္ပတ္တော။ တေနာဟ “အနုက္ကဏ္ဍိတော” တိ-
အာဒိ။ အံ၊ ငါ၊ ၂။၄၆။ (ဘေ၊ ၄။၂။၂၉၅-လည်း
ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိဝါနစိတ္တ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဝါန + စိတ္တ] အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝါနစိတ်ရှိသော၊ သူ။ တသ္မာ ဒေဝေ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝါနစိတ္တော။ အံ၊ ၂။၃၅။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနစိတ္တောတိ
အနုက္ကဏ္ဍိတစိတ္တော။ အံ၊ ၄။၃။၂။ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝါနစိတ္တောတိ အနိဝတ္တနစိတ္တော။ ပ၊ ငါ၊
၃။၁၇။

အပ္ပဋ္ဌိဝါနပဓာန (န) [အပ္ပဋ္ဌိဝါန + ပဓာန]
အပ္ပဋ္ဌိဝါန - လုံ့လ - အားထုတ်ခြင်း။ အပ္ပ-
ဋ္ဌိဝါနပဓာနံ နာမေတံ ဗဟူပကာရံ ဥတ္တမတ္တ-
သာဓကံ။ အံ၊ ၄။၂။၆။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနပဓာနန္တိ
ဩသက္ကနာရဟိတပဓာနံ၊ အန္တရာ အနော-
သက္ကိတော ကတဝိရိယန္တိ အတ္ထော။ အံ၊
ငါ၊ ၂။၄။

အပ္ပဋ္ဌိဝါနဝိရိယ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဝါန + ဝိရိယ] အပ္ပ-
ဋ္ဌိဝါန - လုံ့လ - ဝိရိယ။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနဝိရိယံ
အဓိဋ္ဌာယ ဝိပဿနံ ဝဇေတော။ ထေရ၊ ၄။
၁။၈၈။

အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတာ (ထံ) [အပ္ပဋ္ဌိဝါနိ + တာ] အပ္ပ-
ဋ္ဌိဝါနသဘော - ရှိသည်၏ အဖြစ် - ရှိခြင်း။
အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတာ စ ပဓာနသ္မိံ။ ဒီ၊ ၃။၁၇၉။ အံ၊
၁။၅၂။ အဘိ၊ ၁။၁၆။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတာ စ
ပဓာနသ္မိံ ယာ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာဝ-
နာယ သက္ကစ္စကိရိယတာ။ အဘိ၊ ၁။၂၆၄။ =
အရဟတ္တံ အပတွာ အနိဝတ္တနတာ။ ဒီ၊ ၄။
၃။၁၆၆။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတာတိ အပ္ပဋ္ဌိက္ကမနာ
အနောသက္ကနာ။ အံ၊ ၄။၂။၅ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတာ
စ ပဓာနသ္မိံ အရဟတ္တံ အပတွာ ပဓာနသ္မိံ
အနိဝတ္တနတာ အနောသက္ကနတာ။ အဘိ၊ ၄။

၁။၉၆။ ဝိရိယပ္ပဝါဟေ ဝတ္တမာနေ အန္တရာ
ဝေ ပဋိဂမနံ နိဝတ္တနံ ပဋ္ဌိဝါနံ၊ တံ အဿ
အတ္တိတိ ပဋ္ဌိဝါနံ၊ န ပဋ္ဌိဝါနီ အပ္ပဋ္ဌိဝါနီ၊
တဿ ဘာဝေါ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတာ၊ အနော-
သက္ကနာ။ အံ၊ဋီ၊၂။၄။ (မူလဋီ၊၁။၅၈-လည်း
ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိဝါနီ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဝါနီ] (က) တွန့်
ဆုတ်ခြင်းမရှိသော၊ သူ။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနီ ဆုခါဟံ
ဘိက္ခဝေ ပဒဟာမိ။ အံ၊၁။၅၂။ (တိ၊ထိ) (ခ)
တွန့်ဆုတ်ခြင်း မရှိသောသူ၏အဖြစ်။ (ဂ)
မတွန့်ဆုတ်ခြင်း၊ (ဃ) မတွန့်ဆုတ်တတ်သော
တရား။ (ဝိရိယ)။ ဥဿောဋ္ဌိ စ အပ္ပဋ္ဌိဝါနီ
စ သတိ စ။ အံ၊၁။၄၀၅။ အံ၊၂။၂၃။
မဟာနိ ၄၆၊၂၉၄။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတိ အနိဝတ္တ-
နတာ။ အံ၊ဋီ၊၂။၃၂၅။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတိ ဘာ-
ဝပ္ပဓာနေ နိဗ္ဗေသောတိ အာဟ “အနိဝတ္တ-
နတာ”တိ။ “အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ
“အပ္ပဋ္ဌိဝါနီ”တိ ဝုတ္တံ။ တဿ ဟိ ဝိရိယပ္ပ-
ဝါဟေ ဝတ္တမာနေ အန္တရာ ဝေ ပဋိဂမနံ
နိဝတ္တနံ ပဋ္ဌိဝါနံ၊ တံ အဿ အတ္တိတိ ပဋ္ဌိဝါနံ၊
န ပဋ္ဌိဝါနီ အပ္ပဋ္ဌိဝါနီ၊ တဿ ဘာဝေါ
အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတာ၊ အနိဝတ္တနာတိ အတ္ထော။
အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတိ ဝါ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေနေဝါယံ
နိဗ္ဗေသော။ အန္တရာယေဝ ပဋိဂမနံ နိဝတ္တနံ
ပဋ္ဌိဝါနံ၊ န ပဋ္ဌိဝါနီ အပ္ပဋ္ဌိဝါနီ၊ အနိဝတ္တ-
နာတိ အတ္ထော။ အံ၊ဋီ၊၂။၃၂၀။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနီ-
တိ အနုက္ကဏ္ဌနာ အပ္ပဋ္ဌိသသိရဏာ။ အံ၊ဋီ၊
၃။၉၉။ န ပဋ္ဌိဝါတိ န ပဋ္ဌိနိဝတ္တတိတိ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝါနီ။ အန္တရာ ဝေါသာနာနာပဠနဝိရိယံ၊
တေနာဟ “အနုက္ကဏ္ဌနာ အပ္ပဋ္ဌိသသိ-
ရဏာ”တိ။ အံ၊ဋီ၊၃။၉၉။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနီ စာတိ
အနိဝတ္တနာ စ။ မဟာနိ၊ဋီ၊၁၆၄။ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝါနိတိ အနိဝတ္တနံ၊ ၎င်း။၃၅၈။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနီ
ကရဏိယာ။ သံ၊၁။၃၇၁။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိတိ အနိ-
ဝတ္တနာ။ သံ၊ဋီ၊၂။၁၁၈။

အပ္ပဋ္ဌိဝါနီယ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဝါနီယ] (က) မပစ်
ပယ်အပ်သော။ တဉ္စ ပန အပ္ပဋ္ဌိဝါနီယံ၊
အသေစနကမောဇဝံ။ သံ၊၁။၂၁၅။ အပါ၊၂။
၂၉၀။ ထေရီ၊ဋီ၊၃၇၅။ န ပဋ္ဌိဝါနီယံ န အပနေ-
တဗ္ဗန္တိ အပ္ပဋ္ဌိဝါနီယံ။ သံ၊ဋီ၊၁။၃၁၈။ (သံ၊ဋီ၊
၁။၂၈၉-လည်း ကြည့်။) အဘိက္ကန္တတာ-
ယ ဝါ ယဏာ သောတုဇနသဝနမနောဟရ-
ဘာဝေန အနုပနီယံ။ ထေရီ၊ဋီ၊၆၃။ (ခ)
မဆုတ်နစ်သော အမြစ်ကိုဆောင်တတ်သော၊
ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော။ တဉ္စ အပ္ပ-
ဋ္ဌိဝါနီယန္တိ တဉ္စ ပန ဓမ္မံ အနိဝတ္တိတဘာဝါ-
ဝဟံ နိယျာနိကံ။ ထေရီ၊ဋီ၊၆၃။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဇာနန (န) [န+ပဋ္ဌိဝိဇာနန] မသိခြင်း။
ဗဿဿ အပ္ပဋ္ဌိဝိဇာနနတော စုဝင်သမ္ပတ္တိ-
ယာ ဒုက္ကဋ်။ ဝိ၊ဋီ၊၂။၁၂၇။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဇာနနေ
ထုလ္လစ္စယမေဝ ဘဝိတုံ ယုတ္တံ။ ဝိမတိ၊၁။
၂၆၅။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဇာနနဟေတု (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိဝိဇာနန+
ဟေတု] မသိခြင်း ဟူသော အကြောင်း။
အပ္ပဋ္ဌိဝိဇာနနဟေတု ဒုက္ကဋ်။ သာရတ္ထ၊၂။
၃၂၃။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဇာနန္တ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဝိဇာနန္တ။ ထိန္ဒ
အပ္ပဋ္ဌိဝိဇာနန္တ] မသိသော၊ သူ။ အပ္ပဝတ္တံ
စိတ္တံ သုခဒုက္ခံ နပ္ပဇာနာတိ၊ အပ္ပဋ္ဌိဝိဇာ-
နန္တဿ သုပိနေ န ဟောတိ။ မိလိန္ဒ၊၂၈၈။
အပ္ပဋ္ဌိဝိဇာနန္တိယာ ဒုက္ကဋ်(ထုလ္လစ္စယံ)။ဝိမတိ၊
၁။၂၆၅။ ကင်္ခါ ဋီ၊ဟောင်း။၅၁။ (ဝိ၊ဋီ၊၂။
၉၁။ သာရတ္ထ၊၃။၃-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈန (န) [န+ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈန] (၁) မသိ
ခြင်း၊ ထိုးထွင်း၍မသိခြင်း။ ယဏာသဘာဝံ
အပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈနတော။ သာရတ္ထ၊၁။၁၀။ ဝိမတိ၊
၁။၃။ ပါဠိတော ဝေ ဝိညာယမာနံ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝိဇ္ဈနတော။ မ၊ဋီ၊၃။၉၆။ အပ္ပဋ္ဌိဝေဓ-လည်း

ကြည့်။ (တိ) (၂) ထိုးထွင်း၍ မသိတတ်သော။ အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဝိညနကမောဟ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိဝိညနက+မောဟ] ထိုးထွင်း၍ မသိတတ်သော မောဟ။ စတုန့် သစ္စာနံ အပ္ပဋ္ဌိဝိညနကမောဟဉ္စ အတိတော။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၂၇။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၀။

အပ္ပဋ္ဌိဝိညန္တ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဝိညန္တ] မသိသော၊ ထိုးထွင်း၍ မသိသောသူ။ ဥတ္တရိ အပ္ပဋ္ဌိဝိညန္တော ဗြဟ္မလောကူပဂေါ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၄၉။ အံ၊ ၃။ ၅၄၂။ ပဋိသံ၊ ၃။ ၁၄။ ဥတ္တရိ အပ္ပဋ္ဌိဝိညန္တောတိ မေတ္တာသမာပတ္တိတော ဥတ္တရိ အရဟတ္တံ အဓိဂန္တံ အသက္ကောန္တော။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၄၆။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၈။ ဣဓပညဿ ဘိက္ခုနော ဥတ္တရိဝိမုတ္တံ အပ္ပဋ္ဌိဝိညန္တော။ သံ၊ ၃။ ၁၀၄။ တံ ဝါ ပန အနဘိသမ္ဘဝံ အပ္ပဋ္ဌိဝိညန္တံ။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၃၆။ = အပ္ပဋ္ဌိဝိညန္တော။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၉။ အပ္ပဋ္ဌိဝိညန္တော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၅။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၁။ ၅၉။ အပ္ပဋ္ဌိဝိညန္တော။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၇၂။

အပ္ပဋ္ဌိဝိညမာန (တိ) [န+ပဋ္ဌိဝိညမာန] မသိသော၊ ထိုးထွင်း၍ မသိသောသူ။ အတ္တယာထာဝတော အပ္ပဋ္ဌိဝိညမာနော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၃။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိတော (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိတော] မသိမူ၍၊ ထိုးထွင်း၍ မသိမူ၍။ တိဏိ သာမညဖလာနိ အပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိတော။ မာ၊ ၄။ ၄။ ၂၀၃။ (သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၈။ ဓမ္မာဋ္ဌ၊ ၁။ ၄၂၃-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိယ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိယ] မသိမူ၍၊ ထိုးထွင်း၍ မသိမူ၍။ အနာဂတံ အပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိယတ္တံ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၄၅။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိယတ္တန္တိ အပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိတော အတ္တံ၊ ပဌမမေဝ ကတ္တဗ္ဗံ အကတောတိ အတ္တော။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၇။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိယမာန (တိ) [န+ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိယမာန] ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်သော။ တထာဂတာနံ ဥပါဒတော ပုဗ္ဗေ ဥဒ္ဓဉ္စ အပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိယမာနော၊ မဇ္ဈေ စ ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိယမာနော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၉။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိတ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိတ] ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်သော။ ယေသံ ဓမ္မာ အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိတာ။ သံ၊ ၁။ ၄။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိတာတိ ဉာဏေန အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓါ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိတသုတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိတ+သုတ္တ] သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိသူ မသိနိုင်သူ တို့၏ အကြောင်းအရာကို နတ်သားလျှောက်ထားချက်အရ ဟောကြားသောသုတ်။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိတသုတ်။ သံယုတ္တနိကာယ၊ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ၁-သံယုတ်၊ ၁-ဝဂ်၊ ၇-သုတ်။ သံ၊ ၁။ ၄။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၄။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓ] (၁) ထိုးထွင်း၍ မသိသောသူ။ အနဘိသမ္မုဒ္ဓဿာတိ သဗ္ဗဓမ္မ အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓဿ (ဗောဓိသတ္တဿ)။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၀။ (၂) (က) မသိအပ်သော၊ ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်သော။ သမယောပိ ခေါ် တေဘဒ္ဒါလိ အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ။ မ၊ ၂။ ၁၀၂။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၈၀။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၃၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၉။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၉။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၈။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၉၉။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၈၉။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၈။ = တယာ ပဋ္ဌိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗယုတ္တကံ ကေ ကာရကံ အတ္ထိ၊ တမ္ပိ တေ န ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓံ န သလ္လကိတံ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၀၆။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၉၆။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၆။ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓါ။ အံ၊ ၂။ ၁၀၁။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ အနဓိဂတတ္တာ အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓါ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၃။ (ခ) မထိုးဖောက်အပ်သော။ အဟံ ပန နိဝတ္တိတော သဗ္ဗမ္ပိတံ တဝ သေန ဗြဟ္မဒုက္ခေန ဒိန္နံ အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓံ အာနေဿာမိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၅။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓစတုသစ္စ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓ+စတုသစ္စ] ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်သော သစ္စာ ၄-ပါးရှိ

သော၊ သစ္စာ ၄-ပါးကို ထိုးထွင်း၍ မသိသောသူ။ အနာသိသမ္ပုဒ္ဓ-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓ+တ္တ] ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်သည်၏ အဖြစ်။ ယသ္မာ စ တေသံ အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓတ္တာ ဝဋ္ဌံ ဝစုတိ။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၂၂၄။ လောကုတ္တရစိတ္တံ န ဇာနာတိ အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓတ္တာ။ ဒီ၊ ၃၊ ၆။ ၆၈။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓဘာဝ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓ+ဘာဝ] ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်သည်၏ အဖြစ်။ အတ္တနော အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓဘာဝံ ပကာသေန္တော။ မ၊ ၄၊ ၄။ ၁၇၇။ (သံ၊ ၄၊ ၁။ ၂၅။ ဒီ၊ ၃၊ ၆။ ၆၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓသစ္စ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓ+သစ္စ] ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်သော သစ္စာတရားရှိသော၊ သစ္စာတရားကို ထိုးထွင်း၍ မသိသော၊ သူ။ ဒုပ္ပညောတိ ဟိ ဣဓ အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓသစ္စော အဓိပ္ပေတော၊ န ဇဋ္ဌော ဝေ။ မ၊ ၃၊ ၂။ ၂၇၀။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓါကပ္ပ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓ+အကပ္ပ] ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အကပ္ပတရား ရှိသော၊ အကပ္ပတရားကို ထိုးထွင်း၍ မသိသော၊ သူ။ အနာဂါမိ ပဂ္ဂလော၊ အသစ္စိကတနိရောဓော အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓါကပ္ပေါ တတ္ထ ဥပပဇ္ဇတိတိ? အာမန္တာ။ အဘိ၊ က။ ၈၆။

အပ္ပဋ္ဌိဝိနိတ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဝိနိတ] မပယ်ပျောက်-အပ်-နိုင်-သော။ သာဝိစိကိစ္ဆာ ထာမဂတာ အပ္ပဋ္ဌိဝိနိတာ။ မ၊ ၂။ ၉၇။ အပ္ပဋ္ဌိဝိနိတာတိ အဝိနောဒိတာ အနိဟဋ္ဌာ။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၁၀၁။ ပုနပျုနံ အာသေဝိတာ ထာမဂတာ အပ္ပဋ္ဌိဝိနိတာ အနုသေန္တိတိ။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၁၈၆-၇။ အပ္ပဋ္ဌိဝိနိတာတိ သမုဇ္ဈေဒဝိနယဝသေန န ပဋ္ဌိဝိနိတာ။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၂၈၆။

အပ္ပဋ္ဌိဝိနောဒေတာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပဋ္ဌိဝိနောဒေတာ] မပယ်ပျောက်မှု၍။ ကာမပရိဋ္ဌာဟံ အပ္ပဋ္ဌိဝိနောဒေတာ။ မ၊ ၂။ ၁၇၇။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဝိဘတ္တ] မဝေဖန်-မခွဲခြမ်း-အပ်သော၊ သီးသန့်-ခြားနား-ခြင်း မရှိသော၊ အတူတကွ သက်ဆိုင်သော။ သဗ္ဗံ တံ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တံ ဘဝိဿတိ သီလဝန္တေဟိ ကလျာဏဓမ္မေဟိ။ သံ၊ ၂။ ၄၉၂။ သံ၊ ၃။ ၃၀၆၊ ၃၄၆။ နေတ္ထိ။ ၁၁၆။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တန္တိ “ဣဒံ ဘိက္ခုနံ ဒဿာမ၊ ဣဒံ အတ္တနာ ဘုဒ္ဓိဿာမာ”တိ ဧဝံ အဝိဘတ္တံ ဘိက္ခုဟိ သဒ္ဓိံ သာဓာရဏမေဝ ဘဝိဿတိ။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၁၃၉။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တန္တိ “ဣဒံ အမှာကံ ဘဝိဿတိ၊ ဣဒံ ဘိက္ခုနုန- (အယျာန)”န္တိ ဧဝံ အကတဝိဘာဂံ၊ သဗ္ဗံ ဒါတဗ္ဗမေဝ ဟုတာ ဌိတန္တိ အတ္တော။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၃၁၁။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၃၀။ တေ စ ဓေါ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တာ သီလဝန္တေဟိ ကလျာဏဓမ္မေဟိ။ အံ၊ ၃။ ၄၈။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တာတိ “တ္ထေကံ ဒဿာမိ၊ တ္ထေကံ န ဒဿာမိ၊ ဣဒံ ဒဿာမိ၊ ဣဒံ န ဒဿာမိ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပ၊ ဒေန္တေန ဟိ ပဋ္ဌိဝိဘတ္တာ နာမ ဟောတိ၊ မယံ ပန န ဧဝံ၊ အထ ခေါ...သာဓာရဏာယေဝ။ အံ၊ ၄၊ ၃။ ၂၂၂။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တ+ဘောဂ] မဝေဖန်-မခွဲခြမ်း-အပ်သော-အပ်ပဲ-မှု၍-သုံးဆောင်ခြင်း ရှိသော၊ သူ။ တေ ကိရ အညမညံ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂါ ပရမဝိဿာသိကာ အဟေသံ။ ဇာ၊ ၄၊ ၄။ ၃၉၀။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂိတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တ-ဘောဂိ+တာ] အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂိပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂိ-ကြည့်။ ဝတ္တံ အခဏေန္တောတိ ဣမိနာ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တ-

ဘောဂီတံ၊ သာဓာရဏဘောဂီတဉ္စ ဒဿေ-
တိ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၃၂။ အံ၊ဋီ၊၃။၉၁။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂီ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တ+
ဘုဇ+ဂီ] ဝေဖန်-ခွဲခြမ်း-မှု မပြုမူ၍ -
မဝေဖန် - မခွဲခြမ်း-ပဲ- မဝေဖန် - မခွဲ
ခြမ်း - အပ်သော လာဘ်ကို-သုံးဆောင်
တတ် - သုံးဆောင်လေ့ရှိ-သော၊ ဝေခြမ်း-
ပြန်ဖြူး-ပေးကမ်း - လှူဒါန်း- ပြီးမှ သုံး
ဆောင်လေ့ရှိသော၊ သူ၊ အညီအမျှသုံးဆောင်
လေ့ရှိသော၊ သူ။ တထာရူပေဟိ အပ္ပဋ္ဌိဝိ-
ဘတ္တဘောဂီ ဟောတိ သီလဝန္တေဟိ သဗြဟ္မ-
စာရိဟိ သာဓာရဏဘောဂီ။ ဝိ၊၅။၁၆။ ဒီ၊
၂ ၆၈။ မ၊၁။၃၉၇။ အံ၊၂။၂၅၅။ အပ္ပဋ္ဌိဝိ-
ဘတ္တဘောဂီတိ နေဝ အာမိသံ ပဋိဝိဘဇိတော
ဘုဉ္စတိ၊ န ပုဂ္ဂလံ။...အယံ ပန ဧဝံ အကတော
အာဘတံ ပိဏ္ဍပါတံ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ
ဒတော ဂဟိတာဝသေသံ ဘုဉ္စတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၃-
၄။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂီတိ တွေ ဒွေ ပဋိဝိ-
ဘတ္တာ နာမ အာမိသပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဉ္စ ပုဂ္ဂလပ္ပဋ္ဌိ-
ဝိဘတ္တဉ္စ။ တဒဘယမ္ပိ အကတော ယော
အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တံ ဘုဉ္စတိ၊ အယံ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တ-
ဘောဂီ နာမ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၃။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၀။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တန္တိ ဘာဝနပုံသက-
နိဓွေသော အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တံ ဝါ လာဘ် ဘုဉ္စတိတိ
ကမ္မနိဓွေသော ဧဝ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၃၁။ အံ၊ဋီ၊၃။
၉၁။ ဒေယံ ဒက္ခိဏေယျဉ္စ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တံ
ကတော ဘုဉ္စတိတိ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂီ။ သာ-
ရတ္ထ၊၃။၄၅၉ မ၊ဋီ၊၂။၃၀၇။ အံ၊ဋီ၊၃။၉၁။

အပ္ပဋ္ဌိဝိဘာဂပက္ခိက (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဝိဘာဂ+
ပက္ခ+က] မဝေဖန် မခွဲခြမ်း - အပ်သော
ဖက်၌ ပြစ်သော။ ဂိလာနာဒိနံ ဩဒိဿကံ
ကတော ဒါနံ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘာဂပက္ခိကံ “အသုကဿ
န ဒဿာမိ” တိ ပဋိက္ခေပဿ အဘာဝတော။
သာရတ္ထ၊၃။၄၆၀။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၁၃၂။ အံ၊ဋီ၊
၃။၉၂။

အပ္ပဋ္ဌိဝိရတ (တိ) [န+ပဋိဝိရတ] မရှောင်
ကြဉ်သော၊ သူ။ မေထုနဓမ္မာ အပ္ပဋ္ဌိဝိရတာ။
ဝိ၊၄။၄၉၃။ အပ္ပဋ္ဌိဝိရတာယေဝ ပါဏာတိပါ-
တာ။ ဒီ၊၃။၁၅၈။ သုရာမေရယပါနာ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝိရတာ။ အံ၊၁။၃၆၃။ =အဝိရတာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၀၇။ ပါဏာတိပါတာ အပ္ပဋ္ဌိဝိရတာ။ သံ၊၃။
၄၀၆။ ဣတိဝုတ်။ ၂၃၈။ န ပဋိဝိရတာတိ
အပ္ပဋ္ဌိဝိရတာ။ ဣတိဝုတ်၊ ၂၁၉။

အပ္ပဋ္ဌိဝိရုဇ္ဈမာန (တိ) [န+ပဋိဝိရုဇ္ဈမာန]
မဆန့်ကျင်သော၊ သူ။ သဗ္ဗေန လောကေန
အဝိရုဇ္ဈမာနော အပ္ပဋ္ဌိဝိရုဇ္ဈမာနော အနာ-
သာတိယမာနော။ စူဠနိ၊ ၃၀၄။

အပ္ပဋ္ဌိဝိရုဒ္ဓ (တိ) [န+ပဋိဝိရုဒ္ဓ] မဆန့်ကျင်
သော၊ သူ။ အနနုရုဒ္ဓအပ္ပဋ္ဌိဝိရုဒ္ဓ-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဝေက္ခဏဒုက္ကဋ္ဌ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဝေက္ခဏ+
ဒုက္ကဋ္ဌ] မဆင်ခြင်-မစူးစမ်း-ပဲ သုံးဆောင်
ခြင်းကြောင့် သင့်သော ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်။
အပ္ပဋ္ဌိဝေက္ခဏဒုက္ကဋ္ဌဉ္စ ထလ္လစွယဉ္စာတိ ဒွေ
အာပဇ္ဇတိ။ တဿာ ကပ္ပိယမံသေပိ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝေက္ခဏပစ္စယာ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ။ ဝင်္ဂရ၊ ၄၈၂။

အပ္ပဋ္ဌိဝေက္ခဏပစ္စယ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိဝေက္ခဏ+
ပစ္စယ] မဆင်ခြင်-မစူးစမ်း-ခြင်းဟူသော
အကြောင်း။ အပ္ပဋ္ဌိဝေက္ခဏဒုက္ကဋ္ဌ-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဝေက္ခိတ (တိ) [န+ပဋိဝေက္ခိတ] (က)
မရှု-မဆင်ခြင်-အပ်သော။ ဣဒံ ခန္ဓပဉ္စကံ
ဉာဏေန အပ္ပဋ္ဌိဝေက္ခိတံ အပရိညာတံ
သိယာ။ ထေရီ၊ဋ္ဌ၊၂၆၃။ (ခ) မဆင်ခြင်အပ်
သော၊ မစုံစမ်း-မမေးမြန်း - အပ်သော။
အပ္ပဋ္ဌိဝေက္ခိတေ ဥဒ္ဓိဿကတမံသေ စ။ ကင်္ခါ၊
ဋီ၊သစ်။၃၈၉။ ဥဒ္ဓိဿကတမံသဉ္စ ယဉ္စ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဝေက္ခိတံ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ။ ၁၁၄။ အပ္ပဋ္ဌိဝေက္ခိတန္တိ

အနုပရိက္ခိတံ၊ အနာပုစ္ဆိတန္တိ အတ္ထော။
၎င်း၊ ဤ၊ ဟောင်း။

အပွင့်ဝေကိုတာ (ကြိ၊ဝိ) [န + ပွင့်ဝေကိုတာ] မဆင်ခြင်မှု၍၊ မစုံစမ်း - မမေးမြန်း - မူ၍။
န စ ဘိက္ခုဝေ အပွင့်ဝေကိုတာ အာသနေနိသိဒ္ဓိတဗ္ဗံ။ ဝိ၊၁။၁၀၀။ (ဝိ၊၄။၂။၆၁-လည်းကြည့်။) အပွင့်ဝေကိုတာ မံသံ ဘုဒ္ဓိဿသိ။ ဝိ၊၃။၃၁၂။ အပွင့်ဝေကိုတာတိ အပွင့်ပုစ္ဆိတော။ ဝိ၊၄။၃။၃၇၆။ (ဇာ၊၁။၂၅၃။ ဇာ၊၄။၄။၁၉၃-တို့လည်း ကြည့်။)

အပွင့်ဝေကိုယ (ကြိ၊ဝိ) [န + ပွင့်ဝေကိုယ] မဆင်ခြင် - မစူးစမ်း - မူ၍။ မဂ္ဂံ အပွင့်ဝေကိုယ။ ဇာ၊၁။၂၀၁။ သာမံ အပွင့်ဝေကိုယ။ ဇာ၊၁။၂၅၃။ ဓမ္မာ၊၄။၂။၁၁၈။

အပွင့်ဝေစ (ပု) [န + ပွင့်ဝေစ] (၁) ထိုးထွင်း၍ မသိသောတရား။ (မောဟ)။ အသမ္မောဓော အပွင့်ဝေဓော။ အဘိ၊ဓ။၂၁၆။ အဘိ၊ဝိ၊ဂဗ္ဗ။ အဘိ၊ပု။၁၂၄။ မဟာနိ၊၃၂၅။ စူဠနိ၊၂၅။ စတုသစ္စဓမ္မံ နပွင့်ဝိဇ္ဇတိတိ အပွင့်ဝေဓော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၆။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၇၈။ (နေတ္တိ၊ ၆၄။ ၎င်း၊ဋ္ဌ၊၁၃၂-တို့လည်း ကြည့်။) (၂) ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်း။ စတုနံ ဘိက္ခုဝေ အရိယသစ္စာနံ (ဓမ္မာနံ) အနနုဗောဓာ အပွင့်ဝေဓော။ ဝိ၊၃။၃၂၅။ ဒိ၊၂။၇၇။ သံ၊၃။၃၇၇။ အံ၊၁။၃၀၇။ အပွင့်ဝေဓာတိ အပွင့်ဝိဇ္ဇနေန။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၂။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၉။ တေဿ အာနန္ဒ ဓမ္မဿ အနနုဗောဓာ အပွင့်ဝေဓော။ ဒိ၊၂။၄၇။ သံ၊၁။၃၁၈။ အပွင့်ဝေဓာတိ တိရုဏပုဟာနပရိညာဝသေန အပွင့်ဝိဇ္ဇနာ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၅။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၈။

အပွင့်သံဝိဒိတ (တိ) [န + ပွင့်သံဝိဒိတ] (၁) သိစေခြင်း မရှိသော၊ ပြောကြား မထားသော။ ယော ပန ဘိက္ခု... ပုဗ္ဗေ အပွင့်သံဝိဒိတော ဣန္ဒြိယံ အတိက္ကာမေယျ။ ...

ပုဗ္ဗေ အပွင့်သံဝိဒိတောတိ ပုဗ္ဗေ အနာမန္တေတော။ ဝိ၊၂။၂၀၉။ အပွင့်သံဝိဒိတဿ ဣန္ဒြိယာတိက္ကမော။ ဝိ၊မတိ၊၂။၅၄။ ယောပါဟံ ပုဗ္ဗေ အပွင့်သံဝိဒိတော သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမေယျ။ မ၊၂။၃၄၂။ အပွင့်သံဝိဒိတောတိ အဝိညာတအာဂမနော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၀။ အပွင့်သံဝိဒိတောတိ အနာရောစိတော၊ အာဂမနဝသေန စေတ္ထ ပဋိသံဝေဒိတန္တိ အာဟ “အဝိညာတအာဂမနော” တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၀။ ပုဗ္ဗေ အပွင့်သံဝိဒိတော ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ မညေယျ။ အံ၊၂။၅၂။ (၂) မသိစေအပ် - မပြောကြားအပ် - သော။ ပုဗ္ဗေ အပွင့်သံဝိဒိတံ ခါဒနိယံ ဝါ ဘောဇနိယံ ဝါ။ ဝိ၊၂။၂၃၆။ ယံ ပန ဧဝံ အနာရောစိတံ အနာဟန္တော၊ တံ အပွင့်သံဝိဒိတံ နာမ။ ကင်္ခါ၊၂၇၄။ ပဋိသံဝေဒိတန္တိ ပဋိကစွေဝ သုဋ္ဌ၊ ဇာနာပိတန္တိ အတ္ထော။ ပါစိတိ၊ ယော၊၁။၁၀၅။ (၃) မသိအပ်သော။ ပုဗ္ဗေ အပွင့်သံဝိဒိတံ မံ အာရသော ဘဂဝါ ပဌမံ ပဉ္စံ အပုစ္ဆိ။ သံ၊၁။၂၈၆။ ပုဗ္ဗေ အပွင့်သံဝိဒိတန္တိ “ဣဒံ နာမ ပုစ္ဆိဿတိ” တိ ပုဗ္ဗေ မယာ အဝိဒိတံ အညာတံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၁။ (၄) (၄) မသိစေခြင်း။ ဣန္ဒြိယာတိက္ကမော ကိရိယံ၊ အပွင့်သံဝိဒိတံ အကိရိယံ။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ၊ သင်္ခ၊၄၂၈။

အပွင့်သံဝိဒိတတာ (ထိ) [အပွင့်သံဝိဒိတ + တာ] (၁) သိစေခြင်း မရှိသော သူ၏ အဖြစ်။ အပွင့်သံဝိဒိတတာ၊ ဣန္ဒြိယာတိက္ကမော။ ကင်္ခါ၊၂၆၆။ သာရတ္ထ၊၃။၉၇။ အနိဝေဒိတဘာဝေါ အပွင့်သံဝိဒိတတာ။ ကင်္ခါ၊ယော၊၄။၂၇၅။ (၂) မသိစေအပ်သည်၏ အဖြစ်။ အပွင့်သံဝိဒိတတာ၊ အဇ္ဈာရာမေ ပဋိဂ္ဂဟဏံ။ ကင်္ခါ၊၂၇၅။ သာရတ္ထ၊၃။၁၀၃။

အပွင့်သံဝိဒိတသညီ (တိ) [အပွင့်သံဝိဒိတ + သညာ + ဤ] (၁) သိစေခြင်းမရှိဟု အမှတ်

ရှိသောသူ။ အပ္ပဋ္ဌိသံဝိဒိတွာ အပ္ပဋ္ဌိသံဝိဒိတွာ
သညိ ဣန္ဒြိယံ အတိက္ကာမေတိ။ ဝိ၊ ၂။
၂၀၉။ ပဋိသံဝိဒိတွာ အပ္ပဋ္ဌိသံဝိဒိတွာသညိနော။
ကင်္ခါ၊ ၂၆၆။ = အနိဝေဒိတွာသညိနော။ ကင်္ခါ၊
ယော၊ ၄။ ၂၇၄။ (၂) မသိစေအပ်ဟု အမှတ်
ရှိသောသူ။ ပဋိသံဝိဒိတွာ အပ္ပဋ္ဌိသံဝိဒိတွာ
သညိနော။ ကင်္ခါ၊ ၂၇၅။

အပ္ပဋ္ဌိသံဝိဒိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပဋိသံဝိဒိတွာ]
မခံစားမူ၍။ ကမ္မာနံ ဝိပါကံ အပ္ပဋ္ဌိသံဝိဒိတွာ
ပုဂ္ဂလဿ ဗျန္တိဘာဝံ န ဝဒါမိတိဧဝံ ...။ မူလဋီ၊
၃။ ၁၀၆။ အပ္ပဋ္ဌိသံဝေဒိတွာ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိသံဝေဒန (န) [န+ပဋိသံဝေဒန] (၁)
မသိစေခြင်း။ ဣန္ဒြိယာတိက္ကမော ကိရိယံ၊
အပ္ပဋ္ဌိသံဝေဒနံ အကိရိယံ။ ကင်္ခါ၊ ယော၊ ၄။
၂၇၅။ (တိ) (၂) မခံစားတတ်သော၊ ခံစား
ခြင်းမရှိသော။ န ဟေဝ ခေါ မေ ဝေဒနာ
အတ္တာ အပ္ပဋ္ဌိသံဝေဒနော မေ အတ္တာတိ။ ဒီ၊
၂။ ၅၆။ ဣဋ္ဌာဒိဘေဒံ အာရမ္မဏံ န ပဋိသံဝေ-
ဒေတိတိ အပ္ပဋ္ဌိသံဝေဒနော။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၁၀။

အပ္ပဋ္ဌိသံဝေဒနတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိသံဝေဒန+တ္တ]
မခံစားတတ်သည်၏ အဖြစ်။ “အတ္တာ မေ
ဝေဒိယတိ”တိ ဣမိနာ အပ္ပဋ္ဌိသံဝေဒနတ္တံ
ပဋိက္ခိပတိ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၁၀။

အပ္ပဋ္ဌိသံဝေဒိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပဋိသံဝေဒိ-
တွာ] မခံစားမူ၍။ နာဟံ ဘိက္ခဝေ သဉ္ဇေတ-
နိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပ-
ဋ္ဌိသံဝေဒိတွာ (အပ္ပဋ္ဌိသံဝိဒိတွာ၊ သိ၊ သျှ၊
ဣ) ဗျန္တိဘာဝံ ဝဒါမိ။ အံ၊ ၃။ ၄၉၇။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊ ၃။ ၂၇၄။ အပ္ပဋ္ဌိသံဝေဒိတွာတိ တေသံ
ကမ္မာနံ ဝိပါကံ အဝေဒိယိတွာ။ အံ၊ ဋ္ဌ၊
၃။ ၃၄၀။

အပ္ပဋ္ဌိသံဝေဒိ (တိ) [န+ပဋိသံဝေဒိ] ခံစား
လေ့မရှိသောသူ။ သန္တာဝုသော (သန္တိ

ဘိက္ခဝေ) သတ္တာ အသညိနော အပ္ပဋ္ဌိသံဝေ-
ဒိနော၊ သေယျဏာပိ ဒေဝါ အသညသတ္တာ။
ဒီ၊ ၃။ ၂၁၉။ အံ၊ ၃။ ၂၀၁။

အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါ (တိ) [န+ပဋိသင်္ခါ] (၁) မဆင်
ခြင်ခြင်း၊ မသိခြင်း၊ မစူးစမ်းခြင်း၊ အ
ကြောင်း ဥပါယ်ကို မယူခြင်း၊ လွတ်မြောက်
ခြင်း၏ အကြောင်းကို မယူခြင်း (ပဋိသင်္ခါ-
နုပဿနာ-ကြည့်)။ ဆင်ခြင် - သိ - ခြင်း၏
ဆန့်ကျင်ဖက်တရား။ (မောဟ၊ မောဟပြ
ဓာန်းခြင်းရှိသော အကုသိုလ်တရား။) ယာ
တတ္ထ အသန္တုဋ္ဌိတာ အမတ္တညတာ အပ္ပဋ္ဌိ-
သင်္ခါ ဘောဇနော။ အဘိ၊ ဓ၊ ၂၆၁။ အဘိ၊ ဝိ။
၃၇၅။ အဘိ၊ ပု။ ၁၂၄။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၆၄။ အပ္ပဋ္ဌိ-
သင်္ခါ ပဇဟတော။ ပဋိသံ ၃။ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခန္တိ
အနုပါယဂဟဏံ။ ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၂၄။ ပဋိသင်္ခါ-
နုပဿနာယ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါ (အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါယ၊
ဝိသုဒ္ဓိ)။ ပဋိသံ၊ ၄၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၇။
အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါ ပဋိသင်္ခါယ ပဋိပက္ခဘူတာ မော-
ဟပူဇာနာ အကုသလာ ဓမ္မာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဋီ၊ ၁။ ၈၀။ ပဋိသင်္ခါနုပဿနံ ဘာဝေန္တော
အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါ ပဇဟတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၆၄။
အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါကသဇ္ဇော၊ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါ ကသဋ္ဌံ
ဆဇ္ဇေတွာ။ ပဋိသံ၊ ၂၇၉။ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါတိ
ပဋိသင်္ခါနုပဋိပက္ခော ကိလေသဝသေန အသ-
မဝါဟိတဘာဝေါ။ ပဋိသံ ၄။ ၂။ ၁၈၃။ “တတ္ထ
ကတမံ ပဋိသင်္ခါနုဗလံ၊ ယာ ပညာ ပဇာ-
နနာ”တိ ဧဝံ ဝိတ္ထာရိတံ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါယ
အကမ္မနုဉာဏံ။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၆၅။ အပ္ပဋ္ဌိ-
သင်္ခါယာတိ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာသု အပ္ပစူဝေက္ခ-
ဏာယ နာမံ၊ အညာဏံ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါတ-
နိမိတ္တံ။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၃။ ၁၈၁။ အသံဝရော အပ္ပဟာနံ
အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါ။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၆၆။ (၂) ဆန့်ကျင်
ဖက်ဖြစ်သော - ထူးသော - ပညာ။ အပ္ပဋ္ဌိ-
သင်္ခါနိရောဓ-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါ (ကြိဝိ) [န + ပဋ္ဌိသင်္ခါယ] မဆင်
ခြင် - မသိ - မစူးစမ်း - မှု၍။ သဟသာ အပ္ပဋ္ဌိ-
သင်္ခါ ဝါစာ အာသိတာ။ မ၊ ၁။ ၃၃။ သံ၊ ၁။
၄၁၉။ သဟသာ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါ ပိဝေယျ။ သံ၊
၁။ ၃၃၂။ သဟသာ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါတိ သာဟသံ
ကတွာ အပ္ပစူဝေက္ခိတွာ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၉။
အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါတိ အပ္ပစူဝေက္ခိတွာ။ သံ၊ ၄။ ၂။
၁၁၁။ ၁၆၆။ သဟသာ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါ ပက္ခန္ဓေ-
ယျ။ အံ၊ ၃။ ၄၂၀။ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါ အယောနိသော။
အဘိ၊ ၈။ ၂၆၁။ အဘိ၊ ၁။ ၃၇၇။ အဘိ၊ ၃။
၁၂၃။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၄။ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါတိ ပဋ္ဌိသင်္ခါန-
ပညာယ အဇာနိတွာ အနုပဓာရေတွာ။ အဘိ၊
၄။ ၁။ ၄၂၉။ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါတိ အပ္ပစူဝေက္ခိတွာ။
အဝိဓံသိတွာ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၁၁။ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါယ
ပိဝေယျ။ မ၊ ၁။ ၃၉၀။ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါယ ပိဝေ-
ယျာတိ တံ အပ္ပစူဝေက္ခိတွာ ပိဝေယျ။ မ၊ ၄။
၂။ ၂၇၇။ သဟသာ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါယ။ အံ၊ ၄။ ၃။
၂၇၇။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၁၄။

အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါတတ္ထ (၃) [အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါတ+တ္ထ]
မဆင်ခြင်တတ်သည်၏ အဖြစ်။ တာယ အ-
နိစ္စာဒိသု အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါတတ္တာ ပဋ္ဌိသင်္ခါနာယ
ပဋ္ဌိပက္ခဘူတံ အဝိဇ္ဇံ ပဇာတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ နိ။ ၂။
၄၁၈။

အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါတနိမိတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါတ + နိမိတ္တ]
မဆင်ခြင် - မစူးစမ်း - ခြင်း၏ အကြောင်း။
အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါ - ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါန (န) [န + ပဋ္ဌိသင်္ခါန] မဆင်ခြင်ခြင်း၊
မဆင်ခြင်တတ်သော တရား။ (မောဟ)။
အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနေ အကမ္မနဋ္ဌေန ပဋ္ဌိသင်္ခါနသင်္ခါ-
တံ ဗလံ ပဋ္ဌိသင်္ခါနဗလံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၅။
အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနံ မောဟော။ အနုဋ္ဌ၊၁။၆၄။
အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနေန န ကမ္မတိတိ ပဋ္ဌိသင်္ခါနဗလံ။
ပဋ္ဌိသင်္ဌ၊၂။၂၂၈။ ပဋ္ဌိသင်္ခါနေန အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါ-
နဿ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၃၅။ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနဿာတိ

ပဋိသင်္ခါနပဋိပက္ခဏာ ဟေဟဿ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣ၊
၂။၅၀၉။ အပ္ပဋိသင်္ခါနေ ဌိတာနံ အန္တပုထုဇ္ဇ-
နာနံ။ ထေရ၊ဌ၊ ၂။၃။

အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရုဒ္ဓ (တိ) [န+ပဋ္ဌိသင်္ခါ+နိရုဒ္ဓ]
ပဋ္ဌိသင်္ခါ - လောကုတ္တရာဉာဏ် - ကြောင့်
ချုပ်သည် မဟုတ်သော၊ ပဋ္ဌိသင်္ခါ - လော-
ကုတ္တရာဉာဏ်-နှင့် ကင်း၍ - အခြား တပါး
သော အကြောင်းကြောင့် - ချုပ်သော။
("စင်ကြယ်သော ပကတိ ပင်ကိုယ်သဘော
ရှိသောကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပါဠိ-
အဋ္ဌကထာ သင်ကြားဆွေးနွေးခြင်း စသည်
ကြောင့်သော်လည်းကောင်း မပြစ်ပေါ်ပဲ နေ
သော သင်္ခါရတို့ကို အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရုဒ္ဓဟု ဆို
သည်။ ပြုလတ္တံ့ဋ္ဌာနီတို့ ကြည့်။) နနု
အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရုဒ္ဓေ သင်္ခါရေ ပဋ္ဌိသင်္ခါ နိရော-
ဓေန္တိတိ ? အာမန္တာ။ အဘိ.က။၁၇၃။
အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရုဒ္ဓေတိ ယေ ပဋ္ဌိသင်္ခါယ လော-
ကုတ္တရေန ဉာဏေန အနိရုဒ္ဓါ သုဒ္ဓပကတိ-
ကတ္တာ ဝါ ဥဋ္ဌေသပရိပုစ္ဆာဒိနံ ဝါ ဝသေန
န သမုဒါရဏတော နိရုဒ္ဓါတိ ဝုစ္စန္တိ။ တေ
သင်္ခါရေ။ အဘိ.ဋ္ဌ။၁။၁၆၆။ ယေ အနိရုဒ္ဓါ
တိအာဒိနာ ပဋ္ဌိသင်္ခါယ ဝိနာ နိရုဒ္ဓါ အသမု-
ဒါရဏသင်္ခါရာ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရုဒ္ဓါတိ ဒဿေ-
တိ။ န ဥပ္ပဋ္ဌိတော ဘင်္ဂါတိ။ တေန အပ္ပဋ္ဌိ-
သင်္ခါနိရောဓော စ အသမုဒါရဏနိရော-
ဓောတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ မူလဋ္ဌိ။၁။၇၃။
တေနာတိ ပဋ္ဌိသင်္ခါယ နိရောဓဿ ဝဏ်က-
နိရောဓဿ စ ဣဓ နာမိပေတတ္တာ။ အနုဋ္ဌိ။၁။
၁၀၆။

အပွင့်သင်္ခါနိရောဓ (ပု) [န + ပဋိသင်္ခါ +
 နိရောဓ။ (အပြတ်သံခွာနိရောဓ-ဗုဒ္ဓိသံ)]
 (၁) ပဋိသင်္ခါ-ဆန့်ကျင်ဖက် ပညာပြဇာနီး
 သော ဘာဝနာ - ကြောင့် မဟုတ်ပဲ -
 မပါပဲ-ချုပ်ခြင်း၊ မိမိ၏ သဘောအားဖြင့်
 သင်္ခါတရားတို့၏ ချုပ်ခြင်း။ (ခဏိက-
 နိရောဓ)။ ပဋိသင်္ခါနိရောဓော အပွင့်သင်္ခါ-

နိရောဓော။ နေတ္ထိ ၆၂။ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရောဓောတိ သင်္ခတဓမ္မာနံ သရသနိရောဓော၊ ခဏိကနိရောဓောတိ အတ္တော။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၂၉။ (၂) ပညာအထူးဖြင့် မအိုထိုက်သော ချုပ်ခြင်း၊ လောကုတ္တရာဉာဏ်ကြောင့် မဟုတ်ပဲ မဖြစ်ပေါ်သောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်း။ (အသမုဒါစရကနိရောဓ)။ ဗုဒ္ဓကောသလံ ပဋိ သင်္ခါတိ ပဋိသင်္ခါ၊ ပညာပိသေသော။ တေန ဝတ္တဗ္ဗော နိရောဓော ပဋိသင်္ခါနိရောဓော။ ယော သာသဝေဟိ ဓမ္မေဟိ ဝိသယောဂေါတိ ဝုစ္စတိ။ ယော ပစ္စယဝေကလ္လေန ဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒဿ အစ္စန္တဝိဗန္ဓဘူတော နိရောဓော၊ သော ပဋိသင်္ခါယ နဝတ္တဗ္ဗတော အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရောဓော နာပာတိ ပရဝါဒိနော လဒ္ဓိ။ အနုဋ္ဌိ၊ ၃။ ၁၀၆။ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရုတ္တ - လည်းကြည့်။ (ဤ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရောဓ ကား အဘိဓမ္မကောသကျမ်းလာ အာကာသ၊ ပဋိသင်္ချာနိရောဓ၊ အပ္ပဋ္ဌိပင်္ချာနိရောဓ ဟူသော အသင်္ခတ ၃-ပါးတွင် တပါးတည်း။ တိဝိမံ စာပျသင်္ခတံ။ အာကာသံ ဝေဒနိရောဓာ စ။ ပတိသင်္ချာနိရောဓော ယော၊ ဝိသယောဂေါ ပထုပ္ပုထု။ ဥပ္ပါဒစ္စန္တဝိသော၊ သော၊ နိရောဓော ပတိသင်္ချာယ။ အဘိဓမ္မကောသ။ ၅-၆။)

အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနုပေက္ခာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနု + ဥပေက္ခာ] မဆင်ခြင်ခြင်း - ဟူသော - နှင့် ယှဉ်သော - ဥပေက္ခာ။ (အညာဏုပေက္ခာ)။ နတ္ထိ အဗျာဝဋ္ဌမနော၊ နတ္ထိ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနုပေက္ခာ။ နတ္ထိ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနုပေက္ခာကို အညာဏုပေက္ခာ နတ္ထိ။ မူလဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂။ ဝိ၊ ၃။ ၅၄။

အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါယ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပဋိသင်္ခါယ] အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါရဏ (န၊ ထိ) [န + ပဋိသင်္ခါရဏ။ (ပြတိသံဟရဏ - သံ)] ပြန်မလှည့် - နောက်

မတူနဲ့ - နောက်မကုတ် - ခြင်း။ အပ္ပဋ္ဌိဝါနိကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိသတ္တုတာ (ထိ) [န + ပဋိသတ္တု + ကာ] ဆန့်ကျင်ဖက် ရန်သူ မရှိသည်၏ အဖြစ်။ မဒိ တိရစ္ဆာန်သိဟနာဒဿ သေဋ္ဌနာဒတာ နိဗ္ဗယတာယ အပ္ပဋ္ဌိသတ္တုတာယ ဣစ္စိတာ။ မ၊ ၆။ ၂။ ၅။ အံ၊ ၆။ ၂။ ၁၆၅။

အပ္ပဋ္ဌိသန္ဓာရ (ပု) [န + ပဋိသန္ဓာရ] မဖုံး - မပိတ် - မဆက် - မစပ် - ခြင်း၊ မိမိနှင့် သူတပါး၏ အကြား - လစ်ဟင်းသော အပေါက်ကို မဖုံးမပိတ်ခြင်း - ခြားကွာသော အပြတ်အလပ်ကို မဆက်မစပ်ခြင်း၊ ပဋိသန္ဓာရ မပြုခြင်း။ (ပစ္စည်း အတတ်ပညာ စသည်ကို ပေးသောအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ သစ္စါရွေသွား ပြဟူစိုရ်ရွေသွားရှိသော ကာယကံ ဝစီကံတို့ဖြင့် အကျိုးစီးပွားကို ရှက်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဧကန်ထစ်ဆုံးအနေအားဖြင့် မိတ်ဆွေဖြစ်စကားဆိုခြင်း ကြားစာ မှာစာ ပေးခြင်း အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ တဦးနှင့်တဦး တမျိုးနှင့်တမျိုး ဟနိုင်ငံနှင့် တနိုင်ငံ ချစ်ခင်ရင်းနှီးအောင် ကက်သံမူမျိုး၊ မိတ်ဖွဲ့မူမျိုးကို ပဋိသန္ဓာရ-ခေါ်သည်။ ယင်းသို့ မပြုသည်ကို အပ္ပဋ္ဌိသန္ဓာရ-ခေါ်သည်။ သာသနာတော်၌ ပဋိသန္ဓာရ ပြုပုံကို အဘိဋ္ဌ၊ ၁၄၂၆-၈-တွင် ကြည့်။) တတ္ထ ကတဓမ္မာ အပ္ပဋ္ဌိသန္ဓာရော။ ... ဣဝေကဓမ္မာ အပ္ပဋ္ဌိသန္ဓာရကော ဟောတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ အပ္ပဋ္ဌိသန္ဓာရော။ အဘိ၊ ဝိ။ ၃၇၄။

အပ္ပဋ္ဌိသန္ဓာရက (တိ) [န + ပဋိသန္ဓာရက] မဖုံး - မပိတ် - မဆက် - မစပ် - တတ်သော၊ ပဋိသန္ဓာရ မပြုသော၊ သူ။ အပ္ပဋ္ဌိသန္ဓာရ-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိသန္ဓ (တိ) [(၁) န + ပဋိသန္ဓ၊ (၂) (၃) န + ပဋိသန္ဓ] (၁) နောင်တဖန် ပဋိသန္ဓ နေခြင်း မရှိသော၊ သူ။ (၂) အဝေကဖန် ပြန်၍

မဝေသော၊ သူ။ (၃) တဖန်-ဆန့်ကျင်သူ-
ခုခံဖက်ပြိုင်နိုင်သူ-မရှိသော၊ သူ။ (ပြတိသံ-
ဓာ၊ ဝိလျ-ကြည့်။) အထ အပ္ပဋ္ဌိသန္တော
ကံကုသန္တော အဂဝါ စတုသစ္စကထံ
ကထေသိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ။ ၂၉၈။

အပ္ပဋ္ဌိသန္တိ (ထိ) [န+ပဋ္ဌိသန္တိ] (၁) တဖန်မဆက်
စပ်ခြင်း၊ အဝသစ်နှင့် မဆက်စပ်ခြင်း။ အပ္ပဋ္ဌိ-
သန္တိယံ ဟေတိ။ အဘိ၊ က။ ၉၂။ (၂) ပဋ္ဌိသန္တေ-
မရှိ-ကင်း-ရာ။ နာညံ ပတ္တယတေ ကဉ္စိ၊
အညတြ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိယာ။ မဟာနိ၊ ၃၄၇။
အညတြ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိယာတိ နိဗ္ဗာနံ ဌပေတွာ၊
အညတြ ပပ္ပဋ္ဌိသန္တိယာတိ ဧကပဒံ ကတွာပိ
ပဌန္တိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၈၇။ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိ အဘိ-
ညေယျာ။ ပဋိသံ၊ ၁၂။ အနိမိတ္တံ အပ္ပဏိဟိတံ
အနာယူဟနံ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိ အနုပပတ္တိ။ ဒီ၊ ဌ၊
၂။ ၃၉၀။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၀၆။ ပဋိသံ၊ ဌ၊ ၁။
၁၄၈။ (၃) ပဋ္ဌိသန္တေမရှိသော၊ တဖန် ဘဝ၌
ပဋ္ဌိသန္တေ မနေတော့သော။ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိတာ-
ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိသန္တိက (တိ) [န+ပဋ္ဌိသန္တိ+က] (က)
တဖန်ဆက်စပ်ခြင်း မရှိသော၊ ဆက်စပ် မရ
သော။ ပုထုသိလာ ဒွေဓာ ဘိန္နာ အပ္ပဋ္ဌိ-
သန္တိကာ ဟေတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၉၃။ ဝိ၊ ၂။ ၂၈၄။
ဝိ၊ ၃။ ၁၃၄။ မ၊ ၃။ ၄၂။ (မ၊ ဌ၊ ၄။ ၃၇-လည်း
ကြည့်။) သောယံ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကော၊ ခရ-
ဆိန္နဝ ရေနုကံ။ ဇာ၊ ၁။ ၆၅။ သော ပန
ကာမော ဣဒါနိ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကော ဇာတော
န သက္ကာ ပဋ္ဌိသန္တိတံ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၁။ (ခ)
ဘဝသစ်နှင့် ဆက်စပ်ခြင်းမရှိသော၊ ပဋ္ဌိသန္တေ
ကို မဖြစ်စေတတ်သော။ ကိလေသာဘာဝေ
ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကမ္ပံ အာယတိံ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကံ
ဟေတိ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၃၇။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၀။ မ၊ ဌ၊
၁။ ၁၃၁။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၁၇၇။ သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၁။ ၁၄၂။
ဝိညာဏံ အနာဟာရံ အနဘိနန္တိတံ အပ္ပဋ္ဌိ-
သန္တိကံ တံ နိရုဇ္ဈတိ။ နေတ္ထိ၊ ၁၆။ အပ္ပဋ္ဌိ-

သန္တိကန္တိ ပုနဗ္ဗဝါဘိသန္တဟနရဟိတံ။ နေတ္ထိ၊
ဝိ၊ ၁။ ၁၇။ (ဂ) ပဋ္ဌိသန္တေမရှိသော၊ တဖန်ဘဝ၌
ပဋ္ဌိသန္တေမနေတော့သော။ ခိကာသဝါ အပ္ပ-
ဋ္ဌိသန္တိကာ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၄။ သံ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၉၈။ တေ
အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကဿ ပရိနိဗ္ဗူတဿ ကိံ ဇာနိ-
သန္တိ။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၃။ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကဿ ပုန
ဘဝေ ပဋ္ဌိသန္တိ နတ္ထိ။ မ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၂၇။ အပ္ပဋ္ဌိ-
သန္တိကာ အနုပါဒါနာ ဝိယ ဇာတဝေဝါ
ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ။ မ၊ ဌ၊ ၄။ ၇၀။ အနုပဝဉ္စ (ခ)
(ဂ) အနက်တို့လည်း ကြည့်။ (သ) တဖန်
လာ၍ ဆက်စပ်ခြင်းမရှိသော (တေကန္တာနှင့်
ဘင်္ဂကန္တာကန္တာ)။ ဂတာ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကာ။
မဟာနိ၊ ၃၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၆၀။ နိရုဇ္ဈန္တာနံ
ပုန အာဂန္တာ ပဋ္ဌိသန္တာနာဘာဝေန ဂတာ
အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကာတိ ဝုစ္စန္တိ။ မဟာနိ၊ ဌ၊ ၁၃၀။
အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကာ ပုန အာဂန္တာ ပဋ္ဌိသန္တာနာ-
ဘာဝေန ဝိဂတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဌ၊ ၂။ ၄၁၁။

အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိသန္တိက + တာ]
(က) ဘဝသစ်နှင့် ဆက်စပ်ခြင်းမရှိသည်၏
အဖြစ်။ ယဿ စိတ္တံ . နိရုဇ္ဈိယတိ အပ္ပဋ္ဌိ-
သန္တိကတာယ နုပဋ္ဌိယတိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂။
(ခ) ပဋ္ဌိသန္တေ မရှိသောသူ၏ အဖြစ်၊ တဖန်
ဘဝ၌ ပဋ္ဌိသန္တေမနေတော့သောသူ၏ အဖြစ်။
န ပန အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ တိသု ဘဝေသု
အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကတာယ တံ အတိက္ကမိတုံ သက္ခိ-
ယတိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၀၉။

အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိသန္တိက + တ္တ] အပ္ပဋ္ဌိ-
သန္တိကတာ (က) အနက်နှင့် တူ။ တတော
အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကတ္တာ အညံ နုပဋ္ဌိယတိ။ သာ-
ရတ္ထ၊ ၁။ ၁၂၂။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၇။ (ခ) ပဋ္ဌိ-
သန္တေကို မဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်။
ကိလေသာဘာဝေန စ ကတကမ္ပံ အပ္ပဋ္ဌိ-
သန္တိကတ္တာ အဝဿဋ္ဌံ နာမ ဟေတိတိ ဧဝံ
ကိလေသပ္ပဟာနေန ကမ္ပံ ပဇဟိ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။
၁၄၈။ သံ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၈၆။ ဥဒါန၊ ဌ၊ ၃၀၀။

အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကနိရုဒ္ဓတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိသန္တိက + နိရုဒ္ဓတ္တ]တဖန် ဆက်စပ်ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ချုပ်သည်၏ အဖြစ်။ ဒေသသု ခိသာသုန ကတ္တစိ ဂတိ ပညာယတိ ပစ္စယနိရောဓေန အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကနိရုဒ္ဓတ္တာ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၃၉၂။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၆

အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကနိရောဓ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိသန္တိက + နိရောဓ] တဖန် ဆက်စပ်ခြင်း - မရှိသော - မရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် - ချုပ်ခြင်း၊ တဖန် ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေ မရှိတော့သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ချုပ်ခြင်း။ ဆိန္ဒမူလကာနံ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကနိရောဓော (ဝေဒိတဗ္ဗော)။ အံ၊ဋ္ဌ။၂။၃၇၀။ သင်္ခါရက္ခန္ဓဓမ္မာ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကနိရောဓေန နိရုဒ္ဓတ္တာ ဝိသေသေန ဥပသမိသု။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၃၉၀။ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကနိရောဓေန နိရုဋ္ဌိသန္တိ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၁၅၉။ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကနိရောဓေန နိရုဋ္ဌန္တဿ။ ဝိသုတ္တိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၄၀၂။

အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကဘာဝ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိသန္တိက+ဘာဝ] (က)တဖန် ဆက်စပ်ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်။ “န ပုန ဝိရဟန္တိ”တိ ပတိတပဏ္ဏာနံ ဝဏှေန အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကဘာဝမာဟ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၇၄။ (သံ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၄၄၆-လည်း ကြည့်။) (ခ) တဖန် ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေမရှိတော့သည်၏ အဖြစ်။ ပုန အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကဘာဝ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၁၇။ ဆိန္ဒမူလကာနံ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကဘာဝေန နိရုဋ္ဌိတော။ အံ၊ဋ္ဌ။၂။၁၁၅။ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကဘာဝံ ပတ္တေန္တဿ။ ဇာ၊ဋ္ဌ။၅။၅၉။ (၎င်း၊၁၀၄-လည်း ကြည့်။) အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကဘာဝေါ ဟိဿ ပစ္စက္ခတော ကာရဏံ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၅၈။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၅၈။

အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကမရဏ (န) [အပ္ပဋ္ဌိသန္တိက+မရဏ] တဖန် ပဋိသန္ဓေ နေခြင်းမရှိသော သေခြင်း။

(တမလ္လနံလောကမရှိ၊ သေလျှင် မြတ်၏ဟု ယူသော ဥစ္စေဒဝါဒီ၏ စကား)။ သဗ္ဗေသတ္တာ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကမရဏမေဝ နိဂစ္ဆန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၇၄။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၃၀။

အပ္ပဋ္ဌိသန္တိတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိသန္တိ+တာ] တဖန် ပဋိသန္ဓေ နေခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်၊ တဖန် ပဋိသန္ဓေ မနေသည်၏ အဖြစ်။ အာယတိ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိတာယ (အပ္ပဋ္ဌိသန္တိတာယ။ သုတ္တ၊နိ၊ဋ္ဌ။) နိရယဒက္ခံ အတိစ္စံ ဌိတော။ သုတ္တ၊နိ၊ဋ္ဌ။၂။၁၅၅။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ။၄၀။

အပ္ပဋ္ဌိသန္တိဘာဝ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိသန္တိ+ဘာဝ] ဆက်စပ်ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်၊ ပဋိသန္ဓေကို မဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်။ တံ ပနေတ္ထ အာယတိ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိဘာဝတော ဟောတိတိ အာဟ “အပ္ပဝတ္တိက”န္တိ။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၉၆။

အပ္ပဋ္ဌိသန္တိယ (တိ) [န+ပဋိသန္တိ+က။ န+ပဋိသန္တိယ] တဖန် ဆက်စပ်ခြင်းမရှိသော၊ တဖန် မဆက်စပ်အပ်သော၊တဖန်ဆက်စပ်မရသော။ ယထာပိ ဩဟေ ဥဒကုမ္ဘော၊ ဘိန္နော အပ္ပဋ္ဌိသန္တိယော။ ပေတ၊၁။၁၃၇။ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိယော ပုန ပါကတိကော န ဟောတိ။ ပေတ၊ဋ္ဌ။၆၁။ ယထာပိ ဥဒကုမ္ဘော၊ ဘိန္နော အပ္ပဋ္ဌိသန္တိယော။ ဇာ၊၁။၁၂၃။ ဝဇ္ဇဒက္ခံ ဘိန္နံ ဟောတိ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိယံ။ သံ၊ဋ္ဌ။၂။၆၉။

အပ္ပဋ္ဌိသန္တိဝုပသမ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိသန္တိ + ဝုပသမ] ပဋိသန္ဓေမရှိသော ငြိမ်းခြင်း၊ တဖန် ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေ မရှိတော့သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ငြိမ်းခြင်း။ သာ တဿ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိဝုပသမဿ ကရဏဘာဝေန ဝုတ္တာ။ မူလဋ္ဌိ၊၃။၄၇။

အပ္ပဋ္ဌိသမ (တိ) [န + ပဋိသမ] တူသုမရှိသော၊သု။ (ဘုရား)။ အပ္ပဋ္ဌိသမော ဗုဒ္ဓေါ။ မိလိန္ဒ။၂၃၃။ (က) ကိုယ် - အတ္တဘော - တော် အနေအားဖြင့် အတူမရှိသော။ အပ္ပဋ္ဌိ-

မော အပ္ပဋ္ဌိသမော အပ္ပဋ္ဌိဘာဂေါ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂ-
လော။ အံ၊ ၁။ ၂၂။ အပ္ပဋ္ဌိသမောတိ အတ္တဘာ-
ဝေနေဝဿ ပဋ္ဌိသမော နာမ ကောစိ နတ္ထိတိ
အပ္ပဋ္ဌိသမော။ အံ၊ ၁။ ၉၀။ (၁) ရုပ်တု-
ဆင်းတု - ကိုယ်စား - ရုပ်ပျိုး - တော် အနေ
အားဖြင့် အတူမရှိသော။ ပဋ္ဌိသမောတိ ပဋ္ဌိ-
နိဝိဘာဝေန သမော။ အံ၊ ၁။ ၁၃၀။ ဣမသ္မိ
လောကေ အတ္တနော အပ္ပဋ္ဌိသမံ ပုရေဇာတ-
ဘာဝံ ဒဿေန္တော။ ဝိ၊ ၁။ ၁၀၀။ အံ၊ ၁။
၂၀၃။ = အနညသဘာရဏံ ပုရေဇာတ-
ဘာဝံ။ နတ္ထိ တေဿ ပဋ္ဌိသမောတိ အပ္ပဋ္ဌိ-
သမော၊ ပုရေဇာတဘာဝေါ။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၃၅၀။ အံ၊ ၁။ ၂၁၅။ အပ္ပဋ္ဌိသမာယ ဗုဒ္ဓ-
သိရိယာ။ ဝေ၊ ၁။ ၁၀၉။

အပ္ပဋ္ဌိသမခန္တိဂုဏ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိသမ + ခန္တိ +
ဂုဏ] အတုမဲ့ - သည်းခံခြင်း - ခန္တိ - ဂုဏ်ရှိ
သောသူ။ (ဘုရား)။ သဒ္ဓေဝလောကေ
ကေနစိ အပ္ပဋ္ဌိသမခန္တိဂုဏံ တံ ဘဂဝန္တံ
သတ္ထာရံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၉၈။

အပ္ပဋ္ဌိသပဋ္ဌ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိသမ + အတ္တ] အတုမရှိ
ဟူသော အနက်သဘော။ သဗ္ဗဂုဏေဟိ အပ္ပ-
ဋ္ဌိသမဋ္ဌေန သေဋ္ဌော။ ဝိ၊ ၁။ ၁၃၀။ အံ၊ ၁။
၂၀၀။ ဥသဘဝသဘာနိသဘေသု သဗ္ဗတ္ထ
အပ္ပဋ္ဌိသမဋ္ဌေန နိသဘဿ။ မ၊ ၁။ ၁၆၈။
ဥသဘောတိ ဝါ ဝသဘောတိ ဝါသဗ္ဗေ-
ပေတေ အပ္ပဋ္ဌိသမဋ္ဌေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သုတ္တနိ၊
၁။ ၃၆။

အပ္ပဋ္ဌိသပတ္တ (န) [အပ္ပဋ္ဌိသမ + တ္တ] အတုမရှိ
သည်၏ အဖြစ်။ သဗ္ဗဂုဏေဟိ ပန အပ္ပဋ္ဌိ-
သမတ္တာ သေဋ္ဌော။ ဝိ၊ ၁။ ၁၁၁။ အံ၊ ၁။ ၂၀၅။

အပ္ပဋ္ဌိသရဏ (တိ) [န + ပဋ္ဌိသရဏ] (က)ကိုး
ကွယ်ရာ - လည်းလျောင်းရာ - တည်ရာ -

မှီရာ - အားထားရာ - မရှိသော - မှ ကင်း
သောသူ။ ဘိန္ဒုတူပေ အပ္ပဋ္ဌိသရဏေ။ ဝိ၊ ၁။
၁၇၇။ မ၊ ၁။ ၃၂။ အပ္ပဋ္ဌိသရဏေတိ တဿေဝ
အဘာဝေန ပဋ္ဌိသရဏဝိရဟိတေ။ ဝိ၊ ၁။ ၃။
၈၉။ မ၊ ၁။ ၄။ ၂၂။ သော ဝေ နိယျာနဘာ-
ဝေါ ဝဇ္ဇဒုက္ခတော မဇ္ဈိတုကာမာနံ ပဋ္ဌိသရဏံ၊
တံ ဧတ္ထ နတ္ထိတိ အပ္ပဋ္ဌိသရဏော။ ဝိ၊ ၁။ ၃။
၈၇-၈။ မ၊ ၁။ ၃။ ၂၄။ အပ္ပဋ္ဌိသရဏေ စ ပန
ဘော အာနန္တ ကော ဟေတု သာမဂ္ဂိယာ။
မ၊ ၁။ ၆၀။ အပ္ပဋ္ဌိသရဏေတိ အပ္ပဋ္ဌိသရဏ
ဓမ္မဝိနယေ။ မ၊ ၁။ ၄။ ၄၈။ တေသံ အစွယေန
သိန္နမူလကော သုတ္တန္တော ဟောတိ အပ္ပဋ္ဌိ-
သရဏော။ အံ၊ ၁။ ၄၆၅။ အံ၊ ၂။ ၁၅၇။
အပ္ပဋ္ဌိသရဏေတိ အပ္ပတိဋ္ဌော။ အံ၊ ၁။ ၂။
၃၄၂။ အပ္ပဋ္ဌိသရဏေတိ အပ္ပတိဋ္ဌော။ အာ-
စရိယာ ဟိ သုတ္တန္တဿ ပဋ္ဌိသရဏံ နာမ၊
တေသံ အဘာဝါ အပ္ပဋ္ဌိသရဏော ဟောတိ။
အံ၊ ၁။ ၃။ ၅၄။ (သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁၅။ ဝိမာန၊ ၁။
၃၂၇။ ဝေ၊ ၁။ ၂၅၆၊ ၄၉၁။ ဝေ၊ ၁။ ၂၂၉။
ဝေ၊ ၁။ ၅။ ၅၁၈။ စရိယာ ဋ္ဌ။ ၂၂၆။ စူဠနိ၊ ၁။
၉၉-တိလည်း ကြည့်။) (၁) မှီခို - မကိုး
ကွယ် - တတ်သော၊ အာရုံပြုသည်၏ အစွမ်း
အားဖြင့် - မှီခို - ကိုးကွယ် - ရာ မရှိသော၊ မိမိ
ကသာ ခပ်သိမ်းသော အရိယာတို့၏ - မှီခို -
ကိုးကွယ် - ရာ ဖြစ်သော၊ တရား။ (နိဗ္ဗာန်)။
အပ္ပဋ္ဌိသရဏံ ဓမ္မံ “သပ္ပဋ္ဌိသရဏ”န္တိ ပုစ္ဆိ။
နိဗ္ဗာန် နာမေတံ အပ္ပဋ္ဌိသရဏံ၊ န ကိဉ္စိ ပဋ္ဌိ-
သရတိ။ သံ၊ ၁။ ၃။ ၂၇၈။ အာရမ္မဏဝသေန
နတ္ထိ တေဿ ပဋ္ဌိသရဏန္တိ အပ္ပဋ္ဌိသရဏံ
အသင်္ခတာမတဿ သန္တိနိစ္စသဘာဝတ္တာ၊
သယံ ပန သဗ္ဗေသယေဝ အရိယာနံ ပဋ္ဌိ-
သရဏံ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၅၀၀။ (ဂ) မှီခိုရာ - အကာ
အကွယ် - မရှိသော။ (ကျောင်း)။ ဝိဟာရာ
အနာဠိန္ဒကာ ဟောန္တိ အပ္ပဋ္ဌိသရဏာ။ ဝိ၊ ၁။
၂၉၈။

အပ္ပဋ္ဌိသရဏတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိသရဏ + တာ]
မှီခို - ကိုးကွယ် - လည်းလျောင်း - ရာ မရှိ
သည်၏ အဖြစ်။ ဝိဟတ္ထတာ (သာရတ္ထ၊ ၂။
၄၀၀။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၂၄) ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိသာမန (န) [န + ပဋ္ဌိသာမန] မပြီးစေနိုင်
သော။ သာမာဓိသု ကေနစိပိ ဥပါယေန
အပ္ပဋ္ဌိသာမနေန အပ္ပဋ္ဌိကာရေန မရဏေနပိ။
သာရတ္ထ ၂။ ၅။ (အလားတူ မ၊ ၆။ ၁။ ၁၄၀-၌
ကား ဤပုဒ်မပါ။ ပါရာဂဏ္ဌိ၊ သစ်၊ ၂။ ၄၁၀-၌
လည်း ဤပုဒ်၏မြန်မာပြန်ကို မတွေ့ရ။ သာမ
ဥပါယ် စသည်တို့တွင် မည်သည့်ဥပါယ်နှင့်မျှ
မပြီးစေနိုင် မကုစားနိုင်သော (သေခြင်းပြင်)
ဟု မြန်မာပြန်ရာ၏။)

အပ္ပဋ္ဌိသာမေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပဋ္ဌိသာမေတွာ]
မသိမှီး - မသိမ်းဆည်း - မူ၍။ ခါရုဘဏ္ဍံ
မတ္တိကာဘဏ္ဍံ အပ္ပဋ္ဌိသာမေတွာ။ ဝိ၊ ၄။
၃၇၈။ ပါကတိကံ အကတွာတိ အပ္ပဋ္ဌိသာ-
မေတွာ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၇။

အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓ (တိ) [န + ပဋ္ဌိသိဒ္ဓ] မတားမြစ်အပ်
သော။ ဥပ္ပတ္တိ အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓါ။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၁၃၄။
ဣတရဏာ ဟိ စက္ခု အတ္တာ ဝါ အတ္တနိယံ
ဝါတိ အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓမေဝ သိယာ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၅၀။
(သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၉။ ဒီ၊ ၆။ ၂။ ၃၁၀။ မ၊ ၆။ ၁။
၃၆၇။ မူလ၊ ၆။ ၁။ ၁၃၁-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓ + တ္ထ] မတားမြစ်
အပ်သည်၏ အဖြစ်။ တတော ဟေဋ္ဌာ အပ္ပ-
ဋ္ဌိသိဒ္ဓတ္တာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၈။ ဝဇီရ၊ ၂။ ၂၄။
နာယံ ခေါသော အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓတ္တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။
၂။ ၈၂။

အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓပရိယာပနတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓ + ပရိ-
ယာပနတ္ထ] မတားမြစ်အပ်သည့် အကျိုး
ဝင်သည်၏ အဖြစ်။ တဉ္စ ခေါ ဝိနာပိ
ပုရာဏသန္တတဏှ သုဂတဝိဇ္ဇတ္တိ အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓ-
ပရိယာပနတ္တာ။ ဝဇီရ၊ ၂။ ၂၂။

အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓဘာဝ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓ + ဘာဝ]
မတားမြစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်။ ဧတေနပါ-
ယေန သဗ္ဗတ္ထ ဝိကပ္ပနာယ အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓဘာဝေါ
(အပ္ပဋ္ဌိသိဒ္ဓဘာဝေါ။ ကင်္ခါ၊ ၆။) ဝေဒိတဗ္ဗော။
ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၁။ ကင်္ခါ၊ ၆။ ဟောင်း။ ၇၀။

အပ္ပဋ္ဌိသေဋ္ဌ (ဘိ) [န + ပဋ္ဌိသေဋ္ဌ] တပြိုင်ဖက် -
တူသော - ချီးမွမ်းအပ်သည့် ဂုဏ်မရှိသော။
ဧဝံ မဟာရာဇ အတုလိယံ ဓုတဂုဏံ အပ္ပဋ္ဌိ-
သမံ အပ္ပဋ္ဌိဘာဝံ အပ္ပဋ္ဌိသေဋ္ဌံ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၃၈။

အပ္ပဋ္ဌိသေဓန (န၊ ထိ) [န + ပဋ္ဌိသေဓန] မတား
မြစ်ခြင်း။ အပ္ပဋ္ဌိကုဋ္ဌ၊ အပ္ပဋ္ဌိက္ခောသန-တို့
ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိသေဓနိယ (တိ) [န + ပဋ္ဌိသေဓနိယ]
မတားမြစ် - အပ် - နိုင် - သော။ ဘဂဝတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝတော ဓမ္မစက္ကဿ စ
အနတ္တရဘာဝတော အပ္ပဋ္ဌိသေဓနိယံ၊ နေတ္တိ၊
၄။ ၅၇။ အံ၊ ၆။ ၃။ ၄၃။

အပ္ပဋ္ဌိသေဓနိယတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိသေဓနိယ +
တာ] မတားမြစ် - အပ် - နိုင် - သည်၏
အဖြစ်။ ပစ္စုတ္တိကေဟိ အပ္ပဋ္ဌိသေဓနိယတာယ
ကေနစိ အက္ခောဘနိယံ။ စရိယာ၊ ၄။ ၄၈။

အပ္ပဋ္ဌိသေဝန္တ (တိ) [န + ပဋ္ဌိသေဝန္တ] မမှီဝဲ -
မသုံးဆောင် - သော။ သူ။ ယံ ဟိဿ ဘိက္ခ-
ဝေ အပ္ပဋ္ဌိသေဝတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ အာသဝါ
ဝိသာတပရိဋ္ဌာဟာ။ မ၊ ၁။ ၁၃။ အံ၊ ၂။ ၃၄၁။
အပ္ပဋ္ဌိသေဝတောတိ ဧဝံ ယောနိသော
အပ္ပဋ္ဌိသေဝန္တဿ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၈၀။ အံ၊ ၄။ ၃။
၁၂၈။

အပ္ပဋ္ဌိသေဝိတာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပဋ္ဌိသေဝိတာ]
မမှီဝဲမူ၍။ မေတုနဓမ္မ အပ္ပဋ္ဌိသေဝိတာယေဝ။
ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၃။ ကင်္ခါ၊ ၆။ သစ်။ ၂၂၄။

အပ္ပဋ္ဌိသေဝီ (တိ) [န+ပဋ္ဌိသေဝီ] မှီဝဲလေ့မရှိ
သော၊ မမှီဝဲသော၊ သူ။ တေတေန ပရိယာ-
ယေန မေထုနံ ဓမ္မံ အပ္ပဋ္ဌိသေဝီနော
ဟောန္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၉၉။

အပ္ပဋ္ဌိဿ (တိ) အပ္ပတိဿ-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဿတိ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဿတိ] သတိလွတ်
ကင်းခြင်း၊ အမှတ်မရှိခြင်း။ အနန္တဿတိ-
ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဿယ (တိ) အပ္ပတိဿယ-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဿရဏ (တိ) အပ္ပဋ္ဌိသရဏ-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဿဝ (တိ) အပ္ပတိဿဝ-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဿဝတာ (တိ) အပ္ပတိဿဝတာ-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဟညမာန (တိ) [န+ပဋ္ဌိဟညမာန]
မညည်းဆဲ - မနှိပ်စက် - သော၊ မဆင်းရဲ -
မပင်ပန်း - စေသော၊ သူ။ အပ္ပဟိယမာနာ
အပ္ပဋ္ဌိဟညမာနာ။ မဟာနိ။ ၁၃၆။ ဟဒယံ
ဂစ္ဆတိ၊ အပ္ပဋ္ဌိဟညမာနာ သုခေန စိတ္တံ
ပဝိသတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇၄။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၂။ အံ၊ ၄။
၂။ ၉၅။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၄၅။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂။ ၄၇။
၃၉၇။ အလဂ္ဂမာနော အပ္ပဋ္ဌိဟညမာနော
ဝိဓုရပဏ္ဍိတံ ဝဟန္တော။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၂၀၉။

အပ္ပဋ္ဌိဟတ(ဋ) (တိ) [န+ပဋ္ဌိဟတ(ဋ)]
မပိတ်ပင် - မတားဆီး - အပ်သော၊ အပိတ်
အပင် - အတားအဆီး - မရှိသော။ အတိတေ
ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋ္ဌိဟတံ ဉာဏံ။
ပဋိသံ၊ ၃၇၆။ မဟာနိ။ ၁၃၉။ စူဠနိ။ ၁၇၇။
အပ္ပဋ္ဌိဟတန္တိ နိရာဝရဏတံ ဒဿေတိ။
ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၆။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂။ ၅၇။ အဟံ
ဗြာဟ္မဏ အပ္ပဋ္ဌိဟတေန သဗ္ဗညုတဉာဏ-
စက္ခုနာ ဩလောကေန္တောပိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၂။
သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိဟတေန သမန္တစက္ခုနာ ပဿ-
တာ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၇။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၄၄။ မ၊ ၄။ ၂။
၉။ အထဿ ဒုဗ္ဗလပတ္တပုဋေ ပက္ခန္ဓနာရာဇော

ဝိယ အပ္ပဋ္ဌိဟန္တံ အနိဝါရိတံ ဉာဏံ ဂစ္ဆတိ။
စူဠနိ၊ ၄။ ၄၇။ အဿ ဝါဒံ အပ္ပဋ္ဌိဟတာယ
ဥပမာယ ဘဠိဿာမိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၄၇။ သဗ္ဗတ္ထ
အပ္ပဋ္ဌိဟတော နိသဘော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၃၆။
အနာဝရဏ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဂမန (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ + ဂမန]
မပိတ်ပင် - မတားဆီး - အပ်သော သွားခြင်း
ရှိသော၊ အပိတ်အပင် - အတားအဆီး - မရှိ
သွားရောက်တတ်သော။ “ ကေနစိ အပ္ပ-
ဋ္ဌိဟတဂမနော ဂန္ဓာဟာရော ” တိ ဧဝမာဒိ-
ကာရဏာကာရဏာဒိ* ဝဏ္ဏန္တိ။ အနု၊ ၄။ ၂။
၁၂၄။

အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ + စာရ]
မပိတ်ပင် - မတားဆီး - အပ်သော - သွား
လာ - ကျက်စား - ခြင်း ရှိသော၊ အပိတ်
အပင် - အတားအဆီး - မ - သွားလာ -
ကျက်စား - ခြင်း ရှိသော၊ သူ။ သဗ္ဗသတ္တေသု
မေတ္တာယ သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရော
ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁။ စတုသု ပိသာသု
အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရဿ စာတုဒ္ဓိသဿ သံဃဿ။
ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၅၇။ ယေနကာမဉ္စ ပက္ကမတိ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဟတစာရော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၄၆။

အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရတာ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရ +
တာ] မပိတ်ပင် - မတားဆီး - အပ်သော -
သွားလာ - ကျက်စား - ခြင်း ရှိသည်၏
အဖြစ်၊ အပိတ်အပင် - အတားအဆီး - မ -
သွားလာ - ကျက်စား - ခြင်း ရှိသည်၏
အဖြစ်။ “ ဂစ္ဆတိ ယေနကာမ ” န္တိ ဣမိနာ
ကတ္ထမိ အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရတံ ဒဿေတိ။ ဝိမာန၊
၄။ ၁၂။ သဗ္ဗညုတဉာဏမေဝ သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဟတစာရတာယ အနာဝရဏဉာဏန္တိ။ ဒီ၊ ၄။
၁။ ၁၀၃။

အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရ + တ္ထ]
အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရတာနှင့် အနက်တူ။ အနန္တ-

တာ စသ အနန္တဉ္စ ယျပ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဇနေနေဝ ဝေဒိ-
တဗ္ဗာ တတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရတ္တာ။ သာရတ္ထ၊
၁။ ၂၇၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ခု။ ၂၄၃။

အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရိကာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ+စာရိ-
ကာ] အပိတ်အပင် - မတားအဆီး - မဲ့ -
သွားလာ - ကျက်စား - ခြင်း၊ အပ္ပဋ္ဌိဟတဒေ-
သစာရိ။ စတုသု ဒိသသု အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရိကံ
စရန္တိ။ ဒီ၊ ငွ၊ ၂။ ၂၇၄။

အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရိတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရိ+
တာ] အပိတ်အပင် - မတားအဆီး - မဲ့ -
သွားလာ - ကျက်စား - လေ့ ရှိသည်၏
အဖြစ်။ တတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိဟတစာရိတာယ ပဋိက္ခ-
တော ဉာဏံ ပဝတ္တတိ။ သီ၊ ငွ၊ သစ်၊ ၁။ ၃၈၃။

အပ္ပဋ္ဌိဟတစိတ္တ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ+စိတ္တ] မညဉ်း
ဆ - မနိပ်စက် - မနောက်ယှက် - မဖျက်ဆီး
- အပ်သော စိတ်ရှိသော၊ သူ။ ဣ၊ ပန ဒေါ-
သေန အပ္ပဋ္ဌိဟတစိတ္တဿာတိ အတ္တော။ ဓမ္မ၊
ငွ၊ ၁။ ၁၉၇။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ + ဉာဏ]
(၁) မပိတ်ပင် - မတားဆီး - အပ် - ခိုင် -
သော ဉာဏ်၊ အပိတ်အပင် - မတားအဆီး -
မရှိသောဉာဏ်၊ အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏံ။ ဒီ၊ ငွ၊
၃။ ၁၇၆။ ဝေ ဘဂဝတော တီသု ကာလေသု
အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏာနိ စတုပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏာနိ။
ဣတိဝုတ်၊ ငွ၊ ၁။ ၁၈။ (တိ) (၂) အပ္ပဋ္ဌိဟတ
ဉာဏ်ရှိသော၊ သူ။ (ဘုရား)။ ဝေ သဗ္ဗတ္ထ
အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏော ဘဂဝါ။ ဒီ၊ ငွ၊ ၂။ ၂၇၅။
သဗ္ဗဓမ္မေသု (အတိတာဒီသု) အပ္ပဋ္ဌိဟတ-
ဉာဏော သတ္တံ။ အဘိ၊ ငွ၊ ၂။ ၁၈၉။ ဓမ္မ၊ ငွ၊
၁။ ၂၈၆။ အနာဝရဉာဏ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏစာရ (တိ) [(၁) အပ္ပဋ္ဌိဟတ+
ဉာဏစာရ။ (၂) န+ပဋ္ဌိဟတဉာဏစာရ]
(၁) မပိတ်ပင် - မတားဆီး - အပ်
သော - အပိတ်အပင် - မတားအဆီး - မရှိ

သော - ဉာဏ် ဟူသော - သွားလာ - ကျက်
စား - ခြင်းရှိသော၊ သူ။ (၂) ပိတ်ပင် - တား
ဆီး - အပ်သော ဉာဏ်၏ဖြစ်ခြင်း မရှိသော၊
သူ။ (ဘုရား)။ သဗ္ဗဓမ္မေသု အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာ-
ဏစာရေန ဒသဗလေန။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ငွ၊ ၃။ နန
သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏစာရော ဘဂဝါ ပုစ္ဆိ-
တဗ္ဗော။ ပေတ၊ ငွ၊ ၂။ ၆၃။ သဗ္ဗဓမ္မေသု အပ္ပဋ္ဌိ-
ဟတဉာဏစာရော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ အပ္ပဋ္ဌိ-
ဟတဉာဏစာရောတိ အနဝသေသဉ္စ ယျာ-
ဝရဉာဏပုဟာနေန နိဿဂ္ဂစာရတ္တာ န ဝိဟ-
တဉာဏပဝတ္တိကော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ခု။ ၇။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏစာရတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ-
ဉာဏစာရ+တာ] မပိတ်ပင် - မတားဆီး -
အပ်သော - အပိတ်အပင် - မတား အဆီး -
မရှိသော ဉာဏ် ဟူသော - သွားလာ - ကျက်
စား - ခြင်းရှိသူ - ပိတ်ပင် - တားဆီး -
အပ်သော ဉာဏ်၏ဖြစ်ခြင်း မရှိသူ - ၏အဖြစ်။
သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏစာရတာယ ဧကပ္ပ-
မာဏတ္တာ ဉ္စ ယျဓမ္မေသု။ ဥဒါန၊ ငွ၊ ၂။
ဣတိဝုတ်၊ ငွ၊ ၃။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏစာရဘာဝ (ပု) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ-
ဉာဏစာရ+ဘာဝ] အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏစာရ-
တာနှင့် အနက်တူ။ ဘဂဝတော သဗ္ဗတ္ထ
အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏစာရဘာဝေန သဗ္ဗညုတဉာ-
ဏံ ဝိညနံ ပါကင်္ခံ။ မ၊ ငွ၊ ၂။ ၁၇။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏ+
တာ] အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏ်ရှိသည်၏ အဖြစ်။
တီသု ကာလေသု အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏတာယ
ဇာနတာ။ ဒီ၊ ငွ၊ ၁။ ၅၃။ မ၊ ငွ၊ ၃။ ၇။ အံ၊ ငွ၊ ၃။
၃၆။ ဘဂဝတော သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိဟတ-
ဉာဏတံ ဒေသေတုံ။ နေတ္တိ၊ ဝိ။ ၃၃၃။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏတာဝိဘာဝန (န) [အပ္ပဋ္ဌိ-
ဟတဉာဏတာ+ဝိဘာဝန] အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏ်
ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း။ တေန တီသု

ကာလေသု အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏဘာဝိဘာဝနေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၇။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏဗဒ္ဓန (န) [အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏ + ဗဒ္ဓန] အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏ်ကမြင်၊ အတိတေ ခံသေ အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏဗဒ္ဓန။ နေတ္ထိ၊ ၁၆။
တေန ဗုဒ္ဓတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏဗဒ္ဓန ဟေသ ဂဟဿ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၇၄။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏပ္ပဘာဝ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ + ဉာဏ + ပဘာဝ] မပိတ်ပင် - မတားဆီး - အပ်သော - အပိတ်အပင် - အတားအဆီး - မရှိသော - (သုတမယ) ဉာဏ်စွမ်းရှိသော၊ သူ။ အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏပ္ပဘာဝေန... မဟာကဝိနာ။ ဝိ၊ ၄၊ ၄။ ၂၆၄-နှင့် အခြား အရှင်မဟာဗုဒ္ဓသောသ၏ အဋ္ဌကထာ နိဂုံးများ။ ယသ္မိံ အယံ သံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌာပိတာ၊ တသ္မိံ ကာလေ ပဋိဝေဓဉာဏဘာဝတော သုတမယံ သန္နာယ “အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏပ္ပဘာဝေန” တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇီရ၊ ၅၇၂။ (ဝိဂြိုဟ်ကို အဋ္ဌသာလိနိယောဇနာနိဂုံးတွင် ကြည့်။)

အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏဝန္တတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏ + ဝန္တ + တ္ထ] အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏ်ရှိသောသူ၏ အဖြစ်။ အာဝဇ္ဇိတဓမ္မေသု အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏဝန္တတ္တာ ပန သဗ္ဗညု ဝေ ဘဂဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝဇီရ၊ ၃၉၉။

အပ္ပဋ္ဌိဟတတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ + တ္ထ] မပိတ်ပင် - မတားဆီး - အပ်သည်၏ အဖြစ်။ တံယေဝ ဉာဏံ ဣန္ဒဝဇီရံ ဝိယ ဝိသယေသု အပ္ပဋ္ဌိဟတတ္တာ အနာဝရဏဉာဏံ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၃၆။ စတုသု ခိသသု အပ္ပဋ္ဌိဟတတ္တာ စတသော ခိသာ တေဿာတိ စတုဒ္ဓိသာ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၀။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဓမ္မစက္ကတ္ထ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ + ဓမ္မစက္က + တ္ထ] မပိတ်ပင် - မတားဆီး - မနှောက်ယှက် - မဖျက်ဆီး - အပ် - နိုင် - သည့် - ဓမ္မစက်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ သဒေဝကေ လောကေ

အပ္ပဋ္ဌိဟတဓမ္မစက္ကတ္တာ စ အပရာဇိတေ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၃၂။

အပ္ပဋ္ဌိဟတပဝတ္တိတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ + ပဝတ္တိ + တာ] မပိတ်ပင် - မတားဆီး - မနှောက်ယှက် - မဖျက်ဆီး - အပ် - နိုင် - သည့် လည်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်။ ကေနစိ နိဝဇ္ဇေတု အသက္ကုဏေယျတာယ အပ္ပဋ္ဌိဟတပဝတ္တိတာ ဝုတ္တာ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၃။

အပ္ပဋ္ဌိဟတပါတိမောက္ခတာ (ထိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ + ပါတိမောက္ခ + တာ] မပိတ်ပင် - မတားဆီး - အပ်သော ပါတိမောက္ခရှိသည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပဋ္ဌိဟတပါတိမောက္ခတာ ဝုဗ္ဗင်္ဂနဉ္စ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယ... သာဓာရဏံ ပဗ္ဗဋ္ဌာနံ။ နေတ္ထိ၊ ၄၃။

အပ္ပဋ္ဌိဟတပ္ပဘာဝ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ + ပဘာဝ] မပိတ်ပင် - မတားဆီး - အပ် - နိုင် - သည့် - တန်ခိုး - အစွမ်း - ရှိသော။ သက္ကာဝီနံ ပုညာနဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တာနိ အပ္ပဋ္ဌိဟတပ္ပဘာဝါနိ... အာဝဇ္ဇာနိ။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၃၂၀။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဗုဒ္ဓိ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ + ဗုဒ္ဓိ] မပိတ်ပင် - မတားဆီး - အပ် - နိုင် - သည့် ပညာရှိသော၊ သူ။ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ အပ္ပဋ္ဌိဟတဗုဒ္ဓိနံ ထေရဝံသပ္ပဒိပါနံ ထေရနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၅၅။ (ဝိ၊ ၄၊ ၄။ ၂၆၅။ ဒီ၊ ၄၊ ၃။ ၂၅၀။ မ၊ ၄၊ ၄။ ၂၅၃။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၃၄၁။ အ၊ ၄၊ ၃။ ၃၅၇-တို့၌ သပ္ပတိဋ္ဌိတဗုဒ္ဓိနံ-ဟု ရှိသည်။) ပိဋကတ္ထယာဝိသု အပ္ပဋ္ဌိဟတဗုဒ္ဓိယောပိ အာစရိယာ.. ဝေ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ ဝဇီရ၊ ၁၆၂။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဘာဝ (ပ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ + ဘာဝ] မပိတ်ပင် - မတားဆီး - အပ်သည်၏ အဖြစ်။ န က္ကေဝါတိ ဣမိနာ သဗ္ဗညုတဉာဏဿ အပ္ပဋ္ဌိဟတဘာဝံ ဒဿေတိ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၃၃၆။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၃၀၆။ သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိဟတဘာဝေန ဥဇဏတပညဿ သမ္ပဒေဝ ဝုတ္တံ ပဝတ္တိတံ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၅၃၆။ စတုသု ခိသသု အပ္ပဋ္ဌိ-

ဟတဘာဝေါ။ (သမဏသုခ ဂ-ပါးတွင် တပါး)။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဌ။၉၈။ ဇာ၊ဌ။၁။၉။ အပါ၊ဌ။ ၁။၉-၁၀။ အဇေယျေန အပ္ပဋ္ဌိဟတဘာဝေန ဥတ္တမာနိ။ သံ၊ဋ္ဌိ။၁။၃၂၀။

အပ္ပဋ္ဌိဟတမာန (တိ) [န+ပဋ္ဌိဟတမာန] အပ္ပဋ္ဌိဟညမာန-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဝိသယ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ+ဝိသယ] မပိတ်ပင်-မတားဆီး- အပ်-နိုင် - သည် အာရုံရှိသော၊ သူ။ ဣန္ဒြိယပရောပရိယဉာဏေ အပ္ပဋ္ဌိဟတဝိသယာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ။ အံ၊ဌ။၃။ ၁၁၄။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဝုတ္တိ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ+ဝုတ္တိ] (၁) မပိတ်ပင်-မတားဆီး-အပ်သော - အပိတ် အပင် - အတားအဆီး-မရှိသော ဖြစ်ခြင်း။ အာဏာယေဝ အပ္ပဋ္ဌိဟတဝုတ္တိယာ ပဝတ္တန- ဌေန စက္ကန္တိ အာဏာစက္ကံ။ သာရတ္ထ။၁။၅၇။ သံ၊ဋ္ဌိ။သစ်၊၁။၇၃။ (တိ) (၂) မပိတ်ပင်- မတားဆီး - အပ် - နိုင် - သည် ဖြစ်ခြင်း ရှိသော။ အပ္ပဋ္ဌိဟတဝုတ္တိတာ-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဟတဝုတ္တိတာ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌိဟတဝုတ္တိ+ တာ] မပိတ်ပင်-မတားဆီး-အပ်-နိုင် - သည် ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်၊ အပိတ် အပင် - အတားအဆီး-မရှိသော ဖြစ်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဣဓ ပန သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိ- ဟတဝုတ္တိတာယ အနာဝရဏဉာဏန္တိ သဗ္ဗ- ညတဉာဏမေဝ အဓိပ္ပေတံ။ ဣတိဝုတ်၊ဌ။ ၁၃၅။ သာရတ္ထ။၁။၂၃၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ။၁။၂၃၁။ ယသ္မာ ပန သော ဆေကဘာဝေါ အာရမ္မ- ဏေ အပ္ပဋ္ဌိဟတဝုတ္တိတာယ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ။၁။၁၃၃။ အပ္ပဋ္ဌိဟတဝုတ္တိတာယ စတုသုပ္ပိ ဒိသာသု- ဝတ္တနဌေန စတုဒ္ဓိသော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ။၁။၉၄။

အပ္ပဋ္ဌိဟတသဗ္ဗညတဉာဏ (န) [အပ္ပဋ္ဌိဟတ+ သဗ္ဗညတဉာဏ] မပိတ်ပင် - မတားဆီး -

အပ် - နိုင် - သည် သဗ္ဗညတဉာဏ၊ အပိတ် အပင်-အတားအဆီး-မရှိသော သဗ္ဗညတ- ဉာဏ်။ အတ္တနော ဒေသနာဝိလာသံ... အပ္ပဋ္ဌိ- ဟတသဗ္ဗညတဉာဏန္တ နိဿာယ။ အံ၊ဌ။၁။ ၅၅။

အပ္ပဋ္ဌိဟာရ (တိ) [န+ပဋ္ဌိဟာရ] အပိတ်အပင် -အတားအဆီး- မရှိသော - ကင်းသော၊ တံခါးမရှိ - လွတ်လပ်စွာ - ဝင်ထွက်ခွင့်ရှိ သော၊သူ။ အပ္ပဋ္ဌိဟာရိက-ကြည့်။

အပ္ပဋ္ဌိဟာရိက (တိ) [န + ပဋ္ဌိဟာရ + ဧက] အပိတ်အပင်-အတားအဆီး- မရှိသော - ကင်းသော၊ တံခါးမရှိ - လွတ်လပ်စွာ-ဝင် ထွက်ခွင့် ရှိသော၊သူ။ ယထာ ဟိ ဓုတဝဏ္ဏ- ဘော စူဠပဋ္ဌာကော အပ္ပဋ္ဌိဟာရိကံ ယထာ- သုခံ ဓုတကုလံ ပဝိသန္တော။ သံ၊ဌ။၃။ ၁၂၄။ အပ္ပဋ္ဌိဟာရိကန္တိ ပဋ္ဌိဟာရဏရဟိတံ အပ္ပဋ္ဌိဟာရံ၊ ကေနစိ အနာဝဇ္ဇန္တိ အတ္ထော။ သံ၊ဋ္ဌိ။၂။၃၆၂။

အပ္ပဋ္ဌိဟာရေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပဋ္ဌိဟာရေတွာ။ (ပြတိ ဟူ၊ ဝိလျံ-ကြည့်)] မပြောဆို-မကျေ ညာ-မှုရှိ။ (ခွင့်မတောင်းပဲ။ ဇာတ်တော် ကြီး၊၂။၄၃။) “အဟံ နိပ္ပဋ္ဌိဟာရေ လက္ခ- ခါရေ”တိ အပ္ပဋ္ဌိဟာရေတွာ န ပဝိသေယျ။ ဇာ၊ဌ။၇။၁၉၈။

အပ္ပဋ္ဌ (တိ) [အပ္ပ+အတ္တ] (၁) နည်းသောကိစ္စ ရှိသော။ (၂) နည်းသော ဝေယျာဝစ္စပြုသူ စသည်တို့ဖြင့် ပြုဖွယ်ကိစ္စရှိသော။ အတ္တိ မာဏဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပါဓိ- ကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ။ မ၊၂။၄၁၄။ အပ္ပ- ဌော ဟောတိ အပ္ပကိစ္စော။ အံ၊၂။၁၀၅။ အပ္ပဌောတိ အပ္ပသမာရမ္ဘော။ အံ၊ဌ။၃။၄၁။

အပ္ပဋ္ဌတရ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌ + တရ] (၁) သာ လွန်၍နည်းသော ကိစ္စရှိသော။ (၂) သာ လွန်၍ နည်းသောဝေယျာဝစ္စပြုသူ စသည်တို့ ဖြင့် ပြုဖွယ်ကိစ္စရှိသော။ အညော ယညော

... အပ္ပဋ္ဌတရော စ အပ္ပသမာရမ္ဘတရော စ။
ဒီ၊ ၁။ ၁၃၆။ ယသ္မာ မဟာယညေ ဝိယ ဣမသ္မိံ
သလကတတ္ထေ န ဗဟ္မဟိ ဝေယျာဝစ္စကရေ-
ဟိ ဝါ ဥပကရဏေဟိ ဝါ အတ္ထော အတ္ထိ၊
တသ္မာ တေ အပ္ပဋ္ဌတရံ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၇၁။ အပ္ပဋ္ဌ-
တရောဟိ ပန အတိဝိယ အပ္ပကိစ္စောဟိ
အတ္ထော။ ဒီ၊ ၁။ ၃၃၀။ အပ္ပတ္တတရောဟိ
ပန အတိဝိယ အပ္ပကိစ္စော၊ အတ္ထော ဝေတ္ထ
ကိစ္စံ၊ ဣ-ကာရဿ ဋ္ဌ-ကာရံ ကတွာ “အပ္ပဋ္ဌ-
တရော” တိပိ ပါဌော။ သိ၊ ၁။ ၂။ ၃၁၅။
ကတမာ ပဋိပဒါ ခမတိ အပ္ပဋ္ဌတရော စ။ အံ၊
၁။ ၁၆၉။ အပ္ပဋ္ဌတရောဟိ ယတ္ထ ဗဟ္မဟိ ဝေ-
ယျာဝစ္စကရေဟိ ဝါ ဥပကရဏေဟိ ဝါ
အတ္ထော နတ္ထိ။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၅၀။ အပ္ပေဟိ
ဝေယျာဝစ္စကရေဟိ အတ္ထော တေသာဟိ
အပ္ပဋ္ဌာ ဣ-ကာရဿ ဋ္ဌ-ကာရံ ကတွာ၊ တေ-
နာဟ “ယတ္ထ ဗဟ္မဟိ” တိအာဒိ။ အံ၊ ၁။ ၂။
၁၃၀။

အပ္ပဋ္ဌတရတာ (တိ) [အပ္ပဋ္ဌတရ+တာ] သာ
လွန်၍ နည်းသော ကိစ္စရှိသည်၏ အဖြစ်။
သရဏဂမနတော သီလဿ အပ္ပဋ္ဌတရတာ၊
အပ္ပသမာရမ္ဘတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီ၊ ၁။
၃၃၃။

အပ္ပဏာမေန္တ (တိ) [န+ပဏာမေန္တ] မညွတ်
စေသော၊ ဦးမကျိုး - မနွံနာ - စေသော၊
မခြိမ်းချောက် - မမောင်းမဲ - သော၊ နင်
မထုတ်သော၊ သူ။ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အပ္ပဏာ-
မေန္တော ဥပဇ္ဈာယော သာတိသာရော
ဟောတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၆၉။ (ပါစိတ်၊ ယော၊ ၁။ ၁၁၀-
လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဏိဒဟန္တ (တိ) [န + ပဏိဒဟန္တ] မထား
သော၊ ဒါနစေတနာ၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို
မထားသော၊ သူ။ . အပ္ပဏိဒဟန္တဿ ဟော-
တိတိ၊ န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။ အဘိ၊ က။ ၂၇၇။
အပ္ပဏိဒဟန္တဿာဟိ ဒါနစေတနာဝသေန

စိတ္တံ အဋ္ဌပေန္တဿာဟိ အတ္ထော။ အဘိ၊ ဌ။
၃။ ၁၉၉။

အပ္ပဏိဓာနပစ္စယ (ပု) [အပ္ပဏိဓာန + ပစ္စယ]
မထားခြင်းဟူသော အကြောင်း၊ ဆုတောင်း-
-ပတ္တနာ - မထားခြင်းဟူသော အကြောင်း။
အပ္ပဏိဓာနပစ္စယာ န တဒသိနန္တတိ။ မ၊ ၃။
၂၃၇။ မဟာနိ၊ ၁၆၄။ အပ္ပဏိဓာနပစ္စယာဟိ
န ပတ္တနာဌပနကာရဏေန။ မဟာနိ၊ ၄။
၂၇၀။ ပဏိဓာနပစ္စယ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဏိဓာယ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပဏိဓာယ] မထား
မှု၍၊ စိတ်ကိုမဖြစ်စေမှု၍။ ဝေ ခေါ် အာနန္တ
အပ္ပဏိဓာယ ဘာဝနာ ဟောတိ။ သံ၊ ၃။
၁၃၆။ . အဋ္ဌပေတွာ ဘာဝနာ ဟောတိ။ သံ၊
၄။ ၃။ ၂၄၀။ အဋ္ဌပေတွာဟိ စိတ္တံ အပ္ပဝတ္ထေ-
တွာဟိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သံ၊ ၁။ ၂။
၄၇၃။

အပ္ပဏိဟိတ (တိ) [န + ပဏိဟိတ] ပဏိမိ၊
မရှိသော၊ ပဏိမိ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော
တရား။ (က) တောင့်တခြင်း - တဏှာပဏိမိ -
မရှိသော - ၎င်းဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော - ဝုဋ္ဌာ-
နဂါမိနိ ဝိပဿနာ၊ ယင်းဝိပဿနာဖြင့် ရအပ်
သောမဂ်၊ ယင်းမဂ်၏ အကျိုးဖြစ်သောဖိုလ်။
(ခ) တပ်မက်ခြင်း၊ အမွက်ထွက်ခြင်း၊ တွေဝေ
ခြင်းဟူသော ရာဂပဏိမိ၊ ဒေါသပဏိမိ၊ မော-
ဟပဏိမိတို့ မရှိရာဖြစ်သောမဂ်။ (ဂ) ယင်း
ပဏိမိတို့ မရှိရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။ အပ္ပဏိဟိ-
တ - ဝိပဿနာ - မဂ် - ဖိုလ် - နိဗ္ဗာန်။ ပဌမံ
ဇျာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ အပ္ပဏိဟိတံ။ အဘိ၊
ဓ၊ ၈၅-၆။ အပ္ပဏိဟိတန္တိ မဂ္ဂဿေဝ နာမ်။
ဣဒမ္ပိ နာမ် မဂ္ဂေါ (အာဂမနသဂုဏအာ-
ရမ္ဘဏသင်္ခါတေဟိ) တီဟေဝံ ကာရဏေဟိ လ-
ဘတိ၊ ကထံ? ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ ပနဿ
တေဘူမကသင်္ခါရေသု ပဏိမိံ သောသေတွာ
ပရိယာဒိယိတွာ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ အယံ ဝိပဿနာ

အပ္ပဏိဟိတာ နာမ ဟောတိ။ သာ အာဂ-
မနိယဋ္ဌာနေ ဌတော အတ္တနော မဂ္ဂဿ အပ္ပဏိ-
ဟိတန္တိ နာမံ ဒေတိ။ ဧဝံ မဂ္ဂေါ အာဂမန-
တော အပ္ပဏိဟိတနာမံ လဘတိ။ ယသ္မာ
ပန တတ္ထ ဖုရသေသမောဟပဏိဓယော
နတ္ထိ၊ တသ္မာ သဂုဏေနေဝ အပ္ပဏိဟိတ-
နာမံ လဘတိ။ နိဗ္ဗာနမ္ပိ တေသံ ပဏိဓိနံ
အဘာဝ၊ အပ္ပဏိဟိတန္တိ ဝုဇ္ဇတိ၊ တံ အာ-
ရမ္ပဏံ ကတွာ ဥပ္ပန္တတ္တာ မဂ္ဂေါ အပ္ပဏိဟိတ-
နာမံ လဘတိ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၆၆-၇။ အပ-
ရာ ဗုက္ခတော အဘိနိဝိသိတွာ ဗုက္ခတော
ဒိသ္မာ ဗုက္ခတော ဝုဋ္ဌာတိ၊ တဿ ဝိပဿနာ
အပ္ပဏိဟိတာ နာမ ဟောတိ။ ကသ္မာ?
ပဏိဓိကာရကကိလေသာဘာဝါ။ ဝိပဿနာ-
ဂမနေန မဂ္ဂသမာဓိ အပ္ပဏိဟိတော နာမ၊
မဂ္ဂါဂမနေန ပလံ အပ္ပဏိဟိတံ နာမာတိ
အယံ အာဂမနတော ကထာ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၈၆။
သာမိသဉ္စ နိဗ္ဗာနသံ၊ ပဏိဟိတဉ္စ အပ္ပဏိဟိတံ။
ပဋိသံ၊ ၆၆။ နိကန္တိပဏိဓိယာ ဟိ ပဏိဟိတံ
ပတ္တိတန္တိ အတ္တော။ တဒဘာဝေန အပ္ပ-
ဏိဟိတံ။ ပဋိသံ၊ ၄၁။ ၂၅၄-၅။ ပဏိဓိ-
တယတော သမ္ပဿမာနော အပ္ပဏိဟိတေ
အဓိမုတ္တတ္တာ ဖုဿ ဖုဿ ဝယံ ပဿတိ။
ပဋိသံ၊ ၈၉။ အပ္ပဏိဟိတေတိ တဏှာပဋိ-
ပက္ခေ နိဗ္ဗာနေ။ ပဋိသံ၊ ၄၁။ ၂၇၈။ (မ၊ ဌ၊
၂။ ၂၆၅-၆ မဋ္ဌိ၊ ၂။ ၂၇၅။ သံ၊ ၄၁။ ၁၃၇။
သံ၊ ၄၁။ ၂။ ၁၃၇။ ပဋိသံ၊ ၄၁။ ၂။ ၁၄၇-၉၊ ၁၆၀။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၉၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၁။ ၂။ ၄၆၂-၃၊ ၄၇၇။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇၇။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၉၁။ စူဠနိ၊
၄။ ၉၉၊ ၁၀၀-တို့လည်း ကြည့်။ ပုဒ်ဖွင့်တို့
ကား—နိဗ္ဗာနံ ဖုရသေသမောဟပဏိဓိနံ
အဘာဝါ အပ္ပဏိဟိတံ။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၆၅။ သံ၊ ၄၁။
၁။ ၁၃၇။ ဖုရသေသမောဟပဏိဓိနံ အဘာဝါ အပ္ပ-
ဏိဟိတံ။ မ၊ ၄၁။ ၂။ ၂၇၅။ အပ္ပဏိဟိတာ နာမ
ဖလသမာပတ္တိ ဖုရသေသမောဟပဏိဓိနံ အဘာဝ-
တော။ ... အပ္ပဏိဟိတာ နာမ သုခပဏိဓိယာ

ပဋိပက္ခတော။ သံ၊ ၄၁။ ၂။ ၁၃၇-၆။ ဗုက္ခာနုပဿ-
နာယ သုခသညံ ပဟာယ ပဏိဓိပတ္တနံ သုက္ခာ-
ပေတွာ အာဂတတ္တာ အပ္ပဏိဟိတော။ ...
ဗုက္ခာနုပဿနာ သင်္ခါရေသု
ပဏိဓိ သုက္ခာပေတွာ အာဂတတ္တာ အပ္ပဏိ-
ဟိတာ။ ပဋိသံ၊ ၄၁။ ၂။ ၁၄၇-၉။ အပ္ပဏိဟိတာ-
ကာရေန နိဗ္ဗာနံ အာရမ္ပဏံ ကတွာ ပဝတ္တော
အပ္ပဏိဟိတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၉၆။ ပဋိသံ၊ ၄၁။ ၂။
၁၄၇။ သုခသညံ ပဟာယ ပဏိဓိ ပတ္တနံ
သုက္ခာပေတွာ အာဂတတ္တာ အပ္ပဏိဟိ-
တော။ ဖုရသေသမောဟပဏိဓိနံ အဘာဝတော
အပ္ပဏိဟိတော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇၇-တို့တည်း။)

အပ္ပဏိဟိတဋ္ဌ (ပ) [အပ္ပဏိဟိတ + အတ္ထ]
တောင့်တခြင်း - တဏှာပဏိဓိ - မရှိခြင်းဟူ
သော - အနက် - သဘော။ အပ္ပဏိဟိတဋ္ဌော
အဘိညေဗျော။ ပဋိသံ၊ ၁၆။ တဏှာပဏိဓိ
အဘာဝေန အပ္ပဏိဟိတဋ္ဌော။ ပဋိသံ၊ ၄၁။
၁။ ၈၈။

အပ္ပဏိဟိတတ္ထ (တိ) [အပ္ပဏိဟိတ + အတ္ထ]
ကောင်းစွာမထားအပ်သော - မတည်ကြည်
သော - ကိုယ် - စိတ် - ရှိသော၊ သူ။ သမ္မာ
အပ္ပဏိဟိတတ္ထဿ ပုဗ္ဗေ အကတပုညဿ ဝါ
တဒဘာဝတော။ ဒီ၊ ဌ၊ ၁။ ၂။ ၁၈၆။ ၁။ ၂။ ၁၈၇။ အံ၊
၄၁။ ၆။ သံ၊ ၄၁။ ၇။ ဥဒါနု၊ ၄။ ၁၅။ န ပဏိ-
ဟိတော အပ္ပဏိဟိတော၊ သမ္မာ အပ္ပဏိ-
ဟိတော အတ္တာ ယဿာတိ တထာ၊ တဿ။
သံ၊ ၄၁။ ၁။ ၁၅၉။

အပ္ပဏိဟိတနာမ (န) [အပ္ပဏိဟိတ + နာမ]
အပ္ပဏိဟိတဟူသောအမည်။ တဒါ ဝိပဿနာ
ဗုက္ခာနုပဿနာ သမ္ပုဋ္ဌာနုဋ္ဌေန အပ္ပဏိဟိတ-
နာမံ လဘတိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၅၄၃။

အပ္ပဏိဟိတပဋိပဒါ (တိ) [အပ္ပဏိဟိတ + ပဋိပဒါ]
အပ္ပဏိဟိတ မည်သော (မဂ်, ပိုလ်, ကိုရ

ကြောင်း) အကျင့်။ ဣတော ပရံ သုဒ္ဓိက-
သုညတာ သုညတပဋိပဒါ သုဒ္ဓိကအပ္ပဏိဟိ-
တာ အပ္ပဏိဟိတပဋိပဒါတိ အယံ ဒေသနာ-
ဘေဒေါ ဟောတိ။ အဘိဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၆၆။

အပ္ပဏိဟိတဖလသမာပတ္တိ (ထိ) [အပ္ပဏိဟိတ +
ဖလသမာပတ္တိ] အပ္ပဏိဟိတဖလသမာပတ်။
ဖလာနိ ခေါ မဟာရာဇ ဘဂဝတာ အက္ခာ-
တာနိ။ သေယျထိဒံ၊ ... အပ္ပဏိဟိတဖလ-
သမာပတ္တိ။ မိလိန္ဒ၊ ၃၁၇။ စတုသု ဖလ-
ဝါရေသု ပန အပ္ပဏိဟိတဖလသမာပတ္တိဝေဒိ-
တဗ္ဗာ။ သာရတ္ထ ၁။ ၃၇၂။ (သံ၊ ၃။ ၂။ ၃၇၂-
လည်း ကြည့်)

အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂ (ပု) [အပ္ပဏိဟိတ + မဂ္ဂ] အပ္ပ-
ဏိဟိတမဂ်၊ အပ္ပဏိဟိတ ဝိပဿနာဖြင့် လာခဲ့
သော မဂ်။ ယော စာယံ သုညတမဂ္ဂေ
ဝုတ္တော၊ အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂေပိ ဧသေဝ နယော။
အဘိ၊ ၁။ ၂၂၉။ အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂဿ ဖလံ
အပ္ပဏိဟိတံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၀၈။ အပ္ပဏိဟိတ-
ဝိပဿနာယ မဂ္ဂေါ အပ္ပဏိဟိတော။ ပဋိသံ၊
၄။ ၂။ ၁၄၉။

အပ္ပဏိဟိတဝိပဿနာ (ထိ) [အပ္ပဏိဟိတ +
ဝိပဿနာ] တောင့်တခြင်း မရှိသော ဝိပဿ-
နာ၊ သင်္ခါရတဗျာဓိတို့၌ တောင့်တခြင်းကို
ချောက်သွေစေ၍ လာသော ဝိပဿနာ၊
အပ္ပဏိဟိတဝိပဿနာ။ (ဒုက္ခာနုပဿနာ။)
အပ္ပဏိဟိတဝိပဿနာယ မဂ္ဂေါ အပ္ပဏိဟိ-
တော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၀၈။ ဒုက္ခာနုပဿနာ သင်္ခါ-
ရေသု ပဏိဓိ သုက္ခာပေတွာ အာဂတတ္တာ
အပ္ပဏိဟိတာ နာမ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၉။

အပ္ပဏိဟိတဝိမုတ္တ (တိ) [အပ္ပဏိဟိတ + ဝိမုတ္တ]
အပ္ပဏိဟိတဝိပဿနာ - ဒုက္ခာနုပဿနာ -
ဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်သော၊ သူ။
အသေက္ခဘာဂိယံ သုတ္တံ နဝဟိ ပုဂ္ဂလေဟိ

နိဒ္ဓိသိတဗ္ဗံ သဒ္ဓါဝိမုတ္တေန ... အပ္ပဏိဟိတ-
ဝိမုတ္တေန... အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာသင်္ခါတေ-
န ဒုက္ခာနုပဿနေန ဝိမုတ္တတ္တာ အပ္ပဏိဟိတ-
ဝိမုတ္တော အရဟတာ။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၃၄၉-၅၀။
(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၀၇။ ၎င်း၊ ၃။ ၂။ ၄၇၇-တို့လည်း
ကြည့်။)

အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ (ပု) [အပ္ပဏိဟိတ +
ဝိမောက္ခ] တဏှာဖြင့် တွယ်တာခြင်း မရှိ
သော - ဒုက္ခာနုပဿနာဖြင့် ရအပ်သော -
ဝိမောက္ခ။ (မဂ် ၄-ပါး၊ ဖိုလ် ၄-ပါး၊ နိဗ္ဗာန်။)
ကတမော အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော။
စတ္တာရော စ အရိယမဂ္ဂါ၊ စတ္တာရိ စ သာ-
မညပလာနိ၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ။ အယံ အပ္ပဏိဟိတော
ဝိမောက္ခော။ ပဋိသံ၊ ၂။ ၃၇၂။ တဏှာယ အာ-
လမ္ဗိတော ပဏိဟိတော။ အနာလမ္ဗိတော
အပ္ပဏိဟိတော။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၇။ ဒုက္ခ-
တော မနသိကဏေတော အပ္ပဏိဟိတော
ဝိမောက္ခော အဓိမတ္တော ဟောတိ၊ အပ္ပဏိ-
ဟိတဝိမောက္ခဿ အဓိမတ္တတ္တာ ကာယသက္ကံ
ဟောတိ။ ပဋိသံ၊ ၂။ ၅၇၂။ ဒုက္ခာနုပဿီ
ဝိဟရန္တော အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခေန ဝိပုတ္တော
ဓယာ ရာဂဿ ဝိတရာဂေါ ဟောတိ။ မ၊ ၄။ ၁။
၄၆။ (မ၊ ၃။ ၁။ ၉၇-လည်း ကြည့်။) အပ္ပဏိ-
ဟိတဝိမောက္ခေန ပတ္တာ စတ္တာရော (သကဒါ-
ဂါမိနော)။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၈။ ဒုက္ခာနုပဿ-
နာယ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခော ခိပိတော
ဟောတိ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၇၂။ အပ္ပဏိဟိတ-
ဝိမောက္ခပဋိပန္နော ကာမောသံ တရေယျ။
မဟာနိ၊ ၄။ ၆၉။

အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခပဋိပက္ခ (ပု) [အပ္ပဏိဟိတ-
ဝိမောက္ခ + ပဋိပက္ခ] အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၏
ဆန့်ကျင်ဖက်။ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခပဋိ-
ပက္ခော ဟိ ကာမာသဝေါ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၇၀။ ကာ-
မာသဝဿ တဏှာပဏိဓိဘာဝတော အပ္ပဏိ-
ဟိတဝိမောက္ခပဋိပက္ခတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ မ၊ ၃။
၁။ ၁၅၄။

အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခပဋိပက္ခတာ (ထိ) [အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခပဋိပက္ခ+တာ]အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်၏အဖြစ်။ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခပဋိပက္ခ-ကြည့်။

အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမုခ (န) [အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ+မုခ] အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ၏ အကြောင်း။ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမုခ သီလက္ခန္ဓော။ နေတ္တိ။ ၇၂။ သမာဓိနာ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမုခ(ပကာသိတံ ဟောတိ)။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၃။

အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမုခတာ (ထိ) [အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမုခ + တာ] အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၏ အကြောင်း၏အဖြစ်။ “ဝိဗ္ဗုဗြဟ္မဝိဟာရာနံ သန္တသုခတာယ အဿာဒနိယတာ”တိအာဒိနာ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမုခတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ နေတ္တိ၊ ၁။ ၁၁၈။

အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရ (ပု) [အပ္ပဏိဟိတ+ဝိဟာရ] တောင့်တခြင်း - တဏှာပဏိဓိ-ကင်းသောနေခြင်း။ (က) တောင့်တခြင်း တဏှာပဏိဓိကို ဘေးဟု မြင်၍ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလျက် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဖြင့်အယျက်ကိုရှုဆင်ခြင်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏နေခြင်း။ အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရ။ သုညတဝိဟာရေန ဝါ အနိမိတ္တဝိဟာရေန ဝါ အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရေန ဝါ။ ပဋိသံ၊ ၆၀။ တဏှာပဏိဓိံ ဘယတော ဒိသ္မာ အပ္ပဏိဟိတဝိမတ္တဿ သင်္ခါရပေက္ခာယ ဝယံ ပဿန္တဿ ဝိပဿနတ္တယဝိဟာရော အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရော နာမ။ ပဋိသံ၊ ၄၁။ ၂၄၉။ (ပဋိသံ၊ ၈၉-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဏိဟိတကာရ (ပု) [အပ္ပဏိဟိတ+အာကာရ] အပ္ပဏိဟိတ အခြင်းအရာ။ အပ္ပဏိဟိတကာရေန နိဗ္ဗာန် အာရမ္မဏကဏ္ဍာ...။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၀၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၉၆။

အပ္ပဏိဟိတဝိမုတ္တ (တိ) [အပ္ပဏိဟိတ+အဓိမုတ္တ]အပ္ပဏိဟိတ-နိဗ္ဗာန်-၌စိတ်ကို-လွတ်ထား- ညွတ်စေ- သော၊ သူ။ အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရ-ကြည့်။

အပ္ပဏိဟိတနုပဿနာ (ထိ) [အပ္ပဏိဟိတ+အနုပဿနာ] တောင့်တခြင်း-တဏှာပဏိဓိ-မရှိသော အနုပဿနာ၊ အပ္ပဏိဟိတ-အနုပဿနာ။ (ဓုက္ခာနုပဿနာ။) အပ္ပဏိဟိတနုပဿနံ ပဋိလာဘတ္တာယ။ ပဋိသံ၊ ၂၅။ ပဏိဓိံ ပဗဟတော အပ္ပဏိဟိတနုပဿနာဝသေန ဇာတာဓမ္မော။ ပဋိသံ၊ ၃၂။ အနိစ္စာနုပဿနာနန္တရံ ပဝတ္တာ ဓုက္ခာနုပဿနာဝသုခပတ္တနာပဗဟနဝသေန ပဏိဓိအဘာဝါ အပ္ပဏိဟိတနုပဿနာ နာမ ဟောတိ။ ပဋိသံ၊ ၄၁။ ၉၇။ အပ္ပဏိဟိတနုပဿနာယ စ “သင်္ခါရာ ဓုက္ခာ”တိ ပဿတော သင်္ခါရာနံ ပတ္တနာ ပဟိယတိ။ ပဋိသံ၊ ၄၂။ ၁၅၉။ အပ္ပဏိဟိတနုပဿနံ ဘာဝေန္တော ပဏိဓိံ ပဗဟတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၆၄။ အပ္ပဏိဟိတနုပဿနံ၊ ပဏိဓိံ။ ဝိ၊ ၄၁။ ၂၀၀။

အပ္ပဏိဟိတနုပဿနာဉာဏ (န) [အပ္ပဏိဟိတနုပဿနာ+ဉာဏ] အပ္ပဏိဟိတနုပဿနာဉာဏ်။ အပ္ပဏိဟိတနုပဿနာဉာဏံ ပဏိဓိယာ သညာယ မုစ္စတိတံ သညာဝိမောက္ခော။ ပဋိသံ၊ ၂၃၈။

အပ္ပဏိဟိတရမ္မဏ (တိ) [အပ္ပဏိဟိတ+အာရမ္မဏ] အပ္ပဏိဟိတနိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော။ အပ္ပဏိဟိတရမ္မဏန္တိ န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။ အဘိ၊ က။ ၁၇၈။

အပ္ပဏိတ (တိ) [န+ပဏိတ] မမြတ်သော။ န ဝေံ ကေနစိ ပရိယာယေန အသန္တော ဝါ အပ္ပဏိတော ဝါ။ ဝိ၊ ၄၂။ ၁၀။ အသန္တော ဝါ အပ္ပဏိတော ဝါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၅၉။ အနုဘူတံ ပန အပ္ပဏိတံ ဟောတိ။ မ၊ ၄၁။ ၁၀၃။

အပ္ပဏီတတာ (တိ) [န+ပဏီတတာ] မပြတ်သည်၏ အဖြစ်။ အဟိနိဒ္ဓိယန္တိ ဣ ပရိပုဏ္ဏတာယေဝ အဟိနတာ၊ န တု အပ္ပဏီတတာ။ သိ၊ဇ္ဇိ၊သစ်၊၂။၁၄၉။

အပ္ပဏ္ဏတ္တိဂမနကာလ (ပု) [အပ္ပဏ္ဏတ္တိ+ဂမန+ကာလ] ပညတ် - ပြောဆို - ခေါ်ဝေါ် - ဖွယ် မရှိခြင်းသို့ ရောက်ရာကာလ။ တိဏာဒိနံ ခယေန အဂ္ဂိက္ခန္ဓဿ အပ္ပဏ္ဏတ္တိဂမနကာလောဝိယ ခိဏာသဝဿ ယာဝတာယုကံ ဌတာ....။ သံ၊ဇ္ဇိ၊၂။၇၇။

အပ္ပဏ္ဏတ္တိဘာဝ (ပု) [အပ္ပဏ္ဏတ္တိ+ဘာဝ] ပညတ် - ပြောဆို - ခေါ်ဝေါ် - ဖွယ် မရှိသည်၏ အဖြစ်။ တတ္ထ တေ နိသိန္ဓဿ တိဏာဒိနံ ခယေန သယမေဝ အယံ အဂ္ဂိအပ္ပဏ္ဏတ္တိဘာဝံ ဂမိဿတိ။ သံ၊ဇ္ဇိ၊၂။၇၆။

အပ္ပတရ (တိ) [အပ္ပ+တရ] (၁) အထူးသဖြင့် နည်းသော၊ သာ၍နည်းသော၊ နည်းသည်ထက် နည်းသော။ အပ္ပတရေန ဂဏေန ဥပသမ္ပဒံ အနုဇာနေယျ။ ဝိ၊ပု၊၂၇။ ယေန ပုဗ္ဗေ အပ္ပတရာနိ စေဝ သိက္ခာပဒါနိ အဟေသုံ။ မ၊၂။၁၀၈။ သံ၊ဇ္ဇိ၊၄၂၂။ ကထံ တုံ အပ္ပတရံ ခတွာ၊ ဝိသေသံ ဝိပုလမဇ္ဈဂါ။ ဝိမာန။၄၉။ (၂) အထူးသဖြင့် တိုသော၊ သာ၍ တိုသော၊ တိုသည်ထက် တိုသော။ အာယု အပ္ပတရံ သိယာ။ ဇာ၊၂။၁၅၇။ ပုန တတော အပ္ပတရေပိ ကာလေ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၉၅။ တတြ စေ ဘတ္တံ ဗဟုတရံ ဝါ သမကံ ဝါ ဟောတိ ပဝါရေတိ။ အပ္ပတရံ န ပဝါရေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၄။ တတော အပ္ပတရံ ဌပေတွာ ဗဟုတရာ သမာပဇ္ဇတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၈၀။

အပ္ပတရဂမန (န) [အပ္ပတရ+ဂမန] သာ၍ - နည်းသော - တိုသော - ဆူးခြင်း။ ခုဒ္ဒကဂမန (သိ၊ဇ္ဇိ၊သစ်၊၁။၃၅၁)ကြည့်။

အပ္ပတရနိဟိန (တိ) [အပ္ပတရ+နိဟိန] နည်းသည်ထက် နည်းစွာ - အလွန်နည်းစွာ - ယုတ်ညံ့သော၊သ။ တထာ ဟိ တေသံ သွာက္ခာတတာဒိသုပ္ပရိပန္နတာဒိဂုဏဝိသေသေဟိ အညဓမ္မသံဃာ သဒိသာ အပ္ပတရနိဟိနာ ဝါ နတ္ထိ။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၆၉။

အပ္ပတရပဒတ္တ (န) [အပ္ပတရပဒ+တ္တ] သာ၍ နည်းသော - နည်းသည်ထက် နည်းသော - ပုဒ်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ မဟန္တော ပဘေဒါနဂတော ဝိသယော တောသန္တိ မဟာဝိသယာ၊ ဓာတုယော။ န ခန္ဓာယတနာနိ အပ္ပတရပဒတ္တာ။ အနု၊ဇ္ဇိ၊၃။၂။

အပ္ပတရပ္ပတရ (တိ) [အပ္ပတရ+အပ္ပတရ] နည်းသည်ထက်နည်း၊ နည်းသည်ထက်နည်းသော။ ယသ္မာ အပ္ပတရပ္ပတရေပိ ဂယုမာနေ ဘောဂါ ခိယန္တိ၊ အပ္ပတရပ္ပတရေပိ သိဉ္စိယမာနေ ဝစုန္တိ။ ဒီ၊ဇ္ဇိ၊၁။၃၈၄။ သိ၊ဇ္ဇိ၊သစ်၊၂။ ၄၀၂။

အပ္ပတရဘေဒ (တိ) [အပ္ပတရ+ဘေဒ] သာ၍ နည်းသော အပြားရှိသော။ ဝေမ္ဗိ သတိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တသတ္တကတော အပ္ပတရဘေဒေါ ဥစ္ဆေဒဝါဒေါ အာပဇ္ဇတိ။ သိ၊ဇ္ဇိ၊သစ်၊၁။၄၄၈။ (ဒီ၊ဇ္ဇိ၊၁။၁၇၅-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပတရမူလ (တိ) [အပ္ပတရ+မူလ] သာ၍နည်းသော အဖိုးရှိသော။ သာ သတသဟဿဂ္ဂနကဝတ္ထံ ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရန္တိ တတော အပ္ပတရမူလံ ဝတ္ထံ အဒိသ္မာ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၂။

အပ္ပတာ (တိ) [အပ္ပ+တာ] နည်းသည်၏ အဖြစ်။ သစေ ပန ဘိက္ခုနံ အပ္ပတာယ ပရိဝေဏဂ္ဂေန သေနာသနေ ဂါဟိယမာနေ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၇၀။ တဿ အပ္ပတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ မဟန္တတာယ မဟာသာဝဇ္ဇော။

ဒီဋ္ဌါဝါ။၇၁။ အဘိဋ္ဌါဝါ။၁၄၁။ မ၊ဋ္ဌါဝါ။၂၀၃။
ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၂၁။ မဟာနိဋ္ဌ။၁၀၀။

အပ္ပတိကာရ (တိ) [န+ပတိကာရ] မကုစား -
မခုခံ - မကာကွယ် - နိုင်သော။ သမ္ပရာယေ
စ အပ္ပတိကာရံ အပါယဒကံ ဥပဂမိဿသိ
ပါပုဏိဿသိ။ ထေရ၊ဋ္ဌါဝါ။၁၀၂။ အသယု-
မပ္ပတိကာရံ၊ ဒုက္ခသေတသိဒံ ယတော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၃၃။

အပ္ပတိကာရတာ (ထိ) [အပ္ပတိကာရ+တာ]
မခုခံ - မကာကွယ် - နိုင်သည်၏ အဖြစ်။
တထာ မရဏဿ စ အပ္ပတိကာရတာ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊
၁။၃၈၆။

အပ္ပတိဋ္ဌ (တိ) [န+ပတိဋ္ဌာ] တည်ရာမရှိသော၊
တည်ခြင်းမရှိသော၊ သူ၊ တရား၊ အရာ။ သာ
(သုရိယရသို့) ကေဝလံ ပတိဋ္ဌာယ အဘာ-
ဝေန အပ္ပတိဋ္ဌာ နာမ ဇာတာ၊ ခိဏာသဝဿ
ကမ္မံ နတ္ထိတာယ ဝေ အပ္ပတိဋ္ဌ။ သံ၊ဋ္ဌါ၊၂။
၁၀၆။ (က) အထောက်မမီသော။ အပ္ပတိ-
ဋ္ဌေ အနာလဗ္ဗေ။ သံ၊၁။၅၁။ သုတ္တနိ။၃၀၅။
ဇာ၊၁။၃၈၁။ အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာလမ္ပံ၊ ဒုတ္တရံ
သီလဝါဟိနိ။ အပါ၊၂။၁၂၀။ ဂမ္ဘီရဝိတ္ထတေ
အပ္ပတိဋ္ဌေ မဟတိ ဥဒကောလေ။ ထေရ၊ဋ္ဌါ၊
၁။၂၃၆။ ယေနာဟံ အပ္ပတိဋ္ဌေ သမုဒ္ဒေ
ပတိဋ္ဌံ လဘာမိ။ ဇာ၊ဋ္ဌါ၊၄။၂၀။ အပ္ပတိဋ္ဌော
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ ဝိယ။ မဟာနိဋ္ဌ။၂၄၈။
တဿ တံ ဉာဏံ အပ္ပတိဋ္ဌမေဝ မကသတဏ္ဍ-
သမိ ဝိယ။ သီ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၃၈၀။ (ခ) တုံပြန်
ဖြေကြားသော စကား၏အစွမ်းဖြင့် ရပ်တည်
ခုခံရာမရှိသော။ ဧတ္ထကံ ဝိပ္ပလပိတ္တာ ဘဂဝ-
တော ကထံ သုဏန္တော အပ္ပတိဋ္ဌော နိရဝေါ
အဋ္ဌာသိ။ ဒီ၊ဋ္ဌါ၊၃။၃။ ဥတ္တရဝစနဝသေန
ပတိဋ္ဌာဘာဝတော အပ္ပတိဋ္ဌော။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃။
(ဂ) ဥစ္စေဒဝါဒ စသည်၏ အစွမ်းဖြင့် တည်
နေ စွဲယူရာ မရှိသော။ အယံ အပ္ပတိဋ္ဌော

အနာလဗ္ဗော ဟောတု။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၈။
အပ္ပတိဋ္ဌောတိ ဥစ္စေဒဝါဒါဒိဝသေန ပတိဋ္ဌာ-
ရဟိတော။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၉၃။ (ဃ) တည်ရာ-
မှီခိုရာ-အားထားရာ-မရှိသော။ ကာကာ-
ဒယော အပ္ပတိဋ္ဌာ အဟေသံ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။
၂၃၂။ အထ ခေါ ဗြာဟ္မဏာ “အပ္ပတိဋ္ဌာ
မယံ ဇာတာ”တိ ဣမာယ အပ္ပတိဋ္ဌတာယ
ဂါမဒ္ဒါရေပိ အန္တောဂါမေပိ တေ ခိသ္မာ။
ဒီ၊ဋ္ဌါ၊၃။၄၅။ (င) တည်ရာ-အခြေ-မရှိ
သော။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ အပ္ပတိဋ္ဌာ
တိဋ္ဌန္တိ ဆိန္နမူလကာ ရက္ခာ ဝိယ။ သာရတ္ထ၊
၁။၄၁၀။ (စ) တစုံတခုသော တည်ရာ
အကြောင်းမရှိသော၊ အကြောင်း တစုံတခု
၌ - တည်ခြင်းမရှိသော - မတည်သော။
အပ္ပတိဋ္ဌံ အပ္ပဝတ္တံ အနာရမ္ပဏမေဝေတံ။
ဥဒါန၊၁၇၇။ ကေဝလံ ပန တံ အရူပသဘာ-
ဝတ္တာ အပ္ပစ္စယတ္တာ စ န ကတ္တမိ ပတိဋ္ဌိတန္တိ
အပ္ပတိဋ္ဌံ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၃၅၅။

အပ္ပတိဋ္ဌတာ (ထိ) [အပ္ပတိဋ္ဌ + တာ] တည်ရာ
-မှီရာ-ထောက်ရာ - မရှိသည်၏ အဖြစ်။
ဧတေန တေသံ အပ္ပတိဋ္ဌတံ ဒဿေတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊
၁။၂၇၁။ အပ္ပတိဋ္ဌတာယာတိ အပဿယ-
ရဟိတတ္တာ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၇။

အပ္ပတိဋ္ဌန္တ (တိ) [န + ပတိဋ္ဌန္တ] မတည်-
မငြိမ် - မသက်ဝင် - မနစ်မြုပ် - သော၊
ကိလေသာစသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် -
မတည်-မငြိမ် - မသက်ဝင် - မနစ်မြုပ် -
သော၊သူ၊ အရာ။ အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟံ၊ သံ
၁။၁။ အပ္ပတိဋ္ဌန္တိ အပ္ပတိဋ္ဌဟန္တော။ သံ၊ဋ္ဌါ၊
၁။၁၇။ အပ္ပတိဋ္ဌဟန္တောတိ ကိလေသာဒီနံ
ဝသေန အသန္တိဋ္ဌန္တော၊ အသံသိဒန္တောတိ
အတ္ထော။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၁။၄၆။ အရူပရာဂေန အရူပ-
ဘဝေသု အပ္ပတိဋ္ဌဟန္တာ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၁၀။

အပ္ပတိဋ္ဌဘာဝ (ပ) [အပ္ပတိဋ္ဌ+ဘာဝ] တည်
ရာ-မှီရာ-ထောက်ရာ - မရှိသည်၏ အဖြစ်။

တောက်မမိသည်၏အဖြစ်။ ပရေသံ ဉာဏေန
အပ္ပတိဋ္ဌဘာဝါ ဂမ္ဘီရဂုဏဿ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၂။

အပ္ပတိဋ္ဌဟန္တ (တိ) [န+ပတိဋ္ဌဟန္တ] အပ္ပတိ-
ဋ္ဌန္တနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပတိဋ္ဌဟိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပတိဋ္ဌဟိတွာ]
မတည်မူ၍ ရပ်တံ့မနေမူ၍။ မဇ္ဈေ အပ္ပတိ-
ဋ္ဌဟိတွာ ဧကပဿေ...။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၁။ ပဉ္စ-
ဒသသု ဓမ္မေသု အပ္ပတိဋ္ဌဟိတွာ အဘူတေန
ဝတ္ထုနာ စောဒေန္တော အဓပ္ပစောဒကော
နာမ၊။ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၅၈။ ဣဒံ ကုလ္လဂါရိ အန္တရေ
အပ္ပတိဋ္ဌဟိတွာ ရညာ ဒိဋ္ဌကာလေယေဝ
ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာတု။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၃။

အပ္ပတိဋ္ဌာန (န) [န+ပတိဋ္ဌာန] မတည်-
မငြိမ်-မသက်ဝင်-မနှစ်မြုပ်-ခြင်း။ကိလေ
သာစသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်-မတည်-
မငြိမ်-မသက်ဝင်-မနှစ်မြုပ်-ခြင်း။ အပ္ပ-
တိဋ္ဌာနံ အနာယူဟနန္တု။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၆။

အပ္ပတိဋ္ဌာနကာရဏ (န) [အပ္ပတိဋ္ဌာန+ကာ-
ရဏ] မတည်ခြင်း၏ အကြောင်း။ အပ္ပတိ-
ဋ္ဌိတ-ကြည့်။

အပ္ပတိဋ္ဌာနတာ (တိ) [အပ္ပတိဋ္ဌာန + တာ]
တည်-တံ့- ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်။ ပထဝီ-
ပဗ္ဗတာဒိ ဝိယ အပ္ပတိဋ္ဌာနတာယ န ဌိတိ။
ဥဒါန၊။၃၅၅။

အပ္ပတိဋ္ဌာနဘူတ (တိ) [န + ပတိဋ္ဌာနဘူတ]
တည်ရာမဟုတ်သည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။
“အနုဿယ”န္တိ စ ကေစိ ပဋ္ဌန္တိ၊ သုခဿ
အပ္ပတိဋ္ဌာနဘူတန္တိ အတ္ထော။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။
၃၁၅။

အပ္ပတိဋ္ဌာနာနာယူဟန (န) [အပ္ပတိဋ္ဌာန +
အနာယူဟန] မတည်-မငြိမ်-မသက်ဝင်-
မနှစ်မြုပ်-ခြင်း၊ အားမထုတ် - မလှုပ် -

မမျော-ခြင်း။ အပ္ပတိဋ္ဌာနနှင့် အနာယူဟန။
အပ္ပတိဋ္ဌာနာနာယူဟနောဟိ သြဃတရဏံ
ယုဇ္ဇတိ ကိလေသာဘိသင်္ခါရဝိဟာနေန ပါရ-
သမ္ပတ္တိသမိဇ္ဈနတော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၄။ အပ္ပ-
တိဋ္ဌာနာနာယူဟနဂ္ဂဟဏ-လည်းကြည့်။

အပ္ပတိဋ္ဌာနာနာယူဟနဂ္ဂဟဏ (န) [အပ္ပတိ-
ဋ္ဌာနာနာယူဟန+ဂ္ဂဟဏ] အပ္ပတိဋ္ဌာနနှင့်
အနာယူဟနတို့ကို ယူခြင်း။ အပ္ပတိဋ္ဌာနာ-
နာယူဟနဂ္ဂဟဏေန သြဃတရဏဝစနေန စ
သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂေါ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၇။

အပ္ပတိဋ္ဌာပန (န) [န+ပတိဋ္ဌာပန] မတည်စေ
ခြင်း။ လဒ္ဓိပတိဋ္ဌာပနပွိ အယောနိသော
ဂဟိတတ္တာ အပ္ပတိဋ္ဌာပနမေဝါတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၃။၂၂၃။

အပ္ပတိဋ္ဌာပိတ (တိ) [န+ပတိဋ္ဌာပိတ] မတည်
စေအပ်သော။ အယောနိသော ပတိဋ္ဌာပိ-
တတ္တာ ပနေသာ အပ္ပတိဋ္ဌာပိတာယေဝါတိ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၉။ အဇ္ဇ ဒွါရေ အပ္ပတိဋ္ဌာပိတေ
နဂရံ အဂုတ္တံ အဝိဿတိ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၄။၂၄၇။

အပ္ပတိဋ္ဌာပေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပတိဋ္ဌာပေတွာ]
မတည်စေမူ၍။ လဒ္ဓိဉ္စိ အပ္ပတိဋ္ဌာပေတွာ
နိဂ္ဂဟမာနာ လဒ္ဓိတော လဒ္ဓိံ သက်မန္တိ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၇။

အပ္ပတိဋ္ဌိတ (တိ) [န+ပတိဋ္ဌိတ] (၁) မတည်
သော။ (က) ဆန္ဒရာဂ၏အစွမ်းဖြင့် မတည်
သော၊ ကံ၏ အဖြစ်ဖြင့် မတည်သော၊
ကမ္မဘဝကို ငင်လျက် မတည်သော။ ဣဓ-
လောကေ အပ္ပတိဋ္ဌိတဉ္စ ပရလောကေ အပ္ပ-
တိဋ္ဌိတဉ္စ။ ဒီ၊၃။၈၇။ နိစ္ဆရာဂတ္တာ ဣဓ-
လောကေ စ အပ္ပတိဋ္ဌိတံ။ ကမ္မံ ဝါ ကမ္မ-
တော န ဥပဂစ္ဆန္တိ ဣဓလောကေ အပ္ပတိဋ္ဌိတံ
နာမ။ ကမ္မဘဝံ အနာကရန္တိ ပရလောကေ
အပ္ပတိဋ္ဌိတံ နာမ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၂။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၀-
လည်းကြည့်။) (ခ) တည်ရာ - မရှိ - မရ -

သော၊ ဖြစ်ခြင်း သဘော - ဥပ္ပတ္တိဓမ္မ - မရှိသော။ အပ္ပတိဋ္ဌိတေန စ ဘိက္ခဝေ ဝိညာဏေန ဂေါဓိကော ကုလပ္ပတ္တော ပရိနိဗ္ဗာတော။ သံ၊ ၁။ ၁၂၃။ အပ္ပတိဋ္ဌိတေနာတိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေန အပ္ပတိဋ္ဌိတေန၊ အပ္ပတိဋ္ဌိတကာရဏာတိ အတ္တော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၉။ အပ္ပတိဋ္ဌိတေနာတိ ပတိဋ္ဌိ အလဘန္တေန၊ ဣတ္ထမ္မူတလက္ခဏေ ဧတံ ကရဏဝစနံ၊ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မေနာတိ အတ္တော။ သတိ ဟိ ဥပ္ပါဒေ ပတိဋ္ဌိတနာမ သိယာ၊ အဋ္ဌကထာယံ ပန ယဒေဝတဿ ဝိညာဏဿ အပ္ပတိဋ္ဌာနကာရဏံ၊ တဒေဝ ပရိနိဗ္ဗာနကာရဏန္တိ ဝုတ္တံ “အပ္ပတိဋ္ဌိတကာရဏာ” တိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၉။ (ဂ) မတည်ရှိ မဖြစ်ပေါ်သော။ အာရမ္မဏေ အသတိ ပတိဋ္ဌာ ဝိညာဏဿ န ဟောတိ။ တပ္ပတိဋ္ဌိတေ ဝိညာဏေ အဝိရူဇေ ။ သံ၊ ၁။ ၂၉၅။ (၂) တည်ထားခြင်း မရှိသေးသော၊ မတည်ထားအပ်သေးသော။ အပ္ပတိဋ္ဌိတေ ဗိသဘာဝေ စေတိယပ္ပတိဋ္ဌာပနံ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၆။

အပ္ပတိဋ္ဌိတကာရဏ (န) [အပ္ပတိဋ္ဌိတ + ကာရဏ] တည်ရာ - မရှိ - မရ - ခြင်း ဟူသော အကြောင်း။ အပ္ပတိဋ္ဌိတ - ကြည့်။

အပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တ (တိ) [န + ပတိဋ္ဌိတ + စိတ္တ] တည်သော စိတ်မရှိသော၊ သူ။ စက္ခုနာခေါ် ပနောဝံ ရူပံ ဗိသ္ဗာ အမနာပံ န မင်္ဂဟောတိ အပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တော။ သံ၊ ၃။ ၆၆။ မဟာနိ။ ၁၀၆။ အပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တောတိ ကိလေသဝသေန အဋ္ဌိတစိတ္တော။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၃။ အပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တောတိ ကောဝေသေန ဌိတမနော န ဟောတိ။ မဟာနိ။ ၄။ ၃၀၄။ အနဝဋ္ဌိတစိတ္တ - လည်း ကြည့်။

အပ္ပတိဋ္ဌိတတာ (ထိ) [အပ္ပတိဋ္ဌိတ + တာ] (က) မတည်တံ့ - မခိုင်ခံ့ - သည်၏ အဖြစ်၊ တည်တံ့ - ခိုင်ခံ့ - ခြင်း မရှိသေးသည်၏ အဖြစ်။

...ဣတိ (ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ) ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တတ္တာ အပ္ပတိဋ္ဌိတတာယပိ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၂။ (မူလဋီ၊ ၂။ ၁၈။ အနုဋီ၊ ၂။ ၂၄-တို့လည်း ကြည့်။) (ခ) မတည်သည်၏ အဖြစ်၊ တည်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်။ သီလာဒိဓမ္မက္ခန္ဓေသု အပ္ပတိဋ္ဌိတတာယ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏရသဿာဒဝိမုခါ ဝေနေယျာ ဣမိဏာ ဒေသနာယ နိဒါနံ၊ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၄။ အပ္ပတိဋ္ဌိတဝတ္ထုက - တာ - တို့လည်း ကြည့်။

အပ္ပတိဋ္ဌိတဗုဒ္ဓိ (တိ) [န + ပတိဋ္ဌိတ + ဗုဒ္ဓိ] တည်တံ့ - မြဲမြံ - သော ပညာမရှိသော၊ သူ။ အနောဂါဋ္ဌပည - ကြည့်။

အပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝ (ပု) [အပ္ပတိဋ္ဌိတ + ဘာဝ] မတည်သည်၏ အဖြစ်။ အနဓိဋ္ဌာနန္တိ ကုသလကရဏေ အပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝေါ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၁။ အနဓိဋ္ဌာန (၁) အနက်လည်း ကြည့်။

အပ္ပတိဋ္ဌိတဝစန (တိ) [အပ္ပတိဋ္ဌိတ + ဝစန] မတည်တံ့ - မခိုင်မြဲ - သော စကားရှိသော၊ သူ။ အထေတ - ကြည့်။

အပ္ပတိဋ္ဌိတဝတ္ထုက (တိ) [အပ္ပတိဋ္ဌိတ + ဝတ္ထု + က] မြဲမြံစွာ မတည်သေးသော မှီရာဝတ္ထု ရုပ်ရှိသော။ တဋ္ဌိ (ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ) တပါ ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တံ အပ္ပရေဇာတဝတ္ထုကတ္တာ စ အပ္ပတိဋ္ဌိတဝတ္ထုကန္တိ ဒုဗ္ဗလံ ဟောတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၃၅၅။

အပ္ပတိဋ္ဌိတဝတ္ထုတာ (ထိ) [အပ္ပတိဋ္ဌိတ + ဝတ္ထု + တာ] မြဲမြံစွာ မတည်သေးသော မှီရာဝတ္ထုရုပ်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ ကသ္မာ ပန ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ စိတ္တံ စိတ္တဇရူပံ ဇနေတံ န သက္ခောတိတိ? ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တတာယ စေဝ အပ္ပတိဋ္ဌိတဝတ္ထုတာယ စ ဒုဗ္ဗလတ္တာ။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၃၅၅။ အပ္ပတိဋ္ဌိတတာ (က) အနက်လည်း ကြည့်။

အပ္ပတိဋ္ဌိတသုရိယရသ္မိ (ထိ) [န + ပတိဋ္ဌိတ + သုရိယရသ္မိ] တည်ရာမရှိသော နေရောင်ခြည်။ သုရိယရသ္မိသမ (သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၁၆) ကြည့်။

အပ္ပတိဋ္ဌိတောကာသ (ပု) [အပ္ပတိဋ္ဌိတ + ကြ- ကာသ] မတည်တံ့သေးရာ အရပ်။ ပဋိဝုတ္တိ နာမ ဥဒကဝပ္ပေ ဗီဇေဟိ အပ္ပတိဋ္ဌိတော- ကာသေ၊ ပါဏကေဟိ ဝိနာသိတဗီဇေ ဝါ သြကာသေ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၃၆။

အပ္ပတိဗာဟိယတ္တ (န) [အပ္ပတိဗာဟိယ + ဣ] မတားမြစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပဋိဗာဟိ- ယတ္တ-ကြည့်။

အပ္ပတိရူပ (တိ) [န + ပတိရူပ] မသင့်လျော် - မလျှောက်ပတ် - မတူ - မတန် - မသင့် - သော။ အနန္တစွာပိကံ မောဃပုရိသ အနန္တ- လောမိကံ အပ္ပတိရူပံ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၃။ အနန္တ- လောမိကတ္တာ ဝေ အပ္ပတိရူပံ၊ ပတိရူပံ သဒ္ဓိသံ ဘာကံ န ဟောတိ၊ အထ ခေါ အသဒ္ဓိသံ အပ္ပဋိဘာဂမေဝ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၄။ န စ စီဝရဟေတု အနေသနံ အပ္ပတိရူပံ (အပ္ပဋိရူပံ။ စူဠနိ၊ သျှ၊ ၁။ မူကဲ့) အာပဇ္ဇတိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၀၈။ အံ ၁။ ၃၃၆။ စူဠနိ၊ ၂၄၉။ အပ္ပ- တိရူပန္တိ အယုတ္တံ။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၉၆။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၀၁။ ဧတေ ဒါရုကာ၊ မာတာပိတုနံ အပ္ပတိ- ရူပါတိ ဧတံ ဘယံ အာဂစ္ဆေယျ။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၃၆။ ယထာ မဟာရာဇ ကောစိ ... အပ္ပတိရူပေါဟိနော ကုဇာတိကော။ မိလိန္ဒ။ ၃၃၈။ (သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၇၄။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄။ ဥဒါန၊ ဋ္ဌ၊ ၉၄။ သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၆၃။ ဇော၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၄၉၁- တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပတိရူပကရဏ (န) [အပ္ပတိရူပ + ကရဏ] မသင့်လျော် - မလျှောက်ပတ် - သည်ကိုပြု ခြင်း။ ကာယေန အပ္ပတိရူပကရဏံ။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၅၅။ ခုဒ္ဒက၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၀၆။ သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။

၁၀၃။ အပ္ပတိရူပကရဏန္တိ ဘိက္ခုနံ အသာ- ရူပကရဏံ။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၅၈။

အပ္ပတိရူပကိရိယာ (ထိ) [အပ္ပတိရူပ + ကိရိ- ယာ] မသင့်လျော် - မလျှောက်ပတ် - သော အပြုအမူ။ အဂတိ (၅) အနက်ကြည့်။

အပ္ပတိရူပတ္တ (န) [အပ္ပတိရူပ + ဣ] မသင့် လျော် - မလျှောက်ပတ် - သည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပတိရူပတ္တာ ဝေ စ အဿာမဏကံ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၄။

အပ္ပတိရူပဒေသ (ပု) [အပ္ပတိရူပ + ဒေသ] မသင့်လျော် - မလျှောက်ပတ် - သောအရပ်၊ ပတိရူပမဟုတ်သောအရပ်။ န ဟိ အပ္ပတိ- ရူပဒေသေ ဝသတော သပ္ပုရိသုပနိဿယ- ဝိရဟိတဿ ဝါ သဝနံ အတ္တိ။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၁။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၇။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၇။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၇။

အပ္ပတိရူပဝါစာနိစ္ဆာရဏ (န) [အပ္ပတိရူပ + ဝါစာ + နိစ္ဆာရဏ] မသင့်လျော် - မလျှောက် ပတ် - သော စကားကိုမြှောက်ဆိုခြင်း။ သံသ- ဂဏပုဂ္ဂလအန္တရသရေသု အပ္ပတိရူပဝါစာ- နိစ္ဆာရဏံ။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၅၆။ ခုဒ္ဒက၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၀၇။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၅၄။

အပ္ပတိရူပဝိတက္ကန (န) [အပ္ပတိရူပ + ဝိတက္ကန] မသင့်လျော် - မလျှောက်ပတ် - သော ကြံ စည်ခြင်း။ မနသာ ဝေ ကာမဝိတက္ကာဒိ- နာနပ္ပကာရံ အပ္ပတိရူပဝိတက္ကနံ။ ခုဒ္ဒက၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၀၇။

အပ္ပတိလိယမာန (တိ) [န + ပတိလိယမာန] မငြိမ်သော။ ယထာ အာကခသော...န ပတိလိယတိ... ဧဝံ... အပ္ပတိလိယမာနော။ စူဠနိ၊ ၉၆-၇။

အပ္ပတိဿ (တိ) [န + ပတိဿ။ (၁) (၂) ပတိ + သု + အ။ (၃) (၄) ပတိ + သိ + အ။]

မရိသေ-မလေးစား - မနှိမ့်ချ - သော၊
 ရိသေ-လေးစား-နှိမ့်ချ - ခြင်း မရှိသော၊
 သူ။ အဂါရဝေါ အပ္ပတိဿော။ဝိ၊၄။၂၁၂။ဒီ၊
 ၃။၂၀၂။ မ၊၂။၁၃၃။ မ၊၃။၃၃။ သံ၊၁။၁၄၀။
 အံ၊၁။၃၂၈။၄၂၃။ အဘိ၊ဝိ၊၃၉၅။ အဂါရဝါ
 အပ္ပတိဿာ။ ဝိ၊၂။၂၅။ မ၊၄။၃။၁၅၆။ ဇာ၊
 ၄။၁။၂၃၃-၄။ အရိယာ ပနဿ နန္ဒာ နာမ
 အဂါရဝါ အပ္ပတိဿာ သဿုံ စောရိဝါဒေန
 အက္ခောသတိ ပရိဘာသတိ။ ပေတ၊၄။၈၄။
 (၁) ရိသေစွာ-နားမထောင် - မနာယူ-
 သော၊ အမိန့်ကို - မနာယူ - လက်မခံ-
 သော၊သူ။ အပ္ပတိဿာတိ အပ္ပတိဿဝါ၊
 ဥပါသကာတိ ဝုတ္တဝစနမ္ပိ န သောတုကာမာ၊
 အနာဒရာတိ အတ္ထော။ ဝိ၊၄။၃။၇။ ပဋိမုခံ
 အာဒရေန သုဏန္တိတိ ပတိဿာ၊ န ပတိဿာ
 အပ္ပတိဿာတိ ဒဿေန္တော အာဟ “အပ္ပ-
 တိဿဝါ”တိ။ ပါစိတ်၊ယော၊၁။၅။ ပတိ-
 ဿတိ (ပတိဿဝတိ?) ဂရုနော အာဏံ
 သမ္ပုဋ္ဌိစ္စတိတိ ပတိဿော၊ န ပတိဿော
 အပ္ပတိဿော၊ ပတိဿယရဟိတော၊ ဂရု-
 ပဿယရဟိတောတိ အတ္ထော။သံ၊ဋီ၊၁။၂၃၈။
 အံ၊ဋီ၊၂။၂၄၃။ (ဤဋီ-တိအလို ပတိဿယ-
 ရဟိတော-ဟူသော ငွ-တို့ကား အဓိပ္ပါယ်
 ပြသ။) (၂) ရိသေသည်၏အစွမ်းဖြင့်-
 နားထောင် - နာယူ-ခြင်း မရှိသော၊သူ။
 (ဤအနက်ကား ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၅၂-အလို။) (၃)
 အနက်ကြည့်။ (၃) မှီခို-ဆည်းကပ်-ရာ-
 အကြီးအကဲ - အထက်အမြတ် - မရှိသော၊
 သူ။ အပ္ပတိဿာတိ... အပ္ပတိဿယာ ဝါ၊
 အနိစ္စဝုတ္တိနောတိ အတ္ထော။ ဝိ၊၄။၃။၇။အပ္ပ-
 တိဿောတိ အနိစ္စဝုတ္တိ။ န သတ္တာရိ ဇေဋ္ဌကံ
 ကတွာ ဝိဟရတိ။ ဝိ၊၄။၄။၁၅၂။ အပ္ပတိ-
 ဿတိ အပ္ပတိဿယော၊ အနိစ္စဝုတ္တိ၊
 သာရတ္ထ၊၃။၃၇၅။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၁၇။ မ၊၄။၄။
 ၂၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၈၈။ အပ္ပဋိဿယောတိ

အပ္ပဋိဿဝေါ၊ ဝ-ကာရဿ ယ-ကာရံ ကတွာ
 နိဗ္ဗေသော။ ဂရုနာ ကိသ္ဋိဋ္ဌိ ဝုတ္တေ ဂါရဝ-
 ဝသေန ပဋိဿဝနံ ပဋိဿဝေါ။ ပဋိဿဝဘူတံ
 တံသဘာဂဉ္စ ယံ ကိဋ္ဌိ ဂါရဝံ။ နတ္ထိ ဧတသ္မိံ
 ပဋိဿဝေါတိ အပ္ပဋိဿဝေါ၊ ဂါရဝရဟိတော။
 တေနာဟ “အနိစ္စဝုတ္တိ”တိ။ ဒီ၊ဋီ၊၃။၂၅၂။
 အပ္ပတိဿယောတိ ပတိဿယဘူတောဟိ ဂရုဟိ
 ဝိရဟိတော။မူလဋီ၊၂။၂၂၆။ အပ္ပတိဿောတိ
 ပတိဿယရဟိတော၊ ကိဋ္ဌိ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ
 အဋ္ဌပေတာတိ အတ္ထော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၆။ အံ၊
 ၄။၂။၂၆၄။ (ဋီ-တိပွင့်ပုံကို (၁) အနက်တွင်
 ကြည့်။) အပ္ပတိဿာတိ အပ္ပတိဿယာ အနိ-
 စဝုတ္တိကာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၉။ (၄) ကြီးသူ-
 အလေးပြုထိုက်သူ-ကို မှီခိုခြင်း မရှိသော၊
 သူ။ ဂရုဿ ဂါရဝဝသေန ပတိဿယနံ
 ပတိဿောတိ ဝုတ္တိ နိစ္စဝုတ္တိတာ၊ တပ္ပဋိ-
 ပက္ခတော အပ္ပတိဿောတိ အာဟ “အပ္ပတိ-
 ဿယော အနိစ္စဝုတ္တိ”တိ။ မ၊ဋီ၊၃။၂၄၃။

အပ္ပတိ(ဋိ)ဿယ (တိ) [(၁) န+ပတိ-
 ဿယ။ (၂) န+ပဋိဿဝ။ ဝ-ကို ယ-ပြ။]
 (၁) အပ္ပတိဿ (၃) အနက်နှင့်တူ။ (၂)
 အပ္ပတိဿ (၂) အနက်နှင့်တူ။ အပ္ပတိဿ-
 ကြည့်။

အပ္ပတိဿယဝုတ္တိ (တိ) [အပ္ပတိဿယ+ဝုတ္တိ]
 မရိသေ - မနှိမ့်ချ - သော - ဖြစ်ခြင်း။

အပ္ပတိဿယဝုတ္တိရသ (တိ) [အပ္ပတိဿယ-
 ဝုတ္တိ+ရသ] မရိသေ - မနှိမ့်ချ - သော ဖြစ်
 ခြင်း ကိစ္စရှိသော။ (ထမ္ဘော) အပ္ပတိဿယ-
 ဝုတ္တိရသော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၁။(မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၅၃-၌
 အပ္ပတိဿဝုတ္တိရသ-ဟုရှိသည်) အပ္ပတိဿ-
 ယဝုတ္တိတိ အနိဝါတဝုတ္တိ။ မ၊ဋီ၊၁။၂၀၀။

အပ္ပတိ(ဋိ)ဿဝ (တိ) [န+ပတိ(ဋိ)ဿဝ] အပ္ပ-
 တိဿ-ကြည့်။

အပ္ပတိ(ဋီ)သုဝတော (တိ) [အပ္ပတိ(ဋီ)သုဝ + တော] နားထောင် - လိုက်နာ - ခြင်း မရှိသည် ၏ အဖြစ်။ ရိသေစွာနာခံခြင်း - အသက် ဂုဏ်ဝါကြီးသူတို့ထံ၌ နေထိုင်ခြင်း - မရှိသည် ၏ အဖြစ်။ တတ္ထ ကတမာ ဒေါဝစသတော၊... အနာဒရိယံ အနာဒရတော အဂါရဝတော အပ္ပဋိသုဝတော၊...။ အဘိ၊ဓ၊၂၅၈။ အဘိ၊ဝိ၊ ၃၈၅။ သဇေဋ္ဌကဝါသံ အဝသနဝသေန ဥပ္ပန္နော အပ္ပဋိသုဝတောဝေါ အပ္ပတိသုဝတော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂၂။ ဇာတိအာဒိဟိ ဇေဋ္ဌကေသု ပဋိသုကိတဗ္ဗေသု ဝသနံ သဇေဋ္ဌကဝါသော။ မူလဋီ၊၁။၁၈၃။ သဇေဋ္ဌကဝါသံ အဝသနဋ္ဌေန အပ္ပတိသုဝတော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၈၁။

အပ္ပတိ(ဋီ)သုဝတ္ထိရသ (တိ) [အပ္ပတိ(ဋီ)သုဝ + ဝတ္ထိ + ရသ] အပ္ပတိသုဝတ္ထိရသ ကြည့်။

အပ္ပတိကာရဝိယာတာပတ္တိ (တိ) [အပ္ပတိကာရ + ဝိယာတာ + အာပတ္တိ] အပ္ပဋိကာရဝိယာတာပတ္တိနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပတိတ (တိ) [န + ပတိတ] (၁) မနှစ်သက် - မချမ်းမြေ့ - မကြေနှပ် - သော၊ အားမရ - မထောင်ရဲ - သော၊ ပီတိသုခတို့သည် - မကပ် ရောက်အပ် - ကြည်အပ် - သော၊ ပီတိသုခ - တို့နှင့် မပြည့်စုံ - တို့ဖြင့် မပျံ့နှံ့ - သော။ ဒုဋ္ဌော ဒေါသော အပ္ပတိတော။ ဝိ၊၁။၂၄၉၊၂၅၆။ အပ္ပတိတောတိ နပ္ပတိတော ပီတိသုခါဒိဟိ ဝဇ္ဇိတော၊ န အဘိသဇ္ဇောတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၀။ နပ္ပတိတောတိ ပီတိသုခါဒိဟိ န အဘိဂတော န အနဂတော၊ န ဥပေတောတိ အတ္ထော။ ယော စ ပီတိသုခါဒိဟိ အနုပဂတော၊ သော တေဟိ ဝဇ္ဇိတော နာမ ဟောတီတိ အာဟ “ပီတိသုခါဒိဟိ ဝဇ္ဇိတော”တိ၊ ယော စ တေဟိ ဝဇ္ဇိတော၊ န သော တေန အဘိသဇ္ဇော နာမ ဟောတီတိ

အာဟ “န အဘိသဇ္ဇော”တိ၊ ပီတိသုခါဒိဟိ န ပတ္တဇ္ဇောတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၂။၃၄၇-၈။ ဣတိ သော ကုပိတော ဟောတိ အပ္ပတိတော။ မ၊၁။၃၂။ ဂေဟသိတဒေါမနဿဝသေန အပ္ပတိတော ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၉။ အပ္ပတိတာ ဟောန္တိ တေန အတုဋ္ဌာ အသောမနဿိကာတိ အပ္ပစ္စယော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၂။ “အပ္ပတိတာ”တိ တေသတ္ထော “အတုဋ္ဌာ အသောမနဿိကာ”တိ ဝုတ္တော။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၂၂။ (ချာတေ ဟဋ္ဌေ ပတိတော။ အမရ၊၂။၃၊၈၁။) သတတံ တဒါ တဿ အပ္ပတိတော အဘဝိဿံ၊ မမ စိတ္တာစာရံ ဥ တွာ ...ဝိပုံသေယျ၊ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၁၅၃။ (၂)မထင် ရွားသော။ အပညာတကြည့်။

အပ္ပတိတတာ (တိ) [အပ္ပတိတ + တာ] (၁) မနှစ်သက်သည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပစ္စယ (သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၈) ကြည့်။ (၂) မနှစ်သက် အပ်သည်၏ အဖြစ်။ (သရီရံ) ဒုဿဟတာယ အပ္ပတိတတာယ စ ဒုခံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၇။

အပ္ပတိတဘာဝ (ပ) [အပ္ပတိတ + ဘာဝ] မနှစ်သက် - မကြေနှပ် - သည်၏ အဖြစ်။ သတ္တာ ပန တဒါ အတ္တနော အပ္ပတိတဘာဝေ သတိ ဒေဝတာဟိ သာဓေတဗ္ဗံ တဿ အနတ္တံ အတ္တနာ ကတ္တဗ္ဗံ ဝိယ ကတွာ ဒေသေသိ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ၊၁၅၄။

အပ္ပတ္တ (တိ) [န + ပတ္တ (=ပ + အပ + တ)] (၁) (က) မရောက်သော၊ မရောက်သေးသော၊ သူ။ အပ္ပတ္တောဝ ဗောဓိသတ္တော ပထဝီ ဟောတိ။ မ၊၃။၁၆၄။ အပ္ပတ္တောဝ သက် စာရံ။ ထေရီ၊၄၀၃။ အပ္ပတ္တဉ္စ သိသံ ဗိမ္မောဟနံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀။ (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅၀-တို့၌ ဒွေးဘော်မဲ့ ရှိသည်။) တံ ဂါပံ အပ္ပတ္တောပိ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅၉။

သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၄။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆၅-တို့လည်းကြည့်။) တံ ပန အတိဂမ္ဘိရတ္တာ အပ္ပတ္တေန အာလမ္ဘိတုံ န သက္ကာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၆။ အပ္ပတ္တော အာသ-
ဝက္ခယံ။ ဓမ္မ၊၅။၂။ ထေရ၊၂။၃၀၂။ ကိဉ္စိ ဌာနန္တ ရံ ပတ္တော ဝါ အပ္ပတ္တော ဝါ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၈။ အတိက္ကန္တာ မာနုသိဝဏ္ဏံ အပ္ပတ္တာ ဝိဗ္ဗဝဏ္ဏံ။ ဘိ၊၂။၁၄၃။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁၈။ ကမ္မပထံ အပ္ပတ္တမ္ပိ အတ္ထိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၂။ (၁) မသင့်လျော်-
မလျှောက်ပတ် - သော၊ သူ။ အပိဿာ ဟောတိ အပ္ပတ္တော၊ ဥစ္ဆိဋ္ဌမပိ ဘူတိတုံ။ ဇာ၊ ၂။၃၂၇။ အပိဿာ ဟောတိ အပ္ပတ္တောတိ တဿာ ဝိဓဝါယ ဥစ္ဆိဋ္ဌကမ္ပိ ဘူတိတုံ အန-
နန္တဝိကောဝ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၇၈။ အပ္ပတ္တ-
ကလ္လ-လည်း ကြည့်။ (၂) မရောက်-မရ-
မသိ-အပ်သေး။ အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညိနော။ ဝိ၊၁။၁၁၆။ အပ္ပတ္တေတိ အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပတ္တိဝသေန အပ္ပတ္တေ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၉။
အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိ-
ဂမာယ။ ဘိ၊၃။၂၄၆။ သံ၊၁။၂၁၉။ အံ၊၁။
၇၁။ အဒိဋ္ဌာနံ အပ္ပတ္တာနံ အဝိဒိတာနံ။ အဘိ၊ဝိ၊၁။၁၃၀။ ပရိယေသိတန္တိ ပတ္တံ ဝါ အ-
ပတ္တံ ဝါ ပရိယေသိတံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၃၁၀။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၆၁။

အပ္ပတ္တအရဟတ္တ (တိ) [အပ္ပတ္တ+အရဟတ္တ]
မရောက်အပ်သေး - မရအပ်သေး - သော
အရဟတ္တဖိုလ် ရှိသော၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့
မရောက်သေး-ကို မရသေး-သော၊ သူ။
အပ္ပတ္တမာနသ-ကြည့်။

အပ္ပတ္တအရဟတ္တဖလ (တိ) [အပ္ပတ္တ+အရဟတ္တ-
ဖလ] မရောက်အပ်သေး-မရအပ်သေး-
သော အရဟတ္တဖိုလ်ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပတ္တ-
မာနသ-ကြည့်။

အပ္ပတ္တကာမတဏှာ (ထိ) [အပ္ပတ္တ+ကာမ+
တဏှာ] မရောက်လှာ-မပေါ်လှာ-မမြစ်

လှာ-သေးသော ကာမဂုဏ်ကို - တပ်မက်
ခြင်း- တပ်မက်သော တဏှာ။ ယထာ
ဝစ္စကဿ ဝဇ္ဇန္တဿ သင်္ခါရေနော သဒ္ဓိံ
သိင်္ဂံ ဝဇ္ဇတိ။ ဧဝံ အန္တရာလဿပိ အပ္ပတ္တ-
ကာမတဏှာ စ ပတ္တကာမပိပါသာ စ အ-
ပရာပရံ ဝဇ္ဇတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၇၄။

အပ္ပတ္တကာလ^၁ (ပ) [အပ္ပတ္တ + ကာလ]
မရောက်သေးသော အချိန်အခါ။ အပ္ပတ္တ-
ကာလေ စောဒေသိ။ ဇာ၊၁။၅၂။... တသ္မိ
ကာလေ အသမ္ပတ္တေ အန္တရာဝ စောဒေသိ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၄။ အပ္ပတ္တကာလံ အဘိမုခံ
နာမေတိ ဥပနာမေတိတိ အတိနာမေတိ။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၉။

အပ္ပတ္တကာလ^၂ (န) [အပ္ပတ္တ + ကာလ]
မလျှောက်ပတ်သော အချိန်သော ပြောဆို
ခြင်း၊ ပဋိညာ၊ ဟိတ်၊ ဥဝါဟရုဏ်၊ ဥပနယ၊
နိဂုမ်း ဟူသော ဝါကျအစိတ် ၅-ပါးတို့ကို
အစဉ် ချတ်လွှဲစေ၍ ဖောက်ပြန်စွာ ပြောဆို
ခြင်း။ (ချာယကျမ်းလာ နိဂ္ဂဟဋ္ဌာန ၂၂-တို့
တွင် တခု။) အဝယဝဝိပလ္လာသဝစနံ အပ္ပတ္တ-
ကာလံ။ အနုဋ္ဌိ၊၃။၆၁။ အဝယဝဝိပရိယာသ-
ဝစနမပ္ပတ္တကာလံ။ ချာယသုတ္တ။၅။၂။၁၁။
ပဋိညာဒိနံ အဝယဝါနံ ယထာလက္ခဏမတ္ထ-
ဝသာ ကမော တတြာဝယဝဝိပရိယာသေန
ဝစနမပ္ပတ္တကာလမသမ္ပတ္တကာလံ နိဂ္ဂဟ-
ဋ္ဌာနမိတိ။ ၎င်း၊ဘာသာ။ အဝယဝါနံ ဗျတ္တိ-
ယေန ကထနံ၊ ယထာ သဒ္ဓတ္တာ သဒ္ဓေါ
အနိစ္စော ဣစ္စာဒိ။ နိလကဏ္ဍိ၊၄၅။

အပ္ပတ္တကိလေသက္ခယာရမ္ပဏကရဏ(န) [အပ္ပတ္တ-
ကိလေသက္ခယ+အာရမ္ပဏကရဏ] မရောက်
အပ်သေးသော - ကိလေသာ-ကုန်ခြင်း -
ကုန်ရာ-ကုန်ကြောင်း - နိဗ္ဗာန်-ကို အာရုံ
ပြုခြင်း။ အပ္ပတ္တကိလေသက္ခယာရမ္ပဏကရ-
ဏေ ဟိ သတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၆။ မူလဋီ ၂။၄၁။

အပ္ပတ္တကောပ (ပု) [အပ္ပတ္တ+ခေပ] ပစ်ပယ်ခြင်း
သို့ မရောက်သော၊ အပယ်မခံရသော။ သူ။
အက္ခိတ္တောတိ အပ္ပတ္တခေပေါ။ အက္ခိ-
တ္တောတိ ဣမိနာ ကိရိယာပရာဓာဘာဝေါ။
ကိရိယာပရာဓေန ဟိ သတ္တာ ခေပံ ပါပ-
ကန္တိ။ ဒီ၊ ဇိ၊ ၁။ ၃၁၄။ အံ၊ ဇိ၊ ၃။ ၄၅။

အပ္ပတ္တဂတ (တိ) [အပ္ပတ္တ+ဂတ] မရောက်သင့်
သော နေရာသို့ - မသင့်လျော်သော နေရာ
သို့ - ရောက်သော။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဂဟပတိ
ဘောဂါ အဋ္ဌာနဂတာ အပ္ပတ္တဂတာ။ အံ၊ ၁။
၃၈၀။ ပတ္တဂတ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပတ္တစိတ္တ (တိ) [အပ္ပတ္တ+စိတ္တ] မရောက်သော
စိတ်ရှိသော။ အလိနစိတ္တ (အံ၊ ဇိ၊ ၁။ ၁၄၇)
ကြည့်။

အပ္ပတ္တစ္ဆေဒန (တိ) [အပ္ပတ္တ+ဆဒန] မရောက်
အပ်သော အမှီးရှိသော၊ အမှီးသို့ မရောက်
သော။ ဥပစိကာမောစနတ္တံ အဋ္ဌာနလမတ္တေန
အပ္ပတ္တစ္ဆေဒနံ ကတာ ဘိတ္တိံ လိမ္မတိ၊ အနာ-
ပတ္တိ။ ဝိ၊ ဇိ၊ ၂။ ၁၅၇။ ဘိတ္တိံ ဝါ ဆဒနေ
ဝါ ကေဂုံလမတ္တမ္ပိ လေပေန အသဋ္ဌေတွာ
ဌပေတိ၊ ဝဇ္ဇတိတိ ဝဒန္တိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃၅။

အပ္ပတ္တတလ (တိ) [အပ္ပတ္တ+တလ] မရောက်
အပ်သော - အပြင် - မြေအပြင် - ရှိသော။
အနုပဟစ္စတလ-ကြည့်။

အပ္ပတ္တတာ (တိ) [အပ္ပတ္တ+တာ] မရောက်သည် -
မရောက်သေးသည် - ဤ အပြစ်။ အာနန္ဒ-
တ္ထေရော သာဝကပါရမီဉာဏဿ မတ္တကံ
အပ္ပတ္တတာယ။ သံ၊ ဇိ၊ ၃။ ၁၅၅။ ကမ္မပတံ
အပ္ပတ္တတာယ ပန ကာယကမ္မံ န ဟောတိ။
အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၃၂။ ထေရမဇ္ဈိမဘာဝံ အပ္ပတ္တ-
တာယ နဝေါ။ သံ၊ ဇိ၊ ၂။ ၂၉၄။

အပ္ပတ္တတ္တ (န) [အပ္ပတ္တ+တ္တ] မရောက်သည်၏
အပြစ်။ ယမ္ပိ ၈ အညံ ကမ္မပတဘာဝံ အပ္ပ-
တ္တတ္တာ နိပ္ပရိယာယေန ကာယကမ္မာဒိသခံ
န လဘတိ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၉၇။ သဗ္ဗမ္ပိ ဟေတံ
ဒုတိယံ ဝဿသတံ အပ္ပတ္တတ္တာ အပ္ပန္တိ ဝုတ္တံ။
အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၀၃။

အပ္ပတ္တဒိဋ္ဌိက (တိ) [န+ပတ္တဒိဋ္ဌိ+က] ရောက်
အပ်သော ဉာဏ်အမြင် မရှိသော။ အဒိ-
ဋ္ဌိပ္ပတ္တ (အံ၊ ဇိ၊ ၃။ ၃၄၈) ကြည့်။

အပ္ပတ္တဒိဋ္ဌိနိမိတ္တ (တိ) [အပ္ပတ္တ + ဒိဋ္ဌိနိမိတ္တ]
မရောက်အပ်သော ဉာဏ်အမြင် အကြောင်းရှိ
သော။ အဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ-ကြည့်။

အပ္ပတ္တဒွါဒသဝဿ (တိ) [အပ္ပတ္တ + ဒွါဒသ +
ဝဿ] မရောက်သေးသော ၁၂-နှစ်ရှိသော၊
၁၂-နှစ် - သို့ မရောက်သေး - မပြည့်သေး -
သော။ ဦးနှစ်ဒွါဒသဝဿာ နာမ အပ္ပတ္တ-
ဒွါဒသဝဿာ။ ဝိ၊ ၂။ ၄၃၉။

အပ္ပတ္တနိဗ္ဗာန (တိ) [အပ္ပတ္တ + နိဗ္ဗာန] မရောက်
- မရ - အပ်သေးသော နိဗ္ဗာန်ရှိသော၊ နိဗ္ဗာန်
- သို့ မရောက် - ကို မရ - သေးသော။ ယေ
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ဇိနသာသနေသု အလဒ္ဓ-
မောက္ခာ အပ္ပတ္တနိဗ္ဗာနာ၊ တေ သဗ္ဗေ ပစ္စေ-
ကဗုဒ္ဓါ။ အပ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၄၃။ အပ္ပတ္တနိဗ္ဗာနဿ
နိဗ္ဗာနာရမ္မဏဉာဏာဘာဝတော။ သံ၊ ဇိ၊ ၂။
၃၆၆။ မူလဇိ၊ ၂။ ၄၁။

အပ္ပတ္တနိယာမ (တိ) [အပ္ပတ္တ + နိယာမ]
မရောက်အပ်သေးသော မြဲကြောင်းတရား
ရှိသော၊ မပြစ်ပေါ်သေးသော မိစ္ဆတ္တနိယတ၊
သမ္ပတ္တနိယတ ဟူသော မြဲကြောင်း တရားရှိ
သော။ အပ္ပတ္တနိယာမာနံ ဓမ္မေ သန္နာယ
“တေဘူမကဓမ္မာ”တိ အာဟာ။ မူလဇိ၊ ၃။

၉၉။ အပ္ပတ္တနိယာမာနန္တိ ယေ အနုပန္နမိစ္ဆတ္တ-
သမ္ပတ္တနိယတဓမ္မာ ပုဂ္ဂလာ၊ တေသံ ဓမ္မေ။
အနုဋ္ဌါ၊ ၃။ ၁၃၆။

အပ္ပတ္တပရိဟာန (န) [အပ္ပတ္တ + ပရိဟာန]
မရောက်အပ်သေးသော လောကုတ္တရာတရား
မှ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း။ ပရဝါဒိနာ အာဘတေ
သုတ္တေ ပဉ္စ ဓမ္မာ အပ္ပတ္တပရိဟာနာယ စေဝ
လောကီယသမာပတ္တိပရိဟာနာယ စ သံ-
ဝတ္တန္တိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁၃၁။

အပ္ပတ္တပရိဟာနိ (ထိ) [အပ္ပတ္တ + ပရိဟာနိ]
မရောက်အပ်သေးသော - ရဟန်းအဖြစ် -
မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် - ဟူသော အကျိုးမှ ဆုတ်
ယုတ်ခြင်း။ ဒေ ပရိဟာနိယော ပတ္တပရိ-
ဟာနိ စ အပ္ပတ္တပရိဟာနိ စ။... “မာ ဝေါ
သာမညတ္တိကာနံ သတံ သာမညတ္တော ပရိ-
ဟာယံ”တိ အယံ အပ္ပတ္တပရိဟာနိ။ အဘိ၊
၄။ ၁၃၁။

အပ္ပတ္တပုဗ္ဗ (တိ) [အပ္ပတ္တ + ပုဗ္ဗ] မရောက်ဘူး
သော၊ သူ။ သောပိ ခိပိတော ကိဉ္စိ ဇုက္ခံ အပ္ပတ္တ-
ပုဗ္ဗော ဝိယ ပကတိဝဏ္ဏော အဟောသိ။ မ၊
၄။ ၃။ ၅၉။

အပ္ပတ္တဗ္ဗ (တိ) [န + ပတ္တဗ္ဗ] မရောက် - အပ် -
ထိုက် - နိုင် - သော။ တံ ဣစ္ဆန္တဿာပိ မဂ္ဂ-
ဘာဝနာယ ဝိနာ အပ္ပတ္တဗ္ဗတော။ ပဋိသံ၊ ၄။
၁။ ၁၄၅။ တေနာကာရေန တဿာ အပ္ပတ္တဗ္ဗ-
တော န နိယျာတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၈။ ဒီ၊ ၄။ ၂။
၂၃၃။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၃။

အပ္ပတ္တဗ္ဗတ္တ (န) [အပ္ပတ္တဗ္ဗ + ဘ္ဗတ္တ] မရောက် -
အပ် - ထိုက် - နိုင် - သည်၏ အဖြစ်။ တပ္ပရိ-
မုစ္ဆနာယ ဣစ္ဆာယ အပ္ပတ္တဗ္ဗတ္တာ ဇာတိ-
အာဒိဓမ္မာနံ သတ္တာနံ ဇာတိအာဒိဟိ ဝိယ။
ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၆။ စက္ကဝါဠလောကဿ ပန
အန္တော နာမ နတ္ထိ တဿ ဂမနေန
အပ္ပတ္တဗ္ဗတ္တာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၇။

အပ္ပတ္တဘာဝ (ပု) [အပ္ပတ္တ + ဘာဝ] မရောက်
သည်၏အဖြစ်။ အပါယမုခမ္ပိ အပ္ပတ္တဘာဝံ
ဒဿေတုံ “တံ ကိ” မညသိ အမ္မဋ္ဌာ”တိ-
အာဒိမာဟ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၃။

အပ္ပတ္တမရဏ (တိ) [အပ္ပတ္တ + မရဏ] မရောက်
သော သေခြင်းရှိသော၊ သေခြင်းသို့
မရောက်သော၊ သူ။ အနုပတ္တမရဏယေဝ
ကိဗ္ဗိသကာရိနံ ပုဂ္ဂလံ ယမပရိသာ ဝိဝိဓာ
ကမ္မကာရဏာ ကရေန္တိ၊ န အပ္ပတ္တမရဏန္တိ
မရဏံ ယမဿ ဝိသယော ဝုတ္တော။ အနုဋ္ဌါ၊
၃။ ၁၆၀။

အပ္ပတ္တမာနသ (တိ) [အပ္ပတ္တ + မာနသ] (၁)
မရောက် - မရ - အပ်သေးသော အရဟတ္တ-
ဖိုလ်ရှိသော၊ အရဟတ္တဖိုလ် - သို့ မရောက် -
ကို မရ - သေးသော။ (၂) အရဟတ္တဖိုလ်သို့
မရောက်သေးသောစိတ်ရှိသော။ ဘိက္ခု၊ သေ-
ခါ အပ္ပတ္တမာနသာ အနုတ္တရံ။ အံ၊ ၃။ ၁၇၂။
အပ္ပတ္တမာနသတိ အပ္ပတ္တအရဟတ္တာ၊ အရ-
ဟတ္တံ ဝါ အပ္ပတ္တံ မာနသံ တေတသန္တိပိ
အပ္ပတ္တမာနသာ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၆၁။... အပ္ပတ္တံ
မာနသံ အရဟတ္တံ တေတဟိတိ အပ္ပတ္တမာန-
သာ။ ဣဒါနိ ဝိတ္တပရိယာယမေဝ မာနသ-
သန္တံ သန္တာယာဟ “အရဟတ္တံ ဝါ”တိ-
အာဒိ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၇၃။ ယောပိ သော
ဘိက္ခုဝေ ဘိက္ခု သေက္ခော အပ္ပတ္တမာနသော
အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ ပတ္တယမာနော ဝိဟ-
ရတိ။ မ၊ ၁။ ၅။ မ၊ ၃။ ၅၅။ ဣတိဝုတ်။ ၂၀၁။
အပ္ပတ္တံ မာနသံ တေနာကံ အပ္ပတ္တမာန-
သော။ ... အပ္ပတ္တာရဟတ္တောတိ ဝုတ္တံ
ဟောတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၄၂-၃။ ဣတိဝုတ်။ ၄။ ၅၈။
အပ္ပတ္တမာနသော သေခေါ၊ ကာလံ ကယိ-
ရာ ဇနေ သုတော။ သံ၊ ၁။ ၁၂၂။ အပ္ပတ္တ-
မာနသောတိ အပ္ပတ္တအရဟတ္တော။ သံ၊ ၄။
၁။ ၁၆၈။ အနဝသေသတော မာနံ သိယတိ
သမုစ္ဆန္တတိ အဂ္ဂမဂ္ဂေါ မာနသံ၊ တနိဗ္ဗ-

တ္တနာ ပန အရဟတ္တဿ မာနသတာ ဒဠဗ္ဗာ။
 သံဠိ၊ ၁။ ၂၁၇။ ယေ ခေါ အပ္ပတ္တမာနသာ
 သေက္ခာ ဂရဟိတာ ဘဝန္တိ တေ။ အဘိ၊ ၄။
 ၁။ ၅၆။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁၅၄။ အပ္ပတ္တမာနသာတိ
 အပ္ပတ္တံ အနဓိဂတံ မာနသံ ယေဟိ တေ
 အပ္ပတ္တမာနသာ၊ အပ္ပတ္တအရဟတ္တဖလောတိ
 အတ္တော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁၅၅။ အပ္ပတ္တမာနသာတိ
 အပ္ပတ္တအရဟတ္တာ ဘိက္ခု ဂရဟိတာ ဘဝန္တိ။
 မူလဠိ၊ ၁။ ၂၆။ (၃) မရောက် - မရ -
 အပ်သေးသော - အရဟတ္တမဂ် - အရဟတ္တ-
 ဖိုလ် - ရှိသော၊ အရဟတ္တမဂ် - အရဟတ္တဖိုလ်
 - သို့ မရောက် - ကို မရ - သေးသော၊ သူ။
 ပဉ္စာဟာဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ သေခေါ အပ္ပတ္တ-
 မာနသော။ ထေရ၊ ၂၆၃။ အနဝသေသတော
 မာနံ သိယတိ သမုစ္ဆန္တတိတိ မာနသော၊
 အဂ္ဂမဂ္ဂေါ။ တံနိဗ္ဗတ္တိတော မာနသတော
 အာဂတံ မာနသံ၊ အရဟတ္တံ၊ တံ သော ဝါ
 အပ္ပတ္တော ဇေတနာတိ အပ္ပတ္တမာနသော။
 ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၄၃၈-၉။ (၄) မရောက်သော
 စိတ်အလိုဆန္ဒရှိသော၊ စိတ်အလိုဆန္ဒမပြည့်
 သော၊ သူ။ တတော မံ အဝဓိ ဂါဝိ၊ ထူပံ
 အပ္ပတ္တမာနသံ၊ ဝိမာန၊ ၆၆။ ထူပံ အပ္ပတ္တ-
 မာနသန္တိ ထူပံ စေတိယံ အသမ္ပတ္တ-
 အဇ္ဈာသယံ၊ မနသိ ဘဝေါတိ ဟိ မာန-
 သော၊ အဇ္ဈာသယော မနောရထော၊ “ထူပံ
 ဥပဂန္တာ ပုပ္ဖေဟိ ပူဇေယျာမိ”တိ ဥပုန-
 မနောရထဿ အသမ္ပုဏ္ဏတာယ ဧဝံ ဝုတ္တံ။
 ဝိမာန၊ ၄။ ၁၈၅။ ဒါယာဒါပုတ္တမာနသာ။ ဇော၊
 ၂။ ၃၇၁။ ဒါယာဒါပုတ္တမာနသာတိ မဟာ-
 ရာဇ ယေပိ တေ တဝ သိဝိသေဠဿ ဒါယာ-
 ဒါ အပ္ပတ္တမာနသာ အသမ္ပုဏ္ဏမနောရထာ။
 ဇော၊ ၄။ ၇။ ၃၇၂။

အပ္ပတ္တမုနိဘာဝ (တိ) [အပ္ပတ္တ + မုနိဘာဝ]
 မရောက်သေးသော မုနိအဖြစ်ရှိသော၊ မုနိ
 အဖြစ်သို့ မရောက်သေးသော၊ သူ။ မုနိတိ
 မောနတ္ထာယ ပဋိပန္နတ္တာ အပ္ပတ္တမုနိဘာဝေါပိ

မုနိဣစ္ဆေဝ ဝုတ္တော၊ လောကဝေါဟာရေန
 ဝါ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၂။

အပ္ပတ္တယောဗ္ဗန (တိ) [အပ္ပတ္တ + ယောဗ္ဗန]
 မရောက်သေးသော အရွယ်ရှိသော၊ အရွယ်
 မရောက်သေးသော၊ သူ။ ပုတ္တာပိ တုယံ
 ဗဟဝေါ၊ ဗဟရာ အပ္ပတ္တယောဗ္ဗနာ။ ဇော၊
 ၂။ ၂၅။

အပ္ပတ္တဝိသယပတ္တနာ (ထိ) [အပ္ပတ္တ + ဝိသယ +
 ပတ္တနာ] မရောက်လွှာသေး - မရသေး - သော
 အာရုံကို တောင့်တ - သောတရား - ခြင်း။
 အပ္ပတ္တဝိသယပတ္တနာ တဏှာ အန္တကာရေ
 စောရဿ ဟတ္ထပုသာရဏံ ဝိယ။ သမ္ပတ္တဝိသ-
 ယဂ္ဂဟဏံ ဥပါဒါနံ တဿေဝ ဘဏ္ဍုဂ္ဂဟဏံ
 ဝိယ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၀၄။
 အထ ဝါ အပ္ပတ္တဝိသယပတ္တနာ တဏှာ
 တမသိ စောရာနံ ကရပသာရဏံ ဝိယ။
 သမ္ပတ္တဝိသယဂ္ဂဟဏံ ဥပါဒါနံ စောရာနံ
 ကရပတ္တဓနဂ္ဂဟဏံ ဝိယ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၄။

အပ္ပတ္တဝိသေသ (ပု) [အပ္ပတ္တ + ဝိသေသ] (၁)
 မရောက် - မရ - အပ်သေးသော တရားထူး။
 အပ္ပတ္တဝိသေသံ ပဋိဝိဋ္ဌိတုကာမော။ ဝိ၊ ၄။
 ၂။ ၂၇၆။ အနဓိဂတ (အံ၊ ၄။ ၁။ ၇၉)၊ အပ္ပတ္တ
 (အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၃) တို့လည်း ကြည့်။ (တိ)
 (၂) မရောက် - မရ - အပ်သေးသော တရား
 ထူးရှိသော၊ တရားထူး - သို့ မရောက် - ကို
 မရ - သေးသော၊ သူ။ တေ ကိရ သတ္တု သန္တိ-
 ကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတော အရညံ ပဝိသိတော
 ဣဠေန္တာ ဝါယမန္တာ အပ္ပတ္တဝိသေသာ။ ဓမ္မ၊
 ၄။ ၂။ ၁၀၇။

အပ္ပတ္တဝိသတိဝိသယ (တိ) [အပ္ပတ္တ + ဝိသတိဝိသယ]
 မရောက်သေးသော အနှစ် ၂၀-ရှိသော၊
 အနှစ် ၂၀ - သို့မရောက်သေး - မပြည့်သေး -
 သော၊ သူ။ ဥနဝိသတိဝိသေသော နာမ အပ္ပတ္တ-
 ဝိသတိဝိသေသော။ ဝိ၊ ၂။ ၁၇၁။ ၄၃၃။

အပ္ပတ္တဝါဒ (တိ) [အပ္ပတ္တ + ဝါဒ] မရောက်အပ်သော မျှောသည်၏ အပြစ်ရှိသော၊ မျှောသည်၏အပြစ်သို့ မရောက်သော။ မနံ ဝုဠော အဟောသီတိ ဤသကံ အပ္ပတ္တဝါဒောဝေါ အဟောသီ။ ဝိဠာဉ။ ၃၃။ “မန” နှိ ဣမဿ ဝိဝရဏံ ဤသကန္တိ၊ ဤသကံ ဝုဠောတိ အတ္တော။ ဣမမေဝတ္တံ ဒဿေတု “အပ္ပတ္တဝါဒောဝေါ အဟောသီ” တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၅။ (ပါမိတ်၊ ယော-၌ ကား “အပ္ပမတ္တံ ဝုဠောဝေါ” ကို ဖွင့်လှက် ရှိသည်။ “အပ္ပမတ္တ” နှိ ဣမိနာ “ဤသက”- နှိ ပဒဿ အတ္တံ ဒဿေတိ။ “ဝုဠောဝေါ”- တိ ဣမိနာ ဘာဝပစ္စယေန ဝိနာ ဘာဝတ္ထော ဉာတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ ၎င်း၊ ၁။ ၂၃။)

အပ္ပတ္တသင်္ကပ္ပ (တိ) [အပ္ပတ္တ + သင်္ကပ္ပ] မရောက်သေးသော - အပြီးအဆုံးသို့ မရောက်သေးသော - ကြံစည် - တောင့်တ - ခြင်း ရှိသော။ သူ။ ပတ္တိတပတ္တနာယ ကောရိ အပ္ပတ္တသင်္ကပ္ပေါ။ အပါဠာ၊ ၁။ ၂၅။

အပ္ပတ္တသတ္တ (ပု) [အပ္ပတ္တ + သတ္တ] မရောက်သော သတ္တဝါ၊ အနာဘိသမေတာဝိ-ကြည့်။

အပ္ပတ္တသုခ (န) [အပ္ပတ္တ + သုခ] မရောက်သေးသော ချမ်းသာ။ အသမာဓိသုခ (အံ၊ ဠ၊ ၂။ ၅၄) ကြည့်။

အပ္ပတ္တာရဟတ္တ (တိ) [အပ္ပတ္တ + အရဟတ္တ] မရောက်သေး - မရသေး - သော အရဟတ္တဖိုလ် ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပတ္တမာနဿ (က) အနက် ကြည့်။

အပ္ပတ္တိ (တိ) [န + ပတ္တိ] မရောက်ခြင်း၊ မရခြင်း။ ပတ္တိအပ္ပတ္တိသဘာဝ (အနုဠာ၊ ၃။ ၁၀၁) ကြည့်။

အပ္ပတ္တိပစ္စုပ္ပန် (တိ) [အပ္ပတ္တိ + ပစ္စုပ္ပန်] မရောက်ခြင်း - မရခြင်း - လျင် ရှေး၌ ထင်
အဘိဓာန် ၂-၄၆ - ဝ-ပ-ဗ-သ-ခ

ခြင်းရှိသော။ (သာ ဣစ္ဆာ) ကေသံ အပ္ပတ္တိပစ္စုပ္ပန်နာ။ အဘိ၊ ဠ၊ ၂။ ၁၀၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၃၆။ အပါပုဏိတဗ္ဗေသု ပဝတ္တတ္တာ ဝေ “အပ္ပတ္တိပစ္စုပ္ပန်နာ” တိ ဝုတ္တာ။ ယတ္ထ ဟိ သာ ဣစ္ဆာ ပဝတ္တာ၊ တံ ဝတ္ထု အပါပုဏန္တိ ဟုတ္တာ ဂယတိ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၆၈။ အပ္ပတ္တိ အလာဘော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၂၂။

အပ္ပတ္တ (တိ) [အပ္ပ + အတ္တ] အနည်းငယ် ဟူသော အနက် ရှိသော။ အပ္ပတ္တော ဟိ အယံ က-သဒ္ဓေါ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၉၇။ အပ္ပတ္တော ဟိ အယံ မတ္တာ-သဒ္ဓေါ “မတ္တာသုခပရိစ္စာဂါ”- တိ အာဒိသု ဝိယ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၅။ ဒီ၊ ဠ၊ ၂။ ၂၃။ သီ၊ ဠ၊ သင်္ခ၊ ၁။ ၇၁။ က-သဒ္ဓေါ အပ္ပတ္တော။ ဒီ၊ ဠ၊ ၂။ ၁၈၁။ ပဌမော က-ကာရော အပ္ပတ္တော။ မ၊ ဠ၊ ၃။ ၃၇၀။

အပ္ပတ္တတရ (တိ) [အပ္ပ + အတ္တ + တရ] အပ္ပဋ္ဌ-တရနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပတ္တန (တိ) [(၁) န + ပတ္တန၊ (၂) န + ပတ္တနာ] (၁) မတောင့်တသော၊ သူ။ တတော ဥတ္တရိ သုဿ အပ္ပတ္တနတော သန္တုဋ္ဌာ ဟုတ္တာ။ ဒီ၊ ဠ၊ ၃။ ၁၈၃။ ယသ္မာ တေ တတော ဥတ္တရိ သုဿ အဘာဝတော ဝေ န ပတ္တေန္တိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ “တတော ဟုတ္တာ” တိ။ ဒီ၊ ဠ၊ ၃။ ၂၀၉။ (၂) တောင့်တခြင်း မရှိသော၊ သူ။ နိရာဿောတိ အနာသော အပ္ပတ္တနော။ အံ၊ ဠ၊ ၂။ ၇၇။ အနာသောတိ ပတ္တနာရဟိတော၊ တေနာဟ “အပ္ပတ္တနော” တိ။ အံ၊ ဠ၊ ၂။ ၇၉။

အပ္ပတ္တာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပတ္တာ] မရောက် - မရ - မူ၍။ အပ္ပတ္တာဝ ဉာတကေ အန္တရာမဂ္ဂေကာလံ ကရေတိ။ အံ၊ ၂။ ၈၃။ အပ္ပတ္တာ ပဒဝိညာဏံ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၀၄။ = အပါပုဏိတော။ ဇာ၊ ဠ၊ ၃။ ၇၂။ အပ္ပတ္တာဝ လောကဿ အန္တံ။ န စ အပ္ပတ္တာ လောကန္တံ။ သံ၊ ၁။ ၆၁။ အံ၊

၁။၃၅၇။ ပိဋ္ဌ၊၁။၉၀။ ပိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၉၀။ အပ္ပ-
 တာဟိ ကဉ္စပဏေန အနဓိန္နာ။ သာရတ္ထ၊၁။
 ၂၄၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၄၇။ အညံ ဝဿသတံ
 အပ္ပတွာ။ ဒိဋ္ဌ၊၂။၆။ ဗောဓိံ အပ္ပတွာ။ ဒိ-
 ဋ္ဌ၊၃။၈၁။ မဋ္ဌ၊၂။၈၀။ အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ။
 သံ၊၄။၃။၂၂၃။ မာဂ္ဂ၊၁။၃၂။ အာဂ္ဂ၊၄။၁။
 ၉၆။ (ဇာ၊၁။၂၇၃။ သံ၊၄။၁။၁၀၉။ မာဂ္ဂ၊
 ၂။၃၁။ ပုပ္ဖ၊၄။၂၇။ ကခါ၊၃။၂၀၂။
 လည်းကြည့်။)

အပ္ပထာမ (ကိ) [အပ္ပ+တာမ] နည်းတော်
 အားအစွမ်းရှိတော့သူ။ အပ္ပပလော အပ္ပ-
 ယာမော။ စူဠနိ၊၁။၈၉။ မနာ အပ္ပယာမဿ၊
 န မဇာတာမဿ။ ဝိဋ္ဌ၊၁။၂၅၉။ ဗုဗ္ဗလာ
 အပ္ပထာမာ ဝေရူပံ ဝတ္တံ အနုပါလေပန န
 သက္ကောန္တိ။ ပိဋ္ဌ၊၂။၉၆။

အပ္ပထာမက (ဟိ) [အပ္ပ+ကာမ+က] နည်း
 သော အားအစွမ်းရှိသောသူ။ ဗုဗ္ဗလော
 အပ္ပထာမကော။ သံ၊၂။၄၀၉။ အပ္ပထာမ-
 ကောတိ ဥဏ္ဏထာမဿ ပရိတ္တတာယ ပရိတ္တ-
 ထာမကော။ သံ၊၄။၃။၁၁၇။ အပ္ပပလာ
 အပ္ပတာပကာ ပဟာနိ။၉။ စူဠနိ၊၂။၂၀။
 အပ္ပတာပကာတိ အပ္ပေါ ပရိက္ခော ထာမော
 ဧတေသံ ဝါယာမော ဥဿာယာတိ အပ္ပ-
 ထာမကော။ ပဟာနိ၊၄။၄၇။

အပ္ပဒက္ခိဏ (ပု) [န+ပဒက္ခိဏ] လကျောမဟုတ်
 တော၊ လက်ဝဲ၊ လက်ဝဲရမ်း၊ ကြီး - မြတ်
 သော - ဂူ - အရာ - ကို ပိမိလက်ဝဲ၌ တား၍
 ရှိ၊ ဤ၊ ပရိသေ - မလေးစား - ပြင်း။
 အပ္ပသု၊-ကြည့်။

အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိတာ (ဟိ) [အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိ+
 တာ] ရှိသောစွာ နာယူလေ့ ပရှိသော - ဆုံးမ
 အပ်သည့်အတိုင်း ကျင့်လေ့ပရှိသော - သူ၏
 အပြစ်။ အတ္ထာဓိပတေယျပတိရူပေန ဂရုနံ

အနုသ သနိယာ အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိတာ ဝဇ္ဇေ-
 တိတိ ယုဇ္ဇဟိ။ နေတ္ထိ၊၄။၉၀။ ဒေါပစသာယ
 (အဘိဋ္ဌ၊၁။၄၂၂)၊ အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိ-တို့
 လည်း ကြည့်။

အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိဘာဝ (ပု) [အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိ+
 ဘာဝ] ရှိသောစွာ နာယူလေ့ မရှိသော - ဆုံးမ
 အပ်သည့်အတိုင်း ကျင့်လေ့ပရှိသော - သူ၏
 အပြစ်။ ဒုက္ခေန ဝတ္တဗ္ဗာ အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိ-
 ဘာဝတော။ သံ၊၄။၂။၁၆၁။ အနုသာသနိ-
 ဟာ အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိဘာဝေန ဂရုကာ-
 ပပေသု သပြုက္ခာရိသု။ ဂေါရ၊၄။၂။၉။
 အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိ လည်း ကြည့်။

အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိ (ဟိ) [န+ပဒက္ခိဏ+ဂဟ+
 ဟိ] လကျောအားဖြင့် မနာယူ - လက်ဝဲအား
 ဖြင့် နာယူ - လေ့ ရှိသော၊ ထူးမြတ်သော
 အားဖြင့် မနာယူ - ယုတ်ညံ့သောအားဖြင့်
 နာယူ - လေ့ရှိသော၊ ရှိသောစွာ နာယူလေ့
 ပရှိသော၊ ဆုံးမအပ်သည့်အတိုင်း ကျင့်လေ့
 ပရှိသောသူ။ အက္ခမော (ဟောတိ) အပ္ပ-
 ဒက္ခိဏဂါဟိ အနုသာသနိ။ ဝိ၊၁။၂၇၂။
 ပ၊၁။၁၃၃။ သံ၊၂။၁၅၇။ ယထာနုသိဋ္ဌံ
 အပ္ပဋိပဉ္စနတော ပဒက္ခိဏေန အနုသာသနိ
 န ဂက္ခာဟိတိ အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိ အနုသာသ-
 နိ။ ဝိ၊၄။၂။၁၉၈။ အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိ အနုသာ-
 သနိန္ဒြိ ဟော ဟိ ဝုစ္စမာနော “တုမေ မံ
 ကဿ ဝဒထ၊ အဟံ အက္ခနော ကပ္ပိယာ-
 ကပ္ပိယံ သာဝဇာနဂဇ္ဇံ အတ္တနန္တံ ဇာနာ-
 ပီ”တိ ဝဒတိ၊ အယံ အနုသာသနိံ ပဒက္ခိ-
 ဏတော န ဇာနာသိ၊ ဝါပကော ဂက္ခာတိ၊
 တဿ အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိတိ ဝုစ္စတိ။ မဋ္ဌ၊
 ၁။၃၇၈။ ပကာရေဟိ အာဝဟံ (အာဝဟနံ။
 သာရတ္ထ) ပဒက္ခိဏံ၊ တတော ပဒက္ခိဏတော
 ဂဟဏသိလော ပဒက္ခိဏဂါဟိ၊ န ပဒက္ခိ-
 ဏဂါဟိ အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိ။ မဋ္ဌ၊၂။၅၀။
 သာရတ္ထ၊၂။၃၆၇။ အပ္ပဒက္ခိဏဂါဟိနော-

(သံ၊၁။၄၁၀)တိ အနုသာသနိ သုတ္တံ ပဒကိဏံ န ဂဏန္တိ ယထာနုသိဋ္ဌံ န ပဋိပဋ္ဌန္တိ။ သံ၊၄။၂။၁၆၁။

အပ္ပဒဿ (တိ) [အပ္ပ + ဒိသ + အ] နည်းသော - နဲ့သော - အမြင်ရှိသော၊ ပညာ - နည်း - နဲ့ - သော၊ သူ။ ဝေဓမ္မဟံ အပ္ပဒဿေ ပဟာယ။ စူဠနိ။၂။ သုတ္တနိ။၄၅၀။ အပ္ပဒဿေတိ ဗာဝရိပဘုတိကေ ပရိတ္တပညေ။ သုတ္တနိ၊ ၄။၂။၂၂၁။ စူဠနိ၊၄။၂။ အပ္ပဒဿာတိ မန္တဒဿိနော။ စူဠနိ၊၄။၂။

အပ္ပဒါန (န) [န + ပ + ဒါန] မပေးခြင်း၊ခွင့် မပေးခြင်း၊ မစွန့်ခြင်း။ ဣဏံ ဂဟေတွာ တဿ အပ္ပဒါနေန ဣဏယာတာ။ သုတ္တနိ၊ ၄။၁။၃၀၅။ သော ဟိ တဿ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ အပ္ပဒါနေန ဥပက္ကိလေသောတိ ဝေဒိတဗျော။ သံ၊ ၄။၂။၃၁၈။ တေသု စ ဉာဏပ္ပဝတ္တိယာ အပ္ပဒါနေန။ မ၊၄။၁။၂၂၈။ သံ၊၄။၂။၁၇။ အပ္ပဒါနေနာတိ အဝိဿဇ္ဇနေန။ ဧတေနဿာ အနုဗောဓဉာဏဿပိ ဝိဇ္ဇန္တကတမာဟ။ မ၊၄။၁။၃၂၆။ (ဒိ၊၄။၃။၂၂၀။ အဘိ၊၄။၁။၃၉၆။ ဇာ၊ ၄။၃။၁၈၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၂၄။ ဒိ၊၄။၂။၆၇။ မ၊ ၄။၁။၁၇၅။တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဒါနကိစ္စ (န) [အပ္ပဒါန + ကိစ္စ] မပေးခြင်း ကိစ္စ။ ဝိသယသဘာဝံ ယာထာဝတော ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ အပ္ပဒါနကိစ္စမိဝ။ သံ၊၄။၂။၂၁။

အပ္ပဒါနဌ (ပု) [အပ္ပဒါန + အတ္ထ] မပေးခြင်း - အနက် - သဘော။ လောကုတ္တရကုသလဝဓမ္မာနံ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ အပ္ပဒါနဌေန ပရိဿယာ နာမ။ မဟာနိ၊၄။၅၇။ ဝေ ဟိဿ မဟန္တံ ဟုတွာ ဝဗ္ဗသော ဝိနိပတိတုံ အပ္ပဒါနဌော ဒီပိတော ဟောတိ။ အံ၊၄။၃။၂၂၂။

အပ္ပဒါနဘာဝ (ပု) [အပ္ပဒါန + ဘာဝ] မပေးသည်၏အဖြစ်။ ဘဝသမ္ပတ္တိဘဝနိဗ္ဗာနာနံ အပ္ပဒါနဘာဝတော ဥဗ္ဗဂေါ။ သံ၊၄။၂။၃၄၅။

အပ္ပဒါနာဘာဝ (ပု) [အပ္ပဒါန + အဘာဝ] မပေးခြင်း၏ မရှိခြင်း။ ကတုပဓိတာနံ ကမ္မာနံ အတ္တနော ဖလဿ အပ္ပဒါနာဘာဝေါ စ ဒဿိတော။ နေတ္ထိ၊၄။၁၆၂။ အပ္ပဒါနာဘာဝေါတိ ပစ္စယသမဝါယေ ကမ္မဿ ကေန္တတော ဖလပ္ပါဒနံ။ နေတ္ထိ၊၄။၉၄။

အပ္ပဒါလိတပုဗ္ဗ (တိ) [န + ပဒါလိတ + ပုဗ္ဗ] ရှေး၌ မဖောက်ခွဲအပ်သော၊ မဖောက်ခွဲ - မထွင်းဖောက် - ဘူးသော။ သော အပ္ပဒါလိတပုဗ္ဗံ လောဘက္ခန္ဓံ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ပဒါလေတိ။ သံ၊၃။၇၈။ (ဒိ၊၄။၃။၁၁၅။ ဣတိဝုတ်၊၄။၁၄၉။ မဟာနိ၊၄။၂၀၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။ ၃၁၄-တို့လည်း ကြည့်။) အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဒီပ (တိ) [န + ပဒီပ] အလင်းရောင် - ဆီမီး၊လှ၊နေ စသော အလင်းရောင် - မရှိသော။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ရတ္တန္တကာရေ အပ္ပဒီပေ။...အပ္ပဒီပေတိ အနာလောကေ။ ဝိ၊၂။၃၅၂။ အပ္ပဒီပေတိ ပဒီပစန္ဒသူရိယ-အင်္ဂါသု ဧကေနာပိ အနောဘာသိတေ၊ တေနေဝဿ ပဒဘာဇနေ “အနာလောကေ”တိ ဝုတ္တံ။ဝိ၊၄။၃။၂၀၂။

အပ္ပဒုက္ခ (န) [အပ္ပ + ဒုက္ခ] (၁) မဆင်းရဲခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း။ ဝိဇ္ဇိပ္ပတ္တော ဟိ အာဂမနမ္ပိ ကိလေသေ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော အပ္ပဒုက္ခေန အပ္ပကသိရေန အကိလမန္တောဝ ဝိက္ခမ္ဘေတုံ သက္ခောတိ။ အဘိ၊၄။၃။၄၃။ အပ္ပဒုက္ခေန အကသိရေန ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ ဣတိဝုတ်၊၄။၄၈။ အပ္ပဒုက္ခေနာတိ သုခေနော။ မ၊၄။၂။ ၃၂၀။ အပ္ပကသိရ-လည်း ကြည့်။(တိ)(၂) အနည်းငယ်သော ဆင်းရဲရှိသော၊သူ။ အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရီ (၂) အနက် ကြည့်။

အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရီ (တိ) [(၁) အပ္ပ + ဒုက္ခဝိဟာရီ။ (၂) အပ္ပ + ဒုက္ခ + ဝိဟာရီ] (၁) အနည်းငယ်သော မကောင်းမှုဖြင့် ဆင်းရဲစွာ နေ

လေ့ရှိသော။ သူ။ ပရိတ္တော အပ္ပိတုမော
 အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရီ။ အံ၊ ၁။ ၂၅။ အပ္ပဒုက္ခဝိ-
 ဟာရီတိ အပ္ပကေနပိ ပါပေန ဒုက္ခဝိဟာရီ။
 အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၂။ (၂) အနည်းငယ် ဆင်းရဲဖြင့်
 နေလေ့ရှိသော။ အနည်းငယ်သော ဆင်းရဲ
 ရှိသည်ဖြစ်၍ နေလေ့ရှိသော (ပဉ္စကုလ္လသျှ)။
 ဣဓာဟံ ကဿပ ကေစ္စံ တပဿိ အပ္ပဒုက္ခ-
 ဝိဟာရီ ပဿာမိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၅၃။ ကော
 ပန တပဿိ အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရီ ဟောတိ။
 ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၈။ အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရီတိ အပ္ပကံ
 ဒုက္ခေန ဝိဟာရီ။ သီ၊ ၄။ သစ်၊ ၂။ ၃၄၈။

အပ္ပဒုဋ္ဌ (တိ) [န + ပဒုဋ္ဌ] (၁) မပြစ်မှား
 တတ်သော။ သူ။ ယော အပ္ပဒုဋ္ဌဿ နရဿ
 ဒုဿတိ။ သံ၊ ၁။ ၁၃။ ဓမ္မ၊ ၃။ ၂။ ၉။ ၁။
 ၁၃၁။ သုတ္တနိ၊ ၃။ ၂။ အပ္ပဒုဋ္ဌဿာတိ အတ္တ-
 နော ဝါ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဝါ အဒုဋ္ဌဿ။ ဓမ္မ၊
 ၄။ ၂။ ၂။ မနောပဒေါသာဘာဝေန အပ္ပ-
 ဒုဋ္ဌော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၈။ အပ္ပဒုဋ္ဌေသု
 ဒုဿတိ။ ဓမ္မ၊ ၃။ ၂။ အပ္ပဒုဋ္ဌေသုတိ ပရေသု
 ဝါ အတ္တနိ ဝါ နိရုပရာဓေသု။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၄၅။
 (၂) မဖျက်ဆီး - မနှောင့်ယှက် - အပ်
 သော။ အာကန္တကေဟိ အဘိဇ္ဈာဒီဟိ
 ဒေါသေဟိ ပဒုဋ္ဌေန၊ ပကတိမနော ဟိ
 ဘဝကံစိတ္တံ၊ တံ အပဒုဋ္ဌံ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၅။

အပ္ပဒုဋ္ဌစိတ္တ (တိ) [န + ပဒုဋ္ဌ + စိတ္တ] မဖျက်ဆီး
 အပ်သော စိတ်ရှိသော။ ဖျက်ဆီးအပ်သော
 စိတ်မရှိသော၊ ပြစ်မှား - ဖျက်ဆီး - လိုသော
 စိတ်မရှိသော။ သူ။ တေ အညမည် အပ္ပဒုဋ္ဌ-
 စိတ္တာ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၉။ (မဟာနိ၊ ၄။ ၃၀၄-လည်း
 ကြည့်။)

အပ္ပဒုဋ္ဌတ္တ (န) [အပ္ပဒုဋ္ဌ + တ္တ] မပြစ်မှားတတ်
 သည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပဒုဋ္ဌတ္တာ ဝါ သုဒ္ဓဿ၊
 သုဒ္ဓတ္တာ အနက်ဏဿ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၈။

အပ္ပဒုဋ္ဌပဒေါသဘာဝ (ပု) [အပ္ပဒုဋ္ဌ + ပဒေါ-
 သဘာဝ] မပြစ်မှားသူကို ပြစ်မှားသည်၏

အဖြစ်။ တေဿေဝ ဥပရိ ပတိဿတိ၊ အပ္ပ-
 ဒုဋ္ဌပဒေါသဘာဝတော။ မ၊ ၄။ ၃။ ၃၄။

အပ္ပဒုဋ္ဌပဒေါသိ (တိ) [အပ္ပဒုဋ္ဌ + ပ + ဒုသ + ကိ]
 မပြစ်မှားသူကို - ပြစ်မှား - တတ်သော -
 လေ့ရှိသော။ သူ။ တသ္မာ ဖုသန္တံ ဖုသတိ၊
 အပ္ပဒုဋ္ဌပဒေါသိနံ။ သံ၊ ၁။ ၁၂။ ပေတ၊ ၂။ ၁၂။
 ယော “အပ္ပဒုဋ္ဌဿ... အနက်ဏဿ” တိ ဧဝံ
 ဝုတ္တော အပ္ပဒုဋ္ဌပဒေါသိ ပုဂ္ဂလော။ သံ၊ ၄။
 ၁။ ၄၇။

အပ္ပဒုဋ္ဌမနသကံပ္ပ (တိ) [န + ပဒုဋ္ဌ + မနသကံပ္ပ]
 (ဒေါသသည်) ဖျက်ဆီးအပ်သော စိတ်
 အကြံအစည် မရှိသော။ သူ။ အဗျာပန-
 စိတ္တော ခေါ ပန ဟောတိ အပ္ပဒုဋ္ဌမန-
 သကံပ္ပေါ။ မ၊ ၁။ ၃၅၈။ မ၊ ၃။ ၉၇။ အံ၊ ၃။
 ၄၇၇။ ဣတိဝုတ်။ ၂၅၆။

အပ္ပဒုဋ္ဌေသေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ပဒုဋ္ဌေသေတွာ]
 မဖျက်ဆီးစေ - မဖျက်ဆီး - မူ၍၊ မပြစ်မှား
 မူ၍။ တသ္မိ ပုရိသေ စိတ္တံ အပ္ပဒုဋ္ဌေသေတွာ
 အတ္တနော စ ဒုက္ခံ အစိန္တေတွာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
 ၂၉၆။

အပ္ပဒေါသ (တိ) [အပ္ပ + ဒေါသ] အနည်းငယ်
 သော - မပြောပလောက်သော - အပြစ်ရှိ
 သော။ အပ္ပသာဝဇ္ဇ (အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၉) ကြည့်။

အပ္ပဓံသ (တိ) [န + ပဓံသ] မဖျက်ဆီး - အပ် -
 သင့် - ထိုက် - သော။ သူ။ အပ္ပဓံသေ ပဓံ-
 သေတိ။ ၉။ ၁။ ၂၉၆ (သီ၊ ၇။ မူကွဲ)။

အပ္ပဓံသနိယ (တိ) [န + ပဓံသနိယ] မဖျက်ဆီး
 - အပ် - နိုင် - သော။ ပရဝါဂိမိဂေဟိ အပ-
 ဓံသနိယတော စ သိဟသဒိသတ္တာ သိဟာ။
 ကခါ၊ ၄။ သစ်၊ ၁။ ၁၂။

အပ္ပဓံသိက (တိ) [န + ပဓံသိယ။ ယ-ကို က-
 ပြု။] အပ္ပဓံသိယနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပမာဒကဏ္ဍ (ထိ) [အပ္ပမာဒ+ကဏ္ဍ] မဖျက်
ဆီး - အပ် - နိုင် - သည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပမာဒ-
ကဏ္ဍ အာနိသံသော။ ဒီ၊ ဌ၊ ဉ၊ ၁၂။

အပ္ပမာဒိတ (တိ) [န + ပမာဒိတ] မဖျက်ဆီးအပ်
သော၊ အဖျက်ဆီးမခံရသော၊ သူ။ “ကစ္စိ-
သိ အယျေ အပ္ပမာဒိတာ”တိ။ “ပမာဒိတာမှ
အယျေ”။ ဝိ၊ ၂။ ၂၉၄။

အပ္ပမာဒိယ (တိ) [န + ပမာဒိယ] မဖျက်
ဆီးအပ်သော၊ ဖျက်ဆီးခြင်းငှါ မတတ်နိုင်
သော၊ ဂုဏ်မှလည်းကောင်း၊ အာရာမှလည်း
ကောင်း၊ ရွှေစေခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်သော၊
ဂုဏ်ကို မယုတ်လျော့စေနိုင်၊ ရာထူးကို
မလျော့ကျ စေနိုင်သော။ အပ္ပမာဒိယော
ဟောတိ ကေနစိ မနုဿဘူတေန ပစ္စတ္တိကေန
ပစ္စာမိတ္တေန။ ဒီ၊ ၃။ ၁၄၂။ အပ္ပမာဒိကော
ဟောတိတိ ဂုဏတော ဝါ ဌာနတော ဝါ
ပမာဒေတုံ စာဝေတုံ အသက္ကုဏေယျော။
ဒီ၊ ၄။ ၁၂၂။ အပ္ပမာဒိကောတိ အပ္ပမာဒိ-
ယော၊ ယ-ကာရဿ ဟိ က-ကာရံ ကတွာ
အယံ နိဗ္ဗေသော ယထာ “နိယျာနိကာ
ဓမ္မာ”တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၁၂၃။ ဗောဓိသတ္တော
နဂရံ ပဋိသင်္ခရိတွာ ပရေဟိ အပ္ပမာဒိယံ
အကာသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၁၄၄။ ကေနစိ အကမ္မ-
နိယော အပ္ပမာဒိယော စ ဟောတိ။ မ၊ ၄။
၂၇၅။ ပေတ၊ ၄။ ၁၁၀။ (ဇာ၊ ၄။ ၁၄၄-
လည်း ကြည့်)

အပ္ပမာဒိယတာ (ထိ) [အပ္ပမာဒိယ + တာ]
မဖျက်ဆီး - အပ် - နိုင် - သည်၏ အဖြစ်။
ကေနစိ အပ္ပမာဒိယတာ ဟောတိ ဂုဏဟိ။
ဒီ၊ ၄။ ၁၄၄။

အပ္ပမာဒ (တိ) [အပ္ပ + မာဒ] နည်းသောဥစ္စာ
ရှိသော၊ ဥစ္စာပါးရှားသော၊ ဆင်းရဲ -
မွဲတေ - သော၊ သူ။ ဒလိဒ္ဓေါ အပ္ပမာဒော

အပ္ပမာဒော၊ ဝိ၊ ၃။ ၄၇။ အနာဠိယော
အပ္ပမာဒော ဒလိဒ္ဓေါ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၂။

အပ္ပမာဒ (တိ) [အပ္ပ + မာဒ] နည်းသော အရ
ဆောင်ခြင်းရှိသော၊ သူ။ အယံ အပ္ပမာဒတော
အပ္ပါဂမော အပ္ပမာဒော။ ဝိ၊ ၅။ ၂၉၇-ဂ။

အပ္ပမာဒ (တိ) [န + ပမာဒ] မပြဇာနီးသော၊
ပမာဒ မဟုတ်သော၊ အရေးမကြီးသော၊
မမြတ်သော။ ဧဝိသေသု ဟိ သမာသပ-
ပေသု ပမာဒမ္ပိ အပမာဒံ ဝိယ နိဒ္ဒိသီယတိ
ယထာ “သရာဇိကာယ ပရိသာယာ”တိ။
ဒီ၊ ၄။ ၁၂၅။ သိ၊ ၄။ ၁၁၁။ မ၊ ၄။ ၁၂၅။
သံ၊ ၄။ ၁၄၄။ အံ၊ ၄။ ၁၈၈။ တတ္ထ ကာယော
အပ္ပမာဒော အနုနိပ္ပာဒိတိ ဣဓ ကာယံ
ပမာဒံ အပ္ပမာဒန္တ ဣရိယာပထံ။ မ၊ ၄။
၃၇၃။ အပ္ပမာဒာယပိ ကရုကာယ ပဋိနိဗ္ဗေ-
သော ယုတ္တောတိ ဒဿေတိ။ အနု၊ ၄။ ၁၈၈။

အပ္ပမာဒတာ (ထိ) [န + ပမာဒတာ] မပြဇာနီး
သည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပမာဒတာ စ ကရု-
ကာယ ပရိမဂါထာယ ဝသေန ဝုတ္တာ။
အနု၊ ၄။ ၁၈၈။

အပ္ပမာဒန္တ (ပု) [အပ္ပမာဒ + အန္တ] မပြဇာနီး
သောအနက်။ တဿ ပဒဿ အဝယဝတ္တော
ပန အပ္ပမာဒန္တော ဝိဇ္ဇမာနော။ မ၊ ၄။
၃၉၇။

အပ္ပမာဒဒဿီ (တိ) [အပ္ပမာဒ + ဒိသ + ကိ]
မပြဇာနီး - မမြတ် - သည်ကိုမြင်လေ့ရှိသော၊
သူ။ လာမကဒဿ (စုဋ္ဌနိ၊ ၄။ ၈၂) ကြည့်။

အပ္ပမာဒဘာဝ (ပု) [အပ္ပမာဒ + ဘာဝ] မပြ
ဇာနီးသည်၏အဖြစ်။ သာခါနဂရကေတိ ဣမိ-
နာ အပ္ပမာဒဘာဝေါ။ ဒီ၊ ၄။ ၁၇၁။ အာ-
ပေါဓာတုယာ တတ္ထ အပ္ပမာဒဘာဝံ၊ ပထ-
ဝိဓာတုယာ စ ပမာဒဘာဝံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။
၄၇၇။ (သိ၊ ၄။ ၁၁၄။ အနု၊ ၄။ ၁၈၆-
တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဓာနဘာဝဒီပန (တိ) [အပ္ပဓာနဘာဝ+ဒီပန] မပြောင်းသည်၏အဖြစ်ကို-ပြတတ်သော-ပြခြင်းရှိသော။ သဟ-သဒ္ဒေါ အပ္ပဓာနဘာဝဒီပနော။ သံ၊ ၇။ ၂။ ၅၁။

အပ္ပဓာနဘူတ (တိ) [အပ္ပဓာန+ဘူတ] ပဓာနမဟုတ်သည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ သဒ္ဓကမေဓ အပ္ပဓာနဘူတောပိ။ ဒီ၊ ၇။ ၁။ ၂၆။ အပ္ပဓာနဘူတာ ဟိ ဝိပဿနာ၊ ယထာဘူတဒဿနမဂ္ဂပညာ ပဇာနာတိ။ သံ၊ ၇။ ၂။ ၅၁။ န တံ ဣမ ပဓာနံ အနုဿရဏံ ပတိ တဿ အပ္ပဓာနဘူတတ္တာ။ ဒီ၊ ၇။ ၁။ ၁၄၆။

အပ္ပဓာနသဇ္ဈပတ္တ (ပ) [အပ္ပဓာန+သဇ္ဈပတ္တ] ပဓာနမဟုတ်သော သဇ္ဈပဏ္ဍိတနက်။ ဆဋ္ဌိဝိဘတ္တိယာ ဧညသာသနဝရဿ ဇနကေန နရဝရေန သမ္ပန္နော အပ္ပဓာနသဇ္ဈပတ္တော။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၁၁။

အပ္ပနက (တိ) [အပ္ပနာ+က] သက်ဝင်ခြင်း-ရှိ-နှင့်ယှဉ်-သော၊ အာရုံကို-ထားသော-သွင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်သော။ န မနာပေနာတိ န မနမိ အပ္ပနကေန အာကာရေန နိသိန္နာသနတော ပစ္စုပ္ပန္နိ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၆။

အပ္ပနတ္ထ (ပ) [အပ္ပနာ+အတ္ထ] ဝင်စားခြင်းအကျိုး။ တဒါ ကိရဿ သမာပတ္တိ အပ္ပနတ္ထာယ နိသိန္နဿ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၈။

အပ္ပနာ (ထိ) [အပ္ပ+ဏေ+ယ၊ အပ္ပ+ယ၊ အပ္ပပါပုဏနော အပ္ပေတိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မော အာရမ္မဏန္တိ အပ္ပနာ၊ ယ၊ အာဓိဓာန်၊ ၇။ ၁။ ၅၅။ သက္ကတဉ္စကား အဝိဇ္ဇာဟု တိလိင်ရှိသည်။ ယင်း၌ ဣဓာတ်+ကာရိတ် ကိစ္စ-ပစ္စည်း၊ လျှင် (ယ) ပစ္စည်းတည်း။ ဣ-ကို အရ်-ပြု၍ ပါ၊ ၇။ ၃။ ၃၆-သုတ်ဖြင့် ပလာ၍ အဝိဇ္ဇာ-ပြီးသည်။ အပ္ပေတိ နှင့်လည်းယှဉ်ကြည့်။] (၁) အာရုံသို့ သမ္ပ

ယုတ်တရားတို့ကို - သွားရောက် စေတတ်သော - ခြွေးရှူတင်တတ်သော - တရား။ (ဝိတက္ခော) တက္ခော ဝိတက္ခော သက်ပေါ်အပ္ပနာ ဗျပ္ပနာ။ အဘိ၊ ၈။ ၁၈။ မ၊ ၃။ ၁။ ၁၈။ ကေဂ္ဂိစိတ္တံ အာရမ္မဏေ အပ္ပေတိတိ အပ္ပနာ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈။ ကေဂ္ဂေါ ဟုတော အာရမ္မဏေ အပ္ပေတိတိ အပ္ပနာ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၉၃။ ကေဂ္ဂေါတိ ဣမိနာ သမာဓိနာ လဇ္ဈုပကာရဿေဝ ဝိတက္ကဿ အပ္ပနာပရိယာယော ဟောတိတိ ဒဿေတိ။ မ၊ ၇။ ၃။ ၃၀၇။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မော အာရမ္မဏေ အပ္ပေန္တော ဝိယ ပဝတ္တတိတိ ဝိတက္ခော အပ္ပနာ။ တထာ ဟိ သော “အပ္ပနာ ဗျပ္ပနာ”တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၇။ ၁။ ၁၀၈။ တတ္ထ ဟိ ဝိတက္ခော သမ္ပယုတ္တဓမ္မော အာရမ္မဏေ အပ္ပေတိ အဘိနိရောပေတိတိ အပ္ပနာတိ ဝုစ္စတိ။ မဏိမဉ္ဇူ၊ ၂။ ၅၉။ (၂) အာရုံ၌ စိတ်ကိုကောင်းစွာထားတတ်သောတရား။ (ဈာန်သမာဓိ။) (၃) အာရုံ၌ ကောင်းစွာတည်တတ်သောတရား။ (သမာဓိနှင့်ယှဉ်သောတရား၊ ဈာန်။) ဝိတက္ကဿ ကိစ္စဝိသေသေန ထိရဘာဝပုတ္တေ ပဌမဇ္ဈာနသမာဓိမ္ပိ၊ ပစ္စနိကဒူရိဘာဝကတေန ထိရဘာဝေန တံသဒိသေသု ဝိတက္ကရဟိတေသု ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိသမာဓိသု စ “အပ္ပနာ”တိ အဋ္ဌကထာဝေါဟာရော။ မူလ၊ ၇။ ၁။ ၁၀၁။ သော ဟိ (ဝိတက္ခော) ပါဠိယံ “အပ္ပနာ ဗျပ္ပနာ”တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ တံသမ္ပယောဂတော ဝါ ယသ္မာ ဈာန် “အပ္ပနာ”တိ အဋ္ဌကထာဝေါဟာရော၊ ဈာနဂေါသု စ သမာဓိ ပဓာနံ၊ တသ္မာ တံ “အပ္ပနာ”တိ ဒဿေန္တော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၇။ ၁။ ၃၃၃။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂။ ၁၆။ သမာဓိ ပန အပ္ပေတိ သမ္မာ ဌပေတိတိ အပ္ပနာတိ ဝုစ္စတိ၊ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မော ပန တံသဟစရိတတ္တာ ဥပစာရဝသေန အပ္ပနာတိ ဝုစ္စန္တိ။ အပ္ပေတိ ဝါ အာရမ္မဏေ သမ္မာ တိဋ္ဌတိ သမာဓိဝသေန အဝိပ္ပကိဏ္ဏော၊ အဝိသဇ္ဇော

စ ဟောတိတိပိ အပ္ပနာတိ ဝုစ္စတိ။ မဏိ-
မဉ္ဇူ။ ၂။ ၅၉။ (က) လောကီဈာန်။ ဌပနာတိ
အပ္ပနာ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၂၂-၃။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၂၇၀။
ဌပနာတိ သမာဓာန်။ တံ ဟိ သမ္ပဒေဝ
အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ အာဓာန် ဌပနံ ဟောတိ။

သမာဓိပ္ပဓာနာ ပန အပ္ပနာတိ အာဟ
“ဌပနာတိ အပ္ပနာ”တိ။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၂၁။
ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၂၇၂။ မေတ္တာတိ ဝုတ္တေ ဥပစာ-
ရောပိ အပ္ပနာပိ ဝုတ္တိ။ စေတောဝိမုတ္တိတိ
ဝုတ္တေ ပန အပ္ပနာဝ ဝုတ္တိ။ ဒိ။ ၁။ ၂၃၇။
မ။ ၁။ ၂၇၇။ သံ၊ ၁။ ၁၉၄။ ဥဘိန္နံ ပန
သမတယပိ အပ္ပနာ ဟောတိယေဝ။ ဒိ။ ၁။
၂။ ၂၇၇။ မ။ ၁။ ၂၉၆။ သံ၊ ၁။ ၁၉၅။ အံ၊
၁။ ၁၉၂။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၁၂၆။ အပ္ပနာတိ
လောကီယပ္ပနာ (ဣဇာဓိပ္ပေတအပ္ပနာ။ ဝိ-
သုဒ္ဓိ။ ၁။ ၁၉၅။ တထာ ဟိ “ဟောတိယေဝါ”တိ
သာသကံ ဝေတိ။ ဒိ။ ၁။ ၂။ ၂၇၇။ မ။ ၁။
၃၇၇။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၄၃၇။ အံ၊ ၁။ ၂၇၆။ ဝိသုဒ္ဓိ။
၁။ ၁၅၃။ ဧဝံ ဥပဋ္ဌိတံ ပန တမေဝ ပုနပျုနံ
မနသိကရောဇ္ဇေန အပ္ပနာ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ။
အဘိ။ ၁။ ၂။ ၂၁၇။ အထဿ အနုပ္ပဗ္ဗမုဉ္ဇနာ-
ဒိဝသေန ပဋိကူလာ ပဋိကူလာတိ ပုနပျုနံ
မနသိကရောတော အနက္ကမေန အပ္ပနာ
ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အဘိ။ ၁။ ၂။ ၂၃၆-၇။ ဥပစာရတော
ပန ပဋ္ဌာယ ယာဝ အပ္ပနာ၊ တာဝ ပဝတ္တာ
ပညာ အဘိညာတိ ဝုစ္စတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၈၃။
နစိရေနေဝ ကာလေန၊ ဟောတိ ကဿစိ
အပ္ပနာ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၁၂၃။ န တတ္ထ အပ္ပနာ
ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၂။ ၅၇။ အာရပ္ပံ အပ္ပနံ
ပါပုဏာတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၄၀၀။ သဟ နိမိတ္တု-
ပ္ပါဒေနေဝတ္ထ အပ္ပနံ ပါပေတိ။ ဒိ။ ၁။ ၂။
၁၅၂။ မ။ ၁။ ၃။ ၁၇၇။ အံ၊ ၁။ ၄၀၆။ အံ၊ ၁။
၂၄၅။ ဥပစာရေန အပ္ပနံ ဗုသတိယေဝ၊
ပုရိမာယ အပ္ပနာယ အပရံ အပ္ပနံ ဗုသတိ-
ယေဝ။ အဘိ။ ၁။ ၂။ ၃၁။ (ဒိ။ ၁။ ၂။ ၁၆၀။ မ။
၁။ ၃။ ၁၂၁-၂။ အံ၊ ၁။ ၂၆၆-၇။ အံ၊ ၁။ ၃။

၂၄၆-တို့လည်းကြည့်။) (ခ) လောကုတ္တရာ
ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်။ ဧဝံ စတုတ္ထံ ပဉ္စမံ အပ္ပ-
နာဝသေန ပဝတ္တတိ သာ ပနာယံ ဗလ-
သမာပတ္တိ အတ္တတော လောကုတ္တရာကုသ-
လာနံ ဝိပါကဘူတာ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာ အပ္ပ-
နာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဥဒါန။ ၁။ ၃၁။ (င) ရောက်
ခြင်း၊ ရောက်စေခြင်း၊ တည်ခြင်း၊ တည်စေ
ခြင်း၊ ထားခြင်း၊ ဝင်စားခြင်း။ အပ္ပနတ္ထံ
အပ္ပနာကိစ္စ၊ အပ္ပနာကောသလ္လ-စသည်တို့
ကြည့်။ (၅) နိဂုံး။ ဣမာနိ တိဏိတိ အပ္ပနံ
ကရေတိ။ မ။ ၁။ ၃၃၆။ အပ္ပနန္တိ နိဂမနံ။
မ။ ၁။ ၂။ ၂၄။ ယေ ဝါ ပန အရူပိနော
ဓမ္မာ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ အယံ အပ္ပနာ
နာမ။ အဘိ။ ၁။ ၉၇။ အပ္ပနာဝါရ (၂)
အနက်လည်း ကြည့်။ (၆) သွင်းခြင်း၊ သွင်း
ပြခြင်း၊ ဆက်စပ်-နီးနှော - ရှိ ပြခြင်း။
အာယတနာနံ နာနတ္ထဝဿနေန ပန အယံ
အပ္ပနာ။ သံ၊ ၁။ ၁၁၁။ အပ္ပနာတိ သံသန္ဓိ-
နာ။ သံ၊ ၁။ ၂။ ၃၄၇။

အပ္ပနာဥပစာရ (ပ) [အပ္ပနာ + ဥပစာရ]
အပ္ပနာနှင့်တကွဖြစ်သော ဥပစာရ။ “သမာ-
ပတ္တိံ ဧဝံ နိဗ္ဗတ္တေတိ”တိ အပ္ပနာဥပစာရံ
ပါပေတွာ ဧကကသိကပရိကမ္ပံ ကထေသိ။
မ။ ၁။ ၄။ ၁၄၀။ အပ္ပနာဥပစာရန္တိ အပ္ပနဉ္စေဝ
ဥပစာရဉ္စ ပါပေတွာ ကထေသိတိ အတ္ထံ
ဝေန္တိ။ အပ္ပနာသဟိတော ပန ဥပစာရော
အပ္ပနာဥပစာရော၊ တံ ပါပေတွာ ကထေ-
သိတိ အတ္တော။ မ။ ၁။ ၃။ ၃၄၇။

အပ္ပနာကမ္မဋ္ဌာန (န) [အပ္ပနာ + ကမ္မဋ္ဌာန]
အပ္ပနာကမ္မဋ္ဌာန်း၊ အပ္ပနာ - ဈာန် - သို့
ရောက်စေတတ်သော - ကိဖြစ်စေတတ်သော
- ကမ္မဋ္ဌာန်း။ အာနာပါနပဗ္ဗံ၊ ပဋိကူလမနသိ-
ကာရပဗ္ဗန္တိ ဣမာနေဝ ဒေ အပ္ပနာကမ္မဋ္ဌာ-
နာနိ။ ဒိ။ ၁။ ၂။ ၃၆၃။ မ။ ၁။ ၂။ ၉။

အပ္ပနာကာရ (ပ) [အပ္ပနာ + အာကာရ] အပ္ပ-
နာဖြစ်ရာ - ဈာန်ရနိုင်ရာ - ၃၂ ပါးသော

ကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပိုင်း။ အပ္ပနာကော-
ဋ္ဌာသ-ကြည့်။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣ၊ ၂။ ၇၃-လည်း
ကြည့်။)

အပ္ပနာကာလ (ပ) [အပ္ပနာ+ကာလ] အပ္ပနာ-
ဈာန်- ဖြစ်သောအခါ။ အပ္ပနာကာလေ
ဘာဝနာယ သမပ္ပဝတ္တိယာ အဇ္ဈပေက္ခနာဝ
ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣ၊ ၁။ ၁၇၄။ စိတ္တဝိဝေ-
ကောတိ တဒဂံဝိဝေကော ဝုတ္တော၊ ဝိက္ခမ္ဘ-
နေန အပ္ပနာကာလေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ အသင်္က-
ရတော။ ဝဇီရ၊ ၄၆။

အပ္ပနာကိစ္စ (န) [အပ္ပနာ+ကိစ္စ] (၁) ဆက်
စပ်-နှိုင်းယှဉ်-နှိုးနှော-ခြင်းကိစ္စ။ သရိက္ခ-
ကေန တာဝ ဝိသု အပ္ပနာကိစ္စံ နတ္ထိ။ သံ၊ ၄။
၃။ ၁၁၁။ အပ္ပနာ (၆) အနက်လည်း ကြည့်။
(တိ) (၂) နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ မဂ်စိတ်ကို-ရောက်
စေခြင်း-သွင်းခြင်း-ဖြစ်စေခြင်း- ကိစ္စရှိ
သော။ အပ္ပနာရသ-ကြည့်။

အပ္ပနာကောဋီ (တိ) [အပ္ပနာ+ ကောဋီ]
အပ္ပနာဟူသော အထွတ်အထိပ်။ ဇေယျာဝ
ဥပစာရတော အပ္ပနာကောဋီ၊ တာဝ။ ခုဒ္ဒက၊
၄။ ၂၀၈။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၅။

အပ္ပနာကောဋ္ဌာသ (ပ) [အပ္ပနာ+ကော-
ဋ္ဌာသ] အပ္ပနာဖြစ်ရာ- ဈာန်ရနိုင်ရာ-
၃၂-ပါးသော ကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပိုင်း။ အပ္ပ-
နာတောတိ အပ္ပနာကောဋ္ဌာသတော၊ ကေ-
သာဒီသု ဧကေကသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ အပ္ပနာ
ဟောတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အယမေတ္ထ
အဓိပ္ပါယော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၂၃၈။ အပ္ပနာတောတိ အပ္ပနာကာရတော
ဒုတ္တိံ သာကာရေ အပ္ပနာ ဟောန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဣ၊ ၁။ ၃၀၃။

အပ္ပနာကောသလ္လ (န) [အပ္ပနာ+ကောသလ္လ]
အပ္ပနာ၌-စိတ်ကိုအာရုံ၌ တည်စွာထားခြင်း
၌-ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့သက်ဝင်ခြင်း၌-လိမ္မာသု၏

အပြစ်ဟူသောအစီအရင်၊ ယင်းအစီအရင်ကို
ဖြစ်စေတတ်သောဉာဏ်။ ဒသဝိမံ အပ္ပနာ-
ကောသလ္လံ သမ္မာဒေတဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၂၅။
ဣမာနိ ဒသ အပ္ပနာကောသလ္လာနိ အဝိ-
ဟေန္တေန ယောဂေါ ကရုဏီယော။ ဝိ၊ ၄။
၂။ ၃၁။ ယေန ဝိမိနာ အပ္ပနာယံ ကုသလော
ဟောတိ၊ သောဒသဝိဝေဝ ဝိမိ အပ္ပနာကော-
သလ္လံ၊ တနိဗ္ဗတ္တံ ဝါ ဉာဏံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣ၊ ၁။ ၁၄၉။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၂၉။ အပ္ပနာကောသလ္လာနိ ပန
အသမ္မာဒေန္တဿ ဒန္ဓာ အဘိညာ ဟော-
တိ၊ သမ္မာဒေန္တဿ ခိပ္ပါ၊ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၈။
သမာဓိဿ ဥပကာရကဓမ္မောတိ အပ္ပနာ-
ကောသလ္လာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၉။

အပ္ပနာက္ခဏ (ပ) [အပ္ပနာ+ခဏ] အပ္ပနာ-ဈာန်
-ဇောဓဏ။ သာ ပနေသာ ဒုတိယဇ္ဈာနဿ
ဝိတက္ကဝိစာရာ ဝီယ အပ္ပနာက္ခဏေယေဝ
ယဟိယတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၅၉။

အပ္ပနာဂေါဓရ (ပ) [အပ္ပနာ+ဂေါဓရ] အပ္ပ-
နာ-ဈာန်-စိတ်၏-ကျက်စားရာ-အာရုံ။
ကေတ္တာရမ္ပဏေ အပ္ပနာဂေါဓရေ ပက္ခန္ဓတိ
ဥပတိဋ္ဌတိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၀၈။

အပ္ပနာစိတ္တ (န) [အပ္ပနာ+စိတ္တ] အပ္ပနာ-ဈာန်
-၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သောစိတ်။ (မဟဂ္ဂုတ်
စိတ်။)....ပဉ္စမံ အပ္ပနာစိတ္တံ၊ စတုတ္ထံ အပ္ပနာ-
စိတ္တံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၃၁။ စတုတ္ထံ ပဉ္စမံ ဝါ အပ္ပနာ-
စိတ္တံ ရူပါဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာန်ကံ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။
၃၁၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၈။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၀၂။
စတုတ္ထံ ပဉ္စမံ ဝါ အပ္ပနာစိတ္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။
၁၃၄။ တသ္မိံ ဟိ အပ္ပနာစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၂၇။ အပ္ပနာစိတ္တေတိ အာကိဉ္ဇ-
ညာယတနဇ္ဈာနသမ္ပယုတ္တေ အပ္ပနာဝသေန
ပဝတ္တေ စိတ္တေ၊ တသ္မိံ ဝါ ပဌမာရူပဿ
အဟမသင်္ခါတေ နတ္ထိဘာဝေ ယထာဝုတ္တေ
အပ္ပနာစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣ၊ ၁။ ၄၀၂။
တဿ ပန အပ္ပနာစိတ္တဿ အနန္တရပစ္စယ-

ဘူတံ ဂေါတြဘူတိတ္ထံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၇၆။
အပ္ပနာစိတ္တဿ ဥပ္ပတ္တိတော ပဘူတံ ခိဗ္ဗသော-
တဉာဏလာဘံ နာမ ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၇။ ၂။ ၃၉။

အပ္ပနာစိတ္တက္ခန္ဓာ (ပု) [အပ္ပနာစိတ္တ+ခဏ]
အပ္ပနာ - ဈာန် - စိတ်၏ - ခဏ - အခိုက်
အတန်း။ ကေသုယေဝ အပ္ပနာစိတ္တက္ခန္ဓာ
ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိအာဝိနံ ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၇၆။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၇။ ၁။ ၁၇၂။

အပ္ပနာစိတ္တသမာဓိ (ပု) [အပ္ပနာစိတ္တ+သမာ-
ဓိ] အပ္ပနာစိတ်နှင့် ယှဉ်သောသမာဓိ။
နိယကဗျတ္ထေ အပ္ပနာစိတ္တသမာဓိဿ။ အံ၊ ၄။
၂။ ၃၂၅။

အပ္ပနာဇေန (န) [အပ္ပနာ + ဇေန] အပ္ပနာ-
ဇော၊ မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာဇော။ ဒုဟေ-
တုကာနမဟေတုကာနဉ္စ ပနေတ္ထ ကိရိယဇေ-
နာနိ စေဝ အပ္ပနာဇေနာနိ စ န လဗ္ဘန္တိ။
သင်္ဂဟ။ ၂။ (ဝိဘာဝိနိ၊ ၁၅၇-လည်းကြည့်။)

အပ္ပနာဇေနဝါရ (ပု) [အပ္ပနာဇေန + ဝါရ]
အပ္ပနာဇောကို ပြဆိုရာဖြစ်သော - အလှည့်
အကြိမ် - ဝါရ၊ အပ္ပနာဇောဝါရ။ အပ္ပနာ-
ဇေနဝါရေ ပန ဝိဘူတာဝိဘူတဘေဝေါ
နတ္ထိ။ သင်္ဂဟ။ ၂။

အပ္ပနာဇေနာဘာဝ (ပု) [အပ္ပနာဇေန + အဘာ-
ဝ] အပ္ပနာဇော၏ - မဖြစ်ခြင်း - မရှိခြင်း။
အပ္ပနာဇေနာဘာဝတောယေဝ အရဟတ္တံ
နတ္ထိ။ ဝိဘာဝိနိ၊ ၁၅၇။

အပ္ပနာဇ္ဈာန (န) [အပ္ပနာ + ဈာန] အပ္ပနာ
ဈာန်။ (က) မဟဂ္ဂုတ် - ရူပ၊ အရူပ - ဈာန်။
စေတောဝိမုတ္တိတံ ပန ဝုတ္တေ အပ္ပနာဈာနမေ-
ဝ လဗ္ဘတိ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၈၅။ အပ္ပနာဈာန-
ဝသေန ဝုတ္တာနိ၊ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၆။ အပ္ပနာ-
ဈာန် န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၇။ ၁။ ၄၃၆။ (ခ)

လောကုတ္တရာဈာန်။ ကေစိတ္တက္ခန္ဓာကံ အပ္ပ-
နာဈာန် ဘာဝေတိ ဇေနတိ ဝဇေတိ။
အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၉။

အပ္ပနာဇ္ဈာနာဝဟ (တိ) [အပ္ပနာဇ္ဈာန + အာ +
ဝဟ + အ] အပ္ပနာဈာန်ကို ဆောင်သော
(ကမ္မဋ္ဌာန်း)။ တွေ့ကာနိ အပ္ပနာဇ္ဈာနာဝ-
ဟာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၇။ ၁။ ၁၃၀။

အပ္ပနာဇ္ဈာနုပ္ပါဒန (န) [အပ္ပနာဇ္ဈာန + ဥပ္ပါဒန]
အပ္ပနာဈာန်ကို ဖြစ်စေခြင်း။ ဥပစာရဇ္ဈာ-
နာဓိကမသမနန္တရမေဝ အပ္ပနာဇ္ဈာနုပ္ပါဒနံ။
မ၊ ၇။ ၁။ ၂။ အံ၊ ၇။ ၂။ ၂၄၆။

အပ္ပနာညာဏ (န) [အပ္ပနာ + ညာဏ] အပ္ပနာ
ညာဏ်၊ အပ္ပနာစိတ် - နှင့်ယှဉ်သော - ခွဲ ရှိ
သော - ညာဏ်။ အပ္ပနာညာဏ် အနုပရိဝတ္တံ
အဿာတိ ညာဏာနုပရိဝတ္တံ။ နေတ္ထိ၊ ၇။ ၁။ ၁၃-
၄။ အပ္ပနာပညာ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပနာဓိဂပ (ပု) [အပ္ပနာ + အဓိဂမ] အပ္ပနာ ကို
ရခြင်း၊ ဈာန် - သမာပတ်ရှစ်ပါး - ကို ရခြင်း။
ဥပ္ပနန္တ နိမိတ္တေ တံ ဝဇေတွာ အပ္ပနာဓိဂမော
ဘာဗျေ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၄။
ကေစိ ဥပစာရသမာဓိံ လဘိတွာ အပ္ပနာ-
သမာဓိံ အဓိဂန္တု န သက္ကောန္တိ၊ တာဝိသာပိ
ဗဟူ ဟောန္တေဝါတိ အာဟာ “အပ္ပနာဓိဂမော
ဘာဗျေ”တိ။ အပ္ပနာဓိဂမောတိ ဝါ အဋ္ဌန္တံ
သမာပတ္တိနံ အဓိဂမမာဟ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၇။ ၂။ ၄။

အပ္ပနာနယ (ပု) [အပ္ပနာ + နယ] အပ္ပနာနည်း
အပ္ပနာစိတ် ဖြစ်ပုံဖြစ်နည်း။ အပ္ပနာနယော
ပနေတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗျော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၃၂၅။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၇။ ၁။ ၄၀၀-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပနာနိမိတ္တုပ္ပတ္တိ (တိ) [အပ္ပနာ + နိမိတ္တ +
ဥပ္ပတ္တိ] အပ္ပနာနိမိတ်၏ ဖြစ်ခြင်း။ သမထဝ-
သေန ပန ပရဿ အဿာသပဿာသကာယေ

အပ္ပနာနိမိတ္တုပ္ပတ္တိ ဧဝံ နတ္ထိ။ ဒိ၊ဋ္ဌိ၊၂။
၃၀၁။ မ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၄၉။

အပ္ပနာနုရူပ (တိ) [အပ္ပနာ+အနုရူပ] အပ္ပနာ
အားလျော်သော။ စတုက္ခတ္တံ၊ တိက္ခတ္တု၊မေဝ
ဝါ ပဉ္စမံ၊ စတုတ္ထံ၊ဝါ ဥပ္ပဋ္ဌိတဗ္ဗအပ္ပနာနုရူပ-
ဧတာ။ ဝိဘာဝိနီ။၁၄၈။

အပ္ပနာပညာ (ထိ) [အပ္ပနာ+ပညာ] အပ္ပနာ
ပညာ၊ အပ္ပနာစိတ် - နှင့် ယှဉ်သော - ခွံရှိ
သော - ပညာ။ ကေစိတ္တက္ခဏိကာ အပ္ပနာ-
ပညာဝ ကထိတာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀၃။ အပ္ပ-
နာပညာယ ဉာဏာနုပရိဝတ္တိ။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၇။၂။
အပ္ပနာပညာ ပန အဘိညာဝ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၁၂။ အပ္ပနာဉာဏ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပနာပတ္တ (တိ) [အပ္ပနာ+ပတ္တ] အပ္ပနာပတ္တ-
နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပနာပတ္တိ (ထိ) [အပ္ပနာ+ပတ္တိ] အပ္ပနာပတ္တိ
နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒဇာနန (န၊ထိ) [အပ္ပနာ +
ပရိစ္ဆေဒ+ဇာနန] ရောက်ခြင်း - ဝင်စား
ခြင်း - အပိုင်းအခြားကို သိတတ်သော။ ဧဝံ
ဝုတ္တာ သဟ ပရိကမ္ပေန အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒဇာ-
နနာ ပညာ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၁။ (အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၉-
၌ အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒပုဇာနန-ဟု ရှိသည်။)
အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒပညာ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒဇာနနကပညာ (ထိ) [အပ္ပနာ-
ပရိစ္ဆေဒဇာနနက+ ပညာ] ရောက်ခြင်း -
ဝင်စားခြင်း - အပိုင်းအခြားကို သိသော
ပညာ။ သဟ ပရိကမ္ပေန အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒ-
ဇာနနကပညာ ပန သမာပတ္တိကုသလတာ
နာမ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂၃။ “ဧဝံ သိလဝိသော-
နောဒိနာ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတိတိ ဇာနနက-
ပညာ သဟ ပရိကမ္ပေန အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒ-
ဇာနနကပညာ”တိ ကေစိ။ အနုဋ္ဌိ၊၁။၆၃။

အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒပညာ (ထိ) [အပ္ပနာ+ပရိစ္ဆေ-
ဒ+ပညာ] ရောက်ခြင်း ဝင်စားခြင်း -
အပိုင်းအခြားကိုသိသောပညာ။ သမာပတ္တိသု-
ကုသလဘာဝေါ သမာပတ္တိကုသလတာ၊
သမာပတ္တိနံ အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒပညာယေတံ
အဓိဝစနံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၅။ (မူလဋ္ဌိ၊၁။၅၇-
လည်း ကြည့်။)

အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒပုဇာနန (န၊ထိ) [အပ္ပနာ+
ပရိစ္ဆေဒ+ပဇာနန] အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒဇာနန-
နှင့်အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပနာပရိယာယ (ပု) [အပ္ပနာ+ပရိယာယ]
အပ္ပနာဟုသော - ပရိယာယ် - စကားလှယ်။
အပ္ပနာ (၁) အနက်ကြည့်။

အပ္ပနာပရိဝါသ (ပု) [အပ္ပနာ + ပရိဝါသ]
(က) အပ္ပနာဖြင့်နေခြင်း။ (ခ) အပ္ပနာ၏
ထုံခြင်း။ (ဂ) အပ္ပနာ၏ဖြစ်ခြင်း။ ယော
ပန ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသော အပ္ပနာပရိဝါသံ
ဝသန္တော စိရေန အင်္ဂပါတုဘာဝံ ပါပု-
ဏာတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၈။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၅၀။
အာရဒ္ဒကမ္မဋ္ဌာနဿ ဥပစာရဇ္ဈာနေ ဌတော
အပ္ပနာပရိဝါသံ ဝသန္တဿ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၁၅၀။

အပ္ပနာပရိဝါသဒန္တတာ (ထိ) [အပ္ပနာပရိဝါသ+
ဒန္တတာ] အပ္ပနာဖြစ်ခြင်း နှေးသည်၏အဖြစ်။
ပရိယာဒိန္နနိကန္တိကဿ အပ္ပနာပရိဝါသဒန္တ-
တာယ ဒန္တာဘိညာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၄။

အပ္ပနာပဝတ္တိ (ထိ) [အပ္ပနာ+ပဝတ္တိ] အပ္ပနာ-
ဈာန်၏ဖြစ်ခြင်း။ ဣဒါနိ ဧဝံ ပဋိပန္နဿ
အပ္ပနာပဝတ္တိံ ဒဿေန္တော။ သာရတ္ထ၊၂။
၂၃၁။

အပ္ပနာပုဗ္ဗဘာဂ (ပု) [အပ္ပနာ+ပုဗ္ဗဘာဂ]
အပ္ပနာ၏ - ဈာန်၊မဂ်၊ဖိုလ် - ၏ ရှေးအဖို့။

သာဟိ အပ္ပနာပုဗ္ဗဘာဂဿ သုခဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀။ သေနာဘာဝနာတိ အပ္ပနာပုဗ္ဗဘာဂေ ဘာဝနာ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂။

အပ္ပနာပုဗ္ဗဘာဂသုခ (န) [အပ္ပနာပုဗ္ဗဘာဂ+သုခ] အပ္ပနာ၏ ရှေးအဖို့၌ ပြစ်သော ချမ်းသာ။ ဗလဝဟိ အရထပဋိပတ္တိယော၊ သာ အပ္ပနာပုဗ္ဗဘာဂသုခဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၂။

အပ္ပနာပုတ္တံ (တိ) [အပ္ပနာ + ပုတ္တံ] အပ္ပနာသို့ ရောက်သော။ စိတ္တံ သမာဓိယတိ၊ အပ္ပနာပုတ္တံ ဝိယ ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၀၁။ ပရမသုခမံ အပ္ပနာပုတ္တံ သညံ ပါပုဏာတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅။ ပုရိမေဟိ တိဟိ ဥပစာရပုတ္တာပိ အပ္ပနာပုတ္တာပိ မေတ္တာကထိတာ။ ပဋိမေန အပ္ပနာပုတ္တာဝ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၀။ ဝေတသ္မိ ပုဂ္ဂလေ အပ္ပနာပုတ္တာယ ဝသိတာဝံ ဥပဂတာယ မေတ္တာယ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၂။ ဥပစာရပုတ္တံ အပ္ပနာပုတ္တံ သမာဟိတံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၄၀။

အပ္ပနာပုတ္တကရုဏာ (ထိ) [အပ္ပနာပုတ္တ+ကရုဏာ] အပ္ပနာသို့ ရောက်သော ကရုဏာ။ “ကာရုဏိကေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဣမံနာ အပ္ပနာပုတ္တကရုဏာ ဝုတ္တာ။ ဝိမတိ၊၂။၂၉၉။

အပ္ပနာပုတ္တစိတ္တံ (န) [အပ္ပနာပုတ္တ + စိတ္တံ] အပ္ပနာသို့ရောက်သောစိတ်။ ယသ္မာ ပန အယံ တိဝိဓာပိ မေတ္တာဖရဏာ အပ္ပနာပုတ္တစိတ္တဿ ဝသေန ဝုတ္တာ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၉။...ဣန္ဒြိယာနံ ဧကရသဘာဝေန၊ ဧကဂ္ဂတာယ စ သိခါပုတ္တိယာ တဒနုဂ္ဂဏံ ဧကတ္တံ ဂတန္တိ ဧကတ္တဂတံ၊ သသမ္ပယတ္တံ အပ္ပနာပုတ္တစိတ္တံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၇၂။

အပ္ပနာပုတ္တမေတ္တာကရုဏာ (ထိ) [အပ္ပနာပုတ္တ + မေတ္တာကရုဏာ] အပ္ပနာသို့ ရောက်သော

မေတ္တာနှင့် ကရုဏာ။ မေတ္တာကရုဏာနန္တိ အပ္ပနာပုတ္တမေတ္တာကရုဏာနံ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၁၇။

အပ္ပနာပုတ္တိ (တိ) [အပ္ပနာ+ပုတ္တိ] အပ္ပနာသို့ ရောက်ခြင်း။ အပ္ပနာပုတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ပရတော အကိလမန္တောဝ အပ္ပနံ ပါပုဏာတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၅။ အပ္ပနာပုတ္တိယာ စိတ္တံ ဥဇုံ ကရိတွာန သမာဟိတစိတ္တော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၉-၁၁၀။ တေဟိ ဘာကာရေဟိ ဝိနာ အပ္ပနာပုတ္တိယာ အဘာဝတော။ သာရတ္ထ၊၂။၁၇၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၇၂။

အပ္ပနာပုတ္တိလက္ခဏ (န) [အပ္ပနာပုတ္တိ+လက္ခဏ] အပ္ပနာသို့ရောက်ခြင်း-၏မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာ-၌ မှတ်အပ်သော လက္ခဏာ။ ... ဣမာနိ တိဏိ ဈာနဿ အာဒိတော ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အပ္ပနာပုတ္တိလက္ခဏာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၇၂။ သာရတ္ထ၊၂။၁၇၅။

အပ္ပနာဗလ (န) [အပ္ပနာ + ဗလ] အပ္ပနာ၏ အစွမ်း။ သာ တဿာ သရိရံ အာဟစ္စ တာလပတ္တံ ဝိယ ဝဇ္ဇမာနာ ဂတာ၊ နေဝ ဥပစာရဗလေန န အပ္ပနာဗလေန၊ ဧကဝလံ ဝစ္စကေ ဗလဝဟိတစိတ္တတာယ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၀၇။

အပ္ပနာဗျာပါရ (ပု) [အပ္ပနာ+ဗျာပါရ] အပ္ပနာ အခိုက်အတန့်၌-အားထုတ်မှု-ကြောင့် ကြစိုက်မှု။ ဝိသေသတော ဉာဏသာနေတ္တာ အပ္ပနာဗျာပါရဿာတိ ဖလေန ကာရဏာနုမာနဉာယေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၇၄။ သာရတ္ထ၊၂။၁၇၇။

အပ္ပနာဘာဝ (ပု) [အပ္ပနာ+ဘာဝ] အပ္ပနာ၏ အဖြစ်၊ အပ္ပနာဖြစ်ခြင်း။ ဝိတက္ကဿ အပ္ပနာဘာဝတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၃၃။ သာရတ္ထ၊၂။၂၁၆။ ဝိမတိ၊၁။၂၁၈။

အပ္ပနာဘာဝနာ (ထိ) [အပ္ပနာ+ဘာဝနာ] အပ္ပနာဘာဝနာ၊ အပ္ပနာအဖြစ်သို့ ရောက်သော ဘာဝနာ။ ပဋိလာဘဘာဝနာ (ပဋိသါ၊ ၄၁။ ၁၂၂) ကြည့်။

အပ္ပနာဘူမိ (ထိ) [အပ္ပနာ+ဘူမိ] အပ္ပနာ-ဘုံ - ခဏ - အခိုက်အတန့်။ တွေ့ဝတာ နိဗ္ဗေဒဘာဂိယံ ဥပစာရဘူမိ၊ ဒဿေတော ဣဒါနိ အပ္ပနာဘူမိ၊ ဒဿေန္တော။ သတ္တနိ၊ ၄၊ ၂။ ၇၆။ အပ္ပနာသမာဓိ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပနာယောဂ (ပု) [အပ္ပနာ+ယောဂ] အပ္ပနာနှင့်ယှဉ်ခြင်း။ ဝိတက္ကဿ အပ္ပနာယောဂေါ ဝုတ္တော။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၀၁။ အပ္ပနာသမ္ပယောဂ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပနာရသ (တိ) [အပ္ပနာ+ရသ] နိဗ္ဗာန် အာရုံ၌ မဂ်စိတ်ကို-ရောက်စေခြင်း- သွင်းခြင်း- ဖြစ်စေခြင်း- ကိစ္စရှိသော။ သော (သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ) သမ္မာ စိတ္တာဘိနိရောပန-လက္ခဏော၊ အပ္ပနာရသော၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ-ပဟာနပစ္စုပ္ပန်နော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၄၁။ အပ္ပနာရသောတိ နိဗ္ဗာနာရမ္ပဏေ မဂ္ဂစိတ္တဿ သမ္ပပ္ပါဒဝသေန (သမပ္ပဏဝသေန၊ သမ္ပ) ပဝတ္တနတော အပ္ပနာကိစ္စော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၇။ ၂၁၅။

အပ္ပနာလက္ခဏ (တိ) [အပ္ပနာ+လက္ခဏ] (၁) သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို အာရုံသို့ - ရောက်စေခြင်း- ရွေးရှုတင်ခြင်း- လက္ခဏာရှိသော။ အပ္ပနာလက္ခဏော မဟာရာဇ ဝိတက္ကော။ မိလိန္ဒ၊ ၆၄။ (၂) အာရုံ၌ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာထားခြင်း လက္ခဏာရှိသော။ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိတိဝေ သာဓာရဏဝသေန ဝုတ္တော ယော အပ္ပနာ-လက္ခဏော၊ တဿ သမာဓိနော။ ဒီ၊ ၇။ ၂၆၂။ သီ၊ ၇။ ၁၁၂။

အပ္ပနာဝစနဒ္ဒယ (န) [အပ္ပနာ+ဝစန+ဒ္ဒယ] နိဂုံးစကားနှစ်ရပ်အပေါင်း။ ဣဒါနိတိအာဒိ-

နာ အပ္ပနာဝစနဒ္ဒယဿ ဝိသေသံ ဒဿေတိ။ သီ၊ ၇။ ၁၁။ ၄၅၃။ အပ္ပနာ (၅) အနက်လည်း ကြည့်။

အပ္ပနာဝရောဓ (ပု) [အပ္ပနာ + အဝရောဓ] နိဂုံး၌ - ကန့်သတ်ထည့်သွင်း - ပါဝင်စေခြင်း။ အပ္ပေတုန္တိ နိဂမေတု။ “ပဒဘာဇနီယံ န ဝုတ္တ”န္တိ ပဒဘာဇနီယာဝစနေန အပ္ပနာဝ-ရောဓံ သာဓေတော။ အနုဋီ၊ ၁။ ၆၄။

အပ္ပနာဝသာန (န) [အပ္ပနာ + အဝသာန] အပ္ပနာဇောဇ်အဆုံး။ တတော ပရံ အပ္ပနာ-ဝသာနေ တဝဂ်ပါတောဝ ဟောတိ။ သဂ်ဟ။ ၂၅။

အပ္ပနာဝဟ (တိ) [အပ္ပနာ+ဝဟ+အ] အပ္ပနာ-ဈာန်-ကို-ဆောင်တတ်သော-ရစေနိုင်သော (ကမ္မဋ္ဌာန်း)။.. ဣမာနေဝ ဟေတ္တ ဝသ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ဥပစာရဝဟာနိ၊ သေသာနိ အပ္ပနာဝဟာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၀၇။ ပကတိပညာယ အဘိဝိသိဋ္ဌတ္တာ အဘိညာနာမ အပ္ပနာဝဟာ အာဝနာပညာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၇။ ၁၀၉။ အပ္ပနာဝဟာနိတိ ဝုတ္တေသုတိ သကမ္မဋ္ဌာနေသု။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၇။ ၄၅၉။

အပ္ပနာဝဟတာ-ဒီ၊ ၇။ ၂။ ၁၁၀-၌ ရှိသော အပ္ပနာဝဟတာကား ပါဠိမှားတည်း။ မ၊ ၇။ ၁။ ၃၆၇-၌ရှိတိုင်း “ဣရိယာပထပဗ္ဗာဒီနိ အနပ္ပနာဝဟတာပါကဋ္ဌာဝေ” သာပါဠိမှန်တည်း။ သို့ရှိမှ “အာနာပါနပဗ္ဗံ ပဋိကူလမနသိကာရ-ဟန္တိ ဣမာနေဝ ဝေ အပ္ပနာကမ္မဋ္ဌာနာနိ။.. သေသာနိ ဌာဝသပိ ဥပစာရကမ္မဋ္ဌာနာ-နေဝ”ဟူသော ဒီ၊ ၇။ ၂။ ၃၆၃။ မ၊ ၇။ ၁။ ၂၇၉-ထို့နှင့် ကိုက်ညီမည်။

အပ္ပနာဝဟဘာဝနာ (ထိ) [အပ္ပနာဝဟ+ဘာဝနာ] အပ္ပနာ-ဈာန်-ကို-ဆောင်နိုင်-ဖြစ်စေနိုင်-သော ဘာဝနာ။ အပ္ပနာ-ဝသေသာတိ အပ္ပနာဝဟဘာဝနာဝသေန။

ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣဒါ။ ၃၅၃။ အပ္ပနာ (၃) အနက်လည်း
ကြည့်။

အပ္ပနာဝါရ (ပ) [အပ္ပနာ+ဝါရ] အပ္ပနာဝါရ။

(၁) အပ္ပနာဇော၏ပြစ်ရာ အလှည့် အကြိမ်။
...ဝေဓိဓာပိ အပ္ပနာဝါရတော ပုဗ္ဗေ ဧဝံ
တယော ဇေနဝါရာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣဒါ။ ၁၉၁။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၇၈။ န ဟိ ပရိဝါသိတပရိ-
ကမ္ပေန အပ္ပနာဝါရော ဣစ္ဆိတော။ ဒီ၊ ဣဒါ။
၂။ ၁၆၀။ မ၊ ဣဒါ။ ၁၂၂။ အံ၊ ဣဒါ။ ၂၆၇။ အံ၊
ဣဒါ။ ၂၄၆။ (၂) နိဂုံးကိုပြဆိုရာ-အကျဉ်း-
ပြဆိုရာ-အလှည့်အကြိမ်။ ဣဒါနိ။ ဒေသိတံ
အတ္ထံ နိဂမေန္တော . အပ္ပနာဝါရံ အာဟာ။
မ၊ ဣဒါ။ ၂၀၉။ အပ္ပနာဝါရန္တိ နိဂမနဝါရံ။
မ၊ ဣဒါ။ ၃၀၆။ ဣဒါနိ ယွာယံ ယေဝါပနာတိ
အပ္ပနာဝါရော ဝုတ္တော။ အဘိ၊ ဣဒါ။ ၁၆၆။
အယံ ခေါတိအာဒိ အပ္ပနာဝါရော ဝုတ္တ-
နယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အံ၊ ဣဒါ။ ၃၆၇။
အပ္ပနာဝါရေတိ ယထာရဒ္ဓါယ ဒေသနာယ
နိဂမနဝါရော။ အံ၊ ဣဒါ။ ၂၂၃။

အပ္ပနာဝိတက္က (ပ) [အပ္ပနာ+ဝိတက္က] အပ္ပနာ

မည်သော ဝိတက်။ အပ္ပနာဝိတက္ကဒိအဝ-
သေသဈာနင်္ဂပဋိမတ္တိတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣဒါ။ ၃၃၃။
အပ္ပနာ (၁) အနက်လည်း ကြည့်။

အပ္ပနာဝိဓာန (န) [အပ္ပနာ+ဝိဓာန] အပ္ပနာ

အစီအရင်၊ အပ္ပနာဖြစ်ကြောင်း အစီအရင်။
ကသိကာကရဏဉ္စ ပရိကမ္ပဉ္စ အပ္ပနာဝိဓာနဉ္စ
သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တမေဝ။
ဒီ၊ ဣဒါ။ ၂။ ၁၅၃။ မ၊ ဣဒါ။ ၁၇၉။ အံ၊ ဣဒါ။ ၄၀၇။
အံ၊ ဣဒါ။ ၂၄၅။ အဘိ၊ ဣဒါ။ ၂၃၅။

အပ္ပနာဝိဘာဂ (ပ) [အပ္ပနာ+ဝိဘာဂ] အပ္ပ

နာကို ဝေဖန်ခြင်း၊ အပ္ပနာကို ခွဲခြမ်း၍
ပြဆိုခြင်း။ ကေဝလံ ယထာဝုတ္တအာကာရ-

ဝိဘာဂမတ္တတော အပ္ပနာဝိဘာဂေါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဣဒါ။ ၃၆၇။

အပ္ပနာဝိသုဒ္ဓိ (ထိ) [အပ္ပနာ+ဝိသုဒ္ဓိ] အပ္ပနာ

၏ အခိုက်အတန့်၌ စင်ကြယ်ခြင်း။ ပရိကမ္ပ-
ဝိသုဒ္ဓိတော ပန အပ္ပနာဝိသုဒ္ဓိ သာတိ-
သယာဝ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣဒါ။ ၁၇၂။

အပ္ပနာဝိဟာရ (ပ) [အပ္ပနာ+ဝိဟာရ] အပ္ပ-

နာပြင် နေခြင်း။ (ဈာန်-နိရောဓ-ဖလ-
သမာပတ် - ဝင်စားနေခြင်း)။ အပ္ပနာ-
ဝိဟာရေန ဝါ ဥပစာရေန ဝါ သမန္နာဂတံ။
သုတ္တနိ၊ ဣဒါ။ ၈၃။ စူဠနိ၊ ဣဒါ။ ၁၁၈။ (စူဠနိ။
၂၅၅-၆-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပနာဝိထိ (ထိ) [အပ္ပနာ+ဝိထိ] အပ္ပနာဝိထိ။

အပ္ပနာဇောစိတ်နှင့် စပ်ခြင်းရှိသော စိတ်အ-
စဉ်၊ အပ္ပနာဇောဝိထိ။ ဣမာနိ တိဏိ ယုဂ-
လာနိ အပ္ပနာဝိထိတော ပုဗ္ဗဘာဂေ . ဈာ-
ယတိ ဈာပေတိတိ ဣဒံ အပ္ပနာဝိထိယံ ဥပ-
စာရဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပရိသံ၊ ဣဒါ။ ၂၂၀။
အပ္ပနာဝိထိယဉ္စိ ဥပစာရော ကောဝုဇ္ဇေနော။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဣဒါ။ ၁၈၉။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၇၇။ စတု-
ပဉ္စစိတ္တပရိမာဏာယ အပ္ပနာဝိထိယံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ဣဒါ။ ၁၇၂။ ယံ ကိဉ္စိ ဇဝနံ အပ္ပနာ-
ဝိထိမောတရတိ။ သင်္ဂဟ ၅။ အပ္ပနာယ
ဝိထိ အပ္ပနာဝိထိ။ ဝိဘာဝိနိ။ ၁၄၈။ အပ္ပ-
နာဝိထိတိ အပ္ပနာယ သမ္ပန္နိနိ စိတ္တပရမ္ပရာ။
မင်္ဂါမဉ္စူ၊ ၁။ ၄၇၆။

အပ္ပနာသညာ (ထိ) [အပ္ပနာ+သညာ] အပ္ပ

နာသို့ ရောက်စေလျက် သိသော သညာ၊
အပ္ပနာ-၌ ဖြစ်သော-နှင့် ယှဉ်သော-
သညာ။ ဣမသ္မိံ ဟိ အတ္တေ ပရိကမ္ပ-
သညာပိ ဥပစာရသညာပိ အပ္ပနာသညာပိ
ဝနုတိ။ မ၊ ဣဒါ။ ၂၄၃။ သံ၊ ဣဒါ။ ၂၆၉။

အပ္ပနာသဘာဝ (ထိ) [အပ္ပနာ+သဘာဝ]

ရောက်စေခြင်း သဘောရှိသော။ အဘိ-

နိရောပနလက္ခဏောတိ အာရောပနလက္ခဏော။ အပ္ပနာသဘာဝေါတိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၁။

အပ္ပနာသမာဓိ (ပု) [အပ္ပနာ + သမာဓိ] အပ္ပနာသမာဓိ၊ အပ္ပနာ - ဈာန် - နှင့် ယှဉ်သော သမာဓိ။ ဒုဝိဇော ဟိ သမာဓိ ဥပစာရသမာဓိ စ၊ အပ္ပနာသမာဓိ စ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၂။ သမာဓိမှာတိ... အပ္ပနာသမာဓိတောပိ။ မ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇။ ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ စေတိ ဒုဝိဇောပိ သမာဓိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိနာမ။ သင်္ကဟ။ ၆၄။ ဥပစာရသမာဓိ ကုသလဝီရိယံ ဧဝိတော ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ အပ္ပနာသမာဓိ ဝိဝဿဘာဂေ အပ္ပေတော နိဿိန္ဒဿ ဝိဝဿဘာဂမ္ပိ ကုသလဝီရိယံ ဧဝတိ၊ န ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ ဝိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၀။ အပ္ပနာသမာဓိနာ သပာဟိတေ စိတ္တေ။ ဝိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၉၄။ အပ္ပနာသမာဓိနာတိ ပဌမဇ္ဈာနာပိအပ္ပနာသမာဓိနာ။ သိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၃၅။ ဣဓေကစ္စော ပဌမံ ဥပစာရသမာဓိံ ဝါ အပ္ပနာသမာဓိံ ဝါ ဥပ္ပါဒေတိ၊ အယံ သမထော။ မ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၂။ တိဝိဓံ သမာဓိံ ပရိပူရေတိ ခဏိကသမာဓိံ ဥပစာရသမာဓိံ အပ္ပနာသမာဓိံ။ အဘိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၀။ ပဋိသံ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၇၀။

အပ္ပနာသမာဓိပူရက (တိ) [အပ္ပနာသမာဓိ + ပူရက။ ထိန္တိ - ပူရိကာ] အပ္ပနာသမာဓိကို ပြည့်စေတတ်သော။ တာသု ဌပေတော အပ္ပနာသမာဓိပူရိကံ ဣတဏှ ဒွေပိ ဣဓ ယုဇ္ဈန္တိ။ အဘိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၀။ အပ္ပနာသမ္ပယုတ္တာဝ ပီတိ အပ္ပနာသမာဓိပူရိကာတိ ကတော သာ ဌပိတာ။ မူလ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၈၈။ အပ္ပနာသမ္ပယုတ္တာဝ ပီတိ အပ္ပနာသမာဓိပူရိကာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၈။

အပ္ပနာသမာဓိဘာဝနာ (တိ) [အပ္ပနာသမာဓိ + ဘာဝနာ] အပ္ပနာသမာဓိကို ပူးခြင်း။

တေသံ အပ္ပနာသမာဓိဘာဝနာ ခိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာသုနိသံသာ ဟေတတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၆၈။

အပ္ပနာသမ္ပယုတ္တ (တိ) [အပ္ပနာ + သမ္ပယုတ္တ] အပ္ပနာ - ဈာန် - နှင့် ယှဉ်သော။ အပ္ပနာသမာဓိပူရကကြည့်။

အပ္ပနာသမ္ပယောဂ (ပု) [အပ္ပနာ + သမ္ပယောဂ] အပ္ပနာဟူသော သမာဓိနှင့် အညီအညွတ် အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်ခြင်း။ တတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တလက္ခဏာဝိဝိဘာဂေန အပ္ပနာသမ္ပယောဂတော။ အဘိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၁၀။

အပ္ပနာသမ္ပာပကတ္တ (န) [အပ္ပနာ + သမ္ပာပက + တ္တ] အပ္ပနာ - ဈာန် - သို့ ရောက်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်။ သမထဝသေန ဝုတ္တာ အဋ္ဌ အပ္ပနာသမ္ပာပကတ္တာ အပ္ပနာသမာဓိသပစ္စယာ။ ပဋိသံ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၅၃။

အပ္ပနာသမ္ဘဝ (ပု) [အပ္ပနာ + သမ္ဘဝ] အပ္ပနာဇောဝိတံ၏ - ဖြစ် - ဖြစ်သင့် - ခြင်း။ ဝိဘူတာဝိဘူတဘေဒေါ နုတ္တိ ကာရမ္ပဏဿ ဝိဘူတာကာလေယေဝ အပ္ပနာသမ္ဘဝတော။ ဝိဘာဝိနီ၊ ၁၄၇။

အပ္ပနာသဟိတ (တိ) [အပ္ပနာ + သဟိတ] အပ္ပနာနှင့်တကွဖြစ်သော။ အပ္ပနာဥပစာရကြည့်။

အပ္ပနာသုခ (န) [အပ္ပနာ + သုခ] အပ္ပနာ - ဈာန် - နှင့် ယှဉ်သော - ချမ်းသာ - သုခ။ “ပဿန္တာယော သုခံ ဝေဒေတိ”တိ ဝုတ္တအပ္ပနာသုခဿ ပဿန္တိယာ ပစ္စယတ္ထေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နုတ္တိ။ သံ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၆၅-၆။

အပ္ပနိဋ္ဌေါသ (တိ) [အပ္ပ + နိဋ္ဌေါသ] (၁) အညသောအသံ နည်းသော၊ မြဲသံ၊ ရွာသံ၊ လူလူအုပ်တို့၏ အသံစသော ထိုထိုအသံတို့၏ - အုတ်အုတ် ကျက်ကျက် - တခဲ

နက် - ပဲ့တင်ထပ် - ဆူညံသောအသံ နည်းသော။ အပ္ပနိစ္ဆေသနီ (ဒီ၊ ၃။ ၃၁) တိ အဝိဘာဝိတက္ကေန နိစ္ဆေသေန မန္တနိစ္ဆေသနီ။ ဒီ၊ ၄။ ၁၇။ (၂) ယင်းအသံ - မရှိ - ကင်း - သော။ ဒီဝါ အပ္ပါကိဏ္ဍံ၊ ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဓံ အပ္ပနိစ္ဆေသံ။ ဒီ၊ ၃။ ၄၉။ အံ၊ ၃။ ၂၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၁၉။ အပ္ပနိစ္ဆေသန္တိ နဂရနိစ္ဆေသသဒ္ဓေန အပ္ပနိစ္ဆေသံ။ ဒီ၊ ၄။ ၂၅။ သဗ္ဗဒါပိ နေသန္နိပါတနိစ္ဆေသဘာဝေန အပ္ပနိစ္ဆေသံ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၀၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁၄၁။ အပ္ပသဒ္ဓါနိ အပ္ပနိစ္ဆေသနီ။ မ၊ ၂။ ၃၂။ သံ၊ ၂။ ၂၆၄။ မဟာနိ၊ ၂၉၄။ အပ္ပနိစ္ဆေသနီတိ အဝိဘာဝိတက္ကေန နိစ္ဆေသေန ရဟိတာနိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၁။ အပ္ပနိစ္ဆေသနီတိ တေသံ တေသံ နိန္ဒာဒမဟာနိစ္ဆေသဿ အဘာဝေန အပ္ပနိစ္ဆေသနီ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၃။ အပ္ပနိစ္ဆေသနီတိ တေ အပ္ပသဒ္ဓေါ အဘာဝက္ကော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၂။ အပ္ပနိစ္ဆေသနီတိ ဂါမနဂရနိစ္ဆေသသဒ္ဓေန အပ္ပနိစ္ဆေသနီ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၃၁။ ဝိဝိတ္တံ အပ္ပနိစ္ဆေသံ။ သုတ္တနိ၊ ၃။ ၂၉။ ထေရ၊ ၃။ ၁၇။ အပ္ပနိစ္ဆေသန္တိ နိဿဒ္ဓံ သဒ္ဓသံသနုရဟိတံ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၄။ (ဝိမာန၊ ၄။ ၃၁၄-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပနိစ္ဆေသတာ (တိ) [အပ္ပနိစ္ဆေသ + တာ] ဆူညံသောအသံ - နည်း - မရှိ - ကင်း - သည်၏အဖြစ်။ တေန (နိဇေနသမ္မာသေဒ္ဓေန) အပ္ပါကိဏ္ဍတံ၊ အပ္ပသဒ္ဓတံ၊ အပ္ပနိစ္ဆေသတာဉ္စ ဒေသတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁၄၁။

အပ္ပနုပ္ပါဒန (န) [အပ္ပနာ + ဥပ္ပါဒန] အပ္ပနာ ကိဖြစ်စေခြင်း။ အပ္ပနုပ္ပါဒနေ သမာနကိစ္စာ ဟောန္တိ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၂၂။

အပ္ပန္နပါန (တိ) [အပ္ပ + အန္န + ပါန] နည်းသော - ထမင်း၊ အဖျော် - စားသောက်ဖွယ် - ရှိသော၊ စားသောက်ဖွယ် - အစာရေစာ -

ပါးရှားသော၊ စားသောက်ဖွယ် အစာရေစာ အနည်းငယ်သာရှိသော၊ သူ။ ခလိဗ္ဗေ အပ္ပန္နပါနေ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၃။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၃၃။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၅၄။

အပ္ပန္နပါနတာ (တိ) [အပ္ပန္န + ပါနတာ] စားသောက်ဖွယ် - အစာရေစာ - ပါးရှားသူ၏အဖြစ်။ ဗဟ္တာဗာတော၊ အတိဒလိဒ္ဓတာ၊ အပ္ပန္နပါနတာတိ ဝေမာဒိကော စ အနတ္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၃၄။

အပ္ပန္နပါနဘောဇန (တိ) [အပ္ပ + အန္န + ပါန + ဘောဇန] နည်းသော ထမင်း၊ အဖျော်၊ ဘောဇနရှိသော၊ စားသောက်ဖွယ် အစားအစာ အနည်းငယ်သာ ရှိသော၊ သူ။ နီစေကုလေ... အပ္ပန္နပါနဘောဇနေ။ အံ၊ ၁။ ၁၀၆။ ၃၉၇။ မ၊ ၃။ ၂၀၇။ သံ၊ ၁။ ၉၄။ အဘိ၊ ၂။ ၁၅၉။ အပ္ပန္နပါနဘောဇနေတိ ပရိတ္တကအနုပါနဘောဇနေ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၇၆။

အပ္ပပံသု (တိ) [အပ္ပ + ပံသု] အနည်းငယ်သော မြေမှုန့် ရှိသော၊ မြေမှုန့် အနည်းငယ်သာ ရှိသော။ ယေဘုယျပံသု အပ္ပပံသုဉ္စ ပထဝီဝတော။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၄-၅။

အပ္ပပံသုက (တိ) [အပ္ပ + ပံသု + က] အနည်းငယ်သော မြေမှုန့် ရှိသော၊ မြေမှုန့် အနည်းငယ်သာရှိသော။ အပ္ပပံသုကာ အပ္ပမတ္တိကာ။ ဒီ၊ ၂။ ၅၀။

အပ္ပပံသုမတ္တိက (တိ) [အပ္ပ + ပံသု + မတ္တိကာ] နည်းသော မြေမှုန့်၊ မြေညက် (မြေစေး) ရှိသော။ အပ္ပပံသုမတ္တိကာယ ပထဝိယာ အနာပတ္တိဝတ္ထုဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၉။

အပ္ပပက္ခ (တိ) [အပ္ပ + ပက္ခ] အနည်းငယ်သော - အဖို့ - အသင်းအပင်း - ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပညာတိကကြည့်။

အပ္ပပဉ္စ (ပု) [န+ပပဉ္စ] မချဲ့-အပ်-သင့်-
သော အရာ။... ဣတိ ဝဒံ အပ္ပပဉ္စံ ပပဉ္စေ-
တိ။ အံ၊၁။၄၈၁။ အပ္ပပဉ္စံ ပပဉ္စေတိတိ န
ပပဉ္စေတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ပပဉ္စံ ကရေတိ၊ အနာစရိ-
တဗ္ဗံ မဂ္ဂံ စရတိ။ အံ၊၄။၂။၃၅၁။

အပ္ပပည (တိ) [အပ္ပ+ပညာ] (၁) နည်းသော
ပညာရှိသော၊ ပညာနည်းသော၊ သူ။ (၂)
ပညာမရှိသော၊ ပညာမဲ့သော၊ သူ။ တဿပ္ပ-
ပညော အဘိသဒ္ဓဟန္တော။ မ၊၂။၂၆၁။
ထေရ။၃၂၇။ တဿပ္ပပညောတိ တဿ
တာဒိသဿ အပ္ပပညဿ အညော အပ္ပ-
ပညော အဘိသဒ္ဓဟန္တော။ မ၊၄။၃။၂၁၂။
ဂိရိဒုဂ္ဂစရံ ဆေတံ၊ အပ္ပပညံ အစေတသံ၊ သံ၊
၁။၂၀၀။ အပ္ပပညန္တိ နိပ္ပညံ။ သံ၊၄။၁။၂၆၅။
အပ္ပပညန္တိ ဧတ္ထ အပ္ပသဒ္ဓေါ... အဘာ-
ဝတ္တောတိ အာဟ နိပ္ပညန္တိ။ သံ၊၄။၁။၂၉၈။
န နိယျမေ တာယတိ အပ္ပပညံ။ ဇာ၊၁။
၅၆။ အပ္ပပညောသိ ဗျေက။ ဇာ၊၁။၁၃၅။

အပ္ပပတိတ (တိ) [န+ပပတိတ] မရွေ့လျော
သော၊ တည်တံ့သော၊ သူ။ “ဣမဿ ဓမ္မ-
ဝိနယာ အပ္ပပတိတော”တိ ဝုစ္စတိ။ အံ၊၁။
၃၀၈။ အပ္ပပတိတောတိ အပတိတော ပတိ-
ဋ္ဌိတော... ခိကာသဝေါ ကေန္တပတိဋ္ဌိတော
နာမ။ အံ၊၄။၂။၂၄၉။

အပ္ပပတ္တ (န) [အပ္ပ+ပတ္တ] အနည်းငယ်သော -
သစ်ရွက်-ဟင်းရွက်။ ဟရိတကပတ္တ (ဒီ၊၄။
၂။၃၅၅) ကြည့်။

အပ္ပပယောဂ (ပု) [အပ္ပ + ပယောဂ] အနည်း
ငယ်သော - လုံ့လ - အားထုတ်ခြင်း။ တံ
အတ္ထတော ဗျဉ္ဇနတော စ ကေဝလိနော
အဓိယိနော အပ္ပပယောဂေန။ မ၊၄။၃။၁၉၈။

အပ္ပပရိက္ခာရ (တိ) [အပ္ပ+ပရိက္ခာရ] နည်း
သော - အသုံးအဆောင်-ပစ္စည်းဘဏ္ဍာ -

ရှိသော၊ သူ။ ယထာ ကေစ္စော ဗဟုဘဏ္ဍော
ဘိက္ခု...၊ ဧဝံ အဟုတော ယော အပ္ပပရိက္ခာ-
ရော ဟောတိ။ ခုဒ္ဒက၊၄။၂၀၆။

အပ္ပပရိမာဏ (တိ) [အပ္ပ+ပရိမာဏ] နည်းသော
- အတိုင်းအရှည် - ပမာဏ - ရှိသော။ ကိဉ္စ
ကတိပယသုတ္တသင်္ဂဟတော၊ အပ္ပပရိမာဏ-
တော စ ဂဟဏဓာရဏာဒိသုခတော။ ဒီ၊၄။
၁။၁၉။ အပ္ပပရိမာဏေ ရူပသင်္ခါတေ
အဏုသမညာ။ ဒီ၊၄။၁။၃၉၃။

အပ္ပပရိမာဏတာ (ထိ) [အပ္ပပရိမာဏ+တာ]
နည်းသော - အတိုင်းအရှည် - ပမာဏ - ရှိ
သည်၏အဖြစ်။ ကတိပယသုတ္တသင်္ဂဟတာ-
ယ စေဝ အပ္ပပရိမာဏတာယ စ ဥဂ္ဂဟဏ-
ဓာရဏာဒိသုခတော ပဌမံ သင်္ဂီတော။ သီ၊
၄။သင်္ခါ၊၁။၃၄။

အပ္ပပရိမာဏတ္တ (န) [အပ္ပပရိမာဏ+တ္တ] နည်း
သော - အတိုင်းအရှည် - ပမာဏ - ရှိသည်၏
အဖြစ်။ အပ္ပပရိမာဏတ္တာ ပရိယန္တဝန္တံ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၃၂။ ပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိသီလ (ပဋိ-
သံ၊၄။၁။၁၈၇) လည်း ကြည့်။

အပ္ပပရိမာဏာယက (တိ) [အပ္ပ+ပရိမာဏ+
အာယု+က] နည်းသော - တိုသော -
အတိုင်းအရှည်ရှိသည့်အသက်ရှိသော၊အသက်
အတိုင်းအရှည် - နည်းသော - တိုတောင်း
သော။ တဿ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟဝိပါကပဗန္ဓတော
အပ္ပပရိမာဏာယကေ။ ဒီ၊၄။၁။၁၅၆။ သီ၊၄။
သင်္ခါ၊၁။၄၁၆။

အပ္ပပရိဝါရ (တိ) [အပ္ပ+ပရိဝါရ] နည်းသော
အခြံအရံရှိသော၊သူ။ ဣဒါနိ အပ္ပယသံ အပ္ပ-
ပရိဝါရံ ဇာတန္တိ ကထယိံ သူ။ အံ၊၄။၁။၆၄။
သေသာ အပ္ပပရိဝါရာ။ အဘိ၊၄။၂။၄၄၈။
အပ္ပေသက္ခ (မ၊၄။၄။၁၈၀)လည်း ကြည့်။

အပ္ပပါသက (တိ) [အပ္ပ+ပါသက] နည်း
 သော ကျောက်ခဲရှိသော၊ ကျောက်ခဲနည်း
 သော။ အပ္ပပါသကော အပ္ပသက္ခရာ။ ဝိ၊ ၂။
 ၅၀။ အပ္ပပါသကောသိသု အပ္ပါ ပါသကော
 တွေတိ အပ္ပပါသကောတိ ဝေမက္ခော
 ခဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၂၀။

အပ္ပပုည (တိ) [အပ္ပ+ပုည] (၁) နည်း
 သော-ကောင်းမှုက-ဘုန်း-ကျက်သရေ-
 ရှိသော။ အလက္ခကာ မယံ အပ္ပပုညာ။ ဝိ၊ ၁။
 ၂၇၊ ၂၄၆။ မ၊ ၂။ ၁၉၇။ သံ၊ ၃။ ၁၂၇။ အပ္ပ-
 ပုညာတိ ပရိတ္တပုညာ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၉၃။ သံ၊ ၄၊
 ၃။ ၂၃၄။ အပရော... လူခါဇီဝိ အပ္ပပုညော
 ဟောတိ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၂၇၇။ အပ္ပပုညာ အလက္ခ-
 ကာ။ ဝိ၊ ၁၊ ၆၉။ အပ္ပပုညာတိ မန္တဘာဂျာ
 အပ္ပညာ။ ဝိ၊ ၁၊ ၆၉။ အပ္ပပုညော
 အပ္ပေသက္ခော။ မဟာနိ၊ ၃။ ၁၀။ အပ္ပပုညော-
 တိ မန္တပုညော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၇၁။ အပ္ပ-
 ညာတ (အံ၊ ၄၊ ၃။ ၄၄)လည်း ကြည့်။ (၂)
 ကောင်းမှု - ကုသိုလ်ကံ - မရှိသော၊ သူ။
 အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပ္ပပုညတာ (တိ) [အပ္ပပုည + တာ]
 ကောင်းမှု - ကုသိုလ် - ကံ မရှိသော သူ၏
 အဖြစ်။ အဟော နော အပ္ပပုညတာ။
 ပေတ၊ ၂။ ၁၄။ အပ၊ ၂။ ၂၀၈။ အပ္ပပုညတာတိ
 အပ္ပညတာ အကတကလျာဏတာ။ ပေတ၊
 ၄။ ၂၅၃။ အပ္ပပုညတာယ စ သုခေန ဇီဝိတ-
 ဝတ္တိမေဝ န လဘတိ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၂၇၇။ အပ္ပ-
 ပုညတာယာတိ အပ္ပညတာယ။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။
 ၃၄၈။ အပ္ပသဒ္ဓေါ စေတ္တ... အဘာဝက္ခော။
 သီ၊ ၄၊ သစ်၊ ၂။ ၃၄၇။

အပ္ပပုရိသ (တိ) [အပ္ပ+ပုရိသ] နည်းသော
 ယောက်ျားရှိသော၊ ယောက်ျားနည်းသော၊
 (အမျိုး)။ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ယာနိ
 ကာနိစိ ကုလနိ ဗဟုတ္ထိကာနိ အပ္ပပုရိသ-
 နိ။ သံ၊ ၁။ ၄၅၄။ အပ္ပပုရိသက-လည်း ကြည့်။

အဘိဓာန် ၂-၄၇-ပ-မ-ဗ-သ-စ

အပ္ပပုရိသက (တိ) [အပ္ပ+ပုရိသ+က] အပ္ပ-
 ပုရိသနှင့် အနက်တူ။ ... ယာနိ ကာနိစိ
 ကုလနိ ဗဟုတ္ထိကာနိ အပ္ပပုရိသကာနိ။
 ဝိ၊ ၄။ ၄၄၆။

အပ္ပဗလ (တိ) [အပ္ပ+ဗလ] (၁) နည်းသော
 အကျိုးရှိသော။ ပဗ္ဗဇ္ဇာကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဗလံ
 ဟောတိ။ မ၊ ၂။ ၄၁၄။ (၂) နည်းသောအသီး
 ရှိသော။ ပရိတ္တဝနကံ အပ္ပဗလံ အပ္ပဘက္ခံ။
 စူဠနိ၊ ၂။ ၁၈။

အပ္ပဗလတာ (တိ) [အပ္ပဗလ+တာ] နည်းသော
 အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်။ အနဘိသင်္ခတဿ
 စ သီလဿ အပ္ပဗလတံ ဒသေတိ။ သီ၊ ၄၊
 သစ်၊ ၂။ ၃၂၅။ နပိ တောသေတိတိ ... အပ္ပ-
 ဗလတာယ ဝါ တုဋ္ဌိံ န ဇနေတိ။ ပေတ၊
 ၄။ ၁၃၀။

အပ္ပဗလတ္တ (န) [အပ္ပဗလ+တ္တ] နည်းသော
 အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်။ ပရရဇနေသုပိ
 ပဝတ္တိယာ သဗ္ဗသတ္တသာဓာရဏတ္တာ အပ္ပ-
 ဗလတ္တာ သုကရတ္တာ စ အာဒိမိ ဒါနံ ဝုတ္တံ။
 ဇရိယာ၊ ၄။ ၂၇၁။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၆၉။

အပ္ပဗန္ဓ (တိ) [န+ပ+ဗန္ဓ] မစပ်သော၊ ဆက်
 စပ်ခြင်းမရှိသော၊ ပြတ်တောက် ပြတ်တောက်
 ဖြစ်သော။ ဣမေသံ သဗ္ဗေသမ္ဘိ ကထာ အပ္ပ-
 ဗန္ဓာ နာမ ဟောတိ။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၁၅၅။ အပ္ပဗန္ဓာ
 နာမ ဟောတိ သုခေန အပ္ပဝတ္တဘာဝတော။
 မ၊ ၄၊ ၂။ ၁၈၉။

အပ္ပဗလ (တိ) [အပ္ပ+ဗလ] (၁) နည်းသော
 ခွန်အားရှိသော၊ ခွန်အားနည်းသော၊ သူ။
 အဗလောတိ အဗလာ ကိလေသာ ဒုဗ္ဗလာ
 အပ္ပဗလာ အပ္ပတာမကော။ မဟာနိ၊ ၉။ စူဠနိ။
 ၁၈၉။ အပ္ပံ ပရိတ္တံ စေတသံ ဗလန္တိ အပ္ပ-
 ဗလာ၊ ယုတ္တိတုံ အသမတ္တာ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၄၇။
 အဗလောတိ ဒုဗ္ဗလော အပ္ပဗလော အပ္ပ-
 ထာမော။ စူဠနိ။ ၁၈၉။ အပ္ပဗလောတိ

ပရိတ္တဗလော။ စူဠနိဋ္ဌ။ ၇၅။ (၂)နည်းသော
ရဲမက်ဗိုလ်ပါရှိသော၊ ရဲမက်ဗိုလ်ပါနည်းသော၊
သူ။ ဒီဃီတိ နာမ ကောသလရာဇာ ... အပ္ပ-
ဗလော အပ္ပဝါဟနော အပ္ပဝိဇ္ဇိတော။ ဝိ၊ ၃။
၄၇၇။

အပ္ပဗဟုဘာဝ (ပု) [အပ္ပ+ဗဟု+ဘာဝ]နည်း
သည်၊ များသည်၏ အဖြစ်။ န ဟိ ပဝါရဏပ္ပ-
ဟောနကဿ အပ္ပဗဟုဘာဝေါ ပဝါရဏာယ
ဘာဝါဘာဝနိမိတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၆၂။ ဒေယျ-
ဓမ္မဿ အပ္ပဗဟုဘာဝံ။ မ၊ ၆။ ၂။ ၁၁၁။

အပ္ပဗဟုဝိပါကတာ (တိ) [အပ္ပ+ဗဟု+ဝိပါက
+တာ]နည်းသောအကျိုး၊ များသောအကျိုး
ရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဝုတ္တနယေနော အပ္ပဗဟု-
ဝိပါကတံ နိဒ္ဒါရေတွာ။ ဝိ၊ ၆။ ၂။ ၁၅၄။ သံ၊
၆။ ၂။ ၅၀၉။

အပ္ပဗုဒ္ဓ (တိ) [န+ပဗုဒ္ဓ] မနိုးသော၊ အိပ်သည်
မှ မနိုးသော၊ သူ။ သကလနဂရေ အပ္ပဗုဒ္ဓေါ
နာမ နတ္ထိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၂။ တသ္မိံ အပ္ပဗုဒ္ဓေ-
ယော မယာ တဝ သန္တိကံ ပုတ္တော ပေသိ-
တော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၈။

အပ္ပဗုဒ္ဓိ (တိ) [အပ္ပ+ဗုဒ္ဓိ] ပညာမရှိ-ပညာမဲ့-
သော၊ သူ။ ယသော စ အပ္ပဗုဒ္ဓိနံ၊ ဝိညနံ
အယသော စ ယော။ ထေရ၊ ၃။ ၁၁၅။ အပ္ပ-
ဗုဒ္ဓိနံ ဒုပ္ပညာနံ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၈။

အပ္ပဗုဒ္ဓိက (တိ) [အပ္ပ+ဗုဒ္ဓိ+က] အပ္ပဗုဒ္ဓိနှင့်
အနက်တူ။ မဟာသေဋ္ဌိ မာတုဂါမော နာမ
အပ္ပဗုဒ္ဓိကော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၄၄၀။

အပ္ပဘက္ခ (တိ) [အပ္ပ + ဘက္ခ] အစားအစာ
မရှိသော။ သန္တိ ဘန္တေ မဂ္ဂါ ကန္တာရာ
အပ္ပေါဒကော အပ္ပဘက္ခာ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၄၂။ အပ္ပ-
ဘက္ခံ အနောဒကံ။ ဇာ၊ ၁။ ၂၉၈။ ကန္တာရေ
အပ္ပေါဒကေ အပ္ပဘက္ခေ။ ဝိမာန၊ ၁။ ၁၆။
ပေတ၊ ၁။ ၉၄။ အပ္ပ-သဒ္ဓေါ ဟေတ္တ အဘာ-
ဝတ္တော “အပ္ပိစ္ဆော အပ္ပနိစ္ဆေါသော”တိ-

အာဒိသု ဝိယ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၃၁၄။ နိရုဒ္ဓကံ
အပ္ပဘက္ခံ ယောဇနသတိကကန္တာရံ။ သံ၊ ၄။
၂။ ၉၆။

အပ္ပဘက္ခကန္တာရ (ပု၊ န) [အပ္ပဘက္ခ+ကန္တာရ]
အစားအစာမရှိသော ခရီးခံ၊ အစားအစာ
မရှိ၍ ကူးပြောက်နိုင်ခဲ့သော ခရီး။ စောရ-
ကန္တာရံ ဝါဠကန္တာရံ အမနဿကန္တာရံ နိရုဒ္ဓ-
ကန္တာရံ အပ္ပဘက္ခကန္တာရန္တိ ပဉ္စဝိဓံ။ သံ၊
၄။ ၂။ ၉၅။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၅။ (အစဉ်အနည်းငယ်
ကွဲ)။ ယတ္ထ ခါဒိတဗ္ဗံ ဝါ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ ဝါ အန္တ-
မသော ကန္တမူလာဒိမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ၊ တံ အပ္ပ-
ဘက္ခကန္တာရံ နာမ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၉၆။ မူလခါဒိနိ-
ယာဒိဝိရဟိတံ အပ္ပဘက္ခကန္တာရံ နာမ။ ဇာ၊
၄။ ၁။ ၁၁၅။ ဝါဠကန္တာရာ စောဠကန္တာရာ
ဒုဗ္ဗိက္ခကန္တာရာ နိရုဒ္ဓကန္တာရာ ယက္ခ-
ကန္တာရာ အပ္ပဘက္ခကန္တာရာ စ တာရေတိ။
အပ၊ ၄။ ၂။ ၄၆။

အပ္ပဘင်္ဂ (တိ) [န+ပဘင်္ဂ] မပျက်စီးတတ်သော၊
တရား။ ပဘင်္ဂဉ္စ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ အပ္ပ-
ဘင်္ဂဉ္စ။ သံ၊ ၂။ ၂၇။ ပဉ္စနံ ခန္ဓာနံ နိရောဓော
“အပဘင်္ဂ နိဗ္ဗာန”န္တိ ပဿန္တော...။ ပရိ၊ သံ၊
၄၁၂။

အပ္ပဘဝ (တိ) [န+ပဘဝ] အပွန်-အစ-
မရှိသော။ ပုရိမကောဠိယာ အဘာဝတော
အပ္ပဘဝံ။ မဂ္ဂဘာဝေ ဘာဝတော န အပ္ပ-
ဘဝန္တိ စေ? န၊ မဂ္ဂေန အနုပ္ပါဒနိယတော။
ပတ္တဗ္ဗမေဝ ဟေတံ မဂ္ဂေန၊ န ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ။
တဿ အပ္ပဘဝမေဝ။ အပ္ပဘဝတ္တာ အဇ-
ရာမရကံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၄၀။ “အသုကဿ
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ကာလေ ဥပ္ပန္န”န္တိ ဧဝံ ပုရိ-
မာယ ကောဠိယာ အဘာဝတော အပ္ပဘဝံ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၂။ ၂၀၉။

အပ္ပဘဝတာ (တိ) [အပ္ပဘဝ+တာ] အပ္ပ-
ဘဝတ္တနှင့် အနက်တူ။ အပ္ပဘဝတာ စသ
အပစ္စယတာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၆။ ၂။ ၂၁၀။

အပ္ပဘဝတ္ထ (န) [အပ္ပဘဝ+တ္ထ] အမုန့်-
အစ-မရှိသည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပဘဝ-ကြည့်။

အပ္ပဘဝန္တ (တိ) [န + ပဘဝန္တ။ ပဘဝတိ
ပဟောတိ သက္ကောတိတိ ပဘဝံ၊ ပဟောန္တော
ယော ကောစိ။ န ပဘဝံ အပ္ပဘဝံ။ နိတိ၊
ပဒါ၊ ၉၈။] မစွမ်းနိုင်- မမီနိုင်-သော၊ သူ။
သောဟံ အပ္ပဘဝံ တတ္ထ၊ သာခံ ဟတ္ထေဟိ
အဂ္ဂဟိ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၆၆။ အပ္ပဘဝန္တံ သော
အဟံ တတ္ထ အာကာသပ္ပဒေသေ ရက္ခံ
ပါပုဏိတုံ အပ္ပဟောန္တော တဿ ရက္ခဿ
သာခံ ဟတ္ထေဟိ အဂ္ဂဟေသိ။ ဇာ၊ ၄။ ၃။
၃၅၃။

အပ္ပဘဿ (တိ) [အပ္ပ+ဘဿ] နည်းသော
စကားပြောခြင်းရှိသော၊ စကားနည်းသော၊
သူ။ အဟံ အပ္ပဘဿောဝ ဘဿေ ပရိယန္တု-
ကာရိယေဝ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၀။ ဣတိဝုတိ၊
၄။ ၂၃၅။

အပ္ပဘဿရ (တိ) [န+ပဘဿရ] အရောင်
မထွက်သော၊ မတောက်ပသော၊ မမြူစင်သော၊
ညစ်နွမ်းသော။ ကာယကမ္မာဒီနိ စဿ
အသုစိနိ ဟောန္တိ အပဘဿရာနိတိ ကိလိဋ္ဌ-
ကရုဏဋ္ဌေန မလံ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၇၃။ ဗုဒ္ဓ ခုဇိတ-
ဝဏ္ဏံ အပဘဿရံ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၆၉။

အပ္ပဘဿရဘာဝကရ (တိ) [အပ္ပဘဿရ+
ဘာဝ + ကရ + အ] အရောင် မထွက် -
မတောက်ပ-မမြူစင် - သည်၏အဖြစ်ကို ပြု
တတ်သော။ အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပ္ပဘဿရဘာဝကရဏ (တိ) [အပ္ပဘဿရ+
ဘာဝ+ကရဏ] အရောင်မထွက်-မတောက်
ပ-မမြူစင်-သည်၏အဖြစ်ကိုပြုတတ်သော။
ကဏ္ဍာတိ ကာဠကာ၊ စိတ္တဿ အပဘဿရ-
ဘာဝကရဏာ (ဓမ္မာ)။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၉၃။
ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၉။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၆။ ကာဠကန္တိ
မလိနံ၊ စိတ္တဿ အပဘဿရဘာဝကရဏံ
(အပ္ပဘဿရဘာဝကရံ၊ အံ၊ ၄။ ၂) (ဒသ-

အကုသလကမ္မပထကမ္ပံ)။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၀။ မ၊
၄။ ၃။ ၄၅။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၇။ စိတ္တဿ အပဘဿ-
ရဘာဝကရဏတော။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၈။ အပ္ပ-
ဘဿရဘာဝကရဏတော ဝါ ကဏ္ဍာ။ အံ၊
၄။ ၂။ ၅။

အပ္ပဘဿရဘာဝဟေတု (ပ) [အပ္ပဘဿရ-
ဘာဝ+ဟေတု] အရောင်မထွက်-မတောက်
ပ-မမြူစင် - သည်၏အဖြစ်၏ အကြောင်း။
အပဘဿရဘာဝဟေတုနံ သဗ္ဗသော အဘာ-
ဝါ သဗ္ဗတော ပဘာတိ သဗ္ဗတောပတံ။
မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၇-၈။

အပ္ပဘာဂီ (တိ) [အပ္ပ+ဘာဂ+ဤ] နည်း
သော-အဖို့-ဘုန်း-တန်ခိုး- အစွမ်းသတ္တိ
-ရှိသော။ ဒေဝတေ မေ ဇယံ ဒေဟိ၊
ပဿ မံ အပ္ပဘာဂီနံ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၈၂။

အပ္ပဘာဝ (ပ) [အပ္ပ+ဘာဝ] နည်းသည်၏
အဖြစ်။ န ပရိသာယ အပ္ပဘာဝံ ဒီသ္မာ
ဩသန္တဝိရိယာ ဟောန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၂။
ပညာဗျာပါရဿ အပ္ပဘာဝေန။ သံ၊ ၄။ ၂။
၄၃၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၉။

အပ္ပဘိက္ခုက (တိ) [အပ္ပ+ဘိက္ခု+က] နည်း
သောရဟန်းရှိသော၊ ပ-ပါးစ ၂-ပါးစမျှသော
ရဟန်းရှိသော။ အဝန္တိအက္ခိဏာပထော ဘန္တေ
အပ္ပဘိက္ခုကော။ ဝိ၊ ၃။ ၂၇။ ဥဒါန၊ ၁၄၆။
သစေ အပ္ပဘိက္ခုကော ဝိဟာရေ ဟောတိ။
ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၇။ အပ္ပဘိက္ခုကောတိ ကတိပယ-
ဘိက္ခုကော။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၉၈။

အပ္ပဘိက္ခုကတ္ထ (န) [အပ္ပဘိက္ခုက+တ္ထ]
နည်းသော ရဟန်းရှိသည်၏ အဖြစ်။ ...
အပ္ပဘိက္ခုကတ္တာ ဒက္ခိဏာပထေ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။
၃၇၀။

အပ္ပဘိတ (တိ) [န+ပ+ဘိတ] မကြောက်
သော။ အသိတဿ အပ္ပဘိတဿ။ မ၊ ၂။
၄၉ (သျှာ၊ မူကံ)။

အပ္ပဘောဒ (တိ) [အပ္ပ + ဘောဒ] နည်းသော အပြားရှိသော။ သုခဂ္ဂဟဏတော အပ္ပဘောဒတော စ တိကာ ဝေ ပဌမံ ဝုတ္တာ။ အနုဋီ၊ ၁။ ၃၄။

အပ္ပဘောဂ (တိ) [အပ္ပ + ဘောဂ] နည်းသော စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသော။ သူ။ အဟံ ပနမိ ဒလိဒ္ဓေါ အပ္ပဇနော အပ္ပဘောဂေါ။ ဝိ၊ ၃။ ၄၇၇။ ဒိဿန္တိ အပ္ပဘောဂါ၊ ဒိဿန္တိ မဟာဘောဂါ။ မ၊ ၃။ ၂၄၃။ မာလံ ယသဿိ ပဏ္ဍိတံ အပ္ပဘောဂံ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၁၉။

အပ္ပဘောဂကုလ (န) [အပ္ပဘောဂ + ကုလ] နည်းသောစည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသော - ဆင်းရဲ ပါးရှားသော - အမျိုး။ အပ္ပဘောဂကုလာဒိသု နိဗ္ဗတ္တဿ ဘောဂသပ္ပဒါဒိကရဏေန။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၇၈။

အပ္ပဘောဂတ္တ (န) [အပ္ပဘောဂ + တ္တ] နည်းသောစည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသောသူ၏ အဖြစ်။ အပ္ပဘောဂသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပဘောဂတ္တ ဥပနေတိ။ မ၊ ၃။ ၂၄၉။

အပ္ပဘောဂသံဝတ္တနိက (တိ) [အပ္ပဘောဂ + သံဝတ္တနိက] နည်းသော စည်းစိမ်ဥစ္စာကို ဖြစ်စေတတ်သော။ အပ္ပဘောဂတ္တ-ကြည့်။

အပ္ပဘောဇန (တိ) [အပ္ပ + ဘောဇန] နည်းသော အစားအစာရှိသော။ သူ။ နိစေ ကုလမိ ဇာတောဟံ၊ ဒလိဒ္ဓေါ အပ္ပဘောဇနော။ ထေရ၊ ၃။ ၁၀။ (ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၆ - လည်း ကြည့်။)

အပ္ပမံသ (တိ) [အပ္ပ + မံသ] နည်းသော အသားရှိသော။ အသားအရေ နည်းပါးသော။ သူ။ အပ္ပမံသ အပ္ပလောဟိတာ မနုဿပေတာ ဝိယ ဒုလ္လဘန္နပါနာ ဘဝန္တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၀၉။

အပ္ပမံသတရ (တိ) [အပ္ပမံသ + တရ] အထူးသဖြင့် - သာလွန်၍ - နည်းပါးသော အသားရှိသော။ သူ။ အထိမံ ခုဋ္ဌကံ ပက္ခိံ၊ အပ္ပမံသတရံ မယာ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၇၀။

အပ္ပမံသလောဟိတ (တိ) [အပ္ပ + မံသ + လောဟိတ] နည်းပါးသော အသားအသွေးရှိသော။ သူ။ ခါဒိတုံ ဝါ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝါ အသက္ကောန္တော တနုကော အဟောသိ အပ္ပမံသလောဟိတော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၁။ ဧကေ အပ္ပမံသလောဟိတာ သူလသဒိသာ ဟောန္တိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၃၉။

အပ္ပမံသလောဟိတတာ (တိ) [အပ္ပမံသလောဟိတ + တာ] နည်းပါးသော အသားအသွေးရှိသည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပမံသလောဟိတတာယ ပါကင်္ခိဟိ ကန္တရသိရာဟိ ဝိတတသရီရော။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၄၅၉။

အပ္ပမံသလောဟိတတ္တ (န) [အပ္ပမံသလောဟိတ + တ္တ] နည်းပါးသော အသားအသွေးရှိသည်၏ အဖြစ်။ ပေတာ ဟိ အပ္ပမံသလောဟိတတ္တာ အဋ္ဌိသမံသတဇ္ဇိတာ ကေေန ပဿေန သယံတုံ န သက္ကောန္တိ၊ ဥတ္တာနာဝသေန္တိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၆။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၅။

အပ္ပမဇ္ဇတာ (တိ) [န + ပမဇ္ဇတာ] မမေ့မလျော့သည်၏ အဖြစ်။ “ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျာ” တိ ဝစနံ အနုဿရိတွာ တတ္ထ အပ္ပမဇ္ဇတာ။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၃။

အပ္ပမဇ္ဇန (န) [န + ပမဇ္ဇန] မမေ့မလျော့ခြင်း။ အပ္ပမာဒ (၂) အနက်ကြည့်။

အပ္ပမဇ္ဇနသဘာဝ (ပု) [အပ္ပမဇ္ဇန + သဘာဝ] မမေ့မလျော့ခြင်း သဘော။ အပ္ပမာဒလက္ခဏာကြည့်။

အပ္ပမဇ္ဇနဟေတု (ပု) [အပ္ပမဇ္ဇန + ဟေတု] မမေ့မလျော့ခြင်း ဟူသော အကြောင်း။

အပ္ပမဇ္ဇန္တိဟေတု သိက္ခနဟေတု စ အဓိ-
စေတသော။ ဥဒါန၊ ၁၂၂။ ထေရ၊ ၁၁။
၁၉၄။ သာရတ္ထ၊ ၁၁၄၆။

အပ္ပမဇ္ဇန္တိ (တိ) [န+ပမဇ္ဇန္တိ] မမေမလျော့
သော၊ သူ။ ကာလေ တေ အပ္ပမဇ္ဇန္တော။
သံ၊ ၁။ ၅၀။ ကာလေ တေ အပ္ပမာဒံ
ကရေန္တော။ သံ၊ ၁။ ၁၀၂။ အဓိစေတသော
အပ္ပမဇ္ဇတော။ ဝိ၊ ၂။ ၇၇။ ဥဒါန၊ ၁၂၂။
ထေရ၊ ၁၂၃၄။ အပ္ပမဇ္ဇတောတိ နပ္ပမဇ္ဇတော၊
အပ္ပမာဒေန ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သာတစ္စ-
ကိရိယာယ သမန္နာဂတဿာတိ ဝုတ္တံ
ဟေတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၆၇။ ဥဒါန၊ ၁၂၃။
ထေရ၊ ၁၁။ ၁၉၄။ ဥဋ္ဌာဟတော အပ္ပမဇ္ဇ-
တော။ ဇာ၊ ၂။ ၂။ ဒါယကောပိ အရဟန္တေ-
သု... အပ္ပမဇ္ဇန္တော။ ပေတ၊ ၁။ ၇။

အပ္ပမဇ္ဇိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပမဇ္ဇိတွာ] မမေ
မလျော့မူ၍။ တုမေ လဘမာနေသု ပစ္စယေ-
သု အပ္ပမဇ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရေတ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၃၇။

အပ္ပမညာ (ထိ) [အပ္ပမာဏ+ကျ] ပြန့်ခြင်း
အတိုင်းအရှည် မရှိသော၊ အတိုင်းအရှည် မရှိ
သော အာရုံ၌ဖြစ်သော၊ အတိုင်းအရှည် မရှိ
သော သတ္တဝါ အာရုံရှိသော၊ တရား၊ အပ္ပ-
မညာ တရား။ (မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊
ဥပေက္ခာဟူသော ဗြဟ္မစိုရ်တရားလေးပါး။)
စတသော အပ္ပမညာ၊ ... အပ္ပမာဏေန
အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။
ဒီ၊ ၁။ ၁၇၇။ အဘိ၊ ၁။ ၂၈၄။ ပဋိသံ၊ ၈၁။ အပ္ပ-
မညာတိ ပမာဏံ အဂ္ဂဟေတွာ အနဝသေသ-
ဖရဏဝသေန အပ္ပမညာဝ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၉၀။
ပမာဏံ အဂ္ဂဟေတွာတိ အသုဘဘာဝနာ
ဝိယ ပဒေသံ အဂ္ဂဟေတွာ။ ဧကသိမ္ပိ သတ္တေ
ပမာဏာ'ဂ္ဂဟဏေန အနဝသေသဖရဏေန။

နတ္ထိ တောသံ ဂဟေတဗ္ဗံ ပမာဏန္တိ ဟိ
အပ္ပမာဏာ။ အပ္ပမာဏာ ဝေ အပ္ပမညာ။
ဒီ၊ ၁။ ၁၇၇။ အပ္ပမညာယောတိ ဖရဏ-
အပ္ပမာဏဝသေန အပ္ပမညာယော၊ တော ဟိ
အာရဗ္ဗဏဝသေန အပ္ပမာဏေ ဝါ သတ္တေ
ဖရန္တိ၊ ဧကသတ္တိမ္ပိ ဝါ အနဝသေသဖရဏ-
ဝသေန ဖရန္တိတိ ဖရဏအပ္ပမာဏဝသေန
အပ္ပမညာယောတိ ဝုစ္စန္တိ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၃၆၁။
(ပဋိသံ၊ ၁။ ၁၇၁-လည်း ကြည့်။) ယသ္မာ
ပန သဗ္ဗာပေတေ အပ္ပမာဏေ ဂေါဓဓရ
ပဝတ္တန္တိ၊ တသ္မာ အပ္ပမညာတိ ဝုစ္စန္တိ။ အဘိ၊
၁။ ၁၇၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၁၅။ သဗ္ဗာ ဒီသာ
ဖရတိ အပ္ပမညံ။ သုတ္တနိ၊ ၃၅၄။ =သဗ္ဗဇုရိ-
ယာပထေသု အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ တမေဝ
မေတ္တဇ္ဈာနသင်္ခါတံ သဗ္ဗာ ဒီသာ ဖရတေ
အပ္ပမညန္တိ။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁၄၃။ ဖုသိသံ
စတသော အပ္ပမညာယော။ ထေရ၊ ၁။ ၂၃၃။
အပ္ပမာဏဂေါဓရတယ အပ္ပမညာတိ လစ္စ-
ဝေါဟာရေ စတ္တာရေ ဗြဟ္မဝိဟာရေ။
ထေရ၊ ၁။ ၂။ ၈၈။ အပ္ပမာဏသတ္တာရဗ္ဗဏတ္တာ
အပ္ပမာဏာ၊ တာ ဝေ အပ္ပမညာ။ ဝိဘာဝိနိ။
၁၁၁။

အပ္ပမညာဘာဝနာ (ထိ) [အပ္ပမညာ+ဘာဝ-
နာ] မေတ္တာစသော ဗြဟ္မစိုရ်တရားကို ပွား
များခြင်း၊ အပ္ပမညာဘာဝနာ။ ယမ္ပိ ပန
စတုဗ္ဗိဓာပိ အပ္ပမညာဘာဝနာ အတ္ထိ၊ ဓမ္မ၊
၁။ ၂။ ၂၄၅။

အပ္ပမညာဝဇ္ဇ (တိ) [အပ္ပမညာ+ဝဇ္ဇ] အပ္ပမညာ
သည် ကြည်အပ်သော။ အပ္ပမညာဝဇ္ဇော ရူပါ-
ဝစရသမာပတ္တိယော ဝိဗ္ဗဝိဟာရာ။ နေတ္ထိ၊
၁။ ၁၁၄။

အပ္ပမညာဝိဘင်္ဂ (ပ) [အပ္ပမညာ+ဝိဘင်္ဂ] အပ္ပ-
မညာတရားလေးပါးကို ဝေဖန်ပြဆိုရာကား
ရပ်၊ အပ္ပမညာဝိဘင်း။ အဘိ၊ ၁။ ၂၈၄။ ၂၉၈။

အပ္ပမညာဝိဟာရိက (တိ) [အပ္ပမညာ+ဝိဟာရိ
+က] အပ္ပမညာတရားဖြင့်-ဗြဟ္မစိုရ်တရား
လေးပါး ပျိုးများသောအားဖြင့် - နေလေ့ရှိ
သောသူ။ အပ္ပမညာဝိဟာရိကေနာပိ သဗ္ဗ-
သတ္တေသု မေတ္တာဒိဝသေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၁၄။

အပ္ပမညာသမာပတ္တိ (တိ) [အပ္ပမညာ+သမာ-
ပတ္တိ] အပ္ပမညာသမာပတ်။ ပဉ္စ ဂ္ဂပါဝရ-
သမာပတ္တိယော စတဿော အဂ္ဂပသမာပတ္တိ-
ယော အပ္ပမညာသမာပတ္တိယာ သဒ္ဓိံ ဝသ။
ဒီ၊ဇိ၊၃။၅၆။ သံ၊ဇိ၊၁။၂၅၂။

အပ္ပမညာသာမည (န) [အပ္ပမညာ+သာမည]
အပ္ပမညာ၏အဖြစ်ဖြင့် တုခြင်း၊ အပ္ပမညာ
သာမန်။ အဝိဟိ သာဂ္ဂဟဏေနေဝ စေတ္တ
အပ္ပမညာသာမညေန စက္ကာရောပိ ဗြဟ္မ-
ဝိဟာရာ ဥပစာရာဝတ္ထာ ဂဟိတာ လက္ခဏ-
ဟာရနယေန။ ဒီ၊ဇိ၊၃။၁၀၆။

အပ္ပမတ္တ (တိ) [န + ပမတ္တ] မမေ့မလျော့
သော၊ အပ္ပမာဒ-သတိ-တရားနှင့် ပြည့်စုံ
သောသူ။ ယထာ တံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာ-
ပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော။ ဝိ၊၁။၅။
မ၊၁။၂၇။ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသေန အပ္ပ-
မတ္တဿ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၀။
ဘိက္ခုနီယော အပ္ပမတ္တာ အာတာပိနီယော။
ဝိ၊၁။၃၄၂။ ဧကော ဝုပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော
အာတာပိ ပဟိတတ္တော။ ဒီ၊၁။၁၆၆။ ဒီ၊၂။
၁၂၆။ မ၊၁။၄၈။ သံ၊၃။၁၂၅။ အံ၊၂။၆၂။
၅၀၇။ အပ္ပမတ္တောတိ ကမ္မဋ္ဌာနေ သတိံ
အဝိဟေန္တော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၉။ အပ္ပမတ္တာ
အာတာပိနော ပဟိတတ္တာ ဝိဟရထ။ ဒီ၊၂။
၁၁၇။ အပ္ပမတ္တာတိ တတ္ထ အဝိပ္ပမုဋ္ဌသတိ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၅။ အပ္ပမတ္တော ကမ္မဋ္ဌာနေ သတိ-
အဝိဟေနေန။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၄။ အပ္ပမတ္တောတိ
သတိအဝိပ္ပဝါသေ ဌိတော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၀။
ဧကော အရညေ ဝိဟရိ အပ္ပမတ္တော။ သံ၊၁။

၄။ ဧကံ စရန္တံ မုနိမပ္ပမတ္တံ။ သုတ္တနိ။၃၁၀။
သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု ပမာဒါဘာဝတော အပ္ပမတ္တံ။
သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၁။ အပ္ပမတ္တဿ ယသောဘိ-
ဝဇ္ဇတိ။ ဓမ္မ၊၁၆။ အပ္ပမတ္တဿာတိ အဝိပ္ပ-
ဝုတ္တသတိနော။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၂။ အပ္ပမတ္တော
ပမေတ္တသု။ ဓမ္မ၊၁၇။ အပ္ပမတ္တောတိ သတိ-
ဝေပုလ္လပုတ္တတာယ အပ္ပမာဒသမ္ပန္နော ခိကာ-
သဝေါ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၇။ ဥပေါသထေ နိစ္စ-
ဟမပ္ပမတ္တာ။ ဝိမာန၊၁၇။ = နိစ္စံ အပ္ပမတ္တာ
အပ္ပမာဒဝိဟာရိနိ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၆၄။ အပ္ပ-
မတ္တော ဟောဟိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀။
ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၈၁။ သလ္လေခံ အစူဇန္တေန၊ အပ္ပ-
မတ္တေန ဘိက္ခုနာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၁။ အပ္ပမတ္တာ
ရာဇာနော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၇။ အပ္ပမတ္တော
ဝတ ဘော မဟာဇနော ဝိဟရတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၄၃။

အပ္ပမတ္တ (တိ) [အပ္ပ+မတ္တာ] (၁) နည်းသော
အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ အနည်းငယ်သော။
အပ္ပမတ္တော အယံ ကလိ။ အံ၊၁။၃၀၉။
သုတ္တနိ၊၃၈၂။ အပ္ပမတ္တော အယံ ဂန္ဓော။
ဓမ္မ၊၂၁။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၆။ အပ္ပမတ္တော ပရိတ္တပ္ပ-
မာဏော။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၂။ နာရဟတာ-
ယဿ အမ္မဋ္ဌော ဣမာယ အပ္ပမတ္တာယ
အဘိသဇ္ဇိတုံ။ ဒီ၊၁။၈၆။ (၂) အတိုင်းအရှည်
မရှိသော။ အပ္ပမတ္တပညတာ-ကြည့်။

အပ္ပမတ္တက (တိ) [အပ္ပ+မတ္တာ+က။ ထိဉ်
အပ္ပမတ္တိကာ] နည်းသောအတိုင်း အရှည်
ရှိသော၊ အနည်းငယ်သော။ တေသံ အပ္ပ-
မတ္တကေပိ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊၁။၅၄။ တေ
အပ္ပမတ္တကေနပိ ဘိက္ခု ဝိဟေဋ္ဌေယျ။ ဝိ၊
၃။၁၀၄။ သံသယာ ဘဏ္ဍာဂါရေ အပ္ပမတ္တ-
ကော ပရိက္ခာရာ ဥပ္ပန္နော ဟောတိ။ ဝိ၊
၄။၃၃၁။ အပ္ပမတ္တကံ ခေါပနေတံ ဘိက္ခဝေ
ဩရမတ္တကံ သီလမတ္တကံ။ ဒီ၊၁။၃။ အပ္ပ-
မတ္တကန္တိ ပရိတ္တဿ နာမံ... မတ္တာ ဝုစ္စတိ

ပမာဏံ၊ အပ္ပမတ္တာ တေသာတိ အပ္ပမတ္တကံ။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၅။ အပ္ပမေဝ ပရိတော သမန္တတော
 ဣတိတ္တာ ပရိတ္တံ နာမာတိ အာဟာ “အပ္ပ-
 မတ္တကန္တိ ပရိတ္တဿ နာမ”န္တိ၊ မတ္တာ ဝုစ္စတိ
 ပမာဏံ မီယတေ ပရိပီယတေတိ ကတော။
 သမာသန္တက-ကာရေန အပ္ပမတ္တကံ ယထာ
 “ဗဟုပုတ္တကော”တိ၊ ဧဝံ ဩရမတ္တကေပိ။
 တေနေဝ “အပ္ပါ မတ္တာ အပ္ပမတ္တာ၊ သာ
 တေသာတိ အပ္ပမတ္တက”န္တိအာဒိနာ က-
 ပစ္စယဿ သာတ္တကတမ္ပိ ဒသေတိ အတ္တတော
 အဘိန္နတ္တာ။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သမ္၊၁။၂၃။ (အကျယ်
 ကို ၎င်း၌ ကြည့်) ဘိက္ခုနော ဥပ္ပန္နော
 ဟောတိ အပ္ပမတ္တကော အာဗာဓော။ ဒီ၊
 ၃။၂၃။ ကိ ပနိမဿ အပ္ပမတ္တကဿ
 ဩရမတ္တကဿ။ မ၊၂။၁၁၂။ အပ္ပမတ္တ-
 ကောပိ ဂူထော ဒဂ္ဂန္နော။ အံ၊၁။၃၆။ အပ္ပ-
 မတ္တကောတိ ထောကမတ္တကော ပရိတ္တပ္ပ-
 မာကော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၆။ သေခေါ ဘိက္ခု
 အပ္ပမတ္တကေန ကမ္ပေန ခိဝသံ အတိနာ-
 မေတိ။ အံ၊၂။၁၀၂။ ယာနိ တာနိ ဝဇ္ဇာနိ
 အပ္ပမတ္တကာနိ ဩရမတ္တကာနိ။ အဘိ၊ဒီ၊
 ၂၅၆။ အပ္ပမတ္တကာနိတိ ပရိတ္တမတ္တကာနိ
 ခုဒ္ဒကပ္ပမာဏာနိ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၇။ သဓမ္မိ
 ၈ ခေါ အဟံ အာဝုသော ဝေရုပ္ပံ အပ္ပ-
 မတ္တိကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂။
 မ၊၃။၃၇။ အပ္ပမတ္တိကာ သတ္တ မုဂ္ဂမတ္တိ-
 ယော ပါသာဏသက္ခရာ ဥပနိက္ခိတ္တာ။ သံ၊၃။
 ၃၉၈။ အပ္ပမတ္တိကာ သော ဘိက္ခဝေ ပရိဟာနိ
 ယဒိဒံ ဉာတိပရိဟာနိ။ အံ၊၁။၁၃။ အပ္ပ-
 မတ္တိကာတိ ပရိတ္တာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၄။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၁၇၀။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၀။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၂။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၁၀၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၃၂။ အဘိ၊
 ၄၃။၂၅၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပမတ္တကအာဗာဓ (ပ) [အပ္ပမတ္တက+အာ-
 ဗာဓ] နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော -
 မပြောပလောက်သော - အနာရောဂါ၊ ခိပိ-

တကကစ္ဆတိဏပုပ္ဖကဇရာဒိဘေဒေါ အပ္ပ-
 မတ္တကအာဗာဓော ကထိတော။ အံ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၈၈။

အပ္ပမတ္တကဋ္ဌာန (န) [အပ္ပမတ္တက + ဌာန]
 နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော - မပြော
 ပလောက်သော - ရာထူး - ဌာနဇရ။
 ဘန္တေ နာယံ အာရမ္မော အပ္ပမတ္တက-
 ဌာနတ္ထာယ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၂။

အပ္ပမတ္တကတာ (ထိ) [အပ္ပမတ္တက + တာ]
 နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏ အဖြစ်။
 ဘဝဿ အပ္ပမတ္တကတာ နာမ ဣတ္ထရကာ-
 လတာယ။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၈၆။

အပ္ပမတ္တကတ္တ (န) [အပ္ပမတ္တက+တ္တ] နည်း
 သော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပ-
 မတ္တကတ္တာ အဏုပ္ပမာဏေသု အဿတိယာ
 အသဉ္စိစ္စ။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၂၇၄။

အပ္ပမတ္တကဒေါသဒဿန (န) [အပ္ပမတ္တက +
 ဒေါသ+ဒဿန] နည်းသော အတိုင်းအရှည်
 ရှိသော - အနည်းငယ်သော - အပြစ်ကိုတွေ
 မြင်ခြင်း။ ကေသုစိ ပုဂ္ဂလေသု အပ္ပမတ္တက-
 ဒေါသဒဿနေန န ရုစ္စတိ။ ဝိမတိ၊၂။၃၀၆။

အပ္ပမတ္တကပရိစ္စာဂ (ပ) [အပ္ပမတ္တက+ပရိစ္စာဂ]
 နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော - စွန့်
 ကြဲ - ပေးကမ်း - ခြင်း။ အတိတေ ပန
 အပ္ပမတ္တကပရိစ္စာဂါနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော။
 ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၈။

အပ္ပမတ္တကပသာဒ (တိ) [အပ္ပမတ္တက+ပသာဒ]
 နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော ကြည်ညို
 ခြင်းရှိသောသူ။ အပ္ပသန္နာနဉ္စ ပသာဒါယ
 ပသန္နာနဉ္စ အပ္ပမတ္တကပသာဒါနဉ္စ ဘိယျော-
 ဘာဝါယ ဝဓနာယ။ နေတ္ထိ၊ဝိ။၁၇၈။

အပ္ပမတ္တကဘာဝ (ပု) [အပ္ပမတ္တက+ဘာဝ] နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ တသို့ သပ္ပဗဟနာယ အပ္ပမတ္တကဘာဝေ အယံ ဝက္ခမာနော။ မ၊ဋီ၊၃။၂၄၂။

အပ္ပမတ္တကလာဘီ (တိ) [အပ္ပမတ္တက+လာဘ +ဤ] နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော ရခြင်းရှိသော၊ လာဘ်-လာဘ-နည်းပါးသော။ အပ္ပလာဘ-ကြည့်။

အပ္ပမတ္တကဝိသေသ (ပု) [အပ္ပမတ္တက+ဝိသေသ] နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော-အနည်းငယ်သော-အထူး။ ဝုတ္တမေဝ အတ္တနယံ အပ္ပမတ္တကဝိသေသေန ပုနပျုနံ ကထနေန စ။ ဝိမတိ၊၁။၈။

အပ္ပမတ္တကဝိသေဇ္ဇက (တိ) [အပ္ပမတ္တက+ဝိသေဇ္ဇက] အနည်းငယ်ကို - နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပရိက္ခရာကို-စွန့်တတ်-ပေးတတ် - သော။ သူ။ အနဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ဘိက္ခု၊ အပ္ပမတ္တကဝိသေဇ္ဇကံ သမ္ပန္နိတုံ။ ဝိ၊၄။၃၃။ အပ္ပမတ္တကဝိသေဇ္ဇကော န သမ္ပန္နိတဗ္ဗော။ အံ၊၂။၂၄၂။

အပ္ပမတ္တကဝိသေဇ္ဇနက (တိ) [အပ္ပမတ္တက+ဝိသေဇ္ဇန+က] အပ္ပမတ္တကဝိသေဇ္ဇကနှင့် အနက်တူ။ သမ္ပတေန အပ္ပမတ္တကဝိသေဇ္ဇနကေန ဘိက္ခုနာ စိဝရကမ္ပံ ကထေန္တဿ။ ဝိ၊၄။၄။၁၀၈။

အပ္ပမတ္တကာလ (ပု) [အပ္ပမတ္တ+ကာလ] မမေ့မလျော့သော-အခါ-ကာလ။ အပ္ပမတ္တကာလေ တံ နတ္ထိ။ ဒိ၊ဋီ၊၂။၃၀၅။

အပ္ပမတ္တဋ္ဌ (တိ) [အပ္ပ+မတ္တဋ္ဌ] အလွန်အနည်းငယ် - အလွန်တိုတောင်းစွာ - တည်တတ်သော။ မတ္တံ ခဏမတ္တံ တိဋ္ဌတိတိ မတ္တဋ္ဌော။

အပ္ပမတ္တဋ္ဌော မတ္တဋ္ဌကော၊ အတိလ္လတ္တရခဏိကောတိ အတ္တော။ မ၊ဋီ၊၂။၁၆၈။

အပ္ပမတ္တတာ (ထိ) [အပ္ပမတ္တ+တာ] မမေ့မလျော့သည်၏အဖြစ်။ အမတ္တတာ အပ္ပမတ္တတာ အသမ္မောဟတာ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၂၄။

အပ္ပမတ္တပညတာ (ထိ) [အပ္ပမတ္တ+ပညာ+တာ] အတိုင်းအရှည်မရှိသော ပညာရှိသည်၏ အဖြစ် (အပ္ပကို အဘာဝတ္ထကြံ)။ အပ္ပမတ္တပညတာယ သံဝတ္တန္တိ။ သံ၊၃။၃၆။ (အလားတူ ပဋိသံ။ ၃၇၊၃၇၄-တို့၌ကား အသာမန္တပညတာယ-ဟု ရှိသည်။)

အပ္ပမတ္တပညာသုတ္တ (န) [အပ္ပမတ္တပညာ+သုတ္တ] အပ္ပမတ္တပညာသုတ်။ သံယုတ္တနိကာယ၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ၁၁-သံယုတ်၊ ၇-ဝဂ်၊ ၅-သုတ်။ သံ၊၃။၃၆။

အပ္ပမတ္တဖလ (န) [အပ္ပမတ္တ+ဖလ] အနည်းငယ်သောအကျိုး။ ဣဒမ္ပိ ဝေဿ ဘိနဿ အပ္ပမတ္တဖလန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၃၄။

အပ္ပမတ္တဘာဝ (ပု) [အပ္ပမတ္တ+ဘာဝ] မမေ့မလျော့သည်၏အဖြစ်။ တံ တံ ယထာကာလံ ယထာဝိဓိဉ္စ အတိဝိယ အပ္ပမတ္တဘာဝတော အထဿ အနုပ္ပန္နာ စေဝ ဘောဂါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၂၉။

အပ္ပမတ္တဝိသယ (တိ) [အပ္ပမတ္တ+ဝိသယ] အနည်းငယ်သော - တည်ရာ - အာရုံ-ရှိသော။ ဗုဒ္ဓဂုဏေသု အပ္ပမတ္တဝိသယ မ္ပိ လောကီယမဟာဇနဿ ဉာဏံ အပဝတ္တိတရူပေနဝ ပဝတ္တတိ။ ဒိ၊ဋီ၊၃။၅၇။

အပ္ပမတ္တဝိဟာရိတာ (တိ) [အပ္ပမတ္တ+ဝိဟာရိ+တာ] မမေ့မလျော့ နေလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်။ ကာယကမ္မာဒီသု စ အပ္ပမတ္တဝိဟာရိတာယ မာ ပမဇ္ဇိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ။၂။၃၇၅။

အပ္ပမတ္တိက (တိ) [(၁) အပ္ပမတ္တ+ဣက။
 (၂) အပ္ပ+မတ္တိကာ] (၁) အပ္ပမတ္တကနှင့်
 အနက်တူ။... တိဗ္ဗဒေါသဇာတိကောတိ အပ္ပ-
 မတ္တိကေနော ကပ္ပတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇။ (၂)
 နည်းသော - အနည်းငယ်သော - မြေ
 ညက် မြေစေး - မြေအစိုင်အခဲ - ရွှံသော။
 ပထဝီ သုဒ္ဓပါသာဏာ...အပ္ပပံသုကာ အပ္ပ-
 မတ္တိကာ။ ဝိ၊၂။၅၀။

အပ္ပမရမ္ပ (တိ) [အပ္ပ+မရမ္ပ] နည်းသော
 ကျောက်ပြုတ်ရှိသော၊ ကျောက်ပြုတ် အ
 နည်းငယ်သာရှိသော။ ပထဝီ သုဒ္ဓံသု...
 အပ္ပကဋ္ဌလာ အပ္ပမရမ္ပ အပ္ပဝါလိကာ။ ဝိ၊
 ၂။၅၀။ (ဝိ၊သင်္ဂဟ။ ၇၄-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပမဟန္တ (တိ) [အပ္ပ+မဟန္တ] (၁) အနည်း၊
 အများ။ ဝဏ္ဏိယတိ အပ္ပမဟန္တာဘိဝေသန
 ပဿိယတိတိ ဝဏ္ဏော၊ ပမာဏံ။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊
 ၁။၁၈၈။ (၂) အသေး၊ အကြီး။ အောက်
 ပုဒ် (၂) အနက် ကြည့်။

အပ္ပမဟန္တတာ (တိ) [အပ္ပမဟန္တ+တာ] (၁)
 အနည်း၊ အများ - နည်းသည်၊ များသည် - ၏
 အဖြစ်။ အာသေဝနဿ အပ္ပမဟန္တတာဟိ
 မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပသာဝဠမဟာသာဝဠတာ။
 သိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၄၃။ (၂) အသေး၊ အကြီး၏အဖြစ်။
 မဉ္ဇာနိ ပန အပ္ပမဟန္တတာဟိ ပါဝါနိ ပတိ-
 ဋ္ဌိတဋ္ဌာနဿ ဟာနိဝဓိယော ဟောန္တိယေဝ။
 မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၂၅။

အပ္ပမဟန္တဘဝ (ပ) [အပ္ပမဟန္တ+ဘဝ]
 အနည်း၊ အများ - နည်းသည်၊ များသည် - ၏
 အဖြစ်။ အပေက္ခာဝသိက-ကြည့်။

အပ္ပမာဏ (န) [န + ပမာဏ၊ အ + ပမာ-
 ဏ] (၁) ပမာဏ မဟုတ်သော။ နှိုင်း -
 ယှဉ် - ကြောင်း ဖြစ်သော - ချိန် - စံ
 - ပမာဏ - မဟုတ်သော။ ကာဠပက္ခော

ဝါ ဇုက္ခပက္ခော ဝါ တွေ့ အပမာဏံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
 ၁။၁၈၂။ ဝဒေယျံ ဝါ န ဝါ ဝဒေယျံ၊
 တေသံ ဝစနံ အပ္ပမာဏံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၂။
 ဘိက္ခုဿ ဌိတဋ္ဌာနံ ပန အပ္ပမာဏံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
 ၃။၁၅၇။ ဥပဇ္ဈာယာဓိဘာဝေါဟိ ဣဝ အပ္ပ-
 မာဏံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၀။ သရိရပ္ပမာဏံ နာမ
 အပ္ပမာဏံ။ သိ၊ဋ္ဌိ၊၂။၁၉၆။ (တိ) (၂) နှိုင်း
 ယှဉ်ခြင်းကို - ပြုတတ် - ပြုကြောင်းဖြစ် -
 သော ကိလေသာ - မဟုတ် - ၏ ဆန့်ကျင်
 ဖက်ဖြစ် - သော၊တရား။ (၅) (၆) အနက်တို့
 ကြည့်။ (၃) မနှိုင်းယှဉ်အပ် - မပိုင်းခြား
 အပ် - သော၊တရား။ တဿပိ (ဓမ္မဿ)
 ပမာဏံ ကာတုံ န သက္ကာတိ အပ္ပမာဏော။
 ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၄။ (ပမာဏကရေဟိ ဝါ သြဋ္ဌာ-
 ရိကေဟိ ကာမတဏှာဒိဟိ) အပရိစ္ဆိန္နာ
 အပ္ပမာဏာ။ မူလဋ္ဌိ၊၁။၄၄။ ပရိစ္ဆေဒကရာနံ
 ကိလေသာနံ သုခုမာနမ္ပိ အဂေါရတာဝ-
 တော တေဟိ န ကထဋ္ဌိပိ ပရိစ္ဆိန္နာ
 ဝိတိက္ကန္တာတိ အပရိစ္ဆိန္နာ အပ္ပမာဏာ၊ ယ-
 တော တေ “အပရိယာပနာ”တိပိ ဝုစ္စန္တိ။
 အနုဋ္ဌိ၊၁။၄၈။ အောက်အနက်လည်း ကြည့်။
 (၄) အတိုင်းအရှည် - အပိုင်းအခြား - မရှိ
 သော၊ တရား၊ အာရုံ၊ အရပ်၊ သတ္တဝါ။ ဟိ-
 တေန သုရေန အဒ္ဓယေန အပ္ပမာဏေန။ ဒီ၊၂။
 ၁၁၉။ အပ္ပမာဏေနာတိ ပမာဏ၊ဝိရဟိတေန။
 ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၆။ အပ္ပမာဏေ (ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၁၄)-
 တိ ပမာဏရဟိတေ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌိ၊၁။၃၈၄။
 (ဇာ၊၁။၄၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၇-တို့လည်း ကြည့်။)
 အပ္ပမာဏာ စေတောဝိမုတ္တိ(မ၊၁။၃၇၁)တိ
 အယံ ဖရဏအပ္ပမာဏတာယ အပ္ပမာဏာ
 နာမ၊ အယဉ္စိ အပ္ပမာဏေ ဝါ သတ္တေ
 ဖရတိ၊ ကေသုဋ္ဌိ ဝါ သတ္တေ အသေသေတွာ
 ဖရတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၂။ အပ္ပမာဏာတိ (အပ္ပ-
 မာဏေတိ?) အနောဓိသော၊ ဩဓိသောပိ
 ဝါ “တွေ့ကာ”တိ အပရိမိတာ (အပရိမိ-
 တေ?)။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၇၆။ အပ္ပမာဏ(အံ၊၃။

၂) နှိ ဖရဏဝသေန အပ္ပမာဏံ။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၉၃။ အပ္ပမာဏ (အံ၊ ၃။ ၂။ ဣတိဝုတံ။ ၂၀၉) နှိ ဘာဝနာဝသေန အာရမ္မဏဝသေန စ အပ္ပမာဏံ။... အပ္ပမာဏာရမ္မဏတာယ ပဂ္ဂဟဘာဝနာဝသေန စ အပ္ပမာဏံ။ ဣတိဝုတံ။ ၄။ ၈၈။ အံ၊ ၃။ ၂။ ၂၀၃။ အပ္ပမာဏ (အံ၊ ၃။ ၂။ ၉၃) နှိ ဣဒံ တဿ တဿ ဖရဏအပ္ပမာဏဝသေန ဝုတ္တံ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၀၀။ ဧကေသေ အဋ္ဌတွာ အနဝသေသဖရဏံ ပမာဏဿ အဂ္ဂဟဏတော အပ္ပမာဏံ။ အံ၊ ၃။ ၃။ ၂၁။ အပရိမာဏသတ္တဖရဏေန၊ ဧကသတ္တေ ဝါ အနဝသေသဖရဏေန အပ္ပမာဏံ မေတ္တံ စိတ္တံ။ သုတ္တနိ ၄။ ၂။ ၁၄၃ (သုတ္တနိ။ ၃၅၄-၏ အဖွင့်)။ “ကသိရံ” နှိ ဟိ ပရိတ္တံ ဝုစ္စတိ၊ တပဋိပက္ခေန အကသိရံ အပ္ပမာဏံ။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၁၉၆။ အပ္ပမာဏ ၂ (ခ) အနက်စသည် လည်း ကြည့်။ (၅) နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို - ပြုတတ် - ပြုကြောင်းဖြစ် - သောရာဂစသော ကိလေသာ - မရှိ - ကင်း - သော၊ တရား၊ ပုဂ္ဂိုလ်။ (က) မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်။ အပ္ပမာဏာ ဓမ္မာ။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ (၄၆။ စာပိုဒ်-၁၀၂၈၊ ၁၄၁၉ တို့လည်း ကြည့်။) ပမာဏကရာ ဓမ္မာ ရာဂါဒယော ပမာဏံ နာမ။ အာရမ္မဏတော ဝါ သမ္ပယောဂတော ဝါ နတ္ထိ ဧတေသံ ပမာဏံ၊ ပမာဏဿ စ ပဋိပက္ခာတိ အပ္ပမာဏာ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၈၇။ အပ္ပမာဏော နိရောဓော အစလဋ္ဌေန အသင်္ခတဋ္ဌေန။ .. ပဋိသံ၊ ၃၁၁။ ရာဂါဒယော ပမာဏံ နာမ။... အပ္ပမာဏောတိ ဝုတ္တပ္ပကာရဿ ပမာဏဿ အဘာဝေန အပ္ပမာဏော။ မဂ္ဂ-ဖလာနမ္ပိ အပ္ပမာဏတ္တာ တတော ဝိသေသနတ္ထံ “အလဋ္ဌေန အသင်္ခတဋ္ဌေနာ” တိ ဝုတ္တံ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၆-၇။ (မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၃-လည်း ကြည့်။) (ခ) သမာဓိ။ သမာဓိံ ဘိက္ခဝေ ဘာဝေထ အပ္ပမာဏံ။ အံ၊ ၂။ ၂၀။ အပ္ပမာဏန္တိ ပမာဏကရာဓမ္မရဟိတံ လော-

ကုတ္တရံ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၈။ အတ္ထိ (သမာဓိ) အပ္ပမာဏော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၈၄။ အာရမ္မဏကရဏ-ဝသေနာပိ နတ္ထိ တေဿ ပမာဏကရဓမ္မာ၊ တေသံ ဝါ ပဋိပက္ခောတိ အပ္ပမာဏော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၁။ ၁၀၉။ (ဂ) ဗောဇ္ဈင်။ သတိ-သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ ဣတိ စေ မေ အာဝုသော ဟောတိ၊ “အပ္ပမာဏော” တိ မေ ဟောတိ။ သံ၊ ၃။ ၆၄။ ပဋိသံ၊ ၃၁၀။ သွာယံ သတိ-သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ သဗ္ဗသော ပမာဏကရ-ကိလေသာဘာဝတော အပ္ပမာဏော။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၄၂၁။ (ဃ) ဘုရား။ အပ္ပမာဏော ဗုဒ္ဓေါ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၄၅။ အံ၊ ၁။ ၃၈၄။ ဇာ၊ ၁။ ၅၄။ ပမာဏကရာနံ ကိလေသာနံ အဘာ-ဝေန... ဗုဒ္ဓရတနံ အပ္ပမာဏံ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၄။ (၆) နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို - ပြုတတ် - ပြုကြောင်း ဖြစ် - သော အကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၏ အကျိုး ဟူသော ပမာဏ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော သီလစသောဂုဏ်၊ ထိုဂုဏ်၏အကျိုးဖြစ်သော လောကီ၊ လောကုတ္တရာအကျိုးဟူသော အပ္ပမာဏတရားရှိသောသူ။ (ဘုရား)။ ပမာဏ-ကရဓမ္မာ အကုသလာ တဗ္ဗိပါကာ စ ပမာ-ဏာ၊ တပဋိပက္ခာ သီလာဒယော ဂုဏာ၊ တဗ္ဗိ-ပါကာ စ လောကီယလောကုတ္တရာဖလာနိ အပ္ပမာဏာ၊ တေ အဿ အတ္ထိတိ အပ္ပမာ-ဏော။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၂၉။ (၇) ပွားအပ်သော - ကြီးမား - ပြန့်ကျယ် - သော - ပမာဏရှိ သော၊ တရား။ အပ္ပမာဏော စ ဥဋ္ဌာရော ဩ-ဘာသော။ ဝိ၊ ၃။ ၁၇။ ဒီ၊ ၂။ ၁၀။ အံ၊ ၁။ ၄၄၆။ အပ္ပမာဏောတိ ဝုဗ္ဗိပ္ပမာဏော၊ ဝိပုလောတိ အတ္ထော။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၇။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၃။ ဒသ-သဟဿစက္ကဝါဠပတ္ထရဏေန ဝါ အပ္ပမာ-ဏော။ ဒီ၊ ၃။ ၂။ ၂၇။ အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညိ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ။ ဒီ၊ ၂။ ၉၂။ ဒီ၊ ၃။ ၂။ ၁၆။ မ၊ ၂။ ၂၀၅။ အံ၊ ၁။ ၄၂။ အံ၊ ၃။ ၁၂၅။ အပ္ပ-မာဏာနိတိ ဝဇ္ဇိတပ္ပမာဏာနိ၊ မဟန္တာနိတိ

အတ္ထော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၂။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၈။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၁။၄၀၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄၄။ အပ္ပမာဏေနာတိ
ဝဇ္ဇိတပ္ပမာဏေန။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၃။ အပ္ပမာဏံ
မောဟစရိတဿ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၁၀။ အပ္ပမာ-
ဏန္တိ တတော အဓိကပ္ပမာဏံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၁။
၁၃၃။ (က) လေ့လာအပ် - ကောင်းစွာပွား
အပ် - သော။ အပ္ပမာဏာ အာပေါသညာ။
ဒီ၊၂။၉၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၂။ အပ္ပမာဏာတိ ဗလဝါ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၈။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၁။ အပ္ပမာဏာတိ
ဟုဏာ သုဘာဝိတာ။ သာ ဟိ ထိရာ ဒဋ္ဌ-
တရာ ဟောတိတိ အာဟ “ဗလဝါ”တိ။ ဒီ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၅၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၉။ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂ-
တေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာ-
ပဇ္ဇေန ဖရိတော။ ဒီ၊၂။၁၅၂။ မ၊၁။၁၇၈။ မ၊၂။
၂၁၄၊၂၆၃။ သံ၊၂။၄၈၆။ သံ၊၂။၁၀၁။ အံ၊
၂။၁၉၈၊၂၇၈။ အံ၊၂။၁၀၁။ အဘိ၊ဝိ။၂၈၄။
ပဋိသံ၊၂၃၅။ အပ္ပမာဏေနာတိ သုဘာဝိ-
တေန။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၆။ အပ္ပမာဏံ အပ္ပမာဏာ-
ရမ္ပဏံ။ အဘိ၊မ၊၅၂-၅။ ယံ ဟုဏံ သုဘာ-
ဝိတံ၊ ဥပရိဇ္ဈာနဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ
သက္ကောတိ။ ဣဒံ အပ္ပမာဏံ နာမ။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၂၂၉။ ယော ဟုဏော သုဘာဝိတော၊
ဥပရိဇ္ဈာနဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သက္ကောတိ၊
အယံ အပ္ပမာဏော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၈၄။

အပ္ပမာဏ^၂ (တိ) [အပ္ပမာဏ + ဏ(အ)။
အပ္ပမာဏ+အာရမ္ပဏ] အပ္ပမာဏ-ရှိသော
-၌ဖြစ်သော။ (က) နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို - ပြု
တတ်-ပြုကြောင်းဖြစ်-သော ရာဂစသော
ကိလေသာကင်းသောတရား-ရှိသော - နှင့်
ပြည့်စုံသောသူ။ (သံသာ)။ တေန အပ္ပမာ-
ဏေန ဓမ္မေန သမန္နာဂတတ္တာ သံသောပိ
အပ္ပမာဏော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၄။ အပ္ပမာဏ^၁
(၅) အနက်လည်း ကြည့်။ (ခ) အတိုင်း
အရည် မရှိသော အာရုံရှိသော။ ဝေမော
ဧကေ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ အပ္ပမာဏံ အာ-
နေဉ္စန္တိ ဝတ္တာ တိဋ္ဌန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၂။

အပ္ပမာဏန္တိ အပ္ပမာဏာရမ္ပဏော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၂၂-၃။ (ဂ) အတိုင်းအရည် မရှိသော
သတ္တဝါလျှင် အာရုံရှိသော။ မေတ္တာသဟ-
ဂတေန စေတသာ... အပ္ပမာဏေန။ အံ၊
၃။၅၀၄။ = အပ္ပမာဏသတ္တာရမ္ပဏတာယ
စိတ္တဝသိတာယ ဝါ အပ္ပမာဏံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၄၁။ မေတ္တဉ္စ အဘိဇ္ဇာနာမိ၊ အပ္ပမာဏံ
သုဘာဝိတံ။ ထေရ၊၃။၁၄။ အပရိမာဏ-
သတ္တာရမ္ပဏတာယ အပ္ပမာဏံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၄၁။ မေတ္တဉ္စိတ္တဉ္စ ဘာဝေထ၊ အပ္ပမာဏံ
ဒီဝါ စ ရတ္တော စ။ ဇာ၊၂။၃၀။ အပ္ပမာ-
ဏန္တိ အပ္ပမာဏသတ္တာရမ္ပဏံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၀၂။ နတ္ထိ ပမာဏံ စေတသန္တိ အပ္ပမာဏာ၊
သတ္တာ။ တဝါရမ္ပဏာ အပ္ပမာဏာ ဥတ္တရ-
ပဒလောပေန။ တေ ဝါ အာရမ္ပဏဘူတာ
တောသမတ္တိ၊ တတ္ထ ဝါ ဘဝါ အာရမ္ပဏ-
ကရဏဝသေနာတိ အပ္ပမာဏာ။ ကာရဏူပ-
စာရဝသေန ဝါ အပ္ပမာဏာ။ မဏိမဉ္စ၊၁။
၃၄၆-၇။ အပ္ပမာဏ^၁ (၄) အနက်နှင့်လည်း
ယှဉ်ကြည့်။ (သ) အတိုင်းအရည် မရှိသော
တရားလျှင် အာရုံရှိသော။ သွာယံ သတိ-
သမ္ပောဇ္ဈင်္ဂေါ အပ္ပမာဏဓမ္မာရမ္ပဏတော
စ အပ္ပမာဏော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂၁။ (င) အတိုင်း
အရည်မရှိသော ဂုဏ်ရှိသော။ ဂုဏာနဉ္စ
ပမာဏာဘာဝေန ဗုဒ္ဓရတနံ အပ္ပမာဏံ။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၃၄။ အပ္ပမာဏာ ဝါ အပရိမေယျ-
ဂုဏာ အဿာတိပိ အပ္ပမာဏော။ ဝိမတိ၊၂။
၂၂၉။ (စ) အတိုင်းအရည် မရှိသော သတ္တဝါ
တို့၌ (အာရုံပြုသည်၏အစွမ်းဖြင့်) ဖြစ်သော။
(ဂ) အနက် မဏိမဉ္စ-ကြည့်။

အပ္ပမာဏကထာ (တိ) [န+ပမာဏ+ကထာ]
(၁) အတိုင်းအရည်ဖြင့် မပြုအပ်သော၊
အတိုင်းအရည်ကို ကျော်လွန်၍ ပြုအပ်သော။
(၂) နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို-ပြုတတ်-ပြုကြောင်း
ဖြစ်-သော ရာဂစသော ကိလေသာတို့သည်
မပြုအပ်သော။ အပ္ပမာဏကထာ ကမ္မံ နာမ

ရူပါရူပဝစရံ (ရူပါဝစရံ။သံ၊၄)။ တံ ဟိ ပမာဏံ အတိက္ကမိတွာ ဩဒိဿကအနော- ဒိဿကဒိသာဖရဏဝသေန ဝစေတွာ က- တတ္တာ အပ္ပမာဏကတန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဒီ၊၄။ ၃၃၇။ မ၊၄၊၃။၃၀၆။ သံ၊၄၊၃။၁၄၃။ (ဣတိ- ဝုတံ၊၄။က-လည်း ကြည့်။) အပ္ပမာဏကတ- ဘာဝေါ လဗ္ဘတေတ၊ တဏှာ ဟိ တံ ကိလေ- သာနံ ဝိက္ခမ္ဘနသမတ္တတာယ ဒိဿသန္တာန- တာယ ဝိပုလဖလတာယ စ မဟဂ္ဂတန္တိ ဝုစ္စတိ။ သံ၊၄၊၂။၃၀၂။ ပမာဏကတ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပမာဏကတဘာဝ (ပု) [အပ္ပမာဏကတ+ ဘာဝ] အတိုင်းအရှည်ကို ကျော်လွန်၍ ပြု အပ်သည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပမာဏကတ-ကြည့်။

အပ္ပမာဏကသိဏ (န) [အပ္ပမာဏ + ကသိ- ဏ] အတိုင်းအရှည် မရှိသော - အပိုင်း အခြားမရှိသော - ကြီးမားသော - ကျယ် ပြန့်သော - အပ္ပမာဏ - ကသိုဏ်း။ အနန္တ- ဝါတိ အပ္ပမာဏကသိဏံ (အတ္တဘော ဂဏန္တဿ ဝိဋ္ဌိ)။ အဘိ၊၄။၂။၄၉၄။

အပ္ပမာဏကသိဏနိမိတ္တ (န) [အပ္ပမာဏကသိ- ဏ + နိမိတ္တ] အပ္ပမာဏကသိဏ်းနိမိတ်။ သမန္တတော အပ္ပမာဏကသိဏနိမိတ္တံ။ သံ၊ ၄။၂။၂၇၂။

အပ္ပမာဏကသိဏလာဘီ (တိ) [အပ္ပမာဏကသိ- ဏ+လာဘ+တိ] အပ္ပမာဏကသိဏ်းကိုရလေ့ ရှိသောသူ။ အနန္တဝါတိ အပ္ပမာဏကသိဏ- လာဘီနံ (ဝိဋ္ဌိ)။ ပဋိသံ၊၄။၂။၆၀။

အပ္ပမာဏကသိဏာရမ္ပဏ (တိ) [အပ္ပမာဏ- ကသိဏ + အာရမ္ပဏ] အပ္ပမာဏ ကသိဏ်း လျှင် အာရုံရှိသော။ အနန္တဝန္တိ-ကြည့်။

အပ္ပမာဏက္ခန္ဓ (ပု) [အပ္ပမာဏ+ခန္ဓ] အတိုင်း အရှည် မရှိ-မျှားပြားသော-ခန္ဓာ။ ပုဗ္ဗေ- နိဝုဋ္ဌေသု အပ္ပမာဏက္ခန္ဓေသု ဉာတေသု။ မူလ၊၄၊၃။၁၈၀။

အပ္ပမာဏဂုဏ (တိ) [အပ္ပမာဏ+ဂုဏ] အတိုင်း အရှည် မရှိသော ဂုဏ်ရှိသောသူ။ ဝေရူပေါ မဟာရာဇ ဗဟုဂုဏော အနေကဂုဏော အပ္ပမာဏဂုဏော သီလဝါ မာ ဝိနဿိ။ မိလိန္ဒ၊၁၉၄။

အပ္ပမာဏဂုဏတာ (တိ) [အပ္ပမာဏဂုဏ+ တာ] အတိုင်းအရှည် မရှိသော ဂုဏ်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ တိက္ကံ ရတနာနံ အပ္ပမာဏဂုဏတံ ဒသေတွာ။ ဇာ၊၄၊၂။၁၃၄။

အပ္ပမာဏဂေါဓရ (ပု) [အပ္ပမာဏ + ဂေါဓရ] (၁) အတိုင်းအရှည် - အပိုင်းအခြား - မရှိသော - ကျက်စားရာ - အာရုံ။ ယဉ္ဇ မဟဂ္ဂတံ၊ တံ အပ္ပမာဏဂေါဓရဝသေန အပ္ပ- မာဏံ။ အဘိ၊၄၊၂။၃၆၃။ (တိ) (၂) အတိုင်းအရှည် - အပိုင်းအခြား - မရှိသော - ကျက်စားရာ-အာရုံ-ရှိသော။ အပ္ပမာ- ဏဂေါဓရတာ-ကြည့်။

အပ္ပမာဏဂေါဓရတာ (တိ) [အပ္ပမာဏဂေါဓရ+ တာ] အတိုင်းအရှည် - အပိုင်းအခြား-မရှိ သော - ကျက်စားရာ - အာရုံ - ရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဧဝံ အပ္ပမာဏဂေါဓရတာယ ကေ- လက္ခဏာသု စာပိ တောသု ပုရိမာ တိသော။ အဘိ၊၄၊၁။၂၄၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၃၁။ အပ္ပမာ- ဏဂေါဓရတာယ “အပ္ပမညာ”တိ လဒ္ဓဝေါ- ဟာရေ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ။ ထေရ၊၄၊ ၂။၈၈။

အပ္ပမာဏစိတ္တ (တိ) [အပ္ပမာဏ + စိတ္တ] အပ္ပ- မာဏစေတသနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပမာဏစေတသ (တိ) [အပ္ပမာဏ+စေတ။ နိတိ၊ပဒ။၁၆၂-၄-နှင့် မောက်၊၂၊၁၄၄-သတ်၊ ၎င်း၊ပဉ္စိကာ-တို့ ကြည့်။] နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို - ပြုတတ် - ပြုကြောင်းဖြစ် - သော ရာဂ- စသော ကိလေသာမရှိသော စိတ်ရှိသော သူ။ ဥပဋ္ဌိတကာယသတိ စ ဝိဟရတိ အပ္ပ- မာဏစေတသော။ မ၊၁။၃၃၇။ သံ၊၂။

၃၃၇။ အပ္ပမာဏစေတသောတိ အပ္ပမာဏံ
လောကုတ္တရံ စေတော အဿာတိ အပ္ပမာ-
ဏစေတသော၊ မဂ္ဂစိတ္တသမဂ္ဂီတိ အတ္ထော။
မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၁။ အပ္ပမာဏစေတသောတိ ဥပဋ္ဌိ-
တသတိတာယ နိက္ခိလသမိတ္တေန အပ္ပမာဏ-
စိတ္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၃။ အပ္ပမာဏစိတ္တောတိ
တ္ထေ “ကော အယ” န္တိ ပဋိက္ခိတံ သက္ကုဏေ-
ယုစိတ္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၃။

အပ္ပမာဏစေတောဝိမုတ္တိ (ထိ) [အပ္ပမာဏ+
စေတောဝိမုတ္တိ] (၁) ဖြန့်ခြင်း - အာရုံပြုခြင်း
- ၏ ပမာဏမရှိသော စိတ်၏လွတ်မြောက်
ကြောင်းတရား။ (၂) နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို - ပြု
တတ် - ပြုကြောင်းဖြစ် - သော ကိလေသာ
မရှိသောစိတ်၏လွတ်မြောက်ကြောင်းတရား။
(ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါး၊ မဂ် ၄-ပါး၊ ဖိုလ် ၄-
ပါး။) မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၃-ကြည့်။ တောတိ အပ္ပ-
မာဏစေတောဝိမုတ္တိအာရယော။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၇၆။

အပ္ပမာဏဇ္ဈာန (န) [အပ္ပမာဏ+ဇ္ဈာန] အပ္ပ-
မာဏဇ္ဈာနံ၊ မဟဂ္ဂုတ်ဇ္ဈာနံ၊ ဇ္ဈာနမေဝါတိ
အပ္ပမာဏဇ္ဈာနမေဝ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၄၇။

အပ္ပမာဏတာ (ထိ) [အပ္ပမာဏ+တာ] ပမာ-
ဏမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ တေသံ ဗြာဟ္မဏိ-
သိနံ အဿာမတ္တိယဒဿနေန ဇာတိယာ
အပ္ပမာဏတံ ဝိဘာဝေတုံ ဂါမဒါရကဝေ-
သေန ဥပဂစ္ဆိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၇။ အဝိညုနံ အပ္ပ-
မာဏတာယ ဝိညုပ္ပသတ္တာနီတိ ဝုတ္တံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၃။၉၄။

အပ္ပမာဏတ္တ (န) [အပ္ပမာဏ+တ္တ] (၁) ပမာဏ
မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ အဝိညုနံ အပ္ပမာ-
ဏတ္တာ ဝုတ္တံ “ဝိညုဟိ ပသတ္တတ္တာ”တိ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၈၄။ (၂) အတိုင်းအရှည် -
အပိုင်းအခြား - မရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဝိပုလတ္တ
(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၃) ကြည့်။ (၃) နှိုင်းယှဉ်ခြင်း
ကို - ပြုတတ် - ပြုကြောင်းဖြစ် - သော နာဂ

စသော ကိလေသာ မရှိသည်၏အဖြစ်။ မဂ္ဂ-
ဗလာနမ္ပိ အပ္ပမာဏတ္တာ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၇။
(၄) ဝသီဘော် ၅-ပါးဖြင့် လေ့လာအပ်ပြီး -
ကောင်းစွာ ပြီးအပ်ပြီး - သည်၏ အဖြစ်၊
အထက်ဈာန်၏ အကြောင်း ဖြစ်နိုင်သည်၏
အဖြစ်။ သောဠသမနယေ ဝုတ္တဇ္ဈာနံ သုခ-
ပဋိပတ္တော ခိပ္ပါဘိညတ္တာ အပ္ပမာဏတ္တာ
အပ္ပမာဏာရမ္မဏတ္တာတိ စတူဟိ ကာရုဏေ-
ဟိ ပဏိတံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၀။

အပ္ပမာဏဒဿ (တိ) [အပ္ပမာဏ+ဒိသ+အ]
အပ္ပမာဏဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သောသူ။
ဗုဒ္ဓံ အာဂဝန္တံ အပ္ပမာဏဒဿံ အဂ္ဂဒဿံ။
စူဠနိ၊၂၀၈။ အပ္ပမာဏဒဿန္တိ ပမာဏံ
အတိက္ကမိတွာ အပ္ပမာဏံ နိဗ္ဗာနဒဿံ။
စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၈၂။

အပ္ပမာဏဓမ္မ (ပု) [အပ္ပမာဏ+ဓမ္မ] အပ္ပမာဏ
တရား။ (က) မဂ် ၄-ပါး၊ ဖိုလ် ၄-ပါး၊
လောကုတ္တရာတရား ၈-ပါး။ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခ-
ဏဉ္စ နိဗ္ဗာနာရမ္မဒဏသု အပ္ပမာဏဓမ္မသု
ဉာဏေသု။ မူလဋီ၊၁။၁၉၂။ (ခ) မဂ် ၄-ပါး၊
ဖိုလ် ၄-ပါး၊ နိဗ္ဗာန်၊ လောကုတ္တရာတရား
၉-ပါး။ လောကံ ဥတ္တရတိတိ လောကုတ္တ-
ရော၊ နဝဝိအပ္ပမာဏဓမ္မော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၉၁။

အပ္ပမာဏနိမိတ္တ (န) [အပ္ပမာဏ + နိမိတ္တ]
အတိုင်းအရှည် - အပိုင်း အခြား - မရှိ
သော ကသိုဏ်းနိမိတ်။ သဗ္ဗတော ဝနိတံ
အပ္ပမာဏနိမိတ္တံ လောကောတိ ဂါဟေန ဝါ
တက္ကေန ဝါ ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၆။

အပ္ပမာဏပါက (တိ) [အပ္ပမာဏ + ပါက]
အတိုင်းအရှည် မရှိ - များပြားသော -
ကျက်ပြီး ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ရှိသောသူ။ အနဂ္ဂ-
ပါက-ကြည့်။

အပ္ပမာဏဘာရ (တိ) [အပ္ပမာဏ + ဘာရ]
အတိုင်းအရှည် မရှိသော - များပြားသော -

ဝန်ရှိသော။ ဝါကီဇာန် ယထာ နာဝါ၊ အပ္ပမာဏဘရာ ဂဓ။ (ဘ-၌ ဆန်းကြောင့် ရသ)။ (အပ္ပမာဏဟရာ၊ ဣ-မူကွဲ)။ ဇာ၊ ၂။ ၂၆၄။

အပ္ပမာဏဘူတ (တိ) [အပ္ပမာဏ + ဘူတ] ပမာဏမဟုတ်သည့် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ တေသံ ဟိ အဇာနိတော အပရိယောဂါဟေတော ဘာသနတော ဂရဟာ ဝိယ ပသံသာပိ အပ္ပမာဏဘူတာ။ ထေရ၊ ၄။ ၁၃၅၉။

အပ္ပမာဏလာဘိ (တိ) [အပ္ပမာဏ + လာဘ + ကိ] အတိုင်းအရှည်မရှိ - များပြားစွာ - ရလေ့ ရှိသော။ သူ။ ဝိပုလလာဘိ (သံ၊ ၃။ ၂။ ၁၉၆) ကြည့်။

အပ္ပမာဏလောကဓာတု (ထိ) [အပ္ပမာဏ + လောကဓာတု] အတိုင်းအရှည် - ပမာဏ - မရှိသော - လောကဓာတ်။ အဟဒ္ဒိ ဓမ္မရာဇာ အနတ္တရာ တဝဂ္ဂတော အဝိစိပရိယန္တိကတော ထိရိယံ အပ္ပမာဏလောကဓာတုယော အနုသာသာမိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၅။

အပ္ပမာဏဝဏ္ဏ (တိ) [အပ္ပမာဏ + ဝဏ္ဏ] အပ္ပမာဏဂုဏ်ရှိသော။ အတိုင်းအရှည် - အနှိုင်းအယှဉ် - ချိန် - စံ - မဲ့ - ရူပကာယဂုဏ်၊ နာမကာယဂုဏ်ရှိသော။ သူ။ (ဘုရား)။ အပ္ပမာဏဝဏ္ဏာ ဟိ ဗုဒ္ဓါ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၂။

အပ္ပမာဏဝါရ (ပု) [အပ္ပမာဏ + ဝါရ] အပ္ပမာဏဝါရ၊ အပ္ပမာဏ-သဒ္ဓါဖြင့် ဟောရာဖြစ်သော အလှည့်အကြိမ်။ အပ္ပမာဏဝါရေပိ ဒေသေ နယော။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၄၉။

အပ္ပမာဏဝိဟာရီ (တိ) [အပ္ပမာဏ + ဝိ + ဟာရ + ကိ] (က) အပ္ပမာဏတရားဖြင့် - ဖလသမာဓိဖြင့် - နေလေ့ရှိသော။ သူ။ သမာဓိ န ဝိကမ္ပတိ၊ အပ္ပမာဏဝိဟာရီနော။ (အပ္ပမာဓိဝိဟာရီနော၊ ဣ-မူကွဲ)။ သံ၊ ၁။ ၄၂၉။ အပ္ပမာဏဝိဟာရီနောတိ အပ္ပ-

မာဏေန ဖလသမာဓိနာ ဝိဟရန္တဿ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၂။ ဣဒံ အပ္ပမာဏဝိဟာရီနော ဝိန္ဒုပစ္စယတ္တာ စ... အနုမောဒနဝသေန စ ဝုတ္တံ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၉။ (ခ) နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို - ပြုတတ် - ပြုကြောင်းဖြစ် - သော ရာဂစသော ကိလေသာ - မရှိသည်ဖြစ်၍ - မရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် - နေလေ့ရှိသော။ သူ။ ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော... တာဝိတပညော အပရိတ္တော မဟတ္တော အပ္ပမာဏဝိဟာရီ။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁။ အပ္ပမာဏဝိဟာရီတိ ခီကာသဝသေတံ နာမမေဝ။ သော ဟိ ပမာဏကရာနံ ရာဂါဒိနံ အဘာဝေန အပ္ပမာဏဝိဟာရီ နာမ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၆။ (အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၈-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပမာဏသညာ (ထိ) [အပ္ပမာဏ + သညာ] အတိုင်းအရှည် မရှိသော သတ္တဝါ အာရုံ၌ မေတ္တာဖြင့် ပျိုးများရှုမှတ်သောသညာ၊ အပ္ပမာဏသညာ။ အသုဘသညာ အပ္ပမာဏသညာ ဓာတုသညာတိ ဣမာ စ တိသော သညာယော ဟောန္တိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၂။

အပ္ပမာဏသညိတာ (ထိ) [အပ္ပမာဏသညီ + တာ] ကြီးသောသညာ ရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဝနိတကသိကဝသေန အပ္ပမာဏသညိတံ ဒေသေတုံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၂။

အပ္ပမာဏသညီ (တိ) [(၁) အပ္ပမာဏ + သညာ + ဤ၊ (၂) အပ္ပမာဏ + သညီ] (၁) ကြီးသော သညာရှိသော၊ ကြီးသော ကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် - ကြီးသော ကသိုဏ်းအာရုံ၌ - ဖြစ်သော သညာရှိသော။ အရာ၊ ဒေတ္တ။ (၂) ကြီးလည်းကြီး၊ သညာလည်း ရှိသော။ အရာ၊ အတ္တ။ အပ္ပမာဏသညီ အတ္တာဟောတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၂။ အပ္ပမာဏသညီ ဝါ တေဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ။ မ၊ ၃။ ၁။ ၁။ ဝိပုလကသိကဝသေန အပ္ပမာဏသညိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၁။ ကပိလကဏာဒါဒိ-

ယော ဝိယ အတ္တနော သဗ္ဗကဘာဝပဋိဇာန-
နဝသေန အပ္ပမာဏော သညီ စာတိ အပ္ပ-
မာဏသညီ။ မိဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၇၂။ မိဒ္ဓိ၊ ၃။ ၂၂၂။
(သိဒ္ဓိ၊ သင်္ခါ၊ ၁။ ၄၄၃-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပမာဏသတ္တ (ပ) [အပ္ပမာဏ + သတ္တ]
အတိုင်းအရှည် မရှိသော - အပ္ပမာဏ -
သတ္တဝါ။ အပ္ပမာဏေနာတိ အပ္ပမာဏ-
သတ္တာနံ အပ္ပမာဏာရမ္ပကတ္တာ အပ္ပမာ-
ဏေန။ ဇော၊ ၄။ ၂။ ၅၆။

အပ္ပမာဏသတ္တာရမ္ပက (တိ) [အပ္ပမာဏ +
သတ္တ + အာရမ္ပက] အတိုင်းအရှည် မရှိသော
သတ္တဝါလျှင် အာရုံရှိသော။ အောက်ပုဒ်
ကြည့်။ အပ္ပမာဏ- (ဂ) အနက်လည်း ကြည့်။

အပ္ပမာဏသတ္တာရမ္ပကတာ (ထိ) [အပ္ပမာဏ-
သတ္တာရမ္ပက + တာ] အတိုင်း အရှည်
မရှိသောသတ္တဝါလျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်။
န အဿ ပရိမာဏန္တိ အပရိမာဏံ၊ အပ္ပမာဏ-
သတ္တာရမ္ပကတာယ ခေ ဝုတ္တံ၊ ခုဒ္ဒက၊ ၄။
၂၁၂။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၉။ အပ္ပမာဏ- (ဂ)
အနက်လည်း ကြည့်။

အပ္ပမာဏသမညာ (ထိ) [အပ္ပမာဏ + သမ-
ညာ] အပ္ပမာဏ ဟူသောအမည်။ နိရိဟ-
ကတ္တာ ယထာ အပ္ပမာဏသမညာ လတ္တတိ၊
တံ ဒေသေဘုံ။ မိဒ္ဓိ၊ ၃။ ၂၀၇။

အပ္ပမာဏသမာဓိ (ပ) [အပ္ပမာဏ + သမာဓိ]
အတိုင်းအရှည်မရှိသော - ကြီးမားသော -
ဝသီဘော် ၅-ပါးဖြင့် လေ့လာအပ်ပြီး - ပျိုး
မျှားအပ်ပြီး - သော - အပ္ပမာဏ - သမာဓိ။
(က) အရဟတ္တမဂ်သမာဓိ။ အဘိဘုဿ
ဝိသာ သဗ္ဗာ၊ အပ္ပမာဏသမာဓိနာ။ အံ၊ ၁။
၂၃၈။ အပ္ပမာဏသမာဓိနာတိ အရဟတ္တ-
မဂ္ဂသမာဓိနာ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၉။ (ခ) ဗြဟ္မ-
ဝိဟာရသမာဓိ၊ မဂ်သမာဓိ၊ ဖိုလ်သမာဓိ။

အပ္ပမာဏော သမာဓိ ဟောတိ သုဘာ-
ဝိတော။ အံ၊ ၃။ ၂၁၈။ စတုဗြဟ္မဝိဟာရ-
သမာဓိပိ မဂ္ဂဗလသမာဓိပိ အပ္ပမာဏော
သမာဓိ နာမ။ ဣဓ ပန “အပ္ပမာဏံ အပ္ပမာ-
ဏာရမ္ပက”န္တိ ဣမိနာ ပရိယာယေန သုပ္ပ-
ဂုဏသမာဓိ အပ္ပမာဏသမာဓိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။

အပ္ပမာဏသမာပတ္တိ (ထိ) [အပ္ပမာဏ + သမာ-
ပတ္တိ] (၁) ကြီးမား - ကုယံပြန့် - သော
ကသိုက်၌ ပရိကမ်ပြု၍ ဖြစ်စေအပ်သော
သမာပတ်။ (၂) ဝသီဘော် ၅-ပါးဖြင့်လေ့လာ
ပြီး - ကောင်းစွာပျိုးအပ်ပြီး - သော သမာ
ပတ်။ (၃) အတိုင်းအရှည်မရှိသော သတ္တဝါ
အာရုံရှိသော - ဗြဟ္မဝိဟာရ - သမာပတ်။
အပ္ပမာဏသမာပတ္တိတောပိ နိဟရိတော။ မိဒ္ဓိ၊
၃။ ၃၄၇။

အပ္ပမာဏသုဘာ (ထိ၊ ပ) [အပ္ပမာဏ + သုဘာ]
(၁) အတိုင်းအရှည်မရှိ တင့်တယ်သော တစ်
နက်ကိုယ်ရောင်ရှိသော ဗြဟ္မာ၊ အပ္ပမာဏ-
သုဘာဗြဟ္မာ။ အပ္ပမာဏသုဘာနံ ဒေဝါနံ။
မ၊ ၁။ ၃၅၉။ အဘိ၊ ဝိ။ ၄၃၉။ အဘိ၊ က။ ၁၅၉။
(မ၊ ၃။ ၁၄၄-လည်း ကြည့်။) အပ္ပမာဏာ
သုဘာ ဧတေသန္တိ အပ္ပမာဏသုဘာ။ အဘိ၊
ဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၀၃။ ပရိတ္တသုဘာ အပ္ပမာဏသုဘာ
သုဘကိဏှာ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၄။ ဧကတလဝါသိ-
နော ဧဝ စေတေ သဗ္ဗေပိ ပရိတ္တသုဘာ
အပ္ပမာဏသုဘာ သုဘကိဏှာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
မ၊ ၄။ ၁။ ၃၇။ သုဘာတိ စ ဧကဋ္ဌနာ နိစ္စလာ
ပဘာ (သရိရာဘာ) ဝုဇ္ဇတိ၊ အပ္ပမာဏာ
သုဘာ ဧတေသန္တိ အပ္ပမာဏသုဘာ။ မိဒ္ဓိ၊
၁။ ၈၅။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၁-၂။ ဝိဘာဝိနီ၊ ၁၆၃။
ပရိတ္တမဇ္ဈိမပဏိတဿ ဈာနဿ ဝသေန
ပရိတ္တသုဘအပ္ပမာဏသုဘသုဘကိဏှာ နာမ
ဟုတော နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၅။
(၂) အတိုင်းအရှည်မရှိ တင့်တယ်သော

အရောင်ရှိသော ဗြဟ္မာ့ဘုံ၊ အပ္ပမာဏသုဘာ
ဘုံ။ တတိယဈာန် ၃-ဘုံတွင် အလယ်ဘုံ။
ပရိတ္တသုဘာ အပ္ပမာဏသုဘာ သုဘကိဏှာ
စေတိ တတိယဈာန်ဘူမိ။ သင်္ဂဟ။ ၃၀။

အပ္ပမာဏဟရ (တိ) [အပ္ပမာဏ+ဟရ+အ+]
အတိုင်းအရှည်မရှိသော - များပြားသော -
ဝန်ကိုဆောင်သော။ အပ္ပမာဏဘာရ-ကြည့်။

အပ္ပမာဏဘာ (ထိ၊ပ) [အပ္ပမာဏ+အာဘာ]
(၁) အတိုင်းအရှည်မရှိသော အရောင်ရှိသော
ဗြဟ္မာ၊ အပ္ပမာဏဘာဗြဟ္မာ။ အပ္ပမာဏာ-
ဘာနံ ဒေဝါနံ သဟဿတံ ဥပပဇ္ဇေယျန္တိ
(ဥပပဇ္ဇန္တိ။ အဘိ၊ဝိ)။ မ၊၁။ ၃၅၉။ အဘိ၊
ဝိ။ ၄၃၉။ အပ္ပမာဏာ အာဘာ ဧတေသန္တိ
အပ္ပမာဏာဘာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၅၀၃။ အပ္ပ-
မာဏာဘာ ဒေဝါ အာဘာဏှ ဒေဝါ
ဗီဿယုကာ။ မ၊၃။ ၁၄၄။ ပရိတ္တာဘာ
အပ္ပမာဏဘာ အာဘာဏှတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
မ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၇။ ပရိတ္တာဘာ အပ္ပမာဏဘာ
အာဘာဏှ။ အ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၄။ အပ္ပမာဏာ
အာဘာ ဧတေသန္တိ အပ္ပမာဏာဘာ။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။ ၇၅။ အ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၁။ ဝိဘာဝိနိ။ ၁၆၃။ (၂)
အတိုင်းအရှည်မရှိသော အရောင် ရှိသော
ဗြဟ္မာ့ဘုံ၊ အပ္ပမာဏဘာဗြဟ္မာ့ဘုံ။ ဒုတိ-
ယဈာန် ၃-ဘုံတွင် အလယ်ဘုံ။ ပရိတ္တာဘာ
အပ္ပမာဏဘာ အာဘာဏှ စေတိ ဒုတိ-
ယဈာန်ဘူမိ။ သင်္ဂဟ။ ၃၀။

အပ္ပမာဏာရမ္ပက (တိ) [အပ္ပမာဏ+အာရမ္ပက]
(၁) အပ္ပမာဏတရားလျှင် အာရုံရှိသော၊
အပ္ပမာဏတရားကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော။
(က) အပ္ပမာဏတရားကို မြဲသောအား
ဖြင့် အာရုံပြုသော မင်္ဂ-ပ၊ဒ၊ ဖိုလ်-ပ၊ဒ၊
(အပ္ပမာဏ)။ (ခ) အပ္ပမာဏတရားကို
အာရုံပြုခိုက် အဘိညာဉ်ခွေ (စေတောပရိယ၊
ပုဗ္ဗေနိဝါသ၊ အနာဂတံသဉာဏ်တို့နှင့် သမ္ပ-

ယုတ်ဖြစ်သော တရား)။ (မဟဂ္ဂတ)။ (ဂ)
အပ္ပမာဏတရားကို အာရုံပြုခိုက် မနော-
ဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ ကြိယာဉာဏ-
သမ္ပယုတ်စိတ် ဂ-ခု။ (ပရိတ္တ)။ အပ္ပမာဏာ-
ရမ္ပကော ဓမ္မာ။ အဘိ၊ဓ၊ ၂။ အပ္ပမာဏော ဓမ္မေ
အာရမ္ပ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ၊
ဣမေ ဓမ္မာ အပ္ပမာဏာရမ္ပကော။ အဘိ၊ဓ၊
၂။ ၁။ စတ္တာရော စ မဂ္ဂါ အပရိယာပနာ
စတ္တာရိ စ သာမညဖလာနိ၊ ဣမေ ဓမ္မာ
အပ္ပမာဏာရမ္ပကော။ ၎င်း။ ၂၇။ အပ္ပမာဏော
အာရမ္ပကံ ကတာ ဥပ္ပနာ အပ္ပမာဏာရမ္ပကော၊
တေ ပန ပရိတ္တာပိ ဟောန္တိ မဟဂ္ဂတာပိ
အပ္ပမာဏာပိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၉၁။ အပ္ပမာ-
ဏာရမ္ပကော မဟဂ္ဂတာ စေတောပရိယပုဗ္ဗေ-
နိဝါသာနာဂတံသဉာဏသမ္ပယုတ္တာ။ မူလ၊ဋီ၊
၁။ ၁၆၄။ (ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏံ) အတိတေ
အတ္တနာ ပရေဟိ ဝါ ဘာဝိတမဂ္ဂံ သန္တိကတ-
ဖလဉ္စ အနုဿရဏကာလေ အပ္ပမာဏာ-
ရမ္ပကံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၆၃။ (၂) အတိုင်းအရှည် -
အပိုင်းအခြား - မရှိသော အာရုံရှိသော၊
ကြီးမား - ကျယ်ပြန့် - သည့် - ပွားအပ်ပြီး
သည့် - ပွားအပ်ပြီးသော ပမာဏရှိသည့် -
အာရုံရှိသော။ ပဌမံ ဈာန် ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟ-
ရတိ ပရိတ္တံ အပ္ပမာဏာရမ္ပကံ ပထဝီ-
ကသိကံ။ ... သုခပရိပဒံ ခိပ္ပါဘိညံ အပ္ပမာဏံ
အပ္ပမာဏာရမ္ပကံ ပထဝီကသိကံ။ အဘိ၊ဓ၊
၅။ ၅။ ယံ ဝိပုလေ အာရမ္ပဏေ ပဝတ္တံ၊
တံ ဝုဇ္ဈိပမာဏတ္တာ အပ္ပမာဏံ အာရမ္ပကံ
အဿာတိ အပ္ပမာဏာရမ္ပကံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။
၂၂၉။ (သမာဓိ) အတ္တိ အပ္ပမာဏော အပ္ပ-
မာဏာရမ္ပကော။ ယော စ ဝဇ္ဇိတေ
အာရမ္ပဏေ ပဝတ္တော၊ အယံ အပ္ပမာဏာ-
ရမ္ပကော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၈၄။ ဝိပုလကသိက္ခာ-
ဝိမာဏာသေ ပဝတ္တံ အပ္ပမာဏာရမ္ပကန္တိ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၄၉။ အပ္ပမာဏာ-
ရမ္ပကတာ - လည်း ကြည့်။

အပ္ပမာဏာရမ္ပဏတာ (ထိ) [အပ္ပမာဏာရမ္ပဏ+တာ] အတိုင်းအရှည်မရှိ - ကြီးမား - ကျယ်ပြန့် - သော အာရုံရှိသည်၏ အပြစ်။ ပရိတ္တကသိက္ခာရှိသောကာသာရမ္ပဏံ သမာပတ္တိ အာရမ္ဘ ပဝတ္တိယာ ပရိတ္တာရမ္ပဏတာ၊ ဝိပရိယာယေန အပ္ပမာဏာရမ္ပဏတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၀။ (၎င်း။ ၂၅၊ ၂၅၄ တို့လည်း ကြည့်။) အပ္ပမာဏာရမ္ပဏတာ စသော အာဂမနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ အနန္တာရမ္ပဏတော ဝါ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၃။

အပ္ပမာဏာရမ္ပဏတ္တ (န) [အပ္ပမာဏာရမ္ပဏ+တ္တ] အပ္ပမာဏတ္တ (၄) အနက်ကြည့်။

အပ္ပမာဏာရမ္ပဏတာဝ (ပ) [အပ္ပမာဏာရမ္ပဏ+တာဝ] အတိုင်းအရှည်မရှိ - အပိုင်းအခြားမရှိ - သော အာရုံရှိသည်၏ အပြစ်။ ဝစိတနိမိတ္တတာယ အပ္ပမာဏာရမ္ပဏတာဝေန ပရိဗျတ္တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၀။

အပ္ပမာဏိက(တိ) [န(အ)+ပမာဏ+ဣက](၁) အတိုင်းအရှည် - အပိုင်းအခြား - ပမာဏ - မရှိသော။ (၂) ကြီးသော - အတိုင်းအရှည် - ပမာဏ - ရှိသော။ ကုဋိယော ကာရာပေန္တိ အပ္ပမာဏိကာယော။ ဝိ၊၁။၂၁၈။ အပ္ပမာဏိကာယောတိ တွေ့ကေန နိဋ္ဌ ဂစ္ဆိယန္တိတိ ဧဝံ အပ္ပရိစ္ဆိန္နပ္ပမာဏာယော၊ ဝုဒ္ဓိပ္ပမာဏာယော ဝါ။ မဟန္တပ္ပမာဏာယောတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၈။ အပ္ပမာဏိကာနိ နိသီဒနာနိ ဓာရေန္တိ။ ဝိ၊၂။၂၂၁။ အပ္ပမာဏိကာယော ဥဒကသာဋိကာယော ဓာရေသုံ။ ဝိ၊၂။၃၆၆။

အပ္ပမာဒ (ပ) [န+ပမာဒ(အပ္ပမာယ-ပြာ+အပြမာဒ-သံ)] (၁) မမေ့မလျော့ကြောင်း တရား။ အာတပ္ပမန္တယ အနုယောဂမန္တယ အပ္ပမာဒမန္တယ။ ဒီ၊၁။၁၂။ ဒီ၊၃။၂၅၊၈၆။ မ၊၃။၂၃၅။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၇။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၃-တို့ ကြည့်။) နပ္ပမဇုတိ ဧတေနာတိ အပ္ပမာဒေါ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၃။

အဘိဓာန် ၂-၄၈-ပ-မ-ဗ-သ-၈

သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၉၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇၉။ (အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၁-လည်း ကြည့်။) (၂) မမေ့မလျော့ခြင်း။ အလဉ္စ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ (ထပတယော။သံ၊၃။ အာနန္ဒ။ အံ၊၁) အပ္ပမာဒါယ။ သံ၊၂။၄၄၇-၅၄။ သံ၊၃။၃၀၅။ အံ၊၁။၂၁၈။ အပ္ပမာဒေါ စ ဓမ္မေသု။ ခုဒ္ဒက၊၄။သုတ္တနိ၊၃၁၉။ အပ္ပမဇုနံ အပ္ပမာဒေါ ခုဒ္ဒက၊၄။၁၁၉။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၂၅။ အပ္ပမာဒံ ပသံသန္တိ။ ဣတိဝုတ်။၂၀၆။ အပ္ပမာဒံ အပ္ပမဇုနံ။ ဣတိဝုတ်၊၄။၇၇။ အပ္ပမာဒေန ဝိဇ္ဇာယ။ သုတ္တနိ၊၃။၂၈။ ထေရ၊၂၄ အပ္ပမာဒေနာတိ အပ္ပမဇုနေန အပ္ပမာဒပဋိပတ္တိယာ။ ထေရ၊၄။၂။၉၇။ အပ္ပမာဒဉ္စ ခေမတော။ ထေရ၊၃၄၃။ အပ္ပမာဒန္တိ အပ္ပမဇုနံ။ ထေရ၊၄။၂။၃၆၉။ အပ္ပမာဒေါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ မဟာနိ၊၄၅၊၂၉၄၊၃၁၃။ စူဠနိ၊ဂဝ၊၁၉၁၊၃၀၀။ အပ္ပမာဒေါတိ နပ္ပမဇုနံ။ မဟာနိ၊၄။၁၆၄။ အပ္ပမာဒ(ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၀၆)န္တိ အပ္ပမဇုနံ သက္ကန္တံ အနုယောဂံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၇။ (မ၊၂။၃၉၆။ သံ၊၁။၈၉။ အံ၊၂။၂၈၉ တို့လည်း ကြည့်။ အပ္ပမာဒ၏ အနက်အကျယ်ကို ပမာဒကိုပွင့်ပြသော အဘိ၊၂။၃၆၃-လာ စကားရပ်မှ အပြန်အားဖြင့် သိအပ်သည်။ ခုဒ္ဒက၊၄။၁၂၀။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၂၆။ ဣတိဝုတ်၊၄။၇၆။ အပ္ပမာဒ ဟူသည် သတိအဝိပွင်၊သ (သတိ-၏-နှင့်-မကင်းခြင်း)ပင် ဖြစ်၍ ယင်း၏အရကိုလည်း အမြဲကပ်၍ တည်သော သတိ၊ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော သတိကို ကောက်ရသည်။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၇။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၅။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၁။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၅။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၁၀၄။ ခုဒ္ဒက၊၄။၁၂၀။ ဣတိဝုတ်၊၄။၇၆။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၂၆၊၇၃။ ထေရ၊၄။၂။၃၆၉။ မဟာနိ၊၄။၁၆၄။ သာရတ္ထ၊၁။၁၃၁။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၇၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၁။ အချို့သော အရာတို့၌ကား ဝိရိယ(မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၈၃)ကို၎င်း၊ သတိသမ္ပဗည

နှင့် ယှဉ်သော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး (ဣတိဝုတ်၊
 ၄။၇၆။ အပရေ)ကို ၎င်း၊ သတိပြုစာန်းသော
 နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး (သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊ဝေ၊၃၉၄)ကို
 ၎င်း ကောက်သည်ကို ထွေရသည်။ ဤအပ္ပ-
 မာဒတရားသည် သာသနာတော်၌ အလွန်
 အရေးကြီးသော တရားဖြစ်သည်။ ဘုရားရှင်
 သည် ရဟန်းတို့အား အပ္ပမာဒတရားဖြင့်
 အလုံးစုံသော ကိစ္စတို့ကို ပြည့်စုံကြစေရန်
 “အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ” ဟု နေ့စဉ် ဆုံးမ
 တော်မူသည်။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၉။
 သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၀။ အာယုသခါရ လွှတ်
 တော်မူပြီးနောက် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူမည့်
 အကြောင်းကို ရဟန်းတို့အား မိန့်ကြားရာ၌
 လည်း ဘုရားရှင်သည် ဤစကားကို ထည့်
 ဆွင်း မိန့်ကြားတော်မူသည်။ ဒီ၊၂။၁၀၀။
 ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီး၌လည်း နောက်ဆုံး
 မိန့်ခွန်းတော်အနေဖြင့် ဤစကားအပါအဝင်
 ဖြစ်သော “ဟန္တ ဝါနိ” စသည်ကိုပင် မိန့်ကြား
 တော်မူသည်။ ဒီ၊၂။၁၂၈။ သံ၊၁။၁၅၉။ ဝိ၊
 ၄။၁။၁၄။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉။ ဣတိ-
 ဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၇၇။ အချို့သာဝကတို့လည်း ပရိ-
 နိဗ္ဗာန်စံခါနီး၌ “အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ”
 ဟူသော စကားကိုပင် မိန့်တော်မူကြသည်။
 ထေရ၊၃၁၅၊၃၄၆။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉။ အပ္ပမာဒ-
 တရားသည် ကုသိုလ်တရားတို့တွင် အမြတ်ဆုံး
 ဖြစ်သည်။ သံ၊၃။၃၈-၄၁၊၈၁။ အံ၊၃။၂၇၃။
 ကျေးဇူးများသော တခုသော တရားဖြစ်
 သည်။ ဒီ၊၃။၂၂၇။ များစွာသောအကျိုးအလို့
 ငှါ ဖြစ်သည်။ အံ၊၁။၁၆။ မေ၊လျော့သူတို့အပို့
 ပမာဒကိုရှောင်လွှဲကြောင်းတရား ဖြစ်သည်။
 မ၊၁။၅၄။ မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်ဖြစ်
 ကြောင်း၊ ဖြစ်ပြီးအကုသိုလ် ဆုတ်ယုတ်
 ကြောင်း ဖြစ်သည်။ အံ၊၁။၁၀။ သဒ္ဓမ္မ
 ကြာမြင့်စွာတည်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ အံ၊
 ၁။၁၇။ ပစ္စုပ္ပန်၊ တမလွန် ၂-တန်သော
 အကျိုးတို့ကို လွှမ်းမိုး ယူလျက် တည်သည်။

သံ၊၁။၈၇။ အံ၊၂။၃၂၀။ နိဗ္ဗာန်ရခြင်း၏
 အကြောင်းဖြစ်သည်။ ဓမ္မ၊၁၆။ ဇာ၊၁။
 ၃၉၇။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၀။ ခုဒ္ဒက၊
 ၄။၁၂၁။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၇၇။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊
 ၂။၂၆။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၆၈- တို့လည်း ကြည့်။)
 မင်္ဂလာတပါးဖြစ်သည်။ ခုဒ္ဒက၊၄။ သုတ္တနိ၊
 ၃၁၉။ ဘေးကင်းသည်။ ထေရ၊၃၄၈။ အပ၊
 ၁။၇။ စရိယာ၊၄၂၀။ ချမ်းသာကိုဆောင်နိုင်
 သည်။ အပ၊၁။၁၇၉။ အပ္ပမာဒကို ပညာ
 ရှိသည် အမြတ်ဆုံး ဥစ္စာကဲ့သို့ စောင့်ရှောက်
 သည်။ မ၊၂။၃၀၈။ သံ၊၁။၂၄။ ဓမ္မ၊၁၇။
 ဣတိဝုတ်၊၂၀၆။ ထေရ၊၃၃၅။ ဧရာမရဏကို
 ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်အလိုငှါ ယင်း
 ကို ပြုအပ်သည်။ သံ၊၁။၃၅၁။ မိမိအစီးအပွါး
 ကို လိုလားသူသည် ကာမဂုဏ်တို့၌ စိတ်ကို
 မလွတ်ခြင်းဟူသော အပ္ပမာဒတရားကို ပြု
 သင့်သည်။ သံ၊၂။၃၁၇။ ကာယဒုစရိုက်ကို
 ပယ်၍ ကာယသုစရိုက်ကိုပွားခြင်း၊ ဝစီ...၊
 မနောဒုစရိုက်ကိုပယ်၍ မနောသုစရိုက်ကိုပွား
 ခြင်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုပယ်၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုပွားခြင်း
 ဤ၄-ဌာနတို့ဖြင့် အပ္ပမာဒကို ပြုအပ်သည်။
 အံ၊၁။၄၃၄။ အပ္ပမာဒတရားကို အရိအသေ
 ပြု၍၊ အလေးအမြတ်ပြု၍၊ အမှီပြု၍နေလျှင်
 အကုသိုလ်ကို ယယ်၍၊ ကုသိုလ်ကိုပွားစေနိုင်
 သည်။ အံ၊၂။၄၉၀။ တပ်မက်ဖွယ်အာရုံတို့၌
 မတပ်မက်ရန်၊ အမျက်ထွက်ဖွယ် အာရုံတို့၌
 အမျက်မထွက်ရန်၊ တွေဝေဖွယ် အာရုံတို့၌
 မတွေဝေရန်၊ မာန်ယစ်ဖွယ် အာရုံတို့၌ မာန်
 မယစ်ရန် အပ္ပမာဒကိုပြုသင့်သည်။ အံ၊၃။
 ၄၃၅။ ပမာဒကို ပယ်ခြင်းငှါ အပ္ပမာဒကို
 ပြုသင့်သည်။ အံ၊၂။၃၉၀။ ကောင်းမှုတို့၌
 မမေ့မလျော့မှု အပ္ပမာဒတရားကို ပညာရှိ
 တို့ ချီးမွမ်းသည်။ ဓမ္မ၊၁၇။ ဣတိဝုတ်။
 ၂၀၆။ အပ္ပမာဒကို ပွားလျှင် ပစ္စုပ္ပန်၊
 တမလွန် ၂-တန်သော အကျိုးတို့ကို ရနိုင်
 သည်။ ဣတိဝုတ်။၂၀၆။ ရဟန္တာမှ တပါး

ခပ်သိမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အပ္ပမာဒဖြင့် ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့ကို ပြုသင့်ကြသည်။ မ၊ ၂။၁၄၂-၅။ သံ၊ ၂။၃၄၀။ အပ္ပမာဒဖြင့် ဘဝဟူသော ရေအစကို ကူးမြောက်နိုင်သည်။ သံ၊ ၁။၂၁၇။ သုတ္တနိ။၃၀၆။ မိလိန္ဒ။၃၇။ မိမိအကျိုး၊ သူတပါးအကျိုး၊ မိမိသူတပါးအကျိုးတို့ကို ကောင်းစွာမြင်သိသူသည် အပ္ပမာဒဖြင့် ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့ကို ပြုသင့်သည်။ သံ၊ ၁။၂၆၇။ အံ၊ ၂။၅၀၀။ အပ္ပမာဒတရား(စသည်) ဖြင့် ပညာရှိသည် မှီခိုရာကို ပြုရာသည်။ အပ္ပမာဒ (မမေ့မလျော့ခြင်း) ကြောင့် မာဏလုလင်သည် နတ်တို့၏ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သည်။ ပညာရှိသည် အပ္ပမာဒဖြင့် ပမာဒကို ပယ်ဖျောက်သည်။ ဓမ္မ။၁၇။ အပ္ပမာဒဖြင့်၎င်း၊ အာသဝက္ခယ ဉာဏ်ဖြင့်၎င်း ပညာရှိသည် မိမိရင်၌ စူးဝင်နေသော ရာဂစသော ငြောင့်၅-ပါးကို နုတ်ရာသည်။ သုတ္တနိ။၃၂၈။ ထေရ။၂၈၄။ အပ္ပမာဒ၌ လေးစားခြင်း၊ မလေးစားခြင်းသည် လေးစားခြင်း ၆-ပါး၊ မလေးစားခြင်း ၆-ပါးတို့တွင် အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဒီ၊ ၃။၂၀၂။ ယင်း၌ လေးစားခြင်း၊ မလေးစားခြင်းသည် သစ္စမူကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်း၊ မတည်ခြင်း၏ အကြောင်းတပါး ဖြစ်သည်။ အံ၊ ၂။၄၆၁။ အပ္ပမာဒ၌ တည်သောသူအား သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့ တိုးပွားသည်။ သံ၊ ၃။၂၀၃။ ကုသိုလ်တရားတို့၌ အပ္ပမာဒရှိသူ၏ တိုးပွားခြင်းကိုသာ အလိုရှိအပ်သည်။ အံ၊ ၃။၃၅၆။ အပ္ပမာဒ၌ မေ့လျော့သော ရဟန်းသည် သံယောဇဉ် အားလုံးကို လောင်ကွမ်းစေလျက် နိဗ္ဗာန်သို့ သွားသည်။ ယင်းရဟန်းသည် ဆုတ်ယုတ်ခြင်းငှါ မထိုက်။ ဓမ္မ။၁၇။ (တိ) (၂) မေ့လျော့ခြင်း မရှိသောသူ။ အပ္ပမာဒတာ-ကြည့်။

အပ္ပမာဒကာရဏ (န) [အပ္ပမာဒ+ကာရဏ] မမေ့ မလျော့ခြင်း - အပ္ပမာဒ - ဟူသော အကြောင်း။ အပ္ပမာဒါဓိကာရဏ-ကြည့်။

အပ္ပမာဒကာရိတာ (တိ) [အပ္ပမာဒကာရိ+တာ] မမေ့မလျော့ခြင်းကို ပြုလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဥပဋ္ဌာနေ အပ္ပမာဒကာရိတာယ အတ္တနိပ္ပတ္တိယာ သတိ လဗ္ဘမာနံ...ဥပဋ္ဌာနံ အဝဿယံ။ အဘိ၊ ၄။၂။၂၉၂။

အပ္ပမာဒကာရိ (တိ) [အပ္ပမာဒ+ကာရ+တိ] မမေ့မလျော့ခြင်းကို ပြုလေ့ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပမာဒဝိဟာရိ-ကြည့်။

အပ္ပမာဒဂရ (တိ) [အပ္ပမာဒ+ဂရ] အပ္ပမာဒ၌ လေးစားခြင်း ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပမာဒဂရဘိက္ခု။ အံ၊ ၂။၂၉၁၊ ၄၁၉။

အပ္ပမာဒဂါရဝတာ (တိ) [အပ္ပမာဒ+ဂါရဝတာ] အပ္ပမာဒ၌ လေးစား - ခြင်း ရှိသူ - သည် - ၏ အဖြစ်။ သတ္တဂါရဝတာ... အပ္ပမာဒဂါရဝတာ ပဋိသန္ဓေဂါရဝတာ။ အံ၊ ၂။၂၉၀၊ ၄၁၈။ အပ္ပမာဒဂါရဝတာတိ အပ္ပမာဒေ ဂရုဘာဝေါ။ အံ၊ ၄။၃။၁၀၅။

အပ္ပမာဒဂါရဝသုတ္တ (န) [အပ္ပမာဒ+ဂါရဝ+သုတ္တ] အပ္ပမာဒဂါရဝတာ စသော မဆုတ်ယုတ်ကြောင်းတရား ၇-ပါးကို ဟောသော သုတ်။ အပ္ပမာဒဂါရဝသုတ်။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ၊ သတ္တကနိပါတ်ပါဠိ၊ ၄-ဝဂ်၊ ၁-သုတ်။ အံ၊ ၂။၄၁၈-၉။

အပ္ပမာဒဂါဟ (တိ) [အပ္ပမာဒ+ဂါဟ+ဏ] မမေ့မလျော့ - စွဲစွဲလမ်းလမ်း - ဖမ်းစား - ပူးဝင် - သော၊ သူ။ အပ္ပမာဒဂါဟော ဟုတွာ မုဋ်တုံ န ဣစ္စတိ။ ဒီ၊ ၄။၃။၁၅၁။ (အပမာရဂါဟ၊ သိ၊ မူကွဲ)။

အပ္ပမာဒဂုဏ (ပု) [အပ္ပမာဒ+ဂုဏ] အပ္ပမာဒဂုဏ်ကျေးဇူး။ အပ္ပမာဒဂုဏေ ယုတ္တော၊ တဒါ ကာလကံတော အဟံ။ အပ၊ ၁။၁၇၉။

အပ္ပမာဒစာရ (ပု) [အပ္ပမာဒ+စာရ] အပ္ပမာဒအကျင့်။ အပ္ပမတ္တော စရိ တေန အပ္ပမာဒ-

စာရေန အပ္ပုဋ္ဌသလ္လော ဟုတွာ။ သုတ္တနိ၊
ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၃၄။ မဟာနိ၊ ၁၄၈။

အပ္ပမာဒတာ (ထိ) [အပ္ပမာဒ + တာ] မေလျော့
ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်၊ မမေ့မလျော့သည်
၏ အဖြစ်။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေ-
ရမဏိယာ အပ္ပမာဒတာ ဉာဏဝန္တတာ။
ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၂၄။ (ခဒ္ဒက၊ ၄။ ၂၄-၌ ဥပဋ္ဌိတ-
သတိတာ-ဟု ရှိသည်။)

အပ္ပမာဒဓိပန (န) [အပ္ပမာဒ + ဓိပန] အပ္ပမာဒ-
ကို ပြခြင်း။ ယံ ကိဉ္စိ သုတ္တံ ဝါ ဂါထံ ဝါ
အပ္ပမာဒဓိပနတ္ထံ အာဟရန္တော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။
၂၄၀။

အပ္ပမာဒပညတ္တိ (ထိ) [အပ္ပမာဒ + ပညတ္တိ]
မမေ့မလျော့ခြင်းကို သိစေခြင်း၊ အပ္ပမာဒ-
ပညတ်။ သော ဥပ္ပနာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ
ဌိတိယာ ဝါယမတိတိ အယံ အပ္ပမာဒပညတ္တိ
ဘာဝနာယ။ နေတ္ထိ၊ ၅၂။ ဘာဝနာယ အပ္ပ-
မာဒဿ စ ပညာပနတော အပ္ပမာဒပညတ္တိ
နာမ။ နေတ္ထိ၊ ၀။ ၁၉၄။

အပ္ပမာဒပဒ (န) [အပ္ပမာဒ + ပဒ] အပ္ပမာဒ-
ပုဒ်။ ဒိန္နံ ဩဝါဒံ သဗ္ဗံ ဧကသိ အပ္ပမာဒ-
ပဒေယေဝ ပက္ခိပိတွာ အဒါသိ (အဘာသိ၊
သံ၊ ၄)။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၁၇၅။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၄။ သက-
လမ္ပိ ဟိ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ အာဟရိတွာ
ကထိယမာနံ အပ္ပမာဒပဒမေဝ ဩတ-
ရတိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၅။ တဿ အပ္ပမာဒ-
ပဒဿ ဝိယ တေပိဋကမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ ယုတ္တိ-
တော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၃၆။ အပ္ပမာဒပဒဿ အတ္တံ
ကတွာ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၇၆။ စရိယာ၊ ၄။ ၃၂၆။
အပ္ပမာဒပဒဉ္စိ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ ဧကဝေ-
ပရိပုဏ္ဏံ သာသနံ ပရိယာဒိယိတွာ တိဋ္ဌတိ။
သံ၊ ၄။ သစ်၊ ၁ ဂ။

အပ္ပမာဒပေယျာလ (ပ) [အပ္ပမာဒ + ပေယျာ-
လ] ဟောပြီး ဒေသနာနှင့် တူသည်ကို - ချန်

လုပ်၍ - မြှုပ်၍ - အပ္ပမာဒတရားကို ဟော
ကြားသော - ဒေသနာ - ဝဂ်၊ အပ္ပမာဒပေ-
ယျာလဝဂ်။ သံယုတ္တနိကာယ၊ မဟာဝဂ္ဂ-
သံယုတ္တပါဠိ၊ ၁-သံယုတ်၊ ၅-ဝဂ်။ သံ၊ ၃။ ၃၈-
၄၁။ အပ္ပမာဒပေယျာလေ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၀။
အပ္ပမာဒဝဂ္ဂ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပမာဒပုဋ္ဌိပတ္တိ (ထိ) [အပ္ပမာဒ + ပုဋ္ဌိပတ္တိ]
အပ္ပမာဒ - အကျင့် - ပုဋ္ဌိပတ်။ အနုသာသ-
မာနာ စ အပ္ပမာဒပုဋ္ဌိပတ္တိယံ အနုသာ-
သန္တိ။ မိလိန္ဒ၊ ၂၃၁။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၈၄။ မ၊ ၄။
၄။ ၈၃။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၅၉။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၁၅။
ဝိပဿနံ ဥဏှက္ကာပေန္တာ အပ္ပမာဒပုဋ္ဌိပတ္တိ-
ယာ တတော ပဗုဇ္ဈဿ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။
၁၆၆။ သတိအဝိပဝါသေန အပ္ပမာဒပုဋ္ဌိပတ္တိ
ပူရေန္တော။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၄၄၈။

အပ္ပမာဒပုဋ္ဌိပတ္တိဘာဝ (ပ) [အပ္ပမာဒ + ပုဋ္ဌိ-
ပတ္တိ + ဘာဝ] အပ္ပမာဒ - အကျင့် - ပုဋ္ဌိပတ်
- ၏ အဖြစ်။ သစ္စဝဝတ္တာပနံ အပ္ပမာဒပုဋ္ဌိ-
ပတ္တိဘာဝတော အသမ္ပောဟကလျာဏကိတ္တိ-
သဒ္ဓါဒိနိမိတ္တတာယ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၉၇။

အပ္ပမာဒပုဋ္ဌိပဒါ (ထိ) [အပ္ပမာဒ + ပုဋ္ဌိပဒါ]
အပ္ပမာဒ - အကျင့် - ပုဋ္ဌိပဒါ။ ဒီဝသဘာဂေ
ရတ္တိဘာဂေ စ ဓဋ္ဌံ အပ္ပမတ္တာ အပ္ပမာဒပုဋ္ဌိ-
ပဒံ ပူရေန္တိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၀၇။ အတ္တနော
အပ္ပမာဒပုဋ္ဌိပဒံ တာယ စ လဒ္ဓံ။ မ၊ ၄။
၂။ ၇၁။

အပ္ပမာဒဖလ (န) [အပ္ပမာဒ + ဖလ] အပ္ပမာဒ
၏ အကျိုး။ အဟံ ဘိက္ခဝေ ဣမေသံ ဘိက္ခုနံ
အပ္ပမာဒဖလံ သမ္ပဿမာနော။ မ၊ ၂။ ၁၄၂။
သံ၊ ၂။ ၃၄၁။

အပ္ပမာဒဘာဝ (ပ) [အပ္ပမာဒ + ဘာဝ] မမေ့
မလျော့သည်၏ အဖြစ်၊ အပ္ပမာဒ၏ အဖြစ်။
ဧကဓမ္မန္တိ အပ္ပမာဒဘာဝံ၊ တံ ဟိ အနု-
ယုန္တဿ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၄၄၆။

အပ္ပမာဒဘာဝနာ (တိ) [အပ္ပမာဒ+ဘာဝနာ]
 အပ္ပမာဒ - သတိ-ကို-ပွားခြင်း-ဖြစ်စေ
 ခြင်း၊ အပ္ပမာဒဘာဝနာ။ (ကောင်းမှုကုသိုလ်
 ကိုပြုခြင်း ဟူသမျှသည် အပ္ပမာဒဘာဝနာ
 မည်၏။ အထူးအားဖြင့်ကား ဝဋ်မှကင်း
 လွတ်ခြင်း အကြောင်းခံရှိသော သရဏဂုံနှင့်
 ကိုယ်နှုတ်စောင်စည်းခြင်းကို အစပြု၍ အလုံး
 စုံသော သီလကို ဖြစ်စေခြင်း၊ အလုံးစုံသော
 သမာဓိကို ဖြစ်စေခြင်း၊ အလုံးစုံသော ဝိပဿ-
 နာပညာကို ဖြစ်စေခြင်း၊ အလုံးစုံသော
 ကုသိုလ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၊ အပြစ်မရှိသည်ကို
 ဖြစ်စေခြင်းကို အပ္ပမာဒဘာဝနာဟု သိအပ်
 ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၇၆။
 စရိယာ၊ ၄။ ၂၂၆။ တို့၌ ကျယ်ဝန်းစွာ ဖွင့်ဆို
 ထားသည်။) န အပ္ပမာဒဘာဝနာ နာမ
 ဝိသုဒ္ဓိ ကေဘာဝနာ အတ္တိ၊ ယာဟိ ကာစိ
 ပုညကိရိယာ ကုသလကိရိယာ၊ သဗ္ဗာ သာ
 အပ္ပမာဒဘာဝနာတွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ-
 ဝုတ် ၄။ ၇၆။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၂၆။ ဝေ ဝေါ အပ္ပ-
 မာဒဘာဝနာ သိခါပတ္တာ ဘဝိဿတိ။ ထေရ၊
 ၄။ ၂။ ၃၆၉။

အပ္ပမာဒမူလက (တိ) [အပ္ပမာဒ+မူလ+က]
 အပ္ပမာဒလျှင် - အကြောင်းရင်း - မူလ - ရှိ
 သော။ ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ သဗ္ဗေ
 တေ အပ္ပမာဒမူလကာ အပ္ပမာဒသမော-
 သရဏာ။ သံ၊ ၃။ ၃၈။ အံ၊ ၃။ ၂၇၃။ စူဠနိ။
 ၄၈။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၀။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၅။ ဣတိ-
 ဝုတ်၊ ၄။ ၇၇။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၂၆။ သတိအဝိပ္ပ-
 ဝါသော အပ္ပမာဒေါ မူလံ ကာရဏံ တေ-
 သန္တိ အပ္ပမာဒမူလကာ။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁။ အပ္ပ-
 မာဒမူလကာ စ သဗ္ဗေ အတ္တာ။ ထေရ၊ ၄။
 ၂။ ၃၆၉။

အပ္ပမာဒရတ (တိ) [အပ္ပမာဒ+ရတ] အပ္ပမာဒ
 ၌ မွေ့လျော်သော၊ သမထဝိပဿနာဘာဝ
 နာကို မပေမလျော့ခြင်း၌ မွေ့လျော်သော၊

သု။ အပ္ပမာဒရတော ဘိက္ခု၊ ပမာဒေ
 ဘယဒဿိ ဝါ။ အံ၊ ၁။ ၃၄၉။ ဓမ္မ၊ ၁။ ၇။
 မိလိန္ဒ၊ ၃။ ၉၄။ အပ္ပမာဒရတောတိ အပ္ပမာဒေ
 ရတော အဘိရတော၊ အပ္ပမာဒေန ဝီတိနာ-
 မေန္တောတိ အတ္ထော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၉။ (ဓမ္မ၊
 ၆၀။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၁ တို့လည်း ကြည့်။)
 အပ္ပမာဒရတာ သန္တာ။ ဣတိဝုတ်၊ ၂။ ၂။
 အပ္ပမာဒရတာတိ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ သမထ-
 ဝိပဿနာဘာဝနာယ အပ္ပမဇ္ဇနေ ရတာ
 အဘိရတာ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၆၂။ ဗဟူဟိ
 ဒုက္ခဓမ္မေဟိ၊ အပ္ပမာဒရတာယ မေ။ ထေရီ။
 ၃၈၃။ အပ္ပမာဒရတာယာတိ ... သတိအဝိပ္ပ-
 ဝါသသင်္ခါတေ အပ္ပမာဒေ ရတာယ။ ထေရီ၊
 ၄။ ၄၅။

အပ္ပမာဒလက္ခဏ (န) [အပ္ပမာဒ+လက္ခဏ]
 အပ္ပမာဒ - မပေမလျော့ခြင်း - သဘော -
 လက္ခဏာ။ (ကုသိုလ်ကို အားထုတ်ခြင်း၌
 ပြုခြင်း။) အပ္ပမာဒလက္ခဏ (အဘိ၊ ၄။ ၂။
 ၄၈၉) ၌ သတိအဝိပ္ပဝါသံ ကုသလာနုယော-
 ဂသာတစ္စံ ဝါ။ မူလ၊ ၂။ ၂၂၆။ ကုသလာနု-
 ယောဂေ သာတစ္စံ ကုသလာနုယောဂသာ-
 တစ္စံ။ အနု၊ ၂။ ၂၂၂။ ပမာဒေ စ သတိဝိပ္ပ-
 ဝါသေ တိဋ္ဌမာနောယေဝ အပ္ပမာဒလက္ခဏံ
 အဗြူဟယမာနော။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၂။ ဣဒါနိ
 တေသံ အပ္ပမာဒလက္ခဏံ ပုစ္ဆန္တော။ မ၊ ၄။
 ၂။ ၁၄၃။ တေသံ အပ္ပမာဒလက္ခဏန္တိ တေသံ
 အပ္ပမဇ္ဇနသဘာဝံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၃။ အပ္ပမာဒ-
 လက္ခဏံ ဗြူဟေန္တော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၅။

အပ္ပမာဒဝဂ္ဂ (ပ) [အပ္ပမာဒ+ဝဂ္ဂ] အပ္ပမာဒ-
 တရားကို ဟောသော - သုတ် - ဂါထာ - တို့
 ၏ - အပေါင်း - အစု၊ အပ္ပမာဒဝဂ်။ ခုဒ္ဒက-
 နိကာယ၊ ဓမ္မပဒပါဠိ၊ ၂-ဝဂ်။ ဓမ္မ၊ ၁၆။
 သံယုတ္တနိကာယ၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ
 ၁-သံယုတ်။ ၅-ဝဂ်။ သံ၊ ၃။ ၃၈-၄၁။

အပ္ပမာဒဝန္တ (တိ) [အပ္ပမာဒ+ဝန္တ] အပ္ပ-
 မာဒ - ရှိသော - နှင့် ပြည့်စုံသော၊ သု။ အပ္ပ-

မာဒဝတော ပရဟိတကိရိယာရမ္ဘေ ပစ္စုပ-
ကာရတဏှာဘာဝဝစနတော တဏှာ န
ဟောတိ။ စရိယာဌ။ ၂၇၂။ ဒိ၊ဇ္ဇိ၊၁။၆၉။
သိ၊ဇ္ဇိ၊သစ်၊၁။၂၇၀။

အပ္ပမာဒဝိဟာရ (ပု) [အပ္ပမာဒ+ဝိဟာရ]
မမေမလျော့ခြင်း - အပ္ပမာဒ - ဖြင့် နေ
ခြင်း။ဣမေသံ ကုလပုတ္တာနံ အပ္ပမာဒဝိဟာရံ
ဘိန္နေယျ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၀။ (မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇၄။
ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၁၇။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂၆-တို့လည်း
ကြည့်။)

အပ္ပမာဒဝိဟာရဝန္တ (တိ) [အပ္ပမာဒဝိဟာရ+
ဝန္တ] အပ္ပမာဒဝိဟာရိ(၂)အနက်နှင့် တူ။
၎င်း ကြည့်။

အပ္ပမာဒဝိဟာရိတာ (ထိ) [အပ္ပမာဒဝိဟာရိ+
တာ] အပ္ပမာဒဝိဟာရိ၏ အဖြစ်။ အယံ
ပနာနိသံသော၊ မရဏဿတိပဋိလာဘော၊
အပ္ပမာဒဝိဟာရိတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၇၄။

အပ္ပမာဒဝိဟာရိ (တိ) [(၁) အပ္ပမာဒ+ဝိ+
ဟာရ+ဏိ။ (၂) အပ္ပမာဒဝိဟာရ+ဤ။
ထိ၌ အပ္ပမာဒဝိဟာရိနိ] (၁) အပ္ပမာဒ-
ဖြင့်-နေ-နေလေ့ရှိ-သော၊ သူ။ (၂) မေ-
လျော့ခြင်း မရှိသော နေခြင်း-မမေမလျော့
ခြင်းဖြင့်နေခြင်း-ရှိသော၊သူ။ တေသံ သမ္ပန္န-
သီလာနံ၊ အပ္ပမာဒဝိဟာရိနံ။ ဓမ္မ၊၂။
အပ္ပမာဒဝိဟာရိနန္တိ သတိအဝိပ္ပဝါသသင်္ခါ-
တေန အပ္ပမာဒေန ဝိဟရန္တာနံ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၇၄။ သမာဓိ န ဝိကမ္ပတိ၊ အပ္ပမာဒ-
ဝိဟာရိနော။ ဣတိဝုတ်။၂၄၅။ ထေရ။
၃၄၆။ ယော ပမာဒကရဓမ္မာနံ ဣဂါဒိနံ
သုဋ္ဌ၊ ပဟိနတ္တာ အပ္ပမာဒဝိဟာရိ၊ အရဟာ။
ဣတိဝုတ်။ဋ္ဌ။၂၃၉။ သတိစရိယာ စ အပ္ပမာ-
ဒဝိဟာရိနံ။ ပဋိသံ၊၂။၁၆။ အပ္ပမာဒဝိဟာရိ-
နန္တိ သီလာဒိသု အပ္ပမာဒဝိဟာရဝတံ။
ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၉။ အပ္ပမာဒဝိဟာရိနော

(မမေမပေါ့ ပြုသည်ဖြစ်၍ နေလေ့ ရှိကုန်မူ
ကား။ သျှ) ကာတု သက္ကောန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၁၀၄။ အပ္ပမာဒဝိဟာရိနောတိ တတ္ထ
ဝိနိဝေယ ဘာဝံ ပဋိပဇ္ဇနေန အပ္ပမာဒ-
ကာရိနော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၉။ ဥပါသိကာ
စက္ခုမတော၊ အပ္ပမာဒဝိဟာရိနိ။ ဝိမာန။
၂၇။

အပ္ပမာဒဝေကလ္လ (န) [အပ္ပမာဒ+ဝေကလ္လ]
အပ္ပမာဒချိုတဲ့ခြင်း။ အာဒိ-သစ္စေန ပညာ-
ပယောဂမန္တတံ အပ္ပမာဒဝေကလ္လဉ္စ သင်္ဂဏှာ-
တိ။ သံ၊ဇ္ဇိ၊၂။၄၃၈။

အပ္ပမာဒဝေဂ (ပု) [အပ္ပမာဒ+ဝေဂ] အပ္ပ-
မာဒ တရား၏ အဟုန်။ ပမာဒသောကာသံ
အဒတွာ ယဒါ အပ္ပမာဒဝေဂေန တံ နုဒတိ
နိဟရတိ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၅။

အပ္ပမာဒသမောသရဏ (တိ) [အပ္ပမာဒ+
သံ+ဩ+သရ+ယု] အပ္ပမာဒတရား-၌-
သို့-ကောင်းစွာသက်ဝင်သော၊တရား။ အပ္ပ-
မာဒေသု သမ္မာဩသရန္တိ ဂစ္ဆန္တိတိ အပ္ပမာ-
ဒသမောသရဏာ။ စူဠနိဋ္ဌ၊၁။၁။ ပါဠိအကိုး
ကို အပ္ပမာဒမူလကတွင် ကြည့်။

အပ္ပမာဒသမ္ပတ္တိ (ထိ) [အပ္ပမာဒ+သမ္ပတ္တိ]
အပ္ပမာဒတရားနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။ အပ္ပမာဒ-
သမ္ပဒါ-ကြည့်။

အပ္ပမာဒသမ္ပဒါ (ထိ) [အပ္ပမာဒ+သမ္ပဒါ]
သစ္စာ ၄-ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကိုပြု
တတ်သော အပ္ပမာဒတရားနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
သံ၊၃။၂၄။ အပ္ပမာဒသမ္ပဒါတိ ကာရာပက-
အပ္ပမာဒသမ္ပတ္တိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၉။ ကာရာ-
ပကအပ္ပမာဒဿာတိ သစ္စပဋိဝေဓဿ ကာ-
ရာပကဿ။ သံ၊ဇ္ဇိ၊၂။၄၀၉။

အပ္ပမာဒသမ္ပဒါသုတ္တ (န) [အပ္ပမာဒသမ္ပဒါ+
သုတ္တ] အပ္ပမာဒတရားနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို
ဟောသောသုတ်။ အပ္ပမာဒသမ္ပဒါသုတ်။

သံယုတ္တနိကာယ၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊
၁-မဂ္ဂသံယုတ်၌ ဤအမည်ရှိ သုတ်ပေါင်း
၆-သုတ် တွေ့ရသည်။ သံ၊ ၃။ စာပိုဒ် ၅၄၊ ၆၁၊
၆၈၊ ၇၅၊ ၈၂၊ ၈၉-တို့ကြည့်။

အပ္ပမာဒသမ္ပန္န (တိ) [အပ္ပမာဒ+သမ္ပန္န] အပ္ပမာဒတရားနှင့် ပြည့်စုံသော၊ သူ။ အပ္ပမတ္တ-ကြည့်။

အပ္ပမာဒသမ္ပဝ (ပု) [အပ္ပမာဒ+သမ္ပဝ] အပ္ပမာဒ၏ဖြစ်ခြင်း။ သတိသမ္ပပညေ မောဟော အပတိဋ္ဌောဝ အပ္ပမာဒသမ္ပဝတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇွဲ၊ ၁။ ၁၀၅။

အပ္ပမာဒသုတ္တ (န) [အပ္ပမာဒ+သုတ္တ] အပ္ပမာဒသုတ်။ (၁) သံယုတ္တနိကာယ၊ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ၃-သံယုတ်၊ ၂-ဝဂ်၊ ၇-သုတ်။ သံ၊ ၁။ ၈၇။ (၂) ၎င်း နိကာယ၊ နိဝါနဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ၁-သံယုတ်၊ ၉-အန္တရုပေယျာလ၊ ၁၂-သုတ်။ သံ၊ ၁။ ၃၅၁။ (၃) အင်္ဂုတ္တရနိကာယ၊ စက္ကနိပါတ်ပါဠိ၊ ၃-ပဏ္ဍာသက၊ ၂-ဝဂ်၊ ၆-သုတ်။ အံ၊ ၁။ ၄၃၄။ (၄) ၎င်း နိကာယ၊ စက္ကနိပါတ်ပါဠိ၊ ၁-ပဏ္ဍာသက၊ ၅-ဝဂ်၊ ၁၁-သုတ်။ အံ၊ ၂။ ၃၁၉-၂၁။ (၅) ၎င်း နိကာယ၊ ဒသကနိပါတ်ပါဠိ၊ ၁-ပဏ္ဍာသက၊ ၂-ဝဂ်၊ ၅-သုတ်။ အံ၊ ၃။ ၂၇၃။ သတ္တမေ ပန ဒိဝသေ ထေရာ အန္တေပုရေ ရညော အပ္ပမာဒသုတ္တံ ကထယိတော စေတိယဂိရိမေဝ အဂမံသု။ ဝိ၊ ဇွဲ၊ ၁။ ၆၁။ အပ္ပမာဒသုတ္တန္တိ အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ မဟာအပ္ပမာဒသုတ္တံ၊ ဓာဝေဝါဒသုတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၆၉။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၄။ (ဤသို့တို့၌ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် လာ အပ္ပမာဒသုတ် ၃-သုတ်တို့တွင် မည်သည့် သုတ်ကို ဆိုလိုသည်ဟု မသိသာ။) (၆) ဣတိဝုတ္တကပါဠိ၊ ၁-နိပါတ်၊ ၃-ဝဂ်၊ ၃-သုတ်။ ဣတိဝုတ်၊ ၂၀၆။ (ဤသုတ်ကို ပါဠိတော်၌ ဥဘယတ္ထသုတ် ဟု အမည်မည့်

ထားသည်။ ဌ၊ ၉၁-၌ကား အပ္ပမာဒသုတ်ဟု ဆိုသည်။)

အပ္ပမာဒါဓိကရဏ (န) [အပ္ပမာဒ+အဓိကရဏ] မမေ့ မလျော့ခြင်း-အပ္ပမာဒ - ဟူသော အကြောင်း။ သီလဝါ သီလသမ္ပန္နော အပ္ပမာဒါဓိကရဏံ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္တံ အဓိဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၂၂။ ဒီ၊ ၂။ ၇၃။ ဒီ၊ ၃။ ၁၉၇။ အံ၊ ၂။ ၂၂၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၉။ အပ္ပမာဒါဓိကရဏန္တိ အပ္ပမာဒကာရဏာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇွဲ၊ ၁။ ၂၉။

အပ္ပမာဒါဓိဂတ (တိ) [အပ္ပမာဒ+အဓိဂတ] မမေ့မလျော့ခြင်း-အပ္ပမာဒတရား-ဖြင့် - ရအပ်-ရောက်အပ်-သော။ တဿ မယံ ဘိက္ခဝေ အပ္ပမာဒါဓိဂတာ သမ္မောဓိ အပ္ပမာဒါဓိဂတော အနတ္တဓော ယောဂက္ခေမော။ အံ၊ ၁။ ၅၂။ အပ္ပမာဒါဓိဂတာတိ သတိအဝိပုင်္ဂါသသင်္ခါတေန အပ္ပမာဒေန အဓိဂတာ၊ န သုတ္တပ္ပမတ္တေန လဒ္ဓါ။ အံ၊ ဇွဲ၊ ၂။ ၆။

အပ္ပမာဒါဝိဋ္ဌာန (န) [အပ္ပမာဒ+အဝိဋ္ဌာန] အပ္ပမာဒတရား၏ - လွန်ကဲသောတည်ရာ - အကြောင်းရင်း။ သီလဉ္စ နာမေတံ အပ္ပမာဒါဝိဋ္ဌာနတော...ပရမံ သောတ္ထိဋ္ဌာနံ။ စရိယာ၊ ဇွဲ။ ၂၀၆။ ဒီ၊ ဇွဲ၊ ၁။ ၇၇။ သီ၊ ဇွဲ၊ ၁။ ၁၆၁။ ၂၆၃။

အပ္ပမာဒါနုယောဂ (ပု) [အပ္ပမာဒ+အနုယောဂ] အပ္ပမာဒကို အားထုတ်ခြင်း။ တပ္ပဋ္ဌိပက္ခေန သင်္ကေတနာ အပ္ပမာဒါနုယောဂေန ယာ ခေပနာ။ နေတ္ထိ၊ ဇွဲ။ ၁၀၅-၆။

အပ္ပမာဒါဘိရတိ (ထိ) [အပ္ပမာဒ+အဘိရတိ] အပ္ပမာဒတရား၌ ပွေလျော်ခြင်း။ အာဒိသဒ္ဓေန အပ္ပမာဒါဘိရတိအာဒိနံ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇွဲ၊ ၁။ ၁၂-၃။

အပ္ပမာဒေါဝါဒ (ပု) [အပ္ပမာဒ+ဩဝါဒ] အပ္ပမာဒတရားဖြင့် ဆိုဆုံးမခြင်း။ “အပ္ပမာဒေါ အမတံ ပဒံ၊ ပမာဒေါ မဇ္ဈေနာ ပဒံ” နှ့် အပ္ပမာဒေါဝါဒဉ္စ ကထေသိ။ ဇော၊ ဇွဲ၊ ၅။ ၆၈။

အပ္ပမာဒိသ (ပု) [အပ္ပ+မာဒိသ။ (အလ္လမာဒိ-
 ဝ-သံ)] ဟင်းဆန်ကဲ့(ကျော်အောင်စံထား)၊
 ဟင်းဆန်ကဲ့(ဆူးပေါက်)ပင် (အဘဏာ)။
 ဟင်းဆန်ကဲ့၊ ဝါ။ ဟင်းနုနွယ်ပင်၊ ဟင်းဂလုံ
 အငယ်မျိုး၊ ဟင်းနုနွယ်ဆူးပေါက်ဟု ယော
 မင်းဆို၏ (တောင်ပေါက်)။ ဟင်းနုနွယ်
 “ဟင်းဂဠုန်၊ ဟင်းပြုံး” (အမရကောသ-
 နိဿယ)။ တဏှုလေယျော့ပွမာဒိသော။ ဓာန်။
 ၅၉၄။ အပ္ပပတ္တတာယ အပ္ပေါ စ သော
 မာဒိသာကတိတ္တာ မာဒိသော စေတိ အပ္ပ-
 မာဒိသော။ ဓာန်၊ ၅၉၄။ အပ္ပေါ ခုဒ္ဒေါ
 မာဒိသော “နဋိယာ” ဣတိ ချာတော သာ-
 ကော။ ကပ္ပဒ္ဒမ။ အပ္ပေါ စ သော မာဒိ-
 သော စ။ “စဉ်ရာဏှိ” ဣတိ ချာတဿ။
 အမရဗျာချာသုဓာနီ၊ ၃၊ ၄၊ ၁၃၆။

အပ္ပမိဒ္ဓ (တိ) [အပ္ပ+မိဒ္ဓ] (၁) နည်းသော-
 ငိုက်မြည်းခြင်း - အိပ်ခြင်း - ရှိသော၊ သူ။
 အပ္ပမိဒ္ဓေါ ဟောတိ ဇာကရိယံ အနုယတ္တော။
 အံ၊ ၂။ ၁၀၅။ အပ္ပမိဒ္ဓေါတိ န ဗဟုနိဒ္ဓေါ။ အံ၊ ၄၊
 ၃။ ၄၁။ ယထာ မဟာရာဇ မာဂဝိကော အပ္ပ-
 မိဒ္ဓေါ... ဝေမေဝ... ယောဂါဝစရေန အပ္ပ-
 မိဒ္ဓေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ မိလိန္ဒ။ ၃၉၇-၈။ (၂) ငိုက်
 မျည်းခြင်း - အိပ်ခြင်း - မရှိသော၊ သူ။ တသ္မာ
 ဟိ အပ္ပကိစ္စံ။ အပ္ပမိဒ္ဓေါ အနုဒ္ဓတော။ ဣတိ-
 ဝုတိ။ ၂၄၄။ အပ္ပမိဒ္ဓေါတိ “ဝိဝသံ စကမေန
 နိသဇ္ဇာယာ” တိ အာဒိနာ ဝုတ္တဇာကရိယာ-
 နုယောဂေန နိဒ္ဓါရဟိတော အဿ။ ဣတိ-
 ဝုတိ၊ ၄။ ၂၃၆။

အပ္ပမိဒ္ဓကာလ (ပု) [အပ္ပမိဒ္ဓ+ကာလ] နည်း-
 သော - ငိုက်မျည်းခြင်း - အိပ်ခြင်း - ရှိသော
 ကာလ၊ ငိုက်မျည်းခြင်း - အိပ်ခြင်း - နည်း-
 သော ကာလ။ အပ္ပမိဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ
 အာရဒ္ဓဝီရိယတဉ္စ ဒဿေန္တော။ ထေရဂ္ဂ၊ ၂။
 ၃၄၄။

အပ္ပမုဋ္ဌ (တိ) [န + ပမုဋ္ဌ] မမေမလျော့အပ်-
 မပျံ့လွင့်စေအပ် - မပျောက်ပျက် - သော။

အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အပ္ပမုဋ္ဌံ၊ ယေသံ
 ကာယဂတာသတိ အပ္ပမုဋ္ဌာ။ အံ၊ ၁။ ၄၇။
 ပမုဋ္ဌ(အံ၊ ၄၊ ၁။ ၄၁၆)လည်း ကြည့်။

အပ္ပမုဿန (န) [န + ပမုဿန] မမေမလျော့
 ခြင်း၊ မပျောက်ပျက်ခြင်း။ အပ္ပမုဿနဝသေန
 စဿာ ပုရတော ဟောတိ။ (သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။
 ၁၃၃-၅ အသမ္ပုဿနဝသေန-ဟု ရှိသည်။)

အပ္ပမုဿနတာ (တိ) [န+ပမုဿန+တာ] မေ
 လျော့ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်။ အပ္ပမုဿန-
 တာယ တမေဝ အဿာသံ ပဿာသဉ္စ ဥပ-
 ဂန္တာ ဌာနံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၀၉။

အပ္ပမုဿိတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပမုဿိတွာ] မမေ
 မလျော့မူ၍။ တံ ပမုဿိတွာ ဝါ အပ္ပမုဿိတွာ
 ဝါ အညေန ကရုဏိယေန တဿာ သန္တိကံ
 ဂန္တာ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၄၄။

အပ္ပမူလက (တိ) [အပ္ပ+မူလ+က] နည်းသော
 အဖိုးရှိသော၊ အဖိုးအနည်းငယ်သာ ထိုက်
 တန်သော။ အပ္ပမူလကံ ဥဒကံ နိဿာယ
 ကိမတ္ထံ အနဂ္ဂေ ခတ္တိယေ နာသေထ မဟာ-
 ရာဇ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။ ၂၆၇။

အပ္ပမေယျ (တိ) [န+ပမေယျ] မနှိုင်းယှဉ်-
 မချင့်တုက် - မတိုင်းတာ - မပိုင်းခြား - အပ်
 - နိုင် - ထိုက် - သော။ (က) အတိုင်းအရှည်
 - အရေအတွက် - အားဖြင့် - မနှိုင်းယှဉ် -
 မချင့်တုက် - အပ်သော။ မဟာယျေ သမုဒ္ဓေါ
 ဂမ္ဘိရော အပ္ပမေယျော။ သံ၊ ၂။ ၅၄၆။ = အာ-
 ဠကဂဏနာယ အပ္ပမေယျော။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၅၀။
 အသချေယျော အပ္ပမေယျော မဟာဥဒ-
 ကကန္ဓောတွေဝ သချံ ဂစ္ဆတိ။ သံ၊ ၃။ ၃၄၉။
 အံ၊ ၁။ ၃၆၆။ အံ၊ ၂။ ၄၅။ အဘိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂။
 အယံ ဟိ ဘန္တေ မဟာပထဝီ ဂမ္ဘိရာ အပ္ပမေ-
 ယျာ။ မ၊ ၁။ ၁၇၉။ အပ္ပမေယျာတိ တိရိယံ ပန
 အပရိစ္ဆိန္နာ။ မ၊ ၄၊ ၂။ ၇။ ယော ကပ္ပကောဋီ-
 ဟိဝိ အပ္ပမေယျံ ကာလံ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၁။ န ပမိယ-

တိတိ အပ္ပမေယျော၊ တံ အပ္ပမေယျံ။ ဝဇီရံ။
 ၆။ (မိလိန္ဒ ၂၇၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၀။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၉၉-
 တို့လည်း ကြည့်။) (ခ)ဂုဏ်အားဖြင့် - မနှိုင်း
 ယှဉ် - မတိုင်းတာ - အပ်သောသူကတည်း။
 အုရား - တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေ-
 ယျော။ မ၊၂။၁၅၅။ သံ၊၂။၅၄၆။ အပ္ပမေ-
 ယျောတိ ပမာဏံ ဂဏိတုံ န သက္ကုဏေယျော။
 မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၀။ “တ္ထေကာ ဂုဏာ”တိ ပမာဏံ
 ဂဏိတုံ န သက္ကုဏေယျော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၄။
 အပ္ပမေယျော ဗုရသဒေါ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၂၃။ ဂုဏ-
 ဂဏပရိမာဏဝသေန နပ္ပမေယျောတိ အပ္ပ-
 မေယျော။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၁၆၃။ ဗုဒ္ဓမပ္ပမေယျံ
 အနုဿရ ပသန္တော။ ထေရ၊၂၀၂။ ပမာဏ-
 ကရာနံ ရာဂါဒိကိလေသာနံ အဘာဝါ အပရိ-
 မာဏဂုဏသမင်္ဂိတာယ အပ္ပမေယျပုညက္ခေ-
 တ္တတာယ စ အပ္ပမေယျံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၇။
 အပရိတ္တော အပ္ပမေယျော (ဘဂဝါ)။
 စူဠနိ၊၆၄။ အပ္ပမေယျောတိ မိနိတုံ န သက္ကု-
 ဏေယျော။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၁၇။ (မ၊၂။၄၀။ အံ၊
 ၁။၂၂၀။ အံ၊၁။၅၅၊၀၆။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၆။ ပ၊
 ဋ္ဌ၊၁။၅၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၀၆။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၁၁၆။
 ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၁၁၄။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၂။ မဟာနိ၊
 ဋ္ဌ၊၁၅၀။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၆။ သာရတ္ထ၊၂။
 ၇၂-တို့လည်း ကြည့်။) ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-ပစ္စေက-
 ဗုဒ္ဓါ ဘဝနေတ္တိဓိကာ။ တေ သဗ္ဗသင်္ဂါတိ-
 ဂတေ မဟေသိ၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဝန္တထ အပ္ပမေ-
 ယျော။ မ၊၃။၁၁၆။ ရဟန္တာ-ဣဓ ဘိက္ခုဝေ
 ဘိက္ခု အရဟံ ဟောတိ ခိဏာသဝေါ။ အယံ
 ဂုစ္ဆတိ ဘိက္ခုဝေ ပုဂ္ဂလော အပ္ပမေယျော။
 အံ၊၁။၂၇၀။ ပမေတုံ န သက္ကောတိတိ
 အပ္ပမေယျော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၃။ ယထာ အာ-
 ကာသဿ န သက္ကာ ပမာဏံ ဂဟေတုံ၊ ဧဝံ
 ခိဏာသဝဿ၊ တေနေသ ပမေတုံ န
 သက္ကာတိ အပ္ပမေယျော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၅။
 (အဘိ၊ပု၊၁၄၀။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၀-တို့လည်း
 အလားတူ။) အပ္ပမေယျံ ပမိနန္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊

၁။၁၉၆။ = အပ္ပမေယျံ ခိဏာသဝပုဂ္ဂလံ
 “တ္ထေကံ သီလံ...တ္ထေကာ ပညာ”တိ ဧဝံ
 မိနန္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၆။ (ဂ) အနက်လည်း
 ကြည့်။ သံဃာ-ယံ သံဃမ္ပိ အပ္ပမေယျော။
 ဝိမာန၊၄၉။ = ဂုဏာနုဘာဝဿ အတ္တနိ
 ကတာနံ ကာရာနံ ဗလဝိသေသဿ စ ဝသေန
 ပမိနိတုံ အသက္ကုဏေယျော။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။
 ၁၄၀။ (ဝိမာန၊၅၃။ ၎င်း၊ဋ္ဌ၊၁၅၃-တို့လည်း
 ကြည့်။) ဟင်္သာပင်း- အပ္ပမေယျော
 မဟာဂဏိ။ ဒေ၊၂။၉၂။ အပ္ပမေယျောတိ
 ဂုဏေဟိ ပမေတုံ အသက္ကုဏေယျော။ ဒေ၊
 ဋ္ဌ၊၅။၃၉၀။ သစ္စာ ၄-ပါး- အပ္ပမေယျာနိ
 ဝါ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဝိဇ္ဇိတုာ ဌိတတ္တာ။
 သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၅။ (ဂ) ရာဂ စသည်၏ အစွမ်း
 ဖြင့် - မနှိုင်းယှဉ် - မတိုင်းတာ - အပ်သော
 သူ၊ ပမာဏကရာနံ ရာဂါဒိနံ အဘာဝတော
 ခိဏာသဝေါ ရာဂါဒိဝသေန န သက္ကာ ဣမံ
 ပမာတန္တိ အပ္ပမေယျော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၅။
 (၎င်း၊ဋ္ဌ၊ အပ္ပမေယျာနိ ဝါ စသော ဝါကျ၌
 အဓိပ္ပါယ်မရ၊ စာကျနေဟန် တူသည်။)

အပ္ပမေယျဥဒကတာ (တိ) [အပ္ပမေယျ + ဥဒက
 + တာ] မခြင်တက် - မပိုင်းခြား - နိုင်သော
 ရေရှိသည်၏ အဖြစ်။ အညာ နဒိယော ဥပါ-
 ဒါယ လဗ္ဘမာနံ ဂမ္ဘီရတံ အပ္ပမေယျဥဒက-
 တဉ္စ ဂဟေတွာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၁။

အပ္ပမေယျဂုဏ (တိ) [အပ္ပမေယျ + ဂုဏ]
 မရေတွက် - မပိုင်းခြား - နိုင်သော ဂုဏ်ရှိ
 သောသူ။ သော ဘဂဝါ... အနန္တဂုဏော
 အပ္ပမေယျဂုဏော။ မိလိန္ဒ၊၃၂၉။ အပ္ပ-
 မေယျံ အပ္ပမေယျဂုဏံ ခိဏာသဝံ ပုဂ္ဂလံ။
 နေတ္ထိ၊ဝိ။၂၀၀။

အပ္ပမေယျဂုဏဂဏတ္ထ (န) [အပ္ပမေယျ + ဂဏ-
 ဂဏ + တ္ထ] မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မနှိုင်း
 ယှဉ် - နိုင်သော ဂုဏ်တော်အပေါင်းရှိသည်၏

အဖြစ်။ တသ္မာ အပ္ပမေယျဂုဏဂဏတာ
အပ္ပမေယျာတိ ဝုစ္စတိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဌ။ ၁၆၃။

အပ္ပမေယျဋ္ဌ (ပု) [အပ္ပမေယျ + အတ္ထ] (က)
အဆုံးမရှိသော ဂုဏ်နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်
နှိုင်းယှဉ်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သော - အနက် -
သဘော။ အပ္ပမေယျဋ္ဌေန တထာဂတော
အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ ပဋိသံ။ ၂၀၀။
အပ္ပမေယျဋ္ဌေနာတိ အနန္တဂုဏယောဂတော
ပမာဏေတုံ အသက္ကုဏေယျဋ္ဌေန။ ပဋိသံ၊
ဌ။ ၂။ ၁၃၃။ (ခ) အတိုင်းအရှည်ကို လွန်
သော - ခြင်ဖွယ်၊ ချိန်ဖွယ် စံနှုန်းကင်းသော -
အနက် - သဘော။ အပ္ပမေယျဋ္ဌေန တထာ-
ဂတဗလံ။ ပဋိသံ။ ၃၅၇။ အဓိမတ္တဋ္ဌေန
အတုလိယဋ္ဌေန အပ္ပမေယျာနိ၊ တသ္မာယေဝ
စ အပ္ပမေယျဋ္ဌေန တထာဂတဗလန္တိ ဝုတ္တံ။
ပဋိသံ၊ ဌ။ ၂။ ၂၃၇။

အပ္ပမေယျတာ (တိ) [အပ္ပမေယျ + တာ]
မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မနှိုင်းယှဉ် - နိုင်
သည်၏အဖြစ်။ တေန သပ္ပုဋ္ဌိဝိဒိတတာယ
အပ္ပမေယျတံ ဒေသေတိ။ ဒီ၊ ဌ။ ၁။ ၄၄။ ယာဝ
မဟာပထဝီယာ ပံသုနော အပ္ပမေယျတာ-
ယပိ အယမတ္ထော ဒီပေတဗ္ဗော။ မ၊ ဌ။ ၄။
၂၂၄။

အပ္ပမေယျပညတာ (တိ) [အပ္ပမေယျ + ပညာ +
တာ] မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မနှိုင်းယှဉ်
- နိုင်သော ပညာရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်။
အပ္ပမေယျပညတာယ သဒေဝကဿ လော-
ကဿ ဉာဏေန အလဗ္ဘနေယျပ္ပတိဋ္ဌပညေန၊
သဗ္ဗညုနာတိ ဝုတ္တံ ဟေတိ။ ခုဒ္ဒက၊ ဌ။ ၁၅၆။
သုတ္တနိ၊ ဌ။ ၁။ ၂၇။ နေတ္တိ၊ ဌ။ ၂၇၃။

အပ္ပမေယျပညက္ခေတ္တတာ (တိ) [အပ္ပမေယျ +
ပညက္ခေတ္တ + တာ] မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော
ကောင်းမှုမျိုးစေ့တို့၏ ပေါက်ပွား စည်ပင်ရာ
လယ်ယာမြေကောင်း၏ အဖြစ်။ အပ္ပမေယျ
(ခ) အနက် ကြည့်။

အပ္ပမေယျဖလ (တိ) [အပ္ပမေယျ + ဖလ]
မရေတွက် - မပိုင်းခြား - မနှိုင်းယှဉ် -
နိုင်သော အကျိုးရှိသော၊ ဒက္ခိဏာ တာယ
ကော ဝတ္တာ၊ အပ္ပမေယျဖလာ ဟိ သာ။
အပ၊ ၂။ ၁၄၇။

အပ္ပမေယျဘာဝ (ပု) [အပ္ပမေယျ + ဘာဝ]
မနှိုင်းယှဉ်အပ်သည်၏ အဖြစ်။ အဂဝါ ဣမိ-
နာ အဓိပ္ပါယေန အပ္ပမေယျဘာဝံ ဝတ္တာ။
အံ၊ ဌ။ ၂။ ၂၀၉။

အပ္ပမေယျဝဏ္ဏ (တိ) [အပ္ပမေယျ + ဝဏ္ဏ] မရေ
တွက် - မပိုင်းခြား - မနှိုင်းယှဉ် - နိုင်သော
ဂုဏ်ကျေးဇူးရှိသော၊ သူ။ (ဘုရား)။ အပ္ပ-
မေယျဝဏ္ဏော အသင်္ချေယျဝဏ္ဏော။ နေတ္တိ။
၄၆။ အပရိမာဏဝဏ္ဏ (ဒီ၊ ဌ။ ၁။ ၂၅၇။ မ၊ ဌ။
၃။ ၂၄၉) လည်း ကြည့်။

အပ္ပမေယျသုတ္တ (န) [အပ္ပမေယျ + သုတ္တ]
အပ္ပမေယျစသော ပုဂ္ဂိုလ် ၃-မျိုးကို ဟော
သောသုတ်၊ အပ္ပမေယျသုတ်။ အင်္ဂုတ္တရ-
နိကာယ၊ တိကနိပါတ်ပါဠိ၊ ၃-ပဏ္ဏာသက၊
၂-ဝဂ်၊ ၃-သုတ်။ အံ၊ ၁။ ၂၆၉။

အပ္ပမောစန (န) [န + ပမောစန] မစွန့်လွှတ်
ခြင်း၊ စွန့်လွှတ်ခြင်းမဟုတ်သည် တဝ ပမော-
စန ပုနပိ ယောဇေတဗ္ဗတော အပ္ပမောစ-
နမေဝ ဟေတိ။ သံ၊ ဌ။ ၁။ ၂၃၃။ သုတ္တနိ၊ ဌ။
၁။ ၁၃၄။

အပ္ပမောဒ (ပု) [န + ပမောဒ] ဝမ်းမမြောက်
ခြင်း၊ မရွှင်ခြင်း။ အနုပမောဒ-ကြည့်။

အပ္ပယသ (တိ) [အပ္ပ + ယသ] နည်းသော အခြံ
အရံရှိသော၊ သူ။ ဣဒါနိ အပ္ပယသံ အပ္ပပရိ-
ဝါရံ ဇာတံ။ အံ၊ ဌ။ ၁။ ၆၄။ အပ္ပေသက္ခ-လည်း
ကြည့်။

အပ္ပယုဉ္ဇန (န) [န + ပယုဉ္ဇန] အားမထုတ်ခြင်း။
အပ္ပယောဂ၊ အနုယောဂ (၁) အနက်တို့
ကြည့်။

အပ္ပယုတ္တ (တိ) [န+ပယုတ္တ] မယုဉ်-မသုံးစွဲ-
 အပ်သော။ အပ္ပယုတ္တဿာပေတ္တ ပယုတ္တဿ
 ဝိယ ဣတိ-သဒ္ဓဿ အတ္တော ဝိညာတဗ္ဗော။
 ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၉။ အဟံ-သဒ္ဓေါ အပ္ပယုတ္တောပိ
 ပယုတ္တော ဝေ ဟောတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၃။

အပ္ပယောဂ (ပု) [န+ပယောဂ] (၁) မယုဉ်-
 မသုံးစွဲ-ခြင်း။ ဣတိ-သဒ္ဓဿ အပ္ပယောဂါ
 အယုတ္တမိတိ စေ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၉။ (၂) အား
 မထုတ်ခြင်း။ အပ္ပယောဂေါတိ အပ္ပယုဉ်နံ
 အပ္ပဋိပတ္တိ။ အံ၊ ၁။ ၁၁၆။ အနနယောဂ
 (၁) အနက်လည်း ကြည့်။ (တိ) (၃)
 ယုဉ်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သော။ ပဉ္စသု ပဟာ-
 နေသု လောကီကာနိ စ ဒေ ပဟာနာနိ အပ္ပ-
 ယောဂံ (ကိလေသာတို့သည် ယုဉ်ခြင်းငှါ
 မထိုက်သော။ သျှ။) နိဿရဏပ္ပဟာနဉ္စ ဌပေ-
 တော အပ္ပယောဂါနေဝ ဒေ လောကတ္ထရပ္ပ-
 ဟာနာနိ ပဌမံ ဝုတ္တာနိ။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁၁၃။
 အပ္ပယောဂန္တိ ပယုဉ်တု မသက္ကုဏေယျ။
 ပဋိသမ္ဘိဒါမင်္ဂက္ခိ။ (၄) လွန်မင်း - ပြင်း
 ပြ - သော အားထုတ်ခြင်း မရှိသော၊
 လုံလ-ပယောဂ-မရှိသော။ အသင်္ခါရေန
 အပ္ပယောဂေန သုခေန ပတ္တော။ ဒီ၊ ၁။ ၁။
 ၂၃။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၁၁၁။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၂၁။ ပဋိသံ၊
 ၁။ ၁။ ၁၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၅။ အပ္ပယောဂေ-
 နာတိ အဓိမတ္တပယောဂေန ဝိနာ အပ္ပ-
 ကသိရေနော တိက္ခိန္ဒြိယတာယ သုခေနော။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ ၁၅။ အပ္ပယောဂေနာတိ အနု-
 ဿဟနေန။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၄၈။ အသင်္ခါရပရိ-
 နိဗ္ဗာယိလည်း ကြည့်။

အပ္ပယောဇိတ (တိ) [န+ပယောဇိတ] မယုဉ်
 စေ-မပြုလုပ်စေ-အပ်သော။ ယာ အသတ္တ-
 သဘာဝါ သမ္ပတိ သတ္တေဟိ အပ္ပယောဇိတာ
 စ သတ္တကိစ္စံ (အတ္တကိစ္စံ။ အနု၊ ၁။ ၁) သာ-
 ဓေန္တိ ဝိဇ္ဇုဗ္ဗော။ မ၊ ၁။ ၁။ ၁၆၁။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၁၃။
 အနု၊ ၁။ ၁၅၀။

အပ္ပယောဇေတာ (ကြိ.ဝိ) [န+ပယောဇေတာ]
 မယုဉ်စေ - မပြုလုပ် - မူ၍။ အလသ-
 တာယ ကမ္မန္တေ အပ္ပယောဇေတာ ဝပ္ပမင်္ဂ-
 လာဒီသု ပိဏ္ဍာယ စရတိ။ သံ၊ ၁။ ၂၂။
 သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁၂၇။

အပ္ပယောဇန္တ (တိ) [န + ပယောဇန္တ]
 မယုဉ်စေ-မပြုလုပ် - သော၊ သူ။ သော
 ဗဟိဒ္ဓါ ကမ္မန္တေ စ အပ္ပယောဇေန္တော ပရာ-
 ဘဝတိယေဝ။ သုတ္တနိ၊ ၁။ ၁၅၅။

အပ္ပရဇ (န) [အပ္ပ+ရဇ] (၁) နည်းသော
 ဖာဂစသော မြူ။ (တိ) (၂) နည်းသော ဖာဂ
 စသော မြူရှိသော။ အပ္ပရဇက္ခ-ကြည့်။ (၃)
 မြူ-ဖုံ-ဖုတ်-မရှိသော။ နိစတ္တိကာ အပ္ပရ-
 ဇာ စ ဘူမိ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၉။ အပ္ပရဇာတိ
 ပံသရဟိတာ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၇၉။

အပ္ပရဇက္ခ (တိ) [(၁) (၄) အပ္ပ+ရဇ+အက္ခိ။
 အပ္ပရဇ+အက္ခိ။ (၂) (၅) အပ္ပရဇ+အက္ခိ။
 (၃) (၆) အပ္ပ+ရဇ+က။ နိက္ခမတိမ္ပ နိက္ခမတိ
 ဖြစ်သကဲ့သို့ ရဇက္ခ မှ ရဇက္ခ ဖြစ်သည်ဟု ကြံ။
 ပါရာ၊ ဂဏ္ဍိသင်္ခါ၊ ၄၄၈-၅၅၀။ “အက္ခိကား
 တဗ္ဗော။ ဇီကာ”ဟု သာသနတ္ထ၊ ၁။ ဒုဝိကပ်ဇီ
 အာဘော်ကို ဖော်သည်။ (ရဇက္ခ-သံ)] (၁)
 ပညာမျက်စိ၌ နည်းသော ဖာဂစသောမြူရှိ
 သော၊ နည်းသော ဖာဂစသောမြူရှိသော
 ပညာမျက်စိ ရှိသော၊ သူ။ (၂) ဖာဂ စသော
 မြူနည်းသော ဣန္ဒြိရှိသော၊ သူ။ (၃) နည်း
 သော ဖာဂစသောမြူရှိသော၊ သူ။ နဲ့ သော
 - နည်းသော - ကိလေသာရှိသော၊ တက်
 သော - ထကြွ - ပြန့်ပြော-မူး-သော
 ကိလေသာ မရှိသော၊ သူ။ သတ္တေ အပ္ပရဇက္ခေ
 မဟာရဇက္ခေ တိက္ခိန္ဒြိယေ မုဒိန္ဒြိယေ။ ဝိ၊ ၃။
 ၉။ ဒီ၊ ၂။ ၃၃။ မ၊ ၁။ ၂၂။ သံ၊ ၁။ ၁၃၉။
 မဟာနိ၊ ၁။ ၃၃။ ပဋိသံ၊ ၁။ ၁၂၉။ အဘိ၊ ၁။
 ၃၅၃။ ဝိ၊ ၁။ ၉၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၉၉။ သဒ္ဓေါ

ပုဂ္ဂလော အပ္ပရက္ခေပာ... အာရဒ္ဓဝိရိယော...
 ဥပဋ္ဌိတဿတိ သမာဟိတော ပညဝါ
 ပုဂ္ဂလော အပ္ပရက္ခေပာ။ ပဋိသံ။ ၁၁၆။ ၂၂၉။
 ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။
 အပ္ပရက္ခေပာတိ ပညာစက္ခုမှို နဂါဒိရဇ် အပ္ပ
 ယေသံ၊ တေ အပ္ပရက္ခေပာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ၆။
 ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။
 သာရတ္ထ ၃။ ၁၅။ အပ္ပရက္ခေပာတိ ပညာမယေ
 အက္ခိမ္မိ အပ္ပ နဂါဒိရဇော ဧတေသန္တိ အပ္ပရ-
 ဇက္ခေပာ။ အပ္ပ နဂါဒိရဇော ဧတေသန္တိ ဝါ
 အပ္ပရက္ခေပာ။ တေ အပ္ပရက္ခေပာ။ မဟာနိ၊ ၄။
 ၂။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။
 ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။
 ၁၃။ ၁၄။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။
 မယေ အက္ခိမ္မိ အပ္ပ ပရိတ္တံ နဂါဒိရဇော-
 မောဟရဇ် ဧတေသန္တိ အပ္ပရက္ခေပာ။ အပ္ပ
 ဝါ နဂါဒိရဇ် ဧတေသန္တိ အပ္ပရက္ခေပာ။
 အနုဿဒနဂါဒိရဇော သတ္တာ။ သာရတ္ထ ၁။
 ၂။ ၃။ အပ္ပရဇ် အက္ခိ ဧတေသန္တိ အပ္ပရ-
 ဇက္ခေပာ။ အပ္ပ ဝါ ရဇ် ပညာမယေ အက္ခိမ္မိ
 ဧတေသန္တိ အပ္ပရက္ခေပာ။ အနုဿဒနဂါဒိ-
 ရဇော သတ္တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။
 အပ္ပရဇ် အက္ခိ ဧတေသန္တိ အပ္ပရက္ခေပာတိ အတ္ထော
 ဝိဘာဝိတော။ အပ္ပရဇ် အက္ခိမ္မိ ဧတေသန္တိ
 အပ္ပရက္ခေပာတိ ပိသဒ္ဓတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ မူလ၊ ၄။
 ၂။ ၃။ ၄။ သဒ္ဓတ္ထော သမ္ဘဝတိ သမာသန္တေ-
 နေဝ တဏှာ သဒ္ဓသိဒ္ဓိတော။ အနု၊ ၄။ ၅။
 ၆။ ၇။ (၄) ပညာမုက်စိဉ် နဂါဒိရဇော မရိသော၊
 နဂါဒိရဇော မရိသော၊ ပညာ မုက်စိဉ်သော၊ သူ။
 (၅) နဂါဒိရဇော မရိသော၊ မရိသော၊ လူ၊
 မရိသော၊ သူ။ (၆) နဂါဒိရဇော မရိသော၊ သူ။
 ကိလေသာ မရိသော၊ သူ။ အပ္ပရက္ခေပာတိက (၂) အနက် ကြည့်။

အပ္ပရက္ခေပာတိက (တိ) [အပ္ပရက္ခေပာ+ဇာတိ
 +က။ အပ္ပရက္ခေပာ ဇာတိ သဘာဝေါ

ဧတေသန္တိ အပ္ပရက္ခေပာတိက။ ပါစိတ်၊
 ယော၊ ၁။ ၁၅။ ၇။ (၁) အပ္ပရက္ခေပာသဘောရှိ
 သော၊ ကိလေသာနည်းသော သဘောရှိ
 သော၊ သူ။ (အပ္ပရက္ခေပာ (၁) (၂) (၃) အနက်
 တို့ကြည့်။) သန္တိ သတ္တာ အပ္ပရက္ခေပာတိ-
 က။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။
 ၁၂။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။
 ၁၂။ သန္တိ သတ္တာပုရက္ခေပာတိ-
 က။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၂။ ၃။ အပ္ပရက္ခေပာတိကတိ
 ပညာမယေ အက္ခိမ္မိ အပ္ပ ပရိတ္တံ နဂါဒိ-
 သမောဟရဇ် ဧတေသံ ဧဝံသဘာဝိတိ
 အပ္ပရက္ခေပာတိက (အပ္ပ နဂါဒိရဇ်
 ယေသံ တေ သဘာဝါ (တံသဘာဝါ?) အပ္ပ-
 ရက္ခေပာတိကတိ ဝေမေတ္ထ (ဝေမေတ္ထ?)
 အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သာရတ္ထ ၁။ အပ္ပပါ။
 ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။
 ၁၂။ ၁၃။ (ပရိတ္တံမပါ။) ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၅။
 ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ သာရတ္ထ ၃။
 ၁၅။ (ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ ၁၁။
 ၁၂။ ၁၃။ ၁၄။ လည်း ကြည့်။) ဥပက္ခိ-
 လေသဘူတိ အပ္ပ နဂါဒိရဇ် တေသဘာဝိ
 အပ္ပရဇ်။ အပ္ပရဇ် အက္ခိ ပညာစက္ခု ယေသံ
 တေ တံသဘာဝိတိ ကတော အပ္ပရက္ခေ-
 ပာတိကတိ ဣမံ အတ္ထံ ဒဿေတုံ “ပညာ-
 မယေ”တိအာဒိမာဟ (အယမတ္ထော ဝိဘာ-
 ဝိတော “ပညာမယေ”တိအာဒိနာ။ မရိ၊ ၄။
 အပ္ပ နဂါဒိရဇ် ယေသံ တေ တံသဘာဝါ
 အပ္ပရက္ခေပာတိကတိ ဝေမေတ္ထ (ဝေမေ-
 တ္ထ?) အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော (ဝေမိ သဒ္ဓတ္ထော
 သမ္ဘဝတိ။ မရိ၊ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။
 ၁၀။ ၁၁။ ၁၂။ ၁၃။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ၆။ ၇။
 (၂) အပ္ပရက္ခေပာသဘောရှိသော၊ ကိလေသာမရှိသောသဘော
 ရှိသော၊ သူ။ (အပ္ပရက္ခေပာ (၄) (၅)
 (၆) အနက်တို့ ကြည့်။) အယံ ခေါ အာဠာ-
 ဇော ... မေဓာဝိ ဒီသရတ္တံ အပ္ပရက္ခေပာတိ-
 ကော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။
 အပ္ပရက္ခေပာတိကတိ သမာပတ္တိယာ ဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ
 နိက္ခိလေသဇာတိကော ဝိသုဒ္ဓသတ္ထော။ ဝိ၊ ၄။
 ၂။ ၃။ ၄။ ၅။ ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။ သာရတ္ထ ၃။ ၁၆။

အပ္ပရဇက္ခတာ (တိ) [အပ္ပရဇက္ခ+တာ] အပ္ပ-
ရဇက္ခ၏ အဖြစ်။ အာသယောဝ အဇ္ဈာသ-
ယော၊ သော စ သဿတာဝိဘောဒေန အပ္ပ-
ရဇက္ခတာဝိဘောဒေန စ အနေကဝိဘော။
ဥဒါန၊ ငွေ။ ဣတိဝုတ်၊ ငွေ။ ၁၈။ အပ္ပရဇက္ခ-
တာဝိဘောဒေန အနေကေ။ မ၊ ငွေ။ ၂၆။
သံ၊ ငွေ။ ၂၃။

အပ္ပရဇက္ခဒုက (ပု၊ န) [အပ္ပရဇက္ခ+ဒုက] အပ္ပ-
ရဇက္ခဒုကံ၊ အပ္ပရဇက္ခ၊ မဟာရဇက္ခ နှစ်ခုတို့
၏ အပေါင်း။ အပ္ပရဇက္ခဒုကာဒိသု ပဉ္စသု
ဒုကေသု ဧကေကသ္မိံ ဒသ ဒသ ကတွာ။
ဒိ၊ ငွေ။ ၂၆၄။

အပ္ပရဇက္ခသဘာဝ (တိ) [အပ္ပရဇက္ခ+သဘာဝ]
အပ္ပရဇက္ခဘေတိကနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပရသ (တိ) [အပ္ပ+ရသ] (၁) နည်းသော
အရသာရှိသော၊ အရသာ ပေါ့ပျက်သော။
ဝါလောဒကံ အပ္ပရသံ နိဟိနံ။ ဇာ၊ ငွေ။ ၄၇။
ဓမ္မ၊ ငွေ။ ၁၂၇၆။ အလောဏံ သိတလံ အပ္ပရသံ
အာစာမကဉ္စိယမတ္တံ။ ဝိမာန၊ ငွေ။ ၉၀။ (၂)
နည်းသောအရည်ရှိသော၊ အရည်နည်းသော။
တေသံ ပန ဒိန္နာဝသိဋ္ဌကံ အပ္ပရသံ ဗဟုက-
သဋ္ဌံ အဟောသိ။ ဇာ၊ ငွေ။ ၂၈၇-၈။

အပ္ပရဋ္ဌဟရိတ (တိ) [န+ပရဋ္ဌ+ဟရိတ] ပေါက်
ရောက်သော မြက်စသော စိမ်းစိုသော သစ်
ပင်မရှိသော။ အပ္ပဟရိတ(၂)အနက်ကြည့်။

အပ္ပရဋ္ဌဟရိတတိဏ (တိ) [န+ပရဋ္ဌ+ဟရိတ+
တိဏ] ပေါက်ရောက်သော စိမ်းစိုသောမြက်
မရှိသော။ အပ္ပဟရိတ(၃)အနက်ကြည့်။

အပ္ပရောဂ (န) [အပ္ပ+ရောဂ] ရောဂါ-မရှိ
-ကင်း-ခြင်း။ အပ္ပါတကံ(၁)အနက်ကြည့်။

အပ္ပလက္ခဏပါသာဏ (ပု) [အပ္ပ+လက္ခဏ+
ပါသာဏ] ကောင်းသော အမှတ်လက္ခဏာ
မရှိသော ကျောက်။ ပါသာဏ(ဒိ၊ ငွေ။ ၂။
၁၃၈) ကြည့်။

အပ္ပလာဘ (တိ) [အပ္ပ+လာဘ] နည်းသော
လာဘရှိသော၊ လာဘ်လာဘ နည်းပါးသော၊
သူ။ အပ္ပေသက္ကာ စ အပ္ပလာဘာ စ။ ဒိ၊ ၂။
၁၉၉။ အပ္ပလာဘောပိ စေ ဘိက္ခု။ ဓမ္မ၊ ငွေ။
ဗဟိရပဗ္ဗဇာ ဟိ အပ္ပလာဘာ။ မ၊ ငွေ။ ၄။
၁၁၈။ အပ္ပလာဘာတိ အပ္ပမတ္တကလာဘိ
ဝိသေသာနံ။ မ၊ ငွေ။ ၁၂။ ၂၉။ (ထေရ။ ၂၇။
မ၊ ငွေ။ ၂။ ၄၇။ အံ၊ ငွေ။ ၁၆၀။ ဓမ္မ၊ ငွေ။ ၂။ ၃၆၇။
ပေတ၊ ငွေ။ ၁၆၅။ ဇာ၊ ငွေ။ ၂၇၃။ ဇာ၊ ငွေ။
၁၅၃-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပလာဘတာ (တိ) [အပ္ပလာဘ+တာ] နည်း
သော လာဘ်ရှိသည့် - လာဘ်လာဘ နည်း
ပါးသည်-၏ အဖြစ်။ ဧကော အနာထော
အပ္ပလာဘတာယ အန္တောဂါမံ ပဝိသတိ။
ဝိ၊ ငွေ။ ၄။ ၁၀၅။

အပ္ပလာဘသက္ကာရ (တိ) [အပ္ပ+လာဘ+
သက္ကာရ] နည်းသော လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ ရှိ
သောသူ။ ပဗ္ဗဇိတောပိ အပ္ပလာဘသက္ကာ-
ရော .. တေ မာနံ ကရေတိ။ ဒိ၊ ငွေ။ ၁။ ၁၇၃။
အဘိ၊ ငွေ။ ၂။ ၄၆၈။ ပဋိသံ၊ ငွေ။ ၂။ ၃၁။

အပ္ပလာဘိဘာဝ (ပု) [အပ္ပလာဘိ+ဘာဝ]
နည်းသော လာဘ်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ အနည်း
ငယ် ရလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်။ အတ္တနော
အပ္ပလာဘိဘာဝဉ္စ အရိယမ္မေလာဘိဘာဝဉ္စ
သယမေဝ သေ အကာသိ။ ဇာ၊ ငွေ။ ၂၅၉။

အပ္ပလာဘိ (တိ) [အပ္ပ+လာဘ+ဤ။ အပ္ပ+
လာဘ+ဤ] နည်းသော လာဘ်ရှိသော၊
အနည်းငယ် ရလေ့ရှိသောသူ။ ဣဒံ ဂိလာ-
နာနံ၊ ဣဒံ အပ္ပလာဘိနံ ဟောတူတိ ဒတာ။
ဒိ၊ ငွေ။ ၁။ ၁၈၃။ သံ၊ ငွေ။ ၂။ ၁၅၀။ ဥဒါန၊ ငွေ။ ၂၀၈။
လောသကတိသတ္တေရော အပ္ပပုညော အပ္ပ-
လာဘိ။ ဇာ၊ ငွေ။ ၁။ ၂၅၄။

အပ္ပလောဘတာ (တိ) [အပ္ပလောဘ+တာ]
နည်းသော လောဘရှိသော - လောဘနည်း

သော-သု၏ အဖြစ်။ န ဟိ အပ္ပလောဘ-
တာတိ အဘိတ္တဝိတုမရဟတိတိ အဋ္ဌက-
တာသု ဝတ္ထံ။ သိ၊ ဝိ၊ သစ်၊ ၁။ ၁၇။

အပ္ပလောမ (တိ) [အပ္ပ + လောမ] နည်း
သောအမွေးရှိသော၊ အမွေးနည်းသော၊ သူ။
လောမသ (ဝိ၊ ဝိ၊ ၁။ ၃၄၇) ကြည့်။

အပ္ပလောမဝန္တံ (တိ) [အပ္ပလောမ + ဝန္တံ။
ထိန္တံ - ဝတိ] အပ္ပလောမနှင့်အနက်တူ။ ၎င်း
ကြည့်။

အပ္ပလောဟိတ (တိ) [အပ္ပ + လောဟိတ]
နည်းသောသွေးရှိသော၊ သူ။ အပ္ပံသ-ကြည့်။

အပ္ပဝဇ္ဇ (တိ) [အပ္ပ + ဝဇ္ဇ] နည်းသောအပြစ်
ရှိသော၊ အပြစ်နည်းသော၊ သူ။ စက္ကာရောမေ
ဘိက္ခဝေ ပုဂ္ဂလာ...သဘဝဇ္ဇော ဝဇ္ဇပဟုလော
အပ္ပဝဇ္ဇော အနဝဇ္ဇော။ အံ၊ ၁။ ၄၅။ (အဘိ၊
ပု၊ ၁၇၊ ၁၄၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဝဇ္ဇန (န) [န + ပဝဇ္ဇန] မဖြစ်ခြင်း၊ မလည်
ခြင်း။ တိဝံဇဿ ဝဇ္ဇဿ အပ္ပဝဇ္ဇနတော
အဇာတာဒိကံ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၁၉၆။ အပ္ပဝတ္တန-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဝတ္ထ (န) [န + ပဝတ္ထ။ န + ဝတ + တ] (၁)
မဖြစ်ခြင်း။ ဒေတေသံ အပ္ပဝတ္ထာယ၊ ဒေသေ-
သိ မဂ္ဂမုတ္တမံ။ ထေရ၊ ၃၂၅။ = ပါပဓမ္မာနံ
အပ္ပဝတ္ထိယာ အနုပ္ပါဒါယ။ ထေရ၊ ၄၂။
၂၇၈။ ကိရိယမယစိတ္တာနန္တိ အပ္ပဝတ္တံ သုတ္တံ
နာပ။ မ၊ ၄၁။ ၂၇၄။ (ဝိ၊ ၄၁။ ၁၈၁-၌ အပ္ပ-
ဝတ္တနံ ဟုရှိပြီး အပ္ပဝတ္တံ ကို သျှာ၊ က-ဟု မူကွဲ
ပြထားသည်။) ဥပါဒါရူပဿ သဒ္ဓါယတနဿ
အပ္ပဝတ္ထေ သတိ။ အဘိ၊ ၄၂။ ၃၄၇။ မဟာနိ၊
၄။ ၄၀၇။ အနာဂတေပိ သံသာရေ၊ အပ္ပဝတ္တံ
န ဒိဿတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၂၃၇။ = သံသာရေ
သတိ ကမ္မဝိပါကာနံ အပ္ပဝတ္တံ န ဒိဿတိ၊
ကမ္မဝိပါကာနံ အပ္ပဝတ္တံ န ဒိဿတိ၊ ပဝတ္တတိ

ဝေါတိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၇၁။ (တိ)
(၂)(က)ဖြစ်ခြင်းမဟုတ်သော၊ မဖြစ်သော။
(ခ) ဖြစ်ခြင်းမရှိသော။ အပ္ပဝတ္တံ စိတ္တံ
သုခဒုက္ခံ နပ္ပဇာနာတိ။ မိလိန္ဒ၊ ၂၇၈။ ဥဒ္ဓ-
ကေန ပဟရိတာ ဇာလံ အပ္ပဝတ္တံ ကတာ။
မ၊ ၄၂။ ၂၇၀။ သင်္ခါရပ္ပဝတ္တမေဝ အပ္ပဝတ္တံ
ဟောတိ။ သံ၊ ၄၂။ ၂၇၄။ သောတာပတ္တိ
မဂ္ဂေါ ဥပါဒိန္နကပ္ပဝတ္တံ အပ္ပဝတ္တံ ကုရမာ-
နော။ အဘိ၊ ၄၁။ ၂၇၈။ စူဠနိ၊ ၄၄။ အောက်
အနက်လည်း ကြည့်။ (န) (၃) (က) ဖြစ်
ခြင်း မရှိသောတရား။ (ခ) ကိလေသာ
သင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်ခြင်းမရှိရာ ဖြစ်သောတရား။
(နိဗ္ဗာန်)။ အပ္ပတိဋ္ဌံ အပ္ပဝတ္တံ အနာရမ္ပဏ-
မေဝေတံ။ ဥပါန၊ ၁၇၇။ ပဝတ္တာဘာဝ-
တော ပဝတ္တပ္ပဋိပက္ခတော စ အပ္ပဝတ္တံ။
ဥပါန၊ ၄။ ၃၅၅။ ပဝတ္တံ ဒုက္ခံ အပ္ပဝတ္တံ သုခံ။
ပဋိသံ၊ ၁၃။ အပ္ပဝတ္တံ နိဗ္ဗာနံ။ ၎င်း။
၅၇။ (မိလိန္ဒ၊ ၁၉၅၊ ၃၁၁-တို့လည်း ကြည့်။)
ပာတ္တံ အပ္ပဝတ္တံ နိမိတ္တံ အနိမိတ္တံ။ သံ၊ ၄၂။
၁၇၂။ အပ္ပဝတ္တန္တိ နိဗ္ဗာနံ တပ္ပဋိက္ခေပတော။
သံ၊ ၄၂။ ၄၂၁။ အနုပ္ပါဒ (၂) အနက်လည်း
ကြည့်။ (၄) မဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သော
တရား။ ခန္ဓဓာတုပဝတ္တာနံ၊ အပ္ပဝတ္တံ
ဘဝါဘဝေ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၃၂။ = ဘဝါဘဝါနံ အပ္ပ-
ဝတ္တိဟေတုဘူတံ ဓမ္မံ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၁၉၄။

အပ္ပဝတ္ထကိစ္စ (တိ) [အပ္ပဝတ္ထ + ကိစ္စ] မဖြစ်
သော ကိစ္စရှိသော။ တတာဘူတေန စာနေန
ရူပိန္ဒြိယာနိ အပ္ပဝတ္ထကိစ္စာနိ ကတာနိ
ဟောန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂၀၄။

အပ္ပဝတ္ထက္ခန္ဓတာ (တိ) [န + ပဝတ္ထ + ခန္ဓ + တာ]
ဖြစ်သောခန္ဓာ မရှိသည်၏ အဖြစ်။ တိဝိဓမ္မိ
အပ္ပဝတ္ထက္ခန္ဓတာဒိ လောကုတ္တမဘာဝါဝဟန-
တော အာဟုနေယျာဒိဘာဝါဝဟနတော စ
“မင်္ဂလ”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၃၀။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၃၅။

အပ္ပဝတ္တတ္ထ (န) [အပ္ပဝတ္တ + တ္ထ] မပြစ်သည်၏ အဖြစ်။ ဝိညာဏဓာတုနှင့်သနယေန ဒေသနာယ အပ္ပဝတ္တတ္တာ။ မ၊ဋီ၊၃။၃၉၉။

အပ္ပဝတ္တန (န၊ထိ) [န + ပဝတ္တန] (၁) မပြစ်ခြင်း။ ကိရိယမယစိတ္တာနဉ္စိ အပ္ပဝတ္တနံ သောပွံ နာမ၊ ပဝတ္တနံ ဇာဂရိတံ နာမ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၁။ သဏ္ဌာနန္တိ ဌပနာ အပ္ပဝတ္တနာ ဩသက္ကနာ၊ ပဋိပဿဒ္ဓိတိ အတ္ထော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၆။ ဂမနာဘိသင်္ခါရဿ အပ္ပဝတ္တနံ ဝိယ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂။ (သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၁၀၆။ သာရတ္ထ၊၂။၁၀၈။ ဒိ၊ဋီ၊၁။၂၆၆-ဟိလည်း ကြည့်။) (တိ) (၂) (က) မပြစ်သော။ အပ္ပဝတ္တနဘာဝ-ကြည့်။ (ခ) မစီးသော။ အပ္ပဝတ္တနဥဒက-ကြည့်။

အပ္ပဝတ္တနဥဒက (န) [အပ္ပဝတ္တန + ဥဒက] မစီး-စီးမသွား-သော ရေ။ တဉ္စ ခေါ် အပ္ပဝတ္တနဥဒကံ အာဝါဋ္ဌပေါက္ခရဏိတဋ္ဌာက-ဇာတဿရလောဏိယမုဒ္ဒါဒိသု ဌိတံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၂။

အပ္ပဝတ္တနက (တိ) [န + ပဝတ္တန + က] ပြစ်ခြင်း မရှိသော။ သမူလံ ဥဒ္ဓန္တံ ဝိယ တဒါ အပ္ပဝတ္တနကံ အကာသိန္တိ ဝဒတိ။ မ၊ဋီ၊၂။၆၉။

အပ္ပဝတ္တနကာရဏဒဿန (န) [အပ္ပဝတ္တန + ကာရဏ + ဒဿန] မပြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြခြင်း။ ပဉ္စဝဿသတတော ဥဒ္ဓံ သဒ္ဓမ္မဿ အပ္ပဝတ္တနကာရဏဒဿနံ။ ဝိမတိ၊၂။၂၆၄။

အပ္ပဝတ္တနကာလ (ပ) [အပ္ပဝတ္တန + ကာလ] မပြစ်သောကာလ။ “အဝိတိက္ကမန္တော”တိ ဣမိနာ ပန အပ္ပဝတ္တနကာလောပိ (ဂဟိ-တော)။ ကခါ၊ဋီ၊သစ်၊၁၇၈။

အပ္ပဝတ္တနက္ခဏ (ပ) [အပ္ပဝတ္တန + ခဏ] ဖြစ်ဆဲ မဟုတ်သော ခဏ။ ဣမိနာ တေဘူမကစေတနာယ အပ္ပဝတ္တနက္ခဏော ဝုတ္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊

၂။၆၆။ ဣဓ ပဝတ္တနက္ခဏော ဇာယမာနက္ခဏော၊ န ဇာယမာနက္ခဏော အပ္ပဝတ္တနက္ခဏော န ကေဝလံ ဘင်္ဂက္ခဏော အပ္ပဟိနာနုသယဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ သံ၊ဋီ၊၂။၈၂။

အပ္ပဝတ္တနဋ္ဌာန (န) [အပ္ပဝတ္တန + ဋ္ဌာန] မစီးသော နေရာ။ ပဝတ္တနဋ္ဌာနေ နဒိနိမိတ္တံ၊ အပ္ပဝတ္တနဋ္ဌာနေ ဥဒကနိမိတ္တံ ကာတံ ဝနတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၁။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၁၈၃။

အပ္ပဝတ္တနဓမ္မ (တိ) [အပ္ပဝတ္တန + ဓမ္မ] မပြစ်ခြင်း သဘော ရှိသော။ သီတိဘဝိဿန္တိတိ ပဝတ္တိ ဝိပုန္နဒရဏရဟိတာနိ သီတာနိ အပ္ပဝတ္တနဓမ္မာနိ ဘဝိဿန္တိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၄။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၉။

အပ္ပဝတ္တနဘာဝ (ပ) [အပ္ပဝတ္တန + ဘာဝ] (၁) ပြစ်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်။ မပြစ်လတ္တံ့သည်၏ အဖြစ်။ အတဿ အပ္ပဝတ္တနဘာဝံ ဒိသ္မာ သေနာသနံ ပဋိသာမေတွာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၇။ အတ္တနော အာယုသင်္ခါရံ ဩလောကေန္တော တဿ အပ္ပဝတ္တနဘာဝံ ဥတွာ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၁။ (၂) မပြစ်သည်၏ အဖြစ်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာဘိရူပဿ အပ္ပဝတ္တနဘာဝေန။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁၂၉။

အပ္ပဝတ္တန္တ (တိ) [န + ပဝတ္တန္တ] မပြစ်သော။ သော သောတာပန္တော ဟုတွာ ဥပရိဝိသေသေ အပ္ပဝတ္တန္တေ “ဘဝိဿတိ ဣတ္ထေ ကာရဏ”န္တိ သလ္လက္ခေတွာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၄။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၉။ သာရတ္ထ၊၃။၂၂၇။ အဝဟန္တေနိပုဏာဘာဝေန ဆေဒနကိရိယာယ အပ္ပဝတ္တန္တေ။ မ၊ဋီ၊၃။၃၂၇။ အပ္ပဝတ္တန္တ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဝတ္တပုဗ္ဗ (တိ) [န + ပဝတ္တပုဗ္ဗ] ရှေး၌ မပြစ်သော၊ မပြစ်ဘူးသေးသော။ အညတြဗုဒ္ဓုပ္ပုဒါ အပ္ပဝတ္တပုဗ္ဗံ ... ကာယဂတာသတိ-

ကမ္မဋ္ဌာနံ နိဗ္ဗိဋ္ဌံ။ ခုဒ္ဒကမ္မဋ္ဌာနံ ၂၇။ ဝိသုဒ္ဓိဝါ။
၂၃။ န ပဝတ္ထပုဗ္ဗိ အပ္ပဝတ္ထပုဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ
ဝါ။ ၂၉။

အပ္ပဝတ္ထမာန (တိ) [န+ပဝတ္ထမာန] (၁) မပြစ်
သော။ မနောဒွါရိကဝေဒနာယ အပ္ပဝတ္ထ-
မာနာယ “သတ္တော မတော”တိ ဝုစ္စတိ။
သံ၊ ၄။ ၂၄။ ဝေဒနာယ ဝိနာ အပ္ပဝတ္ထ-
မာနာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၁၀၇။ အပ္ပ-
ဝတ္ထမာနာယပိ သတိယာ။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၄-၅။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၁။ နေတ္တိ ဝိ၊ ၄။ ၂။ (၂) မစီးသော၊
ရေမစီးသော။ အပ္ပဝတ္ထမာနာ နဒိ နိမိတ္တံ
ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၂။ ကခါ၊ ၄။ ၁။
၁၄။ အပ္ပဝတ္ထမာနာတိ အသန္နမာနဒကော။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၇။

အပ္ပဝတ္ထဝစန (တိ) [အပ္ပဝတ္ထ + ဝစန] မပြစ်
သော စကားရှိသောသူ။ အဒ္ဓေဇ္ဈဝစန (၂)
အနက်ကြည့်။

အပ္ပဝတ္ထဝုတ္တိ (တိ) [အပ္ပဝတ္ထ + ဝုတ္တိ] မပြစ်သော
အကျင့်ရှိသော၊ မကျင့်သော အသက်မွေး
ခြင်းရှိသော (နိ သျှ)။ ယထာ ဘိက္ခုသု ဝုတ္တိ-
တဗ္ဗံ၊ ဧဝံ အပ္ပဝတ္ထဝုတ္တိနောတိ အတ္ထော။ ဝိ၊
၄။ ၂။ ၇။

အပ္ပဝတ္တိ (တိ) [(၁)(၂) န+ပဝတ္တိ။ (၂)အပ္ပ-
ဝတ္တိ+နိမိတ္တ] (၁) မပြစ်ခြင်း။ နာမကာ-
ယဿ စ ဝူပကာယဿ စ အပ္ပဝတ္တိ ကတော။
ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၂။ ကာရဏဿ အပ္ပဝတ္တိယာ
ဖလဿ အပ္ပဝတ္တိ ဟောတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၀။
တဏှာဒီနံ အပ္ပဝတ္တိယာ သံဝုတော။ ဥဒါန၊
၄။ ၁၇၂။ (အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၄၈။ မဟာနိ၊ ၄။
၄၀၇-တို့လည်း ကြည့်။) (၂) မပြစ်ခြင်း၏
အကြောင်းဖြစ်သော - မပြစ်ကြောင်း ဖြစ်
သော-တရား။ (နိဗ္ဗာန်)။ (၃) မပြစ်ရာ ဖြစ်
သောတရား။ (နိဗ္ဗာန်)။ ဥဘိန္ဒ အပ္ပဝတ္တိ
နိရောဓသစ္စံ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၈၇။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၆၊ ၃၇၉။
မ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၉၆။ အပ္ပဝတ္တိတိ

အပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။
၁။ ၂၂၉။ အပ္ပဝတ္တနံ အပ္ပဝတ္တိ၊ အပ္ပဝတ္တိယာ
နိမိတ္တံ အပ္ပဝတ္တိပူ။ နိမိတ္တ-ပုဗ္ဗံ ကျေသည်။
ပါရာဂဏ္ဌိသစ်၊ ၁။ ၄၁၈။ အပ္ပဝတ္တိတိ အပ္ပ-
ဝတ္တိနိမိတ္တံ၊ ဥဘိန္ဒ အပ္ပဝတ္တိယာ နိမိတ္တဘူ-
တောတိ အတ္ထော။ န ပဝတ္တိတိ ဧတ္ထောတိ
ဝါ အပ္ပဝတ္တိ။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၃။ ဥဘိန္ဒ အပ္ပဝတ္တိ
ဒုက္ခနိရောဓော။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၁။ ဥဘိန္ဒ အပ္ပ-
ဝတ္တိတိ ဥဘိန္ဒ အပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တံ၊ န ပဝတ္တိ
ဧတ္ထ ဒုက္ခသမုဒယာ၊ တေသ္မိ ဝါ အဓိ-
ကတေတိ ဟိ အပ္ပဝတ္တိ။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၆။ သိ၊ ၄။
သစ်၊ ၂။ ၃၈၉။ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၆။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၁။
မ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၁။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၀၈။ မ၊ ၄။ ၁။
၁၆၀၊ ၂၂၆-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဝတ္တိအာပါဒန (န) [အပ္ပဝတ္တိ+အာပါဒန]
မပြစ်ခြင်းသို့ ရောက်စေခြင်း။ အပ္ပဝတ္တိဘာ-
ဝါပါဒန-ကြည့်။

အပ္ပဝတ္တိက (တိ) [န+ပဝတ္တိ+က] ဖြစ်ခြင်း
မရှိသော။ အနုပဝဇ္ဇ (ခ) အနက်ကြည့်။

အပ္ပဝတ္တိကတ (တိ) [အပ္ပဝတ္တိ+ကတ] မပြစ်
ခြင်းကို ပြုအပ်သော။ တဏှာရဇ္ဇ၊ သုဠ၊
ဟတာ ဆိန္နာ အပ္ပဝတ္တိကတာ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၈။
ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၃။

အပ္ပဝတ္တိကတကာလ (ပု) [အပ္ပဝတ္တိ+ကတ+
ကာလ] မပြစ်ခြင်းကို ပြုအပ်သောအခါ။
မဟာဝါတေ ဝါ ဩပုနိတော နဒိယာ ဝါ
ပဝါဟေတော အပ္ပဝတ္တိကတကာလော ဝိယ။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၅။ = ဗီဇာနံ သဗ္ဗသော အပ္ပ-
ဝတ္တိယာ ကတကာလော ဝိယ။ အံ၊ ၄။ ၂။
၁၁၀။

အပ္ပဝတ္တိကရဏ (န) [အပ္ပဝတ္တိ+ကရဏ] (၁) မပြစ်
ခြင်းကို ပြုခြင်း။ ဣမာ တိသော ပညာ အပ္ပ-
ဝတ္တိကရဏေန နိရောဓေတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၁။
ဈာနဉ္စ အာရမ္မဏဉ္စာတိ ဥဘယမ္ပိ အပ္ပဝတ္တိ-

ကရဏေန စ အမနသိကရဏေန စ သမတိက္ခမိတော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၀။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၅၉။ သဗ္ဗသာ အပ္ပဝတ္ထိကရဏေန စ အဘိသင်္ခါရမာရုံ။ သိ၊ဋ္ဌ၊သင်္ခ၊၁။၂၂။ (တိ)(၂) မဖြစ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော။ အပ္ပဝတ္ထိကရဏဘာဝ-ကြည့်။

အပ္ပဝတ္ထိကရဏဘာဝ (ပု) [အပ္ပဝတ္ထိကရဏ+ဘာဝ] မဖြစ်ခြင်းကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်။ ဂေါတြဘူတကံ ကိလေသာနံ အပ္ပဝတ္ထိကရဏဘာဝေန ဝတ္တတိ။ အနု၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။

အပ္ပဝတ္ထိက္ခဏ (ပု) [အပ္ပဝတ္ထိ+ခဏ] ဖြစ်ခြင်း မရှိသောခဏ။ မဖြစ်သောခဏ။ ဣမေသဉ္စ ခိဋ္ဌိဂဘာနံ ဝိပဿနာဉာဏမဂ္ဂဉာဏာနံ အပ္ပဝတ္ထိက္ခဏေပိ ဇာနာတိ ဝေ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၄၄၁။ နေတ္ထိ၊ဋ္ဌ၊၁၇၀။ သာရတ္ထ၊၁။၂၄၉။

အပ္ပဝတ္ထိဂမန (န) [အပ္ပဝတ္ထိ+ဂမန] မဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း။ အပ္ပဝတ္ထိဂမနဝသေန နိရုဇ္ဈတိ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၁။ မူလ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၀။

အပ္ပဝတ္ထိဋ္ဌာန (န) [အပ္ပဝတ္ထိ+ဋ္ဌာန] ဖြစ်ခြင်း မရှိရာ-မဖြစ်ရာ-ဋ္ဌာန။ အတ္တနော အပ္ပဝတ္ထိဋ္ဌာနေပိ ရူပဝတ္ထိ အတ္တနောသန္တကမေဝ ကတော။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၁၂၉။

အပ္ပဝတ္ထိဋ္ဌာနတ္တ (န) [အပ္ပဝတ္ထိဋ္ဌာန+တ္တ] ဖြစ်ခြင်းမရှိရာ - မဖြစ်ရာ - ဋ္ဌာန၏ အဖြစ်။ အစ္စန္တနိဋ္ဌ (၂) အနက်ကြည့်။

အပ္ပဝတ္ထိဋ္ဌာနဘူတ (တိ) [အပ္ပဝတ္ထိဋ္ဌာန+ဘူတ] ဖြစ်ခြင်းမရှိရာ-မဖြစ်ရာ-ဋ္ဌာန(ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ အပ္ပဝတ္ထိဘူတ-ကြည့်။

အပ္ပဝတ္ထိတ (တိ) [န+ပဝတ္ထိဘ] မဖြစ်စေအပ်သော။ ကထာယ အပ္ပဝတ္ထိဘာယ ဥပရိဓမ္မကထာ န သဉ္ဇာယတိ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉၆။ အဘာဝိတ (အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၀) လည်း ကြည့်။

အပ္ပဝတ္ထိတသမ္ပသနစာရ (တိ) [န+ပဝတ္ထိတ+သမ္ပသန + စာရ] ဖြစ်စေအပ်သောသုံးသပ်ခြင်း၌အလေ့အလာမရှိသော၊ သုံးသပ်ခြင်း၌ အလေ့ အလာကို မဖြစ်စေဘူးသော၊ သူ။ အကတာဘိနိဝေသ-ကြည့်။

အပ္ပဝတ္ထိတော (ကြိ ဝိ) [န+ပဝတ္ထိတော] မဖြစ်မှု၍။ ဝိသုံ ဝိသုံ အပ္ပဝတ္ထိတော ကလာပဘာဝေနေဝ ပဝတ္တနတော ရူပကလာပေါ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၄။ ဗဟိဒ္ဓါ ပုထုတ္တာရမ္ပဏေ အပ္ပဝတ္ထိတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၄။

အပ္ပဝတ္ထိဒဿန (န) [အပ္ပဝတ္ထိ+ဒဿန] မဖြစ်ခြင်းကို ပြုခြင်း။ ဝိပိကဿ နိဿယေန ဝိနာ အပ္ပဝတ္ထိဒဿနတ္ထံ။ မူလ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၃။ ဣမဿ ဝါရဿ အပ္ပဝတ္ထိဒဿနတ္ထူ။ မူလ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၈။

အပ္ပဝတ္ထိဓမ္မတာ (လိ) [အပ္ပဝတ္ထိ+ဓမ္မ+တာ] မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏အဖြစ်။ အရသိ-တဗြဟ္မစရိယဿ အပ္ပဝတ္ထိဓမ္မတံ အနာယနော ပစ္စယပ္ပါဒေါ။ ဥပါန၊ဋ္ဌ၊၃၇။ အဝိဇ္ဇံ အပ္ပဝတ္ထိဓမ္မတံ အာပါဒေတော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၃၂။ ပဋိပက္ခေဟိ ဝိယ အဘိဘူတာ အပ္ပဝတ္ထိဓမ္မတံယေဝ အာပနာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၀။

အပ္ပဝတ္ထိနိန္ဒစိတ္တ (တိ) [အပ္ပဝတ္ထိ+နိန္ဒ+စိတ္တ] မဖြစ်ခြင်း၌ ညွတ်သော စိတ်ရှိသော၊ သူ။ တဿ တဿာ အပ္ပဝတ္ထိနိန္ဒစိတ္တဿ မူလစ္စေဒနံ ဝိယ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၂။ မူလ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၀။

အပ္ပဝတ္ထိနိမိတ္တ (န) [အပ္ပဝတ္ထိ+နိမိတ္တ] မဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း။ အပ္ပဝတ္ထိ (၂) (၃) အနက်တို့ ကြည့်။

အပ္ပဝတ္ထိနိရောဓ (ပု) [အပ္ပဝတ္ထိ+နိရောဓ] ဖြစ်ပေါ် မလာခြင်း - မဖြစ်ပေါ်ခြင်း-ဟူသော ချုပ်ငြိမ်းခြင်း။ တေသဉ္စ ယော နိရောဓောတိ တေသံ ဥဘိနုပ္ပိ သစ္စာနံ ယော အပ္ပဝတ္ထိနိရောဓော၊ တဉ္စ တထာဂတော အာဟ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၆။ ခဏဘက်နိရောဓံ၊

န အပ္ပဝတ္တိနိရောဓံ၊ သီလဝီတိက္ကမနိရောဓံ
ဝါ။ မူလဒ္ဓါ၂။၉၄။ အပ္ပဝတ္တိနိရောဓန္တိ
အနုပ္ပါဒနိရောဓံ။ အနုဒ္ဓါ၂။၁၃၁။

အပ္ပဝတ္တိပုတ္တ (တိ) [အပ္ပဝတ္တိ+ပုတ္တ] မဖြစ်ခြင်း
သို့ ရောက်သော။ ဣဒါနိ မဂ္ဂေန ဆိန္ဒာယ
နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ အပ္ပဝတ္တိပုတ္တာယပိ စ
တဏှာယ ယေသု ဝတ္ထုသု တဏှာ ဥပ္ပတ္တိ
ဒဿိတာ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။၃၉၀။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။၁၀၆။
ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁။၁၄၈။

အပ္ပဝတ္တိဘာဝ (ပု) [အပ္ပဝတ္တိ+ဘာဝ] (၁)
မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်။ သမုဒယဟန္တိကဿ
ကိလေသဂဏဏ အစုန္တံ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန
ပဟာနံ။ မ၊ ၄၊ ၁။၂၄။ သံ၊ ၄၊ ၂။၂၃၄။ အဘိ၊
၄၊ ၁။၃၈၇။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။၃၆။ (၂) ဖြစ်
ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်။ အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အပ္ပဝတ္တိဘာဝါပါဒန (န) [အပ္ပဝတ္တိဘာဝ+
အာပါဒန] ဖြစ်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်သို့
ရောက်စေခြင်း။ ကုသလဓမ္မဝသေန ဟိ
အကုသလာ ပဝတ္တိနိဝါရဏေန၊ အပ္ပဝတ္တိ-
ဘာဝါပါဒနေန စ ... ပဟိတာ ဟောန္တိ
(အပ္ပဝတ္တိအာပါဒနေန။ က-မူကဲ့)။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃၊
၂။၁၁၃။

အပ္ပဝတ္တိဘူတ (တိ) [အပ္ပဝတ္တိ+ဘူတ] မဖြစ်ရာ
ဌာန(ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ ဥဘိန္တံ အပ္ပဝတ္တိ-
ဘူတံ နိဗ္ဗာနံ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။၁၇၄။ အပ္ပဝတ္တိဘူတန္တိ
နပ္ပဝတ္တိတိ တဒုဘယံ တောတိ တေသံ အပ္ပ-
ဝတ္တိဌာနဘူတံ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။၁၉၃။ တဏှာယ
အပ္ပဝတ္တိဘူတံ နိဗ္ဗာနံ ဒဠဗ္ဗံ။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။၃၄၂။
မူလဒ္ဓါ၊ ၂။၇၀။

အပ္ပဝတ္တိယမာန (တိ) [န+ပဝတ္တိယမာန] မဖြစ်
စေအပ်သော။ တံ တေသု အပ္ပဝတ္တိယမာ-
နေသု တပ္ပဋိပက္ခဘူတာယ မေတ္တာယ။ စူဠနိ၊
၄။၉၀။

အပ္ပဝတ္တိဝစန (န) [အပ္ပဝတ္တိ+ဝစန] မဖြစ်ခြင်း
ကို ဟောခြင်း။ ဝိညာယမာနောယမတ္တော
တေသံ ဘာဝိတတ္တာ အပ္ပဝတ္တိဝစနတော
(အပ္ပဝတ္တိဝစနေန။ မူလဒ္ဓါ)။ သံ၊ ၄၊ ၂။၂၀၆။
မူလဒ္ဓါ၊ ၁။၁၆၂။

အပ္ပဝတ္တိဝပသမ (ပု) [အပ္ပဝတ္တိ+ဝပသမ] မဖြစ်
ခြင်းဟူသော ငြိမ်းခြင်း။ ဝတ္ထုပရိညာယ
အပ္ပဝတ္တိဝပသမဝသေန ဝပသန္တာ။ အဘိ၊
၄၊ ၂။၂၇၀။

အပ္ပဝတ္တိသညိတ (တိ) [အပ္ပဝတ္တိ+သညိတ]
မဖြစ်ခြင်းဟု မှတ်အပ်သော။ အဇ္ဈပဓမ္မတာယ
ပဉ္စဝိညာဏာနဉ္စေဝ၊ ကိရိယာမယဝိညာဏာ-
နဉ္စ အပ္ပဝတ္တိသညိတာ အဝိပ္ပါရိကတာ
ဟောတိ။ မ၊ ၄၊ ၂။၂၁၆။

အပ္ပဝတ္တိဟေတု (ပု) [အပ္ပဝတ္တိ+ဟေတု] မဖြစ်
ခြင်း၏ အကြောင်း။ အပ္ပဝတ္တိန္တိ အပ္ပဝတ္တိ-
ဟေတု။ ဝိမတိ၊ ၁။၈၇။

အပ္ပဝတ္တိဟေတုဘူတ (တိ) [အပ္ပဝတ္တိဟေတု+
ဘူတ] မဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း (ဖြစ်၍) ဖြစ်
သော။ အပ္ပဝတ္တိ(၄)အနက်ကြည့်။

အပ္ပဝတ္တေတဗ္ဗ (တိ) [န+ပဝတ္တေတဗ္ဗ] မဖြစ်စေ
အပ်သော။ သုခေါ ဓမ္မော အဓမ္မော အပ္ပ-
ဝတ္တေတဗ္ဗော အာပဇ္ဇေယျ။ နေတ္တိ၊ ဝိ၊ ၁၈၃။

အပ္ပဝတ္တေတု (ကြိ၊ ဝိ) [န+ပဝတ္တေတု] မဖြစ်
စေမူ၍၊ မလည်စေ - မဟော - မူ၍။ ဓမ္မ-
စက္ကံ အပ္ပဝတ္တေတု ဗောဓိမဏ္ဍေ ဝိဟ-
ရန္တောပိ။ မ၊ ၄၊ ၂။၂၄။

အပ္ပဝတ္တေန္တ (တိ) [န+ပဝတ္တေန္တ] မဖြစ်စေ
သော၊ ဖြစ်ပေါ် မလာစေနိုင်သော သူ။ သိက္ခံ
ဟိ ပရိပူရဏဝသေန အတ္တနိ ပဝတ္တေန္တောပိ
နိဒ္ဒါဒိဝသေန အပ္ပဝတ္တေန္တောပိ။ ကခါ၊ ၃၊
၁၇၈။ (ထေရ၊ ၄၊ ၂။၃၇၄-၌ ရှိသော အပ္ပ-
ဝတ္တေန္တေ ကို အပ္ပဝတ္တေန္တေ ဟု ပြင်သင့်
သည်။)

အပ္ပဝါရဏ (တိ) [န + ပဝါရဏ] ပဝါရိတ် - မသင့် - မထိုက် - သောအရာ။ (စား - သောက် - ဖွယ်။) အပ္ပဝါရဏမိဿကကရဗ္ဗကကြည့်။

အပ္ပဝါရဏမိဿကကရဗ္ဗက (ပု) [အပ္ပဝါရဏ + မိဿက + ကရဗ္ဗက] ပဝါရိတ် မသင့်သော အရာနှင့် ရှေးသော - အပြစ် - ရောရာ - ယာဂ - ခဲဖွယ် - ဘောဇဉ်။ အပ္ပဝါရဏမိဿကကရဗ္ဗကောယေဝ ဟောတိ။ ဝဇိရ။ ၃၁၇။

အပ္ပဝါရဏာ (တိ) [န + ပဝါရဏာ] ပဝါရဏာ နေ့ - မဟုတ်သော - မှ တပါးသော - နေ့။ န စ ဘိက္ခဝေ အပ္ပဝါရဏာယ ပဝါရေတဗ္ဗံ အညတြ သံသသမဂ္ဂိယာ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၅၀။ အပဝါရဏာယ ပဝါရေတိ။ ဝတ္ထုဝိပဋ္ဌံ အဓမ္မကမ္ပံ။ ဝိ၊ ၅။ ၃၇၀။ အပဝါရဏာယ ပဝါရေတိတိ အပဝါရဏာဒိဝသေ ပဝါရေတိ။ ... စတုဗ္ဗိဓမ္မိ ပဝါရဏာဒိဝသံ ဌပေတွာ အညသ္မိ ပိဝသေ ပဝါရေန္တော အပဝါရဏာယ ပဝါရေတိ နာမ။ ဝိ၊ ၆။ ၄၄၅။

အပ္ပဝါရဏာ (ဏ) ဇနက (တိ) [န + ပဝါရဏာ + ဇနက] ပဝါရိတ်သင့်ခြင်းကို မပြစ်စေတတ်သော၊ ပဝါရိတ်မသင့်စေတတ်သော။ “ရသံ ဂဏှသာ”တိ ဧတ္ထ ကေဝလံ မံသရသဿ အပဝါရဏာဇနကဿ နာမေန ဝုတ္တတ္တာ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ န ဟောတိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၀။ “ရသံ ဂဏှသာ”တိ အပ္ပဝါရဏဇနကဿ နာမံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တတ္တာ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၆၁။ ကင်္ခါ ဋီ၊ သစံ။ ၄၇၆။

အပ္ပဝါရဏာဒိဝသ (ပု) [အပ္ပဝါရဏာ + ဒိဝသ] ပဝါရဏာနေ့ - မဟုတ်သော - မှ တပါးသော - နေ့။ အပ္ပဝါရဏာကြည့်။

အပ္ပဝါရဏာပစ္စယ (ပု) [အပ္ပဝါရဏာ + ပစ္စယ] ပဝါရဏာ မပြုခြင်းဟူသော အကြောင်း။ အပ္ပဝါရဏာပစ္စယာ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇမာနော။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၇၇။

အပ္ပဝါရဏာပဟောဏက (တိ) [န + ပဝါရဏာ + ပဟောဏက] ပဝါရိတ်မသင့်လောက်သော အရာ။ ပဝါရဏာယ အသမ္ဘဝတော အပ္ပဝါရဏာပဟောဏကဿ နာမေန ဝုတ္တတ္တာ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၀။

အပ္ပဝါရိတ (တိ) [န + ပဝါရိတ] (၁) မဖိတ်ကြား - မဖိတ်မံ - သော၊ သူ။ (က) မိမိ၌ ချွတ်ယွင်းချက်ရှိလျှင် ပြောပါဟု မဖိတ်ကြားသော၊ ပဝါရဏာ မပြုသော၊ သူ။ (ရဟန်း၊ သံဃာ)။ သစေ သံဃော တေဝါစိကံ ပဝါရေဿတိ။ အပ္ပဝါရိတောဝ သံဃော ဘဝိဿတိ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၅၁။ သောပိ ပဝါရိတနဉ္စ အပ္ပဝါရိတာနဉ္စ သန္တိကေ ကရဏဝသေန ဝုဇိဓော။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၀၀။ ကင်္ခါ။ ၉၄။ (ခ) အလိုရှိရာ - တောင်းခံပါ - ပြောပါ - ဟု - မဖိတ်ကြား - ဖိတ်ကြားမထား - သော၊ သူ။ “သကဋ္ဌံ ဒေတာ”တိပိ အညာဘကအပ္ပဝါရိတေ ဝတ္ထု န ဝုဇိတိ။ ဝိ၊ ၆။ ၂။ ၁၅၀။ (၂) မဖိတ်ကြား - မဖိတ်မံ - အပ်သော၊ သူ။ (က) မိမိ၌ ချွတ်ယွင်းချက်ရှိလျှင် ပြောပါဟု မဖိတ်ကြားအပ်သော၊ ပဝါရဏာမပြုအပ်သော။ သံသဿ ပဝါရဏာ စ သေသကမ္မာနိ စ န ကပ္ပန္တိ၊ တေန ပန ဘိက္ခ နာ အပ္ပဝါရိတ်ဟောတိ။ ဝိ၊ ၆။ ၃။ ၃၅၇။ (ခ) အလိုရှိရာ - တောင်းခံပါ - ပြောပါ - ဟု - မဖိတ်ကြားအပ် - ဖိတ်ကြားမထားအပ် - သော၊ သူ။ သော ဘိက္ခုပုဗ္ဗေ အပ္ပဝါရိတော ဥပသင်္ကမိတွာ စီရေဝိကပုံ အာပဇ္ဇေယျ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၁၇။ (၃) ဆုမ်းစားစဉ် “တော်ပြီ တန်ပြီ”ဟု မတားမြစ်သော၊ ပဝါရိတ်မသင့်သော၊ သူ။ (အတိရိတ္တလည်း ကြည့်။) အပ္ပဝါရိတာနမ္ပိ ဝုဇိတိ။ ဝိ၊ ၆။ ၃။ ၉၆။ အပ္ပဝါရိတေ စ ပဝါရိတသညိန္ဒော၊ ဝေမတိကဿ စ ဒုက္ကဋ္ဌံ။ ကင်္ခါ။ ၂၂၄။ ယာ ပန နိမန္တိတာ အပ္ပဝါရိတာ ယာဂုံ ပိဝတိ။ ကင်္ခါ။ ၃၃၆။

အပ္ပဝါရိတဌာန (န) [အပ္ပဝါရိတ + ဌာန] အလိဂ္ဂိရာ - တောင်းခံပါ - ပြောပါ - ဟု ဖိတ်ကြားမထားသော - နေရာ - ဌာန။ ဂေါဏ်ပန အညာတကအပ္ပဝါရိတဌာနတော အာဟရာပေတုံ န ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၀။ ဂိလာနသက္ကာယ အပ္ပဝါရိတဌာနတောပိ ဝိညတ္တိယာ အနုညာတက္ကာ။ သာရတ္ထ၊၂။ ၂၇၄။

အပ္ပဝါရိတတန္တဝါယ (ပု) [အပ္ပဝါရိတ + တန္တဝါယ] အလိဂ္ဂိရာ - တောင်းခံပါ - ပြောပါ - ဟု ဖိတ်ကြားမထားသော ရက်ကန်းသည်။ ဝိဝရိ ကာရာပေတုကာမဿ အညာတကအပ္ပဝါရိတတန္တဝါယေဟိ။ ဝိမတိ၊၁။၂၇၂။

အပ္ပဝါရိတသညာ (တိ) [အပ္ပဝါရိတ + သညာ] ပဝါရိတ် မသင့်ဟုဖြစ်သော - အမှတ် - သညာ။ ပဝါရိတေ အပ္ပဝါရိတသညာယ၊ အနတိရိတ္တေ အတိရိတ္တသညာယ။ မိလိန္ဒ၊ ၂၇၈။

အပ္ပဝါရိတသညီ (တိ) [အပ္ပဝါရိတ + သညာ + ဤ] ပဝါရိတ်မသင့်သော ရဟန်းဟု - အမှတ် - သညာ - ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပဝါရိတသညီဿ ပန ယော စ အတိရိတ္တံ ကာရာပေတော ဒေတိ။ ကခါ၊၂၂၄။

အပ္ပဝါရေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န + ပဝါရေတွာ] (က) မဖိတ်ကြားမှု၍၊ ဖိတ်ကြားမထားမှု၍၊ ပဝါရကာမပြုမှု၍။ မဟာပဝါရကာယ အပ္ပဝါရေတွာ ပဝါရကာသင်္ဂဟံ ဒတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၆၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၇။ တံ ဒိဝသံ အပဝါရေတွာ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ ပဝါရေဏာမိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။ ၉၇။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၃။ ဝိမတိ၊၁။၁၆၃-တို့လည်း ကြည့်။) (ခ) အလိဂ္ဂိရာ - တောင်းခံပါ - ပြောပါ - ဟု - မဖိတ်ကြားမှု၍ - ဖိတ်ကြားမထားမှု၍။ သံသံ ဝါ အတ္တနံ ဝါ အပ္ပဝါရေတွာဝ အနုသံဝစ္ဆရံ ဒါယကာ။ ဝိမတိ၊ ၁။၃၅၅။

အပ္ပဝါရေန္တ (တိ) [န + ပဝါရေန္တ] ပဝါရကာမပြုသော၊ သူ။ မဟာပဝါရကာယ အပ္ပဝါရေန္တာ ဇုဏေ အာပဇ္ဇတိ နော ကာဋေ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၆၃။ မယံ ပန အပဝါရေန္တေ ဘိက္ခုပိ ဣမံ သာဝတ္ထိံ န ဩသနိဿန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၉၇။

အပ္ပဝါလိ(လ)က (တိ) [အပ္ပ + ဝါလိ(လ)ကာ] နည်းသော သံရှိသော၊ သဲအနည်းငယ်သာ ရှိသော။ အပ္ပမရမ္ပ-ကြည့်။

အပ္ပဝါဟန (တိ) [အပ္ပ + ဝါဟန] နည်းသော - ယဉ် - ဆင်ယဉ်၊ မြင်းယဉ် - ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပဗလ-ကြည့်။

အပ္ပဝိက္ခမ္ဘ (တိ) [အပ္ပ + ဝိက္ခမ္ဘ] နည်းသော - အဆီးအတား - အပိတ်အပင် - ရှိသော၊ နည်းသော - ခွါ - ထုတ် - ပွယ်ရှိသော။... ရူပကာယသဘာဝမေဝ ကထေတိ အပ္ပဝိက္ခမ္ဘန္တိ အဓိပ္ပါယော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉၆။

အပ္ပဝိဇိတ (တိ) [အပ္ပ + ဝိဇိတ] နည်းသော တိုင်းနိုင်ငံရှိလော၊ သူ။ အပ္ပဗလ-ကြည့်။

အပ္ပဝိဋ္ဌ (တိ) [န + ပဝိဋ္ဌ] မဝင်သော၊ သူ။ ပါဒဂ္ဂနကေပရဂလံ အပ္ပဝိဋ္ဌေ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၆။ မနဿာ ပန အပ္ပဝိဋ္ဌာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၂။ (ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၂။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၈၅-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဝိဋ္ဌကာလ (ပု) [အပ္ပဝိဋ္ဌ + ကာလ] မဝင်သေးသောအခါ။ ပါတောဝ ကောဘိက္ခုဿပိ အပ္ပဝိဋ္ဌကာလေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ စာရဒ္ဓါရံ အဂမာသိ။ ဇေ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၉။

အပ္ပဝိဋ္ဌတ္တ (န) [အပ္ပဝိဋ္ဌ + တ္တ] မဝင်သည်၏ အပြစ်။ ဣမ ပန ခုဒ္ဒကမာတိကာယံ အပ္ပဝိဋ္ဌတ္တာ အဝဟာရေ န ဇေတော။ ဝိမတိ၊ ၁။၁၈၆။

အပ္ပဝိဋ္ဌဝါစာ (တိ) [အပ္ပဝိဋ္ဌ + ဝါစာ] မဝင်သောစကား။ သစ္စာလိကဝုတ္တိနော ပုဂ္ဂလဿ အပ္ပဝိဋ္ဌဝါစာ နာမ နတ္ထိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၄။

အပ္ပဝိပါက (တိ) [အပ္ပ+ဝိပါက] နည်းသော အကျိုးရှိသော။ အပ္ပဝိပါကံ ဝါ တုလံ၊ ဗဟုဝိပါကံ အတုလံ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၄၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၉။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂၉၉။ နေတ္တိ၊ဋ္ဌ၊၁၂၃။ အကုသလာ ဗဟုဝိပါကာ သြဋ္ဌာရိကာ၊ အပ္ပဝိပါကာ သုဒ္ဓမာ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၂။

အပ္ပဝိပါကတာ (ထိ) [အပ္ပဝိပါက+တာ] နည်းသော အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်။ အာသေဝနာလာဘေန အပ္ပဝိပါကတာယ စ ဣတရဒ္ဓယံ ဝိယ ကမ္မံ န ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇၆။

အပ္ပဝိပုလတာ (ထိ) [အပ္ပ+ဝိပုလ+တာ] နည်းသည်၊ ကြံ ပြန့်သည်၏ အဖြစ်။ ဝေမတ္တတာ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၂၉) ကြည့်။

အပ္ပဝိဝိတ္တ (တိ) [န + ပဝိဝိတ္တ] အကုသိုလ်-ကိလေသာ-တရားတို့မှ မကင်းဆိတ်သော၊ သူ။ အပ္ပသုတော အပ္ပဝိဝိတ္တော ကုသိတော။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၂၈။

အပ္ပဝိသန (န) [န+ပဝိသန] မဝင်ခြင်း။ အရဟန္တာနံ အပ္ပဝိသနတော။ ဝဇီရ၊၃၅၃။ ယက္ခာနံ ပုန အပဝိသနတ္တာယ ရက္ခကရောနန္တာ။ သာရတ္ထ၊၁။၁၇၆။ ဥဒကဿမုဓေ အပ္ပဝိသနံ ယောနိသိဒ္ဓံ။ ဝိမတိ၊၁။၁၁၆။

အပ္ပဝိသနဋ္ဌာန (န) [အပ္ပဝိသန+ဋ္ဌာန] မဝင်ရောက်ရာအရပ်။ မုဂ္ဂသုပဿ အပ္ပဝိသနဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၄။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၅၃။ သဗ္ဗာဟာရေဟိ အဝိဓုဒ္ဓတ္တာတိ အပ္ပေါယော။ မူလ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၉။

အပ္ပဝိသနဒိပန (န) [အပ္ပဝိသန+ဒိပန] မဝင်ရောက်ခြင်းကို ပြခြင်း။ ပိဏ္ဍပါတတ္ထာယပိ ဂါမံ အပ္ပဝိသနဒိပနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၇။

အပ္ပဝိသယ (တိ) [အပ္ပ+ဝိသယ] နည်းသော - ကျဉ်းသော - အရာ ရှိသော။ မဟာဝိသယံ ဟိ တံ အဋ္ဌစိတ္တသမ္ပယောဂါ၊ အပ္ပဝိသယာနိ ဣတရနိ စတုစိတ္တသမ္ပယောဂါ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၀၅။ တံ ပနဿ အဘိဘဝနံ အပ္ပဝိသယေ အနာမသိတွာ မဟာဝိသယာနံ ဝသေန ဒဿေန္တော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၂။

အပ္ပဝိသယတာ (ထိ) [အပ္ပဝိသယ+တာ] နည်းသော - ကျဉ်းသော - အရာ ရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဣန္ဒြိယသံဝရပုစ္ဆာ ပန အပ္ပဝိသယတာယ ဧကော ပဉ္စော ကတော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇၇။

အပ္ပဝိသိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပဝိသိတွာ] မဝင်မှု ရှိ။ ပဏ္ဏသာလံ အပ္ပဝိသိတွာဝ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၈။ ဓုက္ခမူလံ အပဝိသိတွာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၁၅။ (မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၄။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၁-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဝိသေသ (ပု) [အပ္ပ+ဝိသေသ] (၁) နည်းသော အထူး။ (တိ) (၂) နည်းသော အထူး ရှိသော။ ကာယာယတနယမကေ ဒုတိယပုစ္ဆာဝသေန အပ္ပဝိသေသော၊ ဣတရဝသေန အဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အနု၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၁။

အပ္ပဝိသေသတ္တ (န) [အပ္ပဝိသေသ+တ္တ] နည်းသော အထူးရှိသည်၏ အဖြစ်။ အဝိသေသတ္တာ စ အပ္ပဝိသေသတ္တာ စ ဣတရဒ္ဓယမူလကာနိ န ဝိသုဇ္ဇယန္တိ။ မူလ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၂၉။ (အနု၊ဋ္ဌ၊၃။၁၈၁-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဝေဒနီယ (တိ) [အပ္ပ+ဝေဒနီယ] နည်းသော ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသော၊ နည်းသော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သောကံ။ (အသညသတ်ဘုံသို့ ရောက်စေတတ်သော ကံ)။ အချိန်အနည်းငယ် ခံစားအပ်သော အကျိုး ရှိသောကံ။ (ကာမာဝစရ ဂ္ဂပါဝစရကံ၊ တနည်း ကာမာဝစရကံ။ နောက်အနက်နှင့်

အရကောကံမှာ ကေရိတိ အလို။ မ၊ဇ္ဇိ၊၃။
 ၂၁၄။ အံ၊ဇ္ဇိ၊၃။၂၆-တို့ ကြည့်။) ယမိဒံ
 ကမ္မံ ဗဟုဝေဒနီယံ၊ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာ-
 နေန ဝါ အပ္ပဝေဒနီယံ ဟောတု။ မ၊ဇ္ဇိ၊၇။
 ယံ ကမ္မံ အပ္ပဝေဒနီယံ၊ တံမေ ကမ္မံ ဗဟုဝေ-
 ဒနီယံ ဟောတု။ အံ၊ဇ္ဇိ၊၁၀၈။ အပ္ပဝေဒနီယန္တိ
 အသညာဘဂ္ဂပကံ။ မ၊ဇ္ဇိ၊၄။၆။ အပ္ပဝေဒနီ-
 ယန္တိ န ဗဟုဝိပါကဒါယကံ။ အံ၊ဇ္ဇိ၊၃။၂၆၅။
 ကေခန္တုပပတ္တာ အသညာဘဂ္ဂပကံ ကမ္မံ
 အပ္ပဝေဒနီယံ။ မ၊ဇ္ဇိ၊၃။၂၁၄။ အံ၊ဇ္ဇိ၊၃။၂၆။

အပ္ပဝေဒိတတ္ထ (န) [န+ပဝေဒိတတ္ထ] မသိစေ
 အပ်-မဟောကြားအပ်-သည်၏အဖြစ်။ န
 အဇ္ဈတ္တိကာ ဘဂပဒတာ သာမုက္ကံသိကဘာ-
 ဝေန အပ္ပဝေဒိတတ္တာ။ ဒီ၊ဇ္ဇိ၊၁။၃၃၉-၃၄၀။

အပ္ပဝေဒိတတ္ထ (တိ) [န+ပဝေဒိတ+အတ္ထ] မသိးစာပ်သော - အမြတ်ဆုံးသဘော -
 သစ္စာကိုထိုးထွင်း၍ သိခြင်း-ရှိသော၊ သူ။
 အဗောဓိတတ္ထ (ဒီ၊ဇ္ဇိ၊၃။၈၉) ကြည့်။

အပ္ပဝေသ (ပု) [န+ပဝေသ] မဝင်ခြင်း။ တေသံ
 အပ္ပဝေသာယ ဝှါရရက္ခိကံ သတိ အပ္ပ-
 ဟာယ။ ဓမ္မ၊ဇ္ဇိ၊၂။၃၀၄။ ထေရ၊ဇ္ဇိ၊၂။၂၄၃။

အပ္ပဝေသန (န) [န+ပဝေသန] မသွင်းခြင်း။
 ဘဝင်္ဂမနဿ အန္တရေ အကရကံ အပ္ပဝေသနံ
 ဝုတ္တံ။ မူလ၊ဇ္ဇိ၊၁။၁၀၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဇ္ဇိ၊၁။၃၉၈။

အပ္ပဝေသာရဟ(တိ) [န+ပဝေသ+အရဟ+အ] ဝင်ခြင်း-ကို - ငါ-မထိုက်သော။ ကဿဝိ
 အပ္ပဝေသာရဟံ ကတ္တာ ဂယေတုကာမော
 ဟောတိ။ ဝိမတိ၊၁။၁၁၄။ သန္တာနေ အပ္ပ-
 ဝေသးရဟာနိ “သံဝုတာနိ ပိဟိတာနိ”တိ
 စ ဝုစ္ဆန္တိ။ အနု၊ဇ္ဇိ၊၁။၁၇၇။

အပ္ပဝေသေတုကာမတာ (တိ) [န+ပဝေသေ-
 တုကာမတာ] မဝင်စေလို - မသွင်းလို-
 သည်၏အဖြစ်။ အပ္ပဝေသေတုကာမတာယ
 ဝေ နိမိတ္တေန နိမိတ္တအုပနေ ထုလ္လဇ္ဇယံ ဝုတ္တံ။
 ဝိမတိ၊၁။၁၆၀။

အပ္ပဝေသေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပဝေသေတွာ] မဝင်စေမူ၍၊ မသွင်းမူ၍။ ဆတ္တဒဏ္ဍကေ
 အင်္ဂုလန္တရံ အပ္ပဝေသေတွာ။ ဝိ၊ဇ္ဇိ၊၃။၁၆၈။
 အန္တောနဂရံ အပ္ပဝေသေတွာ။ ဒီ၊ဇ္ဇိ၊၂။၁၀၈။
 ဝတ္တာဒီနိ အန္တော အပ္ပဝေသေတွာ။ သာ-
 ရတ္ထ၊၂။၉၃။

အပ္ပဝေသေန္တ (တိ) [န+ပဝေသေန္တ] မဝင်စေ
 သော၊ မသွင်းသော၊သူ။ မေထုနရာဂေန
 လုတ္တိယာ အပ္ပဝေသေန္တော နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ
 ဆုပတိ။ ဝိ၊ဇ္ဇိ၊၁။၂၂၉။ သာရတ္ထ၊၂။၁၀၇။

အပ္ပသက္ကာရ (တိ) [အပ္ပ+သက္ကာရ] နည်း
 သော ပူဇော်သက္ကာရိသော၊သူ။ အပရေန
 သမယေန အပ္ပလာဘာ အပ္ပသက္ကာရာ
 ဟောန္တိ။ ဇာ၊ဇ္ဇိ၊၃။၉၁။

အပ္ပသက္ခရ (တိ) [အပ္ပ+သက္ခရာ] နည်း
 သော ကျောက်စရစ်ရှိသော။ အပ္ပကဋ္ဌလ-
 ကြည့်။

အပ္ပသစ္စ (န) [အပ္ပသုတ+ဏျ။ ဗာဟုသစ္စနှင့်
 ရုပ်ပြီး အလားတူ။ မောက်၊ဇ္ဇိ၊၁၂၇-သုတ်။
 မောက်၊သျှ။ ၆၂၃-တို့ ကြည့်။] အကြား
 အမြင်မရှိသောသူ၏အဖြစ်၊ အကြားအမြင်
 မရှိခြင်း။ အပ္ပသုတော ခေါ် ပန အယမာ
 ယသ္မာ အနာစာဓော၊ အပ္ပသစ္စံ ခေါ် ပန....
 ပရိဟာနမေတံ။ အံ၊ဇ္ဇိ၊၃။၄၈၃။

အပ္ပသတ္ထံ (တိ) [န+ပသတ္ထ] မချီးမွမ်း
 အပ်သော။ တဒပ္ပသတ္ထံ ခွိရသည ဟုဉ္ဇေ။
 ဇာ၊၂။၂၃၄။ တဒပ္ပသတ္ထန္တိ တံ အပ္ပသတ္ထံ။
 ဇာ၊ဇ္ဇိ၊၇။၅၈။ ဝေရူပေါ မဂ္ဂိ ပသတ္ထော၊
 ဝေရူပေါ အပသတ္ထော။ ဒီ၊ဇ္ဇိ၊၁။၈၉။ အသေ-
 ဌာ အပ္ပသတ္တာ စရိယာ။ သာရတ္ထ၊၃။၂၅၀။

အပ္ပသတ္ထံ (တိ) [အပ္ပ+သတ္ထ] နည်းသော
 အဖော် လှည်းကုန်သည်ရှိသော၊သူ။ ဝါဂ္ဂိ-
 ဇောဝ ဘယံ မဂ္ဂံ၊ အပ္ပသတ္ထော မဟဒ္ဒနော။
 ဓမ္မ၊ဇ္ဇိ၊၃။

အပ္ပသဒ္ဓါ (ပ) [အပ္ပ+သဒ္ဓါ] အပ္ပသဒ္ဓါ။ အပ္ပသဒ္ဓေါ ဟေတ္တ အဘာဝတ္ထော “အပ္ပိစ္ဆေ အပ္ပနိဋ္ဌေါသော” တိအာဒိသု ဝိယ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၃၁၄။ အပ္ပသဒ္ဓေါ အဘာဝတ္ထော။ မာဠိ၊ ၃။ ၁၄၄။ အပ္ပလည်း ကြည့်။

အပ္ပသဒ္ဓါ (တိ) [အပ္ပ+သဒ္ဓါ] (၁) နည်း-ငယ်-တိုး-တိတ်-သော အသံရှိသော၊ မပြင်းပြ-မကျယ်လောင်-ဖြည်းညင်း-သိမ်မွေ့-ပြေပြစ်-သာယာ-သော အသံရှိသော။ (နည်း-ငယ်-တိုး-တိတ်-သော အသံ၏ ပမာဏမှာ ၁၂-တောင်ရှိသော အိမ်တွင် အစဉ် အကြီးဆုံးထေရ်၊ အလယ်၌ ဒုတိယထေရ်၊ အဆုံး၌ တတိယထေရ် ဤသို့ ထိုင်ကြရာဝယ် အကြီးဆုံးထေရ်သည် ဒုတိယထေရ်နှင့် စကားဆိုလျှင် ဒုတိယထေရ်သည် အသံကိုလည်း ကြား၏၊ စကားကိုလည်း ပိုင်းခြား နားလည်၏၊ တတိယထေရ်ကား အသံကိုသာ ကြား၏၊ စကားကို မပိုင်းခြား နားမလည်၊ ဤကား-နည်း-ငယ်-တိုး-တိတ်-သော အသံ၏ ပမာဏတည်း။) အပ္ပသဒ္ဓေါ အန္တရသရေ ဂမိဿာမိတိ သိက္ခာ ကရဏိယာ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၄၄။ ... ကိတ္တာဝတာ အပ္ပသဒ္ဓေါ ဟောတိ ? ဒွါဒသဟတ္ထ ဂေဟေ အာဒိမိ သံသတ္ထေရော၊ မဇ္ဈေ ဒုတိယတ္ထေရော၊ အန္တေ တတိယတ္ထေရေတိ ဝေန်နိသိန္နေသု သံသတ္ထေရော ဒုတိယေန သဒ္ဓိံ မန္တတိ၊ ဒုတိယတ္ထေရော တဿ သဒ္ဓဉ္စေ သုဏာတိ၊ ကထဉ္စ ဝဝတ္ထပေတိ။ တတိယတ္ထေရော ပန သဒ္ဓမေဝ သုဏာတိ၊ ကထံ န ဝဝတ္ထပေတိ။ ဧတ္တာဝတာ အပ္ပသဒ္ဓေါ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၁၆၃။ ပန္နာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝတိ အပ္ပသဒ္ဓါနိ အပ္ပနိဋ္ဌေါသာနိ။ ဒီ၊ ၃။ ၃။ အပ္ပသဒ္ဓါနိတိ ဝိဟာရူပစာရေန ဂစ္ဆတော အပ္ပိကဇနဿပိ သဒ္ဓေန မန္တသဒ္ဓါနိ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၁၇။ အပ္ပသဒ္ဓိဝိနိတလည်း ကြည့်။ (၂) အသံမရှိသော။ (က) စကားပြောသံမရှိ

သော။ ဒိဝါ အပ္ပိကိဏ္ဍံ ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဓိံ အပ္ပနိဋ္ဌေါသံ။ ဝိ၊ ၃။ ၅၀။ ဝိ၊ ၄။ ၃၀၆။ အပ္ပသဒ္ဓန္တိ ဝစနသဒ္ဓေန အပ္ပသဒ္ဓိံ။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၅၅။ (မဟာနိဿဝ။ ၎င်း၊ ၄။ ၂၃၁-တို့လည်း ကြည့်။) (ခ) အသံ-ဆိတ်-သုဉ်း-သော၊ တုကိုဘော-ဖြစ်-နေ-သော။ တေ ပရိဗ္ဗာဇေန အပ္ပသဒ္ဓေ ကတွာ။ ဒီ၊ ၃။ ၃၃။ မ၊ ၂။ ၂၂၈။ = နိရဝေ အပ္ပသဒ္ဓေ ကတွာ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၂၀။ = နိဿဒ္ဓေ ကတွာ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၉။ (ဂ) အသံ-ကင်း-မဲ့-သော၊ တိတ်-ဆိတ်-ငြိမ်သက်-သော။ အပ္ပသဒ္ဓါ ဘောဇ္ဇော ဟောနု၊ မာဘောဇ္ဇော သဒ္ဓမကတ္ထ။ ... အပ္ပသဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏဝါဒိနော (ဝဏ္ဏဝါဒိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၆၇။ မ၊ ၂။ ၁၇၁။ အပ္ပသဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏဝါဒိနောတိ ယံ ဌာနံ အပ္ပသဒ္ဓိံ နိဿဒ္ဓံ၊ တဿ ဝဏ္ဏဝါဒိနော။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၇၇။ (သ) အသံ-ကင်း-မဲ့-သော၊ ဆုံသံ၊ ကျည်ပွေသံ၊ ကလေးသံတို့၏ ဆုံညှပ်ခြင်း မရှိသော။ အပ္ပသဒ္ဓါနိ အပ္ပနိဋ္ဌေါသာနိ။ မ၊ ၂။ ၃၂၁။ သံ၊ ၂။ ၂၆၄။ အပ္ပသဒ္ဓါနိတိ နိဿဒ္ဓါနိ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၄၁။ အပ္ပသဒ္ဓါနိတိ ဥဒုက္ခလမုသလဒါရကသဒ္ဓါဒိနံ အဘာဝေန အပ္ပသဒ္ဓါနိ။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၃။ (င) လူသံ-ကင်း-မဲ့-တိတ်-ဆိတ်-သော။ ပဝနံ ကာနနံ ဒိသ္မာ၊ အပ္ပသဒ္ဓမနာဝိလံ။ အပ၊ ၁။ ၁၂၄။ မနုဿသဒ္ဓဝိရဟိတတ္တာ အပ္ပသဒ္ဓိံ နိဿဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ အပ၊ ၄။ ၂။ ၈၇။ ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဓိံ အပ္ပနိဋ္ဌေါသံ။ အံ၊ ၃။ ၂၆။ ရတ္တိယံ မနုဿသဒ္ဓါဘာဝေန ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဓိံ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၀၆။ (သုတ္တနိ၊ ၄၂၂။ ထေရ၊ ၃၀၆။ ဇ၊ ၂။ ၃၅၉။ အပ၊ ၁။ ၁၂၄-တို့လည်း ကြည့်။) (စ) သား၊ ငှက်တို့၏ တုန်သံ၊ မြည်သံ၊ ရင်ကြူးကြွေးကြော်သံ မရှိသော။ အပ္ပသဒ္ဓေတိ မိဂပက္ခိနံ ဥဋ္ဌာပနတော ဧသံ သေဝိတသဒ္ဓေနာပိ ဝိရဟိတတ္တာ အပ္ပသဒ္ဓေ။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၃၂။ (ဆ) ပကတိအသံမရှိသော၊ တိတ်

ဆိတ်သော။ တတ္ထ ဝိဝိတ္တန္တိ သုညံ၊ အပ္ပသဒ္ဓံ
အပ္ပနိဂ္ဂေါသန္တိ အတ္ထော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၇။
အပ္ပသဒ္ဓန္တိ စ ပ၊ဘတိသဒ္ဓါဘာဝမာဟ။ သိ၊
ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၁၁၉။

အပ္ပသဒ္ဓကဗေဒ (တိ) [အပ္ပသဒ္ဓ + ကပ္ပ + က]
အသံမရှိသည်ကို အလိုရှိသော၊ ကျယ်လောင်
-ပြင်းပြ - ကြမ်းတမ်း - ဆူညံ - သော
အသံ မရှိသည်ကို အလိုရှိသော၊ တိတ်ဆိတ်
ငြိမ်သက်ခြင်းကို အလိုရှိသော။ အပ္ပသဒ္ဓ-
ကာမော ခေါ် သော အာယသ္မာ။ ဒိ၊၁။
၁၆၇။ မ၊၂။၁၈၁။ အပ္ပသဒ္ဓကာမောတိ အပ္ပ-
သဒ္ဓံ ဣစ္ဆတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၂။
အပ္ပသဒ္ဓန္တိ နိဿဒ္ဓံ၊ ဥစ္စာသဒ္ဓမဟာသဒ္ဓါ-
ဘာဝန္တိ အဓိပ္ပါယော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆၃။

အပ္ပသဒ္ဓတာ (ထိ) [အပ္ပသဒ္ဓ + တာ] အသံတိတ်
ဆိတ်သည်၏ အဖြစ်။ အယံ ပန အပ္ပသဒ္ဓတံ
နိဿာယ ဇီဝကေ အာသကံယ ဘိတော။
ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၇။

အပ္ပသဒ္ဓဝိနိတ (တိ) [အပ္ပသဒ္ဓ + ဝိနိတ] (၁) ဆူ
ညံသော အသံမရှိသော - ဖြည်းညှင်း သာ
ယာစွာ ပြောဆိုလေ့ရှိသော - ဘုရားရှင်သည်
ဆုံးမအပ်သော၊ ဖြည်းညှင်း - သိမ်မွေ့ - ပြေ
ပြစ် - သာယာ - သော အသံရှိသော ဘုရား
ရှင်သည် ဆုံးမအပ်သော။ အပ္ပသဒ္ဓ-
ကာမော ခေါ် ပန တေ အာယသ္မန္တော အပ္ပသဒ္ဓ-
ဝိနိတာ။ ဒိ၊၁။၃၀။ မ၊၂။၁၈၁။ အံ၊၁။၄၁၀။
အပ္ပသဒ္ဓဝိနိတာတိ အပ္ပသဒ္ဓေန နိရုဓေန
ဗုဒ္ဓေန ဝိနိတာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၇။ အပ္ပသဒ္ဓဝိနိ-
တာတိ အပ္ပသဒ္ဓေန မတ္တဘာဏိနာ သတ္တာရာ
ဝိနိတာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၀။ (၂) ဖြည်းညှင်း
သာ သာစွာ ပြောဆိုလေ့ရှိသော အဖြစ်အလျဉ်း
ဆုံးမအပ်သော။ အပ္ပသဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏဝါ-
ဒီတိ ဣဓ အပ္ပသဒ္ဓဝိနိတောတိ အဝဏ္ဏာဝ
ဣဒံ ဝုတ္တံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၃။ အပ္ပသဒ္ဓဿ

ဝိနိတော၊ အပ္ပသဒ္ဓတာယ မန္တဘာဏိတာယ
ဝိနိတောတိ စ အပ္ပသဒ္ဓဝိနိတောတိ ဝုစ္စမာနေ
အညေန ဝိနိတဘာဝေါ ဒီပိတော ဟောတိ။
ဘဂဝါ ပန သယမ္ပဉာဏေန သယမေဝ
ဝိနိတော၊ တသ္မာ ပါဠိယံ “အပ္ပသဒ္ဓဝိနိ-
တော”တိ န ဝုတ္တံ၊ တေနာဟ “န ဟိ ဘဂဝါ
အညေန ဝိနိတော”တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၂။

အပ္ပသန္တ (တိ) [န + ပသန္တ] (က) မကြည်ညို
သော။ သူ။ နေတံ အာဝုသော အပ္ပသန္တာနံ
ဝါ ပသာဒါယ ပသန္တာနံ ဝါ ဘိယျောဘာ-
ဝါယ။ ဒိ၊၁။၂၉။ (ဝိ၊၂။၂၂၀။ ဝိ၊၃။၅၇။
အံ၊၁။ ၉၇-တို့လည်း ကြည့်။) တမေန သော
အဿဒ္ဓေါ အပ္ပသန္တာ တံ သဒ္ဓံ ပသန္တံ ဝေ
ဝဒေယျ။ ဒိ၊၁။၂၀၆။ အပ္ပသန္တာ ဝေဝ
နပ္ပသိဒန္တိ။ အံ၊၂။၅၈။ ဣတိဝုတ်။၂၀၂။
နာဓိက္ခဏာ အပ္ပသန္တဿ ဟောတိ။ ပေတ။
၁၈၂။ အဿဒ္ဓါနိ အပ္ပသန္တာနိ။ မဟာနိ။၃၇၇။
အပ္ပသန္တာနိတိ စိတ္တံ ပသန္တံ အနာဝိလံ ကာတုံ
န သက္ခောန္တိ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၄၀၀။ အပ္ပသန္တာ
ပသိဒန္တိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၇၃။ သာ ဂဏိကာ
အဿဒ္ဓါ အပ္ပသန္တာ။ ပေတ၊ဋ္ဌ၊၁၈၅။ (ခ)
မကြည်လင်သော။ ယထောဒကေ အာဝိလေ
အပ္ပသန္နေ။ ဇာ၊၁။၄၈။ အပ္ပသန္နေတိ တာ-
ယေဝ အာဝိလတာယ အဝိပ္ပသန္နေ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၂။၉၂။

အပ္ပသန္တဓိတ္တ (တိ) [န + ပသန္တ + ဓိတ္တ] ကြည်
ညိုသောစိတ်မရှိသော၊ မကြည်ညိုသောစိတ်ရှိ
သော။ သူ။ အဓမ္မေန လဒ္ဓံ အပ္ပသန္တဓိတ္တော။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၀။

အပ္ပသန္တတာ (ထိ) [အပ္ပသန္တ + တာ] မကြည်
လင်သည်၏အဖြစ်။ အပ္ပသန္တတာယ ဟေတု-
ဘူတော အာဝိလဘာဝေါ။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၉။
မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၀။

အပ္ပသန္တဘာဝ (ပု) [အပ္ပသန္တ + ဘာဝ] မကြည်
ညိုသည်၏အဖြစ်။ အပ္ပသန္တ-ကြည့်။

အပ္ပသန္တလူခတာ (တိ) [အပ္ပသန္တ+လူခ+တာ]
မကြည်စင်သည်၏အဖြစ်၊ ကြမ်းတမ်းသည်
၏အဖြစ်။ သာ ပန ဒုတဝိလမ္ပိတခလိတ-
ဝသေန အပ္ပသန္တလူခတာဒိဒေါသရဟိတာ
ဟောတိ။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၁၉၇။

အပ္ပသန္တာကာရ(ပု)[အပ္ပသန္တ+အာကာရ](က)
မကြည်လင်-မအေးချမ်း - သော အခြင်း
အရာ။ သော ပန (ဥပါယာသော) ယသ္မာ
စေတသော အပ္ပသန္တာကာရော ဟောတိ။
ဒီ၊ ၃။ ၁။ ၁၇၆။ (ခ) မကြည်ညို-မမြတ်နိုး-
သော အခြင်းအရာ။ ဒေယျဓမ္မသ အသက္က-
ရဏံ အပ္ပသန္တာကာရော။ မ၊ ၃။ ၂။ ၂၆၈။

အပ္ပသမာရမ္ဘ (တိ) [အပ္ပ+သမာရမ္ဘ] (၁)
နည်းသော အားထုတ်ခြင်းရှိသော။ ခုဒ္ဒကံ
အပ္ပသမာရမ္ဘံ ခဏ္ဍုလ္လပဋိသခရဏာဒိ သတ္တု-
ဝစနပဋိပဇနတ္ထံ ကာတဗ္ဗမေဝ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။
၁၄၇။ (၂) နည်းသော အားထုတ်ကြောင်း
ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်မှုရှိသော။ လူအများကို အ
လုပ်၌ လွန်မင်းစွာ အားထုတ်ရွက်ဆောင်စေ
သည်၏ အစမ်းဖြင့် နှိပ်စက်ခြင်း - နည်း
သော - မရှိသော။ အပ္ပဋ္ဌမိဒံ အပ္ပကိစ္စံ
အပ္ပိမိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာကမ္မဋ္ဌာနံ
အပ္ပပလံ ဟောတိ။ မ၊ ၂။ ၄၁၄။

အပ္ပသမာရမ္ဘတရ (တိ) [အပ္ပ+သမာရမ္ဘ+
တရ] အထူးသဖြင့် - သာ၍ - အလွန် - နည်း
သော - နည်းသည်ထက်နည်းသော - ယစ်ကို
အားထုတ်ကြောင်း ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်မှုရှိသော။
လူအများကို အလုပ်ပျက်စေသည်၏ အစမ်း
ဖြင့် နှိပ်စက်ခြင်း အထူးသဖြင့် - သာ၍ -
အလွန် - နည်းသော။ အညော ယညော
သောဋ္ဌသပရိက္ခာရာယ အပ္ပဋ္ဌတရော စ အပ္ပ-
သမာရမ္ဘတရော စ . တံ နိစ္စဒါနံ အနက္ကလ-
ယညံ အပ္ပဋ္ဌတရဉ္စ အပ္ပသမာရမ္ဘတရဉ္စ။
ဒီ၊ ၁။ ၁၃၆-၇။ ယသ္မာ စေတ္တန ဗဟုနံ ကမ္မဇ္ဈေ-
ဒဝသေန ပိဋ္ဌာသခါတော သမာရမ္ဘော အတ္ထိ။

တသ္မာ အပ္ပသမာရမ္ဘတရံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၁။
အပ္ပသမာရမ္ဘတရောတိ အတိဝိယ ပရိတ္တ-
သမ္ဘာရော။ သမာရဟိယတိ ယညော စေတ-
ဟိတိ သမာရမ္ဘာ၊ သမ္ဘာရသမ္ဘရဏဝသေန
ပဝတ္တသတ္တပိဋ္ဌာ။ ဒီ၊ ၃။ ၁။ ၃၃၆။ (သီ၊ ၃။ သစ်၊
၂။ ၃၁၅-လည်းကြည့်။) (အပ္ပသမ္ဘာရတရ။
ဒီ-မူကွဲ) ကတမာ ပဋိပဒါ ခမတိ အပ္ပတ္တ-
တရာ စ အပ္ပသမာရမ္ဘတရာ စ။ အံ၊ ၁။ ၁၆၉။
အပ္ပသမာရမ္ဘတရာတိ ယတ္ထ ဗဟုနံ ကမ္မဇ္ဈေဒ-
ဝသေန ပိဋ္ဌာသခါတော သမာရမ္ဘော နတ္ထိ။
အံ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၀-၁။ အပ္ပေါ သမာရမ္ဘော စေ-
သာတိ အပ္ပသမာရမ္ဘော။ အံ၊ ၃။ ၂။ ၁၃၉။

အပ္ပသမာရမ္ဘတရတာ (တိ) [အပ္ပသမာရမ္ဘ-
တရ+တာ] အထူးသဖြင့် - သာ၍ - အလွန် -
နည်းသော - နည်းသည်ထက်နည်းသော -
အားထုတ်ကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်။ သီလသ
အပ္ပဋ္ဌတရတာ၊ အပ္ပသမာရမ္ဘတရတာ စ
ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒီ၊ ၃။ ၁။ ၃၃၃။

အပ္ပသမာရမ္ဘတာ (တိ) [အပ္ပသမာရမ္ဘ+တာ]
နည်းသော - အားထုတ်မှု - ကိစ္စ - ရှိသည်
၏အဖြစ်။ အပ္ပသမာရမ္ဘတာ ဧကောဂုဏော။
အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၄၁။ ဒေ၊ ၄။ ၁။ ၁၂။ စတနသ
ပက္ခိနော ဝိယ သမာဒါယေဝ ဂမနံ၊ အပ္ပ-
သမာရမ္ဘတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၃။ အပ္ပသမာ-
ရမ္ဘတာတိ အပ္ပကိစ္စတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၁။ ၉၃။

အပ္ပသမ္ဘာရတရ (တိ) [အပ္ပ+သမ္ဘာရ+တရ]
အထူးသဖြင့် - သာ၍ - အလွန် - နည်း
သော - နည်းသည်ထက်နည်းသော - ယစ်
၏ - အဆောက်အဦ - အထောက်အပံ့ -
ဝတ္ထုပစ္စည်း-ရှိသော။ အပ္ပသမာရမ္ဘတရ-
ကြည့်။

အပ္ပသယ (တိ) [န+ပသယ] (က) မနှိပ်စက် -
အပ် - နိုင် - သော၊ သ။ အပ္ပသယော သဒါ
ဟောမိ၊ စောရပစ္စတ္တိကေဟိ ဝါ။ အပ၊ ၁။
၃၆၁။ (ခ) သည်းမခံ - အပ် - နိုင် - သော၊

(သည်းညည်းမခံစောက်သော၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ သျှ)။
 တတ္ထဂ္ဂိဒါဟာဒိက'မပ္ပသယံ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။
 ၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၃။ (ဂ) မလ္လမ်းမိုး-
 မအောင်မြင်-အပ် - နိုင် - သော၊ မကူး
 မြောက်-အပ်-နိုင်-သော၊ မစွမ်း-အပ်-
 နိုင်-သော၊ မကူးစွမ်း-အပ်-နိုင်-သော။
 ဂမ္ဘီရာ ဝတာယံ နဒီ၊ ဧဝံ ဝိဿယပိ နာမ
 ဧဝရူပါ၊ မယံ ပန အပသယာဝ ဘဝိဿတိ။
 ဇာ၊ ဌ၊ ၆။ ၁၇။ (အသယာ၊ ဣ-မုကွေ၊ ဇာတ်
 ဂ္ဂါသစ်၌ "အပသယာဝါတိ အလဒ္ဓပတိ-
 ဌာနာဝ အယံ ဘဝိဿတိ"ဟု ဖွင့်သည်။
 ဇာတ်တော်ကြီး၌လည်း "ငါ့ကိုသို့ လူပျား
 မှာ သွေ့ငံဖျားမှ ပေါ်ဘယ်မရှိပြီ"ဟု
 မြန်မာပြန်သည်။)

အပ္ပသရီရတာ (ထိ) [အပ္ပ + သရီရ + တာ]
 သေးငယ်သော ကိုယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ တံ
 ပူတိလတာဗန္ဓနံ စာဏာ (လျှက်ကာယ)
 အပ္ပသရီရတာယ ဧဝံ အပ္ပထာမတာယ စ
 ဗလဝဗန္ဓနံ နာမ။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၁။

အပ္ပသဝဓမ္မတာ (ထိ) [န + ပသဝ + ဓမ္မ + တာ]
 ပျိုးစီးခြင်းသဘောမရှိသည်၏ အဖြစ်။ ပထ-
 ဝီရသအာပေါရသနံ ပရိယာဒိန္နတ္တာ အပ္ပ-
 သဝဓမ္မတံ အာဂမ္မ ပုန သန္တာနံ နိဗ္ဗတ္တေတံ န
 သက္ကာဏေယျ။ ပဋိသန္ဓ၊ ၁။ ၁၅။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၂။ ၃၃။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁၆။ တို့၌ အပ္ပသဝန-
 ဓမ္မတံ ဟု ရှိသည်။)

အပ္ပသဝနဓမ္မတာ (ထိ) [န + ပသဝန + ဓမ္မ +
 တာ] ပျိုးစီးခြင်းသဘောမရှိသည်၏ အဖြစ်။
 အပ္ပသဝဓမ္မတာ-ကြည့်။

အပ္ပသာဒ (ပ) [န + ပသာဒ] (က) မကြည်ညို-
 မသဒ္ဓါ-ခြင်း။ အပ္ပသန္နာနဉ္စေဝ အပ္ပသာ-
 ဒါယ ပသန္နာနဉ္စ ကေစ္စာနံ အညထက္ကာယ။
 ဝိ၊ ၁။ ၂။ ပသာဒနီယေ ဌာနေ အပ္ပသာဒံ
 ဥပဒံသေတိ (ဥပဒံသိတာ၊ အဘိ၊ ပ)။ အံ၊
 ၁။ ၈။ အဘိ၊ ပ။ ၁၅။ အပ္ပသာဒမေဝ

နေသံ သမ္ပဝေဒေသိ။ ပေတ၊ ဌ၊ ၁၇။
 အပ္ပသာဒေါ စ ဘိက္ခုသု။ အံ၊ ၂။ ၄၁။
 ဥပါသကာ အပ္ပသာဒံ ပဝေဒေယျ။ အံ၊
 ၃။ ၁၅။ အပ္ပသာဒံ ပဝေဒေယျန္တိ အပ္ပ-
 သန္နဘာဝံ ဇာနာပေယျ။ အံ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၅။
 ပရိဘာသာမိ အပ္ပသာဒံ ကဏေမိ။ ဝိ၊ ၄။
 ၄၉။ (ခ) မကြည်လင်-ညစ်ကျ-ခြင်း။
 ယော စ ဝိနေယျ သာရဗ္ဗံ၊ အပ္ပသာဒဉ္စ
 စေတသော။ သံ၊ ၁။ ၁၈။

အပ္ပသာဒက (တိ) [န + ပသာဒက] မကြည်ညို
 -မသဒ္ဓါ-စေတတ်သောအရာ၊ မကြည်ညို-
 မသဒ္ဓါ-ရာ-ကြောင်း။ ဒါနံ ဒေတာ ကိဉ္စိ-
 ဧဝံ အပ္ပသာဒကံ ဝိသုတာ။ ပေတ၊ ဌ၊ ၁၂။

အပ္ပသာဒကဘာဝဓယန (န) [အပ္ပသာဒက +
 ဘာဝ + ဓယန] မကြည်ညို-မသဒ္ဓါ-သော
 သူ - ဆည် - ၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း။ တဿ
 အနာယတနဂတတ္တာ အပ္ပသာဒကဘာဝဓ-
 ယနံ ပသာဒပစ္စေဒေါ။ မ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၂။

အပ္ပသာဒကာရဏ (န) [အပ္ပသာဒ + ကာရဏ]
 မကြည်ညို - မသဒ္ဓါ - ခြင်း၏ အကြောင်း။
 အပ္ပသာဒနီယ-ကြည့်။

အပ္ပသာဒနာကာရ (ပ) [အပ္ပသာဒန + အာ-
 ကာရ] မကြည်ညို-မသဒ္ဓါ-သော အခြင်း
 အရာ။ န ကေဝလံ ပသာဒနီယဝတ္ထုသ္မိံ
 အပ္ပသာဒနာကာရပုပ္ဖဝတ္ထမေဝ အကုသလံ
 အဿဒ္ဓိယံ။ အနု၊ ၁။ ၉။

အပ္ပသာဒနီယ (တိ) [န + ပသာဒနီယ] မကြည်
 ညို-မသဒ္ဓါ-အပ်-သော၊ ကြည်ညို-သဒ္ဓါ
 -ဖွယ်-မရှိသော။ အပ္ပသာဒနီယေ ဌာနေ
 ပသာဒံ ဥပဒံသေတိ။ အံ၊ ၁။ ၈။ အပ္ပသာ-
 ဒနီယေ ဌာနေတိ အပ္ပသာဒကာရဏေ။ အံ၊
 ဌ၊ ၂။ ၂၉။ ကာယဝါစာနံ အပ္ပါသာဒိကံ အပ္ပ-
 သာဒနီယံ ... ကာယဝစီဒ္ဓုရိတံ။ ဝိ၊ ဌ၊ ၁။
 ၁၆။ အသုကော နာမ အယျော ဘိက္ခုနီနံ

အပ္ပသာဒနိယံ ဒဿေတိ။ ဝိဋ္ဌ၊ ၄။ ၁၂။ လူခံ
ပရသံ သာဓုသပ္ပတာစာရဝိရဟတော အပ္ပ-
သာဒနိယံ အာဇီဝတိ။ သိ၊ ဇိ၊ သစ်၊ ၂။ ၃၄၆။

အပ္ပသာဒနိယဘာဝဒဿန (န) [အပ္ပသာဒနိယ
+ ဘာဝ + ဒဿန] မကြည်ညို - မသပ္ပာ - အပ်
သည့်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း။ ကြည်ညို - သဒ္ဓါ -
ဖွယ် မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း။ တတော
ဧဝံ တံ ဝါဒံ အပ္ပသာဒနိယဘာဝဒဿနေန
သောသေန္တော။ မ၊ ဇိ၊ ၃။ ၂၁၅။

အပ္ပသာဒနိယဝတ္ထု (န) [အပ္ပသာဒနိယ + ဝတ္ထု]
မကြည်ညို - မသပ္ပာ - အပ်သော ဝတ္ထု။ အထ
ခေါ် အပ္ပသာဒနိယဝတ္ထုသို့ ပသာဒနာကာ-
ရပ္ပဝတ္တိမှီတိ ဒဿေတု။ အနု၊ ဇိ၊ ၁။ ၉၅။

အပ္ပသာဒပရိဟာရ (ပ) [အပ္ပသာဒ + ပရိဟာရ]
မကြည်ညိုခြင်းကို ပယ်ရှားခြင်း။ တဿ
လောကဿ အပ္ပသာဒပရိဟာရတ္ထံ ကခါစိ
တဏှုလနာဋိအာရိသင်္ဂဟဏကရဏံ သန္တု-
ယ။ မ၊ ဇိ၊ ၃။ ၁၁၁၂။

အပ္ပသာဒဗဟုလ (တိ) [အပ္ပသာဒ + ဗဟုလ]
မကြည်ညိုခြင်းများသောသူ။ အပ္ပသာဒ-
ဗဟုလော ဟောတိ ဘိက္ခုသု တောရသု
ဧဝံ နဝေသု စ မဇ္ဈိမေသု စ။ အံ၊ ၂။ ၄၁၆။

အပ္ပသာဒလေသ (ပ) [အပ္ပသာဒ + လေသ]
ကြည်ညိုခြင်း မရှိ - ယောင် - ဟန်၊ မကြည်
ညို - ယောင် - ဟန်။ “တထာဂ္ဂပေ မဟာ-
နဘာဝေ ဒုရတောဝ ဝဇ္ဇေသိ၊ မာရိသေ ပန
တပဿိနေ ယထာရူပိ ပရိနေသိ”တိ အပ္ပ-
သာဒလေသေန သတ္တာရံ ပသံသတိ။ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၇၈။

အပ္ပသာဒသဒ္ဓ (ပ) [အပ္ပသာဒ + သဒ္ဓ] အပ္ပ-
သာဒသဒ္ဓါ။ “ပသာဒပ္ပသာဒဝသေနာ”တိ
ဝတ္ထဗ္ဗေ အပ္ပသာဒ-သဒ္ဓဿ လောပေါ
ကတော။ ပဋိ၊ သိ၊ ၄။ ၁။ ၄၈။

အပ္ပသာဒါဝဟ (န) [န + ပသာဒ + အာ +
ဝဟ + အ] (၁) ကြည်ညိုခြင်းကို မဆောင်
ခြင်း။ အပ္ပသာဒံ ကရေတိ ဧဝ၊ တသ္မာ
အပ္ပသာဒါဝဟံ အပ္ပမာဏံ။ ဝဇ္ဇိ၊ ၂။ ၃၁၅။
(တိ) (၂) ကြည်ညိုခြင်းကို မဆောင်တတ်
သော။ တာနိ ပန (အာလောကိတာဒိနိ)
န သမဏသာဓုပ္ပါနိ အပ္ပသာဒါဝဟာနိ။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၇၄။

အပ္ပသာဒါဝဟန (န) [န + ပသာဒ + အာဝ-
ဟန] ကြည်ညိုခြင်းကို မဆောင်ခြင်း။
ဘိက္ခာစရိယဝသေန လဒ္ဓံ န ကပ္ပတိ နိမန္တန-
ကာနံ အပ္ပသာဒါဝဟနတောတိ ဧဝံ။
ဝဇ္ဇိ၊ ၂။ ၃၁၅။

အပ္ပသာရ (တိ) [အပ္ပ + သာရ] (က) နည်း
သော အနှစ်ရှိသော၊ အနှစ်နည်းသော။
အပ္ပသာရရက္ခ-ကြည့်။ (ခ) နည်းသော
တန်ဖိုးရှိသော၊ အဖိုးအနည်းငယ်သာ ထိုက်
တန်သော။ တေန ဟိ ဘော ယာနမှာကံ
သတ္တေ အပ္ပသာရနိ ပဏိယာနိ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၇၄။
အပ္ပသာရနိတိ အပ္ပတ္တိနိ။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၀။

အပ္ပသာရရက္ခ (ပ) [အပ္ပ + သာရ + ရက္ခ]
နည်းသော အနှစ်ရှိသော - အနှစ်နည်း
သော - သစ်ပင်။ တာတာ ဥဒ္ဓမ္မရာဒယော
အပ္ပသာရရက္ခေ အာနေထ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။
၂၉၁။

အပ္ပသာဝဇ္ဇ (တိ) [အပ္ပ + သာဝဇ္ဇ] နည်းသော
အမြစ်ရှိသော။ ရာဂေါ ခေါ် အာဝုဇ္ဇသော
အပ္ပသာဝဇ္ဇော ဒန္တဝိရဂီ။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၀။ အပ္ပ-
သာဝဇ္ဇောတိ လောကဝဇ္ဇဝသေနပိ ဝိပါက-
ဝဇ္ဇဝသေနပိတိ ဒွိဟိပိ ဝဇ္ဇေဟိ အပ္ပသာ-
ဝဇ္ဇော၊ အပ္ပဒေါသောတိ အတ္ထော။ အံ၊ ၄။
၂။ ၁၈၉။ ခုဒ္ဒကေ ပါဏေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊
မဟာသရီရေ မဟာသာဝဇ္ဇော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၆၈။
မ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၁၁၂။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၃။ အဘိ၊ ၄။ ၁။

၁၄၀။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၁၉။ ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ၊၂၁၇။
ပါဏာတိပါတော အတ္ထံ အပ္ပသာဝဇ္ဇော။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၆။

အပ္ပသာဝဇ္ဇတာ (တိ) [အပ္ပသာဝဇ္ဇ + တာ]
နည်းသော အပြစ်ရှိသည်၏ အပြစ်။ ကိလေ-
သာနံ ဥပက္ကမာနဉ္စ မုဒုတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇ-
တာ၊ တိဗ္ဗတာယ မဟာသာဝဇ္ဇတာ စ ဝေဒိ-
တဗ္ဗာ။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၁၉။ တတ္ထ ပန စေတနာ
ဗလဝတီ န ဟောတီတိ အပ္ပသာဝဇ္ဇတာ
ဝုတ္တာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၈-၉။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၉-
လည်း ကြည့်။)

**အပ္ပသာဝဇ္ဇတာကာရက (န) [အပ္ပသာဝဇ္ဇ-
တာ + ကာရက]** နည်းသောအပြစ် - ရှိသည့်
အပြစ် - ရှိခြင်း - ၏အကြောင်း၊ အပြစ်နည်း
ခြင်း၏ အကြောင်း။ သဏ္ဌတဓာနဏာ
အပ္ပသာဝဇ္ဇတာကာရကမာဟ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၀၀။

အပ္ပသိဒ္ဓ (တိ) [န + ပ + သိဒ္ဓ] မထင်ရှား -
မကျော်စော - သော၊သု။ အတိတေ ကိရ
ဗောဓိသတ္တော သုဒ္ဓကုလေ ဇာတော အပါ-
ကဋ္ဌော အပ္ပသိဒ္ဓေါ။ အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၉။ အပ-
ညာတ (သာရတ္ထ၊၃။၂၅။ ဝိမတိ၊၂။၁၄)
လည်း ကြည့်။

အပ္ပသိဒ္ဓိက (တိ) [အပ္ပ + သိဒ္ဓိ + က] နည်း-
သော - ပြီးမြောက် - အောင်မြင် - ခြင်း ရှိ
သော။ လမိ သမုဒ္ဓံ ပက္ခန္တိ သာကရံ အပ္ပ-
သိဒ္ဓိကံ။ ဇာ၊၁။၂၀၁။ အပ္ပသိဒ္ဓိကန္တိ မန္တ-
သိဒ္ဓိံ ဝိနာသဗဟုလံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၅။ သမုဒ္ဓေါ
နာမ အပ္ပသိဒ္ဓိကောဗဟုအန္တရာယော။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၆။၄၃။

အပ္ပသိဒ္ဓတ္တ (န) [အပ္ပသိဒ္ဓ + တ္တ] မပြီး - မထင်
ရှား - သည်၏ အပြစ်။ ပရဝါဒိနော ပဋိညာဝ
န ယတ္တာ အပ္ပသိဒ္ဓတ္တာ ဝိသေသိတဗ္ဗဏ။
အနု၊ဋ္ဌ၊၃။၆၀။

အပ္ပသိဒ္ဓိယ (တိ) [အပ္ပ + သိဒ္ဓိ + က] အပ္ပ-
သိဒ္ဓိကနှင့် အနက်တူ။ တတော နာဝါယ
ပက္ခန္တော သာကရံ အပ္ပသိဒ္ဓိယံ။ အပ၊၂။
၁၂၈။

အပ္ပသိဒ္ဓနဋ္ဌ (ပု) [အပ္ပသိဒ္ဓ + အတ္တ] မကြည်
ညိုခြင်း - အနက် - သဘော။ အနဘိပ္ပသာဓ-
ကြည့်။

အပ္ပသိဒ္ဓန္တ (တိ) [န + ပသိဒ္ဓန္တ] မကြည်ညိုသော၊
သု။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသော အပ္ပသိဒ္ဓန္တော နာမ
နတ္ထိ။ သုတ္တန်၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၄။

အပ္ပသုဝေဒနာ (တိ) [အပ္ပ + သုဝေဒနာ]
အနည်းငယ်သော - ချမ်းသာကို ခံစားခြင်း
- သုဝေဒနာ။ သမ္မတ္တကဇာတ (ဥဒါန၊ဋ္ဌ။
၃၃၁)ကြည့်။

အပ္ပသုပ (တိ) [အပ္ပ + သုပ] နည်းသောဟင်းရှိ
သော။ ယော ယဝကံ ဘူသိ အပ္ပသုပံ။ ဇာ၊
၁။၂၂၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၁၆။ မုဒ္ဓိ မုဒ္ဓိ ကတွာ
အပ္ပသုပံ ယဝဘတ္တံ ဘူမာနံ ပဿိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၆။၂၁၅။

အပ္ပသေန (တိ) [အပ္ပ + သေနာ] နည်းသော
စစ်သည်ရှိသော၊သု။ အပ္ပသေနောပိ စေ မန္တိ၊
မဟာသေနံ အမန္တိနံ။ ဇာ၊၂။၂၁၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၆။၂၉၆။

အပ္ပသေဟ (တိ) [အပ္ပ + သေဟ] နည်းသော -
အသိ - သြဇာ - ရှိသော။ လူခါနိ တိဏ-
ဗီဇာနိ၊ အပ္ပသေဟာနိ ဘူသိ။ ဇာ၊၁။
၁၅၃။ အပ္ပသေဟာနိတိ မဇ္ဈောဇာနိ။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၃။၂၉၄။

အပ္ပဿက (တိ) [အပ္ပ + သက] ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ
မရှိသော၊သု။ ဒလိဒ္ဓါ စ ဟောတိ အပ္ပဿကာ
အပ္ပဘောဂါ အပ္ပေသက္ခာ စ။ အံ၊၁။၅၂၃။
အပ္ပဿကာတိ သကေန ဇနေန ရဟိတာ။
အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇၂။

အပ္ပဿန္တိဘာဝ (ပ) [အပ္ပဿန္တိ + ဘာဝ] ငြိမ်း
အေးခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဥပတာပေါ
ပရိဋ္ဌာဟော အပ္ပဿန္တိဘာဝေါ။ အနုဋီ၊ ၁။
၄၃။

အပ္ပဿာဒ (တိ) [အပ္ပ + အဿာဒ] နည်းသော
- သာယာဖွယ် - ချမ်းသာ - ရှိသော။ အိပ်
မက်သဖွယ် - တိုတောင်းသော - ကေမ္မ
သော - သာယာဖွယ် - ချမ်းသာ - ရှိသော။
ဘေးသွား၌ ရောက်ရှိသော ပျားရည်စက်
သဖွယ် နည်းသော - သာယာဖွယ် - ချမ်း
သာ - ရှိသော။ အပ္ပဿာဒါကာမာ။ ဝိ၊ ၂။
၁၇၅။ ဝိ၊ ၄။ ၆၉။ မ၊ ၁။ ၁၂၆။ မ၊ ၂။ ၃၀၅။
အံ၊ ၂။ ၈၅။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၅၆။ အပ္ပဿာဒါတိ
ပရိတ္တသုခေါ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၆၇။ အဿာဒိယတိတိ
အဿာဒေါ၊ သုခံ။ အပ္ပေါ အပ္ပမတ္တကော
အဿာဒေါ ဧတေသုတိ အပ္ပဿာဒါ။ တေ-
နာဟ “ပရိတ္တသုခေါ”တိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၄၆။
အပ္ပဿာဒါ ဝုခေါ ကာမာ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁။
၇၃။ အပ္ပဿာဒါတိ သုပိနသဒိသတာယ
ပရိတ္တသုခေါ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၆။ အပ္ပဿာဒါ
ပရိတ္တသုခေါ။ ဧ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၄။ အပ္ပဿာဒါ
ရဏကရာ။ ထေရီ၊ ၄။ ၄၁၈။ အပ္ပဿာဒါတိ
သတ္တဓာရာဂတမဓဗိန္ဒု၊ ဝိယ ပရိတ္တဿာဒါ။
ထေရီ၊ ၄။ ၂။ ၁။ အပ္ပဿာဒေါ ခုက္ခမေတ္တ
ဘိယျော။ သုတ္တနိ၊ ၂။ ၈။ ခုတ္တနိ၊ ၂။ ၂။

အပ္ပဿာဒဋ္ဌ (ပ) [အပ္ပဿာဒ + အတ္တ] နည်း
သော - သာယာဖွယ် - ချမ်းသာ - ရှိခြင်း ဟူ
သော - အနက် - သဘော။ အဋ္ဌိကန္တလူပမာ
(ကာမာ) အပ္ပဿာဒဋ္ဌေန။ မဟာနိ၊ ၅။ ဝိ၊
၄။ ၁။ ၁၃၉။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၅။
အပ္ပဿာဒဋ္ဌေနာတိ “အပ္ပံ ပရိတ္တံ သုခဿာဒံ
အာဒိနဝေါ တွေ ဘိယျော”တိ ခဿနဋ္ဌေန။
မဟာနိ၊ ၄။ ၂။ ၆။

အပ္ပဿာဒတာ (ထိ) [အပ္ပဿာဒ + တာ] နည်း
သော - သာယာဖွယ် - ချမ်းသာ - ရှိသည်၏

အဖြစ်။ မဟာပရိဋ္ဌာဟာနက် ဝိပရိကာမ-
ခုက္ခတံ အပ္ပဿာဒတာဉ္စ အပဿန္တောပိ။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၈။

အပ္ပဿတ (တိ) [အပ္ပ + သုတ] အကြားအမြင်
မရှိသော။ သူ။ ဒိဿန္တိ ဥပဇ္ဈာယာ အပ္ပဿ-
တာ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ ဗဟုသုတာ။ ဝိ၊ ၃။
၇၅။ (ဝိ၊ ၁။ ၈၈။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၈-တို့လည်းကြည့်။)
ပရေ အပ္ပဿတာ ဘဝိဿန္တိ။ မယမေတ္တ ဗဟု-
သုတာ ဘဝိဿာမ။ မ၊ ၁။ ၅၂။ အပ္ပံ သုတ-
မေတေသန္တိ အပ္ပဿတာ၊ အပ္ပန္တံ စ တော-
ကန္တိ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ နတ္ထိတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။
အပ္ပဿတာတိ ဟိ နိဿုတာ သုတဝိရဟိတာ
ဝုစ္စန္တိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၉၃။ သုတ္တဂေယျာဒိ အပ္ပံ
သုတံ ဧတေသန္တိ အပ္ပဿတာ၊ သုတေန
အနုပပန္နာ။ နတ္ထိတိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဣမိနာ
အဘာဝတ္တော အယံ အပ္ပဿဓ္ဓေါ “အပ္ပ-
သုသမကသဝါတာတပသရိသပသမ္မဿာန”န္တိ-
အာဒိသု ဝိယာတိ ဒေဿတိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၉၁။
အပ္ပဿတာ အပ္ပဿတေဟိ သမ္ဘိ သံသန္တိ သု-
သမိ သု။ သံ၊ ၁။ ၃၇၁။ အပ္ပဿတဿ ဗာ-
ဟုသစ္စကထာ ခုက္ကထာ။ အံ၊ ၂။ ၁၆၀။ ယေ
တေ ပုဂ္ဂလာ အဿဓ္ဓါ ခုဿိလာ အပ္ပ-
ဿတာ။ အဘိ၊ ၁။ ၂၇၈။ အဘိ၊ ၁။ ၃၇၄။
အဘိ၊ ပု။ ၁၂၃။ အပ္ပဿတာတိ သုတရဟိ-
တာ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၄၂၃။ အပ္ပဿတာယံ ပရိ-
သော၊ ဗလိဗဒ္ဓေါဝ ဇီရတိ။ ဓမ္မ၊ ၃။ ၆။ ထေရီ။
၃၄၇။ ကေဿ ဝါ ဒွိန္နံ ဝါ ပဏ္ဍာသကာနံ၊
အထ ဝါ ပန ဝဂ္ဂါနံ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန
ကေဿ ဝါ ဒွိန္နံ ဝါ သုတ္တန္တာနံ ဝါပိ အဘာ-
ဝေန အပ္ပဿတော အယံ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၇၉။
ထေရီ၊ ၄။ ၂။ ၄၂၃။ အပ္ပဿတော ပုညက-
ရာ။ ဣတိဝုတ်၊ ၂။ ၃၆။ = အတ္တနော ပရေ-
သဉ္စ ဟိတာဝဟေန သုတေန ဝိရဟိတော။
ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၀၈။ အပ္ပဿတော အနာ-
ဒရာ။ ထေရီ၊ ၃၄၄။ သစ္စပရိစ္စသမုပ္ပါဒါဒိ-

ပဋိသံယုတ္တဿ သုတဿ အဘာဝေန အပ္ပဿုတော။ ထေရဂ္ဋ၊ ၂။ ၃၉၉။

အပ္ပဿုတခိဏာသဝ (ပ) [အပ္ပဿုတ+ခိဏာသဝ] အကြားအမြင်မရှိသောရဟန္တာ။ အပ္ပဿုတခိဏာသဝေါ ဟိ ကိဉ္စာပိ လောကဝဠံ နာယဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၇၅။ ပဌမဝါရေ ပနေတ္ထ အပ္ပဿုတဒုဿိလော ကထိတော၊ စုတိယေ အပ္ပဿုတခိဏာသဝေါ။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၂။

အပ္ပဿုတတာ (တိ) [အပ္ပဿုတ+တာ] အကြားအမြင် မရှိသည်၏အဖြစ်။ ပုဗ္ဗေပေသ အတ္တနော အပ္ပဿုတတာယ အညသ္မိံ ဝတ္ထဗ္ဗေ အညမေဝ ဝဒတိ။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၉။

အပ္ပဿုတဒုဿိလ (တိ) [အပ္ပဿုတ+ဒုဿိလ] အကြား အမြင်မရှိသော ဒုဿိလပုဂ္ဂိုလ်။ အပ္ပဿုတခိဏာသဝ-ကြည့်။

အပ္ပဿုတဓမ္မကထိက (တိ) [အပ္ပဿုတ+ဓမ္မကထိက] အကြားအမြင်မရှိသော-တရားဟော - ဓမ္မကထိက - ပုဂ္ဂိုလ်။ သယံ ပန တာသံ ကိစ္ဆံ ကာတုံ န သက္ကောတိ ဗဟုဿုတဓမ္မကထိကော ဝိယ အပ္ပဿုတဓမ္မကထိကဿ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၇၆။

အပ္ပဿုတပုဂ္ဂလ (ပ) [အပ္ပဿုတ+ပုဂ္ဂလ] အကြားအမြင်မရှိသောပုဂ္ဂိုလ်။ ကိလေသဒ္ဓ-ရိဘာဝေါ၊ အပ္ပဿုတပုဂ္ဂလပရိဝဠေနာ။ သိ၊ ဋ္ဌိ၊ သစ်၊ ၁။ ၂၇၁။

အပ္ပဿုတပုရိသ (ပ) [အပ္ပဿုတ + ပုရိသ] အကြားအမြင်မရှိသော ယောက်ျား။ အပ္ပဿုတပုရိသော ဟိ ဗလိဗဒ္ဓသဒိသော နာမ ဟောတိ။ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၉။

အပ္ပဿုတမဟလ္လကဘိက္ခု (ပ) [အပ္ပဿုတ + မဟလ္လက + ဘိက္ခု] အကြားအမြင်မရှိသော-အသက်-သိက္ခာ-ဝါ - ကြီးသော ရဟန်း။ ဗဟုဿုတော ဘိက္ခု အပ္ပဿုတမဟလ္လကဘိက္ခုနမန္တရေ၊ သုတ္တနိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၆၆။

အပ္ပဿုတမူလက (တိ) [အပ္ပဿုတ+မူလ+က] အကြားအမြင်မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်လွှင် မူလရှိသော။ ကောဒသမေ အပ္ပဿုတမူလကာ ဒွေ (တိဏာ ဝုတ္တာ)။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၃၂။

အပ္ပဿုတသုတ္တ (န) [အပ္ပဿုတ+သုတ္တ] အပ္ပဿုတဒုဿိလ၊ အပ္ပဿုတခိဏာသဝ၊ ဗဟုဿုတဒုဿိလ၊ ဗဟုဿုတခိဏာသဝပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုးကို ဟောသောသုတ် အပ္ပဿုတသုတ်။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ၊ စတုက္ကနိပါတ်၊ ဦး၊ ၁ ပဏ္ဏာသက၊ ၁-ဝဂ်၊ ၆-သုတ်။ အံ၊ ၁။ ၃၁၂-၄။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၁-၂။

အပ္ပဟဋ (တိ) [န+ပဟဋ] မတီး-မထိုး-မခိုက်-မခတ် - အပ်သော။ အပ္ပဟဋာယ ဝါ ဆဏိယာ အသန္နိပတိတေ ဝါ သံဃေ ဒါတုံ န ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၄၀၆။

အပ္ပဟရိတ (တိ) [အပ္ပ + ဟရိတ] စိမ်းရှင်သော အပင်မရှိသော။ (၁) စိမ်းရှင်-ဆဲ-လတ္တံ့ - သော ၇-မျိုးပြားသော စပါးပင်၊ ပဲနမ်းဗူးစသော အပင်မရှိသော။ အပ္ပဟရိတေ ဌိတေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၂။ ၆၈။ အပ္ပဟရိတေ ဌိတေနာတိ အဟရိတေ ဌိတေန။ ဟရိတန္တိ စေတ္တ သတ္တဉ္ဇေတေဓံ ပုဗ္ဗဏ္ဍံ မဂ္ဂမာသတိလက္ခလတ္တအလာဗုက္ခမ္ဘဏ္ဍာဒိဘေဒဉ္စ အပရဏ္ဍံ အဓိပ္ပေတံ။ တေနောဟ “ဟရိတံ နာမ ပုဗ္ဗဏ္ဍံ အပရဏ္ဍံ”န္တိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၅၀။ အပ္ပဟရိတေတိ ဧတ္ထ အပ္ပ-သဒ္ဓေါ “အပ္ပိစ္ဆော”တိအာဒိသု ဝိယ အဘာဝတ္ထောတိ အာဟ “အဟရိတေ”တိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၃၂။ (၂) မြက်ပင်မရှိသော၊ ပေါက်ရောက်ဆဲ မြက်ပင်မရှိသော၊ ပေါက်ရောက်ဆဲ မြက်စသော စိမ်းရှင်သော အပင်မရှိသော၊ ဆွမ်းလွမ်းဖုံးသဖြင့် ပျက်စီးတတ်သော သဘောရှိသော မြက်မရှိရာနေရာ၊ လုံးဝမြက်မရှိသောနေရာနှင့် မြက်ခင်းကြီး၊ နေ ဝေ အာကခေယျ အပ္ပဟရိတေ ဝါ ဆဇ္ဇေယျ။ ဝိ၊ ၃။ ၂၂၀။ ဣဒါနိ

ဘဂဝါ အပ္ပဟရိတေ ဝါ ဆဉ္ဇေယတိ။ မ၊၁။
 ၁၆။ အပ္ပဟရိတေတိ အပ္ပရုဋ္ဌဟရိတေယသ္မိံ
 ဌာနေ ပိဏ္ဍပါတဇ္ဈောတ္တရဏေန ဝိနဿန-
 ဓမ္မာနိ တိဏာနိ နတ္ထိ၊ တသ္မိန္တိ အတ္ထော။
 တေန နိတ္တိကံ စ မဟာတိဏဂဟနံ စ၊ ယတ္ထ
 သကဋေနပိ ဆဉ္ဇိတေ ပိဏ္ဍပါတေ တိဏာနိ
 န ဝိနဿန္တိ၊ တံ စ ဌာနံ ပရိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ။
 ဘူတဂါမသိက္ခာပဒဿ ဟိ အဝိကောပနတ္ထ-
 မေတံ ဝုတ္တိ။ မ၊၄။၁။၉၈။ သာရတ္ထ၊၃။
 ၂၈၇။ အပ္ပရုဋ္ဌဟရိတေတိ ဓမ္မာမာနတိဏာဒိ-
 ဟရိတရဟိတေ။ အဘာဝတ္ထော စ အယံ
 အပ္ပသဓ္ဓေါ “အပ္ပိစ္ဆော”တိအာဒီသု ဝိယ။ မ၊
 ၇။၁။၁၈၇။ တံ ဟဗျသေသံ အပ္ပဟရိတေ ဝါ
 ဆဉ္ဇေယတိ။ သံ၊၁။၁၇၀။ အပ္ပဟရိတေတိ
 အဟရိတေ၊ (သံ၊၇။၁။၂၆၁-လည်း ကြည့်။)
 (၃)(က) နည်းသော စိမ်းရှင်သော မြက်ပင်
 ရှိသော။ (ခ) စိမ်းရှင်သော မြက်ပင် - မရှိ-
 မပေါက် - သော ကျောက်သားပြင် သမ္ပယ်
 နေရာ။ တံ ပါယသံ အပ္ပဟရိတေဝါ ဆဉ္ဇေယတိ။
 သုတ္တနိ၊၂၉၂။ အပ္ပဟရိတေတိ ပရိတ္တဟ-
 ရိတတိဏေ အပ္ပရုဋ္ဌဟရိတတိဏေ ဝါ ပါသာ-
 ဏပိဋိသဒိသေ။ သုတ္တနိ၊၄။၁။၁၃၈။ (၄)
 စိမ်းရှင်သော - အပင် - မြက်၊သစ်ပင် - မရှိ
 သော - မရှိသော နေရာ။ အပ္ပဟရိတေ
 ကတောတိ အပ္ပဟရိတံ အလဘန္တေန။ ဝိ၊၄။
 ၃။၁၇၁။ ဟရိတ (ဝိ၊၄။၃။၁၇၁) လည်း
 ကြည့်။

အပ္ပဟရိတက (တိ) [အပ္ပ + ဟရိတ + က]
 စိမ်းရှင်သော မြက်၊ သစ်ပင် မရှိသော။
 ဘန္တေ မယံ အပ္ပဟရိတကံ ကဏေမ။ ဝိ၊
 ၄။၃။၄၀၆။ ဝိဟာရံ ဂန္ဓာ အပ္ပဟရိတကံ
 ကဏေန္တော။ ဓမ္မ၊၄။၁။၃၄၆။ သမန္တတော
 အပ္ပဟရိတကံ ကတာ။ ဥဒါန၊၄။၂၂၇။

အပ္ပဟရိတကရဏ (န) [အပ္ပဟရိတ + ကရဏ]
 စိမ်းရှင်သော မြက်၊ သစ်ပင် မရှိသည်ကိုပြု
 ခြင်း၊ မြက်၊ သစ်ပင် သုတ်သင်ခြင်း။ ပရိတ္တန္တိ

အပ္ပဟရိတကရဏေန ဝါ ပရိခါခဏနေန ဝါ
 ပရိတ္တာဏံ။ ဝိ၊၄။၄။၅၆။

အပ္ပဟရိတကာရဏ (တိ) [အပ္ပဟရိတ + ကာ-
 ရဏ] စိမ်းရှင်သော မြက်၊ သစ်ပင် မရှိ
 အောင် ပြုလုပ်သော၊ မြက်၊ သစ်ပင် သုတ်
 သင်သော၊သု။ ဝေယျာဝစ္စကဓော၊ အပ္ပဟရိ-
 တကာရဏော။ ဝိ၊၄။၁။၂၁၈။

အပ္ပဟရိတဌာန (န) [အပ္ပဟရိတ + ဌာန] စိမ်း
 ရှင်သော မြက်၊ သစ်ပင် မရှိရာ အရပ်။
 ခန္ဓေ နိသီဒိတာ အပ္ပဟရိတဌာနေ ပါတေတုံ
 ဝုတိ။ ဝိ၊၄။၃။၁၇၁။

အပ္ပဟရိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န + ဟရိတွာ] (က)
 မရိုက်ခတ် - မထိခိုက် - မူ၍။ ဝတိဒတ္တကေသု
 အပ္ပဟရိတွာ နိဂ္ဂတံ ဂဏန္တဿ ဝုတိ။ ဝိ၊၄။
 ၃။၁၁၅။ (ခ) မထု - မရိုက် - မူ၍။ မုဂ္ဂရာ-
 ဒီဟိ အပ္ပဟရိတွာ။ ဒီ၊၄။၃။၁၉၄။ အံ၊၄။၂။
 ၂၈၀။

အပ္ပဟာတဗ္ဗ (တိ) [န + ပဟာတဗ္ဗ] မပယ် -
 အပ် - ထိုက် - နိုင် - သော။ ဣမေဟိ ဒွိဟိ
 အပ္ပဟာတဗ္ဗော အာသဝေါ နာမ နတ္ထိ။ မ၊
 ၄။၁။၇၇။ ယေန မဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ
 ပဟိနာ၊ တေသံ ပုန အပ္ပဟာတဗ္ဗတော။
 သုတ္တနိ၊၄။၂။၂၁၅။

အပ္ပဟာတဗ္ဗတ္တ (န) [အပ္ပဟာတဗ္ဗ + တ္တ] မပယ် -
 အပ် - ထိုက် - နိုင် - သည်၏ အဖြစ်။ ရာဂေါ
 အရိယမဂ္ဂေန အပ္ပဟာတဗ္ဗတ္တာ အနုသယ-
 ဝသေန.... အတ္ထိ နန္ဒိ။ နေတ္ထိ၊ဝိ ၁၈၈။

အပ္ပဟာတဗ္ဗဘာဝ (ပု) [အပ္ပဟာတဗ္ဗ + ဘာဝ]
 မပယ် - အပ် - ထိုက် - နိုင် - သည်၏ အဖြစ်။
 သတိပိ အာဟာရာနံ အပ္ပဟာတဗ္ဗဘာဝေ
 ဝိပဿနာဓမ္မဏတ္တာ။ နေတ္ထိ ဝိ၊၂၆၈။

အပ္ပဟာတဗ္ဗဟေတု (ပု) [အပ္ပဟာတဗ္ဗ + ဟေတု]
 မပယ် - အပ် - ထိုက် - နိုင် - သော ဟိတ်။
 ဒဿနာဘာဝနာဟိ အပ္ပဟာတဗ္ဗဟေတု
 မတ္တေသု ဟိ ဂယုမာနေသု။ မူလဇီ၊၁။၄၂။

အပ္ပဟာန (န) [န+ပဟာန] (၁) မပယ်ခြင်း။
 အာပါယိကာနံ ဌာနာနံ ဒုဂ္ဂတိဝေဒနိယာနံ
 အပ္ပဟာနာ။ မ၊၁။၃၄၉။ ဣဒါဒိနံ အဝိန-
 ယော အသံဝရော အပ္ပဟာနံ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါတိ
 အယံ အဝိနယော နာမ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၁၄။ မ၊
 ဋ္ဌ၊၄။၃၁-၂။ သံယောဇနာနံ အပ္ပဟာနတော။
 မ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၇။ ဝသလကရဏာနံ ဓမ္မာနံ အပ္ပ-
 ဟာနေန။ ဣတိဝုတ်၊၄။၃၀၅။ (၂) မပယ်
 နိုင်ကြောင်း။ မပယ်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်း။
 အနုဒိဋ္ဌိ-ကြည့်။

အပ္ပဟာနကာရဏ (န) [အပ္ပဟာန + ကာရဏ]
 မပယ်ခြင်း၏ အကြောင်း။ အနုဒိဋ္ဌိ-ကြည့်။

အပ္ပဟာနိယတာ (ထိ) [န+ပဟာနိယတာ] ပယ်
 ခြင်းကိုမထိုက် - မပယ်အပ် - သည်၏ အဖြစ်။
 ဗုဒ္ဓါဒိဟိပိ အပ္ပဟာနိယတာယ မဟန္တဓမ္မ-
 သဘာဝတ္တာ ဓမ္မကာယေ စ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌေန
 ဓမ္မကာယူပပန္နံ။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၃၀။

အပ္ပဟာယ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပဟာယ] မပယ်-
 မစွန့် - မူ၍။ တယောမေ ဘိက္ခဝေ အာပါ-
 ယိကာ နေရယိကာ ဣဒမပ္ပဟာယ။ ဝိ၊၅။
 ၂၂၂။ အံ၊၁။၂၆၉။ = အဝိဇဟိတော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
 ၄။၁၆၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၃။ တံ ဝါစံ အပ္ပဟာယ
 တံ စိတ္တံ အပ္ပဟာယ။ ဒီ၊၃။၁၀။ မ၊၁။၁၀၂။
 ကာမတဏှံ အပ္ပဟာယ ကာမပရိဋ္ဌာဟံ
 အပ္ပဋ္ဌိဝိနောဒေတော။ မ၊၂။၁၇၂။ သော တံ
 ပဋိညံ အပ္ပဟာယ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉။ ဂိဟိ-
 သံယောဇနံ အပ္ပဟာယ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၆။

အပ္ပဟိတ (တိ) [န+ပဟိတ] မတိုက်တွန်း -
 မခိုင်း - မစေ - မလွှတ် - အပ်သောသူ။
 အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သတ္တန္တံ သတ္တာဟာဏ-
 ရဏိယေန ပဟိတေ ဂန္တု၊ န တွေဝ အပ္ပ-
 ဟိတေ။ ဝိ၊၃။၁၉၄။ ဘိက္ခု တေန အပ္ပဟိ-
 တောပိ ပဟိတော ဝိယ ဟုတော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
 ၁၄၄။

အပ္ပဟိန (တိ) [န+ပဟိန] မပယ်အပ်သေး
 သော၊ မစွန့် - မခွါ - မဖြတ် - အပ်သေး
 သော။ ဧဝံ ဣမေ ပဉ္စ နိဝရဏေ အပ္ပဟိနေ
 အတ္တနိ သမနုပဿတိ။ ဒီ၊၁။၆၉။ အကုသ-
 လာ ဓမ္မာ အပ္ပဟိနာ။ ဒီ၊၃။၄၇။ ဣမေ
 ပါပကာ အကုသလာ ဣစ္ဆာဝရော အပ္ပဟိ-
 နာ ဒီဃန္တိ စေဝ သူယန္တိ စ။ မ၊၁။၃၆။
 (၄င်း၊၁၄၅၊၃၄၉-တို့လည်းကြည့်။) ဒုဿိလျ-
 မလဉ္ဇဿ အပ္ပဟိနံ ဟောတိ။ အံ၊၁။၁၀၃။
 (အံ၊၂။၄၅၀။ အံ၊၃။၃၉၀-တို့လည်း ကြည့်။)
 (က) ကောင်းစွာ - အကြွင်းမဲ့ - ဖြတ်သည်၏
 အစွမ်းဖြင့် မပယ်အပ်သေးသော၊ မဖြစ်ခြင်း
 သဘောရှိသည်၏အဖြစ်သို့ မက်သည်မရောက်
 စေအပ်သေးသော။ ဣဒေါ အပ္ပဟိနော
 ဒေါသော အပ္ပဟိနော မောဟော အပ္ပဟိ-
 နော။ ဣတိဝုတ်၊၂။၃၄။ ဣဒေါ အပ္ပဟိနော-
 တိ ရဉ္စနဋ္ဌေန ဣဒေါ သမုစ္ဆေဒဝသေန န
 ပဟိနော၊ မဂ္ဂေန အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ န အာ-
 ပါဒိတော။ ဣတိဝုတ်၊၄။၂၀၅။ (အဘိ၊ပ။
 ၁၁၅၊၁၂-တို့လည်း ကြည့်။) (ခ) အရ-
 ဟတ္တမဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေးသော၊ ယေသံ
 သော သာဘိယာ တဏှာ အပ္ပဟိနာ။
 မဟာနိ၊၁၇၉။ အပ္ပဟိနာတိ သန္တဝသမ္ပ-
 ယုတ္တာ တဏှာ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အပ္ပဟိနာ။
 မဟာနိ၊၄။၂၉၆။

အပ္ပဟိနအကုသလ (တိ) [အပ္ပဟိန+အကုသ-
 လ] မပယ်အပ်သေးသော အကုသိုလ်ရှိသော၊
 သူ။ အပ္ပဟိနအကုသလောပိ ဟိ ပဟာနံ
 ဝဏ္ဏေယျ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃၉။

အပ္ပဟိနုဗ္ဗန္တဝရ (တိ) [အပ္ပဟိန+ဣစ္ဆာဝ-
 ရ] မပယ်အပ်သေးသော ဣစ္ဆာဝရရှိ
 သောသူ။ အပ္ပဟိနုဗ္ဗန္တဝရဿ ပန ပုဂ္ဂ-
 လဿ ဣစ္ဆာဝရဝသေန ပဝတ္တကာယကမ္ပံ
 ဒိသော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၃။

အပ္ပဟိနသြရမ္ဘာဂီယသံယောဇန (တိ) [အပ္ပ-
ပံ.န+သြရမ္ဘာဂီယ + သံယောဇန] မပယ်
အပ်သေးသော သြရမ္ဘာဂီယသံယောဇနရှိ
သော။ သကဒါဂါမိတော ပရံ ဟိ အပ္ပ-
ဟိနသြရမ္ဘာဂီယသံယောဇနော အရိယော
နာမ နတ္ထိ။ အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၃၃။

အပ္ပဟိနက (တိ) [န+ပဟိန+က] မပယ်အပ်
သေးသော (ကိလေသာ)။ အပ္ပဟိနကံ
ဥပါဒါယ ပဟိနကမ္ပိ ပုန ပဇ္ဇတော ဝါ ဝတ္ထု-
တိတိ သညီ ဟောတိ။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၆၆။

အပ္ပဟိနကာမစ္ဆန္တနိဝရဏ (န) [အပ္ပဟိန+
ကာမစ္ဆန္တ+နိဝရဏ] မပယ်အပ်သေးသော
ကာမစ္ဆန္တနိဝရဏ။ အဂပါ အပ္ပဟိနကာ-
မစ္ဆန္တနိဝရဏံ ဣဏသဒိသံ... ကတွာ ဒဿေ-
တိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၉၀။

အပ္ပဟိနကာမရာဂ (ပု) [အပ္ပဟိန+ကာမရာဂ]
မပယ်အပ်သေးသော ကာမရာဂ။ ထာမဂဘ
(မူသဒ္ဓါ၊ ၂။ ၃၂) ကြည့်။

အပ္ပဟိနကာယဝကံ (တိ) [အပ္ပဟိန+ကာယ-
ဝကံ] မပယ်အပ်သေးသော-ကိယံအကောက်
-ကိယံနှင့်ဝပ်သော ကောက်ကျစ်မှု-ကာ-
ယဒုစရိုက် - ရှိသော။ ကာယဝကံတိ-
အာဒိနိ ကာယဒုစရိုတာဒိနိ နာမာနိ။ ...
ယသ္မာ အပ္ပဟိနကာယဝကံဒယော ပပ-
တန္တိ၊ ပဟိနကာယဝကံဒယော ပတိဋ္ဌဟန္တိ။
အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၀။

အပ္ပဟိနကာလ (ပု) [အပ္ပဟိန+ကာလ] မပယ်
အပ်သေးရာဖြစ်သော ကာလ။ တံ (ပိဏ္ဏ-
ပါဘံ) ကိလေသာနံ အပ္ပဟိနကာလေ ဒါနိ။
ဥ၊ ၁၊ ၄။ ၃၆၆။

အပ္ပဟိနကိလေသ (ပု) [အပ္ပဟိန+ကိလေသ]
(၁) မပယ်အပ်သေးသော ကိလေသာ။

သမုဒါစာရတိ သမုဒါစရဏတော အပ္ပဟိ-
နကိလေသော။ မ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၁၁၆။ အပ္ပဟိန-
ကိလေသေ ဝါ ဝဇ္ဇံ ဝါ သန္ဓာယ န ဝိမရိ-
ယာဒိကတံ။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၄၄။ (တိ) (၂)
မပယ်အပ်သေးသော ကိလေသာရှိသော။ သူ။
အနာဂါမိ ပုဂ္ဂလော ... အပရိညာတဒုက္ခော
အပ္ပဟိနကိလေသော ... တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
အဘိ၊ က၊ ၈၆။ အပ္ပဟိနကိလေသတာလည်း
ကြည့်။

အပ္ပဟိနကိလေသဇန (ပု) [အပ္ပဟိနကိလေသ+
ဇန] မပယ်အပ်သေးသော ကိလေသာရှိသော
သတ္တဝါ။ မိဏာသဝေါ ဒါနုဖလံ န သဒ္ဓဟ-
တိတိ ဣဒံ တဿ အပ္ပဟိနကိလေသဇနဿ
ဝိယ ကမ္မကမ္မဗလာနံ သဒ္ဓဟနာကာရေန
ပဝတ္တိ နတ္ထိတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ မ၊ ဋီ၊ ၃။ ၄၁၄။

အပ္ပဟိနကိလေသတာ (တိ) [အပ္ပဟိနကိလေ-
သ+တာ] မပယ်အပ်သေးသော ကိလေသာ
ရှိသည်၏ နှစ်။ အနေန အပ္ပဟိနကိလေ-
သေန ပုဂ္ဂလေန တာယေဝ အပ္ပဟိနကိလေ-
သတာယ မာရုပါသသင်္ခါတော ကိလေသော။
ဣတိဒုတိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၅။

အပ္ပဟိနကိလေသတ္တ (န) [အပ္ပဟိနကိလေသ+
တ္တ] မပယ်အပ်သေးသော ကိလေသာရှိသည်
၏ နှစ်။ တေသံ မဂ္ဂေန အပ္ပဟိနကိလေ-
သတ္တာ ကေဝလံ သမထဝိပဿနာဗလေန။
ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၉။

အပ္ပဟိနကိလေသပ္ပဟာန (န) [အပ္ပဟိနကိလေ-
သ+ပဟာန] မပယ်အပ်သေးသော ကိလေ
သာကို ပယ်ခြင်း။ အပ္ပဟိနကိလေသပ္ပဟာ-
နတော၊ ပုဂ္ဂလန္တရဘာဝသာနေတော စ။
ဝိ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၄၃။

အပ္ပဟိနကောဋိ (တိ) [အပ္ပဟိန+ကောဋိ] မပယ်
အပ်သေးသည်၏ နှစ်ဟူသော - အစွန်း -

အဦး၊ မပယ်အပ်သေးသည်၏အဖြစ်ကို အဦး ပြုခြင်း၊ မပယ်အပ်သေးသော-သဘော-အခြင်းအရာ။ ခုပေတိ တွေ့ အပ္ပဟိနကော-ဋိယာ အနုသယော ဂဟိတော။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၆၆။ အပ္ပဟိနကောဋိယာတိ အသမုစ္ဆန္တဘာ-ဝေန။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၈၂။ ဥပနိဿယကောဋိ (ဒိ၊ ၄၊ ၁။ ၁၈၃။ ဒိ၊ ၄၊ ၁။ ပနက္က၊ သျ၊ ၁။ ၅၃၁) လည်း ကြည့်။

အပ္ပဟိနဂါဟ (တိ) [အပ္ပဟိန+ဂါဟ] မပယ် အပ်သေးသော ဂါဟတရား ဥ-ပါးရှိသော၊ သူ။ ယထာပိ အာယသ္မတော ဥပ္ပန္နံ ဝေ-ဒနံ အဝေါသေတုံ အသက္ကောန္တဿ “အဟံ ဝေဒယာမိ၊ မမ ဝေဒနာ”တိ အပ္ပဟိနဂါ-ဟဿ ဣဒါနိ ဝိပ္ပနိတံ ဟောတိ။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၁၈။

အပ္ပဟိနစေတသိကဒုက္ခ (တိ) [အပ္ပဟိန+စေ-တသိကဒုက္ခ] မပယ်အပ်သေးသော - စိတ်၌ ဖြစ်သောဆင်းရဲ-စေတသိကဒုက္ခ-ရှိသော၊ သူ။ သဗျာဗဠ (မ၊ ၄၊ ၃။ ၂၄၇) ကြည့်။

အပ္ပဟိနစ္ဆန္ဒရာဂ (တိ) [အပ္ပဟိန+ဆန္ဒ+ရာဂ] မပယ်အပ်သေးသော ဆန္ဒ၊ ရာဂ ရှိသော၊ သူ။ တေ ဒုဝိဇာပိ ဇနာ ဆန္ဒရာဂဿ ဝသံ ဥပေ-တာ အပ္ပဟိနစ္ဆန္ဒရာဂါ သဗ္ဗသော ပဟိန-ဆန္ဒရာဂံ မံ န ဇာနန္တိ။ ထေရ၊ ၄၊ ၂။ ၁၃၁။ အပ္ပဟိနစ္ဆန္ဒရာဂဿ ဟိ တတ္ထ ဝိပလ္လာသာ သမ္ဘဝန္တိ န ဣတရဿ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၁၁၁။

အပ္ပဟိနဋ္ဌ (ပ) [အပ္ပဟိန + အတ္ထ] မပယ်အပ် သေးသော-အနက်-သဘော။ ဝေ ပုထုဇ္ဇ-နဿ စ.... နာနတ္ထံ ဟောတိ ပဟိနဋ္ဌေန စ အပ္ပဟိနဋ္ဌေန စ။ ပဋိသံ၊ ၆၁။ အပ္ပဟိနဋ္ဌေန အနုသေတိ။ ဒိ၊ ၄၊ ၂။ ၉၅။ ဒိ၊ ၄၊ ၃။ ၂၂၃။ ကာမရာဂေါ စ သော အပ္ပဟိနဋ္ဌေန အနု-သယော စာတိ ကာမရာဂါနုသယော။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၄၄၁။ တံ အပ္ပဟိနဋ္ဌေန ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နံ

နာမာတိ ဝေဒိတဝံ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၁။ ၅။ အနု-သယ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပဟိနတဏှ (တိ) [န + ပဟိနတဏှ] ပယ်အပ် ပြီးသော တဏှာမရှိသော၊ တဏှာကို ပယ်ပြီး မဟုတ်သော၊ သူ။ အမုတ္တတဏှာ အပ္ပဟိန-တဏှာ။ မဟာနိ၊ ၃၇။ အပ္ပဟိနတဏှာတိ ပဋိပ္ပဿဒိပ္ပဟာနာဘာဝေန န ပဟိနတဏှာ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၁၃၇။ န အပ္ပဟိနတဏှော ဝိယ အနုပုထုဇ္ဇေန အဘိနိဝေသနဝသေန။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၁၀၂။

အပ္ပဟိနတာ (တိ) [အပ္ပဟိန+တာ] မပယ်အပ် သေးသည်၏အဖြစ်။ အပ္ပဟိနတာယ အနု-သေတိ။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၁၀၁။ အဘိ၊ ၄၊ ၃။ ၆၅။ အပ္ပ-ဟိနတဉ္စိ သန္တာယ အယံ အနုသေတိတိ ဝတ္ထမာနဝေါဟာရော ဝုတ္တော။ အဘိ၊ ၄၊ ၃။ ၃၂၅။

အပ္ပဟိနတာဒဿန (န) [အပ္ပဟိနတာ+ဒဿန] မပယ်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း။ အတိတာဝိနံ အပ္ပဟိနတာဒဿနတ္ထမ္ပိ။ မ၊ ၄၊ ၃။ ၁၁၉။

အပ္ပဟိနတ္ထ (န) [အပ္ပဟိန+တ္ထ] မပယ်အပ်သေး သည်၏အဖြစ်။ ယေသံ ခေါ အဟံ ဗြာဟ္မဏ အာသဝါနံ အပ္ပဟိနတ္တာ ဧဝေါ ဘဝေယျ။ အံ၊ ၁။ ၃၄၇။ (မဟာနိ၊ ၅၆။ မိလိန္ဒ၊ ၁၁၀။ ဒိ၊ ၄၊ ၂။ ၉၆။ သံ၊ ၄၊ ၂။ ၂၃၄-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဟိနဝိဋ္ဌိ (တိ) [အပ္ပဟိန + ဝိဋ္ဌိ] မပယ်အပ် သေးသော အမြင်မှားရှိသော၊ သူ။ လောကေ အပ္ပဟိနဝိဋ္ဌိ ပုထုဇ္ဇေန သတ္တလောကဝသေန လောကောတိ သဉ္ဇာနာတိ ဝေဝ မညတိ စ။ သံ၊ ၄၊ ၃။ ၃၄။

အပ္ပဟိနနိကန္တိကတာ (တိ) [အပ္ပဟိန+နိကန္တိ+ က + တာ] မပယ်အပ်သေးသော နိကန္တိ ရှိ သည်၏အဖြစ်။ ကေစိတ္တက္ခဏိကမ္ပိ ဈာနံ

ပဝတ္တေန္တော တတ္ထ အပ္ပဟိနိနိကန္တိကတာယ
အဘိသင်္ခရေန္တော ဝေ။ ဒီ၊ ငို၊ ၁။ ၃၆။

အပ္ပဟိနပစ္စယတ္ထ (န) [အပ္ပဟိန + ပစ္စယ + တ္ထ]
မပယ်အပ်သေးသော ဝိဘက် ဝိစာရဟူသော
အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်။ အပ္ပဟိနာ ဝေ
စ ဒုတိယဇ္ဈာနပစ္စာရေ ဝိဘက္ကဝိစာရာတိ
တတ္ထဿ သိယာ ဥပ္ပတ္တိ အပ္ပဟိနပစ္စယတ္တာ။
ဝိ၊ ငို၊ ၁။ ၁၂။

အပ္ပဟိနပဋိပက္ခ (တိ) [အပ္ပဟိန + ပဋိပက္ခ]
မပယ်အပ်သေးသော ဆန့်ကျင်ဖက်ရှိသော၊
သူ။ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အပရိမဒ္ဓိဘသင်္ခါရဿ
အပ္ပဟိနပဋိပက္ခဿ ဘာဝနာနုယောဂတော။
မ၊ ငို၊ ၂။ ၁၆၄။

အပ္ပဟိနပဋိသန္ဓိက (တိ) [အပ္ပဟိန + ပဋိသန္ဓိ +
က] မပယ်အပ်သေးသော ပဋိသန္ဓေ (နေ
ခြင်း) ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပဟိနပဋိသန္ဓိကာနံ
တာဒိသာနံ ဝိယ ပတ္တဗ္ဗော။ သုတ္တနိ၊ ငို၊ ၁။ ၃၅။

အပ္ပဟိနပရာမာသတ္ထ (န) [အပ္ပဟိန + ပရာမာသ
+ တ္ထ] မပယ်အပ်သေးသော ပရာမာသ ရှိ
သည်၏ အဖြစ်။ လောကီယမဟာဇနော
အပ္ပဟိနပရာမာသတ္တာ “တေ မမာ” တိဘာ-
ဒိနာ ပရာမာသန္တော ဝေါဟရတိ။ ဒီ၊ ငို၊ ၁။
၃၈။

အပ္ပဟိနဘဝယောဂတ္ထ (န) [အပ္ပဟိန + ဘဝ-
ယောဂ + တ္ထ] မပယ်အပ်သေးသော ဘဝ
ယောဂရှိသည်၏ အဖြစ်။ တသ္မာ သော အပ္ပ-
ဟိနဘဝယောဂတ္တာ “ဘဝယောဂယုတ္တော” တိ
ဝတ္တော။ ဣတိ ဘုတ်၊ ငို၊ ၂။ ၂၇။ ဘဝယောဂ
(ဣတိ ဘုတ်၊ ငို၊ ၂။ ၂၆) လည်း ကြည့်။

အပ္ပဟိနဘဝရာဂ (တိ) [အပ္ပဟိန + ဘဝရာဂ]
မပယ်အပ်သေးသော ဘဝရာဂ ရှိသော၊ သူ။
ဘဝယောဂယုတ္တ (ဣတိ ဘုတ်၊ ငို၊ ၂။ ၂၆) ကြည့်။

အပ္ပဟိနဘဝသံယောဇနတ္ထ (န) [အပ္ပဟိန +
ဘဝသံယောဇန + တ္ထ] မပယ်အပ်သေးသော
ဘဝသံယောဇနရှိသည်၏ အဖြစ်။ သမ္ဘဝေသိ
(မ၊ ငို၊ ၁။ ၂၁။ သံ၊ ငို၊ ၂။ ၂၂။ ခုဒ္ဒက၊ ငို၊ ၂။ ၁၀။
သုတ္တနိ၊ ငို၊ ၁။ ၁၈၇) ကြည့်။

အပ္ပဟိနဘဝါဒါန (တိ) [အပ္ပဟိန + ဘဝ +
အာဒါန] မပယ်အပ်သေးသော ဘဝကိုယူခြင်း
ရှိသော၊ ဘဝကိုယူခြင်းကို မပယ်သေးသော၊
သူ။ ဣဒါနိ တဿေဝ သတ္တ ဘဝေ အာဒိ-
ယတောပိ အညေဟိ အပ္ပဟိနဘဝါဒါနေဟိ
ပုဂ္ဂလေဟိ ဝိသိဋ္ဌေန ဂုဏေန ဝတ္ထု၊ ခုဒ္ဒက၊
ငို၊ ၁။ ၅၇။ သုတ္တနိ၊ ငို၊ ၁။ ၂၈၆။

အပ္ပဟိနဘာဝ (ပ) [အပ္ပဟိန + ဘာဝ] မပယ်
အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်။ ပစ္စဝေက္ခမာနော
အပဟိနဘာဝံ ဥ တ္တာ။ မ၊ ငို၊ ၄။ ၁၁၆ စတုနန္ဒ
အပါယာနံ အပ္ပဟိနဘာဝံ ဂရဟန္တော။ သံ၊
ငို၊ ၂။ ၃၀၇။ (ဣတိ ဘုတ်၊ ငို၊ ၁။ ၄၇။ ဒီ၊ ငို၊ ၂။ ၈၈-
တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဟိနဘာဝဒဿန (န) [အပ္ပဟိနဘာဝ +
ဒဿန] မပယ်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကိုပြု
ခြင်း။ ဥပစာရက္ခဏေ ဒေါမနဿဿ အပ္ပဟိ-
နဘာဝဒဿနတ္ထံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၇၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
ငို၊ ၁။ ၁၉၀။

အပ္ပဟိနမညနပုဂ္ဂလ (ပ) [အပ္ပဟိန + မညနာ +
ပုဂ္ဂလ] မပယ်အပ်သေးသော - မညနာ -
မာနမညနာ - ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်။ သော ပုဂ္ဂ-
လောတိ သော အပ္ပဟိနမညနပုဂ္ဂလော။ သံ၊
ငို၊ ၁။ ၈၈။

အပ္ပဟိနမတ္တ (တိ) [အပ္ပဟိန + မတ္တ] မပယ်အပ်
သေးကောမျှဖြစ်သော (ကိလေသာ) အပ္ပဟိန-
မတ္တဿေဝ (မဂ်ဖြင့် မပယ်သေးကောမျှသာ
လျှင်ဖြစ်သော ကိလေသာ၏။ သျှ။) အနု-
သယဘာဝဿ အဝုတ္တတ္တာ။ မူလဒို့၊ ၂။ ၁၄၂။

အပ္ပဟိနမာန (ပု) [အပ္ပဟိန+မာန] မပယ်အပ်သေးသောမာန။ သသန္တာနတာယ အဟိကာရဝတ္ထုမှ အပ္ပဟိနမာနဿ ပဟိနာကာရသန္တာယ။ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၅၇။

အပ္ပဟိနမိစ္ဆာဝိတက္ကတ္တ (န) [အပ္ပဟိန+မိစ္ဆာဝိတက္က+တ္တ] မပယ်အပ်သေးသော မိစ္ဆာဝိတက်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပဟိနမိစ္ဆာဝိတက္ကတ္တာ အနဝဋ္ဌိတစိတ္တော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၁၅။

အပ္ပဟိနယောဂ (တိ) [အပ္ပဟိန + ယောဂ] မပယ်အပ်သေးသော ယောဂရှိသော။ သူ။ ယသ္မာ အပ္ပဟိနယောဂေါ ပုဂ္ဂလော ဇေတေဟိ ဓမ္မေဟိ သမ္ပယုတ္တော ဟောတိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၇။

အပ္ပဟိနရာဂတ္တ (န) [အပ္ပဟိနရာဂ+တ္တ] မပယ်အပ်သေးသောရာဂရှိသည်၏အဖြစ်။ န ယောရာဂဿ ဝိတရာဂေါ သဗ္ဗသော အပ္ပဟိနရာဂတ္တာ။ မ၊ ၃။ ၁။ ၉၇။

အပ္ပဟိနရာဂဒေါသတာ (ထိ) [အပ္ပဟိန+ရာဂ+ဒေါသ+တာ] မပယ်အပ်သေးသော ရာဂ၊ ဒေါသရှိသည်၏ အဖြစ်။ တေ ပန အပ္ပဟိနရာဂဒေါသတာယ ပရဿ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ဂုဏ်မက္ခေတွာ။ မ၊ ၃။ ၂။ ၂၇၀။

အပ္ပဟိနရာဂဒေါသမောဟသန္တာန (ပု) [အပ္ပဟိန+ရာဂဒေါသမောဟ+သန္တာန] မပယ်အပ်သေးသောရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟရှိသော သန္တာန်။ အပ္ပဟိနရာဂဒေါသမောဟသန္တာနေ ပဝတ္ထံ။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၂၀၇။

အပ္ပဟိနဝါသနတ္တ (န) [အပ္ပဟိန+ဝါသနာ+တ္တ] မပယ်အပ်သော - ဝါသနာ-အထုံ-ရှိသည်၏အဖြစ်။ “အရဟာဝ သမာနော အပ္ပဟိနဝါသနတ္တာ ဝေ ဘဏတိ”တိ အဇာနန္တာ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၇၃။

အပ္ပဟိနဝိပလ္လာသ (တိ) [အပ္ပဟိန+ဝိပလ္လာသ] မပယ်အပ်သေးသော ဝိပလ္လာသရှိသော။ ဝိပလ္လာသကို မပယ်ရသေးသော။ သူ။ အပ္ပဟိနဝိပလ္လာသာနဉ္စိ စိတ္တံ မာရဿ ယထာကာမကရဏိယံ ဟောတိ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၂၇။ အပ္ပဟိနဝိပလ္လာသော မာရေန ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော ကိဉ္စိ အတ္တံ သလ္လက္ခေတံ န သက္ခေတံ။ ဒီ၊ ၃။ ၂။ ၁၄၉။ “အတ္တာ နာမ အတ္တိ”တိ ဝေဝိဋ္ဌိနော အပ္ပဟိနဝိပလ္လာသ။ မ၊ ၃။ ၂။ ၉၉။ တိဋ္ဌတေသာ အနဝဋ္ဌိတတက္ကာနံ အပ္ပဟိနဝိပလ္လာသာနံ ဝါဒဝိမံသာ။ အံ၊ ၃။ ၂။ ၁၁၄။ (မ၊ ၃။ ၃။ ၃၆၂။ အနုဋီ၊ ၃။ ၁၅၁-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဟိနဝိပလ္လာသတ္တ (န) [အပ္ပဟိနဝိပလ္လာသ+တ္တ] မပယ်အပ်သေးသော ဝိပလ္လာသရှိသည်၏အဖြစ်။ ဝိပလ္လာသကို မပယ်ရသေးသည်၏အဖြစ်။ တဉ္စ ပနေတံ စတုဗ္ဗိဓမ္မိ သုပိနံ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာဝ ပဿန္တိ။ အပ္ပဟိနဝိပလ္လာသတ္တာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၀။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၇၂။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၉၀။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၆၅။ သကလမ္ပိ ဝဇ္ဇဂတံ သင်္ခါရဇာတံ အပ္ပဟိနဝိပလ္လာသတ္တာ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၄၀။

အပ္ပဟိနသံယောဇန (တိ) [အပ္ပဟိန+သံယောဇန] မပယ်အပ်သေးသော သံယောဇနရှိသော။ သူ။ အပ္ပဟိနသံယောဇနေသု အရိယေသု ဥတ္တမကောဋီယာ ဂဟိတံ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၆။

အပ္ပဟိနသက္ကာယဒိဋ္ဌိက (တိ) [အပ္ပဟိန + သက္ကာယဒိဋ္ဌိ + က] မပယ်အပ်သေးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိရှိသော။ သူ။ အပ္ပဟိနသက္ကာယဒိဋ္ဌိကော ဝနေ ပရိဗ္ဗမတိ။ မ၊ ၃။ ၂။ ၂၆၄။

အပ္ပဟိနသဘာဝ (တိ) [အပ္ပဟိန+သဘာဝ] မပယ်အပ်သော သဘောရှိသော။ အဋ္ဌသမာပတ္တိယော စ ဗလဝဝိရဇေဟ အဂ္ဂမဂ္ဂ-

ဘာဝနာဝိရဟေ စ အပ္ပဟိနသဘာဝတော
ဓဝံ ဝိပက္ခန္တိ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၆၇။

အပ္ပဟိနသမ္မောဟ (တိ) [အပ္ပဟိန + သမ္မောဟ]
မပယ်အပ်သေးသော သမ္မောဟရှိသော။ သူ။
အရိယာနမ္ပိ ကတ္တမိ ဝိမတိမတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
ယထာ တံ သဗ္ဗသော အပ္ပဟိနသမ္မောဟာနံ။
မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၄၆။

အပ္ပဟိနသမ္မောဟဝိပလ္လာသ (တိ) [အပ္ပဟိန +
သမ္မောဟ + ဝိပလ္လာသ] မပယ်အပ်သေးသော
သမ္မောဟ၊ ဝိပလ္လာသ ရှိသော။ သူ။ တိဋ္ဌတေ-
သာ အနဝဋ္ဌိတတက္ကာနံ အပ္ပဟိနသမ္မောဟ-
ဝိပလ္လာသာနံ ဝါဒဝိမံသာ။ မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၆၂။
အနုဋီ၊ ၃။ ၁၅၁။ (အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၁၄-၌ အပ္ပဟိန-
ဝိပလ္လာသာနံဟု ရှိသည်။)

အပ္ပဟိနသိနေဟတ္ထ (န) [အပ္ပဟိန + သိနေဟ +
တ္ထ] မပယ်အပ်သေးသော သိနေဟ ရှိသည်၏
အဖြစ်။ တေသံ အရိယမဂ္ဂေန အပ္ပဟိန-
သိနေဟတ္တာ ခိဏာသဝါနံ ဝိယ မရဏံ ပဋိစ္စ
အဘယံ န ဟောတိ။ ဝဇီရ၊ ၁၄၇။

အပ္ပဟိနသောကသလ္လတာ (တိ) [အပ္ပဟိန +
သောကသလ္လ + တာ] မပယ်အပ်သေးသော
သောကသလ္လ ရှိသည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပဟိန-
သောကသလ္လဟာယ သောကံနိ ပဏိ သတ္တ-
နိကာယံ။ ဓမ္မေ၊ ၁။ ၁၆၅။

အပ္ပဟိနာကာရ (ပု) [အပ္ပဟိန + အာကာရ]
မပယ်အပ်သေးသော အခြင်းအရာ။ အနု-
သယနဋ္ဌော နာမ အပ္ပဟိနာကာရော၊ အပ္ပဟိ-
နာကာရော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဝတ္ထု န ယုဇ္ဇတိ။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၉။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၀၅။ အပ္ပဟိ-
နာကာရော နာမ ဓမ္မာကာရော၊ န ဓမ္မော၊
ဓမ္မော ဝေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါ-
ယေနာဟ “... န ယုဇ္ဇတိ” တိ။ မူလဋီ၊ ၂။
၁၄၂။

အပ္ပဟိနာကာရဝိပက (တိ) [အပ္ပဟိနာကာရ +
ဝိပက] မပယ်အပ်သေးသော အခြင်းအရာကို
ပြတတ်သော။ အနုသေတိတိ ဝစနံ အပ္ပဟိ-
နာကာရဝိပကံ။ မူလဋီ၊ ၃။ ၁၄၂။

အပ္ပဟိနာနုသယ (တိ) [အပ္ပဟိန + အနုသယ]
မပယ်အပ်သေးသော အနုသယ ရှိသော။ အနု-
သယကို မပယ်ရသေးသော။ သူ။ အပ္ပဟိနာ-
နုသယသ ပစ္စယသမာယောဂေ ဣဂါဒယော
ပရိယုဋ္ဌာနဝသေန ပဝတ္တန္တိ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၄၉။

အပ္ပဟိနာနုသယတ္ထ (န) [အပ္ပဟိနာနုသယ + တ္ထ]
မပယ်အပ်သေးသော အနုသယ ရှိသည်၏
အဖြစ်။ အနုသယကို မပယ်ရသေးသည်၏
အဖြစ်။ အပ္ပဟိနာနုသယတ္တာ သာနုသယတာ
အနုညာတာ။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၂၁၅။

အပ္ပဟိနာနုသယိတ (တိ) [အပ္ပဟိန + အနု-
သယိတ] မပယ်အပ်သေးသော သဘောအား
ဖြင့် - မပယ်အပ်သေးသောကြောင့် - ကိန်း
ဝပ်တတ်သော။ မပယ်အပ်သေးသော ကိန်း
ဝပ်ခြင်းရှိသော။ ကိန်းဝပ်သော အနုသယကို
မပယ်အပ်သေးသော (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂)။ အတိ-
တက္ခန္ဓေသု စ အပ္ပဟိနာနုသယိတာနံ ကိလေ-
သာနံ အတိတက္ခန္ဓေဝ ဝတ္ထု၊ န ဣတရေ။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၂၉။ ပရိသု၊ ၄။ ၁။ ၁၅၉။ သုတ္တနိ၊
၄။ ၁။ ၅။

အပ္ပဟိနာဘိနန္ဒနာဘိဝေဒနာဇ္ဈောသာန (တိ)
[အပ္ပဟိန + အဘိနန္ဒန + အဘိဝေဒန +
အဇ္ဈောသာန] မပယ်အပ်သေးသော အဘိ-
နန္ဒန၊ အဘိဝေဒန၊ အဇ္ဈောသာန ရှိသော။
သူ။ အပ္ပဟိနာဘိနန္ဒနာဘိဝေဒနာဇ္ဈောသာ-
နာနံ ပန ပုထုဇ္ဇနာနံ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗာဒိပ္ပကာ-
ရာနိ အာယတနာနိ ဟောန္တိ။ မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၆၀။
မူလဋီ၊ ၁။ ၁၆။

အပ္ပဟိနာရဟတာ (တိ) [န + ပဟိနာရဟ +
တာ] ပယ်ခြင်းကို မထိုက်သည်၏ အဖြစ်။

ပယ်မရသည်၏အဖြစ်။ အပိ ၈ ခိုကုတဗ္ဗိ
ကမ္မံ အနိဗ္ဗတ္တိတဖလတာယ၊ အပ္ပဟိနာရဟ-
တာယ ၈ ဖလာရဟံ သန္တံ ဝေ နာမ
ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိ၊ ၂။ ၂၄၇။

အပ္ပဟိနာဝိဇ္ဇာ (တိ) [အပ္ပဟိန+အဝိဇ္ဇာ] မပယ်
အပ်သေးသော အဝိဇ္ဇာရှိသော၊ အဝိဇ္ဇာကို
မပယ်ရသေးသော၊ သူ။ ယသ္မာ ပန
အပ္ပဟိနာဝိဇ္ဇော အဝိဇ္ဇာယ ပဟာနတ္ထံ
လောကုတ္တရံ ဘာဝေတိ။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၂။ ၂၀၂။
အရိယဓမ္မေ အဝိနိတတာယ အပ္ပဟိနာ-
ဝိဇ္ဇော။ ဝိ၊ ဝိ၊ ၁။ ၁၈၀။ သိ၊ ဝိ၊ ၁။ ၁၄၇။

အပ္ပဟိနာဝိဇ္ဇတာ (ထိ) [အပ္ပဟိနာဝိဇ္ဇာ+တာ]
မပယ်အပ်သေးသော အဝိဇ္ဇာ ရှိသည်၏
အဖြစ်၊ အဝိဇ္ဇာကို မပယ်ရသေးသည်၏
အဖြစ်၊ အပိ ၈ သော တာယ စတုသု
သစ္စေသု အပ္ပဟိနာဝိဇ္ဇတာယ ဝိသေသ-
တော။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၂။ ၁၃၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၆၂။
ပဋိသံ၊ ဝိ၊ ၁။ ၁၃၈။ မဟာနိ၊ ဝိ၊ ၁။ ၁၉၃။

အပ္ပဟိနာဝိဇ္ဇာ (ထိ) [အပ္ပဟိန+အဝိဇ္ဇာ]
မပယ်အပ်သေးသော အဝိဇ္ဇာ။ အပ္ပ-
ဟိနာဝိဇ္ဇာ ကာရကလာဘေ ဥပ္ပတ္တိအရဟ-
တာယ သမိပေယေဝါတိ အာဟာ “သန္တိ-
ဟိဘဘာဝကရဏေနာ”တိ။ အနု၊ ဝိ၊ ၂။ ၁၃၆။

အပ္ပဟိနာသံဝရ (တိ) [အပ္ပဟိန+အသံဝရ]
မပယ်အပ်သေးသော မစောင့်စည်းခြင်း
ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပဟိနာသံဝရနံ ဝါ ခုဋ္ဌပ-
သက်နတော ခုဋ္ဌသဒေါ။ နေတ္ထိ၊ ဝိ၊ ၁၄၅။

အပ္ပဟိနုပ္ပတ္တိရဟဘာဝ (ပ) [အပ္ပဟိန+ဥပ္ပတ္တိ+
အရဟ+ဘာဝ] မပယ်အပ်သေးသည်၏
အဖြစ်၊ ဖြစ်ခြင်းကို ထိုက်သည်၏ အဖြစ်။
အပ္ပဟိနုပ္ပတ္တိရဟဘာဝါ ဣဓ အနုမနသယ-
နာနိတိ ဝသေန္တော။ အနု၊ ဝိ၊ ၂။ ၂၀၈။
(မူလ၊ ဝိ၊ ၁။ ၁၅၀-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပဟိယတိ (ကမ္မ၊ ကြိ) [အ+ပ+ဟာ+ယ+
တိ] မပယ်အပ်။ ကလိယတိ ခလိယတိ
အပ္ပဟိယတိ သာသနံ စေတနာတိ ကလိ။
ဇုတပဏ္ဍေယော။ မ၊ ဝိ၊ ၃။ ၃၅၄။

အပ္ပဟိယမာန (တိ) [န+ဟိယမာန] မပယ်
အပ်သော။ ဥပ္ပန္နာ မေ ပါပကာ အကုသလာ
ဓမ္မာ အပ္ပဟိယမာနာ အနတ္တာယ သံဝတ္ထေ-
ယျ။ သံ၊ ၁။ ၄၄၁။

အပ္ပဟု (တိ) [န+ပဟု] (အပဟု-ပြာ၊ အပြဘု-
သံ)] မစွမ်းနိုင်သော။ အပ္ပဟုနာ ပန ဝတ္တု
ဝါ ဂန္တု ဝါ အသမတ္တေန။ ဝိ၊ ဝိ၊ ၄။ ၂၀။

အပ္ပဟုတတာ (ထိ) [န+ပဟုတတာ။ (ပဟုတ္တ-
ပြာ)] အစိုးရသူ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်၊
အစိုးရသည်၏အဖြစ်။ ဝတ္တု န သက္ကောတိ
အတ္တနော အဝိသယတားယ အပ္ပဟုတတာ-
ယ။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၂။ ၂၂။ အပ္ပဟုတတာယာတိ
တတ္ထ တဿ အနိသရဘာဝတော။ မူလ၊ ဝိ၊
၂။ ၁၉။

အပ္ပဟုတာ (ထိ) [န+ပဟုတာ] မစွမ်းနိုင်သည်
၏ အဖြစ်။ ဧရာဒိပဋိဗဟုနေ အပ္ပဟုတာယ
အတိဝ ကပဏဘာဝံ ပတ္တော။ ပဋိသံ၊ ဝိ၊ ၂။
၂၀။

အပ္ပဟုသညိ (တိ) [အပ္ပဟု+သညာ+ဤ]
မစွမ်းနိုင်ဟု အမှတ်ရှိသော၊ သူ။ အယံ ပဟု
ဟုတာ အပ္ပဟုသညိ နာမ။... ပဟုသညိနာ
ဝါ အပ္ပဟုသညိနာ ဝါ အာဒိတာ ဟောတု။
ဝိ၊ ဝိ၊ ၄။ ၂၀။

အပ္ပဟေယျ (တိ) [န+ပဟေယျ] မပယ်အပ်
သော။ တဿ အပ္ပဟေယျတော န ကောစိ
ဘဝမ္ပလံ ပဇဟေယျ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၂၉။
ပဋိသံ၊ ဝိ၊ ၁။ ၁၅၈။ သုတ္တနိ၊ ဝိ၊ ၁။ ၅။

အပ္ပဟေယျတ္ထ(န) [အပ္ပဟေယျ+တ္ထ] မပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်။ အနာဂါမိမဂ္ဂေန တေသံ ကိလေသာနံ အပ္ပဟေယျတ္တာ ပဋိက္ခိပတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၄၉။

အပ္ပဟေယျဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာန (တိ) [အပ္ပဟေယျ+ဘာဝ+ပစ္စုပဋ္ဌာန] မပယ်အပ်သော အဖြစ် ဟူသော-ရှေးရှုထင်ခြင်း-ပစ္စုပဋ္ဌာနံ - ရှိသော၊ မပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အား ရှေးရှု ထင်တတ်သော၊တရား။ (ရှုပုံ) အပ္ပဟေယျဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၃၉။

အပ္ပဟောနက (တိ) [န + ပဟောနက] မလောက်သော။ ဣဒံ ပန အပ္ပဟောနကေ အာရောပေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၁၀။

အပ္ပဟောနကကာလ (ပ) [အပ္ပဟောနက + ကာလ] အစွမ်းမရှိသော-မစွမ်းနိုင်သော-အခါ-ကာလ။ အပ္ပဟောနကကာလေပိ န ဟယတိ၊ ပဟောနကကာလေပိ န ဝနတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၄။

အပ္ပဟောနကဋ္ဌာန (န) [အပ္ပဟောနက+ဋ္ဌာန] မလောက်သော နေရာ။ လေဏ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅၀) ကြည့်။

အပ္ပဟောနကတာ (ထိ) [အပ္ပဟောနက+တာ] မလောက်သည်၏ အဖြစ်၊ မဆံ့သည်၏အဖြစ်။ ပေါက္ခရဏီအာဒိနံ ပတိဋ္ဌာနဿ အပ္ပဟောနကတာယ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၇။

အပ္ပဟောနကဘာဝ (ပ) [အပ္ပဟောနက + ဘာဝ] မလောက်သည်၏ အဖြစ်။ သဝေသတိသမ္ပောသေန ဝါ အပ္ပဟောနကဘာဝေန ဝါ အကတာ ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၉။ စိဝရဿ အပ္ပဟောနကဘာဝေါ စိဝရဝိကလကံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၄၀၇။

အပ္ပဟောန္တ (တိ) [န+ပဟောန္တ။ ထိန္တ အပ္ပဟောန္တိ] (က) မလောက်သော၊ မပြည့်သော၊ လိုနေသော။ ဂဏေ ပန အပ္ပဟောန္တေ ဝတ္တံ နိက္ခိပါပေတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၄။ စိဝရေ ပန အပ္ပဟောန္တေ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၀။ အနုဝါတေ အပ္ပဟောန္တေ သံသရိတွာ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၁။ (ခ) မလောက်သော၊ မဆံ့သော။ ထေရဿ စ ဂုဏံ ဘာသိတုံ အပ္ပဟောန္တေဟိ မုခေဟိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄။ နာသိကာယ အပ္ပဟောန္တိယာ။ မိလိန္ဒ။၂၇၃။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၃၅။ (ဂ) မလောက်သော၊ မဝသော၊ အားမရသော။ တာဒိသေသု ဟိ ဌာနေသု စက္ခုမှိ အပ္ပဟောန္တေ မုခမှိ ဝိဝရိတွာ ...။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁-၃၅၁။ (ဃ) မစွမ်းနိုင်သော။ အပ္ပဟောန္တာနံ ပန ဧကာပိ ဒိန္နံ ဝါ တိက္ကံ ဝါ ဒါတု ဝရတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၄။

အပ္ပါကိစ္ဆ (တိ) [အပ္ပ+အာကိစ္ဆ] ဖျေပြှမ်းမှု-နည်းပါး-မရှိ - သော၊ လူအများနှင့် မဆေ့ပြှမ်းသော။ ဒီဝါ အပ္ပါကိစ္ဆံ ရတ္ထိ အပ္ပသဒ္ဓိ။ ဝိ၊၃။၄၉။ အံ၊၃။၂၆၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၁၁၉။ အပ္ပါကိစ္ဆန္တိ အနာကိစ္ဆံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၅၅။ ဒိဝသဘာဂေ မဟာနေသံကိစ္ဆတာဘာဝေန ဒီဝါ အပ္ပါကိစ္ဆံ။ အဘာဝတ္ထော ဟိ အယံ အပ္ပသဒ္ဓေါ “အပ္ပိစ္ဆော” တိအာဒီသု ဝိယ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၀၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၁။ မယံ အပ္ပသဒ္ဓါ အပ္ပါကိစ္ဆာ ဖာသုံ ဝိဟရေယျာမ။ အံ၊၃။၃၆၃။ အပ္ပါကိစ္ဆံ အပ္ပနိဋ္ဌေါသံ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၄။

အပ္ပါကိစ္ဆတာ (ထိ) [အပ္ပါကိစ္ဆ+တာ] ဖျေပြှမ်းမှုမရှိသည်၏အဖြစ်။ ဒီဝါ အပ္ပါကိစ္ဆတာတိ ဧကံ။ ဝိမတိ၊၁။၂၁၅။ တေန အပ္ပါကိစ္ဆတံ အပ္ပသဒ္ဓတံ၊ အပ္ပနိဋ္ဌေါသတဉ္စ ဒဿေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁၈။

အပ္ပါဂမ (တိ) [အပ္ပ+အာဂမ] နည်းသော-
အာဂုံ-နှုတ်ရ-ရှိသော၊ အာဂုံ-နှုတ်ရ-
မရှိသောသူ။ အပ္ပရေကြည့်။

အပ္ပါဒိုကုလ္လတာ (တိ) [န + ပါဒိုကုလ္လတာ]
စက်ဆုပ်ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်။ (မစက်ဆုပ်
သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော
စိတ္တပ္ပုဒ်။) အပ္ပါဒိုကုလ္လတာ စ သဏ္ဌဟေ-
ယျ။ မ၊၁။၃၇။

အပ္ပါဒိုဟာရိယ (တိ) [န+ပါဒိုဟာရိယ] ဆန့်
ကျင်ဖက်-ရာစသည်-တို့ကို ပယ်ရှားခြင်း
မရှိသော၊ အကြောင်းကင်းမဲ့-အခြေအမြစ်
မရှိ - ဝဋ်မှမထုတ်ဆောင်တတ် - သော။
သပ္ပါဒိုဟာရိယံ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ
ဒေသေတိ၊ နော အပ္ပါဒိုဟာရိယံ။ မ၊၂။၂၀၂။
သပ္ပါဒိုဟာရိယာဟံ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မံ ဒေသေမိ၊
နော အပ္ပါဒိုဟာရိယံ။ အံ၊၁။၂၈၀။ အဘိ၊
က။၄၀၇။ မ၊၄။၁။၆၁။ ပစ္စနိကပဋိဟရဏေန
သပ္ပါဒိုဟာရိယမေဝ ကတော ကထေမိ၊
နော အပ္ပါဒိုဟာရိယံ။ အံ၊၄။၂။၂၄၇။ အနိ-
ယျာနိက (ဒိ၊၄။၁။၄၀၀။ သိ၊၄။သစ်၊၂။
၄၂၆)၊ အပ္ပါဒိုဟိရက၊ သပ္ပါဒိုဟာရိယ-တို့
လည်း ကြည့်။

အပ္ပါဒိုဟိရ (တိ) [န+ပါဒိုဟိရ] ပြာဒိုဟာမရှိ
သော။ ဣဒမ္ပိ တဿ မဟာသာဝကဿ ပရ-
စိတ္တဇာနနေန အပ္ပါဒိုဟိရံ သိယာ၊ တေန တံ
အပရိဘူဿန္တော “အပိစာ”တိအာဒိမဟ။
သံ၊၄။၂။၁၂၁။ အနိယျာနိက (၄) အနက်
(မ၊၄။၂။၃၀)၊ အပ္ပါဒိုဟိရက-တို့လည်း ကြည့်။

အပ္ပါဒိုဟိရက (တိ) [န + ပါဒိုဟိရက] (၁)ဆန့်
ကျင်ဖက်ကို မပယ်ရှားနိုင်သော၊ ပယ်ရှား
တတ်သော စကားတို့-မရှိ-ကင်း-သော၊
ဆန့်ကျင်ဖက်မှ မထုတ်ဆောင်နိုင်သော။ နနု
ဝေ သန္တေ တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ အပ္ပါဒို-

ဟိရကတံ ဘာသိတံ သမ္ပဇ္ဇတိ။ ဒိ၊၁။၁၇၈။
မ၊၂။၂၂၄။ အပ္ပါဒိုဟိရကတန္တိ အပ္ပါဒိုဟိရကံ
တံ ပဋိဟရကဝိရဟိတံ၊ အနိယျာနိကန္တိ ဝုတ္တံ
ဟောတိ။ ဒိ၊၄။၁။၃၁၃။ “အပ္ပါဒိုဟိရက
တ”န္တိ အယံ အနုနာသိကဗျာပနိဓ္ဌေ-
သောတိ အာဟ “အပ္ပါဒိုဟိရကံ တ”န္တိ။ တံ
ဝနေ အပ္ပါဒိုဟိရကံ သမ္ပဇ္ဇတိတိ သမ္ပန္နော။
“အပ္ပါဒိုဟိရပဒေ အနုနာသိကလောပေါ၊
‘ကတ’န္တိ စ ဧကံ ပဒ”န္တိ ဧကေ၊ တဒယုတ္တံ
သမာသသမ္ပဝတော၊ အနုနာသိကလော-
ပဿ စ အဝတ္တဋ္ဌတ္တာ။ ဝေမေတ္တ ဝဏ္ဏယန္တိ—
ပဋိဟရဟရဏတော ပဋိဟာရိယံ၊ တဒေဝ
ပါဒိုဟာရိယံ။ အတ္တနာ ဥတ္တရင်္ဂယုတ်ဝစနံ။
ပါဒိုဟာရိယမေဝေတ္တ “ပါဒိုဟိရက”န္တိ ဝုတ္တံ
ပရေဟိ ဝုစ္စမာနဥတ္တရေဟိ သဥတ္တရတ္တာ၊ န
ပါဒိုဟိရကန္တိ အပ္ပါဒိုဟိရကံ။ ဝိရဟတ္ထော
ဧတ္တ အ-သဒ္ဓေါ။ တေနာဟ “ပဋိဟရဏ-
ဝိရဟိတ”န္တိ။ သဥတ္တရဉ္စိ ဝစနံ တေန ဥတ္တရ-
ဝစနေန ပဋိဟရိယတိ ဝိပရိဝဇ္ဇိယတိ၊ တသ္မာ
ဥတ္တရဝစနံ ပဋိဟရဟံ နာမ၊ တတော ဝိရဟိ-
တန္တိ အတ္ထော။ တသ္မာ ဧဝ နိယျာနဿ
ပဋိဟရဏမဂ္ဂဿ အဘာဝတော “အနိယျာ-
နိက”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ လဘတိ။ တေန ဝုတ္တံ
“အနိယျာနိက”န္တိ။ သိ၊၄။သစ်၊၂။၃၉၄-၄။
(ဒိ၊၄။၁။၃၇၈-လည်းကြည့်။) အပ္ပါဒိုဟိရကံ
သဥတ္တရံ။ နေတ္ထိ၊၄။၂၈။ အောက်အနက်
လည်း ကြည့်။ (၂) သုတပါသန္တာနံ၌
ဆောင်ထိုက်သော အနက်မရှိသော၊ အခြေ
အမြစ်မရှိသော။ နနု ဝေ သန္တေ တဿ
ပရိသဿ အပ္ပါဒိုဟိရကတံ ဘာသိတံ
သမ္ပဇ္ဇတိ။ မ၊၂။၂၂၄။ အပ္ပါဒိုဟိရကတန္တိ
အနိယျာနိကံ အနုလကံ နိရုတ္တကံ သမ္ပဇ္ဇ-
တိတိ အတ္ထော။ မ၊၄။၂။၁၇၈။ ပဋိဟရိတဗ္ဗ-
ဋ္ဌေန ပရသန္တာနေ နေတဗ္ဗဋ္ဌေန ပဋိဟရိယ-
သဒ္ဓဒ္ဓါရေန (ပဋိဟာရိယံ၊ သဒ္ဓဒ္ဓါရေန?)
ဝိညာတဗ္ဗော အာဝတ္ထော၊ သောဝ ပါဒိုဟိရ-

ကော နိရုတ္တိနယေန၊ နတ္ထိ တေဿ ပါဠိပီရ-
ကန္တိ အပ္ပါဒိဟိရကထံ၊ တသဒ္ဓေန ပဒံ
ဝဇေတော တထာ ဝုတ္တံ၊ အနိယျာနံ။ ဘေ-
နာဟ “နိရုတ္တကံ သမ္ပဋတိ”တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၃၁။

အပ္ပါဒိဟိရကထ (တိ) [အပ္ပါဒိဟိရက+တ။ တ
အနက်မဲ့။] အပ္ပါဒိဟိရက(၂) အနက်နှင့်တူ။
၎င်းကြည့်။

အပ္ပါဒိဟိရကထာ (သိ) [အပ္ပါဒိဟိရက+တာ]
ဆန့်ကွင်းဖက် - အပြစ် - ကို မဖယ်ရှားနိုင်
သည်၏အဖြစ်၊ ပြေလည်ခြင်း မရှိသည်၏
အဖြစ်။ ယထာဝရတ္တဿ ပရိဟာရဿ အပ္ပါဒိ-
ဟိရကထံ အာသကံ တာပက္ခန္တရံ အာသလ္လိတံ
“အထာပိ သိယာ (မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၁)”တိအာဒိ-
နာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၆၇။

အပ္ပါဒိဟိရပဒ (န) [အပ္ပါဒိဟိရ+ပဒ] အပ္ပါ-
ဒိဟိရပဒိ။ အပ္ပါဒိဟိရပဒေ အနုနာသိက-
လောပေါ။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၃၉၃။

အပ္ပါဏ (ပု) [န+ပါဏ] သတ္တဝါ-တိရစ္ဆာန်
သတ္တဝါ-မဟုတ်သော။ အပ္ပါဏေ အပ္ပါဏ-
သည်။ဝိ၊၂။၁၆၄။ အပါဏေ ပါဏသည်နော။
ကခါ။၂၄၅။

အပ္ပါဏက (တိ) [န + ပါဏက] (၁) သတ္တ
ဝါမရှိသော၊ သေလတ္တံ့သော သတ္တဝါ
မရှိသော၊ ပိုးမွှားစသော သတ္တဝါ မသေ-
လောက်သော။ အပ္ပါဏကေ (ဝါ) ဥဒ-
ကေ။ ဝိ၊၃။၂၂၀။ ဝိ၊၄။၃၇၅။ မ၊၁။၁၆။
သံ၊၁။၁၇၀။ သုတ္တနိ။၂၉၂။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၂၃၈။
အပ္ပါဏကေတိ နိပ္ပါဏကေ ပိဏ္ဏ ပါတဇ္ဈောတ္ထ-
ရဏေန မရိတဗ္ဗပါဏကရဟိတေ ဝါ မဟာ-
ဥဒကက္ခန္ဓေ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၈။ အပ္ပါဏကေတိ
သပ္ပါဏကေ ဟိ ပရိတ္တကေ ဥဒကေ ပက္ခိတ္တေ
ပါဏကာ မရန္တိ၊ တဿာ ဝေမာဟ။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၁၆။ အပ္ပါဏကေတိ နိပ္ပါဏကေ၊ ပါယ-

သဇ္ဈောတ္ထရဏကာရဏေန မရိတဗ္ဗပါဏ-
ရဟိတေ ဝါ မဟာဥဒကက္ခန္ဓေ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၃၈။ အပ္ပါဏကသည် လည်းကြည့်။ (၂)
ဝင်သက်ထွက်သက်မရှိသော၊ ချုပ်-အောင်
- ထားအပ်သော ဝင်သက် ထွက်သက်ရှိ
သော။ ယံ နန္ဒာဟံ အပ္ပါဏကံယေဝ ဈာနံ
ဈာယေယျံ။ မ၊၁။၃၀၉။ မ၊၂။၂၇၅။ အပ္ပါ-
ဏကန္တိ နိရဿာသကံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၀။ အပ္ပါ-
ဏကံ ဈာနံ ဈာယိဿတံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၈။
အပ္ပါဏကန္တိ နိရဿာသံ နိရောဓတဿာသ-
ပဿာသံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃။ အပ္ပေကဒါ အပ္ပါဏကံ
ဈာနံ ဈာယန္တေ။ ဘ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၈။

အပ္ပါဏကဋ္ဌာန (န) [အပ္ပါဏက+ဈာန]
ချုပ်-အောင်-ထားအပ်သော ဝင်သက်
ထွက်သက်ရှိသော ဈာန်၊ အပ္ပါဏကဈာန်။
ဈာယန္တ (သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၄၅) ကြည့်။

အပ္ပါဏကဋ္ဌာနဝိရိယဝေဂသမုဋ္ဌိတ (တိ) [အပ္ပါ-
ဏကဋ္ဌာန + ဝိရိယ + ဝေဂ + သမုဋ္ဌိတ]
အပ္ပါဏကဈာန်ကို အားထုတ်ခြင်း အဟုန်
ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော။ ယွာယံ မမ
သရိရေ အပ္ပါဏကဋ္ဌာနဝိရိယဝေဂသမုဋ္ဌိ-
တော ဝါတော ဝတ္တတိ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၇။

အပ္ပါဏကဋ္ဌာနာဒိဂဟနတ္တ (န) [အပ္ပါဏကဋ္ဌာန
+ အာဒိ + ဂဟန + တ္တ] အပ္ပါဏက
ဈာန်စသော တေးအင်ရှိသည်၏ အဖြစ်။
အပ္ပါဏကဋ္ဌာနာဒိဂဟနတ္တာ ဒုက္ခေန ဂန္ထိ-
ဗ္ဗောတိ ဒုဂ္ဂေါ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၅။

အပ္ပါဏကဋ္ဌာနာဒိသဟဿဘာဂ (တိ) [အပ္ပါ-
ဏကဋ္ဌာန + အာဒိ + သဟဿ + ဘာဂ]
အပ္ပါဏကဈာန် စသော-တထောင်သော-
အဖို့-အစု-ထောင်နှုန်းအပြည့် - ရှိသော။
အယံ အပ္ပါဏကဋ္ဌာနာဒိသဟဿဘာဂေါ
တဝ မရဏဿ ပစ္စယော။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၁၅။

အပ္ပါဏကသညီ(တိ) [အပ္ပါဏက + သညာ + ဤ]
သတ္တဝါ - ပိုးမွှားသတ္တဝါ - မပါ - မရှိ - ဟု -
အမှတ် - သညာ - ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပါဏက
အပ္ပါဏကသညီ။ ဝိ၊ ၂။ ၇၀၊ ၆၅။

အပ္ပါဏသညီ (တိ) [န + ပါဏ + သညာ + ဤ]
သတ္တဝါ - တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါ - မဟုတ်ဟု -
အမှတ် - သညာ - ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပါဏ-
ကြည့်။

အပ္ပါတကံ (န) [အပ္ပ + အာတကံ။ အပ္ပါဓာ
လည်း ကြည့်။] (၁) ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ -
အသက်မွေးရခြင်း ဟူသော - အသက်မွေးရ
ကြောင်းဖြစ်သော - ရောဂါငယ်၏ - မရှိ -
ကင်း - ခြင်း၊ ဆင်းရဲ၏ - မရှိ - ကင်း -
ခြင်း။ အပ္ပါတကောတိ (အာတကောတိ?)
ကိစ္စဇိဝိတကရော ရောဂေါ ဂုစ္စတိ၊ တဿာပိ
အဘာဝံ ပုစ္ဆာတိ ဝေတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၃၁၈။
အာတကောတိ ကိစ္စဇိဝိတကရော ရောဂေါ။
အထ ဝါ ယာပေတဗ္ဗရောဂေါ အာ-
တကော၊ ဣတရော အာဗာဓော။ ဓုဒ္ဓကော
ဝါ ရောဂေါ အာတကော၊ ဗလဝါ အာ-
ဗာဓော။ ကေစိ ပန အတ္တဇ္ဈာသယသမု-
ဋ္ဌာနော အာဗာဓော၊ ဗဟိဒ္ဓါသမုဋ္ဌာနော
အာတကောတိ ဝေန္တိ။ တဒုဘယဿာပိ
အဘာဝံ ပုစ္ဆာတိ ဝေတိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၁၀-၁။
ကိစ္စဇိဝိတကရောတိ အသုခဇိဝိတာဝဟော၊
ဣဒိနာ ခုဗ္ဗလော အပ္ပမတ္တကော ရောဂေါ
အာတကော (နာမာ) တိ ဒဿေတိ။ ဒီ၊ ၁။
၁။ ၃၈၇။ သီ၊ ၁။ ၁။ ၂။ ၄၀၄။ ပါဠိကိုး အပ္ပါ-
ဗာဓ-ကြည့်။ ဓုက္ခဇိဝိကာဘာဝေန ကမ္မံ
အပ္ပါတကံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၃၇။ ဝိမတိ၊ ၁။
၆၇။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁၄။ အပ္ပါတကံန္တိ အပ္ပရောဂံ။
ဝဇီရ၊ ၄၄။ အပ္ပါတကံန္တိ ကိစ္စဇိဝိတကရ-
ရောဂါဘာဝံ။ သီ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၁၄၃။ “ဝေ မေ
သုတံ” အပ္ပံ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၁။ ၁။ ၄။ အံ၊ ၁။
၁။ ၄။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၄။ ဥဒါန၊ ၄။ ၆-စသည်လည်း
ကြည့်။ (တိ) (၂) ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ - အသက်

မွေးရခြင်းဟူသော - အသက်မွေးရကြောင်း
ဖြစ်သော - ရောဂါငယ် - မရှိ - ကင်း -
သော၊ ဆင်းရဲ - မရှိ - ကင်း - သော၊ သူ။
အပ္ပါတကောတိ နိဒ္ဒါကော။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၁။
မ၊ ၁။ ၂။ ၁။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁။ အပ္ပါဗာဓ (၂)
အနက် (ဒီ၊ ၂။ ၁၄၅။ ဒီ၊ ၁။ ၁၃၇။ မ၊ ၂။ ၂၅၅။
မ၊ ၁။ ၂။ ၁။ အံ၊ ၂။ ၆၇-ဂ။ စရိယာ၊ ၄။ ၃၀၁။
ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၁။ သီ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၂။ ၆။ ဒီ၊ ၁။ ၁။
၂။ ၄၇။ မ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၄၄) လည်း ကြည့်။

အပ္ပါတကံတာ (တိ) [အပ္ပါတကံ + တာ] ဆင်းရဲ
ငြိုငြင်စွာ - အသက်မွေးရခြင်းဟူသော -
အသက်မွေးရကြောင်း ဖြစ်သော - ရောဂါ
ငယ် - မရှိ - ကင်း - သည်၏အဖြစ်၊ မျက်စိနာ၊
ဝမ်းနာ စသည်တို့၏ နိပိစက်မှုဆင်းရဲ - ကိုယ်
ခန္ဓာဆင်းရဲ - မရှိခြင်း၊ အနာကင်းခြင်း။
အပ္ပါတကံတာ (မ၊ ၁။ ၁၇၅) နိဒ္ဒါကော။ မ၊ ၁။
၂။ ၁။ သရိရေ တေသံ (အက္ခိရောဂကုန္တိ-
ရောဂါဒီနံ) ကပ္ပနဒုက္ခဿ အဘာဝေါ အပ္ပါ-
တကံ။ မ၊ ၁။ ၁။ ၁။ အပ္ပါတကံတာ (ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၉၇) တိ အက္ခိရဇိဝိတာ သရိရဒုက္ခဘာ-
ဝေါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၉၆။ (အစ္စရိယဓမ္မ
(သဘာဝ) ၄-မျိုးတို့တွင် တမျိုးအပါအဝင်
ဖြစ်သည့် အနာကင်းခြင်းဟူသော အစ္စရိယ-
ဓမ္မကို ပြဆိုရာ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၂။ ၆။ မ၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၆၇-
တို့၌ အပ္ပါတကံတာ ဟုရှိ၍ သီ၊ ၁။ ၁။ ၁။
၂။ ၉-၌ကား အပ္ပါဗာဓတာ ဟု ရှိသည်။)

အပ္ပါတမ (တိ) [အပ္ပ + အာတမ] နည်းသော
- ကိုယ်ခန္ဓာ - အတ္တဘော - ရှိသော၊ ကိုယ် -
ခန္ဓာ - သေးငယ်သော၊ သူ။ ပရိတ္တာ အပ္ပါ-
တမော အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရီ၊ အံ၊ ၁။ ၂။ ၁။ အပ္ပါ-
တမောတိ အာတမာ ဂုစ္စတိ အတ္တဘာဝေါ၊
တသ္မိံ မဟန္တေပိ ဂုဏပရိတ္တတာယ အပ္ပါ-
တမောယေဝ။ အံ၊ ၁။ ၂။ ၂။ ၆။

အပ္ပါဏိကရဏ (တိ) [အပ္ပ + အဓိကရဏ] အနည်း
ငယ်သော - အမှုကိစ္စ - ရုဏားချက် - ပြုဖွယ်

ကိစ္စ-ရှိသော။ အတ္တိ မာဏဝ ကမ္မဋ္ဌာန် အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပါဓိကရုဏံ အပ္ပသမာ-ရန္တံ။ မ၊၂။၄၁၄။ မဟာဓိကရုဏ(မ၊၄။၃။ ၃၀၂)လည်း ကြည့်။

အပ္ပါနဘာဝ (တိ) [အပ္ပ+အာနဘာဝ]နည်းသော - တန်ခိုး - အာနဘော် - ရှိသော။ သူ။ အပ္ပါနဘာဝါ တံ မဟာနဘာဝံ။ ဇာ၊၄။ ၅။၁၈၃။ အပ္ပေသက္ခ(ဒီ၊၄။၂။၂၃၀။ မ၊၄။၃။ ၃၇၆)၊ ဩတလ္လက (မ၊၄။၃။၃၃) တို့လည်း ကြည့်။

အပ္ပါနဘာဝတာ (ထိ) [အပ္ပါနဘာဝ + တာ]နည်းသော - တန်ခိုး - အာနဘော် - ရှိသည်၏ အဖြစ်။ တဏှာ ဟိဏှ အင်္ဂလက္ခဏာနု-သာရေန အပ္ပါနဘာဝတာ ဒိဿတိ။ စရိ-ယာ၊၄။၂၄၅။ (ထေရ၊၄။၁။၂၁၂။ ဒီ၊၄။၂။ ၄။ မ၊၄။၃။၃၄၈။ အဘိ၊၄။၁။၈၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။၁။၁၀၉-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပါနဘာဝတ္ထ (န) [အပ္ပါနဘာဝ + ဣ]နည်းသော - တန်ခိုး - အာနဘော် - ရှိသည်၏ အဖြစ်။ ပရိတ္တ(သံ၊၄။၂။၃၂၂)ကြည့်။

အပ္ပါပေတိ (ကာ၊ကြိ) [အပ္ပ + ကာပေ + တိ။ နိတိ။ဓာ။၂၆၅-ကြည့်။]ရောက်စေ၏။ နိယျတိ (မဟာနိ၊၄။၂၃)ကြည့်။

အပ္ပါဗာဓ (န) [အပ္ပ+အာဗာဓ။ အပ္ပကသိရ၊ အပ္ပကိလမထ-တို့နှင့် လည်း ယှဉ်ကြည့်။] (၁) အနာ-ရောဂါ-၏ - မရှိ - ကင်း-ခြင်း။ ပြင်းစွာ နှိပ်စက်တတ်သည့် - အားကြီးသောရောဂါ - ဝိသဘာဂဝေဒနာ - ၏ - မရှိ - ကင်း - ခြင်း။ အပ္ပါဗာဓံ အပ္ပါတကံ လဟဋ္ဌာန် ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆံ။ ဝိ၊၄။ ၂၆၅။ ဒီ၊၁။၁၈၈။ ဒီ၊၂။၆၁။ ဥဒါန၊၄၄။ အပ္ပါဗာဓန္တိအာဒိသု အာဗာဓောတိ ဝိ-သဘာဂဝေဒနာ ဝုစ္စတိ။ ယာ ကေဒေသေ ဥပ္ပဋ္ဌိတွာ(ပိ) စတ္တာရော လူရိယာပထေ အယပဇ္ဇေန အာဗန္တိတွာ ဝိယ ဂဏှတိ။

တဏှာ အဘာဝံ ပုစ္ဆာတိ ဝေတိ။ ဒီ၊၄။ ၁။၃၁၈။ ဥဒါန၊၄။၁၁၀။ (ဒီ၊၄။၁။၃၈၅။ သီ၊၄။သစ်၊၂။၄၀၄-တို့လည်း ကြည့်။) အပ္ပါ-ဗာဓံ ဖာသုဝိဟာရဉ္စ ပုစ္ဆိ။ ပေတ။၁၈၇။ ကစ္စိ ဘောတော ဂေါတမဏှ စ သာဝ-ကာနဉ္စ အပ္ပါဗာဓံ အပ္ပါတကံ လဟဋ္ဌာန် ဗလံ ဖာသုဝိဟာရော။ ဝိ၊၄။၁။၁၀၀။ အံ၊၄။ ၂။၁၃။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၄၈။ သီသရောဂါဒိ-အာဗာဓာဘာဝေန ကစ္စိ အပ္ပါဗာဓံ။ သာ-ရတ္ထ၊၁။၃၃၇။ အံ၊၄။၂။၁၄။ ရောဂါဘာဝေန အပ္ပါဗာဓံ။ ဝိမတိ၊၁။၆၇။ အပ္ပါဗာဓန္တိ အပ္ပါပသဂ္ဂံ။ ဝဇီရ၊၄၄။ “ဝေ မေ သုတံ” အပ္ပဋ္ဌံ ဒီ၊၄။၁။၂။ မ၊၄။၁။၄။ အံ၊၄။၁။၄။ သံ၊၄။၁။၄-စသည် တို့လည်း ကြည့်။ ယင်း အပ္ပဋ္ဌံ သီ၊၄။သစ်၊၁။၁၄၃-လည်း ကြည့်။ (တိ) (၂) အနာ-ရောဂါ-မရှိ-ကင်း-သော၊ ပြင်းစွာ နှိပ်စက်တတ်သည့် - အားကြီးသော ရောဂါ - ဝိသဘာဂဝေဒနာ - မရှိ - ကင်း-သော၊ သူ။ (၃) နည်းသော - အနာ - ရောဂါ - ရှိသော၊ အနာ - ရောဂါ - နည်းသော၊ သူ။ အပ္ပါဗာဓော ဟောတိ အပ္ပါတကော။ ဒီ၊၂။၁၄၅။ ဒီ၊၃။၁၃၅။ မ၊၂။၂၅၅။ မ၊၃။ ၂၁၄။ အံ၊၂။၅၇-က။ စရိယာ၊၄။၃၀၁။ ဒီ၊၄။ ၁။၈၇။ သီ၊၄။သစ်၊၁။၂၇၈။ အပ္ပါဗာဓောတိ အရောဂေါ။ ဒီ၊၄။၃။၂၁၂။ မ၊၄။၃။၂၁၁။ အံ၊၄။၃။၂။ အပ္ပသဒ္ဓေါ အဘာဝတ္ထော “အပ္ပသဒ္ဓဏှံ ပ။ ခေါ ပနာ”တိအာဒိသု ဝိယာတိ အာဟ “အရောဂေါ”တိ။ ဒီ၊၄။၃။ ၂၄၇။ အံ၊၄။၃။၂၄။ “အပ္ပိစ္ဆော၊ အပ္ပ-သုဗမကသဝါတာတပသရိသပသမ္ပဏှော”တိ ဝေမာဒိသု ဝိယ အပ္ပသဒ္ဓေါ အဘာဝတ္ထောတိ အပ္ပါဗေဒနာဟ “အပ္ပါဗာဓောတိ အရော-ဂေါ၊ အပ္ပါတကောတိ နိဗ္ဗုက္ခော”တိ။ အပ္ပတ္ထော ဝါ ဣဓ၊ တဏှာသိ အပ္ပ-သဒ္ဓေါ ခဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝေ ဟိ “ယော ဟိ ဂဟပတိ ဣမံ ပုတိကာယံ ပရိဟရန္တော မုဟုတ္တမ္ပိ အာရောဂျံ

ပဋိဇာနေယျ ကိမညတြ ဗာလျာ”တိ သုတ္တ-
 ပဒံ သမတ္တိတံ ဟောတိ။ မဒ္ဓိ၊ ၃။ ၁၄၄။ အပ္ပါ-
 ဗာဓာနံ ယဒိဒံ ဗာကုလော။ အံ၊ ၁။ ၂၅။
 အပ္ပါဗာဓာနန္တိ နိရုဗာဓာနံ။ အံ၊ ၁။ ၂၆။
 နိရုဗာဓာနန္တိ အာဗာဓရဟိတာနံ။ အံ၊ ၁။
 ၁။ ၁၇၄။ အပ္ပါဗာဓော စ’သံ ကစ္စိ။ ဇာ၊ ၂။
 ၂၅၉။ အပ္ပါဗာဓေတိ ဣဒိယာပထာဉ္စ-
 ကေနာဗာဓေန ဝိရဟိတော။ ဇာ၊ ၁။ ၂၆၁။
 ဒေဝဘူတော မနုဿော ဝါ။ အပ္ပါဗာဓော
 ဘဝိဿတိ။ အပါ၊ ၁။ ၃၈၆။ အရောဂေါ ဟော-
 တု အပ္ပါဗာဓော။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၁၂၂။ မဒ္ဓိ၊ ၂။
 ၂၉၃။ အပ္ပါဗာဓာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ...။ အံ၊ ၁။
 ၁။ ၂၃၇။ ထေရဝ္ဋ၊ ၁။ ၄၄၃။ အပါ၊ ၁။
 ၂၀၃။

အပ္ပါဗာဓတာ (တိ) [အပ္ပါဗာဓ+တာ] အနာ-
 ရောဂါ-မရိ-ကင်း-သည့်၏အဖြစ်၊ ကျန်း-
 မာရေးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ မျက်စိနာ၊ ဝမ်းနာ
 စသည်တို့၏ မရှိခြင်း။ အပ္ပါဗာဓတေဉ္စ
 သဉ္စာနာမိ အပ္ပါတက်တဉ္စ။ မ၊ ၁။ ၁၇၅။
 မ၊ ၂။ ၁၃၈။ အပ္ပါဗာဓတန္တိ နိရုဗာဓတံ။
 မ၊ ၁။ ၂။ ၃။ အပ္ပါသဒ္ဓေါ အဘာဝတ္ထောတိ
 အာဟ “နိရုဗာဓတံ၊ နိဗ္ဗုဒ္ဓကုတ”န္တိ။ မဒ္ဓိ၊
 ၂။ ၇၉။ တေသံ ပဟာနပ္ပစ္စယာ ပန
 အပ္ပါဗာဓတေဉ္စ သဉ္စာနိဿထ။ မ၊ ၁။ ၁။ ၁၃၀။
 အက္ခိရောဂကုစ္ဆိရောဂါဒိနံ အဘာဝေါ အပ္ပါ-
 ဗာဓတာ။ မဒ္ဓိ၊ ၃။ ၈၃။ တဿ ဂါမဿ
 ဝါ နိဂမဿ ဝါ ခေမတေဉ္စ သုဘိက္ခတေဉ္စ
 အပ္ပါဗာဓတေဉ္စ ပုစ္ဆေယျ။ မ၊ ၃။ ၄၁။ အဒ္ဓ-
 မိဒံ ဘိက္ခဝေ လာဘာနံ ယဒိဒံ... အပ္ပါဗာဓ-
 တာ။ အံ၊ ၁။ ၄၀။ အပ္ပါဗာဓတာတိ အာရော-
 ဂျသမ္ပတ္တိ။ အံ၊ ၁။ ၃၈၁။ အပ္ပါဗာဓတာ
 အပ္ပါတက်တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၆၇။ အပ္ပါဗာ-
 ဓတာတိ အရောဂတ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၉၆။
 အပ္ပါဗာဓတာ အာနိသံသော။ ဒီ၊ ၁။ ၃။ ၁၁၉။
 သုသတ္တာနတာ အပ္ပါဗာဓတာ။ ခုဒ္ဒက၊ ၁။
 ၂၃။ ဣတိဝုတ်၊ ၁။ ၂၂၄။

အပ္ပါဗာဓတ္ထေ (န) [အပ္ပါဗာဓ+တ္ထ] အနာ-
 ရောဂါ - မရိ - ကင်း - သည့်၏ အဖြစ်။
 အပ္ပါဗာဓသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပါဗာဓတ္ထေ
 ဥပနေတိ။ မ၊ ၃။ ၂၄၉။ တေ ဘောဂ-
 သမ္ပန္တော စေဝ အပ္ပါဗာဓတ္တာ စ ဒုက္ခဒုက္ခ-
 တာယ မုစ္စန္တိ။ နေတ္ထိ၊ ၁။ ၉၁။

အပ္ပါဗာဓဓိသာယုကတာသံဝတ္တန (န) [အပ္ပါ-
 ဗာဓဓိသာယုကတာ+ သံ + ဝတု + ဂေ +
 ယ] အနာ-ရောဂါ-မရှိခြင်း၊ အသက်ရှည်
 ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ကေစိ ဇုတိယဿ
 ကုသလဘာဝံ ဣတ္တတ္ထမာဂတဿ အပ္ပါဗာဓ-
 ဓိသာယုကတာသံဝတ္တနဝသေန...။ အံ၊ ၁။ ၂။
 ၁၀၄။

အပ္ပါဗာဓသံဝတ္တနိက (တိ) [အပ္ပါဗာဓ+သံ+
 ဝတု+ဂေ+အနိယ။ တိဋ္ဌိ - သံဝတ္တနိကာ]
 အနာ-ရောဂါ - မရိ - ကင်း-ခြင်း-ကို
 ဖြစ်စေတတ်သော။ အပ္ပါဗာဓသံဝတ္တနိကာ
 သော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ သတ္တာနံ
 အဝိဟေဌကဇာတိကော ဟောတိ။ မ၊ ၃။
 ၂၄၅။ အပ္ပါဗာဓတ္ထေ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပါယ (တိ) [အပ္ပါ+အာယ] နည်းသော
 -အဝင်-ဝင်ငွေ - ရှိသော၊ ဝင်ငွေနည်း
 သော၊ သူ။ အပ္ပါယော သမာနော ဥဋ္ဌာရံ
 ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ အံ၊ ၃။ ၁၀၉။ အာယန္တိ
 အာဂမနံ။ အံ၊ ၁။ ၃။ ၂၃၉။

အပ္ပါယတိ (ကာ၊ ကြိ) [အာ+ပါယ (ပေ)+
 ဂေ+တိ။ ကာရိတ်ကျေ။ သက္ကတ ဝေပျ-
 ဓာတ် ကြည့်။ တနည်း အပိ + ဣ + ဂေ
 + တိ။ မနာပအပွင့် သိ၊ ၁။ သစ်၊ ၁။ ၃၄၂။ နှင့်
 ယှဉ်ကြည့်။] တိုးပွားစေတတ်၏။ မနံ အပ္ပါ-
 ယတိ ဝနေတိတိ မနာပေါ (ပါ-ပံ)။
 သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၂ (ယင်း၌ အပါယတိ-ရှိသည်
 ကို အပ္ပါယတိ ဟု ပြင်သင့်သည်)။
 ဒီ၊ ၁။ ၁၂၁။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၈။ အပ္ပါယတိ၊
 အပ္ပါယတိတိ ဝါ အာပေါ။... ဗျာပေတွာ
 တိဋ္ဌတိ၊ ပရိ၊ ၁။ ဟေတိတိ ဝါ အတ္ထော။

မ၊ဋ္ဌိ၊၁။၇၇။ န တာ မနံ အပ္ပါယန္တိ။ သံ၊ဋ္ဌ၊
၁။၇၄။ မနံ ဝါ အပ္ပါယန္တိ ဝေဇ္ဇန္တိတိ
မနာပါနိ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၆။ (မဟာနိဋ္ဌ၊
၁၀။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၁။၄၀၂။ သံ၊ဋ္ဌိ၊၂။၂၉၂။ အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။
၄၆-တို့လည်း ကြည့်။) အမနာပ၊ မနာပ၊
မနာပိက၊ မနာပိယ-တို့လည်း ကြည့်။

အပ္ပါယန (န) [အာ+ပါယ (ပေ)+ဧက+ယု]
တိုးပွားစေခြင်း။ မနဿ အပ္ပါယနတော
မနာပေါ။ သာ၊ဇတ္ထ၊၂။၄။

အပ္ပါယိတံ (ကြိ၊ဝိ) [အာ+ပါယ (ပေ) + ဧက
+တုံ]တိုးပွားစေခြင်းငှါ။ အမနာပ (အံ၊ဋ္ဌ၊
၃။၅၀) ကြည့်။

အပ္ပါယက (တိ) [အပ္ပ+အာယု+က။ ထိန္တိ
-ကာ၊ -ကံ] နည်း-တိုး-သော အသက်
ရှိသော၊သူ၊ ဘုံ။ တေ မယံ အနိစ္စာ အဗ္ဗုတိ
အပ္ပါယကော။ ဒီ၊၁။၁၈။ ဒီ၊၃။၂၆။ ဒိဿန္တိ
ဟိ ဘော ဂေါတမ မနဿ အပ္ပါယကော။
မ၊၃။၂၄၃။ ယာဝ အပ္ပါယကော ဟိ အန္တေ
ဘဂဝတော မာတာ အဟောသိ။ ဥဒါန။
၁၃၄။ ယာဝ အပ္ပါယကောတိ ယတ္ထကံ
ပရိတ္တာယကော၊ အတိဉ္ဇတ္တရဇိဝိဘာတိ
အတ္ထော။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ၊၂၅၀။ အပ္ပါယကံ ကာလ-
ကတာ တတော စုတာ။ ဝိမာန၊၅၈။
အပ္ပါယကံတိ အပ္ပါယကော သမာနာ။ ၎င်း၊
ဋ္ဌ၊၁၆၇။ ယေ... အပ္ပါယကေ ဒေဝလောကေ
နိဗ္ဗုတန္တိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၂။

အပ္ပါယကကာလ (ပု) [အပ္ပါယက+ကာလ]
နည်း - တိုး - သော အသက်၌ရာ အခါ၊
အသက်တိုရာ အခါ။ အမှာကံ ဗန ဗောဓိ-
သတ္တော အပ္ပါယကကာလေ ဥပ္ပုတ္တော...။
ဗုဒ္ဓဝါ၊ဋ္ဌ၊၃၂၈။

အပ္ပါယကတရ (တိ) [အပ္ပါယက+တရ] အထူး
သဖြင့် - သာလွန်၍ - နည်းသော - တိုသော
- အသက်ရှိသော၊သူ။ တေ အပ္ပါယကတရာ
စ ဟောန္တိ။ ဒီ၊၁။၁၇။ ဒီ၊၃။၂၄။

အပ္ပါယကတာ (တိ) [အပ္ပါယက+တာ] နည်း
- တိုး - သော အသက်ရှိသည်၏ အဖြစ်၊
အသက်တိုသည်၏ အဖြစ်။ (က) အသက်တို
ခြင်း။ ကလံ ပနေသာ အပ္ပါယကတံ ကဏေ-
တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၇၇။ အပ္ပါယကတာ နာမ
အာယုနော စိရံ ပဝတ္တိတုံ အသမတ္တတာ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၂။ အပ္ပါယကတာ၊ဗဟ္မာဗာ-
ဓတာ...။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၃၄။ (ခ) သေခြင်း။
အပ္ပါယကတာ နာမ မရဏံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၂၀၁။

အပ္ပါယကတာသံဝတ္တန (န) [အပ္ပါယကတာ+
သံ+ဝတု+ဧက+ယု] အသက်တိုး-သည်
၏ အဖြစ်-ခြင်း-ကို ဖြစ်စေတတ်သော။
ဗဟ္မာဗာဓအပ္ပါယကတာသံဝတ္တန (အံ၊ဋ္ဌိ၊၂။
၁၀၄) ကြည့်။

အပ္ပါယကတ္တ (န) [အပ္ပါယက+တ္တ] နည်း-
တိုး-သော အသက်ရှိသည်၏ အဖြစ်၊ အသက်
တိုသည်၏ အဖြစ်။ အပ္ပါယကသံဝတ္တနိကာ
ပဋိပဒါ အပ္ပါယကတ္တံ ဥပနေတိ။ မ၊၃။၂၄၉။

အပ္ပါယကဒီသာယုကဘာဝ (ပု) [အပ္ပါယက +
ဒီသာယုက+ဘာဝ] အသက်တိုး၊ အသက်ရှည်
သည်၏ အဖြစ်၊ အသက်တိုခြင်း၊ အသက်ရှည်
ခြင်း။ ... အပ္ပါယကဒီသာယုကဘာဝံ ဝါ
အနုဿရိတုကာမော။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၃။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၅၂။

အပ္ပါယကဒီသာယုကသံဝတ္တနိက (တိ) [အပ္ပါ-
ယက+ဒီသာယုက+သံ+ဝတု+ဧက+အနိ-
ယ] အသက်တိုးခြင်း၊ အသက်ရှည်ခြင်းကို ဖြစ်
စေတတ်သော။ အပ္ပါယကဒီသာယုကသံဝတ္တ-
နိကေသု ကမ္မေသု။ မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၇၅။

အပ္ပါယကဗုဒ္ဓ (ပု) [အပ္ပါယက + ဗုဒ္ဓ] အသက်
တိုသော ဘုရား။ အပ္ပါယကဗုဒ္ဓါနံ ပဌမဗော-
ဓိယံယေဝ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၄။ ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၇၁။
အပ္ပါယကဗုဒ္ဓါနံ ဟိ သရီရဓာတု န ကေဂ္ဂနာ
ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈။ အပ္ပါယကဗုဒ္ဓါ ပန

... အဒိဋ္ဌာ ဝေ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ။ သုတ္တနိဋ္ဌာ။
၁၉၃။

အပ္ပါယကသံဝတ္ထနိကာ (တိ) [အပ္ပါယက+သံ+
ဝတု + ဧက + အနိယ] အသက်တိုခြင်းကို
ဖြစ်စေတတ်သော။ ဟော သဗ္ဗလဟုသော
ပါဏာတိပါတဿ ဝိပါကော မနုဿဘူတဿ
အပ္ပါယကသံဝတ္ထနိကော ဟောတိ။ အံ၊ ၃။
၇၇။ အဘိ၊ က။ ၄၄၇။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၄၆။
ဇော၊ ၄။ ၁။ ၂၇၃။ အပ္ပါယကသံဝတ္ထနိကောတိ
တေန ပရိတ္တကေန ကမ္မဝိပါကေန အပ္ပါယ-
ကော ဟောတိ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၃၂။ ပါဏာတိပါ-
တော... အပ္ပါယကသံဝတ္ထနိကော ဟောတိ။
မ၊ ၄။ ၃။ ၄၇။ အပ္ပါယကသံဝတ္ထနိကဿ ကမ္မဿ
ကတတ္ထာ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၆၇။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၉။
ပါဏာတိပါတကမ္မံ နာမ ... အပ္ပါယကသံ-
ဝတ္ထနိကံ ဟောတိ။ ဇော၊ ၄။ ၁။ ၂၉၂။ အပ္ပါယ-
ကသံဝတ္ထနိကာ သော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ
ပါဏာတိပါတံ ဟောတိ။ ...။ မ၊ ၃။ ၂၄၄။
ယံ ဣဒံ ပါဏာတိပါတကမ္မံ၊ သော အပ္ပါယ-
ကသံဝတ္ထနိကာ ပဋိပဒါ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၇၇။

အပ္ပါယကသံဝတ္ထနိယ (တိ) [အပ္ပါယက+သံ+
ဝတု + ဧက + အနိယ] အသက်တိုခြင်း - သေ
ခြင်း - ကို ဖြစ်စေတတ်သော။ နနု အတ္တိ
ဒုဗ္ဗဏ္ဍသံဝတ္ထနိယံ ကမ္မံ အပ္ပါယကသံဝတ္ထနိယံ
ကမ္မန္တိ။ အဘိ၊ က။ ၂၆၅။ အပ္ပါယကတာ(၁)
အနက်လည်း ကြည့်။ အပ္ပါယကသံဝတ္ထနိ-
ယေန ဥပစ္စေဒကေန ပါပကမ္ပေန။ ဥဒါန။
၄။ ၂၆၂။

အပ္ပါယကီ (ထိ) [အပ္ပါယက+ဤ]နည်း - တို-
သော အသက်ရှိသော မိန်းမ။ အပ္ပါယက-
ကြည့်။

အပ္ပါဝသရ (တိ) [အပ္ပ+အဝသရ] နည်းသော
အခွင့်အရေးရှိသော၊ အခွင့်အရေး - မရှိ -
နည်းပါး - သော။ ကုသလဝိပါကာ ပန
ဥပေက္ခာဝေဒနာ တတ္ထ အပ္ပါဝသရာ။ အံ၊ ၄။
၂။ ၉၁။ အဗ္ဗေဟာရိကဋ္ဌာန-လည်း ကြည့်။

အပ္ပါဝသေသ (တိ) [အပ္ပ+အဝသေသ] အနည်း
ငယ်မျှသော အကြွင်းအကျန် ရှိသော။ မဇ္ဇ-
ပိဋံ အဋ္ဌနိယာ ဟေဋ္ဌာဘာဂေ ဆိန္နိတော ...
အပ္ပါဝသေသမေဝ ကတော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၅၇။
အပ္ပါဝသေသံ မေ အာယု။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၃၃။
(ပေတ၊ ၄။ ၄၈။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၃။ ၂။ ဒီ၊ ၄။ ၂။
၃၁၀။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၄။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၄။ ၂။ ၃၁၂-တို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပါဝသေသတာ (ထိ) [အပ္ပါဝသေသ+တာ]
အနည်းငယ်မျှသော အကြွင်းအကျန် ရှိသည့်
၏ အဖြစ်။ သဘာဝဓမ္မဿ အပ္ပါဝသေသတာ
နာမ ဘဂေါ ဝေ သိယာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။
၄၀၃။

အပ္ပါသာဒိက (တိ) [န+ပါသာဒိက] ကြည်ညို
ဖွယ်မရှိသော။ ကာယဝါစာနံ အပ္ပါသာဒိကံ...
အကုသလဝိတက္ကတ္တယဉ္ဇ...။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၆။

အပ္ပါသိ(ကြံ)[? အာချာတပဒဝိဘာဝနီ ကျမ်း၌
အသ ခေပနေ + ဤ ဟု ပြသည်။] ပယ်ပြီ။
ဓနာတိ ပါပကေ ဓမ္မေ... အပ္ပါသိ ပါပကေ
ဓမ္မေ။ ထေရ၊ ၃။ ၄၅။ (အဗ္ဗဟိ၊ သျှာ။
အဟာသိ ?) အနုဒ္ဓေသိကဝသေန “ဓနာ-
တိ”တိ ဝုတ္တမေဝတ္တံ ပုန ထေရသန္နိသိတံ
ကတော ဝဒန္တော “အပ္ပါသိ”တိအာဒိမာဟ။
တတ္ထ အပ္ပါသိတိ အဓနာ ပဟာသိတိ
အတ္တော။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၄။ (အာချာတ-
ပဒဝိဘာဝနီကျမ်း၌ ကိုးသော ပါဠိဝယ် အ-
ဓနိ၊ ပဟာသိတိ အတ္တော ဟု ရှိသည်။)

အပ္ပါသိ (တိ) [အပ္ပ+အသ+ဏိ] အနည်း
ငယ်မျှသာ စားလေ့ရှိသော၊ အစာ၌ အတိုင်း
အရှည်ကို သိသော၊ သူ။ အပ္ပါသိ နိပကော
သူဇရာ။ ဇော၊ ၂။ ၂၉၂။ အပ္ပါသိတိ အောဇန-
မတ္တညူ။ ဇော၊ ၄။ ၇။ ၁၉၉။

အပ္ပါဟာရ (ပု) [အပ္ပ+အာဟာရ] (၁)
နည်းပါးသော - အစာ - အာဟာရ။ (န) (၂)

နည်းပါးသော - အစာ - အာဟာရ - ၏ အဖြစ်။ အပ္ပါဟာရံ ဂရုဋ္ဌော ဝေနတေယျော (ဘာသတိ)။ ဇောဝ။ ၂၀၄။ ဇောဋ္ဌာ ၇။ ၁၅၆။ ဂရုဋ္ဌော အပ္ပါဟာရတာသခါတံ အာဟာရဟေတု ပါပဿ အကရုဏံ... ဝဏ္ဏေတိ။ ဇောဋ္ဌာ ၇။ ၁၅၆-၇။ (တိ) (၃) နည်းသော - နှိုင်းချိန်အပ်သော - အစာ - အာဟာရ - ရှိသော။ သူ။ အပ္ပါဟာရံ အလောလုပံ။ သံ။ ၁။ ၁၁၅။ သုတ္တနိ။ ၃၀၄။ အပ္ပါဟာရန္တိ ဘောဇနေ မတ္တညုတာယ မိတာဟာရံ။ ဝိကာလဘောဇနပရိက္ခေပဝသေန ဝါ ပရိတ္တာဟာရံ။ သံ။ ၄။ ၁။ ၅၂။ ဧကာသနဘောဇိတာယ ပရိမိတဘောဇိတာယ စ အပ္ပါဟာရ။ သုတ္တနိ။ ၄။ ၁။ ၂၀၄။ အပ္ပါဟာရေ ဟေတိ အနောဒရိကတ္တံ အနယုတ္တော။ အံ။ ၂။ ၁၀၅။ အပ္ပါဟာရေတိ မနာဟာရေ။ အံ။ ၄။ ၁။ ၄၁။ အပ္ပါဟာရ အလောလုပါ။ အပ။ ၁။ ၂၉။ အပ္ပါဟာရတိ ကောဟာရ ကောဘတ္တိကာတိ အတ္တော။ အပ။ ၄။ ၁။ ၂၄၃။ ဘဂဝါဟိ ဘန္တေ အပ္ပါဟာရေ အပ္ပါဟာရတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ မ။ ၂။ ၁၉၈။ အနပ္ပါဟာရေတိ န ဝတ္တဗ္ဗော (မ။ ၄။ ၁။ ၁၆၅) ကဒါစိ အပ္ပါဟာရေတိ ကတွာ။ မ။ ၄။ ၁။ ၁၁၃။ အပ္ပါဟာရတာ (သံ။ ၄။ ၁။ ၉၈။ ဇောဋ္ဌာ ၇။ ၁၅၆) လည်း ကြည့်။

အပ္ပါဟာရတာ (တိ) [အပ္ပါဟာရ+တာ] နည်းပါး - နှိုင်းချိန်အပ် - သော - အစာ - အာဟာရ - ရှိသည်၏အဖြစ်။ ပရိမိတဘောဇိတာယ အပ္ပါဟာရတာ ဘောဇနေ မတ္တညုတာ။ “မိတာဟာရ” နှိ ဝတွာ ပုန ပရိတ္တန္တကာလဘောဇိတာယပိ အပ္ပါဟာရတံ ဒေသေန္တော “ဝိကာလ။ ပ။ ပရိတ္တာဟာရ” နှိ အာဟာသံ။ ၄။ ၁။ ၉၈။ ဂရုဋ္ဌော အပ္ပါဟာရတာသခါတံ အာဟာရဟေတု ပါပဿ အကရုဏံ... ဝဏ္ဏေတိ။ ဇောဋ္ဌာ ၇။ ၁၅၆-၇။ (ဓမ္မဋ္ဌာ ၁။ ၃၇။ ဓမ္မဋ္ဌာ ၂။ ၅၀။ ဇောဋ္ဌာ ၄။ ၄၉-ထို့လည်း ကြည့်။)

အပ္ပါဟာရတာဓမ္မ (ပ) [အပ္ပါဟာရတာ+ဓမ္မ] နည်းပါး - နှိုင်းချိန်အပ် - သော - အစာ - အာဟာရ - ရှိသည်၏အဖြစ် ဟူသော - တရား - ဓမ္မ။ ဣမိနာ ဓမ္မေနာ (မ။ ၂။ ၁၉၉) တိ ဣမိနာ အပ္ပါဟာရတာဓမ္မေန။ မ။ ၄။ ၁။ ၁၆၅။

အပ္ပိကာ (တိ) အပ္ပကာ-ကြည့်။
 အပ္ပိစ္ဆ (တိ) [အပ္ပ+ဣစ္ဆ] အလို - အာသာ - တဏှာ - မရှိ - ကင်း - သော။ သူ။ (မိမိ၌ ထင်ရှားရှိသောဂုဏ်ကိုလျှို့ဝှက်ခြင်း၊ ပစ္စည်း ၄-ပါးကို ခံယူသုံးဆောင်ရာ၌ အတိုင်းအရှည်ကိုသိခြင်း၊ ဤသည်ကား အပ္ပိစ္ဆပုဂ္ဂိုလ်၏ လက္ခဏာတည်း။ မ။ ၄။ ၁။ ၄၅။ သံ။ ၄။ ၁။ ၁၁၃။ သံ။ ၄။ ၁။ ၁၆၅။ အံ။ ၄။ ၁။ ၅၈။ ဇစ္စယ-အပ္ပိစ္ဆ၊ အဓိကမအပ္ပိစ္ဆ၊ ပရိယတ္တိအပ္ပိစ္ဆ၊ ဇုတကအပ္ပိစ္ဆ-ဟု အပ္ပိစ္ဆ ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုးရှိရာ ပစ္စယအပ္ပိစ္ဆပုဂ္ဂိုလ်သည် ပစ္စည်း ၄-ပါးကို ခံယူသုံးဆောင်ရာ၌ အတိုင်းအရှည်ကို သိသဖြင့်၍ ကြွင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား မိမိ၌ ထင်ရှားရှိသော ဂုဏ်ကို လျှို့ဝှက်သူတို့ ဖြစ်ကြသည်။ အကျယ်ကို ဒီ။ ၄။ ၁။ ၂၄၆-၇။ အံ။ ၄။ ၁။ ၅၈-၉။ ဥဒါနံ။ ၂၀၇။ မဟာနိဋ္ဌာ။ ၂၈၆။ အံ။ ၄။ ၁။ ၂၇၃-တို့တွင် ကြည့်။) ယေ တဘိက္ခု အပ္ပိစ္ဆာ။ ဝိ။ ၁။ ၅၄။ ဝိ။ ၂။ ၂။ ဝိ။ ၁။ ၅၆။ ဝိ။ ၄။ ၁။ အပ္ပိစ္ဆဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော မဟိစ္ဆဿ။ ဒီ။ ၃။ ၂၄၉။ အပ္ပိစ္ဆဿ ပုဂ္ဂလဿ အယံ နဝလောကုတ္တရဓမ္မော သမ္ပဇ္ဇတိ၊ နော မဟိစ္ဆဿ။ ဒီ။ ၄။ ၁။ ၂၄၇။ အပ္ပိစ္ဆဿာတိ နိဗ္ဗဏ္ဏဿ။ အဘာဝတ္တော ဟေတ္တု အပ္ပဿေဒ္ဓါ “အပ္ပဉ္စသမကသဝါတာတပါ” တိအာဒိသု ဝိယ။ ဒီ။ ၄။ ၁။ ၂၈၆။ အပ္ပိစ္ဆောဟမသ္မိ။ မ။ ၁။ ၂၃။ အတ္တနာ စ အပ္ပိစ္ဆော အပ္ပိစ္ဆကထဉ္စဘိက္ခုနံ ကတ္တာ။ မ။ ၁။ ၁၉၉။ အပ္ပိစ္ဆောတိ ဣစ္ဆာဝိရဟိတော နိဗ္ဗဏ္ဏော နိတ္တဏော။ ဧတ္တဟိ ဗျဉ္စနံ သာဝသေသံ ဝိယ။ အတ္တော ပန နိရဝသေသော။ န ဟိ တဿ အန္တော အဏု-

မတ္တာပိ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ နာမ အတ္ထိ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၄၄။ အပ္ပ-သဒ္ဓဿ ပရိတ္တပဒိယာယတံ မနသိ ကတော အာဟ “ဗျဉ္ဇနံ သာဝသေသံ ဝိယာ”တိ။ တေနာဟ “န ဟိ တဿာ”တိ- အာဒိ။ အပ္ပ-သဒ္ဓေါ ပနေတ္ထ အဘာဝတ္ထောတိ သက္ကာ ဝိညာတံ “အပ္ပိဗာတေဉ္စ သဉ္ဇာနာ- မိ”တိအာဒိသု ဝိယ။ မ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၁၁၀။ အပ္ပိစ္ဆော ဘန္တေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော။ သံ၊၁။ ၆၃။ အပ္ပိစ္ဆောတိ သန္တဂုဏနိဂ္ဂဟနတာ၊ ပစ္စယပဋိဂ္ဂဟဏေ စ မတ္တညတာ၊ တေ အပ္ပိစ္ဆလက္ခဏန္တိ ဣဒိနာ လက္ခဏေန သမန္နာ- ဂတော။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၃။ (သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၅- လည်း ကြည့်။) အပ္ပိစ္ဆဿ ဘိက္ခဝေ အနုပ္ပန္နာ စေဝ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဋ္ဌန္တိ။ အံ၊၁။၁၁။ အပ္ပိစ္ဆဿာတိ အနိစ္ဆဿ။ တွေ ဟိ ဗျဉ္ဇနံ သာဝသေသံ ဝိယ။ အတ္ထော ပန နိရဝသေ- သော။ န ဟိ အပ္ပမတ္တိကာယ ဣစ္ဆာယ အတ္ထိ- ဘာဝေန သော အပ္ပိစ္ဆောတိ ဝုတ္တော၊ ဣစ္ဆာယ ပန အဘာဝေန ပုနပျုနံ အာသေ- ဝိတဿ အလောဘဿေဝ ဘာဝေန အပ္ပိ- ခ္ဆောတိ ဝုတ္တော။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ လဒ္ဓါ- သေဝနေန ဗလဝအလောဘေန သမန္နာဂ- တော သေက္ခောပိ ပုထုဒ္ဓေနောပိ အပ္ပိစ္ဆောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၇-၉။ အပ္ပိစ္ဆ- ဿာတိ တွေ အပ္ပ-သဒ္ဓေါ အဘာဝတ္ထော “အပ္ပိဗာတေ ဟောတိ အပ္ပိတဏှော”တိ- အာဒိသု ဝိယာတိ အာဟ “အနိစ္ဆဿာ”တိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၂။ အပ္ပိစ္ဆော စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ စ။ အံ၊၂။၃၇၇။ အပ္ပိစ္ဆော သော ဘိက္ခု ကုလ- ပုတ္တော သန္တေယေဝ အတ္တနိ ကုသလဓမ္မ န ဣစ္ဆတိ ပရေဟိ ဉာယမာနေ။ အံ၊၃။၅၄။ အပ္ပိစ္ဆောတိ အဓိဂမပ္ပိစ္ဆတာယ အပ္ပိစ္ဆော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၂၂။ အပ္ပိစ္ဆော ဟောတိ ဣစ္ဆာ- ဝိနယဿ ဝဏ္ဏဝါဒိ။ အံ၊၃။၃၉၁။ အနော- ကသာရိမပ္ပိစ္ဆံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။ မ၊၂။၄၁၀။ ဓမ္မ၊၇။ သုတ္တနိ၊၃၇၆။

မိလိန္ဒ၊၃၆၉။ အပ္ပိစ္ဆန္တိ အနိစ္စံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၂၉၉။ အပ္ပိစ္ဆဿ အလောလုပေါး သုတ္တနိ။ ၃၈၉။ စဘုဗ္ဗိခာယ အပ္ပိစ္ဆတာယ အပ္ပိစ္ဆော အဿ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၂။ အပ္ပိစ္ဆော စေဝ သန္တုဋ္ဌော။ ထေရ၊၃၀၅။ အပ္ပိစ္ဆောတိ အနိစ္ဆော စတုသု ပစ္စယေသု ဣစ္ဆာရဟိ- တော။ တေန စဘုဗ္ဗိခပစ္စယေသု တဏှ၊ပျ၊၁- ဝိက္ခမ္ဘနမာဟ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၅။ အပ္ပိစ္ဆံ ဟိရိသမ္ပန္နံ၊ ဥဉ္ဇေ ပတ္တဂတေ ရတံ။ ပေတ။ ၂၁၁။ အပ္ပိစ္ဆဿ ဟိ ပေါသဿ။ ဇာ၊၁။ ၁၇၃။ (က) အလို - အာသာ - တဏှာ - မဋ္ဌိ - ကင်း - သူ၏ အဖြစ်၊ အလို - အာသာ - တဏှာ - မဋ္ဌိ - ကင်း - သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း တရား၊ သံဝရတရား။ သုဘရတာယ သုပေါ- သတာယ အပ္ပိစ္ဆဿ သန္တုဋ္ဌဿ သလ္လေခဿ ဓုတဿ ပါသာဒိကဿ အပဗ္ဗဿ ဝိရိယာ- ရမ္ပဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသိတော။ ဝိ၊၁။၂၄။ ဝိ၊၃။၅၇။ ယသ္မာ ဟိ အသံဝရံ ပဟာယ သံဝရေ ဋီတဿ အတ္တာ သုဘရော ဟောတိ သုပေါသော၊ စတုသု စ ပစ္စယေသု အပ္ပိစ္ဆတံ နိတ္တဏှာဘဝံ အာပဇ္ဇတိ ... တသ္မာ သံဝရော “သုဘရတာ စေဝ သုပေါသတာ စ အပ္ပိစ္ဆော စ သန္တုဋ္ဌော စ”တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၆။ အပ္ပိစ္ဆတာ (သာရတ္ထ၊၂။၂၆)လည်း ကြည့်။

အပ္ပိစ္ဆကထာ (ထိ) [အပ္ပိစ္ဆ + ကထာ] အလို - အာသာ - တဏှာ - မဋ္ဌိသောသူ၏ စကား၊ အလို - အာသာ - တဏှာ - မဋ္ဌိခြင်းနှင့် စပ် သောစကား၊ “အလို - အာသာ - တဏှာ - မဋ္ဌိသူများ ဖြစ်ကြလော့”ဟု ပြောဆိုသော စကား။ အတ္တနာ စ အပ္ပိစ္ဆော အပ္ပိစ္ဆကထာ ဘိက္ခုနံ ကတ္တာ။ မ၊၁။၁၉၉။ ဝေဇ္ဇပံ အပ္ပိစ္ဆတံ သမာဒါယ ဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ အပ္ပိစ္ဆကထံ ကထေသိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၇။ အပ္ပိစ္ဆကထာ ... ဝိပုတ္တိဉာဏ- အဿနကထာ။ မ၊၃။၁၅၅။ အံ၊၂။၁၀၃။ အံ၊၃။၁၆၈။ ဥဒါန၊၁၁၆။ အပ္ပိစ္ဆကထာတိ “အပ္ပိစ္ဆာ ဟောထာ”တိ ကထနကထာ။

အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၉-၄၀။ အပိစ္ဆောတိ နက္ခန္ဓော၊
တဿ ကလာ အပိစ္ဆကထာ၊ အပိစ္ဆဘာဝ-
ပဋိသံယုတ္တာ ကထာ ဝါ အပိစ္ဆကထာ။
ဥဒါန၊ဋ္ဌ။၂၀၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၇။ (မဟာနိ။
၁၆၉။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၇-တို့ လည်းကြည့်။)
သုတ္တ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၉၁။
သာရတ္ထ၊၁။၇၀။ မူလဒီ၊၁။၁၉) လည်း
ကြည့်။

အပိစ္ဆကထာဒိဘေဒ (တိ) [အပိစ္ဆကထာ +
အာဒိ+ဘေဒ] အပိစ္ဆကထာ စသည်အပြား
ရှိသော။ အပိစ္ဆကထာဒိဘေဒံ သုဘာသိတံ
ပရိယတ္တိဓမ္မံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၅၄။

အပိစ္ဆတာ (တိ) [အပိစ္ဆ+တာ] အလို-အာ
သာ-တဏှာ-မရိ-ကင်း-သည်၏အဖြစ်၊
မလိုချင်ခြင်း။ အလောဘတရား။ (မိမိ၌
ထင်ရှားရှိသော ဂုဏ်ကို လျှို့ဝှက်ခြင်းနှင့်
ပစ္စည်း ၄-ပါး ခံယူ သုံးဆောင်မှု၌ အတိုင်း
အရှည်ကို သိခြင်း။) အပိစ္ဆတာယ သန္တု-
ဋိယာ သလ္လေခါယ။ မ၊၁။၁၇။ ယထာယံဒံ
ဘိက္ခဝေ ... အပိစ္ဆတာ။ အံ၊၁။၁၇။ အပိစ္ဆ-
တာတိ အလောဘော။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၅။
အပိစ္ဆတံယေဝ နိဿာယ ။ အံ၊၂။၁၉၃။
အဘိ၊ပု။၁၇၉။ အပိစ္ဆာ လည်း ကြည့်။
(အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၆-တို့ လည်း
ကြည့်။) စတုသု စ ပစ္စယေသု အပိစ္ဆတံ နိတ္တ-
ဏှဘာဝံ အာပဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၆။ အပိစ္ဆ-
တန္တိ ဣစ္ဆာဝိရဟိတတ္ထံ။ ဧတ္ထ ဟိ ဗျဉ္ဇနံ
သာဝသေသံ ဝိယ၊ အတ္တော ပန နိရဝသေ-
သော၊ အပ္ပ-သဒ္ဓေါ ဧတ္ထ အဘာဝတ္တောတိ
သက္ကာ ဝိညာတုံ “အပ္ပိဗာတေဉ္စ သဉ္ဇာနာ-
မိ”တိအာဒိသု ဝိယ။ တေနေဝါဟ “နိတ္တ-
ဏှဘာဝ”န္တိ။ သာရတ္ထ၊၂။၂၆။ သန္တုဂုဏ-
နိဂူဟနတာ ပန ပဋိဂူဟဏေ စ မတ္တညတာ
အပိစ္ဆတာ နာမ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၅။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၈။

အပိစ္ဆတာဒိဂုဏမဟန္တဘာဝ (ပု) [အပိစ္ဆတာ+
အာဒိ+ဂုဏ+မဟန္တ+ဘာဝ] အပိစ္ဆတာ

စသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် ကြီးမြတ်သည်၏ အဖြစ်။
ဂုဏမဟတ္တ (သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၁၈၂) ကြည့်။

အပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမင်္ဂီ(တိ) [အပိစ္ဆတာ+အာဒိ
+ဂုဏ+သမင်္ဂီ] အပိစ္ဆတာ စသော ဂုဏ်တို့
နှင့် ပြည့်စုံသော၊ သူ။ ဝိသုဒ္ဓါသယာ အပိစ္ဆ-
တာဒိဂုဏသမင်္ဂီနော။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၇။

အပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမန္နာဂတ (တိ) [အပိစ္ဆတာ-
ဒိဂုဏ+သမန္နာဂတ] အပိစ္ဆတာ စသော
ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ သူ။ သယဉ္စ အပိစ္ဆ-
တာဒိဂုဏသမန္နာဂတေန ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁။

အပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမန္နာဂတတ္တ (န) [အပိစ္ဆတာ-
ဒိဂုဏသမန္နာဂတ+တ္တ] အပိစ္ဆတာ စသော
ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်။ ဂုဏမဟတ္တ
(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၆-စသည်) ကြည့်။

အပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမန္နာဂမ (ပု) [အပိစ္ဆတာ-
ဒိဂုဏ+သမန္နာဂမ] အပိစ္ဆတာ စသောဂုဏ်
တို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်း။ အပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမန္နာ-
ဂမေန ...ဓယံ ပရိယောသာနံ ပါပုဏေယျ။
ဣတိဝုတ်၊ဋ္ဌ။၂၆၇။

အပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမူဟ (ပု) [အပိစ္ဆတာဒိဂုဏ+
သမူဟ] အပိစ္ဆတာ စသော ဂုဏ်အပေါင်း။
သလ္လေခ (ဝိမတိ၊၁။၅)၊ဓမ္မ (ဝိမတိ၊၁။၁၃)
တို့ကြည့်။

အပိစ္ဆတာဒိစရိတ (န) [အပိစ္ဆတာဒိ+စရိတ]
အပိစ္ဆတာစသောအကျင့်။ အပိစ္ဆတာဒိစရိ-
တံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၆။

အပိစ္ဆတာဒိဓမ္မ (ပု) [အပိစ္ဆတာဒိ + ဓမ္မ]
အပိစ္ဆတာ စသော တရား။ အဘိသလ္လေခိတံ
အပိစ္ဆတာဒိဓမ္မံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၀၆။

အပိစ္ဆတာဒိပဋိသံယုတ္တ (တိ) [အပိစ္ဆတာဒိ+
ပဋိသံယုတ္တ] အပိစ္ဆတာစသည်နှင့် ယှဉ်စပ်
သော။ အပိစ္ဆတာဒိပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မကထံ။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၈။ အပိစ္ဆတာဒိပဋိသံယုတ္တံ အသ-

ကထာဝတ္ထုသဝနံ၊ ထေရဂ္ဂ၊ ၁။ ၂၆။ အပို့စ္ဆ-
တာဒိပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မံ ကထံ။ မ၊ ၁။ ၂။ ၁၁၇။

အပို့စ္ဆတာဒိဘာဝ (ပ) [အပို့စ္ဆတာဒိ+ဘာဝ]
အပို့စ္ဆတာ စသောအဖြစ်၊ အပို့စ္ဆတာ စသော
ဂုဏ်။ အမှန် အပို့စ္ဆတာဒိဘာဝံ ဇာနာပေ-
သာမ။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၁၈၈။

အပို့စ္ဆတာဒိသဘာဝ (တိ) [အပို့စ္ဆတာဒိ +
သဘာဝ] အပို့စ္ဆတာစသော သဘောရှိ
သော၊ သူ။ ယဒိ ဣတရေပိ အပို့စ္ဆတာဒိ-
သဘာဝ။ ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၂၅။

အပို့စ္ဆတာပဋိပက္ခ (တိ) [အပို့စ္ဆတာ+ပဋိပက္ခ]
မလိုချင်ခြင်း-အပို့စ္ဆတာ-၏ဆန့်ကျင်ဖက်။
အပို့စ္ဆတာပဋိပက္ခာ တဏှာ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၈၄။

အပို့စ္ဆတာပဓာန (တိ) [အပို့စ္ဆတာ+ပဓာန]
မလိုချင်ခြင်း- အပို့စ္ဆတာ- လျှင် ပြောင်း
ခြင်းရှိသော။ အပို့စ္ဆတာပဓာနံ ပုဂ္ဂလာ-
ဓိဋ္ဌာနေန စတုဗ္ဗိဓံ ဣစ္ဆာပဘောဒံ။ မ၊ ၁။ ၂။
၁၁၀။ အပို့စ္ဆတာပဓာနံ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ
စတုဗ္ဗိဓံဣစ္ဆာပဘောဒံ။ အံ၊ ၁။ ၁၁၃။

အပို့စ္ဆတာဝုတ္တိ (ထိ) [အပို့စ္ဆတာ+ဝုတ္တိ] အပို့စ္ဆ-
တာ၏ ဖြစ်ခြင်း။ ဝေပိ အပို့စ္ဆတာ ဟောတိ
ဝေပိတိ အပို့စ္ဆတာဒိဝသေန... အပို့စ္ဆတာ-
ဝုတ္တိံ ဒေသေတော...။ မ၊ ၁။ ၂။ ၁၁၄။

အပို့စ္ဆတာသန္တုဋ္ဌိ (ထိ) [အပို့စ္ဆတာ+သန္တုဋ္ဌိ]
အလိုမရှိခြင်း၊ ရောင့်ရဲခြင်း။ အပို့စ္ဆတာ-
သန္တုဋ္ဌိသု ဘိက္ခု နိယောဇေန္တော။ ဒီ၊ ၁။ ၂။
၂၅။ ဥက္ကံသပါရမိပ္ပတ္တာသု အပို့စ္ဆတာသန္တု-
ဋ္ဌိအာဒိသု သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝတော။ သာရတ္ထ၊
၁။ ၃၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂။ ၆၁။

အပို့စ္ဆတာသမုဋ္ဌာန (န) [အပို့စ္ဆတာ +သမုဋ္ဌာန]
အပို့စ္ဆတာ၏ ဖြစ်ပေါ်ရာ။ အပရကံသပါတိ-
ယာ ပဋိကုဇ္ဈနံ ဝိယ အပို့စ္ဆတာသမုဋ္ဌာနေဟိ
ဂါမန္တဝိဟာရာဒိဟိ ဣစ္ဆာဝစရပဟာနပုဋ္ဌိစ္ဆာ-
ဒကံ။ မ၊ ၁။ ၁၅၅။ (မ၊ ၁။ ၂။ ၂၂။ လည်း
ကြည့်။)

အပို့စ္ဆတ္တ (န) [အပို့စ္ဆ+တ္တ] အလို-အာသာ-
မရှိသည်၏ အဖြစ်။ “အပို့စ္ဆော”တိ ဝတ္တာ
တတ္ထ လဗ္ဗမာန အပို့စ္ဆတ္တံ ဒေသေတံ “အပို့စ္ဆ-
တာယ ဝတ္ထမ္ပိ န နိဝါသေတိ”တိ ဝုတ္တိ။
န ဟိ တသ္မိံ သာသနိကေ ဝိယ သန္တဂုဏ-
နိဂူဟဏလက္ခဏာ အပို့စ္ဆတာ လဗ္ဗတိ။ ဒီ၊
၁။ ၂။ ၂၁။ (သီ၊ ၁။ ၁။ ၂။ ၁၆ - လည်း
ကြည့်။)

အပို့စ္ဆပဋိပဒါ (ထိ) [အပို့စ္ဆ(စ္ဆာ)+ ပဋိပဒါ]
အလို-အာသာ-မရှိသောသူတို့၏ - အလို
-အာသာ-မရှိခြင်း ဟူသော-အကျင့်-
ပဋိပဒါ။ တဿ ဟိ မတ္တံ ဥ တွာ ပုရေတဗ္ဗာ
မတ္တပဋိဂူဟဏမူလိကာ အပို့စ္ဆပဋိပဒါ နာမ
နတ္ထိ။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၃၇၃။ အပို့စ္ဆပဋိပဒါ နာမ
နတ္ထိ ဒုရက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေတိ အဓိပ္ပါယော။
အံ၊ ၁။ ၁။ ၂၂၉။

အပို့စ္ဆပဋိပတ္တိ (ထိ) [အပို့စ္ဆ(စ္ဆာ) + ပဋိပတ္တိ]
အလို-အာသာ-မရှိသောသူတို့၏ - အလို
-အာသာ - မရှိခြင်း ဟူသော-အကျင့်
-ကျင့်ဝတ်။ ဓမ္မဒါယာဒဓမ္မပရိယာယေ
အပို့စ္ဆပဋိပတ္တိံ ပကိတ္တယမာနေန...။ မိလိန္ဒ။
၂၃၅။

အပို့စ္ဆဘာဝ (ပ) [အပို့စ္ဆ+ဘာဝ] အလို- အာ-
သာ - မရှိ သည်၏ အဖြစ်။ စိဝရပစ္စယေ
အပို့စ္ဆဘာဝေါ ဒသမော။ အဘိ၊ ၁။ ၁။ ၃၉။
ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၁။ ၁။ ၉၉။ အပို့စ္ဆဘာဝဿ ပရမုက္ခံသဂ-
တတ္တာ။ ထေရဂ္ဂ၊ ၁။ ၁။ ၁၁၁။

အပို့စ္ဆဘာဝပ္ပကာသန (န) [အပို့စ္ဆဘာဝ+
ပကာသန] အလို-အာသာ - မရှိသည်၏
အဖြစ်ကို-ပြခြင်း- ပြကြောင်း ဖြစ်သော
အရာ။ အပို့စ္ဆဘာဝပ္ပကာသနတ္ထံ ဤသကံ
ဝက် ဥဒ္ဓမ္မရဒဏ္ဍံ ဂဟေတော။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၁၆၇။
ဥဒ္ဓမ္မရဒဏ္ဍံဟိ အတ္တဂုတ္တတ္တာယ ဂဟိတံ တေသံ
အပို့စ္ဆဘာဝပ္ပကာသနံ။ တေနာဟ “အပို့စ္ဆ-
ဘာဝပ္ပကာသနတ္ထံ”န္တိ။ သံ၊ ၁။ ၁။ ၂၁၅။

အပိုစွဘာဝပုဒ်သံယုတ္တ (တိ) [အပိုစွဘာဝ+ပုဒ်သံယုတ္တ]အလို- အာသာ- မရှိသည်၏အဖြစ်နှင့် စပ်ယှဉ်သော။ အပိုစွကထာ (ဥဒါန၊ ၄။ ၂၀၆။ အံ၊ ၃။ ၂၂၅) ကြည့်။

အပိုစွဝတ္ထိ (ထိ) [အပိုစွ(စွာ) + ဝတ္ထိ] အလို- အာသာ - မရှိသောသူတို့၏- အလို - အာသာ - မရှိခြင်း ဟူသော - အကျင့်။ ပရိသုဒ္ဓါယ အပိုစွဝတ္ထိယာ။ ကခါ၊ ၃။ သစ်။ ၁၂၃။

အပိုစွသန္တုဒ္ဓတာဝိသမာရောပနလက္ခဏ (တိ) [အပိုစွသန္တုဒ္ဓတာ+အာဝိ+သမာရောပန+လက္ခဏ]အလို- အာသာ- မရှိသည်၏အဖြစ်၊ ရောင့်ရဲလွယ်သည်၏အဖြစ် စသော ဂုဏ်တို့သို့ တင်ခြင်း၊ လက္ခဏာရှိသော။ အပိုစွသန္တုဒ္ဓတာဝိသမာရောပနလက္ခဏေန ကာရဏေန။ ဒီ၊ ၃။ ၁။ ၃၁၈။ သီ၊ ၃။ သစ်။ ၂။ ၂၉၃။

အပိုစွသန္တုဒ္ဓတာဝဂ္ဂဏ (ပု) [အပိုစွ + သန္တုဒ္ဓ + အာဝ + ဂ္ဂဏ] အလို- အာသာ- မရှိသည်၏အဖြစ်၊ ရောင့်ရဲလွယ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော ဂုဏ်။ တဿ အပိုစွသန္တုဒ္ဓတာဝဂ္ဂဏေန သက္ကဿ တဝနံ ကမ္မိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၀။

အပိုစွာ (ထိ) [အပွ+ဣစ္စာ] မရှိသောအလို၊ အလို- အာသာ- မရှိ- ကင်း- ခြင်း။ အပိ စ အပိုစွညေဝ နိဿာယ သန္တုဒ္ဓိညေဝ နိဿာယ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၃၃။

အပိုစွာဒိနိဿိတ (တိ) [အပိုစွာ+အာဒိ+နိဿိတ] အလို- အာသာ- မရှိခြင်း စသည် ကိမ္မိသော။ အပိုစွာဒိနိဿိတာ သီလာဒိ-နိဿိတာ စ ကထာ။ မ၊ ၃။ ၂။ ၁၂၆။

အပိုစ (တိ) [အပွ+ဏေ+တ။ အရ+ဏာပေ+တ။ (အပိတ-သံ)။ တနည်း အပ္ပဝတ္တိ+ဌပိတ-မှ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် အပိုစဟု ဖြစ်သည်။ မူလ၊ ၃။ ၁။ ၁၅၆။] ရောက်စေ-တင်-ထား-သွင်း-အပ်သော။ (၁) ပျက်စီးခြင်း-အဆုံး-သို့ ရောက်စေအပ်-ဖျက်

ဆီးအပ်-မဖြစ်ခြင်း၌ တည်စေအပ်-သော။ အပိုစာ ဗျပိုစာ သောသိတာ ဝိသောသိတာ ဗျန္တိကတာ။ အဘိ၊ ၁။ ၂။ ၂၆၈။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၈။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၁၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၅၂။ အပိုစာတိ ဝိနာသိတာ၊ အပ္ပဝတ္တိယံ ဌပိတတိပိ အတ္ထော။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၀။ အပိုစာတိ ဂမိတာ၊ သာ စ ဝိနာသိတာတိ အာဟာ “ဝိနာသိတာ”တိ။ အပ္ပဝတ္တိယံ ဌပိတတိပိ အပိုစာတိ အယမတ္ထော နိရုတ္တိသိန္နိယာ ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ မူလ၊ ၃။ ၁။ ၁၅၆။ ဂမိတာတိ ဝိဂမိတာ။ အနု၊ ၃။ ၁။ ၁၅၇။ အပိုစာတိ ဂမိတာ ဝိနာသံ ဂတာ (ပါပိတာဝိမတိ)။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၆၈။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၇၃။ အပိုစာတိ ဂမိတာ ဝိနာသံ။ မူလ၊ ၃။ ၁။ ၁၀၂။ အပိုစာတိ ဝိနာသံ ဂမိတာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၁။ ၁၈၃။ (၂) သို့ ရောက်စေ-၌ တင်ထား-အပ်သော။ (က) (ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အရာဝတ္ထု အပေါ်-) သို့ ရောက်စေ-၌ တင်ထား- အပ်သော။ သာမာဝတိပိ ရညာ အတ္တနော အပိုစံ ကဏ္ဍံ မေတ္တာဗလေန ဖရိတာ ပဋိဗာဟိ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၂။ ဝိဒ္ဓိ (မ၊ ၃။ ၂။ ၁၁၂) လည်း ကြည့်။ (ခ) အာရုံ-သို့ ရောက်စေ-၌ တင်ထား- အပ်သော။ အနေကဂ္ဂတံ ပဟာယ ကေဂ္ဂံ အပိုစံ ဝိယ ဟောတိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁။ ၂၂၇။ သီ၊ ၃။ သစ်။ ၂။ ၄၈။ မ၊ ၃။ ၂။ ၅၆။ သံ၊ ၃။ ၂။ ၂၂၉။ အမနာပ (အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၈၈)၊ သမ္ပိတ (ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၁။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၀၃။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၁၆။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁။ ၁၉၂။ မ၊ ၃။ ၁။ ၈၉)၊ သမာဟိတ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၂။ မ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၈။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၆။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၃၄၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၁။ ၈၄)၊ သုသမာဟိတ (ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၅၆) တို့ လည်း ကြည့်။ (၃) အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်စေအပ် - နိဂုံးချုပ်အပ် - သော၊ စပ်ဟပ်၍ ပြအပ်သော။ ပါဠိယံယေဝ အပိုစာ (သံ၊ ၄။ ၃။ ၁။ ၁၁၁) ဥပမာ “ဝေမေဝ ခေါ”တိအာဒိ

နာ။ သံ၊ ဇ္ဇိ၊ ၂၊ ၃၄၈။ အပ္ပနာ(သံ၊ ဇ္ဇိ၊ ၂၊ ၃၄၈) လည်း ကြည့်။ (၄) ရောက်စေ-သွင်း-မခွဲခြား-တပေါင်းတည်း ဖြစ်စေ-အပ်သော (အပ္ပိယ^၂ကြည့်)၊ အသားထူသော (အထည်အဝတ်စသည်)။ ဝိတ္ထတဉ္စ အပ္ပိတဉ္စ သုဝိတဉ္စ။ ဝိ၊ ၁။ ၃၇၂။ အပ္ပိတန္တိ သနံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၃၀၅။ ကင်္ခါ။ ၁၈၆။ (၅) ရောင့်ရဲ-တင်းတိမ်-ပြည့်စုံ-ပြီးသော၊ သူ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သတတပ္ပိတာ၊ မေ။ အပါ၊ ၁။ ၁၅။ သတတံ နိစ္စကာလံ အပ္ပိတာ သုဟိတာ ပရိပုဏ္ဏာ၊ သတ္တာဟံ နိရာဟာရာပိ နိရောသေမာပတ္တိဖလသမာပတ္တိဝသေန ပရိပုဏ္ဏာတိ အတ္ထော။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၆။ (၆) ဝင်စားအပ်သော။ အပ္ပိတက္ခန္ဓာစသည် ကြည့်။ (၂) (၁) အနက်နှင့်လည်း ယှဉ်ကြည့်။ (၇) တည်စေ-သွင်းထား - အပ်နံ - အပ်သော။ အပ္ပိတတာကြည့်။

အပ္ပိတက္ခန္ဓာ (ပ) [အပ္ပိတ+ခဏ] ဝင်စားအပ်သော ခဏ၊ ဝိတက္ကာဒယော အပ္ပိတက္ခန္ဓာယေဝ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၃၅။

အပ္ပိတစိတ္တ (တိ) [အပ္ပိတ+စိတ္တ] တင်ထားအပ်သော စိတ်ရှိသော၊ သူ။ သမာဟိတ (ထေရ၊ ၂။ ၂၂၂)၊ မုခသမ္ဘာဝိက (မဟာနိ၊ ၄။ ၂၉၄) တို့ ကြည့်။ အပ္ပိတ (၂) အနက်လည်း ကြည့်။

အပ္ပိတတာ (ထိ) [အပ္ပိတ+တာ] တည်စေ-သွင်းထား - အပ်နံ - အပ်သည်၏ အဖြစ်။ ဒူတေန အပ္ပိတတာ။ ကင်္ခါ။ ၁၇၁။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၁၂။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၃၂။ အပ္ပိတတာတိ ပတိဋ္ဌာပိတတာ၊ “သညတ္တော သော မယာ”-တိအာဒိနာ ကထိတတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကင်္ခါ၊ ဇ္ဇိ၊ သစ်၊ ၃၁၅။

အပ္ပိတတ္ထ (န) [အပ္ပိတ+တ္ထ] ဝင်စားအပ်သည်၏ အဖြစ်။ မဂ္ဂါနန္တရံ သမာပတ္တိက္ခန္ဓော စ အပ္ပယောဂေန အဓိဂတတ္တာ အပ္ပိတတ္တာ စ

အပရိဟာနိဝသေန ဝါ အပ္ပိတတ္တာ န သသင်္ခါရနိဂ္ဂဟဝါရိတဂတော။ အံ၊ ဇ္ဇိ၊ ၃။ ၁၁။

အပ္ပိတပ္ပန (တိ) [အပ္ပိတ+အပ္ပနာ] ဝင်စား-ရ - ရောက် - အပ်ပြီးသော - အပ္ပနာ - သမာဓိ-မှီသော၊ သူ။ သမာဓိ သမာပနာနန္တိ အပ္ပိတပ္ပနာနံ။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၂။

အပ္ပိတပ္ပိတက္ခန္ဓာ (ပ) [အပ္ပိတ+အပ္ပိတ+ခဏ] ဝင်စားတိုင်း ဝင်စားတိုင်းသော ခဏ။ အပ္ပိတပ္ပိတက္ခန္ဓော ကာယိကစေတသိကသုခပ္ပဋိလာဘာယ သံဝတ္တနတော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၆၀။ လောကီယသမာပတ္တိယောဟိ အပ္ပိတပ္ပိတက္ခန္ဓာယေဝ ပစ္စနိကဓမ္မေဟိ ဝိမုစ္ဆန္တိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၃၇။ ဝိဇ္ဇဓမ္မသုခဝိဟာရ (မ၊ ၄။ ၃။ ၂၂။ မ၊ ၄။ ၃။ ၁၈)၊ ဝိမောက္ခ (မ၊ ၄။ ၂။ ၂၄။ အံ၊ ဇ္ဇိ၊ ၃။ ၃၁၇)၊ သမယဝိမုတ္တ (အံ၊ ၄။ ၃။ ၅၃) တို့လည်း ကြည့်။ အသေစနကလည်း ကြည့်။

အပ္ပိတပ္ပိတသမယ (ပ) [အပ္ပိတ+အပ္ပိတ+သမယ] ဝင်စားတိုင်း ဝင်စားတိုင်းသော အခါ။ သာမယိကာ (သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၉၄)၊ သာမာယိကာ (မ၊ ၄။ ၄။ ၁၁၃။ ပဋိသံ၊ ၂။ ၃၆) တို့ ကြည့်။

အပ္ပိတဘာဝ (ပ) [အပ္ပိတ + ဘာဝ] အာရုံ၌ တင်ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်။ သုသမာဟိတ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇ္ဇိ၊ ၁။ ၆၇) ကြည့်။

အပ္ပိတဝတ္ထ (န) [အပ္ပိတ + ဝတ္ထ] ပို့ဆောင်အပ်သော အလှူဝတ်၊ ပစ္စည်း ၄-ပါး အသုံးအဆောင်အတွက် မြတ်စွာဘုရားအား ရည်မှန်း၍ ကျောင်းတော်သို့ ပို့ဆောင်လှူဒါန်းအပ်သော အလှူဝတ်။ န ဟိ သော တထာဂတဿ အဘိဟဉ္စဘိက္ခာယ နိဗ္ဗဒ္ဓါနဿ အပ္ပိတဝတ္ထဿ အန္တရာယံ ကာတုံ ဝိသဟတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၇။ အပ္ပိတဝတ္ထဿာတိ “ဣဒံ ဗုဒ္ဓဿ စတုပစ္စယပရိဘောဂတ္ထ”န္တိ ဝိဟာရံ နေတွာ

ဒိန္နဝတ္ထုနော။ သာရတ္ထိဝါ။ ၄၃၁။ အပ္ပိတ-
ဝတ္ထုဿာတိ ကာယေန အတိဟရိတွာ ဒိန္န-
ဝတ္ထုနောပိ။ ဝိမတိဝါ။ ၈၉။

အပ္ပိတသမာဓိ (ပု) [အပ္ပိတ+သမာဓိ] ဝင်စား
အပ်သော သမာဓိ။ အပ္ပိတသမာဓိတော
ဝုဠဟိတွာ။ အပါဠိဝါ။ ၂၂၂။

အပ္ပိတ္တိက (တိ) [အပ္ပ + ဣတ္တိ + က] နည်းပါး
သော - မိန်းမ - အမျိုးသမီး - ရှိသော၊ မိန်းမ
- အမျိုးသမီး - နည်းပါးသော။ သေယျ-
ထာပိ ဘိက္ခဝေ ယာနိ ကာနိစိ ကုလာနိ
အပ္ပိတ္တိကာနိ ဗဟုပုရိသာနိ။ သံ၊ ၁။ ၄၅၅။

အပ္ပိယာ (တိ) [န + ပိယ] (၁) မချစ်အပ်သော၊
သူ၊ သတ္တဝါ၊ သင်္ခါရ။ ယာစကော အပ္ပိယော
ဟောတိ။ ယာစ အဒေမပ္ပိယော။ ဝိ၊ ၁။
၂၂၃။ ယော ယာစတိ။ သော အပ္ပိယော
ဟောတိ။ ယာစိတမတ္တံ အဒေန္တေသိ အပ္ပိ-
ယော ဟောတိ။ အဒေန္တော အပ္ပိယော
ဟောတိ။ အဟံ ဝါ တဝ၊ တံ ဝါ မမ
ဝိဒေသော အပ္ပိယော မာ အဟောသိတိ
အတ္ထော။ ဝိ ဌ၊ ၂။ ၁၅၂-၃။ အပ္ပိယေဟိ သမ္ပ-
ယောဂေါ ဒုက္ခော။ ဝိ၊ ၃။ ၁၄။ သံ၊ ၃။ ၃၆၉။
ပဋိသံ၊ ၃၆။ အယံ မေ ပုဂ္ဂလော အပ္ပိယော
အမနာပေါ။ မ၊ ၁။ ၁၃၇။ ပရေသံ အပ္ပိယာ
အမနာပါ (ဝါစာ)။ မ၊ ၂။ ၅၅၂-၇။ အပ္ပိယာ
အမနာပါတိ နေဝ ပိယာ န မနာပါ။ မ၊ ၄။
၃။ ၇၇။ အပ္ပိယဿ မေ အမနာပဿ အတ္တံ
အစရိ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၉၃။ အံ၊ ၃။ ၂၀၈။ အဘိ၊ ဓ။
၂၁၆။ သဗြဟ္မစာရိနံ အပ္ပိယော စ ဟောတိ
အမနာပေါ စ။ အံ၊ ၂။ ၉၈။ အပ္ပိယာ
ဒါယာဒါ။ ခုဒ္ဒက၊ ၉။ မဟာနိ၊ ၄။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။
၁၈၇။ ဥဒါန၊ ၄။ ၆၅။ ဗဟုနော ဇနဿ
အပ္ပိယော ဟောတိ အမနာပေါ။ အဘိ၊ ဝိ။
၃၉၃။ အပ္ပိယောတိ ဒဿနသဝနပဋိကူလ-
တာယ န ပိယာယိတဗ္ဗော။ အဘိ၊ ဌ၊ ၂။
၄၈၇။ အထပ္ပိယံ ဝါ ပန အပ္ပိယံ ဝါ။ သုတ္တနိ။

၄၂၇။ မဟာနိ၊ ၃၉၁။ အပ္ပိယာတိ ဒွေ
အပ္ပိယာ သတ္တာ ဝါ သင်္ခါရ ဝါ။ မဟာနိ။
၃၉၂။ (ဓမ္မ၊ ၄၄။ ဓမ္မ၊ ၄၂။ ၁၇၉။ ထေရ။
၃၄၄။ ထေရ၊ ၄၂။ ၄၀၂၊ ၅၂၆။ ဒီ၊ ၄၂။
၃၁၂။ ဒီ၊ ၄၂။ ၁၆၈။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၅၈။ စရိ-
ယာ၊ ၄။ ၇၇-တို့လည်းကြည့်။) အနိဋ္ဌ (အဘိ၊
၄။ ၂။ ၈)၊ အသာတ (သံ၊ ၃။ ၁။ ၁၁၄) တို့လည်း
ကြည့်။ (၂) မချစ်တတ်သော၊ သူ။ အပ္ပိယ-
သဘာဝ ကြည့်။

အပ္ပိယာ (တိ) [အပ္ပ + ကေ + ဣ၊ အရ + ကာ-
ပေ + ဣ။ (အင်္ဂါ - သံ)] ရောက်စေအပ် -
သင်းအပ် - တပေါင်းတည်း ဖြစ်စေအပ် -
မခွဲခြားအပ် - သော။ အပ္ပိတ (၄) အနက်
လည်းကြည့်။ ကာယံ အပ္ပိယံ ကရိတွာ
(အဘိ၊ က။ ၂) တိ ကာယံ အပ္ပေတဗ္ဗံ အလ္လိ-
ယာပေတဗ္ဗံ ဧကိဘာဝံ ဥပနေတဗ္ဗံ အဝိဘာဝိ-
တဗ္ဗံ ကတွာ ပုစ္ဆာမိတိ အတ္ထော။ အဘိ၊ ဌ၊
၃။ ၁၂၆။ ပစ္စုပ္ပန္နရူပံ အပ္ပိယံ ကရိတွာ (အဘိ၊
က။ ၉၈) တိ အတိတာနာဂတံ ပဟာယ ပစ္စု-
ပ္ပန္နရူပမေဝ အပ္ပိယံ အဝိဘာဝိတဗ္ဗံ ကရိတွာ
(အဘိ၊ ဌ၊ ၃။ ၁၅၀) တိ ပစ္စုပ္ပန္နသဒ္ဓေန ရူပ-
သဒ္ဓေန စာတိ ဥဘောဟိပိ ပစ္စုပ္ပန္နရူပမေဝ
ဝတ္ထုဗ္ဗံ ကတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မူလဋီ၊
၃။ ၆၈။ အတိတံ အနာဂတန္တိ ရူပဿ ဣမံ
ဝိသေသံ၊ ဧဝံ ဝိသေသံ ဝါ ရူပံ အဂ္ဂဟေတွာ
ပစ္စုပ္ပန္နတာဝိသေသဝိသိဋ္ဌရူပမေဝ အပ္ပိယံ
ပစ္စုပ္ပန္နရူပဘာဝါနံ သမာနာဓိကရဏတ္တာ
တေသ္မိယေဝ ဝိသယေ အပ္ပေတဗ္ဗံ ဝစိ-
ဂေါစရံ ပါပေတဗ္ဗံ၊ သတိပိ နေသံ ဝိသေသန-
ဝိသေသိတဗ္ဗတာသင်္ခါတေ ဝိဘာဂေ တထာပိ
အဝိဘာဝိတဗ္ဗံ ကတွာတိ။ အနုဋီ၊ ၃။ ၉၀-၉၁။

အပ္ပိယာ (ပု၊ ဗ) [?] အပ္ပိယ (မည်သော)
တိုင်း၌ နေသော လူမျိုး။ အပ္ပိယ တိုင်းသူ
တိုင်းသား။ တေန ခေါ် ပန ဘိက္ခဝေ သမ-
ယေန မနုဿာနံ “အပ္ပိယာ” တွေဝ သမညာ

ဥဒပါဒီ။ သံ၊၁။၃၉၇ (သိမ္မကွဲ)။ (သံ၊ဇိ၊၂။ ၁၅၄-လည်း ကြည့်။)

အပ္ပိယအမနာပသဒ္ဒ (ပ) [အပ္ပိယ+အမနာပ+ သဒ္ဒ] မချစ်အပ်၊ မနှစ်သက်အပ်သော အသံ။ ဘေရက္ခက(ဒီ၊ဋ္ဌ ၃၊ ၁၃)ကြည့်။

အပ္ပိယကရုဏ (န) [အပ္ပိယ + ကရုဏ] မချစ် အပ်သည်ကို ပြခြင်း။ ဝိကုဒ္ဒဘာဝဉ္စ ဣဒါနိ အပ္ပိယကရုဏဉ္စ ဥဘယံ တေ ဣဒံ သဗ္ဗမေဝ ပဋိဇာနာမိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၂၇။

အပ္ပိယကာလ (ပ) [အပ္ပိယ + ကာလ] မချစ် အပ်ရာ အခါ။ တေန ဟိ အပ္ပ ရညော အပ္ပိယ- ကာလတော ပဋ္ဌာယ ကိ တုမ္မာကံ ဣဓ ဝါသေန။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၇။

အပ္ပိယဇန (ပ) [အပ္ပိယ+ဇန] မချစ်အပ်သော လူ။ အပ္ပိယပသံသီ-ကြည့်။

အပ္ပိယတာ (ထိ) [အပ္ပိယ + တာ] မချစ်အပ် သည်၏ အဖြစ်။ န စာပိ မေ အပ္ပိယတံ အဝေဒံ။ ဇာ၊၁။၂၀၉။ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၁-၂- လည်း ကြည့်။) တသ္မိံ စ မေ အပ္ပိယတာယ အဇ္ဇေ။ ဇာ၊၁။၂၀၉ တသ္မိဉ္စ အာသိဝိသေ တဝ ပိတရိံ စ အပ္ပိယဘာဝေန မယံ ကောစိ ဝိသေသော နတ္ထိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၂။ တွေ့ကံ ကာလံ ဝိနာ ကာမေန အနိစ္ဆာယ မံ ပရိ- စာရယန္တပိ အတ္တနော အပ္ပိယတံ မံ န ဇာနာ- ပေသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၃၅။ န စက္ခုနံ န အတ္တဘာ- ဝဿပိ အပ္ပိယတာယာတိ ဒဿေန္တော ...။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၇၃။ အပ္ပိယတာ ဟိ ပိယဘာဝဿ ဥဇုပဋိဟန္တာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ ၁။၃၅၁။

အပ္ပိယတာမတ္တ (န) [အပ္ပိယတာ + မတ္တ] မချစ်အပ်သည်၏ အဖြစ် - မချစ်ခြင်း - မျှ - သက်သက်။ စေတနာဖရသတာယ ဟိ ဖရသဝါစာ ဣစ္ဆိတာ၊ န ပရေသံ အပ္ပိယတာ- မတ္တေန။ မ၊ဋီ၊၃။၄၈။

အပ္ပိယန္တိ (ကြိ) အပ္ပိယတိ-ကြည့်။

အပ္ပိယဒါယာဒ (ပ) [အပ္ပိယ+ဒါယာဒ] မချစ် အပ်သော အမေ့ခံ၊ အမေ့ခံဆိုး။ ယထာဇ္ဇ- ပါ အာယဒါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အဂ္ဂိတော ဝါ ဥဒက- တော ဝါ အပ္ပိယဒါယာဒတော ဝါ။ ခုဒ္ဒက၊ ဋ္ဌ။၁၈၅။

အပ္ပိယပက္ခ (ပ) [အပ္ပိယ + ပက္ခ] မချစ် အပ်သည်နှင့် စပ်သော - အဖို့ - အရာ၊ မနှစ်သက်ဖွယ်ဘက်။ တတ္ထ အပ္ပိယပက္ခေ ပဌမဝါစာ . . န တံ တထာဂတော ဘာသတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၇။

အပ္ပိယပသံသီ (တိ) [အပ္ပိယ+ပ+သံသ+တိ] မချစ်အပ်သူကို ချီးမွမ်းသောသူ။ အပ္ပိယ- ပသံသီ စ ဟောတိ ပိယဂရဟိ စ။ အံ၊၃။၆။ အပ္ပိယပသံသီတိ အပ္ပိယဇနဿ ပသံသ- ကော ဝဏ္ဏဘာတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၅။

အပ္ပိယပိယဝတ္ထု (န) [အပ္ပိယ+ပိယ+ဝတ္ထု] မချစ်အပ်သော သတ္တဝါ၊ အရာဝတ္ထုနှင့် ချစ်အပ်သော သတ္တဝါ၊ အရာဝတ္ထု။ သစ္စာနံ ပန တထာလက္ခဏတ္တာ သမ္ပယောဂဝိပ္ပယော- ဂဝစနေဟိ အပ္ပိယပိယဝတ္ထုနိယေဝ ဝိသေ- သိတာနီတိ ဝတ္ထု ယုဇ္ဇတိ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၄၅။

အပ္ပိယပုဂ္ဂလ (ပ) [အပ္ပိယ+ပုဂ္ဂလ] မချစ် အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်။ အယဉ္စိ မေတ္တာ အပ္ပိယ- ပုဂ္ဂလေ...။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၈၇။ ဝေရိဂဟဏေ- နေဝ စေတ္တ အပ္ပိယပုဂ္ဂလဿာပိ ဂဟဏံ ဒဠဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၃၆၂။

အပ္ပိယပုတ္တ (ပ) [အပ္ပိယ+ပုတ္တ] မချစ်အပ် သော သား။ တေန ဟိ ဝေါ အပ္ပိယပုတ္တော ဘဝိဿတိတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၂။

အပ္ပိယဘာဝ (ပ) [အပ္ပိယ+ဘာဝ] မချစ် အပ်သည်၏ အဖြစ်။ တေဿာ မေ အပ္ပိယ- ဘာဝေါ ကောစိ နတ္ထိ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။၁၃၅။ ပန္နသေနာသနေသု အဓိကုသလဓမ္မေသု

အနဘိရတိသင်္ခါတော အပ္ပိယဘာဝေါ စ။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၇၃။ အပ္ပိယဘာ-လည်းကြည့်။

အပ္ပိယဘာဝါဟာ (ပု) [အပ္ပိယဘာဝ+အာ+
ဝဟ+အ] မချစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို
ဆောင်တတ်သော။ အပ္ပိယဘာဝါဟာ မယံ
ပဝတ္တာ ပါပိစ္ဆတာ ပါပိစ္ဆာဘာဝတော
ပရသ္မိံ ပဝတ္တပါပိစ္ဆတာ ဝိယ။ မ၊ဋ္ဌိ၊၂။၅၁။

အပ္ပိယရူပ (တိ) [အပ္ပိယ + ရူပ] မချစ်
အပ်သော သဘောရှိသော။ အပ္ပိယရူပေ
ရူပေ ဓမ္မေ ဗျာပဇ္ဇတိ။ မ၊၁။၃၃၃။ သံ၊၂။
၃၉၀။ စူဠနိ၊၂။၇၇။ အနုဋ္ဌိ၊၂။၉၇။ အပ္ပိယ-
ရူပေ ရူပေတိ အနိဋ္ဌသဘာဝေ ရူပါရမ္မဏေ။
စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၁၃၁။ ယံ လောကေ အပ္ပိယရူပံ
အသာတရူပံ၊ဇတ္ထ သတ္တာနံ ပဋိသာနသယော
အနုသေတိ။ အဘိ၊ဝိ၊၂၅၃။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၃၂၂။ အပ္ပိယရူပေ ဗျာပဇ္ဇနဝသေန။ ထေရ၊
ဋ္ဌ၊၂။၃၀၃။

အပ္ပိယဝစန (န) [အပ္ပိယ + ဝစန] မချစ်
အပ်သောစကား။ အပ္ပိယဝစနေန ပရိသာ
ဘိန္နာတိ န သုတပုဗ္ဗံ။ မိလိန္ဒ၊၁၆၂။

အပ္ပိယဝါစာ (ထိ) [အပ္ပိယ + ဝါစာ] မချစ်
အပ်သောစကား။ ဣတိ တထာဂတော နေဝ
သဗ္ဗမ္ပိ အပ္ပိယဝါစံ ဘာသတိ န ပိယဝါစံ။
မ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၉။

အပ္ပိယဝါဒိ (တိ) [အပ္ပိယ+ဝဒ + ဣ] မချစ်
အပ်သည်ကို ပြောဆိုလေ့ရှိသော။ သူ။
မုခရော ဒုမ္ပုခါ ဗဒ္ဓမုခေါ စာပိပ္ပိယဝါဒိနိ။
ဓာန်၊၇၃၅။

အပ္ပိယသတ္တသင်္ခါရနိဒါန (တိ) [အပ္ပိယ +
သတ္တ + သင်္ခါရ + နိဒါန] မချစ်အပ်သော
သတ္တဝါ၊ သင်္ခါရလျှင် အကြောင်းရှိသော။
အပ္ပိယသတ္တသင်္ခါရနိဒါနာ ဣဿာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၁၁။ အပ္ပိယာနံ ပရိဂ္ဂဟဘူတာနံ သတ္တာနံ၊
သင်္ခါရာနဉ္စ အသဟနဝသေန ပဝတ္တိယာ

အပ္ပိယသတ္တသင်္ခါရနိဒါနာ ဣဿာ။ ဒီ၊ဋ္ဌိ၊
၂။၂၅၇။

အပ္ပိယသဘာဝ (ပု) [အပ္ပိယ+သဘာဝ] မချစ်
တတ်သော သဘောရှိသော။ သူ။ အပ္ပိယ-
သမ္ပယောဂဒုက္ခ-ကြည့်။

အပ္ပိယသမ္ပယုတ္တ (တိ) [အပ္ပိယ+သမ္ပယုတ္တ]
မချစ်အပ်သော သတ္တဝါတို့နှင့် - ယှဉ်-
ပေါင်းသင်း-သော။ သူ။ ကေဝလံ အပ္ပိယ-
သမ္ပယုတ္တာနံ ဒုဝိဿောပိ ဒုက္ခဿ ဝတ္ထု-
ဘာဝတော ဒုက္ခောတိ ဝုတ္တော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၀၁။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၅။

အပ္ပိယသမ္ပယောဂ (ပု) [အပ္ပိယ+သမ္ပယောဂ]
မချစ်အပ်သော သတ္တဝါ၊ သင်္ခါရတို့နှင့် -
တွေ့ဆုံ - ပေါင်းသင်း - ရခြင်း။ အပ္ပိယ-
သမ္ပယောဂေါ ပိယဝိပ္ပယောဂေါ ဝေဒိ-
တဗ္ဗော။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၈။ အယံ အပ္ပိယ-
သမ္ပယောဂေါ နာမ ကထိယတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၀၀။ အနိဋ္ဌာနံ အာပါထဂမနမတ္တံ တံ
ဂဟာဏမတ္တဉ္စ အပ္ပိယသမ္ပယောဂေါ၊ န ပန
ပထဝီဗျာသယော ဝိယ အပ္ပိယသမ္ပယော-
ဂေါ နာမ ဧကော ဓမ္မော အတ္တိတိ အာဟ
..။ မူလဋ္ဌိ၊၂။၆၇။ (ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၅-လည်း
ကြည့်။) အပ္ပိယသမ္ပယောဂေါ နာမ အပ္ပိ-
ယေဟိ (အမနာပေဟိ) သတ္တသင်္ခါရေဟိ
သမောဓာနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၁၄၅။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၃၇။ သာရတ္ထ၊၃။၁၇၄။ လောကသ္မိဋ္ဌိ အပ္ပိ-
ယသမ္ပယောဂေါ စ ဒုက္ခော၊ တုမှာကံ ဣဓ
ဝါသေ သတိ ရညော အပ္ပိယသမ္ပယောဂေါဝ
ဒုက္ခံ အဝိဿတိ။ ဇော၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၇-ဂ။

အပ္ပိယသမ္ပယောဂဒုက္ခ (န) [အပ္ပိယသမ္ပယော-
ဂ+ဒုက္ခ] မချစ်အပ်သော သတ္တဝါ၊သင်္ခါရ
တို့နှင့် - တွေ့ဆုံ - ပေါင်းသင်း - ရခြင်း-
ကြောင့် ဖြစ်သော - ဟူသော - ဆင်းရဲ။
အဒေါသေန အပ္ပိယသမ္ပယောဂဒုက္ခံ န

ဟောတိ၊ ဒုဋ္ဌာဏ ဟိ အပ္ပိယသဘာဝတော
(မချစ်တတ်သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်၎င်း။ သျှ၊ ၂။ ၇၇။) အပ္ပိယသမ္ပယော-
ဂါသဟနတော စ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၇၁။

အပ္ပိယသမ္ပယောဂနိဒ္ဒေသ (ပ) [အပ္ပိယသမ္ပ-
ယောဂ + နိဒ္ဒေသ] မချစ်အပ်သော သတ္တ-
ဝါ၊ သင်္ခါရတို့နှင့် - တွေ့ဆုံ-ပေါင်းသင်း-
ရခြင်း - ကြောင့် ဖြစ်သော - ဟူသော -
ဆင်းရဲ - အပ္ပိယသမ္ပယောဂ-ကို ညွှန်ပြရာ
စကားရပ်။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၁၀၅။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၀-
၁။ ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၄၄-၅။

အပ္ပိယသမ္ပယောဂါသဟန (န) [အပ္ပိယသမ္ပ-
ယောဂ + အသဟန] မချစ်အပ်သော သတ္တဝါ၊
သင်္ခါရတို့နှင့် - တွေ့ဆုံ - ပေါင်းသင်း - ရခြင်း
ကို သည်းမခံနိုင်ခြင်း။ အပ္ပိယသမ္ပယောဂ-
ဒုက္ခ-ကြည့်။

အပ္ပိယသမ္ပန္န (တိ) [အပ္ပိယ + သမ္ပန္န] မချစ်
အပ်သော သတ္တဝါ၊ သင်္ခါရတို့နှင့် စပ်သော။
ယဉ် ကိစ္စ အပ္ပိယသမ္ပန္နံ ဘဒ္ဒကမ္ပိ တံ ကော-
ဓနဿ အပ္ပိယမေဝတိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၅၇။

အပ္ပိယသီလ (တိ) [အပ္ပိယ + သီလ] အပေသလ
နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အပ္ပိယာယန္တ (တိ) [န + ပိယာယန္တ] မချစ်
သောသူ။ ယော ကလျာဏကမ္ပံ ဒုဿန္တော
အပ္ပိယာယန္တော အနိယန္တော န ကဏေတိ။
ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၅။ ၁၂၀။

အပ္ပိတိ (ထိ) [န + ပိတိ] မနှစ်သက်ခြင်း။ ဒုဿ
အပ္ပိတိယံ။ နိတိ၊ ဓာ၊ ၂၃၉။ ဒုဿ အပ္ပိတိမိ။
ကစ္စာယနဓာတုမဉ္ဇူ သာ၊ ၁၁၄။

အပ္ပိတိက (တိ) [န + ပိတိ + က] ပိတိမရှိ - ပိတိ
နှင့်မယှဉ် - သော၊ တရား။ အပ္ပိတိကာ ဓမ္မာ။
အဘိ၊ ဓ၊ ၁၂။ ကတမေ ဓမ္မာ အပ္ပိတိကာ။
အပ္ပိတိကဘူမိယံ ကာမာဝစရေ ရူပါဝစရေ
အရူပါဝစရေ အပရိယာပနေ ဝေဒနာက္ခ-

န္တော ။ ပ။ ဝိညာဏက္ခန္တော ပိတိ စ သဗ္ဗဉ္စ
ရူပံ အသင်္ခတာ စ ဓာတု။ ဣမေ ဓမ္မာ
အပ္ပိတိကာ။ အဘိ၊ ဓ၊ ၂၅၂။ (၎င်း။ စာပိုဒ်
၁၅၉၄-လည်း ကြည့်။) အတ္ထိ သပ္ပိတိကော၊
အတ္ထိ အပ္ပိတိကော။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၁၈၈။

အပ္ပိတိကစုတိ (ထိ) [အပ္ပိတိက + စုတိ] ပိတိ
မရှိ - ပိတိနှင့်မယှဉ် - သော စုတိစိတ်။ အပ္ပိ-
တိကစုတိယာ သပ္ပိတိကပဋိသန္ဓိ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊
၂။ ၁၅၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၁၈၆။

အပ္ပိတိကဘူမိ (ထိ) [အပ္ပိတိက + ဘူမိ] ပိတိမရှိ
- ပိတိနှင့်မယှဉ် - သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏ ဖြစ်
ရာဘုံ၊ အပ္ပိတိကစိတ္တုပ္ပါဒ်။ အပ္ပိတိကဘူမိယံ
ကာမာဝစရေ ရူပါဝစရေ အရူပါဝစရေ အပ-
ရိယာပနေ ... ။ အဘိ၊ ဓ၊ ၂၅၂။ သုခဘူမိ
(အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၈၁။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၆၀။ အနုဋီ၊
၁။ ၁၇၄-၅) နှင့် ယှဉ်ကြည့်။

အပ္ပိဘာဝ (ပ) [အပ္ပ + ဘာဝ။ အလယ်၌
“ဤ”လား။] အနည်းငယ် ဖြစ်ခြင်း။ ကုဉ္စ
ကောဋိလ္လ’ပွိဘာဝေသု။ နိတိ၊ ဓာ၊ ၃၀။ စူဠ
အပ္ပိဘာဝေ။ ၎င်း။ ၅၄။ မသ...လိသ အပ္ပိ-
ဘာဝေ။ ၎င်း။ ၂၃၉။

အပ္ပိယတိ (ကာကြိ) [အပ္ပ + ယ + တိ။ အရ +
ဏာပေ + ယ + တိ။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပိတ-တို့လည်း
ကြည့်] ဖောက် - ဖောက်စေ - တင်ထား -
သွင်း - အပ်၏။ (၁) ဝင်စေ - သွင်းထား -
အပ်၏။ တာဒိသဉ္စိ အာရမ္မဏံ မနသ္မိံ န
အပ္ပိယတိ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၈။ မနသ္မိံ န အပ္ပိ-
ယန္တိ။ အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၀။ ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၄၄။ န
အပ္ပိယန္တိတိ န ဂမိယန္တိ၊ န ပဝေသိယန္တိတိ
အတ္တော။ မူလဋီ၊ ၂။ ၆၆။ အမနာပ-လည်း
ကြည့်။ (၂) ထား - ချထား - အပ်၏။
သောတာဝဓာန (ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၂) ကြည့်။
(၃) အပ်နှံအပ်၏။ အတ္တသန္နိယျာတန (ဝိ၊ ဋီ၊
၁။ ၂၇၉။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၁၈၀။ အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၁)
ကြည့်။

အပွေက (တိ) [အပိ + ကေ။ အပိ-၏ “လ္လ”ကို “ယ”ပြု ယူ ကို ပပြု၊ ခွိတ္တပြု။ အပိ ကား ပဒါလင်္ကာရ တည်း။] အချို့။ အပွေကေ သတမဒ္ဒကွ။ ဒီ၊ ၂။ ၂၀၄။ အပွေကေ နန္ဒ မဒ္ဒကွ။ ၎င်း။ ၂၀၅။ အပွေကေ သတမဒ္ဒကွန္တိ တေသု ဘိက္ခုသု ကေစ္စေ ဘိက္ခု အမနုဿာနံ သတံ အဒ္ဓသံသု။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၈။

အပွေကစ္စ (တိ) [အပိ + ကေစ္စ။ ရှု။ ၄။ နိတိ။ သုတ္တ။ ၁၁၄-တို့ ကြည့်။ ဤပုဒ် ဗဟုဝုဓ်အသုံး များသည်။ “အပွေကစ္စော”ဟု ကေဝုဓ်အသုံး တိုက်ရိုက် မရှိသော်လည်း မ၊ ၃။ ၅၁-၌ “အပေတ္ထေကစ္စော အာနန္ဒ ဘိက္ခု ယရိနိဗ္ဗာယေယျ”ဟု အပိ ကေစ္စ ခွဲလျက် ကေဝုဓ်ရပ်ကား ရှိသည်။] အချို့။ အပွေကစ္စေ ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနေ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၀။ ဒီ၊ ၂။ ၃၃။ မ၊ ၁။ ၂၂၅။ မ၊ ၂။ ၂၉၃။ သံ၊ ၁။ ၁၃၉-၄၀။ ပဋိသံ၊ ၁၁၆။ အပွေကစ္စာ သင်္ကံ ဝိဘေတယော။ ထေရီ။ ၄၀၃။ အပွေကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိ ဝါ ပရမာနိ ဝါ။ ဝိ၊ ၃။ ၁၀။ ဒီ၊ ၂။ ၃၃။ မ၊ ၁။ ၃၄၅။ မ၊ ၂။ ၂၀၈။ အပွေကစ္စေ (မ၊ ၃။ ၅၅၊ ၅၇။ မဟာနိ။ ၂၅) တိ အပိ ကေစ္စော၊ ကေတိ အတ္ထော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၉၂။ (မ၊ ၁။ ၂၉၁။ မ၊ ၂။ ၂၄၅၊ ၃၄၂၊ ၃၄၈။ မ၊ ၃။ ၅၅၊ ၅၇၊ ၃၄၀။ သံ၊ ၁။ ၇၆။ သံ၊ ၃။ ၃၀၇။ အဘိ၊ ဝိ၊ ၄၃၇။ သုတ္တနိ။ ၃၆၅။ စူဠနိ။ ၉၅-တို့လည်း ကြည့်။)

အပွေတဗ္ဗ (တိ) [အပ္ပ + ကေ + တဗ္ဗ။ အရ + ကာပေ + တဗ္ဗ။] (၁) ဆက်ခံစေ - အပ်နံ - အပ်သော။ နိယျာဒေတဗ္ဗ (ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၅၇) ကြည့်။ (၂) တပေါင်းတည်းဖြစ်စေ - မခွဲခြား - အပ်သော။ အပ္ပိယ-ကြည့်။ (၃) ဝင်စေ - သွင်း - စီ - အပ်သော။ အပွေတဗ္ဗဌာန-ကြည့်။

အပွေတပ္ပဋ္ဌာန (န) [အပွေတဗ္ဗ + ဌာန] သွင်း - စီ - အပ်သော - နေရာ - ဌာန။ တတ္ထ တတ္ထ

အပွေတဗ္ဗဋ္ဌာနေ အပ္ပနဝသေန။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၉၇။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၃၆။ ဥပယောဂ (ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၄၃) လည်း ကြည့်။

အပွေတိ (ကြိ) [အပ္ပ + အ + တိ။ အပိ + ဣ + အ + တိ။] (၁) ကပ်ရောက်၏။ န တာသု မနော အပွေတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၇၄။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၄၆။ န အပွေတိတိ န ဥပေတိ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၄။ မနော တေသ္မိံ န အပွေတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၄၈၇။ (မနာပအပွင့် သီ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၃၄၂-၌ ကား အပွေတိကို ဝနုတိနှင့် တစားတည်း ပြု၍ ကား ကြံ သဘော ပွင့်ပြထားသည်။ အပ္ပိယတိလည်း ကြည့်။) အပွေတိတိ အာပေါ၊ အာဗန္ဓနဝသေန သေသဘူတတ္ထယံ ပါပုဏာတိ၊ သိလေသတိတိ အတ္ထော။ မူလဋီ၊ ၂။ ၄၃။ နာဝါ...ပါရိမတိရံ အပွေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၃၂။ အပွေတိတိ ပပွေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၅၀၄။ (၂) စီးဝင်၏။ ယာ စ လောကေ သဝန္တိယော မဟာသမုဒ္ဓံ အပွေန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄၂၀။ အံ၊ ၃။ ၄၀။ ဥဒါနံ ၁၄၀။ အပွေန္တိတိ အလ္လိယန္တိ သြသရန္တိ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၂၀။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၇၄။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၄၂၉။ အာပ (ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၇၅) လည်း ကြည့်။ (၃) သက်ရောက်၏။ ဝင်ရောက်လာ၏။ ဝင်ရောက်ဖြစ်ပေါ်လာ၏ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၅၀၄။ သင်္ဂြိုဟ်နိဿယ။ ၉၄၊ ၉၅၊ ၂၂၆၊ ၂၂၇-တို့ ကြည့်။) အပ္ပနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။ သော ဟိ (ဝိတက္ကော) ကေဂေါဟုတွာ အပွေတိ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၈ (အပွေတိ အာရမ္မဏံ အနုပဝိသိတွာ ဝိယ ဝတ္တတိ၊ အာရုံသို့ ဝင်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ သျှ၊ ၂။ ၃၄)။ အာကာသဖုဋ္ဌေ ဝိညာဏေ ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ္တံ အပွေတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၂၅။ အပွေတိတိ အပ္ပနာဝသေန ပဝတ္တတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၄၀၀။ စတုတ္ထမေဝ ဟိ ပဉ္စမံ ဝါ အပွေတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၃၁ (အပွေတိ၊ အပ္ပနာဖြစ်၏။ သျှ၊ ၃။ ၂၀၂)။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၃၄ (အပွေတိ အပ္ပနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၎င်း။ သျှ)။ ကေစိ ပန

“ဆဋ္ဌမ္ပိ စိတ္တံ အပွေတိ”တိ ဝဒန္တိ။ ဥဒါန၊
 ဌ။၃၁။ (အဘိဓမ္မာဝတာရဋီ၊ ၂။၂၅၉။ မဏိ-
 မဉ္ဇူ၊ ၁။၄၇၈-တို့လည်း ကြည့်။) (၄) သက်
 ရောက်၏။ ဝင်စား၏။ သမာပတ္တိ အပွေမိ။
 သုတ္တနိ၊ ၄။၁။၅၄။ သမာပတ္တိ အပွေသိ။
 ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။၉။ သမာပတ္တိ အပွေသာမိ။
 အဘိ၊ ၄။၃။၃၃။

အပွေတိ (က၊ကြိ) [အပ္ပ+ဏေ+တိ။ အပ္ပ
 +ဣ+ဏေ+တိ။ အရ+ဏာပေ+တိ] (၁)
 ရောက်စေ၏။ တည်စေ၏။ ဖြစ်စေ၏။ (က)
 သွတ်သွင်း၏။ ဝဇ္ဇကံ သုပရိကမ္ပကတံ ဒါရံ
 သန္တိသ္မိ အပွေတိ။ မိလိန္ဒ၊ ၆၄။ (ခ) တပ်၏။
 ကပ်၏။ ဘိက္ခု၊ ဂဏ္ဍိကမ္ပံ ပါသကမ္ပံ စီဝရေ
 အပွေန္တိ။ ဝိ၊ ၄။၂၇၇။ (စုဋ္ဌဝါသျှ၊ ၃။၂၁၉-
 လည်း ကြည့်။) (ဂ) ဆက်ခံစေ၏။ အပ်နှင်း
 ၏။ သစေ ပေါတ္တကံ မူလဋ္ဌေန ဒိယမာနံ
 “တဝေဝ ဟောတူ”တိ အပွေတိ၊ မုစ္ဆတိ အတ္တ-
 နိယဘာဝတော မောစိတတ္တာ။ ဝဇ္ဇိ၊ ၁၆၄။
 အပွေတိ ဝိယ (ဒိ၊ ၄။၂။၈၈) နိယျာတေတိ
 ဝိယ။ ဒီ၊ ၄။၂။၉၆။ အပွေတိ ဝိယာ (သံ၊ ၄။၂။
 ၂၆)တိ ဖလဿ အတ္တလာဘဟေတုဘာဝ-
 တော ကာရဏံ၊ တံ နိယျာဒေတိ ဝိယ။ သံ၊ ၄။
 ၂။၃၀။ နိဒါန (ဝိ၊ ၄။၁။၁၈၃-၄။ ဒိ၊ ၄။၂။၈၈။
 သံ၊ ၄။၂။၂၆) လည်း ကြည့်။ သော တေသံ
 ပိဋန္နနုပရိက္ခာရံ စတူသု ပေဋ္ဌာသု ဌပေတွာ
 ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ အပွေသိ။ မ၊ ၄။၂။၁၂၄။ သဗ္ဗ-
 မူလံ တဿေဝ အပွေသိ။ ပဋိသံ၊ ၄။၂။၂၉၅။
 (ဃ) အခြားသို့ ရောက်စေ၏။ ဖယ်ရှား၏။
 တိရံ ဝါဟေတိတိ တိရတော အပွေတိ။ ဝိ၊
 ၄။၄။၁၂၃။ (=အပနေတိ။ ဥဒါန၊ ၄။၂၇၂။
 ခိပတိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။၄၂၉။) (င) တည်စေ၏။
 တင်သွင်း၏။ ဆက်သွင်း၏။ အရိဋ္ဌောပိ တံ-
 ဒိဝသမေဝ ရညော သာသနံ အပွေသိ။
 ဝိ၊ ၄။၁။၆၇။ အပွေသိတိ လေခသာသနံ
 ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။၁၇၈။ (ဝဇ္ဇိ၊

၂၈-လည်း ကြည့်။) (စ) ရောက်စေ၏။ ဆောင်
 ပို့၏။ ပေး၏။ အာဝဟတိ (သုတ္တနိ၊ ၄။၁။
 ၂၂၄) ကြည့်။ (ဆ) ဖြစ်ပွားစေ၏။ အယံ
 ခုဿ ကာလော ယောဟံ ဝေရံ အပွေယျ။
 ဝိ၊ ၃။၄၉၃။ ဝေရံ အပွေသိ တာဝဒေ။
 ဇာ၊ ၁။၂၅၉။ ဇာ၊ ၄။၄။၂၁၀။ အပ္ပါယတိ-
 လည်း ကြည့်။ (၂) ဖြစ်စေ၏။ ညွှန်ပြ၏။
 ဇိနဝစနံ အပွေတိ။ ဒိ၊ ၄။၁။၃၁။ မ၊ ၄။၁။၈။
 သံ၊ ၄။၁။၈။ အံ၊ ၄။၁။၈။ ဣတိဝုတ် ၄။၂၆။
 အပွေတိတိ နိဒဿေတိ ဒီ၊ ၄။၁။၄၄။ သံ၊ ၄။
 ၁။၁။၁၆၄။ မ၊ ၄။၁။၃၃။ သံ၊ ၄။၁။၃၀။

အပွေတုံ (ကြိ၊ဝိ) [(၁) အပ္ပ+တုံ။ (၂) အပ္ပ+
 ဏေ+တုံ၊ အပ္ပ+ဣ+ဏေ+တုံ၊ အရ+ဏာ-
 ပေ+တုံ] (၁) သက်ရောက် - ဖြစ်ပေါ် -
 ခြင်းငါ၊ တည်ခြင်းငါ၊ အပ္ပနာ၏ အစွမ်းဖြင့်
 ဖြစ်ခြင်းငါ၊ တို့ ဈာနံ ဟုတွာ အပွေတုံ န
 သက္ကောတိ။ မ၊ ၄။၁။၃၃၆။ အံ၊ ၄။၃။၂၉၇-၈။
 အဘိ၊ ၄။၂။၄၄၅။ ပဋိသံ၊ ၄။၂။၂၃၅။ နေတ္ထိ၊
 ၄။၁၇၅။ သာရတ္ထ၊ ၃။၂၃၃။ (မ၊ ၄။၂။၂၅။
 အံ၊ ၄။၃။၃၁၈။ မူလဋ္ဌိ၊ ၂။၂၁၄-တို့ လည်း
 ကြည့်။) သမာဓိ အတ္တနော မ္မေတာယ
 အာရမ္မဏေ ကေဂ္ဂဘာဝေန အပွေတုံ န
 သက္ကောတိ။ မ၊ ၄။၂။၂၆၁။ အဘိ၊ ၄။၂။၈၅။
 (မ၊ ၄။၂။၂၈၂-လည်း ကြည့်။) အပွေတုံ န
 သက္ကောတိတိ ပတိဋ္ဌာတုံ အပ္ပနာဝသေန
 ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ န သက္ကောတိ။ အဘိဓမ္မာဝတာရ-
 ဋီကာသစ်၊ ၂။၂၄၁။ (၂) သက်ရောက်ခြင်း
 ငါ၊ ဝင်စားခြင်းငါ၊ သော (သမာပတ္တိ)
 အပွေတုံ အသက္ကောန္တော။ အဘိ၊ ၄။၃။၃၃။
 “သမာပတ္တိ” အပွေမိ”တိ နိသိန္နော နာ-
 သက္ခိ အပွေတုံ။ သုတ္တနိ၊ ၄။၁။၅၄။ (၃)
 တည်စေ-တပ်ထား-ခြင်းငါ၊ အနုဇာနာမိ
 ဘိက္ခုဝေ ဂဏ္ဍိကဖလကံ အန္တေ အပွေတုံ။
 ဝိ၊ ၄။၂၇၇။ (စုဋ္ဌဝါသျှ၊ ၂။၂၁၉-လည်း
 ကြည့်။) အပွေတွာ (၂) အနက်လည်း

ကြည့်။ (၄) ပြီးဆုံးစေ - နိဂုံးချုပ် - ခြင်း
၄။ “ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ”တိ အပ္ပေတု
ဝုတ္တံ။ မူလဒ္ဓါ၁။၅၈။ အပ္ပေတုန္တိ နိဂမေတု။
အနုဒ္ဓါ၁။၆၄။

အပ္ပေတု (ကြိဝိ) [(၁) အပ္ပ+တု။ (၂) အပ္ပ+
ဏေ+တု၊ အပ္ပိ+ဣ+ဏေ+တု၊ အရ+
ဏာပေ+တု] (၁) သက်ရောက်-ဝင်စား
-၍။ ဈာနံ အပ္ပေတု။ ဇာ၊ဌ၊၃။၉၃။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၂၉၉။ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေ-
တု။ မ၊ဌ၊၁။၁၀၇။ မ၊ဌ၊၂။၂၂။ သံ၊ဌ၊၂။
၇၇။ အံ၊ဌ၊၃။၁၈၇။ ထေရ၊ဌ၊၂။၁၃၅။
သံ၊ဋီ၊၂။၄၂၁။ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတု။ ဝိ၊ဌ၊
၁။၇၃။ မ၊ဌ၊၃။၉၅။ အဘိ၊ဌ၊၃။၃၂။ ပဋိသံ၊
ဌ၊၂။၂၈၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၉။ (၂) တည်စေ-
တပ်ထား-၍။ ဗိ၊ရုဒန္တာဗိမယေသု ဖလ-
ကေသု ဂဏ္ဍိကပါသကာနိ အပ္ပေတု။ ဝိမတိ၊
၂။၂၃၆။ (၃) ဆက်ခံစေ-အပ်နှင်း-၍။
သာမိကဿ အပ္ပေတု။ ပဋိသံ၊ဌ၊၂။၂၈၆။

အပ္ပေန္တ (တိ) [(၁) အပ္ပ+အ+အန္တ။ (၂)
အပ္ပ+ဏေ+အန္တ၊ အပ္ပိ+ဣ+အန္တ၊ အရ+
ဏာပေ+အန္တ] (၁) သက်ရောက်-ဝင်စား
-သော၊သူ၊ ပုနပျုန် တဂါရမ္မဏံ တံ တံ
ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေန္တော ဝဇေယျာတိ
အတ္ထော။ မ၊ဌ၊၄။၁၇၀။ နေတ္ထိ၊ဌ၊၂၄၀။
သမာပတ္တိံ အပ္ပေန္တော နိသိဝိ။ အဘိ၊ဌ၊
၃။၃၃။ (၂) ဝင်စေ-သွင်းထား-သော။
အပ္ပနာ (၁) အနက် (ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၀၈)
ကြည့်။ (၃) အပြီးသို့ ရောက်စေ-နိဂုံးချုပ်
-သော။ ဣဒါနိ ဒေသနံ အပ္ပေန္တော “ဝေ
ခေါ ဘိက္ခဝေ”တိ အာဒိမာဟ။ အံ၊ဌ၊၂။၃၈၅။
အပ္ပေန္တောတိ နိဂမေန္တော။ အံ၊ဋီ၊၂။၃၈၂။

အပ္ပေသက္ခ (တိ) [အပ္ပေသ(=အပ္ပ+ဤသ)+
အာ+ခါ+အ။ မဟေသက္ခ (ဒိ၊ဋီ၊၁။၁၅၈။
သီ၊ဋီ၊သမ၊၁။၄၂၁။ အံ၊ဋီ၊၂။၃၆၈) ကြည့်။

တနည်း အပ္ပ+ယသ။ ယ-ကို ဝေ-ပြု၊ သမာ-
သန္တ က-လာ၊ သ-ကို က-ပြု၊ ကွ-ကို ကွ-ပြု။
ဤနောက်နည်းသည် အပ္ပပရိဝါရ၊ ပရိဝါရ-
ရဟိတ၊ အပ္ပယသ ဟု ဖွင့်သော ဌ တို့နှင့်
ကိုက်ညီသကဲ့သို့ရှိသည်။ အပ္ပရက္ခေနှင့်လည်း
ယှဉ်ကြည့်။ (အလ္လေဓါချ-ဗု သံ)] ဘုန်း
တန်ခိုး - အခြံအရံ - အကျော်အစော -
နည်း-မရှိ-ကင်း-သော၊ မထင်ရှားသော၊
သူ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဘော အပ္ပေသက္ခာ စ အပ္ပ-
လာဘာ စ။ ဒီ၊၂။၁၉၉။ အပ္ပေသက္ခာ စ
အပ္ပလာဘာ စာတိ ဘော ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ အပ္ပ-
ယသာ စေ၊ ပဗ္ဗဇိတကာလဘော ပဋ္ဌာ-
ယ ဟိ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတံ ဝိဟေဋ္ဌေတွာ
ဝိဟေဋ္ဌေတွာ လာမကံ အနာထံ ကတွာဝ
ကထေန္တိ။ ဒီ၊ဌ၊၂။၂၆၃။ အပ္ပေသက္ခာတိ
အပ္ပါနဘာဝါတိ အာဟ “ပဗ္ဗဇိတကာလ-
ဘော ပဋ္ဌာယာ”တိ အာဒိ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၃၀။
ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခု အပ္ပညာတာ အပ္ပေ-
သက္ခာ။ မ၊၁။၂၅၁။ မ၊၃။၈၇။ အပ္ပေ-
သက္ခာတိ အပ္ပပရိဝါရ။ မ၊ဌ၊၂။၁၃၄။
(အံ၊၁။၅၂၄။ ထိလိင်)။ အပ္ပေသက္ခာတိ
အပ္ပါနဘာဝါ။ သာ ပန အပ္ပေသက္ခတာ
အဓိပတေယျသမ္ပတ္တိယာ စ ပရိဝါရသမ္ပတ္တိ-
ယာ စ အဘာဝေန ပါကဋ္ဌာ ဟောတိ။
တတ္ထ ပရိဝါရသမ္ပတ္တိယာ အဘာဝံ ဒဿေ-
န္တော “အပ္ပပရိဝါရ”တိ အာဟ။ မ၊ဋီ၊၂။
၁၁၇။ အံ၊ဋီ၊၂။၃၆၈။ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာ-
ဇာယတိ၊ အပ္ပေသက္ခော ဟောတိ။ မ၊၃။
၂၄၆။ အပ္ပေသက္ခောတိ အပ္ပပရိဝါရော၊
ရတ္ထိံ ခိတ္တော ဝိယ သရော န ပညာယတိ။
ဥဒ္ဓိဋ္ဌဟတ္ထော နိသိဝိတွာ ဥဒကဒါယကမ္ပိ န
လဘတိ။ မ၊ဌ၊၄။၁၈၀။ အပ္ပေသက္ခောတိ
အပ္ပါနဘာဝေါ အပ္ပညာဘော။ တေနာဟ
“န ပညာယတိ”တိ။ သာ ပနဿ အပ္ပါန-
ဘာဝတာ ပရိဝါရဘာဝေန ပါကဋ္ဌာ
ဟောတိ အာဟ “အပ္ပပရိဝါရော”တိ။

မ၊ဋ္ဌိ၊၃။၃၇၆။ ကိ ပနာယံ အပ္ပပုညော
အပ္ပေသက္ခော။ မဟာနိ၊၃။၃၁၈။ အပ္ပေ-
သက္ခောတိ ပရိဝါရဝိရဟိတော။ မဟာနိ၊
၄။၃၇၁။

အပ္ပေသက္ခရာ (တိ) [အပ္ပေသက္ခ+တရ]
အထူးသဖြင့်-သာ၍ - ဘုန်းတန်ခိုး- အခြံ
အရံ-အကျော်အစော-နည်း-မရှိ-ကင်း
-သော၊ အထူးသဖြင့်-သာ၍ - မထင်ရှား
သော၊သူ။ တေ အပ္ပါယကတရာ စ
ဟောန္တိ ဝုဗ္ဗက္ခတရာ စ အပ္ပေသက္ခရာ စ။
ဒီ၊၁။၁၇။ ဒီ၊၃။၂၄။ မဟေသက္ခရာ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၀၃။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၅၈။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၄၂၁)
လည်း ကြည့်။

အပ္ပေသက္ခတာ (တိ) [အပ္ပေသက္ခ+တာ]
ဘုန်းတန်ခိုး- အခြံအရံ-အကျော်အစော-
နည်း-မရှိ-ကင်း-သည် - မထင်ရှားသည်
-၏အဖြစ်။ အပ္ပေသက္ခ-ကြည့်။

အပ္ပေသက္ခတ္တ (န) [အပ္ပေသက္ခ+တ္တ] ဘုန်းတန်
ခိုး-အခြံအရံ-အကျော်အစော- နည်း-
မရှိ-ကင်း-သည် - မထင်ရှားသည် - ၏
အဖြစ်။ အပ္ပေသက္ခသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ
အပ္ပေသက္ခတ္တ ဥပနေတိ။ မ၊၃။၂၄၉။

အပ္ပေသက္ခဒေဝတာ (တိ) [အပ္ပေသက္ခ+ဒေဝ-
တာ] ဘုန်းတန်ခိုး- အခြံအရံ-အကျော်
အစော-နည်း-မရှိ-ကင်း-သော နတ်။
တယံ ဣမာယ အပ္ပေသက္ခဒေဝတာယ
ဝါရေန္တိယာ အဝါရိတဘာဝေါ န အစ္စရိ-
ယော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၈-၉။

အပ္ပေသက္ခမိဂဇာတ (န) [အပ္ပေသက္ခ+မိဂ+
ဇာတ] အခြံအရံ - နည်း - မရှိ-ကင်း-
သော သား သမင် အပေါင်း။ အောက်ပုဒ်
ကြည့်။ (အလားတူ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၄-၅။ကား
အပ္ပေသက္ခမိဂရာဇ-ဟု ရှိသည်။)

အပ္ပေသက္ခမိဂဇာတပရိဟရဏတ္ထ (တိ) [အပ္ပေ-
သက္ခမိဂဇာတ+ပရိဟရဏ+အတ္ထ] 'အခြံ
အရံ-နည်း-မရှိ-ကင်း-သော သားသမင်
အပေါင်း၏ ရှောင်ရှားခြင်း အကျိုးရှိသော။
တိက္ခတ္တံ သီဟနာဒနဒနံ အပ္ပေသက္ခမိဂဇာ-
တပရိဟရဏတ္ထ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၅။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၁၅။

အပ္ပေသက္ခမိဂရာဇ (ပု) [အပ္ပေသက္ခ+မိဂရာဇ]
တန်ခိုး - အခြံအရံ - အကျော်အစော -
နည်း - မရှိ - ကင်း - သော သားသမင်
တို့၏ ဘုရင်။ တိက္ခတ္တံ သီဟနာဒနဒနံ
အပ္ပေသက္ခမိဂရာဇေဟိ ပရိတ္တာသပရိဟရ-
ဏတ္ထ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၉၄။ အပ္ပေသက္ခမိဂဇာတ-
ပရိဟရဏတ္ထ-လည်း ကြည့်။

အပ္ပေသက္ခသံဝတ္တနိကာ (တိ) [အပ္ပေသက္ခ+သံ+
ဝတ္တ+နိကာ+အနိယ] ဘုန်းတန်ခိုး- အခြံ
အရံ - အကျော်အစော - နည်း - မရှိ -
ကင်း-ခြင်း-မထင်ရှားခြင်း-ကို ဖြစ်စေ
တတ်သော။ အပ္ပေသက္ခသံဝတ္တနိကာ သော
မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ ဣဿာမနကော
ဟောတိ။ မ၊၃။၂၄၆။

အပေါ့ (တိ) [အပ္ပ+သြဇာ] နည်းသော-
အဆီ-အစေး-သြဇာ-ရှိသော။ အောက်
ပုဒ်ကြည့်။

အပေါ့ဇတာ (တိ) [အပေါ့ဇ + တာ] နည်း
သော-အဆီ-အစေး-သြဇာ- ရှိသည်၏
အဖြစ်။ သြဇာရိကတာ အပေါ့ဇတာယ၊
န ဝတ္ထုနော ထူလတာယ၊ ကထိနတာယ
ဝါ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆။

အပေါ့မဟောတော (တိ) [အပေါ့ဇ +
မဟောဇ + တာ] နည်းသော သြဇာ
ရှိသည်၊ ပျားသော သြဇာရှိသည်၏ အဖြစ်။
သာ စာ အပေါ့မဟောတောဟိ ဝေဒိ-
တဗ္ဗာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၉။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆။

အပေါ်ဋေတာ (ကြိဝိ) [အာ+ဗုဋ္ဌ+ဧက (စု) +တော။ နိတိ၊ ဓာ။ ၂၉၇-ကြည့်။] လက်ပမ်း ပေါက်ခတ်၍။ အပေါ်ဋေတာ နိတိတာ အာ-ဂစ္ဆိ။ အပါဠာ ၁။ ၁၄၀။

အပေါ်ဋေတာ (ကြိဝိ) [အာ+ပုထ+ဧက (စု) +တော။] ရိုက်ပတ်၍။ အာကောဋ္ဌယိတာန (ဝိမာန၊ ၄။ ၂၉၇) ကြည့်။

အပေါ်တိ (ကြိ) [အပ္ပ+ဩ+တိ။ နိတိ၊ ဓာ။ ၂၆၅-ကြည့်။] ရောက် - ပျံ့နံ့ - တတ်၏။ ဝိသန္ဓနဘာဝေန တံ တံ ဌာနံ အပေါ်တိတိ အာပေါ။ ဝိသန္ဓိ၊ ၁။ ၃၄၅။ အပေါ်တိတိ ဝိသရ-တိ။ ဝိသန္ဓိ၊ ၁။ ၄၃၀။ အပေါ်တိ အပ္ပိ-ယတိတိ ဝါ အာပေါ။ မ၊ ၁။ ၇၇။ အပ္ပိ-ယတိ၊ အပ္ပေတိ၊ အာပိယတိ-တို့လည်း ကြည့်။

အပေါ်ဒ (တိ) [အပ္ပ+ဥဒက။ ဥဒက-ကို ဥဒ-ပြ။ မောဂ်။ ၃။ ၇၁။ နိတိ၊ သုတ္တ။ ၂၅၇-တို့ ကြည့်။] ရေ-မရှိ-မပါ-သော။ အပေါ်ဒဝဏ္ဏ-ကြည့်။

အပေါ်ဒက (တိ) [အပ္ပ + ဥဒက] ရေ-မရှိ-မပါ-သော။ အပေါ်ဒကံ မရပါယာသံ ပရိ-ဘူ၍။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၈၁။

အပေါ်ဒကကာလ (ပု) [အပေါ်ဒက+ကာလ] နည်းသော ရေရှိသော - ရေနည်းသော - အခါ။ အပေါ်ဒကကာလေ သေတုံ ကတော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၈၉။

အပေါ်ဒကပါယ (ယာ) သ (ပု) [အပေါ်ဒက + ပါယ (ယာ) သ] ရေ - မရော - မပါ-သော နို့ဇနာထမင်း။ ပဟုတ် အပေါ်ဒကပါယသံ ပဋိယာဒါပေတော။ ဥဒါန၊ ၁။ ၂၂။ အပေါ်ဒက-ပါယာသန္တိ နိရုဒကပါယာသံ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၂၀။ အပေါ်ဒကပါယာသံ ဘောဇာပေတော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၇၆။

အပေါ်ဒကပါယာသဒါန (န) [အပေါ်ဒက-ပါယာသ+ဒါန] ရေမပါသော နို့ဇနာ

ထမင်းအလှူ။ သတ္တမေ ပန ဒိဝသေ အပေါ်ဒကပါယာသဒါနံ အဒါသိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၂၀။

အပေါ်ဒကပါယာသသဒိသ (တိ) [အပေါ်ဒက-ပါယာသ+သဒိသ] ရေမပါသော နို့ဇနာ ထမင်းနှင့် တူသော။ အပေါ်ဒဝဏ္ဏ-ကြည့်။

အပေါ်ဒကမရပါယ (ယာ) သ (ပု) [အပေါ်ဒက + မရ + ပါယ (ယာ) သ] ရေမပါသည့် ချိုမြိန် ကောင်းမြတ်သော နို့ဇနာထမင်း။ အပေါ်-ဒကမရပါယာသံ ပရိဘူ၍။ အပါဠာ ၁။ ၃၁၇။ ပဉ္စန္ဒံ ဘိက္ခုသတာနံ အပေါ်ဒကမရပါယ-သမေဝ အဒံသု။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၄။ အပေါ်-ဒကမရပါယသေန စေဝ ပဏိတေန ခါဒနိ-ယေန စ ပရိဝိသိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၄။ အပေါ်-ဒကမရပါယာသံ သမ္မာဒေတော။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၈။ ဧကဋ္ဌိတာလပက္ကပ္ပမာဏေ ဧကေနပက္က-သပိဏ္ဏေ ကတော သဗ္ဗံ အပေါ်ဒကမရပါယာ-သံ ပရိဘူ၍။ အပါဠာ ၁။ ၈၃။

အပေါ်ဒဝဏ္ဏ (တိ) [အပေါ်ဒ+ဝဏ္ဏ] ရေမပါသော နို့ဇနာ ထမင်း - အဆင်းအရောင် ရှိသော - နှင့် တူသော။ အပေါ်ဒဝဏ္ဏေ ကုမ္မာသေ။ ဇာ၊ ၁။ ၂။ ၉၈။ အပေါ်ဒဝဏ္ဏေ ကုမ္မာသေတိ အပေါ်ဒကပါယာသသဒိသေ ကုမ္မာသေ။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၃။

အပေါ်ဒသဂ္ဂ (န) [အပ္ပ + ဥပသဂ္ဂ] အေးရန် မရှိခြင်း။ အပ္ပိဗာဓ (၁) အနက်ကြည့်။

အပေါ်သုက္က (တိ) [အပ္ပ+ဥသုက္က။ အလ္လော-တ္တုက - ဗု၊ သံ]] အားထုတ်ခြင်း မရှိ - ကြောင့်ကြမဲ့ - သော၊ ငဲ့ကွက် - တွယ်တာ - ခြင်း မရှိသော၊ သူ။ အဘိတော အနု-ဗ္ဗိဂေါ အနုဿင်္ဂီ အနုတြဿော အပေါ်-သုက္ကော ပန္နလောမော ပရဒတ္တဝုက္ကော။ ဝိ၊ ၄။ ၃၄၀။ ဥဒါန၊ ၉၉။ အပေါ်သုက္ကောတိ သရိရဂုတ္တိယံ နိရုသုက္ကော။ သာရတ္ထ၊ ၃။

၄၁၂။ ဥဒါနဌ။၁၄၅။ အပေါ့သကူကော တံ ပါပိမဟောဟိ။ ဒီ၊၂။၈၉။ အံ၊၃။၁၃၁။ ဥဒါန။၁၅၅။ အပေါ့သကူကောတိ နိရာလယော (နိရုဏကော လိနဝိရိယော။ ဥဒါန၊၄။)။

“အဋ္ဌ ခါနိ ပဌာယ ဝိဂတုဿာဟော ဟောဟိ။ မာ မယံ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထံ ဝါယာမံ ကရောဟိ”တိ ဝဒတိ။ ဒီ၊၄။၂။၁၄၆။ အံ၊၄။၂။၂၄၉။ ဥဒါန၊၄။၂၉၇။ အပေါ့သကူကော ပန္နလောမာ ပရပတ္တဝုတ္တာ။ မ၊၂။၁၁၃။ (မ၊၃။၂၁၃။လည်း ကြည့်။) အပေါ့သကူကောတိ အနုဿကော။ မ၊၄။၃။၁၁၆။ အနုဿကောတိ တဿ ပဟာတဗ္ဗဿ ပဟာနေ ဥဿကူရဟိတာ။ မ၊၄။၃။၇၆။ သော အပရေန သမယေန အပေါ့သကူကော တုဏှိဘူတော သင်္ကသာယတိ။ သံ၊၁။၂၀၄။ အပေါ့သကူကောတိ ဥဒ္ဓေသဂ္ဂဟဏေ စ သဗ္ဗာယကရုဏိယေ စ နိရုဏကော။ သံ၊၄။၁။၂၇၀။ အပေါ့သကူကော ပရပုတ္တေသု ဟုတော။ သုတ္တနိ။၂၇၆။ စူဠနိ။၂၇၃။ အပေါ့သကူကော ဟုတော အဗျာဝဇ္ဇော ဟုတော အနုပေက္ခော ဟုတောတိ အပေါ့သကူကော ပရပုတ္တေသု ဟုတော။ စူဠနိ။၂၇၃။ အပေါ့သကူကော ဘုသံ ခါဒ။ ဇာ၊၁။၈၆။ တဿ ဘောဇနေ နိရုဏကော ဟုတော အတ္တနော လဒ္ဓံ ဘုသံ ခါဒ။ ဇာ၊၄။၁။၂၁၃။ ကာမံ အပေါ့သကော ဘဝ။ ဇာ၊၁။၃၆၀ (ဆန်းကြောင့် က-ကျေ)။ =နိရာလယော ဟောဟိ။ ဇာ၊၄။၅။၉။ ဝေ ပရိဘုဉ္ဇိတော အပေါ့သကူကော သမဏဓမ္မံ ကရောန္တိ။ ဝိ၊၄။၁။၁၄၅-၆။ အပေါ့သကူကောတိ သမဏဓမ္မတော အညတ္ထ နိရုဏာဟာ။ သာရတ္ထ၊၁။၄၂၈။ (မ၊၂။၁၁၃။ မ၊၃။၂၁၃။ သံ၊၁။၂၀၄။ ဓမ္မ၊၆၀။ သုတ္တနိ။၂၇၆။ ဇာ၊၁။၈၆။၁၄၈။ စူဠနိ။၂၇၃။ ဝိ၊၄။၁။၁၄၅-တို့လည်း ကြည့်။) အပွင့်ပါဌ်များ— အနုဿကူ။ မ၊၄။၃။၁၁၆ (မ၊၄။၃။၇၆)။ အဗျာဝဇ္ဇ၊ အနုပေက္ခ။ စူဠနိ။၂၇၃။ နိရာ-

လယ။ ဒီ၊၄။၂။၁၄၆။ အံ၊၄။၂။၂၄၉။ ဓမ္မ၊၄။၂။၃၂၄။ ဇာ၊၄။၅။၉။ နိရုဏာဟ။ သာရတ္ထ၊၁။၄၂၈။ နိရုဏကူ။ သံ၊၄။၁။၂၇၀။ ဥဒါန၊၄။၁၄၅၊၂၉၇။ ဇာ၊၄။၁။၂၁၃။ သာရတ္ထ၊၃။၄၁၂။

အပေါ့သကူတာ (ထိ) [အပေါ့သကူ+တာ] အားထုတ်ခြင်းမရှိ-ကြောင့်ကြမဲ့-သည်၏ အဖြစ်။ အပေါ့သကူတာယ စိတ္တံ နမတိ။ နော ဓမ္မဒေသနာယ။ ဝိ၊၃။၆။ ဒီ၊၂။၃၁။ မ၊၁။၂၂၄။ မ၊၂။၂၉၂။ သံ၊၁။၁၃၈။ မိလိန္ဒ။၂၂၆။ အပေါ့သကူတာယာတိ နိရုဏကူတာဝေန၊ အဒေသေတုကာမတာယာတိ အတ္ထော။ ဝိ၊၄။၃။၂၄၃။ ဒီ၊၄။၂။၅၇။ မ၊၄။၂။၈၁။ သံ၊၄။၁။၁၈၁။ (သာရတ္ထ၊၃။၁၅၄-၅။ ဒီ၊၄။၂။၆၀-၆၁။ မ၊၄။၂။၁၃၂-၃။ သံ၊၄။၁။၂၃၁-၂-တို့လည်း ကြည့်)

အပေါ့သကူတာပတ္တိ (ထိ) [အပေါ့သကူတာ+အာပတ္တိ] အားထုတ်ခြင်းမရှိ-ကြောင့်ကြမဲ့-သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။ ဓမ္မဒေသနာယ အပေါ့သကူတာပတ္တိယာ ကာရကံ ဝိဘာဝေတံ။ ဒီ၊၄။၂။၆၀။ မ၊၄။၂။၁၃၃။

အပေါ့သကူတာပတ္တိဒီပနတာ (ထိ) [အပေါ့သကူတာပတ္တိ+ဒီပန+တာ] အားထုတ်ခြင်းမရှိ-ကြောင့်ကြမဲ့-သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကို ပြသည်၏ အဖြစ်။ ဣဒါနိ သမဓိဂတဓမ္မရာဇဿ(-ရဋ္ဌဿ။ မ၊၄။၂။သံ၊၄။) တတ္ထ အပေါ့သကူတာပတ္တိဒီပနတာ ဂါထာတဿ အစူရိယတာ၊ တဿ ဝုဒ္ဓိပုတ္တိ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒီ၊၄။၂။၆၀။ မ၊၄။၂။၁၃၂။ သံ၊၄။၁။၂၃၁။ အပေါ့သကူတာပတ္တိဒီပနတ္တ-လည်း ကြည့်။

အပေါ့သကူတာပတ္တိဒီပနတ္တ (န) [အပေါ့သကူတာပတ္တိ+ဒီပန+တ္တ] အားထုတ်ခြင်းမရှိ-

ကြောင့်ကြမဲ့-သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း
ကို ပြသည်၏ အဖြစ်။ ဣဒါနိ သမဓိဂတ-
ဓမ္မရဇ္ဇဿ တတ္ထ အပေါ့သုက္ကဘာဝတ္ထိဒီပ-
နတ္တာ ဂါယာတ္ထဿ အနုအစ္စရိယတာ တဿ
ဝုဇ္ဈိပ္ပတ္တိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၁၅၃။
အပေါ့သုက္ကဘာဝတ္ထိဒီပနတာလည်း ကြည့်။

အပေါ့သုက္ကဘာဝ (ပု) [အပေါ့သုက္က+ဘာဝ]
အားထုတ်ခြင်း မရှိ-ကြောင့်ကြမဲ့-သည်၏
အဖြစ်။ ဓမ္မဒေသနာယ အပေါ့သုက္ကဘာဝ
အာပန္နေ ဘဂဝတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၂၃၆။ မ၊ ၁။ ၂။
၁၇၉။ အပေါ့သုက္ကဘာဝတော ဝါ စိတ္တေန
ဥဋ္ဌေဟိ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၈၇။

အပေါ့သုက္ကဘာဝါပါဒန (န) [အပေါ့သုက္က-
ဘာဝ+အာပါဒန] အားထုတ်ခြင်း မရှိ-
ကြောင့်ကြမဲ့-သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေ
ခြင်း။ ဧဝံ ဝုတ္တနယေန သာဓကေသု အပေါ့-
သုက္ကဘာဝါပါဒနေ နိယောဇနဝသေန
စောဒနံ အရဟတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၃၉၇။ သီ၊ ၁။
သစ်၊ ၂။ ၄၂၃။

အပေါ့သုက္ကဘာဝါဝဟန (န) [အပေါ့သုက္က-
ဘာဝ+အာဝဟန] အားထုတ်ခြင်း မရှိ-
ကြောင့်ကြမဲ့-သည်၏ အဖြစ်ကို ဆောင်
ခြင်း။ အတိသုခမတာ စဿ ဘဂဝတော
အပေါ့သုက္ကဘာဝါဝဟနတော အရိယေန
စက္ခုနာ ပဿိတဗ္ဗတော စ သိဒ္ဓါ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၁၄၀။ “ဣဒမ္ပိ ခေါ ဌာနံ သုဒ္ဓန္တသ”န္တိ-
အာဒိနာ ပစ္စဝေက္ခတော ဘဂဝတော
အပေါ့သုက္ကဘာဝါဝဟနတော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။
၂၀၉။

အပ္ပလိ (ကြိ) ဖလတိ (ဘေ၊ ၁။ ၃၆) ကြည့်။

အပ္ပုဋ္ဌ (တိ) [န+ဗုဋ္ဌ] မန့်-မထိ-မပြည့်-
သော။ နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ
ဝိဝေကဇေန ပိတိသုခေန အပ္ပုဋ္ဌံ ဟောတိ။
ဒီ၊ ၁။ ၇၀။ မ၊ ၁။ ၃၄၄။ အံ၊ ၂။ ၂၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊

၁။ ၁၄၂။ အဏုမတ္တမ္ပိ ဌာနံ ပဌမဇ္ဈာနသု-
ခေန အပ္ပုဋ္ဌံ နာမ န ဟောတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁။
၁၉၇။ မ၊ ၁။ ၂။ ၂၂၂။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၉။ အပ္ပုဋ္ဌံ
နာမ န ဟောတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ကမ္မဇရူပ၊
တတ္ထတတ္ထ စိတ္တဇရူပဿ အဘိဗျာပနတော။
ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၆၃။ အံ၊ ၁။ ၁။ ၁၂။ (သီ၊ ၁။ သစ်၊
၂။ ၁၃၆။ မ၊ ၁။ ၂။ ၃၀-ထို့လည်း ကြည့်။)
အပ္ပုဋ္ဌန္တိ အသမ္ပုဋ္ဌံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁။ ၇၀။
နတ္ထိ သော ပဒေသော ဝါလဂ္ဂကောဋိနိတု-
ဒနမတ္တောပိ မဟေသက္ခာဟိ ဒေဝတာဟိ
အပ္ပုဋ္ဌော။ ဒီ၊ ၂။ ၁၁၅။ အပ္ပုဋ္ဌောတိ
အသမ္ပုဋ္ဌော အဘရိတော ဝါ။ ဒီ၊ ၁။ ၂။
၁၇၀။ ခလိတန္တိ ဝိရဇ္ဈနံ ဉာဏေန အပ္ပုဋ္ဌံ။
ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၁၉၈။ နတ္ထိ အပ္ပုဋ္ဌံ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၅၄၊
၁၉၈။ မူလဒီ၊ ၂။ ၂။ နတ္ထိ အပ္ပုဋ္ဌန္တိ ဉာဏေန
အပ္ပုဋ္ဌိတံ နတ္ထိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁။ ၅၄။ မူလဒီ၊ ၂။ ၂။

အပ္ပုသန္တ (တိ) [န+ဗုသန္တ] မထိသော။ ဩ-
ဒါတဝတ္ထေ ကာယံ အပ္ပုသန္တေပိ (အပ္ပု-
သန္တေပိ။ အံ၊ ၁။ ၁။)။ မ၊ ၁။ ၂။ ၂၂၃။ အံ၊ ၁။ ၁။
၁၁။ ဝိဝေဋေ မုခေ စတ္တာရိ ပဿာနိ၊ တာ-
လုကဉ္စ အပ္ပုသန္တံ အာကေတံ။ ကင်္ခါ၊ ၁။
သစ်၊ ၁။ ၁။ ၉၂။

အပေါ့ဋီန (န) [အာ+ဗုဋ္ဌ+ယု။ (အာသေဉ္စာ-
ဋီန-သံ)] လက်ပမ်းပေါက်ခတ်ခြင်း၊ လက်
ပမ်းပေါက်ခတ်သံ၊ လက်ခတ်မောင်းခတ်ခြင်း၊
လက်ခတ်မောင်းခတ်သံ။ ဗြဟ္မာနံ အပေါ့-
ဋီနေဟိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁။ ၇၀။ ပိတိသောမနဿဇာ-
တာနံ ဗြဟ္မာနံ ဗာဟာယံ ပဟရဏသင်္ခါတေဟိ
အပေါ့ဋီနေဟိ။ ပိတိသောမနဿဇာတာ ဟိ
ဗြဟ္မာနော ဝါမဟတ္ထံ သမိဉ္စိတွာ အက္ခိဏေန
ဟတ္ထေန ဗာဟာယံ ပဟာရံ ဒေန္တိ။ သာရတ္ထ၊
၁။ ၁။ ၇၉။ အပေါ့ဋီနသေဋ္ဌနစေလုက္ခေပါဒိဟိ။
ဒီ၊ ၁။ ၂။ ၃၂။ မ၊ ၁။ ၄။ ၁၃၄။ အပေါ့ဋီနံ ဝုစ္စတိ
ဘုဗ္ဗေတ္ထသင်္ခန္ဓနသဒ္ဓေါ။ အတ္ထတော ပန
ဝါမဟတ္ထံ ဥရေ ဌပေတွာ အက္ခိဏေန ပုထုပါ-
ဏိနာ ဟတ္ထတာဠနေန သဒ္ဓကရဏံ။ ဒီ၊ ၁။

၂။၃။ ဝါမဟတ္ထံ သဒ္ဓကရဏံ အပေါ့ရွနံ။
မ၊ဋီ၊၃။၃၄။ အပေါ့ရွနိ-လည်း ကြည့်။

အပေါ့ရွနသောသ (ပု) [အပေါ့ရွန+သော-
သ] လက်ပမ်းပေါက်ခတ်သံ၊ လက်ခတ်မောင်း
ခတ်သံ။ အသုရာနံ အပေါ့ရွနသောသံ။ ဥဒါန၊
၄။၆၀။

အပေါ့ရွနလ္လိ (ထိ) [အပေါ့ရွန+လ္လိ] အပေါ့ရွ
နယ်။ အပေါ့ရွန-ကြည့်။

အပေါ့ရွန (ထိ) [အာ+ဖုရ+အ။ ဖုရ ဝိက-
သနော၊ အာ ဘုသော ဖုရတိတိ အပေါ့ရွန၊
ရဿာဒိ။ ဓာန်၊ဋီ၊၅၅။ (အပေါ့အာ-ပြာ၊
အာသောရွန၊ အာသောတာ-သံ) ဇာ၊ဋ္ဌ၊
သျှဉ်လည်း အပေါ့တာဟု ရှိသည်။ ဝိ၊ဓာန်
လည်း ကြည့်။] တောကြက်ရုံး (ဓာန်၊သျှ
ဟောင်းနှင့် တောင်ပေါက်)၊ ဖောက်လောက်
ပင် (ဇာ၊ဋ္ဌ၊သျှနှင့် ဇာတ်တော်ကြီး)၊ တော
စမ္ပယ် (အဘယာ)။ အပေါ့ရွန သူရိယ-
လ္လိ စ။ ဇာ၊၂။၃၄၅။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၁၃။
အပေါ့ရွနတိ အပေါ့ရွနလ္လိယော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။
၃၁၄။ (အဒ္ဓမာဂဓိဓာန်၌ အပေါ့အာကို
နယ်တရ၏အမည်၊ သစ်ပင်တမျိုးဟု ဆိုသည်။
အမရကောသ၊ ၁၄၊၇၀-၌ အာသောရွန-
သဒ္ဓါ ဝနမလ္လိကာ ဟောဟု ဆို၍၊ ၎င်း။
၁၀၄-၌ အောင်မည်းညိုဟောဟု ပြသည်။
မေဒိနိကောသ၌ကား ပုလ္လိင် အာသောတာ-
သဒ္ဓါသည် မရိုးပင် စွယ်တော် (ပင်လယ်
ကသစ်)ပင်တို့၌ဖြစ်၍ ထိုလိင်အာသောတာ-
သဒ္ဓါသည် အောင်မည်းညို ဝနမလ္လိကာတို့၌
ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။)

အပေါ့ရွနိတ (န) [အာ+ဖုရ+တ] လက်ပမ်း
ပေါက်ခတ်ခြင်း၊ လက်ခတ်မောင်းခတ်ခြင်း။
အတိတေ ကိရ စက္ကဝတ္တိရဋ္ဌံ ကာရေတွာ
အပေါ့ရွနိတမတ္တေန ဒွါဒသယောဇနဋ္ဌာနေ
ကဋိပ္ပမာဏေန ရတနဝဿံ ဝဿာပေတုံ
သမတ္တော။ မေ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၅။

အပေါ့ရွနိတ (ကြိ) [အာ+ဖုရ+ဏေ+တိ]
ခတ်၏၊ လက်ပမ်းပေါက်ခတ်၏၊ လက်ခတ်
မောင်းခတ်၏။ မဟာဇနော တံ အစ္စ-
ဓိယံ ဒိသော အပေါ့ရွနိတ အင်္ဂလိယော
ဝိဇ္ဇနတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၁။ ဥဿေဋ္ဌန္တိပိ အပေါ့-
ရွနိတိ။ ဝိ၊၁။၂၇၅။ ဝိ၊၄။၂၃။ အပေါ့-
ရွနိတိ ဘုဟေတ္ထသဃ်နသဒ္ဓံ ပဝတ္တေန္တိ၊
ဝါမဟတ္ထံ ဥရေ ဌပေတွာ ဒက္ခိဏေန ပါ-
ကိနာ တတ္ထ တာဠနေန သဒ္ဓံ ကရေန္တိတိ
အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၂။၃၇၃။ အပေါ့ရွနိ
ဟသန္တိ စ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၃။၂။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၅။
အပေါ့ရွနိတိ ဟတ္ထေဟိ ဗာဟာ အဘိ-
ဟနန္တိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂။ (ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၅၉။
ဓရိယာ၊ဋ္ဌ၊၅-တို့လည်း ကြည့်) အပေါ့ရွ-
သိ(သိဝိဘတ်)—ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၀။ အပေါ့ရွ-
သိ—ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၃၃။ ဓမ္မ၊
ဋ္ဌ၊၂။၄၀။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၉။ အပါ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇။
အပေါ့ရွနိသု—ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။၃၅၈။ အပေါ့ရွနိ-
သု—ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၅၄။ အပေါ့ရွနိသိ—အပါ၊၁။
၁၆၂။ အပေါ့ရွနိသောမိ—ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃၆။

အပေါ့ရွနိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အာ+ဖုရ+ဏေ+
တွာ] လက်ပမ်းပေါက်ခတ်၍၊ လက်ခတ်
မောင်းခတ်၍။ ပသနုစိတ္တော သုမနော၊
အပေါ့ရွနိတွာ ဥပဋ္ဌဟံ။ အပါ၊၁။၂၀၁။
ဝါမဟတ္ထံ အာဘုဇိတွာ (သမိဉ္ဇိတွာ၊ ဒီ၊ဋ္ဌ)
ဒက္ခိဏဟတ္တေန (တိက္ခတ္တ) အပေါ့ရွနိတွာ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၇။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၃၀။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၃၁။ (အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉။
ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၆။ သတ္တန်၊ဋ္ဌ၊၁။၂၁၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၇။၁၈၃-တို့လည်း ကြည့်။)

အပေါ့ရွနန္တ (တိ) [အာ+ဖုရ+ဏေ+အန္တ]
(၁) ခါသော၊ ခတ်သော။ ဥဒကေ မစ္ဆာ-
ပိ ကဏ္ဍပဋ္ဌလံ အပေါ့ရွနန္တ (န အပေါ့-
ရွနန္တ၊ သျှ၊၁။က) တံ သဒ္ဓံ သုဏမာ-
နာဝ တိဋ္ဌန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၆၃။ (အလားတူ

ဒီ၊ဌ၊၂။၄၄-၌ ပပေါဋေတာ ဟု ရှိသည်။)
 (၂) လက်မီးပေါက်ခတ်သော၊ လက်ခတ်
 မောင်းခတ်သော၊ သူ။ တဿ ပန ဝိမုတ္တိယာ
 ပါသံသိယတယ အစ္ဆုဋိယတယ စ အပေါ-
 ဋေန္တော အာဟ “သုမုတ္တိကော” တိ၊
 ထေရ၊ဌ၊၁။၁၄၀။ (ဇော၊ဌ၊၄။၈၂။ ဇော၊ဌ၊၁။
 ၈-တို့သည်းကြည့်။)

အပန္နန (န၊သိ) [န+ပန္နန] (၁) မတုန်လှုပ်
 ခြင်း။ ယာ ကာယဿ ... အနိဉ္ဇနာ အပန္န-
 နာ အလနာ အကမ္မနာ။ ပဋိသံ၊၁၈၁။
 ဝိ၊ဌ၊၂။၁၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၆၈။ (တိ) (၂)
 တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသေး၊ မတုန်လှုပ်သေး၊ သူ။
 မဟိ ယထာ ... သဗ္ဗသဟာ အပန္နနာ
 အကပ္ပိ။ ဇော၊၂။၁၁၈။ ဇော၊ဌ၊၂။၄၅၅။
 (၄၆၊ဌ၊၄၆၃-လည်း ကြည့်။)

အပန္နနဋ္ဌ (ပ) [အပန္နန+အတ္တ] မတုန်လှုပ်
 ခြင်း ဟူသော - မတုန်လှုပ်တတ်သော -
 တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသော-အနက်-သဘော။
 ပညာသ ဓမ္မာ အနိစ္စလဋ္ဌေန (အစလဋ္ဌေန
 အနိဉ္ဇနဋ္ဌေန ?) အပန္နနဋ္ဌေန အာရေဇာ
 နာမ။ အဘိ၊ဌ၊၂။၁၃၆။

အပန္နာပေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ပန္နာပေတွာ]
 မတုန်လှုပ်စေမှု၍။ အင်္ဂပစ္စင်္ဂ အပန္နာပေ-
 တွာ။ သာရတ္ထ၊၂။၁၃၁။ န ဟိ သက္ကာ
 အနာမသိတွာ အပန္နာပေတွာ စ ကိဉ္ဇိ
 ဂဟေတုံ။ ဝိမတိ၊၁။၁၇၆။

အပန္နိတ (တိ) [န+ပန္နိတ] မတုန်လှုပ်သော။
 ကာယေသိ အပန္နိတော ဟောတိ၊ စိတ္တမ္ပိ
 ဟောတိ အပန္နိတံ၊ ပဋိသံ၊၁၆၆။ အလေ
 အပန္နိတံ (=အာရေဇ)။ အဘိ၊ဌ၊၁။၂၂၂။

အပန္နန္တ (တိ) [န+ပန္နန္တ] မတုန်လှုပ်စေ
 သော၊ သူ။ တိ အပန္နန္တာ ဟဉ္ဇေန
 အာမသတိ။ ဝိ၊ဌ၊၁။၂၈၈။

အပရဏ (န) [န+ပရဏ] (၁) မပျံ့နှံ့ခြင်း၊
 မဆောက်ခြင်း။ ဩဇာယ အပရဏနု၊ ဝိ၊ဌ၊၂။

၄၀။ ဝေ၊ဌ၊၃။၁၇၇။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတယ
 အပရဏတော။ မူလ၊ဌ၊၃။၁၉၁။ (၂) မပျံ့
 နှံ့သော၊ မဆောက်သော။ အဘိ၊ဌ၊၁။၁၃၁။

အပရဏဘာဝ (ပ) [အပရဏ+ဘာဝ] မဆောက်
 သည်၏ အပြစ်။ ခါဒနိယတ္တဉ္စ ဘောဇနိယတ္တဉ္စ
 အပရဏဘာဝေါယေဝ ပနတေသံ လက္ခ-
 ဏံ။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၉၃။ (ဝိ၊ဌ၊၃။၉၉-၌ ပရ-
 ဏာဘာဝေါယေဝ ဟု ရှိသည်။)

အပရန္တ (တိ) [န + ပရန္တ] မပျံ့နှံ့သော၊
 မဆောက်သော။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော ဟိ အတ္တ-
 နော ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မောနံ
 ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ အပရန္တော နာမ နတ္ထိ။
 အဘိ၊ဌ၊၃။၃၇၈။ (မူလ၊ဌ၊၃။၁၉၀-၁၉၁။
 အနု၊ဌ၊၃။၂၅၈-၉-တို့လည်း ကြည့်။)

အပရိ (ကြိ) ဖရတိ-ကြည့်။

အပရသ (တိ) [န+ပရသ] (က) မကြမ်းတမ်း
 - နူးညံ့ - ပြေပြစ်-သော။ အကက္ကသေ
 အပရသေ၊ သုခောတေ သတ္တကေ ဗဟူ။ အ၊
 ၁။၁၃၆။ အကက္ကသံ အပရသံ၊ ရေခေတံ
 သုပါသိယံ။ ဇော၊၁။၁၄၇။ သုမုတ္တတယ အ-
 ပရသံ၊ ဇော၊ဌ၊၃။၂၆၅။ ပရသမ္ပိ အဏတိ
 အပရသမ္ပိ အဏတိ။ မဟာနိ၊၃၀၅။ ဧဝံ
 ဝစနသဏှဘာယ အပရသာ ဝါစာ န
 ဟောတိ။ ဒီ၊ဌ၊၁။၇၇။ မ၊ဌ၊၁။၂၄၄။ ပဋိသံ၊
 ၄၁။၂၀၆။ ဧဝံ အာသိတာ ဟိ ဝါစာ ...
 အပရသာ စ အသဌာ စ အသမ္ပဗ္ဗလာပါ စ။
 ဒီ၊ဌ၊၃။၇၆။ အကက္ကသ (ဂ) အနက်လည်း
 ကြည့်။ (ခ) ကိုယ်စိတ် နူးညံ့သေး၊ သူ။
 အစက္ခိကတေနာတိ အကသစက္ခဘာဇေန၊
 အပရသေနတိ အတ္ထော။ ဝိမတိ၊၂။၂၉၉။
 မုဒု (ဇော၊ဌ၊၇။၁၈၉) လည်း ကြည့်။

အပရသတာ (သိ) [အပရသ+တာ] မကြမ်း
 တမ်းသည်၏ အဖြစ်။ သုကမာရ (ဒီ၊ဌ၊၁။
 ၁၂၁။ သိ၊ဌ၊၁။၁၃၄၂။ ဝေ၊ဌ၊၂။၁၅၆)
 ကြည့်။

အဖရသဘာဝ (ပု) [အဖရသ+ဘာဝ] မကြမ်း
တမ်းသည်၏အဖြစ်။ အရိယာနဉ္စိ ဝေါဟာ-
ရော ဖရသောပိ သမာနော စေတနာယ
အဖရသဘာဝေန ပရိသုဒ္ဓေါဝ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၁၆။

အဖရသဝါစ (တိ) [အဖရသ+ဝါစာ] မကြမ်း
တမ်းသော စကားရှိသော၊ သူ။ အညတရာ
ဣတ္ထိ အဖရသဝါစာ သဇ္ဇဝါဒိနိ။ ဝိမာန၊
ဋ္ဌ။၄၉။

အဖရသဝါစတာ (ထိ) [အဖရသဝါစ+တာ] မကြမ်းတမ်းသော စကားရှိသူ၏ အဖြစ်။
(မကြမ်းတမ်းသော စကားကို ဖြစ်စေတတ်
သော စေတနာ။ သက္ကဝါစတာ (မူလဋီ၊၁။
၁၈၅။ ဒီဋ္ဌ၊၂။၁၈၀) ကြည့်။) ယာ တတ္ထ
သက္ကဝါစတာ သဒိလဝါစတာ အဖရသ-
ဝါစတာ။ အဘိ၊ဓ။၂၆၀။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၃။
အဖရသဝါစတာတိ အကက္ခန္ဓဝါစတာ။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၂၆။ အဖရသဝါစတာ (မဟာ-
နိ ၃၀၃) တိ မဇရဝစနတာ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။
၃၇၀။

အဖရသဝါစာ (ထိ) [အဖရသ+ဝါစာ] မကြမ်း
တမ်းသော စကား။ ဧဝံ ဝစနသက္ကဘာယ
အဖရသဝါစာပိ န ဟောတိ။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၄-
၉ ဝါကျရှိသည်။ အဖရသ-ကြည့်။) သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၃၆။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၃။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၁၀၁။
ပိယဘာသနသင်္ခါတာ အဖရသဝါစာ။ မူလ-
ဋီ၊၁။၇၅။ သစ္စဝါစံ အဖရသဝါစံ အပိသု-
ဏဝါစံ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၇၂။

အဖရသဝါဒိတာ (ထိ) [အဖရသဝါဒိ + တာ] မကြမ်းတမ်းသော စကားကို ဆိုလေ့မရှိ -
မကြမ်းတမ်းသောစကားကို ဆိုလေ့ရှိ - သည်
၏ အဖြစ်။ ဣဓ ကမ္ပံ နာမ ဝိသရတ္တံ အဖရ-
သဝါဒိတာ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂၁။

အဖရသဝါဒီ (တိ) [န+ဖရသဝါဒီ။ အဖရသ+
ဝဒ+လိ] ကြမ်းတမ်းသော စကားကို ဆိုလေ့

မရှိ - မကြမ်းတမ်းသော စကားကို ဆိုလေ့ရှိ
-သော၊သူ။ အဖရသဝါဒိတာ-ကြည့်။

အဖလ (တိ) [န+ဖလ။ န ဝိဇ္ဇတိ ဖလမေ-
တိသာ (ဩသဓိယာ)တိ အဖလာ၊ ဒေ
(ဝဉ္ဇ၊၂။ အဖလာ) တိသု။ ဓာန်၊ဋီ၊၅၄၁။]
(၁) အသိ-မရှိ-မသိ-သော (အပင်)။
တိသု ဝဉ္ဇ၊၂။ဖလာ စာထ။ ဓာန်၊၅၄၁။ ယေ
ဖလတ္တာ သမ္ပဇန္တိ၊ အဖလောတိ ဟေန္တိ နံ။
ဇာ၊၁။၁၉၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၇၁။ အဖလာ ဖလိ-
နော ရုက္ခာ။ ဇာ၊၂။၃၂၆။ ဖလိနော ရုက္ခာ
အဖလာ ဝိယ အဖလာ စ ဖလိနော ဝိယ
ခါယိံသု။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၃၈။ (၂) အကျိုးမရှိ
သော။ ဧဝံ သုဘာသိတာ ဝါစာ၊ အဖလာ
ဟောတိ အက္ခဗ္ဗတော။ ဓမ္မ၊၂။၀။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၄၂။ န ဟေဝ ဝေဝါ အဖလာ ဘဝန္တိ။ ဇာ၊
၁။၁၃၈။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၂။ အဖလံ ဓေရံ ဝါစံ။
ဇာ၊၁။၁၄၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၃၈။ အဖလံ ဂိရမု-
ဒိရိတံ။ ဇာ၊၁။၁၆၀။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၉။ အဝိ-
ပါကတ္တာ အဖလော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၉။ မ၊ဋ္ဌ၊
၁။၁၃၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀။ ဓုဒ္ဓက၊ဋ္ဌ၊ ၇။ ဝဇီရ။
၅၅။ ဝဉ္ဇ၊ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၇။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၉။ သံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၃၁၃။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၂၉)လည်း ကြည့်။ (န)
(၃) ဖိလ်မဟုတ်သည်။ အမဂ္ဂယေဝ “မဂ္ဂေါ” တိ
အဖလမေဝ “ဖလ”န္တိ ဂဏှာတိ။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၉၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၂၇၀။

အဖလတာ (ထိ) [အဖလ + တာ] အကျိုးမရှိ
သည်၏အဖြစ်။ တောတော အနိယျာနိက-
သာသနေ ပယောဂဿ အဖလတံ ဒေသေတု။
မ၊ဋ္ဌ၊၄။၆။ ဗြဟ္မစရိယဝါသဿ အဖလတာ။
မူလဋီ၊၂။၇၀။

အဖလဘာဝ (ပု) [အဖလ+ဘာဝ] အကျိုးမရှိ
သည်၏အဖြစ်။ ဣမာနိ ပန ဧဝံ န ဟောန္တိတိ
အဖလဘာဝတော။ သာရတ္ထ၊၁။၉၁။ သီ၊
ဋီ၊သစ်၊၁။၁၂၀။

အဖလိတ (တိ) [န + ဖလိတ] (၁) အသီးမရှိသော။ ကဒလိယာ ပန အဖလိတာယ ခါဏု ဘူတဂါမေန သင်္ဂဟိတော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၉။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၇၉။ (၂) အကျိုးအဖြစ်သို့ မရောက်သေးသော။ အဖလိတနိယျာဘနာဒိဖလ-ကြည့်။

အဖလိတနိယျာဘနာဒိဖလ (တိ) [အဖလိတ + နိယျာဘနာဒိဖလ] အကျိုးအဖြစ်သို့ မရောက်သေးသော ဆောက်နင်းခြင်း စသည့် အကျိုးရှိသော၊ ဆောက်နင်းခြင်းစသော အကျိုးကို မပေးရသေးသော။ တဒေဝ တဒတ္တနိယျာဘနေ၊ ပဋိဘဏ္ဍဝါနေ၊ ဣဏဒါနေ စ ပစ္စယော ဟောတိ၊ အဖလိတနိယျာဘနာဒိဖလန္တိ အတ္ထော။ မူလဋီ၊၂။၁၁၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။၃၁၆။ နိယျာဘနာဒိ ဝေ ယံ နိယျာဘနာဒိဖလံ၊ အဖလိတနိယျာဘနာဒိဖလံ တေသာတိ အဖလိတနိယျာဘနာဒိဖလံ၊ ယထာဝုတ္တကိရိယာကရဏံ။ အနုဋီ၊၂။၁၂၆။

အမဿက (တိ) [န + မဿ + က] တွေ့ထိမှု - မဿ - မရှိသော။ အသညသတ္တာ ဒေဝါ အဟေတုကာ အနာဟာရာ အမဿကာ။ အဘိ၊ဝိ။၄၃၄။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၅၇။ နဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။၆၄။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၀။ အမဿကဿ ဝါစာ။ အဘိ၊က။၃၀၄။ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၁၇-လည်း ကြည့်။)

အမဿယိ (ကြိ) မဿတိ၊မဿယတိ ကြည့်။

အမဿယိတာ (ကြိ၊ဝိ) [န + မဿယိတာ] မတွေ့ထိ - မသိ - မမြ်။ အမဿယိတာ အသစ္စိကရိတာ။ စူဠနိ၊၁၈၉။

အမဿိတ (တိ) [န + မဿိတ] မတွေ့ထိ - မသိ - အပ်သော။ အညာတံ အဒိဋ္ဌ အဝိဗိတံ အသစ္စိကတံ အမဿိတံ ပညာယ။ မ၊၂။၁၄၀။ သံ၊၃။၁၉၄။ မဟာနိ၊၁၃၈။ ပဋိသံ၊၃၇၂။ စမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၉၅။ အသမ္မောဟ-

ပညာယ ဖုဋ္ဌတ္တာ ပညာယ အမဿိတံ နာမနတ္ထိ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၅၇။ ပဋိသံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၆။ အမုသိဘ-လည်း ကြည့်။

အမာလေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န + မာလေတွာ] မခွဲ မှု၍။ တံ ပန ဝါရကဿ အာနုဘာဝေန အမာလေတွာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၈။

အမာသု (န) [န + မာသု] မချမ်းသာခြင်း၊ မကျန်းမာခြင်း။ ဣတိဿ မဟုတ္တဋ္ဌိ အမာသုဘဝိဿတိ၊ ဝိ၊၂။၁၉၆။ ကိံ တေ အယျေ အမာသု။ ဝိ၊၂။၂၇၄။ သဋ္ဌိစ္စ အမာသု ကရေယျ။ ဝိ၊၂။၃၈၁။ အမာသု ပသုသဝါသံ။ ဝိ၊၃။၂၆၃။ အညတရဿ ဘိက္ခုနော ဟာနုတ္တိတေန ဗဒ္ဓေတရံ အမာသု အဟောသိ။ ဝိ၊၃။၂၇၀။ “ဗဒ္ဓေတရံ အမာသု”တိ ဝစနတော ကိလာနာယ ဝနုတိစ္စေဝ သိဋ္ဌံ။ ဝဇီရ၊၅၃၈။ မာတေသံ အမာသုမကာသိ။ မ၊၁။၂၆၆။ မ၊၃။၁၉၃။ ယတ္ထဿ ဝသတော အမာသု ဟောတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈၃။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၆၁။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၈၈။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၆။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၃။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၅။ အပ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အမာသုက (န) [န + မာသုက] (၁) မချမ်းသာခြင်း၊ မကျန်းမာခြင်း။ န ကိဉ္စိ အမာသုကံ အတ္ထိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၅။ ကိံ အယျာနံ ကိဉ္စိ အမာသုကံ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၆။ အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၆။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၃၇။ တုယံ မာသုကေန ဝါ အမာသုကေန ဝါ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၈၆။ ဗဟုနံ ဝသနဋ္ဌာနေ အမာသုကမ္ပိ နာမ ဟောတိ။ စမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၆။ ပရေနကတံ အမာသုကံ ပဋိစ္စ...။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၅၁။ ကိံ ဘန္တေ (ဘန္တေ ကိံ တေ) အမာသုကံ။ ထေရီ၊ဋ္ဌ။၂။၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၅၁။ အမာသုကကာမ၊ အမာသုကာမ တို့လည်း ကြည့်။ (တိ) (၂) မချမ်းသာ - မကျန်းမာ - သော၊သု။ အမာသုကာနံ ဘိက္ခုနံ ဘေသဋ္ဌိ

ဒေတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂။ အထ နံ အမာ-
သုကံ ဂဟေတွာ ပါဝံ အဂမံသု။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၂။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၉၀။

အမာသုကကာမ (တိ) [အမာသုက+ကမ+က။
န+မာသုကကာမ] မချမ်းသာ-ဆင်းရဲစွာ
နေရ-ခြင်းကိုအလိုရှိသော၊ချမ်းသာစွာနေရ
ခြင်းကို အလိုမရှိသော၊သု။ ဟေ ဝါ ပနဿ
(ယာဿ) တေ ဟောန္တိ အနတ္တကာမာ
အဟိတကာမာ အမာသုကကာမာ အယော-
ဂက္ခေမကာမာ။ ဒီ၊၂။၂၄၅။ အဘိ၊ဝိ။၁၀၅။
အမာသုကံ ဒုက္ခဝိဟာရံ ကာမေန္တိ ဣစ္ဆန္တိတိ
အမာသုကကာမာ...ဇာသုကဝိဟာရဿ အ-
ကာမနတော အမာသုကဝိဟာရဿ ဓ ကာမ-
နတော အမာသုကကာမာ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၀၀။ (အယုတ္တသမာသ်ဖြစ်ပုံကို မူလဋီ၊၂။
၆၇။ အနုဋီ၊၂။၇၂-တို့တွင် ကြည့်။) ယာနိ ဝါ
ပန တာနိ ကုလာနိ... အနုတ္တကာမာနိ အဟိ-
တကာမာနိ အမာသုကကာမာနိ အယော-
ဂက္ခေမကာမာနိ။ အဘိ၊ဝိ။၂၅၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။
၁၇။ အမာသုကကာမာနိတိ ဖာသုကံ န
ဣစ္ဆန္တိ၊ အမာသုကမေဝ ဣစ္ဆန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၂၆။ ဖာသု န ဣစ္ဆန္တိ အမာသုယေဝ
ဣစ္ဆန္တိတိ အမာသုကကာမာနိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။
၄၃။ အမာသုကာမ-လည်း ကြည့်။

အမာသုကကာလ (ပု) [အမာသုက+ကာလ]
မချမ်းသာ-မကျန်းမာ-သော အခါ။ အ-
မာသုကကာလေ ဓ ယဒေတ္ထ ကပ္ပိယံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။
၈၁။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၅၆။ အံ၊ဋီ၊၃။၃၄။ ထေရော
ကိရ အမာသုကကာလေ ဗလဝဝေဒနာယ
နိတ္တုနန္တော အပရာပရံ ပရိဝတ္တတိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၆၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇၉။ အမာသုကကာလေ
ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၇။ တဿ ဥပါ-
သကဿ အမာသုကကာလော အဟောသိ။
မ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၄၂။ အမာသုကကာလေ ဘေသဇ္ဇ-
မကာရေတွာ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈။

အမာသုကဋ္ဌာန (န) [အမာသုက+ဋ္ဌာန] မချမ်း-
သာသော-ဘေးရန်ရှိသဖြင့် ဆွမ်းခံအဝင်
ခက်သော-အရပ်။ ဝေဠိ အမာသုကဋ္ဌာနံ
ပဟာယ အညတ္တ ဂန္တု နက္ခိယတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၆၅။ အမာသုကဋ္ဌာနန္တိ သပရိဿယာဒိ-
ဝသေန ဒုပ္ပဝေသနဋ္ဌာနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၉၅။

အမာသုကဒေသ (ပု) [အမာသုက + ဒေသ]
မချမ်းသာသော-ကျဉ်းပြင်သော - နေရာ
မလောက်သော - အရပ် - ဒေသ။ ဘန္တေ
တုမှာကံ ဝိဟာရေ အမာသုကဒေသော။ ဝိ၊
ဋ္ဌ၊၃။၃၃၀။

အမာသုကပဗ္ဗဇိတ (ပု) [အမာသုက+ပဗ္ဗဇိတ]
မချမ်းသာ-မကျန်းမာ - သော ရဟန်း။
အမာသုကပဗ္ဗဇိတာဒိနံ အတ္ထာယ ဌပေတိ
(နိဝေန္တိ)။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၆၃။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၇။

အမာသုကဘာဝ (ပု) [အမာသုက + ဘာဝ]
မချမ်းသာ - မကျန်းမာ - သည်၏အဖြစ်။
ယဒိ န ကောမိ အမာသုကဘာဝေါ အတ္ထိ။
ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၄။ အမာသုကဘာဝေန အဘိဘူ-
တာနံ ဗျာဓိကာနံ ဝဇ္ဇေ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတိ
(ဝေဠိ ပဋ္ဌပေတိ)။ ဓရိယာ၊ဋ္ဌ၊၃၀၀။ သီ၊ဋီ၊
သစ်၊၁။၂၇၇။ အမာသုကဘာဝေန သဗေ န
ရုစ္စတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၀၂။

အမာသုကမနုဿ (ပု) [အမာသုက+မနုဿ]
မချမ်းသာ-မကျန်းမာ-သော လူ။ ဝိဟာ-
ရေ ဗဟုကမိ ဖလာယလေ သတိ အမာသု-
ကမနုဿာ အာဂန္တာ ယာစန္တိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၃၂၃။

အမာသုကရဏ (န) [အမာသု+ကရဏ] မချမ်း-
သာ-သည်ကို-အောင်-ပြုခြင်း။ အမာသု-
ကာမတာ၊အမာသုကရဏံ။ ကဒါ၊၃၂၈။

အမာသုကရဏဝတ္ထု (န) [အမာသုကရဏ+
ဝတ္ထု] မချမ်းသာ-သည်ကို - အောင် - ပြု
ခြင်းဟူသောအကြောင်းဝတ္ထု။ သဠိစ္စ အမာ-
သုကရဏဝတ္ထုသ္မိ ပညတ္တံ။ ကဒါ၊၃၂၈။

အမာသုကရဏသိက္ခာပဒ (န) [အမာသုကရဏ+သိက္ခာပဒ] ရဟန်းမအား စိတ်မချမ်းသာအောင် ပြုလုပ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်၊ အမာသုကရဏသိက္ခာပုဒ်။ သိက္ခာနိပါတ်မောက္ခပါဠိ၊ ၄-ဝဂ်၊ ၃-သိက္ခာပုဒ်။ ကခါ။ ၃၂၇-ဂ။ (ဝိ၊ ၂။ ၃၈၁။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၂၀၉-တို့၌ တုဝဋ္ဌဝဂ်၊ တတိယသိက္ခာပုဒ်ဟု ခေါင်းတပ်သည်။)

အမာသုကဝိဟာရ (ပ) [အမာသုက+ဝိဟာရ] မချမ်းသာစွာနေရခြင်း။ အမာသုကကာမကြည့်။

အမာသုကဝိဟာရကထာ (ထိ) [အမာသုကဝိဟာရ+ကထာ] မချမ်းသာစွာ-ဆင်းရဲစွာ-နေရခြင်း-ချမ်းသာစွာမနေရခြင်း-နှင့်ပတ်သက်၍ ဟောအပ်သော စကားရပ်၊ အမာသုကဝိဟာရကထာ။ ဝိနယပိဋက၊ မဟာဝဂ္ဂပါဠိ၊ ၄-ခန္ဓက။ ဝိ၊ ၃။ ၂၂၀-၂၂၃။ ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၅၆။ ဝဇီရ။ ၄၇၄။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၇။ (ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၈၀-၌ အမာသုဝိဟာရကထာဟု ရှိသည်။)

အမာသုကသစ္စ (ပ) [အမာသုက+သစ္စ] မချမ်းသာသော-ဆက်သက်သာသာမဟုတ်သော-အသံ။ ကေသျှိံ ဌာနေ နိလိနံ အပဿန္တေန “အာဝုသော ပုဏ္ဏ ပုဏ္ဏာ”တိ အမာသုကသစ္စေါ ကာတဗ္ဗော။ မ၊ ၄။ ၂။ ၆၁။

အမာသုကသေနာသန (န) [အမာသုက+သေနာသန] ချမ်းသာစွာ မနေရသောကျောင်း။ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ ကေသျှိံ ဌာနေ ဝသန္တနံ ဆာယာကဝိပတ္တိံ ဝါ အမာသုကသေနာသနံ ဝါ မနုဿာနံ အဿုဒ္ဓါဒိဘာဝံ ဝါ အာဂမ္မ အနဘိဝုတိ နာမ နတ္ထိ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၁၆၅။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၂၀၃-၄။ (မ၊ ၄။ ၂။ ၅၄-၌ အပ္ပိသုကသေနာသနံဟု ရှိသည်။)

အမာသုကာမ (တိ) [အမာသု+ကာမ+ဏ။ န+ဗာသုကာမ] မချမ်းသာ-ဆင်းရဲစွာနေရခြင်းကို အလိုရှိသော၊ ချမ်းသာစွာနေရခြင်းကို အလိုမရှိသော၊ သူ။ အနတ္ထကာမာနိ အဟိတကာမာနိ အမာသုကာမာနိ (ကုလာနိ)။ မဟာနိ။ ၃၇၇။ ပဋိသံ။ ၃၈။ အနတ္ထကာမာ အဟိတကာမာ အမာသုကာမာ (သတ္တာ)။ မဟာနိ။ ၃၉၂။ အမာသုကာမာနိတိ ဗာသုကံ န ဣစ္ဆန္တိ အမာသုကမေဝ ဣစ္ဆန္တိ။ မဟာနိ။ ၄။ ၄၀၁။ အမာသု ဓုက္ခဝိဟာရံ ကမေန္တိ ဣစ္ဆန္တိတိ အမာသုကာမာ။ ဗာသုဝိဟာရဿ အကာမနတော၊ အမာသုဝိဟာရဿ စ ကာမနတော အမာသုကာမာ။ ပဋိသံ။ ၄။ ၁။ ၁၄၄-၅။

အမာသုကာမတာ (ထိ) [အမာသုကာမ+တာ] မချမ်းသာခြင်းကို အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်။ ဥပဿန္တတာ၊ အမာသုကာမတာ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ပြု၊ ဒနံ။ ကခါ။ ၂၅၄။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၉၄။ ဥပဿန္တဿ အမာသုကာမတာ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ပြု၊ ဒနံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၅၂။ အမာသုကရဏလည်း ကြည့်။

အမာသုဘာဝါဝဟ (တိ) [အမာသု+ဘာဝ+အာ+ဝဟ+အ] မချမ်းသာသည်၏ အဖြစ်ကို ဆောင်သော။ ဂရုစိဝရံ အမာသုဘာဝါဝဟံ။ အံ၊ ၃။ ၁။ ၁၁၅။

အမာသုဝိဟာရ (ပ) [အမာသု+ဝိဟာရ။ န+ဗာသုဝိဟာရ] မချမ်းသာစွာ-ဆင်းရဲစွာ-နေရခြင်း။ ချမ်းသာစွာ မနေရခြင်း။ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ အမာသုဝိဟာရာယ။ သံ၊ ၁။ ၇၀။ မဟာနိ။ ၁၂။ စူဠနိ။ ၂၅၂။ အမာသုဝိဟာရာယာတိ တဒုဘယေန န သုခဝိဟာရတ္ထာယ။ မဟာနိ။ ၄။ ၅၈။ ဂမနပစ္စယာ စ အညော အမာသုဝိဟာရော န ဘဝိဿတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၈-၉။ သီ၊ ၃။ သစ်၊ ၁။ ၁၆၆။ န ဟိ အလဇ္ဇိနံ ပစ္စယပရိဘောဂမတ္တေန ပေသလာနံ အမာသုဝိဟာရာဒိ

ဟောတိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၄၀။ (အံ၊ ၁။ ၁၇၃-
လည်း ကြည့်။)

အဖာသုဝိဟာရာဘာဝ (ပ) [အဖာသုဝိဟာရ+
အဘာဝ] မခွမ်းသာစွာ-ဆင်းရဲစွာ-နေရ
ခြင်း၏ မရှိခြင်း။ ဟေဋ္ဌာ တေဟိ ပဒေဟိ
အဖာသုဝိဟာရာဘာဝ ပုစ္ဆိတူ...။ ဒီ၊ ၁။
၃၇၅။ သီ၊ ၁။ ၁၆၂။ ၄၀၅။

အဖုဋ္ဌ (တိ) အဖုဋ္ဌ ကြည့်။

အဖုဋ္ဌောကာသ (ပ) [အဖုဋ္ဌ+သြကာသ] မန့်-
မထိ-မပြည့်-သော နေရာ။ တေန အဖုဋ္ဌော-
ကာသော နာမ န ဟေတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၉၅။
မ၊ ၁။ ၂၂၂။ အံ၊ ၁။ ၃၀။

အဖုဋ္ဌ (တိ) [န+ဖုဋ္ဌ] (၁) မတွေ့ထိအပ်သော၊
သို့။ မဟာပစ္စရိယံ အဖုဋ္ဌာသု ဗုက္ကံ ဝုတ္တံ။
ဝိ၊ ၁။ ၁၂၄။ အဖုဋ္ဌ ဖုသိတံ။ မ၊ ၁။ ၁၄၇။
(၂) မသိအပ်သော။ အဖုသိတ-ကြည့်။

အဖုဋ္ဌောကာသ (ပ) [အဖုဋ္ဌ+သြကာသ] မတွေ့
ထိ-မပျံ့နှံ့-ရာ အရပ်။ ဓာတုသင်္ဂုဏေ
စ ပနဿ နိက္ခန္ဓဉာဏဖုသိတေဟိ သကလ-
တမ္မပစ္စိတလေ န ကောဝိ အဖုဋ္ဌောကာ-
သော နာမ အဟောသိ။ ဝိ၊ ၁။ ၆၆။

အဖုသ (တိ) [န+ဖုသ (ဖုသ+အ)] မထိပါး-
အပ်-နိုင်-ကောင်း-သော။ သဗ္ဗေပေတေ
မဟာရာဇ ဂုဏော ကေရသော အဇောဂါ
အကုပ္ပါ အပဉ္စပက္ကမာ အဖုသနိ ကိရိယာနိ။
မိလိန္ဒ။ ၁၅၇။

အဖုသန (န) [န+ဖုသန] မတွေ့ထိခြင်း။ တတ္ထ
အဖုသနံ တာဝ ကေကလးမတတ္တာ န
ဝိစာဒေတဗ္ဗံ။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၆၇။ အတိအစ္ဆ-
တိလည်း ကြည့်။

အဖုသနကိစ္စ (တိ) [န+ဖုသနကိစ္စ] တွေ့ထိခြင်း
ကိစ္စမရှိသော။ အဖုသနကိစ္စာနိဝိ အဘတ-
နာနိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၇၃။ (သီ၊ ၁။ ၁၆၁။ ၄၆၃-
လည်း ကြည့်။)

အဖုသန္တ (တိ) [န+ဖုသန္တ] (က) မထိသော၊
သို့။ တောဋီပိ ပဿာနိ အဖုသန္တော။ ဝိ၊ ၁။
၁။ ၂၃၁။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၃၇။ အဂံ အဖု-
သန္တဿ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၂၃။ န ဟိ ကာယေန
အဖုသန္တဿ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ကာမကိစ္စံ သာဓေတိ။
ဝိ၊ ၁။ ၁၇၃။ ဣတိဝုတ်၊ ၁။ ၂၇၆။ ဗိလပဿာ-
နိ အဖုသန္တော။ ဘေ၊ ၁။ ၂၇၅။ မိဂေါ ပါသံ
အဖုသန္တော။ ထေ၊ ၁။ ၂၉၃။ (ခ) မတွေ့
ထိ-မပြုလုပ်-သော၊ သို့။ န+ဖုသန္တ ဖုသတိ
စ၊ ဖုသန္တံ တတော ဖုသေ။ သံ၊ ၁။ ၁၂။
နာဖုသန္တံ ဖုသတိတိ ကမ္ပံ အဖုသန္တံ ဝိပါ-
ကော န ဖုသတိ၊ ကမ္မမေဝ ဝါ အဖုသန္တံ ကမ္ပံ
န ဖုသတိ။ သံ၊ ၁။ ၄၇။ ကမ္ပံ အဖုသန္တံ
ကမ္မဗယံ အဖုသန္တံ၊ ကမ္ပံ အကရောန္တံ
အတ္တော။ သံ၊ ၁။ ၉၀။

အဖုသာပေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [န + ဖုသာပေတွာ]
မထိစေမူ၍။ အညမညံ အဖုသာပေတွာ။
ဝဇီရ၊ ၂၀၇။ ဝိဝဋ္ဌကရဏတယ ဩဋ္ဌေ အဖု-
သာပေတွာ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၂။ ဒီ၊ ၁။
၁၃၇။ သီ၊ ၁။ ၁၆၂။ ၇၂။ ဘူမိံ အဖုသာ-
ပေတွာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၁၀။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၆၂။

အဖုသိ (ကြိ) ဖုသတိ-ကြည့်။

အဖုသိတ (တိ) [န+ဖုသိတ] (၁) မတွေ့ထိ-
မသိ-အပ်သော။ ဣတိ အဖုသိတံ ဝါ ဓမ္မံ
ဝိမုတ္တိယာ ဖုသိဿာမိ။ အံ၊ ၁။ ၅၆၆။ အဖုသိ-
တံ ဝါ ဖုသိတံ၊ ဖုသိတံ ဝါ နုရက္ခိတံ။ ထေရ။
၃၄၀။ အဖုသိတံ အဖုဋ္ဌ အနဂေတံ ဈာန-
ဝိပဿနံ။ ထေရ၊ ၁။ ၂၇၆။ (၂) မထိသော၊
မတွေ့သော။ ဤသကံ အဖုသိတေပိ ဝနုတိ။
ဝိ၊ ၁။ ၂၄၄။ ဝိသင်္ဂဟ၊ ၂။ အပ္ပုဋ္ဌ-လည်း
ကြည့်။

အဖုသိတတ္ထ (န) [အဖုသိတ + တတ္ထ] မထိ
သည်-မတွေ့သည်-၏ အပြစ်။ သုဖုသိတန္တိ
နိဗ္ဗိဝရံ၊ အဖုသိတတ္ထေ ဟိ သုဓေန ဝေဓော-
သော န နိစ္ဆရတိ။ မ၊ ၁။ ၂။ ၁၆။

အဖုသိတုကာမ (တိ) [န + ဖုသိတုကာမ] မထိ
လို့သောသူ။

အဖုသိတုကာမဘာ (ထိ) [အဖုသိတုကာမ +
ဘာ] မထိလို့သည်၏အဖြစ်။ အဖုသိတုကာမ-
ဘာယ အဂ္ဂပဒေန ဘူမိ ဖုသန္တော ဝိယ
စရတိ။ မ၊ ချိ၊ ၂။ ၃၁၁။

အဖုသိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န + ဖုသိတွာ] မထိမျှ။
ဘိတ္တိ ဝါ ဘူမိ ဝါ အဖုသိတွာ ဌပိတံ။
ဝိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၈၃။ ဖုသိတွာ ဟောတိ၊ ဥဒါဟု
အဖုသိတွာ။ အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၇၁။ ဟန္တေန
အဖုသိတွာ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၃၉၄။ သိန္နိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ
အဖုသိတွာ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၂၁၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ချိ၊
၁။ ၃၃၁။ ဟတ္ထတော မုတ္တမ္ပိ ဝါ အဖုသိတွာ။
ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၇။ သစေ သေတု နဒီလက္ခဏဋ္ဌာနံ
အဖုသိတွာ ဌိတော။ ဝဇိရ၊ ၄၆၀။ ကေ-
ဒေသေန အဖုသိတွာ။ ဒီ၊ ချိ၊ ၃။ ၁၀၄။

အဖေဂ္ဂုက (တိ) [န + ဖေဂ္ဂု + က] အကာ-
အခွံ - မရှိသော။ သာ သိ သပါ သာရမယာ
အဖေဂ္ဂုကာ။ ဇာ၊ ၁။ ၁၅၅။ ဇာ၊ ဌ၊ ၃။ ၂၈၉။

အဖေဂ္ဂုဘာဝ (ပု) [အဖေဂ္ဂု + ဘာဝ] အကာ
မဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ ထိရဘူတော အတ္တော
အဖေဂ္ဂုဘာဝေန သာရေတိ ဝုစ္စတိ။ သီ၊ ချိ၊
သစ်၊ ၂။ ၃၈။

အဖောဋ္ဌဗ္ဗ (န) [န + ဖောဋ္ဌဗ္ဗ] ဖောဋ္ဌဗ္ဗမဟုတ်
သည်။

အဖောဋ္ဌဗ္ဗက (တိ) [န + ဖောဋ္ဌဗ္ဗ + က] ဖောဋ္ဌဗ္ဗ
မရှိသောသူ။ “သဂ္ဂပကာနံ ... အဖောဋ္ဌဗ္ဗ-
ကာနံ” နှိ ယောစနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဘိ၊ ဌ၊
၃။ ၃၀၈။

အဖောဋ္ဌဗ္ဗတ္တ (န) [အဖောဋ္ဌဗ္ဗ + တ္တ] ဖောဋ္ဌဗ္ဗ
မဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ ယထာ ပန အဖော-
ဋ္ဌဗ္ဗတ္တာ ဂ္ဂပဓာတုယံ တယော မဟာဘူတာ
န ပရမတ္ထတော သပ္ပဋိသာ။ မူလ၊ ချိ၊ ၂။ ၉၇။

အဖောဋ္ဌဗ္ဗဘာဝ (ပု) [အဖောဋ္ဌဗ္ဗ + ဘာဝ]
ဖောဋ္ဌဗ္ဗမဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ အာပေါဓာ-

တုယာ အဖောဋ္ဌဗ္ဗဘာဝတော။ မူလ၊ ချိ၊ ၁။
၁၅၄။

အဖောဋ္ဌဗ္ဗသဘာဝ (တိ) [န + ဖောဋ္ဌဗ္ဗ +
သဘာဝ] ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဘောမရှိသော။ အ-
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန-ကြည့်။

အဖောဋ္ဌဗ္ဗသဘာဝတ္တ (န) [အဖောဋ္ဌဗ္ဗသဘာဝ
+ တ္တ] ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဘော မရှိသည်၏အဖြစ်။
န သယံ ကိဉ္စိ ပဋိဟညတိ။ နာပိ ကေနစိ
ပဋိဟညိယတိ အဖောဋ္ဌဗ္ဗသဘာဝတ္တာ။ အနု-
ဋ္ဌိ၊ ၁။ ၁၃၂။

အဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန (တိ) [န + ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန]
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန အဖြစ်မှ ကင်းသော။ ဖော-
ဋ္ဌဗ္ဗသဘော မရှိသော။ န စ အဖောဋ္ဌဗ္ဗာ-
ယတနာနံ ပထဝီဓာတုအာဒိနံ ဝိယ။ မူလ၊ ချိ၊
၂။ ၁၀၈။ အဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနာနန္တိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ-
ယတနဘာဝရဟိတာနံ၊ အဖောဋ္ဌဗ္ဗသဘာ-
ဝါနန္တိ အတ္တော။ အနုဋ္ဌိ၊ ၂။ ၁၁၉။

အဗဇ္ဈ (ကြိ၊ဝိ) [အ + ဗေ + တွာ။ “အ” တဗ္ဗော?]
နှောင်ဖွဲ့၍၊ လည်၌ဆွဲ၍။ အဗဇ္ဈ တဿာ
မရဏံ တတော ဝရံ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၉၆။ ဇာ၊ ဌ၊
၅။ ၁၀၀။ အဗဇ္ဈ ဂီဝါယ ဝလ္လိယာ ဝါ ရဇ္ဈ-
ယာ ဝါ ဗဒ္ဓိတွာ တဿာ တတော ဗရာ-
ဝါသတော မရဏမေဝ ဝရတရံ။ ဇာ၊ ဌ၊ ၅။
၁၀၁။ (ဣမ္ပန္တိကား အာဗဇ္ဈ ဟု ရှိသည်။)

အဗဇ္ဈထ (ကြိ) ဗဇ္ဈတိ-ကြည့်။

အဗဇ္ဈန (န) [န + ဗဇ္ဈန] မဖွဲ့မိခြင်း။ ဧကသ္မိံ
ဗန္ဓေ အညေသံ တတ္ထ အဗဇ္ဈနတော။ ဝိမတိ၊
၁။ ၂၀၃။ (သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၅၆-လည်း ကြည့်။)

အဗဇ္ဈန္တိ (တိ) [န + ဗဇ္ဈန္တိ] မဖွဲ့မိ - မငြိ-
သောသူ။ အသဇ္ဇမာန (သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၃၇)
ကြည့်။

အဗဇ္ဈရေ (ကြိ) ဗဇ္ဈတိ-ကြည့်။

အဗဇ္ဈိ (ကြိ) ဗဇ္ဈတိ-ကြည့်။

အဗဠိတော(ကြိဝိ)[န+ဗဠိတော](က)မဏပ်ငြိ-
မတုယ်ဘာ - မု၍။ ပသာသိဘဟန္တေ
အနုဋ္ဌရတနံ (သဟဿတ္ထဝိကံ။ ဇောဋ္ဌ။ ၇)
ဌပေဒန္တံ ဝိယ အသဇ္ဇိတော အဗဠိတော
အနောလိနမာနဿော...။ ဧဝိယသဋ္ဌ။ ၉။
ဇောဋ္ဌ။ ၇။ ၃၅။ (ခ) မမိမု၍။ “အဇ္ဇ ဗဠိ-
ဿတိ၊ အဇ္ဇ ဗဠိဿတိ”တိ အဗဠိတောဝ
မတော။ ဇောဋ္ဌ။ ၄။ ၃၃။

အဗဠ (တိ) [န+ဗဠ] (က) မနောင်ဖွဲ့အပ်-အ
နောင်အဖွဲ့မခံရ - မမိ - သော။ သူ။ အယံ
ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ အဗဠော မာရဿ၊ ဩမုက္ကံဿ
မာရပါသော န ယထာကာမကုဏ္ဍိယော
ပါပိမတောတိ ဣတိဝုတံ။ ၂၃၄။ မိဂေါ အရ-
ညမိယထာ အဗဠော။ သုတ္တနိ။ ၂၇။ အပါသ။
၉။ စူဠနိ။ ၂၄၃။ အဗဠောတိ ရဇုဗန္ဓနာဒိဟိ
အဗဠော။ သုတ္တနိ။ ၄။ ၇၃။ အပါသ။ ၁၈၃။
စူဠနိ။ ၁၁၁။ ကေဝ ဗဒ္ဓမာသိနံ၊ အဗဠု
ပုနာပရံ။ ဇော။ ၂။ ၈၄။ ကံ န ခေါ အဗဠော
ဗဒ္ဓဿ သန္တိကေနိသိဒန္တာ။ ဇောဋ္ဌ။ ၅။ ၃၆၄။
အနိဿိတ (င) အနက်လည်း ကြည့်။ (ခ) မ
နောင်ဖွဲ့ထိုက်သော။ အဗဠိ တတ္ထ ဗန္ဓန္တိ၊
ယတ္ထ ဗာလာ ပဘာသဓရေ။ ဇော။ ၁။ ၂။
အဗဠိတိ အဗဠိဘဗ္ဗယတ္တာ။ ဇောဋ္ဌ။ ၁။ ၄၆၆။
(ဂ) မဖွဲ့-မဟ-အပ်သော။ သော ဗဠောပိ
အဗဠောပိ အပဒတ္တယေဝ။ ဝိဋ္ဌ။ ၂။ ၂၇။
ကခါ။ ၁၇၃။ ဝိသက်ဟ။ ၄၁။ သာရတ္ထ။ ၂။
၄၂၉။ (ဃ) မဆပ်သော။ ကေတော အဗဠိနိ။
ကခါ။ ၁။ သစ် ၃၃၆။ (င) မသိအပ်သော။
အသုတ္တမယိက (ဝိမတိ။ ၁။ ၂) ကြည့်။ (စ)
မဆည်အပ်သော။ မဟတော တဋ္ဌာကာဿ
အာဠိယာ အဗဠိသပိ ကိဉ္စိ ဥဒကံ တိဋ္ဌေယျ။
ဝိဋ္ဌ။ ၄။ ၁၂၇။ အံဋ္ဌ။ ၄။ ၂၃၈။ (ဆ) မဆည်
နောင်အပ်သော။ ကောစိ အန္တောပိ အဗဠောဝ
စရတိ၊ ဗဟိပိ အာဠော။ အံဋ္ဌ။ ၂။ ၃၆။
ကောစိ အဗဠောဝ တိဋ္ဌတိ။ ဝိဋ္ဌ။ ၁။ ၃၁၈။
အသိတ (ထေရုဋ္ဌ။ ၁။ ၁၃၀) လည်း ကြည့်။

(ဇ) မဆပ်-မကပ်-မငြိ-မတုယ်-သော။
နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တဿ ဘိက္ခုနော ပဋိပဒါပိ ကုလေ
ဝါ ဂဏေ ဝါ အလဂ္ဂါ အဗဠိ အာကာသု-
ပမာ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိဋ္ဌ။ ၂။ ၂၄၅။

အဗဠဂါမသိမာ (ထိ) [အဗဠ + ဂါမသိမာ]
ကမ္မဘိစုဖြင့်-မဖွဲ့-မသမုတ် - အပ်သော
ဂါမသိမာ။ အဗဠဂါမသိမာယ ပတိဋ္ဌိတဘာ-
ဂေါ ဂါမသိမာ တဒုဘယသိမဋ္ဌပဗ္ဗတာဒိ
ဝိယ။ ဝိမတိ။ ၂။ ၁၅၃။

အဗဠတ္တ (န) [အဗဠ+တ္တ] မဖွဲ့အပ်သည်၏
အဖြစ်။ “သိမာယ အဗဠတ္တာ ဝဂ္ဂံ နာမ န
ဟောတိ”တိ လိခိတံ။ ဝဇီရ။ ၄၅၃။

အဗဠပစ္စယ (ပု) [အဗဠ+ပစ္စယ]မဖွဲ့-မဆည်-
ခြင်းဟူသောအကြောင်း။ ယံ အဗဠပစ္စယာ န
တိဋ္ဌေယျ။ ဝိဋ္ဌ။ ၄။ ၁၂၇။ အံဋ္ဌ။ ၄။ ၂၃၈။

အဗဠပါဝ (ပု) [အဗဠ+ပါဝ] အဖွဲ့-အချည်-
အနောင် - မခံရသော ခြေ၊ တာဝဒေဝ
ပါဒေါ သံရဋ္ဌော... အဗဠပါဒေန နိဗ္ဗိသေ-
သော။ ဇောဋ္ဌ။ ၅။ ၃၆၆။

အဗဠပိတ္တ (န) [အဗဠ+ပိတ္တ] မဖွဲ့အပ်-
အဆိပ်ဖြင့် မဖွဲ့အပ်-အိမ်မရှိ-တကိုယ်လုံး
ပြန့်နှံ့-သော သည်းခြေ၊ အဗဠသည်းခြေ။
အဗဠပိတ္တံ လောဟိတံ ဝိယ သဗ္ဗင်္ဂကံ။ ဝိဋ္ဌ။
၁။ ၂၃၃။ အဗဠပိတ္တံ ဇီဝိတိဋ္ဌိယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ
သကသသရိရံ ဗျာပေတွာ ဋီတံ။ အဘိဋ္ဌ။
၂။ ၆၁။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၃၅၄။ အဗဠပိတ္တံ သံသရ-
ဏလောဟိတံ ဝိယ ကာယသ္မာ ဝိယ ဓ
ကမ္မဇရူပပဋိဗဒ္ဓဝတ္တိကန္တိ အာဟ “အဗဠ ...
ဋီတ”န္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၄၄၁။ အဗဠပိတ္တံ
မိလာတအာကုလိတပုပ္ဖဝဏ္ဏံ။ အဘိဋ္ဌ။ ၂။
၂၃၂။ ဝိသုဒ္ဓိ။ ၁။ ၂၅၂။ အဗဠပိတ္တံ မိလာတ-
ဗကုလပုပ္ဖဝဏ္ဏန္တိပိ ကေကေ။ ခုဒ္ဒက။ ၄၈။
(ပဋိသံဋ္ဌ။ ၁။ ၇၇။ ဝိမတိ။ ၂။ ၁၈၆။ တို့လည်း
ကြည့်။)

အဗ္ဗုပ္ပတ္တိသဒ္ဒါ (တိ) [အဗ္ဗုပ္ပတ္တိ+သဒ္ဒါ] အဗ္ဗုသည်းခြံ၍ ဆိုအပ်သော ဝိနိစ္ဆယနှင့် တူသော။ သံသရာဇာတိတော အဗ္ဗုပ္ပတ္တိသဒ္ဒိသော ဝိနိစ္ဆယော (ဝေဒိတဗ္ဗော)။ အဘိဋ္ဌာ၂။၆၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၁။၃၅။

အဗ္ဗုပ္ပု (န) [အဗ္ဗု + ပုပ္ပ] မဗ္ဗ-မသိ-အပ်သော ပန်း။ သာသနာပန လှူဩ အဗ္ဗုပ္ပုပ္ပသုပိ ဝဋ်တိ။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၄။

အဗ္ဗုမာလာ (ထိ) [အဗ္ဗု+မာလာ] မဗ္ဗ-မသိ-မကုံး-အပ်သောပန်း။ သိ-ကုံး-မထားအပ်သောပန်း။ မာလာတိ ဗဒ္ဓမာလာ ဝါ အဗ္ဗုမာလာ ဝါ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၄။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။ ၃၆၃။ လောကေ မာလာ သဒ္ဓါ ဗဒ္ဓမာလာယမေဝ 'မာလာ မသည့် ပုပ္ပဒါမေ'တိ ဝစနတော။ သာသနာပန သုဒ္ဓုပ္ပုပ္ပသုပိ နိရုဋ္ဌောတိ အာဟ 'အဗ္ဗုမာလာ ဝါ'တိ။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၁။၃၆၅။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၇-လည်းကြည့်။)

အဗ္ဗုမုခ (တိ) [အဗ္ဗု+မုခ] မဗ္ဗ-မသိ-အပ်သော ခံတွင်းရှိသော၊ နှုတ်ကြမ်းသော၊ မချိုမသာ မုန်းစရာပြောတတ်သော၊ သူ။ မုခ-ရော ဗုမ္မုခါ ဗဒ္ဓမုခေါ စာ'ဗ္ဗိယဝါဠိနိ။ ဓာနံ။ ၇၃၅။ အဗ္ဗု အနုဂ္ဂန္တံ မုခံ ယဿ အဗ္ဗုမုခေါ။ ၎င်း။ဋ္ဌိ။

အဗ္ဗုသတ္တု (ပု) [အဗ္ဗု+သတ္တု] မဆုပ်သော မုံ၊ မုံကြွက်ကျစ် (ဓာနံ၊သျှ၊ဟောင်း)။ မဆုပ်မလုံးအပ်သော မုန့်ညက်ရည် အထူး၊ မုံညက်ရည် သောက်ဖူးအထူး (ဓာနံ၊သျှ၊သစ်)။ အဗ္ဗုသတ္တု မန္တော စ။ ဓာနံ။ ၄၆၃။ ယံ ကိဉ္စိ ဗဒ္ဓသတ္တု၊အဗ္ဗုသတ္တုတိလ-တဏှုလာဒိ သဗ္ဗံ ဣဓ မန္တောတေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇။ နာကရာဇဿ မဇ္ဇလာဇံ ဒေတိ။ အဗ္ဗုသတ္တု စ ဒေတိ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။ ၁၂၁။ သာတဿ ဗဒ္ဓသတ္တု၊နဉ္စ အဗ္ဗုသတ္တု၊နဉ္စ စမ္ပပသိပ္ပကံ ပူဇေတော အာဂါသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၂။ မန္တ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၄၁။)၊ သတ္တု

(ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၃၈၃)၊ သတ္တု၊သတ္တု(ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၂၉၇)တို့လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗုသန္တိ (တိ) [အဗ္ဗု+သန္တိ] မဗ္ဗအပ်-မစပ်-သော အရိုးဆက်ရှိသော၊ သူ။ “အဗ္ဗုသန္တိ”တိပိ ငတ္တိ။ “ကဋကဋာ”တိ ဝိရဝန္တေ-ဟိ အဋ္ဌိသန္တိဟိ သမန္နာဂတော (=ဝိကဋ္ဌ)။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၃၂၉။

အဗ္ဗုသာဋက (ပု) [အဗ္ဗု+သာဋက] ကစီရည်ပြင့် မဗ္ဗအပ်သော - ကော်မတင်သော-အဝတ်၊ ကစီမတင်အပ်သော ပုဆိုး(နိ၊သျှ)။ အဗ္ဗုသာဋကော ပန ကေသျှိ အန္တေ ဂဟိတမတ္တဝ ဝုတိယေနန္တေန ပတိတွာ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၁။

အဗ္ဗုသိမ (တိ) [အဗ္ဗု+သိမ] ကမ္မဝါစာဖြင့်-မဗ္ဗ-မသမုတ်-အပ်သော သိမ်ရိသော၊ သိမ်မွဲမထားသော။ အဗ္ဗုသိမေသုပိ သြကာ-သေသု။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၃။

အဗ္ဗုသိမဝိဟာရ (ပု) [အဗ္ဗုသိမ + ဝိဟာရ] ကမ္မဝါစာဖြင့်-မဗ္ဗ-မသမုတ်-အပ်သော သိမ်ရိသောကျောင်း၊ သိမ်မသမုတ်ရသေးသောကျောင်း။ အဗ္ဗုသိမဝိဟာရနံ သိမာယ ဥပစာရံ ဌပေတွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၂။ ဝိသင်္ဂဟ။၁၈၆။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၁၄၂။

အဗ္ဗုသိမာ (ထိ) [အဗ္ဗု + သိမာ] မဗ္ဗအပ်သော-ကမ္မဝါစာဖြင့် မသမုတ်အပ်သော - သိမ်(ငါမသိမ်စသည်)။ အဗ္ဗုသိမာ ပန ဂါမသိမာ၊ သတ္တုဗန္တရသိမာ၊ ဥဒကုက္ကေပသိမာတိ တိဝိဓာ။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ။၉၀။ မဟာပစ္စရိယမ္ပိ ဝုတ္တံ “ပုဗ္ဗေ အာရညိကာ ဘိက္ခု၊ အဗ္ဗုသိမာယ ဒုဗ္ဗရိဟာရန္တိ တိစိဝရံ ယရိက္ခာရောဋ္ဌမေဝ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိ သူ”တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၇။ ဝိသင်္ဂဟ။၃၃။ နိသိမ (ဝိ၊၂။၇၃)န္တိ ဝိဟာရေ ဗဒ္ဓသိမတော အညံ အဗ္ဗုသိမံ၊ ဂါမသိမာဒိန္တိ အတ္ထော။ ဝဇီရ။၃၀၄။ သံသမဇ္ဈေ

ဩသရန္တိတိ အဗ္ဗဒ္ဓသိမာယ ကထိတံ၊ ဗဒ္ဓ-
သိမာယံ ပန ဝသန္တာ အတ္တနော ဝသန-
ဋ္ဌာနေယေဝ ဥပေါသထံ ကဏေန္တိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၆၇။

အဗ္ဗဒ္ဓသိမာပရိစ္ဆေဒ (ပု) [အဗ္ဗဒ္ဓသိမာ +
ပရိစ္ဆေဒ] အဗ္ဗဒ္ဓသိမာအပိုင်းအခြား။ ဝေ နဒိ-
သမုဒ္ဒဇာတဿာနံ ဗဒ္ဓသိမာဘာဝံ ပဋိက္ခိ-
ပိတော ပုန တတ္ထ အဗ္ဗဒ္ဓသိမာပရိစ္ဆေဒံ
ဧဿေန္တော နဒိယာ ဝါ ဘိက္ခဝေတိအာဒိ-
မာဟ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၄။ ဝုတ္တာတိ အဗ္ဗ-
သိမာပရိစ္ဆေဒံ ဧဿေတုံ ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ
ဝုတ္တာ။ ကခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၁၄၅။

အဗဒ္ဓါဝေဋ္ဌိတ (တိ) [အဗဒ္ဓ + အဝေဋ္ဌိတ] မဗ္ဗေ
ချည်၊ မရစ်နှောင်အပ်သော (သင်္ကန်းစသည်)။
အဗဒ္ဓါဝေဋ္ဌိတေသု ဝတ္ထုဂဏနာယ အာပတ္တိ-
ယော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၂။ ဗန္တိတော၊ ဝေဌတော
(သာရတ္ထ၊၂။၃၈၆) တို့လည်း ကြည့်။

အဗဓိရ (တိ) [န + ဗဓိရ] နားမပင်းသော၊ သူ။
ယော ကောစိ ဝိညူ အနန္တော အဗဓိရော...
အန္တော ဝါ အဗဓိရောပိ န ကဏေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၁၇။ ကခါ၊၁၅၁။ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာဝသေန
အဗဓိရော။ သာရတ္ထ၊၂။၃၈၂။ ကခါ၊ဋ္ဌိ၊
သစ်။၂၇၁။ (ဝိမတိ၊၁။၃၀၈-လည်း ကြည့်။)
အနန္တော ကာယသံသဂ္ဂံ ပဿတိ၊ အဗဓိရော
ဒုဋ္ဌုလ္လံ သုဏောတိ။ ဝဇီရ၊၂။၁။

အဗဓိရတ္တ (န) [အဗဓိရ + တ္တ] နားမပင်းသည်၏
အဖြစ်။ “နိပဋိတော နိဒ္ဒါယန္တေပိ သတိပိ
ဓက္ခယ ရဟေ အဗဓိရတ္တာ သောတဿ
ရဟော နတ္ထိ” တိ ဂဏ္ဍိပဒကာရာနံ အဓိပ္ပာ-
ယော။ သာရတ္ထ၊၂။၃၈၂။

အဗန္ဓ (တိ) [န + ဗန္ဓ] အနှောင်အဖွဲ့မရှိသော၊
သူ။ အသိတ (အံ၊ဋ္ဌိ၊၃။၁၇) ကြည့်။

အဗန္ဓန (တိ) [န + ဗန္ဓန] (က) အနှောင်အဖွဲ့-
သံယောဇဉ် - မရှိသော၊ သူ။ အနိသံ ပဿ

အာယန္တံ၊ ဆိန္ဒသောတံ အဗန္ဓနံ။ သံ၊၂။
၄၈၂။ ဥဒါနံ၊၁၇၃။ နတ္ထိ တေဿ ဗန္ဓနန္တိ
အဗန္ဓနော ... အယံ ပန သဗ္ဗသံယောဇန-
ဗန္ဓနာနံ အနဝသေသတော ပရိက္ခိကတ္တာ
အဗန္ဓနော၊ တံ အဗန္ဓနံ။ ဥဒါနံ၊ဋ္ဌ၊၃၃၆။
ဆိန္ဒသောတော အဗန္ဓနော။ သုတ္တန်၊၄၂၅။
မဟာနိ၊၃၄၁။ အဗန္ဓနောတိ ရာဂဗန္ဓနံ ...၊
ယဿေတေ ဗန္ဓနာ ပဟိနာ ... သော ဝုစ္စတိ
အာန္တနောတိ ဆိန္ဒသောတော အဗန္ဓနော။
မဟာနိ၊၃၄၂-၃။ ဆိန္ဒသုတ္တာ အဗန္ဓနာ။
ထေရ၊၂၇၀။ တတော ဧဝ ကတ္ထစိပိ ဗန္ဓ-
နာဘာဝတော အဗန္ဓနာ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂။
(ခ) အဖွဲ့-အဖာ-မရှိသော။ ဉိနပဉ္စဗန္ဓ-
နော နာမ ပတ္တော အဗန္ဓနော ဝါ ကေ-
ဗန္ဓနော ဝါ။ ဝိ၊၁။၃၅၇။ အဗန္ဓနဿပိ ပဉ္စ
ဗန္ဓနာနိ န ပူရေန္တိ သဗ္ဗသော နတ္ထိတာယ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၆။ ကခါ၊၁၇၉။ ဗန္ဓနောကာ-
သေ သတိ အသတိ ဝါ ဗန္ဓနဝိရဟိတော
ပတ္တော အဗန္ဓနောတိ ဝုတ္တာ။ သာရတ္ထ၊
၂။၄၂၉။ ကခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။၃၂၇ (ဂ) အဖွဲ့မရှိ-
ကြီးချည်မထား - သော။ နိစ္စလေ ဥဒကေ
အဗန္ဓနံ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဌိတနာဝံ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၈၉။ (ဃ) အညာမရှိသော။
သတ္တင်္ဂလပ္ပမာဏံ အဗန္ဓနံ ကာဠဝစ္စကဇိဝါ-
သတ္တာနံ (ပိဟကံ)။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၉။
ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊၄၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၄၉။

အဗန္ဓနောကာသ (တိ) [န + ဗန္ဓန + ဩကာသ]
အဖွဲ့ရာ-အဖာရာ-မရှိသော။ အဗန္ဓနော-
ကာသော နာမ ပတ္တော ယဿ ဇ္ဇင်္ဂလာ
ရာဇိ န ဟောတိ။ ဝိ၊၁။၃၅၇။ ဗန္ဓနဉ္စ နာ-
မေတံ ယသ္မာ ဗန္ဓနောကာသေ သတိ
ဟောတိ၊ အသတိ န ဟောတိ၊ တသ္မာ
တဿ လက္ခဏံ ဒဿေတုံ “အဗန္ဓနောကာ-
သော နာမာ” တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၈၆။ ဗန္ဓနောကာသဝိရဟိတောယေဝ ပန

အဗန္ဓုနောကာသောတိ ဝုတ္တော။ သာရတ္ထ၊
၂။၄၂၉။

အဗန္ဓုန္တ (တိ) [န+ဗန္ဓုန္တ] မပွဲသော၊ သူ။
နဝံ ပန ကတိကဝတ္တံ ဝါ သိက္ခာပဓံ ဝါ
အဗန္ဓုန္တ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၅။ သာရတ္ထ၊၂။
၄၂၀။ စက္ခု အဗန္ဓုန္တ ဝိယာ (မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၂၄၃)တိ အပါသဒိကတာယ ပဿန္တာနံ
စက္ခု အတ္တနိ အဗန္ဓုန္တ ဝိယ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၆၂။

အဗန္ဓိ (ကြိ) ဗန္ဓတိ ကြည့်။

အဗန္ဓိတဗ္ဗဋ္ဌာန (န) [န + ဗန္ဓိတဗ္ဗ + ဌာန]
မပွဲ-အပ်-ထိုက်-သော-အရပ်-ဌာန။
ဗဟိနဒိတိရမေဝ ဟိ ဝိသဘာကသိမတ္တာ
အဗန္ဓိတဗ္ဗဋ္ဌာန။ ဝိမတိ၊၂။၁၆၄။

အဗန္ဓိတဗ္ဗဋ္ဌာနတ္တ (န) [အဗန္ဓိတဗ္ဗဋ္ဌာန+တ္တ]
မပွဲ-အပ်-ထိုက်-သော-အရပ်-ဌာန-
၏ အပြစ်။ တေနေဝ “ဗဟိနဒိတိရေ
ဝိဟာရသမာယ ဝါ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃၅)”တိ အာ-
ဒိနာ တိရမေဝ အဗန္ဓိတဗ္ဗဋ္ဌာနတ္တေန ဝဿိတံ၊
န ပန နဒီ။ ဝိမတိ၊၂။၁၆၄။

အဗန္ဓိတဗ္ဗယုတ္တ (တိ) [န + ဗန္ဓိတဗ္ဗ + ယုတ္တ]
နှောင်ဖွဲ့ထိုက်သည်၏ အပြစ်နှင့် မယှဉ်သော၊
မနှောင်ဖွဲ့ထိုက် - ချုပ်နှောင်ရန် မသင့် -
သော၊သူ။ အဗဉ္စ (ခ) အနက် ကြည့်။

အဗန္ဓိတဗ္ဗယုတ္တက (တိ) [အဗန္ဓိတဗ္ဗယုတ္တ+က]
နှောင်ဖွဲ့ထိုက်သည်၏ အပြစ်နှင့် မယှဉ်သော၊
မနှောင်ဖွဲ့ထိုက် - ချုပ်နှောင်ရန် မသင့် -
သော၊သူ။ မဟာရာဇ အန္တဗာလာနံ နာမ
အဝတ္ထုကေန ဝစနေန အဗန္ဓိတဗ္ဗယုတ္တကပိ
ပဏ္ဍိတာ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗဒ္ဒါ၊... ဧဝံ ဗာလာ
နာမ အဗန္ဓိတဗ္ဗယုတ္တကပိ ဗန္ဓာပေန္တိ။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၁။၄၆၅။

အဗန္ဓိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [န+ဗန္ဓိတွာ] (က) မပွဲချည်
မှု၍။ သဓေ (ယဒိ) ပန အဗန္ဓိတွာ ကာဇ-

ကောဋိယံ ဌပိတမတ္တမေဝ ဟောတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊
၁။၃၁၄။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၇။ ကာယဗန္ဓုနံ အဗန္ဓု-
တွာ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၄။ ဝိမတိ၊၂။၂၃၅။ ကင်္ခါ၊
ဋ္ဌိ၊ဟောင်း။၁၀၇။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၄။ ကင်္ခါ။
၁၇၄။ သာရတ္ထ၊၂။၁၄၀-တို့လည်း ကြည့်။)
(ခ) မချည်နှောင်-မငိတ်နှုံး-မှု၍။ ကေသု-
ဉ္စကမာသုကဋ္ဌာနေ ပသိဗ္ဗကမ္ပိတော သတ္တု
ခါဒိတော ပသိဗ္ဗကမ္ပိတော အဗန္ဓိတွာဝ ပါနိယံ
ပိဝိတုံ ဩတိန္ဒော။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၃။ (ဂ)
မပွဲ-မခံ-မကျ-မှု၍။ ဣဋ္ဌကသလ္လာမတ္တိ-
ကာကုဋိကာသု ပန ကုဋိသု ဟေဋ္ဌာ စယံ ဗန္ဓိ-
တွာ ဝါ အဗန္ဓိတွာ ဝါ ကရေန္တု။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၈၀။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၀၉။

အဗန္ဓု (ပု) [န+ဗန္ဓု] (၁) ဆွေမျိုးမဟုတ်
သော။ အညောပိ ဗန္ဓု တဏှာယ ဝေ
ဟောတိ၊ သော ပန အဗန္ဓုပိ ဟောတိ။
မူလဋီ၊၁။၁၆၈။ (တိ) (၂) ဆွေမျိုး-မိတ်
ဆွေ-ကိုးကွယ်ရာ - မရှိသော၊သူ။ သာ
နန္နာဟံ မရိသာမိ၊ အဗန္ဓု အပရာယနိ။ ဇာ၊
၁။၁၆၇။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၆၄။ သောဟံ သဟဿ-
ဇိနောဝ၊ အဗန္ဓု အပရာယကော။ ဇာ၊၁။
၁၈၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄၄။ ကာ ဂတိ မေ အဂ-
တိဿကောဝါ ဗန္ဓု အဗန္ဓုနော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊
၂။၁၃၆။ တံ ဟိ နာထော အဗန္ဓုနံ၊ အပါ
၁။၃၇၈။

အဗဗ (ပု၊န) [အဝ+ဝ။ အဝ ရက္ခကော ဝေါ။
ဓာနိ၊ဋီ၊၄၇၅။] (၁) အဗဗ မည်သော ငရဲ။
(ယင်း အဗဗငရဲသည် သီးခြား ဘုံဌာန
အားဖြင့် ရှိသည် မဟုတ်၊ အဝိစိရဲ၌ပင်-
အဗဗသင်္ချာ-၄-နောက်သည့် ၄၄-လုံးအရေ
အတွက် - ရှိသော နှစ်ပေါင်းကြာအောင်
ခံရသည့်ငရဲတည်း။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၀။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၂၉။ သတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၉၇။ နေတ္တိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅၉၆-
တို့ကြည့်။) သေယုဏာပိ ဘိက္ခု ဝိသတိ
နိရုဇ္ဈာ နိရယာ၊ ဝေမေကော အဗဗော
နိရယော။ သံ၊၁။၁၅၃။ အံ၊၂။၃၉၆။ သုတ္တနိ။

၃၈။ နေတ္တိ။ ၁၅၃။ (၂) အဗလသင်္ချာ၊
တစ်နောက် သည် ၇၇-လုံးရှိသော-အရေ
အတွက် - သင်္ချာ။ ကဗျည်း။ ၃၉၅။ ခာန်။
၄၇၅။ နိတိသုတ္တံ။ ၈၃၃-တို့ ကြည့်။

အဗလ (န) [န+ဗလ] (၁) အား-စွမ်း
အား - ဉာဏ်အား - မဟုတ်သောအရာ။
အဗလံ တံ ဗလံ အာဟု၊ ယဿ ဗလဗလံ
ဗလံ။ သံ၊ ၁။ ၂၂၃။ အဗလမေဝ တံ ဗလန္တိ
အာဟု။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၄။ အဗလမေဝ တံ
ပညာဗလေန ဝိဒ္ဓံသေတဗ္ဗတော။ သံ၊ ၄။ ၁။
၃၃၃။ (တိ) (၂) စွမ်းအားမရှိသောသူ၊
တရား။ သဗ္ဗေ သတ္တာ...အဝသာ အဗလာ
အဝိရိယာ။ ဒီ၊ ၁။ ၅၀။ မ၊ ၂။ ၁၈၅။ အဝသာ
အဗလာ အဝိရိယာတိ တေသံ အတ္တနော
ဝသော ဝါ ဗလံ ဝါ ဝိရိယံ ဝါ နတ္ထိ။ ဒီ၊ ၄။
၁။ ၁၄၆။ မ၊ ၄။ ၃။ ၈၄။ နတ္ထိ နေသံ ဗလံ
ဝိရိယဉ္စာတိ အဗလာ အဝိရိယာ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။
၂၂၃။ မ၊ ၄။ ၃။ ၅၄။ (သံ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၄၀-လည်း
ကြည့်။) ရှုပ် ခေါ် အဟံ အာဝသော အဗလံ
ဝိရာဂနံ အနဿာသိကန္တိ ဝိဒိတော။ မ၊ ၃။
၈၀။ အဗလန္တိ ဒုဗ္ဗလံ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၆၃။ ဒုဗ္ဗလန္တိ
ဗေဂ္ဂ၊ ဝိယ သုဘေဇ္ဇနိယံ ဗလဝိရဟိတာ၊
အသာရန္တိ အတ္တော။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂၂၂။ အဗ-
လာယ ပညာယ။ အံ၊ ၂။ ၅၆။ အာလာယာတိ
ပဉ္စနိဝရဏပရိယောနဒ္ဓတ္တာ အပကတဗလာယ။
အံ၊ ၄။ ၃။ ၂၆။ အဗလာ နံ ဗလိယန္တိ။ သုတ္တနိ။
၃၉၉။ မဟာနိ၊ ၉။ နေတ္တိ။ ၆။ အဗလာ
ကိလေသာ ဒုဗ္ဗလာ အပ္ပဗလာ။ မဟာနိ၊ ၉။
တံ ပုဂ္ဂလံ အဗလသင်္ခါတာ (အဗလချာ)
ကိလေသာ ဗလိယန္တိ သဟန္တိ မဒ္ဒန္တိ၊
သဒ္ဓါဗလာဒိဝိရဟေန ဝါ အဗလံ တံ ပုဂ္ဂလံ
အဗလာ ကိလေသာ ဗလိယန္တိ၊ အဗလတ္တာ
ဗလိယန္တိတိ အတ္တော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၀။
မဟာနိ၊ ၄။ ၄၇။ အဗလာတံ နတ္ထိ ဧကေသံ
ဗလန္တိ အဗလာ၊ ဗလဝိရဟိတာ။ မဟာနိ၊
၄။ ၄၇။ (နေတ္တိ၊ ၄။ ၄၄။ ဝိသုဒ္ဓါ၊ ၂။ ၂၈။

၄၇။ ၄။ ၂။ ၂၉၂-တို့လည်း ကြည့်။) (၃) ထုံ
- ထိုင်း - အ - သော၊ သူ။ အဗလဗလ-
ကြည့်။

အဗလချ (တိ) [အဗလ+ချာ+အ] အားမရှိ
သော တရားဟု ဆိုအပ်သော။ တံ ပုဂ္ဂလံ
အဗလချာ ကိလေသာ ဗလိယန္တိ သဟန္တိ
မဒ္ဒန္တိ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၄၇။ (အဗလသင်္ခါတာ။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၀။)

အဗလတ္တ (န) [အဗလ+တ္တ] အားမရှိသည်၏
အဖြစ်။ အဗလတ္တာ ဗလိယန္တိ (အဘိဘဝန္တိ) တိ
အတ္တော။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၀။ မဟာနိ၊ ၄။
၄၇။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၄၄။

အဗလဒုဗ္ဗလ (တိ) [အဗလ + ဒုဗ္ဗလ] အလွန်
အားနည်းသော။ ဝဏေပစ္စာဓိတ္တော ဝိယ
အဗလဒုဗ္ဗလာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၆။

အဗလဒုဗ္ဗလဋ္ဌ (ပု) [အဗလဒုဗ္ဗလ + အတ္တ]
အလွန် အားနည်းသော - အနက် - သဘော။
အဗလဒုဗ္ဗလဋ္ဌေန အနုဒ္ဓနိယတာဝကာလိက-
ဋ္ဌေန။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၁။

အဗလဒုဗ္ဗလတ္တ (န) [အဗလဒုဗ္ဗလ+တ္တ] အလွန်
အားနည်းသည်၏ အဖြစ်။ ကိလေသာနံ
အဗလဒုဗ္ဗလတ္တာ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇။

အဗလဒုဗ္ဗလဘာဝ (ပု) [အဗလဒုဗ္ဗလ+ဘာဝ]
အလွန်အားနည်းသည်၏အဖြစ်။ ကာယဿ
အတ္တကောသတော အဗလဒုဗ္ဗလဘာဝတော။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၂။

**အဗလဒုဗ္ဗလဘာဝဒဿန (န) [အဗလဒုဗ္ဗလ-
ဘာဝ + ဒဿန]** အလွန်အားနည်းသည်၏
အဖြစ်ကိုပြခြင်း။ ဝိညာဏနာမရူပါနံ အဗလ-
ဒုဗ္ဗလဘာဝဒဿနတ္ထိ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၃။

**အဗလဗလ (တိ) [အဗလ + အဗလ။ အာမေ-
ဒိတ်]** အလွန်-ထုံ-ထိုင်း-အ-သော၊ သူ။
က္ခာယံ အဗလဗလော ဝိယ မဒ္ဒမဒ္ဒော ဝိယ

တာကုဋိကတာကုဋိကော ဝိယ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၇။
 အဗလဗလော ဝိယာတိ အဗလော ကိရ
 ဗောန္တော၊ ဝုဇ္ဇတိ။ အတိသယတ္ထေ စ ဣဒံ
 အာမေဋိတံ၊ တသ္မာ အတိဗောန္တော ဝိယာတိ
 ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၆။ (အဗဠ-
 ဗဠော ဝိယ၊ စကားမငြိမ်းကဲ့သို့တကား။
 သျ၊ ၄။ ၂၇။ နီတိ၊ ၁။ သျ၊ ၁၀၄-လည်း
 ကြည့်။) ဗောန္တောတိ လောလော(ကဠော၊
 သာတ္ထေယူဟောင်း။ ယင်းကား “လာ-
 ဠော” မှ အကူးမှား၍ ဖျက်လာသောပါဌ်
 ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ယင်း။ သျ၊ ၁။ ၂၇။ လာဠောဟု
 ရှိသည်။ ဝိမတိဗောလောင်း၌ လောဠော ဟု
 ရှိသည်။) မန္တဓာတုကောတိ အတ္ထော။ သာ-
 ရတ္ထ၊ ၂။ ၃၇၄။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၀၂။ (ပါရာဇိ-
 ကဏိဘာသာဋီကာ၊ ၄။ ၁၈၀-၌ အဗဠာဗဠော
 ရှိသင့်ကြောင်း ဆိုသည်။) အယံ တေရော
 မန္တမန္တော ဝိယ အဗလဗလော ဝိယ။ မ၊ ၄။ ၂။
 ၅၄။ အဗလဗလော ဝိယာတိ အတိ ဝိယ
 အဗလော ဝိယ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၅။ (စရိယာ၊
 ၄။ ၂၅။ ဇာ ၄။ ၂။ ၂၁၄-တို့လည်း ကြည့်။)

အဗလဗလာကာရ(ပု) [အဗလဗလ+အာကာရ]
 အလွန်းသော အခြင်းအရာ။ ပုဗ္ဗဘာ-
 သိနောတိ ဣမိနာ အဗလဗလာကာရဿ
 အဘာဝေါ ဒဿိတော၊ ယေ ဟိ အာဘာ-
 သနကုသလတာယ “အမ္မတာတာ” တိ ပဌ-
 မတရံ အာဘာသန္တိ၊ န တေ အဗလဗလာတိ။
 ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၆။

အဗလဿ (ပု) [အဗလ+အဿ] အားနည်း
 သော မြင်း။ အဗလဿံဝ သိသဿော၊
 ဟိက္ခာ ယာတိ သုမေဓသော။ ဓမ္မ၊ ၁၇။
 အဗလဿံဝါတိ ကုဏ္ဍပါဒ် ဆိန္ဒဝေ ခုဗ္ဗလဿ
 သိသဗဝေါ သိန္ဒဝါဇာနိယော ဝိယ။ ဓမ္မ၊ ၄။
 ၁။ ၁၆၇။

အဗလာ (ထိ) [န+ဗလ။ အပ္ပံ ဗလံ ယဿာ
 သာ အဗလာ၊ အပ္ပတ္တောယံ အကာရော။

ဓာန်းဋီ၊ ၂၃၁။] မိန်းမ။ ဖမဒါ သန္ဓရိ ကန္တာ၊
 ရမဏိ ဒယိတာ ဗလာ။ ဓာန်း၊ ၂၃၀။ ဣတ္ထိ ထိ
 ဝနိတာ နာရိ၊ အဗလာ ဘိဗ္ဗ သန္ဓရိ။ နီတိ၊
 ၁။ ၆၉။

အဗဟလ (တိ) [န+ဗဟလ] မပြစ်သော၊
 ကျသော။ အစ္စ၊ ၂ (ခ) အနက် ကြည့်။
 (အံ၊ ၄။ ၁။ ၉၈-လည်း ကြည့်။)

အဗဟလတာ (တိ) [အဗဟလ+တာ] မပြစ်-
 မထု-ပါး-သည်၏ အဖြစ်။ တနုဘာဝ
 (ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၁) ကြည့်။

အဗဟိ (ဗျ) [န+ဗဟိ] အပြင်-အပ-မဟုတ်၊
 အတွင်း၊ စိတ်၊ နှလုံး။ “ဩလောကယတေ
 တေ အဗဟိ” တိ ပိ (နေတ္ထိ၊ ၅) ပါဠော၊
 အဗဟိတိ အပ္ပန္နရံ စိတ္တေ ဝေါတိ အတ္ထော။
 နေတ္ထိ၊ ၄။ ၃၀-၃၁။ အဗဟိ အပ္ပန္နရံ စိတ္တေ
 ဝေ၊ နေတ္ထိ၊ ပိ၊ ၄၄။ အပ္ပန္နရံ (၃) အနက်
 လည်း ကြည့်။

အဗဟိဂတ (တိ) [န + ဗဟိဂဘ] အပမပြု
 အပ်-မခွဲခြားအပ်-သော။ အတ္တဓတာ ဟိ
 အဝိနိဗ္ဗုတာနိ အဗဟိဂတာနိ အဟမိဇ္ဇေဝ
 ဂဟိတာနိ ဝှပါဒိနိ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၂၃၀။

အဗဟိဂတဝိတက္က (ပု) [အဗဟိဂတ+ဝိတက္က]
 အပမပြုအပ်သော ဝိတက်။ နိရဝသေသေ-
 သူတိ အဗဟိဂတဝိတက္ကသု။ ဝိတက္ကာ ဟိ
 သမုဒါယတော အဗဟိဂတော။ အနုဋီ၊ ၃။
 ၂၈။

အဗဟိဂတ (တိ) [န+ဗဟိဂတ] အပြင်-အပ-
 သို့ မရောက်သော၊ မ ချဲ့လွင့်သော။ အန္တော-
 ဂတေဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ အဗဟိဂတေန မာန-
 သေန။ အံ၊ ၂။ ၄၆၃။ အဗဟိဂတေန မာန-
 သေန။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁၄၃။ ဗဟိဒ္ဓါ ပုထုတ္တာ-
 ရမ္မဏေ အပ္ပဝတ္တိတာ ကမ္မဋ္ဌာနေယော
 ပဝတ္တမာနံ မာနသံ အဗဟိဂတံ နာမ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
 ၄။ ၁။ ၂၀၄။

အဗဟိဂတမန (တိ) [အဗဟိဂတ+မန] ပြင်ပ
အာရုံသို့ မရောက်-မသွယ်လွင့်-သော စိတ်
ရှိသော။ သူ။ မနစ္စဋ္ဌာနဉ္စ လုံခြုံယာနံ
အန္တောဂတဘာဝသမ္မာဒနတော အဗဟိ-
ဂတမနေန ဟုတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၇၆။

အဗဟိဂတမာနသ (တိ) [အဗဟိဂတ+မာနသ]
ပြင်ပ-ပြင်ပအာရုံ-သို့ မရောက်သော စိတ်
ရှိသော။ ဝိသယဇ္ဈတ္တ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ သက်ဝင်
သော စိတ်ရှိသော။ သူ။ ဂုတ္တိန္ဒြိယော ဈာန-
ရတော၊ အဗဟိဂတမာနသော။ ဝိမာန။ ၇၀။
(ဂ္ဂ-ကား ဆန်းဒေဘော။) တတော ဝေ
ဗဟိဘူတေဟိ ရူပါဒိအာရမ္မဏေဟိ အပက္ခ-
မိတွာ ဝိသယဇ္ဈတ္တေ နိဗ္ဗာနေ စ သြဂါဠ-
စိတ္တတာယ အဗဟိဂတမာနသော။ ဝိမာန၊
၄။ ၁၉၇။

အဗဟိဘူတ (တိ) [န + ဗဟိဘူတ] ပြင်ပ
မဟုတ်သည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ သစေ
ဥပစာရတော အဗဟိဘူတော ဟုတွာ။
ကင်္ခါ၊ ဇီ၊ သစ်။ ၂၉၄။

အဗဟိဘူတတ္ထ (န) [အဗဟိဘူတ+တ္ထ] ပြင်ပ
မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။ ဗုဒ္ဓဘူတဿ ဝိသယ-
ဘာဝတော အဗဟိဘူတတ္တာ။ ပဋိသန္ဓေ၊
၂။ ၂၅၆။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၇၇။

အဗဟုကတ (တိ) [န + ဗဟု + ကတ]
များစွာပြု - မြတ်နိုး - ရိုသေ - ခြင်း မရှိ
သော။ များစွာမပြု-မမြတ်နိုး-မရိုသေ-
သော။ သူ။ အဟံ ဟိ ဘန္တေ ပုဗ္ဗေ အဂါသိက-
ဘူတော သမာနော အဗဟုကတော
အဟောသိ၊ ဓမ္မေန၊ အဘဟုကတော
သိဝေနေ။ သံ၊ ၃။ ၇၉-၈၀။ အဗဟုကတော-
တိ အကဘဗဟုမာနော။ သံ၊ ၄။ ၁၈၇။
ဗဟုကတံ ဝုစ္စတိ ဗဟုကာရော ဗဟု-
မာနော၊ နတ္ထိ ဘေဿ ဗဟုကဘန္တိ အဘဟု-
ကတော၊ အကဘဗဟုမာနော။ သံ၊ ၄။ ၂။
၄၂၇။

အဗဟုကဏန (တိ) [န + ဗဟုကဏန] များ
သော အရေအတွက် မရှိသော။ အရေ
အတွက် မများသော။ ဗဟုကဏနေပိ
ပစ္စယော အဗဟုကဏနေန သဒ္ဓိံ ယုတ္တော
တေန သမာနာဏာနာဝ ဟောတိ။ အဘိ၊
၄။ ၃။ ၄၁၈။ အဗဟုကဏနေန ယုတ္တဿ တေန
သမာနကဏနတာ စ ဣမသ္မိံ အနုလောမေ-
ယေဝ ဘဒ္ဒဗ္ဗာ။ မူလ၊ ၃။ ၂။ ၁။ အဗဟု-
ကဏနေန ယုတ္တဿ ဗဟုကဏနဿ ပစ္စယဿ၊
တေန အဗဟုကဏနေန။ အနု၊ ၃။ ၂။ ၂၇၃။

အဗဟုဘာဝ (ပု) [န + ဗဟု + ဘာဝ] များသည်
၏အဖြစ်။ တေလာဒိနံ အဗဟုဘာဝတော။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၃၆။ ဒေယျဓမ္မဿ အဗဟု-
ဘာဝံ။ အံ၊ ၃။ ၁။ ၁၁၃။ (အလားတူ မ၊ ၃။ ၂။
၁၁၁-၁၁၂ အပ္ပဗဟုဘာဝ-ဟု ရှိသည်။)

အဗဟုမတ (တိ) [န + ဗဟုမတ] များစွာမသိ-
မမြတ်နိုး - အပ်သော။ ရိုသေ - မြတ်နိုး -
ခြင်းကို မခံရသော။ သူ။ သော မဟလ္လက-
ကာလေ အတ္တနာ ပုတ္တဒါရေန အဗဟု-
မတော (အဘဟုမာနော၊ သျှ၊ ၁။ ၈)။ အံ၊ ၄။
၁။ ၂၅၃။

အဗဟုမာန (န) [န + ဗဟုမာန] များစွာမသိ-
မမြတ်နိုး-ခြင်း။ အဂါရဝေါ အဗဟုမာနံ။
ထေရ၊ ၁။ ၂။ ၃၆၅။ ဝုတ္တိဘုရား၏ အဘဟုမာ-
နေန ဝဒတိ။ မူလ၊ ၃။ ၂။ ၄၀။

အဗဟုမာနကတ (တိ) [န + ဗဟုမာန + ကတ]
များစွာပြု - မြတ်နိုး - ခြင်းကို မပြုအပ်သော။
မြတ်နိုးခြင်းကို အပြုမခံရသော။ သူ။ သော
တေဟိ အဗဟုမာနကတော။ ဇေ၊ ၄။ ၄။
၂၄၅ (သျှ၊ ၁။ ၈။ ၁။ ၈)။

အဗဟုမာနာလာပ (ပု) [အဗဟုမာန + အာ-
လာပ] မြတ်နိုးခြင်းမရှိသော - အခေါ် -
အာလုပ်။ ဘဏေတိ အဗဟုမာနာလာပေါ။
ဥဒါန၊ ၄။ ၃၁၁။

အဗဟုမာနိကတ (တိ) [န+ဗဟုမာနိကတ] မြတ်နိုးခြင်းကို မပြုအပ်သော၊ သူ။ သော တေဟိ အဗဟုမာနိကတော။ ဇာ၊ဌ၊၄။ ၂၄၅ (သီ၊မူ၊၅)။ အဗဟုမာနကတလည်း ကြည့်။

အဗဟုလ (တိ) [န+ဗဟုလ] မမျှားသော၊ နည်းသော။ ပရိတ္တ (မ၊ဒီ၊၃။၃၆၃။ အံ၊ဒီ၊ ၂။၁၁၆) ကြည့်။

အဗဟုလသမ္ဘာရ (တိ) [န+ဗဟုလ+သမ္ဘာရ] မမျှားသော-နည်းသော - အဆောက် အဦရှိသော၊ ပေါ့ပါးသော၊ သူ။ လဟု(ဥဒါန၊ ၄။၁၈၅) ကြည့်။

အဗဟုလိကတ (တိ) [န+ဗဟုလိကတ] ကြိမ် ဖန်များစွာ မပြု-မလေ့လာ-မပွားများ- အပ်သော။ ကာမေသု ခေါ် မေ အာဒိနဝေါ .. အဗဟုလိကတော။ အံ၊၃။၂၃၄။ ကာယ- ဂတာသတိ အဗဟုလိကတာ။ မ၊၃။၁၃၇။ အံ၊၁။၄၈။ မေတ္တာစေတောဓိမုတ္တိ အဗဟု- လိကတာ။ သံ၊၁။၄၅၅။ စိတ္တံ အဗဟုလိ- ကတံ။ အံ၊၁။၅။ ကိလေသဝတ္ထုနိ အဗ- ဟုလိကတာနိ။ အဘိ၊ဝိ။၃၅၄။

အဗဟုလိကတတ္ထ (န) [အဗဟုလိကတ+တ္ထ] ကြိမ်ဖန်များစွာမပြု-မလေ့လာ-မပွားများ- -အပ်သည်၏အဖြစ်။ စတုနံ ခေါ် အာဝု- သော သတိဇဉာနာနံ အဘာဝိဘတ္တာ အဗဟုလိကတတ္တာ။ သံ၊၃။၁၄၉။

အဗဟုလိကမ္ပ (န) [န+ဗဟုလိကမ္ပ] ကြိမ် ဖန်များစွာ မပြု-မလေ့လာ - မပွားများ- ခြင်း။ အနာသေဇနာ အဘာဝနာ အဗဟု- လိကမ္ပ။ အဘိ၊ဝိ။၃၆၃။ မဟာနိ၊၃၃၃။ စူဠနိ၊ ၂။ အံ၊ဌ၊၁။၅၆။ ခုဒ္ဒက၊ဌ၊၁၂၀။ ဣတိဝုတ်၊ဌ၊၇၆။ သုတ္တနိ၊ဌ၊၂။၂၆။ စရိယာ၊ ဌ၊၃၂၅။ အနု၊ဒီ၊၁။၉၉။

အဗဟုလိကာရ (ပ) [န+ဗဟုလိကာရ] ကြိမ် ဖန်များစွာမပြု - မလေ့လာ - မပွားများ -

ခြင်း။ အဗဟုလိကာရေန အတ္တေည။ အံ၊ဒီ၊၃။၂၉၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဒီ၊၁။၁၇၈။

အဗဟုဿတ (တိ) [န+ဗဟုဿတ] အကြား အမြင်မမျှား - ဗဟုဿတမရှိ - သော၊သူ။ န ပညပေတိ ဝေ အဗဟုဿတောပိတိ အဓိပ္ပါယော။ ဝိ၊ဒီ၊၂။၁၀၉။

အဗာဓ (တိ၊န) [န+ဗာဓ၊ နတ္ထိ ဗာဓော နိသေဓော ယဿ အဗာဓံ ဓာနံ၊ဒီ၊၇၁၇။] အသီးအတာ - အပိတ်အပင် - မရှိသော၊ ဟင်းလင်းပွင့်သော။ အဗာဓံ တု နိရုဏံ။ ဓာနံ၊၇၁၇။ အသ၊ ၂ (က) အနက် (မ၊ဒီ၊၃။ ၃၃၆)၊ အသမ္ဘာဓ (ဝိ၊ဒီ၊၂။၂၆။ အံ၊ဒီ၊ ၂။၃၃၁)တို့လည်း ကြည့်။

အဗာဓက (တိ) [န+ဗာဓက] မနှိပ်စက်တတ် သော။ နာဗာဓကံ ယတော ဝုက္ခံ။ အဘိ၊ ဌ၊၂။၈၀။ ပရိသံ၊ဌ၊၁။၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။ ၁၂၇။ အဗာဓကအပ္ပဘဝအသန္တိအနိယျာန- ဘာဝါဘာဝေန။ နေတ္ထိ၊ဒီ၊၃၃။

အဗာဓန (န) [န+ဗာဓန] မနှိပ်စက်ခြင်း။ အညာကာရရဟိတာတိ အဗာဓနာဒိအာ- ကာရဝိတိတ္တာ။ အနု၊ဒီ၊၂။၆၀။

အဗာဓိတ (တိ) [န+ဗာဓိတ] မနှိပ်စက်အပ်- အနှိပ်စက်မခံရ - သော၊သူ။ နိရယဒုက္ခေန အဗာဓိတာ ဝေ ဟုတ္တာ နေရယိကေ ယာ- တေန္တိ (ယာတေန္တိ၊ အံ၊ဒီ)။ မ၊ဒီ၊၃။၃၆၁။ အံ၊ဒီ၊၂။၁၁၃။ အနု၊ဒီ၊၃။၁၄၉။

အဗာဓိယမာန (တိ) [န+ဗာဓိယမာန] မညှဉ်း ဆဲ - မနှိပ်စက် - အပ်သော - သည်ကဲ့သို့ ဖြစ်သော၊သူ။ အပိဋိယမာန၊ အဝိဟည- မာန-တို့ကြည့်။ အဒုက္ခိယမာန-လည်း ကြည့်။

အဗာဓေတော (ကြိ၊ဝိ) [န+ဗာဓေတော] မညှဉ်း ဆဲ - မနှိပ်စက် - မထိခိုက် - မူ၍။ ဥဘောပိ ဓမ္မာ ထေရံ အဗာဓေတော နာဂဗုဇာနမေဝ ဗာဓေန္တိ။ ဓမ္မ၊ဌ၊၂။၁၅၈။

အဗာဓဇ္ဇ (တိ) [န + ဗာဓဇ္ဇ] မညှဉ်းဆဲ - မနိပ်စက် - သောသဿ။ သပ္ပကတ္တာနိ အဗာဓဇ္ဇော။ ထေရဝါဒ။ ၂။ ၂၇၅။

အဗာလ (တိ) [န + ဗာလ] မမှိုက်သောသဿ။ ကဿ ဟိ နာမ အဇ္ဇေ အဗာလဿ အဒ္ဓဿ အမူဋဿ အဝိပလ္လတ္တဝိတ္တဿ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော န ရုက္ခေသျှ။ သံ၊ ၁။ ၆၃။ (သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၀။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၀-တို့လည်း ကြည့်။)

အဗာလဇာတိက (တိ) [န + ဗာလဇာတိက] မှိုက်သောသဘော မရှိသော၊ မမှိုက်သော။ ယေ တေ မက္ကဋ္ဌာ အဗာလဇာတိကာ အလောလဇာတိကာ။ သံ၊ ၃။ ၁၂၉။

အဗာဟိတတ္တ (န) [န + ဗာဟိတ + တ္တ] မဖျက်ဆီးအပ် - မပျော့အပ် - သည်၏အဖြစ်။ (ပါပါနိ) အဗာဟိတတ္တာ စ ပန အဗြဟ္မကာဝ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၂။

အဗာဟိတပါပ (တိ) [န + ဗာဟိတ + ပါပ] မဖျက်ဆီးအပ် - မပျော့အပ် - သော မကောင်းမှုရှိသော၊ မကောင်းမှုကို - မဖျက်ဆီး - မပျော့ - ရသောသောသဿ။ အသမိတပါပါနိ အဗာဟိတပါပါနဉ္စ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၈။ အသမိတဗာဟိတပါပါနဉ္စ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၂၁။

အဗာဟိရ (တိ) [န + ဗာဟိရ] အပြင် - အပ - မဟုတ်သော။ အနန္တရ (၄) အနက် ကြည့်။ (ဥပကာရကို အကျယ်ဆိုရာ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇။ မ၊ ၄။ ၁။ ၇။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၇။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၀။ နေတ္တိ၊ ၄။ ၆-တို့လည်း ကြည့်။ ထိုတွင် ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၇ ခွဲ “အနန္တရံ” ရှိရာမည့် နေရာတွင် “အန္တရံ” ဟု ဖျက်လျက်ရှိသည်။)

အဗာဟုပ္ပစာလန (န) [န + ဗာဟုပ္ပစာလန] လက်ချုံးကို မလှုပ်စေခြင်း။ ယထာ တံ ဩက္ခိတ္တစက္ခုတာ အဗာဟုပ္ပစာလနာဒိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇။

အဗာဟုလ္လ (န) [န + ဗာဟုလ္လ] မမျှားသည်၏အဖြစ်။ အသံဝေဂဝတ္ထုတော အနုပဋ္ဌဟန-

တော အဗာဟုလ္လတော စ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၇-လည်း ကြည့်။)

အဗာဟုလ္လိကာဒိဘာဝဿန (န) [န + ဗာဟုလ္လိကာဒိ + ဘာဝ + ဝဿန] ပစ္စည်းပေါ်ချားခြင်းငှါ မကျင့်သုစသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း။ အတ္တနော ဝိသေသာဓိ၊ မဒိပနနယေန အဗာဟုလ္လိကာဒိဘာဝဿနတ္ထံ...။ ဝဒီရ၊ ၄၀၃။

အဗာဠ (တိ) [န + ဗာဠ၊ အ + ဗာဠ] အားကြီး - အလွန်အားကြီး - ပြင်းထန် - သော။ အဗာဠံ ဂိရံ သော န ဘဏိ ဖရသံ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၄၁။ ဧတ္ထ အကာရော ပရတော ဘဏိသဒ္ဓေန ယောဇေတဗ္ဗော။ ဗာဠန္တိ ဗလဝံ အတိဖရသံ။ ဗာဠံ ဂိရံ သော န အဘာဏံ တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၂။ အဗာဠန္တိ ဝါ ဧတ္ထ အကာရော ဝုခိအတ္ထော “အသေက္ခာ မော” တိ အာဒိသု ဝိယ၊ တသ္မာ အတိဝိယ ဗာဠံ ဖရသံ ဂိရန္တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၂။

အဗိဇ (န) [န + ဗိဇ] (၁) အစေ့ - မျိုးစေ့ - မရှိသော၊ အစေ့နုသော၊ အရာ။ (သရက်သီး အနုစသည်။) (၂) (က) အစေ့ - မျိုးစေ့ - မဟုတ် - မဖြစ် - သောအရာ၊ ဗိဇ ဂါမ်မဟုတ်သောအရာ။ အနုဇာနာဒိ ဘိက္ခဝေ အဗိဇံ နိဗ္ဗတ္တဗိဇံ အကတကပ္ပံ ဖလံ ပရိဘုခိဘုံ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၀၉။ အဗိဇန္တိ တရုဏဖလံ၊ ယဿ ဗိဇံ န အကံရံ ဇနေတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၇၇။ ဟင်္ဂိပဒိဇိ - (စိ)တံ... အဗိဇံ နိဗ္ဗုဋ္ဌ (တ္ထ) ဝိဇညေဝ ပဉ္စေ။ ဝိ၊ ၄။ ၂၄၅။ ဝိ၊ ၅။ ၂၃၇။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၃၂။ အဗိဇံ နာမ တရုဏဗ္ဗဖလာဒိ။ သာဇတ္ထ ၃။ ၂၂။ ဝိ၊ ၁။ ၂။ ၁၂။ အဗိဇံ ဝါပနဿ။ မ၊ ၁။ ၃၇၈။ ယံ ပန ဖလံ တရုဏံ ဟောတိ အဗိဇံ။ ဂ၊ ၁။ ၁။ ၃၉။ အဗိဇန္တိ အကံရနနသမတ္ထဝိဇရဟိတတရုဏဗ္ဗဖလာဒိ၊ တေနာဟံ ယံ ပန ဖလံ တရုဏံ ဟောတိ အဗိဇံ”န္တိ။ က၊ ၁။ ၁။ ၁။ ၃၆၀။ တသ္မာ ပုပ္ဖသဗ္ဗတာ အဗိဇမေဝါတိ ဝိညာယတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၁။ ၁။

၁။၃၀၁။ (ခ) မျိုးစေ့ - အကြောင်း - မဟုတ်သော အရာ။ အကုံရသာ အဗိဇ္ဇာတော နိဗ္ဗတ္တိ နတ္ထိ။ မူလဋီ၊ ၃။၁၀၇။ အဗိဇ္ဇာတောတိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဗိဇ္ဇာတော အညဗိဇ္ဇာတော စ။ အနုဋီ၊ ၃။၁၄၃။ တေ ကိလေသေ သောသေဟိ ဝိသောသေဟိ သုက္ခာပဟိ ဝိသုက္ခာပဟိ အဗိဇ္ဇာ ကရေဟိ။ မဟာနိ၊ ၃၄၃။ အဗိဇ္ဇာ ကရေဟိတိ မဂ္ဂညဏေန န ဗိဇ္ဇာ ကရေဟိ။ မဟာနိ၊ ၄။၃၈၄။ အဗိဇ္ဇာ ဝိညာဏံ ကတံ။ မိလိန္ဒ၊ ၁၄၈။ တေန တေန မဂ္ဂညဏေန ပဟာတဗ္ဗာနံ ကိလေသာနံ တံ ခန္ဓသန္တာနံ အဗိဇ္ဇာ ဟောတိ။ တဿ အဗိဇ္ဇာဘူတတ္တာ တပ္ပစ္စယာ တေ တေ ကိလေသာ အနုပ္ပန္နာ ဝေ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ပဋိသံ၊ ၄။၂။၃၀၅။

(၃) တပါးသော - မျိုးစေ့ - အကြောင်း။

(၂) (ခ) အနက် အနုဋီ၊ ၃။၁၄၃။ ကြည့်။

(၄) အကြောင်း - နိမိတ် - မဟုတ်သော။ အဗိဇ္ဇာဘာဝ - ကြည့်။

အဗိဇ္ဇာ (န) [အဗိဇ္ဇာ + တ္တ] မျိုးစေ့မဟုတ်သည် ၏အဖြစ်။ အပူတိ (အံ၊ ၄။၂။၁၀၄) ကြည့်။

အဗိဇ္ဇနိဗ္ဗုဓိ (န) [အဗိဇ္ဇာ + နိဗ္ဗုဓိ] အစေ့နုသော သစ်သီးနှင့် အစေ့ထုတ်၍ စားကောင်းသော သစ်သီး။ အဗိဇ္ဇနိဗ္ဗုဓိဇာနိ သယမေဝ ကပ္ပိယာနိ။ ဝိ၊ ၄။၃။၃၂။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၈၂။ (သာရတ္ထ၊ ၃။၂၂။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၂။ ဝဇီရ၊ ၂၉၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အဗိဇ္ဇာဝ (ပ) [အဗိဇ္ဇာ + ဘာဝ] အကြောင်း - နိမိတ် - မဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ တေသံ အဗိဇ္ဇာဘာဝတောယေဝ န ဖရန္တိ။ မူလဋီ၊ ၃။၁၉၀။ အဗိဇ္ဇာဘာဝတော အနိမိတ္တဘာဝတော။ အနုဋီ၊ ၃။၂၅၉။

အဗိဇ္ဇာတ (တိ) [အဗိဇ္ဇာ + တာ] မျိုးစေ့ မဟုတ်သည် (ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။

အဘိဓာန် ၂-၅၃-ပ-မ-အ-သ-ဝ

အဗိဇ္ဇာတတ္တ (န) [အဗိဇ္ဇာတ + တ္တ] မျိုးစေ့ မဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ အဗိဇ္ဇာ (ပဋိသံ၊ ၄။၂။ ၃၀၅) ကြည့်။

အဗိဇ္ဇသင်္ချာ (တိ) [အဗိဇ္ဇာ + သင်္ချာ။ န + ဗိဇ္ဇာ - သင်္ချာ] အစေ့ - မျိုးစေ့ - ဗိဇ္ဇာ - မဟုတ် ဟူသော အရေအတွက်၊ ဗိဇ္ဇာမဟု မရေတွက် ရခြင်း၊ ဗိဇ္ဇာမည်ခြင်း။ ဣတရိယံ အဗိဇ္ဇာသင်္ချာ ဂတံ။ သိ၊ ၄။သင်္၊ ၁။၃၅၆။

အဗိဇ္ဇသညိ (တိ) [န + ဗိဇ္ဇာသညိ။ အဗိဇ္ဇာသညာ + ဤ] အစေ့ - မျိုးစေ့ - မရှိ - မျိုးစေ့မဖြစ် - အစေ့နုသည် - ဗိဇ္ဇာမဟုတ် - ဟု အမှတ်ရှိ သော၊ သူ။ အဗိဇ္ဇာ အဗိဇ္ဇသညိ။ ဝိ၊ ၂။၅၂။

အဗိဇ္ဇာမတ္တိယ (တိ) [န + ဗိဇ္ဇာ + သာမတ္တိယ] မျိုးစေ့ - ၏ - ဖြစ်နိုင်သော - အစွမ်းသတ္တိမရှိ သော။ အနာသေဝနတာယ ဒုဗ္ဗလဘာဝတော အဗိဇ္ဇာမတ္တိယံ ဝိယ ယုပ္ပံ အာလမေဝ ဟောတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။၂။၁၂၉။

အဗျူဟ (န) [န + ဗျူဟ] မသိခြင်း။ အနုနု ဗောဓ - ကြည့်။

အဗျူဟက (တိ) [န + ဗျူဟက] မသိသော၊ သူ။ ပါပံ ကရောန္တော စ “ပါပံ ကရောမိ”တိ အဗျူဟကော နာမ နတ္ထိ။ ဓမ္မ၊ ၄။၂။၄၁။ ထေရ၊ ၄။၁။၃၃၉။

အဗျူန္တ (တိ) [န + ဗျူန္တ] မသိသော၊ သူ။ အသမ္ဘုန္တ (ဝဇီရ၊ ၁၁) ကြည့်။

အဗျူမာန (တိ) [န + ဗျူမာန] မသိသော၊ သူ။ သော ပန တံ ဥဏ္ဏ(န)တိ “ဝိဿာတဘူ မိ”တိ အဗျူမာနော မာနဉ္စ အတိမာနဉ္စ ဝဒတိယေဝ။ သုတ္တနိ၊ ၄။၂။၅၆။ မဟာနိ၊ ၄။၂၄၉။

အဗျူ (ကြိ) ဗျူဟိ - ကြည့်။

အဗျူတော (ကြိ၊ ဝိ) [န + ဗျူတော] အဗျူ တောန - နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အဗုဒ္ဓိဘူန (ကြိဝိ) [န + ဗုဒ္ဓိဘူန] မသိမ္မု၍။
အဗုဒ္ဓိဘူန ဝုဋ္ဌာသိ။ စရိယာ။ ၄၁၇။ ဝိသညိ-
ဘာဝေန အဗုဒ္ဓိဘူ ဌိတော။ စရိယာ။ ၄၁၈။
၂၃၈။

အဗုဒ္ဓ (တိ) [န + ဗုဒ္ဓ] မဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်
မရှိသော၊ ဘုရားမဟုတ်သော၊ သူ။ မောဓိ-
ယာ နိရုဒ္ဓါယ ဝိဂတယ ပဋိပဿဒ္ဓါယ
အဗုဒ္ဓေါ ဟောတိတိ။ အဘိ။ ၂၁၂။
“မောဓိယာ နိရုဒ္ဓါယ အဗုဒ္ဓေါ ဟောတိ”တိ
အနုယောဂေါ။ အနုဋီ။ ၂။ ၁၁၂။ “အဟံ
အဗုဒ္ဓေါ ဝိသမာနော ‘ဗုဒ္ဓေါ’မ္ပိ”တိ ဝိသရိ။
ဒီ။ ၄။ ၂။ ၃။ ဗုဒ္ဓေါယေဝ ဘဝေယျ အဗုဒ္ဓဿ
သဗ္ဗဏှာ ဗုဒ္ဓဉာဏာနဘာဝံ ဇာနိတုံ အသက္ကု-
ဏေယျတ္တာတိ။ အံ။ ၃။ ၂။ ၅၉။ တဿ အဗုဒ္ဓ-
ဿာပိ သမာနဿ။ သီ။ ၃။ ၁၆။ ၂။ ၁၅။

အဗုဒ္ဓဂုဏဝိသေသဉာဏ (တိ) [န + ဗုဒ္ဓ + ဂုဏ
+ ဝိသေသ + ဉာဏ] မြတ်စွာဘုရား၏ဂုဏ်
တော်အသုံးကို သိသောဉာဏ် မရှိသော၊ သူ။
ဘာဇနံ ပန ဒေသနာဓိဋ္ဌာနံ။ ယေ ဟိ...
အဗုဒ္ဓဂုဏဝိသေသဉာဏာ ဝေနေယျာ၊ တေ
ဣမိဿာ ဒေသနာယ ဘာဇနံ။ သီ။ ၃။ ၁၆။
၁။ ၄၇၇။ (= အနဝဗုဒ္ဓဂုဏဝိသေသဉာဏ၊
ဒီ။ ၃။ ၁၆။ ၁၈၈။)

အဗုဒ္ဓပဋိက္ခ (တိ) [န + ဗုဒ္ဓပဋိက္ခ] မြတ်စွာ
ဘုရား စက်ဆုပ်တော်မူအပ်သည် မဟုတ်
သော။ ဉာယာဇိဝပဝတ္တိရသ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၂။
၂၁၆) ကြည့်။

အဗုဒ္ဓဘာဝ (ပု) [န + ဗုဒ္ဓဘာဝ] ဘုရားမဟုတ်
သည်၏အဖြစ်။ ဒေဝဒတ္တော (တေ ပန)
အတ္တနော အဗုဒ္ဓဘာဝေန။ ဧ။ ၄။ ၁။ ၁၆၄၊
၁၆၆၊ ၂၉၄။

အဗုဒ္ဓဘာဝါပတ္တိ (ထိ) [အဗုဒ္ဓဘာဝ + အာပတ္တိ]
ဘုရားမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။
မောဓိယာ အဘာဝက္ခဏေ အဗုဒ္ဓဘာဝါ-

ပတ္တိတော ပဋိညာ သကဝါဒိဿ။ အဘိ။ ၄။
၃။ ၁၈၁။

အဗုဒ္ဓဝစန (န) [န + ဗုဒ္ဓဝစန] မြတ်စွာဘုရား
စကားတော် မဟုတ်သော စကား။ မြတ်စွာ
ဘုရားစကားနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက်စကား။ ဝဏ္ဏ-
ပိဋကအင်္ဂုလိမာလပိဋကရဋ္ဌပါလဂစ္ဆိတအာဠ-
ဝကဂစ္ဆိတဂုဋ္ဌမဂ္ဂဂုဋ္ဌဝေဿန္တရဂုဋ္ဌဝိနယဝေဇ-
လ္လပိဋကနိ ပန အဗုဒ္ဓဝစနာနိယေဝါတိ
ဝတ္ထံ။ ဝိ။ ၄။ ၂။ ၉။ အဗုဒ္ဓဝစနံ နာမေတံ ပစံ။
မာ။ ၄။ ၂။ ၁၈၇။ မာ။ ၃။ ၂။ ၁၀။ ၁၁။ ပရိယတ္တိ-
သဒ္ဓမ္မပတိဝ္ဗပက (သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၆) လည်း
ကြည့်။

အဗုဒ္ဓဝေနယျ (တိ) [န + ဗုဒ္ဓဝေနယျ] မြတ်
စွာဘုရား မဆုံးမထိုက်သော၊ သူ၊ ဗုဒ္ဓဝေန-
ယျမဟုတ်သူ။

အဗုဒ္ဓဝေနယျတာ (ထိ) [အဗုဒ္ဓဝေနယျ +
တာ] မြတ်စွာဘုရား မဆုံးမထိုက်သည်၏
အဖြစ်။ ဗုဒ္ဓဝေနယျ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်။
အဗုဒ္ဓဝေနယျတဉ္စ သန္နာယာတိ နော
တက္ကော။ ဝဇီရ။ ၃။ ၉၉။

အဗုဒ္ဓသာသန (န) [န + ဗုဒ္ဓသာသန] မြတ်
စွာဘုရား အဆုံးအမ - ဗုဒ္ဓသာသနာတော် -
မဟုတ်သည်။ အဗုဒ္ဓသာသနံ “ဗုဒ္ဓသာသန” နှိ
ဝတော။ ဝိ။ ၄။ ၂။ ၁၄၃။ ဝိ။ သင်္ဂဟ။ ၃။ ၆၆။
သာရတ္ထ။ ၁။ ၁၉၂။

အဗုဒ္ဓိ (ထိ) [န + ဗုဒ္ဓိ] (၁) မသိခြင်း။ အဗုဒ္ဓိ-
ဝိဟတတ္ထ-ကြည့်။ (တိ) (၂) အသိဉာဏ်မရှိ
သော၊ သူ၊ လူမိုက်။ ပဿတော နံ အဗုဒ္ဓိနော။
မာ။ ၄။ ၁။ ၄၁။ ဒုတ္တုပညတ္တ (ဒီ။ ၄။ ၁။ ၁၅၀။ သံ၊
၄။ ၂။ ၃၁၁) လည်း ကြည့်။

အဗုဒ္ဓိပဝတ္တိကာလ (ပု) [န + ဗုဒ္ဓိ + ပဝတ္တိ +
ကာလ] အသိဉာဏ်မဖြစ်သောအခါ။ အည-
ကာလ-ကြည့်။

အဗုဒ္ဓိပုဂ္ဂလ (ပု) [န + ဗုဒ္ဓိ + ပုဂ္ဂလ] အသိဉာဏ် မရှိသောပုဂ္ဂိုလ်။ ယေ ယန အဗုဒ္ဓိပုဂ္ဂလာ။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၁၅၅။

အဗုဒ္ဓိမန္တ (တိ) [န + ဗုဒ္ဓိမန္တ] အသိဉာဏ်မရှိသောသူ။ စိရပါပါဘိရတော အဗုဒ္ဓိမာ။ ပေတ။ ၁၇၇။

အဗုဒ္ဓိဝိဟတ (တိ) [အဗုဒ္ဓိ + ဝိဟတ] ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော - မသိခြင်း - မောဟ - ရှိသော၊ မသိခြင်း - မောဟ - ကို ဖျက်ဆီးပြီးသော၊ သူ။

အဗုဒ္ဓိဝိဟတတ္ထ (န) [အဗုဒ္ဓိဝိဟတ + တ္ထ] မသိခြင်း - မောဟ - ကို ဖျက်ဆီးပြီးသည်၏ အဖြစ်။ အဗုဒ္ဓိဝိဟတတ္တာ ဗုဒ္ဓိပဋိလာဘာ ဗုဒ္ဓေါ။ မဟာနိ။ ၃၆၃။ စူဠနိ။ ၁၉၇။ ပဋိသံ။ ၁၇၂။ (ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၅။ ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၁၂။ မဟာနိ။ ၄။ ၃၉၁။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၂။ ၈၆။ တို့လည်းကြည့်။)

အဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ (တိ) [န + ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ] ဘုရားပွင့်ခြင်း မရှိသော၊ ဘုရားမပွင့်သောအခါ။ တဏှာ အဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဆာတကဘယေ သကလဗျူဒီပေ ဥပ္ပန္နေ။ အပ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၆။ ဝေဠု အဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေပိ ဘာသနသဘာဝံ ဇာနန္တနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဒိနမ္ပိ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၃၀။ အဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ အလတ္တနတော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၄၁။

အဗုဒ္ဓုပ္ပါဒကာလ (ပု) [အဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ + ကာလ] ဘုရားမပွင့်ရာ အခါ။ အဗုဒ္ဓုပ္ပါဒကာလေ သီလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ တဿ ဝိဝဋ္ဌပနိဿယတ္တာဘာဝါ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၃၀။ အဗုဒ္ဓုပ္ပါဒကာလေပိ ဟိ ဝိညူ တံ သမာဒိယန္တိ။ သီ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၅။

အဗုဓဇနသေဝိတ (တိ) [န + ဗုဓ + ဇန + သေဝိတ] ပညာမရှိသော လူတို့သည် မှီဝဲအပ်သော။ အဗုဓဇနသေဝိတာယ...ဘဝတဏှာယ အဝဋ္ဌနတ္ထံ။ နေတ္ထိ။ ၉၃။ အဗုဓဇနသေဝိ-

တာယာတိ အပဏ္ဍိတဇနသေဝိတာယ။ နေတ္ထိ။ ၄။ ၁၉၇။ (နေတ္ထိ၊ ၈။ ၂၆၃။ လည်း ကြည့်။)

အဗောဓ (တိ) [န + ဗောဓ] ပညာမရှိသောသူ။ ဘယံ တံ မန္တေတိ သယံ အဗောဓံ။ ဇာ၊ ၁။ ၃၈၇။ အဗောဓံ ဒုပ္ပညံ ပုဂ္ဂလံ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၈၁။

အဗောဓကတ္တ (န) [န + ဗောဓက + တ္ထ] မသိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်။ အကုသလဝစနေန န ကောစိ အတ္ထော (မူလဋီ ၁။ ၂၃) သဘာဝဓမ္မဿ အဗောဓကတ္တာတိ အနိပ္ပယော။ အနုဋီ၊ ၁။ ၂၈။

အဗောဓန (န) [န + ဗောဓန] (၁) မသိစေခြင်း။ (တိ) (၂) မသိစေတတ်သော။ ပဒုပ္ပရုဏမတ္တမေဝ (ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၆) သြကာသယဒိသနဿာပိ အသမ္ဘဝတော (အသမ္ဘဝေန။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၈) အတ္တန္တရဿ အဗောဓနတော။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၃၃။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၂။ ၆၁။ ကဿဝိ အတ္တဿ အဗောဓနတော။ ဒီ၊ ၄။ ၂။ ၆၇။

အဗောဓနီယ (တိ) [န + ဗောဓနီယ] မသိစေအပ်သော၊ သူတပါး တို့သည် မသိစေအပ်သော။ အနညနေယျတာ-ကြည့်။

အဗောဓန္တ (တိ) [န + ဗောဓန္တ] မသိသော၊ သူ။ ဝဏ္ဏနာ မာဒိသေနော၊ အဗောဓန္တေန ဘာသနံ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁။

အဗောဓိတ (တိ) [န + ဗောဓိတ] မသိစေအပ်သော၊ သူ။ အညေဟိ အဗောဓိတော။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၃၈၁။ အညေန အဗောဓိတော။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၅။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၉၆။ အနုသယေသု ဇဏနသဓ္ဌပပ္ပဝတ္တိဋ္ဌာနတော အဗောဓိတေသု။ အနုဋီ၊ ၃။ ၁၉၇။ အနညနေယျ၊ အနညနေယျတာ-တို့လည်း ကြည့်။

အဗောဓိတတ္ထ (တိ) [အဗောဓိတ + အတ္ထ] မသိစေအပ်သော - အမြတ်ဆုံးသဘော - သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း - ရှိသော၊ သူ။ အဝိညာပိတတ္ထ (ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၉၃။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၈၉) ကြည့်။

အဗောဓိသတ္တ (ပု) [န+ဗောဓိသတ္တ] ဘုရား
အလောင်းမဟုတ်သော၊ သူ။ ယေန ဟိ
လောဘာဒိနာ အဗောဓိသတ္တာနံ စက္ခာဒိ-
ဒါနေ။ ဧဝံယောဂဉ္စ။ ဂဿ။ ယေဟိ ကေဟိမိ
အဗောဓိသတ္တဟိ အဒိန္နပုဗ္ဗံ။ ၎င်း။ ၁၀၇။

အဗောဓိသတ္တတာ (ထိ) [အဗောဓိသတ္တ+တာ]
ဘုရားအလောင်းမဟုတ်သည်၏အဖြစ်။ သုစိ-
ရတော ပန အတ္တနော အဗောဓိသတ္တတာယ
ပဉ္စံ ကထေတုံ နာသက္ခိံ ဇောဋ္ဌာ၅။ ၅၉။

အဗ္ဗတေ (ကြိ) [အာ+ဝေ+အ+တိ။ နိတိ။
ဇာ။ ၄၂။ ကြည့်။ (အာဠိတေ-သံ)] ရောက်
၏။ ရ၏။ ယက္ခတ္တံ ယေန ဂစ္ဆယံ။ မနု-
သတ္တဉ္စ အဗ္ဗတေ။ အံ။ ၁။ ၃၄၈။ မ၊ ၄။ ၁။ ၆၄။
ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၆။ သိ၊ ၄။ ၁။ ၁။ ၁၄။ မ၊ ၄။ ၁။ ၆။
သံ၊ ၄။ ၁။ ၆။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၉။

အဗ္ဗဏ (တိ) [န+ဝဏ] အနာမရှိသော။
နာဗ္ဗဏံ ဝိသမန္နေတိ။ ဓမ္မ။ ၃။ အဝဏံ ဟိ
ပါဏိံ ဝိသံ အန္နေတုံ န သဒ္ဓကောတိ။ ဓမ္မ၊
ဋ္ဌ။ ၂။ ၁၈။ အဝဏ-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗတ (တိ) [န+ဝတ] (၁) သီလအကျင့်၊
ဓုတင်အကျင့် - မရှိ - ကင်း - သော၊ သူ။
အဗ္ဗတော အလိကံ အဏံ။ ဓမ္မ။ ၅။ အဗ္ဗ-
တောတိ သီလဝတေန စ ဓုတင်ဝတေန စ
ဝိရဟိတော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၇။ (န) (၂)
ဓုတင်အကျင့်၏ မရှိခြင်း။ အသီလတာ အဗ္ဗ-
တာ နောပိ တေန။ သုတ္တနိ။ ၄။ ၁။ မဟာနိ။
၁၄၇-၆။ နာပိ ဝတမတ္တေန အဗ္ဗတ္တသန္တိ
ပတ္တော ဟောတိ။ မဟာနိ။ ၁၄၆။ အဗ္ဗ-
တာတိ ဓုတင်ဝတံ ဝိနာ။ သုတ္တနိ။ ၄။ ၂။
၂၆၀။ မဟာနိ။ ၄။ ၂၆၅။

အဗ္ဗတိ (ကြိ) [အာ+အ+တိ။ နိတိ။ ဇာ။ ၁၂။
ကြည့်။] (၁) ဖြစ်၏။ ဂန္ဓောတိ လဒ္ဓနာ-
မေန အဝဂါမိကမ္ပနာ အဗ္ဗတိ ပဝတ္တတိတိ
ဂန္ဓဗ္ဗော။ သာရတ္ထ။ ၂။ ၁၄။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၈။

(၂) သုံးဆောင်၏။ ဂန္ဓံ အဗ္ဗန္တိ ပရိဘုဉ္ဇန္တိတိ
ဂန္ဓဗ္ဗော။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၉၅။ (ဇာန်၊ ၄။ ၁၃။ လည်း
ကြည့်။)

အဗ္ဗန (န) [အဗ္ဗ+ယု] (၁) သုံးဆောင်ခံစား
ခြင်း။ (တိ) (၂) သုံးဆောင်ခံစားတတ်
သော၊ သူ။ စန္ဒနနာဂရက္ခာဒိသု ဩသမိတိ-
ဏဝနပ္ပတိသုဂန္ဓာနံ အဗ္ဗနတော၊ တေဟိ ဝိတ္တ-
ဘာဝုပဂမနတော “ဂန္ဓဗ္ဗာ”တိ လဒ္ဓနာမာနံ
စာတုမဟာဓုဇိကဂေါတိနံ အဓိပတိဘာဝ-
တော။ ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၄။ အဗ္ဗတိ-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗယ (တိ) [န+ဝယ] ကုန်ကျ - ပျက်စီး -
ဆုံးရှုံး - ခြင်းမရှိသော၊ သူ။ အဗ္ဗယ၊ အဘယ-
တို့ ကြည့်။

အဗ္ဗဟတိ (ကြိ) [အာ+ဝဟ+အ+တိ။ (အာဗ္ဗ-
ဟတိ-သံ)] ထုတ်ဆောင်၏။ နုတ်ပယ်၏။
သေကနိ စ အဗ္ဗဟ။ ဇာ၊ ၁။ ၄၇။ = ဥဒ္ဓရ
လုဉ္ဇာဟိတိ အာဏာပေတိ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၈၆။
အဗ္ဗဟေ သလ္လမတ္တနော။ သုတ္တနိ။ ၃။ ၂။
(အဗ္ဗုဇ္ဈေသျာ၊ ဣ။ အဗ္ဗုဟော၊ က၊ ၄။) ၃၇၂။
ထေရ။ ၂။ ၄။ = ဥဒ္ဓရေသုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၇၃။
၁၈၂။ = ဥဒ္ဓရေယျ သမ္မဟနေယျ။ ထေရ၊ ၄။
၂။ ၉၇။ သမ္မလမပိ အဗ္ဗဟေ။ ဇာ၊ ၂။ ၅၀။
ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၂၃-၄။ အဗ္ဗဟိ ဝတ မေ သလ္လံ။
ဝိမာန။ ၁။ ၁၄။ ပေတ။ ၁။ ၃၂။ ထေရိ။ ၃။ ၅။
ဇာ၊ ၁။ ၁၂။ ၂၁၈။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၆။ အဗ္ဗဟိ-
တိ ဥဒ္ဓရိ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၃၀၇။ အဗ္ဗဟိ ဝတာတိ
နိဟရိ ဝတ။ ပေတ၊ ၄။ ၃၉ (အဗ္ဗုဉ္ဇံ ဝတာတိ
နိဟရိတံ၊ သိ)။ အဗ္ဗဟိ ဝတ နိဟရိ ဝတ။
ထေရိ၊ ၄။ ၅၉။ ပနဇ္ဇ မံ အဗ္ဗဟိ ဥတ္တမင်္ဂံ။
ဇာ၊ ၂။ ၃၂။ အဗ္ဗဟိတိ မုခေန မမ ဥတ္တမင်္ဂံ
လုဉ္ဇိတော ပက္ခာမိ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၀၈။ အဗ္ဗု-
ဟတိ-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗဟန (န) [အာ+ဝဟ+ယု။ (အာဗ္ဗဟန-
သံ)] နုတ်ခြင်း။ မဟတော တဏှာသလ္လသ
အဗ္ဗဟနံ။ မဟာနိ။ ၂၆၆ (အဗ္ဗုဟနံ၊ သိ)။

သျှာ။ အဗ္ဗဟနံ(က)။ စူဠနိ။၇၇၊၁၇က။ တဏှာသလ္လဿ အဗ္ဗဟနန္တိ တဏှာကဏှာကဿ လုဉ္ဇနံ။ မဟာနိ၊၄။၃၂ဂ။ တဏှာသလ္လဿ အဗ္ဗဟနန္တိ တဏှာကဏှာကဿ လုဉ္ဇနံ။ စူဠနိ၊၄။၂၂။

အဗ္ဗဟိတသလ္လ (တိ) [အဗ္ဗဟိတ + သလ္လ] နုတ်အပ်ပြီးသော - ငြောင့် - ဆူး - ရှိသော၊ ငြောင့် - ဆူး - ကို နုတ်ပြီးသော၊ သူ။ သော ဝုစ္စတိ အဗ္ဗုဋ္ဌသလ္လော အဗ္ဗဟိတသလ္လော။ မဟာနိ၊၄။၅။ အဗ္ဗဟိတသလ္လောတိ နိဟဋ္ဌသလ္လော။ မဟာနိ၊၄။၁၆၃။

အဗ္ဗဟိတန (ကြိ၊ဝိ) [အာ + ဝဟ + တန] ထုတ်ဆောင် - နုတ်ပယ် - ချ်။ သောဟံ ခန္ဓေ ပရိညာယ၊ အဗ္ဗဟိတန ဇာလိနိ။ ထေရ။ ၂၅၃။ အဗ္ဗဟိတန မမ ဝိတ္တသန္တာနတော ဥဒ္ဓရိတော။ ထေရ၊၄။၁။၃၆၂။

အဗ္ဗဟတိ (ကြိ) [အာ + ဝဟ + အ + တိ] ဆဲ့ ထုတ်၏။ သော တံ မုဉ္ဇမ္မာ ဤသိကံ ဝိယ ကောသိယာ အသိံ ဝိယ ကရုဏ္ဏာယ အဟိံ ဝိယ စ အဗ္ဗဟတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၂။၃၅။ အဗ္ဗဟတိတိ ဥဒ္ဓရတိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၃။၂။၃၆။ အထ နံ ယောဓော....ရဂ္ဂံ အဗ္ဗဟိ။ သံ၊၄။၃။၁၀၃။ အသိဂါဟော အသိံ အဗ္ဗာဟေသိ။ ဇာ၊၄။၂။၂၈၉။ အသိဂါဟာ....ကောသတော အသိံ အဗ္ဗဟိံ သု။ ဝိ၊၄။၁။၄၃။ အဗ္ဗဟိံ သူတိ အာကမ္မိံ သု။ သာရတ္ထ၊၁။၁၄၀။ ဝိမတိ၊ ၁။၃၁။

အဗ္ဗာဟယတိ (ကာ၊ကြိ) [အာ + ဝဟ + ဣယ + တိ] လွန်၍ရောက်စေ၏၊ ကျော်လွန်စေ၏။ ဝေဿပထေသု တိဋ္ဌန္တိ၊ သတ္တံ အဗ္ဗာဟယန္တိပိ။ ဇာ၊၁။၃၀၅။ သတ္တံ အဗ္ဗာဟယန္တိတိ သတ္တဝါဟာနံ ဟတ္ထတော သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ ဂဟေတွာ သတ္ထေ ဓောရာဋ္ဌဝိ အတိဗာဟေန္တိ။ ဇာ၊၄။၄။၃၆၇။ (သတ္တံ၊ကုန်သည်ကို။ အဗ္ဗာဟယန္တိပိ၊ ဥစ္စာအဓယ၍ လှည်းပို့ကုန်၏။ ဇာ၊သျှ၊၄။၁၁၅။)

အဗ္ဗာဟိတ (တိ) [အာ + ဗာ + တ] တားမြစ် အပ်သော၊ တန့်စေအပ်သော။ အဗ္ဗာဟိတံ ပုဗ္ဗကံ အဓရတ္တံ။ ဇာ၊၁။၁၉၉။ အဗ္ဗာဟိတန္တိ အပဉ္စရကံ ကတံ (ပဉ္စရိတံ သုန္ဒရီသစ်)။ ဝဏမုခေဟိ ပဉ္စရန္တိ လောဟိတံ အဓရတ္တသမယေ တတ္ထ ဂန္ဓာ ကုဏ္ဍကဓမ္မံ ဓတာဌပိတ(တန့်စေအပ်၏)န္တိ။ ဇာ၊၄။၃။၅၁၆။ (အဗ္ဗာဟိတပုဗ္ဗကံ၊ မင်းပြင်သင့်၍ လက်ခြေ ပြတ်လျက် ယုံထွက်သော သွေ့ပြည်ရှိသော သူ အထံသို့။ ဇာ၊သျှ၊၃။၆၀။ ဤ၌ ဇာ၊သျှဝယ် အဗ္ဗာဟိတံ ဟု ရှိ၍ ဇာတ်၌သင်ဝယ် အဗ္ဗဟိတံ ဟု ရှိသည်။ အဗ္ဗဟိတန္တိ ဧတ္ထ ဥပါ ဝိတက္ကေတိ ဓာတုယာ အပပုဗ္ဗတ္တာ လူခ ပဉ္စရကတ္ထတာ ဟောတိတိ အာဟာ "အဗ္ဗဟိတန္တိ ပဉ္စရိတ"န္တိ။ ဇာတ်၌၊သစ်။ C.P.D.၌ လည်း အဗ္ဗဟိတဟု ရှိ၍ အာ + ဗ္ဗဟ၊ အာ + ဝိ + ဥပါဓာတ်တို့ဖြင့် ကြံသည်။)

အဗ္ဗာဟိတန(ကြိ၊ဝိ) [အာ + ဟေ + တန] ဆဲ့နုတ်၍။ သော နာဂေါ မနွာကိနိံ ပေါက္ခရကိံ ဩဂါဟေတွာ သောဏ္ဏာယ ဘိသဉ္စ မဋ္ဌာလိကဉ္စ အဗ္ဗာဟိတန။ ဝိ၊၃။၃၀၈။

အဗ္ဗ (ပု) [အဗ္ဗ + ဥ] ဘေးရန်။ အဗ္ဗဒ(၂) အနက် ကြည့်။

အဗ္ဗဒ (ပု၊န) [အဗ္ဗ + ဥ + ဣ + အ။ အဗ္ဗ + ဒါ + အ။ အဗ + ဒ။ အဗ္ဗ ဟိံ သာယံ၊ ဂတိမှိစ၊ ဒေါ၊ အာဂမဿ။ ဓာနံ ခွံ၊၄၇၇။ (အဗ္ဗိဒ - သံ)] (၁) ကလလရေကြည်မှ ခုနစ်ရက် လွန် ပြောက်သောအခါ၌ သားဆေးရေအဆင်း ကြေမှုသော မဲမဖြူသဏ္ဌာန်ရှိသော အမြှုပ်။ ကလလာ ဟောတိ အဗ္ဗဒံ၊ အဗ္ဗဒါ ဇာယတေ ပေသိ။ သံ၊၁။၂၀၈။ အဘိ၊က။၃၅၈။ ကလလာ ဟောတိ အဗ္ဗဒန္တိ....မံသဓောဝနဥဒကဝဏ္ဏံ အဗ္ဗဒံ နာမ ဟောတိ၊ သံ၊၄။၁။၂၇၄။ မံသဓောဝနဥဒကဝဏ္ဏန္တိ ဇဏ္ဏတော မံသဓောဝနဥဒကဝဏ္ဏံ၊ သဏ္ဌာနတော ပန

ဝိလိနတိပုသဒိသံ။ သံ၊၇၊၁။၃၀၇။ အညာ
 အဗျူဟသေ မာတာ။ မိလိန္ဒ။၄၀။ အဗျူဟံ
 နာမ ကလလတော သတ္တာဟစ္စယေန မံသ-
 ခောဝနဥဒကဝဏ္ဏံ ဟောတိ။ မဟာနိ၊၄။
 ၂၁၄။ အဗျူဟကာလလည်းကြည့်။ (၂)
 ဘေးရန်၊ ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်း၊ ခိုးမှု၊
 ခိုးသူ၊ ဝုဿိလ။ စောရာ လောကသို့မဗျူဒါ။
 သံ၊၁။၄၁။ အဗျူဟန္တိ ဝိနာသကာရဏံ၊စောရာ
 လောကသို့ ဝိနာသကာတိ အတ္ထော။ သံ၊
 ၄။၁။၉၄။ အဗျူ ဝုတ္တတိ ဥပဒ္ဒဝံ၊ တံ ဒေတိတိ
 အဗျူဒံ၊ ဝိနာသကာရဏံ။ သံ၊၇၊၁။၁၃၉။
 သုဒ္ဓိန္နေန ကလန္နပုတ္တေန အဗျူဒံ ဥပ္ပါဒိတံ။
 ဝိ၊၁။၂။ ဥပ္ပဋ္ဌိသုဘိ န ခေါ အနာဂတေပိ
 သာသနဿ ဝေရူပံ အဗျူဒံ။ ဝိ၊၄။၁။၂။
 အဗျူဒန္တိ ဥပဒ္ဒဝံ ဝဒန္တိ စောရကမ္ပမ္ပိ ဘဂဝ-
 တော ဝစနံ ထေနေတွာ အတ္တနော ဝစနဿ
 ဝိပနတော။ ဂဏ္ဍိပဒေ ပန “အဗျူဒံ
 ဂဏ္ဏော”တိ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊၁။၁၁၄။ အဗျူ-
 ဒန္တိ ဥပဒ္ဒဝံ ဝဒန္တိ။ “ဘဂဝတော ဝစနံ ထေ-
 နေတွာ အတ္တနော ဝစနဿ ဝိပနတော
 အဗျူဒန္တိ စောရကမ္ပ”န္တိ ဧကေ။ ဝိမတိ၊၁။
 ၂၆။ အနေကရူပံ သာသနဿ အဗျူဒဉ္စ
 မလဉ္စ ကဏ္ဍကဉ္စ သမုဠာပေသံ။ ဝိ၊၄။၁။၄၀။
 အဗျူဒံ ထေနနဋ္ဌေန။ သာရတ္ထ၊၁။၁၃၈။
 စိတ္တေ ဥပ္ပန္နံ အဗျူဒံ နိဟရိတဗ္ဗံ။ မ၊၄။၁။၃၉၁။
 အဗျူဒန္တိ ဥပဒ္ဒဝံ။ မ၊၇၊၂။၇၃။ သာသနေ
 ဥပ္ပန္နံ အဗျူဒံ။ အဘိ၊၄။၃။၁၀၉။ ထေရ၊၄။၂။
 ၁၂၀။ အဗျူဒံ ခြာဟ္မဏေဟိ ဥပ္ပါဒိတံ။
 သုတ္တနိ၊၄။၂။၅၉။ ဣဒါနိ ဘိက္ခုသံလေ
 အဗျူဒေါ ဇာတော။ အံ၊၇၊၃။၂၃၂။ (ဥဒါန၊
 ၄။၂၇၀-လည်း ကြည့်။) (၃) အဗျူဒမည်
 သော - အရေအတွက် - သင်္ချာ။ တစ်နောက်
 သည် ၄၂-လုံး ရှိသော - အရေအတွက် -
 သင်္ချာ (ပါ၊၄၀၇ အလိ)။ တစ်နောက် သည်
 ၅၆-လုံး ရှိသော - အရေအတွက် - သင်္ချာ
 (ကစ္စည်း၊၃၉၅။ ဓာန်၊၄၇၇-တို့ အလိ)။

ဆတ္တိံသတိ ပဉ္စ ၈ အဗျူဒါနိ။ သံ၊၁။၁၅၄။
 အံ၊၁။၃၁၀။ အံ၊၃။၃၉၆။ သုတ္တနိ၊၄၈၂။
 နေတ္တိ၊၁၁၁။ ပဉ္စ စာတိ အဗျူဒကဏနာယ ပဉ္စ
 အဗျူဒါနိ။ သံ၊၄။၁။၁၉၈။ အံ၊၄။၂။၂၅၀။
 အံ၊၄။၃။၃၂၃။ နေတ္တိ၊၄။၂၂၇။ သတံ သတ-
 သဟဿနိန္နဟုတာနိ ဧကံ အဗျူဒံ။ သံ၊၄။၁။
 ၂၀၁။ အံ၊၄။၃။၃၂၉။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၉၇။
 အံ၊၇၊၂။၂၂၂။ (နေတ္တိ၊၄။၂၆၀-၌ ပုလ္လိင်
 ရှိသည်။) (ပ) (၄) အဗျူဒမည်သော ငရဲ။
 (ယင်း အဗျူဒ ငရဲသည် သီးခြား ဘုံဌာန
 အားဖြင့် ရှိသည်မဟုတ်၊ အဝီစိငရဲ၌ပင် -
 အဗျူဒသင်္ချာ - တစ်နောက် သည် ၄၂-လုံး
 အရေအတွက် - ရှိသောနှစ်ပေါင်းကြာအောင်
 ခံရသည့် ငရဲဘည်း။) သေယျထာပိ ဘိက္ခု...
 န တေဝ ဧကော အဗျူဒေါ နိရယော။
 သေယျထာပိ ဘိက္ခု ဝိသတိ အဗျူဒါ
 နိရယာ။ သံ၊၁။၁၅၃။ အံ၊၃။၃၉၆။ သုတ္တနိ၊
 ၃၈၁။ နေတ္တိ၊၁၅၃။ (သံ၊၄။၁။၂၀၀။ အံ၊၄။
 ၃။၃၂၉။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၁၉၇။ နေတ္တိ၊၄။
 ၂၅၉-တို့ ကြည့်။)

အဗျူဒအာယု (န) [အဗျူဒ + အာယု] အဗျူ-
 ဒသင်္ချာ အရေအတွက် ပမာဏရှိသော အ-
 သက်၊ အဗျူဒအသက်။ ဝဿကဏနာတိ
 ဧကတော ပဌာယ ဒသဂုဏိတံ အဗျူဒအာ-
 ယုပိ။ သံ၊၇၊၁။၂၄၈။ အံ၊၇၊၃။၃၄၉။

အဗျူဒကာလ (ပ) [အဗျူဒ + ကာလ] ကလလ
 ရေကြည်မှ ခုနစ်ရက် လွန်မြောက်သောအခါ၌
 သားဆေးရေ အဆင်းရှိသောအမြုပ် ဖြစ်
 သော - အဗျူဒ - အချိန် - အခါ - ကာလ။
 အဗျူဒကာလေပိ စဝတိ မရတိ အန္တရဓာ-
 ယတိ ဝိပ္ပလုဇ္ဇတိ။ မဟာနိ၊၉၂။ အဗျူဒကာ-
 လေပိတိ အဗျူဒံ နာမ ကလလတော
 သတ္တာဟစ္စယေန မံသခောဝနဥဒကဝဏ္ဏံ
 ဟောတိ။ ကလလန္တိ နာမ အန္တရဓာယတိ။...
 တသ္မိံ အဗျူဒကာလေပိ။ မဟာနိ၊၄။၂၁၄။

သံ၊ ငို၊ ၁။ ၈၃။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ငို၊ ၁။ ၂၉၃-လည်း
ကြည့်။)

အဗျူဟဂဏနာ (တိ) [အဗျူဒ+ဂဏနာ] အဗျူဒ
မည်သော-အရေအတွက်-သင်္ချာ။ အဗျူဒ-
(၃) အနက် ကြည့်။

အဗျူဒဇာတ (တိ) [အဗျူဒ+ဇာတ] ဖြစ်
သော-ခိုးသူ-ဘေးရန်- ရှိသော၊ ခိုးသူ-
ဘေးရန်-ဖြစ်ပေါ်သော။ ဣဒါနိ ဘိက္ခုသံ-
သော အဗျူဒဇာတော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၇၀။
(အံ၊ ငို၊ ၃။ ၂၃၂-၌ကား “ဘိက္ခုသံသေ အဗျူ-
ဒေါ ဇာတော” ဟု ရှိသည်။)

အဗျူဒနိဟရဏဝိဓိ (ပု) [အဗျူဒ+နိဟရဏ+
ဝိဓိ] ဘေးရန်ကို ထုတ်ပယ်ကြောင်း ဖြစ်သော
အစီအရင်။ အဗျူဒနိဟရဏဝိဓိ* ဒဿေန္တေ-
န ဘဂဝတာ။ မ၊ ငို၊ ၂။ ၇၃။ အဗျူဒ (၂)
အနက်လည်း ကြည့်။

အဗျူဒပေသိကာလ (ပု) [အဗျူဒ+ပေသိ+
ကာလ] အဗျူဒကာလနှင့် ပေသိကာလ။
(ဒုတိယသတ္တာဟနှင့် တတိယသတ္တာဟ။) တ-
တော ဝါ ဥဒ္ဓမ္မိတိ အဗျူဒပေသိကာလာဒိ-
သပိ။ ကခါ၊ ငို၊ သစ်။ ၂၁။

အဗျူဒဝိရဟိတ (တိ) [အဗျူဒ+ဝိရဟိတ] ခိုးသူ-
ဒုဿိလ- မှကင်းသော။ နိရဗျူဒ (ဝိ၊ ငွ၊
၁။ ၁၆၁။ ဒီ၊ ငွ၊ ၃။ ၁၀၄) ကြည့်။

အဗျူဒါဒိအာယုပရိစ္ဆေဒ (ပု) [အဗျူဒ+အာဒိ
+အာယု+ပရိစ္ဆေဒ] အဗျူဒစသော အသက်
အပိုင်းအခြား။ ဝေဠု ကတော အဗျူဒါဒိအာ-
ယုပရိစ္ဆေဒေါပိ ယုတ္တတရော ဟောတိ။
အနု၊ ငို၊ ၂။ ၂၂၇။

အဗျူဒါဒိအာယုပ္ပမာဏပရိစ္ဆေဒ (ပု) [အဗျူဒ
+အာဒိ + အာယု + ပမာဏ + ပရိစ္ဆေဒ]
အဗျူဒစသော အသက်ပမာဏအပိုင်းအခြား။
အဗျူဒါဒိအာယုပ္ပမာဏပရိစ္ဆေဒေါ ပန ကမ္မဝ-
သေနေဝ ကတောတိ အဓိပ္ပါယော။ မူလ၊ ငို၊

၂။ ၂၃၃။ အဗျူဒအာယု၊ အဗျူဒဂဏနာ-တို့
လည်း ကြည့်။

အဗျူဒါဒိပရိစ္ဆေဒ (ပု) [အဗျူဒ+အာဒိ+ပရိ-
စ္ဆေဒ] အဗျူဒစသော အသက်အပိုင်းအခြား။
အဗျူဒါဒိပရိစ္ဆေဒေါ တာဒိသဿ ကမ္မဝိပါ-
ကဿ ဝသေန ဝုတ္တော။ မူလ၊ ငို၊ ၃။ ၉၆။

အဗျူဒါဒိဘာဝ (ပု) [အဗျူဒ+အာဒိ+ဘာဝ]
အဗျူဒစသည်၏ အပြစ်။ ပေသိအာဒိတော
ဝါ အဗျူဒါဒိဘာဝံ။ ဇာ၊ ငွ၊ ၄။ ၅၀၁။

အဗျူဒါဒိဘာဝပ္ပတ္တ (တိ) [အဗျူဒါဒိဘာဝ+
ပတ္တ] အဗျူဒစသည်၏အပြစ်သို့ ချောက်သော။
တတော ဝါ ဥဒ္ဓန္တိ ဒုတိယသတ္တာဟာဒိသု
အဗျူဒါဒိဘာဝပ္ပတ္တိ သန္တာယ ဝုတ္တံ။ သာ-
ရတ္ထ၊ ၂။ ၂၅၃။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၂၃။ ကလလ-
ကာလ (ကခါ၊ ငို၊ သစ်။ ၂၁) နှင့် ယှဉ်ကြည့်။

အဗျူဟု (ကြိ၊ ဝိ) [အာ+ဝဟ+တု။ အာ+
ဗုဟ + တု] ထုတ်နုတ် - ပယ်ခွါ - ရှို့။
သမူလံ တဏှမဗျူဟု။ သံ၊ ၁။ ၁၅၊ ၁၂၂။ သံ၊
၂။ ၂၂ (တဏှမဗျူဟု၊ ဣ၊ က)။ ထေရ၊
၂၇၂။ ထေရီ၊ ၃၇၉။ အဗျူဟုတိ အဂ္ဂမဂ္ဂေန
ဥပ္ပါဋေတော။ သံ၊ ငွ၊ ၁။ ၂၁။ ဥပ္ပါဋေတောတိ
သသန္တာနတော ဥဒ္ဓမ္မိတော။ သံ၊ ငို၊ ၁။ ၉၈။
(သံ၊ ငွ၊ ၁။ ၁၆၉။ သံ၊ ငွ၊ ၂။ ၂၄၃။ သံ၊ ငို၊ ၁။
၂၁၉။ ထေရ၊ ငွ၊ ၂။ ၂၄။ ထေရီ၊ ငွ၊ ၂၂-တို့
လည်း ကြည့်။) တမေဝ သဗ္ဗ-ဗျူဟု။ သုတ္တနိ။
၄၂၄။ မဟာနိ။ ၃၂၄။ အဋ္ဌ၊ ယု အဗျူဟိတော
ဥဒ္ဓမ္မိတော သမုဒ္ဓမ္မိတော ဥပ္ပါဋယိတော သမုပ္ပါ-
ဋယိတော။ မဟာနိ။ ၃၃၀။ (သုတ္တနိ၊ ငွ၊ ၂။
၂၈၂။ မဟာနိ၊ ငွ။ ၃၇၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အဗျူဟုန (န) [အာ+ဝဟ+ယ+ယု။ အာ+
ဗုဟ + ယ + ယု] ဆွဲနုတ်ခြင်း။ အောက်ပုဒ်
ကြည့်။

အဗျူဟုနုဟေတု (ပု) [အဗျူဟုန+ဟေတု]
ဆွဲနုတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်း။ အဗျူဟုန-
ဟေတု-ကြည့်။

အဗ္ဗဟုတိ (ကြိ) [အာ+ဝဟ+အ+တိ။ အာ+ဗဟ+အ+တိ] ထုတ်ဆောင်၏။ နုတ်ပယ်၏။ ထုတ် - နုတ် - ၏။ သမ္မုလမ္ပိ တံ အဗ္ဗဟေ။ ပေတ။၁၅၅။ သမ္မုလမ္ပိ သဟမ္မုလေနပိ အဗ္ဗဟေယျ။ ဥဒ္ဓုရေယျာတိ အတ္ထော။ ပေတ။၁၅၆။ သလ္လံ အဗ္ဗဟေယျ။ မ၊၃။၃၊၄၄။ (အဗ္ဗဟေယျ။ သံ။ အဗ္ဗု၊၁၅၅။ သျ၊၁။ကံ)။ အဗ္ဗဟိ(အဗ္ဗဟိ၊ သိ) သဝိသံ သောကသလ္လံ။ အံ၊၂။၄၉။ အဗ္ဗဟိတိ နိဟရိ။ အံ၊၄။၃။၂၄။ တဒါ သုမေခော တကဝါ သောကသလ္လံ အဗ္ဗုဋ္ဌေသိ (အဗ္ဗုဟေသိ?)။ အပ၊၄။၂။၂၀၄။ အဗ္ဗဟုတိ-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗဟတ္ထပဗ္ဗတ (ပု၊န) [အဗ္ဗဟတ္ထ + ပဗ္ဗတ] အဗ္ဗဟတ္ထ မည်သော တောင်။ ဤတောင်သည် သုနာပရန္တတိုင်းရှိ အရှင်ပုဏ္ဏမထေရ် သီတင်းသုံးရာဌာန ၄-ခုတို့တွင်တခုဖြစ်သည်။ ထိုမထေရ်၏ ညီငယ်သည် ဤတောင်အနီး ကုန်သည်ရွာတွင်ရှိ၍ ထိုမထေရ်အား လုပ်ကျွေးပြုစုသည်။ သံ၊၄။၃။၂၂။ (အဗ္ဗဟတ္ထပဗ္ဗတ၊သျ၊၁။ အဗ္ဗဟတ္ထပဗ္ဗတ၊သိ။) သံ၊၄။၂။၂၃၈။ အဓိပ္ပပဗ္ဗတ (က)။ (မ၊၄။၄။၂၃၅-၅။ကား အဗ္ဗဟတ္ထပဗ္ဗတဟုပါရှိ၍ အဗ္ဗဟတ္ထပဗ္ဗတ၊သိ၊သျ၊၁။ဟု မူကဲ့ ပြသည်။)

အဗ္ဗဟန (န) [အာ+ဝဟ+ယု။ အာ+ဗဟ+ယု] ဆွဲနုတ်ခြင်း။ အဗ္ဗဟနကာလ - ဟေတုတို့ကြည့်။ အဗ္ဗဟန-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗဟနကာလ (ပု) [အဗ္ဗဟန + ကာလ] ဆွဲနုတ်သောအခါ။ ဝဏမုဿ ပရိကန္တနကာလော၊ သလ္လဿ သေနကာလော၊ အဗ္ဗဟနကာလော၊။ မ၊၃။၃။၂၁၂။

အဗ္ဗဟနဟေတု (ပု) [အဗ္ဗဟန + ဟေတု] ဆွဲနုတ်ခြင်းဟူသောအကြောင်း။ သော သလ္လဿပိ အဗ္ဗဟနဟေတု။ မ၊၃။၃။ အဗ္ဗ-

ဟနဟေတု(သိ)။ အဗ္ဗု၊၁။နဟေတု (သျ၊၁။ကံ)။

အဗ္ဗဟေတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အာ+ဝဟ+တွာ။ အာ+ဗဟ+တွာ] ဆွဲနုတ်၍။ သောဏ္ဍာယ ဘိသမ္မုဋ္ဌာလံ အဗ္ဗဟေတွာ။ သံ၊၁။၄၅၉။ (အဗ္ဗဟေတွာ(က)။ အဗ္ဗဟေတွာ (အဗ္ဗု၊၁။ဟေတွာ၊သျ၊၁။)တိ ဥဒ္ဓရိတွာ။ သံ၊၄။၂။၂၁၂။ အဗ္ဗဟိတွာ-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗုဋ္ဌ (တိ) အဗ္ဗုဋ္ဌ-ကြည့်။

အဗ္ဗုဋ္ဌသလ္လ (တိ) အဗ္ဗုဋ္ဌသလ္လ-ကြည့်။

အဗ္ဗုဋ္ဌေသိကတာ (ထိ) အဗ္ဗုဋ္ဌေသိကတာ-ကြည့်။

အဗ္ဗုဟဏ (န) [အာ+ဝဟ+ယု။ အာ+ဗဟ+ယု] ထုတ် - နုတ် - ခြင်း။ ရာဂသလ္လာဇီနံ ကန္တနံ နိဗ္ဗထနံ အဗ္ဗုဟဏံ (အဗ္ဗဟနံ၊ သျ၊၁။ကံ)။ မေ၊၄။၂။၂၅၄။ အဗ္ဗဟန-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗုဟန (န) အဗ္ဗဟန-ကြည့်။

အဗ္ဗုဟိတ (တိ) အဗ္ဗဟိတ-ကြည့်။

အဗ္ဗုဟိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အာ+ဝဟ+တွာ။ အာ+ဗဟ+တွာ] ဆွဲထုတ်၍။ သော တံ မုခေတော အဗ္ဗုဟိတွာ ဗဟိ ဌပေတိ။ ပဋိ၊သံ၊၄။၂။၂၇၈။ အဗ္ဗဟုတိ-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗုဋ္ဌ (တိ)[အာ + ဝဟ + တ။ အာ + ဗဟ + တ။ (အာဗ္ဗုစ - သံ)] ထုတ် - နုတ် - အပ်သော။ ဒီဃရတ္တာနုသယံတဉ္စ ပန မေ ဝိဝိကိစ္ဆာကထံကထာသလ္လံ၊ တဉ္စ အဂဝတာ အဗ္ဗုဋ္ဌံ။ ဒီ၊၂။၂၂၆။ သောကသလ္လေ အဗ္ဗုဋ္ဌေ။ ထေရ၊၄။၂။၄၃။ အဗ္ဗုဋ္ဌံ ဝိဝိကိစ္ဆာသလ္လံ။ ဝိ၊၄။၃။၂၇၆။ ဥဒကာ အဗ္ဗုဋ္ဌမတ္တေသု ဘိသမ္မုဋ္ဌာလကုမုဒနာဋ္ဌကလာပေသု။ အဘိ၊၄။၂။၆၃။ သေဒ အဗ္ဗုဋ္ဌံ (အဘိ၊၄။၂။၂၃၃။ ခုဒ္ဒက၊၄။၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၅၃) လည်း

ကြည့်။ (ဘေသု၊ ၂၁၂၉-၌ ကား
 “အဗျူဟံ အဘိဉ္စိဟိတံ၊ နုတ်အပ်ပြီး။...
 အဗျူဟသလ္လော၊ နုတ်ပယ်အပ်ပြီးသော
 သောကတည်းဟူသော ငြောင့်ရှိသည်။ အသ္မိ၊
 ဖြစ်၏။ အဗျူဟံ၌ အဘိဈေးရှိသော ဉိဟ-
 ဇာတ် တပစ္စည်း၊ ၎င်း တပစ္စည်းကို ဟန္တေဟိ
 ဟော ဟဿ လော ဝါ အဗဟနဟာနံ
 သုတ်ဖြင့် ဟ၊ ဓာတုနံဟကို လပြု၍ ပြီးရကား
 ‘အဗျူဟံ’ နေသည်။ ထို့ကြောင့် အဘိကို
 အဗျူဟံ အသဒိသဒ္ဓေဘောနှင့် ‘အဗျူဟံ’
 လိုသည်။ ဉိဟဇာတ် ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း
 ‘အဗျူဟိ ဝတ မေ သလ္လံ’ ဟု ပေတဝတ္ထု
 ကျမ်း လာသောကြောင့် သိသာသည်။ မေ၊
 ငါ၏။ သလ္လံ၊ စိုးရိမ်ခြင်း တည်းဟူသော
 ငြောင့်ကို။ ဝတ၊ စင်စစ်။ အဗျူဟိ၊ နုတ်ပြု
 ဟု ထို၌ ကတ္တာ၊ ဟော၊ ဤ၌ ကံဟော။ ဤမျှ
 ထူးသည် အဓိပ္ပါယ်ကား မကွဲကြပြီ။ အဗျူဟ
 သလ္လော၌ လည်း ၎င်းနည်း” ဟု ဆိုသည်။)
 အဗျဟတိ၊ အဗျဟတိ-တို့လည်း ကြည့်။

အဗျူဟံ (တိ) [န+ဝုဋ္ဌ] မမျှော-မထုတ်နုတ်-
 မပယ်ဖြတ်-အပ်သော။ အဗျူဟံ အသကတံ
 ဝိဇိတံ။ ထေရ၊ ၂၇၅။ တံ အဗျူဟံ အနုခွတံ
 ယေန၊ တံ အဗျူဟသကတံ ဝိဇိတံ (အဗျူဟံ
 အသကတံ ဝိဇိတံ?) ကတွာ ဝေဘူတော
 ဟုတွာ၊ ကိလေသေ အသမုစ္ဆိန္တိတွာတိ
 အတ္ထော။ ထေရ၊ ၄၂။

အဗျူဟတ္တ (န) [အဗျူဟ+တ္တ] ထုတ်-နုတ်-
 အပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်။ အဗျူဟသလ္လ၊ အဗျူ-
 ဧသိက-တို့ ကြည့်။

အဗျူဟသလ္လ (တိ) [အဗျူဟ+သလ္လ] ထုတ်-
 နုတ်-အပ်ပြီးသော ငြောင့်ရှိသော၊ ငြောင့်
 ကို - ထုတ်-နုတ်-ပြီးသော၊ သူ။ အဗျူဟ-
 သလ္လော အသိတော။ သုတ္တန်၊ ၃၇၂။ အဗျူ-
 ဧသလ္လော စရမပမတ္တော။ သုတ္တန်၊ ၄၀၀။
 မဟာနိ၊ ၄၃။ သော ဝုစ္စတိ အဗျူဟသလ္လော

အဗျဟိတသလ္လော...။ မဟာနိ၊ ၄၅။ ဗုဂါ-
 ဒိသလ္လာနံ အဗျူဟတ္တာ အဗျူဟသလ္လော။
 သုတ္တန်၊ ၄၂။ ၂၃၄။ မဟာနိ၊ ၄၈။ သွာဟံ
 (သောဟံ) အဗျူဟသလ္လောသ္မိ။ ဝိမာန၊
 ၁၁၄။ ပေတ၊ ၁၃၂၊ ၁၄၇။ ဘေ၊ ၁၁၂၊
 ၂၁၈၊ ၂၂၄။ ပေတ၊ ၄၈၊ ၃၉။ ဘေ၊ ၄၉၊
 ၁၄၆၊ ၃၆၉။ ဘေ၊ ၄၉၊ ၈၇။ သာဇ္ဇေ အဗျူဟ-
 သလ္လာဟံ။ ထေရီ၊ ၃၈၅။ = သာ အဟံ အဇ္ဇ
 သဗ္ဗသော ဥဒ္ဓန္တတဏှာသလ္လာ။ ထေရီ၊ ၄၈၊ ၅၉။

အဗျူဟသောကသလ္လ (တိ) [အဗျူဟ+သောက+
 သလ္လ] ထုတ်-နုတ်-အပ်ပြီးသော သောက
 ငြောင့်ရှိသော၊ သောကငြောင့်ကို - ထုတ်
 - နုတ်-ပြီးသော၊ သူ။ အသောက(ခုစ္စက၊
 ၄၁၂၉။ သုတ္တန်၊ ၄၂။ ၃၄) ကြည့်။

အဗျူဟေသိက (တိ) [အဗျူဟ+သိကာ] ထုတ်
 - နုတ် - အပ်ပြီးသော ဝဋ်မြစ်တဏှာ
 တံခါးတိုင်ရှိသော၊ ဝဋ်မြစ်တဏှာတံခါးတိုင်
 ကို-ထုတ် - နုတ် - ပြီးသော၊ သူ။
 (ရဟန္တာ)။ ဝေခေါ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အဗျူ-
 ဧသိကော ဟောတိ။ မာ၊ ၁၉၂။ အံ၊ ၂။ ၇၄။
 အယံ (တဏှာ) ဟိ ဂမ္ဘီရာနဂတဋ္ဌေန သေ-
 ကာတိ ဝုစ္စတိ။ တေနေသ တဿာ အဗျူ-
 ဧတ္တာ လုဉ္ဇိတွာ ဓဉ္ဇိတတ္တာ အဗျူဟေသိ-
 ကောတိ ဝုတ္တော။ မ၊ ၄၂။ ၂။ မဟာနိ၊ ၄၈။ ၇၂။
 အဗျူဟေသိကောတိ တဏှာသင်္ခါတံ သေ-
 ကာထမ္ဘံ အဗျူဟု လုဉ္ဇိတွာ ဌိတော။ အံ၊ ၄၂။
 ၃၁။ (မ၊ ၄၂။ ၉၆-၇။ အံ၊ ၄၂။ ၂၈-တို့လည်း
 ကြည့်။) သော ဥက္ခိတ္တပလိသော သံကိဏ္ဍ-
 ပရိက္ခော အဗျူဟေသိကော နိရုဂ္ဂဋ္ဌေ...။
 မဟာနိ၊ ၁၆။ စူဠနိ၊ ၈၅။

အဗျူဟေသိကတာ (တိ) [အဗျူဟေသိက+
 တာ] ထုတ် - နုတ်-အပ်ပြီးသော ဝဋ်မြစ်
 တဏှာ တံခါးတိုင်ရှိသည်၏ အဖြစ်။ တေ
 သဗ္ဗေ ယထာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာဝက-
 အာဝေန ကေဝိဓာ၊ တထာ အသေက္ခဘာ-

ဝေဒနံ၊ အဗ္ဗုဇ္ဈေသိကတာယ။ ထေရါဋ္ဌ။ ၂။
၅၃၈။ တာ သဗ္ဗာပိ ယထာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ
သာဝိကာဘာဝေန ကေဝိဓာ၊ တထာ...
အဗ္ဗုဇ္ဈေသိကတာယ။ ထေရါဋ္ဌ။ ၃၀၀။

အဗ္ဗောကိဏ္ဏ (တိ) [န+ဝေါကိဏ္ဏ] မရောနှော
-မပြုမ်း-အခြားမရှိ-သော၊ မပြတ်-အ
စဉ်အတိုင်း - ပြစ်သော။ ကုက္ကုရဝတ်
ဘာဝေတိ ပရိပုဏ္ဏိ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ။ မ၊ ၂။
၅၀။ အဗ္ဗောကိဏ္ဏန္တိ နိရန္တရံ။ မ၊ ၄။ ၃။
၇၁။ အဗ္ဗောကိဏ္ဏန္တိ တေဟိ အဝေါမိဿံ။
မ၊ ၄။ ၃။ ၄၄။ သဘာဝံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ။
အံ၊ ၂။ ၄၀၅။ အဘိ၊ က။ ၂၁၁။ မဟာနိ၊ ၁၄။
၈၄၃။ ၄၂။ သုတ္တနိ၊ ၄၁။ ၁၉၀။ အဗ္ဗော-
ကိဏ္ဏန္တိ နိရန္တရံ အညေန စေတသာ အသပ္ပိ-
ဿံ။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၁၄၉။ အဗ္ဗောကိဏ္ဏန္တိ အညေန
အသပ္ပိဿံ။ မဟာနိ၊ ၄။ ၆၈။ ပဉ္စ ဇောတိ-
သတာနိ အဗ္ဗောကိဏ္ဏာနိ ဗြာဟ္မဏကုလေ
ပစ္စာဇာတာနိ။ ဥဒါနံ ၁၀၉။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၄၂၀။
အဗ္ဗောကိဏ္ဏာနိတိ ခတ္တိယာဒိဇောတိအန္တရေ-
ဟိ အဝေါမိဿာနိ အနန္တရိတာနိ။ ဥဒါနံ၊
၄။ ၁၇၄။ န အဗ္ဗောကိဏ္ဏာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ အဘိ၊
ဝိ။ ၃၂၃။ န အဗ္ဗောကိဏ္ဏာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ န
ပဋိပါဋိယာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ၎င်း။ ၃၃၂။ န အဗ္ဗော-
ကိဏ္ဏာတိ အညေန ဝိညာဏေန အဗ္ဗော-
ကိဏ္ဏာ နိရန္တရဝ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တေန နေသံ
အနန္တရတာ ပဋိက္ခိတ္တာ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၇။
အဗ္ဗောကိဏ္ဏာတိ အဗျဝဟိတာ၊ အနန္တရိကာ-
တိ အတ္ထော။ ဝဝတ္ထိတာနုပ္ပိ ပဋိပါဋိနိယမော၊
တေန ပဋိက္ခိတ္တာတိ အတ္ထော။ အနန္တရ-
တာတိ အနန္တရပစ္စယတာ တေန ပဋိက္ခိ-
တ္တာတိ အတ္ထော။ မူလဋီ၊ ၂။ ၂၀။ တေနာတိ
အဗ္ဗောကိဏ္ဏာတိ ဝစနေန။ အနုဋီ၊ ၂။ ၂၀။
အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ ပဉ္စသတံ၊ ပဗ္ဗဇိ ဣသိပဗ္ဗဇိ။
အပါ၊ ၁။ ၂၆။ အဗ္ဗောကိဏ္ဏန္တိ အဋ္ဌိန္ဒ
နိရန္တရံ။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၅။ ကေမေကသ္မိ
ဝိဟာရေ အဗ္ဗောကိဏ္ဏာနိ ဒသပိ ဝိသတိပိ

ဘိက္ခုသဟဿာနိ ဝသန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၃။
အဗ္ဗောကိဏ္ဏာနိ...ဝိသဘာဝုဂ္ဂလေဟိ အသံ-
သဋ္ဌာနိ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၄၁။ (ဝဇီရ၊ ၅၇-
လည်း ကြည့်။) သုသာနေ သဋ္ဌိဝဿာနိ၊
အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ ဝသာမဟံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၄၆။ အံ၊
၄။ ၁။ ၅၉။ အဗ္ဗောကိဏ္ဏန္တိ အဝိစ္စေဒံ။ မ၊ ၄။
၂။ ၁၁၁။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၃။ ဧဝံ ဟိရိပဋိဗဒ္ဓါ စ
ပညာ ကိစ္စကာရီ ဟောတိ အစလာ အသိထိ-
လာ အဗ္ဗောကိဏ္ဏာ အဟိရိကေန။ သံ၊ ၄။ ၁။
၂၃၁။ တသ္မာ တိဿောပိ စေတာ ကေဿ
ဥပ္ပန္နာ အဗ္ဗောကိဏ္ဏာ ဝေ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၂၈။
မ၊ ၄။ ၃။ ၅၆။ ယထာ ဟိ အဗ္ဗောကိဏ္ဏေ
ဘဝဂေ ဝတ္တမာနေ အင်္ဂါနိ ဩသီဒန္တိ
ပဝိဋ္ဌာနိ ဝိယ ဟောန္တိ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၁၅၁။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၂။ ၄၀၂။ ဒီဝါ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ
ရတ္တိ အပ္ပနိဋ္ဌေသိ။ မူလဋီ၊ ၂။ ၁၅၄။
အသေစနက (ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၃၀၁။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၈၃။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၁၂)၊ ပါဟု-
နေယျ (ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၂၇၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၁၃။
သာရတ္ထ၊ ၂။ ၇၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၈၀)တို့လည်း
ကြည့်။

အဗ္ဗောကိဏ္ဏဘဝဂေါတ္တရဏ (န) [အဗ္ဗော-
ကိဏ္ဏ+ဘဝဂံ+ဩတရဏ] မရောပြုမ်း- သီး
သန့်ပြစ်-သော ဘဝင်၏ သက်ရောက်ခြင်း၊
ဘဝင်ချည်း သီးသန့်ကျခြင်း။ ဣဒံ (မူလဋီ၊
၂။ ၁၈၀) နှ့် ဣဒံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏဘဝဂေါတ္တ-
ရဏသင်္ခါတံ ကိရိယမယဇိတ္တာနံ အပ္ပဝတ္တနံ
သုပ္ပံ နာမ။ အနုဋီ၊ ၂။ ၁၈၁။

အဗ္ဗောဓိန္ဒ (တိ) [န+ဝေါဓိန္ဒ (=ဝိ+အဝ+
ဆိဒ+တ)] (အဝုဓိန္ဒ-သံ) မပြတ်သော။
ဥဘယတော အဗ္ဗောဓိန္ဒံ ဣဓ လောကေ
အပ္ပတိဋ္ဌိတဉ္စ ပရလောကေ အပ္ပတိဋ္ဌိတဉ္စ။
ဒီ၊ ၃။ ၈၇။ ဥဘယတော အဗ္ဗောဓိန္ဒန္တိ ဒီဟိပိ
ဘာဏေဟိ အဓိန္ဒံ။ ဒီ၊ ၄။ ၃။ ၇၂။ (ဒီ၊ ၄။ ၃။
၇၀-၇၁-လည်း ကြည့်။) အဗ္ဗောဓိန္ဒံ ကရိတာ-

န၊ မဟာဒါနံ ပထဝီယံ။ စရိယာ။ ၃၈၉။
 အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ ကရိတာနာတိ အာရမ္မတော
 ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာယုပရိယောသာနာ အ-
 ဟောရတ္ထံ အဝိဇ္ဇန္တံ ကတာ။ စရိယာ။ ၄၅။
 အဗ္ဗောဓိန္ဒြေယ သန္တတိယာ။ ဝိလိန္တ။ ၇၆။
 အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ ဝတ္တမာနာ၊ သံသာဓေတိ ပဝုဇ္ဇ-
 တိ။ ဒိ၊ ၁၂။ ၈၆။ သံ၊ ၁၂။ ၈၉။ အံ၊ ၁၂။
 ၃၈၆။ အဘိ၊ ၁၂။ ၁၁။ အဘိ၊ ၁၂။ ၁၄၂။
 ဥဒါန၊ ၁၂။ ၅၅။ ဣတိဝုတ်၊ ၁၂။ ၅၅။ သုတ္တနိ၊
 ၁၂။ ၁၅၁။ ထေရ၊ ၁၂။ ၁၉၁။ ၁၂။ ၁၅၁။
 ၁၂။ ၁၅၁။ ပဋိသံ၊ ၁၂။ ၁၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၂။ ၁၇၆။
 အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ ဝတ္တမာနာတိ အဝိဇ္ဇေဒေန
 ပဝတ္တမာနာ။ ဒိ၊ ၁၂။ ၉၁။ သံ၊ ၁၂။ ၁၀၄။
 အံ၊ ၁၂။ ၃၈၄။ (သံ၊ ၁၂။ သံ၊ ၁၂။ တို့၌ အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ
 ဟု ပျက်လျက်ရှိသည်။) ပုဗ္ဗာစရိယမဂ္ဂေါ စ၊
 အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ ပဝတ္တတိ။ အဘိ၊ ၁၂။ ၁၂။
 အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ အဇ္ဇာပိပဝတ္တတိတိ နိဿယော
 ဟောတိ။ မူလ၊ ၁၂။ ၈၄။ ကုလပဋိပါဋိယာ
 အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ ကတာ နိရန္တရံ ဒိယမာနတ္တာ
 “ဘတ္တပဋိပါဋိ အဓိဋ္ဌိတာ ဟောတိ”တိ
 ပါဠိယံ (ဝိ၊ ၁၂။ ၁၀၂) ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၁၂။ ၅၆။

အဗ္ဗောဓိန္ဒြေဥဒကနိဿန္တ (တိ) [အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ + ဥဒ-
 က + နိဿန္တ] မပြတ်သော ရေစီးမြို့သော၊
 ရေစီးမပြတ်သော။ အဗ္ဗောဓိန္ဒြေဥဒကနိဿန္တ
 နဒိတိရက္ခပကေ (နဒိပုလိနေ ခတက္ခပ-
 တလေ။ ခုဒ္ဒက၊ ၁၂။) အဘိ၊ ၁၂။ ၆၄။ ခုဒ္ဒက၊
 ၁၂။ ၅၃။

အဗ္ဗောဓိန္ဒြေဥဒယာဟ (ပု) [အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ + ဥဒယာဟ]
 မပြတ်သော - အားထုတ်ခြင်း - လုံ့လ။
 အဗ္ဗောဓိန္ဒြေဥဒယာဟသင်္ခါတေန ဝိရိယေန။
 အပါ၊ ၁၂။ ၂၄။

အဗ္ဗောဓိန္ဒြေကာလ (ပု) [အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ + ကာလ]
 မပြတ်သော ကာလ။ အခါမပြတ်။ ဓုဝကာလ
 (မဟာနိ၊ ၁၂။ ၆၈) ကြည့်။

အဗ္ဗောဓိန္ဒြေတာ (တိ) [အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ + တာ]
 မပြတ်သည်၏ အဖြစ်။ အဗ္ဗောဓိန္ဒြေတံ ဗာ-
 ဟုလ္လဝတ္တိတဉ္စ ဥပါဒါယ။ ဝိမတိ၊ ၁၂။ ၁၀၇။

အဗ္ဗောဓိန္ဒြေတာဒဿန (န) [အဗ္ဗောဓိန္ဒြေတာ +
 ဒဿန] မပြတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း။
 သဟေတုကေန ဒုက္ခေန (အဘိ၊ ၁၂။ ၈၂)-
 တိ တေနေ ဒုက္ခဿ အဗ္ဗောဓိန္ဒြေတာဒဿ-
 နေန အတိသံဝေဂဝတ္ထုတံ ဒဿေတိ။ မူလ၊ ၁၂။
 ၂။ ၅၄။

အဗ္ဗောဓိန္ဒြေပဝတ္တိ (တိ) [အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ + ပဝတ္တိ]
 မပြတ် ဖြစ်ခြင်း။ သံသာရပရိယန္တေတိ ခန္ဓ-
 ဓာတုအာယတနာနံ အဗ္ဗောဓိန္ဒြေပဝတ္တိယာ။
 မဟာနိ၊ ၁၂။ ၇၈။

အဗ္ဗောဓိန္ဒြေဝိရိယ (န) [အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ + ဝိရိယ]
 မပြတ်သော - လုံ့လ - ဝိရိယ။ အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ-
 ဝိရိယသင်္ခါတာ ဓိတိ။ ဒေ၊ ၁၂။ ၁၄၈။
 အဗ္ဗောဓိန္ဒြေဝိရိယေန ဓိတိမာ။ ဒေ၊ ၁၂။
 ၁၈၉။

အဗ္ဗောဓိန္ဒြေပုဋ္ဌေန (န) [အဗ္ဗောဓိန္ဒြေ + ပုဋ္ဌေန]
 မပြတ် ဖြစ်ခြင်း။ သံသာရဿ အဗ္ဗော-
 ဓိန္ဒြေပုဋ္ဌေနတော။ နေတ္ထိ၊ ၁၂။ ၁၃၂။

အဗ္ဗောဇ္ဈေဒ (ပု) [န + ဝေါဇ္ဈေဒ] မပြတ်ခြင်း။
 ဥဘယတ္တာပိ အဗ္ဗောဇ္ဈေဒဝသေန ပဝတ္တတိတိ
 ဝုတ္တံ။ ပဋိသံ၊ ၁၂။ ၁၂။

အဗ္ဗောဟာရ (တိ) [န + ဝေါဟာရ] မခေါ်ဝေါ်
 - မပြောပ - လောက်သော။ အဗ္ဗောဟာ-
 ရောဝ သော အန္တော၊ ပုဝါဒိသုပိ ကဏ္ဍကံ။
 ဝိ၊ နိစ္ဆယ။ ၁၀၁၉။ ကဏ္ဍကံ အဗ္ဗောဟာရန္တိ
 ယောဇနာ။ ၎င်း၊ ၁၂။ အဗ္ဗောဟာရိက (ဝိ၊ ၁၂။
 ၃။ ၃၀) လည်း ကြည့်။ ကမ္မလိကာသု ဒိန္နာ-
 သု၊ အဗ္ဗောဟာရောတိ ဝုတ္တံ။ ဝိ၊ နိစ္ဆယ။
 ၁၂။ ၁။ (ဝိ၊ ၁၂။ ၁၁၉-နှင့် ယှဉ်ကြည့်။)

အဗ္ဗောဟာရတာ (တိ) [အဗ္ဗောဟာရ + တာ]
 မခေါ်ဝေါ် - မပြောပ - လောက်သည်၏

အဖြစ်။ အကုသလဘာဝေ ပနဿာ အဗ္ဗောဟာရတာ နတ္ထိ။ ဝိမတိ။ ၁။ ၂၅၂။

အဗ္ဗောဟာရနယ (ပ) [အဗ္ဗောဟာရ + နယ] မခေါ်ဝေါ် - မပြောပ - လောက်သည့် အရာ ဝတ္ထုကို ပြသောနည်း။ တဏှာ ပတ္တဿ ဝဏ္ဏော ဝါ၊ အဗ္ဗောဟာရနယော အယ်။ ဝိနိစ္ဆယ။ ၁၄၅၂။ အဗ္ဗောဟာရိကနယ-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗောဟာရိက (တိ) [(၁) န + ဝေါဟာရိက (=ဝေါဟာရ + ဣက)။ (၂) န + ဝေါဟာရိက (ဝိ + အဝ + ဟရ + ဣယ - ကို က ပြု။) (အဝုပ္ပဟာယျ - သံ)] မခေါ်ဝေါ် - မပြောပ - လောက်သော၊ တရား၊ အရာ။ (၁) ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ် - ခေါ်ဝေါ်ခြင်း - သို့ မရောက် - ကို မထိုက် - သော။ (၂) မခေါ်ဝေါ် - အပ် - ထိုက် - သော။ တဉ္စ ခေါ် ဧတံ အဗ္ဗောဟာရိကံ။ ဝိ။ ၁။ ၁၁၆။ တဉ္စ ခေါ် ဧတံ အဗ္ဗောဟာရိကန္တိ တဉ္စ ခေါ် ဧတံ ဧသံ အညဗျာကရဏံ အဗ္ဗောဟာရိကံ အာပတ္တိပညာပနေ ဝေါဟာရံ န ဂစ္ဆတိ၊ အာပတ္တိယာ အာဂံ န ဟောတိတိ အတ္ထော။ ဝိ။ ၄၂။ ၇၉။ အတ္ထေသ ဘိက္ခဝေ စေတနာ၊ သာ စ ခေါ် အဗ္ဗောဟာရိကော။ ဝိ။ ၁။ ၁၅၃။ သာ စ ခေါ် အဝိသယေ ဥပ္ပနုတ္တာ အဗ္ဗောဟာရိကော၊ အာပတ္တိယာ အာဂံ န ဟောတိ။ ဝိ။ ၄၂။ ၁၀၆။ အဗ္ဗောဟာရိကာတိ သီလဝိပတ္တိဝေါဟာရံ နာရဟတိတိ ကတာ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ။ ၁။ ၂၅၂။ ပါနိယဆဋ္ဌာဒိနံ ဗဟိ သေဝါလော ဒုက္ခဝုတ္တု၊ အန္တော အဗ္ဗောဟာရိကော။ ဝိ။ ၄၂။ ၃၀။ အဗ္ဗောဟာရိကောတိ အာပတ္တိယာ အာဂံ န ဝေါဟာရိတဗ္ဗော၊ ဝေါဟာရိတုံ န အရဟတိတိ အတ္ထော။ ပါစိတ်ယော၊ ၁။ ၁၉။ နန သုပိနဂဏဿ စိတ္တံ အဗ္ဗောဟာရိယံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာတိ။ အဘိ။ က။ ၄၄၆။ ဣမိနာ ကာရဏေန တံ အဗ္ဗောဟာရိကံ န အဗျာ

ကတတ္တာတိ။ အဘိ။ ဋ္ဌ။ ၃။ ၂၇၂။ သန္တာယ သမာပတ္တိယာ ဝုတ္တိတဿ ဘိက္ခုနော အဿာသပဏာသော အဗ္ဗောဟာရိကာ ဟောန္တိ။ မ။ ၄။ ၂။ ၂၆၅။ သံ၊ ၄။ ၃။ ၁၃၄-၅။ အဗ္ဗောဟာရိကာတိ သုခုမတ္တဘာဝပ္ပတ္တိယာ “အတ္တိ” တိ ဝေါဟာရိတုံ အသက္ကုဏေယျာတိ ကေစိ။ နိရောဓဿ ပန.... အဘာဝတော ဧဝတေ အဗ္ဗောဟာရိကာ ဝုတ္တာ။ မ။ ၄။ ၂။ ၂၈၄-၅။ အဗ္ဗောဟာရိကာ ဟောန္တိ အတိသုခုမသဘာဝတ္တာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၇၂။ အပ္ပဟေနကေ ဆဇ္ဇေတွာ အဗ္ဗောဟာရိကေ ကတာ။ မ။ ၄။ ၃။ ၁၁၈။ တံ ဝေဒနံ အဗ္ဗောဟာရိကံ ကတာ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၂။ တေဟိ ပန စိတ္တေဟိ သဟဇာတာ အဘိဇ္ဈာဗျာပါဒမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယော စေတနာပက္ခိကာ ဝါ ဘဝန္တိ အဗ္ဗောဟာရိကာ ဝါ။ အဘိ။ ဋ္ဌ။ ၁။ ၁၃၃။ အဗ္ဗောဟာရိကာ ဝါ မနောကမ္မဝေါဟာရဝိရဟာ။ မူလ။ ၄။ ၁။ ၇၈။ အစေတနာသဘာဝတော ဝါ ပါဏာတိပါတာဒိဝသေန အဗ္ဗောဟာရိကာ၊ ပါဏာတိပါတာဒိဝသေန န ဝတ္တဗျာတိ အတ္ထော။ အနု။ ၄။ ၁။ ၈၅။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၂၅-လည်း ကြည့်။) အဗ္ဗောဟာရိက (ဝိ။ ၄။ ၂။ ၁၅၄) ကိ အပ္ပမာဏံ၊ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၃၄။ = ပမာဏာတိက္ကန္တဝေါဟာရံ န ဂစ္ဆတိ။ ဝိမတိ။ ၁။ ၂၅၂။ (ဇော၊ ၄။ ၃။ ၂၉၀။ ဇော၊ ၄။ ၅။ ၂၈၈။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၇၂။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၀၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၂၁။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၂၇၃။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၂၊ ၃၃၄။ အဘိ။ ဋ္ဌ။ ၃။ ၂၉၁။ မူလ။ ၄။ ၁။ ၂၀။ အနု။ ၄။ ၁။ ၁၆၇-တို့လည်း ကြည့်။)

အဗ္ဗောဟာရိကဋ္ဌာန (န) [အဗ္ဗောဟာရိက + ဋ္ဌာန] မပြောပလောက်သော - အရာ - ဋ္ဌာန။ ဒုက္ခဝေဒနာယ ပန ဗလဝဘာဝေန သာ အဗ္ဗောဟာရိကဋ္ဌာနေ ဌိတာ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၉၀။ အပ္ပါဝသရ (အံ၊ ၄။ ၂။ ၉၁) လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗောဟာရိကတ္ထ (န) [အဗ္ဗောဟာရိက+တ္ထ]
မခေါ်ဝေါ် - မပြောပ - လောက်သည်၏အ
ဖြစ်။ ဝိတိက္ကမာဘာဝါ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ
စ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၂။ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ အနာ-
ပတ္တိကရာ။ သာရတ္ထ၊၂။၄၂။ ကခါ၊ဋ္ဌိ၊သစ်။
၁၉၀။ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။
၁၁၉။ ဒေါမနဿေန သဒ္ဓိံ ပဋိသော ဥပ္ပန္နောပိ
အတ္တနော ပဋိသကိစ္စံ အကရုဏာဘာဝေန ဝေ
ပဋိသနသယော န ဟောတိ၊ အဗ္ဗောဟာရိ-
ကတ္တံ ဂစ္ဆတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၃။

အဗ္ဗောဟာရိကနယ (ပ) [အဗ္ဗောဟာရိက+
နယ] မပြောပလောက်သည့် အရာဝတ္ထုကို
ပြသောနည်း။ ဣဒါနိ အဗ္ဗောဟာရိကနယော
ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၁၁၇။

အဗ္ဗောဟာရိကပက္ခ (ပ) [အဗ္ဗောဟာရိက+
ပက္ခ] မပြောပလောက်သည့်ဘက်။ အဗ္ဗော-
ဟာရိကပက္ခံ ဘဇ္ဇတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၁၉။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။၁၂၂။

အဗ္ဗောဟာရိကပုသင်္ဂ (ပ) [အဗ္ဗောဟာရိက+
ပသင်္ဂ] မပြောပ လောက်သည်၌ - ငြိမ်းပ-
ပါဝင် - လျင်းပါး - ဖွယ်။ ဘတ္တုဂ္ဂါရောတိ-
အာဒိ အဗ္ဗောဟာရိကပုသင်္ဂေန ဝိကာလ-
ဘောဇနဝိနိစ္ဆယဒဿနံ။ ဝိမတိ၊၂။၃၈။

အဗ္ဗောဟာရိကဘာဝ (ပ) [အဗ္ဗောဟာရိက+
ဘာဝ] မပြောပလောက်သည်၏ အဖြစ်။
သုပိနန္တေ စေတနာယ အဗ္ဗောဟာရိကဘာဝံ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၆။ တေသံ အဗ္ဗောဟာရိက-
ဘာဝေါ သဗ္ဗိဝတ္ထေရဝတ္ထုနာ ဝေဒိတဗ္ဗော။
မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၅။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၃၅။ (သံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၇၅။မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈၅-တို့လည်း ကြည့်။) စေတ-
နာယ အဗ္ဗောဟာရိကဘာဝေါ။ မူလဋီ၊၁။
၇၉။ (အနုဋီ၊၁။၈၅-လည်း ကြည့်။)

အဗ္ဗောဟာရိကဘာဝ (ပ) [အဗ္ဗောဟာရိက+
အဘာဝ] မပြောပလောက်သော အရာဝတ္ထု

မဟုတ်ခြင်း။ ဓမ္မာဒိအဗ္ဗောဟာရိကဘာ-
ဝေါ။ ကခါ။၂၃၂။ သာရတ္ထ၊၃။၇၅။ ဓမ္မာဒိ-
အဗ္ဗောဟာရိကဘာဝေါတိ ဓမ္မပ္ပဂန္ဓဒန္တ-
သယာဒိအဗ္ဗောဟာရိကဘာဝေါ။ ကခါ၊ဋ္ဌိ၊
သစ်။၃၉၆။ ဓမ္မာဒိနံ အဗ္ဗောဟာရိကနံ
အဘာဝေါ။ ကခါ၊ယော၊၄။၁၁၅။ (ဝိမတိ၊
၂။၃၈-၌ကား အဗ္ဗောဟာရိကဘာဝေါ-
ဟု ရှိသည်။)

အဗ္ဗောဟာရိယ (တိ) [န + ဝေါဟာရိယ]
အဗ္ဗောဟာရိက နှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အဗ္ဗ (တိ) [(၁) အာပ + ဘရ + ကိ။ အာပံ
ဘရတိတိ အဗ္ဗံ၊ ကိ၊ပဿ ဗော။ ဇာနိ၊ဋ္ဌိ။
၄၈။ အဗ္ဗ + အ။ အဗ္ဗောတိ မေသော၊ သော
ဟိ အဗ္ဗတိ အနေကသတပဋ္ဌလော ဟုတွာ
ဂစ္ဆတိတိ “အဗ္ဗော”တိ ဝဇ္ဇတိ။ အဗ္ဗ-သဒ္ဓေါ
တိလိဂိကော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ နိတိ၊ဇာ။၁၂၅။
(၂) န + ဘု + အ။ န ဘဝတိတိ အဗ္ဗံ။ ဇာနိ၊
ဋ္ဌိ၊၄၅။ အတြ၊ အဗ်တြ - သံ)] (၁) (က) မိး
တိမ်။ အဗ္ဗံ ဘိက္ခုဝေ စန္ဒိမသုရိယာနံ ဥပက္ကိ-
လေသော။ ဝိ၊၄။၄၉၂။ အဗ္ဗော ... ဥပက္ကိ-
လေသာ။ အံ၊၁။၃၆၂။ အဗ္ဗော မုတ္တောဝ စန္ဒိ-
မာ။ မ၊၂။၃၀၇။ ဓမ္မ၊၃၉၊၆၈။ ထေရ၊၃၀၂။
ပဋိသံ၊၁၇၃။ အဗ္ဗော မဟိကာ ဓူမော ရဇော။
အဘိ၊ဇာ။၁၆၂။ အဗ္ဗောတိ ဝလာဟကော။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅၄။ ယထာ အဗ္ဗာနိ ဝေရမ္ဘော၊
ဝါတော နုဒတိ ပါဝသေ။ ထေရ၊၃၀၇။
ယထာ ပါဝသေ ကာလေ အဗ္ဗာနိ ဝလာဟ-
ကာနိ ဝေရမ္ဘဝါတော နုဒတိ ခိပတိ နိဟရတိ။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၁၅။ သတေရတာ အဗ္ဗမိဝ၊
စန္ဒကံ ပါဝိသိ ရုစာ။ ဇာ၊၂။၂၆၃။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊
၇။၁၂၀။ အဗ္ဗုဋ္ဌိတောဝ သော ယာတိ၊
သ ဂစ္ဆံ န နိဝတ္တတိ။ ဇာ၊၁။၃၇၃။ ယထာ
နာမ ဝလာဟကသခါကော အဗ္ဗော ဥဋ္ဌိ-
တော နိဗ္ဗတ္တော ဝါယုဝေါဟတော ပဋိ-
ဂစ္ဆတိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၅၀၁။ အဗ္ဗံ မဟာရာဇ
သုရိယဿ ရောဂေါ။ မိလိန္ဒ၊၂၆၅။ အဗ္ဗေသု

ဟဋ္ဌေသု...ပုရိသော အဗ္ဗာနိ ယထာပဋိသံ၊
 ၄၁။ ၂၆။ (ဒိဋ္ဌါ၁။ ၁၂၉။ သိဋ္ဌိသစ်၊ ၂။ ၁၄-
 တို့လည်းကြည့်။) (ခ)တိမ်မဏ္ဍပ်။ (ဂ)မိုးတွင်း
 အခါ။ ယေနကဒါ အဗ္ဗံ ဟောတိ။ သံ၊ ၂။
 ၂၁၆။ အဗ္ဗံ ဟောတိတိ အဗ္ဗမဏ္ဍပေါ (အဗ္ဗ-
 မဏ္ဍလောသိ)ဟောတိ။ ဣဓာပိ ယံဝဿာနေ
 စ သိသိရေ စ အဗ္ဗံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ ဥတုသမု-
 ဌာနိကံ ပါကတိကမေဝ။ ယံ ပန အဗ္ဗေယေဝ
 အတိအဗ္ဗံ။ သတ္တသတ္တာဟမ္ပိ စန္ဒသုရိယေ
 ဆာဒေတွာ ဧကန္တကာရံ ကရေတိ။ ယဉ္စ
 စိတ္တဝေသာမမာသေသု အဗ္ဗံ။ တံ ဒေဝတာ-
 နုဘာဝေန ဥပ္ပန္နံ အဗ္ဗံ နာမ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၃၂၂။
 အဗ္ဗမဏ္ဍပေါတိ မဏ္ဍပသဒိသအဗ္ဗပဋ္ဌလဝိ-
 တာနမာဟ။ အဗ္ဗံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ တဟံ တဟံ
 ပဋ္ဌလံ ဥဋ္ဌဟတိ။ အဗ္ဗေယေဝါတိ အဗ္ဗကာ-
 လေ ဧဝ၊ ဝဿာနေတိ အတ္ထော။ အတိ-
 အဗ္ဗန္တိ သတပဋ္ဌလသဟဿပဋ္ဌလံ ဟုတွာ
 အဗ္ဗုဋ္ဌာနံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။ (န) (၂)ကောင်း
 ကင်။ အဗ္ဗံ ရဇော အဗ္ဗာဒေသိ။ ဇာ၊ ၂။
 ၃၇၁။ အဗ္ဗတော ဩရုဟိတုာန၊ ဘူမိယံ-
 ဌာသိတာဝဒေ။ အပါ၊ ၁။ ၁၃၄။ ကိကိ ခေါ
 မဟာရာဇ ဥတ္တာနာ သေတိ “မာ အဗ္ဗာ
 (အဗ္ဗံ?) ဥန္နိယံ”တိ။ မ၊ ၄။ ၄။ ၁၄။
 အဗ္ဗန္တိ အာကာသံ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၇။ အန္တ-
 လိက္ခံ ခမာဒိစ၊ ပထောဗ္ဗံ ဂဂနံ မုရံ၊ ဇာနံ။
 ၄၅။

အဗ္ဗက (န) [အဗ္ဗ + က၊ အဗြက၊ အဗြ-
 က-သံ] အဗြိုက်၊ လချေး။ (သတ္တ၊
 တမျိုး။) အမလံ တုဗ္ဗကံ ဘဝေ။ ဇာနံ၊ ၄၉၂။
 အဗ္ဗံ အာကာသော၊ မေသော စ၊ တံသည-
 ကတ္တာ အဗ္ဗကံ။ သညာယံ ကော။
 “မေသမ္ပရာဘိဇာနဉ္စ၊ ဂေါရိ ဗိဇဉ္စ အဗ္ဗ-
 က”န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ၎င်း၊ ၄။

အဗ္ဗကာလ (ပ) [အဗ္ဗ + ကာလ] တိမ်ထူထပ်
 သော-မိုးတွင်း-အခါ။ အဗ္ဗ(၁)(ခ)(ဂ)
 အနက်တို့ကြည့်။

အဗ္ဗကုဋ္ဌ (ပု၊န) [အဗ္ဗ+ကုဋ္ဌ] မိုးတိမ်ထူထပ်။
 ဩဘာသတိ ဝိဇ္ဇရိဝဗ္ဗကုဋ္ဌံ။ ဝိမာန၊ ၁။
 အဗ္ဗကုဋ္ဌန္တိ ဝလာဟကသိခရေ။ ဘုမ္မဏ္ဏေ
 ဟိ တေ ဥပယောဂဝစနံ။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၁။

အဗ္ဗကုဋ္ဌသဒိသ (တိ) [အဗ္ဗကုဋ္ဌ+သဒိသ]
 မိုးတိမ်ထူထပ်နှင့် တူသော။ နိလဗ္ဗကုဋ္ဌသ-
 ဒိသာ၊ ကုဋ္ဌာဂါရဝရူပမာ။ ထေရ၊ ၃၇၁။

အဗ္ဗကုဋ္ဌသမ (တိ) [အဗ္ဗကုဋ္ဌ+သမ] မိုးတိမ်
 ထူထပ်နှင့်တူသော။ အဗ္ဗကုဋ္ဌသမာ ဥစ္စာ၊
 ကဏ္ဍကနိစိတာ ဒုမာ။ ဇာ၊ ၂။ ၂၇၂။ ဇာ၊ ၄။
 ၇။ ၁၄၂။

အဗ္ဗကွာတိ (ကြိ) [အဘိ + အာ + ခါ + အ +
 တိ] စုပ်စွဲ၏။ အဗ္ဗကွာတိ အဘူတေန။ ဇာ၊
 ၁။ ၁၁၈။ ဇာ၊ ၄။ ၆။ ၂၂၁။

အဗ္ဗကွာန (န) [အဘိ + အာ + ခါ + ယု]
 မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံ စုပ်စွဲခြင်း၊ ဆဲရေးခြင်း။
 န ဟိ သာဓု ဘဂဝတော အဗ္ဗကွာနံ။ ဝိ၊ ၂။
 ၁၇၅။ ဒီ၊ ၃။ ၂၀၅။ မ၊ ၁။ ၁၈၂။ ၃၂၃။ မ၊ ၃။
 ၂၅၀။ အံ၊ ၂။ ၂၅၇။ အဗ္ဗကွာနဉ္စ ဝါရုကံ။
 ဓမ္မ၊ ၃၄။ အဗ္ဗကွာနံ ဝ ဝါရုကံ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။
 ၄၅။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၁။ အဗ္ဗကွာနံ မယာ လဉ္စ
 (လဘုံ သဗ္ဗေ)၊ သုန္နရိကာယ ကာရဏာ။
 အပါ၊ ၁။ ၃၄၇၊ ၃၄၈။ ၂၃၉။ အသစ္စေန
 အကွာနံ ဘာသနံ အဗ္ဗကွာနံ၊ ဇာနံ၊ ၄။ ၁၁၆။
 ဒုက္ကရဉ္စ အဗ္ဗကွာနံ၊ အဗ္ဗကွာနံ ပုနာပရံ။
 အဗ္ဗကွာနံ သိလာဝဝဇော၊ သကလိကာယံ စ
 ဝေဒနာ။ အပါ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၈။ ဒုတိယပဉ္စေ-
 အဗ္ဗကွာနန္တိ အဘိ အကွာနံ ပရိဘာသနံ။
 အပါ၊ ၄။ ၁။ ၁၂၉။ တတိယပဉ္စေ- အဗ္ဗကွာ-
 နန္တိ အဘိ အကွာနံ အက္ခောသနံ။ အပါ၊ ၄။
 ၁။ ၁၃၃။ စတုတ္ထပဉ္စေ- အဗ္ဗကွာနန္တိ အဘိ
 ဝိသေသေန အက္ခောသနံ ပရိဘာသနံ။ အပါ၊
 ၄။ ၁။ ၁၃၄။

အဗ္ဗက္ခာယ (ကြိ၊ဝိ) [အဘိ+အာ+ခါ+တော] မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံစွပ်စွဲ၍။ တံ အဗ္ဗက္ခာယ နိရယေ၊ စိရံ သံသရိတံ မယာ။ အပါ၊၁။၃၄၇။ ဥဒါန၊၄။၂၃၉။ အံ၊ဋီ၊၃။ ၃၃၆။

အဗ္ဗယန (ပ) [အဗ္ဗ+ယန] တခဲနက်သော မိုးတိမ်။ စန္ဒော အဗ္ဗယနာ မုတ္တော။ ဣတိ-ဝုတ်။၂၃၉။ အဗ္ဗယနာတိ အဗ္ဗသခါတာ ယနာ၊ ယနမေသပဋလာ ဝါ။ ဣတိဝုတ်၊၄။ ၂၂၅။ ဝါတော ယထာ အဗ္ဗယနံ ဝိဟာနေ။ သုတ္တနိ၊၃၃၀။ ထေရ၊၄။၃၇၄။ ပုရတ္ထိမာဒိ-ဘေဒေါ ဝါတော အဗ္ဗယနံ ဝိဟနတိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။၂။၈၁။ ဝါတော ဝိယ အဗ္ဗယနံ ဒေသနာ-ဝေဂေန ကိလေသေ ဝိဟနေယျ။ ထေရ၊၄။ ၂။၅၃၅။ ဝိဇ္ဇာဝုတ္တယနာ ဝိနိဿဉ္ဇာ။ ဇာ၊၂။ ၂၇၉။ စန္ဒောဝုတ္တယနာ မုတ္တော။ အပါ၊၁။ ၃၈၉။

အဗ္ဗယနနိဝုတ (တိ) [အဗ္ဗယန+နိဝုတ] တခဲနက်သော မိုးတိမ်သည် ဖုံးအုပ်အပ်သော။ အဗ္ဗယနနိဝုတော လောကော တမောဝဟောတိ။ ထေရ၊၄။၂။၅၃၅။ (=အဗ္ဗယနေန နိဝုတော။ သုတ္တနိ၊၄။၂။၈၁။)

အဗ္ဗယနန္တရ (န) [အဗ္ဗယန+အန္တရ] တခဲနက်သော မိုးတိမ်တို့၏အကြား။ ဝိဇ္ဇာဝုတ္တ-ယနန္တရေ။ အပါ၊၁။၇၆။ ဇာ၊၂။၂၀၁။ ဝိဇ္ဇာ-ဝုတ္တယနန္တရေတိ ယနဝလာဟကန္တရေ ဇေ-မာနာ ဝိဇ္ဇာ ဝိယ။ ဇာ၊၄။၆။၁၅၅။

အဗ္ဗယနဝလာဟကန္တရ(န) [အဗ္ဗယန+ဝလာ-ဟက+အန္တရ] တခဲနက်သောမိုးတိမ်တို့၏ အကြား။ ဝိဇ္ဇာဝုတ္တယနာ (ဇာ၊၂။၂၇၉)တိ အဗ္ဗယနဝလာဟကန္တရတော နိဿဉ္ဇာ ဝိဇ္ဇာ-လဘာ ဝိယ။ ဇာ၊၄။၇။၁၆၉။

အဗ္ဗင်္ဂ (ပ) [အဘိ+အဉ္ဇ+ဏ။ (အဘျင်-သံ)] သုတ်လိမ်းဆီ၊ နယ်ဆီ။ အယ် ယသွာ ဝေဠု-

ပေသိကာ (ဝေဠုပေသိကာယ၊ ဝိသုဒ္ဓိ) ဝိယ အဗ္ဗင်္ဂ ပရဿ ဂုဏ် နိဗ္ဗေသေတိ နိပုဉ္ဇတိ။ အဘိ၊၄။၂။၄၆၆။ မဟာနိ၊၄။၃၄၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။၂၉။ အဗ္ဗင်္ဂန္တိ အဗ္ဗဉ္ဇနံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၅၅။ (သမ္မောဋ္ဌ၊သျ၊၂။၄၄၄-၌ “အဗ္ဗင်္ဂ၊ မပျက် ဆီးအပ်သော” ဟု ပေးသည်။) အဗ္ဗဉ္ဇ နာမ ဝိဇ္ဇ (ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၃၇)န္တိ အတ္တာနံ သရိရေ အဗ္ဗင်္ဂ (နယ်ဆီသုတ်အပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သော မတုန်မလှုပ်သော ကိုယ်အင်္ဂါကို။ ပဇက္က။ သီလက္ခနံ၊၄။သျ၊၂။၃၉၄) ဌပေတိတိ အဗ္ဗ-ဋ္ဌာတိ ဧဝံ လဒ္ဓနာမံ ဝိဇ္ဇာ၊ မန္တန္တိ အတ္တော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၀၄။ (သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၆၂-လည်း ကြည့်။)

အဗ္ဗဆာဒိတ (တိ) [အဗ္ဗ+ဆာဒိတ] မိုးတိမ် ညို-ဖြင့်-သည်-ဖုံးအုပ်အပ်သော။ ဥမာ-ပုပ္ဖေန သမာနာ၊ ဂဂနာဝုတ္တဆာဒိတာ။ ထေရ၊၃။၁။ဂဂနာဝုတ္တဆာဒိတာတိ တတော ဧဝံ သရဒဿ ဂဂနအတ္တာ ဝိယ (သရဒ-သမယေ ဂဂနံ အဗ္ဗံ ဝိယ၊ သီ) ကာဠမေသ-သဉ္ဇာဒိတာ၊ နီလဝဏ္ဏာတိ အတ္တော။ ထေရ၊ ၄။၂။၄၅၂။

အဗ္ဗဉ္ဇတိ (ကြိ) [အဘိ+အဉ္ဇ+အ+တိ] သုတ်-လိမ်း-နယ်-ပွတ်-၏။ ယမကသ္မေ-ဟေန ဟိ တဒါ ကာယံ အဗ္ဗဉ္ဇတိ။ မ၊ဋီ၊၃။ ၆။ အံ၊ဋီ၊၂။၃၇၀။ သေယုထာ (ယထာ) ဝါ ပန အကံ အဗ္ဗဉ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ ဘာ-ရဿ နိတ္တရကတ္ထာယ။ သံ၊၂။၃၈၅။ မဟာနိ။ ၁၈၅။ သတပါကတေလေန အဗ္ဗဉ္ဇိ။ ဓမ္မ၊၄။ ၂။၂၀၁။ ဝိမာန၊၄။၆၁။ တံ ဘိက္ခု တေ-လေန အဗ္ဗဉ္ဇိသု။ ဝိ၊၁။၁၀၆။ ဇာ၊၄။၅။ ၄၀၁။ သတပါကတေလေန အဗ္ဗဉ္ဇိသု။ ဇာ၊၄။၅။၄၀၁။ (ဣ-မုဉ် အဗ္ဗဉ္ဇိသု ဟု ရှိသည်။ စုရာဒိရုပ် ကြံ။)

အဗ္ဗဉ္ဇန (န) [အဘိ+အဉ္ဇ+ယ။ (အဘျဉ္ဇန-သံ)] သုတ် - နယ် - လိမ်း - ပွတ် - စရာ

ဆီ။ အနုဇာနာမိ သိက္ခဝေ ပါဒဗ္ဗညုနံ။ ဝိ၊ ၃။
၂၉၈။ တေလပါကေသု မဇ္ဇဉ္ဇ၊ အတိက္ခိတ္တံ
အဗ္ဗညုနံ။ ဝိ၊ ၃။ ၃၅၀။ တေလအဗ္ဗညုနော
ဒတု၊ သံသေ ဂဏဝရုတ္တမေ။ အပါ၊ ၁။ ၃၆၈။
ကန္တာရေ ပုတ္တမံသံဝ၊ အက္ခယဗ္ဗညုနံ ယထာ။
မိလိန္ဒ။ ၃၄၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၄၃။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၂၆၈။
ဧကမေကဿ သိက္ခုနော အဗ္ဗညုနတ္ထာယ
သဟဿဂ္ဂနကံ တေလမပါသိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၆။
အဗ္ဗညုနာဒိသု ဥပနေတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၈၉။
သတ္တာဟဗ္ဗန္တရေ သပ္ပိဉ္ဇ တေလဉ္ဇ ဝသဉ္ဇ
မုဒ္ဒနိံ တေသံ ဝါ အဗ္ဗညုနံ ဝါ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၆။
ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၀၇။ အန္တောသတ္တာဟေ အဗ္ဗညု-
နာဒိနံ အတ္ထာယ အဓိဋ္ဌဟိတု။ ကခါ။ ၁၈၁။
အဗ္ဗဂ်-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗညုနကိစ္စ (န) [အဗ္ဗညုန+ကိစ္စ] သုတ်-လိမ်း-
-နယ် - ပွတ် - ခြင်း ကိစ္စ။ အဋ္ဌိကသန္နိနံ
အဗ္ဗညုနကိစ္စံ သာဓယမာနာ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။
၆၄၊ ၂၃၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၅၆၊ ၃၅၇။ ခုဒ္ဒက၊
၄။ ၅၄။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၇၈။ တေလံ ဝိယ သက-
ဋဿ နာဘိအက္ခယသိသာနံ အဋ္ဌိသန္နိနံ အဗ္ဗညု-
နကိစ္စံ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၀၉။

အဗ္ဗညုနတေလ (န) [အဗ္ဗညုန+တေလ] သုတ်-
လိမ်း - နယ် - ပွတ် - စရာ ဆီ၊ လှည်းစာ
ဆီ။ ယထာ အဗ္ဗညုနတေလံ န ဇာနာတိ။
ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၅၅။

အဗ္ဗညုပေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အဘိ+အဗ္ဗ+အာပေ
+တွာ] သုတ်-လိမ်း-နယ်-ပွတ်-စေ့။
ပရိသုဒ္ဓသရိရံ သဟဿပါကတေလေန အဗ္ဗ-
ညုပေတွာ။ ဇာ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၁။

အဗ္ဗညုတ (တိ) [အဘိ+အဗ္ဗ+တ] သုတ်-လိမ်း-
-နယ် - ပွတ် - အပ်သော။ တေလဗ္ဗညုတ
(အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၆၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၅၇) ကြည့်။

အဗ္ဗညုတု (ကြိ၊ ဝိ) [အဘိ+အဗ္ဗ+တွာ]
သုတ်-လိမ်း-နယ်-ပွတ်-၍။ တေလေန

(သပ္ပိတေလေန ကာယံ) အဗ္ဗညုတု။ ဒီ၊ ၂။
၂၅၉။ မ၊ ၂။ ၆။ အံ၊ ၁။ ၅၂၈။ အံ၊ ၄။ ၂။
၁၇၈။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၃၁၃။ ဇာ၊ ၄။ ၁။ ၄၆၄။ မံ
တေလံ အဗ္ဗညုတု ဌိတံ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၆၄။
ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၅၇။

အဗ္ဗညံသု (ကြိ) အဘိဇာနာတိ-ကြည့်။

အဗ္ဗညာ (ထိ) [အဘိ+အာ+ည+အ] သိခြင်း၊
အသိဉာဏ်။ အဘိဒယာအဗ္ဗညာဝဟဿေဝ
ဓမ္မဿ တတ္ထ ဥပလဗ္ဗနတော “မောက္ခဓမ္မံ
အဓိသ္မာ”တိ ဝုတ္တံ။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၇။

အဗ္ဗညာယ (ကြိ၊ ဝိ) [အဘိ+အာ+ည+တွာ]
သိ၍။ သယမ္မုဉာဏေန ယထာဘူတံ
အဗ္ဗညာယ ပဝေဒေတိ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၀၉။
အဘိညာ၊ အဘိညာယ-တို့လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗညာသိ
အဗ္ဗညာသိ
အဗ္ဗညာသု
အဗ္ဗညိ } (ကြိ) အဘိဇာနာတိ-ကြည့်။

အဗ္ဗတိ (ကြိ) [အဗ္ဗ+အ+တိ။ (အဩတိ-
သံ)] သွား၏၊ ရောက်၏၊ ရွှေရှား၏။
အဗ္ဗတိ အနေကသတပဋ္ဌလော ဟုတွာ
ဂစ္ဆတိ။ နိတိ၊ ဇာ။ ၁၂၅။

အဗ္ဗတိက (တိ) [အဘိ+အတိ+က။ (သံ-
အဘျဓိကနှင့် ယှဉ် ကြည့်။)] အလွန် ပြတ်
သော၊ အကျွမ်းဝင်သော၊ သူ။ ကောနိဓ
ရညော အဗ္ဗတိကော မနုဿော။ ဇာ၊ ၂။
၂၉၀။ “ထေ တုမေ၊ အဇ္ဇ မယာ သဒ္ဓိံ သ-
မာသနာ ဟောထ၊ ဣဓ ဖုဏေလေ တုမေဟိ
အညော ကော န ရညော အဗ္ဗတိကော
မနုဿော”တိ အတ္တနော အာသနေ နိသိ-
ဒါပေယျ။ ဇာ၊ ၄။ ၇။ ၁၉၄။ (ဝိ၊ သင်္ဂဟကား
ပိတိဇနကော-ဟု ပွင့်သည်။)

အတ္တတိက္ခန္ဓ (တိ) [အဘိ+အတိ+ကမု+တ]
ကျော်လွန် - ကုန်လွန် - ကွယ်လွန် - ပြီး
သောသူ။ ယေ ဝုဓာ အတ္တတိက္ခန္ဓာ၊
သမ္ပတ္တာ ကာလပရိယာယ်။ ဇာ၊၂။၆၆။
အတ္တတိက္ခန္ဓာတိ ဣမံ မနုဿလောကံ
အတိက္ခန္ဓာ။ ဇာ၊၄။၅။၄၀၀။

အပ္ပတိတ (တိ) [အဘိ+အတိတ] (၁) ကျော်
လွန် - ကျူးလွန် - အပ်ပြီးသော၊ အရာ။
သံယမော အပ္ပတိတော။ ဇာ၊၁။၁၉၉။
= ဇိဝိတဝုတ္တိ နိဿယ ပဗ္ဗဇန္တေနဝ
သီလသံယမော အတိက္ခန္ဓော။ ဇာ၊၄။၃။
၅၁၆။ (၂) (က) ကျော်လွန် - လွန် -
ပြီးသော။ အဒိဋ္ဌံ အပ္ပတိတံ၊ ဗဟုကေဟိ
ကပ္ပနဟုတေဟိ။ ဝိ၊၃။၅၃။ အပါ၊၁။၂၈။
အမေဟိ နာမ ဣမံ ပဒံ ဗဟုဟိ ကပ္ပနာ-
တေဟိ အဒိဋ္ဌမေဝ အပ္ပတိတံ။ ဝိ၊၄။၃။
၂၅၇။ အပါ၊၄။၁။၂၅၇။ ကပ္ပနဟုတေဟိတိ
ဝေမနုသာရတော အပ္ပတိတံ နာမာတိ
ခန္ဓကတာဏကာနံ ပါဠောတိ။ ဝဇီရ။၄၁၆။
ဝေ ဗဟုကာ ခေါ ဘိက္ခဝေ ကပ္ပါ အပ္ပ-
တိတာ အတိက္ခန္ဓာ။ သံ၊၁။၃၉၁။ ယအပ္ပ-
တိတံ ဂတမေဝ ဒါနိ တံ။ ဇာ၊၁။၃၅၅။
သတ္တာနံ ဟိ ယံ အပ္ပတိတံ၊ ဂတမေဝ
ဒါနိ တံ၊ န တဿ ပုနာဂမနံ အတ္ထိ။ ဇာ၊၄။၄။
၅၀၃။ ဗဟူနိ ဝဿာနိ အပ္ပတိတာနိ ကာ-
လကံတဿ ကထံ သော ဉာယတိ။ မိလိန္ဒ။
၇၄။ (ခ) ကွယ်လွန် - သေဆုံး - ပရိနိဗ္ဗာန်
စံ - ပြီးသောသူ။ သာဓိကာ နဝုတိ နာတိ-
ကိယာ ပရိစာရကာ အပ္ပတိတာ ကာလကံ-
တာ။ ဒီ၊၂။၁၆၄။ သာဝကေ အပ္ပတိတေ
ကာလကံတေ။ မ၊၂။၁၂၈။ သာဝကံ အပ္ပတိ-
တံ ကာလကံတံ။ သံ၊၂။၅၆၃။ တေ အပ္ပတိ-
တာ ကာလကံတာ၊ ပတ္တာ တေ တိဒိဝံ သုခံ။
ထေရ။၂၆၅။ တေ အပ္ပတိတာ ကာလကံတာ
ဟုတွာ ဣမံ လောကံ အတိက္ခန္ဓာ။ ထေရ၊
၄။၁။၄၅၇။ အပ္ပတိတာ စ ယေ ဗုဒ္ဓါ၊ ဝတ္ထ-

မာနာ အနာဂတာ။ အပါ၊၁။၅၂။ အပ္ပတိ-
တာတိ အဘိ အတ္ထကံတာ နိဗ္ဗတာ။ အပါ၊၄။
၁။၃၃၂။ ယေ ပန တေ အပ္ပတိတာ တတော
ပရတော ဆိန္ဒဝဋ္ဋမာ။ ဒီ၊၄။၃။၆၀။ သံ၊၄။
၂။၄၇၅။

အပ္ပတိတတ္ထ (န) [အပ္ပတိတ+တ္ထ] ကွယ်လွန်
ပြီးသည့်၏အဖြစ်။ ဗလိနော မဟာအသုရဿ
အပ္ပတိတတ္တာ တဿ ပုတ္တေ ဝေ ကိတ္တေန္တော။
ဒီ၊၄။၂။၂၄၂။

အပ္ပတိတသဟာယ (တိ) [အပ္ပတိတ+သဟာယ]
လွန်ပြီးသော - အပေါင်းအသင်း - မိတ်
ဆွေကောင်း - ရှိသော၊ သူ။ အပ္ပတိတ-
သဟာယဿာ (ထေရ။၃၄၈) တိ အပဂတ-
သဟာယဿ၊ ကလျာဏမိတ္တရဟိတဿာတိ
အတ္ထော။ ထေရ၊၄။၂။၄၂၆။ အတိတဂတ-
သတ္တု-လည်း ကြည့်။

အပ္ပတိတဟရ (တိ) [အပ္ပတိတ + ဟရ + အ]
လွန်လေ - ချုပ်ပျောက် - ပြီးသော အစီး
အပျိုးကို ဆောင်ယူ တတ်သော။ နာပ္ပတိတ-
ဟရေ သောကော။ ဇာ၊၄။၃။၁၅၇။ နာပ္ပ-
တိတဟရေတိ နာပ္ပတိတာဟာရေ၊ အယ-
မေဝ ဝါ ပါဠော။ သောကော နာမ
အပ္ပတိတံ အတိက္ခန္ဓံ နိရုဋ္ဌံ အတ္ထကံ ပုန
နာဟရတိ။ ဇာ၊၄။၃။၁၅၇။

အပ္ပတိတာဟရ (တိ) [အပ္ပတိတ + အာ +
ဟရ + က] အပ္ပတိတဟရနှင့် အနက်တူ။
၎င်း ကြည့်။

အပ္ပတ္တ (တိ) [အဘိ+အပ္ပ+တ] (အဘျက္က-
သံ)] လည်းစာထိုး - ဆီထည့် - အပ်သော။
ကုစ္ဆိသညမနပ္ပတ္တော၊ ဝါစာသည၊ ကုဇနော။
ဇာ၊၂။၂၇၄။ ကုစ္ဆိသညမနပ္ပတ္တောတိ ကုစ္ဆိ-
သံယမသင်္ခါတေန မိတဘောဇနမယေန တေ-
လေန အပ္ပတ္တော။ ဇာ၊၄။၇။၁၄၇။ (C.P.D.)

ကြည့်။ စာမူအားလုံးတို့၌ “အတ္တန္တော” ချည်း
ရှိသည်။)

အတ္တတ္ထ (ပ) [အဘိ+အတ္ထ?] ချုပ်ပျောက်-
ပျက်စီး-ကုန်ဆုံး-ခြင်း။ ဝိဇိတာ အတ္တတ္ထံ
ဂစ္ဆန္တိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၀၆။ မ၊ ၃။ ၇၆။ ၁၆၅။ သံ၊ ၃။
၁၅၈။ အံ၊ ၁။ ၃၅၄။ ပဋိသံ၊ ၁၇၆။ အတ္တဗျာ-
ဗာဓာယ သံတ္တေတိတိံ မေ ဘိက္ခဝေ ပဋိ-
သဉ္ဇိက္ခတော အတ္တတ္ထံ ဂစ္ဆတိ။ မ၊ ၁။ ၁၆၂။
အတ္တတ္ထံ ဂစ္ဆတိတိ ခယံ နတ္တိဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။
ဥဒကပုပ္ဖုဋ္ဌကော ဝိယ နိရုဇ္ဈတိ။ မ၊ ၄။ ၁။
၃၈၅။ တဒတာ တတော သောကပရိဒေဝ-
ရက္ခဒေါမနသုပါယာသာ အတ္တတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ။
အံ၊ ၂။ ၂၀၇။ မဟတိမဟာလောဟကော ဥဋ္ဌ-
ဟိတော အန္တရာယေဝ မဟတာ ဝါတေန
အတ္တတ္ထံ ဂစ္ဆေယျ။ မိလိန္ဒ။ ၂၉၃။ သဗ္ဗော
သုရာမဒေါ အတ္တတ္ထံ အဂမာသိ။ အံ၊ ၄။ ၁။
၃၀၄။ တံ ကုလံ အတ္တတ္ထံ အဂမာသိ။ ဇာ၊
၄။ ၁။ ၅၀၄။

အတ္တတ္ထင်္ဂတ (တိ) [အဘိ+အတ္ထ?+ဂတ] (၁)
ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်သော။ အတ္တတ္ထင်္ဂတာ-
(အဘိ၊ ၁။ ၂၁၃) တိ ဥပသဂ္ဂေန ပဒံ ဝစိတံ။
အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၄။ အတ္တင်္ဂတ (၁) အနက်
လည်း ကြည့်။ (၂) ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်
သော။ အတ္တတ္ထင်္ဂတာ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၁၈) တိ
ဥပသဂ္ဂေန ပဒံ ဝစေတော ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထ၊ ၁။
၃၆၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၃။ အတ္တင်္ဂတ (သ)
အနက်လည်း ကြည့်။ (အဘိ၊ ဝိ၊ ၁။ အဘိ၊ က။
၉၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အတ္တတ္ထတာ (ထိ) [အတ္တတ္ထ+တာ] ချုပ်ပျောက်
- ပျက်စီး - သေဆုံး - ကွယ်လွန် - ခြင်း။
အဘုတ္တပရိသောဂေန၊ သဗ္ဗေ အတ္တတ္ထတံ
ဂတာ။ ဇာ၊ ၂။ ၁၃၄။ အတ္တတ္ထတံ ဂတာတိ
သဗ္ဗေ မရဏမေဝ ပတ္တာ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၅၀၈။

အတ္တနုဇာနာတိ (ကြိ) [အဘိ+အနု+ဉာ+နာ
+တိ] ခွင့်ပြု၏။ “ကိ” ပနာယသ္မာ သာရိ-
ပုတ္တော ကေစံ အတ္တနုဇာနာတိ ကေစံ န
အတ္တနုဇာနာတိ” တိ။ ဒီ၊ ၃။ ၉၄။ သဗ္ဗော
လောကော (ဩဟုဏာနံ) တေဒတ္တနုဇာ-
နာတိ။ မ၊ ၂။ ၃၈၄။ အံ၊ ၂။ ၃၃၇။

အတ္တနုမောဒတိ (ကြိ) [အဘိ+အနု+မုဒ
+ အ + တိ] ဝမ်းမြောက်၏။ သာဓု
ခေါ်-ကောင်းချီးပေး-၏။ အတ္တနုမော-
ဒတိ။ ဒီ၊ ၁။ ၁၇၇။ မ၊ ၂။ ၃၁၀။ တေ..အတ္တနု-
မောဒန္တိ။ စရိယာ၊ ၄။ ၁၅၈။ အတ္တနုမောဒသိ-
မ၊ ၂။ ၃၁၀။ အံ၊ ၁။ ၂၂၂။ အတ္တနုမောဒေယျ-
ဒီ၊ ၁။ ၁၇၇။ အံ၊ ၁။ ၂၂၂။ အတ္တနုမောဒိ-
အံ၊ ၂။ ၄၄၄။ ဥဒါနံ၊ ၁၄၈။ မိလိန္ဒ။ ၂၈။ အတ္တ-
နုမောဒံ သု-မ၊ ၄။ ၁။ ၉၁ (=အဘိနန္ဒ၊ မ၊
၁။ ၁၅)။ အတ္တနုမောဒိသာပိ-အံ၊ ၁။ ၂၂၂။

အတ္တနုမောဒန (န၊ ထိ) [အဘိ+အနု+မုဒ+
ယု] ဝမ်းမြောက်ခြင်း။ သာဓုခေါ် -
ကောင်းချီးပေး-ခြင်း။ (ပုညကိရိယဝတ္ထု၊
ဆယ်ပါးတို့တွင် တပါး ပြစ်သော “ပတ္တာ-
နုမောဒန” ကိုလည်း “အတ္တနုမောဒန” ဟု
ခေါ်သည်။) ပရေဟိ ဒိန္နာယ ပတ္တိယာ ဝါ
အညာယ ဝါ ပုညကိရိယာယ “သာဓု သာ-
ဓု” တိ အနုမောဒနဝသေန အတ္တနုမောဒနံ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပတ္တာနုပုဒါနအတ္တနုမောဒနာနိ
ဒါနမယေ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၃။ အနဝဇ္ဇဝတ္ထု၊
ပရိစ္စုဇန္တော ဝိယ အတ္တနုမောဒမာနောပိ
ပရဏ သမ္ပတ္တိယာ မောဒတိတိ အတ္တနုမော-
ဒနာ ဒါနမယေ သင်္ဂဟိတာ။ မူလဒီ၊ ၁။ ၁၀၀။
အတ္တနုမောဒနဝသပုဝတ္ထံ ပိတိသေဿနသံ။
သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၀၃။ အတ္တနုမောဒိယတိ တေတ-
နာတိ အတ္တနုမောဒနံ။ ဒီ၊ ၄။ ၁။ ၂၀၆။
(အတ္တနုမောဒန နှင့် ပတ္တာနုမောဒန တို့
အထူးကို ယင်းတို့ပင် ကြည့်။) အဘိက္ကန္တ
လည်း ကြည့်။

အတ္တနုမောဒန္တ (တိ) [အဘိ+အနု+မုဒ+အ+အန္တ] ဝမ်းမြောက်သော။ သူ။ အတ္တနုမောဒန္တာ မနသာ သသန္တိ ဝိယ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၂၇။ တမေဝ ပန သာဓကောရံ ဟဒယေ ဌပေတွာ အတ္တနုမောဒန္တာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၇၄။

အတ္တနုမောဒမာန (တိ) [အဘိ+အနု+မုဒ+အ+မာန] ဝမ်းမြောက်သော။ သူ။ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ အတ္တနုမောဒမာနော။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၃၃။ သာရတ္ထ၊၃။ ၁၉၆။ အတ္တနုမောဒနုလည်း ကြည့်။

အတ္တနုမောဒိတ (တိ) [အဘိ+အနု+မုဒ+တ] ဝမ်းမြောက်အပ်သော။ သာဓုခေါ်-ကောင်းချီးပေး-အပ်သော။ ဧဝံ သဗ္ဗေဟိပိ တေဟိ ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ အတ္တနုမောဒိတာ အပ္ပဋိက္ခောသိတာ။ နိတိ၊ပဒ။ ၇၈။

အတ္တနုမောဒိတဗ္ဗ (တိ) [အဘိ+အနု+မုဒ+တဗ္ဗ] ဝမ်းမြောက်-သာဓုခေါ်-ကောင်းချီးပေး-အပ်-ထိုက်-သင့်-သော။ သဗ္ဗေသဉ္စ သတ္တာနံ ပုညံ အတ္တနုမောဒိတဗ္ဗံ။ စရိယာ၊ဋ္ဌ။ ၃၀၉။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၉၁။

အတ္တနုမောဒိတု (တိ) [အဘိ+အနု+မုဒ+တု] ဝမ်းမြောက်တတ်သော။ သာဓုခေါ်-ကောင်းချီးပေး-တတ်သော။ အနုမောဒနာပြုတတ်သော။ သူ။ သမဂီကတွာ စ အတ္တနုမောဒိတာ အဟောသိ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၃၁။ ပရဿ ခေါ ပန ယောနိသော ပဉ္စဝိသဋ္ဌိတံ ပရိမဏ္ဍလေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟိ သိလိဋ္ဌေဟိ ဥပဂတေဟိ အတ္တနုမောဒိတာ ဟောတိ။ အံ၊၁။ ၁၀၂။ အတ္တနုမောဒိတာ ဟောတိတိ တထာဂတော ဝိယ ယောနိသော အတ္တနုမောဒိတာ ဟောတိ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၇၂။

အတ္တနုမောဒိတာ (ကြိ၊ဝိ) [အဘိ+အနု+မုဒ+တာ] ဝမ်းမြောက်၍၊ သာဓုခေါ်-

ကောင်းချီးပေး-၍။ တံ တံ ဝစနံ သမ္ပုဋိစ္ဆိတွာ အတ္တနုမောဒိတာ စ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၁၁၇။

အတ္တနုမောဒိယတိ (ကမ္မ၊ကြိ) [အဘိ+အနု+မုဒ+ယ+တိ] ဝမ်းမြောက်အပ်၏။ သာဓုခေါ်-ကောင်းချီးပေး-အပ်၏။ အနုနုပ္ပဒိနံ ပန ကေဝလံ အတ္တနုမောဒိယတိ ဧတေနာတိ အတ္တနုမောဒနံ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၂၀၆။

အတ္တန္တိ (တိ) [အဘိ+အဉ္စ+တ] လှည်းစာထိုး-ဆီထည့်-အပ်သော။ အတ္တတ္တ ကြည့်။

အတ္တန္တ (တိ) [အဘိ+ဣ+ဏေ+အန္တ] လက်ခံ-ခေါ်ယူ-အတ္တန်သွင်း-သော။ သူ။ အတ္တန္တေဟိ စ ပဌမံ အတ္တာနာရဟော ကာတဗ္ဗော။ ကခါ၊ဋ္ဌ၊သစ်။ ၂၆၇။ အတ္တန္တ-လည်း ကြည့်။

အတ္တန္တရံ (ဗျ) [အန္တရံ စသည်ကဲ့သို့ သတ္တမိအနက်၌ဖြစ်သော နိပါတ်ပုဒ်။] (၁) အတွင်း၌။ အတ္တန္တရံ စာသော ဗဟိ မောဇေဟိ။ ဝိ၊၁။ ၄၅။ အယုဿ မဉ္ဇကံ အတ္တန္တရံ ပညပေယျံ။ ဝိ၊၂။ ၂၉။ အတ္တန္တရံ ပုရေ အာသိ၊ တတော မဇ္ဈေ တတော ဗဟိ။ ဇာ၊၂။ ၄၇။ ပဌမံ မေ အတ္တန္တရံ အာသနံ အာသိ၊ ... ရာဇပလ္လကေယေဝ မံ နိသိဒါပေသံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅။ ၂၄၆။ (၂) မိမိသန္တာန်၌။ အတ္တန္တရံ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၂၆၈) ၏ အဇ္ဈတ္တံ သကသန္တာနေ (တိ အတ္တော)။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။ ၃၂၈။ သိ၊ဋ္ဌ၊သစ်။ ၂၁၃ (= အန္တရံ။ ဒီ၊၁။ ၁၃၁)။ (၃) အတွင်းသား-နှလုံး-၌။ အတ္တန္တရံ ပရိဥယုန္တော။ မိလိန္ဒ။ ၂၉၂။ (၄) စိတ်၌။ အဗဟိ-ကြည့်။

အတ္တန္တရံ (န) [အဘိ+အန္တရံ(အဘျန္တရ-သံ)။ အဘိ+အတိ+အရ။ အတိ ဗန္ဓနေ၊ အရော၊ ဓာတုတ္တာနုတ္တကော အဘိ၊အတ္တန္တရံ။ ဓာနံ၊ဋ္ဌ၊၇၇။] (၁) အတွင်း။ ဣတ္ထိ စ အတ္တန္တရေ သိယာ။ ဝိ၊၅။ ၃၇၇။ အတ္တန္တရံ - ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၄။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၁၃၈။ ဒီ၊

ဌာ၁၂၄။ မဌာ၁၆၂။ အပါဌာ၁၂၇၄။
 စူဠနိဌာ၁၂၂။ ပဋိသံဌာ၂၆၉။ နေတ္တိဌာ
 ၂၃၁။ အဗ္ဗန္တရေ ဟောသောန္တော “ပဇေသေ-
 တိ”တိ ဝုစ္စတိ၊ န ဗဟိ ဆပန္တော။
 အဗ္ဗန္တရန္တိ စ ပကတိယာ သဗ္ဗသော ပိတိ-
 တဿ နိမိတ္တဿ ဝါတေန အသမ္ပန္နောကာ-
 သော ဝုစ္စတိတိ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၈၂။ အဗ္ဗန္တရ-
 မဿ ဗဟိရံ ကယိရာ။ ထေရီ၊ ၄၃၁။ ထေရီ၊
 ၄။ ၂၈၂။ အဗ္ဗန္တရေနော ဂဟေတွာ စရာမိတိ။
 ဓမ္မဌာ၁၂၃၇။ အဗ္ဗန္တရတော—အဘိ၊ ၄၂။
 ၂၂၇။ အဘိ၊ ၄၂။ ၃၈၁။ ဒီ၊ ၄၂။ ၁၆၀။ အဗ္ဗ-
 န္တရေ—ဝိ၊ ၄၂။ ၉၆။ ဝိ၊ ၄၂။ ၁၂။ မဌာ၂။
 ၆။ မဌာ၄။ ၃၈။ သံဌာ၁၆၃။ သံဌာ၂။ ၆၈။
 သံဌာ၃။ ၂၄။ အံ၊ ၄၂။ ၃၆။ ဓမ္မဌာ၂။ ၁၆၈။
 သုတ္တနိ၊ ၄၂။ ၁၆၁။ ထေရီ၊ ၄၂။ ၆၅။ ဗုဒ္ဓဝံ၊
 ၄၄၀။ ဇာ၊ ၄၂။ ၉။ နေတ္တိဌာ၂၃၁။ ဝိ၊
 သင်္ဂဟ၊ ၃၇။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂။ ၃၇။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၉၀၊
 ၃၄၂။ ဒီ၊ ၄၂။ ၁၂၇။ မဌာ၊ ၄၂။ ၈၁။ အံ၊ ၄၂။
 ၁၄၄။ အနုဋီ၊ ၁။ ၁၃၈။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၂။ ၂၆။
 အဗ္ဗန္တရမ္ပိ—ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၃၀၉။ ၎င်း၊ ၄၂။ ၉၇။ အဘိ၊
 ၄၂။ ၃၆။ ဇာ၊ ၄၂။ ၁၈။ သတ္တာဟေ သတ္တာ-
 ဟဿ အဗ္ဗန္တရမ္ပိ။ အဋ္ဌသာယော၊ ၄၁။ (၂)
 စိတ်နှလုံးအတွင်းကိုယ်။ အဗ္ဗန္တရံ တေ ဂဟနံ၊
 ဗဟိရံ ပရိဇ္ဇေသိ။ ဓမ္မ၊ ၇၀။ ဇာ၊ ၁။ ၃၂။ ၁၀၆။
 အဗ္ဗန္တရံ ဟိ တေ ဧကိသိကိလေသဂဟနံ။ ဓမ္မ၊
 ၄၂။ ၄၀၄။ တဝ အဗ္ဗန္တရံ ဟဿ ဧက-
 ဒေါသမောဟဂဟနေန ဂဟနံ ပဋိစ္ဆန္တံ။ ဇာ၊
 ၄၂။ ၅၀၇။ တဝ သရိရဗ္ဗန္တရံ ဝိသပူရာ ဝိယ
 အလာဗ္ဗဂုဏပူရာ ဝိယ အာဝါဇော၊ အာသိ-
 ဝိသပူရာ ဝိယ ဝမ္ပိကော ကိလေသဂဟနံ။
 ဇာ၊ ၄၂။ ၇၈။ အဒ္ဓါ တေဿ အဗ္ဗန္တရေ
 လောကုတ္တရဓမ္မော ဘဝိဿတိ။ ဝိ၊ ၄၂။ ၁၇။
 အဗ္ဗန္တရေ ပိတိ ဥပ္ပန္နာ။ အံ၊ ၄၂။ ၁၇။ အတ္တ-
 နော အဗ္ဗန္တရေ ဉာဏာဝုဓံ။ ဇာ၊ ၄၂။ ၂၉၂။
 အဗ္ဗန္တရေယေဝါ(ဝိ၊ ၄၂။ ၁၄၂)တိ အတ္တ-
 နော စိတ္တသန္တာနေယေဝ။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၂။

(၃) အလယ်၊ အကြား၊ မဇ္ဈေတိ ခုဒ္ဒက-
 တော အညေသံ စတုန္ဒမ္ပိ အာဂမာနံ အဗ္ဗန္တ-
 ရေ။ သီ၊ ၄၂။ ၁၈။ ၃၃။ အဗ္ဗန္တရအဗ္ဗ-လည်း
 ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရ (တိ) [အဗ္ဗန္တရ + က(အ)၊ (အာ-
 ဘျန္တရ-သံ)] (၁) အတွင်း၌ ဖြစ်သော။
 အဗ္ဗန္တရ ဝါယောဓာတု။ ဝိမာန၊ ၄။ ၁၃။
 အဗ္ဗန္တရံ (နိဒါနံ) ကရုဏာ။ မူလဋီ၊ ၁။ ၅။
 အဗ္ဗန္တရေဟိ ဝါ ဗဟိရေဟိ ဝါ ပစ္စုတ္တိကေ-
 ဟိ။ ဒီ၊ ၃။ ၁၂၀။ အဗ္ဗန္တရေဟိတိ အန္တော
 ဥဋ္ဌိတေဟိ ဧကိသိဟိ။ ဒီ၊ ၄၂။ ၁၀၄။ အဗ္ဗန္တ-
 ရဿ အာဟာရဿ။ သံ၊ ၄၂။ ၂၈။ အဗ္ဗန္တ-
 ရာနု ကာမစန္ဒနာဒိနံ။ သုတ္တနိ၊ ၄၂။ ၇၈။
 (က) မြို့တွင်း၌ - ဖြစ် - တည်နေ - သော။
 အဗ္ဗန္တရနံ ရည် ဥပယာနံ ဘဝိဿတိ။ ဒီ၊ ၁။
 ၉။ အန္တောနဂရေ အမှာကံ ရာဇာ။ ဒီ၊ ၄၂။ ၁။
 ၈၉။ အဗ္ဗန္တရနိ စေဝ ဗဟိရနိ စ (စေတိ-
 ယာနိ)။ ဒီ၊ ၂။ ၆၃။ အံ၊ ၂။ ၄၀၈။ အဗ္ဗန္တရ-
 နိတိ အန္တောနဂရေ ဌိတနိ။ ဒီ၊ ၄၂။ ၁၁၀။
 အံ၊ ၄၂။ ၁၅၄။ အဗ္ဗန္တရ ဂယမန္တာ ဗဟိဒ္ဓါ
 သမ္ပေဒံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဝိ၊ ၂။ ၂၀၈။ အံ၊ ၃။ ၃၂၀။
 (ခ) အတွင်းကျသော။ ယေ တေ ဘတ္တု
 အဗ္ဗန္တရ ကမ္မန္တာ။ အံ၊ ၂။ ၃၁။ အံ၊ ၃။ ၉၉။
 (၂) အတွင်း၌ - ဖြစ် - နေ - သူ။ (က)
 အတွင်းဝင် - အပါအဝင် - ဖြစ်သူ၊ တပါး -
 တဦး - တယောက် - အပါအဝင် ဖြစ်သူ။
 အရဟန္တာနံ အဗ္ဗန္တရေ။ မဌာ၊ ၃။ ၇၇။ ပစ္စေ-
 ကဗုဒ္ဓသတေသု အဗ္ဗန္တရေ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၆၄။
 အရဟန္တေသု အညတရံ အဗ္ဗန္တရံ။ ဣတိဝုတ်၊
 ၄။ ၂၀၆။ ဇဋ္ဌိလသဟဿဿ အဗ္ဗန္တရေ။
 ဓမ္မဌာ၁၂၃၇။ အဟမ္ပိ တေသံ အဗ္ဗန္တရေ
 ဟောမိ။ ဇာ၊ ၄၂။ ၃၃။ သတ္တန္တံ ဘဂိနိနံ
 အဗ္ဗန္တရ။ ထေရီ၊ ၄၂။ ၁၆။ (ခ) မြို့တွင်း၌
 နေသူ၊ မြို့တွင်းသူ မြို့တွင်းသား။ အဗ္ဗန္တရနံ
 ရတိယာ။ အံ၊ ၂။ ၄၇၉။ = အန္တောနဂရဝါသိနံ
 ရတိအတ္တယ။ အံ၊ ၄၂။ ၁၈၂။ (ဂ) အတွင်း

ကျသု၊ အိမ်တွင်းသု အိမ်တွင်းသား။ သာသနဿ အပ္ပန္နရော ဉာတကော ဟောမိ။ ဝိမတိ။ ၂၉။ ယောသော ဘတ္တု အပ္ပန္နရော အန္တောဇနော။ အံ၊ ၂။ ၃၂။ အံ၊ ၃။ ၉၉။ (၃) အတွင်းသား - နှလုံးသား - နှင့် တူသော။ သူ။ အပ္ပန္နရော ပါဏဒေါ သဟာယော။ ဇော၊ ၂။ ၁၉။ အပ္ပန္နရောတိ ဟဒယမံသသဒိသော။ ဇော၊ ၄။ ၁၇။ (၄) အတွင်း အပို၌ဖြစ်သောအရပ်၊ ၂၈-တောင် ပမာဏရှိသော အရပ်။ ပဿတော အပ္ပန္နရံ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ၊ ၁။ ၃၀။ သတ္တပ္ပန္နရံ (ဝိ၊ ၁။ ၃၀) တိတ္ထေ ကေ အပ္ပန္နရံ အဋ္ဌဝိသတိဟတ္ထိဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၃၅။ အပ္ပန္နရံ တု ဟတ္တာနမဋ္ဌဝိသ ပမာဏတော။ ဇာနိ၊ ၁။ ၉၇။ ပမာဏတော ဟတ္တာနမဋ္ဌဝိသပမာဏံ ဌာနံ အပ္ပန္နရံ နာမ။ အပ္ပန္နရေ အန္တောကောဌာသေ ဇာတံ န ဗဟိ ကောဌာသေတိ အပ္ပန္နရံ။ ယတ္ထ ယတ္ထ ဟိ ယော ယော ဌိတော၊ နိသိန္နော ဝါ၊ တတ္ထ တတ္ထ သမန္တာ အဋ္ဌဝိသတိဟတ္ထပမာဏံ ဌာနံ တဿ တဿ အပ္ပန္နရံ ဌာနံ နာမ။ ဇာနိ၊ ၁။ ၉၇။ (ပု၊ ၄) (၅) အပ္ပန္နရအမည်ရှိသော - သရက်ပင် - သရက်သီး။ အပ္ပန္နရော နာမ ဒုမော၊ ယဿ ဒိဗ္ဗမိဒံ ဖလံ။ ... ဣဒံ အပ္ပန္နရံ ဖလံ။ ဇော၊ ၁။ ၈၄။ ဇော၊ ၄။ ၂။ ၃၅၄။ (မူဟောင်း၊ ဣမ္မ၊ ဇော၊ ၁။ ၁၂၊ ဇာတိဝတ္ထုတိ၌ “အပ္ပန္နရံ နာမ ဒုမော” ဟု ရှိသည်။ ယင်းတို့အလို ဤပုဒ် နှစ်ပုဒ်တည်း။ ယင်း အပ္ပန္နရ သရက်ကား ဟိမဝန္တာဝယ် ရွှေတောင်တို့၏ အကြား၌ သံကွန်ချာ ၇-ထပ် အုပ်လျက် ကုမ္ဘက်ရံကွက် တထောင် အစောင့်ချထားအပ်သော ဝေဿဝက်နတ်မင်း၏ အသုံးအဆောင် သရက် တည်း။ ဇော၊ ၄။ ၂။ ၃၅၆-၇။)

အပ္ပန္နရီ (န) [အပ္ပ + အန္တရ] မိုးတိမ်တို့၏ အကြား။ သာသနဝံသ၊ ၁၃၂။

အပ္ပန္နရအပ္ပန္နရ (တိ) [အပ္ပန္နရ + အပ္ပန္နရ] အတွင်းကျသည်ထက် အတွင်းကျသော။ အညောယော ဟိ ဗာဟိရာယ ပတ္တငဇိယာ ဝဏ္ဏော၊ အညော တတော အပ္ပန္နရအပ္ပန္နရနံ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၅။

အပ္ပန္နရအပ္ပ (ပု) [အပ္ပန္နရ + အပ္ပ] အကြား၌ဖြစ်သော - အပ္ပန္နရ - သရက်ပင်။ ဒွိန္နံ အပ္ပာနံ အန္တရေ ဌိတော အပ္ပော အပ္ပန္နရအပ္ပော နာမ။ ဇော၊ ၄။ ၂။ ၂၅၅။ အပ္ပန္နရအပ္ပော နာမ ဒေဝတာနံ ပရိဘောဂေါ။ ဟိမဝန္တေ ကဉ္စနဂဟာယ အန္တော အတ္ထိ။ ... ကဉ္စနပဗ္ဗတန္တရေ။ ဇော၊ ၄။ ၂။ ၃၅၆။

အပ္ပန္နရအပ္ပဖလ (န) [အပ္ပန္နရအပ္ပ + ပလ] အပ္ပန္နရသရက်သီး။ အပ္ပန္နရအပ္ပဖလံ ဒေဝါတိ။ ဇော၊ ၄။ ၂။ ၃၅၇။

အပ္ပန္နရဥပစာရ (ပု) [အပ္ပန္နရ + ဥပစာရ] အတွင်းဥပစာ။ တဿာ ဂါမန္တရပတ္တိယာ ဌာနဘူတတ္တာ ဝ အပ္ပန္နရဥပစာရဿာတိ ဣမေတ္ထ ကာရဏဒွယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကင်္ခါ၊ ၆။ ၁။ ၄၀။

အပ္ပန္နရကာရဏ (န) [အပ္ပန္နရ + ကာရဏ] အတွင်းကျသောအကြောင်း။ အပ္ပန္နရကာရဏံ ပန မဟာကရုဏာဒေသနာဉာဏာဒယော။ သီ၊ ၆။ ၁။ ၄၅၅။

အပ္ပန္နရဂတ (တိ) [အပ္ပန္နရ + ဂတ] အတွင်း၌ - ဖြစ် - တည် - သော။ သူ။ အပ္ပန္နရဂတော အဝေက္ခတိ။ အဘိ၊ က။ ၅၇။ အပ္ပန္နရဂတောတိ ရူပဿ အန္တောဂတော။ အဘိ၊ ၄။ ၃။ ၁၃၈။ အဋ္ဌိနံ အပ္ပန္နရဂတံ မိဉ္စ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၂၂၈။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၇။ သတ္ထော မညေ အပ္ပန္နရဂတော မရတု။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၄၄။ အပ္ပန္နရဂတာ ဒေ မဟာဗြဟ္မာနော ဝိယ။ ဉာန၊ ၄။ ၂၂၂။

အဗ္ဗန္တရဂမန (န) [အဗ္ဗန္တရ+ဂမန] အတွင်း
၌ ဆောက် - အတွင်းသို့ဝင် - ခြင်း။ တရု-
ဘယ် ရူပဿ အဗ္ဗန္တရဂမနံ ဗဟိနိက္ခမနဉ္စ
ဟောတိ။ အနုဂ္ဂို၊ ၃။ ၈၂။ အဗ္ဗန္တရဂတ၊
ရူပဗ္ဗန္တရဂမန (မူလဂ္ဂို၊ ၃။ ၆၂) တို့လည်း
ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရဆဝိဓပုပတ္တ (တိ) [အဗ္ဗန္တရ+ဆဝိ+
ဓပု+ပတ္တ] အတွင်း အရေတူ အရေပါးမျှသာ
ရှိသော။ နိမိတ္တသဏ္ဌာန (ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၄၄)
ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရဇာတက (န) [အဗ္ဗန္တရ+ဇာတက]
အဗ္ဗန္တရသရက်သီးကို စားလိုသော ချင်ခြင်း
ပြစ်သော မိသားစုအား ဟိမဝန္တာမှ အဗ္ဗန္တရ
သရက်သီးကို ရှာဖွေယူဆောင်ပေးပုံကို ဟော
သောဇာတ်၊ အဗ္ဗန္တရဇာတ်။ ဇာတကပါဠိ၊
၃-နိပါတ်၊ ၄-ဝဂ်၊ ၁-ဇာတ်။ ဇာ၊ ၁။ ၈၄။ ဇာ၊
၉၊ ၂။ ၃၅၂။

အဗ္ဗန္တရဋ္ဌ (ပု) [အဗ္ဗန္တရ+အတ္တ] အတွင်းကျ
သော - အတွင်း၌ ဖြစ်တတ်သော - အနက် -
သဘော။ ဣဓ ပန စိတ္တမေဝ အဗ္ဗန္တရဋ္ဌေန
ဟဒယန္တိ ဝုတ္တံ။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၈၅။ မဟာနိ၊
၄။ ၂၅။ (နေတ္ထိ၊ ၄။ ၂၀။ သီ၊ ၄။ ၁။ ၁။
၇ တို့လည်း ကြည့်။) ကာမဘဝေါ ...
အဗ္ဗန္တရဋ္ဌေန အန္တော နာမ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၃။

အဗ္ဗန္တရဉာဟ (ပု) [အဗ္ဗန္တရ+ဉာဟ] အတွင်း
၌ ပူလောင်ခြင်း၊ အတွင်းပူ။ အန္တောဉာ-
ဟောတိ အဗ္ဗန္တရဉာဟော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၀
(ဣ၊ မူကွဲ)။

အဗ္ဗန္တရတလ (န) [အဗ္ဗန္တရ+တလ] (က)
အတွင်းမျက်နှာပြင်။ ပရိစ္ဆေဒတော အဋ္ဌိနံ
အဗ္ဗန္တရတလေဟိ ပရိစ္ဆိန္နံ။ အဘိ၊ ၄။ ၂။
၂၂၈။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၄၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၄၇။ (ခ)
အတွင်း အသားပြင်။ မဇ္ဈေန ပဝေသေ-
န္တောတိ အဗ္ဗန္တရတလံ ဆုပ်တော မဇ္ဈေန

ပဝေသေန္တော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၈၃။ ဝေမဇ္ဈန္တိ ...
ဣတ္တိနိမိတ္တဿ အဗ္ဗန္တရတလံ ဝုစ္စတိ။ ဝိမတိ၊
၁။ ၁၃၈။ စက္ကာရိ ဌာနာနိ မုဉ္ဇိတူတိ ဧတ္ထ
အဗ္ဗန္တရတလံ ဆုပ်န္တိယေဝ သန္တာယ ဝုတ္တိ။
ဝင်္ဂ၊ ၁။ ၁၀၀။

အဗ္ဗန္တရတာ (ထိ) [အဗ္ဗန္တရ+တာ] အတွင်း -
ကျ - ဝင် - သည်၏အဖြစ်။ စက္ကာရိသု စ
အဇ္ဈတ္တိကသဒ္ဓေါ အဇ္ဈတ္တာနံ အဗ္ဗန္တရတာ-
ဝိသေသမုပါဒါယ ပဝတ္တတိ။ အနုဂ္ဂို၊ ၁။ ၅၁။
အရဟတ္တာဓိကမောယေဝ တဿ တေသံ
အဗ္ဗန္တရတာ။ မ၊ ၄။ ၃။ ၄၇။

အဗ္ဗန္တရဒါဟ (ပု) [အဗ္ဗန္တရ+ဒါဟ] အတွင်း၌
ပူလောင်ခြင်း၊ အတွင်းပူ။ အန္တောဒါ-
ဟောတိ အဗ္ဗန္တရဒါဟော။ မဟာနိ၊ ၄။ ၂၀။
အဗ္ဗန္တရဉာဟ-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရဗုဋ္ဌဘာဝ (ပု) [အဗ္ဗန္တရ+ဗုဋ္ဌ+ဘာဝ]
အတွင်း၌ ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ်။
အန္တောဒေါသဋ္ဌ (မ၊ ၄။ ၃။ ၄၀၃) ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရဓာတုက္ခောဘ (ပု) [အဗ္ဗန္တရ+ဓာတု+
ခေါဘ] ခန္ဓာကိုယ်တွင်း၌ ဓာတ်တို့၏ချောက်
ချားခြင်း။ ပုဗ္ဗော...အဗ္ဗန္တရဓာတုက္ခောဘ-
ဝသေန ဝါ ဥပ္ပနေသု ဂဏ္ဍပိဋကာဒိသု ပရိ-
ပက္ကလောဟိတပရိကာမော။ ပဋိသံ၊ ၄။ ၁။ ၇၇။

အဗ္ဗန္တရဓာတုက္ခောဘပစ္စယ (တိ) [အဗ္ဗန္တရ-
ဓာတုက္ခောဘ + ပစ္စယ] ခန္ဓာကိုယ်တွင်း၌
ဓာတ်တို့၏ ချောက်ချားခြင်းဟူသော အ-
ကြောင်းရှိသော။ သိတံ ဗုဒ္ဓိမံ အဗ္ဗန္တရဓာ-
တုက္ခောဘပစ္စယဉ္စ ဗာဟိရဓာတုက္ခောဘ-
ပစ္စယဉ္စ။ စူဠနိ၊ ၄။ ၁၂၃။ အဗ္ဗန္တရဓာတုပ-
ကောပ-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရဓာတုပုဏောပ (ပု) [အဗ္ဗန္တရ+ဓာ-
တု+ပုဏောပ] ခန္ဓာကိုယ်တွင်း၌ ဓာတ်တို့၏

ပျက်ခြင်း။ အဗ္ဗန္တရဓာတုပုဏောပဝသေန
ဝါ သိတံ ဟောတိ (....သင်္ကောပ၊ သျှာ)။
မဟာနိ၊ ၃၀၈။ စူဠနိ၊ ၂၆၆။ အဗ္ဗန္တရဓာ-
တုပုဏောပဝသေနာတိ သရိရဗ္ဗန္တရေ အာ-
ပေါဓာတုကောဘဝသေန ဝါ အညဓာ-
တုကောဘဝသေန ဝါ။ မဟာနိ၊ ၄၁၄။

အဗ္ဗန္တရနိဒါန (န) [အဗ္ဗန္တရ + နိဒါန] အတွင်း
ပြစ်သော - အကြောင်းရင်း - နိဒါနိး။
အဗ္ဗန္တရနိဒါနိး။ အဗ္ဗန္တရနိဒါနဿ အတ္ထ-
ဝဏ္ဏနာ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄၆။ အဗ္ဗန္တရနိဒါနံ သံ-
ဝဏ္ဏေတုံ။ ဒီ၊ ၆၁။ ၃၄။ (မ၊ ၆၁။ ၂၄။ သံ၊ ၆၁။
၂၀။ မူလ၊ ၆၁။ ၅။ သီ၊ ၆၁။ သစ်၊ ၁။ ၁၃၉။
လည်း ကြည့်။)

အဗ္ဗန္တရနိဒါနသံဝဏ္ဏနာ (ထိ) [အဗ္ဗန္တရနိဒါန +
သံဝဏ္ဏနာ] အဗ္ဗန္တရနိဒါနိး၏ အပွင့်။ ဝေ
အဗ္ဗန္တရနိဒါနသံဝဏ္ဏနံ ကတွာ။ သီ၊ ၆၁။ သစ်၊
၁။ ၂၁၇။

အဗ္ဗန္တရန္တ (ပု) [အဗ္ဗန္တရ + အန္တ] အတွင်းဖက်အ
စွန်း။ တတြ ဩမဋ္ဌဿ ဗဟိ ပဋ္ဌာယ ကတဿ
အဗ္ဗန္တရန္တဘော ပါဒဂ္ဂနကေ တေလေဂဋ္ဌိတေ
ဗဟိ အနိက္ခန္တေပိ ပါရာဇိကံ။ ဝိ၊ ၄၁။ ၂၇၇။
(သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၃၇။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၇၈။ တို့လည်း
ကြည့်။) ပါဒဿ အဗ္ဗန္တရန္တေန စက်မန-
ဓဇော ဝါ။ ဝိ၊ ၄၁။ ၃၂၁။ ပိဋ္ဌိပါဒဂ္ဂေန စက်-
မန္တောတိ “ပါဒဿ ဗဟိရန္တေနာတိ စ
အဗ္ဗန္တရန္တေနာ”တိ စ ဣဒံ ပါဒတလဿ
ဥဘောဟိ ပရိယန္တေဟိ စက်မနံ သန္ဓာယ
ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၂၈။

အဗ္ဗန္တရပရိစ္ဆေဒ (ပု) [အဗ္ဗန္တရ + ပရိစ္ဆေဒ]
၂၈-တောင်ရှိ အဗ္ဗန္တရအပိုင်းအခြား။ တသ္မာ
သမန္တာ ပရိသာပရိယန္တတော ပဋ္ဌာယ
အဗ္ဗန္တရပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော။ ကခါ၊ ၉၀။
ယထာဝုတ္တအဗ္ဗန္တရပရိစ္ဆေဒဝသေန။ သာ-

ရတ္ထ၊ ၂။ ၃၉၅။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၁၉။ အဗ္ဗန္တရ-
(၄) အနက်လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရပရိစ္ဆေဒကရဏပ္ပကာရ (ပု) [အဗ္ဗန္တရ-
ပရိစ္ဆေဒ + ကရဏ + ပကာရ] အဗ္ဗန္တရအပိုင်း
အခြားကိုပြုခြင်းဟူသော - အပြား - အခြင်း
အရာ။ ယဝိ ဟိ အဗ္ဗန္တရပရိစ္ဆေဒကရဏပ္ပ-
ကာရေန သိမာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၅၉။

အဗ္ဗန္တရပရိဘောဂ (ပု) [အဗ္ဗန္တရ + ပရိဘောဂ]
အတွင်းအသုံးအဆောင်။ (စားအပ် - မျှီအပ်
- သော - အသုံးအဆောင် - အစားအစာ။)
ဒေ ပရိဘောဂါ အဗ္ဗန္တရပရိဘောဂေါ စ
ဗဟိရပရိဘောဂေါ စ။ ဝိ၊ ၅။ ၂၁၅။ အဗ္ဗန္တရ-
ပရိဘောဂေါ နာမ အဇ္ဈောဟရဏပရိ-
ဘောဂေါ။ ဝိ၊ ၄၁။ ၁၆၂။ ပတ္တေ ပတိတရ-
ဇနစက္ကန္တိ အဗ္ဗန္တရပရိဘောဂတ္တာယ အပရိ-
ဟဋ္ဌဘာဝတော ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘူတိတုံ
ဝဋ္ဋတိ။ သာရတ္ထ၊ ၃။ ၇၁။ အဗ္ဗန္တရပရိဘော-
ဂဿ ဝိသု ဝက္ခမာနတ္တာ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၉။
အဇ္ဈောဟရဏပရိဘောဂ၊ ဗဟိရပရိဘောဂ-
တို့လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရပရိယောသာန (န) [အဗ္ဗန္တရ + ပရိ-
ယောသာန] ၂၁-တောင်ရှိ အဗ္ဗန္တရ၏ အဆုံး။
ပရိယပရိယန္တတော ပဋ္ဌာယ ဟိ အဗ္ဗန္တရေ
ဂဟမာနေ အဗ္ဗန္တရပရိယောသာနေ ဌပိတ-
စိဝရံ မဇ္ဈေ ဌိတဿ အဗ္ဗန္တရတော ဗဟိ
ဟောသိတိ တံ အရဏဂ္ဂမနေ နိဿဂ္ဂိယံ
သိယာ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၆၁။

အဗ္ဗန္တရပရိသာ (ထိ) [အဗ္ဗန္တရ + ပရိသာ]
အတွင်းကျသော ပရိသတ်။ အဇ္ဈတ္တံ ဝါတိ
တုမှာကံ အဗ္ဗန္တရပရိသာယ ဝါ။ ပဋိ၊ ၁။ ၄၊
၂။ ၂၅။ အဇ္ဈတ္တံ (၁) (သ) အနက်စသည်လည်း
ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရပရိယယ (ပု) [အဗ္ဗန္တရ + ပရိယယ]
အတွင်းဘေးရန်။ (ဇတ်မှတ်ခေါင်းပါးခြင်း

စသည်။) အတ္တန္တရပရိယယသော ခုပ္ပိပါသာဒိ-
ဘောဒေါ။ ဒီ၊ ဇို၊ ၃။ ၁၄၂။

အတ္တန္တရပရိယယပဋိသဘာ (ပု) [အတ္တန္တရပရိ-
ယယ + ပဋိသဘာ] အတွင်းဘေးရန်ကို -
တုန်းလွန်-ပယ်ဖျောက်-ခြင်း။ သတ္တာနုဉ္စိ
ဒုဝိဓော သရိရက္ခော အတ္တန္တရပရိယယပဋိ-
သဘာတေန၊ ဗာဟိရပရိယယပဋိသဘာတေန စ။
ဒီ၊ ဇို၊ ၃။ ၁၄၁။

အတ္တန္တရပရိယယဘာဝ (ပု) [အတ္တန္တရ-
ပရိယယ + အဘာဝ] အတွင်းဘေးရန် မရှိ
ခြင်း။ “ယထာ ပန ဗာဟိရပရိယယာ-
ဘာဝေန ဒေဝ မယာ တံ ဝဿနေ နိယော-
ဇိတော၊ ဧဝံ အတ္တန္တရပရိယယဘာဝေန-
ပိ”တိ ဒေသေန္တော ပုနပိ “ဝဿဒေဝါ”တိ-
အာဒိမာဟ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၃၁။ ဧတေန
အတ္တန္တရပရိယယဘာဝတော အပ္ပေါ-
ဿုက္ကတံ ဒေသေတိ။ ထေရ၊ ၄။ ၁။ ၁၅၇။

အတ္တန္တရပဝိသနနာသိကဝါတပဋိဗ္ဗ (တိ) [အတ္တ-
န္တရ + ပဝိသန + နာသိကာ + ဝါတ + ပဋိဗ္ဗ]
အတွင်းသို့ဝင်သည့် - နှာခေါင်း၌ဖြစ်သော -
နှာသီးဖျားရှိ - လေနှင့် ဆက်စပ်သော။
အဿာသုပနိဗ္ဗန္တ(မဟာနိ၊ ၄။ ၁၃၁)ကြည့်။

အတ္တန္တရပဝိသနဝါတ (ပု) [အတ္တန္တရ + ပဝိသန +
ဝါတ] အတွင်းသို့ ဝင်သောလေ။ အတ္တန္တရ-
ပဝိသနဝါတဿ နာသိကဂ္ဂံ အာဒိ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။
၂၄။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၇၂-၌ ဝါကျရှိသည်။)

အတ္တန္တရပဝေသန (န) [အတ္တန္တရ + ပဝေသန]
အတွင်းသို့ - ဝင်စေ - သွင်း - ခြင်း။ ဥက္ကဿ
အတ္တန္တရပဝေသနတ္ထာယ။ မ၊ ဇို၊ ၃။ ၁၀၅။

အတ္တန္တရပဿယ (တိ) [အတ္တန္တရ + အပ + သိ +
အ] အတွင်းသား - နှလုံး - ကို မှီနေသော။
သလ္လ'မတ္တန္တရပဿယံ။ ထေရ၊ ၃။ ၂၄။ အတ္တန္တ-
ရပဿယန္တိ အတ္တန္တရသင်္ခါတံ ဟဒယံ နိဿာယ
ဌိတံ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၇၅။

အတ္တန္တရပူရဏ (န) [အတ္တန္တရ + ပူရဏ] အတွင်း-
၌ - ပြည့်စေ - ပြည့် - ခြင်း။ အတ္တန္တရပူရဏတ္ထံ
မနောသိလာယ မတ္တိကာကိစ္ဆံ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။
၃၁၄။

အတ္တန္တရဗာဟိရပဿ(ပု၊ န) [အတ္တန္တရ + ဗာဟိရ +
ပဿ] အတွင်းဖက်နှင့် အပြင်ဖက်။ ဒန္တာနံ
ဥစ္စနိစတာ အတ္တန္တရဗာဟိရပဿဝေသနပိ
ဝေဒိတဉ္စာ။ ဒီ၊ ဇို၊ ၂။ ၄၁။ မ၊ ဇို၊ ၃။ ၁၇၅။

အတ္တန္တရဗာဟိရမာတိကာဓမ္မ (ပု) [အတ္တန္တရ +
ဗာဟိရ + မာတိကာ + ဓမ္မ] အတ္တန္တရမာတိ-
ကာ၊ ဗာဟိရမာတိကာတို့၌ ဟောအပ်သော
တရား။ ဗုပက္ခန္ဓာဒီသု အရဏန္တေသု (မူလ-
ဇို၊ ၃။ ၂၃) အတ္တန္တရဗာဟိရမာတိကာဓမ္မေ-
သုတိ နိဗ္ဗိရဏေ ဘုဗ္ဗံ။ အနု၊ ၃။ ၂၀။
အတ္တန္တရမာတိကာ၊ ဗာဟိရမာတိကာတို့
လည်း ကြည့်။

အတ္တန္တရဘာဝ (ပု) [အတ္တန္တရ + ဘာဝ] အတွင်း၏
အဖြစ်။ ဇဝနဿ ဗာဟိရဘာဝေ ဣတရဿ
စ အတ္တန္တရဘာဝေ အသတိပိ။ အနု၊ ၃။ ၁။
၂၀။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၃။ ၁။ ၅၀။

အတ္တန္တရဘူတ (တိ) [အတ္တန္တရ + ဘူတ] အတွင်း
(ဖြစ်၍) ဖြစ်သော။ ဇာလသိခါနံ အတ္တန္တရ-
ဘူတေ တဿ အင်္ဂါရဏသိဿ မဇ္ဈေ။ စရိ-
ယာ၊ ၄။ ၁၀၈။

အတ္တန္တရမံသ (န) [အတ္တန္တရ + မံသ] အတွင်း
အသား။ ပဝေသနာရဟဆိုဒ္ဓါကာရေန ဌိတ-
အတ္တန္တရမံသာဒိ အနဝေသေသေတွာ။ ဝိမတိ၊
၁။ ၁၄၄။

အတ္တန္တရမံသဓဏ္ဍ (န) [အတ္တန္တရမံသ + ဓဏ္ဍ]
အတွင်း အသား ပိုင်း။ နိမိတ္တသဏ္ဌာနဝိရ-
ဟိတံ အတ္တန္တရမံသဓဏ္ဍံ။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၄၄။

အတ္တန္တရမဏ္ဍလ (န) [အတ္တန္တရ + မဏ္ဍလ] အနိ-
မဏ္ဍလနှင့် အနက်တူ။ ၎င်း ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရမာတိကာ (ထိ) [အဗ္ဗန္တရ+မာတိကာ] ဓာတုကထာကျမ်း၏ အတွင်း၌ ထားအပ်သော (ဝေဖန်ရမည့်တရားတို့၏ -) အကျဉ်း - မာတိကာ၊ အဗ္ဗန္တရမာတိကာ။ (ယင်း မာတိကာ၌ ခန္ဓာငါးပါး စသောအားဖြင့် ၁၂၅-ပုဒ် ရှိသည်။) ပဉ္စကုန္ဒာ ၈၂။ မနုဿိကဓရေတိ အယံ ပဉ္စင်သာမိကေန ပဒသတေန နိက္ခိတ္တာ အဗ္ဗန္တရမာတိကာ နာမ။ အယဉ္စိ ... သင်္ဂဟဒိနာ နယေန ဝိဘဇိတဗ္ဗေ ခန္ဓာဒိဓမ္မေ သရူပတော ဒဿေတွာ ဓာတုကထာယ အဗ္ဗန္တရေယေဝ ဌပိတတ္တာ အဗ္ဗန္တရမာတိကာတိပိဝုစ္စတိ။ ခန္ဓာဒိပဒါနံ ဓမ္မသင်္ဂဟမာတိကာယ အသင်္ဂဟိတတ္တာ ပကိစ္ဆကမာတိကာတိပိဝတ္ထု ဝုစ္စတိ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ (မူလဋီ၊ ၂။ ၂-၄။ အနုဋီ၊ ၂။ ၂-၄-တို့လည်း ကြည့်။)

အဗ္ဗန္တရမာတိကုဋ္ဌေသ (ပု) [အဗ္ဗန္တရမာတိကာ + ဥဋ္ဌေသ] အဗ္ဗန္တရမာတိကာကို ညွှန်ပြရာ စကားရပ်။ ဣဓာတိ ဣမသ္မိံ အဗ္ဗန္တရမာတိကုဋ္ဌေသေ။ အနုဋီ၊ ၂။ ၉။

အဗ္ဗန္တရမိနနပမာဏ (န) [အဗ္ဗန္တရ+မိနန+ပမာဏ] ၂၈-တောင်ရှိ အဗ္ဗန္တရ၏ အတိုင်းအတာ ပမာဏ။ ယံ ပနေတ္ထ အဗ္ဗန္တရမိနနပမာဏဿ၊ ဝါလုကာဒိဗိပနကမ္မဿ စ ဒဿနံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၅၉။

အဗ္ဗန္တရဝတ္ထု (န) [အဗ္ဗန္တရ+ဝတ္ထု] အိမ်ဝင်းအတွင်း။ အဋ္ဌိပိ ကာပိလာနိ တသ္မိံ ခဏေ အဗ္ဗန္တရဝတ္ထုမိ တယော တိလကုဗ္ဗေ ပတ္တရာပေတွာ။ သ၊ ၄၊ ၂။ ၁၇၉။ (အလားတူ အံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၄၀-၌ အဗ္ဗန္တရဝတ္ထုမိ-ဟု ရှိသည်။ အဗ္ဗန္တရ-ဝတ္ထု လည်း ကြည့်။)

အဗ္ဗန္တရဝါတ (ပု) [အဗ္ဗန္တရ+ဝါတ] အတွင်းလေး၊ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းရှိလေး။ မာတုကုစ္ဆိ-

တော နိက္ခမနကာလေ ပဌမံ အဗ္ဗန္တရဝါ-
တော ဗဟံ နိက္ခမတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။ ၂၆၃။

အဗ္ဗန္တရဝုတ္တိတာ (ထိ) [အဗ္ဗန္တရ+ဝုတ္တိ+တာ] အတွင်း၌ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်။ ကိလေသော ပန အတိအာသန္နေ ဝသတိ အဗ္ဗန္တရ-ဝုတ္တိတာယာတိ အန္တေဝါသိကန္တိ ဝုတ္တော။ သ၊ ၄၊ ၂။ ၃၁၆။

အဗ္ဗန္တရသဒိသ (တိ) [အဗ္ဗန္တရ+သဒိသ] အတွင်းသားနှင့် တူသော။ (ဟဒယမံသံ) အန္တော ကောသာတကိဖလဿ အဗ္ဗန္တရသဒိသံ။ အဘိ၊ ၄၊ ၂။ ၂၂၈။ ခုပ္ပက၊ ၄။ ၄၁။

အဗ္ဗန္တရသနိဿိတ — သာရတ္ထ၊ ၁။ ၄၅၇-လာ ဤပါဌ်ကား အဗ္ဗန္တရသနိဿိတ-မှ ပျက်လာသော ပါဌ်တည်း။ ယင်းကို “အဗ္ဗန္တရ-၌ မှီသော”ဟု ပါရာ၊ ဂဏ္ဍိသစ်၊ ၂။ ၃၉၆-၌ ပြန်မာပြန်သည်။ အဗ္ဗန္တရသနိဿိတ-သနိဿိတ-တို့ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရသိမာ (ထိ) [အဗ္ဗန္တရ + သိမာ] (စိဝရမာတိကာ ၈-မျိုးတွင် လာသည့် သိမံ ၁၅-ခုတို့တွင် ၉-ခုမြောက် ဖြစ်သော) အဗ္ဗန္တရသိမံ။ အဗ္ဗန္တရသိမာဥဒကုက္ကေပသိမာသုဒိန္နံ တတ္ထ အန္တောဂတာနိယေဝ ပါပုဏာတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၄၁၈။ ကင်္ခါ၊ ၁၆၀။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၂၅၀။ အဗ္ဗန္တရသိမာဥဒကုက္ကေပသိမာသုဒိန္နံ တတ္ထ ဥပေါသဏာဒိအတ္တာယ သန္နိပတိတေ ဒိသ္မာ “ဣမိဿ အဗ္ဗန္တရသိမာယ ဒေမာ”တိအာဒိနာ ဒိန္နံ။ ကင်္ခါ၊ ၄၊ ၁၆၁။ ၂၉၅။ အဗ္ဗန္တရ(၄) အနက်နှင့် သတ္တဗ္ဗန္တရသိမာ-တို့လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရသုဒ္ဓိ (ထိ) [အဗ္ဗန္တရ+သုဒ္ဓိ] အတွင်း၌ စင်ကြယ်ခြင်း။ အဗ္ဗန္တရသုဒ္ဓိယာ ဝေ ပန သုဒ္ဓါ ဟောန္တိတိ ဒေသေန္တော။ ထေရ၊ ၄၊ ၁။ ၃၃၁။

အဗ္ဗန္တရသောက (ပ) [အဗ္ဗန္တရ+သောက]
အန္တောသောကနှင့် အနက်တူ။ ၎င်းကြည့်။

အဗ္ဗန္တရာဒိဝါစက (တိ) [အဗ္ဗန္တရ+အာဒိ+
ဝါစက] အဗ္ဗန္တရ စသည့်အနက်ကို ဟော
တတ်သော။ န ပန အဗ္ဗန္တရာဒိဝါစကော။
သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၉၂။

အဗ္ဗန္တရာဟာရပစ္စယ (ပ) [အဗ္ဗန္တရ+အာ-
ဟာရ+ပစ္စယ] အတွင်း၌ဖြစ်သော အာ-
ဟာရ၏ အကြောင်း။ သရိရာဝယဝေ အနုပ္ပ-
ဝိဋ္ဌဿ အာဟာရရသဿ အဗ္ဗန္တရာဟာရ-
ပစ္စယော သေဟော။ အနုဋီ၊၁။၁၆၆။
(အဋ္ဌသာ၊သျှ၊၃။၂၈၄-ကြည့်။)

အဗ္ဗန္တရိက (တိ) [အဗ္ဗန္တရ+ဣက] အတွင်း၌
ဖြစ်သော၊ အတွင်းကျသော၊ သူ၊ အတွင်းလူ၊
လူယုံ။ ဣမဿ ဝိယော အဝိဿာမိ။... အဗ္ဗ-
န္တရိကော အဝိဿာမိ။ မဟာနိ၊၁။၁၇၉။
အဟံ တံ သေသဇနံ ပဋိဗာဟိတွာ ဝိဿာ-
သိကံ အဗ္ဗန္တရိကံ ကရိဿာမိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၀၄။ ရညော သဗ္ဗတ္ထ သာဓကော အမစ္စော
အဗ္ဗန္တရိကော အတိ ဝိယ ဝိဿာသိကော။
အ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၁။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ဋ္ဌ၊၂။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၀၀။ တေသံ အဗ္ဗန္တရိကာ အဟေသုံ။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၂၃၅။ မယံ ဇာဟိရကာ ဇာတာ၊
အဗ္ဗန္တရိကာ တဗ္ဗအဒါရကာ ဇာနိဿန္တိ။ ဇာ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၅၇။ သာရတ္ထ၊၂။၃၀၇။ အံ၊ဋီ၊၃။၆၅။

အဗ္ဗန္တရိန္ဒြိယ (ပ) [အဗ္ဗန္တရ+ဣန္ဒြိယ]
အတွင်းတံခါးခုံ။ ဂါမဿ အဗ္ဗန္တရိန္ဒြိယော။
မ၊ဋီ၊၃။၄၃၇။ အောက်ပုဒ်လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗန္တရိမ (တိ) [အဗ္ဗန္တရ+ဣမ] (က)
အတွင်း၌ဖြစ်သော၊အတွင်းကျသော၊အတွင်း
ဖက်။ တိရိယံ သတ္တန္တရာတိ အဗ္ဗန္တရိမေန
မာနေန။ ဝိ၊၁။၂၂၄။ အန္တရာတိ ဣမဿ

ပန အယံ နိဗ္ဗေသော “အဗ္ဗန္တရိမေန
မာနေနာ”တိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၅၄။ အဗ္ဗန္တရိမေ
ဝိဿာသိကဋ္ဌာနေ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄၉၂။ တဿ
အဗ္ဗန္တရိမေ ဣန္ဒြိယေ ဌိတဿ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၂၅၉။ တဿ သဗ္ဗအဗ္ဗန္တရိမော သဋ္ဌိ-
ယတ္ထော။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၈။ အဗ္ဗန္တရိမေဟိ
ဓမ္မကလေဟိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၇။၉၇။ အဗ္ဗန္တရိမံ
ဗဟိ ဌပေတိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၄။ သာရတ္ထ၊၂။
၁၅၂။ ဝိမတိ၊၁။၁၉၂။ ဣမေ သတ္တာ “မမ
ဣဒ”န္တိ ပရိဂ္ဂဟိတံ အတ္တနိဗ္ဗိသေသံ မည-
မာနာ အဗ္ဗန္တရိမံ ကရောန္တိ။ သံ၊ဋီ၊၁။၉၂။
ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၆။ (ခ) အတွင်းကျသော၊သူ။
အဗ္ဗန္တရိမာ အညာ (ဝုဇ္ဈတရာ) အာဂစ္ဆတိ။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၃၁။ သာရတ္ထ၊၃။၄၇၄။

အဗ္ဗန္တရိမန္တ(ပုန) [အဗ္ဗန္တရိမ+အန္တ] အတွင်း
စွန်း။ အဗ္ဗန္တရိမန္တ ပညာသသဟဿတ္တနိ-
ကာ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၈။

အဗ္ဗန္တရိမပဿ (န) [အဗ္ဗန္တရိမ+ပဿ] အတွင်း
ဖက်နံပါး။ တဿ အဗ္ဗန္တရိမပဿံ သုဝဏ္ဏ-
ဝဏ္ဏံ။ သာရတ္ထ၊၁။၂၅၈။

အဗ္ဗန္တရူပစာရ (ပ) [အဗ္ဗန္တရ+ဥပစာရ]
အတွင်းဥပစာ။ ဂါပူပစာရော နာမ အဗ္ဗန္တ-
ရူပစာရော အဓိပ္ပေတော။ ကင်္ခါ ဋီ၊ဟောင်း။
၃၉-၄၀။

အဗ္ဗပဋ္ဌလ (န) [အဗ္ဗ+ပဋ္ဌလ] မိုးတိမ် -
အထပ်-အလွှာ၊ တိမ်တိုက်။ မန္တမန္တာ ဥပ္ပ-
ဇန္တိ တနုကာကာရာ ဟုတွာ အဗ္ဗပဋ္ဌလမိဝ
မက္ခိကာပတ္တမိဝ စ။ မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၇။ အင်္ဂါ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၂။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၈၇။ စနေ ဆန္ဒပိ အဗ္ဗ-
ပဋ္ဌလေဟိ။ ပဋိသံ ဋ္ဌ၊၁။၂၆။ အဗ္ဗဝလာဟ-
က၊ အဗ္ဗုဋ္ဌိတ (မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၃၂) တို့လည်း
ကြည့်။

အဗ္ဗပဋ္ဌလဝိတာန (န) [အဗ္ဗပဋ္ဌလ+ဝိတာန] တိမ်လွှာ-မျက်နှာကြက် - ဗိတာနံ။ အဗ္ဗ (၁) (ခ) အနက်ကြည့်။

အဗ္ဗပဋ္ဌလသဉ္စရဏဟေတု (ပု) [အဗ္ဗပဋ္ဌလ+သဉ္စရဏ + ဟေတု] မိုးတိမ်လွှာ ရွှေ့ရှားခြင်း၏ အကြောင်း။ အဗ္ဗဝလာဟက (ဒီ၊ဇီ၊ ၂။၂၇၂) ကြည့်။

အဗ္ဗမဏ္ဍပ (ပု) [အဗ္ဗ+မဏ္ဍပ] မဏ္ဍပ်နှင့်တူသော မိုးတိမ်လွှာ၊ တိမ်မဏ္ဍပ်။ အဗ္ဗမဏ္ဍပ်ကတော ဒေဝေါ ကေမေကံ ဖုဿယတု။ သံ၊ဇ္ဇ၊၃။၁၃၁။ အဗ္ဗမဏ္ဍပ် ကတောတိ သမန္တတော ဆာဒနဝသေန မဏ္ဍပ် ဝိယ မေလပဋ္ဌလံ ဥပ္ပါဒေတော။ သံ၊ဇ္ဇ၊၂။၃၇၂။ အဗ္ဗ (၁) (ခ) အနက်လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗမတ္တ (န) အဗ္ဗာမတ္တ-ကြည့်။

အဗ္ဗမဟိကာမိ (တိ) [အဗ္ဗ + မဟိကာ + အာဒိ] မိုးတိမ်၊ ဆီးနှင်း - အစရှိသော - စသည်။ အဝိသုဒ္ဓတာ (ဒီ၊ဇ္ဇ၊၁။၉၀) အဗ္ဗမဟိကာဒီဟိ။ ဒီ၊ဇ္ဇ၊၁။၁၃၀။ အဗ္ဗမဟိကာဒီဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ သုညံ န သောဘတိ။ ဒီ၊ဇ္ဇ၊ ၃။၁၆၄။

အဗ္ဗမဟိကာဓိဥပက္ကိလေသဝိဂမ (ပု) [အဗ္ဗမဟိကာဒီ + ဥပက္ကိလေသ + ဝိဂမ] မိုးတိမ်၊ ဆီးနှင်း စသည့် အညစ်အကြေး ကင်းခြင်း။ အဗ္ဗမဟိကာဓိဥပက္ကိလေသဝိဂမေန ဟိ အာကာသံ ဥတ္တုဂံ ဝိယ ခုရံ ဝိယ စ ခါယတိ။ မ၊ဇ္ဇ၊၂။၂၉၇။ ဂနတလ (သံ၊ဇ္ဇ၊၁။၂၆၇) လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗမဟိကာဓိဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တ (တိ) [အဗ္ဗမဟိကာဒီ+ဥပက္ကိလေသ + ဝိမုတ္တ] မိုးတိမ်၊ ဆီးနှင်း စသည့် အညစ်အကြေးတို့မှ လွတ်သော။ သရဒသမယေ အဗ္ဗမဟိကာဒီဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တံ နဘံ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၁၂၃။

အဗ္ဗမဟိကာဒီဒေါသရဟိတ (တိ) [အဗ္ဗမဟိကာဒီ + ဒေါသ + ရဟိတ] မိုးတိမ်၊ ဆီးနှင်း စသည့် - အပြစ် - ဒေါသ - တို့မှ ကင်းသော။ စန္ဒော အဗ္ဗမဟိကာဒီဒေါသရဟိတော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉

အဗ္ဗမာလိ (တိ) [အဗ္ဗ+မာလာ+ဤ] မိုးတိမ် ပန်းကုံးရှိသော?။ ရမ္မံ ဂိရိံ ပါဝသအဗ္ဗမာလိနိံ (-မာလိနိံ ?)။ ထေရ၊ဥ၊၁။ ပါဝသကာလေ သမန္တတော သုမာလိနိဟိ ထလဇလေဓမာလာဟိ သမန္နာဂတတ္တာ အဗ္ဗမာလိနိံပဗ္ဗတံ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၇၈-၉။

အဗ္ဗမုတ္တ (တိ) [အဗ္ဗ+မုတ္တ] တိမ်မှလွတ်သော။ သုရိယံ တပန္နံ သရဒရိဝဗ္ဗမုတ္တံ။ သုတ္တနိ၊ ၃၈၆။

အဗ္ဗယ (န) [န+ဘယ] ဘေး - ရန် - မရှိခြင်း။ တမှာ ဗန္ဓနာဂါရာ မုစ္စေယျ သောတ္တိနာ အဗ္ဗယေန။ ဒီ၊၁။၆၈။ (အဗ္ဗယေန၊သီ၊က)။ မ၊၁။၃၄၃။ (အဗ္ဗယေန၊သီ၊လ)။ အဘယနှင့် ယှဉ်ကြည့်။

အဗ္ဗဝဏ္ဏ (တိ) [အဗ္ဗ+ဝဏ္ဏ] မိုးတိမ်အဆင်း - ရှိသော - နှင့်တူသော။ နီလဗ္ဗဝဏ္ဏာ ရုစိရာ၊ ဝါရိသိတာ သုစိန္တရာ။ ထေရ၊ဥ၊၁။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၄၇။

အဗ္ဗဝလာဟက (ပု၊တိ) [အဗ္ဗ+ဝလာဟက] မိုးတိမ်ကို - ဖြစ်စေတတ် - ရွှေ့ရှားစေတတ် - သော အဗ္ဗဝလာဟကနတ်။ သန္တိ အဗ္ဗဝလာဟကာ ဒေဝါ။ သံ၊၂။၂၁၄။ တာသံ မိတ္တာ အဗ္ဗဝလာဟကာ ဒေဝတာ။ ဒီ၊ဇ္ဇ၊၂။ ၇။ အဗ္ဗဝလာဟကာ ဥက္ကဝလာဟကာ။ ဒီ၊ဇ္ဇ၊၂။၂၇၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၃။ အဗ္ဗဝလာဟကာ ပန ဒေဝတာ သိတုက္ကဝသေဟိ ဝိနာ ကေဝလံ အဗ္ဗပဋ္ဌလသေဝ သမုဋ္ဌာပကာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒီ၊ဇ္ဇ၊၂။၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၀။

ကေလံ အဗ္ဗပဋ္ဌလသဉ္စရဏဟေတဝေါ
အဗ္ဗဝလာဟကာ။ ဒီ၊ဋီ၊၂။၂၄၂။ အဗ္ဗ(၁)
အနက်လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗသမ (တိ) [အဗ္ဗ + သမ] ကောင်းကင်နှင့်
တူသော၊ ကောင်းကင်လောက် - မိုးထိ -
မြင့်မားသော။ တတ္ထဒ္ဓသံ မဟန္တံ ပဗ္ဗတံ
အဗ္ဗသမံ။ သံ၊၁။၁၀၁။ အဗ္ဗသမန္တိ
အာကာသသမံ။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၅၄။ အဗ္ဗသမံ
ပုထုလသာဝေန။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၉၉။

အဗ္ဗသမ္ဗိလာပ(ပု) [အဗ္ဗ + သမ္ဗိလာပ (=သံပ္ဍိ-
ဝ-သံ)] မိုးတိမ်၏ ပေါ်ပေါက်ခြင်း၊ မိုးအုံ
ခြင်း။ သီတကော ဓ ဝါတော ဝါယေယျ၊
အဗ္ဗသမ္ဗိလာပေါ ဓ အဿ၊ ဒေဝေါ ဓ
ကေမေကံ ဖုသာယေယျ။ သံ၊၂။၄၈၀။
(အဗ္ဗသံဗိလာပေါ၊သီ။အဗ္ဗသံဝိလာပေါ၊ဣ)

အဗ္ဗဟတ္ထပဗ္ဗတ (ပု၊န) အဗ္ဗဟတ္ထပဗ္ဗတ-ကြည့်။

အဗ္ဗဟိမာဒိဥပက္ကိလေသဝိရဟိတ (တိ) [အဗ္ဗ +
ဟိမ + အာဒိ + ဥပက္ကိလေသ + ဝိရဟိတ]
မိုးတိမ်၊ ဆီးနှင်း စသော အညစ်အကြေးမှ
ကင်းသော။ အဗ္ဗဟိမာဒိဥပက္ကိလေသဝိရဟိ-
တာနံ စန္ဒိမသုရိယာနံ။ ဝိမတိ၊၂။၂၆၃။

အဗ္ဗာ (ထိ) အဗ္ဗ-ကြည့်။

အဗ္ဗာကုဋိက (တိ) [န + ဘာကုဋိက] မျက်
မှောင်ကြုတ်ခြင်း - မရှိ - မျက်မှောင် မ
ကြုတ် - သော၊သု။ အဗ္ဗာကုဋိကာ ဥတ္တာန-
မုခါ ပုဗ္ဗဘာသိနော။ ဝိ၊၁။၂၇၂။ ဝိ၊၄။၂၄။
သင်္ကုဋိတမုခတာယ ဘာကုဋိကဘာကုဋိ-
ကာ ဝိယ... အဘာကုဋိကာတိ ဣမိနာ ဘာ-
ကုဋိကဘာကုဋိကာကာရဿ အဘာဝေါ
ဒဿိတော။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၀၆။ အဗ္ဗာကုဋိကော
ဥတ္တာနမုခေါ ပုဗ္ဗဘာသိ။ ဒီ၊၁။၁၀၉။ အဗ္ဗာ-
ကုဋိကောတိ ယတာ ကေစေ့ ပရိသံ ပတွာ
ထဒ္ဓမုခါ သင်္ကုဋိတမုခါ ဟောန္တိ န ဒေသော။

ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၆။ အဘာကုဋိကောတိ ဣမိနာ
သဗ္ဗတ္ထေဝ ဝိပုသန္နမုခတံ။ ဒီ၊ဋီ၊၁။၃၁၇။
သမကော ကိရ ဂေါတမော အဗ္ဗာကုဋိကော
ဥတ္တာနမုခေါ။ ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁၁။

အဗ္ဗာဂတ (တိ) [အဘိ + အာ + ဂမု + တ။
(အဘျာဂတ - သံ)] ရှေးရှု၊ ဆိုက်ဆက်လာသော၊
သူ၊ဉ္ဇေသည်။ အဗ္ဗာဂတေ ဓ အာသနော-
ဒကေန ပဋိပူဇေဿာမ။ အံ၊၂။၃၁။ အဗ္ဗာ-
ဂတေတိ အတ္တနော သန္တိကံ အာ၊တေ။အံ၊
ဋ္ဌ၊၃။၁၉။ အဗ္ဗာဂတာနာ'သနကံ အဒေါသိ'။
ဝိမာန။၂။အဗ္ဗာဂတာနန္တိ အဘိအာဂတာနံ၊
သမ္ပတ္တအာဂန္တုကာနန္တိ အတ္ထော။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။
၂၀။တေန သမယေန နိက္ခန္တာ အဗ္ဗာဂတာ။
မိလိန္ဒ။၁၅၈။ အာဂန္တုက (ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၅၀။ သီ၊
ဋီ၊သစ်၊၂။၉၅ စသည်)၊ အာသနဒကခါယိ
(ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၃၇)တို့လည်း ကြည့်။ (အတိထိ-
နှင့် အဗ္ဗာဂတ-အထူးကို ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၂၀-တွင်
ကြည့်။)

အဗ္ဗာဂမ (ပု) [အဘိ + အာ + ဂမု + က။
(အဘျာဂမ - သံ)] ရှေးရှု၊ ဆိုက်ဆက်လာ
ခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း။ အညဿာ ကတဿ
ကမ္မဿ ဝိနာသော၊ အကတဿ ဓ အဗ္ဗာ-
ဂမော အာပဇ္ဇေယျာတိ အဓိပ္ပါယော။ ဒီ၊ဋီ၊
၁။၁၄၄။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၃၉၇။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၂။
၃၄၇-လည်း ကြည့်။)

အဗ္ဗာဂမန (န) [အဘိ + အာ + ဂမု + ယ] ရှေးရှု၊
ဆိုက်ဆက်လာခြင်း။ ပုရိသဿာပိ အဗ္ဗာ-
ဂမနံ သာဒိယန္တိ။ဝိ၊၂။၂၈၄။ ဘိက္ခုသံဃဿ
အဗ္ဗာဂမနံ အာရောစေသိ။ အံ၊၂။၄၄၅။
စိရဿ'မဗ္ဗာဂမနံ ဟိ ဝေါ ဣဓ။ ဇာ၊၁။
၁၆၆။ အဇ္ဇ တုမာကံ ဣဓ အဗ္ဗာဂမနဉ္စ စိရံ
ဇာတံ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၀၂။

အဗ္ဗာသာတ (န) [အဘိ + အာ + ဟန + တ။
(အဘျာသာတ - သံ)] လွန်စွာ ညဉ်းဆဲ

ရာအိမ်၊ နောင်အိမ်၊ ထောင်အိမ်၊ ခိုးသူတို့ကို သတ်နှောင်ရာ အိမ်၊ အောက်ပုဒ်ကြည့်။

အဗ္ဗာသတနိသိတ (တိ) [အဗ္ဗာသတ + နိသိတ] နောင်အိမ်ကိုမှီသော၊ နောင်အိမ် ၏ အနီးဖြစ်သော။ သာရတ္ထံ နာမ... အဗ္ဗာသတနိသိတံ ဝါ ဟေတိ။ ဝိ၊ ၁။ ၂၂၆။ အဗ္ဗာသတန္တိ ကာရဏာသရံ၊ ဝေရိဓရံ၊ စောရာနံ မာရဏတ္ထာယ ကတန္တိ ကုရန္တိ အဘိသု။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၅၆။ အဘိဟနန္တိ ဧတာတိ အဗ္ဗာသတံ။ သာရတ္ထံ၊ ၂။ ၃၃၄။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၇၆။ (ကင်္ခါ၊ ဇီ၊ သင်္ခ၊ ၂၃၉-လည်း ကြည့်။)

အဗ္ဗာသိက္ခာ (ကြိ) [အဘိ + အာ + သိက္ခာ + အ + တိ] လွှမ်းမိုး - ထိပါး - ရှိ ပြောဆို၏၊ မဟုတ်မမှန် ပြောဆို၏၊ စွပ်စွဲ၏၊ ဆဲရေး၏။ အဗ္ဗာသိက္ခာ။ မ၊ ၁။ ၁၀၇။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၀ (= အဗ္ဗာသိက္ခာနံ ကထေတိ။ သာရတ္ထံ၊ ၁။ ၉၁)။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၂၃ (= အဗ္ဗာသိက္ခာနံ ကထေတိ။ သိ၊ ဇီ၊ သင်္ခ၊ ၁။ ၁၁၉)။ အဗ္ဗာသိက္ခန္တိ - ဝိ၊ ၅။ ၂၇၈။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၁၀၈။ ဝိ၊ ၁။ ၁၅၃။ ဝိ၊ ၃။ ၂၈ (= အဘိအာသိက္ခန္တိ။ ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၅။ အဘိအာသိက္ခန္တိတိ အဘိဘဝိတာ သန္ဓေန္တိ၊ အက္ခောသန္တိတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ ဇီ၊ ၁။ ၁၂)။ မ၊ ၁။ ၁၉၃ (= အဘိအာသိက္ခန္တိ၊ အဘိဘဝိတာ ဝေန္တိ။ မ၊ ၄။ ၂။ ၂၃)။ မ၊ ၂။ ၁၄၈၊ ၃၂၈။ အံ၊ ၁။ ၆၁၊ ၁၆၁ (= အဘိဘဝိတာ အာသိက္ခန္တိ၊ အဘူတေန ဝေန္တိ။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅)။ အံ၊ ၃။ ၃၀၇။ အဗ္ဗာသိက္ခာသိ - ဝိ၊ ၂။ ၁၇၇။ ဝိ၊ ၃။ ၉၅။ မ၊ ၁။ ၁၀၇။ မ၊ ၃။ ၁၇၉။ အဘိ၊ ၄။ ၁။ ၁၃၅။ အဗ္ဗာသိက္ခာမိ - ဝိ၊ ၃။ ၉၅။ မ၊ ၃။ ၁၇၉။ အဗ္ဗာသိက္ခာမ - သံ၊ ၃။ ၆။ အဗ္ဗာသိက္ခာယု - ဣတိဝုတ်၊ ၄။ ၈၂။ အဗ္ဗာသိက္ခေယျ - မ၊ ၂။ ၁၄၉။ သံ၊ ၁။ ၂၇၀။ အဗ္ဗာသိက္ခေယျ - ဝိ၊ ၃။ ၁၀၉။ အဗ္ဗာသိက္ခေယျာထ - သံ၊ ၂။ ၆။ အဗ္ဗာသိက္ခေယျာမ - မ၊ ၂။ ၁၄၉။ သံ၊ ၁။ ၂၇၀။ အဗ္ဗာသိက္ခေယျ - သံ၊ ၂။ ၉၅။ အဗ္ဗာသိက္ခိ -

ဝိ၊ ၂။ ၁၇၇။ မ၊ ၁။ ၁၀၇။ သံ၊ ၂။ ၉၀။ အံ၊ ၂။ ၂၇၇။ အဗ္ဗာသိက္ခိ - အပ၊ ၁။ ၃၄၇။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၃၉။ အဗ္ဗာသိက္ခိယ - အံ၊ ၁။ ၇၇။ အဗ္ဗာသိက္ခိလည်း ကြည့်။

အဗ္ဗာသိက္ခန (က) (န) [အဘိ + အာ + သိက္ခာ + ယု] စွပ်စွဲခြင်း။ န ဟိ သာရ တာဂတော အဗ္ဗာသိက္ခနံ။ သံ၊ ၂။ ၉၀။ အမာကဉ္စ အဗ္ဗာသိက္ခနံ ကထေတိ။ သာရတ္ထံ၊ ၁။ ၉၁။ အဘူတေန အဗ္ဗာသိက္ခဏေန။ ဥဒါန၊ ၄။ ၃၉၁။ အဗ္ဗာသိက္ခနလည်း ကြည့်။

အဗ္ဗာသိက္ခနက (တိ) [အဘိ + အာ + သိက္ခာ + ယု + က] စွပ်စွဲတတ်သောသူ။ ဝေလူပဿ နာမ မုသာဝါဒေန အဗ္ဗာသိက္ခနကဿ ဘိက္ခုနော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၁။

အဗ္ဗာသိက္ခနကမ္မ (န) [အဗ္ဗာသိက္ခန + ကမ္မ] စွပ်စွဲခြင်း - အမ္မ - ကံ။ အရဟန္တာနံ အဗ္ဗာသိက္ခနကမ္မဿ ဟေတု အရဟာ အရဟတ္တာ ပရိဟယတိတိ? ။ အဘိ၊ က။ ၂၉၄။

အဗ္ဗာသိက္ခနဒေါသ (ပု) [အဗ္ဗာသိက္ခန + ဒေါသ] စွပ်စွဲခြင်းဟူသော - စွပ်စွဲမိသော - အပြစ်။ ... အတ္တနော အဗ္ဗာသိက္ခနဒေါသံ ပကာသေတာ အစွယ် ဒေသေသိ။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၁။ ၃၉၁။ (အဘူတဗ္ဗာသိက္ခနဒေါသံ။ သိ၊ သျှာ)

အဗ္ဗာသိက္ခန္တိ (တိ) [အဘိ + အာ + သိက္ခာ + အ + အန္တိ] စွပ်စွဲသောသူ။ အသမ္မတဉ္စ အဘူတေန အဗ္ဗာသိက္ခန္တဿ... သမ္မတံ ပန အဗ္ဗာသိက္ခတော - ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၄။ အသတာ တုစ္ဆေန အဗ္ဗာသိက္ခန္တော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၀။ အဘူတေန အတစ္ဆေန ပရံ အဗ္ဗာသိက္ခန္တော။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၃၆။

အဗ္ဗာသိက္ခိတ (တိ) [အဘိ + အာ + သိက္ခာ + တ] စွပ်စွဲအပ်သောသူ။ အယဉ္စ မေ အဘူတေန အဗ္ဗာသိက္ခိတော။ ဓမ္မ၊ ၄။ ၂။ ၇၆။

အဗ္ဗာဓိကိတပုဗ္ဗ (တိ) [အဗ္ဗာဓိကိတ + ပုဗ္ဗ]
စွပ်စွပ်အပ်ဘူးသော။ သူတို့ ယေန အရဟ-
တာ ပုရိမာဝေ အရဟာ အဗ္ဗာဓိကိတ-
ပုဗ္ဗော။ အဘိ၊ ၄၂၊ ၂၂။

အဗ္ဗာဓိကိတော (ကြိ၊ ဝိ) [အဘိ + အာ + စိကွ +
တော] စွပ်စွပ်။ အဘူတေန (တုစ္ဆေန) အဗ္ဗာ-
ဓိကိတော။ ဣတိဝုတ်၊ ၄၊ ၈၂။ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၃၇။

အဗ္ဗာတိရေက (တိ) [အဘိ + အတိရေက] အပို
အလွန်ဖြစ်သော။ အထ ခေါ်သော ကိရ-
ပတိကော တဿ ဒလိဒ္ဓဿ ကမ္မကာရဿ
အဗ္ဗာတိရေကံ ဝေတနံ အခါသိ။ ဝိ၊ ၂။
၁၀၂။

အဗ္ဗာဒိဥပက္ကိလေသ (ပု) [အဗ္ဗ + အာဒိ +
ဥပက္ကိလေသ] မိုးတိမ်စသော အညစ်အကြေး။
အဗ္ဗာဒိဥပက္ကိလေသော ဝိမုတ္တော စန္ဒော။
ထေရ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၈၆။

အဗ္ဗာဒိဥပက္ကိလေသရဟိတ (တိ) [အဗ္ဗာဒိ-
ဥပက္ကိလေသ + ရဟိတ] မိုးတိမ်စသော
အညစ်အကြေးမှ ကင်းသော။ ဝိသုဒ္ဓ
(သုတ္တနိ၊ ၃၈၆) ၏ အဗ္ဗာဒိဥပက္ကိလေသ-
ရဟိတ။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၀၆။

အဗ္ဗာဒိဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တ (တိ) [အဗ္ဗာဒိ-
ဥပက္ကိလေသ + ဝိမုတ္တ] မိုးတိမ်စသော အညစ်
အကြေးမှ လွတ်သော။ ယထာ အာဒိစ္စော
အဗ္ဗာဒိဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တော။ ဣတိဝုတ်၊ ၄၊
၁၉၁။ အဗ္ဗာဒိဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တော စန္ဒိမာ။
သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၂၁၆။

အဗ္ဗာဒိဒေါသဝိရဟ (ပု) [အဗ္ဗ + အာဒိ +
ဒေါသ + ဝိရဟ] မိုးတိမ်စသော - အပြစ် -
ဒေါသ - မှ ကင်းခြင်း။ သော (ဘာဏုမာ)
ဟိ အဗ္ဗာဒိဒေါသဝိရဟေန ဒေသပိ ခိသာ
သုဠု ဩဘာသေတိ။ ဝိမာန၊ ၄၊ ၂၆၀။

အဗ္ဗာဒိမလရဟိတ (တိ) [အဗ္ဗ + အာဒိ +
မလ + ရဟိတ] မိုးတိမ်စသော အညစ်အ

ကြေးမှ ကင်းသော။ ဝိမလန္တိ အဗ္ဗာဒိမလ-
ရဟိတ။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၂၊ ၄၂၆။ သုတ္တနိ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၉၀။

အဗ္ဗာန (န) [အဘိ + ဣ + ဧက + ယု။ အာ +
ဓေ + ယု။ အဗ္ဗေတဗ္ဗ-ကြည့်] ရှေးရှု၊ ရောက်
စေခြင်း။ လက်ခံခြင်း။ ခေါ်ယူခြင်း။ (က)
အဗ္ဗာနံသွင်းခြင်း။ (သံဃာဒိသေသံအာ
ပတ်ကို ကုစားရန် ပရိဝါသ၊ မာနတ် ဆောက်
တည် ကျင့်သုံးပြီးသော ရဟန်းကို အနည်းဆုံး
၂-ကျိပ်အရေအတွက်ရှိသော သံဃာက ဥတ္တိ-
စတုတ္ထကမ္မဝါစာဖြင့် သံဃာဘောင်သို့ ပြန်
လည် လက်ခံခေါ်ယူခြင်းကို အဗ္ဗာနံသွင်း
ခြင်းဟုခေါ်သည်။) ဌပေတွာ တိဏိ ကမ္မာနိ
ဥပသမ္ပဒံ ပဝါရဏံ အဗ္ဗာနံ။ ဝိ၊ ၂၊ ၄၃၉။
သောဟံ ဘန္တေ စိန္တမာနတ္ထော သံဃံ
အဗ္ဗာနံ ယာစာမိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၁၀၆။ အဗ္ဗာနဿ
ဝတ္ထု စ ပုဂ္ဂလော စ အာဒိ၊ ဥတ္တိ မဇ္ဈေ၊
ကမ္မဝါစာ ပရိယောသာနံ။ ဝိ၊ ၂၊ ၂၅၂။ စိန္တ-
မာနတ္ထဿ စ တဒနုရူပမေဝ ကမ္မဝါစံ ကတော
အဗ္ဗာနံ ကာတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၅။ ပကတတ္ထဿ
စ အဗ္ဗာနံ ကာတံ န ဝရုတိ။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။
၃၄၀။ (အံ၊ ၁၊ ၉၇။ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၆၆-တို့လည်း
ကြည့်။) (ခ) (ရဟန်းလောင်းအား
သံဃာဘောင်သို့) ခေါ်ဆောင်သွင်းယူခြင်း။
ဥပသမ္ပဒါပေက္ခံ “အာဂစ္ဆာဟိ” တိ ဟတ္ထ-
ပါသေ ဝေ အဗ္ဗာနံ။ ဝိမတိ၊ ၂၊ ၁၃၆။

အဗ္ဗာနကမ္မ (န) [အဗ္ဗာန + ကမ္မ] အဗ္ဗာနံ
သွင်းခြင်း အမှု၊ အဗ္ဗာနကံ။ ဘိက္ခုနီဟိ
အဗ္ဗာနကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂၊ ၄၃၀။ သာ-
ရတ္ထ၊ ၂၊ ၁၀၅။ (ဝိ၊ ၄၊ ၄၊ ၃၄၊ ၂၆၀။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။
၃၈၃။ ကခါ၊ ၁၄၈။ သာရတ္ထ၊ ၁၊ ၁၉၂-တို့
လည်း ကြည့်။) အဗ္ဗေတဗ္ဗ၊ အဝါတဗ္ဗ-တို့
လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗာနကာရက (တိ) [အဗ္ဗာန + ကာရက]
အဗ္ဗာနံသွင်းခြင်းကို ပြုလုပ်သောသူ။ ဣဒ္ဓ

ကမ္မာရဟေန သဟ အဗ္ဗာနကာရကနမ္ပိ
ပဟောနကတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၄၃။

အဗ္ဗာနတိဏဝတ္ထာရကကမ္မဝါစာ (ထိ) [အဗ္ဗာ
န+တိဏဝတ္ထာရက+ကမ္မဝါစာ] အဗ္ဗာန-
ကမ္မဝါစာနှင့် တိဏဝတ္ထာရကကမ္မဝါစာ၊
သဟ ကမ္မဝါစာယာ(ဒိ၊ ၄၊ ၃။ ၁၆။ အဘိ၊ ၄၊
၁။ ၄၂) တိ အဗ္ဗာနတိဏဝတ္ထာရကကမ္မဝါ-
စာယ။ ဒိ၊ ၄၊ ၃။ ၁၇။ မူလဒီ၊ ၁။ ၁၈။

အဗ္ဗာနတ္ထ (ပ) [အဗ္ဗာန + အတ္ထ] အဗ္ဗာန်
သွင်းခြင်းဟူသောအကျိုး။ မာနတ္ထံ အဗ္ဗာ-
နတ္ထာယ။ ဝိ၊ ၅၊ ၂၇။ အဝသာနေ အဗ္ဗာ-
နတ္ထာယ။ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၀၉။ ဝိ၊ ၄၊ ၄။ ၁၉။

အဗ္ဗာနဝိမိ (ပ) [အဗ္ဗာန + ဝိမိ] အဗ္ဗာန်
သွင်းပုံ အစီအရင်၊ အဗ္ဗာန်သွင်းနည်း။ ပါဠိယ-
ယေဝ အဗ္ဗာနဝိမိ ဝုတ္တော။ ဝိ၊ ၄၊ ၄။ ၁၈။

အဗ္ဗာနသညိတ (တိ) [အဗ္ဗာန+သညိတ] အဗ္ဗာန်ဟု-
သိမှတ်-ခေါ်ဆို - အပ်သော။ ကမ္မမဗ္ဗာနသညိတံ။ ဝိ၊ နိစ္ဆယ။ ၃၀၁။

အဗ္ဗာနာရဟ (တိ) [အဗ္ဗာန+အရဟ+အ] အဗ္ဗာန်
သွင်းခြင်းကို ထိုက်သော၊ အဗ္ဗာန်
သွင်းခံထိုက်သော၊ သူ။ သစေ ဥာဠာယော
အဗ္ဗာနာရဟော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၃၊ ၆။
အဗ္ဗာနာရဟေန ဘိက္ခုနာ။ ဝိ၊ ၄၊ ၈။
ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၀၆။ ဝတ္ထေ သမာဒိနေ အဗ္ဗာ-
နာရဟော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄၊ ၄။ ၁၈။

အဗ္ဗာနာရဟကာလ (ပ) [အဗ္ဗာနာရဟ +
ကာလ] အဗ္ဗာန် သွင်းခြင်းကို ထိုက်သော
အခါ။ အဗ္ဗာနာရဟကာလေပိ အန္တရာပတ္တိ
အာပဋိတော။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၃၇၂။ အဗ္ဗာနာ-
ရဟကာလေ အာပနာယ အန္တရာပတ္တိယာ။
ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၂၀။

အဗ္ဗာနာရဟစတုတ္ထ (တိ) [အဗ္ဗာနာရဟ +
စတုတ္ထ] အဗ္ဗာန်သွင်းခံထိုက်သော ရဟန်း

လျှင်လေးပါးမြောက် - အဗ္ဗာန်သွင်း ခံထိုက်
သော ရဟန်းနှင့် အခြား သုံးပါး - အဗ္ဗာန်
သွင်းခံထိုက်သော ရဟန်းပါလေးပါး - မြစ်
သော။ (သံဃာ)။ အဗ္ဗာနာရဟစတုတ္ထော
စေ ဘိက္ခုဝေ ပရိဝါသံ ဒေဇယ။ ဝိ၊ ၃။ ၄၄၂။
အတ္တစတုတ္ထနှင့် ယှဉ်ကြည့်။

အဗ္ဗာနာရဟပရိယောသာန (တိ) [အဗ္ဗာနာ-
ရဟ+ပရိယောသာန] အဗ္ဗာန်သွင်းခံထိုက်
သူလျှင် အဆုံးရှိသော၊ သူ။ “ပါရိဝါသိ-
ကဿေဝါ (ဝိ၊ ၄၊ ၄။ ၇)” တိ ဣဒံ အဗ္ဗာနာ-
ရဟပရိယောသာနေ သဗ္ဗေ ဂဓ္မကဋ္ဌေ
သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၁၆။

အဗ္ဗာနမောဒန (န) [အဘိ+အန+မုဒ+ယု] အဗ္ဗာနမောဒနနှင့်
အနက်တူ။ ... အဗ္ဗာနမော-
ဒနာဒိသု ခိဿတိ။ သံ၊ ၄၊ ၁။ ၁၂။

အဗ္ဗာနမောဒေန္တ (တိ) [အဘိ+အန+မုဒ+
အ+အန္တ] ဝမ်းမြောက်သော၊ သာဓုခေါ် -
ကောင်းချီးပေး - သော၊ သူ။ အထာသ
ဘဂဝါ သရဘညပရိယောသာနေ အဗ္ဗာ-
နမောဒေန္တော “သာဓု သာဓု ဘိက္ခု” တိ
သာဓုကာရံ အခါသိ။ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၂။ ၃၇၀။ ဓမ္မ-
ဒေသနံ အဗ္ဗာနမောဒေန္တော (နိမ္မိတ-
ဗုဒ္ဓေါ)။ မဟာနိ၊ ၄။ ၃၃၀။ အဗ္ဗာနမောဒန္တ-
လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗာမတ္တ (န) [အဗ္ဗာ+မတ္တ] (၁) မိုးတိမ် -
မိုးတိမ်ထွက် - အတိုင်းအရည် - မျှလောက်။
(တိ) (၂) မိုးတိမ် - မိုးတိမ်ထွက်မျှ - ပမာဏ
- ရှိသော။ ဝါလဂ္ဂမတ္တံ ပါပဿ၊ အဗ္ဗာမတ္တံဝ
ခါယတိ။ သံ၊ ၁။ ၂၀၆။ ထေရ၊ ၃။ ၁၄ (ဗ္ဗ)။
ဇာ၊ ၁။ ၁၂၂။ အဗ္ဗာမတ္တံဝါတိ ဝလာဟက-
ကုလမတ္တံ ဝိယ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၂။ အနေက-
ယောနေယာမဝိတ္တာရံ ဂဂနတလံ ဗျာပေ-
တော ဥပ္ပန္နဝလာဟကကုလပ္ပမာဏံ ဝိယ။ သံ၊
၄။ ၁။ ၃၀၅။ အဗ္ဗမတ္တံ ဟုတွာ ဥပ္ပဋ္ဌာတိ။
ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၂၄၃။ အဗ္ဗာမတ္တံဝ ခါယတိတိ

မဟာမေဃပုမာဏံ ဟုတော ဥပဋ္ဌာတိ။ ဇာ၊
ဌ၊၃။၂၉၀။

အဗ္ဗာသ (ပု) [အဘိ+အသ+ဏ။ (အဘျာ-
သ-သံ)] (၁) အဖန်ဖန်-ပစ်ချ-ဖြစ်စေ-
ခြင်း၊ လေ့ကျင့်ခြင်း၊ လေ့လာခြင်း၊ အား
ထုတ်ခြင်း။ မန အဗ္ဗာသေ။ နိတိ၊ဓာ၊၁၁၃။
(နိတိ၊ဓာ၊သျှ။ ၁၉၀-၌ ကား အဗ္ဗာသေ၊
လွန်သော အလို၌ ဖြစ်၏ ဟု ပေးသည်။)
အဘျာသ-လည်း ကြည့်။ (၂) ရှေးရှု၊ ပစ်ချ
အပ်သော-တိုးပွားစေအပ်သော- အကူရာ၊
အဗ္ဗာသအကူရာ။ (အဗ္ဗာသ ဟူသည် အာ-
ချာတ်အရာ၌ ဒွေဘော်ပြုထားသောဓာတ်
ဝယ် ရှေ့ဖြစ်သော အကူရာ၏ သဒ္ဒါကျမ်းသုံး
အမည်တည်း။ ပုံစံ—ဘူဓာတ်ကို “ဘူ” ဟု
ဒွေဘော်ပြုထားရာတွင် ရှေ့ “ဘူ” တလုံး
သည် အဗ္ဗာသ အမည်ရသည်။) ပုဗ္ဗော’ဗ္ဗာ-
သော။ ပါ၊၆။၁၁၄။ ကာတန္တ၊၃၊၃၊၄။
ကစ္ဆည်း။၄၅၉။ နိတိ၊သုတ္တ။၉၄၀။ (ဤ
အနက်ဟော အဗ္ဗာသ၏ ဓာတ်ပစ္စည်းနှင့်
ဝိဂြိုဟ်ကို အမျိုးမျိုး ကြံကြသည်။ အတိရေ-
ကံ ဘာသိတဗ္ဗောတိ အဗ္ဗာသော။ နိဒ္ဒေသ။
ပဒံ အလင်္ကတ္တု၊ အဘိ အတိရေကံ ကတော
ဘာသိယတိတိ အဗ္ဗာသော။ အဘိ အဓိ-
ကော ဟုတော ဘာသိတဗ္ဗောတိ အဗ္ဗာသော။
သပြေကန် သဒ္ဒါကြီးနိဿုသစ်။ အဘိမုခံ
အသိယတေ ခိပိယတေတိ အဗ္ဗာသော။
အဘိမုခံ အသတိ ဘဝတိတိ အဗ္ဗာသော။
အဘိမုခံ ဘာသိယတိတိ အဗ္ဗာသော။
လယ်တိပဒမာလာ၊၁။၄၃၅-၆။ ဝိဓာန်။
ကစ္စာယနဂုဏ္ဍိယိပနီ-တို့လည်း ကြည့်။)

အဗ္ဗာဟတ (တိ) [အဘိ+အာ+ဟန+တ]
ရှေးရှု၊ ပြင်းစွာနှိပ်စက်အပ်-လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်
အပ်-သော၊ သူ။ ကေနဿုဗ္ဗာဟတော
လောကော။ သံ၊၁။၃၇၊ ဇာ၊၂။၁၅၇။ ကေန-
ဿုဗ္ဗာဟတောတိ ကေန အဗ္ဗာဟတော။

သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၈၉။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၆။၃၃။ မစ္စုနာ’ဗ္ဗာ-
ဟတော လောကော။ သံ၊၁။၃၇။ ထေရ။
၂၊၈၉။ ဇာ၊၂။၁၅၇။ မဟာနိ၊၃၂၂။ ဝေမဗ္ဗာ-
ဟတော လောကော၊ မစ္စုနာ စ ဇရာယ စ။
သုတ္တနိ၊၃၇၁။ အယံ သဗ္ဗောပိ သတ္တ-
လောကော စောရော ဝိယ စောရဿာ-
တကေန သဗ္ဗဝဋ္ဋနိပါတိနာ မစ္စုနာ မရဏေန
အဘိဟတော၊ န တဿ ဟတ္ထတော မုစ္စတိ။
ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၈။ မရဏေန အဗ္ဗာဟတံ။
စူဠနိ၊၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၈။ မ၊ဋ္ဌ၊၄။၂၁၁။
မရဏေန အဗ္ဗာဟတော (လောကသန္နိဝိ-
သော)။ ပဋိသံ၊၁၂၃။ ဣတိဓုတိ၊ဋ္ဌ၊၁၃၈။
ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၂၅။ အဗ္ဗာဟတောတိ အဘိအာ-
ဟတော အဘိမုခံ ဘုသံ ပဟတော။ ပဋိသံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၁၉။ အဗ္ဗာဟတောတိ ပဟဇော
ဘူတေဟိ ဝိယ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။ ၉၀။ မရဏေန
အဗ္ဗာဟတာ (မဟာနိ၊၃၂၂)တိ မစ္စုနာ
အဘိအာဟတာ ပဟတာ။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၇၇။
အယဉ္စိ ရာဇာ... သတ္တိသတအဗ္ဗာဟတော
ဝိယ ကန္ဓမာနောယေဝ ပဗုဇ္ဈိ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။
၁၂၈။ ဣမိနာ ပန အဗ္ဗာဟတာ သန္တော...။
ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇၄။

အဗ္ဗာဟတတ္တ (န) [အဗ္ဗာဟတ+တ္တ] ရှေးရှု၊
ပြင်းစွာ နှိပ်စက်အပ်-လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်-
သည်၏ အဖြစ်။ အဗ္ဗန္တရေ အသိတပိတာနံ
အဘာဝေ ဥဂ္ဂတေန ကမ္မဇတေဇုသုနာ
အဗ္ဗာဟတတ္တာ သံခါဒိတပလာလပိဏ္ဍမိဝ
နိရသံ နိရောဓံ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂ ၂၂၉။ ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ။
၄၄။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၄၉။

အဗ္ဗိ (ပု) [?] အဗ္ဗိ-အမည်ရှိသောသူ ?။
အဗ္ဗေယျ (ဝိ၊ဋီ၊၁။၁၃၀။ သိ၊ဋီ၊သစ်၊၁။
၃၇၁) ကြည့်။

အဗ္ဗိတ(တိ) [အဘိ+ဣ + တ။ အာ+ဝေ+တ]
ရှေးရှု၊ရောက်စေအပ်-လက်ခံအပ်- သံသာ
ဘောင်သို့ - ခေါ်ဆောင် - သွင်းယူ -

အပ်ပြီးသော၊ အဗ္ဗာန်သွင်းအပ်ပြီးသော။
(ရဟန်း)။ အဗ္ဗိတော သံသေန (ဥဒါယိ)
ဘိက္ခု။ ဝိ၊၄။၁၀၈။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၃၄၁။
အနဗ္ဗိတ(၁)(၈)အနက်တို့လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗိဒ (တိ) [န + ဘိဒ + ကျ] မခွဲ - မပျက် -
အပ်သော၊ မကွဲ - မပျက် - နိုင်သော။ အဗ္ဗိ-
ဒန္တိ စ ပဌန္တိ၊ အဘေဋန္တိ အတ္တော။ ထေရ၊
၄။၂။၂၂၁။

အဗ္ဗိဒါ (ကြိ) ဘိန္ဒတိ-ကြည့်။

အဗ္ဗိဟာသိ (ကြိ) အဘိဟရတိ-ကြည့်။

အဗ္ဗါ (ထိ) [န + ဘူ + ကိ] အဘံနှင့် အနက်တူ။
၎င်းကြည့်။

အဗ္ဗုက္ကိရဏ (န) [အဘိ + ဥ + ကိရ + ယ] (၁)
ဆွတ်ဖြန်းခြင်း။ ယဒိ ပန အပ္ပံ ဥဏှောဒကံ
ဟောတိ၊ အဗ္ဗုက္ကိရဏမတ္တံ(ထည့်ခါမျှသည်။
သျှ။ အထက်၌ ကြဲဖြန့်အပ်ခါမျှ။ ဘာသာ-
ဋီကာ) အဗ္ဗောဟာရိကံ ဟောတိ သာမံ-
ပါကဂဏနံ န ဂစ္ဆတိ။ ဝိ၊၄။၂။၂၉၁။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။၁၀၃။ (၂) ဖြန့်မိုးခြင်း၊ မ၊၍ ရိုက်
ပုတ်ခြင်း။ ပရဿ အဗ္ဗုက္ကိရဏတ္ထံ ဒဏှောဒိ-
အတ္ထာယ ဒိသဉ္စ အနုဒိသဉ္စ ပုနပ္ပုနံ ဝိလော-
ကနော န စ တာဝ ဟောတိ။ မဟာနိ၊၄။
၂၈၀။ ဒဏှသတ္တအဗ္ဗုက္ကိရဏ-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗုက္ကိရတိ (ကြိ) [အဘိ + ဥ + ကိရ + အ +
တိ] (၁) ဆွတ်ဖြန်း၏။ ဝါမေန ဟတ္ထေန
သုဝဏ္ဏဘိကံရံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏေန
ဟတ္ထေန စက္ကရတနံ အဗ္ဗုက္ကိရတိ။ မ၊၃။
၂၁၁။ သုတ္တနိ၊၄။၁။၂၇၆။ ဥဒကံ ... သိသေ
သဇန္တံ (သဇတိ?) အဗ္ဗုက္ကိရတိ။ ဇော၊၄။၇။
၅၂။ အဗ္ဗုက္ကိရိ - ဒိ၊၂။၁၄၁။ ဒိ၊၃။၅၁။
ဒိ၊၄။၂။၇၃။ မ၊၄။၁။၂၃၁။ သံ၊၄။၂။၁၇၅။
အံ၊၄။၁။၁၃၅။ ထေရ၊၄။၂။၄၃၆။ အပါ၊၄။၁။
၂၈၉။ ဇေတ၊၄။၆၉။ အံ၊၄။၂။၂၄၀။ (၂)
ကြဲဖြန့်၏။ နာနာပုပ္ဖါနိ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ

ဂဟေတွာ ဗုဒ္ဓဿ ဥပရိ အဗ္ဗုက္ကိရိ။ အပါ၊၄။
၂။၈၈။ မုဒိတမနာ ကုသုမေဟိ အဗ္ဗုက္ကိရိ။
ဝိမာန၊၅။၂။ ၎င်း၊၄။၄၄၈ (အဗ္ဗောကရိံ၊
သီ၊၄။)။ ကုသုမောဒကမာဒါယ၊ ဗုဒ္ဓ-
မဗ္ဗုက္ကိရိ အဟံ။ အပါ၊၁။၃၀၈။

အဗ္ဗုက္ကိရန္တိ (တိ) [အဘိ + ဥ + ကိရ + အ +
အန္တိ] ဆွတ်ဖြန်းသော၊သျှ။ ဥဒကမာဒါယ
သဗ္ဗနဂရံ အဗ္ဗုက္ကိရန္တော။ ဗုဒ္ဓက၊၄။၁၃၈။
သုတ္တနိ၊၄။၁။၂၆၈။

အဗ္ဗုက္ကိရိတွာ (ကြိ၊ဝိ) [အဘိ + ဥ + ကိရ +
တွာ] ဆွတ်ဖြန်း၍။ ဥဒကေန (ဧက္ကရတနံ)
အဗ္ဗုက္ကိရိတွာ။ ဒိ၊၄။၂။၂၁၂။ ဗုဒ္ဓက၊၄။၁၄၈။
သုတ္တနိ၊၄။၁။၂၇၇။ အံ၊၄။၂။၈၁။ စက္ကရတနံ
အဗ္ဗုက္ကိရိတွာ။ ဇော၊၄။၂။၂၈၂။ သီ၊၄။သင်္ဂဟ။
၂။၂၃၁။

အဗ္ဗုဂ္ဂန္တိ (ကြိ) [အဘိ + ဥ + ဂမ + အ + တိ]
(၁)(က) လှမ်းမိုး - ပျံ့နှံ့ - ၍တက်၏။ ထင်
ရှားဖြစ်ပေါ်၏။ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ အဗ္ဗုဂ္ဂန္တိ။
ဝိ၊၃။၃၂၂။ ဝိ၊၅။၂၃၅။ ဒိ၊၂။၇၃။ ဒိ၊၃။
၁၉၇။ အံ၊၂။၂၃၊၂၂၁။ အံ၊၃။၆၈။ အဘိ၊ပု။
၁၄၁။ ဥဒါနံ၊၁၈၄။ ဣတိသုတ်၊၄။၂၂၈။
သုတ္တနိ၊၄။၁။၁၅၃။ ဓရိယာ၊၄။၃၀၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၉။ ဒိ၊၄။၁။၆၃။ သီ၊၄။သင်္ဂဟ။၂။၇၉။
ဒိ၊၄။၂။၃၈၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၄။၁။၂၀၁။ အဝဏ္ဏော
အဗ္ဗုဂ္ဂန္တိ။ ဒိ၊၄။၂။၁၁၁။ အဗ္ဗုဂ္ဂန္တေယျ-
အံ၊၂။၄၅၈။ သုတ္တနိ၊၄။၁။၉၅။ အပါ၊၄။၁။
၂၁၃။ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သဒ္ဓေါ
အဗ္ဗုဂ္ဂန္တိ။ ဝိ၊၁။၂။ အဗ္ဗုဂ္ဂန္တိ အဘိ-
ဥဂ္ဂန္တိ အဗ္ဗုဂ္ဂန္တိ ကေကောလဟလမ-
ဟောသိတိ။ ဝိ၊၄။၁။၁၈၁။(သာရတ္ထ၊၂။၁၅။
ဝဇီရ၊၇၂။တို့လည်း ကြည့်။) ကိတ္တိသဒ္ဓေါ
အဗ္ဗုဂ္ဂန္တိ။ ဒိ၊၂။၁၉၀။=အဘိဥဂ္ဂန္တိ။ ဒိ၊၄။
၂။၂၅၆။အဘိဥဂ္ဂန္တိ ဥဂ္ဂဟိ ဥဒပါဒိ။ ဒိ၊၄။
၂။၂၂၆။ အဗ္ဗုဂ္ဂန္တိသတိ - မ၊၂။၅၅။ သံ၊
၂။၅၀၇။ အံ၊၂။၄၅၈။ (ခ) ပျံ့တက်၏။ ဝေ-

ဟာသံ အဗ္ဗဂ္ဂတိ။ ဒီဌာ၂။၂၁၂။ မဋ္ဌာ၄။
 ၁၅၅။ အဗ္ဗဂ္ဂနိ (ပိ) - အပါသံ၇ဝါ၁၂။
 အပါဌာ၂။၂၇။ အဗ္ဗဂ္ဂနိ - သံ၊၁။၂၃။
 (ဂ)လွမ်း-မိုး-ကျော်-တက်၏။ အန္တော-
 သိမတော ပဗ္ဗတော အဗ္ဗဂ္ဂတိ။ ဝိဌာ၃။
 ၃၂၇။ ဝိသင်္ဂဟ။၁၉၁။ (ဆ) တက်ထွန်း၏။
 စန္ဒမဏ္ဍလံ အဗ္ဗဂ္ဂတိ။ ဇာဌာ၇။၁၀၇။
 (င) ပေါ်ထွက်လာ၏။ ဝေဌာနေန ဝေဌိတ-
 မဏ္ဍေ သိသေ မောဌိယံ မက်ရတနာကာရေန
 ဝဿသဟဿံ အဗ္ဗဂ္ဂနိ။ ဇာဌာ၁။၇၁။
 အဗ္ဗဂ္ဂနိ သု-ဇာဌာ၁။၇၁။ (၂) ရှေးရှု
 သွားရောက်-ကြိုဆို-၏။ တံ ဝုရတောဝ
 အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသု သာမဏေရာ စ ဝဟရာ စ
 အဗ္ဗဂ္ဂနိ။ ဝိဌာ၃။၃၀၀။ ဝိသင်္ဂဟ။၁၄၈။
 ကခါ၊ဋီ၊သစ်။၁၇၀။ အဗ္ဗဂ္ဂနိတိ အဘိဓမ္မ
 ဂစ္ဆန္တိ။ သာရတ္ထာ၃။၂၅၈။ အဗ္ဗဂ္ဂနိ-
 ဇာဌာ၁။၁၀၉။

အဗ္ဗဂ္ဂနိ (တိ) [အဘိ+ဂမု+အ+အန္တ]
 ရှေးရှုသွားရောက် - ကြိုဆို - သော၊သု။
 ရာဇာ တာဝဒေဝ “ထေရောအာဂတော”တိ
 သုတွာ ဂင်္ဂါတိရံ ဂန္ဓာ နဒိ ဩတရိတွာ
 အဗ္ဗဂ္ဂနိန္ဒော။ ဝိဌာ၁။၄၃။

အဗ္ဗဂ္ဂတ (တိ) [အဘိ+ဉ+ဂမု+တ] (က)
 လွမ်းမိုး - ပျံ့နှံ့ - ရှိ တက်သော။ တံ ခေါ
 ပန ဘဝန္တံ (ဘဝန္တံ) ဂေါတမံ ဝေ ကလျာ-
 ဏော ကိတ္တိသဒ္ဓေါ အဗ္ဗဂ္ဂတော။ ဝိ၊၁။၁။
 ဝိ၊၃။၄၅။ ဒီ၊၁။၄၆။ မ၊၁။၃၅၄။ မ၊၂။၆၃။
 မ၊၃။၂၈၁။ သံ၊၃။၃၀၇။ အံ၊၁။၁၈၁။ အံ၊
 ၃။၁၅၄။ အဗ္ဗဂ္ဂတောတိ သဒေဝကံ လောကံ
 အဗ္ဗောတ္တရိတွာ ဥဂ္ဂတော။ ဒီ၊ဌာ၁။၁၃၃။
 မဋ္ဌာ၂။၂၂၈။ အံ၊ဌာ၂။၁၆၆။ (တံ ခေါ ပန
 ဘဝန္တံ ဂေါတမံ=တဿ ခေါ ပန ဘောတော
 ဂေါတမဿ၊ ထိုအရှင်ဂေါတမ၏။ ဝေ၊
 ဤဆိုလတ္တံ့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။
 ကလျာဏော၊ ကောင်းသော။ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ၊
 ချီးမွမ်း အံ့ဩ ကျော်စောသံသည်။ အဗ္ဗဂ္ဂ-

တော၊ မဆံ့ဘဝင် ပျံ့နှံ့တက်၏။ ဝိ၊၁။သု။
 တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ= တဿ
 ခေါ ပန ဘောတော ဂေါတမဿ၊ ထိုအရှင်
 ဂေါတမ၏။ ဝေ၊ ဤသို့။ ကလျာဏော၊
 ကောင်းသော။ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ၊ လူတို့ ချီးမွမ်း
 သော အသံသည်။ အဗ္ဗဂ္ဂတော၊ အလွန်
 ကျော်စော၏။ ဝိ၊၃။သု။ တံ ပန ဘဝန္တံ
 ဂေါတမံ= တဿ ခေါ ပန ဘောတော
 ဂေါတမဿ၊ ထိုအရှင်ဂေါတမ၏။ ဝေ၊
 ဤသို့။ ကလျာဏော၊ ကောင်းသောလူနှင့်
 ပြည့်သော။ တနည်းကား။ ကလျာဏော၊
 အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သော။ ကိတ္တိ-
 သဒ္ဓေါ၊ ကျော်စောခြင်းသည်။ (ကောင်းချီး
 ကျူးသော အသံသည်လည်း ဟူ)။ အဗ္ဗဂ္ဂ-
 တော၊ နှံ့ရှိတက်၏။ ဒီ၊၁။သုဟောင်း။
 တံ ဘဝန္တံ အဘိ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။
 ကလျာဏော၊ ကောင်းသော။ ကိတ္တိ-
 သဒ္ဓေါ၊ အံ့ဩချီးကျူး သံထွက်ထူးသည့်
 ကျေးဇူးဂုဏ်သတင်းသည်။ ဝိ၊ ကောင်းကင်
 မြေကြီး ပဲ့တင်ဟည်းအောင် ဝဲချီးအပ်သော
 အသံသည်။ ဝေ၊ ဤသို့။ ဥဂ္ဂတော၊ ဘဝင်
 မဆံ့ လွမ်းပိုးပြန့်လျက် ပျံ့နှံ့တက်ပါပြီ။
 ဒီ၊၁။ပဋိက္ခယသု။ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ
 ဂေါတမံ အဘိ၊ ထိုအရှင်ဂေါတမ၏။ ဝေ၊
 ဤသို့။ ကလျာဏော၊ ကောင်းသော။ ကိတ္တိ-
 သဒ္ဓေါ၊ ကျော်စောသံသည်။ ဥဂ္ဂတော၊
 ပျံ့နှံ့ရှိတက်၏။ မ၊၁။ဆဋ္ဌသု။ ဤ၌ သိမှတ်
 ဖွယ်တို့ကိုသာရတ္ထာ၊၁။၂၁၄၆။ သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။
 ၁၉၊၂၀။ မ၊ဋီ၊၂။၂၄၄-၅။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၅၂။
 မောက်သု။ နှာ-၁၇၇-၈၃-တို့တွင် (ကြည့်။)
 တဿာ ခေါ ပန အယျာယ ဝေ ကလျာ-
 ဏော ကိတ္တိသဒ္ဓေါ အဗ္ဗဂ္ဂတော။ သံ၊၂။
 ၅၄၄။ (ခ) စွင့်စွင့် တက်သော။ ဝိမာန-
 မုတ္တမံ မယံ၊ အဗ္ဗဂ္ဂတိ မနောရမံ။ အပါ၊၁။
 ၃၀၃။ (ဂ) တက်ထွန်းသော။ သုရိယော
 အဗ္ဗဂ္ဂတော (ယတာ)။ ဗုဒ္ဓဝံ၊၃၅၇။

အဗ္ဗဂ္ဂတော သဟဿဝံသိ။ ဗုဒ္ဓဝံသ္မာ၅၃။
ဥဒါနဋ္ဌ။ ၄၆။ ဇာဠာဝံသ္မာ၄၈။ (ဆ) မြင့်တက်
သော။ တဿာ ပန ပါဠိလိယာ ခန္ဓော တံ
ဒိဝသံ ပဏ္ဏာသရတနော ဟတော အဗ္ဗဂ္ဂ-
တော။ ဒီဠာ၂။ ၉။ (င) မြင့်-ကြ-တက်
သော။ ပံသုနံ ဥပရိ ဌိတတ္တာ အဗ္ဗဂ္ဂတဋ္ဌေန
... ပံသုကူလံ။ ဣဘိဝုတ်ဋ္ဌာပဝဂ။ ဝိသုဒ္ဓိဝံ။
၅၇။ အဗ္ဗဂ္ဂတဋ္ဌေနာတိ ဥဿိတဋ္ဌေန။
ဝိသုဒ္ဓိဝံ။ ၈၉။ (စ) ဖြစ်ပေါ်သော။
ပုညာနုဘာဝေန အဗ္ဗဂ္ဂတယ ဝါဘယ
စောဒေန္တော။ သံဠာပ။ ၁၉၀။ အဗ္ဗဂ္ဂတ-
ယာတိ ဥဒါနာ နိဗ္ဗတ္တိတော တတ္ထ တတ္ထ
ဂစ္ဆနတော။ သံဠာပ။ ၄၂၉။ (ဤဒီဒီ
ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်။)

အဗ္ဗဂ္ဂတကိတ္တိသဒ္ဒတာ (ထိ) [အဗ္ဗဂ္ဂတ +
ကိတ္တိသဒ္ဒ + တာ] လွမ်းမိုး-ပျံ့နှံ့-၍ တက်
သော ကျော်စောသံဝိသုသင်္ဃာတဖြစ်။ ယထာ-
ဘူတအဗ္ဗဂ္ဂတကိတ္တိသဒ္ဒတာယ ပန ဘာ-
ဝန္တံ . .။ နေတ္ထိဋ္ဌာ၇။

အဗ္ဗဂ္ဂတဋ္ဌ (ပု) [အဗ္ဗဂ္ဂတ + အတ္ထ] အထက်သို့
-မြင့်-တက်-သော - အနက်-သဘော။
အဗ္ဗဂ္ဂတဋ္ဌေန ဓဇော။ အံဠာ၂။ ၇၉။ ...
ပံသုကူလံ။ ဣဘိဝုတ်ဋ္ဌာပဝဂ။ မဟာနိဋ္ဌ။
၁၆၉။ ဝိသုဒ္ဓိဝံ။ ၅၇။ သာရဏ္ဏာဝ။ ၃၆။
ဝိမတိဝံ။ ၁၂။ အံဠာ၂။ ၂၆၃။ အဗ္ဗဂ္ဂတ-
ဋ္ဌေနာတိ ဥဿိတဋ္ဌေန။ ဝိသုဒ္ဓိဝံ။ ၈၉။ ...
ကူဇော။ ပဋိသံဠာ၂။ ၁၂။ ... ပါသာဒေါ။
သာရဏ္ဏာပ။ ၁၅၆။ ဒီဠာ၂။ ၆၅။ မဇ္ဈိ၂။
၁၃၄။ (= အဗ္ဗဂ္ဂတဋ္ဌ။ အဘိဠာဝံ။ ၁၉၂။
= အဗ္ဗဂ္ဂတတ္ထ။ ဓမ္မဠာဝံ။ ၁၆၅။)

အဗ္ဗဂ္ဂတတ္ထ (န) [အဗ္ဗဂ္ဂတ + တ္ထ] (က) အလွန်
တက်ကြွသည်၏အဖြစ်။ ကာယစိတ္တာနံ ဥဂ္ဂ-
တတ္တာ အဗ္ဗဂ္ဂတတ္တာ။ အဘိဠာဝံ။ ၁၈၇။
မဟာနိဋ္ဌ။ ၁၈။ သာရဏ္ဏာဝံ။ ၁၁၅။ ဥဒ္ဓဂ္ဂ
ဩဒျ-တို့လည်းကြည့်။ (ခ) လွမ်းမိုး-

ပျံ့နှံ့ - ၍ တက်သည်၏အဖြစ်။ မဟတော
ကိတ္တိသဒ္ဒဿ အဗ္ဗဂ္ဂတတ္တာ။ သီဠာသစ်။
၁။ ၄၈၃။

အဗ္ဗဂ္ဂန္တာ (ကြိဝိ) [အဘိ + ဥ + ဂမု + တွာ]
(၁) ပျံ့တက်၍။ ဝေဟာသံ အဗ္ဗဂ္ဂန္တာ။
ဝိဝံ။ ၃၀၉။ ဝိပု။ ၄၈။ ဝိဋ္ဌာ၂။ ၇၆။ ဒီဠာ၂။
၁၇၁။ ဒီဠာ၂။ ၂၂။ ဥဒါနံ။ ၁၉၁။ ဒီဠာဝံ။ ၁၂၃။
ဒီဠာ၂။ ၁၁။ မဠာ၂။ ၂၄၄။ မဠာ၂။ ၅၇။
မဠာ၄။ ၁၅၇။ သံဠာဝံ။ ၁၄၇။ အံဠာဝံ။ ၁၄၇။
အဘိဠာဝံ။ ၁၃။ ဓမ္မဠာဝံ။ ၁၁၁။ ဓမ္မဠာ၂။
၃၇၆။ သုတ္တနိဋ္ဌာဝံ။ ၅၆။ ထေရဋ္ဌာ၂။
၂၃၃။ အမဠာ၂။ ၂၁။ ဗုဒ္ဓဝံသ္မာ၅၃။ မဇ္ဈိပ။
၃၇၆။ အာကာသေ အဗ္ဗဂ္ဂန္တာ။ မဠာဝံ။
၁၈၂။ အာကာသံ အဗ္ဗဂ္ဂန္တာ။ သံဠာပ။
၂၄၇။ ဥဒါနံ။ ၃၈၉။ ဝိဝံသ္မာ၅၃။ ၂၀၆။
စရိယာဠာ၅။ နဘံ အဗ္ဗဂ္ဂန္တာ။ အပါဠာဝံ။
၃၄။ ဇာဠာဝံ။ ၃၃။ သန္တတိမဟာမတ္တော
သတ္တဘာလမတ္တံ အဗ္ဗဂ္ဂန္တာ ပရိနိဗ္ဗာယ်ဿ-
တိ။ သုတ္တနိဋ္ဌာ၂။ ၈၂။ (၂) မြင့်တက်-
မောက်ဘက်-၍။ တာဝဒေဝဿ ပါပပတိ-
တဋ္ဌာနေ ဝါတပုဏ္ဏာဘတ္တစပ္ပံ ဝိယ မဟာပထဝီ
အဗ္ဗဂ္ဂန္တာ ရာဿ ပစ္စိမန္တံ အာဟန္တ အဋ္ဌာ-
သိ။ ဇာဠာဝံ။ ၁၄။ (၃) ရှေးရူး - သွား
ရောက် - ဆီးကြို-၍။ သမုပ္ပပိဋ္ဌေယေဝ
အဗ္ဗဂ္ဂန္တာ ယုဇ္ဈမာနော။ ဇာဠာဝံ။ ၂၁၈။

အဗ္ဗဂ္ဂန္တာန (ကြိဝိ) [အဘိ + ဥ + ဂမု + တွာန]
ပျံ့တက်၍။ အဗ္ဗဂ္ဂန္တာန ဝေဟာသံ၊ ဂစ္ဆတေ
အနိလဉ္ဇေသ။ အပါဝံ။ ၂၀၂။

အဗ္ဗဂ္ဂမ (ပု) [အဘိ + ဥ + ဂမု + တ] လွမ်းမိုး-
ပျံ့နှံ့ - ၍ တက်ခြင်း။ မဟတော ကိတ္တိသဒ္ဒဿ
အဗ္ဗဂ္ဂမော။ ဒီဠာဝံ။ ၁၉၂။ အဗ္ဗဂ္ဂတတ္ထ
(ခ) အနက်လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗဂ္ဂမန (န) [အဘိ + ဥ + ဂမု + ယ] တက်
ထွန်းခြင်း။ အဋ္ဌာနော ဥဂ္ဂတေ သူရိယဿ
အဗ္ဗဂ္ဂမနံ။ ဗုဒ္ဓဝံသ္မာ၅၃။

အဗ္ဗဂ္ဂမနကာလ (ပ) [အဗ္ဗဂ္ဂမန + ကာလ]
လွမ်းမိုး-ပျံ့နှံ့ -၍ တက်ရာအခါ။ ဒုဿိလံ
သေဝမာနဿ ပါပကိတ္တိသဒ္ဓဿ အဗ္ဗဂ္ဂမန-
ကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဘိဋ္ဌ၊ ၃၊ ၆၉။

အဗ္ဗဂ္ဂမမာန (တိ) [အဘိ + ဥ + ဂမ + အ +
မာန] တက်ဆုန်းသော။ အာဒိစ္စော နဘံ
အဗ္ဗဂ္ဂမမာနော။ ဒီ၊ ၂၊ ၁၅၀။

အဗ္ဗဂ္ဂမိ (ကြိ) အဗ္ဗဂ္ဂမိတိ (၁) (၁) အနက်
ကြည့်။

အဗ္ဗဂ္ဂလန (န) [အဘိ + ဥလန] မီးတောက်
ခြင်း၊ မန္တန်ဖြင့် ခံတွင်းမှ မီးလျှံကို ဆွဲ
ထုတ်ခြင်း၊ မီးထွက်အောင် ပြုခြင်း။ အဗ္ဗဂ္ဂ-
လနံ သိဒ္ဓါယနံ။ ဒီ၊ ၁၊ ၁၁။ အဗ္ဗဂ္ဂလနန္တိ
မန္တေန မုခတော အဂ္ဂိဇာလာနီဟရဏံ။ ဒီ၊
၄၊ ၁၊ ၉၁။

အဗ္ဗဂ္ဂဟိယ (ကြိ၊ ဝိ) [အဘိ + ဥ + ဌာ + တွာ]
တက်၍။ ဝိဟာရာ အဘိနိက္ခမ္မ၊ အဗ္ဗ-
ဂ္ဂဟိယ စက်မေ။ အပါ၊ ၁၊ ၁၂၄။ အဗ္ဗဂ္ဂဌာသိ
စ စက်မေ (သျှ၊ ၁၊ ၈)။ ဌ ပွင့်ပုံကို အဗ္ဗဂ္ဂဌာတိ-
တွင် ကြည့်။

အဗ္ဗဂ္ဂဌာတိ (ကြိ) [အဘိ + ဥ + ဌာ + အ + တိ]
(က) တက်၏ အထ ခေါ် အာဝါ ဝိဟာရာ
နိက္ခမ္မ စက်မံ အဗ္ဗဂ္ဂဌာသိ။ ဒီ၊ ၁၊ ၉၈။
အဗ္ဗဂ္ဂဌာသိ စ စက်မေ (အဗ္ဗဂ္ဂဟိယ စက်-
မေ။ အပါ၊ ၁၊ ၁၂၄) တိ စက်မနတ္ထာယ သဠိ-
ရတနေ စက်မေ အဘိဝိသေသေန ဥဌာသိ၊
အဘိဋ္ဌဟိတိ အတ္ထော။ အပါ၊ ၄၊ ၂၊ ၈၈။ (ခ)
လွမ်းမိုး-ပျံ့နှံ့ -၍ တက်၏။ အဗ္ဗဂ္ဂဌာတိ
(၁) (က) အနက် (ဝိ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၈၀) ကြည့်။

အဗ္ဗဂ္ဂဌာန (န) [အဗ္ဗ + ဥဌာန] မိုးတိမ်-တက်
-ယ-ခြင်း။ အတိအဗ္ဗ-ကြည့်။ အဗ္ဗ (၁)
(ခ) (ဂ) အနက်သို့လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗဂ္ဂိတံ (တိ) [အဘိ + ဥ + ဌာ + တ] တက်
ထွန်းသော။ သုခိယေ အဗ္ဗဂ္ဂိတေ ယတာ။
အာ၊ ၄၊ ၁၊ ၇၂။

အဗ္ဗဂ္ဂိတံ (တိ) [(၁) အဗ္ဗ + ဥဌိတ။ (၂)
(၃) အဘိ + ဥဌိတ] (၁) ထသော - တက်
သော-ဖြစ်သော-မိုးတိမ်။ (၂) ရှေးရှု။
အဖြစ်ဖြင့် - ရပ်တည်သော - ဖြစ်သော။
အဗ္ဗဂ္ဂိတောဝါတိ ဥဌိတအဗ္ဗော ဝိယ၊
အဘိမုခဘာဝေန ဝါ ဥဌိတော ဝေ မရဏ-
ဿာတိ အဓိပ္ပာယော။ မ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၂၈။
(အဗ္ဗော၊ မိုးတိမ်သည်။ ဥဌိတော၊ တက်
သည်ရှိသော်။ ဘေ၊ သျှ၊ ၄၊ ၃၀၄။ အဗ္ဗော
ဥဌိတော ဖြတ်၊ အဗ္ဗော ဥဌိတော မဖြတ်
လင့်။ ၎င်း။ ၃၁၀။) အဗ္ဗ (၁) အနက်
လည်း ကြည့်။ (၃) ထသော၊ တက်သော၊
ဖြစ်သော။ မဟာ စ ကာဠမေသော အဗ္ဗဂ္ဂိ-
တော ဟောတိ။ မဟာနိ၊ ၂၇၆။ စူဠနိ၊
၁၇၃။ = မဟန္တော ကာဠမေသော အဗ္ဗပဋ္ဌ-
လော စ ဥဌိတော ဟောတိ။ မဟာနိ၊ ၄။
၃၃၂။

အဗ္ဗဂ္ဂဏတိ (ထိ) [အဘိ + ဥ + နမ + တိ] အလွန်
မောက်မာခြင်း။

အဗ္ဗဂ္ဂဏတိလက္ခဏ (တိ) [အဘိ + ဥဏ္ဏတိ + လက္ခ-
ဏ] အလွန်မောက်မာခြင်း လက္ခဏာရှိသော။
အဗ္ဗဂ္ဂဏတိလက္ခဏော အတိမာနော။ မ၊ ၄၊
၁၊ ၁၁၁။ မဟာနိ၊ ၄၊ ၅၃။ ပဋိသံ၊ ၄၊ ၁။
၂၉၃ (န)။ ဝိမတိ၊ ၁၊ ၅၉။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄၊ ၁၊ ၈၄။
ပရေ အဘိဘဝိတွာ အဓိကံ ဥနမနံ အဗ္ဗဂ္ဂဋ္ဌ-
တိ။ မ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၀၁။ အတိမာနံ၊ အတိမာနိ-
တို့လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗဂ္ဂဏ (တိ) [အဘိ + ဥဏ] ပူနွေး-လတ်
ဆတ်-သော။ (က) လောလောလတ်လတ်
ဖြစ်သော။ အဗ္ဗဂ္ဂဏေ အလ္လသရီရေ (=အ-

ဘိန္ဒေ သရီရေ။ ဝိဝါသံ ၇၂) ပံသုက္ကလံ န ဂဟေ-
 တဗ္ဗံ။ ဝိဝါသံ ၇၂။ အဗ္ဗူဏှေတိ အာသန္န-
 မရဏတာယ သရီရဿ ဥက္ကသမဂ္ဂိတံ ဒဏ္ဍေ-
 တိ၊ တေနေဝါဟ “အလ္လသရီရေ” တိ။
 ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၉၉။ (သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၆၀-လည်း
 ကြည့်။) (ခ) အသစ်စက်စက်ဖြစ်သော၊
 ပစ္စုပ္ပန် (ဝိ၊ ၃။ ၅) တိ အဘိနဝေ အဗ္ဗူဏှေ၊
 တံခဏေ နိဗ္ဗတ္တသိန္နိ အတ္တော။ ဝိ၊ ၄။ ၂၄၂။
 (သိ ခြီးသစ်၊ ၂။ ၃၇၀။ ပါစိတ်၊ ယော၊ ၁။ ၁၅၅-
 တို့လည်း ကြည့်။) (ဂ) ပူပူနွေးနွေးဖြစ်
 သော၊ ပစ္စုပ္ပန် (ဘေ၊ ၁။ ၈၈) ၏ အဗ္ဗူဏှံ
 အပါရိဝါသိကံ။ ဇာ ၄။ ၂။ ၃၉၂။ အဗ္ဗူဏှံ ခိရံ။
 ဓမ္မေ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၃။ အဗ္ဗူလယာရုံ ဝါ ဥဒ္ဓန္တတော
 ဩတာရိတမတ္တာ အဗ္ဗူဏှာ ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။
 ၃။ ၈၉။ ကခါ၊ ၂။

အဗ္ဗူဏှာခိရ (န) [အဗ္ဗူဏှာ+ခိရ] ပူနွေး-လတ်
 ဆတ်-သော နွားနို့။ သဗ္ဗုခိရ (နေတ္တိ၊ ၄။
 ၂၄၉) ကြည့်။

အဗ္ဗူဏှသီလ (တိ) [အဗ္ဗူဏှာ+သီလ] ပူနွေး-
 လတ်ဆတ်-သော သီလရှိသော၊ ဖြစ်သစ်
 စ သီလရှိသောသူ။ ကတင်္ဂိတိက္ကမော ဟိ
 ပုဂ္ဂလော ဖဋ္ဌိကရိက္ခာ အဗ္ဗူဏှသီလော
 ပါကတိကော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၂၃၂။
 အဗ္ဗူဏှသီလောတိ အဘိနဝသီလော။ သာ-
 ရတ္ထ၊ ၃။ ၄၉၀။ = ပရိသုဒ္ဓဘာဝပကမနေန
 အဘိနဝပုဗ္ဗသီလော၊ အဘိနဝပုဗ္ဗသီ “အဗ္ဗူ-
 ဏှ” ၏ ဝုစ္စတိ၊ ပရိသုဒ္ဓသီလောတိ အတ္တော။
 ဝိမတိ၊ ၂။ ၃၁၀။

အဗ္ဗူတံ (တိ) [န+ဘူတံ။ န ဘဝိတ္တာတိ
 အဗ္ဗူတော။ အသရူပဒွိတ္တံ ရသော စ၊ အဘူ-
 တောပိ။ ဓာန်၊ ၁။ ၇၃၆။ (အဗ္ဗူတံ-သံ)
 အတတိတျတ်၊ အဗျယ် အာကသ္မိကတ္တေ၊
 တထာ ဘာတိ၊ ဘာ+ဘူတံ။ ဝါစပုတိ။
 ယင်းအလို အတခတ် + ကိစ္စနည်း ဖြင့်
 ပြီးသော အကြောင်းမဲ့၊ ရုတ်တရက်

အနက်ဟော အတ် အဗျယ်ပုဒ်ရှေးရှိသော
 ဘာ (=ဝိတ္တိယံ) ဓာတ်နေ၍ ဥကပစ္စည်း
 သက်ရှိ ပြီးသည်။ ဝိ၊ ဓာန်လည်း ကြည့်။
 (၁) မဖြစ်ဖူးဖြစ်သော၊ မဖြစ်စဖူး အဦး
 အသစ်ဖြစ်သော၊ ရှေးကမဖြစ် ယခုမှအသစ်
 ဖြစ်သော၊ အံ့ဩဖွယ်ရှိသော၊ သူ၊ အရာ စ
 သည်။ အစ္စရိယံ အဗ္ဗူတန္တိ ဥဘယမေုတံ
 ဝိမုယဒိပနမေဝ။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၅၃။ အဗ္ဗူတံ
 ဝတာတိ အစ္စရိယံ ဝတ။ တံ ဟိ အဗ္ဗူတံ
 ပုဗ္ဗေ အဘူတံ အဗ္ဗူတန္တိ ဝုစ္စတိ။ ထေရီ၊
 ၄။ ၂၄၁။ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၄၄။ မ၊ ၄။ ၃။ ၂။ ဝိမာန၊
 ၄။ ၃၀၉ တို့လည်း ကြည့်။) ပသံသာအဗ္ဗူ-
 တံ-အစ္စရိယံ ဝတ ဘော အဗ္ဗူတံ ဝတ
 ဘော ပုညာနံ ဂတိ ပုညာနံ ဝိပါကော။
 ဝိ၊ ၁။ ၅၆။ အစ္စရိယံ အာဝုသော အဗ္ဗူတံ
 အာဝုသော တထာဂတဿ မဟိန္ဒိကတာ
 မဟာနုဘာပတာ။ ဒီ၊ ၂။ ၈။ မ၊ ၃။ ၁၅၉
 (ဝတ ဘော)။ ဥဒါန၊ ၉၅ (ဝတ ဘော)။
 အစ္စရိယာ ဝတ ဘော အဗ္ဗူတာ ဝတ
 ဘော ဓမ္မဒေသနာ။ ဓမ္မေ၊ ၄။ ၁။ ၄၉။ အစ္စရိယံ
 ဝတ အဗ္ဗူတံ ဝတ၊ အဗ္ဗူလိကမ္မဿ အယ-
 မိဒိသော ဝိပါကော။ ဝိမာန၊ ၁။ ၁၁၅။ ပေတ။
 ၁၄၈။ အစ္စရိယံ ဝတ ဘော၊ အဗ္ဗူတံ ဝတ
 ဘော၊ ယာဝ သဗ္ဗိယံ သုပ္ပိယာ ပသန္နာ။
 ဝိ၊ ၃။ ၃၁၁။ အစ္စရိယံ အာဝုသော၊ အဗ္ဗူတံ
 အာဝုသော၊ ယာဝဦး တေန ဘဂ္ဂေတော
 သတ္တာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတာ သုပ္ပုဋိဝိစိတာ။
 ဒီ၊ ၁။ ၂။ အစ္စရိယံ ဝတ ဘော၊ အဗ္ဗူတံ
 ဝတ ဘော၊ ယတြ ဟိ နာမာယံ ဃဋ္ဌိကာ-
 ရော ကုမ္မကာရော မညိဿတိ။ မ၊ ၂။
 ၂၃၈။ အစ္စရိယံ ဘိက္ခဝေ သာဝကောနံ၊
 အဗ္ဗူတံ ဘိက္ခဝေ သာဝကောနံ၊ သတ္တု စ
 နာမ သာသနကရာ ဘဝိဿန္တိ ဩပါဒုဋ္ဌိ-
 ကရာ။ သံ၊ ၃။ ၁၄၂။ (ဝိ၊ ၁။ ၁၄၄။ ဝိ၊ ၂။
 ၃၀။ ဒီ၊ ၂။ ၄၅။ ဒီ၊ ၃။ ၉၅။ မ၊ ၁။ ၁၁၇။ မ၊
 ၁။ သံ၊ ၁။ ၅၇၊ ၃၁၇၊ ၄၄၆။ သံ၊ ၂။ ၃၁၇၊ ၃၄၆။

၃၃၇။ အံ၁။၁၈၂။ အံ၂။၂၈၂၇၇၄၄၆။
 အံ၃။၁၂။တို့လည်း ကြည့်။) အဘူတပုဗ္ဗ
 ဘူတန္တိ အတ္တုတံ။ ဒိဋ္ဌါ၁။၄၄။ မဋ္ဌါ၃။၂။
 သံဋ္ဌါ၂။၅၃။ ဥဒါနာ၁။၁၂။ ပုဗ္ဗေ အဘူ-
 တန္တိ အဘူတပုဗ္ဗံ၊ တေေန န ဘူတံ
 အဘူတန္တိ နိဗ္ဗစနံ၊ ဘဘသဒ္ဓဿ စ
 အတိတတ္ထံ ဒဿေတိ။ သိဋ္ဌိသစ်၁။၁၉၈။
 (မဋ္ဌါ၃။၂။ သံဋ္ဌါ၂။၆၈-တို့လည်း ကြည့်။)
 အဘူတပုဗ္ဗတာယ အတ္တုတံ။ ဝိမာနာ၁။၃၀၉။
 တတော မေ အာသိ သံဝေဂေါ၊ အတ္တုတော
 လောမဟံသနော။ ထေရ။၂၂။ အဘူဘ-
 ပုဗ္ဗတာယ အတ္တုတော။ ထေရ။၁၅၂။၈၃။
 အစ္စရိယမတ္တုတံ တံ၊ နိဗ္ဗာနံ အာသိ ဓာဇ-
 ကညာယ။ ထေရီ။၄၃၄။ (၄င်း၁။၂၉၉-
 လည်း ကြည့်။) အာဂစ္ဆန္တေ စ ပဒုမေ၊
 အတ္တုတော အာသိ တာဝဒေ။ အံ၁။
 ၁၂။ စတ္တာဓော အစ္စရိယာ အတ္တုတာ
 ဓမ္မာ။ အံ၁။၄၄၆။ အစ္စရိယာ ဝတ ဘော၊
 အတ္တုတာ ဝတ ဘော ဓမ္မဒေသနာ။ ဓမ္မဋ္ဌာ
 ၁။၄၉။ ကိမတ္တုတံ ဒဋ္ဌ မဇ္ဈ ပမောဒိတာ။
 သုတ္တနိ။၃၈၅။ ၄င်း၁။၂။၂၀၄။ လဒ္ဓံ ဝိမာ-
 နံ ဗျူတဿနေယံ။ ဝိမာနာ၁။၆၁။ အဘူ-
 တပုဗ္ဗတာယ အတ္တုတံ။ ဝိမာနာ၁။၁၇၄။
 ပုပ္ဖိတံ ပါဒပံ ဒိသ္မာ၊ အတ္တုတံ လောမဟံ-
 သနံ။ အပါ၁။၁၂။ အစ္စရယောဂ္ဂဘူတ-
 ပုဗ္ဗတ္တာ အတ္တုတံ။ အပါ၁။၂။၈၆။ အညေ
 ဗဟူ အစ္စရိယာ၊ အတ္တုတာ လောမဟံသနာ။
 ဗုဒ္ဓဝံ။၃၀၅။ ဒိသ္မာ သယံ သချ ဝဒါမိ
 အတ္တုတံ။ ဇာ၁။၈၅။ ပုဗ္ဗေ အဘူတပုဗ္ဗံ
 အတ္တုတံ။ ဇာ၁။၂။၄၆၇။ ဟူတာ အတ္တု-
 တာယေဝ တေ ဂုဏာ။ ဇာ၁။၂။၃၂၁။
 ဂရဟာအတ္တုတ— အစ္စရိယံ မောဂ္ဂလ္လာ-
 န၊ အတ္တုတံ မောဂ္ဂလ္လာန၊ ယာဝ ဗာဟာဂ-
 ဟဏာပိ နာမသော မောဆုရိသော အာ-
 ဂမေသတိ။ ဝိ၄။၄၁၉။ ဥဒါနာ၁။၁၇၉။(၂)
 တစုံတခုသော အကြောင်းကြောင့် မဖြစ်

သည်သာလျှင် ဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိသောတရား။
 (နိဗ္ဗာန်)။ အတ္တုတဉ္စ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေ-
 သာမိ အတ္တုတဂါမိဉ္စ မဂ္ဂံ။ သံ၂။၅၄၂။
 အဘူတမေဝ ဘူတံ၊ အဘူတံ ဟုတော
 အတ္တုတံ အတ္တုတံ။ သံဋ္ဌါ၃။၁၄၉။ အညဿ
 တာဒိသဿ အဘာဝတော ဝိမာပနိယ-
 တာယ အဘူတမေဝါတိ။ ကုတောစိ ပစ္စယ-
 တော အနိဗ္ဗတ္တမေဝ ဟုတော ဘူတံ ဝိဇ္ဇမာနံ။
 တေနာဟ “အဘူတံ ဟုတော အတ္တု”တိ။
 သံဋ္ဌါ၂။၃၈၈။ အစ္စရိယ-လည်း ကြည့်။
 (န) (၃)တစုံတခုသောအကြောင်းကြောင့်
 မဖြစ်သည်ဖြစ်၍ သာလျှင် ထင်ရှားရှိသော
 နိဗ္ဗာန်တရားကို ဟောသောသုတ်၊ အတ္တုတ
 သုတ်။ အစ္စရိယဉ္စ အတ္တုတံ။ သံ၂။၅၄၃။
 အတ္တုတသုတ္တလည်း ကြည့်။ (ပ) (၄)နာဠ-
 ရသကိုးပါးတွင် တပါးအပါအဝင် ဖြစ်
 သော အတ္တုတရသ။ ဓာန် ၁၁၂။ ၄င်း၁။
 ၁၀၄-ကြည့်။ အတ္တုတရသ-လည်း ကြည့်။
 အတ္ထုတ (ပုန) [အတ္တ + တ၊ အဘိ + တ။
 အတ္တ ဂမနေ တော၊ အဘိ သဒ္ဓေ ဝါ တော၊
 အသရူပဒိတ္တံ၊ အတ္တတောပိ။ ဓာန်၊၁။၅၃၂။
 နိတိ၊ပဒ။၃၄၀-၄၁-လည်း ကြည့်။] လောင်း
 တမ်း၊ လောင်းကြေး။ ကရိယတိ န ကရိ-
 သတိတိ အတ္တုတမကံသု။ ဝိ၁။၂၄၁။
 အတ္တုတမကံသုတိ ယဒိ ကရိယတိ တံ တွေကံ
 ဇိတော၊ ယဒိ န ကရိယတိ အဟံ တွေကန္တိ
 ပဏမကံသု။ ဘိက္ခုနံ ပန အတ္တုတံ ကာတု
 န ဝဇ္ဇတိ။ ဝိ၁။၂။၁၄၀။ “အတ္တုတံ ကာတု
 န ဝဇ္ဇတိ”တိ ဣမိနာ ဒုက္ခံ ဟောတိတိ
 ဒိပေတိ။ သာရတ္ထ၊၂။၃၂၆။ သဟဿေန
 အတ္တုတံ အကာသိ။ ဝိ၂။၇။ ဇာ၁။၁။
 ၂၀၈။ ဇာ၁။၅။၄၅၉။ ဟောတု နော အတ္တု-
 တံ တတ္ထ၊ အာသဟဿေဟိ ပဉ္စဟိ။ ဇာ၂။
 ၂၂၈။ ဇာ၁။၇။၃၈။ တေ တေန “သဟ-
 ဿေန အတ္တုတံ ကဏေမာ”တိ အတ္တုတံ
 အကံသု။ ပေတ၊၅။၁၄၀။

အဗ္ဗုတဂါမီ (တိ) [အဗ္ဗုတ+ဂမု+ဏိ] နိဗ္ဗာန်
သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော။ အဗ္ဗုတ (၂)
အနက် ကြည့်။

အဗ္ဗုတဇာတ (တိ) [အဗ္ဗုတ+ဇာတ] ဖြစ်ပေါ်
သော အံ့ဩခြင်းရှိသော။ အဗ္ဗုတဇာတ
ဇာတာ အဗ္ဗုတဇာတာ တဋ္ဌိဇာတာ စ အ-
ဟေသံ။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၁။ အဗ္ဗုတဇာတဇာ-
တလည်း ကြည့်။

အဗ္ဗုတဒဿနေယျ (တိ) [အဗ္ဗုတ+ဒဿနေ-
ယျ] အံ့ဩဖွယ်လည်းရှိ၊ ရှိကြည့်ဖွယ်လည်း
ကောင်းသော။ လတ္တံ့ ဝိမာနမဗ္ဗုတဒဿနေ-
ယျ။ဝိမာန။၆၁။ မယံပုဗ္ဗေ ဤဒိဿာ အဘူ-
တပုဗ္ဗတာယ အဗ္ဗုတံ သမန္နာဂတော ဘာဝေန
အတိဝိယ သုဗ္ဗတာယ စ ဒဿနေယျံ ဣမံ
ဝိမာနံ လတ္တံ့ အဓိဂတံ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ။၁၇၄။

အဗ္ဗုတဓမ္မ (ပု) [အဗ္ဗုတ+ဓမ္မ] (၁) မဖြစ်
ဖူးမြဲဖြစ်သော-အံ့ဩဖွယ်ရှိသော- တရား။
အဋ္ဌ အဗ္ဗုတဓမ္မာ။ ဝိ၊၅။၂၄၄။
တထာဂတဿ အဗ္ဗုတဓမ္မာ။ မ၊
၃။၁၆၀။ ယဒါ မမ ဘာတာ မဟန္တေန အဗ္ဗု-
တဓမ္မေန သမန္နာဂတော ဝိဇ္ဇာစရော။ ဇ၊ဋ္ဌ၊
၃။၄၃၂။ (န) (၂) ဘုရားကောင်းတော်၏အင်္ဂါ
၉-တန်တိုင် အပါအဝင် ဖြစ်သော အံ့ဩဖွယ်ရှိ
သည့် သဘာတရားတို့ကို ဟောရာဖြစ်သော
သုတ္တန်၊ အဗ္ဗုတဓမ္မ။ သုတ္တံ အဗ္ဗုတဓမ္မံ
ဝေဒလ္လံ။ ဝိ၊၁။၁၀။ မ၊၁။၁၀၆။ အံ၊၁။၃၁၃။
အဘိ၊ပု။၁၄၉။ မဟာနိ။၁၁၁။ ယဒိ အဗ္ဗုတ-
ဓမ္မသော။ အံ၊၂။၂၀၇။ စတ္တာရောမေ ဘိက္ခ-
ဝေ အဗ္ဗုတဓမ္မာ အဗ္ဗုတဓမ္မာ အာနန္ဒေ
(ဒိ၊၂။၁၁၉။ အံ၊၁။၄၄၈) တိဘာဝိနယပု-
ဝတ္တာ သဗ္ဗေပိ အဗ္ဗုတဓမ္မပဋိသံယုတ္တာ
သုတ္တန္တာ “အဗ္ဗုတဓမ္မံ” နှစ် ဝေဒိတဗွံ(ဗျာ)။
ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၂။ ဒိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၂-၃။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၂၅။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၇။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ။၂၃၄။
အဗ္ဗုတော ဓမ္မော သဘာဝေါ ယတ္ထာတိ

အဗ္ဗုတဓမ္မံ။ သိ၊ဋ္ဌ၊သင်၊၁။၁၃၂။ (သ၊ရတ္ထ၊
၁။၁၀၃-လည်း ကြည့်။)

အဗ္ဗုတဓမ္မပဋိသံယုတ္တ (တိ) [အဗ္ဗုတဓမ္မ+
ပဋိသံယုတ္တ] အံ့ဩဖွယ်-သဘော-တရား-
နှင့် ပေါ်သော။ အဗ္ဗုတဓမ္မပဋိသံယုတ္တသု
စ သုတ္တဝိသေသေသု ... ဂါထာဥပါနုဇ္ဈတိ-
ဝတ္တကအဗ္ဗုတဓမ္မသညာ ပတိဋ္ဌိတာ နေတ္တိ၊
ဋ္ဌ။၁၃။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄။ သ၊ရတ္ထ၊၁။၉၄။ ဒိ၊
ဋ္ဌ၊၁။၃၂။ သိ၊ဋ္ဌ၊သင်၊၁။၁၂၄။ မ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆။

အဗ္ဗုတဓမ္မသညာ (တိ) [အဗ္ဗုတဓမ္မ+သညာ]
အဗ္ဗုတဓမ္မဟူသော - အမည် - သညာ။
အထက်ပုဒ် ကြည့်။

အဗ္ဗုတဓမ္မသမန္နာဂတ (တိ) [အဗ္ဗုတဓမ္မ+
သမန္နာဂတ] အံ့ဩဖွယ်-သဘော-ဂုဏ်-
နှင့် ပြည့်စုံသော။ အဗ္ဗုတဓမ္မာ စေဝ ...
တထာဂတာ အဗ္ဗုတဓမ္မသမန္နာဂတာ စ။ မ၊
၃။၁၆၀။ သံ၊၃။၂၄၇။

အဗ္ဗုတပုဗ္ဗတာဘာဝ (ပု) [အဗ္ဗုတပုဗ္ဗတာ+
ဘာဝ] ရှေးက မဖြစ်ပူးသည့်အဖြစ်-
ရှေးကမဖြစ်ပူးခြင်း-၏ မှတ်ခြင်း။ အဗ္ဗုတ-
ပုဗ္ဗတာဘာဝတော (အဘူတပုဗ္ဗတာဘာဝ-
တော?) နာမိ အဗ္ဗုတော။ ထေ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၈၇။

အဗ္ဗုတမနုဿ (ပု) [အဗ္ဗုတ+မနုဿ] ရှေး
က မဖြစ်ပေါ်ဘူးသော - လောက၌ တခါ
တရံမှသာ ဖြစ်ပေါ်သော-လူ။ ကဒိ၊ပိဒေဝ
ဟိ နေသံ လောကေ နိဗ္ဗတ္တိ အဘူတပုဗ္ဗာ
ဘူတတိ အဗ္ဗုတမနုဿာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၅။
အဗ္ဗုတမနုဿ-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗုတရသ (ပု) [အဗ္ဗုတ+ရသ] နာဠု၊ရသ-
ကိုးပါးတွင် တပါးအပါအဝင် ဖြစ်သော -
အဗ္ဗုတ- အံ့ဩဖွယ်- ရသ။ ကလယောဒ-
သံယုတ္တာနံ သိင်္ဂါရဿအဗ္ဗုတရသာနံ
စေဝ...။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၇၉။ (အလင်္ကာ၊၃၅၄၊
၃၆၆-နှင့် ၎င်း၊ဋ္ဌ၊သင်-တို့လည်း ကြည့်။)

အဗ္ဗုတဝိတ္တဇာတ (တိ) [အဗ္ဗုတ + ဝိတ္တ + ဇာတ] ဖြစ်သော မဖြစ်ပူးသော နှစ်သက်ခြင်းရှိသော၊ မဖြစ်ပူးသော နှစ်သက်ခြင်းဖြစ်လျက်ရှိသော။ အထ ခေါ် သာ ပရိသာ အဗ္ဗုတဝိတ္တဇာတာ အဟောသိ။ သံ၊ ၁။ ၁၈၀။ အဗ္ဗုတဝိတ္တဇာတာတိ အဘူတပုဗ္ဗာယ တုဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတာ။ သံ၊ ၄။ ၂၄၂။ အဗ္ဗုတဝိတ္တဇာတာတိ သဉ္ဇာတအဗ္ဗုတဝိတ္တာ။ ဝိတ္တံ ဝိတ္တိတိ စ တုဋ္ဌိပရိယာယာ။ အဘူတပုဗ္ဗာယာတိ ယာ တဿာ ပရိသာယ ဝိတ္တိ တဒါ ဘူတာ၊ သာ ဣတော ပုဗ္ဗေ အဘူတာ။ သံ၊ ၄။ ၁။ ၂၇၈။

အဗ္ဗုတဝိသေသ (ပု) [အဗ္ဗုတ + ဝိသေသ] အံပုဏ်အထူး။ အညေ ဗဟု မမ အစ္စရိယာ အဗ္ဗုတဝိသေသာ သန္တိတိ ဝိပေတိ။ ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄။ ၇၂။

အဗ္ဗုတဝုတ္တိတေဇ (တိ) [အဗ္ဗုတ + ဝုတ္တိ + တေဇ] မဖြစ်ပူးမြဲ ဖြစ်ခြင်းရှိသော တန်ခိုးရှိသော၊ သူမဟဗ္ဗလော အဗ္ဗုတဝုတ္တိတေဇော။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၂။

အဗ္ဗုတ္တမ (တိ) [အဘိ + ဥတ္တမ] အလွန်မြတ်သော။ အဗ္ဗုတ္တမေန စရဏေန။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၃။

အဗ္ဗုဒ္ဓယ (ပု) [အဘိ + ဥဒ္ဓယ] အလွန်-တိုးတက် - ကြီးပွား - ဖြစ်ထွန်း-ခြင်း။ ဣလောကပရလောကေသု ငုဓိံ အဗ္ဗုဒ္ဓယံ နာဝဗုဒ္ဓန္တိ၊ ဥဒါနာဋ္ဌ၊ ၃၁၀။ ရက္ခာဝသာနဿ စ အဗ္ဗုဒ္ဓယဿ နိပ္ပါဒနံ။ နေတ္ထိ၊ ၄။ ၄၅။ ကာ ဝဓိံ (မ၊ ၄။ ၁။ ၁၆၁။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၁) တိ ကော အဗ္ဗုဒ္ဓယော။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၅၉။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၃၄၁။ သုခသမုဿယ (ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၉၁။ သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၄။ အံ၊ ၄။ ၂။ ၃၈၄) လည်းကြည့်။

အဗ္ဗုဒ္ဓယနိဿိတ (တိ) [အဗ္ဗုဒ္ဓယ + နိဿိတ] တိုးတက် - ကြီးပွား - ဖြစ်ထွန်း - ခြင်းကိုမှီ

သော။ အဗ္ဗုဒ္ဓယနိဿိတော ဝေ အတ္ထော ဒဿိတော။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၃၂၀။ သိ ဇို၊ သမံ၊ ၂။ ၂၉၈။

အဗ္ဗုဒ္ဓယန္တိ (တိ) [အဘိ + ဥ + ဣ + အ + အန္တိ] ရှေးရှုတက်လာသော၊ တက်ထွန်းလာသော။ အဗ္ဗုဒ္ဓယံ သာရဒိကောဝ ဘာဏုမာ။ ဝိမာန၊ ၉၃။ (ဒု-ကား ဆန်းဒေသော။) အဗ္ဗုဒ္ဓယန္တိ အဘိဥဂ္ဂစ္ဆန္တော၊ “အဗ္ဗုဒ္ဓသ” နှိပိ (“အဗ္ဗု-ဿယ” နှိပိ၊ က-မူကွဲ) ပါဠိ၊ သောယေဝတ္ထော။ ဝိမာန၊ ၄။ ၂၆၀။ (ဤ၌ မူကွဲ ၂-မျိုး တို့တွင် က-မူကွဲ ပို၍ သင့်ဖွယ်ရှိသည်။ အဘိ + ဥ + သိဓာဟံ ကြ။)

အဗ္ဗုဒ္ဓယသမ္ပတ္တိအနုဂတ (တိ) [အဗ္ဗုဒ္ဓယ + သမ္ပတ္တိ + အနုဂတ] တိုးတက် - ကြီးပွား - ဖြစ်ထွန်း - မှုနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် အစဉ်လိုက် အပ်သော။ သစ္စဝဝတ္ထာပနံ... တတ္ထ တတ္ထ သမ္ပတ္တိဘဝေ အဗ္ဗုဒ္ဓယသမ္ပတ္တိအနုဂတမေဝ သိယာ။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၉၇။

အဗ္ဗုဒ္ဓါဟရတိ (ကြိ) [အဘိ + ဥ + အာ + ဟရ + အာ + တိ] ထုတ်ဖော်ပြောဆို၏။ ဣမံ ကသာဝတ္ထုံ ထုဇန္တေပုရေ အဗ္ဗုဒ္ဓါဟာသိ။ မ၊ ၂။ ၃၂။ အဗ္ဗုဒ္ဓါဟာသိတိ ကထေသိ။ မ၊ ၄။ ၁။ ၂၄၆။

အဗ္ဗုဒ္ဓိရေတိ (ကြိ) [အဘိ + ဥ + ဤရ + ဣ + တိ] မြက်ဆို - ကျူးရင့် - ၏။ ပသန္နစိတ္တော ဂိရမဗ္ဗုဒ္ဓိရယံ။ သုတ္တနိ၊ ၃၈၇။ အဋ္ဌင်္ဂပေတံ ဂိရမဗ္ဗုဒ္ဓိရယံ။ ဒိ၊ ၄။ ၁။ ၆၁။ မ၊ ၄။ ၁။ ၄၉။ အံ၊ ၄။ ၁။ ၈၂။ ဣမာ ဂိရာ အဗ္ဗုဒ္ဓိရေသု။ ထေရီ၊ ၄၂၅။ အဗ္ဗုဒ္ဓိရေသုန္တိ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဝသေန ကထယံ သု။ ထေရီ၊ ၄။ ၂၇၂။

အဗ္ဗုဒ္ဓေတိ (ကြိ) [အဘိ + ဥ + ဣ + အ + တိ] တက်ထွန်း - ထွက်ပေါ် - လာ၏။ ယတော စ ဝေဓောစနော အဗ္ဗုဒ္ဓေတိ။ အံ၊ ၁။ ၃၆၀။

အဘိက။ ၂၇။ ယဒါ စ ရသိသမ္ပန္နော၊
အဗ္ဗဒ္ဒေတိ ပဘကံရော။ မ၊ ၄၊ ၁။ ၃၀၉။

အဗ္ဗဒ္ဒယန္တ—အဗ္ဗဒ္ဒယန္တ-ကြည့်။

အဗ္ဗဒ္ဒယန္တ (တိ) [အဘိ+ဥ+အသ? +အ+
အန္တ] အဗ္ဗဒ္ဒယန္တနှင့် အနက်တူ။ ၎င်း
ကြည့်။

အဗ္ဗဒ္ဒရဏ (န) [အဘိ+ဥ+ရေ+ယ] ထုတ်
ဆောင်ခြင်း။ ကတဗ္ဗဒ္ဒရဏ (သုတ္တနိ၊ ၄။ ၁။
၁၅၇) ကြည့်။

အဗ္ဗဒ္ဒါနန္တ (တိ) [အဘိ+ဥ+ဓူ+နာ+အန္တ]
အလွန်-လှုပ်ရှား-ခါ-သော။ အဗ္ဗဒ္ဒါ-
နန္တ သုကတေ ပိဋန္တနေ။ ဝိမာနုဇော။
အဗ္ဗဒ္ဒါနန္တာတိ ကမ္မသိပ္ပနာ သုကတေ သုဠ
နိမ္မိတေ ခုဒ္ဒကဃဏာဒိအဿာလကံာရေ အ-
ဘိဥဒ္ဒါနန္တာ အနိကံ ဥဒ္ဒါနန္တာ။ ဝိမာနုဇော။
၂၅၉။

အဗ္ဗန္တ (တိ) [အဘိ+ဥ+နမု+တ] (က)
မြင့်မောက်သော၊ အရပ်။ အဗ္ဗန္တာ သမာ
ဟောန္တိ။ အပ၊ ၂။ ၄၃။ တံ ဌာနံ... အဗ္ဗန္တ-
တံ။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၂၀၇။ (ခ) တက်ကြ
သောသူ။ ဥဒဂ္ဂ (သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၉)
ကြည့်။

အဗ္ဗန္တကယ (တိ) [အဗ္ဗန္တ+ကယ]
တက်ကြသောကိုယ်ရှိသောသူ။ ဥဒဂ္ဂ (သုတ္တ-
နိ၊ ၄။ ၂။ ၁၀၃) ကြည့်။

အဗ္ဗန္တကယစိတ္တ (တိ) [အဗ္ဗန္တ+က-
ယ+စိတ္တ] တက်ကြသောကိုယ်စိတ်ရှိသော
သူ။ ဥဒဂ္ဂ (ဝိ၊ ၄။ ၁။ ၁၇၁) ကြည့်။

အဗ္ဗန္တတိ (ထိ) [အဘိ+ဥ+နမု+တိ] အလွန်
မောက်မာခြင်း။ အဗ္ဗန္တတိဝေသန ပဝတ္တော
အတိမာနော။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၀၂။

အဗ္ဗန္တတိလက္ခဏ (တိ) [အဘိ+ဥ+နမု+တိ+လက္ခ-
ဏ] အလွန်မောက်မာခြင်းလက္ခဏာရှိသော။

အဗ္ဗန္တတိလက္ခဏေန မာနေန။ ထေရ၊ ၄။ ၂။
၈၃။ အဗ္ဗန္တတိလက္ခဏ-လည်း ကြည့်။

အဗ္ဗန္တဒိတ (တိ) [အဘိ+ဥ+နမု+တ]
ကျူးရင့် - ကြွေးကြော် - အပ်သော။
အဗ္ဗန္တဒိတာ သိခိဟိ၊ တေ သေလာ ရမ-
ယန္တိ မံ။ ထေရ၊ ၃၅၁။ အဗ္ဗန္တဒိတာ သိခိ-
ဟိတိ မရဿရေန ဥန္တဒိတာ။ ထေရ၊ ၄။ ၂။
၄၅၂။

အဗ္ဗန္တမိတ္တာ (ကြိ၊ ဝိ) [အဘိ+ဥ+နမု+တ]
ထွက်-တက်-၍။ ဥဒကသာလတောပိ
အဗ္ဗန္တမိတ္တာ အဂတော စိတကံ နိဗ္ဗာ-
ပေသိ။ ဝိ၊ ၂။ ၁၃၅။ (= နိက္ခမိတ္တာ ...
ဥဂ္ဂန္တာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၆)။

အဗ္ဗန္တပေတိ (ကာ၊ ကြိ) [အဘိ+ဥ+နမု+
ဏေ+တိ] တက်စေ - မြောက်စေ - ၍။
မြောက်၏ ဝင့်၏။ ပတောဒလဋ္ဌိ အဗ္ဗန္တ-
မေယျံ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၁၈။

အဗ္ဗန္တမေတွာ (ကြိ၊ ဝိ) [အဘိ+ဥ+နမု+
ဏေ+တော] တက်စေ - မြောက်စေ - ၍။
မြောက်ကြ၍၊ မတ်၍၊ မော့၍။ အဗ္ဗန္တမေ-
တွာ ... ကာယံ။ ဝိ၊ ၁။ ၁၁၃။ အံ၊ ၁။ ၅၆၇။
သံ၊ ၄။ ၂။ ၁၄၁။ ကာယံ ဥန္တမေတွာ (သံ၊ ၄။
၃။ ၁၃၈)တိ ကာယံ အဗ္ဗန္တမေတွာ။ သံ၊ ၄။
၂။ ၃၇၇။

အဗ္ဗပက္ခိလေသဝိမုတ္တ (တိ) [အဗ္ဗ+ဥပက္ခိ-
လေသ+ဝိမုတ္တ] မိုးတိမ်ဟူသော အညစ်
အကြေးမှ လွတ်သော။ အဗ္ဗပက္ခိလေသ-
ဝိမုတ္တော စန္ဒိမာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၄။ ၁။ ၃၃၃။

အဗ္ဗပ္ပုဏ္ဏိ (ထိ) [အဘိ+ဥပုဏ္ဏိ] ပြစ်ခြင်း။
ကဏ္ဍာဘိဘေတိ (သံ၊ ၄။ ၁။ ၄၂) ကြည့်။

အဗ္ဗယျာတ (တိ) [အဘိ+ဥ+ယာ+တ]
ရှေးရှု-သွား-ချီတက်-ထွက်ခွါ-သော၊
သူ။ ရာဇာ ပသေနိ ကောသလော
သေနာယ အဗ္ဗယျာတော ဟောတိ။ ဝိ၊ ၂။

၁၃၉။ အဗ္ဗယျာတောတိ အဘိဥယျာတော၊ ပရသေနံ အဘိမုခေါ ဂမိဏာမိတိ နဂရတော နိဂ္ဂတောတိ အတ္ထော။ ဝိ၊ဌ၊၃။၁၂။ ကာသိရာဇာ စတုရဂီနိံ သေနံ သန္နယိတွာ မမံ အဗ္ဗယျာတော။ ဝိ၊၃။၄၇။ ဘူတပုဗ္ဗာဟံ ဘန္တေ သေနံ အဗ္ဗယျာတော။ မ၊၂။၃၂။ ရဇာ... ဝေဒေဟိပုတ္တော... မမံ အဗ္ဗယျာတော။ သံ၊၁။၈၃။ ခုဒ္ဒကရာဇာ တံ အဗ္ဗယျာတံ ဒိသွာ။ သုတ္တနိ၊၄။ ၁။၁၀၉။ အပဌ၊၁။၂၁။

အဗ္ဗယျာတိ (ကြိ) [အဘိ+ဥ+ယာ+အ+တိ] ရှေးရှု-သွား-ချီတက်-ထွက်ခွါ-၏။ ဗြဟ္မဒတ္တော ကာသိရာဇာ စတုရဂီနိံ သေနံ သန္နယိတွာ ဝိသိတိ ကောသလရာဇာနံ အဗ္ဗယျာသိ။ ဝိ၊၃။၄၇။ အဗ္ဗယျာသိတိ အဘိဥယျာသိ၊ အဘိမုခေါ ဟုဘူ နိက္ခမိတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထ၊၃။ ၃၅၀။ အဗ္ဗယျာသိတိ ယုဒ္ဓါယ အဘိမုခေါ နိက္ခမိတိ အတ္ထော။ ဝိမတိ၊၂။၂၀။ ပသေနဒိံ ကောသလံ အဗ္ဗယျာသိ။ သံ၊၁။၈၃။ အဗ္ဗယျာသိတိ... အဘိဥယျာသိ။ သံ၊ဌ၊ ၁။၁၄၂။ အကာရဏေနေဝါဟံ သကလရတ္တိယုဒ္ဓေန အဗ္ဗယျာသိ။ သံ၊ဌ၊၁။၂၉၇။ သုတ္တနိ၊၄။၁။၂၀။

အဗ္ဗယျာန (န) [အဘိ+ဥ+ယာ+ယု] ရှေးရှု-သွား-ချီတက်-ထွက်ခွါ-ခြင်း။ စတုရဂီနိံ သေနံ သန္နယိတွာ အဗ္ဗယျာနဝသေန မမ ရဇံ ဥပဂန္တူ။ စရိယာ၊ဌ။၂၅။

အဗ္ဗယက္ကမာန (တိ) [အဘိ+ဥ+သက္က+အ+မာန] ရှေးရှု-တက်သော၊ တက်သစ်စ ဖြစ်သော၊ ထွက်ပြုလာသော။ အာဒိစ္စော နဘံ အဗ္ဗယက္ကမာနော။ မ၊၁။၃၉၁။ သံ၊၁။၆၅။ သံ၊၂။၁၂။ သံ၊၃။၄၁။ အံ၊၁။၂၄၄။ အံ၊၃။ ၂၇၄။ ဣတိဝုတ်။၂၀။ နဘံ အဗ္ဗယက္ကမာနောတိ အာကာသံ အဘိလသန္တော။ ဣမိနာ

တရုဏသုရိယဘာဝေါ ဒသိတော။ သံ၊ဌ၊၁။ ၁၁၅။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၉၃။ (နာတိဥစ္စော နာတိနိစ္စော တရုဏသုရိယော နာမ။ သံ၊ဋီ၊၁။၁၆၆။ နာတိဒ္ဓုရေဒိတေ ဟိ အာဒိစ္စေ တရုဏသုရိယသမညာ။ အံ၊ဋီ၊၂။၁၉၃။) နဘံ အဗ္ဗယက္ကမာနောတိ ဥပယဋ္ဌာနတော အာကာသံ ဥလ္လသန္တော။ ဣတိဝုတ်။၄။၈၆။

အဗ္ဗယက္ကမာနဗာလသုရိယသဒိသပ္ပာ (တိ) [အဗ္ဗယက္ကမာန+ဗာလ+သုရိယ+သဒိသ+ပတာ] ထွက်ပြုစ ဖြစ်သော နေနေ၏ အရောင်နှင့် တူသည့် အရောင်ရှိသော။ အဗ္ဗယက္ကမာနဗာလသုရိယသဒိသပ္ပာနိ နာနာဝိရာဂဏ္ဏာနိ တေန နိဝတ္ထပါရတဝတ္ထာနိ။ ဣတိဝုတ်။၄။၂၄၃။

အဗ္ဗယယန္တ (တိ) [အဘိ+ဥ+သိ+အ+အန္တ] အဗ္ဗယန္တနှင့် အနက်ဘူ။ ၎င်းကြည့်။

အဗ္ဗယဟန (န) [အဘိ+ဥ+ယဟန] (၁) အလွန် အားထုတ်ခြင်း။ ဒါနာဒိနိဗ္ဗာဒနတ္ထံ အဗ္ဗယဟနဝသေန.. ဝိရိယပါရမီ၊ စရိယာ၊ဌ။၃၅။ ဒါနာဒိပညသမ္ပရဏေ အဗ္ဗယဟနံ။ ထေရ၊ဌ၊၁။၁၂။ ယထာ တထာ ပဌမံ ပဝတ္ထံ အဗ္ဗယဟနဉ္စိ ဥပရိ ဝိရိယာရမ္ဘသ ကာရကံ ဟောတိ။ သာရတ္ထ၊၂။၂၈။ ဝိ၊ဋီ၊၃။၂၆၂။ အံ၊ဋီ၊၃။၂၆၅။ အာရမ္မဝတ္ထုလည်း ကြည့်။ ပရိပက္ခပ္ပဟာနေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ အဗ္ဗယဟနဝသေန ပဝတ္တမာနသ ဝိရိယသ။ ဒိ၊ဋီ၊၂။၂၉၄။ သံ၊ဋီ၊၂။၄၅၄။ ဝိသဒ္ဓိ၊ဋီ၊၁။၁၆။ အာတာပိလည်း ကြည့် (၂) အလွန်အားထုတ်ခြင်းရှိသောသူ။ အောက်ပုဒ် ကြည့်။

အဗ္ဗယဟနတာ (တိ) [အဗ္ဗယဟန + တာ] အလွန်အားထုတ်ခြင်း ရှိသည့်၏အဖြစ်၊ အားထုတ် - လုံ့လပြု - ၍ စွပ်စွဲခြင်း။ ယောတတ္ထ အနုဝါဒေါ အနုဒဒနာ အနုလ္လပနာ အနုဘဏနာ အနုသမ္ပဝက်တာ အဗ္ဗယဟနတာ အနုပလပ္ပဒါနံ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အနုဝါဒါ-

ခိကရက်။ ဝိ၊ ၄။ ၂၂။ ဝိ၊ ၅။ ၂၀၃။ အတ္ထု-
သဟနတာ(ဝိ၊ ၄။ ၂၂)တိ ကဿာ ဝေ န
ဥပဝိဿာမိ၊ ဥပဝိဿာမိယေဝါတိ ဥဿာ-
ဟံ ကတွာ အနုဝေဒနာ။ ဝိ၊ ၄။ ၄။ ၃၉။ အတ္ထု-
သဟနတာတိ အတိဝိယ သဉ္ဇာတုဿာဟ-
တာ။ ဝိမတိ၊ ၂။ ၂၆။ အနုဝိဒ(၂)အနက်
လည်း ကြည့်။

အတ္ထုသဟနဝိရိယ (န) [အတ္ထုသဟန+ဝိရိယ]
အလွန်အားထုတ်ခြင်းဟူသော - လုံ့လ -
ဝိရိယ။ ဥဿာဟော နာမ ဗောဓိသမ္ဘာရာနံ
အတ္ထုသဟနဝိရိယံ။ စရိယာ၊ ၄။ ၂၇။ (သိ၊
၆။ သင်္ခါ၊ ၁။ ၂၅၉-၌ အတ္ထုသဟနဝိရိယံ-ဟု ရှိ
သည်။)

အတ္ထုသဟနာ (တိ) [အဘိ + ဥဿာဟနာ]
အလွန်ထောင်စေခြင်း။ ယာ စိတ္တဿ အတ္ထု-
သဟနာ (=ယာ စိတ္တဿ ဥဒ္ဓတိ)။ မဟာနိ၊
၄။ ၁၈၀။

အတ္ထုသဟာ (ပု) [အဘိ + ဥ + သဟ + က]
အလွန်အားတက်ခြင်း။ အတ္ထုသဟာ ဇနေ-
န္တော သမုတ္တေဇေသိ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၆၈။

အတ္ထုသဟာက (တိ) [အဘိ + ဥ + သဟ +
ကေ + ကျ] အလွန်အားတက်စေသောသူ။
သမုတ္တေကေ(သံ၊ ၄။ ၂။ ၂၅၆)ကြည့်။

အတ္ထုသဟာတဟဒယ (တိ) [အတ္ထုသဟာတ
(= အဘိ + ဥ + သဟ + ကေ + တ) + ဟဒ-
ယ] အလွန်-အားတက် - ရှင်လန်း - စေ
အပ်သော စိတ်နှလုံးရှိသောသူ။ မဟာကရု-
ဏာယ အတ္ထုသဟာတဟဒယော သတ္တာနံ
ပရမာဟိတာယ အဒေသယိ။ ခုဒ္ဒက၊ ၄။ ၁၆၁။
သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၉၀။ ဥဿာဟိတဟဒယ(ဇာ၊
၄။ ၁။ ၃၄၇)၊ သမုဿာဟိတဟဒယ(ဧရိယာ၊
၄။ ၂၂၉)၊ သမုဿာဟိတမာနသ (အဘိ၊ ၄။
၁။ ၁) တို့နှင့် ယှဉ်ကြည့်။

အတ္ထုသဟေတိ (ကာ၊ ကြိ) [အဘိ + ဥ +
သဟ + ကေ + တိ] အလွန်အားတက်စေ၏။

သမုတ္တေဇေတိ (ဒိ၊ ၄။ ၂။ ၆၄။ ဒိ၊ ၆။ ၂။ ၇၂)
ကြည့်။

အတ္ထုသိတ (တိ) [အဘိ + ဥ + သိ + တ] အလွန်
စိုက်ထောင်အပ်သော။ ပဂ္ဂယာတိ ပဂ္ဂဟိတံ
အတ္ထုသိတံ ပါကဋံ ကတွာ။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၁၉၃။
ကင်္ခါ၊ ၆။ သင်္ခါ၊ ၅။ ၂၇၁။ အတ္ထုသိတန္တိ အတ္ထုဂ္ဂ-
တံ။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၆၁။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၆၆။

အတ္ထုတိ (တိ) [န + ဘူတိ] မကြီးပိုးခြင်း။
အတ္ထုတိ တဿ ဘော ဟောတိ။ ယော
အနိစ္စန္တပိစ္ဆတိ။ ဇာ၊ ၂။ ၆၆ (အတ္ထုဟိ၊ သိ။
အဘူတိ၊ သျာ။ အတ္ထုဟိ၊ ဣ)။ အတ္ထုတိတိ
အဘူတိ၊ အဝုစိတိ အတ္ထော။ ဇာ၊ ၄။ ၅။ ၃၁၂။
(အတ္ထုတိ အဘူတိ၊ သိ၊ ဣ) အတ္ထု-လည်း
ကြည့်။

အပ္ပေတဗ္ဗ (တိ) [အဘိ + ဣ + ဧက + တဗ္ဗ။ အာ
+ ဝေ + တဗ္ဗ။ ကင်္ခါ၊ ယော၊ ၂။ ၃၃၃-လည်း
ကြည့်] ရှေးရှုရောက်စေအပ် - လက်ခံအပ်
- သွင်းအပ် - ခေါ်ယူအပ် - သော၊ အပ္ပာနံ
သွင်းအပ်သော။ စိန္တမာနတ္ထော ဘိက္ခု
ယတ္ထ သိယာ ဝိသတိဂဏော ဘိက္ခုသံသော၊
တတ္ထ သော ဘိက္ခု အပ္ပေတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၁။
၂၇၃။ အပ္ပေတဗ္ဗောတိ အဘိတေဗ္ဗော သမ္ပ-
ဋ္ဌိတဗ္ဗော၊ အပ္ပာနကမ္မဝသေန ဩသာရေ-
တဗ္ဗောတိ ဝုတ္တိ ဟောတိ၊ အဝုတဗ္ဗောတိ
ဝါ အတ္ထော။ ဝိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၂-၃။ ကင်္ခါ၊ ၁၄၇။
အဝုတဗ္ဗောတိ အပ္ပာနကမ္မဝသေန ပက္ခော-
သိတဗ္ဗော။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၇၈။ ကင်္ခါ၊ ၆။ သင်္ခါ၊
၂၆၇။ စိန္တမာနတ္ထော ဘိက္ခု။ ပ။ အပ္ပေ-
တဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ ယော ဘိက္ခု စိန္တမာနတ္ထော၊
သော ဘိက္ခု အပ္ပေတဗ္ဗောတိ ဝေ ဘိက္ခု-
သဒ္ဓဒ္ဓယဿ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိမတိ၊
၁။ ၃၀၄။ (သာ ဘိက္ခုနိ) အပ္ပေတဗ္ဗော။ ဝိ၊
၂။ ၃၁၇။

အပ္ပေတိ (ကြိ) [အဘိ + ဣ + ဧက + တိ။ အာ +
ဝေ + အ + တိ။ (ဂဟူရ၊ ဂဗ္ဘရ-တို့နှင့် ယှဉ်

ကြည့်။) ရှေးရှုရောက်စေ - လက်ခံ -
ခေါ်ယူ - အဗ္ဗာန်သွင်း - နှစ်။ အဗ္ဗတ္တတိ -
ဝိ၊ ၁။ ၁၅၃။ ဝိ၊ ၂။ ၃၁၆။ ဝိ၊ ၄။ ၁၀၇။ ဝိ၊ ၅။
၂၆၁။ ဝိ၊ ၆။ ၂။ ၁၀၉။ ဝိ၊ ၆။ ၄။ ၂။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။
၃၉၂။ ကင်္ခါ၊ ၆။ ၅၉။ အဗ္ဗန္တိ - ကင်္ခါ။
၁၄၉။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၃၇၈။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၁၄။
အဗ္ဗတ္တ - ဝိ၊ ၄။ ၁၀၆။ အဗ္ဗေယျ - ဝိ၊ ၁။
၂၈၃။ ဝိ၊ ၃။ ၆၁။ ဝိ၊ ၄။ ၈၇၊ ၁၀၇။

အဗ္ဗန္တ (တိ) [အဘိ + ဣ + ဧ + အန္တ။ အာ
+ ဝေ + အ + အန္တ။] ရှေးရှုရောက်စေ -
လက်ခံ - ခေါ်ယူ - အဗ္ဗာန်သွင်း - သော၊
သု။ အပိသု ဘိက္ခု ပကတာ (ပကတတ္တာ၊
သိ၊ သု၊) ပရိဝါသံ ဒေန္တာ မူလာယ ပဋိက-
သန္တာ မာနတ္ထံ ဒေန္တာ အဗ္ဗန္တော။ ဝိ၊ ၄။
၁၃။ အဗ္ဗန္တေဟိ စ ပဌမံ အဗ္ဗာနာ-
ရဟော ကာတဗ္ဗော။ ဝိ၊ ၆။ ၄။ ၁၇၈။ ဝိ၊
သင်္ဂဟ။ ၃၃၉-၃၄၀။ အဗ္ဗန္တလည်း ကြည့်။

အဗ္ဗေယျ (န) [အဗ္ဗိ + ဣ] အဗ္ဗေယျ မည်
သော ကျမ်း၊ အဗ္ဗိမည်သောဆရာ စိရ်အပ်
သော ကျမ်း၊ ဧတ္တဝိဇ္ဇာတိ အဗ္ဗေယျမာသု-
ရက္ခရာဇေတ္တာဝိသတ္ထံ။ ဝိ၊ ၆။ ၁။ ၈၈။ အဗ္ဗိ-
နော သတ္တ အဗ္ဗေယျံ။ ဝိ၊ ၆။ ၁။ ၁၃၀။
သိ၊ ၆။ သင်္ဂဟ။ ၃၇၁။ ဧတ္တဝိဇ္ဇာသိပုန္တိ အဗ္ဗေ-
ယျမာသုရက္ခာဒိနိတိသတ္တသိပုံ။ ဥဒါန၊ ၄။
၁၈၅။ အဂေယျလည်း ကြည့်။

အဗ္ဗောကာသ (ပ) [အဘိ + ဩကာသ။ ရှု၊ ၂၄-
ကြည့်။ (အဘျဝကာဓိ - သံ)။ အဗ္ဗ + ဩကာ-
သ၊ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၂၁-နှင့် သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၁-တို့
ကြည့်။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၁၇၄ လည်း ကြည့်။
(အဩဝကာဓိ - သံ)] (၁) လွင်တီး
ခေါင်၊ လွင်ပြင်၊ ဟင်းလင်းပြင်၊ လဟာပြင်၊
ကောင်းကင်၊ အမိုးအကာမရှိသော နေရာ။
သော .. ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ ..
အဗ္ဗောကာသံ ပလာလပုဉ္စံ။ ဒိ၊ ၁။ ၆၇။ မ၊
၁။ ၂၄၉။ အံ၊ ၁။ ၅၃၁။ အံ၊ ၂။ ၈၈။ အဘိ၊

ဝိ၊ ၂။ ၅၃။ အဘိ၊ ပု၊ ၁၆၈။ မဟာနိ၊ ၂။ ၁။
အဗ္ဗောကာသောယေဝ အဗ္ဗောကာသော။
အဘိ၊ ဝိ၊ ၂၆၀။ အဗ္ဗောကာသန္တိ အတ္တန္တံ။
ဒိ၊ ၆။ ၁။ ၁၈၈။ မ၊ ၄။ ၂။ ၁၁၉။ အံ၊ ၄။ ၃။ ၃၈၃။
အဘိ၊ ၄။ ၂။ ၃၅၁။ မဟာနိ၊ ၄။ ၈၃။ သဗ္ဗေသံ
သဗ္ဗာသု ဒိသာသု အဘိမုခေါ ဩကာသော
အဗ္ဗောကာသောတိ အာဟ “အတ္တန္တံ” ဟိ။
ကေနစိ ဆာနေန အန္တမသော ရက္ခသာခါ-
ယံ န ဆာဒိတန္တိ အတ္တော။ သိ၊ ၆။ သင်္ဂဟ။
၂။ ၁၂၃။ (ဒိ၊ ၆။ ၁။ ၂၇၇။ မ၊ ၆။ ၂။ ၁၆၁။
အံ၊ ၆။ ၂။ ၃၈၀-တို့လည်း ကြည့်။) အဟံ ..
အဗ္ဗောကာသေ စက်မာမိ။ ဒိ၊ ၂။ ၁၀၉။
အဂေါ .. အဗ္ဗောကာသေ ကေမိ။ ဒိ၊ ၃။
၃၂။ အဗ္ဗောကာသေတိ အင်္ဂဏဋ္ဌာနေ။
ဒိ၊ ၆။ ၃။ ၁၉။ အဗ္ဗောကာသေ နိသိန္ဓော
ဟောတိ။ ဥဒါန၊ ၁။ ၂၃ (= ယတ္ထ ဥပရိစ္ဆန္တနံ
ပရိက္ခေပေါ ဝါ နတ္ထိ၊ တာဝိသေ အာကာ-
သင်္ဂဏေ။ ဥဒါန၊ ၄။ ၂၂၁)။ ၁၆၇ (= အပ္ပ-
ဋိစ္စန္တေ ဩကာသေ ဝိဟာရင်္ဂဏေ။ ဥဒါန၊
၄။ ၃၂၂)။ သုတ္တနိ၊ ၃၉၁ (ဥပရိ အပ္ပဋိစ္စန္တေ
ဩကာသေ။ သုတ္တနိ၊ ၄။ ၂။ ၂၁၉)။ အဗ္ဗော-
ကာသေ ဝိဟာရသိ။ ထေရ၊ ၂။ ၈၃။ အဗ္ဗော-
ကာသေ ကေနစိ အပ္ပဋိစ္စန္တေ ဝိဝဋ်ဂဏေ။
ထေရ၊ ၄။ ၂။ ၈၈။ အဗ္ဗောကာသေ ပတိဋ္ဌန္တိ၊
ပဒုမံ ဓာရယိသတိ။ အပါ၊ ၁။ ၆၄။ အဗ္ဗော-
ကာသေ သုညဋ္ဌာနေ။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၁၂။
ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခတ္တာယ၊ အဗ္ဗောကာသမိ စက်မိ။
အပါ၊ ၁။ ၂၀၉။ အဗ္ဗောကာသေ အင်္ဂဏ-
ဋ္ဌာနေ စက်မိ။ အပါ၊ ၄။ ၂။ ၁၈၁။ (၂) လွင်
တီးခေါင် - လွင်ပြင် - ဟင်းလင်းပြင် - လဟာ
ပြင် - ကောင်းကင် - တည်း ဟူသော -
နှင့် တူသော။ (ရဟန်းအဖြစ်)။ အဗ္ဗော-
ကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ ဒိ၊ ၁။ ၅၉။ မ၊ ၁။ ၃၄၄။
မ၊ ၃။ ၈၂။ သံ၊ ၁။ ၄၁၉။ သံ၊ ၃။ ၃၀၅။ အံ၊ ၁။
၅၂၉။ အံ၊ ၃။ ၄၂၂။ အဘိ၊ ပု၊ ၁၆၆။ အလဂ္ဂ-
နဋ္ဌေန အဗ္ဗောကာသော ဝိယာတိ အဗ္ဗော-

ကာသော။ အဗ္ဗောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ ကုသ-
လကိရိယာယ ယသာသုခံ ဩကာသသဗ္ဗာ-
ဝတော။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၆၂။ သံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၆၇။ အံ၊
ဋ္ဌ၊၂။၃၇၄။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၇။ ရူပကဝသေန
တဒ္ဓိတဝသေန ဝါ အဗ္ဗောကာသောတိ
ဒသေတုံ ဝိယသဒ္ဓဂ္ဂဟဏံ။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၇၇။
သမ္မာဓောယံ စာရာဝါသော၊ ... အဗ္ဗော-
ကာသောဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ သုတ္တနိ၊၃၄၀။ အဗ္ဗော-
ကာသောတိ ဝုတ္တသမ္မာပေဋိပက္ခဘာဝေန
အာကာသော ဝိယ ဝိဝဋ္ဌာ။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။
၁၁၀။ (၃) လွင်တီးခေါင်-လွင်ပြင်-ဟင်း
လင်းပြင်-လဟာပြင်-ကောင်းကင်-၌ နေ
ခြင်း။ အဗ္ဗောကာသိက-ကြည့်။

အဗ္ဗောကာသဂတ (တိ) [အဗ္ဗောကာသ+
ဂတ] လွင်တီးခေါင်၌ ဖျောက်နေသော၊ သူ။
တဿ ရုက္ခမူလဂတဿ ဝါ အဗ္ဗောကာသ-
ဂတဿ ဝါ သတိကရဏိယမေဝ ဟောတိ
တောဂါဝေါတိ။ မ၊၁။၁၆၄။ အဗ္ဗောကာသ-
ဂတော ခေါ ဒေဝ အာရညကော နာဂေါ။
မ၊၃။၁၇၂။...အဗ္ဗောကာသဂတောပိ။ဘိက္ခု-
မဇ္ဈဂတောပိ သုခံ သာတံ အဓိဂစ္ဆတိ။ အံ၊
၃။၃၅၃။ အဗ္ဗောကာသဂတံ သန္တိ၊ ကဋိနာ-
တပတာပိတံ။ အပ၊၁။၄၀၄။

အဗ္ဗောကာသဋ္ဌာန (န) [အဗ္ဗောကာသ+
ဋ္ဌာန] လွင်တီးခေါင်အရပ်။ပုရတော အဗ္ဗော-
ကာသဋ္ဌာနေ မဇ္ဈေ သီလာဋ္ဌကေ နိသိန္နာ
ဝိယ။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀၀။ အဗ္ဗောကာသဋ္ဌာ-
နေတိ အဇ္ဈောကာသဒေသဘူတေ။ သီ၊ဋ္ဌ၊
သစ်၊၂။၁၅၃။ အပရော အဗ္ဗောကာသဋ္ဌာနေ
နဘံ ပူရေတွာ ဝလ္လိဟိ အာဗဒ္ဓေါ ဌိတော။
သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၇။

အဗ္ဗောကာသတာ (ထိ) [အဗ္ဗောကာသ+
တာ] လွင်တီးခေါင်-လွင်ပြင်-ဟင်းလင်း
ပြင်-လဟာပြင်-နှင့် တူသည်၏အဖြစ်။
စာရာဝါသပဗ္ဗဇ္ဇာနံ သမ္မာဓဗ္ဗောကာသဘံ။

ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၄၀။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၇၇။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။
၃၇၀။

အဗ္ဗောကာသပရိစ္ဆေဒ (ပု) [အဗ္ဗောကာသ+
ပရိစ္ဆေဒ] လွင်တီးခေါင် အပိုင်း အခြား။
စိဝရဝိပ္ပဝါသပရိဟာရောပေတ္တ အဗ္ဗော-
ကာသပရိစ္ဆေဒဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဝုတ္တော။
ဝိမတိ၊၂။၁၆၁။

အဗ္ဗောကာသပရိဟာရ (ပု) [အဗ္ဗောကာသ+
ပရိဟာရ] လွင်တီးခေါင် အစောင့်အရှောက်။
ရုက္ခပရိဟာရံ ဝိနာဝ အဗ္ဗောကာသပရိ-
ဟာရောဝ အနုမတော။ ဝိမတိ၊၂။၁၆၁။

အဗ္ဗောကာသဘူမိဘာဂ (ပု) [အဗ္ဗောကာ-
သ+ဘူမိ+ဘာဂ] လွင်တီးခေါင်မြေအဖို့။
တိဏဂုမ္ဘာဒိရဟိတံ ဝိဝိတ္တံ အဗ္ဗောကာသ-
ဘူမိဘာဂံ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၇၆။ (=ရမဏိယံ ဝါ
ဘူမိဘာဂံ။ အံ၊၂။၄၅၂။)

အဗ္ဗောကာသမဂ္ဂ (ပု) [အဗ္ဗောကာသ+မဂ္ဂ]
လွင်တီးခေါင်လမ်း။ အပရော အဗ္ဗောကာ-
သမဂ္ဂေန သုခေန ဂန္ဓာ။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄၃။

အဗ္ဗောကာသရတ (တိ) [အဗ္ဗောကာသ+
ရမ္မ+တ] လွင်တီးခေါင်၌ မွေ့လျော်သော၊
သူ။ ပဟိဝေကရသဿာဒိ၊ နစိရဿေဝ ဝိနွတိ။
ယသ္မာ တသ္မာ ဟိ သပ္ပညော၊ အဗ္ဗောကာ-
သရတော သိယာ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၇၃။

အဗ္ဗောကာသဝါသ (ပု) [အဗ္ဗောကာသ+
ဝသ+ဏ] လွင်တီးခေါင်၌ နေခြင်း။အဗ္ဗော-
ကာသဝါသော ဝိယ ကာယံ န သန္တမ္ပေတိ။
အပ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂။ (အလားတူ
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၄၁-၌ကား အဗ္ဗောကာသ-
ဝါသော ဟု ရှိသည်။) တေရဿ အဗ္ဗော-
ကာသဝါသေန မညေန ဝဿတိ။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊
၁။၂၈။ (ယင်း လွင်တီးခေါင်၌ နေခြင်းသည်
ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်ကြောင်းတရား ၆-ပါးတို့တွင်
တပါးအပါအဝင် ဖြစ်သည်။ သံ၊ဋ္ဌ၊၃။၂၀၃။

အံ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၆၀။ ဣတိ၊ဋ္ဌ၊
ဋ္ဌ၊၃၄၁။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၆၁။ သီ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၂။၁၃၂။
အံ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၀၂။)

အဗ္ဗောကာသဝါသီ (တိ) [အဗ္ဗောကာသ +
ဝသ + ဟိ] လွင်တီးခေါင်၌ နေလေ့ရှိသော၊
သူ။ အဗ္ဗောကာသိက(မ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၆)ကြည့်။

အဗ္ဗောကာသဝိဟာရ (ပု) [အဗ္ဗောကာသ +
ဝိဟာရ] လွင်တီးခေါင်၌ ရှိသော ကျောင်း။
ဝေရူပေ ပဋိစ္စနန္ဒေ ဝါ ဩကာသေ အဗ္ဗော-
ကာသဝိဟာရဿပိ ဝါ ကေမန္တေ နိသိဒ္ဓိဘူ-
ပါဒါ ခောဝိတဗ္ဗာ။ သာရတ္ထ။၂။၂၀၄။ (ကူး
ယူရာ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၉၆-၉၇။ အဗ္ဗောကာသေ
ဝိဟာရဿပိ ဝါ ဟု ရှိသည်။ ၎င်း၊သုလည်း
ကြည့်။)

အဗ္ဗောကာသသင်္ခေပ (တိ) [အဗ္ဗောကာသ +
သင်္ခေပ] လွင်တီးခေါင် အပြစ်ဖြင့် - ရေတွက်
- ခေါ်ဝေါ် - အပ်သော။ အန္တော ပန ပဗ္ဗာ-
ရဿ ဝသောဒကံ ပဝိသတိ စေ၊ အဗ္ဗော-
ကာသသင်္ခေပမေဝါတိ - တတ္ထ ပဝိသိတုံ ဝဇ္ဇ-
တိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၀။

အဗ္ဗောကာသသယ (တိ) [အဗ္ဗောကာသ +
သိ + အ] လွင်တီးခေါင်၌ အိပ်သော၊သူ။
အဗ္ဗောကာသသယော ဇန္တု၊ ဝဇ္ဇန္တု၊ ခိရ-
ပါယိတော။ ဇာ၊၁။၃၁၆။ အဟံ...အဗ္ဗော-
ကာသသယော အဟောသိ။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၄၀၁။

အဗ္ဗောကာသာဘိမုခ (တိ) [အဗ္ဗောကာသ +
အဘိမုခ] လွင်တီးခေါင်၌ ရှေးရှုမျက်နှာ
မူသော။ ဒိသာမုခ(ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၉)ကြည့်။

အဗ္ဗောကာသိက (တိ) [အဗ္ဗောကာသ + ဣက။
အဗ္ဗောကာသေ နိဝါသော အဗ္ဗောကာ-
သော။...တံ သိလံ အဿ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၀။]
လွင်တီးခေါင် - လွင်ပြင် - ယင်းလင်းပြင် -

လဟာပြင် - ၌ နေခြင်းအလေ့ရှိ - ၌ နေလေ့
ရှိ - သော၊သူ။ အဗ္ဗောကာသိကဓုတင်ဆောင်
ပုဂ္ဂိုလ်။ ပဉ္စ အဗ္ဗောကာသိကာ။ ဝိ၊၅။၂၃၃။
အဘိ၊ပု။၁၁၁၊၁၈၀။ အံ၊၂။၁၉၄။ အဗ္ဗော-
ကာသိကောပိ ဟောတိ ယထာသန္တတိကော။
ဒီ၊၁။၁၅၈။ ဒီ၊၃။၃၄။ နာဟံ ဘိက္ခဝေ အ-
ဗ္ဗောကာသိကဿ အဗ္ဗောကာသိကမက္ကေန
သာမညံ ဝဒါမိ။ မ၊၁။၃၅၀။ အဗ္ဗောကာသိ-
ကဿာတိ အဗ္ဗောကာသဝါသီနော။ မ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၂၆။ ဘိက္ခူ အဗ္ဗောကာသိကာ။ မိလိန္ဒ။
၁၉။ အဗ္ဗောကာသိကော - ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၁၃။
အဘိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၆၂။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၂၄။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။
၈၅၊၃၂၄။ ဇာ၊ဋ္ဌ၊၄။၈။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၃၅။
အဗ္ဗောကာသိကာ - ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၉။ အဗ္ဗော-
ကာသိကေန - ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၈။ ဝိ၊သင်္ဂဟ၊၉၁။
ကင်္ခါ၊၂၀၂။ ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ၊သစ်၊၄၆၅။ အဗ္ဗော-
ကာသိကဿ - ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၇၂။ ဝိမတိ၊၁။
၁၉၂။ အဗ္ဗောကာသိကာနံ - ဝိမတိ၊၂။၁၄။

အဗ္ဗောကာသိကင်္ဂ (န) [အဗ္ဗောကာသိက +
အင်္ဂ] လွင်တီးခေါင်၌ နေခြင်းအလေ့ရှိသော
ပုဂ္ဂိုလ်၏ - အကြောင်း - အင်္ဂါ - သမာဒါန-
စေတနာ။ ဆန္ဒ၌ ရုက္ခမူလ၌ ပဋိကိပါမိ၊
အဗ္ဗောကာသိကင်္ဂ သမာဒိယာမိ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊
၁။၇၂။ ဟိရေတ္တပုံ ပစ္စုပဋ္ဌပေဘူ အဗ္ဗော-
ကာသိကင်္ဂ အဓိဋ္ဌာယ...။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၁။
၄၀၅။ (မိလိန္ဒ။၃၄၀။ ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၁၉၉။ အံ၊ဋ္ဌ၊
၂။၂၁၄။ သုတ္တနိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၆။ ဝိသုဒ္ဓိ၊၁။၅၇၊
၅၈-တို့လည်း ကြည့်။)

အဗ္ဗောကာသိကင်္ဂသမာဒါန (န) [အဗ္ဗောကာ-
သိကင်္ဂ + သမာဒါန] လွင်တီးခေါင်၌ နေခြင်း
အလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ - အကြောင်း - အင်္ဂါ
- ကို - ကောင်းစွာ ယူ - ဆောက်တည်
- ခြင်း။ ဆန္ဒရုက္ခမူလာနိ ပဋိကိပိဘူ
အဗ္ဗောကာသိကင်္ဂသမာဒါနေန အဗ္ဗော-
ကာသိကော။ ထေရ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂၄။

အဗ္ဗောကာသိကတ္ထ (န) [အဗ္ဗောကာသိက + တ္ထ] လွင်တီးခေါင်၌ နေခြင်းအလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်၊ အဗ္ဗောကာသိကတောင် ဆောင်ခြင်း။ သီလဝါပိ သီလာနုရက္ခဏတ္ထံ အဗ္ဗောကာသိကတ္တာပိဝေသေန အတ္တာနံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၄၄၄။

အဗ္ဗောကာသိ (တိ) [အဗ္ဗောကာသ + တ္ထိ] လွင်တီးခေါင်၌ နေခြင်းအလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ် အဗ္ဗောကာသိက တောင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်။ အဗ္ဗောကာသိ သာတတိကော။ ထေရ၊၃၃၂။ အဗ္ဗောကာသိကံသမာဒါနလည်း ကြည့်။

အဗ္ဗောကိရတိ (ကြံ) [အဘိ + အဝ + ကိရ + အ + တိ] ကြံဖြန့်၏။ အဗ္ဗောကိရိသံ ပတ္တေဟိ။

ပသန္နာ သေဟိ ပါ၊ဏိဘိ။ ဝိမာန၊၆။ အဗ္ဗောကိရိသန္တိ အဘိဩကိရိ အဘိပ္ပကိရိ။ ဝိမာန၊ဋ္ဌ၊၃၃။ အဗ္ဗန္တိရတိလည်း ကြည့်။

အဗ္ဗောက္ခိရဏ (န) [အဘိ + ဥ + ကိရ + ယု] ပွဲကရာ၌ နတ်တို့ကို ပူဇော်ပသခြင်း။ (နတ် ပွဲ ဝင်ခြင်း၊ ဗလိနတ်စာ ပေးခြင်း၊ နတ် ပွဲမြှောက်ခြင်း။ ပဇုက္က၊နိသျှ၊၄၂၅။) သောဘနကန္တိ နုဇ္ဇာနံ အဗ္ဗောက္ခိရဏံ။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၁။က-၂။ မဟာနိ၊ဋ္ဌ၊၃၄၄။ အဗ္ဗောက္ခိရဏံ ရက်ဗလိကရဏံ၊ ယာ “နန္ဒီ”တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိ၊ ဋ္ဌိ၊၁။၁၂၇။ အဗ္ဗောက္ခိရဏံ ရက်ဗလိကရဏံ၊ တေ ဟိ နစ္စန္ဒာနေ ဒေဝဘာနံ ဗလိကရဏံ နာမ ကတွာ ကိဋ္ဌန္တိ၊ ယံ “နန္ဒီ”တိပိ ဝုစ္စတိ။ သိ၊ဋ္ဌိ၊သစ်၊၁။၃၅၉-၆၀။ အဗ္ဗန္တိရဏလည်း ကြည့်။

အမွန်တရားထင်ရှားရမည့်

လူ့သဘာဝ စရိုက်ဆိုးများကို ပယ်ရှားပြီး စရိုက်ကောင်းများကို ပေါ်ဆောင်မည့်

တော်လှန်ရေးအစိုးရဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့မှ

ပိဋကတ်ပြန်မူပိုင်ခွင့်များကို မကိပ်ပါ

မြန်မာစာပေတတ်သူတိုင်း ဗုဒ္ဓဉာဏ်ကောင်းစူးစူး နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်ပါဠိတော်

၅၂-ကျမ်းလုံးကို ဖတ်ရှုနားလည်နိုင်ကြပြီ

ပြန်မာ ပြန်ကျမ်းများ

၁။ ဒီဃနိကာယ် (သုတ္တန်)	၁၃၂၀	(၃-ကျမ်း)	၃-အုပ်
၂။ မဇ္ဈိမနိကာယ် (သုတ္တန်)	"	(၃-ကျမ်း)	၃-အုပ်
၃။ သံယုဇ္ဈနိကာယ် (သုတ္တန်)	"	(၅-ကျမ်း)	၃-အုပ်
၄။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် (သုတ္တန်)	"	(၁၁-ကျမ်း)	၃-အုပ်
၅။ ဓမ္မကုဏ္ဍနိကာယ် (ကျမ်း ၃၀) မှ	ဝိနည်း	(၅-ကျမ်း)	၅-အုပ်
	အဘိဓမ္မာ	(၃-ကျမ်း)	၄-အုပ်
	ကဠားသုတ္တန်	(၁၄-ကျမ်း)	၈-အုပ်

အစိုးရနှင့်ပတ်သက်သော ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ကျမ်းစာအုပ်များကို အငှားချဆပ်စနစ် (Installment System) အရရောင်းချသည်။